KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
B. 1064

תובא אלי בירושלים תיום יום ג' טבת תרנ"א

Berlin,
1700

יהוה

תפלה מכל השנה

נאה ויפה ומהודרת. כמנהג אשכנז היא מסודרת

עם פירושים נחמדים מבוארת. פי' א"ק נגלה בלשון זה בלשון אדרת. ופי' הב' ע"פ נסתר סודות נפלאות וגוראות כלפידים בוערת. ועם קיצור דינים מלוקטים מפוסקים ראשונים ואחרונים מעוטרת. כל דין ודין על מקומו נחרת. מזוקק שבעתים כזהב סגורת. בעיר לבן וברור שהרחרת. לבל ירא האמת נערת. כל זה עשינו לכבוד התכן שמים בזרת:

נדפס **בברלין** עיר הגדולה והמהוללה

תחת ממשלת אדונינו הדוכס החסיד ונהרחמן **פרידריך** השלישי קור פערשטו בערנדי בורג דשם ירום הודו ויתנשא ממשלתו אמן:

בבית וברפוס הארון החסיד המלומד בלשונות שונות **דניאל ערנשט יאבלונצקי** הויף פרעדיגר אצל הדוכס יד"ה

ועם השתדלות וזריזות האלוף התורני כמוהר"ר **ליב** בן חשיש כהר"ר דוד וצ"ו העגא בעל המחבר ספר שורש יהודא:

שנת דברי הכמים **בנחת** נשמעים לפ"ק

KÖNYV-
TÁRA

תמן תנינן תפלת השחר ט חלות כו' תפלת המנחה עד ערב כו' תפלת הערב אין לה קבע כו' ומסקינן בגמרא
אתמר ר' אלעזר' חכירא לחר תפלת חלות תקנוס כו' אברהם תיקן תפלת שחרית שנאמר וישכם
אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד וגו' עמידה אין עמידה אלא תפלה שנאמר ויעמוד פנחס ויפלל ליצחק תיקן תפלת מנחה
שנאמר ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב ואין שיחה אלא תפלה שנאמר תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' יפפוך ש"ר יעקב תיקן
תפלת ערבית שנאמר ויפגע במקום וגו' שם ואין פגיעה אלא תפלה שנאמר ואתה אל תתפלל בעד העם ואל תשא בעדם רינה
ותפלה ואל תפגע בי וכ"ל :

הנה לכאורה סוגיא זו טעות בעי למה ז"ת לך לסוגר דתפלת חלות תקנוס למה לתפלת שחרית ומנחה ים לכם
זמן קבוע מלבד תפלת ערבית שהיו לו קבע ומסיק בגמרא מאי אין לו קבע ומפרש תפלת טרבית רשות דכשלמות
לעולם תנא דסוגר לתפלת בכנר תמדין תקנוס שפיר הוא מפרש שם בגמרא בהדיא ז"ל תניא כוותי' דר' יוסי בר' יהודה אומר
תפלת השחר עד חלות שהרי תמיד של שחר קרב והולך עד חלות ומפני מה אמרו תפלת המנחה עד הערב שהרי תמיד של בין
הערבים קרב והולך עד הערב ומפני מה אמרו תפלת ערבית אין לו קבע שהרי הלחרים ופדרים שלה נתעכלו מערב קרבים
והולכים כל הלילה עכ"ל הרי לך להאי תנא ג"ם אלא לעולם תנא דסוגר לתפלת חלות תקנוס ג"כ טעמא בעי למיה דווקא לתפלת
ערבית שהיקף יעקב יהיה קבע ותו למאי נפקא מינה שתקנו דווקא שלשה חלות תפלות ולא יותר : והנה בזוהר פרש'
ויצא כתב ז"ל והנה שלשה תפלות תקנו כנגד שלשה חלות שלשה תפלות יגיעו של השלשה גחלות
דהיינו תפלת שחרית שתיקן אברהם הוא להגין על גחולה דשמאל ותפלת מנחה שתיקן יצחק להגין על גחולה שביניים ותפלת
ערבית שתיקן יעקב להגין על גחולה לחרונה ע"כ והענין זה יתבאר לפי מה שמצינו בדעת רז"ל השלשה גחלות המזכירים כח בזכות
שלשה לחלות הכ"ל וכסדר הכ"ל ולפי שמצינו בפיוטי רז"ל לפעמים להיפך דגחולה דשמאל ושביניים הוא בזכות אבות והלחורה כח
שלחרים הוו סותרים זה את זה לכאלו לפי דרכינו ג"ם ולפי קשה מילי ותילו ולכלו דברי הלהים חיים כח • ובזה ג"ם כי במלי יהו
לפרש טעם הענין על פי מה שהקדמנו בענין שהקדם דשמאל הוא ג"ם ופדים ושקדם שבי הוא ת"ך פדים ושקדם האחרון הוא גחול לאחרון
אין לו קבע שהוא גחולה שלא יהיה לאחריו סוס גלות וכל זה טעמא בעי למכתב לדרכינו ג"ם כי שמות המקדשות הם מיוסדים על
שלשה פי כנגד זכות שמות שהשם למר כדלית ליה ולמר כדלית ליה דהיינו גחולה דשמאל ושביניים בזכות שמות אבות שהם ש"ך כלפי
לותם לשלשלין תמלא מינים לכל חלק ס' פדים ומחילת המקדש הראשון שהיה ג"כ בזכות אברהם שהוא היו קע"ה ולכלולים היה
ס"ן כי כבר פרשנו בענין זה לשון כמה פעמים בשם המקובלים שאברהם יצחק ויעקב ודוד שהם ר' רגלי מרכבה אשר שם לילות
ליום יחשב ותשוכח כאור יהיה בשביל כך ג"כ שמותיהם לכפלים יחשבו היינו הלילות לימים וע"כ מצינו שמות אברהם היה ס"ן
ועתה תשוב עמו חני שמות אבות שהוא ס' הרי לך ת"י וזכות מכון פדים הללו הגינו על הגחולה הראשונה ולכך המקדש הראשון היה
מכון ת"י פדים לפי פחות ולפי יותר וגחולה דשמאל' היה בזכות יצחק וכמו כן היה מכוון מכון שמות במקדש שני שהיה ת"ך פדים כי
שמות יצחק היה ק"ם ולפלגים הם ס"ם ופחות ס' של שם הרי"ת וזכות במקדש האחרון הוא נגד שמות יעקב וכמו שפעמים יעקב
אין לו קבוצה לשעת רז"ל יעקב לחבינו לא מת כן מקדש האחרון לא יהיה לו קבוצה ולא יהיה לאחריו סוס גלות ובכח מאחר שלבדית
מבני שמות שלשה הלחות הם המגינים על השלש גחולות לכך תיקנוס הם לזווקא בני שלשה תפלו להגין על השלש גחולות
היינו שכל אחד ואחד מהם תיקן התפלה לאחר הוא הגחולה לאחר מגיע בזכותו ולכך שחרית ומנחה שהם נגד גחולה
דשמאל וסביה שמותיהן הם קבוע כמו התפלות שקבעו הם משה"כ גחולה לאחרונה שהוא בזכות תפלת ערבי' שהיו לו קבע שתיקן
יעקב כל זה הוא משום שגם זכות יעקב היו לו קבע ומחילת גם התפלה שלו והגחולה לאחר מגיע בזכותו לכל אין לכם קבע וכולן
כולכין וסובבין לטשם לאחל • והיינו טעמא לאחרינן בחם' תענית דף ה' ע"ב ת"ר ג' דב נחמן ורב יצחק הוי יתבי בשעותא
אחר ליה רב נחמן לרב יצחק לימא מר מלתא לאחר לו אמר ר' יוחנן היו מסייחין בשעורה שחת יקרים קנה לעוסק בהן וכו' עתר
דשעד אחר הכי אחר ר' יוחנן יעקב אבינו לא מת כו' הגה לכאורה טעמא בעי דאחי הוא הענין שבתחילה לא אחר לו בשם ר' יוחנן
יעקב אבינו לא מת ולבתר דשעיד לא אחר לו בשם ר' יוחנן שום מלתא אלא דווקא הענין זה דיעקב אבינו לא מת אחי הענין שהלכה
זו דווקא לומר ולא וולתה ותו לא תיבעי לאשמועי בלשון שאחר היו מסייחין בשעורה ולמה לא אמר היו מדברין בשעורה
לחוכם לדרכנו ג"ם ויובאר ע"פ מה דאיתא בחם שבת ז"ל למאן דאחר תפלת ערבית רשות היו מסייחין בשעורה בתפלת ערבית
כו' ע"ם וע"כ אפשר לומר שפי' היינו רמז ר' יצחק בלשונו שאחר היו מסייחין שם ודקה להורות שלא לתפלה היו מסייחין
בשעורה לפי שהיה אלא בדברי תורה וכדי לפרש היו זה נמ"ם דהיו מסייחין לשום תפלה לפיכך לתפלת ערבית אע"ג דאיכא למיחש משום שכרות אלא שיוכ

הקדמת המחבר

בתפלת מנחה וכדמסיק שם במסכת סופת וזהו משעם דתפלת ערבית רשות ואין לו קבע ולכך נתר לסעיד לחתר הכא לחתר ר' יוחנן יעקב לגביו לית מת דהוה הוה השעם דתפלת ערבית אין לה קבע וכדפרשנו לחעלה וק"ל • והייטו טעמא דלחתרינן נחם' ברכות שלשה סמיכות הן וחד מכייהו תיקף לגאולה תפלה וכו' כל זה הוה דתפלות הן נגד הגאולת והן הן לחתר מגינן עליכם וכדפרשנו ולכן יזהר כל לדם בשלש תפלות הללו לחתפלל תפלה בכוונה וכחתר נחקין בעזרת השם כל הכוונות הסייכין לעניני' תפלה כל חחד וחחד על מכונו ועל מקומו יבין בשלוש ומלחך המכוונ על התפלה עשה מזה התפלה כתר למלך עליון ולכך קרחתי בשמו כל הסדר התפלה **כתר מלכות** והוח כתר למלך עליון וגם חמשה ספרי' מספרי תלינו' לחתר הם נגד חמשה חומשי תור' קרחתי בשם **כתר תורה** וגם כל סדר המעמדות הכוללו סדר העבוד' קרחתי בשם **כתר כהונה** והשם הכולל חת שלשתם קרחתי בשמו **כתר יוסף** ע"ם השלשה כתרים הללו לחתר הוספתי חשלי חה שלש היה לעולמי' נגנלה ונסתר וחלקיהם לשלשה רחשים לד לחחד הוח ע"פ הנסתר מועתק מספר הקודם יפה כוף לחתר מצחתי כתוב מפי המקובל הגדול מהו"ר נתן נטע זצ"ל : וחלה השני הוח ע"פ הנגלה ועל הגלוין שמתי כל הדיני השייכין לסדר התפלות כל זה תמלא בחלק רחשון הוח כתר מלכות וחלק השני הלא כתר תורה הוח פירוש כלמד בנגלה על כל ספר תהלים וכן חלק השלישי שהוח כתר כהונה הכל יתפרש בפרושים עריבי' מתוקים לחתרותיהן ככסף צרוף מזוקק והסוד התועלת לחתר שייך לו תמלא לקמן לפני כל חלק וחלק וגם בהקדמת ספר תהלים תמלא עוד בשם ע"ם הנסתרים הללו עיין לקמן ולכן יזהר כל לדם להתפלל כל התפלות בזמן בתקון ובכוונתן וזכותן יעמד לנו לגאול גואלנו במהרה בימינו כי הם מיוסדים כנד השלש גאולת וכדפרשנו סליק הכ"ל העוסק במלאכת השמים זכות זה יעמוד לנו בכפלי כפלים ומזכה לרחות בנעים ג' יום וירושלים הבנויה בתוכי ישרחל יוסף בן התסיד מהור"ר משה זצ"ל התחבר ספר נפלח פעלח וספר כתונת פסים וחוט המשולש לח יתתק הוח הספר כתר יוסף המוכתר בשלש כתרים ולזכות יהיו בני לדם נזהרים על נפש חמן סלה :

(ר"ל כתר"י זל"ה) בנקר לחתר שרחן ידיו ופניו חמר ברכה על נטילת ידים וברכת חשר יצר וחמר ותת התפלה בכוונ' גדולה •

אל חלהי הרוחות שליט בעליונים ובתחתונים תן בי כח לעבודתך ולירחתך ולתורתך סיקוייש בי תקר' שכתוב בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך לח יחסר • והכיה כלי מוכן לקבל נפש ורוח ונשמה חשר נפחת בי כדי שלחזיר לעתיד לתקור שתבקש נפשי ורוחי ונשמתי מעם שלח לכל' נעול' הזה ולח לחבוש לע"ה ולהיות מוכן ומזומן מלחתם כטחלי' לתזו' כנועם ה' ולבקר בהיכלו כלו חומר קדוש חמן סלה :

(וכשהוח יוצח מפתח ביתו ומכשך למזוזה יחמר פסוק שמע ישרחל וגו') :

ה' כישועה על עמך ברכתך סלה : ה' נבלות חשרי לדם כוטח בך : ה' הושיעה המלך יענכו ביום קרחנו : חלהי ה' הושיעה נח : שגב ה' הלציחה נח :

(וכשעה שהוח הולך מביתו לבית הכנסת יחמר שיר המעלות

שמחתי וגו' יחתר כך יחמר) :

ה' הוח חלהיהם כך תני כוטח הלילי מכל כנעני' רעי' המתרגשי' לבא בעולם הזה חמן סלה :

(תפלה קודם כניסת בית הכנסת) :

אנא יי' חל יעבב סום חטא ועון והרהור רע חת תפלתי ותעלה לרצון למעלה עד שתיק יומין • חבא חלהינו תפשוט ידך מתחת כנפי הכרובים לקבל תחנ' ברחמיך הרבים ובחל ככניך תסתירנה מכל הקליפות ותסיר למלחך הממונים על התפל' כנודל מסדך להכניע תפלתינו לפניך ויהיו עיניך פקוחות מבקרי' לקלינו ולשבר הטלמות ולהטלותך עולם לעולם להעלות חת כפשותינו ורוחותינו ונשמותינו ולטהרם מכל סיג

חבא

אנא יי׳ זכני להיות מהשבים לפניך בכל לב כדרך כשפני משני ומחשתיני טהרני ואל תטרוף עלי את השעה ותניחני לעבדך ולתקן את אשר עוותי למען תזכה לרחות פניך כדכתיב כך נדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך ונא לישועל בכסופא קמך אמן סלה :

(תפלה לומר קודם כל התפלה בשבתם לביח הכנסת) :

רבון העולמים לדון כל הנפלטים והנבראים והיצורים והנעשים **א** תה **ה** וח **י** הוה **ה** אלהים לבדך **י** חיד **ה** מיוחד **י** ושב **ה** מרומם **ו** מגיח **ה** תחנונים **אל** לכל נמלא **א** לכי **ה** אלהי **י** חיד **ה** מרחם **ו** קונב **ה** שבים לפניך בתשובה שליט בגבהות העליונים ותקתוני **ש** ומר **ד** לי **י** חידיו לדון כל המעשי׳ הבוחר בתפלת עבדיו :

יהי רצון מלפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתפשוט ידך מתחת כנפי הכרובים לקבל את תפלתי ברחמי כי כוונתי בתפלה הזאת ליחדך קב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם **יהוה** ביחודא שלים בשם כל ישראל לתקן שכינתא מעפרא לגרום שפע בכל העולמות לתקן הנשמי שבאלו בקליפה ולתקן כל הנימי רות שבאלו על ידי בקליפה לגרום זווג בארבע אותיו׳ שם המיוחד לעורר מיין תתאין על ידי מצוֹרת :

עוד תפלה אחרת לומר בכל יום ומיוחדת על פי י״ג מזלות ו׳ אלהים מסתרים ושבעה כוכבי לכת המסתרים כל ימי השבוע כל אחד יומו :

למנצח בנגינות מזמור לדוד ובו׳ קפישל ר׳

יהי רצון מלפניך השם הגדול הגבור והנורא העיוז והתמיך החליל והחזק היוצא מן המזמור הזה שבשם ששמעת לתפל׳ מי שהתפלל לפניך בזה המזמו׳ כן תשמע לתפלתי ותקשיב לתחינתי ביום הזה :

יום ג׳ (שמזלו טריא) ומלאכו רפאל ומסתרו תמה :
יום ד׳ (מזלו סרטן) ומלאכו גבריאל ומסתרו לבנה :
יום ה׳ (מזלו אלה) ועקרב ומלאכו סמאל ומסתרו מלדי׳ :
יום ו׳ (מזלו תלומים) וכתולה ומלאכו מכאל ומסתרו כוכב :
יום ז׳ (מזלו קשת) ודגים ומלאכו צדקיאל ומסתרו צדק :
יום א׳ (מזלו שור) ומאזנים ומלאכו ענאל ומסתרו נוגה :
יום ב׳ (מזלו גדי) ודלי ומלאכו קפציאל ומסתרו שבתי :

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שתהא שעה זו שאני עומד להתפלל לפניך על נפשי ועל נפשות כניי שעת רחמים שעת הקשבה שעת הזכה תקרוב ותענני • תעתיר לך ותעתר לי • ונוה למלאכיך המסונים על עסיקי

כני אדם שיהיו עתי לעזור להועיל ולהושיע ולהציל ותנה לנוח כני אדם שים לי עסק עמהם לכל אשר אחפון • ושבד רנוסם לכל אשר אדבר • ובטל כל מחשבות מוכלי • והפר כל עצת קוויבי • ומלא כל משאלותי לטובה בכתוב יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא • ותהי עם לבבי בעת מחשבותי ועם ידי בעת מעשי ותשכילני ותורני בכל דרכי ותצליחני בכל מהלכי ותשלח ברכה בכל מעשה ידי ותל תצריכני לידי מתנת בשר ודם שלא לידך הרחבה והמלאה • ותשפיר עני תקיימני ותשעני לעותי תרוממני ותסמכני בידי כדיבותיך ותסעדני בימין צדקותיך ותגמלני חסדים טובים : בדרך אתה ה׳ הגומל חסדים טובי׳ אמן סלה :

קודם שילבש הטלית יטיר המחשב׳ ויניח בשכלו ה״פ ק״ל שהוא שם מ״ב פשוט • כפול • משולש • מרובע • כזה •

יוד יוד הא יוד הא ואו יוד הא ואו הא

בגימטריא ק״ל וזה רמז במחשב״ה כוטרי״קן חס״ב מ״ם ומחשב פעמים ק״ל בגימטרי׳ נת״ר וסימן שם תכבסני בנתר׳ :

גם טוב לכוין בכל שעה ולנייר בשכלו לותיות **הויה** בגיורם נגד עיניו בניקוד כזה **יְהֹוָה** וזהו סוד שויתי אלהי לנגדי תמיד וזה גורם להניח **ירמה** בלב בלדם מן שם״י ולזכך הנשם הטהורה :

(תפלה לאומרה קודם עטיפת הטלית)

לשם יחוד קב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם **יה בוה** ביחודא שלים בשם כל ישראל

בריבי מתעטף בציצית וכן תתעטף בשמחי רמ״ח אברים ושס״ה גידים בתור הציצית העולה תרי״ג וכשם שהני מתכסה בטלית בעולם הזה כך תזכה לתלוקת דרבכן ולטלית בלה לעולם הבא בגן עדן ועל ידי מצות ציצית תכלל בשבי דוסי וכשהני ותפלתי מן החוטים והטלית יפרוס כנפיו עלינו וינילט בשבי יעיר קנו על גוזליו ירחף ותהא חסובה מצות ציצית לפני הקב״ה כאלו קיימתיה בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונותיה ותרי״ג מצות התלויים בה אמן סלה :

סוד בדיקות הציצית

הנני לשם יחוד קב״ה ושכינתיה בחתי עתה עטפני לבדוק ציצית של בגדי ושל טליתי להתעטף בהן לקיום הקפדים והכריכים והכנפות אשר נוהו ה׳ לעטותן שנאמר ועשו להם ציצית ״על״ ״כנפי״ ״בגדיהם לשם **אהיה** כי מלת כנפי עולה קס״ן עם המ׳ למ׳ כמנין **אלף הי יוד הי** ונתנו על ציצי ככוף כמנין **אלף הה יוד הה** סתיל תכל׳ שהוא מלכות קדישא עץ הדעת טוב עץ החיים כי תכלת עולה למנין שבעה מכגלגלין מנין **יהוה יהדו מצפצ אל יה אלהים**

אדני שם הכולל העולה חסד ותכלית שורש על חסד ומעשה ומעבדיו לתיירא מן הירהר רעה ומחשבה עליה הכוון ירהר קדישת מילין טבת שהוה שם הגדול **יאהדונהי** ולא מן מילין דיפת שמח"ל מלכה דשידתי הנקרא לילין רע ולקוי' מצות ציצית הסתולה נגד כל המצות שבת ושמיתם לת כל מצות וגו' כי ליצית כת"ס המה"מ הוא השם **יאהדונהי** ולתן ציצית דוקף על נגדי נמר ולא על נגדי פסתן כמכון ס"ס שטן שמח"ל נסוד חכמת תקן "לרמז קי"ן מלא קי"ף יו"ד כו"ן עולה בית"ף והכל הבית מבכורות נלמו שבי'שטנט"ז שט"ן ע"ז שלא היו רשעים להדבק יחד לזה רמז שתכלית עולה כמכון נגדי פסתן על כן קדשן מלא קוף רי"ש בי"ת כו"ן ס"ת פסתן כדאיתא בזוהר לחור קדשן ק"ו רש"ע דדור קן לה ר"ב ע"ב ק"ל על זה הבית הכל קדשן מבכורות נלמו ומחלביהן והשתית שט"ן ע"ז על כן זכה הכל לעיבור של יצחק בכן **יוד הי ויו הי** ירמ"י גו"ף שתתן תלקנו בילין טבת ולא בילין רע כי לכמו נפלנו בעבדך ובגולך ותתה הוא ר' שעתיד לפרע מעבד מטוף דעביל גרמיה לגבי מי שעולה בנבדו קל"ן בישא מגד שמח"ל קי"ן בע"ן ולא תתכימו בידו שיעלוט בכו ובכל בכי בריית המתגוויס לקיים מצוותיך ובכל מלאכתי לגהותיך ותורתיך ומשיחך כי לך לנחנו מקוים ומייחלים כל היום דוה ובכייה מסובב עם ד' פעמים **אהיה** ושלח ותצוה מלאכיך לותנו לשומריהם כי שם ה' נקרא עליהם ויהיו לרצון כו' :

ברוך אתה ה' אמ"ה וכו' להתעטף בציצית להיתעטף עם ג' יודין כי תירוק הוא יו"ד ובירי היא יו"ד עולה

בין הכל **תריג** המקולה נגד כל המצות ואחד הכותב מור' על אחדותו ית' :

קודם הנחת תפילין

הנני לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בחתי לקיים מצות הנחת תפילין מה שכתוב בתורה וקשרתם לאות על ידך והיו לטוטפות בין עיניך ולכיך ל' פרשיות בבית לחד על ידי המחלקת בראש קבוצית שהוה מכוון נגד לבי וכנגד ל' לותיות השם הוי"ה המורה על **היה הוה יהיה** העולה כמכון **אדני** שאתה בלחדותך לדון כל הנברואים ובכוונתי להניח תפילין של ראשי על מוח שהוא העיקר מלוה ל' נתיס ובכל בית פרשה לחת נגד ל' עולמות **אביע** ונגד ל' שמות **קסא** **קנא קמג כא** דהיינו ליוד הין השם **כחב** ה' ראשונה עם ו' מחזיק גגת ה' לחרונה המקבלת מן **נהיכ** כידוע על כן יהי רעיון"ך שתוכה להשלים עם מצות הנחת תפילין ובכוונתן לת מלוה זו להמתיק כל הנבורות ולהשלמת שמך הגדול הנבור והנורא המושל בדין ובחסד וברחמים ורלוה בחייית עולם ונחמות ציון ולעטרך בכל מיני פאר ותהילה ותוכה לילד סוד מצות תפילין כדי לעשותן כתקונן עם כל הכוונת נרצון לנבו כידוע לך יהיו לרצון וגו' :

ברוך אתה **יְהוָה** אמ"ה קב"ה ונומו להניח תפילין :

ברוך אתה **יְהוָה** אמ"ה קב"ה ונומו על מצות תפילין :

והשם בציקוד להניח כי להניח תפילין במכון **פה על ראש** יכוונו בהנחתו על היד יהיה בחשבתו על הראש :

לאחר הנחת ציצית ותפילין

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיהא חסוד ומקובל לפניך עטיפת ציצית והנחת תפילין כאלו השנתי כל הכוונות ופל הסודות שלהן הראוין להן בסוד מיין נוקבין של מקור ויסוד העליון עד עולם התלולות כדי להשלמת שמך הגדול ויקדוש לרוכך שתעביר כל הפגימות שעשיתי בעיני ובידי ובגופי בעולם הזה ושיהא עלי חותם המלך והרצועות הללו על ידי השמאלית ועל ראשי יהיו כפליס לקדשי דשם"ל שיכנע הוא וכל סיטרא דיליה ושלא יקטרג עלי ועל לחד מבני ישראל כי הוא יקרא ג"כ הצועה כיש"ק כי רצונך ה' בני שמח"ל עמ"לק שלא יהא לו ולכל השייך אליו שום לחיוב כלו ומזכה מ כח עשיית מצוה זאת לחיות עמלק ולרוחות בשבת שמח"ל בשם **יאהדונהי** כי ציצית בת"ת ב"ם המסת"ק בני' שם זה **יאהדונהי** שיעבר את מר קרן נגח הסור המועד בשם אבני"תן בני' שור ושיתוקן כסף דוד מלכך במהרה בימינו ובשם שבת חשם מוסף ותחר ליעקב אבי"ו שלחני לגיכם ובתיב ויחלין העם והכתיב על שבי גחלות ותכתוב מלחמיכם כבי מלחמיכם לותו קוינו כל היום שיגאלנו בשם משה אבי"ו כי זה לגלינו ולו קוינו זה יום קוינו לו ויסועתינו וגו' יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתראה ותשמע בקולנו בבכי בנגלים ושתגאלנו במהרה בימינו כי בו בטחנו בשלוסתו ובתורתו ובמשיחו יהיו לרצון לחרי פינו והגיון לבנו לפניך ה' צורינו וגאלינו : ר"ת מצפ"ץ **ראשו כתם פז** בשם **אידהנויה**

(קודם שתפלה יאמר זה ויועל שתקובל תפלתו)

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה

הרי אני מקיים מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך כריבי מוחל לכל מאן דמצער לי וכיוה לותי בכל מה שהשה יכול לעשות לחבוב בין בגלוי בין בנלוי זה בין בגלוי לחר ולא בעלמת שום לדם על ידי לא בעלמת דבין ולא בעלמת דלחי לחיתי יגיע מעשה למעשה לחותי לנהרשם יחתן ויעקב :

ראשית חכמה ירא' ה' וגו' • ולכן כל

ראשית חכמה ירא' ה' וגו' • ויכוון

ראשית חכמה ירא' ה' וגו' • ולכן כל עוסקים בתורה עומדת לעד כפסוק הזה אמר דוד בתהילה קי"ח בתחילת' שמתחיל הפסוק הזה ירא' ה' חכמה ירא' ה' וגו' ונשמע לדברי מי שרוצה לחדש חידוש בתורה אחד מרבותי הוא החכם כתר תורה כתוב' בדברי חכמים תחילה וא"כ ירא' ה' שני פרצופים הם בחכמה כדי שיהיו ירא' ה' לעצה לתקן שו"ת דרכים ע"פ החכמה אמם אמנו פ"ג ר' חניא בן דוסא אמר כל מירא' חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו אין חכמתו מתקיימת וכן כל שמעש מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו מרובין ממעשיו אין חכמתו מתקיימת על"ל שהחכמה והיא יהוא לשון נקרא חכם ויהוה נקרא מבין החכם לומד מכל אדם ושומע דברי המלמד וסברתו אבל אין יודע להוסיף משלו כלומר הוא שומע רק העיון ושכלו הוא נוטה להבין דבר מתוך דבר ולהוסיף מופת מלמודו כאשר אמר דוד המל' ע"ה כי אם בתור' ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה פירש שבתחיל' ירויה הוא ללמוד את תור' ה' ומתוך רוב הבנתו בתורת ה' אח"כ בתורתו אשר הוא מתיגע ומוסיף מן הבנה אלו יהגה יומם ולילה מרוב ההבנה לומדו ויתכן הפסוק אשר התחלנו ראשית חכמת הוא עכ"פ יראה משום שם אין ירא' ה' אין חכמ' ומה שהתחיל הק' נכתורא בחכמתא זהו מדת הק' כלו' חכמה כ"ת מ"ה חמי מתיר' אין ירא' שייך בו רק לדבר אין אדם שייך עכ"פ יראה קודם החכמה כאשר אמר משה רביינו ע"ה ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה ולא אמר כי אם לחכמה כי וודאי יראה היא העיקר מכח יראת הוא בא לידי הבנה וחכמה הרי זהו מדת החכם הלומד מכל אדם צריך להיות תחילו ביראה כאשר המבין הוא לעול' יותר טוב מהחכם זהו שאחר שכל ט"ו לכל עוסקים שהוא המוכתר בשכלו הוא המבין דבר מתוך דבר בלומדו לכל עוסקים להיות מעשיו מרובים מחכמתו ומן הבנתו משום שמי שמעשיו מרובין מחכמתו מתקיי' וזהו

טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל : ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך : יי אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך : ואני אשתחוה ואברעה אברכה לפני יי עושי ואני תפלתי לך יי עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך :

יגדל

לומר שם"י כריעו והשתחוו שהני מתפלל קמ"ג כ"ב כתוב זהו כלילו עושה לותי לבדי חלשה ולפקוד לם מתפלל בלא כוונה ומבליעה ח"ו בתיבות שהוא בכדת ח"ו וכמו הקריב לם זרה וכנזכר • עוד צריך להודיע גדול כח של שם הוי"ה כשמזכי לותו שיהיה כל לתבריו מזדעזעין ויכוין כו בכל לבו ובכל נפשו וגם יכוון שהוא לדון כל העולמים היה הוה יהיה ולא כמו שכוונין רוב העון עם בע"ה שמפליגיני לת השם הקדוש והנורא ולא יעלו ולא יבינו על כמה תכלה עבודה עבודת עריכת הגלות אמר אשר לנו שובלים לותו בע"ה הכל בשביל זה שלינם מזכירים לת השם בקדוש וזה גורם למעלה להזכיר לת עוונותיו כמו שכתוב בשם שעורי תורה כשמזכיר לת השם לזדמרעים פילקין למעלה ומתקוממי כל נבחות מלחכי מעל ושולקין שו בלילו ולחזרו למה העולם מרעים ולומרי' לפי שפלוני הרשע מזכי לת השם בלתי כוונה ולומרי' הלא זה הוא הרשע שעבר עבירה ביום פלוני ובשע פלוני וה"ב הוא הסיב' כמה שלינו מזכי לת השם כהוגן מזכירין לת עוונותיו ותיקין לזה שיתוודה קוד' תפלתו על עוונותיו בתרטה גדולה בכל לב על עבירו'

תפלה כתב

בטור אורח חיים סימן צח וכן הובא בש"ע וז"ל התפלה היש במקום קרבן דכתי' ונשלם' פרים שפתינו וכתיב לעבדו בכל לבבכם איזהו עבודה שהוא בלב ר"ו אומר זו תפלה ולכך צריך ליזהר שתהא דומכת קרבן בכוונה ולא יתערב בה מחשבות זרות פסו' מחשבות שפוכרי"ח בקרבים וקיבעוה מקום כמו שכל קרבן קבוע מקומו לשחיטתו וכרתן וכו' כן יהיה לומקום קבוע בבית הכנסת ולא ישב פעם במקום זה ופעם במקום זה כי הוא משל למלך שעשה מצור לכבוש חומת של עיר אם הולך וכובש במקום אחד אין נעשה פרצה בהומה בקלות אבל אם הולך וכובש פעם במקום זה ופעם במקום זה אז על פי הרי לא נעש' פרצה בהומה

יגדל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח נִמְצָא וְאֵין עֵת אֶל מְצִיאָתוֹ: אֶחָד וְאֵין יָחִיד כְּיִחוּדוֹ נֶעְלָם וְגַם אֵין סוֹף לַאֲחֲדוּתוֹ: אֵין לוֹ דְּמוּת הַגּוּף וְאֵינוֹ גּוּף לֹא נַעֲרוֹךְ אֵלָיו קְדֻשָּׁתוֹ: קַדְמוֹן לְכָל דָּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא רִאשׁוֹן וְאֵין רֵאשִׁית לְרִאשִׁיתוֹ: הִנּוֹ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל נוֹצָר יוֹרֶה גְּדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ: שֶׁפַע נְבוּאָתוֹ נָתַנּוּ אֶל אַנְשֵׁי סְגֻלָּתוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ: לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד נָבִיא וּמַבִּיט אֶת תְּמוּנָתוֹ: תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל עַל יַד נְבִיאוֹ נֶאֱמַן בֵּיתוֹ: לֹא יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא יָמִיר דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ: צופה

יגדל

סעם וכזה אין מקו למקטרגי לומר כלום שאינו כדאי להזכי לת הסם על עבירות שעשה כי אתר הוא בכל לבו ועיקו הוידוי שיתביים לפני בוראו כי זה סוד מודה בקנס ופטור וזה ידוע כי התפל׳ היא במקו

קדיש ובגי

קדיש הי׳ צריך להתוודו מקוד וכתבו עוד ז״ל הלא הוא עיק וגורם הנוף והלא הוא כפל בבית בביתו שהם לינו עיקר בית אין כלום כי הוא עיקר בית כך הם אין כוונת הלב אין כלו וזהו ספירת ואתי ברוב מספיק לתת בתוך כו׳ שיינו כוונ׳ הלב שהוא כחיון הכפל בבית וכן ס״ת שהכ׳ תעון בתיך כו׳ שיינו כוונת הלב וכנוכר :

יגדל

מפי הגבורה שמענו ויתכן מה שאתר בלעם בנבואתו (מה טובו אהליך יעקב) שהקב״ה מסתכל בבתי כנסיות ובתי מדרשות ומתוך שהוא מסתכל בהם נתמלא רחמים עליהם ומתחיל לברך את ישראל ואומר מה טובו אהליך יעקב ומשכנותיך ישראל כשהן בתי כנסיות ובתי מדרשות שבהם עוסקים בתורה ותפלה ומתוך שהוא מתחיל לברך אותם הוא מתחיל לגאול אותם שנאמר (תהלים קמ״ט) ישמח ישראל בעושיו בני ציון יגילו במלכם ואומר (שמות ט״ו) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה׳ ואומר (שם) ה׳ ימלוך לעולם ועד ואומר (ישעיה ל״ג) כי ה׳ שופטנו ה׳ מחוקקנו ה׳ מלכנו הוא יושיענו ואומר (ישעיה ל״ה) ופדוי ה׳ ישובון ובאו ציון ברנה ואומר (ישעיה ל״ה) ושבו בני ישראל ובקשו את ה׳ אלהיהם ואומר (ישעיה ל״ה) ושבו ונחו בהשקט ובבטחה תהיה גבורתכם ואומר (ישעיה ל״ה) ושבו ובאו ציון ברנה

יגדל אלהים וכו' להודיע לבני האדם גבורותיו כי הפייטן הלזה יסד היגדל הלזה על סדר עשרה עקרים ועל סדר עשרה מדות תקוני דרחמים ועל סדר עשרה תקוני דל"ק כח וכנד סדר עשרה תקוניו'

גדול גבור ונורא ויתן ועתך

יהוה	יגדל אלהים חי	חי אל כמוך
מצפצ	ויתקדש כמוך	כתורי' על ק'שערי ביכה
ג	ואין עת אל מניחתו	וחס'וגבורה: כמוהבני'
ש"ק	לאל ד"ו ד"ס	שהים והו שבי"ס ס"י
יהוה	אחד ואין יחיד	(כוסא עין)
מצפצ	כיחודו כעלם וגם אין סוף	כמיכין יב"ק אהיה
ד	לאחדותו מנפצ יוד הי ויו הי	עו"ן כסא קכ"ו
אל	אין לו לחומת הגוף	ועובר על פסע
תב	ואינו גוף לא	ר"ת סס אל ד' בזה
ו	כעריך אל קדושתו	יאהלוהה
רחום	קדמון לכל נכר	לאחרית
גספי	אחר בראת	כחלתו
ל	רחמון ואין קדמון שולח ס"ל"ג אלה אלהי אלהים	
	רחמיו לא אשיתו	פיכיה סופס על נחלתו
וחנון	הנו אדון עולם	כי אתן אחד
פסטפט	לכל נוצר	הוא
	יורה גדולתו ומלכותו	להתקדש עמהו
ג		
ארך אפים	אפס בכוחתו	ישוב ירחמנו
תגל תומי	נתנו אל	ישוב מרוגזו ולוקח
ב	לאנשי סגולתו ותפארתו	ירחמנו
	נגלה מ"ה טיס אחר	כנתחילה
	חוכח פיס בכל יום אחר נגלו מ"ח כניחים	
ורב חסד	לא קם כישראל	ותעזיך
פגש מחק	כמשה עוד	כאחולת
ן	כניח ואכזיב לת	ים כל
	ר"ת עלו ומשה עבו תמונתו	משתחיו
	אחד והוא שם ע"ב	על דחש דשעים יחול
אמת	תורת אמת	במקום אחר
תא	כתן לעמו	לא יזכרו
	אל על יד כניחו	ולא יקדו
תיב"ק	כאחון ביתו	כן אחר דוכרת וכן אחר נוקבא
צר חסד	לא יחליף	ולא יעלו
אלפים	כאחל ולא	על לב

טפה"ג סחק

צוֹפֶה וְיוֹדֵעַ סִתְרֵינוּ מַבִּיט לְסוֹף דָּבָר בְּקַדְמוּתוֹ: גּוֹמֵל לְאִישׁ חָסִיד כְּמִפְעָלוֹ יִתֵּן לָרָשָׁע רָע כְּרִשְׁעָתוֹ: יְשׁוּלַּח לְקֵץ הַיָּמִין מְשִׁיחֵנוּ לִפְדוֹת מְחַכֵּי קֵץ יְשׁוּעָתוֹ: מֵתִים יְחַיֶּה אֵל בְּרוֹב חַסְדּוֹ בָּרוּךְ עֲדֵי עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:

אדון

יגדל אלהים וכו' ו"ל פ"י סיר זה משוכה מלך ומיוסד על סוד הקמוכה סיקרא אלהים בלבנו ושם שלשה עשרה יסודות כי"ג בתים הקדושות אלו ומשה קרשאוניס שם מוריס גודל אלהותו שמו יתברך ומשוכה אלהיים מוריס שבח אלהותו כדת כו' ע"כ אמנם מ"מ טעמא כעי דמלי עכן ומיסד אל הסיר זה דווקא קול אתפל' בתפלה ומשה סיסיר זה כיסיד לכל הטעות הפיקורסים האומרים שאין תועלת בתפל' הבני אדם ומתון הסיר זה תמצא תמשה עניני תשובו על טעותם כי כבר פרשנו בפירוש ההקדמה דאתי כאמן דסיבר דג' תפילות שחרית מנחה ערבי' ג' אבות תקנם ושיטה זו צריכין לפרש למאי זת שתקנו דווקא דג' זמני הללו דכשלמת למאן דלמ' דכתב' תמידין תקנו ס"ם וכדמסיק בגמר' דברכו' רים פרק תפלת השחר אלא לפ"ד דאמות תקנו ס"כ טעמא נעי ואפשר לומר שתקנו דווקא כשלש זמנים הללו אשר ביום מתקלף שחרית ומנחה וערבית שזמנו כל הלילה להורות שעל כשלשה זמני' הללו אנו מיחדין שמו יתברך שה' אחד ושמו אחד בלי שיתוף ולאפוקי מסברות הפיקורסים הלומרים מי שברא עולם לא ברא עולם אחר דמוכיות ס"ו בא להודו שאין כן אלא אנחנו מתפללין ומיחדין שמו יתברך שה' אחד ומיוחד בכל השלשה זמנים אשר מתלכים ולסיסיר הטעות הזה פתח הסיר הזה יגדל אלהים כו' נמצא ואין עת אל מניחותו לומר שמצאנו בכל הזמנים והטעתים בין ביום בין בלילה ולאפוקי מדעת הפיקורסים הלומרים מי שברא עולם לא ברא עולם אחר השלשה תפלות בשלש זמנים אלו מוריס שה' אחד ומיוחד ולזה מפרש ואומר אחד ואין יחיד כיחודו

האדם להסיר הסקטרים מעט מעט משום דאתי לאוגרוי ביה לשטו' וישואנו בתעות מ"ל קונו ויספור עצמו על הדבר לכך צריך ליתן לתוך פיו של שטן שלא יכבשו במעט אחרת כמו שאיתא במדרשים אמר משה לאהרן צריך אתה ליתן לתוך פיו של שטן שיהן לו ה"ק ולא יכבשנו במעט אחרת ולא ימשך נפשו עליו ולכך אמר לא אגרשנו מפניך בשנה אחרת פן תהיה ח' ארץ שממה ורבה עליך חיות השדה ר"ת אינו הסקטרגים כי מעט מעט אגרשנו עד אשר תפרה ואז תבטחנו ה"ש ונחלת את הארץ וכן נבי התפלה לא יכול לגרש הסקטרגים בפ"ם אחרת שתוא כתפלל במקום אחר בכל מקום אלא יהא לו מקום קבו"ש נר נשמו מעט

טפהג סחק כתב ומי ר
נושא עון טפבת זפט ג
וחנר לא ברחם ופ"ש פובז ו
לאחר כשבעת לאכותינו וחטאה פס נתץ ד
מי מי"ק"ס ונקה פטרין א

עד וגם אין סוף לאחדותו ופעות הפני הלומדים
להמיקומים בעניין הפער ספירות לאחר נקדתי'
בפס יל יתין וים בפס יל שמאל וים בפס הנוף
וים בפס הפרי' וכנודע דעפ"י ומתוך כך הפעה'
נופל עליהם פים ח"ו ועיקר בפמתו לפמו יתברך
ולהסיר הפעות הזה אחר אין לו למות הנוף ואינו
נ"ם בנ' לא נפרוך אליו קדושתו"ל אף שהוא
מחזיר בחומים עיני ה' אוכי ה' כו' הכל כדי
לפבר את האזון אבל אין לו ערך וכן הוא אומר
ואל מי תדמיוני ואשוה • הפעות הפליאי דעניין
שמו יתברך הוא הפס הוי"ה שהוא בפוד אבל
ואחר ברוך ובריתך מתוך כך הפעותיך נופל עים ח"ו
כן וא"כ להסיר הפעות זה אחר קדמון לכל דבר
(פ"י ו"ל קדמון לכל דבר כו' ואין ראוי לרחשיתו
אלא בפאלי הפמ"י אין לו ערך ואין לו דומה רק הכל
נקרא כלי לפבר את האזון וכנ"ל הפעו"ה כרכיאי
בעניין אומרי' אין יתברך שמו מפני בעול' הפפל
הזה ואין הקב"ה בא יתן בפמוע ובתפילתן ולפפי'
הפעות הזה אחר הכה לזון עולם לכל נוצר יורם
גדולתו ומלכותו ר"ל שהקב"ה הוא לזון עולמי' ומול'
על כל העולם ומפניח אף על עולם הפפל ומור'
נדלתו אף למפה פרי ספע בהולתו כתמו ש אלפי
פנולתו שהקב"ה מפניע את רוח הקודש למפה
על בני אדם בעולם הפפל ורציה מפה פניע אל
כל הבריאים ומביע את תיכוניו של שמו יתברך
ואף פניה ילוד אחד מעולם התחתון ומוריד
התורה מפני הפמים הזה עולם העליון כולו
רוחניות לארץ לעולם הפפל ונתן לעמו אל יל

יחיר דתו לעולמים ליהו"ה היוצר בלא
לזולתו לב זה ככוד לב נית ארי'

נופה וידע תתן לחמ
פתרינו ליעקב
מביט לפוף דבר וזכו פ לחמ
בקדמותו יחוה לאלי"ם
פלהים יאהדונהי עפ ד' פלחני שיכפ
אותיותיו פל הוי"ה ופל אל"י

נופל לנחים חפד עולם מכי
מפיל יוד הי ויו הי
כמפעלו יתן לנ"ב רפ"ה הזה
לרפע רע כרפעתו בפמים
פ"ת יהוה שדי

ישלח לנקן פ"ת תור העולם
הימין לף לת ון
מפיחנו לפדות מחכי ור המילוי פל
קן יפועתו עפ אל"י

מתים יחיה אל כמינן מלכי
ברוב יו"ד ה"ף וא"ו ה"י
פפדו ברוך עדי יאהדוני
על עפ תפלתו עפ ת' לותיותיון
פ"ת עפ אברם ול"ת ום"ת העולם קץ
לדון

כניהו כאחן פיתו היינו מפה מזה רחיה שהקב"ה מפניח ומפניע אף בעולם התחתון לץ יח לוף אחל ולא יחיר דתו היינו
הזות הזורה והמהות נופה מפחי פמים ומפניח למפה ויודע שתרינו מה אלפים עופה לפילו בפתר מביט לפוף דבר
בקדמותו פיודע עתידות אל! אלפים מקי פיעפה בין לברע בן לטוב ולהטוה נופל לאים חפיך כמפעלו ולפרע יתן לרפע
רע כרפעתו כל זה הוא מעפה שהקב"ה מפניח בעולם התחתון ומפלם לכל אחד ואחד כפי מעלליו וממילא אפי' לחתפלל
ולפחם לפמו יתברך בפלם תפלות אלו בפלם ואפיה פחרית מנחה וערבית להורות שה' אחד ופמו אחד כי הקב"ה חפץ
בקיומן של בני אדם ובתפילתן ולפיפה זו אפי' אמו עוסקים כה דהיינו אליבא דהך תנא דתפלות אבות תקנו פרפפ
למעלה בהקדמה פעמ מפוש דג' אבות הם מניחים על אלפה גחולות וגבר זה הקנו ג"כ פלם תפלות אפר הם
מניחים על אלם גחולות עניין לחעלה בחורך ולא"ה פבזכות אלם תפלות אפר אבו מתפללין יפלם לקץ ימין מפיחנו ול
מתים יחיה אל כרוב מפדו ולזה פיוה ברוך עלי על אם תפלתו שמו יתברך הוא עדו עד לעולמי עולמים היינו ב
כיום ובין כלילה בין בע"ה ובין לעתיד וק"ל ׃

לדון

אדון

עולם אשר מלך בטרם כל יציר
נברא:

לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך
שמו נקרא:

ואחרי ככלות הכל לבדו ימלוך
נורא:

והוא היה והוא הוה והוא יהיה
בתפארה:

והוא אחד ואין שני להמשיל לו
ולהחביר לה:

בלי ראשית ובלי תכלית ולו העוז
והמשרה:

והוא אלי וחי גאלי וצור חבלי
בעת צרה:

והוא נסי ומנוס לי מנת כוסי ביום
אקרא:

בידו אפקיד רוחי בעת אישן
ואיעירה:

ועם רוחי גויתי אדני לי ולא
אירא:

בראשית

ר' דברות מתקיל בלנ"ף שבוע
די"ן וחס"ד תלוני לא היה
הלמ"ד בין ח"ף היו החוטאים
מסתלקין הלמ"ד

לא יהיה
יהי לוז
סם לח תעבוד ע"ז יהי לוז

לא תשא

יהי רקיע

זכור

יקוו המים

כבד

תדשא

תרצח

יהי מאורת
שמשטין הדמות

תנאף

ישרצו המים השרצים
נשמה

תגנוב

תוצא הארץ המתנת כשרכת

תענה

כעשה אדם לזכרה לעשון
הרע

תחמוד

הנה נתתי

ר פלה

ארם חוזא
ניפתיו בשע'
תפלתו אורתו
דב ור מרקע
אוירא ונעשה
ממנו קול
ורמלאכים
מכואים לפני
ד"ק"בה לכן
צריך להוציא
בשפתיו ואם
לא הוציאו
בשפתיו לא
הוי תפילתו
חפלה ומצאתי
בשערב שערי
גאון האוהוי'
היוצאים מן
חפה נהדרש
מהם ומזיות
באויר כמו
שמצינו בשע'
מחן תודת
שנראה
הדיבור עין
בעין אות
באות ואיתא
בם תהילים
יש מלא'שהו'
ממנה על
החפל' ומפתן
עד שיסיימו
כל ישראל
תפלתן ועוש'
עטרה בראשו
של חק'בה
ליכך הקנה
כתר יהנו לך
במוסף ולא
בשחרית
עכ"ל הרקנטי
ולכך נמראים
בשם כתר
מלכות
וכמפורש
ר' משלה
בר קרמית
עוי"ל

הנסתרות והנגלות

והנה כתבו המקובלים סוד גדול של אדון עולם
וז"ל ים מלאך ומיוכר כאן גדול זה מלאך
מיכאל ומקריב קרבנו של מעלה נשמות הצדיקים וז"ל
מקריב קרבנו מן תפלת ישראל. ביד ימין הם ומזבח של
מעלה ביד ימין הם. והוא מקריב ע"ג המזבח והם ד' כרת
מלאך מיכאל מן שמו הגדול כשכבה"ש עי"ש בד"ה
ויהיו שריס וארץ גשם (יה מלהים) בהשבון מיכאל ד"ס
ומילואו יו"ד ה"א נחשבון הוי"ה זה מלאך ממונה על מזל

נטילת ידים

כשיכלם מים בפ"ם לעתיד לתת בחומות יכלה הרעים תחילה כלומר מקדש (יחזקאל ה') על נהר החרוס וגו'

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים:

וכו' מסך ה' ישראל שהם גילוי של הק"ב ותיקון כאד דתיקון גוף קול וכשם שהק"ב הם ת"ק ועולמי עולמים כן ישראל חיים הנצחיים לעולמי עולמים ואין הק"ב יכלה לותנו לף בע"ר ותיקון ולזה תיקן כאן המשורר לתון עול לפי שהק"ב הוא לתון לעולם אשר מלך בשרש כל כו' לזי מלך שמו נקר' לומר שמלכותו של שמו יתברך היה בשרש כל הנבראים וחתרי בקבלת הכל לנבון הוא ימלוך נורא לומר שלעתיד לתר שיכלה לת החומות הם ושריהם ולהיותם לו לנבון לעשים של ידיו להעביר רוח רעה ויה"ר למלך ונו' ויה"ר לחל ושמו לחל ונו' וק"ב מוסר ששורת על רחיים שה' הוא ה' ויה"ם וכו' לומר שהוא תי וקיים לעולמי עולמים והוא לחד וחין שכי להמשיל לו ה' לשון שרירה שהשרירה של החומות חיק כשר שלנו ולזה לחר שופך הרבה מים בפ"א ולהתגיל כלי רחצי שהוא לשון לחמין לשמו יתברך ולו העוה והמשרה שהשרירה של שמו יתברך הוא קיים לעולמי עולמי' אינו מועיל ולזה לחר לי וחי נושי לומר שהק"ב הוא ש שלנו ושלי הוא לשון שרירה (כפ"י) ולפי שהוא חי וקיי ונור חכלי פ"י כי אם בני פעמים לשון גורל לומר שלזו בגורלו של הק"ב והיה שעומדת לנו בעת צרה שהין הק"ב יכול לכלות לותנו בעת צרותינו ולזה לחר והוא כיסי ומנוסי מנת כוסי שהכל מתפרש שלנו חלקו וגורלו של הק"ב והיה שעומדת לנו ביום לקרת להגילנו בעת צרותינו ולזה לחר בידו אפקיד רוחי בעת ישן היינו בגלות הנשמל לשיכה כשהוא ושהיכה בעת הגאולה שלז כל החומות יתכלו הם ושרים וישראל שהם תחת ממשלתו של הק"ב יהיו חיים וקיימים לעולמים והטעם הוא מפני רוחי גויתי היינו הנפש שהק"ב לי שמו יתברך הוא שלזור לי לפיכך ולא תירא כי מתוך כך הין הק"ב יכול לכלות לותנו כל"ל

ברוך אתה כו' ונותנו על נטילת ידים לכלורה שעשת בעי מלי עניין שלנו מברכין על נטילת ידים לפיכך מבעיה לי על נתיכת ידים והכה לפיט רש"ל לף קשה מילי שהכלי המחזקת רביעית שהוא שיעור רחיצה נטלת שחר לחשם לשיעת ת"ת לשכר לומר עוד טעם לחר כי העניין של רחיצת ידים הוא שעל ידו יוטל ושמת כחם לדם קלמלי וזהו לשון נטילת ידים וים שברכו ז"ל ג' תיבות כנגד ג' מכילין דרחמי' ולזה יכווין כשהוא מברך זו ושעשם שרמזו חז"ל שברכה רחשונה על ג' מדות הרחמים משום דלילה הדם מסקי' כשחתו כת"ם בידך לפקיד רוחי וחק חוטה ולילה מפקי' כשחתו מלוכלך בחטחים ושורות הדין שלח לקחזירו לך הק"ב ברוב רחמיו וחסדיו מחזיר לו כשחתו וכתבו המקובלים שלחר שעשף פעם לחד על ידיו ולח כנגד ידיו יהיה חומה מהה לכי לפניך חלך חי וקיים שהחזרת לי כשחתי בחמלה גדולה רבה לחומתיך ולכך רמזו חז"ל בברכה רחשונה שחברך יג' מדות הרחמים:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים:

ברוך

(חלהינו) גבורה לעולת של כהניה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה
(מלך) רוחה ושלים על כל דיוקים וגבורות יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה
(העולם) לוקחי כל ק"ו ת"ם כשם הרחוי יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה
(חשר) רחש הכהנים מלחטע"ל למע' למלכו יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה
יהוה' (קדשנו) תרי"ג מלות התור' נכתב ונע"פ יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה (במצותיו) שם הסקוט"ן נגד כל המלו יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה (וצונו) בפי"ש על מ"ל שהוא נג' שמו יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה
ניסוד (על) זו מתק ברכות נכלל יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה
(נטילת) לשהר מן"ת מלך שעליהם יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה
(ידים) כ"ח חותיו"ת ב"ח שהיהים יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה אמן יכוין שם הגדול יהוה"ה מלי"ם מ"ם נו"ן כמנין חלהים בה"ן ויתכן מתן לנח נטל ידיו לתפלה כרחוי חותה תפלה יבח ליל שמח"ל כי שמח"ל עולה י"ם

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים:

ברוך

שנטל ידיו כמחבר חו"ב יחד יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה.
(יחד) מורים השפע לי"ה לעלות ליחסד יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה (ה') ת"ת הנקרח ו"ה מדת יעק"ב יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה

על נטילת ידים סוד נט"י כדי להעביר רוח רעה שמורה על הידים תכוין שיש בהם ה' גבורות ושם בהם נשמה ורוחם והזרוע והידים ונקבעות ודע כי שערות בזקן ז"ת הם לידים תקיפם כביכ הפה והחוטם ידיו. באוד והזרוע ומתפשטים דרך הזרוע עד סיום הנקבעות ולכן ה' גבורות לותיות לנקפ"ך וכל זה בידים ז"ת כאוד הזהירו שבעשיה ולכן כדרך הראש ליטול את ידיו להעביר ממנו הזוהמא ולכן אנו נהייכין לנוקבן כדי למתק הדינים שבהם ע"י הל' שלא יזיק ר' אפות מימי המסך ולהעלותם עד ג' רקמוטות שבו ונזה יש בברכה ג' ג' תיבות נגד י"ג תיקוני דק' שבעשיה . ותכוין בלא נטילת שחרית כי זה להעלות תיכוניות ג' לחרוטות דעשיה למעלה בידיהם ע"י מ"ב שהוא ג' ידי' בימין יהוה שהיו בשמאל כוון במוכסו כוון יגרום אחר כך בחמץ יהוה יוד הא וואו הא ממש יל ימין הוה סוד חני הסם עשיו הרשעה יו"ד וא"ו דלי"ת הא שלם ויל שמואל חני הסם להביא כל בחרון וק"ו שלם וק"ו ל"ק ויל חמצו הוה סוד הסם שממנו נתפשטו הידי' ועוד ג' ידות דיניה' מעלים את העשיה. טומאת ואח"כ תברך על נט"י ותכוון בר"ת על"י שהיא העשיה בנגד המלכו' הנקרא עניה ולכך בני ק"ל שבאת אהרים עליו • לחורים של מ"ה דיניהם להיות לחיה ג"כ ולהעלותם וזהו שתאמר על נטילת מלמון ויכנסם ויבשתה וע"י ההכנעה יהוה שלא מחלש עוסק בקיימות ג' לחרוטות שבעשיה שהם ממוזרות הדינים : יבלבש שנ בגדים ביחד • לא ינגב ידיו בחדוקו כי קשה לשכת את למודו • שחרית אבל מוחר להביא נשל ידיו שחרית אבל מוחר להביא בנטילת ידים למעודה לא יטו שלא נשל ידיו יטול ידיו עד פרק הזהרון • לא יגע בידיו קודם הנטילה לא לפה או לחושם או לאזנים או לעינים • ולא יגע בשקום הקודה ובפי השבעה תמיד אפילו אחר הנטילה אין נוטלין ני שחרית על הקרקע אלא לתוך כלי : מפים של נ"י שחרית ולא ישפכם בבית הכסא

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר יצר את האדם בחכמה וברא בו נקבים נקבים חלולים חלולים גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם אחד

ברוך אתה וכו' אשר יצר וכו' הכרכות הם הכל פה פתוח סוד לזור מקיף ומזה נגמרו לתקן ג' לחרוטות לעשיה וברכה זו סוד כנד שבעשיה ולכן יש בה מ"ה תיבות כמנין הדם שפוך תכמה עליונה כ"ת מ"ה :

בחילופי מראם ק"ו ו"ל דקושיות הקיים' היה לענין הרחמיות והנשמיות שהם ג' עכיניים הגוף והנפש שבזה כתיב יצר ובזה כתיב ברא לפשר מי שברא זה לא ברא זה והשיב לו מהגוף עצמו שהלא הרא"ש מיראים גוף לחד לפילו הכי לחתר בו ג' לשונות והשיב לו הקיסר הן דהלא כל אחד ואחד עכין בפני עצמו ולפשר מי שברא זה לא ברא זה ושלל לאותו ר"ג ולכך ג' נקבים של עיניים וג' נקבים לאזנים שהם בחקום טפח על טפח ועניין לחד הם ולפילו הכי כתיב ג' לשונות יוצר וכותב והשיב לו הקיסר הן שפילו הכי י' ל דהן שני עכיניים לחוש הרחיב הוא לבד וחוש השמיעה לבד הוא שברא זה לא ברא זה והשיב לו ר"ג בשעת מיתה הלוץ בתפייסו לומר בשעה שהלם מת בפרד הגוף מהנפש ובשלה חוש הרחיו וחוש השמיעה ק"כ סיך בתפייסו ע"כ ולפשר שהברות הפסוק סובב והולך לעניין זה בתה שתומר יוצר בריס ובורא רוח פירשו המפרשים בריס זה הריון של הגוף ורוח זה הנפש ק"כ כולל לומ' לפי שהלת הקיסר כי בתחלת על הגוף והנפש וזה אנו מסבחין ומברכין את שמו יתברך : ברוך אתה ה' אלהינו לומר שהוא לבדו אלהים ולא כ' רשויות והוא לבדו מלך העולם ולא לאחר אשר בתחלם בחכמה וברא בו וכו' לומר שפיניהם והבריאה היה ממנו לבדו והוא שיצר וברא את הגוף והנפשה וזה אמר אשר יצר את האדם זה הגוף בעין שנאמר ע"כ קרא שמו אדם כי אשר שמות של נ"י מן האדמה נברא שהוא חלק התחתון בחכמה זו הנפשה שהוא חלק עליון הנקרא חכמה כשהוא לעת י"ת כי יש בם אדם שחרית ולא ישפכם בבית

נפש

ולא במקום שעוברין בני ארם : אם שכשוך ידיו בשלש פעמים מחולפים יש להסתפק אם עלתה לו נטילה להעביר רוח רעה שעליו : טוב לדקדק בג"ש שחרית בכל הדברים המעכבים בג"י לסעודה מיהו אינו מעכב לאכילה ולא כח גברא ויאשר דברים המעכבים ופוסלים בג' כלסעודה אם החזיר ידיו לתוך השלש בג' מקומות מחולפות והשלג סונח על הארץ מהני בשעת הדחק אם אין לו מים מוכן לפניו : אם שכשך ידיו לתוך כלי של בית עלתה לו נטילה לק"ש ולתפלה ולא לרוחרעה : הניעור כל הלילה ישול ידיו שחרית בלא ברכה ג"כ השכם קודם עמוד חשחר ונשל ידיו בשיאור תיום ישול ידיו בלא ברכה • ישנביום יש להסתפק אם צריך לשרות מים על ידיו ג' פעמים בכל מקום ושול בלא ברכה • ישלרחוץ פניו

אחד מהם או יסתם אחר מהם
או אפשר להתקיים ולעמוד
לפניך: ברוך אתה יהוה רופא כל
בשר ומפליא לעשות:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך
העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו לעסוק בדברי
תורה: והערב נא יי אלהינו את
דברי תורתך בפינו ובפיפות עמך
בית ישראל ונהיה אנחנו וצאצאינו
וצאצאי עמך בית ישראל כלנו
יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה
ברוך אתה יהוה המלמד תורה
לעמו ישראל: ברוך אתה יי אלהינו
מלך העולם אשר בחר בנו מכל
העמים ונתן לנו את תורתו ברוך
אתה יהוה נותן התורה: יברכך
יהוה וישמרך: יאר יהוה פניו אליך
ויחנך: ישא יהוה פניו אליך וישם
לך שלום:

אלו סדרי תורה הם בשמם

יופיאל רזאל

פי' לעסוק בדברי תור' לקוי'
מצות עשה לכתיב ועתה כתבו
לכם שיסתוב כל אחד ס"ת
לעצמו פי' ג' לעסוק בתורה
זה יהא עיקר ומלכתכם טפל
ליתת בבחיי בפ' קדושים כל
מי שעוסק בתורה בלבד ולא
יעסוק גם במצות העשיו' אין
לו שלימות כלל וקרוב הוא
שיכפור חלילה כיון שאינו
מעיר במעשה שלהית והדעו'
לתיקוניות היכן מתקיימין שלש
בפעולות ויתכן לעסוק ולקוי'
לכל המצו' מה שלמד או לעסוק
מה שמסוגל למפיקוד או לעסו'
בדברי תורתיך סדי תוכות
שבכתב ושבע"פ שבמ"ת מתוקי'
מדבש וכופת צופים • וכיוס
כולנו יודעי שמך להתפלל על
כל פס ופס כראוי לו כדאיתא
בדקנטי במסל למלך שמסר
לעובד כל המפתחו וכו' ולומדי
תורתיך ע"מ שנדע לעשות
את כלמוותיך:

פירש

שירצה: ברוך אתה ה' כשיכיר השם ידוד יכוין פירש קריאתו בארנות שהוא ארון הכל וגם יכוין בכתיבתו בידוד שהיה והוה ויהיה • ובהזכירו
שם אלחים יכוין שהוא תקוף ובעל יכולת ובעל הכוחות כולם: לא ירלג שום תיבה בתפלתו אלא יהא נוחג את עצמו כאלו מונה מעות שהוא מדקדק
שלא ימנה חסר וגם לא ישנה חנקודות כמו שמדקדק בצורת המשבע מה. רוא בן ידקדק ב נקודת כי כל תיבה עם נקודים יש לחם שרשים למעלה
מאור מאור כמבואר בספרי קבלה: ולא יבליעה התיבות או אותיות אלא יצא. הכל מפיו בחיוק שפתיו כי גדול כח הדבו'ק לשוב הן לרע • ועקימת
שפתיו חוי מעשה ופועל לשעלת ובתפלתו בכוונה נכרא מלאך אחד ומליץ טוב בעדו: אם כתוב השם באלפדלת כגון ארני אין לכוין אלא
שהוא ארון הכל: אם אין לו מים יקנח ידיו בצרור או בעפ' או. בכל מידו דמנקי ויברך על נקיות ודים ויועיל זה להתפלל אבל

מפני הרעים שבתוך הפ' אבל בתענית צבור לא ידחק פיו יש לבטל הסנה שנוהגי' שעונים בב"ה אמן על ברכו' ע"י שאומר חזן ואח"כ הם אומרים עוד הפעם ברכת על נ"י והוא ברכה לבטל כי כבר אמרו בבית ואם לא אמרו בבית הוי הפ' בין נשתל' לברכה כי כן נכון לעשות תיכות שנו של ירוי יברך כל הברכות עד חמחזי' נשמו' וש"ץ יש מחלוקת בין הפוסקים אם יכול לומ' שני פעמים והנכון כמו שכתב בש"ע שאם דעתו לברכם בבה"כ כי יוה' שיחד לפני התפ' לא יברכם ונכון לרתקן שלא ירד לפני התי' כי אם הש"ץ עיוה' שיברכ' בבה"כ ולא יברכם בביתו ויקדר הברכו' בבה"כ עד ברוך שאמר ואח"כ ירד מי

כס

אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר
הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים וְהָרְאָיוֹן
וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה :
אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל
פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן
קַיֶּמֶת לוֹ לָעוֹלָם הַבָּא : אֵלּוּ הֵן
כִּבּוּד אָב וָאֵם וּגְמִילוּת חֲסָדִים
וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית
וְעַרְבִית וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים וּבִקּוּר
חוֹלִים וְהַכְנָסַת כַּלָּה וְהַלְוָיַת הַמֵּת
וְעִיּוּן תְּפִלָּה וַהֲבָאַת שָׁלוֹם שֶׁבֵּין
אָדָם לַחֲבֵירוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה
כְּנֶגֶד כֻּלָּם :

אלהי

פי' תפלה זו נתקנה כנגד תמידין של שחר ומוסף יחוסינו כלומר תן לנו זכות אבות וזכינו לך' מיתות ד"ת ולחופה ולקדושין כו' ע"כ נתן בנו ולא בשאר מ"ט :

תורה בני ל"ד לך שנו"ן ולוגמת רב יעבוד לעיר שהוא בני לך תורה יעמוד לו ברב יעבוד לעיר :

אלו ג' פסוקים נתקנו לברך ברכת התורה כהנים חנם ולין לתמוך למה לך מברכין ברכה לחדוכה לחר יברכך כ"ל עפ"י הגמרא למה רגב בני ת"ח ע"ה הם מפני שלין מברכין בתורה תחילה הרי העיקר חיוב הוא לברך ברכה לפחות ויתכן הוא"ל עמו וישמעאל ויתרו ליסראל על ל' מיתות ד"ת ולעיקר כהים בחופה וקדושין ומתן התורה על תנאי הם תקבלו התורה ותקיימוה לו יברכך ה' בממון וישמרך מן המזיקין ויאר פניך אליך ה' את שביקשו ויתן לך חן בעיני אלהים והלם ויתפלל ה' בחחמים שביקשו אליך ויברך בשלום הי אלו הן מלין שלום חין כלום : מצאתי בדרקטי דן ברב ז"ל היה מברך ברכה לחרונה מכח"ת בת"י ומ"ה לשר נתן לנו את תורתו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו וכו' : ומוד ברכה זו תמצא מבויר בתחילת ברך זו שהם בכל י"ל י"ל פרקין הם י"ל תיבות הרי על כל אחר ואחר מגיע תיבה אחת והכף בעלמה בקדושת שלוש : והתחלה ג' יוהן הם הם י' י' של הם ע"ב : חין לחם שיעור הן התורה רק מדרבנן לחד מפרשים לכך מוכיח מוכח זו ליברכך שהם ס' לותיות בסוד שמים נבוחים שביב לה וגו' שמלה בגימט' הם הגדול יאהדונהי בניכורי' ע"ב ק"ל ך' וגולל אלהי"ם : והרחיק שלם פעמים ירחק כל זכורך וכו' וגמילות חסדים לעניים ולעטירים : אלו דברים כו' ר"ל הוא שנתנה התורה לוזקק לבני ישראל המיוחסים ויתכן הוא שכאוד לך ואם תאלו דברים מפוט שים לו לך ולאי ולאי ולאי וע"ת לעניים ולעטירים ליהודים ולגוים והשכמת בית המודש לקדמן ולקשורת שנאמר וישכם יקריא שום מברכם

אשר יצר
לא להתעבר
רוח רעה שעל
ידיו.
ברוך אתה
ה' אמ"ה
אשרייצר וכו'
הטיל מים
והניח דעתו
מלהטיל מים
ואח"כ נמלך
והטי' עוד מים
פעם אחרת יש
פלוגתא אם
צריך לברך
שני פעמי' או
ברך אחת על
שניהם ופסק
ברכות להקל
יבדך ברכה
אחת על
שניהם. אין
שיעור להשתין
מים כי אפילו
לטפה אחת
חייב לברך
שאם יהפם
הנקב מלהוציא
הטפה יהא
קשה לאדם
ועל כן חייב
להודו' ולבר'
אפילו הוציא
טפה אחת
כל זמן שיוצא
מביח בסא
צריך לערות
על ידיו ג'
פעמים :
ברוך אתה
ה' אמ"ה
אשר קדשנו
במצותיו וצונו
לעסוק בדברי
תורה : לא
יקריא שום
פסוק ולא
ואמר החלים

אם ש"ץ רוצה לומר קודם בואו לבית הכנסת יהא רשאי לברכו' וכן בימי סליחות לא יאמר סליחות קודם ברכת התורה וילגם כשיאור חיום החור' שלא לצאת בברכה זו אלא לאותן סליחות או לימור בהשכמה : ואח"כ יכדק נקביו בבית הבסא והוי הפסק מסעודתו בנתיים ואח"כ כשיורד לפני התיבה וכול לאומרים עוד הפעם : צריך האדם ליזהר מאוד בברכות התורה כמו שאמרוז"ל מי האיש החפץ חיים ויבן את זאת ויאמר ה' על עוזבים את תורתי לא שמעו בקולי ולא הלכו בה שלא בירכו בתורה התחלה ולא היה התורה חשובה בעיניהם ולכך אבדה הארץ שלא היו עוסקים בה לשמה וכל העוסק בה שלא לשמה נוח לו שלא נברא כמו שהאריך בזה רבינו יונה והר"ן בנדרים על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל ג"ח נקט עבודה באמצע להקיש תורה וג"ח לעבודה מה עבודה בעינן לשמה אף שוהכוין לבן בקר דכתי' ושחט את בן בקר שיהכוין לשם

אלהי — כשאמר כו' הנה לכאורה הלשונות כפולים הם
מה שאמר תתך ברכתך כי ותתך ירצה כי
ובוכר וכ"ש עפ"י מה שפרשנו לעיל בברכ' אשר יצר עפ"י
מה שמצל הקיסר לר"ג כתיב יוצר הריס ובורא רוח נאמר
בלשונות יצירה ובריאה וכ"כ
מי שברא הריס לא ברא רוח
ופי' מהרש"ל שהשלילת הקיים
היה על הנאמרו' ועל הרוחניו'
כגון בגוף ונפש שהם ב'
עניני' ונאמר בהם יצירי' ובריאה'
ללמד מי שברא הגוף לא ברא
הנשמה והשיב לו ר"ג בתיתך
לתוך יתפייסו בעל. הגוף עם
בעל הנשמה להפרידם זה מזה
לחנם בתחת ים עוד תשובב
נפשך מן התורת הנשמה לגוף
היינו לעתיד בשע' התחיי' לק'
ג"כ בתוך יתפייסו בעל הגוף
עם בעל הנשמה בחזירתך לך
ר"ג היה יש להשיב תשובה זו פן יכפור הקיסר בתחיית
המתים קבל שתתך דבר שקרוב לעיניים וספיר השיב
בשעת מיתה תוך יתפייסו ולזה אמר אלהי הנשמה שנתת
בי תתה בעלמך בתוך הגוף שלי ולא זולתך שטורה היא כי
הכל הוא מתת יתברך שמו לבד הוא חלק לשלי ממעל ולכך
טהורה היא ולכלי שלא תקשה על הקיסר והלא כתיב בגוף
יצירה ובנשמה בריאה לפ"ז תתה ברתת בי ותתה יצרת
בי תתה נפחת בי הנשמה ומזה נלמד ותתה נפחת בי הנשמה בתוך הגוף ותתה משמרה בקרבי
ולא אלהי תחר וכלי להורות זה תמר ותתה עתיד ליטלה ממני ע"כ מזה מוכח שהוא היוצר והוא הבורא לגוף והנשמה
דאל"כ

אלהי — פי' אלהי החזק ובעל נקמה שופט ודיין תחת
תותה הנשמה טהורה היא תתה כשנתת בי
תתה ברתת בי לא ידעתי מהיכן הוא בתת לי אין ל'
עולמות אבי"ע כי ברית הלשם הוא עפ"י וזכותו
כשם שתתה ברתת בי כך תתה
משמר תותה בקרבי כשם שלי
בע"ה וגם תתה עתיד להגיע
קיבי להפטר מע"ה ליטול
תותה ממני רק להחזירה בי
לעתיד לבא להתקיית המתים
על כל הדברים הכ"ל מודה
אני לפניך שתתה הוא רבון כל
המעשים בכל עתידת עולם
העתי' ואדון כל הנשמו' בעולם
התחיות ובורת כל המלאכים
ועולם הגלגלים אתה ולא אל
אחר ולא אל זר ולא אל נכר רק
אתה בתחלות גמור וחין זר
עמך ויתכן הכופרים בתחיית
המתים כופרים ג"כ בהכורת כל י"ת שמו • על זת אמרו
מבריכים שתתה הוא המחזיר נשמות לפגרים מתים
ותתייה לותנו לתחיית עולמו' כאשר הבטחת לנו בתורתך
לעתן ידבו יומיכם ונו' כימי השמי' על הארץ שהם תתק"ל
שנה שתתיו כולם ג"כ כשנים קדמוניות כשנות אל"ף כר
וזהו כימי השמי' שהם שלם שנים כך יהיו הצדיקים על הארץ:

ברוך

אלהי נשמה שנתת בי טהורה היא
אתה בראתה בי ואתה יצרתה
ביואתה נפחתה בי ואתה משמרה
בקרבי ואתי עתיד ליטלה
ממני ולהחזירה בי לעתיד לבא
כל זמן שהנשמה בקרבי מודה
אני לפניך יי אלהי ואלהי אבותי רבון
כל המעשים אדון כל הנשמות:
ברוך אתה יהוה המחזיר נשמות
לפגרים

לשם יחד בשם כל ישראל הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של תפלת שחרית בכוונתה ובכל פרטיה ודקדוקיה ותיקוניה ותפלת שחרית ומוספין ומנחה ונעילה ומעריב של ליל שבת קודש ושל יום טוב ראשון של פסח ושל יום טוב ראשון של חג הסכות ושל יום טוב ראשון של חג השבועות ושל יום טוב ראשון של ראש השנה ושל יום הכפורים ושל יום טוב שני של ראש השנה ושל יום טוב שני של חג השבועות ושל יום טוב שני של חג הסכות ושל יום טוב שני של פסח ושל יום הושענא רבה ושל שמיני עצרת ושל שמחת תורה ושל תשעה באב ושל פורים ושל חנוכה ושל ראש חדש ושל חול המועד ושל ראש חדש אדר שני ושל ראש חדש ניסן ושל ראש חדש אייר ושל ראש חדש סיון ושל ראש חדש תמוז ושל ראש חדש אב ושל ראש חדש אלול ושל ראש חדש תשרי ושל ראש חדש מרחשון ושל ראש חדש כסלו ושל ראש חדש טבת ושל ראש חדש שבט ושל ראש חדש אדר ראשון

דתל"כ תקדש בחיתה הלוך בתפיסין וכו' רקיע ולהחזירה בי לעתיד לבא בירושלים בעת התחייה וק' בחזירתן הלוך בתפיסין ר"ל וכאה הכי תרתי מוכח שמוע יתברך הוא יזכרה לזכות הנשמה לתוך הגוף ובשביל כך כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי ואלהי רבון כל המעשים בעל כל הנשמות פגרים שהכל מתת שמוע יתברך הוא יזכרה לזכות הנשמה לתוך הגוף ובשביל כך כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי ואלהי רבון כל המעשים בעל כל הנשמות פגרים מתים ואלהי אלהי אתה ה' וק"ל :

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר נתן לשכוי הכ"ה שכוי' זה גבריאל כי שכוי בשי"ן עולה ג"פ ש"ב' כי גבריאל עולה מלשון גבר אל כי גיטל עולה קסת **סופר המלך** ואין שכוי

ביניהן ל"ו ג"פ וכן ל"ו ג"פ למ"ד ה' ו' ר' פ"ס כתורה הכל על דין החזק לפי סס נכתב **סרי** [illegible] פירושו סרנות

ביעוצת ועולה בחשבון צו **ת עול אאר אדנ אדני מלכי** מלך הביאה הנקרא יום מ"ד כו' ולילה מלך שם **אדני** ע"כ נתן לשכוי ביאה **ת עולה אדני** ביה"

[illegible] נגד י' נתקוטה דקדקה (בח"י תמ"ר שלה עשני כנויי הארצות דוקא ואיך לומר דרך שלילה שלה עשני גוי הייתי גוי יה ילה לומר שעשני ישראל פי' שם עשני גוי הייתי גוי על זה כתיב עשיתני ובריה זו כוותה כשאר דעתי נוטה להם שלה דווקא יהודי ולא כשר' לומר שלה עשני גוי : (בח"י תמ"ר שלה כו') ג"כ לשון שלילה שלה עשני עבד : שהוא לרוב עבד עבדים לעפ"י שה"י שייך לנו וקיל נחלתינו שלה עשני עבד ולא יכלתי מאשפרת סס מני כיצן בקיבר עבד עולם : (בח"י תמ"ר שלה עשני וכו') מסוס שלמים אין להם כי אם ג' מצות ותלוים על קרי"ת במצות כדי לכבדיל התורה והם נקראים דעות מלך הנחש וכנגד אור של עול' הוא הש' מן שלם ושפ' ם והיה הש' מן כח"ס לשטן החטירה ושפירת דם ויעירים ירקדו שם : (בח"י תמ"ר פוקח כו') חי' ש' שפתתי פיכי לרשות שמים וארץ מי ברא מו

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר נתן לשכוי הכ"ה שכוי' זה גבריאל כי שכוי בשי"ן עולה ג"פ ש"ב' כי גבריאל עולה מלשון גבר אל כי גיטל עולה קסת **סופר המלך** ואין שכוי

לפגרים מתים :

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה : באי אמה שלא עשני גוי : באי אמה שלא עשני עבד : באי אמה שלא עשני אשה :

ברוך

ובין לילה פ"ו ז"ל שכוי זה תרנגול כדאיתא בפ' רחיטו ב"ד ותקוטה דקדקה (בח"י תמ"ר שלה עשני כנויי הארצות דוקא ואיך לומר דרך שלילה שלה עשני גוי הייתי גוי יה ילה לומר שעשני ישראל פי' שם עשני גוי הייתי גוי על זה כתיב עשיתני ובריה זו כוותה כשאר דעתי נוטה להם שלה דווקא יהודי ולא כשר' לומר שלה עשני גוי : (בח"י תמ"ר שלה עשני וכו') ג"כ לשון שלילה שלה עשני עבד : שהוא לרוב עבד עבדים לעפ"י שה"י שייך לנו וקיל נחלתינו שלה עשני עבד ולא יכלתי מאשפרת סס מני כיצן בקיבר עבד עולם : (בח"י תמ"ר שלה עשני וכו') מסוס שלמים אין להם כי אם ג' מצות ותלוים על קרי"ת במצות כדי לכבדיל התורה והם נקראים דעות מלך הנחש וכנגד אור של עול' הוא הש' מן שלם ושפ' ם והיה הש' מן כח"ס לשטן החטירה ושפירת דם ויעירים ירקדו שם : (בח"י תמ"ר פוקח כו') חי' ש' שפתתי פיכי לרשות שמים וארץ מי ברא מו

פירש

[illegible] הרבה ופחות זה הולך וחוזר כל יום ויום. והלמודו משתכח מעט מעט עד שנמצא ריקן ואין בו מים אבל נחשים יש בו שנוקם ונוטר בנחש לכך שומע ואת שלא רצו חז"ל לתקן ברכה אחרונה על דברי תורה של אותו יום מפני שאין רשאי לבטל מצות דבר שבמרה ובן ישים אל לבו לקיים והגית יומם ולילה מטש וישים דברים אלו אל לבו. המורה הר"ח בר' אין צריך לברך. גם נר יכול לברך ברכות תחורה כמו שישראל מברך ולא ישנה. נכון לומר מיד איזה פסוקים אחר ברכות התורה לכך יאמר מיד פרשת ברכת כהנים ואיזה משניות. אם הפסק מלמודו ונתעסק בעסקי בין שרעתו לחזור וללמוד וכן אם הפסק בשינה או בטרחא או בית הכסא לא הוי הפסק אפילו ישן כמה שנים לא הוי הפסק. אם לסר כל הלילה הולך אחר היו שעבר ואין צריך לחזור ולברך כל זמן שלא ישן. גם הנשים חייבים לברך ברכות התורה

שנם היא ליכה את תלמו'תו' כדילפינן בפ"ק דקידושין ולמדתם את בניכם ולא בנותיכם ואנשים מברכין שעשני כרצונו מטעם שמברכין על הרעה מעין על הטובה שברכ' החמיסית אין פוקח עוורים גם זה רומז על קבלת התורה ומצות וכתיב לאות על ידך וישראל בתפילים מצות ה' ברם מיזירו'ציכים ובחקיומו פרשתי עניין זה שברכה הששית מלבים ערומים גם זה רומז על ת"ת שמה שלמד לומד מלמודו כעשה לו לבוש בשוק תלוקי דרבנן וזהו ליזהות"ח שליכו מספק תלוקו סייגו מלבוש שבעשה לו מלימודו : שברכה השביעי מתיר אסורים סייגו להתיר לותנו מבית האסורים מד' מלכיות ע"י קבל' התורה וכמאחר רז"ל תרות על תלוחות ת"ת תרות תלת תירות מלכיות ומעשה ע"י קבלת התורה ומצות זכו להיות קודם ישראל לה' ואתיא כהלה דתניין הקדש מפקיע מידי שעבוד : שברכה השמיניה זוקף כפופים שמלדת לאחר הגלולה שהוא ג"כ בזכות ת"ת מעשה שכתבנו וכן מצינו לפיקך על מה שלדה הארץ על עזמה תורתי שברכה שם ט"רוקע הארץ על המים ברוחו על הארץ ויושביה אשר מתקיים על ת"ת שנקרא מים וכמאחר רז"ל יום שאמי תנחי התקה הק"ב עם מעמי ברחמיה שם מקבלין ישראל לת התורה מוטב ואם לאו אני מחזיר לת העולם לתוהו ובוהו שברכה הי שעשית לי כל צרכי עפ"י מה שכתוב בחילוקי מדרש"ז שיזהר שם בתוקר לשם להק"ב ויקודש שלומר אין לו רק אין לירושין ואחר שלמד היטב כדין נשואין לפק"ב ה"ה ומזה שכוונה כל שלומד תורה בפני ע"ה כאלו בונה תרוסתו ר"ל תרוסתו של ע"ה כדין נשואין בגד זה תלי יין ברכה עשירי שעשית ליכל צרכי ונם בברכה י"ל שם שכין מלמדי גבר שמכיון שייכי יהי כתורה שלה ומזה שכוונתה לה יגרע שברכה שם תוזר בעת נתן על מצות שלנו שברכה הי"ב

בָּאֵי אֱמֶת פּוֹקֵחַ עִוְרִים : בָּאֵי אֱמֶת מַלְבִּישׁ עֲרוּמִים : בָּאֵי אֱמֶת מַתִּיר אֲסוּרִים : בָּאֵי אֱמֶת זוֹקֵף כְּפוּפִים :

ברוך

דיא ווייבר זאגן ראש שֶׁעָשַׂנִי כִּרְצוֹנוֹ : בלי מלת בנימצ' אבנזצ (בלי' תמ"ה מתיר וכו' על (בלי' תמ"ה זה לתוכך כתבה נתלת זנו ומן כל סגליות לאחר לשברכו סב וסי' מביא "מדי "כב "יון "לדוש מסבלם נשת לותכ נב לותיות מכנף"ך מתיר מוכ על תמ"ת יבח"ן וכני כח

תברכה זו נלות מצרים סוקל שלאחר כתה לדע נם נשתכח (בלי' תמ"ה זוקף כפופים לתוכך על נלות מצרים שבאחת שבשבלנו זכר לנו ופרקנו מצריכו לי לתתך זוקף כפופים כפוף בשם לדכי מרובע זוקף בשם יב"ל מן "ק "יתוליכם קומתיות בשתי קוות לצרכינו" (בלי' תמ"ה הרוקע) רוקע בשם קרע שטן הארץ זו בית לימו על מעלה רל ס"ר"ה על אמי מימי האחד"ו מימי התור"ה שכ"ר"ה לכו למים ר"ת רה"ע מסם ע"ב : (בלי' תמ"ה שעשה וכו') בת' שבת ימים תעבוד ועבית כל מלאכתך שם ביי תחרים תעבוד אותי שבת ימים ועבית מלאכתך על יוי לחרים שעשה בני תר"עם דיכילנו שבכנת לעלות שם שבלנתי לל שע"ר בשמי"ם לו שבכנת מלכי עוד בנתו לחי בתרם יכיתי מכנו לחי לו שבכנת לי לת התורה ומתלו ס. כיה כי הוק תיך ותורך ימיך : (בלי' תמ"ה לאחר שכי וכו') מיוכל בחיות נפשו וכיתי ומכל לעשות שלשה לב בעקביו לה בנבר על יכרו לשם לל"ף ס"י ס"י כמיכין בעל וכמנין תל"ך לכל"ם (בלי' תמ"ה לוזר שם"ם שמחתי כו' בית ה' לך : וכו') בתן נו שכת להחיות כל הנבואת בתוך ובתפל להתנבר עליהם ולהכניעם לו נבורם עולה רי"ו שבו קרע לנו היה לו שכתן לנו זכו' עקרת ישתך להתנב' על נבורו (בלי' תמ"ה מעורר ישראל וכו') מעורר את ישראל בעתרה שבוא התפילה אל רחם בת"ל בתר שלאחר פתוח

עליך

כל הלילה ישראל בנש

עטור

יאמר כתיר זה אחר זה אם לא היה לו שים יכול ללמוד ורק בלא נשילה וכלי יקנח ידיו בשיר או בעשב : חייב אדם לב' ד' מאה ברכות בכל יום והיינו שם ברכת המזון לפי תהנו חכמים ברכות הללו מן כן שיהא יכיוון ג' נות אמן אחר הש"ץ ואחר כני אדם הי"ל בתורה ואחר המטורה ובזה ישלים מאה ברכות . חדיש יכול לברך ברכה הנותן לשכוי בינה הגר צריך לומר שעשני ישראל ולא יאמר שלא עשני גוי . ברוך אתה ה' אמ"ה שלא עשני עבד . השבוי כשביה יאמר כמו שאר אנשים אומרים שלא עשני עבד כי עבד הוא על עבר שפטור מן המצות וה שבוי חוא ישראל . יש ל זהות מסדורים שנרשם בהם ברכות סומך נופלים ולא בקיאת אנשים שאומרים אותה ואומרים שם ששים לבשלה וגדול עונו מנ שוא : דיני צ"ציות ברוך אתה ה' אמ"ה מלביש ערומים . יש לברך

על

עליך להכניע בהן את תאותיות מנצפ"ך העולכ"מין פת"ר וכמין סכלפ"ין שהוא סר יעב"ר: (בת"י תמ"ה בכתבי האר"י ז"ל תוס"ת נפח כמין יאהדונהי איהה ויהה ות"ת עולה ס"ן לה' שהיה השמים וגו' כוונ' הברכות של האר"י ז"ל מאמ' ברכות כל יום שהשם שם ס"ג יו"ד ה"י וא"ו ה"י עם מילוי שלו ור' אי' שעולה ל"ז עם ס"ג הרי"ק, וכשתתחבר עם שם אדני הרי הוא הוה יהו"ה בשופו הרי"ק עם מספ' אדני הוא ס"ס כ"ו י' עולה מאה וא"ו תור' על אחדותו ע"כ ליתף כח ר"ת עולה כמספר קטן של לילך דל"ת כו"ן יו"ד: (בת"י תמ"ה בחמיל כו' ג' גווין עיין קל קנא קסא כך הוא בת"י ז"ל אז אעיבי ועשעתי זכן עי"ן בני ה' פ"ה וכו' כלילי שם ע"ב של האר"י ז"ל ברכה זו היא ברכה בשבי עלמה ואומר בחמיל חבלי שיכה וגו' כמו כי יפול לא יוטל בי' בחמיל חבלי שיכה הדומה בחלק שמים למיתת ע"כ נקרא חבלי שיכה וכל בת מן של"ק דל"ת כו"ן יו"ד בחספר קטן כמניין חב"לי ומן השם שם ס"ה מל"פ של"י כמניין שיכה וכן תאומ"ה תאותיות הן מות ובחסירת הכחמה בברכה זו של בחמיל שם יה"וה של ל"ו יוד הא ואו הא של ג' בחולם של ג' בחטף פתח: של ל' ד' ג"כ בחטף פתח: של ל' מחיסי בקמץ: ובגלל שבי בקמץ ריבון דוי"ו על ברכת לעילא הוא חוסיף הוחיל שבחמיל חבלי שיכה מעיני תרגילני בתורתך כדי שאזכה בעזרת חסה לגאולה לחרונה ולבקבי במצותיך במצוה גורלית מלוה וכתיב ואתם הדבקים בה' אלהיכם להתדבק בחלמידי חכמים כלחיתך במ' מי יוכל להתדבק בחסד שבה וכו'. כי מלוה הני השם חיכוסה וחני השם מיולה ולא לידי עבירה שהזהיר"ם ני"ם בסוד ערו"ה ר"ע ני"ם

בָּאֵי אֱמֶהָ רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם:
בָּאֵי אֱמֶהָ שֶׁעָשִׂיתָ לִי כָּל צָרְכִי:
בָּאֵי אֱמֶהָ אֲשֶׁר הֵכִין מִצְעֲדֵי גָּבֶר:
בָּאֵי אֱמֶהָ אוֹזֵר בִּגְבוּרָה:
בָּאֵי אֱמֶהָ עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה:
בָּאֵי אֱמֶהָ הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ:

ברוך

עוטר ישראל בתפארה שהוא ת"ת כמשמעו ובסוד כתר תורה בברכה הי"ו היא הנותן ליעף כח היינו שאלה ייעף וינע מוכנאחונו של יע"ה וכ' ומאמר רז"ל אין זיווג גבור אלא בחלש ולכן זה ע"ו ת"ת שהוא בחבלין לחסיד שם היינ"ו כ' כמזכר לעיל בברכה הי"ו היא המעבירה שינ' מעיני מחחילות ועד אחרית ותנומ' מעפעפי וכדי להתעטר מסכתו לעשות בד"ת ע"ד לא נברת לילה אלא לגירסא וזהו מעין ברכה ראשונה ורחמו כולו בסיפו וסיפו ברחמו וים מסחחות עו' שמוסיפין עוד שני ברכות לך שמברי"ק לא נרמז מהע' שבפולין הם ואפס שכוונת הגורסים הוא כדי שיהיו ט"ו ברכות כמנין טו"ב לרמז שכלם מלבישים מבוכ' ת"ת בהקרא טוב וכמאמר ז"ל על פסוק הטיבה ה' לטובי' יבא מסה שבקרא טוב כי ויקבל התורה שבקרא טוב כו' מכן"ם בה שבקרא טוב כי ליעקב שבקרא טוב כו': והכה מאחר שכל הני ברכות סובבים ובולכים אל ברכת תלמוד תורה ומטעם שתלמוד גדול שמביא לידי מעשה ספיר מחובר ויהי רצון נו' שמוסיף על עניין רחמון שתרגילני בתורתיך ומתוך כך ובקבי במצותיך שתתלמוד מביא ליד מעשה ואל תביאני לא לידי בזיון ובזיון לע"ב בה שלא למחוא מכח פשעיו וכמוהע"ז י"ח כי מלא הוטוח בע"ב חברין בדילן ממנו ועליו טמא טמא יקרא ע"כ ותן לך בזיון גדול מזה ואל יפלוט בפו יע"ה לעומר שע"י שתרגילני בתורתך זכו שהבלין של יע"ה וברחיקני מלמד רע שלא יסית לותי לדבר עבירה והדביקני ביע"ט ותכני לחן ולחסד ולרחמי"ם לעומר לף שלא לזכה מכח מעשים טובים שלי לף"ם ימשוך עלי חן וחסד ורחמים וגמילות חסדי טובי"ם ע"י גומל חסדים לעמו ישרא"ל שלא לחומו' כי לחומו"ם בסו"ל לבה כי שם בחוד' שבדי' למקו' לחל עמך ישרא"ל שהם בסו' בני' למקום ופה בתוקר כרח"ם על בן כנזכר מלע"ל:

יפי

ציצית

מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה על הציצית קורם שיברך מלבי' עדיומים צריך שיראה מעוטף בטלי' על ראשו מתחילת ועד סופו ולא כאותן אנ שים שנוהגין לחשליך השליה על אחוריהם ועליהם נאמר אותי השלכתם אחר גויך ובפרט שיש איסור גמור לאותן עוברי דרכי שפניהם את השירית מהוסל סביב הצואר על כתפיהם אין יוצאים במצות זו כלל וכלל לא ועונשם מרובה ומבו' המצוה שהיא שקולה כנגד כל המצות ויש להזכיר על זה ברבים היכי דלא ברך קבא דמצות שברך אח"כ ואם נשתהה לבוזי לבה"כ ובעו' שיפריד הציצית ימ"ש מלהחפל"ם וישנבור אין צריך לרכזך בזה:

אר"י זצ"ל היה מכבה השליה על התפילין ועל כל פנים לא יכסה לגמרי. הלן בשליחו אין צריך לברך בנוקר כן מחכו האחרונים ב"ה ומנן אם לובש הרובה בגדים שיש להם ציצית צריך לברוך כולם ובברכה אחת יהא דעתו על כולם. צריך לברוך ג"כ למעלה בסקום ברך כי שם שפול אפילו נפסק הוש אחד וכן ובדוק בגדיל פי שקראוהו לעולות לס"ת צריך לברוך ולא אמרינן משום טורח הצבור והא משום טלבדיק. וברך על הציצית שעומר. מחזיר ב' ציצית לפניו וב' ציצית לאחריו יכוין שציונו הסקום ב"ה להתעטף בציצית כרי שנזכר כל מצותיו לעשותם אם לובש שליה קטן בעור שאין בדין נקיות ולבישה בלא ברכה וכשישול ידיו ומשמש בציצית או כשלובש טלית אחר יכוין גם לפטור את זה אם היה לו הרובה בגדים של ציצית ולבשם זה אחר זה בלי הפסק ברכה אחת על כולם אם היה דעתו על כולם ואם משם הראשון קורם שלבש השני צריך לברך עליו. אם לבש שליה קטן בביתו וביוצא עליו ואח"כ הלך לבה"כ אם עשק בדברים אחרים בניהים הוי הפסק וצריך להזור ולברך וכן אם דבר או הניח התפילין בניהים צריך להזור ולברך. אם ההפלל בביתו והיה דעתו גם על שליה גדול ולא הפסק בשיחה או בדברים אחרים

ציצית ולא לידי ניסיון והרהורי דוד ע"ה לא היה יכול לעמוד בו כשאמר בחנני וכשני ולא לידי בזיון להיות מסניגורי דין הבריות והרהקני בריחוק נמור מלדם קטנה רע כמו ולקני סלוס כס רעים ואחלים בנוסף ובמחון ובאוכן כתיב וירע בעיני ה' וכתיב ואשתו אהלה . תרהקני עכין זה . ומחבר רע כיון שמחבר לרשע לוי לרשע כו' . ודבקני ביה"ט שנכלל עם אלהרהויהם כמנין וכוף דווקא להשתעבד לאהרון בטוב ובתורה ובמלוה במע"ז טובים וכוף את יצרי כשם לן שיעבודך ותכני לתן שנאמר יאך ה' פניו לניך ואתנך . ולחבל שנאמר כי לעולם חסדו . ולרחמים כי אתה נקרלת רחום וחנון . ביעיניך ע"ל המשבח לס רוח המקום נוחה ניחמני וכו' ותנחמני על כל מה שנחמלני לך רע תנחמני חסדים טובים דרייניו תסכון את לבי לתשובה לז תנחמל טוב לגחמל טוב כמפיללו ולהיפך לרשע כרשעתו . גומל חסדי טובים לניוב נקרלת חסיד וטוב זו עה"כ שנקרלת רב טוב ונפון לנדיקים דוקל לעתיד יאחלל ולל לעולם אחרת . הו ד"ה נקרלת גומל טוב הוקיל שמפניע מב"ה שלמעלה לנית המקדם שלמטה ולת"כ לכל העולם שנאמר טוב ה' לכל כו' :

יהי רצון מלפניך כו' שתצילני מעזי פנים ומעזות פנים כתיב לקבודרם ז"ל מעזי פנים מלנצים עזי פנים שלל יעמדו כנגדי ויוכיחו על לעז על פסול : ומעזות פנים שלל לקניז נס לקני כנגד לקרים כי עז פנים לניהם : ומסכן רע כדי שלל לקלקה עמו כלכתיב סורו כל מקלני הקנים כרשעים השם ולל תנעו בכל לקר לכם פן תספו בכל חטלתם וקרז"ל לוי לרשע ולוי לכסכו : ומחבר רע כדי שלל לקלמוד מועזיו כרשעים ולר"ז לל תקרבר לרשע כו' ומפנע רע כס קורו' זמן ותקבולותיו והפסוק קורל לותו ילדי יום : מדין קשה ומבעל דין קשה לנין תכמים הוא : נין שהוא נן בריח פי' נין שיכים יכול שהוא מהול בנריח לנרים נין שלינו בעל נריח ע"כ :

יהי רצון כו' שתצילני מעזי פנים ומעזות פנים שהן מוקדין ותצילני מלקה רע ולעיל מהפ"ל והרהקני מלקה רע לעיל פרשתי דעב"ל וכאן פרשו כלשר מלתי שהוא בר"ת שהם דברים שהן חשובי'

בָּאֵי אֱמֶה הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה מֵעֵינָי
וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי :
וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּרְגִּילֵנוּ
בְּתוֹרָתֶךָ וְתַדְבִּיקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְאַל
תְּבִיאֵנוּ לֹא לִידֵי חֵטְא וְלֹא לִידֵי
עֲבֵירָה וְעָוֹן וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי
בִּזָּיוֹן וְאַל יִשְׁלוֹט בָּנוּ יֵצֶר הָרָע
וְהַרְחִיקֵנוּ מֵאָדָם רָע וְדַבְּקֵנוּ בְּיֵצֶר
טוֹב וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוֹף אֶת
יִצְרֵי לְהִשְׁתַּעְבֵּד לָךְ וְתִתֵּנֵנוּ הַיּוֹם
וּבְכָל יוֹם לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים
בְּעֵינֶיךָ

כמתים "מסכן "לכיון "לך "יוך "רם "עכי מכלס תגיל לתך לותנו . ומלים כמתחבר רע לי"ב ודע לו"ב ומסכן רע כתי כנסיות של ע"ה כתי זונו' כתי ועל לשחוק . ומפנע רע הן מניהו כמוציל קטרת והן מנל קס"ב שלל מוציל קטר'מדין קשה זו דין של גויס מפסטים על ילעוס :

לעולם כל ימי עולם של לדם ילה לדם ירחת שמים כסתר ומולה על לחמת כדי שתקיי'כלל גדול שבתור' ולהבת לרצך כמוך ויתו' פסו' זה כלל עת ובפרטות כסתר לל"ס לתר רצון כל העולמים רק לחמת בעו'מו'

לעולם ילה לדם ירלה שמים ולקילו כסתר ק"ו בגלוי ומולה על לחמת היינו לחובה שהו יתברך שם הוה לחד ושמו לחד [illegible] משי יברך על הע"ז כי תתמו של קס"ב הוה לחת ולכתר רז"ל לדיק בלחוכתו יחיה כל מה שלדיקים מוחלין בע"ה לדיקים מוחלין לחוכת לל שתלחיני בקס"ב הוה ולל בע"ז ולנגד זה לחר ולובר לחת בלבבו שלוכה זו צריך לביות לף בלבבו [illegible] מקרלת למען תקום ישרל בלבם לבחות שתחבבה רעה של ע"ז קס"ב מצטרף למעשה : מה לנו כו' פי' לנו שבעה

אין צריך לחזו' ולברך . אם פשט טליתו והיה ברעדתו לחזו' וללובשו מיד כתב בט"ז דאין צרי לברך אפי' לא נשאר עליו טלי קטן. אם ישן ביום לא יסל מעליו טליתקטן כדי שלא יהא צריך לברך ובזה ניצא ידי כל הפוסקים. אם נפלה שלוחו של א בתכסין צריך לברך אבל נפל רובו אין צריך לחזור ולברך . פי שלובש טליתו קודם אור היו' כשיגיע היום מברך . נתכסה בבגד שחייב בציצית ולא עשה בה ציצית כיטל מציצית ציצית . כל ירא שמים לא יעשה טלי' בי אם של צמר רחילים ויש מהירין לעשו' גוו שליהו בעל בריה ע"כ : **לעולם** ילה לדם ירלה שמים ולקילו כסתר ק"ו בגלוי ומולה על לחמת היינו לחובה שהו יתברך שם הוה לחד ושמו לחד [illegible] טליתקטן כדי שלא יהא צריך לברך ויפטור ג"כ את זה . הגאון מהור"ר שמעון אב"ד ור"ם דרק"ק פראג היה נוהג לעשות לו טלית קטן של צבע בל"א ודומה לרקיע וציצית לבנים . אותן בגדים שקורין סארדיקל שהוא שלית קטן שלובשים תחת הבגדים יש לעשות שיהא נראה לעינים שהרוב פתוח לכן אין לעשות בטלית קטן למטה מהגור קרסים רהוי כפתום . מה שאנהנו עושים עטרה לטלית שיהא היכר איזה להעלה משום דמצלין בקודש ולא מורידין . יש נוהגין לקפל הטלית חלק אחד מהטלית מאוד עד שנעשית רק ואינו מכסה כלל רק הצואר וכוונתן שיהא ציצית לאחוריהם ושנים לפניהם ואין זה מוכחר . דא"כ אי כאן כסוי הגוף כלל אלא ככוי הראש . יש אומרים דיש לעשות ב' נקבים לי טול ציצית בתוכו . לא יחתוך הציצית בסכין של ברזל משום לא תניף עליהם ברזל הקשרים יהיו רוחב ארבע גודלים להענף שמנה גודלים ויהיה חענף ב' חלקים בין הגדיל . יעשה חוליא ראשונה כפורדה הרבה ובשני לא כל כך

עולמות **אביע** לא כשביל לדקותינו שבנו אלהינו נאים להתפלל לפניך רק כשביל לרחמות ולסבור רחמיך עלינו, מה אלהינו מעשי"ו שאלהינו אלוקותינו אלוקי אבותינו ואמותינו וזהו מה אלהינו מה חיינו כעושה בחלום הזה. מה יפעינו שאלהינו מקוים לישועתך מה אין אלהינו רואין לישועתך: מה כחינו כגד גדול שלבינו ורב כח. מה גבורתינו כגד ה' כגבור יגיח וגו'. מה כאמור לפניך כי מה זאת הלא כל הגבורים היינו כגדו' כל"ל כאין לפניך וחכמים כבלי מדע הלא דעת ונבונים כבלי השכל כי רוב מעשיהם' תוהו דווק' רוב מעשיהם הלא כל מעשיהם כי מעשה המנות והתורה הם תעוכים וכחשבים ומ"ם ומוקר הלשם מן השמים אין כמוכן אין שנים כי שנות השלשם הלשם הם שנשיים ושנת השמים תשעה.

בני נדייתך שכרת גם עמנו נדרית כלכתיב לשער ישמו פה ולשער לינקו פה וגו' כפ"ג נכנים שנשבעת לו בהר המוריה כלכתיב סוף פ' וירא ויאמר כי נשבעתי נאם ה' כי יען אשר עשית וגו' כי ברך אברכך וגו' והרבה אהרבה את זרעך וגו': זרע יצחק יש מדקדקי' יאמרו כי יעקב לא מלינו שנקרא יצחק יאמר להק"ב אלא לאברהם ויצחק נבי יצחק זרע ונבי יעקב כתיב עדת יעקב להיות כולל עשרת השבטים עמו ע"ל שאמרו רז"ל אין עדה פחות מעשרה: ישראל לשון שרית כלכתיב לא יקרא שמך עוד יעקב כ"א ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים וכן קראת לותו ישורון שהוא לשון שרה כלכתיב ויהי בישורון מלך וי"ו אין צריך לברוך אבל

בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאַי וְרַחֲמֵנִי חֲסָדִים טוֹבִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּצִּילֵנוּ הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם מֵעַזֵּי פָנִים וּמֵעַזּוּת פָּנִים מֵאָדָם רָע וּמֵחָבֵר רָע וּמִשָּׁכֵן רָע וּמִפֶּגַע רָע מִיֵּצֶר הָרַע וּמִשָּׂטָן הַמַּשְׁחִית וּמִדִּין קָשֶׁה וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה בֵּין שֶׁהוּא בֶּן בְּרִית וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶּן בְּרִית:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יָרֵא שָׁמַיִם בַּסֵּתֶר וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ וְיַשְׁכֵּם וְיֹאמַר:

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: מַה אָנוּ מַה חַיֵּינוּ מַה חַסְדֵּנוּ מַה צִדְקֵנוּ מַה יְשׁוּעָתֵנוּ מַה כֹּחֵנוּ מַה גְּבוּרָתֵנוּ וּמַה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ וְחַכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אַיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל:

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ בְּנֵי

מה כנגד ז' כלנים שאמר קכלת וזהו שאמר נסוף כי כל הבל: מה חיינו לומר שע"י מעשה עמנו לדעת נחיינו הוא כלו מת מה חסדנו מה נדקנו לומר שאין בי לא גמולת חסדים ולא נדקה להציל לותי בחיותי וכעניין נדקה תציל ממות וזהו מה יפעינו מה כחינו מה גבורתינו היינו ככח והגבור' כגד יג' כר והעניין שנאמר לויזס גבור ככובש את יצרו ומה נאמר לפניך כו' הלא כל הגבורים היינו כגדו' כל"ל כאין לפניך וחכמים כבלי מדע הלא דעת נבונים כבלי השכל כי רוב מעשיהם' תוהו דווק' רוב מעשיהם הלא כל מעשיהם כי מעשה המנות והתורה הם תעוכים וכחשבים ומ"ם ומוקר הלשם מן השמים אין כמוכן אין שנים כי שנות השלשם הלשם הם שנשיים ושנת השמים תשעה.

בני נדייתך שכרת גם עמנו נדרית כלכתיב לשער ישמו פה ולשער לינקו פה וגו' כפ"ג נכנים שנשבעת לו בהר המוריה כלכתיב סוף פ' וירא ויאמר כי נשבעתי נאם ה' כי יען אשר עשית וגו' כי ברך אברכך וגו' והרבה אהרבה את זרעך וגו': זרע יצחק יש מדקדקי' יאמרו כי יעקב לא מלינו שנקרא יצחק יאמר להק"ב אלא לאברהם ויצחק נבי יצחק זרע ונבי יעקב כתיב עדת יעקב להיות כולל עשרת השבטים עמו ע"ל שאמרו רז"ל אין עדה פחות מעשרה: ישראל לשון שרית כלכתיב לא יקרא שמך עוד יעקב כ"א ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים וכן קראת לותו ישורון שהוא לשון שרה כלכתיב ויהי בישורון מלך וי"ו אין צריך לברוך אבל

ציצית

ובשביל ישי' יקרב ובשביל יקרבם לנסורי יש לעשות כשרים ראשון ז' ובשני ח' ואח' כ' י"א ואח' כ' י"צ צרי לדקר שהציצית יהיו הלוים באורך השלית שיהא נוטפת על הקרן ולא כרחבו אם קוד' שעש' הציצית מהחוטים נפש חוט אה' וקשר ואח' כ' עשרת כפ ו' ציצית כשר וכן לאחר שנעש' בהכש' כדי עניבה. אם יצא בו לר' ח בשבת אין צרי לברוך החוטין אם הם שלמים וסופך עליהן שהם שלמי'. אם נורע לו בשב' שהשלי' פסול ולא כהרמלית אין צריך להסירו מעליו משום כבוד הבריות ואפי' הוא טלי' קטן שהתיר לבושו אין צריך לפשוט. אם נפסח חוט אחד ושהכניס לישב בראש טלית יכול ללובשו בשבת משום כבוד הבריות אבל לא בחול. אם לובש טלית חברו לעלות לתורה אין צריך לברוך אבל

אַבְרָהָם אוֹהֲבֶךָ שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לוֹ בְּהַר
הַמּוֹרִיָּה זֶרַע יִצְחָק יְחִידוֹ שֶׁנֶּעֱקַד
עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ עֲדֶרֶת יַעֲקֹב בִּנְךָ
בְּכוֹרֶךָ שֶׁמְּאַהַבְתָּךְ שֶׁאָהַבְתָּ אוֹתוֹ
וּמִשְּׁמְחָרְתָּךְ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ קָרָאתָ
אֶת שְׁמוֹ יְשֻׁרֶל וְיִשְׁרוֹן :
לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת
לְךָ וּלְשַׁבְּחֲךָ וּלְפָאֲרֶךָ
וְלָבֵרֶךְ וּלְקַדֵּשׁ וְלִיתֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָיָה
לְשִׁמְךָ : אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ
וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ :
אַשְׁרֵינוּ שֶׁאָנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים
עֶרֶב וָבֹקֶר וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל
יוֹם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד :
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם
וָעֶד :

אַתָּה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא
הָעוֹלָם וְאַתָּה הוּא
מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם אַתָּה אֵל בָּעוֹלָם
הַזֶּה וְאַתָּה אֵל לָעוֹלָם הַבָּא קָדֵשׁ
אֶת שִׁמְךָ עַל מְקַדִּישֵׁי שִׁמְךָ וְקַדֵּשׁ
אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָמֶךָ וּבִישׁוּעָתֶךָ
תָּרוּם וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ : בָּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּרַבִּים :

אַתָּה

אַתָּה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם וְאַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם אַתָּה אֵל בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאַתָּה אֵל לָעוֹלָם הַבָּא קָדֵשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מְקַדִּישֵׁי שִׁמְךָ וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָמֶךָ וּבִישׁוּעָתֶךָ תָּרוּם וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ : בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּרַבִּים :

מחיסה בשם יהדו"ר מן ר' עליוכה לה' תחתוכה וכן מכתה עולה מלך לחד • כתיב הוה סיון לעכי בתי מקדשו ק' היה עומד ת"י שכיס ומ' היה עומד ת"ך שכה :

סוד הקרבן

בחילדת נפש בחקדם היו ד' דברים דו"מס נומ"ח ק"י ומדב"ר דומס שכיס שם מלח לתקן הטעמי' נומח בשמן וסלת לתקן כיכי' רש"י עוכו' ובהמות לתקן הבהיקה מדבר בחביה קרבן כהן ולוי ישראל בחטאת לתקן החקילו: בחגלה עמוקות חוכן רב"ו המלוי של שב"ת י"ן י"ו עולה כחכין חלי' הו מצית ב"ן דו"ד רחק קודש עולה כחכין ס"ין דל"ת יו"ד : ובשט לוחו על ירך המזבח כפוכה לכני ה' בפסוק זה תלה דבי חליהו מי שלומר פסוק זה הן עבד הן ממזר הק"ב מזכיר לו זכות עקידת יצחק עכ"ל : ויתכן כל אשר יגיע את עצמו כלילו שחט עצמו על קדוש שמו בגדול שבאמר כי עליך הורגנו כל היום וכו' וירחק בעיניו לירך יצחק חביהו פשט צווארו בדי לשחוט ולפרק נשמתו והיכלהו ע"ג המזבח שלמעלה בחקדם מטטר"ון ופרחה בו נשמת הב"ל כלחיתך בזוהר שמיני ויתכן שמשם נבי לחכין הב"ה עולה משפר מטטר"ון עו"ב מיכאל • פי' שבי מלאכים טובים הם על ישראל מטטר"ון מכרוביאל התשובה ומיכאל מקריב המחבות

מזבח שלמעלה בכל יום לתמידין זכו על המזבח שב"ית כמכין לב"טדם בחסד עליון מתתיקים את הבהורות והדיבים וסי' וחרקו כמכין בשדי זהו מטטר"ון העולה שדי שמו רבוחיס תשסוד קרב"ן חלת קו"ף רי"ם בי"ת נו"ן עולה בחכין לבי"ת המקדש

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּבִשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים קַבֵּץ קוֹיֶךָ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ יֵכִירוּ וְיֵדְעוּ כָּל בְּנֵי עוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדֶּךָ לְכָל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וּמִי בְכָל מַעֲשֶׂה יָדֶיךָ בָּעֶלְיוֹנִים אוֹ בְּתַחְתּוֹנִים שֶׁיֹּאמַר לְךָ מַה תַּעֲשֶׂה אֲבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַנִּקְרָא עָלֵינוּ וְקַיֵּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַה שֶּׁכָּתוּב בְּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם וּבְעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְיָ :

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ : וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה

אתה הוא ואומר מסיים יוצא בזה כלחיתך בברכו' שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ק"ם של ר"י הכשיר ע"כ :

אתה הוא עד אחר זמנה ואומר מסיים יוצא בזה כלחיתך בברכו' שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ק"ם של ר"י הכשיר ע"כ :

אתה הוא ואולן מלעיל שהוא יחודו של הק"ב בה קודש שבערת העולם ואחר שבערת העולם וכתב הטור שבתקנך בדרכך זו עפ"י הירושלמי ואיך כותבת בברוך שאין לנו ברכ' כולה : אתה הוא אלהינו וכולי עכ"ל הטור : קדם לת שתך על הקדישי שתך שבאחר ותהגדלתי וכודעתני לעיני גוי רבים ישראל בם מקדישים שתך : מקדם לת שתך ברבים כל דבר שבקדושה לת יהא פתוח מעתרה :

וידבר

ס"ל מפם לומר בשם מה שתקנו לומר בכל יום אחרון מחרון מפטיר תלמוד מקרא זו פ' וידבר ופסוקי של וביום השב' ופסוקי של וברחשי חדשיכם בר"ח ומפטיר זו לחיותו מקומן ותלמו' זו בריחיתך דר' ישמעאל וכל זה לקויים מה שאמרו רז"ל במוסך קידושין ושבשתם לבניך ק"ת ושבשת"ש ומלמת לעול' ישלים חדם תלמודו שלים בחק' שלים במפטיר ושלים בתלמוד ולפי שלשו כולי עלמא גמירא ורוב הטועים לחינן בכי תורה לכן תקנו לומר זה ומפ' שיחדו לכן כי תלת מתניתי הקרבנו כתב זה הטור בפי' מ"ת וקבעתו לקריחת ס' התמיד כדלחיתך בחדרש בזמן שחין ב"ה קיים מה תהא עליהם תאמר לו כבר קידמתי לכם סדר הקרבנות שלובש חחרת בגדין כורה לבנים הם לבושי כפנה אבל שלי נדול שמחיר לחפדה אפור לבנות

כל זמן שמוסקין בהם מעלה לחי עליהם כלולו הקריבו לפני וכו' עכ"ל ויש שתקנו לומר עכיהם חלו של קרבנות ולח זולתם לפרש כל לחד ולחד בחקומו כי כך זו של וידבר מדבר מקרבנות תמידין ולפי שמלינו בפרשיי רז"ל לחפדה חסור

לחחות במנחת שחוא ניהכם שעושי' מלבוש חפ' קטן בן ח' שני' אינו יכול להחכסה בח' ובבגדין של זה לכ' ראמו' אין לברך אלא על בגי שמיות ללבוש ביום והוא ביו' ואת' תפלות ערבית אע"פ ש עדיין יום אין מבדילין עליו ובלילה ג"כ יחעטף ביום ויברך עליו . מי שיכח ולא התעטף בציצי' ביום אחר תפלות ערבית יתעטף בלא ברכה . אם לבשו מעלות השחר ואילך יש אומרים דמברך עליו וכן נוחגין ואם לבשו קודם לכן לא יברך עליו ובשאר היום יסמשש בו ויברך . הושי ציצית אם נפסקו יש להחמי' לגונזן ולעשות בו מיטנים בספר היכון יתחיל בלילמור וכן בספר הסודה לא יעשה בה שום דבר בגוי אחר סוכות . מליח קטן — שלובש חחרת בגדין כורה לבנים הם לבושי כפנה אבל שלי נדול שמחיר לחפדה אפור לבנות

הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיי כְּבָשִׂים
בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה
תָּמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה
בַּבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה
בֵּין הָעַרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה
סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית
רְבִיעִת הַהִין: עֹלַת תָּמִיד הָעֲשִׂיָה
בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיי:
וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיי: וְאֶת
הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם
כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה
אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיי:

אם שבת ואנט מן ראש

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כְבָשִׂים
בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם
וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה
בַּשָּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עוֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ
עַל־עוֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

אם ראש חודש זאנט מן ראש

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עוֹלָה
לַיי פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנָיִם
וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה
תְּמִימִים: וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לַפָּר הָאֶחָד
וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה
בַּשָּׁמֶן לָאַיִל הָאֶחָד: וְעִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לַכֶּבֶשׂ
האחד

ציצית

לכנוס בו לבני כמא וכן בקיבוץ שלובשין בי"כ אין נכנין לבתוך לעשות בו לחוץ צרכיו · אסור ללאחז טלית של מצוה · לכובס גוי מותר לישכב בטלית של ציצית וכן נכון לעשות שלא יהא בלא מצוה אפי' רגע אחד וכן עשה · האר"י ז"ל · קנה טלית ועשה בה ציצית מברך ראשונה שהחיינו ואחר כך · להתעטף · אם נכנס לבית הכנסת צריך · שיהיו הציצית מכוסין אם קש' שני ציצית בשני בגדים זה עם זה לא הועיל כלום · נכון ליזהר · ללבוש טלית קטן כל היום והציצית יהיו מגולים · מצוה לאחוז הציצית ביד שמאל כנגד לבו בשעה ק"ש ויקחם בין קמיצה לזרת וכשגיע לפרשת ציצית יקחם ביד ימין ויביט בהם ויהיו בידיו עד לאמנם · ונחמדים לעד קיימת ואז · ישוך הציצית ויסירם מידו ונותנין ליתן הציצית

אי תפלות כנגד תמידין או תפלות לאבות תקנום בין למר ובין למר ק"ם שתמידים דוקא ק' זו ולא זולתם כי למתן לסדר תפלת כנגד תמידין תקנו לכן תומידים פ' זו שבשיה מלבר מעכבי תמידין וע"י תמידים זו מעלה עלינו הכ"נ כאלו הקרבנו וכתב בפ"י דברמז בפסוק תמימים שבים ליום ל"ת תק"ל ר"ל שבי תמידין ליום ושם ה' ימים לשבה הרי תק"ל תמידין ולפיכך מ"ל דסדר הג' תפלת ג' לאו' תקנו כתבתי לתעלה בהקדמה טעם לשבת בעבין זה לפי שעלם תפלת הם להבין על ג' גאולות וג' גאולות הם נזכות ג' לאו' ולכך היו שבות מקדם רחמון ת"י שבים ושבת מקדם שבי ת"ך שבים ושבות מקדם עליסי לין לו קבע כל זה הוא בזכות האבות ומטע' דלכפולין יתשבו שבי דאבות ובאופן שגם שבו משה כתי בכל' כה' ועיין למעל' בהקדמה בארוכה ור"ל לפוס לפי פירושך גם כוונת הפיוך תבת לסדר תפיל' לאבות תקנו גם זה מרמז בפ' ויאבר מה שאמר בשמן כתית ופי' יפן מילת ק"תית רומז על שבו' שבי המקדש' ביומו ת"ך ות"י וק"ל: וביום בשבת שבי בפי שקומרי פסוקים אלו ולא זולת עפ"י מה שכתב הר"ר היון בסדר שלו ו"ל וביום בשבת שבי בשבים בנגד ג' פעולות ביום כי לעיף היום הם בחים עולת שבת בשבתו ולא לפניו ולא לאחריו כמו דבר יום ביומו וכתו עול' חובם בחדשו · ט"ל וביו בשבת כ"ל תיבו' בנד כ"ל מלאכו בשמתו' נפי' מיום רחמון על יום שלישי בכל קרבן מוסף תמיד יום חון קר"ב ו"ב ו"ל ר"ם מלחל המקד"ם מטטר"ון ח"י והייכו מחשבתו לטוב בקרבן קרבן רצון בב"ה מטטר"ון ומחט כמין על"ף לח"ל ה"י מ"ם יו"ד לחי"ה לותו נבי ם' ביה"ל לח"ל ע' למין מלכי ירק עולה יגל פז"ק פמז"ח בח כמין מ"ה טו"ב בפנה

עולה מל"כי סמל"ל פי' הוא וכל כתות דילי' לפני ה' המוני חולה מחשבתם שכיב' שהם לפני ה' חון מחשבתם ושם לפני גבי' על"ף ה' יו"ד ה' עם עשר לותיו' וזהו תמיד עולה קם"ק קל"ק קי"ב ויתכן וידבר ה' אל משה ר"ת ביום שהוא עולה ג"ן וזהו קרבני לחמי שהם מזונות עליון להתיק הדיוקן "את "קדבני "לחמי בר' עולה סמל"ל לריח ניחוח לחיים להחות את קרבני לחמי לאישי שהוא קם"ק אלי"ה בהם"ן במועדו וזהו בשבתך ובקומך · מועדו לשם ק"ק ל"ל ל"ל כ' לל"כי לשם קכ"ו ושם ע"ב ולשם מלכ"י וזהו "כשבי "שבי "שבת "תמידים · ועשירית הפיפה לשם יאהדונהי מן ס' לה' · בשמן כתי' ת' לזכרון שבי בית מקדשות לתת היום עומד ת"י שבת וזתת היום עומד ת"ך שבת וסי' כתית כי עולה בתה על הרחב שהוא מחשבה בגי' למרכ"ל כי למרכ"ל ב' בת"ת ב"ם הוגלק כמין קמ"ח שהיה סלת העול' ת"ן שהוא בת"ת ב"ם ה' מן אלי"ם · וקמ"ח הוא בת"ת ב"ם דים בגי' אבדתם

הכתיב בו יחיד ולא לחד בהם כלומר פי' לחד בהם שבחר בה"ק בה כלומר י"ב לא כתיב כ"ח ובקרא כו' לגבי נפר' לומר כתיב יום גבי י"ה ולא כתיב יום גבי ר"ה להודיעך כי בר"ה נגזר ובי"ה נחתם ע"כ :

ובראשי חדשיכם מקטין כזה העולם מכח לחיתא במדרש תנחומא והובא בילקוט על פסוק חדשיכם ומועדיכם שבחה נפשי וז"ל שמא אחד מהן ר"ע בציפורי למה תקס עומדות לא כן כתיב חדשיכם ומועדיכם שבחה נפשי ת"ל ר"ע אלו נתמר חדשי ומועדי שבחה נפשי ספיר מיית לומר כן אלא נתמר מועדות שעשה ירבעם בן נבט אבל המועדים שלנו אינן בטלים לעולם שנאמר שלח חס מועדי ע"כ מקטין בזה ג"כ הכתיב כאן ובראשי חדשיכם תקריבו דהא כאן לא כתיב שבחה נפשי ובחדשים ומשם הכתב מדבר ג"כ הוא ליה למכתב ובראשי חדשי ותו הקשה בעל ס' לשה לא כתיב נבי שבת שבתותיכם כמו נבי ר"ח חדשיכם לכן נראה דקדושת הללו וגם פי' בפסוקים יתבאר עפ"י מה שכתבתי לקמן נפי' המעמדות שמה שבדרשו רז"ל על פסוק את המאור הגדול ואת המאור הקטן לא הוה זרעו של עשו שהם בטלטותא דלחמה שהוא גדול בע"ז והוא נפטרת דלילה והוא הפוך שהחמה הולכת בהן שהוא נפוך שה"ב לא שבעה שהן וכנגד שה"ב גילין שזהו מפטרת דלמעלה דלקמן כנגדין ויעקב וזרעו הם י"ב שבטי י"ה הם בפוך בטלטותא דירח שהוא בפוך דרחמים כי יעקב הוא לא דרחמים כיודע והוא המאור הקטן בע"ז בגלות בפוך לכי ומיעט עצמך בע"ז כדי שיתרומם ויתגדל בע"ב ולכך החדשים הם י"ב ולפעמים הם י"ג ע"י העיבור כי החודש הוא חילוק הלבנה וכן נקרא ירח ע"ש ירוח שהם בפוך י"ב וכשתחסוב לפרים ומכפר כראובן ושמעון תמצא לפעמים י"ג שבטים וכן כתוב בתורה בפעם העיבור שהוא י"ג חדשים ולכך הקרבנות שבפ' זו הם י"ג נגד י"ג שבטים ונגד י"ג החדשים ולפי שיעקב וזרעו הם בטלטותא דירח והוא הגורם על מיעט ירח בע"ז כמו שיעקב וזרעו כתיב בהו בגלות בע"ז כמבואר לך מכאן מקריבין כל הקרבנות הללו בר"ח שהוא הפיים על הלבנה על המיעט שלה וכנודע דעתרו"ל וזהו פירוש דקרא ובראשי חדשיכם לייקח לומר שחידש הלבנה שלכם שהוא בטלטותא דיעקב וזרעו וזהו הגורם לת המיעט דירח בע"ז כמו יעקב וזרעו שבתמיעטו בע"ז בגלות ובמבואר כך תקריבו עולה לה' שהוא קרבן פיים על המיעט דירח ולפי שבר לכך הם י"ג קרבנות נגד י"ג מדות שהם בפוך דרחמים כמו דירח ויעקב שהוא תפ דרחמי וכל לחד לחמו בפ' זו לרמוז לזה לחד גימטריא י"ג : ובפתח ר"ח לכתיב הללב' ולא כתיב שבתותיכ' משום לגבי שבת לעשייך הטעם כיון דרשם חודש לעשו כלכך כתיב חדש כ' לתורות שהחדשים שהם חודש הלבנה הוא בטלטותא דיעקב וזרעו משא"כ בחמה שהוא בטלטותא דעשו כלכתיבון לחמה בפסוק זה לכתיב חדשיכם ומועדיכם גבי מועדיכם לא שייך לחי שבדרש וע"כ לחי קרא לחידך דרשת הוא לחתא שבדרש במועדי לא נתמר וכו' ומועדות שעשה ירבעם הוא"ע לכך לומר' שהחדשים הללו בר"ח שהוא ראשון לחדשים הוא מעלה עלינו הק' שהם הללו הקרבנו וזהו פיים על המיעט דירח וכנודע דגלגולא במהרש"א :

ו"ו וזהו מקומן הוא במקום ליסוד וכן ברייתא דרבי ישמעאל לכן צריך ללמוד חסורים כדרי שיבון הפיוט ויש לאומרם בניגון כאלו לוסר שניות :

והתפלה בלב שלם צריך להזכיר שם המיוחד לקול ולהיכור ולמחשבה להיותו שם יהוה בלבד ולא שם שהוא שבחו לאלהים יחיד ושהוא מפרוש שם אלהים מפותף והוא לשון רבים כמו על אלהים אלהים לא תקלל עכ"ל :

הָאֶחָד עָלָה רֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיי :
וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין יִהְיֶה לַפָּר
וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין
לַכֶּבֶשׂ יַיִן זֹאת עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ
לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה : וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד
לְחַטָּאת לַיי עַל עֹלַת הַתָּמִיד
יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ :

מאת הכתב מדבר ג"כ הוא ליה למכתב ובראשי חדשי ותו הקשה בעל ס' לשה לא כתיב נבי שבת שבתותיכם כמו נבי ר"ח חדשיכם לכן נראה דקדושת הללו וגם פי' בפסוקים יתבאר עפ"י מה שכתבתי לקמן נפי' המעמדות שמה שבדרשו רז"ל על פסוק את המאור הגדול ואת המאור הקטן לא הוה זרעו של עשו שהם בטלטותא דלחמה שהוא גדול בע"ז והוא נפטרת דלילה והוא הפוך שהחמה הולכת בהן שהוא נפוך שה"ב לא שבעה שהן וכנגד שה"ב גילין שזהו מפטרת דלמעלה דלקמן כנגדין ויעקב וזרעו הם י"ב שבטי י"ה הם בפוך בטלטותא דירח שהוא בפוך דרחמים כי יעקב הוא לא דרחמים כיודע והוא המאור הקטן בע"ז בגלות בפוך לכי ומיעט עצמך בע"ז כדי שיתרומם ויתגדל בע"ב ולכך החדשים הם י"ב ולפעמים הם י"ג ע"י העיבור כי החודש הוא חילוק הלבנה וכן נקרא ירח ע"ש ירוח שהם בפוך י"ב וכשתחסוב לפרים ומכפר כראובן ושמעון תמצא לפעמים י"ג שבטים וכן כתוב בתורה בפעם העיבור שהוא י"ג חדשים ולכך הקרבנות שבפ' זו הם י"ג נגד י"ג שבטים ונגד י"ג החדשים ולפי שיעקב וזרעו הם בטלטותא דירח והוא הגורם על מיעט ירח בע"ז כמו שיעקב וזרעו כתיב בהו בגלות בע"ז כמבואר לך מכאן מקריבין כל הקרבנות הללו בר"ח שהוא הפיים על המיעט שלה וכנודע דעתרו"ל וזהו פירוש דקרא ובראשי חדשיכם לייקח לומר שחידש הלבנה שלכם שהוא בטלטותא דיעקב וזרעו וזהו הגורם לת המיעט דירח בע"ז כמו יעקב וזרעו שבתמיעטו בע"ז בגלות ובמבואר כך תקריבו עולה לה' שהוא קרבן פיים על המיעט דירח ולפי שבר לכך הם י"ג קרבנות נגד י"ג מדות שהם בפוך דרחמים כמו דירח ויעקב שהוא תפ דרחמי וכל לחד לחמו בפ' זו לרמוז לזה לחד גימטריא י"ג : ובפתח ר"ח לכתיב הללב' ולא כתיב שבתותיכ' משום לגבי שבת לעשייך הטעם כיון דרשם חודש לעשו כלכך כתיב חדש כ' לתורות שהחדשים שהם חודש הלבנה הוא בטלטותא דיעקב וזרעו משא"כ בחמה שהוא בטלטותא דעשו כלכתיבון לחמה בפסוק זה לכתיב חדשיכם ומועדיכם גבי מועדיכם לא שייך לחי שבדרש וע"כ לחי קרא לחידך דרשת הוא לחתא שבדרש במועדי לא נתמר וכו' ומועדות שעשה ירבעם הוא"ע לכך לומר' שהחדשים הללו בר"ח שהוא ראשון לחדשים הוא מעלה עלינו הק' שהם הללו הקרבנו וזהו פיים על המיעט דירח וכנודע דגלגולא במהרש"א :

איזהו מקומן כו' קדשי קדשים עולות חטאת אשם מקיעתה בצפון כי בפיה כתיב בעולה על יד ימזח בפיכ בחטאת כתיב בחקום

איזהו מקומן שֶׁל זְבָחִים קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת

איזהו מקומן הטעם שלומרים דוקא מסכיות הללו מסכיכי דקרבנו ולא זולת יבוקר עם י"מ שבת בר"ח כירן נסידר שלו ולפיכך בזמנים

הציצית על עיני ולהסתכל בהם כשמגיע לוראיתם אותו ולנשק אותם שכל המעביר ציצית על עיניו כשקורא פרש' ציצית מובטח שלא יבא לידי סמוי עין ס' כא"י כו' זוקף כפיפים · אם בירך זוקף - שפופים קורס בירכות מרזיח אסורים ל"א יכיכנה את"פ דיני תפילין כא"ת אמ"ה עושר נשראל בחפארה · הרא"ש הורה מהרר הברכות עד עושר - ישראל -- ואו היה מניח תפילין ומברך עושר ישראל בחפארת · אם אין ציצית מזומנים לפניו מוכר ד'הניח תפילין החלה אבל בלאו הכי שאם יש ציצית מזומנים לפניו יש לברך על ציצית מקודם יצא בבירכו לבה"כ בציצית ותפילין · אחר נחקשר עצמו בקנם לילך להתילים קורם אור הבוקר ועתה רוצה לחזור בו - מפני שאין יכול לילך - לבה"כ בציצית ותפילין - דרשות בירו ומסעם

שָׁרַת בְּצִפּוֹן וְדָמָן טָעוֹן הַזָּיָה עַל בֵּין הַבַּדִּים וְעַל הַפָּרוֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת שִׁירֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב:

פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים שֶׁחִטָּרָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרַת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוֹן הַזָּיָה עַל הַפָּרוֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת שִׁירֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב: אֵלּוּ וְאֵלּוּ נִשְׂרָפִים בְּבֵית הַדֶּשֶׁן: חַטָּאוֹת הַצִּבּוּר וְהֶחָזִיר אֵלּוּ הֵן חַטָּאוֹת הַצִּבּוּר

ציצית

במשנה זה לא חיה האר"י ז"ל מעשרה ראשונים - בבה"כ ספני שהם היו - פעמים קודם אור הבוקר - ולא היה לו פנאי לצאת - בבה"כ - כשיאור היום להניח תפילין בביתו משום שהיה מתיירא שמא ינמרו - חקהל ברכות חשחר ושמוקי דוסרא - אם הלה כשבואו - חשמונעת - שאין יכול ללבוש טלית ותפילין אלו רחוב של נוים יברך כשרוצה של בה"כ - אם לעמים סגיע לשקום שנופת ובסה בכובע על הבתים ועל הקשר או יניח אדו עליהן:

אם סגע בשל ראש תחילה צריך להניח פידו ויניח של יד תחילה לא באותן אנשים שמניחים של ראש בלא ברכה אלא צריך להניח פידו של ראש - ויברך על של יד ואח"כ מניח של ראש - יברך להניח בקצץ תחת הא - צריך לברך על תפל של יד אחת - בשחות

נזכרים העולה בכתיב ונסחט על ירך המזבח נפסוק למה שוטטין בנפון לפי שאין לו דומה שבלתר כשר על תוכו והקרבנות רבו העולה לפנין מן המזיקין האוכלים בנפון שבלתר מפון תפיח הרעה ולהניח לת זבח נזכות בשחיטה לשמה כתיב ונסחט לת העולה תפיח בשחיטת ובן בשחט כתיב במקום אחר יפחט לת העולה יפחט לת בשחיטת בנפון ויהו ללת תני הכת וקבל דמן בנפון במקום אחר יפחט לת העולה יפחט לת בשחיטה לשמה כתיב ולקח מדם הפר בלת מקום לאחר יסחט לת העולה תפיח בשחיטת ובן בשחט כתיב

אלו הן חטאת הצבור שלנו כדיקן להזכיר שהרי הקרבנות כפר בעדנו שעירי ר"ח ושל מועדות שהן על מזבח החיצון שחיטתן בצפון שהרי למדנו בבנין אב לכל החטאת שהן טעונות לפון עליה בכבש ופניה לסובב מפני שדמה נתונין על הקרנות ובתלבע כדיך לעמוד ע"ג סובב שכל בכל שאר דמין שהן בתקבוטים הן שהוא שפיכת דמה וכמעט עומד על הרצפה שכל זויות המזבח וזורק הן בכלי ובכל מקו' שזורק ומגיע למזבח כשר ובא לו לקרן דרומית מזרחית שהוא סובב היה פונה לקרן כדקיימא לן כל פונות שהוא פונה לא יהיה שלא דרך ימין והוא בדרום ובשעלה בו ופניו למזבח כשלא ימינו למזבח ופונה לימינו למזרח ובא לו לשולו קרן ודולך ומקיף לסובב דרך ימין ופניו למזבח הן הדרום למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב לימינו דרך ימין ושאר על שאר כדו' שאר הבתון בדרום המזבח בכל זויות וזויות שהם קרוי קרן על יסוד דרומית דילפינן ירידתו הן הכבש בחטאת החטאות ושירי הדם כידו • מיציאתו הן הסיכל ושיריים הפנימים כידו מה יציאתו הן הסיכל היה הוא שירי הדם בשאול לו שהוא יסוד מערבי כדכתיב אצר פתח לחל מועד דלימינו לכל לה מערב שהוא סמוך לחיכל לפי יהיה הן הכבש הוא השיריים בשאול לו להיימו יסוד דרומי בשאול לכבש שהכבש בדרום • לפניס הן הקלעים לפי שהשכן היו הקלעים היקף לאחר שהיו מועד וחטאת כתיב במקו' קודם שהיה לאחר שהיו עולים היה חומת העזרה כאילו הקלעים לזכרי כהונה דגבי חטאת לשם ומנחה כתיב כל זכר בכהנים יאכל לחם בכל מקום חוץ דגבי לחתנת בשפת דלינו בכולהו בכל מקום יאכל ליום ולילה דכתיב ובשר זבח תודת שלמיו ביום הקרבו יאכל למדנו לתודה חטאת ואשם מכין שכאחד זבח מלחם ואשם שחילו חטאת הנחה על עד תמות סייג עשו קו"ל לתורה להרחיק בחשם הן העבירה דלא קרוב לא יגיע הומנו עד שכברכין קודש הנחה. אשור להפסיק בדיבו' בין של יד — להנח תפילין שלראש ואם דיבר צריך לברך על של ראש שתים להניח ועל מצות: ואם דיבר לצורך תפילין אינו חוזר ומברך • אם שמע קריש או קדושה או ברכו שותק — ושומע • וש לכריך ז כריכות על — הזרוע קודם שיניח של — ראש אסור להוציא תפילין של ראש מן הכיס עד אחר שהניח של יד אפי' שניהם לפניו חוץ לכיס לא — יתקן לפחות שלראש עד אחר הנח' של יד • הנכון שיהא לו ביס צר וארוך — ויניח של ראש לכשה ואח"כ לעולם רא יפגע בשל ראש תחילת ומה שיש נוהגין לעשות כל תפלה כיס בפני עצמו ואינו

התודה

הַצְּבוּר שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת: כֵּיצַד עָלָה בַּכֶּבֶשׁ וּפָנָה לְסוֹבֵב וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית: מִזְרָחִית צְפוֹנִית: צְפוֹנִית מַעֲרָבִית: מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית שִׁירֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִית: וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לִזְכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת: הָעוֹלָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָהּ בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָהּ בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָהּ טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וּטְעוּנָה הֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ וְכָלִיל לָאִישִׁים: זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וַאֲשָׁמוֹת אֵלּוּ הֵן אֲשָׁמוֹת אֲשָׁם גְּזֵלוֹת אֲשָׁם מְעִילוֹת אֲשָׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה אֲשָׁם נָזִיר אֲשָׁם מְצוֹרָע אֲשָׁם תָּלוּי שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לִזְכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:

תפילין

זאינו נכון אפי' יעשה בו סימני: מי שהניח תפילין של יד -- ובחזיל' התחיל בפסח הקשר של יד והזורך קשר אחד אצ' לא הסיח דעתו אין צריך לחזור ולברך. אם הותר של יד קודם הנחת על ראש פוהדקו ואין מברך ואם הניח של ראש ואח"כ הותר של יד מהדקו ומברך. אין להלוץ התפילין עד אחר קדוש שיהא ג' קרושות וארבע קדישי' מי שלובש תפילין כל היום יכול להניחם אחר תפלות מוסף כי אין צריך להסירם כי אם בשעת תפלה מוסף לבן מוח' לחזור ולהניח' על ראשו ובחול המועד לא יניחם כלל: אם אין לו אלא תפלה אחת או שיש לו שום אונס שאין יכול להניח שניהם אם מניח של יד לבד מברך להניח ואם מניחו של ראש לבדו יברך להני' ולא מצו' הי יד יהיה רצוי ולא תהפלה

לְמִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּחֶלְקוֹ שֶׁל טוּרְסְנָא עֲלֵיהֶן יִעְקֹד וְעוֹלֶה טְעוּתָם תְּפִלַּת מִנְחָה דְּמֵי כְּנֶגֶד הֵיסוֹד הִילְכָךְ בְּעֵי הָכָא תְּרֵיתֵי דְּלְמֵימְרָן דְּסָתֵי מַתְנוֹת סְתָם לְרַבָּא בְּעֵינָן כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מַתָּן דָּמָם בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַמִּזְבֵּחַ דִּכְתִיב וְזָרַק אֶת הַדָּם

התורה

מתנות אלא חטאת בלבד: ואיל נזיר קדשי קדשים חט"מ כן אין מועלין בהם • בְּמָקוֹם אֵין טְעוּן סְחִיטָתָן בְּמָקוֹם • וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְבָנִים וְלִזְכָרִים לְיוֹם אֶחָד וְלַיְלָה אֶחָד עַד חֲצוֹת •

חַתּוֹדֶה וְאֵיל נָזִיר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים כַּלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בַּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שְׁהֵן אַרְבַּע וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת :

הַמּוּרָם מֵהֶם כֵּיוֹצֵא בָּהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לְנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם : שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בַּעֲזָרָה : וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שְׁהֵן אַרְבַּע וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד : הַמּוּרָם מֵהֶם כֵּיוֹצֵא בָּהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לְנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם : הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בַּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אַחַת וּבְלָבַד שִׁיִּתֵּן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד : שִׁנָּה בַּאֲכִילָתָן : הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל אָדָם וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר בְּכָל מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד : וְהַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַּלַּיְלָה וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָו וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי :

רבי

זכור וכתך נמי מסתם ילפי מדלא כתיב ותת דמס כתיב כאן ותת דמס כתיב התם מה להלן בזמן שיש לו ומת אף כאן בזמן שיש לו ומת ומה להלן בזמן שיש לו ומת אינו נותן אף כאן בזמן שיש לו ומת אינו נותן ומה להלן בזמן שאין לו נותן אף כאן בזמן שאין לו נותן ומה להלן בזמן שאין לו אינו מת אף כאן בזמן שאין לו אינו מת ומה להלן בזמן שיש לו נותן ומת אף כאן בזמן שיש לו נותן

בתחילת תורת כהנים ורוב המדות כדרשים בת"כ הרי דרייתא זו בקרבנות נאמנה לפני ה' לרצון: (מקל וחומר) כמו שנאמר ואכזיב ירק בפניה הלא ק"ו ומה לא ניתן יום לפני יוסי הלילי כדי שיהא הדין להיות כנדון ותסגר לפחות ז' ימים וכן הוא במקדש ק"ו מתחילין על הנדון: (מנזיר סוף) ולא תשימו קדחה בין עיניכם: וכתיב נכתבים לא ישימו קדחה מה להלן אסור בכל הרחם אף כאן אסור בכל הרחם ודומיהן: (מבכורות דף ו')

בְּכְלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא: וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לְטַעוֹן טַעַן אַחֵר שֶׁהוּא כְּעִנְיָנוֹ: יָצָא לְהֶקֵל וְלֹא לְהַחֲמִיר: וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל: וְיָצָא לְטַעוֹן טַעַן אַחֵר שֶׁלֹּא כְּעִנְיָנוֹ יָצָא לְהֶקֵל וּלְהַחֲמִיר וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה

רבי ישמעאל מת סדר המקראות להורות דסגר כהאי תנא דמר דכל פתור נאמרה אלא על הסדר שאלוני נאמרה על הסדר היה כל אחד יודע להחזיק את המקום וכוותא רבי ישמעאל להורות זה להלכי תנא ע"כ לא דרשינן סמוכי להלא נאמרה אלא סגר כסדר כסמכו זה לזה וספיר הס י"ג מידות והס נגד כל הני י"ג דברי הנזכרי' וק"ל:

יכלת ואף"ג מקום שנאמרה בתורה חומר שתה נותנים עליו חומרי לחם וחומרי בהמה זהו כנין אב מפני כתובים: (בכלל ופרט) כמו שנאמר לחם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה כלל לרבות חיה כי היא בכלל בהמה. ולא"כ כתיב מן הבקר ומן הצאן הרי פרט נתמעטה חיה מן הקרבן כי אין בכלל אלא מה שבפרט: (ומפרט וכלל) כמו שנאמר בהמת קדשיה וכן תעשה לחמורו וכן תעשה לשמלתו פרט. שמשמע שלו תהא חייב להשיב לבד ולא דבר אחר. ולא"כ כלל וכן תעשה לכל אבדת אחיך כל אבדת אחיך שבעולם ונעשה הכלל מוסיף על הפרט: ונתרבו כל מילי ולבך אחר הכלל. (כלל ופרט וכלל וכו') כמו שנאמר על כל דבר פשע משמע כל דבר שבעולם ולא"כ כתוב על שור ועל חמור על שה ועל שלמה פרט. משמע שעל ידי שלו תהא חייב לשנא אבל לא על דבר אחר. לא"כ כתיב על כל אבדה חזר וכלל כל אבדה שבעולם הרי הוא דין לשלא כעין הפרט. תעפ"י שים לך כלל ופרט וכלל. מה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון אף כל דבר המטלטל וגופו ממון. יצאו קרקעות שאינן מטלטלין יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות שנאמר והתנחלתם אותם לעבדים לרשת כמו לחזוק ויצאו שטרות שאעפ"י שהן מטלטלין אין גופן ממון. מכלל שהו וכו' כמו שנאמר פקוד כל בכור וכו' ואם אמר פקוד כל בכור ולא אמר זכר הייתי אומר כל פטר רחם אפילו הנקבות לכך אמר זכר זהו כלל שהוא צריך לפרט. ואם אמר זכר ולא אמר בכור הייתי אומר כל זכר בין בכורים בין שאינן בכורים לכך אמר בכור זהו פרט שהוא צריך לכלל. (וכל דבר שהיה בכלל וכו') נרשי ז"ל תחילת פ' ויקהל לא תבערו אם הבערה בלאו ר' יצחק דכתי' לא תעשה מלאכה. או לחלק יצא על כל מה שעבר בהעלם אחת לחייב על כל אחד ואחד זהו וכל דבר שהיה בכלל כו' ופרשי ז"ל פ' בא וז"ל שבעת ימים מצות תאכלו. ובמקום אחר אומר שבעת ימים תאכל מצות לחד על ז' דפסח שאינו תובה לאכול מצה (כל ז' דפסח) ובלבד שלא יאכל חמץ מכיון שף עשה רשות ת"ל שבעת ימים זו מדה בתורה דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל וכו' מה ז' רשות אף עשה רשות. יכול אף ליל

כמו שנאמר בחג המצות אף תשר יאכל לכל נפש הוה לבדו יעשה לכם שהתיר לנו הכתוב רק לוכל נפש לבדו בחג המצו' ונשאר המועדים לא התיר לעשות תפילו לוכל נפש. ואמרו חז"ל זה בנה אב לכל המועדים וכן כל כיוצא בזה. מכתוב אחד ומכנין אב מכמה כתובים כמו שנאמר בחומי לחם או גבן או דק או תבלול בעינו וגו' ולא אמר לנו הכתוב יבלת אף בחומי הבהמה דכתי' עורת או שבור או חרוץ או

תפילין עליו. אם היה תפי' עליו בשינה מנחה אין צריי' להפיסם עד אחר מעריב כ"כ ובפ' ל"ח כתב בש' שנים תפילין במנח' א"צ להפיסם עד אחר מעריב ובתשוב' מ"ע דאחר והיה אם שמוע יחלו תפילין. היה הולך בדרך והפילין בראשו ושקע עליו החמרה או שהי' יושב בבית המרחץ ונפנם שברח יניח ידו עליה עד שיגיע לביתו ואם יש בית קרוב לחומת שם שתמרין בתוכו חולצן ומניחם שם. אם רוכב או יושב בעגלה אסור להיות עליו שם שכח בהול המועד לא ילך בהם ברשות תרבי ויש לחלוק התפילין - בח"ה קורם הלל. תרש שאינו שומע ואינו מדבר מוחין בידו אם רוצה להניח תפילין. מי שנקטע יד שמאל יניח בידי ימין בלא ברכה. גדול שכר מצות תפילין שהוא מובטח שהוא בן ע"ב ואין גהנם שלטת בו ועונותיו נמחלין והכף זכות בסרעיה. קטן הלומד תלמוד ירושלמי לשמור גופו להיות נקי וישארו רגיים השויבים לתפילין אביו חייב לקנות לו תפילין אם הוא בן ע"ם בן עשר שנים. לא יחליץ תפילין קטי"ם אלא יסלק עצמו לצדדין ויחלץ. אסור לומר לעכו"ם אפיש להלמכור תפילין שימכרם ויותר סחצי דמיו כי אולי ירגז הגוי וינהג בהם מנהג בזיון. אסור להלות התפילין בין בבתים ובין ברצועות ובן סרורים שיש להם שלשלת של כסף אסור להלות בהם. אם הניח תפילין בתוך הטלית והניח הטלית בתוך תיבה של ספרים הוא נחשב לכלי בתוך כלי ובן אם המזוזה בפנים ומפוסה בזכוכית על השם די בפריסות סודר עליה. פי' בכלי תוך כלי אסור להניחם תחת מרגלותיו ובן תחת ראשו אבל שלא בנגד ראשו מותר. ולהניחם בפשה בן הצד הוי כמו תחת מרגלותיו אם נפסק רצועה של יד מסוך. לקשר אין להסוך התחתונה לבעלה ולעשות קשר כי מעלין בקודש ואין מורידין. ובן אין לעשות פתפילין של ראש תפילין של יד. לא יפה עושין העובדי הרבים שמצניעים בשק של תפילין דברים אחרים ולא

שֶׁהָיָה בִּכְלָל וַיֵּצֵא לְרֹן בְּדָבָר הֶחָדָשׁ אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵירוּשׁ: דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ וְכֵן שְׁנֵי כְּרוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת זֶה: עַד שֶׁיָּבֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי: וַיַּכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם: יהי

דלמטן רשות ת"ל בערב תקלכו מצות בערב יוכ קבעי בכתוב לחובה דוקא • וכן כמו שבאמר בחולך לים לים תדבק ישראל ומן הגר הבר ביישראל אסר יתן מזרעו למולך מות יומת • כדי לחולך בכל אסר התועבות היה • למה פירש את עצמו מכולם לומר על עצמו יכא שהו לדינו סקיל שלא ללמד על הכלל כולו יכא שאסור בל התעבו' ג"כ בסקיל כמו במולך • (וכל דבר שהיה בכלל וגו') כיון שבאמר ואסר יבא את רעהו ביער לחטוב עצי' הרי מכה בכלל רוצח הוא שבאמר ומכה אדם יומת הין בשוגג הין במזיד • ויצא מכה בשוגג מן הכלל לטעון טען אחר שהוא כעניינו של מכה מזיד במזיד • כי זה במיתת זה במיתת • ויצא מן הכלל לבקל ולא להחמיר • דהיינו לבקל על עצמו שביכל בארחו לערי המקלט להציל את נפשו עד שיעמדו למשפט ויהא שם על שיחות הכהן הגדול שהיה לו להתפלל שלא יקרע בדבר זה בימיו ולא להחמיר עליו להכדנו כמו שהרג במזיד על דבר שהרג שוגג ולא לקח כפר עליו ולא קם עליו (וכל דבר שהיה בכלל וכו') למו שבאמר כי תקנה עבד עברי שם שנים יעבוד וגו' וכוליף למה העבדים מן הכלל שבאמר וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים ולא למה העבדים בכלל עבד עברי היה שבא' כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה ולמה יצאו מן הכלל לטעון טען אחר שלא כעניינו • שעבו' איכה יוצאה בשימני ואיכה יוצאה בשית בחלון • ולמה יוצאת בשימנין ושיתא בחלון לפילו בתוך השם • ולהחמיר שלדוניה מוקשה בעל כרחה • בזמה שלם פ' משפטים על זמן שלום שהוא קטן בעול' העבדי' • (וכל דבר שהיה בכלל וכו') פי' שבאמר וכהן כי יקנ' נפש קנין כספו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו ובת כהן היה ג"כ בכלל ויליד ביתו היתה בין בעוברה ובין בשוגג • (ויצאה לילון) בדבר החדש שלא נאמרה לזר לאכול בתרומה שבא' וכל זר לא יאכל קדש ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל וכוליף מן הכלל לפי שאתה יכול להחזירה לכללו לפיכך שבתה בלמה שהיה יכול להחזירה לכללו בפירוש שבאמר ובת כהן כי תהיה לאיש זר ושבה אל בית אביה כנעוריה מלמד שהיתה בתוכל זרו בפירוש: (דבר הלמד מעניינו ודבר הלמד מסופו) בפרשת בראשית ג"ם שבעתי' יקס קין שבכא מזיד בתלה לו על שבעה דורות לפי שבהרגתי שוג"ל כל כך שיתל"ו שבעתי' בכא לסון רבים שבעתי' בשביל שהרג במזיד ורבים לפי שבהרג לכלות זרעו של קין לפחות ז' דורות לפרע מה לפו יולדות לבהלה לפחות המבול יבא ויטשף לת כבל וכו' הרי דבר הלמד מסופו ומעניינו: לו כ"ל כמו שבאמר כב"ג ומן המקדש לא יצא' לימו ר"ל שלא יצא מן המקדש לעולם • ולפחות שלא יצא להיטמא לת מתי מצוה שהרי מעניינו שהרי בא' מדבר בטומאת מת ודבר הלמד מסופו כמו שבאמר בני עריות הים הים על כל אשר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה לסור לנו כל אשר בעולם לך בסוף העניין פירש לנו כל האסורות שבאמר ערות פלוני ופלוני לא תגלה ומסיק בוכל ללמוד האזהרות מסופו: (וכן שני כתובים וכו') בפ"ז ל' בסוף פקודי כתיב ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד בת שכתוב עליו הענן שוכן ומכבד יהוה מלא את המשכן ומקום אחר כתיב וידבר מלהל מועד לאמר זה במשכן מקום לפרוכת נמצא ג' כתובים המכחישים זה את זה • בת הכתוב השלישי ויכריע ובת משה קל אהל מועד ושמע

תפלה יהי רצון מלפניך כו' זה סודם והולך לתוך פרשת קרבנות שלנו לישורים שלפה תלה מקרא מסר תלמוד וכדי שיעלם תלמודו בכל יום ומקרא ומסרם הוא מעניני קרבנות שהזכירם יעלה עליהם כאילו הקרבנו וע"ז אנו מתפללים יהי רצון מלפניך שיהא ב"ה במהרה בימינו וזכות קרבנות כלורתן וכהוייתן ולפ"י לתירתן ותן חלקנו בתורתך ע"ל שתהי ב"ה לדוד במלך טוב לי יום אחד שתהי עוסק בתורה מחלף עולות שתעיד שלמה בכך להקריב ועכ"פ טוב שניים מן הלחם רק שדוד לא זכה לבנותו כ"ח על ידי שלמה נמו אנו אנו מתפללין מתת שמו יתברך על הקרבנות ועל התורה לו שמוכיח הן להללי קרבנות ות"ת ע"ל שהדבר תלוי בלשם לפני ב"ה לשם תלוי לישראל שיקריבו קרבנות ולשם לנו לא תלוי תלוי ב"ה מי שקיבל את התורה הוא יקריב קרבנות לכל לתת מתחילה פסלתם את התורה ועכשיו רוצים לתת להקריב קרבנות מי שקיבל הוא יקריב על ע"ז ולכך אנו מתפללין על שניים יחידו שיהיה ב"ה כו' היינו קרבנות ותן חלקנו בתורתך לא"כ יחזרו ב"ה לטעותן מה רצו לילו להתקר' ביותר וק"ל:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

לקדושת הק"ב ושבת. ויתכן שיבנה ב"ה ויושלם את שמו ותן חלקנו בתורתך ונזיוב שבת ועכ"ב:

ר"ת מצפצ ראשו כתם פז בסם אירהנויה לנגד פ"ז תיבות שבברוך שאמר

ברוך ברוך שאמר והיה עולם כתב בטור ר"ח ברוך שאמר לריך לומר בניגון ובנעימה כי הוא סיר כלה ונתמד וכתב בסם כיכלות שם בן פ"ז תיבו' וסימן ראשו כתם "פז וכן הוא בסח תשבחות עכ"ל ברוך שאמר ויש לאר לומר בשחרית עשרי הדברות שבפרש' יתרו ובעריבית אחר שקרא ק"ש על סטהו עשרת הדיברות

ברוך שאמר וכו' וש לומר עשרת הדברות קודם ברוך שאמר כי ר"ל איהא עשרת שעשים ברוך עד בא"ה אם"ה נגד -- עשרת הדברו' ויש לאר לומר בשחרית עשרי הדברות שבפרש' יתרו ובעריבית אחר שקרא ק"ש על סטהו עשרת הדיברות

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם: בָּרוּךְ הוּא: בָּרוּךְ עוֹשֵׂה בְרֵאשִׁית: בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה: בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם: בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ: בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת: בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו: בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח: בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל בָּרוּךְ שְׁמוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם: הָאֵל אָב הָרַחֲמָן: הַמְהֻלָּל בְּפִי

ברוך הוא שם לבר על כל הברכו' לפי שיש לכתוב יתברך שמוא תואר לכבוד אלא הוא מקרא ברוך הוא הברייה עלמה כאו ושיה ברוך הבריה העליונה. שלמה בעשרה מאמרות שנאמר כי הוא אמר ויהי. שהם תשעה ויאמר עם מלת בראשי' שהוא ג"כ מאמר כאשר כתבתי בתחילת. וה"ה העו"ם שתף בהוויותיו היה העולם עם כל ברכיו. ברוך הוא קודש

עמו משבח ומפואר: בלשון חסידיו ועבדיו: ובשירי דוד עבדך נהללך יי אלהינו: בשבחות ובזמרות ונגדלך ונשבחך ונאדרך ונזכיר שמך: ונמליכך מלכנו אלהינו יחיד חי העולמים: מלך משבח ומפואר עדי עד שמו הגדול: ברוך אתה יי מלך מהלל בתשבחות:

הורו

ליראיו ע"ד שתחר בתכלת בעשרה מתמרות בנגד העולם ומה ת"ל והלא במתמר אחד יכול לברר לו אלא לתת ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין העולם בעשרה מתמרות ולהרע לרשעים שמאבדין את העולם בעשרה מתמרות עכ"ל ולפשוט מנם כאן הוא הטעם ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם בעשרה ע"י עשרה ועשיו ולפרעתן לרשעים שמאבדין את העולם בעשרה ועשיו ולז"ל כאן במסורה ברוך עושה מעשה בראשית שיש בריותיו ע"י עשי וכדי שלא ליתן פתחון פה לומר לאפקורסי שהוא מחדש לו הוא העושה והעושה לזו הוא האומר לכל"מ שם הוא הצורך על העשיה שהם יכול לברך בתחלתו לז"ל ברוך לומר ועושה שהוא יתברך לבדו הוא העושה והאומר הוא הבונה בתחלה ומקיים העשיה וכוונת על שהוא יתברך בהני תרתי היה מטעם ברוך מרחם על הארץ ברוך מרחם על הבריות שבוותו היה מטעם שהק"ב הוא ברחמיו על כל מעשיו והפרש ולזיל מסו דברוך הוא ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שבברה ע"י טורח ועשיה וזהו ברחמיו וגבך הרשעים שהם מהפכין מל"ט לע"ד הוא להוסיף להפרע מהן שמאבדין את העולם שבברה בטורח ועשיה וזה שלמי מהונא בשעתא לפי שלומר בברוך שלמר תשבחות והללו"י מסיים בהן כתיב כל הנו וז"ל ותיקנו חכמים ברכה לבניו ולאחריו כמו בהלל לפניו ברוך שלמר ולאחריו יתברך ש"ל וכן כתב הגלות אין הסם וכבסח שלם שלח עד שימחה זרעו של עמלק וע"ז אמרו מסבחין ומברכין לותיות הו"ל בחסדרין עתה ברוך עושה מעשה בראשית כתב בם"י סיום בריתה היה ע"י ולמירה ויש מהם היה ע"י ויתקזק לומר ועושה בתחלה ובסוף שלח כמיתת הק"ב מדת ב"ה כמוהו שבשלום. לשומר לנו שבשלום עב"ל ובסוף לנו טעות מקיקוסין בתחלת שמתחר שבכולם על שמו יתברך לברך את העולם בתחלה מה צריך היה עשותו לטרוח לומר כאן בתחנת בהלל המסורר לומר כאן בתשובה בגידה בם"י ברוך גוזר ומקיים כו' ברוך מרחם על כו' ברוך מעלם שכר טוב

דליתת העולם היה הוא ושמו לבדו כי"ב הויות שלו: (ברוך עושה בראשית) שבתהוו הכל ביום ז' לבראשית כתיבת ענין שבכל היה עשוי וסגור לעשות ולתקן לה"כ כל ז' על מקומו שבאמר יהי רקיע היה ויתקזק הרקיע: (ברוך לומר ועושה) כשם שברוך הכל ביום ז' כן היה רק לתחילתו בכל יומי' נעשה הכל בלי טכסה: (ברוך גוזר ומקיים תכף שגזר על ליום ענין כתקיים ביולו. וזהו גוזר בשם ר"ו ומקיים בשם מ"ה קס"ג. (ברוך מרחם על הארץ) שכ' ולך יעלה מן הארץ להשקות ונתן התורה לקיום הארץ. וזה לתה מרחם על הבריות לתת לשם את הכל' בעיו מכח הבשם ולשפת לגנך ותירוסך ויצהרך. וכן שברתת בתשובה מכח התשובה לתה מרחם עוד שלתה יוסף ז' שנו' ומפרנם מן הקדני רחמים על כיני כיום: (ברוך משלם עולם ת"ל ת"ל שנה דמשריט ולחרי כן יגלו וגו' ולשר עתיד לעולם על שכר ועונש. עין הדעת טוב ודע. עב"ז ול"ב ולין ורחמים: (ברוך חי לעד) ולכורו לעד ונותן לחיים לעד והוא יתקיים בשתיעו לנצח. ולחר נחלותיהו לתו בתקיימים לנצח. וכן היה שבועתו שתהו כחיה לנצח ומכלכים את הכל. (ברוך פודה ומוציל) מפולם מכל צרות ומציל לותנו בתוך הגלות מבין שיני לריות (ברוך שמו) זו י"ה פ' י"ה ו"ה כ' ו"ה לו שהוא שם לחי"ה שיהיה לותנו מגלות זה וזהו שיהיה מפיהם כו רוח חכמה ודע"ת כמבין מלכ"י דע"ת לוד"ך חכמה ולע"ת עולה ברוך שמו. הוא יפלה לותנו מגלות לדוש. שם תוסיף שם"ה לב' קיבות גלות לדוש עולם דעת כי. השם"ה נפרד מו"ה בגלות זה. (בחל לך הרחמן) שלל כל החסלים. לך שלל כל הרחמניות. המכולל בשם שבולם משבחים לותו פ"ו תיבות שבאמר "רשמו" כתיב "פו מכח צרות מלרים שבעשו עמו. ומשונה בכל מיני שבח מי עולמות. ומשומר בכל מיני פקר מ"ה פ"ו לו"ס ר' וזהו ישרל לקר לך לתפלר בלשון חסידיו ועבדיו בלשון הכתבים הנקרלים חסידים שבך וחסידיך יברכוכה ועבדיו לו הלהו הכתבי' עבדי ה' ובפרטות בשירי דוד עבדך הכתבי' ברוח הקודש שבאמר לעבד ה' לדוד בכל"ל ה' שהיו בדו פרטופין בלין ובתבי' ובשבחות לתקן הכתר שלו ה' לבחות לבתרית שלו

תפלה

אסור בין ב"ש לוישתבח · בין המזמורים האלו שואל פפני הידא"ר ויושיב מפני הכבוד · וכשגרוך להפסיק יאמר מקודם ברוך ה' לעולם אמן ואמן עד ויברך דוד · כי כל אלהי עמים אלילים ברוך ה' לעולם אמן ואמן עד ויברך דוד ואח"כ כשחוזר לומר המזמורים · יאמר ג"כ ברוך ה' לעולם אמן ואמן עד ויברך דוד · כי כל אלהי עמים אלילים ברוך ה' לעולם אמן ואמן עד ויברך דוד ואח"כ להפסיק בין אלילים ובין זה'שבי'עש' · ספרו בגוים את כבודו · רגוש את · אל נקמות ה' וגו' נקמת ישראל אל נקמות יכוון שה"ש · ונקום נקמות עשרה הרוגי מלכות · נפשנו חכתה · ידגיש חית של חכתה · מזמור לתודה יאמר בניגון כי כל השירות עתידים לבטל חוץ מזמור לתודה · כשיאמר פזמור לתודה ולא אנחנו יכוין שהקרי הוא ל' ובויו' אין אומרים המזמורות בפרוצה כי אם בנחת וידקדק לומר יוה בין הרבים

הודו לה' קראו בשמו כתב בכל כו כזה

הודיעו בעמים עלילותיו: שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו: התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי יי דרשו יי ועזו בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאותיו אשר עשה מופתיו ומשפטי פיהו: זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו: הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטיו: זכרו לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור: אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק: ויעמידה ליעקב לחוק לישראל ברית עולם: לאמר לך אתן את ארץ כנען חבל נחלתכם: בהיותכם מתי מספר כמעט וגרים בה: ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר: לא הניח לאיש לעשקם ויוכח עליהם מלכים: אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו: שירו לי"י כל הארץ בשרו מיום אל יום ישועתו ספרו בגוים את כבודו בכל העמים

נפלאותיו

הודו לה' קראו בשמו זכרו לעולם תריג מצות בריתם עם תתלה עולה תריג ור"ת יו"ד ה"ו ו"ו ה"ה דבר צוה לאלף דורו' אשר כרת עם אברהם ואחריו ליעקב כפול וכן השבועה היה ליעקב שנאמר למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ויעמידה בברית והשבועה ליעקב לחוק ולו יהיה ליישראל ברית עולם כי הגאולה העתידה תלוי' בתור' משה אז תהיה ברית עולם וכן ארץ ישראל נאמר לך אתן את ארץ הכנעני לחבל ונגורל על פיה לנחלה להנות מפרותיה אבל לא לאחוז רק על פי תנאי שפל ולא תקיל אחרון אחרון תתכם: כמעט ובמעט בה עניי' בתרגום יונתן בוחתחן בשפו' כי אתם במעט שאתם מביאי רוח ושעבוד ותן וכזכות תכפה יצחק יעקב שהיו עניים וגלו כשכחרב וכ"ב ובלעם: כבול שמו שהוא בסם הוי"ה ב"ב תולדות כמנין בנו' לי' יהו"ד ו"ו ד"ו ו"ד ה' ת"ת ה' ת"ת ו"ו ד"ו ו"ד ה' ת"ת ו"ו ד"ו ו"ד ה' ת"ת ו"ו ד"ו ו"ד

נִפְלְאוֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל
מְאֹד וְנוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים:
כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים:
וַיְיָ שָׁמַיִם עָשָׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו
עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ: הָבוּ לַיְיָ
מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז:
הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה
וּבֹאוּ לְפָנָיו: הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת
קֹדֶשׁ: חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ
אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: יִשְׂמְחוּ
הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם
יְיָ מָלָךְ: יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ יַעֲלוֹץ
הַשָּׂדֶה וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ: אָז יְרַנְּנוּ
עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ כִּי בָא לִשְׁפּוֹט
אֶת הָאָרֶץ: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ
אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן
הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ
לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם
וְיֹאמְרוּ כָּל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַיְיָ:
רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם
רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא
יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא
יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא
רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד

* ר ו א יצרוני

ור"ת שלום העול' יפ"ת הפ"ד ופ"ג כפי': שלו מנחה זו
תפלל שתחתו לה' בהדר קודש שפת הדרו וזיו וקדושתו
ע"כ תלו מלפניו כל פחדי ר"ת חכמה ומ"ת ת"ת מל"כ
תלכ"י. פס כך הוא שתפוזה נקראת חכמה אף תכון גם
לת תתכל ותלוזה ותעטורה על
תמוט כפס קס"ת קנ"ת קמ"ג
כתכון תמוט. לז ישמחו וכו'
ר"ת הפס וס"ת קס"ת עפ ל'
לותיות לחלי"ם ויאמרו בכל
הגוים ה' מלך ג"כ כפר ור"ת
פס יג"ת מפס ע"כ העולה כ"ן
יו"ד ה"ו ו' ה"וס"ת הכ"ס
עולה תלכ"י לז ירעם הים
ומלוא ר"ת שפתחי"ה וס"ת פס
מו"ס יעלוץ הפל"ה פס פל"י.
וכל לפר כו זה תמילוי שלו
העולה ת"ק כתכון י"ן ל"ת ו"ל
לז גם ירננו עצי היע"ר של
פג"ע עליון ותתקון הוא לה'
כפס אי"הוה"ה כי טוב
שהו' פס זה ג"כ לעול' העתיד
יתגלל חסדו ואמרו לז כל
הגוים יתמרו הושיענו כי אתה
אלי ישמיעו וקבצינו מן הי"ם
והצילנו בתוך הת"ם בגלותינו
מן הגוים להודות לעפ קדשיך
שתתה נתקדש בעטותך דין
ברפעים ולפנתך בכל מיני
תהילות. ברוך ה' אלהים אלהי
ישראל ר"ת ת"ק ב' אלהי ה' יו' ואמרו
כל העם אמן העולה
יאהדונהי ומנין הלל
יהוה. רוממו כפס ת"ת
ל"ת לה' אלהי אלהים וגם אלהים
בפעט יהוה רגלינו ה"ן רקיעי'
כתכון הל"ם כיהוה. הר
קדשו זה כ"ם שלמעלה. והוא
רחום פסוק זה עיין קודם
מיכיה ותתן לנו פסוק זה.
לתתה ה' לנו תכלית ר"ת עולה
תלו"ת. תמי"ד כפס קס"ת
קנ"ת קנ"ג תלרני. כפס

זכור

בפעל הפס הנכבד בן ד' לותיות וכפס זה פתח לז"ת הוזו
לה' קראו בפעמו הוא הפס הנכבד בן ד' לותיות וכמוכר
למעלה וכנגד זה אמר פיהו ת"ת ת"ת ת"ת ת"ת
כי כל הנפלאות הטובות והרעות ת"ו לפער הק' בה' מפעיע
לנו לפעולתו מלמעלה למטה
הכל ע"י הי' ספירות חמפה
חפדים הם המפעיעים הטוב
ולהיפך ח"ו ע"י חמפה נעוותות
וכפפס בפעל ד' לותיות הוי"ה
הם מתתיקים הלה בפעל וכפע
בפיתף רחמים ועל הפס הזה
לפר התללנו בפס קדפו הוא
הפס הוי' ובו ימפח לב מבקפי
ה' הוא הפס הוי' הגורם פתח
מלד רחמיו ולז"ת דרפו ה'
שהוא הוי' בקפו פניו תמיד
לומר דרך פניו ולז לחקור כי
פרחמים הם בפהוי' הוא דרך
פניו לפל בדרך לחקור הוא
מפטר' דדיך ופפוק זה מתקיל
בד' וסיים בד' לרמז על הפס
בן ד' לותיות וגם כל תיבה בת
ד' לותיות ג"כ לרמז זה וכתב
הר"ר הירץ מנקפי ה' דרפו ה'
ס"ת הפס שהפס קתוס בפס
עכ"ל הכל רומז על עפר
ספירות שהוא בפוד הפס
הקדוש והנכבד הזה: ובנגד
זה לפר זכרו בפלותיו לפער
עפה ומפפטי פיהו רומז על
הנפלאות של בריאות פמים
ולרץ פפיה ים מפם ע"י עפים
וכמו פתיניו למעלה בדוך
לומר ושופר ופרפנו למעלה
פתם בה בדך עולמו בדיבור
ובמעפה וכנגד המעפה לתוד
נפלאותיו לפער עפה ובנגד
בדיבר שברא העולם בעפרה
מלמדות להפרע מן הרפעים
פתלדין לת העולם הנברא
בעפרה מלמדות לרמז זה לפר
ומפפטי פיהו בתהלים כלפר
יזפרו

פיו

תפלה

הרבקים כמו
נבי ק"ש
אם בא לבה"כ
ומצא צבור
פתף - פפוקי
דזמרא אומר
ב"ש עד -
סהולל ---
בתשבחות
ואח"כ תחלת
לדור עד פעת'
ועד העולם
ואח"כ הללו
את ה' מן -
השמים עד עפ
קרובו הללויה
ואח"כ הללו
אל בקדשו עד
כל הנשמה
הללויה ואם
יש לו שחרית
יותר יאמר
הודו לה' קראו
עד והוא רחום
וידלג עד והוא
רחום שקודם
אשרי וכו' כדי
שיתפלל עם
הצבור -
ואם אין שהות
כלל לא יאמר
רק ברוך שאמ'
והללה לדוד
וישתבח -
ואם כבר
התחילו --
הצבור יזער
אור ואין --
שהות לומר
אפי' בחילוק
יתחיל בברוכ'
יוצר אור וזקר'
ק"ש עם -
ברכותיה
ויתפלל שפעה
עשרה עם -
הצבור ואחר
שפנה עשרה
יאמר ברוך
שאמר עד שפו
הגדול וכל
פסוקי דזמרא
וגם

תפלה פיו וכמן נאמר כה׳ רומה על ה״כ שהעולם נברא בו וכלכלניך בהברואם כה׳ ברואם לו דומה על ה׳ חסדים שהעולם נברא בסוד הרחמים לו״ת זרע ישראל עבדו כי הוא לבדו שהעולם נברא העולם ורמז בהברואם בשביל לבדו נברא העולם זרע יעקב בחריו רמז על יעקב שבשבילו נברא העולם וגנד עשר מכות שהניח הקב״ה במצרים לתר ושישתבח עד עולם זרע יעקב בחריו רמז על יעקב שבשבילו נברא העולם וגנד עשר מכות שהניח הקב״ה במצרים לתר

פתחה עולם אתה אל ביתיך דבר לוה לילך דור ודרשין במדרש דבר לוה זה הקב״ה שהוא בשבאים לבה״כ והצבור — פתחילין יוצר אור השם ג״כ פיוט של ר״ר יהיה בריתו דבר ניוה ס״ת תורה ילמלך דור פתחילין ישתבח עשרה זה אישר נאור כי ישתבח נתקן להיות סוף פסוקי דזמרא וברוך שאמר הוא התחלת ואיכ אם לא אמר קצת פסוקי דזמרא האיך ואמר גו׳ ומכו שכח שבריתות נהגת ישתבח לכך גו״ת לומר לך נתן את ארץ כנען בזכות כי דברות שכולל כל התורה תרי״ג מצות ובתלי׳ כתיב נתן לה ארץ כנען רומז במלת נתן לה שהוא תתכ״ב שנים לך שהקדים שני שנים לנשמתם וכבודע דעת רז״ל ובתלים כתיב ניפתח נפשן רומז על רל״ו שנים של גלות מצרי׳ שהוא כרמז בהנפשן שהוא נותנת מן ג׳ לחורות שהשעבד השוה גרם לנו להכלנו את ארץ כנען שהוא מטעם שירשו אחריות נכסים מאבותם היינו ג״ש ונתחייבו לפרוע בחוב של אבותם היינו ידוע תדע כי גר יהיה זרעיך שנים רבו שנים לף שהגזירה היה ל׳ מלות לך שהגזירה התחיל משמולד יצחק ולכך כתיב רמז דוקא בשינו של יצחק בהיותכם אתי משפר גו׳ שלש״ם שהיו בתחילה אתי משפר גו׳ הם נתן לבם מתכה מרובה ושם מקום לנטיעת דלת קניה מטעם דמתכה מרובה כמו של ק״י שנים ת״ם לשנים מעיטים לך קניה דדוקא מתכה מרובה לרבים סוף דקניה ותא״ה לך קניה חים לעשקם את אבותם ויוכיח עליהם מלכים הייתי לך שגרם מלפניהם ולמה ושוב לתל תגעגו במעשיהי הייתי בהקנות אבותם שהיה מפיה למלך וכניה לון רבים שם לו וכמודע וק״ל ובכן לקבל פני מלך ובמקומו יתפרשו כל הני פסוקים כל אחד ואחד על מקומן יבא בשלום ׳

יוצרנו: זכור רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה: תנו עוז לאלהים על ישראל גאותו ועוזו בשחקים: נורא אלהים ממקדשיך אל ישראל הוא נותן עוז ותעצמות לעם ברוך אלהים: אל נקמות יי אל נקמות הופיע: הנשא שופט הארץ השב גמול על גאים: ליי הישועה על עמך ברכתך סלה: יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: יי צבאות אשרי אדם בוטח בך: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו: הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם: נפשנו חכתה ליי עזרנו ומגננו הוא: כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו ידי חסדך יי עלינו כאשר יחלנו לך: הראנו יי חסדך וישעך תתן לנו קומה עזרתה לנו ופדנו

זכור ר״ז כ״ו לתרי לתם כוטף ך״ן כזוכר שמוש בנהות לך מלכ״ת מסיחת לתקרי נכרות בתי״ק תתיד והסתת בגלותת שליט עליה דכי סטרת לתרת. לבד ך״ן נזכיר שמך רז״ת דשמ׳ קדישת כלילת דעשרין ותרין לתוין וכ״י לת מתברכת לתת מנו שמת לת לתיקרת ך״ן כל״ת לתר כשבעתי לכם ך״ן בך יברך ישראל • כי בכ״ה לתרן בדוד וכו׳ והסתת בגלותת לשתכח מגו עקת דכתל וחכת וחמת לכת עבדין פרודת לתקדרת הלי שם בר מבעלה בגין דלתיכי שכיחת לעפרת (דכתיב דבקה לתרן נפשה) והיינו לבד ך״ן נזכיר שמך בר מבעלה לתינו לכרין להלי שם כפרודת בגין לתרן רחיקין מיך ושלטין לתרין עלן • ושמך לתינו כפרודת מן שמת לתקרי ך״ן עיי׳ שם כי תרוך סוף כנזכר שמות :

יהודו

יברוך רבי ויספוך על הדרוב וחוקרו •

הודו לו נעים זמירות: נרכו שמו נעים י"ב פעמים י"ב י"ב פעמים י"ב כי טוב ל"ב הודו לה' כי טוב ל"ב י"ב י"ב: לעולם חסדו הודו לאל השמים כי: תן לעתך על ל' נרייתן להודות בל' פסוקים הללו:

נגלה

מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה: דעו כי ה' הוא אלהים הוא עשנו ולא אנחנו עמו וצאן מרעיתו: בואו שעריו בתודה חצרותיו בתהלה: הודו לו ברכו שמו: כי טוב ה' לעולם חסדו ועד דור ודור אמונתו:

ופרנו למען חסדך: אנכי יי אלהיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו: אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי אלהיו: ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתיך אשירה ליי כי גמל עלי:

רגן מזמור זאגט מן אין דער וואכען אונ' ניט אין שבת ויום טוב אונ' ערב פסח אונ' ח"ה פון פסח וע"כ

מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה: דעו כי ה' הוא אלהים הוא עשנו ולא אנחנו עמו וצאן מרעיתו: בואו שעריו בתודה חצרותיו בתהלה: הודו לו ברכו שמו: כי טוב ה' לעולם חסדו ועד דור ודור אמונתו:

דיא מזמורים זאגט מן אם שבת אונ' יום טוב אונ' אם הושענה רבה

למנצח מזמור לדוד השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע: יום ליום יביע אומר וליל ללילה יחוה דעת: אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם: בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם לשמש שם אהל בהם: והוא כחתן יוצא מחפתו ישיש כגבור לרוץ אורח: מקצה השמים מוצאו ותקופתו על

ורל"ק ו"ל נפסוק השמים מספרים כבוד אל לומר לך שהשמים מוריעים שהרי אתן לכם פה לדבר אל הבני אדם מלמטה רואין כל יום ויום הכוכבות המתחדשו בשמים הוא מספרים כבוד אל והמסורר עצמו מפרשו אין לומר ואין דברים בלי נשמע קולם שמעולם לא היו נשמע קולם שמשמיע אל שהשמש הוא מכני מלאכתו ואי אפשר שיהיו שני גלגלים שעושים מלאכה אחת זה כנגד זה אלא שמש זרעו של יעקב אסר גפנו עוסקין בשירו' זמירו' ותשבחו' ולא בקומות הללו שעושים לגלגלי אחר וזהו הכוונה של מחברים השמים מספרים כבוד אל והלא השמים מתקומין הם עומדין ואינן זזין ממקומן לעולם לומר שהם כאלו אומרים לך אין דברים בלי נשמע קולם וכיוצא בזה: למנצח בשביל לנצח לדוד השמים וגו' אמרי פי וגו' פירוש מה שלא יוכל להוציא שפתי הקדושי' שהוא מכוין יקבלם הקדוש ברוך הוא כאלו הוציא בשפתיו לכך אמר והגיון לבי אותם שבדבר הוגות שבלבי לפני ה' תמיד ואחד להלן בקומזמיר זה נעשה עמוד על היום וזה נעשה עמוד במזבח' אל

למנצח בזמור לדוד השמים וגו' יהיו לרצון אמרי פי וגו' פירוש מה שלא יוכל להוציא שפתי הקדושי' שהוא מכוין יקבלם הקדוש ברוך הוא כאלו הוציא בשפתיו לכך אמר והגיון לבי אותם שבדבר הוגות שבלבי לפני ה' תמיד ואחד להלן בקומזמיר זה נעשה עמוד על היום וזה נעשה עמוד במזבח' אל

למנצח מזמור לדוד כמה המזמור כבר פרשנו לפנין מרפסיתו ועד לתריתו לך שכל דבר שבתורה ונשנה לך בשבת אלא מפני דבר שבתחלה בו ולקדים זה מדרש ס"ת ו"ל השמי' מספרי' כבוד אל והלא השמי' בתקומין הם עומדין ואינן זזין ממקומן לעולם אלא להגיד שכל אלו ושכל מעשי ידיו ואינו מתבדל אלא כורעו של יעקב אבי"ל וכמה דמדרש מעלין בילה בקופה למחטה ובחמת אלא לנוכח הוא כי פשטא דעבידא הך הוא ע"פחה שפירש'

קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ׃ תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ׃ עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי׃ פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב׃ מִצְוַת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם׃ יִרְאַת יְיָ טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד׃ מִשְׁפְּטֵי יְיָ אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּיו׃ הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רָב וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנוֹפֶת צוּפִים׃ גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב׃ שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי׃ גַּם מִזֵּדִים חֲשׂוֹךְ עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ בִּי אָז אֵיתָם וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃

לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך תקנו לומר בשב׳ משני שמשה דדוד אצל אבימלך היה בשבת׃

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלֶךְ׃ אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃ בַּיְיָ תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ׃ גַּדְּלוּ לַיְיָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּיו׃ דָּרַשְׁתִּי אֶת יְיָ וְעָנָנִי וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי׃ הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ׃ זֶה עָנִי קָרָא וַיְיָ שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ׃ חוֹנֶה מַלְאַךְ יְהוָה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם׃ טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְיָ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ׃ יְרָאוּ אֶת יְיָ קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו׃

לְכָל לְכָל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ ק״ק לְהֵם לְכוֹנֵן לְהוֹדוֹת אַלְּגַ ע״י הַכַּפְלָגוֹ׳ שְׁרוּיִין בְּשִׂמְיִם כְּיוֹהוּ דֶּבֶר הַבְּרִיאָה לְעִיכּוּי כָּל וְכוֹנֵן כְּאֶחָד מוֹתְכִין שַׁבָּת וְהוֹדָאָה וּמִשְׁבָּחִין שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ עַל הַכַּפְלָגוֹת שְׁרוּיִין וְע״ז אָמַר דָּוִד וז״ל יְגִידוּ הַשָּׁמַיִם כְּבוֹד וְרִקּוֹ וְכָל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ גו׳ פְּרוּשׁוֹ כֵּן הוּא לוֹמַר לְיִגִידוּ הַשָּׁמַיִם לְרִקּוֹ לוֹמַר לָךְ הַשָּׁמַיִם עַצְמָם הֵלָּא הָעִיד הַמְשׁוֹרֵר אֵין לוֹמַר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם אַלְּגַ ע״י הַכַּפְלָגוֹת שְׁרוּיִין בַּשָּׁמַיִם הֵם ע״ק מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וְכֹחוֹ סִפְּרוּהוּ הוּא כֵּאן גַּבֵּי הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּכְדֵי אַלְּגַ תַּקְשֶׁה דְּמִקֵּי שֶׁהֵם שִׁפְּחוּ לְוִוקָּא בַּכַּפְלָגוֹת שֶׁבַּשָּׁמַיִם וְהֵלֵּא ל׳ צְרִיכִין לְהוֹדוֹ׳ וְתֵירֵץ בְּפָסוּק חָסוּם דּוֹרְשׁוֹ כָּל הָעַמִּים כְּגוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהַכַּפְלָגוֹת שֶׁבַּשָּׁמַיִם׳ שְׁרוּיִין כָּל הָעַמִּים׳ וְכוֹכְבֵי וְלוֹ״ק כֵּאן הַמְסוּר׳ בַּשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵ׳ וּמַה הַשָּׁמַיִם׳ כְּבוֹד אֵל לוֹ״ק יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אוֹמֶר וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת לוֹמַר שֶׁע״י הַכַּפְלָגוֹ׳ שְׁרוּיִין בַּשָּׁמַיִם שֶׁהַיּוֹם וְהַלַּיְלָ׳ מִתְחַלְּפִין אֵין לָךְ בַּכַּפְלָגוֹת גָּדוֹל מִזֶּה וְהַמְשׁוֹרֵר הָעִיד אֵין לוֹמַר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם אַלְּגַ תַּקְשֶׁה הֵיאַךְ הַכַּפְלָגוֹת שְׁרוּיִין הַכִּי תַּמָּן בַּשָּׁמַיִם וְהוּא הַגּוֹרֵם לְסַפֵּר כְּבוֹד אֵל וּכְדֵי אַלְּגַ תַּקְשֶׁה מִדֵּי שֶׁהַכַּפְלָגוֹת הֵשֵׁב וְהַלַּ׳ צְרִיכִין לְהוֹדוֹת וּמ״ם סְפָרֵט בְּזֶה וְתֵירֵץ בְּפָסוּק בְּכָל הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם לְעוֹמֵר שֶׁהַכַּפְלָגוֹ׳ הַלָּה וְנִקְנֶה תָּבֵל מְלֵיהּ׳ לוֹמַר שֶׁהַכַּפְלָגוֹ׳ שֶׁבַּשָּׁמַיִם׳ כְּרִיזִין מִקְנֶה תָּבֵל הַיְינוּ מִקְנֶה אֶרֶץ עַד קְנֵה אֶרֶץ וּמ״ט ע״י כַּפְלָגוֹת הַלָּה מוֹסְרִין כְּבוֹד אֵל כָּל הָעוֹלָם אַסֵּר מְדוּקִין בְּשָׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וְלֹ״ק מִקְּצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ לוֹמַר שֶׁכָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ רוֹאִין הַכַּפְלָגוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבְחַמָּה וְלָבָנָה וּמַסְפִּרִין כְּבוֹד אֵל עַל מַסְ״כ אֵלּוּ ל׳ בְּנֵי אָדָם אֵין יְכוֹלִין לְסַפֵּר כְּבוֹד אֵל אֶלָּא כְּבוֹד אֵל בְּגוּתוֹ מְקוֹם שְׁרוּיִה הַכַּפְלָגוֹ וְק״ל וְלִפְנֵי אֵלּוּ אֵין אוֹמְרִים מִזְמוֹר לְתוֹדָה כְּיוֹם שַׁבָּ׳ וּ״ט מִטַּעַם הַנִּזְכָּר לְמַעְלָה בְּמְקוֹמוֹ וְלִפְנֵי שֶׁפָּרְשָׁנוּ לְמַעְלָה שְׁמוֹר לְתוֹדָה כָּאן לְהוֹדוֹת אַלְּ׳ צְרִיכִין לוֹמַר תְּמוּרָתוֹ אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה נִשְׁבַּת׳ וּ״ט שְׁהוּא ג״כ הַסִּיפּוּר כְּבוֹד אֵל ע״י הַכַּפְלָגוֹת שֶׁבַּשָּׁמַיִם וְעַל כַּפְלָגוֹ׳ הַלָּה מוֹדִיעִים וּמַשְׁבְּחִין כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וּמְשׁוּבָּ׳ יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִכְּנֵי ל׳ דִּכְנֵי אָדָם צְרִיכִין לְהוֹדוֹת וְכֹאֵשֶׁר פָּרַשְׁנוּ לְמַעְלָה׃

לדוד בשנותו את טעמו גו׳ נִכְתּוּבָה כְּבָר פָּרַשְׁנוּ לִקְמָן בְּמְקוֹמוֹ אֶמְצָע כָּל הַמִּזְמוֹר הַזֶּה וְכֵן רוֹמֵז וְתֵת לְיַן נִימָא נִי׳ תֵּלֵת חֲדָתֵי בְּפְסוּקִים הַלָּלוּ מ״ם מִי הָיִם בְּאֵפֶן חַיִּי וז״ל בְּמִדְרָשׁ מַעֲשֶׂה בְּרוֹכֵל אֶחָד שֶׁהָיָה מְחַזֵּר בְּעֵירוֹת וְהָיָה מוֹכְרִין מִלִּין קַל נְעִי חַיִּי כּ׳ הַשִּׁיב לוֹ מִי הָאִישׁ בְּאֵפֶן חַיִּים אֶחְפֹּץ יָמִים לִרְאוֹת טוֹב נְצוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרַע לְפָרֵשׁ בְּמִשְׁךְ הַפְּסוּקִים וְלִסְבֹּר לְאַחֲרָיו כְּוַונַת הַמִּדְרָשׁ לְקַדֵּים מַה שֶּׁכָּתוּב בְּשֵׁנִי עַל פֶּסוּק וְכָתַבְתִּי מִשְׁכֶּבְיִ בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִּנָּגֵל נִכְסֵי לְאַתְּכֶם וְגו׳ וּמְפָרֵשׁ הוּא ז״ל כִּי הַנִּשְׁמָה לְעוֹלָם רְצוֹנָהּ לְגַלּוֹת מֵהֶגְנֵזְ כִּי אֲנִי הַכְּרוּם הוּא חֵלֶק אֱלֹהִי מִמַּעַל וְכוֹלוֹ קָדוֹשׁ וְטָהוֹר וְהֶגְנֵזְ הוּא חֵלֶק הַתַּחְתּוֹן וְהוּא מְקוֹר הַטּוּמְאָה וּבְצֵאתָהּ כָּךְ הַנִּשְׁמָה לְעוֹלָם רְצוֹנָהּ לְהַפְרִיד מֵהֶגְנֵזְ וּמִיָּד הַמִּיתָה מוֹכֶנֶת לְהַלְּחֹם אֶבֶל אַחַר שְׁרוּיָה הַנִּשְׁמָה הַסְּכֵיכָה לְמַטָּה עַל הָאָרֶץ לְמַדֵּה ק״ו מֵהַסְּכֵיכָה וְאוֹמֵרָה דְּמִי הַסְּכֵיכָה שֶׁהִיא כּוֹלוֹ קָדוֹשׁ וְטָהוֹר סוֹרֵחַ לְמַטָּה בְּמְקוֹ׳ טוּמְאָה ק״ו וְכוּ׳ שֶׁל ק״ו לְנִשְׁמָה שֶׁהִיא רַק חֵלֶק אֶחָד מֵאֱלֹהֵי מִמַּעַל וְע״י כָּךְ בְּשֶׁהִיא בְּהֶגְנֵזְ וְהַחַיִּים כְּאַחַר לְאַחַד וְזֶהוּ הַפֵּירוּשׁ וְנִכְתְּבִי מִשְׁכֶּבְיִ בְּתוֹכְכֶם׳ זֶהוּ אַחַר יְגוּרוֹ וְלֹא תִּנָּגֵל נִכְסֵי לְאַתְּכֶם מִכַּח ק״ו שֶׁלְּמַד הַנִּשְׁמָה מֵהַסְּכֵיכָה וְהִנֵּה כְּבָר אָמְרוּ רז״ל אַחַר ק״ו כַּמָּה לְגַלּוֹת לְמִי אֵין כַּח בְּיָדוֹ וְזֶהוּ לְדַוִד׳ בְּעוֹלָמִי שֶׁאֵם הַנִּשְׁמָה לְמִטָּה הַסְּכֵיכָה מִסְתַּ״ק׳ לְמַעְלָה

לִירֵאָיו: פְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ
וְדוֹרְשֵׁי יְהוָה לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב:
לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת יְהוָה
אֲלַמֶּדְכֶם: מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים
אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: נְצֹר
לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה:
סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם
וְרָדְפֵהוּ: עֵינֵי יְיָ אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו
אֶל שַׁוְעָתָם: פְּנֵי יְיָ בְּעֹשֵׂי רָע
לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם: צָעֲקוּ וַיְיָ
שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם: קָרוֹב
יְיָ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ
רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְיָ:
שׁוֹמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא
נִשְׁבָּרָה: תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה
וְשׂוֹנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ: פּוֹדֶה יְיָ נֶפֶשׁ
עֲבָדָיו וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל הַחוֹסִים בּוֹ:

תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי
מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ בְּדוֹר
וָדוֹר: בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל
אֶרֶץ וְתֵבֵל וּמֵעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה
אֵל: תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא וַתֹּאמֶר
שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ
כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה
בַּלָּיְלָה: זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַבֹּקֶר
כֶּחָצִיר יַחֲלוֹף: בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף
לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ: כִּי כָלִינוּ
בְאַפֶּךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ:

שתה

לפעלה והוא בעניין הכרוז על הכרוכל שהכריז מאן דבעי חויר"ל מאי תקנתיה יעשה לה לאיתויי שלג וכשיבא לו מקרא כזה מי הוא האיש החפץ חיים יתפרד הכתוב מהנוף יתפרד הכתוב מהנוף חפץ חיים לומר לה תכלו נוף ליפתר בחיים שלא יתפרד כשמתו מהנוף שלו הרבותא שלו הוא כלומר לנוכך מרע שלא ידבר לה"ר ומדים הכתיב למטה על הארץ ומפילא ילחך הנחש עפר מכתיבה הק' והוא פנורס תיותו של סלם ולו"א סור מרע ועשה טוב וז"ל המדרש שלחך שהכתיב הרוכל מקרא זה מי האיש החפץ חיים גו' אמר תאמר לנחש בשבילך ל"ת סור מרע ועשה טוב לין שוב שלא תורה הכוונה כזה שנ"כ ע"י תלמוד תורה שהכתיב שורה למטה על הארץ וכתיב רו"ל שנים שיושבין ועוסקין בתורה שהכתיב שרוי' בינייהם ובפרקי לחות שלי פרשתי עניין זה על מכונו וכדי שילמד הנחש ק"ו מהכתיב שהיה למטה על הארץ ולו"ן בקש שלום ורדפיהו להיו רודף והוא לאחר תחרותה של ת"ת הנקרא שלום וכדכתיב ה' יברך את עמו בשלום וע"י כך ישרה השכינה למטה ומיהו רחים זה שהשכינה היה למטה במ"ש עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם חייהו להתפלל בקול רם ע"י שועה מזה רחים שהשכינה הוה למטה ע"פ מה שכתב בספר פקח דנח"ל מתפללין דווק בלחש מטעם שהשכינ' היה למעלה ויש מקום לתפיקורסים לומר שלכך מתפללין בקול רם מטעם שלין השכינה שומע ת"ו בלחש ולכך מתפללין בלחש לחזק משל"כ בנ"א ע' שהשכינה היה שורה למטה ולכך למטעי להלא תפילו בבני לדם שמחוכין זה לזה שומע לחך מחבירו לחך בלחש וכיון לליכא למטעי חזר להתפלל בקול רם ולו"ן למעקו בקול רם ולפ"ז זה שמע ובכל נרחים בפילא ומפרש ואזיל הטעם שמתפללין בקול רם לו"א לפ דקרוב ה' לנשברי לב וכשביל כך ולת דכתי

רוח יוסיע לפ ע"י תפלת קול רם וגם נרמז בפסוק למעלה זה שני קרא פיר' הר' ר"ת ז"ל ק"ש לומר פלא שהתפלל ע"י זעקה בקול רם ולפ"ז זה שמע לת תפילתו ומכל נרותיו מהשיח מכל זה הוא רחים בתורה שהשכינה היא למטה ולפחות משיעת כתנת דסנר משולש לת ירדה השכינ' למטה ומילת ספיר ילמד הכתוב מהשכינה וכדפרשנו למעל':

והנה לפי שכל המזמור הזה מדבר להתפלל בקול רם לכך לומרים דווקא בשבתות ו"ט שהו מותר להתפלל בקול רם משל"כ בחול שלסו להתפלל בקול רם וכנודע דעת חו"ל והוא ג"כ מטעם הנר פרשנו כוונת המזמור הזה כי כל ימי החול השכינה היה למעלה משל"כ בשבתות ו"ט שהשכינה יורד למטה ועומדת למעלה משלחנו מטי למדר' לחם לת לחמו ע"י שלים כל ימי החול חון שבתות ו"ט שנרוך להיות לחם עמה לבדו וכשביל כך כל ימי החול מתפללין בלחש חון משבתות ו"ט וכנוכר למעלה ולכך לומרים המזמור הזה בשבתות ו"ט דווקא:

תפלה למשה איש האלהים הנה המזמור הזה כנר פרשנו לקמן המקומו סי' ל' ועל כוונת המזמור הזה מיוסד על תסוב תקדושה שלומרי' שים ת"ו ב' רשויות נת להורות שלינו כן לנת שכל כוונ' המזמור הוא תשובת לפיקורסים לכוכים שכ' לחך ומיותר ולין זולתו וכן לילך מזמור שלחריו מ"ם ויכי כועם גומר גם כן מדבר בחלות של שלו שמו יתברך ולוה מאר ויכי כועם ה' עליהו ולת זולתו ומעשה ידיהו כוכבו היינו התורה והמזמות יוסב בשת עליון בכל מדיי יתלונן ולת זולתו כמו בתפלות מעבדי לליל שהם רק ה' מחסי ומנודתי לנחי לחבות בו ולת בחלבי בכר כמו כת"ה ולכך לחר מסה המזמור הזה נגד שכתו של לוי וכולחית בחדרם מטעם לכתיב

דכתיב נהם ויאספו אליו כל בני לוי ולא עבדו לאלהי נכר היינו לעבד כמו כל ישראל ולפי שהבני שבי מזמורים מיוסדים על אחדות של שמו יתברך שמ' אחד ושמו אחד וזין בלתו לכך קומרים מזמורים הללו בשבר ע"ד שאמרו רז"ל בלעם מעידין זה על זה שהקב"ה ויסרא ושבת וישראל ושבת מעידים שמ' אחד ושמו אחד ולכך אנו קומרים שבי מזמורים הללו בשבת שזה העדות של ישראל ושבת וק"ל :

שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵינוּ לִמְאוֹר
פָּנֶיךָ : כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִינוּ
שָׁנֵינוּ כְּמוֹ הֶגֶה : יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים
שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָּם עָמָל
וָאָוֶן כִּי גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה : מִי יוֹדֵעַ עוֹז אַפֶּךָ
וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ : לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע
וְנָבִיא לֵבַב חָכְמָה : שׁוּבָה יְיָ עַד מָתַי וְהִנָּחֵם
עַל עֲבָדֶיךָ : שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה
וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ : שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ
שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה : יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ
וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם :

ויהי נועם וגו' בצל שדי צריך להפסיק בין בצל ובין שדי :

וִיהִי נֹעַם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ
כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ :

יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן :
אוֹמַר לַייָ מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח
בִּי : כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת :
בְּאֶבְרָתוֹ יָסֹךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה
וְסֹחֲרָה אֲמִתּוֹ : לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ
יָעוּף יוֹמָם : מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יְהַלֵּךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד
צָהֳרָיִם : יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ
אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת
רְשָׁעִים תִּרְאֶה : כִּי אַתָּה יְיָ מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ
מְעוֹנֶךָ : לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא
יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ : כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ
בְּכָל דְּרָכֶיךָ : עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגּוֹף בָּאֶבֶן
רַגְלֶךָ : עַל שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס כְּפִיר
וְתַנִּין : כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע
שְׁמִי יְקָרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ
וַאֲכַבְּדֵהוּ : אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ
בִּישׁוּעָתִי :

הַלְלוּ יָהּ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי
יְיָ שֶׁעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת בֵּית
אֱלֹהֵינוּ : הַלְלוּ יָהּ כִּי טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ
כִּי נָעִים : כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ :
כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְיָ וַאדֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים :
כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ
בַּיַּמִּים וְכָל תְּהֹמוֹת : מַעֲלֶה נְשִׂיאִים מִקָּצֵה
הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ
מֵאוֹצְרוֹתָיו : שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאָדָם עַד
בְּהֵמָה : שָׁלַח אֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם
בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו : שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג
מְלָכִים עֲצוּמִים : לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג
מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן : וְנָתַן אַרְצָם
נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ : יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְיָ
זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר : כִּי יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו
יִתְנֶחָם : עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם :
פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ : אָזְנַיִם
לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין יֵשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם : כְּמוֹהֶם
יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם : בֵּית יִשְׂרָאֵל
בָּרְכוּ אֶת יְהוָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת יְהוָה : בֵּית
הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה :

הללויה

כללו את שם ס' וגומ' זהו המזמור הכלילי אשר מכריע בין שבי המזמורים ואת שלפניו ואת שלאחריו והם שלשה כתובים הבאים ללמד ולהורות שלשה מעידים זה לזה הקב"ה וישראל ושבת ולהורות שם' אחד ומיוחד ולזין זולתו כל שלשה לתורה וזהו מבואר בזמור הזה בפ"ש כי ראיתי ידעתי כי גדול ה' ואדונינו מכל אלהים וגו' על עסקי גוים כסף וזהב מעשה

יהי לחם פה להם ולא יכברו וגו' כמוהם יהיו עושיהם וגו' כייכו בעכוס לבל על ישראל נאמר ברכו את ה' ועל הכהנים אמר בית אהרן ברכו את ה' ועל הלוים המשוררים והם לגיוסי של מלך עליהם אמר בית הלוי ברכו את ה' ועל הצדיקים והחסידים מנבי ישראל להוליע שכאן הוציאם מן הכלל אבל מעלתן אמר מתבחנין ומברכין יותר לכן אמר יראי ה' ברכו ה' וגומ' כל זה להורות שבת וישראל מעידים על לחדות שמו יתברך שה' לחד ושמו לחד ולכך אומרי' כי שלשה מזמורי' זה אחר זה לווקק ובשבת לווקק :

הודו

לה' כי טוב הגה המזמור כזה כנר פרשתי בתקוני ספר כתונת פסים במבואר בהגל של פסח ושם מפורש הכל באר היטב לפי כאן לקצר אבי צריך ולא רציתי לפרש רק דרך כלל דמה טיבן של כני ה' הודו ומה טיבן של כני כ"ו כל"ח לא פחות ולא יותר . והכי רז"ל בפס' פסחים אמרו כני כ"ו כל"ח כנגד כ"ו דורו שהיו קודם מתן תורה שכוונים בחסדו של הקב"ה ולא בזכות התורה שהתורה לא ניתנה להם ע"כ וה"ר אחר שהקב"ה וכם מלא החסד והרחמים ולרמז זה הוא בלי ב"ב שהאי כ"ו כל"ח נגד השם הוי' שהוא בשוד הרחמים וכנגד ל' לותיות הוי' הוא הל' הודות לפי מ"ש בעזי דמלי זקת שלומרי' מזמו' הזה לווקק בשב' ותו דליכא לשובר לחיי ומזוכי לאו בזכותא תלי' אלא במזלא תליא ה"ק אין זה הסד אלא שלא קיבלו התורה אלא לאו בזכות תלי' וכה"ג אימא לקמיה בשה שלרו"ל בשם ר"ש ומזו' על הלם קבוצין כו' קון משבחות ו"ט שם מוסיף מוסיפין לו שם פות' מיתתין לו ובקשה מה יועיל לו זכות זה שיוכה לת השב ו"ט שבשבילן יוסי לו ולא חיי ומזוני לא בזכותא תליא כו' ותו אימא למילף להאי לווקק בשבת ו' בשמיני מוסיפין לו

הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו :
הודו לאלהי האלהים - כי לעולם חסדו :
הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו :
לעשה נפלאות גדולות לבדו
כי לעולם חסדו :
לעשה השמים בתבונה כי לעולם חסדו :
לרוקע הארץ על המים כי לעולם חסדו :
לעשה אורים גדולים כי לעולם חסדו :
את השמש למשלת ביום כי לעולם חסדו :
את הירח וכוכבים למשלות
בלילה כי לעולם חסדו :
למכה מצרים בבכוריהם כי לעולם חסדו :
ויוצא ישראל מתוכם כי לעולם חסדו :
ביד חזקה ובזרוע נטויה כי לעולם חסדו :
לגזר ים סוף לגזרים כי לעולם חסדו :
והעביר ישראל בתוכו כי לעולם חסדו :
ונער פרעה וחילו בים סוף כי לעולם חסדו :
למוליך עמו במדבר כי לעולם חסדו :
למכה מלכים גדולים כי לעולם חסדו :
ויהרוג מלכים אדירים כי לעולם חסדו :
לסיחון מלך האמורי כי לעולם חסדו :
ולעוג מלך הבשן כי לעולם חסדו :
ונתן ארצם לנחלה כי לעולם חסדו :

נחלה

ברוך יהוה מציון שכן ירושלים
הללויה :

הודו לה' כי טוב וגו' אלו ז' כי לעולם חסדו האמרים בטהרה מובטח שהוא בן עה"ב ורומזים בהם כמה שבות מלאכים שיוצא מכל פסוק ופסוק הביאום בספר עבודת הבורא :

בחמל בחוק היינו לזכות ולפתות ולשמות ולזורו, כזה שלין לכו יוסבין תחת המזל כמו בעכו"ס שלא תחת הק"ב כי לכו עמו ונקלטו של שיח יתברך עכ"ל וה"ב בשתא ס"ב לווקק במלוה זו בשמקיים היינו שמוסיף בלילת שבתות וי"ט כזה מורה שהוא לינו תחת המזל כי ע"י במזל מן הרעוי היה למעט בלילה ומילה מוכח דלידי' בחיי ומזונא לאו במזלא תלי' רק בזכותא ובפיר שמוסיפין לווקק בזכות מלוה זו לווקק והוא מדה כנגד מדה משא"כ שם פותח בלילת שבתות וי"ט ע"כ טעמו שהוא מורה שהוא מלוין כת לשעים לשר יוסבין תחת המזל ודרך המזל שבתאי לפתות בלילה ומילה שפיר הוא פג"כ כותבין לו כמו דרך המזל שבתאי והעונש הוא נ"כ מדה כנגד מדה משא"כ במלוה לחרת לא שייך לאי טעמא וק"ל בכלל היינא מזה שבשבת נריכין אנו להורו, ע"י לבילה ושתים שלין מלויוסבין תחת המזל ומהאי טעמא נ"כ אנו אומרי' במזמו' הזה שהוא ק"ו וכל"ח ללמד שהק"ב זן את הק"ו לזורות בחסדו של הק"ב וגרמו במנין ק"ו ודנפ ל"פ הודו לה' שהוא בשוד ל' לותיות הוי' העולם ק"ו לזורות בשבת בכי ולילות ואנחנו לא נדע מה נבקש ומה נאמר לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל הגבורים כלא לפניך והאנשי השם כאין והחכמים כבלי מדע והנבונים כבלי השכל כי רוב מעשיהם תהו וימי חייהם הבל לפניך ומה מעלת האדם על הבהמה אין כי הכל הבל אבל אנחנו עמך בני ברית רעי אהוביך וצאן מרעיתך אנחנו מודים לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שנתת לנו את יום השבת הזה לקדשה ולנוחה בו ואת יום הכפורים הזה לסלוח בו לכל עונותינו ולמחול בו לכל פשעינו ולכפר בו על כל חטאתינו ולתת בו מחילה על כל עונותינו ולמען שמך הגדול אתה הוא נותן מתנה טובה לעמך ישראל סליחה מחילה וכפרה ואנחנו בזכות מעשינו הטובים שעשינו לפניך ובזכות אבותינו שעמדו לפניך בדרכי אמונה אנחנו מבקשים ומתחננים לפניך שתסלח לנו ותמחל לנו ותכפר לנו ביום הזה ותשיב אותנו בתשובה שלמה לפניך ותזכנו לעבדך בלבב שלם ותשמרנו מלחטוא ומלעבור את חוקיך ומצותיך ומלהכעיסך ומלעשות הרע בעיניך ומלהרגיל יצרנו לדבר עון ופשע ותרחם עלינו ברחמיך הרבים ברחמים גדולים ובכל הדברים הנסתרים והנגלים ותמחל לנו ותכפר לנו ותסלח לנו

שאמרו חיכון תחת שמחל וק"ל :

רננו לדיקים על נדיק ונדיק יש בו כ"ב פסוקים נגד ר"ב וקס"ד תיבות נגד סם חלף לדיק במלוי יודין מלף"ן והכא ס"י יו"ד ה"י והוא תקון להעביר הכעס ע"כ פ"י : נוף המזמור ככר פרשנו לקמן סימן ל"ג וכאן לא נאמר לפרש רק מעט פלומרים מזמור זה נאמר דווקא ואפשר לומר כי פרושך דהאיך קרא נמ"ם רננו לדיקים בה' מקשה זה מדרש למה לא נאמר לה' לשון שהרבה במזמור זה מדבר על ע"ה ביום דין וכהוה שעתא יהיו ישראל בחלת הרחמים דהיינו השם הוי' דרך פנים ולדורות הרשעי' לחומות אשר מסיפין אל"ף למ"ד מלת מיפכין רומז על השם הוי' דרך היפוך שהוא בשוד מ"ד ולכך אמר יהיו לעתיד נמ"ד ולכך יתן להם הק"ב לעתיד ליום הדין דווקא מנות סוכה ומקדיר עליהן אמר רבי ע"ם בע"ס דע"ז פרשתי כזה לקמן בסי' ך' בתהלים הכוונה לדורות שישראל הם בשוד הרחמים ולכך סוכתן הוא הלל שהוא רחמי' מרובי' על הדין משל"ב בשוכת' של ל"ה הקדיר עליהן אמר לדורות שהוא מסטרא דלילית הוא מרובה בהם על הרחמים וכעין לדורות הרשעים שמסיפין מלת הרחמים למ"ד עיי"ל ועל זאת שעה אמר כאן במשורר רננו לדיקים בה' לה' לא נאמר אלא בה' היינו שרוצים יהיה בה' היינו בהשם הוי' ועל זאת שעה אמר הודו לה' להשם הוי' היינו בזמן שיהיה בגבל עשור ודרש אמרים היינו לע"ב שיהיה שכינה על עשרה ניתין ואל זמרו לו ואל הוא שעתא נאמר שירו לו שיר חדש מלש ע"ד שאחרו רז"ל שלעתי' יאחרו שיר חדש דהיינו אלא יאחרו אשר העלה את ישראל מארץ מצרים אלא אשר העלם מארץ אשור כי זכו שניר חדש ועו"ש כי בזאת שעה יהיו

יפרשל במדת הרחמים היינו מי' כסדר לו"א כי יפר דבר ה' היינו כדבר ה' שהוא הוי' יהיה כתוב ביוסר וכסדר ולא כמו שהשכין דרך לאחו' ועומין מדבר ר' למד"ר ועל זאת שעה נאמר קודם נדקה ליפרשל ומשפט לע"ה ונגד יפרשל נאמר חסד ה' מלאה הארץ כי כל שארי הפסוקים תמצא לקמן וכאן לפי שכל כוונת המזמור הזה מדבר נגד עה"ב שהוא יום השבת הבדול כי שבת ימי החול הן שבת מלפי מע"ה הוי ויום השב' הוא נגד עה"ב לכך לומרים המזמור הזה אשר מדבר בשבת ע"ה ביום השבת :

מזמור שיר ליום השבת שבת הבא גם המזמו' הזה פרשתי לקמן סי' ל"ב בתהלים עיי"ל למכם פשטא דהאי קרא יתבאר ע"פ מה שכתב השבתי כאן והבאתי למעלה על ד"ה וכל"ש שהמזמור הזה נאמר לאכול ולשתות ולשמוח בזמירות שירות ותשבחות לאורות שלמו תחת שמו יתברך ולא תחת המזל כמו הת"ה כי המזל השולט בשבת הוא מזל שבתאי והוא כולו נכי וילולים משל"ב ע"י שלמו עושין לת הרשיקין מהמזל הזה למו מורין שלין למו תחת המזל ונ"ל מזמור שיר ליום השבת לומר שהמזמור גדולה היא לומר ביום השבת בזמירות שירות ותשבחות היטב הוא יפוש לטוב להודות לה' מטעם שהזה למו מרמזין שלמו תחת ה' ולא תחת המזל ולכך נאמר לשמך עליון ולא כמו המזל שהוא כולו נכי וילולים ונ"ל כי שמחתני בפעליך היינו דרך שמחה ולא כמו המזל שהוא דרך נכי וילולים משעם שלין למו תחת המזל לחיי ומזונא דזכותא תלי' ולא במזלי כמו הת"ה שנישראל למו לן למכם הזה יתקשה לפך כמה שמתקשה משה רבינו ע"ה לשמה יש לדיק ורע לו ורשע וטוב לו דכשלמת כל"ז נוכל לתרץ משום לחיי ומזונא לשו זכותא שלית שלא במזלי

הַנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ
לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם
בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיְיָ עֶזְרֵנוּ
וּמָגִנֵּנוּ הוּא כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי
בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָּטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ
עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

מזמור שיר ליום השבת ר"ת משה והישל לפר בתוכו לרמז שלפר תורה עם כל ישראל:

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת · טוֹב
לְהוֹדוֹת לַיְיָ וּלְזַמֵּר
לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת
עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי
יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה
מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין
אֶת זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן
לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם יְיָ: כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ
יְיָ כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי
בַּלּוֹתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים
תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה:
שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה
דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

ה' מלך גאות לבש לבש יי עוז התאזר אף תכון תבל בל תמוט נכון כסאך מאז מעולם אתה: נשאו נהרות יי נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים: מקולות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום יי עדותיך נאמנו מאד לביתך נאוה קודש יי לאורך ימים:

אן דער וואכן הייבט מן דא אן

בחול משלים עשרים בתר סבר' זו ותירץ הפסוק וכסיל לא יבין את זאת בפרוש רעיונים שמלקיחין בע"ז כמו שעשה הפורש וילינו כל פועלי און בע"ז הטעם עוף כדי להשמדם עדי עד היינו לע"ז שהוא עדי עד לעולם ולכך קרי בה כותן להם חיי עד ע"ז שהוא רק חיי שעה כדי להאביד מהחלת ע"ז שהוא חיי עול וכמאמר התכלת יפה שעה את הע"ז שהוא חיי שעה כדי להאביד כאמר בדיק כתמר יפרח היינו לע"ז שהוא כארז בלבנון ישגה וגו' וכן כל החסד הפסוקים הכל סובב וסולך לעניין זה וק"ל:

ה' מלך גאות לבש הכא המזמו' הז' כבר פרשתי לקמן על תהלים סי' ג"ג וכולו מדבר על לעתיד לע"ה שלא ימלך ה' לבדו ויאמרו כולם וכיה ביום ההוא ה' אחד ושמו אחד והוא הע"ה שכולו שבת כי שבה אלפי שנין הם נגד ששה ימי החול ולפי הז' הוא נגד יום השבת ולכך אומרים ג"כ מזמור זה בשבת ולכך סמך מזמו' הזה למזמו' שיר ליום השב' לו יאמר לפי שפסוק זה נדרש על כניסת שבת בשפיו' מלאכתו בתעשה בתפלת לבושו וזהו גאות לבש וכן יסדו בתפלת שבת תפלת עשה ליום שמכוסה ופשטו מדבר על ימי המשי' כשיהיה לז לעתיד לבא ה' ימלוך על כל העולם וזו יכירו הכל מלכותו כי לא ילבש גאות אחר אלא הוא לבדו והוא שימלוכה וזכל זה יהיה בשלש השביעי שהוא יום השבת הגדול ולכך אומרי' בשבת וכמוכר ועל אותה שעה נאמר ה' מלך גאות לבש לבש ה' היום השביעי כי גאות לבש לבש ה"ת שבת כי לסוף ששת ימים לבש גבורתו תפלתו לעורך שבת היינו שלוש שעות אחרונות של יום שבת הגדול הוא ע"ה וכן סוף המזמור יתפר' על יום השבת כי סמך עדותיך מ"ם היום וכדרות לומר שמומי כבר מעידין מעידין על שבת וסמך

ביום השבת קודם לומר שלש ד"ם מעיד על שבת שבלשם הפסוק היה שם משבת לשבת ור"ת נלמוד מלך הוא מן רומז שבש שמן משיד על שבת שלש ירד בשב וכל הני שלשה שמוכר וכללני בשלש עלותיך לו יאמר למלת עלותיך רומז על שבת כי שלשה מעידין זה לזה ק"ה ושבת ויעקב וגם יש בו מ"ם תיבות גימט' לשם רומז ג"כ על שב' ברית שלחר ברית שלשם נכנס יום השבת ולכך לומרים מזמור שיר ליום השבת:

יהי כבוד ה' לעולם פסוק זה שר העולם אומרו ישמח ה' במעשיו במעשה לדיקים ובשביל כך יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם לומר שבשם הוי' יהיה בשלמותו ע"י מחיות זרעו של עולם שם ושרש הוא סוד השמן הוא סוד ר"ת מחטיאין את

יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ
בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ
עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל
כָּל גּוֹיִם יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְיָ
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ לְדוֹר
וָדוֹר: יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין
כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַכֹּל מָשָׁלָה:
יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ
בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ: יְיָ מָלָךְ יְיָ מָלַךְ
יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מֶלֶךְ
עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ יְיָ
הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת
עַמִּים: רַבּוֹת מַחְשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ
וַעֲצַת יְיָ הִיא תָקוּם: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם
תַּעֲמוֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדוֹר וָדוֹר:
כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד
כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ:
כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ:
כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא
יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא
יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא
יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ
יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ
סֶלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה
לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה
לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ
וַאֲבָרְכָה

יהי שלום וגו' לפומשיב לו ייכון ש' לכפת ס"ו להפסק כי יעקב בחר לו יה לומר שבזמן הזה בגלות לין זרעו של יעקב משתמש תלת כסא של יה לבד לעתיד ייחד שק"ב בה רפאתי גויס עמלק ושרש ויבטל כיה"ר וכשביל כך והוא רחום יכפר עון ולא יעיר כל חמתו יסיר עונותינו לגו"ה יהיה הפסק רק י"ה ב' בשלותו מי יעמוד ולכך לא כתפיקינו תעשה גו' ייכון לשחות לת זרעו של עמלק הם ושרש הוא כיה"ר שלא יעשה לעתיד שיתחיל ויתיה שלם וכל זה יתקיים לעתיד שיתחיל קק"ב זרעו של עמלק הם ושרש והוא ענין הביטול של יה"ר לשר יהיה לעתיד כי לין קק"ב הם מכלס לומר מלמעלה עד שיכלה שרש תלמלה וכל זה יהי' לעתיד בחלק הוא רמז זה ים ו' תיבות בפסוק זה ועל הכיה שעתה נאמר יהי ככבוד ה' ייכון ככבוד של הפסק הוי לעולם שכבו שמו יתבר הוא כפשמו יהיה שלם וכשלו יהיה שלם מעשה שלו שחתה קק"ב זרעו של עמלק הם ושרש הוא כיה"ר ולכך בלותה שעשה ישמח ה' במעשיו מעשה הלדיקים ובלותה שעה יהי שם ה' בשלמותו יבורך מע"ה ועד עולם ומפרש וחזיל בטעם הוא רמז ה' על כל גויס ופירש רו"ל על עמלק הנקראי גויס לכתיב רפאתי גויס עמלק ובשביל כך ה' שמך ייכון הפסק הוי לעולם בשלמותם ה' וזכרך לדור ודור שיזכרו הפסק והכפל בשלמותו וגו"ה ב' בשמי הכין כסאו ייכון שגם כסא מלכותו יהי בשלם ולא ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגויס ה' מלך וכעניין שנאמר ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד ועל לותה שעה נאמר ויסיה ה' למלך על כל הארץ מעשה שלו יהיה כסא מלכותו שלם וגו"ה ב' מלך עולם ועד מעשה לאו לכלו גויס אחרים ייכון רפאתי גויס עמלק ועליהם אמר ה' הפיר עצת גויס ייכון עמלק והכל הולך וסובב לענין זה עד כי בחר ה' בציון ייכון הפסק ואכפת

אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי אלהיו תהלה לדוד ארוממך אלהי המלך ואברכה בחמשה תהלה לדוד הוא תהלים סי' קי"ה ופסק פרשתי הכל נאמרו לך כאן לא נאמרו לפרש רק פסוקים מלפניו ושל אחריו אבר לא נאמרו שם בתהלים ואכן אמכם הוא מעשה שכתבו התוספו' לאחר דאמרינן פרק לין עומדין תניא אמתפלל צריך שיסיים שעה לאחת קודם שיתפלל לכתחיל אשרי יושבי ביתך זכרך זכר עוד יהללוך סלה וכתבו התוספות ולפיכך תיקנו לומר זה בפסוק קודם תהלה לדוד אשרי העם שככה לו בפסוק זה הוא בפוף מזמור קמ"ה תהלה לדוד ויש בו שבי פעמי' אשרי ואשרי יושבי בתיך שרי ג"פ רמז שיאמר אותו ג"פ בכל יום וכתתר רז"ל כל האומר ג"פ תהלה לדוד בכל יום מובטח בו שהוא בן ע"ה ולפיכך אחר שאמרנו תהלה לדוד אנו אומרו ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם כלומר מהכא נאמרו לע"ה ולפ"ז צריך להוסיף פסוק זה בכל פעם ופעם אף אם אומרים תהלה לדוד בלבד בלא אשרי מזמורים ולכך יכוין כל אדם לבו כי אבר גדול יהיה אלקו ברוב שוב הפסוק וכל זה הוא מעשה שדוד הפתיל

וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם

פותח את ידיך ר"ת חתך הוא שם של פרנסה אם לא אשרה בכוונה צריך לחזור ולאומרה בכוונה

בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד

בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

תהילה לדוד בכל למעלה

בפירוש תפרי יוסף

ביתך כתבתי מזה תכל כאן נתנו לפני ולאחר התיך הפסוקים מכל המזמור הזה ותקדים מה שכתבנו למעלה סי' ד' ד"ה בעניין שתייב תדע לפרך מאה ברכות כי לסור להזות מע"ז בלא ברכה וגכל בכתבם מע"ז בלא ברכה הוא כתילו מעל בקדם והעניין הוא משום כי אין לנו חלק ונחלה בשוב עכ"ו שהוא חלקו של עשיו לך מה שלנו מוחלין בשוב הע"ז זהו חלקנו התרומה לפני מגיע מהעולם לבל לפיות בשל שהוא-טב לנו וחלק הטוב מצלחן בשוב קוכיכו כי הוא חלקו של ומו יתברך שהם"כ הוא כהן ומלכיזדק זרעו של יעקב עבד כהן ומלכיזדק תרומת לעבדו בפני רבו דווקא ביימו בזמן שהמשיכין הם למשה וכנודע דעת כ"ג וע"י הברכות אלו מפסיקין המשיכה למשה וכליתה בלשון זה"כ לא בפני רבו ושפי' אלו מוסלין בע"ז ולזה סיים זכר לדבר שיכיכו יכיכו ולדקתך ירכמו פירש הר"ק רבי טוביה גולד טוכך יביעו יזכרו יכיכו יזמרו לותו בקול רם תכון שתוקן הברכות ונתן לכם ב"כם ע"כ שכוונת הפסוק לזה רבי טוביה שהוא ברכות שהם בשוב

ברכה היכו כתו עבד כהן שלח בפני רבו ולימו כתו הזוך הלוכל תרומה ומחלוק הוא כלילו מעל בקדם וכיכה השפעת השכיכה למשה מלמעלה וגם כל השפעת הטוב תשר מפיעין מלמעלה למטה שכל הוא בסוד י' ספירות כי ק' להכו מאור העליון רק ע"י תחתית היימו ספר ספירות וכתו עם ק' להכות ממש בלוד תמש רק ע"י אסך ק"ו וכן כתו עם ק' ו בלוד העליון שתו יתברך וכן ק' להכות ממים רוחיים שלח לחר שתערב מכלי של כלי כן הוא השכין ע"י עשר ספירות וכל ספירה וספירה היא עשר ועשר פעמים עשר עול מלה וזה הסוד מלה ברכות לעתן השפע ספירות ואז מפיעין השכיכה למטה ומוסף להכות מע"כ היימו מטוב המוסשפ מלמעלה למטה וכיכה לחר שמפיעין השכיכה מלמטה אז מוסף להתפלל בקול רם וכתו שכתבתו לקמן בשם ספר הקנה שבזמן שהשכיכ' היא למטה מוסף להתפלל בקול רם וליכה למטה לטעות לפיקורסים שיאמרו שלין שתו יתברך שוסף ק"ו בלחם והלח בכן לחם שהוא שתוך שתו"ש ק"ו ובלח שבדלו שתו יתברך משל"כ שם לין השכיכה למטה ליכה לפיקח לטעות לפיקורסין וחסור להתפלל בקול רם עיי"ל ועל פי סברות הלה יתפרש כוונת המזמור כי כל המזמור מדבר על בקשת הברכ' וכתו שדרשו רז"ל וקה"ב מפיע לנו ע"י הברכות ובכוזכר ולח"ק תהלה לדוד גו' ואנחנכ שמך לעולם ועד היימו ברכות מתם בכל יום תברך במלך ברכות שתייב לחם לברך בכל יום תברך ב"ק בתילוי הרי מלה ברכות והוא הגורם תרתי לה"פיע השכיכה למטה ומתילה מותר להתפלל בקול רם וגם ים לנו לין שבר כדי שיכיכו יכיכו

וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו׃ קָרוֹב יְיָ לְכָל
קֹרָאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת׃
רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם
יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם׃ שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל
אֹהֲבָיו וְאֶת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד׃
תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר
שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃ וַאֲנַחְנוּ
נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם
הַלְלוּיָהּ׃

הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה
אֲהַלְלָה יְיָ בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה
לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׃ אַל תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים
בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה׃ תֵּצֵא
רוּחוֹ יָשׁוּב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא
אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנוֹתָיו אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב
בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְיָ אֱלֹהָיו׃ עֹשֶׂה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר
בָּם הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם׃ עֹשֶׂה
מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים נוֹתֵן לֶחֶם
לָרְעֵבִים יְיָ מַתִּיר אֲסוּרִים׃ יְיָ פֹּקֵחַ
עִוְרִים׃ יְיָ זוֹקֵף כְּפוּפִים׃ יְיָ אֹהֵב
צַדִּיקִים׃ יְיָ שֹׁמֵר אֶת גֵּרִים יָתוֹם
וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת׃
יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר
וָדֹר

הַלְלוּיָהּ

ספירות הם הנזכרין הכי תדעי
וכלכתביהן וק"ל׃

הללויה הללי נפשי וגו'
הכא במזמו' יתפרש
על מעשי יוסף בתמי פוטיפרע וכן הוא
בהדיא במדרש וז"ל ר' מתיר אסורים
לאחרו עליו על יוסף הצדיק שהיה אסיר
פוטיפרע מפתלתו בדברים בגדי
שלבישה לו אחרית ערבית לא הלבישה לו
ערבית שחרית לא הלבישה לו אחרית
לאחרה ליה הסמיע לי לאחר לה לאו
הכי תמיהך בבית האסורין לאחר לה
ר' מתיר אסורי' לאחר ליה הכי כופף
קומתך לאחר לה ס' זקף כפופי לאחרה
ליה הכי מסמיק את עניך לאחר לה
ר' פוקח עוורים נתכוין לו לתלף כיכר
כסף ולא שמע לניה כו' ע"כ והכי
לאחר מדרש זה יתבונן כל האדם במזמו'
הנ"ל על תבטחו בנדיבים כמו יוסף
שלא בטח בשתי פוטיפרע לף שנתן
לו תלף כיכר כסף ובגדים שהלבישה
אחרית לא הלבישה ערבית לף ס"ה לא
שמע לניה ועליה אמר על תבטחו
בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה (תלת רוחו
יצוד לתלמיתו) וכאחמר רז"ל
שבקש יוסף בתחבולה לבא עליה על
מרחה צורת יעקב ודמות כפרניו
בקרקע על שיג' הזרע לתת הקרקע
וזהו יצד לתלמתו ביום הזה יהודו
עמתכוותיו פירש"י מחשבתו לומר
שכיעל מחשבתו הרעה ולומה יוסוף
מעשי שלו יעקב בעזרו פרט דווקא
יעקב לרמוז שנתגעל מחשבתו על
מרחה צורת יעקב והוא היה בעזרו ולכך שברו על תלהיו עוסק
בתורה ומקיים את היה וכל אשר יעשה יצליח לתת לעולם ודרם
ממדרש עוסק בתורה ומקיים את היה וכל אשר הוא בה"ק שולט היה
ובינתם מעל פני היה ומן הינשם הכוונה סוד רומז הכל על יוסף

ע"י שעוסק בתורה רם בה"ק ויוסיף מכח לתפלה ולזה מכח בתפל'
הכוונ' סומר ה' את כל אוהביו ואת הרשעים ישמיד ומפרש ולזיל
הטעם הוא משום תפלת ה' ידבר פי ויברך נו' היינו מחמ' ברכות
ולזה סיים ואנחנו נברך יה היינו מחמ' ברכות שהוא סוד עשר

וְדוֹר הַלְלוּ יָהּ׃
הַלְלוּ יָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ
כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה׃
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלִַם יְיָ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל
יְכַנֵּס׃ הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ
לְעַצְּבוֹתָם׃ מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים
לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא׃ גָּדוֹל אֲדֹנֵינוּ
וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר׃
מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְיָ מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים
עָדֵי אָרֶץ׃ עֱנוּ לַייָ בְּתוֹדָה זַמְּרוּ
לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר׃ הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם
בָּעָבִים הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ
הָרִים חָצִיר׃ נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ
לִבְנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ׃ לֹא
בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ וְלֹא בְשׁוֹקֵי
הָאִישׁ יִרְצֶה׃ רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו
אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ שַׁבְּחִי
יְרוּשָׁלִַם אֶת יְיָ הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן׃
כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ
בְּקִרְבֵּךְ׃ הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב
חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ׃ הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ
אָרֶץ עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ׃ הַנּוֹתֵן
שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר׃
מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְּפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ

מי

שזכות זה עמד לו ולכל ישראל שנצולו ביניהם מצרי' ומיס ע"ל שלמדנו רז"ל כיס רלה וימים נזכות ויצא בחומר בלעת פוטיפר וזכו בשומר לחת לעולם כיס ובינתם עושה מנית לכיו נותן לחם

מסבת לעזוקים זה יוסף שביה עשוק לרעבים זה יוסף שפירנם כל עולם בשעת הרעב וכל זה עמד לו בזכות שלא נכשל בשעת פוטיפר ע"ל שלמדנו רז"ל הנכשל בשעה זו סוף שבא לידי כיכר לחם ק"ו בנו של ק"ו שלא יכשל לחריים שברי לו לבדו אין כיכר לחם ויוסף שביכל מזה זכה לכך להיות בלחם מצוי לו ולכל הרעבים ומפרם קרח וזעזל למלי ענין זה גדול בזכות ל"ת ה' מתיר לסוריס לפי שלמדנו לו לשמיך בביא לסורין לחר לא ה' מתיר לסוריס לחכה לו לכי זוקף קומתך לחר לה ה' וזקף כפופי לחרים לית מסתה עיניך לחר לה ה' פוקח עורי' ול"כ אין לך בלקת גדול מזה ולכך ה' לוסך לדיקים כמו יוסי לכלי ולכך ה' סומ"ת גריס שבי' כמו גר בארץ נכריה יתום ואלמנה יעודד זה יוסף שביה כמו יתום שבל' ויהי יוסף יפה תואר ויפת מראה ר"ת יתו"ם ולכך רשמים יעות זה פוטיפר ואשתו וסמוך ליה ה' ימלוך לעולם לאלהיך ליון יוסף בגמטריי ליון מה שלידע ליוסף שמכר וגו' לסוף מצלכך תירש לציון וכן בחברי מכלו וכגלגלו כמו יוסף שמכר וכגלגל ולכך ים בחדיור כיס ס"ו תיבות כמנין גלות מצרים שלידת מריס ואילך שפס מרחיל בשעבד זהו ס"ו שכה ועליהם לחר ג"כ עושה משפט לעשוקי ומתי' לסוריס וק"ל:

+ הללויה כי טוב זמרה
אלהינו וגו' בונה
ירושלים גו' לומר לפי שעמו יתברך הוח הבונה ירושלים היינו לעתיד ולכך לא יחדש לעולם לבל ירושלים היו ע"י כנין ב"ו ולכך כתבו נביחי ישראל הנבנבים ג ויטרי' תרי"ב מלות יכנס לוחם לשבורי לב ישראל הנשברים בגלות שלא יגאלו שלא בזכות התורה לקיים מחות מחכין לחרץ

זה רוח הקודש שירד כמטר על ישראל במלמיד בריס חציר לחם ת"ח שבוריס בתורה ולכך סוף תיבות בריס חציר רוח חמר גמטרי' לחברים נתן לחברים זרע לחת לחזרי בתורה ל"ל למחה ביישראל שנתן בהם ת"ח לכתיב לכו לחמו בלחמי לבני עורב לחר יקדלו חלו ת"ח העוסקים בתורה וחכזרים על בניהם כעורב לחר אין לבניהם לאכול ונשתו לפי שהלחנות לוין עסקין חלק בתור' לכל התורה לכך חלק ישראל בחלק שעשו חלק כלום וחכל על מלן לבנה ביתו ותרעה לביתו לא עבד כך כל מי שיש בו תורה ולין בו יראת שמים וכתוב בתר רחמי לעשית קבוצ יראת שמים וז"ל בגד יראת ה' חלק לו בגבורת הסוס יחפץ ולא בשוקי הלים ירצה כיצד כר"ל אין לקב"ה בה חפץ בגבור' הבני לדם ומה לחמרו רז"ל שהשכיל סוסה על הקב גבור ועשיר בכר פרשנו זה בחיקוני דגבור בחור לפו גבו' חמם קלחה חלק שחבר בעניין יראת ה' וכחחר רז"ל לחוב גבור בכוכם לח יבחו וכגד זה חמר רוכב ה' לח יראי' חלילי לחסדיהם בלבדיקי' והשמיני' וז"ל שפחי ירושלים לח ת"ל כי בס בוח חקום מנוחתו של חתן יחבדך כי קיוק בריחי בס ת"ח כיוסנים בבחי חדרתן וכבחי בינים וזהו טעריך כחו ועלחה יבחיתו בסעה' בירך בנין קולב ת"ח הנקרחים בנים חלב חטים יסביעך זו בחורה גיטרי' חלב ת' יום שבחורה נחנה לח' יום הסולם לחמרתו לחרץ זה חורה שבחך לחרץ ולח קוועלו המלחכים כלום בשבחם של חלרנים שחמרו היו בחמים וה' ורק בחמים ולכך חלין חתלן בחמי' עד שהיה יורין בחרץ שבקדימו בשמש לשמחת וזהו על חמרים יורין דברו כיצד כשהוא כחבר יבור זה קיל כי לא כחבר בחמים ולכך יגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו ליישראל לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה׃

מִי יַעֲמֹד׃ יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם
יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מָיִם׃ מַגִּיד דְּבָרָיו
לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל׃
לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל
יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ׃

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן
הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ
בַּמְּרוֹמִים׃ הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו׃
הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו׃ הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ
וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר׃
הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר
מֵעַל הַשָּׁמָיִם׃ יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי
הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ׃ וַיַּעֲמִידֵם לָעַד
לְעוֹלָם חֹק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר׃
הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִם וְכָל
תְּהוֹמוֹת׃ אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר
רוּחַ סְעָרָה עוֹשָׂה דְבָרוֹ׃ הָהָרִים
וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים׃
הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר
כָּנָף׃ מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים
שָׂרִים וְכָל שׁוֹפְטֵי אָרֶץ׃ בַּחוּרִים
וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים׃
יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ
לְבַדּוֹ׃ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם וַיָּרֶם

קרן

למשה בהר וגו׳ כמוס ואע״פ שהמלאכים טענו כנגד בריאת האדם ג״כ טענת בעי למימר בתחלת גלגל ע״כ הטעם הוא מפני שהק״בה הקדים רפואתן למכתן כיוצא שהקדים וכתן למה הדיוטים במדה כדי שידונו דין אמת בתחתונים ויעמוד מותיס למה״כ וקי״ל בה״מ דשותף קודם למכרן ונגד הדיוטים לא היה למה טענת מכרנות מטעם דכלו משל ומתן יש ביניהם וכמוהו לעת רז״ל ואת התירן זה מפורש כאן בפוף המזמור מגיד דבריו ליעקב סיינו מה שכתוב התור׳ לווק׳ לזרעו של יעקב ולפ שהמלאכים טענו מכרנות לז״ל חוקיו ומשפטיו ליישראל אבל המשפטי שקבלו טרם קבלת התורה ולישם היה כמו שותף דקודם למכרן אבל לא עם כן לכל גוי סיינו לשבעי מצות מצ׳ ומשפטים כל שלשה שלא קבלו הדיוטי ומחילה בגדם היה שייך טענ׳ מכרנו׳ של המלאכים משא״כ נבי ישראל לא הועיל שום מכרנות מכח המשפטים משא״כ גוים כמאמרו מלכים תקדל ולא המשפטים לשבר תשים לפניהם ולא לפני גוים וכמו שפרשו רז״ל וק״ל׃

הללויה את ה׳ מן השמים שבת

ברז״ל בפסיקתא שבת יהיה תלקי מנומרי הלב ובשם סופרי מהריק כל האומר מזמורים הללו משפטי ולאלן מובטח בו שהוא בן ע״ה וזהו פסוקי דזמרא לותם הללו ולכך תקנו לומר בכל יום ויום הללו את ה׳ מן השמים שהם לבחינת משפטי וכל אשר בם והארץ וכל אשר עליהם כולם בכחלו חשבו יתברך וכני ישראל על כן התחיל בשמים ואחר להם סיהללו את שם ה׳ כי בשבח שמו לבדו והודו על ארץ ושמים והכל הוא כדי להדיום קרן לעמו ותהלה לכל חסידיו וכני ישראל עם קרובו ויקיר שרמת קרנם כי ימלוך ה׳ לעולם בציון וכו׳ וכמו שאמר למעלה׃

הללוה סיורו לה׳ שיר חדש גו׳ ת״ת שלא שבחו מעולם שיר חדש לימות המשיח וכמו שאמרו רז״ל

שיאמרו לעתי׳ שיר חדש וזהו לשון יאמרו לשבר שאינו מארץ מצרי׳ לשון אשר בעלם מארץ נסון וכלותם שבח יאמרו ישראל בעומד לעתי׳ לבוא ומזה נלמד דלשון לחלל שחוק פיו בע״ז רק לעתיד ולכותם שבח יהללו שמו בחיול עד שיאמרו רז״ל לעתיד יעשה הק״בה מחול לצדיקים וזה רומז על מחילת עוונות מכח הגלות שמכפר עון וכל זה בזכות התורה ובזכות ק״ם כי אלמלי שהגלות כנגד על ישראל מצני טעמי שלחר הוא כמותא על מה לאבדה ארץ על עזבו את תורתו והצני הוא בשביל חטא לל״ה וכתחייבו ליחכר לתוך הגלות דל׳ מלכיות כדין ונמכר בגבכתו וכגד השעם הרשעון לא יכלו יכולין ליגאול אלא בתלמו׳ תורה דהוא התיקון לשר עוותו וכגד השעם השבני לא יכלו יכולין לגאול אלא בזכות ק״ם וכמו שכתבנו ו״ת שתקלית ק״ם הוא לתקן חטא לל״ה וכגד ת״ת לחר כי רומה ה׳ בעצמו בעניו כתיבת התורה לישראל דווקא ולא לא״ה משעם שהוא יפלר עכוים לומר שהוא שעם יותר מכל עם מגלות דל׳ מלכיות כי בשם רצה מכל עם בעניו קבל׳ התורה מפני שהם עכוים השעם הוא מהוא לכל המתנלה מבכח תלמודו ולכך ישראל ע״י עכוה זכו לקבלת התורה ולכך יעלו מסילים בכבוד שהק״בה יתבדל בהם ויתרומם בכבוד כי הק״בה מגביה למי שמשפיל עלמו ומשפיל לת הגלים כל זה רומז על ת״ת וכגד תיקון כל דהוא ק״ם לחר ילכלו על מבכיותם היינו ק״ם שחרית ועדבית רומות על בגדוכם זה ק״ם וחרב פלשים בידם זה ק״ם שהוא חרבו של הק״בה מן המזיקים ולא המלחמה מגלחין בק״ם ולכך שהק לעשות בקע׳ בגוים לו יאמר להשהוא זהמדכ׳ כגד כמי תלת כי ירבכו על מבכותם חדבר על ק״ם ובזכות ורחמות על בגדוכם מדבר בתפלה שבבוד שמו יתברך להתפלל בקול זמר ובעים ובעניו שאמרו רז״ל בכל לתך ה׳ תהוכך ת״ת מהוכך לגלח מגדוכך ומרפלי בזה בהקדמה מספר תהלים ע״ש וחרב פלשים

קָרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:
הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ
תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים:
יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ
בְמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף
וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ: כִּי רוֹצֶה יְיָ
בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה:
יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל
מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם
וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם לַעֲשׂוֹת נְקָמָה
בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים: לֶאְסֹר
מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי
בַרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב
הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ:
הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ
הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ:
הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו: הַלְלוּהוּ כְּרֹב
גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר
הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ
בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים
וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע
הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
כל

ענין לך ה' הגדלה

דיד' דרש המד"ש זו ת"ת שבעל פיות שניתנו תורה שבכתב ותורה שבע"פ תרד לאחד פיות ד' הרי המזכירים ונס רומזו כנגד כל לא"ח ולאחד מאבי תלת כי התיר מסולם וגם תפלו' מסולמים וגס ק"ש מסולם שחרית וערבית ועל המטה ובכי שלש יעשו ליסראל מיכילו מגלות ל' מלכיות ולכך סמך לעשות נק"ש גמטרי' ק"ן ביניהו נקוד הסורק וגמטריק ק"ן ותוכחות בלשומי' סיכה לוחם ויכלה לוחם שמוד לא יחשבו לשומים זהו בלאומים נקמות ותוכחו' הרי ג' כנד ג' מקדושת שהתרינו בגויים ג' בלשומים ג' והו' מלכיות שעשנו ביסראל וה' תיבות ים בפסו' זה כנד ה' מלכיות עם גוג מגוג לעשות בלאומים פסוק זה מתחיל בל' וכופו מ' הרי ע' לחות שעשנו ביסראל לחטוי מלכיים וכבדיהם היו שלטיים והשרים בכבלי ברזל בזכות ק"ש שים בו ברזל תיבות וזכו' הני תלת יכליהו בחלתתם וזכו תחב פיפיות הרומז על הני תלת כנוד' ולכך יש ג' חסידים בפסוק זה לרמז על הני תלת לו יחתא נגד שלשה לחנות משפט כתוב לחוד במשפט הכתוב בתורה ואת הנוי לחטר יעבדון דן שכני ומשפט כתוב הדר ה"ת מכה סיענשו בחכות מסורות.

הללויה הללו ש בקדשו מזמו' הוד רוח על ע"ב

שהרי כנור של ע"ב הוה של עשרה כינין וכתן י' מיני כלי שיר הללויה ברקיע עזו היו המלאכים ומזכיר בתקיע שופר בנבל בכנור שהמלאכים יש להם כלי שיר בנבלים וכנורות וכלאיתה בספר היכלות ברקיע עזו היו הכליקים שהם למעלה מכפא וגיסיהם של מעלה זה ברקיע עזו

ויאמר תהילה הללויה הללו אל בקדשו בגית במקדש בקדשו בגמטריא ת"י סניס שעמד הב"ה והק"ב משתבח למעלה ע"י המלאכים ולמטה ע"י ישראל בב"ה ולהגיד תבחו של ב"ה שהוזכר תחילה קודש המלאכי והילו בתקע שופר בנבל וכנור בייני במלאכים וכמוכר ובאמר כאן הללויה וי' כלי שיר עם כלי בשמחה בגד י' חויות וי' ספירות וי' דברות וי' מאמרו' שהשם כברך השולם הללויה בתקע שופר ר"ת גמטרי' עשר פעמים י' מלכיות י' זכרונות של ר"ה ולכך נאמר בהללי תרועה לפי שבחלי תקע שופר חזר ואמר תרועה הרי תקיעה תרועה תקיעה ואחר שפזכיר כל השירות בכלי חזר ואמר שירה בשם וביינו לדעת שניים כי פליגי רב' לו אי שירה בכלי לו שירה בשם ולכך אמר כאן לשון לנקוט בכלי ידי שניים ותחילה פרט כל השירות של כלים ולא"ב כל השאר תהלה ל"ה ביינו בשם ולכך אמר בפול לומר זה על שירה בפולה והללויה הללו גמטרי' ע"ן בגד ע"ן שהשדרין ד"ן גמטרי' לדני גמטרי' לשון שבחים יאמר מה שכופלים כל בשמה לפי שהוא סיום וכן מסיימין בויושב ה' יחלוך שלח יהיה למטן פתחון פה ולומר שהם מהכרים בסיום לנקוט ולפסוק ולכך חוזרים וכל סיום הפרשות חוזרים מטעם זה לו יאמר שנאמר כאן בפול עוד מטעם אחר לרמוז שכל השמה תהלל יה בפול בב' עולמות ע"כז וב"ב ולכך סיום הכי פסוקים מלוקטים מפוף תהלה ספרי תהלים לאמן ואמן כל העוסק באמן זוכה לע"ב וז"ם לעולם ביינו בד' עולמות ומ"ם דרוך שם בכוח גו"ל וזהו שהם בשבח והכוכה ויהלל בגדולו אמן ואמן בד' עולמות

גילקוט דברי שיחים דף קס"ח ז"ל לך ה' הגדולה זו יציאת מצרים • והגבורה זו קריעת יס סוף • והת"ת זו מתן תורה • והנצח שעשלו ליהושע • והוד"ה זו תפלתה של דבורה שנאמר בגדולה שבח' ויז בלחי על בגדי • והוה"ד זו תלחמת בחל מדין כי כל השיחים והארץ זו תלחמת סיסרא שנאמר מן השמים נלחמו לך ה' החמלבה זו תלחמת עמלק שנאמר כי יד על כס וגו' והחנבא

ושמחבאין זו מלחמות גוג ומגוג וכן כולן לומר הנני עליך מלך רשע ותובל לכל לרשע ל"ר נתתיך כך לכל לפילו ריש גרגו מזמיר לוקמיכן • **תנא** בסם ר"ע לך ה' הגדולה זה קריעת יס • והגבורה זו מכת בכורות • והתפארת זו מתן תורה • והנצח זה ירושלים והסוד זו ב"ה ע"כ לפון פילקוט כל"ל :

מה בין רבי פילף לר' עקיבא • רבי פילף לומר והנצח זו ירושלים ורבי עקיבא לומר זו ירושלים ורבי לעז"ר ענין לחסד עוה"ר ועד לחסד חלק ולא פליגי במדרש כל מה שנתפלגו ביניהם מצרים לעתיד ביניהם לירושלים לרעב :

ויברך דוד כו' לפניו משוך ועל עולי סייחו שכי עולמות ע"כ ע"ז ולכך נסמך בם על מזמור שלפניו לשר מלכר בב' עולמות • לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת נדרש בם' הרוקח בחלוקת מצרים וחלוקת ים סוף ובחתן תור' ובחלוקת גוג מגוג בחלק ב' ס"ר פכ"ח העולה ת"ק חלמד שכתוב בם ומשל בכל משלם שהוא מחלק ת"ק שכתב וכנגד שבי ד' דברים לומר לפ"כ כנגד כל הרשע נאמרו תור' לומר ומתכתב בכל הרשע לרשע הוא לבעלי תור' והשוב מלפניך ולתת חומל בכל מדבר כנגד גאולת מצרים וק"י הייתו ביוה מצרים ובחת ביס

כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ :
כָּךְ הָיָה הָיָה
בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן : בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ : בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ : וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְּבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן :

ויברך דוד נהנין לעשור

וַיְבָרֶךְ דָּוִד אֶת יְהוָה לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל : וַיֹּאמֶר דָּוִד בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם

במדרש ילקוט ירמיה ע"ל ווי"ל כשהיה ירמיה מוכיח את ישראל שיעשו תשובה • לומרו מה הקב"ה יוכל לותנו לעשות • א"ל אני מקיף את ירושלים ומחומות ואני לעשה חומות לא ואני חומה כרול וכבל ע"י שבעל שלמלכי ג"ל הקב"ה בלילי לתם משתמין עמר הקב"ה ושיכח את שמותם שלהם שלמלכים על מים עבר על נורף ועל נורף עבר על פרזלף וכשהיו מזכירי שמותם למעה לף היו עוכים להם לחרבו ולתלל ערי קודם ושלמלכים עצמן מיכאל וגבריאל לקחו בידם

מלם בעיון של הקב"ה והביאו את פיכל ה' ונקרא פיכל עליו קיבה זו • ממרום שלח אש בעצמותי וירדנה ערי ע"י עלמות ונזרות של הקב"ה שניתנו לע"כ ערי ערי ערי שלף לפליגי כלל ורבי עקיבא לף פליגי כלל ושנתה זו מפלת של עיר הגדולה כך"ע שהוא ירושלים העיר הגדול' לה' וכתי' בה מכתה קותה ע"י שלמלכים ושנית בה אף ער שלף היה לבריו מכוסה ור"ע לומר ירושלי' בפירוש ויתכן יגל"ל שערי"ם ס"י ויש"ב בה ותכתה מחסר החסר הגדול לומר עזה ס' למו ושפך חמתו על עלים ועל לכנים על הכל ישתכח שמו כלי שית קמו ישראל על שת פקודתם לטובה : עוד זה טוכל לומר מה שלומר ר"ע בנח זו ירושלים ויתכן שם לשכתך ירושלים תשב"ח ימיני כי כן"ן נלי"ן חי"ת בגימטריה שם הוי"ה ובג"י לי"ת ירושל"ם וכמנין סו"פ של"ו יהו' פי' כשיהיה לניהו ויבשר שיבא לו קול קול ודרור לחירות עולם שלא יהא שום שיעבוד וגלות שתהיו לעולמים ע"כ לף היה במצרים בגאולתן נשתע שום סופר משום שבח גלות לומר זה לו כוכל לומר לעה"ר • לף ה' שנקרא לכל לרשע עם שלוחיות ותביעות עולם כת"ר שנו שכח מכת בכורות שתם בכורי' כי בכורו' עולים י"ד בת"ר על כן נקרא בה בכור כיוצן **ר"ב יהוה** ונקרא בריך שהוא היה מבחין בין שיטה לשיטה והיה שכחור רשעון הבה בכ"ש את שכבורות משום לפעמים נקרא כח טומאות שקליפות נגד כח שקדושם שולת :

כתריאל משום שהוא כתר לשקליפות ע"ז ושכח את עזרה יולד שיושב עצמו שלשים כמו שתקומים יעתיד ועתיד שדרשע לעתיד לבוא תיר כל זמן שב"ה שולח מלך תומיאל ותאומיאל מ"ל תחת עבד כי ימלוך את שפחתה כי תירש גבירתה וברוב גלוחו ורלשיתו שכח הגבורים וכל שכח שלהם כיולע •

בחכמה שכח מכת שלברל"ע שנקרא מן שעולה לרצי"ם בתלים בידודי"ן בשם"ן בחנין שם"ן שלדיהו ע"ז שעבר על לפוכת לל ותורתו ומלכה חכמת מצרים ושכתב כת שבעת שלם ס"ו שלל שנקרא שוני שלל משום שהוא כמו הטונה שם עגלגל לתפארת על שניה ושהוא ממוכן על ס' שנים ומלחמה חיסוך תלמידי חכמים מהכים שלום בישלם • ובוודר נקרא שפירת טומאת זלת שדם שליעל לים מון ולפי דעת שרמב"ן נקרא שני ל"ל ושנ"ל משום שנגלל חכמים שליונים •

בבינה שכח מכת בוכ"ם שנקרא בתרגומו ק"ל מחין לחכין כיוכ"ם כ"ף שבח"ק מלת חפנים פיה כשבמן וגו' ונגד זה לומר לשנ"ע שלהים היה מבשרו שם **יארדונחי** ושם ע"ב שם שלחר לף ידעתי לת ל' וכשניע לת יודת שם שליעית של שם"ס שנקרא שתרי"ל ס שהוא שותר שתורות ושהשביות מישן שכי"ם • וכוודר נקרא עדיהל שהוא של' עדי"ם ושערים שהם

פתוחים לרעה מלד בעל לפון הפתוח לרעה על כן נקרא בתורה חיים שניר ותכלי חיים חלק מלפון סער הפתוח לרעה ונח מסר וכיון לכ' סערי ביכה וכבש את הפערי של עריאל הכ"ל :

הגדולה זו מכת ד"ם שרצו מצרי' צבולני' המצריים אתו דם ויסרחל אתו מים היה למצרים לל החזקה ולישראל לל מסך כל היום והכבש בזה את המל' המרגישת להם"ם הנקר' **געשבלה** העולה **כח ת** נספות סגוזר ונועם מלד

שמו וכוחותיו נגד כל לד השלש' היסוד שחסד וגבורה נק' עוז"ן ל' החורה על תוקף הדין ועוזו ומתקן עוז"ן ועזואל מלפון כי חס"ד הוא שהוא לפון חרסה ולפעמי' נקרא **חזריאל** מלפון יכרסמ' חזיר מיער ע"כ חסר עולם כ"ת ד"ם :

והגבורה הכה לותו בחכת חס"ן לחר כתיב **אבק שחין** פורח שהוא בכ"ת חס"ת **אבגיתין** **בטרצ"ג קרע שטן** **שקוצי"ת חקב טנע יגל** **פזק נגד יכש** להכנים מדת גולה כ' כנד הגבור' וכוזב נקר' **אנגיאל** וכ"ן **אגניאל** ומתקן בח **אגג** מלך עמלק ולפעמים נקרא נח"ם שקדמו' כי שהוא לאותיות חס"ן חסר יו"ד לח תוסי' לג"ג עם לאותיו' עולה שמי"ן :

מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם : לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד : כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ : וְהָעוֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל : וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל : וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ : אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם : הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם ואתה

והנצח הכה לותו בחכת חס"ן לחר כתיב **אבגיתין** **בטרצ"ג קרע שטן** **שקוצי"ת חקב טנע יגל** **פזק נגד יכש** להכנים מדת גולה כ' כנד הגבור' וכוזב נקר' **אנגיאל** וכ"ן **אגניאל** ומתקן בח **אגג** מלך עמלק ולפעמים נקרא נח"ם שקדמו' כי שהוא לאותיות חס"ן חסר יו"ד לח תוסי' לג"ג עם לאותיו' עולה שמי"ן :

והוד הכה לותו בחכת חס"ן לחר כתיב **אבק שחין** פורח שהוא בכ"ת חס"ת **אבגיתין** **בטרצ"ג קרע שטן** **שקוצי"ת חקב טנע יגל** **פזק נגד יכש** להכנים מדת גולה כ' כנד הגבור' וכוזב נקר' **אנגיאל** וכ"ן **אגניאל** ומתקן בח **אגג** מלך עמלק ולפעמים נקרא נח"ם שקדמו' כי שהוא לאותיות חס"ן חסר יו"ד לח תוסי' לג"ג עם לאותיו' עולה שמי"ן :

והיסוד הכה לותו בחכת חס"ן לחר כתיב **אבק שחין** פורח שהוא בכ"ת חס"ת **אבגיתין** **בטרצ"ג קרע שטן** **שקוצי"ת חקב טנע יגל** **פזק נגד יכש** להכנים מדת גולה כ' כנד הגבור' וכוזב נקר' **אנגיאל** וכ"ן **אגניאל** ומתקן בח **אגג** מלך עמלק ולפעמים נקרא נח"ם שקדמו' כי שהוא לאותיות חס"ן חסר יו"ד לח תוסי' לג"ג עם לאותיו' עולה שמי"ן :

ובתת הכה מכת כנר"ל ושי' לחתן תפסר שמ"י בכל לחרון זו הפס **אמת** כי קס"ן קכ"ן קמ"ג פולה לח"ת לח"ל וכתיב ורל כנר"ל . וכתיב וירל לת לנר ה' כניס תשבון לחל הוא . וזהו מי הגיד לך לתר שמ"ם שמו . כי הכה זאת נקרא בה שמ"ל בחסמיל לת עיני לחלם והוא נקרא **שר רומי** נגד **האמת והתת** . והוא סמ"ם בקדמוני ונחש בעקלתון . ובזוהר נקרא **שגיאל** המשגה ומחטיא לת בני לחלם . ומתקן יוסף עוג מלך בשן וב"ן **עוגיאל ומאמת** נעשית **קם אש** :

נצח זו היא מכת דב"ר שהיה מנחת בכל לחלם לן . בשהיה לכתיב הכה לחכני שלח לת "כל "מגופותי "לל "לנך ר"ת **יאהדונהי** וכתיב הכה יד ה' "סוים במקנך לרשעים מהסכים לרחמים לנין . וזהו והפלה ה' מכותך וגו' כ' נקרא ה' נגלות והכבש מלת **ערב זרק** לותיות זר"ע בק"ר שלינו הגון ונקרא עו"ר שלכזרי וזוהו נגד הכ"ת והוא מבלבל דוקא זרע יעקב ונשמר ק"ך לירופי לחלים לנשם לותו :

הוד הכה לת מכת לחר"ה על כן נקרא לחלים נגלות ע"כ לחר"ה נגי' ונק"ך כ' הנשתם קס"ן הנשקידתו הרכה לחר"ה לת זרעך וגו' ונקרא ברזיכא הטומאה **תגרירון** נב"ן **רגזיאל** ולפעמים נקרא **תדהמיאל** שהם מוכנים בתוהו רבא :

היסוד הכה מכת ערו"ב דכתיב והפלתי ביום ההוא לת לרן גוגן לשר שמי עומד עליה . וזה היה הוחל שלינו הנרית ע"ב ערו"ב כ"ת "רשעים "וחטאים "עוברי "ברית . על כן נעל כרחו לחמר פרעה לחך מכות ערוב לכו ואבח לחלהיכם בחרן ויחמר משה "דרך "נלשת "ימים נלך ר"ת שד"י שהוא הנרית הקודש . **נחשיאל וגמליאל** לנכנע הקליפה הנקרלת מלפון ויגמל ומקר"ים קס"ן קכ"ן קמ"ג המתחרים על הרעה ליסוד היסוד . הנה"ם שהניר הנרית ע"כ נזוהר נקרל מלפון ויגמל ומקר"ים קס"ן קכ"ן קמ"ג המתחרים על הרעה ליסוד היסוד . מקלקל בהזוונים יחד שמ"ל ולותיות מהם זו שמ"ל ונקרא ערל"ה בספרית הנרית ומנלל הספירות קדושות והלימודות מקלקל בהזוונים יחד שמ"ל ולותיות נים התערבם יחד בערו"ב :

המלכות הכה מכת חס"ן דב"ר כ מצפצ לו נכח **אלף למד הי יוד מם** שהוא לימה דמלכותה שם הקטיגו

ניי ישראל כנד זה כיצד ולכל בני ישראל היה אחד בחומשותם • וזהו מלת דוד שמ"ה שבא מסיטרא דחשוכא ולעת ערב יהיה
אור לכל ישראל בסוד דוד מלך ישראל חי וקים ר"ת נוגה"ל במכון להכניע לילית הרשעה המכוחה ילדה לעולם ובקרוב פוסק על פני
תבל • אותיות שמו"ת ע"כ בח מלכו"ת אותיות לך מות לא נוקבא דתפארת רבת שהיה היסוד מלכו"ת ובתורה נבואים

ויקרא **שריאל** המלך הגדול שבכל הכתיבים והמדינים שלהם הן עמלוך פתחון

ואתה מחיה את כלם וצבא השמים לך משתחוים : אתה הוא יי האלהים אשר בחרת באברם והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם : ומצאת את לבבו נאמן לפניך : וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני : החתי האמורי והפרזי והיבוסי והגרגשי לתת לזרעו : ותקם את דבריך כי צדיק אתה : ותרא את עני אבותינו במצרים ואת צעקתם שמעת

נוהו שם היה בעולם עד שבא אברהם והגין מזכותו על עולם וזהו שאר נחת בארם ולזכות שלו היה ע"י שמר כ' חומתי תורה הכולל רמ"ח מ"ע ולו"ת ושתה שמו אברהם סופי לו ה' על שמר חמשה חומשי תורה ואברהם גימטרי' רמ"ח רומז על קיום רמ"ח מ"ע וזהו הכוונה כל הקורא לאברהם עובר בעשה כי למיטתו נחשר ה'ומילה לא נדמו שקיים רמ"ח בעשה וזהו העשה לפני עובר לת"ת את ארץ כנעני לת"ת שכר עמוד ב'מקדשות ופרשנו לעיל בהקדמה לכך עמדו כל מקדשות מיון לת"ת כי כל כולו מלכו"ת שהיו מתפשט

או לך ה'הגדולה שעשי'לאברה' עם תשע'המלכי'וירדפם עד דן ל' המלכים את החמשה :

והגבורה שהכרת את כל הכוחות של מעלה בשעת עקדת יצחק והחלטת נפשו לעשות הכל והוא נשחט :

ותת שנתת יעקב בשרתך לפ' המלאך עד שברכהו והודו לו על הברכות כידוע :

והנצח שנת'ליהוה' הכח עם ל' מלכים להכניעם בקלות בלתי תגית וקשת ומלחמה

וההוד זו שכל'חשב את המלכי' בשעת קבל'העור' שלח לו ה"ב לחתן בכפל כבודו :

והיסוד המלכות שנתת יוסף הצדיק את עליו ואמר לך לשעשה הרעה הזאת וחטאתי לאלהים : דוד לקח את שבע הרחו' לו משפת יפי בראשית ורוריים היה מורד במלכות והיה חייב מיתה כי כל בשמים ובארץ כמו שאמר לפף מי לי בשמים ובארץ מי הוא שעשה עמהו אלהי העליונים לפילו בשוקף ח"ו ומ"ם ושמך בשותפו

לך תפארת בתיקונים והוא כי לתה כל וכל בשמים ובארץ לך ה' המלכה או מלכו"ת ומתפשט לתרים ובוקר מתפשט לכל מיני
לרשם לו לך ה' העולה יו"ד ה"י וי"ו ה"א עם ל' אותיות שהוא שם לגילו"ת דאצי"לות הנקרא **אבא גדולה** פעולה א"ק
שהוא שם **יוד הה וו הא** •

גבורה הוא שם ריי"ו אותיות ע"ב כתים שהוא אלהים מקומם עולה ר' שם ס"ג אותיותיו וכולל **הי הא הה** עול"ג"ק
ריי"ו כמכון גבורה :

והתת העולה ת"ת פשוט ואין פלר אלף שנקשר פתרך חבוש עליך העולה ב"פ את"ת וכותר ר' העולה אלהי'מקומם
מלך הדין שלו כי הו"א נקרא חדבו של בת"ה העולה ג"כ ריי"ו הכ"ל ומתקבולה ב"פ ריי"ו עם ג' אותיות נשוק
וחדב כי פיו"ת פי' חדב של שני פיות :

והנצח העולה **מלכי יוד הא וו הה** ע"כ נקרא ה' נצח'ות במכון ול"ו יק"ת עמיס כמכון ה' נצח"ת :

והוד ה"ה ו"ו ל"ת העולה קט"ן קמ"ג שמקבלת הכבושה מלפפלריא מתירה ע"כ נקרא אלה"ים נצח"ת
בגימטריא סוס"ה הגדו"ל ובגימטריא ירוסל"ם :

כי כל העולה **כם** כי בכל ריקיע וריקיעים לך כסא נפני עלמך לכאורה כי תת יסוד כולם שו מסס בשמים ובארץ כלשון
בספר תקונין :

לך ה המלכה העולה קס"ה עם ל' אותיות לאלי"ה בסוד כעוץ סיפו בתחילתו וכן לך ה' המלכה העולה ריי"ו שהוא
מתפשט לכל לרשם • שהוא אותיות שמ"ו רמ"ם כלל לאלי"ה שהיה לשיכו שמו אלהי'ם הוא אלהי'ם עולה רפ"ח וכלל כל
פלתנה בתחילתו הוא כח ברחוקה ושב לעולם שבא לאלי"ה שהיה אשר אלהי'ם שמו אלהי'ם עולה כמכון ס"ו
רמ"ם כלל לאלי"ה • וסי' אותיות ה' אשר לאלי"ה במלכות והוא מתפשט לכ"ל רמ"ם • וא"ת "לך ה' "המלכה "ומתפשט

שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף: וַתִּתֵּן אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו וּבְכָל עַם אַרְצוֹ: כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּבָשָׁה: וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִּמְצוֹלוֹת כְּמוֹ אֶבֶן בְּמַיִם עַזִּים:

ויושע

"לכל "לרקם עולה יו"ד ק"ס ד"ת ו"ן כ"ף ו"ן כ"ף י"ו"ד וס"ת עולם לכל"ך למ"ד ס"י יו"ד מ"ם סל"י אלהיכם במקין **יאהדונהי** הרי בסם יב"ק שלם שהוה **אהיה הויה אדני** ויתכן והשוה"ר מוכד בימין והכבוד להכנעת כל הכפופי מלפניך ואתה מושל בכח בכל בסם **יוד הה וו הה** שלוש במקין יפ"ק הס"ד ופ"ב הס"י: ובי"ך הכ"ף זה הסם **יאהדונהי** במספר קטן • והגבורה מכל כל אלהים הב"ד העליון • ובי"ך לג"ל ולחזק בחם"ד ובגבו"ר ואתה אלהינו תאר אלהינו מודים לך ולא נאל אחר ומהללי"ם ס"ת תפל"ה תתיך זו שם אלהים כל"ל: **כי** לכל לרקם לכל רקם מבעי"ל שלא פירשו כך הוא במשנה אותו משבח בכל י' ספירות והשומע סבור שהוא לשון סוף ותכלית על כן משיים לכל לרקם כשאתה משיים שבחו חוזר לרקם כי אין זו לשון סוף ושיים ותכלית ושימין לכ"ל לרק"ם בני' עור"ם כמו שאין להתורה סוף ותכלית כך אין לשבחו סוף ותכלית וכמו כיו"ב את"ה שהם משיימין ברכה ומתחילין תכף לרקמית בחותו מעמד כך כשאתה ברכוך לשיים שבחו מתחיל לשבחו מרקם • וזהו שאמר אויוב תשלום כשכתי מרקם וגו' ע"כ לכל לרקם במקין ב"ק כ"ד מסי"ת בסוד ורו"ח אלהים מרחפת וגו' ובסוד וקול התור נשמע בארצינו • זה שבח מר"ת בסם "ף לך "ל לת "ב ון "י וד אתה הוה ה' לבדיך עולה **אבגיתין** עם התיבות וד' כוללים אתה עשית את השמים עולם ב"ף די"ן **וקרע שטן** שמי השמים במקין **נגד יבש** ת' כותר ו' לותיות ד' כוללים:

ויברך דוד את יסוד ר"ת בני' אהי"ה יהוה לעיני כל הקהל ר"ת ביכ"ל זו ברכת דוד • לך ה' הגדולה זו חס"ד והגבורה זו פח"ד והתפארת זו תה"ת • כי כל בני' יסו"ד • לכל לרא"ם זה ס"ת וכמקין שר יו"ד **יאהדונהי** הגבורה **ריו** אתה ה' לנחל **אבגיתין** את"ה עשי"ת את השמים **קרע שטן**: שמי השמי"ם וכל נצא"ם **נגד יבש** הארץ וכל אשר עליה **בטר צתג** הימי"ם וכל אשר בה"ם **חקב טנע** ואת אחי"ת כלם **יגל פזק** והנה השמי' לך משתחוי' **שקוציה וכרות** תו"ר כ"ו ות"ת ת"ת ארץ ס"ת תת"ן גם כי תעשה בספרך שמור לך מפרש רש"י ל"ל את האמורי וגו' שם הזומות ים כאן כי הגרגשי עמד ופנה מפניכם • וגם' מוסיפים בספרך כי הפרש תחריסם וכתיב לא תחיה כל נשמה כתיב בספרך שם עממין שהיו והאמורי הכנעני והפרזי החיוי והיבוסי אשר נתן לך אלהיך פי' רש"י ז"ל בשתי נוף לדבות הגרגשי • לעמ"י הגרגשי עמד ופנה מפניכם לע"פי כן לא תחיה לותן כל נשמה • ובמדרש אמר שהחזיק היה מסלים עם ישראל וכו' כאשר עשו הגבעונים בימי יהושע • הרי שמשמעו שהגרגשי שבורח לבדוח מן הגזירה נשאר בנזרת עליו לא תחיה כל נשמה • ולא היה חמין מלא כל הארץ כשהוא שוה הק"ב בשויה שלין מפניו לבדוח ע"כ בכלל בכלל לא תחיה כל נשמה • ותתן לותות ומופתים בפרעה כו' וכן כתקייתו דבריו על שנאת פרעה ה' אלהיך והני ושמי הרשעים ותרח את עני תבותינו שלדים לתוך הים • ותת זעקתם של נחשון וכל בעלי תשובה שמעת מלכ"ם סוף • ותתן ע"י רב"ד שלמצל לותות מה שעשה מצרים עם ישראל כל שמותיו על ל' לאותיות זמופתים זה הדם וצפ ותמרות עשן • בפרעה זו רש"י שהשר של מצרים ולת"כ בכל עבדיו הקומה שלו שלמעלה ולת"כ בכל עם מצרים בארצו • מלמד שכל המכות לא שמשו רק בארץ מצרים שהיו שייך לפרעה • [illegible] מצרים כי ידעת לאחרים עוד בחרית בין הבתרים כי הזידו עליהם שבח ועבדו וזנו לותם גו' וכן מתקיים בהם ותיה • כן לן לכבי • כוה ותעש לך שם גדול וכורה כלנו עשית כהיום הזה כי בכל יום ויום לתו מספרים כימי מלרים מה זה לתו מתחילים בשם שבלית את הגאלה מלרים בשם אלהי"ם כך תגאלינו בשם שבח ר' אלהי"ם ת"כ ר"ת ותעש לך שם ג"פ יבק • והיום וכל הכתרות בקשת לבני"ם בשם שלש ע"ב ורחם בשם אלהי"ם לוטית בתק"ע מי"ן מ"ם מי"ן עולה בתק"ע עם ד' כוללים הוא"ל ולועתים מקש ישראל שבח שמע ישראל בשם

ויושע ס' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וגו' ויראו ישראל את מצרים מת על שפת הים : ויראו ישראל את היד הגדלה אשר עשה יהוה במצרים ויירא העם את יהוה ויאמינו ביהוה ובמשה עבדו :

אז ישיר משה וגו' צריך לעמוד וצריך לומר בכוונה ובניגון מעמים כאלו בספר תורה ובשמחה גדולה צריך לאומרה :

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהוה ויאמרו לאמר אשירה ליהוה כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים : עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו : יהוה איש מלחמה יהוה שמו : מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף : תהמת יכסימו ירדו במצולת כמו אבן : ימינך יהוה נאדרי בכח ימינך יהוה תרעץ אויב : וברב גאונך תהרס קמיך תשלח חרונך יאכלמו כקש : וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו נד נזלים קפאו תהמת בלב ים : אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי : נשפת ברוחך כסמו ים צללו כעופרת במים

עוברים וגו' והוו ויעברו בסס ע"ב רי"ו ע"ב תיבות רי"ו לוחות הכוסע עם ע"ו ישראל ע"ב שבזכות ב' לוחות ע"ב תיבות לכן הן סס מלות רכב בזה : בזכות המילות ולא חלקת ח' שבזכותך לעבר הכלת עליהם המבול : ונפלו בסס "כמו" לחנן ר"ת סס תהי"ם : בחיים

ויושע סס עזיז ר"ת סס ע"ב יוד הי וו הי

ויושע בסס שהי' בירדן וכסי יאהדונהי בזכות

הדוש שבשביעי של פסח קרע ים סוף מיד רהב שר של מצרים והיה משפטה לפני הק"ב עם טענותיו ואמר כללו עובדי ע"ז והללו עע"ז ויהי דינו לזרקו לים : ביום הרוג"ת ת"ת ס"ת לומר כי כל שרי מעלה הדיינים לאמרו דין לעמו לת ישראל מיד מצרי"ם ת"ת לע"ז בני סס אבדתם ור"ת הי' ממ כמנין יאהדונהי וירא ישראל וירא ישראל לת סס יו"ס ור"ת סס יאהדונהי שבמיה לותם בכלל על הים שלא יאמרו כסס שלנו עולים מלא לאחר זה כך הם היו עולים מלא לאחר וירא וביום ישראל לת כיל הגדולה שעשה לנו ויירא וירא ת' ויאמינו בה' שבזכות לת' ס' שלא לת מסה מתפלה לכתיב ויאמן העם שבזכות לותם המאמינה בגאלנו ממצרים וכל מה שהי' משה מתנבא בשלימותו היה בכל דברי לחתיים ומשה הוא עבדו ובאמן ביתו שנאמר כי בכל ביתו נאמן הוא :

אז "ישיר "משה ר"ת יוס ופס"

ביום מזה הוא אזבוגה

ור"ת סס אדני אהיה לז בשביל המילה שקבלו עליהם בגאלנו ממצרים שבאחר וכן שמונת ימים : לז ישיר סר לת באחר לת י"ש ישיר סהות לשון עתיד מלמד כל ס

בכל יום ומכוין בו

אחר הוצאתו ממצרים בסס כ' ת' ק' למ"ד פ"י יו"ד מ"ם ס' ל' ל' ס' תלה"י שהי"ם כמנין ל"ג ימי"ר זה יוכה לומר הסידה הזאת לעתיד לבא שבאחר כימי צאתך מארץ מצרים תראנו נפלאות : ויתכן הפסוק

ויחמו

ויאמרו בע"ה לאחר תוקה גם לעתיד
כי יו"ט סם אדנ"י ז"ה ז"ן י"ה ר"ת עולה יאהדונהי
עם קותיותיו וזהו אלי במנין ס"ה ס"ה ר"ת זה אלי שחתך כיס
לי"ב גזרים לי"ב שבטים לי"ב דרכים גם לעתיד יקרא כיס ע"כ
פ"ם אלי"ו בפסוק זה והאמת את
גפ"ו שבקרבנו המי"ג גם לשלי"ה ולשיפע
י"ן כך תוכה ביום השבי בשפת ימי
ים אלי אלי למה עזבתני ת"ל כי
אני ת"י על כן ורוממכנו
עד לעין סוף ואין תכלית: כיס מלאתי
מל"ת תמ"ה תשעי"ם ס"ה רחמים שמו
מרכבות וחילו סם עם מלות רכב
בחור כלס יר"ם כיס שלי ביבה בשם
יו"ד ס"ה ו"ה ס"ה ומבתר שלשתן כיון
המובחרים שבאחר ושלשים על כולן
תהומות יכסיומו כתרשישי שירדו
במצולות ובטבעו בשם כתכן. יחיך
ס' אלו שם החסד והרחמים כלדני
בשם שם שלי ע"ל ע"ל שלי"ה שלי
בע"ה קותיות שמו. וכן שם
יאהדונהי במספר קטן עולה
כח וכן יחיך ס' תרעץ בחויב בשם
תרעא מ"ה מ"ם ובדוב נאוכך
תחרוב שם לה לת ון וד אדני.
כמנין ת"ר ס"ה בשם זה כרס' קיים אז
הקמתי את ישראל לריב עמם על כן שלח
שליו תרוצאך ועברה וזעף ואכל תאכלת
מלאכי רעים: יקלקלו ק"ם
שלחי ק"ך כירופיום מילוגיו ביולין:

במים אדירים: מי כמכה נאדר בקדש נורא
יהוה מי כמכה נאדר בקדש נורא
תהלת עשה־פלא: נטית ימינך
תבלעמו ארץ: נחית בחסדך
עם זו גאלת נהלת בעזך אל־נוה
קדשך: שמעו עמים ירגזון חיל
אחז ישבי פלשת: אז נבהלו אלופי
אדום אילי מואב יאחזמו רעד
נמגו כל ישבי כנען: תפל עליהם
אימתה ופחד בגדל זרועך ידמו
כאבן עד יעבר עמך יהוה עד־
יעבר עם־זו קנית: תבאמו
ותטעמו בהר נחלתך מכון
לשבתך פעלת יהוה מקדש אדני
כוננו ידיך: יהוה ימלך לעלם
ועד: יהוה ימלך לעלם ועד:
כי בא סוס לפרעה ומושל בגוים:
ויעל מושיעים בהר ציון לשפוט
את

משכרת לישראל במקום וזהו הישועה שלכם נחית בחמדך
נטריקון כסים עטית לכם תירות נתת לכם ים קרעת לכם
תורה נתת לכם לאור שכל הני שלשה ביינו תירות וגפ"ם ויש
כולם היה בזכות התורה שעתיד לקבלו ומובח זה לשלעיל מכיך

ויבוי לי לישועה שלכם נחית בחמדך
נטריקון כסים עטית לכם תירות נתת לכם ים קרעת לכם
תורה נתת לכם לאור שכל הני שלשה ביינו תירות וגפ"ם ויש
כולם היה בזכות התורה שעתיד לקבלו ומובח זה לשלעיל מכיך
דרש המדרש על פסוק בתבלי נחית
כנען עניך ביד משה ואהרן וזהו
בתהלים סי' ע"ז וסס פרשתי ענין זה
באורך ר' ימלך נמטרי' ק' לומר
שבק' ברכות ימלוך שמו יתברך
וכדפרשתי למעלה ק' ברכותיהם כנגד
י' ספירות שהם עשר כעניי עשר
העולם ק' שהוא בסוד ד' קותיות
הוי' ולכך הם ד' תיבות לו יאמר לרמז
שה' יפרע מל' מלכיות וזה ימלוך ה'
לבדו על כל הארץ ולכך סיים בד' ועל
קותיה שהם אמר ויהיה ה' למלך על כל
הארץ זה לע"ב ואז ויהיה ה' אחד
ושמו אחד שיתבטלו כל הע"ז לו יאמר
ויהיה ה' לאחד כיינו מדת הרחמי' יהיה
לבדו בלי שיתף מדת הדין ושמו אחד
כיינו בכתיבתו ולא בכיבוי ומטעם
שכל הארץ יהיה קדוש ויבטל כל הע"ז
ואחר זה עומד החזן ואומר ויאמרו
שהוא מוסב על שמו של הק"ב
ושמו אחד ולכך אין להפסיק בין
ישתבח לאחד:

ישתבח כו"ע ומאחו ביישתבח
נגד ט"ו שיר המעלו
בתהלי' ל"ן בלשון נקבה ול' בלשון זכר

שאחר לוד על שנזכר שם ורלו היום לעלות ובקשו לעשות כעולם כמו בדור המבול שכתוב חיום עשרה אחה למעלה גברו המים
והתיבה שוקעת במים ל"ן לאמות בין תיבה לארץ גם יש כ"ג תיבות ביישתבח כנגד הקרבנות קערת כסף עד כבשים
בני שנה חמשה הרי כ"ג תיבות וכאן ט"ו שבחות נגד הלילים חמשה עשרים חמשה כבשים בני שנה חמשה הרי ט"ו ובשביל כך יזכר
שבלילי יום הכפורים לכוונת לבו על כל הברכות שהם נגד הקרבנות וכן ביחוד כי הברכות יסוד עולם:

(ר"ה) פירש הקדוש יתגדל ויתקדש ש"ם והתגדלתי ואתקדשתי ואתקרא בעיני גוי מגוג שלא יתגדל שמו שהוא רבה ש"ם
שכשבא שלא יהיה לו שמו ולא כשאו שלם עד שיתקדש ויתגלגל שכאחר כי יד על כס י' וכאחר אחוד תמו חרבות
לנצח וכתיב בתריה וה' למעלה בכולהו לבו כל הברכות שהם נגד הקרבנות וכן ביחוד כי הברכות יסוד עולם
שבאחר כי בחר ה' בציון זה שהוא סוף למספר כשאו הרי שהם וכשכא שלם וזהו מה שבאחר כי בחר ה' בציון אחר למוסף לור"ל
שבקרבן יהיה שלם כאחד בחר ה' בציון וזה יהיה כשיעור הרשעים מחכה לו רש"י בחסרוני בכשבא שבקרבן יהיה שלם
והשעה שהוא בלשון תרגום כדי שלא יבינו ויקטרגו וז"ל הרקנתי כ' וילך בכל ידעת מה שאחרו רז"ל שבת שלם ר"ה
היתה וזה שאחר רב לך בכל הגיע עתו של יהושע ולא כי לעולם להללון כדתה מכני לתרגון וע"כ לא יהיה בחסם דוקא לאחר
שבטל משרת את בעליה וע"כ תקנו בקדיש ויהיכון וכיומכון ובחיי דכל בית ישראל כי לין מלכות בוטעת בתבורת כמלא כימות
וכשלמו מלכנין על בית הגואל רחוי להתפלל על חיי דכל בית ישראל ובכללן הכמויין וכרבסיין מיוכו עמנו יחד בבית הגואל

מכני

ישתבח שמך וכו׳

אלו השבחים הם יג׳ עד זמלכות צריך לאומרם בנשים׳אחת בחשבחות צריך לומר בחיריק תחת התיו . יש אנשים שמפללין עד ישתבח בלא ציצי׳ ותפילין ומניחי׳ ציצית ותפילין קודם ישתבח עבירה הוא בידם אלא דוקא מי שלא היה לו טלית או תפילין והביאם לו יניחם בין ישתבח לקדיש אבל בין קדיש לברכו לא יפסיק וכל שכן שלא יפסיק אחר שאפר חצון ברכו קודם שתתחילו יוצר אור . ואם בא לבה׳כ בשעה שהחזן ישתבח יענה אמן אחר הברכה של ישתבח זיחחיל ברכות יוצר אור כדי שיתפלל עם הצבור שמנה עשרה ולא יעשה ויתחיל ישתבח אם לא אמר ברוך שאמר וקצת מסוקי דזמרא כמו שכתבנו לפלה . הש״ץ יכול להחעטף בציצית קודם ישתבח שלא יהא צריך להפסיק בין ישתבח לקדיש

יתגדל ויתקדש שמה רבא וכו׳ די ברא וכו׳ שתי חיבות צריך לומר די ברא וה׳ הלקדושה ובדכו . אם התחיל בעשרה זיצאו ונשתיירו רובן ינו׳ אותו קדיש וכן מ׳ מעשיה הוא כידסיעשה׳ה נאמר יש נוהגין להקל בשעת הדוחק אם הש׳ץ וציבור קטן שנכנס על גואל כש״ת והאמון סוחר״ האמון מפראש הקהל אומר צורך קטן . והאומן אינו מצטרף למנין עשרה אחר שחוא מעטר שכל המצות אם אחד מן העשרה ישן מצטרף ב׳ש׳ע ובטורי

את הר עשו והיתה ליי׳ המלוכה : והיה יי׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד : ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד : ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ כי לך נאה יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה נצח גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות ברכות והודאות מעתה ועד עולם : ברוך אתה יי׳ אל מלך גדול בתשבחות אל ההודאות אדון הנפלאות הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים :

ברכו

שיר	י	מד	יוד הא וו הא	מ
ושבחה	י	מה	יוד הא ואו הא	מ
הלל	א	מח	יוד הא וו הה	ת
וזמרה	ד	מט	יוד הא ואו הה	ג
עוז	וח	בן	יוד הה וו הה	פס
וממשלה	אא	גן	יוד הה ואו הה	תת
נצח	ות	דנ	יוד הא ואו הי	פס
גדולה	וא	זן	יוד הה וו הי	פת
וגבורה	נחל	חן	יוד הה ואו הי	טסך
תהלה	נע	טן	יוד הה ואו היא	טז
ותפארת	זפ	סב	יוד הי וו הי	פו
קדושה	זח	סג	יוד הי ואו הי	פס
ומלכות	ון	עב	יוד הי וו הי	פט

סגנוחר בשירי זמרה מלך אל ח״ת מי״כ כל חי העולמים :

סור הקדיש

יתעלה ויתהלל שמו של מלכנו תמיד לעולם ועד כי כן חובת כל היצורים לפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו להודות להלל לשבח ולפאר לרומם ולהדר לברך לעלה ולקלס על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך :

יתפארך יי׳ אלהינו על ידי כל מעשיך וחסידיך בצדקה ובמשפט ובשירות ובתשבחות ובהודאות ובזמירות ובקדושה ובמלכות ובברכות ויודוך ויברכוך כל הנבראים את שמך במלכות כאמור כל עבדיך יי׳ אלהינו ואמונתך על כל הנשמות תשבח ותפאר ותרומם ותקדיש ותמליך את שמך מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ כי לך נאה יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה נצח גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות ברכות והודאות מעתה ועד עולם : ברוך אתה יי׳ אל מלך גדול בתשבחות אל ההודאות אדון הנפלאות הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים :

סור הקדיש

כתב האר״י ז״ל הסם היוצר המפסוק מגדול עוז וסם ר׳ נקרא סם כח ועליו נאמר זעתה יגדל נא כ״ח וגו׳ וסם כח אלף הי יוד הי סם סעיף ים סם ע״ב נדלחת׳ בזוהר זיקדש ע״ך״ס : תמיד גדולה וגבורה מסייעת מגדול עון לפסוק ועתה יגדל נא כח אדני כדבר׳ הזה . הידוע כי הקדיש הזה יסודו נגנב על כ״ח תיבות על עלמין זכן יהא שמי׳ רבא על כעלמ״ג כ״כ כ״ח תיבות דקדיש כקריאת שמ״ע כ״ח דב׳ תורות

הכ חולק • אם אחר מן העשרה מתפלל עדיין נכון להמתין עליו כדי שיענה אמן • לעולם נקרא קטן עד שיהא בן י"ג שנים ויום אחד • אם
עד אחד נולד בך"ט לאדר ראשון וכשנה מעוברת ונער אחד נולד באחד באדר שני ושנת י"ג אינו מעוברת זה משני נעשה בר מצוה קודם שנולד
אדר ראשון אלא צריך להמתין עד ך"ט אדר • ואם שנת י"ג מעוברת שנולד בך"ט באדר ראשון נעשה בר מצוה בך"ט באדר שני
באדר שני • מי שנולד באדר שלא היתה מעוברת אותה שנה השנת י"ג מעוברת אינו נעשה בר מצוה עד אדר שני • עבריין שעבר על נזירות
צבור או שעבר עבירה אם לא נידוהו מותר לצרף למנין • וכשביל ממון אפי' נידוהו מותר לצרף • מנחה אע"פ שאין מצרפו מ"מ מותר להתפלל
בבה"כ שהוא שם אא"כ פירשו להחשיר עליו כך • צריך שיהיו כל עשרה במקום אחד ואם עומד על הפתח מן האמה לחוץ הרשינו בשטור הדלת
במקום שפת פניותיהן של עובי הדלת ולחוץ כלחוץ ואין מצטרף • מי שעומד אחורי בה"כ וביניהם חלון ומראה פניו משם מצטרף לעשרה • גנין
ועליות אינם בכלל הבית והעומד עליהם אינו מצטרף • אם מקצתן בפנים ומקצתן בחוץ והש"ץ בתוך הפתח מצטרף אותם • אם מקצת עשרה
בבה"כ ומקצתן בעזרה אינם מצטרפין • ש"ץ בתוכה וט"כ מצטרפין אע"ג שהוא נבוה עשרה ויש מי שכתב דוקא שאין מחיצות סג"ים לתקרת
הגג • היו עשרה במקום אחד יכולין לענות קדושה וברכו ומודים וי"א דוקא שאינו מפסיק גוי שיש בו שחי וערב או מקום פינוף • עיר שאין בה
עשרה ואחד מהן רוצה לצאת בימים נוראים כופים אותו לישאר או להשכיר אחר בסקומו ואם הס"א ורוצים לצאת שנים ישכירו שניהם ביחד אחד
במקומן ואם אחד עני ואחד עשיר משלמי חציים לפי ממון וחציים לפי נפשות ושכר החזן על היוצאים כעל הנשארים ואין חילק בין אם רוצים לילך
זמן ארוך קורס י"ס או ספוק לי"ט • והא דרכותין ביכים נוראים דוקא שפחרו שנים למנין יכולין לכוף זה את זה להשכיר שיהא מנין אבל אם נחסרו
ג' אוד' לא אם יש מהנה קבוע בעיר להשכיר אפילו חסרו ג' אוד' הולכין אחריו • בני ישוב שצריכים להשכיר לחם מנין ויש סביבות ישובים
שבאים למנין עם בני ביתם אינם צריכים ליתן כלום להיישוב • בסקום שאין מנין חמיד יכולין לקנוס זה את זה לבוא לבה"כ וכן הבחורים יש לכוף
אותם לבוא למנין אע"פ שמתבטלים מלמודם • יש לכוין בעניית קדיש ולא יפסיק בין יהא שמה רבה מברך וכן בקשתן • ויש לענות
אי"שר בקול רם והיינו בכל כוחו וכוונתו ולא כאותן הנותנים קול ולבם בל נכון עמו • אם שמע קדיש וקדושה שניהם בעם אחת יענה אי"שר
ויש לעסוד כשעונה אמן יש"ר • אין לומר ועתה יגדל וגו' בין ישתבח ליוצר או בין גאולה לתפלה ובכל מקום שאסור להפסיק של"ת וב"ת
הבאים טעות בשעה שהש"ץ אומר ברוך הוא הם עונים בריך הוא לעילא וזה ודאי חירוף דמ"ש מתברך רק לעילא ולא למטה ח"ו אלא יש להם
לומר בריך הוא לעילא מכל ברכתא וכו' • אסור להפריד בין עלמיא ליתברך •

הנסתרות כתר שחרית יוסף והגדלות דיני

לותיות וכן בפסוק מגדול עוז הס כ"ח לותיות וכן בפסו' תפלה
ועתה יגדל וגו' הס כ"ח לותיות וכן בכל הס"ג
ויות תקוכי דליקל' חון הס ב"ן הס כ"ח לותיות רק בפס' ברכו את ה'
קשה כפסוק מזכיר בפסוק הזה ועתה יגדל נא וגו'
הזכיר לחד זה י"ג מדות ולא
הזכיר רק הס מדות לת"ל
הזכיר סבו' לת"ל הרחמני'
הזכירם לכל העכל ביומר
יה לו להזכיר כולם כאן או לא
הזכיר כלל או הזכיר לו למה
בו"ה להזכיר לת הס הוי"ה
ים לו כ"ח לותיות כי הס
ל"כי כשיתחלף ים לו ל"ב
ותיות • והידוע מה שכת'
ר"י ז"ל סוד הקדים הוא
ול נקבה תסובב נגר ושם
כ"י קודם הס הוי"ה מחמת
ו יתקן ועתה יגדל נא כ"ח
אדני שבהו הוי"ה הס
י"ה בסוד אדהנויה
לידוע ולחרתי בלבי הס הזה
חסר קטן מנין כ"ח לו"ח
ושם ועתה יגדל נא כ"ח לתלני
ולילה כלחמר דברת לחת קול'
אדי"ה לתלך תפיס וגו' המור על

אוג' זאגט האלב קדיש אוג' רער נאך זאגט ראש קהל
יחברך ויול רער חזן זאגט ברכו •

בָּרְכוּ יתברך וישתבח
אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ : ויתפאר
וחקהל עונין ויתרומם ויתנשא שמו
של מלך מלכי המלכים
בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ הקדו' ברוך הוא שהוא
לְעוֹלָם וָעֶד : ראשון והוא אחרון
ומבלעדיו אין אלהים
סולו לרוכב בערבות
ביה שמו ועלזו לפניו •
ושמו מרומם על כל ברכה ותהלה • ברוך שם כבוד
מלכותו לעולם ועד • יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא
חוֹשֶׁךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת
הַכֹּל : הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים
עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל
יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית : מָה
רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ

עולם כי מי עולמים מוסב למעלה על מעתה ועד עולם
שהרי ברוך לעתה ה' לעל מלך גדול בתשבחות לעל הגדולות
עד מי העולמים ברכה לעתה היה ולעפי שהוא מלך גדול ומי
עולמים ושליט בעולמו לכן מפקשים ומתחנני שיתגדל המבורך וכו'
ויתקדש שמו הגדול בעולם שברא כרעותו וזכו אף החזן אומר
ויתקדש ויתנדל וכו' ברוך ה' — המבורך — לעולם ועד —
מלכות ניתתבח נגד ה' פעמים ברוך אתה ה'
מלך מכבוד שלמר ט"ה ג' אמ"ה יוצר
גדולות ניתתבח נגד ג' עתה אור ואם מעה
ידעתי כי גדול ה' מכל אלהים : ואמר אשר
(הגה"ה) נספר לומר מכבוד בדברו מעריב
גדול העונה לפון יותר מן ערבים וזכר
המברך ול"ל הרקדם פ' בשלח אור ונם סיום
מטעם כי הוא פותח המקור יוצר המאורות
מרחשיתו לכסמיט ברכה לל יצא אבל אם
הוא מדריכה להתפלל וכוונת לא אמר יוצר
מעבדן מגלה מקור ברכת אור או לא
העונה לפון כי העונה לפון יתן טיב יוצר
קונע מקשבתו לשמי המלך פי המאורות לא
נפנים ומקדש לא היו עוסי יצא • אם אמר
לפון לפי שהוא יוזכירנו בפס חושך אשר יוצר ובורא
בכתבו ומפרשי לחות שהוא סיום ברבריו ערבים וגם
מקור הברכה לכל בעולם ברבו"ן, לא יצא
הה אם לא אמר חפילה

דיני תפלה

רק יוצר אור אם סיי ערבים ערבים לא יצא אבל אם סיים יוצר המאורו כיון שפרטח יוצ אור אע"פ שהפסיק - בשערי ערבי קדיש וכו' כשאומר כך יכוון - בפתיחתו כאלו עלתה נשמתו בעולם חשלאכים - וישתתף עמהם בקדוש ובן יכלול - עצמו עם הישרשים ועם אופנים וחיות הקודש

בכיוצ סוברים לעכות לחן כלי לפתוח מקור ברכה למלא היינו :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור וכורא חושך ועושה שלום ובורא את הכל : והמאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים וברחמי רחמים אתה מאיר ומהדר לכבוד משפחות אדמה לשבח קדושיך על שבחי יוצרי כבודך ולמאורי אור שעשית יפארוך סלה : תתברך צורנו מלכנו וגואלנו בורא קדושים ישתבח שמך לעד מלכנו : יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלהים חיים ומלך עולם : כלם אהובים כלם ברורים כלם גבורים וכלם עושים באימה וביראה רצון קונם : וכלם פותחים את פיהם בקדשה ובטהרה בשירה ובזמרה ומברכים ומשבחים

מלאה הארץ קנינך (הגה"ה) ברוך אתה לדעת כי ע"י פתילותם נמצא העולם שלם וכן הוא שנמצא בכל הנאצלות בין בעולם המלאכי' או הנגלים

מתשוב' הנברא' לעוכת בן לדם קודם שיחשב' כי אם זה בקדם תרע"ן דהיכל' שהוא כתר עליון בהתר"י ז"ל ספרשת תשובה כל השנות כוונתם לפי מי שלה ואפשר כי הפתיחת מדני במקומן הכתוב בי"ס :

מלא הארץ קנינך מלא כל ע"ב ע"ק ע"ב ס"ג ב"ן ס"ג ב"ן ס"ג ב"ן

וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים: אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה: וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה: לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ בְּשָׂפָה בְּרוּרָה וּבְנָעִימָה: קְדוּשָׁה כְּלָם כְּאֶחָד: עוֹנִים וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וְהָאוֹפַנִּים וְחֵיוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים: לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים:

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ: לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ: וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ: כִּי הוּא לְבַדּוֹ: פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת: עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת: בַּעַל מִלְחָמוֹת: זוֹרֵעַ צְדָקוֹת: מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת: בּוֹרֵא רְפוּאוֹת: נוֹרָא תְהִלּוֹת: אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת: הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה

(פנה"ס) לברו מאז

כַּמַּעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר לְעוֹשֵׂה
אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אוֹר
חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה
כֻּלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
חֶמְלָה גְּדוֹלָה וְיִתֵּרָה
חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר
אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי
חַיִּים כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ אָבִינוּ אָב
הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ: וְתֵן
בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וְלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמוֹעַ
לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת
ולקיים

לְמִקְטֹרֶת הַמְּסֻקָּם לְהַסְטִין: אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה הֵכִין
סִדְּרֵי עוֹלָם לְעוֹלָמָיו אֲדוֹן לְהוֹדִיעַ כִּי הוּא
מְקוֹר חַיֵּיהֶם שְׁמֵיִם וְאֶרֶץ וְתוֹלְדוֹתֵיהֶם אֵלֶּה נֶאְצָלוּ
שִׁית בֵּה כ"ב אוֹתִיּוֹת שֶׁל אל"ף בי"ת שֶׁנִּתְחַקְּקוּ
בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חִקּוֹת שָׁמַיִם

גבורות מחל"ם. גבו"ת. עושה רשות בני. ותשב"י
כוכ"ב. נע"ח. בעל מלחמות. נל"ע. בקורא
שבכתב ובע"פ: זורע צדקות. ומ"ם ל'. התפלות
להכנסת הקליפות. מנחמי ישועת. שבת י'. ביב"ם.

תפלה

צריכין אנו ואין לנו אמתי לו מכבי שפתי
לזרז באותן יום תחילת בריאת עולם שבת
אנשים שמרי עושה חור כשלחה ובבריאת
קולם ביחד עולם גילגל הקדוש ברוך הוא
קרם החזן ובבלבלין כ"ב לותיות וברא בהם את
בעול כדמסורים בספר יצירה.
החזן עם טוב יהי כבוד לשמו פיהם בב"ה
הקהל שלא שפה הם קושי.
יפה הם וראוי לנעזר ברוך שם כבוד מלכותו
בחם בנזיפה: שכקרת כל הנקר בשמי ולכבודי
ברחתיו יצרתיו אף עשיתיו
כלומר שהוא יתכבד עם
בריותיו וכל הנזכר בכבוד לשמו
גם הפור נקרא טוב שבאמר
ויראו לשלים את הפור כי טוב.

והביאנו

לשלו מארבע מקומות הארץ
כשאומר כן יהיה הקבוצת
של השלוח שעל כתפיו
ויפלו לפשה.

העם שמוחל ח' י"ל. רומזי שדי תמיד מספרים וכולו כך עושים המלאכים ערב ובקר תמיד ותעם לשון בוקר בשמי
מספרים כבוד אל או פירוש קדושים רומזי שדי כלומר מלאכים הפכיניים המקודשים יותר משאר מלאכים לפ שרואין
מקור שדי בשם הקדוש המיוחד. לומזי שדי ע"ם הללוהו נזכרוזים בקול שדי. על שבח מעשה ידיך דכתיב ורוח
מלאכים את הפור כי טוב ולומזי נד"ר כורלין מסבתן ומי יוגנן. כורח קדושים אלו המלאכים שבאמר ושמעש אחל
קדוש. יוצר מסרתים ואשר מסרתיו תקנו לומר כן משום דתחרינן בפרק לין כורלין כל יומא לירדו מלאכי השרת מכח
דיבור שבאמר חדשים לבקרים וב"ם יוצר מסרתים לותם המתחדשים בכל יום ואשר מסרתיו מעולם בגון מרכבת ובריאת
כולם עומדים לפניך וב"ם ומשמישים פירשה יחד מלאכים הרמשים והנפרשים בכל יום לומרים בקול גדול ואמר

כי בנו

בחרת בנו כיון שמלך לחד יש בידו שבע מלאכים ומכם הם המלאכים ושולחם אל יחתרו שידעתם. דברי מלאכים חיים
לומר כל דבר שיצא מפי הב"ה בשרת בשמלאך הוא כמו שהוא בדבריו הם חיים. ומלך עולם מולך על עולם ועד כלם
מלאכים שלין ביניהם קנאה ושנאה כולם כרוזים לשון ברו לכם הים שמואל ח' י"ז כלומר שהם מכלים נפרדים
כולם גיבורים שבאמר גבורי כח עושה דברו. פותחים את פיהם לומר כן בלשון בני אדם כדי לשבר את האזן בתוספת
וכשהם כי כמו שהם קדושים ושהורים כך הם הדברים ומספר היכולת כשהוא את לשון בני אדם.
ביות כתות שורות וכו' ומשבילין ב"ם בשבחי שם ובתלי שם. ויהין שלא וכו ושם ב פעמים טובלין וזהו בקדושה ובשרה
ויוסבין כסוריהן ועוגביהם ומכנפין בשמיה ומעריצים וכו'. לזה שבאמר וקרא זה אל זה ומתרגמין ומקבלין דין
מדין ונותנין רשות זה לזה הגדול נותן רשות לקטן ורבי מתלקין לב' כתות וכל כת מוחלת לחבירתה באמר קדוש
ומשיבה כך באמר קדוש וכת מלישית מומרת קדוש ה' צבאות ומתחילין כולם קדוש קדוש קדוש לכך באמר ג' פעמים קדוש
קדוש קדוש. בספר כרוזה בלשון המקודר בספר כרוזה בגימטריא לשון קדש וע"ם בספרות ודעת שפתי
כרוז מולנו ובכשיחה קדושה כי ובנעימת קול קדושה ושבוחה ומפי שקרא בספר כרוזה קרא ג' פעמים קדוש כולה

ולקיים: את כל דברי תלמוד
תורתך באהבה: והאר עינינו
בתורתך: ודבק לבנו במצותיך:
ויחד לבבנו לאהבה וליראה את
שמך: ולא נבוש לעולם ועד:
כי בשם קדשך הגדול והנורא
בטחנו נגילה ונשמחה בישועתיך:
והביאנו לשלום מארבע כנפות
הארץ ותוליכנו קוממיות לארצנו:
כי אל פועל ישועות אתה ובנו
בחרת מכל עם ולשון: וקרבתנו
לשמך הגדול סלה באמת
להודות לך וליחדך באהבה ברוך
אתה ה' הבוחר בעמו ישראל
באהבה:

לשם

לשמך

לאל

להודות

וקרבתנו

אהבה

תפלה

לשם

קריאת שמע לכתין שכנון דבר מתוך דבר בכלב' לשמוע דבכתי תורה. ולסכיל לשלים בתורה. ולשמור ולעשות את התור' ולקיים את כל מכותיה. את כל דברי תלמוד תורתיך ד' למידות כתן נגד ד' יסודות ביוסדים לעבי הכמים ול' תלות בתלמידים וכנגד ד"פ שקורין בתור' כשבוע בג' ובה' כשבת שחרית ומנחה נגילה וכשמחה ביושעתיך ר' ישועות עד ק"ס נגד ד' גליות

שמע ישראל וגו'. סיושיעכו מהרה. ויש בברכה זו ק' תיבות נגד ק' ברכות וכנגד ק' לותיות עם הקדיפה בפסוק ועתה ישראל מה יי' שלך מעמך ותקנו לומר בברכה זו ללמוד ולמד לשמור וכו' מכני ספרסיות של ק"ס גם כן מלברים מעכין לך תיקנו ברכה זו לפניה:

כתב הלבוש אותן המאחר ק"ש בשכיל ציצי' ותפילין שוגים הם כי לעשיים יעבר זמן ק"ש אבל זמן סוגיא — ומרתין כדי שלא יעבר זמן ק"ש. ביתי חורף יש למהר לקרות ק"ש כי רבים היום שהוא זמן ק"ש הוא קצר. הקורא ק"ש ולא כיון לבו בפסוק ראשון לא יצא יקרא ק"ש באים וכירא. וברחמי בק"ש יש רמ"ה ה' היבות וכרי להשלים רמ"ח כנגד רמ"ח אברים של אדם שוטע מחזן ה' אלהיכם אמת להשלים רמח ואם קורא ק"ש ביחיד וכוין בט"ו ווין שבאמת וציוה שיעולים צ'הם כנגד ג' שמות הויה שכל שם עולה ק"ו ור' אותיות הם לפר הרי צ'. ועוד ט"ו ווין הם צ' עם קריאתן הם צ"א כמנין אמן והוא כמנין השם בקריאתו ובכתיבתו והוא כאלו אמר ה' אלהיכם אמת. יעוד שמעתי ואצאתי כי אמת הוא חותמו של הקב"ה שאלף הוא ראש אלף בית ומם באמצע אלף בית ותיו הוא סוף לרמז שהקב"ה הוא ראשון והוא אחרון והוא אמצעי ובכל דור ודור אין אלתים והוא כאלו כוונה ראשון ואחרון ואמצעי. מיתה צואה מאמרו' אמת צריך להרחיק סמנה מקום שכלה הריח אפי' אדם שאינו טריח צריך להרחיק אם היינה צואה מלפניו צריך להרחיק מלא עיניו ואפילו בלילה צריך להרחיק כאלו היה ביום מלא עיניו ואפי' סומא צריך להרחיק. צואה בצרי דינו כאלו היתה מאחריו. היתה צואה בסקו גבוה עשרה או נסור עשרה או שחיתה בבית אחר ואפי' הפתח פתוח בחדר אחר אם אין לה ריח זוהי רואה אותה בלילה או מעצים עיניו כ' מותר. צואה שאר בהמה חיה ועוף בחם עורות מרחיקים מהם כמו מצואת אדם ואם לא נתן בהם עורות אם אין בהם ריח רק מורה לקרות כנגדם כמו כאשר צואה צואת חמור חבא בן תרדף וקיא רמה וצואת דישון ונבלה מוסרחת דינו כצואת אדם. תהולך שרוך אע"פ שרואה בהמה כנגדו אם אין

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך:

ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפות בין עיניך: וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך: ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם: וחרה אף יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יהוה נתן לכם: ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטטפות בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך: למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבתיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יהוה אל משה: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יהוה ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם: אמת

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו אכוין את פסוק **שמע** ישראל על פי התורה אשר קבלנו בערל מה איש מפי איש ער משה רבינו ע"ה נביאינו הנאמינים שאמר פרשה זו לשון יחיד אשר בכל יחיד ויחיד יקבל עליו עול מלכות שמים שהוא בר"ח **שמע** כפי אומר דעתינו ושכלנו ולבו תהם באמונת האל מאיזה עולם שיצא:

יחיד מתחיל **אל מלך נאמן**

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך:

ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפות בין עיניך: וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך: ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם: וחרה אף יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יהוה נתן לכם: ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטטפות בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך: למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבתיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

שמע פירוש מלמון בסכ' ושמע שהוא לשון הבנה. כי כל לות ולות בפסו' זה תולה בו ייחוד וקיום שמו הגדול ב"ה שזכינו בו יותר מכל המלאכים לקדש שמו ת"ת תיבות ושם ת"ת ג' תיבות כנודע. בתחילה לודיעך כי בני"ן נכתב בג' ווין כזה **ש** קעולה ת' שהוא ת' חיות על כל העולמות. והוא כתן תי' לכל חיים **מ** נכתבת כ"ף ו' הוא בסס הוי"ה המורה על הי"ה שהוא הוי"ה כמנין אלהי"ם נכתבת בה' ו' **ע** נכתבת בי' ל' בלע"ת בסוכה מורה שהוא בי' ל' הגדולה בי' ל' החוק' בי' ל' רמ"ח של רמ"ח תיבות של ק"ש ו' ל' כנגדן בי' ל' הכוונה בי' ל' הכתבים בלכתב שהי' בלי' חסר בלכתב שהי' מלא:

ידות ה"פ י"ל עולה מכנין ע'. ע' פנים לתורה בתי' ט"ו כילוע **ה** הי היט היטב זה סוד של שמע לרמוז: **שנית יהוה עב סג מה בן י יה יהו יהוה** וכל בס מילוי שלו עשר של עשר וחסר ידות הכ"ל עשלה בכוון כאן **שמע** ולמה נתנה התורה בשבעי' לשון משום מלכות מקבלת מחמת כג' ווין של בני"ן הכל סהוא בס ס"ן עולה שבעי' לו ה' פעמים י"ד עולה שבעים

קריאת שמע

הרוח בא לו
אדנ' הושיע
למעוך להרוס
בחצו' בסמוך
לעיר ובעיר
שיש שם
חמורי' חושש
שמא מחמור
הוא בא
וכן אסורי'
לקרות פנגד
מי רגלים של
חמור הבא מן
הדרך ונגד
צוא' הרגלי
שקורי' ענגלש
האן ובקצת
מקומות קורין
אורינ"ל קלקוש
האן וכן אסור
לקרות נגד
מלמע' לעומ' הרגלים אש
מאכלין אות
שעורים
צוא' הרגלים בניא
ההולכי בניא
רגם כצואת
בהמה והיוצ
חוץ אבל שלהם
יש להם סרהון
ודינו כצואת
אדם אסור
לקרות כנגד
אשפת שרוף
רע ויצא
ממנו רוח רע
מהמת האסור
ערות עדות
שיכלה הריח
ואם ויצא

ואהבת

ואל עם יוד הא ואו טולה מבעים · או חגת נהים כל אחד עשר עולה מבעים הרי ויכון שמע פוח לותיות שם ע מהסם כוי"ס ע' לשון סלותיה ישראל תשריטו מזכיכו לקדות את מחנו בסם האל הידועה סיסרא זוט' מקבל הקרתו מכל עשר ספירו' זתבונה כתב · כי אהיה מלך ביודע בריבוע אלף אלף הי אלף הי יוד הי עולה שוה וכו כדי להסתי' המקופין מלוסם המלוי ומלוי דמלוי חל חב דו"ק מהות הקדת וכן אהיה אלף הי יוד הי אלף למד פא הי יוד יוד ויו דלת הי יוד סם ע"ק לותיות כמנין אלי הנותר סיסרא כדי להסתיר המקופין על דעת דזא ונכינו כזה להיות יש"ר נק"ל יותר מכל ע' לותיות מהמת קבלת התורה שלו הכתוב בע' לשון נתך כיטב ביורדן וכתב בע' בסל"ר כמנין יר"דן וכן סיהת פרדת מסכת כידוע :

יהוה אלהינו יהוה

יוד הי ויו הי — יוד הי ויו הי
אבא מקבל ע"ב — אבא מקבלת דעת מוצ
מן ד' דק"ת כל"ג — ע"פ מן ה' דק"ת עליון הטוב
אוא היא

המקבלת מן דהיינו הרי לפניך ג' שמות כ"ה זעיר ונוקביה מקבלים הע"ב מן ס' דק"ת ומילוי ס"ג יאי כידוע

זעיר

פתחרו מותר בהברת תורה אבל ק"ש אסור לקרות : מי שאינו יכול לעמוד עצמו מלהתפלל עד שיגמור ק"ש ותפלה ולא יתפלל מכח שיתפלל בגוף שאינו נקי ואם עבר וזמן תפלה יתפלל מנחה שתים ואם יראה עצמו שיכול לעמוד עצמו בשעת ק"ש ותפלה יניח הטוליז בין אהבה לשמע ישראל ומכרך עליהן ונטילת ידים · שאוסר בידיו בי שמחתי קטן שהגיע לכלל שאהבה כיוצא בו אוכל כזית דגן בכדי שיכול גרול לאכול אכילות פרס מהחיקין מצואתו או מן מי הגלים שלו וכל חמשה מינים קרי דגן אפילו תבשיל ודיוסא אבל צואתם מסרסת אסור כי"ד משמע טוב להרחיק מצואתו אפי בן ח' ימים ויכתב מהרש"ל ומג"א דאין נכון לקרות כלל אצל חיגוק טפני שאין נקי מצואה בגופו : הוה קורא וראה צואה בגדו ולך כדי שיזרקנה אחריו א' אמות ואם אי אפשר בגון שיש לפניו נחר או דבר אחר המעכב ילך בדי שיגיחנה לצדדין ואינו צריך לחזור אלא למקום שפסק אם היה במקום שיש לחת על לכו שיש שם צואה צריך לחזור לראש צואה ובשה בעת הקור שהיא נקרשת כאבן ע"ג אסור לקרות בגדה שתרי אין נפרכת כצואה יבשה · צואה רטובה אם נפרכת ע"י גלילה בדיה כיוצא לקרות ש"ע כנגדה מי רגלים כשהוא בקרקע

וְשִׁבְעָת׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְחָרָה אַף־יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ

זיוג זן חב חג

יוד כי ויו · יוד כי ואו · יוד
הא ו הא יוד כא ואו כא תלף כי
יוד כא ואו כא תלף לנת נון יוד

סקילה שריפה הרג חנק

כפם רוח כשמ

זכן יתפור לת כפגו ורוחו
וכשמתו על קלוסת שמו לקדב
יפר"ל זוטל עם זיווג זן
כפם הגדול יאהדונהי
לזיווג אוא כילוש זהו זיווג
זן"ן ואו"ן · מילוי דלתל לף
ית לד עני' ג"פ יבק
אבגיתצ מה ארני זיווג
זן"ן כפם יאהדונהי ויעלו
זן"ן לנוכך מ"ן ומ"ל עם נרנ
שלו מפם סג כמעשית עתיק
מייל"י כמלוי שלו זיווג אוא
כפם יאהוויהה וירל
טיפס מהחילום אוא ותעש
בחינת כלי והטיפס הוא פם
ע"ב כי זה כפם יורד מדעת
לתל"ת ליסו לתל"ת ומם ליסו
לתחת ומפם לז"ת וכעשים
חב חג לת"ב דז"ת ·

זיווג אוא"ת בזיווג וז"ן

סכעלם מן שמע יסין
עילה קסא ונעל מן תת
לף י"ת ל"ן עול הור
אהיה שדי
בלוש

קריאת שמע ואהבת

בקרק אם היו מרשיבין היה אסור לקרות כנגד בית כסא ישן אפילו פיגרה ממנה הצואה, ואם יש בה מחיצות שאין הצואה נראת כלל ואין מגיע לו ריח רע מותר אע"פ שיש בה צואה, וכל מי שיש בידו כסא בחדרו חדר מיוחד אין לקרות ק"ש או להתפלל בחדר כל שבידו הכסא לפניו כמלא עיניו, והיוצא בבית הכסא שאין בו חפיר והצואה מונחת ע"ג קרקע בני אר' שיש להם ספסל נקוב ונפגם עליהם כתב בש"ע בס"ק משמע שאסור לקרות ק"ש כנגדו על כן יש ליזהר באותן בתים ש"ש בתוכם כסאות קטנים נקבים לצורך ילדים שבבית שיהיו מכוסים בשעת ק"ש ותפל"ת אע"פ שאין בתם צואה או שוציאם מן החדר כל מי שקורא במקו' שאין קורין חוזר וקורא · מרחץ חדש שלא רחצו בו מעולם מותר לקרו' בו ובישן בבית החיצון שכל העוברי' שם לבושים מותר באמציע שמקצתם עומדים ערומים ומקצתן עומדי' לבושים יש שם שאילות שלום אבל לא ק"ש ותפלה ומותר להרהר שם בדברי תורה ובמניעי אפי' שאילות שלום אסור ובאקו' לעגות אמן בבית המרחץ · לא ילך אדם בסנדאות המוסגרי' ויקרא ק"ש אפי' מניח ידיו על פיו ואפי' בבר החחיל קורס שכא למבוי זה שהוא פתוח ויש יוצא משם אם יכול להמתין עד שיהא מבוי זה סתום ויקרא ק"ש אפי' מניח ידיו על פיו ואפי' בבר החחיל קורס צואה או מי רגלים שאלא וחתב בהם השבונותיו וחשבוני הבית ובשבת שאסור לחשוב בהם חשבונות נאה ובעזרי' שלה · ובמקו' שמותר להרהר בד"ת מותר לסתום בין בלא מעם לדבר · סום מרחים או סום שרה ששורין בהם פשתן או קנבוס צריך להתרחק מהם כמו מצואה · גרף של רעי ועכים של פרגלים של חרס או של עץ צריך להתרחק מהם כמו בן הצואה, אפי' הוטל בהם מים ובשל מחכות מותר ובט"ז אוסר בשל זכוכית או של חרס מצואה אפי' חרסונים יפת ואפי' כפאם על פיהם אסור · מותר לקרות ק"ש בבית שיש בה צואה ומי רגלים או גרף ועכים כיון שהרחיק מהם כשיעור וכן אם כפה עליו אע"פ שהם עמו בבית מותר שהם כקבורים ואם העבירם תחת המטה שאין ברגלה ג' טפחים גבוה מן הארץ הוי כלבוד ושרי · המלוין את הפת שאין לסטה צריך להם אע"פ שפטורים מתפלה חייבים בק"ש · נשים ועבדים פטורים מק"ש ומחייבי בתפלה וקטנים שהגיעו לחינוך חייבי'

זעיר
א זן
ח מזוג ד
יוד כא ואו כא תלף לנת נון יוד

בגימטריא כזה

ח	ב	ח	ג
יוד הי ויו	יוד הי ואו	יוד הא ואו	יוד הא ויו
אלף הי יוד	אלף הי יוד	אלף הא יוד	אלף הא יוד

	מוחין	חבד	רוא
ד	ע	ת	
אלף	הי	ויו	הי
ח	ב	ח	ג
יהו	יהו	יהו	יהו
ד' יהו בחגין		מקום	
נוק ה האחרונה			
ח	ב	ח	ג
א	א	א	א

תהיה דיודין • תהיה דאלפין • תהיה
דהיכן והוא ד דאחד כלומר מד' אלפין

ואו אלף למד פה הי יוד יוד ויו יוד הי יוד

ק"ס תקון ד' אמות עב
סג מה בן העולם רל"ב
אלו"ן דגדלות חותן המוחין
דקטנות שהם שבי' ושם שהי"ה
וכלל גימטרי' רומח להרוג
גו המזיקין י"ק יהו יהוה • יוד
הא יוד הא ויו יוד הא ויו הא
גימטרי' רי"ו ברוך שם
כבוד מלכותו ע"י רי"ו
אלו וע"י רי"ו הכ"ל של יהו"ה
שהיו ה' יחודו הקליפו ותכוין
להמתיק רי"ו זה מחבד
ול"ת

בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ
וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת
בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם
וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְיָ לַאֲבוֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי
הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת
על

ס"ס מתקיל בו"ו ומסיים בם' רמז לס"ג וקוף מלתו
על מכדכם מסד ג' ע"ב: ונתתי מטר תלולו וסופו
כ"ו ו' תיבות רמז לי' הנזכרים: וחרה אף יש בו
כ"ד תיבות נגד כ"ד שעות היום והלילה פ"ו אותיות ג'
אלהים הוק מדתיהדין יאלוה בכם ויכפך הרחמים לבין
וחרה אף ס' ואז מדת הרחמים ומתקיל בו' ומסיי' בם'
סם של מ"ו וקוף חוקם של סם ס"ג:

ושמתם את לרבות טעמי מצות וסודי כתורה
ומעשה ברחשית וקדקוקי סופרים
אלה ל"ו מסכתות כלה כ"ה דברי כתם ה' כלה ל"ו טעמי
עלוות ט' על ט' חלקו ויהיו ל"ו טעמים ושברו' כתר'
בט' קדים סם ל"ו לונין: ולמדתם י"ב תיבות י"ב
שעות יום ולילה י"ב תהיים נ"ד אותיות ימלך מדן
למעלותם של מדות כולו דין:

ועשו להם ציצית לשון ויקחו ציצית לשון שלריך
להמריך חוטי הציצית זה מזה:

הכנף פתיל דרשו חז"ל פעמים חין ככף בעינן
דהיינו שלר חיוים ושמר ופתיון
שפי' אלף במיל' פותרין וזהו פתיל שכל' שמר' הוא:

וראיתם אותו כי המקיים מלות ציצית זוכה ומקבל
פני השכינה ומלוה להסתכל בציצית בשע'
ק"ס ויכוין בד' ציצית שלבינו שיש בהם י' קשרים עולה
רמז להוויות וגם יש בהם י' חוטים ועשרה קשרים עולה
כ"ו כשם הוי' כ"ה:

וזכרתם את כל מלות ה'
כי ציצית עולה
ת"ר וה' קשרים וח' חוטין עולה
תרי"ג כאלו תרי"ג מלות וה'
קשרים בכל לד שפוכה נגד ה'
חומשי תורה:

אחרי לבבכם זה המינים
ואחרי עיניכם זה
הזנות:

תזכרו לשון יראה
תזכרו עולה יקל
נרמה

מי שרוצה לאחרים אינו
פוסק לק"ש
ולהפלה"מ
קודם ק"ש
פסוק ראשון
ואפילו השע'
עוברת ויש לו
שהות עדיין
לקרות ק"ש
ולהפלה אינו
פוסק כלל
ישמי שנחבר
שאם אומר
וקורא ק"ש
ביחיד יאמר
אל מלך נאמן
ובזה משלים
מנין רמ"ח •
וכשקורא בצבור
ענה אמן אחר
הברוך בעמוד
ישראל
באהבה
נוהגין לקרות
ק"ש פסוק
ראשון בקול
רם ובן הש"ץ
יגביה קולו
נוהגין ליתן
על פניהם את
ידו בפסוק
ראשון כדי
שלא יסתכל
בדבר אחר •
צריך להדגיש
יוד של
ישראל • צריך
להשוה באלף
של אחד שהוא
יחיד ויחוד
יבחי' יצריך
כדי שימליך
הקב"ה בארץ
ובשבעה

ניקועים ובדולח של אחד שהוא טושל בארבע רוחות העולם ולא יצריך יותר מזה ויש נוהגין להעות הראש מעלה ומטה ולארבע רוחות העולם כפי
המסורת • ידיני שבדולח של אחד שלא תהא נראה כקורא בריש ח' ובספר של"ה וכן בשאר פוסקים קוראים הגר על המדינים ויותר מדאי ונראה
מאלו הה' לת נקודה בשוא • אסור לומר שמע שמע ב' פעמים בין שכופל בהתיבות של הפסוק ראשון או כופל הפסוק ראשון ב' פעמים •
פעם בין אחד ל ב ש"ת חמ • צריך לומר בשב"ש בהשאי ובלבד שישמיע לאזנו • ואהבת את ה' צריך להפסיק בין לעולם ועד לואהבת •
פסוק

קריאת שמע

פסוק ראשון לשלש חלקי שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אפילו אמר ד' אחיר כבר ק"ש אם מגיע הצבור צריך לחזור ולומר חפסו ראשון היום על לבבכם צריך להפסיק בין היום לעל לבבכם. ובין היום לאהבה צריך ליתן ריוח בין עין לבבכם וכן בין כל תיבה שמפיימת כלמד והתיבה שאחריה מתחלת בלמד. וכן בישאר תיבות שהתיבה שלאחריו מתחלת כמו הראשונה וכן בכל תיבה שמתחלת באלף ותיבה שלפניה מפיימת כמו כגון ולשרתם אותם. וכן צריך להפסיק בין ואהבת לבין למהרה כישאומר

כל אני ה' אלהיכם כ"פעמים נתתן לכי לשלם לשמי שלא תהא לקיים מצות עשה ותקנו חז"ל שכתב חזור בשלש תיבות ה' אלהיכם אמת ודיין לשלם לשמי שלא תהא לקיים מצות עשה ותקנו חז"ל שכתב חזור בשלש תיבות ה' אלהיכם אמת ויציב ואמרו בכל יום בתמיד של שחר ובתמיד של בין הערבים

סוד אמת ויציב לודיעך לנכון מה שלקחתי ומברתי לפלק"ח וכו' אחר שכוונתיכו לזווג העליון על ע"ס להיות השפע יורד מכתר לחכמה בלי שום הפסק תכוין בזה השם אדני הנקרא כלה מעוטרת בך"ל מיכו קשורין בסו"ך ירוסי אדני והת"ת הנקרא תתן בשפע זה ון למטה ס"ו ות"ו תיבו' המתילין בזו"ו עד הדבר הרי ט"ז שלו ט"ז עשרות שעטרה מדת אהיה להכלה ובאיש אל מוח המקום ג' שם בכנד ג' כוחות הנאצלי' מ"ם והוא סוד קיץ ו"ב שבאתריס בכנד י"ב מעיינות על דמיוס שבכתר ונקראים בלשון זוה"ק תלת עסר תיקוני דזיקנא דעתיק קד"ם ובלשון לדמיהו י"ב נהרי לפרסמון והם י"ב שיס בכתר והס בכנד י"ב מדת מה שחשוב בפסוק מי אל כמוך דנו ומסיים במדת כתר שהוא אהיה שנקרא סוף פסוק"ל ולכן מסיים כי חפץ חסד הוא והשם הוא בוכה י"ב נירופיס כנודע ועם השם עלמו נקר' ג"כ אהיה נסו' אהיה אשר אהיה שפירושו אהיה המדת מן אהיה הרים"ו וזלו ט"ז תיבות יש בתוכם ש"ן ווי"ן שהם פרס כמשמעו ט"ו כמנין יה והם עלמם זוין הרי יהו"ה ותקבר ה' של הלבר הרי הויה ונויד שבתגלה זה השם ג"פ

אמת ויציב דרכי זו תיבה כוותיה בדרוך לפי שרוש שמוכה לאחדתיה לברכה שלפני ק"ש ק"ש לפי שהיו הכפ' ונתקנה ע"י ג' פרשיו של ק"ש תחת מלכי עולם מלכינו נגד פרשת רקשובה שהיה קבלת עול מלכות כלל אם לא שהיה קבלת עול מלכות בפרשה ראשונה שהיא שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד שהוא כנגד מלכות שהיא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שניה שהיא והיה אם שמוע שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלישית שהיא ויאמר שהוא כנגד תפארת שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה רביעית שהיא ויאמר שהוא כנגד נצח שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמישית שהיא ויאמר שהוא כנגד הוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ששית שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שביעית שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמינית שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשיעית שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה עשירית שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה אחת עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שתים עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלש עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ארבע עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמש עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שש עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שבע עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמונה עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשע עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה עשרים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה עשרים ואחת שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה עשרים ושתים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה עשרים ושלש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה עשרים וארבע שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה עשרים וחמש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה עשרים ושש שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה עשרים ושבע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה עשרים ושמונה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה עשרים ותשע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלשים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלשים ואחת שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלשים ושתים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלשים ושלש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלשים וארבע שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלשים וחמש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלשים ושש שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלשים ושבע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלשים ושמונה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שלשים ותשע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ארבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ארבעים ואחת שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ארבעים ושתים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ארבעים ושלש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ארבעים וארבע שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ארבעים וחמש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ארבעים ושש שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ארבעים ושבע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ארבעים ושמונה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ארבעים ותשע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמישים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמישים ואחת שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמישים ושתים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמישים ושלש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמישים וארבע שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמישים וחמש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמישים ושש שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמישים ושבע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמישים ושמונה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה חמישים ותשע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ששים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ששים ואחת שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ששים ושתים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ששים ושלש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ששים וארבע שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ששים וחמש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ששים ושש שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ששים ושבע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ששים ושמונה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה ששים ותשע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שבעים ואחת שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שבעים ושתים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שבעים ושלש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שבעים וארבע שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שבעים וחמש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שבעים ושש שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שבעים ושבע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שבעים ושמונה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שבעים ותשע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמונים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמונים ואחת שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמונים ושתים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמונים ושלש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמונים וארבע שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמונים וחמש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמונים ושש שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמונים ושבע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמונים ושמונה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה שמונים ותשע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשעים ואחת שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשעים ושתים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשעים ושלש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשעים וארבע שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשעים וחמש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשעים ושש שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשעים ושבע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשעים ושמונה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה תשעים ותשע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ואחת שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושתים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושלש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וארבע שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וחמש שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושש שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושבע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושמונה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ותשע שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ועשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ואחת עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושתים עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושלש עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וארבע עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וחמש עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושש עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושבע עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושמונה עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ותשע עשרה שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ועשרים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ואחת עשרים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושתים עשרים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושלש עשרים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וארבע עשרים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וחמש עשרים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושש עשרים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושבע עשרים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושמונה עשרים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ותשע עשרים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושלשים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ואחת ושלשים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושתים ושלשים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושלש ושלשים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וארבע ושלשים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וחמש ושלשים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושש ושלשים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושבע ושלשים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושמונה ושלשים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ותשע ושלשים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וארבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ואחת וארבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושתים וארבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושלש וארבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וארבע וארבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וחמש וארבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושש וארבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושבע וארבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושמונה וארבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ותשע וארבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וחמישים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ואחת וחמישים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושתים וחמישים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושלש וחמישים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וארבע וחמישים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וחמש וחמישים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושש וחמישים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושבע וחמישים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושמונה וחמישים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ותשע וחמישים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושישים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ואחת ושישים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושתים ושישים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושלש ושישים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וארבע ושישים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וחמש ושישים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושש ושישים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושבע ושישים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושמונה ושישים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ותשע ושישים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ואחת ושבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושתים ושבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושלש ושבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וארבע ושבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וחמש ושבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושש ושבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושבע ושבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושמונה ושבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ותשע ושבעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושמונים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ואחת ושמונים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושתים ושמונים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושלש ושמונים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וארבע ושמונים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וחמש ושמונים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושש ושמונים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושבע ושמונים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושמונה ושמונים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ותשע ושמונים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ותשעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ואחת ותשעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושתים ותשעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושלש ותשעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וארבע ותשעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה וחמש ותשעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושש ותשעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושבע ותשעים שהיא ויאמר שהוא כנגד מלכות שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ושמונה ותשעים שהיא ויאמר שהוא כנגד יסוד שהוא אחד ולא היה קבלת עול מלכות בפרשה מאה ותשעים ותשע

קריאת שמע ודבריו

נשים ועבדים נכון ללמוד אותם לקבל עול מלכות שמים וכן קטן שהגיע לחינוך הרי עוסק בצרכי צבור והגיע זמן ק"ש רא"פ אלא יגמור עסקיהם ועל כל פנים יקרא פסוק ראשון ובשכ"מ ואח"כ יקרא אם נשאר עת לקרות ומכל מקום יאמר פרשה שיש בה יציאות מצרים אפילו עבר זמן ק"ש אמרה לו מי שהחייב להתאבל עליו אפילו אינו מוטל עליו לקברו פטור מק"ש ותפלה ואפי' רוצה להחמיר עליו ולקרות אינו רשאי ואם יש לו מתעסק אחר והקרוב רוצה להחמיר על עצמו כיוצא ורשאי ואם הלכה כחכמים ואם הלכה כרבי אין לו להחמיר על עצמו אלא אם כן הוא מומחה ויודע טעם כל דבר ודבר ואפילו הכי אין לו לשנות מפני שהעם רגילין בדברים אלו ואין לשנות מנהגם ואם שינה הרי זה משובח ואם הוא מומחה ויודע טעם כל דבר ודבר ומכוין לבו לשמים אין לך מעלה גדולה ממנו ואפילו אם שינה מנהג אבותיו ומנהג כל ישראל ונהג כמנהג בני ארץ אחרת שמנהגם יותר נכון ממנהגנו

(מלכות) :

ואודיעך לנכון סוד סמיכות גאולה לתפילה וקצת מלאתי בס"ד והוספתי נוסף משלי וזהו :

דע כי ג' ספירות העליונות **כח ב** מתאחדו' למעל' ביחוד אלהי ונבחנות הנ"ס כקשרים זה בזה מתאחדות (ביחד עם שם ספירות שתחתי' עד ספירה הנקרא (אל חי) היינו (יסוד) וגם היא בקרקע (גאולה) ומלכות (מלכות) נקרא (אדני) נקרא ג"כ (תפלה) וזה סוד סמיכות (גאולה לתפלה) שקמו מקומיי' להמשי' בשפע ממדת כתר עד יסוד ומשם למלכות וכנ"ל . ונבחנות אלו שני ספירו' ביחוד אלהי אחד מדת (מלכות) הנקר' (אדני) יוצאת על כל המלכו' וידיה בכל מוסג' על כל הנברא' ולפיכך צריכין ישראל בכל יום להתכוין כוונה גדולה להמוך (גאולה לתפלה) אלו שני מדו' להמשיך השפע מלמעלה למטה כשהוא כתבנו לעיל הכוונ' שתחי' ויהיה על גשר ישראל ומיד מתחיל (אדני) שהיא תפלתן וזה סוד שתמרינן בגמרא על ר' יוסי שהיה משתמש שמשך גאולה' לתפלה כי דבר גדול הוא לכוין כל הי' ספירות להיות ד' דהיינו שיסמיך (אל חי) הי הנקרא יסוד ומשם למלכות הנקר' תפל' וסימן שמוכיח לעולם עשויים בתחתי ויפר :

וּפוֹרֵחַ עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו : תְּהִלּוֹת לָאֵל עֶלְיוֹן בָּרוּךְ הוּא וּמְבוֹרָךְ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם : מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא : שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ : יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד : צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כְנֻאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל גּוֹאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל : אדני

קריאת שמע

ויהי יהוה וזהו שפתקנו וימליך מלכותיה לאחר שתאחר יתגדל ויתקדש שמיה רבה כלומר שם י"ה רבתי ר"ל גו"ל להוסיף עליו אות ס"ת לאחר את האותיות ועוכין הקבל לתן כוח קבלת דברים על מה שתאחר לאחר :

שמע יכוין בשם סגדול מלבו לפטר מס"ן והא"ק שמיה רבא ונומר : שמיה שם י"ה שהוא בניקוד אבל בידיו לא הוי כשוו"ו אב"ה אבל מכתראשו לא מיקרי כפוי הראש . אם לבו למעלה ממים אפילו צלולים מופר ובעכורי' ואין ריח רע ואין אבריו נראין בהם פוחר אפ"מחבק נופו בזרועותיו : דיינן ליה כהפסקה : אם שאר אבריו נוגעי' בערוה או בערות חברו אסור לקרות ק"ש או להתפלל ויכוכותיו שהערוה שוכבת עליהן צריך להפסיק בנגר או להחזיקן בעגין שלא יגע בהם : היה שלו"ה הגור על פתניו לסמוך מרגניו

רבא יכוין לשם סגדול עם שם קלות ויתכוין לרפקות שברי הכמורות שיוד השפע דרך קו יסר לאד' קדמאה לותיו של השם : ווהו' לעלם לעלמי עלמיא יסוד עם הנלחיים : יתברך מדת המלכות : ישתבח נכתר יתפאר בחכמה : יתרומם בבינה : יתנשא בגדולה : ויתהדר בגבורה : ויתעלה ויתהלל תפארת ויסוד : שמיה דקודשא בוך בריך המלכות הוא לנעץ פומו בתחלתו . וקבלה בתפילת שחרית לבדים לומר כולם בו"ן וכשם שנעשה ו"ן לכוון כיולוד : וזהו שם ק"ן ברכו כי להמשיך הברכה מן הכתר אל הכתרים וזה כשתאחר יהוה יכוין לשם בלתו ונקדו"ה בך ושוכין הקבל כתוך יהוה בניקוד (יהב"ך) :

סוד

וכתב

ולמטה אע"פ שמתניו ולמעלה הוא ערום טהור לקרות ק"ש אבל אסור להתפלל ערשיכסה את לבו : טפח מגולה באשתו בטקו' שדרכה לכסות אסור לקרות ק"ש בנגדה ובאשה אחרת אפילו פחות משפה : ואם אשה קדאת ק"ש הוי טפח מגולה באשה ערוה . שער של אשה שדרכה לכסות אסור אם כנגד ערוה של עכו"ם לקרו' ק"ש בנגדה אפי' היא אשתו . יש ליזהר כשיעור קול בשעת ק"ש שאפילו אחו אבל קול הרגיל בה מותר . היתה עדוה בנגדו והחזיר פניו ממנה או שעצם אסור לקרות . נגד ערוה של בנו ראוי לביאה טהור . ערוה בעששיות אסור לקרות ק"ש בנגדה . היתה עדוה בנגדו והחזיר פניו ממנה או שעצם עיניו או שהוא בלילה או שהוא סומא מותר לקרות . זוהה בעששיות מעכר לקרות אם היא בגומה מכסה בסנדלו אם אין ריחו ברגל . לו ורוקא שאין סדרו נוגע בה . פי חזיר אפי' עולה מן הנהר אסור לקרות ק"ש בנגדה כאלו נרף של רעי . שכבת זרע על בשרו דינו כזוהמא . זוהה באשפה אסור קרא בחקום שיש לחתפלל שיש שם זוהה וזאת מצא זוהמא בתוך בני מעיו או מחוץ פי הטבעת . אסור יוצא מהם ליחה קרוח מקום ש וריחרך אסור לקרות ק"ש ולהתפלל וכל מילי דקדושה וחילן אין אם יוצא מחוך פי הטבעת . אסור לקרות כנגד מי רגלים עד שיהא בהכוכו רביעית מים לא שנא ע"ג קרקע ל' שבכלי בלבר שלא יהא עבי של מי רגלי מחוחלים . וכל מקום שמטיל מים צריך להטיל לתוכו רביעית מים וירגיל אדם את עצמו שיהא לו עביט של מחכת ושיהל לחיכוכו רביעי' מים בכל פעם שישתין ודי כ' מדוחק עד ש"ל ערבי שבת אם הכלי נקי ואינו יוצא שום ריח רע ממנו של ה' . היה קורא ותחחילו מי רגליו שותתין על ברכיו פוסק עד שיכלו תם . וחזור לקרות ואפי' אם נפלו על בגדיו ויש בהם טוח של מנה להטפיח כיון שמצום אבל אם הם מגולין צריך להסי' בגדיו ובשעה עשר שאסור לזות מקומו שתפלל בברכו אפילו הם מגולין . ואם נפלו לארץ מרחיק ד' אמות או ממחין עד שיבלע בקרקע ואם שה' מרי לנפוצות הולה הוזר להאי

תפלה

סוד מעמידה כי"ת ס"ת תיקון הכללי מכון ותיקון סוד תיקון החתן ולפיכך אנו עומדים לכבוד המלך ד' נצחות הכל מה דלתתי מסטרא דדיבור' בעי ליה לאתיקא בקיומי ואנו זקף כשאמר ה' שפתי תפתח וכוין לשם אלהות

ומשערין לפי הקריאה · מי שיש לו אבן ב"מ שאינו יכול לעכב עצמו ומשפש' תמיד מורר לקריאת ק"ש ותפלה -- ושעת השפת מים יפסוק וטוב שיתקן לו בגד או ספוג שיכלוינו בהם תשובת שחרים -- מלובלין :

ברוך אתה ה' גאל ישראל הר"ם בתשוב' הכריע שאין לענות אמן אחר גאל וכן נהגו לעשות ע"פ הקבלה ויראה שיסיים גאל ישראל עם החזן כדי שאין צריך לענות אמן · אם אירע לו אונס שלא חיו לו תפילין או שצי' אם הביאם לו קוד' גאל ישראל יברך על התפילין אבל לא על הציצית אבל מות' להלבישו הטלית · אבל אם הביאם לו אחר גאל ישראל לא יברך על תפילין עד אחר י"ח אבל טליח לא יניח אז · וכיצד עושה מתחין בשירה חשדה כדי לענות · מי שהוא אנוס ולא יכול להתפלל מיד אחר ק"ש ימתין עם אמת ויציב עד שיזכור האונס ואח"כ כשיתפלל יתחיל אשת ויציב וכו' כדי להסמיך גאולה לתפלה · אם לא היה לו תפילין והצבור מתפללין מתחין על התפילין ואין מתפלל עם הצבור · צריך לומר קודם שמנה עשרה גאל ישראל ובתוך שכנה עשר גואל ושרא' ולא כהרבה חזנים שמתחילין · לא יפסיק בשום מסוק בין גאל ישראל לשמנ' עשרה כי אם בפסוק ה' שפתי תפתח : התפלל אחרך שעות עד חצות · יש לו שכר תפלה · זמנה נמשך עד שלש שעותיש ליש היוסדהיינו לעולם השעות לפי הזמן כיום ארוך השעות ארוכות ובחורף השעות קצרות כי לעולם חשבינן ב' שעות ליום וי"ב ללילה · אסור להקדים לפתח חברו ליתן לו שלום כשיגיע זמן תפלה אפי' מצא חברו בשוק לא יאמר אלא אשראי כמו שכ' הטור סי' צ"ב · יש להחמיר שלא לחתעסק בצרכיו או בלילך בדרך אפילו אמר קצת ברכו אלא יתפלל מקודם ל' ברכות · טיט מותר לשתות קודם התפלה אבל קש צונק אסור בספר טוב ארץ כתב בשם הזוהר שאפילו עומד בחצות לילה אסור למעט קודם שיתפלל לא יעבור על מקום גבוה ג' ויתפלל אפ"כ הוא ש"ץ ובוונתו להשמיע לצבור אז מותר אם הוא גבוה ג' ורחב ד' אמות עלר' אמות וכן אם הוא מוקף מחיצות · האומנין יכולין להתפלל בראש הזית ובראש התאנה ובעל הבית אפי' בראש חזית ובראש חתאנה צריך לירד · לא יתפלל במקום פרוץ כמו בשדה אלא במקום גניעות שתהא אימת המלך הקב"ה עליו ולבו נשבר · לא יתפלל בחורבה ולא באחורי בה"כ · אסור לעבור אחרי מי שהתחיל בתוך שמנה עשרה · בור סתללין אם יש עליו משא אפילין או בה"כ אחרת בעיר או ש"ש פתח אחר לבה"כ זה אורוכב ע"ג בהמה מותר אנשים הדרים בישובים ואין להם סנין יתפלל על כל פנים בעשרה שהצבור מתפלל · אפילו נאנס ולא התפלל עם הצבור יתפלל בבה"כ על כל פנים · אם הוא עומד עם הצבור אסור להקדים תפלתו לצבור אם לא שהשיע עוברת · יאמר פיושים עם הצבור ולא יפרישו עצמו מן הצבור אפי' לעסוק בתורה בשעה שהצבור אומר פיוטי' מי שיש לו בה"כ בעירו ואינו נכנס נקרא שכן רע וגורם גלות לו ולבניו · אם הוא בישוב שאין לו מנין יתפלל בזמן הקרוב כשהנץ החמה · מי שיש לו בה"כ בעירו ילך בתוכו מישום שכר מסויעת · צריך להמתין על חברו אם מתפלל יחידי אפי' היה בה"כ בעיר והוא ביום מצות לרוץ לבה"כ עד פתח בה"כ ובבה"כ עצמו אסור לרוץ אלא ילך באימה וביראה · תהולך כדרך והגיע לעיר גדולה ללון בה אם תעיר לפניו עד מיל ושם מתפללין בעשרה צריך לילך שם ולהתפלל בעשרה ואם לאחריו צריך לחזור עד מיל אם מתפלל שם בעשרה · וכן לא ילך מעיר שמתפלל בעשרה אם יכול להגיע למחצה מהצו בעוד היום ערבי ולא יתא צריך לילך יחידו אחר התפלה · קעשה באחד עשריה חבוש בבתי אסורים וחשרל אגל

תמר

וכתב

עוד נעל ס"ת לא כשרים הסס כ"ה לנגוע לתת ישראל מקדישים תבור לנו שכי מדות יחד יסו"ד מלכו"ת בסוד נגוו"ה לתפל"ה וזכו סוד המלא"ך הגו"ל על מתוך יעקב כי בחודש תש"י כיום מהלכת שכי"ב מלכו"ת כיום מהלכת עם יעקב בשליחו של (גאולה) היה יסוד כהכתיב קם יסיב למלקים עמדי וגו' והי' כ' לי לשקים והיה המקד הזה לכלכת עמו ומלכת לאותו מכל מיכי משחית ומחר יעקב מחלוף הגואל לותי מכל רע וקרא למקד זו מלוך לפי שהיכם פועלת סוס גאולה שלא כשליחו' לכל מי שברי היה עלמה כריכך גאולה כתורה גלו לתברי גלה שכינה עמהם : ולכן כשלכי הנקרא תפלה פועל ע"י שליחת של יסוד הנקרא גואל וזכו סוד גאולה לתפלה :

ונראה

לי ליתן טעם שוב ויסב כמה שפיים ס"י ו"ל בחומש פ' תקת כה

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ :

בי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה *

מֶלֶךְ עוֹזֵר לעשרת ימי תשובה
וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן זָכְרֵנוּ לחיים מלך חפץ בחיים
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ : וכתבנו בספר החיים
מָגֵן אַבְרָהָם : למענך אלהים חיים :

אַתָּה

חונן יכוין על מדת תפארת כי מקבל מן לעת עתה ביכה וכיקוד סס יו"ד שבשם ס"ק קמץ וי"ו חולם ס"ק חיריק כוס יְהוָה וסס שבא בקולות

כי גם בקמץ הוא · סגים למזו"ק :

הַשִּׁיבֵנוּ כוונך מלת בחסד כי בחסדו פותח יו"ד לסגים וביקודו יו"ד סגול ס"ק פתח וי"ו חיריק ס"ק קמץ כוס יְהוָה ובחסדון זה ביקוד ע"ו נגד סס של ע"ב וסל' רמזי לתרגם

שוב אבינו בתורתך · ברחמים גדולים בזכות משה עבדך כאמור · אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך ומשם יקחך · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה מיד הן נגאלין · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו יום אחד הן נגאלין מיד · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו שבת אחת הן נגאלין מיד · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו יום אחד הן נגאלין מיד · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו שעה אחת הן נגאלין מיד · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו כל היום כולו הן נגאלין מיד · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו כל הלילה כולו הן נגאלין מיד · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו כל השבת כולו הן נגאלין מיד · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו כל הפסח כולו הן נגאלין מיד · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו כל השבוע כולו הן נגאלין מיד · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו כל החודש כולו הן נגאלין מיד · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו כל השנה כולה הן נגאלין מיד · ואם לאו אין נגאלין · ואמרינן במדרש אם ישראל עושין תשובה אפילו כל הדורות כולם

אתה גבור לעולם אדני מחיה
מתים אתה ורב להושיע
בחורף משיב הרוח ומוריד הגשם :
מכלכל חיים בחסד : מחיה מתים
ברחמים רבים : סומך נופלים
ורופא חולים ומתיר אסורים
ומקיים אמונתו לישני עפר :
מי כמוך בעל גבורות ומי דומה
לך : מלך ממית ומחיה ומצמיח
ישועה *

לעשרת ימי תשובה

מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים :
ונאמן אתה להחיות מתים : ברוך
אתה יי מחיה המתים :
נקדש את שמך בעולם כשם
שמקדישים אותו בשמי
מרום ככתוב על יד נביאך וקרא
זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש
יי צבאות מלא כל הארץ כבודו :
לעמתם ברוך יאמרו : ברוך כבוד
יי ממקומו : ובדברי קדשך כתוב
לאמור : ימלוך יי לעולם אלהיך
ציון

לדור ודור הללויה
אתה קדוש ויושב תהלות ישראל
ואין אלוה מבלעדיך כאשר הגדלת
וקדשת לשמך על עם מיוחד
מבטן ומיוסר באהבה ליחד שמך
עליו כי אתה הוא יי אלהינו ואלהי
אבותינו בתורתך כתוב ושמרת
ועשית את המשפטים לפני יי
אלהיך כאשר צוה יי אלהיך
אותנו לעשות את החקים ואת
המשפטים הצדיקים האלה
אשר יעשה אותם האדם וחי בהם
אני יי : ואתה יי אלהינו
נתת לנו את תורתך ואת
מצותיך ואת חקיך ואת משפטיך
ואת עדותיך ואת פקודיך ואת
חוקיך ואת מועדי קדשך ואת
שבתות כבודך ואת בתי מקדשך
ואת כל מצותיך ואת כל דבריך
אשר דברת אלינו ואנחנו
נעשה אותם בכל לבבנו ובכל
נפשנו ובכל מאדנו ואתה יי
אלהינו נתת לנו את תורתך
ואת מצותיך ואת חקיך ואת
משפטיך ואת עדותיך ואת
פקודיך ואת חוקיך ואת מועדי
קדשך ואת שבתות כבודך ואת
בתי מקדשך ואת כל מצותיך
ואת כל דבריך אשר דברת
אלינו ואנחנו נעשה אותם בכל
לבבנו ובכל נפשנו ובכל מאדנו
ואתה יי אלהינו נתת לנו את
תורתך ואת מצותיך ואת חקיך
ואת

תשלה

דיה צריך
— לנקביו
— והתפלל
תפלתו תעבה
אם התפלל וכן
אסור בדברי
תורה ואפילו
יעב' זמן תפלה
צריך לברוק
נקביו · אם
באמצע תפלה
נתעורר לו
תאוה יעסוק
— עצמו עד
שיגמור ולא
יפסיק ואם
בישעת ק"ש
— וברכותיה
נחשוב בין
לגדולים ובין
לקטנים קורא
כדרכו ואם
נתאוה כל כך
שהוא משו' בל
תשקצו ויפסיק:
— ואם רצה
— להרחיק
ולהטיל מים
קושה · צריך
להסיר קודם
התפלה כיהו
וניעו וכל דבר
השורדהו ·
צריך להזהר
ידיו במים אם
יש לו ואם אין
לו צריך לחזו'
אחריה' פרסה
יהודי אם המים
כדרך לפניו
ולאחריו עד
המיל חוזר
ויורד ממיל
אינו חוז' ואם

צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח
נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ
וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ
לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ
אַתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:
המלך הקדוש
אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ:
וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ
סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:
המלך הקדוש
אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד
לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה *
אַתָּה חֲנַנְתָּנוּ לְמֵדַע תּוֹרָתֶךָ
וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם
חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וַתַּבְדֵּילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּין
קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לַחֹשֶׁךְ וּבֵין
יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי
לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ
דָּחֵל עָלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים
לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם חֲשׁוּבִים מִכָּל
חֵטְא וּמְנוּקִים מִכָּל עָוֹן וּמְדֻבָּקִים
ביראתך

בסוד ויוסף הוא השליט על
כארץ וזכו כולו כי אי טוב ומטיב
וכוונת על כל הסוכן בתפלת
שחרית בדרך השכים ע"י יסוד
וניקוד זה השם נגהו' שמחו
ס"שמים ו"תגל ס"ארץ וניקודו
יו"ד חיריק ס"א פתח ו"ו שבא
ס"א קמץ כזה יְהוָה ושולא
נתחסנו ב"ן כי בן
נקודים כולו · ונתה מתעיין
דע שהלו הנקודות שכתבתי אם
תכוין בזה הניקוד בחיוב שהל'
שתרגם כולהי תפיק רצונך ונא
תסוב שלתך ריקם וכלב' שתלא
התנועות הידועות לאותיות
השם וזה שלטולם תקדל
סי"ל ברביע וס"ק דלפסול'
בתקיעת ובגו"ו ותריך וכש"ק
לחכוכה זקף (וכל זה יהיה
בתנועת המשפה וכוול' כנוכה
ואל יפיליך לבך לתנועי השפתיים
בן תכוה ח"ו):

תקע בשופר ע"כ
נרכי יחיל
וניקוד השם כמו בברכת אתה
חונן כזה יְהוָה ובמלת
וקבציגו יח"ד
מארבע יכוין לשם
חב"ו וזהו מפסוק ח"ו
בלע

קול

מהיורא שבא יעבר זמן התפלה יקנח ידיו בצרור או בעפר או בכל מידי דמנקי דאין ידיו שחרית והסיח דעתו · צריך נטילה להתפלה אם יש לו מים אפי' אינו יודע בהם שזם לכלוך ולא יבדוק ואם אין לו מים מוכנים אינו צריך לחזור ולישול · העומד בתפלה ונזכר שנגע במקום משונה בי בנקיון עפר אאו צרורות או מחבך ידיו בחתל · מקום מטונף נקרא מקומות מכוסין כארם לפי שיש בהם מלכולי זיע וכן אם חיבך ראשו וכן בצואת אוון והאף בעיא יגע בהם אם על ידי בגד וכן כשיעסוק בתורה לא יגע במקומות אלו · המשתין לא יתפלל עד שישהא כדי הילוך ד' אמות · היה רוכב על גבי חמור בשון צריך לירד אפי' מרישיש לו שחושש חמורו אלא דרך הילוכו וכן אם חיה בספינה או בקרון אם יכול לעמוד עומד אם לאו ישב במקומו ומתפלל מצוה היה בחלריש לעמוד כנ' ברכות רא' ע"ב · היה יושב בספינה או בעגלה אם יכול לעמוד במקום הברעות עומד כדי שיהא כורע מעומד ופוסע ר' מתניעות ואם אי אפשר לו כגון שהוא רובץ ע"ג סוס יחזור הבתחלת' פסיעות חולה שאינו יכול לעמוד כי שאינו יכול להתפלל ירהרר בלבו ואם אינו יכול לעמוד יתפלל מיושב · מי שיש לו גויש במקום מכאן ומכאן ומתיירא שמא יפסיק לו תפלתו או מיחו ויושב במקומו ומתפלל וכורע · יש ליזהר

קול נוקים כסאלם כורע בברוך בפעם ראשון צריך לכוין מפני ה' מן הוי' מוסך אלנו (ג' מן אלהי וכשזוקף זוקף לאת (ג') עמו ובכרוע' שני' לאת ה' מן הוי' מוסך אלנו ד' מן (אלהי) וכשזוקף זוקף הל' עמו: (ובמודים כשהוא כורע הוי"ו מן הוי' מוסך אלנו הכ' מן (אלהי) וכשזוקף זוקף הנו"ן עמו ובכרוע הב' פי כשהוא כורע ה"ת לאחרונה מן הוי' מוסך אלנו הי"ו ד' מן (אלהי) וכשזוקף זוקף הי"ו ל' עמו: ולפעם כשהוא כורע: כורע בברוך: וכשהוא זוקף זוקף בשם וכל מי שאינו מכוין כוזב עליו הכתוב נוטפת ושומרת נתכני כ' בידי לא לוכל קום: וכשהוא כורע: כורע כאיזרת: במהירות וכשהוא זוקף זוקף בכחת כדי שלא יכי' עליו כמשקוי: כמהוקר בש"ע סי' קי"ג: ולא ישחה יותר מדאי על סיריס פיו כנגד חגו' של מכנסים: ובמודים דרבנן לא ישחה כל כך כדי סיריס לזוזו סימוס ש"ע סי' קי"ג:

כשמתחיל בברכ' ראשונ' יכוין שהוא עומד בעולם התפילות ויכוין כדי להעלות ה' תתאה לנגדי וה"ו וכו"ו לנגדי ה' עילאה: ולא"כ הו"ה לנגדי יו"ד שפיר לתפילות: ונם תכוין לתבר שם ב"ן עם מ"ה ומ"ה עם ס"ג ולא"כ ג' שמות ב"ן מ"ה ס"ג לנגדי ע' בתפילות כך הוא דרך כלל: ויכוין בפירוש התיבות ויעלה במחשבתו כאלו הוא עומד למעלה בתקיע בין המלאכים ולא יעלה במחשבתו שום דבר מה"ד ויסגיר עיניו עד תחר העמידה: ולא ישמיע אות קולו כי אם לאזנו שלא יפסיד מן התפילות ח"ו ולא יכניסו לתפלתו

בירכתך: וחננו מאתך בינה דעה והשכל: ברוך אתה יי חונן הדעת: השיבנו אבינו לתורתיך וקרבנו מלכנו לעבודתיך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך: ברוך אתה יי הרוצה בתשובה: סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו אוברים סליחות כי מוחל וסולח אתה: ברוך אתה יי חנון המרבה לסלוח: ראה נא בעניינו וריבה ריבנו וגאלנו מהרה לימען שמך כי גואל חזק אתה: ברוך אתה יי גואל ישראל:

רא זנצט רער חזן ענט איין

רפאינו יי ונרפא הושיענו ונושעה כי תהלתנו אתה והעלה רפואה שלמה לכל מכותינו כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה: ברוך אתה יי רופא חולי עמו ישראל:

ברך עלינו יי אלהינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה ותן של ומטר לברכה על פני האדמה

ב"לע ר"יקיימו ויכוין להעלות הכיוונים שנפלו לקליפות ע"י סוכות ורע ב"מ:

השיבה סופטנו הוא במקום עבודה ועבוד' היה הכהן צריך לעמוד: כשבינו ויקוד כשם בניקוד כזה יְהוָה ע"ל הקרפ מי שבא בדרך והוא סמוך למלון אם יכו' להסתלק מן הדרך במקום שלא יפסיקו עוברי דרכים יתפלל בדרך אבל אי אפשר להסתלק מן הדרך ויפסיקו עוברי דרכים יתפלל בקרן זוית: בשעת התפלה יעמוד באימה וביראה, ופחד כאלו אין בו תנועה וראשו למטה ולבו למעלה ואוזן אנשים המגביהים ראשיהן ועיניה למעל' כמביטים על הגג המלאכים מלעיגין עליהן: יהשב בשעת התפלה או שלא יסמוך בשמענר אסור ולא כרכים הסובבי עצמם על שטענדר הלא התפלה עצמו ר"עסור או לחברו בשעת התפלה

ולמלשינים בדרכ' קמיני לית לחשנון ח"ת כי לא תקנו תקנתי בנסת הגדולה אלא בימי הגזרות והוא נגד מדת הגבורה וניקוד כשם כזה: יְהוָה

על הצדיקים ניקודו נקוי כזה יְהוָה וזה מעורבין מדת החסד:

ולירושלים עיין הוא מדת נלח המרחם:

וקולות כשם כזה: יְהוָה

נחם יי אלהינו עם"ה עניני נחמו נחמו

תפלה לפני הסס"ת והטעם ממזר בכתבי האר"י ז"ל דדוקא הס"ת יכול לברוח קונו של"ך : (ו"ל) דעל הס"ת דוקא שהברכות המוקדמות הס"ג ו' הראשונים הס" . ברכי יחיד לפי שהס מריכין ליחידים אע"פי שאומרים אותם בעשרה רבים . והס תתה כוחן . הס יכונו אלא לנו . רלה כך . רפאינו : ברך עלינו . ושאר מהס הס ברכי רבים תקע בשופר . הסיבה . על הצדיקים . ולירושלים . לת צמח . שיוע קולינו . הס בקשה על כל ישראל : ורבי"ג ברכת החינים

הָאֲדָמָה* וְשַׂבְּעֵנוּ* מִטּוּבָהּ* וּבָרֵךְ שְׁנוֹתֵינוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת* בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים :

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵינוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת* הָאָרֶץ* בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל :

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט* בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט : בעשרת ימי תשובה

אומרים

הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט

וְלַמַּלְשִׁינִים אַל תְּהִי תִקְוָה וְכֻלָּם כְּרֶגַע יֹאבֵדוּ וְכָל אוֹיְבֵי עַמְּךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ וּמַלְכוּת זָדוֹן מְהֵרָה תְעַקֵּר וְתָשְׁבֵּר וְתַמְגֵּר וְתַכְנִיעֵם בִּמְהֵרָה בְיָמֵנוּ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים :

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל זִקְנֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל פְּלֵיטַת

נחמו עמי . העיר התפלה מבין מניח ע"ג תפס ג' לשונו כדמפרש ואזיל . מתעוותי . לשון דיבה כמו מעון כיתך . ורקשה חפוי . לשון בושה . לגיומות לשון לגיון השופר ממקום למקום . עובדי פסילים ע"ם שהעמידו לעם בסיכל . חומת עם כסלת לחמדו וז"ל עם יפל מחבני' את הערער שהס"ם הכעיד עם בינון ותתיר לעם לעמוד במשרה בימינו אמן :

את שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד כנגד מלת ישראל . רצה כוונתיו בכאן ליחד שחתן עם הכלה ולעין כוח סוד נקח וכו' ויסוד וחוקם בג"י והניקוד יהוה והכוונ' לכוון כבודו ש"ס ולעז כורע : מוליס

סימן ד' דעת ומקבלת מדעת עליון ויתן פנינה וניקוד אח"כ סמ"ך יְהוָה
תיקון ק' : הרי"ו נגד קנאות שהוא

חשיבנו כנגד מדת הפחד כי נתפחדו פותח יד לסכיני וניקודו
חסדן (חסד) ול' הנפחדים מתרגם רגלי הארכך

שיכוין נגד סמ"ך הוי"ו בניקוד לירי
ותסיום נרכב יכוין נגד סמ"ך הוי'
בניקוד סגול והוא מנד הפחד
פחניאה וגריך לכוין הכ"ל והוא
שופיל לתשובה וקולם סיסיים
סרנכם יפחד יר"ם הו"ם
שתתעיר תתירה מתקת כסא
כבודך למחור נתשובה עליאה
כל פוסעי עמך ישרצ כי ימיכך
פשוטה לקבל פנים נת"י יכוין
סם הוי' בסגול :

סלח לנו כנגד מדת
הדין הלכם לתת
סליחם בפי עיוכותיו וכתיב
ישובה הלחם לפניה תופלת לו
פי שוחה ותחנ ירוחם וניקוד
יְהוָה ומסגון
שכתלוהם כ"ו
כ"ד כנגד כחות הדין סהם כ"ד
וה"ו כנגד קיומה עלמי סתו מקבל
כסמ"ם מחכה ומקבלת רחמים
ישתלו סתוחת וה"ו כנגד היקוד
מקדשיו שמחו כסליחה נפש :

ראה כח כנגד השוכן
בנפש ושיח נרכת
בנפש כאדם הזקת סיתה
לעמחם מלחמתיכו וגוחלת מיל
תוכיכו וניקוד ס"ם כזה
יְהוָה והוא כנגד סם ע"ב :
כפגיכו

פְּלִיטַת סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גֵּירֵי הַצֶּדֶק
וְעָלֵינוּ יְהֹוָה נָא רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְתֵן
שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ
בֶּאֱמֶת וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם וּלְעוֹלָם
לֹא נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָּטָחְנוּ : בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים :
וְלִירוּשָׁלַם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב
וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ
בִּנְיַן עוֹלָם וְכִסֵּא דָוִד מְהֵרָה
לְתוֹכָהּ תָּכִין *

אם תשעה באב ועצם עין רא נחם אתין

נַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת אֲבֵילֵי צִיּוֹן וְאֶת
אֲבֵילֵי יְרוּשָׁלַם וְאֶת הָעִיר
הָאֲבֵילָה וְהַחֲרֵבָה וְהַבְּזוּיָה
וְהַשּׁוֹמֵמָה הָאֲבֵילָה מִבְּלִי בָנֶיהָ
וְהַחֲרֵבָה מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ וְהַבְּזוּיָה
מִכְּבוֹדָהּ וְהַשּׁוֹמֵמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב
וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁהּ חָפוּי כְּאִשָּׁה
עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלְדָה וַיִּבְלְעוּהָ לְגִיוֹנוֹת
וַיִּרְשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִילִים וַיַּטִּילוּ אֶת
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לַחֶרֶב וַיַּהַרְגוּ בְּזָדוֹן
חסידי

תפלה

זה מזכיר עוונותיו של אדם שע"י כך מפסיקין במעשיו ליזכר בעוה"ב אלא יהשב שהקב"ה יעשה בקשתו ברוב רחמיו וחסדיו כי פי אני הדל ונבזי בא לבקש מאת מלך מלכי המלכים הק"בה כי אם ברוב חסדיו ורחמיו שהוא מחזיק בהם בפ"ה הגן כתב בפ"ה הגן לבש המחשב רעה בשעת התפלה יאסר ג"פ פי פי ואח"כ ידבק ג' פעמים ולא יזוק לנערי רק בדרך נחת ולשון תחנה בין השפתיים בשעת דקיקה ובוראי דלקך דהמחשבות וכתב סגן אבריהם שאפי אינו ברוקרי אלא יעשה כן בשעת התפלה שהם רבוניית אבל יחפלל עד שיפור ויגע

וים נהרו נקודות סנה ב' תולם ס' קמץ ג'
מוסף עליהם וכו' :

יְהוָה ומולים בנקודת ט"ו ע"ב סהוה
וכו' וכם ע"ה של פלר"י ו"ל כתב

מודים להמשיך השפע על
כיסוד מן התפלר
ומותם נת"י וכקדותו כוה
יְהוָה ויתכוין כמי לתבר
כיסוד עם הסכיכה
ויכיון כל טוב הבא ליסוד למל'
הסכיכה סביכה כ"י :

על הכיסים מוסב על
מה שתחר למעלה
בכרכת שמוכה עשר ועל
כפלותיך וכו' ומספר שכתו
על הקדוש ברוך הוא מע כין
כיום * הסמוכתי וכניו
מסידי ותכתי מעשה * ביד
מעטים כי היוכים היו עם רב
לפין מספר ולכתום הסמוכתי
כמתי מעט * ומתיתי כדכתי'
כי לא יוסיף לכוח עוד על
ושמע :

בימי מדכי ותפתר
להסמיד ולהרג
ולתלר כגד שלש גזירות שכגזר
על זקנו תגד שכתתר לך וכסיף
והחרמ' והמתה כתים תחל
הפריטו ענתו כקש תרבע לשוכו
כגד ליהודים היקר לורם עמק
ושמע ויקר :

סול

תפלה רפאינו

לנגד הוד הנשמה מן הגבורה ופעמים
מקבל הדין מן הגבורה ומקבל לפעמים
רחמים מן הגיכוד הבא אליו מן
ורופא מכה את"ת וכשעה הזאת
שהוא מלאך הממונה על הרפואה
יהוה ועושה ע' כי
מהמלא הוא'
יונקים ע' שרים ע"י מלת:
אל כי וקדם הגמר ברכה יאמר
ירמי' מו"ק שתרפאני
רפואה שלימה רפואת
הנפש ורפואת הגוף כדי שאהבי'
חזק בבריאת גוף ונשמה לקיי'
תורתך הקדושה כי אל מלך
רופא וכו': (כשמגיע)
לברכת ברך עלינו יכול להתפלל
תפלת ר' ויבא שהוא כנגד הוד
פ' בשלח וזה הוא:

יהא

רעוא מן קדם
סתימ' דכל סתימין
רעוא דכל רעוין · סתימת
דכלא דיתיתך טלא עילאה
מניה מן תר"ן מוזלין נוגר ונקה
דרך חין וגרון לחנא ותמא ·
ומן חנא ותמא לזעיר אפין
וזעיר אפין לנוקבא תפוחין
קדישין דיתתן לתייבא מוזנא
עילאה מריקייא דשחקי מוכח
לנוקביין לנא ולכל ישראל
בניך לחיין ברעוא ורחמין
דכלא · ויכול להוסיף כפי
הצורך לו · ויכוין בם ת"ת של
פני "הלחמנו" ושבעינו
"מטובך" שבגוף הוי' אלהינו

חסידי עליון על כן ציון במרד
תבנה וירושלם תתן קולה לבי
לבי על חלליהם מעי מעי על
חלליהם: כי אתה יי באש הצתה
ובאש אתה עתיד לבנותה:
כאמור ואני אהיה לה נאם יי
חומת אש סביב ולכבוד אהיה
בתוכה: ברוך אתה יי מנחם ציון
ובונה ירושלם:
ברוך אתה יי בונה ירושלם:
את צמח דוד עבדך מהרה
תצמיח וקרנו תרום
בישועתך: כי לישועתך קוינו כל
היום: ברוך אתה יי מצמיח
קרן ישועה:
שמע קולנו יי אלהינו חום
ורחם עלינו וקבל ברחמים
וברצון את תפלתנו כי אל שומע
תפלתנו ותחנוניו (תפלות
ותחנונים) אתה ומלפניך מלכנו
ריקם אל תשיבנו: כי אתה שומע
תפלת עמך ישראל ברחמים
ברוך

כשמתפלל על הדרך יאמר מטובך" ויכוין בשם (יוה"ך)
שהוא מלאך הממונה לדרך כך הוא בשל"ה · ויכוין בשם
היסוד כי הוא ממלא הבריכה מן הטל והמטר והוא במטי'
מן השמים על הארץ ומפיים בפ' מבדך השנים והכוכב
לשל השוכן את"ת שהוא מבדך
השמי' ע"י יסוד וניקוד זה בשם
יהוה בשכוך ישמחו השמי'
ותגל הארץ: ועולה
בחשבון ג"ן ע"כ שאלת ביתי':
תקע בשופר גדול
שמחל שלהוט
ביתיהל חזל לשלות רעים ויריעה
סלרון ג"כ כנ"ל תקע בשופר
גדל לחרה מוכן כי בתיקוע
בשופר גדול ונפל חומת תשוב
לדעת ובחכמה לישראל וניקוד
בשם כניקוד בחתה מוכן:

השיבה

נגד ברכת
המינים כשעה
שהוא אלי ומשובב אלי וניקוד
בשם כניקוד בברכה המינים
ברכת המינים היסוד בחשבון
ר"ח כי הבעלונים תקנוהו והיה
כנגד מזבח הנחושה לעורר על
שוגיהם ועל הקטים עליהם
לרעה וניקוד בשם כמו בשלח
לנו:
ומן ברכת (על הניסים)
ניקוד בשם כמו בשלח לנו והיה
מלת בשחל שבגדיהם מכפרין
מוהו למלת הרחמים:
(ולעושלים) נגד ברכת רפאנו
ניקוד בשם כמו ברפאה נא
והוא למלת לנא כי בזמן הגאולה

יסכן

לא יפסיק בשלחו אפי' מלך אם אינו שואל בשלומו אבל מלכי אומות עולם אם אמר לו לקצר הרינו שיאמר תחלה הברכה ופוסקה קודם שיגיע אליו יקצר או יפה מן הדרך ולא יפסיק כלל ואם אי אפשר יפסיק. הגה: ומותר לומר בדרך ובא קרון כנגדו או בהמה ושה מן הדרך ולא יפסיק ואפי' נחש בדרך לשכו"ם אחר כדי שישוב ולא יפסיק אבל עקרב פוסק ונחש אם ראה שכוונתו לנשכו להזיק פוסק.
אם ראה שור חם בא כנגדו פוסק
אלא יכוין בשעה שהוא רחוק ג' פרסאות ויראה לם"ש אינו פוסק · היה עומד בתפלה ויראה זה אחר זה יסתכל כדי זה לזה נגד הילוך ד' אמות כדי שתהא דעתו מיושבת · כל תפלה שאינה בתפלת חובה כגון שעור בתפלת חובה ובכל החיוב בה" ש חייב בתפלת חובה מהלכין את השם שאין לעשות צורך כתם שתיבה בק"

אין יחיד זאגט ענינו ביו צרה וצוקה אוו׳ לאזט אויש :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנַחְנוּ אַל תִּפֶן אֶל רִשְׁעֵנוּ וְאַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ טֶרֶם נִקְרָא אֵלֶיךָ עֲנֵנוּ כִּדְבָר שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמַע כִּי אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה פּוֹרֶה וּמַצִּיל בְּכָל עֵת צָרָה וְצוֹקָה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה :

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְּקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ :

בראש חודש ובעום טוב אומרים זה

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יַגִּיעַ יֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ

יִסַּכֵּן סְכִיכָתוֹ כִּירוֹסָלִים :

אֶת צֶמַח נגד ברכת רְפוּאָתֵנוּ למטה

עוֹר וְנַקְוֹדוֹת הַסָּם כְּמוֹ בְּרָכַת רְפוּאָתֵנוּ :

שְׁמַע קוֹלֵנוּ נגד ברך עלינו

יְהוֹן נגד יְסוֹד וּכְקוּדְתוֹ בְּמוֹ הַסָּם בְּבָרֵךְ עָלֵינוּ .

בְּיוֹם בתעניות כשאומר עניבו בסוף קולינו

צָרִיךְ לְהַתְוִוֹדוֹת בְּלַחַשׁ וְיֹאמַר אֵלֶיךָ ה׳ חָטָאתִי עִוִּיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ כַּוֹּנוֹת וּכְזִזוֹת עָשִׂיתִי מִיּוֹ הָיוֹתִי עַל הַלְּמֵד עַד הַיּוֹם הַזֶּ׳ לְהַךְ ה׳ סְלַח נָא מְחַל נָא כַּפֶּר לְהַ לְחַטֹּאתַי וְלַעֲוֹנוֹת וְלִפְשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ מְעוֹדִי עַל בְּיוֹם הַזֶּ׳ וְנִגְלְגוֹלִים לְהַבִּים הַקּוֹדְמִים : וְתֵן לִי וְלִכְלַ בְּנֵי בֵיתִי מְזוֹנוֹתֵינוּ בְּרֶוַח וְכָבוֹד מִתּוֹךְ יָדְךָ סְקוּסָה וְהַרְחָבָה וְנַהּ ע״י מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם וְשׁוּעָתוֹ תְּפִלָּתֵינוּ כִּי לְהַךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּ׳ עַמּוֹ יִשְׂרָ בְּרַחֲמִים . בָּרוּךְ לְהַךְ ה׳ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

יַעֲלֶה וְיָבֹא בְּרַ״ךְ בְּשָׁמוֹר עַשְׂרֶה אוֹמֵר כִּי אֵ מֶלֶךְ חַנּוּן וְכוּ אֲבָל בְּרָכַת הַמָּזוֹן לֹא יֹאמַר מֶלֶךְ רַק כִּי אֵ מֶלֶ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה :

רְצֵה בְּרָכַת תּוֹדוֹ אֲמוּקָה בְּנֻסְחַ תִּיקֵי הַקְּדָמוֹן

וּשְׂעִיר לְמַלְאָכִים הַמְשָׁרְתִים לְפָנֶיךָ שֶׁיִּשְׁמְעוּ יַחַד קוֹל וְיַשְׁמִיעוּ בְּיִרְאָה וְיֹאמְרוּ בְּיִרְאָה וְיַחַד כֻּלָּם אָמֵן אָמֵן אָמֵן יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :

הַמְלַךְ בְּכָבוֹדוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית אוֹמֵר אַתָּה הוּא אֲשֶׁר הִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם אִם הָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים רְצוֹנֶךָ וְלֹא חָטְאוּ לְךָ וְאַתָּה נָתַתָּ לָהֶם לְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵיהֶם וְעַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם וְעַל פִּשְׁעֵיהֶם וְהָיָה לָנוּ קָרְבָּן מִנְחָה וְנֶסֶךְ וְכִפֻּרִים וְכָל עֲבוֹדוֹתֵינוּ הַתְּמִידִים כְּסִדְרָם וְהַמּוּסָפִים כְּהִלְכָתָם וְלֹא הָיָה לָנוּ לְהַקְרִיב לְפָנֶיךָ שָׁם פָּרִים וְאֵילִים וּכְבָשִׂים וּשְׂעִירִים וְלֹא עֵגֶל הַנִּדָּר וְלֹא כֶּבֶשׂ הַנִּדָּר וְלֹא שְׁאָר קָרְבָּנוֹת הַנִּדָּרִים וְהַנְּדָבוֹת וְלֹא הַקְּטֹרֶת וְלֹא הַמִּנְחָה וְלֹא הַנְּסָכִים וְלֹא הַשִּׁיר וְלֹא הַתִּקּוּן וְלֹא הַקְּרְבָּנוֹת וְלֹא הַמִּזְבֵּחַ וְלֹא הַכֹּהֲנִים וְלֹא הַלְוִיִּם וְלֹא הַמִּשְׁמָר

תפלה

לא יעבר זמן תפלה כשחוק שמונה עשרה ואם יתפללו עם הציבור על סדר כוונת יוד הי ואו הי אלהינו בסתום (דבריכה) ויתפללו עמהם יוד הי ויו הי עולם (כתיבתן) (ויכוין כשלוח מלוייר לפני תיבה) ולפני כל יהוה כוח אדני פעם שיכרע ויסתפק להמשיך במנין לכתוב בתפילה כשהוא שהיוד ממשיך לשלוח על לפני וכשוף הברכה כשהוא שוחה שהה ממשיך לשלוח על כל ובמודים יכוין כשהוא שוחה שהואו ממשיך לשלוח על כל וכשהוא זוקף זוקף עמו כל וכשוף כרכת קודם שה יכוין כשהוא שוחה לשלוח דלי וכשהוא זוקף עמו סיו"ד) ואחרון אחרון אבל אם לא הזכיר לא בראשונה ולא בשני אין צריך לחזור ולא התפלל כבוד בסתם על מדת הרחמים סנהדרין בשבת בתפלת מוצאי שבת שני של חול סבריל בראשונה ואינו סבריל בשני הבדיל בשני ולא הבדיל (וכבר כתבתי לעיל בשער ק' שפעם על והכוונה כוי"ו וכן

רצותך (דיבורא) ורוחך מאיר ובניכם יתפארו עם ה' ראשון על שם כויה פסוח שם של סג כוח יוד הי ואו הי אלהינו בסתום (דבריכה) ובשם יוד על שם כויה כוח יד הי ויו הי עולם (כתיבתן) (ויכוין כשלוח מלוייר לפני תיבה) ולפני כל יהוה כוח אדני פעם שיכרע ויסתפק להמשיך במנין לכתוב בתפילה כשהוא שוחה שהיוד ממשיך לשלוח על לפני וכשוף הברכה כשהוא שוחה שהה ממשיך לשלוח על כל ובמודים יכוין כשהוא שוחה שהואו ממשיך לשלוח על כל וכשהוא זוקף זוקף עמו כל וכשוף כרכת קודם שה יכוין כשהוא שוחה לשלוח דלי וכשהוא זוקף עמו סיו"ד) ואחרון אחרון אבל אם לא הזכיר לא בראשונה ולא בשני אין צריך לחזור ולא התפלל כבוד בסתם על מדת הרחמים סנהדרין בשבת בתפלת מוצאי שבת שני של חול סבריל בראשונה ואינו סבריל בשני הבדיל בשני ולא הבדיל (וכבר כתבתי לעיל בשער ק' שפעם על והכוונה כוי"ו וכן

לפניך לפלטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים ולחיים ולשלום ביום ראש חדש הזה: זכרנו יי אלהינו בו לטובה: ופקדנו בו לברכה: והושיענו בו לחיים: ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה: ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתיך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות (נ"א המפקדות) לך ועל נפיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל יום עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות

ולהי יעקב ע"ם) וכי שם כתבתי ורחני להתפלל רחמו עליהם כי הם שמו ועל יהיה תכניע עולמו ועל תכתיבם על עליון נכתב * גומל חסדים טובים * נתפלל עליון * וקונה הכל כל שמעי וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם זה שחזרת על מלכו ואל למען שמו בתכלה * וכל החיות כלולים בזה הברכה תחתם עיקר הכוונה בה למעוך בעמוקה על חתת תברכם ולכן קוסם נק"י מגן לברכם * ובברכ' אתה גיבור יכוין שמא מפייסין לשמו ב"ה להשפיע נשמתו לברכת גבורה ובמדה זו עתיד להחיות מתים ויכוין בניקוד השם יְהוָה וכל' וכן בשני ברכות לחרונים כזה הניקוד: כהש"ץ חוזר נקדם יפתקו קהל ושמעו לקול הש"ץ ויכוונו רגליהם רגל ישרה * בברוך כבוד ה' ממקומו יעצמו גם בגוף: בעין הקדוש כתב בשפע של סיכון בנגד ה' עולמות קדוש בגל עולם הגיל קדוש בעולם הבריאה קדוש בעולם היצירה ס' נבחות נעול בשמים מלא כל הארץ כבודו בזה העולם מלאכי חרוש * אף שהוא עולם השפל אף ש"ס שנבראו בו:

ומין *

בשניהם או לא חיבל בשחיטתן יצא. שחה במנחת של שבת ותפלת של חול ולא זיכור של שבת בתפלת שבת שחים ואינו סבריל בשני ויתפלל אותה דרך נדבה ואין צריך לחדש כח דבר. השועה וזכור של שאר ימים בתפלה שלא חזה וסבה לא חזי הסמך ואם נזכר ששעה פוסק אפילו באמצע ברכה. חגקנם לבה"כ ומצא צבור מתפלל אם יכול להתחיל ולגמור קודם שיגיע הש"ץ לקדושה יתפלל אבל להתחלה לא יתחיל עד אחר שאמר קדושה והאל הקדוש אלא שאם הוצרך להתחיל בסוף שחשעה עוברת או כדי לסמוך גאולה לתפלה הינא חבי ואם לא יכול להתחיל ולגמור קודם שיגיע הש"ץ לקדושה אם אין שעה עוברת אל יתפלל. וכן אם נכנס אחר קדושה אם יכול להתחיל ולגמור קודם שיגיע הש"ץ למודים יתפלל ואם לאו אל יתפלל וה"ה אם יכול להגיע למודים או לאחת מכל הברכות ששחזרים בתם כשיגיע הש"ץ למודים יתפלל ואם צריך להתחיל בשים סיפור גאולת לתפלה ונראין שהגיע הש"ץ למודים בשאת שתברכות האמצעיים ישחוה עמו אבל אם היה בתחילתה או באמצעה לא

ועיין נכ"ה סמניות כוונ'לאחר'.

הדבר מנוחר בנגיד נכ"ה סי' קכ"ג

פיסיק סיכו לומר ברכת כהנים ורחיקי בלוות קבלות שכם"ן שוכח כבוא לנך מחיק ולומר יברכך ולח"כ כוונה לנך ימין ולומר יאר וכו' ולנ יפך שם עושים והלכר מכוחר בזוהר פ' כי תשא ו"ל וידבר ה' כה תברכו ב"ח כיון דם"ן לנוים גלוחי ולחח לברכת ברכתם ככהנים לומרים ולחי לכוונה נרחות ללבח לברכים לעחח קדישה כעובר' וכחלוקה קסוב' דיחודלחי ויסתכ דם' ומתברכין עילחין ותחתין: וכדין נמי ליה לם"ן למימ' יברכך ה' כלפי כיכל ' ויומרים לחסתכלה לסטרח דימינח דליה לחסכח פוטח דחסכ על עמח קדישח בקדמוחה ' ולכתר יומר כלפי כיכל יאר ה' פניו ויסתכל לסטרי דמחלה לליה ויומר לנוך ויחנך ' ויכוין ליחדח ניימינח בנין דחקור דברכתח ויסטרח דימינח היח וכדין כל סטרי דמחלי לחסתכל לחפתיח למחלי בלח יחיקח ולח נרעוחח בלימ' כל"ג ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולכם לח יכון עמו ' ולח קלוח לניעורח ליסתכל כקדמיתח נסטרח דמחלי לליה

תפלה מוד ברכת כהנים

כי נברכת כטוב סיכן נתחלת יזדת ליסוד מכל טוב וכח אמן דהאל להמשיע טוב לכלכ' ולהתנבר עמה ולח בכבשים שמחפת בנגר' מסורה פיזם: וקרושה: אם בכרכ לנוריד חוחר מכלם להתפלל עם עליות ע"י ידית כקסד על כאלך וחכו פירוש כשחומר יברכך ה' ליחר למלך יברכך לנקריבך יאמר עם הש"ץ יהוה כפוח פכלה ויחנך נכוחכו נגד פנליכ' דיק למלך ברכות חאל להמיר כבנים מן פכלה עד הרגש וברנו כחלכות פסוק נחת פסוק ויחנך ולחומר עליך וישמרך וכוק כפיכוע ש כפתר יו"ד סנה ה"ק למורים יניע זל"ו קמן קמ"ץ כי יש בו חסכון גן מי כהלך בנוף כ"ב ובקבלם לשון חפכנו פמיקוח בשם כולנ נאה להורות בק"ק גם כי"ו וכוונתם לרמז לפלם כעלמו' שהם סוד קמ"ץ קדמון מלוח למנוח כדי להשפיע בכתפיה ש כפתר יאר יהוה פניכיו ויחנך פמיקוח בשם פניו ופם בהפלגת מחכו שהם כניו וכם כחסד וברחמים אליך למלך ונפתר כך ימשך עוד חוגן על פסד על כלכ' ויומר על כלכ' ויחנך יחסך עליך חוט של חסד ישא יהוה כיקוד כוה קוח כיקוד שם מחק שיעלה כשתניח לנגיש פהוח פוד כהוכח על

מוד ברכת כהנים תפלה

ישה ח' וה"ג חזק חיסוד מכל טוב וכח אמן דהאל להמשיע טוב לכלכ' ולהתנבר עמה ולח בכבשים שמחפת בנגר' מסורה פיזם: וקרושה: אם בכרכ לנוריד חוחר מכלם להתפלל עם עליות ע"י ידית כקסד על כאלך וחכו פירוש כשחומר יברכך ה' ליחר למלך יברכך לנקריבך יאמר עם הש"ץ יהוה כפוח פכלה ויחנך נכוחכו נגד פנליכ' דיק למלך ברכות חאל להמיר כבנים מן פכלה עד הרגש וברנו כחלכות פסוק נחת פסוק ויחנך ולחומר עליך וישמרך וכוק כפיכוע ש כפתר יו"ד סנה ה"ק למורים יניע זל"ו קמן קמ"ץ כי יש בו חסכון גן מי כהלך בנוף כ"ב ובקבלם לשון חפכנו פמיקוח בשם כולנ נאה להורות בק"ק גם כי"ו וכוונתם לרמז לפלם כעלמו' שהם סוד קמ"ץ קדמון מלוח למנוח כדי להשפיע בכתפיה ש כפתר יאר יהוה פניכיו ויחנך פמיקוח בשם פניו ופם בהפלגת מחכו שהם כניו וכם כחסד וברחמים אליך למלך ונפתר כך ימשך עוד חוגן על פסד על כלכ' ויומר על כלכ' ויחנך יחסך עליך חוט של חסד ישא יהוה כיקוד כוה קוח כיקוד שם מחק שיעלה כשתניח לנגיש פהוח פוד כהוכח על

תשועה

כפפ ראשונח

הניגון הוא כ' אחר ג' אחרונות ונריך לאומרם פעמיים ובשיניע לקיטן אין צריך לחזור ולהתפלל ואינו מתפלל הניגון בימות הגשמים ובמוצאי שבת וי"ט. ההולך בפקום גדודי חיה ולפעמים מתפלל צרכי עמך מרובים ובא ואינו להתפלל ג' ראשונות וג' אחרונות ואם יכול לאמור יאמור ולשיניע לישוע ונחקרד רעתו הוא מתפלל התפלה י"ח בהכנות ואם לא תזר להתפלל הוי כאלו שכח להתפלל. בשפיהה ברוך אתה באבות כוכר ב' זוקף וכשמגיע אומר ב' זוקף וכשמסיים חנרפה ואומר ברוך אתה כוכר ונוקף גה' חנון אנרהם. ואם בא לזוקף בסוף כל ברכה וברכה פלמדים אותו שלא ישהה. המתפלל ארץ שיניע עד שיסתקנו כל הציבור שבשורה הלא יכרע באמצע מהגיו וראשו ישאר זקוף אלא נפ ראשו יכוף כאמצע. אם הוא זקן או חולה ואינו יג זל לשהות עד שיסתקנו כיון שיניע של ראשו ו. כשיכרע יכרע במהירות בסעם אחת וכשיזקוף יזקוף בנחת ראשו תחילה ואח"כ גופו שלא יתנו עליו כח שנ. פשיב הרוח וכו' פתפללין בתפלה טוקף של שניני עצרת ואין פוסק עד תפלת פוסף של י"ו ראשון של פסח ותפלת פ[illegible]

תפלה סכסחת שים לנו ר' נגיס ופס ר'
סכוכות וכו' לחת בת עשר
בתפלת מוסף של פסח רק וכלם מ' ולבן ניקוד
חתון פוסק זה הפם עולה למספר מ'
והתינו מסרין יפת ר' המלך בשוכן בגיכה
בשיב הרוח פנין הכתפלים מתנו פפס
ואם הוא חולי
או אונס לא פנין סכוגו מלת בדין
יתפלל קודם אלין רוצה לומר לפרקן
תפלת מסוף ושת מלת קלון
של הצבור על
שיורע שהכרת יום לקטנים אלין תפציע עליך
רשפש אבל ויפזיר כוונתו לא הפכיכה
אם הכריז ולומר לס ויפם לך
את שלא שלום קודם לומר פיפבכו
כיפות הרפשי לך מלת הפלוס הפציפותת
אם לא אפר פהיה מלאכ לפלוס וכיון
פשיב הרוח פפסקת לך הדין מן כת לך פפוח
פתורין אותו אפ"ג בפוף הפם הרפת ומתחבר פפלוס אלו
הכרכה אפילו הכלה זהו הפם פקנה ופשוש
פיום הפגדל ופפ"ג הוסיף פיפ פפס
תוכיר קודם והפתבל פניקוד אלו
שהתחיל את הפתו
קדוש יאפר
פשיב הרוח יפעל יפעל כתיב
ופוציר הגשם
בלא תפיפה יפעול למהו כי לשון על שי
בשות התפה שבא שמות שפלעיל פפוקים
אם פפוסף אם פס לותיות פס אחד מלא פכל
אפר פעורר הגשם וכן אם תלקו לנקודות כי אחד עופה
נפתפק בקמוץ וחלק מתפעל לופס
הפפה אם לופר פל פלעיל לופס וכן פועל
הנוכח פל שר לי"ם תגר לתתולים נכם פניפ פר הפוני
פקום בהיי שאפר פפס קוע! ותתפעל ופרתון
בפוקח יעניק לתוכ כלגל ככת"ל וכן כלגל
דבוי הפפסק ת"ל למה זכר כלגל בינה ובלחיי
אם נפפסק יקוץ ניקוד יוך פס כך
בפוצת הגשפי פל ק' בניקוד יוך"ל פל יפרכך
אם אפר פשיב הרוח פל יום
הגות פר ליום

תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה
ואחר כך באו בניך לדביר ביתך
ופנו את היכלך וטהרו את
מקדשך והדליקו נרות בחצרות
קדשך וקבעו שמונת ימי חנוכה
אלו להודות ולהלל לשמך
הגדול:

לפורים

אומרים על חגסים (ואת"כ אומרים זה

בימי מרדכי ואסתר בשושן
הבירה כשעמד עליהם
המן הרשע בקש להשמיד להרוג
ולאבד את כל היהודים מנער ועד
זקן טף ונשים ביום אחד בשלשה
עשר לחדש שנים עשר הוא
חדש אדר ושללם לבוז ואתה
ברחמיך הרבים הפרת את עצתו
וקלקלת את מחשבתו והשבות
לו גמולו בראשו ותלו אותו ואת
בניו על העץ:
ועל כלם יתברך ויתרומם שמך
מלכנו תמיד לעולם ועד:
(ופתוב לחיים סוכים כל בני בריתך)
והכל
החיים יודוך סלה ויהללו את שמך
באמת האל ישועתנו ועזרתנו
סלה: ברוך אתה יי טוב שמך
ולך

וכן

תנור לאחר ל' יום אינו חוזר פסח"א אפרה. אם אחר ביום ראשון של פסח פחית פתים אחת ורוב אחרות פחית פתים ופחית פתים אחת"ל
נפתפק אם אפרה לא יחזור גפן בשל"ו עצרת אחת פחית פתים עם אחת ורוב אחרות פחית פתים אחת"ל
יחזור כי פם פחית אחת אפרה. מן הוצאת לר פר"ת עי אחת ל"ג אומר פני אם אפרה אם פחית פתים אחת ורוב אחרות פחית פתים אחת"ל
כי אומר הפלה הפרוש אם פסופק אם אפרה צריך לחזור לריש שפה אפרה. ברוך אחת פל פאכלו ישראל לרפאנו. ש"ץ שיפתם שלא אפר אניגו קורפ רפאנו לא יחזור אפי' לא אפר רק רפאנו אין פחזירין אם אפר אלא
קנו גואל ישראל לרפאנו. ש"ץ לא יאפר אניגו אם לא שפשלין התענית. אם לא הזה עשרה שחתענין כב' הכ כשאפר השי"ת ואת ישראל ואת
יאפר אותה בשומע תפלה. ש"ץ לא יאפר אניגו בא"ה התעוה בעת צרה ושומע תפלה. כשהצבור נזכרין התענין בה ואת ישראל ואת
כאו עשרת שפתענין יאפר בשומע תפלה ויום בא"ה התעוה בעת צרה ושומע תפלה. כשהצבור נזכרין התענין בה ואת ישראל ואת
פסח וסוכ' יאפר עניגו ואם נזכרין תענית לשוב בתשובה ויש פלוגתא בפוסקים אם יש לומר עניגו עיין בש"ע סי' תקס"ו. ברך עלינו וכו' וגריך לומר

וְלֹךְ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ
בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת
בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה
עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו
כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר:
יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ
וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ
שָׁלוֹם:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן
וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ
כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ
נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים
וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה
וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ
לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת
וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בפסח בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בַּשָּׁלוֹם:

לעשרת ימי תשובה

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם
וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר
וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים (טובים) וּלְשָׁלוֹם:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם
שָׁלוֹם

יפת ביזוק כל היום ומסיו, ונוהג לומרו אפילו כל יומות השנה. וכשגיס קלת מנעים שומרי' תחינות ובקשות בשעת שעם"ן מתפללין ס"ת ובזה"ק ליסון, גמור מעשה המבואר בשולחן ערוך ס"ח סימן קכ"ד שגם זה לימנו עולם בידים. לכן מחמת שעשה נכון לפי שבשעה שעם"ן פוה' התפלה לגו מקריבין קרבן לימוד כי תפילתנו היא קרבן יחיד ע"כ לריכין כל הפחות לשמוע הברכות מבי הש"ץ כדי שלא יפסול הקרבן בחסרון מון כדי שידעה לעשות לתן כראוי וכוון על כל ברכ' וברכה. ויכוון לומר בתוך קדוש וברוך שמו שבתוך נגד ל' תיבות הדיה ולכן תין לומר בתוך קדוש וברוך שמו שבתוך מנעול מצוה כל המוסף לכן כ"ל בי' שמו בתפוצה שלנו כוונו לומתק הדין יכול לומרו נגד ה' תיבות שלקים כלט"ל:

יבול לומר בחזן דבייכו עם סוף כל ברכ' וחז יכוין כשעם"ן לומר סוף שברכה שיענה עלינו ג"כ אמ"ן וחתן כריכה:

טוב לומר בסוף ג' מן התור או מעבדיים או מכתובי קול שלומר יהיו לרצון בתחלת נשמו ומסיים כשמו:

בשעה שעם"ן לומר יברכך

ומשפט. בעשרה יומים שבין ר"ה לי"כ אומר המלך המשפט אם אמר מלך אוהב צדקה ומשפט אין צריך לחזור וכ"כ ב"ח ושלה'. ברחמים וכו' ובכא דוד מהדה להוכה הכיון וכו' בט באב אומר כאן נחם ואומרה דוקא בסנהה ואם לא אמרה כהרב ש ז שיאמרה בשמונ' תפלה אחת קנינו ויהחום כי אתה שומע תפלה ברחמים בא"ח שומע תפלה. ומ"א כתב יביאר אותה קודם ובל כולם ולא יחחום ברוך מנחם ציון. ואותם אנשים המחענים השיעי ועשורי יאמרו נחם בס' עריב ליל יוד ונם ביוחריח ובנחה של עשירי. ויאמר אנא ה' חטאתי עויתי פשעתי לפניך מחול חשאתי ופלח עוונותי וכפר פשעי מפל אשר חטאתי ועויתי ופשעתי. ותחננו אתה בהענית יאמר כאן ענינו ה' קורם כי אתה שומע ולא יסיים בא"ה העונה בעת צרה כי רוקא ש"ץ מסיים כך אבל יחיד כשמוניע ובכל עת שרה ועוקה יאמר כי אתה שומע תפלה עמך ישראל ברחמים בא"ח שומע תפלה. אם שכח לומר עלינו אין מחזירין אותו אם נזכר קודם שיקדר רגלו ואומרה בלא התיחה אחר ש. נה עשרה קודם והי לרצון. יחיד יאמר ענינו אפי' אין בשיהים התענית אפי' האקובל עלמו מבע"ה התענית ניין מי מהם ב. התן ביום הופתן

יאמר

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: כספר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה: פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי: וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ: הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת:

קנת כהגו לומר זה קודם יהיו לרצון

מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי כָל בָּשָׂר יַחֵד שִׁמְךָ בְּעוֹלָמְךָ בְּנֵה עִירְךָ יְסֹד בֵּיתְךָ שַׁכְלֵל הֵיכָלְךָ קָרֵב קֵץ בִּיאַת מְשִׁיחֶךָ פְּדֵה עַמְּךָ שַׁמֵּחַ עֲדָתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן מַלְאֲכֵי מְרוֹמִים: עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן צִדְקָתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַנֵּנוּ: עֲשֵׂה לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנוּ: יִהְיוּ לְרָצוֹן וגו'

רבן

ואם מתנות כתב נתנו כוי יהוה:

אדני כתפתי נרכת מטי יכוין כתיבו ירדם ס"ד מנל מ"ל וכשזוקף כסס יניוב בתפתנו לפעלו פ"ל עם פי' ד' וכן נברכת מנן יכוין להוריד פס"ק לפעלוע עמס דל"ת וכמודים יכוין להוריד סו"ו וכשזוקף יכוין כאן מעל' הכו"ן עם סו"ו וכן כשזוקף כברכת יכוין כבריעס להוריד ס"ה וכשזוקף יכוין לפעלוע מ"ד עם ס"ה ויהיו לפמו הסמי שתשת מעולנים ע"כ:

והנה

ויכוין כתיבו סמות אנקתם פסתם פסססים דיונסים

(הגהה)

ס' וישמרך יאמר קהל (תל כת קדש תסוב מנפיך וכשבת סכסס"ן מ"מר יאר וכו' יע"ק (פרוזן סר תוניפס מתפלל) • וכשבת סכסס"ן פומר יס וכו' יע"ק • (פרה פוסים פתח פומים יסמך מנחס • לנה יוקפים וקמן כתוני' סמון יהוה תפלתיכו) •

ראשי תיבות של לשאול על הנשמים כלל שלא בזמן שחקנו חו"ל אפי' בשומע תפלה יש ליזהר אלא שיתין לתנני ותליחות מזמורים של סמר ושמים שני גדולי הדור נכשלו בזה ונאמרו כאותה שכתב עין סי' קי"ו רמה וכו' סי"ח שיבי ושחרית וסנחה יאמר יעלה ויבא קודם ותחזינה אם לא אמר יעלה ויבא כשעריך אין מחזירין כן פ"ח שני ימים או יום א' אבל אם לא אמרו שחרית וסנה' מחזירין אותו ואם נזכר קודי שחתחי מודים יאמר בסקום שנזכר ואם לא נזכר על אחר שחתחי מודים אם נזכר קודם שהשלים ותפלתו חוזר לרגה ואם לא נזכר עד אחר שיתפלל חוזר לראש אם רגיל ליזהר תחנונים אחר תפלתו ונזכר קודם שיעקור רגליו חוזר לרגה. אם הוא ספק אם הזכיר יעלה ויבא או לאו אין צריך לחזור • ס"ק שסכת

פ"ח מזכיר בשחרית יעלה ויבא אין מחזירין מפני טורח הצבור שהרי יש תפלות סוסף לפניו שהוא מזכיר בהם ח אבל אם לא עקר רגליו מחזירין אותו • אם טעה ש"ץ בתפלתו בלחש לעולם אין חוזר שהרי יש לפניו תפלתו בקול דם ורוקא שטעה שחרית אבל אם טעה בשאר תפלות ויש פיחיד • אם שכח יחיד לומר יעלה ויבא בח"ה ערבית שחרית ומנחה מחזירין אותו וכן ש"ץ תוך שחרית שאין חוזר מפני טורח צבור והרי הם סופקין לפניו • מודים אנחנו לך שהיום בפורים • האומר מודים סודים סשתקין אותו אלא יאמר מודים אנחנו לך וישתתוה את ראשו ובאמצע מרגיז ולא כקצת אנשים שם שתחים את נופם וראשם נשאר זקוף ועונשם גדול ושורתו נעשה נהש אלא ישתחוה נם בראשו עד שירגיש כאיסור גדר לבו כמו שכתבנו לסקלה בריני ר"ת • פעולם קוינו לך • בתנוכת ופורים אומר כאן על הניסים ואם לא אמרו אין מחזירין אותו ואם נזכר קודם שיסיים תפלתו כל אחד שלא הזכיר בשם אמ' נזכר בין אתה לחשים הגר • בפורים אין אומרים על הניסים רק בתפלתם ערבית קדם שקדין תפלה וכי אם

במנחה קודם התענית יאמר זה קודם יהיו לרצון

תפלה

רבון הָעוֹלָמִים הֲרֵי אֲנִי לְפָנֶיךָ בְּתַעֲנִית נְדָבָה לְמָחָר יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּקַבְּלֵנִי בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן : וְתֵבָא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתִי וְתַעֲנָה
עֲתִירָתִי וְתִרְפָּאֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה : יהיו לרצון וגו'

ביום התענית יאמר זה במעריב קודם יהיו לרצון

רבון הָעוֹלָמִים גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שֶׁמִּזְמַן שֶׁבִּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם אָדָם חוֹטֵא
וּמֵבִיא קָרְבָּן וְאֵינוֹ מַקְרִיב מִמֵּנּוּ אֶלָּא חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
מְכַפֵּר וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חָרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְאֵין לָנוּ מִקְדָּשׁ וְלֹא כֹהֵן שֶׁיְּכַפֵּר בַּעֲדֵינוּ :
לָכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיְּהֵא מִיעוּט חֶלְבִּי וְדָמִי שֶׁנִּתְמַעֵט הַיּוֹם כְּחֶלֶב מִזְבַּח עַל גַּבֵּי
הַמִּזְבֵּחַ לְפָנֶיךָ וְתִרְצֵנִי : יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי :

בשני ובחמישי

ועתה מגלה לך סוד מלת והוא מה שאמר דוד במע"ה ברוח הקודש שהוא על פי דעת כל המקובלים שהוא מלת והוא בכתר עליון הוא דבר הוא : הידוע שהוא סוד הסם

אהיה יש לו ג' מספרים כמתמלא קסא קנא קמג מהיה פיולין. בחצין בחלפין. וכן מהיה בת"ק עולה ג"כ מכין י"ב כמכין יהו"ה בא ראה וחכם הסוד הגדול הזה

והוא	והוא	והוא
יו הא ויו	יו הא וו	או הא ואו
אלף	אלף	אלף
קסא	קנא	קמג

והוא מלת מלא שולה ע"ב ק"ל קס"ו קכ"ו קמ"ג מספר בפסוק שמתחיל כי הושיבה זו מלת כדקתים ונחזור המלך ישבנו זו ל"ן מספר שמלך משוב ומלא עולה ד' ן מכף ן שלם שמורה מתחיל על דחמים והמלך מורה על דין מכפן שהוא דין ורחמים כשהוא מלא ק"ם לת"ל כ"ף עולה מכין ליחו"ם לכך יתכן לומרם אלו שני פסוקים יחד לפי דעת הרל"ק ז"ל שמפרש נמשוך ע"ח אותן פלגשים שעושין תשובה ולבסוף

והוא רחום יכפר עון קרבין להרביות בתחנונים בשני וחמישי ואומרים והוא רחום פעמים ואם לא אמרו בשמחת נקראו פורין נדרי שבנו נחש : אין אומרים והוא רחום זה בניח אבל ובשילך לביתו ואמר אותו :

והוא רחום יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה
לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ :
אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ
חסדך

אמן . כל זמן שאומרי אלהינו וכו' אומרים שים שלום . אין אומרים אלהינו וכו' בניח אבל . בכל עת ובכל שעה בשלומך תר"ח ער אחד"ש אומר כאן בספר חיים ואם לא אמרו אין מחזירין חמר

י"ד שחרית ובמנחה . שמך מלכנו תמיד לעולם ועד בין ר"ת לי"כ אומר כאן פתוב לחיים אם לא אמרו אין מחזירין אותו ברוך אתה ה' הטוב שמך וכו' בשיאמר ברוך אתה ה' בורא פרי הגפן ובשכח זוכר אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכ' וכן' יחיד אינו לומר בברכות כהנים . אין הש"ץ אומר ברכות כהנים אלא בזמן שראוי הש"ץ לנשיאת כפים בשעה שאומר הש"ץ שים שלום מי שרא' חלום יאמר רבונו של עולם רבונו ש"ע ולא באותן אנשים שאומרי' בכל יום רבונו ש"ע אע"פ שלא ראו חלום באותו לילה כ"כ ית' וכמ"ש זוראתה שיסיים רבונו של עולם קור' שים שלו' כמו שעונו הצבור

כי עמך מקור חיים ובאורך נראה אור עם

תפלה

נכון עמם רק כמ"ד סעמו ב"ס מכפר למרחק תשובה ומין מכפר למם הכל מלכל פוקד עונם ומושיב תפו מדם ומין
שיאמר מיד מעיר למם כל מחתו מלת אקנת. ולפי מאין תשובתם מלמד מין סליחתם סליחה • ומן הדיקן היה מלת יסלח
אחר המברך למם כלל כי הכל סולך לחד כוונת הלב: מלת מם מלת יסלח למם כלל יקדמו מן התשובה תועלת • ומם מלחמ ומוח
את עשו בשלו רחום יכפר עון ולת יסליחת מת מלת כלמיכם כנריתו הוא מוסף המכפר למם עון ולת יסליחת מהכל כמו מסם תיכים
יהיו להצון ואח"כ יכול על כתן לגזונו וק' ולמד מזכיר רק עון לגד ולת חטא ולת פסע הרי עון הוא מזיל • ומת על כמו ד הוא מכפר •
לעונות קריש מהו מסיקוד עון למם • וכן מם מוחל עון גדול ולמד מין תשובתם סליחה נקרא • לעכ"ל מרחם מם מה מעושה עון
וקרוש וברכו הוא פונם כמם א אר אדנ אדני והוא מסם כוכ מסם ע"ב כוחוע • הרי ב'חת עון הוא מעורר הדין
ומורים: כתב שלמעלה מהוא דיוק דמלבו"ת ת"ק וק"ס הנקדת כפ"ר מהוא מסם מצפצ וכן מוכה כפר אלף למד הי
רש"ל בחשוב' יוד מם וזהו שמרחם ומחתיק המחות והכוונים הלו ממנו מלת יתעוררו עליו ע"כ בתם מלת יעשה תשובה סליחה מין
ואני רגיל לומר אחר סליחתו מלא:

שמנה עשרה	חַסְדֶּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי :		לבהב
יהיו לרצון	הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם	והוא (ב' הויות)	מד יוד הא וו הא
שתצילני מעזי	לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ : לְהִשְׁתַּבֵּחַ	רחום	מה יוד הא ואו הא
פנים ומחר"ם	בְּתְהִלָּתֶךָ : אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמוֹר יָהּ :	יכפר	מח יוד הא וו הה
מינץ כתב	יְיָ מִי יַעֲמוֹד : כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה :	עון בשם ע"ו	מט יוד הא ואו הה
שאומר אלהי	לְמַעַן תּוֹרָא : לֹא כַחֲטָאֵינוּ תַּעֲשֶׂה	ולא בשם לא"ו	בנ יוד הה וו הה
עד שלא	לָנוּ וְלֹא כַּעֲוֹנוֹתֵינוּ תִּגְמוֹל עָלֵינוּ :		
נוצרתי וכו'	אִם עֲוֹנֵינוּ עֲנוּ בָּנוּ יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן	ישחית	גג יוד הה ואו הה
ואפי' בשברת	שְׁמֶךָ : זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי	והרבה	דנ יוד הא ואו הי
יש לומר כן.	מֵעוֹלָם הֵמָּה : יְעַנֵּנוּ יְיָ בְּיוֹם צָרָה :	להשיב	זן יוד הי וו הה
הפסוק ואהי	יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : יְיָ הוֹשִׁיעָה	אפו השם	חן יוד הה ואו הי
לרצון	הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ : אָבִינוּ	יאהדונהי עם ג' אותיות והמלת	
מסגל לומר	מַלְכֵּנוּ חָנֵנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ	ולא	טן יוד האה ואו הי
עניים וסודו	מַעֲשִׂים : עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד	יעיר	סב יוד הי וו הי
גדול לכן	וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ : אֲדוֹנֵנוּ	כל	סג יוד הי ואו הי
צריך לאומרו	אֱלֹהֵינוּ שְׁמַע בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵנוּ :	קמא קנא קנג	
ולכוין	זְכוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֲבוֹתֵינוּ :	חכמתו	עב יוד הי ויו הי
ונוהל הרבה	וְהוֹשִׁיעֵנוּ	וזהו ששמנו משה בשמא קדישא	
לקבל תפלתו			
ולא ישיב			
ריקם • אלהי			
נצור ולמד			
הגיל למחר			
עשר למען			
שמך עשר			
למען ימינך			
עשר למען			
תורתך עשר			
למען קדושת			
זוכה ומקבל			
פני שכינה •			

כשיאמר

עושה שלום כורע ופוסע ג' פסיעות לאחריו ובבריעה אחת ואחר שפסע ג' פסיעות בעודו כורע קורם שיזקף כשיאמר עושה שלום במרומיו הוא
יעשה שלום עלינו והוא יעשה שלום על כל ישראל ואמרו אמן ג' פסיעות לאחריו ובבריעה אחת ואחר שפסע ג' פסיעות בעודו כורע קורם שיזקף כשיאמר עושה שלום במרומיו הוא
יעשה שלום עלינו והוא יעשה שלום על כל ישראל ואמרו אמן ג' פסיעות לאחריו ובבריעה אחת ואחר שפסע ג' פסיעות בעודו כורע קורם שיזקף כשיאמר עושה שלום במרומיו הוא
יעשה שלום עלינו והוא יעשה שלום על כל ישראל ואמרו אמן ג' פסיעות לאחריו ובבריעה אחת ואחר שפסע ג' פסיעות בעודו כורע קורם שיזקף כשיאמר עושה שלום במרומיו הוא
יעשה שלום עלינו והוא יעשה שלום על כל ישראל ואמרו אמן ג' פסיעות לאחריו ובבריעה אחת ואחר שפסע ג' פסיעות בעודו כורע קורם שיזקף כשיאמר עושה שלום במרומיו הוא
יעשה שלום עלינו והוא יעשה שלום על כל ישראל ואמרו אמן ג' פסיעות לאחריו ובבריעה אחת ואחר שפסע ג' פסיעות בעודו כורע קורם שיזקף כשיאמר עושה שלום במרומיו הוא
יעשה שלום עלינו והוא יעשה שלום על כל ישראל ואמרו אמן ג' פסיעות לאחריו ובבריעה אחת ואחר שפסע ג' פסיעות בעודו כורע קורם שיזקף כשיאמר עושה שלום במרומיו הוא
יעשה שלום עלינו והוא יעשה שלום על כל ישראל ואמרו אמן ג' פסיעות לאחריו ובבריעה אחת ואחר שפסע ג' פסיעות בעודו כורע קורם שיזקף כשיאמר עושה שלום במרומיו הוא
יעשה שלום עלינו והוא יעשה שלום על כל ישראל ואמרו אמן ג' פסיעות לאחריו ובבריעה אחת ואחר שפסע ג' פסיעות בעודו כורע קורם שיזקף כשיאמר עושה שלום במרומיו הוא
יעשה שלום עלינו והוא יעשה שלום על כל ישראל ואמרו אמן ג' פסיעות לאחריו ובבריעה אחת ואחר שפסע ג' פסיעות בעודו כורע קורם שיזקף כשיאמר עושה שלום במרומיו הוא

ה' הושיעה המלך יענינו ביום קראינו • וזה פירש הפסוק הוא כי בכל מקום שנאמר פסוק זה פרשתי לותו על

נכון ועתה אפרש לותו מה אשר לומרים לותו גם למעריב ולומרי לתרוייהו ה' הושיעה כי מקוים אנחנו לרחום שמיכו

בזמרים כי תמיד בפסוק וקראתי בשם ה' לפניך וגו' ללמדך סדר בקשת רחמים אף אם תכלה זכות לתפוש וכסדר שאתה

דופק לותי משופט וקורא כי"ג מדות הוי מלמד את ישראל לעשות כן ועל ידי שיזכרו לפני רחום וחנון כי רחמי לא

כלים • וחכותי את אשר לחנון • לותו פעמים שאתה לחנון • וקראתי את שאתה קורא לרחל על כלן • לא הבטיחו אלא עתיד לעתיד • (כמיעשו תעזוב) ועתיד לא לעתיד כשלא יעשו תעזוב על"ל • הרי כשמע שאינן מזדעזעות דיקס לפיכו בלתי תעזוב כו' וכבל תלוי בשם יהוה הוא שנאמר כי על יהוה אלהיך הוא: ויודעים כי מלת הוא הוא במעורב מבין שני שמות הוי' שם יהוה עם אלהי"ם וכבל ג' וחצי כשאר י"ם יו"ד ה"ל עולם ך"ו הרי מחצי כתמלא תיבתו כולו שבע לני"ם לא שניתי: ויתכן בפסוק וה"ו רחו"ם וכשמיכות ה' הושיעה וגו' והוא בשם יהוה נקל רחו"ם שהוא כולו רחמיות לכל מי שבא לו בתשובה ומבקש סירחם עליו ויכפר עון לפיכו עוכות גדולות מה לתת תרחם • ולא ישחית מה שם"ב מעורר בשם הקטנת היא תמות מתחת רחמיכות לא משחית זכרטות מי שבא בתשובה • שתא תאמר שיוכפר לו לתי"כ כן הוא יסוב עליו חרון לתו לבעניל בו לתת בו בקיתו הוא לפיכו שתא לא יוציא

אם מלך כלכתיב כי לא יפח לפניכם • למען תורת כלומר כבל ירחי' ממך כיון שתין התפלה בקול בסליחה ביד לתר זולתו • לא בחטינו וגו' בסוף תפילים ק"נ ומיכה מלמדן בסוף לפי שעתין:

אם עוכינו ירמיה י"ד כמו לא תעבי' • זכור רחמיך תפילים כ"ה יבנבו תהלים ק' יענבו למען חוזק • למען לתני למען תברכם בקרבן לתרן שתאמר ויאמר לתני שם ס בשם לתני • כ' שמעה ב' לעמוד לגד ג' תפלות בכל יום ותתה ס' התפלה •

אנא מלך בבקשה ממך חנון שמע קולינו • לגבות לקיים ברית שבועת עם לתרהם בין בתרים שב' ט"ס ויבתר לותם בתוך • מעלינו שטעינו:

אל רחו' עלינו כרחיל והרחמים לפניך • ותתן מותה בידיך • בחסין לשון מי כמוך חסין יה לשון חוזק • למען שמך כמו שתמור יכוסיבו ומה תעשה לשתך הגדול • על תעזבנו וכו' ג' לשונות בנגד ילמוד בנגד ותך נם זאת בהויתם בתרן לתויבים

והושיענו למען שמך: ועתה יי אלהינו אשר הוצאת את עמך מארץ מצרים ביד חזקה: ותעש לך שם ביום הזה: חטאנו רשענו יי בכל צדקותיך ישוב נא אפך וחמתך מעירך ירושלים הר קדשך: כי בחטאינו ובעונות אבותינו ירושלים ועמך לחרפה לכל סביבותינו: ועתה שמע אלהינו: אל תפלת עבדך ואל תחנוניו: והאר פניך על מקדשך השמם למען יי:

הטה אלהי אזניך ושמע: פקח עיניך וראה שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליך: כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנוגנו לפניך: כי על רחמיך הרבים: יי שמעה יי סלחה יי הקשיבה ועשה אל תאחר למענך אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך: אבינו אב הרחמן הראנו אות לטובה וקבץ נפוצותינו מארבע בנפות הארץ: יכירו וידעו כל

תפלה

לו תשוקתו לדבקה ודו"ק בס"ת יב"ק ולאלו ושעזיר לפו מחמת שרוש בין בבכורת לב סלם שבין שוב מחרון לפך ובי' ובזה תיתר לחת בכלל שוכפ לו ולא מחמת מוסיב לפו לפך ודק שחת יתשורר עליו סמל"ה בכה ק"ק של תעלה בכל כל מה שעשה מיתיו כלמעניין לגל שלול המלך כלקיזת בס"ם ולפך. ולפ"י יצי"ר כ"ל חמת"ו : כללם שעשה מעולם מעוש כי לל רחום שוש וזם זה נקרא רחמים גיורים ופשוטים ומסמוך יהוה הוסיפה לותיות יהוה שע כמו ויסע ה' לל פבל ויוסע ה' ביום בשוש . והוש המל"ך המוסל בעופר כל המקטרגים יעכבו ביום קדישו שבת קדש יהוה לכל קורליו והכל הוש שבת בתשובה הוש מלחם עליו בשם זה עד כאן :

(ל"ט בתים נגד ל"ט מלכיות)

ווו	התה	ומו	אחא	רלר	חכח	ורו	מים	יעי
כיכ	פאפ	רלר	עוע	ווו	נפנ	ואו	לבל	איא
ישי	שהש	חלח	יהי	תבת	ורו	ההה	דור	בתב
היה	לחל	השה	שיש	יאי	בלב	אוא	פנפ	ווו
ועו	לרל	אפא	יכי	עיע	ימי	וור	כחכ	לרל
האה	מומ	תהת	ווו					

י"ב הוי"ות

יהוה יההו יוהה היהו הרהו ההוי ויהה והיה והיה היהו הוהי הויה

ובי"ב צרופי לחיה תכון קודם שתתחיל לומר בפשוק ורוח רחום כי הוא עולה י"ב :

וזה י"ב צרופי לחבי"ה

אהיה	אהחי	איהה	יאההה	יהאה	יההא
יחמה ויתם	סהיח סהוי	ויסס יחסס	כהוי סהיח	יחסי וסוס	כיוס יח סס
האחי	ההאי	היאה	הההיא	היהא	האיה
וסיח סחסי	כשסס ויוח	יחסס סהוי	סהוח סיוח	ויסס סהיח	כיוח וסשס

לזכר בניטין יוסף שמוחל שיסד זה

כָּל הַגּוֹיִם כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ : וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אַתָּה אֲנַחְנוּ הַחוֹמֶר וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ כֻּלָּנוּ הוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ : צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ

חוסה

לויביים לך מאמתים ולך נעלתים לכלותם לספר בריתי לתם :

אנא יי שלשם פעמים נגד שלשה תעלו לך ס' חכיכו שכלתר כשמו חכתם לב' לך ס' קויכו שכלתר וזה ס' קויכו לו' לך ס' מייחל שכלתר יחל ישרלל

והוא (חני שם לחיה וחני שם הוי"ה וכלל ג' כשלחי י"ה וחני השם כתמלת כולו כי יו"ד הא שולם ה"ן וזהות כי לחי לחי הו"ה כו' כי הוא לחי וחי הוא ויעמוד על ס"ם פי' והוא כמוהל בי"ב הויות ובי"ב צרופי לחבי"ה ובי"ב

אתר סיים שבעה עשר אם סיים קודם שיעור רוב הצבור אמן יענה אמן עמהם תעונה אמן לא יבשת קולו יוהר מן המברך ש"ץ ישראל אחת מן הברכות אין מסלקין אותו אם יודע לחזור למקומו אבל אם הילך ברכות המינין דהיינו למלשינים מסלקין אותו מיד שמא מין הוא ואם דחתי כה וטע' לא מסלקין אותו . ש"ץ שטעה ולא יודע לחזור למקומו יעמד אחר תחתיו ומתחיל מתחלו' ברכו' שטעה זה אם רטעות כג' רא שונו יחזר לראש שמנה עשרה ואם הוא בג' אחרונות יתחיל רצה . ש"ץ שהוא כהן ועומר בשמו עשרה ונשמע שיש בת בברית הנוער בבה"כ אין לומר לו עד שיסיים תפלתו מפני שטומא' זו הוא מרבנן בראיתא בי"ר . אין העבור אומרים עם הש"ץ נקדש אלא שותקין ומכוונים למה ש"ץ אומר עד שישמע לקדושה . טוב לכוין רגליו בשעה שאומר קדוש ויש לישא עינים לשרום בשעה שאומרים קדושה . ומנענין גופן ונושאין אותו מן הארץ ויהא עיניו מגוררות אבל לא מתיחות ט' כתב בש"ל קבלתי בשעה שאומרים בכה"מ ויטלוך וכו' צריכי להרים עיקביהם עם גופם כשאומר כרוך כבור בורך וכשאומר השם זקוף . וכן ביטלוך כורע וכשאומר השם זקוף . בקצת מקומות יש מנהג שאחר עומר על הסרה ופורס שמע ובאים אנשים מקומם להתאסף שם לשמוע ברבו ולא נכון לעשות כן כי אוליים אנשים שדיין לא נגמרו כבקיאי עשרה והם עוברים כנגד פניהם והוא כנגד המתפללין . עם יש לנהוג אם יודע כי שלא שמע ברכו שיכול לסרום על שמע הוא יסרום ולא כאותן

חוֹסָה יְיָ עַל עַמֶּךָ וְעַל תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה לִמְשָׁל בָּם גּוֹיִם: לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם: יְדֻעָנוּ כִּי חָטָאנוּ וְאֵין מִי יַעֲמוֹד בַּעֲדֵנוּ שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמוֹד לָנוּ בְּעֵת צָרָה יְדַעֲנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים צִדְקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שִׁמֶךָ: כְּרֹחַ אָב עַל בָּנִים כֵּן תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ הוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שִׁמֶךָ וְהָמוֹל עַל עַמְּךָ רַחֵם עַל נַחֲלָתֶךָ חוֹסָה נָא כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה עוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל עֵת: הַבֵּט נָא רַחֵם נָא עַל עַמֶּךָ בְּמַהֵרָה לְמַעַן שִׁמֶךָ: בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְהוֹשִׁיעָה צֹאן מַרְעִיתֶךָ וְאַל יִמְשֹׁל בָּנוּ קֶצֶף כִּי לְךָ עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת: וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שִׁמֶךָ

יִשְׂרָאֵל אָל ר׳ אַל תְּחַשֵּׂךְ וְתַעֲכִּיבוּ אַל תַּעֲמוֹד עַל הָעִנְיָן כְּמוֹ כְּמִמְּלֹךְ הַכֹּל הֵיטֵב דְּרֹכֵב כְּמִמְּלֹךְ לְפִי דִּיקְדֵּק ל׳ לְפִי שֶׁנִּקְרָא ע״ש כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְפִי ר׳ אַל תַּעֲמוֹד עַל מָשָׁל ע״כ הַמְשִׁיל תְּשׁוּקַת לְבָבָהּ שֶׁאֵין כְּדַאי סְגֻלָּה מִדְּרִיקָה בֵּימֵי כְּדַאי וּמְקֻבָּל לְפִי טְהָרָתָהּ וְכֵן בִּישְׂרָאֵל: כְּתִיב וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים:

כְּאוֹתָן אֲנָשִׁים שֶׁאוֹמְרִים לְאֵבֶל שֶׁיִּרְצֶה אֶת בִּנְךָ יֵשֵׁב לְנַחֵם כֵּן יֵשׁ לְנַחֵם אֵין אֵבֶל יָפְרוֹס עַל שְׁמַע אִם כְּבָר שָׁמַע אֶלָּא אִם יוֹדֵעַ הוּא שֶׁלֹּא שָׁמַע הוּא יָפְרוֹס וְאִם לָאו שֶׁאֵין יוֹדֵעַ אִי יָפְרוֹס הָאֵבֶל:

וּבִי״ב שַׁבְּתֵי״ם הוּא נִקְרָא רְחוּם וּמַרְחִיב לְמִי שֶׁמַּקְפִּיד מַרְחִיב עָלָיו ע״י תְּשׁוּבָה • וּמַזְמִין תְּשׁוּבָתוֹ יְכַפֵּר לוֹ הַשֵּׁם וְלֹא עוֹד שֶׁלֹּא וְהִרְבָּה בְּרוּחַ מַסְדּוֹ לְהַטִּיב מִלְּיָלוֹ לְמִי שֶׁמַּקְפִּיד מִמֶּנּוּ בְּ״ה שׁוּב מִיתָּרוֹן לְתוֹכָן וְגוֹ׳ וְלֹא טוֹב שֶׁלֹּא מָצָא יִשְׂרָאֵל כָּל חַמְתּוֹ וּמִטֵּה כְּלָפֵי הוּא וּמַעֲבִיר רְתָרוֹן רְתָרוֹן מְרוּב מַסְדּוֹ וְרַחֲמָנוּתוֹ • ע״כ בְּזוּטוֹ מִמֶּךָ תִּתְּאַכְזֵב מִמֶּנּוּ רַחֲמֶיךָ כָּל רַחֲמֶיךָ אֵין קֵץ • חֶסֶד שֶׁל אֱמֶת תָּמִיד יִגְמְלוּנוּ בְּסֶלָה קָם״ל קָמ״ל כְּמִזְּמִין תָּמִיד • ע״כ כּוֹשִׁיעֵנוּ בִּתְפִלַּת יְהִי וְקַבְּלֵנוּ ע״י מְסִיתֵינוּ מִן כְּנוּי׳ שֶׁהֵם נִפְרָדִים מִלְּתִתּוֹ כָּל עִנְיָן פִּיּוּסִים תֹּחֶת הַפְּרִיסִים שֶׁלְּמַעְלָה׳ כְּדֵי לְהוֹדוֹת וְיוֹדוּ לְךָ׳ מִדְּרִיכִין לְהוֹדוֹת וְיוֹדוּ לְךָ׳ בְּעֵת חַסְדּוֹ • לְשַׁבֵּחַ כָּל מֵיכִי פַּקֵּד וְתַקֵּל׳ דְּשֶׁם ע״ט שֶׁם כָּל עוֹמָתֵינוּ תְּשַׁמֵּנוּ׳ יִהְיֶה רַחֲמָן וְלֹא תְּיַחֵל רַק לַעֲשׂוֹת דִּין כְּמוֹ לְךָ״נִי שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת מִי יוּכַל לַעֲמוֹד בְּדִינוֹ׳ לְךָ״נִי דִּינָךְ דְּמַלְכוּתְךָ הוּא: וְשֶׁם ״עוֹמָתֵנוּ ״תָּמוּר״ י״ה לְךָ״נִי ״מִי יַעֲמוֹד ר״ת שֶׁל פְּסוּק זֶה עוֹלֶה יְהוֹנָתָן אֱמֶת וּם״ת תְּרֵעָא עִם סְלָה• סְלָיְחָה״ לְמַעַן״ תּוֹרַת״ ס״ת עוֹלֶה אֱלֹהִים וּר״ת שֶׁם קְכ״ו הָעוֹלֶה אֶחָד אֹרֶךְ אַרְנִי לְךָ כְּחִטִּינוּ הִקְטִינוּ תַּעֲשֶׂה לְמַעַן כְּמוֹ כְּפִי הָעוֹמֵם הַמְיֻחָד לָנוּ וּמַכ״ם לְךָ כְּעוֹמָתֵינוּ הַגְּדוֹלִים תַּגְמוֹל עָלֵינוּ הָרָעָה לְךָ זֶה לְעֻמַּת זֶה• עִם הַמַּדִּים הַנִּלְחָמִים בְּעַצְמִיּוֹת עוֹמְדֵינוּ • וְעִנְיָנוֹ כְּמַקְפִּידִים דִּין ה׳ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַרַחֲמָן זְכוֹר רַחֲמֶיךָ ה׳ שְׁמוֹר מַלְכוּת רְחָמִים גְּמוּרִים וְגַם מַקְפִּידִים לְשֵׁם מְעוֹלָם קְדוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם הַמָּה מַה שֶּׁכָּתוּב בְּתוֹרָתְךָ רְחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד : בְּעָבוּר שִׁמְךָ יִ״ק בַּר״ת ק״ס ״בְּיוֹם ״צָרָה ״וְנִגְּבוּ • שֶׁם שַׁדַּי יַעֲקֹב זוֹ״ת לְמַ״ת ה׳ רְאוּיָה יֵשׁ וְה׳ לְהַצְלִיחַ עִמָּנוּ • הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּכָל יוֹם קְרָאֵינוּ שֶׁיֵּשׁ בְּשֵׁם יִ״ק • הַנִּינוּ תְּרַחֵמְנוּ מְלֹכֵנוּ תְּקִילֵנוּ חָנֵנוּ לְכְתִיב לְהַיִּיב יְהֵא ה׳ כְּכֹחוֹ שֶׁלְּךָ וְהֵיכִי טָרֵם נִקְרָא וְהֵיכִי תִּשְׁמַע כִּי לֹא הַנִּנוּ מַעֲשִׂים טוֹבִים בִּידֵינוּ לְכְתִיב יְאַהֲדוֹנָהִי כְּעוֹלֶה כִּי לֹא רַק תַּעֲשֶׂה נִקְרָא עִמָּנוּ לְמַעַן שִׁמְךָ• וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שִׁמְךָ ר״ת שֶׁלּוֹ כְּעוֹלֶה ג״פ יַבֵּק • שֶׁלֹּא תַּלְבִּינוּ תַּדִּין בְּאֶרֶץ תַּלְבִּינוּ תַּקִּיף וְכָל יְכוֹל • שֶׁיּוּכַל קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ וְזָכוֹר• בְּשֵׁם תַּלְמִיד בְּיוֹדִין בַּת״ת וְשֵׁם אַבְגִּיתֵ״ץ • וְזָכוֹר לָנוּ חֶסֶד בְּרִית תַּבְּרִיתֵנוּ וְאַל יִתְמֵנוּ זְכוּת תַּבְּרִיתֵנוּ בְּגָלוּתֵינוּ • כִּי תִּתֵּן לְךָ״נִי דִּיוֹן דְּמַלְכוּתְךָ תַּלְבִּינוּ בְּעֵל הֵיכוֹלֶת תַּסֵּר כּוֹחֲנֵת תַּיִּד חִזּוּק מִתַּרְבּוּת מִצְרַיִם וְשֵׁם הַיְיָ לְעֵינֵי כָּל גְּדוּלָתְךָ וּבְמִתְקוֹמְמֵיהֶם וּבְקִדּוּשׁ תִּתְקַדַּשׁ עַל כָּל יִשּׂוּב נָא לְפָנֶיךָ מִתַּחַת וּמִעֵבֶר יְרוּשָׁלַיִם כִּי קְבַלְנוּ עָלֵינוּ

שְׁמֶךָ: רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן בְּרִיתְךָ
הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ בְּעֵת צָרָה כִּי לְךָ יְיָ
הַיְשׁוּעָה בְּךָ תּוֹחֲלֶתֵנוּ אֵלֶּה סְלִיחוֹת
אָנָּא סְלַח נָא אֵל טוֹב וְסַלָּח כִּי אֵל
מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:
אָנָּא מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם: זְכוֹר
וְהַבֵּט לַבְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים:
וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדַת יָחִיד: לְמַעַן
יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵנוּ וַעֲנֵנוּ
וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי שִׁמְךָ הַגָּדוֹל עָלֵינוּ
נִקְרָא עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל עֵת:
עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּחַסְדֶּךָ: חַנּוּן וְרַחוּם:
הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ בְּעֵת צָרָה: כִּי לְךָ
יְיָ הַיְשׁוּעָה: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ: מָחֲסִינוּ:
אַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כְּרֹעַ מַעֲלָלֵינוּ:
זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ: וְכָרוֹב
טוּבְךָ הוֹשִׁיעֵנוּ: וַחֲטוֹל נָא עָלֵינוּ:
כִּי אֵין לָנוּ אֱלוֹהַּ אַחֵר מִבַּלְעָדֶיךָ:
צוּרֵנוּ אַל תַּעֲזֹבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל
תִּרְחַק מִמֶּנּוּ: כִּי נַפְשֵׁנוּ קִצְרָה
מֵחֶרֶב וּמִשְּׁבִי: וּמִדֶּבֶר וּמִמַּגֵּפָה
וּמִכָּל צָרָה וְיָגוֹן הַצִּילֵנוּ: כִּי לְךָ
קִוִּינוּ וְאַל תַּכְלִימֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:
וְהָאֵר פָּנֶיךָ בָּנוּ: וְזָכוֹר לָנוּ אֶת
ברית

ועמך
ועתה שמע לקולינו
ואל בקשת מתנת
מכם עלינו ואבות סביבותיך על מקדשך בשם בני שכינ"ה למען
שמך: רחם עלינו למען בריתך
והביטה לכל הנ"ה לשם סביבותינו
בתקוף על תפלותינו שהיה במקום קרבן
מכם עלינו ואבות סביבותיך על מקדשך בשם בני שכינ"ה למען
שמך: רחם עלינו למען בריתך והביטה
לכל הנ"ה לשם סביבותינו

ברית אבותינו: והושיענו למען
שמך: ראה בצרותינו: ושמע
קול תפלתינו ועננו: כי אתה
שומע תפלת כל פה:
אל רחום וחנון רחם עלינו
ועל כל מעשיך: כי אין
כמוך יי אלהינו אנא שא נא פשעינו
אבינו מלכנו וגואלנו: אל
חי וקיים: החסין בכח חסיד וטוב
על כל מעשיך: כי אתה אל ארך
אפים ומלא רחמים: עשה עמנו
כרוב רחמיך והושיענו למען שמך:
שמע מלכינו תפלתנו ומיד אויבנו
הצילנו: שמע מלכנו תפלתנו
ומכל צרה ויגון הצילנו: אבינו
מלבנו אתה ושמך עלינו נקרא
אל תניחנו ואל תעזבנו אבינו ואל
תטשנו בוראנו ואל תשכחנו
יוצרנו כי אל מלך חנון ורחום
אתה:

אין כמוך חנון ורחום יי אלהינו
אין כמוך אל ארך אפים
ורב חסד ואמת: הושיענו ורחמנו
כרעש ומרוגז הצילנו זכור לעברך
לאברהם ליצחק וליעקב: צל תפן
אל קשינו ואל רשעינו ואל
חטאתינו: שוב מחרון אפיך והנחם
על הרעה לעמך: והסר ממנו

מכת

אלף הי יוד הי: כי ין כמוך יאהדונהי אלהים
ס' שהיו לו פרעופין: אנא יוד הה וו הה ס"ת כ"ת
בגי' מצפצ יוד הה וו הה: מבי"ו קב"ח מל"י:
מלכנו ס"ן יאהדונהי נוהיו מל"ך ד' נרופי אהי"ה ש"ת י'
יו הה ואו הה וקיש יבק
יוד הא ואו הה בחסין בכח
לותיותיו הס"ג יוד המילוי מ"ב במ"ק:
וטו"ב יהו"ה במ"ק של מלך חפיס
לעצ"כ הוא נבה דיליה ומלך רחמי'
לאחר מתחסד עם הרשע כרוב רחמיו
עשה עמנו בחסד אהי"ה ביולין
כרוב רחמיך בחסד ע"ב ק"ל"ן
בשמות שלו שמע קולינו ומיד לויבינו
ונוקל נהה הצילנו: לחיינו מלכנו לתת
ושמך כמו שהיית קודם בריאה לתת
ושמך לנצח: עשה עמנו למען
שמך ר"ת עם ל"ו והוא סם מל"ע"כ
של תעזבנו בכללות כוחינו כי לתת
לחיינו ואל תפשכחנו לנצח כאחר עזרת
לותנו ממצרים עד הנה כי לתת
בוראינו ואל תשכחינו בגלותינו
הלעד יעמן לפק לנצח: כי אל
מלך: בדין לתת לעפ"י כן חנון
ורחום לתת:

אין: כמוך בשני לוחיני כאחר
אין כמוך בכל החסדים
שמלוך רחום לכל המבקש ממך
מתרחם עליו: וחנון שתעשה עמו
מתנת חנם: כך אין כמוך שלתת
מרחם בדין אל הוא לשון חונק כמו
ואת חילי החזק לקח: ארך אפים
לרשעים לעפ"כ נבה דיליה:
ורב חסד למקבל תשובה ואמ"ת על
שכר לעושה טוב ולייתן עונש לעוקר
על מלוותיך: וזה שכי פעמים אין
כמוך: גם לותיותו תושיענו ורחמיו
מכל רעש של המקטרגים ומרוגז
המשחיתים: זכור כאחר מעשה
רבינ"ה היה חופר לף ויחפור אל תתך
לנומת כלליותיך בפ' עקב נפסוק כי
יגורך בתרגום יונתן: לף ה' בעבור
של

מַכַּת הַמָּוֶת: כִּי רַחוּם אַתָּה: כִּי בֶן דַּרְכֶּיךָ: עֹשֶׂה חֶסֶד חִנָּם
בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: חוֹסְרֵי יְיָ עַל עַמֶּךָ וְהַצִּילֵנוּ מִזַּעֲמֶךָ: וְהָסֵר
מִמֶּנּוּ רָעָה וּמַגֵּפָה: וּגְזֵרָה קָשָׁה: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה: וְלָנוּ בּוּשֶׁת הַפָּנִים: מָה נֹּאמַר מַה
נְּדַבֵּר וּמַה נִּצְטַדָּק: נַחְפְּשָׂה דְרָכֵינוּ וְנַחֲקוֹרָה וְנָשׁוּבָה אֵלֶיךָ
כִּי יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים: אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא יְיָ
הַצְלִיחָה נָּא: אָנָּא יְיָ עֲנֵנוּ בְּיוֹם קָרְאֵנוּ: לְךָ יְיָ חַכִּינוּ: לְךָ יְיָ
קִוִּינוּ: לְךָ יְיָ נִיחַל: אַל תֵּחַשׁ וְתַעֲנֵנוּ: כִּי נָאֲמוּ גּוֹיִם אָבְדָה
תִקְוָתָם: כָּל בָּרֵךְ וְכָל קָמָה לְךָ לְבַד תִּשְׁתַּחֲוֶה:
הַפּוֹתֵחַ יָד בְּתִשׁוּבָה לְקַבֵּל פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים: נִבְהֲלָת
נַפְשֵׁנוּ מֵרוֹב עֲצָבוֹנֵנוּ: וְאַל תִּשְׁכָּחֵנוּ נֶצַח: קוֹמָה
וְהוֹשִׁיעֵנוּ סְלַח לָנוּ כִּי חָטָאנוּ לָךְ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אִם אֵין בָּנוּ
צְדָקָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים זְכֹר לָנוּ אֶת בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ וְעֶרְוָתֵינוּ בְּכָל
יוֹם יְיָ אֶחָד: הַבִּישָׁה בְּעֲנִיֵּינוּ כִּי רַבּוּ מַכְאוֹבֵינוּ: וְצָרוֹת לְבָבֵנוּ:
חוּסָה יְיָ עָלֵינוּ בְּאֶרֶץ שִׁבְיֵנוּ: וְאַל תִּשְׁפּוֹךְ חֲרוֹנְךָ עָלֵינוּ: כִּי
אֲנַחְנוּ עַמֶּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ אֶל הַבִּישָׁה דַּל כְּבוֹדֵנוּ בַּגּוֹיִם: וְשִׁקַּצּוּנוּ
כְּטֻמְאַת הַנִּדָּה עַד מָתַי עֻזֶּךָ בַּשִּׁבְיָ וְתִפְאַרְתְּךָ בְּיַד צָר: (עֻזֶּךָ
וְתִפְאַרְתְּךָ בַּשִּׁבְיָ) עוֹרְרָה גְבוּרָתֶךָ וְקִנְאָתְךָ עֲלֵיהֶם הֵם יְבוּשׁוּ
וְיֵחַתּוּ מִגְּבוּרָתָם וְאַל יִמְעֲטוּ לְפָנֶיךָ תְּלָאוֹתֵינוּ מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ
רַחֲמֶיךָ בְּיוֹם צָרוֹתֵינוּ לֹא לְמַעֲנֵנוּ כִּי אִם לְמַעַנְךָ פְּעוֹל וְאַל
תַּשְׁחִית זֵכֶר שְׁאֵרִיתֵנוּ וְחוֹן אוֹם הַמְיַחֲדִים שִׁמְךָ פַּעֲמַיִם בְּכָל
יוֹם תָּמִיד וְאוֹמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

אליך ה' נפשי אשא בגי' אידהנויה

עולם	האצילות	יהוה	שמעה	חננו	יהוה	א	שריפה
עולם	הבריאה	אכתריאל	סלחה	רפאינו	יהוה	ב	סקילה
עולם	היצירה	הוא מטט	הקשיבה	ואתה	יהוה	ג	הרג
עולם	העשיה	הוא סנדל	ושמת	שובה	יהוה	ע	וחנק

רַחוּם וְחַנּוּן חָטָאתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה
מָלֵא רַחֲמִים רַחֵם עָלַי
וְקַבֵּל תַּחֲנוּנַי: יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי
וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי: חָנֵנִי יְיָ כִּי אֻמְלַל
אֲנִי רְפָאֵנִי יְיָ כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי: וְנַפְשִׁי
נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְיָ עַד מָתַי:
שׁוּבָה יְהוָה חַלְּצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי
לְמַעַן חַסְדֶּךָ: כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ
בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֶה לָךְ יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי
אַשְׂחֶה בְכָל לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי
עַרְשִׂי אַמְסֶה: עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי
עָתְקָה בְּכָל צוֹרְרָי: סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל
פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי שָׁמַע יְיָ קוֹל בִּכְיִי:
שָׁמַע יְיָ תְּחִנָּתִי יְיָ תְּפִלָּתִי יִקָּח:
יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ מְאֹד כָּל אֹיְבָי יָשׁוּבוּ
יֵבוֹשׁוּ רָגַע:
יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּיךָ
וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ:

הבט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה כִּי הָיִינוּ לַעַג
וְקֶלֶס בַּגּוֹיִם נֶחְשַׁבְנוּ כַּצֹּאן
לְטֶבַח יוּבַל לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד וּלְכַלֹּתָה
וּלְחָרְפָּה:

ובכל זֹאת שִׁכְחָךְ לֹא שְׁכָחָנוּ נָא
אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ: יי אלהי

זרים אוֹכְרִים אֵין תּוֹחֶלֶת וְתִקְוָה
חוֹן אוֹם לִשְׁכָךְ מַקְוֶרֶת
טָהוֹר יְשׁוּעָתֵנוּ קָרְבָה יָגֵעְנוּ וְלֹא
דוֹנַח לָנוּ רַחֵמֶיךָ יְכַבְּשׁוּ אֶת
בַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ:

אנא שׁוּב מֵחֲרוֹנְךָ וְרַחֵם סְגֻלָּה
אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ: יי אלהי

חוסה

סוד נפילת אפים

כנר בתרנו מסגיר לנו נסעת
סזיווג למוד לתחדיו בשלש
פסיעות ולהסת ר׳ פניו מיד
בגפילת פנים ולירת מלכיות ש
לנלים כי הסורם בקומתו סעב
חייב מיתה נבי״ם ומסת אין
מופלין ע״פ לפי שבימי המקוף
אין המלך מקפיד אם עכדיו
מסתיין עמו בשתתו ולזה
קורלין לת הכלל בתקו׳ לכיולת
לפים: ולומר לדוד מלין ה׳
כפני אסף ר״ל למדת דוד נתתי
כפני בתקנה לא כמו שכתתי לה
בלילי דרך פקדון ואית׳ מוכרחת
להסיב לי מלאר שביל פקדון
לכל עכשיו נתתי לה בתקנה
גמור׳ ולפיכך צריך להטות עלמו
לגד שמלל כי שם ניתה ואם
ימלא פיהו סכיו למזרק וילגל
עלמו לגד נפון לו יותר טוב
וכלשר יתן נפשו בתקנה למלת
דדין ויתודה ויתמר רחום וחנון
חטלתו לפניך ולומר בתזור
תשלת נעורי ופשעי לל תזכור
ויעולר מדת הרחל בלומרו
כתסדל זכור לי לתה גם יקמר
למען טובך ׳ ולוה מדת הטוב
כתשפיע עלי לתתי לו תתקול
לו עוכיו ותריך עליו רחמים
מהילה ׳ כי הכוזה כנגד מ״ה
הקב״ה ירחמנו ויגיל נפשנו
ולפי שהתזור הוא כנגד דרגת
למוטת לו׳ ים הו כל סלר של פלן
כי״ת חון חון ון״ו חוק חון
וכן מלמולר בזוהר פ
במדבר

ואחר נשלים נפשנו
למ״ה חוזר של מדת
כתפלרת ולומר לפניו מלכנו
ומתתנן לפני עץ החיים ולומר
* ח״ג א ולפתח

תפלת החום

וחנון · אין
לדבר בין
שכנה עפרה
לרחום וחנון
בשחרית שיש
לו תפילין על
זרוע שמאלית
יסה על יסין
לאחר שגמל
על פניו וגביה
ראשו ויתחנן
כדברי הזוהר
משמע שיש
לומר מזמור
לדוד אליך ה׳
נפשי אשא
אחר שיסים
החום והנון
ופתוודה על
חטאיו בכוונ׳
גדולה בכל
לבו ואם לא
נזדמן ב״ת
לעמוד בלא
זמנו משום
דובר שקרים
לא יכון בנגד
עיני המנחם
לבסות בטלית
או בסודר ולא
ביד עצמו ״
שפני שכותבי
שם עונדת של
אדם · נפילת
אפי׳ מיושב
ולא מעומד ·
אין נפילת
אפים אלא
במקום שיש
ארון זם ת״ת
בתוכו והוא
בה כ״ה התנות
לכה״כ או
בשעה
שהצבור
מתפלל יחיד
אפי׳ בביתו
אומר תחנון
בעת לו׳ אפי׳
אין נופלין על
פניהם

חוסה יי עלינו ברחמיך ואל תתננו בידי אכזרים למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם למענך עשה עמנו חסד ואל תאחר:

אנא שוב מחרונך ורחם סגלה אשר בחרת: יי אלהי

קולינו תשמע ותחון ואל תטשינו ביד אויבנו למחורת את שמנו וזכור אשר נשבעת לאבותינו כבוכבי השמים ארבה את זרעכם ועתה נשארנו מעט מהרבה:

ובכל זאת שמך לא שכחנו נא אל תשכחנו: יי אלהי

עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך:

והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך:

יי אלהי ישראל שוב מחרון אפיך: והנחם על הרעה לעמך:

שומר

ואפילו לא נדע מה נעשה והלא לחר שעינינו מה שרוי לעשות שקבלנו עול מלכו"ק ופחדו לא נדע מה נעשה עוד:

ורע ביו' שכי וחמיסי תקנו חו"ל לומר תחנונים ווידוים והטעם שהוקבע יום כ' וכ' לוידוי ולתחינה לפי שהם ימי דין כי סדר שבעת ימי השבוע הם על סדר שבעה ספירות יום לחד בשבת כנגד חסד וב' למדת הדין וג' לתפארת ול' לנצח וה' להוד שהוא יוק הדין ושיסוד ושביעי שהוא יום השבת לשכינ' כמלך יו' שכי ויום חמיסי הם ימי הדין גם ביום השבת תלה שהיום השבת לבעל ממנו דין ויתברך שמו על מה"ש שברא בהיום העול' וברך להם תשובה וכפיתולה תלה לפני מדת הדין ויחתר חטאתי דין רשות למדת הדין לפעול בהשר הוא עמהם מתולה על חטאיהן ועונותיהן ופשעיהן:

ובקצת מקומות נוהגים לומרים בו ביום מלך יושב

פניהם בלילה ד"ה ובימי הסליחות הוא קרוב ליום אין נופלין על פניהם לא בבית הכנסת ולא בבית אבל ולא בבב"ה שיש שם מילה או חתן. ונוהגין לפול על פניהם בעזרת ב"ה ב"כ ואב חפתח נעורל אין נופלין על פניהם אפילו בא"ו שיש מילה או החתן אפילו בימי תורף שמלין בבירית אין אומרים תחנון שמתפלל שם בעל ברית. נבי חתן אין אומרים כל היום ובמילה דוקא בשחרי ויש קהילות שנוהגין ג"כ שלא לומר גם במנחה. לא מיקרא חתן ולא לומר מרחם ומן זכן ומלריך לפיס בלילו המלות פסוקים שם המלות סוד הכינה והכינה מתפעלת מן הרחמים והחנינה ולזה נקרא שם הרחמן רחום וחנון וכנגד השני שהוא מתפארת שם המלבש מלות שהם רב חסד ולחת כוכר מסד לילפים כי שם הנזכר שהוא שם התפארת מרכה חסד חלק חסד ולחת לחתת שהוא יתברך וכוכר חסד מקור מדת הדין כי מדת הדין מוקמת ולח"כ מקלמת גמול הטוב על מ"ט ולפי לילפים דור ולפיכך ע"י מלו הכתוב שלשם לוכל מפירותיהן בעולם הזה. והלרנעה הכתוב שהם נוסף חון ופשע וחטאה ונקה שם כנגד שם הג' אל וזהו שם שהכינה כי היא מקבלת מן השלם על מעלה ממנה שהם נה"י כנגד נלח כוסף פשע כנגד ס"ו ולחטאה כנגד יסוד ונקה כנגדה נעלמה יקבל לילנו החלות יגיע השפע בשפע ישרל ולחטאתם ותקבלם לחוס:

ר"ח אפי' בשחרית ולא בין ב"ש לשוקות ולא כלר"ח ניסן ולא בלג בעומר ולא מתחילת ר"ח סיון שר אחרי הג שבועות ויש מקומות שאין אומרים עד ז' ימים אחר שבועות אסור ליפול על פניו בפישוט ידים ורגלים ואפילו אין שם אבן משפיה וב"כ ישתחוה עשרים ואם משה על ארן מונח מהרצה ברחמים וכו' מתפללין התחנון אין לומר מיפיים ולא בקצת סדורים שכתבים מתפללין כי לשון מתפללים משמע בקאי על דבר שקר:

יפת"ח ט"ו סד"י ע"ס · וכפ"ר כמיכן מצפון וכמיכן מלכים ביודין :

שומר ש אל"ף נמ"ד ס"י ו"ו"ד מ"ס : כמו יו"ד ס"ת ו"ת"ר ס"ת אל מלה מלכי מלכי"ם : "ואל "יחבר "ישראל ר"ת וס"ת יאהדונהי :

שומר כו' "שמור "מצרית "עם "אחד ר"ת תרעא אדני מלה · באיקדים שמך ס"ת כ"ס : עמידת בית שני היה כמיכן קדו"ם ואח"כ נתקדש : עדי קד"ם ויונת עם בניון :

מתרצה נרחמי"ם גו' עם כמצפצ ומתפיים בפיום דגרים לרצון : לדור "עני "כי"מין ר"ת עכ"ן יאהדונהי : כיתלין עיניכו יאהדונהי

שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שָׁמוֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל וְאַל יֹאבַד יִשְׂרָאֵל הָאוֹמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל :

שׁוֹמֵר גּוֹי אֶחָד שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם אֶחָד וְאַל יֹאבַד גּוֹי אֶחָד הַמְיַחֲדִים שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד :

שׁוֹמֵר גּוֹי קָדוֹשׁ שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם קָדוֹשׁ וְאַל יֹאבַד גּוֹי קָדוֹשׁ הַמְשַׁלְּשִׁים בְּשָׁלוֹשׁ קְדֻשּׁוֹת לְקָדוֹשׁ :

מְתָרֶצֶה בְּרַחֲמִים וּמִתְפַּיֵּס בְּרַחֲנוּנִים הַתְּרָצֶה וְהִתְפַּיֵּס לְרוֹר עָנִי כִּי אֵין עוֹזֵר :

אָבִינוּ כַּלְּכֵנוּ חָנֵנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ :

וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע כֵּיצַד נַעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ : זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה : יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ : אַל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים כַּהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד :

חָנֵּנוּ יְיָ חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז בְּרוֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר : כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זְכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ : עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ :

אל תרך לחיים גו' ת"ר השבר בין ב' נסים וכו' מלי תקנתי יתחיל בלל ויסיים בלל בס"ק סביה הגמרת לל מוציאי' ממצרים ומסיים מה פעל לל · וכוסיעכו מכל רע לל לחר בני רע : חטאנו לך לדון יאהדונהי "לך "לדון "סלח ר"ת ס"לל · כרוב רחמיך לל ר"ת לך ר"וס"ת בן ובמוסף ר"ס"ב :

אל אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת אֶל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי חוֹסָה יְהוָה עַל עַמֶּךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ מִכָּל רָע חָטָאנוּ לְךָ אֲדוֹן סְלַח נָא כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ אֵל

אל

כוונת לל לחרך לחיים ורך חסל נחת ופיל תפלה בכוונ על סדר הסדירות מלמעלה למטה פירוש לל לחרך לחיים חכמה ובינה אל הוה לל עליון שהוה מנוף עילאה לחרך לחיים דיבה ורב תפל בחסד וכנגד שתכלית לחר ונחת וכנגד הדין לחר לל בחסך תוכיחנו כי לנו מתחננין לפני ליחוד שיתכנו עמנו בחדת החסד ובחדת הרחמים וכנגם נפניה מסורת הדין וכשיחתר חוסה יחוור כוונתו לל בחתכלת סיחום על ישראל ובשיחתר חטאנו לך לדוק יתכון לשכינה שביל סוד לדני כי כל מחשך חושך לה וכה פוגה וכבוגה לף על כי חטאנו לך חדת לדני לנו מנקמים הסליחה חלל עליון וחיו סלח נא כרוב רחמיך לל :

קריאת הס"ת כוונת הוצאת הס"ת

ויהי בנסוע וכו'. כהן קורא ראשון אם אין שם לוי. בתענית שאם אם אין כהן קורא מחצה לכהן ומחצה ללוי. ואם אין כאן לוי ישראל קורא מחצה לישראל ומחצה לכהן. ואם אין כאן כהן ישראל קורא ראשון. ואם אין כאן ישראל שלשה קורא ראשון. ואם אין כאן ישראל שלשה קורא ראשון. ואם אין כאן ישראל שלשה

ומיד יד שמאל · וכאחבים כתב בשיטה הברכה ואחז בב' ידיו בירושת התורה על ידי ספיקא ואחר הברכה יסלק היד שמאלו ויצייר לנעוץ התור' בשעה שאומר ונתן לנו תורתו וכן כשיאמר ונתן לנו תורת אמת · לאחר הקריאה ינשק הס"ת · אם נזדמן לו רוח רוח ואח"כ ינשק ולא ינשק ואח"כ ורוק · הקורא בתורה ונשתתק העומד יחיל במקום שהתחיל הראשון ויברך תחילה וסוף ולהרמב"ם לא יברך בתחילה · העומד לקרות בתורה וקרא לו מקצת פסוקים והפסיק אפילו בדברי הול אין צריך לחזור ולברך · העולה לקרות בתורה והראה לו מקום לברכות וברך על ההורה והיתחיל לקרות את לא היתחיל ובירך שפרש אחרת צריך לקרות ולגלל ס"ת למקום שצריך לקרות בו וא"א שצריך לחזור ולברך וי"א שאינו צריך ופסק בש"ו שאין צריך אפ"ו היה פותח ס"ת אחרת יש פנים להחיר · צריך לקרוא מעומד ואם לסמוך עצמו לכותל או לעמוד אסור אא"כ הוא בעל ביתו ובכתב מהר"ם מינץ לא יסיעו על שמאלו · החזן צריך"כ לעמוד בשעת הקריאה העולה לקרות לא יקראו שנים כאחד העולה ונם הש"ץ אלא אחר מהסמ"ם יקרא עם החזן מלה במלה שלא יהא ברכה לבטלה · לא יקרא הקורא עם החזן בקול רם אפי הצבור בשאין לענות אפי עד שיתכוין לברכו ואין הקול רשאי לקרות בתורה עד שיכלה אפי הצבור · אין קורין שני אחיו זה אחר זה אפי עיין הרא"ש ואם אחד מפשיט ואחד שביעי לא יקראו השנים בשמו ובי"ש מרוצא בו שקורין ב"ה אין לחוש ובן אם אחד לא נעשה בר מצוה ואב ובן בנו יש עין הרע · העולה לגדל עולה בדרך קצרה ממקומו ויורד בדרך אחר שארוכה לו ואם חשבי דרכים שוים עולה בימין ויורד בשמאל · לא ירד עד שעלה מי שאחריו והתחיל בברכה · כל תיבה שהיא קרי וכתיב · חל"ם שהא נכתבת כמו שהוא בתורה דיקרא בענין אחר קרא ושעה אפי אות אחת שמשנה הענין מזוירין אותו אבל אם טעה בנגינה הטעם או בניקוד אין מחזירין אבל נוערין בו · יושב שיש שם מנין ואין יודעים לקרות בתורה כהלכה נדקדוק ושעמים יקראו בתורה כהלכה ומפטירין בנבואה · במקום שיש ס"ת אין היש"ץ בקי בנגינה בע"פ נוהגין שהש"ץ קורא מן החומש בניקוד והעולה קורא אחריו מן הס"ת הכשר · אם נמצא טעות בס"ת מוציאין אפי' נמצא בס"ת שניה שקורין בה מפטיר מוציאין אחרת וש"ז נכתב אם נמצא טעות בס"ת בשביעי יגמור קריאתו ויוציאו ס"ת אחרת למפטיר בשעה אחרת קריש"מ א"כ נכתב בשם השב"ץ אם נמצא למפטיר בשבת אפי' בשביעי יגמור קריאתו בס"ת זה ויפטיר הוא · אם נקרע ס"ת אחר שקראו ז' אין צריך להגניזא ס"ת אחרת למפט ח · אם נמצא בס"ת טעות בשע"קריאה והוציאו אחרת מתחילין ממקום שנמצא טעות ומברך לאחריו ואם כבר קראו ג' פסוקי' פוסק שם בס"ת שנמצא הטעות ומברך לאחריה והא דמוציאין אחר שקורא שנמצא טעות נסור אבל משום חסרות ויתרות בגון ויון או יודין אין להוציא אחרת אבל כשב כשב שנשתנה בקריאתו אע"פ שיש להם פירוש אחר מוציאין כי אין הלוי' בפירוש המלה מ"נ ומנ"א · אם נתכוון אות באות אין מוציאין אחרת כתב מהר"ם מלובלין אם כתב רחבי"ם במקום רחבו"ם ובו"מ יקרי שנוי לשון · אם לא נמצא ס"ת אחרת אלא תפסולה ישלים הז' נבחי בפסולה ולא יוסף על הז אבל בפנחה אין להוציא כי אין חובת היום כל כך · אם כתב מגר שיריך במקום מגרשיהם א"צ להוציא אחרת · אם נמצא כף טעות אחר שקראו ז' ונמצא אותו כל הסדרה ובן הורה תש"ו הלכה למעשה שנמצא פרק באופן באופן שיהיא פסולה ולא הזה שם ס"ם אהרה הורה לנמור מנין הקריאים באותן ס"ת · נשיעה הרחק שאין לצעוק ס"ת אחרת רק פסולה ואין שם מי שיכול לתקנה ד' אריש לקרות בה בצבור ולברך עליה וש מהמירים ואם חומש אחר שלמים להקל לקרות באותו חומש אע"פ שיש טעות באחריו כה"כ שאין בה כי אם אחד שיודע לקרות ויברך ויקרא קצת פסוקים ויברך לאחריהם וחוזר ומברך בתחילה וקורא קצת פסוק' ומברך לאחריהם וכן נעשה עה שיהא בספר שעולים בן ביום · מי שעלה כבר יכול לעלות עוד פעם למפט · אם קורין בס"ת אחת אבל לא בשקורין בשנים"ת בשני ימים קורין לאחד אחר בשני פ"ת ב' · אם התפלל בב' הכ והוציא ס"ת וקצת מן הצבור לא היו בב' הכ באותו פעם אין להוציי ס"ת עוד הפקם לקרות בו ביום שם פעמים של ראש השנה שמפטיר שמואל · אסור לצאת ולהניח ס"ת בשקיא פתוח ובין גברא לגברא מותר ורוקא מחוך רוחק גדול אראונם אבל בלאו הכי לא יצא כיון שהתחיל הקורא לקרוא בפ' תאסרו לפ' בהרי תחת אפילו בין גברא לגברא אפי' הישלים הפרשה ב' פסק בין גברא לגברא מותר אפי' בקול רם ויש מי שמיקיר ללמוד בלחש אן שיש עשרה ששומע עין לחזן ולקרות שנים מקרא ואחד תרגום מותר · ובפרשת פרה וכ' וכור שהם האורייתא צריך דוקא החזן וגלישמעין דוקא לשמוע מפי הקורא אבל לנוכח וראוי לעשות כן בכל הפרשנה · אפי אותן העשבים בשעה קריאת התורה מ"מ צריכין לעמור בשעה שעולה הגברא ומברך הברכה בשום ד"ה ודבר שבקדושה · אסור לאחוז הס"ת כשהיא ערום בלא משפחת וכן שאר ספרים אם לא נטל ידיו וכ"ה אפי' נטל ידיו צריך להיות דוקא על ידי משפחת · אם הטעיל מצד אחר משתן ומצד אחר פושי יהפוך המשי לצד הספר ולגלול · אין לעשות המפה מדברים ישנים שעשה בהם צורך הדיוט · הגולל ס"ת יעשרנו כנגד החפר שאם יקרע כנגד החפה· אין המפטיר מתחיל עד שיגמור הגולל כדי שישמע הגולל מפטיר · מצוה כשמצניעין הס"ת בארון קודש כל מי שעוברה לפניו צריך ללוותה עד לפני הארון קודש וכן הגולל ילך עד לפני הארון הקודש ועוכר שם עד שיחזירו הס"ת · אין לומר וזאת התורה אלא כנגד הכתב של ספר תורה · מומור לדוד הבו וגו' כתב הס"ח שאין לומר מזמור לדוד אלא בשבת לכן אין לומר ביום ב' וה' וב"ת מי שאמרה מנהג בורות הוא · המוציא ס"ת מן ארון קודש או המכניס ס"ת צריך לאומרה בעין ·

למנצח

דָּמְלָכָה וְהִמְתְנַשֵּׂא לְכָל לְרֹאשׁ : רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא :
רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ :

דאז זאגט מן ווען מן אויף היבט דיא ספר תורה :

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל : עַל פִּי יְיָ בְּיַד מֹשֶׁה : עֵץ חַיִּים הִיא
לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר : דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם :
אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ וּבִשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד : יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר ;

יהי

דאז זאגט רעדר חזן אין דר וואוכן פאנטיג אוג דאנדרשטאנ נאך דאן לייאנן ׃

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם: לִבְנוֹן אֶת בֵּית חַיֵּינוּ וְלַהֲשִׁיב אֶת שְׁכִינָתוֹ בְּתוֹכֵינוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם: לְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל פְּלֵיטָתֵינוּ וְלִמְנוֹעַ מַשְׁחִית וּמַגֵּפָה מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם: לְקַיֵּם בָּנוּ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְתַלְמִידֵיהֶם וְתַלְמִידֵי תַלְמִידֵיהֶם בְּכָל מָקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם שֶׁנִּשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְנֹאמַר אָמֵן:

אַחֵינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הַנְּתוּנִים בַּצָּרָה וּבַשִּׁבְיָה הָעוֹמְדִים בֵּין בַּיָּם וּבַיַּבָּשָׁה הַמָּקוֹם יְרַחֵם עֲלֵיהֶם וְיוֹצִיאֵם מִצָּרָה לִרְוָחָה וּמֵאֲפֵלָה לָאוֹרָה וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה הַשְׁתָּא בַּעֲגָלָה וּבִזְמַן קָרִיב וְנֹאמַר אָמֵן:

זאגן מאן ריא ספר תורה איין היבש ואנש מאן ראש ׃

יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ: הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמַיִם וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ קוֹל יְיָ בֶּהָדָר: קוֹל יְיָ שׁוֹבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: קוֹל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ: קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשׂף יְעָרוֹת וּבְהֵכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד: יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

וּבָא יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶיךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ רַנֵּן יְרַנֵּנוּ בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ:

אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה׃ אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי אלהיו׃ תהלה לדוד ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד׃ בכל יום

לומר לאחר תפלת שחרית

מי שכון מדם לאחר השכיבנו שהוא סוד תהלה לדוד עם החסד שהוא תפלת שחרית ותהיה מקבלת מן החסד שכוקר עד תפלת מנחה ובתפלת מנחה נתיר ל

אדרתיאל
כרקיאל

יום אברכך ואהללה שמך לעולם
ועד: * גדול יי ומהלל מאד
ולגדלתו אין חקר: * דור לדור
ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו: *
הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך
אשיחה: * ועזוז נוראותיך יאמרו
וגדולתך אספרנה * זכר רב טובך
יביעו וצדקתך ירננו * חנון ורחום יי
ארך אפים וגדל חסד: * טוב יי
לכל ורחמיו על כל מעשיו * יודוך
יי כל מעשיך וחסידיך יברכוכה *
כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך
ידברו: * להודיע לבני האדם
גבורותיו וכבוד הדר מלכותו: *
מלכותך מלכות כל עולמים
וממשלתך בכל דור ודור * סומך
יי לכל הנופלים וזוקף לכל
הכפופים * עיני כל אליך ישברו
ואתה נותן להם את אכלם
בעתו: * פותח את ידיך ומשביע
לכל חי רצון: * צדיק יי בכל דרכיו
וחסיד בכל מעשיו * קרוב יי לכל
קוראיו לכל אשר יקראהו באמת *
רצון יראיו יעשה ואת שועתם
ישמע ויושיעם * שומר יי את כל
אוהביו ואת כל הרשעים ישמיד: *
תהלת יי ידבר פי ויברך כל בשר
שם קדשו לעולם ועד: * ואנחנו
נברך יה מעתה ועד עולם
הללויה:

למנצח

* ברכיאל יהוה
* גבריאל
* דרשיאל
הדרניאל
* הרקיאל * תקיאל
* והואל זכריאל
* זכריאל חבמיאל יהוה
* חסדיאל טהריאל יהוה
* טוביאל יקותיאל
יהוה * יופיאל
כרוביאל
* כוכביאל להדמיאל
* להטיאל
מיכאל
* מלכיאל סמכיאל
יהוה
* סנדלפון עוריאל
* עריאל פתחיאל
* פוהריאל יהוה
* צדקיאל קדשיאל יהוה
* קדציאל
רחמיאל
* רפאל שמעיאל יהוה
* שמשיאל
תמכיאל יהוה
* תוביאל תכיאל
* תמכאל * אידהוניה

מתחיל עוד מתחלה לדוד לאחר תוקה
על מדת יצחק ולאחר כך יתפלל מנחה
שהם יתפלל מנחה ועדיין השכינה
מיוחדת עם הקס' ועבר על לא תחסו'
שור ועוד כדי שתהא השכינה מחוברו'
בישראל בין בחסד ובדין לפיכך
יזהירין אותה לאחר החסד ומקדימין
אותה לפני הדין כדי שלא יהא חלוק
תחת לראשי וימינו תחבקני לאחר כ"י
ומחבר הקב"ה מתנני בין שני זרועותיו

וכיוצא בפסוק

פותח את יד

לג' יודין מתחלת שם הויה וסוף
אדנות שם מעלי הפרכת שיפתחו
לו ויהי מנוח * וכתבו שם בתר"
ז' שיבורין בתות פ ופתח את ידך
לשם קדוש שהם ע"ב ויוצאים מפסוק
ושם ויבא ויט ויהוה פאי ויהוה
קדוש ומפליג בלשון ויכון בחשבונו
(הוי"ה ואל"ף) משולשים
שם ת חתך ויהוה שם הקדוש
המיוחס על הפרכת ע"י כתיבים
דיכיוך וכחילוף ג"ת ב"ם שם קדוש
מע"ב סאל ויונח יחתכו ג"כ
(הוי"ה ואדנות) משולשים
ומשביע יכוין משולש החתך
ועוד בשחרית נזהירות בתומר פותח
את ידך יכוין לשם מצפ"ץ ולאחר
שתפלה (יו"ד ה"י ו"ו ה"י)
ומאחה אלהים:

ולכתבו בדרך יה וכו'

בפסוק הזה רוח בתפלים קמ"ו ואמו
לומרו' לותו בכל עת שלומרים תחני
לכו מסיימין בפסוק זה הוללויה ע"כ
בגרסת שם (י"ה ותלת הללויה) הוה
לאותיות ליה לוה תתברך בע"ז

זבע"ס:

יוד הי יוד הה יוד הא
עולה יאהדונהי ויתבן
הללו יה

וכתר כך למנצח

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: יַעַנְךָ יְיָ
בְּיוֹם צָרָה: יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ
וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ: יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶיךָ
וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה: יִתֶּן לְךָ
כִּלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא: נְרַנְּנָה
בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל
יְמַלֵּא יְיָ כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ: עַתָּה
יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְיָ מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ
מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ בִּגְבוּרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ:
אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַּסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ
בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר: הֵמָּה כָּרְעוּ
וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וְנִתְעוֹדָד:
יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם
קָרְאֵנוּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל: וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע
בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת
בְּרִיתִי אוֹתָם: אָמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר
עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ:
לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ: וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי
זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ: מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם:

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת
יִשְׂרָאֵל וְקָרָא זֶה אֶל זֶה
וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ
צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין: קַדִּישׁ

בשמי

למנצח מזמור לדוד יענך ביום
גרס וקבעתו מן למקום הזה לפחד
יצחק ת"ח ברכות סכן קבועתו דוד ע"ה
לפחד יצחק ת"ח מזמורים סכן מזמורים
מז"ל אפרי פלים ולמה רגזו הל סוף
ויכוין לר"ת יבק נשגבה שמות
אהיה יהוה אדני שפתי תפתח
ויעבור את מעבר יבק ויבוא פוד קדם
פלמעני הכוללן ק' קוים כנגד וכן
בסוף המזמור י"עכמו כ' יום ק"ל פלילו
ויכוין ג"כ בר"ת קלסו **בגבורת**
יפע:

ובא לציון גואל כגר
בתלמו למעלה כי
קדושת שחרית ביומר כנגד עלמת
לבוקפו וקדושה מוסף הם"ן כנגד
דעלמת דלכורלן ומכם לפחד מיכאל למטה
צריך כל אחד ואחד מישראל למטה
על עמו חלק מן הקדוש להתקדש
בקדושת הפה שבשחר קדושים תהיו
כי קדוש אני ולזה תקנו לומר קדושת
ובא לציון ולתרגום אותה הם הן
אומרים אותה קדוש בלעזן קדוש לא
תמצוך ממכם קדוש לכל יחיד ויחיד
כי קדוש בלעזן קודש הן אומרים
אותה קדוש כעפרא לפיכך מתרגמין
אותה כדי לומר אותה כל יחיד לבדו
אבל מתרגום אותה ליחיד לפחדו
ולזה אומרים אותה בלחש כדי למסור
כ"ש קדושה לעלמו וכ"ש מצוה ליטול
בוהר
עגיו

למנצח מזמור שיר חנוכת הבית לדוד: אֲרוֹמִמְךָ יְיָ כִּי דִלִּיתָנִי
וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי: יְיָ אֱלֹהָי שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי:
יְיָ הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר: זַמְּרוּ לַיְיָ
חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ
בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה: וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי בַּל
אֶמּוֹט לְעוֹלָם: יְיָ בִּרְצוֹנְךָ הָעֱמַדְתָּה לְהַרְרִי עֹז הִסְתַּרְתָּ
פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: אֵלֶיךָ יְיָ אֶקְרָא וְאֶל אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן:
מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ:
שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנִי יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לִי: הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי
פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם
יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ:

למנצח מזמור לדוד ס"ת תל"ר
תם ד"ל ר"ת מזמ"ס:
יענך ב' ביום גרס ר"ת יעולה יב"ק:
ג' יום ס"ם עולה (יוד הם ו
הם): גרס ישגבך הם ס"ת כ"ס
בגי' אלה"י: יזכור כל מנחותיך
ר"ת מי"ב תסס ע"ב וס"ת על כל
הפסוק מכפ"ך: יתן לך כלבבך ר"ת
כ"לי תסס ע"ב: נרננה בישועתך
ובשם ס"ת מי"כ: ימלא יהוה
הם יהוה הם הי"ה כי הושיע
יְהוָה מניחו הם מי"ה הם ורחד
קדשו בגבור ר"ת ע"ב ר"ת יבק
מפתי קדשו בגבור ר"ת בק"ם בפוסי
ומכתו בשם ס"ת הום יְהוָה
אלהיו מזכיר הם אל"ף: תמם
כלעו ובפלו הם וב"ו: ומכתו
קתנו ומתעודד ר"ת עולה יב"ק:
יְהוָה יענכו ביום קדמיכו ר"ת
עולה יב"ק וס"ת הם ס"ן:

ובא לציון גואל ולשבי פ"ת
יאהדונהי ור"ת יו"ד
ב"ן וק"ן גלגלי"ם אלהת יהם
נפ"ם גי' יאהדונהי: פסוק
זה עולה מכין הם"ן תל"ף דת"ר
תמה"ר רוחי" ס"ת תרי": תמר
מ"מ"ן: בפיך ומבפי זרעך ומפי זרע
זרעך אמר יי מעתה ועד עולם:
ואתה קדוש יושב תהלות
ישראל וקרא זה אל זה
ואמר: קדוש קדוש קדוש יי
צבאות מלא כל הארץ כבודו:
ומקבלין דין מן דין ואמרין: קדיש

למנצח מזמור לדוד ס"ת תל"ר
תם ד"ל ר"ת מזמ"ס:
יענך ב' ביום גרס ר"ת יעולה יב"ק:
ג' יום ס"ם עולה (יוד הם ו
הם): גרס ישגבך הם ס"ת כ"ס
בגי' אלה"י: יזכור כל מנחותיך
ר"ת מי"ב תסס ע"ב וס"ת על כל
הפסוק מכפ"ך: יתן לך כלבבך ר"ת
כ"לי תסס ע"ב: נרננה בישועתך
ובשם ס"ת מי"כ: ימלא יהוה
הם יהוה הם הי"ה כי הושיע
יְהוָה מניחו הם מי"ה הם ורחד
קדשו בגבור ר"ת ע"ב ר"ת יבק
מפתי קדשו בגבור ר"ת בק"ם בפוסי
ומכתו בשם ס"ת הום יְהוָה
אלהיו מזכיר הם אל"ף: תמם
כלעו ובפלו הם וב"ו: ומכתו
קתנו ומתעודד ר"ת עולה יב"ק:
יְהוָה יענכו ביום קדמיכו ר"ת
עולה יב"ק וס"ת הם ס"ן:

ובא לציון גואל ולשבי פ"ת
יאהדונהי ור"ת יו"ד
ב"ן וק"ן גלגלי"ם אלהת יהם
נפ"ם גי' יאהדונהי: פסוק
זה עולה מכין הם"ן תל"ף דת"ר
תמה"ר רוחי" ס"ת תרי": תמר
מ"מ"ן: בפיך ומבפי זרעך ומפי זרע
זרעך אמר יי מעתה ועד עולם:
ואתה קדוש יושב תהלות
ישראל וקרא זה אל זה
ואמר: קדוש קדוש קדוש יי
צבאות מלא כל הארץ כבודו:
ומקבלין דין מן דין ואמרין: קדיש

ואומרין מטטרון: תעפ"כ
תמכי ואמה קנו אומרים בקדושה
ימלוך ה' לעולם שיך ציון כו' וכקדוש'
זו כתיב ה' ימלוך לעולם ועד את"ל
מטטרון אומר ה' ימלוך וק' למה
לעכ"ל מט"ם את"ל כסה רגו שדי
והפסוק ה' ימלוך עולם עפ"כ וה' יתר
ין (סדי עפ"כ) עולם אב אדני
להודות תעפ"י שנקרא שדי כסה רגו
תעפ"כ הוא אלהים אמת שהוא
חדין כל הפרק • גם"ם עיין זה
בתפילת גם' שמות הנקרא תוספ'
פ"ת ואומר זמנך חדש ויקרא בסה"
פתחי בקדושתא מלרי גלגלין
קדישין שלא לשבוח רבנן דאמרי
שירות משבח ואמרין בריך יקרא דה'
כו' עיי' שם כי לדוך הוא ומזכיר
שמיים מ"ם וכולהו פתחין בתליסר
תקוני מכילין דרחמי מלן חמי כל
אלין תקיפין דלחמין דרחמין תקיפין
דתקיפין דתיכין קדישין דשמיא וכל
חיליהון מזדעזעין ומתאלחלין בהימה
סגיאה משבחין שמך קדישא ואומרים
שירתא זכאין אינון בשמיהון
דאליקיי דלחיון בהאוה עידב' וידעין
דא על דא לתמר מי לא יירלך מלך
הגויש וגו' : שמרה זא"ת עיי'
ברמב"ם פ' לאחרי מות גם' בזוהר יבא
לחברן עשר מיני בזוהר יבא לחברן על
פקוד' וכלכם כתיב בזוה"ת וזהו שמר'
זא"ת לעולם זכות זה : שמרה (זוהר)
שעולם שנאמר בתורה ולפ גם זא"ת
מ"ה בית זא"ת : ולכני זוהר בגימ'
זא"ת בריתי : בזוהר ל"ך תסי"ח
לכני בטח בזוהר בחתי ובגימ' בך
בעיני : על זוהר יתפלל דוד בקשתי
"מאחבת "לבב "עמך ובני בזוהר
ר"ת על"ם בלבבם תלוך שיהו תמיד
והוא ר"ת לא"ו : רחו' יכפ' "עון
ר"ת עו"י : אתה "יהוה לא תכלה
ר"ת עולם אמ"ת : כי אתה יהו"ה
ש"ת יה"ה "חסד "לכל קורא"ך ר"ת

בשמי כרוכיא ברית שבנתיה :
קדיש על ארעא עובד גבורתיה
מדיש לעלם ולעלמי עלמיא : יי
צבאות מליא כל ארעא זיו
יקריה : ותשאני רוחא : ואשמע
אחרי קול רעש גדול : ברוך
כבוד יי ממקומו : ונטלתני רוחא :
ושמעית בתראי קל זיע סגיא
דמשבחין ואמרין : בריך יקרא
דיי : מאתר בית שכנתיה : יי
ימלוך לעולם ועד : יי מלכותיה
קאים : לעלם ולעלמי עלמיא :
יי אלהי אברהם יצחק וישראל
אבותינו : שמרה זאת לעולם
ליצר מחשבות לבב עמך : והכן
לבבם אליך : והוא רחום יכפר עון
ולא ישחית והרבה להשיב אפו
ולא יעיר כל חמתו : כי אתה יי
טוב וסלח : ורב חסד לכל
קוראיך : צדקתך צדק לעולם :
ותורתך אמת : תתן אמת ליעקב
חסד לאברהם : אשר נשבעת
לאבותינו מימי קדם : ברוך יי
יום יום : יעמוס לנו האל ישועתינו
סלה : יי צבאות עמנו : משגב
לנו אלהי יעקב סלה : יי צבאות
אשרי אדם בוטח בך : יי הושיעה
המלך יענינו ביום קראנו : ברוך
הוא אלהינו שבראנו לכבודו :
והבדילנו מן התועים ונתן לנו
תורת אמת : וחיי עולם נטע
בתוכנו הוא יפתח לבנו בתורתו

• • יד א וישם

תק"ל : לעולם זה ויתך לאחר"ת
לא"ו ומכאן שלינקב הזן למחת בזוה"ת
מתת לזוטות לא"ת : יום יום שלם
יב"ק : יעיים לנו בלא"ו ר"ת ילדה
בזוה"ת ב"ך ומ"ק מקטנן ל"ב בא"ק וכן
בלבוש גמ"ק כמנין ב"ך : והגם
יעמנו ביום קראינו ס"ת כ"ב ועם
כתיב למלך יענינו ביום קראינו ס"ת
ע"ב ול"ת סם יב"ק : ותיי עולם
זו תורה לכתיב כי הוא חייך והודך
ימיך : דאתרמו לבבודו זו בתורה
שנאמר כבוד תכסיס יכתבו : "הוא
"יפתח "לבנו ב"ת יל"ב • ולעבדו
בלבב שלם ס"ת וכב : לא נגע
לריק ולא נלד לבהלה כי ריק יבחרו
ביו להם סיבת יחד רק ריק והבל ים
להם דביקת יחד . : תקין בעולם
בזוה ס"ת סם (בל"ם) • ומלאם ג'
פעמים בשנה • טובה וברכה לחיי
ה"י : למען יזמרך כבוד ר"ת
כל"י : ולא יהוה לעולם ליהוד בחורון
קודך : כי בזה ה' צור עולמים שלו
ס'תיבות שם כמנין מלאכי גוחל נחמן
תתי"ד ונם כי בזה ה' צור עולמים
מלך בכבי גם ס"ת יהה וינטעו בך
ובאלהותך : לדקו יגביל תורה
ויאדיר ר"ת ציתו : לא עוכת
דורשיך יה"ו ס"ת כהת :
יהוה תפן למען לדקו כו' ר"ת תק"ל
תקוה"ן וכן תפוה"ן עולה ר"ת שלם

פסוק זה :

עלינו לשבח מכון שם (אל"ף
ל"ו יו"ד ה"י) הנקר'
כח"ר עליון רשם לכל הבנין שם
הרחמים הנרמה למשה רע"ה שהיה
שלבבי מלכים מרי שם זה תיוד עלינו
לשבחו בסוד מיין נוקבין כידוע
(לאחוז הכל) זה השם יהו"ה המושל
בכל הבנין ומושל על ה"ן רקיעים
בשבי עלמו שלין סוס משרת ומלאך
רשאי ויוכל לעלות לשם רק בשתר
מתפללת ישראל עולות לשם עפ"י השם
המיוחד

עלינו לשבח

לשבח · יש לאומרו' מעומד ובאים ובוראה כי כל צבא שמים · שומעים וחק"ב עומד עם פמליא של מעלה וכולם עונים אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו · ואנחנו כורעי' קודם שיאמר ואנחנו כורעי' יפסיק מעט · ה' ימלוך לעולם ועד נהגו לומ' קדיש יתום אחר עלינו ואם אין שם יתום ואמר מי שאין לו אב ואם ואפילו שיש לו אב ואם אם אביו ואמו מוחלין ואין מפסידין פורתא לומר · כתב מהר"ל אם אין שם יתום אם אביו או אמו יכול הש"ץ לומ' קדיש אם אין אבל כפה"ג ומן הדין מיאר ציוש · נהגו יכולים לומר קדיש אך אינם שווים כמו אבל כי תאבד יאמר שני קדישים ויחזור א' יאמר חילק בין בנים בן האב או בן אם

עלינו לשבח זו יהושע בן נון יסלם כשנכנסו ישראל לארץ וכבשו כרכים ומחוזות ורצה יהושע עכבי גוי מעשי ידי לה' ויסד השבח כדי שלא יחשוב שמו למפרע בראשי החדשות מרוב עגום שסיתה בו כדי שלא יבינו הכל שהוא יסדה "עלינו" שלא פס "לאחינו כורעי" הוא שלא יבינו זה קושט ויש פה ק"ב תיבות עד תמלוך בכבוד כתיבין ב"ן כ"ן וכת' הרי"ח ז"ל מעט ומו' גדול ליתם יסד ג"ן כ"ן תיבות ואין להאריך כאן · וכן תתקן בדיש יעשים מן הלילי כלומ' יתלוש עד בקומו לעתון אחר' ת"ח תיבו' וכפשיטי מן לכן תכו לי כמה ה' ליום קומי לעד על בת ירושלים ק"ו תיבות הרי ק"ב תיבות כי מן ב' פרשיות הללו הוסדה על כן אין לומר ש"ל אלא יושיע ואע"פי שהפסוק כך הוא כיעיה שלא ללמ' יושיע בפרקי רבי אליעזר שבח גדול עליהו לעשות לשבח על כן צריך ללמדו מעומד ורמז לדבר עליהו בגימטר"ית ומעומד : עלינו לשבח חובה היא עליהו לשבח ולפאר לאלהי הכל · ליומר בתפלת לחש ק"ש ע"ש

וַיָּשֶׂם לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָתוֹ וּלְיִרְאָה אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִגַּע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה : יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא : לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָּבוֹד : וְלֹא יִדּוֹם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ : בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיְיָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ בְּטַח בַּיְיָ עֲדֵי עַד : כִּי בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים : וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ : כִּי לֹא עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְיָ · יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ : יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר :

קדיש

וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹחַ יְיָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר : זָכוֹר רַחֲמֶיךָ יְהוָה וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה :

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּבְרָא כִּרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ : בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן: וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית ישראל

(לפני סלוק ת"ס בה' ובסבתן בקדיש בנוסחין כיעוש : המלכתה בכל נופיעו למקניעת תק"ב ובסבתן בקדיש בנוסחין כיעוש : ודולה בכל יעלי מעלה ומשה וכן כ שעשה לין בר... חדוש כרוך הו"א עם י"ב לירופי הוי"ת שלו המורה על

ברא שית לנד ב"ה :

(שלח עמהו כנויי התלמוד) לתת שבח שלח בחר כי אם לומדו מכל ע' לומות ולא בלבל לשוכיו התרן כאשר בפלגה לע' לשונו' ולקח מהם לשון שמדבר בו הקדוש ב"ה ושתוה מזה התורה ונתנה לגוי אחד מן כל אחד : (ולא שמהו כשפתי התלמיד) שיהו ש' תלמיד שהם בקרוי' משפחות תחת מחלת ע' שרים בחשר בעבור ייחוסיהו קבלו התורה בגולות ותקי' ומשפטים והם הדיוקי : (שלח שם חלקהו כהם) · מתעוגי עה"ז רק לי להם לצדיקים שיהלה"ע ב"ב וכו' ותלחהו בכי תרץ ישראל יעקב חבל נחלתו כל ישראל יש להם חלק לע"ה כי חלק ה' עמו וגו' כיתן לוי לחלק ה' שהמר ה' חלקך וכחלתך וגו' : (וגורליהו כגורלם כי אהו תיכן יושבים תחת השוכל רק נפלהו בעבדיה וגבול ה' גוי אחד ומשכן אחד וכהן אחד ותורה אחת וגורל אחד להם וכולם עובדים לאל אחד · על הכל לו אהו משבחי' (ותלחהו כורעי' ומשתחוים) ב"ה שוכיהו הק"ב בה בוה שם אהו כורעים על ברכהו להכניע כל הקליפות ומשתחוים על

וכתב לבוש הא לך טעמים שלנו בדיני קריש והוא שיותק בת שעות שהרם שיעין בשקומות דעהג ורתוש דיוחה אורח סי' ס"ם שעה ישונה

שמות פי"ב פו"י פ"ו תוס' תופס כל התוקרים הללו : (שמות נועה שמים) בגמרא פטס כתיב ומשה עלה ופעם כתיב וירד ה' אלין הק"ב פי הירכן השמים על הכר וכו' זהו נועה שמים השמים מתח ומתים עד אין סוף למעלה בסוד תתקכ"ה רקיעים כמנין השמ"ים : (ויוסד ארץ) שנאמר כי "הוא" על "ימים" יסדה" . כל הארץ בכלל עד אין תכלית בפס אלפים פס"ת כמנין (אלף למד פי יוד פס) כמנין ארץ ג"ן וכמנין ג"ן ג"ל פל"ה אלפי' פי"ו פ"ו ע"כ מנין ויום"ד מנין אלפים :

(וכסף "כבודו" בשמים ממעל) כידוע כל הרקיע ורקיע יש לו כסף לפי כבודו כידוע רק בשמים ממעל על כן הקישו פס יש כס"ף הכבוד וסי' אלפ"י שכ"ן ה' פס . סור כסר תריך קו' דו פרצופין זהו וסכינת "עזו" "בגבהי" מרומים עולם כמנין יב"ק בגני ה' שלים (סוף אלפים תקיף ובעל כיכולת ובעל נקמות והוא פגומל רשעון וכגומל לאחרון הוא נקרא על מוציאם מאפרי' ביד חזק' ביד רמה ביד פגדול' ונקרא על חסד כל היום . על שדי על חי על קמון . ואין עמו אלהות אחר כלל : (אין עוד) אין עוד אלהות אפר בעליונים ובתחתונים ובד' רוחות עולם ובכל העול' לומר שהוא אלהות בקדושה ובאחדות גמור שאין שם יחיד כמוהו זולתו ב"ה כאשר קרא כל הקריעים בתתן תורה ורלו כולם לאחדותו ב"ה : (אחת מלכנו) באשר רחיצו כל בריעים ונבלאות אשר עשה במעלים ובים סוף ובעקבו כול' יאר ה' יחלוך לעולם ועד וקבלנו בשעת מתן תורה מלכו' עליהו והוא אחר ואין שני ואין לאחר כלל : (אחם) כל אלהות נאספו ונתנו ונמרו' שנאמר ודע היום והשבת אל לבבך כי אחם הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד : (זולתו) זולת הוא ומהו הוא שם ב' הוא שנקרא בו אלהינו

ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן :

אמן יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא :

יתברך שמו ויתעלה זכרו לעד ולנצח נצחים :

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא

ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא : לעילא מכל ברכתא ושירתא : תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן : תתקבל צלותהון ובעותהון דכל בית ישראל

קדם אבוהון די בשמיא ואמרו אמן : יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם : יהי שלמא רבא מן שמיא וחיים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן : עושי שלום במרומיו : הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :

עלינו

קדיש

(ויהי לפרוש זכרם שפתי כהן היגו אם אין בן שלשי' אבל אם יש בן שלשים שפת בו אב אומם אין לאומת קדוש בכל . עוד כתב שפתי כהן מי שבשר ר' אבילהו ברגל בכל מקום דיש שבעה יש לו ובהנהות - מנהגים כתב דיש לומדין קטן הלומר בישיבה - אע"פ שישיב בפקום אחריש לומדין הו שב . שאר דיני קדיש עיין בל"בוש ובסוף בנהגי כשפטלין בגורל ר' אה"ה ויש שנים פהם שיש להם אחיות שוה והאחרי יש להם שאר אחיות אבל בפר הגדול אלא יכולין לומר ארבעם הפברך ואחו שנ נו נפיל גורל אבל אם אחר יש להן יותר ושנים שיש להם אחות אז זכה זה האחר בגן אבדהם .

ראשונה יש דעות האחת יתחיל ולומר קדיש ויהו ובכל ר' יום יתפרל ויהגו לומרים זכרם שפתי כהן היגו אם אין בן שלשי' אבל אם יש בן שלשים שפת בו אב אומם אין לאומת קדוש בכל . עוד כתב שפתי כהן מי שבשר ר' אבילהו ברגל בכל מקום דיש שבעה יש לו ובהנהות - מנהגים כתב דיש לומדין קטן הלומר בישיבה - אע"פ שישיב בפקום אחריש לומדין הו שב . שאר דיני קדיש עיין בל"בוש ובסוף בנהגי כשפטלין בגורל ר' אה"ה ויש שנים פהם שיש להם אחיות שוה והאחרי יש להם שאר אחיות אבל בפר הגדול אלא יכולין לומר ארבעם הפברך ואחו שנ נו נפיל גורל אבל אם אחר יש להן יותר ושנים שיש להם אחות אז זכה זה האחר בגן אבדהם .

נהגו בקצת מקומות יום שפסקים לומר קדיש נותנין לו כל הקדישי' כשיוצא מבה"כ נהגו לומר ה' נחני בצדקתך ישרה דרכך לפני

עלינו

לשבח לאדון הכל
לתת גדלה ליוצר
בראשית שלא עשנו כגויי הארצות
ולא שמנו כמשפחות האדמה
שלא שם חלקנו כהם: וגורלנו
ככל המונם * ואנחנו כורעים:
ומשתחוים: ומודים: לפני מלך
מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא:
שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ:
ומושב יקרו בשמים ממעל:
ושכינת עזו בגבהי מרומים: הוא
אלהינו אין אחר: אמת מלכנו
אפס זולתו: ככתוב בתורתו:
וידעת היום: והשבות אל לבבך
כי יי הוא האלהים: בשמים ממעל
ועל הארץ מתחת אין עוד:
על כן נקוה לך: יהוה אלהינו
לראות מהרה: בתפארת
עזך: להעביר גלולים מן הארץ:
והאלילים כרות יכרתון: לתקן
עולם במלכות שדי: וכל בני
בשר יקראו בשמך: להפנות
אליך כל רשעי ארץ: יכירו וידעו
כל

כנגד העולם שהוא עולמו
כי כך אמר בזין דורשין ועוד
נקדת שדי ע"ם שהוא שורש
הגדים הוא ולעתיד יבקש
תיבורי רצונו ויסדרם וירשם
על לוחיהן כי שדי משמש
לעובד ולרשע כמו ושדי תמר
לי ושדי הכהילני כי תני שדי
עמדי לעובד לכי אל שדי פרה
ורבה וזהו לתקן עולם ליחות
המשיח במלכות שדי: וכל בני
עברנה אפילו כשהן יקבלו כל העולם
כלן להרויח
ואף אני שאינו
יודע ללמוד
ילך לבית
המדרש
לעבדו שכם אחד
שכך הלכה
בירושלמי יקבע
לו מקום וילמד עמהם לבקש את פני
במה שיודע
ויחשב בענינו
ויכנס בלבו
יראת שמים: הוא כלו להאמין הוא ולא באחר
והשגחת בכל
מקום שקובעי
ללמוד בבה"כ
ואומרי קדיש
דרבנן ואין
אומרים קדיש
דרבנן א
על חורבן
שבע"ם ולא
על פסוקים
לכן יש לומר
איזה ששה אם
אומר פסוק מה
בתי הכנסיות קדיש
דרבנן ואין
חולק בין
גדולי העיקרי
בתורה (כלומר כלבד שהוא עשרה גדולים שעונים אמן יש"ר טוב שירגיל בפת שחרית. את"כ ילך לעסקיו ולא יעשה ארם פלאכתו עיקר אלא

כשהלך ממקומו לגזול ארון הקודש וכצאתו מבה"כ בכל עם בתלמיד הנפטר מרבו. כשיצא מבה"כ כי כך אמר בזין דורשין ועוד נקדת שדי ע"ם שהוא שורש הגדים הוא ולעתיד יבקש תיבורי רצונו ויסדרם וירשם על לוחיהן כי שדי משמש לעובד ולרשע כמו ושדי תמר לי ושדי הכהילני כי תני שדי עמדי לעובד לכי אל שדי פרה ורבה וזהו לתקן עולם ליחות המשיח במלכות שדי: וכל בני עברנה אפילו כשהן יקבלו כל העולם כלן להרויח ואף אני שאינו יודע ללמוד ילך לבית המדרש לעבדו שכם אחד שכך הלכה בירושלמי יקבע לו מקום וילמד עמהם לבקש את פני במה שיודע ויחשב בענינו ויכנס בלבו יראת שמים: הוא כלו להאמין הוא ולא באחר והשגחת בכל מקום שקובעי ללמוד בבה"כ ואומרי קדיש דרבנן ואין אומרים קדיש דרבנן א על חורבן שבע"ם ולא על פסוקים לכן יש לומר איזה ששה אם אומר פסוק מה בתי הכנסיות קדיש דרבנן ואין חולק בין גדולי העיקרי בתורה (כלומר כלבד שהוא עשרה גדולים שעונים אמן יש"ר טוב שירגיל בפת שחרית. את"כ ילך לעסקיו ולא יעשה ארם פלאכתו עיקר אלא

(וידעת היום) כלומר נכנעות היום מחדש ובדור כיום: (והשבות אל לבבך) בתשובה שלימה שתעשה בשני לבבך תדע: (כי יהו"ה) הוא האלהים בשוה היום ועתה: (ועל הארץ מתחת אין עוד) בשני ממעל) אף אין סוף: (ועל הארץ מתחת) על אין תכלית. (אין עוד) זולת ב"ה (על כן) הואיל שכאשר כך כל הייחוד הנזה שהוא ג"כ עולה קס"ח עם י' אותיות כמנין על כן. וכן ע"ין למ"ד כ"ף נו"ן כמנין עמידת המשכן. (נקוה לך) לך עם כמנין קס"ח כמנין כוזה ולא לאל אחר. ע"ם הפסוק ואחר היום הזה זה ב' קוינו לו ויכה הלאיהו שנעשה לנו לאל חזק בגבורתו עלינו שהוא ובכפל. וזהו ל"ך לעצמך לו יהיה גם הלאיהו: זה ה' קוינו ילפינו ליסודותו כל היום לו נגיל ה' ונשמח ה' כו': (לראות מהרה) בתפארת עזך) סיכום ב"ם ויהיה כן התורה והתורה ע"כ ס"ת עם כהת פנים על עם שדי ור"ת עולה עם יב"ק כדלעיתא בזוהר פרש פקודי בפסוק התעטרי מעפר קומי כו' (להעביר גלולים מן הארץ) כזוהר ס' כי תעלה עתיד הקב"ה להלקות לסמ"ל לעביד עלמא תלוה ואינו מלוה עבד משוקף וכו' וזו גלולים שהכוונים נגזרה רוחות כו' מן (והאלילים כרות יכרתון) שלילים תערכון בקש. זהו כרות יכרתון בכלל ופרט מן העולם העשוי (לתקן עולם במלכות שדי) שהוא יסו"ד שיהיו לדיקי עולם שהוא ס"ן לל"ת ו"ו ל"ת העול

(וכל בני בשר יקראו בשמך) שכתוב אשר בשר חמורים בשר פרוש תשקם ותתות ועבדותם וכפופים לוכלין ע"ז יהללו מע"כ הב על כן יקרוך בני בשר ומקחתיהם בשבר ודם המובל והמעופו: (להפנות לנוך כל רשעי ארץ) שלו המקחתים בשלו שדיתם בנוקבי דתהומא רבא זהו רשעים הסובבים בארץ בנוקביהם בתקומי' טמופס ותשבות כתופס יהיו עוסיפס: שם יפנו אליך ולא נאל אחר. (יכירו וידעו כל יושבי תבל) יכירו על פי הדין וידעו ע"פ כל ניסים שעשה בשר וסיעשה עוד לעתיד לותן היושבין על הארץ הנקרא תבל ע"ש תבל עשו. כמו תבל הוא שם יכירו וידעו בעין שכלם: (כי לך תכרע כל ברך) דוקא לך יכרעו כל יושבי ארץ ותבל ולא לאל זר ולא לאל אחר ולא לאומה בארץ וכל הכורע בפ"ל כאלו כפר בעיקר. מכ"ם בקידה ומכ"ם בשתחויה על פני כל הארץ: (וכל לשון לך תשבע) בגמ' המלאך מניח הטפה לפני ה' קדה. ואומר טפה זו מה תהא עליו כו' הק"ב אומר לותו תהא צדיק ואל תהא רשע כו' זהו כל לשון בעולם לך מוסבעים כשר: (לפניך ה' אלהינו יכרעו ויפולו) אתה יהוה היה יהוה יהיה בדו פרלופין בדין וברחמי' לפניך הוא ראוי לכרוע על ברכיו. ולהשתחות ולפול לפניך כל קומתו על הארץ ולא לאלי אלא זר (ולכבוד שמך יקר יתנו) כי כל מה שעשית שמות שים

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן: לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: יִכְרְעוּ וְיִפּוֹלוּ: וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ: יָקָר יִתְּנוּ וְיִקַּבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם: מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד: תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וועזן מן אוי ש דער שול גיט זאגט מן דאש:

יְהוָה נָחֵנִי בְּצִדְקָתֶךָ לְמַעַן שׁוֹרְרָי הַיְשֵׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ: יְיָ יִשְׁמֹר צֵאתִי וּבוֹאִי לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: כִּי כָל הָעַמִּים יֵלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו: וַאֲנַחְנוּ נֵלֵךְ בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

מעריב של חול

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית: וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

ברכו

(ולכל בני בשר יקדישו בשמך) שכתוב אשר בשר חמורים בשר פרוש תשקם ותתות ועבדותם וכפופים לוכלין ע"ז יהללו מע"כ הב על כן יקרוך בני בשר ומקחתיהם בשבר ודם המובל והמעופו: (להפנות לנוך כל רשעי ארץ) שלו המקחתים בשלו שדיתם בנוקבי דתהומא רבא זהו רשעים הסובבים בארץ בנוקביהם בתקומי' טמופס ותשבות כתופס יהיו עוסיפס: שם יפנו אליך ולא נאל אחר. (יכירו וידעו כל יושבי תבל) יכירו על פי הדין וידעו ע"פ כל ניסים שעשה בשר וסיעשה עוד לעתיד לותן היושבין על הארץ הנקרא תבל ע"ש תבל עשו. כמו תבל הוא שם יכירו וידעו בעין שכלם: (כי לך תכרע כל ברך) דוקא לך יכרעו כל יושבי ארץ ותבל ולא לאל זר ולא לאל אחר ולא לאומה בארץ וכל הכורע בפ"ל כאלו כפר בעיקר. מכ"ם בקידה ומכ"ם בשתחויה על פני כל הארץ: (וכל לשון לך תשבע) בגמ' המלאך מניח הטפה לפני ה' קדה. ואומר טפה זו מה תהא עליו כו' הק"ב אומר לותו תהא צדיק ואל תהא רשע כו' זהו כל לשון בעולם לך מוסבעים כשר: (לפניך ה' אלהינו יכרעו ויפולו) אתה יהוה היה יהוה יהיה בדו פרלופין בדין וברחמי' לפניך הוא ראוי לכרוע על ברכיו. ולהשתחות ולפול לפניך כל קומתו על הארץ ולא לאלי אלא זר (ולכבוד שמך יקר יתנו) כי כל מה שעשית שמות שים

עראי ותורתו קבע וישא ויתן באמונה ולויה מלוה שם שמים לבשלה שכל מקו שהזכרות בשלמות: ע"כ בני השם מצוי עניות מצוי ועניות כמיתה דזהר שלא ישבע אפילו באמת שאלף עירות היו לו לינאי מלכא ונהרבו בשבי שהיו נשבעין אפילו שהיו מקיימין אותה:

עכשיו אכתוב דיני מנחה. ולא ישב אדם להסתפר ולא יגנס למרחץ ולא לבורסקי ולא לדין. עכשיו נהגו להקל לאכול סעודה גדולה סמוך למנחה גדולה ועזר' מלך קטנה למנחה קטנה משום דעכשיו קורין לבה"כ מיד ו סעודה גדולה שהתחי סמוך למנחה גדולה כשיגיע זמן מנחה קטנה צריך לקום ולהתפלל אפ שעה עוברת. אם שעה רחוק להתפלל בלחש יתפלל הש"ץ מיד בקול רם וכת' להם חסורות ממין

אבגיתין: (ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד) פי' ותמלוך ג"כ עליהם ותזכה כמו שזכינו ממלוך עלינו כי נדוד עם הדרת מלך. ויחודו ברוחים שהני ותניע עליהם סוד הכ"ם שהוא לה"י ונמה שנקרא מלון כל העולמי' על שם עתיד נסוד ושמידים ליעקב לחוק עק"ב לאסר שמע ישראל: והיה עק"ב תשמעון נמכון סו"ד נבני: (כי המלכות שלך היא) ר"ת כמצפצ הכ"ס וס"ת קדו"ם לקדי"ם שנאמר. מלכותך מלכות כל עולמים וכו' כי מלכך הם כתיב ומהכתיב לאסר היה לאפים קדומה בני מלך מלך ימלך: (ולעולמי עד תמלוך בכבוד) עס ג' לותיות הסס כסיתמלך עס לרבע לותיותיו נסוד ג"ב כתיבות החכמה. ע"כ הוא נקרא מלך הכבוד ובהיכלו כולו אומ' כבו"ד. כבו"ד מלא כ"ף בי"ת ו' ל"ת עילה לעלת ויו לעלת עס עשר לותיות ומלה: (ככתוב כי לעולם ועד במרון אדני דוד) סיהיה לך מסיח לעולם שכתוב דו"ד מ"ן י"שראל ח"י וקי"ס שהוא בגמרון

מנחה סוד

תפלת מנחה זמנה משש שעות ומחצה עד צאת הכוכבים וסוד הענין כנגד התמיד של בין הערבים שהיה נשחט בשעה ט"ז ומחצה ונקרב בשעה י"ז ומחצה ותפלת מנחה ככנגדו ולפיכך תקנו חכמים שיתפלל בשעה ט"ז ומחצה כנגד שחיטת התמיד ובשעה י"ז ומחצה כנגד הקרבתו ולפי שהתפלה במקום הקרבן תקנו חכמים שיתפלל בשעה שהיה הקרבן קרב ולפי שהיה הקרבן קרב

וְלַיְלָה וְאַהֲבָתְךָ אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ
לְעוֹלָמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יחיד מתחיל אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יְהוָה אֶחָד:
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם
וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל
לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ
וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ:
וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם
בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ
וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת
עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ
וְכָתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ
וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־
מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם
וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־
נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ
יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ
וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ
וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה
לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים
אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה
אַף־יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־
יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־
יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל

הָאָרֶץ

קריאה דשמע בתחלת ימי
דרשות בדברו מעריב
ערבים וס"ת פסח ומ"ד מפס
על ע"ב: בחכמה פותח
שערים עם חכמ"ה דיצירה
במקו נקח דברי לקח ע"י בק"י
כל"ה ביכ"ה דיצירה במקום
הו"ד דבריאה ע"י בק"י כלה
דעת דיצירה במקום יסוד
דבריאה ע"י בק"י כלה
השליחית. או חכמ' דבריאה
לכל"ח דתקילות ביכה דבריאה
להוד דתקי"לות. דעת דבריאה
ליסוד דתקילות. חנת
דבריאה לחבד דבריאה.
נהי דבריאה לחנת
דבריאה. מלכות דבריאה
לנהי דבריאה. זה הוא פותח
שערים. ובתבונה מכין
עתים. ובדעת מתליף
הזמנים. דהם"כ כל מסדר
הכוכבים במסמרותיהם ברקיע
כרצונו. בורח יום ולילה
בתחלת ימי בראשית וגולל אור
מפני חשך ע"י דקדע. ולילה
ומשך מפני האור. ועתה
מקדם הבריאת בכל יום ומעבי'
יום ומבי' לילה ומבדיל ליומבי'
הארץ בין יום ולילה וכל ע"י
ה' בשלות שמו וכו':

אהבת עולם כו' ע"ש
בפסוק לא תרצח'
פשק ה' בכם כי מלהבת ה'
לתכם ושמרתם את המצוה
וגו' בתי להבת לותם שבתת
להן תורה ומצות תקי ומשפטי
לזכותם לחיי עולם הבא.
על כן על זה אנו מעידין בק"ש
בתפלה בתפילין את שכיבה
יקימה אנו מעידים בדברי
תורה. ומוסרים בקש כי
הוא זה חיינו ואורך ימינו
נעולם

יחוד וחנון ולמיכך בכל עת
חייבין ישראל בתוות פתח
בתה ליל קדש מצוה לו תפלה
שים בה יחוד ותיקון ובטלה ולא
עתה ים עליו חיוב בביטול
תוכ' בתפל' ערבי' אף' שתין בה
חיבו' ולא יחוד חיבו מופל עליה
ל' חיוב אלא לשון רשו' לתר
שתין חוס חסרון בביטולה כי
כל דבר שתין בזיק בביטול'
ואין תוספת בקיומן בקרק
רשות ואע"פ שיעקב תיקן
תפלו' ערבי מ"מ תין יחוד בלילי
כי אתי יעקב שהיה יכול ליחד
ביחוד בלילה דהוא מלריך
לביאת בעלה דמטרוני' תוכס
שהר בני העולם חיכס יכולין
לעשות כן יחוד בלילי מן הטע'
שבארנו וע"כ היו לומרים תו"ל
תפלת ערבית רשות וע"כ תין
דהו ליחד יחודים
בלילה:

סוד והוא רחוס שבארנו
לומר בערבית מצו'
דשלשה מ"ח מוסלים בניהכס
תחת יד דומה וכס מפתיח לף
ותמה ולכן לומרים בתפלת
ערבית והוא רחוס יכפר עון
ולף יפתיח בכנד מלאך שממו
מפתיח ודרב להסתיר לפו בכנד
לף ולף יעיר כל חמתו בכנד
תמה:

בוונת עול מלכות שמי'
סדיק פורסת
כנפי' על העולם והעולם תחת
ממשלתה ותתחיל מלך העולם
והכוונה על היחוד שהקדוש
ברוך הוא ושכינתיה יחדא
בשלמותי בחתמה ושכינתה
מעכב עיניים ומחליף זמנים
כרצונו

מנחה

אינו יודע
בהם שום
לכלוך ואפילו
עומד שלמודו
ישוב ידוע
להתפלל אם
אין לו מים
סוגנים לפניו
לא ימחין ואין
להמתין על
מים כשלא
יכול להתפלל
עם הצבור אלא
יקנח ידיו
בצרור ויתפל'
עם הצבור.
אין לומר
אשרי עד
שיבואו עשרי'
לבה"כ כדי
שיאמרו עליו
קדיש ואם
אמרו אשרי
ולא היה שם
עשרה ואח"כ
באו עשרה
יאמרו מזמור
אחר כדי
שיאמרו עליו
קדיש. אם בא
לבה"כ
והתחילו
הצבור להתפל'
שמנה עשרה
יתפלל עמהם
ויאמר חצוף
ואח"כ יאמר
אשרי אם
שכח ולא
התפלל מנחה
כותפלל ערבי'
שתים ראשונ'
משום מעריב
ואח"כ יאמר
אשרי נאח"כ
יתפלל שמנה
עשרה משום
תשלומין בי
לעולם מתפלל
עשום חובת
בראשונה
ואח"כ
לתשלומין
הלבות

הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם׃
וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל
לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם
אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ
לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וְלִמַּדְתֶּם
אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ
וּבְקוּמֶךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת
בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃ לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם
וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי
הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר
דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת
עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ
עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃
וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ
וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי
לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם
זֹנִים אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ
וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם
קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם
עָלֵינוּ׃ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וְאֵין זוּלָתוֹ׃ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃
הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים׃ מַלְכֵּנוּ
הַגּוֹאֲלֵנוּ

ערבית

הלכות ק"ש ותפלה של ערבית.

והוא רחום וכו'

זמן ק"ש בלילה בשעת יציאת ג' ככבים קטנים ואם הוא ימתין עד שיצא שפק מלבו אם קרא קודם לכן חוזר וקורא ק"ש בלא ברכות. מיהו לא יתחיל ויתפלל בלילה. מהרש"ל בקרוב ג' פרשיות של ק"ש על מטתו וכיון לצאת ידי חובת ק"ש כזה אסור להתחיל לאכול בשעה מוכוה לזמן ק"ש של ערבי ואם התחיל לאכול אחר הפותח בכל יום לתות שערי שחרית וזמנה מסתיים וקודא ק"ש בלא ברכות וגומר בלבו שעורתו ואח"כ קורא אותה בברכותיה ומתפלל.

הקורא ק"ש של ערבית אחר שעלה עמוד השחר לחזור על קודם הנץ החמה לא יצא אא"כ היה אנוס כגון שכור או חולה ולא יאמר השכיבנו אבל שאר ברכות כגון לתפילות עתים למטר וגם ג' סיום בשתנה הייתו ערב ובוקר כרצונו וברח מלת יום ולילה וקבע לכל ג' זמנים וגומל בלילה תחזר ומסתיר אותו במשלת החוסך ומסתיר אותו בעת תפלת השחר המבדיל בין יו"ט ובין לחול וחותם ברוך אתה ה' המעריב וכו'. כוונ"ה לשוכן בכיסה יתברך וכן הברכה הבאה שהיא להב"ע וכו' והכוונה על עילת העילות המלוה לותנו במצותיו הקדושים שמכלם היא ק"ש שלכן קודמין בשכבנו ובקומנו: ברוך אשר בדברו מעריב ערבים בחכמה פותח שערים בתבונה ומשנה עתים ומסדר את הזמנים את הכוכבים במשמרותם ברקיע כרצונם בורא יום ולילה גולל אור מפני חשך והסר יום ומביא לילה ומבדיל בין יום ובין לילה יי צבאות שמו: אל חי תמיד יפלוך ויקום ומלך אתה תמלוך לעולם ועד: המפיל חבלי על כל העולמות כלם המהפך את הסדר מעריב ערבים: ברוך אתה יי המעריב ערבים: אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת תורה ומצות חקים ומשפטים אותנו למדת על כן יי אלהינו בשכבנו ובקומנו נשיח בחקיך ונשמח בדברי תורתך ובמצותיך לעולם ועד כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולם: ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל:

השכיבנו

השכיבנו בימין שדי אהיה חן ר"ת של השכיבנו "כתיב" נשכבך "ובקומין "יהיו "נקדישים "סמוך "לילה" • השכיבנו בשלום עד השכיבנו ושמרנו לומר עדות בשחרית על הסדר נשמתינו ופרוס עלינו לת סוכתו של לויתן ותקננו בעצ'טובה סנתת לנו בתורתך סנת'ובחדרת בחייס • והגן בעדינו בגלותינו והסיר מעלינו אלו שבעים פרעים הנאים מנד גגעי בני אדם • ובזל בנפיק אלו כנ"ך רבנים של נוסף שם ע"ת ופרוס עלינו פסוכ' שלך שה בו

זהו השם הגדול **יאהדונהי** וזהו כתיקתך בספר הזוהר לומר בפרוס בסוד שבשבת יפתח לחיינו בתוכת הזמת הרי בתל' הפורס תרומתי, כל הדיבים ס"ה בני'לבנ"י ס"ו פוק לחבי"ס פסוק ור'קוק שלחי מחומת • ופרוס עולם מנוסך ע"כ • ועולם לחבים פסוק ר' לחבים מחומת • תור'כ'ל ום"ס ופ"ו פסוק לחבי"ה לחבי • ופרוס עלינו נדין סוכת שלומך וז ירוזלים בקרקע ירחה וס"ם לחברים לחר בחר ה' ירחה • ויעקב לחר ויבח יעקב שלם לעתי, יפרוס הק"בה עליהו עור שלו לויתן ונקלה זיו ותחרו מקל, עולם על קנה הענוים לו יהיה היום שכולו שבת ומנוחה •

ושמרו כו' לת "השבת "לעשות "לת "השב' "לדורותיכם ר"ת בם' לת"ה עול' השם ע"ב בר"ת "ברוך "עולם שבת ע"מ ויכפם ישרלל בשובו • כמו ויכפם בן לחתך ובנר •

ברוך ה' לעולם לחמן ולחמן פי' ברוך השם ע"ב ק'ל כ"ו ובניקודו לעולם וסימן כי מי בשם"ק יערוך ליהו"ה ר"ת שב"ת חו'לם קיו"ן: לחמן ולחמן בעליונים ובתחתוני' לחמן זו **יאהדונהי** ב"פ לחמן עול' סו"ד יב"ק בסול לחבי יעקב וכן ברו"ך ה' עם לעולם סנוח עולם קמ"ו סנוח שלב"י לחבי"ם לח"מ • ולח"נו שלח ה"ה סו"ם יכו"ם ברוך ה' מעולם ועד עולם אמן ואמן

הגואלנו מכף כל העריצים האל הנפרע לנו מצרינו: והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו: העושה גדולות עד אין חקר: נסים ונפלאות עד אין מספר: השם נפשינו בחיים: ולא נתן למוט רגלינו: המדריכנו על במות אויבינו: וירם קרננו על כל שונאינו: העושה לנו נסים ונקמה בפרעה: אותות ומופתים באדמת בני חם: המכה בעברתו כל בכורי מצרים ויוצא את עמו ישראל מתוכם: לחרות עולם: המעביר בניו בין גזרי ים סוף: את רודפיהם ואת שונאיהם: בתהומות טבע: וראו בניו גבורתו: שבחו והודו לשמו: ומלכותו ברצון קבלו עליהם: משה ובני ישראל לך ענו שירה: בשמחה רבה ואמרו כלם:

מי כמוכה באלים יי מי כמוכה נאדר בקודש נורא תהלות עושה פלא: מלכותך ראו בניך: בוקע ים לפני משה: זה אלי ענו ואמרו: יי ימלוך לעולם ועד:

ונאמר כי פדה יי את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו: ברוך אתה יי גאל

כוונה עלינו ר"ש ואנחנו אנו רשכיבנו פוסר עמו ישראל לעד • אין לספר בין נאולה של ערבית לבין ערבית אמנה עשרה וכן בין יראו עינינו לשמנה עשרה יפסיק • כתב הר' ח בשם מהרי"ל שאין לומר ושרת ינחל בין יראו עינינו לשמנה עשרה דהוי ה-פסק בין נאול לתפל' • נהגו לעמוד כשאומר ברוך ה' לעולם אמן ואמן ולא יחפו' פניו אל הכותל כשאומר ברוך ה' לעול' אמן ואמן שלא יאמרו שהוא תפלת שמנה עשרה • מצא כתוב שרוצים להתפל' תפל' עברם ואח"כ יקרא ק"ש וברכותיה ויתלב ברוך ה' לעולם אמן וכן עינינו • אם בא לומר ק"ש שהתחילו ברכו ואוא לא התפלל מנחה יתפלל מנחה בערבית ק"ש וברכותי' ואח"כ יתפלל עם הצבור ואח"כ יקרא ק"ש בהכרח

* ק' יד א ובו'

נחה

וְאַל יִשְׂרָאֵל :

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם :
וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים : וּפְרוֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ
וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ :
וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ :
וְהָגֵן בַּעֲדֵינוּ וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ : אוֹיֵב
דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן : וְהָסֵר שָׂטָן
מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ
תַּסְתִּירֵנוּ : כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ
אָתָּה : כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה :
וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים
וּלְשָׁלוֹם : מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
לָעַד :

בָּרוּךְ יְיָ לָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :
בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן : שׁוֹכֵן
יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּיָהּ : בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת
לְבַדּוֹ : וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לָעוֹלָם
וְיִמָּלֵא כְּבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן
וְאָמֵן : יְהִי כְבוֹד יְיָ לָעוֹלָם יִשְׂמַח
יְיָ בְּמַעֲשָׂיו : יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יְיָ
אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל : כִּי
הוּאִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם :
וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיִּרֹנּוּ וַיִּפְּלוּ עַל
פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים יְיָ

הוּא

ת"ל מוע"ד • וכנ' קנו תלף סה יוד סה עם ד' לותיותיו • מוכן בגי' ב"ן מ"ו ת"ל פי' תל אפר סימו י"ה פעמים
יה ו"ה פעמים ו"ה • הוק מוכן בירושלים לך זוה הסכינה תכותל מערבית הנקרא ב"ן ו"ה • ירמי"ה תלמ"י
דרוך ב' תלמים תלהי ישראל הדו פרנופין דין ורחמים • עיבה כפלוות זו תסד שעשה לבדו בסם מ"ב בחשב חסה
כילוע • על זה ובחוך סם כבודו ב"ס עם ל"ב לותיותיו ג"ל בתיבת בחכמה • לסבורי לב בו' ולך יבינו בלבדי עקר

מלמד סניה לסם מבילות בילם
סהבטיח הק' בה לגאלם ממלכי'
על זה יחל ישראל תל ה' והבטיחו
על דברי ה' כך תמו בגלות הזה
סמך מובטחים תל יסודתך הבחח
תלינו כל היום בחסדך בגדול :
הושיענו ה' כי תתך תלהי ישעכו
ולא תת וקבלינו בחשר עשית
למו בדרמסם תשר בשעה קלה
קבלתנו שנת' ותצח תתכם על
כנפי נשרים וגו' והבילנו תן
הגוים ע' לומות שלמת' שתבחנו
פזורים בינים כדי להודות לך
לשם קדשך על תפשטי נדקך
ועל נסיסיך שתעשה עמנו שנת'
כימי צתך מתרץ מלרים •

ושם על תלאתינו לטוב שמך
הגדול על כל תהלתך תו על כל
הגוים ע' שרים שלמעלה תשר
ברחתם כלם יבחו עם לומות
שתחתיכם ויעתחוו לפניך
ויאמרו שתה תהון כל הארץ
ויכבדו לשם ה' כחכון כבו"ל
סנקם נקמתו בוי"ו תרב של
הק' בה כילוע • ויאמרו כל
הפ"ה כתשר תוד יתרו עתה
ידעתי כי גדול תתה בחסדך
ותתה הוק העושה נפלאות
מוללים ועד הנה תתה תלהים
הדיין לחת ושופט נדק לנדך
ותין תלהי בעליונים ובתחתונים
עמך • וכשם שתתה תחל
יחיל ותיוחד כך תכחנו עתך
המיוחד ישראל גוי לחד שם
פזורים ותתה רועה לחד לכלנו :
על כן נודה לך לעולם ולא נשוה
לחר כלל • על הנסיסים של
מלרים שבח לשתן תספר מכ"ם

על

ברכותי בלילה אבל לא ביומי להתפלל בציבור בתפללין מקריב שזה כיוצא בשעת שהצבור בתפללין יקבע עתים ללמוד תורה בלילה ובהיותך בדרך ובשכבך ובקומך ושננתם לבניך ושיחת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפות בין עיניך וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ ולא ישוב ריקם בלילה בלי תורה ולא יעסוק בתורה אלא בלילה שנאמר והגית בו יומם ולילה ולא יהגה אלא בלילה שנאמר קומי רני בלילה ר"ש אומר אין אדם יושב ושותן ולא עוסק בתורה אלא מתחייב בנפשו שנאמר כי הוא חייך ואורך ימיך ואומר והגית בו יומם ולילה ואומר לשון עשיר הרבה ואחר"כ ישיש כאריה גבור לעשות רצון קונו ואומר ישמח בחור בילדותיך ויטיבך לבבך בימי בחורותיך ואומר זה אחד מהן וחבר שלא יאמר פסוק ראשון שני פעמים ושם שם כמשמעו ויתורה על חטאו בפרט העבירות הגיעו ושקרי ולאנשי ולשון תרגם צדיקים בכוונה בכל יום ויום כן יתחייב בלילה ויקבל

ומלך עד סיגיע למלכות מלכותך וכו' וחותם גאל ישראל ע"י כה מלכותו סהיה היל הבאלה סרלינו על כיס :

העושה גדולות אין חקר לישוב ט' הסם נפלאים בחיי תלים ס' לישוב סהסתיר מהיים בחלרים כחשכה כלוריים סהם כרחו למיתה ולחקתו פרחו לחיים : למוד רגליו להתמוטט להעמיד תשורתו ולמוד פעמיו אלת חתו בכורתו עם בכוריים ולת עוד לת תדריכהו על במותי לוויתו שנת' ותתם על במותימו תדרוך : ותותות ומופתים בחלמת בני חם ס"ם שמו בם בדרי תותיותיו ומופתים בחרן תם תתלים ק"ם : תלכותך רתו בגיך על כיס כמו שתרו"ל רתתה שפחה על כיס מה שלת רתה יסתקל בן נוזי :

וישבבנו היה בדבם רביעית

ובכתב להתפלל לפני מסוכן בביבה עילת סעילות להעלמו ממדת לילה וחותם בת"י ביהוד בסוכן בביבה ע"כ :

ברוך ה' לעולם וכו' רבבן בתרתי

תקנו למימר ברוך ה' לעולם חמן וחמן וירלו עיניכו וחות' תמלך בכבודו מבוש תקבץ נדחינו תתפלת ערבית רמות ולבך מסכימין בקרים דמשוע דגמר בכל ומי סרוצה לילך ילך מסוכיחין עניין מן תפלת ערבי' בקונתן ספסוקין סבדוך ה' לעולם

הוּא הָאֱלֹהִים: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ: בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יְדִי חַסְדֶּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ: לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: כָּל גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ יְהוָה וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ: כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת: אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ: נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם: לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְיָ בַּיּוֹם: בָּרוּךְ יְיָ בַּלַּיְלָה: בָּרוּךְ יְיָ בְּשָׁכְבֵנוּ: בָּרוּךְ יְיָ בְּקוּמֵנוּ: כִּי בְיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חַי:

ורוח

עזוז * כי הוּא יִתֵּן לָנוּ וְיִקַּח לְעַם הַלּוֹ"ת אֶת הַלּוֹ"ת כִּי שׁוֹב * לוֹ שֶׁכּוֹפֵף שֶׁכֶּף יָגֵל לְקוֹנָתוֹ עַל יְדֵי תּוֹרָתוֹ כְּתוֹרַת הַקְרִקְרֶת לוֹ"ת בְּחוּרֶךָ כְּרֹאשׁ לוֹ"ת וְקַרְקֶרֶת טוֹ"ב שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לְקַח טוֹ"ב עַל יְדֵי מֶשֶׁךְ שֶׁקַּרְקֵעַ טוֹ"ב שֶׁנֶּאֱמַר וְתִרְאֶה לְקוֹתוֹ כִּי מְזֻגָּה הוּא וְכִשְׁוּלֵּל הֵיטֵב בֵּיתוֹ מָלֵא לוֹ"ת * וְכֵן מְצִיאַת קַרְקַע טוֹב שֶׁם יִגְאַלְךָ טוֹב (פדיה) עוֹלֶה כְּמִכְיָן גּוֹחֵל קס"ק קכ"ק קמ"ג שְׁמוֹת קסס לְהֵי"ס בֵּיתוֹרִי"ן בְּהֵי"ן בְּלֵפִי"ן * וְכֵן פְּדִי"ת הוּא קסס פִּסְתִּם לְהֵיכוֹ"ת הוּא בְּמִסְפַּר קָטָן ד וְכוּ הוּא נִפְ"ת קס יוֹ"ד סְדֵי פְּדִיוֹת לְאוֹתִי יִעְקֹב וְיוֹסֵף שֶׁכֵּתֵן פ"ת לְחֵט לְפִי הַטַּעַם כִּי"ד כְּשֶׁהוּא עֲלֵיהֶן * וְכֵן מוֹסִיפִים לְהֵיטִיב לְאוֹתָן יִעְקֹב כְּךָ יִגְאָלֵנוּ מִיּוֹל חָזָק וְחָמָא * לוֹ מְכַנֵּל פִּיו שֶׁל ד"ת הַתִּיכוֹנֶת לְאוֹתָן * זְכוּת יַעֲמִיד לָנוּ לְגָאֳלֵנוּ: (לְאוֹתִי) בְּאֵי"ן שְׁמוֹת בְּנֵי מוֹפְתִים יו"ד יו"ד וְיו"ד וְלֵ"ת יו"ד וְיו"ד וְלֵ"ת יו"ד וְיו"ד

עַל הַגְּאוּלָה הָעֲתִידָה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן: בֵּירַךְ לְאוֹתִיּוֹת בְּ"ד יו"ד לְמַלֵּא עוֹלֶה קס"ח קכ"ח קמ"ב אָלֵף בֵּי יוֹד הֵי אָלֵף בֵּי יוֹד הֵי אָלֵף הֵי יוֹד הֵי וּבְתוֹרָתְךָ וּבְמַסְיֵחַ בְּ"ד מִלֵּא בֵּי"ת לְהֵי"ה יְהֹוִ"ה לְהֵ"י פְּשׁוּטָה הֵם"ל: (לְהַקִּיל עוֹלֶה כְּמִכְיָן י"ל מִלֵּ"ך יְהֹוִ"ה לְהֵ"י וְכֵן עוֹלֶה בְּמִכְיָן ק"ל לְהֵ"י מְהוּלָּל לְמַלּוֹי מ"ה עוֹלֶה ק"ל * כְּסוּד וְכֵה רוֹכֵב עַל ע"ב ק"ל * וְכִנְתוֹנָה לְהֵ"י כִּי וְכֵן עוֹלֶה לְמִכְיָן כְּכֵה"ן יְכִ"ק *

בֵּירוֹ לְהַקִּיל אֶת רוּחִי וְנִפְשָׁתִי: (רוּחִי) כְּנֵי ב"פ יְכִ"ק וְסִ' לְמַעֲרֵי תְּמִימֵי דֶרֶךְ * עוֹד כִּי יוֹדֵעַ ה' דֶּרֶךְ צַדִּיקִים * וְמִכְיָן (כְּוָזוֹ בְּמוּכְסָן כְּוָזוֹ וְכ') וְזֶהוּ וְרוּחַ אֱלֹהִים מְחֶרְפֶּת * וְכֵן וְרוּחִי בְּמִכְיָן י"ל דְּוָ"ר כְּסֵה סְתָם"ק בְּהּ סוֹלְלוּ מִקֶּרֶן מִנְדָּרִים לְרַל"ו וְסֵכֶה בֵּיהּ לְחַזֵּק שֶׁלּוֹ כֵּן יוֹצִיאֵנוּ מִן גָּלוּת הַקּוֹשִׁיָּא הַלּוֹזָה: זְכֵן יְקוֹיִם שֶׁבְּוַעְתָּו מִם שֶׁכָּתַב כִּי י"ל עַל כֵּם יִם מִלְּחֶמֶה לַ' מוּלֵ' דְּוָ"ר סִימָנִים עִמְלֵק בְּעֵת שֶׁתַּעֲלֶה רִגְוָנוֹ יִתְבָּרַךְ וְבִנְיָנוֹ דְּוָ"ר טוֹ"ב מִזְכְּנוּ הַק"בָּה לְאוֹר בְּגִבְוָנוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי וּרְאֵם לְהֵלִים אֶת הַוָּ"ר כִּי שׁוֹב * וְלוֹ שֶׁכּוֹפֵף שֶׁכֶּף יָגֵל לְקוֹנָתוֹ עַל יְדֵי תּוֹרָתוֹ כְּתוֹרַת הַקְרִקְרֶת לוֹ"ת בְּחוּרֶךָ כְּרֹאשׁ לוֹ"ת וְקַרְקֶרֶת טוֹ"ב שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לְקַח טוֹ"ב עַל יְדֵי מֶשֶׁךְ שֶׁקַּרְקֵעַ טוֹ"ב שֶׁנֶּאֱמַר וְתִרְאֶה לְקוֹתוֹ כִּי מְזֻגָּה הוּא וְכִשְׁוּלֵּל הֵיטֵב בֵּיתוֹ מָלֵא לוֹ"ת * וְכֵן מְצִיאַת קַרְקַע טוֹב שֶׁם יִגְאָלְךָ טוֹב (פדיה) עוֹלֶה כְּמִכְיָן גּוֹחֵל קס"ק קכ"ק קמ"ג שְׁמוֹת קסס לְהֵי"ס בֵּיתוֹרִי"ן בְּהֵי"ן בְּלֵפִי"ן * וְכֵן פְּדִי"ת הוּא קסס פִּסְתִּם לְהֵיכוֹ"ת הוּא בְּמִסְפַּר קָטָן ד וְכוּ הוּא נִפְ"ת קס יוֹ"ד סְדֵי פְּדִיוֹת לְאוֹתִי יִעְקֹב וְיוֹסֵף שֶׁכֵּתֵן פ"ת לְחֵט לְפִי הַטַּעַם כִּי"ד כְּשֶׁהוּא עֲלֵיהֶן * וְכֵן מוֹסִיפִים לְהֵיטִיב לְאוֹתָן יִעְקֹב כְּךָ יִגְאָלֵנוּ מִיּוֹל חָזָק וְחָמָא * לוֹ מְכַנֵּל פִּיו שֶׁל ד"ת הַתִּיכוֹנֶת לְאוֹתָן * זְכוּת יַעֲמִיד לָנוּ לְגָאֳלֵנוּ: (לְאוֹתִי) בְּאֵי"ן שְׁמוֹת בְּנֵי מוֹפְתִים יו"ד יו"ד וְיו"ד וְלֵ"ת יו"ד וְיו"ד וְלֵ"ת יו"ד וְיו"ד וְלֵ"ת יו"ד וְיו"ד

בְּמִכְיָן מִכְּנֵי כְּמוֹ קִין שֶׁלּוֹ וְעַכְשָׁיו קִבְּלוּ עָלָיו כָּל קָהָל וְקָהָל תְּפִלַּת עַרְבִית כְּתוּב וּמִתְפַּלְּלִין סְמוּכִים עַמּוּד בְּרָכוֹת וְתִקַּנְתָּ בְּרוּךְ ה' לְעוֹל' לֹא זָז מִמְּקוֹמוֹ וְקוֹמוֹרִי כֹּל וְכֹל מְקוֹם אֵין שָׁלִיךְ לִיבּוּר חוּץ לְאוֹמְרִים בְּקוֹל רָם לְהוֹלִיךְ מִי שֶׁלִּינוּ בְּקִי לְפִי הַמְּפֹרָשִׁים שֶׁבְּטַעַם זֶה תִּקְנוּ חֲכָמִים בְּשַׁחֲרִי' בְּרוּךְ שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי כִּי אוֹלֵי נִכְשַׁלְתִּי בְּנוֹפוֹ וְלֵ"כ צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלָיו ג' עִקְרֵי קוֹרֵם שִׁיטָעוּם טַעֲמָא דְּמוּחָא בְּלֵילָה:

הלכות נשיאות כפים

יְבָרֵךְ אֶת נְשִׂיאוֹת כַּפַּיִם פְּחוּתִים מֵעֶשְׂרִים וְהַכֹּהֲנִים מִן הַמִּנְיָן אֲפִילּוּ כַּרְסַלְיוֹן בְּבֵי' שֶׁאֵין שָׁם ס"ת גּוֹשְׁאִי בְּפָחוֹת מֵהֶם יִהְיֶה הַכֹּהֵן מְנַלְיוֹן וְיִצְנִיעֵנוּ תַּחַת הַסַּפְל וְאַח"כ יְסִיר יָדָיו וּבְמִנְעָלִים שֶׁאֵין צָרִיךְ לְנַגְּבָה יָכוֹל וְלִישַׁנֵּל יָדָיו אַם

מנחה

וְיִרְבֶּה עָלָיו שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה יוֹ"ד יֹאמַר יַגְדִּיל וְאַדְנִי קוֹדֶם שִׁישִׁין כִּי בְּזֹאת יִזְכֹּר כִּנְגֶד עָלָיו שְׁלֹשָׁה עֲשָׂרָה עֶשְׂרִים שֶׁהֵם בְּיִגְדַּל קוֹדֶם שִׁישִׁין וְיוֹקֵד זֶה שֶׁלֹּא יְהַלֵּל נִיסָּהוּ בְּלֵיל כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ הַמְּפָרְשִׁים שֶׁבְּטַעַם זֶה תִּקְנוּ חֲכָמִים בְּשַׁחֲרִי' בְּרוּךְ שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי כִּי אוֹלֵי נִכְשַׁלְתִּי בְּנוֹפוֹ וְלֵ"כ צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלָיו ג' עִקְרֵי קוֹרֵם שִׁיטָעוּם טַעֲמָא דְּמוּחָא בְּלֵילָה:

נשמות כפים
אם אין לוים בבי"ק ישפכו הכהנים - המים על ידיהם ודוקא בכור לאם אבל אם הוא בכור לאב לא ואם אין שים בכור בפה"כ וגם לא לוי ישפוך הכהן עצמו על ידו ולא ישראל. עיק רגליו - כשיצחצל - ההון רצה אפילו לא יגע למקום הדוכן עד שגומר רצה אבל אם לא עקר רגליו כשיחתל - רצה לא יעלה לדוכן כל כהן ירא וחרד - ישמור ידיו משעת נטילה שחריש שלא יגיע בשוק מלוכלך עד אחר ברכות פהנים. כהן שעומד בשמע עשרה והחזן מגיע לרצה פוסק ועולה ואם יש שם כהנים אחרים אינו פוסק. אם יש כהן אחר לפניו אומר כהנים אלא עולה מעצמו אע"פי שיש עמו קטן שאינו בן י"ג שנים. השיב לא יאריך ברצה - בשחזירים - הכהנים את פניהם כלפי בתחילה וכלפי בסוף

וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר אִישׁ: בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָ אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם: יַחֵד שִׁמְךָ וְקַיֵּם מַלְכוּתְךָ תָּמִיד וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בֶּאֱמֶת בֶּאֱמוֹר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהַיִךְ יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וְלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד כִּי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ בְּכָבוֹדוֹ תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד וְעַל כָּל מַעֲשָׂיו:

ברוך ה' ביום בכל יום ויום תן לו מעין ברכותיו: ברוך ה' בשבתנו ובו מברכין המעיל תקנה זיכה ול' ברכות שבתורה ברוך ה' אלהי מברכים ברוך ה' אשר נתן לי עליון ברוך ה' אלהי מברכים ברוך ה' אשר נתן לי נכס: תמר

ברוך ה' לעולם אמן ברוך ה' מציון שוכן ירושלים הללויה: הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו: מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו: אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו: תהלה לדוד ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד: בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד: גדול ה' ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה: ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה: זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו: חנון ורחום ה' ארך אפים וגדול חסד: טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו: יודוך ה' כל מעשיך וחסידיך יברכוכה: כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו: להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו: מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור: סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים: עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון: צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת: רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם: שומר ה' את כל אוהביו ואת כל הרשעים ישמיד: תהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה:

ברוך שאמר ברוך הוא ברוך עושה בראשית ברוך אומר ועושה ברוך גוזר ומקיים ברוך מרחם על הארץ ברוך מרחם על הבריות ברוך משלם שכר טוב ליראיו ברוך חי לעד וקיים לנצח ברוך פודה ומציל ברוך שמו:

אתה הוא לפני שנברא העולם אתה הוא משנברא העולם אתה הוא בעולם הזה ואתה הוא לעולם הבא:

אתה הוא שמלכו אבותינו לפניך אתה הוא שמלכותך מלכות כל עולמים ומשלתך בכל דור ודור

(תלמיד) שבשאים תקיף ובעל סיכולת יש"ל שמך בך"ב לאותיות התורה על כן ב"ת תלמידיהם שבשמים יקל שיהא כפיס
כיכין תור"ה וקי"ס בשם (תלים קס"ח מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור) בסוף תיקון בשם קס"ת בסוף לא
קי"ת קמ"ג. וקיים עליהם (ישעיה ל"ב) עתך חוסן ישועות חכמת ודעת יראת ה' היא אוצרו: וירצו ר"ת "ירושלים רחמיך יהי רב
"לחל "ומועד ירצו פירש ירצו עניהם שתחתכו לזה קיומו ויסיבו כל היום: וז"ש ואתה בחסדך תבוא ביתך אשתחוה
אל היכל קדשך ה' ועשה ה' בעזך ישמח מלך ובישועתך השלם תתיל"ד מה יגל תחול וז"ש יגל בפשעו ביעקב חדוכן לא
בהשלמת השם בתי"ת בשם אהי"ה אשר אהי"ה. כתיב על ידי אליה"ו הנביא כתיב בתורתך ישמעו הנביא במעלי" ואם נוגעים
בקרבנו גוים שיחיר על הרי ציון עתה מלך תלידיך זה שמלך כבר ימלוך עתה נס עליון ויסיר לעשם מלידיך: כי יעלו ירחבה
זאת ילעגו משוח הי"ה הו"ה הי"ה בשוד ה' מלך עולם ועד וכו' ויאמרו בגוים ה' מלך: וישראל תאמרו בית ה' להפלה אין
ימלוך: וזאת ילעגו כי המלוכה שלך היא ופי' שלך לעולם ועד: ולעולמי עד תמלוך בכבוד כתיב בתורתך בשם בשלש לכהנים לגנן
שהוי"ה הוא שורשת ע"כ ניקודו של שבי"ן בשנוי שבירתו על עולמי עד: לשמוקי מכני כיודע ועד הוא רוח חיים אלא ניגן אחד
שמושים על כן בעי"ן בני"ן: כי מלך הוא לכל הארץ ב"ת יאהדונהי המלך ב' פירושים פי' ה' מלך מחזירה ועד
שתלך עמך תמיד ימלוך פי' ב' דמו"ל לך כבר בכל העולמות ואין אחר הוא ימלוך עליהם: סוף: בשעה שהכהנים את
פורסים את ידיהם לא יביטו ולא יסיחו דעתם אלא יהא פניהם כלפי מטה כמן שעומדים בשמונה עשרה והעם יכוונו לברכה ויהא פניהם כלפי הכהנים ולא יסתכלו בהם משום היסח הדעת ט"ו. אין הש"ץ עונה אמן אחר ברכות כהנים אם הש"ץ כהן אם יש שם כהנים אחרים לא ישא כפיו אם אמרו לו עלה צדיך לעלות וכתב הט"ז כסה פעמים בילדותי חיתי אני מקרא אצל הש"ץ שהוי"ה כהן והש"ץ אמר שים שלום ומורי חמי הגאון הירב בכה"ג ולא כיחד וכן עיקר: עכשיו שה"ה עומדים בזמה

ברכת כהנים

סוד כוונת ברכת כהניס זכסמות היולקיס מסס סס הגדול:

אֲנַקְתָּם פַּסְתָּם בַּסְפַּסִים דְּיוֹנַסִים:

ונוס יוצא מברכת כהניס:

וזהו סלוזו והלוך מתגלגל ויוצא ולא תהרהר בו סס לא טהרתך מטומאת קדי:

דסס זקנט מלן לוויך לילקיכים וולדט זוטן דיל כהניס לו דוכן גין:

י	תמורתם	א	בס"ק בס לך לות הרחסון:	יְבָרֶכְךָ
			סל דסס בכוכר וכן מכלן ולהבא	
ב	תמורתם	ט	בחל"ס בט"ע ותחת	ט נ
			בחת ב"ס:	
ר	תמורתם	ק	בחנב"ל	ק
כ	תמורתם	ת	בחל"בס	ת
ד	תמורתם	ת	בחל"בס ותחת ת"מ"ס בס"יק	ם
			דסס דסבי	
י	תמורתם	פ	בחל"ס בט"ע	פ
ה	תמורתם	ו	בחל"ב"ל ותחת וי"ו	ם
ו	תמורתם	מ	בחל"ס בט"ע ותחת מת	בס"יק ת
ה	תמורתם	ו	בחל"ב"ל ותחת וי"ו מ	בחל"ס בט"ע ם
			דסס דסלישי:	
ו	תמורתם	פ	בחלב"ס	ם
	תמורתם	מ	בחל"בס ותחת מ"ס סת"ך	בס"יק
ש	תמורתם	י	בחל"בס ותחת יו"ד	פ בחל"ס בט"ע
מ	תמורתם	ם	בס"יק	ם
ר	תמורתם	מ	בחל"ס בט"ע ותחת	מ"י בס"ת ב"ם
ד	תמורתם	ת	בחל"בס ותחת ת"יו	מ בס"יק ם
			דסס דרביעי	

ותמורתם

		וְיִשְׁמְרֶךָ
		רבונו של עולם וכו'
		אֱלֹהִים יְחָנֵנוּ וִיבָרְכֵנוּ:
		יָאֵר
		יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה:
		יי
		אֲפַיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת:
		פָּנָיו
		פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵנִי: כִּי יָחִיד
		וְעָנִי אָנִי:
		אֵלֶיךָ יי נַפְשִׁי אֶשָּׂא:
		וִיחֻנֶּךָ
		הִנֵּה כְּעֵינֵי עֲבָדִים אֶל
		יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי
		שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ
		אֶל

נשיאות כפים
בסדר אותן האנשים
היושבים בבהמ"ד עם שבצדדים א"צ
לחזו מקומן בה"כ שכולה כהנים אם יש
דק עשרה מהקובלים כשם זה לרבעה שמות המוכרים ויש לכל אחד סגולה בפני עצמו הראשון לנקש"ם הוא טוב למשמיע ופלה והוא כמו כ' תיבות מ"ק תם פירוש לנקש סתמי
פחנים כולם עולים לדוכן והנשים והשף עוני אמן ואם יש יותר מעשרה כהנים
דיוחרים מעשרה יעלו ונהעשרה יענו אמן • עכשיו שכהנים מאריכין בנגונים נהגו לומר פסוקים אך יותר טוב שלא לאומרם כי אם בשעה שהחזן מגיע התיכף ולא יאריכו בפסוקים יותר מדאי • כהן שנשא כפיו ואח"כ בא לבה"כ אחרת וכול לישא כפיו עוד פעם אחרת אבל אין חיוב אפי' היה בבה"כ כשקרא כהני כהן שלא ישא הזמלל עדיין וכול לישא כפיו • שיש לו מום בפניו או ידיו עקומות או עגין לכן או שאינו יכול לחלק

לְעֵנַי מבקשתי בקולו י"ל תיבות יברכך תמצא בר"ת כל הכוונת הכהנים בזה סגולים על הדוכן סיהיו לבם שלם עם כל ישראל כי אית בזה בזוהר הקדוש כהן שהיה שוגה ישראל ועלה לדוכן ונעשה בו סל עצמות שכאמר טוב עין הוא יברך אז יבוך המברך :

י ליכס	ב מיס	ר חמו	כ ונס		
כ לחל	י תחיל	ה כהן	ו יעמו		
ה עס	ו יהיו	י ליכס	ש ניס		
מ ותלחים	ר נוכים	כ סופים	י היו		
א כבת	ר עים	י ברך	ה כהן		
ן כ'	ה מברכו	פ כיו	נ נגס		
י סיס	ו יכוונו	א ותס	ל ברך		
י סרחל	ב לס	ן האל	י עס		
ח כן	נ עמם	ב נשריס	י עופו		
ש מיס	א נ	י ברך	ה כהני		
ן הס	ה עס	פ ולולי	נ עיתת		
כ ליכס	ן יברך	א ותס	ל תריכת		
י עמס	כ פולים	ן נהס	י קוייס		
ש לחר	מ עם	ל ברך	כ ס		
ש מי	ל על	ו תברכס	מ למעל		

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר פי לדורות להזהיר בגדולים

נסתר

יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ :
רבונו של עולם וכו'

יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ :
רבונו של עולם וכו'

יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם :
רבונו של עולם וכו'

וְיָשִׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַאֲנִי אֲבָרְכֵם :
רבונו של עולם וכו'

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד : כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ : לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה : וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ :
רבונו של עולם וכו'

שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ וּרְפָאתִיו :
אמן
רבונו של עולם וכו'

אַדִּיר בִּמְרוֹם שׁוֹכֵן בִּגְבוּרָה אַתָּה שָׁלוֹם וְשִׁמְךָ שָׁלוֹם : יְהִי רָצוֹן שֶׁתָּשִׂים עָלֵינוּ וְעַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל : חַיִּים וּבְרָכָה לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם :

ווען דיא כהנים זו דוכן גין זואמאנם מן ראש דער גייל זיא דינן וישברך • אוג' ויחנך • אוג' שלום •

רבונו של עולם אני שלך וחלומותי שלך:
חלום חלמתי: ואיני יודע מה הוא
יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי
אבותי שיהיו כל חלומותי עלי
ועל כל ישראל לטובה: בין
שחלמתי על עצמי בין שחלמתי
אחרים עלי: בין שחלמתי על
אחרים: אם טובים הם: חזקם
ואמצם: ויתקיימו בי ובהם
כחלומותיו של יוסף הצדיק: ואם
צריכים רפואה רפאם כחזקיהו
מלך יהודה מחליו וכמרים
הנביאה מצרעתה: וכנעמן
מצרעתו: וכמי מרה על ידי משה
רבינו: וכמי יריחו על ידי
אלישע: וכשם שהפכת
את קללת בלעם הרשע מקללה
לברכה כן תהפוך כל
חלומותי עלי
ועל כל ישראל
לטובה ותשמרני
ותרצני ותחננני
ותחיינני:
אמן

הנדולים על הקטנים כ"ב תברכו את בני ישראל כ"ף ה"ך ה"ר ה"ת ה"ם ה"ן ה"ף ה"ץ ה"ק

ש	ביתם	ו	אמותם	ל	חי	מ	מצלתו	ש	מוכה	ל	תכירו	ו	מלמדו	מ	מנות
ש	פט	ו	ברכה	ל	שומעי	מ	מלאכתו	ש	ונה	ל	שמור	ו	עשותיו	מ	מקיים
ש	ירה	ו	זמרם	ל	יונקי	מ	נרים	ש	כרו	ל	נכח	ו	עושה	מ	עמך
ש	מון	ו	שמחתם	ל	דורשי	מ	עשיו	ש	ומע	ל	עלמיו	ו	מנותיו	מ	שמח
ש	ש	ו	עמרות	ל	חוקרי	מ	רותיו								

שלום במקין שדי יוד הי וו הי

סדר

תקוני שבת

מקיים הלכי קדוש יתמר לו בוקיה קדוש כסורק עמים סדי כמה"ר יצחק לוריא אשכנזי ז"ל

ומוסף עלהגלו סדר תוכלי שבת ותיקון ליל שבועות וליל הושענא רבה ושופר מארץ הקדושה למהיכתינו זכתפשט המנהג כמעט בכל מדינות הלזו שאכמו פיזם ופולין ומערבין . על כן למהרתי להדפיס לותם לזכות כו"ת סדרים ושפרי לו מי שמנהג מנהג כזה כולהי שיזכה שבת ויבלה שבועתיו בנעימים לתן ולמן :

כתב מהר"י לוריא ז"ל בשלחן ערוך שלו שהאדם יזהר להלבים תלוקתו בזמנו לשם שבת . ויעול פניו ילין ורגליו קודם שכנס בלה לשם ס' שבתן לנו שבת קדם לקדושה ולמנוחה ולשביעית בימים זכר ליום שבולו שבת ויהיה כנכתב בספר היכלות שם שבוע מועיל לאדם כשמשיך עליו הקדושה . וכשילבים שם תלוק יכוין לשם זהריא"ל שאת סוד שמו (חלו"ק) של"ק נס . שעולה קל"ס ס"ת על לזיק יסוד"ו עולם" זה יסוד שמקבל מזבת שגדול בי"ס ושמביע למלכו"ת . ולותו תלוק הוא פרנוד לפני כס"ק שכבר ול תאר שם יוסד תלפי ישראל בשמו זהריא"ל כמנין אלה"ים רמ"ח בין תמ"ם שקו"ם שם הק"ס ברקפיו מתקן זהרותיו של ת"ת : שנאמר לך ה' הגדולה והגבורה לתפארת כי כל בשמים ובארץ וגו' וספרנות שמו זהריא"ל בגימטריה פצפציר"ה עד הפנ"ים . ולקיים מה שנאמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים' כי בכל ערב שבת ויו"ט הוא הנקרא ע"ת עתו לדקדק שבתחמת נוכר עליו . ע"כ שב"ת בר"ת "בערב" שבת "תלבש" כתב (נמת) ז"ל מביא המעשה שת"ת לאחד מת ובא לפני הקב"ה ואמר לו שבלבש שמורים על שביס בלבש שמורים ואמר לו שבלבש שמורים על שביס בלבש שמורים בא הוא ע"ם : ע"כ זהריא"ל עולה לשמרון הו"ק חלו"ק יפ"ה שם תלבוש הקיפה לשם תלו"ק שב"ל תנכל מן הדין הקדוש הלל"ה למ"ד ה"ק יו"ד מ"ם העולם כ"פ זלו"ק עם לותיותיו ק' :

תנא דבי אליהו ז"ל בשבוע זכור לת יום השבת לקדשו כמה לתה מקדם במקרה כמשכה בחלבו ובעשתה יבסות בקיי לשמיר בלו לקרוב ובשן רשעים תשמ"ר עב"ל ופי' לותיות שבות (תשרק) שתי"ם מק"רק מם נס בר"כה ד' שיהיו ברכת המזון לע"פ שלבלבל הוא בכלל שתייה רק דרכה הכף תורה ג"כ על כסות בקיי יכן לסרבה שמשרש הוא ם שתומה בתוך תיבה תורה קמ' הוא חמס מיבי רשעי ביותיות "מקרק" "משכה "מחכל" "משתה" "מלבוש ולע"ל למהרה בקמ"ה "רם" "רם הוא בר"ת לי"ם מנוחה "רשה "בשבת "התורה "הוא "מכבד "שבת "רשם "שיהיה לו ולשלום לין יסיה קן בר"ת קול טוחה :

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ : שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ : כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים

זכור בשם הגדול (בא"ל) שלה"ם) תקומם סיומו אֵל אֶלֶף לָךְ בשבוע הזה עולם ר"ת ת"ל בהיה ועולה ל"ב נתיבות של חכמה שבהן ברא הקב"ה את העולם ע"כ ב' מסיי ז"ת שבת תשמ"ר ויקדשהו זהו ביכה שהוא ב' שני מספרים למלכות : מתיום

עשה

עֲשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ יְיָ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ׃

נפרש ז׳ מינים בגד ז׳ ימי בראשית והם ימים עשה ה׳ ״את ד׳ יהדונהי • את השמים ואת הארץ מהם ה׳ הידוע • וכן ימי׳ם עשה ה׳ ״את השמים ״ואת הארץ מהם ה׳ וס״ת עולה ס״ם הרי״ב ק״ל מ״ה בגד עולה מהם ה׳ ע״ב ק״ל ופירושו כי שבת ימים עשה ה׳ וכו׳ נלע״ע וינע וינח ביום השביעי • ונקשה למה הזכיר יום זה שיקדשהו על מנת כן :

שייך לכאן כל תקוני שבת של ר׳ יצחק לוריא כמו שכלפסים בסידור לאשטרדם בדף מ״ח עד כ״ט :

הידוע בחיוב על בקדש בשמניע לאחר תפלת היום בשני שהוא עת הכנסת כלה להכנסת שבת מלכתא • לקרות שנים מקרא ואחד ״תרגום שהוא בר״ת שמות • שעולה הכשמ״ה שמ״ו דהיינו לתועלת בשמחתך כי עולה הכאלה משם יו״ד ה״ך וא״ו ה״ך והוא מחמר רז״ל ר״ת עקידת יצחק אל ליעקב התרגום ים להם לבניהם בישראל לחזור ולהודיע התרגום הוא מלת קליפת נוג״ה ונרדך עם לימוד זה לעקרו • על כן קליפ״ת נוג״ה עולה כמנין תרגו״ם ל״ה לעקרו • כידוע שהמוגה היא מקבלת מכל הספירות ומבקשת לעשות טוב עם ישראל על כן לעתיד תתהפך אל הקדושה • ע״כ בא לוקחים הב״ה לעת״ל לזה כיון להע״ה תל״ה עוד לעבדך והושיעה לב״ן אמתך • תכה בני לוקח״ם הב״ר • כי קליפת נוג״ה משבשת קליפתו את ספירת המלכו״ת ולרך שם סולך הספא מלשעלה למשה לעולמות אחר תחתיה והיה מתחסדת עם ישראל • ובא לוקחים בפירוש התרגום אלו לכבוד מקום לפרש התורה ע״ה לכבודו לקו לוקחים התרגום לוקחים ביום השבי אחר תחתיו כדי שיתוקנו כל הקליפות • לעפ״י שהמוגה בעצמה קליפת אל טומאת היא • הוקיל ומבקשת להזדווג בקדושה שנאמר ומוגה לו שניב • ושנאמר שניב רשעים יתבלכון פי׳ שהיא הולכת שניבות לותן הרשעים הבאים מצד עשו וישמעאל אחר תרגום לעזות רעה לישראל היא הולכת שניבם ומעבדן : הרי מלת נוג״ה בדרשת לשני לוקחים ג׳ נוגה מלת נו״ן וי״ו גימ״ל ה״י עולה א אר אדנ אדני ; על כן היא מסובבת את המלכות • שניה עולה למספר דין שהיא עם המלה כמנין אדני • ע״כ לקו לוקחים

תרגו׳ להמתיקה ע״כ בחיוב על כל בר נש בכל יום בשני לומר שני פעמים מקרא כל שנע תרגום ועליו התרגום ל״ת ״פי בשם דעות מחולקות כי מקלת רבוותא לומרים כל שתומה וס תומה לו פתוחה ופתוחה • אבל מחוורתא כדלהמרתי שיקרא ז׳ פרשות מקרא וכל התרגום עליה • ולמה שנים כי שנים כנגד כנשמ״ה לתיקון הנשמה יתירה עם ליחוד זה • כשאר כתבתי לעיל אבל ר״ת של שמות. וכן שנים ר״ת שלום בשמתך תקן בשנתך : (מקרא) ר״ת מכוון קריאתך ראות אורייתיך : (ואחד) ר״ת וזכור את הכניסתי דין : (תרגום) ר״ת תורתך רחימת גרים ן טהרות מ תתך : לוקיל כי הגרים תולים בתרגום לשבחן מטומאתן כאשר דרש ר״ע שהגרים יש להם לחיות בהתגיים של התורה וישראל בחותיות התורה עלמן • ע״ג (בדרשת) ר״ת ברחמנה רשם אלהים שנים ילמדו תורתו (את) אחר תרגום באחרונה שיתקדשו קדשי ישראל • הלו הגרים • קדשי ישראל מתקדשין לקדושת ה׳ : והיודע דבר אחת אחר אחרת היה קדשי ישראל לגלות הקמוט, והוא נייר ניוריס ע״כ אחרת״ם כמנין הגר״ם שאר ישראל לנו הק״ב בפסוק הלא תולדות השמים והארץ בהבר״ם כלשון ל׳ שהוא לותיות אחרת״ם • והיה הא״ת שניהם מהגרים בתים מאברהם מצד ה׳ ועירק וקלילה • שנאמר ואת ״הנפש ״אשר ״עשו ״בחרן ״ס״ת תתקב״ה כמנין שעט״ן להם לחזור בהם המוסל בתתקב״ה רקיעים הא״ת ועירק העולה ו׳ שניה חרבו כי הם נתים מצד הדין ה׳ ועירק אחיו מחמרז מילה לא ישא בפיו • אבל כל״ב תורה שבעל פה לא ישא כפיו

״את״ם היש תחלת אלה״ם יהי שלו״ם ז״ל ע״ב וכי׳ נ״ך • והפסוק על פעמים או שנתן לחזור מים לא ישא ארץ בפיו עד שיסיר ויזה מעליו לא היו בכתב דבר שבעל״פ כפים אין שאינו מדקדק במצות והעם מרננים אחריו נשוא כפים שנשא גדושה פסול ואין נוהגין בו קדושה אפילו לקרות בתור׳ ראשון (ואפי׳ גדושה או פחה עד שיזור הנאה על דעת רבים מהנשיי שהוא אסור בהם • ניטמא למרת שאינו משבע׳ פחים שרל מצוה פסול מכל מעלות הבהונה עד שיקבל עליו שלא ישמא לחיים וא מי שיש לו בת שחמירה אי זנחה אביה מחללת, ואין מחוברין עוד לקדשי ובתב בב״מ שאין המנהג כן. עדל שמרחו בשבת בזמן הזה אם אינו מוחל על כך • מי שפח לו פת ברגל ונקבר ואין האבלות חל יצא מבה״כ קודם שאומרים לו עלת והראי׳ מתשובת

ואם לא יצא מבה״כ כשקרא החזן כהנים עובר בעשה לכך יצא מבה״כ • כהן שהוא פגוי אם אין רוצה לישא כפיו אין מוהין בידו רק שלא יהא בבה״כ כשקורא החזן כהנים או כשנושלין את הירים • אומרים ברנו ש״ע בשעה שנענעין וכאריכין בכף של ו׳ שבתך ובכף של ו׳ והנך ובשלום • אסור להשתמש בכהן בזמן הזה אם אינו מוחל על כך • מי שפח לו פת ברגל ונקבר ואין האבלות חל יצא מבה״כ קודם שאומרים לו עלת והראי׳ מתשובת

רש״ל סי׳ ע״א • אומרים במנחה י״כ אלהינו בריבינו משום דאם עלה הכהן לדוכן לא ירד :

שהוא לשון קרי דאסר ר' לית לוה לאותו שיקבלין. ע"כ התלף עומדת בתלת ויקרא קריאתו היתה לשון חיבה לקבל לה את כגרי מה שקבל בלתי ידיעתו: על כן יש להגרים לחזור בה"ת זעירא על בהכר"ם. לעל"ד וזהו כתיב בסנ"ם סו"ס בם"ר שהוא בר"ת "בהיות "שקבל "משה "גרים: "העם "ויגלו לתם "בלתי "רצון "שמו. כלקרו"ל בסנ"ם זה משה כמכין משה. בסנ"ם פשוט ומלא עול' אחר"ם יגח"ק יעק"ב מש"ה מרי המלוי לבד עולה מנין לחכות לרמז שגם הם היו בעולם החסד כילוע:

ידוע ומפורסים הוא לכל רוחי השמח אשר הריחו בירושלים ר' רוח חכמה ובינה ודעת שמעלת יום השבת קודש היא לבקודש הלחמעות על' קדושת יומי השבועה המשפעת והמותנת חיים לכולם וכולם מתברכים על ידיה. שהיא מסטרא דלימין בקודש קדישא לילה דהיינו בסוד כשמה יתירה כהרקת השפע משבת שבתון מקור החיים עולם הבאמות וכמבואר בספר הזוהר פרש יתרו עמוד קכ"ו. ע"כ הביאו לת אשר דברו חז"ל בפר' במה מדליקין שהיו תוקעין במקדש משה תקיעות כו' ושם כנזכר לנו השפה יומי לחול כנגד כשם הקליפות ושטרא לחרא שהם שלטות כו' יומי השבועה והיה מכוון ג"כ בתותה השפה תקיעות בשופר לתקון הנ' דיבים הקשים שהם הלים במילואו כיודין שעולה ג' מאות וזוה כנגד הי"ן של שופר ופ"ו כשמוזו שעולה כמנין הלים ור' כנגד הלים פשוט מאזם מרובע שעולה מאתים לעומדים ג"כ מה יתרון לו לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש ואין לו בעמלו הלא מה שהוא מתקדם ופורש מענייני העולם הזה ומתדבק בע"ה הב' לכן יתן הוא לנו לפחות להתקדם ולהתדבק בו יתבר' כל מה שהוא בלפחדי בע"ם לכבוד שבת מלכתא ויפשיט עצמו מענייני הזאוב שכל מעשיו הם מכח הקליפות ושטרא לחרא. ותבף ומיד לאחר תקות ע"ם שמתחיל להתנוצץ בקדושת שבת מלכתא בכל העולמות וכל הפעריס של מעלה נולת עליון וגולת תחתון עומדים להפתח הבא לטהר מסייעין לו ולבשיתו כמבואר בם"ה בשמה מקומות אין מספר גלל כן כל אדם אשר בשמ' בלבו יכוין עצמו לקבל בפנים רוח בשמה כמו שהוא מקדם עצמו מלמעלה מקדמין אותו למעלה שים שיעו לו בשמה טהור'. וידוע כי ביום הביעי מהשבועה שעברה הכנה לבפנים והוא פתח פתוח להשיב לאחר כך הרוח ומודרגה למדרגה להרוח לבשמה מלמעלה לעולה כי סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. וזהו שאותיות' מקומות בפנים מר"ע וזהו סוד סור מר"ע ועשה טוב כי בם"ה בת"ת ם טו"ב ובע"ן בת"ת טו"ב מלאך רע יעבה לאחרים. ויום החמישי הכנה לרוח לו יש לה הכנה לשם כי רו"ח בגימטריא שהר ושם עשה מעשה לאחר ויעשה וירד מי ש יש עליון ותת תון. יר"ל בגימטרי' רוח ויום החמישי הכנה לבשמה וכיון שבשלשה ימים הללו יש הכנה לגלוי שלשה דברים בפנים רוח בשמה שהם מקושרים ולחוזים בלאור החייט בפנים בשעשה. רוח בלאור בשמ' בשחשבה. בכנגד שלשה דברים מקבלות. רחיצת בכנגד השעשה שהוא בנגד הפנים. ושיר ושבח קבלת שבת בכנגד הלאור שהוא בחלק הרוח ועוכה של תלמידי חכמים שלומי שבתו' ויום טוב שהוא רוח מלשה דברים בחמרו רז"ל מטה שלחן מנור' ושם הטעיק' הוא בחשבה כילוע לרבותינו ז"ל בכשה תקומות שהוא בנגד חלק בשמ' וזהו סוד כר שלחן ושה רקחי תיבות שתן תורק שתיק על כן עולמות עליונות ותתחתונות להבוך. ושם שלם שלה יעשה לו יזכה לשם שאמרו ז"ל כל השומר שבת כהלכתו כאלו קייס כל התורה כול' וכן עולה רקחי תיבות וסופי תיבות של בפנים רוח בשמה תר"ג שיזכה בקיום שתירת ותקוני שבת לבלשתם שחלבם בראש' שם טוי"ם שהוא רחמים גמורים שעולה ר"ת של בפנים רוח ובשמה שלם שלה מלות בחנין טוי"ם בת"ת בם. ושם חם ושלום שיהיה פורן גדר יסבכו בחם ויפול בשחת זו שחבו לו בלחר מהילכי התמונות רחמנא לעזבן הכקרא שת"ת וכן סופי תיבות של בפנים רוח בשמה הוא שת"ם בלהבתיב כי בית"ם ש מות בית"ה ואותיות שלחנעיות עולין בחנין תכ"ו וזהו סוד ושם תכ"ו לגרגיך על דרך רבלוהי דבר תיבם כולי ואף חם ושלום כר"ן ומפריד חלוף כר"ן רקחי תיבות בפנים רוח בוף בשמה מי שהוא כר"ן מפריד חלוף שלא יוסבע עליו בפנים רוח בשמה של לותו הבוף הבגוף. על כן לחר תלות ערב שבת לריך לטהר עלמו לפחות במדחן ע"ד רבותינו ז"ל חייב לדם לטהר עלמו בדבל לבער ולכרות שטרא לחרא שבולו מרומז בפסוק משלחי רבל שור וחמור ויקוויים הו בבהר יעבדו בדב"ל שם בשמה הו להיות מוכן בכון למועדי רבל ומכל שכן בערב שבת שהוא קודם קדשים ושורש לכל הקדושות. ושם שמלת יחלה מי שיוכל לטבול כדי זה חשובתו ומהולל ברוב התושבחות כי אין לריך לאדם לאחר יעשה טוב ולא יחטא ויהיה לחוב לאחר ובחחר למעלה כמובן בהבוב בלדם לריך הקדושה שבת שהוא בשמ' בכל ערב שבת כי שם שער השמי' מקבלים עליהם מלכות קודם כמו שמבואר בתיקוני התשובה ועיין שם. ולחר כך יחחר פרשת העקד' מדאשה לשופר ויקבל עליו דין ל' מיתו' בית דין שהם מסודרים בהלכתם לפי הפנם שהנם בהשם יתברך בחותיות הוי"ה בלאחר תדלה לפניך:

ויהמר בכוונת הלב ובלמעות שלים

ידני רנון מלפניך ר' מלכי ואלהי חכוני שם פנמתי בלות לחשובה של שיהי הגדול הגבור והנורא לו בשהר לותיו התלויות

פתלויות נו׳ זכתחייבתי לפני כסא כבודך סקילה לו דיניה
ותולדותיה כיוצא בה תעמוד לפניך זכות לדקת לברכם לחיינו
ילידיך בעבור כבוד שמך ותטהר לותי בטהילה זו נופי בעולם
הזה ורוחי וכשמתי למעלה בהר דיגור והריני כלילו הוסלבתי י״ך
קוימות ונסקלתי כתורה וכלכלה במלות ד״ך הגדול
סבירוסלים על דבר כבוד שמך ולתך ברחמיך הרבים תסוב ותיחד
ג׳ לותיות רלסלות סל ג׳ סמותיך היקרים הוי״ה יהי״ה יהי״ה
וסס קדסך כמלוי לרבע יודין סהות סס סל ע״ב ויאיר ברלוך
בעולם כהטילות כיד המלך ולל יהי מוגע׳ וכן יהי רלון מלפניך
ה״ אלהי וללהי לבותי לס פגמתי בלות סניה סל שמך הגדול
הגבור והכורה לו בשער לותיות התלויות נו׳ : וכתחייבתי
לפני כסא כבודך סריפה לו דיגה ותולדותיה כיוצא נו תעמוד
לפניך לדקת ויעקד בעבור כבוד שמך ותטהר לותי בטהילה
זו נופי בעולם הזה ורוחי וכשמתי מלמעלה בהר דיגור׳ והריני
כלילו ככתוב בני מעי בפתילה דולקת סל לגר וכפרפתי כתורה
וכלכלה במלות בית דין הגדול סבירוסלים על דבר כבוד שמך
ולתך ברחמיך הרבים תסוב ותיחד סלסה לותיות סניות סל שלש׳
סמותיך היקרים הוי״ה יהי״ה יה״ה וסס קדסך כמלוי ג׳ יוד״ין
ולל״ף סהות סס ס׳ ג׳ ויאיר ברלוך בעולם כבריאה כיד המלך
ולל יהי מוגע׳ וכן יהי רלון מלפניך ה׳ אלהי ולהי לבותי
לס פגמתי בלות ג׳ סל שמך הגדול הגבור והכורה לו בשער
לותיות התלויות נו׳ וכתחייבתי לפני כסא כבודך הרג לו דיגו
ותולדותיה כיוצא בו תעמוד לפניך לדקת יעקב עבדך בעבור
כבוד שמך ותטהר לותי בטהילה זו נופי בעולם הזה ורוחי
וכשמתי למעלה בהר דיגור׳ והריני כלילו הוסלבתי בסריף
וכרפתי כתורה וכלכלה במלות בית דין הגדול סבירוסלים על
דבר כבוד שמך ולתך ברחמיך הרבים תסוב ותיחד ג׳ לותיות
סלישיות סל ג׳ סמותיך היקרי הוי״ה יהי״ה אל״י וסס קדסך
כמלוי אלפי״ן סהות סס מ״ה ויאיר ברלוכך בעולם היריה כיד
המלך ולל יהי מוגע׳ וכן יהי רלון מלפניך ה׳ אלהי ולהי
לבותי לס פגמתי בלות ד׳ סל שמך הגדול הגבור והכורה לו
בשער לותיות התלויות נו׳ וכתחייבתי לפני כסא כבודך חנך לו
דיגו ותולדותיו כיוצא נו עשה למען כבוד שמך ותטהר לותי
בטהילה זו נופי בעולם הזה ורוחי וכשמתי למעלה בהר דיגור׳
והריני כלילו נסקלתי בזנל וכחנקתי בסודר קשה לתוך רכה
כתורה וכלכלה במלות ג״ך הגדול סבירוסלים על דבר כבוד
שמך ולתך ברחמיך הרבים תסוב ותיחד ג׳ לותיות לחרונות סל
ג׳ סמותיך היקרים הוי״ה יהי״ה אל״י וסס קדסך כמלוי סהות
סס ג״ן ויאיר ברלוכך בעולם בעשייה כיד המלך ולל יהי
מוגע׳ : (ה׳ סמעה ה׳ סלחה ה׳ הקשיבה ועשה ולל תלחר)
ויהיו נה״ת סל יהמעה ברכה ולל סקילה ולל הקשיבה
ברג ולל ועשה חנך ל׳ מיתות ג״ך : (לחתך תקוס תרחם

ציון כי עת לחננה כי בא מועד) ויאמר שיר סל פנעים כנגד
סטרת לחרת ונם שיר ושבח סל ר׳ נחוניה בן הקנה ויהוס :
(לנח נכח גדולות יחיינך תתיר לרורך קבל רנת עמך
שגבנו טהרנו נורא כל נבור ברכי יחודך כבבת שומרם
ברכם טהרם רחמי נדקתך תמיד נומלם חסין קדוס ברוב
טובך כהל עדותיך יחיד נלה לעמך קנה זוכרי קדושתך
שועתינו קבל ושמע לעקתינו יודע תעלומות ברוך שם כבוד
מלכותו לעולם ועד :

ובשהוא

עומד כתוך המי׳ יאמר שם סרולו וכשניט
המים לפחות עד נדומו יאמרו ג׳ פסוקים אלו
(מי אל כמוך ונומר) (יסוב ירחמינו ונומר תתן לחת ליעקב
ונומר יסרני ה׳ לך במשפט ונומר מן המלר קראתי יה ענני
במרחב יה) ויאמר כשם שאתי מטהר לותי את נופי בקרון
מחומר למטה כך יטהרו מלאכי עליון מלאכי השרת את כשמי
ורוחי וכשמתי למעלה בהר דיגור וכשם שאני מקדש את נופי
למטה כך יקדשו מלאכי עליון מלאכי השרת את נפשי ורוחי
ונשמתי למעלה בהר דיגור בשם ה׳ הוא האלהים ובשם אלהי צור
כל העולמים בשל״ה אלו׳ ושם הוא בעל תשובה ובא לטהר את
עלמו בערב שבת לפי שהוא כל יכל יפי השבועה תיקונו כן רק שיהי
לאל יכול לעמוד עליו מ״מ עכ״פ בערב שבת שהוא עת רלון
תיקון שבת מלכתא צריך לכלול נם כוטהילות ותיקון בעל תשוב׳
עם תיקון וטהילות שבת יחדיו משמע תרתי לוה הוא בדי ויכול
לטבול יטבול י״ך טהילות לשלוט על י״ך עתי׳ הרעים להפך
לותם לטובה ולהיות לו כח לעמוד בהיכל מלכו של עולם בשול
ועתה יגדל נא כח ה׳ בלופן ובתיקון זה יהיו נמתקים לותם הי״ך
עיתים הנזכרים • טהילה רלשונה הנה תועיל להעביר זוהמ׳
עלמו • וג׳ לחרות ליחד ג׳ לותיות רלסלות סל הוי״ה אלהי״ם
״ללוני הנזכרים לעיל כפי סדר הולדו וג׳ טהילות סניות לג׳
לותיות סניות וכן לג׳ ג׳ שאר טהילות כנגד ג׳ לותיות סלישיות
והביעיות וטהילה לחרונה נח ליחד ג׳ סמות כולם כח׳ ויחדיו
יהיו תמים על רלסלו להספיע עליו רוח טהרה ממקור כל
המקורות • וכבר מבוארים בתיקוני התשובה נפ׳ כ״ו ובספר
כנפי יונה בכמ׳ מקומות לין מספר ע״ם • לבל לענין תיקון
שבת לבד לף כי יאמר הוידוי הנ׳ לינו צריך כי לס ג׳ טהילות •
ר׳ תועיל להעביר זוהמ׳ עונו והשרת סטרת לחרת השולטו׳ כיחי
המול כי לין לדיק בארץ שיעלה ולא יחטא׳ וכ׳ היה הכונה לקבל
כיוצ׳ מלבושי הנשמ׳ ובטהיל׳ זו יכוין בג׳ שמות הנזכרים בכלל
ובפרטם שעוליס יה״ק יעננו ״ויוס ״קראינו והו סוד ויעבור
את יעבר יה״ק ויקחם ויעבירם את הנח״ל ויעבר את אשר לו
כלומר בטהילת זו עם הכוונה נכונה מהכוין בשם יה״ק הנאלים
והמשך עליו הקדושה ויפטרו ממנו בנדי מעילי מסטרת לחרת
נימי המול ברוב רחמי בהל ״כונר ״מסר ״לחלפים ר״ת כ״ל

ומה אעכיר את כל הטומאות אסטרא דמסאבא לסאר לו . הג'
היא הטהרה העיקרית וכיון שנעשה כתיקונו הרחיקו ונדחיקו
לו שוי כקטן שנולד ומי ונעשה לדם בגלגולו בהלם שהיה וזה הוא
סוד זורמה בני בטומאה וטהילה עם הכולל בנימוסיהן הוא
לד"ם . כלומר בטהילה הראשונה העביר ממנו זוהמת עונו
שהיתה מטמאה לאותה כלחור ונעשה לדם כנולד דמי . ולחר
שילה מעביל יתלבש בדרכו ולו הוא שהר וקדוש מסטר דמסאבא
לסדריה עליה קודם וכזה קם זה נולד וכשהטהילה בא לו הוא
מסאבא טופלת ובורחת ומסתתרת וכן שולה טהילה עם ה'
לותיות כתיבן טומאה ודי . ויאמר לחר כך תפלה זו בשיח
שפתים שהם כנגדם פרים שפתינו ויהיו לא נכריתי כל הוא
מסאבא וכן שולה הוא מסאבא בני' מ"ח וזהו סוד זמירות של
של תפילתינו על ידך זמירות היו לי תקיך ויאמר :

ירחי רצון מלפניך ה' תלהינו ותלהי לחנותינו שתהא טהילה
זו שהטהרתי את גופי עם היא שפתותי והניון
לבי לפניך מקובלת ונאשב' בקלו נתקדתי בטבעות בית המטבחי'
שבמקדש ובקפיסת ידיהם של הכהנים בשני מתנים שבטוקדו
לפיום ה' לחדונה של שם העצם . וכלנו נהרגני בחלבת
המיוחדת לשחיטת העולות ובתקבל דמי בכלי שרת בכפין וברצם
לפניך לפיום הוי"ה של שם העצם . ונפלנו בפרפתי לחר לחר
וכליל לתהיים לריח ניחוח לפניך לפיום ה' הרחשונה .
כשעיתי לחר על מזבח העזר שהיא נמר הכפרה לפיום היו"ד
של שם העצם . ותתה ברחמיך הרבים יהי רצון מלפניך ה' שמי
ותלהי לחנותי שבזכות לחרים תניחי מיסתל ועזריה שהוסלכו
לבבל בתם ונגולו כן תנילני תם נתחייבתי שרפה לפני כשם
כבודך . ותם נתחייבתי לפניך הרב ירח"י או"ש שבזכות יפתח
לחניתו שעקד לפניך כשה לשבת ליהרג ונגולו כן תנילני מהריגה
תם נתחייבתי זה לפניך כי ש"ל רחום וחנון תתה ותם נתחייבתי לפניך
חנך ירח"י או"ש שתנילני בוכות יעקב חע"ה שהצלת לותו מיד
שיכו כן עשו שבת בדרך לחקתו ולהמיתו ונגולו כן תנילני מחנך
ותם נתחייבתי לפניך סליחה . ירח"י או"ש כמו שהצלת את
משה רבינו עליו השלום כמו שלחר הכתוב עוד משה וסלקוני
ונגולו וכן כמו שהצלת את משה ויסרחל מלחן שבקש עון מלך
הכשן להפיל עליהם ונגולו כן תנילני ברוב רחמיך הרבי ותסדיך
הגדולים תם נתחייבתי לפניך סליחה ועל כל תפילתי
מלפניך כי כשעתי ברוב רחמיך ותיון תתה חפץ במיתתן של
רשעים כי תם כשוב מדרכו ויחי שנאמר יעזוב רשע דרכו וליש
לון מחשבותיו וישוב חל ה' וירחמהו ולחל חלהינו כי ירבה לסלוח
מי שלהב לת החטות יתהב לת הכעס מי שביר' מי שועשע מי שוב' מי שחנן מי
שמה' מי שיסר מי שכב' מי שלמל מי שמלט חי שכנף מי שסיף
מי שעזר מי שפלה מי שגדל מי שקדש מי שרחם מי שמשל מי

שתמיך לת החטות יתמוך לת הכעס מעתה ועד עולם למן סלה :
ונלחמת הטעם לטהילת שבת היא כי ענין טומאת החול הוא
כענין טומאת המת לה בטומאת שבת ימי החול מסטרא דמסאבא
מהילנא דמותא שהם לבר מעבולה קדישא כולי כנזהר למעלה
וכשהובלים בערב שבת מלכתא מסתלקים ונכרתים מחנו חותן
ניכולו קליפות מרוח מסאבא לסר שלשו עלינו בימי החול ועל
כל פנים מי שאין בו כח לעמוד בזה לא ימנע מהתלוקק מלוקק
לרבנן ויעשה קידוש בראשית בכיו ידיו ורגליו בחמין לוגמת
הפפס היוכ' מהי בעולמי שמקבל מחשב ונבורה לפיכך מימיו
חמין : ולת ועוד יתנהר טעם מים חמין עם שהם שכתוב בספר
הזוהר דשלהבת עולה בערב שבת מביהים עם בפסות בראשים
הנכנסים בגן עדן נאותה שעה זשולו מבואר ליודעי חן (ועיין
בספר הפרדס בערכי הכיוסים בערך שלהבת ותבין שורו)
ורחיצת בניו הוא בשבת שהוא בלם שלהים דיוקנו של מעלה ועל
לבר שהוא יותר קדוש הוא יותר מוכשר לקבל טומאה . וכל
ימי השבוע ינשלהו חשך ולשלות לת בלמו לך שם בלהים
יתלבן לים יעשה כלחור ועוד כי בפניו נחקק ונרחו שם הגדול
שם של הוי"ה סילוע ויכוין בטהרות רחיצת בניו בשתי ידיו
הרומזים לדברים בעלמים שבכל ימי השבוע בלם שלהים לשר
נרחו בפניו נחשך מכח רוח מסאבא לסריה על פהוק דיוקנא
לחמור ועתה בטהר רחיצת בניו בשתי ידיו מסיר הרוח שהוא
לכן לריך לטהר ולרחון בניו לטהר בלם שלהים לחמור ורחיצת
ידיו ורגליו רמז לקידוש ידים ורגלים שהכהנים שסולש מבואר .
וכן מלינו רלים לזה בפסחת שבת פרק כל כתבי לחמר רבי יהודה
לחמר רב כך היה מנהגנו של רבי יהודה בדבי חלעזר ערב שבת
מביחין לו עריבה של חים וחוזר בניו ידיו ורגליו ומתעטף
ויושב בסדינים לחורייים ודומה למלחך ה' לבחות וכן בספר
הזוהר פרשת ויקהל כל עלל שבתא לסטרין לינון שמח קדישא
לסתפל' בדמייהו מסוטפא דחולה מ"ט בגין דבחולא רוחא לחרא'
חולה ושטיא ושריא על עמה וכדין בעי בר נש לנפקא מן הכוח
רוחא ולת עלאה בריח לחרא קדישא עילאה ובעי לאסתמה
בדמיון למסריה עליה בהוא רוחא עילאה קדישא כו' הרי מבואר
לפניך במעשה התכלים הגדולים חלו מחורות הסמים מזכרנו
ביומר הכהנות' בראשית בניהם וקידוש ידים ורגלים ולחרי
שהרתו לון שיהיה לחד מבלם שלם להיינו מדתן שהילה רחיצה
בנזכרים יעשה לו ולא יחטח לריך להוסיף מחול על הקודש
בעסק לימות הח"ת סנים מקרא ולחד תרגום שסולש רב ועטוש
על לון חקר בלי שום הספק לדיבור ופירוש ובכוונה בכוכה וספר
תורה ומס"ת מלהם וזהו סוד ויקרא בלהים לחלם לחמר כיון
שהוא קורא הח"ת נקרא בלהים כי על ידי קריחה הח"ת בא ינוח
בריאה הנשמה יתירה כי זה על בלהים . ולזה שם בלהים מסובב
ומשתמר מכל הניעין' לים לכוש המבואר בזוהר בהמה ח' זוהמות

ויכוין כי בקריאת שמ"ע יתפשט עליו רוח טהרה נפשה יתיר' מלמעלה מהלם קדמאה כידוע ליודעי חן ומבואר ליודעי חן כי נע"ם מחכות ואליך מתחיל להתבונן כיונוי קדושת שבת כלמור עד מוצאי שבת ויש ל"ו שעות עם השעה שמוסיפין מחול על הקודם כמבואר בספר הזוהר פרשת ויקהל עמוד שע"ו ומימין חסד ק"ל כל היום והוא סוד ואת ה' הארץ נקח ומוד ל"ו שעות כרמזים בפסוק כל מלכים שלשים ואחד והמקויים לשחרם ולזכותם יזכה בלי ספק עין לא ראתה ואחר כך הם יש לו בעולי זוהר ואחר ספרי הקבלה וכלומה • ויכוין בשם של מ"ה שעולה כמנין הלם שהוא בתפארת ישראל שזכה לזוהר הקדוש שהוא מדת יעקב תפארת ישרא' ומעלת והתעלתיך בחלת יעקב אביך ויחזוק ליעודו לו נלמו קו לקו עד עת וזמן מנחה קטנה דהיינו קודם ט' שעות ומחצה ויתפלל יונחה כדי לחבר בחובל להיות יחד בהבה רבה וחסדו חכמים ז"ל מלמד' מן מנחה ולמעלה מטעם כי בכל ימי החול שולט עץ הדעת טוב ורע. טוב הוא מטטרון ורע הוא סמא"ל ובשבת מתנהג העולם ע"י עולם הבריאה שכולה טוב ועולם התילות מאיר בה ולזה צריך להרחיב גבול הקודש ולקדר גבול החול ואחר המנחה כשהגיע עת הכנסת כלה מיד יזרז כל אחד ואחד כחותם החכידים ותכפי השם אשר היה ירגיל לעצמם בשלמות מיומיים שלו שותים ויאחרו לים לרעיהו דודי נצא השדה לקראת שבת מלכתא ויזדה לבל אשר נתנו ויפתח פיו ולשורר בקול נעים בשבת ותפלה בשיר ומזמור • לאל מגיל ומומר • כדבי יהודה בר אלעזרי וכדבי חניא שהיה מעטף ובקיו בפניו דמעלי שבתא ואחר כוזו ונצא לקראת שבת מלכתא וכו' יבאי אחר כוזי כלה כלמאכת במסכת שבת פרק כל כתבי שהיה כל אחד ואחד מלוכש בבגדים נאים לבניס כתלג חיור לרמוז שכל העולמות מתירים לו ונוהגים בן לבנון רוקח הכתרים ומשפיעים שפע טובע שמחות ויקיים בהם נבואות ישעיה הנביא כנוד הלבנון אליך יבא מעבי הלבנון שלמעלה וכל אחד ואחד כפי יכלתו והשבת יהו יתלב' בבגדי לבן בגד"י הלב"ן שם הכולל עולמות בי"ע שהוא' לרמוז על ל' עולמו' שבכל עולם יש שם הוי"ה בחילוקו מיוח' כידוע וכול' מתירים ומשפיעים עליו וכיון שחקדש עצמו לחטה מקדישין לוקו למעלה מלה בכנד מלה וזו מעביר נחמו הקליפות רוח יסחרת וכן עולה מסחרת כמנין ד"ק שבגדי לבן הם מעבירים רוח מסחרת שלשו בימי החול והוא סוד שהקדוש ברוך הוא מקדיק עם הצדיקים בחוט השערה שלא יגעו הלו בחילו •

והוא סוד בכל עת יהיו בגדיך לבנים ר"ל כיון שזכית בי"ד טבילו' הזכרי' שלא גם בי"ד עתים יתפשטו לעוזבה שבקטנוריות נעשו מפונרים ויהיו כל הכ"ח עיתים לטובה לכן בכל עת שלא יוסל מקולם לו תרגיל שיהיו בגדיך לבנים והו בלי ספק שהן מקודש מלמעלה על הראש לא יחסר • והם לא נתפשטו בקטנות

קדם ומי שטרח בערב שבת לכבוד שבת מלכתא מיזדווג עם בעלה
תפלתו ושרגליו יהלכו בשבת שב"ת ר"ת שכרו "ביומו תתן
בשכרו יתירה כלומר • ולותו הקבלה צריכה להיות ביתר
שלות וביתר עוז ותעצומות בקול כלה בשירות ותושבחות בלהבה
ובחדוה וברעותא דליבא וזהו מזמור שיר ליום השבת • כי
כל זמן שכל בפרק חלק כלומר שירה בעולם הזה ווכוה ולומדים
בעולם הבא ומכל שכן בשיר וקול ומרה לכבוד שבת כלה מלכתא
שלו כל הקליפות נכרתים ומסולקים :

וכתחילין אלו הפסוקים מזמורים קודם כל • וכל מזמור
ומזמור כנגד יום ליחד מימי החול ויכוין כי בכל
מזמור לבד יום ביומו הוא כורת ומסלק הקליפות שבלטו ובגדו
בלותו היום בסוד רזין שפתותינו בלמוד : ושו כן

הנה רמזי תיבות של פסוק מזמורים אלו עולין במנין
פס"ק ויכוין בהדם פס"ק היה לם בעל פס"ק הוא
בפס"ק ברכה ידוטן והיה לו למשיב כפס מפשר בידו כפס כל חי
בשבת קריאת מזמורים אלו וזהו סוד תשר יקרא לו בהדם פפס
היה ויקויים בו פודה ה' כפס עבדיו ומשביע בפס פוקדה ובפס
בעבה כל ימי השבועה ותת בפס בעליו יחזור ויתן ויגיל לת בפס
מבין יגיל ושבית שבניו • ופס במנין ק"ו מי שיחיה פיו
ולשונו מליתן שיר ושבח עוז ותפלרת לשבת כלה מלכתא ותקח
ממנו כ"פס ויכי תקותו למקח ויקלטנו כי פס"ם פס חוכלי
ותשבית בכפ"ם תחת פס"ק תשר עמו בחרן ובכרתה בפס פיהי
רחוקה לשוקן • וס"ת עולה במניין ק"ת וזהו ק"ת פס"ק
ואלו פסוק המזמורים תמלא ס"ם פסוקים במניין פס של מלכ"י
שיהי המכיבה כלה מלכתא היכל ה' ולמען דעת לכל עמי הארץ
פס"ק פסוקים אלו כנגדמרים לעי' נקמת ונתמים ועם תפלת
רבי כתוניא המזכרת יהיו נכרתים כל הקליפות כל סטרין לחרש
לץ יכיה לפס עוד כת ורשו' להיות מסך מבדיל בהספעת יפע'
ספעת כשמ' יתירה תשר יצלח מהיכל מלכו של עולם לכל ג'
ואחד מישראל כפי מקורו ושורו וכפי עבודתו ומלכתא שמי'
וארץ לפום גחול שכרו ובהכנסת כלה ניותקו ונתלבנו כל הדיני'
הקשים של אלהים מזדת הדין הקשה • אלהים עולה בגימטריא
מלא ועשרים כמנין מס"ך שכל המסכים מסולקים והם החיצוני'
לכל עבריהם ואלוהות השמים אז נפתחו להריק מ"ך טוב ליש"ר
ויזכה לנשואות יחזקאל בעדן גן אלהים היית כל אבן יקרה
מסכ"ך וזהו סוד שבה ד"ם בגרכת כהנים שמיתיקים כל
הדינים ולזה כוהנים נקנת מקוואות ובפרט נאחרן הקדוש
שעולין לנוכן מידי שבת בשבת ובי"ט • והעשם מבוארך בספר
הזוה פרשת ויקהל עמוד שם"ד שטוב ונלה לזוהר עי' ות ותשבחו
ובכל ומירות בהכנסת כלה כם"ת נות הקליפות החיצוניו' מתחבאל

צה לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו :
נקדמה פניו בתודה בזמירות
נריעה לו : כי אל גדול יי ומלך גדול על כל
אלהים : אשר בידו מחקרי ארץ ותועפות
הרים לו : אשר לו הים והוא עשהו ויבשת
ידיו יצרו : באו נשתחוה ונכרעה נברכה
לפני יי עושינו : כי הוא אלהינו ואנחנו עם
מרעיתו וצאן ידו היום אם בקולו תשמעו :
אל תקשו לבבכם כמריבה כיום מסה במדבר :
אשר נסוני אבותיכם בחנוני גם ראו פעלי :
ארבעים שנה אקוט בדור ואמר עם תועי
לבב הם והם לא ידעו דרכי : אשר נשבעתי
באפי אם יבאון אל מנוחתי : צו שירו ליי
שיר חדש שירו ליי כל הארץ : שירו ליי
ברכו שמו בשרו מיום ליום ישועתו : ספרו
בגוים את כבודו בכל העמים נפלאותיו : כי
גדול יי ומהלל מאד נורא הוא על כל
אלהים : כי כל אלהי העמים אלילים ויי
שמים עשה : הוד והדר לפניו עוז ותפארת
במקדשו : הבו ליי משפחות עמים הבו ליי
כבוד ועוז : הבו ליי כבוד שמו שאו מנחה
ובואו לחצרותיו : השתחוו ליי בהדרת קדש
חילו מלפניו כל הארץ : אמרו בגוים יי מלך
אף תכון תבל בל תמוט ידין עמים במישרים :
ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם הים
ומלואו : יעלז שדי וכל אשר בו אז ירננו כל
עצי יער : לפני יי כי בא כי בא לשפוט הארץ
ישפוט תבל בצדק ועמים באמונתו : צו יי
מלך תגל הארץ ישמחו איים רבים : ענן
וערפל סביביו צדק ומשפט מכון כסאו : אש
לפניו תלך ותלהט סביב צריו : האירו ברקיו
תבל ראתה ותחל הארץ : הרים כדונג נמסו

מִלִּפְנֵי יְיָ מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ: הַגִּידוּ
הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ כָּל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: יְבוֹשׁוּ
כָּל עוֹבְדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים
הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים: שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן
וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְיָ: כִּי
אַתָּה יְיָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מְאֹד נַעֲלֵיתָ עַל
כָּל אֱלֹהִים: אוֹהֲבֵי יְיָ שִׂנְאוּ רָע שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹת
חֲסִידָיו מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם: אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק
וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה: שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ וְהוֹדוּ
לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: צח מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר
חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ
וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ: הוֹדִיעַ יְיָ יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם
גִּלָּה צִדְקָתוֹ: זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית
יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ אֶת יְשׁוּעַת
אֱלֹהֵינוּ: הָרִיעוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ: זַמְּרוּ לַיְיָ בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה:
בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ: נְהָרוֹת
יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ: לִפְנֵי יְיָ כִּי בָא לִשְׁפּוֹט הָאָרֶץ יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים
בְּמֵישָׁרִים: צט יְיָ מָלָךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יוֹשֵׁב כְּרוּבִים תָּנוּט הָאָרֶץ: יְיָ בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרָם הוּא עַל
כָּל הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה עָשִׂיתָ: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא:
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ קֹרְאִים אֶל יְיָ וְהוּא יַעֲנֵם: בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם שָׁמְרוּ עֵדוֹתָיו וְחֹק נָתַן לָמוֹ: יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עָנִיתָם אֵל נוֹשֵׂא הָיִיתָ לָהֶם וְנוֹקֵם עַל
עֲלִילוֹתָם: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ
בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ
קוֹל יְיָ בֶּהָדָר: קוֹל יְיָ שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן
וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: קוֹל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ:
קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד: יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ
לְעוֹלָם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

ויכוין כל אחד בראשיתו כשיאמר בג"י כ"ף שעולה עם הכולל בת"ק שכינ"ה רומזת לומר שעם שיש שפתותיו דובבו ככנגד יום וכ"ף להשרות שכינ"ה בהיכלו כלו קדוש וכן עולה שכינ"ה כמנין שפה וזהו סוד לכל"י שפת"י תפתח ונומר • ויזכה כי זו יכפול כל המעשים שפ"ה ברורה לקרוא כלם בשם ה' לעבדו שכ"ם אחד ויהיה שפה אחד לכולם ויתחזק בלבו בתמונה שלימה שלא יז ולא יזוז שכינתו מעליו ומעל עמו כל ישראל עם סגולתו לא עזב ולא יעזוב ויאמר ז"ם בוקר כלה ויטה רחשו ברחשוכ ככנגד שבת מלכתא ולתרגם רוחות העולם כסדר הדגלים ולמעלה ולמטה ויכוין כלו הוא מסובב מל' דגלים של המלאכים שסיימ' לרגש"ן הסובבים את כסא הכבוד וכולו השכינה סורה פליו (ויעיין בספר כפי יוכד ובתיקונים שבת של רבי אלעזר הלוי בעניני בוקי כלה בלוקון אחד ויעיין שם) ע"כ פתח עיניך וראה בעין שכלך ודע לפני מי אתה עומד וכן יעשה בוק"י כל"ה בגימ' ד"ע ויאמר כל אחד לחברו בשמחה ובחדווה וברעותא לשיבת שבת מלכתא ג' פעמים. בסוד ל"ו ושלום הכוכר ואם לא יאמר בוקי כלה עם הסגל המזכר שהשכינה חיי עולם שבא כשבא לו אין הנשמ' יתירה בלה על ב"י מקדש השבת ואז בודאי יזכה בה וג"כ ב"י יעשה יה"ו אחד ב"ם בתפלה ואחד על הכוס וכמספר זה תמצאו חכמים ז"ל מ' מלאכת חסר אחת שהם ל"ט כמנין יהו"ה בחילוקו יו"ד ה"ך וא"ו ה"א עולה ט"ל שכל עולמות עליונו' יתגילות בריאה • ויזהר • משמיעות לעולם הסגל יתתרגו כולם כאחד שב"ם אחד לב' אחד ומיוחד יתעלה יהודו ושבחו ומכל מקום אין דומה למי שמקדים פני הנכסניה למי שהנכסניה בת לביתו ובזה הוא תיקון והכנה לכל המזכר בוק"י בחילוקו כי"ת וי"ו ל"ך פ"ו ל' עולה תיקון • ואין תיקון שבת מלכתא כי אם לעשם סגולה מכל העמים כני ישראל ב"ן עם לבדד יחשבו לבטח ב"ן בגימטריה כלה וזה סתירו אחר דברו רז"ל בשבת ישראל יהיה בן נוגה וכוקי כלה בגימטריה עד וע"ד שביהוד שמע ישראל שהם לותיות גדולות ע"פ המוסרי מרומזים שהם ע"ד ליזראל וכין העמים כי להם לעם בני ישראל כלה זיווג לשבת מלכתא וזהו כך יברך ישראל ב"ך ר"ת בוקי כלה וזהו סוד זיווג לילי שבתות לים ואשר שכינה ביניהם : אם ירצה המסורר לסדר עוד לכבוד כלה מלכתא יקנה סיר מיוחד חדש מבני יצן תוקיעלו כאשר תמצא לותו ג"כ בספר סדר היום • ויזו שהו זריז יותר כי היזיר ה' רוחו עליו יקרא סיר השירים כולו מרחשו לסיכו בערב שבת קודש קבלת שבת בגבדי שבת לעורר היהבה בין דודים לשלום • ואם אין לו פנקי הולך ח"ו חשבים ואין מוגה לו על כל פנים יקחר סיר ופומין הכוכר ד' פסוקים הלו משיר השירים וסימן יעק"ב (יעקבי מכשיקת פיכו כי טובים דודיך מיין • דודי לפון ודומי חימין הכתי נבי יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו : קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות : דומה דודי לצבי או לעפר האיילים הנה זה עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן הסבכים : הבה דודי ונצא השדה נלינה בכפרים נשכימה לכרמים נראה אם פרח הגפן הנאיר הרמונים שם אתן את דודי לך : דודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים חדשים וישנים דודי צפנתי לך :

לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה : לכה

שמור וזכור ברבור אחד השמיענו אל המיוחד יי אחד ושמו אחד : לשם ולתפארת ולתהלה : לכה

לקראת שבת לכו ונלכה : כי היא מקור הברכה : מראש מקדם נסוכה : סוף מעשה במחשבה תחלה : לכה

מקדש מלך עיר מלוכה : קומי צאי מתוך ההפכה רב לך שבת בעמק הבכא : והוא יחמול עליך חמלה : לכה

התנערי מעפר קומי : לבשי בגדי תפארתך עמי על יד בן ישי בית הלחמי : קרבה אל נפשי גאלה : לכה

התעוררי התעוררי כי בא אורך קומי אורי : עורי עורי שיר דברי : כבוד יי עליך נגלה : לכה

לא תבושי ולא תכלמי מה תשתוחחי ומה תהמי : בך יחסו עניי עמי ונבנתה העיר על תלה : לכה

והיו למשסה שוסיך : ורחקו כל מבלעיך : ישיש עליך אלהיך כמשוש חתן על כלה : לכה

ימין ושמאל תפרוצי ואת יי תעריצי על יד איש בן פרצי ונשמחה ונגילה : לכה

בואי בישלום עטרת בעלה : גם בשמחה ובצהלה תוך אמוני עם סגלה : בואי כלה : בואי כלה : לכה

מזמור

עם מלכי לכלו רעים סתו ושכרו דודים: והו סוד והמלתיך נחלת יעק"ב אבינו)

פזמון כלה מחדש ישראל מתעסקים בכל ערב שבת ושבת בסדר קבלת השבת על קברו של רשב"י ז"ל וזכותו יגן בעדינו ועל כל ישראל כי לו נאה להודות בהלל ושבח לפני מי שאמר ונעשה עלם בעבורו תזכה וז"ש ברכיה את הרגיש ומחכמי מחכמים גדולים שבני השם שבאו מחדש הקדוש כל שחריר ר' רוחו עליו לף בחומש לחדש והוא מחדי קבלה יגן פזמון זה ואזו סגולה נפלאה להקנת הנשמה בחוקיות מחכימות והוא מיוסד ומסודר דרך המעלות סולם מוצב לארץ וראשו מגיע השמימה מלמטה למעלה עד לראש כל הכתריס :

בר יוחאי נמשחת אשריך · שמן ששון מחבירך · בר יוחאי

מלכות בר יוחאי שמן משחת קודש · נמשחת ממדת הקודש · נשאת ציץ נזר הקודש · חבוש על ראשך פארך : בר יוחאי

יסוד בר יוחאי מושב טוב ישבת · יום נסת יום אשר ברחת · במערת צורים שעמדת שם קנית הודך והדרך : בר יוחאי

נצח הוד בר יוחאי עצי שיטים עומדים · למורי יי הם לומדים · אור מופלא אור היקוד הם יוקדים · הלא המה יורך מוריך : בר יוחאי

תפארת בר יוחאי לשרה תפוחים · עלית ללקוט בו מרקחים · סוד תורה כציצים ופרחים · נעשה אדם נאמר בעבורך : בר יוחאי

גבורה בר יוחאי נאזרת בגבורה · ובמלחמת אש דת השערת · חרב הוצאת מתערה · שלפת נגד צוררך : בר יוחאי

חסד בר יוחאי למקום אבני שיש · הגעת ופני אריה ליש · גם גולת כורתרת עיש · תשורי ומי ישוריך : בר יוחאי

בינה בר יוחאי בקודש הקדשים · קו ירוק מחדש חדשים · שבע שבתות סוד חמשים · קשרת קשרי שין קשריך : בר יוחאי

חכמה בר יוחאי יוד חכמה קדומה · השקפת לכבודו פנימה · ל"ב נתיבות ראשית תרומה · את ברוב ממשח זיו אורך : בר יוחאי

כתר בר יוחאי אור מופלא רום מעלה · יראת מלהביט כי רב לה · תעלומה ואין קורא לה · נמת עין לא תשורך : בר יוחאי

בר יוחאי אשרי יולדתך אשרי העם הם לומדיך · ואשרי העומדים על סודך לבושי חשן תומך ואוריך בר יוחאי

מוסך עלמו ואחרת עמו בקול זמרה וכשיסיים שבי מזמורים אלו :

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת · טוֹב לְהוֹדוֹת
לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן :
לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת · :
עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר : כִּי
שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן :
מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ :
אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת :
בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן
לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד : וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם יְיָ :
כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יְהוָה כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ
יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן וַתָּרֶם כִּרְאֵם קַרְנִי
בַּלּוֹתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן : וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים
עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי : צַדִּיק כַּתָּמָר
יִפְרַח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה · שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ
בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ · עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה
דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ · לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי
וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ :

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר
אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט נָכוֹן כִּסְאֲךָ
מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה · נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה נָשְׂאוּ
נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם · מִקֹּלוֹת
מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם
יְיָ עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יְיָ
לְאֹרֶךְ יָמִים :

וסודם של ב' המזמורים אלו הם רקויס וגלויס לבני עליה והם מוצעים מעל תלוקי דרבנן ואין הדעת נותנת לגלות טעמיהן לכל טעמיהן לפי שהן ב"ה כל אלו מפני שהן מזמור שיר ליום השבת ועוד שהן כנגד ו' ימי המעשה ורמז אף בשמות שלהם לב' ה' כנודע ור"ת מפתח לשון חותיות שלמה כי כבר נתן שלום לכ"י מחמלך שהשלום שלו ואף גם מלכך שכי מתברך לשכינתו והוא סר על עמו ועמו בניחמר שלו"ם והוא סוד של ועלו מוציאין לפעמים את ה"ר עם"ו כמבואר בתיקוני ובזוהר על כן טוב לעם סגולה מכל העמים להודות לה' ולזמר לשמך עליון על שכשתלקו וכשרתי כל סדרי לחדרי כלמור וכלי שפקיעתא עת לכל חפץ לתחתכרו נפש רוח · נשמה · וסגידין קמיה מלכא קדישא בריך הוא כמבואר בספ' הזהר פ' לחדי תות עמוד קכ"ו ויש בב' מזמורים אלו כ"ף פסוקים לך טוב לישראל ול"ת וסופי תיבות לותיות "יום" והוא סוד יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמכו' וילוע ים כ"ב גימטרית מלאך שכתרים על מלכות וכ"ף גימטרית מורידים שפע למד' לדיק יסוד עולם והם כנגד כ"ף פסוקי' אלו · וכולם מורידים ומשפיעים בקבלת שבת מלכתא למדת מלכות · וכל פסוק ופסוק פותח את הסגו' והוא מתברך מלכו' מכל הברכו' דעליונות ומשפיעות לה בשמחה בחדווה לכל הנעולמות בריאה יצירה עשייה ולעולם הספל ודי ואחר כך מתפללים תפילת ערבי' שהיא רשות וחדות מסטרא דאחרא משא"כ כל ימי השבוע שאנו ושרו רז"ל אם תפילת ערבית היא רשות אל תהי חובה ותפלה זו בודאי רשות כלומר ומתפללי' בכוונה וקול זמרה לשמחת וחדות שבת כלי מלכתא ולשמחה כפה יתירה שאר מתנוכן לכל אחד ואחד כפי מקורו מעולם העליון ממקום שהשמחות בהלכות שם כמבואר בספר הזוה"ק פרשת בראשית מהיכא עמוד תמ"ת כי הקדיש שם ועיין שם :

ואחר התפלה לא יעשנו הרבה בניית הכנסת תפני שמנוה להקדיש לקדש היום וכל הזריז הרי זה משובח ישובו מבואר למשה קודם בניא ממשלת שמלא וכוכב מלדים בתפילת ליל שבת קודש :

ותכף בהכנסתו בבית יאמר כנגד שפלחן שבעליכו ומנורה שהלליקו להבות שבת מלכתא תפלה זו בחתולת הזוהר למעה בכווכה ובדעות לבב בשמחה ובחדוה · ודעתם כי שבי המלכים הם עלוין לו מבית שכנסת לביתו אחר טוכו אחר רע כלרז"ל בפרק כל כתבי ואלו הם מלכים שם נדקיו"ל ושמו · נדקי"ל תשתה בשעה שחרוכו על ע"ש ומשמלתו על כוכב נדק · ומשמל בתפילת ליל שבת ומשמלתו על כוכב מאדים · ונדקיל הוא הטוב · ומשמל הוא הרע ע"ש ס"ת,

ואם שעומדים על משמרתם על פי ס' יאמרו וע"ס ס' יסעו · ואם יאמרו "שלחן" משם "כי כרעו" מלך נדקיל מעוטר עם הסכינה שנאמר נדק כידוע ומשמן משחת קודש על ראשו ושמן נח"ת ב"ש בי"ט יהוה שם גדול ועלום שעולה מהי"ה ובא ע"י כ"ף פסוקים הנזכר התעוררות בם מהי"ה אשר מהי"ה למלך נדקיל"ו ויהוה מוכרן כדברי רז"ל כמזכר ומלך רע מתפסך לו לסניגורת כי כן הוא רחמת על פי דברי הרשב"י כמזכר כבר כי כל הדינים נסתלקו וכוונת כיתתו לדרכה לברך ישראל · ואם כמנה

במצח ימצא מחסך לותו הלים דברי מלכים חיים מלקיים "סלחן "משב "מ כרקוי לו ים רשות וכח לסמל לחתעור ולק טרנ עליו וכחטלו מתנרשת הסכיכה מביו ומבנלו ולקקיקל מתסכך בעל כרחו לקטינו' • לף כי כל הדיוים נחו ומקטו זה לים בליעל מוציל הדיוים מתקומת רבה להגלות ולקטרג עליו • ולזה אמר רשב"י בספר הזוהר בפרשת תרומה עמוד רכ"ח לימון דמחללין שבתו' וימים טובי' בפרפסיה אין לחון כי יחת בגיבכ' לעלמין ות"ת דבשבת וחגים ליכא למסלק מכייבו מ"ט לא סליק מגיבכ'כלילן לוש־גין דסלקין כו' וע"ש כי הקריך וידוע כי כ"ל קסוטי הכלה הם כ"ל בירופי הדכ"י ומלכם ברשם בירוף הלכ"י הפשוט ומשלל הסולט בשעה ברלשונה בלילי שבת במצח שהוא כוחל כיחו ובאלתו במקו'שהוא רשוי לשרות בו הסכיכ'ומסתלקת לו מחוכו ומביתו ומכולתו ואין לאותה בושה לאותה כלימה ווי ליה בעלמה דין ובעלמל דאתי (ועיין בספר הבחיר עשר' מלחרות ח"ג פי"ב ישמח לבך גם אתה) כי בספר תולעת יעקב מובית בשם ס"ה יותר מכואר וז"ל בשלשה לת מנ"ה בלים עמו המלאכים מלד זה ומלד זה ומכיב'על כולם כלום על בניס ובלותה שעה יפול מלדך ונו' רק בעיניך ונומר כי אתה ה' מהבי ונו'לת תאומה לליך רעה ונו' וכל זה בשלל לת לביתו ויקבל לו שלוה בשמח' וכשהסכיכה והמלאכים רוחים מד דולק שלחן ערוך ולים ולשתו בשמחה סכיב' לומרת זה שלי הוא ישרלל לשר לת שלכתר ולם ללו הסכיכה הולכת ומלאכים עמה וילר הרע לת וחיללו עמו ומתחדרי עמו ולומר שלי הוא לן דילי הוא מיד רוח הטומלת סורה עליו ומסתלק יו"ד מן לים וה"ל מאסה וכשהרים לם לם ומלאו נקרל טמל ועל זה נלמר לל תקלו למטטרוניתו של רע עין ושלחנו מלא קיא נוסף ע"כ ומעתה מבואר היון שהדיוים מסולקים כנזכר לעיל דם"ה לם לן מהיכן לת שמקל לקטרוג כמבואר לעיל מלל שהוא על דרך לל תבערו לם בכל מושבותיכ על פי דרך ס"ה בכמה מקומות וזהו שמקדק רבי שמעון בן יוחלי בלשונו ויער הרע לת מה שלין כן בדלשונה סביב מסולק לגמרי בלמור ועתה הוא בעצמו הוליל לותו מיוקבל דתקומה דבל להסרות לו עליו וזהו ויער הרע לת כו' :

וזו היא התפלה שיאמרו כל ימים ושבת

שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ בְּבוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ בָּרְכוּנִי לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם כִּמְלַאכֵי עֶלְיוֹן כִּמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ בְּצֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם כִּמְלַאכֵי עֶלְיוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ

ולומר בנחת ובכוונה בכנגד גופו ונפשו ורוחו ונשמתו פסוקים אלו • כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך • ה' ישמור צאתך וזבואך מעתה ועד עולם :

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מֶלֶךְ אַבִּיר מֶלֶךְ בָּרוּךְ מֶלֶךְ גְּדוֹל מֶלֶךְ דּוֹבֵר שָׁלוֹם מֶלֶךְ הָדוּר מֶלֶךְ וָתִיק מֶלֶךְ זַךְ מֶלֶךְ חַי הָעוֹלָמִים מֶלֶךְ טוֹב וּמֵטִיב מֶלֶךְ יָחִיד וּמְיוּחָד מֶלֶךְ כַּבִּיר מֶלֶךְ לוֹבֵשׁ רַחֲמִים מֶלֶךְ מֶלֶךְ הַמְּלָכִים מֶלֶךְ נִשְׂגָּב מֶלֶךְ סוֹמֵךְ נוֹפְלִים מֶלֶךְ עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית מֶלֶךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל מֶלֶךְ צַח וְאָדוֹם מֶלֶךְ קָדוֹשׁ מֶלֶךְ רָם וְנִשָּׂא מֶלֶךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה מֶלֶךְ תָּמִים דַּרְכּוֹ: מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי עַל כָּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי וַאֲשֶׁר אַתָּה עָתִיד לַעֲשׂוֹת עִמִּי וְעִם כָּל בְּנֵי בֵיתִי וְעִם כָּל בְּרִיּוֹתָיו בְּנֵי בְרִיתִי: וּבְרוּכִים הֵם מַלְאָכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים שֶׁעוֹשִׂים רְצוֹנֶךָ: אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם כֻּלָּךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ בָּרְכֵנִי בַּשָּׁלוֹם וְתַפְקְדֵנִי אוֹתִי וְאֶת כָּל בְּנֵי בֵיתִי וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: מֶלֶךְ עֶלְיוֹן עַל כָּל

צְבָא מָרוֹם : יְוַצְּרֵנוּ יְצַר כָּל מַעֲשֵׂרֹ בְּבוֹאָם לְבֵיתִי בְּיוֹם קָדְשֵׁנוּ כִּי הִדְלַקְתִּי נֵרוֹתַי
בְּרֵאשִׁית : אֲחַלֶּה פָּנֶיךָ הַמְאִירִים שֶׁתְּזַכֵּרֹ וְהִצַּעְתִּי מִטָּתִי וְהֶחֱלַפְתִּי שִׂמְלוֹתַי לְכָבוֹד
אוֹתִי וְאֶת כָּל בְּנֵי בֵיתִי לִמְצוֹא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב יוֹם הַשַּׁבָּת וָבָאתִי לְבֵיתְךָ לְהַפִּיל תְּחִנָּתִי
בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל בְּנֵי אָדָם וְחַוֵּה וּבְעֵינֵי כָּל לְפָנֶיךָ שֶׁתַּעֲבוֹר אַנְחָתִי וְאָעִיד אֲשֶׁר בָּרָאתָ
רוֹאֵינוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְסַלַּח וּמְחַל לָנוּ וּלְזַרְעֵנוּ בְּשִׁשָּׁה כָּל הַיְצוּר : וַאֲשַׁנֶּה וַאֲשַׁלֵּשׁ עוֹד
עַל כָּל פְּשָׁעֵנוּ וְחַטֹּאתֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְנַחֲנוּ לְהָעִיד עַל כּוֹסִי בְּתוֹךְ שִׂמְחָתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָנִי
לְקַבֵּל שַׁבָּתוֹת מִתּוֹךְ רוֹב שִׂמְחָה וּמִתּוֹךְ לָזָכְרוֹ וּלְהִתְעַנֵּג בְּיֶתֶר נִשְׁמָתִי אֲשֶׁר נָתַתָּ בִּי :
עֹשֶׁר וְכָבוֹד וּמִתּוֹךְ מִיעוּט עֲוֹנוֹת וְהֶסֵּר מִמֶּנִּי בּוֹ אִשְּׁוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לִשְׁרָתֶךָ : וְכֵן אַגִּיד
וּמִכָּל בְּנֵי בֵיתִי וּמִכָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּל גְּדוּלָתֶךָ בְּרָנָּה : וְשׁוּרְרִי יְיָ לְקָרְאתִי
מִינֵי חוֹלִי וְכָל מִינֵי מַדְוֶה וְכָל מִינֵי דַלּוּת שֶׁתְּרַחֲמֵנִי עוֹד בְּגָלוּתִי לְגָאֳלֵנִי לְעוֹרֵר לִבִּי
וְעָנִיּוּת וְאֶבְיוֹנוּת וְתֵן בָּנוּ יֵצֶר טוֹב לְיָעֲרֶךָ לְאַהֲבָתֶךָ : וְאָז אֶשְׁמוֹר לְפִיקּוּדֶךָ וְחֻקֶּיךָ בְּלִי
בֶּאֱמֶת וּבִירְאָה וּבְאַהֲבָה : וְנִהְיֶה מְכוּבָּדִים עֵצֶב וֶאֱתְפַּלֵּל כַּדַּרְתִּ בְּרָאוּי וּבְנָכוֹן מַלְאֲכֵי
בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ הַשָּׁלוֹם בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם בָּרְכֻנִי לְשָׁלוֹם
הַכָּבוֹד כִּי לְךָ נָאֶה כִּי לְךָ יָאֶה : אָנָּא מֶלֶךְ וְאִמְרוּ בָרוּךְ לְשַׁלְּחֵנִי הֲהָדוּר וְצֵאתְכֶם
מַלְכֵי הַמְּלָכִים צְוֵה לְמַלְאָכֶיךָ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :
מְשָׁרְתֵי עֶלְיוֹן שֶׁיְּפַקְּדוּנִי בְּרַחֲמִים וִיבָרְכוּנִי
אָמֵן סֶלָה

ואח"כ נוהגים לומר פרשת ואתה תחל מדפוס לבוסקי כנגד הסכינה מרומזת על דרך הקבלה על הסכינה כידוע ליודעי חן ויש נוהגים כ"ג פסוקים כנגד כ"ג גמורות של מעלה שבעה הם פיוטים ומזמורים שפע וברכה מהנריכה שעליונים מרמזים על הכתרים וזו היא :

אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחוֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ : בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר :
גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רַע כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ : דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ :
הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִא לַחְמָהּ : וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק
לְנַעֲרוֹתֶיהָ : זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי כַפֶּיהָ נָטְעָה כָּרֶם : חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ וַתְּאַמֵּץ
זְרוֹעוֹתֶיהָ : טָעֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ לֹא יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ : יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַּכִּישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ
פָּלֶךְ : בַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן : לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבֻשׁ
שָׁנִים : מַרְבָדִים עָשְׂתָה לָהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ : נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם זִקְנֵי
אָרֶץ : סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכּוֹר וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי : עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן :
פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ : צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עַצְלוּת לֹא
תֹאכֵל : קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ : רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה :
שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת יְיָ הִיא תִתְהַלָּל : תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ
בַּשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ :

ואחר

ואחר כן קודם כל פטוקא ומזמורא ילמוד ח' פרקים
ממסכת שבת שבזמנינו נהגו ל"ב תקשוטי הכלה ויכוין
בכל פרק ופרק כנגד צירוף אחד מכ"ב אותיות אלפ"ה
ובלימוד כ"ד תקשוטי פרק ט מסכת שבת מבריית כ"ד מיני
שומאה שקורין לתדק שבעל הנחש המלך יצר הרע בחוש פעת
שהיה מתגבר עמה כמו שמצינו בה בפרשת לחרי מות עמוד
קי"ב וז"ל כ"ד מיני מסלכותה כיצד היא נקיבה כד לתחבר
עמיה בחושבן ולי"ב בה וכו' ומשם נתעוררה קליפות (נס"ק)
כ"ד מיני רוחות לחבי לעמת השומאה: ולכן בכל יומי מסבבי
כמו טמאים לנפש כמבואר שעיקו למעלה ומחמת שהוא עת רצון
מבעל הרצון שם נכנסים כל כ"ד תקשוטי פרקי מסכת שבת וזכו
סוד ושיתי כ"ד כ"ד שמיתיך ושוד ומצבתי כ"ד על המנו"ע
כלומר שכ"ד מיני קליפות הנזכרים שם נכנסים ומסולקים עם
תיקון השבילה כראוי כנזכר למעלה ויהי ר' מסגד לך"ל על יסוד
ד"ך בכלם יפלו נהרות לכי"ם ולא יזכרו ולא יפקדו לעולם ועד
וכ"ד בחילוקי כ"ף לל"ת עולה תקל"ד: ועם כל אותיות
כ"ד הוא כחכין סמ"ך המקטרג הגדול שכל המקטרגים
מסולקים בנוקבא דתהומות רבא כשזה קם זה נופל ועוד לרמז
שקל"ד שבעוה"ס מוזכר בתורה לכל"י ושעמו כי שלם רוחות מזרח
מערב דרום שם שבתורה כן עולה רוחני ות"ת של מזרח
מערב דרום כחכין קל"ד לכל כפון לינו בכלל שהוא פתוח לפרש
לדשעים מלפון מפתח הרעה ולשלמה רוחות מסוגרים פתוחה
כשם שלכל"י וקל"ד לעון סגירת כמו קלידא: ושתה כיון
שהלם מקיים התיקון הנזכר שלכם שלכה מלכתא בעשרים
ולרבע קישוטים בעשרים ולרבע קישוטי פרקי הנזכר שהרומז
לכ"ד צירופי שלכי לו שמלא ולרבע מלות כיוצא סערת לחלק
שהם חילוקים שם נכנסים ומסולקים ממנו: וזהו תקל"ד
חילוקי של כל כ"ד קישוטי הכלה: ול' מלות כיוצא של
שמלא: וקל"ד מורה שהוא נשאר מהם כשמקיים תיקון שבת
מלכתא בקישוטים הנקראין שלכי וכלי תולקיה בעלמא דין
ובעלמא דאתי וידוע כי מי שקורא מפטיר בכל יומי שבוע שהוא
קורא בפי כל תורה שפעל פה שמקודם בסיפרי כי"ג ה' כוזו
תיקון גדול לנפשה והוא מסוגל להרוג היצר הרע ולהכניעו
וכשבן לותיות דלין כשובבן לותיות דלין פשמ"ה מצב"ה וו"ן
שולם שע"ן וכן עולה תור"ה בח"ן: ומכל שכן בשבת עלמו
שהוא כל המקטרגים נעשו סניגורים לשלום ויהיו לו נכנסים
ומסולקים ולין הכלה ובת רוח לנשמה בעלמא דין כי שם
מהלילות בשבתות בפרט כמו שמבואר בה"ק בפרשת ויקהל עשות
אותו ופרשת יתרו עמוד קט"ו ובעמוד קכ"ח פרשת שלח לך
עמוד שכ"ח שהשבת יתירה מתהלה מעשק חילוק התורה שלא
הלחם בשבת וכשהיום עולה בח"ש שותפים ממנו כל העליונים
לותה שחילוקים של התורה כולה ועוד מזה בפרשת פנחס עמוד

תת"ח וכן בפרשת משפטים עמוד תמ"ב ומלכם ברחשם הוא
המשב' שהוא כתר תורה של בעל פה ועל ידיה נמשלת תיקון בחול
לל' דברים ובצלם ס מעין כל מי שכל הנלוות ליסרל מפעורה'
תלמעלה להאיר ולהוריד כחה לתטה: הרחמן הוא' על משבת
מתקנים ומחתק' הוא' על לחמ"ר בה השמים שהוא ושתוחה
על קן צימי"ן ונפתח ע"י לימוד השב' והשי"ן של משבה מתקב'
ומחתקת כל' של יפתח שהוא דין קשה להיות בשי"ן יפתח בניהם
לעתיד גיל ושמון ולזה מרמז המזורות של ד' יפתח בשי"ן יפתח
כלשון מרומז ומבואר ליודעי הן ובפין מקרבת הנלולם ומחתק'
שער החיצונה שהוא שער הב' שהוא שער הנלולם: ובה מרמזת
על השכינה שהיא בגלות ועם הלימוד מוציא לותה מהגלות הזה
והבאתה: והמוסיף מוסיפין לו חיים מתקור חיים עליונים
מהיכל הקדוש לליל ליה נגין ונתן לימוד נפרט שהוא תיקון
הנוף הנגוף ולחיות שניהם יחד בשלום חיים וכן שולה בפרט
עם הל' לותיות כחכין רחמ"ך מלידי הנוף ולימוד הפרט משיל
לו ולכשתזה שלמלך לוריל מהיר פניו בשלכ וכן עולה בפרט הל'
תיבות כחכין לוריל כמהיר פני מזרח ושם לה אמר ה' קודם
התיקון הנזכר בתקומו הרחני לו יש לו עוד לתקן לת המעוות לפי
כי לחרבו שהם לה אמר ה' קודם התיקון יחתר ד' פסוקים
שמיומם יעק"ב כלחתר לחר קבלת שבת מכל מקום יותר טוב
שיהא שקדה ה' כלחדר עניך תחנה בחיסרים לל חוט השערה
ולה יחטא לפי שהוא ה' לין כל היום יכולה לעמוד עליו קמ"ש
השהוא רחמנו כתם פז וגומר כמו שהרשו רבותינו ז"ל וכן בחדרם
הנעלם בפרשת וירא שיעור ה' ס וז"ל תנו רבנן כשהלה ר' לליעזר'
הגדול קבוה יוחנן ערב שבת היה כה' עד דבכי רבי עקיבה אמר
ליה ר' לוליף לי לוריתא לתא קומח ר"ל במעשה מרכבה לתת
לשון ולשחר' לתרוייהון לחדו מכחים ז"ל שמע מינה לליע לכן
חזלין וכדלתין לכך נקבו לפתח דברה ויתנו תעון הוא מה דהוה
ולזל לשון ולוליף בפרשת עזה ב' מלות הלכות פסוקות לוליף
ליה עיניהם דפסוקי דה"ה ונישעיהו ה"ע בחתון מיה ולתחזי
לשון כדקמיית כל עשר להלי פסנקה שמבוני בלשונות רבנוני
בתפוחים ושוחר לה יכול למסבלה"ע ולחרים קליף ונעני בבריית
ולה קום ממלל מדחילו לבכיכיתים דהוה תמן לורי ליה כל
עמיקתה ורזין עלמין דהוה בה"ה ולנוהה ליה לחתה ללה
בשתים בשם חפ פסנקה חנניה פי היכי ללה ליחרב הקדוש ברוך
הוא עלמל ללה בעי קמיה דיסתמסון בית פרעית מבניהו
קדישתה ללית ביה חס כן כתה עיניך ראה בטוב מבלות

שלימות ה"ה שהוא קודם שה שלין
לחבוים ומכל שכן לחבוים היו יכולין
לעמוד על סודו כי עמוק עמוק
קוף מי ימלאנו:

ולעלות

תקוני שבת מלכתא

ותעלות לרצון ימצר תפלה זו לאחר שיר השירים בכוונה וברעותא דליבא ואמרי חלקו כי תפילה זו היא פתח פתוח לפרצה פתחים פנוריס נמי שים נא מוח בקדקדו וזו היא התפלה :

רבון כל העולמים יהי רצון מלפניך יי׳ אלהי ואלהי אבותי שבזכות ש״ה אשר קריתי ולמדתי שהוא קודש קדשים ובזכות פסוקיו ובזכות תיבותיו ובזכות אותיותיו ובזכות נקודותיו ובזכות טעמיו ובזכות שמותיו וציורופיו ורמזיו וסודותיו הקדושים וטהורים הנוראים היוצאים ממנו שתהא שעה זו שעת רחמים שעת הקשב שעת האזנה ונקראך ותענינו נעתר לך ותעתר לנו שיהיא עולה לפניך כריאת וליטוד ש״ה כאלו חשבנו כל הסודות הנפלאות והנוראים אשר הם חתומים וסתומים בו בכל תנאיו ונזכה למקום שהנשמות ורוחות ונשמות נחצבו פשפ וכאלו עשינו כל מה שמוטל עלינו להשיג בין בגילגול זה בין בגילגול אחר ולהיות מן העולים והזוכים לעולם הבא כשאר צדיקים וחסידים ופלא כל משאלות לבנו לטובה ותהיה עם לבבנו ואמרי פינו בעת מחשבותינו ועם ירינו בעת מעבדינו ותשלח ברכה והצלחה וקרוחה בכל מעשה ידינו ומעפר תקיצנו ומאשפות דלותינו תרומם והשוב שכינתך לעיר קדשך במהרה בימינו אמן :

(וזהו סדר לסעודה רשונה)

שיר השירים אשר לשלמה : ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דדיך מיין : לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך : משכני אחריך נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך נזכירה דדיך מיין מישרים אהבוך : שחורה אני ונאוה בנות ירושלים כאהלי קדר כיריעות שלמה : אל תראוני שאני שחרחורת ששזפתני השמש בני אמי נחרו בי שמני נטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי : הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים שלמה אהיה כעוטיה על עדרי חבריך : אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים : לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיך רעיתי : נאוו לחייך בתורים צואריך בחרוזים : תורי זהב נעשה לך עם נקדות הכסף : עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו : צרור המור דודי לי בין שדי ילין : אשכול הכופר דודי לי בכרמי עין גדי : הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים : הנך יפה דודי אף נעים אף ערשנו רענה : קורות בתינו ארזים רהיטנו ברותים :

יציית השבת שתים שהן ארבע כפנים ושתים שהן ארבע בחוץ : כיצד העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעל הבית או שנטל מתוכ׳ והוציא העני חייב ובעל הבית פטור פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן להוך ידו של עני או שנטל מתוכה והכניס בעל הבית חייב והשני פטור פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה או שנתן לתוכה והוציא שניהם פטורים : פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה או שנתן לתוכה והכניס שניהם פטורים : כ לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה ער שיתפל׳ לא יכנס אדם לספרתוץ ולא לבורסקי ולא לאכול ולא לרון ואם התחילו אין מפסיקין ומפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה : נ לא יצא החייט במחטו סמוך לחשיכה שמא ישכח ויצא ולא הלבלר בקולמסו ולא יפלה את כליו ולא יקרא לאור הנר באמת אמרו החזן רואה חיכן תינוקות קוראים אבל הוא לא יקרא כיוצא בו לא יאכל הזב עם חזבה מפני הרגל עבירה : ר ואלו אין ההלכות שאמרו בעליות חנניה בן גורון שעלו לבקרו נמנו ורבו ב״ש על ב״ה ו׳ו׳ חדברים גורו בו ביום : ה ב״ש אומרים אין שורין דיו וסמנים וכרשינים אלא כדי שישורו מבעוד יום וב״ה מתירין : ו ב״ש אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיכהילו מבעוד יום ולא את הצמר ליורה אלא כדי שיקלוט העין וב״ה מתירין ב״ש אומרים אין פורשין מצודות חיות ועופות ודגים אלא כדי שיצודו מבעוד יום וב״ה מתירין : ז ב״ש אין מוכרין לכותי ואין טוענין עמו ואין מנביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב וב״ה מתירין : ח ב״ש אומרים אין נותנין עידות לעכרן ולא כלים לכובס נכרי אלא כדי שיעשו מבעוד יום ובכולן ב״ה מתירין עם השמש : ט אמר רשב״ג נוהגין היו בי׳ אבא שהיו נותנים כלי לבן לכובס נכרי שלשת ימים קודם לשבת ושוין אלו ואלו ששוענים קורות בית הבד ועגולי הגת : י אין צולין בשר בצל ביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום אין נותנין פת לתנור עם חשיכה ולא זרורה ע״ג גחלים אלא כדי שיקרום פניה מבעוד יום ר׳ אליעזר אומר כדי שיקרום התחתון שלה : יא משלשלין את הפסח בתנור יום חשיכה ומאחזין את האור בסדורות בית המוקד ובנכולן כדי שתאחז האור בראובן רבי יהודה אומר בפחמין כל שהוא :

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים : כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת :
כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חָמַדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי : הֱבִיאַנִי
אֶל בֵּית הַיַּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה :

במה

מדליקין ובמה אין מדליקין אין מדליקין לא בלכש ולא בחוסן ולא בפלך ולא בפתילת האידן ולא בפתילת המדבר ולא בירוקה שעל פני המים ולא בגפת ולא בשעוה ולא בשמן קיק ולא בשמן שריפה ולא באליה ולא בחלב נחום המדי אומר מדליקין בחלב מבושל וחכמים אומרים אחר מבושל ואחר שאינו מבושל אין מדליקין בו : ב אין מדליקין בשמן שרפה ביום טוב ר' ישמעאל אומר אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת וחכמים מתירין בכל השמנים בשמן שומשמין בשמן אגוזים בשמן צנונות בשמן דגים בשמן פקועות בעטרן ובנפט : רבי טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד ז ג כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא פשתן וכל היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אוהלים אלא פשתן פתילת הבגד שקפלה ולא הכהבה רבי אליעזר אומר טמאה היא ואין מדליקין בה רבי עקיבא אומר טהורה היא ומדליקין בה : ד לא יקוב אדם אדם שפופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בשביל שתהא מנטפת ואפילו היא של חרס ורבי יהודה מתיר אבל אם חברה היוצר מתחלה מותר מפני שהוא כלי אחד לא ימלא אדם את הקערה שמן ויתננה בצד הנר ויתן ראש הפתילה בתוכה בשביל שתהא שואבת ורבי יהודה מתיר : ה המכבה את הנר מפני שהוא מתירא מפני גוים או מפני לסטים או מפני רוח רעה ואם בשביל החולה שישן פטור כתם על הנר כתם על השמן כתם על הפתילה חייב ר' יוסי פוטר בכלן חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה פתם : ו על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן על שאין זהירות בנדה ובחלה ובהדלקת הנר :
ז ג' דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה עשרתם ערבתם הדליקו את הנרות : ח פסק חשיכה פסק אין חשיכה אין מעשרין את הוראי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות אבל מעשרין את הרמאי ומערבין ושומנין את החמין :

סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי : שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ
תְּחַבְּקֵנִי : הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם
תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ : קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ
עַל הַגְּבָעוֹת :

כירה

שהסיקוה בקש וגבבא נותנין עליה חבשיל בגפת ובעצים לא יתן עד שיגרוף או עד שיתן את תאפר בית שמאי אומרים חמין אבל לא חבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל ב"ש אומרי' גושלין אבל לא מחזירין וב"ה אומרים אף מחזירין : כ תנור שהסיקוה בקש וגבבא לא יתן בין מחוכו בין מעל גביו כופח שהסיקוה בקש וגבבא הרי זה ככירה בגפת ובעצים הרי הוא כתנור : ג אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל שתתגלגל ולא יפקיענה כסודרים ורבי יוסי מתיר ולא יטמינה בחול ובאבק דרכים בשביל שתצלה : ד מעשה שעשו אנשי טבריא והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין אמרו להן חכמים אם בשבת כחמין שהוחמו ביום טוב בשבת אפורין ברח יצה ובשתיה ביום טוב כחמין שהוחמו ביום טוב אפורין ברחיצה ומותרין בשתייה מוליאר הנרוף שותין הימנו בשבת אנשיכי אף על פי שגרופה אין שותין ממנה : ה המיחם שפינהו לא יתן לתוכו צונן בשביל שיחמו אבל נותן הוא לתוכו או לתוך הכוס כדי להפשירן : ו האילפס והקדרה שהעבירן מרותחין לא ירתן לתוכו תבלין אבל נותן הוא לתוך התחמחו רבי יהודה אומר לכל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר : ז אין נותנין כלי תחת הנר לקבל בו את השמן ואם נתנו מבעוד יום מותר ואין ניאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן : ח משלטלין נר חדש אבל לא ישן רבי שמעון אומר כל הנרות משלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה :

דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ
מִן הַחֲרַכִּים : עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ : כִּי הִנֵּה הַסְּתָו עָבַר הַגֶּשֶׁם
חָלַף הָלַךְ לוֹ : הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ :

במה

טומנין ובמה אין טומנין אין טומנין לא בגפת ולא בזבל ולא במלח ולא בסיד ולא בחול בין לחים בין יבשים ולא בתבן ולא בזגים ולא בכוכים ולא בעשבים בזמן שהם לחים אבל טומנין בהם כשהן יבש ישן טומנין בכסות ובפירות ובכנפי יונה ובנסורות של ארשים ובנעוריות של פשתן ר' יהודה אומר ברכה ומתיר בגפת : כ טומנין בשלחין ומשלטלין אותן בגזיז צמר ואין משלטלין אותן כיצד הוא עושה נוער את הכסוי ותן נופלות ר"א בן עזריה אומר קופה מטה על צדה ונוטל שמא ישוב ואינו יכול להחזיר וחכמים אומרים נוטל ומחזיר : ג לא כסהו מבעוד יום לא יכסנו מ שתחשך כסהו ונתגלה מותר לכסותו : ד ממלא את הקיתון נותן לתחת הברז תחת הכסת :

הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ קוּמִי לְכִי רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ : יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֵךְ כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵיךְ נָאוֶה : אֶחֱזוּ לָנוּ שֻׁעָלִים שֻׁעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ סְמָדַר : דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים :

במה בהמה יוצאה ובמה אינו יוצאה יוצא הנמל באפסר ונאקה בחושם ולובדקום בפרומביא ופוס בשיר וכל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכים בשיר ומזון עליהן ושובלין במקומן : ב חמור יוצא בסרדע׳ בזמן שהיא קשורה לו וכריס יוצאים לבוכין רחילות יוצאת שחוזות כבזלות וכבונות העיזים יוצאות צרורות רבי יוסי אומר בכולן חוץ מן הרחלין הכבונות רבי יהודה אומר עזים יוצאו׳ צרורות ליבש אבל לא לחלב : ג ובמה אינה יוצאה לא יצא נשרל במשושלת לא עקוד ולא דרגול וכן שאר כל הבהמות לא יקשור גמלים זה בזה ו׳ משוך אכל מכנים חבלים לתוך ידו ומשוך ובלבר שלא יכרוך : ד אין חמור יוצ׳ בסרדע׳ בזמן שאינה קשורה לו ולא בזוג אע״פ שהוא מקום ולא בסולם שבצווארו ולא ברצועה שברגליו ואין החרנגולין יוצאין בחושין ולא ברצועה שברגליה ואין הזכר מיוצא בעגלה שחתוך האליה שלהן ואין הרחלים יוצאות הנונות ואין העגל יוצא בעיסון ולא פרה בעור תקופר ולא ברצועה שבין קרניה פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאת ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים :

עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה לְךָ דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי בָתֶר : עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו : אָקוּמָה נָּא וַאֲסוֹבְבָה בָּעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת אֲבַקְשָׁה אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו : מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסּוֹבְבִים בָּעִיר אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם :

במה אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה לא תצא אשה לא בחושי צמר ולא בחושי פשתן ולא ברצועה שבראשה ולא תשבול בהן ער שתרפס ולא בסושפות ולא בסנבוטין בזמן שאינם תפורין ולא בכובל לר״ה ולא בעיר של זהב ולא בקטלא ולא בנזמים ולא בטבעת שאין עליה חותם ולא בחותם שאינה נקובה ואם יצאת אינה חייבת חטאת : ב לא יצא האיש בסנדל המסומר ולא ביחיד בומן שאין ברגלו סכה ולא בתפילין ולא בקציע בומן שאינו מן החומה ולא בשרוין ולא בקסדא ולא בכפיים ואם יצא אינו חייב חטאת : ג לא תצא אשה בחתם הנקובה ולא בטבעת שיש עליו חותם ולא בכוליאר ולא בכובלת ולא בצלוחית של פליטין ואם יצאת חייבת חטאת דברי רבי מאיר וחכמים פוטרים בכובלת ובצלוחית של פליטין : ד לא יצא האיש לא בסיף ולא בקשת ולא בחניה ולא באלה ולא ברומח ואם יצא חייב חטאת רבי אליעזר אומר חכשיטין הן לו וחכמים אומרים אינו אלא לנאי שנאמר וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהן למזמרות ולא ישאו גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה ביריות שהורה ויוצאין בה בשבת כבלים שמאין ואין יוצאים בהן בשבת : ה יוצאה אשה

בחוט שער בין משלה בין משל חברת׳ בין משל בהמה ובטושפת ובסנבוטין בזמן שהן תפורין בכובל ובפאה נכרית לחצר בסוך שבאזנה ובמוך שבסנדלה ובסוך שהחקיבה לנידתה בפלפל ובגרגיר מלח וכל דבר שהתן לתוך פיו ובלבר שלא תתן לכתחילה בשבת ואם נפל לא תתזיר שן תותבת ושן של זהב רבי פתיר וחכמים אוסרים : ו יוצאה בסלע שעל הצינו׳ הבנות קטנות יוצאין בחושן ואפילו בקיסמין שבאזניהם ערביות יוצאות רעולות וברעות פרופות וכל ארם אלא שרברו חכמים בהווה : ז פורסת על האבן ועל האגוז ועל המטבע ובלבר שלא תפרוש לכתחילה בשבת : ח הקיסם יוצא בקב שלו דברי רבי מאיר ורבי יוסי אוסר ואם יש לו בית קיבול כתותים טמא מסוכות שלו טמאין מרדס ויוצאין בהן בשבת ונכנסין בהן בעזרה כמא ומסוכות שלו טמאין מרדס ואין יוצאין בהן בשבת ואין נכנסין בהן בעזרה אנקסטין טהורים ואין יוצאין בהן : ט הבנים יוצאין בקשרים ובני מלכים בזוגין וכל ארם אלא שברברו חכמים בהווה : י יוצאין בבריח החרגול ובשן שור על ובסמטר מן הצלוב משום רפואה דברי רבי מאיר וחכמים אוסרים אף בחול אסור משום דרכי האמורי :

בְּמֵעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד שֶׁמָּצָאתִי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ עַד שֶׁהֲבֵאתִיו אֶל בֵּית אִמִּי וְאֶל חֶדֶר הוֹרָתִי : הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ : מִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִמְרוֹת עָשָׁן מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל : הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל :

כלל

בלל גרול אמרו בשבת כל השוכה עיקר שבת ועשרה מלאכות הרבה בשבתות הרבה אינו חייב אלא חטאת אחת היורע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתו הרבה חייב על כל שבת ושבת היורע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל אב מלאכה ומלאכה העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה א' אינו חייב אלא חטאת אחת : כ אבות מלאכות ארבעים חסר אחת חזורע והחורש והקוצר והמעמר הרש והזורה הבורר הטוחן והמרקד והלש והאופה הגוזז את הצמר המלבנו והמנפצו והצובעו והטווה והסיסך והעושה שתי בתי נירין והאורג שני חוטין והפוצע שני חוטין הקוצר והמחיר והתופר שתי תפירות הקורע על פנת להפור ב' תפירו הצד צבי השוחטו והמפשיטו המולחו והמעבד את עורו והמוחקו והמחתכו הכותב שתי אותיו' והפוחק על מנת לכתוב שרטי אותיו' הכותה והסותר המכבה והמבעיר המכה בפטיש המוציא מרשות לרשות הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת : נ ועוד כלל אחר אמרו כל הכשר להצניע ומצניעין כמותו והוציאו בשבת חייב חטאת עליו וכל שאינו כשר להצניע ואין מצניעין כמותו והוציאו בשבת אינו חייב אלא המצניעו : ד המוציא הבן כמלא פי פרה עצה כמלא פי גמל עמיר כמלא פי טלה עשבים כמלא פי גדי עלי שום ועלי בצלים לחים כגרוגרת יבשים כמלא פי גדי ואין מצטרפין זה עם זה מפני שלא שוו בשיעוריהן המוציא אוכלים כגרוגר' חייב ומצטרפין זה עם זה מפני ששוו בשיעוריהן הוץ מקליפיהן וגרעיניהן ועוקציהן וסוגן ומורסנן רבי יהודה אומר הוץ מקליפי עדשים שהתבשלות עמהן ׳

כְּלָם אֲחָזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵיכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת : אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן : עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶּסֶף רְפִידָתוֹ זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלָיִם : צְאֶנָה וּרְאֶנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ :

המוצי א יין כדי מזיגת הכוס חלב כדי גמיעה דבש כדי ליתן על הכתית שמן כדי לסוך אבר קטן מים כדי לשוף בהם את הקילור ושאר כל המשקין כרביעית וכל השופכין כרביעית ר' שמעון אומר כולן כרביעית ולא אמרו כל חשיעורין הללו אלא למצניעין : ק המוציא חבל כדי לעשות אוזן לקופה נמי כדי לעשות חלאי לנפה ולכברה רבי יהודה אומר כדי ליטול ממנו כדית פגעל לקשן נייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין והמוציא קשר מוכסין חייב נייר מחוק כדי לכרוך ע"ם צלוחות קטנה של פלייטין : ג עור כדי לעשות קמיע דוכסוסטום כדי לכתוב סוזוה קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין שהיא שמע ישראל דיו כדי לכתב כ' אותיו' כחול כדי לכחול עין אחת : ר דבק כדי ליתן בראש השבערת ואת וגפרית כדי לעשות נקב שעוה נקב כדי ליתן על פי נקב קטן הרסירת כדי לעשות פי כור של צורפי זהב סיד כדי לסור אצבע קטנה שבבנות רבי יהודה אומר כדי לעשו' כלכול רבי נחמיה אומר כדי לסוד אנדיפי : ה ארסה כחות' הסרטופין דברי רבי עקיבה וחכמים אומרים כחותם האינרת זבל והול הדק כדי לזבל הלק של כרוב דברי רבי עקיבה וחכמים אומרים כדי לזבל כרישא חול רגס כדי ג"ת עדשה אלא כף סיד קנה כדי לעשות קולסום ואם היה עב אומר וכף כדי לכשל כו כיצה קלה שבבצים טרגמה ונתונה באילפס : ו עפץ כדי לעשות הרויד רבי יהודה אומר כדי לעשות מפנו חף זכוכית פרי לרוך ב וראש הסרכר צרור או אבן כדי לזרוק בעוף רבי אלעזר ברבי שמעון אומר כדי לזרוק בכתפה : ז הרס כדי ליתן בין פצים לחבירו דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר כדי לחתו' את האור רבי יוסי אומר כדי לקבל בו רביעית רבי מאיר אומר אף עלפי שאין ראוי לכך זכר לך בר לא יצא בטכחיתו הרס להחות אש ביקור אמר לו רבי יוסי משם ראיה ולחשוף מים מגבא :

חָנָךְ יָפָה רָעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ שַׂעְרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד : שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכְּלָה אֵין בָּהֶם : כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ : כְּמִגְדַּל דָּוִד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כָּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים :

אתם גם אתם ממלכ' כהני כהני ה' מסרתי עליון בקדוש' ובטהרה מסרי תמימי דרך הסולכים בתמים לשמו דרך חיים ישימו ושמחו לעשות רצון קונם בגופם ובממונם ע"כ אתה כל הכבוד הזה אשר עשו עם בני ישראל בניל ושמון כשהיה מיקון הנזכר כל אחד ואחד על דגלו מן הצד כדלו כחו ועוזם ידו ודגלו אהבה לעשו הרצון בת יצה ברצון יצה דגלו בשבת ותכלה ויצחו כאם להודות ולזמר את שם ה' קודם היקודם לכבוד השבת מלכתא לשעורה לאשוכם שבוע קבל

אתקינו פתחא דמזמנותא שלימתא חדותא : דמלכא קדישא אתקינו סעודתא דמלכא דא היא סעודתו דרחקל תפוחין קדישין וזעיר אנפין ועתיקא קדישא איתין לסעדא בהדה :

מ"ר ונפש בהם נפש לחוות ולזמר ובזה יזכו המקיימים סיום תלמוד בחיים ושיי עולם בפתח עין לא ראתה בעולמך אלהי בעולם שכולו ארוך על שלחן ערוך · וזכו לשיר ושמי נקרבו :

(ועיין בספר כוונות פרשת פקודי עמוד תכ"ג וסס מבואר סודו ועוד מזה בפרשת יתרו עמוד קכ"ז קכ"ח :)

אָמַר בְּשַׁבְחִין ׀ ו ׀ לְמֵיעַל גּוֹ פִּתְחִין : וְ עִטּוּרִין שַׁבְעִין לָהּ · וּמַלְכָּא דְּלְעֵלָּא :
דְּבַחֲקַל תַּפּוּחִין · דְּאִינִין קַדִּישִׁין :
נ זַמִּין לָהּ הַיְשָׁתָא · בְּפִתּוֹרָא חֲדַתָּא : ר שִׁימִין וּסְתִימִין · בְּשׁוּיָה כָּל עַלְמִין :
וּבְמַנְרְתָּא טַבְתָּא · דְּנַהֲרָא עַל רֵישִׁין : בְּרַם עַתִּיק יוֹמִין · הֲלָא בְּטִישׁ בַּטִּישִׁין :
י כְּמָה וּשְׁמָאלָא · וּבְנֵיהוּ כַּלָּה : י הָא רַעֲוָא קַמֵּיהּ · דְּתִשְׁרֵי עַל עַמֵּיהּ :
בְּקִישׁוּטִין אַזְלָא · וּמָאנָן וּלְבוּשִׁין : דְּיִתְעַנַּג לְשַׁמֵּיהּ · בְּמִתִּיקוּן וְדוּבְשִׁין :
י חַבִּיב לָהּ בַּעֲלָהּ · וּבִיסוֹדָא דִּילָהּ : א סַדַּר לְדִרוֹמָא · מְנַרְתָּא דְּסִתְמָא :
דְּעָבִיד נַיְחָא לָהּ · יְהֵא כַּתִּישׁ בַּתִּישִׁין : וְשִׁלְחָן עִם נַהֲמָא · בְּצִפּוֹנָא אַרְשִׁין :
צ וְחִין אַף עַקְתִּין · בְּטֵלִין וּשְׁבִיתִין : ב חַמְרָא גּוֹ בָּסְיָא · וּמְדָאנֵי אַסְיָא :
בְּרַם אַנְפִּין חַדְתִּין · וְרוּחִין עִם נַפְשִׁין : לְאָרוּם וַאֲרוֹסָה · לְהִתְקָפָא חֲלָשִׁין :
ח דּוֹ סָגֵי יֵירֵתִי · וְעַל חֲדָא תַּרְתֵּי : נ עֲבַד לְדוֹ כִּתְרִין · בְּמִילִין יְקִירִין :
נְהוֹרָא לָהּ יְמָטֵי · וּבִרְכָאן דְּנַפְשִׁין : בְּשִׁבְעִין עִטּוּרִין · דְּעַל גַּבֵּי חַמְשִׁין :
ק רִיבּוּ שׁוֹשְׁבִינִין · עֲבִידוּ תִּיקוּנִין : ש כְּנָתָא תִּתְעַטָּר · בְּשִׁית נַהֲמֵי לְסַטָּר :
לְאַפָּשָׁא זִינִין · וְנוּנִין עִם רַחֲשִׁין : בְּוִוין תִּרְקַטָּר · וְזָנִין דְּכָנִישִׁין :
ל מֶעְבַּד נִשְׁמָתִין · וְרוּחִין חַדְתִּין : ש בִּיתִין וּשְׁבִיקִין · מְסָאֲבִין דְּרָחִיקִין :
בְּתַרְתִּין וּבְתָלָתָא שַׁבְּשִׁין : חֲבִילִין דְּמַעִיקִין · וְכָל זִנֵי חֲבוּשִׁין :

ויהא רעוא מן קדם עתיקא קדישא דכל קדישין טמירא דכל טמירין סתימא דכלא דיתמסר טלא טילנא מיכאל למלאכי ריסיה דזעירי אנפין ולסטיל לחקל תפוחין קדישין בגויהו לתכפין פרעה ובחוותא דכלא ויתמסר מן קדם עתיקא קדישא דכל קדישין טמירא דכל טמירין סתימא דכלא רעותיה ורחמי חנא וחסדא בגויהו עילאה ברעוא וחדו עלי ועל כל בני ביתי ועל כל הכלוים תלי ועל כל בני יהודא עמיה ויפרקינא מכל עקתין וביסין דייתין לעלמא · ויזמין ויתייהב לנא מזונא ופרנסתא טבתא כלי קרא ועקתה ממנלא לכל מזוני וס וזכיכם מעיקא ביומא ומחכא דמלאך מוות ומדינה של גיהנם וייתי לנא ולכל כמתנתא חנא וחסדא וחיי תריכי ומזוני רויחי ורחמי מן קדמיה לחמן כן יהי רצון ואימרו אמן : ותקף בלי פירוד יקדם (בשמחה ומעומד ויכוין מה שמוציא מפתיו והוא תועלת לכפרת הפעוטות ועיין מזה בזוהר פ' ויקהל עמוד שע"ב :)

דין קידוש של ליל שבת

בזיכרון שבת יום הששי וכו' בשביא לכיתו ימהר לאבול מיר נשיכם חייבין לשמוע קידוש : יקדיש סוף יום ו' או יתפלל שמונה אחת בלילה . אם לא מיית תאב לאכול יתפלל קודם שיושב תאב לאכול · יין קידוש שהל לילה הוא קודם לקנות מצרכי סעודה של לילה וסעודת שחרית ויין קידוש של שחרית · קטן אם יכול הוא בן ט"ו שנה לא מוצא אשה אלא היא תקדיש לעצמה וכן אשה אינה מוצאה איש כ"כ מהרש"ל · אם לא קדש בלילה יאמר ביום קידוש של לילה חוץ ויכלו לא יאמר · מתחילות קדש יתן עיניו בנרות ואח"כ בשעת קידוש יתן עיניו בכוס כשמתחיל

כשמתחיל עומר קצת מפני כבוד השם הנרמז יום הששי יין קידוש של לילה ושל יום הוא קודם להבדלה · עשה קידוש וקודם ששקעום השמש בריבור חוזר ומברך בורא פרי הגפן וכן אם נשתכח הכוס · אם היו הכוסות שלפני המסובין פגומין ישפך המקדש מכוסו לתוך כוס שלהם · כתב הט"ז נכון לקדש ואח"כ ישתול ידיו · מי ששיש לו יין מעט וישתה אחד כשיעור מלא לוגמיו והמותר יניח למחר לקידוש או להבדלה · אם קידש בשחרית על שכר ונשפך אין צריך להביא אחר תחת זה אומרים הפני בפת · אם הוא בערב שבת במקום שיש לו יין ובליל שבת לא יהא לו יין יקדש מבעוד יום וישתה ואסור לעשות מלאכה אחר כך מהרש"ל בשם גאון אין מקדשין על יין שריחו המרא וטעמו חומץ · יין צמוקים מקדשין עליו והוא שיש בצמוקים קצת לחלוחית בלא שריוי · מקדשין על יין מבושל או שיש בו רבש אפלו יש לו יין אחר הרבה שאינו טוב · מי שאינו שותה יין משום נדר יכול לקדש עליו וישתו אחרים אם אין אחרים עמו לא יקדיש עליו אלא על הפת או ישמע מאחרים גדולי מדינתינו מהרש"ל ומוהר"ר שכנא לא נהגו לקדש בשחרית על היין אם היין ביוקר · אם היה לו רק כוס אחד מקדש בו בלילה ואינו טועם ממנו שלא יפגם וישפוך ממנו לכוס אחר וטועם יין של קידוש אפילו מקדש על פת לבר יהא מבוסה מפני מקפיחה מכוסה · הקידוש יהיה במקום סעודה אם קידש בבית בפינה זו והלך לפינה אחרת חשוב מקום אחד · ומכיון לסוכה חשיב כמפנה לפינה · וצריך שיאכל במקום קידוש לאלתר או שיהה בדעתו לאכול מיד אבל בלאו הכי אפילו במקו' קידוש אינו יוצא אם היה בדעתו שלא לאכול מיד ונמלך לא כול יצא · יכול אדם לקדש לאחרים אע"פ שאינו אוכל עמהם שחרי הם אוכלין במקום סעודה ואפילו בקידוש של שחרית והוא שאנס יושבים לקדש ואינם עדיין לא קידש לעצמו יזהר שלא יטעום עמהם שאסור לאדם לטעום עד שיקדש במקום סעודתו · אם אכל דבר מועט או שתה פוסק שחייב עליו ברכה יצא ידי קידש במקום סעודתו וגומר סעודתו במקום אחר ודוקא אכל לחם או שתה יין אבל אכל פירות לא · אם קידש בבית ושמע שכינו ושלחן עירוך לפניו ונזכר בו דשפיר חוי במקום סעודה וכגון שומע כרי לצאת ומשמיע לצאת · י"א דאין קידש תלוי בנרות ואם הוא נהנה בחצר יותר מפני אויר או מפני זבובים בקדש בחצר ואכל שם אע"פ שאין רואה הנר ו"א שאין מקדשין אלא לאור הנר · בליל שבת בוצע על התחונה ובשחרית ובי"ט על העיונה וכתב השלרי זהב שלעולם בוצע על העיונה אלא טוב להניח התחתונה קרוב אל היותר מעליונה נמצא שאין מעביר עליו · המדקדקים נוהגין לרשום בסכין קודם ברכת ב"ה בשם מהרש"ל · מצוה לבצוע פרוסה גדולה בשבת שתספיק לו בכל הסעודה · סעודה ליל שבת ושבת שחרית אי אפשר לעשות בלא פת אבל סעודה ג' וא"א שיכול לעשות בלא פת · תענית חלום בערב שבת ישלים עד צאת הכוכבים · יחיד שקיבל תענית סתם טוב לפרש שלא יתענה אלא עד יציאת הכ"ה אם לא פירש כדיעבד לא ישלים · כתב בשל"ה סעודת ברית מילה בערב שבת נכון שלא יאכלו כי אם מנין · פרנסי הבן שעבר זמנו אסור לעשות בערב שבת :

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר
עשה וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה ויברך אלהים את יום השביעי
ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות :

סברי רבנן ורבותי ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן :

ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו ושבת קדשו
באהבה וברצון הנחילנו זכרון למעשה בראשית כי הוא יום תחלה למקראי קודש זכר
ליציאת מצרים · כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים ושבת קדשך באהבה
וברצון הנחלתנו ברוך אתה יי' מקדש השבת

ועתה בני כל דרכיך דעהו מלן דמקדש נרמיז לעתיד מקדשין ליה מלעילא כמכוסר בספ' הזהר בכמה מקומות על כן כיון שקידש היום אמת קודם לכ' כדאמרי רבותינו מבורך מפי הגבורה בכל העולמות מכי"ע ומכיון שכל עומדות על רגלהו עם מטטרון שר הפנים כי שמו בקרבו במלוי הגדול בקר' בשבעין שמהן קדישין ככנד ע' שמהן קדישין בקדוש ברוך הוא ובשכינתא וכו' מהנו' עם ט' מלאכים דמסתכלין לכורסא דלעילא ועם ע' מלאכים יוכקים מכח עם לחד מט' שמהן דקד"ה וכנגד זה מפורר שר קדוש היום שם אחת בע' תיבות כנגד ע' שמותיו של הקד"ה וכנגד ע' שמות דמלאכי כנגד ע' שמות דמלאכי המזכירים ע"כ הירח לת דבר ה' והריהו בידיעת סודות נוראות חכמת תורתנו הקדושה יקדק בכל תיבה ותיבה מהקדוש שלא יפטרוהו ויחסר ח"ו ויטיל מום בקדשי הקדשים שכל תיבה ותיבה יש לו סודות ויסיקה מלמעלה כלמעלה וכלהלנתי ניוכים לכל תיבה ותיבה שלת לתת מספר לקדושת מויכלו שר לעשו' טובים כמנין קד"ם כמנין שטות של שמה ימים שטובים כמנין קד"ם וביתי הכול סיטרא אחרא שלטה בהון ובתלו קדושת יקד"ם רוח נטמר מכל הקליפו' וס"ת שכתב שלטו כל ימי השטוה וזהו מעוכ מלאכי קדם : וסוד עלתך קנית קדם ותו לתכנתו בל שכעין

ס"ם על מעלה מחלת שולט' לישראל וכן שולה כל תיבות של
קידוש וקדם לתיבות של ויכלו כיון דר"ל עם שני האלפים
לישראל ומיכאל כראשון טולים כיון וכיון קרי"ה מקדם
פיוקון הסמדים והרחמים בכל העולמות ואין לכל מקליפות
ום"ם על מעלה מקום כשוב קס זה נוקבא ו"י תיקון וכוונה זו
מתכפר על כל עיוותיו כי לו שעת רצון שעת הסיום נמורים ואין
שנה וכבוד רב לקדוב כי כל המקטרגי' כשמו סניגורי' וכן בספר
הזוהר כרשם ויקהל עשה שעה ו"ל בעי בר נש למסך סהדותא
דא בחדותא כרעותא דליבא לאסהדא קמי מריא דמהימנותא
דכל מאן דמסהיד דא ויהוי לביה ורעותא לדא מספר על תוריה
וכן בפרשת בראשית מעיינין זה בעזרת כ"ו ובנוסף שלפניהו
סכ"ו כי הוא יום וגם כי כמו בתרת ואותו קדשת מכל הענינים
ויהיו מכון והוא מיותר לגמרי וכן מפקתי בספרי הקדמוני שלי
עשרה תיבות הם לך למותר וכן מעיינת מספר הזוהר שם קרי
קדושתא לתית לכו לאהכרת חד ויכלו והך קידוש . ויכלו
שית ביה תלתין ותמש תיבות ובקידוש לאמן מקדשין תלתין
ותמשה תיבות סליק כלה לשבעין שמהין דשק"ה וכו' וירוע כי
יום ע"ד ו' עולם כ"ו בתפס כירוף פשוט בשם מרובע ק"ל
ק"ג ק"ג ק"ג ה"ק שבגלה"ו ותחילת ז' וכרי עולם ז"ן כמניין
שם הוי"ה שעולם ז"ן עם הכולל שהוא יו"ד ה"י ו"ו ה"י והוא
ניסודו מפס יורדים כל ההפעולות והתכלין של יום השבת קודש
ומפס ניחודי כל העולמו' : ועתה כיון שהעידו ג' פעמי' על תפס'
בראשית הרוח המשולש לא יכתוב כנגד ג' פעמי' ויכלו ג' פעמים
בניית הכנסת ואחד על הכוס הרי ג' פעמי' שעולה כמנין ק"ה
כמנין ג"פ תיבות ויכלו שהוא כמנין ל' חויות עם הכולל ולרמוז
על לחדא חויות שרפס הנותני' כח ושפע לכל העולמות לכני"ע
כל הני' ה"ה ויו"ד לעולם אחד וכל פס"ם לו לגירוף מיוחד שמניר
פעולם מיוחד ולזה קן ע"ד פ"ם ג' מ"ה ג' ן' מעולמות לכני"ע ומפס
לזיווגי' כל הפעפעו' דרך תרוצות השמים שכפתחו בכר
ומריקים שפע שובע מחחות על עם לבני ישראל וכל זה מתפללו
בגדול שבר טוב עם ברוכיו ולבכיר גדולתו ומשלחתו .
על כן כשהוא מתחיל בקידוש על הכוס מקדים ג' תיבות לזה

"יום "ששי" "ויכלו" "השמים" "ת" יה"ו ויכוין לפס של הו"ה
שעולה ק' וניקודו ע"ב . והנה הע' תיבות של ויכלו
והשביעי עולים ע"ו ע' תיבות יום השישי הרי ע"ב ולרמוז כי ביום
ה' נוצר עולמים וכן עולה ויכלו ע"ב ולרמוז על כל הנזכר ומלכם
ברחשם על כל העולמות עליונים ותחתונים וזה תכף על כל
סיוסו וכל זה כיום ישראל על מתקיימים מה לתת לבני ליכו
וכוון לתת יום השבת לקדשו בשם לתת מקדש ומשבח
ומוקיר ומשבח וכשות נקייה :

אמר מחלקים שמעתי בשם לנשים גדולים שמחסרים
לזו לותיות כויכלו ג"ז ח"ט כ"ן ם' ף' והטעם
הוא על פי ספר הזוהר כנזכר שבשבת מחלנו כל עוכותיו וגם
כל שערת לחרת לתשתדו בלחוד כחלה כי לירוף לותיות לזו
הוא ם"ת שן גב"ו ויודע כי כל ם"ת מרומזו לשערת לחרת הרי
כולם מסולק ם על ידי ברכה זו וגם לותיות ת"ט מצרוף בחותיו'
לזו להורות שבפח של השטן נגנז וכן החטה נחתל ולי וכל זה
על ידי שמחת הזיווג של הק"בה ושכנתיה זהו ויכלו לשון כלה
שמים וארץ וצבאת ומלכות קודשא בריך הוא ושכנתיה וזהו
ויכל לאלהים ביום השביעי יום השבת מכל מלאכתו
אשר עשה כל ימי השבוע כל נדין ועתה גם הדין נמתק לרחב'
וברך לאלהים לת יום השביעי כו' . ושבת הוא רפוחה לכל
וכולם ים לשם מנוחה לרשעים וכ"ם לצדיקים שהרי מפורש
בספר הזוהר פרשת נח עמוד קל"ד . ורוחין לון לחייבא
ניכסה שעתא ופלגא שעתא : וכן בחלת ויחכוין בכל יומא
הרי ז' ימים עולים כ"ז שעות כנגד שמשמיכו לת היחורות
של מעל' מהשם הוי"ה ממעשיו' הרעים וכן עולה השם עם הכולל
כ"ז ושבת ים לשם עוד כייחת כ"ד שעות הרי עולה כ"ז וכ"ד
כמנין כ"ל . וזהו סוד של כח רפה ולזו הכ"ל שעות
לפחות ים לשם כייחת כישראל לומרים לחין יהא שמיה רבא
מקדום ברוך הוא לחתלי רחמין וקיים על כלה כמבואר שם
בזוהר פרשת נח ועיין שם . וזהו סודו ועפה יגדל כ"ל כח
לאדני כתער דברת לתמר :

וחחר כך נוטל ידיו ומברך על נטילת ידים ולא קודש הקידוש דהוי הפסק אף על גב דהקידוש הוא מצרכי הסעודה לפילו וכבי הוי
הפסק כמבואר בפוסקים : ולזו נוהגין כן וקודש שיבצע לומר לו החרוזות שחדברי' בסוד המונית ושם טוב ושם כעים שיהיה על
לחם משנה שיקחם בידו ויאמר :

לְ מִבְצַע עַל רִפְתָּא ·	בְּזִיתָא וּכְבִיעָתָא :	הֵ לָא נִיטָא רָזִין ·	וּמִלִּין דִּגְנִיזִין :
תְּרִין יוּדִין נָקְטָא ·	סְתִימִין וּפְרִישִׁין :		דְּלִיתְהוֹן מִתְחַזִּין ·		טְמִירִין וְכְבִישִׁין :
מְ שַׁח זִיתָא דַּכְיָא ·	דְּטַחֲנִין רֵיחָיָא :	א תְּעַטְּרַת כַּלָּה ·	בָּרָזִין דְּלֵעֵילָּא
וְנַגְדִין נַהֲלָיָא ·	בְּגַוְּרָה בְּלָחִישִׁין :		בְּנוֹ הַאי הִילוּלָא ·		דְּעִירִין קַדִּישִׁין :

ואחר

ולאחר כך יסדר שלחנו כפי כחו ויאכל בשמחה ובטוב לב ולאחר שיאכל ושתה כרצונו וגמר סעודתו יזמר זמר לכבוד תפארת
ועטרת ישראל :

פחדון הוה נגיד מסגיד בתים • נגד שבעה ימי בנין • וכל בית נגיד משלשה • נגד תלת דיסק עילאין לגלף תפארתין
כחדא יתבנין כחדא נפקין • והשבת הוא בסוגר לעד • רשות ביתיה יחידו של עולם עולם ועד :

חברו ה"ה מהור"ר דוד יצ"ו אב"ד ור"מ דאמשטרדם

א	ברך את יום השבת והענוגת	•	ל	קדשו עונג תמר הגדיל ישעיה	•
ב	תן חכמה ותבונה בלבם תמר נברת	•	י	ענג בשבת בלימוד תורה נקיה	•
י	עין המשילו והמליכו על כל נברת	•	ב	לבוש נקיה בשלכל ובשמיה	•
	שבת היום לה' :			שבת היום לה' :	
ד	יעין ושבת וברית תדומה נתן לנו ביומים	•	ש	לא רוח לעמך הכשלכיים	•
ך	בחר שיבי הכשילנו כל התורה	•	ל	נבחרו מסגעים ט"ו יחעטיקם בכלאים	•
ד	דור זכור ושמור תמר לקומה עקורים	•	י	תיל עשה בה עמנו בלעים	•
	שבת היום לה' :			שבת היום לה' :	
נ	לרבעים מלכות תבר לחת הזכירני	•	ט	כר מבשר לת מרכיבו	•
ם	פיח נתן קיבל מפי גוריו	•		ושלח לנו בקרוב לת מיחיהו	
ם	פרשוס שמח הטיב בתורתינו	•		בן דוד עבדך יבא ויגאלינו	•
	שבת היום לה' :			שבת היום לה' :	
ה	שומר שבת כלת והכלכה	•		ולאחר כך יטול ידיו ויאמר מה שכתוב למטה בסעודת	
ח	ושם כלנו מלכתו בערכה	•		שחרית • ידי משחך לנגח כו' ויברך	
ה	ג עוד נפון לו וברכה	•		לאחר כך ברכת המזון מלה במלה	
	שבת היום לה' :			בכוונה וברעותא לדיקא :	

(ליום השבת קודם סעודת שחרית שהוא לעתיקא קדישא יאמר מסכיות אלו :

אמר רבי עקיבא מנין לקב"ה שמטמאה במשא כנרא"
שנאמר תזרם כמו דוה צא תאמר לו מה נדה מטמאה
במשא אף עכו"ם מטמאה במשא : ב מנין לספינה שהיא טהורה
שנאמר דרך אניה בלב ים מנין לערוגה שהיא ו' על ו' ספחים שזורעין
בתוכה ה' זרעונין ד' על ד' רוחות העולם ואחת באמצע שנאמר כי
כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח זרעה לא נאמר אלא זרועיה :
ג מנין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה ש נאמר
והיו נכונים לשלשת ימים מנין שמרחיצין את המילה ביום השלישי
שחל להיות בשבת שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים מנין
שקושרין לשון של זהוריות בראש שעיר המשתלח שנאמר אם יהיו
חטאיכם כשנים כשלג ילבינו : ד מנין לסיכה שהיא כשתיירה
ביום הכפורים אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר וחבא כסים
ביקרבו וכשמן בעצמותיו : ה המוציא עצים מרי לבשל ביצה קלה
מקלין מרי לאכל ביצה קלה ומפטרפין זה עם זה קליפי אגוזים וקליפי
רמונים איספים פואה מרי לצבוע בהן בגד קטן בסככה מי רגלים ורבריה
ובוריח קמולא ואשלג מרי לכבס בהן בגד קטן בסככה רבי יהודה
אומר מרי להעביר על הכתם : ו פלפלת כל שהוא ועטרן כל
שהוא מיני בשמים ומיני מחכות כל שהוא מאבני המזבח ומעפר
המזבח מקק ספרים ומקק מפתחותיהם כל שהוא שמציל ן אותן לגנזן
רבי יהודה אומר אף המוציא משמשי עכו"ם כל שהוא שנאמר ל"א
ידבק בירך מאומה מן החרם : ז המוציא קופת הרוכלין אף על
פי שיש בה מיני הרבה אינגחייב אלא חטאת אחת זרעונים מחורי
מגרתרות רבי יהודה בן בתירא אומר חמשה זרע קשואין שנים זרע
דלועין שנים זרע פול המצרי שנים חנב חי טהור כל שהוא מת כגרוגרו'
ציפורה כרסים בין חיה בין מיתה כל שהוא שמציעין אותה לרפואה
רבי יהודה אומר אף המוציא חנב חי טמא כל שהוא שמציעין אותה
לקטן לשחוק בו :

שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרוֹעִים בַּשּׁוֹשַׁנִּים : עַד שֶׁיָּפִיחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים
אֵלֵךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה : כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ : אִתִּי מִלְּבָנוֹן
כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת
מֵהַרְרֵי נְמֵרִים :

המצניע לוקח ולרומא ולרפואה והוציאו בשבת חייב
בכל שהוא וכל אדם אין חייב עליו אלא כשיעורו
חזר והכניסו אינו חייב אלא כשיעורו : ב המוציא אוכלין
ותתן על האסקופה בין שחזר והוציאן בין שהוציאן אחר פשור מפני
שלא עשית מלאכתו בכח אחת קופה שהיא מלאה פירות ונתנת על
האסקופה החיצונה אף על פי שרוב הפירות מבחוץ פטור עד שיוציא
את כל הקופה : ג המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו או
על כתיפו חייב שכן עשה בני קהת לאוהליהם בתגלותיו ובכרעיהן
באזנו ובשערו ובפוניתו ופיזת למטה בין פונדתו לחלוקו ובשפת
הלוקו כמנעלו בסנדלו פשור שלא הוציא כדרך הוציאין : ד
המתפרין להוציא לפניו ובא לו לאחריו פטור לאחריו ובא לו לפניו

חייב באחת אמרו האשה החוגרות בסינר בין מלפניה ובין מלאחריה
חייב שכן ראוי להיות חוזר' יהודה אומר אף מקבלי פרקין : ה
המוציא ככר לרשות הרבים חייב הוציאוהו שנים פטורין לא יכול
את להוציאו והוציאו שנים חייבים זה' שמעון פוטר המוציא אוכלין
פחות מכשיעור בכלי פשור אף על הכלי שהכלי טפל לו את החי בשבת'
פשור אף על המשא שהמשא טפל לו לוקח המת במשא חייב וכן כוורת
מן הצד וכוורת מן הנגלה וכרעיה מן הירך חייב ורבי שמעון פוטר :
ו הנושל צפרניו זו בזו או בשיניו וכן שפמו וכן שערו וכן וקנו
וכן הגודלת וכן הנוחלת וכן הסופקת ר' אל עזר מחייב והכתים א וסרי'
משום שבות התולש מעצין נקוב חייב ושאינו נקוב פטור ר' שמעון
פוטר בזה ובזה :

לִבַּבְתִּנִי אֲחוֹתִי כַּלָּה לִבַּבְתִּנִי בְּאַחַד מֵעֵינַיִךְ בְּאַחַד עָנָק מִצַּוְּרֹנַיִךְ : מַה יָּפוּ דֹדַיִךְ אֲחוֹתִי
כַּלָּה מַה טֹּבוּ דֹדַיִךְ מִיַּיִן וְרֵיחַ שְׁמָנַיִךְ מִכָּל בְּשָׂמִים : נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה דְּבַשׁ
וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ כְּרֵיחַ לְבָנוֹן : גַּן נָעוּל אֲחֹתִי כַּלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם :

הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים מרשות הרבים
לרשות היחיד חייב מרשות היחיד לרשו' היחיד
ורשות הרבים באמצע' עקיבה חייב וחכמים פוטרין : ב כיצד
שתי גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים רשות שישית והזורק מזו לזו פטו'
היו שתיהן בריוטא אחת המושיט חייב והזורק פטור שכך היתה
עבודת הלויים שתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים מושיטין הקרשים
מזו לזו אבל לא זורקין חולית הבור והסלע שהן גבוהים עשרה ורחבן
ארבעה הנושל מהן והנותן על גבן חייב פחות מכן פטור : ג
הזורק ארבע אמות בכותל לבקעה מעשרה שפחים כזורק בים לתוך
מעשרה שפחים כזורק בארץ הזורק בארץ ארבע אמות חייב ורק לתוך
ד' אמות ותגלגל חוץ לארבע אמות פטור חוץ לארבע אמות ותגלגל
לתוך ארבע אמות חייב : ד הזורק בים ר' אמות פטור אם היה

רקקים ורשו' הרבים מהלכת בו הזורק לתוכו ארב ע אמות חייב וכפה
קוא רקק מים פחות מעשרה טפחים רקק מים ורשות הרבים מהלכת
בו הזורק בתוכו' אמות חייב : ה הזורק מן הים ליבשה ומן
היבשה לים ומן הים לספינה ומן הספינה לים ומן הספינה לחבירתה
פטור פסינות קשורות זו בזו מטלטלין מזו לזו אם אינן קשורות אע"פ
שמוקפות אין מטלטלין מזו לזו : ו הזורק ונזכר לאחר שיצא
מידו קלטה אחר קלטה כלב או שנשרפה פטור זרק לעשות חבורה
בין כאדם ובין בחמה ונזכר עד שלא נעשה חבורה פטור זה הכלל כל
חייבי חטאת אינן חייבין עד שתהא תחילתן וסופן ק"ש גגת תחלתן שגגה
וסופן זדון תחילתן זדון וסופן שגגת פטורין עד שתהא תחילתן וסופ
שגגה :

שִׁלְחַיִךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים כְּפָרִים עִם נְרָדִים : נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם קָנֶה וְקִנָּמוֹן עִם כָּל עֲצֵי
לְבוֹנָה מֹר וַאֲהָלוֹת עִם כָּל רָאשֵׁי בְשָׂמִים : מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנֹזְלִים מִן לְבָנוֹן :
עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵּימָן הָפִיחִי גַּנִּי יִזְלוּ בְשָׂמָיו יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו :

הבונה כמה יבנה ויהא חייב הבונה כל שהוא והמסיח
וחסכ' בפטיש ובמעצד הקודח כל שהוא חייב זה
הכלל כל העושה מלאכה ומלאכתו מתקיימת בשבת חייב רבן שמעון
בן גמליאל אומר את המכה בקורנס על הסדן בשעת מלאכה חייב מפני
שחוא כמתקן מלאכה : ב החורש כל שהוא המנכש והמכרסם
והעודר כל חייב המלקט עצים אם לתקן כל שהן אם להסיק כרי לבש ל

ביצה קלח המלקט עשבים אם לתקן כל שהוא אם לבהמה כמלא פי
הגדי : ג הכותב באותיות בין בימינו בין בשמאלו בין משם אחר
כין משתי שמות בין משתי משמעיות בכל לשון חיי אמר רבי יוסי לא
חייבו שתי אותיות אלא משום שרושם שכך היו כותבין על קרשי המשכן
לירע איזו כן וזו אחר' שצינו שם קטן שם גדול שם ה שמעון ושמואל
גח מנחור רן מרניאל גר מנדיאל : ד הכותב שתי אותיות בהעלם

אחר חייב כתב בדיו בסם בסיקרא ב קומוס ובקנקנתום ובכל דבר שהוא רושם על שני כותלי זויות ועל שני לוחי פנקס והן נהגין זה עכ"ז חייב חכותב על בשרו חייב המסרט על בשרו ר' אליעזר מחייב חשארץ וחכמים פוטרין : ה כתב במשקין בסי פירות באבק דרכים באבק הסופרים ובכל דבר שאינו מתקיים פטור לאחר ידו ברגלו בפיו ובמרפיקו כתב אות א' סמוך לכתב וכתב על גבי כתב נתכוון לכתוב חי"ת וכתב ב'וי'ן אחר כארץ ואחר בקורה כתב על ב' כותלי הבית על שני דפי פנקס ואין נוהגין זה עכ"ז פטור כתב אות אחת נוטריקין רבי יה שיע בן בתירה מחייב וחכמים פוטרין והכותב שניא ותיאר בשתי העלמות אחת שחרה ואחת בין הערביים רבן גמליאל מחייב וחכמים פוטרין :

בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַּלָּה אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים : אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טַל קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה : פָּשַׁטְתִּי אֶת כָּתָנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם : דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן הַחוֹר וּמֵעַי הָמוּ עָלָי :

רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחילה ואחת על האורג חייב וחכמים אומרים בין בתחילה בין בסוף שעורו שני חוטין : ב העושה שתי בתי נירין בנירים בקירום בנפה בכברה ובכל חייב והחופר שתי חפירות והקורע על מנת לחפר שתי חפירות : ג הקורע כחמתו ועל מתו וכל המקלקלין פטורין והמקלקל על מנת לתקן שיעורו כמתקן : ד שיעור המלבן והמנפץ והצובע והשוזה כמלא רחב הסיט כפול והאורג שני חוטין שיעורו כמלא הסיט : ה ר' יהודה אומר הצד צפור למגדל וצבי לבית חייב וחכמים אומרים צפור למגדל וצבי לבית ולחצר ולביורין הבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל הביורין שוין זה הכלל כל המחוסר צידה פטור ושאינה מחוסר צידה חייב : ו צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו חייב נעלו שנים פטורים לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים חייבים ורבי שמעון פטור : ז ישב האחד על הפתח ולא מלאהו ישב השני ומלאהו השני חייב ישב הראשון על הפתח ומלאהו ובא השני וישב בצדו אף על פי שעמד הראשון והלך לו הראשון חייב השני פטור הא למה זה דומה לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו :

קַמְתִּי אֲנִי לְפָתוֹחַ לְדוֹדִי וְיָדַי נָטְפוּ מוֹר וְאֶצְבְּעוֹתַי מוֹר עוֹבֵר עַל כַּפּוֹת הַמַּנְעוּל : פָּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר נַפְשִׁי יָצְאָה בְּדַבְּרוֹ בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי : כִּצְאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסּוֹבְבִים בָּעִיר הִכּוּנִי פְּצָעוּנִי נָשְׂאוּ אֶת רְדִידִי מֵעָלַי שׁוֹמְרֵי הַחוֹמוֹת : הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מַה תַּגִּידוּ לוֹ שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי :

שמונה שרצים האמורים בתורה הצדן והחובל בהן חייב ושאר שקצים ורמשים החובל בהן פטור הצדן לצורך חייב שלא לצורך פטור חיה ועוף שברשותו הצדן פטור והחובל בהם חייב : ב אין עושין חילמי בשבת אכל עושה הוא את מי המלח וטובל בהן פיתו וגותן לתוך החבשיל אמר רבי יוסי והלא הוא חילמי בין מרובה ובין מועט ואלו הן מי סלח המותרין נותן שמן לכתחילה לתוך המים או לתוך המלח : ג אין אוכלין אזובין בשבת לפי שאינו מאכל בריאים אבל אוכל הוא את יועזר ושותה אבוב רועה כל האוכלין אוכל אדם לרפואה וכל המשקים שותה חוץ ממי דקלים וכוס עיקרין מפני שהן לירוקה אבל שותה הוא מי דקלים לצמאו וסך שמן עיקרין שלא לרפואה : ד החושש בשיניו לאיגמע בהן את החומץ אבל משבל הוא כדרכו ואם נתרפא נתרפא החושש בשיניו לא יסוך יין וחומץ אבל סך הוא את השמן ולא שמן ורד : ה בני מלכים סכין שמן ורד על מכותיהן שכן דרכן לסוך בהול רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הם :

מַה דּוֹדֵךְ מִדּוֹד הַיָּפָה בַּנָּשִׁים מַה דּוֹדֵךְ מִדּוֹד שֶׁכָּכָה הִשְׁבַּעְתָּנוּ : דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם דָּגוּל מֵרְבָבָה : רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב : עֵינָיו כְּיוֹנִים עַל אֲפִיקֵי מָיִם רֹחֲצוֹת בֶּחָלָב יוֹשְׁבוֹת עַל מִלֵּאת :

אלו קשרים שחייבין עליהם קשר הנמלין וקשר הספנין וכשם שהוא חייב על קישורן כך הוא חייב על החירן רבי מאיר אומר כל קשר שהוא יכול להחזירו באחד מיודיו אין חייבין עליו : ב יש לך קשרים שאין חייבין עליהן כקשר הגמלים וכקשר הספנין קושר' אשה מפתח חלוקה וחושי סבכה ושל פסיקיא ורצועה פגיל וסנדל ונודח יין ושמן וקדרה של כשר רבי אליעזר בן יעקב אומר קושרין לפני הבהמה בשביל שלא תגא קושרין דלי בפסקיא אבל לא בחבל רבי יהודה מחזיר כלל אמר רבי יהודה כל קשר שאינו של

קיימא אין חייבין עליו: נ מקפלין את הכלים אפילו ארבע וחמשה אצעים ומציעין את הסטות סלילי שבת לשבת אבל לא מ"ש לעוצאי שבת רבי ישמעאל אומר מקפלין את הכלים ומציעין את הסטות שה"ש לשבת אבל לא של יום הכפורים בשבת ר' עקיבא אומר לא של שבת קריבין ביום הכפורים ולא של יום הכפורים קריבין בשבת:

לְחָיָו כַּעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם מִגְדָּלוֹת מֶרְקָחִים שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים נוֹטְפוֹת מוֹר עוֹבֵר: יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ מֵעָיו עֶשֶׁת שֵׁן מְעֻלָּפֶת סַפִּירִים: שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ מְיֻסָּדִים עַל אַדְנֵי פָז מַרְאֵהוּ כַּלְּבָנוֹן בָּחוּר כָּאֲרָזִים: חִכּוֹ מַמְתַקִּים וְכֻלּוֹ מַחֲמַדִּים זֶה דוֹדִי וְזֶה רֵעִי בְּנוֹת יְרוּשָׁלָיִם:

כל כתבי חקודש מצילין אותן מפני הדליקה בין שקורין בהן בין שאין קורין בהן ואת"ל פי שכתובין בכל לשון שעוני גניזה ומפני מה אין קורין בהם מפני ביטול בית המדרש כיצד היה הספר עם הספר ותיק התפילין עם התפילין ואע"פ שיש בתוכו מצות ולהיכן מצילין אותן למיי שאינו מפולש בן בתירא אומר אף לבזעולש: ב מצילין מזון שלש סעודות הראוי לארם לארם הראוי לבהמה לבהמה כיצר נפלה דליקה בלילי שבת מצילין מזון ג' סעודות בשחרית מצילין מזון שתי סעודות במנחה מזון סעודה אחת ר' יוסי אומר לעולם מצילין מזון שלש סעודות: ג מצילין סל מלא כסרות ואת"ל פי שיש בו מאה סעודות ועיטול של רכילה וחבית של יין ואומר לאחרים בואו ואכלו לכם ואם חיו מקחין עושין עמו חשבון לאחר השבת להזכין מצילין אותן לחצר המעורבת בן בתירא אומר אף לא מאינה מעורבת: ד ולשם מוצא כל כלי תשמישו ולוכש כל מה שיכול ללבוש ועושה כל מה שיכול לעשות ר' יוסי אומר אפר שמונה עשר כלים וחוזר ולוכש ומוציא ואומר לאחרים בואו והצילו עמי: ה

אָנָה הָלַךְ דוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים אָנָה פָנָה דוֹדֵךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ: דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקוֹט שׁוֹשַׁנִּים: אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים: יָפָה אַתְּ רַעְיָתִי כְּתִרְצָה נָאוָה כִּירוּשָׁלַם אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת:

(מצלתי כתוב נמס גדולים סלמורים ניום מסבת קודם מתקדשים קידוש רבה פרק ז' משכת שבת כי בו ימלכו לבלתי יכבו בשום מין מלאכה ח"ו אף כי למרו מותו בלילה חוזרים למותו ניום ומחר כך פ"ק למסבת כלים במשנה המתחלת עשר קדושות על נשיאת הקטרה סוף הפרק. ובמשנה הרחבונה מהפרק הסמי מסוס על העמוד על הפרק כי זוה שתקשרו קשר למין תורה ופ"י וירושלים וכ"ה ומצת ויי' כרחמם. וכל המרבה לעשות הטוב ויפר ויפה לעשות לירחיו:) וזו היא

עשר קרושות הן ארץ ישראל מקורשת מכל הארצות ומה היא קרושתה שכביאים ממנה עומר והבכורים ושתי הלחם מה שאין מביאין מן כל הארצות: ז עיירות המוקפות חומה מקורשות ממנו ששלחים מתוכן את המצורעים ומסבבין לתוכה מה עד שירצו יצא אין מחזירין אותו: ח לפנים מן החומה מקורש מה שאוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני הר חבי' מקורש ממנו שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם החיל מקורש ממנו שאין גוים ושם' מתים נכנסים לשם עזרת נשים מקורשת ממנו שאין טבול יום נכנס לשם ואין חייבין עליה חטאת עזרת ישראל מקורשת ממנו שאין מחוסר כפורים נכנס לשם וחייבין עליה חטאת עזרת הכהנים מקורשת ממנה שאין ישראלית נכנסת לשם אלא בשעת צרכיה לסמיכה ולשחיטה ולתנופה: ט בין האולם ולמזבח מקורש ממנה שאין בעלי מומין ופרועי ראש נכנסים לשם ההיכל מקורש ממנו שאין נכנס לשם שלא רחוץ ידים ורגלים בין קרש הקדשים מקורש מהם שאין נכנס לשם אלא כהן גדול ביום הכפורים בשעת העבודה אבר' יוסי בר' רבי בין האולם ולמזבח שוה להיכל שאין בעלי מומין ופרועי ראש ושתויי יין ושלא רחוץ ידים ורגלים נכנסין לשם ופורשין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטורה:

פרק ב'

כלי עץ וכלי עדר וכלי עצם וכלי זכוכי' פשוטים שהורים ומקבליהן שטמאין נשברו שהרו חזר ועשה מהם כלים מקבלין טומאה מכאן ולהבא כלי חרס וכלי נחר שומאתן שוה מיתטמאי ומטמאין באויר ומטמאין מאחוריהן ואינן מטמאין מגביהן ושבירתן היא שהרתן:

ומחר

ולאחר כך יאמר תקינו סעודתא דמהימנותא עלאה סעודתא דמלכא קדישא תקינו סעודתא דמלכא דלא נים סעודתא דעתיקא קדישא וחקל תפוחין וזעיר אנפין לייתין לסעודה נהדה :

א	סַדֵּר לְסְעוּדָתָא ·	בְּצַפְרָא דְשַׁבַּתָא :	ח דוּ הַצְדֵי חַקְלָא ·	בְּדִיבּוּר וּבְקָלָא :
	וְאַזְמִין בָּהּ הַשְׁתָּא ·	עַתִּיקָא קַדִּישָׁא :	וּמְלָלוּ מִלָּה ·	בְּמַתְיְקָא כְּדוּבְשָׁא :
נ	הוֹרְיָה יִשְׁרֵי בָּהּ ·	בְּקַדּוּשְׁתָא רַבָּא :	ק דָּם רְבוֹן עָלְמִין ·	בְּמֵילִין כְּתוֹסִין :
	וּבְחַמְרָא טָבָא ·	דְּבִיהּ תֶּחֱדֵי נַפְשָׁא :	דְּגַלוֹן פִּתְגָמִין ·	וְתֵימְרוּן חַדּוּשָׁא :
ל	שַׁדַּר לָן שׁוּפְרֵיהּ ·	וְנֶחֱזֵי בִּיקָרֵיהּ :	ל עַטַר פְּתוֹרָא ·	בָּרָא יְקָדָא :
	וְיֶחֱזֵי לָן סַתְרֵיהּ ·	דְּאִתְאֲמַר בִּלְחִישָׁא :	עֲמִיקָא וּטְמִירָא ·	וְלָאו מִלְּרָא אוֹשָׁא :
י	גַּלֵּהּ לָן טַעֲמֵיהּ ·	דְּבִתְרֵיסַר נַהֲמֵי :	ו אִילֵין מִלַּיָא ·	יְדוֹן לְרַקִּיעָא :
	דְּאִינּוּן אָת בְּשְׁמֵי ·	כְּפִילָא וּקְלִישָׁא :	וְתַמָּן מַאן שַׁרְיָא ·	הָלָא דְּהוּא שְׁכִינָא :
צ	רוּרָא דְּלְעֵילָא ·	דְּבֵי חַיֵּי כְּלָא :	ך בּוּ יְתִיר יַסְגֵּי ·	לְעֵילָא מִן דְּרָגִיהּ :
	דְּיִתְרַבֵּי חֵילָא ·	וְתַסִּיק עַד רֵישָׁא :	וְיִסַּב בַּת זוּגֵיהּ ·	דְּדַהֲוַת פְּרִישָׁא :

מזמור לדוד יי' רועי לא אחסר : בנאות דשא ירביצני : על מי מנוחות ינהלני : נפשי ישובב ינחני במעגלי צדק למען שמו : גם כי אלך בגיא צלמות לא אירע רע כי אתה עמדי שבטך ומשענתך המה ינחמוני : תערוך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה : אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית יי' לאורך ימים : אם תשיב משבת רגלין עשות חפצך ביום קדשי וקראת לשבת עונג לקדוש יי' מכובד וכברתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר : אז תתענג על יי' והרכבתיך על בטחי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר : ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם ביני וביו בני ישראל אות היא לעולם כי ששת ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש : על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו : סברי מרנן ורבותי ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן :

ומותר כלי רביעית ויתן לכל המסובין ויטול ידיו ויקדש מינגדם יברך על כ"י וקודם מינגדם יברך על סתי ככרות יאמר נס כן למינגד על לפתן ככתוב נעגל ולאחר כך יבצע על סתי ככרות ויברך ברכת המוציא (ולאחר גמר הסעודה יטול ידיו למים מקרוכים וכשבא ליטול ידיו לאחר הסעודה יאמר זה :)

ך	דֵּי אַסְחֵי אֲנָא ·	לְגַבֵּי חַד מָנָא :	א זַמִּין בְּתִלְתָא ·	בְּכַפָּא דִּבְרָכְתָא :
	לְסִטְרָא הוֹרִינָא ·	דְּלֵית בֵּיהּ מַמָּשָׁא :	לְעֵילַת עִילְתָא ·	עַתִּיקָא כַּוְדִּיקָא :

ויברך לאחר כך ברכת המזון · (ולאחר המנחה לסעודה שלישית לזעיר אנפין יאמר פיוסף פרקיה שלו :)

כל הכלים ניטלין בשבת ודלתותיהם עמהן ע"פ שנתפרקו בשבת שאינן דומין לדלתות הבית לפי שאינן מן המוכן : כ נוטל ארס קורנס לפצע בו את האגוזים וקורדום לחתוך בו את הדבילו' סגירה לגור בה את הגבינה סגריפה לגרוף בה את הגרוגרו' את הרחת ואת המזלג לתת עליו לקטן את הכוש ואת הסרטר לחתוב בו : מחט של יר ליטול בו את הקוץ ושל סקאים לפתוח בו את הדלת : ג קנה של זתים אפילו קשר בראשו מקבל טומאה ואם לאו אין מקבל טומאה בין כך ובין כך ניטל בשבת : ד ר' יוסי אומר כל הכלים ניטלין הוץ מן הסיר הגדול ויחד של מחיישה כל הכלים ניטלין לצורך ושלא לצורך רבי נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך : ה כל הכלים הניטלין בשבת שבריהן ניטלין עצמן וכלבד שיהו עושין מעין מלאכה שברי עריבה לכסות בהן את פי החבית שברי זכוכית לכסות בהן את פי הקדר ר' יהודה אומר ובלבד שיהו עושים מעין מלאכתן שברי עריבה לצור בלה בן פקעה ושל זכוכית לצור להוכן שמן : ו האבן שבקדירה אם נתלאים בה נותנה נופלות ממלאין בה ואם לאו אין ממלאין בה זמורת שבקדירה בשפיחה מטלאין בה בשבת : ז קנה החלון ר' אליעזר אומר בזמן שהוא קשור וחלוי פוקקין בו ואם לאו אין פוקקין בו והכסים אוקרים בין כך ובין כך פוקקין בו : ח כל כסוי הכלים ש"ש להם בערב אחיזה ניטלים בשבת אמר ר' יוסי בר' א בכסוי קרקעות אין בכסוי הכלים בין כך ובין כך ניטלים בשבת :

הָבִי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי שֶׁהֵם הִרְהִבָנִי שַׂעְרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מִן הַגִּלְעָד׃ שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכְלָה אֵין בָּהֶם׃ כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃ שִׁשִּׁים הַמָּה מְלָכוֹת וּשְׁמוֹנִים פִּילַגְשִׁים וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר

פִּסְקָנִין אפילו ד׳ וחמש קופות של חבן ושל חבואה מפני האורחים ומפני בטול בית הסדרש אבל לא ארז

האומר׃ מפנין תרומה טהורה ודמאי ומעשר ראשון שנטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו והחורגום היבש מפני שהוא מאכל לעניים ׃ אבל לא את השבל ולא מעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו ולא ארז מעשר שני והקדש שלא נפדו ולא את חלוף ׃ לא את הדרדל רבן שמעון בן גמליאל מטהר בלוף מפני שהוא מאכל עורבין ׃ כ חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים אם התקינן למאכ׳ בהמ׳ מטלטלין אותם ואם לאו אין מטלטלין אותם ׃ כופין הש״ל לפני האפרוחים כדי שיקלו וירדו ׃ תרנגולת שברחה דוחין אותה עד שתכנס ׃ מדדין עגלין וסייחין בר״ה אשה מדדה את בנה א״ר יהודה אימתי בזמן שהוא נוטל אחת ומניח אחת אבל אם היה נורר אסור ׃ ג אין פוללין את הבהמה ביום טוב אבל מסדרין ומילדין את האש כשבת וקורין לה חכמה ממקום למקום ומהללין עליה את השבת וקושרין את השיביר ר׳ יוסי אומר אף חותכין וכל צורכי סילה עושין בשבת ׃

אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ בָּרָה הִיא לְיוֹלַדְתָּהּ רָאוּהָ בָנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִלַגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ׃ מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת׃ אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנַּחַל לִרְאוֹת הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים׃ לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת עַמִּי נָדִיב׃

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מע״ש מביאו בשבת מגל׳ ובסכנה מכשהו ע״מ ערי׳ ועור אר״א כורתים עצים לעישות פחמין ולעשות כלי ברזל כלל אמר ר׳ עקיבה כל מלאכה שאפשר לעשותה מע״ש אינה דוחה את השבת ושאי אפש׳ לעשותה מע״ש דוחה את השבת ׃ כ קושרין כל צורכי מילה בשבת מוהלין ופורעין ומוצצין ונותנים עליה אספלני וכמון ׃ אם לא שחק מע״ש לועס בשיניו ונותן ׃ אם לא שרף יין ושכן מע״ש ינחן זה בעצמו וזה בעצמו ׃ ואין עושין לה חלוק לכתחילה אבל כורך עליה סמרטוט ׃ אם לא התקין מע״ש כורך על אצבעו ומביא ואפילו מחצר אחרת ׃

ג מרחיצין את התקון בין לפני המילה ובין לאחר המילה ומזלפין עליו כיד אבל לא בכלי ר׳ אליעזר בן עזריה אומר פרחיצין את התקן ביום השלישי שחל להיות בשבת ׃ שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ׃ ספק ואנדרוגינוס אין מחללין עליו את השבת ור׳ יהודה מתיר באנדרוגינוס ׃ ד מי שהיו לו שני תינוקות אחד למול אחר השבת ואחד למול בשבת ושכח ומל את של אחר השבת בשבת חייב אחר למול בע״ש וא׳ למול בשבת ושכח ומל את של ע״ש בשבת ר׳ אליעזר מחייב חטאת ור׳ יהושע פוטר ׃ ה קטן נימול לשמונה לתשעה ולעשרה ולאחד עשר ולשנים עשר לא פחות ולא יותר ׃ הא כיצד כרכו לשמונה ׃ נולד לבין השמשות נימול לתשעה בין השמשות של ערב שבת נימול לעשרה יום טוב לאחר השבת נימול לאחד עשר שני ימים טובים של ר״ה נימול לשנים עשר ׃ קטן רחולה אין מוחלין אותו ער שיבריא ׃ ו אלו הן ציצין המעכבין את המילה כשר החופה את רוב העשרה ואינו אוכל בתרומה אם היה בעל כשר מהקנו ספני מראית העין ׃ פל ולא ערע את המילה באלו לא פל ׃

שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה בָּךְ מַה תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית כִּמְחוֹלַת הַמַּחֲנָיִם׃ מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן׃ שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאֹמֵי צְבִיָּה׃

רבי אליעזר אומר חולין את השחטה׳ בי״ט ונותני׳ לחלוייה בשבת וחכמים אומרים אין תורין את השחטה בי״ט ואין נותנין לחלוייה בשבת אבל נותנין לחלוייה בי״ט ׃ ב נותנין מים ע״ג שמרים בשביל שיצלו ומסננין את היין בקורדין ובכפיפה מצרית ונותנין ביצה במסננת של תרדל ועושים אנומלים בשבת׳ יהודה אומר בשבת בכום בי״ט בלוגין ובמועד בחבית ׃ ר׳ צדוק אומר הכל לפי האורחין ׃ ג אין שורין את החילתת בפושרין אבל נותנין לתוך החמין ואין שורין את הגרשינין ולא שפין אותן אבל נותן להתוך הכברה או להתוך חכלכלה אין כוברין את התבן בכברה ולא יהנגו על גבי מקום גבוה בשביל שיריד המוץ אבל נוטל הוא בכברה ונותן לתוך האבוס ׃ ד נורמין מלפני השבת ומסלקין לצדדין מפני הרעי דברי ר׳ יוסה וחכמים אוסרין ׃ נושלין מלפני בהמה זו וגותנין לפני בהמה זו בשבת ׃ ה הקש שעל גבי המטה לא יגענו בידו אלא מנענעו בגופו ואם היה מאכל בהמה או שהיה עליו כר או סדין מנענעו בידו מכבש של בעלי בתים מתירין אבל לא כובשין ׃ ושל כובסין לא יגע בו ר׳ יהודה אומר אף היה עומד בערב שבת מתיר את כולו ושומטו

צַוָּארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל שַׁעַר בַּת רַבִּים אַפֵּךְ כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן צוֹפֶה
פְּנֵי דַמֶּשֶׂק: רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כְּאַרְגָּמָן מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים: מַה יָּפִית וּמַה
נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בַּתַּעֲנוּגִים: זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ לָאֲשְׁכּוֹלוֹת:

נוטל

אדם את בנו והאבן בידו וכלכלה והאבן בחוכה ומטלטלין הרומה שמאה עם הטהורה ועם החולין ר' יהודה אומר אף מעלין את המדומע באחר ומאה נ כ האבן שעל פי החביות משה על צידה והיא נופלת היתה בין החביות מגביה ומטה על צידה והיא נופלת: מעות שעל הכר נוער את הכר והן נופלות היתה עליו לשלשת מקנת בסטרטוט היתה של עור נותנין עליה מים עד שתכלה: נ בה"א מגביהין מן השלחן עצמות וקליפין וב'ש אוסר נוטל את השבלה כולה ומנער' מעבירין מלפני השלחן פרורין פחות מכזית ושער של אפונין ושער של עדשים מפנין שהן מאכל בהמה ספוג אם יש לו עור בית אחיזה מקנחין בו ואם לאו אין מקנחין בו וחכמים אומרים בין כך בין כך נוטל בשבת ואינו מקבל טומאה:

אֲמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר אֹחֲזָה בְסַנְסִנָּיו וְיִהְיוּ נָא שָׁדַיִךְ כְּאַשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים:
וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים: אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ:
לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים:

חבית

שנשברה מצילין הימנה מזון ג' סעודות ואומר לאחרי כאו והצילו לכם ובלבד שלא יספוג: אין סותמין את הסירות להוציא מהן משקה ואם יצאו מעצמן אפורין ר' יהודה אומר אם לאוכלים היוצא מהן מותר ואם למשקין היוצא מהן אסור חלות דבש שריסקן מערב שבת ויצאו מעצמן אסורים ור' אליעזר מתיר:

כ כל שבא בחמין מערב שבת שורין אותו בחמין בשבת וכל שלא בא בחמין מע"ש מריחין אותו בחמין בשבת חוץ מן רסליח הישן ודגים סלוחים קטנים וקוליים האיספנין שהדחתן היא טמר סלאכתן:

ג שובר אדם את החבית לאכול הימנה גרוגרות ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי ואין נוקבין פנוסה של חבית דברי ר' יהודה וחכמים מתירין ולא יקבנה מצרה ואם היתה נקובה לא יתן עליה שעוה מפני שהוא מטרח אמר ר' יהודה מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר חוששני לו מחטאת: ד נותנין התבשיל לתוך הבור בשביל שיהא שמור ואת המים היפים בריעים בשביל שיצננו ואת הצונן בחמה בשביל שיחמו מי שנשרו כליו בדרך במים מהלך בהן ואינו חושש הניע לחצר החיצונה שופחין בחמה אבל לא כנגר הפם: ה הרוחץ במי מערה ובמי טבריה ונסתפג אפילו בשער אלונטיות לא יביאם בידו אבל עשרה בני אדם מסתפגין באלונטית אחת פניהם וידיהם ורגליהם ומביאין אותה בידן: ו סבין ומספשין בבגדי מעי' אבל לא מתעטלן ולא מתגרדין אין יורדין לקורדמא ואין עושין אפיקטוזין ואין מעצבין את הקטן ואין מחזירין את השבר מי שנפרקו ידיו ורגליו לא ישרפם בצתן אבל רוחץ הוא כדרכו ואם נהרפא נהרפא

נְשַׁבְּעָתִי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַ‍ִם אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ:
קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת: דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים
הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים: עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ
רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ: כִּי הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ: נִצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר
הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ: הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ קוּמִי לָךְ
רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ: יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִנִי
אֶת קוֹלֵךְ כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאַיִךְ נָאוֶה: אֶחֱזוּ לָנוּ שׁוּעָלִים שֻׁעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמִים
וְכַרְמֵינוּ סְמָדַר: דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים: עַד שֶׁיָּפִיחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה
לְךָ דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי בָתֶר:

שואל

אדם מחבירו כרי יין וכרי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלויני וכן האשה מחבירתה כברות ואם אינו מאמינו מניח מלויתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר השבת וכן ע"פ בירושלים שחל להיות בשבת מניח מלויתו אצלו ונוטל את פסחו ועוש' עמו חשבון לאחר יום טוב: ב פונה אדם את אוחריו ואת מרפרוחיו מפיו אבל לא מן הכתף ופנים עם בניו ועם בני בירתו על השלחן ובלבד שלא יהבוין לעשות סנה גדולה כנגד קטנה משום קוביא ומטילין חלשים על הקדשים ביום טוב אבל לא על המנות:

ג לא ישכור אדם פועלים בשבת ולא יאמר אדם לחבירו לשכור לו פועלים אין מחשיבין על התחום לשכור פועלים ולהביא פירות אבל מחשיך הוא לשמור ומביא פירות בידו כלל אמר אבא שאול כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו: ד מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון וחפירין נכרי שהבי' חלילין בשבת לא יספוד בהן ישראל אלא אם כן באו ממקום קרוב עשו לו ארון וחפרו לו קבר יקבר בו ישראל ואם בשביל ישראל לא יקבר בו עולמית: ה עושין כל צרכי המת סכין ומדיחין אותו ומקרין נקביו ובלבד שלא יזיזו בו אבר שומטין את הכר מתחתיו ומטילין אותו על החול בשביל שימחין קושרין את הלחי לא יעלה אלא שלא יוסיף וכן קורה שנשברה פוסקין אותו בפסכל או בארופות המטה לא ישתעלה אלא שלא הוסיף אין מעמידין את המת בשבת ולא בחול עם יציאת הנפש והמעמין עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים:

שְׁאֵלוּ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי : הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם מַה תָּעִירוּ וּמַה
תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ : מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל דּוֹדָהּ תַּחַת
הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ שָׁמָּה חִבְּלָתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה חִבְּלָה יְלָדַתְךָ : שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ כַּחוֹתָם
עַל זְרוֹעֶךָ כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶתְיָהּ :

מי שהחשיך בדרך נותן כיסו לנכרי ואם אין עמו נכרי מניחו על החמור הגיע לחצר החיצונה נושל את הכלי׳ הגיטלין בשבת ושאינן גיטלין בשבת פתיר החבלים ופורקים נופלים מאליהם : ב פתירין פקיעי [עיין לפני בהמה] ופשפשין את הכיסין אבל לא את הזיזין אין פורקין לא את השח ולא את החרובין לפני בהמה ג קדקה ובין נסר רבי יהודה פתיר בחרוכין לקדקה : ג אין אוכסין את הגמל ולא דורסין אבל מלעישין ואין מעמיס את העגלים אבל מלעישין ומה לקטין לתרנגולין ונותנים מים למורסן אבל לא גובלים . ואין נותנים מים לפני דבורים ולפני יונים שבשובך אבל נותנין לפני אווזין ותרנגולין לפני יוני הרדיסות : ד פותחין את הדלועין לפני הבהמה ואת הנבילה לפני הכלבים ר׳ יהודה אומר אם לא היתה נבלה מערב שבת אסור לפי שאינה מן המוכן פסיריין נדרים בשבת ונשאלין לנדרים שהם לצורך השבת ופוקקין את המאור ומודרין את המטליח ומודרין את המקוה ומעשה בימי אביו של רבי צדוק ובימי אבא שאול בן בטנית שפקקו את המאור בטפיח וקשרו את המקוד׳ בגמי לירק אם יש בניגוח פותח טפח אם לאו ומדבריהם למדנו שפוקקין ומודרין וקושרין בשבת :

מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה וְנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ
בְּאַהֲבָה בוּז יָבוּזוּ לוֹ : אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ מַה נַּעֲשֶׂה לַאֲחוֹתֵנוּ בְּיוֹם שֶׁיְּדֻבַּר
בָּהּ : אִם חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף וְאִם דֶּלֶת הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ אָרֶז : אֲנִי חוֹמָה
וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת אָז הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצְאַת שָׁלוֹם : כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל הָמוֹן נָתַן אֶת
הַכֶּרֶם לַנּוֹטְרִים אִישׁ יָבִיא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כָּסֶף : כַּרְמִי שֶׁלִּי לְפָנָי הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה וּמָאתַיִם
לַנּוֹטְרִים אֶת פִּרְיוֹ : הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי : בְּרַח דּוֹדִי וּדְמֵה לְךָ
לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי בְשָׂמִים :

ואחר כך לוקח הכוס בידו ואע״פ שלא יהיה לו מה שיברך לקדש על היין בשעה שאחר שכבר קידש על היין בשעה שאחר שכבר קידש על היין בשעת הדחק ודי לנו בזה לכל היום כי פעם ביום ופעם בלילה יספיק לכל לפי חכמי האמת יודעי חן צריך גם כן לקדש בשעה שאחר שכבר קידש על היין כי יין עולה שכיר׳ ופעם שבעל עולה ע״ח כמיין גוג ומגוג פעולה ס״ד ופעם ז׳ לותיות הלי ע״ח לגזורות פעם היין שכור מפשרת דליכא קדיש יתפסך לרחמי׳ ויגיל קותנו ממלחמו׳ גוג ומגוג פשוט כנגד פעולה שלושת שלושת לזעור שבזמן מכחד מתו שלשה נלילים יסודי עולם ״מסד״ לוד ״יוסף כחכוחר כם״ם

בְּנֵי הֵיכָלָא : דְּכַסִּיפִין : לְמֶחֱזֵי זִיו : זְעֵיר
אַנְפִין : יְהוֹן הָכָא : בְּהַאי תַּבָּא : דְּבֵיהּ
מַלְכָּא בְּגִילוּפִין : צְבוֹ לַחְדָא : בְּהַאי וַעְדָא :
בְּנוֹ עִירִין וְכָל גַּדְפִין : חֲדוּ הַשְׁתָּא : בְּהַאי
שַׁעְתָּא : דְּבֵיהּ רַעֲוָה וְלֵית זְעִפִין : קְרִיבוּ לִי :
חֲזוּ חֵילִי : דְּלֵית דִּינִין דְּתַקִּיפִין : לְבַר נְטָלִין :

וְלָא עַאלִין : חֲנִי כַּלְבִין : דְּחָצִיפִין וְהָא אַזְמִין :
עַתִּיק יוֹמִין : לְמִנְחָה עָדֵי : יְהֵן חַלְפִין : רְעוּ
דִּילֵיהּ : דְּגָלֵי לֵיהּ : לְבִטְלָה בְּכָל קַלִּיפִין :
יְשׁוּי לוֹן : בְּנוֹקְבֵיהוֹן : וְיִטְמְרוּן בְּנוּ
כְּפִין : אֲרֵי הַשְׁתָּא : בְּמִנְחָתָא : בְּחֶדְוָתָא
דְּזֵעִיר אַנְפִין :

ויאמר

ראמר מזמור לדוד ה' רועי כו' ואחר כך יאמר ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאהו בשדה תקוכי ה'
כתן לכם השבת על כן הוא נותן לכם ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו על כן ראו כי ה' נתן לכם השביעי
וישבתו העם ביום השביעי על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו · סבדי מרנן ורבנן ורבותי · ברוך תהא ה' אלהינו מלך
העולם בורא פרי הגפן · ויהי ערב ויהי בקר יום הששי · ויכולו השמים והארץ וכל צבאם · וישבת ביום השביעי
מכל מלאכתו אשר עשה · ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו · ידי משבת
בראשית כו' ואחר השעורה יאמר תפלתו שעותא דלא משתעי קדישת דשבת :

ואחר תקבל צלותי' כהלכתא דאמרת לבא בעי :
וחוט המשולש לא יהיה מהר' תותח וסודם מבוקר
בספר הזוהר פרשת ויקרו עמוד קכ"ח ובפרשת לאמר עמוד קכ"ב
ובפרשת נשא עמוד תקכ"ב שבכרם גדול למי שמקיים שלש
סעודות ולהיפך דאמרינן לעיזבן למי שמניחו מקיים שלש סעודות
שם אבטר לו ואם עדיין בשחר זמן היום יזהר לנטילתו כל
אחד ואחד כפי השגתו על סיגיע זמן לילה ל"ב לף כי לף אין
קובעין מדרש מאכיר ואילך כמובאר בשם הזוהר פרשת
תרומה עמוד שע"ח מ"מ כל אחד ואחד לפרו פרשת בילו וכמוך
לפקיעת החג יאמר כל אחד ואחד לילה ל"ב ויקרא תמניא לפי
מרגלה לסופה וט"ו שיר המעלות ולשלמה לשלים · מזמור
לאסף משכיל לאסף לדוד ה' לורי ושפטי לדוד ה' תקחה במדברי
לדוד לודך בכל לבי מזמור ה' תקדתיך למכנה מזמור לדוד חלצני
ה' מאדם רע · למנצח מזמור לדוד קול קויתי ה' · מזמור
לדוד ה' שמע תפלתי האזינה · לשדי משכיל לא לא · לדוד
ברוך ה' צורי למלחמה באצבעותי מזמור שיר לשלמה יחכנו ויש בתלו
המזמורי' תושלת גדול לנוף ולכפם ובפרט בתמניא לפי שבל
אחד ואחד מהם יש בם ח' פסוקים וכל אחד ואחד יש לו סגולה
בפני עצמה לחועיל דבר מיוחד ועוד כשהשבת יוצאין מקום
למקטרגי' לנתת מקום אשר נחנו שם בנוקבא דתהומא רבא
וכל אחד ואחד יזכו לעשות מלאכתו אשר הוקבל עליו ולזה
מתחננים במזמורים אלו לפל יתברך שיצילנו מידם על כן ש"ל יהא
מוגן ומוצנים על הלילה כל מה שאמר כמו שמבואר בספר

אמר בקטן דוד בן ישי הרר ליב ז"ל היו' סה ק"ק לאמשטרדם בביתי בק"ק ווירמש · מלאתי בשם הגאון מוהר"ר חלים
בעל קבלה נוסח זה : טוב לומר זה אחר הכלה :

במה יזכה נער את ארחו לשמור כדברך · בכל לבי דרשתיך אל תשגיני ממצותיך · בלבי צפנתי אמרתיך למען לא
אחטא לך · ברוך אתה ה' למדני חוקיך · בשפתי ספרתי כל משפטי פיך · בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון ·
בפקודיך אשיחה ואביטה ארחותיך · בחוקותיך אשתעשע לא אשכח דבריך :

אנא משבעה עליך מור"ם סר של שכחה אשיר לפניך מחני ותפיל יתיה על טוחן רחמיך בשם שמיה קדישא
אַרְמָם אַרְמִיטָם אַרְמִיטָם · אַנְכִיאֵל אַנְסַסִיאֵל וְשַׁתְרִיאֵל

וזה מצא חן בעיני ה' ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו ואומר שיר המעלות אשא עיני אל ההרים ואומר על מעתה ועד עולם
פרשת ברח חלמים את השמים ואת הארץ · ה' נצלות עתנו משגב לנו אלהי יעקב סלה :

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲדוֹן כָּל הָעוֹלָמִים אָב הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת בְּסִימָן טוֹב וּבְמַזָּל טוֹב הָחֵל עָלֵינוּ אֶת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם חֲשׁוּבִים מִכָּל חֵטְא וּפֶשַׁע · וּמְנוּקִים מִכָּל עָוֹן וְאַשְׁמָה וְרֶשַׁע · וּמְרוּבָּקִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְתִנֵּנוּ דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל מֵאִתְּךָ וְתַשְׁמִיעֵנוּ בָּהֶם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה וְלֹא תַעֲלֶה קְרִיאָתֵנוּ עַל לֵב אָדָם וְלֹא קִנְאַת אָדָם תַּעֲלֶה עַל לִבֵּנוּ מַלְבֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ אָב הָרַחֲמָן שִׂים בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יָדֵינוּ וְכָל הַיּוֹצְאִין עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל עֵצָה טוֹבָה וּמַחֲשָׁבָה טוֹבָה אֲמֹצוּ וּבָרְכוּ גָּדְלוּ וְקַיְּמוּ קַיֵּם עָצְתּוֹ כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר יִתֵּן לְךָ כִּלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא וְנֶאֱמַר וְתָנוּר אוֹמֵר וְיָקֵם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נֶגַהּ אוֹר וְכָל הַיּוֹצְאִין עָלֵינוּ וְעַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עֵצָה שְׁאִינָה טוֹבָה וּמַחֲשָׁבָה שְׁאִינָה טוֹבָה תּוֹפֵר עֲצָתוֹ כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים וְנֶאֱמַר עֲצוּ עֵצָה וְתֻפָר דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֵל וּפְתַח לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אָב הָרַחֲמִים אֲדוֹן הַסְּלִיחוֹת בָּזֶה הַשָּׁבוּעַ וּבְכָל שָׁבוּעַ שַׁעֲרֵי אוֹרָה שַׁעֲרֵי אוֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים שַׁעֲרֵי אֲרִיכַת אַפַּיִם שַׁעֲרֵי בְּרָכָה שַׁעֲרֵי בִּינָה שַׁעֲרֵי גִילָה שַׁעֲרֵי גְּדוּלָה שַׁעֲרֵי גְּאוּלָה שַׁעֲרֵי גְּבוּרָה שַׁעֲרֵי דִיצָה שַׁעֲרֵי דֵעָה שַׁעֲרֵי הוֹד שַׁעֲרֵי הֲדָר שַׁעֲרֵי הַצְלָחָה שַׁעֲרֵי הַרְוָחָה שַׁעֲרֵי זְעִירוּת שַׁעֲרֵי זְמִירָה שַׁעֲרֵי זְכִיּוֹת שַׁעֲרֵי זִיו שַׁעֲרֵי זוֹהַר תּוֹרָה שַׁעֲרֵי זוֹהַר חָכְמָה שַׁעֲרֵי זוֹהַר בִּינָה שַׁעֲרֵי זוֹהַר דַּעַת שַׁעֲרֵי חֶדְוָה שַׁעֲרֵי חֶמְלָה שַׁעֲרֵי חֵן וָחֶסֶד שַׁעֲרֵי חַיִּים טוֹבִים שַׁעֲרֵי חָכְמָה שַׁעֲרֵי טוֹבָה שַׁעֲרֵי טוֹהַר שַׁעֲרֵי יְשׁוּעָה שַׁעֲרֵי יוֹשֶׁר שַׁעֲרֵי כַּפָּרָה שַׁעֲרֵי כְּלָלָה שַׁעֲרֵי כָּבוֹד שַׁעֲרֵי לִימוּד שַׁעֲרֵי מָזוֹן שַׁעֲרֵי מְנוּחוֹת שַׁעֲרֵי מְחִילוֹת שַׁעֲרֵי מַדָּע שַׁעֲרֵי נֶחָמָה שַׁעֲרֵי נְקִיּוֹת שַׁעֲרֵי סְלִיחָה שַׁעֲרֵי סִיעְתָּא דִשְׁמַיָּא שַׁעֲרֵי עִזָּרָה שַׁעֲרֵי פְּרוּת שַׁעֲרֵי פַּרְנָסָה טוֹבָה שַׁעֲרֵי צְדָקָה שַׁעֲרֵי צְהָלָה שַׁעֲרֵי קְדוּשָׁה שַׁעֲרֵי קוֹמְמִיוּת שַׁעֲרֵי רַחֲמִים שַׁעֲרֵי רָצוֹן שַׁעֲרֵי רְפוּאָה שְׁלֵמָה שַׁעֲרֵי שָׁלוֹם שַׁעֲרֵי שִׂמְחָה שַׁעֲרֵי שְׁמוּעוֹת טוֹבוֹת שַׁעֲרֵי שַׁלְוָה שַׁעֲרֵי תּוֹרָה שַׁעֲרֵי תְּפִלָּה שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה שַׁעֲרֵי תְּשׁוּעָה כְּרִבְתִּיב וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְיָ מָעוֹזָם בְּעֵת צָרָה וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בּוֹ : וְנֶאֱמַר חָשַׁף יְיָ אֶת זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָּל הַגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ : וְנֶאֱמַר קוֹל צוֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּיו יְרַנֵּנוּ · כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן : וְנֶאֱמַר יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב מַה נָּאווּ עַל הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אוֹמֵר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהַיִךְ : רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַיִם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן · אָמֵן :

(ויש מהגיס תכף לקדושת כל המרשה על לותה השבועים ואחרי לכם כי בזה הם מחזיקי שפיע משבת הבאה עליו וסודו כחום לזיודעי ין) ואחר כך יסדר שלחנו לכבוד שבת מלכתא אף על פי שאינו צריך לגלות לכ' כי כמו גדול לכ' כי כמו שמכבדים אותה בכניסתה כן יכבדו אותה ביציאתה ויש בזה קיבור כמדרש עם הכניסה כ' ימי השבוע חון משנם כשטוש שאנר לאחד ים בשלש ושכוי שמו ואינו נכנס בלכילתו אלא בשוכלי שבת :

אמר דוד הוא הקטן נתפשט מנהג ישראל להיות עוסקים בתורה בליל שבועות ואומרים ספר לוי רגע אחד כדי להמשיך לותו ככתר שעליון לו"ק • וכל מי שמכוין לזאת הכוונה ואומרו יהיו כל בליל' רוח נישול מכרת כל לותו שכה שכן לתוון כל"ת רוח כר"ת ומובטח לו שיעלים שכתו ולא יבא לו שום נזק והוא"ת חייב לתדם רוח בלילה ההוא ומלאכי השרת מכתירים לנשמתו נשלשה כתרים כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות לשרי לו נעה"י ולשרי לו עי"כ • ע"כ לתנא לפניך התיקונים המתוקנים ומקובלים מפי השמועה ומפי עד נאמן ויפר השלמי כרת ברית"ו ולשה"ק ולוקח מעץ החיים בספר הכוון ללמוד ליל שבועות וליל הושענה רבא כמנהג ישראל יוסב לתדמת קודם :

נהנה קודם שהך צריך לתת לדעת כדי לכוין כראוי • שהמוחין שהיו לו"ק ליל פסח מעתה יבדו לנפ"י שלו והמוחין שהיו בו בד' שבועות הראשונות שהם שבוע ס"ב ג"ד שהם מוחין תדשים עתה יבדו בחג"ת שלו ובהמשך הזמן שלו מוחין תדשים שנמשיך ירדו מתד"ל לתג"ת שלו • ונכנסו בת"ב שלו מוחין תדשים שלישים יותר תסודים • נמלא עתה שבליל שבועות נשלם ז"ק בסוד י"ס • כל לתת כלולה מעשרה • וכנגד יש לו מוחין בנה"י ומוחין בתג"ת • ומוחין בתד"ל • ולזו נקרא זעיר לים תם גבר שלי' כי כגבר נשלם סוד הדם בתוכיותו שהם י"ס ד"ס בגי' ת"ס גבר שלים שהוא שלם בכל פרוף שלו וגם הנוקבא שלו היא מתקנת בכל לורך פרצופו מתם סוד דשוא וסביבים נגדלים בכל לורך ולומת לו"ק עילאין • לתוכם כל הגדלות בכל לינה שלה מה"ב ולשלשה לך ככתר של כל ל' עדיין לא קבלו • ולתר שכולם ככתר ז"ק הוא מל"ק בעצמו • ולכן עתה בליל השבועות צריך הוא לעלות עד הס"ג לתי כדי לקבל הכתר שלו • ושם הוא סיום הזעיר • כי לו הוא לוקח כל מדות ג"ק לגמרי ונעשה כמוהו מתם • ונקרא זקן כי כמו שדיקנא ד"ק הוא תזורה לנה' כעת"קי כן הז"ק בעת שמתלבש בתוך הכלי דתריך נעשה גם כן זקנו לבן כל"ק וזה סוד משקו"ל שביס סוף נדמה לך"ה להם כבתור וזקנו שחור כחים מלחמה למלריס לך בתתן תור' נדמה להם כזקן לוקח לביס וזקנו לבן • והנה בכתר הזה מתגיל לתכה' בתחילת הלילה ולינו נגמר ליכתם עד לשמורת הבוקר ולתר כך ביום בתפלת שחרית ומוסף לו מתחבר הוא עם הנוקבא שלו בכוונה בסוד תביעורים דשלר שבועות ויהיו טובים • ולכן גם כן לתנהגו בני מטרוניתא לסורים בחיבור בליל שבועות • כי גם למעלה לתים תיבור בלילה הזה :

סדר קריאת אנ"ך

חנה מה שרגילו לקרות בליל שבועות כדי להמשיך הכתר של ו"ן הוא שתקרא שלשה כסוקים ראשונים של כל פרשה ופרשה • ושלשה כסוקים לתרונים של כל פרשה ופרשה ואם נזדמן לך פרשה פתוחה או סתומה מתרבע או תמשה כסוקים עד י' כסוקים ולא יותר בין מתחלת הפרשה בין סוף הפרשה נריך לקרותם • וזהו סדר הלמיתי • נרשית יקרא מבראשית עד אשר ברא ללקים לעשות • וסוף הספר ברשית יכוין ויהיו יוסף (יפ) בפרשת יתרו יקרא מבתוב הגלית על סוף הפרשה • ובפרשת משפטים יקרא מואל משה לתר עלם לל"ב • עד ויהי משה כתוב לך את הדברים הללה וגו' על בדאו לדבר תתו שתות בסוף הספר יכוין כי ענן (ען) ויקרא בסוף הספר יכוין הלה התמות (הת) במדבר בסוף הספר יכוין הלה התמות (הת) בפרשת יתתכן יקרא מויקרא הל משה וגומר עד על מזבוות ניתך ובפרשת נשא יקרא בשבעה שבועות תספור לך וגומר עד אשר נתן לך • בהבדיל בסוף הספר יכוין ולכל כיל (הך) סיר הסירים דודי (די) בספר רות צריך לקרותה כולה ובסוף יכוין בוליך (הך) ליכה תקראם בספוקים בלתם כי הוא יוסי טוב ויכוין בו (אם) קנלת כי (את) יהושע ופלעזר (בן) סופטים בימים ההם (הם) שמואל ובן (שם) הימלים לרוחות (את) ישמיה וילקו ורקו (ון) ירמיה לרוחות (את) יחזקאל יקרא בהפטרה דיום הראשון של שבועות ובסוף יכוין פניה שמוכה (שה) הושע יקרא בהפטרה דיום שני של שבועות ובסוף תרי עשר יכוין ובסיב (לב) תיליס כל הכם"ת (הוה) מגלי תנו (לה) לישוב (אב) דברי הימים (אר) דניאל ותתה (לה) עזרא ויעמוד בניס (בם) נחמי' ולקרבן היעים (הם) הדי כ"ל מלבד שמם (הם) דעזרא ולא ידעתי קוונתו כן כתו' הל"ו ולה"ה גם' עץ החיים :

ולתר כך צריך לקרות בספר הזוהר פרשת נשא בתדרא רבא תע"ג ולא ידע מתי יקאתר כי תיקון גדול ועצום מלוי למטרוניתא ולנשמתו כנודע מכתב טעמים :

בקדושתא

בקדרותא דמפרש לילי שבועות מעט קודם שיעלה עמוד השחר בעת שמשחיר פני הקיע סוד לילת השחר וזו סמו' לעטרת כמוכח בזוהר פרשת לתאר כדי לקבל קדושת מחשבת השחר ועליו נלחר וזרקתי עליכם מים טהורים וכו' כי זו מלכות שבלה במקום העליון שהוא סוד השחר שער החמישים ולכן מושבין דמשרוקיתא גם כן טוענין עמה ומולכן שבלעדי טפילה בית הבית שאחר תיקון חקוק שבעליון כי בלילה שבעליון נכנס כתר לזעיר לך היא לחיים עולם עמו דק מקבלת שפעה משם המקוה (כלע"ז שהוא הסוד שנרמז לכוון כלפה"ר שמות של כ"ד פרשיות שבס כ"ד תפלות פניקוקיין וקמ"ן להורות שנרמז לשפעת שפע מהשחר לזעיר בניקוד קמ"ן על חקוקה קמ"ן שהיא עומדת שם שהוא בחוד לזעיר בסוד לה"ר בנגלת ולפי סוד בחוד שם הוא קדושת קמן : ובפקר לו גם היא עולם יעל שם ומתחברת עמו בייחודא עלאי) :

בטבילה דמשמע יום הכפורים אמר ר' יצחק הכהן שנרמז שמע מהר"י זלה"ה סוד סולם בה יותו בחקוק . והוא להמשיך הכתר עלה שיעשה לנוקבא ע"י בטבילה : ונרוך לכוון על בתי' שני לותיות דחשוכות משם ע"ב וס"ג בחילוקותם וסס יוד הי יוד הי בגימ' ע' . ושם שני חילוקים של ע"ב ס"ג שהם מ"ו ו"ו וכל בני קנ"ב קנ"ב תשיר משם שני כוללי של הב' שמות בפרים קנ"ח כחכין חקוק ובת זוג סוד עולת עתה הנוקבא כדי להמשיך הכתר עלה . ולכן תכוון ג"כ בשם י"ה פעם כו ג' חילוקים . יו"ד ה"י ש' יו"ד ה"י קד . יו"ד ה"י ר' סך הכל נימי' כתר שתמשך עתה הנוקבא בטבילה הכ"ל בסוד לתי"ה דהשיג בג' קנ"ח כחכין חקוק :

תקון ליל הושענה רבא

סדר לילה זו"ח שהוא שחתני לילה דחשוכה תקרוץ שהוא תשיב תורים מן לילה הלבנים על סוף פרשת וזלת הברכה בלבד ולחתכם שם תקרוץ ותשייחתו קודם חצות אזי צריך לקרות בספר הזוהר פרשת לחזיתו בלחר זוטא ובספרי ק' בלא לווק ולא בלבד לחר ולא"ג בלא ידע . ולא תפיון אלי קחמר מכל חקוק הלעון של הזוהר הוא מסוגל כל כך לסגירתא ולכמתא לקדוכו יותר מכל עסק שהוא בעולם בשם בלבד קדושת . ותכוון לעטות החותם של המלכות שהוא בגי' מנ"ה שהם שלשה מילוי לחי"ה קנ"ח קנ"ג ועיין בלוחך בשם שכוונת . ולכן תמלא כי עיקר הדין סוד בחצי הלילה דחשוכה כי לכן יוצלים לחר חצות לרחות הלום לחור הלבנה כי לו כבר נגזר הדין כי נסתיים לעשות חותם הסוף . והנה סוד הדין הוא סוד מסירת הפתקין ביד השלוחים לקבל עם כל זה לא נתן רשות ביום לנחרי לבעול כלין בחסירות הסיתקין הסם רק על יום שחיני חג עלרת כי עליון הלבר תלוי תוך כל זמן הזה שלא יחזור בתשובה נמהר יחליו ליקח הסיתקין הסם . ולכן לחו לומרים כי ביום ה"ר יש"ב הדין . ו"ש הזוכר בספר הזוהר לחר יעשה לרופלוחם שהם מלחרים תלוקים כי בחקום לחר לומר כי מסירו' הסיתקין היה ליל הושענה רבא ולכן לו לתעדי מלחת מעל ריסיה ובחקום לחר הוא לומר כי הוא ביום ח' חג העלרת יומא תמינא דחג . ובילור תשובת קושיא זו עם הם לחמר לעיל כי לחמר שנחסרו הסיתקין ליל ה"ר עכ"ז עדין הלבר תלוי עד יום ח' חג העלרת שם יחזרו בתשובה . ולחכם לסיות כי מעט מזעיר יעלה עלה תיקון עלמו ושב בתשובה כל"ה ובי"ה ובכל החג שיתקן עלמו ביום ה"ר . ולפי עלה יעלה זה עלה על לב שהרחק לכן לחמרו שם הזוהר פרשת פקודי דל"ח ע"ל כי לחר חסירות הסיתקין חו עלה הדין לגבי מלכה לקבל ולפי שהם יפוד בתשובה נמהר ולפי חיקר גור דיוקו וכמו שם הזוהר בשם הקנטי כי בשם הלבר בחים ס' עלה רחה על רחשו וחזר להתעלל ושב בתשובה וחזר ורחה הלעם למקומו . ע"כ צריך שהלם להזהר בחזור חלוד בתפילתו ובכל מעשיו כי הלבר תלוי בתשובה כוזן הסוד ומשם ולעלה לין תקוה יותר . ולכן צריך לשוב בתשובה שלימה כדי שיכתבנו לחותו בספר חיים טובים לחמן :

תם ונשלם תיקון שבת וליל השבועות . תהלה לאל מצמיח ישועות . וגם סדר ליל הושענה רבא . בשם אל נראה בלהבה :

ואלה מוסף על הרחשונים מה הרחשוני מסיני ועוקר הרים טוחנן זו כוו מהרב הגדול מה"ר יצחק לוריח חשכנוי ז"ל . לף לנו מסיני עליף ושוטים הסכים מן לחתר כפי לחמר בלפסו תקוני שבת הרחשית חכמיף הקנר סדרם בחכם החסיד כמה"ר חברהם הלוי זכות קנף חכמה תחת נתלוידי החכם בעל הפרדס עם פרפרחות שמשע מן הלח"י ז"ל והוא היה כל

ימיו תפוטרופוס גדול לשבת מכריז ומזהיר את ישראל תמיד לשבת ושומר על שמירתו וכ"ש מספטו כל ימי חיי מדי שבת בשבתו לכתת רגליו בשוקות ובריחובות בבתים ובחצרות לילה ויום מחצות ליל שישי ואילך לזרז את העם שיכינו את אשר יביאו ושתרח לאכל משכמת ולוקה ושיהו נועלין החנויות סמוך למנחה כדי שיהי' כנגלי ביום להתקדם לקו את שבת מלכתא בטבילה וברחיצת כניו ידיו ורגליו בחמין וסלוף שמלותיו בכתוב לעיל בתורת טעמים הללו ובקריאת הפרשה שם ומחר תרגום ההתחן יתן חלקו עם שומרי שבת כהלכתו לחין כן יהי רעון : ואני אברהם המעתיק לא אעתיק רק בשתן הדברים כי הרב הנ"ל בתריך בטעמי תיקוני הללו על דרך הקבלה :

תיקון הראשון שלא יוציא לדם מרשו' היחיד לרשו' הרבים גם לא ישלטל הרבים לחות הרשות הרבים לפי הרשות היחיד היא השכינה רמזו ד' ל' ל' לחות הפה וגבהו עשרה ר"ל עם החלוי כך יו"ד ה"ך ו"ו ה"ך ורשות הרבים הוא כחב לפת זכוכים ובעלה סמוך על לחר והיא חללה ובעלה חילול שבת :

תיקון ב לעשות עירוב הוא סוד הקמנתי וכו' :

תיקון ג להקנין לפני שבת לחר שטבל לו לחר שמרחין פניו ידיו ורגליו לפחות בימים חמין ככתוב לעיל ובבגדים לבנים אם לא יספר לו ויש בהקבלת פני שבת דוגמת קנת לבוקר העתידה במהרה בימינו שיאמר לה בקדוש בדוך הוא לכבסת ישראל התעטרי מעפר קומי שבי ירושלים רמז לעלייתה מן העפר וכו' :

תיקון ד לקדם על היין המשובח בע"ש נו"ה נוכלו ול"ה בקידוש ככתוב לעיל בתוך וכן בגימט' יי"ן שהוא סיון המשומר בענבו :

תיקון ה בדיך לתקן כר לכבוד הדרום בעליון ושלחן לכבוד הכפון ומטה בין כפון לדרום בחקנוט לפוטית מערבית רמסך למערב ורגלים למזרח וכולו ועל זה נאמר ושמרו בני ישראל את השבת לדורו"ת לשון דורה וכל בית שלמלכי השרת מוקפים וו הבריח שלו שהם כסדרן לאחוריהם דירה וו של ישראל סיוע ומקבלים לותו :

תיקון ו להתפלל לתרבע תפלות בשבת ובכולה גדולה כי הפוגם בשבת טוטפת גדול מלול :

תיקון ז לענג השבת בכל מיני תענוג ולטעום מכל היחיים והמענג נורם לבניה לקבל מכל העולות ולדם שהוא מוסיפין לו בחמוהו ובשבת יתיר' ויש שם ושלום גורל גורלין ממנו נשמה יתירה ויש הוא שכם שכניתו מוסתלקת ממנו ויש הוא מסיר יסתלק מעשרו כמו שבניה השכינה יביאה כך יביא לו :

תיקון ח לשנות השבת לשבת ולטלטולית בכל דבר בהכילה והמלבוש אם הוא רגיל לאכול בחול פ' פעמים יאכל בשבת ג' פעמים • ואם הוא רגיל לאכול

לחם ויין יוסיף בשבת בשר ודגים ויתקן הבית בכמה מיני בגדים מרוקמים ויהיה שמח וטוב לב ואם הוא עני לו לקטטה ומלוקות עם אשתו ביומי החול אף על פי שהוא רשאי יהיה לו שלום ושמחה עמה בשבת על כל פנים ויקויים בו שו"ת שם ס' שכל יום חל והיום קודש • שו"ת מקום בבר דולק ומטה מוטעת ושלחן ערוך • ושמו משו"ה בשביתה מחלוקה וכן לכתוב על שבי ככרות • ולטועם לפחות משני תבשילין ולקיים חלות עוכה בשמחה ובפיוט ובזה לא יהיה רשות למקטרגים להתקרב ועליהם נאמר והזר הקרב יומת :

תיקון ט שלא לדבר דברי חול בשבת שנאמר ודבר דבר שלא יהיה דבורך על שבת כדבורך על חול :

תיקון י לשמח מטעמי מלילי שבת ללילי שבת דוקא ולא בחול שלשה כן הוא יום שלישי לו יום טוב ולא חלם כדי שיזכה לנשמות קדושות וכתיב ביומי ובין "בני "ישראל "חות" היא לעולם ר"ת בי"ת "חות" היא "לעולם ר"ת (חכל ואין לחכל שלא יאמר שזהו לכם לחלביכם וגומר גם יזכה לבנים כשרי שיהיו נאורה לפון בניהו נרו על ראשי) וסופי תיבות • לחת שיהיה לחת בישראל על ידי זה :

תיקון יא לאכול על שלחן של ארבע רגלים לעומת השלחן העליון שעליו נאמר זה שלחן אשר לפני ה' וכן מניינו שבעה שבת דשיינו שיקותו בשלחן שזה קונה בכרק בל בתני ושם אשר יהיה על שלחן י"ב בכרות שבה מכלין ושבה מכלין :

תיקון יב ללכום בגדים לבנים או משאר גוונים חון מן השחור ואדום שם הוא בקשר וכו' :

צריך לאכול דג בשבת ושם טוב שיהיה בכל השלוש סעודות : לפי שדגן אין לו עפעפים ועיניו פתוחין והוא רמז שהקדוש ברוך הוא עיניו על יראיו פקוחות להשגיח עליהם בחסדים גדולים :

צריך לקנות פיר בשרים כשרה בשבת מן המובחר ולעשות בכתוב לעיל בבגדי שבת ולכסות מי שאין לו שהות יקרוש אלו ל' כסוקים שהם דקדוי תיבות יעקב"ס ועל זה נאמר והתלכתיך בחלת יעקב אביך והלו הם :

ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין : ענה דודי ואמר לי קומי לך רעייתי יפתי ולכי לך : קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי יני עם חלבי אכלו רעים שתו ושכרו דודים :

ויאמר נאי כלה נאי כלה נאי כלה ג' פעמים ויכוין בסופי תיבות שהוא י"ה והוא שם מלאך י"ה י' ה' :

אשר לשון שבת ק"ו לכבות ושאר עבירות שבילות כי בקושי התירו חז"ל לבתם מבלים בשבת :

שבת כוסדיקון "שבת "בסביבים "תסבר . דבר אחר שלום בשבת תדבר . וכתיב לא תבערו אש לזכרה לבעלי מחלוקת כיוס השבת וכן "שבת בת"ת ב"ם בתם :

שבת חלקאו שבת שי"ן שם ג' אבות שבהי יש לה שלשה רשמין עם ב"ת שהיא חלבות ושבת כוסדיקון שבת "בשבת "תבשוב ר"ל משבת שבת תבשוב עד בשוכא ותקר' ה' פרקים לבל שעולה כנגד בירופי אלפ"י שהם כ"ך קשופי כלם אחאר יעשיה הבניה וכו' . "אם "תעשה "משבת ל"ת אחת "רגליך "עשות ר"ת ל"ע שבשבת בשתלק הרע ועושה "טוב . "ביום "קדשי "וקראת "לשבת ר"ת בקו"ל לומר לך שבריך לקדש בקול רם :

כמה ברוך האדם להשתדל לעשה את יום השבת שהוא ז' לימים ושימחך ז"ן שמשמעו חזון ומשמעו כלי זיין שבל אחרים במזון ביום ז' ניצול מבל כלי זיין ע"ד שאמרו"ל בגמ' שבל מלחמות נוג ומבוג לפיבך נזרות הזיין דומ' לחרב ודומה לשבולת של אחין וכל המוסיף מוסיפין לו ע"ד שאמרו"ל בל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה וכו' חון מהנלחום שבת וכו' ועוד אז' פוכה לבחן ולבחן רמז שבריך להוסיף מחול על הקודש בין בבניסתו בין ביציאתו :

כי פועל אדם יחלם לו . בחן רמז מאחר ז"ל שהק"ב אמר ליעקב על עבן הונאות שבת וימים טובים בני לון עלי ואני פודע פוע"ל בוטריקין למברע "לון' עלי "ואני "פורע : ומזונותיבם בשביל זה לא יגרע : וינילבש בבל רע אבי"ר ואם בשמור שבתות בראוי לא יחלטו בנו לוויבנו ונזבה לביאת משיחנו אבי"ר :

זה הזמר אומרים בשבת קודם קידוש ויבלו סימן (חיים יצחק)

חי יְבָרוּךְ צוּרִי . בַּיי תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי . יְשֻׁלַּח מַלְאָבִי לְפָנַי . לְלַוּוֹתִי לְיָדָה . כִּי יֵי יָאִיר נֵרִי . בְּהִילּוֹ נֵרוֹ עָלַי רֹאשִׁי :

יי רוֹעִי לֹא אֶחְסָר . עַל מִי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי . נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר . צְמָאָה נַפְשִׁי אֵל יי . יְמַלֵּא שְׂבַע אַסְמֵי : לֶחֶם חֻקִּי הַטְרִיפֵנִי : אֶל הֶהָרִים אֶשָּׂא עֵינַי . כְּהַלֵּל וְלֹא כְשִׁמְאִי :

יהי רָצוֹן לְפָנֶיךָ . אַתָּה אֱלֹהֵי קְדוֹשִׁי . חֲדוֹת יָמִים שְׂנַת עוֹלָמִים . עוּרִי כְבוֹדִי תַּעֲרוֹךְ לְפָנֵי שֻׁלְחָנֶךָ . תְּדַשֵּׁן עוֹרָה . וְעַל רֹאשִׁי יְהִי תָמִים . נֵר בְּשָׂכֶן רֹאשִׁי : מְצוָה וְאוֹר תּוֹרָה :

מי יִתֵּן מְנוּחָתִי . לְפָנֵי אֲרוֹן הַשָּׁלוֹם . קוּמָה יי לִמְנוּחָתִי . אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ וְהָיְתָה שְׁלֵמָה מִטָּתִי . הַחַיִּים קַח נָא אֶל אֶת בִּרְכָתִי . חֲזַק וְהַשָּׁלוֹם מָגֵן חֲזָקָה :

סליק המזמורים של שבת ה' יזכנו ללמוד דת נפש משיבת :

במנחה בערב שבת מלכו׳ עולם למקומה שהיתה קודם הקטרוג ולכן יפיין כוונת תלו כי כוונ כי שם ע״ב חיות על עולם התחתונות כלם בתחלה עשית ושם ס״ג דהיינו חיות ש עולם הבריאה כי לימות מקבלת בכורים שיש בקרבן ק ירוק החקוף ר״ל כמו שהיתה נעשית תור פנימי ג״ל כי מלכות המותין דז״ל בכה״י שלה וכשם בתוכו בפנימיותו כן יונק קו ממנו ומקיף לכל התחתונות ונעשה מסך בין התחתונות לבריאה וכן ע״ד ת״ת שבזירה ולכן שם מ״ה הוא בזירה וכן מלכות מקבלת בתוכן זה ולכן שם ב״ן מאיר בתעשי״ה ולכן יכוין בד׳ זקיפו׳ בשמידה למעלה ע״ס ל״ת שמו׳ ב״ל כמבואר בתלונו ע״ס וכוקיפה דקטרוג שהיה בשם ע״ב בחכמה יכוין לבחי׳ משם של כל עולם התחתונות שבזירו מקום לקבל שם ת שלם הבריאה כשיעלה שם למעלה בתחלונות וכן בשאר הזקיפו׳ (תת״כ יקבל שבת ויונק לשד׳) ויתחר לכה דודי נגד הנקבה שהיא ויכוין למלכות בקדושת שבה תקוק תפוחין ויכוין כי תק״ל עולם יהוה תהיה יהו״ה מלכ״י וכן המלוי של שם ע״ב ס״ג מ״ה ב״ן עולה כן עם י׳ לותיות הנו פנימיותיה י״ג שם ג׳ שמו׳ של ג׳ עמודות וכש י״ג לותיות עם הכולל גם יכוין להעלו׳ ג׳ לישנות של עשי״ה בבחי׳ של יצירה והמלכות של יצירה מתרחבת ומתפשטות ומקבל בלי״ג דעשי״ה בתוכו כי היא נקרא

כוונה לתפלת ערבית של שבת:

אומר ברכו את ה׳ המבורך ומתכוין כשאומר ברכו להמשיך השפע והברכה וקדושת שבת ונפש יתירה מן שבת שהוא מקור הברכות למדת המלכו׳ לתת לה ממשל׳ וכח על כל העולם כלו ויתכוין לזה בתלת את ה׳ כי את ה׳ הוא שהכניס׳ כי בשעה הזאת שהוא רוקם עבה ומלבש מכל טוב בקדושת נפש רבו נפוד כי שמו בקדושתו וזהו כוונת המבורך פי׳ שהוא מבורך בשעה הזאת שמשו כשם רבו:

והשוד הענין הוא להשפיע השפיעה מעין לעולם בשת הרמוז ביום השבת שהתחלת שיהו חולקין לה כבוד ויהיו בשני מלכים משתתפין בכתר ולא שתהיה כביכול תחת בעלה ולזה צריך לומר בתלם ברכו את יי׳ המבורך להמשיך מעין העולם הבא: ופוגין בקול רם:

ברוך יי׳ המבורך לעולם ועד יתכוונו להוריד השפעה מן המקור העליון על השכינה כשיתחרו ברוך את יי׳ יתכוונו על הכתר: לנקודת: המבורך למדת העולם לעולם ועד שתמלא השכינה ותהיה מספקת להם בשתת היניק הקדמון י״ת ובעין הכיוון והסדרים שכתבנו בכוונת ברכו בתפלת

ברכו את ה׳ המבורך וכו׳ כיון שענה ברכו קבלת שבת אע״פי שעדיין יום וי״א שמאחרו מזמור שיר ליום השבת אע״פי שלא התפלל עדיין התפלל של שבת כבר אחר עבודתו שבת ואפור בעשיותיו בלאכה אם רוב הקהל קבלו עליהן הסיעוד נערך אחר הרוב אבל אם שבא ר״ש וכבר קבלו עליהן שבת אע״פי שעדיין יום אפי׳ היה עליו מעות אי שהוא חסר מניחו ליעול ואם כבר הסעודה התחילו ליל׳ נהרלינו ערבית אינם צריכין לחזור ולהתפלל אם

תפלות

שנין כוונת כרכו שבתנו
ליל שבת למעלה בברכת יוצר ובין
ברכו שבתנו בעלינו
שבת ' ותטעם מכני שבעלינו
שבת אלו מתכוונין בכרכו את
ס' למדת הפעיכה מופני מכפר
לחורנו למעלה בערבית של
חול שאין יחוד בלילה בלילי
יחוד :

אמנם בליל שבת
שהוא עיקר
חיוב יש בו יחוד וכוין
שבליל שבת כרלה כתה יותר
והיא עיקר השמח משלמה
היא עיקר החופה ועוד כל
טוב שתתן בידה לפיכך
כתיחד לה כוונ' ברכו להשיך
עליה כת ברתים וכשיהא
יתירה וכל זה תמלא
מבואר בזוהר פ'
תרומה
ע"ש :

וכוונת ליחוד בק"ס
כמו שפירשת
ויותר יכוין בקדושו'
שבת כשהא יתירה שבליל שבת
הוא עיקר ביחוד :

תפלת ערבי לענין מלאכ' ר"ש אומרים שאוהן --- שהדליקו נרות אסורים בעשיו' מלאכ' ושאר אנשים מותרין . -- אם קבלו קדל שבת לא יתפלל יחיד מנחה באיחו בה"כ ואם ענה וקבל שבת עליו יתפלל ערבית שתים שר שבת . יש אומרים מי שקיבל עליו שבת קדם שתשבא חוא' ל מר לישראל חברו לעשות לו מלאכה ומותר להנות מאות' מלאכ' בשבת וכל שכן בפונאי שבת שמותר לומר להברו - שיתפלל ויבדיל שיעשה לו מלאכה להדליק לנר

ואהבת את יהוה אלהיך בכל־
לבבך ובכל־נפשך
ובכל־מאדך : והיו הדברים האלה
אשר אנכי מצוך היום על־לבבך :
ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך : וקשרתם לאות
על־ידך והיו לטטפת בין עיניך
וכתבתם על־מזוזות ביתך
ובשעריך :
והיה אם שמע תשמעו אל־
מצותי אשר אנכי מצוה
אתכם היום לאהבה את־יי אלהיכם
ולעבדו בכל־ לבבכם ובכל־
נפשכם : ונתתי מטר־ארצכם בעתו
יורה ומלקוש ואספת דגנך
ותירשך ויצהרך : ונתתי עשב *
בשדך לבהמתך * ואכלת
ושבעת : השמרו לכם פן יפתה
לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים
אחרים והשתחויתם להם : וחרה
אף־יי בכם ועצר את־השמים ולא־
יהיה מטר והאדמה לא תתן את־
יבולה ואבדתם * מהרה מעל

הארץ הטבה אשר יי נתן לכם : ושמתם * את־דברי אלה
על * לבבכם ועל נפשכם וקשרתם * אתם לאות על־
ידכם והיו לטטפת בין עיניכם : ולמדתם אתם * את־בניכם
לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך :
וכתבתם * על־מזוזות ביתך ובשעריך : למען ירבו ימיכם וימי
בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי
השמים על הארץ :

ויאמר

כל"ל סדם ו' שמות ברמוזים בתה"כ יה"ו סדם סוד הסדת כמוהם וכם בני' תתמ"ט ועם הכוונ סכוונ בגטילה ע"ם כמוהם בסם תהי"ה דכה"ן סדוק סוד המקום והוק בני קנ"ל עם תתמ"ט הרי לך ועי"ז יוכה לתוספו' כר"ו בסנת ובזה תבין מה שאמר ר' לוי ה בא ביפה תוק' בסדר בסלת בפ"ו ו"ל ל"ר לוי לם מסמרים ישרלל את מסנת כרחוי לפיכך יום ל' בן דוד בא לתה שהיה שקולה כנגד כל התוכות כו' בכתובים מניין שנאמר ושל כר סיני ירדת ודברת עמהם מה כתיב לחריו ועל סנת קדשך הודע

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף ׀ פְּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם ׀ אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם ׀ אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם ׀ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם ׀ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים ׀ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ׃ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ׃ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים׃ מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הָעָרִיצִים׃ הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ׃ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ׃ הָעֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר׃ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר׃ הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים׃ וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵינוּ׃ הַמְדַרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ׃ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ׃ הָעוֹשֶׂה לָנוּ נְסִים וְנָקָמָה בְּפַרְעֹה׃ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם׃ הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם׃ לְחֵרוּת עוֹלָם׃ הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף׃ אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם׃ בְּתְהוֹמוֹת טָבַע׃ וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ׃ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ׃ וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם׃ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה׃ בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם׃

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָּמוֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא׃

מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ׃ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה׃ זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ׃

יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃ וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וְגָאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל׃

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם ׀ וְהַעֲמִידֵנוּ וְאַמֵּר מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים׃ וּפְרוֹס

עָלֵינוּ

לסם · אמר לסם קנ"ב ליערלל סם תזכו לשמור שבת מעל"ני עליכם כשלנו שמירת כל המלות שבתורה וזם חללת כו' · וכוד כתב ביש"ת בשבת יורד מבחול ומפלג מנחה ויכול להדליק · ולקבל שבת בתפלת ערבית ולאפוי' מיד וצריך ולכתחלה לעולם יקדימו קצת קודם הלילה ואם נמר קדומיהם שנראה שלשה כוכבים יש לאכול אבל כך כשיעה כהר שיברך ברכה המזון לקיים ג' סעודות בשבת ולא יאחזו בעלי בתי שלוחין בימי הקיץ שנוטרים אכילתן קודם לילה הרבה ויושבים לשני הפתח אחר שנכרו כוכבים והגדות אינם דולקים ולא נראה שאפלו סעודה שבת עד כדי שיהו להזהיר כל זה שיאכל קודם לילה ליכשך סעודתו עד לילה כנ"ל ·

כוכבים - הפלה ערבי כו' · וכוד כתב ביש"ת בשבת יורד מבחול ומפלג מנחה יכול להדליק · ולקבל שבת בתפלת ערבית ולאפוי' מיד וצריך ולכתחלה לעולם יקדימו קצת קודם הלילה ואם נמר קדומיהם שנראה שלשה כוכבים יש לאכול אבל כך כשיעה כהר שיברך ברכה המזון לקיים ג' סעודות בשבת ולא יאחזו בעלי בתי שלוחין בימי הקיץ שנוטרים אכילתן קודם לילה הרבה ויושבים לשני הפתח אחר שנכרו כוכבים והגדות אינם דולקים ולא נראה שאפלו סעודה שבת עד כדי שיהו להזהיר כל זה שיאכל קודם לילה ליכשך סעודתו עד לילה כנ"ל ·

הפלות

המכיבנו לנקם מקיים מקדמון מסוכן ומלך מגדיל קצת וכיון נפש ישראל סלה

תפלות לליל שבת

אתה קדשת וכו' אם טעה והתחיל תפלת חול גומר אותה וכו' ברכה ואח"כ מתחיל של שבת וכן בשחרית ומוסף ומנחה וי"א במוסף פוסק אפילו באמצע ברכה אם היה סבור שהוא חול וחזר והתחיל - אדעתא - דחול וכיון כשאמר אתה נזכר שהוא שבת קודם שאמר חיבת ונותן רוב ליה התחלה בשל חול וגומר אותה ברכה. אבל אם היה יודע שהוא שבת ושלא בכוונה התחיל חיבת אתה אפילו הוא בתפלת שחרית שאינו פותחת באתה אינו גומר ברכת אתה חונן. מי שהתפלל תפלת חול בשבת ולא הזכיר של שבת לא יצא. מי שאירע לו כן שתפלת

עלינו לשבחך לתת גדולה ליוצר בראשית שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם: ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ ומושב יקרו בשמים ממעל ושכינת עזו בגבהי מרומים הוא אלהינו אין עוד אמת מלכנו אפס זולתו ככתוב בתורתו וידעת היום והשבת אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:

על כן נקוה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ יכירו ויידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון: לפניך יי אלהינו יכרעו ויפלו ולכבוד שמך יקר יתנו ויקבלו כולם את על מלכות שמים מעתה ועד עולם כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד ככתוב בתורתך יי ימלך לעלם ועד: ונאמר והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד:

ועל כן נקוה לך יי אלהינו שתהא מהרה תפארת עזך נראית על כל פני תבל ומלכותך תמלוך עליהם בקרוב לעולם ועד: כי אתה הוא מלך אדון לשמך הגדול לעד ולנצח נצחים כי אתה הוא אלהינו ואין זולתך ואנחנו עבדיך כאמור בתורתך וידעת היום והשבת אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: ונאמר וידעת היום כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד ועל כן נקוה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ יכירו ויידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון: לפניך יי אלהינו יכרעו ויפלו ולכבוד שמך יקר יתנו ויקבלו כולם את על מלכות שמים מעתה ועד עולם כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד ככתוב בתורתך יי ימלך לעלם ועד: ונאמר והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד:

אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו נקראת: ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום השבת הזה לקדשה ולנוחה לכבוד ולתפארת לשם ולתהלה על כל מעשה בראשית: ובו בחרת מכל ימי הקדש ומכל מועדי זמניך ובו רצית להנחיל לישראל עמך ברכות ומתנות שיהיו מנוחתם בו: ובו נתת להם את מוסף שבת הזה ואת מוסף יום השבת הזה לפניך לעשות בהם רצונך ולהקריב לפניך קרבנותינו ומוספי חובותינו כמצות רצונך כאשר כתבת עלינו בתורתך ביד משה עבדך מפי כבודך כאמור בתורתך ביד משה עבדך מפי כבודך כאמור בתורתך ביד משה עבדך מפי כבודך כאמור

ומי דומה לך בכל דין רקיעים מלך ממית ומחיה ד"ת מו"ס
וס"ת כס"ת:

אתה	קדוש	י	מספס
וסיוך	קדוש	ה	מספס
וקדושי	כל יום	ו	מספס
כל	הקדוש	ה	מספס

א פעולם התחילות :
ב פעולם הכריתם :
י פעולם היצירה :
ע פעולם העשייה :

כדי שיוכל לנסתי תוכחתו כתו מלומדים נקדם ברכים כתפר כתפתי בת"י ברכות על סול • כך הקדושים בכל יום יהללוך סלה פוף נפ"ת המלך כתפר תמו מלומדים ג"כ ימלוך ד' לעולם ברכים :

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה וְרַב לְהוֹשִׁיעַ

בתורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם : מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד : מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים : סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר :

מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ : מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ

תפלות ליל שבת

בחפלת שבת יזא"ג בכל השבת דהוא סימן רע יום ששי בטעשיו ויהרוג בחשובת ש"לה. אם הזכיר של שבת בתוך שמונה עשרה אע"פ שלא קבע ברכה לשבת יצא • טעה והתפלל של חול בשבת ולא הזכיר של שבת אם עקר רגליו חוזר לראש ואם לא עקר רגליו אע"פ שסיים התפלתו אינו חוזר אלא לשל שבת • השועה בשל שבת והחליף של זו בזו אינו חוזר א"א אם החליף של מוסף באחרת או אחרת בסוסף אחזר •

יִשׁוּעָה (מי כמוך) וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ • וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה • בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ : (המלך הקדוש)

קדשת יוצ"ט

אתה קדשת את יום ד"ת לקד"י עול' מוכין יב"ק וס"ת בני' תקת"ם בני' שד"י מלת וק"ל בחסד • ולכל שדי פסוק בני' מסה כי מסה רביעו היה מכוון ש לשמו הגדול סס לשר קדוש ה' לשמו הגדול תכלית כל הברואים • מן ברקם וכודע שמו הגדול סי"ן יו"ד דל"ת יו"ד ה"א ומ"ה ה"ה כמכון תכלית וזהו מספר של וקדשתו עולה שד"י מלת עם ג' לותיות והמלה • ע"כ קדשתו מכל הסלם רגלים וברכתו מכל ימים טובים וכן בתוב בתורתך הוה רשיום על תכלית שמים וארץ ושביעית

ויכלו הסס (יוד הי ויו הי הסמים שם ומי' הסס (שלף לתך הי יוד מם) ונשלר המלך שלכל הדיוים שסיימן בת"ן וכל נבראם הסס מ"ב בגי' יהוה יאהדונהי מקדש הסבת ד"ת עולה מ"ב

אַתָּה קִדַּשְׁתָּ אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁמְךָ תַּכְלִית מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ וּבֵרַכְתּוֹ מִכָּל הַיָּמִים וְקִדַּשְׁתּוֹ מִכָּל הַזְּמַנִּים וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ :

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם • וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת :

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִּמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן

קרשת יולמן קידושין כי בוח ד"ת קדם לת הכלם שהיה יום הששיעי וזמכה לשמו שהו' לחתן : ודע כי הלם ספירות בקדשת יום הששיעי ולחתת מהם היה בעטרת והיה גם כן תכלית מעשה שמים וארץ כי היה סוף הלם עולמות אלו יהיה פירוש תכלית מלמון עיקר כי היה עיקר הכוו"ם ולא נברא העולם אלא ליקדש עם הילון : ובתכתו מכל הימים כי בוח מקבל הברכה מכל הימים הפעליונים שהם ימי עולם : וכן כתוב בתורתך ויכלו השמים וארץ וכל צבאם ולהלן וזה יהי כי הששיה סוד שבת היה תכלית הבריאה ובו נשלמה העשיה : וכנגד מה שלמר וקדשתו מכל הזמני הניה הוי לזה הפסוק ויכל אלהים וכתה תלהים בכתן בוח אלו' חיים שהוא הפליטי' ולמר כי מלהים כלה מלאכתו

ביום

שבת

ברוך

ביום השביעי · שבת מתק' ליל שבת אומר החזן ואין היחיד אומר אותה ואם היחיד רוצה לאומרה בלא פתיחה שיתחיל מגן אבות ויסיים בלא חתים' הברכ' רשות בידו · כתב בכנסת הגדול' במקום שאין נית הכנסת קבוץ בס"ת אין לאומרה · אין אומרים מגן אבות בבתי חתנים ובבית אבל אין לדבר בשעת שאומ' החזן ויכלו ולא בשעה שאומר מגן

ויקדש אותו ויקדשו אותו ודע כי סלג כשהגיע יום השביעי · ויכון כשהגיע יום השביעי כשאתה זכרנו השביע' והתפלל' ומלכות וכן מבואר בזוהר ·

שבת מתק' כשהגיע יום השביעי · ויכון אותו ויקדשו אותו ודע כי סלג כשהגיע יום השביעי כשאתה זכרנו השביע' והתפלל' ומלכות וכן מבואר בזוהר ·

שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ (נ"א וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת :

אלהינו ואלהי אבותינו רוצה בימיך המון שבות נחת בניכם והוא שלפי תפארתך יחק ויעקב רנה במנוחתינו ויומרו ויכוונו בה לפי שבליל שב' הוא כנגד השביעי והכוונה בזה שקרב לנו בזמן שיכוונו בה ישראל ותגדל מעלתה לגיות לורה בימיו ותותם בל"ו סיחיד הקדמון מקדש השבת :

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ · וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן :

מודים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת (נ"א הַמְּפֻקָּדוֹת) לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ :

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד : (וכתוב לחיים טובים בני בריתך) וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת :

שלום רַב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ :

בספר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם :

אלהי נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה : פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם : עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ : הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי : עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

יהי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ : וְשָׁם נַעַבְדְּךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת : וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת :

ואומר ... ויכלו והקהל ואומרו מפני שהוא עדות שברא הקדוש ברוך הוא שמים וארץ בששת ימים ובשביעי נריך שתהא בשמידה ושלשה פעמים קדושה ויכלו בתפלה כנגד המלכות ולאחר התפלה נגד תפלת ובעמידה ושלשה פעמים קדושה כנגד הבינה שהוא יין המשומר :

ליל שבת

ברוך אתה יהוה נקודו

לשבחו שם זה מורה על דין נקודו פ' כ"ף סי"ן מורה על מחיית עמלק כף כפולה :

אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ס"ת בג' אבות ס"ת בק"ס הוא בח"ת ג"ם שדי הגדול הגבור והנורא בר"ת גי' אהי"ה עליון לפי יוד הי' כמנין קו"ף שהוא קס"ו : ג"פ מגן בגי' קוף : בדברו בגימ' כוז"ו במוכס"ו כוז"ו (מגן אתה בדברו) ל' יהוה

מגן אבות בדברו מחיה מתים במאמרו האל הקדוש המלך הקדוש

מגן אבות ... כתב בספר חסידים מעשה בחכיד אחר שראה לחכיד אחר שהיה מוחו ומניו מוריקות א"ל מפני מה מוריקות אתה אמר לו שהיה מתפלל תפלת חול

תסד דיצירה לחב"ם דיצירה ע"י ת"ת המאיר בו מלחמו בגי' ק"ש שה שהיה אלהי"ם חל"ם חל"כי עו' יחזקאל בגימ' יב"ה גבור דיצירה. לבוש דיצירה ע"י ת"ת דבריאה המאיר בו (הש בקדוש שאין כמוהו. מצפצ ת"ת דיצירה לעל' דיצירה ע"י ת"תמאיר בו ס"ת חלק לת"ל שד"י ה"ת ס"ת שבו"ס ובגי' קול שד"י המאיר בו המניח בשם אלהי"ם חלב"י : שבת קדשו ר"ת ס"ק כוונת ליל שבת"י חל בשת דיצירה. לחסד דיצירה. ע"י בשת דבריאה המאיר בו : (כי בם רצה להניח שם אלהי"ם חלהים חול דיצירה. לגבורה דיצירה חול דבריאה המאיר בו : (לפניו בעבוד ביראה ופחד) ר"ת אידהנויה כמנין ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ו' מצפצ . יסוד דיצירה. לת"ת דיצירה ע"י יסוד דבריאה המאיר בו : ונודה פיל ונודה הוא בשם אלנ"י : לשמו י"ה פעמים י"ה וה'

ואומר ברכה לאחת מעין ז' כי כל הכללים ז' ברכות שבתפילת שבת. מגן אבות כנגד מגן לאברהם מחיה מתים כנגד אתה גבור הם הקדוש המניח לעמו כנגד אתה קדשת . לכניו נעבוד ביראה ופחד כנגד ותה שהיא עבודה וכודה לשמו בכל יום תמיד מעין הברכות כנגד מודים לאדון הסלוח כנגד שים שלום וכאשר היה בליל שבת כלולה מן השבעה לפיכך תקנו לנרך לה ברכה לאחת מעין שבעה וכמו שהברכין כמו לכלה ברכה לאחת כולנת כל ז' ותהי' אחר מוחו ומניו חור בלבנה כאור החמה וע"כ אין אומרין אותה בי"ט ואין אותמין בה בשבת ר"ת כי לא יכי' חור בלבנה כאור החמה אלא בשעה שהיא מאירה בשבת שהוא דמו לשבת בראשית אבל י"ט הוא מנות העולם שהוא אשר נתו בשבת ושוב כי הימים טובים הם זכר ליציאת מצרים שהוא עשקי העולם הזה והכין וע"כ אין אומרי' אותה בבי' הלבל בשם חל כח הדין וכח המיתה אין רשות להזכיר שם מעין השלש הבא שבו תבטל המיתה מעשה לא תשכוח שור וכוונת ברכה מעין שבע בהחלם למלכות בתיבת' ותתיית' תחכם יזהר שלא יקנן שכך עתיד להיות בעולם שכולה שבת שתהיה הבריכה כלולה מן הכל כמו שהברכה אחת היא וכלולה מן שבע וגם בגית החתן לכלה כשופה מורים כי בגית החתן לכיכה שתהי' לשכלה כשופה

פעמים ו"ה בכ"ל בסם ג"ן יוד הה וו הה • יום תמי"ד בסם קס"ח קנ"ח קמ"ג : סגולת מעין הברכות ו"ת : וס"ת בכל יום תמיד עולה סם **אברהם** סגולת עולם בסם"ך וכן תמיד מעין הברכות ס"ת עולה קס"ח קנ"ח קמ"ג : סם הויה אלהי"ו מלכות במקום כה"י דיוירה : על סגולות בסם יוד הי וו הי תלמוד : לתון הסגולה בסם **יהוה** בריאה : מקדש בסבת בסם יצירה ומבבן שביעי בסם סד"י ביע' עשים : תרגעה עולמות מלחים בתוספות סבת לעול' העשי' : ומניח בקדוש' וה"ק"ה מניח בקדוש' זו קדושת סבת סהן ן"ז בויות כיהוע • לעם מלוכני עונג בסם **יאהדונהי** סד"י • זכר למעשה בראשית סגולת על מנת כדי שיזכנתו הס ג"כ יום זה ולא לאחר :

תפלת יד בעלה לא יתפיס בכוונה :

במה מדליקין ריאיתי כתוב במנהגים שאין לומר במה מדליקין בליל שבת שלאחר י"ט • לתנויים שערת ערבתם ואין מעטרין • וכן ריאיתי כתוב בסחזור ווטר"י • וי"ל לותו לפ כי מקלע י"ט בערב שבת שאין מעטרין ואו' ללא פלוג • ועוד מידי דהוה לשופים הבללה הוא מוכח ס"ל לומר מעטרים שפיר דלא מעטרין שפיר בב' וכו' ממה בפסך כדאיתא בגמרא לעון בר"י מטרו"ים והדוקח אין בת' שאין לומר משו' דילמ' אמרי' אותה בי"ט שחל בערב שבת יכן בי"ט שאינם נזכרים בתפילה יבה • ונזכרין שמא ובשבת חול המועד יש לומר במה מדליקין קור' ק"ש ז"ל :

במה מדליקין בשם אהיה יהוה

לא בלבם פי' מין במר המגדל בתרגום בין הקליפה לעץ וקרוי לבם : ולא בחוטן בשבת שאינו חכוטן : ולא בכלך פסולת של חבי : ולא בתולת האילן מין במר ים בערב' בין הקליפ' לעץ : ולא בכתילת המדבר עלי עשב תרוך סנולין בם : ולא בירוקה כו' במר המגדלת בדופני הסביבה) עד כאן בם פסולי הפתילות מכאן והלאה בם פסולי הסמנים : ולא בזפת זו וזפת בל"ת פעך זלא בשעוה דהיינו שהיא כיתכת ומשיחין בליב"ם עם"כ אין במקום סמן אסור להלילין בו • אבל העשוי כפתילה מותר בכל ענין : ולא בסמן קיק (גרעיני הבמר הנפן • או גרעיני הגלגן על עלי בתרן ובסמן היוצא מהן הן עב ביות ואין מסוכין לאחדי הפתילה ואין דולקין יפה לבבוד הבת : ולא בסמן שריפה סמן הנסת ורהוי לוקח ליערף ואסורה ובפרט י"ט שחל בו מבעוד יום סמלקין אז מבעוד יום נמלא שעורף סמן טמא של תרומה בי"ט ובפתיל מחמו עד בוקר בלא יפרופו ואין בשרפים קדשים בי"ט וכפתיל נבקר מפתיל בוקר הראשון) ולא בלילי (חלב הבא מן הלילי אין מבערין מפני שכבוד יום

בְּשַׁעֲוָה • וְלֹא בְּשֶׁמֶן קִיק • וְלֹא בְּשֶׁמֶן שְׁרֵפָה • וְלֹא בְּאַלְיָה • וְלֹא בְּחֵלֶב נָחוּם הַמָּדִי אוֹמֵר • מַדְלִיקִין בְּחֵלֶב מְבֻשָּׁל • וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֶחָד מְבֻשָּׁל • וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ מְבֻשָּׁל • אֵין מַדְלִיקִין בּוֹ • אֵין מַדְלִיקִין בְּשֶׁמֶן שְׁרֵפָה בְּיוֹם טוֹב • רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר • אֵין מַדְלִיקִין בְּעִטְרָן מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת • וַחֲכָמִים מַתִּירִין בְּכָל הַשְּׁמָנִים בְּשֶׁמֶן שׁוּמְשְׁמִין • בְּשֶׁמֶן אֱגוֹזִים • בְּשֶׁמֶן צְנוֹנוֹת • בְּשֶׁמֶן דָּגִים • בְּשֶׁמֶן פְּקוּעוֹת • בְּעִטְרָן וּבְנֶפְט • רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר • אֵין מַדְלִיקִין אֶלָּא בְּשֶׁמֶן זַיִת בִּלְבַד כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ • אֵין מַדְלִיקִין בּוֹ • אֶלָּא פִּשְׁתָּן • וְכָל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵינוֹ מְטַמֵּא טְמֵאוֹת אוֹהָלִים אֶלָּא פִּשְׁתָּן • פְּתִילַת הַבֶּגֶד שֶׁקִּפְּלָה וְלֹא הִבְהֲבָה • רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר טְמֵאָה הִיא וְאֵין מַדְלִיקִין בָּהּ • רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר • טְהוֹרָה הִיא וּמַדְלִיקִין בָּהּ • לֹא יִקּוֹב אָדָם

שפופרת

ולכך נמלא שעורף סמן טמא של תרומה בי"ט ובפתיל מחמו עד בוקר בלא יפרופו ואין בשרפים קדשים בי"ט וכפתיל נבקר מפתיל בוקר הראשון) ולא בלילי (חלב הבא מן הלילי אין מבערין מפני שכבוד יום

שֶׁפּוֹפֶרֶת שֶׁל בֵּיצָה וּמַלְאָנָה שֶׁמֶן.
וְיִתְּנֶנָּה עַל פִּי הַנֵּר. בְּשַׁבָּת
שֶׁתְּהֵא מְנַטֶּפֶת. וְאֶפִילוּ הִיא שֶׁל
חֶרֶס וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. אֲבָל אִם
חִבְּרָהּ הַיּוֹצֵר מִתְּחִלָּה מוּתָּר.
מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלִי אֶחָד. לֹא יְמַלֵּא
אָדָם קְעָרָה שֶׁמֶן. וְיִתְּנֶנָּה בְּצַד הַנֵּר
וְיִתֵּן רֹאשׁ הַפְּתִילָה בְּתוֹכָהּ בְּשַׁבָּת
שֶׁתְּהֵא שׁוֹאֶבֶת. וְרַבִּי יְהוּדָה
מַתִּיר. הַמְכַבֶּה אֶת הַנֵּר. מִפְּנֵי
שֶׁהוּא מְתָיְרֵא. מִפְּנֵי גּוֹיִם. אוֹ
מִפְּנֵי לִסְטִים. אוֹ מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה.
אִם בְּשַׁבָּת הַחוֹלָה שֶׁיִּישַׁן פָּטוּר.
כָּחַם עַל הַנֵּר. כָּחַם עַל הַשֶּׁמֶן.
כָּחַם עַל הַפְּתִילָה חַיָּב. רַבִּי יוֹסֵי
פּוֹטֵר בִּכְלָן. חוּץ מִן הַפְּתִילָה.
מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פֶּחָם. עַל שָׁלֹשׁ
עֲבֵרוֹת נָשִׁים מֵתוֹת בְּשַׁעַת לֵידָתָן.
עַל שֶׁאֵינָן זְהִירוֹת בְּנִדָּה. בְּחַלָּה
וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר: שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים
צָרִיךְ אָדָם לוֹמַר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב
שַׁבָּת עִם חֲשֵׁיכָה. עִשַּׂרְתֶּם
עֵרַבְתֶּם הַדְלִיקוּ אֶת הַנֵּר. סָפֵק
חֲשֵׁכָה סָפֵק אֵינָהּ חֲשֵׁכָה. אֵין

מעשרין

(שלישי מבושל) נחלב (שלישי מבושל) נחלב מבושל (פי׳ רק שהוא מבושל ואחד מבושל ואחד מבושל) לחין מדליקין (פי׳ שהוא מעורב עם שאר פתילים ולכך כשכבים) לחין מדליקין בשמן שריפה כי״ט (אפילו זמן השריפה כי״ט עצמו לכל מדליקין בהן בשבתי ברכה. ובשעת בשביל ששומרי ליפרף וזמן שריפה דוקא בשוכר שלאחריו לוקחין לדברה רק להדלקה מותר) בשעורן (פי׳ פשוטה של זפת וריחו רע ביותר לשבת) בשמן שומשמין (מפני שריחו טוב) בשמן לגוזית (הן גדולים והן קטנים) בשמן לכוסות (ורע לכוסות שהוא יפה וכריח גם להנוי בשמן פקועי׳ (לשעת מדברין׳ מזדעזע יותר שמן טוב) בשמן דגים (גדולים הן דגים) בשעורן (שם פרוץ יפה הוא ע״י שם ובשעת גלול לו לחין ריחו רע) ובכפה שם גם הוא שרוף בטיב ע״י שם לו ריחו רע יותר ממנו) רע״ק לחין מדליקין שלא בשמן זית בלבד (לשעבר׳ פיוצלין ממנו ג׳ מיני שמנים כדלקמן בהכנות) כל פיוצלין הן בשבת לחין מדליקין בשמן (להיינו לעשות ממנו פתילי׳ להדליק בכל השמנים מפני שבשמן נשמכת לחר פתילת השמן ונקרעת הן בשעתה הוא גבעל ומכין לותו עד שרצוי לפתילה. ובחיב בכלב ובשמן ויטמנו בשעתי בשבת. וקשה ונמר נמן לחין יוצלין הן בשבת לחין מדליקין שלא בשמן זית בלבד (שם) וכל פיוצלין הן בשבת לחין מדליקין בשמן (לכל שעה מהן לוהלים שלא בשמן זית בלבד ואין שעון טבילה שלהם עצמו לחין מקבל טומאה בשאר בית ואין שעון טבילה שלהם שלא בלים שתחתיו. ובשמן בעצמו שמא וילפינן להל שלא בשמן וכן בשמשן לא היה דבר פיוצלין הן שבן) פתילת הנגב שלה כו׳ (פירש שלה כדרך שמקפלין הפתילות ונח

ולכך ליכא למיחש שמא יפה. וילפינן שלא מכובה תחיל דשם הדליק של שבת תחלה הוי קבלת שבת ואו לא מצי להדליקו ומדליקין כר של מבוה מבר של מוצאי. וי״מ לפילו על ידי קיסם שבל להדליק לפילו לצורך עצמו לא להדלקה ונכתה עושין מבוה שבריך להדליק במקומו ולכבי מברכין להדליק. ולא ברכו כר׳ משולם דאמר מבושל ואין מברכין מידי דהוה מיס לחבושים: ומכמים לומר לחד מבושל מכמים היינו ת״ק לוכא בשיהו דאמר שרי על ידי תערובות ואמר אסור ולא מסיימי מלן אסור ומלן שרי וכל מקום דתני לחי ליפי׳ לחד זה ולחד זה לין לחוש כי תנא זו ואין ל״ל זו שלא בשמן פירוש רש״י כל היוצא מן הבין כגון קנבוס ואמר גבן ופ״ל לר״ת דהא מיבעי לעצות מהם בתילה וכרא״י סקרש״ן דהיינו לוור גבן לא לוקרי בן דאיכא בגל מן הגבן עצמו שלא בשמן בלוף על הגבן ולתו בגדול בעלמא ולתו בשמן דקנבוס לא לוקרי בן ורש״ם פליג דלהכר״ת בע נרא׳ עיקר ולהדלק בשמן שבל הבתו עושר תמיד. שומשמין לחלים פירוש להיות הלהל טעון לחלת. דבי עקיבא אומר כו׳ והלכה כר׳ עקיבא מחבירו הלכך מברא שנשים להדליק ולכבות שלא לצורך הוא ורש״י כתב דלמן הלכה כרבי עקיבא לגבי רבי אלעזר שמא רבו הלכך לצורך הוא ואיבעי׳ שיטה וכ״ם לדעת שניהם לומר רבי וכו׳ דהא שלא בי״ם וכן בשבת לחר יש״ם זי״ר בתי דרבי עקיבא לא בעי הבהוב גמור כגון להדליקו לכבות דהא לוכן בדוב היוב לחוד מכל מקו׳ פירוש על לחור בעי. וכן מוכח: מוכני גזים יוונים שהיה לשם חוק שלא להדליק כר רק מוכני לשטים שלא יהגיעו בכר שים שם דירת אדם דוח רעה שמא לו לאל בשמן רוחו. אא בשביל החולי מלתני בגליון דמיירי בחולי שים בו סכנה ובריימא דתני חייב חוקי לה בשמן בו סכנה ופטור מכנה בדבי

שמעון דהוי מלכא שליט כריכא לנפשה ומתכיון דווקא פטור משום סיפא הוא וה"ה פטור ומותר כדמסיק התם. כתם על כתם עליה חייב דהוי דרכי יהודה במלכא שבריכא לנפשה. תון מן הפתילה דהויה סותר על מנת להבעיר במקומו שמעון ס"ל דכפתילה שבריך להבעיר וזה מפני שהוא עושה פתם שמתכוין לעשות פתם שלילין יפה. עשרתם ערבתם לנו חזי לי עבד כבר לבל הלליקו לעון נוי דהם חזי וכריך לאתריגהו בנחת כי היכי דלקבלו מיניה וכתר שור פירוש דה"ק אם עשרתם וערבתם הלליקו את הגר. ואם נאו אל תלליקו עליון עד עיסור ועירוב. עם תשיכה לעלם בשעות. ואתריכן עליון יש שהות לעשות בבל עם תשיכה שמוך לאשיכה מבע"י אין עוד שהות דהא בין השמשות אסור להערב ולהלליק ולבבי פריך אם והא לקתני סיפא שפק תשיכה שפק אין תשיפה אין מערבין ואמני בערובי תחומי לחוריית ואתמר נם רבנן וע"ם נפי' רש"י ועוד פירוש להלליק הגר הוי אסור לחוריית הוי זו ואע"ג דו ויש מהבכים ותכן לי' תפילה והוי לא זו אלא אף זו ו"מ להלליקן את הגרות שבתוך לפיהו על ידי גוי אף על גב דאף זו אף זו מתנית' כמ"ד כל שהות שהות שבות גזרו עליו בין השמשות אין מתעסר למלי לחומר בעלמ' הוא וכן בערובי תבירות והטמנת חמין:

יברך את עמו בשלום או מפני חומר או פסוק או מפני צריך לומר קדיש. ולבך לאחר קדיש לאחר פסוקי דזמרה או לאחר תהלה ואף לאחר תשבה לבתי הלליקו ואין בהלליקו. ויאחר קדיש לפי

מְעַשְׂרִין אֶת הַדִּדַאי וְאֵין מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִים. וְאֵין מַדְלִיקִין אֶת הַנֵּרוֹת אֲבָל מְעַשְׂרִין אֶת הַדַּמַּאי. וּמְעָרְבִין וּטוֹמְנִין אֶת הַחַמִּין:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ. אַל תִּקְרֵי בָּנַיִךְ. אֶלָּא בּוֹנַיִךְ. שָׁלוֹם רַב לְאוֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ. וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל. יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ. וְשַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ. לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי. אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ. לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ. יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

נשמת כל חי וכו' אין לשחות בולך אנחנו מודים. בשבת מאחרים לבוא לבה"כ ונוהגין להרבות בזמירות של שבת ובכל הבר אם לא אמרו אין מחזירין אותו בלבד אם לא אמר לאל אשר שבת מחזירין אותו. ואין למחוק במאריך בזמירות של שבת אע"פי שהטוחה מקרון משום ביטול תורה מ"מ לא יאריך יותר מדאי בשבת וי"ט כדי שיאכלו קודם שעה ששית ודוקא שיש בבה נעימה בעין שנושין בפסוקי דזמרא מיהר אבל החזנים המשוררים המפרידים אותה מחברתה הפליגו הקדמונים בגנותם:

יוצר

כו' (משום דטבילת כלים הוה תקון לשבת) ואין מדליקין את הנרות (הוה לשכחו ומוכ"ם לגוי) אבל מעשרין את הדמאי (לשמו מתקון הוה) ומערבין (בעומי חצרות ותחומין) וטומנין את החמין (בע"י יטרוח כדי שיוכל בשבת ואין זה משום תיקון שבת אלא לכבוד שבת להציבו ויהי בהם ולא שיהות הגר. וכתיב והכינו את אשר יביאו ונו' ואת כל העולה הביאו לכם למחרת עד בקר:

נשמת כל חי

בר"ת כשמה סריחה מרחפת תמיהת כספו לכבודו חיינו יתן • וזהו

תב"ך לתותיות בכ"תר סהוה לה"י הנשמה דרשעונה • ונס"ת עולם הס"ד לי"ן רחמים • כמ' ורוח קלהים מרחפת • זה

יוצר של שבת

נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר
תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד.
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל.
וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ
אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים אֱלֹהַּ
כָּל בְּרִיּוֹת אֲדוֹן כָּל תּוֹלָדוֹת
הַמְהֻלָּל בְּרוֹב הַתִּשְׁבָּחוֹת הַמְנַהֵג
עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים
וַיְיָ הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן הַמְעוֹרֵר
יְשֵׁנִים • וְהַמֵּקִיץ רְדוּמִים • וְהַמֵּשִׂיחַ
אִלְּמִים וְהַמַּתִּיר אֲסוּרִים • וְהַסּוֹמֵךְ
נוֹפְלִים • וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים לְךָ לְבַדְּךָ
אֲנַחְנוּ מוֹדִים אֲלוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה
כַּיָּם • וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כַּהֲמוֹן גַּלָּיו •
וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ •
וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ וְיָדֵינוּ
פְּרוּשׂוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם • וְרַגְלֵנוּ
קַלּוֹת כָּאַיָּלוֹת • אֵין אֲנוּ מַסְפִּיקִין
לְהוֹדוֹת לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
וּלְבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ : עַל אַחַת מֵאֶלֶף
אֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים • וְרִבֵּי רִבְבוֹת
פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם
אֲבוֹתֵינוּ

וְתִמְצָא בְּפִי קְדוֹשִׁים בְּנוֹסַף ר"ת יִצְחָק וְרִבְקָה בְּעוֹלָם

בר"ת כשמה סריחה מרחפת תמיהת כספו לכבודו חיינו יתן • וזהו

תב"ך לתותיות בכ"תר סהוה לה"י הנשמה דרשעונה • ונס"ת עולם הס"ד לי"ן רחמים • כמ' ורוח קלהים מרחפת • זה

מסי"ח וכו' ע"כ ר"ת "תברך "לת "שמך "יי "אלהינו עולם מכין תס"כי גרוח כל בשר שבתמיד לשר בידו נפש כל חי לתמית ורוח כל בשר לתחיות • כדתיתת במדרש ותתחכן : לותו תפא"ר בכל מיני פאר ותרומ"ס בכל מיני התרוממות • זכרך לכתי למטן תזכור ונו' לו זכרך זו זכור ושמור • מלכנו תמי"ד לנפש לחי"ה כיו"ן בהה"ן בתלפ"ן • מן העולם ועד העולם אלו הס ר' עולמות **אביע** : לתה לל בחסד שבת עולם תסדיבל• ומבלעדיך מבלעדי יחודך אין לנו מלך כי כיס המליכוך לותך למלך שבת ה' יתלוך לעולם ועד • ונואל שבתלתנו בנפש לחי"ה ומושיע ליפרש בגלולה לרחמוך ולחרוכה כידוע • פודה לת לי שפדית לותנו • ומציל לותנו ת"ל שבה בגלותינו ומפרנס לותנו בשבתנו על סיר הבשר • ומרחם ופסח ס' על הפתח וכל עשר מכות לת בנגע סוס מכה ליפרש לחד • ולת עוד ללת שהרוויתו בתכות •

בכל עת צרה וצוקה הבלה עלינו בכל פקידה ופקידה לנו לומרים שלין לנו מלך המושיע לותנו על חטאתינו ולת לתה שחטאנו עוד כבר לנגדך • לולי כל הרחמנים הבנדרים לשר הרחה רחוים בפני עלמה • והלחרונים הן הבנדרים על ידי גלגל לעפי"ב לתה לולי כל הבריות ולולן כל התולדות לעתיד • המגולל בסס ת"ה לל"ה ברוב התשבחות ללו יורדי מרכבות סיללו כמכין ברו"ך שבה : המנהג עולמו בחס"ד שבלמר עולם חסד יבנה ושבל, חסד לל כל היום • וברייותיו ברחמים העולה לללים מלת ביוש"ן וה' הוא ובית דינו הבה לל יבוש סיבת ערפי ולל יפן סיבת קבע • הוא הלל המעורר ישיבים לללו מתי ת"י • והמקיץ

מבנה המקום ויסדה מעט ויאמר עליהו לשבח ומאריך ביחוד: ה' הרי זה משובח ולעולם לאחר תפילתו וזכי' ירושלים כלשון כתוב לעיל לאחר תפילת יוצר ויאמר ה' לחכי וכו' וילך לביתו: בשלום ובנחת:

כוונת

נשמת לש בי מנשמת עד מוליד שריך לכוין ת"ב פיכות ויכוין בהם לשם של ת"ב שע"י הנשמות פורחות לישראל והנשמות שהם סוד בשם יתירה כול' פורחות לישראל ליל של שב' ממדת היסוד שהוא נקרא כל ונקרא חי ולן יתכוין לשלוח היחוד השוכן בשליחת ויאמר כשגדו שהם היחודים סיללה לנו מן חי העולמים והיא עבשיו לשמ' תברך לת שמך שהוא שם שהפקדת והוא ה' אלהינו ותפאר ותרומם זכרך שהיא מדת **אדני** כלשון זה שמי וזה זכרי ופירוש תפאר ותרומם שהשפע הנזכר תשפיע מן מדת התפאר' ותרומם ותעלה לת דרך בעין שתדיים השפעתך ויהודך מן העולם שהוא מקום רחמיך על העולם שהוא סוף לחילתך ותקיף • ומבלעדיך אין נכו מלך גואל ומושיע פודה ומרחם לולת לתה הוא שלו הרחמנים והלחרונים כי כולם ברוחים מעשה ילוך : וה' הכה לל יכוש וה הוא רחו למקום שהלולן היחוד בו והוא י"ת מעורר עיני דעביר לכפין כל חין כייחין שהרחמו לל השקדת פניש ת"ו • ומיחי מתים בשל ומשיח לללים כי כולם יהנים והוא מקיח לותם ורופא לותם : ולך לבדך שלתה יחיד קדמון לנחלו מולים • וכן גם כן בגד יחיד קדמון השוכן בשליחת לנו לומרים ולנו פינו מלא שירה כים ולשוננו רנה כהמון גליו לין לנו מספיקין להודות לך לתה יחיד קדמון השוכן בשליחי לתר בשכון כבודך שם לנו רשעים לקרות לך שם ה' ללהינו • ולברך לת שמך שהוא התפארת : בנוסף נפש "ישרים "לדיקים "חסידים

אבותינו ועמנו: ממצרים גאלתנו
יי אלהינו ומבית עבדים פדיתנו:
ברעב זנתנו ובשבע כלכלתנו
מחרב הצלתנו ומדבר מלטתנו
ומחלאים רעים (רבים) ונאמנים
דליתנו עד הנה עזרונו רחמיך
ולא עזבונו חסדיך ואל תטשנו יי
אלהינו לנצח על כן אברים
שפלגת בנו ורוח ונשמה שנפחת
באפינו ולשון אשר שמת בפינו
הן הם יודו ויברכו וישבחו ויפארו
וירוממו ויעריצו ויקדישו וימליכו
את שמך מלכנו כי כל פה לך
יודה וכל לשון לך תשבע וכל
ברך לך תכרע וכל קומה לפניך
תשתחוה: וכל הלבבות יראוך
וכל קרב וכליות יזמרו לשמך
כדבר שכתוב כל עצמותי
תאמרנה יי מי כמוך: מציל עני
מחזק ממנו ועני ואביון משוללו: מי
ידמה לך: ומי ישוה לך: ומי יערוך
לך האל הגדול הגבור והנורא
אל עליון קונה שמים וארץ: נהללך
ונשבחך ונפארך ונברך את שם
קדשך

מעצרים גאלתנו מבית עבדים פדיתנו כל בכוריהם הרגת ובכורך גאלת ים סוף זדונים טבעת וידידים העברת ויכסו מים צריהם ואחד מהם לא נותר על זאת שבחו אהובים ורוממו אל ורוממות בידם וקדושים לו ומלכות יחיד ומיחדים ושיבחו וזמרו וקלסו וברכו והודו לשמך כאמור דוד עבדך כפי שכתוב הללי נפשי את יי אהללה ליי בחיי אזמרה לאלהי בעודי: ואומר כי הוא נאוה כי טוב זמרה כי נעים נאוה תהלה: כי אתה אל טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך: ואומר כי אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע פודה ומציל ומפרנס ורחום בכל עת צרה וצוקה אין לנו מלך עוזר ומושיע אלא אתה: אלהי הראשונים והאחרונים אלהי כל הבריות אדון כל המעשים המהולל בכמות השבחות המנהג בעולמו בחסד ובברואיו ברחמים והנה רוחו ונשמתו אינם בידו להוסיף דבר או לגרוע ממנו כי אם בגזרת המלך גזר דינם ומאמרו יעשה כרצונו שהכל נתון ברשותו ואין מי שיאמר לו מה תעשה או לא יוכל לעמוד בפני זעמו כי הוא לבדו יודע מחשבות כל יצור ומבין אל כל מעשיו ואין דבר נעלם מלפניו ואין כחד מכל הנבראים יכול להסתיר עצה מפניו כי הכל גלוי וידוע לפניו מראשית הבריאה ועד אחרית כל הדורות: ואומר כי הוא לבדו ברא את העולם וכל אשר בו ומלא כל הארץ כבודו ומשגיח בכל ומנהיג את כולם ומסבב סבות הסבות ומאציל מאצילות ומברא מבריאה ויוצר מיצירה ועושה מעשה בראשית כאשר יחפוץ ואין מי שיאמר לו מה תעשה או לא יעמוד בפני מחשבותי

קָדְשֶׁךָ בְּאָמוּר לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי
אֶת יְיָ וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ :
הָאֵל בְּתַעֲצֻמוֹת עֻזֶּךָ : הַגָּדוֹל
בְּכְבוֹד שְׁמֶךָ : הַגִּבּוֹר
לָנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ : הַמֶּלֶךְ
הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא : שׁוֹכֵן
עַד מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ : וְכָתוּב
רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּייָ לַיְשָׁרִים נָאוָה
תְהִלָּה :
בְּפִי תִּתְהַלָּל : שָׁרִים
וּבְדִבְרֵי צַ דִּיקִים תִּתְבָּרַךְ :
וּבִלְשׁוֹן חֲ סִידִים תִּתְרוֹמָם :
וּבְקֶרֶב קְ דוֹשִׁים תִּתְקַדָּשׁ :
וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּרָנָּה יִתְפָּאַר שִׁמְךָ וְזִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ
בְּכָל דּוֹר וָדוֹר שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל
הַיְצוּרִים לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ
לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר לְבָרֵךְ לְעַלֵּה
וּלְקַלֵּס עַל כָּל דִּבְרֵי שִׁירוֹת
וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשַׁי עַבְדְּךָ
מְשִׁיחֶךָ :

ישתבח

ועמי הרשעים : וכל כך למה אחשוב ומיותרת בני מחבתם
יצחק ויעקב היינו מוכים ולוקים ולחוקים וכידו :
ומתית עבדיך למר כיצון עבד עבדיך יהיה לאחיו : כדית
בכבודו וכעצמו לא ע"י סום מלאך רק ע"י : מסך בניהו שנאחר
וחרד להגילו וחרד לחי לבבי :
ויאחר כי להיות עמך ואנא בעצמו
ירד על ארץ טחור לפדותינו :
ומקדמת דנא נרשע סתים בארץ
כנען ונתנו ע"י יוסף סביב סליט
ומסביר במצרים : ואז אחר זה שכח
יעקב בכבוד גדול למצרים בשופע
כלכלתנו בלחם לפי הטף כי בשבע
שנים רעוי להיות הרעב ואנא ע"י שכח
שנה ועוד הרעב ואנא ע"י שכח
בכל הסובב במצרים : ואחרב עמו
ולבן ואחורי ל"ת מלפים אלתנו :
ומדבר כרשע סביב שקול נגד כל
החכות : ואחרי מלכים רעים
אשר הושיבו החכות מעמותן שהיו
נלחמים לפליתן : לפיתנו הבפיתנו
וסגרתנו בגלו לפל יגף חוס מחקומו
מפתח באיתו עד בוקר ועבר ה' לנגוף :
עד שהם בכל הגליות כי אין בעל
שכם מכיר בניו עזרתנו בכל ברחמי
ולא עזבתנו על כי תעבד הרשעים
שקדמתנו להיות לך לעם ואנא
אתיך לחתנו בקומה לחרת ובכמה
גליות לא עזבנו : חסדיך ה' אלהינו
כדור פרנסין : פך לא תעזבנו ה'
אלהינו בגלות האחרון הזה לנצחים :
שם תכתוב נגח פסוט ונגח מלא כן
ל"ת תי"ת ויעלה לך לאחסנו בסיכל
ש"ן דל"ת יו"ד : על כן כי ח"ל ע"ל
כן ברחת להקדם חשם כלים לאחם
מזונות שפלגת אחלקת נכו להוציא
בחוציות : והנגף ע"י הגשמיך
והרות שנאחת בחיטנו שנח' ויפח ה'
בשחת רוח חיים בחיטנו לנשמת
לח"ה : דין בשאר ק' מהו מזכיר ושטון שאר שחת בחיטנו ונח
שום כלי אחר : לזה נח כ"ח על כל בחיטנו חרי שאר
בחיטנו וחת"כ הוא הלשון החשובה נגד כל בחיטנו :
ויתכן הם בכלל שחשבה כלים יוזו ויברכו ויסנחו בשטרה
ויוכי לשונות נגד עשר שכירות : הוליד כל"ת נדכה נת"ת :
שנח נגיל"ב כפאר נדי"ן שהוח לשון רפה : רוש נגי"ב כי
ונמלפות רוש : ועריך בגבורה : וקדושת נגי"ח שנחקיש
מסשקלריך ויחליכו נעלכו"ת : חת שחך חלכנו חשר חלו
החליכוה נרחשונה בעולם שעשייה :
כי כל שם החדבר בלשון הקודש לך
יודו ולא שאר ע"י : שם לא בחיתוך
ובל לשון לך תשבע שלא להחליכך בל
חשר : וכאשר הבניין משה לפני
חותנו חת חשר יעשו שם ואשר חיכנו
שם : לו שחורה כלל על שחיל שנאמ'
ביום ההוח וגו' יכים רועה ע' לבוסס
ודוד עבדי מלך עליהם וכל שם
שופה הדבור חשת ה' כלם לך יודו :
זכל מי שיש לו לשון בפיו לך ישבע
ובל ברך לך תכרע ובל קומה לכניך
ירושלי' יש חתוה : וכן וכל לבבו יהלוך
נרחותם הטובים חתעשה לישראל :
ובל הקרב והכליות שבחוכו יתיעלו
שיחתו לשמך ולא לשם שאר שלא
סיקדש בשמך כי שמך לא נאה לב' כי
שם יה"ו הוא מורה על הי"ה הוה יהי"ה
ואותר זה אין לשם שאת שמך ואתה
שופט ואתה דיין : ואתה עד וזה לא
נאה לשם כשאר שאר דוד ע"ה בל
עשותי תחלוקם ה' מי כמוך בחיין
אלהים הרי ה' אלהים בדור פרנסין
ואיתור את' מגיל בעבי מיד הטושקו
ועני ואביון שיד גוזלו ושם אלילים
אלמים והוא אין בהם : מי בעלי יום
ואתחתונים שיהיה לך בדמות : או מי
שיושוך לך בקומתך : ומי יערוך
בערכך שיש כו ג' מדות אלו שכולל
כולם : הגדול הגבור והנורא שם ע"ב הי"ן
בחיתים בה' אחת בקמיצת של עליון אלף
ס"י יו"ד ה"י אחת קטנה ואחת גדולה
ואחרן ע"ב נשלך בחלבות הלל
בחיבון אל"ף : ובשאיך בדיבה שבת
כאשר אמר דוד ע"ה ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו
יום מותי יפרסו כל קדבי את שם קדשו : לו כולו מהרהרים
את הפסוק ברכי נפשי על כל השבחים דלעיל לפי"ל לפי"ל כך אחיך

דוד ע"ה על כל כנים ועל כל רמסית דרכי נפשי את ה' שהוא במקור של כל הסבירות והסמות לעפיכ"ח ותברך כנפש קדשי את שם קדשו יהיה לויה סיהיה משוש שהוא כיוצו שמו של הוי"ה: ומפרש מה שהוא לנו משם רבע"ה קודש מותו לומר לעלן הגדול הגבור והמורא כי בנ' מדות נלו המשך כל המדות בכלל מה שהם לאחר ג' כו מתוקר בנ' תוקריס ולזיכו תופס בו כלל: ומפרש כאן שבחיו ולא מדות מה שלאחר משם ע"ה בלל הגדול: שהם שניהם מדה לאחת של חסד: שבאמר כי גדול מעל שמים חסדך: לאחר בלל החזק והאחסד עם ישראל: בתעלומות עיזך זו התורה שבתובת בה בנשם החטא"ת ה"ת תמות ובלאחר יביא קרבן ויכפר: ויעשה תשובה ויכפר הרי עושה בלל לבך חסד: הגדול בכבוד שמך פי' גדולת חסדך כדאה בכבוד שמך: לעפי' שהם שמות הדין והגבורה לעפ"כ הוא מתוקן לחסדן: כגון כי"ו עומדת בחכמ"ה מתתיק כת"ר וחב"מ: ה' עומדת בבינה מתתק כי"ה גדול"ה וגבורה: ו' עומדת בת"ת מתתקת ת"ת בנצ והו"ד ה' לאחרונה עומדת בתלכות מתתקת יסו"ד תלכו"ת והוא בלאד שמו מה שאין בה לעשות שם לאחר לעשות זה: בל"ב בתיבות בתורה בלול: הגבור לנצח פירש לנצח בגבורות שם זה בל המדות והבחו' ובקולו לגבורה בדפרשנו שהוא גבור רק לנצח ולא לעולם לאחרו' וזה לא הוא כי הוא המבג'ת בל הספירו' והמדות כלאחר בתבתי לעיל:

והגורא בגורתיך פי' בל הגבורות הגדולות שעשה במצרים וכיס וכסי' בלל הבאר עם המחני' ובסיחון ועוג ול"ף מלבים ובל דומיהן: ובמצרים בתיב ובסח ה' על הסתח ולבני ישראל היה אור: ולמה נתאלו בו בל המדות הללו משום שהוא המלך היושב מעלמותו על בסא רם ובל רקיע ורקיע יש לו בסא בל לאחד רם מחבירו: או נקרא בם ר"ם על שבשבת בבסאו למחות שמל"ק העולם

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְבֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים:

וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹחַ יְיָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְהוָה וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ: בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה זִכְרוֹ לָעַד וּלְנֶצַח

שוכן עד פי' עוד הוא המתואר לבל המדות משום שהוא שוכן עד הע' בקנין שהוא פירושו לעולמי עד: כמנין בתם ד': ושוכן במנין י"ג הפ"ד ופ"ו הפ"י עם ד' חותיות: מרום וקדוש בגי' שבת ע"ב מתחילין בשבת בשוכן עד ומ"ת ד"ן שמ"ו: ור"ת שמע ובל ר"ת במנין אל"ף דל"ת נון יוד יוד הא ואו הא:

וכתוב רננו כו' לא תעלה על דעתך שהוא לבתיב ובתוב בתשמעו' שהוא רמיוב על הא לבעיל: בלאמר לאחרינו שמשה רבע"ה נותן לפני מותו ליתן שבח לה' רק בשלש מדות אלו גדול גבור וכורא: בא דוד ואפרש במזמור ל"ג רננו אתם בדיקי' שלש אלו שלש טעמו טעם אחד תרגן בלשונכם בדו פרלופיס רב"ן ביהו"ה שהוא בשם שלש': למד ה הי"ו יוד ה בם אחד לישרים שבם בעלי תשובה אלו שבשמעו טעם אחד ויושבים בתשובתם בלוה תה"לה יאבחו ויפארו לה' בל"ן חס"ל רחמי"ם בחנון תהלה: ובשם ס"ג ניו"ד ה"י ות"ו"ו בחנון בלוה עם המלה: ולוה ניון דוד המלך עליו השלום בתהלה נספר תהילים שלו: או תהלה תל בגי"ת ב"ם ת"ך אחרי ת"ה ל"ה:

יְהוָה	יְהוֹ (בפי ישרים תתאלג)	יוֹחֵד	כ"א מלאכים	
מִיכָאֵל	גַּבְרִיאֵל	רְפָאֵל	מִיכָאֵל	קַרְמִיאֵל
				פַּרְאֵל

ולנצח נצחים:	והיו (ובדברי	והיהו (ובדניקים	והוהי (תתברך	גבריאל צחזיאל
יתברך	וישתבח ויתפאר	נוריאל	בריאל	אוריאל הסדיאל
ויתרומם ויתנשא				
ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה	והיה (ובלשון	והיהי (תסילים	ויהה (תתרומם	רפאל מיאל
דקודשא בריך הוא:	לעילא מכל	אהריאל	שמיעיאל	כובדיאל סססיה
ברכתא ושירתא:	תשבחתא	והוי (ובקדש	הויה (תתקדש	נוריאל יופיאל
ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן:		בגדיאל	דניאל	רמיאל ענגאל

ובמקהלות ע"ם הפסוק במקהלים תברכו ה'. ומתו כרוב עם הדרת מלך. כשהש יחד רננות עם הרקוים לעתות שכינת ע"י עליהם כפיהם יתפארו ברכה תת שתך מלכתו כל דור ודור יספרו לגבורתיך כתו בכל דור ודור תניע קדש לעולם. לעתות תת עצמו להיות תחד מבני ישראל גם להתפאר לה' אלהיהו אשר לתתו קדשתו דרשתוכה שתו מלך שבתתר ה' יתלך לעולם ועד. שכן הוא נכון לומר בלבבו על תת כשרתתי תלך לעבודת בהו"ל. ונתלל במלכו"ת לשבת בבי"ת. לפתר בת"ת לרוחם בכ"ע. לשדר בגל"ת לברך בתכמ"ה לעלה בגבורה כשעושה קר"ם דין ברשעים נתעלה. ולקלם בים"ו. עוד על כל דברי שורות של דוד בן ים"י עבד"ך משיתך לתלך. ר"ת לותיות שניות הם שדי שבוח תלת דו"ד כיצוע שתקבל ממתו שבוח בר"ת "שבת "דוד "יקבל: וס"ת דברי" שירות" ותשבחות" דוד הוא תתיד שבוח שדי תלך. ע"ל דוד בן ישי עולה תס"ד שדי כיצוע: ישתבח כו' כי תתלת בתפילו' חול עם תלי תקדים ע"פ סודם כשתר קבלתו לית מפי לית עד תאר"י ו"ל סס י"ג שבחות נגד י"ג תקוני דזיקנא ונגד י"ג תקוני דרחמי. וכל אלו השבחים רמוים בלת שבוח גדול "גבוה מ"ש בל בך"ן ובתח"ד וברת"מיס. ולת תאר מר"ן כי אם קדוש. כשעושה דין לתשב למעלה יתקדש. כי לך נאה כל התוארים אשר נותנים לך שבת לת לית אל ויכוד ותקריו מתתיים שם כי הוא היה הוה יהי"ה וקוה אלהי תבותיו ואלהי תבותיו ברכות וכל מיני שתר ברכות. והודאות מעתה ועד עולמות לעולם בית"ש תתברך אתה ה' אתה בלילה נקרא על מלך מגד כיקודו גדול במיני שבחות שבת ה"י עולמות אל על כל בהודאות בסוד דו פרצופין. אדון הנפלאות הנעשין במקדש ע"י משה. הוא הבוחר את ישראל בכל מיני שירה וכל מיני זמרה. הוא נקרא מלך. ואל תי הנותן חיות לעתר ו'ספירות גנ"ת בכי"ת הנקראים עו לעולמות כשתר תמלא בתריכת בתפילת חול:

שיר מד ה	ושבחה מה ה'	הלל מח יל	זמרה מט וחנון
עוז בנ' ורחום	וממשלה גן א"א	נצח דן וית	גדולה זן ואמת
וגבורה חן נחל	תהלה טן נ"ע	ותפארת סב ופשע	
קדושה סג והטאה	ומלכות עב ונקה		

בס"ק אידהנויה מנין כ"ת

אלך בדרך פסוקה וסיתן נקב"ה תסובב גב"ל ופירושו יתגדל בכל מיני חסדים טובים. ויתק"דש בכל מיני קדושות שיתקדש בקדושת נבורת"ו הרל"ו פ"ל. בעלמת עשיה תשר ברת כרשנו הטוב. וימליך מלכותיה תשר תכתו בתלכו ביום ולמדנו לשון עתיד זה יהיה בתיכון תתם הקבל ויומיומיון יסגת המלך המשיח בתור זה בתיי דכל בית ישראל. בעגלת בתסדר בזמן קרוב. על זה נתמר תמן שבוח שמיה רב"ל שבוח ע"ב ק"ל כיצוע: יתברך פי' יתברך בכת"ר בתגלת בתסדר העליונה. ויתתבח בבי"ת שב"ת ס"ו עולמות. ויתתפאר בת"ת ותתרומם ברוס המעלות כ"ע. ובתוס המעלות בתל"ת פו"ס וו מלכות. ותתבשך בבנותתו וו נצח והוד. ותת"ה בתכמה ותתעלה בגבורה ותתקבל ביסוד המשפיע לתלכו הנקראת בלבו זו מלכי בני. וזהו שמיה לקול בת כמנין שדי יאהדונהי עם ח' לותיותיו. בריך הוא בי"ג מידות שבו יהוה יהוה יהוה הקדוש יהוה הקדוש והזה והוה יהוה הקדוש הוה היה היוה:

ואנו אומרים כל הברכות והתשבחות לפי אומד דעתינו ואומר עוד לעילא מכל הברכות והשירות והתשבחות והנחמות שאנו אומרים בעולמך זו הטעייב נפש אלף הא יוד הא ע"ז נאמר למען:

ברכו ע"ב ק"ל כ"ו | את מצפצ יאהדונהי | יהוה היה הוה יהיה | המבורך מ"ב ע"ב ק"ל כ"ו

ברוך מתכוין להשתוקק אתה לשכינ' יהוה בכתבו וביקודו ליחיד הקדמון יתברך אלהינו מלך על התפלה בקרקע עולם פוח יוצר אור בשמש ואוח בירח הישוד זבורק חושך העטר"ת ואוח עושה שלום. הכל רואה לומר מתקן ובורא הכלה הכלולה ותחזר הכוונה למוכח לך היחיד הקדמון. ואומר הכל יודוך רומה לומר כל ישראל וכל המלאכים נפלאות מעלה ומטה יודוך ויאמרו אין קדוש וכולי: הכל ירוממוך היחיד הקדמון שאתה יוצר מדת הכל שהוא התפארת שהוא הלב הפותח בכל יום. ובוקע חלוני רקיע נשוא הכרובים המפולגו' ודרך התלוגות שברקיע. מוליח חמה ממקומה ולבנה ממכון שבתה מאיר לעולם כלו ולישבי שברא במדת רחמים: המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית: המלך המרומם לבדו מאז. המשבח והמפואר והמתנשא מימות עולם אלהי עולם ברחמיך הרבים: רחם עלינו אדון עזנו צור משגבנו: מגן ישענו משגב בעדנו: אין כערכך ואין זולתך אפס בלתך ומי דומה לך: אין כערכך יי אלהינו בעולם

ברכו את יי המבורך:
ועונין הקהל
ברוך יי המבורך לעולם ועד:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא את הכל: הכל יודוך והכל ישבחוך והכל יאמרו אין קדוש כי: הכל ירוממו סלה יוצר הכל הוא הפותח בכל יום דלתות שערי מזרח: ובוקע חלוני רקיע מוציא חמה ממקומה ולבנה ממכון שבתה: ומאיר לעולם כלו ולישבי שברא במדת רחמים: המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית: המלך המרומם לבדו מאז. המשבח והמפואר והמתנשא מימות עולם אלהי עולם ברחמיך הרבים: רחם עלינו אדון עזנו צור משגבנו: מגן ישענו משגב בעדנו: אין כערכך ואין זולתך אפס בלתך ומי דומה לך: אין כערכך יי אלהינו בעולם

הזה

ברוך מתכוין להשתוקק אתה לשכינ' יהוה בכתבו וביקודו ליחיד הקדמון יתברך אלהינו על התפלה בקרקע עולם פוח יוצר אור בשמש ואוח בירח הישוד זבורק חושך העטר"ת ואוח עושה שלום. הכל רואה לומר מתקן ובורא הכלה הכלולה ותחזר הכוונה למוכח לך היחיד הקדמון. ואומר הכל יודוך רומה לומר כל ישראל וכל המלאכים נפלאות מעלה ומטה יודוך ויאמרו אין קדוש וכולי: הכל ירוממוך היחיד הקדמון שאתה יוצר מדת הכל שהוא התפארת שהוא הלב הפותח בכל יום. ובוקע חלוני רקיע נשוא הכרובים המפולגו' ודרך התלוגות שברקיע. מוליח חמה ממקומה ולבנה ממכון שבתה המאיר לעולל' התחתון כולו וחמה זוכר היא החמה על מטה: המאיר לארץ לבני אדם הדרים עליה. ברחמים ובטובו שהוא טוב שהיא הכלה. מחדש לותה בכל יום וחידוש הוא כי בליל היכה מקבלת ובבקר היא מקבלת שנאמר חדשים לבקרים ע"כ הוא מדבר על מדת התפארת וכן ואילך מדבר לנוכח על היחיד הקדמון ואומר:

מה רבו מעשיך וכו' ונריך להעיריך על זאת הברכה שבא לפנינו מוכח בנגד היחיד הקדמון יתברך ולפנינו נסתר בנגד התחתון והיה רצוי להיות בהפוך דע שבמקום שמתחיל בברוך אתה ה' סעל כרחנו בנסתר לומר בנגד יחיד הקדמון ולפנינו מוכח וזהו לפנינו ברוך אתה כשבאת לו יתברך בתחל יחודותיו מדבר בנגד לוחה המלה בלפנינו נסתר מאחר שאתה לוחה לנכח ע"כ אחר חיבורותיו

ע"ז כתיב יקר בעורף לויבך. החלון הזה כשיוצא פושט עטלפו כמין חוחם לתפוש ביה. ויוחיר בלוחות חלון וכל בעלי הנסתרים והקוסמים מתירלין. בזמן שהכוכב הזה שולט ביניהן מלויחין: חלון השני נקרא חלון טופרא

וחסס יוצא כוכב לחד ושמו צפעון וזכב יש לו ומזלותו חלון יוצאים שם מלות מלך רבות רוחות לחר שולטים בעולם על טופרי בני אדם כשזורקין אותם בגללו ממוס שבוה בעפין כשפים גדולים: חלון הפליטי נקרא חלון החשן וכו כוכב לח נקר' מגה כוכב זה אין בו קטרוב כלל וכשהות שולט בעולם לז הכל רק חלוב ושחור. חלון הרפיטי נקרא חלון גביע וחסס יוצא כוכב לחד שנקרא כפי החכמים ז"ל (משכול הכופר) שיוצא כחין לשכול וחכמים מעורר בעולם ואין מקפידין בני אדם זה על זה ושלום רב בחלה בעולם: חלון החמיטי נקר' חלון באר וזה החכמים לא ידע מה טיבה לפי שלינו עומד בחלה לחד ולזה מתדקדקים עלמן לעיין בזה המקום: חלון הפסטי נקרא נוגה וחס יוצא כוכב לחד נקרא גזרון כשזה שליט בעולם עושים ודינין וגזרות רעות מתחדשות וזה החלון עם זה הכוכב לא יפלוט כל כך חלא שמוך לימות המשיח:

חלון הפפיטי יהיה כפחח בכל העולם וכוכב שלו יהיה מאיר לרבעים יום כשיגלה מלך המשיח: ובוקר חלוכי רקיע חסס ט"ל יב"ק ומוליא חמה ממקומה שהיא בזרוחה מתחילת ימי בראשי' ומוליא חסס יאהדונהי יוד הי וו הי וכן הלבנה ממכון שפתה ולא לחר ממקומה. חלא גלגל חמה מכה לתוכה כדי שתקבל לורה ממנה ויחיר החמה לבדה לעולם כולו ולויטנין היוצאים תחת זריחת החמ' כדי שיוכלו להגיה עליהן מעשיהן הרעים שעושין ביום או לבשל הפירו' או לרפואה שכל רפואות תהיה לעריך ימי ג' להרפואת חסס עבדי ה' שלא יסכו תפקידן שנרע במדת הרחמים ס"ת לחת שעבדו בחמת ליוסבי הארץ. ומפרש מה שעושה החמה שהיא מאיר לכל הארץ לבשל פירותיה ולהוליא כל זוהמת הארץ היוצאת מן הארץ. עיסוקים ורוחות רעות היוצאים מן הסס ט"ק

חַזֵּה: וְאֵין זוּלָתֶךָ מַלְכֵּנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: אֲפֵס בִּלְתֶּךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וְאֵין דּוֹמֶה לָךְ מוֹשִׁיעֵנוּ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים:

אל ארון מכל המעשים האריך בזוהר בשבח זמירא זו ועל כן ראוי לאומרה מלה במלה:

אֵל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. בָּרוּךְ וּמְבוֹרָךְ בְּפִי כָּל נְשָׁמָה: גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם דַּעַת וּתְבוּנָה סוֹבְבִים אוֹתוֹ: הַמִּתְנָאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ וְנֶהֱדָר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה. זְכוּת וּמִישׁוֹר לְפָנָיו כִּסְאוֹ. חֶסֶד וְרַחֲמִים לִפְנֵי כְבוֹדוֹ. טוֹבִים מְאוֹרוֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ. יְצָרָם בְּדַעַת בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל: כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם לְהֵיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל: מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נוֹגַהּ. נָאוֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם. שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם. עוֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנָם. פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ. צְהָלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר. רָאָה וְהֵתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה. שֶׁבַח

נותנים

יהיו מלמלו בלוחו שעה בלעון כשתר והמשל כל בוסח הברכות כלאר נאמר נגד יחיד הקדמונה"י כרי שמכו לוחו יתבר לכוכב וכלאר נאמר שהיו מלך העולם הפפרסת שבקרא שולט ומלטרך שבאמר נגד הפפרסת.

בלעון כשתר לאר קדשנו וכוונו בורא כך וכך לו יוצר כך וכך לו עוש' לין דבריהו נגדו שלא נגד יחי' הקדמון אמנם כלאר כתיב לדיבור לו כשיר לו השבח נגד יחיד הקדמון בלעון כשתר יהיה בלעון כוכב מרלשו ועד סופו כמו ש לעון על כל המשבחים וכן לא לאר שבח וכן לפיכ לא וכו' וזה כתיב השבח בלעון כוכב יהיה מלעון כוכב מרלשו ועד סופו כמו בשמת כל מי וכו' עד שלא עשה ומן שהיו ברלשונ' עד ולזה פיהו בפני עלמו בלעון כשתר מרלשו עד סופו ומלו פיהו עד סוף כשיר כולו בלעון נוכח וכבן בשיקר הזה וזכרהו תמיד:

מה רבו מעשיך וכו' חלון הסוכן בשליטי כי כולם נחכמה עליונה עשית בסוד ברקשית ברא אלקים: המלך המרומם עד ומן זולתך מי' בשלשה עליונות מין חלוק בעכין לפני בעולם הזה:

אל אדון ברוך הוא ומבורך בפי כל נשמה כי הוא נשמה לנשמה. גדלו וטובו וכו' פירוש מל' הסכל ומדת היסוד. מלא עולם השכינה דעת ותבונה סובבים אותו כי התבונה מקומו ושם הוא סוכן והדעת סמוך לבינה וזה סוד גדול. המתנשא על חיות הקודש מרכב' המשבח שהיא שנאן ומה שאמר לעון נגוה כי הימס מרכבה לו חלא שם אות' מרכבה לעבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו וזהו גלוחו שהם מרכבה למרכבתו ולו' אשר בכתו' כי נשא גא' שני גלוי' ודרשו רז"ל נשא בהמות שור נשא בחיות חרי' נשא בעופו' כשר ושהם נשא על כולם וכן בשם נשא בתנשא עליו' ובתנם בשתי מרכבתו הוי אומר כי נשא נשא בתנשא על הבשים נתנשא על מרכבה התחתונה. ובכדר בכבוד

לפ"ל כי יום ס' לאבל וכטובו ביוצא מן מקדש עליון ומחלם בכל יום בשם תמי"ד שהוא קס"ק קמ"ג אלהי"ם ביודין בשם"ן בלפ"ן: את כל מעשי בראשית לור ותוסף ואל יעלם (המלך המושיע) כו' מן בארץ מה שבר"ק בסי"ת יאמין: כי המלך הכתרוסם לבד בלי עזר רק בשמו הגדול שם מ"ב כמוכן לבד"ו לותו המלך המשוח בכל מיני שבחות. והמשורר בכל מיני פאר. והמתנשא בשם צמרכד תמ"ת כי והמתנשא מימות עול"ם ת"ת תמ"ת: (אלהי עולם) כו' כי הוא הנקרא ע"י אלהי חזק של כל השלמות ע"כ עולה אלהי עולם מכוון מלכ"י יאהדונהי רחם עלינו בשם אלף כי יוד כי. אתה אדון עזוזינו אתה כתת לנו את תורתיך בכתב ובעל פה. צור משגבינו בשם אל"ף למ"ד ה"א יו"ד מ"ם. מגן ישעינו בפ' מגן בגי' קו"ף. משגב בעדנו בשם מצפצ (לון כערכך) כו' כי לון אלהות בעליונים ואתה תוכים לומר שהוא בערכך בגדולתך וקדושתך בסוד מספר הקומ"ה של"ו אלפים פרסאות כידוע וכתיב ומים הזדת תכון. ומכ"ש שלון אלהות זולתך את זה הרחיקי בחעמל הר סיני. לפם ותמו כל אלהות בעולם ולא נשאר כי אם הוא בלתו לבדו. ומי הוא בעליונים ואתה תוכים שיאמר שהוא דומה לך רק בלתי דומה בעולם. (לון כערכך) כו' ומפרש שלון שום אחד בעולם לעשות ערך לו דמות. וכן בי"ה לון שום אחר זולתך בשם בכי רוחני: רק אתם בלתך אתה לבדך וכלם נאספו. ואנו רואים שהם עוד עובדי ע"ז אלף עד שיבא גאולה לימות המשיח לז אבד תאבדון את כל המקומות וגו' ולון דומה לך שאתה תושיע לותנו בשם אשר אלהי תהי' ותתעצר מעפר קומי לז ירחו כל בלי עולם שלון דומה לך כשיחיו המתים: ותתקע בשופר גדול לחירותנו על ימין על ליל יפתח כלותיות הי"ע בלותיות קו"ף כמוכן לחירות גדולה יותר לפני כל בלי עולם:

נוֹתְנִים לוֹ כָּל צְבָא מָרוֹם תִּפְאֶרֶת וּגְדוּלָּה שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ:

לאל אשר שבת אם לא אשרה מהזירין אוחו:

לָאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים. בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי נִתְעַלֶּה וַיֵּשֶׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ. תִּפְאֶרֶת עָטְרָה לְיוֹם הַמְיֻחָד עוֹנֶג קָרָא לְיוֹם הַשַּׁבָּת: לְפִיכָךְ יְפָארוּ וִיבָרְכוּ לָאֵל כָּל יְצוּרִין שֶׁבַח יָקָר וּגְדֻלָּה יִתְּנוּ לְאֵל מֶלֶךְ יוֹצֵר כֹּל הַמְיֻחָל מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קוֹדֶשׁ. שֶׁמֶךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדָּשׁ. וְזִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ יִתְפָּאַר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת: תִּתְבָּרֵךְ מוֹשִׁיעֵנוּ עַל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ יְפָארוּךָ סֶלָה:

תחברך צורנו וכו' יש למנוע החזנים בתחברך שמנגנים הרבה נגונים כי אין מכוונים להפלות והראיה מברכות בהנים שאין רשאי להרבות בנגונים:

תִּתְבָּרֵךְ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ: יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וְאשר

על לון על כל המעשים הרי חום תיבות ואותיות גדולות רוחזים לבי"ה לסכיכה. ותחלת כי בשני אותיות הלשונות שהם אלף בית יש מן התיבות עשרה תיבות כנגד חמשה ואותיות

על המרכבה העליונה. ומיסור מסל ורחמים: הגבורה. כי בגבורתם מיישרת בני אדם לעבודת בלל. ומסל גאולה. ורחמים תפארת: טובים מאורות: תפארת והמלכות שהרי היחוד הקדמון יגרם בדעת בניה ובשכל שהיה החכמה: וכח החשב וגבורה נתן בשם לחיות מושלי בקרב העולם בתחתון: מלחים זו החכמה: ומפיקים נגה הבינה: נלחם זיוו בכל העולם: שמחים בסיועלו בהשפעה לתחתונים: ושמים בגוחם לבניה מלמעלה ובזה שם עושים רצון קונם כי לזה נברא לקבל ולהשפיע פאר וכבוד בותנים לשמו כי הם עצמו תפארת והכבוד: גדלה ורמה לזכר מלכותו כשהר קדש והגדיל ורום את השמש והורית אורה והגיע לבניה זה התיקון לורת הלבנה: ובשהר השפיע התפארת והכבוד על התחתונים זה שבח יתנו כל בצבא מרום: תפארת וגדולה ומי שם בצבא מרום: חזר ופירש שרפים ואופניות הקודש ואחר בלו וה"ה לכל מחנות העליונים: ודע והבן כי השיר של לל לון הוא השיר שאומ' אחתן'ליחי' הקדמון בשוכן בחדת הבינה וכן מפורש בזוהר בפרשת ויקהל: וזהו הפסל' בין שפ"ן בית"ן של לל לחזקיהו בין אפא ביתא של לל בדוך כי לל בדוך שבח לבניה ולל לחזקיהו שבח לבניה והטעם כי לל בדוך שם לותיות קטנות ר"ל כל אות הוא רמז שם תיבה אחת ג"ל בדו"ך גל"ו ל"ע הבל לל לחזקיהו לותיות גדולות פירוש כל אות מלותיות הלפ"ן בית"ן נחלה חום תיבות תיבות מהרי הל"ף נחלה חום תיבות. וכבר ידעת כי לותיות גדולות רוחזים לבי"ה לסכיכה. ותחלת כי בשני לותיות הלשונות שהם אלף בית יש מן התיבות עשרה תיבות כנגד חמשה ואת

אל	אדון	על כל	המעשים	ברוך	ומבורך	בפי	כל	נשמה
	והוא	יהי	סיט	עלם	מהש		ללה	אבא
	גדלו	וטובו	מלך	עולם	דעת		ותבונה	סובביים
כהת	הזי	אלד	לאו	ההע	יזל		מבה	הרי
לוחו	המתנהג	על	חיות	הקודש	ובהדר		בכבוד	על
הקם	לאו	כלי	לוו	פהל	נלך		' ' '	מלה
המרכבה	זכות	ומיסור	לנפי	כשלו	חסד		ורחמים	לנפי
חהו	נתה	האא	ירת	שאה	ריי		אום	לכב
כבודו	טובים	מלוכות	שברת	תלהיטו	ילרם		בדעת	בדעה
ושר	יחו	להח	כוק	מנד	אני		חעם	רהע
ובהשכל	כח	וגבורה	נתן	בהם	להיות		מושלים	בקדר
יין	דהה	מיכ	וול	ילה	סאל		ערי	עשל
תבל	מלחים	זיו	ומפיקים	נוגה	נלחם		זיוס	בכל
מיה	והו	דני	החש	עמם	ננא		נית	מבה
העולם	שמחים	בנחתם	ועשים	בגבוהם	עושים		בחיתם	רנון
פוי	נמם	ייל	הרח	מצר	ומב		יהה	ענו
קונם	בהר	וכבוד	נותנים	לעמו	נהלה		ורנה	לזכר
מחי	דמב	מנק	איע	חבו	ראה	יבמ		היי	מום
מלכותו	קדש	לשמם	ויזרח	חור	רחם	ויתקין	עורת	הלבנה

לאל תפר שבת כו' פי' כמו לאותו של בחסד תפר ע"מ כן שבת בלתי עייפה ויגיע מכל המעשים תפר עשה שבת ימי בראשי' וע"מ כן ביום השביעי פתעלי' בעליית קדושתו בלתי עוד כלל ויש בשביעי' ובמוחה על כסא כבודו ואותו היום לת בחרת טשה פורפרין שלו לכבוד שבת שהוא עשה ועתיד לאותו היום שביעי עולמות לת בחלת ליום אחר • ויקרא לאותו עונג ויום השבת לשביעית עולמות • ומפרש למה דוקא יום זה • ר"ש שבת זה (זין בי ניכה) שהיה השביעי לתולות וה"י רשמוכה שבו ביום שבת על הנת מיסרת נ"ך ישבתו בו ביום ויום השביעי הזה בירר יוסף ויין אותו היום • ונאמר מזמור ש"ך לומר אותו בכל שבת ויום זה הוא טוב לתודות לה' בתורה ובתפלה •

לפיכך

וַאֲשֶׁר מִשְׁרָתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בָּרוּם עוֹלָם וּמַשְׁמִיעִים בִּירָאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם : כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים וְכֻלָּם עוֹשִׂים בֶּאֱמֶת וּבִירָאָה רְצוֹן קוֹנָם : וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים : אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא הַקָּדוֹשׁ הוּא : וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה : וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה : לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם

בנחת

לותיות לחרוטים שת כל לתת יש לה שם תיבות הרי שתי לותיות רחמונו ושתים לחרוני' שהם א"ת ב"ש כוללים ד"ב כנגד שם ב"ן כ"ב וסוד שם ב"ן כ"ד רומז לביאה המטטרת לת לחדות ו"ח לותיות הלחנעיות מגי"מל עד דיש כל לתת כוללת לרבע לותיות וזין כולם ע"ב רומז לשם בן ע"ד שסודו השביע' מקבל כח משלש' לחדות ולזה הם הולכים על לרבע לרבע כנגד לחדות שלשה ולוד הוא הגל הרביעי • הנה הלמ"ך ביתה כולו שבת לביה' שמשבחין לותה שהשלש' השני מלוחות ומהרכבות והגדות וכבן ועיין בזוה"ת ברום ד"ה כ"ט ע"ב :

לאל תפר שבת ניחיל הקימון בסוכן בביצה . תפר שבת מכל תפר עשה • ויום השביעי שהיה הביצה

בְּנַחַת רוּחַ: בְּשָׂפָה בְרוּרָה
וּבְנְעִימָה קְדוּשָׁה בְּלָם כְּאֶחָד:
עוֹנִים וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה: קָדוֹשׁ
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ
גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים
לְעֻמַּת שְׂרָפִים: לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים
וְאוֹמְרִים:

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:
לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ: לְמֶלֶךְ
אֵל חַי וְקַיָּם: זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ:
וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ כִּי הוּא לְבַדּוֹ:
פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת: עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת:
בַּעַל מִלְחָמוֹת: זוֹרֵעַ צְדָקוֹת:
מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת: בּוֹרֵא רְפוּאוֹת:
נוֹרָא תְהִלּוֹת: אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת:
הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְכָל יוֹם תָּמִיד
מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר לְעוֹשֵׂה
אוֹרִים

הגיה כתעלה ר"ל שכן נכ" • ויש
על כסא כנודו שהוא הלבוש עם לוד •
וכבר ידעת כי גם מדת הגיל נקראת
יום השביעי • תפלת עשר ליום
המיוחס והוא יסוד עולם ע"ד תכלה
כנים תנוחם • ענג קרא ליום השבת
שהיא מדת המלכות שכוללות כל
השבתו שהם רמוזי במלת ענג ע"ן
כ"ה ג"ן • והנה זכר כל המדות
שנקראו שבת כנגד שבת הגדול לומר
ויום השביעי נתעלה ויש על כסא
כנודו

מרום וקדוש כמנין שברת
פועל גבורות הוד מאדים
עושה חדשות בינה כוכב
בעל מלחמות גבורה צדק
זורע צדקות יסוד חמה
מצמיח ישועות נצח לבנה
בורא רפואות חסד שבתאי
נורא תהלות תת נוגה
אדון הנפלאות כע חלון זוהר

פקודי נקוד בדגרי אלהים חיים ר"ת
אחד • וכלם עומדים בפי' מה יו"ד
ה"ן וא"ו ה"ן אחד ובסם רין
כמנין ירח"ם בסם רצו"ן אל"ף
למ"ד ה"ה יו"ד מ"ם יו"ד ה"ה ו"ו
ה"ם • ופותחים פיהם לעשר
ספירו"ת עשר שבחות ומכוין לותו
רק "גבור" גבור "גורל" • דין בסל
רחמים • ובכל מ' קלום בדי"ן •
קלוס בחס"ד • קלוס • ברחמים ו
בזה תלת כל הארץ כבודו יה"ו
אביע כי הו"ה כיוצן לבד"ו זו
בסם מ"ב בשבת נקרא מרום וקדוש
כמנין שבת פועל בסם קו"ף שהוא
סם מלכ"י אלהי"ם • וכן התרגום
על ג"ת אתה וכל העם פוק אתה •
יאהדונהי ברי ג"ת בני
המחלם בטבור עם הסמך היורד מן
ד"ה עליון הנקרא טו"ב בכל יום על
יד בסם קס"ח קנ"ח קמ"ג שהיה
בינו"ן בהם בחלפין שהם ברית
מעשה בראשית • כלומר הוא
ראשית שהוא מוכן בעליונים וברקי'
שהיו מקודות בגופים ונתקשטה
לחת מחמת שקרא תגר על הסמא
כיוצא לו לור תלת סו"ר לח"ל :
בסה פקודי בהיכל לה"ם בה"ם
סם כתות קדושים הנקראי' נפל"ים
ורמו"ים שהם ממוכים להכנים בהיכל ויש ראיה שנאמרים עם יחוד לחבה רבה זכו"ק • לח"ל ניחטרי' שהבה
עכ"ל לור חל"ם הוא גימטרי' אבגיתצ לח"ד ע"י סם זה בגי"ן בח"ל מוא"ד תקי"ר התור"ה ונזכה לו כלנו במהרה לתורו
הגנוז לצדיקים לעתיד לבא • כי הוא ב"ה יוצר כל המאורות :
אהבה רבה בי' בלחדותו גמורה בסם ע"ב ק"ג להבתנו ה' שנאמר כי תלחבה ה' לתכם זכו רחמנות רבה ויתירה חמלת
עלינו לתה לביונו מלבנו בעבור לבותינו • וזכותם תשר בטחו בך ולא בלעלי לחר • ולתה תלמדם התורה
שקבלו כל התורה קודם שנלטוו • תקים על התורה שנקראת חיים • כן תחננו ותרחמנו שנזכה ללמוד ע"מ ללמד ונזכה
ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים בלחיות בחכמת נפות : וללמד דוקא בלהבה בלחלות גמור • ולהאר עיניכם בסם רי"ן
בתורתיך • ולפן בסם לה"ים יהו"ה לדב"י לבבנו בחבותיך ויחד בב"ח לוחדות שם"ך לשמחה לותך וגם לירלה שנאמר ע"י

כנודו כמו שפרשנו וכיוצא שב בתיי' על מוסיף לומר תפלת עטה ליום המנוחה • וכיוצא שבת כלה לומר ענג קדש ליום השבת •
זה שיר שבת של יום השבישי • שתקנו חז"ל על שבו שבת ביחיד הקדמון שהוא על עליון מכל מלאכתו • ויום השביעי שהוא
בחתן מבשר ליחיד הקדמון י"ת ולומר מזמור שיר ליום השבת ועיין בזוהר פרשת ויקהל דף כ"ב ע"ל :

לפיכך יפארו לשלו וכו' יוצר כל פירוש כל שהוא המבחיל זאת המעלה והמנוחה לעמו ישראל ביום שבת קודש :

שמך ה' שלהיני יתקדש שם
שתפארת יתייחד עם
מלכותיו וזלת בקדש קדושה • וזכרך
והוא שם **אדני** יתייחד עם
שתפארת וזה כוונת יתפאר ולומר
מלכינו לשמור שהוא מלך העולם
בשמים ממעל פירוש שמך יתקדש
וזכרך יתפאר בשמים ממעל ר"ל
בעולם המלאכים ובארץ מתחת שלנו
ישראל שהם קבידים למלאכים
בקדושה זו כי כולם כאחד עונים
בקדושה : ויתכוין בשם שמחשבתו •
שבשמתו בשם שזלת בעולם המלאכי,
הקדושים בקדושה :

תתברך וכל שבר הקדושה
עין לעיל בתפלת
חול : וקורין ק"ש ומתכוין
להזמין הכלה ולכבין לותה ליחוד
בק"ש כמו שפירש בעניין היחוד •
במקומו בתפלת חול ואין שום הפרש
בלל שבימי החול בהזמנתה מזמינים
ג"כ בערותיה החופלת עליהם בין
בערות הקדושה בין בערות ס"ת כי
מלכותו בכל מקום : ומכוון ביוש
השבת שפופטת מיליה כל מלבושי
הקליפות אין מזמינין עמה בלא
בערות הקדושות והרחוקות לתת לה
מניה המלך דבלא כל גדליני החוסין
מתטרין בהוסבא דתזומא דבא ג"כ
בשיתכוין בתפלה בק"ש ובתפלה בשב
תהיה בוונתו ליהד השביה
והיבלות י' הקדושים עם המלך וכבן
זה כי הוא עיקר גדול ועיין בזוהר
שם :

כוונת תפלת שחרית שבת
וגבורת וקדוש השם
הכוונה ליחוד הקדמון השוכן
בבי"ם להמשיך רלונו יתברך ושמתו

מן

מעה רבא"ם כי שם ליראה ולא בכוח
בשה"ז ומ"ם בע"ב לפני תבונתיו
שלא יהיו ממנוחות בן עלין שלהן על
בית יהיו לי"ה ויקוהו מעפרש •
וליראה" ת" שמך" הוא שם ס"ת השם
כה"ת שהוא הכינים של שם
שדי באלפא ביתא • כי
לאחר השין (בתיב בג) הוא תי"ו •
ולאחר (ביוד בתיב בג) הוא ך' •
ולאחר כל הוא ם' כדי (שדי) •
דלה וחכם מה שכתבתי בחי בזורי תור
יפר בעניין זה ותמלא מרגיעתך לדעת
בית טימות • עולם ועד זו עה"ב כי
השם קדשך בגדול בשם ד' והמורת
בגבורה זה השם **יאהדונהי**
בעתנו זו בגילה ובשמחה בישועתך
זה השלמת ו"ה ל"י"ה בחלקת
שחלק • והביאנו לשלום לשם **יא**
הפ"ד ופ"ע **הפ"י** עם ל' לותיו'
בחיבין השם • מלרבע בכוונת בתרין
ר"ת שם **הב"ם** בחיבין (ביוב"ן)
ותוליבנו בשתי קוותות על תרלנו •
בי"ש פועל ישועו' ר"ת **יאהדונהי**
בחרת זו שם אשר **אהיה** ושם
ייחוד בלחודתך בי אתה ה' הבודד
בעמך ישראל בלחבה העולם **אחד**
בלחיתך במדר' שלחדו ר"ת ש"ם בלשם
מה שלה לשון לקרבן בזוהר וכו' לחר
להם בלשם חבין ים להקב"ה הגלה
גדולה שתומרים בכל יום ק"ם
ומייחדין להקב"ה וכו' • פרשה
רלשונה לשם **מ"ב** נגד (ת"ב)
לינדים שדרשתך פרשה שביה על
ושמתם נגד שם ע"ב המוזרב • מן
ושמתם עד על הארץ נגד אהי"ה אשר
אהי"ה • פרשת ליליה על החזרת ה'
תלמידים תת"ת נגד שם ע"ב השטוח •

בלחיתך

אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה
כֻּלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת :

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ :
חֶמְלָה גְדוֹלָה וְיתֵרָה
חָמַלְתָּ עָלֵינוּ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר
אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בָךְ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי
חַיִּים כֵּן תְּחָנְנֵנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ אָבִינוּ אָב
הָרַחֲמָן הַמְרֻחָם רַחֵם עָלֵינוּ : וְתֵן
בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וְלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמוֹעַ
לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת
וּלְקַיֵּם : אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד
תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה : וְהָאֵר עֵינֵנוּ
בְּתוֹרָתֶךָ : וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ :
וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת
שְׁמֶךָ : וְלֹא נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד :
כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא
בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ :
וְהָבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת
הָאָרֶץ וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיוּת לְאַרְצֵנוּ :
כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אַתָּה וּבָנוּ
בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן : וְקֵרַבְתָּנוּ
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת
לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה בָּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּאַהֲבָה :

יחיד פתחיל **אל מלך** נאמן

מן הכינה נקו ישראל כחתן להלניתו דרך החסד כגבורה כמחיה מתים • ודרך הגבורה כמחיה מתים • ולהקדישו יתברך בתפארת
ולז תעמיתה בכות ניון כמלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום שבת קודם : וכאשר כן יתברך במלת • בתפארת
לז יסיים כחתן המזומן לכלה לתופה ועבדיו מלאו את לנון • לקנם לפניו ולשאול ממנו בקשיתיהם ולכן אומרים רגא כח
כמנוחתינו וכו' :

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד : בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :
וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ : וְהָיוּ
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ : וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ : וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין
עֵינֶיךָ וְכָתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ :
וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם
וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם : וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה
וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ : וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ
וְשָׂבָעְתָּ : הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם : וְחָרָה אַף־יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ
וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם : וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה
עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם :
וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ :
וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ : לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבוֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ :
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת
עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת : וְהָיָה לָכֶם
לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי
לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם : לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי
וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם : אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :

אמת ר"ת אלופך מסיחך תורתך •
המילוי לשם בן כלילת שם ב"ן כתיב תמיד בתפלות חול
ויציב יציב למעלה שם יג"ק והוא קומיות נב"י ו'
ונכון בגימטריא א אור ארנ אדני
וקים בגי' (חלף הי יוד הי) ובגימטרי' יבק כוה
וישר בגי' אבניתין י
ונאמן בגי' יאהדונהי ונ כפ' ונ' בגי' יבק
ותהוה

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן
וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד וְנָעִים
וְנוֹרָא וְאַדִּיר : רא הלש איין וויניג שטיל
וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר
הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד : אֱמֶת
אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן
ישענו

ואהוב	בגי' ידא או א'	וכו הודאי סמו
וחביב	בגימ' הסם כן ל' כ"ח	תותיות בגימ' סלו
ונחמד	בגימ' סם מה וסם סג	ול' פעמים יהוה
ונעים	בגימ' אלהים מה מה	וגימ' אלף הי יוד הי
ונורא	בגימ' אורו יבק	וגימ' רחום אב
ואדיר	בגימ' מילוי של סם אלהים	ל"ף מ"ד י' וד"ם
ומתוקן	עד כאן סם תארו של הקב"ה	ומכאן ואילך סם תוארו
ומקובל	בגימ' יבק יוד הי ויו הי	של בני אדם
וטוב	זו סם יהוה בגי' טוב	
ויפה	בגימ' ו' פעמים וה' עולה יבק	וכגימ' כס אהיה

על הרחמנים כו' לעולם ועד עלינו לחיות להתמיך • ואלהי תקותינו לחיותנו בשפלנו • מלכנו בגלותינו מלך לתקותינו לתקה מן ישועתך מהרה • להאר לגאלנו מקדום • כגאלת את תקותינו ממצרים • מין אלהים בכל העולמות זולתך :

יְשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵינוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ :

על הרחמנים שמתו כבר ועל הרחמנים לעתר לינקם פרט לתתו לדבר תור' טוב וקיים סם לעולמי עולמים כדכתיב קם לך כדריתי חוקות שמים וארץ לא שמתי • בכאן תמלא שבעה פעמים אמ"ת כנגד קודם עזרת וג' לאחר עזרת ושבעה תמלא בהאי"ו ז"ל • ואחכאו לחומרים קדושת הסם הללוה לתתו שתתה הוא לחוק החל החוק שרחיבו ממך כל הניסים והגבורות במצרים וים ובכאל תרבון ובתמוזיים ולתתה גם אלהי תקותינו • וגם אמליכו לחוקך עלינו גם תקותינו המלוכך ניס שתמרו ה' ימלוך לעולם ועד : גואלינו לעתיד מיד לקום מהם מגאלת את תקותינו ממצרים • ויכרנו על מצת שתריה גם גואל לקום • ונור ישועתינו • פוליכו ממצרים ומגילנו בתוך גליותינו • כי מעולם עד שלא נברת כל העולמות' ניס לתת ושמך לבד ותאז הכרנו שתין שום שהי בעליונים ובתחתונים כי לתת אלהי ואין אלהי זולתך :

ראש ואגט בן אם שבת וזען מאן יוצרות ואגט :

עַל הָרִאשׁוֹנִים • וְעַל הָאַחֲרוֹנִים
לְעוֹלָם וָעֶד • חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר
אַמֶּת שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד • אַתָּה הוּא
מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה לְמַעַן
שִׁמְךָ מַהֵר לְגָאֳלֵנוּ גְּאֻלַּת אֶת
אֲבוֹתֵינוּ אֱמֶת מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל
עָלֵינוּ נִקְרָא בַּאֲהֲבָה אֵין אֱלֹהִים
זוּלָתֶךָ :

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם
מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם
אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר : בָּרוּם
עוֹלָם מוֹשָׁבֶיךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ
עַד אַפְסֵי אָרֶץ : אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע
אֶל מִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים
עַל לִבּוֹ אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן
לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם אֱמֶת

עזרת תרעא ה' לחרופה :
"הוק "מעולם "מגן ס"ת בגימט' יהו"ה
אדנ"י : אשרי תים לשומרו של
תותו תים סיפתח לל תנות ה' והוק
תנוה ועושה • והוק על תנת שלח
לקבל פרס • דהיינו לתכול פירותיו
בעולם הזה דשכר תנוה בהאי עלמא
ליכא • רק לעולם שכולו טוב
זהו שלח לקבל הפרס עתיד נעשה ב :
ותורתך ותורתה שכתב ודברך זו
תורה שבעל פה ימים דוקא של נבו
ולח על לשונו לבד ולבו יהיה שלח
בקרבו : לתת הוק לבדיך לתת
הוק לתון שקדמת לך תד"ר שתה
לתון הכל לתון כל הלהוגים •
ומלך גבור שנתמר ה' תים שלחמת
לריב ת' ילחם לכם ואתם תחרישון • כי
בשלח לתון הם לותיות דון רחמן
שנתתקו כידוע : כי לתה הוא רחמן
תנה תלפניך תין שום רחמן שתין
שתי ה' הוא הרחמן הנקרא
את ה' אלי"ן ותתחיל בחי"ת הוא
שום רחמן בחכ"ת • כי כל
העבד

אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ מְמַצְּרִים גּוֹאֵלְתֵּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרַגְתָּ וּבְכוֹרְךָ נָאַלְתָּ וְיַם סוּף בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ לָאֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל־חַי־וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל־וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ־שְׁפָלִים מוֹצִיא־אֲסִירִים וּפוֹדֶה־עֲנָוִים וְעוֹזֵר־דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת־שַׁוְּעָם־אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן בָּרוּךְ הוּא וּמְבֹרָךְ משֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָּמוֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הודוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ:

יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל גּוֹאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אלהי

אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן
גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וְמֵבִיא
גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה וְרַב לְהוֹשִׁיעַ
בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם׃ מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד
מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים׃ סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר׃ מִי כָמוֹךָ בַּעַל
גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ׃ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃
אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃

רז"ל לאחר התפילה׃ מי כמוך בעל הגבורות על כן כמו"ך עולה תלתים׃ מי דומה לך בר"ת עולה (לכדלמ) ׃ מלך ממית החיים ומחיה המתים ׃ ומצמיח בצמח לדיק פיסוקא יש"ע ו"ה ׃ אל כפיסרא זוחרים קדוש בע"ב בלים כתות המלאכי' בקול רב׳ שמתרעפי' בשמחותן לשבוקי בצנצנת קול ביערל דכתיב חברים מקשיבים לקולך וגו׳ לבל המלאכים משתיעים קול דממה דקה ומה משתפחים לעמת הפרפים שברקיע שלמעלה המו זו לעמת זה אומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו ׃ ממקומו מכל מקום שבוא ׃ ויתכן ממקומך ונו׳ מבי"ת עד מלכ"ות בקדש דור ודור ׃

ולנצח נצחים למלכותך ׃ קדושתך של שבת קדש ושבתך תלביבו כל היום לך ימיום לעולם ועד תגילת מלך גדול בשמך וקדום לפתח בגבורה ברוך אתה אדהנויה יהוה׃ הא"ל הקד"וש בג"ם אבגית"ן

הנסתרות והנגלות

ישמח משה במתנת חלקו ע"ל בפסוק לפי שכתב׳ נתנה ע"י משה ובשבת נזכר לשון מתנה שנאמר כי ה׳ נתן לכם השבת ולזה אמר ישמח משה במתנ׳ חלקו שכל אחד מאחר הכתיבו לו זכה למה שזכה משה שנתנה פתורה על ידו כלומר תפארת בראשו נתת בעמדו לפניך על הר סיני והוא קרון פנים או הכתרים שהורידו המלאכים לכל אחד מישראל אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע ולבסוף כולן זכה משה ונעלם כמו שאמרו חז"ל ׃ **וקדוש** בקן שמירת שבת כי זכור ושמור נדבור אחד כאמרו׳ וכן כתוב בתורתך פירוש שנאמר פתורה זולת עשרת הדברות שנאמרו שמירת שבת והוא מפני שמצוה הוא שמירת שבת בדיבור אחד שנאמר זכור ושמור בדבור אחד מפי הקדוש ברוך הוא ומפני שמשה הקדוש מסכים הוא שמתת שמחת גדולה והוא ישמח משה זכולו ׃

ודע כי תפלה הזאת כולה על סיחיד הקדמון הסוכן בעיבור כמו שכתבתי בתפלת מוסף ומתפללין לפניו בשמחת וישבו כל מלותיו קדמוזים בחלת משה לפי שבחותיו

ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו כליל תפארת בראשו נתת בעמדו לפניך על הר סיני ושני לחות אבנים הוריד בידו וכתוב בהם שמירת שבת וכן בתוב בתורתך: ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם ביני וביז בני ישראל אות היא לעולם כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש׃

למשה מתנת ב ר"ת משה סל ד"ן ׃ כליל כמנין מל"ך "ושני "לוחות "אבנים ר"ת משה לג"ו ׃ וכן "כתוב "בתורתך" ס"ת גי׳ (יוד הי וויו הי)׃ ומחרו שבת תחת בלי לעשות שבתות בדבר: תו"ת סיני" לעולם"ס"ת (תחת) "את "השמים "ואת "הארץ"ת ששם אהוה בקול וה בני לדודי ודודי לי ששם זס מקבל המלאך שמועיאל ום"ת תתן עולם בסנין (גוזל לשת ויו לשת) לג יסבבו ערילים" ("חוס) "ט "וקדשתו

שבחותיו כולל כל השבחות כולן שהם עיקר השירה ורומזים בסוף (עכ"ג) שהוא ר"ת ע"ן נ"ן כ"ף כי מ רומז לשבת הגדול שהוא סוד עין ש רומז לשבת החתן • ולשבח הקבי"ן רומזים לזרועות עם הנוף וה' רומז לשבת הכלה : ולזה יאמר משה לומר כי כל השבחות כולם ניתנו לאחד מהם שמחים ומתענגים בחתן • ושמחים בשמותיו מהם לקבל ממנו מהם להשפיע עליו ועיין בזוהר פרשת ויקהל דף כ"ט • ויאמר כי עבד נאמן קראת לו : בלחת כי הוא עיקר הפועלים

ולא נתתו יי אלהינו לגויי הארצות ולא הנחלתו מלכנו לעובדי פסילים וגם במנוחתו לא ישכנו ערלים כי לישראל עמך נתת באהבה לזרע יעקב אשר בם בחרת נ"א (ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג) עם מקדשי שביעי כלם ישבעו ויתענגו מטובך ובשביעי רציתו בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת זכר למעשה בראשית :

אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמחנו בישועתיך וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשיך וישמחו בך ישראל אוהבי שמך (נ"א ונוחו בה ישראל מקדשי שמך) ברוך אתה יי מקדש השבת :

ומכניעים את העולם בדעתן יורדים בעבד כמלך ומכניע את המדינה בדעתו כמלך או על דרך מלך כמלך כעבד כי הוא עובד את כלם תפוסי' • ואמר כאן כי הוא תקוע כיתד במקום כאמן יופי' קראת לשון הזמן בסוד מקדמי קדם • כלומר תפארת פירש כת"ל בתפארת והוא שבת הגדול • בעמדו לפניך על הר סיני זכור ידעת כי הר סיני רומז לכלם והכה רומז בכאן סוד כי לא תפציע שם הפנים מלמעלה על התחתן אלא כשיהיה מחובר עם הכלה כי מי שאין לו אשה שרוי בלא ברכה • והוא כוונתו באמרו כל"ת בתפארת ברצונו בעמדו לפניך על הר סיני ועיין בזוהר פרשת אחרי מות דף ל"ד ע"ג ר"ם בקיצור וכולו : שני לוחות האבנים הוריד בידו הם יסוד ומלכות שהם ברשותו • וכתוב בהן שמירת שבת שהם עלמה זכור ושמור והוא סוד שלמרו חז"ל זכור ושמור כדבור אחד כלומר כי סוד אחד רומז לתפארת וכל זכור ושמור הם ברשותו ובלבורו ובהכנעתו וכן כתוב בתורתך כי זכור ושמור הם כיד התפארת וברשותו שנאמר ושמרו בני ישראל את השבת וזהו שמור לעשו' את השבת לדורותם ברית עולם וזהו זכור • ואמר בתתן ביטי ובין בני ישראל שלעשה הם פועלים אלו המלות שהם זכור ושמור הרמוזים בחלת חות היה כי חות היה חות ברית והוא זכור וזית לשון נקיבה וכן • ומתכוין במחשבתו ליחיד הקדמון הסובב בכיכה שהוא עתיק בשעת התפלה בחדת התפארת :

ואומר רצה במנוחתינו ומתוס ברוך להמשיך היחיד הקדמון לכתר • אתה להמשיך עוד אל החכמה יהו"ה בבחינת וקנקו"ו להמשיך רוטו יתברך אל הב"ינה ומשם אל התפארת בהמשכים ק' ואומר בירצה מקדש השבת : ואחר שנקש נרכיו מן החתן בשעה הזאת מתכוין עוד להמשיך כח החתן מעוטר ומוכתר בכתרו אל הכלה • ואומר רצה ומשמ עוד הכח אל ההוד בברכת מודים ואז ממשיך היחיד הקדמון יתברך בקו יסר מן התפא"ת אל מדת יסוד בברכת שים שלום • ומכוין ממנו י"ת פיסים על כל בית ישראל ואומר ורחמיו ועיין בכוונת תפלת חול : (לשון) הפרדס תפלות השחר מכוונ להכניסם ושם מתרפקת על דודה ע"י בחסד ותפילת החנחם ינחם ושם יחודם עמו ע"י גבורה ותפל' טרפית יעקב וכו' וכסל' בתפלה כן סדר המועדים כי פסח הוא חס"ד ושבועות ת"ת וכ"ה גבו"ה ר"ה וסוכות יסו"ד ושמיני עצרת מלכ"ות וחנוכה ופורים כל"א והו' לכוונה ברצה"י בתיקוני :

מת"מדת (חנו) לותו" קראת" וכר' (לף לת יון וד) י' אלהינו ה' ואלהי אבותינו ה') (רצה לף למד הם יוד מס) "ותן "תלקנו "בתורתך (חנו) : "וברצון "שבת "קדשך מקוטית : ברוך אתה יהוה יאהה"ויה איה"נויה יאל"איה"נויה :

רצה (לף למד הם יוד מס : תמיד (קטן קטן קנו) כרחמים (מפס) מודים (וכ') ותשלר (יוד הם וו הם : "חנן "ישעינו "אתה "הוא "לדור ר"ת (תלהים) : ונהדרים הט"ו ד' ירושלים של מעלה מחשם יורדות כל השפע הטוב : החיים "יודך "סלה" (הכם) ויהללו לו"ו יושיעתינו" ועזרתינו" סלה" (והו) ברוך אתה יהוה יאל"איה"נויה היוד הה וו הה "שמך "ולך "כלה "לגדולת ר"ת (חנפן) שהים וס"ת (כהת) :

רצה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מודים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת (נ״א הַמְּפֻקָּדוֹת) לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: (ובחוב) וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: (בספר) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה: פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ: הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

נקדש

| | | |

נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי מָרוֹם כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ : בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ : מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תּוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד : תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים : וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ : יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ :

לדור ודור וכו' :

אֵין כָּמוֹךָ בָּאֱלֹהִים יְיָ וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ : מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר : יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד : יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם :

אָב הָרַחֲמִים הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן וְתִבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם כִּי בְךָ לְבַד בָּטָחְנוּ מֶלֶךְ אֵל רָם וְנִשָּׂא אָדוֹן עוֹלָמִים :

דיני קריאת ספר תורה

ויהי בנסוע · סוציאן ס"ת וקורין בו שבעה ויכולין להוסיף אבל ב"ט אין מוסיפין ולא ב"כ שחל בשבת · אם יש כהן קטן עולה ראשון כיון דק"ל קטן עולה לענין שבעה · משמר עולה לענין שבעה קטן יכול לקרות בפרשת מוספין או בר' פרשיות שמוסיפין כאחר הון ע' זכור שהוא דאורייתא אליבא דכ"ע · ואין קטן מפטיר במרכבה ביום א' דשבועו' ולא ביום שביעי של פסח וכן בשבת תשובה וחזון ישעיה · בשבת של חזון אע"פ שעלה כבר יכול עוד לעלות למפטיר וכן נחג נאון א' בק"ק קראקא · אם לא נמצא מי שיודע להפטיר אלא אחד שקרא כבר וכבר אמר הש"ץ קדיש אחר קריאת הפרשה צרוכה להפטי' צריך לחזור ולקרות ויברך על קריאתה תחילה וסוף אבל אם לא אמר קדיש יפטיר מי שעלה שביעי · אם טעה ש"ץ וסיים הפרשה עם שישי ואמר קדיש אין צריך לקרות עוד אחר אלא יקרא עם מפטיר מה שקרא לשישי דקיימא לן מפטיר עולה לענין שבעה · קרא פרשה בתפלות שחרית ודלג פסוק אחד חוזר וקורא הוא ושנים עמו ואפי' התפללו מוסף אם חל ר"ח בשבת אין מזכיר ר"ח בהפטרת · כשמברך אחר הפטורה אין רשאי לגלול הפטורה אלא יהא אחוז לפניו שיראה על מה מברך · אין לעשות בהפטורה כ' עמודים כיאם אחד · צריך לכוין לברכות הקורא בתורה ולברכות הפטורה ויענה אחריהם אמן כדי להשלים באה ברכות כשבת · לכתחילה אסור לעלות להפטיר מי שאינו יורע להפטיר · אם נשתכח הפטיר באמצע הפטורה הבא לפיים ויחזיל מתחילת הפטורה מקום שהתחיל הראשון ·

שנים לא יפטירו הפטורה בפעם אחת · אין המפטיר מפטיר עד שינמור הגולל לגלול הס"ת כדי שישמע ג' כ · ושאר דינים של ס"ת ומפטיר עיין לעיל בתפלות · חייב לקרות שנים מקרא ואחד תרגום אבל מי שאינו יודע הפרש יקרא בלשון אשכנז כספר צאנה וראנה ולרעת חכמי קבלה יקרא רוקא תרגום · אין להפסיק בשנים מקרא ואחד תרגום רק יקרא הכל בפעם אחד ובמעמד אחד אם אין בידו חומש עם תרגום יקרא המקרא שני פעמים ויסתין עם התרגום עד שיהא לו חומש עם תרגום · מי שהוא בקי בניגון ובטעמים בעל פה יקרא מספר תורה · אם למד הפרשה עם פירש רש"י חשוב כמו תרגום וירא שנים יקרא של תרגום ונם פי' רש"י · פיום הראשון ואילך חשוב עם הצבור לקרות שנים מקרא ואחד תרגום · מצוה מן המובחר לקרות קודם אכילה שחרית ואם לא עשה כן ישלים קודם מנחה ו"א שיום ר' ו"א עד שיניע עצרת דהיינו כשמחת תורה שאז משלימין הצבור ויקרא באותו עם שנים מקרא ואחד תרגום ולא בקצת אנשי' הנוהגים לקרות המקרא לבד · בזמן הזה שאין המלמד לומד עם הנערים רק פירש הצלות צריך לקרות המלמד פעם אחד מקרא ותרגום · מנהג נכון שיקרא שנים מקרא ואחד תרגום אחר חצות לילך לבית הכנסת ויחזץ בחצין ואח"כ ישבול אם הוא בעל תשובה ישבול בערב שבת כ"ר שבילות ושאר בני אדם ג' שבילות ואחר השבילה יחזיר בחצין ירידו ורגליו וילבש כנדיו · כתב התשב"ץ שאין להוסיף על שבעה קרואים משום דהוי ברכות שאינם צריכות נהגו לקרות הפטורה כפול שנים מקרא ואחד תרגום ·

(נכל פעם שמוציאין הס"ת מהיכל יאמר זה בכוונה ויקרוץ ג"פ י"ג מדות נטעמי התורה וק"כ יאמר :

רב"שע מלך מסתלותי לטובה והפך לבבי ותן שלתי לי ולכל בני ביתי לעשות רצונך בלב שלם ומלטני ויוצר הרע ומניעים רעים ותן חלקי בתורתיך וזכני לגמול תורך וחכמה ולעשות מעשים עוכים לפניך ולגלות כדרכי יסרים לפניך וקדשני

וקדשני במצותיך וקדושתך כדי שנזכה לחיים טובים ארוכים ולחיי העולם הבא: ושמרנו מחטאים רעים ומיצר הרע ומכל מיני תענוג
רעות מן הרגשות ויוכלות בעולם והבוטח בה' חסד יסובבנו הכי"ת יחיכה ישמחנו בישועתו:
(למנצח בנגינת בעת תוכלת ס"ת ילמוד זה כמבואר בזוהר)

ואני תפילתי לך ה' עת רצון אלהים ברוב חסדך ענני באמת ישעך: פתח לי שערי צדק אבוא בם אודה קמי עתיקא
דעתיקין סתימא לכל סתימין יתגלה רעוא דעתיקא קדישא ומסתרא דמסתרין: לאתיכלי לה ואיתמר בי לאי
ומן יובלא ירוק על דיוקנא דאהרן כהנא ולויתי ויסראל על הרבי טין ירקין פחדא על יוסף ודוד מלכא יקבלון ממלוותא כחדא
יכוקא עבדין וכל עמך בית ישראל ובמחתך לחיבי תתיבי לסטרא קדישא בכהנא עזתא ותתן בה תוכחתא וקרתא
ומכדא וסוכלנותא בכל חיי ומזוכי רויחא ועותרא למסגא קמך ולזוגא למטרניתא כמה דלעלמך ותבשר למעך לחיי זמין לחיי
עלמא לתתי ובעבי מוך לא תתפרים מיכך ולא תתפרש מינאי בגין לדא תחיב קמך ובחדי בשתא למטרניתא: עורי עורי
לבשי עוז זרוע ה' עורי כימי קדם סחרחרת ים ימי תהום רבה השמה משאתקי יס דרך לעבור גאולים ובדורי ה' ישובון ובאו ציון ברינה
ושיחת עולם על ראשם ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה: אמן

וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אוֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא
תּוֹרָה וּדְבַר יְיָ מִירוּשָׁלָם:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

גַּדְּלוּ לַיְיָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּיו:

וויהל דער חזן זאגט גדלו זאגענדיג לכם

לְךָ יְיָ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה
וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ:

רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ
לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

עַל הַכֹּל יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא: שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: בָּעוֹלָמוֹת שֶׁבָּרָא חָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא
כְּרָצוֹנוֹ וְכִרְצוֹן יְרֵיאָיו וּכְרִצוֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל צוּר הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַבְּרִיוֹת אֱלֹהַ כָּל
הַנְּפָשׁוֹת הָיוֹשֵׁב בְּמֶרְחֲבֵי מָרוֹם הַשּׁוֹכֵן בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם: קְדֻשָּׁתוֹ עַל הַחַיּוֹת וּקְדֻשָּׁתוֹ עַל
כִּסֵּא הַכָּבוֹד: וּבֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ בָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חַי: וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיר חָדָשׁ
כַּכָּתוּב: שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו: וְנִרְאָה
עַיִן בְּעַיִן בְּשׁוּבוֹ אֶל נָוֵהוּ כַּכָּתוּב: כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן: וְנֶאֱמַר וְנִגְלָה כְּבוֹד יְיָ
וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּיו כִּי פִי יְיָ דִּבֶּר:

אָב הָרַחֲמִים הוּא יְרַחֵם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֲתָנִים וְיָצִיל נַפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשָּׁעוֹת
הָרָעוֹת וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרָע מִן הַנִּשּׁוּאִים וְיָחֹן עָלֵינוּ לִפְלֵיטַת עוֹלָמִים וְיַמְלֵא
מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

השליח ציבור אומר זה

וְתִגְלֶה וְתֵרָאֶה מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ בִּזְמַן קָרוֹב וְיָחֹן פְּלֵיטָתֵינוּ וּפְלֵיטַת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל

לחן

לְחַזֵּן לְחַסֵּד לְרַחֲמִים לְרָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן : הַכֹּל וכו׳

וַיְעַזֹּר וְזָן וְוּשִׁישַׁ לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ וְנֹאמַר אָמֵן׳ הַכֹּל הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ וּתְנוּ כָבוֹד לַתּוֹרָה כֹּהֵן קָרֵב : יַעֲמוֹד רַבִּי פְּלוֹנִי בֶּר פְּלוֹנִי הַכֹּהֵן :

בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ׳ תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי׳ פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב׳ מִצְוַת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינַיִם׳ יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם : הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְיָ צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ :

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ : וענין הקהל בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה :

ווען דער חזן הקט לוין גיליינט דיא פרשה זאגט מן דיא ברכה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה :

סוד בְּמַפְטִיר בְּשַׁבָּת רוֹמֵז לְמִדַּת הַיְסוֹד שֶׁהִיא פּוֹעֶלֶת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וּבִימִים טוֹבִים כִּי לְמִדָּה זוֹ נִקְרְאוּ הַיָּמִים יוֹם וְשֵׁם וּבְשֵׁם יִתְגַּלֶּה כּוֹחַ כִּי הִיא שֵׁבִיעִית כְּיוֹם הַשַּׁבָּת שֶׁהוּא ו׳׳ם ג׳׳כ בְּקַדְּשִׁים שַׁבָּת וְלָכֵן נִקְרָא כְּלוֹל בְּכָלָּה הַשְּׁנִיָּה שֶׁהִיא חוֹבַת הַיּוֹם עוֹד מוֹסִיפִין לוֹ לֵךְ בְּפֶרֶט לְהוֹדִיעַ תַּעֲלוּמוֹ וכ״ם בְּיוֹם שֵׁנִי סְפָרִים כִּי סֵפֶר שֵׁנִי רוֹמֵז לִתְפוּסַת קְדוּשָׁה וּכְנֶגֶד יְדִיעַת כִּי סֵפֶר תּוֹרָה רוֹמֵז לִתְפִלַּת ג׳׳כ סֵפֶר שֵׁנִי רוֹמֵז לְמַכְרִיעַ כִּי תּוֹלְדוֹת יִצְחָק יַעֲקֹב וְעֵשָׂו וְלָכֵן עוֹלֶה הַמְפְטִיר וְקוֹרֵא בְּתוֹרַת מֹשֶׁה וּמַפְטִיר בְּנָבִיא וּכְנֶגֶד יְדִיעַת כִּי נְבוּאַת מֹשֶׁה מֹשֶׁה מִסְפַּקְלָרִיָּה הַמְאִירָה וּכְנוּאוֹת שְׁאָר נְבִיאִים מִסְפַּקְלָרִיָּה שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה כָּל כָּךְ וְהִנֵּה הַמְפְטִיר הוּא חוּט שֶׁל קֶשֶׁר לְחַבֵּר בֵּין הַחִתָּן וְהַכַּלָּה :

ולבן תִּקְנוּ שֶׁנֶּהֱגוּ בְּרָכוֹת שֶׁתִּים מֵהֶם שֶׁל תּוֹרָה וְהֵם סוֹף הַמַּכְרִיעִים שֶׁהֵם בְּרָכַת הַתּוֹרָה שֶׁנִּכְתְּבָה וְלֹא״כ בְּרָכַת הַנְּבִיאִים וְהִיא אַחַר כָּתְבֵי הַנְּבִיאִים טוֹבִים לְחַבֵּר נְבוּאוֹת הַנְּבִיאִים׳ שֶׁהִיא הַכְלָל עִם תּוֹרַת מֹשֶׁה וְאַחַר (אַחַר) כָּתְבֵי הַנְּבִיאִים טוֹבִים וְלָכֵן בְּדִבְרֵיהֶם כִּי דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים הִיא סוֹד הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה כִּי הִיא סוֹד סְדִיבוּר וְאוֹמֵר : (הַמַּחְזִיר) בְּאַחַת לְהוֹרוֹת שֶׁאֵין לָהּ מְצִיאוּת לְשׁוֹן מֹשֶׁה שֶׁמְּקַבֶּלֶת מֵאֵלֶת׳ עוֹד מִכְּבָר הִקְדִּים בְּתוֹסְפוֹת בִּיאוּר בְּתִיתָה וְאוֹמֵר (הַבּוֹחֵר) בְּתוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ כְּנֶגֶד הַחִתָּן וּבִנְבִיאֵי אֱמֶת וְצֶדֶק כְּנֶגֶד כָּלָּה וְהֵם נְבוּאוֹת הַנְּבִיאִים הִיא מִצְוַת מִדּוֹת וְהֵם הָאֱמֶת וְצֶדֶק שֶׁהֵם סוֹד הַחִתָּן וְהַכַּלָּה :

ולאחר הַמְפְטִיר מַבְרִיךְ לִפְנֵי בְּרָכוֹת לְאַחֲרוֹנוֹת הַרְאוּכָה וְהִיא (נוֹר כָּל הָעוֹלָמִים) הִיא ג״כ כְּתִקּוּנָהּ עַל סֵפֶר סִיחוּד שֶׁהִיא הַקְּלִפּוֹן י״ת מִיחֵד מִדּוֹתָיו וְהֵם מִדּוֹת אֱמֶת וְצֶדֶק וְזֶהוּ לוֹמְרוֹ שֶׁכָּל דְּבָרָיו אֱמֶת (וְצֶדֶק :)

ובברכה שֶׁנִּי מַבְרִיךְ הַקְּלִפּוֹן יִתְבָּרַךְ לְרֹאשׁ עַל הַחִתָּן בְּפֶרֶט וְזֶהוּ (רֹאשׁ) עַל כֵּן מְהוּא מִדַּת יְסוֹד כִּי הַחִתָּן :

ובברכה שְׁלִישִׁית מַבְרִיךְ עַל הַכַּלָּה וְהִיא (שַׁמְּחֵנוּ) ס׳ מְלַמְּדֵנוּ נְבִיאֵי הַנְּבִיאִים וכו׳ :

ובברכה רְבִיעִית חוֹזֵר וּמְיַחֵד דֶּרֶךְ כְּלָל וְהוּא (עַל הַתּוֹרָה) וכו׳ וְהוּא ג״כ הוֹרָאָה לְיַחֵד הַקְּלִפּוֹן יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּתַּן לָנוּ תּוֹרָתוֹ וַעֲבוֹדָתוֹ וְיָמִים טוֹבִים לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה :

(לי מן דיא כפטרה זאגט דאן זאגט דער מפטיר דיא ברכה :)

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
בָּחַר בַּנְּבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה
בְּדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ
וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָצֶדֶק:

וכשמסיים ההפטרה יאמר

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר
כָּל הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת
הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם
שֶׁכָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק:
נֶאֱמָן אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ
וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב
רֵיקָם כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אַתָּה בָּרוּךְ
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל דְּבָרָיו:
רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת
נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ:
שַׂמְּחֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ
וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ
בִּמְהֵרָה יָבֹא וְיָגֵל לִבֵּנוּ עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֵׁב זָר
וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת כְּבוֹדוֹ כִּי בְשֵׁם
קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם
וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים
וְעַל יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת
עַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים
אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם
וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

לשלש רגלים

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל
הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם
השבת הזה
ועל יום חג המצות הזה
ועל יום חג השבועות הזה
ועל יום חג הסוכות הזה
ועל יום שמיני חג העצרת הזה
שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה
לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת: עַל
הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים
אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם
וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל
וְהַזְּמַנִּים:

לראש השנה

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל
הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם השבת הזה
וְעַל יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת: עַל
הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ
יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ
עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְיוֹם
הַזִּכָּרוֹן:

ליום הכפורים

וְעַל יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה
וּלְכַפָּרָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת: עַל הַכֹּל יְיָ
אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ
שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה
וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ השבת
וְיִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

יְקוּם פּוּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְסַיְעָתָא דִשְׁמַיָּא
וּבְרִיוּת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מַעֲלַיָּא · זַרְעָא חַיָּיא וְקַיָּמָא זַרְעָא דִי לָא יִפְסוֹק וְדִי לָא
יִבְטוֹל מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא · לְמָרָנָן וְרַבָּנָן חַבּוּרְתָא קַדִּישְׁתָא דִי בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וְדִי בְּבָבֶל
לְרֵישֵׁי גָּלֵי וּלְרֵישֵׁי גָּלוָתָא וּלְרַיְינֵי דְבָבָא · לְכָל תַּלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל תַּלְמִידֵי
תַּלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל מַאן דְעָסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא מַלְכָּא דְעָלְמָא יְבָרֵךְ יַתְהוֹן יַפִּישׁ חַיֵּיהוֹן וְיַסְגֵּי יוֹמֵיהוֹן
וְיִתֵּן אַרְכָא לִשְׁנֵיהוֹן וְיִתְפָּרְקוּן וְיִשְׁתֵּזְבוּן מִכָּל עָקָא וּמִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין מָרָן דִי בִּשְׁמַיָּא יְהֵא
בְּסַעֲדְהוֹן כָּל זְמַן וְעִדָּן וְנֹאמַר אָמֵן :

יְקוּם פּוּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְסַיְעָתָא דִשְׁמַיָּא
וּבְרִיוּת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מַעֲלַיָּא · זַרְעָא חַיָּיא וְקַיָּמָא זַרְעָא דִי לָא יִפְסוֹק וְדִי לָא
יִבְטוֹל מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא לְכָל קְהָלָא קַדִּישָׁא הָדִין רַבְרְבֵיָא עִם זְעִרַיָּא טַפְלָא וּנְשַׁיָּא מַלְכָּא
דְעָלְמָא יְבָרֵךְ יַתְכוֹן יַפִּישׁ חַיֵּיכוֹן וְיַסְגֵּי יוֹמֵיכוֹן וְיִתֵּן אַרְכָא לִשְׁנֵיכוֹן · וְיִתְפָּרְקוּן וְיִשְׁתֵּזְבוּן
מִכָּל עָקָא וּמִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין מָרָן דִי בִּשְׁמַיָּא יְהֵא בְּסַעֲדְכוֹן כָּל זְמַן וְעִדָּן וְנֹאמַר אָמֵן :

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הוּא יְבָרֵךְ אֶת כָּל הַקָּהָל הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה עִם
כָּל קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם · וּמִי שֶׁמְּיַחֲדִים בָּתֵּי
כְּנֵסִיוֹת לְתְפִלָּה · וּמִי שֶׁבָּאִים בְּתוֹכָם לְהִתְפַּלֵּל · וּמִי שֶׁנּוֹתְנִים נֵר לַמָּאוֹר וְיַיִן לְקִדּוּשׁ
וְלַהֲבְדָּלָה : וּפַת לָאוֹרְחִים וּצְדָקָה לָעֲנִיִּים · וְכָל מִי שֶׁעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּרָם בֶּאֱמוּנָה
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יְשַׁלֵּם שְׂכָרָם וְיָסִיר מֵהֶם כָּל מַחֲלָה וְיִרְפָּא לְכָל גּוּפָם וְיִסְלַח לְכָל עֲוֹנָם
וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם עִם כָּל יִשְׂרָאֵל אֲחֵיהֶם וְנֹאמַר אָמֵן :

הנותן תְּשׁוּעָה לְמַלְכֵּיהֶם וּמֶמְשָׁלָה לִנְסִיכֵיהֶם וּמַלְכוּתָם מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה : הַנּוֹתֵן בַּיָּם
דֶּרֶךְ וּבַמַּיִם עָזִּים כְּתִיבָה · הוּא יְבָרֵךְ וְיִסְמוֹר וְיַצְלִיחַ וְיַעֲזוֹר וְיָרוּם וְיִגְדַּל וְיַכְבִּיר לְהַעֲלוֹת אֶת תְּלוּכִינוּ פְּלוּנִי בֶּן
פְּלוּנִי יְרוּם הוֹדוֹ · מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יְחַיֵּיכוֹ וְיַסְמְרֵהוּ וְיִתֵּן לוֹ אֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים וְקַיֵּם אוֹתוֹ וְזַרְעוֹ בְּתוֹךְ עַמּוֹ וְיַגְבִּיהַּ
מַלְכוּתוֹ לְמַעְלָה מִכָּל מֶמְשְׁלוֹת הָאָרֶץ וְיַעֲשֵׂה אוֹתוֹ וְזַרְעוֹ וְזֶרַע זַרְעוֹ רָאשִׁים וְלֹא זְנָבוֹת וְתָמִיד יִהְיוּ לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה
שׁוֹכְנֵי לְמַעְלָה וְכִסְאוֹ יָקוּם לְמַעְלָה מִכָּל שָׂרֵי וְשׁוֹפְטֵי הָאָרֶץ · מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יִתֵּן בְּלִבּוֹ וְכֹל כָּל יוֹעֲצָיו וְשָׂרָיו וְקָרוֹבָיו [בְּמוֹתוֹ] בְּעוֹדוֹ עִמּוֹ וְעַל
כָּל יִשְׂרָאֵל בְּיָמָיו וּבִימֵינוּ תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח וְגֹאֵל לְצִיּוֹן יָבוֹא וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן :

מי שֶׁבֵּרַךְ לַאֲבוֹתֵינוּ מִי שֶׁבֵּרַךְ יִצְחָק וְיַעֲקֹב מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה הוּא יְבָרֵךְ אֶת כָּל הַקָּהָל הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה עִם כָּל קְהִלּוֹת
הַקֹּדֶשׁ וְיִשּׁוּבִים וְסִבִּיבוֹת שֶׁל כָּל עִיר וְעִיר שֶׁהֵם וְנָשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ נְדָבוֹת לִבּוֹ הֵן לְאִישׁ
הֵן לְאִשָּׁה לְעוֹמְדֵי תּוֹרָה וְלָעֲנִיִּי יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקּוֹדֶשׁ בְּשָׂכָר זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִזְכֵּהוּ לְרִגְלוֹת בְּתִיקּוּנָהּ וּבְשִׁמְחָה בְּתִיקּוּנָהּ וְיַשְׁמִיעֵהוּ
וְיַגִּילֵהוּ מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה וְיִזְכֵּהוּ לִבְנוֹתָיו וְלִבְנוֹתֵיהֶם נְדָבָתוֹ לִבְנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ בְּעֶגְלָה וּבִזְמַן
קָרִיב וְיִסְלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדָיו עִם כָּל יִשְׂרָאֵל אֶחָיו וְנֹאמַר אָמֵן :

מי סַעֲדָה נִסִּים פ׳ וז (בֵּיצָה וְלִבְנֵי) הַמּוֹצִיא עַל סַנְבָּ יְהִי הַכֹּהֵן מִי סַעֲדָה עוֹלֶה (תִּרְעֶה עַל ל״ת כוֹ״ן יו״ד פֵּס ד׳ לְתוֹתְיוֹתָיו

מִי שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ וְגָאַל אוֹתָם מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת הוּא יִגְאַל אוֹתָנוּ בְּקָרוֹב וְיַקְבֵּץ נִדָּחֵינוּ

וּם״ת מִי סַעֲדָה נִסִּים לְאַבְיוֹתֵינוּ (גּוֹלֶל לְהֵיכָל) סַכְּמֵר כָּם תְּמַר (לְהֵיכָל) סַלְחֵנִי עַל כָּם וּר״ת סַמְּן נִפְ״ת כ״ס נִי״ס סְעוּדָה (לְהֵיכָל) הוֹשִׁיעָה גּוֹלֶל

נְדַבְּרוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ חֲבֵרִים כָּל יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן :

ראש חדש אלוני ביום אלוני

יְחַדְּשֵׁהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל · לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם · לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה · לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה וְנֹאמַר אָמֵן :

אשרי

אב הרחמים

אין אומרים כיוציש מילה או חתנה ובכל פעם שאין אומרים צו"ק ואומרים אותו כשמברכין החודש בימי הספירה ·
ובק"ק פראג אומרים אותו ג' כשמברכין ר"ח אב · אומרים מי שעשה ניסים קודם ר"ח אב בניגון נשבר ונדכה ·

אָב הָרַחֲמִים שׁוֹכֵן מְרוֹמִים בְּרַחֲמָיו הָעֲצוּמִים · הוּא יִפְקֹד בְּרַחֲמִים הַחֲסִידִים וְהַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים · קְהִלוֹת הַקּוֹדֶשׁ שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם עַל קִדּוּשַׁת הַשֵּׁם · הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִים בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ · מִנְּשָׁרִים קַלּוּ מֵאֲרָיוֹת גָּבָרוּ · לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם וְחֵפֶץ צוּרָם · יִזְכֹּרֵם אֱלֹהֵינוּ לְטוֹבָה עִם שְׁאָר צַדִּיקֵי עוֹלָם · וְיִנָּקֵם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדָיו הַשָּׁפוּךְ · כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים · הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם · וְנָקָם יָשִׁיב לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ · וְעַל יְדֵי עַבְדֶּיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר וְנִקֵּיתִי דָמָם לֹא נִקֵּיתִי וַיְיָ שׁוֹכֵן בְּצִיּוֹן · וּבְכִתְבֵי הַקּוֹדֶשׁ נֶאֱמַר לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם · יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ · וְאוֹמֵר כִּי דוֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכַר וְלֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנִיִּים · וְאוֹמֵר דָּיִן בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה · מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה עַל כֵּן יָרִים רֹאשׁ : אשרי

ווען מן דיא ספר תורה איין חיבט זאגט מן דש

יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ : הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמַיִם וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ :

וּבְנֻחָה יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל : קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ : כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ רַנֵּן יְרַנֵּנוּ בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדְּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ : כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ :

דיני מוסף של שבת

ברוך

אתה ה' וכו' זמן תפלות מוסף מיד אחר תפלות שחרית · היה לפנינו שתי תפלות מוסף ומנחה בגון שהגיע זמן תפלות מנחה מתפלל מנחה ואח"כ מוסף מיהו אם היקדים של מוסף יצא · ואם שכח ועבר כל זמנה דהיינו כל היום אין לה
השלומין · אין לאחרה לכתחילה יותר משבעה שעות · אם היה לפניו מנחה ומוסף מתפלל מנחה ואח"כ מוסף כמו שאמרנו למעלה דוקא
צריך עיון להתפלל שניהם כגון שרוצה לאכול ואסור לאכול עד שיתפלל מנחה אבל אם אינו צריך עיון להתפלל מנחה יכול להקדים מוסף ואם
הגיע זמן מנחה קטנה מתפלל מנחה תחילה יש אומרים שאסור לעשות כן בעבור כדי שלא ישנו :

כוונת תפלת מוסף כנגד תי למסור לך עיקר גדול והוא כי כל יום שיש בו מוסף מכוונים בתפלה ליחיד הקדמון המכון כנגד כח ותפילו התפעלויות תון תפלת שחרית של ר"ח שיש מי שאומר כי מכוונים בתפעלויות של שחרית לתפארת כאשר כל הימים שקיבלנו סוד חילוק ויש מי שאומר שמכוונ' בכולם ליחיד הקדמון המכון בכוונה י"ת שתין להפרים בימים שיש בהם מוסף כין זה לזה אבל בתפלות מוסף של ר"ח דברי כלל ליחיד הקדמון יתברך והטעם שיש בהם רמז לזה' בימי המוספין תוספית כרכה ועלוי מצמחין לפניו יתברך ומודים לו על טובו וחסדו שנתן בנו מכל התאוות ונתן לנו ימי קדם ומנחות הקדושים ומדותיו המפורסים כמו שתמצא בכל התפעלויות של ימי המוספין כולם שתין בהם שלש שבח והודאה ישמח משה למתנת חלקו אחד ובמועדים שתה בתרתו ובמוסף ר"ח שתה יצרת כמו שיתבאר :

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם :

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה וְרַב לְהוֹשִׁיעַ בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם : מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים : סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר : מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ : מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ : המלך הקדוש

ודע כי תפלת מוסף היא כנגד הי"סוד והכוונה היא לפתח ליחיד הקדמון ב"ה שפתח בנו וזכה לותנו ונרים לגלינו ונונו לפתר היסו"ד בית לכות וזהו הטוסף למשה נוית על הר סיני מלות שבת זכ"ור ושמ"ור ותקנו בטפחות קדמונים לומר

תכנת שבת על סדר תפר"ק והכוונה כי בתפלת שחרית היתה כוונתינו להביא התתן מלמעלה למטה ע"י תופת כלתו ובתפלת מוסף להעלות הכלה לקדמון המלך מלמטה למעלה וזהו סוד שאמרו חז"ל כנסת ישראל תהיה בת זוגך :

תכנת שבת היא הכלה הנית קדמונותיה שנתפ מוקדמים הכלה לתתן ולזה כל קדמן מוסף הוא עולה ושם שני כנשים והרמז עולה לה' :

עם סדורי נסכים פירוש עולת נסכים ויין עשרון לכל סולת לכבש כלול ברביעי' סהין שין ויין לנסך רביעית סהין והכה כל מ ספ שבת והנסיכי' רומזים לעלוי הכלה : סכולת היא עשרון רומז לשלש עשירית ורביעית סהין

תבנת שבת רציתָ קרבנותיה צויתָ פירושיה עם סדורי נסכיה מעניגיה לעולם כבוד ינחלו טועמיה חיים זכו וגם האוהבי דבריה גדלה בחרו אז מסיני נצטוו עליה להקריב בה קרבן מוסף שבת קדש ראוי : יהי רצון מלפניך יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּעֲלֵנוּ בשמחה

תכנת (כן תת) סכוך נסים וכן לתפלר: תכנת כיון תקנת לת שבת על מנת לרצות עם קדבנות נויית פירושיה למסה עם כל סידורי נסכיהם מעניגיה לת שבת לעולם הבא כנוד יבחלו לו לעולם לם ישמור שבת לחת שוב ישמור לעולם : וזהו כל טועם שבת בעה"ז חיים יזכה לעולם הבא : חיים זכו וגם ס"ת מו"ם מכלן זיווג התורה הקוראי דברים גדולה תסלי

בחנו

בחרו ומוסף עם ס"ת מעיד על זה:
לז מסיני נעשה נעשה פעולים כרחוי ר"ת מנ"ך כך העולה (סנהדרין ובכן (יומ כי ויו כי): ומוסף נעשה לפניך ס"ת הכא לזמר את (קלח) ויעש לפניך את קרבנו ר"ת קלח את מוסף יום השבת הזה ר"ת גוא אהי"ה לפניך בהלכה כחצות ר"ת לכ"ג וס"ת (כהת): כמו שכתבת עליהם לנו בקרבנות דבר אל בני ישראל ואת בני ישראל • וכל תורת כהנים • על ידי משה עבדך ס"ת היכ"ל עשרוכים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו ס"ת גי' (תבניתן) עול' התמיד עולה (תבניתן קס"ח קכ"ח קמ"ג):

ישמחו במלכותך המקבלת שבת עליון שומרי שבת וקוראי עונג שלום (תרפח) עם מקדשי שביעי כלם • ישבעו ויתענגו ר"ת שמ"ע ס"ת יכ"ק מטובך מב"ה שלמלאכה • תלמיהו ולהלי תפוקיהו ס"ת (ויו) רצה במנוחתינו קדשינו ס"ת (והו) ותן חלקנו בתורתך ר"ת (חפו:) שבענו משובך ושמחנו ס"ם פעמים י"ה ו"ה פעמים ו"ה ה' אלהינו בהלכה ס"ת (והו) שבת קדשך ויונחו ר"ת קי"ו בהלכה וכדנון שבת ס"ת (קס"ח קכ"ח קמ"ג) ישראל מקדשי שמן ס"ת (כלי) ר"ת (מיה):

רצה

בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתִטָּעֵנוּ בִּגְבוּלֵינוּ וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם אֶת מוּסַף יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְּבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עוֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עוֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ (נא וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רצה

רצית קרבנותיהם עם סדורי כסדיר וכל מדבר על מעלות הכלה למעלותה מחשב למעלה כי תאומרו תכנת שבת רמז למעלה עדרי צאן הרועי' עליה כי הם תכנה ותכונה ונתמרו רצית קרבנותינו רמז לתפקי"ת עם הגדולה והגבורה שהם היא עולה בשוב בקרבן שנאמר עולה לה'.

עם סדורי נסכיהם רומז לנסכי' שהם השמן והיין המשורר:

עוד תחלת מתכנת שבת על נסכיהם רמז לעולי' לל ט' ספירות כי מהם ולילך מדבר בענין אחר:

(מענגים) רומה לומר מתענגים לותם ויחידים לותם שהוא עיקר תענוגים: (לעולם) ועד יכללו הכבוד והוא כבוד שה"ב: (מועמים) רומה לומר המשפיעים עליה והמטעימים לותה מחלבן לחניה. ולומר זכו לחיים בגלגלים: (וגם) בחובתי לדרים ולוע' בחרו לעשתם גדולה וכם דור המדבר שהכו וקבלו עליהם שבת: (לו) מסיני וכו' פירוש לנשי דור המדבר כשרלו מעלות שבת וגדולתה לו נתנו ונכנסו בברוי פעליה כרחוי ופירוש הר"ר בניהן לו מסיני כלומר מקודש שעמדו על הר סיני במדבר קבלו שבת. ורש"י ז"ל נתן לפרר תכנת ולומר כי נתקן על הגדולה בסדר (תפר"ק) לעון ותפרקם ותקבלה להם (נפע"ם) ישפו הדברים לפום כי לף ושף לחד (נחל"ך) לו יהיה ה' לנולך (יטר"ו) ישו שכם לחד לעבוד ולו יהיו עין בעין

בשונו

בשוב ה' ציון (ובה"ג) (נח) לויתן נח והוא סעודת לעתיד לבוא (ואומר) א הריחו הקדמון הסוכן בניכם יתברך יהי רצון שתעלינו לארצנו:

וביום השבת שני כפשוט כנגד זכור ושמור לו כנגד התפארת והיסוד וי"ם סולת המנחה מחשב כנגד הכלה שעל מקבל מהו' מלכות הרחמין חשב ריש ולתתן לותה ולהת ניקב בולע לותה בשמן ונסכו הוא היין המשומר (ובכ) היין הוא נותנים בחוטם הספל שבמזרח החיצון לבצון ט הרין היונק מן החלב כמו שנלחה ותעלתי לחטוא לך ומשם יורד לנוקבא דתהומא רבא לכוף כל כוחות הדין:

רצה (חלף למחר הב יוד מם) ובתפלתם והשב העבודה ל"ת (והו) לרצון תמיד י"ה פ' יה ו' פ' וה' ברחמים גי' (חלף למחר הי יוד מם:) המחזיר שכינתו לציון הוא נתן נתן כי ס"ת וכ: (מודים) מלא ברכות ותלדי תכונתינו לעולם ל"ת (נתו) חיינו מגן ישענו ר"ת (מחי) מגן ישענו אתה הוא לדור ר"ת תלדים ועל כלם יתברך ס"ת ב"פ (מס) ויתרומם שמך מלכנו ר"ת שמ"ו ו"ה פ' י"ה ו"ה פעמים וה': וכל החיים יודוך סלה (כלי לכב סכס) הטוב הוא שמך בס"ק תלדים פשוט: ולך נאה להודות ס"ת (כסת):

רצה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְּקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מודים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת (נ"א הַמְּפֻקָּדוֹת) לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

ועל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: (ובתוב) וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אלהינו וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ דֶּאֱמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוּשֶׁךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

שים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אלהי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ: הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יהי

יהי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת:

נעריצך ונקדישך כו' הגדולה והגבורה כתפארה ומהללים כל סדרי קדש ג"כ מזכיר ג"פ קדושה בנעריצך זה.

המקדישים הקם שרי נ' דו פרצופים לו (קהה ים שדי) סהוש (ביהה) נכ' סערים הנקרש ים של שלמה. וזהו בקודש עולה בחילך סל"י: ואחר (אהי"ה יהו"ה

קדוש	י	אצילות	ע"ב אהוה
קדוש	ה	בריאה	ס"ג מטטרון
קדוש	ו	יצירה	מ"ה יהואל
ה' צבאות כו'	ה	עשיה	בן יה אכתריא

ה' של הארץ הוא עשיה

כבודו מלא עול כו"ס ת' **אידהנויה** וס"ת (מו"ס) בני שהיס מקו' כבודו לעמתם ס"ת (מוס) לעמתם ברוך יאמרו ר"ת כ"י מלא (תבניתן) ברוך כבוד יי ממקומו ר"ת בני (יוד הי ויו הי) ברחמים בני' (מנצפ"ך) תמיד (קס"ת קנ"ק קמ"ג) **אחד** הוא אלהינו (תהה) גבורה כעי' ניצה כ"ס הוא ישמיענו ברקמוי ר"ת נשי"ם ובדברי קדשיך כתוב ר"ת (בוק ק"ק ל"ל ל"ב מלכ"י: לדור ודור כו' ומי"ם לחלכות שבחך, ניב"ו שבות דור ודור ולנצח נצחים מב"ע עד מלכ"ות: ושבחך וז' ניצה עם ס"י עולמות ושבחך אלהינו מפיהו ר"ת הו"ס כי אל מלך גבו' יל"ך **יאהדונהי** בחסד וגבורה מלך הקדוש עולה מנין (תבניתן) הפס

נַעֲרִיצְךָ וְנַקְדִּישְׁךָ כְּסוֹד שִׂיחַ שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ

הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקּוֹדֶשׁ כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעָמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: וְהוּא ישמיענו

כוונת קדושת כתר שמסדרין סמוני סעלה לפ"י וסתפלה שמתפללין ישראל לפתח הוא מכוסה בלשון כתר כמו כי לוית חן הם לראשך כי (סגלפ"ון) יושב ומשמר תפלותיהן של ישראל ועושה מכולם כתר וכותן בראש קב"ה ולפי שנשמעות וימים טובים יש בהם תוספות קדושה ורוב בשבת והגדלה לפ"י וג"כ מוסיפין בהם תפלת מ' שפי' והם ימים שכל ישראל נקבצים לבתי כנסיות וכת"ג בדוב שם הדרת מלך וגם התפלה מקובלת יותר משאר ימים ולכן תקנו בהם נוסף קדושה רבה. (ומומרי' ק'ק'ק') סהיה קדושה שמומרים המלאכים ואח"כ מומרים הם בפי:

כבודו מלא עולם כדי לומר קדושה שמומרים הם בפי, והיה ברוך כבוד ה' ממקומו. ולפי שנזדמן שגגה שלא לומר ק"ש תקנו שיהא לומד קס"ק בהגלעה בעמידה בכל תפילת שחרית בין בחול ובין בשבת לחר שחמר קדוש' המלאכי' והשרפים וחח"כ נתבטל התקנה בחול ובשבת במוקמה עומדת נתפל' מוסף:

וסוד הקדושה כי בימי החול נתתן מקבל ממדת הגבורה בשבת הגיעה בסוד הבטרה שבטרם לו יהיו והקדושה בזה הדרך בקדום רחמין תפלה הגדולה (בכתר) ובקדום שני (הגבורה בחכמה) ובקדום שלישי (בתפארת בניצה) לפי בכל יום שיש בו מוסף מתפלה בתקן למחלה ומקבל ממדת הכתר דרך קו ישר ושעם כי בשבתות וימים טובים יש בתוספות קדושה בהוא מיתפלה בתקן לקבל מן הרחמי' הגמורים בלי סוס לחמצעי דרך קו ישר ובלשה המלאכים יסתמשו בכתר לחד ומזה תבין למה תקנו מכיתין תפילין בשבת' וימים טובים כי בימי החול הקבלה מגיע מרבע פרטיות של

של רחם סגם סוד : (ס"ג נ"ג) וכם עשרות לרחשי יתב'
לכל בשבתות וימים סודים מקבלין מן בכתר העליון סדוק
למעלה מן סרגישות ולזה לין לחו מכיחין תפילין בשבתות וימי
טובים כי לין קולקין כנוד לתלמיד בפני רבו : ורחשי
חדשים פלין דם שיטי לגלן הכוונה
דם בשאר כל הימים כמו שנתבאר :
ובמוסף שמוחרים בו קדושת כתר
בקבלת תרגות כשאר המוספים ובתפלת
מעריב לל סרחמים שנמוחים לחו
מקבלין תפילין : לשון רבותינו ז"ל
חמרו על שבלפון שהיה גבוה יותר
מחבירו מלך מלח שהיה ושומד
לאחוריו במובכה וקושר בתרים לקומו
ומשבים את שכתר ושוב ברחש
לאשכו ובשע"ת סוע"ס שכל חיילי מרו'
נרתיעו ושוחשעין ואיתי רומחות
ואנחות בחרי בחות שעה טוגים
ואומרי' ק' ק' ק' ס'נחות מלח
בל הארץ כבודו ובשעה שמניע לכסא
מתנענין ונגלגלי כסא ומתרעשין חרבי
שרפף וכל רקיעים מוחזקת חלחלה
ובשע' שהוא עובר על כסא כל חיילי
מרום וכסא כבוד שלו פותחין פיהם
ואומרים ברוך כבוד ה' מחקומו כל
ורל' כמ"ש גדול שהיו הקב"ה
שבשעה שמניע כתר לרחשו מחזיק
עלמו לקבל כתר מעבדיו ובל חיות
וסרפי' ונגלגלי מרכבה וכסא הכבוד
וחיילי מרום מעלה ומטה מתגדלים
ומתגברים ומתנשים ונותנים הוד
והדר ומחליכין כולם בפה אחד ואומרי'
יחלוך ה' לעולם אלהיך ציון וכו' :

בבורו שלש קולות ושלש עולם
הגדלה למלאכים אחר
כבודו שהוא סם הגבוה עין לא רחת'
ואלילו מסרפי שוחשים אין מקום
כבודו :

לעמתם משבחים בי לעומת
המלאכים המקדישי'
משבחים פסרפים ואומרים ברוך
כבוד ה' מחקומו וכבוד ה' הוא בלשון
תמקומו וכשוכך להסביע עליו
סברכה מקם הגבוה כי עם נוך ה'לת סברכה ובאחר הגיע
הכוונה על מקומו יתברך שהוא לעולם רחמים לו אומרים
מחקומו שהוא השלישי' יבן ברחמים לעמו המיחדים שמו ואומ'

שמע ישראל ומפני גודל שמד תקנו חזורי ואומרים
הקדוש מקדישין ישראל למטה
שהוא **ימלוך** ' ימלוך ביהוד
הקדמון שהוא בבינה על העולם
שהוא מת' עם שם הוי"ה ואלת
ימלוך מושכת אחרת עמה ובשעם
ימלוך שלשיך ניין שהוא סוד ה'כוכ'
על דור ודור שהוא יסוד ומלכות
ובכח **לכ"ד** שלעולם ועו"ל
על נלוי ודור הס במקו'על כמו מלוך
מלך לבני ישראל שבירוש על בני
ישראל ובדי הקדוש מקדישין
ישראל כולל כל הקדושות :

אדיר אדיריכו ים גו עשרים
ושתים תיבו'ת ד"ס כנגד
כנילה ובשמים כך ולכך אומרים
לחתו דוקא בי"ט שהוא יום שמחה :

אין כאלהינו ומקנו להפליס
מלך גדולות והשמות שהו
מפליטין במקום שברכות :

פיטום הקטורת ברייתה
במסכת כריתות
פיטום הוא תיקון הקטורת ובתיבת
מחמשים ותרגום דרקח לפטום '
בלשי פיטום בע"י הוא שנתן הלחוי
בתורה ' והלשיפון הוא שחלת
הלחוי בתורה ' חלבונה בלוע"ז
גלע"ן והוא מסרי' מלוי ואומרו חז"ל
כל תעלית שלין בו פוטעי ישראל לין
תעלית ורלים מחלבונה שריחו רע
ומעורב עם שחי הקטורת '
ולבונה מ' סמות ויהי"ך בל"ג '
שמקל שבעים פירש כ"ג מלה סמני
היה מעלו שבעים מכה ודרשו חז"ל
קח לך סמים הרי שלשים ושנים
ושחלת וחלבונה הרי שלשים ושנים חוספ סמים
לרבות כלו הרי עשרה ולבונה זכה
הס י"ל שחי הקטרת והכל היה שם
שם מנים כי לין מקטירין בכל יום

ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי להיות לכם לאלהים : אני יי אלהיכם :

אם יום טוב ואנט מן ר"ש

אדיר אדירינו יי אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ : והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד : ובדברי קדשך כתוב לאמור : ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה :

לדור ודור רצה ומודים וכו'

אין כאלהינו אין כאדוננו אין כמלכנו אין כמושיענו : מי כאלהינו מי כאדוננו מי כמלכנו מי כמושיענו : נודה לאלהינו נודה לאדוננו נודה למלכנו נודה למושיענו : ברוך אלהינו ברוך אדוננו ברוך מלכנו ברוך מושיענו : אתה הוא אלהינו אתה הוא אדוננו אתה הוא מלכנו אתה הוא מושיענו : אתה הוא שהקטירו אבותינו לפניך את קטורת הסמים :

פיטום הקטורת צריך לומר מתוך הכתב שלא ידלג חיבה אחד כי אסירה בפיטום הקרבה וא"כ יהא חיסר אחת מפסטניה וחייב פיחה ח"ו ובן צריך לומר בעומד

פטום הקטורת הצרי והצפורן החלבנה והלבונה משקל

מִשְׁקַל שִׁבְעִים שְׁבָעִים מָנֶה · מוֹר וּקְצִיעָה שִׁבּוֹלֶת נֵרְד וְכַרְכֹּם מִשְׁקַל שְׁשָׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה · הַקּוֹשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר · וְקִלּוּפָּה שְׁלִשָּׁה · וְקִנָּמוֹן תִּשְׁעָה · בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא תִּשְׁעָה קַבִּין · יַיִן קַפְרִיסִין סָאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא · וְאִם אֵין לוֹ יַיִן קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוָּרִין עַתִּיק מֶלַח סְרוֹמִית רוֹבַע הַקַּב · מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא · רַבִּי נָתָן אוֹמֵר · אַף כִּפֹּרֶת הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא · וְאִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ · וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל

מכה מחיצתה בבוקר ומחיצתה בערב סרי סם"ך מנים ופלג' מנים היתירי' עשקו לפי שנים נרין כ"ג ניוס כפורים להקריב עול מלא חכניו ויש לפעמים כ"ג שחכניו גדולים לפיכך הוסיפו עול ג' מנים כי שיערו שלא יהיו חפניו מחזיקים יותר משלשה מנים בורית כרשינא הבא מלוזו פוקוס וכן קפריסין : חמר חורין פירוש יין לבן יפן חזק · מעלה עשן הוא עשב שמתמר את העשן כמקל ולפיכך מתפכל לא לבהן ולא לבהן · כפת הירדן פירש עשב שגדול על שפת הירדן · פסלה משום דכתיב וכל שאור וכל דבש לא תקטירו ונומר : חייב מיתה על שהקריב חסר סם לחד ולקי על כל

הנסתרות

השם האמצעי משפ"ע ב

אין	כלכלינו	עין פלוגינו	עין כמלכנו
	א'	ב'	ג'
		עין כמוסיעכו	
		ע'	
ג' שערי בינה			
מי	כלכלומו	מי כלוגינו	מי כמלכנו
	א'	ה'	ה'
		מי כמוסיעכו	
		ה'	
ארני			
נודה	נלכלינו	נודה נלוגינו	נודה נמלכנו
	מ	צ	פ
		נודה נמוסיעכו	
		צ	
ע"ב ק"ל כ'			
ברוך	טלכלינו	ברוך נלוגינו	ברוך נמלכנו
	ט	ד	ה
		ברוך מוסיעכו	
		ד	
אתה ת' ה' ראשונה			
אתה	כלכלינו	אתה נלוגינו	אתה מלכנו
	ב	ו	כ
		אתה מוסיעכו	
		ו	

בַּשְּׁלִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּוט : בָּרְבִיעִי הָיוּ אוֹמְרִים אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ : בַּחֲמִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים הָרִיעוּ לֵאלֹהִים עוּזֵנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב

סַמְמָנֵיהָ הַיָּב מִיתָה · רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר · הַצְּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרַף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף · בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא שֶׁשָּׁפִין בָּהּ אֶת הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה · יֵין קַפְרִיסִין שֶׁשּׁוֹרִין בּוֹ אֶת הַצִּפּוֹרֶן · כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה וְהַלֹּא כָּל רִגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין כָּל רִגְלַיִם בָּעֲזָרָה מִפְּנֵי הַכָּבוֹד :

חשיר שֶׁהַלְּוִיִּם הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ ·

בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן הָיוּ אוֹמְרִים לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ · בַּשֵּׁנִי הָיוּ אוֹמְרִים גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ :

בַּשִּׁשִּׁי הָיוּ אוֹמְרִים יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: בַּשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִזְמוֹר שִׁיר לֶעָתִיד לָבֹא לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ אַל תִּקְרֵי בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ שָׁלוֹם רָב לְאוֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ וְשַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

עלינו קדיש יתום

מנחה של שבת

וסוד זמן המנחה כי מתחילת שש שעות ביום הוסד סולת מדת הדין וביום הששי בשעת זמן המנחה יוצא מ״ה לפעול פעולתה כיוצאנו ביומי החול לז מוסיף הקדוש ברוך הוא סוד מדת הכתר והוא סוד הרחמים הגדולים ופושטת כנפי הרחמים על העולם ותכנס מ״ה ונכנס מבוקר בזוהר פרשת תרומה ש״ם ונלחמו את יעלה הרחמן עם כלתו לקבל שבת מעולם הרחמים ואין לך בעולם שעת הרחמים כלחוצו שעה ואומרים פרשת התמיד ואשרי יושבי ליחד שתי בתי דרכי תהלה לדוד שהוא מדת היסוד עם תמיד של בין הערבים שהוא מדת הדין שקשה וכשיתיחדו שתיהן כמו ביומו׳ שאול לז בלחוצו שעה תכף ומיד עומד הש״ץ ואומר סדר היום שהוא כנגד השכינה ותתרגיזין הקדושה והוא סוד תורה שבע״פ והטעם לפי שבשעה הזאת לבו מעורדין מדת הדין הרפה ליחדה עם הקשה כמנהגם ביומות שחול שלא לבטל ממנהגם ע״כ עומד הש״ץ ומתחיל את הלחש שיתכשה הדין

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרוֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֶת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל · וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ׃ וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם׃ אָמַר יְיָ רוּחִי
אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ׃ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ׃ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע
זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ · מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר׃ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ
צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ וּמְקַבְּלִין דֵּין מִדֵּין וְאָמְרִין׃ קְדִישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא
בֵּית שְׁכִנְתֵּיהּ׃ קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּיהּ קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא׃ יְיָ
צְבָאוֹת מַלְיָא כָּל אַרְעָא זִיו יְקָרֵיהּ׃ וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ׃ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל׃ בָּרוּךְ
כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ׃ וּנְטָלַתְנִי רוּחָא׃ וּשְׁמָעִית בַּתְרַאי קָל זִיעַ סַגִּיא דְּמִשַּׁבְּחִין וְאָמְרִין׃
בְּרִיךְ יְקָרָא דְיְיָ׃ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִנְתֵּיהּ׃ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃ יְיָ מַלְכוּתֵיהּ קָאִים׃
לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא׃ יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ׃ שָׁמְרָה זֹאת לְעוֹלָם
לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ׃ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ׃ וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה
לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ׃ כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וְסַלָּח׃ וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ׃
צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם׃ וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת׃ תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם׃ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם׃ בָּרוּךְ יְיָ יוֹם יוֹם׃ יַעְמוֹס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ׃
מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְּיוֹם קָרְאֵנוּ׃ בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לְכְבוֹדוֹ׃ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ
תּוֹרַת אֱמֶת׃ וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם לִבֵּנוּ לְאַהֲבָתוֹ
וְלִירְאָה אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִגַּע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה׃
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה
וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לְשֶׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא׃ לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָּבוֹד׃ וְלֹא יִדֹּם
יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ׃ בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיְיָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ׃ בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד׃ כִּי
בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים׃ וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ׃ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְיָ · חָפֵץ לְמַעַן
צִדְקוֹ׃ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר׃

ואני תפלתי וכו׳ כתב בשבורשם ז״ל ואני תפלתי נהגו לאומרו לפי שאומר במדרש ישיחו בי יושבי שער ובניכות שותי שכר ואני תפילתי ונאמר לחרפות לפני הקדוש ברוך הוא רגונו של עולם לשותת בשעתן ומשתכרין יושבין ומשגנין ואין מזכירין אותך ואני אע״פ שאתי אומר ושותה אני בלי להתפלל לפניך ואני שואל ממך את רצון לכפר על העולם ודור היה מכבד הגבר בלפני ישראל בעבורם היה נודבר עוד שמעתי ט״ן לפי שתפילת מנחה נהגו להתפלל לותה לאחר שאכלו ושתו ברכה ומחרין פ׳ הדר שתוי יין ל יתפלל ואם התפלל תפילתו תפילה ולפיכך שולחים מלפניו שתהיה תפלתו זו עת רצון תדע כי בי״ט אין אומרים לותו לפי שאין מזכירין להתפלל תפלה מנחה עד שמוך לערב כשאר יותת היום שכבר פקע ייינו ומה שנהגו לכתוב

ואני תפלתי כו׳ בפסוק הלזה כרשתי כיוה פעמים ויעיין פסוק זה לאחר יגדל ויפי יכול להתפלל קודם שהתפלל הש׳ שלחים בלחות לפרש לאנשים שכוונתי בלאחר שהש״ץ · ואני פ׳ ואנכי שכוונתי

ואני תפלתי אין אומרים בי״ט משום דאיתן קורין בתורה בהרי״ל בפראג כשהיה פאחר לבוא לבה״כ היה מתפלל עם הצבור ואח״כ קרא הפרשה ׃

וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן
אֱלֹהִים בְּרוֹב חַסְדֶּךָ

עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ .

לנפול בפומך זה כתב מהרח"ו לפי שהוא חשוב כפרשה בפני עצמה וגרע"ך כתיבים את ספרשה עכ"ל :

ואני תפלתי כי מדת הדין פרשה נקראת אני ונקראת גם כן תפלה וזהו"ו רומזות לש"ך עם הקתן בסוד ו"ה ואמרו חז"ל כמו שבאמיר וב"רוח ונית דיבו ויתכוין הש"ך להעלות הקתן והכלה למעלה רוצה לומר למעלות מקום הרצון להיותם עת הרצון לנפש הדין שנפש כעשה לך זרוע עם גבורה (גדוד) תסדך רוצה לומר שיתנפש הדין בדוד מחסדים (בחמת) יעקב הוא מדת יעקב והכלל הכוונה כי בזמן הזה שמתעורר הפחד יצחק בעגלה לנפש לותה בחסד וברחמים :

ומוציאין ספר תורה סוד אמת ויקורא כאן לוי וישרש לכלול הכל ולנפש הכל ושתקבל השכינה תפלת תבות :

סור התפלה לעורר רחמים בעולם וכשיאיר ברכת תבות יתכוין להוריד השפע מאתה קדושת למדת הגבורה ונאתה גבור מוריד הרצון על מדת הגבורה ונאתה קדוש מוריד הרצון על התפארת :

אַדנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם :

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ (בחורף) מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם : מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים : סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר : מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ : מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ . וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ : המלך הקדוש .

אתה אחד כו' פי' לתת ושמך יהיו קדוש כל בריאה בכל העולמות ונאחדות נמור כאשר תמצא כתוב בתרם"י ופרשת נרשים וכאשר כתבתי בינגל ונאתרן עולם עוי"ש : ישראל גוי אחד בארץ . עיי' בזוהר ע' קע"ד ו ע"ל ישראל נתין נקראין גוי אחד ללון בארץ ישראל עכ"ל : והעמדת את כל הברואים על מלת אחד . ואפילו שמך הגדול והקדוש עולה כ' פעמים לת"ל . י"ג מכילין דרחמין עולים לת"ל . י"ג תיקוניס דזיקנא עולים לת"ל . י"ג שנטי יח עולים לת"ל . כתב הסוכות הניהו י"ג פרים כתנין לתל . הכל תורה על לתחדתך שתה לתל יחיל ומיוחד בלתי רשות ובלתי תכלית וכן תפילין של מעידין על עמך ישראל שהיה לתורה יחידי בכל ע' לשונות בכל הגוים לת יתפשטו ע"כ נקראין נתן שורקה שתין מקבלין שוס הרכבה בעולם : הידוע ביה"ה היה שבת הגדול כי היה נקראת בת שבע העולה (שבת חסד) ומספיק נגאר

חסד	גבורה	תפארת
כהן	לוי	ישראל

שבחוני המלמיניס (נהרני כתנין ואני תפלתי בת"ת ב"ם תוכך הוא בתנין (יהוה יהללוכי) ולת לתל זר ולת לתל לתר . מסוס כך בתנת עת רצון שתתה עושה לתיס בעת צרתו ותפלתו עולה לרצונך לפניך . לנפש (יה פיה והפוה) כתנין רצון לתל"ת פי שתתה לתיס כל מה שתתה עושה בשמים בדין . לתפני"ך ברוב תסדך הגובר עליהם על המקטרגים שנאי ולת בשתרי ע"ז שתין לנפש פה להשיב . כי לת זה לתי מנפה כשם שבתתת בתנרוים נפש לתי"ה כך תסיים בתוב כתתר לתיה כי לתי"ה פעתי לתי"ה עול"ת ותזו נתתת ישתך ע"כ :

וקורין ג' בגרין

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ: תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּה וַעֲטֶרֶת יְשׁוּעָה כִּנּוּחָה וּקְדֻשָּׁה לְעַמְּךָ נָתַתָּ: אַבְרָהָם יָגֵל יִצְחָק יְרַנֵּן יַעֲקֹב וּבָנָיו יָנוּחוּ בּוֹ מְנוּחַת אַהֲבָה וְנַדָּבָה כִּנּוּחַת אֱמֶת וֶאֱמוּנָה מְנוּחַת שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה וְהַשְׁקֵט וָבֶטַח: מְנוּחָה שְׁלֵימָה שֶׁאַתָּה רוֹצֶה בָּהּ יַכִּירוּ בָנֶיךָ וְיֵדְעוּ כִּי מֵאִתְּךָ הִיא מְנוּחָתָם וְעַל מְנוּחָתָם יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמֶךָ: אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִּמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָשְׁבְּחוּ בְךָ יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ (נ"א וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ: תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּה וַעֲטֶרֶת יְשׁוּעָה כִּנּוּחָה וּקְדֻשָּׁה לְעַמְּךָ נָתַתָּ: אַבְרָהָם יָגֵל יִצְחָק יְרַנֵּן יַעֲקֹב וּבָנָיו יָנוּחוּ בּוֹ מְנוּחַת אַהֲבָה וְנַדָּבָה כִּנּוּחַת אֱמֶת וֶאֱמוּנָה מְנוּחַת שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה וְהַשְׁקֵט וָבֶטַח: מְנוּחָה שְׁלֵימָה שֶׁאַתָּה רוֹצֶה בָּהּ יַכִּירוּ בָנֶיךָ וְיֵדְעוּ כִּי מֵאִתְּךָ הִיא מְנוּחָתָם וְעַל מְנוּחָתָם יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמֶךָ: אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִּמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָשְׁבְּחוּ בְךָ יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ (נ"א וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

אתה תחל ושיך לתקן הוא כלל ע"ם סם סו' שיך תקן (ומי) כעמך ישראל גוי תקן ולפי מסעמה הוסף הוא שוב עם"נ שיתפללו כל הקליכות ומהו' יתבלע וגם בלומות שכלין מהות הקליכות יתבטלו עם עקרם ולע יסתר נעולם לגלע הוא יתברך ושמו סכם הספירו' שכללו מהכו וגם ישראל:

תפארת וגדול' כי בקוראו פעם הוא עת רצון שמתחברין התפארת עם הגדולה ועטרת עם ישועה והוא מהות מנוח' וקדושה לעמך נתתה שהוא מעורר רחמי' גדולי' לכסה הסכי כתי דיכין. יעקב ובניו הם כוד התפארת עם בניו והם בל"ת כ"ו יח"ו ינוחו בו (מהנה) ובדבה הם כוד כתפאר עם המלכות:

לבקר שבע שביה המלכ"ות לרך הת"ת והנצי"ח. ויתכן תפארת וגדולה ועטרת ישועה ומנוח' וקדוש' לעמך נתת. לבדים יגל שהוא שמר שבת וכל התורה לפיהו ערב תבשילין וכתיב עקב אשר שמע לבדים בקולי. יצחק ירנן שהלך בדרכי לבניו ולא כיתו לאחריו ושמרו דרך ה' וגו': יעקב ובניו ינוחו בו שבשתר ויתן לת פני בעיר זו שבשתו לת יום השבת והק"ב קרא ליום השבת יום מנוחה ושביתה ללמוד בו תורתו ולהתענג בג' סעודות לזכר ג' לוחות ג' קופיות השם ב' ספיריות (חנת) מנד לבדים נקראת מנו"ח לה"כ ונדב"ה שקבל כל התורה מלבדים ונדבה: מנד יעקב נקרא מנוחת ת"ת ולמנוחה תשוש תתן לחת ליעקב וכתיב בניו יעקב ויתן שגם. ומנד יצחק נקראת מנוחת שלום ושלום מנד יצחק בעקדתו היה עומד לנו שלום בין כל האקטרגים ומכל גדיכי שהיו שבירין שבעל כדיהם שם יורדים בשבת לנוקבי התהום רבה. לוחו מנוחה תזכה לוחנו שבקדשת מנוחה שלימה על שם מ"ה שאתה לבדך היה רוצה בה ביום זה שגם יכירו וידעו כי מאתך לבדך בת הצווי שיהיו בה דוקא והם מקיימים מצוה זו ועל מנוחתם יקדישו בת שמך:

וַיְכֻלּוּ כתר מנחה של שבת יסף והנגלות צט

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ: תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּה וַעֲטֶרֶת יְשׁוּעָה כִּנּוּחָה וּקְדֻשָּׁה לְעַמְּךָ נָתַתָּ: אַבְרָהָם יָגֵל יִצְחָק יְרַנֵּן יַעֲקֹב וּבָנָיו יָנוּחוּ בּוֹ מְנוּחַת אַהֲבָה וְנַדָּבָה כִּנּוּחַת אֱמֶת וֶאֱמוּנָה מְנוּחַת שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה וְהַשְׁקֵט וָבֶטַח: מְנוּחָה שְׁלֵימָה שֶׁאַתָּה רוֹצֶה בָּהּ יַכִּירוּ בָנֶיךָ וְיֵדְעוּ כִּי מֵאִתְּךָ הִיא מְנוּחָתָם וְעַל מְנוּחָתָם יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמֶךָ: אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִּמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָשְׁבְּחוּ בְךָ יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ (נ"א וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

וַיְכֻלּוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְּקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מודים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת (נ"א הַמְּפֻקָּדוֹת) לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לָעוֹלָם וָעֶד: (ובתוב) וְכֹל הַחַיִּים יודוך

יִרְוֹךְ סֶלָה וְיַהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם
וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:
כספר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם נַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל
תִּהְיֶה: פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה
מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן
תּוֹרָתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ: הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ
צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן
חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה
לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

צדקתך צדק כו' ס"ת מ"ת ק"ס שמת כמדבר שדורו יקוס עמו: לדקתך מעשית עס יונלי מלרים שכם דור המדבר מסה רבינו סוכה עשס כהר נבו · זהו לדק לעולם שגם הס יחיו בתחיית מסה והוא יונילס והוא נס יבילס לע"י · וגם תורתך לחת שכתבת בתורתך לחר נסנע ס' ללכות כס לתת לכס כימי הס"ש על הלרן · וק"ל יותן לכס ס"י כדי שיהו לנלי כולכי יחיו בתחייה הפתידה · זהו לחת · לו ותורתך לחת שכתבת ולא קס כביל עוד וכו' וק' ולחה לא כח לנ"י לנלי מסוס מתי מדבר כנ"ל שיבלו לתת עמו בתחייה הפתידה:

צדקתך צדק פירס נדקתך סביל מדת נדק · לעולם פירוס מוסלת בעול' מיוהדת עס תורתך סהוס לחמת ושיעור בכתוב כך הוא נדקתך סביל ותורתך סביל לחת מוסלים בעולם בשעה הזאת לא כימי הסול שמוסלת בעול' מדת נדק סביל מל' הדין הרפה עס הקשה וטעם לשון ג' פסוקי' מפני שעתה בעת רצון נפטרנו ג' נדיקים יוסף ומשה ודוד כמיתת כשיקי וכלבי' כזוכר פרשת תרומה ע"ם:

צדקתך צדק אם חל בו ביום שאלו היה חול לא היה אוס' אחכן ואין אומרי' צדקתך בשבת · אין קובעין מדרש בין מנחה לשערב האר"י היה קבוע מדרש בין מנחה למעריב:

צִדְקָתְךָ צֶדֶק לָעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת · וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְּדוֹלוֹת אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ · צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ:

צדקתך צדק כו' לעכ"ל שפסו' זה לאמר דוד ע"ס על יוסף הלדיק ולדקתך לנלים על מרוס זו מורס על תל"ל שלך תו"ס זו שס לנלים ר' הוס לנלים מחומ לחר נתת לת בני לברסם לנלות מלרים נשביל שני תיבות נמס לדע ע"ד מרוס שסתקדת לת הדין בשס (לחבל"ס) בני ע"ל לחר עשית גדולות וזלת יוסף הלדיק לפניהס למלוך ויכלכל לת לחיו ולת כל בית לבין לחס לפי הטף כדלית בני ליל דוד שמל"ל קל קטרוג ע"י שהס נמדבר ורלס להמיתס נרעב וכל כך היה גדול זכות יוסף שכלכל זה כתב שנים לת כל בני ישרלל במלרים · על שכל"ל כה נתן לנס המן עס"י הדין נוכות יוסף · וזהו לחר עשית גדולות לנלים · וז הדין הגדול ויוכלל חר של ישרלל הוכיח כל המקטרגים ע"כ לחו לומרים מי כמוך בני לנלים · מי עוד כמוך בכל לנלים ולנלות נלנלים כמוך:

צדקתך מה שלחתה עשית לדקה לחתי עמי כל כך גדולים היו כחו הדרי לנל · וכל המשבחים משבחת לת מוכחי · ונתת לוחס לל תקום רגב לנחמנטה. תחתוכה. וחס בל הכל ע"י קרבן הגון. חס הוח מתוולה כהגון ומביח

כחמת דוד ע"ה חסך כהורת דמיהרת וכתה תורה שבע"פ ונתרכ"ת חלנות כלחיתה בוהר שמות עמוד פ' וזה שלומרים ותורתך לחמת:

ומכיון קרבן בלי פגול הרי גם לבסוף תושיע שבת לקם מן השמים על הבמה ולבסוף ונפרכה הרי רוקח שביתה רמוי לירד לתרן נהייתה לרצון נסכי ה' לת זה תמו מקוננים בכל מכתת שבת על תלו שלשה הלדיקים משה יוסף דוד שמתו במכתת שבת תלו מזכירין לותן לט נה :

ברכי נפשי כו' עושה לור כשלמה ר"ת עכ"ל ת מים עליותיו השם ס"ת (מוס) • המהלך על כנפי ס"ת כלי • יסד ארץ על ר"ת (עיה) • יסד ארץ כו' בל תמוט :

יום א אבגיתין

כל"ל ברלתית ברח גו' לת השמים ולת הארץ

תכוס כלבוש כו' הרים יעמדו מים ר"ת מי"ה

יום ב קרע שטן

כל"ל יהי רקיע בתוך המים

לל מקום זה ס"ת גי' (לכלטם) המשלח מעיינים בנחלים ר"ת (מב"ה) בנחלים בין הרים ס"ת (נמ"ם) • יפקו כל חיתו ס"ת (לוו) • לעבודת השלש לנו ניף ר"ת (לנ"ה) • לחם מן השמים ר"ת (מלה) • ולחם לבב ישוח (לשו) • פני ה' תרוב ב"ת (עיה) הרים הגבוהים כו' מקשה לשפר ס •

יום ג נגדיכש

ויעמד לילים יקוו המים

תשת ר"ת (כתר יהו' סלו') יוסף ויהי לילה טו'

יום ד בטרצתג

יהי מאורות ברקיע השמים •

מעשך ה' כלם ר"ת (מי"כ) • מלאה הארץ קניניך ר"ת (הקס) • זה הים גדול ס"ת (מל"ה) • שם רמ"ם ואין ר"ת (ושר) • יצרת לשחק בו ס"ת (לשביתן)

יום ה הקבטנע

כמל"ך ישרצו המים שרץ נפש חיה

יפקלון תוסף רוחם ר"ת (יר"ת) • כבוד ה' לעולם ר"ת (כלי) • ישמח ה' במעשיו ס"ת (חה"ו) • ותרעד יגע בהרים ויעשנו •

יום ו יגל פוק

כמל"ך תוצא הארץ נפש חיה וגו' ויברא אלהים את התנים •

יקומו חטאים מן הארץ ר"ת (מח"י מת"י) ברכי נפשי את ה' ר"ת אחי עולה כמוני **צדק שקוציית**

לשבת שקוציית

ויכולו השמים והארץ טוב להודות לה'

במזמור

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ : יְיָ אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד
הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ : עוֹטֶה אוֹר
כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה : הַמְקָרֶה
בַּמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם עָבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל
כַּנְפֵי רוּחַ : עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו
אֵשׁ לוֹהֵטֶת : יָסַד אֶרֶץ עַל מְכוֹנֶיהָ בַּל תִּמּוֹט
עוֹלָם וָעֶד : תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ כִּסִּיתוֹ עַל
הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם : מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן קוֹל
רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן : יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת אֶל
מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם : גְּבוּל שַׂמְתָּ בַל
יַעֲבֹרוּן בַּל יְשׁוּבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ : הַמְשַׁלֵּחַ
מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן : יַשְׁקוּ כָּל
חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם : עֲלֵיהֶם
עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוֹן כִּבֵּין עֲפָאִים יִתְּנוּ קוֹל :
מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע
הָאָרֶץ : מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת
הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ : וְיַיִן יְשַׂמַּח
לְבַב אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב
אֱנוֹשׁ יִסְעָד : יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְיָ אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר
נָטָע : אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה
בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ : הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים
סְלָעִים מַחְסֶה לַשְּׁפַנִּים : עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים
שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ : תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וִיהִי לָיְלָה
בּוֹ תִרְמשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר : הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים
לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם : תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ
יֵאָסֵפוּן וְאֶל מְעוֹנָתָם יִרְבָּצוּן : יֵצֵא אָדָם
לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד עֶרֶב : מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ
יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ :
זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר

חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת׃ שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן
לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֵק בּוֹ׃ כֻּלָּם אֵלֶיךָ
יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃ תִּתֵּן לָהֶם
לְקוֹטוֹן תִּפְתַּח יָדֶךָ יִשְׂבְּעוּן טוֹב׃ תַּסְתִּיר
פָּנֶיךָ יִבָּהֲלוּן תּוֹסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם
יְשׁוּבוּן׃ תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי
אֲדָמָה׃ יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו׃
הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעַד יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ׃
אָשִׁירָה לַייָ בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׃ יֶעֱרַב
עָלָיו שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּייָ׃ יִתַּמּוּ חַטָּאִים
מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת
יְיָ הַלְלוּיָהּ׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל יְיָ בַּצָּרָתָה לִי קָרָאתִי
וַיַּעֲנֵנִי׃ יְיָ הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשִּׂפַת
שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה׃ מַה יִּתֵּן לְךָ וּמַה יֹּסִיף
לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה׃ חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גַּחֲלֵי
רְתָמִים׃ אוֹיָה לִי כִּי גַרְתִּי מֶשֶׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם
אָהֳלֵי קֵדָר׃ רַבַּת שָׁכְנָה לָהּ נַפְשִׁי עִם
שׂוֹנֵא שָׁלוֹם׃ אֲנִי שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה
לַמִּלְחָמָה׃

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים
מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי׃ עֶזְרִי מֵעִם יְיָ
עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל
יָנוּם שֹׁמְרֶךָ׃ הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר
יִשְׂרָאֵל׃ יְיָ שֹׁמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ׃
יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה׃ יְיָ
יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ׃ יְיָ יִשְׁמָר
צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְאוֹמְרִים לִי בֵּית יְיָ נֵלֵךְ׃ עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ
יְרוּשָׁלָיִם׃ יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָהּ יַחְדָּיו שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי

במזמור הלוה כיוצא בו ע"ה לפרוטי מנברקו בתחילת ימי הרחצית ובחזה שעה שנברקו דבר יום ביומו׃ לפי תתן עיניך מזכיר את כל העבר המתחדרות ותחלת הפסוק בר כי נפשי את מלת (הרחצית) ובתוכו (כי נפ) העלה (קפא) שהוא סם (להיה) כיוצא הרי כל הפסוק הרחצית (להיה יהוה) תלמד שעלה בדעתו לברוח בדין בסם מ"ב והלך ותתבן כי מלת (הרחצית) עולה (תכניתן ר"ו ת לו הלה תלהי תלהים) הרי כולו דין׃ רק הרחצית הוא רחץ בית שהתחיל הרחץ על התורף בבית שהוא לשון ברכה. וכן ליום השני שהוא סם (קיט טעו) מרומז בפסוק ס"ת תהום כלכוס כסיתו וגו' שהוא בם"ת שמו (חום) שעולה תלהיס ויתהום הוא לותיות המות׃ וכן ליום השלישי שהק"ב כה הקוף המים של תוך יס לוקויכוס׃ ועשה לו חוק ובגול שלח יעבור החול׃ ולרמז יתבעו עני ה' בני' (נגד יכס)׃ וכן ה' תרזי לבנון בימין (נגד יכיס) הסם המושל ביום השלישי וכן ליום הרביעי שלקה הסיהרת ועשה לותה לפיום מיהרת יהיו מוכין ללבנה והמושל ביום הרביעי הוא הסם (בטרלנתג)׃ הוא מרומז בתלת תשת חושך ויהי לילה׃ ת' שהתרוכה הוא בתפס' קטן ד' כתשר תתלת הרש"י ז"ל בנשיף כתלת בן נוער בפסוק תלמד קעור בס כן לורם זה הרי (תשר) עולה הסם (בטרלנתג) (וכי') תשת חושך זו לקוי הסיהרת ויהי לילה שלקה לה התקורות וכן ביום החמישי שנברקו שלויתן ובת זוגו והרג הק"ב בת זוגו ותחלת לפעולת נדיקים וזהו לויתן זה יצרת בו וביום זה הוא המושל (תקב טבע) ברמז (חיות קטנות) עם׃ ועולה בתפס"ד (רל"ט) ג ו ל ו ר חב ידים העולה רל"ט׃ וכלם לליך יתברון כו' וכן ביום השני כנרה שהלם כדי לקבל התורף ולהתפלל שלג ה' ויתכן יהי כבוד ה' לעולם ושין פבוד שלש תורה׃ ישמח ה' במעשיו שכולם נברקו לעשות לבני אדם והסם שלו (יגל פוק) ועלה מכון (ר"ג) ברמז המביא לשרון הסם (יתהדוכי יגל פוק)׃ וכן ליום השבת שנתנה התורה לזיווג ותושל תס סקוניות וכתיב טוב להודות לה' כתיב תשיר ורמז ברכי נפשי את ה' עולה בתכין המוכרח (נדיק סקוניות)

כל הסדר ט"ו שיר המעלות פרשתי בנפשי פעמים שלי שרן דוד

כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד ׃ עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ ׃
יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ ׃ לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ ׃ לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ ׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם ׃ הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ ׃ חָנֵּנוּ יְיָ חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז ׃ רַבַּת שָׂבְעָה לָהּ נַפְשֵׁנוּ הַלַּעַג הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לְגַאֲוֹנִים ׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל ׃ לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם ׃ אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ ׃ אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ ׃ אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים ׃ בָּרוּךְ יְיָ שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם ׃ נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ ׃ עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ ׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבּוֹטְחִים בַּיְיָ כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם יֵשֵׁב ׃ יְרוּשָׁלַם הָרִים סָבִיב לָהּ וַיְיָ סָבִיב לְעַמּוֹ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם ׃ כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים ׃ לְמַעַן לֹא יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעַוְלָתָה יְדֵיהֶם ׃ הֵטִיבָה יְיָ לַטּוֹבִים וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם ׃ וְהַמַּטִּים עֲקַלְקַלּוֹתָם יוֹלִיכֵם יְיָ אֶת פֹּעֲלֵי הָאָוֶן שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל ׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְיָ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה ׃ הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים ׃ שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב ׃ הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ ׃ הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נוֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע בֹּא יָבֹא בְרִנָּה נוֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו ׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה אִם יְיָ לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם יְיָ לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר ׃ שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת אֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא ׃ הִנֵּה נַחֲלַת יְיָ בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן ׃ כְּחִצִּים בְּיַד גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים ׃ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא יֵבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר ׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל יְרֵא יְיָ הַהוֹלֵךְ בִּדְרָכָיו ׃ יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ ׃ אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ ׃ הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְיָ ׃ יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ ׃ וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל ׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרַי יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל ׃ רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרַי גַּם לֹא יָכְלוּ לִי ׃ עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חוֹרְשִׁים הָאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם ׃ יְיָ צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים ׃ יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר כָּל שׂנְאֵי צִיּוֹן ׃ יִהְיוּ כַּחֲצִיר גַּגּוֹת שֶׁקָּדְמַת שָׁלַף יָבֵשׁ ׃

שֶׁלֹּא מִלֹּא כַפּוֹ קָצַר וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר · וְלֹא אָמְרוּ הָעוֹבְרִים בִּרְכַּת יְיָ אֲלֵיכֶם בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְיָ :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ · אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי · אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמוֹד · כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא · קִוִּיתִי יְיָ קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי · נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר · יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ כִּי עִם יְיָ הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְּדוּת : וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינָי וְלֹא הִלַּכְתִּי בִגְדוֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי : אִם לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגָמֻל עֲלֵי אִמּוֹ כְּגָמֻל עָלַי נַפְשִׁי : יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת זְכוֹר יְיָ לְדָוִד אֵת כָּל עֻנּוֹתוֹ : אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיְיָ נָדַר לַאֲבִיר יַעֲקֹב : אִם אָבֹא בְאֹהֶל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֶרֶשׂ יְצוּעָי : אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תָּנוּמָה : עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיְיָ מִשְׁכָּנוֹת לַאֲבִיר יַעֲקֹב : הִנֵּה שְׁמַעֲנוּהָ בְאֶפְרָתָה מְצָאנוּהָ בִּשְׂדֵי יָעַר : נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו : קוּמָה יְיָ לְמְנוּחָתֶיךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ : כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ : בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ : נִשְׁבַּע יְיָ לְדָוִד אֱמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ : אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי וְעֵדוּתִי זוֹ אֲלַמְּדֵם גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא לָךְ : כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ : זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּיתִיהָ : צֵדָה בָרֵךְ אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ אַשְׂבִּיעַ לָחֶם : וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע חֲסִידֶיהָ רַנֵּן יְרַנֵּנוּ : שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי : אוֹיְבָיו אַלְבִּישׁ בוּשֶׁת וְעָלָיו יָצִיץ נִזְרוֹ :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד : כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיּוֹרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו : כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיּוֹרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת : שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְיָ : יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

לְדָוִד בָּרוּךְ יְיָ צוּרִי הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה : חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי הָרוֹדֵד עַמִּים תַּחְתָּי : יְיָ מָה אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ : אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר : יְיָ הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ : בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם : שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר : אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר : אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ : הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה : פְּצֵנִי

וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר: אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִיעִים מְגֻדָּלִים
בְּנְעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיוֹת מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל: מְזָוֵינוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן צֹאנֵנוּ
מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ: אַלּוּפֵנוּ מְסֻבָּלִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחוֹבוֹתֵינוּ:
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת
בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם:
יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפּוֹט עַמִּים מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים
אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
וְיִרְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ:

מעריב של מוצאי שבת

והוא רחום וכו' מאחרים תפלת ערבית במוצאי שבת כדי להוסיף מחול על הקודש · צריך ליזהר שלא יעשה מלאכה עד שיראו ג' כוכבים קטנים ולא יהיו כפוזרים אלא רצופים ואם הוא יום המעונן צריך שישתין עד שיצא ספק פלגו · נהגו לומר והוא רחום וברכו באמירה נוסף כדי להוסיף מחול על הקודש ·

והוא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית · וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ:
יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:
בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ: והקהל עונין
בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ
שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים:
בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ בּוֹרֵא יוֹם וָלָיְלָה גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חוֹשֶׁךְ וְחוֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר
וּמַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לַיְלָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ אֵל חַי וְקַיָּם תָּמִיד
יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהַבְתָּ תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ עַל
כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי תוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ
לְעוֹלָם וָעֶד כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה וְאַהֲבָתְךָ אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ
לְעוֹלָמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין

עֵינֶיךָ וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם
וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה
וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ׃ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ
וְשָׂבָעְתָּ׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה לִבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם׃ וְחָרָה אַף־יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ
וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה
עַל־לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃
וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃
וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃ לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבוֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת
עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם
לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי
לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי
וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ׃ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ׃ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל
עַמּוֹ׃ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים׃ מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הָעָרִיצִים׃ הָאֵל
הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ׃ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ׃ הָעוֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד אֵין
חֵקֶר׃ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר׃ הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים׃ וְלֹא נָתַן לַמּוֹט
רַגְלֵינוּ׃ הַמְדַרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ׃ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ׃ הָעוֹשֶׂה
לָנוּ נְסִים וְנָקָמָה בְּפַרְעֹה׃ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם׃ הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ
כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם׃ לְחֵרוּת עוֹלָם הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי
יַם סוּף׃ אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם׃ בְּתַהוֹמוֹת טָבַע׃ וְרָאוּ בָנָיו
גְּבוּרָתוֹ׃ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ׃ וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם׃ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְךָ עָנוּ שִׁירָה׃ בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם׃ מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָּמוֹכָה נֶאְדָּר
בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא׃

מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ׃ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה׃ זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ׃ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃
וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל׃

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם׃ וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים׃ וּפְרוֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ

וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ: (וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ) וְחָנֵּן בְּעֵדֵינוּ וְהָסֵר
מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן: וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּבְצֵל
כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ: כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה: כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה
וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד:

בָּרוּךְ יְיָ לָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן: שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְיָ
אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם
וְיִמָּלֵא כְּבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן: יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי
שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל: כִּי הוּאִיל
יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם: וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיָּרֹנּוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְיָ הוּא
הָאֱלֹהִים יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ: בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד
וּשְׁמוֹ אֶחָד: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְקַבְּצֵנוּ
מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ: לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: כָּל גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבֹאוּ
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ יְהוָה וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ: כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת: אַתָּה אֱלֹהִים
לְבַדֶּךָ: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ: נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם: לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ:
בָּרוּךְ יְיָ בַּיּוֹם: בָּרוּךְ יְיָ בַּלַּיְלָה: בָּרוּךְ יְיָ בְּשָׁכְבֵנוּ: בָּרוּךְ יְיָ בְּקוּמֵנוּ: כִּי בְיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים
וְהַמֵּתִים: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חַי: וְרוּחַ כָּל בְּשַׂר אִישׁ: בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָ אוֹתִי
יְיָ אֵל אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם: יַחֵד שִׁמְךָ וְקַיֵּם מַלְכוּתְךָ תָּמִיד וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד:

יְרֵאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בֶּאֱמֶת בֶּאֱמֹר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהַיִךְ יְיָ
לָךְ יְיָ מָלַךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד
תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד כִּי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ בְּכְבוֹדוֹ תָּמִיד יִמְלוֹךְ
עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד וְעַל כָּל מַעֲשָׂיו:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא׳ בְּעָלְמָא דִּבְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ בְּחַיֵּיכוֹן
וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא׳ וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלַּל שְׁמֵיהּ
דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא
דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל
הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר

חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם :

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד
הַגֶּשֶׁם : מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים : סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא
חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר : מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה
לָךְ : מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים : בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ · וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל
הַקָּדוֹשׁ : המלך הקדוש

אתה מנהגנו תקנו חז"ל לומר ל' הגדלות בגב ל' קדיפות מרמזי' בפסוק ובכה רום סערה בלה מן הענין ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב :

וסור ויהי נועם לכיון לפיוט שבת כמה חילין ומזיקין פרחין בעלמא וע"כ לית תקן טיר של פגעים ובעי למימר בשירתא ובגלותא ובכעותא דליכא עיין בזוהר פ' כרזא דף י"ח ע"ב :

סור הגדלה לפי שבע"ש כל הקליפות וכל המקטרגי' כולם נתקנו במיתרות נורים ומשולשים ותפארת בהמשלה לכ"י ולזה יפצות פתם של נהנם ביום השבת וביניתת השבת כשיצרלן מלאכים סדריהם יצאו כל המקטרגי' כ"א למשלתו וע"כ אומרים טיר של פגעים לכוף לכל המקטרגים ואומרים סדר הקדושה רמז לשכינה בשוב ומלכותו בכל משלה וכופפים הלגלגות נגד הגר שהוא רומז לשכינה לרמז כי כל הכוחות כולן כפופים תחת השכינה ומחכה יהי' להם הלור וכבר ידעת כי הלגלגות הם עותדים נרוש עולם פני הלגלגות רומזים למות העליונות שעליהן אחר הכתוב ופני לא ירלו ואחרי הלגלגות רומזים למה שלחרי השכינה שהוא סיד החרב"ן מן מרכבות השכינה והפרכים רומזים לקליפות ולזה אין מרחין לפני הגר שלא לחור הלגלגות בשוב ופני לא ירלו ועיין בזוהר פרשת ויקהל דף כ"ג וכופפים לחורי הלגלגות גם הפרכים שהם קליפות לפני הגר שהוא רמז לשכינה (ולומר) דורש מלורי הלא לרמז שהם תחת החתם של השכינה ואין להם לור מעלתם :

וסור הנשמים מנוח דוקא על סדרם יותר משאר נשמים כי סדרם רומז לגדיק סוד נשמים יתירה והבן זה :

אתה מנהגנו וכו' לפי שאין הלגלגות מה שתקנו הגדלה בחתן הגד' לפי שאין הדם מניע לדעת בין קודם לחול נשור למוסך שלא לחר חכמה גדולה ויניע רבה ועוד כשם שאין לו לחל' לפעות מלאכה כמ"ש קודם שיגדיל כך אין לו לתפוש לרכיו קודם שיגדיל ולכך הגדלה בברכת חתן הדעת שהיא רחם לכל הברכות ובקשו' וכבי לית' בירושלמי לחשוך לחדם לתפוש לרכיו על שעה שיגדיל עכ"ל ובטור סי' קי"ו משמע כפי' דחשון כי הגדלה בין הגר לגדר

אתה חננתנו · אם שכח ולא אמר אינו חוז' מפני שצריך להגריל על הכוס · ואם שעה קודם שיגריל על הכוס צריך לחזור ולהגריל על החפלה · שעה ולא הגריל בחפילה ואין לו כוס בליל' ועבר שאף לשחר לא יהיה כוס צריך לחזור ולומ' בחפלה · אם נאנס ולא החפלל במוצאי שבת מחפלל שחריח שתים ולא יאמר אתה חננתנו · ט' באב שחל במוצאי שבת ושכח לומר אתה חננתנו אינו חוזר שחרי במוצאי ט' באב יגריל על הכוס · אם שכח לומר אתה חננתנו טיר כשיטים הברכה אין צריך לחזור אע"פ שלא פתח בברכה שאחריה ויש לו לאומר' בשומע חפלה קורם כי אתה שומע חפלה אבל אם יש לו כוס אין צריך לאומרה בשומע חפלה :

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה :

אתה חכמה ולפיכך קבעוה בברכת חכמה ומדברי מהרי"ק סי' רכ"ל מצוע בהדיח שאין לומר אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה אחר כך אתה חננתנו כמו שמסומן בסדורים שלנו רק שאינו לומר כלל אתה חונן במוצאי שבת ומתפיל מיד לאחר הלל הקדום אתה חננתנו ולומר על הסדר וז"ל כתב בא"ח וז"ל יש מתחילין באתה חננתנו לפי שמשבח מעצמו שנענו חז"ל כברכות פ' שלח שעה שלא לומר אתה חונן על ואחננו מלתך ומתפיל אתה חונן לדעת קודם לחול וכו' וכן כתב הרמב"ם וכן

וכן נפסק ר"ס עכ"ל והעולם נהגו לומר אתה חוננתנו סתם זה נקרא שימוי מטעם שהכל ענין אחד הוא עכ"ל • אתה חוננתנו וכולו רוצה לומר שחוננתנו ממש שפת לנו התורה ונתת לנו חכמה להבין ולידע תורתך • ותבדילנו ה' אלהינו וכו' כדאיתא בי טעות סופר ודריך לומר והבדל ה' שהיו וכו' או ג"כ תבדילנו ה' אלהינו מן העמים אשר על פני האדמה כי אתה הבדלת וכו' כמו שנזכר האלודרסם בתוליעינו וע"ם ו"ל שאין למחוק הספרים ולו חקים עמם ומפרסים ותבדילנו כמו והבדלת לנו ומזה רבו הפרושים כדי לייסד גירסת הספרי' ואין חד מהם נכון והעיקר שטעות סופר הוא כלפיד': ובין אור לחושך כדכתיב ויבדל אלקים בין האור ובין החושך והאור כבר במושלם שבת ובין ישראל לעמים כדכתיב והבדלתי אתכם מן העמים ונומר וכתיב בספת כי אות היא ביני וביניכם לדורותיכם לדעת כי אני ה' מקדשכם הדי

אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ לְמַדֵּעַ תּוֹרָתֶךָ וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וַתַּבְדִּילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לַחֹשֶׁךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה • אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָחֵל עָלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם חֲשׁוּפִים מִכָּל חֵטְא וּמְנוּקִים מִכָּל עָוֹן וּמְדֻבָּקִים בְּיִרְאָתֶךָ וְחָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ בִּינָה דֵּעָה וְהַשְׂכֵּל בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדָּעַת: השיבנו וכו'

ויהי נועם וגו' אומרים ויהי נועם וסדר קדושה באריכות כדי לאחר סדר קדושה כי אז תורים הרשעים לגהנם • ואין אומרים ויהי נועם ואהה קדוש אם חל י"ט באמצע שבוע • נופלים פסוק אורך ימים וגו' :

סוד ויהי נועם

ויהי נוֹעַם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ :

יושב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן אלף הי יוד הא
בְּצֵל שַׁדַּי (תת"ד) יִתְלוֹנָן

אוֹמַר לַיְיָ מַחְסִי וּמְצוּדָתִי חצילני • ע"י מיכ"ל
אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ • ע"י גבריאל
כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ • ע"י מלטיאל
מִדֶּבֶר הַוּוֹת - ע"י

ו	יה	עו	מה	ד
פי	יה	נו	חה	ס
ו	יה	פו	לה	ל
ו	תה	עו	צה	ר

שנשמת ישראל נבדלין מן הגוים ומקודשין ואלו שלשה הבדלות שייכין למוצאי שבת והיינו דלמרנין בפרק ערבי פסחים הכוסות של יפיות משלשה הבדלות וכו' ובין יום השביעי לששת ימי המעשה הוא מן המניין אלא מתוך שצריך לחומרו בהבדלה על הכוס כדי לומר מעין תחילה סמוך לחתימה גם בתפלה לא תקנו להסידה כך פירוש הלבוש' החל עליונו כתב הלבוש' ר"ת שהוא לשון קבלת התחלה' כמו החילותי את לכתך ר"ת שהוא לשון יסוד על רקיע יסודו וכן בדברי הנוסחאות ז"ל יום טוב שחל להיות בשבת וכן בכנסת • המוכיח מכל חטא ומשוך גם אנכי לוחץ לי ומנוקים מכל עון לשון ונקיתי מפשע • ומדבקים בירחתך ר"ל שלא יחטא לדם שוחל שכך הוא שהני מדבקים מתק"ש דה שיהא ירחים מנוקים מכל עון הלך ומגבר את עצמו בשיכר כדי שלא לחטא ולא לקיים גם כן שוס מצוה לכך לומר שלא לידי שלא לחטא שלא שהאילו יהיו מדבקים בירחתך ר"ל ללמוד בתורתך ולקיי מצותיך עכ"ל :

ויהי נועם וכו' כתב הטור בסימן רל"ה וכתבין לומר ויהי נועם לפי שהוא חומר על ברכה שבו בירך משה לישראל בשעה שסיימו מלאכת המשכן וכתבין לכפול פסוק לאורך ימים שעל ידי כן כשלש פעמים ונאמר אחריו סדר קדושה וכו' ומתחילין בו ואתה קדוש לפי שאין גאולה בלילה עכ"ל : ורבינו הירוח ז"ל כתב בפי' הקבלה שפירוש על הסדור ז"ל ונראה לומר לפי שהוא כתב ויקרא כתב ז"ל לדם כי היכי דעבור בשרו ולא יסרח לומר לפי שהוא נשר שלא לדם את לרמות לדם הרקטון שחמתו כמשכן שלו העשוקות וכנגעים וכל מיני זיבה שכתבתי מחמתו ק"ל שניהם שהיה עושה מפסקו ובדקתו שלו פגעין ביפין וגבעי בפי לדם והוחין ביפין ולכן לומר בסדר של פגעים וגבע לא יקרב בהלכך ולכן יש בזומור כוס ק"ל תיבות כנגד שלש ק"ל שניהם של לדם ולכן כשלש פסוק לורך ימים להשלים המנין עכ"ל ועמדתי למנין ולא מצאתי כי אם קכ"ט תיבות וקצרור במנין לומר ק"ל ולא עשה כי קדיתי בזומור ישמח לאחד למלאות המנין וחו"ל קדיתי סדר של פגעים ושם בחות שהילאות הפוגעים עכו ומקלקים לקיירוב חיבת הקודש ניסו ובינינו לסיכך לחז"ל משה רבינו עליו השלום לומר נקדשת המשכן בדי שלא יקנא

הי מה גו פה ח

בְּאֶבְרָתוֹ יָסֵךְ לָךְ ·	ע״י אמיאל
וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחֱסֶה ·	ע״י עמנו אל
צִנָּה וְסוֹחֵרָה אֲמִתּוֹ ·	ע״י אמיתיאל
לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה ·	ע״י נתנאל
מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם ·	ע״י אנאל
מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלוֹךְ ·	ע״י יהלוואל
מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם ·	ע״י סודיאל
יִפּוֹל מִצִּדֶּךָ אֶלֶף ·	ע״י אוריאל
וּרְבָבָה מִימִינֶךָ ·	ע״י דיאל
אֵלֶיךָ לֹא יִגַּשׁ ·	סמאל
רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט ·	ע״י מידיאל
וְשִׁלּוּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה ·	ע״י צוריאל
כִּי אַתָּה יְיָ מַחְסִי ·	אתה אל צבאות
עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ ·	ע״י וידאל
לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה ·	ע״י צרעיאל
וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶיךָ ·	ע״י אוקיאל
כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ ·	ע״י שומריאל
לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ ·	ע״י שלחייאל
עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ ·	ע״י יוה לבחיוקיאל
פֶּן תִּגּוֹף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ ·	ע״י כתריאל
עַל שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ ·	ע״י אחמיאל
תִּרְמוֹס כְּפִיר וְתַנִּין ·	ע״י רהום ונוריאל
כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ ·	ע״י ביט צוריץ בגא זכוריץ
אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי הוּא יָדַע שְׁמִי ·	ע״י אכתריאל
יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ ·	יה פתיא עניאל
עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה ·	מטטרון

אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ ·	ע״י רפאל
אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ ·	חנון רוח פסקנית
וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי :	ישעיאל קנט״ר
כנ״א קנ״טו י״ה	קניגי קנדילור קנדיליאם יְהוָה צבאות סלה :

אורך ימים שני פעמים והכוונן אל שם זה יְהוָה וְהִי

שעולה בספרו ע״ב כפנין השם הגדול יוד הי ויו הי

כנו לתוספות חיבור ולהבת משכנו בתוכנו ושיינו דלמ׳ הכתוב הקול קול יעקב והידים ידי עשו רוצה לומר כשכני יעקב מזכירים הקל תיבות של ויסי מעשה ישיו כשולים מהידים ידי עשו ומכחות הנמשכים משרו שהוא שמואל ברמש וז שהוא שלחיו שהכהנים של חשמונאי היו לומרים לותו המזמור והיו מנצחים במלחמה ולכן אנו לומרים במוצאי שבת שהוא שלוח את שלו מלחמות הרשת ועת לעשות החמות ולמוד בתורה כל היום מה שלין כן בשבת שבעינן תניו לכם לומר זה המזמור להסיר היזיק הרע והמקטרגים מלתנו : ולפיכך סומכין מיד ולתה קדוש וכולי לפי שלעתיד כשהר יסיר הקדוש ברוך הוא היזיק הרע מלתנו דסייגו גם כן שמואל הרמש כלכתיב ובלע המות לנצח וז יתגדל ויתקדש שמו וכלכתיב בלבול רשעים הינם כל זה מנחתי בפירוש של רבי הילל זכרונו לברכה והמבורכים כתב והטעם שכופלין בתחילת ויזיעטים ולסוף לומר ימים לשביעטו ים לומרים מפני שביומר בשתר עליון עם פסוק ויסי כוסם ים גו קכ״ל תיבות וכשכפלים יהיה רמ״ח ומן הדין היה לכופלו פעם לחתת לנח מפני טורח שביומר תקנו לכפול פסוק ראשון ולחרון כלבד ויחסוך כלילו כופלו כולה ולכך תקנו לומרו במוצאי שבת שהוא תחילת השבוע כדי לשמור רמ״ח לאיברים כדלחרינן בהולה דברים רבה רמ״ח תיבות יש בקריאת שמע כלומר שמור רמ״ח תיבות שבקריאת שמע והקדוש ברוך יסמור רמ״ח לאיברים שלך עד כאן לשונו וכוונתו שלכך לומרים במוצאי שבת כי השבת משמר לותנו

מכל רע :

ונלתי בתק״ס של מהור״ר יודל מהר״ר דוד ז״ל משכנזיל בכאן ז״ל כשם שקילם עורל הספר ירושלים היו הולכים שניות בעיר ולומרים שיר זה להבדיל מהזיקים והפגעים ולומרים בשחרי גדולה כך תקדשנו וכך יקוים בכ״ם לו שחלל זו

שלמו כאן :

ולתה קדוש תכוונן לנ׳ לותיות (ית״ן)

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר : קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : וּמְקַבְּלִין דֵּין מִדֵּין וְאָמְרִין : קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא בֵּירַת שְׁכִנְתֵּיהּ : קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא : יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא כָּל אַרְעָא זִיו יְקָרֵיהּ : וַתְּשָׂאֵנִי רוּחַ : וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל : בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ : וּנְטָלַתְנִי רוּחָא : וְשָׁמַעְתִּי בַּתְרַאי קָל זְיָע סַגִּיא דְּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין : בְּרִיךְ יְקָרָא דַייָ : מֵאֲתַר בֵּירַת שְׁכִנְתֵּיהּ : יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד : יְיָ מַלְכוּתֵיהּ קָאִים : לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא : יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ : שָׁמְרָה זֹאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ : וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ : וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ : כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וְסַלָּח : וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ : צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם : וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת : תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם : אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם : בָּרוּךְ יְיָ יוֹם יוֹם : יַעֲמוֹס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה : יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ : מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה : יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ : יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ : בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ : וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת : וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם לִבֵּנוּ לְאָהֳבָתוֹ וּלְיִרְאָה אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִגַּע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה : יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא : לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָּבוֹד : וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ : בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּייָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ בִּטְּחוּ בַייָ עֲדֵי עַד : כִּי בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים : וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ : כִּי לֹא עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְיָ : יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ : יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר :

קדיש שלם וחכורן אַדֶּרֶת הַנְּסִתָּרוֹת

ויתן לך הקלסים עם (יהללוכי) • מטל (יוד בית ולו) כעולה כמנין ס"ג : בסמיס מן תקנ"ה רקיעים ומשמיכי הקרן קלו ל' בתי דיסיס מן מעלה וקלו כן (כ"ו ג"ם) : לגן כסס לגדול (יוד כי וו כסס :

נגלה

ויתן לך וכולו מוכנו לשומרי' פסוקים של ברכה והגלחה לסיומן טוב בתחילת השבועה כדי שיתברכו במעשי ידיהם וכן כתב פעור סימון רנ"ה ומזה רמזו במנהגים יום מקנדין ויום מלריכין וכתב כהרא ופסטיה : ויתן ך עד לסגר כתן ך גלסים לגהרסם הוה כרפת יצי ן

נגלה

מדרך ליעקב בפרשת תולדות מלך לגדך עד נזיר לתיו הוה כן כתב ועקב ליוסף בפרשת ויחי • ולבן ובדרך וכו' עד ונתכה בכל סוגיות בפרשת עקב וסיים לגלו פסוקים לבסוף לעיל לף שהתלגך הגואל מקודם • וגם יעקב לתודו לפי שמלבדים מהם בענין לתד בברכת לגרן ובגלגה ריבוי

ויתן לך הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ : יַעַבְדוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ לְאֻמִּים הֱוֵה גְבִיר לְאַחֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אִמֶּךָ : אֹרְרֶיךָ אָרוּר וּמְבָרְכֶיךָ בָּרוּךְ : וְאֵל שַׁדַּי

* pp כן א יברך

יבוי ורע ואחר כך חזור ואומ' המלאך הגואל את יעקב ברכת יעקב לאפרים ומנשה בפרשת ויתי • ה' אלהיכם הוא הדבר ובונו על כתפו דבר לכם הוא דברי מסה רבינו עליו השלום בפרשת דברי וסמך לותן פסוקים למלאך הגואל משם נמ כן מסה עניין אחד כיון שאמר יעקב וידגו לרוב כך אמר משה רבינו עליו השלום ה' אלהיכם הרבה אתכם וגומר כמו שאמר יעקב ויברך אתם ויברך אתכם זגומר: ברוך אתה וכולי עד ואלוהי גוים וגומר בפרשת כי תבא • כי ה' אלהיך ומומר פ"ה בראשית: תצרף ישראל ומומר פ"ה בזעתות הברכה: ואתיתי כאן ומומר על גלגולו ה' וגו' פסוקים הם ניסעיה מ"ד ופירוש רש"י את תי כאן בפעניך במצרים ובמדבר וגם עתה סובו אלי: פתחו לעון בתחון סה • ויתאחר פירוש רש"י כי תפארת תהל יהיה בהופיעו עמו ומגלות ובעמים יפארוהו בזה: גואלינו ה' ומומר גם ניסעיה מ"ז: ישראל כושע ומומר גם ניסעיה מ"ה • ואתלת' לבול ומומר וילעתה כי בקרב ישראל ומו' פ"ה בזיוקל ב' וסמכו לותן להסוך בשבועה ניכם שלא יבוש ולא תכלמו כיון שאמר יפעיה לא תבושו ולא תכלמו ומומר: כי בשמיה ומומר פ"ה ניסעיה ל"ה סמה על יפוצתי וכולי עד קדוש ישראל פ"ה ניסעיה י"ב: ואחר כיוצא בהוא ומומר פ"ה ניסעיה כ"ה • בית יעקב לכו ונלכה בתור ה' פ"ה ניסעיה ב' ופירוש רש"י בתור ה' ותור ה' הוא התורה והמצות: והיה לתוכת עתך וגו' פ"ה ניסעיה ל"ג ופי' רש"י והיה לתוכ' עתך לאחר ככבד ישראל קיום ואמת וחזוק יפותך והיה חכמ' ודעת ויראת ה' סהיא לוצרו של אדם כלומר בזה לכם יפותה וזה ואתם בפלוס נפש תרצו סיהיה קיום לכם בפלוס והישוע' כל זמניכם סתעסקו בחכמה ודעת ויראת ה' סהיא לוצרו של אדם כמו סהלוק' על אל' הוק מנעתו על אל' ועוש' לוצעת צרה כן ירא"ה לפיכך תהיו יראת ה' והתעסקו בחכמה ודע' ויראת אלהים ותכללו מכל צרה ותהיו בפלוס כל עתכם: לתוכה קיום כמו בתוקים כאמן ספירוסו קייס • חוסן חוזק ויהי דוד בכל דרכיו משכיל ומו' פ"ה בשמואל ב' וזה שם כתיב בכל דרכיו לפ"ה הוזיל ספי' לכל כמו בכל וכמוהו יוסבת לכסף הוא ג"כ כמו בכסף לאחר בכל דרכיו ותיהו טעות הוא: משכיל פירש מבליג • פלא בפלוס ומו' פ"ה בתילי' ל"ה ופרש"י מקרב לי אין באלמה הבא עלי: כי נרגים היו עמדי זאת עשה לי בפניכל הרגים היו בעזרתי להתפלל עלי שלאחר וכל ישראל ויהודה אוהבים את דוד: פלא בפלוס נפשי וכו' עד ופדויי ה' ישובון פ"ה בשמואל ב' י"ד • ופדויי ה' ומו' פ"ה ניסעיה ל"ה ומ"ב וכן הן ה' פדויית מאומרים בהשבת אחלוס • הפכת מספדי למחול ומו' פ"ה בתילי' ל"ה ופירש רש"י פתחת שקי כמו ויפתח את הגמלים • ולא אחה ה' ומו' פסוק הוא בפרשת כי תבא: לא תשחת ומו' פ"ה בירמיה ל"ו וכה הן ג' הפוכות מאומרים בהשבת אחלוס: בורית ניב שפתים ומומר פ"ה ניסעיה כ"ה ופירש רש"י בורית אני לו ניב שפתים אדם כלפי שבחתיך נרם עד עתה וכל קרבו עליו תגר יקרה לו בלוס: לרחוק ולקרוב מניחם סוין מי שבחייהן והורגל בתורתו ועבודתו מבעוריו ומי שנתקרב עתה מקרוב לשוב עוררהו הרע לאחר ה' ורפקתיו מחליו ומחטאתו וכו': ורוח לנשמ

לנפשי וגומר עד ברוך אתה ה' ד"ה בדברי הימים ג' י"ב ופירש רש"י ורוח לך רוח נבואה ולשון כלומר זה פרוש והרגון לבבו שקפץ ברוחו לדבר לפני בני בניין ויהודה הנלחים עמו וכו' ואחר לך דוד ואתה תומר אם לשלום באתם ולשלום באתי לעזרך ועמך כן יהי לנו רבים להיות עמך לעזרך שלום שלום לך ושלום לעזרך באתי מועל אלי לעזרני ולאלי לעזרך באתי ולנו אין לך להחזיק טובה כי מאת השם הוא וזכו כי עזרך שלחיך : ויקבלם דוד לאותם בני בניתין ויתנם בראשי הגדוד שלו : ואחריהם כה לחי וכולי פסוק הוא בשמואל ג' כ"ה ושין הרג שלושים שהומרים בהטב' חלוש והטעם כמו שהומרים אותן בהטבת חלוש לשיון טוב שיבקש הקדוש ברוך הוא חלומותיו לטובה ויפלה אותו מכל נרותיו ויהיה כל חלומותיו . לשלום כך הנו הומרים אותן בתחלת יחי השבוע שהם יחי ראובן ואל יחי לעולם לכך הנו מבקשים שיפלה אותו מנרותיו ויתן שלום בביתו ויפלה נרותיו לטובה בביאת המשיח :

אַתָּה בְּצֵאתֶךָ ׃ בָּרוּךְ טַנָּאֶךָ
וּמִשְׁאֶרְתֶּךָ ׃ בָּרוּךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי
אַדְמָתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתֶּךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ
וְעַשְׁתְּרוֹת צֹאנֶךָ ׃ יְצוּ יְיָ אִתְּךָ אֶת
הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ וּבְכָל מִשְׁלַח יָדֶיךָ
וּבֵרַכְךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן
לָךְ ׃ יִפְתַּח יְיָ לְךָ אֶת אוֹצָרוֹ הַטּוֹב
אֶת הַשָּׁמַיִם לָתֵת מְטַר אַרְצְךָ
בְּעִתּוֹ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
וְהִלְוִיתָ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה ׃
כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָךְ
וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא
תַעֲבוֹט וּמָשַׁלְתָּ בְּגוֹיִם רַבִּים וּבְךָ
לֹא יִמְשֹׁלוּ ׃ אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי
כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיְיָ מָגֵן עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר
חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ לָךְ
וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ ׃ פולין
מָחִירִי כָּעָב פִּשָּׁעֶיךָ וְכָעֲנָנִן
חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ ׃
רָנּוּ שָׁמַיִם כִּי עָשָׂה יְיָ הָרִיעוּ
תַּחְתִּיוֹת אָרֶץ פִּצְחוּ הָרִים רִנָּה יָעַר

אמר רבי יוחנן וכו' נ"ב נהגו לאומרו בתחלת השבוע כדי לרמוז לבעלי תשובה שמוזרין לתשובתן במוצאי שבת שלא יאמרו לית לון בתר דמלכא קדישא אוריך הוא נהיר על כל נפיש מלך על כל המלכים שיקבל תשובתי ממני שפעל ומכנה ונם שיך יעלה על דעתינו לבקש שום בקשה מהקדוש ברוך הוא מלך על כל המלכים לכן אמרו חומרים הנלה זו שהקדוש ברוך הוא עתיד ומכין בלב כשבר וכלכם ובשפל רוח : ו"ת בשפל שבישי המעשה דייקים לנים ואומרים הנלה זו שלא יהיו נפים להטות שום משפט לעשיר בשביל חשיבתו ושלא יעוותו שום משפט לאמות ויתומי' בשביל שפלותן כי הק"ב בעצמו עושה משפטים וכו' : יהי כ' אלהינו וכו' נהגו לאומרם בסוף פסוקי בקשה ונחתה כדי לסיים בנחתה : כי נחת ה' וגו' פסוק הוא בישעיה כ"ג ופירש רש"י ונחתה אף הוא לשון מדבר כמו נתקן עליה אלא שהמדבר בהן הוא הנביא : תודך קול הולייה :

וְכָל עֵין בּוֹ כִּי נְאֻם יְיָ אֶת יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאַר ׃ גְּאָלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁכוֹ קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל :
אשכנו יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים לֹא תֵבוֹשׁוּ וְלֹא תִכָּלְמוּ עַד עוֹלְמֵי עַד :
וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא וְלֹא יֵבוֹשׁוּ
עַמִּי לְעוֹלָם ׃ וִידַעְתֶּם כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וַאֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא יֵבוֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם:
כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל עֲצֵי הַיַּעַר
יִמְחֲאוּ כָף : הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְיָ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה : וּשְׁאַבְתֶּם
מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעְיְנֵי הַיְשׁוּעָה וַאֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיְיָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ : זַמְּרוּ יְיָ כִּי גְאוּת עָשָׂה מְיֻדָּעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ : צַהֲלִי
וְרֹנִי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל : וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ
וְיוֹשִׁיעֵנוּ זֶה יְיָ קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ : פולין בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְיָ :

וְהָיָה אֱמוּנַת עִתֶּיךָ חֹסֶן יְשׁוּעוֹת חָכְמָה וָדַעַת יִרְאַת יְיָ הִיא אוֹצָרוֹ׃ וַיְהִי דָוִד לְכָל דְּרָכָיו
מַשְׂכִּיל וַיְיָ עִמּוֹ׃ פְּדֵה בְשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְּרָב לִי כִּי בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי׃ וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל שָׁאוּל
הֲיוֹנָתָן יָמוּת אֲשֶׁר עָשָׂה הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל חָלִילָה חַי יְיָ אִם יִפּוֹל מִשַּׂעֲרַת
רֹאשׁוֹ אַרְצָה כִּי אֱלֹהִים עָשָׂה הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפְדּוּ הָעָם אֶת יוֹנָתָן וְלֹא מֵת׃ וּפְדוּיֵי יְיָ יְשׁוּבוּן
וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה׃ הַפְכְתָּ
מִסְפְּדִי לִמְחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה וְלֹא אֶדֹם יְיָ אֱלֹהַי לְשִׁמְעוֹ אֵל בְּלַעְמִי וַיְהִפּוֹךְ
יְיָ אֱלֹהַי לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ׃ אִם תִּשְׁמַח בְּתוֹלָה בְּמָחוֹל בַּחוּרִים וּזְקֵנִים
יַחְדָּיו׃ וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים מִיגוֹנָם׃ אשכנז בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתַיִם
שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ וּרְפָאתִיו׃ וְרוּחַ לְבָשָׁה אֶת עָמָשַׂי רֹאשׁ הַשָּׁלִישִׁים לְךָ
דָּוִד וְעִמְּךָ בֶּן יִשַׁי שָׁלוֹם׃ שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ כִּי עֶזְרְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וַיְקַבְּלֵם דָּוִד וַיִּתְּנֵם
בְּרָאשֵׁי הַגְּדוּד׃ וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם׃ יְיָ עֹז
לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם׃ פולין

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּכָל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁם אַתָּה
מוֹצֵא עַנְוְתָנוּתוֹ דָּבָר זֶה כָּתוּב בַּתּוֹרָה וְשָׁנוּי בַּנְּבִיאִים וּמְשֻׁלָּשׁ בִּכְתוּבִים׃

כָּתוּב בַּתּוֹרָה כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר
וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד׃ וּכְתִיב בַּתְּרֵיהּ עוֹשֶׂה מִשְׁפַּט
יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאוֹהֵב גֵּר לָתֵת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה׃ וְשָׁנוּי בַּנְּבִיאִים דִּכְתִיב כִּי כֹה אָמַר רָם
וְנִשָּׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכֹּן וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים
וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים׃ וּמְשֻׁלָּשׁ בִּכְתוּבִים דִּכְתִיב שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרוֹכֵב
בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו׃ וּכְתִיב בַּתְּרֵיהּ אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת אֱלֹהִים בִּמְעוֹן
קָדְשׁוֹ׃ יְהִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ אַל יַעַזְבֵנוּ וְאַל יִטְּשֵׁנוּ׃ וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים
בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם׃ כִּי נִחַם יְיָ צִיּוֹן נִחַם כָּל חָרְבוֹתֶיהָ וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן
וְעַרְבָתָהּ כְּגַן יְיָ שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה׃ יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל
תּוֹרָה וְיַאְדִּיר׃

הנגלות	אשכנז	והנסתרות
שִׁיר בְּיוֹצְאוֹ וְכוּלוֹ יוֹתְסִר סוֹף בְּתְהִלִּים סִי׳ קכ״ח וְחוֹמְרִים אוֹתוֹ גַּם כֵּן בְּתְחִלַּת יְמֵי קַיִּיצִים לְהַתְעוֹר לְעוֹלָם מְיַחֲדִי בְּכִי׳ מְיַחֲדִים כֻּלָּם וְנִכְלָל אֶחָד בְּנִכְלָל כָּל הַנִּכְלָל׃ מְיַחֲדִים כֻּלָּם נִכְלָל עִם ו׳ וְעִם ב׳ אַחֲרוֹן יַחֲדִים כִּי תִּתְּכָל תִּסְרִיךְ וְטוֹב לְךָ בְּעוֹלָם הַבָּא׃	שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל יְרֵא יְיָ הַהוֹלֵךְ בִּדְרָכָיו׃ יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃ אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ׃ הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גֶּבֶר יְרֵא יְיָ׃	שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל וְגוֹ׳ בִּדְרָכִי כְּתִיבִין בְּ״פִּיסְקָא״ שֶׁהוּא דֶּרֶךְ וְנִסְתָּר ק״י׃ לְךָ לְמַעְלָה בְּעֵבֶר ז׳ וְטוֹב לָךְ לְעֵבֶר ב׳׃ בְּעֵבֶר זוֹ תִּתְכַּלֵּל מְנִיגוּנוֹ לְמַעְלָה וְסִלּוּם יִהְיֶה בְּנִגּוּן וְנִדְמֶה יִשְׂרָאֵל כְּדַרְךְ בְּנִמְרָח לְכִתּוּבוֹ וְיִתְכֵּן כָּל הַמְּזוּמָר׃

יִבָּרֵךְ

יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וְרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל :

סוד הלל

בר"ח אומרים רק חצי הלל בר"ח כמו בראש השנה שאין אומרים בו הלל משום שהוא יום זכרון עונות ויום תשובה ויחידין ובר"ח כתיב שהוא זמן כפרה לכל תולדותיו כאחר תמכו לכל מוסף דר"ח .

ויש מן הראשונים שלא אמרו בו הלל כלל . ולפי שהיו בהחדשות הלבנה שהוא רמז לגאולה התחתונה אומרים בו חצי הלל להיותו רומז המזמורים שסדרו ישראל כאחר יצאו ממצרים ובלו לבקשת כיס . ובלח דור ר"ה

ופרסם הדבר הזה לדורות שבראים לחדיו. מה שסדרו ישראל למען ידעו על דור לחרון ויקומו וכו' :

דיני הלל

ברוך אתה ה' אמ"ה וגו' לקרוא את הלל . קורין הלל מעומד ואין לסמוך עצמו לכותל או לעמוד . אם בא לבה"כ והצבור קוראין את הלל יש לקרות עמהם אע"פ שלא התפלל . אם יחיד קורא הלל בר"ח או בשאר ימים שמדלגים כשמניע להודו אומר לשנים שיקראו עמו ואם הוא יום שגומרי' הלל כתב לחם חמדות שאין צריך לצרף עמו עוד שנים ובמנן אברהם בסקדצריך . אין קורין הלל בביח אבל . לענין אם מותר להפסיק באמצע ש"ואר מפני הכבוד ומשיב שלו' לכל אדם אבל בענין אחר לא יפסוק ודוקא בימים שאין גומרין בהם הלל אבל בימים שגומרין בהן הלל לענין הפסקה כמו בגבי ק"ש . אם הפסיק בו ושהה אפי' שהה כדי לגמור את כולה אפי' בימי שגומרין בו הלל אין צריך לחזור לראש אם רוצה לחזור יחזור לקרותו בלא ברכה . יש להזהיר החזנים שיאמרו ברוך אתה ה' מלך מהולל בהשבחות בקול רם כדי שיענו הצבור אמן ולא ידענו למה מבלי עים אותה ולמה יגרע ברכה זו בשאר ברכות :

תפלה נהג לומרו כשקורין את הגולל :

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שיתקבלו על ידי תגודת הגולל זה הגדולה והגבורה והתפארת והנצח והוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה על ידי ג' הבשים שהם כנגד ג' אבות אברהם יצחק ויעקב ועל ידי שבע בדי הרבות שהם כנגד משה ואהרן ועל ידי הגולל ואתרוג שהם כנגד יוסף ודוד יתקבלו ד' הותיות שמך הגדול והקדוש על ידי ג' הלבי' הותיות יו"ד של שמך הגדול . ועל ידי שבי בדי ערבות מלוי ה"ה של שמך הגדול . ועל ידי הגולל מלוי ו"ו של שמך הגדול . ועל ידי אתרוג מילוי ה"ה אחרונה של שמך הגדול ומשם יוסבם לעבדך משלוי בן אמתך פלוני תחיים טובים שעולם כמנין הל"ם וכמנין לו"ב עם שבי המילות ותתן זרע כשר וחכ"ם ונלדי"ק שעולה כמנין ברב"ה עם הכולל ותתן לי לב טוב וכשר להבין תור"ה שעולה כמנין אתר"וג עם הכולל ותתן לי זכות שתקנוד אותם נבית מקדשך במהרה אמן :

תפלה לומר קודם כטילת לולב :

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי בפרי עץ הדר וכפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל לותיות שמך המיוחד תקרב אחד אל אחד והיו לאחדים בידי ולילה אין שמך מקרב עלי והיהו מגשת אלי וכנינעוני אותם תקביע שפע ברכות מדעת עליון לבוא לפרנסי למכון בית אלהינו ויהי חסדך לפניך תמות ה' ומיכים לפלילו קיימתים פל פרשת' ותתרי"ג מצות התלויים בם כי כוונתי ליחדך שמך דקד"ה ושכינתיה בהחזלו והיהו ליחד שם י"ה בו"ה בניחוחה שלים בשם כל ישראל אמן :

ברוך ה' לעולם אמן ואמן :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִקְרוֹא אֶת הַלֵּל :

הללויה

ברוך אתה ה' יוד הא ואו הא

כללויה הללו עבדי ה' ס"ת (יהוה קבוץ קנץ קמץ) :
ויש להקשות למה התחיל דוד כאן עבדי ה' ובמזמור קנ"ל התחיל הללו את שם ה' הללו דגר הוא ס"ת שם ה' מכוון ס"ת שם (יכוס) ה' על הסמיכ ס"ת שם מל"ה מי כה' אלהינו דיוקא דו פרלופין הוא עצמותו הגביה לשבח על הסמיכ וכן מעצמותי יפציצו לרקות וזה שהוא נאדון ואפסון מסורס כך הוא תקי' מעפר דל שנאמר דבקה לארץ נפשנו קומה עזרתה לנו : כדי להושיבו עם שרי כלידי מעמו לירושלי' הנקרא עקרת הבית כלשון הכתוב ממגדיס בסוד ל' שערי ביכה הנקראת אם הבנים לשון תוכיח על ת"ג כדי"ת הללויה בסוד (תהיס תלמי) : עקרת עולה מלכי תרע"ק :

בצאת ישראל ממצרים ר"ת יב"ת • בית יעקב מע"ס ר"ת יב"ת הלוך תלמים פי' לוז יכס :

לקדשו ישראל ממשלותיו: הים ראה וינס הירדן יסב לאחור : ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן : מה לך הים כי תנוס הירדן תסב לאחור : ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן : מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב : ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים :

בראש חודש דולג

לא לנו פי' לא לנו אין לנו להתחיל לו ליתן שבח לך רק לשמך תתן כבוד שהוא עושה חסד לזה ולאמת לזה :

לא לנו יהוה לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך ועל אמתך: למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם : ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם: פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו : אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחון : ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יהגו בגרונם : כמוהם יהיו עושיהם כל אשר בטח בהם : ישראל בטח בי' עזרם ומגנם הוא : בית אהרן בטחו בי' עזרם ומגנם הוא : יראי יהוה בטחו בי' עזרם ומגנם הוא:

ה' זכרנו זכר נון ו הוא הסס (יב"ק) הקטנים עם הגדולי' הס שלח עשו לותו מעשה שנאמר ויפספו שלין כל בני לוי הקטנים עם הגדולים מעשה • הסמיכ סמיכ לה' לחזקו סמיכ שלנו בן (ס"ן) רקיעים הסמיכים לה' כמנין לה' והארץ נתן לבני אדם לעשות תשובה לא לעכין לחר והרחי' לא הית ס יהללו לחר חוסס • ולא כל יורדי דומה ואנחנו ס"ת שליהו יה יהללו יה בתחי' ותפילו יורדי דומה והרחי' בני קרח נוערים וכו' וכדחית' גם ס"ה שלנו שהחיים מתפללים בעדנו :

יהוה זכרנו יברך (כאן ער) יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן : יברך יראי יי הקטנים עם הגדלים : יוסף יהוה עליכם עליכם ועל בניכם: ברוכים אתם ליהוה עושה שמים וארץ: השמים שמים ליהוה והארץ נתן לבני אדם : לא המתים יהללויה ולא כל יורדי דומה: ואנחנו נברך יה

יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ : אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי : כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי
וּבְיָמַי אֶקְרָא : אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא : וּבְשֵׁם יְהוָה
אֶקְרָא אָנָּה יְהוָה מַלְּטָה נַפְשִׁי : חַנּוּן יְהוָה וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם : שֹׁמֵר פְּתָאיִם יְהוָה דַּלוֹתִי
וְלִי יְהוֹשִׁיעַ : שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי כִּי יְהוָה גָּמַל עָלָיְכִי : כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן
דִּמְעָה אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי : אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים : הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי
מְאֹד : אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב :

מָה אָשִׁיב לַיהוָה כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי : מה תסיב לה׳ כל ר״ת (יהדונהי) ותאר אותיות הכתוב (יהדונהי) כוס כמנין שהים תשפ״ח כוטריקין תרנגלי׳ תתים אותיו׳ כי תני עבדך ר״ת (יהדונהי) בן תמוך בעמוני ונף עמונית • נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו׳ (נגף) לכל עמו סילוק מחבי לעטות ג״כ כמוני שבאותיו כל התומים וכלם יתמרו לעתיד נגף :
כוס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְהוָה
אֶקְרָא : נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ :
יָקָר בְּעֵינֵי יְהוָה הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו : אָנָּה יְהוָה
כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ פִּתַּחְתָּ
לְמוֹסֵרָי : לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא : נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ :
בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלִַם הַלְלוּיָהּ :

הַלְלוּ אֶת יְהוָה כָּל גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים : כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת יְהוָה לְעוֹלָם הודו כמנין (יהו לחיים קויה) והוו הודו למנין ר׳ העולה כי טוב • ישרי לב בעלי תשובה ירחץ ר׳ תלו הלויס סגף עבדגע״ז :
הַלְלוּיָהּ :

הוֹדוּ	לַיהוָה	כִּי טוֹב	כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
יֹאמַר	נָא	יִשְׂרָאֵל	כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
יֹאמְרוּ	נָא	בֵּית אַהֲרֹן	כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
יֹאמְרוּ	נָא	יִרְאֵי יְהוָה	כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :

מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ עָנָנִי בַּמֶּרְחָב יָהּ : מן המצר קראתיה יה ס״ת (הרי) לה לחיים מה יעשה׳ לי ס״ת (להיים) • לה לחיות מיתתי לחרפת כי לם להחיות לחר מיתתי כשאר בדיקים • ולחות זה סם״ך לה נתנני רק (יה) הרחמים כשאר לחד לחיוב יפרני ר׳ לך נמשפט • סנוניש סיתה לרשע ס״ת (מה׳ ב) סינה עולם כמנין סם (סך״ס) נסוד והנה קמ״ה :
יְהוָה לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי
אָדָם : יְהוָה לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי : טוֹב
לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְטֹחַ בָּאָדָם : טוֹב לַחֲסוֹת
בַּיהוָה מִבְטֹחַ בִּנְדִיבִים : כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם
יְהוָה כִּי אֲמִילָם : סַבּוּנִי גַם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ
כִּי אֲמִילָם : סַבּוּנִי כִדְבוֹרִים דֹּעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם : דָּחֹה דְחִיתַנִי
לִנְפֹּל וַיהוָה עֲזָרָנִי : עֻזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה : קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים יְמִין
יְהוָה עֹשָׂה חָיִל : יְמִין יְהוָה רוֹמֵמָה יְמִין יְהוָה עֹשָׂה חָיִל : לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂה
יָהּ : יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי : פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אודה יה : זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה
צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ : אודך כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה : אבן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה
לְרֹאשׁ פִּנָּה : מאת יְהוָה הָיְתָה זֹּאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ : מאד זֶה הַיּוֹם עָשָׂה
יְהוָה נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ : יה

ק"ב	אָנָּא	ה'	אצילות	הוֹשִׁיעָה נָּא	לכתנים	
	יוד הה וו הה					
ק"ג	אָנָּא	ה'	בריאה	הוֹשִׁיעָה נָּא	ללוים	
	יוד הי			ואו הי		
ק"ד	אָנָּא	ה'	יצירה	הַצְלִיחָה נָּא	לישראל	
	יוד הא			ואו הא		
ק"ה	אָנָּא	ה'	עשיה	הַצְלִיחָה נָּא	יראי ה'	
	יוד הה			ואו הה		

יו"ט ר"ח אַדְנִי יו"ט חס יתרים שמורה על דור

אָנָּא יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא :
אָנָּא יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא :
אָנָּא יְהוָה הַצְלִיחָה נָּא :
אָנָּא יְהוָה הַצְלִיחָה נָּא :

בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְיָ
פיוט אֵל יְהוָה וַיָּאֶר לָנוּ אִסְרוּ חַג
בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ : אֵל אֵלִי אַתָּה
וְאוֹרְךָ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָ : אלי הוֹדוּ לַיהוָה

כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : הודו

יְהַלְלוּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ צַדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹדוּ וִיבָרְכוּ וִישַׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ
אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ כִּי לְךָ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשִׁמְךָ נָאֶה לְזַמֵּר כִּי מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת :

קדיש שלם

סוד הקריאה דר"ח

משום דר"ח סוף יוסי כפרים כתגר בזבוני לעיל בתחילת הלל ע"ם ומלת (תת"ת סוף לת"ת) לין ורחמים ממוזנים ויוסי כפרים . (לע"כד) רמז למה הקב"ה בפ' נו ע' תתמיד בלולו שני תיבות עולת תמיד העשוים . עולת בימין (לבנ"תן) שם מ"ב שם הגבורה . תרין כולו לין . ומלת תמיד בימין (קבץ קנץ קמץ) זה כולו רחמים זהו העשויה בכר שיני דהיינו כמו בכר שיני ירדם שתולה ליסרלל וזכות גדול לעולמים זהו רחמים . ומשם ירדה שנאמר לק"ם כלקי כמ' הרי לת זה לעומת זה עשה אלהים בתורתו :

ובזה עלמו מכפילין הפסוק ואומרת להם תמצא בימבגים ולי נרך דוקא ללוי מכפילין הפסוק זה משום שסוף נקרא ג"כ עולת תמיד שסוף בתשמישתו בכוקר ובערב וכעשה קדום לה' שלהרן שניהם תנשה לה' בתקום הכבודים כלילת' בתדרש ס' בהעלותך :

ונ"שאר לבקר ולמה לכו מלגנים בר"ח תחילת שאומר לת לנו ותחילת בחוזר לחבתי לחדש כחוד . בשלחת לת לנו שבח גדול הוא עד מלד שלנו מבוין ומקילין כל הע"ז ומסבחין לה' לחיכו שסולמו . ויוסי זה של ר"ח לין יום על שבח לת לת יום כפרים . לך ורק לחבתי לכתיב ביה כוס י שוחות לפל ספירות כוס זה מנין לחדים ישוחות לפל נוסריקין לחבעים שתים לוקיות הרי כולו מלא"ך ולקחו לקומרו לפילו בי"ם מכ"ם בר"ח . לעב ד שכולו הוא חולים על השובה ם קבל לול מה"ת . וכלשר לומר יפעני ה' בניל ע"ם סי' ם"ק לחזכיר תחלות ם' כעל כל לשר נמלנו ם' (לנו כל יחיד ויחיד מבלין להוחות לה' כלשר לומר דול ע"ם לת כלם במוסר ק' ו סי' חיים ולכי נתתי סי' מיתה מרבה מלחמה יסולין תפיסה לרחוב לריבה שבת עלינו לפל שבת מנחם) ורק טוב לבוית יפרלל לפל ביולם כרחמנו וכלוב תסדיו (זו ברכים לפל בחם ס' טובו . וכתיב
הניחו עלי כפרים ע"כ לכו לומרים חני הללע"כ :

דיני ברכת הלבנה

ברכת הלבנה רוקר"ג פעמים ליומר שלא יכרע רק זוקף אלבעותיו ואומר להבר"ג פעמים שלום עליך ולא יסחכל בה כי אם בפעם ראשון שיראה עם דמה . ואומר חפול עליהם וגו' וי"א עד עם זו נקניח וקבלת מר' יוסא החסיד לומר פסוק קול דודי הנה זה בא וגו' דודי דודי לבבי וכו' עד מרן החרמים וגם שיר למעלות אשא עיני אל ההרים וגם הללו אל בקדשו . אחר התהיל לברך ונ"כסח נומר הברכה ואם וודיעים שכסח תיכוף אסור להתחיל . יחיד הפתענה יקרש עם הצבור אין מקדישין תחת הגג סיהו שחושש באויה מיהש יכול לקרש כבית הרך חלון ופתח וכן עשה שהרש"ל בשהיה בחבורות מצוה ולא רצה לצאת ופתח החלון נגד הלבנה וקרש וכ"ש

וכ"ש כשיש מבוארות משנתפות מוסב לקדש בניה ואחר שאמר חפול וגו' יאמר ג' פעמים אמן יהלולך ויולך בשוב לב · סומא יכול לקדש הלבנה ·
אם מוצאי שבת הוא קודם ליל יו"ד בחדש אז ממתין עד מוצאי שבת אבל אם מוצאי שבת הוא אחר יו"ד בחודש אין להמתין על מוצאי שבת ·
אין מקדשין הלבנה קודם ט' באב וקודם י"כ פעם אחת לא נראה לבנה עד ליל א' בסוכות ועשו פעשה בקראקא וקידשו ב"ט אבל בענין אחר אינו
יכול לקדש ב"ש · אם לא קדשה עד חעניה אסחר יש לקדשה הואיל שהשעה עוברת · עד איסת מברכין עלינו עד ט"ז סיום הסולר ולא ש"ו
בכלל ולא לקדשה אלא עד חצי כ"ט ו"ב חשצ"ג מן המולד · אין מברכין עליה עד שיעברו ז' ימים ובם ונצאי שבת אם עברו עדי' מקדשין אותה
ונהנין מאורה בטוב :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם
חוק וּזְמַן נָתַן לָהֶם שֶׁלֹּא יְשַׁנּוּ אֶת תַּפְקִידָם שָׂשִׂים וּשְׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם
פּוֹעֵל אֱמֶת וּפְעָלָתוֹ אֱמֶת וְלַלְּבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בֶטֶן שֶׁהֵן
עֲתִידִין לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ וְלִפְאֵר לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַדֵּשׁ
חֳדָשִׁים : ואומר ג' פעמים בָּרוּךְ יוֹצְרֵךְ · בָּרוּךְ עוֹשֵׂךְ · בָּרוּךְ קוֹנֵךְ · בָּרוּךְ בּוֹרְאֵךְ : ואומר ג'
פעמים כְּשֵׁם שֶׁאֲנִי רוֹקֵד לְנֶגְדֵּךְ וְאֵינִי יָכוֹל לִינַע בָּךְ כַּךְ לֹא יוּכְלוּ כָּל אוֹיְבַי לִינַע בִּי לָרָעָה :
ואומר ג' פעמים תִּפּוֹל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדוֹל זְרוֹעֲךָ יִדְמוּ כָּאָבֶן : והופכו ואומר ג' פעמים כָּאָבֶן
יִדְמוּ זְרוֹעֲךָ בִּגְדוֹל וָפַחַד אֵימָתָה עֲלֵיהֶם תִּפּוֹל : שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם · עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם · דָּוִד מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם :

מוסף לראש חודש

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל
הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר
חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם :
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד
הַגָּשֶׁם : מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים : סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא
חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר : מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה
לָךְ : מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים : בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :
אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ · וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךְ סֶלָה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל
הַקָּדוֹשׁ :

ראש חדש במנין שין דלד יוד

ועל כן נקרא ראש חודש כי בראש חדש ניסן או תשרי יצא גאולתינו ע"י משה (שין לנת יוד) כידוע מזמן הגאולה תמיד
בחילום לבבה ויתכן ראשי חדשים בתחלתות הלבבה לעתיד ישראל נתת ולא למשה לחוד · זמן כפרה לשר יבילו כבי יפרעל כפרה
על שנתמעטה הירח כדי שיספרו בה ישראל את החודשים כי ע"י כן לוקחה מחנה קרע"ב חלקים המוקדות כמספר תמנה בתרגום

יוצרן כמו שכתוב בסדר הפסוקים לפני תקרץ תתם תלת כדי שיתוודע מוקל הלבנה לסדר ולקנוט בו את המועדות וקבל ר"ח תמיד ליתרון בכל ר"ח תביאו עלי כפרה על שאר מועטתי את הירח. וזה יהיה לכל תולדותם לשאר יהיו לפלוגתם ובגלותם היה יום אל רחם לדעת מדרש קדם לכיוון בקרבנות ויהי נחשב לפני הקב"ה כאלו הקריבו את הקרבנות של ר"ח. ומפרש לו בסיומתם מקריב ר"ח לפני זמן שכ"ה קיים ונתי רצון נסם (יחפיה והסוד) ועכשיו בזמן שאין ב"ה קיים רק זכרון לכלם יהיו שיח שפתותינו במקום קרבנותינו לקח זה יהיה לרצון בלתי שום פגול מחשבה זרה ח"ו רק לכפר, כשבאנו כדי ותשובת נפשינו תכי' מיד שוכחינו שמא לא מזבח חדש שיתחדש לשר בניין תכין. ולא תכנה כי כבר יוכן הוא בלילי כב ה' פקודיו לו עול' ר"ח נעל' שלנו בעצמותו על התחלשות הלבנה כאור החמה שבעתיים ושעירי עזים כעשר פרנון שיהיו לרצונו לפני ה'. ולא לשעירים שירקדו שם לו בשטות ב"ה בשמח כלנו כאשר מפרש להבא. בשמחת עולם בשמחת ניון זו הלל מועד. והלויס בשירי דוד עבדך בשיר תכוכת בנית לו יהיו כשמעים בעירך וע"י הכניסי' כאמרי' לפני מזבחך. לו להבית עולם תביא לה' ובנית תברכם יצחק ויעקב ומשה לבניהם יזכור. כי לא תמו זכות אבותינו בשחכונינו על ה' שכאמר' וזכרתי את ברית יעקב וגו'. תו"מ כו' שאנו מקיפין לעשו' כבוד שלהוקך כמו שהרחיק לנו במקרים והבטח תנו ע"י אבותינו לתילו בגלותינו שיתחדש עלינו בחדש הזה. לטובה כי אתה נקרעת טוב ה' לכל. ולבסוף שכלכל קיימת ויתברך בחמינו. לעשות אלת יעלוס בנו עיכת ביתך שיהיה בנו לחוה ולריעות ושמחה ויקוים בנו כיבשמחה תלתו ובשלום תובלין כמו שמח וזבולן בצאתך ויששכר באהלין

סור

מוסף ר"ח מכוונה בו לשבר ב"ה על חדש זכות עולם ודוגת עניק תידום בלבבה שיתחדש פיום לשם חדש ועל התפלל לשנות ונפורות כמו שבארנו בסדר תפלת חול. ומוסף לשבר ב"ה עם פיסול ולא ב"ה ב' ר"ח תקריבו ובם שני רשעים תלשרת ויסול לשלם תני רשעים דשיהרל ולא השני רשעים שם זמן כשבר לשדת כל ויהי בשכיל, ולעון כשבר הוא לעון קיומות כמו ובעי לכפורי ידי, וכו' שבלנו השני חדות הקדושת שלנו מיוחדים עם השכינה לנו מעבירין ומרחיקים ממכה כל כוחות השמאל: בשיומם מקריבין לפניך זבחי רצון שני פרים שהם נגד תפ"ת ויש"ר ואיל כנגד יצחק ושבעה כבשים כנגד שבעה ספירות ושעיר חטאת יעלה הזכרון ותשובת כשפה מיד שוב שהוא התקרב: ומקריבין מן המלך העליון לבנות ב"ה ולבכין מוזבח בניון וידעת כיניון הוא שדת ביסול והשובה הוא השכיל ואמר מזבח חדש ע"ם תיקום הלבנה שתתחדש בתתחברה עם יסול והוא מזבח חדש בניון תכין וכו':

רֹאשׁ חֳדָשִׁים לְעָמְךָ נָתַתָּ זְמַן כַּפָּרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתָם בְּהֵיוֹתָם מַקְרִיבִים לְפָנֶיךָ זִבְחֵי רָצוֹן וּשְׂעִירֵי חַטָּאת לְכַפֵּר בַּעֲדָם זִכָּרוֹן לְכֻלָּם יִהְיוּ וּתְשׁוּעַת נַפְשָׁם מֵיד שׁוֹנֵא כְּזִבְחַ חָדָשׁ בְּצִיּוֹן תָּכִין וְעוֹלַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ נַעֲלֶה עָלָיו וּשְׂעִירֵי עִזִּים נַעֲשֶׂה בְּרָצוֹן וּבַעֲבוֹדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִשְׁמַח כֻּלָּנוּ וְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ הַנִּשְׁמָעִים בְּעִירֶךָ הָאֲמוּרִים לִפְנֵי מִזְבַּחֲךָ אַהֲבַת עוֹלָם תָּבִיא לָהֶם וּבְרִית אָבוֹת לַבָּנִים תִּזְכּוֹר וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִין כְּסִדְרָן וּמוּסָפִין כְּהִלְכָתָן: אֶת מוּסַף יוֹם רֹאשׁ הַחוֹדֶשׁ הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כֵּאמוֹר

ליעוצה לנו ימי ישועה ישע וה' למחיית עמלק. ולנחמה על גרות גלותינו לפרנסה לקיים בנו כימי צאתך מארץ מצרים עם מחלות ושמחה על בניכם ובנותיכם ולכלכלה מבהמי מקוכלי המן. לו שיהיו עבייס בני ביתינו ולא עבייס מרודים לחיים כי שובע בזעתן מן השמים לחיים הוא דיהיב. ולשלום שלולו תרבו על שלום לא יעבור בתרכנו כי אם לין שלום מין כלום. לחולת חטת מן חטת הקטרה על לשליחת עון הגדול. ובשבת שיבור תומר נם לכפרת פשע בגד החודש כי בשלין בו מזל כלל רק מקבל השפע מן כל כי"ב חדשים. כי בעמך ישראל דוקא ולא שאר לחומות שבאמר כי יעקב בחר לו יה וגו'. ולכם תקי רשעי חדשים קבעת למועדות כלשיתף נרש"י ז"ל בפרשת בראשית אתה הוא ה' שהוא כי ה' כו' כי ה' שתקדם את ישראל לעתיד ותחדש הלבנה שבעתיים כו':

בָּאָמוּר : וּבְרֹאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עוֹלָה לַיי פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי
שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם : וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִדְבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִין כְּהִלָּכָתָן :

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה : לְשָׂשׂוֹן
וּלְשִׂמְחָה : לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה : לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה : לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם :
לִמְחִילַת חֵטְא וְלִסְלִיחַת עָוֹן בשנת העיבור מוסיפין כאן וּלְכַפָּרַת פֶּשַׁע : כִּי בְיִשְׂרָאֵל עַמְּךָ בָּחַרְתָּ
מִכָּל הָאֻמּוֹת וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבָעְתָּ : בָּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים :

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל
וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְּקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ :
וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן :

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ
אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וְנִסַּפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל
נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת (נ״א הַמְּפֻקָּדוֹת) לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ
וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עֶרֶב וְבֹקֶר וְצָהֳרַיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ
חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ :

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד : וְכָל הַחַיִּים
יוֹדוּךָ סֶלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה : בָּרוּךְ אַתָּה יי
הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת :

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה
עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר : יְבָרֶכְךָ
יי וְיִשְׁמְרֶךָ : יָאֵר יי פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ : יִשָּׂא יי פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם :

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ
כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת
חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת
וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ : בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם :

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל
תִּהְיֶה : פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה
מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם : עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן
תּוֹרָתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ : הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יי
צוּרִי וְגוֹאֲלִי : עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן
חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ : וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת : וְעָרְבָה

הגלות כתר לשבת וראש חודש יוסף

לַיְיָ מַעֲחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

מוסף לשבת וראש חודש

כן זאגט שמונה עשרה בין האל הקדוש אונ' דער נאך זאגט מן ראש:

אתה יצרת מקדש על סם לכתיב קדם מפעליו מקז: כלית מלאכתך ביום הששי כלכתי' ויכל אלהים ביום השביע ובומר: ולשמי חדשים לכפרה כדכתיב לעיל בומן כפרה לכל עולמותם. תרבה שירנו על סם לכתיב ועריכם יהיו חרבה: ומשם בית מקדשנו על סם לכתיב והשימותי את מקדשיכם: ונלה יקדרנו על סם לכתיב נלה כבוד ישראל שמוקל ל': מכית חייכו רוצה לומר מארץ ישראל נקרלת ארץ החיים: יהי רצון וכולי כבר פירשנו ביומף של שבת:

הנסתרות

אתה יצרת כו' תמלא בר"ת ק"י עמ"ס העולם קל"ן כמנין סמ"ך הוא הגורם בחורבן ב"ה שלכו לגלות ביו"ד הנותרים שהם כ"ה בהת שנכתבו בספר ימים וביום הששי שבת ע"ה כן בעזר לחבת תמות שנ', כי מלאכת ה' תקכם ורצית בנו ולא לומר תחת מכל הת"ה כלתי' בחדש דבר שבת בחדש • ורוממתנו הוא שבת לנו לתן לעון הקודש שביל התשובה מכל העונות • וקדשתנו בקדושין בחורין עם תרי"ג מצותיך ולו שבחתר ובגללת לת הבר וקדשתנו וקרבתנו מלפנו לעבודתך בעזרת ב"ה עם הקרבנות ותמידין בכל יום• ומתך הגדול זו שם בחסל ישראל ים"ר ג"ל • והקדוש עליהו זה הסם (ל"ף כי יוד כי) עם ל' תורתיך עליהו קדשת • שבחתר מלכי מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא על שבחתעטה הלבנה ועל שליקח משום מיעקב • ושבתות למנוחה ולשבת כדי שבלחוד בהן תורתך בכתב ובעל פה • ותשמח שבחתיר בכר מטעי לעולם ישמו ארץ וגו' ושם בירושלים נעשה לפניך שסם לתת תשרה שכינתך בין לתם לתם • קרבנות חובותינו לת

אַתָּה יָצַרְתָּ עוֹלָמְךָ מִקֶּדֶם כְּלִית
מַלְאכְתְּךָ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ
מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת: וְקִדַּשְׁתָּנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ
לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
עָלֵינוּ קָרָאתָ: וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה וְרָאשֵׁי
חֳדָשִׁים לְכַפָּרָה וְלִפְיֶ שֶׁחָטָאנוּ
לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָרְבָה
עִירֵנוּ וְשָׁמֵם בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְגָלָה
יְקָרֵנוּ וְנִטַּל כָּבוֹד מִבֵּית חַיֵּינוּ וְאֵין
אָנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית
בְּחִירָתְךָ בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד
שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ • יְהִי רָצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתִטָּעֵנוּ
בִּגְבוּלֵנוּ וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת
קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִין כְּסִדְרָן
וּמוּסָפִין כְּהִלְכָתָן: אֶת מוּסַפֵּי יוֹם
הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְיוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה
נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה

כמצות

הנסתרות

ככתם לחל בבוקר והשבי בין הערבי' הכוכבים תמידין כסדרן •
ומוספין על עולת התמיד כהלכתן קודם ט' שעות וזהו מוספי לשון רבי' לו נעשה ונקריב לפניך בשובל ולא בקריאתן מן התורה • בהבת לחמונתך כמנות דבוקך שבחתך לנו תור' שבע"פ ע"י משה עבדך כאשר קבלנו עלינו שבאמר דבר לתך עמנו ובשמע ולא ידבר אלהים בן כמות: ע"כ על ידי משה עבדך ס"ת כיכל כתבנו כיכל השביעי וכקיים בכל לשר יבי מפי כבודך • ל"ג לותיות שבך כמנין כבו"ל שומרי שבת שבומרין טול מיליאת מלרים לשר משה רבע"ה כוה לותן • ולותו יום השביעי שם קורלים עבע להתענג בו ולא כשלרי ח"ה שבומבין ביום השבי לו ביום הרלשון לותו ביום יתבבך לשם מן ענג לבנע • ולבחנו עם המקדשי לותו השביעי לשר הק"ב בעשתו שבת בו מכל מלאכתו כלי לקרי' שבת ויבפש עמ"כ גם לבחנו כשבות לוקף לשותו יום ולא יום לחר • כי זה יום שלמו שובתין בו בקרש יום השביעי ולותו יום הששי רלית בו ברלוק הטו' וקדשתו לקדושו יום שבת קודש חמדת של כל הימים מן שבת ימי בראשית •

כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְּבוֹדֶךָ כָּאָמוּר: וּבְיוֹם
הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְנִסְכּוֹ:
עוֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עוֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן רֹאשׁ חוֹדֶשׁ כָּאָמוּר:
וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עוֹלָה לַיי פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנָיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה
תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִדְבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן
לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן בְּנִסְכּוֹ וּשְׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִין כְּהִלְכָתָן: יִשְׁמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת
וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ
חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִּמְנוּחָתֵנוּ
קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ
שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ
וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל
מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל
וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים:

רְצֵה מוֹדִים וְכוּ׳

(נשנה העיבור מוסיפין כאן ולכפרת פשע) כִּי
בְיִשְׂרָאֵל עַמְּךָ בָּחַרְתָּ מִכָּל הָאֻמּוֹת וְשַׁבַּת
קָדְשְׁךָ לָהֶם הוֹדַעְתָּ וְחִקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם
קָבַעְתָּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל
וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים:

רצה מודים וכו׳

וקדשת לותו על מנת כן לחיות לנו לזכרון שזה היה יום
הסד׳ דבראשון מעשה בראשית:

(לשובה) זה ר״ח סיון שקבלנו תורה״כ הלקח בשוב:
(ולנרכה) זה ר״ח תשרי שבו תג הסכות והנרכה:
(לשמון) זה ר״ח חדר כתיב שמון ושמחה ויקר:
(לשמחה) זה ר״ח לחד שבו כחדבה בית שמקדינו:
(לישועה) זה ר״ח כיסן שבו נעשית הישועה הגדולה:
(ולנחמה) זה ר״ח תמוז שלין בו י״ט על יום נחמה:
(לפרנסה) זה ר״ח תייר שהיו עושין בו ענדי הסדר
(ולכלכלה) זה ר״ח חשון שבו יורד הרביעי הראשונה:
(לחיים) זה ר״ח טבת שבו מכוסה תבואה לחיים:
(ולשלום) זה ר״ח שבט שבו ר״ה לאילנות לשלום הארץ:
(למחילת חטא) זה ר״ח אלול שיתקן לתשובת יחיד ורבים:
(ולסליחת עון) זה לחד שני שבשבה כפרה למחילת עולם:
כי בעתך ישראל דוקא בחרת מכל האומות שבחר כי בך בחר
וי׳ אלהיך לחיות לו לעם בחלה כיום הזה • ושבתות לבם הולעת עוד במדבר ויהוקי רחמי חדשים לבם קבעת כשבתת
המלוך הקטון בדקיק שתבח לחותה ולמועדום ולימים ושני׳ • כחסר תחלת בדם״י ו״ל בפרשת בראשית ביום הרביעי •
חתה הוא ה׳ כי״ה סו״ה כי״ה לחסר מקדש חת יום השבת ועיין ישראל וכל רחמי חדשים בקדושתן ע״כ מה״וח ר״ת עולה
ביכ״ל לא תקדם שמך בדבים:

לשלש רגלים

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל
הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר
חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

מוסף לשלש רגלים

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ בחוזרת מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם: מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים: סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ: מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בָּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ: וחודיענו ותתן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שבתות למנוחה וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן

את יום השבת הזה

אתה בחרתנו מכל העמים ואהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת: וחודיענו ותתן לנו יי אלהינו באהבה שבתות למנוחה ומועדים לשמחה חגים וזמנים לששון

את יום השבת הזה

לפסח ו את יום חג המצות הזה זמן חירותינו
לשבועות ו את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתינו
לסוכות ו את יום חג הסוכות הזה זמן שמחתינו
לשמיני עצרת ו את יום שמיני חג העצרת הזה זמן שמחתינו
באהבה מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא יגיע יראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלם עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפלטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא יגיע וכו' וזכר ח' דברים נגד ח' לשונות שיאמרו מח' גליות כנגד כ"ד פרס יון מוקדון מדום שעיר לו נגד ח' מעלות שיש בתוך קדושתנו כיצד כנגד ושמך הגדול נאמר יעלה • וכנגד עלינו קדושת יום ויבא עלינו וכנגד וקרבתנו מלכנו לעבודתך נאמר יגיע

את הקריבה והעבוד' וכנגד וקדשתנו נאמר יראה הקדוש' כי בעונות אין קדוש כה' עמנו בתוך השמים וכנגד ורוממתנו נאמר ירצה לרוממנו וכנגד ורצית בנו נאמר ישמע לכל הגוים שתרצה בנו וכנגד שבת קדשך נאמר יפקד הפקידה נאמר הקדש וכנגד את יום השבת הזה נאמר בחרת בנו יעמוד הפקידה נאמר בחרת בנו ויעמד

ויעקב : זכרנו וזכרון אבותינו
זכו' מזכיר ס' זכרונות נגד ס' ישרל
בפסוק אחד או נגד ס' מומטי תורה :
לפלטה לטוב לחן וכו' ז' דבריס נגד ז'
ימי הבנוע . זכרנו ופקדנו והושיעם

וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְלִשָּׁלוֹם בְּיוֹם

השבת הזה לפסח ביום חג המצות הזה
לשבועות ביום חג השבועות הזה
לסוכות ביום חג הסוכות הזה
לשמיני עצרת ביום שמיני חג העצרת הזה

נגד ג' אבות שיזכר לנו זכותן וג'
זכירות ונ' נביאי' בפסוק וזכרתי את
בריתי יעקב בפרש בחקותי : ובנבר
ישועה ורחמים מתגזר תוס
עיין :

זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה

וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה : וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים : וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ
וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה :

והשיאנו לפון ויש מפרק מפרק סכיו ספירוסו
דורון כלומר שלח לנו דורון ברכת מועדיך או הוא לפון מפרק בני קבת כלומר השפיענו את ברכת מועדך לעלות לירושלים ונקריב עולות ראיים שכתוב בהם כמתנת ידו אשר השפיענו והביא עלינו את ברכת מועדך כדכתיב כי ברך יי' אלהיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידך והיית אך שמח וי"ו והשיאנו לפון כי תפסיר

וְהַשִּׂיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת בִּרְכַת
מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים
וּלְשָׁלוֹם לְשִׂמְחָה וּלְשָׂשׂוֹן כַּאֲשֶׁר
רָצִיתָ וְאָמַרְתָּ לְבָרְכֵנוּ . קַדְּשֵׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ
שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ
וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת
וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ באהבה וברצון
בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן שבת ו מוֹעֲדֵי

בריך כלומר תלוה לנו מברכת מועדיך . לחיים לפסחה לפסון ג' לסוכות נגד ג' רגלים קדשנו במלותיך שנעשה אותם והזכיר ז' דבריס נגד ג' ימי פסח וחלק על עלרת וחלק על ר"ה נת' של י"כ נת' של סוכות וחלק של ע"ע . ויפתחו בך ישרל מקדשי שמך כן היה נירסת הרל"ף מפני שלריך לומר מעין החפיסה סמוך לחתימה . והזמיס שישרל מקדשי הזמנים ע"פ העבור שעושים :

קָדְּשֶׁךָ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ . בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים :

רבונו תפלה כתה לומר בסוכות ובפסח ובשבועות בשעת הוצאת ס"ת ויאמר ג' מדות ג"פ לפ"כ יאמר זה :
של עולם אלא מפלגות לבי לעשות רלונך ותן פלגותי וזכה לי פלגוני בן פלגוני וכל בני ביתי לעשות רלונך בלבב שלם ומלעני מן היצר הרע ותן חלקנו בתורתך וזכנו כדי שתשרה שכינתך עלינו והופיע עלינו רוח חכמה וביטה ויתקיים בנו מקרא שכתוב וכתה עלינו רוח ממרום ויניה רוח עלה ונגדור רוח דעת ויראת ה' " וכן יהי רלון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתזכני לעשות מעשים טובים בעיניך ולילכת בדרכי ישרים לפניך וקדשני בקדושתך כדי שאזכה לחיים טובים וחלוכים לחיי העולם הבא ושמרני ממעשים רעים ומיצר הרע ומרוח גבוה ומיומים רעים ומעות רעות המתרגשות לבא בעולם והבוטח בה' חסד יסובבנהו למן : יאמר זה ג"פ ואחר כך יאמר ואני תפלתי ונו' ג"פ

מוסף לשלש רגלים

אומרים אפות וגבורות עד האל הקדוש ואומרים אתה בחרתנו עד ליציאת מצרים ואחר כך אומר :

ומפני חטאינו גלינו מארלינו
ופיזרנו רחם מקומנו :
לעלות ולראות כמו שכתוב יראה כל
זכורך . ולהשתחוות בבית בחירתך
שכתוב במקום אשר יבחר : שנקרא

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ
וְנִתְרַחֲקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ
וְאֵין אָנוּ יְכוֹלִין לַעֲלוֹת וְלֵרָאוֹת
וּלְהִשְׁתַּחֲווֹת לְפָנֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת
חובותינו

שמך עליו כמו שכתוב בעבור
בית ה' אלהי אדרוש וכתיב
בבית אשר נקרא שמי עליו :
מפני היד שכתוב ואחי ע"ם אלהו בתם
מקדשך ואמר נשון יד ע"ם ידו פרש

יד לו רוח יד מיכאל שכאמר ממרום שלח אש : ותגדל ככודו שכאמר גדול יהיה ככוד הבית הזה האחרון יותר הראשון :

חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתְךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ : יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשֶׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גִּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חַי וְקָרֵב פְּזוּרֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירֶךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם : וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִין כְּסִדְרָן וּמוּסָפִין כְּהִלְכָתָן : את מוסף יום

השבת הזה — וְאֶת מוּסַף יוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה :
לשבועות — יום חג השבועות הזה
לסוכות — יום חג הסוכות הזה
לשמיני עצרת — יום שמיני חג העצרת הזה

נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְּבוֹדֶךָ כָּאָמוּר : אן שבת זאגט מן דאש

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְנִסְכּוֹ עוֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עוֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ :

לפסח

וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח לַיְיָ : וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל : בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ : וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עוֹלָה לַיְיָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד וְשִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים יִהְיוּ לָכֶם :

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִדְבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן בְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִין כְּהִלְכָתָן :

אן שבת זאגט סן דאש

יִשְׂמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עוֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית :

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן וכו' והשיאנו רצה ופורים — לשבועות

וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיְיָ בְּשָׁבֻעוֹתֵיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ :

וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם אַיִל אֶחָד שִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים :

ובחמשה

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגֹּתֶם אוֹתוֹ חַג לַיְיָ שִׁבְעַת יָמִים :

וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם יִהְיוּ : ומנחתם

לחול המועד דסוכות

וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנֵים עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עַשְׂתֵּי עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי פָּרִים עֲשָׂרָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמוֹנָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שִׁבְעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

לשמיני עצרת

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ : וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם :

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִדְבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִין כְּהִלְכָתָן :

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רצה במנחתינו

מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמֵטִיב הַדְרֵשׁ לָנוּ שׁוּבָה עָלֵינוּ בַּהֲכוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגַלַּל אָבוֹת שֶׁעָשׂוּ רְצוֹנֶךָ בְּנֵה בֵיתֶךָ כְּבַתְּחִלָּה וְכוֹנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוֹנוֹ וְהַרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוֹ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּתִיקוּנוֹ וְהָשֵׁב כֹּהֲנִים לַעֲבוֹדָתָן וּלְוִיִם לְשִׁירָם וּלְזִמְרָן וְהָשֵׁב יִשְׂרָאֵל לִנְוֵיהֶם : וְשָׁם נַעֲלֶה וְנֵרָאֶה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ בְּשָׁלֹשׁ פְּעָמֵי רַגְלֵינוּ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה אֶת פְּנֵי יְיָ רֵיקָם : אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ כְּבִרְכַּת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ : והשיאנו וכו׳

רעזן יום טוב אם שבת צו נכט גיפאלט אזו זאגט מן דז נאך עלינו קראת :

וְתוֹדִיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ וְתַלְמְדֵנוּ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ

שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך וכשבת מתפללין ריק שבע ברכות ולכן לאמר משפטי צדקך כמו בשבת שבת בלומר ביום הללוך בשבעה ברכות שבן יומפטי צדקך ׃ ותלמדינו לעשות חקים שביעיתנו שבלאמר בלימדי משפטי צדקך את חקיך שמור ׃ זמני שמון וכולו הוכיר שבסך לשמות שלו כנגד ג׳ דברים שבשמו ישראל בעלותם והם רעיב וחגיגה ומחה ולאמר זמני שמון כנגד שלמי שמחה ומועדי קודש כנגד עולת ראיה שכולה לגבוה ומני כנגד שלמי חגיגה ׃ ותורתכו שבשבת ירושה לנו שבלאמר לזורותם ברית עולם ׃ וחגיגת הרגל הוא הקרבן חגיגה שהיו מביאין שבלאמר וזבחת שלמי׳ ואכלת שם ושמחת ולן שמח׳ שלך בכפר ׃ בין קדושת שבת לקדושת יום טוב בשבת אסור כל מלאכה ׃ ביום טוב מותר לכל כפש חוץ משבת שבת יום טוב שבלת שבלאמר ואבדיל לתכם מן העמים להיות לי ׃ וקדשת שבלאמר קדושים תהיו כי קדוש אני ה׳ אלהיכם ׃

רצונך ׃ ותתן לנו יי אלהינו משפטים ישרים ותורות אמת חקים ומצות טובים ותנחילנו זמני שתון ומועדי קודש וחגי נדבה ותורישנו קדשת שבת וכבוד מועד וחגיגת הרגל ותבדילנו יי אלהינו בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה ׃ בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת ואת יום השביעי משאת ימי המעשה קדשת ׃ הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך ותתן לנו

ברכת מגילה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מקרא מגילה ׃
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה ׃
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה ׃

נאך דער מגילה זאגט מן דאש

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם האל הרב את ריבנו והדן את דינו והנוקם את נקמתינו והמשלם גמול לכל אויבי נפשינו והנפרע לנו מצרינו ׃ ברוך אתה יי האל הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם האל המושיע ׃

אשר הניא עצת גוים ויפר מחשבות ערומים ׃ בקום עלינו אדם רשע נצר זדון כזרע עמלק ׃ גאה בעשרו וברה לו בור וגדלתו נוקשה לו לכד ׃ דימה בנפשו ללכוד ונלכד ביקש להשמיד ונשמד מהרה ׃ המן הוריע איבת אבותיו ועורר שנאת אחים לבנים ׃ ולא זכר רחמי שאול כי בחמלתו על אגג נולד אויב ׃ זמם רשע להכרית צדיק ונלכד טמא בידי טהור חסד גבר על שגגת אב ׃ רשע הוסיף חטא על חטאיו ׃ טמן בלבו מחשבות ערומיו ויתגבר לעשות רעה ׃ ידו שלח בקדושי אל כספו נתן להברית זכרם ׃ בראות מרדכי כי יצא קצף ודתי המן נתנו בשושן ׃ לבש שק וקשר מספד וגזר צום וישב על האפר מי זה יעמוד לכפר שגגה ולמחול חטאת עון אבותינו ׃ נין פרח מלולב הן הדסה עמדה לעורר ישנים ׃ סריסיה מבהילים להמן להשקות יין חמת תנינים ׃ עמד בעשרו ונפל ברשעו עשה לו עין ונתלה עליו ׃ פיהם פתחו כל ישראל תלבל כי פור הנן נהפך לפורנו ׃ צדיק נחלץ מיד רשע אויב נתן תחת נפשו ׃ קימו

עליהם

עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת פּוּרִים וְלִשְׁמוֹחַ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה: רָאִיתָ אֶת תְּפִלַּת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר: הָמָן וּבָנָיו עַל הָעֵץ תָּלִיתָ שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב צָהֲלָה וְשָׂמֵחָה: בְּרֹאותָם יַחַד תִּכֶלֶת מָרְדְּכַי: תְּשׁוּעָתָם הָיִיתָ לָנֵצַח וְתִקְוָתָם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: לְהוֹדִיעַ שֶׁכָּל קוֹיֶיךָ לֹא יֵבוֹשׁוּ וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֵצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ: אָרוּר הָמָן אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לְאַבְּדִי: בָּרוּךְ מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי: אָרוּרָה זֶרֶשׁ אֶשֶׁת מַפְחִידִי בְּרוּכָה אֶסְתֵּר בַּעֲדִי: וְגַם חַרְבוֹנָה זָכוּר לַטּוֹב: וְאוֹמַר וְאַתָּה קָדוֹשׁ שָׁלֵם

לעירוב תבשילין

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרוּב
בְּדִין יְהֵא שָׁרֵא לָנָא לַאֲפוּיֵי וּלְבַשּׁוּלֵי וּלְאַטְמוּנֵי וּלְאַדְלוּקֵי שְׁרָנָא וּלְתַקָּנָא
וּלְמֶעֱבַד כָּל צְרָכָנָא מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבְּתָא לָנָא וּלְכָל יִשְׂרָאֵל הַדָּרִים בָּעִיר הַזֹּאת:

הגדה של פסח

הנה כל הפירוש מכל הסדור כגדה מרפ"ו ועד לתריתו כגד פרפתי בקבורו ספר כתונת פסים וכם כם מלתת לתנדתת המוסכים תת לב תמד"ע נקורך וכתן לקלקי מרי גריך ולכך אמתי כתן דיני הלכות פסח בקצור נמרץ לזכות תת תרבי'

ברוך אתה ה' אמ"ה וכו' על ביעור חמץ. לא יתחיל אפי' ללמוד בביתו כשיגיע זמן בדיקות חמץ אבל אותן האנשי' שלומדי' שיעור בבית הכנסת מותר ללמוד. מי שלא התפלל ערבית בבה"כ מתפלל ערבית קודם הבדיקה ואפרגיל להתפלל ערבית בביתו הבדיקה קודם. וישהר ידיו בנשילה קודם ברכה מהרי"ל. אם התחיל לברוך בלא ברכה יברך כל זמן שלא סיים בדיקתו אם סיים בדיקתו יברך למחר בשעה חמשית כשעוסק בשריפה ט"ז ומג"א. יזהר שלא ידבר בין ברכה לתחילת הבדיקה וכן כל זמן שעוסק בבדיקה עד שיגמור כל הבדיקה כדי ששים אל לבו לברוך בכל המקומות שמכניסין בהם חמץ ודברים שהם צרכי בדיקה מותר לדבר. כברכה אחת יכול לברוך כמה בתים ואם בעל הבית רוצה יעמוד מבני ביתו אצלו בשעה שהוא מברך ויתפזרו לברוך איש במקומו על ממך ברכת של בעל הבית ולכתחילה יחזיר אחר אנשים בני מצוה ובריעבד סגי בנשים. מצוה מן המובחר לברוך בעצמו. הנוהגים להניח חתיכות חמץ יזהרו להניח דוקא חמץ קשה שלא יפרר ובמקום המשומר מפני החינוקת והעכברים. ולכתחילה יש לנהוג שלא יניח כי חיישינן שמא לא ימצא הבדוק ט"ז. אין בודקין לאור אבוקה אפילו בריעבד לא מהני אלא יברוק בנר של שעוה והוא יחזר אבל כ' נרות קלועים ביהר חשובים אבוקה. כתב בחשובת מהר"יל במקום שאוכלין שם כל שנה יש לברוק תחת הספסל שאי אפשר שלא נפל שם חמץ והוא כמו חמץ בבור. כותל שנשתמש בה חמץ ונפל אפי' אינו נבוה ג' טפחים אין צריך לברוק והני מילו כשתם אבל אם יודע שיש שם בודאי חמץ אע"ג שיש עליו ג' טפחים מבטלו בלבו דיו אבל אם אין נבוה ג' טפחים צריך להוציאה. בתי כנסיות בתי מדרשות צריכין בדיקה מפני החינוקת שהביא חמץ לשם לכן יש ליזהר כל א"ם שיברק בבית הכנסת או בבית המדרש כמקומו המיוחד לו אפי' אין לו תינוק כי אולי הוא מתינוק של אחר כשכנין:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בִּיעוּר חָמֵץ:

ואל ידבר בין הברכה לתחילת הבדיקה כלל ואחר הבדיקה ישמור החמץ בכליאו יתלנו באויר מקום שאין עכבר שולט בו שם ויבטלנו ויאמר

כָּל חֲמִירָא וְכָל חֲמִיעָא דְּאִיכָּא בִּרְשׁוּתִי דְּלָא חֲמִיתֵיהּ וּדְלָא בִּעַרְתֵּיהּ וּדְלָא יְדַעְנָא לֵיהּ לִיבָּטֵל וְלֶהֱוֵי הֶפְקֵר כְּעַפְרָא דְּאַרְעָא: כ"כ הב"ח ונכון הוא

כל חמירה דחמיתיה וכו' כיום י"ר אחר שעה ד' נכון לישורפו ואח"כ יבטלנה כ"כ ב"ח וכשיגיע שעה שישית אין בידו לבטלו כי אז נאסר ויש להזהיר העולם על זה כי לפעמים מאחרים לשרוף עד שעה שישית קורם חצות שלוחו וכול לבטל וב"ח כתב שאין להקל ולבטל ע"י שליח. אם אין איש בביתו יבטל במקום שהוא שם ואם אינו עושה כן טוב שתבטל אשתו. לא ברק בליל י"ר יברוק ביום י"ר לא ברק כל יום י"ר יברוק בתוך הפסח אפי' ביטלו. ורוקא כה"ח אבל בי"ט לא יברוק אפי' לא ביטלו לא ברק בתוך הפסח יברוק אחר פסח שלא יבשל בחמץ שעבר עליו הפסח ולא יברך על בדיקה זו אבל אם ברק בתוך הפסח יש לו לברך. ואם בודק בתוך הפסח או אחר הפסח יברוק בנר אפי' כיום. המפרש מן ובשה ליס או יוצא בשיורה אם הוא תוך ל' יום לפסח צריך לברוק ואם מניח אשתו בביתו סגי ריכול לסמוך על אשתו אבל

סדר של פסח

קורם ל' יום א"צ לברוך ואם רצה לחזור קודם פסח צריך לברוך וכן הדין ביחו"א וצר תוך ל' יום צריך לברוך ואח"כ עושה אוצרו קורם ל' יום אין צריך לברוך ואם רצה לפנותו קודם פסח צריך לברוך מקודם שיעשה אוצרות חטים מחומצים בקרקעות הבור אם נעשה האוצר של שם יום קודם פסח אינו זקוק לבער אלא מבטלו בלבו ודיו ולאחר פסח כשמפנה האוצר אסור להינות מאותן החטין ואם אין שם חמץ ידוע אלא ספק מותר למכור האוצר כך ביחר ויש אומרים אפי' הולך מביתו קודם ל' יום ודעתו לחזור בתוך הפסח צריך לברוך אפי' מראש השנה ואם שכח ולא ברך ובטל כשגיע פסח ולא יברך על הביטול גם אשתו חברך ובטל בבית הלמא ישכח לבטל במקום שהוא שם. וישראל היוצ' מבית נוי תוך ל' יום ולא יכנס בפסח בישום בית יש אומרים שצריך לברוך בית הנוי וי"א דרוקא אותן שנכנס שם נוי אלא אשר פנוי אבל אם נכנס שם נוי אין צריך המשכיר בית לחברו לצורך י"ר ומכנו ואילך וקנה סכנו אחר מרכיס שקרקע נקנית בחלם אם עד שלא מסר לו מפתח חל' ר"ח על המשכיר לברוך משמסר לו מפתח על השוכר לברוך. השוכר בית לחברו בי"ר ואינו יודע אם ברק אם הוא בעיר שואלו אם ברקו ואם אינו בעיר חזקתו ברוך ובטלו בלבו ודיו. אם השכיר לחברו בית בחזקת ברוך ונמצא שאינו ברוך על השוכר לברוך ואם הוא במקום שנותנין שכר על הבדיקה י"א שצריך להחזור לו שכר הבדיקה הואיל והחנה בהריא שיהיה ברוך. אם אמרו אשה או עבדו או קטן על בית שהוא בחזקת שאינו ברוך אנו ברקנו אותה הרי אלו נאמנים והוא שיהא קטן שיש בודעת לברוך:

ביום י"ר לשעה ה' יעשה סדורה בפני עצמה וישרפנו ותכף יבטלנו ויאמר

כָּל חֲמִירָא דְּאִיכָּא בִּרְשׁוּתִי דַּחֲזִיתֵיהּ וּדְלָא חֲזִיתֵיהּ דַּחֲמִיתֵיהּ וּדְלָא חֲמִיתֵיהּ דְּבִעָרְתֵיהּ וּדְלָא בִּעָרְתֵיהּ לִיבָּטֵל וְלֶהֱוֵי כְּעַפְרָא דְּאַרְעָא:

סימן לסדר של פסח

קַדֵּשׁ וּרְחַץ. כַּרְפַּס יָחַץ. מַגִּיד רָחְצָה. מוֹצִיא מַצָּה. מָרוֹר כּוֹרֵךְ. שֻׁלְחָן עוֹרֵךְ. צָפוּן בָּרֵךְ. הַלֵּל נִרְצָה:

בשש עשרה מצות שלו נכללו סדר של פסח נקוות רב"ל בקדש וברחץ מיקור קדוש וקפ"כ יטול ידיו. כרפס יחץ ר"ל מיעשה טיבול בכרפס ואחר כך יחלק לחת מהמצות לחלקין. מגיד רחצה מיקור הגבדה. וקפ"כ יטול ידיו לסעודה. מוציא מצה מיעשה המוציא וברכת על אכילת מצה. מרור כורך. מיעשה טבול שני מרור בחרוסת ואחר הכריכה זכר למקדש כהלל. שלחן עורך. מיאכל סעודתו. צפון ברך. מיאכל מאכי הצפונה לאפיקומן ואחר כך יברך ברכת המזון ויאמר הלל. והוא שיקדים בתחלה הלל נרצה:

בערב פסח כשבאים מביח הכנסת יטול שלחנו ערוך ועליו קערה וכה שלש מצות ומיני ירקות לטיבול ומי"ם ומי תבשילין זכר וביצה אחת זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה וחרוסת זכר לטיט. ומים ומלח. ושוטפין הכוסות ואחר כך מוזגין כוס רלשון ויברך על היין:

(הא לכם זרע קודם ליכי ערב פסח מצות ואילך בתכלית הקיצור)

מצוה להזור אחר יין ארום אם אין הלבן משובח ממנו. במ"א פי שאין לו אלא ר' כוסות מצומצמים אחר מזינה יקחם בלילה הראשונה. ולא יקח כ' בלילה הראשונה. וב' בלילה השניה ונר ביתו עדיף מר' כוסות משום שלום בית כ"א ומי שאין לו יין לר' כוסות יקח מי"ר אם בפסח רוב שתייתו ממנו נקרא חמר מדינה עם"ש סי' קפ"כ וכ"מ בכ"ח בשפרש"ל מישום דבפסח איכא דעות חלוקות לכן מוטב ליקח שאר משקין ולפי מ"ש לברך על קונ"ס או בארשש אם הוא שתיות רוב החמון לקרין או אפיל טרנק מוחר ליקח אותו לר' כוסות אם אין לו מי"ר ויין מ"א. ובדיעבד שהיין אינו מצוי טוב להם לעשות יין צמוקים כפי שנזכר בסי' ער"ב וכ"כ השור סי' תפ"א שיקח יין צמוקין. ט"ז: ומי שאין לו גם כל המשקים האלו אז מקדש על הפת ומברך המוציא ובוצע ומניח ידיו עליו עד שנומר הקידוש ומברך על אכילת מצה ואוכל ואח"כ כורך מצה ומרור ואוכל בלא ברכה. גם הנשים חייבים בר' כוסות ובכל מצות הנהגות באותו לילה. חנוקק שהגיעו לחינוך מצוה ליתן לכל א' כזיתו לפניו. ואין ליקח כוס שפיו צר כעין קלוס נלאו ממני שלא יוכל לשתות רביעית כאחד: שיעור שתית הכוס רביעית וי"א שצריך לשתות רוב הכוס אפילו הוא מחזיק כפה רביעית וצריך לשתות השיעור שלא בהפסק נדול בנתיים האבל חוץ יב"ח א"צ הסיבה כ"ח וגם אינו לובש הקיטל כשו שנ והנין דבלא"ה לבו נכנע. ונ"ל דה"ה אבל חוץ ל' על שאר קרובים כשלא נהג ז' קורם הרגל מ"א וחט"ו כתב דגם האבל ילבישנו: כל הפשוט ומיסב נקר' חדיוט ש"ז ריש"ל יהיה שלחנו ערוך מבעוד יום כדי לאכול מיד כשתחשך וכו' בשביל התינוקת שלא ישנו: קידוש לא יאמר עד שתחשיך: וכן מצוה לחלוק לתינוקת קלוות ואגוזים כדי שיראו שינוי וישאלו: לפני בעל הבית מביאין קערה שיש בה ג' מצות מעשרון זכר לחמי תודה: נוהגין לעשות בהם סימן לדבר עיא זה ראשונה או ב' או ג': כסדר זה מסדרין אותן בקערה. הראשונה עליונה והשניה באמצע. והג' בתחתונה לכריכה. ונוהגין לאפות אותם ג' כנ"ל: ואם נשברה א' מהן לוקחין אותה לשניה דבל"ה תפורסים אותה: ויעלה מרור וחרוסת ועשה החרוסת מפירות שנמשלו בהן ישראל כגון חפוחים ואגוזים ורימונים שקרים. ונותנין עליו תבלין כגון קנמון וזנג ביל הדומים לתבן שהיו בו השום

וג"כ עושין החרוסת זכר לשיט · ואח"כ נוטלים בו מעט חומץ או יין ארום זכר לרם : ועליה כרפס או ירק אחר וחומץ או מי מלוח כתוב בהגם"נ דאם חל בשבת יעשה המי מלח בער"ש · ועליה שני תבשילין א' זכר לפסח וא' זכר לחגיגה · ונהגו שהבישר יהיה זרוע ויראה שיהא מעט בשר סרוך עליו ר"מ ורישל"ב לנהוג לבשל התיכת כשר ויחלקה להמסובין וכ"כ הב"ח ושל"ה : ונוהגין עליו ביצה · ואם אינו רוצה לאכול הביצה עד ליל ב' אסור ג"כ לצלותה ליל ראשון ד"מ מהרי"ו · ויפדר הקערה לפניו בענין שאין צריך לעבור על המצות · דהיינו הכרפס ויהיה למעלה מן הכל לפניו · והחומץ או המימלח סמוך לו יותר מן המצות · והמצות יותר מן המרור והחרוסת והם יהיו קרובים אליו יותר מן הביצה והבישר · אין לשטוף ידיו כלל קודם קידוש ורישל"ב שישטול מים קודם קידוש וישטול ידיו ולא ישטול ידיו אח"כ לטיבול · והבה"כ דמ"מ ישטול שנית לטיבול ומא"כ בכרפ"ל · ובעל הבית לא ימזוג בעצמו רק אחר ימזוג לו דרך חירות :

וועז פסח גפלט אן פרייטיג צו נכט זא היבט מן דא אן

יום הַשִּׁשִּׁי וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם : וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת :

יום חשישי וגו' דינו קידוש כאבנו למעלה בתיקון שבת · לא יאמר קידוש בליל פסח ער שתחשך ובשאר שבתות על כל פנים יהא נמר סעודה בלילה כמ"ש למעלה ועל כל פנים יהא שלחנו ערוך מבעוד יום כדי שיכול לאכול מיד כשתחשך מפני שמצוה למהר בשביל תנוקות שלא ישנו · ויפדר שלחנו בכליים יפים מה שאין רשאי לעשות כן בכל השנה זכר לחרבן אבל בליל פסח מותר ומהרי"ל כתב השנה לא השתמש במשכנת של גוים ובליל פסחה שתמש :

וועז פסח אין רער וואכין גיפלט זא היבט מן דא אן

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שַׁבָּתוֹת לְמְנוּחָה וּ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְ אֶת יוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה זְמַן חֵרוּתֵנוּ בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים וְשַׁבָּת וּ מוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה :

וועז פסח גיפלט אן שבת צו נכט זא זאגט מן דאש פר שהחיינו

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ · הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קוֹדֶשׁ לְקוֹדֶשׁ :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה :

כשהוא מסיב מסיב דוקא על שמאלו ואין חילוק בין אישר יד לאחר · אם שתה שני כוסות ראשונות בלא הסיבה צריך לחזור ולשתות בהסיבה בלא ברכה אבל ב שני כוסות אחרו נוח אם שתה בלא הסיבה אין לחזור ולשתות בהסיבה · ולכתחילה יסב בכל הסעודה · כתב ב"ח לא ימלא כוס אלא רובו וישתה את כל הכוס ובדיעבד אם שתה רובו יצא · ובמדינות שהיין ביוקר ושותה מעט יזהר שלא יקח כוס גדול רק מרביעית וישתה לכתחיל כולו ובדיעבד סגי ברובו · וכתב ב"ח ומג"א דאם שתה מיעוט מכוס ראשון לא יחזיר וישתה אבל מכוס שני יחזיר וישתה ולכתחיל

הגדה של פסח

יהא רעתו לשחות בין הראשונות אם לא שחה בהסיבה ואז אם טעה ושתה בלא הסיבה יחזיר וישתה בלא ברכה · מי שאינו שו הה יין מפני
שמזיקו או שונאו צריך לדחוק עצמו ולשתות לקיים מצות ארבע כוסות · יוצאין ביין מבושל ובקונדיטון ואין יוצאין בשריית מי צמוקים ·
הנשבע שלא לשתות סתם חל השבועה ע"כ על ד' כוסות · יוצא ידי סרור בעלין ובקלחים של חזרת עולשין תמכא כתב ט"ז ואיתי הרבה אנשים
שלוקחין בשעת אכילת סרור את הירק ובשעת הכריכה נוטלין הקלח ואין לזה טעם וריח ריש ליקח גם בשעת הכריכה את הירק שלו כי יוכל
לאכול בטוב כזית מסנו כי אינו מצער כל כך כמו הקלח שיש לו כח יותר · לא יצא אם הוא כבוש אם אין לו אחר מאלו ירקות יקח לענה או
שאר ירק סר ואין לברך על שאר ירקות הללו. יקח מרור סם פחות מכזית ומטבלו כתוש ומברך פרי אדמה ויקח מצה אמצעית ושמין חלק מסנה
לאפיקומן וכתב רש"ל חלק הגדול ישתין וישלכו רכה בטפחת ולהניח בין כר וכסו וכשיוצא מחת הכסת יהא כרוכה בסמה וישלשל לאחורו
ויולך בבית כמוד' אמות וייאמרכך היה אבותינו הולכים משארותם צרורות בשמלתם · דם ואש ותמרות עשן יקח מעש מן הכוש באצבע ·
מצה זו יש להגביה הסרוסה שהוא כלחם עני · יהא המצה מגולה בשעת אמירת הגדה · ונאמר לפניו שירה חדשה לשון עבר מן הזבחים
ומן הפסחים · כשחל פסח במוצאי שבת יאמר מן הפסחים ומן הזבחים ובליל שני יאמר מן הזבחים ומן הפסחים

ווען דוא קירוש אויש האשפ דו ליין דיך אויף דיינר לינקן זייט אוי טרינק פון דיינם כוס אזו פיל ווייז אזרא קאן גין אין הינר איז שאל
אוי דער נאך ווש דיין הענר אוי זאג ריא ברכה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם :

אוי דער נאך נעם איפיך אורר פיטר זיל אוי טונק עש איין אין עסיק אודר אין זאלץ וואשיר אוי גיב דיין גוינר אויך אוי זאג ריא ברכה :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה :

אוי דער נאך נעם דיא מיטעלשט מצוה אוי בריך זיא אן צווייא אוי נעם דיא העלפט אוי ליג זיא אונטר דיינר לאן צו איינם אפיקומן אוי ריא
אנדר העלפט ליג ווידר צווישן ריא צווייא גאנצי מצות אוי נעם פון בעקין רש אייא אוי זרוע אוי היב אויף רש בעקין אוי זאג מיט הוכר ששים :

כָּרֶךְ לַחְמָא עַנְיָא דִי אֲכָלוּ אֲבָהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם כָּל דִכְפִין יֵיתֵי וְיֵיכוֹל כָּל דִצְרִיךְ
יֵיתֵי וְיִפְסַח הַשַּׁתָּא הָכָא לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל הַשַּׁתָּא עַבְדִין לְשָׁנָה
הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין :

נוא שענק איין דאש צווידי כוס אוי זאג מה נשתנה :

מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה הַלַּיְלָה
הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת הַלַּיְלָה הַזֶּה מָרוֹר שֶׁבְּכָל
הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מַטְבִּילִין אֲפִילוּ פַּעַם אַחַת הַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְּעָמִים שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ
אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבִין וּבֵין מְסֻבִּין הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ מְסֻבִּין :

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה · וְאִלּוּ
לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ
מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם · וַאֲפִילוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת
הַתּוֹרָה מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וְכָל הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֲרֵי
זֶה מְשֻׁבָּח :

מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָה וְרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ
מְסֻבִּין בִּבְנֵי בְרַק וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה עַד שֶׁבָּאוּ
תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית :

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הֲרֵי אֲנִי כְּבֶן שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֵּאָמֵר יְצִיאַת מִצְרַיִם
בַּלֵּילוֹת עַד שֶׁדְּרָשָׁהּ בֶּן זוֹמָא שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

כל

כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ · יְמֵי חַיֶּיךָ הַיָּמִים כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ הַלֵּילוֹת וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהָבִיא לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ :

בָּרוּךְ הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בָּרוּךְ הוּא כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָּנִים דִּבְּרָה תּוֹרָה אֶחָד חָכָם וְאֶחָד רָשָׁע וְאֶחָד תָּם וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל :

חָכָם מַה הוּא אוֹמֵר מַה הָעֵדֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם · וְאַף אַתָּה אֱמוֹר לוֹ כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח אֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמָן :

רָשָׁע מַה הוּא אוֹמֵר מַה הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת לָכֶם וְלֹא לו וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל כָּפַר בְּעִקָּר וְאַף אַתָּה הַקְהֵה אֶת שִׁנָּיו וֶאֱמוֹר לו בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם לִי וְלֹא לו אִלּוּ הָיָה שָׁם לֹא הָיָה נִגְאָל :

תָּם מַה הוּא אוֹמֵר מַה זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים :

וּשְׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל אַתְּ פְּתַח לו שֶׁנֶּאֱמַר וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם :

יָכוֹל מֵרֹאשׁ חוֹדֶשׁ תַּלְמוּד לוֹמַר בַּיּוֹם הַהוּא אִי בַּיּוֹם הַהוּא יָכוֹל מִבְּעוֹד יוֹם תַּלְמוּד לוֹמַר בַּעֲבוּר זֶה לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ מַצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךָ :

מִתְּחִלָּה עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ וְעַכְשָׁיו קֵרְבָנוּ הַמָּקוֹם לַעֲבוֹדָתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תֶּרַח אֲבִי אַבְרָהָם וַאֲבִי נָחוֹר וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים :

וָאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר וָאוֹלֵךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנַעַן וָאַרְבֶּה אֶת זַרְעוֹ וָאֶתֵּן לו אֶת יִצְחָק וָאֶתֵּן לְיִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וְאֶת עֵשָׂו וָאֶתֵּן לְעֵשָׂו אֶת הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אוֹתוֹ וְיַעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרַיְמָה :

בָּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל בָּרוּךְ הוּא שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חִשֵּׁב אֶת הַקֵּץ לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בִּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר לְאַבְרָהָם יָדוֹעַ תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִרְכֻשׁ גָּדוֹל : צרין להגביה הכוס כ"כ האריז"ל ·

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבַד עוֹמֵד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם : ע"כ

צֵא וּלְמַד מַה בִּקֵּשׁ לָבָן הָאֲרַמִּי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁפַּרְעֹה לֹא גָזַר אֶלָּא עַל הַזְּכָרִים וְלָבָן בִּקֵּשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל שֶׁנֶּאֱמַר אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעַט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וְרָב :

וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה אָנוּס עַל פִּי הַדִּבּוּר · וַיָּגָר שָׁם מְלַמֵּד שֶׁלֹּא יָרַד לְהִשְׁתַּקֵּעַ אֶלָּא לָגוּר שָׁם שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה לָגוּר בָּאָרֶץ בָּאנוּ כִּי אֵין מִרְעֶה לַצֹּאן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי כָבֵד הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן :

בְּמִתְי מְעַט כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיְמָה וְעַתָּה שָׂמְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ
כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב : וַיְהִי שָׁם לְגוֹי מְלֻמָּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצֻיָּנִין שָׁם גָּדוֹל
וְעָצוּם שֶׁנֶּאֱמַר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם :
וָרָב כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתָּבֹאִי בַּעֲדִי עֲדָיִים שָׁדַיִם נָכֹנוּ
וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ וְאַתְּ עֵרֹם וְעֶרְיָה :

וַיָּרֵעוּ אוֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה : וַיָּרֵעוּ אוֹתָנוּ הַמִּצְרִים כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל
שׂוֹנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ : וַיְעַנּוּנוּ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלוֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי
מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה אֶת פִּיתוֹם וְאֶת רַעַמְסֵס : וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲבִידוּ
מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ :

וַנִּצְעַק אֶל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלֵנוּ וַיַּרְא אֶת עָנְיֵנוּ וְאֶת עֲמָלֵנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ :
וַנִּצְעַק אֶל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ
מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה :
וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלֵנוּ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת
אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב : וַיַּרְא אֶת עָנְיֵנוּ זוֹ פְּרִישׁוּת דֶּרֶךְ אֶרֶץ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּרְא
אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע אֱלֹהִים : וְאֶת עֲמָלֵנוּ אֵלּוּ הַבָּנִים כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כָּל הַבֵּן הַיִלּוֹד
הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל הַבַּת תְּחַיּוּן : וְאֶת לַחֲצֵנוּ זוֹ הַדְּחַק כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רָאִיתִי אֶת
הַלַּחַץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לוֹחֲצִים אֹתָם : וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָא
גָּדוֹל וּבְאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים : וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף וְלֹא עַל
יְדֵי שָׁלִיחַ אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה
הַזֶּה וְהִכֵּיתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים
אֲנִי יְיָ : וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא כַלְאָךְ וְהִכֵּיתִי כָל בְּכוֹר אֲנִי יְיָ אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר :
בְּיָד חֲזָקָה זוֹ הַדֶּבֶר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה יַד יְיָ הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים בַּחֲמֹרִים
בַּגְּמַלִּים בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד : וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה זוֹ הַחֶרֶב כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְחַרְבּוֹ
שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלָיִם : וּבְמוֹרָא גָּדוֹל זוֹ גִּילּוּי שְׁכִינָה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אוֹ הֲנִסָּה
אֱלֹהִים לָבֹא לָקַחַת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת בְּאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ
נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדוֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ : וּבְאוֹתוֹת זֶה
הַמַּטֶּה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶת הַמַּטֶּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ הָאוֹתוֹת : וּמוֹפְתִים זֶה
הַדָּם כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ דָּם וָאֵשׁ וְתִימְרוֹת עָשָׁן :

דָּבָר אַחֵר בְּיָד חֲזָקָה שְׁתַּיִם : וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה שְׁתַּיִם : וּבְמוֹרָא גָּדוֹל שְׁתַּיִם : וּבְאוֹתוֹת
שְׁתַּיִם : וּבְמוֹפְתִים שְׁתַּיִם : אֵלּוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּבָּה עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם
אֵלּוּ הֵן : דָּם : צְפַרְדֵּעַ : כִּנִּים : עָרוֹב : דֶּבֶר : שְׁחִין : בָּרָד : אַרְבֶּה : חֹשֶׁךְ : מַכַּת בְּכוֹרוֹת :

רבי יהודה היה נותן בהם סמנים דצ"ך · עד"ש · באח"ב :

רבי יוסי הגלילי אומר מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות : במצרים מה הוא אומר ויאמרו החרטמים אל פרעה אצבע אלהים היא ועל הים מה הוא אומר וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה י' במצרים ויראו העם את י' ויאמינו בי' ובמשה עבדו : כמה לקו באצבע עשר מכות · אמור מעתה במצרים לקו עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות :

רבי אליעזר אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של ארבע מכות שנאמר ישלח בם חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים · חרון אפו אחת : עברה שתים · וזעם שלש · וצרה משלחת מלאכי רעים ארבע · אמור מעתה במצרים לקו ארבעים מכות ועל הים לקו מאתים מכות :

רבי עקיבא אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות שנאמר ישלח בם חרון אפו עברה וזעם · זעם שלש · וצרה ארבע · משלחת מלאכי רעים : חרון אפו אחת : עברה שתים · זעם שלש · וצרה ארבע · משלחת מלאכי רעים חמש · אמור מעתה במצרים לקו חמישים מכות · ועל הים לקו חמישים ומאתים מכות :

כמה מעלות טובות למקום עלינו :

אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים דיינו :

אלו עשה בהם שפטים · ולא עשה באלהיהם דיינו :
אלו עשה באלהיהם · ולא הרג בבוריהם דיינו :
אלו הרג בבוריהם · ולא נתן לנו את ממונם דיינו :
אלו נתן לנו את ממונם · ולא קרע לנו את הים דיינו :
אלו קרע לנו את הים · ולא העבירנו בתוכו בחרבה דיינו :
אלו העבירנו בתוכו בחרבה · ולא שקע צרינו בתוכו דיינו :
אלו שקע צרינו בתוכו · ולא ספק צרכינו במדבר ארבעים שנה דיינו :
אלו ספק צרכינו במדבר ארבעים שנה · ולא האכילנו את המן דיינו :
אלו האכילנו את המן · ולא נתן לנו את השבת דיינו :
אלו נתן לנו את השבת · ולא קרבנו לפני הר סיני דיינו :
אלו קרבנו לפני הר סיני · ולא נתן לנו את התורה דיינו :
אלו נתן לנו את התורה · ולא הכניסנו לארץ ישראל דיינו :
אלו הכניסנו לארץ ישראל · ולא בנה לנו את בית הבחירה דיינו :

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו : שהוציאנו ממצרים · ועשה בהם שפטים · ועשה באלהיהם · והרג בבוריהם ונתן לנו את ממונם ·

וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם : וְהֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בֶּחָרָבָה : וְשִׁקַּע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ : וְסִפֵּק צָרְכֵּנוּ
בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה : וְהֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן : וְנָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת : וְקֵרְבָנוּ לִפְנֵי הַר
סִינַי : וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְהִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל : וּבָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה :
לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ :

רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ בְּפֶסַח לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ :
אֵלּוּ הֵן : פֶּסַח מַצָּה וּמָרוֹר : פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם עַל
שׁוּם מַה עַל שׁוּם שֶׁפָּסַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח
פֶּסַח הוּא לַיְיָ אֲשֶׁר פָּסַח עַל בָּתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בָּתֵּינוּ הִצִּיל
וַיִּקֹּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ :

מַצָּה זוּ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מַה עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֵקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִין
עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּגְאָלָם שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאפוּ
אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ
לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם :

מָרוֹר זֶה שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מַה עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל
עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ : בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם
לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר
זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם : לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ גָּאַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּלְבַד אֶלָּא אַף
אוֹתָנוּ גָּאַל עִמָּהֶם שֶׁנֶּאֱמַר וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אוֹתָנוּ לָתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֵינוּ :

דא נעם ראש כוס אין דיא האנט אוף זאג מיט הוכר שטוס לפיכך

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר לְבָרֵךְ לְעַלֵּה
וּלְקַלֵּס לְמִי שֶׁעָשָׂה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלּוּ הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת
לְחֵרוּת מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה וְנֹאמַר
לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה הַלְלוּיָהּ : הלל תטצא אצל ראש חורש

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר גְּאָלָנוּ וְגָאַל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם הִגִּיעָנוּ
הַלַּיְלָה הַזֶּה לֶאֱכוֹל בּוֹ מַצָּה וּמָרוֹר כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ
לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם שְׂמֵחִים בְּבִנְיַן עִירֶךָ וְשָׂשִׂים בַּעֲבוֹדָתֶךָ
וְנֹאכַל שָׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים אֲשֶׁר יַגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבַּחֲךָ לְרָצוֹן וְנוֹדֶה לְךָ שִׁיר
חָדָשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן :

דא מדינק אוב ווען דיא הגדה אוב זאג דיא ברכה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם :

דער נאך נעם דיא אויבערשט מצה אוו' ואנ דיא ברכה :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ :

אוו' כרעך זיא ניט כיז דז דוא נעמשט דיא הלב מצה דיא צווישין דען צוויא נאנצי לאגט אוו' ואנ דיא ברכה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מַצָּה :

ברוך אלהינו מלך העולם על אכילות מרור יקח כזית וישקענה כולה בחרוסת ולא ישהנה בתוכה שלא יחבטל טעם מרור וצריך לנער תחרוסת מעליו ויאכלנה בלא הסיבה ולא כקצת אנשים שטובלין המרור בחרוסת ואוכלין עמהם החרוסת ואיסור יש בדבר ומשיברך על אכילת מצה לא יסיח דבר שאין מצרכי סעודה עד שיאכל הכריכה . אם אין לו ירקות לטיבול ראשון אלא מרור יברך עליו בטיבול ראשון פרי האדמה ועל אכילת מרור ובטיבול השני יש בלנו בחרוסת ויאכלנה בלא ברכה . הולה שאי אפשר לאכול כזית מצה מותר לג לשרות במים ולא ביין והשרוי במים חמין אפילו בכלי שני לא יצא . אכל חצי כזית ואכל חצי כזית ולא שהה בין זה לזה כדי אכילת פרס יצא אם נשבר אחה לוקחין אותה לשניה דבלאו הכי פורסין אותה . לא יאכל ולא ישתה יותר מדאי כדי שלא יאכל אפיקומן על אכילה גסה ואו ישתכר וישן מיד . אין אוכלין צלי בליל פסח ואפילו בליל שני ואפילו בשלה ואח"כ נצלאה אסור . ודגים צלוין מותר :

בריך אפ פון אינ בייזדן אוו' עש זיא ניט אנגדראוג'ניב דיינם גיינד אויך אזו בייד מיט אנדר אוו' דער נאך נעם דען לטיך אדר דאש גרון פון קרין אוו' טונק עש אין דעם חרוסת איין אוו' מאך דיא ברכה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר :

אוו' עש אוג' נים דיין גזינר אויך דער נאך נעם דיא מצה ריא נאך גאנץ אין אוג' נעם לטיך אודר קרין אוו' ואג כן עשה הלל וגומ'

כֵּן עָשָׂה הִלֵּל בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם הָיָה כּוֹרֵךְ מַצָּה וְמָרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר עַל מַצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלֵהוּ :

לאחר נמר סעודה אוכל אפיקומן כחסיבה ויהזר שיאכל ממנו כזית : כחב של"ה לא ישיח שום שיחה עד אחר אכילת אפיקומן כי אכילות מצה כאי נמי על אפיקומן . יזהיר לאכול האפיקומן קודם הצות וגם הלל יקרא קודם הצות . אם שכח לאכול אפיקומן עד שנשל ידיו או שאמר הב לן ונברך אוכל אפיקומן בלא ברכת המוצא . ואם לא נזכר עד אחר ברכת המזון אם נזכר קודם שכירך ברוא פרי הגפן יטול ידיו ויברך המוצא ויאכל אפיקופן ויחזור ויברך ברכות המזון ויברך פרי הגפן וישתה הכוס . ואם לא נזכר עד אחר פרי הגפן לא יאכל אפיקומן ויסכוך על מצה שאכל בתוך הסעודה שכולן שמורות משעת לישה אכל במקום שנהגו לעשות שימור למצה משעת קצירה אפילו לא נזכר עד אחר הלל יטול ידיו ויברך המוציא ויאכל אפיקומן ויחזר ויברך על הכוס אם נאבד יאריל כזית א' ממצה שמורה אחרת : אחר אפיקומן אין לאכול שום דבר ואל יאכלנו בשני מקומות . מי שיש בתוך הסעודה והקיז אלנו חזר לאכול . בני חבורה שישנו מקצתן בתוך הסעודה הזדרזין ואוכלין נדרמו כולן וגעורו לא יאכלו נתנמנמו כולם יאכלו ודוקא שישנו אחר שהתחילו לאכול אפיקומן הדין הכי . אין נכון שילך אדם לבית אחר לצרף לזימון דראוי לבטל המנהג .

דער נאך עש אוג' טרינק אוג' לאז דיר ואול זיין אוג' וועז מן אויף הערש צו עשין זוא נעם דיא האלבי מצה אונטר דער צוועהל ריגט דיא אפיקומן היושט אוג' בריד אין שטוק הראב אוג' עש אוג' גיב אלי דיא אן טיש זיצן אוג' דער נאך וועש דיא הענט אוג' מאך קיין ברכה אוג' דר נאך שענק דאו גלאז ווידר פול איין דאז איז דאז הריט מאלט אוג' בענש אויף דאש זעלבינ גלאז :

דיני ברכת המזון

מברך ברכות המזון ולא ישתה כין כוס שלישי לרביעי מיהו מכוס שלישי יכול לשתות כמה פעמים אע"ג דהפסיק בנחיים ויכול לצרף להלל אפילו לא אכל עמהם . צריך הכוס שיטיפה ודחה אע"פ שהוא נקי אף מי שאינו נזהר בכל השנה . כתב"ל לא הניח לנשים וקטנים לומר הודו שהוא החילת הפרק אבל אנא לא הקפיד . כוס רביעי מחזיל לא לנו ואינו אומר יהלולך אלא אומר הלל הגדול ולא יאמר רננו צדיקים כי פסוק זה לא הוא מן המזמור ואח"כ אומר נשמת עד מעולם ועד עולם אתה אל ואח"כ יאמר יהללוך עד מלך מהולל בחשבחות . וכתב מהרש"ל דיש לברך על כוס רביעי מיד אחר ישהבח אבל קצה פוסקין כתבו דיש לברך אחר כילו נאה יאמר אז רוב ניסים ולא יסיים בו ויהי בחצי הלילה כן יאמר בלילה ראשונה וכלילי שני יאמר אומץ גבורתך וקו יאמר ואמרתם זבח פסח ס"א אחר ר' כוכות אסור לשתות יין אלא מים ומי תפוחים או לאקרין אסור לישתות ומי ענבים שקורין אינבר ויאשיר לא ראיתי לאסור ובדב בד"ם אפשר שלאדריין כוסר לשתות : נוהגין שלא לקרות ק"ש על מטתו ק"ש שמע הום ברכות הפפיל יאמר : מי שאין לו מצה שמורה רק כזית מברך על אכילת מרור ואוכל בשנומר סעודתו כמצה שאינה שמורה מברך על אכילת מצה ואוכל אותו כזית ואינו טועם אחריו . ומי

דיני ברכת המזון

שאין לו ב' לילות תרק ג' מצות יברך ליל א' המוציא ועל אכילת מצה וכן הכריכה וב' שלמות ליל ב' · חולה שאין יכול לאכול כי אם כזית מצה אין שאין לו אלא כזית מצה ואכל תבשילו בלא המוציא ואחר סעודתו יברך המוציא ועל אכילת מצה ויאכל כזית יאכל אז אין לוג"כ יין א"כ צריך לקדש על המצה תחילה ואח"כ יאכל תבשילו : מכל מקום מי שאין לו ב' לילות אלא ג' מצות כנ"ל אם יכול לשייר פרוסה קטנה וישייר ויניחנה בין ב' שלמות ואם אין מספיק לו בלילה ראשונה בא' וקח פרוסה מן השני' ויבצע בליל ב' על הרא ופלגא · מותר לנקוב החיכות אפיקומן ולחלות בכותל דלא כיש מחזירין · מי שאין לו יין בליל פסח מקדש על הפת ומברך המוציא ובוצע ומניח ידיו עליו עד שגמר הקידוש ומברך על אכ לח מצה ואוכל וא"חכ אוכל שאר ירקות ומסלק השלחן ואומר מה נשתנה וכל התורה עד גאל ישראל ומברך על הכורוי ואוכל ויח"כ כורך מצה ומרור ואוכל בלא ברכה · מי שאין לו זיתן ילך א' לשם קורם אכילות אפיקומן ויאכל שם ויצטרף עמהם לזיתן ויברך ער נורה לך ואח"כ ילך לביתו ויאכל אפיקומן ויברך בה"מ · גם אפשר לו לצרף לזיתן פיתן והדחר אכל שם אפיקומן וגרילה מזו אפשר אף שאין אוכל ושותה שם מצטרף לזיתן דחייב כבר בזיתן ויחזור לביתו ויאכל אפיקומן ויכול לצרף עור לזיתן בביתו אשר שבועה שלא אוכל מצה סרם אסור אפילו בליל פסח וכופין אותו לשאול על שבועתו · שיעור כזית הוא כחצי ביצה ויאכלנה ביחד ולא מעט מעט וכורקות צריך למעך כל חלל האויר שבין ירק ולשעור שיעור הכזית בירקות עצמן ולא באויר שביניהם · יש לעשות ביום שני של פסח איזה דבר לסעודת אסתר שביום ההוא נתלה המן :

ברכת המזון

נָבָרֵךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ : בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ : בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים הוּא נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאַל יֶחְסַר לָנוּ מָזוֹן לְעוֹלָם וָעֶד : בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוּא זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל וּמֵטִיב לַכֹּל וּמֵכִין מָזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַזָּן אֶת הַכֹּל :

נוֹדֶה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ · לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ בִּבְשָׂרֵנוּ וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ וְעַל חַיִּים חֵן וָחֶסֶד שֶׁחוֹנַנְתָּנוּ וְעַל אֲכִילַת מָזוֹן שָׁאַתָּה זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ תָּמִיד בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה :

וְעַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד כַּכָּתוּב וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן :

רַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו אֱלֹהֵינוּ אָבִינוּ רְעֵנוּ זוֹנֵנוּ פַּרְנְסֵנוּ וְכַלְכְּלֵנוּ וְהַרְוִיחֵנוּ וְהַרְוַח לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ וְנָא אַל תַּצְרִיכֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֹא לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם כִּי אִם לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה הַפְּתוּחָה הַקְּדוֹשָׁה וְהָרְחָבָה שֶׁלֹּא נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם לְעוֹלָם וָעֶד : לשבת לר"ח

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר וְחַלִּיצֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוַת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה כִּי הוּא יוֹם זֶה גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לִשְׁבּוֹת בּוֹ וְלָנוּחַ בּוֹ בְּאַהֲבָה

קדש

בְּאַהֲבָה כְּמִצְוֹת רְצוֹנֶךָ בְּרְצוֹנְךָ הַנַּח לָנוּ יְיָ קָדְשֶׁךָ וְזִכָּרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ
אֱלֹהֵינוּ שֶׁלֹּא תְהֵא צָרָה יָגוֹן וַאֲנָחָה בְּיוֹם לְפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים
מְנוּחָתֵנוּ וְהַרְאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּנֶחָמוֹת צִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כִּי אַתָּה
עִירְךָ וּבְבִנְיַן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה
הוּא בַּעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבַעַל הַנֶּחָמוֹת וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים
חוּס וְחָנֵנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה בְרַחֲמָיו יְרוּשָׁלָיִם אָמֵן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אַדִּירֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ גּוֹאֲלֵנוּ יוֹצְרֵנוּ
קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב לַכֹּל אֶל בְּכָל יוֹם וָיוֹם הוּא
הֵטִיב מֵטִיב יֵיטִיב לָנוּ הוּא גְמָלָנוּ הוּא גּוֹמְלֵנוּ הוּא יִגְמְלֵנוּ בְּעַדְנוּ לָעַד לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים
וּלְרֶוַח הַצָּלָה וְהַצְלָחָה בְּרָכָה וִישׁוּעָה נֶחָמָה פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל טוּב
וּמִכָּל טוּב אַל יְחַסְּרֵנוּ: הָרַחֲמָן הוּא יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: הָרַחֲמָן הוּא יִתְבָּרַךְ
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר דּוֹרִים וְיִתְפָּאַר בָּנוּ לָנֶצַח נְצָחִים וְיִתְהַדַּר בָּנוּ
לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים: הָרַחֲמָן הוּא יְפַרְנְסֵנוּ בְּכָבוֹד: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁבּוֹר עוֹל גָּלוּת מֵעַל
צַוָּארֵנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיוּת לְאַרְצֵנוּ: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ בְּרָכָה מְרֻבָּה בַּבַּיִת זֶה
וְעַל שֻׁלְחָן זֶה שֶׁאָכַלְנוּ עָלָיו: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוֹר לַטּוֹב וִיבַשֵּׂר
אוֹתָנוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בְּשׂוֹרוֹת: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת אָבִי מוֹרִי בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת
אִמִּי מָרְתִי בַּעֲלַת הַבַּיִת הַזֶּה אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת זַרְעָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ
אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל כֵּן יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ כֻּלָּנוּ יַחַד בִּבְרָכָה שְׁלֵמָה
וְנֹאמַר אָמֵן:

בַּמָּרוֹם יְלַמְּדוּ עָלָיו וְעָלֵינוּ זְכוּת שֶׁתְּהֵא לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם וְנִשָּׂא בְרָכָה מֵעִם יְיָ וּצְדָקָה
מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְנִמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

הָרַחֲמָן הוּא יַזְכֵּנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

לשבת הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי עוֹלָמִים: ליום טוב

הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב:

יִרְאוּ אֶת יְיָ קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדוֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ
הודו כָּל טוֹב:

שְׂפוֹךְ חֲמָתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ: כִּי
אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ: שְׁפוֹךְ עֲלֵיהֶם זַעֲמֶךָ וַחֲרוֹן אַפְּךָ יַשִּׂיגֵם:
תִּרְדֹּף בְּאַף וְתַשְׁמִידֵם מִתַּחַת שְׁמֵי יְיָ:

אונ'רער נאך שענקס סן איין ראש פיהדי כוס צו הלל אונ' ואנט פון לא לנו אן כיו הלל אויז אונ' הודו אונ' נשפת ביו חי עולמים: חמצא בר"ח

חַסַל סִדּוּר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ · כְּכָל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ · כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסַדֵּר אוֹתוֹ · כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ · זַךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה · קוֹמֵם קְהַל מִי מָנָה · בְּקָרוֹב נַהֵל נִטְעֵי כַנָּה · פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנָּה ׃

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה ׃

אָז רוֹב נִסִּים הִפְלֵאתָ בַּלַּיְלָה ׃ בְּרֹאשׁ אַשְׁמוּרֶת זֶה הַלַּיְלָה ׃ גֵּר צֶדֶק נִצַּחְתּוֹ כְּנֶחֱלַק לוֹ לַיְלָה ׃ וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה ׃

דַּנְתָּ מֶלֶךְ גְּרָר בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה ׃ הִפְחַדְתָּ אֲרַמִּי בְּאֶמֶשׁ לַיְלָה ׃ וְיִשְׂרָאֵל יָשַׁר לָאֵל וְיוּבַל לוֹ לַיְלָה ׃ וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה ׃ זֶרַע בְּכוֹרֵי פַּתְרוֹס מָחַצְתָּ בַּחֲצִי הַלָּיְלָה ׃ חֵילָם לֹא מָצְאוּ בְּקוּמָם בַּלַּיְלָה ׃ טִיסַת נְגִיד חֲרוֹשֶׁת סִלִּיתָ בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה ׃ וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה ׃ יָעַן מָחֳרָף לְנוֹפֵף אִוִּוי הוֹבַשְׁתָּ פִּגְרֵיוֹ בַּלַּיְלָה ׃ כָּרַע בֵּל וּמַצֵּבוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה ׃ לְאִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְלָה רָז חָזוֹת לַיְלָה ׃ וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה ׃ מִשְׁתַּכֵּר בִּכְלֵי קֹדֶשׁ נֶהֱרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה ׃ נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרָיוֹת פּוֹתֵר בְּעִתּוֹתֵי לַיְלָה ׃ שִׂנְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּלַּיְלָה ׃ וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה ׃ עוֹרַרְתָּ נִצְחֲךָ עָלָיו בְּנֶדֶד שְׁנַת לַיְלָה ׃ פְּרֵה תִדְרוֹךְ לְשׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה ׃ צָרַח כְּשׁוֹמֵר וְשַׁח אָתָא בֹּקֶר וְגַם לַיְלָה ׃ וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה ׃ קָרַב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה ׃ רָם הוֹדַע כִּי לְךָ יוֹם אַף לְךָ לַיְלָה ׃ שׁוֹמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלָּיְלָה · תָּאִיר כְּאוֹר יוֹם חָשְׁכַת לַיְלָה ׃ וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה ׃

וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח ׃

אוֹמְצָן גְּבוּרָתְךָ הִפְלֵאתָ בַּפֶּסַח ׃ בְּרֹאשׁ כָּל מוֹעֲדוֹת נִשֵּׂאתָ פֶּסַח ׃ גָּלִיתָ לְאֶזְרָחִי חֲצוֹת לֵיל פֶּסַח ׃ וַאמַרתֶם זבח פסח ׃ דָּלָתָיו דָּפַקְתָּ כְּחוֹם הַיּוֹם בַּפֶּסַח ׃ הֶמְעִיד נוֹצְצִים עֻגוֹת מַצּוֹת בַּפֶּסַח ׃ וְאֶל הַבָּקָר רָץ זֵכֶר לְשׁוֹר עֲרֹךְ פֶּסַח ׃ וַאמַרתֶם זבח פסח ׃ זוֹעֲמוּ סְדוֹמִים וְלוֹהֲטוּ בָּאֵשׁ פֶּסַח ׃ חִלַּץ לוֹט מֵהֶם וּמַצּוֹת אָפָה בְּקֵץ פֶּסַח ׃ טְאטֵאתָ אַדְמַת מוֹף וְנוֹף בְּעָבְרְךָ בַּפֶּסַח ׃ וַאמַרתֶם זבח פסח ׃ יָהּ רֹאשׁ כָּל אוֹן מָחַצְתָּ בְּלֵיל שִׁמּוּר פֶּסַח ׃ כַּבִּיר עַל בֵּן בְּכוֹר פָּסַחְתָּ בְּדַם פֶּסַח ׃ לְבִלְתִּי תֵּת מַשְׁחִית לָבֹא בִּפְתָחַי בַּפֶּסַח ׃ וַאמַרתֶם זבח פסח ׃ מְסֻגֶּרֶת סֻגַּרְתָּ בְּעִתּוֹתַי פֶּסַח ׃ נִשְׁמָרָה מֵרֵן בְּצֵלִיל שְׁעוֹרֵי עֹמֶר פֶּסַח ׃ שׁוֹרְפוּ מִשְׁמַנֵּי פּוּל וְלוּד בִּיקוֹד יְקוֹד פֶּסַח ׃ וַאמַרתֶם זבח פסח ׃ עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לַעֲמוֹד עַד גָּעָה עוֹנַת פֶּסַח ׃ פַּס יַד כָּתְבָה לְקַעֲקַע צוּל בַּפֶּסַח ׃ צָפוּי הַצְּפִית עֲרוֹךְ הַשֻּׁלְחָן בַּפֶּסַח ׃ וַאמַרתֶם זבח פסח ׃ קָהָל כִּנְסָה הֻרְסָה צוֹם לְשֻׁלַּשׁ בַּפֶּסַח ׃ רֹאשׁ מִבֵּית רִשְׁעָ מָחַצְתָּ בְּעֵץ חֲמִשִּׁים בַּפֶּסַח ׃ שְׁתֵּי אֵלֶּה רֶגַע תָּבִיא לְעוֹצִית בַּפֶּסַח ׃ תָּעוֹז יָדְךָ תָּרוֹם יְמִינְךָ בְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ חַג פֶּסַח ׃ וַאמַרתֶם זבח פסח ׃

כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה · אַדִּיר בְּמַלּוּכָה · בָּחוּר כַּהֲלָכָה · גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ ׃ לְךָ וּלְךָ כִּי לְךָ לְךָ אַף לְךָ · לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה ׃ כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה · דָּגוּל בְּמַלּוּכָה

בְּמִלוּכָה ׳ הָדוּר כַּהֲלָכָה ׳ וָתִיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ : לְךָ וּלְךָ וכולי ׳ כִּי לוֹ נָאֶה כִּי לוֹ יָאֶה :
זַכַּאי בְּמִלוּכָה ׳ חָסִין כַּהֲלָכָה ׳ טַפְסְרָיו יֹאמְרוּ לוֹ : לְךָ וּלְךָ : כִּי לוֹ נָאֶה ׳ כִּי לוֹ יָאֶה :
יָחִיד בְּמִלוּכָה ׳ כַּבִּיר כַּהֲלָכָה ׳ לְמוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ : לְךָ וּלְךָ : כִּי לוֹ נָאֶה כִּי לוֹ יָאֶה :
מֶלֶךְ בְּמִלוּכָה ׳ נוֹרָא כַּהֲלָכָה ׳ סְבִיבָיו יֹאמְרוּ לוֹ : לְךָ וּלְךָ : כִּי לוֹ נָאֶה ׳ כִּי לוֹ יָאֶה :
עָנָיו בְּמִלוּכָה ׳ פּוֹדֶה כַּהֲלָכָה ׳ צַדִּיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ : לְךָ וּלְךָ : כִּי לוֹ נָאֶה ׳ כִּי לוֹ יָאֶה :
קָדוֹשׁ בְּמִלוּכָה ׳ רַחוּם כַּהֲלָכָה ׳ שִׁנְאַנָיו יֹאמְרוּ לוֹ : לְךָ וּלְךָ : כִּי לוֹ נָאֶה ׳ כִּי לוֹ יָאֶה :
תַּקִּיף בְּמִלוּכָה ׳ תּוֹמֵךְ כַּהֲלָכָה ׳ תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ : לְךָ וּלְךָ לְךָ כִּי לְךָ לְךָ אַף לְךָ ׳
לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה : כִּי לוֹ נָאֶה ׳ כִּי לוֹ יָאֶה :

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלָיִם

אוג׳ מאך ריא ברכה בורא פרי הגפן את׳ טריגף דאש פירד כוס אגנ׳דער נאך מאך ריא ברכה אהרונה :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה
וּרְחָבָה שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבּוֹעַ מִטּוּבָהּ רַחֵם יְיָ
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מִזְבְּחֶךָ
וְעַל הֵיכָלֶךָ וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקּוֹדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ
וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה : וְזָכְרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת
הַזֶּה כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וּמֵטִיב בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן :

פרקי אבות

אמר בקטן המחבר הנה בכאן פרשתי לך כל הפרקי אבות בלתי הפלגה בלתי הקדמה בתחלה בתחלת ספר יוסף לחבות והוא פירש נקמד על פרקי אבות לך מרוב שהבטלת הדפוס מהיכר הזה קצרתי בחל״ריס למרי נועם ופרשתי כאן בדרך קצרה ויתר הדברים תמצא בחיבורי הגדול כל׳ל ספר יוסף לחבות ע״ש :

וטרם נגיע לביאור פרקי אבות הנלה נפרש תחילה דלמה סדרו הקדמונים לומרם פרקים אלה דווקא מה״ס ולא זולתם ולמה ביום השבת דוקא ולא זולתו ולמה בימות הקיץ דוקא ולא לזולתו . ואפשר לומר דהטעם הוא ע״ד המדרש וז״ל ומתת לרשתכם כתתי לכם את השבת לא נתתי לכם אלא לשובתכם שכל ימי החול זה הולך לכרמו וזה לזיתו תורתו לתיתי נעשת ולכך נתן לכם את יום השבת מיוחד מכל מלאכה רק לילמד תורה ע״כ והענין הוא שכל מי שבקש״ה מפרנס אותנו בהלי עלמו זהו תחת מעשה ידינו וכל מקו׳ שכתנו מזונות תחת ידיה ומטעם ידינו בחלקת הק״ה הוא מלאכת התורה ומכוה ומחילת וודאי לשובתכם נתתי לכם את יום השבת כדי שילמדו בתורה ולא יתן לכם הק״ה הפלאתם בפרנסתם כל ימי החול . והנה העולם נידון אחר רובו ורוב העולם אלו לומדי פוסקי תורה הינהו לכן יסדו הקדמונים לומר ביום השבת על ימות הקיץ שהוא זמן בציר וקציר ולין להם פנאי לילמד כל ימות החול ללמדו על״פ פרק אחד מפרקי אבות בלתי הפלגה . ולפי שהזמינו לין לנו לא הרשיה יקנירה ח״ת מהנה אחרינו בידינו ונגזל שנבלו רשעים הוא ולין לנבות . ולכך התקנו הוא לומרם בשבת בשבתו ודוקא פרקים אלה ולא זולתם מטעם שכולם מדות ומוסר הן וכלאר לפרשם לקיין בם״ד ובכר נודע מה״ק שהמוח מן המובחר לברכות בלכילה ובפיוט בפעורה עליונית יותר מבכל הפעודות ולפשר מחרוב לכילה יבא לידי חטא וכמו שבתבו הפוסקים גבי תענית בה״ב שהוא מטעם שם״ק שלא בא לידי חטא מרוב לכילה ושתיה ולפי שבתבו הפוסקים שאין להתענות שלא דוקא לחר י״ט שהוא ל׳ יחיד ולא לחר כ׳ יחי י״ט כגון חג הפטעות וד״ה ו״ק ושל כגו של ק״ו לחר יום ק׳ של יום השבת מ״מ יש לומר בשבתם קודם הפעודה פרק ק׳ שהוא בכל בחידוש ומוסר וכדי שיתרבך בה ולא יבא לידי חטא ולפי שבתבו הפוסקים אין מתוך רוב לכילה ושתיה כן נוכל לומר דרך רז״ל וק״ל :

כל ישראל יש להם חלק לעה"ב שנא'
ועמך גו' לעולם יירשו ארץ וגו' ואין
כלל מכל קרח לכל ישראל יש להן
חלק לעה"ב דלמא הלכי ירשו ארץ קלי
בפשוטא לעה"ב שהיה בעבור שמרו
חקתי ותורתי ולזה מלוין ועמך כולו
צדיקים לייקא • לכן כראוי להאמת
כן הוא ואין המקרא יוצא מידי
פשוטה וכוונת המתני' על פיוט ר'
יצחק במסכת קדושין דסבר דסבר
מלוה ליכא בהלי עלמא רק כל חלקן
של כל ישראל גמור וכפון כולו לעה"ב •
ומכם המפרשים הקשו על פיוט זה
והלא מקרא מלא הוא בתורה שמתינת
ק"י ליישראל בהלי עלמא היה בעבור
ישמרו חוקותי ותורותי לחנם לסבר'
דבע"ל מלוה מדרבנן ק"ל לא קשה מידי
שמחלק שם בין זכות יחיד לסברו
ליכא בהלי עלמא ובין זכותא דרבים
דעדיף לסברם ליכא בהלי עלמא
ובע"ה לה"נ לא תקשה והלא כל התור'
מליאה שסבר מלוה בע"כ ליכא
כדכתיב שם בחוקותי תלכו וגו'
ונתתי גשמיכם וגו' והרבה כיולא
בלא ע"כ צריכין לפיוט דיש חילק
בין יחיד לרבים:

ולזה כיון התנא • דמ"ש כל
ישראל יש להם חלק לבל ל'
זל' סבר עפיית מלותו בע"ה דוקא
והלא בע"כ ושמת תקשה והלא מניכו
סל"י ביתה סבר מלוה לף בע"כ
ולכך מייתי הלי קרא לתרן קושי' זו
שבאמר ועמך כולם לדיקים לייקא
והוא זכותא דרבי לו ירשו ארץ לייכו
ארץ ישראל לבל בוכות ליחיד חלקו
בפון וגמור לע"ה דוקא והלא לע"ה
וק"ל • לחנם על הלי סברת דל'
יעקב דסבר דסבר מלוה ליכא בהלי
עלמא הקשיתי בחיבורי ספר בפעת
בשם המדרש דהלא יש לחלק
בין מלוה בעבודת יתברך ובין שביר
יום ק"ל לחם לא נתן לו ביום שכלו

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק
לָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר
וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ
אֶרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי
לְהִתְפָּאֵר:

משֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמְסָרָהּ
לִיהוֹשֻׁעַ וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים
וּזְקֵנִים לִנְבִיאִים וּנְבִיאִים מְסָרוּהָ
לְאַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה: הֵם אָמְרוּ
שְׁלֹשָׁה דְבָרִים: הֱווּ מְתוּנִים בַּדִּין
וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידִים הַרְבֵּה וַעֲשׂוּ סְיָג
לַתּוֹרָה: שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מִשְּׁיָרֵי
כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה הוּא הָיָה אוֹמֵר עַל
שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד עַל
הַתּוֹרָה: וְעַל הָעֲבוֹדָה: וְעַל
גְּמִילוּת חֲסָדִים: אַנְטִיגְנוֹס אִישׁ
סוֹכוֹ קִבֵּל מִשִּׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הוּא
הָיָה אוֹמֵר אַל תִּהְיוּ כַּעֲבָדִים
הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת הָרַב עַל מְנַת
לְקַבֵּל פְּרָס אֶלָּא הֱווּ כַּעֲבָדִים
הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת הָרַב שֶׁלֹּא עַל
מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס וִיהִי מוֹרָא שָׁמַיִם
עֲלֵיכֶם: יוֹסֵי בֶן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה
וְיוֹסֵי בֶן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם קִבְּלוּ
מֵהֶם יוֹסֵי בֶן יוֹעֶזֶר אוֹמֵר יְהִי בֵיתְךָ
בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים וֶהֱוֵי מִתְאַבֵּק
בַּעֲפַר רַגְלֵיהֶם וֶהֱוֵי שׁוֹתֶה בַצָּמָא
אֶת דִּבְרֵיהֶם יוֹסֵי בֶן יוֹחָנָן אִישׁ
יְרוּשָׁלַיִם אוֹמֵר יְהִי בֵיתְךָ פָּתוּחַ
לִרְוָחָה וִיהִיוּ עֲנִיִּים בְּנֵי בֵיתְךָ וְאַל
תַּרְבֶּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה בְּאִשְׁתּוֹ
אָמְרוּ קַל וָחוֹמֶר בְּאֵשֶׁת חֲבֵירוֹ

מִכָּאן אָמְרוּ חֲכָמִים כָּל הַמְרַבֶּה
שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה גּוֹרֵם רָעָה
לְעַצְמוֹ וּבוֹטֵל מִדִּבְרֵי תּוֹרָה
וְסוֹפוֹ יוֹרֵשׁ גֵּיהִנֹּם: יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
פְּרַחְיָה וְנִתַּאי הָאַרְבֵּלִי קִבְּלוּ מֵהֶם:
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה אוֹמֵר עֲשֵׂה לְךָ
רַב וְקְנֵה לְךָ חָבֵר וֶהֱוֵי דָן אֶת כָּל
הָאָדָם לְכַף זְכוּת: נִתַּאי הָאַרְבֵּלִי
אוֹמֵר הַרְחֵק מִשָּׁכֵן רָע וְאַל
תִּתְחַבֵּר לָרָשָׁע וְאַל תִּתְיָאֵשׁ מִן
הַפּוּרְעָנוּת: יְהוּדָה בֶן טַבַּאי וְשִׁמְעוֹן
בֶּן שָׁטַח קִבְּלוּ מֵהֶם יְהוּדָה אוֹמֵר
אַל תַּעַשׂ עַצְמְךָ כְּעוֹרְכֵי הַדַּיָּנִין
וּכְשֶׁיִּהְיוּ בַּעֲלֵי הַדִּין עוֹמְדִים לְפָנֶיךָ
יִהְיוּ בְעֵינֶיךָ כִּרְשָׁעִים וּכְשֶׁנִּפְטָרִים
מִלְּפָנֶיךָ יִהְיוּ בְעֵינֶיךָ כְּזַכָּאִין
כְּשֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַדִּין: שִׁמְעוֹן
בֶּן שָׁטַח אוֹמֵר הֱוֵי מַרְבֶּה לַחֲקוֹר
אֶת הָעֵדִים וֶהֱוֵי זָהִיר בִּדְבָרֶיךָ שֶׁמָּא
מִתּוֹכָם יִלְמְדוּ לְשַׁקֵּר: שְׁמַעְיָה
וְאַבְטַלְיוֹן קִבְּלוּ מֵהֶם שְׁמַעְיָה אוֹמֵר
אֱהוֹב אֶת הַמְּלָאכָה וּשְׂנָא אֶת
הָרַבָּנוּת וְאַל תִּתְוַדַּע לָרָשׁוּת:
אַבְטַלְיוֹן אוֹמֵר חֲכָמִים הִזָּהֲרוּ בִּדְבָרֵיכֶם

שֶׁמָּא תֶּחוֹבוּ חוֹבַת גָּלוּת וְתִגָּלוּ לִמְקוֹם מַיִם הָרָעִים וְיִשְׁתּוּ הַתַּלְמִידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם
וְיָמוּתוּ וְנִמְצָא שֵׁם שָׁמַיִם מִתְחַלֵּל. הִלֵּל וְשַׁמַּאי קִבְּלוּ מֵהֶם הִלֵּל אוֹמֵר הֱוֵי מִתַּלְמִידָיו שֶׁל
אַהֲרֹן אוֹהֵב שָׁלוֹם וְרוֹדֵף שָׁלוֹם אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקָרְבָן לַתּוֹרָה: הוּא הָיָה אוֹמֵר נֶגֶד
שְׁמָא אֲבַד שְׁמֵיהּ וּדְלָא מוֹסִיף יַסִּיף וּדְלָא יָלִיף קְטָלָא חַיָּיב וּדְאִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא חֲלָף: הוּא
הָיָה אוֹמֵר אִם אֵין אֲנִי לִי מִי לִי וּכְשֶׁאֲנִי לְעַצְמִי מָה אֲנִי וְאִם לֹא עַכְשָׁיו אֵימָתַי: שַׁמַּאי אוֹמֵר
עֲשֵׂה תּוֹרָתְךָ קֶבַע אֱמוֹר מְעַט וַעֲשֵׂה הַרְבֵּה וֶהֱוֵי מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת:
רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר עֲשֵׂה לְךָ רַב וְהִסְתַּלֵּק מִן הַסָּפֵק וְאַל תַּרְבֶּה לְעַשֵּׂר אוֹמְדוֹת:
בְּנוֹ אוֹמֵר כָּל יָמַי גָּדַלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים וְלֹא מָצָאתִי לְגוּף טוֹב מִשְׁתִּיקָה וְלֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא

כל מי שאין בו יראת חטא דומה למי שאין בו חכמה שאין לך אדם שיש בו חכמה אלא אם כן יש בו יראת חטא וכן הוא אומר יראת ה' היא חכמה ומוסר וכתיב יראת ה' ראשית דעת וכתיב תחלת חכמה יראת ה' וכתיב ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה וסור מרע תבונה ואין תבונה אלא יראת חטא שנאמר ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה

הָעִיקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה וְכָל הַמַּרְבֶּה דְּבָרִים מֵבִיא חֵטְא: רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם קַיָּם עַל הַדִּין וְעַל הָאֱמֶת וְעַל הַשָּׁלוֹם שֶׁנֶּאֱמַר אֱמֶת וּמִשְׁפַּט שָׁלוֹם שִׁפְטוּ בְּשַׁעֲרֵיכֶם:

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

פרק שני

רַבִּי אוֹמֵר אֵיזוֹ הִיא דֶּרֶךְ יְשָׁרָה שֶׁיִּבְחַר לוֹ הָאָדָם בֵּל שֶׁתְּהֵא תִּפְאֶרֶת לְעוֹשֶׂיהָ וְתִפְאֶרֶת לוֹ מִן הָאָדָם וְהֱיֵה זָהִיר בְּמִצְוָה קַלָּה כְּבַחֲמוּרָה שֶׁאֵין אַתָּה יוֹדֵעַ מַתַּן שְׂכָרָן שֶׁל מִצְוֹת וְחַשֵּׁב הֶפְסֵד מִצְוָה כְּנֶגֶד שְׂכָרָהּ וּשְׂכַר עֲבֵרָה כְּנֶגֶד הֶפְסֵדָהּ הִסְתַּכֵּל בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים וְאֵין אַתָּה בָּא לִידֵי עֲבֵרָה דַּע מַה לְּמַעְלָה מִמְּךָ עַיִן רוֹאָה וְאֹזֶן שׁוֹמַעַת וְכָל מַעֲשֶׂיךָ בְּסֵפֶר נִכְתָּבִים: רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא אוֹמֵר יָפֶה תַלְמוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ שֶׁיְּגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּחַת עָוֹן וְכָל תּוֹרָה שֶׁאֵין עִמָּהּ מְלָאכָה סוֹפָהּ בְּטֵלָה וְגוֹרֶרֶת עָוֹן וְכָל הָעוֹסְקִין עִם הַצִּבּוּר יִהְיוּ עוֹסְקִין עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם שְׁזְכוּת אֲבוֹתָם מְסַיַּעְתָּם וְצִדְקָתָם עוֹמֶדֶת לָעַד וְאַתֶּם מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם שָׂכָר הַרְבֵּה כְּאִלּוּ עֲשִׂיתֶם: הֱווּ זְהִירִין בָּרְשׁוּת שֶׁאֵין מְקָרְבִין לוֹ לָאָדָם אֶלָּא לְצוֹרֶךְ עַצְמָן נִרְאִין כְּאוֹהֲבִין בְּשָׁעַת הֲנָאָתָן וְאֵין עוֹמְדִין לוֹ לָאָדָם בְּשָׁעַת

רבי אומר איזו היא דרך ישרה וכו' הוקשה לו מה שכל מפרשי המשניות כתבו שאמר איזה דרך ישרה מבחירת כמו שמבחירים לאדם איזה לעצמו איזה דרך ישרה וחלילה לומר כן רק שהודיה הרחיב לנו את דרך החיים אשר נלכו בו ועוד הרבה קושיות והקדוקים המופלגים פה ואין דרכינו להאריך בקושיות גם שכעל תוספות ר"ס ז' קושה בזה על ר"ת שאי אתה יודע מתן שכרן של מצות וכו' ולמה זה ולמה אמרו מצות שכרן גדול יותר וכרכה כללה ובראיה שהביאו הוא ר"פ מי שהוציאו המזרקים נעבין דקי"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא ולמה אמרו מפורש בתורת הכתר כגון שם בחקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם וגו' וכן כל הפרשה ותירנו דיש חילק בין יחיד לרבים וזכות על יחיד ליכא רק שמועיל דשכרם מעולם עב"ה ובעה"ב • וזהו כוונת הפסוק דגבי מרגלים וז"ל ואתה את העם הזה כלים אחד ואמרו הגוים אשר שמעו את שמעך לומר מבלתי יכולת ה' להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישחטם במדבר וגו' פירושו להאי קרא כך הוא משמו' דמי' הוא שכתב בתורת כהנים כדאיתיה בעובר חוקתי ותורתי תלך דהזה קשה ג"כ מלמה שכר מצוה ליכא בהאי עלמא

בְּשָׁעַת דּוֹחֲקוֹ: הוּא הָיָה אוֹמֵר עֲשֵׂה רְצוֹנוֹ כִּרְצוֹנֶךָ כְּדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה רְצוֹנְךָ כִּרְצוֹנוֹ בַּטֵּל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ כְּדֵי שֶׁיְּבַטֵּל רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנֶךָ: הִלֵּל אוֹמֵר אַל תַּאֲמֵן בְּעַצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתֶךָ וְאַל תָּדִין אֶת חֲבֵרְךָ עַד שֶׁתַּגִּיעַ לִמְקוֹמוֹ וְאַל תֹּאמַר דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמוֹעַ שֶׁסּוֹפוֹ לְהִשָּׁמַע וְאַל תֹּאמַר לִכְשֶׁאֶפָּנֶה אֶשְׁנֶה שֶׁכְּאִי לֹא תִפָּנֶה: הוּא הָיָה אוֹמֵר אֵין בּוּר יָרֵא חֵטְא וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד וְלֹא הַבַּיְשָׁן לָמֵד וְלֹא הַקַּפְדָּן מְלַמֵּד וְלֹא כָּל הַמַּרְבֶּה בִּסְחוֹרָה מַחְכִּים וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין אֲנָשִׁים הִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת אִישׁ: אַף הוּא רָאָה גֻּלְגֹּלֶת אַחַת שֶׁצָּפָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם וְאָמַר לָהּ עַל דְּאַטֵּפְתְּ אַטְּפוּךְ וְסוֹף מְטַפַּיִךְ יְטוּפוּן: הוּא הָיָה אוֹמֵר מַרְבֶּה בָּשָׂר מַרְבֶּה רִמָּה: מַרְבֶּה נְכָסִים מַרְבֶּה דְאָגָה: מַרְבֶּה נָשִׁים מַרְבֶּה כְּשָׁפִים: מַרְבֶּה שְׁפָחוֹת מַרְבֶּה זִמָּה: מַרְבֶּה עֲבָדִים מַרְבֶּה גָזֵל: מַרְבֶּה תוֹרָה מַרְבֶּה חַיִּים: מַרְבֶּה יְשִׁיבָה מַרְבֶּה חָכְמָה: מַרְבֶּה עֵצָה מַרְבֶּה תְבוּנָה: מַרְבֶּה צְדָקָה מַרְבֶּה שָׁלוֹם: קָנָה לוֹ שֵׁם טוֹב קָנָה לְעַצְמוֹ: קָנָה לוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה: קָנָה לוֹ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי: קִבֵּל מֵהִלֵּל וּמִשַּׁמַּאי הוּא הָיָה אוֹמֵר אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה אַל תַּחֲזִיק

ואין נותנין לו בע"ה ומתוך כך בא לידי כעס וכועסו בזה והלא תניגן מלו דברים סתלם לוכל פירושיהן ב"ה והקדן קיימת לע"ה ואל מכיוסו שיון תפלה ע"כ: למנם לסברא דילן לא קשה מידי דלפשר לתרץ דהא לתמריכין שבא לידי כעס לא סמקם שכרו ואינו נותנין לו סייעו בתפלת יחיד דזכות ציבור לינו סועל דף דשכרו יסול לע"ה בה והא לתמריכין מלו דברים כו' ואל מיכייסו עיון תפלה ביינו תפלת צבור: וזסו כוונת רש"י כל המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה ע"כ ולכאורה הוא תמוה דלמ' יועיל תפלתו בשתתפלל על אחרים לגבי עצמו יותר משתתפלל על עצמו לאול ולדרכינו יובן משום דכל המול' ברבים וכות ברבים תלוי בו וכ"ה נותן לו בזכותם כלנו סוף עשה וק"ל שפיר סוף בשתתפל' על חבירו ונם הוא צריך לאותו דבר הוי ליה וכו' ברבים ואז סוף נענה תחילה קף בע"ה כי הוא קודם שתבירו משא"כ אם אינו מתפלל אלא על עצמו ואין לו רק זכות היחיד ואינו נענה בע"ה בו ולע"ק התנא לילו דברים שעשה לוכל כו' ותלמוד תורה כו' משוכח דזווקא תלמוד תורה ביינו שתלמד עם אחרי' וזהו זכות ברבים עם זה לוכל פירושיהן בע"ה והקדן קיימת לע"ה ולנה מייתי לה דבי גמליאל בכו של ר"י הבבלי יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטילה וגורם לעוני ואינה מקיימת ומי שיש לו אומנות כנגד כולם הויגו אם תלמוד תורה לאחרים ושכחתי גוונא נאמר ות"ת כנגד כולם הויגו אם תלמוד תורה לאחרים דשכח את ברבים וזכות ברבים תלוי בו וזו פירושיהן לוכל בע"ה בו והקדן קיימת לע"ה בו ו"כ בת"ת דכתי' ג יכול לפתקיים לף בלא דרך ארץ הויגו מלאכה רק ת"ל כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטילה וגורם לעוני ובזה אין לו לא קדן ולא פירות בע"ה בו בזה אם אין טמו מלאכה בודאי בטילה תורה דמשוי יתפרנס ולכך אמר לשון חוב: ואמר שבח זו כמעשה ג"כ מ"ש ב"ה וכל העוסקין עם הצבור יהיו עוסקין שמים לשם שמים דע"י שמזכה את ברבים לשם שמים זכותם מסייעתם ונדקדק עומקא לעד דזיקא הויגו לעולם הקדן לע"ה בו והפירות לע"ה ואתם המוכים לת ברבים מעלה אני עליכם כאילו אתם עוסקים מטעם הכ"ל דכל המזכה את ברבים זכות ברבים תלוי בו ולכן מעלה אני עליכ' שכר שניהם הויגו פורו בע"ה בו והקדן לע"ה בו ומעלה אני עליכם כאילו עוסקים מטעם הכ"ל וק"ל: וכמה אחר שהורה לן התנא כל המתעסק עם הצבור הויגו לזוכה מהניגות לו לזוכה התמכות שיהיה לשם שמים כדי מזכותם יסא תלוי בו כנגד זה אמר קוי זהירין ברשות כל הרחמכות לו פרנסות לו רכנות קרא בשם רשות ברשות ניד לעשות כל מה שרוצה כי מי יאמר לו מה תעשה ר"ל הוי זהירין ברשות להרחיק עצמו ממנו מן הרחמכות ופרנסות ושטעם קוף

טובה לעצמך כי לכך נוצרת :
חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן
בן זכאי ואלו הן רבי אלעזר
בן הורקנוס ורבי יהושע בן
חנניא ורבי יוסי הכהן ורבי
שמעון בן נתנאל ורבי אלעזר
בן ערך הוא היה מונה שבחן
אלעזר בן הורקנוס בור סיד שאינו
מאבד טפה יהושע בן חנניא
אשרי יולדתו יוסי הכהן חסיד
שמעון בן נתנאל ירא חטא
אלעזר בן ערך כמעין המתגבר :
הוא היה אומר אם יהיו כל חכמי
ישראל בכף מאזנים ורבי אלעזר
בן הורקנוס בכף שניה מכריע
את כלם : אבא שאול אומר
משמו אם יהיו כל חכמי ישראל
בכף מאזנים ורבי אליעזר בן
הורקנוס אף עמהם ואלעזר בן
ערך בכף שניה מכריע את כלם :
אמר להם צאו וראו איזו היא דרך
טובה שידבק בה האדם רבי
אלעזר אומר עין טוב רבי יהושע
אומר חבר טוב רבי יוסי אומר
שכן טוב רבי שמעון אומר הרואה
את הנולד רבי אלעזר אומר לב
טוב אמר להם רואה אני את דברי
רבי אלעזר בן ערך מדבריכם
שבכלל דבריו דבריכם : אמר
להם צאו וראו איזו היא דרך רעה
שיתרחק ממנה האדם : רבי
אליעזר אומר עין רע רבי יהושע
אומר

אוֹמֵר חָבֵר רָע וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שָׁכֵן רָע רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הַלְוֶה וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶחָד הַלְוֶה מִן הָאָדָם כִּלְוֶה מִן הַמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לְוֶה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן : רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר לֵב רָע אָמַר לָהֶם רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ מִדִּבְרֵיכֶם שֶׁבְּכֻלָּל דִּבְרֵיכֶם דִּבְרֵיכֶם : הֵם אָמְרוּ שִׁלְשָׁה דְּבָרִים רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יְהִי כְבוֹד חֲבֵירְךָ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ וְאַל תְּהִי נוֹחַ לִכְעוֹס וְשׁוּב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתָתֶךָ וְחֻי מִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד אוּרָן שֶׁל חֲכָמִים וְהֱוֵי זָהִיר בְּגַחֲלָתָן שֶׁלֹּא תִכָּוֶה שֶׁנְּשִׁיכָתָן נְשִׁיכַת שׁוּעָל וְעָקְיָצָתָן עָקְיָצַת עַקְרָב וּלְחִישָׁתָן לְחִישַׁת שָׂרָף וְכָל דִּבְרֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ : רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר עַיִן הָרָע וְיֵצֶר הָרָע וְשִׂנְאַת הַבְּרִיּוֹת מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם : רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יְהִי מָמוֹן חֲבִירְךָ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ וְהִתְקֵן עַצְמְךָ לִלְמוֹד תּוֹרָה שֶׁאֵינָהּ יְרֻשָּׁה לָךְ וְכָל מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמָיִם : רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הֱוֵי זָהִיר בִּקְרִיאַת שְׁמַע וּבִתְפִלָּה וּכְשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל אַל תַּעַשׂ תְּפִלָּתְךָ קֶבַע אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי הַמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר כִּי חַנּוּן וְרַחוּם הוּא אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְנִחָם עַל הָרָעָה : וְאַל תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֵי עַצְמְךָ : רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הֱוֵי שָׁקוּד לִלְמוֹד תּוֹרָה וְדַע מַה שֶּׁתָּשִׁיב לָאֶפִּיקוֹרוֹס וְדַע לִפְנֵי מִי אַתָּה עָמֵל וּמִי הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ : רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר הַיּוֹם קָצֵר וְהַמְּלָאכָה מְרֻבָּה וְהַפּוֹעֲלִים עֲצֵלִים וְהַשָּׂכָר הַרְבֵּה וּבַעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק : הוּא הָיָה אוֹמֵר לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לִגְמוֹר וְלֹא אַתָּה בֶּן חוֹרִין לְהִבָּטֵל מִמֶּנָּה אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה נוֹתְנִין לְךָ שָׂכָר הַרְבֵּה וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ וְדַע שֶׁמַּתַּן שְׂכָרָן שֶׁל צַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא : רבי חנניא

ר"ל בן ערך מלבריכם ואזר ואמר לזיוף דרך רעה כו' וסיומא דשלמת פיוט ג"כ אמר לפסח רוחב לכני תת דכרי ר"ל בן ערך מלבריכם ס"כ לכולהו קשה קיומית הכ"ל דאמלר דאמכל דכריו נשמע דר"ל בן ערך הוא כחובבר ס"כ למה תשבו לאחרון שלש ולפי פוכח משום שהם נגד ה' חומשו תורה ור"ל בן ערך הוא נגד משנה תורה כך"ל ס"כ פוכח הם' חומשי תורה הן ולפ' ושביר כלאד מחלת ס' יתירה דהשיטי דתנאי פתנה הק"ב בשעת יציאה שיקבלו ישראל את התור' ומחולף שפיר הוא שאמר שם למלת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נברת שיציאתך על תנאי זה פיה וק"ל : רבי שמעון תומר הוי זהיר בק"ש ובתפלה וכשאתה מתפלל אל תעשה תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים ע"ד שפירש רש"י פרשת ותתחנן אין חנון אלא מתנת חנם שהצדיקים שלוח שיש בידם תור' ומ"ט אם"כ אין מבקשים רק מתנת חנם ונגד התפלה אמר ואל תהי רשע בפני עצמך הייגו בלבך כמו שיש בקצת רמזי אחר מקריכין בתפלתן ומוסכין עליהן על הגורל להרשות ולרמות את הפולם שהוא חסידי לכאי מושש ובלבם הוא מחשבין כל תועלת הפש וכוונתם כדי שיתן ליהם חיוב פקדון ויכפרו לו אחרי מחשבות רעות לכן אמר ג' תהי רשע בפני עצמך רק יהא תובו כבוד ובל ת"ח שלייגו תוכו כבודו לייגו ת"ח כמלתר רו"ל :

פרק שלישי

רבי שמעון תוא שלש שלכלו על שלשתן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה שרי כאו שלכלו מוכחי מיתים בעולם הוא דכולהו בני יוסבי עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה

דַּע מֵאַיִן בָּאתָ וּלְאַן אַתָּה הוֹלֵךְ וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן מֵאַיִן בָּאתָ מִטִּפָּה סְרוּחָה וּלְאַן אַתָּה הוֹלֵךְ לִמְקוֹם עָפָר רִמָּה וְתוֹלֵעָה וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִיתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: רַבִּי חֲנַנְיָא סְגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר הֱוֵי מִתְפַּלֵּל בִּשְׁלוֹמָהּ שֶׁל מַלְכוּת שֶׁאִלְמָלֵא מוֹרָאָה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ חַיִּים בָּלָעוּ: רַבִּי חֲנִינָא בֶּן תְּרַדְיוֹן אוֹמֵר שְׁנַיִם שֶׁיּוֹשְׁבִין וְאֵין בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה הֲרֵי זֶה מוֹשַׁב לֵצִים שֶׁנֶּאֱמַר וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב. אֲבָל שְׁנַיִם שֶׁיּוֹשְׁבִין וְיֵשׁ בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם שֶׁנֶּאֱמַר אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיְקַשֵּׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְיָ וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ אֵין לִי אֶלָּא שְׁנַיִם מִנַּיִן שֶׁאֲפִילוּ אֶחָד שֶׁיּוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹבֵעַ לוֹ שָׂכָר שֶׁנֶּאֱמַר יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם כִּי נָטַל עָלָיו: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עָלָיו דִּבְרֵי תוֹרָה כְּאִלּוּ אָכְלוּ מִזִּבְחֵי מֵתִים שֶׁנֶּאֱמַר כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צוֹאָה בְּלִי מָקוֹם. אֲבָל שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד וְאָמְרוּ עָלָיו דִּבְרֵי תוֹרָה כְּאִלּוּ אָכְלוּ מִשֻּׁלְחָנוֹ שֶׁל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשֻּׁלְחָן

אשר

רז"ל בתורה כתבו לנו מה הוא היכן מקבל שוחרה אף היא תורה היכן מקבל טומאה. ולזה אמר לא"כ אלא ע"כ מקבלו על ס"ת ומזה היכן מקבלין טומאה ואז הסכינ' שרוי למעלה מטומאתו כמאמר רז"ל הרי הוא כאלו מקבלו על מקום משא"כ במקום טומאה אין הסכינ' תורה למעלה מטומאתו כמובא בעץ חכמי תמת וק"ל:

רבי חכיבי אומר הכיעור בגילה כו' ומתניה לכו לבטלה ר"ל פתרונים רעים להוליך זרע לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו דחייב מיתה בידי שמים:

רבי נחוניה בן הקנה אומר כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות סיינו מסים ותרבויות ומפסיר לומר הטעם על הגלוסים אשר תורתינו מחוקה נרינין אלא להיות מן פורעין המסים מטוס דדרשו רז"ל ככר את ס' מהוקך ים נורסין במדרש על תקרת מהוקך אלא מברוקך והכא עיקר כיבד את ס' מהוקך הוא פרעון מסים דגדול שכרו על שאין רוחה בעבורם פני ניסנם לחוכם זהו שהוא מכבד את ס' בגרונו סיינו שלומד תורה למס הקב"ה הוא לומר ס"ת מהוקך אלא מברוקך משא"כ זה שאינו יכול לכבד בגרונו כגון עם הארץ מוכרח לפרס כספומו כבד את ס' מהוקך מחם ונו"ן ותנ' כל המקבל עליו עול תורה ואו הוא מפסיק מברוקך ואלא מהוקך ולכך מעבירין ממנו עול מלכות סיינו מסים ותרבויות וכל הפורק ממנו עול תורה ע"כ הוא סיינו מפרש מברוקך רק מהוקך ולכך כופיים עליו עול מלכות סיינו מסים לקיי"ל כבד ס' מהוקך מחם

רבי אלעזר אומר כשר עשרה שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שרוי בניהם

כו' מקשין כאן הענ' דכל הני קראי למה דמיתר לפילו ר' שכינה שור' כ"ם ג' וב' ע"ש. לכן שכולה לפרש דה"ק עשרה שעוסקין בתורה אפילו אינן עוסקין בלשונה אלא רק כל ר' בפני עצמו רק שעשרה הם בחדר ר' זו השכינה שורה עליהם מטוס דעשרה הם עדה וכתיב לעקי כנס בעדת אל ומכין שאפי' תמשה שכולהו ואגודתו על ארץ יסדה ר"ל ואף הם השכינה שורה ודוקא הם לומדים בלגולם אלא וזכות גדול יותר מאחר שפחותים מי' הם צריך להיות להם מעלה אחרת ביניהם סיינו שיהיו לומדים בכמוני' זה עם זה ומכין שאפי' ג' שכולהו בקרב אלקי' יעמוד סיינו כנ"ל של מעלה שדין הוא גדול מתורה כמאמר רז"ל כל הדן דינו אמת לאחת ביניהם עשה בתורה כל היום ר' כ' מגד המעלה הזו שהשכינה שורה אף בשלשה ומכין אפי' שנים שיושבין ודנין דין אמת ביניהם שהשכינה שורה ביניהם שנאמר בקרב אלקים יִשְׁפֹּט. וכל זה לא נאמר אלא שהם עוסקים בתורת הנגלות אבל מי שלומד בתורת אמת הוא סיפתרות בספר הזוהר ושארי ספרי קבלה ויודע לכוין על סודין כל הפעמים שקלוסים כמו רשב"י ור"י לוריא וכיוצא בהם גדולי השכינה שורה אף על אחד וע"ז אמר ומכין שאפילו ר' שנים כל מקום אשר אזכיר את שמי לייקר סיינו שלומד ומכין כל הפעמים הקדושי' לז שֵׁם אלקיך וברכתיך מעט מעט עד שלימו' בקדוש בכורך כזה בפתחו כל הנגזרות העליונים והפעם יורד מלמעלה ומי הגורם שֵׁם אלקיך וברכתיך וק"ל וז"ש לפעם הפי פירושם לא קפץ ידיו לכונם

אשר לפני יי׳: רבי חנניא בן חכינאי
אומר חניעור ברזילה והמהלך
בדרך יחידי ומפנה לבו לבטלה
הרי זה מתחייב בנפשו: רבי
נחוניא בן הקנה אומר כל המקבל
עליו עול תורה מעבירין ממנו עול
מלכות ועול דרך ארץ וכל הפורק
ממנו עול תורה נותנין עליו עול
מלכות ועול דרך ארץ: רבי
חלפתא איש כפר חנניא אומר
עשרה שיושבין ועוסקין בתורה
שכינה שרויה ביניהם שנאמר
אלהים נצב בעדת אל. וכנין
שאפילו חמשה שנאמר ואגדתו
על ארץ יסדה. וכנין שאפילו
שלשה שנאמר בקרב אלהים
ישפוט. וכנין שאפילו שנים
שנאמר אז נדברו יראי יי איש אל
רעהו ויקשב יי וישמע ויכתב ספר
זכרון לפניו ליראי יי ולחושבי שמו:
וכנין שאפילו אחד שנאמר בכל
מקום אשר אזכיר את שמי אבוא
אליך וברכתיך: רבי אליעזר בן
יהודה איש ברתותא אומר תן לו
משלו שאתה ושלך שלו וכן בדוד
הוא אומר כי ממך הכל ומידך
נתנו לך: רבי יעקב אומר הכהלך
בדרך יחידי ושונה ומפסיק
ממשנתו ואומר מה נאה אילן זה
מה נאה ניר זה מעלה עליו הכתוב
כאלו מתחייב בנפשו: רבי
דוסתאי ברבי ינאי משום רבי

מאיר

מלך בריבי מעמד שים לבל מעלה
עליו עלמו מה שעיקו בחברו וק״ל
והכלל הטעם הוא שהסכינים סורס
דוקק על עוסקי תורה ולא על זולתם
הוא ממו׳ לכוונתי יוסבי תון לפרק דין
שחלי מתים יש לכו שכוח לרץ מליחה
סומק׳ תנחומי לכל ע״י שיתוד העוסק
לימו מקבל עומק׳ כמאמר רז״ל דבדי
כיצה כל ה׳מה לא לימו מקבל עומק׳
אף דבדי תורה לימו מקבלי עומק׳
ואח הסכינים סורס שלין בסכינים סורס
אלא במקום שלרה:

והנה לאחר שנרמז ולמשך לפרקיו
לפירוך חנא לפירוך שתני ר׳
יצחק לאחר שהמלך בדרך יחידי ושונה
ומפסיק ממשנתו ואח״ו מה נאה אילן
זה וגו׳ ואין ע״י שמפסיק ממשנתו
לסכינים שמפלקת שמנו וע״י שעלה
עליו הכתוב כאילו שתחייב בנפשו
ואומ ע״פ שם שכתו לפי שלמוך כי הנפש
רגונה תמיד לאחת מדגוף שנא׳
שלחרה לפגוף ולו לי עסק לך כי אם
חלק בשעשה שהשתוקים ואני חלק
לקדוש מהעליונים׳ והוא חלק אלהי
ממעל ומחילת היחיה מוכנה לאדם
ומשה נתפייסה ע״י שנרמז שהסכינים
שהוא כולו קדוש ושהוא סורס על כן
לאדם ק״ו שהסכינים ושאחרת
בהגוף ואינו שלמ׳ שכתו׳ ונתתי מסכני
בעוכיכם ואינו יגרום לכם שלא תגעל
בנפשי לאחכם ע״כ ק״ל ע״י שפוסק
ממשנתו ואין גורם לעלמו שהסכינים
שמפלקת שמנו שהוא מתחייב בנפשו
שנפשו יגא שמנו דכתיב כק״ו ׳
וע״ז לאמר לא״כ ג״כ לאחריו׳
לוסקלי בדרכי יגאי כל השוכח דבר
מ׳ ממשנתו ואין גורם לעלמו שהסכינים
שמפלק שמנו הוא ג״כ שתחייב בנפשו
לייקר שנפשו יגא שמנו ולא כאחר
כ״ל ברוח לבד ואין זה מיות ממש:
ר״ת בן דוסתאי לאומר כל שיהיה שתוף
קודמת לחכמתו שכמתו שתקייפת

מֵאִיר אוֹמֵר כָּל הַשּׁוֹכֵחַ דָּבָר אֶחָד
מִמִּשְׁנָתוֹ מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ
מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ שֶׁנֶּאֱמַר רַק הִשָּׁמֶר
לְךָ וּשְׁמוֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן תִּשְׁכַּח
אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וְכוּל
אֲפִילּוּ תִּקְפָּה עָלָיו מִשְׁנָתוֹ תַּלְמוּד
לוֹמַר וּפֶן יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כָּל יְמֵי
חַיֶּיךָ הָא אֵינוֹ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ עַד
שֶׁיֵּשֵׁב וְיסִירֵם מִלִּבּוֹ : רַבִּי חֲנִינָא
בֶּן דּוֹסָא אוֹמֵר כָּל שֶׁיִּרְאַת חֶטְאוֹ
קוֹדֶמֶת לְחָכְמָתוֹ חָכְמָתוֹ
מִתְקַיֶּמֶת וְכָל שֶׁחָכְמָתוֹ קוֹדֶמֶת
לְיִרְאַת חֶטְאוֹ אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת:
הוּא הָיָה אוֹמֵר כָּל שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרֻבִּין
מֵחָכְמָתוֹ חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת וְכָל
שֶׁחָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו אֵין
חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת : הוּא הָיָה
אוֹמֵר כָּל שֶׁרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה
הֵימֶנּוּ רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ
וְכָל שֶׁאֵין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה
הֵימֶנּוּ אֵין רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ:
רַבִּי דוֹסָא בֶן הַרְכִּינַס אוֹמֵר שֵׁנָה
שֶׁל שַׁחֲרִית וְיַיִן שֶׁל צָהֳרַיִם וְשִׂיחַת
הַיְלָדִים וְיֹשֶׁבֶת בְּתֵי כְּנֵסִיּוֹת שֶׁל
עַמֵּי הָאָרֶץ מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן
הָעוֹלָם : רַבִּי אֶלְיעֶזֶר הַמּוֹרָעִי
אוֹמֵר הַמְחַלֵּל אֶת הַקָּדָשִׁים
וְהַמְבַזֶּה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת וְהַמַּלְבִּין
פְּנֵי חֲבֵירוֹ בָּרַבִּים וְהַמֵּפֵר בְּרִית
שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ וְהַמְגַלֶּה פָּנִים
בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַּהֲלָכָה אַף עַל פִּי
שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים
אֵין

מקבל לעתיד לבא מתן שכר טוב שהוא
בזה שתהיו מוסיף מתוך על הקודם
לך מהיכן שזה ליתוך בתורה שלא יהא
לו חלק לע"ב ויבואר זה ע"פ מה
שכתב בספר כסאת תמיים דיש לפרש
כך חלק ע"ב כה דהכי עלמא הייכו זה
שמדקדקין לו שכרו דע"ב קודם ישיג
כשעתו ומפרש הוא ז"ל בטעם שזה
דע"ב הוא בדמיון ערב שבת וע"ב
הוא בדמיון שבת ומוסיפין מתוך על
הקודם עכ"ל ק"ל פירושו דהאי לית
לו חלק לע"ב דהכי תירתי קמייתא
הייכו לותו חלק שהוספה שמוסיפין
בע"ז הדין הוספת הוא על הקודם
דהיה הוא עצמו מחלק קדשים ומבזה
את המועדות הייכו שמבזה ההוספה
של הוא על הקודם ע"כ בעיניי לפי
מלתא יפה ג"כ גם לו הייכו מוסיפין
מדה כנגד מדה וזהו שלית לו חלק
לע"ב אבל הגוף דע"ב בודאי הייכו
מפסיד בשביל כך דשפיר תניכן כל
ישראל יש להם חלק לע"ב והכי
תירתי לתרצייתא כתמעטו מקראי
אבל הכך קמייתא לית לכו שום ליתל
מקרא ע"כ גרסיכא לפירושא דלן :
הוא היה אומר מסורת סיג לתורה
כו' הקשו מזה קדמונים למה סדר
התנא לתכמה שתיקה ולמה תכמה
הוא סכולל את כולם וכמ"ש מלאכי
ע"ה והבחתי בשם המדרש תן לי
תכמה וכסף וזהב בכלל וכלן סיפך
תחילה עשר ותח"כ תכמה ותו למה
דכולן לתר תחילה סיג הייכו מסור
סיג לתורה מעשרו סיג לעשר לעניין
סיג לשתיקה לתר להיפך לתכמה
שתיקה . ויבואר זה ע"פ מה שכתוב
בעל תורתות נזיקים בהגמון ר' שבי
לו שבי יושבים ר' מלמד זכות על
שביבור ומביא ראיות שהביבור יפה
שלם לין לבר תלין שהשתיקה פורשו
לים תלין התפת ותתן יפיה בעולם
תלין התלכים ותליכו בעולם ויושבין

השבי סי' אביגיל רבי' שהשתיקה יפה
מהביבור שפרו היושבן ברחשון להשבי
ותתר לו לבי מביגיל רבי' משלי היייכו
ע"י הביבור על שלי שהביבור יפה
לכלל זוה מביגיל רבי' שהשתיקה יפה
משלי ע"י הביבור לתתר שפוט מלמד
זכות על השתיקה הלין מייתי רבי'
וברתיות עלמן זוה מבאר שלית נדין
לעתון . וזהו הענין דכולם תתר
הסיג תתל' לכל השתיקה נדין להיות
שלית שתיקה בתחילה לגמרי ולילה
שום ליבור ותלי לבר לתליו לבורות
ולמה הלי שפרת דהלי יושבן ברחשון
ולכן שפרו הסיג דשתיקה לתר כולם
כדי שתלית שתיקה יהא בתחילה
לגמרי וק"ל ומהלי שמעת לתרו ר"ל
שלה בשלית שתיקה בתין ולכלורה
שתמוך בעני דתתר לשתיקה יפה
שהביבור בכפלי' זוה לי' למחשב שתיק'
שלה וכך הוי לי' למיכוך שתיקה
בתין ותלה בשלית לתכם לשבת לבן
כיתך לבך תסיב שתיקה לתחרוכה
להורות הסבת של היושב ברחשון
הוא עיקר שתתר שלמד זכות על
השתיקה לין לו לבבר שום לבר :

החנות פתוח ר"ל שמלמה
שעולם הזה לתנות
פתוחה ורשות לכל בני לדם לילך בו
ולקנות מה שרוצה כן העולם הזה
רשות לכל בני לדם לילך בשביל
לילוך דרך סיילה לו דרך חייים
לו דרך שמות וזהו מחובר לשלית
מיכי מ"ש וכרשות כתובה והוא סובב
להלי פירושא וכלפרשנא לעיל
והתכווכי תקיף בדמיון כמו שתכווכי
תקיף ומפתה את שבני לדם לקנות
ממנו סחורות וכלתר מכתב בשב"ן
שהתכווכי כשים לתן סחורות תתר לת
טוכים מכל ר' וסוכים מכל ר' מכשים
בכל ברע ומרחין להקונה הכל השוב
כן בשבילה שהוא טוב לו בע"ז הוא שום לבשל

שעבידה

אֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא : רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר חֲוִי קַל לְרֹאשׁ וְנוֹחַ לְתִשְׁחוֹרֶת וַהֲוֵי מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּשִׂמְחָה: רִבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר שְׂחוֹק וְקַלּוּת רֹאשׁ מַרְגִּילִין אֶת הָאָדָם לְעֶרְוָה · מַסּוֹרֶת סְיָג לַתּוֹרָה מַעֲשְׂרוֹת סְיָג לְעוֹשֶׁר נְדָרִים סְיָג לַפְּרִישׁוּת סְיָג לַחָכְמָה שְׁתִיקָה : הוּא הָיָה אוֹמֵר חָבִיב אָדָם שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם אֱלֹהִים חִבָּה יְתֵירָה נוֹדַעַת לוֹ שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם אֱלֹהִים שֶׁנֶּאֱמַר כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם· חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ בָנִים לַמָּקוֹם חִבָּה יְתֵירָה נוֹדַעַת לָהֶם שֶׁנִּקְרְאוּ בָנִים לַמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בָּנִים אַתֶּם לַיי אֱלֹהֵיכֶם· חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתַּן לָהֶם כְּלִי חֶמְדָּה חִבָּה יְתֵירָה נוֹדַעַת לָהֶם שֶׁנִּתַּן לָהֶם כְּלִי חֶמְדָּה

העבירה ממנו כגון גוזל וגונב וכופר ורע לו לע"ה הוי"ר מכשל לו בלבד הרע ומרפה לו בלבד הטוב הוי"מ ע"כ שהוא מזומנים ובכר הנדפס לעיניכם וע"ז אמר דוד המלך ע"ה מי האיש החפץ חיים הייטו חיים ממש ע"כ ר"ל שרוף לחר חיי ע"ז וטעמו משום דקובב ימים לרשות טוב ר"ל שהוא קונה לעולם הבא הטוב בעיניו ומזומנים והוא נמשל לחנוני שמוכר הסחורה וים לו קופה מזומני' וים לו קונ"ג ר"ל שהוא ליקח ג"כ בהקפה בולאי הוא בהול לחר המזומני כן הוא היכ"ר שמרמה בני אדם בכאלי גוונא והפנקס פתוח על החנוני כן הוא בבי דינא של מעלה והיד כותבת ר"ל כשיתן לו בשמחה עולה למעל' וכותב מעשיו שהוא עושה, ביום זה וכל הדומה לזה ולזה מן החנוני כן הע"ז הבחירה ביד אדם כל"ל והנבחין מחזירין תדיר בכ"יום כן הקב"ה הוא הנבחין על עול' ופרעין מן הלל שלעתיד ושלח מלעת

שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ : הַכֹּל צָפוּי וְהָרְשׁוּת נְתוּנָה וּבְטוּב הָעוֹלָם נִדּוֹן וְהַכֹּל לְפִי רוֹב הַמַּעֲשֶׂה : הוּא הָיָה אוֹמֵר הַכֹּל נָתוּן בְּעֵרָבוֹן וּמְצוּדָה פְּרוּסָה עַל כָּל הַחַיִּים הֶחָנוּת פְּתוּחָה וְהֶחָנְוָנִי מַקִּיף וְהַפִּנְקָס פָּתוּחַ וְהַיָּד כּוֹתֶבֶת וְכָל הָרוֹצֶה לִלְווֹת יָבֹא וְיִלְוֶה וְהַגַּבָּאִין מַחֲזִירִין תָּמִיד בְּכָל יוֹם וְנִפְרָעִין מִן הָאָדָם מִדַּעְתּוֹ וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ וְיֵשׁ לָהֶם עַל מַה שֶּׁיִּסְמְכוּ וְהַדִּין דִּין אֱמֶת וְהַכֹּל מְתֻקָּן לִסְעוּדָה : רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר אִם אֵין תּוֹרָה אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ אִם אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ אֵין תּוֹרָה · אִם אֵין חָכְמָה אֵין יִרְאָה · אִם אֵין יִרְאָה אֵין חָכְמָה · אִם אֵין דַּעַת אֵין בִּינָה · אִם אֵין בִּינָה אֵין דַּעַת · אִם אֵין קֶמַח אֵין תּוֹרָה · אִם אֵין תּוֹרָה אֵין קֶמַח · הוּא הָיָה אוֹמֵר כָּל שֶׁחָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו לָמָּה הוּא דּוֹמֶה לְאִילָן שֶׁעֲנָפָיו מְרֻבִּים וְשָׁרָשָׁיו מוּעָטִין וְהָרוּחַ בָּאָה וְעוֹקַרְתּוֹ וְהוֹפְכָתוֹ עַל פָּנָיו שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה כַּעֲרָעָר בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא טוֹב וְשָׁכַן חֲרֵרִים בַּמִּדְבָּר אֶרֶץ מְלֵחָה וְלֹא תֵשֵׁב וְכָל שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרֻבִּין מֵחָכְמָתוֹ לָמָּה הוּא דּוֹמֶה לְאִילָן שֶׁעֲנָפָיו מוּעָטִין וְשָׁרָשָׁיו מְרֻבִּין וַאֲפִילוּ כָּל הָרוּחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ אֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מַיִם וְעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא חוֹם וְהָיָה עָלֵהוּ רַעֲנָן וּבִשְׁנַת בַּצֹּרֶת לֹא יִדְאָג וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי : רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חִסְמָא אוֹמֵר

ר"ל כין בפנו ובעב"ב כשהוא מילון ליום הדין אמור שלא כיקנפניו ובין דיוק דהלי עלמא שלאדם כיודן בכל יום דהו' שלא בפניו ויש להם על מה שיסמכו אף שדנין לותו שלא בפניו ואינו יכול לומר מי מעיד עלי זה לאינו מטע"ד אל"כ וכותב' ודאינו כמו המוניח עליו כתב יד בלא עדים ולכך הדין דין אמת ולא עבד הקב"ה דיני בלא דיוק וק"ל ומ"ש והכל מתוקן לסעודה זהו סובב ומולך ג"כ לשמש של חכוני שמתקן הכל לכל הסעודה תחילה ואינו מתקן עד שעה לחרונ' כשיבואו בני אדם ליקנו וע"ד שאמרו רז"ל מי שטרח לסעודת שבת בע"ש יאכל בשבת כן הוא הע"ז שהוא כדמיון ע"ש וזו שרוך להיות הכל מתוקן לסעודה :

קינין ופתחי נידה הן הן גופי הלכות תקופות וגמטריאות פרפראות להחכמה : רבי חנניא

פרק רביעי

בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם שנאמר מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי : איזהו גבור הכובש את יצרו שנאמר טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר : איזהו עשיר השמח בחלקו שנאמר יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך : אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא : איזהו מכבד המכבד את הבריות שנאמר כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו : בן עזאי אומר הוי רץ למצוה קלה ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה : הוא היה אומר אל תהי בז לכל אדם ואל תהי מפליג לכל דבר שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום : רבי לויטס איש יבנה אומר מאד מאד הוי שפל רוח בפני כל האדם שתקות אנוש רמה : רבי יוחנן בן ברוקה אומר כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי אחד שוגג ואחד מזיד בחלול השם : רבי ישמעאל אומר הלומד על

מנת

פרק רביעי

בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם כו' לכאורה קשיא לפרש מאי בעי התנא להורות לנו בעבי תלת מילי לעו עד עתה לא ידעינן מי הוא הנקרא חכם וגבור ועשיר והמפרסמי' שפירשו דקאי אהא שאמרו רז"ל דאין הסכיכה סורח אלא ג"כ חכם גבור ועשיר ואת התנא לפרש מהות הוא הני תלת לדפרישם הוא תמוה יותר אלא דגבור נלמד ממשה שהי' גבור ממש כמשמעו וכאן יופרש שכובש יצרו וכראיה להנדיק דהניחם דוקאי הקאי אהני תלת שהסכיכה סורח עליהם וסובב והולך אלעיל מני' לעיל מני' לאמר קינין וכדה הן הן גופי הלכות אלא מהמות גימט' ותפארת דהם חכמות דמילי דעלמא ואינן רק פרפראות לחכמה אף"ה ליחד התור' דרך ארץ שצריך אדם לדעת מושלם בכל מיני שבע חכמת תפארות ודקדק וחכמי רפואה ואז כשהוא מושלים בכל המעלות ומודות אז הסכיכה סורח עליו וע"ז אמר התנא חיזוק הוא אל שיהא מושלים בחכמה זהו שלומד מכל אדם לייקר ר"ל שלומד כל החכמות אפי' שחוחה בחכמתו וזהו שלומד מכל אדם כל ענייני חכמת כגון חכמי הדקדוק וחכמי רפואה וחכמי תפארת וכל חכמתו מתקיימת לעולם דין בעה"ז ודין בעה"ב מאד דאחרי חכמי חיזוי לותו בעה"ז ועל חכמת שלא לשמה שכתוב בחכמה אפי' לבעליה זע"ז שלא שלמה תן לי חכמה וכסף וזהב ככלל וחכמת התורה היא העשיר לו לעה"ב וכן לאמר גם כאן התנא חיזוק אל ר"ל לו' נקדש את שחכמתו מתקיימת לעולם דין בעולם הזה דין בעה"ב זהו שלומד מכל ענייני חכמה מכל אדם ואחר שמושלם בכל מיני חכמות אז הסכיכ' סורח עליו וכן לאמר חיזוק גבור שגבורתו מתקיימת לעול' דין בעה"ז דין בעה"ב זהו שכובש את יצרו ולא לגבו' ממש יתם ע"ז שאמרו רז"ל מי גיבור מעבירות שבידו יעשו לביתו כן יכלכלו וימות ממלחמה וממילא ההיפוך הוא אם אינו מתגבר על יצרו ולא ילך מעבירות שבידו הוא מכלה את המלחמה ולגבור ממש יחשב בעה"ז ונם לגבור ממש יחשב לעה"ב דע"י שלא ילך מעבירות שבידו כל התקטריגין ושונאין בעולמי עליו לכלותו כופלים לפניו ועל גבור כזה הסכיכה סורח . וע"ד זה אמר חיזוק עשיר לעולם דין בעה"ז דין בעה"ב זה השמח בחלקו שאין לו אל עין בשל אחרים זהו נקרא עשיר בעה"ז ואת ושובתו בידו משא"כ שאחרי כני אדם אשר עיניכם ערב בשל אחרי, חיזו את ואלי טובתו בידו יש לו מזה רבה מלאכים יש לו אחתי' דומה ת' וזו וגם עשיר הוא לעה"ב כאמור חכמי מוסר מי שאין מיזו ערב בשל אחרים וזכה לעה"ב שאין גופו נוקב אלא גופו לעולם שלם כאלו היום את וזהו שמייתי רבי' יניע כפיך כי תאכל אלא אחרי' מיניך ערב בשל אחרים אלא יניע כפו מזה לו תאריך בעה"ז וטוב לך לעה"ב וכדפרישנ' ומסוף דברינו נכיר ערוך דבריו הכל סובב והולך לעניין אחר שיהא חכם וגבור ועשיר לעולם דין לעה"ז דין בעה"ב .

איזהו מכובד כל המכבד את הבריות ומאי תקשי למ' מכובד פירושו הוא שהוא עצמו מכבד ומאי פי' מכבד את הבריות לזה מביא ראי' שכל כי מכבדי ר"ל כי ע"פ הרוב הכבוד והגדולה שבא לבני אדם הוא מבא שרגילין לכבד את כל בני אדם בין חשובי בין לאיפך חשובי סוף הכבוד לבא וכאמור שלא

מְנַת לְלַמֵּד מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לְלַמּוֹד
וּלְלַמֵּד וְהַלּוֹמֵד עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת
מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד
לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת: רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר
אַל תַּעֲשֵׂם עֲטָרָה לְהִתְגַּדֵּל בָּהֶם
וְלֹא קַרְדֹּם לַחְתּוֹךְ בָּהֶם וְכֵן הָיָה
הִלֵּל אוֹמֵר וְדַאשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא חַלַּף
דָּא לָמַדְתָּ שֶׁכָּל הַנֶּהֱנֶה מִדִּבְרֵי
תּוֹרָה נוֹטֵל חַיָּיו מִן הָעוֹלָם: רַבִּי
יוֹסֵי אוֹמֵר כָּל הַמְכַבֵּד אֶת הַתּוֹרָה
גּוּפוֹ מְכֻבָּד עַל הַבְּרִיּוֹת וְכָל הַמְחַלֵּל
אֶת הַתּוֹרָה גּוּפוֹ מְחֻלָּל עַל
הַבְּרִיּוֹת: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בַּר רַבִּי יוֹסֵי
אוֹמֵר הַחוֹשֵׁךְ עַצְמוֹ מִן הַדִּין פּוֹרֵק
מִמֶּנּוּ אֵיבָה וְגֵזֶל וּשְׁבוּעַת שָׁוְא
וְהַגַּס לִבּוֹ בְּהוֹרָאָה שׁוֹטֶה רָשָׁעוּגַס
רוּחַ: הוּא הָיָה אוֹמֵר אַל תְּהִי דָן
יְחִידִי אֶלָּא אֶחָד וְאַל תֹּאמַר קַבְּלוּ
דַּעְתִּי שֶׁהֵן רַשָּׁאִין וְלֹא אַתָּה: רַבִּי
יוֹנָתָן אוֹמֵר כָּל הַמְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה
מֵעוֹנִי סוֹפוֹ לְקַיְמָהּ מֵעוֹשֶׁר וְכָל
הַמְבַטֵּל אֶת הַתּוֹרָה מֵעוֹשֶׁר סוֹפוֹ
לְבַטְּלָהּ מֵעוֹנִי: רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר
הֱוֵי מִכְעָט בְּעֵסֶק וַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה
וֶהֱוֵי שְׁפַל רוּחַ בִּפְנֵי כָּל אָדָם אִם
בָּטַלְתָּ מִן הַתּוֹרָה יֵשׁ לָךְ בְּטֵלִים
הַרְבֵּה כְּנֶגְדֶּךָ וְאִם עָמַלְתָּ בַּתּוֹרָה
שָׂכָר הַרְבֵּה לִיתֵּן לָךְ: רַבִּי אֱלִעֶזֶר
בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת
קָנָה לוֹ פַּרְקְלִיט אֶחָד וְהָעוֹבֵר
עֲבֵירָה אַחַת קָנָה לוֹ קַטֵּגוֹר אֶחָד
תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כְּתָרִים

שלא לעמל על פי שאים כי ברוב
ימים תמצאנה וכ' שפיר הפירוש
כי על ידי מכובד שהוא עצמו לעולם
מכובד זהו שמכבד את הבריות וע"י
זה סוף הכבוד לבא לאדם.

אמנם יש מקום לטעות
שכשאתה תכבד את
הבריות תצטרך כן בלבבך שבשביל כך
תאבד עושר כדי שהכבוד תבא אליו
וכ' אין זה אלא מצוה שלא לשאת
ומצוה הבאה בעבירה כגד זה אמר כן
עזרי הוי רן למצוה קלה וברחק מן
העבירה ר"ל שלא תבא מצוה הבאה
בעבירה אלא שכל מעשיך יהיו לשם
שמים ולא לתשלום גמול שמצו' גורר'
מצוה ועבירה גורת עבירה ר"ל שאם
תאבד עושר שלא לשם שמים אלא
לתשלו' גמול שם לא יבא אליך הכבוד
המגיע תתרע"ל מידותיו של הק' כש
ומילא עבירה זו יגרור עבירה לאחרת
וכשר מצוה מצוה וכשר עבירה עבירה'
וכ' כשאתה עושה מצוה הבאה
בעבירה יהא שכרך בפסדך ופירש
וחזיל טעמא של דבר הוא כי לומר לך
תכי זו לבל תאמר מי הוא זה
כמוכי לכבדו לומר שים לבותך לי שם
יכי תכבד הוי כזה ואל תהי מפליג
לבל דבר ר"ל שלא תאמ' אזה הדבר אל'
הוא מופלא ממני מקום רחוק ואיך
הוא בתאפשר לאדם לי גמול של תאמר
זה כי יתן לך אדם שתין לו שעה ע"כ
לך שהוא לעת הזאת זו בעיניך יכול
להיות שהשע' יעמיד לו בזמן אח'
ותין לך אדם שתין לו תקו' שלך שלע'
הזאת הוא מפלג ממך יכול להיות
בזמן אחר שיכי' לו קרוב למקומך.
ועוד מייתי תנא דמסייע ר' לויטס
יתי יכנה אחר הוי שפל רוח בפני כל
אדם שלא תאמר מי הוא זה שפל
וגוי שלכי תכבדו לא תאמ' כזה כי אם
יתירון בגאותו כי תקו' אדם רימ"ק ע"כ.

רבי יוחנן בן ברוקה אומר כל
המהלך שם שתים כו' אחד

שוגג ואחד מזיד מטעם דגדול עון
דזדונו הפשי דכתי' כיה נקה לגלי נקה
כ"ל אפילו בשוגג:

רבי ישמעאל אומר הלומד ע"מ
ללמד כו' יבוא ל"ד שתמרו
רז"ל ברוסה לעסק פותחין לו וברוסה
לעסר אם יעין לו ובדרך שאדם רוצה
לילך מוליכין אותו וע"ז אמר התכא
כאן הלומד שלא לשמה לא לקייים מה
שלומד רק ע"מ ללמד לאחרים וכדי
שיקראו אותו רבי לז פותחין לו
ומספיקין בידו ללמוד וללמד לאחרים
אבל הלומד לשמה ע"מ לעשות לז
מוסיפין לו ומספיקין בידו ללמוד
וללמוד ולעשות. ובכה לאחריו בא
ר' לדון ומפרש את ר"י על מה אמר
הלומד ע"מ ללמד ר"ל שאל תעשה
עטרה להתגדל בו לקרקע אותך רבי
ואל קורדם לחפור בהם אמרו ר"ל שאתה
לומד ע"מ ללמד וכדי שתקבל שכר
לימוד ואל לשם שמים לז פותחין לו
ומספיקין בידו ללמוד וללמד וכן
היה הילל שהיה דמסייע לזה הגברת
ואמר ודאשתמש בתגא חלף
מן העולם הא למדת שכל הנכבד מת
כותל חייו מן העולם:

רבי יוסי אומר כל המכבד התור'
גופו מכבד כו' מבואר זה
ע"ל שאמרו רז"ל אדם מכות שאמר
רבא כאם שהשתי את ר' אבאי דקיימי
בפני ס"ת ואל בפני גברי רבא להא
דת"ח עדיף אם"ת שהתורה
אמרה לרבצים יכנו וכאן נאמר
לו אחת ואוקמוהו אל"ש
מלכות והטעם הוא מפורש בס"ם
משום דקיים לו לאבאי' דבל"ט מלקו'
יכול לאחות וכ' מלקות אין יכול
לאחות והנה כבר הדפו רז"ל מחילת
את אחת דכתי' את ה' אלהיך תירא
לדברות ת"ז ת"ו אמר כאן שהנח כל
המכבד את התורה ר"ל שמכבד תורו
מילא את התורה דכתי' כיה נקה
כ"ל

ל"פני ד"הפוך ענורת: רבי יוחנן
הסנדלר אומר כל כנסיה שהיא
לשם שמים סופה להתקיים ושאינה
לשם שמים אין סופה להתקיים:
רבי אלעזר בן שמוע אומר יהי
כבוד תלמידך חביב עליך כשלך
וכבוד חבירך כמורא רבך ומורא
רבך כמורא שמים: רבי יהודה
אומר הוי זהיר בתלמוד ששגגת
תלמוד עולה זדון: רבי שמעון
אומר שלשה כתרים הם כתר
תורה וכתר כהנה וכתר מלכות
וכתר שם טוב עולה על גביהן:
רבי נהוראי אומר הוי גולה למקום
תורה ואל תאמר שהיא רבא
אחריך שחבירך יקימה בידיך ואל
בינתך אל תשען: רבי ינאי אומר
אין בידינו לא משלות הרשעים ואף
לא מיסורי הצדיקים: רבי מתיא
בן חרש אומר הוי זנב לאריות ואל
תהי ראש לשועלים: רבי יעקב
אומר העולם הזה דומה לפרוזדור
בפני העולם הבא התקן עצמך
בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין:
הוא היה אומר יפה שעה אחת
בתשובה ומעשים טובים בעולם
הזה מכל חיי העולם הבא: ויפה
שעה אחת של קורת רוח בעולם
הבא מכל חיי העולם הזה: רבי
שמעון בן אלעזר אומר אל תרצה
את חבירך בשעת כעסו ואל

תנחמהו

ת"כ תשובה ומעשים טובים כתרים נכתרו בתרעניות ר"ל מסוס דתקופת

יחיד מומחה מלך מלכי המלכים
הקב"ה ואל תאמר קבלו עלי ולא יהא
גרש מדין בהאומ' כתיב עלי לתת כתיב
עלי לדיך דכתיב סדן דשפין לקבל
תורתך ולא תהא קלה בעיניך כנזק'
לכם לין לכי כדאי להחשב ליחיד
מומחה ולדון לתקב' יחידי וזהו העיקר
מעלת כל לדם להיות עניו הוא שנת
דמשה רביט ע"ה וכדכתיב ומשה
עניו מאוד וכן ליתא בזוהר כל חוץ
משה עצוותנותו של יהושע לאמר יש
יהושיעך מעצת מרגלים:

רבי יוסה לאמר כל המקיים את
התורה מעוני סופו לקיי'
מעוש' יכוהר ע"ד מאמ"ר כ' כסיערש
עושין רצונו של מקום מלכתך נעשה
ע"י לחרי' וזהו הגורם שסופו
לקיים מעושר וכל המבטל את התור'
מעושר ס"כ כשלין עושר רצונו של
מקום מלכתך לחרים יעשה ע"י ס"כ
מחיל סוף לבטל' מעוני ע"י שיעטרך
לעשות מלכתך לחרים ולא יהי' לו
פנאי ללמוד. וזה לחריו ר' מאיר
ומפרש לת ר' יוסה וע"ז לאמר ר' מאיר
הוה ממעט בעסק מלכתך ועסוק
בתורה כי ע"י שתעסוק בתורה לא
תצריך לעסוק בעניך רק מלכתך
תעשה ע"י לחרי' לכל בטלת מלכתורים
יש לך בטלים הרבה כנגדך ע"י
שלחרי' יהי' בטלי' מלכתך ויהיה
מלכ' לחרים יעשה על ידך ולא
עמלת בתורה וזו מלכתך יעשה ע"י
לחרים ועל ידם שכר הרבה יתן לך:

רבי אליעזר בן יעקב לומר
העושה מצוה לחת כו'
יכוהר ע"ד שלחרו ר"ל לעולם יהא
לדם בעיניו מלכה עוכות מלכה זכיות
וק"כ כשעשה מצוה לחת קוכה לו
פרקליט לחת הייטו שלוחה מצוה
מכריע שכל מעשיו רוב זכיות עשה
עבירה לחת קוכה לו קטיגר לחר
שגורם שרבו עוכות והלדם כיון
לעולם על רוב מעשים. וזה לאמר

תַּנְחֵמֵהוּ בְּשָׁעָה שֶׁמִּתּוֹ מֻטָּל לְפָנָיו וְאַל תִּשְׁאַל לוֹ בְּשָׁעַת נִדְרוֹ וְאַל תִּשְׁתַּדֵּל לִרְאוֹתוֹ בְּשָׁעַת קַלְקָלָתוֹ שְׁמוּאֵל הַקָּטוֹן אוֹמֵר בִּנְפֹל אוֹיִבְךָ אַל תִּשְׂמַח וּבְהִכָּשְׁלוֹ אַל יָגֵל לִבֶּךָ פֶּן יִרְאֶה יְיָ וְרַע בְּעֵינָיו וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו אַפּוֹ: אֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה אוֹמֵר הַלּוֹמֵד יֶלֶד לְמָה הוּא דּוֹמֶה לְדִיו כְּתוּבָה עַל נְיָר חָדָשׁ וְהַלּוֹמֵד זָקֵן לְמָה הוּא דּוֹמֶה לְדִיו כְּתוּבָה עַל נְיָר מָחוּק: רַבִּי יוֹסֵי בֶּן יְהוּדָה אִישׁ כְּפַר הַבַּבְלִי אוֹמֵר הַלּוֹמֵד תּוֹרָה מִן הַקְּטַנִּים לְמָה הוּא דּוֹמֶה לְאוֹכֵל עֲנָבִים קְהוֹת וְשׁוֹתֶה יַיִן מִגָּתוֹ וְהַלּוֹמֵד מִן הַזְּקֵנִים לְמָה הוּא דּוֹמֶה לְאוֹכֵל עֲנָבִים בְּשׁוּלוֹת וְשׁוֹתֶה יַיִן יָשָׁן: רַבִּי אוֹמֵר אַל תִּסְתַּכֵּל בְּקַנְקַן אֶלָּא בְּמַה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יֵשׁ קַנְקַן חָדָשׁ מָלֵא יָשָׁן וְיָשָׁן אֲפִילוּ חָדָשׁ אֵין בּוֹ: רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר אוֹמֵר הַקִּנְאָה וְהַתַּאֲוָה וְהַכָּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם: הוּא הָיָה אוֹמֵר הַיּלּוֹדִים לָמוּת וְהַמֵּתִים לְהַחֲיוֹת וְהַחַיִּים לָדוּן לֵידַע וְלְהוֹדִיעַ

אלישע

מעלתו הוא שעושה מחבה וכבר נתבאר שצריך להיות רוב זכיות לכן אמר כאן תשובה ומעשים טובים שניהם נלקו יחדיו ליהיות רוב זכיות וזו כתרים בבני פרעניות • רבי יוחנן הסנדלר אמר כל הכסיס שהיה לפס שמים היינו לומר שמתכבסין תכורות קלוסות להיות לומדים יפה בתכורה והוא נעשה רב עליהקהל הוא עוסק לפס שמים לזכות את הרבים ולכך נתפס תורה לו סופה להתקיים וכל הכסיס שהיה פלח לפס שמים רק שמתחבתו היה לעשות עטר לרפאו לקרלו לותו דבו וה יהיו תלמידיו לישסופו להתקיים • וכן לחריו ר' לליעזר ומפרש את דבריו ולזה אמר יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך וכבוד תבירך כאוור' דבך וק"כ אם לתה נעשה רבן כשנבן זה שהוא לפס שמים לו מתקיים בידך וגם ר' יהודה הנח לחריו סובב והולך לעניו ולו"ל ר' יהודה הוי זהיר בתלמ' שגגת תלמוד עולה זדון ר"ל כשלתה תעשה בכסיס של תבירת להיות רבן עליה ואם יהיו תלמידיך בריך לתה ליזהר בהן שלא יקנטרם ותתבזה בהן כבוד כיון שבאתר למעלה יהי כבוד תלמידך חביב בשלך כו' וכדי שלא תביאם לפיולו לידי שגגה שעולה זדון וכן לחריהם ר' שמעון ומלמד את דבריהם ולזה לחר ר' שמעון שלשה בתרים הם בתר תורה בהונה בתר מלכות ת"ל שהתורה היא עמהם בתר של לדם ולא שהוא יעשה עטרה לראשו ע"י שיעשה בכסיס אלא לקרותו לותו רבו זהו שלא בא שמי' ולזהו מתקיים בידו:

רבי יהלי אמר אין בידינו לא משלות רשעי ולא מיסורי לדיקים כי הקב"ה עשה הכל שהרע לנדי בעה"ז להיטב לו לעה"ב ולהיפך אל רשע שהטיב לו בעה"ז להרע לו בעה"ב וכן לחריו רבי מתיא בן חרש ומלמ את דבריו ולזה אמר הוי זהב לחריות ואל תהי רשע לפועלים ר"ל כי בעה"ב כשמשלו לפועלים בע"ה בכשמשלו לפועלים • וכן לחריו ומכרם למה כשמשלו בני ע"ב לא לחר ות ובני ע"ה לפועלים לו"ה בע"ה דומה לפרוזדר התקן עלמך בפרוזדר כדי שתכנס לטרקלין ק"ל בני ע"ב הוה יושבים בטרקלין ובני ע"ה פרוזדר וספיר אמר הוי זהב לחריו היינו לע"ב ואל תהי רשע לפועלים היינו בני ע"ה ומפרש ואזיל משל ליפה שעה אחת של תעשי' טובים כו' ויפה שעה אחת של קורתי' רוח בע"ה מכל חיי ע' הן ול"ב אלה הוה דהוי זהב לחריות בע"ב מלחיו' רשע ואל לפועלים בע"ה הרי לך לכל בני תנאי בכל הולך וסובב לעניו לאיך וק"ל ומו' פרש כשלא בדברי ר' יעקב פרשתי לקמן בהקדמה של תהילים עיין לקמן: רבי שמעון בן שיטו' אומר אל תרגיל את חבירך בשעת כעסו יבואר ע"כי מה שכתוב חכמי מוסר לכשלתם כועס הוא מלמד את שכלו ולזהו יודע מה הוא עושה ע"כ ול"כ לף שמרגיל לו בשעת כעסו לזהו נתרגל כי לזהו יכול לדבר אותו עמו דברים של טעם שבאותה שעה לזהו בר שכל לגל יתרגל לו לאחר שכלך ממנו כעסו ויוכל לדבר אליו דברים של טעם ומשום של לבו ונתרגל לו וש תבחנהו בשעת שתתו מושל לפניו דלף שיבחנהו מ"מ לאחר הליכותיו כשהוא מיתו מושל לפניו יתקבל מחדש אלא יבחנהו לאחר כשלת השת ולזהו יפים התבחונין של לבו ואל יתקבל יותר מלקי מלאחר שהיין מיתו מושל לפניו ואל תסתכל לו בשעת כדרו כי לזהו ככעס בלבו וש תסתכל לראותו בשעת קלקלתו בשום אדם אל תסתכל בו לאם הוא מוכך ק"ל בני ע"ב הוא יושבים בטרקלין ובני ע"ה פרוזדר ומפיר אמר הוי זכה לאחריו' היינו לע"ב ואל תהי רשע לפועלים היינו בני ע"ה ומפרש ואזיל משל ליפה שעה אחת של תעשי' טובים כו' ויפה שעה אחת של קורתי' רוח בע"ה מכל חיי ע' הן ול"ב אלה הוה דהוי זכה לאחריות בע"ב מלחיו' רשע ואל לפועלים בע"ה הרי לך לכל בני תנאי בכל הולך וסובב לעניו לאיך וק"ל ומו' פרש כשלא בדברי ר' יעקב פרשתי לקמן בהקדמה של תהילים עיין לקמן: רבי שמעון בן שיטו' אומר אל תרגיל את חבירך בשעת כעסו יבואר ע"כי מה שכתוב חכמי מוסר לכשלתם כועס הוא מלמד את שכלו ולזהו יודע מה הוא עושה ע"כ ול"כ לף שמרגיל לו בשעת כעסו לזהו נתרגל כי לזהו יכול לדבר אותו עמו דברים של טעם שבאותה שעה לזהו בר שכל לגל יתרגל לו לאחר שכלך ממנו כעסו ויוכל לדבר אליו דברים של טעם ומשום של לבו ונתרגל לו וש תבחנהו בשעת שתתו מושל לפניו דלף שיבחנהו מ"מ לאחר הליכותיו כשהוא מיתו מושל לפניו יתקבל מחדש אלא יבחנהו לאחר כשלת השת ולזהו יפים התבחונין של לבו ואל יתקבל יותר מלקי מלאחר שהיין מיתו מושל לפניו ואל תסתכל לו בשעת כדרו כי לזהו ככעס בלבו וש תסתכל לראותו בשעת קלקלתו בשום אדם אל תסתכל בו לאם הוא מוכך ק"ל בני ע"ב הוא יושבים בטרקלין ובני ע"ה פרוזדר וספ

וּלְהַוְרִיעַ וּלְהַוְדִּיעַ שֶׁהוּא אֵל הוּא
הַיּוֹצֵר הוּא הַבּוֹרֵא הוּא הַמֵּבִין הוּא
הָעֵד הוּא הַדַּיָּן הוּא בַּעַל דִּין וְהוּא
עָתִיד לָדוּן. בָּרוּךְ הוּא שֶׁאֵין לְפָנָיו
לֹא עַוְלָה וְלֹא שִׁכְחָה וְלֹא מַשּׂוֹא
פָּנִים וְלֹא מְקַח שׁוֹחַד שֶׁהַכֹּל שֶׁלּוֹ
וְדַע שֶׁהַכֹּל בָּא לְפִי הַחֶשְׁבּוֹן וְאַל
יַבְטִיחֲךָ יִצְרְךָ שֶׁיֵּשׁ בִּשְׁאוֹל בֵּית
מָנוֹס לָךְ שֶׁעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה נוֹצַר
וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה נוֹלָד וְעַל כָּרְחֲךָ
אַתָּה חַי וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה מֵת וְעַל
כָּרְחֲךָ אַתָּה עָתִיד לִיתֵּן דִּין
וְחֶשְׁבּוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

רבי חנניא בעשרה

ס"ל כירמיה מטעמו קודמין לו וס"כ בגלגל מעש' שהוא ירח שמי' מ' ס"ל להיות בלא חמה לגמרי דלין בלין בחרן אפר יעשה טוב ולא יחשוך מפ"כ כלומר ילקלו פר עוסקין הוא וירמיה חמה קודמת לגמרי ואין חכמתו מתקיימת לעולם וזקן סמ"ל להיות ירמיה חמה קודמת לגמרי דלין בחרן כו' דומה לדיו כתובה על נייר מחוק שאינו מתקיימת: רבי יוסי בר יהודה אים כפר הבבלי אמר הלומד מן הקטנים כו' רבי לומר אל תסתכל בקנקן כו' ס לתמוה טובא מלא דבכל הו' פרקים לא מיבעי ליה סיסד הסדרן שום פלוגתא ושטעם הוא משו' דהפרקים הללו עיוסדים על דרך המלות וכוסר להורות לנו את דרך הטוב אשר נלכו בו ולכך לא יסד שום פלוגתא לשם הוא פלוגתא עדין אינן יודעין איזה הדרך אשר נלכו בו וס"כ קשה למה יסד כאן פלוגתא שלר' ורבי ותו דהיכי יתא פליג רבי אלמר אמת שאמרו רז"ל שתירת זקנים בניין וכנין בערים שתירה לכן נראה לרבי לא פליג אר"י אלא אפרש דבר שלא נשנה ויבואר ע"פ מה שאמרתי יפה בגלון החיל המפורסם שבקר' בפומי דלקמיר' ליה חסי' אב' ל"ל ור"מ דק"ק פרעסלא בעניו שלא נתקדר לעתו בבניה עד שתהא שירתה כער בזקן ומפרש הוא ז"ל משום דהי"ט מקרא ילד וסיל"ר מיקר' זקן כמו שמציגו בקראי טוב ילד מסכן זה היה"ט כו' וס"ב בהאי סברא מרמה היה"ס לבני אדם שלא יתנו לו ולא ינ"ט משום שתהא בני אדם ושלא יתנו לומדים בתורתם דמתירת זקינים בניין וכנין בערים שתירה ודלין נותן שתשמעו לעצתי ולא לעצ' יער הטוב וס"כ מהאי טעמא לית היה יכול הכבי' להזכיח לותן שילכו לעצ' כבי"ט להם יש לחן פתחון פה להעיד דלעתיכו כושה לילך בעצת הזקן אבל שתהא שירתה כער בזקן שבעער מבזה את הזקן ס"כ אחר שעה עבירה זו ולא נהגו כבוד זקן ס"כ כשתרו שעתה לקלקל העבירות ולכך נתקדר דעת הבניה ויכול לסוכיחון על כל עבירות ס"כ וט"ז יסד התנא בשם ור' יוסי בר יהודה לית היה כפר הבבלי לומר שלומד מן הקטנים אמר הוא דומה לאוכל ענבי קהות ושותה יין מגיתו כי הקטני' אף שהם בעלי תורה אינן רוצין לאחר תורת אמת רק לאחר תריסות של הבל כי טעין שלומדין מתוך תקוה וקנאה שמתקנאין בחבירהן שרוצין לדרוש דבר חדוש לו שלומדים תלוקים בחרפותא של הבל גם הם מתקנאי' ולומדים עודיות' תריסות של הבל וגם מיד לאחר תקנותהן מתחילין ללמוד תוכן משפט טרם שלומדו ס"ת כדי לחלוק להם כבוד לדעת דיינא כעיר לכל היכם מתכוונים ללמוד תורת אמת ולכך הוא דומה לעכבים קהו' ולין מגיתו לכל ללמוד מזקנים שמתכוונים ללמוד תורת אמת למה הוא דומה לאוכל ענבים בשולות ושותה יין יפה שמתוקן לכל נרכם וכשה לאחר שנדרת הלו היה רבי מתירה שלא נטעה לומר דמאחר דשוב הוא ללמוד מן הזקנים ולא מן הקטנים ס"כ ישמעו ס"ו לאחר עצת היצה"ר הזקן ולא ירצה לשמוע מעצת יצ"ט הקרוש ילך לז"ש לאמר נגד היצה"ר אל תסתכל בקנקן שלא בשה שיש בו יש קנקן חדש וייכו סלנא שמלא יין יש קנקן יפה וייכו היצה"ר אפי' חדש אין בו. ושכה אחריו נא ר' שיעזר הקפר למלא את דבריהם ולו"ל מן הלא' של הקטני' דומה לשותה יין מגיתו ולאוכל ענבי' קהי' דמטעם הקנאה והתאוה וכבוד מוציאין את האדם מן העולם ר"ל לשורות דהלימד של הקטנים הוא שלא לגיבא דלמת דק מנא קנאה שמתקנאים בחבריהם ומנא התאוה שלומדים תריסות של הבל ולא תורת אמת וכבוד הייכו שלומד ס"ת טרם שלומדו ס"ת ויר"ל כדי לחלוק להן כבוד למחותן לכם דייכי היציד ולא ללמד תורת אמת אבל שלומד של הזקני לית כן האי גברא בהאי קא יתיב כשהייתי בימי תריסות הייתו ג"כ בהול אחר תריסותו של הבל ועתה כשבאתי בימי' תמיד אני מתפלל ומתחנן שיחכימני אלהים בתורת אמת ולכך מייתי אחריו הוא היה אומר תלודים למות והמתים למי' ומה יתרון לאדם בכל עמלו שהוא לא ילמוד את תורת אמת: הוא היה אומר הילודים למות והמתים לחיות כולן על הסוף העניין של פרק הזה. יבואר ע"פ מה שאמרו רז"ל בס"ס לחולין בשם שמעון מכין שהק"ב יודע עתידות ויודיע להחיו' את המתי' ר"ל נקט מתא פלגא ושקא בשם ונו' מכאן נשמע להק"ב הוא יודע עתידות והכא בריכין פירש בשם שמעון דוקא הכי שני שלות יחד ותו שמעון של שתיהן ושניה לו על אחד ויבואר ע"פ מה שכתבתי בהקדמת פענח שלי בשם המפורשים דהטעם הוא של

בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם
וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר וַהֲלֹא
בְּמַאֲמָר אֶחָד יָכוֹל לְהִבָּרְאוֹת אֶלָּא
לְהַפְרַע מִן הָרְשָׁעִים שֶׁמְּאַבְּדִין אֶת
הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת
וְלִיתֵּן שָׂכָר טוֹב לַצַּדִּיקִים שֶׁמְּקַיְּמִין
אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה
מַאֲמָרוֹת: עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מֵאָדָם
וְעַד נֹחַ לְהוֹדִיעַ כַּמָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם
לְפָנָיו שֶׁכָּל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מַכְעִיסִין
לְפָנָיו עַד שֶׁהֵבִיא עֲלֵיהֶן אֶת מֵי
הַמַּבּוּל: עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מִנֹּחַ
וְעַד אַבְרָהָם לְהוֹדִיעַ כַּמָּה אֶרֶךְ
אַפַּיִם לְפָנָיו שֶׁכָּל הַדּוֹרוֹת הָיוּ
מַכְעִיסִין לְפָנָיו עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם
אָבִינוּ וְקִבֵּל שְׂכַר כֻּלָּם: עֲשָׂרָה
נִסְיוֹנוֹת נִתְנַסָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ
וְעָמַד בְּכֻלָּם לְהוֹדִיעַ כַּמָּה חִבָּתוֹ
שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ: עֲשָׂרָה נִסִּים
נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וַעֲשָׂרָה
עַל הַיָּם: עֲשָׂרָה מַכּוֹת הֵבִיא הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִיִּים בְּמִצְרַיִם
וַעֲשָׂרָה עַל הַיָּם: עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת
נִסּוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת הַמָּקוֹם בַּמִּדְבָּר
שֶׁנֶּאֱמַר

תחיית המתים לכאורה טעמא בעי דמאחר דהמיתה בא מכח החטא למה יתחזר הקב"ה ויחיה לותנו לעתיד בתחיה ולכסוף מצי קץ סבר ופרעו המפרשים ז"ל דהעניין הוא כך כי גזירות יתברך הוא בפיחטא לכם בעין הלעת עזימו הוא לבדו ולא בניו ולאחר שחטא בא הטעון על הקב"ה שייקים דבורו וימות הוא ובניו מאחר הקב"ה שמתין לו ולבניו שכים ולא ימות מיד ובשכר המתכה שמתמין לו תעול רבות בעבו וימותו ג"כ בניו תחריו הקב"ה לרכה קטנה יולדת בדייקים זהו עכין תחיית המתים מדין החזרת ריבית והיינו טעמא שאחרו רז"ל כולם יעמדו בתחי' המתים לבר מדין דיוק בריבית ע"כ זהות מהני טעמא דאחר דהות דיוק בריבית הקב"ה מעכם לותו מדה כנגד מדה ונם אלין לא יחזרו הריבית ולא יקום בתחית המתי לאחכם לדעת הפוסק שאחלקי בין ריבית קטנה לנחל רבות הייט שם לא ידע בלוה והאלוה כמה יעלה הריבית בשעת הלוחה והות עכין ריבית שהיו יולדת בדייקים משא"כ אם ידעו בלוה והאלוה כמה יעלה הריבי' זהו ריבית קטנה והוי שאוקילין בדייקים ע"כ ות"כ לפום תרי שבחיה שפיר הות שפלגו דוקא כי תרתי ריחך מכין שהקב"ה מחיה לת המתי' ומשא תקשה ולא ריבית קטנה יולדת בדייקים ועל כרחך יהיי לת המתים מדין החזרת הריבית ולז"ל ומכין שהקב"ה יודע עתידות ר"ל דלעולם אין הק"ב א"י יודע עתידו ומחויל לת הודיעו לת המלאך כמות כמה יעלה כלל בניו של לוה לריבות ואין זה שלת לחת ריבות ואינו יולת בדייקי ובשי לו שפיר מקרי לקב"ה בעט וכמו מיניה כשמע דיודע עתידות ומחויל לקום בידך פלנה ואידך פלנה מחויל מדין החזרת ריבות קטנה וק"ל:

בעשרה מאמרו׳ נברא העול׳ ומה ת"ל והלא במאמר א׳ יכול להברות כו׳ קושט המפרשים כמה שאמר והלא במאמר א׳ יכול להברות ה"ל לאקשות טפי הא לפי פשוטו יכול להברות ומשו אמר במאמר א׳ דהא לפי פשט הכתו׳ נברא בה׳ ועוד הקושי קשי מתרץ ליפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העול׳ שנברא בעשרה מאמרות וכי הכוונ חפץ הוא דיפרע מהם יקנה שבעל הבית בעשרה יותר מכדי שוי׳ משלם הגנב עשרה בתחי׳ לוולתי אין הכוונ דיקנה בדמי שוי׳ כיון דיכול הקב"ה בניזון דיזקשם יכול הקב"ה ליברוא את העול׳ במאמ׳ א׳ שברואו בעשרה מאמרות אין תועיל מה שעשים להשלם רק לאחר:

לא"ר לבדו ומה שעשם ים כזה מנם הילודים לאחריו יחזרו אלא ע"כ ג"ל דהות מדין ריבות סריבות ע"כ מזה מוכח דהמתים יחיו מדין החזרת ריבות ומפרש ואזיל דלאחם הוא כן משום דהחיים נתין נדין להוציא את סריבות שלהם בדייקים ויזכו בדין שהדין עמהם והטעם הוא משום דהקב"ה יודע עתידו ויודעו בתחיל׳ למלאך המו׳ כמה יעלה הריבו׳ וריבות קטנה שוה ונ׳ ק לילדי ר"ל שהקב"ה הוא היודע זה כמה קטנים ולהודיע למלאך שמות ולהודיע ר"ל כדי שנם הוא יהא יודע כי היכא שמלוה ולוה שניהן יודעין כמה הוא הריבו׳ ריבות הוא יוצא בדייקין ועל דין הזה החיים בתין לדין ומפרש ואזיל למה הוא היודע משום שהוא על ויודע עתידות זולת ועוד טעם אחר שהוא היוצר שיצר בתחילת בשעת בריאת עולם כל הנשמות שבעוף והוא כורא לת"כ שנאמר לבעוף ק"ל ממילא זהו המדין המדין מספר הדבו׳ כמה יעלה ומפיר שהוא דין ריבת קטנה וריבת קטנה יולת בדייקים וק"ל:

שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּגֶּד אוֹתִי וְה עֹשֶׂה־פְּעָמִים
וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹלִי: עֹשֶׂה נִסִּים
נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לֹא
הָפִילָה אִשָּׁה מֵרֵיחַ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ
וְלֹא הִסְרִיחַ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ מֵעוֹלָם
וְלֹא נִרְאָה זְבוּב בְּבֵית הַמִּטְבָּחַיִם
וְלֹא אֵרַע קֶרִי לְכֹהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם
הַכִּפּוּרִים וְלֹא כִבּוּ הַגְּשָׁמִים אֶת
אֵשׁ שֶׁל עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה וְלֹא נִצְּחָה
הָרוּחַ אֶת עַמּוּד הֶעָשָׁן וְלֹא נִמְצָא
פְּסוּל בָּעֹמֶר וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם
הַפָּנִים עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
רְוָחִים וְלֹא הֵזִיק נָחָשׁ וְעַקְרָב
בִּירוּשָׁלַיִם מֵעוֹלָם וְלֹא אָמַר אָדָם
לַחֲבֵירוֹ צַר לִי הַמָּקוֹם שֶׁאָלִין
בִּירוּשָׁלַיִם: עֲשָׂרָה דְבָרִים נִבְרְאוּ
בְּעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְאֵלּוּ הֵן
פִּי הָאָרֶץ וּפִי הַבְּאֵר וּפִי הָאָתוֹן
וְהַקֶּשֶׁת וְהַמָּן וְהַמַּטֶּה וְהַשָּׁמִיר
וְהַכְּתָב וְהַמִּכְתָּב וְהַלּוּחוֹת וְיֵשׁ
אוֹמְרִים אַף הַמַּזִּיקִין וּקְבוּרָתוֹ שֶׁל
מֹשֶׁה רַבֵּינוּ וְאֵילוּ שֶׁל אַבְרָהָם
אָבִינוּ וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַף הַצְּבָת
בְּצֶבֶת הָעֲשׂוּיָה: שִׁבְעָה דְבָרִים
בְּגוֹלֶם

אמנם הנעלם הי' דוד מפרש לפי עסר' מאמרות פירושו הוא שיהיו דין ורחמים כדעת המדרש בתחלה עלה בדעתו של הקב"ה לברוא את העולם במדת הדין וכאו שנת' בראשית ברא אלהים ורצה הקב"ה שתהיה העולם יכול להתקיים מיתף מידת הרחמי' וכמ"ש את' ביום עשות ה' אלקי' והשיתוף רחמי' ולפיכך הם נשתרב מאמרו' שיהיו ה' חסדים הם רחמים וה' גבורו' הם די' עכ"ל ולפפר זהו מאמרו"ל לפני מה בראה הקב"ה שתים עשרה קשתות בענן כנגד י"ב מזלות כדי שיהא העולם יכול להתקיים מיתף ה' חסדי' בשביל הנשים שהן עומדין ולא נברא אלא בזכות הנשים ומפני שעתיד הקב"ה להחיות המתים ע"י נשים שנא' פרה ענף בירכתי ביתך בניך כשתילי זיתים סביב לשלחנך הרי שהאשה מביאה חיים לעולם ולפי שהנשים עתידות להחיות המתים לפיכך הקב"ה מרבה בהן בלדות שנא' פרו ורבו ומלאו את הארץ ולפי שהנשים עתידות להחיות המתים לפיכך הקב"ה מרבה בהן בלדות שנא' פרו ורבו ומלאו את הארץ ולפי שהנשים עתידות להחיות המתים לפיכך הקב"ה מרבה בהן בלדות שנא' פרו ורבו ומלאו את הארץ

סוי"ם מז הניח עליהם את עי המכול וכידוע מים רותתין קבועה לעתיד ז"ל דהיינו סריסה ותכן כי ע"י שכולנו ברותתין זהו דין סריסה ומים עמין וזה דין תכן כבודא מי שכתתייב תכן טובא בנסר והטעם הוא משום דסל' מיתות סם מכוונים נגד ל'

בְּגוֹלָם וְשִׁבְעָה בְּחָכָם חָכָם אֵינוֹ מְדַבֵּר בִּפְנֵי מִי שֶׁהוּא גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה וּבְמִנְיָן וְאֵינוֹ נִכְנָס לְתוֹךְ דִּבְרֵי חֲבֵירוֹ וְאֵינוֹ נִבְהָל לְהָשִׁיב שׁוֹאֵל כְּיַנְיָן וּמֵשִׁיב כַּהֲלָכָה וְאוֹמֵר עַל רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן וְעַל מַה שֶּׁלֹּא שָׁמַע אוֹמֵר לֹא שָׁמַעְתִּי וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת וְחִלּוּפֵיהֶן בְּגוֹלָם: שִׁבְעָה מִינֵי פוּרְעָנִיּוֹת בָּאִין לָעוֹלָם עַל שִׁבְעָה גּוּפֵי עֲבֵירוֹת מִקְצָתָן מְעַשְּׂרִין וּמִקְצָתָן אֵינָן מְעַשְּׂרִין רָעָב שֶׁל בְּצוֹרֶת בָּא מִקְצָתָן רְעֵבִים וּמִקְצָתָן שְׂבֵעִים גָּמְרוּ שֶׁלֹּא לְעַשֵּׂר רָעָב שֶׁל מְהוּמָה וְשֶׁל בְּצוֹרֶת בָּא וְשֶׁלֹּא לִטֹּל אֶת הַתְּלָה רָעָב שֶׁל כְּלָיָה בָּא: דֶּבֶר בָּא לָעוֹלָם עַל מִיתוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּתוֹרָה שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין וְעַל פֵּרוֹת שְׁבִיעִית: חֶרֶב בָּא לָעוֹלָם עַל עִנּוּי הַדִּין וְעַל עִוְּוֹת הַדִּין וְעַל הַמּוֹרִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַּהֲלָכָה: חַיָּה רָעָה בָּאָה לָעוֹלָם עַל שְׁבוּעַת שָׁוְא וְעַל חִלּוּל הַשֵּׁם גָּלוּת בָּא לָעוֹלָם עַל עֲבוֹדָה זָרָה וְעַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת וְעַל שְׁפִיכַת דָּמִים וְעַל שְׁמִיטַּת הָאָרֶץ: בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הַדֶּבֶר מִתְרַבֶּה בְּרְבִיעִית וּבְשִׁבִיעִית וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית וּבְמוֹצָאֵי הֶחָג שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּרְבִיעִית מִפְּנֵי מַעְשַׂר עָנִי שֶׁבַּשְּׁלִישִׁית: בְּשִׁבִיעִית מִפְּנֵי מַעְשַׂר עָנִי שֶׁבַּשִּׁשִּׁית: וּבְמוֹצָאֵי

עֲשָׂרָה נִיסִּים נֶעֶשׂוּ וְעָשָׂרָה עַל הַיָּם הָיוּ כְּפָלִים לְקַיֵּם בְּתַרְגֵּם יוֹנָתָן וְלָמָּה יָרְדוּ מִצְרַיִם נֶגֶד הָרְעָבִים וְלָמָּה יָרְדוּ מִצְרַיִם נֶגֶד הַשְּׂבֵעִים וְלָמָּה יָרְדוּ מִצְרַיִם נֶגֶד הַמְּהוּמָה וְלָמָּה יָרְדוּ מִצְרַיִם נֶגֶד הַבְּצוֹרֶת וְלָמָּה יָרְדוּ מִצְרַיִם נֶגֶד הַכְּלָיָה וְלָמָּה יָרְדוּ מִצְרַיִם נֶגֶד הַתְּלָה וְלָמָּה יָרְדוּ מִצְרַיִם נֶגֶד הַמִּיתוֹת שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין וְעַל פֵּרוֹת שְׁבִיעִית וְלָמָּה יָרְדוּ מִצְרַיִם נֶגֶד הַמִּיתוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּתוֹרָה שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין וְעַל פֵּרוֹת שְׁבִיעִית: כֹּל

מְחִלּוּקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם כו' כְּגוֹן מְחִלּוֹקֶת שַׁמַּאי וְהִלֵּל וְלָמָּה מְזַהֵר הַכָּתוּב עַל זֶה יוֹסֵר וְזֶה מְתִירוֹ זֶה מְטַהֵר וְזֶה מְטַמֵּא לָמָּה נֶאֱמַר לָנוּ וְלֹא דִּבְרֵי תוֹרָה הֵם וְלָמָּה נִכְתְּבוּ הֵם יִהְיֶה לָנוּ לְעֵדוּת כְּשֶׁיִּהְיוּ חֲכָמִים מְרֻבִּים וְתַלְמִידִים מְעַטִּים וְיִהְיוּ מַחֲלוֹקוֹת מְרֻבּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וְיִהְיוּ שְׁנֵי הַצְּדָדִים שָׁוִים בְּעֵינֵי הַשּׁוֹאֵל וְלֹא יֵדַע הַשּׁוֹאֵל אֵיזֶה מֵהֶם הָאֱמֶת וְיֵלֵךְ אַחַר אֵיזֶה מֵהֶם שֶׁיִּרְצֶה וְיִהְיֶה מְקֻבָּל עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּבֵית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל שֶׁרַבּוּ תַלְמִידֵיהֶם בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא שִׁמְּשׁוּ כָּל צָרְכָּם וְנִתְמַעֲטוּ תַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּאי וְנִתְרַבּוּ תַּלְמִידֵי בֵּית הִלֵּל עַד שֶׁנִּתְמַלְּאוּ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ תַּלְמִידֵי בֵּית הִלֵּל וְל

שְׁבִיעִית מִפְּנֵי פֵּרוֹת שְׁבִיעִית ׃
וּבְמוֹצָאֵי הֶחָג שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה
מִפְּנֵי גֵּזֶל מַתָּנוֹת עֲנִיִּים ׃ אַרְבַּע
מְדוֹת בָּאָדָם הָאוֹמֵר שֶׁלִּי שֶׁלִּי
וְשֶׁלָּךְ שֶׁלִּי זוֹ מִדָּה בֵּינונִית ׃ וְיֵשׁ
אוֹמְרִים זוֹ מִדַּת סְדוֹם ׃ שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ
וְשֶׁלָּךְ שֶׁלִּי עַם הָאָרֶץ ׃ שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ
וְשֶׁלָּךְ שֶׁלָּךְ חָסִיד ׃ שֶׁלִּי שֶׁלִּי
וְשֶׁלָּךְ שֶׁלִּי רָשָׁע ׃ אַרְבַּע מִדּוֹת
בְּרֵעוֹת נוֹחַ לִכְעוֹס וְנוֹחַ לְרָצוֹת
יָצָא הֶפְסֵדוֹ בִּשְׂכָרוֹ קָשֶׁה לִכְעוֹס
וְקָשֶׁה לְרָצוֹת יָצָא שְׂכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ
קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ לְרָצוֹת חָסִיד ׃
נוֹחַ לִכְעוֹס וְקָשֶׁה לְרָצוֹת רָשָׁע ׃
אַרְבַּע מִדּוֹת בְּתַלְמִידִים מַהֵר
לִשְׁמוֹעַ וּמַהֵר לְאַבֵּד יָצָא שְׂכָרוֹ
בְּהֶפְסֵדוֹ ׃ קָשֶׁה לִשְׁמוֹעַ ׃ וְקָשֶׁה
לְאַבֵּד יָצָא הֶפְסֵדוֹ בִּשְׂכָרוֹ ׃ מַהֵר
לִשְׁמוֹעַ וְקָשֶׁה לְאַבֵּד חָכָם קָשֶׁה
לִשְׁמוֹעַ וּמַהֵר לְאַבֵּד זֶה חֵלֶק רָע ׃
אַרְבַּע כִּתּוֹת בְּנוֹתַנֵי צְדָקָה רוֹצֶה
שֶׁיִּתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים עֵינוֹ רָעָה
בְּשֶׁל אֲחֵרִים ׃ יִתְּנוּ אֲחֵרִים וְהוּא
לֹא יִתֵּן עֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁלּוֹ ׃ יִתֵּן וְיִתְּנוּ
אֲחֵרִים חָסִיד ׃ לֹא יִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ
אֲחֵרִים רָשָׁע ׃ אַרְבַּע מִדּוֹת
בְּהוֹלְכֵי לְבֵית הַמִּדְרָשׁ הוֹלֵךְ וְאֵינוֹ
עוֹשֶׂה שָׂכָר הֲלִיכָה בְּיָדוֹ ׃ עוֹשֶׂה
וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ שָׂכָר עֲשִׂיָּה בְּיָדוֹ ׃
הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה חָסִיד ׃ לֹא הוֹלֵךְ
וְלֹא עוֹשֶׂה רָשָׁע ׃ אַרְבַּע מִדּוֹת
בְּיוֹשְׁבִי לִפְנֵי חֲכָמִים סְפוֹג וּמַשְׁפֵּךְ

משמרת

בירם זה אין סופו להתקיים כמו שבי
בחמת נבי קדר ומפרם ואוזל לכל
אחד שהיה תלוי בדבר כגון מה
שהיו רוצין שיוסיף קדרים ומפל לפ'
בלעדים כו' אף שמעולם היו שוברי'
זה את זה אך מחמת המחלוקת
והשנאה שים לבם על תבירו להשבירם
מחמתנות ולישוטן הגדולה והכבוד
לעצמם מתחברים יחד לדעות קצה
אחד וכדי ש"כ הסבורות ליד אחד
מהם ויתקיים מחשבתם הרעה אין זה
קשר של קיימא שמאחד שם מתפך
עצמם הרעה כי אלקי' יפזר את
הגדרף ומניח הגדולה והכבוד ביד
הרשעים וכיון שבטל הדבר בטל
הלחבה וזהו כל מחלוקת שהיו לשם
שמים אין סופו להתקיים. אבל
אהבה שהיו תלוי' בדבר רק מצד
הירחת שמים סופו להתקיים וע"ד
שאר"ז על לפי' עומדין ישראל ע"י
כדור לכוס שם שם בלחבה ואחוב
וריעות לז רק"ש מוכל לשם ומתוך
כך סופן להתקיים בעולם הזה
ובעה"ב ׃

כל מי שים בו שלשה דברים
הללו מתלמידיו של אברה'
אהיו לכאורה טעמא בעי מאי ענין
הני ג' מדות לתלמידיו של אברהם
אהיו ומה שמסיק תלמידיו של
אברהם אהיו אוכלין בעה"ז ונוחלין
לעה"ב שנא' להנחיל אוהבי יש ונו'
מאי נא הכתוב להורות כמילת אוהבי
יש ונדקה דכיוצא בזה דקאי אשני
עולמו' שזכה כל ג' מ' לדעות כי השמים
וארץ הקנה הקב"ה לצדקות והשמים
כולם הם לצדקו' היינו מתקמ"ה דקיע'
ומ"ה מהם נגנז לעתיד ועז"ל הכתוב
מ"ה שם כפל לירתן היינו מ"ה דקיע'
וז"ל תת"ק דקיע' כתן לכם חיל כמלת
מגיע על כל לחד מלכות שלם מלות
דקיע' משל"כ בארץ הוא כתן לצדיקו'
העולם היינו זרעו של עשו היונה

מלברהם זוכ' עשר תומות כחלו ושרש
ג"כ כחלו כלל מלבו חלק עה"ז
ועה"ב ס"י עולמות ועז"ל הכתוב
להנחיל לוהבי ים היינו ס"י עולמות
ועל"ז לחז"ל עתיד הקב"ה להנחיל
לכל לדיק ולדיק ס"י עולמות לרמז
שכל לדיק ולדיק יבי בחדרגת לחד
מלבות עול' ויזכו לס"י עולמות ועז"ל
כל מי שים בו ג' מידו' הללו יזכה לזכו'
ג' מדות לב' מלות עולמות העליונים
היינו שלים מתת"ק דקיע' משל"כ
לותן עשר ח תות התחתוני' ל"ל לו
לנחול בזחנכו בזמן הבלות שלש עד
לעתיד ועז"ל לעתיד לוקק מוחל כל
לדיק כל ס"י עולמות מלבד לותן מ"ם
דקיע' הנעלמ' לה' יסוד הש"י עולמו'
כלאל מלבות כדפרישנא ועז"ל שהוא
מתלמידיו של ל"ל ולוהבו בעה"ב ז היינו
עשר תומות ומחל בעה"ב היינו ס'
דקיע' ומייתי דאי' להנחיל לוהבי יש
לוהבי זה לברהם כדכת' זרע לברהם
לוהבי שזכה בס"י עולמות כפי
החשבון היכוון כנ"ל וק"ל. יהודה
בן תיונה לומר הוי עז כנמר ר"ל לעמן
עזין לעבות רצון קונו שבשמי' וקל
כנשר ר"ל הנשר שופף למעלה מכל
העופות ואין מתירת מברירת
שבתחתוני' רק מתן העליונים שהם
למעלה ממנו כן הלדם אין נרין
להתירת משוס ג"ל מבתחתוני' רק
יהא ירא שמים לז"ל יהא עז כנמר
ר"ל שלא יתבי' מפני הב"ה המלעיגי
כלשון המחבר בטור ל"ח רק יהא יש
מלבינו שבשמים ולא מנכי לדם וגם
לעניו הלימוד ג"כ יהי' מן העזין
וכמלמר בתנא למעלה ולא הביישן
למד ולעניו רצון לבינו שבשמים שלא
ויהא עז כנמר וכדי שלא כטעה לומר
דלעולם ים מעלה גוה לביות עזות
לכן לומר הוא פי' לומר עזות פנים
לגיהנם וכוסת פנים לג"ע לדוקא
במילי לשמיא הוא טוב לביות ע"ז

משל"כ

משמרת ונפדה ספוג שהוא סופג
את הכל משפך שמכנים בזו
ומוציא בזו משמרת שהיא
מוציאה את היין וקולטת את
השמרים נפדה שמוציאת את
הקמח וקולטת את הסולת: כל
אהבה שהיא תלויה בדבר בטל
דבר בטלה אהבה ושאינה תלויה
בדבר אינה בטלה לעולם: איזו
היא אהבה שהיא תלויה בדבר
זו אהבת אמנון ותמר ושאינה
תלויה בדבר זו אהבת דוד
ויהונתן: כל מחלוקת שהיא לשם
שמים סופה להתקיים ושאינה
לשם שמים אין סופה להתקיים
איזו היא מחלוקת שהיא לשם
שמים זו מחלוקת הלל ושמאי
ושאינה לשם שמים זו כיוצא
קורח ועדתו: כל המזכה את
הרבים אין חטא בא על ידו וכל
המחטיא את הרבים אין מספיקין
בידו לעשות תשובה משה זכה
וזכה את הרבים זכות הרבים תלוי
בו שנאמר צדקת יעשה ומשפטיו
עם ישראל ירבעם חטא והחטיא
את הרבים חטא הרבים תלוי בו
שנאמר על חטאת ירבעם אשר
חטא ואשר החטיא את ישראל
כל מי שיש בו שלשה דברים הללו
מתלמידיו של אברהם אבינו
ושלשה דברים אחרים מתלמידיו
של בלעם הרשע עין טובה ורוח

משנ"ב בחילת דשלמה לא רק שנדרך
להיות נוסח פנים ולא כחותן עזי
פנים שנדור המבייתין למי שנדול
מהם וכפרים יהרבו בזקני וכחמור
הנביא והם התק"ל דורות שנתלו
בכל דורודור עליהן כאחר עזות מני
לניהנם. הוא הי' אומר בן חמש
למקרא בן עשר למשנה בן ט"ו
לתלמוד מרחם דהאי יתא ילוף האי
דרשא מהאי קרא ושכחתם לכניך
ודרשו רז"ל בחם' קדושין אל תקרא
ושכחתם אלא ושלחתם לעולם יפלים
מדם מצותיו עליהם במקרא שלים
במשנה שלים בתלמוד והקשה בגמרא
ומי ידע כמה חי' ומשני לה מדכיכ
אלא ליומא ופרש' יומי השבוע
והתוסס' פירשו ז"ל פרש"י יומי
השבוע הייגו ב' יומים מקרא ג' יומים
משנה ב' יומים תלמוד עכ"ל ופרש"י
למעלה את דברי רש"י לפי פירוש
דהיום מסוס דהקשה לרש"י דמיתתר
דדרש כן אל תקרא ושכחתם אלא
ושלחתם ת"ל כאחי כתי' ושכחתם
וצריך הגמרא לה מדכיכ אלא ליומא
פר"ש יומי השבוע הייגו ב' יומים
מקרא וב' יומים משנה וב' יומים
תלמוד וה"ל כאחר שקריכ ושלחתם
שיהא למודו כל אחד מהם שני יומים
ת"ל גם אלא ושכחת הוא לאחת שהוא
למון שנים שהרה לתחתן ב' יומים
וה"ל לתנו והלו דברי אלקי חיים והפי'
ת"ל ושכחתם לבדו אלא אף ושלחתם
דקרי לתלמוד ושכחתם קרי ליומי
הלימוד וכוף.

לאחם להאי תנא דיהיב דהוא בן חמש
לה לשלוח האי פרושא קשה אלא
לפיכך למה לי למכתב ושלחתם
לתלמודו של עצמו ולשלוחו בעצמו לא
יוכל לפרש דיהיה השבוע לרש"י
ולתוספת התוכחי ומפרשי כל יום
ויום יש לאדם לדאת בהן קטן מתחלת
הוא לומד הכל מקרא וחת"ל כשכחת

לשכחת במשנה הוא לומד הכל משנה
וחת"ל כשכחת לשכחת התלמוד הוא
לומד הכל תלמוד ומאי לא ת"ל שלחתם
בגמרא לא מריכא אלא לומא וה"ל
קשה לו מאי ושכחתם לכניך תפרי
האי קרא לאכזו מהם קאי דהייגו בן
ה' למקרא ע"ד עד שית לא תקבל
הייגו אלא עד בכלל רק אחד מהם
כשהוא מתחיל בשם הוא למקרא בן
עשר למשנה בן ט"ו לתלמוד ה"ל
השבוע בגמ' מסופני בן ע"ו שנים
שהוא כה בשנה לתלמוד לשלש חלקי'
הייגו ג' כעמי"ה ושפיר מדקדם ת"ת
ושכחתם אלא ושלחתם שלעולם יפלים
מדם מצותיו שלים במקרא שלים
במשנה שלים בתלמוד והקשה בגמרא
שלים. במשנה שלים בתלמוד וה"ל
ספיר דהאי ושכחתם קאי אלאכזו וספיר
כתיב ושכחתם לכניך דווקא ודוקא
למחם לבאי פירוש דהרא קושא הל"ל
לדוקתא דמחת' דהרא יכין ת"ת ושכחת'
אלא ושלחתם ת"ל כאחי כתי' ושכחתם
ואלא ושלחתם דהשלחת לפירש דהשכח
דמשכח קדושין לא קאם מידי
כלשעיל אבל לאחי פירוש דהיקשא
ספיר ודוקא זו תירץ המחבר שהחריו
שהוא בתשלומין ספרק השבועי ז"ל שכן
חכמי' בלשון המשנה כדרוך שבאר בהם
ומשנתם כו' ופי' בזה בעל בית
דוד ושלמה ז"ל ס"ת בלשון המשנה
מלשון ושכחתם ולא קראו מלשון
ולמדתם אלא מלשון מישון וחידוד
וז"ל כאן התנא בדרוך שבאר בלשון
של התורה בהם ומשנתם על ל"ו ולאחי
פירוש סובב והולך ממם לדרכיכו
דמוה לא קשה מידי דמאחי טעמא
כתיב ושכחתם לאחרו דאחי ושלחתם
קאי סיכיו מפולפי' שלים במקרא
שלים במשנה מלשון ושכחתם שלים
בתלמוד שהוא ג"כ מלשון סיכון
וחידוד המרומז בשכחתם אלא אלא
הי' כתוב ושלחתם ולא ושכחתם הייגו
מוקמינן כולהו למקרא הייגו

נְמוּכָה וְנֶפֶשׁ שִׁפְלָה מִתַּלְמִידָיו
שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ עַיִן רָעָה וְרוּחַ
גְּבוֹהָה וְנֶפֶשׁ רְחָבָה מִתַּלְמִידָיו שֶׁל
בִּלְעָם הָרָשָׁע מַה בֵּין תַּלְמִידָיו
שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ לְתַלְמִידָיו שֶׁל
בִּלְעָם הָרָשָׁע תַּלְמִידָיו שֶׁל

שנינו חכמים בלשון המשנה ברוך שבחר בהם ובמשנתם: רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל העולם כלו כדאי הוא לו נקרא ריע אהוב אוהב את המקום אוהב את הבריות משמח את המקום משמחה את הבריות ומלבשתו ענוה ויראה ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן ומרחקתו מן החטא ומקרבתו לידי זכות ונהנין ממנו

שנו חכמי' בלשון המשנה ברוך שבחר בהם ובמשנתם ענין זה פירשנו למעלה בסוף והולך לסוף הפרק חמישי למעיל מיכי':

רבי מאיר אומר העוסק בתור' לשמה כו' ברוך לפרש כל כני מתכני' לחבר לחד כל חכיוני בדרך המוסר כי כוונת ר"מ הוא לעסוק בתורה לשמה ולפוקי מלת ולמד ת"ו מלת לשמ' רק להכניס תיקון שיהיו לקבל שכר או כדומיל הכוונ' לקרוא לותו רבו ולחלוק לו כבוד שלא ללמוד לשמה לשם קונסי ברוך הוא ולמוד גם לחרים לתורת הוא ביפר על ולזכות את הרבי' וזו זוכה לדברים הרבה כעב"ג וגם כעב"ג להם

פרק ששי

מְמֶנּוּ עֵצָה וְתוּשִׁיָּה וּבִינָה וּגְבוּרָה
שֶׁנֶּאֱמַר לִי עֵצָה וְתוּשִׁיָּה אֲנִי בִינָה
לִי גְבוּרָה וְנוֹתֶנֶת לוֹ מַלְכוּת
וּמֶמְשָׁלָה וְחִקּוּר דִּין וּמְגַלִּין לוֹ רָזֵי
תוֹרָה וְנַעֲשֶׂה כְּמַעְיָן שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵק
וְכַנָּהָר שֶׁמִּתְגַּבֵּר וְהוֹלֵךְ וַהֲוֵי צָנוּעַ
וְאֶרֶךְ רוּחַ וּמוֹחֵל עַל עֶלְבּוֹנוֹ
וּמַגְדַּלְתּוֹ וּמִרוֹמְמָתוֹ עַל כָּל
הַמַּעֲשִׂים : אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
לֵוִי בְּכָל יוֹם וָיוֹם בַּת קוֹל יוֹצֵאת
מֵהַר חוֹרֵב וְאוֹמֶרֶת אוֹי לָהֶם
לַבְּרִיּוֹת מֵעֶלְבּוֹנָהּ שֶׁל תּוֹרָה שֶׁכָּל
מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה תָּדִיר
נִקְרָא נָזוּף שֶׁנֶּאֱמַר נֶזֶם זָהָב בְּאַף
חֲזִיר אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת טָעַם :
וְאוֹמֵר וְהַלָּחוֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא
חָרוּת עַל הַלֻּחוֹת · אַל תִּקְרִי
חָרוּת אֶלָּא חֵרוּת שֶׁאֵין לְךָ בֶּן
חוֹרִין אֶלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה
שֶׁכָּל מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה הֲרֵי זֶה
מִתְעַלֶּה שֶׁנֶּאֱמַר וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל
וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת : הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵירוֹ
פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אַחַת אוֹ פָּסוּק
אֶחָד אוֹ דִּבּוּר אֶחָד אוֹ אֲפִילּוּ אוֹת
אַחַת צָרִיךְ לִנְהוֹג בּוֹ כָּבוֹד שֶׁכֵּן
מָצִינוּ בְּדָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא
לָמַד מֵאֲחִיתֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים
בִּלְבַד וְקָרָאוֹ רַבּוֹ אֲלוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱנוֹשׁ כְּעָרְכִּי אֲלוּפִי
וּמְיֻדָּעִי : וַהֲלֹא דְבָרִים קַל וָחוֹמֶר
וּמָה דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא לָמַד
מֵאֲחִיתֹפֶל

וגם לא מן התמות רק שכל יהיה
לפי שמי ג"כ טוב הוא להניח התור'
בקרן זוויות ולרווח יחד יושן ויתן
וכדי לנקף ממון בהתיר וע"ז הזהיר
ריב"ל בכל יום ג"ק יזהר אדם תורב
ולומר לוי להם מעלכונה של תורה
כייצו לותן לומדי תורה שעוסקי' בת
התורה הקדושה ומיניהי' לותה בקרן
זוויות ורוחבי' יחד יושן ומתן שכל
מי שהיה עוסק בת"ת בקרן זוויה
לכתיב כזה זהב בלף חזיר כו' שלף
מחלסף כל כסף וזהב שכשולם ע"י
ביטול התורה נקרא כזה זהב בלף
חזיר ולם יכיקך יצרך לומר בליך
בלפמר להתקיי' בלף מסף ומתן מכת
בכבדת המיסים לפר הם בזמנ' כו
הגלות הזה וזה ג"ת ובחרות מכתב
הלזי' ג"ת חרות הלף חירות שכל מי
שעוסק בתורה נקרא בן חורין ע"ל
בגמרל ג"ת חרות הלף חירות מן
המלכו' וכייצו מסים וארנוני' וכמלחמ
התלף לפעל וכל המקבל עליו עול
תורה מעבירין ממנו עול מלכו' כייצו
מסים וארנוני' ולמטלה תמלף טעמו
בלדו וע"ז כתי' בלין לך בן חורין אין
המלכות כייצו מסים וארנוני' הלף מי
שעוסק בתורה זה מדבר בגד מעלי
דלפוסק בתורה לפחד ממון ובגד מעלי
הבני' שהיו מכוון לפס כבוד לקדוש
לותו רבו בגד זה לחר וכל העוסק
בתורה הרי זה מתעלה שכבודו עולה
למעלה מעלמו וסוף שכבוד לבא
מעלמו וע"ז מייתי הלומד מחבירו
פרק ג' או הלכה ג' וכו' צריך לנהוג
בו כבוד וג"כ שכבוד יבא לך ממילא
ואין שכבוד הלא תורה שכל שכבוד שכחים
יבחלו ותמימי' יבחלו טוב ואין טוב
הלא תורה כו' ולם יסיעך יצרך לומר
מאחר שכל עסקך יהי תורתך
תמונתיך לפס מסים ולא לפוס הבחם
וג"כ בהיזה ענין תתברכם · וע"ז

כֵּיצַד דַּרְכּוֹ שֶׁל תּוֹרֵא אֶת נַפְשׁוֹ תִּלְמַד כָּל
וּמִים בְּמַשּׂוֹרָה תִּשְׁתֶּה וְעַל הָאָרֶץ תֵּשֵׁן
זְחִי צַעַר תִּחְיֶה ר"ל לְעוֹלָם בְּפַרְנָסָתְךָ
וְלֹא לְמַעַר מִמֶּנּוּ יוֹתֵר מִדַּאי וְשָׁם תִּלְמַד
עוֹד כֵּן וְתַלְמֵד תּוֹרָה מִצְוֹתֶיהָ סוֹף
תִּזְכֶּה וְתַלְמוּד תּוֹרָה מוּעָפֶר וְכוּלְיָהּ
וְכוּ"ל לְוֹ לְאַרְיָכְעָה"ז וְסוֹפְךָ לְלַמּוֹד
מִצְוֹתֶיהָ וְטוֹב לְךָ בְּעוֹלָ"ב מִלֹּא הַסְּכַר ׃
וְשָׁם יִסְיַתֵּךְ לוֹמַר מִזֶּה לְךָ לְלַמּוֹד כָּל
בְּמַלֵּא וְלִמְצוֹת מִים וְלִחְיוֹ חַיֵּי צַעַר
טוֹב לְךָ לְהַכְנִיס עוֹר בְּקֶרֶן זָוִית וְלֵילֵךְ
לְאַחַר מִטַּת מְתָן וְאֵז יִהְיוּ סוֹלְחִין עוֹלָם
כְּסוֹלְחִין מִלְּבִי וְכָל הַגְּדוֹלָה יִגַּע לְיָדְךָ
עַ"כ הַתְּנֵא ג' תַּבְקֵשׁ גְּדוֹל וְג' תִּתְמוֹל
כְּבוֹד יוֹתֵר מִלִּימּוּדְךָ וְאֵל תִּתְגָּאֶה
לְסוֹלְחִים שֶׁל מִלְּבִי כִּי סוֹלְחִין גְּדוֹל
מִסּוֹלְחִים וְכִתְרֵךְ גְּדוֹל מִכִּתְרֵם ׃
וְעַ"כ גְּדוֹלָה תּוֹרָה מִן הַכְּהוּנָּה וּמִלְכוּ
שֶׁהַמֶּלֶךְ נִקְנֶה בִּשְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת וְכֹהֵן
בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה וְהַתּוֹרָה נִקְנֵית
בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה דְּבָרִים ׃ וְאֵלּוּ
הֵן ׃ בִּלְמוּד ׃ בִּשְׁמִיעַת הָאָזֶן ׃
בְּעֲרִיכַת שְׂפָתַיִם ׃ בְּכוּנַת הַלֵּב ׃
בִּישׁוּבְלוּת חֵלֶב ׃ בְּאֵימָה ׃ בְּעָנָוָה ׃
בְּיִרְאָה ׃ בְּשִׂמְחָה ׃ בְּשִׁכּוּשׁ חֲכָמִים ׃
בְּדִבּוּק חֲבֵרִים ׃ בְּפִלְפּוּל

הַתַּלְמִידִים

מֵאַחֵיתוֹפֶל אֵלָּא שְׁנֵי דְּבָרִים בִּלְבַד
קָרָאוֹ רַבּוֹ אַלּוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ הַלּוֹמֵד
מֵחֲבֵירוֹ פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אַחַת
אוֹ פָּסוּק אֶחָד אוֹ דִּבּוּר אֶחָד אוֹ
אֲפִילּוּ אוֹת אַחַת עַל אַחַת כַּמָּה
וְכַמָּה שֶׁצָּרִיךְ לְנַהֵג בּוֹ כָּבוֹד וְאֵין
כָּבוֹד אֶלָּא תּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר כָּבוֹד
חֲכָמִים יְנַחֲלוּ וּתְמִימִים יְנַחֲלוּ טוֹב וְאֵין
טוֹב אֶלָּא תּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לֶקַח טוֹב
נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ ׃ כָּךְ
הִיא דַּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה פַּת בַּמֶּלַח
תֹּאכַל וּמַיִם בִּמְשׂוּרָה תִּשְׁתֶּה וְעַל
הָאָרֶץ תִּישָׁן וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה
וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל וְאִם אַתָּה
עוֹשֶׂה כֵּן אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ אַשְׁרֶיךָ
בָּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לָעוֹלָם הַבָּא ׃
אַל תְּבַקֵּשׁ גְּדֻלָּה לְעַצְמְךָ וְאַל
תַּחְמוֹד כָּבוֹד יוֹתֵר מִלִּמּוּדֶךָ עֲשֵׂה
וְאַל תִּתְאַוֶּה לְשֻׁלְחָנָם שֶׁל מְלָכִים
שֻׁלְחָנְךָ גָּדוֹל מִשֻּׁלְחָנָם וְכִתְרֶךָ
גָּדוֹל מִכִּתְרָם וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל
מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר
פְּעֻלָּתֶךָ ׃ גְּדוֹלָה תּוֹרָה יוֹתֵר מִן
הַכְּהֻנָּה וּמִן הַמַּלְכוּת שֶׁהַמַּלְכוּת
נִקְנֵית בִּשְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת וְהַכְּהֻנָּה
בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה וְהַתּוֹרָה נִקְנֵית
בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה דְּבָרִים ׃ וְאֵלּוּ
הֵן ׃ בִּלְמוּד ׃ בִּשְׁמִיעַת הָאוֹזֶן ׃
בְּעֲרִיכַת שְׂפָתַיִם ׃ בְּכוּנַת הַלֵּב ׃
בִּישׁוּבְלוּת חֵלֶב ׃ בְּאֵימָה ׃ בְּעָנָוָה ׃
בְּיִרְאָה ׃ בְּשִׂמְחָה ׃ בְּשִׁכּוּשׁ חֲכָמִים ׃
בְּדִבּוּק חֲבֵרִים ׃ בְּפִלְפּוּל

הַתַּלְמִידִים

MAGYAR KÖNYV-TÁRA

הַעוֹלָם שׁוֹפֵךְ לְהַלְיִךְ עוֹרְכִין בְּדָבָר זֶה
דּוֹקֵק וְלֹא בְּדָבָר אַחֵר וְתוֹ שֶׁמִּאַחַר
שֶׁהַגְּבוֹר הָיוּ יִשְׂרֵאֵלִי' ע"כ נַם שֶׁמּוּעָה זוֹ
לֹא יִשְׁמְעוּ לְךָ שֶׁבְּנֵי לְבַן וְתוֹ דִּלְמָא זְכוּ
לְמִלְכוּת עַל ק"ו מִדְּיוֹת מִכֹּחַ שְׁנוֹת
סָרִיס אַחִי' ק"ל וְלֹא זְכוּ לְקַיֵּם
מִדְּיוֹנוֹ כְּגוֹן שְׁנוֹת תִּגְרֵשׁ אֶת הַקַּיִן"ם
סָרִיס וְשָׁמַעְתִּי כֵּן תֵּירֵץ יוֹסֵף לְךָ נִי
בִּדְעַת הַמְּדַבֵּר דְּבָן מ"ח אַחַי' הֵיכַר
תַּגִּידֵם אֶת בּוֹרְחָן וְלֹא כֵּן אַחַי'
תַּגִּידֵם אֶת בּוֹרְחָן עַל יְכוֹר עַל יָן אֶת
בּוֹרְחָן לְגַלּוֹת יְחַסֵּב וְשָׁם תִּקְרֵב מ"ח
יָן קַיִן"ם וְלֹא מִכְּוָן זְכוּת תַּגִּידֵם וְגַ'
סָרִיס שׁוֹוִין הֵם לְגַלּוֹת זְכוּת סָרִיס
לְהוֹרוֹת כֵּן לְגַם זְכוּת תַּגִּידֵם מִכְּוָן
לְחַסְבָּן זֶה לְפִי שֶׁם לֹא יָן לְהוֹתָן מ"ח אַחַי'
יָן מִכְּמָן וְכֹתְבוּ הַמְּדַבְּרִי' דְּאַחַי' מ"ח
מַעֲלוֹת עַל הַתּוֹרָה הֵם נֶגֶד מ"ח סָרִיס
עַל תַּגִּידֵם אֶת בּוֹרְחָן עַל הֵיכֵר לְךָ
וְלֹא כֵּן אַחַי' ק"ל וְלֹא מִכְּוָן זְכוּת
מִצְוֹת יֵשׁ לְתוֹר' וְתוֹ מִכְּוָן בּוֹ מִיעוּט
סָרִיס ק"ו וְהָכִי הֵם הַבְּרִי' לְהֵיכֵן מִיעוּט
מ"ו וְהָכִי מִיעוּט הֵם סָרִיס מִכְּמָן
וְרַבִּי ר"ע לְעוֹרְרָן וְרַבִּי לְהוֹרוֹת לָהֶן
דמ"ח מַעֲלוֹת הֵם רַק הֵם שָׁוִין בְּהֵיכֵר
מִסְבָּה וְלֹא ק"ל דּוֹקֵק לְךָ מִלְּמַד מִה רִיתָה
לְסַתֵּר מִמַּלְכוּת עַל ק"ו מִדְּיוֹת כִּי
סָרִיס בְּיוֹם אֶת מ"ח אַחַי' וְקַיִן"ם
מִדְּיוֹנוֹ כְּגוֹן שְׁנוֹת תִּגְרֵשׁ אֶת הַקַּיִן"ם
סָרִיס וְשָׁמַעְתִּי כֵּן תֵּירֵץ יוֹסֵף לְךָ נִי
בִּדְעַת הַמְּדַבֵּר דְּבָן מ"ח אַחַי' הֵיכֵר
תַּגִּידֵם אֶת בּוֹרְחָן עַל יְכוֹר עַל יָן אֶת
בּוֹרְחָן לְגַלּוֹת יְחַסֵּב וְשָׁם תִּקְרֵב מ"ח
יָן קַיִן"ם וְלֹא מִכְּוָן זְכוּת תַּגִּידֵם וְגַ'
סָרִיס שׁוֹוִין הֵם לְגַלּוֹת זְכוּת סָרִיס
לְהוֹרוֹת כֵּן לְגַם זְכוּת תַּגִּידֵם מִכְּוָן
לְחַסְבָּן זֶה לְפִי שֶׁם לֹא יָן לְהוֹתָן מ"ח אַחַי'
יָן מִכְּמָן וְכֹתְבוּ הַמְּדַבְּרִי' דְּאַחַי' מ"ח
מַעֲלוֹת עַל הַתּוֹרָה הֵם נֶגֶד מ"ח סָרִיס
עַל תַּגִּידֵם אֶת בּוֹרְחָן עַל הֵיכֵר לְךָ
וְלֹא כֵּן אַחַי' ק"ל וְלֹא מִכְּוָן זְכוּת
מִצְוֹת יֵשׁ לְתוֹר' וְתוֹ מִכְּוָן בּוֹ מִיעוּט
סָרִיס ק"ו וְהָכִי הֵם הַבְּרִי' לְהֵיכֵן מִיעוּט
מ"ו וְהָכִי מִיעוּט הֵם סָרִיס מִכְּמָן
וְרַבִּי ר"ע לְעוֹרְרָן וְרַבִּי לְהוֹרוֹת לָהֶן
דמ"ח מַעֲלוֹת הֵם רַק הֵם שָׁוִין בְּהֵיכֵר
מִסְבָּה וְלֹא ק"ל דּוֹקֵק לְךָ מִלְּמַד מִה רִיתָה
לְסַתֵּר מִמַּלְכוּת עַל ק"ו מִדְּיוֹת כִּי
סָרִיס בְּיוֹם אֶת מ"ח אַחַי' וְקַיִן"ם

וע"פ סִבּוֹת הַלָּלוּ יְכוֹלִין כ"
כַּוָּנַת הַמְּדַבְּרִי' מִשּׁוּם דְּגַם
לְסַתֵּר הֵיתָה יוֹדַעַת שֶׁמְּגִיעִים לָהּ ק"ו
מִדְּיוֹת מִשֶּׁעַם דְּבָן מ"ח אַחַי' הֵיכֵר
תַּגִּידֵם אֶת בּוֹרְחָן נֶגֶד מ"ח מַעֲלוֹת
עַל הַתּוֹרָה לְתַקֵּם הַמַּעֲלָה הַמ"ח הוּא
לוּמַר

הַתַּלְמִידִים · בִּישׁוּב · בְּמִקְרָא ·
בְּמִשְׁנָה · בְּטַהֲרָה · בְּמִיעוּט שִׂינָה ·
בְּמִיעוּט שִׂיחָה · בְּמִיעוּט סְחוֹרָה ·
בְּמִיעוּט שְׂחוֹק · בְּמִיעוּט תַּעֲנוּג ·
בְּמִיעוּט דֶּרֶךְ אֶרֶץ · בְּאֹרֶךְ אַפַּיִם ·
בְּלֵב טוֹב · בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים ·
בְּקַבָּלַת הַיִּסּוּרִין · הַמַּכִּיר אֶת
מְקוֹמוֹ הַיָּשֵׁחַ בְּחֶלְקוֹ · הָעוֹשֶׂה
סָיָג לִדְבָרָיו · וְהוּא אֵינוֹ מֻחְזָק
טוֹבָה לְעַצְמוֹ · אֹהֵב אוֹהֵב אֶת
הַמָּקוֹם · אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת ·
אוֹהֵב אֶת הַצְּדָקוֹת אוֹהֵב אֶת
הַמֵּישָׁרִים · אוֹהֵב אֶת הַתּוֹכָחוֹת
וּמִתְרַחֵק מִן הַכָּבוֹד · וְלֹא
מֵגִיס לִבּוֹ בְּתַלְמוּדוֹ · וְאֵינוֹ שָׂמֵחַ
בְּהוֹרָאָה · נוֹשֵׂא בְּעוֹל עִם חֲבֵירוֹ ·
מַכְרִיעוֹ לְכַף זְכוּת · מְעַמִּידוֹ עַל
הָאֱמֶת · מְעַמִּידוֹ עַל הַשָּׁלוֹם ·
מִתְיַשֵּׁב בְּתַלְמוּדוֹ · שׁוֹאֵל כְּעִנְיָן
וּמֵשִׁיב כַּהֲלָכָה · שׁוֹמֵעַ וּמוֹסִיף ·
הַלּוֹמֵד עַל מְנַת לְלַמֵּד · הַלּוֹמֵד
עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת · הַמַּחְכִּים אֶת
רַבּוֹ · הַמְכַוֵּן אֶת שְׁמוּעָתוֹ ·
וְהָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ · הָא
לְמַדְתָּ שֶׁכָּל הָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם
אוֹמְרוֹ מֵבִיא גְּאֻלָּה לָעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר
וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם
מָרְדְּכָי · גְּדוֹלָה תוֹרָה שֶׁהִיא
נוֹתֶנֶת חַיִּים לְעוֹשֶׂיהָ בָּעוֹלָם הַזֶּה

לומר דבר בשם אומרו ואי אמרת
דלמין זה מן המנין ל"ב לא נשאר רק
מ"ז מעלות ע"כ כן מ"ז שכים היכר
לכבדם את בוראו וי"ב מדה אשר
לבבדם מניע לה קב"ה מדיונות וק"ב
הדרך קושרי לבותיו דלמה לא זכתה
לקב"ה מדיונות וע"כ צריכין אנו לומר
דהאי טעמא ליתא כלל וכיון דליתא
להאי טעמא אין לה שום זכות בק"ז
מדיונות ואין טעם לדבר ולכך ותאחר
שם זר למלך בת מרדכי להורות דסיון
היה החעל"ס וסיפר בזמ"ח שכי
היכר לבבדם את בוראו וי"ב מניע
לה קב"ז מדיונות מלך בזכות דשמות
של לבבדם ושרש וע"ז כתן בתיבת
תחר כל במ"ח מעלות שהיה בסיון
לומרו בם לומרו הוא האעלה המ"ח
הא למדת דכל הקודר דבר בשם
אומרו מביא גאולה לעולם שנאמר
ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי
כוונתם היה להורות שמניע לה
המלוכה על קב"ז מדיונות ק"ב זהו
הגאולה שהביא לעולם ודוק :

והכה הוציא ותאת ליתן ניחא גם
אמו דבר בשם אומרו גם בעבייני
גאולה בשם שרש שמופלג ומופלא כ"ש
מהורר ליה לדקדר שהיה בל"ד ור"מ
דק"ק פלאתנק על פסוק בעתה
אחישנה וגו' זכה אחישנה לא זכה
בעתה עכ"ל והכה לכאורה הוא תמוה
דמאחר שהפסוק פתח במלת בעתה
תיכף לתה דדמז רז"ל על
מלת אחישנה . ומפרש הוא שי'
דהענין הוא כך ע"פ שכתוב
בז"ח שכי פרשת בראשית על הת
דאחרו רז"ל במסכת סנהדרין פית
תלמי שכין הוי עלמא ל' תלמים תוהו

ל"ג תור"ב"ג ימות המשי' וכשנותיהם
יגלו מה שיגלו ומקשה ממ"כ שם
בתחלה נתן זמן שיהיה העולם ז'
לגלגים שנים ס"כ למה יתחיל ימות
המשיח בד' לגלגים לחרבנים ולא
בסוף ו' לגלגים וכו' ע"ש בתוך
ומפרש הוא כ"ל כנ"ל דבריו שם כך כי
התורה נבראת ל' לגלגים קודם בריאת
העולם וק"ל שם ישראל עושים
ומקיימין בכתוב בתור ל"ב מתחילין
ו' לגלגים שנות העולם בקנוד דוקא
לא בפחות ולא יותר מן תותן ל' לגלגי'
לפיר היו של תורה קודם בריאת
עולם ומחלקה הזמן בקן הוא לחר
ל"ל מפני"כ שם אין ישראל עושין
רצונו ם"ו ואיכן מקיימין מה שכתוב
בתורה ל"כ לותן ל"ל שנים של
התורה מקודם בריאת העולם לא
חשביען להו רק חשביען כשל' בבריאי'
מיום שנברא העולם ל"כ בקן הוא
בכללות לגלגי בשני וזהו הכוונה של
הגמרא זכה לחישבה לומר שלעולם
הוא בעתה בין זכה בין לא זכה ומחל'
אין בהקדם מסורס ואין בהקדם
יוצא מידי פשוטה לגלגי כמו שכתוב
לחישבה לגלגי שבחילק הוא בין זכה
לגלגי זכה הייגו שם זכו ל"כ לחישבה
וגם בעתה הייגו שחשביען הו' לגלגים
בין לותן ל"ל של תורה שהיה
קודם בריאת עולם שבל לגלגי זכה
הייגו בעתה לבד לגלגי לחישבה לומר
שחשביען השנת לגלגים מיום בריאת
עולם וק"ל לפום הלי פירוש
לחחריען לגלגי שלחישבה שם"ה הוא
בעתה לגלגי מידי ואין הפסוק
מהופך ודוק :

וּבָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם וּלְכָל בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא : וְאוֹמֵר רְפָאוֹת תְּהִי
לְשָׁרֶךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ : וְאוֹמֵר עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר · וְאוֹמֵר כִּי
לְוַיַּת חֵן הֵם לְרֹאשֶׁךָ וַעֲנָקִים לְגַרְגְּרוֹתֶיךָ וְאוֹמֵר תִּתֵּן לְרֹאשְׁךָ לִוְיַת חֵן עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת ·

תַּנּוּגָנָךְ׃ וְאוֹמֵר אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ וּבִשְׂמֹאלָהּ עוֹשֶׁר וְכָבוֹד׃ וְאוֹמֵר כִּי אוֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ׃ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי הַנּוֹי וְהַכֹּחַ וְהָעוֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד וְהַחָכְמָה וְהַזְּקָנָה וְהַשֵּׂיבָה וְהַבָּנִים נָאֶה לַצַּדִּיקִים וְנָאֶה לָעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמָּצֵא׃ וְאוֹמֵר עֲטֶרֶת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם׃ וְאוֹמֵר תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחָם וְהֲדַר זְקֵנִים שֵׂיבָה׃ וְאוֹמֵר וְחָפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה כִּי מָלַךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַיִם וְנֶגֶד זְקֵנָיו כָּבוֹד׃ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר אִלּוּ שָׁבַע מִדּוֹת שָׁמָנוּ חֲכָמִים לַצַּדִּיקִים כֻּלָּם נִתְקַיְּמוּ בְּרַבִּי וּבְבָנָיו׃ חֲמִשָּׁה קָנִיתָ קָנָה לוֹ הַקָּבָ״ה בְּעוֹלָמוֹ׃ וְאֵלּוּ הֵן׃ תּוֹרָה קִנְיָן אֶחָד׃ שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיָן אֶחָד׃ אַבְרָהָם קִנְיָן אֶחָד׃ יִשְׂרָאֵל קִנְיָן אֶחָד׃ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִנְיָן אֶחָד׃ תּוֹרָה קִנְיָן אֶחָד מִנַּיִן דִּכְתִיב יְיָ קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קֶדֶם מִפְעָלָיו מֵאָז׃ שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיָן אֶחָד מִנַּיִן שֶׁנֶּאֱמַר כֹּה אָמַר יְיָ הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי אֵיזֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵיזֶה מָקוֹם מְנוּחָתִי וְאוֹמֵר מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ׃ אַבְרָהָם קִנְיָן אֶחָד מִנַּיִן דִּכְתִיב וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ יִשְׂרָאֵל קִנְיָן אֶחָד מִנַּיִן דִּכְתִיב עַד יַעֲבֹר עַמְּךָ יְיָ עַד יַעֲבֹר עַם זוּ קָנִיתָ׃ וְאוֹמֵר לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאַרְצוֹ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם׃ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִנְיָן אֶחָד מִנַּיִן שֶׁנֶּאֱמַר מָכוֹן שִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ׃ וְאוֹמֵר וַיְבִיאֵם אֶל גְּבוּל קָדְשׁוֹ הַר זֶה קָנְתָה יְמִינוֹ׃ אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן קִסְמָא פַּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ וּפָגַע בִּי אָדָם אֶחָד וְנָתַן לִי שָׁלוֹם וְהֶחֱזַרְתִּי לוֹ שָׁלוֹם אָמַר לִי רַבִּי מֵאֵיזֶה מָקוֹם אַתָּה אָמַרְתִּי לוֹ מֵעִיר גְּדוֹלָה שֶׁל חֲכָמִים וְשֶׁל סוֹפְרִים אֲנִי אָמַר לִי רְצוֹנְךָ שֶׁתָּדוּר עִמָּנוּ בִּמְקוֹמֵנוּ וַאֲנִי אֶתֵּן לְךָ בְּמָה כֶּסֶף וְכָמָה זָהָב אָמַרְתִּי לוֹ אִם אַתָּה נוֹתֵן לִי כָּל כֶּסֶף וְכָל זָהָב שֶׁבָּעוֹלָם אֵין אֲנִי דָר אֶלָּא בִּמְקוֹם תּוֹרָה לְפִי שֶׁבְּשָׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל אָדָם אֵין מְלַוִּין לוֹ לְאָדָם לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב אֶלָּא תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבַּד שֶׁנֶּאֱמַר בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ וְהָקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ בַּקֶּבֶר וְהָקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ לָעוֹלָם הַבָּא׃ וְכֵן בְּתוֹב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים עַל יַד דָּוִד מַלְכָּךְ יִשְׂרָאֵל טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכֶסֶף וְאוֹמֵר לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת׃ כָּל מַה שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָמוֹ לֹא בְרָאוֹ אֶלָּא לִכְבוֹדוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרִיאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו׃ וְאוֹמֵר יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר׃

תפלת של ראש השנה למנחה וליוצר

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃
כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה :

זָכְרֵינוּ לְחַיִּים · אם לא אמרו אין מחזירין אותו · יש נוהגין להתפלל בר"ח ו"ט בכף יעה צרינין הם לזקוף בפוף הברוכות ופרנ בשל"ה כשזוקף לא יהא בקומה וקופה רק בכובר ראש ובכפיפה וכן ראוי לנהוג בכל ימות השנה · כתב מהר"יו שצריך אדם ליזהר שילמד התפילה ומחזור שיהיו שגורים בפיו ה"ה וכן ילמד בניו ובני ביתו סדר התפלה כדי שלא יצטרך להפסיק כר"ה בתפילתו :

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים · מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם :

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה וְרַב לְהוֹשִׁיעַ מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים : סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר : מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ : מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה :

מִי כְמוֹךָ אב וכו' אם לא אמרו אין מחזירין ואז צריכים אין לומר ואז אלא ובכן צריכים לומר בראשית המלך הקדוש אם תוא בסופק אם אמרה חוזר לראש שמנה עשרה יום תרועה מקרא קודש כצ"ל ולא ואמר באהבה מקרא :

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָנִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים · וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ · וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה :

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ · וְיִרָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים : וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם · כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטוֹן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ ·

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ · וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ · שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ · וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ · וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ · וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ :

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלוּזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ וְעוֹלָתָה תִּקְפּוֹץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּה כְּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ :

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ · בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ :

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ :

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת · וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ · וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם השבת הזה ואת יום הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה

יום זכרון תרועה באהבה מקרא קודש זכר ליציאת מצרים :

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו
וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלם עיר קדשך וזכרון
כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים ולחיים ולשלום ביום
הזכרון הזה זכרנו יי אלהינו בו לטובה : ופקדנו בו לברכה : והושיענו בו לחיים :
וברבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך
חנון ורחום אתה :

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך על כל העולם כלו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך.
והופע בהדר גאון עזך על כל יושבי תבל ארצך . וידע כל פועל כי אתה
פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו . ויאמר כל אשר נשמה באפו יי אלהי ישראל מלך
ומלכותו בכל משלה (אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו) קדשנו במצותיך ותן
חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמחנו בישועתך (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון
שבת קדשך וינוחו בו ישראל עם מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת . כי אתה
אלהים אמת ודברך אמת וקים לעד . ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש השבת
וישראל ויום הזכרון :

וברך אפים ולא יאבד ורבים מלכנו

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם והשב העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל
ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך .
ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון :

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו
אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתיך על חיינו המסורים בידך ועל
נשמותינו הפקודות (נ"א המפקדות) לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך
וטובותיך שבכל יום ערב ובקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו
חסדיך מעולם קוינו לך :

וכתוב לחיים אם לא אמרה אין מחזירין .

ועל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד : וכתוב לחיים טובים בני
בריתך וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתינו ועזרתינו
סלה . ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות :

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך
האמורה מפי אהרן ובניו כהנים עם קדושיך כאמור . יברכך יי וישמרך .
יאר יי פניו אליך ויחנך . ישא יי פניו אליך וישם לך שלום :

שים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּה לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בספר חיים אם לא אמרה אין פה זורין

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים (טובים) וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

שָׁלוֹם רַב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ: הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

סתום האר"י וצ"ל יש לבכות כר"ה וכו"כ ואמר מי פאין כוכה בר"ה ובי"כ אין נשמתו שובה ושלימה וכי שבוכה אז מעצמו בבכי גדולה ומאלץ אותו שעה דיינין ליח בכ"ד של שעלה ונפשו מרגשת ובא לו הבכיי' מאליו:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כְּלֵה כָּל צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְתוֹם פִּיוֹת מַשְׂטִינֵנוּ וּמְקַטְרִיגֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּשְׁמַד (נ"א ומגפה) מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וַחֲטֹאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מָחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחֹלֵי עַמֶּךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וִישׁוּעָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר זְכִיּוֹת:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּרֹב:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּא אַסְמֵינוּ שָׂבַע : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ : עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ :
אָ״מ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ : אָ״מ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ : אָ״מ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ :
אָ״מ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זְכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים :
אָ״מ תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שַׁעַת רַחֲמִים וְעֵת אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר
רָצוֹן לְפָנֶיךָ : וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ :
אָ״מ חֲמוֹל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְטַפֵּנוּ : אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים
אָ״מ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ : עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ :
אָ״מ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ :

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים מוֹסִיף אַחֲרֵי תְּפִלַּת מִנְחָה יְהִי רָצוֹן וְאוֹמֵר וְעַל כָּל אֵלֶּה וְכָל מַה שֶּׁכָּתַב בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה :

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מָלֵאתִי מִצְוָתְךָ לִסְמוֹךְ וְתָפַסְתִּי רְצוֹנִי וְתַן שֶׁנִּצְלַח וְתָחוּל עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי וְעַל כָּל עֲוֹנוֹת אַנְשֵׁי בֵיתִי וְתִהְיֶה נַחְתֵּךְ
וְתִלְבַּשׁ בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹנִי מִקְטְרֵי וּמִעוּכֵי וּמִפְסָדַי וְזִכְרֵי זִכָּרוֹן טוֹב מִלְּפָנֶיךָ וּפָקְדֵנִי בִּפְקוּדַת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְזַכְרֵנִי
לְחַיִּים לְרוֹפְאִים וְחַיִּים טוֹבִים וְשָׁלוֹם וּבְרִנְסָה טוֹבָה וְלֹא לִצְרִיכָה וְלֹא לְאָכוֹל וְגֶבֶל לְלַוּוּט וְעוֹמֶר וְכָבוֹד וְתֹרֶיכֶת יָמִים בְּתוֹךְ יָמֶיךָ
וְשָׁנוֹתֶיךָ וְשֵׂכֶל וְנִיב לְהָבִין וְלְהַשְׂכִּיל עִמְקֵי סוֹדוֹתֶיךָ וְסֶפֶק רְפוּאָה לְכָל מְכוֹאוֹבַיִךְ וְתִבָּרֵךְ כָּל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְגָזוּר עָלֶיךָ גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת
יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת וְכָטֵל מַעֲלֶיךָ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת וְתַן כֹּחַ מַלְכוּת וְיוּעֲצֶיךָ וְשָׂרֶיךָ עָלֶיךָ לְטוֹבָה לְחֵן וְכֵן יְהִי רָצוֹן :
יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ ה׳ צוּרִי וְגוֹאֲלִי :

בְּרֵ״הּ בְּלֵילֵי קוֹדֶשׁ קַלִּים בְּתִפְלַת מִנְחָה בְּהֵיכוֹ בְּנֵיתִי קוֹלִי קְלִיפַת הַנְּגַר יִשְׁמַר מִזְּמוֹר לְדָוִד וּמְלוֹאַם וְיִכּוֹן בְּהוּיוֹת כּוֹנֵן
כּוֹס יְהוָה ג״א וְנִקְרֵית סַם הַפְּרִנְסָה וְכוֹנֵן סוֹף סָעִיף וְלֹא יִפְסְדוּ מְזוֹנוֹתָיו כָּל הַשָּׁנָה :

מוסף של ראש השנה

לֹא יִתְפַּלֵּל יָחִיד תְּפִלַּת מוּסַף כִּי אִם בְּעֵת שֶׁשְּׁלִיחַ צִבּוּר חוֹזֵר וְכֵן יָזָהִיר בְּשַׁחֲרִית לְהִתְפַּלֵּל בְּשָׁעָה רִאשׁוֹנָה בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין מִפְּנֵי שֶׁנִּתְקַשְּׁשׁ הַמִּנְהָג בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית בְּשָׁעָה רִאשׁוֹנָה תְּפִלּוֹת מוּסָף וְאֶת כּוֹסְפֵי יוֹם זִכָּרוֹן הַזֶּה כַּצַּ״ל שֶׁיֹּאמַר
בִּלְשׁוֹן רַבִּים וְיֵשׁ לְהַזְהִיר עַל זֶה מִי שֶׁנִּרְגָּשִׁים בְּסַרְחֹרֶת כ׳ עוֹת וְשָׁנִי שְׁעִירִים לְכַפֵּר וְלֹא יֹאמַר וְשָׁעִיר לְכַפֵּר נָכוֹן יֵשׁ לְהַזְהִיר אֶת הָאֲנָשִׁים שֶׁלֹּא יִדַּבְּרוּ מִן
תְּקִיעוֹת שֶׁמְּיוּשָׁב עַד סוֹף תְּקִיעוֹת שֶׁמְּעוֹמֵד כִּי הַבְּרָכָה קְאֵי עַל זֶה :

אוֹמְרִים שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה כְּמוֹ בְּשַׁחֲרִית עַד הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ וְאַחַ״כ מַתְחִיל כָּאן

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת :
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ
קָרָאתָ : וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה זִכָּרוֹן
תְּרוּעָה יוֹם תְּרוּעָה בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם :
וּמִפָּנֵי חַטָּאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנוּ יְכוֹלִין
לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵיתְךָ בְּחֵירָךְ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ : יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שְׁתָשׁוּב וְתִרָחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבָּנֶהוּ מְהֵרָה וְתַגְדִּיל כְּבוֹדוֹ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גְּלֵה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חַי וְקָרֵב פְּזוּרֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וְנִפּוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירֶךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם ׃ וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִין כְּסִדְרָן וּמוּסָפִין כְּהִלְכָתָן ׃ אֶת מוּסַף יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת מוּסַף יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה ׃ נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְּבוֹדֶךָ כָּאָמוּר ׃

אן שבת זאגט מן דאש

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ ׃ עוֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עוֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ ׃ זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר ׃

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם ׃ וַעֲשִׂיתֶם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם ׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִדְבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וּשְׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִין כְּהִלְכָתָן ׃ מִלְבַד עוֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעוֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחוֹחַ אִשֶּׁה לַיְיָ ׃

אם שבת זאגט מן דאש ;

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית ;

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם ׃ וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין אַחֵר אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ ׃ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד ׃

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יָקָר יִתֵּנוּ וְיִקַּבְּלוּ כֻּלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד ׃ כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד ׃

וְנֶאֱמַר לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ׃
וְנֶאֱמַר וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּבְדִבְרֵי
קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר כִּי לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם׃ וְנֶאֱמַר יְיָ מָלַךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ יְיָ עֹז
הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט׃ וְנֶאֱמַר שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם
וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃ מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה׃ שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְשֹׂאוּ
פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃ מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה׃
וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְיָ צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן
וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים׃ וְנֶאֱמַר וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפּוֹט אֶת הַר עֵשָׂו
וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה׃ וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃
וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ׃
וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ׃ וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה
פְּעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ׃ וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ
וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה (אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן
חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִשּׁוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ׃ וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן
שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ׃ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת׃ כִּי אַתָּה
אֱלֹהִים אֱמֶת וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת
וְיִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן׃

אַתָּה זוֹכַרְתָּ מַעֲשֶׂה עוֹלָם וּפוֹקֵד כָּל יְצוּרֵי קֶדֶם לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל תַּעֲלוּמוֹת וְהַמּוֹן נִסְתָּרוֹת
שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית כִּי אֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסְאֲךָ כְּבוֹדֶךָ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אַתָּה זוֹכֵר
אֶת כָּל הַמִּפְעָל וְגַם כָּל הַיְצוּר לֹא נִכְחַד מִמְּךָ חָבֵל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ צוֹפֶה וְהַבִּיט
עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת כִּי תָבִיא חוֹק זִכָּרוֹן לְהִפָּקֵד כָּל רוּחַ וְנֶפֶשׁ לְהִזָּכֵר מֵעֲשִׂים רַבִּים וְהַמּוֹן
בְּרִיּוֹת לְאֵין תַּכְלִית מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדַעְתָּ וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ נִלֵּיתָ זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ
זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ וְעַל הַמִּדְינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר אֵיזוּ
לַחֶרֶב וְאֵיזוּ לְשָׁלוֹם אֵיזוּ לָרָעָב וְאֵיזוּ לְשׂוֹבַע וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקְדוּ לַחַיִּים וְלַמָּוֶת (ג"א
לַמָּוֶת וְלַחַיִּים) מִי לֹא נִפָּקֵד בְּהַיּוֹם הַזֶּה כִּי זִכָּרוֹן כָּל הַיְצוּר לְפָנֶיךָ בָּא מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ
וַעֲלִילוֹת מִצְעֲדֵי גָּבֶר מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו וִיצְרֵי מַעֲלָלֵי אִישׁ אִשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֶךָ
וּבֶן אָדָם יִתְאַמָּץ בָּךְ כִּי דוֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא יִכָּשְׁלוּ וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ כִּי זָכוֹר
כָּל הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כֻלָּם וְגַם אֶת נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר
יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים בְּהַבִּיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ מַעֲלֵיהֶם עַל כֵּן זִכְרוֹנוֹ
בָּא לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כַּעֲפָרוֹת תֵּבֵל וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם׃

כְּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם׃ וְנֶאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב׃ וְנֶאֱמַר וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר׃ וּבִדְבָרֶיךָ קָדְשֶׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר זִכֶּר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ׃ וְנֶאֱמַר טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ׃ וְנֶאֱמַר וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדָיו׃ וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר הָלוֹךְ וְקָרָאתָ בְּאָזְנֵי יְרוּשָׁלַיִם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְיָ זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלוֹתַיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה׃ וְנֶאֱמַר וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם׃ וְנֶאֱמַר הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יְיָ׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מִשְּׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם וּזְכֹר לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדָה שֶׁעָקַר אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְכָבַשׁ רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמֶּךָ וּמֵעִירֶךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ וְקַיֵּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר׃ וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ׃ כִּי זוֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם וְאֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִּסְאֲךָ כִּבְוֹדֶךָ וַעֲקֵדַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ זוֹכֵר הַבְּרִית׃

אַתָּה נִגְלֵיתָ בֶּעָנָן כְּבוֹדֶךָ עַל עַם קָדְשֶׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם׃ מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפְּלֵי טוּהַר׃ גַּם כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חַל מִלְּפָנֶיךָ וּבְרִיוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמְּךָ׃ בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל הַר סִינַי לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיךָ וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ וְדִבְרוֹת קָדְשֶׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ׃ בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפַעְתָּ׃ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלוֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה׃ וְנֶאֱמַר וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל׃ וְנֶאֱמַר וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלַּפִּידִם וְאֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר וְאֶת הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחוֹק׃ וּבִדְבָרֵי קָדְשֶׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר׃ וְנֶאֱמַר בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ׃ וְנֶאֱמַר תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ וְנֶאֱמַר הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ׃ הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ׃ הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר׃ הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב׃ הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה׃

מוסף של ראש השנה

כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ : וְעַל יְדֵי עַבְדֶּיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל
וְשׁוֹכְנֵי אֶרֶץ כְּנָשׂוֹא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקוֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ · וְנֶאֱמַר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַר
הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם : וְנֶאֱמַר וַיְיָ עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי אֱלֹהִים בְּשׁוֹפָר יִתָּקָע
וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן : יְיָ צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם וְכָן תֵּן עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּשֶׁל וְמַךְ :
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקָרֵב
פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וְנִפּוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ : וְהָבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה
וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ כְּמִצְוַת
עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ מִפִּי כְּבוֹדֶךָ כָּאָמוּר : וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם
וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עוֹלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן
לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם : כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר וּמַאֲזִין תְּרוּעָה וְאֵין דּוֹמֶה לָךְ :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים :

תפלות יום כיפור · על חטא צריך להתוודות פעמים אפי' כשמתוודה עם הש"ץ וישתוק בשעה שמתוודה כמו ששותק בכל הימים · צריך להתוודה
עשרה פעמי' בי"כ עם סה שמתוודה בתוך שמנה עשרה ועם סה שמתוודה עם החזן · אין לדבר בשעת הוידוי · יאמר בעל חטא בסתר ובנעלמי
בשוגג ובנדון · אין לומר שום סליחות ו"ג מדות קודם חצות לילה כי אם בי"כ · לא יאמר יחיד י"ג מדות אבל דרך ק"יאת בנגון ובשעם אותר ·
יחיד ואומר סליחות אחר שמנה עשרה אין לומר האדרת והאמונה בצבור כי אם ביום כיפור ·

תפלת של יום כפור

קומים תכות וגבורות על כמלך בקדוש וקח"כ קומים זח

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ : וַתִּתֶּן
לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם נ"א צוֹם הַכִּפֻּרִים
הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וּלְמָחוֹל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם :
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יַגִּיעַ יֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ
וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן
כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם
הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה : וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה : וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים :
וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ
חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה :
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם (נ"א צוֹם הַכִּפֻּרִים
הַזֶּה מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה
פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר · וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי

כִּי גּוֹאֲלֵנוּ אָתָּה: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת: כִּי אַתָּה סוֹלֵחַ לְיִשְׂרָאֵל וּמוֹחֵל לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אַתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל תִּתְעַלֵּם מִתְּחִנָּתֵנוּ שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עוֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ:

אָשַׁמְנוּ בָּגַדְנוּ: גָּזַלְנוּ: דִּבַּרְנוּ דֹפִי: הֶעֱוִינוּ: וְהִרְשַׁעְנוּ: זַדְנוּ: חָמַסְנוּ: טָפַלְנוּ שֶׁקֶר: יָעַצְנוּ רָע: כִּזַּבְנוּ: לַצְנוּ: מָרַדְנוּ: נִאַצְנוּ: סָרַרְנוּ: עָוִינוּ: פָּשַׁעְנוּ: צָרַרְנוּ: קִשִּׁינוּ עֹרֶף: רָשַׁעְנוּ: שִׁחַתְנוּ: תָּעִינוּ: תִּעְתָּעְנוּ: סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ: וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ: מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם וּמַה נְסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ:

אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל חָי: אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן וּבוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב: אֵין דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּךָּ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ: וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחוֹל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֶס וּבְרָצוֹן: עַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים
וְעַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּאִמּוּץ הַלֵּב: וְעַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּזָדוֹן וּבְשִׁגְגָה:
עַל חֵטְא שֶׁ״ל בִּבְלִי דַעַת: עַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּחִלּוּל הַשֵּׁם
וְעַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּבִיטּוּי שְׂפָתַיִם: וְעַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּחֹזֶק יָד
עַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת: עַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּטֻמְאַת שְׂפָתַיִם
וְעַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּגָלוּי וּבְסֵתֶר: וְעַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּטִפְשׁוּת פֶּה
עַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּדַעַת וּבְמִרְמָה: עַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּיֵצֶר הָרַע
וְעַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּדִבּוּר פֶּה: וְעַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים
עַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּהוֹנָאַת רֵעַ: וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ
וְעַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּהַרְהוּר הַלֵּב: כַּפֶּר לָנוּ:
עַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּוִעִדַּת זְנוּת: עַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּבִחוּשׁ וּבְבָזָב
וְעַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּבִרְפִּית שִׁחַד: וְעַל חֵטְא שֶׁ״ל בְּבִרְכַּת שְׁוְא

עַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּלָצוֹן : וְעַל חֵטְא שֶׁ"לְ בִּרְכִילוּת :
וְעַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּלָשׁוֹן הָרַע : עַל חֵטְא שֶׁ"לְ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא :
עַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּמַרְאִית עַיִן : וְעַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּשִׂנְאַת חִנָּם :
וְעַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה : עַל חֵטְא שֶׁ"לְ בִּתְשׁוּמֶת יָד :
עַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית : וְעַל חֵטְא שֶׁ"לְ בִּתְמִהוֹן לֵב :
וְעַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּנִבּוּל פֶּה : וְעַל כֻּלָּם אֱלֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ
עַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּשִׁיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ : כַּפֶּר לָנוּ :
וְעַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּסִקּוּר עַיִן : וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה :
עַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּעֵינַיִם רָמוֹת : וְעַל חֲטָאִים שֶׁחַ"ע חַטָּאת :
וְעַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּעַזּוּת מֵצַח : וְעַל חֲטָאִים שֶׁחַ"ע קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד :
וְעַל כֻּלָּם אֱלֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ וְעַל חֲטָאִים שֶׁחַ"ע אָשָׁם :
כַּפֶּר לָנוּ : וְעַל חֲטָאִים שֶׁחַ"ע אָשָׁם וְדַאי וְתָלוּי :
עַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּפְרִיקַת עוֹל : וְעַל חֲטָאִים שֶׁחַ"ע מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם :
וְעַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּפְלִילוּת : וְעַל חֲטָאִים שֶׁחַ"ע כָּרֵת וַעֲרִירִי :
עַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּצִדִּית רֵיעַ : וְעַל חֲטָאִים שֶׁחַ"ע מַלְקוּת אַרְבָּעִים :
וְעַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּצָרוֹת עַיִן : וְעַל חֲטָאִים שֶׁחַ"ע מַכַּת מַרְדוּת :
עַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּקַלּוּת רֹאשׁ : וְעַל כֻּלָּם אֱלֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ
וְעַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּקַשְׁיוּת עוֹרֶף : כַּפֶּר לָנוּ :
עַל חֵטְא שֶׁ"לְ בְּרִיצַת רַגְלַיִם לָהָרַע : וְעַל חֲטָאִים שֶׁחַ"ע אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין :

סְקִילָה שְׂרֵיפָה : הֶרֶג : וְחֶנֶק : עַל עֲשֵׂה : וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה : בֵּין שֵׁשׁ בֵּהּ קוּם עֲשֵׂה : וּבֵין
שְׁאֵין בֵּהּ קוּם עֲשֵׂה : אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ : וְאֶת שֶׁאֵינָן גְּלוּיִם לָנוּ : אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ
כְּבַר אָמַרְנוּם לְפָנֶיךָ : וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם : וְאֶת שֶׁאֵינָן גְּלוּיִם לָנוּ : לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים :
כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרוֹת לַיי אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי
הַתּוֹרָה הַזֹּאת : כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמוֹחֲלָן לְשִׁבְטֵי יְשׁוּרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין
לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה :
אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְּדַי וְעַכְשָׁיו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא נוֹצַרְתִּי עָפָר אֲנִי בְּחַיָּי קַל
וָחוֹמֶר בְּמִיתָתִי הֲרֵי אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בּוּשָׁה וּכְלִימָה : יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ייָ
אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד וּמַה שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֲבָל לֹא
עַל יְדֵי יִסּוּרִים וַחֲלָאִים רָעִים : יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ ייָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי : אלהי נצור וכו'

מוסף ליום כפור

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אָנוּ יְכוֹלִין לַעֲלוֹת וְלֵרָאוֹת
ולהשתחות

וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ ׃ יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וְתִרָחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וְתַגְדִּיל כְּבוֹדוֹ ׃ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה ׃ וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָל חָי ׃ וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וְנִפּוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מֵיַרְכְּתֵי אָרֶץ ׃ וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה ׃ וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם ׃ וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִין כְּסִדְרָן וּמוּסָפִין כְּהִלְכָתָן אֶת מוּסַף יוֹם השבת הזה ואת יום הַכִּפּוּרִים הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר ׃

אן שבת זאגט מן דאש

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְנִסְכּוֹ ׃ עוֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עוֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ ׃

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ ׃ וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לֵיְיָ רֵיחַ נִיחוֹחַ פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים יִהְיוּ לָכֶם ׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִדְבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ יַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְּמִידִין כְּהִלְכָתָן ׃

אן שבת זאגט מן דאש

יִשְׂמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבְשִׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית ׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר ׃ וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ ׃ וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ ׃ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת כִּי אַתָּה סוֹלֵחַ לְיִשְׂרָאֵל וּמוֹחֵל לִשְׁבָטִי יְשׁוּרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אַתָּה ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ השבת וְ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים ׃

חוב דער כאך זאגט מען (רגה ומודים וכתוב לקמיה ברכת כהנים שים שלום בספר) ביז מן (עושה השלום) חוב דער כוך זאגט מען (וידוי) חוב (על חטא) נאכן חוב ווירט מען עז מורגינס נו (יומר) פיוט גזאגט : חוב נו (מנחה) זאגט מען דאס (שמוכה עשרה) גלייך נו ווירט מען עז פיוט גיזאגט נו (יומר) :

תפלת נעילה :

מען זאגט דאס (שמוכה עשרה) גלייך נו ווירט מען עז פיוט גיזאגט נו (יומר) כייווערט מן שטיוט (וכתבנו) . זאג מען (ותחתינו) חוב (רגה ומודים) חוב מן שטיוט (וכתוב) זאגט מען (ותחום) חוב מען זאגט ביז מן (עושה השלום) חוב דער כאך זאגט מען דאס :

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ שֶׁאֵין אֲנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ :

אָשַׁמְנוּ בָּגַדְנוּ : גָּזַלְנוּ : דִּבַּרְנוּ דֹפִי : הֶעֱוִינוּ : וְהִרְשַׁעְנוּ : זַדְנוּ : חָמַסְנוּ : טָפַלְנוּ שֶׁקֶר : יָעַצְנוּ רָע : כִּזַּבְנוּ : לַצְנוּ : מָרַדְנוּ : נָאַצְנוּ : סָרַרְנוּ : עָוִינוּ : פָּשַׁעְנוּ : צָרַרְנוּ : קִשִּׁינוּ עֹרֶף : רָשַׁעְנוּ : שִׁחַתְנוּ : תָּעִינוּ : תִּעְתָּעְנוּ : סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ : וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ : מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ :

אַתָּה נוֹתֵן יָד לַפּוֹשְׁעִים וִימִינְךָ פְּשׂוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים וַתְּלַמְּדֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְהִתְוַדּוֹת לְפָנֶיךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ לְמַעַן נֶחְדַּל מֵעֹשֶׁק יָדֵינוּ וּתְקַבְּלֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ פְּאֹשִׁים וּכְנִיחוֹחִים לְמַעַן דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ אֵין קֵץ לְאִישֵׁי חוֹבוֹתֵינוּ וְאֵין מִסְפָּר לִנְיחוֹחֵי אִשְּׁמֹתֵינוּ וְאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁאַחֲרִיתֵנוּ רִמָּה וְתוֹלָעָה : לְפִיכָךְ הַרְבֵּית סְלִיחָתֵנוּ : מַה אָנוּ : מַה חַיֵּינוּ : מַה חַסְדֵּנוּ : מַה צִדְקֵנוּ : מַה כּוֹחֵנוּ : מַה גְּבוּרוֹתֵינוּ : מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ : וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע : וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל : כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ : וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ : וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אַיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל :

אַתָּה הִבְדַּלְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ וַתַּכִּירֵהוּ לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ כִּי מִי יֹאמַר לְךָ מַה תִּפְעָל וְאִם יִצְדַּק מַה יִּתֶּן לָךְ : וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה קֵץ וּמְחִילָה וְסַלִּיחָה לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ לְמַעַן נֶחְדַּל מֵעֹשֶׁק יָדֵינוּ וְנָשׁוּב אֵלֶיךָ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּהַשְׁחָתַת עוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בְּהִוֹּתוֹ קָרוֹב : וְנֶאֱמַר יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו וְיָשׁוּב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ : וְאַתָּה אֱלֹהַּ סְלִיחוֹת רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת וְרוֹצֶה אַתָּה בִּתְשׁוּבָתָן שֶׁל רְשָׁעִים וְאֵין אַתָּה חָפֵץ בְּמִיתָתָן שֶׁנֶּאֱמַר אֱמֹר אֲלֵיהֶם חַי אֲנִי נְאֻם יְיָ אֱלֹהִים אִם אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הָרָשָׁע : כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה : שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים : וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל : וְנֶאֱמַר הֶחָפוֹץ אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הָרָשָׁע נְאֻם יְיָ אֱלֹהִים הֲלֹא בְּשׁוּבוֹ מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה : וְנֶאֱמַר כִּי לֹא אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת נְאֻם יְיָ אֱלֹהִים : וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ : כִּי אַתָּה סַלָּח לְיִשְׂרָאֵל וּמוֹחֵל לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן : וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אַתָּה :

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַאי וְעַכְשָׁיו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא נוֹצַרְתִּי : עָפָר אֲנִי בְּחַיָּי קַל וָחוֹמֶר בְּמִיתָתִי : הֲרֵי אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בּוּשָׁה וּכְלִימָה : יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד : וּמַה שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים : אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וְחַלָּאִים רָעִים : יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי : אלהי נצור וכו' :

הושענא

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ : הוֹשִׁיעֵנוּ :
לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ : הוֹשִׁיעֵנוּ :
לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ : הוֹשִׁיעֵנוּ :
לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ : הוֹשִׁיעֵנוּ :

אערוך שׁוּעִי : בְּבֵית שׁוּעִי :
גָּלִיתִי בְצוֹם פִּשְׁעִי :
דְּרַשְׁתִּיךָ בּוֹ לְהוֹשִׁיעִי : הַקְשִׁיבָה
לְקוֹל שַׁוְעִי : וְקוּמָה וְהוֹשִׁיעִי :
זְכוֹר וְרַחֵם מוֹשִׁיעִי : חֹנֵן תִּשְׁעַשְׁעִי :
טוֹב בְּאֵנֶק שִׁעִי : יְחַשׁ מוֹשִׁיעִי :
כְּלֵה מְרִשְׁיעִי : לְבַל עוֹד תַּרְשִׁיעִי :
מַהֵר אֱלֹהֵי יִשְׁעִי : נָצַח לְהוֹשִׁיעִי :
שָׂא נָא עֲוֹן רִשְׁעִי : עֲבוֹר עַל פִּשְׁעִי :
פְּנֵה נָא לְדוֹשִׁיעִי : צוּר צַדִּיק
מוֹשִׁיעִי : קַבֵּל נָא שַׁוְעִי : רוֹמֵם קֶרֶן
יִשְׁעִי : שַׁדַּי מוֹשִׁיעִי : תּוֹפִיעָה וְתוֹשִׁיעִי :
הוֹשַׁעְנָא :

אל לְמוֹשָׁעוֹת : בְּאַרְבַּע
שְׁבוּעוֹת : גָּשִׁים בְּשַׁוְעוֹת :
דּוֹפְקֵי עֶרֶךְ שׁוּעוֹת : הוֹגֵי שַׁעֲשֻׁעוֹת :

וחרתם

אערוך שועי רומה לומר לסדר תפילתי ועמ"ס ביערך שוער לך בער חיות ל"ו :
בבית שועי ר"ל בבית גליתי בצום פשעי ר"ל כי מי כמוך זוכר מי בח על הארץ כן כשבעתי מקוה עליך ומנער בך וגו' :
עליות לכתיב ביום עשיר ס"ג בשבע יי' ביומו וכתיב ביום השמיני יהיה יי' לאחד ושמו לאחד ב' לכתיב ביומי' כ"ל כי מי כמוך זוכר מי בח על הארץ כן כשבעתי מקוה עליך ומנער בך וגו' :
ביומו זכרון עזו שם לתן לת דגנך ותירושך לשר יגעת בו • לכתיב ביומים כ"ל בשבע יי' לנקות בנפשו כי שם מלכתיך לדם כילק וגו' • ויש מפרשים לזו לדבע שבועות לכתובים בפסוק לאחד לשר כרת לת לאברהם זה ל' •
ושבועתו לליקח זה ב' • ויעמידיה ליעקב זה עליסי ליסראל ברית עולם ברי ל' • ומה בשבועות לאמר לך לתן לת הארץ וגומר • וי"מ לשון שבועות תשפר לך ור"ל בשלו ל' שבועות של לדם תשרי שעולם נדון בהם היה לנו למועדות • גבי' בשועות ר"ל יסראל דופקי ערך שועות ר"ל יסראל שלופקים על לשקות בית הכנסת בכל יום וב"ם קורא ערך שועו לפי שהם מסדרין כל תפלותיהם וי"ח שלופקים על לשקותיך : סלר תפילתם • היני שבשעו"ל שלומלים בתורה כלכתיב ולכתיב שבשועים יום יום מסלי ח' • ויחילתם מסתעטעות ר"ל ובחילות התורה לת"ח הם מסתעטעים כמו שלמר לדברי חכמים וחילותם • זועקים להסעות ר"ל שהם זועקים בתפילה לפניך שתפנה לת תפלתם לשון ישוע וישע יי' לל הכל וגו' וי"מ לשון ישוע שזועקין לפניך בתפלה כדי להושיעם : חוכי ישועות המקויים ישועת לשל : טפולים לך שעות מם"ש ביום השוש ישעה לשלם על עושקו וגו' יעשיה י"ו ופירש רד"ק יעשה יפנה לו יבטח ר"ל כלן יעדיל לשר הם דבוקים בך ומובטחים ופונים לליך ולא לנסם לחר וכלכתיב ולשם לשלקים וגומ' : יובעיבין שעות ר"ל סיולעין להבין ולחשוב

וְחִדַּתָם מִשְׁתַּעְשְׁעוֹת׃ זוֹעֲקִים
לְהוֹשָׁעוֹת׃ חוֹכֵי יְשׁוּעוֹת׃ טְפוּלִים
בָּךְ שְׁעוֹת׃ כּוֹרְעֵיךְ בְּשַׁוְעוֹת׃ לְהָבִין
שְׁמוּעוֹת׃ מַפִּיק נְשָׁמָעוֹת׃ נוֹתֵן
תְּשׁוּעוֹת׃ סְפוּרוֹת נִשְׁמָעוֹת׃ עֲדוּת
מְשֻׁמָּעוֹת׃ פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת׃ צַדִּיק
נוֹשָׁעוֹת׃ קָרֵב תְּשׁוּעוֹת׃ רֶגֶשׁ
תְּשׁוּעוֹת׃ שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת׃ תָּחִישׁ
לְתְשׁוּעוֹת׃ הוֹשַׁעְנָא׃

אום אֲנִי חוֹמָה׃ בְּרָה כַּחַמָּה׃
גּוֹלָה הַוסוֹרָה׃ דְּמִיתָה לְתָמָר׃
הַהֲרוּגָה עָלֶיךָ׃ וְנֶחְשֶׁבֶת כְּצֹאן
טִבְחָה׃ זְרוּיָה בֵּין מַכְעִיסֶיהָ׃ חֲבוּקָה
וּדְבוּקָה בָּךְ׃ טוֹעֶנֶת עָלָךְ׃ יְחִידָה
לְיַחֶדֶךָ׃ כְּבוּשָׁה בַּגּוֹלָה׃ לוֹמֶדֶת
יִרְאָתֶךָ׃ מְרוּטַת לֶחִי׃ נְתוּנָה
לַמַּכִּים׃ סוֹבֶלֶת סִבְלָךְ׃ עֲנִיָּה

סוערה

כורעין ומתפללין כדי לקבוע תשועות בזמנם׃ כורעין בשועות וכו׳ ל׳ שכורעין ומתפללין כדי להבין שמועו׳ של הלכה שמפיק היו נשמעות מסיני וי״מ יולעי בין שעות וכו׳ ר״ל חכמי ישראל עוסקים בחשבון השנים והשעות כדי לידע קץ הגאולה וכורעים ומתפללים להבין שמועות ובשורות שנשמרו בנביאים מפי הק׳ כה בעניין הגאולה מתי יהיה׃ נותן תשועות בספורת משמעות ר״ל אותה הק׳ כה שנותן ישועה לכל יקוין ישראל שכל עתה מתי מספר בגלות ספורת ל׳ מספר ומשמעות ל׳ וישמע שאול וגו׳ ספי׳ קיבון וי״מ שקוי לדעת בגאולה ור״ל שישמיע להם המספר וחשבון דגאולה מתי יהיה׃ עדות משמיעות ר״ל שתורה שנקדמת עדות לכתיב עדות י״י נאמנה מחכימ׳ פתי וגו׳ לומדין ומלמדין׃ פועל ישועות וכו׳ ר״ל שאת הקדוש ברוך הוא שהוא פועל כל ישועות תפלה לנו כשהיה כתיב הוא הכה מלכך יבא לך לדין ונושע לישועות וכריב ט׳ ופירש דרך לדין ונושע שיהיה לדין ובלבקתו יהיה נושע מחרב גוג ומגוג׃ קרב תשועות דבם תשורו ר״ל שקרב ושאל׳ לנו ישוע׳ ותפלה מהום׳ רבה בהומו׳ ותקייס לנומה שכתוב בזכריה י״ד והיה ביום ההוא יהיה אור יקרות וקפאון והיה יום אחד הוא יודע לה׳ לא יום ולא לילה והיה לעת ערב יהיה אור ופי׳ רבי יוכתן תרגם לא יהי כהורת עלמי עדי ובליל יהי כהורת ר״ל לא יהיה אור כונה כי יקרות וקפאון יהיה יקרות לשון קיקר כריס תילי׳ ל״ב הוא כמין אור הכרכה שחרית על הפרים וכלה והולך׃ וקפאון קפוי וחסך ועב כקרח שקפא ומגליד כמו וכגביניה תקפאלי לחיוב י׳ והיה יום אחד והיה הלא׳ הוא יום אחד מיומו של הקב״ה הוא היום יודע שהוא להכנת יעשו של הקב״ה לא יום ולא לילה לא אור כונה כלומר של עולם הבא שאחר ואור אחד שבעתים כאור

וגומר ולא לילה ולא עת ערב כשרת שעבוד מלכיות שמקדם שימות המשיח יהי׳ ואין בהם שעבוד והיו לעת ערב קודם שיגמרו הלוך שהם יהיה אור הכוגב וכל הטוב הלמור על ישראל וכו׳ וי״מ לותן שלם עתיד שכתיב ביעתיד ל״ג עתה לקום יאמר ה׳ עתה תרומם עתה לבבכם והיינו ג׳ עתיד לגאולה׃ וי״מ שקוי לג׳ שעות רשמוכות שכתיב שהם יה״ב יום על כסא דין וזן את העולם וזן את כל העולם ותקדש להם יה״ב שתמהר לעתיד לותן שלשה שעות כלומר מידין לותנו ברחמים ויתן לנו מזונות בריות הוגעגע׃

אום לכי חומה שתות דישראל קחשיב ואזיל ואיך הם כלוים בשביל עבודת הבית יתברך ולכן הם מזכירו ומבקשים בזכות שיושיעם ובקי להושענא לפניו ורומה לומר הושענא לישראל שכתוב בשמות אלו׃ חומה שהיא לשון חומה • לכי חומה פ״ם בשיר השירים ח׳ ופירוש רש״י לחומה בכנסת ישראל לכי חזקה בחומה בתורה ונביאים • ברה כחמה גם פ״ם בשיר השירים ו׳ ורומה לומר שישראל בתי״ט הם יפה וברה כחמה׃ גולה ושורה ישראל נקראו כן על פ״ם דכתיב ולכי שכולה וגלמודה גולה ושורה שכתוב ישבתי ט״ו ופירוש שם רל״ק שהיא גול ושורה מלך בניה שגלו ממנו ממנה ויכול להיות כלן לפירוש שהיא גולה בגלות ושורה מירושלים׃ למתה לעתר היינו ישראל לכתיב בשיר ז׳ זאת קמת למתה לעתר ופירוש רש״י שבימי נבוכד נצר הכל היו מתחוים לצלם לכל כנסת ישראל לא היתה מעתחוה רק היתה עומדת בקומה כתמר וקופה הזה ר״ל לילון של תמרי׳׃ הדומה עליך וכו׳ לכפשוטו שנהדרת בשבי לקידום שמך׃ ונחשב כצאן טבחה ע״פ הפשו׳ כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה תילי׳ ר״ל וכי׳ רל״ק כי על יהו׳ שמך אלא רלינו לכפו׳ך הורגי׳ לותנו ושם כל היום תמי׳ כצאן הטובחי׳ שהם מוכיר׳ לטובות לותנו ולא לרעותם ולהחיותם׃ זרויה בין מכעיסי׳ ר״ל שהיא מפוזרת בין הגיותת מכעיסין לות׳ תמי׳ועם״ה לכתי׳ בתילי׳ מ״ר תתכנו כצאן מקנם ובגוי ורית׳ תכון: תכון ודגון׳ך כלו׳ שהם אוהבי לותך ומלבקי׳ך כמו לכתיב לותו תעבודו וכו תלבקון חבוקה ל׳ ויחבק לו׳ לו׃ טוענת עלך ר״ל שהיא סובל׳ עול לקב״ה טוענת ל׳ טענו אף

בעזרכם: יחידה ליחדך ר"ל ישראל הם לומה יחידה כלכתיב ישראל גוי אחד בארץ והם מיחדים ג"כ שמך בכל יום ולומרי שמע ישראל ד' אלהינו ד' אחד: כבושה בגלוח ר"ל שהם כבושים בגלות ל' כבס לכבוס את המלבוש וגו': לומדת ירלתך כפשוטה פישראל לומדין תמיד ליראת קונך: ו"ו לומדת ירלתך לומדת תורתך בשביל ירלתך שתתירלי ממך: מרוצת לחי כתובה למכיס עם"ה גוי כתבי למכיס ולחיי למורטי' יפעיה כ' ופירו גוי נפשי ולמורטי למורטי שער לחי וזקני ור"ל ישראל שכתובים למכה ולמרוט שערם בגלות וע"ם מקדשים שמו ומתחינים בחלי ר"ם: סוכלת סבלך ר"ל שטוענת וסבלת משלך ועולך והצרות מבאים עליהם בגלות: עתיה סוערה כסוף הוא ביפעיה כ"ל ופי' רס"י סוערה שלבה סוער ברוב הצרות: פדוית טוביה ר"ל שהיו ישראל בפדין ע"י משה רביהו ע"ה שנקר' שמו טוביה: וי"ג פדויה טוביה ור"ל שהיה כפדית בשביל מ"ט שלהם וכלכתיב ופדויי ה' ישובון וגו': נתן קדשים ישראל בקרלו כתה פעמי' נתן ועתה קורת קונך נתן נתן קדשים עם"ה לכתיב ביחזקלל ל"ו כה אמר ה' וגו' נתון נתן קדשים כנתן ירושלים במועדים כן תהיה הפעים וגו': קהלות יעקב כלכתיב מורשה קהלות יעקב: רשומים בספרך ר"ל כמו שמיבו קרלת בספרך שהם ישראל וגם הרשומים בגלי שה"ק בתחילה ויוד בסוף ושיבו רשומי' בספרך שרשעים נוטעים ל' הריח שלב מי לא ירלת: סמוכים עליך ר"ל שהם סומכים עליך ושמים כל בטחונם בך ולכן הושענא:

אבן שתיה וכו' שמו' ב"ה קחשיב וחזיל ומזכיר לותם לפני הקדוש ברוך הוא ומתחנן לפניו שיזכו שיעשה ליוסף ויקרי לחושעכה לשיל ורומה לומר הושיע ה' כה"ם שיזכור וישבה לותו: לכן שתיה ה"ם נקרלתך חפני שלכן שמתו יוסף העולם היתה מונח בו תחת הארון בב"ה: בית הבחירה הוא ב"ב כלכתיב במקום אשר יבחר לשכן שמו וגו': גורן ארנון ד"ב כך בשביל שקנה דוד גורן מארונה היבוסי לבנות עליו מזבח שיעצור המגפה וכו' בסוף שמואל ובלותו מקום היה כבנה בית המקדש: דביר המוצנע נקרל ב"ה על שם שלמרין בשסיקתך משל למלך שהיתה לו בת קטנה והיה מדבר עמה בגלוי כשגדלה לתר לין כבודה של בתו שלבר עמה בפרהסיל שלל יעשה לה חבר מיוחד והיה מדבר עמה מתוכה כך ישראל בתחילה במדבר רלוהו הכל שבתר ועברתי בארץ מלריס וגו' גם בים הלוהו לכתיב וירלו ישראל וגומר וכתיב גם כן זה אלי ואנוהו וכן נסיכי כתיב פנים בפנים וגומר ומשקבלו התורה ונעשה לו לומה חידה לתר לין זה כבודם שלבר עמהם בפרהסיל ואוה ועשו לי מקדש ומלעתי לך שמה וגומר וזהו דביר המוצנע והיל בית קדשי הקדשים שלזה לפני ולפנים • כך המורים ב"ה היה נכנס על כך המוריה כלכתיב בד"ה ויבן שלמה בית בבר המוריה וגו' שעקד לברהם לת יצחק בנו עליו על גבי מזבח והקבלנו שם לברהם ויצחק ובר ירחה הוא גם כן לותו בר ונקר בר ירחה לפי שהקבלל לברהם ומתר בבר ה' יראה בסוף פרשת וירל • זבול תפלתך הוא גם כן ב"ה כלכתי' בנה בניתי בית זבול לך מלכים ח' י': כנה דוד הוא גם כן בית המקדש כלכתיב הוי חריאל חריאל קריית חנה דוד יפעיה כ"ט ופירוש רס"י חריאל פרשו רז"ל על הסיכל שהיה לר מלחריו ורחב מלפניו ולומה לחרי קריית חנה דוד כתרגומו דלתכני בקריתת דשרון בה דוד: טוב הלבנון הוא ב"ה כלכתיב בבר הטוב הזה והלבנון ונקרל לבנון לפי שהיה מלבן עוונות דישראל יפה כוף משום כל הארץ בב"ה וירושלים נקרלו כך כלכתיב יפה כוף משום כל הארץ בר ציון וגומר תהלים מ"ח ופירש רל"ק כוף הוא מחוז כלומר לין בכל המחוז כמותו כי הסדר כשהלם כולך ממחוז למחוז יהלך בהשתוות הלויר ולויר כל ג' לי' כל שכן לויר דירושלים היה יפה כוף והיה משום כל הארץ כי תפילו היה בתים שם תולים היו מתרפלים כי לוירה ממוזג וטוב: כלילת יופי היינו ב"ה כלכתיב בהיכה ד' ויניעו רלשם על בית ירושלים הוא העיר שיתמו כלילת יופי משום כל הארץ • ליתת לדך בב"ה נקרל כך ע"ש כלכתיב נדך ילין בה ותמדינן מעולם לת לן לדם בירושלים ותת בילו כי בשני תמידים היו מכפרים • מכון לשבתך זה בית המקדש שהיה מכון כנגד כסא הכבוד וכלכתיב מכון לשבתך פעלת ה' מקדש לדוני ומומר • מה שלכן הקב"ה נקרל כן כלכתיב עיניך תרלנה ירושלים מה שלכן ומומר ישעיה ל"ג ופירוש מה שלכן שהיו יושבין בה בהשקט ובבטח כל זמן שהיה בית המקדש קיים ולכן לל תתמה שהרי ירושלי' כתבו שמות מללו לפי שכל מה שהיה ירושלים מטהר ומובחר מאחר ערי ישראל לכל היה בשביל הקדוש ברוך הוא שהיה בתוכו ולכן מכנה עתה הקדוש ברוך הוא כן: בבת שלם הוא גם כן בית המקדש על שם לכתיב ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון תהלים ע"ו ופירוש רל"ק שלם הוא ירושלים ושם יענה כי המקדש כי תלרהם קרל לבית המקדש יראה לתר הקדוש ברוך

סוֹעָרָה: פְּדוּיַת טוֹבִיָּה: צִיּוֹן קָדָשִׁים:
קְהִילוֹת יַעֲקֹב: רְשׁוּמִים בְּשִׁכְּךָ:
שׁוֹאֲגִים הוֹשַׁעְנָא: תְּמוּכִים עָלֶיךָ:
הוֹשַׁעְנָא:
אֶבֶן שְׁתִיָּה: בֵּית הַבְּחִירָה: גּוֹרֶן
אָרְנוֹן: דְּבִיר הַמְּוֻצְנָע: הַר
הַמּוֹרִיָּה: וְהַר יְרֵאָה: זְבוּל תִּפְאַרְתֶּךָ:
חָנָה דָּוִד: טוֹב הַלְּבָנוֹן: יְפֵה נוֹף:
מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ: כְּלִילַת יֹפִי:

לינת

לִינַת הַצֶּדֶק: מָכוֹן לְשִׁבְתֵּךְ: נָוֶה
שַׁאֲנָן: סֻכַּת שָׁלֵם: עֲלִית שְׁבָטִים:
פְּנַת יִקְרַת: צִיּוֹן הַמְצֻיֶּנֶת: קֹדֶשׁ
הַקָּדָשִׁים: רָצוּף אַהֲבָה: שְׁכִינַת
כְּבוֹדֶךָ: תֵּל תַּלְפִּיוֹת: הוֹשַׁעְנָא:
אַדְמָה מֵאֵרֶר: בְּהֵמָה מְמַשְׁבֶּלֶת:
גּוֹרֶן מְגֹזָם: דָּגָן מְדַלֶּקֶת:
הוֹן מְמֵאָרָה: וְאוֹכֶל מְמֻהוֹמָה: זַיִת
מְנֻשָּׁל: חִטָּה מְחֻגָּב: טֶרֶף מְגוֹבָאי:
יֶקֶב מְיֻלָּק: כֶּרֶם מְתוֹלָע: לֶקֶשׁ
מְאֹרָבָה: מֶגֶד מְצֻלָּל: נֶפֶשׁ מְבֹהָלָה:
שׁוֹבַע מְפֻלָּעָם: עֲדָרִים מְדֻלּוֹת:
פֵּירוֹת מְשֻׁרְפוֹן: צֹאן מְצֻמָּתוֹת: קְצִיר
מְקֻלָּלָה: רוֹב מֵרוֹן: שִׁבּוֹלֶת מְצֻנָּמוֹן:
תְּבוּאָה מְחֻסֶּלֶת: הוֹשַׁעְנָא:
אָדָם וּבְהֵמָה: בָּשָׂר וְרוּחַ וְנִשְׁמָה:

גיד

סוף אם תקדים לותו כמו שקדים אם תקטל לבני אהרן אם תקדים לותו כמו שקדים לותו תקטל לבני אהרן אם קדים לותו ירושלים: עלית שבטים בית המקדש בקדיה כן על אם הכתוב בכתיב בתיב"ל ס' קכ"ב ירושלי' הבנוייה וגומר שמה עלו שבטים שבטי יה וגו' וכל השבטים היו מזון בה כי לא בתחלקה ירושלים לשבטים: פנת יקרת הקדוש ברוך הוא מכוב' כך על שם הכתוב בכתיב ביעשיה כ"ח לכן כה אמר ה' הנני יסד בציון לבן בוחן פנת יקרת וגומר ופירוש פנת כמו לרקם פיכה: יקרת כמו יקר רוקח לומר בציון בקיר וחשוב ושם כדרש על מלך יחזקיה: ציון המצוינת רומה לומר שלכך בחר המקדש ציון בשביל שמצוינת בחקבות כי ציון לשון סימן כמו הציבה לך ציונים וגומר ירמיה ל"ו: קודש הקדשים בשעתו רצוף לשכה הקדוש ברוך הוא בקרן כך על שם הכתוב בכתיב בחפרון שלמה וגומר שיר ג' ופי' רש"י רצוף לשכה סדור בדפנת שהיה לדון וכפורת וכרובים ולוחות: שכינת כבודך בשעשוע שהם היו משרה שכינתו: תל תלפיות הר"ם על שם הכתוב נבוי לתלפיות עיר ל' ופירוש תל שכל פיות פונים לשם להתפלל כמו דתניין היה עומד בחזרת יכון למערב כלפי היכל וכולי וכדכתיב והתפללו אליך דרך ארצם: הושענה וחזר ותנה ותתחנן לפניו בעשרה ליושבה:

אדמה מאחר ר"ל הושיע לפלשה מקללה מאחר ל' לאחור: מחשבל' כלכתי' לית תניה מחשלה ועקרה בנהמתך וגו': גורן מגזם מין לחרב בכתיב יתיר הגזם אכל הארבי: דגן מדלקת ל' כלקל וכחרב וגו' ול"ל שלא ישריף התבואה' בדוב שום הסיום הון מחלה ר"ל הון לחל' שלא תמעט כי כשהתבואה לריכה בעשית יפה הוכו לחלש מתמעט: מאחרה ל' ישלח ה' בך את המארה וגו': ממהומה לשון את המהומה ואת המגפה: זית מנשל לשון ונשל לך תסוך כי יפל זיתך ודומה לומר שתשמור פירותיו מלנפל: חטה מחגב רומה לומר שתשמו' החיטי' מלאכול לותם התגבים: טרף מזונות לשון הטריפני לחם חוקי: מגובאי גם כן מין לחרב כי תרגם של לחרבה גובלי: יקב ל' תעורניך ויקניך: מיולק ג"כ מין לחרב כרם מתולעת ר"ל שתשמור הכרמים שלא יאכלנו התולעים: לקש לשון בתחילת עלות הלקט עמום ו' ופיר' רד"ק לקש קוש שהוא פיוצ בתחילתו נקרא לקש כמו שמתר בתחרון מלקוש: מגד ל' עם פרי מגדים פיר ר' ועניני לתאר הבושן בשבח ועילוי מלשון ג"כ מין לחרב כתכתיב יירש הלשון: כפם מבהלה ר"ל כפם הלחם שלא יכול ברלות שתבוהר תיכף בעשית יפה: שובע מפלעם ר"ל לף כשהתבוה' בעשית יפה בלים לפעמים מיני לחרב ושמם מלעם ל' ולת מלעם למיכהו בפ' שמיני ואוכלין התבוהה ומשחיתים לותם ולכן מקדש עתה שישמור לותו תבוהה מהמלעם וע"פ התבוהה כשבעשית יפה מצויה לחלם בשעה לכן קורא לותם שובע ומה שמזכיר כאן כמה מיני מגפים לפסר שכל מין ומין דרכו לאכול ולהשחית מה שהזכי' כמו בחיטי' לדרכם להשחית חגב טרף גובאי יקב יקב וכו' עדרים מדלות ר"ל שתשמו' העדרים דלאן שלא יתכחשו ל' לדות ורעות לפ' מקן וי"ת מישרפלן בשם כמוים בלשון עדרים בלכתיב בשיר שניך כעדר הרחלים וכו' וכתיב גם כן בירמיה כי כשבה עדר ס' ור"ל שתשמו' ישרל שלא יתלללו ח"ו כשהתבוה בעשית רעב חז ח"ו רוב העולם בעשים לליס: פי' השדפון ובשדפון ובירקון דס' כי תבא: לאן מלמיתות ל' לאמות כל הפעני לרע תלי' ק"ל ופירש ענין כריות' והשחת ור"ל שישמו' לאן שום השחת וגם כאן י"מ על ישראל שכבויס בשם לאן שישמור לותם שם י' שלא יחלו ברעב: קציר מקללה כשבוש בשעת הקציר ישלח שם י' ברעב וישמור מקללה רוב מרון ר"ל שישמור לרוב העולם מרעב מרון מכתיבס ל' ושלא רון בכשם תי' ק' ור"ל השמיטה היא שם רוב וי"ג רוב מרון ומפרשים ל' חשובות ומופרשים על לותה ישראלית שכם לותה חשובה שבכולם מרון: שבולת מקנמון ל' שבע שבלים בכמות דקות דס מקן מחסיל ג"כ מין לחרב כמו שכל החסיל יאכל ל' וי"ת טעין השתתה כמו כי יחסלנו לחרבה דפר' כי תבא ור"ל שישמור התבוהה מלשתת הושענה:

אדם ובשמה קלי לחושענה ורומה לומר הושענה לדם ובשמה וכולו וחסיב ל"ב על כמה כעוים לחלם

גִּיד וְעָצֶם וְקוֹמָה · דְּמוּת וְצֶלֶם
וְרָקְמָה · הוֹד לַהֶבֶל דָּמָה · וְנִמְשָׁל
כַּבְּהֵמוֹת נִדְמָה · זִו וְתוֹאַר וְקוֹמָה
חֲרוּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה · טִיעַת עֲצֵי נִשְׁמָה ·
יְקָבִים וְקָמָה · כָּרִים וְשִׁקְמָה ·
לְהִתְבַּל הַמְסֵיכָה · מִטְּרוֹת עֹז
לְסַמְּמָה · נְשִׂיָּה לְקִימָה · שִׂיחִים
לְהַעֲצִימָה · עֲדָנִים לְעַצְמָה · פְּרָחִים
לְקוֹמָה צְמָחִים לְגוּשְׁמָה · קָרִים
לְזוֹרְמָה · רְבִיבִים לְשַׁלְּמָה שְׁתִיָּה
לְרוֹמְמָה תְּלוּיָה עַל בְּלִימָה :

הוֹשַׁעְנָא : אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא :

כְּהוֹשַׁעְתָּ אֵלִים בְּלוּד עַמֶּךָ ·
בְּצֵאתְךָ לְיֵשַׁע עַמֶּךָ ·
כֵּן הוֹשַׁעְנָא כְּהוֹשַׁעְתָּ גּוֹי וֵאלֹהִים ·
דְּרוּשִׁים לְיֵשַׁע אֱלֹהִים · כֵּן הוֹשִׁיעָנָא
כְּהוֹשִׁיעַת הֲמוֹן צְבָאוֹת · וְעִמָּם
כַּלְּאֵבִי צְבָאוֹת כֵּן הוֹשִׁיעָנָא
כְּהוֹשִׁיעַת

וְכָמָה וּמִתְכַּלֵּל מְיוּסָּדִים י"י : וְקוֹמָה לְמִין כָּל מִיקוּם : וְרִקְמָה
ל' רִקְמָתִי בְּתַחְתִּיוֹת הָאָרֶץ וְתֹאַר כְּנֶגֶד רְקִימָה שֶׁהוּא מִקּוּם
שֶׁכָּל וְכָל מְכֻוָּן לְתַחְתִּיוֹת הָאָרֶץ וְתֹאַר כְּנֶגֶד רְקִימָתִי דּוֹמֶה מַעֲשֶׂה
הַיְצִירָה בְּגִידִים וַעֲצָמוֹת וּבְשָׂר לְמַעֲשֶׂה רְקִימָה שֶׁהוּא עַל עֲנִיכָה
רְבִיס : הוֹד לְהֶבֶל דָּמָה תִּי' קִמ"ל וּל"ל
לְהוֹד דְּלֹא כְּהֶבֶל וְנִמְשָׁל כַּבְּהֵמוֹת
נִדְמָה פ"ה בְּתוֹלְדוֹת אָדָם בִּיקֵר כָּל יְלֵךְ
נִמְשָׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמָה וְפִיר' רל"ק וְאָדָם
בְּתוֹאַר הִיקֵר וְהַמְּמוּן לֹא יִלֵּין בּוֹ כְּלוֹמַר
כַּבְּהֵמוֹת לֹא יִהְיֶה עִמּוֹ וְנִקְרֶאת הַמִּיתָה
לִיכָה כְּמוֹ שֶׁנִּקְרֵאת ג"כ שִׁיכָה וְגַם
הוּא עִנְיָן לְמִיּוּן וְהוּא כְּפֶל לְמִין לְפִי
פֵּירוּשׁ נִדְמוּ נִכְרְתוּ כְּלוֹ' כַּבְּהֵמוֹת
שֶׁנִּכְרְתוּ בְּמוֹתָן כֵּן הָאָדָם הָרַע נִכְרָת
בְּמוֹתוֹ שֶׁלֹּא תִּשְׁאַר נִשְׁמָתוֹ לְעוֹלָם תִּתְאַבֵּד :
זִו וְתוֹאַר וְקוֹמָה ר"ל הוֹסִיפָה לָזִו
וְתוֹאַר וְקוֹמָתוֹ לְהֹד וְתוֹאַר ל' יֶפִי תּוֹאַר
וי"מ שֶׁקִּיבֵּל מִשְּׁלַפְנֵיו וּר"ל וְנִמְשָׁל
כַּבְּהֵמוֹת זִו וְתֹאַרוֹ וְקוֹמָתוֹ : חָרוּשׁ
פְּנֵי לְמָה ר"ל שֶׁתְּחִלַּת פְּנֵי הָאָדָמָה
בְּתִלְמָה : טִיעַת עֲצֵי נִשְׁמָה ר"ל וְגַם
נוֹתֵן בְּטִיעוּת שֶׁהֵם שְׁמָמָה תְּחִלַּת לוֹת'
עַד שֶׁיִּזְדַּרְעוּ וְיִגְדְּלוּ פֵּירוֹת טִיעַת ל'
טִיעָה כְּשֵׁם ל' שְׁמָמָה וְכִי"ם כְּתוֹב
טִיעַת עֲצֵי מַלְמָה וְהוּא כְּפִשׁוּטוֹ
שֶׁכְּטִיעוּת לֹא יִהְיוּ שְׁמָמָה : יְקָבִים
לְמִין מְגָרֵךְ מִיקֵּב : וְקִימָה לְמִין
מְחֻבָּל חֲרֵמָה כְּקִימָה : וְשִׁקְמָה הוּא
מִין מֵאִילָנוֹת כְּמוֹ וְכָל הָזַיִת
וְכַשְּׁקָמִים לְבֵרִי הַיָּמִים ל"כ"ז :
לְתַבֵּל הַמְסֵיכָה ר"ל הוֹסִיף לָאָרֶץ בְּשֶׁבִיל שֶׁהִיא מְסוּיֶיכֶת בְּכַמָּה
מִלּוֹת כְּגוֹן לֹא תַּחְרִים בְּשׂוֹר וְחָמוֹר שֶׁלֹּא לֹא תִּזְרַע כִּלְאַיִם לֹא
תַּחְסֹם וכו' : מִטְּרוֹת עֹז לְסַמְּמָה ר"ל לְתֵּקֶן לְהוֹתָה בְּמִטְּרוֹת גְּדוֹלוֹת
לְסַמְּמָה ל' סְתִימָה : נְשִׂיָּה לְקִימָה : נְשִׂיָּה לְשׁוֹן מַשָּׂא וּמַתָּן
פ"ה וּר"ל לָאָרֶץ הַשְּׁמָמָה תִּבְנֶה נְשִׂיא תִּלִּים
לְקִימָה שֶׁיִּהְיֶה לָהּ תּוֹסֶפֶת : עֲדָנִים ל' מֵעֲדֵי
מַלְךְ : לְגַשְּׁמָה ל' גֶּשֶׁם כְּלוֹמַר לְהִיוֹת גֶּשֶׁם יוֹרֵד עֲלֵיהֶם : קָרִים
לְזוֹרְמָה ל"ם לְחִיוּב ל' זֶרֶם כְּחֵדֶר תֵּבֵל כּוֹסֵף וּמְזוֹרֵם קָרִים מִבְּשָׂמִים
שֶׁיֵּשׁ קָרִים וְרוֹחֲצִים מִים כְּמוֹנָם וּפִי' לָכֵן יִהְיֶה מְזוֹרֵי וְהוּא כְּמוֹ
מְכֻבָּדִים הַמְּלִיצִים הַקּוֹר מְבִיא קָרִים מִבְּשָׂמִים וְגוֹ' וְלוֹתוֹ הַקּוֹר
בְּשָׂמָיו מִמְּזוֹרֵי לְשׁוֹן מְזִיגַת יַיִן : הַקְּרָאוֹת לֹא יִהְיֶה שִׁבְתּוֹ הַרְשָׁאוֹכ
הַתְּחִלּוֹת הַמְּזוֹרִים רַק הַשְּׁמִיעַת וְהַשְּׁמִיעַת לֹא עָלְיָה כִּי הֵם לְיִן לְהֵם

כְּהוֹשַׁעְתָּ אֵלִים בְּלוּד עַמֶּךָ וכו' רוֹמֵז לְמַה שֶּׁהָיָה כְּשֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם כֵּן הוֹשַׁעְתָּ אוֹתָנוֹ עַכְשָׁו בְּצֵאתָנוּ מִגָּלוּת הַזֹּאת וְכֵן תַּעֲשֶׂה לָנוּ בְּכָל הַדּוֹרוֹת עַד שֶׁיִּגָּאֲלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל מִכָּל הַגָּלֻיּוֹת וְיִבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְיִקָּבְצוּ כָּל הַגָּלֻיּוֹת לְשָׁם וְיִהְיוּ כֻּלָּם עוֹבְדִים אֶת ה' בְּלֵב שָׁלֵם וְכֵן הוּא אוֹמֵר בְּכָל נְבִיאֵי הָאֱמֶת שֶׁיִּהְיוּ יִשְׂרָאֵל נִגְאָלִים וְנִקְבָּצִים מִכָּל הַגָּלֻיּוֹת וְיִבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

כהושעת זַכַּי מִבֵּית עֲבָדִים - חַנּוּן
בֵּידָם מַעֲבִידִים - כֵּן הוֹשַׁעְנָא
כהושעת טְבוּעִים בְּצוֹל גָּזָרִים -
יְקָרְךָ עָמָּם מַעֲבִירִים - כֵּן הוֹשַׁעְנָא
כהושעת בְּנָהּ מְשׁוֹרֶרֶת וַיּוֹשַׁע
לְגוֹחָהּ מִצּוּיֶנֶת וַיּוֹשַׁע - כֵּן הוֹשַׁעְנָא
כהושעת מֹאמַר וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם -
נָקוֹב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם - כֵּן הוֹשַׁעְנָא
כהושעת סוֹבְבֵי מִזְבַּחַ - עוֹמְכֵי
עֲרָבָה לְהַקִּיף מִזְבַּחַ - כֵּן הוֹשַׁעְנָא
כהושעת פְּלֵאֵי אַרוֹן כְּהוֹפִשַׁע -
צִיעֵר פְּלֶשֶׁת בַּחֲרוֹן וְנוֹשַׁע -
כֵּן הוֹשַׁעְנָא כהושעת קְהִלּוֹת
בָּבֶלָה שִׁלַּחְתָּ - רַחוּם לְמַעֲנָם
שׁוֹלַחְתָּ - כֵּן הוֹשַׁעְנָא: כהושעת
שְׁבוּת שִׁבְטֵי יַעֲקֹב - תָּשׁוּב וְתָשִׁיב
שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב - וְהוֹשִׁיעָה נָא:

כהוש"ת

מלאכי חבלה וכו' ולפון המקרא מלאכי נבלות ידוען וגו' : זכים הלו ישראל שהיו זכים ונקיים שכל הרשעים מקו בג'ימי לפילה: תכון בילם מעבידים ר"ל כ"ב ירים קה"ב את עמו בגלות כלו היו הם מכריחי' ומעבידים בילם קה"ב שנקרא רחום וחנון ומה שיסד מעבידים לפון רבים קלי קה"ב ותבית דינו שלמעלה ויש מפרשים כפשוטו שהושיעת להם בשעה שהיו מצרים מעבידים לותם בילם טבועים בצול גזרים רוצה לומר ישראל שהיו נטבעי' בים סוף כל לפון שנאמרה בים : גזרים לפון לגוזר ים סוף לגזרים : יקרך עמם מעבירים רוצה לומר שהקה"ב בעלמו ירד לים ועבר עמהם כלתיב דרכתים בסוסך מבקוק ג' : וי"מ כלשעל שהקה"ב היה בכיכול בעלמו בצרה וזהו יקרך עמם מעבירים : יש מפרשים יקרך זה תרגום דיוסף שבזכותו נקרע הים כלתיב היה רלה והיה מה רלה רלה תרגום דיוסף שכתיב היה והיה חוקה ו"ש שיהא תוקו תהיה שהמפורש בו הבן יקיר לי אפרי' לכך יסד כאן יקרך כלה מפורש ויושע רוצה לומר הלו ישראל שנקראו כבר כלתיב כבר אמר נטעה ימיך תילים פ' שהיו מפורשים ויושע יי וכולו : לגוחה מלויכת ויושע ר"ל לפני הקדוש ברוך הוא שהוא היה מוציאם הוא נקוד ויושע כהלו היה בכיכול בעלמו כושע : לגוחה לשון לתה נוחי מנחון תילים כ"ב ופירושו הוליאה : מקמר וכושלתי לתכה וכולו ר"ל כלשר אמר' וכושלתי לתכ' נקוד וכולו פירושו גם כן וכושלתי לתכה כי יש לם למקרא ולם למסורת ג"כ הלו בכיכול היה עמהם בלרה : נקוד ל' אשר נקבו בשמות כלו' מפורש : עומכי ערבה ויעמוס הים על חמורו עניו ונשא וס"ת כהושעת סובבי מזבח רוצה לומר כהושעת ישראל בשעה שסבבו עם המזבח לת ירחו שבעה פעמים כן תושיע עכשיו ישראל שעומדים ערבה להקיף מזבח זכר ליריחו וזה הוא זמן המקדש ובכשיו השלמן של קה"ב ותו' מלהו שבזכות זה הוא מזבח שלו : כהושעת פלאי ארון הוא כהושעת ר"ל כלשר בשעו ישראל בכסן ונפלו בתלתה ונלקח ארון הלהים על הפלשתים ולו נעשו נסים ונפלאות בכל מקום שהיה הארון היו מכות גדולות ומשונות עד שהושיב הארון לישראל כמו שתמלא בשמואל ר"ה וזהו שיסד פלאי לשון נפלאות כלומר מכות נפלאות כהושעת רוצה לומר כלשר היו ישראל חוטאים ופושעים ומה שיסד כהושעת לשון יחיד רמז לאותו פשע של אברהם שכלשר אמר לאבימלך ותת כשבות שבע תקח מידי וכרת ברית עם אבימלך בשבור זה נגלה הארון כלרץ פלשתים שבעה חדשים . ויש מפרשים פלאי הוא שם המפורש שהיה כתוב בקלף והיה מונח עם הספר תורה הארון והוא נקרא פלאי כמו שתמר המלאך למה תשל לשמי והוא פלאי רוצה לומר שתמר לו המלאך שהוא משתם שם המפורש ולפשוטי' אני של לא ולפשוטים אני מלאך של ברך ולכן אי אפשר לפרש את שמי שער ל' נער : פלשתים : הארון ר"ל הארון לף : ונושע רוצה לומר הארון היה נושע מהם עד שהחזירו לישראל : כהושעת קבלת בבל שלחת רוצה לומר כלשר הושעת לותן קבלות דישראל שבשבילו מירושלם לבבל בימי נבוכד נצר שהחזירם בבית והגלה את ישראל לבבל כלשר תמלא בסוף מלכים וירחמים רחום למענם שלחת ר"ל כביכול קה"ב בעלמו ירד גם כן לבבל בשביל ישראל כלתיב למענכם שלחתי בבלה וגומ' ביפושים מ"ו כהושעת שבות שבטי יעקב וכו' כלומר כמו שהושעת שבות שבטי יעקב ושבות אהלי יעקב מגלות יון ומדי כך תבות שבטי יעקב מגלות שבות אהלי יעקב כלתיב כאן ושבות את ישראל ויהודה ונומר ירמיה אהלי יעקב ר"ל בבית המקדש ומה בתי מדרשות שבתרבו תחזור ותבנה לותם : אחי והוא הושיעה פשוטו שהגו מתפללין להק"ב שיושיע לנו ולו בעלמו כביכול מן הגלות הזה כי כביכול הוא עמנו בצרה כלתיב אהלי עמו בצרה ולתי, לכל לרותם לו לר וזהו אהי אתו בצרה אני הוא גם כן ברוך לוזה ויש מפרשים אהי הוא שתו של הק"ב והו' יוצר מלותו שם שהגו קרע יותם את הים ולפי שכשהיו ישראל בצרה גדולה על הים קרע יותם הים בזה השם ומה שמזכירים אלו השמות גבורות ישראל ונפלאותם כמו לכתיב והוא לסור בזיקים ברמזים מ' שלקי כביכול על הקדוש ברוך הוא שהוא גם כן בגלות ישראל ונפלאותם ולכתיב גם כן ואני אתן להם לכן אמר הגדול כיחזקל ג' שלקי גם כן על הקדוש ברוך הוא שהוא מזכירים

מזכירי ג"כ בגולל תורתינו שלא הזמנות ותוליל שלא לשמות בתלוי עמנו בגלות מיומיא לגמ' ויש מפרשים לכי והוא הוא מכין וכן הפסח שהזכירה לפסוד בגלות וכל תרותיה כלכתיה ובכן אנחנו שלא למלך. ויש מפרשים לכי והוא הוא כמו אנחנו לכי הוא לכי עם והושענות יש כו' וקח ק' מהם ויש לנקוד שתחילה כמנהג שבו' אנחנו ה' הושיעה נא:

הושיעה את עמך וכו' הוא תפילת דוד במלך ע"ה על ישראל בתילים כ"ח ופי' רד"ק פושיעה מלויניך וברכם במעשה ידיהם ורעם עמיהו כדרועם עדרו ירעה ונשאם עלן העמים על העולם כך אמ' דוד תפילתי עליהם בין ביומו בין לאחרי מותי כל ימי עולם ופי' על העולם עד סוף העולם: ויהיו דברי שלמ' כו' הוא תפילת שלמ' המלך ע"ה במלכים ח' ופירש רל"ק יומם ולילה וכו' להיות שמירתו תמיד לעשות יושפטיהו ופירש משפט במקום הזה כמו כמשפט הבכורה יעשה לה והלומה לו כלומר לתת לכו דבר יום ביומו מה שהוא צריכים להשפיע לנו הטובה ולשמרנו מרעה וזה ידעו כל עמי הארץ כי יי' הוא האלהים כי הדבקים בו שביעי טוב, ונשמרים מרעה ורש' פירש לעשות משפט עבדו ועמו לתבוע עלבונה מיד הקוים:

אום לשון קומה: נצורה כבבת כשמרה כבבת עין כדכתיב כזכריה ב' כי הנוגע בכ' כנוגע בבת עינו: נוטרת בבת נפש מתיבת ר"ל שמונחת ולומדת בתורה שהיא משיבת נפש כדכתיב תורת יי' תמימה משיבת נפש. גומרת לומדת לשון גמרא: דורשת משלות שבת ר"ל שדורשין מן המקרא שאסור ליפול חבן תרבע לחות דרשות דרשים מדרשות דרשים לדשות ייחוד וחדשות ייחיד לדשות דרשים שום חבן ומפרש הקובעת אלפים תחום אחה ליולך בשבת לתייגו תחום שבת

ומשיב רגל משבת כדכתיב בישעיה כ"ח אם תשיב משבת רגלך וגו' ופי' רל"ק כלומ' אם היית הולך בדרך ונזכרת שהוא שבת והשיבות רגליך מלכת עוד לכבוד שבת וכו': זכור ושמור מקיימת בשבת ר"ל כל מה שדרשו חז"ל מזכור ושמור ר"ל בדברות רשמוהו כאחד זכור ונשמרו לחרותם שמור ודרשו חז"ל כמה דרשות בגון זכריהו על סיון לו זכריהו מלפניו ושמרו מלאחריו כלומר שמוסיפין מחול על הקודש וזהו שיהל חשבה למהר ביאת שבת קשה ל' חושבי עניין מיהירות ור"ל שהוא לעזרתי עניין מיהירות כל וכו' ומחתך על כלות שבת לגמרי כלו' על מנו שהוא לו יותר בלילה ו"מ טורחת משבה לשבת כדאמרינן בגמר' דביצה שמלי כל ימיו היה חוכל לכבוד שבת כיצד מלח בהמ' נאה לחמר זו לכבוד שבת ודרוש זכור לת יום השבת מלחל בשבת לשב' וזהו שיהל וטורחת כל משבה כלומ' כל השבה ימי' טורחת לכבוד השבת: כבוד ועונג קרי' לשבת כדכתיב וקרי לשב' עונג: מכיכה לשבת ר"ל ביום השני מכינים כל לשבת. נועם עניין מתיקה:

מגדים פירות טובים חשובים כמו ויתן להם מגדנו כלומר שכל פירות האחרים מכיחה נחול ואוכלת בשבת לכבוד שב' שעולת שב' וכו' כדדרשינן מג' ביום שבתי בשעות אלהים ואומר. על שתי כרכו וכו' כדדרשינן תלקטו להם משנה וכולה: פורטת ר' דשות ר"ל שמפורש בשבת שבת של דשות כן לשבת דשות דרשים ודשות ריחיל וכרמלית ומקום פטור: כווי הלקת כר מלקת בשבת רופא לומר כווי דחז"ל להלין נרות בשבת ר' כנגד זכור ואחד כנגד שמור כן הם טוסים ומלליקים: קדוש היום רופא לומר כל הקדוש שמחויב לעשות ביום השבת הם מקדשים: רבן שבע ר"ל שמתפללת רק"ו, ברכות מי"ח דהיינו שלש דשמות ושלש תחרותות וקדושת היום

כְּהוֹשַׁעְתָּ שׁוֹמְרֵי מִצְוֹת וְהוֹכִי
יְשׁוּעוֹת: אֵל לְמוֹשָׁעוֹת:
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:
אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא:
הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת
נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם
עַד הָעוֹלָם: וְיִהְיוּ נָא דְּבָרַי אֵלֶּה
אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְיָ קְרוֹבִים
אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלַיְלָה לַעֲשׂוֹת
מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל
עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין
עוֹד:

לשבת

אום נְצוּרָה כְּבָבַת · בּוֹנֶנֶת
בְּדַת נֶפֶשׁ מְשִׁיבַת · גּוֹמֶרֶת
הֲלָכוֹת שַׁבָּת · דּוֹרֶשֶׁת מַשָּׂאוֹת
שַׁבָּת · הַקּוֹבַעַת אֲלָפִים תְּחוּם
שַׁבָּת · וּמְשִׁיבַת רֶגֶל מִשַּׁבָּת ·
זָכוֹר וְשָׁמוֹר מְקֻיֶּמֶת בְּשַׁבָּת: חָשָׁה
לְמַהֵר בִּיאַת שַׁבָּת · טוֹרַחַת כָּל
מַשְׂאָה לַשַּׁבָּת · יוֹשֶׁבֶת וּמַמְתֶּנֶת
עַד כְּלוֹת שַׁבָּת · כָּבוֹד וְעוֹנֶג
קוֹרָאָה לַשַּׁבָּת · לְבוּשׁ וְכִסּוּת
מַחֲלֶפֶת בַּשַּׁבָּת · מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה
מְכִינָה לַשַּׁבָּת · נוֹעַם מְגָדִים
מְנַעֶמֶת לַשַּׁבָּת · סְעוּדוֹת שָׁלֹשׁ

סיום בקמץ • רבן לעולם ריבה ותפילה כדת וכו׳ ר״ל מקורין ז׳ בתורה כמו שתקנו חז״ל: תנחילנה ליום שכולו שבת ר״ל יהי רצון שבזכות זה שתקיימים הלכות שבת כראוי שינחיל לעתיד יום שכולו שבת ומנוחה:

בַּשַּׁבָּת : שָׂבַע כַּדַּת מְקוֹרָאֶה בַּשַּׁבָּת :
הוֹשַׁעְנָא :

כְּהוֹשַׁעְתָּ אָב הֶמּוֹן הִשְׁלִיךְ עָלֶיךָ יַהַב :
בַּעֲדוֹ רִדְתּוֹ וּמִלְּטָתוֹ מִלַּהַב :
כֵּן הוֹשַׁעְנָא: כְּהוֹ גִּזְעוֹ מָסַר יְחִידָתוֹ לַשַּׁלַּח :
דִּבַּרְתָּ לְהוֹרוֹ יָדְךָ אַל תִּשְׁלַח : כה
כְּהוֹשַׁעַת הַנֶּאֱבָק עִם מַלְאָךְ קָדִישׁ וָעִיר :
וּמִלַּטְתּוֹ מִשְּׁטֵם שְׂעִיר : כה
כְּהוֹשַׁעַת זֶרַע בְּבוֹאָם עַל הָעִיר בָּטַח :
חָרַדְתָּ צָרֵימוֹ בְּנִסָּעָם וְהָלְכוּ לָבֶטַח : כה
כְּהוֹשַׁעַת טְהוֹרִים מִמַּפְרִיכֵמוֹ בְּמַלְבֵּן :
יָרְדוּ בְּמְצוּלוֹת כְּמוֹ אָבֶן : כה
כְּהוֹשַׁעַת בָּלִיל כְּנִתְעַלְּמָה בְּגוֹמָא צוּרָתוֹ :
לְוִיתוֹ אֶל חֵיק חוֹרָתוֹ : כה
כְּהוֹשַׁעַת מוֹצְנַף בַּד בְּבַד כְּנִתְעַבֵּר :
מְקֻיֶּמֶת בַּשַּׁבָּת : עַל שְׁתֵּי כְּרוֹת בּוֹצַעַת
בַּשַּׁבָּת : פּוֹרֶסֶת אַרְבַּע רְשׁוּיוֹת בַּשַּׁבָּת :
צִוּוּי הַדַּלָּקַת גֵּר מַדְלֶקֶת בַּשַּׁבָּת : קְדוּשׁ
הַיּוֹם מְקֻדָּשֶׁת בַּשַּׁבָּת : רֶנֶן שָׂבַע מְפַלֶּלֶת
הוֹשַׁעְנָה תַּנְחִילֵנָה לְיוֹם שֻׁכְּלוֹ שַׁבָּת :
אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָא :

נֶאֱמַן חַל בְּעָדוֹ וְנִתְגַּבֵּר : כה
כְּהוֹשַׁעַת סָגַר בְּיַד יִשְׁבִּי בְּנוֹב הִגִּיתִי :
עָזְרוֹ אֲבִישַׁי וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי : כה
כְּהוֹשַׁעַת פָּקִיד בְּנָד שָׁבַע מִמְּעוֹנוֹ :
צִפִּיתָ לִישְׁעוֹ וְשׁוֹבְבְתּוֹ לְמְלוֹנוֹ כה
כְּהוֹשַׁעַת קָצַב פֵּר וְשָׁעָתוֹ לְמַעֲלָה :
רִצַּפְתָּ הָאֵשׁ וְגַם הַמַּיִם אֲשֶׁר בְּתַעֲלָה כה
כְּהוֹשַׁעַת שׁוֹעַ לְךָ כִּי מֵת הַיֶּלֶד :
תָּשֵׁב רוּחוֹ אֵלָיו וַיִּחַם בְּשַׂר הַיֶּלֶד : כה
כְּהוֹשַׁעַת שׁוֹמְרֵי מִצּוֹת וְחוֹבֵי יְשׁוּעוֹת :
אֵל לְמוֹשָׁעוֹת : וְהוֹשִׁיעָה נָא :
אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָא :
הוֹשִׁיעָה

מספר קצור שני לוחות הברית

מצות ערבה בהושענא רבה היא מצוה בפני עצמה נוסף על לקיחת ארבע מינים וצריך ליזהר בהם שלא לקצר היאך בעלמו כמו שכותבין בערבו שבלול שפתחתי לעיל

נרפס בתיקוני ליל שבועות בזה הלשון בתתי להזכיר להמוני העם שכל אחד ואחד לוקח בערבה שלו כמה גבעולין וכלי טעם הוא לקבל לפי כוונת הארי׳ ז״ל לא יקח רק ג׳ גבעולין נגד תמיסי גבורות ויחבוש הערבה על הקרקע ג׳ חבטות ויכוין למתק ג׳ גבורות לותיות מנצפך וגם לא יקחו הערבה על תעבה לחוניים עכ״ל :

ורמ״א כתב בס״ע סימן תרס״ו והמנהג פשוט ליטול הערבה עם הלולב בשחרית בשעת הנענוע ובשעת הקפה על שעת תבטה מוטלין הערבה לבדה ויותר טוב שלא ליטלה עם הלולב כלל עכ״ל לכל מכל״ם היה נוהג שבעוד הלולב בידו לא לקח כלל הערבה בידו לתפילו בשעת הברכה על שהגיע להושענא תעבה לחוניים שופכים לב כמים לא יניח הלולב

והתרוג מידו ויחלק כבוד להערבה ולקח בידו משו שבהושענ׳ זו כתוכר תמיד מים והערבה גדילה על המים ומכפר על חניט חניט :

שבעה הקפות שמקיפין בהושענא רבה כנגד הקפות שהיו עושים בכל יום בסוד הקפות ההיכלות וכך בגד שבע ספירות הבינין וכל פיוטי ההקפות הן ליימין לעורר מדת החסד ע״כ בכל הקפה יאמר פסוק המורה על לותו הספירה • בהקפה ראשונה יאמר אתה הוא ה׳ אלהים • בהקפה שניה יאמר לך ה׳ הגדולה והגבורה • בהקפה שלישית יאמר כי הוא יודע יצר תרוס יחיכך • בהקפה רביעית יאמר כי הוא בימיך כל״ח • בהקפה חמישית יאמר ה׳ לחוניכו מה לדרוש מעמך בכל הארץ אשר תנה הוד״ך על השמים • בהקפה ששית יאמר גדי״ם ה׳ בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו • בהקפה שביעית יכללם יחד ויאמר לך ה׳ הגדולה והגבורה והתפארת והנצח והוד כי כל בשמים ובארץ לך ה׳ הממלכה והמתנשא לכל לראש והיה ה׳ למלך על כל הארץ

בארץ כיום הזה יהיה ה׳ אחד ושמו אחד׳ וכתורתך כתוב לאמר שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

להושענא רבה

למען אמתך · למענך ברית׳ :
למען גרלך ותפארתך ·
למען דתך : למען הודך : למען
ויעודך : למען זכרך : למען
חסדך : למען טובך : למען
יחודך : למען כבודך : למען
לימודך : למען מלכותך : למען
נצחך : למען סודך : למען עזך
למען פארך : למען צדקתך :
למען קדשתך : למען רחמיך
הרבים : למען שכינתך למען
תהלתך : הושענא :

(קול׳ מן זקנה מערוך שועי׳) :

אדון המושיע : בלהך אין
להושיע : גבור ורב
להושיע דלותי ולי יהושיע : האל
המושיע

למען אמיתך פירוש כשביל למת שהבטחת לנו ברחמיך כשאנו מיעשו בכיו תעזוב לעניך כמו שעשה הוא לתת לן לותם ברחמיך כמו שעשית לו כשביל לותו למת לתך עשה עמנו חסד והושיענו : למען ברית׳ שכר׳ ברית שלא נהיה כלים בעולם : גדלך ותפארתך שם לדיקים שעל ידם שתך כתגדל ובתפאר בעולם וי״מ למיתך זה יעקב לכתיב תתן למת ליעקב ברית׳ זה יצחק לכתיב ואת ברית׳ אקים את יצחק גדלך זה אברהם שנילל בקדוש ברוך הוא וגילול את שמו בעולם לכאברהם כתיב ואגדלך שמך : דתך היא התורה דאם אין ישראל תורה אין תבת עליה: הודך הוא כמו הדרך וזהו חסידי ישראל שמהדרים שם קדשו לכתיב והדרך על כניסם : ויעודך הוא ה׳ לכתיב ונועדתי שמה לכל בני ישראל ויעודך לשון בית הועד שהוא בית ועד שלמה וי״מ אלו הכשבטים שהיו עשה שלמה ונועדו כלם בבית אחד והיה להם לב אחד וזהו זכרך שלמרו כולם שמע ישראל ה׳ אחד בשעת נועלת יעקב ואמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו אלא אחד · למען זכרך הוא שומר בשביל הלדיקים שלפיהם בשעה שאין יכולין לדבר לפיהם בני זוכרין תמיד שמך הגדול בקדושה : למען חסדך לכתיב הושיענו למען חסדך תהלים ו׳ ופירוש לא בשביל לקתי כי ידעתי שאתה חייברת למען רחמיך הרבי׳ ובשביל זכות אברה׳ לכתיב תתן למת ליעקב וחסד לאברהם : למען טובך כלכתיב תטלת כעודי ובשעי לל תזכור ושומר למען טובך ה׳ ופירוש לא למעני רק למען טובך שלתה טוב ושלח למען יהודך רוצה לומר הודיע שלתו מייחדים את שמך בכל יום פעמים ואומרים בכל יום שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד ככון ורצוי לנרסם על ישראל שיקדישו גם כן אחד כלכתיב ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ למען כבודך כלכתיב לא לנו כי לשמך תן כבוד ופירוש שלא בשבילנו ובשביל יופר מעשינו תרצ׳ עלינו רק בשביל שמך הכבוד שלא יתחלל בגוים : למען למודך בשביל שעוסקין בתורה

למען מלכותך מה שלמרת על ידי יעשיה מ״ג לני ה׳ קדושכם בורא ישראל מלככם פירוש רד״ק הוא מלככם בלמת ולא יעזבכם ביד מלכי האומות וגם לין לחותם מכיר ומודו במלכותך כמו עתך ישראל לכן חום עליהם בשביל מלכותך עשה למען נקדש׳ עשה למען שמך שהוא קיים לנצח נלחים וי״מ ל׳ נקבן ורוצה לומ שתלנו מבקשים לפניו שיתן׳ נלחנו בתורה כמו שברלה בימי ברעה וי״מ אלו התפילות שיתרלו מתפללין ומבלחין בכיכול הקדוש ברוך הוא שבקש בה גוזר שום גזירה רעה הם מתבללים ומבטלים וגם הקדוש ברוך הוא שמח בהם ורוצה בתשובתן ואלו יהיו כלים והוא כאילו הוא היה מבלח : למען סודך פירוש עשה בשביל יראי ה׳ שבאמר סוד ה׳ ליראיו : למען עזך הוא התורה לכתיב מפי עוללים ויונקים יסדת עוז רוצה לומר שבה׳ בה לא רלה ליתן התורה לישראל עד שבאתו בניהם לערבן לקיים התורה וזה מפי עוללי׳ ויונקים יסדת וגומר : למען פארך רוצה לומר בשביל התושבים בישראל שבאמר עליהם עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר ישעיה מ״ט ו״ג למען תפילין שלך שבקרון פאר לכתיב בהן מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ וכו׳ וי״ל ב הוא שם ל״ב חבינין ישראל לפניך רלוי שתרלה עליהם: למען צדקתך רוצה לומר למען שתרלה צדיק ופירוש רש״י צדקת תהא ורחם על הצדיק ותוכיח לותם: למען קדושתך ר״ל על דרך הפסוק בישעיה סימן מ״ג לני ה׳ קדושכם בורא ישראל מלככם ופי׳ רד״ק לני ה׳ קדושכם שמי מקדש שמי בכם כמ״ש בורא כל מלכות תארץ כתן לי ה׳ וגומר מי בכם מכל עמו יהיה אלהיו עמו ויעל פי׳ מי בכם כך היה מכרזו וכותב לכל המלכות מי בכם מכל עמו של הק׳ב יהיה הק׳ב בעזרו ויעלה לבנות בית תאר בירושלים לכך אמו מתפללין ועשה למען קדושתך ותוכיחנו מן הגלות לכבות בית מקדשך : למען רחמיך הרבים ר״ל לא למעניכו רק למען רחמיך הרבים אף שאתו חוטאים מ״מ אתה

לרחם חנם: למען שכינתך ר"ל שתחזור לציון ותבנה בית מקדשך ותשרה שכינתך בתוכה כמקדם וזו יתקדש שמך לעיני כל העמים. למען תסילתך על דרך ספסוג ותתה קדוש יושב תהלות ישראל ור"ל שכ"ב תשוב לפני הקב"ה תהילות ישראל שיושב ומכסה לתהילתן ולכן אמו מתפללי שיעשה בשביל תהילה דישראל:

אדון המושיע ר"ל שתה לדון שדרכי להושיע: בלתך אין להושיע כדכתיב ביעבץ מ"ה אלהי י"י וגו' ומושיע אין זולתי וגו': גבור ורב להושיע על שם הפסוק אלי אלהי בפלגה ורב להושיע יעשיה ס"ג לשותי ולי יהושיע פ"ה בתילים קי"ו ופי' דלותי בגלות ולכך תושיעני כי הלל ברוך ישועה יותר: הלל המושיע כמו לדון המושיע זועקך תושיע ר"ל ישראל שזועקים בתפילה לפניך תושיע:

חוכיח ר"ל ישראל המקוים לישועתך תושיע: טלניך הלו ישראל לכתיב ותתנבאתי להן מרעיתי יחזקאל ל"ד: תשביע ר"ל שתתן נפשים בעת הצורך ולברכה ויביא תבואת לרוב ויכיו שבעי מכולם: יבול תבואה כמו ובתבואת הארץ יבולה: להספיע לשון כי שפע ימים וגומר בפרשת וזאת הברכה ור"ל שתשפוע להם הרבה תבואה: כל שיח לשון וכל שיח השדה: תלשח לשון תלשח הארץ דשא ורומה לומר שכל הגדול בארץ יהיה טוב: לגיא הוא עמק ומכנה הארץ על שם גיא בשביל שגיא שפל ורומה לומר שלא תרשיע הארץ בשביל עוונותינו כי אף שאנו חוטאים הארץ מה חטאה שלא תתן את יבולה ור"ל: מגדים לשון פרי מגדים שיר ל': והוא ענין שבח ועלוי הן לתבואה הן לפירות: תתיקין כלומר שתושיע שיהיו מתוקים ומעולים: כשיחי דשא ענבים כמו מעלה כשיחים וגומר וכשביל כך נקראו נשיאים שכשגשמים יורדין לעולם נעשין כמו שדה עשבים ונשיאים: להסיע חלשון חרוח סוער מסער תהילים ק"ז ורומה לומר סיועינו הענים ממקום למקום ויעלו גשמים: שעירים להניע לשון כשעירים על השדה: להניע לשון תבואה כלומר שיכוונו מקומות על השדה: ענגים מלהתניע רומה לומר שלא למכוע הענגים: פותח יד ומשביע פסוק הוא בתילים: למחיך שו ישראל המקוי' ומתקוים

המושיע: ומציל ומושיע: זועקיך תושיע: חוכיך הושיעה: טלאיך תשביע: יבול להשפיע: כל שיחי תדשא ותושיע: לגיא כל תרשיע: מגדים תתיק ותושיע: נשיאים להסיע: שעירים להניע: ענגים מלהמניע: פותחיד ומשביע: צמאיך תשביע: קוראיך הושיע: רחומך להושיע: שוחריך הושיע: תמימיך תושיע: דהושענא:

אונ' מן זאגט אום אני חומה:

אונ' אדם ובהמה:

למען איתן הנזרק בלהב אש: למען בן הנעקד על עצים ואש: למען גבור הנאבק עם שר אש: למען דגלים נחית באור וענן אש: למען הועלה למרום ונתעלה במלאכי אש: למען והוא כסנן באראלי אש: למען זכר

ליושעתך למען למתך כפני לחלקים תילים מ"ה ופירש כמו הלמת למים מקוה ומתוקה למים וכשימלא מים ויפתח תעוד כפנו חלויו כן הנפש המשכלת תתקוה לחלקים יותר תלמוזן הנוף חל המים: קורחיך חלו ישראל שקורחין בתפלה לך: רחומך ישראל דכתיב בהו ונתן לך רחמים ורחמיך: שוחרך למען תפלה ונקשה כמו חלי תתה למשחרך תלים ס"ג לו כמו בקר להם יפתחוכני הושע ו' וכל ישראל מבקשים תמיד לה פניך תושיע להם תמימך חלו ישראל כדכתיב יונתי תמתי סיר ס': הושענא

למען ליתן הכוזק בלהב אש ר"ל עשה בשבי' זכות אברהם שנקר' ליתן הכוזקי מזרקו כמרול לכבשן האש בשביל שקידם שמך המיו' ולא רצה לעבוד ע"ז ולהלן שמך כלתמרינן במדרש רבה: כן נעקד וכו' זה יצחק. גבור בנלחם וכו' זה יעק' כדכתיב ויאבק איש עמו פרשת ויצא. דנעים חלו ישראל שבלבו דנעים דנעים במדבר ופק"ה כה הוליכ' בענן יום: הושיעה למרום וכו' זה משה ר"ם שעלה למרום וכמלאך שם לקבל התורה: והוא לך בשבן רומה לומר זה אהרן שעשים בכהונה גדולה למטה כמלאך שם משמש למעלה שבן לשון עבודה כמו שבן הכהני' ו"ג והוא לך בשבן לאהלי שם ומפרשים שבשבן בכל מקום הוא משבה לכ"ג ומלאך שם בדקיע שמשמש לפני ולפנים ומקריב כשמתגלגלדיקי' ותפילתן לישראל כלאי' במד' ותוא מלאך ה' ג' ואהרן בכהונתו כשנגדו בשבן כלו' משבי' לו ומה משכיה בכ"ג בשם שם והוא משו' לכתיב והוא לשמה וגומ': זכר לדברות ל' זכרני חלקים זכר טוב ור"ל מתן טוב וחלק טוב הי' לדברות שהיו כתובים לישראל מתוך שם בכתיב והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו יי' בשם וגומר ובותתכן כתיב וילבר יי' חלוכם מותך השם ועשה בשביל התורה: חיסוי יריעות וכולו ר"ל עשה בשביל שיהיה משכן שהיה מיריעות ועכן שם: טכס לשון טכסיסי מלכות ור"ל הר סיני שהיה מתוקן לירד עליו ולילך עליו התורה: ידידות אשר לחבת עתה חוזר ומזכיר זכות לאברהם שנקרא ידיד כדכתיב מה לידידי בביתי וכולל שהם זכות ישראל שנקראו גם ידידים כדכתיב למען יחלצון ידידיך

וכולל גם כן זכות שלמה שנקרץ ידידיה וזכות ב"ה דכתיב מה ידידות משכנותיך וגם לגרם ידידות בית וקרי לבד: כמה ענין תקוה וחסך כמו כמה לך בשרי תיליס ס"ג ור"ל שחוזר ומזכיר זכות משה רבינו ע"ה שהתקוה וחסך לעשות תפילה לפני הק"ב שתתקבלנה כדכתיב ויתפלל משה אל יי' ותסקע האש בפרשת בהעלותך: למען לקח מחתה עכשיו חוזר ומזכיר זכות אהרן שלקח מחתת קטורת בעדת קרח וכפר על העם ועצר המגפה כדכתיב שם ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגומר: אהרן לקח ר"ל מדוגו דק"ב הם שניה בוער כאש: למען מקנא קנאה גדולה כדכתיב קנא קנאתי ליי' נצחות במלכים ר' י"ט והתפלל שירד אש מן השמים בגבעון בעבור במלכים י' ובן הוה: קף ידו וזוריק לבני אהרן שמזכיר זכות יהושע כאשר הניף ידו לשמים במלחמת מלכי כנען ירדו לבני אהרן שמשמיעין לארון כדכתיב ביהושע וה' באליך עליהם מגנים גדולו מן השמי וגי' ויאמרו רבי אשר את בלבבי שברל מלאכי הרגו בני ישראל בחרב ואותן מגנים שיהיו לבני אהרן וקף ידו ר"ל כאשר התפלל ויפשט ידו למלחמה: שם טלא חלב וכו' הוא שמואל הנביא כדכתיב ויקח שמואל טלא חלב ויעלהו עולה כליל לה' וגזר שמואל על ר' בעל ישראל ויענהו ה' שמואל ג' ג': למען עמד בגורן וכו' הוא דוד כדכתי' סוף שמואל ויאמר לו עלה הקם לה' מזבח בגורן ארונ' היבוסי וכו' וכתיב ויבן שם דוד מזבח לה' ויעל עולות ושלמים וגומר ותעצר המגפה מעל ישראל ודוקא לומר עמד בגורן לדמות היבוסי והקריב עולו' ותתרצה לו ק"ב בשביל קרבנותיו שהקריב בתם פלן בעזרה וכו' זה שלמה המלך

דִּבְרוֹת הַנְּתוּנוֹת מֵאֵשׁ: לְמַעַן חִפּוּי יְרִיעוֹת עָנָן אֵשׁ: לְמַעַן טֶכֶס הַר יְדִדֵתְ עָלָיו בְּאֵשׁ: לְמַעַן יְדִידוֹת בֵּית אֲשֶׁר אָהֲבָתָ מִשְׁמֵי אֵשׁ: לְמַעַן כָּמָה עַד שָׁקָעָה הָאֵשׁ: לְמַעַן לָקַח מַחְתּוֹת אֵשׁ וְהֵסִיר הָרוֹן אֵשׁ: לְמַעַן מְקַנֵּא קִנְאָה גְּדוֹלָה בְּאֵשׁ: לְמַעַן נָף יָדוֹ וַיְרִדוּ אַבְנֵי הָאֵשׁ: לְמַעַן שָׁם טֶלֶה חֶלֶב כָּלִיל אֵשׁ: לְמַעַן עָמַד בְּגוֹרֶן וַנִּתְרַצָּה בְּאֵשׁ: לְמַעַן פִּלֵּל בְּעֶזְרָה וַיֵּרְדָה הָאֵשׁ: לְמַעַן צִיר עָלָה וַנִּתְעַלָּה בְּרִכְבוֹ סוּסֵי אֵשׁ: לְמַעַן קִדְּשִׁים מוּשָׁלְכִים בָּאֵשׁ: לְמַעַן רִבּוֹא הִבְּקֵן חָז וַנֶּהֱרֵי אֵשׁ: לְמַעַן שׁוֹמְמוֹת עִירֵךְ הַשְּׂרוּפָה בָּאֵשׁ הוֹ לְמַעַן תּוֹלְדוֹת אַלּוּפֵי יְהוּדָה תָּשִׂים כְּכִיּוֹר אֵשׁ הוֹשַׁעְנָא: אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָא:

תִּתֵּנוּ לֶשֶׁם וְלִתְהִלָּה תְּשִׁיתֵנוּ אֶל הַחֶבֶל וְאֶל הַנַּחֲלָה: תְּרוֹמְמֵנוּ לְמַעְלָה לְמַעְלָה: תְּקוֹמְמֵנוּ לְכֶרֶם סְגֻלָּה: תַּצִּיבֵנוּ עַל פַּלְגֵי מַיִם שְׁתוּלָה: תְּפָרְנֵנוּ מִכָּל

נָגַע וּמַחֲלָה: תְּעַטְּרֵנוּ בְּאַהֲבָה כְּלוּלָה: תְּשַׂמְּחֵנוּ בְּבֵית הַתְּפִלָּה: תְּנַהֲלֵנוּ עַל מֵי מְנוּחוֹת לְהִתְקַבְּלָה תְּמַלְּאֵנוּ חָכְמָה וְשִׂכְלָה תַּלְבִּישֵׁנוּ עוֹז וּגְדֻלָּה תַּכְתִּירֵנוּ כֶּתֶר וְכִלָּה:

תשרנו

תְּיַשְּׁרֵנוּ בְּאוֹרַח סְלוּלָה · תְּטַעֲנוּ בְּיוֹשֶׁר תְּאַמְּצֵנוּ לְכֶרֶם סְגֻלָּה :
מְסִילָה : תְּחָנֵּנוּ בְּרַחֲמִים וּבְחֶמְלָה תַּזְכִּירֵנוּ כְּבַתְּחִילָה : תְּעוֹרְרֵנוּ עַל כָּל אוֹם לְתְהִלָּה :
בְּמִי זֹאת עוֹלָה : תּוֹשִׁיעֵנוּ לְקֵץ הַגְּאוּלָה : תַּזְכִּירֵנוּ בְּשִׁשּׁוֹן וְגִילָה · תַּרְבִּיעֵנוּ בְּמִרְעֶה
תַּהֲדְּרֵנוּ כְּזִיו הַמּוּלָה : תַּדְבִּיקֵנוּ בְּאֵזוֹר שֵׁמֶן לְהַנְחִילָה : תְּחַזְּקֵנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה
חֲתוּלָה : תְּגַדְּלֵנוּ בְּיַד הַגְּדֻלָּה : תְּבִיאֵנוּ הוֹשַׁעְנָא : אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָא :
לְבֵיתְךָ בְּרִנָּה וְצָהֳלָה : תְּאַדְּרֵנוּ בְּיֶשַׁע וְגִילָה

אוג׳ואנט כהושעת אליס בלור דער נאך היבשטן ווירר רא אן :

אנא לזון חין תקיבי יפעיך ר״ל שתקזין ותקבל תפיל׳ ישראל
שתתקוין ליסוערך חין ל׳ תחיכה תקיבה ל׳ תקבתי
ליסוערך תליס קיט : בערבי נחל לפשטעך ר״ל לנוקתי׳ ערבי נחל
כדי לפשטעך ל׳ שתחה כמו ופשטע יונק : ככת נטעך לנו ישראל

אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא :

אָנָּא אֲזוֹן חִין תְּאֵבִי יִשְׁעָךְ : בְּעַרְבֵי נַחַל לְשַׁעֲשָׁעֶךָ · וְהוֹשִׁיעָה נָּא :
אָנָּא גְּאוֹל בְּנֵי נִטָּעֶךָ : דּוֹמָה בְּטַאטָאֶךָ : וְהוֹשִׁיעָה נָּא : אָנָּא
הַבֵּט לִבְרִית טִבְעֶךָ : וּמַחֲשַׁכֵּי אֶרֶץ בְּהַטְבִּיעֶךָ והושיעה נא : אָנָּא
זְכוֹר לָנוּ אָב יְדֻעֶךָ : חַסְרֵךְ לָמוֹ בְּהוֹדִיעֶךָ : והושיעה נא : אָנָּא
טְהוֹרֵי לֵב בְּהַפְלִיאֶךָ : יְוַדַּע כִּי הוּא פְּלָאֶךָ : והושיעה נא : אָנָּא כַּבִּיר
כֹּחַ תֵּן לָנוּ יִשְׁעֶךָ : לְאַבּוֹתֵינוּ כְּהִשָּׁבְעֶךָ : והושיעה נא : אָנָּא מַלֵּא
מִשְׁאֲלוֹת עַם מְשׁוּעָךְ : נֶעֱקַד כְּמוֹ בְּהַר מוֹר שׁוּעָךְ : והושיעה נא :
אָנָּא סַגֵּב אֲשַׁלֵּי נִטָּעֶךָ : עֲרִיצִים בְּהָגְיָעֶךָ : והושיעה נא : אָנָּא פְּתַח
לָנוּ

ותוציעם מן הגלות : לזקוחינו כהשבעך כמושבעת לאבותינו
כביר עניו עוסק לו רבוי כמו אל כביר ולא יחסם כביר לזיוב
כ״ח׳ילא מפלגות עם מסוטך רוכב לומר מלא שחילות ובקשות
דישראל שהם מתפללי׳ ומועיקים לפניך · נעקד בהר מור זה
יצחק אבינו : כמו שוטך רוכב לומר שבשעת עקידתו התפלל לפני הקדוש
ברוך הוא שיזכור לישראל זכותו בשעת התפילה שיתפללו לפניו : סגב אשלי
נטעך ר״ל חזק את ישראל שהם נטע
שלך כדכתיב וכנה אשר נטעה יחיקך:
אשלי ל׳ אלגות כמו ויט אשל : עריצים
בהגיעך רוכב לומר לומות העולם
להגיע כדכתיב יחוגו ויטוטו כשיכור:
פתח לנו לוגדות רבעך פתח לנו לומר
שלא גשמים שבקרקע רגיעה כמו לקמרי׳
רגיעה רשאובה וכולו במסכת תענית:
סיה היה בארץ החריבה כדכתיב וארץ
סיה למוגלי מים תליס ק״ז : קוראיך
ברוצעך וכולו ר״ל ישראל כשאר תרעה
לותם רועה נטוב מדעיך כדכתיב
במדבר טוב תרעה לותם יחזקאל
ל״ד : שעריך תעל ממשוך רבה לומר
שעריך דב״ה שנטבעו בארץ כדכתיב
טבעו בארץ שעריה אל לותם מחורבן
ומשמוחתם : ממשוך ל׳ שמשה
תל תלפיות זה ב״ה שהוא תל שכל
פונין לשם בתפלתם : בהשיאך
בהגביהך שתשב׳ ותגבי׳ לותן משפלות
רוממת והושיעה פירשתי לעיל
שים מפרשים בלשון הכפל רוממ לשון ויטע אל הכל ואל מכתו
פלומר שתשכח אל תפילתינו והושיעה נא ואין בזה סוס תפשה
כי לרך הפייט לכפול בלשונו כל מיני סיוכל בפעל לאחר
העניין ולכן יכול להיות שסכיתם לשון תפוצה : תעינו כשה אובד

לָנוּ אוֹצְרוֹת רִבְעֶךָ : צֵדָה מֵהֶם
בְּהַרְבִּיעֶךָ : וְהוֹשִׁיעָה נָא : אָנָּא
קוֹרְאֶיךָ בְּרוֹעֲךָ : רְעֵם בְּטוּב
כִּירָעֶךָ : וְהוֹשִׁיעָה נָא : אָנָּא
שְׁעָרֶיךָ תַּעַל מִמְּשׁוֹאֶךָ : הַל
תַּלְפִּיוֹת בְּהַשִּׁיאֶךָ : וְהוֹשִׁיעָהנָּא :
אָנָּא אֵל נָא דּוֹשֵׁעַ נָא
וְהוֹשִׁיעָה נָא :
אֵל נָא תְּעַנֵּנוּ כַּשָּׂה אוֹבֵר שְׁכִינוּ
מִסִּפְרְךָ אַל תֹּאבֵד הוֹשַׁע נָא
וְהוֹשִׁיעָה נָא : אֵל נָא רְעֵה אֶת
צֹאן הַחֲרֻגָה : קְצוֹפָה וְעָלֶיךָ
הֲרוּגָה : הוֹ וְהוֹ : אֵל נָא צֹאנְךָ
וְצֹאן כַּרְעִיתֶךָ : פְּעֻלָּתְךָ וְרַעְיָתֶךָ :
הוֹ וְהוֹ : אֵל נָא עֲנֵי הַצֹּאן : שִׂיחָם
עֻנֵּה בְּעֵת רָצוֹן : הוֹ וְהוֹ : אֵל נָא
נוֹשְׂאֵי לְךָ עַיִן : מִתְקוֹמְמֶיךָ יְהוּ כְּאַיִן :
הוֹ וְהוֹ : אֵל נָא לְמַנְסַכֵּי לְךָ מַיִם :
כְּמַמְעֲנֵי הַיְשׁוּעָה יִשְׁאֲבוּן מַיִם :
הוֹ וְהוֹ : אֵל נָא יַעֲלוּ לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים
טְפוּלִים בָּךְ וּבִשְׁמֶךָ נוֹשָׁעִים : הוֹ
וְהוֹ : אֵל נָא חֲמוֹץ בְּגָדִים : זְעוֹם
לְנַעֵר כָּל בּוֹגְדִים : הוֹ וְהוֹ : אֵל נָא
חָכוֹר תִּזְכּוֹר : דַּנְכּוֹרֵי בְּלֶרֶךְ
וְכוֹר : הוֹ וְהוֹ : אֵל נָא דּוֹרְשֶׁיךָ
בְּעִנְפֵי עֲרָבוֹת : גְּעֵם שְׁעָה מֵעֲרָבוֹת : הוֹ וְהוֹ : אֵל נָא בָּרֵךְ
בְּעִטּוּר שָׁנָה : אֲמָרֵי רָצָה בְּפָלוֹלָם בְּיוֹם הוֹשַׁעְנָא : הוֹ וְהוֹ :
אָנָּא אֵל נָא הוֹשַׁע נָא וְהוֹשִׁיעָה נָא אָבִינוּ אַתָּה :

* לז א למען

פסוק הוא בתילים קי"ט תעיתי כשה לוכד וגומר : שמינו
מספרך אל תאבד כלומר שלח ימחה שם ישראל וי"ג שמינו
מספרך אל תאבד וספרסים כי שמך מסופק בשמינו משל למלך
שהיה לו מפתח קטן של פלטירין ושל תאבד ושומר
לו שלשלת גדולה שלח תאבד כך תמיד
קס"ד גם אם תניח ישראל בין אומות
העולם כמות שהן יהיו כלים ביניהם
שלח תריחי משתף את שמי בהם כדי
שלח יהיו כלים ושוא שלמר יכוסע מה
תעשה לשמך הגדול וגו' כלומר מה תעשה
לשמך הגדול המסופק בשמינו : למען
הדבר שלו ישראל שנקראו למען הדבר,
כי נתונים הם ליהרג בידי אומות
תמיד כשטובדין על מצות הש ופסוק
הוא בזכריה י"ג רעה למען הדבר וגו'
וכ"ש קטופה היה בין אומות
שהכעיסוך לותה תמיד : ועליך הרוגה
כלכתיב עליך הורגנו כל היום תליה:
לאחר וכולו ר"ל הוסע לישראל שהם
לאחר ולמען מרעיתיך כלכתי' ותתכה
לאחרי למען מרעיתי : פעלתך כלכתיב
מעשי ידי לשר בך תתפאר : ורעיתך
רעיתו : עניי הצאן שלו ישראל שהם
עניים בגלות מן הבבואה מן המלכות
מן ש"ה : שיחם ענה וכו' ר"ל לתפילתם
תענה : שיחם תפילתם : נושאי לך
עין ר"ל בתפילתם נושאים לך עיניהם
כעיני עבדים ש לאדוניהם וכלכתיב
הנה כעיני עבדי ש יד לאדוניה' תליה
קכ"ג : מתקוממיהם שוכיהם
יכלו ויהיו כלא היו : למכסכי לך מים
ר"ל לישראל שמכסכין מים בחג :
ממעיני הישועה וכו' כלכתי' ושאבתם
מים בשמון ממעיני הישועה כך הוא
בסדורים שלהו וכ"ל כממעיני בכ"ף כי
ההוספת זו מוסדת על פי תפרק
ושם כן לפי ניהם זו היה הכ"ף שהל
הנוסף הכתוב היה כמו שמלתתי ש
כי נושאי לך עין ממעיני הישועה
שתאבון מים של כח למכסכי מים כל
הדורים יהיו כאין ע"כ : יעלו לציון
מושיעים כלכתי' ועלו מושיע בהר ציון
לשפוט את הר עשו וגו' : טפולי' ר"ל ישראל שהבוקי' כך כלכתיב
ואתם תלוניקיס וגו' : ובשמך נושעים כלכתיב ישראל נושע בה'
וגו' חמוץ בגדים כלכתיב מיעציה ס"ג בצעת הנגולה מי זה בא
מחלוס חמוץ בגדי' וגו'ופי' שם רשי חמוץ בגדים לבושים מדם
כל דבר שהו מתכתן בריקו ובמרקיתו
כופל הו לשון חימוץ : זעום וכו' רשה
לוחק"קוף על ה"א ותנערם מן הארץ
לשחוק בכפי הארץ ויניערו רשעים
מחנה לילוב ל"ח וזכור תזכור לחל
בשביל ישראל ולחל בשביל הארץ
כלכתיב את בריתי לאברהם לזכור
והארץ לזכור : הנכורי בלתך וכור
עש"ה כלומר ג' ולכרה לי בט"ו כלף
וחומר שעורים ולתך שעורים וגומר
ופר"ש ולכרה לשון שחורה כי כן
בכרכי היס קורין לשחירה כירה בט"ו
כלף הוא ט"ו בכיסן שיללו ישראל
ממלרים עד שבלו מלבר כיני ושם
קבלו את התורה כי בר"ח סיון בלו
שם למלב' סיני וחומר הוא לשון פחים
ולתך חני קומר הרי מ"ם יומי' משללו
ממלרים עד שבלו מלבר סיני וכו'
וע"ם וכור וחומר הלה הוא : דורשיך
בשנפי ערבה כלומר שדורשים לותך
ותפללים לפניך בשנפי ערבה :
נעים שעה מערבות ר"ל לעקתם
ותפילת' תקבל משמי השמים שהם
כסא הכבוד שמהו ערבות: דרך בעטור
שנה ר"ל יהא רצון מלפניך שתעטר
השנה בכל מיני ברכות וי"ו שקלי
לפירות ותבואה שיהיו הרבה זהו
בשנה וכמו שלמרינן שהיו עוטרים
שוקי ירושלם בפירות : בפלולי
בהתפללי :

למען תניח בדורותיו וכו' זה שם
דכתיב ביה לים לדיק
תמיד וגו' שמחלט מן המבול

למען תמים ברורתיו: הנמלט
ברוב צדקותיו: נצל
משטף בבוא מים: לאום אני
חומה: הושענא והושיעה נא אבינו
אתה: למען שלם בכל מעשים:
המנסה בעשרה נסים: כשר
מלאכים נם יקח נא מעט מים:
לברדה כחמה: הו והו אבינו
אתה: למען רך ויחיד נחנט פרי
למאה: זעק איה השה לעולה:
בשרוהו עבדיו מצאנו מים:
לגולה וסורה: הו והו אבינו
אתה: למען קדם שאת ברכה:
הנשטם ולשבוך חבה: מיחם
במקלות בשקתות המים לדמתה
לתמר: הו והו אבינו אתה:
למען צדק היות לך לכהן:
כחתן פאר יכהן: מנסה במסה
במי מריבת מים: להדר הטוב:
הו והו אבינו אתה: למען פואר
היות גביר לאחיו: יהודה אשר
גבר באחיו: מספר רוכע מדליו
יזל מים: לא לנו כי אם למענך:
הו והו אבינו אתה: למען ענין
מכל ונאמן: אשר בצדקו כלכל
המן: מישוך לגוי ומשוי מים:
לזאת התשקפה: הו והו אבינו
אתה: למען שמיתו כמרי אבי

מרומים

המזבח בשביל רוב צדקותיו כדכתיב כי אותך ראיתי לפני צדיק לזה: לאום אני חומה ר"ל וכן הושענא ליעקב שהם חזקים בתורתם כחומה ולפי שהם מקטני אמנה היה ליטבע גם כן במבול לולי שכיפר עליו הקב"ה והבין עליו כחומה בשביל ישראל שיהיו יוצאין ממנו ויהיו אנשים בתחרוכה לכן יסד לוש לכי חומה כנגד נח: שלם בכל מעשים זה אברהם לפניו שהיה צדיק תמים בכל מעשיו ונתנסה בעשר נסיונות כדמפרש במדרש ובסיפור דל"ה: כשר כיר' כאשר רצה המלאכים כמו שאומרו ולא קדוב: לברה כחמה הושענא רצה לומר בזכותו הושענא ליעקב שהם ברים כחמה ולכך יסד באברהם לברה כחמה לפי שכתיב באברהם והוא יושב פתח האהל כחום היום ודרשינן שהקב"ה הוציא חמה מנרתיקה כדי שלא לערוח לותו באורחים כו': רך ויחיד נחנט פרי למאה זה יצחק לפניו שהיה יחיד לאמו וכתיב ביה קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ונולד למאה שנה דאברהם והוא ונחנט פרי לק"ו שנתמח פריו מיצחק למאה שנה לאברהם: זעק איה השה לעולה ר"ל שנתעק לפניו השה התם והעלים ויהי השה לעולה בשרוהו עבדיו מצאנו מים כלכתיב בפר' תולדות ויבאו ויגידו לו על תולדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים: לגולה וסורה הושענא בשביל זכותו הושע ליעקב שהם גולים בין האומות ולפי שיצחק ג"כ היה גולה ממקום למקום והיו מקנים לותו ומריבים עמו לפיכך יסד לצחק לגולה וסורה: קדם שאת ברכה זה יעקב שהקדים עצמו ולקח מטעמים והביא לפני אביו קודם לעשו כדי שיברכהו תחלה: הנשטם ולשבוך הכה ר"ל כשהיה לו לעשו שוכח כלכתיב ויפטום עשו את יעקב והיה יעקב מקוה להקב"ה בכל שעה שיעמוד לו ומעשו הכה ל' חיכתה

מיחם במקלות כלכתיב ויחמיכו הצאן לעל המקלות וגו': לדמתה לתמר זו כנסת ישראל שכתיב לתמר שעומדת זקופה כן עמדו ישראל בקומה זקופה ולא השתחוו לעגל בימי נבוכד נצר וכן יעקב לא רצה לעבוד עבודה זרה ולקבל מלבן לף שהשיתו לעבוד: צדק היות וכו' זה לאהרן הכהן: כחתן פאר יכהן שהיה מלובש בחמוכה בגדים נאים והיה דומה לחתן: מנסה במסות וכולו כלכתיב אשר ניסיתו במסה מי מריבה וגומר: להדר הטוב זה ד"ה שנאמר הדר הטוב הזה והלבנון ולפי שאהרן היה ממונה על ד"ה ועל עליו לכך יסד שבזכותו הושענא לבני המקדש שתחזו ותבנה לותו: כוהר למען מפוהר וזה יהודה שכתיב ביה בדברי הימים ה' כי יהודה גביר באחיו ולגביר ממנו: מספר רוכע שעליו נא' וספר רוכע ישראל כלומר מי יוכל לספר זרעו כלכתיב יהודה וישראל רבים כחול אשר על שפת הים לרוב: מדליו יזל מים רומה לומר ועליו נאמר גם כן יזל מים מדליו בפרשת בלק שהתרגם התרגום יסגי מלכא ויתרבי מבנוהי וכולו: לא לנו רומה לומר ולא בשבילינו עשה כי אין לנו זכות אלא למענך הושענא ולפי שעתה דבר מהמלוכה ומינו בתחלה כלפני ישראל בקשו מלך לעמוד עליהם ולפיטוטו לבך, יסד כאן לא לנו וכו': למען עבו וכו' זה משה רבינו עליו השלום שכתיב ביה והאיש משה עבו מאד וכתיב בכל ביתי נאמן: אשר בצדקו כלכל המן שבזכותו ירד המן לישראל: משוך לגוי וכו' כלכתיב כי מן השמים משיתכו: לזאת התשקפה אלו ישראל שכתיב בהו בשיר השירים מי זאת הנשקף כשחר כמו שאר ובואיל שכתיב נבוי בהר תפרוס שריס וגו' ונשקף על פני הישימון לבך תפס זה בל' כהן: כמלאכי מרומים זה אהרן כלכתיב כי שפתי כהן ישמרו דעת כי מלאך יי"הוי"ו הוא שנקרא לאהרן הכהן: בקדוש ירים כלו' שנרים לראש

ילי

מרומים : הלובש אורים ותמים :
מצוה לבא למקדש בקדושי ידים
ורגלים ורחיצת מים : להולרת
אהבה : הו והו אבינו אתה :
למען נביאה מחולת מחנים :
לכמיהי לב חושמה עינים: לרגלה
רצה עלות ורדת מים : לטובו
אוהלין : הו והו אבינו אתה :
למען משרת לא מש מאוהל ורוח
הקודש עליו איהל : בעברו ביירדן
נברתו המים : ליפה וברה :
הו והו אבינו אתה : למען למד
ראות לטובה אות : זעק אידה
נפלאות : מצה טל מגיזה מלא
הספל מים : לכלת לבנון : הו
והו אבינו אתה: למען לולי עשות
מלחמתה : אשר בידם תתה
ישועתך : צרופי מגוי בלקקם
בידם מים : ללא בגדו בה : הו
והו אבינו אתה : למען יחיד

צורריה

המירים ל' ולכך יסד כאן לכלת לכהן שבמו שנדעון נקט לותות מהקדום נדון כך היו ישראל בנית המקדש עומין לות בחוש הסיקרא ובקשו מהקדום נדון הו' לידע אם נמחל להם עוונות יהם שהיה נתלבן החוש ולכך נקרא הבית המקדש לכהן שמלבן עוונותיהם דישראל: כלולי לעשות מלאכתיך ר"ל גם זה בגדעון מדבר בלותן שלשה לותות שנשחרו מהעם לעשות מלחמה לותם שלקקו בידם ל' פירש בלכתיב שם ויהי מספר המלקקים בידם על פיהם ג' מאות תומר : אשר בידם תתה ישועתיך רומה לומר שעל ידם נתת ישועה לישראל : צרופי מגוי וכו"ר ל' שהיו כשהיו מגוי דישראל צרופי ל' ומצרוף בכור סומין לותן שהיו מלקקי' בידם על פיהם ולא כרעו על ברכיהם כלתפרש שם בשופטים ז' : לא בגדו בך אלו ישראל שלא שכחה תורת רעים מגיעים אלהים בשות בשביל כבוד שמך ר"ה אימם בוגדים בך ולכך סילר זה כאן שכתו שלותן שהיו מלקקין בידם היו לדיקים בימוי' ולא בגדו בך לכרוע לבעל' דמים כמו שאר ישראל שהיו כורעי' על ברכיה' לבעל'ופוקר דמי'כן הושענא עכשיו לישראל שאינם בוגדים בך : למען יחיד צורריה לם זה שמשון הגבור שהיה בן יפיד ודש פלשתים שהיו צוררים לישראל לם לשון ודשתי את כברכם שופטים ח' : לאשר מרחם למיר הוקדם כלכתיב בשופטים י"ג כיר ילקים יהיה הנער נזיר הנטן עד יום מותו • מהכתם לאשר בלחי וכולו כלכתיב שם ויבקע אלקים את המכתש אשר בלחי וילקו ממנו מים ותחי וגומר מכתש הוא גומא שהעם תקועה בו : למען שם קדשך הושענא כמו שהושע' למשמן זה שמואל הנביא כלכתיב והנער שמואל הולך וגדל וטוב גם עם יי' וגם עם האנשים שמואל ג' ב' • מעקשות לב עלה חלל ר"ל שהיה מונע ומקלל את ישראל מפקפו' לבם ומחשבתם כדי שיעשו תשובה כלכתיב - בשמואל ג' ז' ושמואל וגומר שם בכל לבבכם אתם מסיו את אלהי הנכר וגומר : בשוב עם מחטוח וכו' : כלכתיב שם ויקבלו המנפתה וישאבו מים וישפכו לפני יי' ויטומו ביום ההוא ויאמרו שם יי' ויעקבו מים

ידיו ורגליו קודם שיצא למקדש י"ג בקדושו דש ושמן ומפרשים כלכתיב זמן הדם יתן על תנוך אזן אהרן וגומר וגרשם נכוכ היה : לחולת אהבה זו ישראל שכתיב בהו בשיר השירים כי חולת אהבה אני ולפי שהזכיר עתה המקדש ואיך היו ידיות משכנותיך וגומר וכתיב בשיר השירים מה להבתי מעון ביתיך וגומר לפיכך יפה כאן לחולת אהבה : למען בניתה מחולת מחבי זו מרים הנביאה שיצתה בתופים ובמחולות בשביל ישראל כלכתיב ותקח מרים הנביאה וגומר ותצלה כל הנשים אחריה בתופים ובמחולת : לכמיהי לב חושמה עינים רומה לומר ליישראל שלבם מתאוים ומחשים לקדום ברוך הו' כמו שמחשים למים חושמה מרים לבם עין מים כלמ' ותחיל שבוחות בתוכה בשביל ישראל : לכמיהי לשון כמה לך בשרי תילים ס"ג והוה עניו תשק ותאוה וגם עניו למח כלכתיב למחה נפשי לשקים תלים מ"ב : לרגלה רומה לומר בשביל שבוחות : לטובו שלו ישראל כלכתיב מה טובו אהליך יעקב וגומר ולכך סילר כאן מה טובו אהליך נבי בלר כלשמריכן שבשל' היה עולה לכל אחד לשלוש : משרת לא מש מאהל זה יהושע שלא סר מאהל למשה כלכתיב ומשרתו יהושע בן נון נער לא יסוש מתוך האהל : ורוח הקודש עליו לישב שמשתה עליו רוח הקודש : לישב ל' לורה כמו בישלו כרו : בעברו ביירדן נברתו המים כלכתוב ביושע ל' יכרתון המים היורדין מלמעלה וגומר : תמה זה ישראל כלכתיב יוכתי תמתי ולפי שכתיב התם ביהושע בתי הירדן תמו נכרתו לכך סילר כאן יוכתי תמתי ו"ו מלפי שבלותם שעה היו ישראל כולם כשרים ותמים : למד לשון לטובה לות זה גדעון שלמד ולרם מה"ק בה שירחה לו לות לטובה כלכתיב בשופטים ו' ויאמר אליו אם נא מצאתי חן בעיניך ועשית לי לות שאתה מדבר עמי : זעק היה בשלות כלכתיב שם ויאמר אליו גדעון בי אדוני ובי ה' עמנו ולמה מצאתנו כל זאת ואיה כל נפלאותיו אשר ספרו לנו אבותינו וגומר מזה של מגיזה מלא הספל כלכתיב שם ויהי הנזיר מלא הספל מים : לכלת לבנון זו בכנסת ישראל כלכתיב מלבנון כלה אתי מלבנון סיר

וגומר לומר לנו סימן בכתבה כלומר הרי אמר לפני יי כמים הללו שפכים וכלרב שהוכירו זכות אבות שכתיב בהם יקח נא מעט מים · לגאולה כירושלם זו ישראל כדכתיב גאולה ירושלם כי כפם ירושלם היה מקום שועד להתפלל שם לפני יי כך עשה שמואל במצפה · חיך מכרכר וכו' זה דוד"ם כדכתיב ודוד מכרכר בכל עוז לפני יי כך ל' תרגום מצחק ותצחק שרה תרגומו ותייכת וכדכתיב בשמואל כ"ו ושחקתי לפני יי' וגו' · במלמד תורה בכל כלי שיר ר"ל שהיה לומד תורה בשמחה וי"ת על הכינור שהיה תולה למעלה מרפשתיו שהיה מכנן מלילו בחצות הלילה כאשר נשבה עליו רוח לפוניית היה עומד ולומד תורה ואיזו נכון כי לפני גירסת זו לא היה לומר בכל רק במלמד תורה בכלי שיר · מכסך לפניו וכו' ר"ל כדכתיב בשמואל ב' כג' ויתגולל דוד ויתמר מי יפקני מיום וגומר ויפקע ג' הנגודים וגומר ויפקדנו מיום וגומר · ולא אבה לפתותם ויסך לותם לייי ויתמר חלילה לי וגומר · לשמו כך שברם ר"ל ליפרע מהמיתים כל בעתונם בהם"ב כמו דוד שכתב לפרעי שחל יעקב בעזרו · זך עלה בפעורה זה שליבו כדכתיב ויעל לליבו בפעורה העמיקה · התקנא וכו' כדכתיב קנא קנאתי ליי' וגו' · לפלולו יפרה עם וכו' כ"ל כאשר התפלל ירד רוח הקדש כדכתיב בשלמים ב' ר' ותפול אש מלפני יי' ותאכל את העולה ואת העצים ואת המים אשר בתעלה ליתכה · לעיניה ברכו ר"ל זו בכסת ישראל כדכתיב בשיר ו' לגנתך כמגדל הבן עיניה ברכות וגו' · ולפי שכתיב גבו עליו ומה תעלה מילת מים לכך סיבב כנגדו עיניה ברכות דכתיב על קנאה תעלה הבריכה · ושרת בחמת לרבו זה שליעקב שהיה מקנא לשליו בשרת שהיה רבו · ופי שהיה ברותו כשלמה בו כדכתיב בשלמים ב' כ' ויתחר שליעב ויהי נא פי שנים ברוחך אלי · בקחתו

מנגן בתהלה גבים מים כדכתיב בשלמים ב' ג' ואתה קחו לי מנגן וגומר ויאמר כה אמר ה' עשה הנחל הזה גבים גבים וגומר · לפני מי כיוון אלו ישראל שפתחו על הים מי כיוון ולפי שכתיב למעלן מן הענין כמוני כיוון לפיכך חיבר תרווה זו בנגדו הרבר לעשות רצונך זה חזקיה מלך יהודה שהיה לדיק גמור והיה מבקש לעשות רצונך · המכרין תסובב לנחלך כדכתיב בשלמים ב' י"ט ויאמרו אלו לו כה אמר חזקיהו יום צרה ותוכחה ונאצה היום וגו' וזהו שהיה מכריז תסובב לישראל כמו שעשה הוא כדכתיב ויהי כשמוע המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו ויתכס בשק וגומר מן מיכר · בשק מחרף שתם מעיכות מים ר"ל כשאר בת שבאר שהיה מחרף יי' ס"ת חזקי' מי גיחון העליון : לגיחון מכלל יופי הוסיפה כלומר כמו שהוסיפת בחותו פעם לירושלים כשאר רבה שבאר ליחר כן עוד הוסיפה : דרשון בתוך הגולה אלו לביאל שכניה מיאל ועזריה שהיו דורשים לותך בתוך גלותם : וסודך למו בגלה שהיה בגלה לפ' חלום לבובוד בבר · בלי להתגאל דרשו זרעונים ומים ר"ל אלא רצו להתגאל בפת בר · המלך ובקשו שיתנו להם מלכל מזרעונים כדכתיב בדניאל ל' ויסס לביאל על לבו לאכל לא יתגאל בפת בר המלך וכיון שהיו מסתיו וגומר ויאמר לביאל וגומר ויתכו למן הן הזכעני ואכלה ומים ואסתה וגו' · לקורלך בבר כן תושב לישראל מקורלין לותך בבר ולפי שכתב פעמים היו לביאל וחנניה מישאל ועזריה בבבל גדולה והלילו לותם יי' לבדיסר אלאם לקורלין בבר כן הושבתיך · בתר חכמה ובינה עזרת שהיה לומר תורה כדכתיב ויעזרת הכין לבבו לדרוש תורת יי' וגו' · סופר מהיר כלכתיב וגבת סובב מהיר · מחלם לחנה ר"ל שהיה מופרסם לחנה לישראל · לחנה ל' ויתחנו בה"ו ל' לחמור · מחכוינו לחדיה לחשולים בדחבי מים ר"ל שהיה

צוררים דש : אשר מרחם לנזיר הוקדש : ממכתש לחי הבקעת לו מים : למען שם קדשך : הו והו אבינו אתה : למען טובה הולך ונדל : מעקשות לב עדה חדל : בשוב עם מחטא צו שאב מים : לנאוה ירושלים : הו והו אבינו אתה : למען חיך מכרכר בשיר : המלמד תורה בכל כלי שיר : מנפך לפניו כתאב שתות מים : לשמו בך סברם : הו והו אבינו אתה : למען זך עולה בסערה : המקנא ומשיב עברה : בפלולו ירדה אש ולחכה אש ומים : לעיניה ברכות : הו והו אבינו אתה : למען באמת לרבו : פי שנים ברוחו נאצל בו : בקחתו מנגן נתמלאו גבים מים : לפני מי כמוך : הו והו אבינו אתה : למען הרחר עשות רצונך : המכריז תשובה לציאנך : אין בבא מחרף סתם עינות מים : לציון מכלל יופי : הו והו אבינו אתה : למען דרשון בתוך הגולה : וסודך למו נגלה : בלי להתגאל דרשו זרעונים ומים : לקורלין בצר : הו והו אבינו אתה : למען גמזר חכמה ובינה סופר מהיר כמפליש אכנה : מחכוינו

אֲמָרִים הַמְשׁוּלִים בְּרַחֲבֵי מָיִם :
לְרַבֹּתִי עָם : הוֹ וְהוֹ אֲבִינוּ אַתָּה :
לְמַעַן בָּאֵי לְךָ הַיּוֹם בְּכָל לֵב :
שׁוֹפְכִים לְךָ שִׂיחַ בְּלֹא לֵב וָלֵב :
שׁוֹאֲלִים מִמְּךָ עֹז מְטָרוֹת מַיִם :
לְשׁוֹרְרוֹךָ בַּיָּם : הוֹ וְהוֹ אֲבִינוּ אַתָּה
לְמַעַן אוֹמְרֵי יַגְדִּיל שִׁמְךָ : וְהֵם
נַחֲלָתְךָ וְעַמֶּךָ : צְמֵאִים לִישׁוּעָתְךָ :
בְּאֶרֶץ עֲיֵפָה לַמַּיִם : לְהַרְוָתָה לָמוֹ
מְנוּחָה : הוֹשִׁיעָנָא : וְהוֹשִׁיעָה נָא :
אָבִינוּ אַתָּה : הוֹשִׁיעָנָא : אֵל נָא :
אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָא : הוֹשִׁיעָנָא : סְלַח
נָא : וְהַצְלִיחָה נָא : וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל
מָעֻזֵּנוּ :

תַּעֲנָה אֲמוּנִים שׁוֹפְכִים לְךָ לֵב
כַּמַּיִם : לְמַעַן בָּא בָאֵשׁ
וּבַמַּיִם : גָּזַר וְנָם יַקַּח נָא מְעַט מַיִם:
והצליחה נא : והושיענו אל מעזנו:
תַּעֲנָה דָגָלִים גָּזוּ גִזְרֵי מַיִם : לְמַעַן
הַנֶּעֱקָר בְּשַׁעַר הַשָּׁמַיִם : וְשָׁב
וְחָפַר בְּאֵרוֹת מַיִם : והושיענו אל
מעזנו: תַּעֲנָה זְבִים חוֹנִים עֲלֵי מַיִם:
לְמַעַן הֲלַךְ מִפְּצֹל מַקְלוֹת בִּשְׁקָתוֹת
הַמַּיִם : טָעַן וְגַל אֶבֶן מִבְּאֵר מַיִם :
והושיעני אל מעזנו : תַּעֲנָה יְדִידִים
נוֹהֲלֵי דַת מְשׁוּלַת מַיִם: לְמַעַן כָּרוּ
בְּמִשְׁעַנוֹתָם מַיִם : לְהָכִין לָמוֹ
וְלַצֹּאצָאֵימוֹ מַיִם : והושיענו אל

שהיה מחכים לותנו בתורה שמשלת ליס ורחבה ממנו כדכתיב ורחבה מני ים קויה י"ל וכן תוסיע לירושלים שהיה רבתי עם וכמו שעזרת החזיר העטרה ליושבה וחזר ובנה כ"ם והעלה עמו ישראל מן הגולה לירושלים כן הושענת תחזור ותבנה בית המקדש וירושלים ולכן יסד בעזרת לירושלם שהיתה רבתי עם : למען באי היום בכל לב ר"ל ישראל שמתפללים בכל לבם : שופכים לך שיח ל' הפסוק כדכתיב תשפך לפניו שיחי תילי'קמ"ר : בלא לב ולב הוסף לומר שכל לבם לישראל שוים עתה להתפלל לפניך בכל לב ואין לבם ומחשבותם חלוקים רק כולם לדבר אחד מכוונים ושוללי' ומבקשים ממך עוז מטרות מים וכמו שהושעת לאותן שאמרו שירה על היס ובקלת תפלתם כן הושענת ותקבל תפילתנו: למען אומרי יגדל שמך ר"ל אלו ישראל שאומרים שבחות ומגדלים שמך והם נחלתך ועמך ומתי'ותלוי'ליושיעתך בארץ עיפה למים לשון הפסוק בתילי' קי"ג פירשתי ידי תלוין כפפי בארץ עיפה לך סלה ופיר"ד ק"ק בארץ עיפה כמו בארץ הצמא שהיא מתלוה ומיחל' אל המטר כן כפפי צמאה ומיחלת לך: להרותה למו מנוחה ר"ל וכמו שהושעת לישראל כאשר יצאו ממצרים כדכתיב ואיהן ה' הולך לפניהם דרך שלשת ימי' לתור להם מנוחה כן הושענת ותוליכנו מן הגלו' וי"מ שקוי שלח' ישראל שתרת ליעקב כו מנוחה כדכתיב כי לא בחפזון תצאו ולא במנוסה תלכו כי הולך לפניכם ה' וגו' : תענה לאומרים וכו' ר"ל תקבל ותעשה לתפלת ישראל שבקשו גוי לדין עם לאומרי ושובבי לבם בתשובה כדכתיב ושבתי וגומר תיכה ב' : למען בא באש וכמים וכולו זה מדרשם שבשלך לכבשן האש וביקידת בת במים עד שזרו כדאמרי' במדר' שהשליכוה את עזרא

מעזנו : תַּעֲנֶה מִתְחַנְּנִים כְּבִישִׁמּוֹן
עֲלֵי מַיִם : לְמַעַן נָאֱמָן בֵּית מַסְפִּיק
לְעַם מַיִם : סֶלַע הָךְ וַיָּזוֹבוּ מַיִם :
והושיענו אל מעזנו : תַּעֲנֶה עוֹנִים
עֲלֵי בְּאֵר מַיִם : לְמַעַן פְּקֹד בְּמֵי
מְרִיבַת מַיִם : צְמֵאִים לְהַשְׁקוֹת
מַיִם : והושיענו אל מעזנו : תַּעֲנֶה
קְדוֹשִׁים מְנַסְּכִים לְהָ מַיִם : לְמַעַן
רֹאשׁ מְשׁוֹרְרִים כְּתָאַב שְׁרוֹת
מַיִם : חֲלִילָה פְּץ וְנָסַךְ לְהָ מַיִם :
והושיענו אל מעזנו: תַּעֲנֶה שׁוֹאֲלִים
בְּרִבּוּעַ אֶשְׁלֵי מַיִם : לְמַעַן תֵּל
תַּלְפִּיוֹת מוֹצָא מַיִם : תִּפְתַּח אֶרֶץ
וְתַרְעִיף שָׁמַיִם : והושיענו אל
מעזנו : רַחֵם נָא קְהַל עֲדַת יְשֻׁרוּן:
סֶלָה וּמַחֲל עָוֹנָם : והושיענו אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ :

אָז כְּעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנִים:
בָּאנוּ לְפָנֶיךָ נְדוֹנִים : גְּאֵה
אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים: וְנִתְגָּרוּ בָּנוּ מְרָנִים:
וּבְעָלוּנוּ זוּלָתֶךָ אֲדוֹנִים : והושיענו
אלהי ישענו: הֵן גָּשְׁנוּ הַיּוֹם בְּתַחֲנוּן
עָרֶיךָ רַחוּם וְחַנּוּן : וְסַפְּרוּ
נִפְלְאוֹתֶיךָ בְּיִשׁוּן: והושיענו אלהי
ישענו : זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ: נָא אַל
תִּיבַשׁ: חֲשֹׁרֶת מַיִם בְּאֵבָה תֶּחְבַּשׁ:
והושיענו אלהי ישענו : טַעֲנוּ
בִּשְׁמָנָה : בְּיַד שִׁבְעָה וְשִׁמּוֹנָה

ישר

בְּזוֹת עֲלֵי בְּאֵר עָנוּ לְהַבּוֹתָם וּמְזוֹת מְעַט וְתֵרֶן סַנְפְּקִרִיס
בְּמַרִיבַת מַיִם תַּעֲנֶה לָנוּ שַׁלְנוּ נִמְחָאִים לְעַתּוֹת מַיִם : תַּעֲנֶה קְדוֹשִׁים
מְנַסְּכִים לְךָ מַיִם רוֹזֶה לוֹמַר תַּעֲנִית לִישְׂרָאֵל בְּזוֹן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
שֶׁהִיה לְמַסּוֹרֵי וּמְתוּקוֹת לְעַתּוֹת מַיִם וּמְעַט בֵּית לַחַם וּכְאֶשֶׁר
הֵבִיאוּ לוֹ לְמֹר חֲלִילָה וְגוֹמֵר וְנִסְךְ
לְוֹתוֹ לְפָנֵי ה׳ כְּדִכְתִיב בְּמוּסָף ב׳ כ״ג
וְלַעֲיל כְּהוֹסֶפֶת לְמִזְבַּח תָּמִיד : תַּעֲנֶה
סוֹלְנִים בְּרִבּוּעַ אֶשְׁלֵי מַיִם רוֹזֶה לוֹמַר
תַּעֲנֶה לָנוּ שַׁלְנוּ סוֹלְנִים וּמְבַקְּשִׁים
בְּאֶרְבַּע מַיִם כְּשֶׁיִּבְנוּ לוֹלֵב
וְתַרְזוֹג וְהֶדֶס וַעֲרָבָה : אֶשְׁלֵי לְמַעַן
זֵיטָא אֶשֶׁל : לְמַעַן תֵּל תַּלְפִּיוֹת בְּמִנְיַן
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהִי׳ מוֹנֵחַ רוֹזֶה לוֹמַ׳
מִקּוֹר מַיִם שֶׁבְּזוֹתָיו יֵרְדוּ נְסָכִי לְעוֹלָם
וְתַרְעִיף לְשׁוֹן יַעֲרוֹף כְּמָטָר לִקְחִי :

אָז כְּעֵינֵי עֲבָדִים כּוֹ׳ כֵּן אָמוּ בְּיוֹם
לְפָנֶיךָ לְדִין עַמְּךָ עַל מַיִם :

בְּיוֹם לְדוּכִי הַלְּוִיִּם הוּא בְּיוֹם שֶׁהָיוּ
בְּיוֹם עַל כָּל בְּיוֹם וְלְדוּכִי עַל כָּל לְדוּכִי :
בְּתִקְּנוּ בָּנוּ מְרָנִים ר״ל ה״ר מְתַקְּנִים
בָּנוּ וּמְרִיבִים עִמָּנוּ (ל׳ הַפְסוּק יַעֲרֹב
מְדוֹן מַשְׁלִי : דְּשׁוֹמֵר וּבַעֲלוֹנוּ זוּלָתֶךָ
לְדוּכִים ס״ה דְּיִשְׂרָאֵל כ״ו׳ לְלֵקוּ
בַּעֲלוֹנוּ כְּעַשּׂוּ לָנוּ לְדוּכִי וְנִפְסוּנוּ וע״ם
דְּשׁוֹנוּ ל׳ מְרִיבָה כְּמוֹ וְדַעְתִּי אֶת בְּחִירְכֶם
סוֹתְמִים ח׳ : עֲדֵיךְ לְנֵיךְ כְּמוֹ שׁוֹמֵעַ
תְּפִלָּה עֲדֵיךְ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ : בְּמִנְיַן
בְּסִפּוֹ׳ וְדִיבּוּר ל׳ וְשִׁבַּחְתָּ לְבָבֵךְ :

זֹבַת חָלָב וּדְבַשׁ ר״ל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא
אֶרֶץ זֹבַת חָלָב וּדְבַשׁ תֵּן לוֹ מַיִם וְאַל
יִתְיַבֵּשׁ תְּשֹׁרֶת עֵנִין קְשֹׁר כְּמוֹ תְּשֹׁרֶת
מַיִם שְׁמוּאֵל ב׳ כ״ב: בְּאֵבָה הוּא בְּאֵבָה מַיִם
כְּמוֹ בְּעוֹדֵנוּ בְּאֵבָה לְךָ יְקוּטִיאֵל יְהוֹיָקִים ח׳:
תְּחַבֵּשׁ גַּם כֵּן עֵנִין קְשִׁירָה כְּמוֹ פְּקֹד
חְבוּשׁ עָלֶיךָ יְחַזְקֵאל ל׳ שְׁעִינוּ כְּמוֹ כֵּן
ר״ל תַּעֲשֵׂינוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא
מְקוֹר וְגַל ע״ם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל תְּהִיֶּינוּ
בְּרָכָה נְחָלָתֵךְ : כְּיִד ז׳ וה׳ כְּמוֹ לְכִיד
נְמִיכָה ר׳ וְהַקְמֹנִי עָלָיו ז׳ רוֹעִים ח׳
נְסִיכֵי לֵחֶם וּמִסְפָּר בְּמַסֶּכֶת סוֹכָה
מִלֵּן קְרָאוּ רוֹעִים וְתִ׳ נְסִיכוֹת וע״ם

כְּרֵךְ ק׳ : נְדִיךְ וְיֵשֶׁר וְכוּלוֹ ר״ל לְתֵת הַק״בָה שְׁנוֹת נְדִיךְ וְיֵשֶׁר
תְּקִיֵּים לָנוּ נְבוּאַת מִיכָה כְּמוֹ שֶׁהִבְטִיחַ לוֹתָנוּ ע״י נְבוּאַת מִיכָה
וי״ת טַעֲנוּ בְּמַיִם ר״ל תַּשְׁקִינוּ בְּשֶׁפַע מַיִם שֶׁיִּהְיֶה בְּשֶׁפַע
שְׁיִהְיֶה בְּתְבוּאָה וּפֵרוֹת וְלֹא כְּחוֹסֶה: טַעֲנוּ לְשׁוֹן טַעֲנוּ בְּעִירְכֶם

כְּיִד ז׳ וה׳ כְּדִכְתִיב תֵּן חֵלֶק לְז׳ וְגַם
לְח׳ שְׁפִירִים לְז׳ שֶׁיִּהְיוּ יְמֵי פֶּסַח זֵה שְׁיִּהְיוּ
יְמֵי הַחַג וּר״ל כְּיִד כְּלוֹמַר כּוֹכוֹת שֶׁעָשׂוּ
מְקַיְּמִים פֶּסַח וְסוּכוֹת כְּרֵאוּי בְּפֶסַח
בְּעוֹמֶר וּבְסוּכוֹת בְּנִיסָן וְכֵן׳ מְיִבִּים
שֶׁנִּדְלִין עַל הַמַּיִם כְּדֵי שֶׁיִּלֵּךְ דְּיִבּוּרֵנוּ
שֶׁיִּהְיֶה מְטַר בְּעִתּוֹ וְכֵן הַשְׁתָּא : יֵשֶׁר
נְדִיךְ לְךָ לְמוֹכֵחַ הַק״בָה הוּא נְדִיךְ
וְיֵשֶׁר וְאַל לְמוֹכֵחַ וּמְשַׁלְּמֵלְכֵל כְּמַעֲשֵׂיהֶם:
וּבְמִדָּה שֶׁמּוֹדֵד מוֹדְדִין לוֹ לְכָךְ רְאוּי
שֶׁיִּדִּין אוֹתָנוּ וְיִתֵּן הַשֶּׁפַע בְּנֶפֶשׁ בְּשֶׁפַע
שֶׁאָנוּ מַשְׁפִּיעִים אוֹתוֹ בְּאֶלּוּ מִיכָיו
וּמַשְׁפִּיעִים מַיִם לִפְנֵיהֶם וְכֵן אוֹמֵר וְכֵן
אוֹמֵר ק״בָה נִסְכוּ לִפְנֵי מַיִם בְּחֵג כְּדֵי
שֶׁהָעוֹלָם יִהְיֶה עָלָיו מַיִם בְּחֵג הַסֻּכּוֹת
בְּשׁוֹתָם ר״ל כָּל הַנִּלְוִים אֵלָיו

כוסחים בתפילתם דרך נטיעתם ונדלתם סיחים לילנות כמו
תחת תחל הסיחים : עמוסים ל' ויעמוס לים על חמורו כלומר
שעומסים עליהם הקדוש מיכים וכוסחים לותם : ענה בקול
פניעתך רומה לומר לתה הק"ב תענה להם בזכות זה בשעת

יָשָׁר צַדִּיק אֵל אֱמוּנָה : והושיענו
אלהי ישענו : בָּרַתָּ בְּרִית לָאָרֶץ
עוֹר כָּל יְמֵי הָאָרֶץ : לְבִרְתִּי פְּרֹץ
בָּהּ פֶּרֶץ : והושיענו אלהי ישענו:
מְתַחֲנְנִים עֲלֵי מַיִם : כַּעֲרָבִים עַל
יִבְלֵי מַיִם : נָא זְכוֹר לָנוּ נִיסּוּךְ הַמַּיִם:
והושיענו אלהי ישענו : שְׂחִים
בְּרֶרֶךְ מַטָּעָתָם : עוֹטְפִים בְּשׁוֹעָתָם
עֲנֵם בְּקוֹל פְּגִיעָתָם : והושיענו
אלהיישענו : פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת : פְּנֵה
לְפִילוּלָם שְׁעוֹת : צַדְּקֵם אֵל
לְמוֹשָׁעוֹת : והושיענו אלהי ישענו:
קוֹל רִגְשָׁם תִּישַׁע : תִּפְתַּח אֶרֶץ
וְיִפְרוּ יֶשַׁע : רַב לְהוֹשִׁיעַ לֹא חָפֵץ
רֶשַׁע : והושיענו אלהי ישענו :
שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם פְּתַח : וְאוֹצָרְךָ הַטּוֹב
לָנוּ תִּפְתַּח : תּוֹשִׁיעֵנוּ וְרִיב אֵל
תְּמִתַּח : והושיענו אלהי ישענו :
קוֹל מְבַשֵּׂר : מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר :
אוֹמֵן יְשׁוּעָךְ בָּא : קוֹל דּוֹדִי
הִנֵּה זֶה בָּא : מְבַשֵּׂר
וְאוֹמֵר : קוֹל בָּא בְּרִבְבוֹת כִּתִּים :
לַעֲמוֹד עַל הַר הַזֵּתִים : מִי :
קוֹל גִּשְׁתּוֹ בַּשּׁוֹפָר לְחֻקָּע : תַּחֲתָיו
הַר יִבָּקַע : מִי : קוֹל דָּפַק וְהַצִּיץ
וְזָרַח : וּמֵשׁ חֲצִי הָהָר מִמְּזָרַח :
מִי : קוֹל הַקִּים מְלוּל נֶאֱמוֹ :
וָבָא הוּא וְכָל קְדוֹשִׁים עִמּוֹ : מִי :

קול

לעמוד על הר זיתים לעתיד במלחמות גיג ומגוג והר הזיתים
הוא הר סמוך לירושלים כדכתיב ועמדו רגליו ביום ההוא על
הר הזיתי וכריב י"ד וגם יבשר שתק"ב יגיע בשופר גדול
ויתק' כדכתיב והי' ביו' ההו' יתקע בשופר גדול וגו' : תפתיו הר

יבק' כדכתיב שם בזכריה י"ד ונבקע
הר זיתים מחציו מזרחה ונומר ופיהם
הר"ק ועמדו רגליו וכולו על דרך
משל שירחה לות ומופת בהר הזיתים
שיבקע: קול דפק כמו דכתיב בנעולת
מנרים בסיר המירים קול דודי דפק
וגומר : והצין גם שם בסיר המירים
מצין מן החרכים :וזרח על שם דכתיב
וזרח משעיר למו כל שו העניני יעשה
לעתיד בזמן הגעולה שיהיה דופק על
פתחי ישראל ויצין מחלוני השמים
לידע מה יעשה להם ויזרח עליהם
השמש של רפואה כדכתיב וזרחה לכם
שמש לדקה ומרפא וגו' : ומש חצי
הר ממזרח ג"ם בזכריה ומש חצי
הר כפוכה וחצי נגב' פירושו כל
שמכח שיבקע הר ממזרח למערב
יומש ויסתלק להגדיו חציו לצד צפון
וחציו לצד דרום ויהיה הגיא ביניהם
רחבו למזרח וסופו למערב והכו שם'
כאן ומש חצי הר לצפון ולדרום
מחמת הבקוע שהיה ממזרח למערב
וכי"ם הר"ק שמשל האו"ה שיבקעו
הגוים הבאי על ירושלם ויפלו הבה
והבה : קול הקי' מילול נאמו וכו'
ר"ל שיבא קול לתי שתק"ב יקרוש
דברו מה שהבטיח לותנו ע"י הנביאים
בהולים לגולות לותנו מן הגלות וע"י
בהולות זכריה י"ד כתיב ובא יי' אלקים
וכל קדושים עמיך וכו' מילול לשון מי
מלל לשבר וגו' נאמו ל' נאם יי' : קול
לכל בתי עולם וכו' כדכתיב ביואל כי'
ויי' מציון ישאג וחירושלם יתן קולו
ורעשו שמים וארץ ויי' מחסה לעמו
ומעוז לבני ישראל לותו קול ישמע
בעולם : את קול ישמע בעולם ר"ל
כדכתיב בהושע י"ח כאריה' יי' ילכו
כארכי' ישאג כי הוא ישאג ויחרדו בנים

קוֹל וְלֶבֶל בָּאֵי עוֹלָם ׃ בַּת קוֹל
יִשְׁמַע בְּעוֹלָם ׃ מו : קוֹל זֶרַע
עַכּוּסִי רַחֲמוֹ ׃ נוֹלְדוּ בְּיִלּוּד כִּמְעַי
אִמּוֹ ׃ מו : קוֹל חֻלָּה וְיוֹלֶדֶת זֹאת ׃
מִי שָׁמַע כָּזֹאת ׃ מו : קוֹל טָהוֹר
פְּעַל כָּל אֵלֶּה ׃ וּמִי רָאָה כָּאֵלֶּה ׃
מו : קוֹל יֶשַׁע וְזֶמֶן הוּחַד ׃ הֵיוּחַל
אֶרֶץ בְּיוֹם אֶחָד ׃ מו : קוֹל כַּבִּיר
רוּם וְתַחַת ׃ אִם יִוָּלֵד גּוֹי בְּעַם אַחַת
מו : קוֹל לְעֵת נֶאֱלַל עַמִּי נָאוֹר ׃
לְעֵת עֶרֶב יְהִיֶה אוֹר ׃ מו : קוֹל
מוֹשִׁיעִים יַעֲלוּ לְצִיּוֹן ׃ כִּי חָלְה גַּם
יָלְדָה צִיּוֹן ׃ מו : קוֹל נִשְׁמַע בְּבָל
גְּבוּלֵךְ ׃ הַרְחִבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ ׃
מו : קוֹל שִׁימִי עַד דַּמֶּשֶׂק
מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ ׃ לַכְּלִי בָנַיִךְ וּבְנוֹתַיִךְ ׃
מו : קוֹל עֲלִי חַבְצֶלֶת הַשָּׁרוֹן ׃
כִּי קָמוּ יִשְׁנֵי חֶבְרוֹן ׃ מו : קוֹל
פְּנוּ אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ ׃ הַיּוֹם אִם בְּקוֹלִי
תִּשְׁמָעוּ ׃ מו : קוֹל צֶמַח אִישׁ
צֶמַח שְׁמוֹ ׃ הוּא דָוִד בְּעֶצְמוֹ ׃
מו : קוֹל קוֹמוּ כְּפוּשֵׁי עָפָר ׃
הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר ׃ מו :
קוֹל רַבָּתִי עַם בְּהַמְלִיכוֹ ׃ מַגִּיל
יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ ׃ מו : קוֹל שֵׁם
דְּשָׁעִים לְהֹאבִיד ׃ עוֹשֶׂה חֶסֶד
לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד ׃ מו : קוֹל תְּנוּ
יְשׁוּעוֹת לְעַם עוֹלָם ׃ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ

עד

מיס ופ"י רבי יצחק בר' בא כתרי
לחדיו וית דרו בניס נוס תרגומו ויתכנסון גלוות' ממערבא וכל
קול מן בם מיס נקר' בת קול ואותו קול ישמע וגם בנבוא' יפעיה
ס"ו וכתיב קול יי' משלם גמול לאויביו :
זרע עמוסי רחמו ישרל
שנאמר בהם העמוסים מני בטן
בעמוסים מני רחם: נולדו כילוד ממעי
אמו ר"ג שנתגלגלו בחיקו של בק"ב
כלומ' כולד לותם כלכתיב בם ביטעי'
ס"ו בהני תעביד ולא תוסיף אמר יי'
בם מני המוליד ועצרתי אמר שקיך :
קול חלה וילדה מיזות נס בם בכוות
יפעיה ס"ו וכתיב מי שמע כזאת
כלומ' כתלמידיהל לרן ביום אחד בם
יולד גוי בעם אחת כי חלה גם ילדה
ציון את בניה ופי' רבי אסיל ירושלם
לשם ישראל לבניס ואמרכי ציון ילדה
את בניס ופי' ר"א אסיל ירושלם לשם
ישראל לבניס ואמר כי ציון ילדה את
בניה כלו' ירקבו בניה לרחוב אשר
היתה בתוכם אחרס ובניה היו בית
כלו ילמדון עכשיו וכו' ועל זו פסוקי'
אחיו דלמעיין הזה קול חלה וילדה מי
זות שיבא קול שציון חלה וילדה ישרל
שנכרכו מי זות עולה מן המדבר וגו'
כמדבר בסדום: מי שמע כזאת ומאז
הבולמוסים אלו מי שמע כזאת ויפגו
ליה קול סדור הזה בק"ב פעל כל שה
אמי ראה כאלה שב"כ יהיה יהושע
אלהם ואלישע שבתעם לחת יתקבצו
כמלא לבקבוק ביוק לחת כלכתיב ויוחל
לחרף דו/לחד בם יולד גוי בעם אחת:
קול בכיר רום ותחת הוא בקדוש ברוך
הוא שבלים למעלה ועושה עושה
כל זות ולכן אלו יתחה אם יולד גוי
בעם אחת: קול לעת ערב יבא בלהות עמו
בלהה רומה לומר שיבא קול לעולם
שבקדו ברוך הוא שבקרא לדיר וכאור
יבא אל עמו לעת ערב כלכתיב בזכריה
י"ד לעת ערב יהיה אור ונומה: קול
יבא שמושיעים יעלו לציון כלכתיב
ועלו מושיעים וכתיב ביעטיה כי גם
ילדה ציון את בניה : ברחיבי כולו

מרוב בניס שיבאו לך : מקום לחלך הוא ירושלם וכו' : שימי
על דמשק יסבכותיך מיומר על שם הסבוך בזכריה ט' ודמשק
מבותיו ופ"ם ר"ל על פי המדרש שתעיד ירושלם שתהיה
מרחבת ומגעת על המון וכולו ויתליין שם : קבלי בניך ובנותיך
ותו ומחר לה בהקדום ברוך הוא קבלי
בניך ובנותיך וקול עלוי תבללת הסדרן
וכולו רומה לומר שיבא קול שיבאתו
ישרל שבקרקו שלי תבללת הסדרן
בשיר השירים ומה יהיה הסוף כי קמו
יפני חברון רומה לומר בהלות קמו
וחזרו לחייה ושם עתידי לחיות תחיל'
ולבא עם משיח לירושלם : קול עמו
שלי ושומעו על שם הסבוך בישעיה
מ"ב קמו שלי ושומעו כל תבלי הרץ
וגומר ורומה לומר כלן שיבא קול
שבקדום ברוך הוא יתחר ליישרל עמו
שלי וכולי כמו שהתבא יפעיה : קול
מה היה אמו רומה לומר שיבא
קול שיבא משיח בן דוד שבקרא אמו
שבבר אמו לותו הקדום ברוך הוא
כלכתיב בזכריה ג' הבני מביא את
עבדי אמח ותרג' יונתן זה משיח
וכתיב כמי בזכריה ו' הבה היה אמו
שמו ומתחתיו יצמח ובנה את היכל ה'
וזה בשמח הוא דוד בעצמו בן ישי בבן
בשות בשמח דוד הוא בשמח משיח
משיח וזהו שיבא הוא דוד בעצמו :
קול קומו כפוסי עפר ויחיו המתים
שבכוסין בעפר לכתיב הקיצו ורננו
שיבני עפר ישעיה כ"ו : קול רבתי עם
רומה לומר שיבא קול שירושלים שהיה
רבתי עם כלכתיב העיר רבתי עם
שימלוך בה אלף משיח : מגדיל ישועות
מלכו פסוק הוא בשמואל ב' כ"ב מגדול
ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו
לדוד ולזרעו על עולם פי' רל"ק שדוד
על עצמו אמר כמו שמגדיל ישועות
למשיחו ולמלכו דהייבו דוד כן יגדול
ישועתי לזרעו על עולם וכן קלקירוסו
שימלוך מלך ירושלים ויגדיל ישועות
מלכו : קול עם עדיכה להתכיל רומה
לומר

עַד עוֹלָם : מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר : קוֹל מְבַשֵּׂר
מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר :
הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וְכוּ' :

עולם ושיגיח קול בעולם שהק"ב נותן ישועה לישראל : קול מבשר וכולו קול מלאכיו הנבחין המבשר בעולם יבשר ויאמר בשורות טובות כמו שהבטיח לותכו על ידי נביאיו :

אחר החבטת הערבה יאמר תפלה זו

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שנזכור בנביאים טובים ונתבשם בטובים שתקבל ברחמים וברצון את תפלתינו והקפתינו וזכור לנו זכות שבעת תמיך ותסיר מחינת הגזרה המפסקת ביניכו וביניך ותחזין סוטתינו ותטיב לנו תחתיתה תולה ארץ על בליתה · ותקתמינו בספר חיים טובים והיום הזה תתן בסכינת עוזך המשפ גבורות ממותקות על ידי חביבת ערבה ונהגם נביאיך הקדושים ותתעורר הלהבה ביניהם ותנשקנו מנשיקות פיך ממתקת כל הגבורות וכל הדינין ותעיר לסכינת עוזך בשם (יו"ד ה"א וא"ו) שהות על תורות עליך ומשם תסכיע לעבדיך המתפללין לפניך מחלה שתתרצין ימיו ותחתול לו חטאיו ופשעיו ותכפשו ימינך וידך לקבלו בתשובה שלימה ותוליכהו בדרך הטוב תכתת להשכיע חיים סוקקה בתוך סוכתך יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך תמן :

מעריב ליל ראשון של פסח

ליל שמורים לותו של חגה שכ' ליל שמורים הוא לה' ודרז"ל יש משם לומרים לילה המשומ' ובן בן הזוקין ויש לדרשו בלילה המשומר ובן משמת ימי בראשית לשורך גאולתם של ישראל והרבו נסי בעשו לאבותינו בזה הלילה כאשר מובאהולך :

ליל שמורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדורותם : ליל שמורים אותו אל חצה : בחצות לילה בתוך מצרים כיצא : גבור על יהיבו יחצנו כחצה : דור מעריב ערב ונזמרנו בנפש חפצה : ברוך אתה יי המעריב ערבים : אהבת ליל שמורים הוא זה הלילה : ועתדו אל באומר בחצות הלילה : זה אשר הוא לו יום ולו לילה : חוק אברהם יזכור לנינו חלק לילה : ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל : פסח אכלו פחזים : ונפלאות * pp לח א חזים

חלקו

חלקו ק"ב היום והלילה שלו לפי שיודע עתיו ורגעיו וכן אמר דוד לך יום אף לך לילה: לפיכך חלק לילה לבני אהרן שכתב בו ויחלק עליהם לילה מלא בנגד מלא:

פסח תלכו פחוזי' כלומ' תלכו בפסח בחפזון שנ' ואכלתם אותו בחפזון: וכפלאות

חוזים: בימי חג פסח:

פסח בנו לשמור לדורות: פנה לנו להורות: בחפ:

פסח גזר עינוי אמונים: ארבע מאות נמנים: בחפ:

פסח דת שבועים ימלא: ויום ישועה יגלה: בחפ:

פסח הרג בכורי חם: ובן בכורו ריחם: בחפ:

פסח וועד לשפוט מרשיעים: ולהעלות לציון מושיעים: בימי חג פסח:

פסח זמר בנוף נתן: לגאול בני איתן: בחפ:

פסח חרב הדה יתארם: ביד צח וארום: בחפ:

פסח טביחת ניני כוש: והוציא עמו ברכוש: בחפ:

פסח ידידות קן שדודה: כנס אום נדודה: בחפ:

פסח כרת לשמו טמים: והוציא עמו בנסים: בחפ:

פסח

וכפלאות של ק"ב היו רואי ישראל שנעשה היו לוכלים פסחיהם ק"ב הורג בכורי מצרים ע"ס כימי לילך מארץ מצרים תראנו כפלאות: כמו למשה לדורות שנאמר לדורותיכם וכתיב לחק לך ולבניך עד עולם • גזר עכו שנאמר ועבדום ויענו אותם וכתיב עם אשר עבר ניין הגזרים הללו: תמוגים ישראל נקראו תמוגים כמו שנאמר שם והתמין היו: ארבע מאות נמנים מאותן יום שהתיל למנות ד' מאות שנ' וז' שנ' ולפי' במצרים שלח רד"ו שכתי' את שבועים ימלא אותם שבועים המפורשים בדניאל ימלא אותם שנת' לדניאל תשעים שבועים שנעים נחתך על עמך ועל עיר קדשך לכלא הפשע ולהתם חטאת לכפר עון ולהביא צדק עולמים ולחתום חזון ונביא ולמשוח קדש קדשים וזהו יום נקם יגלה ע"ם כי יום נקם בלבי כי בפסח עתידין לגאל כמו שנאמר כימי צאתך מארץ מצרים אראנו כפלאות: בכורי חם אלו מצרים שנאמר ובני חם כוש ומצרים וכתיב הפשית לוכלי חם: ובן בכורו ישראל: ריחם עליו כמו שנאמר ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם נגף: וועד לשפוט מרשיעים שמצרים שמרשיעין את ישראל ולעלות עליהם עליונים כדכתי' לכו לקראת יהוה ונלכה ונירם פסח וועד שלכך נקרא פסח ע"ש פסח הש"י על בתי ישראל במצרים כשהיה הורג את מצרים וכמו שנאמר ופסחתי עליכם: מושיעים ישראל שנושעו מיד; מצרים שנאמר ויושע ה' ביום ההוא את ישראל ומושיעים ישראל מצרים שנאמר ויצל את מצרים ביד ישראל: ולהעלות לציון מושיעים כלכם ולימו מלכי על כיתיך ולא שלחך נלו מתוך עניו וכתיב ועלית עלינו מעלי מצרים

פסח זמר בנוף ניתן לגאולן של פסח שנאמר גבי מפלת סנחריב אשר יהיה לכם לכלי התקדש חג וכן לחר יפעי' הכניעה ומרו לה' כי גאות עשה כמו שלחמרו שירה על הים שנ' תשירה לה' כי גאה גאה ומה שיר' לחמרו ופיר"ז בערבי פסחי' שסרו ישראל לכל הגאולו בליל הראשון של פסח ופירש בנוף ניתן לחברם לגאול בני ליתן בני לחברם שנקרא ליתן שנאמר משכיל לחיתן לחזרתי זה לחברם שהיה גר וחזרה: חרב חדה על לחום עם שנאמר ביעשיה ל"ד כי רותה בשמים חרבי הנה על לחום תרד ועל עם חרמי למשפט כי בפסח עתידין לינגל כמו שפרשתי למעלה: ביד צח ולחום הק"ב שנאמר דודי צח ולחום כלי ליפר' מלחום הרשעה ולגאול ישראל מהגלות וכן לחמר יפעי' מי זה בח מלחום ונומר • טביחת בני כוש שנאמר והרג בני בכורי מצרים שנקרא כוש שנ' ובני חם כוש ומצרים וכ"ם טביעות והוא טביעות ים סוף:

ידידות קן שדודה זה ב"ה שנ' מה ידידות משכנותיך ומי שנאמר נקרא ידוד זה שלמה שנאמר ויקרא שמו ידידיה ומי שנאמר לו בחלקו נקרא ידיד שנ' לבניימן לחמר ידיד ה' ולוח קן של ישראל שנאמר גם נסור מלחה בית ודוד קולה ונומר ומשם שעברו ישראל לת הים נתלוו לב"ה וירושלם שנאמר שהלת בעוד לל נוח קדשך תביחמו ותטעמו בהר נחלתך ונו' וב"ה וירושלם היה שדודה שנאת לחלי שודד וכל מיתרי נתקו: כנס לגוף מסים הלומים ישראל מהגלות שנדנו מלרים שנאמר ויהי כשמוע מסים ק"ב כרת לשמו מסים: כשם שנתנו מסים על ישראל שנ' ויסיחו עליו שרי מסים: לוחלנו ולחן לחלרים שהיו לוחצים לת ישראל לחלן לותם ק"ב שנ' ויהי כי הרעו לחלן לת לבלן לשר מלרים לוחצים לותם: וירפלחו מחחן ע"ם ביום חנים ה' לת שבר עמו ומחן מכחו ירפה ישעיה ל': מלח המן הריק מלח המן ישראל שנקרא נפן מורקה ע"ם נפן מחלרים ריקה: והסיע ישראל שנקרא נפן מורקה ע"ם נפן מחלרים

תפיס: כגידות לשון ארמית סגר פתן ופסר כמו לק תסגי' עבד לל לחוכיו: זלים מצריים ע"ם כי הזידו עליהם: לדבר שנאמר וקך קוקך ואת עתך בדבר: ורפת עמו מספר שכ' לק ימות מכל לבני ישראל דבר: עבור כל גוי ל' עברה ועם: שמור כמו ושמרו שמר את הדבר הלו' הק"ב אם על לב לניקם לותנו מלויבינו לעתיד ולפקוד עליהם עוונם והוא שנאמר לחריו ונקם עמו כלמור פיחד בתי מצרים שנאמר כי אין בית אשר אין שם מת: ה"ג ובן בנוי כוזרים ופי' והבין במנוה שנוה ליעשו לעשו' הפסח ולתת מדתו על המשקוף ועל שתי המזוזות לעמוד להם מנוה זו לבלתי תת המשחי' לבא בבתי ישראל שנאמרו ופחדו מפי' הפסח כהלכתו: לפירת ער לעלוקה חיל פרעה הגורר שנטבעו בים ירדו לגידם שנאמר עלוקה שנאמר לעלוקה שתי בנות יפלו ל' ופירש לפירת קניבת כלומר קנון חילו כמו אם יפור בעפר כסף חיוב ד': כגם לחוס קנן חומה ישראל ין הגלות כמו שנאמר בלתי ישראל כגם: חקוקה ישראל שנאמר בהן ין על כפים חקותיך: קשר צר אבדה הקשר שעשו על ישראל כמו שנאמר הגם נתכמכר לו לאבדה: רמים זדים הרסת הרסיים הרמים הרסת כמו שנאמר ובדוב נאוך תהרום קמיך: ורעייתך ישראל שהיא רעייתך: הרסת נתתן תורה שנא' ויתן אל משה ככלותו ואמר שמואל ככלותו כתיב כדרך שהתן מאחרים כלתו: שת בכל בית ילין שנא' כי אין בית אשר אין שם מת וכתיב בלילה ההוא בלילה גדולה במצרים: בצאתו מחלות ליל שנאמר ויהי בחצי הלילה ה' הכה כל בכור וגו' היתה לצקה ולצה: תוכן והוקן לאות הוא ליל שמירות מצרים תוכן ומזומן לעשות בו כשים ולאותות לישראל שנאמר הוא הלילה הזה לה' משומר וכל משפת ימי הגלות לצורך גאולתם של ישראל ימי שמירתי לעיל וזהו שנאמר להרתנו

כלילות ופמוצמר כימי לתך מלרן תלרים תרתנו כלילת לו פירו' תוכן והוקן לאות על שם שנאמר בעניין הפסח והיה לאות על יד ולטוטפות בין עיניך כי בחוזק יד הוציאנו וגומר:

פסח לשון ארמי לפק"ב פה היוצא בפמים: תקפו הגיל לקדוש' ולרחוקי' זה ערב רב שעלה תתם שב' שתעו תוקי והגילו תת גבורותי: תוקף ל' חוזק כמו כתוקפות רתם לו ויש כתוב בהן תוקף: תחוקקי' ענייו כתיבה: שיר ושבחו לפק"ב מזומרים ושוחקים לותן שבים:

ליל שמורים סימן לוא ופו' כלשנר פירשתי לעיל בליל החמות ונת לעתיד לבא ופק"ב ינאל בו תת עמו: עם קדושו ישראל שנאמר לבני ישראל עם קדושו:

ליל כי בו שבר מוטות עגלה עם ביתדות שנאמרו לפרעה העול המעכבים המוסרם שלא תלך מרתם הסור ויתיר פקשר שעגלו אלו מצרים שב' עגלה יפיפי' מצרים וע"ם שנאמר ותשבור מוטות עולכם רומן ישראל ל' שבידם כמו תרעלוויב וירעלו וירוגלו תת בני ישראל מופטים י': חום מדק' ולכלה כלו שבור לותה רומי ולכלה תת ישראל והיה רומי חייבת כמו שרתה לכיל לליין חוויל רביעתה וגומר לפלה ומדקה ושתרק ברגלה

רפסח

פֶּסַח לוֹחֲצֵנוּ יִלְחַץ : וַיִּרְפָּאֵנוּ מִמַּחַץ : בְּחַפָּ :

פֶּסַח מִלֹּא הָמוֹן הֲרָקָה : וְהִסִּיעַ גֶּפֶן שׁוֹרֵקָה : בְּחַפָּ :

פֶּסַח נְגִידוֹרֵת צַר יַשְׁפִּיל : וְגִיל עָמוֹ יַכְפִּיל : בְּחַפָּ :

פֶּסַח סְגֹר זֵדִים לֶהֱבָר : וְרָפָא עַמּוֹ מִשֶּׁבֶר : בְּחַפָּ :

פֶּסַח עֲבוֹר כָּל גּוֹי שָׁמוּר : וְנָקָם עַמּוֹ כָּאָמוּר : בְּחַפָּ :

פֶּסַח פְּחַד בָּתֵּי מִצְרִים : וּבָן בְּעִינּוּי נָצוּרִים : בְּחַפָּ :

פֶּסַח צְפִירַת צַר לַעֲלוּקָה : כְּגֵם לְאוֹם חֲקוּקָה : בְּחַפָּ :

פֶּסַח קֶשֶׁר צַר אֲבָדָה : וְגָאַל יְדִידִים מֵעֲבוֹדָה : בְּחַפָּ :

פֶּסַח רָמִים זֵדִים הָרַסְתָּ : וְרַעֲיָתְךָ אֵרַסְתָּ : בְּחַפָּ :

פֶּסַח שָׁרַת בְּכָל בַּיִת יָלִיל : בְּצֵאתוֹ בַּחֲצוֹת לַיִל : בְּחַפָּ :

פֶּסַח תִּכֵּן וְהוּחַק לְאוֹת · לְהַרְאֵנוּ בּוֹ נִפְלָאוֹת בְּחַפָּ :

פֶּסַח תְּהִלָּה לְשֵׁם שׁוֹכֵן שְׁחָקִים · תָּקְפוּ הָגִידוּ קְרוֹבִים
וּרְחוֹקִים · תּוֹקֵף כְּבוֹדוֹ בָּם מְחוֹקְקִים · שִׁיר
וְתוּשְׁבָּחוֹת מְשׁוֹרְרִים וּמְשַׁחֲקִים · בְּגִילָה בְּרִנָּה בְּשִׂמְחָה
רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם : מִי כָמוֹכָה כֵּלֹהוּתָךְ :

לֵיל שְׁמוּרִים סִיכֵּן הוּא לֶעָתִיד לָבֹא · לְעֵלּוֹן כִּי בֹא יָבֹא פָּקוֹד
יִפְקֹד עַם קְרוֹבוֹ · צוּרֵנוּ הוּא נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ :
זֶה צוּר יְשַׁעֲנוּ פְּצוּ פֶה וְאַבְּרוּ : וְנֹאמַר
לֵיל שִׁמּוּרִים קָרָאוּ נוֹרָא עֲלִילָה : כִּי בוֹ שָׁבַר מוֹטוֹת עֲגָלָה:

מעריב ליל שני דפסח

רפסח • שנית בו להגאלה שב׳ יוסף יי׳ שנית ידו לקנות את שארו עמו ביזוקקל ל״ת כתיב נפר׳ נוג ומגוג ונשפטתי אותו בדבר וכו׳ ונגפם סוטף ותכני תלגנים ונומר ואז יאחר כך יגאלנו הק״בה שנית :

ליל שמורים שמעו לעם להובים פי׳ שמעו לפסח וקבלם כמו וישמע שאול שמוא ג׳ כ״ג ופי׳ להובים שו ישראל שב׳ זרע אברהם אוהבי להביש תלו מצרים שב׳ ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים : לבת רבים ירושלם שבאחר בה על שאר בת רבים ע״ם שמחזקת לוכלוסים כדתנן בפסכת אבות מעולם לא אמר אדם לחבירו אר לי המקום שאין בירושלים

בבית ובשלום בלי פחד שוכבים ע״ם שבאחר תילים ל׳ בשלום יחדו אשכבה ואישן כי אתה לבדד לבטח תושיבני וכתיב ישעיה כ״ו יבוא שלום ינוח על משכבותם הולך נכוחו :

רַעֲיָתִי הוֹצִיא בְשִׂמְחָה וְגִילָה • יוֹסִיף שֵׁנִית בּוֹ לְהִגָּאֲלָה : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל :

לֵיל שִׁמּוּרִים שָׁמְעוּ לָעָם אֲהוּבִים • אֲשֶׁר הִצִּיל מִיָּד לָהֳבִים : תְּשׁוּבָה הִיא לְבַת רַבִּים • בְּנַחֵת וּבְשָׁלוֹם בְּלִי פַּחַד שׁוֹכְבִים :

לַיִל שִׁמּוּרִים לְשׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל :

אֻזְּרָה שְׁנַת עוֹלָמִים יָמִים מִקֶּדֶם • בְּגַעֲלִים פְּלוּסָיָה • צַדֵּי הַיְסוֹד זְרוֹק דְּמֵי מְקוֹלָסְיָה •

יְפֵיפִית בַּת נָדִיב הַקּוֹדֶם • גִּבּוֹל גְּבוֹהַּ קַטֵּר אֲמוּרִין עַל מִזְבַּח מִילוֹסְיָה : רֵעִים

תָּחוּם צָעִיר רוֹדֵם • דְּגֻמַּת מְלָכִים בֵּית אֱלֹהִים לְמִנּוּיָו בַּלַּיְלָה נָאֱכַל צָלִיל : שִׁשִּׁים מִצּוֹת

אַדְּמִים : הֵרָאוֹת בַּעֲזָרָה בְּקָרְבָּן פָּנִים לְקֶדֶם : טָעוּן וְרִבּוּעַ חֲכָלִיל : תּוֹף וְחָלִיל יְשַׁוְּעוּ יְהוּדָה

וּבְרִמֵּי פִּסְחֵי מִזְבַּחַ הַקּוֹדֶשׁ לְקֶרֶס זֶבַח הַמְיֻחָד וְגָלִיל : מֵקִים דְּבַר עַבְדּוֹ וַעֲצָתוֹ בַּעֲלִיל :

לְשֵׁם בּוֹקֵר וָעֶרֶב • חוֹק הֲלִיכָתוֹ כָּל הַשָּׁנָה אוֹמֵר לִירוּשָׁלַם תּוּשַׁב וְחָרְבוֹתֵיהָ אַתְלִיל :

קֶרֶב • טָעוּן הַקְּדָמָה עֶרֶב פְּסָחִים לְהִתְקָרֵב : בְּרִבְיוֹן יְפִי צִיּוֹן חִיק תַּכְלִיל : חֵילָהּ

יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה צְדֵק יָלִין בָּהּ בְּקֶרֶב • בֵּאֵין וְאַרְמְנוֹתֶיהָ בְּסַבַּת שָׁלֵם תַּטְלִיל : אָז תַּחְפּוֹץ

אַחֲרִיתָהּ הַתֵּר וְהַמְקֻדָּשׁ חָרֵב • לַעֲבוֹד בְּפֶה זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ פּוֹרֵס

נִכְסַפְתִּי לְרֵיחַ עֶרֶב : מִדְבָּר נָוֶה מְשׂוֹשׂ כָּל סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל

הָאָרֶץ וְעֻלּוֹסָיָה • נִשְׁחַט בָּהּ הַפֶּסַח בְּשִׁלּוּשׁ יְרוּשָׁלָיִם :

אוּכְלוֹסָיָה • סוֹדֶרֶת עֲנֻיַּת הַלֵּל לְוָיָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יְיָ אֶל בְּנֵי

בְּקִלּוֹסָיָה : פִּרְחֵי אַהֲרֹן עוֹמְדִים בְּשׁוּרוֹת יִשְׂרָאֵל :

מעריב ליל שניה של פסח

ליל שמורים לור ישראל קדוש איומה כנדגלות דבי מחיר סלית נכור יסד זה על כן תתחיל פיוט בלור כי בתיר עיני ישראל בפיוטיו וגם מסבת פסחי׳ מתחלת לור לתרבץ עבר על שם שהלור היה יעוע׳ ליסרל כמו שב׳ בתחלת בריאת עולם ויתמ׳ שהי׳ לורות בב״ר דבר המתי׳ שבתחר ובלבו גוים לתור׳ וכתיב קומי תורי כי בת לורך ועוד מיסד לור ישרל קדום ע״ם שבתחר כיסעיה י׳ והיה לור ישרל לשם ולקדושו ללבב ויסעיה כיבא זה לחזקיהו על מפלת סנחריב ולותה

ליל שמורים אור ישראל קדוש
איומה בנדגלות • בצוינו עצת
מלאכיו השלים בהגלות גדלתו
מאז ירננו במקהלות הלילות

להגיד

ליל׳ היה לור ויעוע׳ ליסרל מסנחריב כמו שהיה במצרי שהיה לפ״ק בב שבת׳ ויהי את הלילה הזה מסומר וכן שבתחר שמורים לכל בני ישראל לדורותם : לילה כנדגלות ישראל בלה״ק כן בשיר השירים בלונן עצת מלאכיו לונן הוא מלאכי שב׳ לסבי לונן מלאכי ור״ע ב״ש שב׳ ישעיה ל׳ כי היו בני ישראל ומלאכי חבש יניעו עצת מלאכיו השלים בהגלות ע״ם שב׳ מקים דבר עבדו ועצת מלאכיו ישלים אלו משה ואהרן כלתחר בפסיקתא מקים דבר עבדו זה משה שב׳

לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: באי המעריב ערבים:

ליל שמורים הפליא אומן עצורת מֵרָחוֹק עָמוֹק וְנֶעְלָם: ובו באומן נינו משעבוד העלם זיקת חטיבה אחת עשאם לעלם באהבת יי את ישראל לעולם:

באי אוהב עמו ישראל: אל מלך ליל שמורים אדיר ונאדר לתהלותיו: זכר עשה לנפלאותיו: בליל חג פסח:

ליש אנוה גומל חסדים תהלתו בקהל חסידים בחפץ:

ליש בא מבראשית להתאמר לנו הלילה למשמר: בחפץ:

ליש בגין קרבן פסחי: יערב עליו שיחי:

ליש

ליל שמורי תדיר ונקה לתהילותיו תחלת קלוסו של הקב"ה היה מן המים בתדיר שנ' תדיר במרום יי' לכך פתח בתדיר: כח מברכתי ליל שמורים ליל המשומר ונח משמת ימי ב-תשית: להתאמר כמו להתמיד היום לנו הלילה למשמר פ"ה בעזרת כלומר לותו לילה של פסח היה משמר לנו משמת ימי בראשית לעשות בו נס: בגין קרבן פסחי בעבור קרבן הפסח ובזכותו יצאו ישראל ממצרים על כן תרגמו בגין: יערב עליו שיחי זהו התגלה והלל שעומין על פסח ופסוק הוא תלוי ק"ד ופירש שיחי דבורי: ניח עניין זוהר ופי' ניח עולם התדיר משום דתימר בפ"ר ס"ר סימן ה' כעמים כתיב כאן לורבב כנגד חמשה חומשי תורה: יהי לור: נגד ספר בראשית שבו נתעסק הקדוש ברוך הוא וברא את עולמו ויהי לור נגד ספר שמות שבו ישראל מתפללה לאורה וזהו יסוד ניח עולם התדיר כלומר תהר ומכבה ליל שמורים של פסח בשם לור העולם שנברא בו ימי בראשית ופי' התדיר ל' תוהר: פתח בדבר יחיד פ"ב תילים קיט ורומה לומר כאן מתחלת בריאת עולם ויוצא למד להוציא מתפללה לאורה: גם רצוי לכהן מנכותות נתנו ומתלביהן זה בבל שבבוקר קרבן ליי' שנ' והבל הבית גם הוא מנכותות נתנו ומתלביהן ויש

שנ' לך כן עבדי משה ועמך מלאכיו יפליס זה משה שנאמר וישלח מלאך ויוציאנו ממצרים ופי' מלאך שליח אמר הק"ב לשם' לך לאמור להם ליסראל ועברתי בארץ מצרים בליל הזה הלך משה ואמר להם מדעתו כה אמר יי' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרי' אמר הק"ב כבר הבטחתי למשה ואמרתי לו כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא ויהא עבדי משה ברשה כמכוב אלא כתיב שאמר כן לעשה משה ע' בתוי הלילה אף אני בתוי הלילה הב"ד ויהי בחצי הלילה וזהו שיסד עמך מלאכיו הפליס כהגלות בלוט כאשר נגלה הק"ב ועבר בארץ מצרים בחצי הלילה להכות בכורי לז הפליס עמהן: גדולתו מאז ידענו ע"ש שנתגדל במצרים בגבורתיו ובאותותיו לשר עשה בתוכם: ידענו בתקבלות בהגלות בכל והודיה מלינו בתקרש בתקבלות ברכו שלים יי' ישראל שתפילו עוברין שבמעי אמן אמרו שירה על הים: להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות תעין בתתיה הוא וכבן הוא לזכור פסוק זה בליל כשם שתלו לומרים תמת ואתוכ ע"ם בשמותינו שמופקדו ביד הק"ב והוא מחזירן לנו בבקר וזו היא אמונה גדולה ועל כן תלו לומרים בסדר הברכות המחזיר נשמות לפגרים מתי' שהותו כל הלילה:

ליל שמורים הפליא לומן עצות מרחוק עתוק ונעלם כלומר בשביל עלה עתוק הקבוד בתורה והוא אברה כלשון הק"ב לשושב הוציא את יסראל ממצרים כמו שהבטיח לאברהם בין הבתרים שנ' ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה וגם את הגוי אשר יעבודו ונומר ואתם ל' הפסוק יפעיס כ"ב יי' שהי אתה תרומיתך לומר שהיה שהיה כי עשית פלא עצות מרחוק לאומן לומן וכתיב יפעיס כ"ח הפליא עצה הגדיל תושיה ובלשון כתיב והוא גלי לעמיק את ומסתרת כלו' כבר היה גלוי לפניו מה שיעשה ליסראל שמורים וכי' הפליא לומן הק"ב הוא הפליא וקיים עצה העמוקה שהבטיח לאברהם שיזקרקוק והיה כעלם מכל מלם וכי' ב"ג וזו כלומר כיצד משיעבוד העלם כלומ' דבאותו לילה כיתן לה' רשות לנזקת משעבוד שהיה קומו נלו מתוך עמי הוא שאם מכה כלומן כאשר יפר את היומן שבשתם בתחלה כמו שדרש ל' על ואשר אתכם על כנפי נשרים: זיקת ענין קשירה מלשון לאשור מלכיהם בזיקים והוא לשון מורגל בתלמוד

ל״ש גֶּשׁ רְצוּי לְכֹהֵן · מְבֹרוֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵיהֶן · בְּחַפְּ׃
ל״ש גֵּיהַ עוֹלָם הִתְאִיר · פְּתַח דְּבָרֶיךָ יָאִיר׃ בְּחַפְּ׃ ל״ש דֶּרֶךְ כּוֹכָב מִזַּרְחִי · מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי־ בְּחַפְּ׃ ל״ש דָּרַךְ מַלְכִים וְחֵילָם חֲרָבָם תָּבֹא בְלִבָּם׃ בְּחַפְּ׃
ל״ש הַלֵּלָה יִסְּבָה בַּפֶּלֶךְ׃ לְרַקָּמוֹת תּוּבַל לַמֶּלֶךְ׃ בְּחַפְּ׃ ל״ש הוֹסַחַף וְנִסְחַף אֲחוֹרַיִם׃ וּמוֹפֵת עַל מִצְרַיִם בְּחַפְּ׃ ל״ש וַעַד לַשֶּׁבֶר עוֹלָנוּ׃ נִפְלָאוֹתֶךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶךָ אֵלֵינוּ׃ בְּחַפְּ׃
ל״ש וְכֹחַ חֶשְׁאֵי בְּחִילָה׃ אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה׃ בְּחַפְּ׃ ל״ש זֵדִים רִיחֲדוּ שָׁפֶךְ׃ שָׁלַח יָדוֹ הָפַךְ בְּחַפְּ׃
ל״ש זֹהַר בְּרֻכוֹת פְּנֵה׃ אֶל יַעֲקֹב בָּנָה׃ בְּחַפְּ׃ ל״ש חֲמֵם

בטוב

יי׳ על הכל ואל מנחתו וזה היה בליל פסח כלומיתא כפירקי רבי שיעזר פ׳ ל״ב הגיע ליל יום טוב של פסח קרוץ לדם לבניו ואמר לפם הוו יודעין שבלילה זו עתידי ישראל להקריב קרבנות פסחיהם בקריבו גם אתם לפני בורחיכם והניח להן מותר מאכלו קלויות ולא פסתן והכל הניח מוכנות ונתנו כבשי׳ שלא נגזזו וכולו דרך כוכב מזרחי ע״ש דרך כוכב מיעקב וזה כופל על מפלת הומו׳ כמו שאמר בסוף הפסוק ומחץ פאתי מואב וגו׳ כלומר ממזרחי דרך את המלכים מזרחי זה אברהם שנאמר מי העיר ממזרח ונומר יפעיהו מ״ב ואמר בב״ר מי הוה זה שהעיר לבם של מזרחיים שיבאו ויפלו כיל אברהם שרק יקדלהו לרגלו שרק מי העולמים שהיה מאיר לו בכל מקום שהיה הולך חה היה בליל פסח שנאמר ויחלק עליהם לילה הוא אמר דרך כוכב מזרחי על לידת אברהם כי בפסח נולדו תולדות : משכיל לאיתן האזרחי פסוק הוא תלי פ״ט ור״ל בכאן אברהם וע״ש שהיה גר קורהו אזרח · לשון מלכים לשון כמו כי לשקת אחרי : ב״ג לשון מלכים וחייבם ע״ש וירדוף עד דן וכתי׳ וירדפם עד הובה ודר״ז למה רמה לדרוש אחריהם עד דן ואומה לשון שלהם וחייבם : אברהם תבא בלבם פ״ה תלים ל״ז כמדרש מוקי טוב אברהם פתחו רשעים שו אמרפל ואבירים שעל עבשיו לא היתה לאחת בעולם ובאו אלו פתחו בחרב בעל׳ וימי אמרפל ונומר אמר הק״בה לאחם אברהם תבא בחרב בלבבם שנאמר אברהם תבא בלבם מיד שמר אברהם והרגן שנ׳ ויחלק עליהם לילה : הלילה יסבה בשלך יסבה זו שרה שבא בת הרן אחי מלכה ואחי יסבה על שם שמסיתה ברוח הקודש ור״ל כשראו אותה שרי פרעה או בלעו אותה ואמת היל מיהולמת בפיך אבל אמת היל מי יוכל מפלי ל״ל וכאי בתר ה׳ ידיה שלחה בכיסור וכפה תמכה בפיך ופי׳ פיך הוא הדבה שהוות בו בבשים בל״ל שפיכל״ל דקמות תובל ס״ה תלים ח״ב והוא תיקר לאמה ע״ש שהיה מלבשת בבגדים שהעשו מהעשבים הרעים לאחת בחתם ור״ל כאחריה שבחה שהשתה בפיה שיהי׳ שם יקרעון ל״ש שם כלומר שרה זו שלקחה לבית פרעה וחזרה ויצאת וכן הדבור לדקמות כדרש על שרה שבתגבר שנ׳ ויגבר יי׳ את פרעה הר׳ יהודה כר שלום לה הספי׳

קק״ב לרשע לעשות עם הצדקת אתי׳ רשותיכו בה לשלוף מנשלה פרחה עליו נדעת ונדחף לחוריה אף לפרכין שלו פי׳ שרים שלו לקו בנדעת שב׳ מדוע נסחף אב ירוך לא עמ׳ כי ה׳ הדפו וירחיב מ״ו ואין נסחף שלא נדעת שנאמר אתה הו׳ שסח׳ כי דרשו נסחף כמו נסחף והוא מן התיבות הפיוכות כמו שלמה שמלה וכ״ש וסחף ה׳ את קדקוד נכות ניון וכך פירושו הוסח׳ ונדחף לחוריו שבונגע נדחף לאחוריו ולא נגע אליה ונס מנדרי׳ לקו עמו שב׳ ואופת על מנדרים מופת לשון מכה כמו ונתתי מופתים בשמים ובארץ וזה היה בליל פסח־ וועל לשב׳ עליהם ליל׳ וכו׳ הליל הזה ונחדש הזה ועל לשבר מעליהם עול של מנדרים שהיו כותבין על נזיריהם כמו שב׳ תילים מ׳ נפלאותיך ומחשבותיו׳ עלינו ואמר בספיקתא ר״ל סימוך תשבותיך אליהו שכל לותן שפיים ותפ״ח שכה עד שלח יצאו ישרא׳ ממנדרים היה יוסף הק״בה ומחשב חשבונות ומפיר עבורים ומקדם את הכנים ומחדש חדשים וכיון שיצאו ישרא׳ ממנדרי׳ מסרם להם הק״ד ואמר ר׳ אל יעשה ואל יחרון בארץ מנדרים לאמר מהו לאמר להם מכאן ואילך הרי הם מסורים לכם ופיר׳ וועד יום מועד שב׳ מועד לאחר מועדים : ויכח חשאי שפיכל״ל בחלום הלילה וזהו חשאי שהוא חלום הלילה שהוא ידע ושבדיו לא ידעו שב׳ ויפכח אחיכלך לכל עבדיו אחיכלך עשה בנדעת שנאמר ויאכלה אחיכלך ויקח את שרה לאשיכ וכוכיתי בנדעת ואחשקי ופרעה מעשה בפרכסיה שב׳ ותקח האשה בחזקה וגבלוי ולכך לקה בפרכסיה שב׳ וינגע את פרעה וכל זה היה בליל בסח כל ח משה דומה לי קורח מסעיר שומר מה מליל שכל הניסי׳ שנעשו לישרא׳ היה בפסח ליל של אברהם שב׳ אחיכלך על פרעה של גדעון של סיסרא של דניאל של המן של יוסיה ושל עזיה כו׳ ת״ת כמדר׳ וכולן למדין זה מזה חג״ם וזלם רבוי שכך אמר סדום שכיון שרצים וחטאים במזיד שכך על־כם תרון לכו ותחתו ויחדם בחם ונפרעת שנאמר ה׳ המטיר וגו׳ ואשר כולל על הסיוף מלמעלה ימטר והוא מאחר קיוף כ״ח בחלום שלח ידו ולקח מזמרת הרים והמיכת סדום היה בליל פ׳ שנאמר ואנשי הסדם הנקר ויאסף על פני סדום ובפסח היה שנאמר ויאכלו

בְּטוֹב לְאֵלוֹם: לָבָן הָאַרְמִי בְּחֲלוֹם
בְּחֶפְ: לֵ״שׁ חָקוּק בְּהוֹד כְּסֵאֲךָ:
וַיְשַׂר אֶל מַלְאָךְ: בְּחֶפְ: לֵ״שׁ טוֹב
הַסְּפִים לֵידוֹ: מֵקִים דְּבַר עַבְדּוֹ:
בְּחֶפְ: לֵ״שׁ טַעֲמָה כִּי טוֹב סַחֲרָהּ
לֹא יְכֻבֶּה בַּלַּיְלָה נֵרָהּ: בְּחֶפְ: לֵ״שׁ
יוֹצְרוֹ חָלַק בְּחָכְמָה: יוֹרֵעַ עַד מָה:
בְּחֶפְ: לֵ״שׁ יְלֻלָּה בְּנוֹף נָפְלָה:
וְתָקָם בְּעוֹד לַיְלָה: בְּחֶפְ: לֵ״שׁ כְּבָם
נֶחְטָט וְנִכְאוּ: הָפַךְ לַיְלָה וַיִּרָּאוּ
בְּחֶפְ: לֵ״שׁ בְּרֹן וְשָׁבוּ לוֹקָה: שָׁמַח
לְאֵיד לֹא יָנָקָה: בְּחֶפְ: לֵ״שׁ לְבָטָה
יְרֵאָתָם וְלוֹקָה בְּבוֹקֶר וּמְבוֹקָה
ומבולקה

ויאכלו: זיכר בטוב לגלוס זיכר לגן מדבר עם יעקב חטוב על רע לפי בטוב כ״ם ברעה כמו סכ׳ ויפח לגלוס לגן ויגיד לגלוס לסתום פיו כלגס כמו תגלמנה שפתי שקר לגלס נדק תדברון: חמודה ברכות כוכב לגל יעקב בגה זו רבקה שנקרקת חמודה כמו שמגינו בדניאל י״ח ועל חמדת כסיס לו משום שכח׳ על תאות גבעות עולם ומתרגמינן לחמידו לגן דברביה דמן עלמא כי פי׳ תאות לשון תאוה וחמד׳ וקלי על רבקה כמו שפי׳ רש״י שם שחמדתן ואוהבתן וזקוקה לקבל׳ ר״ל כי רבקה חמדה הברכות הנפוצות לעשו והזקיקו ליעקב לקבלם שניותה לו לעשות מעשים כמו שכתוב׳ ורבקה חמדה לגל יעקב בגה וגו׳ גם היא כב״ר שברבקה כתכיים ברכ׳ אובד עלי תבל שנתקיים בה לחותיכו לת היו לגלפי רבקה ורבקה חמדה לכוין הברכות ליעקב בגה והברכות שנתברך יעקב מלבן בפסח היה שכ׳ וקח לי משם שני גדיי עזים ואיתא בב״ר וכי דרכו של יצחק לאכול שני גדיים בסעודה לחת לגל לחד זכר לפסח ולא זכר לחגיגה על כן שני גדיים: חקוק בגו׳ כסלך זה לחותו של יעקב שחקוק בכסא הכבוד שכלמר ודמות פניהם פני לדם ואיתא״ל פני לדם זה לחותו של יעקב: ויאר לגל מלגלך ע״ם שכ׳ בהושע י״ב ויאר לגל מלגלוויל״ל בכה ויתחגן לו פי׳ המלגך חיגן לו בגלגל שכ׳ שלחני כי עלה השחר וזה היה לי לפסח בעברו לת מעבר יבוק שכ׳ ויקם בלילה ובגע בו המלגך ויאבק עמו: טוב הסכי לילו בב״ם שכתוב טוב שכ׳ לכל הסכי לילו של משה שלמלת מקים דבר עבדו זה משה כשלמר קם״ם למשה לך למור לישראל ובברתי בתרן מצרים הלך משה ולמר מדעתי כה למר ה׳ בחצות הלילה לני יוצא בתוך מצרים למר קם״ם הלילה כבר הבטחתי למשה ולמהרתי לו בכל ביתי נתלן רוח ועכשיו יהא כבוד שלך משה למר בחצות שלך לני יוצא בתוך הלילה ומתים לו שכ׳ ויהי בחצי הלילה וכמו שפי׳ת לעיל: טעמה כי טוב סחרה לה שבה הלילה היה פסוק רוח בסוף מעלי ולמר בפסיקתא לת ה׳ לת מרעה בכורה היתה ולתפלתו של משה ניעולה לכתיב טעמה כי טוב סחרה לה שבה הלילה היה כתי׳ חסר ס״ת כל ל״ת לילה שמורים היו לני בליל הדשון של פסח מתו כל בכור מוגרים זכרים ונקבות שכ׳ ומת כל בכור בכל בכלל ולפי שהיו גילה לת משה בגין בתחת בכורות בתלם שברה וכך פתרונו טעמה של בתי׳ שלת לקחה שם הבכורים כי מרע״ה שכתוב טוב היה לה לסחורה

וחגן על כן לת יכבה בליל פסח ברה: יוצרו חלקו בחכמה יודע עד מה מכילתת וכי תפסר לבשר ודם לעמוד על חציו של לילה לת מכאן יוצרו חלקו ר׳ יהוד׳ בן בתירת אומר היודע שעותי׳ ורגעותי׳ הוא חלקו ואנו יודע עד מה כ״ם ות״ם הוא יודע עד מה זמן חצי לילה ופסוק הוא תלים ע״ד ונקע בחכמה לפי שהוא יצר הלילה שכ׳ יוצר אור ובורת חושך וכתיב יי׳ בחכמה יסד ארץ יללה בכוף נפלה ותק׳ בעוד לילה בליל של מכת בכורו כפלה יללה וזעק׳ שבר במצרי׳ שכ׳ ויקם פרעה לילה וגו׳ תלמ׳ שכלן על כל בתי מצרי׳ ומתמידים כי אין בית אשר אין שם מת וכוף הוא מערי מצרים ותפס ל״ם וכפלה יללת הרשעי׳ וכתיב בסוף משלי ותקם בעוד לילה: כורן ושכוי לוקה שמח לאיד לת יגקה לותו לילה לקו שעבדי במכולני והשניים עם בכורי מצרים שנויים מה חטאו אלא ללמדך שכל גזירות שהיה פרעה גוזר על ישראל עד בכור השני ואיתא במכילתת וכי שכ׳ שנויים היו שמתי׳ ועליהם הכתוב אומר שמח לאיד לת יגקה ופי׳ כורן עד שהוא מושעבד: כוכם נחטט וכלאו הפך לילה ויבכלו לותו לילה היה נחטט קבריה והפגרי׳ נסחבו וכלאו בפסיקתא וכמכילתת כי אין בית אשר אין שם מת ר׳ נתן אומר וכי לת היה שם בית אלא היה שם בכור אלא דרכן של מצרים כיון שהיה בכור מת לאחי מהם היה בר ושושב ליקונין פי׳ לשותו שלו ומעמיד בתוך ביתו ולותו לילה היתה בשחטת ומחתת וזעזת ולותו היום היה קם בעיניהם כלילו לותו היום קבריהו אומר ר׳ יודן לפי שהיו המצרי׳ קוברים בכוריהם בתוך בתיהם והיו בכלבי׳ נכנסים דרך הכוכין ומוציאין הבכורות מתוך כוכיהן ומתעתעין בהן והיה קשה בעיניהם כלילו לותו היום קוברים ועל זה בכה הפייט לת בניהו וכוך היה קבר בדברי רז״ל ופי׳ חטיטה עפין מתיהם וחפירה בדברי רז״ל ופי׳ ובכלו ענין הכאה ועל זה אמר לליהו בן ברכלל חיוב ל״ד לכך יכיר מעבדיהם וכתך לילה וילכלו שהכיר מעבדי פרעה ומצרי׳ ובקבה בעוד לילה ופי׳ וילכלו עניין שבר וכתי׳ שה: להדק בשחק לקוסם כמו שפרשתי כלו לחותם ובפלוסופ שקרו שהיה בפותיה בשחוק וכתך ל׳ ושחקת מחכו הדק: רחשית לכל לוגם ס״ם בתלים ס״ם ופי׳ לוגם בכוריהם כמו רחשית לוגי: לבטח ירחתם ולוקח מלקתך ירחתם כמותם במצרי׳ משתחוים לטלגים וישרל ושחטו לותן לפסיהם וכתיב ומבזו ולקחו ואמר ר׳ חייא בר לבון לתן יפו שיהא כל לתד ולתד מוסן לגלוהות של מצרים ושחטו לפניו והיו

המלריס ככנסין ויוצאין ורוחין בפסח פורחות מעליהם ופירש לבעה כמו ורחיל שפתי ילבע מפני שפירושו יכשל: ובוקר ומבוקר ומבולקה פסוק הוא בת"נ ופי' בוקר ומבוקר ענין פרקות מרוב פעלה והכיזה וכמו אכ' ויבקעו מלריס ופי' ומבולקה ענין פתיחה כלו' שבפתח ארץ מלריס ויבקעו ישראל ביד רמה: מלורי יש' הזמיני כלומר תורה ויפעה הזמין לי הק' בפסל' יי' תורי ויפעי ממי לירח תליס כ"ו תורי במלריס ויפעי על היס פכח' ולכל בני ישראל היה תור וזה כתיב ויפע יי': לחז' ביד ימיני בתליס ע"ג: לקחי תמיד עמך לחזת ביד ימיני שלחזת בחזוק ילידבימין עלי והולכתני ביד רמה בלי פגע רע ולא יוכלו המלריס לכלותי ברודפם לחרי חו ו"ל לחזת ביד ימיני ביומי מרלכי ומסתר לשבחוך כי פסח היה וכתי' אם יהודים היתה תור ונו': מלורי הודות לשלקיך ברבה הודו' ושבחות עלי להודות על כל הנסים שעשי' עמי ופי' לשלקיך ל' לבוק בדברי רז"ל כמו לחזק בע"ז כלומר לדבק בך וכמו שלמר מרע"ה ובו תדבקון: על משפטי נדקך כמו שלמר דוד תליס קי"ח חנות לילה לקום להודו' לך כלו' על שעשית לי בחנות ליל המלרי' ועל נדקה שעשית עם לחנותינו במלריס שלא היה בילם שלח ל' חנות לם פסח ולם מילה: נורחות בעשותך נקוה פסוק ביפעיה ס"ל בעשותך נורחות לא נקוה לו קרי בוי"ו כלו' בעשותך עמנו נסים נקוה לך לא כמו שעשו לחנותינו במלריס שכתיב עם לחנותינו במלריס לית לם בפילו כפלוחיך תליס ק"ו וכתיב עם כפלוחי בחרן חם חלק לחו נקוה לך שתעשה עמנו נורחות בליל פסח: ולילה כליל יחוה פסוק הוא תליס י"ט ור"ל כאן כלו' מליל פסח זה בליל פסח לחר לחו כחוה שכתך שכתב שכח לחו לומרי' לשכח הכתוב בתרעה דישרחל וזה לחו מקויס ומפיס שתגליגו בליל פסח כמו שהולכתנו מלריס: בלחמו ככבי תורי בליל רחשון של פסח בלחמו כוכבי השמים לסיעת ברק ודבורה ולכפיל סיסרח כמו שכ' סופטים ה' הכוכבים ממסילותם בלחמו עם סיסרח: לעזרת יי' בגבורים פסוק הוא שם כלו' לעזרת יי' סוגב במבטח ומעוז כלו' בזעו היה מרום ומשוכח במלת הבטחון וכעוז כלולית בב"ר ובמדרש הוא כתיב במשלי ניט חרלת לחם יתן מוקש וכוותה כך יסוגב כך שהחרילה הוא לבוחו שכ' ויחרל האיש ובלפת יתן מוקש בדרן היה לו לקללה שלא

וכמו לָקָה: בְּחַפָּ֗ף: ל"ש לְהַדֵּק נְשְׁחַק אִיקוֹנָם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנָם: בְּחַפָּ֗ף: ל"ש מְאוֹרֵי הוֹרָאוֹת לְאַדְּקָה: עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: בְּחַפָּ֗ף: ל"ש מְאוֹרֵי יֵשַׁע לְהַזְמִינִי: אָחַזְתָּ בְּיַד יְמִינִי: בְּחַפָּ֗ף: ל"ש נוֹרָאוֹת בַּעֲשׂוֹתְךָ נְקַוֶּה: וּלְיָלָה לַלַּיְלָה יָחֲוֶה בְּחַפָּ֗ף: ל"ש נִלְחֲמוּ כוֹכְבֵי אוֹרִים: לְעֶזְרַת יְיָ בַּגִּבּוֹרִים: בְּחַפָּ֗ף: ל"ש סִיעַ צִדְקֶךָ נָעוּרִים: צְלִיל לֶחֶם שְׁעוֹרִים: בְּחַפָּ֗ף: ל"ש סָגַב בְּמִבְטָח וּמָעוֹז: גֶּבֶר חָכָם בְּעוֹז: בְּחַפָּ֗ף: ל"ש עֲרִיצֵי פּוֹל שָׁקָד: וְתַחַת כְּבוֹדוֹ יָקֵד: בְּחַפָּ֗ף: ל"ש עוֹמֵר חֲרָמָשׁוֹ פִּלְחָם: וּבְמִלְחֲמוֹת תְּנוּפָה נִלְחָם:

עריצי פול שקד ותחת כבודו יקד זה מלך אשו שכת' מלכים ב' ט"ו בת פול מלך אשור על הארץ ופי' עריצי גבורי כמו כגבור עריץ ירמיה כ' לפי שיערנו ויירקו ממנו כלומר הגבורים של אשור שקד ומיהר הש"י להרע להם ופיר' שקד מיהר כמו שוקד אני ירמיה ו' וכן מציונו ביפעיה' לפקוד על פרי גודל לבב מלך אשור וכתיב לכן ישלח האדון לכלי בעלות במשמניו רזון ותחת כבודו יקד יקוד כיקו' אם כלומר תחת כבודו כי הא דרבי יוחנן קרי למלכי מכבדותי וזה היה בליל פסח כמ"ש לחריו והיה תור ישראל אש וקדישו ללהב ופי' תור לילה כמו תור לי"ל בוקדין את החמץ ובליל ט"ו ניסן שנקר' תור ישראל שהוא שמור לניסי ישראל שבאותו לילה נפרעו ומוכלסי שנחרב וקדושו ללהבה זה אשו של נבוזראדן שכ' ויצת מלך כ' ויך בחומת תשור וגומר: עומר חרמשו פלחם קציר העומר שכתוב בו מהחל חרמש בקמה פלח תשור ותלו כמו שלמר לח"כ ופיר' פלחם בקעם כמו ופלח תן כבדו מסלי' ובמלחמת תנופה כלחם כמו שלמר ישעיה ל' כי מקול ייומת תשור בשבט יכה וכי' כל מעבד מטה מוסדה תשר יניח ה' עליו בתופים ובכנורות ובמלחמת תנופה כלחמה בה ולמר בספיקתא ר' שמואל

בְּחַפְּ֣ - לֵ֔ - שְׁ פְּאֵ֥ר עֶלְיוֹן֙ בַּאֲמִירוֹת׃
מְכֻנָּ֣ךְ הָאָ֔רֶץ וְזִמִּירוֹת׃ בְּחַפְּ֣ : לֵ֔ - שְׁ
פַּֽעֲנַ֣ח צֶ֔פְנַת מַעֲבָדָ֑יו׳ סוֹדוֹ֥אֵל֙
עֲבָדָ֔יו׳ בְּחַפְּ֣ : לֵ֔ - שְׁ צְפִ֥יתְ֙ סְרוּרָ֔ה
וַאֲרוּחָ֑ה׃ וְהֲנֵ֥ה יַד֙ שְׁלוּחָ֔ה׃ בְּחַפְּ֣ :
לֵ֔ - שְׁ צִמַּ֥ת בּוֹ֙ בְּלֵ֔יל׳ קוֹדֶ֥שׁ יֵ֙ חֻלַּ֔ל
בְּחַפְּ֣ : לֵ֔ - שְׁ קוֹמֵ֥ין הַשְׁבִּ֙יעַ֙ לְשַׁנְּנָ֔ה׳
יִתֵּ֥ן לִ֙ידִידוֹ֔ שֵׁנָ֑ה׃ בְּחַפְּ֣ : לֵ֔ - שְׁ
קוֹמַ֥ת תָּמָ֙ר֙ הוֹצִ֔ילָה׳ הַחֲדָסִ֥ים אֲשֶׁ֙ר֙
בְּמְצוּלָ֔ה בְּחַפְּ֣ : לֵ֔ - שְׁ רוּחִ֥י חָפְשָׁ֙ה֙
לְמַלְּלָ֔ה׳ אֲזַכְּרָ֥ה נְגִינָתִ֙י֙ בַּלַּ֔יְלָה׳
בְּחַפְּ֣ : לֵ֔ - שְׁ רֵ֥חַ וְהַצָּלָ֖ה עָמְדָ֑ה

בלילה

בר נחמני אמר משום שמואל בשם ר' חייא חזקיה וכ' יוחנן
תכופה בלחמה בה וכי יש מלחמות של תכופה אלא לומר לו
מצות שעשה מקריבין י"ו בניסן בלילה כ"ב בחילו של אשור
כל"ן והכיף לה בשומר : פותר עליון בחמירות מכפן בלילה
זמירות לחדיון בלילה חלק לדם בר
קפרא בשכורי מפני מה אם שבחתא
תיבות פתוקה וזו למרד שמשר פתוחה
בקש כ"ם לעשות חזקי מזמין ומנחר
גוג ומגוג אמר מלת הדין לפני כ"ם
רבם ע"ה ואם דוד שאמר בשיר
ותשבחות לא עשיתו מזמין וחזקיה
עשית לו בכל ימים הללו על סנחרב
ולא אמר שירה לפניך תעשהו מזמין
לפיכך נפתח פתחה בלילה ואמרה
רבם ע"ה אני אומרת שירה לפניך בתת
לילה זה ועשהו מזמין של ישעיה ס"ל
מכפן בלילה זמירות שמעתו בני לבלילה
אמר שר העולם לפני בקב"ה רם ע"ה
עשה בניהו של בלילה והוא שיסד
פותר עליון בחמירות בלומר שבחתא
בם' בלחמידו בדבה שאמרו לפניו מ"ם
והלילה ושר העול' וכל זה היה ע"י מפלת סנחרב ופי' מכפן בלילה
מקפה בלילה : פעמים נפנת מעבדיו סודו של עבדיו שלא בה
לדניאל שתרי מעשיו מה שעתיד לעשות והוא פתרון בחלום שרא'
נבוכד נצר שתין פותר לותם וזכרתה לו לדניאל בחלום הלילה שר'
בלילה דניאל רזי גלי וגומר והוא שאמר ישעיה כי לא יעשה ס'
מלמדים דבר כי תם גלה סודו של עבדיו הנביאים : נפית סדורה
ואחרות הוא שאמ' ישעי' כ"ו על בלטשצר ערוך השלחן נפה הנפי'
תכול שתה קומו השרים ומשחו מגן כלו' כשיפה על השלחן ועל
תרותו מכל מיני מעדני והיה מעמיד הנופה לרלות לם ירחה
תדם בה לפי שהיה ירא מכורש ודריוש כעולו לוכל ושותה וטוב
לבו ביין והוא להביא כלי הקדש לשתות בהם עם שלש גבוריו כמו
שבלילה אמר הנופה קומו השרים ומשחו מגן כי בעוד שהיה
לוכל בתו עליו כור ודריוש ונפית הוא הנופה או המנור כקרלת
נפית ופי' תרוחה סעופה : והכה יד שלוחה יד של מלאך שלוחה
של הקב"ה כשיושבים על השלחן שב' דניאל ב' כשעתה נקפו תקבלן
די יד אלהא וכתבן לקבל נברשת על גירתא די כתל היכלא די מלכא
ומלכא חזה פס יד די כתבה : כמה בו בלילה קדם ה' חללו בו בלילה'
שמתה בכלי הקדש בהרג והוא ליל ט"ו בניסן ע"ם שחילל כלים
מקודשים בתחילה מיתה שב' ומתו בו כי יחללנו ופיר' נוחת עניו
בחיותי : קומת תמר הוצילה בהדסים אשר במצולה שהיה
לתמר שבת' זאת קומתך לתמר מה שתמר הזה אין לו אלא

בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדָדָה · בְּחַפְּ : לֵ״שׁ
שָׁמַע מְצָרִים לְנְצוֹר · יְחִילוּ כְּשָׁמְעַ
צוֹר · בְּחַפְּ : לֵ״שׁ שָׁמוֹר לְנֶקְמָה
נְטוּרָה · וְלַהֲסִיר מֶנּוּ עֶבְרָה · בְּחַפְּ :
לֵ״שׁ תָּבוּעַ מִסֵּפֶר הַתּוֹרָה · אַרְתַּ
מֹהֲנָה לֹא נֶעֱרָכָה · בְּחַפְּ : לֵ״שׁ
תִּבְנוּ לְיֵשַׁע וְנַם נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּם
בְּחַפְּ : לֵ״שׁ מַאֲמָרֵי יְרֻצָּה לְשַׁעוֹת
מַקְדֵּם פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת · בְּחַפְּ :
לֵ״שׁ אָז בַּהֲנִיחֲךָ שְׁלוּחִים · הוֹדִינוּ לְךָ
אֱלֹהִים · בְּחַפְּ : לֵ״שׁ שֵׁשׁ לָנוּ תְּחַדֵּה
וְשִׂמְחָה לְעוֹלָם נוּרָה · בְּחַפְּ : לֵ״שׁ
רָנַן הַשִּׁיר בְּחַדְשֵׁךְ לְהוֹרוֹת לְשֵׁם
קָדְשֶׁךָ · בְּחַג פֶּסַח :

לֵיל שִׁמּוּרִים טֻכַּס פְּלָאֶיךָ מְשׁוֹרְרֵי
הוֹדָאוֹת נִתְיַחֲדָתָ : יוֹנֶם
לְחֶסֶד וְלַיְלָה לְשִׁיר נְתְוַעֲדָתָ ·

כְּרוֹזֵיךָ

קס״ע אוֹמְרִים לְפִי סֵדֶר תַּלְתָּן בְּקַהָל תַּסִּידִי׳ סֵכֶל הַשִּׁירוֹת נִלְמְדוּ
בְּלֵילְיוֹת כְּשֶׁם שֶׁהַקְּהָל יוֹלְדִת וּמוֹדֶדֶת וְיוֹלְדֶת כָּךְ הָיוּ הַתְּפִלּוֹת
שֶׁעָבְרוּ הָיוּ לְתַרְיָגֵן מֵעֵבוֹד כָּל תְּפִלָּה הַשְׁלִישִׁית נִלְמַד בְּלֵילוֹת
זֵכֶר שֶׁלֹּא לְתַרְיָגֵן מֵעֵבוֹד כְּשֶׁם שֶׁלֹּא הוֹכִיר יוֹלֵד · לְהוֹדוֹת לְשֵׁם
קָדְשֶׁךָ כְּמוֹ שֶׁלְּמַד דּוֹד וְשׁוֹמְעֵנוּ תְּלֵנִי יִשְׂרָאֵל וְקִבְּלוֹ וְהִשְׁלִיכוּן
הַגּוֹיִם וְלֹא לְעַתִּיד לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ וְלְהִשְׁתַּבֵּחַ בְּתְהִלָּתֶךָ :

לֵיל טֻכַּס פְּלָאוֹתֶיךָ מְשׁוֹרְרֵי כְּתִיב״ע סֵלְכֶם נְאוֹת וְשִׁבְחֵי
מַלְכוּת בְּאַמְרִים נְזִיחִדִּי מְשׁוֹרְרֵי לְהוֹדוֹת שֶׁלְּמַדְנוּ כְּאֶחָד
וּפְרִיטִים טֻכַּס כְּמוֹ שֶׁכְּשִׁבְחֵי מַלְכוּת נִ׳ · תִּקּוּן וּנְקֵם מְשׁוֹרְרֵי הוֹדָאוֹת
ע״ם וְשִׁבְחֵי לְהוֹדוֹת תְּלִים כ״ת · יוֹם יוֹם יְהוֹם לְחֵם וּלְיָלָה לְשִׁיר כְּתִיב עִמִּי וְנִ׳ :
ע״ם שֶׁל כְּתִלִּים ס״ג יוֹם יוֹם יְהוֹם לְחֵם וּבְלֵילָה שִׁיר עִמִּי וְנִ׳ :
וְלַרְשׁוֹ נִ׳ לְפִי תּוֹכֶחֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקָּב״ה זְכֹר נָא
סְעוּדָה לְמַחֲרִים מְבָרֵךְ לְחֵת לְוֹתֵנוּ בְּיוֹם וְעֶרֶב פֶּסַח וּשְׁחָרִית
וּבְלֵילָה גְּאֻלָּתֵנוּ וְשִׁרְנוּ לְפָנֶיךָ לְחֵת הַהַלֵּל : כְּתִיב״ע לְחֵת

הַשְׁתָּא וְיַחֲפֹץ רוּחִי מַשְׁתִּי לְחֵת עֵם לְבִי וּמַפְסַם עוֹבְדִי וְאוֹמַר׳
בְּלַעוֹלָם יְזַכֵּה כ׳ לְחֵת סֵבֶק וְלֹא סֵבֶק כְּלוֹ לְחֵת עוֹד לְחוֹתוֹ וְלֹא יְעוֹזֵב
עַד עוֹלָם וּפִי׳ בְּלֵילָה הוּא רְמִז לְגָלוּת אֲדוֹמָה בְּלֵילָה : שְׁמוֹר לְנִקְמָה
כְּטוּרָה עַל נֶזֶר מַעֲטִירָה לֵילוֹ עַל פֶּסַח שְׁמוֹר לְנִקְמַת אֲדוֹם וּפִירֵשׁ
שְׁמוֹר כְּמוֹ וְתִבְנוּ שְׁמוֹר לְתַ הַדֶּבֶר וּפִיל׳
נְטוּרָה כ׳ · לְחֵת תְּקוֹם וְלֹא תַעֲזוֹר כְּלַדֶּם
כְּנוֹטֵר לְחֵת שׁוֹכְנוֹ בְּלִבְּכוֹ עַל יְחֵת
מְקוֹמוֹ לְנְקוֹם נוֹטֵר הַס״י לְחֵת בְּלֵילוֹ
עֲשׂוֹ הַרְשַׁע וְשָׁמוֹר לוֹ מוֹעֵד לְנְקוֹ׳ בְּלֵילוֹ
עַל פֶּסַח כְּסֵפֶר פִּירְקֵתִי לְמַעַל׳ סְבָנִיסָן
פְּתִילִין לְאַחֲנוּ לְהַגִּישׁ: עַל נֶזֶר הַמַּעֲטִירָה
פְּסוּק סוֹף יְשַׁעְיָה כ״ג וְהַרְשׁוֹ רַז״ל כָּל
נֶזֶר שֶׁבְּחֵק׳ אֶסְתֵּר ו׳ וְזֶהוּ רוֹמֵז הַרְשָׁעָה
וְהַקְּרֵלְת מַעֲטִירָה כְּמוֹ שֶׁהַרְשׁוֹ רַז״ל
שֶׁמֶּלֶךְ מַלְכֵי׳ שֶׁכָּל מַלְכֵי שֶׁלְּחֵת כָּל כֹּחַ
נְזוֹר לְחֵת הָיְתָה מַלְכוּתוֹ חְסוּכָה לְמוֹתוֹ׳
שֶׁכָּל כָּךְ הָיְתָה חְסוּכָה : שְׁמַע מְצָרִים
לְנְצוֹר יְחִילוּ כְּשָׁמַע לֵר שְׁמַע שֶׁהִיא
מְצָרִים לְמַלְכוּתוֹ לְהִיוֹת לְעַתִּיד שֶׁכֵּן
יִשְׁמַע לְחֵלוֹס כְּמוֹ שֶׁחֵמַר יְשַׁעְיָה כ״ג
כְּחֵמַר שְׁמַע לְמְצָרִים יְחִילוּ כְּשָׁמַע לֵר
כְּלוֹמַ׳ כְּחֵמַר בְּזִזְעוּנוֹ לְהוֹתוֹת מְשָׁמַע
מְצָרִים שֶׁבְּחֵת׳ שָׁמַע עָמִים יִרְגְּזוּן חִיל
לְחֵז וְגוֹ׳כְּךָ עַתִּידִין לְהַזְדַּעֲזֵעַ מְשָׁמַע לֵר
וּפִי׳ יְחִילוּ יִזְדַּעֲזְעוּ כְּמוֹ חִיל לְחֵז׳ תְּבוּעַ
מִסֵּפֶר הַתּוֹרָה לְחֵת שֶׁהֵכִינוּ לְךָ כְּעֲרֶךְ
כְּתִיב״ע בִּיעַיְיָה ל״ד דְּרְשׁוֹ מֵעַל סֵפֶר ס׳
וְקִרְאוּ לְחֵת שֶׁהֵכִינוּ לְךָ כְּעֲרֶךְ וְלְחֵת
בַּ״ר וּמִיהַ לְהַסְבִּיר כְּתִיב״ע כְּחֵת
לְלַקּוֹל בְּסֵפֶר תּוֹרִים וּנְבוֹרִים וְלְהַתְפַּסֵּל עַל לְחֵת כֹּחַ וְכֹחַ שֶׁיִּלְמְדוּ
כּוּלָם הַס״ד יְחַזְּקוּךָ ל״ע כֵּן לְחֵם כֹּחַ לְחֵמַר ס׳ לְלַמֵּד לְחֵמוֹר לְנְסוֹר
כָּל כָּךְ וְלִפְלֵל חֵת כְּחֵם הַקְּבָלָה וְלֹא וְהַלְּמַדְתֶּם מְסִיבִּיב עַל זְבְחֵי
לְחֵמַר לְחֵי וּזְבַח לְכֶם זֶבַח גָּדוֹל עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל וְלְכֵלְתֶּם בְּשֵׂר וְנוֹשֵׁר
וְלֵכֵן לְחֵמַר יִשְׁעְיָ׳ דְּרְשׁוֹ מֵעַל סֵפֶר ס׳ וְקִרְאוּ לְחֵת שֶׁהֵכִינוּ לְךָ כְּעֲרֶךְ
כִּי סֵם עַל פּוּרְעָנוּת לְחֵם נְמְנוּ כָּל הַחִיוֹת וְהָעוֹפוֹת לֹא י״ל תְּבוּעַ
מִסֵּפֶר הַתּוֹרָה לְחֵמַר סְפִיטִין וְחֵמַר יְשַׁעְיָה בְּלֵיל פֶּסַח
פְּסַפְּסְתִּי כָּל הַתּוֹרָה וְלֹא הָיְתָה בְּחֵלֶם לְךָ חֵסֶר לְחֵת שֶׁלְּךָ חִכְּתִי
וּפִי׳ כְּעֲרֶךְ כְּחֵסֶרְתָּ: חִכְּתִי לְיֵשַׁע וְכֹם בְּלֵילוֹ עַל פֶּסַח חְקוּן לְיֵשׁוּעַ׳
וְכֵסִים שְׁרוּם הַכְּסִים כְּיֵשַׁע לְיִשְׂרָאֵל בְּלֵילוֹת כְּמוֹ שֶׁזָּכַר כְּלֵלִי
יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּם נַם כֵּן בְּלֵילוֹת בְּלֵילָה כְּמוֹ שֶׁחֵמַר יְשַׁעְיָה וְנַם נַם לְגוֹיִם
וְלְסֵף כְּלֵלִי יִשְׂרָאֵל וְכֵן לְחֵמַר דּוֹד כּוֹכַב יַרְדוּ סֵלַם כְּלֵלִי יִשְׂרָאֵל
יְכַנֵּם וְשִׁרְנוּ בַּ״ר כְּשֶׁהֵם נִכְנָס הָעוֹלָם וְנִפְסַח עִתִּידִין לְהִיגָּאֵל

כְּלוֹלֵךְ אָז בְּאַמּוּנָה רוּחֵךְ הִסַּדְתָּ
מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים עוֹז יִסַּדְתָּ :
בְּגִילָה בְרִנָּה׳ מִי כָמוֹכָה מַלְכוּתֵךְ
עֵד לִפְנֵי מֹשֶׁה :
לֵיל שִׁמּוּרִים מַלְכוּתֵךְ רָאוּ בָנֶיךָ
חַיּוֹקְנֵם׳ נִפְתָּה שִׁבְחֵךְ בִּלְשׁוֹן
עָתִיד וְנִסְתָּם׳ כְּבוֹדִימִין מֹשֶׁה בּוֹקֵעַ
יָם׳ וְהֵנִיף יָדוֹ עַל הַטָּהֳר בָּעָיִם׳ זֶה
צוּר יִשְׁעֲנוּ פָּצוּ פֶה וְאָמְרוּ :
לֵיל שִׁמּוּרִים עָשׂוּי פְּלָאֵי צִדְקֵךְ
בְּצָבָא וְאוֹת׳ קִרְבָתֵךְ לִיטוֹב
יְשׁוּעוֹת הַבָּאוֹת׳ שָׁתִּי בְךָ מַחֲסִי
בְּמַלְאֲכוֹת הַנִּבָּאוֹת׳ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וְגוֹאֲלוֹ יְיָ צְבָאוֹת׳ :
אוֹר יוֹם הֶנֶף סְפִירָה הוּכְשְׁרָה
בַּנּוֹגְהִים׳ לְצִיּוֹן נִדְחָה קְרוֹא
דְרוּשָׁה עֲלוֹת גֵּהִים׳ בְּנִין טְפוּאָר
כְּרַךְ מַחֲמַד לִבּוֹגְהִים׳ מְשַׂבֵּנִי עֶלְיוֹן
בעשר

ועל כלנו : כלוליך לוּ בתמונה רוחך מסדת ישראל כלולים בך כקדוש ברומתך על שם שכ׳ הושע ב׳ וארשתיך לי בתמוך׳ כלו׳ בשביל לתמוך שתתמימו בך שרתה עליהם רוח הקדש והוצאתם ממצרים כלולים בתמונה גדולה התמוכה לפני מי שאמר והיה העולם שנשכר בתמוכו שתתמימו ישראל שרתה עליה׳ רוח הקדש ואמרו שירה שכ׳ ויתמימו בני׳ ובמשה עבדו לו יפיר משה ובני ישראל וכן אתה מוצא שלא נגללו לפרעה מחצרים אלא בזכות התמוכה שכ׳ ויאמין העם ויירא רוחך רוח הקדש׳ מפי עוללי׳ ויונקים עוז יסדת כסוקדות בתלים מ״ו ודרשו רז״ל עוללים אלו שמעמי לתן יונקים אלו מיוקים מעדי לתן אלו ושו לתרו שירה ר׳ מתיר אומר לך עוברי שמעמי לתן פתחו פיהם ואמרו שירה שבאותה התקבלו׳ דרכו אלהים יי׳ מתקור ישראל לתן שהיו מתקור לתות : ליל נפתח שנתך בל עתיד ונסתיים תכילתך ה״ר יוסי הגלילי אלו אמרו ישראל יי׳ מלך לא היה אומה ול׳ שולטת בהן אלא אמרו יי׳ ימלוך לעולם ועד לעתיד לבא ונסתיים הדבר בכתובתן שמלטו בהם האומות על שתה ופירש בסתיים כמו פסתיים בדברי רז״ל : שכו לימין משה בוקעים התמינו ליזושעתו של משה שנקע להם את הים כמו שאמרו בתכילתך מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו רבי אחא אומר תילולי לעתקך בכר שבדתי אותם מן העולם אלא ויאמר להשמידם לולי משה בחירו וכו׳ אחדים אומרים כדי שיהא משה מתמינו כי שתקרע להם את הים אלא שאמרו למשה יוכיחו לאברהם ואין בידינו מחיה לדרך אלא שאמינו כי ויאמן העם ויכלו אחרי משה וכו׳ : והכיף ידו על הים כדבי׳ פ״ב יסעיה י״ח ותי׳ בעיים בתוקף לו פי׳ בחיים כמו אעני מעלה יעתה י״ז ספי׳ גל ויהיה הים כמו בגלם כלו׳ בגללי הים והכהר הלוי שמורים עטוי פלאי לצדקך בצבא ואות בתעטרת בפלאותיך׳ כמו שכתוב מה גדלו יי׳ ועו׳ תלים ל״ב ודכתיב בפרוח רשעים כמו עשב וגו׳ להשמד עדי עד והשבתות היו עטורים וכיוצא לך בצבא ישראל ואות שמשת מתמרים בשביעית שמרומו כל ה״ר ושמעו ורננו וכתקח׳ בתכילת׳ בשבת קיץ שם ליסר׳ מן התומה שמו מתגדל בעולם שנת ואלכדד מפרשה וכלל תילו וידע מצרים כי אני יי׳ וכן לעתיד ושמתי כהם

חות ושלחתי מכם פלטי׳ וגו׳ ותנידו ישעיה ס״ו וזהו שיסד שכ׳ קדמותך לי טוב וכיוצא ביסודות הבנאות שהבטחת למו כן ע״י נביאך : קדמתך לי טוב וכו׳ ס״ב תלים ע״ב ושתי קדמת שלמים לי טוב שתי בני׳ מתחי לספר כל מלאכתיך ישועות הבנאות עם״ה ישעיה כי קרובה ישועתי לבא :

אור יום הנף וכו׳ כלומר ליל י״ו בניסן שלמחר מניפין בו את העומר הוכשרה להתקיל בו ב׳ יום כי הספירה בלילה דוקא כדתיק בתחו׳ מיום הניפכם יכול יספור ויקצור ויביא לחיתי תירגה וכו׳ עד ת״ל שבע שבתות תמימות תהיינה לחיתי כן תמימות בזמן שיתקיל מבערב וזהו הוכשרה בנוגהים כי פי׳ מוגהים לילה ופירש לור אורתא כמו אור לפרעה עשר גדים פסחים כדאמרים בגמרא ונקט יום הנף לעון המשנה במחנות ובסוכה : ניין כלהה קרוש דרושה כלומר לניין שהיא כלהה עתה תזכרנה ותדרשנ׳ ונזכה בבניינה ונקנו העומר ובפסו ונקריבנ׳ כמצותו וניין נקרתך עתה כדת׳ שכ׳ ירמיה ל׳ כי כלהה קראו לך ניין היא דור׳ לין לה ואנו מבקשים עתה שתדרשנו ותבקשנה לעלום שכתת׳ ולך יקרא דרושה וכמו שאמר משה לקרן אשר יי׳ אלהיך דורש אותה נקט עניין זה כאן משום לתחרי׳ בסוכה תכלן דעבדינן זכר למקדש שבת׳ ניין היא דורש אין לה מכלל דבעי דרישה : עלות גיהים עתות ל׳ רפואה ותרוכה כמו שתתיקל בפסוק ירמיה ל׳ כי אעלה תרוכה לך ועל׳ כמו לעלות גיהים כמו ולא יגבה מכם מזור רוסט ו׳ שעכשיו ולא יירפא כניין מפואר כדך מחמד זו ירושלים וכ״ה כדאמר בתיבי רבתי ובסוכה פ׳ התקיל מי שלא ראה ירושלם בנגיהה לא ראה כרך בחמד העולם ומי שלא ראה כ״ה בבניינו לא ראה בניין מפואר בעולם : לך ובניהם לך ושיבים כמו שאמר הם י״ לעלמה וסיו עיכי ולבי שם כל הימים כי גיהים לשון זוהר ואור כמו יגיה תשכי תלים י״ח : משכני עליון על שם עיר מלקים קדוש משכני

בְּעֶשֶׂר מַעֲלוֹת קֹדֶשׁ גְּבוֹהִים: גִּיל לְבָבוֹת לְבָנוֹן הַמְלֻבָּן נְנוֹהִים שְׁלוּחִים. נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּךְ עִיר הָאֱלֹהִים: דְּרִישׁוֹת לְדָרוֹשׁ בִּשְׁכֻנָּךְ מָקוֹם כְּפוּר שָׁלַיִם. סְלוּלֵי צִיּוֹן מְבֻקָּשִׁים תַּפְקִידָם הָרֵם מְכֻשָּׁלַיִם. הֲמוֹן חוֹגֵג עֲלוֹת יֵרָאֶה הַתֵּר שַׁלְשַׁלַיִם. עֵת כִּי בָא לְחָנְנָהּ בְּלִי רִישׁוֹלַיִם. וּמְהֻקָּרוֹב לָרָם בְּכוּרֵי נְדָבָה לְהַקְרִיב בְּטוֹהַר שׁוֹלַיִם. פְּצֻחוּ וְרַנְּנוּ יַחְדָּיו חָרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם. זוֹרְזוּ לְהַקְדִּים שְׁלוּחִים דַּיָּנֵי גֵיא נְבוּאוֹת צֵאת מִבְּעֶרֶב עֲשׂוֹת בְּרֵכוֹת מְאֻבִּיבֵי תְּבוּאוֹת חוֹלוּ שַׁבָּת כְּרַבִּים מְלֵאכוֹתָיו בְּשִׁלּוּשׁ בָּאוֹת. קבצו

עי' ון תלים מ"ו: בעשר מעלות קדם נבוזים ירושלם מקוטרת יו תר מעלר תרומת בעשר קדושות בכורים ובמעשרות וכו' כדלעיתא בפ"ק מסכת כלים וכספרי ואו ר"ל על מה שצוינו בפ' זרוע והלחיים כ"ל מתנות כהונה כיצד נותנם לכהן ולכניו בכלל ופרט וברית מלחושו הן י' במקדש ול' בירושלם וי' בגבולין' במקדש תחלת וחשלת העוף ושפה ולקי וכולו וזהו בי' מעלות קודש: גיל לבבות ב"ה נקרא גיל לבבות ושמחה כמו שאמר דוד תלים מ"ג ואבוא אל מזבח אלהים אל אל שמחת גילי: לבנון ונקרא גם כן יער לבנון וכתיב בעבר ירדן יער הלבנון וכתיב גלעד אתה לי ראש הלבנון מהלבן נימוסים שלהם כמו שדרשו רז"ל למה נקרא שמו לבנון שמלבין עונותיהם של ישראל כמו שכ' אם יהיו עונותיכם כשני ילבינו וכמו שאחרו לא לן אדם בירושל' ובילו עון כילד תמיד של שחר היה מכפר וכולן ופיר' נימוסים כמו זיגמו כל בית ישראל אחרי יי' שמוש ר"ו כלו' שהתקבלו על מעשיהם הרעי' ושבו אחרי יי' וכלן ר"ל שאדם מתקבל ומקונן על דבר עבירה שעבר ופי' שלומים עייפים מתקיימנו מרוב עונותיהם: נכבדות מדובר בך עיר האלהים שסוף הוא בתלים פ"ז כלו' ברכה כבודות ושבחות נדברות בך מפי הנביאים ונקראת עיר האלהים: דרישות לדרוש לשכך כלו' דרישות יש לנו לדרוש בירושלם שהוא שכינתך כלומי כספרי מוכין שכל דרישות שאתה דורש לא יהו אלא בירושלם שלשכנו תדרשו ואלת שמה: מקום כפור שליים שעבר כמו כני עתה אל תשלו ד"ה ב"ב ט' שפי' שעבר ונם שעבר מתרגמינן שלותא כלו' שהוא מקום כפור עונות לפי שכל הקרבנות באות על שעבר לבד מתרבעה שיבואין על ודאון בלשיתא בפסחת כריתות וכן אחר חסה וכפר עדתו עמו ויעביר אחר שעם הוא בכלל הוא כשוא עון: סלולי ציון מבקשים תרם מכשולים בפסיקתא דרם מכשולים ובלשיקא דבני ציון אבולו לפני דרכים מבקשים תפקידם כלומר מבקשים לפך בם פיקוד אותם וישראל יעלו בהם לרגל וכל שעה הם מצפים מתי יפים תשבחה של ישעיה כ"ו סלו סלו פנו דרך הריחו מכשול מדרכי עמי כדי שיעלו לרגל וכתיב שם ס"ב וסיס שם מסלול ודרך דרך הקודש יקרא לה וכתיב שם ס"ב סלו סלו מהלו אבני סלולי ציון דהבי ציון כמו בחסילה שקלו מהלן בעלם והוא דרך סלולה

שבורמו ממנו מכשולות והוסרו מהנו הלבנים המון חוגג עלו' ירלה פסוק הוא תלים מ"ב בקול רנה ותודה המון חוגג כלומר ולו כבשיבה דרך מסכשול לעלה לתוכה בקול רנה ותודה המון רב שיעלו לחג' לראות פני ה' נרמז שנאמר ירלה כל זכר אתר שלשים אתר ישראל מלגודות מושותם המשולשלי' ומכופלי' בכבלים כמו שכ' ישעיה כ"ח אתר לגודת מוטה וכל מוטה תנקעו וכתיב בפר' בחקותי ואשברו את מושות עולכם: עת כי בא לחננה פ"ה תלים ק"ב כי בא עת לחננה כי בא מועד כלומר כאשר יגיע העת והעונה אשר יבנה ציון: בלי רישלים בלי עכבה כלומר שיבנה בימינו: והמקרוב לה בכורי נדבה מאכות פרק ר' שמעלם מלות העומר להביא מירושלם שם ביכרם לא ביכרם מביאין מן הקרוב לא כל הקרוב קרוב קדוש למקום ואת שיהד בכורי נדבה ולא חובה הוא שכ' ושבאתם את עומר הראשית קצירכם היינו מקום שבא' ומה תקריב מנחת ביכורים לה' לומר שם אתם מביאים לאחר ברגלו מעלה הני עליכם כאלו הקרבתם אותה בעבה שבי אחיה בכל המנחות והוא בכורי נדבה: בטוהר שולים כלו' בטהר ולא בטומאה וכלי טהור ל' טומאתה בפולים הם ר"ת טומאתה כמו שאתה יחוקק את ארץ לא מטוהר' ואומר עוד ויטמאו אותה בדרכם וגו' ושביעים אחר כי אם רחץ ה' את צואת בנות ציון ואת דמי ירושלם וגו' וכן אחר עוד ואדקתי עליכם מים טהורים וגו' ואז פנאו רבנו יחיאל תלכות ירושלם ופ' ישעיה וכי פנאו ברמת קול: זורזו להקדים שלוחים דייני גיל נבואות ב"ל שהיו זריזים להקדים ולשלות שלוחים מערב י"ט כדתנן במכתן שלוחי ב"ד היו יוצאין לקצר העומר ושוטין אותו כריכות מבערב של י"ט שיהא מוכן לקצר בקרב העומר בקר של י"ו להתיר לחדש ועוד דייני גיל נבואות בית דין של ירושלים שנקראת גיל נבואות שכתוב בישעיה אשא גיל חזיון נחרו"ל גיל שכל החוזים בהתבלו עליהם ור"ל גיל שכל הנביאים מתנבאים ר' יוחנן כל נביא שלא הוזכר שם עירו בירושע שהוא מירושלם מלכותו בשלום נאות תניין בהקומין רבה כיצד היו קורין את העומר בשלש קופות בשלש מגלות ובשבע בשבתים לפרי ר' מאיר

וחכמים

וחכמים לומרים לחד חול ולחד שבת מלאכותיו בששת ימים מגלות בשלש קופות וזהו חול ושבת כדברים כלומר הלכה כחכמים שהם רבים החולקים על ר' מאיר שהוא יחיד וכדקיימ' לן יחיד ורבים הלכה כרבים: קבצו עירות הסמוכות עסק גדול לנאות כדתנן עיירו' שסמוכו' לירושלם מתכנסו' לשם כדי שיהא נקבר בשעת גדול מפני שכולם עולין לרגל עם הדרת מלך ופי' לנאות להדר: חשכה קצרוהו ונתנוהו בקופות לעזרה מוכן דתנן כיון שחשיכה לאחר לבם נתן שיש כו' עד קצרוהו ונתנוהו בקופות להניח לעזרה: מה ידידו' משכנותיך ר' נחלות פ"ה תלים פ"ל לאחר דוד כשה תביעות משכנותיך על עזרת נשי' עזרת ישרא' עזרת כהנים ואתה תנו מבקשי' כשה היה לנו נעים וטוב לשרות בחשכנותיך לבקריב העומר כהלכתו: טובה כפולה ומכופלת לאחרו' עליו לומר פי' כשה טובות כפולות יש לנו לעבותו לאחר לשם"י שהוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו ופירש לאחר כמו שת"י בחמרת בלו' רומיות והגדלת לותו או י"ל כפשוטו ענין לאחריו: רבה עמרי בחדר בכנסת לחתר לתמור בלו' בק"ש

קִבְּצוּ עָרוֹת הַסְּמוּכוֹת עֵסֶק גָּדוֹל
לָנָאוֹת חֻשְּׁכָה קְצָרוּהוּ וְנָתְנוּהוּ
בְּקֻפָּה לַעֲזָרָה מוּבָאוֹת מַה יְדִידוֹת
מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְיָ צְבָאוֹת: טוֹבָה כְפוּלָה
וּמְכֻפֶּלֶת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ לֵאמֹר ׳
רַבָּה עָמְרִים בַּחֲדַר כְּנֶגְדָּם אַחַת
לְתִמּוֹר יֵחָבֵט וְנִתַּן לָאֲבוּב הָאוֹר
בְּבִלּוֹלְגֻמּוֹר ׳ שְׁטָחוּהוּ בָּעֲזָרָה
עָמְלוּ לְרוּחַ הַיּוֹם לְכַמּוֹר ׳ כַּמָּה
כִּכְרֵי מוֹר לְסַנְטֵר הַלָּז לְזַמּוֹר ׳
שְׁבוּעוֹת חֻקּוֹת קָצִיר יְשַׁמּוֹר:
תֵּבֵן בְּלֶתֶת וְצָבוֹר וְנִגְרָם בְּלִי חִסָּרוֹן
בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה נָפָר יוֹצִיאוּ מִמֶּנּוּ
עֶשְׂרוֹנָתַן שְׁמֶנוּ וּלְבוֹנָתוֹ וַיַּקְטֵר כְּבָלָל
בְּהַדְרוֹן

בעמר שעומרים במחר ביכילת המן שהוריד לכל אחד עומר סל' עומר לגלגולת ועומר וכנגדם הוה לכם להביא לפניו עומר לאחד תמורת כלם כדלעיל בפסיקתא וכיוצא דבר בם העומר ובריש מדרש קהלת ר' חמא בר חניא רבו כי' נתן לכם את השבת רבו מה ביני לביניכם אתם מקריבים לי בשבת עומר לאחד מכל' והפקתם את העומר ואני נותן לכל אחד עומר של עומר לגלגולת מספר נפשותיכם וכי לאחר כמו ואתיודתו יהיה קדש: יחבט ונתן לאבוב הואר בכולו לגמור כדתנן וחכמים לומרי' בקני' ובקולחות היו חובטין אותו כדי שלא יתמשך בתוכו לאבוב ואבוב היה שמוקב ר"ל כמין כברה כדי שיהא הואר שלש בכולו ופי' יחבט כמו כי תחבוט זתך כלומ' שהיו מכין אותו במוט הוא עניו דיסך כמו כי במוט יחבט קצת ישניצ כ"ה ופי' לאבוב כלי שיש לו בית קבול ועשוי כקני' קטני' כמו כפה ומשימי' בו נחלי שם ומעמידין בהם הסריס כך היו משימין הקליות בלאבוב ומכבכין אותן בשם מלמעלה: ושם נכנסת דרך הנקב ופי' לגמור כמו כלילו תקטר גמור וכי"ם כתי' לתמור לשון ותמרות עשן: שטחוהו בעזרה עמלו לרוח היום לכמור שטחוהו בעזרה והרוח מכשבת בו ולפי שחלק שמשיקתא ובויקרא רבה ובמדרש קהלת אמר ר' לוי הרי שעשלת וחרש' ונרעת ועמרת ולשת ועשית עדיפה שם לזיכו מוכן לך מעט רוח שתזר' מהיכן לותו היום היה לי לתת נותן לו שלא שכר הרוח שה"ל מה יתרון לאדם שיעמול לרוח כלומר מה יביא לאדם רווח שיעמול שם לא יביא הרוח ועל שלמ' מהיכן לותו היום היה יפה עמלו לרוח חייב לכמור ופירש לכמור כמו כי נפמרו רחמיו עניו חמוס כלו' שיגלגל עליהו רחמיו ויתקללו רוח כדי שלמו חייב כי שחייב תלה ברוח: כמה ככרי מור לסנטר הלז לזמור מה שיפל כמה ככרי מור ע"ם לגבי דכתיב מנינ' פרק השופר כמה ככרי דגרד למרי דיבא כלומר לשם"ב בעבור שחשיב הרוח ומה שיפל לסנטר הוא ע"ל המדרש גבי עומר ל"ר יהוצדק בן לוי סנטורך לנא פי' עומר של לכי שלפי עומר תבואה שלך מרוחות רעות ולית לת יבא לי סנטרותי כלו' שכר חשמיר' לומר ר' נחייב מגרוסך לנא פיר' חבטל שלך שלכי מבטל תבואתך ולית לת מעשים לי תבשילך דכתיב מה לכון נריכין הוא שדוד לומר גשם נדבות תניף לאלהים וגומ' תלים ס"ח לא גשם היה נריכים נדבות ולא על היה נריכי' תלהים כחלתך בלחה וגומר ל"ר נחייב לומר לש"ב לי ליעקל נביו כשהייתי נותן לכם את העומר הייתי מתן לכל לחד מכם עומר לגלגולו ועכשיו נשתתם וכו' והזו לסנטר כלו לזמור והוא שלומר דוד בחזמור על העומר כמו שפירשתי: שבועות חקות קציר ישמור ס"ר ירמיה ה' ושיתיך בחדרם ישמור לנו מן השרב ומן הרוחות הקשות והטלים הרעים ולנו בן שבועות שבין פסח לעצרת ופי' שבועות כמו שבעה שבועו' תספור לך ולו ל' שבועה היה מלפניו שיסמור לנו חוקת קציר כמו שנל' עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וגו': תובן בלתת וצבור פי' תכן ל' תיקון כמו שנכי תכנתי עמודי כלומ' שניו מתקנין אותו ולותתין השעורים והוא ל' שרייה ופירש ונבור לקר בלתיתה היו נוברים אותה שיזובו מימיה כדתנן לותתין אותה ונוברין אותה: ונגרם כדתנן היו מותנין אותו בריחים של נרוסות ופיר' כנרם לשבירה כמו ויגרם בחצץ: בלי חסרון כלו' היו טוחנין וכותשין אותו יפה יפה כדי שלא יחסר מן יפסל: בי"ג נפה יוציאו ממנו עשרון שהוא מנופה בי"ג נפה כי הוא שיעור העומר כי עומר עשירית האיפה הוא: נתן ממנו ולבונתו ינקו ונתן על ההדרן כדלקמן בפר' ר' ישמעאל וינקו עליה סמין ונתן עליה לבונה וינקו על הסמין על כולם ונתן עליה לבונה על מקטרת מה ת"ל והדרן כי

בְּהָרוֹן. הֵנִיף וְהִגִּישׁ קְמַיִן וּמַלַּח
וְהִקְטִיר הַזְּבָרוֹן. מִזֶּר שֶׁלְחָן גְּבוֹהַּ
זָכוּ בְּשִׁירֵי הַדְּרוֹרוֹן. כָּל זָכָר בִּבְנֵי
אַהֲרוֹן: קָרֵב הָעוֹמֶר שָׁקֵד
יְרוּשָׁלַיִם מְלֵאִים בְּפֵרוֹת וּמְעַטָּרִים
בְּזִרְזִוֹת בֵּית דִּין מַחֲצוֹת רְחוֹקִים
מוֹתָרִים. מֻרְחָק אֶרֶת יֵי זִכְרוֹ
מְזַבְּרִים וּנְהָרִים. יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה
תַּעֲלֶה עַל לְבַבְכֶם נִמְהָרִים. חִזְקוּ
וְתִזְכּוּ לִשְׁמוֹעַ שִׁיר יְשׁוּרֵר לָהָרִים.
הַר בֵּית יֵי בְּרֹאשׁ הָהָרִים: לְבֵיתְךָ
נָאוָה קֹדֶשׁ נָוֶה תְּחִלָּה חוֹמֵל בֵּית
יַעַר הַלְּבָנוֹן מְלֻבָּלֵב מְגֻדִּים וְגוֹמֵל.
זָהָב פְּרָוִיִם פְּרוֹרֵת פְּרָחָיו עוֹד
מֵהָאֱמֶל: לְזַרְעוֹ שֶׁל יִצְחָק חֶסֶד
בְּיוֹם הִגָּמֵל: אֲרוֹמִמְךָ בְּיִעוּטוֹר בְּכוּרֵי
בִּקְלָתוֹת

תּוֹגְלוֹת הָעִיר וְגוֹ': הָעֵת בְּעֵדִי תִּלְבָּשִׁי כְּלוֹמַתִּי יְהִי הַלּוֹת הַזֶּה
הָעֵת אֲשֶׁר כִּיבֵּן יִסְּדוּם וְזִמְּנוּ שִׁיבָּנוּ וְיִתְקַבְּצוּ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל
לִירוּשָׁלַם שֶׁכֵּן שִׁמּוֹ שָׁם סְבִיבוֹת עֲרֵיכִי וְהֵלְאִי וְגוֹ' וְכִי בְּעֵדִי עֲנִין קְשׁוּט:
מִסִּיבֵיךְ בְּמַסְעֵנוֹת' כְּלוֹ כָּל כָּךְ יִקָּר כִּי יִהְיוּ עַל סִיבֵיהּ תְּנֵי כִּי
וְלֹא יְכֹלוּ לְלֹכִי לָהֶם לְהַסֵּב עַל מַסְעֵנוֹ'
קְנֵה שֶׁל עוֹד יִסְּדוּ זְקֵנִים וּזְקֵנוֹת וְגוֹ':
עוֹד מִעֲדֵי תּוֹפִיף פ"ה יִרְמְיָה כ"ג כֵּן
דֶּרֶךְ מְשׁוֹרְרִים בְּמִחְזוֹת לְפַעַת תּוֹסִיף
לְיִלֵּם שֶׁכֵּאמֶר וְתַקֵּף מְרִיס שֶׁכְּבָיִם
אֶת פִּתּוּחַ לְיִלֵּם: טַלְלֵי אוֹרוֹת: רוֹבִיךְ
בְּחוֹרִים: כְּתִיבִיךְ הוּא הָעוֹמֶר שֶׁנִּקְחַל
בּוֹ תְּנוּבָה • בְּתִיבִיךְ שֶׁהָיוּ תְּלוּיִם
מְכֻעָּיִים קוֹל נְפִיצָה וְהוּא לְאַחַר מִכְלִי
סִיר שֶׁהָיוּ מְחֻקָּדִים כְּלוֹמַר בְּעֵרְכִין:
שְׁלֹשׁ שָׁלוֹם יְרוּשָׁלַם וְלֹא כְּשֶׁשׁ שָׁלוֹם
יְרוּשָׁלַם יִהְיוּ יִשְׂרָאֵל שָׁלוֹם וְשֶׁקֶט
שֶׁל שְׁלֹשׁ וְדַרְשׁוּ שָׁלוֹם הָעִיר כִּי שָׁלוֹם'
יִהְיֶה לָכֶם שָׁלוֹם: לְבֵיתְךָ נָאוֶה קֹדֶשׁ
הַקְּרוּסָה נָאוֶה לָךְ: נוֹוֶה תְּהִלָּה עַל שֵׁם
וּמִיתֵי פְּקוּדֵיךְ שָׁלוֹם וְעֶרֶךְ תְּהִלָּה:
חוֹמֵל זֶה כ"ק בַּה שֶׁנֶּאֱמַר וְחָמַלְתִּי עֲלֵיכֶם
כַּאֲשֶׁר יְחוֹמֵל אִישׁ עַל בְּנוֹ: בֵּית יַעַר
לְבָנוֹן מְלֻבָּלֵב מְגֻדִּים פ"ה בְּחַלְכֵי
ג'ז'וּבֵן לְתֵּל בֵּית יַעַר לְבָנוֹן וְתַחְרִיגֵן
בְּפַר' טֶרֶף בְּקַלְפִּי מֵה יַעַר מְלֻבָּלֵב לְךָ
כ"ם מְלֻבָּלֵב לְתַחְתֵּר רַבִּי תּוֹסְפְתָּא בְּשֵׁם
שֶׁבְּסִלְחָה כ"ם נִטַּע בּוֹ כָּל מִינֵי מְגָדִי'
שֶׁל זָהָב וְהֵיוּ מוֹלִיכִין פֵּרוֹתֵיהֶם בְּזוֹמְכִיהֶם וְכֵיוָן שֶׁהָרוּת תַּכְסֶנֶת
בָּהֶם תַּצְרִיכִין לְתֵת פֵּרוֹתֵיהֶן שֶׁנֶּאֱמַר תְּלִים ע"ב יִרְעַם כַּלְּבָנוֹן פִּרְיוֹ
וְכֵיוָן שֶׁנִּכְנְסוּ גּוֹיִם לְהֵיכָל יָבְשׁוּ שֶׁנֶּאֱמַר כְּחוֹם ג' לְמוֹעֵד בֶּן וְכִרְמֶל
וּפִרְחָ לְבָנוֹן לְמוֹעֵד וּמֵהֶם הָיְתָה פַּרְנָסָה לְכֹהֲנִים וְעַתִּיד הַק"בה
לְהַחֲזִירָהּ לָהֶן שֶׁנֶּאֱמַר יְשַׁעְיָה ל"ה פְּרוֹחַ תִּפְרַח וְתָגֵל אַף גִּילַת וְרִנָּן כְּבוֹד
לְבָנוֹן נִיתַּן לָהּ וְגוֹ' וְגוֹמֵל מִגְדָּל פֵּרוֹת כְּמוֹ וְגִמְּלוּ סְקִילִים: זֶהֶב
פְּרוּיִם לְמַרְגִּין בִּירוּשָׁלְמִי פֶּרֶק טֶרֶף בְּקַלְפִּי לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ זָהָב
פְּרוּיִם שֶׁנִּטַּע סְלָמָה לְשׁוֹת עַל זָהָב וְהוּא עוֹשִׂין פֵּרוֹת וְכֵן הוּא אוֹמֵר
וְזָהָב זֶה פְּרוּיִם: פֵּרוֹת פְּרִיטוֹ עוֹד מִכְּאֵל כְּלוֹמַר תַּכְנִיסוּ בְּכֵן
שֶׁלֹּא יַכְרִיחוּ עוֹד פֵּרוֹתָיו כְּמוֹ שֶׁכֵּן שֶׁכְּאֵרֵב הָיָה אוֹמֵל
וְעַתִּיד הק"בה לְהַחֲזִירוֹ וְכוֹ': לְזַרְעוֹ שֶׁל יִצְחָק חֶסֶד כְּיוֹם הִגָּמֵל
בְּעַרְבֵי פְּסָחִים עַתִּיד הק"בה לַעֲשׂוֹת מִשְׁתֶּה גָּדוֹל לַצַּדִּיקִים בְּיוֹ
סִינַחוּל חֶסֶד לְזַרְעוֹ שֶׁל יִצְחָק וְכוֹ' וְדוֹמֶה סְעוּדָה כְּסִדְרָם כ"ם
תְּרוּמַתְךָ וְכוֹ' וְגַם שָׁם כְּפִיטֵן מַתִּיר כֵּן יִצְחָק לָכֵן יֵשׁ לְזַרְעוֹ שֶׁל

הַמָּן וְלִבְנוֹת הַדֶּר שֶׁלּוֹ: הַנִּיף וְהִגִּישׁ וְקָמַץ וּמָלַח וְהִקְטִיר זִכָּרוֹן
שֶׁל הַקֹּמֶץ שֶׁכֵּן וְהִקְטִיר הַקּוֹמֶץ: מִזֶּר שֶׁלְחָן גְּבוֹהַּ זָכוּ בְּשִׁירֵי הַדְּרוֹרוֹן
כְּלוֹמַר שֶׁלְחָן זָכוּ בְּשִׁירֵי הַמִּנְחָה וְכִלְשׁוֹנָם כֹּהֲנִים מְשַׁלְּחָן נְפוֹשׁ
קָא זָכוּ שֶׁכְּשׁוֹתֵר מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו וְגוֹמֵר וְהַמִּנְחָה נִקְרֶאת
דּוֹרוֹן ע"ש שֶׁנִּתְּנָה כְּנֶגֶד: כָּל זָכָר בִּבְנֵי
אַהֲרוֹן זְכָרִים וְלֹא נְקֵבוֹת כָּל זָכָר וּפְקִי'
כְּעֵנִי מוּמִין: קָרֵב הָעוֹמֶר שָׁקֵד יְרוּשָׁלַיִם
מִלְּשׁוֹן מְשׁוֹרְרִי שֶׁכֵּיוָן מְשִׁיקֵד
הָעוֹמֶר יוֹצְאִין וּמוֹצְאִים שׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם
מְלֵאִים לְחָם וְקָלִי וְקֶמַח וְכוֹ' קָרֵב
קְמוֹנָה וְהוּא פּוֹעֵל עוֹמֵד כְּמוֹ וְלֹא זָכָר
זֶה עַל זֶה וְיֵשׁ מְשׁוֹרְרִים ע"ד שֶׁאָמְרוּ
כְּדֵי לְעַטֵּר שׁוּקֵי יְרוּשָׁלַם בְּפֵרוֹת:
בְּזִרְזִוֹת כ"ד מַחֲצוֹת רְחוֹקִים מוֹתָרִים
כְּתַרְגּוּם וּמִקְרָב הָעוֹמֶר מִיל הוֹתָרָה
חֲדָא וּרְחוֹקִים מַחֲצוֹת הַיּוֹם וְלִכְלֵן
מִכְּנֵי שֶׁאֵין בֵּית דִּין מִתְעַכְּלִין בּוֹ:
מֻרְחָק אֶרֶת יֵי' מַעֲכוֹ זִכְרוֹ מְזַכִּירִין
וְכוֹתְבִין פ"ה בְּיִשְׁעְיָה זִכְרוֹ אֶת יֵי' מֻרְחָק
וְכֵיוָן הַמְּזַכִּירִים אֶת ה' כְּלוֹמַר אֶת פ"ה
שֶׁבְּגִלְיוֹנוֹת וְלֹא רְחוֹקִים מִירוּשָׁלַיִם הָיוּ
מְזַכִּירִים הַיְנוּ שֶׁעֲשָׂה לָהֶן הק"בה
וְכִי כּוֹתְבִים עֲנִין זְכִירָה בְּלָשׁוֹן תַּלְמוּד
כְּמוֹ בְּיִרְמְיָה: יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה תַּעֲלֶה
עַל לְבַבְכֶם ע"ם שֶׁבְּגִלְיוֹנוֹת הָיוּ לָהֶן לִזְכּוֹר
יְרוּשָׁלַיִם וְלִהְיוֹתָם עַל לְבָבוֹתָם וְלֹא תִּשְׁכַּח מִפִּי
מִתְבַּכֵּם: מְמַהֲרִים הָלְאוּ יִשְׂרָאֵל ע"ם שֶׁל'
יְשַׁעְיָה ל"ז לְמַעֲנִי לְךָ וְהוּא עֲנִין פִּתּוּי: חִזְקוּ כְּלוֹמַר חִזְקוּ
בְּזֶה שֶׁתִּתְפַּלְּלוּ עַל יְרוּשָׁלַם וְלֹא תִּזְכּוּ לְמוֹעֵד שִׁיר יְשׁוֹרֵר לְהָרִי' קוֹל
וּמִכָּאן כָּבֵן יְהֵא בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּרֹאשׁ הָהָרִים וּפ"ה בְּיִשְׁעְיָה כְּלוֹמַר
בֵּית יֵי יִהְיֶה בְּהַר הַבַּיִת שֶׁהוּא רֹאשׁ הָהָרִים • יִרְאֶה כִּסֵּא הַמּוֹקֵד
יֵי"ר שֶׁיִּבָּנֶה הק"בה בַּ"ת לְשִׁכּוֹת וְהָעֲזָרוֹת עִם בְּנִינוֹ כְּשֶׁתִּבָּנֶה
וְיֵשׁ בּוֹ חֹדֶר לְחֹדֶר שֶׁנִּקְרָא בֵּית הַמּוֹקֵד כְּמוֹ שֶׁנִּכְנָסִים בְּמַסֶּכֶת תָּמִיד
וְנִקְרָא יִרְאֶה ע"ש עֲלֵי פְּעָמִים בְּפֶרֶק יִרְאֶה: תְּנוּלוּם שֶׁלֹּם סְבִיבֵיךְ
כִּי שֶׁלֹּם יִשְׁלֹם הק"בה הַמְּבַעֵר אֶת הַבְּעִירָה שֶׁנִּ'וֹתֶת שֶׁם בֵּינַיִן
וְהוּא עָתִיד לְבַעֵרָהּ שֶׁכֵּאמֶר וְלֹא יִהְיֶה לָהּ לְחוֹמַת שֶׁם סְבִיב וְחוֹמַ
סְבִיבֵיךְ וְלֹא יִרְאֶה כְּשֶׁם הַמּוֹקֵד כְּלוֹ'מַלֵּא כְּבוֹד וְכִי'שֶׁלֹּם יְרוּשָׁלַ'
מִלֵּא שֶׁלֹּם תַּרְגּוּמוֹ יְרוּשָׁלַם • סְבִיבֵיךְ כִּי"ם כְּתִיב סְבִיבֵיךְ לְשׁוֹן
סְבִיבִין דְּכוֹר כְּלוֹ דְּהַרְכָּה סְפַרְפְּרֵת: שֶׁמֶךְ כְּשֶׁם מַלְכֵּךְ תִּהְיֶה רְשׁוּתֵי
טַעַם קְרֵי דְּשֶׁמֶךְ כְּשֶׁם מַלְכֵּךְ כְּשֶׁם הָעִיר מִיּוֹם כ"שֶׁמֶ שֶׁל תִּקְרֵי
שֶׁמֶ שֶׁלֹּ שֶׁמֶ בְּחֹטֶף: שַׁעֲרֵיךְ כְּסִבִּיבֵיךְ כְּשִׁבְּנֵיךְ אֶת יְרוּשָׁלַם
יִפָּשֵׂם לָהּ י"ב שְׁעָרִים כְּמִנְיַן הַשְּׁבָטִים כְּלוֹמַר בְּסוֹף יְחוּקְאֵל שֶׁ

בְּקָלָתוֹת מְזַהֲבוֹת וְלֹא בְתוּרְמָל׃
כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן לָךְ הֲדַר הַכַּרְמֶל׃
יְרֵאָה כִיפַּת הַמּוֹקֵר תֵּשְׁלוֹם שָׁלֵם
סְבִיבַיִךְ׃ שִׁמֵּךְ כְּשֵׁם מַלְכָּהּ שֶׁעָרַיִךְ
כְּשִׁבְטֵיךְ בַּהֲסִבֵּיךְ׃ הָעֵת בַּעֲדֵי
תִּלְבָּשִׁי הֲדַר סָבִיךְ בְּמִסְבָּךְ׃ עוֹר
תַּעֲדִי תְּפִיַּת טְלוֹל רוֹבִיךְ בְּרַחוֹבַיִךְ
שִׁירוֹת כְּהֵנַיִךְ בְּאֲבִיבַיִךְ׃ נְעִימוֹרֵת
לְוַיִךְ בְּאַבּוּבַיִךְ׃ שַׁאֲלוּ אֶת שְׁלוֹם
יְרוּשָׁלַיִם יִשְׁלָיוּ אוֹהֲבַיִךְ׃ יְהִי רָזָה
חֶבְתֵּךְ יְרוּשָׁלַיִם בְּנוֹי שִׁבְעִים
שִׁמּוֹתַיִךְ׃ כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָהּ
חוֹפְקָדוּ שׁוֹמְרֵי חוֹמוֹתַיִךְ׃ מַזְכִּירִים
לְרַחֲמֵךְ וּלְשׁוֹכֵךְ תְּהִלָּה בָּאָרֶץ
לְיַשֵּׁב שׁוֹמְמוֹתַיִךְ׃ בְּאַחֲוָה וּבְרֵעוּת
וּמְקֻדָּשׁ אֵל בְּרֻמָּהנִוֹתַיִךְ אֲדַבְּרָה
וַאֲבַקְשָׁה טוֹב וְשָׁלוֹם בְּאַרְמְנוֹתַיִךְ
יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה
בְּאַרְמְנוֹתַיִךְ׃ בא״י פורס וכו׳
וידבר משה וכו׳׃

מעריב ליל שביעי של פסח

אורי וְיִשְׁעִי עַל הַיָּם נִגְלָה׃
בְּהַחֲשִׁיכוֹ לְצָרַי וְלִיהָאִיר
אֶפְלָה׃ גְּדֹלַת מַעֲשָׂיו נִפְלָאִים
וְנוֹרָאִים לְהַלֵּלָה׃ וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת הַלָּיְלָה׃ בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים׃ אַהֲבַת עוֹלָם וכו׳ עַד אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ
הָעִיר׃ בְּרִית יְשָׁנִים לְשַׁלֵּם בָּנִים גְּמוּלָם׃ וַיּוֹצִיא עַמּוֹ בְּשָׂשׂוֹן
בְּאֶבְרָתוֹ נִטְלָם׃ זֶבֶר חֲסָדָיו וְאֶמוּנָתוֹ בִּידִידוּת לִנְהָלָם׃

באהבתו

יצחק וכו׳׃ תרומתך בעשור בכורי על הנכורים
ויו לומרי׳ תרומתך ה׳ כי לויתני ומעשרים לת בכורים
כדלעיל בחסכת בכורים׃ בקלתות מוזהבות כו׳ נסלים
מוזהבות כדלעיל בעשירי׳ מביאין בכורי׳ בקלתות על כתף וזהב
בתורמל ל׳ תרגילו במוזהב בתורמל ל׳ ר״ת תרגומו
ובילקוט שנלחר מתורמל ל׳ ר״ת תרגומו
ובתרמילה והוא כלי מתשים בו לחם
גילו׃ בכוד הלבנון נתן לך הדר הכרמל
פ״ה יפעיה ל״ה כבוד הלבנון נתן לך
הדר הכרמל והבשן וגומר והוא נדרש
על בבוד ב״ה שעתיד לבנות בתו שפי׳
יתירה תיבתך יהושלי׳ לבי שב׳ תלבש
לשוני לתכי תם לת לעלם לת ירושלם
על רלש שתתי בבוי שבעים שתותיך
שתרוב תכם ותבתם קרל לה תכתוב
שבעים שתו בגד ו׳ שתותיו של הק״ב
ובתם תכויות בפרקי דבי שיע״ל ובתדר׳
חזית: כעיר שתוברה לה ירושלים של
מעלה תות כנגד ירושלים של מטה
שלתר ירושל׳ תבנויה כעיר שתוברה
לה יחדיו בפ״ק דתענית׃ הופקדו
שומרי חומותיך שלתר על חומותיך
ירושלם הפקדתי שומרים וגומר׃ לל
דמי לכם כל תלמי יומם ולילה תלבקש
רחמים וכתיב על חתמו דמי לו על
יכונן עד ישים ירושלם תהלה בתרץ
יזהו סיסד מזכירין לרחמך ולשומך
תהלה בתרץ׃ לישב שוממותיך כמו
שלתר יחזקל ל״ו תתרץ הלזו הבשתם
היתה כגן עדן׃ בלחוה וברעות ספוק
הוא לשתין לתי ורבי לתברה בת ש״ם
וגומר ויש״ל בקדלו בדוק הוא בקדש
לחותי רעייתי והקדו בדוק הוא בקדש
היא שלתר זה לודי זה ריעי וקדלו
תוכיח שלתר ברע לתברתם תוכיח
ברי בגין ירושל׳ תלוי בתפילתן וריעותן
ובקיום תורת עולם להבתיך וגומר׃
תקדם ל בדתם כויותיך לכומר תקדם
של לתר יבתה בת״ב בתקומו של משיח
בגויות בדתם ובוא ירושלם ובוא תלת
תבנה ותכוה וריעו בתדרש שיר השירי׳
תיבו דלוף להבה רבי עזריה בשם רבי

יוסי בר׳ חימון לתר זו שביעה שתלתל׳ שביעתו עם ישר׳ על בת
לתיס ודיעים וזכו סיסד בתבנה ובריעות תקדם לל׃ בדתם
נוריתן בפרק קתל דזבתים דרש רבה ת״ל שתוש ל׳ ר״ם ולתך בוה
ושתוקל ויסבו בגויות וכתיב בכה דוד בגויות בדתם וכי תה ענין
נויוש לתל דתה תלת יוסבין בדתם
שביעה עירו של שתוש ושוסקין בגויו׳
של עולם שבוש ב״ה׃ לתברה ותקדש
טוב וסלוס כתו שלתל׳ לתברה לת שלו׳
בך וגומר׃ בתדמונתיך לפרש ולבתר
תבת שבדך המזונתת לה ותה בין יהי
שלוס בתילך ופ״ה תלים קל בשלת
ישתע בה קול לוגם ותרוש תלהת׳ שלת
יוסיפו להתריבה פולתי על כתו שלתל׳
יפעיה ל״ה ויהי תם תסלול ודרך וגו׳
ובדויי׳ י׳ יסוכון ובלו ניון בדל׳ ושתח׳
עולם על ראשם ופירש תתיך ופירש
בתילך בתותר שלך רוצה לומר קומת
ירושלם שלך תפרוץ טוב׃

אורי ויפעי זה הק״ב עש״ה ה׳
לתרי ויפעי׃ על היס נגלה
שרלו לותו תפילו תיבוקות ולתרו זה
ללי ולגומו׃ בהחשיכו לצרי וכו׳ שהיס
תוסך למצריס וליסרל לור כפ״ה ולכל
בני ישר׳ היס לור בתוסבותם לו ולי
לתיר תפלה כי ליל׳ לתיר לכם בעתו׳
לם ועתוד ענן כתו שתפר׳ והולך ויהי
הענן וכו׳׃

העיר ברית יפנים זכר לברית
תפר כרת עם יפיני עפר
והם הלבות׃ ממול׳ של לבות שפבטיהו
בו והלכו בדרכיו׃ בתברתו לפנן כתף׳
כפ״ם בפלש עש״ה ויכפלש על כתפי
בפרים׃ זכר תסדו כי תלך זכותם לל
היו רלוים לגלל רק הק״ב תלך
ולקויים לתותו שבבטיח לתברתם׳ בשם
כתו שלתל׳ לת״ב בתבתו ובתילתו׃

לנהלם לנחנם: ואמר בהלכתו לסיים מעין החתימה:

אודה מסדו ע"ה חזר ואמר לוקה לה' שהפלה לעשות עמי בחסד ע"ד כולו לה' כי לעולם חסדו: נקבל עם

גדל ואהלל לקב"ה שהוא רוגע הים כלו' הפקיע והרגיע הים מוצפו: רוגע לשון מנוחה: ומספר והולך למה הים צריך להדק ט הים כי נזכר זה מפה בנטות ידו לקרע הים עם"ה ויש מפה את ידו על הים לא רצ' הים לקרע מפניו ואמר אני קדמתיך בקריעה כלישיה במדבר והוא שאמר גאו גלי ירעם הים: לגעל זה הק"ב ע"ם דגעל מרבבה: בקרקה הים לפוחו לו נקרע בחלחלה לשון רעד ופיחה: שבטי ים המתו ולא רצו להכנס הים: שרי יהודה רגמו עם"ה בחלים שרי יהודה רגמתם וקבץ שבט יהודה תחיל לתוך הים על קדום הפה והוא היתה יהודה לקדשו: ע"כ זכה למלוכה ומ' להסריגו ע"ם ונכר מדבריו יפרד: מפה לגזרים ומולים חפה הים לפני מצאים להיות דרך ליפרל פפה כמולים ופף פלא נמולו במדבר ע"ח כשיצאו מן לוחם מפה כפרס"י ביהושע שוב ומול את ישראל שנית והו שנית שנם מל לוחם מפה: טוב זה מפה שנאמר ותרלכוני טוב: ישרים קדמו וכולו עם"ה קדמו שרים אחר נוגנים ודרם מיבבל אחרו תחלם מרים ואח"כ המלאכי לפק"ה כמוהל בנאות הים: כבולם צדדים הקפה וכו' כבולם לשון מורה במדרש תילי' ונעם' כמין בולם של זכוכית גם ביולקוט שמות כ"ד גם בסוף חבקוק שמפר בשפרה ניסים שנעשו על הים: הקפה ע"ם קפאו תהומות בלב ים ובלשון מפה בהפ בסוף הין מסיקבה לשפ"י הקפה קולט הן בנת העליונה ואחר הפיישן כיון שרטן במי' הק"ב נתלקו לגדדין ונעשו קרקעות ומלמעלה היו קרין כיפה של ע"ה גיוועלב וגם היו זכים וברים כמדרש שרטן ישראל והמצרי' זה לא ה"ל עולים והלנו מכוסי' מים: לכל תפסים וכו' לשון תפסי ארץ כלו' שמים עלו על למעלה עד שרטן קותם כל העול': חסין לשון חוזק: רחב שר של ים נקרא רחב כלו' זרועו של הק"ב חוק ים: וזוגים הם מים שנקרטו המים הזוגים נהפכים ונעשו קשים כסלעים:

תניגים מלמ"ים פרעה נקרע תנין בפסוק: כערמו המים היו נעשים כערמות עם"ה נעדמו מים: למד סוסים ורוכבי' הרוכב היה נקשר בסוס ולא יפול לירך ממנו והיה מזרק מלמטה לעולה ומלמעלה למטה עד שמת: מפלגים כמו מפלגות לפה של לחוחה לשון חיבור וקשור: קלע לשון כף הקלע כלו' הים קלע לותם על שפתו וקוסטים ומעוטרים עם תכשיטים והכפ מיבוש ישראל לותם: לנוסמה ל' כס ופסוק הוא בתילים כלל מהותם עשה פלא ומה הפלא שבקע הים

בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ גְּאָלָם׃ בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃
אֵל מֶלֶךְ אֱמֶת וְאֱמוּנָה עֵד לְךָ עָנוּ
אוֹדָה חַסְדּוֹ הַפְלָאָה׳ מַעֲשָׂיו
וְנִפְלְאוֹתָיו בְּמִצּוּלָה׃
נוֹרָאוֹת עַל הַיָּם בְּקָהָל עַם אֶהֱלָלָה׃
בְּמוֹשָׁב זְקֵנִים אֲגַדֵּלָה׃ רוֹגַע הַיָּם׳
גִּזְבָּר בְּנָטוֹת יָדוֹ׃ גָּאוּ גַלִּים נָגְדּוֹ׳
יִרְעַשׁ הַיָּם׃ דָּגוּל בְּכָבוֹדוֹ נִגְלָה׃
אָז נִקְרַע בְּחַלְחָלָה׳ וַיַּעֲמֹד הַיָּם׃
הֻשִׁיבוּ נֶאֱמָן בְּזַעְפּוֹ׃ גָּאוֹן גָּלִיךְ אֵיפוֹא׳ מַהֲלָךְ הַיָּם׃ וְשִׁבְטֵי
יָהּ הֻמְכּוּ שָׂרֵי יְהוּדָה רָגְמוּ׃ אֶל תּוֹךְ הַיָּם׃ זָכָה מְלוּכָה לַהֲשָׁרִישׁוֹ׃
הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ׃ בְּמִצּוֹלוֹת יָם׃ חָצָה לְגוֹזְרִים וּמוֹלִים דֶּרֶךְ
לַעֲבוֹר גְּאוּלִים׃ מְעַמְּקֵי יָם׃ טוֹב בְּכֵן שִׁירָתוֹ׃ פָּתַח בְּאָז זְמִירָתוֹ׃
צָהֲלוּ מַיִם׃ יְשָׁרִים קָדְמוּ רוֹנְנִים׃ אַחַר אֵילִים מְנַגְּנִים׃ מוֹשֵׁל
בְּגַאוּת הַיָּם׃ כְּבוֹלוֹם צְדָדִים הַקְּפָה׃ מִלְמַעְלָה בְּמִין כִּפָּה יְכַסּוּ
עַל יָם׃ לְכָל אַפְסֵי נִגְלוּ׃ אוֹתוֹתָיו כִּי נָגְרוּ׃ קְצוֹי אֶרֶץ וָיָם׃ מִי
כָמוֹהוּ נֶהְדָּר׃ חָסִין בְּכֹחַ נֶאְדָּר׃ הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם׃ נְהַלֵּי דַיָּדִין
בְּאַהֲבָ׃ זְרוֹעוֹ מַחֲצֶבֶת רַהַב׃ הִיא הַמַּחֲרֶבֶת יָם׃ סִלְעִים הָפַךְ
זְרוֹנִים׃ שִׁבֵּר רָאשֵׁי תַנִּינִים הָפַךְ לְיִבְשָׁה יָם׃ עַרְמוֹת מַיִם נֶעֱרְמוּ
תְּהוֹמוֹת בָּהֶם נִלְחָמוּ׃ בְּקֶרֶקַע הַיָּם׃ פְּרוּרִים בְּעָוֹן פּוֹרְרוּ׃ נֵר
אֶחָד נִצְּבָרוּ׃ כְּנֵד מֵי הַיָּם׃ צָמַר סוּסִים וְרוֹכְבִים׃ עוֹלִים וְיוֹרְדִים
מִשְׁלָבִים׃ עַד נִכְבָּיִם׃ קָלָעָם בְּבָזָה מְעַטָּרִים׃ קְשׁוּטֵי זָהָבִים
וְתוֹרִים׃ עַל שְׂפַת הַיָּם׃ רִבָּה פְלָאָיו לְנוֹסְסָה נֶגֶד אֲכוּתָם עָשָׂה׃
בָּקַע הַיָּם׃ שִׁבִּילֵיהֶם רָאוּ וַהֲלִיכוֹתָיו וְלֹא נוֹדְעוּ עֲקֻבוֹתָיו אֱלֹהִים
בַּיָּם׃ תְּמוּנַת גִּבּוֹר נִדְמָה׃ יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה׃ יָרָה בַיָּם׃ בַּפַּלְיָא
מִקֶּדֶם נוֹרָאוֹת׃ עוֹד יַרְאֵנוּ נִפְלָאוֹת׃ וּמַטֵּהוּ עַל הַיָּם׃ נִרְחַם
יְדִידִיךְ בַּנְּעָלִים וְהָבָהוּ לְשִׁבְעָה נְחָלִים׃ אֶת לְשׁוֹן הַיָּם׃ חָפְשִׁים

שִׁירִים: נְשָׁאֲרִים מֵאַשּׁוּר וּמִמִּצְרַיִם
וּמֵאִיֵּי הַיָּם: מֵאַרְצוֹת יִקָּבֵץ לְגָאלָם
לְנִטְלֵם כִּימֵי עוֹלָם: מִצָּפוֹן וּמִיָּם:
בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יֵצְאוּ: מַיִם חַיִּים
וְיַרְפְּאוּ חֲצָיִם עַל הַיָּם: רַבִּים מוֹשְׁכִים
וְהוֹלְכִים וּמִן הַמִּקְדָּשׁ מְפֻכִּים:
הוֹלְכִים אֶל הַיָּם: יַעֲלוּ עַל שָׂפָה:
עֲצֵי מַאֲכָל לְתַרוּפָה: קְצִירֵיהֶ עַד
יָם: קְצִין עַמִּים יִפָּרֵשׁ: מְגַזַּע יְשֵׁי שׁוֹרֵשׁ:
וְיָרֵד מַיִם וְעַד יָם: בְּיָמָיו יוֹפִיעַ הֲדָרוֹ
יָקֵם יְיָ אֶת דְּבָרוֹ עָשָׂה אֶרֶץ הַיָּם:
טְלָאָיו נַהֵל כְּאוּמָן מוֹשִׁיעַ וְגוֹאֵל:
יְקַר זִיו רָאוּ וְהִכִּירוּ אֵל:
כְּלֵבָב דְּבַשׁ מְסֻלָּע הֶחָסֵם בְּצִלּוֹ
לְהַצְּאֵל: בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים

יְיָ מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל: בגלה ברנה וכו': מלכותך וכו':

מפעל נוֹרָאוֹתָיו סָפוּן מִי לְגַדְּלֵהוּ · עוֹצֵם פְּלָאוֹתָיו אֲשֶׁר
הַפְלִיא לְמַעֲנֵהוּ צֶמַח קְדוּשָׁיו אָנִיל מוֹרָשָׁה לְקֶהֱלַת יְהוּדִיתוֹ
זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרוֹמְמֶנְהוּ:
זה צור ישענו ונוכל עד חזק ממנו

רכב עַל כְּרוּב בְּרָקִים רָב מַלְכֵּי · שָׁלַח מִמָּרוֹם הַמִּשְׁנִי מַמַּיִם
הַמְשִׁיכֵנִי · תַּמְתִּי רַעְיָתִי פֵּץ קוּטִי וְלִבְכִּי · כִּי אֲמָנָם כִּי נוֹעַל
אָנֹכִי: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:
השכיבנו עד סכת שלומך

מָתַי אָבוֹא וְאֵרָאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים לְהַקְבִּילָה · נְוֵי חֲמוֹת מַגִּיעוֹת
כְּסֵא כָּבוֹד לְמַעֲלָה · חֵיל וְאַרְמוֹן עַל מִשְׁפָּטוֹ וְהָעֵר עַל
תִּלָּה · מִכְלַל יוֹפִי יוֹפִיעַ כְּעֵיר שֶׁחִבְּרָה לָהּ בְּמַסְלָה · בֵּית אֵל
עוֹלָה שְׁרִידֵי גוֹלָה לְהָגִילָה · אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶיהָ עַד עוֹלָם סֶלָה:

בים: שביעין רתו וכו' כלומ' אף שרתו קק"ב בים מ"מ מקבוצתיו
לא כולנו לבייכו לא ידעו מכותו: וזהו שאמר תמונת גבול
בדמה כלו' לא הכהו ממנו רק גבורותיו וכפלאותיו כי פעם כדמה
כזקן ופעם כגבור בים מלחמה כילוש: מפליג מקדם וכו' עד
כאן דבר הפייטן מניסי מצר' ומכעזו
לומר עוד ירתכו כפלאות לע"ל ותפס
לשון הפסוקים מהנביאים: ומטעו
על הים פסוק הוא ישעיה יו': כלחים
ירדיך בעלים ישעיה י"ח לפי שאמר
למעלה ואסף כלחי ישראל והדריך
לשון דרך כלו' יוליך: בעלים ביבשה:
וכבה לו' כחלי' וכו' גם שם וכחרי' ס'
לת לשון ים מצרים וכבכו לו' כחלים
והדריך בעלים: בחצרות קדשיו
יצאו מים חיים ו'רפאו' כי לעתיד
יצאו מים חיים מן המקדש ויתלקו
לצדים ועל שפתיו יעלה כל עץ מאכל
וזה ביחזקאל מ"ז והכה מים יוצאים
מתחת מפתן הבית · עוד שם כי
הוא שמה המים וירפאו ועוד והכה
מים מפכים · ועל הנחל יעלה על
שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל וכו' והיה
עליהו לתרופה: וביואל ל' ומעין יצא
מבית ה' ובזכרי' י"ד והיה ביום ההוא
יצאו מים חיים מירושלים חציו אל
הים הקדמוני וחציו אל הים האחרון:
מפכים לשון סך כלומ' במקום ההוא
יהיו המים רחבי כמו פי סך קטן:
ולתדופה לשון רפואה: קצין עם
יפרש ר"ל שיעלה על מעלות
ויפרש ויפלג בגבולתו למעלה מאחר שעם
המים לאחר יבוא מסורש ומגזע ישי:
וירד לשון מלחמה כלו' ממשלתו תהיה
בכל העולם: יופיע יאיר ויזרח:
יקם ה' דברו עשה הים עם"ה כחמים ט'
ותקם את דבריך וכו' ואת ועקתם
שמעת על ים שוף כלומ' כאשר קיימת
דבריך על הים גם תקיים דברי
הנביאים הכ"ל ותגולל לותכו: טלאיו
הם ישראל ע"ש שם פזור ישראל ובטלאיו
ירמז על קטני בני ישראל: נהל
בלומר נהג לותם בתמונה: יקר זיו

רלו ובכירו וכו' כ"ם חז"ל שהתיכוקות רלו על ה' כבודו ויקרו
ואמרו זה לי ואנוהו: כלכלם דבם מסלע וכו' כלקיחת במדבר
כשרצו נסיכים לילך הלכו על הסדר וילנו ושקטו בארץ וכו'
ומשמתו מהארץ היניקס דבש מסלע: להצאל לשון על והוא
מבנין נפעל כלומ' שהיו חוסים תחת
צלו של הק"ב:

מפעל נוראותיו כלומ' פעולות
נוראות: ספון לשון חסיונות
שלא היו ספונים ומסורים רס"י תהלת
ויסד · המלך כתב לי לגבורת והיה זקוק
לי והייתי ספון בחיבו שמות רבה
פרשה ב' כלומ' מי הוא החסוד שיכול
לספר נוראותיו: הפליא למעניהו
עם"ה כל פעל ה' למעניהו כי רופה
סיהה שמו י"ת כתגדל ובתקדש בעולם:
ולי מורשה לקלסהו לשבחהו כלומר לי
מגיעה לי התורה למורשה כלה לשבחהו
כי עמ"כ נתן לי לבדל לאחדים לא כלה
לשבחהו כדעיל מי כפון וכו':

רכב על כרוב פסוק הוא תילי' ל"ת
ברקים רב לשון ירה וזרק
ונכרשו הפסוקי' שהם על ישיע' מלרי':
כמשכני כמו המשיכי: מן לשון דבור
כלומר

נִכְסָפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי אֶל יוֹפִי מְבֻלּוֹלְיָהּ ׃
מְדֵי חָדְשָׁהּ וְשַׁבָּתָהּ לְהֵרָאוֹת תָּמִיד עָלֶיהָ ׃
בַּעֲלוֹת כָּעָב קְרוֹאֶיהָ ׃ לְשַׁלֵּשׁ פַּעֲמֵי רַגְלֶיהָ ׃
לָסֹבֶב צִיּוֹן וְלַחֲקִיף וְלִסְפּוֹר אֶת מִגְדָּלֶיהָ ׃
בְּרָנִּיּוֹת נוֹסָפִין לָרֹב לְמִשְׁמַר נוֹי זְבוּלֶיהָ ׃
יִקְרְאוּ לִירוּשָׁלַיִם כִּסְאֵי וְנִקְווּ אֵלֶיהָ : חִכִּתִי
לַיי אוֹתוֹתָיו כִּימֵי עוֹלָם לְשַׁמֵּשׁ ׃ עַל עֲשֹׂר
נְגָעִים עוֹד יַחְמֹשׁ ׃ תּוֹהוּ וָבוֹהוּ בְּכָרֵךְ גָּדוֹל
לְשַׁמֵּשׁ ׃ וְעָלַיִךְ צִיּוֹן כְּבוֹדוֹ יֵרָאֶה בּוֹקֶר וָרֶמֶשׂ ׃
יי לְאוֹר עוֹלָם לֹא יִהְיֶה לָךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ ׃
מָאוֹר מְשֻׁרְתָיו יַזְהִיר כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ לְהִתְחָרֵשׁ ׃
הַנּוֹתֵר בְּצִיּוֹן קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ לְהִתְקַדֵּשׁ ׃
אַדִּיר יי שָׁם לֹא יַעַבְרֵנוּ טָמֵא לְהָדֵשׁ ׃ ל״א
יוֹסִיף לָבֹא בּוֹ עָרֵל וְקָדֵשׁ ׃ שְׁרִידִים אֲשֶׁר יי
קוֹרֵא יִכָּנְסוּ לְפָרְדֵּס ׃ לְבָשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ

אמונת תומין זה לקרבם ע״פ שקחמין בה׳ ויתעבה לו לנקה לעם זו כמו עם זו קנית: רס קס״ב: בשכר כחמונה כמו שקמר ויחמיהו בה׳ וכו׳: נוי שומר לחמוני׳ זה ישרש ופסוק פוח ביעשיה: בחמונה לרשת בתורה שכתיב בה ותהיה לגלו חמון משלי׳: לרשת ע״פ תורה לוה לנו משה מורשה ולרשיון ג״ת מורשה גלח מחורשה:לך יום לך לילה לסיים מעין החתימה: לשירה: כיצרך לשון נשורה וחוזק: נאכי וגיחותיו לשון גחוה כלומ׳ הק״ב בא ועילה לחותי על המצריים וגיחותיו ע״ם שקמרו כי גאה גאה: דגלגי עשב לחותי לגבעים ומחנות: והחזירני עם ה׳ וה׳ שקמיך לבריח כ״ו ופרט״י בחביבה לך ג׳ שקמרת שבחת: עוזי לחתם הק״ב שקחם עוזי ע״ם ה׳ עוזי ומשוזי ולך יאתה כלומ׳ כאה לך לעשות עמנו ולא לאחר לכן לחתה ה׳ מי כמוך: לשון עולמים ויוכיחים בכירוך ולחמרו אלי זה: דגול מרבבה פסוק עם״ה זה הק״ב

אֱמוּנַת אוֹמֵן לְעַם זוּ רָם זָכַרְתָּ
בְּשֶׁבֶר הָאֱמוּנָה הַיָּם
קָרַעְתָּ ׳גּוֹי שׁוֹמֵר אֱמוּנִים בָּאֱמוּנָה
אֵרַסְתָּ ׳ לְךָ יוֹם אַף לְךָ לַיְלָה
אַתָּה הֲכִינוֹתָ : בָּרוּךְ אַתָּה יי
הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים :
דִּבְרֵי הָאֱמֶת בִּיבֵּשָׁה עָבְרוּ בְּנֵי
חֵן נֶגֶד אָבוֹת לְגוֹזֵר יַם סוּף
נֵאָמָנִי ׳ וְגִלְּוֹרֵת יְקוֹבְצוּ מֵרֹאשׁ
אֱמֻנָה בְּעַדְנִי ׳ אָהַבְתִּי אֶתְכֶם
אָבֵר יי : בָּרוּךְ אַתָּה יי אוֹהֵב
עַכּוֹ יִשְׂרָאֵל : אֵל מֶלֶךְ
אשירה

מעריב ליל אחרון של פסח

שדגול מרבבת מלאכים רלו לוחות פ״ם על פניס: דודי סלח ילו לגאלנו : לויונו לשון חשק ותאוה כמו קיוינו: מגור מרב וכו׳ כלומ׳ כלמח על היס כנגוד ובעל מלחמה כמו שבדרם על פסוק ה׳ איש מלחמה וזה עשה לרחם על עניו ולגאלם: טבעו בים סוף ובעיסותיו לדיינם עיסומת לשון חוזק ועוז בתרגום ככול ועוז עילים כ״ע מתרג׳ לקיף ועיסוקך ובמקומות רבים : בסלסלה בשלחה כדרם בגמרת שסת״ב בן מדה כנגד מדה לפי שנזדו כל הבן הילד היקורים תשליכוהו טבעו בם בחים : עתה ולבא חייב כלומר ק״ב מחייב עתה ולעתיד לבא וזן לוחם ביחיבו וכזרוע עזו כמו שלחר יחיבך ה׳ וגו׳: להתגות בקיון בשוכליך וכן בחתקוממיך כלומ׳ מי כיוון שיוכל לנקום בשוכליו כמו שלח שכרוב נלוך תכרוב לוחם: חללת סלון כלליעל חללת לפס חדה כנגד חדה וזהו סלון כמו בסלסלה לעטרך בעתרומות עריצת כלומר בלת עליהם

אָשִׁירָה לַייָ בְּשִׁירָה עֲרֵיבָה׳
אֵל נֶעֱרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים
רַבָּה ׳ יְיָ מִי כָמוֹךָ : בְּמַקְהֲלוֹת
בָּרְכוּ אֱלֹהִים יְשָׁרֵי אֵל ׳ יְיָ מְקוֹר
יִשְׂרָאֵל ׳ יְיָ מִי כָמוֹךָ : גִּיאַנִי
וְגִיאוֹתַיו וּמִתְנָאֶה עַל מְתָנָאִים ׳
רָם עַל כָּל גּוֹיִם ׳ יְיָ מִי כָמוֹךָ :
דְּגָלַנִי וְהֶאֱמִירַנִי עִוִּי וּלְךָ יָאֲתָה ׳
כִּי תִפְאֶרֶת עִוִּי מִי אַתָּה : יְיָ מִי כָמוֹךָ : הֵן עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים
הַכִּירוּךָ אֵלִי : אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי : יְיָ מִי כָמוֹךָ : וְיִרְאוּ דָגוּל
מֵרְבָבָה בְּפָנִים לְבָהוֹר : דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן הַחוֹר : יְיָ מִי כָמוֹךָ :
זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אוֹתוֹ אִיּוֹנוּ : הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ : יְיָ מִי כָמוֹךָ :
חָגוֹר חֶרֶב גִּבּוֹר וּמְרַחֵם עַמּוֹ : יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה יְיָ שְׁמוֹ : יְיָ מִי
כָמוֹךָ : טָבְעוּ בְיָם סוּף וּבְעִישׁוֹנִית לְרַיְינָה : בְּסַאסָאָה בְשִׁלְחָה
תְּרִיבֵנָה : יְיָ מִי כָמוֹךָ : יָרֵה רָמָה רִיקָמָה דָּיִם מִלְּהָבֶן : יְרֵדוּ בְמִצּוּלוֹת
כְּמוֹ אָבֶן : יְיָ מִי כָמוֹךָ : כִּי יְמִינְךָ וּזְרוֹעֲךָ עַתָּה וְלָבָא חַיִּיב : יְמִינְךָ יְיָ
תְּרַעַן אוֹיֵב ׳ יְיָ מִי כָמוֹךָ : לְהַרְגָּאוֹת בְּקָמֶיךָ מִי יָכִיל
בְּמִתְקוֹמְמֶךָ ׳ וּבְרוֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרוֹס קָמֶיךָ ׳ יְיָ מִי כָמוֹךָ : מָדַדְתָּ
סָאוֹן בְּעַרְמוּמִית עֲרֵימוֹת בְּעִיווּם ׳ קָפְאוּ תְהוֹמוֹת בְּלֵב יָם ׳ יְיָ
מִי כָמוֹךָ : נֵאוֹן בַּחֲמִשָּׁה וּבְכִתּוֹת שְׁלִשָּׁה מְתֻחָלָק ׳ אָמַר אוֹיֵב
אֶרְדּוֹף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק ׳ יְיָ מִי כָמוֹךָ : סִלְסַלוֹ לְאַדִּיר עַל אַדִּירִים
בְּמַאדְּרִים ׳ צָלְלוּ כְעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים ׳ יְיָ מִי כָמוֹךָ : עוֹשֵׂה
פֶּלֶא לְאָבוֹת וּלְבָנִים בְּהִלּוּלִים ׳ נָאוֹר וְאַדִּיר יְיָ מִי כָמוֹךָ בָּאֵלִים ׳
יְיָ מִי כָמוֹךָ : פַּרְעֹה הִצְדִּיק דִּין בְּמֵרֵן נָטִית יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ
יְיָ מִי כָמוֹךָ : צָרְכֵיהֶם בְּלֹא חִסָּרוֹן חֶסֶד לְמִבַּקְשֶׁיךָ ׳ נַהֲלֹתָ בְעָזְּךָ
אֶל נְוֵה קָדְשֶׁךָ ׳ יְיָ מִי כָמוֹךָ : קוֹל נִשְׁמַע רָגְזוּ עַמִּים וְלָבְשׁוּ שָׁכוּל ׳
יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמוֹגוּ כָּל ׳ יְיָ מִי כָמוֹךָ : רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה עִם סְגוֹלָתֶךָ ׳
תְּבִיאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתֶךָ ׳ יְיָ מִי כָמוֹךָ : שִׁבְתְּךָ מָכוֹן פָּעַלְתָּ

עליהם בערפה על שנעשו סמים בערימות ע"ם נערמו מים :
בעוויס בעבור עון שלהם שהטביעו בני ישראל במים : כאן
בחמשה כמו שחמשה ובולך לשון ערוף עריפת ראש :
ובכתות שלשה מתחלק ע"ם ושלשים על כלו : שלשלו לשון
שנח כמו כולו לרוכב בערבות כלומ'
שבחו ושרו שירה לאדיר זה הקב"ה
במאדרים סמים שנקראו אדירים :
נמרץ בחוזק כי לשון מ' נמרץ ונמי
ושמי הרשעים לויל כמו שדרשו על
פסוק על לחל פרעה נשמר לנצדיק
עליו הדין ולשבח להק"ב: שכולם שכול
נעשו עקרים ולא יכלו להוליד כמו
שפיר'י ביכושים גבי רשב"ג זוכה
וזה שלמר נמוגו כל : זכרתי
חסדיך כלומר לזכור חסדיך בהודיה
בשבח שתה הלל שהוא טוב לקורקיו
ולשר הפיוט תיבות שלו זכרתי
חסדיך טוב להשלים הק"ב שפתח בו
בתחילת המעריב ופסק בחמשע
בשירים עתה חוזר להתחיל בז' : אין
לך שירה חוזה מלשון יחוה דעת כלו'
לשבח ' שלמרנו שירה וזכרנו חסדיך
לא סיימנו לכולנו שבחך כי ח"ו
למלך כל גבורתך ולהשחיע כלתהלתך
כמו שנאמר לך לדומיה תהלה : מי
כמוך מחרים כמו שדרשו מי כמוך
בחלשים שתעשה עמהם כחלש
ותרחם בעלבון בחרפת עמך שהם
בשביל שהיה גבורתך מה ע"ם
לנשר ולשלח שלמר מי כמוך חסין

יה חסין ג' כח וגבורה :

נעשׂ סורק הם ישרחל עע"ם
ישעיה ה' ויטעטו סורק :
שוחם ג' גבורה : פלורות הם ענפי
תילן : בערן בחוזק : נכי נדיק
תניח זה מעיח שיהיה גודר סרנת
ישרחל : קנה עדה ישרחל שהם
עתה ה' : געד קיה הם הלומות
שהחלנו לחיה יער : ואז יהיה ה'
רם למלך וכו' :
תבנת שביעית כמו ז' שנת
שמטה ז' שמטות ליובל ז' ימי

חג וכיוצא בו כלחיתך במדרש כלו' כשהר שבנת מתוך שביעיות
שביעי של פסח לנגוד לת ישרחל ממצרים כך תרפה בנחיך
ותנגוד לותם שנית ופסוק הוח שופטי"ם' רפה בנחיך ונקה :
שמע מצרים וכו' פסוק הוח ישעי' כ"ג ופיר"י שי כשהר שמעו על
מצרים שלקו בעשר מכות כך תשמיע
על צור לעתיד : ותגבה לשון גוכה
חוב כלומ' תנקם הם : תקנה שנית
תנגוד לותם שנית כשלעיל :

טלאיך שלו ישרחל הנקראים
שם פמורה : לעילום
כמו לעולם ל"ה ב' ג"ג שהיה שמי
לעילום : עלים שהתנשלו בהר
חורב תלבישם : שלום לשון כתר
תלוכה : שלם כלומר ירושלים :

פָּעַלְתָּ לִידִידֶיךָ · מִקְדָּשׁ יְיָ כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: יְיָ מִי כָמֹכָה: תָּרוּם יָדְךָ עַל צָרֶיךָ לְהַוָּעֵד · יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד · יְיָ מִי כָמוֹךָ:

זָכַרְתִּי חַסְדֵּךְ טוֹב לְקוֹרְאֶיךָ בְּהוֹדָיָה · יָחִיד כָּמוֹךָ אֵין לָךְ שִׁירָה חֲוִיָּה · מִי כָמוֹךָ מַחֲרִישׁ בְּעֶלְבּוֹן שְׁבִיָּה · יְיָ מִי כָמוֹךָ אֱלֹהִים חֲסִין יָהּ: בְּגִלָּה בְרִנָּה בְּשִׂמְחָה וכו' מי כמוכה וכו': מלכותך וכו':

נֶטַע שׁוֹרֵק עוֹצֵם פְּאֵרוֹת בְּעָרֵץ · צְבִי צַדִּיק תָּבִיא גּוֹדֵר פֶּרֶץ: קָנָה עֶדֶר גֵּעַר חַיָּה בְּאֶרֶץ: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ: זֶה צוּר יְשַׁעֲנוּ פָּצוּ פֶה וְאָמְרוּ: יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר עַד וְגָאַל וּמִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ דָּם חֲבָבְתָּ שְׁבִעִיּוֹרֵת צָבְאֵךְ רַבָּה · שְׁמַע מְצָרִים תַּשְׁמִיעַ לְצוּר וְתִגְבָּה: תְּקֻנָּה שְׁנִית וּפְדֵה עֶדֶר הַנִּשְׁבָּה: וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

השכיבנו עד סכת שלומך

אֵל עוֹזֵר הָקֵם טָלְאֵךְ לָעֲלוֹם: נִפְלָאוֹת יַרְאֵנוּ עֲדָיִם לְהַלְבִּישׁ הָלוּם: צִיּוֹן תִּדְרוֹשׁ שָׁלֵם תָּקֵם בִּיהָלוּם: יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

ברוך אתה יי פורס סכת שלום ובו':

וידבר משה וכו'

מעריב ליל ראשון של שבועות

וירד מביר יעקב נורא עלילה וירד על הר סיני בך"ם בסוד נורא במעמדו על הר סיני עלילה על פי מקדם תלים ס"ו · וידבר בעוי עשרת דברות בהמולה בעוי ג"כ ל' דבור כמו לבעל בספרים כי הדבור המולה לשון המון ורעם כמו נקול המולה גדולה ירמיה י"ג בספרי וידבר מלקיש את כל הדברים מלמד שלמד המקום עשרת הדברות בדבור אחד מה שם ע"ב לפי גומר וע"ב לשון בעוי בדבור אחד וזהו בהמולה: תנכי גילה ורחי לעמו תחלה מכילתא ע"ר דריש תנכי לשון מורין "תנה נהודך "כליך "יהודך וזהו ורחיר לעמו תחילה בתפילת לבורו רחיר לפי ק"ם שנקרא דודי ונם נכל יום מעביר יום ומביא לילה:

לא יהיה לך הבל ע"ז שנקרא הבל שכ"הבל הימי מעשה ת' ועוים ירמיה י' וי"ד וכ"ח: וכלם לשון כוסה כי מנקשיו יכלמו שפך מה שלמר דוד תלים ס"ט על יכלמו בי מנקשיך ויעשיב לאר כוסו ונם כלמו כלם יחדיו כלמו בכלמו חורפי ירוים מ"ב: לא תעשה ותמיר כלומר

וירד אָבִיר יַעֲקֹב נוֹרָא עֲלִילָה
וְדִבֶּר בְּטוּי עֲשֶׂרֶת
הַדִּבְּרוֹת בַּהֲמוּלָה: אָנוֹכִי גִלָּה
וְהֵאִיר לְעַמּוֹ תְּחִלָּה: דּוֹד מֵעֲבִיר
יוֹם וּמֵבִיא לַיְלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

לֹא יִהְיֶה לְךָ הֶבֶל תַּבְנִית אֱלִיל
נִבְלָם: לֹא תִשָּׂא וְתָמִיר
קָרַשְׁתָּ שֵׁם נֶעְלָם: זְכוֹר יְדִידוֹת
מִשְׁפְּטֵי נוֹעַם וְסִלְסוֹלָם · חָנוּן יְזָכּוֹר
לָנוּ אַהֲבַת עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

טוֹבִיָּה לְמָרוֹם עָלָה · וְהוֹרִיד דַּת כְּלוֹלָה · בְּחַג הַשָּׁבוּעוֹת: יָרַד

לא תעשה לך פסח ולא תמיר קדושתו כי כשתסבב לעקר בשמו לא תתם ממיר קדושתו שתם היית לוכח קדושת פסח לא היית כשנא בשמו לעקר: קדשת שם כעלם כדלמר בסוף פרק ואלו עוברין סכר רבה למדרשה בפיקרא לחר ליה סהוה סנה לעלם כתיב לעון כעלם: זכור זריזות משפטי נועם וסלסולם כלומר זכור מצות שבת ותיבה זריז לקיים משפטי התורה שכ' בה דרכיה דרכי נועם ונקט סלסולם על שם סלסלים ותרומת משלי ל' תהבת עולם על שם תהבת עולם תהבתיך על כן משכתיך חסד ירמיה ל"ג:

טוביה למרום עלה מסה על השמים כי טוב וכתיב ומסה עלה ל' השבים והוריד לת כלולה התורה שהיה כלולה ומוכתרת: ירד צור בעלמו שלמר וירד י' לעיני כל העם על הר סיני: ונתן עוז לעמו על שם ס' עוון לעמו יתן תלים כ"ט: ברעמים זוועות ע"ם בסמ"ך ויוב ל"ז ירעם על בקולו כפלגות ואחריהן כוללה שוות רבה ומה כפלגות לגלן בשעה שבקש הל"ה לת התורה ליסרל נפיכ הרלה בקולו

צור בְּעַצְמוֹ ׃ וְנָתַן עֹז לְעַמּוֹ ׃
בְּרֵעֻמִים וּזְעוֹת׃ כָּל עֲצֵי הַיַּעַר׃
אֶחָזוּם חִיל וְסַעַר׃ הָרִים וּגְבָעוֹת׃
לְמֹד לְעַם קְדוֹשִׁים׃ סֵדֶר תְּקוּפוֹת
וְחִדָּשִׁים׃ וְחִשְׁבּוֹן הַשָּׁעוֹת׃ מִכָּל
אוֹם חִבַּבְתָּם׃ וְלֹהַר סִינַי קִרַבְתָּם׃
אֵל לְמוֹשָׁעוֹת׃ נְשָׂאָם בְּכַנְפֵי
נְשָׁרִים שׁוֹכֵן בְּרוּם אוֹרִים׃ מִתַּחַת
זְרוֹעוֹת׃ סוֹרְרִים בְּעֵת שָׁמְעָם צִבֵּי
תִפְאֶרֶת עַם׃ יֶרֶגּוֹן יְרִיעוֹת׃
עֲלוּבִים חָפוּ רֹאשָׁם׃ וַלְהֲרִיגָה צוֹר
הִקְדִּישָׁם׃ בְּפֹרַעְפְּרָעוֹת׃ פְּרִישַׁת
הוֹד שַׁלְמָה׃ וּרְקוּעַת גּוֹבַהּ אַדָּמָה׃
שְׁתֵּיהֶן נוֹגְעוֹת׃ צַדִּיק הַר כָּפָה׃
עֲלֵה נָאוָה וְיָפָה׃ כְּגִינִית וְכִירִיעוֹת׃
קָשְׁבוּ עִם בְּחִירִים׃ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים
יְשָׁרִים׃ לְאוֹזֶן הַשְׁמָעוֹת׃ רָם
בְּחַסְדּוֹ שְׁמָרָם כְּאִשּׁוֹן כָּל צוֹרְרָם׃ וּמְגִזְרוֹת רָעוֹת׃ שָׁלַח אוֹתוֹת
וּמוֹפְתִים׃ וְהִנְחִילָם דָּתוֹת חֲרוּתִים׃ בְּחָכְמָה וּבִדְעוֹת׃ תִּפְאַרְתָּם
הִגְדִּיל לְמַעֲלָה׃ לְהִתָּם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה׃ כְּבִרְכַּת כֹּהֵן יְשׁוּעוֹת׃
יְשׁוּעוֹת רַבּוֹת הֵרָאָם פּוֹדֶה וְגוֹאֵל׃ וְעִטָּרָם וְהִנָּם בְּדֶרֶת
יְקוּתִיאֵל׃ סוֹחֲחִים רֶנֶן וְהוֹדָיָה לָאֵל׃ פָּאֲרוּ וְשִׁבְּחוּ מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ בגילה ברינה וכו׳׃ מלכותך וכו׳׃

כבד הוֹרֵיךְ בִּדְבוּר חֲמִישִׁי הִשְׁמִיעָם׃ לֹא תִרְצַח קְרוֹצֵי
חוֹמֶר לְהַכְרִית בְּזַעַם׃ לֹא תִנְאַף טוֹבַת חֵן וְסֶרַת טַעַם׃ נֶצַח
צוּר יְשָׁעָךְ הַמְלִיכֵהוּ בְּרוֹב עַם׃ זֶה צוּר יְשַׁעֲנוּ וכולי וְנֶאֱמַר כִּי
פָּדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ׃

לא תְגֹנֹב בְּמִסְתָּרִים׃ לֵישֵׁב בְּמַאֲרַב הַצְּרִים׃ לֹא תַעֲנֶה

רוֹע

בקולו ליעקל פלאי פלאים כיצד וכולו וגקט זועות על סם וירף
סעם ויכוונו ופין כוב פלף זוע׃ כל עצי היער תחזוס חיל וסער
על סם קול ה׳ שובר ארזים ויסבר את ארזי הלבנון וגומר וכתוב
ההרים רקדו כאלים וכו׳ סער ירגה כמו לף סערוס תבותיכם׃
לעם קדושים ליעקל סם קדושים׃
סדר תקופות וחדשים כלאמר
בשביל שנתן לנו את התורה
היה הקב״ה מעבר שני לקובע חדשים
כשבגלו ישראל אמר לסם החדש הזה
לכם על כאן היה מסור בידי מכאן
ואילך הוא מסור בידכ׳ לילא מתשבון
הימים והשעות׃ נשאם ככנפי נשרים
שוכן ברום לוריים ומתחת זרועות
במדר וש״ה קוס על זרועותיו שלר
עופות כשנוסעין לפרוחים נוסעים
לוח׳ ברגלים׳ מפני שמתיירלין מפני
הכבר הפורח על גפיהן לבל הכבר
מגביה לעוף מכל עופות שבעולן ואין
מתיירא לא מפני שלשם שמא יזדוק
בו חץ וכוסלין על זרועותיו לף שכ״ם
כשא את ישראל על זרועותיו והזדועו׳
היו תחת ישראל וזהו סיסד ומתחת
זרועות לף על פי שהוא שוכן ברום
בחויר׃ סוררים רשעים כשורדי׳
מני דרך כשמעו תפלתת ישראל ופי׳
בלי לשון רגון׃ ירגזון יריעות רגזו
כל לומות העול׳ שנאמר שמעו עמי׳
ירגזון וכתי׳ תכקוק ג׳ ירגזון יריעו׳
פירש הסוכנים בשלשים מכוסים
ביריעות׃ עלובים חפו ראשם ש״מ
שהם עלובים שלא רצו לקבל התורה
חפו ראשם מבושת ופי׳ חפו ג׳ כסוי׳
ולהריגה צור הקדישם הק״ב הזמיר׳
ליום הריגה כלאמר בב״ק ראשי ויתר
גויס ראשי מלות שקבלו עליהם
בני בת ולא קיימ׳ והיה למס ומחוק׳
בפרוע פרועות פסוק הוא סופטים ה׳
כלאמר שיפרע מהם הב״ה על שלא
קיימו מה שקבלו׃ פרישת הוד שלמה
פרישת הוד שהיס שנטויס ופרוסים
בשלמה ע״ה ופרשו השלמה׃ ורקועת
גובה אדמה ע״ה לרוקע הארץ תלים
קל״ו וכתיב ישעיה מ״ב רוקע הארץ ונתגיהיה׃ שתיהן נוגעות
כלאמר השמי׳ והארץ נוגעות זה לזה כדאמרי׳ בתוב ג׳ לומר לן
השמי׳ דברתי עמכ׳ וכו׳ מלמד שהרכין הק״ב השמי׳ בתחתוני׳
ושמי שמים על ראש ההר׃ צדיק הר כפה כדאמ׳ ויתיצבו בתחתי׳
ההר מלמד שכפה עליהם הר כגיגית
שלא יקבלו ישראל את התורה מוטב
ושם לנו שם תהא קבורתכם וזהו שים׳
עלי כאוב ויפה כגיגית ומלת וכיריעו׳
שבה לל נאוה ויפה ע״ש שהורה לני
ואוה כיריעותשלנוה רק מפני ההרג׳
ישלו נפוף׃ קשבו ג׳ קבלת שמיעה
לאוזן השמעו׳ כלו׳ לשמוען הם שהשמ׳
להם׃ דחות חרותים הורת כתובית
כמו חרות על הלוחות׃

ישועות והמוס לשון זה שלי
ואמרו׃ בדת יקותיאל ע״ש
בתורת משה שנקרא יקותיאל ע״ש
שקיוו לשל בימי׳׃ סוחחים ל׳ לכוה׃

כבד הוריך תחזיק כמו בדרכת
הורי׃ קדושי מומר בני
שלם הנקדשים מחומר שלהם כמו
מחומר קדשתי גם שני חיות ל׳ג וחוח
ע׳ נין כריתה וחיתוך׃ וטוכת חן
וסרת טעם ע״ם שלהם יפה וסרת טע׳
משלי י״ח וכתן ר״ל לא תפלף לא״ם
שהיה טוכת חן בעיניך היה סרת טע׳
בעיני

בעיני הש"י להיות עמ' מפני שהוא לפחות לך :

לא תגנוב ליישב בפתרה תלרים ע"ם ישב בפתרה תלרים :
לא תעשה שקר רע כלומר לא תעשה עדות שקר ורוע
ותשם כי כשתתה מעיד עליו שקר תתה גוזל ותומם ממון חבירך

רוע תלי' קי"ל מלכשה לעון גזל הכשה שלא יעקרו או לעון שכחה : גנוהים ונהים הם השמים ע"ת על שהם גנוהים ממנו : ברקשת ברק כלו' זה היה מלמר רק עון ודבר זה ס' פעמים קור כנגד ס' חומשי תורה כדאיתה בב"ר ס' פעמי' כתיב קור כנגד ס' חומשי תור' ויאמר שהי' יהי קור כנגד ס' ברקשת וכו' : כהיה לא יהיה לך לאל וכו' כלו' זה הדבור הוא כנגד מלמר רקעון : יפה ונרם הם ישרלל שנאים ויפים במעשיהם הטובים : ונפשה לעון רבוי פרו ורבו תרגום סגו ופשו זוג לו כלומר דבר שני לו : שלשת כנירי' לומר זה על הימים כמו שמפרש והולך מים לדיריס :

בנוהרא עם"ה יעקוב כמו שכתוב ופירש"י יעקוב ונבינהו תמיד להתגבר בנדך ולף שנדרש על הלומות מ"מ מדמה לומש לנמרו' שנם דרכם כך : תנא דור למוזלים נדרש על המופר דור להסתכוות למים וקרא במים כוזלים ודבור של ע"ז כנגד מלמר יקוו המים: את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד יקרים הם תלמידי חכמים היוני' כתורת ה' היקרה מכניכי כדרש חז"ל את ה' לרבות ת"ח : יוסף ה' אלהיו כלומר ככללו כו מ"ח מלות לחכמים מסורה כמו שדרשו חכמים ז"ל : בכוותו תלידים הם המים כלומר בשבותם למקוימם ע"ם יקוו המים אל מקום אחד תשר יסד להם ופסוק הוא תלים ק"ד חוק שעבורה עם"ה ושמתי חול חוק נבול לים ודרשינן חוק נתן להם הק"ב שלא יעברו את החול ולולא זה היו מבטלין את העולם כי המים נבוהים מהארן: וכנד זה לא תתא שנם הוא כבול להק"ב שלא לשנא שמו לשוא : שכלומר

וכמו שמפרש למטה : פקדוני מלותי :

אנכי רקא לדבורות בבתיר לעון ביקור ופירוש כלו' ביקור
ואמר אנכי רקא לדבורות : פתח דבריך יאיר פסוק
הוא תילי' קי"ל מלכשה לעון גיד הנשה שלא יעקרו או לעון

רוֹעַ וְחָמֵשׁ הֱיוֹת עֵד שְׁקָרִים׃ לֹא תַחֲמֹד שִׁפְעַת רֵיעַ וַחֲפָצִים יְקָרִים׃ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ קַיָּם לְדוֹר דּוֹרִים : בא"י מלך צור ישראל וגואלו השכיבנו וכו' :

וְכָל הָעָם רוֹאִים וְשׁוֹמְעִים אֶת הַקּוֹלוֹת׃ אֲגוּדִים יַחַד לְקַבֵּל חֲמוּרוֹת וְקַלּוֹת׃ לָבֶטַח הוֹשִׁיבָם עוֹשֶׂה גְדוֹלוֹת׃ בֵּן יְפֹרוֹס שְׁלוֹמוֹ עַל כָּל מַקְהֲלוֹת : בא"י פורס וכו' :

וידבר משה את מועדי י"י וכו' :

מעריב ליל שני של שבועות

אֵל אֱלֹהִים יְיָ דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ׃ בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת כָּלַל עוֹלָם בְּמֵרוֹן׃ גְּבוּלוֹת יָשֵׁב בְּדִבְּרוֹת עֲשָׂרָה בְּלִי פֶּרֶן׃ אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה לֹא שַׂמְתִּי חִקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ : בא"י המעריב ערבים: דִּבְּרוֹת עֲשָׂרָה כָּתַב לַהֲמוֹנֵי הַכְּלִיל בָּהֶם שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה פְּקֻדּוֹנַי׃ וּמֵאַהֲבָתָם נִגְלָה עַל הַר סִינַי אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ׃ בא"י אוהב עמו ישרל :

אֲנִי רֹאשׁ לְדִבְּרוֹת הַבְּאִיר׃ פְּתַח דְּבָרֶיךָ יָאִיר׃ בְּיוֹם מַתַּן תּוֹרָה׃ בּוֹ נִכְלְלוּ שְׁמוֹנִים מִצְוֹת מִלְּנִשָּׁה׃ תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה׃ מוֹרָשָׁה בְּרוּרָה : גְּבוּהִים וְנֶהִים בְּמַאֲמַר

ראשון

דברות עשרה כתב להמוני
ל' המון עם כי התורה
נתנה בפומבי במעמד ס' רבוא :
הכליל הם וכו' כלו' בעשרת הדברו'
ככללו כל התרי"ג מלות כדאיתא בזוה"

שנאמר לך תספר ג' פעמים • מצות זכור ושמור נלחת נלחמו כי שמור וזכור נדבור אחד נאמרו עשה לומר מדבור זכור את יום השבת ונכללו בו ע"מ מצות שכולן בעשיני פרישות וטהרה : סדר הפיוט יכו' לכבודיכו כי נמה מיעלו לחיכם ולא יצלו בערבוביא כבדו את ה' : ערך ערך שבות שבת לבוגי לת"ח הבוגים בתורת ה' תמימים אמיצת נפש : פיוט דבור כבד כי ברעון היו לומרים לכבוד עלמו דורש כיון שמעמו כבד את אביך חזרו והודו לו למדו ע"ה בלות נכללו בדבר הזה ע"ם מצות למדו כמו למיל פתיל לשון חבור ודבוק : קבעו לבורים הלו ת"ח המורים הלכם ומאירים עיני ישראל ומיישבים כל דבור על לוחיכו : דמומיך מכבדיך גם הם ת"ח המאירים עיניכו שהם להק"ב שממוכיים לנחתו לכבדם כלמד מפסוק את ה' :

שבן למד : מבארים לשון כתב ובער בחסכת ברכות דף מ' משום מרחץ דלבת פירוש הערוך חולבת : דמו להגיהה לשון יזל מים כלומר להזיל ולשפוך דמו : תוקף מצות חמשים בחפכיו הטעים הלו נכללו בו ג' מצות לת תעשה המדברים מלוכן זה :

לדקדק לשון תמיכה ונעימה בבתן : תעף ל' לכל כתובות דף ס"ז שיפיקהו ומדריכהו כיהלים הלו' דבור זה כנגד מלמד זה לשיחן שלת יבלע הגלוי לשון כדגים מחפיפי תרורה עם ס"ם לת תחניף בתרן ובקרלת תרורה ע"ם תרורם הלמה בעבורך : יחוסים לרומתם לשמיר ביחוסם ולת ירבו מחזירים וזה לבו רוממות בגד שלר בהומות לפי שלחלתו עם ה' : קבל מיכן : קבלה ל"ח מצות בו כוללו בו בכללו: למולו מיכה בכנגד קבע והסוף לו כי גם חיות והמות שם למיכם ולת יתרבו בשלישן מיכן : פרנו בחברה וכו' לים בנחלתו וכו' ע"ם ובקן בחלתו : מרבון וכו' לבור לת תנגוד בכללו בו ג"ם תורות ובמור לו מלמד בירק עשב לשיתן שמלכלו מדבר הפקר כירקות ולת חשלימו שלכם כדי שתהלכו שם הכורת כי על בזל לאסור לברך שבלמר ובוצע ברך ובו' : רשך ורוא לשון לספרם ע"ם דובר שקרים לת תלטתו בלספרם ע"ם דובר שקרים לת יכון לנגד עיני למר הק"ב לין לי לי והוא יכולים לדור בעולם: בסכם לשון סכוס ומיון כלו' בכללו בו כ"ג מצו : יצירת לדם הוקבע הוסס בקנדו : שם הבה שבת ה' ושבע תוכבת בפסו פסוק מבלי' וכולם מדברי' מעניני שקר : טפיפת לשון דבור שטים והולמים לשון שטות וכסילות הבא ס מדרך היסר : המלת רעך והייתי כבן דוד כי המדבן הוא מכוים בשרו על שלת בתמלכה תחותו : זבולים שתחברו בכללו בו כ"ד מצות וכללבו מלמד לת טוב היות לדם לבדו כלומ' לשתף תמיוד ותתחבר : שבל הפרים : דבורים וכו' כלמרינן שכל המצות בכללו בתשרת הדבורת : וכל העם רואים ולת בוערה כלו' לדבור שיצת מפי הקדוש ברוך הוא היה של שם ורואים לדבורים :

גוללם

ראשון נפרשו ברבר יי שמים נעשו
בראשית ברא : דבר בו חמשה
פעמים אור : כי נר מצוה ותורה
אור : חמשי תורה הזהיר לא יהיה
לך אל מבלעדי : כי אני אל נאם
יי ואתם עדי : יפה וברה : ונכללו
בו ששים מצוה ונפשה : כל אשר
דבר יי נעשה : חטיבו דברה : זוג
לו חלקת בבירים : מים רבים
אדירים : מתנשאים בגבורה :
חצב בור לנוזלים אל תרמהו כי יי
אלהיך אל קנא הוא בעובדי זרה :
טעם לא תשא שם הנכבד והנורא :
את יי אלהיך תירא : והוגיד יקרה :
יוסדו באדניו ארבעים ושמונה :
תעבורנה על ידי מוגה : לחכמים מסורה : כבדוהו
אדירים בפנותם למקויהם : אל מקום זה
יסד להם : חוק מעבורה : לכבדו בגוף נקי
ומלישא בו : זרע אברהם אוהבו : כפל אזהרה : מצורת זכור
ושמור כאחת נאמרו : לפרישים אשר ישמורו : זבירה ושמירה :
נחרתו בו שבעים וחמש אמרות : אמרות יי אמרות טהורות :
פרישות וטהרה : סדר דשאים ופירות לכבדהו : כל פעל יי
למענהו : לכבודו ברא : ערך ערך מעין שבת : להוגי תמימה
נפש משיבת : מצות יי ברה : פיצת בבד כהושמע בתרין : יודוך
יי כל מלבי ארץ : כי שמעו אמירה : צמרו שבעים וחמש בגבולו
כאשר דבר יי ביד משה לו : בעלותו הדרה : קבוע להורים
מאורים חבור : על אפניו דבר דבור : בטאורות להאירה :
רחמיך ינהרוך הושוו לקונך : כבד את יי מהונך : בכבוד

ובבורא

וּבְמִזְרָא : שִׁנֵּן לְאַתְרַצָּח מֵהַצְרִיחַ הַדָּם: שׁוֹפֵךְ
דָּם הָאָדָם בָּאָדָם : דָּמוּ לְהַגִּירָה : תּוֹקֵף
מְצוֹרֹת חֲמִישִׁים בְּאָפְנָיו הִטְעִים : חֶרֶב
פָּתְחוּ רְשָׁעִים : בְּלִבָּם לְדַקְּרָה : תֵּעֵף לוֹ
מְעוֹפְפִים וְשֹׁרֵץ הַמַּיִם: עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם:
לַחֲבֵרִים בְּרָה : שֶׁלֹּא יִבְלַע נָדוֹל לְקָטָן כַּדָּגִים:
כִּי עָיְפָה נַפְשִׁי לְהוֹרְגִים : מַחֲנֵי אֲרוּרָה :
רָמַז לֹא תְנַאֵף יְחוּסִים לְרוֹמְמוֹ : כִּי חֵלֶק
יְיָ עַמּוֹ : נַחֲלָה שְׁפָרָה : קֶצֶב חֲמִישִׁים
וּשְׁמוֹנָה בּוֹ נוֹעֲדוּ : אֲשֶׁר חֲכָמִים יַגִּידוּ וְלֹא
כְחָדוּ: לָעֵלֶם וּלְהַסְתִּירָה:צִוּוּי תּוֹצִיא הָאָרֶץ
לְמוֹלוֹ מִנָּה · נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ · וְחַיְתוֹ יַעְרָה:
פָּרְצוּ בְטַהֲרָה מַפְלִי בְשָׂרוֹ דָּבְקוּ · אִישׁ
בְּנַחֲלָתוֹ יִדְבָּקוּ · כֶּתֶר לְהַכְתִּירָה : עֶרְבוֹן
רֵעֲךָ מִגְנוֹב הוֹהִיר אֵל בְּקָדְשׁוֹ · חוֹלֵק עִם
גַּנָּב שׁוֹנֵא נַפְשׁוֹ · וּבְבֵיתוֹ מְאֵרָה : סְפִירַת
תֵּשַׁע וַחֲמִישִׁים בּוֹ תִּמְצָאנָה · וְאִישׁ תְּבוּנוֹת
יִדְלֶנָּה · וּמִשָּׁם בְּאֵרָה : נִסְמַךְ לוֹ מֵאֲמַר
נָתַתִּי לָכֶם לְאָכוֹל · כְּיֶרֶק עֵשֶׂב אֶת כֹּל ·

לָכֶם לְהַתִּירָה : מְהֻפָּקָר וְלֹא מְגֻנָּבָה תֹּאכְלוּ
וּשְׁבַעְתֶּם · אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהַלַּלְתֶּם · שֵׁם
הַנּוֹרָא : לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ שָׁקָרִים לְכַזֵּב ·
רֵעֲךָ וְרַע אָבִיךָ אַל תַּעֲזֹב · תְּהִלָּתוֹ לְסַפָּרָה:
כְּלִילַת חֲמִישִׁים וּשְׁתַּיִם בּוֹ נִסְכַּם · יוֹדֵעַ לֵב
חָכָם בְּמִשְׁפָּט לְחַקָּרָה : יְצִירַת אָדָם לְלֹא
תַעֲנֶה הוּקְבַּע · שֵׁשׁ הֵנָּה שָׁנָא יְיָ וְשֶׁבַע ·
תְּעוּב נִקְרָא: טְפִיפַת שִׁטִּים וְהוֹלְמִים תְּעַקֵּר:
יָפִיחַ כְּזָבִים עֵד שֶׁקֶר · כִּי דִבֵּר סָרָה: חֶמְדַּת
רֵעֲךָ בַּל תִּתְאַוֶּה: וְהֵיכָל בְּגַן רָוֶה : וּכְנָהָר
לְהִתְגַּבְּרָה : זְבוּדִים אֹתוֹ חֲמִשִּׁים וְאַרְבַּע
לְמִנּוֹת : דִּבְרֵי חֲכָמִים כְּדַרְבוֹנוֹת : נְטוּעִים
בְּמַסְמֶרֶת: וְאָמַר לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ
אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ : לְחַמּוּד מַחְבָּרָה :
הֲלֹא אָצַל לָךְ עֵזֶר לְהַשִּׁיעֲךָ : לֹא תַחְמֹד
אֵשֶׁת רֵעֶךָ : וְתוֹכֵחָה לַעֲטָרָה : דִּבּוּרִים כָּל
הַמִּצְוֹת בְּאוֹפְנֵי עֲשָׂרָה נִכְלָלוֹת : וְכָל
הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת :
וְאֵשׁ בּוֹעֲרָה :

גּוֹאֲלָם כְּזֶקֶן בִּישִׁיבָה נִגְלָה לְכָלְלָם :
בְּמַאֲנִכִי עַד לְרֵעֲךָ אוֹת־זוֹרֹת מָנִין
מִצְוֹת הַכְּלִילָם : אָזַי כְּגִבּוֹר נִגְלָה וְשִׁבְּחוּהוּ
עַם עוֹלָם : מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה
וְאָמְרוּ כֻּלָּם : בגלה ברנה וכו' מלכותך

אֲמוּנַת אוֹמֵן שִׁבְעָה אוֹתִיּוֹת נוֹתָרוּ :
לְעוֹמַת יְמֵי בְרֵאשִׁית נֶאֱמָרוּ :
יַסְדָה עוֹז יוֹנֵק עִם אִישׁ שִׁיבָה שׁוֹרְרוּ :
זה צור ישענו פצו פה ואמרו :

עֲצוֹת מְרֻחוֹק מִקְרָא אַחֲרוֹן מְעִידֵנוּ: זְכוּת
לַעֲלוֹת לְצִיּוֹן קְרִית מוֹעֲדֵינוּ: רְאוּת
מופתי

גואלם כזקן כלשיתה במדרש על פסוק ברוך עלמו כלשים
מלאכים וכסיני נגלה כזקן היושב ביסיבה : כמאמר'
עד לרעך כמצלו לותיות כמכין תרי"ג מלות פסוק שבעה עסם
ככנגד ז' ימי בראשית כלמעלה :

אמונת לומן שבעה לותיות הנותרו' ממכין לותיו' לעשרת
הלברות הם כלמרו לעומת ז' ימי בראשית :
יסלתוכו' עם"ה מפי עוללים ויונקי' יסדת עוז עם לים סיבה
סורדו לאמרו סירה כולם כלאחד :

עצות מלחוק מקר' לאחרון מועילנו לפי דעתי רמז לפייטן
דזה על פסוקים לאחרונים של מלאכי שהיה סוף כל
הנביאים וסם זכרו תורת משה וגו' לומר לכם שיהו הנביא והפי'
לב לאבות על בנים כלו' בזכות התורה שנתן ע"י ב"ב לישראל
סולף וגו' סיר נרובי תורו' תורה שבכתב ושבעל פה נתחכמו כימי'
ישראל וכתבו בזכי כתיבים ונתלפרו בתלפרו שבתבו על שהקדימו נעשה
לנשמע וסיר הק"בה מי יתן והיה לבבם זה להם כל הימים ועי'
ישראל כוסע וכו' :

מוֹפְתֵי גְאוּלָה בִּיאַת מְשִׁיחֵנוּ : לְגָאֳלֵנוּ מִיַּד
חָזָק מִמֶּנּוּ : בא״י גאל ישראל :

בְּרוּבֵי תוֹרוֹת נִתְחַכְּמוּ נְעִימִים : נִתְעַטְּרוּ
נִכְתְּרוּ כְּתָרִים מְסֻיָּמִים : נִתְאַשְּׁרוּ
בְּמִי יִתֵּן לָטוּב לָהֶם כָּל הַיָּמִים : יִשְׂרָאֵל נוֹשֵׁעַ
בַּיי תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים :

אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם סְגוּלָתוֹ :
בִּשְׁתֵּי קְרוּשׁוֹת קִדַּשְׁתָּ לִשְׁמוֹ
בְּקָדְשָׁתוֹ : גּוֹרָלְךָ תּוֹמִיךְ וְחֶלְקוֹ אַתָּה וְחֶבֶל
נַחֲלָתוֹ : דּוֹרֵךְ אָהַב וְהִקְרִיבָךְ לְכָל יְסוֹדֵי
אֶגְרָתוֹ : הֲכָתוּב מֵעִיד וּבְהֵא כְּתוּב שִׁטָּתוֹ :
קוֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיי רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ : וְאֶרֶץ
פְּרוּשָׁה בְּעֶשֶׂר מַעֲלוֹת מְקֻדָּשָׁה : זְכָם לְעַם
מְכֻלָּל אוֹם נִפְרָשִׁים בִּקְדוּשָׁה : חֲבִיבִים בָּנִים
נוֹחֲלֵי דַּת מוֹרָשָׁה : טָנָא בִכּוּרִים מְשֻׁבָּח
חָאָרֶץ בְּזִרְזוּת לְהַפְרִישָׁה : יָפָה מְצוּדָה
כְּשֶׁעַתָּה בְּעָתָּה לְהַחְישָׁה : בְּיוֹם הַבִּכּוּרִים
כְּהַקְרִיבָם מִנְחָה חֲדָשָׁה : כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן
בֵּית כּוֹפֶר אֶשְׁכּוֹל : לְהַעֲלוֹת וּלְהָבִיא
מֵרֵאשִׁית פְּרִי כָל : מְצוּת בִּכּוּרִים רוֹאֶה
תְּאֵנָה רִמּוֹן וְאֶשְׁכּוֹל : נִבְכַּר מִבּוּשֶׁל מְסֻמָּנוֹ
לְהָבִיאוֹ לְאֶמְרְכוֹל סוֹדֵר בִּכּוּרָיו לְהַדְרָן וְעַיי״ן
מִכָּל : רֵאשִׁית כָּל בִּכּוּרֵי כָל וְכָל תְּרוּמַת כֹּל :
עִירוֹ שֶׁל מַעֲמָד מִתְפַּנְסוֹת כָּל הָעֲיָרוֹת : פֶּן
יַאֲחִילוּ לָנִים בְּרֶחוֹב כָּל הַשְּׁיָרוֹת : צוֹהֵר
עָלָה מִמֶּנּוּ אוֹמֵר קוּמוּ וְנַעֲלֶה צִיּוֹן בְּשִׁירוֹת :
קְרוֹבִים מְבִיאִים תְּאֵנִים וַעֲנָבִים בַּהֲדָרוֹת :
רְחוֹקִים מְבִיאִים צִמּוּקִים וּגְרוֹגְרוֹת : טוֹבוֹת
מְאוֹד כְּתִיקִינִי הַבִּכּוּרוֹת : שׁוֹר הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם
קְרָנוֹת מְצֻפּוֹת זָהָבִי : תָּג זַיִת בְּרֹאשׁוֹ וְחָלִיל
מֻכֶּה לְהַצְבִּיא · אֵז בְּהַגִּיעָם בְּקָרוֹב לִקְרִית
לָבִיא : לְעַטֵּר בִּכּוּרֵיהֶם שְׁלוּחִים רָצִים
לִפְנֵיהֶם כַּצְּבִי : יוֹפִי תִּפְאַרְתּוֹ בְּשִׁבְעָה כֵלִים
לְהָבִיא : רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתֵךְ בֵּירַת ייָ
אֱלֹהַיִךְ תָּבִיא : עִטְּרוּ בִּכּוּרֵיהֶם יוֹצְאִים
לִקְרָאתָם בַּשָּׂדֶה : זוֹרְזוּ לִפְנֵי כְבוֹד הַנִּכְנָסִים
לָצֵאת וְלַעֲדָה : רָצִים לִשְׁאוֹל בִּשְׁלוֹמָם סָגָנִים
וְאוֹמְנִים לְהַחֲדָה : בְּאָכְם לְשָׁלוֹם לְהַרְגִּילְכֶם
לָעָתִיד לְדַדָּה : רְגִילִים הָיוֹת לָבֹא וּלְהָבִיא
וְלָחוֹג מוֹעֲדֵי : חַג הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ
אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה : בְּהַגִּיעָם לְהַר הַבַּיִת אַף
הַמֶּלֶךְ סַלּוֹ מֵרִים : יַחַד בְּבוֹאָם לַעֲזָרָה דִּבְּרוּ
הַלְוִיִם בְּשִׁירִים : נוֹאִים אֲרוֹמִמְךָ ייָ כִּי דִלִּיתָנִי
וְגוֹמְרִים : תּוֹרִים וּגוֹזָלוֹת שֶׁבְּצַד הַפָּלִים עוֹלוֹת
לְהַדָּרִים : נוֹתְנִים מַה שֶּׁבְּיָדָם לַכֹּהֲנִים וְכָל
הַפָּרָשָׁה קוֹרִים : וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אוֹתָם עַל לֶחֶם
הַבִּכּוּרִים : יוֹדֵעַ מַקְרִין וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִלְּהַכְסִיף
גְּבוּל קְרִיאָה מֵעֲצֶרֶת וְעַד זְמַן אֲסִיפָה : דָּבָר
שֶׁמְּחָה מֵאָז וְהָלְאָה לֹא חֲשׁוּפָה : לֹא קוֹרִין
וּמְבִיאִים עַד חֲנֻכָּה לְעַרְפָּה : וּמֵאָז אֵינָם מְבִיאִים
קוֹדֶם יוֹם הַנָּפָה : מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם
תְּנוּפָה : מַה יָּפוּ פְּעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים תּוֹאֲמֵי
צְבִיָּה : יָשִׁירוּ בַּעֲלוֹתָם שָׁמַחְתִּי בְּאוֹמְרִים לִי
נֵלֵךְ בֵּית יָה : אוֹמְדִים עוֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ
בִּשְׁעָרַיִךְ בְּנוּיָה : מְזַמְּרִים בְּהַר הַבַּיִת הַלְלוּ אֵל
בְּקָדְשׁוֹ בְּהַנְוָיָה : צוֹהֲלִים וְרוֹנְנִים בְּבוֹאָם
לָעֲזָרָה בְּהוֹדָיָה : כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ
הַלְלוּיָהּ : בְּהָיוֹת כָּל אֵלֶּה תָּקְפוּ מַשְׁעֲנַי :
תְּשׁוּרָתִי וּמִנְחָתִי הוֹלֶכֶת וּמְכֻפֶּרֶת לְפָנַי :
וְעַתָּה אֵין זֶבַח וְאֵפוֹד וּתְרָפִים : רַחֲקֻנִי מֵעַל
נְבוּלֵךְ וְאֵין לְהַתְשִׁירֵךְ בְּקִרְבָּנַי : הֲשִׁיבֵנוּ
ייָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה כְּמֵאָמַר חִזּוֹנַי : בַּאֲשֶׁר
יָבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּנְחָה בִּכְלֵי טָהוֹר בֵּית
ייָ : אֲרִיאֵל בֵּהִוּתוֹ בְּמוֹסְדוֹ רָבָעִיו כְּכַפָּרִים

מעריב ליל שני של שבועות

מֵעֵת נֶחֱרַב לֹא כִּפְּרוּ חוֹבוֹת וְנֶדָרִים : נָסוּךְ
נֶחְשַׁב מִמְּלֹא גָּרוֹן מוֹרִים : וְנִזְקַק לַחֲכָמִים
כְּאִלּוּ בְּכוּרִים מֵרִים : מִקְרָא מָלֵא בָּרוּב
רַאֲיָה לַדְּבָרִים : וְיָבֹא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים לֵהָם
הַבְּכוּרִים : אָפְפוּ דּוֹבְרֵי בְּנָאוָה אִישׁ צִדְקֵנוּ
שׁוֹאֵל : מָטוּ וּפָסוּ אֲמוּנִים וְאֵין יָד לָאֵל :
נַפְשֵׁנוּ תְּאֵבָה וּמְצָפָה לְבִיאַת גּוֹאֵל : חֻקְּקוּ
וְאָמְּנוּ בְּבִנְיַן אֲרִיאֵל : סְלוּל הַשָּׁלוֹם פְּרוֹס
עַל עֲנִיֵּךְ הוֹאֵל : הַשְׁקִיפָה מִמָּעוֹן קָדְשֵׁךְ כֵּן

הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל :
ברוך אתה יי פורם וכו :

וועז סביעות זין פרייטאג זו נכט ניפאלט זאגט מן לאם פאר
מגן אבות :

יוֹם שַׁבַּת זָכוֹר הַשְׁמִיעַ בְּסִינַי נָגִיד עֲלֵי יַמִּים
הוּא קוּם מְשַׁחֲרוּ . וּמַעֲשֵׂה מַאֲבוֹת
אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר אַחַת . בְּיוֹם זֶה לֹא
תוּכַל עֲשׂוֹתוֹ :
מגן אבות בדברו וכו' :

מעריב ליל ראשון של סוכות

אוחזי בירם ד' מינים סם לאתרוג ולולב והדס וערב' : לסלד
ל' ואסלד בחלב לזוד : בעגב ובמימים פ"ה תלים
קן סם כלי ניגן : גמוני פז לוגדים דתכן פ' לולב וערב' לובי'
את לולביהן בגמוכו' על זה בי' חוטין על זה . ומזמר' סמזמנו
להם חוטי וזה כדי לחבב המצות
מסום זה תלי ואמרו . דגלימו על
ישראל ל' דבל מתכם יהודה : ככוכבי
שחק נמנים פיר' ככוכבי שמי' במנוי'
להם ר' יהו' בר' סוסע מספר לכוכבים
תלי' קח"ס יסל ושחק ת"ם שבא' לזוד
ל"ת מי יספר פתקים :

אוחזי בירם ד' מינים בתוכם
שבאי' ובניה בו יום' ולילה
ובתיב בם תעולם נסבתי מרחק והוא
ענין גדולה וקצימו' כמו נסיבי סיחון
יהושע י"ג ובלים ולים שבם יסבים
נסוכה : מסוכה כלו' תגן עליהם
מלותו פסוק שאמר ישעיה י"ט ר'
מסך בקדבם רוח טועים שפירש
ענין בלבול ותעבוכות : חוק
להבתם שבא' ויעמידים ליעקב לחוק
בלי לשכוח ל' מניעה כאו ואחסוך
גם לבכי : טועבי נטעי למחות בנסת
ישראל טועבים וטולין בחג הסוכות
בלולב שהוא לולין טומח וטוטע :
שובע שמחות פ"ה תלים י"ו ואחריהן
בפסיקתא של תקף שובע שלא שבע תלו
שבע מלות שבחג ד' חינים שבלולב

אוחזי בְּיָדָם אַרְבָּעָה מִינִים .
בְּאִים לְסַלְדָךְ בְּעוֹגָב
וּבְמִינִים : גְּמוֹנִי פַּז אוֹגְדִים וּמְזַמְּנִים :
דְּגָלָיו עָשִׂים כְּכוֹכְבֵי שַׁחַק נִמְנִים :
בא"י המעריב ערבים :

הוֹנִי דַּת מֵרָאשׁ נְסוּכָה : וּבָאִים
וְלָנִים שִׁבְעָה בַּסֻּכָּה : זְכוּת
הַמְצַיְּתָם וְנוֹנָנִים מִמְּסוּבָּה : חוֹק
אֲהַבְתָּם בְּלֵילֵי חֲשֻׁכָּה : בא"י אוהב
עמו ישראל :

טוֹעֲנֵי נִטְעֵי צֶמַח הוֹת : יְשׁוּגוּ
שׁוֹבַע שְׂמָחוֹת : בְּחַג
הַסֻּכּוֹת : כְּסֻם בְּצֵל יְמִינָךְ : לְמַעַן
זְכוּת מַאֲמִינָךְ : נָתַן מְסֻכּוֹת :
מְחַנְּנִים בְּלֵב בָּשָׂר : נֶהֱלָם כְּיָחִיד
נִתְבַּשָּׂר : בְּעֲצֵי הַסְּבָכוֹת : סְבָרָה
תִּהְיֶה לְצֵל : עֲבוֹר תֵּם הַמַּפְצֵל :
חָנָה בַּסֻּכּוֹת : פְּלָטִים בְּצִילֵךְ

תַּסְתִּירֵם: צָנִיף יֵשַׁע תַּכְתִּירֵם:
מְנַשֵּׁק לְסֻכּוֹת: קָדוֹשׁ בְּרִית הַגְּבִיר:
רוֹחַ טוֹמְאָה תַּעֲבִיר: פְּרָעוֹת
וְסֻכּוֹת: תָּחוֹן חוֹגְגֵי שִׁבְעָה:
תּוֹמְכֵי מַגְדִּים אַרְבָּעָה: וְשׁוֹעָתָם
סֻכּוֹת:
יְשַׁעְיָ אֶסְכּוֹת שׁוֹעַת עַמֶּךָ: וּרְעֵם
וְעַנֵּגֵם בְּטוּב בְּטַעֲמֶךָ:
שַׂגִּיא כַּדַּשְׁתָּ צָרִים בְּזַעֲמֶךָ · פְּאֵר
וָזֶמֶר נָתַנּוּ לְהַנְעִימֶךָ: בְּגִלָּה בְּרִנָּה
בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:
הַלֵּל גּוֹמְרִים כָּל שְׁמוֹנָה:
קוֹרְאֵי פַּרְשַׁת קָרְבָּנוֹת
בְּזִמְנָהּ: טָעַם וְהוֹשִׁיבֵם בָּאָרֶץ שֶׁמֵּנָה
נָצַח צוּר יְשַׁעֲנוּ לְאָמְנָה: זֶה צוּר
יְשַׁעְנוּ פְצוּ פֶה וְאָמְרוּ:
בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ שׁוֹרְרוּ בְּמִקְדָּשׁוֹ
רוֹחֲשִׁים שִׁיר וְשֶׁבַח לְחַדְּשׁוֹ: שָׁלוֹם
תִּשְׁפּוֹת לָהֶם לְהַקְרִישׁוֹ: מֶלֶךְ צוּר
יְשַׂרָאֵל וְקִדּוּשׁוֹ:
ברוך אתה יי גאל ישראל:
וָתִיק חַדֵּשׁ מְכוֹן אוּלָמֶיךָ: אֲמֵץ
אֲהוּבִים כּוֹנַנְתָּ בְּצִלְמֶךָ:
לְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ בְּעוֹלָמֶךָ: תְּגֵן
עָלֵינוּ

מגדים הנר המסובה והמטולה בין נפילות בין בזהב וכסף יקרץ מגד: סכות הקהל והקוין כמו בסכת ומטר:

ישעי על ע"מ אלהי ישעי תליס י"ח וביסעיה י' כתיב על ישועתי: סכות הקהל · ועשה ונשקם ה' תליס כ"ח כרועה עדרו ירעה: בטוב טעמיך ע"מ טוב טעם תליס קי"ט וכם טעמי התורה והמצות · פניך הק' בה ע"מ הן ש' פניך ילוך ל"ו ופי' דבור כה · כדעת ברים בזעמיך וכם המברים ע"מ בלף תלוש גוים תבקוק ג' והוא ענין דיסר ומרסק לבבעיתו ענין נעימות ע"מ ונעים זמירות שמוא ב' כ"ג ובפיד זמרו לשמו כי נעים תליס קל"ה:

הלל קובלים פרשת קרבנות זהיר במקום הקרבת קרבנות: טעם כמו בטעם על פם תביאמו ותטעימו רק בפיים נרים ליסד ט' בתהלת בחרו: בארץ שמים כיון ארץ ישרש כמו על ויתן לך השמי מטל השמים ומשמני הארץ וכתיב כחמיר ט' בארץ פרבה והשמנה: נצח הק' בה ע"מ נצח ישראל לא יפזר שמוא ל' ט"ו: צור ישעך להחסה ע"מ סכתוב תליס פ"ט אלי וצור ישועתי וכתי' לעולם תשמור לו חסדו ובריתי נאמנת לו וכתיב שם ישוזו בניו תורתי וביספטי לא ילכון ובקדתי בשבט פשעם וגומר וחסדי לא אסיר מעמו ולא אשקר באמונתי ועל זה בנה בפיי' בניינו ואמר הק' בה שהוא נצח ישראל ולא יפזר וגם נקרא צור ישועתי ישועתך שהבטחת לנו אף אם אנו עוונים את תורתך אמו מבקשים עתה שתאמן אותה לנו ולא תשקר באמונתך:

בהדרת קדם על פם שכתוב בתילים ובל"ה השתחוו לי' בהדרת קדש והוא ל"ם שהוא מהולר ומקודם על בתים רוקשים כמו רמם לבי תליס מ"ה שסירושו הוציא והביא לבי כי זה כלשון בדברי רז"ל בתנועת בספתים כמו רשומי מרחשן שפוותיה: סיר ושכח לאמרו כמו שנאמר סירו לי' סיר חדם ·

מסוב העתידה כלויתן בב"ר ויהי ערב' יום שמפל חנה בסב' בזכו' יעקב מכתי' ויעקב לים יום שם כל לת המלות סב' ופכל בהם פלות וחנה בסכות שנה' ויעקב נסע סכתה: פלטי' אלו ישראל ע"מ כי בשלהם פלטים בהיום הזה עזרת ט':

בגילך תסתירם ע"מ בגל בפיך תסתירנו תליס י"ו: צניף ישע תכתירם צניף ג' מנשפה ע"מ וכניף מלוכ' ישעי' ס"ב וכתי ישע ע"מ בגדי ישע: מנשק לסכות מכלי זיין להגין ולכסות עלי ע"מ סכות לרעתי ביום נסק תליס ק"מ בפסיקתא וסוכה תהיה לצל יומם מאר רבי לוי כל מי שמקיים מצות סוכה בעולם הזה מאיר הק' בה הוא קיים מצות סוכה לעה"ב יוסיף עליו מאחתו של יום הבא: רבי יהלאור"ל לאר לין בסיכם לעתיד לבא אלא היום הבא הוא מלהטת את הרשעים שנאמר מלאכי ג' כי הנה היום בא בוער כתנור וגומר והיו כל זדים ועושי רשעה לקש ולהט אותם היום הבא אותה שעה הק' בה עושה שוכה לצדיקים ומאמין אותם לעתיד שנ' כי יסתירנו בסוכה ביום רעה וגו' ה' שמים עוז ישועתי סכותה לרעתי ביום נסק לעתיד לבא עתידין כל האומות העולם להיכנס על ג"י לעזרת מלחמה וכו' עד הק' בה מסכך על הסכה של ישראל של סכות לרעתי ביום נסק מהו נסק ג"ר שמואל בר נחמן ביום ש עקו ג' עולמות זה לזה ביום יום הנה יום בא לה': קדוש ברית תגביר ברית הקודש שכרת עם ישראל תגביר אותו ע"מ והגבי' ברית לעתיד לבא ל"ת · רוח טומאה תעביר מרעו' וסכוכות העבירות שבעמו בסת' הנה לומר בנגעי בתיכם תחת הסכך בין כך ובין כך תעבירם: שבור קדקד מחדש שבור תקבו וחרוש של לחדש כמו שבור זרוע רשע ורע תליס ט': שכר תניך מלא ע"מ: לחון הנסוכות ג' שכרת: לחון ישראל לעתיד לבא יהא ס' רבוא ו והוא ל' שכרת: לחון הנסוכות כנגד ע' אומות העולם ושבעים פרים כנגדן: תפוסי בילם תגדים ל' מיני פלנולנ ופירות

מעריב ליל שני של סוכות

שלום תשבות ע"פ י' תשבות שלום לנו יהיה כ"ו ופירש תשפית תערוך : להבדילו התבואה כשהיא נכונה בגורן נקרא גדיש כלו יהפיע לנו שלום וכן קדקדו רז"ל נאלני המד על שפתה מדם גדופה :

ותיק הוא מדברי רז"ל נפ"ק דברכו ותיקין היו נוהרין תותפ עם הנץ החמה ופשלבי פ"ב דר"ה ותיקין היו מצליחין בכל תורה ופי לחבי' חסידים ובעל מעשה וכתן ר"ל הם"י נקרא ותיק : תדם מכון תולמך תבנה ואתחדם ב"ה שתקרא מכון לשבתך ונקרא תולם שכתתר מלכים ג' ו' והתולם על פכי היכל הכית : תתן להודים אלו ישראל שב' כי תתבונן ה' תתכם : כוונת בעלמין כשבתה ונרחתם בעלם שלך כדי לנרך ולקדש שמך :

עֲלֵינוּ בִּבְרִית שְׁלוֹמֶךָ :
וְהַרְחִיבֵם בְּעֵלֶם שָׁלוֹם שֶׁלָּךְ וְנִקְדַּשׁ
בְּרוּךְ אַתָּה יי פּוֹרֵס וְכוֹלִי וְיִדַּבֵּר

מעריב ליל שני של סוכות

חַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה : בְּשִׂמְחָה
לְהַרְבּוֹת שׁוֹשַׁנָּה: גִּילָה חֲדָוָה וְרִנָּנָה:
דּוֹדִי בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּבָעֲרֶב רִנָּה :
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים :

חַג הַסֻּכּוֹת תַּעֲשֶׂה לָךְ : וְשָׂמַחְתָּ אַתָּה
וְחֵילֶךָ : זֶה יְבָרֵךְ מַעֲבָדֶךָ וּמַעֲלָלֶךָ : חֲדָוָה
אֲהֻבָה וְאַחֲוָה בְּכָלֶלֶךָ :
בְּרוּךְ אַתָּה יי אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל :

סַכָּה אַזְכִּירָה מַעֲלֵי נוֹרָא אֲשֶׁר פָּעַל
וַיִּבְרָא : אֵל עִם בְּצַלּוֹ מִתְלוֹנְנִים :
פֻּכָּה בְּזֶכֶר מַעֲשׂ נִפְלְאוֹתָיו : כִּימֵי קֶדֶם
אוֹתוֹתָיו · לְהוֹצִיא אֲסִירִים בְּכִשְׁרוֹנִים: סַכָּה
נָמַר מֵאָז לְנָקוֹב · גָּאַל בְּזֵרוֹעַ יַעֲקֹב · יוֹשֵׁר
סֻכַּת מְלוֹנִים : סַכָּה דוּרוֹת לְמֵד לְאַשְּׁכָּה :
דּוּנְמָא חִפּוּי שִׁכָּה : עָנָן וַעֲרָפֶל וְעִשּׁוֹנִים :
סַכָּה הַסְכֵּיךְ וַיְמַן אֶבֶר : הֵן בִּישִׁימוֹן בַּמִּדְבָּר
זֶרַע תֶּבַע זְקוּנִים : סַכָּה וְעַד לְעֵת קְרוּשִׁים ·
וְתִקֵּן חַכְמֵי חֲרָשִׁים · רְבִי תּוֹרוֹת מְשַׁנְּנִים :
סַכָּה זַכֵּי נְשִׁיאִים שִׁבְעָה : זְבוּלִין סְכוּכִין
מִלְּפַגְעָה · בְּסִנְמִטִין נוֹחִים וְעֲנוּגִים : סַכָּה
חֲזִיזִים אַרְבָּעָה רְבוּעִים · חֲמִישִׁי לְתוֹר נוֹסָעִים
רְבוּצִים עַל כְּבוֹד כְּסָנִים: סַכָּה טְעוּנָה לְטַלֵּל
בְּזִבְיוֹנִים · טְלוּל וּמֵצַע בְּשָׁנִים : שָׁם אֲלוּף
נְבוֹנִים : סַכָּה יוֹכְשָׁרָה דְּפוּנָה סְדָרִים : יוֹרֶה
מְלֵא וְחֻסְרִים · מִשָּׁם זְמְרוּ נוֹגְנִים: סַכָּה כָּל

סגוב יֵשַׁע עוֹלָמִים : זה צור ישענו וכולי :
חג פָּקוֹר שַׁתָּא וְאָסִיף : צֹאן פְּזוּרָה
לְהַאֲסִיף : קָדוֹשׁ רָוְיָה יוֹסִיף : שֵׁמַע
גְּאֻלָּה שְׁנִית יַד תּוֹסִיף :
ברוך אתה יי גאל ישראל : השכיבנו וכו'
אַדַּבְּרָה וְאָעִירָה : בִּירְחֵי קֶדֶם אַזְכִּירָה :
בְּעוֹד שַׁדַּי עִמָּדִי בְּהִלּוֹ הֵאִירָה :
גְּבוּל קָדְשׁוֹ נוֹסָסָה בְּאֶבֶן נְזֵרָה : דִּדוּי הָמוֹן
חוֹגֵג יָפָה וּבָרָה : הָהָר הַטּוֹב מְשׂוֹשׂ הָאָרֶץ
וְתִפְאָרָה : וַאֲנִי נָסַכְתִּי מַלְכִּי עַל צִיּוֹן הָהָרָה:
זַבְּדֵנִי זֶבֶד טוֹב בִּיוֹשְׁבֵי בְּאַדָּמָתִי : חָשַׁק דָּנֵן
וְתִירוֹשׁ רִבִּי תְּבוּאָתִי : טִבְּלוּ פְּנֵי הַבִּירָה
וּפִנְּלוּ מַאֲכָלְתִּי : יָשׁוֹר דַּרְכָּם לַעֲשֵׂר שְׁנֵי
תְּמוּרָתִי : כִּי רָבְאוּ לֵרָאוֹת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ
לְבִירָתִי: לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת יי בִּירָאָתִי:
מֵעֵת דָּגָנָם רַבּוּ וְתִירוֹשָׁם עַד מָה : נָשׂוּא
מֵהָבִיל עִיר יי שָׁמָּה : שְׁאֵתוֹ בְּעִיר הַקּוֹדֶשׁ
וְאֵם נִטְמָא : עַל כֶּסֶף צוּרַת אַפְסָיו וְהוּקְדְּשׁוּ
הֵמָּה : פּוּרְקָן לָתֵת לְאִיווּי נֶפֶשׁ לְהַשְׁלִימָה :
וְצֵרַתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ וְהָלַכְתָּ קוֹמָמָה : קְדוּשׁ
בְּעוּר בַּשְּׁלִישִׁי שְׁנֵת הַמַּעֲשֵׂר : רַחַשׁ וִידוּי
בְּפִנּוֹת עֶרֶב מִלְּחַסֵּר : שָׁמַע נִרְתִּיו וְלֹא
נִתְּתִיו בְּיוֹשֵׁר: תִּקֵּן בְּשֵׁאִינוֹ מְחוּבָּר עַל מְחוּבָּר
עָשָׂר : שְׁנֵי לְרִאשׁוֹן קֹדֶם וְאוֹזְרָה חֶסֶר :
וְאֵין בְּפִיהוּ נְכוֹנָה לְוִדּוּת בְּעָשָׂר : אֲכִילָה
וְשִׂמְחָה טָעוּן בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ : לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ
עוֹנִין בְּעַנֵּינוּ : יָהּ הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשֶׁךָ
לְבָרְכֵנוּ: עִם הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ:
זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ כִּבְרָכָתֵנוּ : רִיבָה יי אֶת
רִיבִי נַפְשֵׁנוּ : בְּנֵה בֵיתְךָ בְּמִכּוֹנָתוֹ וְהֵיכָל
בְּמִלֹּאתוֹ: רָצוּף תּוֹכוֹ אַהֲבָה כְּבוֹד שְׁכִינָתוֹ:
שָׂמֵשׂ וּמָגֵן יי צְבָאוֹת בַּהֲשָׁבָתוֹ : מָרוֹם וְנִשָּׂא
מקשרת

יְכֻנַּס יְקֻבֵּץ תְּפוּצָתוֹ : שִׁיר חָדָשׁ לְשׁוֹרֵר
וְלָאוֹר בְּאַדַּרְתּוֹ : וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יי עֵת
רָצוֹן בְּעִתּוֹ : נַהֲלֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶל סוּכַּת דָּוִד
עַבְדֶּךָ : חָפוֹן כְּאָז זְכֹחֵי צֶדֶק מִבְּנֵי יְדִידֶךָ :
וְיִגְדַּל שִׁמְךָ וְיִשְׁתַּחוּ בְךָ חֲרָדֶיךָ : אֲמִין כְּאָז
חֲיָלֶיךָ דְּבֵקֶיךָ לְבוּרֶיךָ : יְרַנְּנוּ וְיִשְׁתַּחוּ חַפְצֵי
צִיּוֹן עָרֶיךָ : וְיֹאמְרוּ תָּמִיד יִגְדַּל יי הֶחָפֵץ שְׁלוֹם
עַבְדֶּךָ : ברוך אתה יי פורס וכולי :

מעריב לשמיני עצרת

שְׁמִינִי אוֹתוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו בַּסֵּפֶר כְּתוּבִים :
בְּאָדָם וּבְבְהֵמָה שְׁמִינִיוֹת חֲבִיבִים :
גַּם לְשִׂמְחָה וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים : דְּבָקוֹ מוֹנֶה
מִסְפַּר לַכּוֹכָבִים : בא"י המעריב ערבים :
שְׁמִינִי הוּא וּשְׁבִיעִי אֹתָתִים בִּבְרִיתָם: וּבְשֶׁלֶשׁ
עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת נֶחְתָּם: זִכְרוֹ לְעוֹלָם לְאָבוֹת
וּלְבִיתָם: חָשַׁק יי לְאַהֲבָה אוֹתָם : בא"י וכו':
שְׁמִינִי אֶחָד בְּאֶחָד בָּרִאשׁוֹן נִתְעַלָּה :
בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַּלָּה : בְּיוֹם
הַשְּׁמִינִי כַּלָּה : שְׁמִינִי גַּנִּי הַפִּיחִי סַמֵּי קְטוֹרָה:
דְּבִיר הַקּוֹדֶשׁ נֶעְטַר בַּעֲטָרָה : בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי
קָרָא : שְׁמִינִי הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמִּטַּהֲרִים אִישׁ
בְּתוֹרָתוֹ : וְכָל אֶחָד וְאֶחָד יָבִיא כַּפָּרָתוֹ
בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי לְטָהֳרָתוֹ : שְׁמִינִי זָכָה בִּשְׁבִיעִי
בְּאֵי אַפְשָׁר מֵאַתְמוֹל : חֻקִּיו וּמִשְׁפָּטָיו
לְיִשְׂרָאֵל לַעֲמוֹל : בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוֹל :
שְׁמִינִי טוֹרֵם אֶפְרִים לִפְנֵי מְנַשֶּׁה : יְגוֹר אוֹמֵר
וְיָקֵם לְהַשִּׁיא : בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא : שְׁמִינִי
כִּי יִוָּלֵד בְּעֵדֶר מִכְלָאָה לְקָרְבָּן אִשֶּׁה יְרֻצֶּה
בְּהַעֲלָאָה : מִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהָלְאָה : שְׁמִינִי
מְזַכִּירִין גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים בַּעֲתִירָה : נִקְרָא בּוֹ
הַלֵּל לְגִמְרָה : בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא : שְׁמִינִי
סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ בְּחִבּוּ מִיתֶּרֶת : עִם בְּנוֹ יָחִיד

מַקְשֶׁרֶת : בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת : שְׁמִינִי
פּוֹנִים מִסְבָּה לַחֲצַר בֵּיתוֹן : צָרִיךְ שְׁבִיתָה
וְלִינָה מִבֵּיתוֹן : בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן : שְׁמִינִי
קָדוֹשׁ זְנוּבַת הַבַּיִת כְּהַמְלַח : רוֹזְנִים בָּרְכוּ
לַמֶּלֶךְ לְהַצְלִיחַ : בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁלַּח : שְׁמִינִי
שָׁבֵי גוֹלָה פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת : תָּקְפוּ שִׂמְחָה
בְּעוֹז וְתִפְאֶרֶת : בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת : שְׁמִינִי
יוֹסִיף בְּעֵת רָצוֹן נְבוּאָה : תּוֹקֵף חָזוֹן קָרְבָה
וְתָבוֹאָה : בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהַלְאָה :

שְׁמִינִי טִבְעוֹ יָצָא מֵרֹאשׁ צוּרִים : יָם רָאָה
וַיָּנֹס בְּמִסְתָּרִים : כֶּגֶד נִצְבוּ מַיִם
אַדִּירִים : לְנוֹזְרֵי סוּף לְגֶזָרִים :

בגלה ברנה : מלכותך עד לפני משה :

שְׁמִינִי מוֹעֵד קְרוּי זְמַן אֲסִיפָתֵנוּ : נִרְבֶּה
לֵיל אַחֲרוֹן לְשַׂמְּחֵנוּ : סְלְסוּל
שִׁיר וְהַלֵּל קְרִיאָתֵנוּ עֲנוּ בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ :
זֶה צוּר : עֵד ונאמר חזק ממנו :

שְׁמִינִי פְּזֹר קֶשֶׁב בִּפְנֵי עַצְמוֹ : צוּר מִפְּנֵי
הַחוֹרֵף הַקְדִּימוֹ : קֶשֶׁב פְּזֹר רַחֲמִים
לְרַחֲמוֹ : גּוֹאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ :

בא"י גאל ישראל : השכיבנו עד שלומך :

שְׁמִינִי שְׁתֵּי שִׂמְחוֹת תַּכְפּוֹת בְּכִפְלַיִם :
תַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה וְתִטְּעֵנוּ בִּזְבוּלַיִם :
יָפָה וּבָרָה סַפֵּךְ בְּזִבּוּלַיִם : וְשַׁאֲלוּ אֶת שְׁלוֹם
יְרוּשָׁלַיִם :

אודות בְּאֵר הַמַּיִם אוֹת הִיא לְאוֹרְחִים :
בְּעֲבוּר תִּהְיֶה לִי לְעֵדָה בְּאֶרֶץ צִיִּים :
גְּמוֹל מַשְׂכּוֹרֶת שִׁלְטָה עָלֵי בְּאֵר מְנַחֲלִים :
דָּגְלִים אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרַת חַיִּים :
הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מְצוּיִם : וַיִּמְצְאוּ
שָׁם בְּאֵר מַיִם חַיִּים : וְהִנֵּה בְּאֵר בְּשָׂרָה צִיּוֹן
מְצוּיֶנֶת בְּשַׁעֲרִים : זְמוּנִים שָׁם שִׁלְשָׁה עֲדָרֵי

צֹאן אֲבִירִים : חוֹגֵג לְרֹדֶם בְּקוֹל רִנָּה בַּסַּךְ
עוֹבְרִים : טַבְּחִים מַלְכוּת יַעֲלוּ לְרָאוֹת כָּל
זְכוּרִים : יָפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נְדִיבִים
וְצוּרִים : כִּי מִן הַבְּאֵר הַהוּא יִשְׁקוּ הָעֲדָרִים :
כָּל הָעֲדָרִים נֶאֱסְפוּ שָׁמָּה לִשְׁמוֹעַ וּלְהַקְשִׁיבָה :
לִשְׁאֹב רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה :
מְצֻוָּה נָאָה וְיָפָה מִימוֹת בְּרֵאשִׁית חֲשׁוּבָה :
נִבְנָסִים לְעֶזְרַת נָשִׁים תִּקּוּן גָּדוֹל לְהַטִּיבָה :
סוֹדְרִין נָשִׁים מִלְמַעְלָה וְאֲנָשִׁים מִלְמַטָּה
מִלְּהִתְעָרְבָה : הָשִׁיבָה לִי שְׁשׂוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ
נְדִיבָה : עוֹמְדוֹת שָׁם מְנוֹרוֹת שֶׁל זָהָב עֲשׂוּיוֹת :
פַּרְנוּס רוּם גָּבְהָן חֲמִשִּׁים אַמּוֹת מְנוּיוֹת : צְפוּי
עַל רָאשֵׁיהֶם אַרְבָּעָה סְפָלִים זְהָבִיוֹת :
מְבֻעוֹת סְלָמוֹת אַרְבָּעָה לְכָל אַחַת אֲחוּיוֹת :
רוֹבִים פְּרָחֵי כְהוּנָה בָּהֶם עוֹלִים עֲלִיוֹת :
רָנוּ שָׁמַיִם כִּי עָשָׂה יְיָ הָרִיעוּ תַּחְתִּיוֹת : שֶׁמֶן
מְלֹאוּ אַרְבָּעָה כַּדִּים וּבִידֵיהֶם מַעֲלִים : תּוֹךְ
כָּל סֵפֶל שְׁלֹשִׁים לוּגִין מַטִּילִים יוֹתֵר מְשֻׁבָּחִים
מִמַּהֲלַךְ עֵקֶב בְּצַד גְּדָלִים : סְמַרְטוּטֵי בִגְדֵי
כְּהוּנָה הָיוּ מַפְקִיעִים פְּתִילִים : פּוֹקְעִין וּבָהֶם
מַדְלִיקִין לְהָאִיר נֵרוֹת בְּחֵלִים לְעוּשָׂה אוֹרִים
גְּדוֹלִים : מַעֲלוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרוֹת
אַרְבָּעָה : רָאִים בְּחֲצוֹת יְרוּשָׁלַיִם וּבוֹרְרִין
לְאוֹרָה זְרֹעָה נְקִיִּים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה בְּאֲבוּקוֹת
מְרַקְּדִין לְרַקָּעָה : תּוֹפְפִים לְוִיִּם בְּמָחוֹלוֹת
וּמְהַלְלִים בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה : תָּקְעוּ הַכֹּהֲנִים
בַּחֲצוֹצְרוֹת עַד קְרוֹת הַגֶּבֶר לָהָרִיעָה :
וְשָׁאֲבוּ מִם בְּשָׁשׂוֹן מַמְעֲיֵנֵי הַיְשׁוּעָה :
נוֹעֲדִים לְמַעֲלֶה דַּעֲשִׂירִית תָּקְעוּ וְהָרִיעוּ
בְּאַחַדִּים : הוֹלְכִים וְתוֹקְעִין עַד שֶׁמַּגִּיעִים
לְשַׁעַר הַקֶּדֶם : קְרִימָה אֲחוֹרֵיהֶם וּפְנֵיהֶם
הוֹפְכִים לְמַעֲרָב וּמִתְוַדִּים : טוֹפְפִים עֵינֵינוּ

לֵיָה וְלֵיָה אָנוּ קוֹרִים: נְעָרוֹת וּזְקֵנוֹת מְאֻשָּׁרִים
אַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה וַחֲסִידִים: דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ
מַגִּיעַ שִׂמְחָה וְשָׁשׂוֹן לַיְּהוּדִים: חַדְוַת בַּיִת
הַשּׁוֹאֲבָה אֲבוּקוֹת שְׁמוֹנָה לְנִטְלָדָה: זוֹרֵק
אַחַת טָרְדוּ וְאַחַת מְקַבְּלָה מִלְמַעְלָה: וְאֵין
אַחַת נוֹגַעַת בַּחֲבֶרְתָּהּ בְּזְרִיקָה וּבְקַבָּלָה:
מְשַׂחֵק בְּכוֹסוֹת שְׁמוֹנָה וְגַם בִּשְׁמוֹנָה מַאֲכִילָה
נוֹעַץ גּוּדָלוֹ בָּאָרֶץ וְהַרְצָפָה נוֹשֵׁק לָהּ: וְהָעָם

מעריב של שמחת תורה

את יוֹם בְּטוּב זְמִינִי מִזְמִין לְחוֹתִי בְּטוּב הַעֲתֵיד כְּמוֹ שֶׁאָמַר
דָּוִד תְּלִים ל"ג יוֹם רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ: רוֹנִי
פֵּלֶט תְּסוֹבְבֵנִי תְּלִים ל"ב שִׁפְרִיטוֹ רְכוּשׁוֹ וְתַעֲקֹר שֶׁל הַכֹּל תְּסוֹבְבֵנִי
לְעֲתִיד בְּמַלְחָמוֹת גּוֹג וּמָגוֹג: לְעֵת עֶרֶב הָאָמוּר בְּזְכַרְיָה י"ד
וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב יִהְיֶה אוֹר שֶׁפִּיר לְעֵת
שֶׁהָיָה הַגְּבוּלָה שְׁדוּמָה לְעֶרֶב אֵין בְּלוֹ
יְגוֹנְכִי כְּמוֹ שֶׁאָמַר וְיָגֹן יי' וּבְלֹחֶם
יְקוֹוִים מַה שֶׁאָמַר וְיָגֹן יי' וּבְלֹחֶם
גּוֹיִם הֵם:

אימה תְּהֵא יִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ לְיוֹמָהּ
בְּגִלְגַּלְתָּא וְכֵן תִּיהֵא בְּהוֹשַׁעְנָא
לְהַרְחִים אוֹהֲבִי דֶּרֶךְ בְּתוֹסֶף הַקַּ"נ
דֶּרֶךְ אוֹתָם בְּתוֹסֶפֶת בְּרָכָה כְּמוֹ שֶׁאָמַר
בְּבִרְכַת לְאַבְרָהָם כִּי בָרַךְ לְאַבְרָהָם וְהַדִּ'
לְהַרְבּוֹת לָהֶם וְרֶבַע כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכֹחוֹל
לְאַחַר עַל שְׂפַת הַיָּם וְזֶהוּ בְּמַדָּה מְרוּבָּה
אֵלֶּיךָ לוֹ סִיּוּעַ לֵךְ כְּמוֹ שֶׁאָמַר לָהֶם
מֹשֶׁה רִבּוֹנוֹ עָלָיו הַשָּׁלוֹם יי' אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיכֶם יוֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכָם אֶלֶף
פְּעָמִים שֶׁאַתֶּם סִיּוּעַ לְבִרְכָתָם:
בְּכוֹסֵף עֲכַיִן חֶסֶד כְּמוֹ נִכְסוֹף נִכְסַף
כְּמוֹ עֲגָרַת וְכוֹ' כְּמוֹ שֶׁבָּרְכָן לוֹ מִקְדָּם
בְּמַלְאָךְ תִּרְגּוּם כְּמוֹ כֵּן עֲתָה בָּרֵךְ בְּרָכָתָם
יִשְׂרָאֵל יִתְבָּרְכוּ יִקְרְבוּם מִן הַגָּלוּת
וְיִקְרְבוּם אֵלָיו:

שמיני יוֹמָן בְּפִנֵי עַצְמוֹ וְכוֹ' יוֹם
הַשְּׁמִינִי לְהַחֲזִיק לְהִיוֹת
רֶגֶל בְּפִנֵי עַצְמוֹ וְלִשְׁמוֹ לְעִנְיַן פְּזֵר
קַ"נ כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ אוֹמְרִים כֵּן בְּמַעֲרִיב

שמחת תורה

את יוֹם הַשְּׁמִינִי · בְּטוּב זְמִינִי:
רָנִי פַּלֵּט סוֹבְבֵנִי לְעֵת עֶרֶב
בְּצִלּוֹ יָגוֹנִי:

בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אֵיתָנָה אָהֵב בָּרֵךְ בְּתוֹסֶף: בְּמִדָּה
מְרֻבָּה מֵרֵאשׁ בְּכֶסֶף: בְּזֶה
עֲצֶרֶת חַג אוֹסֵף: אוֹהֲבָיו יָקָרֵב
אֵלָיו לְהֵאָסֵף:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

שְׁמִינִי אֵמֵן בְּפָנֵי עַצְמוֹ: בְּחוֹב
קָבוּעַ לִשְׁמוֹ: בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי:
שְׁמִינִי גָּמְרוּ בְּפִים רֶגֶל וְזֶמֶן · דָּבָר
שִׁיר קָרְבַּן מְזֻמָּן: יוֹם הַשְּׁמִינִי:
שְׁמִינִי הוֹסִיף לְגוּי נִכְבָּד וּבְמִסְפֵּי
קוֹדֶשׁ מְכֻבָּד: יוֹם הַשְּׁמִינִי: שְׁמִינִי
זְמַן וְהוּקְבַּע לְרָצוֹת · הוֹקְנוֹלַד בּוֹ
לְהָרָצוֹת · יה:
שְׁמִינִי טָבַע הַתּוֹמִים חוֹתָם · יְדִידִים
לְעַם מְכֻתָּם · יה:

לְתַקְמוּל פַּרְשָׁתָיו גָּמְרוּ בְּפִיּוּם כֵּן גָּמְרוּ מְכַמֵּי שָׁבוּעַ פִּיּוּם לְעַצְמוֹ
וְרֶגֶל וְזֶמֶן לְעַצְמוֹ · דָּבָר וְקָרְבַּן ל' דָּבוּר הוּא הַשִּׁיר כְּלוֹ שֶׁמְּזֻמָּן
לוֹ שִׁיר וְקָרֵב לְעַצְמוֹ · שְׁמִינִי הוֹסִיף לָגוּי וְנִכְבָּד לִכְלֵי שֶׁכָּל ז' יְמוֹת
הַחַג מְבִיאִין ע' פָּרִי' נֶגֶד ע' לְאוּמוֹת לָכֵן הוֹסִיף יוֹם ח' לָגוּי יִשְׂרָאֵל
שֶׁהוּא עִם נִכְבָּד וְאֵין מְבִיאִין כּוּ אֶלָּא
פָּר אֶחָד וְהַקַּ"ב מְכוּבָּד בּוֹ יוֹתֵר
מִכָּל הָעַ' פָּרִי' כְּמוֹ שֶׁכִּי לְעֵיל וְזֶה
סִיּוּעַ וּמוֹסִפִּי קָדֵם מְכוּבָּד · שְׁמִינִי
זְמַן וְהוּקְבַּע לְהַרְצוֹת הַקַּ"י
בּוֹ וְכֹחַ וְעֹז הָעוֹלָם וְיֵשׁ לוֹ חוֹתָם
וְגִבּוּל לְהַרְצוֹת בּוֹ כְּיוֹם הַשְּׁמִינִי כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְלִמְעָלָה יִרְצֶה ·
שְׁמִינִי טָבַע תְּמוּמֵי חוֹתָם הוּא הַמִּילָה
שֶׁהִיא כְּחוֹתָם בְּבִשְׂרוֹ כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים
בִּבְרִכַּת הַמִּילָה וְלִמְלֹתָם חוֹתָם
בְּרִית קֹדֶשׁ וְלָכֵן יֵשׁ טָבַע ל' טְבָעַת
בְּחוֹתָם שֶׁטְּבִיעַת יְדִידוּת נֶגֶד מְכַתָּם
כָּל בֶּן הֶחָפֵיץ עַל חֲבֵרוֹ יְהִי כְּמוֹ בֶּן חָ'
וּמְכַתָּם יְהֵא תָּמֵה וְפִי' נֶגֶד עֹנֶף וְהוּא
יוֹנֵק הַמִּילָן כְּמוֹ וְנֶגֶד יִפְרְחוּ יִפְרַח
יִפְרִיחַ י"ק וְהוּא דֶּרֶךְ חִבּוּל עַל תִּיכוֹן
יוֹנֵק וּפִי' מְכַתָּם כְּמוֹ כֵּן שֶׁדַּרְשׁוּ
לְדוֹד מְכַתָּם שֶׁהוּא מְכוֹל מְכַתָּם תָּמֵה:
שְׁמִינִי כְּלוֹל לְמַחֲזֵה גְּדוֹלָה ל' כְּלִילַת
תִּלְמוּד וְהִיא כֹּזֶר וְכֹתֶר לוֹ כְּמוֹ כְּלִילַת
יֹפִי שֶׁפִּיר עָלוֹי הַיּוֹפִי וּמַחֲזֵה גְּדוֹלָה
הִיא מַחֲזֵת יְמֵי מִלּוּאִים דְּמִשְׁכָּן
לְמִכְּנֵי בְּחִנּוּךְ עוֹלָם שֶׁהִתְחִיל כֹּהֵן
מִתְּחִלָּה לִהְיוֹת כֹּהֵן בְּתוֹךְ מִלּוּאִים
שֶׁהֵם

שמיני כלול לשמחה גדולה
למכהן בחנוכה עולה יה :
שמיני מלפני פני פנו נחלק בכל
ענניו יה :
שמיני סגם לשלוח הלך את
ויברכו את המלך יה :
שמיני פנות בוקר הללתו צדק ילין
מעונתו יה :
שמיני קול שמע באהבה רנת
בית השואבה יה :
שמיני שלום שמור אהלו תוך
ימי עלית רגלו יה :
שמיני יצוה חסדו קדוש לעמו
ובלילה שירו עמו מלך
השלים בעולמו עלינו כמאזיהי
נעמו : בגילה ברנה מלכותך :
שמיני הטיבה יי לטובים קוראיך
ברברים ערבים טובות
ישמיע לאהובים נועם מלכותך

שמיני פעמים שמיני מלפני פני פניו כחלק שיום שמיני עצרת כחלק חיום מלפניו וגם חיום הרחמן מלפני פני פניו בכל ענייניו כדאמר פרק החליל שמיני סוכם למעוט הלך ל׳ סכום ומכין שהשמיני נכנס ונקבע זמנו למלת את העם לילך לדרכ׳ וגם הוא מת העם יברכו את המלך על כיוס השמיני מלת את העם ויברכו את המלך : שמיני פנות בוקר הללתו לפי שכ׳ פ׳ רחם בעם ופכית בבקר הללת לאהלך מלמד שהם הפסח טעון ליכה ולמדנו מלף שמיני עצרת טעון ליכה וזה פנות בקר כאמר בקר של ליכה חיום הח׳ : נדק ילין מעוכתו כיון עיר ירושלים ע״ם נדק ילין בה ישעיה ל׳ שהיה מעוכתו ולינתו בירושלים ביום השמיני • שמיני שלום שומר לאהל תוך ימי עלית רגלו הקב״ה נקרא שלום שכתי שופטים ז׳ ויקרא לו יי׳ שלום כשישראל עולין לרגל ומכיון כשיין הקב״ה שומר מה שכתוך לאליהם לו פי׳ בשלום שומר הקב״ה לוולתו כלאמר פ״ק דפסחים ליסי בן יהודה לומר כלפי שלאורה עורה לך יאמרו לים את לרגך מלמד שהבית כרגל רועה בשפר ואין היה מזקקה וכו׳ ואין לי שלא כהליכה בחול׳ מכיין ת״ל ופכית בבקר והלכ׳ לאהליך מלמד שהלך ותחנת לאהליך בשלום שמיני יהוה חסדו קדוש לעמו ובלילה שירה עמו ע״ם שכאמר יום יומם יצוה ה׳ יחסדו ובלילה שירה עמו והוא כאמר על הגשולה שדומה ליום והבלות דומה לליל: נעמו ענין נעימות כמו ויהי נועם ה׳ אלהינו :

שמיני פעמים ה׳ לטובים ק״ם תלים קכ״ה תהוחת הטיבה ה׳ לטובים יכול לכל ת״ל ולישרים בלבותם כיוצא בו קרו׳ ה׳ לכל קורליו יכול לכל ת״ל לכל אשר יקרלוהו כאמת וזהו שיסד קורליך בדברי׳ערכים לטון ישרש עלי שיחי תלים ק״ד : תלכים לטון תלוה ישרש המתלוים ליטועתך :

שמיני חלק תן לשבעה גם לשמונה זה מקרא שלמדנו שהוא לשמוכה זה שמיני עלרת וזה מלוה עלינו לתת מכה ליתן חלק גם לשמיני כי פי׳ מכה כמו חלק: יזכור גם כאחנת הק״כ שהוא לר כמעון קדשו בשמים : קנות שנית וכאשר יזכור בהם יקנה שנית עדת ישראל שכתיב בהם מי מנה עפר יעקב :

שמיני אלהים יחנגו ויברכנו שלשה ס״ו אלהים יחנגו וזהו מעון קדשו לברכנו : נוהגו דבורו ותמירתו כמו נתם ה׳ והם דברי כחמות ושוגות שלמרו הכתיבים : יחיש יאמר : לסוכבנו כמו כאחרתו יכך לך תלים נ״ם :

סליק

אשירה וַאֲמָרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי הָאֱלֹהִים הָרוֹעֶה אוֹתִי מֵעוֹדִי:
עַד הַיּוֹם הַזֶּה הֶחֱזַקְתָּ בְּיָדִי חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי:

בָּרוּךְ יְיָ וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ · כִּי עַל עֲבָדוֹ הִפְלִיא חַסְדּוֹ :
לֵאלֹהֵי מָרוֹם בְּמַה אֲקַדֵּם · וּבְמֶה אֶפֶּן לֵאלֹהֵי קֶדֶם :
וְאֵלּוּ הָרִים לְמַעֲרָכָה · וְכָל עֲצֵי לְבָנוֹן בְּכָל עֲרוּכָה :
וְאִם כָּל בְּהֵמוֹת וְחַיּוֹת קְרוּצִים · נְתָחִים עֲרוּכִים עַל הָעֵצִים :
וְאַף זָיוֹת מִזְבֵּחַ מְבוּסִים · וְדַם בַּמִּים לִים מְכַסִּים :
וְכַחוֹל סוֹלֶת דָּשֵׁן וְשָׁמֵן · בָּלוּל בְּרִבְבוֹת נַחֲלֵי שָׁמֶן :
וּלְאַזְכָּרָה לִבּוֹנָה וְסַמִּים · וְלִקְטוֹרֶת כָּל רָאשֵׁי בְּשָׂמִים :
וְאֵלּוּ נְרוֹת עַל הַמְּנוֹרוֹת · יִהְיוּ מְאִירוֹת בִּשְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת :
וּכְהַרְרֵי אֵל לֶחֶם הַפָּנִים · עַל שֻׁלְחָנוֹת עֲרוּכִים בְּפָנִים :
וְיַיִן כְּמֹטֵר הַשָּׁמַיִם · וְשֵׂכָר לְנַסֵּךְ כְּעֵינוֹת מַיִם :
וְאֵלּוּ כָּל בְּנֵי אָדָם כֻּלָּנִים · לְיוֹם מְשׁוֹרְרִים בִּכְנֹף רִנָּנִים :
וְכָל עֲצֵי עֵרֶן וְכָל עֲצֵי יְעָרִים · בִּכְנוֹרוֹת וּנְבָלִים וְשִׁירִים :
וְכָל בְּנֵי אֱלֹהִים בְּקוֹל תְּרוּעָתָם · וְהַכּוֹכָבִים מִמְּסִלּוֹתָם :
וְכָל הַלְּבָנוֹן עוֹלָה כְּלָה · אֵין דֵּי בָּעֵר וְאֵין דֵּי עוֹלָה :
הֵן בְּכָל אֵלֶּה אֵין דֵּי לַעֲבוֹד · וְאֵין דֵּי לְקַדֵּם לְאֵל הַכָּבוֹד :
כִּי נִכְבַּדְתָּ מְאוֹד מַלְכֵּנוּ · וּבְמֶה נַכִּיר לַאֲדוֹנֵנוּ :
אָמְנָם לֹא יוּכְלוּ כְּבֶדֶךְ · כָּל חַי אַף כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ :
וַאֲנִי נִבְזֶה וְתַרְעֵל אֲנָשִׁים · נִמְאַס בְּעֵינֵי וּשְׁפַל אֲנָשִׁים :
וְאֵין לַעֲבָדֶיךָ כָּל לְכַבְּדֶךָ · לְהָשִׁיב גְּמוּל לָךְ עַל חַסְדֶּךָ :

בְּעוֹדִי שֶׁאֲנִי חַי : מְעוֹדִי מִכְּעוֹרִי : כְּפְלִיא הַגְּדִיל לִמְכֹּךְ לְהֵיטִיב כְּפוֹף : לְמַעֲרֶכֶת מַעֲרֶכֶת הַמִּזְבֵּחַ : עֲרוּכִים מוּנָח עָרוּךְ עַל הַמִּזְבֵּחַ · קְדוֹשִׁים שְׁקוּטִים · מְבוּסִים לְשׁוֹן מִתְבּוֹסֵסֶת בְּדָמֶיהָ פִּירֵשׁ נִשְׁלוּ בְּדָם : וְלִזְכֵּרֶת הִיא הַקְּטֹרֶת · לְגַבֵּי שֶׁל הַמִּנְחָה : וְכַהֲרֵי לְשׁוֹן גְּדוֹלִים כְּהָרֵי אֵל · בְּכָךְ הַנְּסִיכִים פֵּירֵשׁ שֶׁהָיוּ מְשׁוּרְרִים בְּכָךְ הַנְּסִיכִים כְּמוֹ הַמַּלְאָכִים וְנִקְט לְ׳הַסְּכוּם כְּכָךְ הַנְּסִיכִים נִפְלָאִים : נִבְלִים מִינֵי כְּלֵי זֶמֶר · בְּנֵי אֱלֹהִים הַמַּלְאָכִי · מִן דֵּי אֵין דֵּי הִיא נִפְעַל מִן דֵּי לְפִרְשָׁה : נִכְּךְ נִהְיֶה כְּפוֹפֵי · לְיִשֵׁי · לְנְסִיכִים פֵּירֵשׁ לְכִי נִמְשַׁךְ מַלְאָכִיּוֹת נִדְמֶה לְמַלְאָךְ לְנְסִיכִים :
וְלֹא תְּוַיְתִּיבְנִי לֹא לְךָ הָיִיתָ תַּיֵּיב לִי לְנִמּוֹל חֶסֶד עַל עֲלֵיךְ פֵּירֵשׁ לְנִמּוֹל לָךְ כְּמוֹ שֶׁעָשִׂיתָ עִמִּי : נִמְּךְ כְּמוֹ פֵּירֵשׁ כְּמוֹ כֵּן מִסְפַּר הַטּוּבוֹת וְלִשׁוֹן פְּסוּק הוּא נִתְּנִיס וְאֵין לְךָ לְ׳כְּךָ : וְלִשְׁרֵפַת אֵשׁ גַּם כּוֹלֵל פֵּירֵשׁ כֵּיוָן שֶׁגַּם זֶה הוּא וְשֵׁר בֵּית מִקְדָּשֵׁינוּ : עַל הַמְּנוּחָה זוֹ יְרוּשָׁלַיִם : כִּי לֹא בָּאנוּ אֶל מְנוּחָה כִּי עֲדַיִן לֹא הִגַּעְתֶּם לְמָנוֹחַ וְלִנְחֲלָה וְנִתְּנִי לְךָ בְּדַרְכֵּךְ שֶׁאֵינְךָ מַכִּיר אֶת הַדֶּרֶךְ הַכָּתוּב מְדַבֵּר כְּאִלּוּ הָיָה שָׁם טוֹב לְשָׁמוּעַ בְּקוֹל הַקּוֹל

כִּי הִרְבִּיתָ טוֹבוֹת אֵלַי · כִּי הִגְדַּלְתָּ חַסְדְּךָ עָלַי : וְרוֹב שְׁלוֹמִים לְךָ חוֹבָתִי · כִּי עָשִׂיתָ טוֹבוֹת אִתִּי : וְלֹא חוֹבָתִי לִי גְּמוּלֶיךָ · כָּל טוֹבָתִי בָּל עָלֶיךָ : עַל הַטּוֹבוֹת לֹא עַבְדָּתִיךָ · אַחַת לְרִבּוֹא לֹא גְּמַלְתִּיךָ : אִם אָמַרְתִּי אֲסַפְּרָה נָא כְּמוֹ · לֹא יַדַּעְתִּי סְפוּרוֹת לְמוֹ : וּמַה אָשִׁיב לְךָ וְהַכֹּל שֶׁלָּךְ · לְךָ שָׁמַיִם אַף אָרֶץ לָךְ : יַמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּם בְּיָדֶךָ · וְכֻלָּם יִשְׁבְּעוּן מִיָּדֶיךָ : וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאנֶךָ : וַחֲפֵצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ : וְאֵיךְ נַעֲבוֹד וְאֵין לְאֵל יָדֵינוּ · וְלִשְׂרֵפַת אֵשׁ בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ : וְאֵיךְ נַעֲבוֹד וְאֵין זֶבַח וּמִנְחָה · כִּי לֹא בָּאנוּ אֶל הַמְּנוּחָה : וּמַיִם אֵין לְהַעֲבִיר טְמֵאָה · אִם אֲנַחְנוּ עַל אַדְמָה טְמֵאָה : שֵׁשׁ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ · וַאֲנִי בָּאתִי בִּדְבָרֶךָ : כִּי כָתוּב לֹא עַל זִבְחֶיךָ · וְעוֹלוֹתֶיךָ אוֹכִיחֶךָ : עַל דְּבַר זִבְחֵי וְעוֹלוֹתֵיכֶם · לֹא צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם : מַה שָּׁאֲלָתִי וּמַה דָּרַשְׁתִּי · מִמְּךָ כִּי אִם לְיִרְאָה אֹתִי : וְלַעֲבוֹד בְּשִׂמְחָה וּבְלֵבָב טוֹב · הִנֵּה שְׁמוֹעַ מִזֶּבַח טוֹב : וְלֵב נִשְׁבָּר מִמְּנָחָה טְהוֹרָה זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה : זֶבַח וּמִנְחָה לֹא חָפַצְתָּ · חַטָּאת וְעוֹלָה לֹא שָׁאָלְתָּ :

* " מב א מזבח

מִזְבַּח אֶבְנֶה בְּשִׁבְרוֹן לִבִּי ׃ וַאֲשַׁבְּרָה אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי ׃
רוֹם לֵב אַשְׁפִּיל וְאֶת רוֹם עֵינַי ׃ וָאֶקְרַע לְבָבִי לְמַעַן יָיָ ׃
שִׁבְרֵי רוּחִי הֵם זְבָחֶיךָ ׃ יַעֲלוּ לְרָצוֹן עַל מִזְבַּחֲךָ ׃
וְאַשְׁמִיעַ בְּקוֹל הוֹדָיוֹתֶיךָ ׃ וַאֲסַפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ ׃
וַאֲשֶׁר יָדְעָה נַפְשִׁי אַתְּ בִּינָה ׃ אֲמַלֵּל גְּבוּרוֹת וַאֲדַבְּרָה ׃
וּמַה אֶעֱרוֹךְ וְלֹא יָדַעְתִּי מָה ׃ הֲיָכוֹל אוֹכַל דַּבֵּר מְאוּמָה ׃
כִּי אֵין חֵקֶר לְגִדְלָתוֹ ׃ וְגַם אֵין מִסְפָּר לְתִבוּנָתוֹ ׃
חֲכַם לֵבָב הוּא מִי כָמוֹהוּ ׃ שְׁגִיא כֹּחַ לֹא מְצָאנוּהוּ ׃
עוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת וְרַב נוֹרָאוֹת ׃ גָּדוֹל אַתָּה וְעוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת ׃
עַד אֵין מִסְפָּר וְעַד אֵין חֵקֶר ׃ וְלֹא נוֹדַע כִּי לֹא יֵחָקֵר ׃
אֵיזוֹ עַיִן אֲשֶׁר תְּעִידֶךָּ ׃ וְאֵיזוֹ פֶּה אֲשֶׁר יַגִּידֶךָּ ׃
חַי לֹא רָאָךְ וְלֵב לֹא יְדָעֶךָּ ׃ וְאֵיזֶה שֵׂכֶל אֲשֶׁר יְצַיֶּרְךָ ׃
גַּם מִשְׁרַתֶיךָ לֹא רָאוּךָ ׃ וְכָל חַכְמֵי לֵב לֹא מְצָאוּךָ ׃
אַתָּה לְבַדְּךָ מֵכִיר שִׁבְחֶךָ ׃ וְאֵין זוֹלָתְךָ יוֹדֵעַ כּוֹחֶךָ ׃
שִׁבְחוֹת רְאוּיוֹת לְכִבְרֶךָ ׃ וְאֵין יוֹדֵעַ בִּלְעָדֶיךָ ׃
עַל כֵּן תְּבוֹרַךְ כְּרָאוּי לָךְ ׃ כְּפִי קָדְשְׁךָ כְּבוֹדְךָ וְגָדְלֶךָ ׃
וּמִפִּי הַכֹּל בְּכָל אֱלוֹתָם ׃ כְּפִי מַדַּע אֲשֶׁר אַתָּה חַנַּנְתָּם ׃
יוֹדוּ פְלָאֶךָ הַשָּׁמַיִם ׃ וְיַדְרִיכוּךָ קוֹלוֹת מַיִם ׃
וְיָרִיעוּ לְךָ כָּל הָאָרֶץ ׃ יוֹדוּךָ כָּל מַלְכֵי הָאָרֶץ ׃

פקודים ברוך הוא ומזבח קרבן ולב
שבר פירוש יותר טוב מן מנחה: רוח
נשברה דעת. ממלא ואקרע לבבי
שנאמר קרעו לבבכם כלומר קרעו
ותשברה כתיב מן הלב: זבחיך למד
דבני יהוד כל מה שכתוב בכתבי
נלמד עורת או שנור פסול בכתבי
ולב נשבר ונדכה בכתבי נלמד:
פולויותיך שבחיך: לתבר לשון חכות:
ממלל מדבר תערוך פיר. תערוך
תמלא שגיא כח פירוש תוקף וחוזק
כח לא מצאנוהו שכת על הברייות
שלא בכחה ועכשו יתירה: תעידיך
לשון עדו. חי לא רואך פירו׳ המלכים
דכתיב ובשתים יכסה פניו וכל שכן
שלא: יציעך פירוש יפרוס לפניך
משרתיך המלאכים לילותם לשון כח
ויאדרו לשון חוזק וגם כוח לשון שכח
יבולע הלוע בסוף יהא נשתה
פתרית פיכופי׳ לם שלא היה מספר
שבח לך כל ימיו לכך לתרגם
ביכו עולמו ברעפים מתחלת שבחו
ולרכו של הקב״ה ופמלי לא כן מלכי
בשר

אַתָּה יוֹדוּךָ כָּל הָעַמִּים ׃ וְיִשְׁבָּחוּךָ כָּל הָאֻמִּים ׃ כָּל זֶרַע יַעֲקֹב עַבְדֶּיךָ ׃ כִּי עֲלֵיהֶם גָּבְרָה חַסְדֶּךָ ׃ אֶת שֵׁם יְיָ יְהַלְלוּ כֻלָּם ׃ אֵל אֱלֹהִים אֱמֶת וּמֶלֶךְ עוֹלָם ׃

ליום שני

וַאֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ ׃ אַדַּבֵּר אֲמַלֵּל גְּבוּרוֹתֶיךָ ׃ דַּרְכֵי שִׁבְחֶיךָ קְצָתָם אֲסַפֵּרָה ׃
מַעֲשֶׂיךָ מַה נּוֹרָא אוֹמְרָה ׃ אֵין אֵלֶיךָ עֲרוֹךְ בַּסֵּפֶר ׃ אַגִּיד שִׁבְחוֹת עָצְמוֹ מִסַּפֵּר ׃
חֵקֶר אֱלוֹהַ לֹא יִמְצָא ׃ וְתַכְלִית שַׁדַּי לֹא תִקָּצֶה ׃ וְלִתְבוּנָתוֹ הֵלֹא אֵין חֵקֶר ׃ וּמִסְפַּר
שָׁנָיו לֹא יֵחָקֵר ׃ וְגַם אֵין מִסְפָּר לְגֻדּוּדָיךָ ׃ בְּצִבְאוֹתֶיךָ אוֹת כְּבוֹדֶךָ ׃ אֵיזוֹ עַיִן אֲשֶׁר
תְּעִידֶךָּ ׃ וְחַי לֹא רָאָה פָּנֶי כְּבוֹדֶךָ ׃ נָכוֹן וְחָכָם הֵן לֹא יֵדָע ׃ וְאֵיךְ אֶעֱרוֹךְ עַל אֲשֶׁר לֹא
אֵדָע ׃ וְאִם יֹאמַר אִישׁ עַד תַּכְלִיתוֹ ׃ אֶעֱרוֹךְ אֵלָיו וּבְמִתְכֻּנְתּוֹ ׃ אָבוֹא וְאֶמְצָא תַּכְלִית
שְׁבָחוֹ ׃ לֹא נַאֲמִינָה אֶת אֶל רוּחוֹ ׃ יְבוֹלַע כִּי לֹא יֵדַע עֶרְכּוֹ ׃ אַחֲרִית פִּיהוּ רֵאשִׁית
דַּרְכּוֹ ׃ וְעַמְּדִי לֹא כֵן אֲנוֹכִי ׃ וּפִי לֹא אֶתֵּן לַחֲטוֹא וְחִכִּי ׃ אֲסַפְּרָה לְאַחֵי קְצוֹת דַּרְכֵי
אֵל ׃ וְלִישְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל ׃ כַּכָּתוּב אִמְרוּ לֵאלֹהִים ׃ מַה נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ אֱלֹהִים ׃
ואמרת

וְאָמַרְתָּ עִם זֹה יְצַרְתִּי לִי · יְסַפְּרוּ שִׁמִּי וְתִהַלָּתִי :
בְּמִצְרַיִם שָׁמַתִּי עֲלִילוֹתַי · לְמַעַן תְּסַפֵּר אֶת אוֹתוֹתַי:
וַאֲנִי עַבְדְּךָ עַל כֵּן אֶסְפֹּר · כַּאֲשֶׁר אֲדְרוֹשׁ מֵעַל סֵפֶר :
תְּהַלֵּל נַפְשִׁי כֹּחַ מַעֲשֶׂיךָ · וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשֶׁךָ :
וַאֲבָרְכָה בְּכָל עֲנָנַי · וּבְכָל לִבִּי אוֹדֶה אֶת יְיָ :
גַּם בְּגָרוֹנִי רוֹמְמוֹתֶיךָ · וְאֶת פִּי אֲמַלֵּא תְּהִלָּתֶךָ :
כִּי פִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ · כָּל הַיּוֹם אֶת תִּפְאַרְתֶּךָ :
וְאוֹמְרָה נָא עִוֹּוֵי נוֹרְאוֹתֶיךָ · וְאָשִׂיחָה דִּבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ :
וַאֲזַכִּיר טוּבְךָ וְצִדְקָתֶךָ · חֶסְדֶּיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ :
יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל אַתָּה · עַל כָּל אֱלֹהִים מְאֹד גָּדַלְתָּ :
הֵן לְעוֹבְרֵיהֶם גְּמוּל אֵין מְשִׁיבִים · וְלָמָּה לָהֶם הֶמָּה מֵטִיבִים :
וּבְעֵת צָרָה אָז יִתְפַּלְלוּ · וְלֹא יַעֲנוּם כִּי לֹא יוֹעִילוּ :
דּוֹרְשִׁים בְּכָל לֵב לְרוּחַ אֵין בּוֹ · וְקָרוֹב יְיָ אֶל עַם קְרוֹבוֹ :
כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים הֵם · אֱלִילִים אִלְמִים רוּחַ אֵין בָּהֶם :
הַיּוֹצֵר כָּל הוּא אֱלֹהֵינוּ · הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ לְבַד אֲנַחְנוּ :
עַם מַרְעִיתוֹ וְאֹת צֹאן יָדוֹ · נְבָרֵךְ שְׁמוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :

בְּצַר לָנוּ מְאֹד נִמְצֵאתָ · כִּי דּוֹרְשֶׁיךָ לֹא עָזַבְתָּ : וְתָמִיד בְּפִינוּ תְּהִלָּתֶךָ · וּמְהֻלָּלִים
לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ : עַד אַתָּה בְּךָ וּבְכִבּוּדֶךָ · וּמִשְׁרַתְתֶּיךָ אַף עֲבָדֶיךָ : אֲשֶׁר כְּבוֹדְךָ מָלֵא
כָּל הָאָרֶץ · וּכְבוֹדְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ : וַאֲוֹתֹתֵינוּ בָּחַרְתָּ אוֹתָךְ · לְבַדְךָ לַעֲבוֹד וְאֵין לָזָר
אִתָּךְ : גַּם אֲנַחְנוּ אוֹתְךָ לְבַדֶּךָ · נַעֲבוֹד כְּבֵן אָב וְנִכְבְּדֶךָ : וְהָנֵנוּ עַל יִחוּדֶךָ · יוֹמָם
וְלַיְלָה עָרֶיךָ : בְּפִי כֻּלָּנוּ וּבְלִבֵּנוּ · שֶׁאַתָּה לְבַדְךָ אֱלֹהֵינוּ : אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עַל יְהוּדֶךָ ·
עֵדִים אֲנַחְנוּ וְעַבְדֶּךָ : אֵין תְּחִלָּה אֶל רֵאשִׁיתֶךָ · וְאֵין קֵץ וְתִכְלָה לְאַחֲרִיתֶךָ : רִאשׁוֹן
וְאַחֲרוֹן מִבְּלִי רֵאשִׁית · וּמִבְּלִי אַחֲרִית וְאֵין לֵב לְהָשִׁית : אֵין קָצֶה אֶל גְּבֻהוֹתֶיךָ · וְאֵין
סוֹף לְעוֹמֶק מִדּוֹתֶיךָ : אֵין פִּיאָה לִסְבִיבוֹתֶיךָ · וְאֵין תָּוֶךְ מִבְּדִיל בֵּינוֹתֶיךָ : אֵין לְךָ סוֹבֵב
וְאֵין לְךָ פֵּאָה · עַל כֵּן אוֹתְךָ חַי לֹא רָאָה : אֵין צַד וְצֶלַע יַצְלִיעֶךָ · וְרוֹחַב וְאוֹרֶךְ לֹא
יַשִּׂיגוּךָ : אֵין חָכְמָה אֲשֶׁר תַּדְעֶךָ · וְאֵין מַדָּע אֲשֶׁר יַגִּיעֶךָ : לֹא יַשִּׂיג אוֹתְךָ כָּל מַדָּע ·
וְאֵין שֵׂכֶל אֲשֶׁר יָבִין וְיֵדַע : מִכְּךָ מְאוּמָה וְאֵיכָה אַתָּה · וְאֵיךְ בְּלִי מְאוּמָה כָּל בָּרְאתָ :

יום שלישי

אמנם יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה · אֱלֹהֵי יַעֲקֹב כָּל יְצַרְתָּ : אַתָּה בּוֹרֵא וְלֹא נִבְרָאתָ · אַתָּה
יוֹצֵר וְלֹא נוֹצַרְתָּ : אַתָּה מֵמִית וְאַתָּה כָּל תְּבַלֵּה · אַתָּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וְאַף
תעלה מַתָּה · וְנֶאֱמָן לְהַחֲיוֹת מֵתִים אַתָּה · וְעַל יְדֵי נְבִיאֶךָ בֶּן הוֹדַעְתָּ : וְלֹא תָמוּת אֵל חַיּוֹלֵא
מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה : מַשְׁבִּיר וּמוֹלִיד וְלֹא נוֹלַדְתָּ · מוֹחִין וְרוֹפֵא וְלֹא חָלִיתָ :

טֶוֶת וּמַדָּוֶה אֵין לְפָנֶיךָ · תְּנוּמָה וְשֵׁנָה אֵין לְעֵינֶיךָ :
הֲלֹא מִקֶּדֶם אֵל חַי אַתָּה · מֵאֲשֶׁר בָּךְ לֹא נִשְׁתַּנֵּיתָ :
וְעַד הָעוֹלָם לֹא תִשְׁתַּנֶּה · וּמֵאַהֲוָתְךָ לֹא תִתְנַנֶּה :
חָדָשׁ וְנוֹשָׁן לֹא נִמְצָאתָ · חֲדַשְׁתָּ כָּל וְלֹא חָדַשְׁתָּ :
לֹא יָחוֹלוּ זְקָנָה וּבַחֲרוּת · עָלֶיךָ גַּם שֵׂיבָה וְשַׁחֲרוּת :
וְלֹא חָלוּ בָךְ שְׁמָחָה וְעֶצֶב · וְדִמְיוֹן נוֹצָר וְכָל דְּבַר קֶצֶב :
כִּי לֹא יְסוֹבֵב אוֹתְךָ גּוֹשֶׁם · אַף לֹא תִּדְמֶה אֶל כָּל נֶשֶׁם :
כָּל הַיְצוּרִים גְּבוּל סְבָבְתָּם · אֶל רֵאשִׁיתָם וְלְאַחֲרִיתָם :
כִּי כָל בְּרוּאִים בִּגְבוּל שְׁמָתָם · וְלִימֵי צַבָּאָם גְּבוּל הִקְפְּתָם :
וּלְךָ אֵין גְּבוּל וְלִימֶיךָ · וְלִשְׁנוֹתֶיךָ וְלַעֲצָמֶיךָ :
עַל כֵּן אֵינְךָ צָרִיךְ לְכָל · וְלֶדֶךְ וּלְחַסְדְּךָ צְרִיכִים הַכֹּל :
הַכֹּל צְרִיכִים לְצִדְקָתֶךָ · וְאֵינְךָ צָרִיךְ לִבְרִיוֹתֶיךָ :
בְּטֶרֶם כָּל יְצִיר הָיִיתָ · לְבַדְּךָ מְאוּמָה לֹא נִצְרַכְתָּ :
רִאשִׁית וְאַחֲרִית בְּיָדְךָ עֲרוּכִים · אַתָּה בָּם וְהֵם בְּרוּחֲךָ שְׁרוּכִים :
כָּל אֲשֶׁר הָיָה בָּרִאשׁוֹנָה · וַאֲשֶׁר יִהְיֶה בָּאַחֲרוֹנָה :
כָּל הַיְצוּרִים וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם · וְכָל דִּבְרֵיהֶם וּמַחְשְׁבוֹתֵיהֶם :
מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף תֵּדַע כֻּלָּם · וְלֹא תִשְׁכַּח כִּי אַתָּה אֶצְלָם :

צפתי זמכם מרוכי ל' קשור ולכוך · נלחה לשון נלחות על כל תדבר וכו' כפי' על כל המלחים · תנזור גזירת פעמים לחת כמו שתמרו חכמינו ז"ל כלם כסקרים בסחרים לחת · ולח תחריך פירוש אין לחת נריך לחשוב תחריכות זמן : לחנל עלתך גזירתך פירוש מיד ולימיו תוזר בו : לקץ ולמועד פירוש לחנל · שגזירתך מיד לחר עלתך מ"מ לחת נותן קץ וזמן לעניין הגזירה שמץ יעשה תשובה : מוחה לשון ביטול ככתוב לשון מכיעה פם כלם כך פירש כם תלוים כך ולחת בכלם פירש ולחת משני' בכלם עמוק פירוש חזק ודבר עזות לח יקור פירש כל לב אין לו להביע לחריו רוחו' פי' נד ועל כן אין לו רווחות פיוכל לומר עד כאן הו' רווחה ונבולם : פיוחות דבדי הו מוכיחות ל' תוכחה למדרשוק פי' דבר שאין לו תחיל' מחמת דיוקו לנוזי' פי' קשורים לכלום פי' לסתור

נוסח אגורים

אַתָּה בְרָאתָם וְלִבָּךְ עֲרָכָם · לְבַדְּךָ תֵּדַע מְקוֹמָם וְרֶרֶכָם : הֵן אֵין דָּבָר מִמְּךָ נֶעְלָם · כִּי
לְפָנֶיךָ נִבוֹנִים כֻּלָּם : אֵין חוֹשֶׁךְ וְאֵין מָנוֹס וְסֵתֶר · לָנוּס שָׁמָּה וְלְהִסָּתֵר : אֶת אֲשֶׁר
תְּבַקֵּשׁ אַתָּה מוֹצֵא · בְּלִי נְטוֹת אֲלֵיהֶם בְּעֵת שְׁתַרְצֵה : כִּי אֶת הַכֹּל כְּאַחַת תִּרְאֶה :
לְבַדְּךָ תַּעֲשֶׂה כָּל וְאֵינְךָ נִלְאֶה : כִּי עַל כָּל גּוֹי וְעַל אָדָם יָחַד · עַל כָּל הַדֶּבֶר בְּרֶגַע אֶחָד :
תִּשְׁמַע בְּרֶגַע כָּל הַקּוֹלוֹת · זַעַק וְלַחַשׁ וְכָל הַתְּפִלּוֹת : אַף תָּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם ·
בְּרֶגַע תַּחְקוֹר כָּל לִבֵּיהֶם : וְלֹא תֵאָרֵךְ עַל מַחְשְׁבוֹתֶיךָ · וְלֹא תִתְבַּהֵמָה עַל עֲצָתֶךָ :
אֵצֶל עֲצָתְךָ גְּזֵרָתֶךָ · לְקֵץ וּלְמוֹעֵד קְרִיאָתֶךָ : וְכֻלָּם בְּאֶמֶת בְּתֹם וּבְיֹשֶׁר · מְבֻלָּם
עוֹדֶךָ וּמִבְּלִי חֹסֶר : מִמְּךָ דָּבָר לֹא יֵאָבֵד · וְדָבָר מִמְּךָ לֹא יִפָּבֵד : כָּל אֲשֶׁר תַּחְפּוֹץ
תּוּכַל לַעֲשׂוֹת · וְאֵין מִי מוֹחֶה בְּיָדְךָ מֵעֲשׂוֹת : יְכוֹלֶת יֵי בְּחֻפְצוֹ קְשׁוּרָה · וּבִרְצוֹת יֵי לֹא
אֵיחָרָה : אֵין דָּבָר סֵתֶר מִמְּךָ נִכְחָד · עֲתִידוֹת וְעוֹבְרוֹת לְךָ הֵם יְחוֹד : אֲשֶׁר מֵעוֹלָם
וְעַד הָעוֹלָם · הֵם כֻּלָּם בָּךְ וְאַתָּה בְּכֻלָּם : חֲדָשׁוֹת תַּגִּיד וְסוֹד דַּרְכֶּיךָ · אֶל עַבְדֶּיךָ
וּמַלְאָכֶיךָ : וְאֵינְךָ צָרִיךְ לְהַשְׁמִיעָךְ · דִּבּוּר סוֹד וְסֵתֶר לְחוֹדִיעָךְ : כִּי מִמְּךָ כָּל סוֹד יִגָּלֶה ·
בְּטֶרֶם עַל לֵב כָּל יְצִיר יַעֲלֶה : בְּלֵב כָּל נִבְרָא לֹא תִמָּצֵא · וּמִפִּינוּ עָתָק לֹא יֵצֵא : בְּאֵין
לוֹ קָצֶה וְלֹא יֵחָצֶה · לֵב לֹא יָתוּר וְאֵין פֶּה פּוֹצֶה : בְּאֵין לוֹ רוּחוֹת וְאֵין לוֹ רְוָחוֹת · אֵין
לוֹ שִׂיחוֹת בּוֹ מוֹכִיחוֹת : לְמֵרָחוֹק מִי יִשְׂא דֵעוֹ · לְלֹא תְחִלָּה וְלֹא סוֹף לְהַגִּיעוֹ :

אֲגוּדִים אֲחוּדִים תָּוֶךְ וְסוֹף וְרֹאשׁ פֶּה וָלֵב אֲבָלוֹם מְדֻרוּשׁ וּמְחֻרוּשׁ:
גּוֹבַהּ וְעוֹמֶק נְעוּצִים בְּכוּבֵב · חָכָם וְלֵב נָבוֹב לֹא יְלָבֵב :
סוֹבֵב אֶת הַכֹּל וּמָלֵא אֶת כָּל · וּבִהְיוֹת הַכֹּל אַתָּה בַּכֹּל :
אֵין עָלֶיךָ וְאֵין תַּחְתֶּיךָ · אֵין הוֹן לָךְ וְאֵין בִּינוֹתֶיךָ :
אֵין מַרְאֶה וְגֵב לְיִחוּדֶךָ · וְאֵין גּוּף לְעוֹצֶם יְהוּדֶךָ :
וְאֵין בְּתוֹךְ מִמְּךָ נִבְדָּל · וְאֵין מָקוֹם דַּק מִמְּךָ נֶחְדָּל :
וְאֵינְךָ נֶאֱצָל מִכֹּל וְנִבְדָּל · וְאֵין מָקוֹם רַק מִמְּךָ וְנֶחְדָּל :
מִקֶּדֶם וְשָׁנוּי אֵין בְּךָ נִמְצָא · וְלֹא זְמַן וְעֶרְעָר וְלֹא כָל שִׁכְעָה :
כָּל זְמַן וְכָל עֵת אַתָּה מְכִינָם · אַתָּה עָרַכְתָּם וְאַתָּה מְשַׁנָּם :
כָּל מַדָּע לֹא יַשִּׂיג אוֹתְךָ · אֵין שֵׂכֶל אֲשֶׁר יִמְצָא אוֹתְךָ :
כְּמִדָּתְךָ חָכְמָתֶךָ · כִּגְדֻלָּתְךָ תְּבוּנָתֶךָ :
חָכָם אַתָּה מֵאֵלֶיךָ · חַי מֵעַצְמְךָ וְאֵין כְּגֵלֶךָ :
זוֹלַת חָכְמָתְךָ אֵין חָכְמָה · בִּלְתִּי בִינָתְךָ אֵין בִּינָה וּמְזִמָּה :
חָלַקְתָּ בְּלֵב חֲכָמִים שֵׂכֶל · וְרוּחֲךָ תִּמְלָאֵם וְרֵעָתָם תַּשְׂכֵּל :
מִבַּלְעָדֵי כוּחֲךָ אֵין גְּבוּרָה · וּמִבַּלְעָדֵי עֻזְּךָ אֵין עֶזְרָה :
אֵין נִכְבָּד כִּי אִם כִּבְדָתוֹ · וְאֵין גָּדוֹל כִּי אִם גְּדֻלָּתוֹ :

לסנדר

כָּל יָקָר וְכָל טוּב מִיָּדֶךָ · לַאֲשֶׁר תַּחְפּוֹץ עֲשׂוֹת חַסְדֶּךָ : אֵין חֵקֶר לְגֻדְלָתֶךָ · וְאֵין מִסְפָּר לְתִבוּנָתֶךָ :
אֵין עוֹר זוֹלַת הַיְוֹתֶךָ · חַי וְכָל תּוֹכֵל אֵין בִּלְתֶּךָ : וְלִפְנֵי הַכֹּל הָיִיתָ ·
וּבִהְיוֹת הַכֹּל אֶת כֻּלָּם מְלֵאתָ : לֹא לְחֻצְּךָ וְלֹא חִטּוּךָ · יְצִירֶיךָ אַף לֹא מַעֲטוּךָ : בַּעֲשׂוֹתְךָ
כָּל לֹא נִבְדַּלְתָּ · מִתּוֹךְ מְלֵאכְתְּךָ לֹא נֶחְדַּלְתָּ : בַּעֲשׂוֹתְךָ אֶת הַשָּׁמַיִם · וְאֶת הָאָרֶץ
וְאֶת הַמַּיִם : לֹא קְרֵבוּךָ וְלֹא רְחָקוּךָ · כִּי כָל קִירוֹת לֹא יַחְלְקוּךָ :
וְרוּחַ בְּבִיר לֹא יְהַדְּפוּךָ · אַף כָּל טִנּוֹפֶת לֹא תִטַּנְּפֶךָ : אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ לֹא תִשְׂרְפֶךָ ·
לְחַיּוֹתֶיךָ אֵין הַפְסֵק · וְלִיחוּדְךָ אֵין יִתְרוֹן : כְּמוֹ הָיִיתָ לְעוֹלָם תִּהְיֶה · חוֹסֵר וְעוֹדֵךְ בָּהּ
לֹא יִהְיֶה : וְשִׁמְךָ מְעִידְךָ כִּי הָיִיתָ · וְהוֹוֶה וְתִהְיֶה וּבְכָל אַתָּה : הוֹוֶה לְעוֹלָם וְכֵן נוֹרָשָׁתָ ·
נְעִידְךָ וְכֵן בְּךָ הַעֲדוּתָ : שֶׁאַתָּה הוּא וְהוֹוֶה בַּכֹּל · שִׁלַּךְ הַכֹּל וּמִמְּךָ הַכֹּל : שְׁמוֹת
יְקָרְךָ יַעֲנוּ וְיָעִידוּ · בְּתוֹקֶף יְקָרְךָ בָּךְ יַסְהִידוּ :

ליום רביעי

אֲדוֹנִים אֱלֹהֵי אָבִי וְאִלִּי · אַנָּה אֱלֹהֵי צוּרִי וְגוֹאֲלִי : אֶחָד אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם · וְהָאָרֶץ
בְּכָל יוֹם פְּעָמַיִם : אֵל חַי אֶחָד הוּא בָּרָאנוּ · אֲבִיר יַעֲקֹב אָב לְכֻלָּנוּ : אֲדוֹנֵנוּ
אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ · מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ : אֵין כָּאֵל אֵשׁ אוֹכְלָה וְקַנָּא · לְעוֹלָם
אֶמְתָּ אֵל אֱמוּנָה : אוֹרִי וְיִשְׁעִי מָעוֹז חַיַּי · עָלֶיו תְּלוּיִם כָּל מְאוֹרֵי :

אלהים

אֱלֹהִים אֱמֶת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים - לֹא יָכִילוּ זָעְמוֹ גּוֹיִם וְאֵיתָנִים :
אַדִּיר וְאַמִּיץ כֹּחַ וְרַב אוֹנִים - אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאדֹנֵי הָאֲדוֹנִים :
אֱלֹהִים עוֹשֵׂי אִישִׁי וּבוֹעֲלִי - אֲלוּף נְעוּרִי שׁוֹמְרִי וְצֵלִי :
בּוֹרֵא כָּל וְגוֹאֵל יִשְׂרָאֵל - בָּרוּךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :
בּוֹרֵא רוּחַ הָרִים יוֹצֵר - מִמְּךָ מְזִמָּה לֹא יִבָּצֵר :
גֵּאֶה מֵשִׂיב גְּמוּל עַל גַּאִים - עַל הָרָמִים וְעַל הַנִּשָּׂאִים :
גִּבּוֹר בְּקוּמוֹ לַעֲרוֹךְ בְּעֶבְרָה - מְהֻדָּר גְּאוֹנוֹ מִי לֹא יִירָא :
גְּבוֹהַּ כָּל אֲשֶׁר תַּחְתָּיו נוֹשֵׂא - וּגְדוֹל כֹּחַ גְּדוּלוֹת עוֹשֶׂה :
גָּדוֹל הוּא וְשִׁמּוֹ בִּגְבוּרָה - אֲרִיֵה שָׁאַג מִי לֹא יִירָא :
דּוֹדִי דָגוּל הוּא מֵרִבָּבָה - אֵל נֶעֱרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה :
דַּיָּן יָתִיב בְּעַתִּיק יוֹמִין - וּצְבָאוֹ עַל שְׂמֹאל וְעַל יָמִין :
הָדָר הוּא לְבַד חֲסִידָיו - הָדָרוֹ וְהוֹדוֹ עַל בְּנֵי עֲבָדָיו :
הוּא אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְבַד - בָּשָׂר שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה מִכֹּל :
וַדַּאי וָתִיק יוֹדֵעַ וָעֵד - יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
וְאֶשֶׁר חֶרֶב גַּאֲוָתֵנוּ - לְהַלְחֵם מִלְחַמְתֵּנוּ :
זוֹכֵר לְעוֹלָם בְּרִית רִאשׁוֹנִים - כְּיוֹם אֶתְמוֹל לוֹ אֶלֶף שָׁנִים :

זֶה אֱלֹהֵינוּ וְלוֹ קִוִּינוּ - וְזִמְרַת יָהּ הוּא יִשְׁעֵנוּ : חֵלֶק יַעֲקֹב יוֹצֵר הַכֹּל - חַנּוּן יְיָ וְחָסִיד
בַּכֹּל : חַי לְעוֹלָם יְיָ חֶלְקִי - חָכָם הָרָזִים יְיָ חִזְקִי : טוֹב וּמֵטִיב הַמְלַמֵּד דֵּעָה - טְהוֹר
עֵינַיִם מֵרְאוֹת בְּרָעָה : יָשָׁר יְיָ וְיָשָׁר דְּבָרוֹ - יְדִידֵי יְדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹת דְּבִירוֹ : יוֹעֵץ וְגִבּוֹר
וּמִי יְפִירֶנָּה - וְיַחְתּוֹךְ וְיִפְעַל וּמִי יְשִׁיבֶנָּה : יָפֶה דּוֹרִי יָפְיוֹ וְטוּבוֹ - יִרְאוּ וְיֶחֱזוּ צִיּוֹן בְּשׁוּבוֹ :
כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת - יָעִיר קִנְאָה לַעֲשׂוֹת נְקָמוֹת : כְּנֶשֶׁר עַל כְּנָפֵי נְשָׁרִים -
נָשָׂא עֶבְרָיו וְיָשֶׁר הֲדוּרִים : כְּבִיר כֹּחַ לֵב כְּמוֹ שָׁחַל - כְּלָבִיא וְכַאֲרִי וְרוּחוֹ כְּנָחַל : כְּרוֹב
שַׁכּוּל וְכֻלָּמֵר שׁוֹקֵד - דְּבָרוֹ לַעֲשׂוֹת כְּמַקֵּל שָׁקֵד : כְּרוֹב שַׁכּוּל וְכֻלָּמֵר שָׁחַל - כְּרָקֵב
וְכָעֵשׂ וְרוּחוֹ כְּנָחַל : כְּאֹרֶז בָּחוּר בְּגִדְלָתוֹ - כְּבְרוֹשׁ רַעֲנָן עֲנוּתָנוּתוֹ : כְּתַפּוּחַ בְּרֵיחוֹ עוֹ
אַהֲבָתוֹ - עַל יִשְׂרָאֵל גְּאוּתוֹ : כְּתַפּוּחַ בְּעֲצֵי הַיָּעַר - כֵּן דּוֹדִי עִם יוֹשְׁבֵי שָׁעַר : כְּבִיר
כֹּחַ לְמַרְגִּיעַ אֵל - נוֹקֵם וְכַטֵּל הוּא לְיִשְׂרָאֵל : כּוֹסִי מְנַת חֶלְקִי וְגוֹרָלִי - אֲנִי לְדוֹדִי נַחֲלָה
וְדוֹדִי לִי : כְּבוֹדִי יְיָ לֹא אַמִּירֶנּוּ - הָאֲמַרְנוּהוּ וְהָאֲמִירָנוּ : כְּאֲרִיֵה יִשְׁאַג וְכַכְּפִיר יִנְהַם -
אַל יְהִי כַּגֵּר וְכָאִישׁ נָדְהָם : כְּרוֹעֶה גִּבּוֹר אֲשֶׁר לֹא יוּכַל - צֹאנוֹ לְהַצִּיל וְהָיָה לְמַאֲכָל :
כְּגִבּוֹר אֵין אֵיָל וְכָאוֹרֵחַ - נָסְבּוֹרֵחַ מַר צוֹרֵחַ : כְּאֲרִיֵה מַשְׁחִית וְכַכְּפִיר לְעוֹזְבָיו - כְּרָקֵב
גַּם כַּעַשׂ לְאוֹיְבָיו : כַּבִּיר כֹּחַ כְּשִׁמְיר וְשַׁיִת - וְלֹא יַשְׁאִיר כְּנוֹקֵף זַיִת : כְּשִׁמְיר וְשַׁיִת
צָרִים יְמֻגָּן - כְּצִפֳּרִים עָפוֹת לְעִירוֹ יָגֵן : כְּגִשְׁמֵי נְדָבָה לָנוּ יָבֹא - כְּמַלְקוֹשׁ וּכְטַל
לַדְּבֵקִים בּוֹ : כְּנֶשֶׁר יָרֵחֵף עַל גּוֹזָלָיו - וּכְצֵל כְּנָפָיו יָחֹסּוּ מְיַחֲלָיו :

לבדו

לְבַדּוֹ יְיָ הוּא וְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת - עוֹשֶׂה אֶל נוֹרָא עֲלִילוֹת :
כְּצִפֳּרִים עַל עִירוֹ יָגֵן · וּבְעַל כְּנָפַיִם רָנָנוֹת יְנַגֵּן :
לְצַבִּי וְעוֹפֶר דּוֹמֶה דּוֹדִי · כִּי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהֵי חַסְדִּי :
לִפְנֵי עַמּוֹ יָשִׁיר הַדּוּרִים - וְיַנְשִׂאֵם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים :
לְעוֹלָם יְיָ חֶלְקִי הוּא וְצוּר לְבָבִי · כְּלָה שְׁאֵרִי לְךָ וּלְבָבִי :
לְבַדּוֹ יְיָ הוּא וְנִפְלָאוֹת · גְּדוֹלוֹת עוֹשֶׂה וְרַב נוֹרָאוֹת :
מָקוֹם וְמָעוֹן אַתָּה לְעוֹלָמֶךָ · וְאֵין יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹמֶךָ :
מוֹרָאִי אֵל רוֹעִי וְנוֹצְרִי · צוּר יְלָדַנִי מְחוֹלְלִי וְצוּרִי :
מָרוֹם וּמָעוֹז הוּא לִי וּמַחְסִי · מִגְדּוֹל עוֹז שֵׁם יְיָ מָנוֹסִי :
מֶלֶךְ יַעֲקֹב מִשְׂגָּב לָנוּ · הוּא מְחוֹקְקֵנוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ :
מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מִשְׁעָן יְהִי לִי · מְבַטָּח אֱלֹהִים יְיָ חֶלְקִי :
מוֹשֵׁל עוֹלָם מַלְכוּתְךָ · בְּכָל דּוֹר וָדוֹר מֶמְשַׁלְתֶּךָ :
מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי לְצָרָה · הוֹשַׁע יְיָ כִּי יָדְךָ לֹא קְצָרָה :
מְקוֹר חַיִּים מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל · לֹא אֶעָזוֹב כִּי מָעוֹז אֵל :
מָגֵן יְשׁוּעִי וְחֶרֶב גְּאוֹנִי · לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ נֶפֶשׁ תַּאֲוֹנִי :
מָגֵן הוּא לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ · אַשְׁרֵי אָדָם אֲשֶׁר עֹז לוֹ בּוֹ :
נָבָר וְנָעִים נָאוֹר וְנוֹרָא · נֶאְדָּר וְנֶאְזָר שְׁמוֹ בִּגְבוּרָה :

נֶאְמָן נָצַח יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ - לֹא יְשַׁקֵּר אַשְׁרֵי כָּל חוֹכֵי לוֹ : נָצַח יִשְׂרָאֵל הָאֵל הַנֶּאֱמָן
מֵאֱלֹהֵינוּ יְהוּדָה לֹא אֶלְמָן : נִפְלָא עַל כָּל הַנִּפְלָאִים - וּמִתְנַשֵּׂא עַל כָּל הַנִּשָּׂאִים : נִקְדָּשׁ
וְנֶעֱרָץ אֱלֹהֵי קְדוּשִׁי - נָבוֹן וְנִשְׂגָּב יְיָ נַפְשִׁי : נוֹקֵם וְנוֹטֵר וּבַעַל חֵמָה - לְצָרָיו וּלְאוֹיְבָיו אִישׁ
מִלְחָמָה : נֵרִי יְיָ בְּהַלּוֹ נֵרוֹ - עֲלֵי רֹאשִׁי וְנֵר לְרַגְלֵי דְּבָרוֹ : סוֹמֵךְ וְסוֹעֵד יְיָ סַלְעִי - סוֹבֵל
וְסוֹלֵחַ וְנוֹשֵׂא לְפִשְׁעִי : סַהֲדִי יְיָ סַלְעִי וְסִתְרִי - סוֹלֵחַ וְסוֹבֵל סַעֲדִי וְסַבְּרִי : סַלְּעֵנוּ יְיָ
וְצוּדָתֵנוּ - עֶזְרָתֵנוּ וּמְפַלְּטֵנוּ : עָזּוּז וְגִבּוֹר עֻזִּי וְעֶזְרִי - עֶלְיוֹן עֹז לִי אַל יְהִי עָרִי : עֵיר
וְקַדִּישׁ שֵׁת סְבִיבָיו סָתַר - אָכֵן אַתָּה אֵל מִסְתַּתֵּר : עַד מְמַהֵר לְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאוֹיְבָיו -
שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאוֹהֲבָיו : פָּדָה אֶת אַבְרָהָם יְדִידוֹ - הוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ :
פֶּחָד יִצְחָק יִתֶּן פַּחְדּוֹ - עַל צָרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב עַבְדּוֹ : פּוֹעֵל וְחוֹקֵר וְדוֹרֵשׁ וּבוֹדֵק - כָּל
הַלְבָבוֹת לוֹ אֶתֵּן צִדְקָךְ : צְרוֹר הַמֹּר אֶשְׁכּוֹל הַכֹּפֶר - נוֹתֵן לְעַמּוֹ צָרָיו כּוֹפֶר : צַח
וְאָדוֹם דּוֹרִי בְּצִבְאֵי אוֹת - עַל כֵּן נִקְרָא שְׁמוֹ יְיָ צְבָאוֹת : צַדִּיק יְיָ הַצּוּר תָּמִים - אֶבְטַח
עָדֵי עַד בְּצוּר עוֹלָמִים : צָבָא הַשָּׁמַיִם מְשַׁתַּחֲוִים לוֹ - שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ : קָדוֹשׁ
הוּא בְּכָל מִינֵי קְדֻשּׁוֹת - כְּתוֹת שָׁלוֹשׁ קָדוֹשׁ מְשֻׁלָּשׁוֹת : קַיָּם לְעַלְמִין אֱלָהָא חַיָּא -
קְרָא דְּאַרְבַּע וְאָמְרָא דְּשַׁמַּיָּא : קוֹנִי מְרַחֵם מַכְנִיא לְשׁוֹנָיו - קֶרֶן יִשְׁעִי וְקָרוֹב לְקוֹרְאָיו: רָחוֹק
מִכָּל וְאֶת כָּל רוֹאָה - כִּי רָם יְיָ וְשָׁפָל יִרְאֶה : רוֹעִי יְיָ לֹא אֶחְסָר כָּל - רַב כַּחֲזִיר חֶסֶר לַכֹּל :

רחום

מחולני כורתי מקוה ג' תקוה כבש
תקוה כפשו מתקוה כנר ג' ברר וגלל
חוכי מקוה בנא ישראל תקבש
ונלחוכם של ישראל נא תלמין פ"ם בת ע"ב
ומי שמת לו תקבש בקרקע תלמין ומקוה
שמת לה בעלה בקרקע תלמיה בהולו
ג' מקור סכרי ג' תקוה ולי כרתה ג'
גדול ומוקן כשהר יפת בחומן תרגום
לוכקלוס כמה דמסבר ערי שמתי עיר
וקלים סניסים מלאכים פחד יצחק
קן"ב בקרקע כן נרור המור מסבול
בכופר סניסים שמו' לבב"ם קוקי עוסי
יסניב לשון חוזק יוסבי נטעים מלו
לדיקים שלמת הרועים תלו יעקב
ומשה ודוד תתבר לשון בירור וזיכוך :
תתפל ג' עיקום ומצרי לשון תקוה
ותעוקתי לשון תקוה נוחי לשון הוצ'
וגוזי לשון העברה : דיעה מורה פי'
מורה דבר לאד' ורמו לשון נבוה תתה
תעויד ביאול' שנץ' מכי מלי הוז ומין
מלסים עמדי : לץ מועלת פירוש לא
קבלת

שיר היחוד ליום רביעי

רַחוּם יְיָ רוֹפֵא וּמְהַבְּשׁ ־ לְשִׁבְוּרֵי לֵב וְעָוֹן כּוֹבֵשׁ :
רֵעִי כָּלוּ הוּא מַחְטִירִים ־ מִשְׁפָּטָיו אֱמֶת מְתוּקִים וַחֲמוּדִים :
רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מֵעוֹלָם וְעַד ־ עוֹלָם אַתָּה אֵל שׁוֹכֵן עַד :
שַׁלִּיט מֶלֶךְ שְׁמַיָּא בְּכָל דָּר וְדָר ־ לֵיהּ אֲנָא מְשַׁבַּח מְרוֹמָם וּמְהֻדָּר :
שַׁלִּיט וּמָגֵן יְיָ אֱלֹהִים ־ שׁוֹפֵט צֶדֶק וּמַשְׁפִּיל גְּבוֹהִים :
שַׁגִּיא כְּחַ לֹא מְצֻאנוּהוּ ־ יַשְׁגִּיב בְּכוּחוֹ וּמִי כָּמוֹהוּ :
שְׁלֹמָה שְׁמוֹ כִּי שָׁלוֹ שָׁלוֹם ־ כִּי יְדַבֵּר אֶל חֲסִידָיו שָׁלוֹם :
שֵׁם יְיָ אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה ־ תּוֹעֲפוֹת רְאֵם לוֹ כְּפִיר וְכַאֲרִיֵה :
שַׁדַּי מְאוֹרִי וּמַלְכִּי וְאֵלִי ־ הַלְלוּיָהּ שְׁמוֹ נַפְשִׁי הַלְלִי :
תִּתַּמָּם עִם יוֹשְׁבֵי נְטָעִים ־ הַשְׁרִיגִים שִׁלְשֶׁת הָרוֹעִים : תִּתְחַסֶּר תִּתְבָּרֵר עִמָּם ־ וְעִם
עִקְּשִׁים תִּתָּפֵל לְהוֹמָם : תָּמִים דְּרָכֶיךָ תַּקִּיק מִכֻּל ־ תּוֹכֵל לְבָרֵךְ לַעֲשׂוֹת אֶת כֻּלָּם :
תּוֹחַלְתִּי וְסִבְרִי וְתִקְוָתִי ־ תַּאֲוַת נַפְשִׁי וּתְשׁוּקָתִי : תְּהִלָּתִי וְתִפְאַרְתִּי וְעֻזִּי ־ מִמְּעֵי אִמִּי
גּוֹחִי וְגוֹזִי : תָּמִים דֵּעִים אֶל דֵּעוֹת אֶחָד ־ כָּל הַלְּבָבוֹת דּוֹרֵשׁ יַחַד :

קבלת עילה : ומפעמים ר"ל הקב"ה כיכר מתוך מעשיו שהוא נמצא : ומקומה פילוס דבר : לומנת ל' זוכח כי מלכותך עבדיך פירוש כל העולם כלו לא נברא אלא בשביל העבדים הצדיקים ועבדך הם נבראו בשביל כבודך בדעת כי' הדעת שמותיך אלו' מר' ים ר"ל מלאכים המשמרי' הם נקראים בשמותיו של הב"ה בזכרך לחונים אלו ישראל הנקראים בנלות להעלית

ליום חמישי

מִי כָמוֹךָ דֵּעָה מוֹרֶה ־ נִיב שְׂפָתַיִם אַתָּה בוֹרֵא : מַחְשְׁבוֹתֶיךָ עָמְקוּ וְרָמוּ ־ וּשְׁנוֹתֶיךָ
לֹא יִתָּמוּ : לֹא לִמְדוּךָ חָכְמָתֶךָ ־ וְלֹא הֲבִינוּךָ תְּבוּנָתֶיךָ : לֹא קִבְּלָתְ מַלְכוּתֶיךָ ־
וְלֹא יָרַשְׁתָּ מֶמְשַׁלְתֶּךָ : לְעוֹלָם יִהְיֶה לְךָ לְבַדֶּךָ ־ וְלֹא לַאֲחֵרִים כְּבוֹד הוֹדֶךָ : וְלֹא תִתֵּן
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים ־ תְּהִלָּתְךָ לַפְּסִילִים וְזָרִים : וְכָבוֹד וְגַם כָּל יְקָר מֵאִתָּךְ ־ וּכְבוֹדְךָ לֹא
לְזָרִים אִתָּךְ : אַתָּה תָּעִיד בִּיחִידֶיךָ ־ וְתוֹרָתְךָ וַעֲבָדֶיךָ : אֱלֹהֵינוּ עַל יְחוּדֶךָ ־ אַתָּה עֵד
אֱמֶת וַאֲנַחְנוּ עֲבָדֶיךָ : לְפָנֶיךָ לֹא אֵל הִקְדִּימָךְ ־ וּבְמַלְאַכְתְּךָ לֹא הָיָה זָר עִמָּךְ : לֹא
נוֹעַצְתָּ וְלֹא לִמַּדְתָּ ־ בְּחָרְשְׁךָ בְּרִיאוֹת כִּי נִבְינוֹת : מִמַּעֲמַקֵּי מַחְשְׁבוֹתֶיךָ ־ וּמִלִּבְּךָ כָּל
פְּעֻלָּתֶיךָ : קְצוֹת דְּרָכֶיךָ הֲלֹא הִגַּדְתָּנוּ ־ וּמִמַּעֲשֶׂיךָ הוֹדַעְתָּנוּ : שֶׁאַתָּה אֵל כָּל יָצַרְתָּ ־
לְבַדְּךָ מְאוּמָה לֹא נִגְרַעְתָּ : לַעֲשׂוֹת מַלְאַכְתְּךָ לֹא לוּחַצְתָּ ־ וְגַם לְעֵזֶר לֹא נִצְרַכְתָּ : כִּי
הָיִיתָ לִפְנֵי הַכֹּל ־ וְאָז בְּאֵין כָּל לֹא נִצְרַכְתָּ כֹּל : כִּי מֵאַהֲבָתְךָ עֲבָדֶיךָ ־ כָּל בָּרְאתָ
לִכְבוֹדֶךָ ־ לֹא נִשְׁמַע מִן אָז וְהָלְאָה ־ וְלֹא קָם וְלֹא נִהְיָה וְלֹא נִרְאָה : וְלֹא נוֹדַע אֵל
זוּלָתֶךָ ־ וְאֵין כָּמוֹךָ וְאֵין בִּלְתֶּךָ : וְגַם אַחֲרֶיךָ לֹא יִהְיֶה אֵל ־ רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן אֵל יִשְׂרָאֵל :
בָּרוּךְ יְיָ יָחִיד וּמְיוּחָד ־ יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד : אֲשֶׁר מִי יַעֲשֶׂה כְּמַלְאַכְתֶּךָ ־ כְּמַעֲשֶׂיךָ
וְכִגְבוּרוֹתֶיךָ : וְאֵין יָצִיר זוּלָתְךָ יְצִירָתֶךָ ־ וְאֵין בְּרִיאָה כִּי אִם בְּרִיאָתֶךָ : כָּל אֲשֶׁר תַּחְפּוֹץ
תַּעֲשֶׂה בַּכֹּל ־ כִּי אַתָּה נַעֲלֵיתָ עַל כֹּל : אֵין כָּמוֹךָ וְאֵין בִּלְתֶּךָ ־ כִּי אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ :
אַתָּה הָאֵל עוֹשֶׂה פֶּלֶא ־ וְדָבָר מִמְּךָ לֹא יִפָּלֵא : מִי כָמוֹךָ נוֹרָא תְּהִלּוֹת ־ אֱלֹהִים
לְבַדְּךָ עוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת : אֵין אוֹתוֹת כְּמוֹ אוֹתוֹתֶיךָ ־ אַךְ אֵין מוֹפֵת כְּמוֹפְתֶיךָ :

אֵין תְּבוּנָה כִּתְבוּנָתֶךָ ׃ אֵין גְּדֻלָּה כְּגַדְלָתֶךָ ׃
כִּי מֵאוֹר עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ ׃ וְגָבְהוּ דַּרְכֵי אוֹרְחוֹתֶיךָ ׃
אֵין גַּאֲוָה כְּמוֹ גַאֲוָתֶךָ ׃ אַף אֵין עֲנָוָה כַּעֲנָוָתֶךָ ׃
אֵין קְדֻשָּׁה כְּקָדְשָׁתֶךָ ׃ אֵין קְרִיבוּת כְּמוֹ קְרִיבוֹתֶיךָ ׃
אֵין צְדָקָה כְּמוֹ צִדְקוֹתֶיךָ ׃ אֵין תְּשׁוּעָה כִּתְשׁוּעָתֶךָ ׃
אֵין זְרוֹעַ כִּזְרוֹעֶתֶךָ ׃ אֵין קוֹל כְּרַעַם גְּבוּרוֹתֶיךָ ׃
אֵין רַחֲמִים כְּרַחֲמָנוּתֶיךָ ׃ אֵין חֲנִינוֹת כַּחֲנִינוֹתֶיךָ ׃
אֵין אֱלָהוּת כֵּאלָהוּתֶךָ ׃ וְאֵין מַפְלִיא כְּשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ ׃
כִּי שְׁמוֹתֶיךָ אֵלִים מְרוּצִים ׃ בְּזָכְרְךָ לְהַצִּים לְהַפְלִיא נִרְוֹצִים ׃
וְאֶשֶׁךְ וְחַרְטוֹם לֹא יְלַחֲשׁוּךָ ׃ בְּכָל שֵׁם וְלַהַט לֹא יַנְצְחוּךָ ׃
לֹא יַנְצְחוּךָ כָּל הַחַכְמִים ׃ כָּל הַקּוֹסְמִים וְהַחַרְטֻמִּים ׃
אַתָּה מֵשִׁיב לְאָחוֹר חֲכָמִים ׃ לֹא יוּכְלוּ לְךָ עֲרוּמִים וְקוֹסְמִים ׃
לְהָשִׁיב לְאָחוֹר מְזִמָּתֶךָ ׃ לְהָפֵר עֲצַת סוֹד גְּזֵרָתֶךָ ׃
מְרוֹנֵךְ לֹא יַעֲבִירוּךָ ׃ לֹא יְמַהֲרוּךָ וְלֹא יְאַחֲרוּךָ ׃
עֲצָתְךָ תָּפֵר עֲצַת כָּל יוֹעֲצִים ׃ וְעֻזְּךָ מַחֲלִישׁ לֵב אַמִּיצִים ׃
אַתָּה מְצַוֶּה וּפַחְדְּךָ תְּשׁוֹוֶה ׃ וְאֵין עָלֶיךָ פָּקִיד מְצַוֶּה ׃

אַתָּה מְקֻוֶּה וְאֵינְךָ מְקֻוֶּה ׃ לְךָ כָּל מְקֻוֵּה נֶפֶשׁ תִּרְוֶה ׃ וְכָל הַיְצוּרִים וְכָל עֲנָנָם ׃ וְכָל
יקר אֲשֶׁר בְּךָ אֵין דְּמִיוֹנָם ׃ לֹא מַחְשְׁבוֹתָם מַחְשְׁבוֹתֶיךָ ׃ כִּי אֵין בּוֹרֵא זוּלָתֶךָ ׃ וְאֵין
דְּמִיוֹן נִפְלָא אֱלֹהֵינוּ ׃ וְאֵין חֵקֶר נִשְׂגָּב אֲדוֹנֵנוּ ׃ סָתוּר מִכָּל סָתוּר וְעָמוּם ׃ מִכָּל עָמוּם
וּמִכָּל כָּמוּס ׃ דַּק מִכָּל דַּק וְצָפוּן מִכָּל צָפוּן וְכוֹל מִכָּל יָכוֹל ׃ נִשְׂגָּב מִכָּל נִשְׂגָּב וְנַעֲלֶה ׃
מִכָּל נַעֲלֶם וְשָׁמוּ לְעוֹלָם ׃ גָּבוֹהַּ מִכָּל גָּבוֹהַּ וְעֶלְיוֹן מִכָּל עֶלְיוֹן וּמִכָּל חָבְיוֹן ׃ חָבְיוּ וְעָמוֹק
מִכָּל עָמוֹק ׃ לֵב כָּל דַּעַת עֲלֵיהוּ חָמוֹק ׃ שֶׁאֵין שֵׂכֶל וּמַדָּע וְחָכְמָה ׃ יְכוֹלִים לְהַשְׁוֹת לוֹ
כָּל מְאוּמָה ׃ לֹא מַשִּׂיגִים לוֹ אֵיךְ וְכַמָּה ׃ לֹא מוֹצְאִים לוֹ דָּבָר דּוֹמֶה ׃ מִקֶּרֶה וְעֵרֶעַר
וְשִׁנּוּי וְטֶפֶל ׃ וְחֶבֶר וּמִסְמָךְ וְאוֹר וְגֶם אוֹפֶל ׃ וְלֹא מוֹצְאִים לוֹ מַרְאֶה וְצֶבַע ׃ וְלֹא כָּל
שִׁבְעָא אֲשֶׁר שֵׁשׁ וְשִׁבְעָא ׃ לָכֵן נִבּוֹכוֹת כָּל עֶשְׁתּוֹנוֹת ׃ וְנִבְהָלוֹת כָּל הַחֶשְׁבּוֹנוֹת ׃ וְכָל
סַרְעַפִּים וְכָל הַרְהוּרִים ׃ נְלָאוֹת לָשׂוּם בּוֹ שִׁיעוּרִים ׃ מִלְּשַׁעֲרֵהוּ וּמִלְּהַגְבִּילֵהוּ ׃
וּמִלְּתָאֲרֵהוּ וּמִלְּפָרְסְמֵהוּ ׃ בְּכָל שִׁכְלֵינוּ חִפַּשְׂנוּהוּ ׃ בְּמִדְּעֵינוּ לְמָצוֹא מַה הוּא ׃ וְלֹא
מָצָאנוּהוּ וְלֹא יְדַעְנוּהוּ ׃ אַךְ מִמַּעֲשָׂיו הִכַּרְנוּהוּ ׃ שֶׁהוּא לְבַדּוֹ יוֹצֵר אֶחָד ׃ חַי וְכָל יוֹבֵל
וְחָכָם מְיוּחָד ׃ כִּי הוּא הָיָה לְכָל קוֹדֶם ׃ עַל כֵּן נִקְרָא אֱלֹהֵי קֶדֶם ׃ בְּעֲשׂוֹתוֹ בְּלִי כָּל
מְאוּם אֶת כָּל ׃ יְדַעְנוּ כִּי הוּא כָּל יָכוֹל ׃ בַּאֲשֶׁר מַעֲשָׂיו בְּחָכְמָה כֻּלָּם ׃ יְדַעְנוּ כִּי בְּבִינָה
פְּעָלָם ׃ בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּחִדְּשׁוֹ כֻּלָּם ׃ יְדַעְנוּ כִּי הוּא אֱלֹהֵי עוֹלָם ׃ בַּאֲשֶׁר הָיָה קֹדֶם
לְכֻלָּם ׃ יְדַעְנוּ כִּי הוּא חַי וְקַיָּם לָעוֹלָם ׃ וְאֵין לְהַרְהֵר אַחַר יוֹצְרֵנוּ ׃ בִּלְבָבֵנוּ וְלֹא בְּסִפּוּרֵינוּ ׃

שיר היחוד ליום חמישי

לְמַמַּשׁ וְגוּדָל לֹא נְשַׁעֲרֵהוּ - לְטַפֵּל וְתוֹאַר לֹא נְדַמֵּהוּ :
וְלֹא נַחְשִׁבֵהוּ לְעִקָּר וְנָצָב - וְלֹא לְמִין וְכָל אוֹן וּלְכָל נִקְצָב :
כָּל הַנִּרְאִים וְהַנִּשְׁכָּלִים - וְהַמֻּרָּעִים בְּעֶשֶׂר כְּלוּלִים :
וְשִׁבְעָ כְּמִוֹת וְשִׁשֶּׁת נְדוֹת - וְשָׁלֹשׁ גְּזֵרוֹת וְעָתוֹת וּמִדּוֹת :
הֵן בְּבוֹרֵא אֵין גַּם אֶחָד - כִּי הוּא בְּרָאָם כֻּלָּם יַחַד :
כֻּלָּם יִבְלוּ אַף יֶחֱלוּפוּ - הֵם יֹאבְדוּ וְאַף יָסוֹפוּ :
וְאַתָּה תַּעֲמוֹר תְּבֵלָה כֻּלָּם - כִּי חַי וְקַיָּם אַתָּה לְעוֹלָם :

ליום הששי

אַתָּה לְבַדֶּךָ יוֹצֵר כָּל הוּא - וְלֹא יִדְמֶה מַעֲשֶׂה לְעוֹשֵׂהוּ :
כָּל הָאֲרָצוֹת לֹא יְכִילוּךָ - וְאַף הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ :
אָז יָחִילוּ מַיִם חַיִּים - מִפָּנֶיךָ אֱלֹהִים חַיִּים :
רָעֲשָׁה אֶרֶץ וְנָסוּ מַיִם - וְנָטְפוּ מַיִם מִן הַשָּׁמַיִם :
נוֹטֶה לְבַדֶּךָ הַשָּׁמַיִם - רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם :
עָשִׂיתָ כָּל חֶפְצֶךָ לְבַדֶּךָ - וְלֹא נִצְרַכְתָּ עֵזֶר כְּנֶגְדֶּךָ :
סוֹעֵד אֵין מִי יִסְעָדֶךָ - הַכֹּל מִמְּךָ וּמִיָּדֶךָ :
כְּכוֹחֲךָ אָז כֵּן עֻזָּתְךָ וְדַעְתֶּךָ - וּלְעוֹלָם כָּל כְּבוֹדְךָ אַתָּה :
וְלֹא יַעֲפְתָּ וְלֹא יָגַעְתָּ - כִּי בְּמַלְאַכְתְּךָ לֹא עָמַלְתָּ :
כִּי בְדִבְּרֶךָ כָּל יְצוּרֶיךָ - וּמַעֲשֶׂה חֶפְצֶךָ בְּמַאֲמָרֶךָ :
וְלֹא אַחֲרָתוֹ וְלֹא מַהֲרָתוֹ - הַכֹּל בְּעִתּוֹ יָפֶה עָשִׂיתוֹ :
מְבַלִּי מְאוּמָה כָּל חִדַּשְׁתָּ - וְאֶת הַכֹּל בְּלִי כָּל פְּעָלְתָּ :
וְעַד לֹא יְסוֹד כָּל יְסַדְתָּ - בְּרִצּוֹן רוּחֲךָ כָּל תָּלִיתָ :
זְרוֹעוֹת עוֹלָם אֶת כָּל נוֹשְׂאוֹת - מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף וְאֵינָם נִלְאוֹת :
בְּעֵינֶיךָ לֹא דָבָר חוֹקֶשׁ - רְצוֹנְךָ כָּל דָּבָר רוֹחֵשׁ עוֹשֶׂה :
לְפִעֲלָתְךָ לֹא דָמִיתָ - אֶל כָּל תּוֹאַר לֹא שִׁוִּיתָ :
וְלֹא קָדְמָה לְמַלְאַכְתְּךָ מְלָאכָה - חָכְמָתְךָ הִיא הַכָּל עָרְכָה :
לִרְצוֹנְךָ לֹא קָדְמוּ וְאָחֲרוּ - וְעַל חֶפְצֶךָ לֹא נוֹסְפוּ וְחָסְרוּ :
מִכָּל חֶפְצֶיךָ לֹא שָׁכַחְתָּ - וְדָבָר אֶחָד לֹא חָסַרְתָּ :
לֹא הֶחְסַרְתָּ וְלֹא הֶעְדַּפְתָּ - וְדָבָר רַק בָּם לֹא פָּעַלְתָּ :
אַתָּה תְּשַׁבְּחֵם וּמִי תִתְעַבָּם - וְשֶׁמֵּין דָּבָר לֹא נִשְׁמַע בָּם :
הַחִלּוֹת בְּחָכְמָה עֲשִׂיתָם - בְּתִבּוּנָה וּבְדַעַת כְּלִיתָם :
מֵרֹאשִׁית וְעַד אַחֲרִית עֲשׂוּיִם - בֶּאֱמֶת וּבְיוֹשֶׁר וּבְטוֹב רְאוּיִם :

הקדמת

לאין ולא לגוש מין פירוש כי המין הוא תחת הכלל והסוג והכלל נמצא ממנו כלו תלמד על דרך מצל כל בעלי חיים הוא כלל וסוג לכל דבר חי והצמח והבקר והדגים והעופות הם מינים ודוק : וכל לון לשון כח כי הוא כח הכחות לכולם : והכשלים פירש זה דברי שלימים מוסגים בחום ולח בשכל כגון המלאכים והכוכבות הטבעיות והנפשות והמדעים לשון ידיעה : בעשר כלולים לילו עשרה מאמרות שאמר הפילוסופים והם עשר וט' מקרי' ל' כמות לילות מתי לתכ מצא קניין מצטרף פועל ופעול :

ושבע כמיות לשון המחבר יש בכאן מקום להקדיך כי ליסוד מוסד לחי לריך כמיות פירשו המפורשים שהוא לשון יון ופירשוהו מידה והיו לחי חולק עליהם וזה כי מלת כמה לפי הוריתו בלשון הקודש גם כן ענין מידה ומיתר ולפי זה אמו לריכין ללשון יון יהיה מה שביאת תדע זו שבע כמיות לילם ל' זולת השבע אשר לעיל מזה מעט ראו גם כן עליו בלמרו ולא כל שבע אשר שם ושבע ול' בשבע כחיו' הם ז' דברים שבעיים שאמו הרופאים בחל' וחלו הם ל' יסודות מזג שבעו ל' לאו' לחברים ג' לחות הכשם פעולות שבע לחוסיף ג' רוחות שבעיות שהם לחות ושורש לל' כוחות הנפש וכל אלו ים לומר בהם כמות ומיעור : ושבת בידוע הם שהם דברים בלתי שבעיים הם לויר לכיל' ושתייה מילוי וריקות שינה וקיצה תנועה ומנוחה שיכוי לו מקריה הרצון ושלש גזירות הם שלשה דברים נגד השבע והם חולי סיבת החולי ועל חולי לילו לומר גזירות כי הם לא בחים תחת גזירה ועתות ל' שלש יעיתות שהם ימי הבריות ימי הבהמות ימי הזקל' מ' כי שלש עיתות הם שקבלו ועת שהוא ועת היולד רוב שהמון חיים יכולים להבין

תמיתת

הַקְדָּמַת בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ - רוֹב רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ :
כִּי רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ - הֲלֹא מֵעוֹלָם עַל עֲבָדֶיךָ :
וְעַד לֹא כָּל חַי הוֹבַן לְכַלְכֵּל - לְפָנֶיךָ אוֹכֶל תִּתֵּן אוֹכֶל :
וּמָזוֹן וּמִחְיָה תַּעֲשֶׂה בְּפִי כָּל - צָרְכֵי הַכֹּל בַּאֲשֶׁר לַכֹּל :
שִׁלְשֶׁת יָמִים הָרִאשׁוֹנִים - אָז הֲכִינוֹתָם לָאַחֲרוֹנִים :
אָז עָטִיתָ אוֹר כַּשַּׂלְמָה - אַדֶּרֶת מְאוֹרוֹת מִמּוּל שַׁלְמָה :
בְּטֶרֶם כָּל הַיְצוּר מְאוֹד גָּדַלְתָּ - וְאַחַר כָּל מְאוֹד נִתְגַּדַּלְתָּ :
אָז בָּאֵין לְבוּשׁ הוֹד וְהָדָר לוֹבֵשׁ - עַד לֹא אוֹרַג גְּאוּת לָבֵשׁ :
אוֹר כַּשַּׂלְמָה וַכְמְעִיל עוֹטֶה - וְשָׁמַיִם כַּיְרִיעָה נוֹטֶה :
עָשִׂיתָ בָם לָאוֹרִים דְּרָכִים - רָצוֹא וְשׁוֹב בְּנַחַת כְּהֻלָּכִים :
הִבְדַּלְתָּ בֵּין מַיִם לְמַיִם - בְּמִתִּיחַת רָקִיעַ הַשָּׁמַיִם :
מְזוֹנוֹת מְעוֹנוֹת לְשֶׁרֶץ מַיִם - וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם :
עָשֹׂב וְחָצִיר לָבְשָׁה אַדְמָה - מַאֲכָל לְחַיָּה וּלְכָל בְּהֵמָה :
בְּקֶרֶן שֶׁמֶן גַּן נִטַּעְתָּ - אֶל הָאָדָם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ :
עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ עָשִׂיתָ לוֹ - דֵּי מַחְסוֹרוֹ אֲשֶׁר יֶחְסַר לוֹ :
כָּל מַעֲשֶׂיךָ בְּיָדוֹ תָּתָה - וְתַחַת רַגְלָיו הַכֹּל שַׁתָּה :
לְהַעֲלוֹת מֵהֶם בָּקָר וְצֹאן - עַל מִזְבַּחֲךָ יַעֲלוּ לְרָצוֹן :
עָשִׂיתָ לוֹ כְּתוֹנֶת לְשָׂרֶת - לְהַדֵּרֶת קוֹדֶשׁ וּלְתִפְאָרֶת :
שָׂמְתָּ בְּקִרְבּוֹ חָכְמַת אֱלֹהִים - כִּי יְצַרְתּוֹ לְךָ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים :
לֹא מָנַעְתָּ עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה - צָרְכֵי אָדָם וְכֹלֶם בְּחָכְמָה :
מַעֲשֶׂיךָ מְאוֹד רַבּוּ וְגָדְלוּ - וְשִׁמְךָ יְיָ כֻּלָּם יְהַלְלוּ :
רַבּוּ וְגָדְלוּ מְאוֹד מַעֲשֶׂיךָ - יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ :
כָּל פָּעֳלָתְךָ לְמַעֲנֶךָ - וְלִכְבוֹדְךָ כָּל קִנְיָנֶיךָ :

ליום השבת

אָז בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי נַחְתָּ - יוֹם הַשַּׁבָּת עַל כֵּן בֵּרַכְתָּ :
וְעַל כָּל פּוֹעַל תְּהִלָּה עֲרוֹכָה - וְחַסְדְּךָ בְּכָל עֵת יְבָרְכוּכָה :
בָּרוּךְ יְיָ יוֹצֵר כֻּלָּם - אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם :
כִּי מֵעוֹלָם עַל עֲבָדֶיךָ - רוֹב רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ :
וּבְמַצָּרִים הַחִילוֹתָ :
עַל כָּל אֱלֹהִים בַּעֲשׂוֹתְךָ בָּהֶם - שְׁפָטִים גְּדוֹלִים וּבֵאלֹהֵיהֶם :
בְּבָקְעֲךָ יַם סוּף עִמָּךְ רָאוּ - יַד הַגְּדוֹלָה וַיִּירָאוּ :

נַהֲגֹתָ עַמְּךָ לַעֲשׂוֹת לָךְ ׀ שָׁם וְתִפְאֶרֶת לְהַרְאוֹת נִדְלָךְ :
וְדִבַּרְתָּ עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם ׀ וְגַם הֶעֱבִים נָטְפוּ מָיִם :
יָדַעְתָּ לְכֻתָּם בַּמִּדְבָּר ׀ בְּאֶרֶץ צִיָּה אִישׁ לֹא עָבַר :
תַּתָּה לְעַמְּךָ רֶגֶן שָׁמַיִם ׀ וּכְעָפָר שְׂאֵר וּמְצוּר מַיִם :
תִּגְרֶשׁ גּוֹיִם רַבִּים עַמִּים ׀ יִרְשׁוּ אַרְצָם וַעֲמַל לְאֻמִּים :
בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקִּים וְתוֹרוֹת ׀ אִמְרוֹת יְיָ אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת :
וַיִּתְעַדְּנוּ בְּמַרְעֵה שָׁמֵן ׀ וּמַחֲלַמִּישׁ צוּר פַּלְגֵי שֶׁמֶן :
בְּנוֹחָם בָּנוּ עִיר קָדְשֶׁךָ ׀ וַיְפָאֲרוּ בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ :
וְתֹאמַר פֶּה אֶשֵּׁב לְאוֹרֶךְ ׀ יָמִים צֵידָה בָּרֶךְ אֲבָרֶךְ :
כִּי שָׁם יִבְחַר זִבְחֵי צֶדֶק ׀ אַף כְּהֻנַּיִךְ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק :
וּבֵית הַלֵּוִי נְעִימוֹת יְזַמֵּרוּ ׀ לָךְ יִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ :
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְיִרְאֵי יְיָ ׀ יְכַבְּדוּ וְיוֹדוּ שִׁמְךָ יְיָ :
הַטִּיבוֹתָ מְאוֹר רָאשׁוֹנִים ׀ כֵּן תֵּטִיב גַּם לָאַחֲרוֹנִים :

יְיָ תָּשִׁישׁ נָא עָלֵינוּ ׀ כַּאֲשֶׁר שַׂשְׂתָּ עַל אֲבוֹתֵינוּ : אוֹתָנוּ לְהַרְבּוֹת וּלְהֵטִיב ׀ וְנוֹדֶה שִׁמְךָ
לְעוֹלָם כִּי תֵּטִיב : יְיָ תִּבָּנֶה עִירְךָ מְהֵרָה ׀ כִּי עָלֶיהָ שִׁמְךָ נִקְרָא : וְקֶרֶן דָּוִד תַּצְמִיחַ בָּהּ ׀
וְתִשְׁכּוֹן לְעוֹלָם יְיָ בְּקִרְבָּהּ : זִבְחֵי צֶדֶק שָׁמָּה נִזְבָּחָה ׀ וְכִימֵי קֶדֶם תֶּעֱרַב מִנְחָה : וּבָרֵךְ
אֶת עַמְּךָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ ׀ כִּי חָפַצְתָּ לָעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ : וּבְרַצוֹנְךָ תַּעֲשֶׂה חָפְצֵנוּ ׀ הַבֵּט נָא
עַמְּךָ כֻלָּנוּ : בְּחַרְתָּנוּ לִהְיוֹת לְךָ לְעַם סְגֻלָּה ׀ וְעַל עַמְּךָ בְּרָכָתְךָ סֶלָה : וְתָמִיד נְסַפֵּר
תְּהִלָּתֶךָ ׀ וְנִתְהַלֵּל לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ : וּמְבָרְכָתְךָ עַמְּךָ יְבוֹרָךְ ׀ כִּי אַתָּה בֵּרַכְתָּ
מְבוֹרָךְ : וַאֲנִי בְעוֹדִי אֲהַלְלָה בּוֹרְאִי ׀ וַאֲבָרְכָה כָּל יְמֵי צְבָאִי : יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ לְעוֹלָם :
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם :

כַּכָּתוּב בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְיֹאמְרוּ כָּל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַיְיָ :
עָנָה דָנִיֵּאל וְאָמַר לֶהֱוֵי שְׁמֵיהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן עָלְמָא וְעַד עָלְמָא דִּי
חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא דִּי לֵיהּ הִיא : וְנֶאֱמַר וְיֹאמְרוּ הַלְלוּיָהּ יְשׁוּעָ וְקַדְמָיֵל בְּנֵי חַשְׁבַּנְיָה שַׂרְבְּיָה
הוֹדְיָה שְׁבַנְיָה פְּתַחְיָה קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ
וּמְרוֹמַם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה : וְנֶאֱמַר בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר
כָּל הָעָם אָמֵן הַלְלוּיָהּ : וְנֶאֱמַר וַיְבָרֶךְ דָּוִד אֶת יְיָ לְעֵינֵי כָל הַקָּהָל נַיֹּאמֶר דָּוִד בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם :

שיר הכבוד

אַנְעִים זְמִירוֹת וְשִׁירִים אֶעְרוֹג ׀ כִּי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי תַעֲרוֹג : נַפְשִׁי חָמְדָה בְּצֵל יָדֶיךָ ׀
לְרַעְיַת כָּל רָז סוֹדֶיךָ : מְרֵי דְבָרִי בְּכִבּוּדֶךָ ׀ הוֹמֶה לִבִּי אֶל דּוֹדֶיךָ :

עַל כֵּן אֲדַבֵּר בְּךָ נִכְבָּדוֹת - וְשִׁמְךָ אֲכַבֵּד בְּשִׁירֵי יְדִידוֹת :
אֲסַפְּרָה כְּבוֹדֶךָ וְלֹא רְאִיתִיךָ - אֲדַמְּךָ אֲכַנְּךָ וְלֹא יְדַעְתִּיךָ :
בְּיַד נְבִיאֶךָ בְּסוֹד עֲבָדֶיךָ - דִּמִּיתָ הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ :
גָּדַלְתָּ וּגְבוֹרָתֶךָ - כִּינוּ לְתוֹקֶף פְּעֻלָּתֶךָ :
דִּמּוּ אוֹתְךָ וְלֹא כְּפִי יִשְׁךָ - וַיְשַׁוּוּךָ לְכִפְי מַעֲשֶׂיךָ :
הַמְשֻׁלָּךְ בְּרוֹב חֲזִיזוֹת - הִנֵּךְ אֶחָד בְּכָל דְּמִיּוֹנוֹת :
וַיֶּחֱזוּ בְךָ זְקֻנָה וּבַחֲרוּת - וְשַׂעַר רֹאשְׁךָ בְּשֵׂיבָה וְשַׁחֲרוּת :
זְקֻנָה בְּיוֹם דִּין וּבַחֲרוּת בְּיוֹם קְרָב - כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָדָיו לוֹרֵב :
חָבַשׁ כּוֹבַע יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ - הוֹשִׁיעַ לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ :
טַלְלֵי אוֹרוֹת רֹאשׁוֹ נִמְלָא - קְוֻצּוֹתָיו רְסִיסֵי לָיְלָה :
יִתְפָּאַר בִּי כִּי חָפַץ בִּי - וְהוּא יִהְיֶה לִי לַעֲטֶרֶת צְבִי :
בְּתֹם טָהוֹר פְּז דְּמוּת רֹאשׁוֹ - וְחָק עַל מִצַּח כְּבוֹד שֵׁם קָדְשׁוֹ :
לְחֵן וּלְכָבוֹד צְבִי תִּפְאָרָה - אִמְּתוֹ לוֹ עֲטָרָה עֲטָרָה :
מַחֲלָפוֹת רֹאשׁוֹ כְּבִימֵי בְחֻרוֹת - קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת :
נְוֵה הַצֶּדֶק צְבִי תִּפְאַרְתּוֹ - יַעֲלֶה נָא עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתוֹ :
סְגֻלָּתוֹ תְּהִי נָא בְיָדוֹ עֲטֶרֶת - וְצִנִּיף מְלוּכָה צְבִי תִּפְאֶרֶת :
עֲמוּסִים נָשָׂא עֲטֶרֶת עִנְדָּם - מֵאֲשֶׁר יָקְרוּ בְעֵינָיו כְּבָרָם :
פְּאֵרוֹ עָלַי וּפְאֵרִי עָלָיו - וְקָרוֹב אֵלַי בְּקָרְאִי אֵלָיו :
צַח וְאָדוֹם לְלִבּוּשׁוֹ אָדוֹם - פּוֹרֶה בְּהָדְכוֹ בְּכוֹאוֹ מֵאָדוֹם :
קֶשֶׁר תְּפִלִּין הֶרְאָה לְעֵינָיו - תְּמוּנַת יְיָ לְנֶגֶד עֵינָיו :
רוֹצֶה בְּעַמּוֹ עֲנָוִים יְפָאֵר - יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת בָּם לְהִתְפָּאֵר :
רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת קוֹרֵא מֵרֹאשׁ - דּוֹר וָדוֹר עִם דּוֹרְשֶׁיךָ דָּרוּשׁ :
שִׁיר הַמְעֻלּוֹת שִׁירִי נָא עָלֶיךָ - וְרַנְּתִי תִּקְרַב אֵלֶיךָ :

תְּהִלָּתִי תְּהִי לְרֹאשְׁךָ עֲטֶרֶת - וְתִפְלָתִי תְּכוּן קְטוֹרֶת : תִּיקַר שִׁירַת רָשׁ בְּעֵינֶיךָ - כְּשִׁיר
יוֹשֵׁר עַל קָרְבָּנֶיךָ : בְּרָכָתִי תַּעֲלֶה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר - מְחוֹלֵל וּמוֹלִיד צַדִּיק כְּבִיר :
וּבְרָכָתִי תִּנָּעֵנַע לִי רֹאשׁ - וְאוֹתָהּ קַח לְךָ כְּבָשָׂמִים רֹאשׁ : יֶעֱרַב נָא שִׂיחִי עָלֶיךָ -
כִּי נַפְשִׁי תַּעֲרוֹג אֵלֶיךָ : סליק שיר היחוד

שבעים ושתים פסוקים

וְאַתָּה יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי : אֱלֹהַי אִבַּטָּה בּוֹ : שׁוּבָה יְיָ חֶלְצָה נַפְשִׁי
וְאַתָּה יְיָ אַל תִּרְחַק אֱיָלוּתִי : הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חַסְדֶּךָ : דָּרַשְׁתִּי אֶת יְיָ וְעָנָנִי
לְעִוַּרְתִּי חוֹשָׁה : אוֹמַר לַיְיָ מַחְסִי - וּמְצוּדָתִי : וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי : זַמְּרוּ לַיְיָ יוֹשֵׁב צִיּוֹן

הגידו

הַגִּידוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו : חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ
אַפַּיִם וּגְדַל חָסֶד : בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִבְרְעָה
וְנִבְרְכָה לִפְנֵי יְיָ עוֹשֵׂינוּ: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ
כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה : יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר
יִחַלְנוּ לָךְ : חַי יְיָ וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרוּם אֱלֹהֵי
יִשְׁעִי: לָמָּה יְיָ תַּעֲמוֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לָעִתּוֹת
בַּצָּרָה : הָרִיעוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ
וְזַמֵּרוּ: וִיהִי יְיָ מִשְׂגָּב לַדָּךְ מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה:
וְיְהִי יְיָ לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי: יְיָ אֱלֹהַי
יְשׁוּעָתִי יוֹם צָעַקְתִּי בַלַּיְלָה נֶגְדֶּךָ : יְיָ אֲדֹנֵנוּ
מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ: שַׁפְּטֵנִי בְצִדְקָךְ
יְיָ אֱלֹהַי וְאַל יְשַׂמְּחוּ לִי : קַוֵּה קִוִּיתִי יְיָ וַיֵּט
אֵלַי וַיִּשְׁמַע שַׁוְעָתִי : וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא אָנָּא
יְיָ מַלְּטָה נַפְשִׁי : וַאֲנִי עָלֶיךָ בָּטַחְתִּי יְיָ אָמַרְתִּי
אֱלֹהַי אָתָּה : יְיָ שׁוֹמְרֵךְ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ:
יְיָ יִשְׁמֹר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :
רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ :
אוֹדֶה יְיָ בְּכָל לֵב אֲסַפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ:
קָרָאתִי בְכָל לֵב עֲנֵנִי יְיָ חֻקֶּיךָ אֶצְּרָה: חַלְּצֵנִי יְיָ
מֵאָדָם רַע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי : אֱלֹהִים
אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי אֱלֹהַי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה : יְיָ
חָנֵּנִי רְפָאָה נַפְשִׁי כִּי חָטָאתִי לָךְ : כִּי אַתָּה
תְקוָתִי יְיָ אֲדֹנָי מִבְטַחִי מִנְּעוּרָי : אֲבָא
בִּגְבוּרוֹת יְיָ אֱלֹהִים אַזְכִּיר צִדְקָתְךָ לְבַדֶּךָ :
כִּי יָשָׁר דְּבַר יְיָ וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה : יְיָ
יוֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל : יַחֵל
יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם : אָהַבְתִּי כִּי
יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי : יְיָ אָהַבְתִּי מְעוֹן
בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ : יְיָ צְבָאוֹת
הֲשִׁיבֵנוּ הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה : כִּי אַתָּה יְיָ מַחְסִי
עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: שִׁמְעָה יְיָ וְחָנֵנִי יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר
לִי : לָמָּה יְיָ תְּזַנַּח נַפְשִׁי תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי :
יְיָ הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְּׂפַת שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה :
יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ : וַאֲנִי
אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתִי תְקַדְּמֶךָ :
נְדָבוֹת פִּי רְצֵה נָא יְיָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי : אִם
אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ יְיָ יִסְעָדֵנִי : טוֹב יְיָ
לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו : מָה גָּדְלוּ
מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ : הוֹדִיעַ יְיָ
יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גָּלָה צִדְקָתוֹ : גָּדוֹל יְיָ
וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר : רַחוּם וְחַנּוּן
יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חָסֶד : יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם
יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו : אוֹדֶה יְיָ כִּצְדְקוֹ וַאֲזַמְּרָה
שֵׁם יְיָ עֶלְיוֹן : יְדַעְתִּי יְיָ כִּי צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ
וֶאֱמוּנָה עִנִּיתָנִי : יְיָ בַּשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ כְּסָאוֹ
וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: וְאַתָּה יְיָ לְעוֹלָם תֵּשֵׁב
וְזִכְרְךָ לְדוֹר וָדוֹר : סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים
וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: יְרֵאֵי יְיָ בִּטְחוּ בַיְיָ עֶזְרָם
וּמָגִנָּם הוּא : וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְיָ עַד
מָתַי: מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ:
צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: יְהִי
שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם : רְאֵה כִּי
פִקּוּדֶיךָ אָהָבְתִּי יְיָ כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי: עִבְדוּ אֶת יְיָ
בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בְּרִנָּה : הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל
יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ : שׁוּבָה יְיָ עַד מָתַי
וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ : אַל תַּעַזְבֵנִי יְיָ אֱלֹהַי אַל
תִּרְחַק מִמֶּנִּי: וְהִתְעַנֵּג עַל יְיָ וְיִתֶּן לְךָ מִשְׁאֲלוֹת
לִבֶּךָ : הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : יְיָ
מָנַת חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי : הוֹדוּ
לַיְיָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו :
אוֹדֶה יְיָ מְאֹד בְּפִי וּבְתוֹךְ רַבִּים אֲהַלְלֶנּוּ :
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמְנוּחָיְכִי כִּי יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי : שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד : בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

יְהִי

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב
הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן אֲהֵיָה
אֲשֶׁר אֲהֵיָה עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וּלְמַעַן פְּסוּקֵי תוֹרָתֶךָ
אֵלּוּ וּלְמַעַן שֵׁם שֶׁל שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם שְׁמוֹת
הַיּוֹצְאִים מֵאֵלּוּ הַפְּסוּקִים וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט :
שֶׁתְּרַחֲמֵנִי וְתַצְלִיחַ אֶת דְּרָכַי וְתִהְיֶה בְּעֶזְרִי
וּבְעֵזֶר כָּל אֲשֶׁר לִי וְתַצִּילֵנִי מִכַּף כָּל אוֹיֵב
וְאוֹרֵב וְלִסְטִים מִכַּף מְעוֹל וְחוֹמֵן וּבְלִיַּעַל וְכָל
מִינֵי פּוּרְעָנִיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת לָעוֹלָם
וְתִפְרְנְסֵנִי בְּכָבוֹד וְלֹא בְּזִזּוּ וּמַלֵּא יָדַי מֵעֹשֶׁר
מַתְּנַת יָדֶיךָ וּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל
מַעֲשֵׂה יָדַי לְטוֹבָה וּבְכָל נִכְסַי וְתַצִּילֵנִי וְתַרְצֵנִי
וְתַחְפּוֹץ תְּפִלָּתִי כִּזְבָחֵי צֶדֶק וּכְרֵיחַ נִיחוֹחַ
בְּטֶרֶם אֲשַׁוּעַ אֵלֶיךָ עֲנֵנִי בַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה
טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי
אֶשְׁמַע וְתוֹלִיכֵנִי לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנִי לְשָׁלוֹם
וְתָבִיאֵנִי אֶל מְחוֹז חֶפְצִי לְשָׁלוֹם כִּרְצוֹן לִבִּי
דָּיְדוֹעַ לָךְ : יָהּ בִּימִינִי : וּבָרוּךְ בִּשְׂמֹאלִי :
אֱלֹהִים מִלְּפָנַי : וַאֲדִיר מֵאֲחוֹרַי : וּשְׁכִינַת
אֵל עַל רֹאשִׁי עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא
יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

וְשָׁרִיוֹן כְּמוֹ בֶּן רְאֵמִים : קוֹל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת
אֵשׁ : קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ
קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשׂף וְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ
כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד : יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ
לָעוֹלָם : יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ
בַּשָּׁלוֹם :

לויז פסוקים י"י נצחות זאגט מן לדייוד מאכ'ן אונז קיין סאך טרערן נו פרכטין נו שטערקין פון קריינר (מיזאך משוכה) :

יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
סֶלָה : יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ :
יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ :
אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵי פַלֵּט
תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה בְּטַחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד כִּי
בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים : יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ
אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם :
אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא מַנְהִיג וּבוֹרֵא לְכָל
הַבְּרוּאִים וְהוּא לְבַדּוֹ עָשָׂה וְעוֹשֶׂה וְיַעֲשֶׂה
לְכָל הַמַּעֲשִׂים : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה
שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא יָחִיד וְאֵין יְחִידוּת
כְּמוֹתוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וְהוּא לְבַדּוֹ אֱלֹהֵינוּ הָיָה
הֹוֶה וְיִהְיֶה : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה
שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ אֵינוֹ גוּף וְלֹא יַשִּׂיגוּהוּ
מְשִׂיגֵי הַגּוּף וְאֵין לוֹ שׁוּם דְּמְיוֹן כְּלָל : אֲנִי
מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ
הוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה
שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לוֹ לְבַדּוֹ רָאוּי
לְהִתְפַּלֵּל וְאֵין לְזוּלָתוֹ רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל : וַאֲנִי
מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁכָּל דִּבְרֵי נְבִיאִים
אֱמֶת : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁנְּבוּאוֹת
מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הָיוּ אֱמֶתִּיּוֹת

לעז תזמור זאגט מן פיר מאל ווערט מן פינט אין דעם תזמור מעגן מכניעתן מאל דעז(סם) זוכ' פיר מאל מכניעתן דיא מאכין מוויין מוכ' ויבכניק קינן דיא נוויין מוכ' ויבכניק (סמוך) דיא דא זוכן סטין :

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיְיָ
כָּבוֹד וָעֹז : הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ
הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ : קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם
הָאֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים : קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ
קוֹל יְיָ בֶּהָדָר : קוֹל יְיָ שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְיָ
אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן : וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן

וְשָׁחוּא הָיָה אָב לַחֲכָמִים לַקּוֹדְמִים לְפָנָיו
וְלַבָּאִים אַחֲרָיו : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה
שֶׁכָּל הַתּוֹרָה הַמְצוּיָה עַתָּה בְּיָדֵנוּ הִיא
הַנְּתוּנָה לְמֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם : אֲנִי
מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁזֹּאת הַתּוֹרָה לֹא
תִּהְיֶה מוּחְלֶפֶת וְלֹא תִּהְיֶה תּוֹרָה אַחֶרֶת מֵאֵת
הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה
שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ יוֹדֵעַ כָּל מַעֲשֵׂה
בְנֵי אָדָם וְכָל מַחְשְׁבוֹתָיו שֶׁנֶּאֱמַר הַיּוֹצֵר יַחַד
לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם : אֲנִי מַאֲמִין
בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ גּוֹמֵל
טוֹב לְמִי שֶׁיִּשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְיַעֲנִישׁ לְמִי שֶׁיַּעֲבֹר
עַל מִצְוֹתָיו : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה
בְּבִיאַת מָשִׁיחַ וְאַף עַל פִּי שֶׁיִּתְמַהְמֵהַּ אֲפִילוּ
הָכִי אֲחַכֶּה לוֹ בְּכָל יוֹם שֶׁיָּבֹא : אֲנִי מַאֲמִין
בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁיִּהְיֶה תְּחִיַּת הַמֵּתִים בְּעֵת
שֶׁיַּעֲלֶה רְצוֹן מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה
זִכְרוֹ לָעַד וּלְנֶצַח : לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ : קִוִּיתִי
יְיָ לִישׁוּעָתֶךָ : יְיָ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי : לְפוּרְקָנְךָ
סַבָּרִית יְיָ : סַבָּרִית יְיָ לְפוּרְקָנְךָ : יְיָ
לְפוּרְקָנְךָ סַבָּרִית :

תִּתְבָּרַךְ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים
וְתִשְׁתַּבַּח בְּפִי עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
כִּי אֵין כָּמוֹךָ שׁוֹכֵן מְעוֹנִים · בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תַּחֲנוּנִים : תִּתְבָּרַךְ בָּרוּךְ בְּכָלְפֵּה · וְתִשְׁתַּבַּח
בְּפִי עַם לְךָ מְצֻפֶּה · כִּי אֵין כָּמוֹךָ מוֹחֵץ וְרוֹפֵא ·
בָּרוּךְ אַתָּה עֲתִידוֹת צוֹפֶה : תִּתְבָּרַךְ גָּדוֹל
הָעֵצוֹת וְרַב הָעֲלִילִיוֹת · וְתִשְׁתַּבַּח בְּפִי כָּל
בְּרִיוֹת · כִּי אֵין כָּמוֹךָ בּוֹחֵן לִבּוֹת וּכְלָיוֹת ·
בָּרוּךְ אַתָּה הַמְקֻדָּשׁ בַּמִּים עֶלְיוֹת : תִּתְבָּרַךְ
דַּר בַּמְּרוֹמִים · וְתִשְׁתַּבַּח מָלֵא רַחֲמִים : כִּי
אֵין כָּמוֹךָ אֲבִי יְתוֹמִים · בָּרוּךְ אַתָּה אֵל חַי
הָעוֹלָמִים : תִּתְבָּרַךְ הָאֵל יְיָ · וְתִשְׁתַּבַּח בְּפִי
מַעֲנֵי · כִּי אֵין כָּמוֹךָ בָּאֱלֹהִים אֲדֹנָי בָּרוּךְ אַתָּה
שׁוֹמֵעַ תַּחֲנוּנָי : תִּתְבָּרַךְ וְאֵין דּוֹמֶה לָךְ רַב
הָעֲלִילוֹת · וְתִשְׁתַּבַּח יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת : כִּי אֵין
כָּמוֹךָ עוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת · בָּרוּךְ אַתָּה גִּבּוֹר
בְּמִפְעָלוֹת : תִּתְבָּרַךְ זוֹכֵר הַבְּרִית וּמַזְכִּיר
נִשְׁכָּחוֹת · וְתִשְׁתַּבַּח אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת : כִּי
אֵין כָּמוֹךָ דּוֹלֶה מְמַעֲקִים וּמְשׁוֹחוֹת · בָּרוּךְ
אַתָּה מֶלֶךְ מְהֻלָּל בְּתִשְׁבָּחוֹת : תִּתְבָּרַךְ
חַסִין יָהּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים · וְתִשְׁתַּבַּח רוֹכֵב
הַגְּבָהִים · כִּי אֵין כָּמוֹךָ נוֹרָא עַל כָּל אֱלֹהִים
בָּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים : תִּתְבָּרַךְ טָהוֹר
בְּהִיר בְּשִׁחָקִים · וְתִשְׁתַּבַּח בְּפִי עוֹלְלִים
וְיוֹנְקִים · כִּי אֵין כָּמוֹךָ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם : בָּרוּךְ
אַתָּה עֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים : תִּתְבָּרַךְ יוֹשֵׁב
הַכְּרוּבִים · וְתִשְׁתַּבַּח מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים :
כִּי אֵין כָּמוֹךָ הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים · בָּרוּךְ
אַתָּה נוֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים : תִּתְבָּרַךְ כּוֹנֵס כַּנֵּד
מֵי הַיָּם · וְתִשְׁתַּבַּח מוֹשֵׁל בְּגַאוּת הַיָּם : כִּי
אֵין כָּמוֹךָ דּוֹרֵךְ עַל בָּמֳתֵי יָם · בָּרוּךְ אַתָּה
אֲחִיזוֹקָם : תִּתְבָּרַךְ לוֹבֵשׁ צְדָקוֹת · וְתִשְׁתַּבַּח
גּוֹלֶה עֲמוּקוֹת · כִּי אֵין כָּמוֹךָ מַאֲזִין נַאֲקוֹת ·
בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ צְעָקוֹת : תִּתְבָּרַךְ מְמִית
וּמְחַיֶּה · וְתִשְׁתַּבַּח לְעוֹלָם יִהְיֶה : כִּי אֵין כָּמוֹךָ
יוֹדֵעַ מַה שֶּׁיִּהְיֶה · בָּרוּךְ אַתָּה אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ כָּל
יְצִיר יִהְיֶה : תִּתְבָּרַךְ נֶאְזָר בִּגְבוּרָה · וְתִשְׁתַּבַּח
לוֹבֵשׁ עוֹז וְתִפְאָרָה : כִּי אֵין כָּמוֹךָ עוֹטֶה
כַּשַּׂלְמָה אוֹרָה : בָּרוּךְ אַתָּה עֶלְיוֹן וְנוֹרָא :
תִּתְבָּרַךְ שַׂגִּיא כֹּחַ · וְתִשְׁתַּבַּח נוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ :
כִּי אֵין כָּמוֹךָ יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ : בָּרוּךְ
אַתָּה עֹשֶׂה מִשְׁקָל לָרוּחַ : תִּתְבָּרַךְ עוֹזֵר
לַנִּכְשָׁלִים : וְתִשְׁתַּבַּח מָעוֹז לַדַּלִּים : כִּי אֵין

כְּמוֹךָ סוֹמֵךְ נוֹפְלִים : בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ
הְלוּלִים : תִּתְבָּרַךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל מִכָּל צָרוֹת :
וְתִשְׁתַּבַּח אֲדוֹן הַגְּבוּרוֹת : כִּי אֵין כְּמוֹךָ עוֹנֶה
עָתִירוֹת : בָּרוּךְ אַתָּה קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת :
תִּתְבָּרַךְ צַדִּיק וְחָסִיד בְּכָל פְּעָלָה : וְתִשְׁתַּבַּח
מַרְבֶּה סְלִיחָה וּמְחִילָה : כִּי אֵין כְּמוֹךָ מְרוֹמָם
עַל כָּל בָּרְכָה וּתְהִלָּה : בָּרוּךְ אַתָּה לְךָ נָאֶוָה
תְּהִלָּה : תִּתְבָּרַךְ קָדוֹשׁ אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת :
וְתִשְׁתַּבַּח מַפְלִיא פְּלָאוֹת : כִּי אֵין כְּמוֹךָ עֹשֶׂה
נִפְלָאוֹת : בָּרוּךְ אַתָּה עֹשֶׂה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת :
תִּתְבָּרַךְ רָם שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ : וְתִשְׁתַּבַּח בְּפִי
עַם קָדוֹשׁ : כִּי אֵין כָּמוֹךָ נוֹרָא וְקָדוֹשׁ : בָּרוּךְ
אַתָּה הָאֵל הַקָּדוֹשׁ : תִּתְבָּרַךְ שַׁדַּי מַעֲרָכוֹת
יִשְׂרָאֵל : וְתִשְׁתַּבַּח קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל : כִּי אֵין
כָּמוֹךָ מוֹשִׁיעַ וְגוֹאֵל : בָּרוּךְ אַתָּה מֶלֶךְ גּוֹאֵל
יִשְׂרָאֵל : תִּתְבָּרַךְ תּוֹכֵן רוּחוֹת וּבוֹרֵא עוֹלָם :
וְתִשְׁתַּבַּח מֵאִיר כְּבוֹדוֹ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם : כִּי
אֵין כָּמוֹךָ מֶלֶךְ הָעוֹלָם : בָּרוּךְ אַתָּה מִן הָעוֹלָם
וְעַד הָעוֹלָם : יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִים שֶׁתְּהֵא עִם פִּי בְּעֵת הַטִּפִּי וְעִם לִבִּי
בְּעֵת מַחֲשָׁבִי וְטַהֵר רַעְיוֹנַי לְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה
וּלְהַמְלִיכְךָ בִּירָאָה וּלְבָרְכְךָ בְּלֵב שָׁלֵם
וְהַמְצִיאֵנִי אַהֲבָתְךָ וְתִתֵּנִי לְחֶזְוֹ חֶסֶד וְרַחֲמִים
בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רֹאַי : אָמֵן סֶלָה
בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהִים וֵאלֹהֵי
מַעֲרָכוֹת יִשְׂרָאֵל : בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד בָּרוּךְ וּמְבוֹרָךְ שִׁמְךָ :
וּמַלְכוּתְךָ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה כִּי
שִׁמְךָ בְךָ וְלִפְנֵי כָּל נָכוֹן שִׁמְךָ וְלִעוֹלְמֵי עוֹלָמִים
שִׁמְךָ : וּמִשִּׁמְךָ יִרְעֲדוּ גְּדוֹדֵי אֵשׁ וּמַפְאֲרִים
אֶת שִׁמְךָ וְשִׁמְךָ לֹא חָזוּ וּמִשִּׁמְךָ יָנוּס הַיָּם
לַאֲחוֹר וְכָל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ מְאַדְּרִים אֶת

שִׁמְךָ וְאָרֶץ בְּהַבִּיטֶךָ תִּרְעַד וְעַמּוּדֵי דְּ יְנוּדוּן
מִירָאַת שִׁמְךָ : וְכָל דָּרֵי מַעֲלָה שֶׁבְּכָל מָעוֹן
וּמָעוֹן מֵאֵיכָתְךָ יִרְעָדוּן וְיִפְחָדוּן אֶרֶץ וְדָרֶיהָ
תְּהוֹם וְאַבְדוֹן צִיָּה וְצַלְמָוֶת כִּשְׁמְךָ יִרְוֹפְפוּן :
גַּן עֵדֶן וְכָל חֲסִידֶיהָ לְשִׁמְךָ יִרַנְּנוּ : וְכָל אֲשֶׁר
נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפּוֹ בִּנְעִימַת לָשׁוֹן יָשִׁים
כָּבוֹד לְשִׁמְךָ וְגַם אֲנִי עַבְדְּךָ : פְּלוֹנִי בֶּן אֲמָתְךָ
עָפָר וְאֵפֶר רִמָּה וְתוֹלָעָה צֵל עוֹבֵר וְצִיר
הַשָּׁדֶה בָּאתִי לְהַפִּיל תְּחִנָּה לְפָנֶיךָ וּלְבַקֵּשׁ
רַחֲמִים מִלְּפָנֶיךָ כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ שֶׁתַּעֲנֵנִי וְתָחֹנֵנִי
וְתַקִּימֵנִי וְתַחַיֵּנִי וְתָבָרְכֵנִי וְתִכְתְּבֵנִי בְּסֵפֶר
הַחַיִּים עִם הַצַּדִּיקִים וְתָשִׂים גּוֹרָלִי בָּעוֹלָם
הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא : וְתֵן לִי מְטוּבְךָ וּמִבִּרְכוֹתֶיךָ
וּמִמְּחִיָּתֶךָ וְתַטִּיב וּתְבָרֵךְ וְתַצְלִיחַ אֶת דַּרְכִּי
וְכָל מַעֲשֵׂה יָדַי : פְּתַח לִי שַׁעֲרֵי גַן עֵדֶן וְשַׁעֲרֵי
אוֹרַח חַיִּים וְשַׁעֲרֵי רַחֲמִים וְשַׁעֲרֵי מְחִילָה
וְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה וְשַׁעֲרֵי סְלִיחָה וְשַׁעֲרֵי כַּפָּרָה
וְשַׁעֲרֵי חָכְמָה וּבִינָה וְהַשְׂכֵּל וּפְתַח לִי שַׁעֲרֵי
פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה וְתֵן לִי חַיִּים טוֹבִים וְלֵב טוֹב
וְיֵצֶר טוֹב וְתוֹלִיכֵנִי בְּדֶרֶךְ קוֹמְמִיוּת וְתוֹסִיף
וְתִתֵּן וְהַטֵּה עָלַי פְּלוֹנִי בֶּר פְּלוֹנִי חֵן וָחֶסֶד
וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְכָבוֹד לְמַעַן אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ
וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאַי כִּי אַתָּה קָרוֹב לְכָל קוֹרְאֶיךָ
וּמְצוּי לְדוֹרְשֶׁיךָ קְרָאתִיךָ בְּאֶמֶת מַהֵר עֲנֵנִי
וְהוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה עֵדוּתֶךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא
אֵבוֹשׁ מִסִּבְרֵי וְעֶשֶׂה שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי בְּרַחֲמִים
בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל : בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תְּפִלָּה :
אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ · בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ :
גִּבּוֹר וְנוֹרָא · דָּגוּל מֵרְבָבָה : הוּא
שָׁח וַיְהִי · וְצִוָּה וְנִבְרָאוּ : זִכְרוֹ לָנֶצַח · חַי
עוֹלָמִים : טָהוֹר עֵינַיִם · יוֹשֵׁב סְתָר : כְּתָרוֹ

יְשׁוּעָה ־ לְבוּשׁוֹ צְדָקָה : מְעַטְּפֵהוּ קִנְאָה ־
נָאֶפֶר נָקְמָה : סְתָרוֹ יוֹשֶׁר ־ עֲטָרוֹ אֱמוּנָה :
פְּעָלָתוֹ אֱמֶת ־ צְדִיק וְיָשָׁר : קָרוֹב לְקוֹרְאָיו
בֶּאֱמֶת ־ רָם וּמִתְנַשֵּׂא: שׁוֹכֵן שְׁחָקִים : תּוֹלֶה
אֶרֶץ עַל בְּלִימָה : חַי וְקַיָּם ־ נוֹרָא וְמָרוֹם
וְקָדוֹשׁ :

הָאַדֶּרֶת וְהָאֱמוּנָה לְחַי עוֹלָמִים : הַבִּינָה
וְהַבְּרָכָה ־ לְחַי עוֹלָמִים : הַגְּאוּלָה
וְהַגְּדֻלָּה לְחַי עוֹלָמִים : הַדִּיעָה וְהַדִּבּוּר לְחַי
עוֹלָמִים : הַהוֹד וְהֶהָדָר לְחַי עוֹלָמִים: הַוַּעַד
וְהַוָּתִיקוּת לְחַי עוֹלָמִים : הַזִּוּךְ וְהַזּוֹהַר לְחַי
עוֹלָמִים : הַחַיִל וְהַחוֹסֶן לְחַי עוֹלָמִים: הַטֶּכֶס
וְהַטּוֹהַר לְחַי עוֹלָמִים : הַיִּחוּד וְהַיִּרְאָה לְחַי
עוֹלָמִים : הַכֶּתֶר וְהַכָּבוֹד לְחַי עוֹלָמִים :
הַלֶּקַח וְהַלִּבּוּב לְחַי עוֹלָמִים : הַמְלוּכָה
וְהַמֶּמְשָׁלָה לְחַי עוֹלָמִים : הַנּוֹי וְהַנֶּצַח לְחַי
עוֹלָמִים : הַסְּגוּלָה וְהַסֶּגֶב לְחַי עוֹלָמִים : הָעוֹז
וְהָעֲנָוָה לְחַי עוֹלָמִים : הַפְּרוּת וְהַפְּאֵר לְחַי
עוֹלָמִים : הַצֶּבִי וְהַצֶּדֶק לְחַי עוֹלָמִים :
הַקְּרִיאָה וְהַקְּדֻשָּׁה לְחַי עוֹלָמִים : הָרָזוֹן
וְהָרוֹמְמוּת לְחַי עוֹלָמִים : הַשִּׁיר וְהַשֶּׁבַח לְחַי
עוֹלָמִים : הַתְּהִלָּה וְהַתִּפְאֶרֶת לְחַי עוֹלָמִים:
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
שֶׁתִּתֶּן לִי הַיּוֹם הַזֶּה מַתָּנָה טוֹבָה
וּפַרְנָסָה טוֹבָה וְזָכְרֵנִי בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ
וּפָקְדֵנִי בִּפְקוּדוֹת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים לְמַעַן שִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְתֵן לִי חֵלֶק טוֹב וְשָׂכָר טוֹב וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים ־ כְּדֵי שֶׁאֶזְכֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא :

וְתַשְׁמִיעֵנִי שְׂמוּעוֹת טוֹבוֹת ׳ וְתַבְשְׂרֵנִי
בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת ־ וְתֵתֶּן לִי אוֹרַח חַיִּים וּשְׂבַע
חַיִּים ־ וְשַׂלְוָה וְהַשְׁקֵט וָבֶטַח ־ וְחָכְמָה וְדֵעָת
וּבִינָה ־ וְחֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים לְפָנֶיךָ וְלִפְנֵי כִּסֵּא
כְּבוֹדֶךָ : וְלִפְנֵי כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁרוֹאִין אֶת פָּנַי
וְיַחֵד לְבָבִי לְאַהֲבָה ־ אוֹתָךְ ־ וּלְיִרְאָה ־ אֶת
שְׁמֶךָ : וְהַט לִבִּי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם:
וְתֵן לִי חֶלְקִי עִם הַצַּדִּיקִים: וְשַׂבְּעֵנִי מִטּוּבֶךָ
וְרַחֵם עָלַי בִּישׁוּעָתֶךָ לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים ־ סְלַח לְכָל חַטֹּאתַי
וּמְחוֹל לִי כָּל פְּשָׁעַי : וְכַפֵּר לִי עַל
כָּל עֲוֹנוֹתַי : רָפְאֵנִי יְיָ וְאֵרָפֵא ־ הוֹשִׁיעֵנִי
וְאִוָּשֵׁעָ ־ כִּי תְהִלָּתִי אַתָּה : וְהָאֵר עֵינַי
בְּמִצְוֹתֶיךָ : וְתַכְנִיעַ אֶת כָּל אוֹיְבַי ־ וְשׂוֹטְנַי ־
וּמְצוֹדֵי וְעוֹנַי וְרוֹדְפַי תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלַי וְקָם
בִּי וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵמוֹ תִּדְרוֹךְ ־ וּשְׁבוֹר וּמְגֹר
אֶת כָּל הַקָּמִים עָלַי : וְהַחוֹשְׁבִים וְהַיּוֹעֲצִים
עָלַי רָעָה ־ וּסְתוֹם פֶּה דּוֹבְרֵי רָעָתִי: הַצִּילֵנִי
מִדִּין קָשֶׁה ־ וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה ־ בֵּין בֶּן בְּרִית
וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶּן בְּרִית ־ וְהַצִּלֵנִי מִשִּׁבְיִ ־ וּמֵחֶרֶב
וּמִגְּלוּת וּמֵחֳלָאִים רָעִים וּמֵחִבּוּט הַקֶּבֶר :
וּמֵעֲצוֹת הָרָעוֹת ־ וּמֵעֵזִי פָּנִים וּמֵעַזּוּת פָּנִים:
וּמֵאָדָם רָע : וּמֵחָבֵר רַע : וּמִשָּׂטָן הַמַּשְׁחִית
וּמִפֶּגַע רַע : וּמִשָּׂעוֹת רָעוֹת : הַמִּתְרַגְּשׁוֹת
וּבָאוֹת לָעוֹלָם : וְהָרְהוּרִים רָעִים וַעֲשֵׂה עִמִּי
חֵן וָחֶסֶד : וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: וְאוֹרֶךְ
כָּל יְמֵי חַיַּי וּבְשָׁלוֹם תְּמַלֵּא מִסְפַּר יָמַי וּבְרַיִם
טוֹבִים : וּבְשֵׂם טוֹב: וּבְשָׂעָה טוֹבָה : וּבְמִיתָה
טוֹבָה : וּתְהֵא מִיתָתִי כַּפָּרָתִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי:
וְתָנוּחַ נַפְשִׁי בִּצְרוֹר הַחַיִּים וְנַקֵּנִי בְּיוֹם חִדִּין :
וְצַדְּקֵנִי בְּיוֹם הַמִּשְׁפָּט וְהַפֵּר עֲצַת רָעִים מֵעָלַי:
וְתַטַּע בְּלִבִּי עֲצוֹת טוֹבוֹת : וְתַטִּיב לִי כָּל
הַחֲזוֹנוֹת וְכָל חֲלוֹמוֹת שֶׁחָלַמְתִּי אֲנִי לְעַצְמִי
וְשֶׁחָלְמוּ חֲבֵרַי עָלַי: וְהָבֵא עָלַי בְּרָכוֹת כְּהֵנִים
וְהַצְלַח דְּרָכַי וּמַחְשְׁבוֹתַי לְטוֹבָה : כִּי אַתָּה

שומע תפלה : ברוך אתה שומע תפלה :

תחינה שלישית

אנא יי אלהי ואלהי אבותי נוחץ בדקתני ונלעתני ונחתני ופרנסתני וכלכלתני עד היום הזה ותכבי נחלתי גמלתני הרע בעיניך עשיתי וכעסתיך במעשי הרעים מידי יום ויום והרע בעיניך עשיתי הכה הסכלתי ותשגה הרגה ותעקתי לפניך בעבירה פלונית ופלונית לנח מהרהורים הבני קורע את לבבי בתחתי לפניך וכוסתרים תבכה בפני ומבקש לני רחמיך וחסדיך כעני בפתח לעזרני לסוד בתשובה שלימה לפניך ומחרת זקת ליגר מקטנות לבב עבדיך והכן לבבם לך לאהבה ולירקה את שמך ולעשות לפניך עבד נאמן כל הימים ותקם ותרחם ציון ותבנה חומות ירושלים ובדתי יסרתני תכנם : ובמקם דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך למען שמך הגאל : ב"ה שומע תפלה :

שוכני בתי חומר למה תשאו עין : ומותר אדם מן הבהמה אין : לנו יש לדעת : כי אנחנו תולעת : לגב חומר גבינו : ואיך יגבה לבנו : מה יתרון לגבר : ואחריתו לקבר : וזה יהיה לו חלף : לו חי שנים אלף : הלא אם ילך מרי : יבולע בחמת קרי : וישרף בלהב ־ ולא יועיל הזהב : האדם הנכאה ־ פקח עיניך וראה : מאין באך ואנה סוצאך ־ קיצך ענני ואביון ־ נמשל לקקיון שבין לילה היה ־ ועד בוקר לא חיה : טוב אשר לא נוצרת : ועמל לא קצרת : ואיך גדולה תבקש ־ ואתה בתוך המוקש : נופל אתה מרחם ותפשע על פת לחם ־ ואם יתמהמה רגע : אז תמצא כל נגע : בשרך כאור זרוח ־ בעוד יש בו הרוח : ועת תצא הנפש ־ נשאר טיט ורפש : ראה כי אין בידך ־ מאומה מכבודך : לרמים חילך יקם ־ ואתה תלך ריקם : בכל זאת לא חשבת : לתאוה הקשבת : ואם תטיב ראשיתה : מה תעשה באחריתה : יעזוב רשע דרכו : וישוב לפני מלכו : אולי צור יעתר ־ ומחרונו יפתר : יהירים התקוששו : זכרו והתאוששו : שאו אליו כפים : אל אל בשמים : הוי על נפשותינו : ואוי על חטאתינו : כי רוח רעינו : וגם כצאן תעינו : ומה נבקש ומה נדרוש ־ ועונות עברו ראש : מאד רבו עונינו : ואיך נשא פנינו : דלה עמך משחת : מושל רום ותחת : ואם הקשינו עורף : חסדך אל תרף : הפק חמלתך : לעם רופקי דלתיך : כי אתה אדונינו : ואליך עינינו :

אזכרה יום מותי ומאן באתי ולפני מי עמידתי : באתי מליחה סרוחה : ואלכה אל עומק שוחה ולפני מגיד לאדם שיחה : גויתי תסרח ־ נשמתי תברח : תולעת בי תפרח : דרכי מיתה ארוצה : גולל ורופק לי למחיצה : שם אשכב ולא אצא חוצה ־ היום ההוא : חושך וצלמות יגאלוהו : ושפו עצמותי לא ראו : וכדומן על פני השדה ־ תולעת בי תרדה : אין גואל ואין פודה : זרה רוחי לאשתי : לבני בטני נתעבתי ־ ובעיני כל נמאסתי : חביבי וריעי המה ־ יעזבוני אקרא שמה : אמי ואחותי לרמה : טרף אהיה לשניהם ־ ויחברו בי מעונותיהם ויחנו שם עם ילדיהן : יחד יבואו גדודים ־ רמה ותולעה צמודים ־ לאכול בשרי וגידים ־ כל קרבי ירמסו ־ יחלידו וגם ידרוסו ועל כל בשרי ועורי יבוסו לא ארים ידי ורגלי ־ לא אוכל לגרשם מעלי : ויכול יוכלו עלי : מעניתם עלי יאריכו ־ וכליותי יפליחו וידריכו : ומררותי לארץ ישפוכו : נמלה תורישני תולעת תאכילני ־ רגב ורמה תמתיקני : סביבות שני רמה ־

חֶשְׁבּוֹן עַל כַּחוֹמָה - וְעַל רֹאשִׁי אֲדָמָה: עֵינַי
תְּמַקְּנָה בְּזוּרֵיהֶן: וְרֹמָה תָּבוֹא בָהֶן - וַיִּרְבְּצוּ
שָׁם עִם גּוּרֵיהֶן: פִּי תֹאבֶלְנוּ וְלֹא יַשְׂאֵרוּ מַמְנוּ
נְמָלָה שָׁם יִקָּנְנוּ: צַמְּתוּ בַבּוֹר הַדְּרִי וְרִימָה
תִּכְסֶה כָּל אֲבָרַי: וְעָלוּ עַל חֶלְקַת צַוָּארִי:
קַדְקָדִי וְכָל קִרְבֵּי - וּמוֹחִי וְכָל טוּבִי: תּוֹלַעַת
תִּתְעָדֶן בִּי: רוּחִי חֻבָּלָה - וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה -
בְּיַד מַלְאֲכֵי חַבָּלָה: שָׁאוֹל יְשַׁאֲלוּנִי: וְהֶמָּה
יְעִידוּנִי: וְכָל לִבִּי יוֹדִיעוּנִי: תְּרַחֵם עַל נִשְׁמָתִי:
וְעַל אֲבָרַי וּגְוָיָתִי: וְאָבֹא בְשָׁלוֹם אֶל מְנוּחָתִי:

הטבת חלום

זאג זיבן מאל חֶלְמָא טָבָא חֲזוֹ:

ענשוור זיבן מאל טָבָא הוּא וְטָבָא לֶהֱוֵי רַחֲמָנָא
לְשַׁוָּיָה לְטַב: שִׁבְעָא זְמִנִּין לְגַוְרוּ עֲלֵיהּ מִן
שְׁמַיָּא דִּי לֶהֱוֵי טָבָא וְיֶהֱוֵי טָבָא:

הָפַכְתִּי מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי
וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: אָז תִּשְׂמַח
בְּתוּלָה בְּמָחוֹל וּבַחוּרִים וּזְקֵנִים יַחְדָּו וְהָפַכְתִּי
אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים מִיגוֹנָם -
וְלֹא אֶבָה יְיָ אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמוֹעַ אֶל בִּלְעָם וַיַּהֲפֹךְ
יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ
יְיָ אֱלֹהֶיךָ: פְּרָה בַשָּׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְרָב לִי כִּי
בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי: וּפְדוּיֵי יְיָ יְשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן
בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן
וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה: וַיֹּאמֶר הָעָם
אֶל שָׁאוּל הֲיוֹנָתָן יָמוּת אֲשֶׁר עָשָׂה הַיְשׁוּעָה
הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל חָלִילָה חַי יְיָ אִם
יִפֹּל מִשַּׂעֲרַת רֹאשׁוֹ אַרְצָה כִּי אֱלֹהִים
עָשָׂה הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפְדּוּ הָעָם אֶת יוֹנָתָן וְלֹא
מֵת: בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתַיִם שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק
וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ וּרְפָאתִיו: וְרוּחַ לָבְשָׁה אֶת
עֲמָשַׂי רֹאשׁ הַשָּׁלִישִׁים לְךָ דָוִד וְעִמְּךָ בֶּן יִשַׁי
שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ כִּי עֲזָרְךָ
אֱלֹהֶיךָ וַיְקַבְּלֵם דָּוִד וַיִּתְּנֵם בְּרָאשֵׁי הַגְּדוּד:
וְאִמַּרְתֶּם כֹּה לְחַי וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם
וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ
יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ:
יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ
וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

סימן טוב מזל טוב לכל ישראל אמן:

וידוי לשכיב מרע

מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
שֶׁרְפוּאָתִי וּמִיתָתִי בְיָדֶךָ: יְהִי רָצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ - יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתִּרְפָּאֵנִי
רְפוּאָה שְׁלֵמָה: וְאִם אָמוּת תְּהֵא מִיתָתִי
כַּפָּרָה - עַל כָּל חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת - שֶׁחָטָאתִי
וְשָׁעִוִיתִי - וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ וְתֵן חֶלְקִי בְּגַן
עֵדֶן - וְזַכֵּנִי לְעוֹלָם הַבָּא - הַצָּפוּן לַצַּדִּיקִים
וְתוֹדִיעֵנִי אוֹרַח חַיִּים שׂוֹבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ
נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נָצַח בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ
תְּפִלָּה:

תוכ' מן זקנט וידוי: תוכ' יכי רצון מקמי וכו'
תוכ' ויכי מועט וכו':

קדיש דרבנן

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל
כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל מַאן
דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא דִּי בְאַתְרָא הָדֵין וְדִי בְכָל
אַתַר וְאַתַר יְהֵא לְחוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא וְחִנָּא
וְחִסְדָּא וְרַחֲמִין וּמְזוֹנֵי רְוִיחִין וּפוּרְקָנָא מִן קֳדָם
מָארָא שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

יהא שלמא וכו':

פרשיות

שקורין בשבת למנחה ובשני ובחמישי א

בראשית

בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃
וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי
תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי
הַמָּיִם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי־אוֹר וַיְהִי־
אוֹר׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב
וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃
וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ׀ לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא
לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד׃
לוי וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ
בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם׃
וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין
הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם
אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא
אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־
בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי׃ ישראל
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה
וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ׀ לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ
וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים
כִּי־טוֹב׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ
דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה
פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ
וַיְהִי־כֵן׃ וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב
מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר
זַרְעוֹ־בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃
וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי׃
הלה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק
תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת־
הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ׃ וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה
בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת׃
וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא
הָאָרֶץ חָמָס׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ
וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־
דַּרְכּוֹ עַל־הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לְפָנַי כִּי־
מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי
מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ׃ עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת
עֲצֵי־גֹפֶר קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה
וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר׃
וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ
וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ׃ צֹהַר ׀ תַּעֲשֶׂה
לַתֵּבָה וְאֶל־אַמָּה תְּכַלֶּנָּה מִלְמַעְלָה
וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תָּשִׂים תַּחְתִּיִּם
שְׁנִים וּשְׁלִשִׁים תַּעֲשֶׂהָ׃ לוי וְאֲנִי הִנְנִי
מֵבִיא אֶת־הַמַּבּוּל מַיִם עַל־הָאָרֶץ
לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים
מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יִגְוָע׃
וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבָאתָ אֶל־
הַתֵּבָה אַתָּה וּבָנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ
אִתָּךְ׃ וּמִכָּל־הָחַי מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכֹּל
תָּבִיא אֶל־הַתֵּבָה לְהַחֲיֹת אִתָּךְ זָכָר
וּנְקֵבָה יִהְיוּ׃ ישראל מֵהָעוֹף לְמִינֵהוּ
וּמִן־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכֹּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה
לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכֹּל יָבֹאוּ אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת׃
וְאַתָּה קַח־לְךָ מִכָּל־מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל

וְאַסְפָּת אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם לְאָכְלָה׃
וַיַּעַשׂ נָחָשׁ כְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים
כֵּן עָשָׂה׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֶךְ־לְךָ
מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ
וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ׃
וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה
שְׁמֶךָ וְהְיֵה בְּרָכָה׃ וַאֲבָרְכָה
מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל
מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה׃ לוּי וַיֵּלֶךְ אַבְרָם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ
לוֹט וְאַבְרָם בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים
שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן׃ וַיִּקַּח אַבְרָם
אֶת־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־אָחִיו
וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֶת־
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת
אַרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן׃
וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם
עַד אֵלוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ׃
וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ
אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ
לַיהוָה הַנִּרְאֶה אֵלָיו׃ וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם
הָהָרָה מִקֶּדֶם לְבֵית־אֵל וַיֵּט אָהֳלָה בֵּית־
אֵל מִיָּם וְהָעַי מִקֶּדֶם וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ
לַיהוָה וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה׃ וַיִּסַּע אַבְרָם
הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה׃ ישראל
וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד
אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר שָׁם כִּי־כָבֵד
הָרָעָב בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב
לָבוֹא מִצְרָיְמָה וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ
הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת־מַרְאֶה אָתְּ׃
וְהָיָה כִּי־יִרְאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרִים וְאָמְרוּ

אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי וְאֹתָךְ יְחַיּוּ׃
אִמְרִי־נָא אֲחֹתִי אָתְּ לְמַעַן יִיטַב־לִי
בַּעֲבוּרֵךְ וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ׃
וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא
וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח־הָאֹהֶל
כְּחֹם הַיּוֹם׃ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה
שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו וַיַּרְא וַיָּרָץ
לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה׃
וַיֹּאמַר אֲדֹנָי אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
אַל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ׃ יִקַּח־נָא
מְעַט־מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ
תַּחַת הָעֵץ׃ וְאֶקְחָה פַת־לֶחֶם וְסַעֲדוּ
לִבְּכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם
עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ׃ לוּי וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל־
שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח
סֹלֶת לוּשִׁי וְעֲשִׂי עֻגוֹת׃ וְאֶל־הַבָּקָר
רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רַךְ וְטוֹב
וַיִּתֵּן אֶל־הַנַּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ׃
וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר
עָשָׂה וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא־עֹמֵד עֲלֵיהֶם
תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ׃ ישרל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֹהֶל׃
וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה
וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וְשָׂרָה שֹׁמַעַת
פֶּתַח הָאֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו׃ וְאַבְרָהָם
וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל לִהְיוֹת
לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים׃ וַתִּצְחַק שָׂרָה
בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה־לִּי
עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
אַבְרָהָם לָמָּה זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר
הַאַף אָמְנָם אֵלֵד וַאֲנִי זָקַנְתִּי׃ הֲיִפָּלֵא
מיהוה

מִיהוָה דָּבָר לְמוֹעֵר אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת
חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן׃

וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה
וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע
שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה׃ וַתָּמָת
שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ
כְּנָעַן וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה
וְלִבְכֹּתָהּ׃ וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי
מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי־חֵת לֵאמֹר׃
גֵּר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תְּנוּ לִי אֲחֻזַּת־
קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלְּפָנָי׃
וַיַּעֲנוּ בְנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר
לוֹ׃ שְׁמָעֵנוּ אֲדֹנִי נְשִׂיא אֱלֹהִים
אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחַר קְבָרֵינוּ קְבֹר אֶת־
מֵתֶךָ אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת־קִבְרוֹ לֹא־יִכְלֶה
מִמְּךָ מִקְּבֹר מֵתֶךָ׃ וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ
לְעַם־הָאָרֶץ לִבְנֵי־חֵת׃ לוֹי וַיְדַבֵּר אִתָּם
לֵאמֹר אִם־יֵשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם לִקְבֹּר אֶת־
מֵתִי מִלְּפָנַי שִׁמְעוּנִי וּפִגְעוּ־לִי בְּעֶפְרוֹן
בֶּן־צֹחַר׃ וְיִתֶּן־לִי אֶת־מְעָרַת
הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־לוֹ אֲשֶׁר בִּקְצֵה שָׂדֵהוּ
בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי בְּתוֹכְכֶם לַאֲחֻזַּת
קָבֶר׃ וְעֶפְרוֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חֵת
וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחִתִּי אֶת־אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי
בְּנֵי־חֵת לְכֹל בָּאֵי שַׁעַר־עִירוֹ לֵאמֹר׃
לֹא־אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לָךְ
וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְךָ נְתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי־
עַמִּי נְתַתִּיהָ לָךְ קְבֹר מֵתֶךָ׃ וַיִּשְׁתַּחוּ
אַבְרָהָם לִפְנֵי עַם הָאָרֶץ׃ וַיְדַבֵּר
אֶל־עֶפְרוֹן בְּאָזְנֵי עַם הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ
אִם־אַתָּה לוֹ שְׁמָעֵנִי נְתַתִּי כֶּסֶף הַשָּׂדֶה
קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת־מֵתִי שָׁמָּה׃

וַיַּעַן עֶפְרוֹן אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ׃
אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאַת שֶׁקֶל־
כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינְךָ מַה־הִוא וְאֶת־מֵתְךָ
קְבֹר׃ וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן
וַיִּשְׁקֹל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת־הַכֶּסֶף
אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת
שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר׃

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן־אַבְרָהָם
אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק׃
וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ
אֶת־רִבְקָה בַּת־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן
אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי לוֹ לְאִשָּׁה׃
וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי
עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר רִבְקָה
אִשְׁתּוֹ׃ וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ
וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ
לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ
שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ
יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאֱמָץ וְרַב יַעֲבֹד
צָעִיר׃ וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמִם
בִּבְטְנָהּ׃ וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי
כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו׃
וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת
בַּעֲקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וְיִצְחָק בֶּן־
שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם׃ לוֹי וַיִּגְדְּלוּ
הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ
שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים׃
וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת־עֵשָׂו כִּי־צַיִד בְּפִיו
וְרִבְקָה אֹהֶבֶת אֶת־יַעֲקֹב׃ וַיָּזֶד
יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא
עָיֵף׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל־יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי
נָא מִן־הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה כִּי עָיֵף

אָנֹכִי עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ אֱדוֹם׃ וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב מִכְרָה כַיּוֹם אֶת־בְּכֹרָתְךָ לִי׃
וַיֹּאמֶר עֲשָׂו הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוּת
וְלָמָּה־זֶּה לִי בְּכֹרָה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
הִשָּׁבְעָה לִי כַּיּוֹם וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת־
בְּכֹרָתוֹ לְיַעֲקֹב׃ וְיַעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו
לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיָּקָם
וַיֵּלַךְ וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת־הַבְּכֹרָה׃ ישראל
וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד הָרָעָב
הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ
יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים
גְּרָרָה׃ וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אַל־תֵּרֵד
מִצְרַיְמָה שְׁכֹן בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃
גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמְּךָ
וַאֲבָרְכֶךָּ כִּי־לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־
הָאֲרָצֹת הָאֵל וַהֲקִמֹתִי אֶת־הַשְּׁבֻעָה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ׃
וְהִרְבֵּיתִי אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם
וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֶת כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל
וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃
עֵקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר
מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי׃
וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ
חָרָנָה׃ וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם
וַיָּלֶן שָׁם כִּי־בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי
הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם
הַהוּא׃ וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם
מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה
מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ׃ לוּז וְהִנֵּה
יְהוָה נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ׃

וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ וּפָרַצְתָּ יָמָּה
וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה וָנֶגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל־
מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה וּבְזַרְעֶךָ׃ וְהִנֵּה אָנֹכִי
עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־תֵּלֵךְ
וַהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל־הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא
אֶעֶזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם־עָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר־
דִּבַּרְתִּי לָךְ׃ וַיִּקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר
אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא
יָדָעְתִּי׃ וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה־נּוֹרָא הַמָּקוֹם
הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם־בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה
שַׁעַר הַשָּׁמָיִם׃ ישראל וַיַּשְׁכֵּם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר
וַיִּקַּח אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר־שָׂם מְרַאֲשֹׁתָיו
וַיָּשֶׂם אֹתָהּ מַצֵּבָה וַיִּצֹק שֶׁמֶן עַל־רֹאשָׁהּ׃
וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית־
אֵל וְאוּלָם לוּז שֵׁם הָעִיר לָרִאשֹׁנָה׃
וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה אֱלֹהִים
עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
הוֹלֵךְ וְנָתַן־לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ׃
וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה יְהוָה
לִי לֵאלֹהִים׃ וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי
מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן־
לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ׃

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו
אֶל־עֵשָׂו אָחִיו אַרְצָה
שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם׃ וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר
כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר
עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם־לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד־
עָתָּה׃ וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד
וְשִׁפְחָה וָאֶשְׁלְחָה לְהַגִּיד לַאדֹנִי לִמְצֹא־
חֵן בְּעֵינֶיךָ׃ לוּז וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־
יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־אָחִיךָ אֶל־עֵשָׂו
וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ

עַמּוֹ׃ וַיִּרְא יַעֲקֹב מִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִתְרָאוּ׃
וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יֶשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם רְדוּ שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ לָנוּ מִשָּׁם וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת׃
וַיֵּרְדוּ עֲשָׂרָה אֲחֵי יוֹסֵף לִשְׁבֹּר אֶת בָּר מִצְרָיִם׃
וְאֶת בִּנְיָמִין אֲחִי יוֹסֵף לֹא שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת אֶחָיו כִּי אָמַר פֶּן יִקְרָאֶנּוּ אָסוֹן׃
וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃
וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אַפַּיִם אָרְצָה׃
וַיַּרְא יוֹסֵף אֶת אֶחָיו וַיַּכִּרֵם וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קָשׁוֹת וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֵאַיִן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן לִשְׁבָּר אֹכֶל׃
וַיַּכֵּר יוֹסֵף אֶת אֶחָיו וְהֵם לֹא הִכִּרֻהוּ׃
וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְּלִים אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם׃
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנִי וַעֲבָדֶיךָ בָּאוּ לִשְׁבָּר אֹכֶל׃
כֻּלָּנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נְחֵנִים אֲנַחְנוּ כֵּנִים אֲנָחְנוּ לֹא הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֹא כִּי עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם לִרְאוֹת׃
וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ אַחִים אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה הַקָּטֹן אֶת אָבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ׃
וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם לֵאמֹר מְרַגְּלִים אַתֶּם׃
בְּזֹאת תִּבָּחֲנוּ חֵי פַרְעֹה אִם תֵּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם בְּבוֹא אֲחִיכֶם הַקָּטֹן הֵנָּה׃
שִׁלְחוּ מִכֶּם אֶחָד וְיִקַּח אֶת אֲחִיכֶם וְאַתֶּם הֵאָסְרוּ וְיִבָּחֲנוּ דִבְרֵיכֶם הַאֱמֶת אִתְּכֶם וְאִם לֹא חֵי פַרְעֹה כִּי מְרַגְּלִים אַתֶּם׃
וַיֶּאֱסֹף אֹתָם אֶל מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ וִחְיוּ אֶת הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא׃
אִם כֵּנִים אַתֶּם אֲחִיכֶם אֶחָד יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְתֵּכֶם וְאַתֶּם לְכוּ הָבִיאוּ שֶׁבֶר רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם׃
וְאֶת אֲחִיכֶם הַקָּטֹן תָּבִיאוּ אֵלָי וְיֶאֱמְנוּ דִבְרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ כֵן׃
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמָעְנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת׃
וַיַּעַן רְאוּבֵן אֹתָם לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם לֵאמֹר אַל תֶּחֶטְאוּ בַיֶּלֶד וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְגַם דָּמוֹ הִנֵּה נִדְרָשׁ׃
וְהֵמָּה לֹא יָדְעוּ כִּי שֹׁמֵעַ יוֹסֵף כִּי הַמֵּלִיץ בֵּינֹתָם׃
וַיִּסֹּב מֵעֲלֵיהֶם וַיֵּבְךְּ וַיָּשָׁב אֲלֵהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם וַיִּקַּח מֵאִתָּם אֶת שִׁמְעוֹן וַיֶּאֱסֹר אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם׃
וַיְצַו יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ אֶת כֵּלֵיהֶם בָּר וְלָתֵת שִׁבְרֵיהֶם אִישׁ אִישׁ אֶל שַׂקּוֹ וְלָתֵת לָהֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן׃
וַיִּשְׂאוּ אֶת שִׁבְרֵיהֶם עַל חֲמֹרֵיהֶם וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם׃
וַיִּפְתַּח הָאֶחָד אֶת שַׂקּוֹ לָתֵת מִסְפּוֹא לַחֲמֹרוֹ בַּמָּלוֹן וַיַּרְא אֶת כַּסְפּוֹ וְהִנֵּה הוּא בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ׃
וַיֹּאמֶר אֶל אֶחָיו הוּשַׁב כַּסְפִּי וְגַם הִנֵּה בְאַמְתַּחְתִּי וַיֵּצֵא לִבָּם וַיֶּחֶרְדוּ אִישׁ אֶל אָחִיו לֵאמֹר מַה זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ׃
וַיָּבֹאוּ אֶל יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אַרְצָה כְּנָעַן וַיַּגִּדוּ לוֹ אֵת כָּל הַקֹּרוֹת אֹתָם לֵאמֹר׃
דִּבֶּר הָאִישׁ אֲדוֹן הָאָרֶץ אִתָּנוּ קָשׁוֹת וַיִּתֵּן אֹתָנוּ כְּמְרַגְּלֵי הָאָרֶץ׃
וַנֹּאמֶר אֵלָיו כֵּנִים אֲנָחְנוּ לֹא הָיִינוּ מְרַגְּלִים׃
שְׁנֵים עָשָׂר אֲנַחְנוּ אַחִים בְּנֵי אָבִינוּ הָאֶחָד אֵינֶנּוּ וְהַקָּטֹן הַיּוֹם אֶת אָבִינוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃
וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ הָאִישׁ אֲדוֹן הָאָרֶץ בְּזֹאת אֵדַע כִּי כֵנִים אַתֶּם אֲחִיכֶם אֶחָד הַנִּיחוּ אִתִּי וְאֶת רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם קְחוּ וָלֵכוּ׃
וְאֶת אֲחִיכֶם הַקָּטֹן הָבִיאוּ אֵלַי וְאֵדְעָה כִּי לֹא מְרַגְּלִים אַתֶּם כִּי כֵנִים אַתֶּם אֶת אֲחִיכֶם אֶתֵּן לָכֶם וְאֶת הַסֹּחֲרָה תִּסְחָרוּ בָּאָרֶץ׃
וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שַׂקֵּיהֶם וְהִנֵּה אִישׁ צְרוֹר כַּסְפּוֹ בְּשַׂקּוֹ וַיִּרְאוּ אֶת צִרֹרוֹת כַּסְפֵּיהֶם הֵמָּה וְאָבִיהֶם וַיִּירָאוּ׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֹתִי שִׁכַּלְתֶּם יוֹסֵף אֵינֶנּוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינֶנּוּ וְאֶת בִּנְיָמִין תִּקָּחוּ עָלַי הָיוּ כֻלָּנָה׃
וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל אָבִיו לֵאמֹר אֶת שְׁנֵי בָנַי תָּמִית אִם לֹא אֲבִיאֶנּוּ אֵלֶיךָ תֵּן אֹתוֹ עַל יָדִי וַאֲנִי אֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ׃
וַיֹּאמֶר לֹא יֵרֵד בְּנִי עִמָּכֶם כִּי אָחִיו מֵת וְהוּא לְבַדּוֹ נִשְׁאָר וְקָרָאָהוּ אֵיד בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָהּ וְהוֹרַדְתֶּם אֶת שֵׂיבָתִי בְּרָעָה שְׁאֹלָה׃

מצרים

מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־חָכְמָתָיו וְיִסַּפֵּר פַּרְעֹה
לָהֶם אֶת־חֲלֹמוֹ וְאֵין־פּוֹתֵר אוֹתָם
לְפַרְעֹה : וַיִּדַּבֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת־פַּרְעֹה
לֵאמֹר אֶת־חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר הַיּוֹם :
פַּרְעֹה קָצַף עַל־עֲבָדָיו וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמַר
בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֹתִי וְאֶת שַׂר הָאֹפִים :
וַנַּחַלְמָה חֲלוֹם בְּלַיְלָה אֶחָד אֲנִי
וְהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ חָלָמְנוּ : וְשָׁם
אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי עֶבֶד לְשַׂר הַטַּבָּחִים
וַנְּסַפֶּר־לוֹ וַיִּפְתָּר־לָנוּ אֶת־חֲלֹמֹתֵינוּ
אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ פָּתָר : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר־
לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הֵשִׁיב עַל־כַּנִּי וְאֹתוֹ
תָּלָה : וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא
אֶת־יוֹסֵף וַיְרִצֻהוּ מִן־הַבּוֹר וַיְגַלַּח וַיְחַלֵּף
שִׂמְלֹתָיו וַיָּבֹא אֶל־פַּרְעֹה :
וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף חֲלוֹם חָלַמְתִּי
וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ לֵאמֹר
תִּשְׁמַע חֲלוֹם לִפְתֹּר אֹתוֹ : וַיַּעַן יוֹסֵף
אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעָדָי אֱלֹהִים יַעֲנֶה
אֶת־שְׁלוֹם פַּרְעֹה : וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה
אֶל־יוֹסֵף בַּחֲלוֹמִי הִנֵּה עֹמֵד עַל־שְׂפַת
הַיְאֹר : וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר עֹלוֹת שֶׁבַע
פָּרוֹת בְּרִיאוֹת בָּשָׂר וִיפוֹת תֹּאַר וְרַעוֹת
בָּשָׂר מְאֹד לֹא רָאִיתִי כָהֵנָּה לְרֹעַ
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם : וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת
רְזוֹת וְדַלוֹת בָּשָׂר אָכְלוֹת אַחֲרֵנָה
אֶת־שֶׁבַע הַפָּרוֹת הָרִאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאוֹת :
וַתָּבֹאנָה אֶל־קִרְבֶּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי־בָאוּ
אֶל־קִרְבֶּנָה וּמַרְאֵיהֶן רַע כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה
וָאִיקָץ : וָאֵרֶא בַּחֲלֹמִי וְהִנֵּה שִׁבֳּלִים
שֶׁבַע עֹלוֹת בְּקָנֶה אֶחָד מְלֵאוֹת וְטֹבוֹת :
וְהִנֵּה שִׁבֳּלִים צְנוּמוֹת דַּקּוֹת שָׁדוּפוֹת
קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן : וַתִּבְלַעְנָה
הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים
הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת וָאֹמַר אֶל־חַרְטֻמִּים
וְאֵין מַגִּיד לִי : וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה
חֲלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד הוּא אֵת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים
עֹשֶׂה הִגִּיד לְפַרְעֹה : שֶׁבַע פָּרוֹת
הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים
הַטֹּבוֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה חֲלוֹם אֶחָד הוּא :
וְאֶת שֶׁבַע הַפָּרוֹת הָרַקּוֹת וְהָרָעוֹת
הָעֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע
הַשִּׁבֳּלִים הָרֵקוֹת שְׁדוּפוֹת הַקָּדִים
יִהְיוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב : הִוא הַדָּבָר
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פַּרְעֹה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים
עֹשֶׂה הֶרְאָה אֶת־פַּרְעֹה : הִנֵּה שֶׁבַע
שָׁנִים בָּאוֹת שָׂבָע גָּדוֹל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם :
וְקָמוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח
כָּל־הַשָּׂבָע בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכִלָּה הָרָעָב
אֶת־הָאָרֶץ : וְלֹא־יִוָּדַע הַשָּׂבָע בָּאָרֶץ
מִפְּנֵי הָרָעָב הַהוּא אַחֲרֵי כֵן כִּי־הוּא כָּבֵד
מְאֹד : וְעַל־הִשָּׁנוֹת הַחֲלוֹם אֶל־פַּרְעֹה
פַּעֲמָיִם כִּי־נָכוֹן הַדָּבָר מֵעִם הָאֱלֹהִים
וּמְמַהֵר הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹתוֹ : וְעַתָּה
יֵרֶא פַּרְעֹה אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם וְיָשִׁתֵהוּ
עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם : יַעֲשֶׂה פַרְעֹה
וְיַפְקֵד פְּקִדִים עַל־הָאָרֶץ וְחִמֵּשׁ אֶת־אֶרֶץ
מִצְרַיִם בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע : וְיִקְבְּצוּ
אֶת־כָּל־אֹכֶל הַשָּׁנִים הַטֹּבוֹת הַבָּאוֹת
הָאֵלֶּה וְיִצְבְּרוּ־בָר תַּחַת יַד־פַּרְעֹה אֹכֶל
בֶּעָרִים וְשָׁמָרוּ : וְהָיָה הָאֹכֶל לְפִקָּדוֹן
לָאָרֶץ לְשֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְלֹא־תִכָּרֵת הָאָרֶץ
בָּרָעָב : וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פַרְעֹה
וּבְעֵינֵי כָּל־עֲבָדָיו : וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה
אֶל־עֲבָדָיו הֲנִמְצָא כָזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ
אֱלֹהִים בּוֹ : וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף
אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתְךָ אֶת־כָּל־זֹאת
אֵין נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ : אַתָּה תִּהְיֶה
עַל־בֵּיתִי וְעַל־פִּיךָ יִשַּׁק כָּל־עַמִּי רַק
הַכִּסֵּא אֶגְדַּל מִמֶּךָּ : וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה
אֶל־יוֹסֵף רְאֵה נְתַתִּיךָ עַל כָּל־אֶרֶץ
מִצְרָיִם : וַיָּסַר פַּרְעֹה אֶת־טַבַּעְתּוֹ
מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל־יַד יוֹסֵף וַיַּלְבֵּשׁ
אֹתוֹ בִּגְדֵי שֵׁשׁ וַיָּשֶׂם רְבִד הַזָּהָב עַל־
צַוָּארוֹ : וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה
אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקְרְאוּ לְפָנָיו אַבְרֵךְ וְנָתוֹן
אֹתוֹ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם : וַיֹּאמֶר
פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אֲנִי פַרְעֹה וּבִלְעָדֶיךָ
לֹא־יָרִים אִישׁ אֶת־יָדוֹ וְאֶת־רַגְלוֹ בְּכָל־
אֶרֶץ מִצְרָיִם : וַיִּקְרָא פַרְעֹה שֵׁם יוֹסֵף
צָפְנַת פַּעְנֵחַ וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־אָסְנַת בַּת־
פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אֹן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא יוֹסֵף
עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם : וְיוֹסֵף בֶּן־שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה בְּעָמְדוֹ לִפְנֵי פַרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם
וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי פַרְעֹה וַיַּעֲבֹר בְּכָל־
אֶרֶץ מִצְרָיִם : וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בִּשְׁנֵי
הַשָּׂבָע לְקֹמָצִים : וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־אֹכֶל
שֶׁבַע הַשָּׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
וַיִּתֵּן אֹכֶל בֶּעָרִים אֹכֶל שְׂדֵה הָעִיר
אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ נָתַן בְּתוֹכָהּ : וַיִּצְבֹּר
יוֹסֵף בָּר כַּחוֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד עַד כִּי־
חָדַל לִסְפֹּר כִּי־אֵין מִסְפָּר : וּלְיוֹסֵף
יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרֶם תָּבוֹא שְׁנַת הָרָעָב
אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ אָסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן
אֹן : וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שֵׁם הַבְּכֹר
מְנַשֶּׁה כִּי נַשַּׁנִי אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עָמְלִי
וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִי : וְאֵת שֵׁם הַשֵּׁנִי
קָרָא אֶפְרָיִם כִּי הִפְרַנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ
עָנְיִי : וַתִּכְלֶינָה שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע
אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם : וַתָּחֵלְנָה
שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב לָבוֹא כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף
וַיְהִי רָעָב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־אֶרֶץ
מִצְרַיִם הָיָה לָחֶם : וַתִּרְעַב כָּל־אֶרֶץ
מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פַּרְעֹה לָלָחֶם
וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ אֶל־יוֹסֵף
אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ : וְהָרָעָב הָיָה
עַל כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת כָּל־
אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֹּר לְמִצְרַיִם וַיֶּחֱזַק הָרָעָב
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם : וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ
מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף כִּי חָזַק הָרָעָב
בְּכָל־הָאָרֶץ :

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע
עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יְמֵי־יַעֲקֹב
שְׁנֵי חַיָּיו שֶׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים
וּמְאַת שָׁנָה : וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל
לָמוּת וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ
אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ שִׂים־נָא
יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד
וֶאֱמֶת אַל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם :
וְשָׁכַבְתִּי עִם־אֲבֹתַי וּנְשָׂאתַנִי מִמִּצְרַיִם
וּקְבַרְתַּנִי בְקִבְרָתָם וַיֹּאמֶר אָנֹכִי
אֶעֱשֶׂה כִדְבָרֶיךָ : וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִּי
וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל־רֹאשׁ
הַמִּטָּה : לוי

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה וַיִּקַּח
אֶת־שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־
אֶפְרָיִם : וַיַּגֶּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה
בִנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל
וַיֵּשֶׁב עַל־הַמִּטָּה : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל
יוֹסֵף אֵל־שַׁדַּי נִרְאָה־אֵלַי בְּלוּז בְּאֶרֶץ
כְּנָעַן וַיְבָרֶךְ אֹתִי : וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְנִי
מַפְרְךָ וְהִרְבִּיתִךָ וּנְתַתִּיךָ לִקְהַל עַמִּים
וְנָתַתִּי

וְנָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ
אֲחֻזַּת עוֹלָם׃ וְעַתָּה שְׁנֵי־בָנֶיךָ
הַנּוֹלָדִים לְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־בֹּאִי
אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה לִי־הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ־לִי׃ וּמוֹלַדְתְּךָ
אֲשֶׁר־הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לְךָ יִהְיוּ עַל שֵׁם
אֲחֵיהֶם יִקָּרְאוּ בְנַחֲלָתָם׃ וַאֲנִי ׀
בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל בְּאֶרֶץ
כְּנַעַן בַּדֶּרֶךְ בְּעוֹד כִּבְרַת־אֶרֶץ לָבֹא
אֶפְרָתָה וָאֶקְבְּרָהּ שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת
הִוא בֵּית לָחֶם׃ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּנֵי
יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶד יוֹסֵף
אֶל־אָבִיו בָּנַי הֵם אֲשֶׁר־נָתַן־לִי אֱלֹהִים
בָּזֶה וַיֹּאמֶר קָחֶם־נָא אֵלַי וַאֲבָרְכֵם׃
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרַיְמָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ
בָּאוּ׃ רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי וִיהוּדָה׃ יִשָּׂשכָר
זְבוּלֻן וּבִנְיָמִן׃ דָּן וְנַפְתָּלִי גָּד וְאָשֵׁר׃
וַיְהִי כָּל־נֶפֶשׁ יֹצְאֵי יֶרֶךְ־יַעֲקֹב שִׁבְעִים
נָפֶשׁ וְיוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרָיִם׃ וַיָּמָת יוֹסֵף
וְכָל־אֶחָיו וְכֹל הַדּוֹר הַהוּא׃ וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ
בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם׃ לוי
וַיָּקָם מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־
מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף׃
וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃ הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ
פֶּן־יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי־תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה
וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל־שֹׂנְאֵנוּ וְנִלְחַם־
בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ׃ וַיָּשִׂימוּ עָלָיו
שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן
עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה אֶת־פִּתֹם וְאֶת־
רַעַמְסֵס׃ וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה
וְכֵן יִפְרֹץ וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ ישראל
וַיַּעֲבִידוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ׃
וַיְמָרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר
וּבִלְבֵנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל־
עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ׃
וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת הָעִבְרִיֹּת
אֲשֶׁר שֵׁם הָאַחַת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית
פּוּעָה׃ וַיֹּאמֶר בְּיַלֶּדְכֶן אֶת־הָעִבְרִיּוֹת
וּרְאִיתֶן עַל־הָאבְנָיִם אִם־בֵּן הוּא
וַהֲמִתֶּן אֹתוֹ וְאִם־בַּת הִוא וָחָיָה׃
וַתִּירֶאן הַמְיַלְּדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתְּחַיֶּיןָ
אֶת־הַיְלָדִים׃
וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־
מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אֲנִי יְהוָה׃ וָאֵרָא אֶל־אַבְרָהָם
אֶל־יִצְחָק וְאֶל־יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי
יְהוָה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם׃ וְגַם הֲקִמֹתִי
אֶת־בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת לָהֶם אֶת־אֶרֶץ
כְּנַעַן אֶת אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם אֲשֶׁר־גָּרוּ בָהּ׃
וְגַם ׀ אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת־נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבִדִים אֹתָם וָאֶזְכֹּר
אֶת־בְּרִיתִי׃ לוי לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת
סִבְלוֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם
וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבִשְׁפָטִים
גְּדֹלִים׃ וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם
לִי לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם
כִּי־אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם
מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרָיִם׃ וְהֵבֵאתִי
אֶתְכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־

אֶל לֹתֶת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב וָאֶתֵּתִי אֹתָהּ לָכֶם מוֹרָשָׁה אֲנִי
יְהוָה: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא
שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה
קָשָׁה: ישראל וַיְדַבֵּר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: בֹּא דַבֵּר
אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְיַשַׁלַּח אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה לִפְנֵי
יְהוָה לֵאמֹר הֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־שָׁמְעוּ
אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַּרְעֹה וַאֲנִי עֲרֵל
שִׂפָתָיִם: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
וְאֶל־אַהֲרֹן וַיְצַוֵּם אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל־
פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא
אֶל־פַּרְעֹה כִּי־אֲנִי
הִכְבַּדְתִּי אֶת־לִבּוֹ וְאֶת־לֵב עֲבָדָיו
לְמַעַן שִׁתִי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ:
וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן־בִּנְךָ
אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־
אֹתֹתַי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בָם וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי
יְהוָה: וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
הָעִבְרִים עַד־מָתַי מֵאַנְתָּ לֵעָנֹת מִפָּנָי
שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי: לוּ כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה
לְשַׁלַּח אֶת־עַמִּי הִנְנִי מֵבִיא מָחָר אַרְבֶּה
בִּגְבֻלֶךָ: וְכִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְלֹא
יוּכַל לִרְאוֹת אֶת־הָאָרֶץ וְאָכַל ׀ אֶת־
יֶתֶר הַפְּלֵטָה הַנִּשְׁאֶרֶת לָכֶם מִן־הַבָּרָד
וְאָכַל אֶת־כָּל־הָעֵץ הַצֹּמֵחַ לָכֶם מִן־
הַשָּׂדֶה: וּמָלְאוּ בָתֶּיךָ וּבָתֵּי כָל־
עֲבָדֶיךָ וּבָתֵּי כָל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־רָאוּ

אֲבֹתֶיךָ וַאֲבוֹת אֲבֹתֶיךָ מִיּוֹם הֱיוֹתָם עַל־
הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפֶן וַיֵּצֵא מֵעִם
פַּרְעֹה: ישראל וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי פַרְעֹה אֵלָיו
עַד־מָתַי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שַׁלַּח אֶת־
הָאֲנָשִׁים וְיַעַבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
הֲטֶרֶם תֵּדַע כִּי אָבְדָה מִצְרָיִם: וַיּוּשַׁב
אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִי
וָמִי הַהֹלְכִים: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנְעָרֵינוּ
וּבִזְקֵנֵינוּ נֵלֵךְ בְּבָנֵינוּ וּבְבְנוֹתֵינוּ
בְּצֹאנֵנוּ וּבְבְקָרֵנוּ נֵלֵךְ כִּי חַג־יְהוָה
לָנוּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהִי כֵן יְהוָה עִמָּכֶם
כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם רְאוּ
כִּי רָעָה נֶגֶד פְּנֵיכֶם: לֹא כֵן לְכוּ נָא
הַגְּבָרִים וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה כִּי אֹתָהּ אַתֶּם
מְבַקְשִׁים וַיְגָרֶשׁ אֹתָם מֵאֵת פְּנֵי פַּרְעֹה:
וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת־
הָעָם וְלֹא־נָחָם
אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב
הוּא כִּי ׀ אָמַר אֱלֹהִים פֶּן־יִנָּחֵם הָעָם
בִּרְאֹתָם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה:
וַיַּסֵּב אֱלֹהִים ׀ אֶת־הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר
יַם־סוּף וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־
עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד
אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת־עַצְמֹתַי
מִזֶּה אִתְּכֶם: וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ
בְאֵתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר: וַיהוָה הֹלֵךְ
לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם
הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם
לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה:

עָמוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לָיְלָה
לִפְנֵי הָעָם׃ לוי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ
לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם
לִפְנֵי בַּעַל צְפוֹן נִכְחוֹ תַּחֲנוּ עַל־הַיָּם׃
וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם
בָּאָרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר׃ וְחִזַּקְתִּי
אֶת־לֵב־פַּרְעֹה וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה
בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־
אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן׃ וישראל וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ
מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לְבַב פַּרְעֹה
וַעֲבָדָיו אֶל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת
עָשִׂינוּ כִּי־שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ׃
וַיֶּאְסֹר אֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ׃
וַיִּקַּח שֵׁשׁ־מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכֹל רֶכֶב
מִצְרַיִם וְשָׁלִשִׁים עַל־כֻּלּוֹ׃ וַיְחַזֵּק
יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף
אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹצְאִים
בְּיָד רָמָה׃

וישמע יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן
חֹתֵן מֹשֶׁה אֵת
כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל
עַמּוֹ כִּי־הוֹצִיא יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם׃
וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת־צִפֹּרָה
אֵשֶׁת מֹשֶׁה אַחַר שִׁלּוּחֶיהָ׃ וְאֶת שְׁנֵי
בָנֶיהָ אֲשֶׁר שֵׁם הָאֶחָד גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר
גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה׃ וְשֵׁם הָאֶחָד
אֱלִיעֶזֶר כִּי־אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיַּצִּלֵנִי
מֶחֶרֶב פַּרְעֹה׃ לוי וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן
מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל־מֹשֶׁה אֶל־
הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר־הוּא חֹנֶה שָׁם הַר הָאֱלֹהִים׃

וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה אֲנִי חֹתֶנְךָ יִתְרוֹ בָּא
אֵלֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמָּהּ׃ וַיֵּצֵא
מֹשֶׁה לִקְרַאת חֹתְנוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשַּׁק־לוֹ
וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ־לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ
הָאֹהֱלָה׃ וַיְסַפֵּר מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ אֵת
כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְפַרְעֹה וּלְמִצְרַיִם
עַל אודֹת יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַתְּלָאָה
אֲשֶׁר מְצָאָתַם בַּדֶּרֶךְ וַיַּצִּלֵם יְהוָה׃ וישמח
וַיִּחַד יִתְרוֹ עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר־עָשָׂה
יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִיַּד מִצְרָיִם׃
וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר
הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פַּרְעֹה
אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הָעָם מִתַּחַת יַד־מִצְרָיִם׃
עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְהוָה מִכָּל־הָאֱלֹהִים
כִּי בַּדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם׃
וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה עֹלָה וּזְבָחִים
לֵאלֹהִים וַיָּבֹא אַהֲרֹן וְכָל־ זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
לֶאֱכָל־לֶחֶם עִם־חֹתֵן מֹשֶׁה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים׃
וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים
לִפְנֵיהֶם׃ כִּי תִקְנֶה עֶבֶד
עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִיעִת יֵצֵא
לַחָפְשִׁי חִנָּם׃ אִם־בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ
יֵצֵא אִם־בַּעַל אִשָּׁה הוּא וְיָצְאָה אִשְׁתּוֹ
עִמּוֹ׃ אִם־אֲדֹנָיו יִתֶּן־לוֹ אִשָּׁה
וְיָלְדָה־לוֹ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וְיַלְדֶיהָ
תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְּגַפּוֹ׃
וְאִם־אָמֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי אֶת־אֲדֹנִי
אֶת־אִשְׁתִּי וְאֶת־בָּנָי לֹא אֵצֵא חָפְשִׁי׃
וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל־הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ
אֶל־הַדֶּלֶת אוֹ אֶל־הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדֹנָיו
אֶת־אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוֹ לְעֹלָם׃
לוי וְכִי־יִמְכֹּר אִישׁ אֶת־

בְּתוֹ לֹאמֶר לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים׃
אִם־רָעָה בְעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר־
לֹא יְעָדָהּ וְהִפְדָּה לְעַם נָכְרִי לֹא־יִמְשֹׁל
לְמָכְרָהּ בְּבִגְדוֹ־בָהּ׃ וְאִם־לִבְנוֹ
יְיָעֲדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה־לָּהּ׃
אִם־אַחֶרֶת יִקַּח־לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ
וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע׃ וְאִם־שְׁלֹשׁ־אֵלֶּה
לֹא יַעֲשֶׂה־לָּהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף׃ ישראל
מַכֵּה אִישׁ וָמֵת מוֹת
יוּמָת׃ וַאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹהִים אִנָּה
לְיָדוֹ וְשַׂמְתִּי לְךָ מָקוֹם אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה׃
וְכִי־יָזִד אִישׁ עַל־
רֵעֵהוּ לַהַרְגוֹ בְּעָרְמָה מֵעִם מִזְבְּחִי
תִּקָּחֶנּוּ לָמוּת׃ וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת׃
וְגֹנֵב אִישׁ וּמְכָרוֹ וְנִמְצָא בְיָדוֹ מוֹת
יוּמָת׃ וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת
יוּמָת׃ וְכִי־יְרִיבֻן
אֲנָשִׁים וְהִכָּה אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ בְּאֶבֶן אוֹ
בְאֶגְרֹף וְלֹא יָמוּת וְנָפַל לְמִשְׁכָּב׃
אִם־יָקוּם וְיִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל־מִשְׁעַנְתּוֹ
וְנִקָּה הַמַּכֶּה רַק שִׁבְתּוֹ יִתֵּן וְרַפֹּא
יְרַפֵּא׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְיִקְחוּ־לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל־
אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת־
תְּרוּמָתִי׃ וְזֹאת תְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ
מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת׃ וּתְכֵלֶת
וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים׃
וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וַעֲצֵי
שִׁטִּים׃ לוּי שֶׁמֶן לַמָּאוֹר בְּשָׂמִים
לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים׃

אַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים לָאֵפֹד וְלַחֹשֶׁן׃
וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם׃
כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אֹתְךָ אֶת תַּבְנִית
הַמִּשְׁכָּן וְאֶת תַּבְנִית כָּל־כֵּלָיו וְכֵן
תַּעֲשׂוּ׃ ישראל וְעָשׂוּ אֲרוֹן
עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה
וָחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ׃ וְצִפִּיתָ
אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ
וְעָשִׂיתָ עָלָיו זֵר זָהָב סָבִיב׃ וְיָצַקְתָּ
לוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב וְנָתַתָּה עַל־אַרְבַּע
פַּעֲמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הָאַחַת
וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית׃
וְעָשִׂיתָ בַדֵּי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם
זָהָב׃ וְהֵבֵאתָ אֶת הַבַּדִּים בְּטַבָּעֹת
עַל צַלְעֹת הָאָרֹן לָשֵׂאת אֶת־הָאָרֹן
בָּהֶם׃ בְּטַבָּעֹת הָאָרֹן יִהְיוּ הַבַּדִּים
לֹא יָסֻרוּ מִמֶּנּוּ׃ וְנָתַתָּ אֶל־הָאָרֹן אֶת
הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ׃
וְאַתָּה תְּצַוֶּה׃ אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית לַמָּאוֹר
לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד׃ בְּאֹהֶל מוֹעֵד
מִחוּץ לַפָּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדֻת יַעֲרֹךְ
אֹתוֹ אַהֲרֹן וּבָנָיו מֵעֶרֶב עַד־בֹּקֶר לִפְנֵי
יְהוָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם מֵאֵת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ אֶת־אַהֲרֹן
אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוֹ לִי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא
אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן׃ וְעָשִׂיתָ
בִגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד
וּלְתִפְאָרֶת׃ וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶת כָּל־חַכְמֵי

לֵב אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה וְעָשׂוּ
אֶת־בִּגְדֵי אַהֲרֹן לְקַדְּשׁוֹ לְכַהֲנוֹ־לִי׃
וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאֵפוֹד
וּמְעִיל וּכְתֹנֶת תַּשְׁבֵּץ מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט
וְעָשׂוּ בִגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ וּלְבָנָיו
לְכַהֲנוֹ־לִי׃ וְהֵם יִקְחוּ אֶת־הַזָּהָב וְאֶת־
הַתְּכֵלֶת וְאֶת־הָאַרְגָּמָן וְאֶת־תּוֹלַעַת
הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ׃ לוי וְעָשׂוּ אֶת־הָאֵפֹד
זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן תּוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ
מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב׃ שְׁתֵּי כְתֵפֹת
חֹבְרֹת יִהְיֶה־לּוֹ אֶל־שְׁנֵי קְצוֹתָיו וְחֻבָּר׃
וְחֵשֶׁב אֲפֻדָתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו כְּמַעֲשֵׂהוּ
מִמֶּנּוּ יִהְיֶה זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר׃ וְלָקַחְתָּ אֶת־שְׁתֵּי
אַבְנֵי־שֹׁהַם וּפִתַּחְתָּ עֲלֵהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ ישראל שִׁשָּׁה מִשְּׁמֹתָם עַל
הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאֶת־שְׁמוֹת הַשִּׁשָּׁה
הַנּוֹתָרִים עַל־הָאֶבֶן הַשֵּׁנִית כְּתוֹלְדֹתָם׃
מַעֲשֵׂה חָרָשׁ אֶבֶן פִּתּוּחֵי חֹתָם תְּפַתַּח
אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל־שְׁמֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֻסַבֹּת מִשְׁבְּצוֹת זָהָב תַּעֲשֶׂה
אֹתָם׃ וְשַׂמְתָּ אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל
כִּתְפֹת הָאֵפֹד אַבְנֵי זִכָּרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־שְׁמוֹתָם לִפְנֵי יְהוָה
עַל־שְׁתֵּי כְתֵפָיו לְזִכָּרֹן׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר׃ כִּי תִשָּׂא
אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם
וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לַיהוָה בִּפְקֹד
אֹתָם וְלֹא־יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֹתָם׃
זֶה יִתְּנוּ כָּל־הָעֹבֵר עַל־הַפְּקֻדִים מַחֲצִית
הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה

הַשֶּׁקֶל מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיהוָה׃
לוי כֹּל הָעֹבֵר עַל־הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים
שָׁנָה וָמַעְלָה יִתֵּן תְּרוּמַת יְהוָה׃
הָעָשִׁיר לֹא־יַרְבֶּה וְהַדַּל לֹא יַמְעִיט
מִמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל לָתֵת אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה
לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם׃ וְלָקַחְתָּ אֶת־
כֶּסֶף הַכִּפֻּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ
אֹתוֹ עַל־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עַל־
נַפְשֹׁתֵיכֶם׃ ישראל וַיְדַבֵּר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְעָשִׂיתָ
כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ
אֹתוֹ בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ
שָׁמָּה מָיִם׃ וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ
אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם׃ בְּבֹאָם אֶל־
אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ־מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ
בְּגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר
אִשֶּׁה לַיהוָה׃ וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם
וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק־עוֹלָם לוֹ
וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם׃
וַיַּקְהֵל משה אֶת־
כָּל־עֲדַת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָם׃ שֵׁשֶׁת
יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן לַיהוָה
כָּל־הָעֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת׃
לֹא־תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת׃ לוי וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר׃
קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל

נדיב לבו יביאו את תרומת יהוה זהב
וכסף ונחשת: ותכלת וארגמן
ותולעת שני ושש ועזים: וערת אלים
מאדמים וערת תחשים ועצי שטים:
ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה
ולקטרת הסמים: ואבני שהם
ואבני מלאים לאפוד ולחשן:
וכל חכם־לב בכם יבאו ויעשו את כל־
אשר צוה יהוה: ישראל את־המשכן
את־אהלו ואת־מכסהו את־קרסיו
ואת־קרשיו את־בריחו את־עמדיו ואת־
אדניו: את־הארן ואת־בדיו
את־הכפרת ואת פרכת המסך:
את־השלחן ואת־בדיו ואת־כל־כליו
ואת לחם הפנים: ואת־מנרת המאור
ואת־כליה ואת־נרתיה ואת שמן
המאור: ואת־מזבח הקטרת ואת־
בדיו ואת שמן המשחה ואת קטרת
הסמים ואת־מסך הפתח לפתח
המשכן: את ׀ מזבח העלה ואת־מכבר
הנחשת אשר־לו את־בדיו ואת־כל־
כליו את־הכיר ואת־כנו: את קלעי
החצר את־עמדיו ואת־אדניה ואת
מסך שער החצר: את־יתדת המשכן
ואת־יתדת החצר ואת־מיתריהם:
את־בגדי השרד לשרת בקדש את־
בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת־בגדי
בניו לכהן: ויצאו כל־עדת בני־
ישראל מלפני משה:

אלה פקודי המשכן משכן
העדת אשר־פקד

על־פי משה עבדת הלוים ביד איתמר

בן־אהרן הכהן: ובצלאל בן־אורי
בן־חור למטה יהודה עשה את כל־אשר־
צוה יהוה את־משה: ואתו אהליאב
בן־אחיסמך למטה־דן חרש וחשב
ורקם בתכלת ובארגמן ובתולעת
השני ובשש: לוי כל הזהב העשוי
למלאכת בכל מלאכת הקדש ויהי ׀
זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע
מאות ושלשים שקל בשקל הקדש:
וכסף פקודי העדה מאת ככר ואלף
ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל
בשקל הקדש: בקע לגלגלת
מחצית השקל בשקל הקדש לכל
העבר על־הפקדים מבן עשרים שנה
ומעלה לששׁ־מאות אלף ושלשת אלפים
וחמש מאות וחמשים: ויהי מאת
ככר הכסף לצקת את אדני הקדש
ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת
הככר ככר לאדן: ישראל ואת־האלף
ושבע המאות וחמשה ושבעים
עשה ווים לעמודים וצפה ראשיהם
וחשק אתם: ונחשת התנופה
שבעים ככר ואלפים וארבע־מאות
שקל: ויעש בה את־אדני פתח
אהל מועד ואת מזבח הנחשת ואת־
מכבר הנחשת אשר־לו ואת כל־כלי
המזבח: ואת־אדני החצר סביב ואת־
אדני שער החצר ואת כל־יתדת
המשכן ואת־כל־יתדת החצר סביב:
ומן־התכלת והארגמן ותולעת השני
עשו בגדי־שרד לשרת בקדש ויעשו
את־בגדי הקדש אשר לאהרן באשר

צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃
וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו מֵאֹהֶל
מוֹעֵד לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם
קָרְבָּן לַיהוָה מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר
וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם׃
אִם עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר זָכָר תָּמִים
יַקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב
אֹתוֹ לְרִצֹנוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְסָמַךְ יָדוֹ עַל
רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו׃ לוי
וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה
וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמִם
וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב
אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְהִפְשִׁיט אֶת
הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ׃ וְנָתְנוּ
בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ
וְעָרְכוּ עֵצִים עַל הָאֵשׁ׃ וְעָרְכוּ
בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַנְּתָחִים אֶת
הָרֹאשׁ וְאֶת הַפָּדֶר עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר
עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ׃ וְקִרְבּוֹ
וּכְרָעָיו יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן
אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ
נִיחוֹחַ לַיהוָה׃ ישראל וְאִם
מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן הַכְּשָׂבִים אוֹ
מִן הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ׃
וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי
יְהוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכ�ֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ
עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְנִתַּח אֹתוֹ
לִנְתָחָיו וְאֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת פִּדְרוֹ וְעָרַךְ
הַכֹּהֵן אֹתָם עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ
אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם
יִרְחַץ בַּמַּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל

וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ
נִיחֹחַ לַיהוָה׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר׃ צַו אֶת
אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת
הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל
הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ
הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ׃ וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד
וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת
הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה
עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ׃ לוי
וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים
וְהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה
אֶל מָקוֹם טָהוֹר׃ וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ
תּוּקַד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן
עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה
וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃
אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא
תִכְבֶּה׃ ישראל וְאֵת תּוֹרַת הַמִּנְחָה
הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה אֶל
פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ
מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל
הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר
הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה׃
וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת
תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ בְּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד
יֹאכְלוּהָ׃ לֹא תֵאָפֶה חֲמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי
אֹתָהּ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת
וְכָאָשָׁם׃ כָּל זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן
יֹאכְלֶנָּה חָק עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי
יְהוָה כָּל אֲשֶׁר יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃
וַיְהִי בְּיוֹם הַשְׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן
ולבניו

וּלְבָנָיו וְלִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֶל־אַהֲרֹן
קַח־לְךָ עֵגֶל בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל
לְעֹלָה תְּמִימִם וְהַקְרֵב לִפְנֵי יְהוָה׃ וְאֶל־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קְחוּ שְׂעִיר־עִזִּים
לְחַטָּאת וְעֵגֶל וְכֶבֶשׂ בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם
לְעֹלָה׃ וְשׁוֹר וָאַיִל לִשְׁלָמִים לִזְבֹּחַ
לִפְנֵי יְהוָה וּמִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן כִּי
הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה אֲלֵיכֶם׃ וַיִּקְחוּ אֵת
אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל־פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד
וַיִּקְרְבוּ כָּל־הָעֵדָה וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יְהוָה׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
תַּעֲשׂוּ וְיֵרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה׃ לוי
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קְרַב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ
וַעֲשֵׂה אֶת־חַטָּאתְךָ וְאֶת־עֹלָתְךָ וְכַפֵּר
בַּעַדְךָ וּבְעַד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת־קָרְבַּן
הָעָם וְכַפֵּר בַּעֲדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃
וַיִּקְרַב אַהֲרֹן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת־
עֵגֶל הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ׃ וַיַּקְרִבוּ בְּנֵי
אַהֲרֹן אֶת־הַדָּם אֵלָיו וַיִּטְבֹּל אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם
וַיִּתֵּן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַדָּם יָצַק
אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת־הַחֵלֶב
וְאֶת־הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת מִן־הַכָּבֵד מִן־
הַחַטָּאת הִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ יש׳׳ר וְאֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־
הָעוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃
וַיִּשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה וַיַּמְצִאוּ בְּנֵי אַהֲרֹן
אֵלָיו אֶת־הַדָּם וַיִּזְרְקֵהוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
סָבִיב׃ וְאֶת־הָעֹלָה הִמְצִיאוּ אֵלָיו
לִנְתָחֶיהָ וְאֶת־הָרֹאשׁ וַיְקַטֵּר עַל־הַמִּזְבֵּחַ׃
וְרָחַץ אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־הַכְּרָעַיִם
וַיְקַטֵּר עַל־הָעֹלָה הַמִּזְבֵּחָה׃
וַיַּקְרֵב אֶת קָרְבַּן הָעָם וַיִּקַּח אֶת־שְׂעִיר

הַחַטַּאת אֲשֶׁר לָעָם וַיִּשְׁחָטֵהוּ וַיְחַטְּאֵהוּ
כָּרִאשׁוֹן׃ וַיַּקְרֵב אֶת־הָעֹלָה וַיַּעֲשֶׂהָ
כַּמִּשְׁפָּט׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר׃ דַּבֵּר
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ
וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי
נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא׃ וּבַיּוֹם
הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃ וּשְׁלֹשִׁים
יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ
בְּכָל־קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ
לֹא תָבֹא עַד־מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ׃ לוי
וְאִם־נְקֵבָה תֵלֵד וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם
כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב
עַל־דְּמֵי טָהֳרָהּ׃ וּבִמְלֹאת י׳
יְמֵי טָהֳרָהּ לְבֵן אוֹ לְבַת תָּבִיא כֶּבֶשׂ
בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה וּבֶן־יוֹנָה אוֹ־תֹר
לְחַטָּאת אֶל־פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד אֶל־
הַכֹּהֵן׃ וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה
וְכִפֶּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת
תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לַזָּכָר אוֹ לַנְּקֵבָה׃
וְאִם־לֹא תִמְצָא יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה
שְׁתֵּי־תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֶחָד
לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלֶיהָ
הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה׃ ישראל
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
לֵאמֹר׃ אָדָם כִּי־יִהְיֶה בְּעוֹר־בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת
אוֹ־סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ
לְנֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן
אוֹ אֶל־אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים׃ וְרָאָה
הַכֹּהֵן׃ אֶת־הַנֶּגַע בְּעוֹר־הַבָּשָׂר וְשֵׂעָר
בַּנֶּגַע הָפַךְ לָבָן וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עָמֹק

מִמַּעֲר בְּשָׂרוֹ נֶגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ
הַכֹּהֵן וְטִמֵּא אֹתוֹ׃ וְאִם־בַּהֶרֶת
לְבָנָה הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמֹק אֵין־מַרְאֶה
מִן־הָעוֹר וּשְׂעָרָה לֹא־הָפַךְ לָבָן וְהִסְגִּיר
הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים׃
וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה הַנֶּגַע
עָמַד בְּעֵינָיו לֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר
וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע
בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל־הַכֹּהֵן׃
וְיָצָא הַכֹּהֵן אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְרָאָה
הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע־הַצָּרַעַת מִן־
הַצָּרוּעַ׃ וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לִמְטֻהָר
שְׁתֵּי־צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת וְעֵץ אֶרֶז
וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב׃ וְצִוָּה הַכֹּהֵן
וְשָׁחַט אֶת־הַצִּפּוֹר הָאֶחָת אֶל־כְּלִי־
חֶרֶשׂ עַל־מַיִם חַיִּים׃ לוי אֶת־
הַצִּפֳּר הַחַיָּה יִקַּח אֹתָהּ וְאֶת־עֵץ הָאֶרֶז
וְאֶת־שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת־הָאֵזֹב וְטָבַל
אוֹתָם וְאֶת׳ הַצִּפֹּר הַחַיָּה בְּדַם הַצִּפֹּר
הַשְּׁחֻטָה עַל הַמַּיִם הַחַיִּים׃ וְהִזָּה
עַל הַמִּטַּהֵר מִן הַצָּרַעַת שֶׁבַע פְּעָמִים
וְטִהֲרוֹ וְשִׁלַּח אֶת־הַצִּפֹּר הַחַיָּה
עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה׃ וְכִבֶּס הַמִּטַּהֵר
אֶת־בְּגָדָיו וְגִלַּח אֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ וְרָחַץ
בַּמַּיִם וְטָהֵר וְאַחַר יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה
וְיָשַׁב מִחוּץ לְאָהֳלוֹ שִׁבְעַת יָמִים׃
וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת־כָּל־
שְׂעָרוֹ אֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־זְקָנוֹ וְאֶת גַּבֹּת
עֵינָיו וְאֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ יְגַלַּח וְכִבֶּס אֶת־
בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָהֵר׃

יִשְׂרָאֵל וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי־כְבָשִׂים
תְּמִימִם וְכַבְשָׂה אַחַת בַּת־שְׁנָתָהּ תְּמִימָה
וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה
בַּשָּׁמֶן וְלוֹג אֶחָד שָׁמֶן׃ וְהֶעֱמִיד
הַכֹּהֵן הַמְטַהֵר אֶת־הָאִישׁ הַמִּטַּהֵר
וְאֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד וְהִקְרִיב
אֹתוֹ לְאָשָׁם וְאֶת־לֹג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם
תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃
וְיִדְבַּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי
בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי־יְהוָה
וַיָּמֻתוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל־יָבֹא בְּכָל־
עֵת אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי
הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי
בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל־הַכַּפֹּרֶת׃ בְּזֹאת יָבֹא
אַהֲרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת
וְאַיִל לְעֹלָה׃ כְּתֹנֶת־בַּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ
וּמִכְנְסֵי־בַד יִהְיוּ עַל־בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט
בַּד יַחְגֹר וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנֹף בִּגְדֵי־
קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־בְּשָׂרוֹ
וּלְבֵשָׁם׃ וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
יִקַּח שְׁנֵי־שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל
אֶחָד לְעֹלָה׃ וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־פַּר
הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד
בֵּיתוֹ׃ לוי וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם
וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד׃ וְנָתַן אַהֲרֹן עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם
גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה וְגוֹרָל אֶחָד
לַעֲזָאזֵל׃ וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־הַשָּׂעִיר
אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַיהוָה וְעָשָׂהוּ

חַטָּאת: וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו
הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יָעֳמַד־חַי לִפְנֵי יְהוָה
לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל
הַמִּדְבָּרָה: וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־פַּר
הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד
בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ: ישראל
וְלָקַח מְלֹא־הַמִּחְתָּה גַּחֲלֵי־אֵשׁ מֵעַל
הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְהוָה וּמְלֹא חָפְנָיו
קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה וְהֵבִיא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת:
וְנָתַן אֶת־הַקְּטֹרֶת עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי
יְהוָה וְכִסָּה ׀ עֲנַן הַקְּטֹרֶת אֶת־הַכַּפֹּרֶת
אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת וְלֹא יָמוּת: וְלָקַח
מִדַּם הַפָּר וְהִזָּה בְאֶצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי
הַכַּפֹּרֶת קֵדְמָה וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה־
שֶׁבַע־פְּעָמִים מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ: וְשָׁחַט
אֶת־שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וְהֵבִיא
אֶת־דָּמוֹ אֶל־מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְעָשָׂה אֶת־
דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ
עַל־הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת: וְכִפֶּר
עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־חַטֹּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה
לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם:
וְכָל־אָדָם לֹא־יִהְיֶה ׀ בְּאֹהֶל מוֹעֵד
בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֵאתוֹ וְכִפֶּר
בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל־קְהַל
יִשְׂרָאֵל:
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר
אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם קְדֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם: אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ
וְאֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם: אַל־תִּפְנוּ אֶל־הָאֱלִילִם

וֵאלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם אֲנִי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לוי וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח
שַׁלְמִים לַיהוָה לִרְצֹנְכֶם תִּזְבָּחֻהוּ:
בְּיוֹם זִבְחֲכֶם יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר
עַד־יוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף: וְאִם
הֵאָכֹל יֵאָכֵל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פִּגּוּל הוּא
לֹא יֵרָצֶה: וְאֹכְלָיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי
אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חִלֵּל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ
הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: וּבְקֻצְרְכֶם אֶת־קְצִיר
אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ לִקְצֹר
וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט: וְכַרְמְךָ לֹא
תְעוֹלֵל וּפֶרֶט כַּרְמְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי
וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: ישראל
לֹא תִגְנֹבוּ וְלֹא־תְכַחֲשׁוּ וְלֹא־תְשַׁקְּרוּ
אִישׁ בַּעֲמִיתוֹ: וְלֹא־תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי
לַשָּׁקֶר וְחִלַּלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי
יְהוָה: לֹא־תַעֲשֹׁק אֶת־רֵעֲךָ וְלֹא
תִגְזֹל לֹא־תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד
בֹּקֶר: לֹא־תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא
תִתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
אֱמֹר אֶל־
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לָנֶפֶשׁ
לֹא־יִטַּמָּא בְּעַמָּיו: כִּי אִם־לִשְׁאֵרוֹ
הַקָּרֹב אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וּלְבִנּוֹ וּלְבִתּוֹ
וּלְאָחִיו: וְלַאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוֹבָה
אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא־הָיְתָה לְאִישׁ לָהּ יִטַּמָּא:
לֹא יִטַּמָּא בַּעַל בְּעַמָּיו לְהֻחֳלוֹ:
יִקְרְחָה קָרְחָה בְּרֹאשָׁם וּפְאַת זְקָנָם לֹא
יְגַלֵּחוּ וּבִבְשָׂרָם לֹא יִשְׂרְטוּ שָׂרָטֶת:
קְדֹשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יְחַלְּלוּ שֵׁם
אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֶת־אִשֵּׁי יְהוָה לֶחֶם אֱלֹהֵיהֶם

הֵם מַקְרִיבִים וְהֵיוּ קְדֹשׁ: לוֹי אִשָּׁה זֹנָה
וְחֲלָלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ
לֹא יִקָּחוּ כִּי־קָדוֹשׁ הוּא לֵאלֹהָיו:
וְקִדַּשְׁתּוֹ כִּי אֶת־לֶחֶם אֱלֹהֶיךָ הוּא
מַקְרִיב קָדוֹשׁ יִהְיֶה־לָּךְ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי
יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם: וּבַת אִישׁ כֹּהֵן כִּי תֵחֵל
לִזְנוֹת אֶת־אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ
תִּשָּׂרֵף: וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
מֵאֶחָיו אֲשֶׁר־יוּצַק עַל־רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן
הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת־יָדוֹ לִלְבֹּשׁ אֶת־
הַבְּגָדִים אֶת־רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע וּבְגָדָיו
לֹא יִפְרֹם: וְעַל כָּל־נֶפֶשׁ מֵת לֹא
יָבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא: וּמִן
הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יְחַלֵּל אֶת מִקְדַּשׁ
אֱלֹהָיו כִּי נֵזֶר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו
אֲנִי יְהוָה: וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ
יִקָּח: אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זוֹנָה אֶת־
אֵלֶּה לֹא יִקָּח כִּי אִם־בְּתוּלָה מֵעַמָּיו
יִקַּח אִשָּׁה: וְלֹא־יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו כִּי
אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשׁוֹ:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי
לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבְתָה
הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה: שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע
שָׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ
אֶת־תְּבוּאָתָהּ: וּלְוֹי וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית
שַׁבָּת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה
שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמֹר: אֶת
סְפִיחַ קְצִירְךָ לֹא תִקְצוֹר וְאֶת־עִנְּבֵי
נְזִירֶיךָ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה
לָאָרֶץ: וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם

לְאָכְלָה לְךָ וּלְעַבְדְּךָ וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִירְךָ
וּלְתוֹשָׁבְךָ הַגָּרִים עִמָּךְ: וְלִבְהֶמְתְּךָ
וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה כָל־
תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל: וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתֹת שָׁנִים שֶׁבַע
שֶׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יְמֵי שֶׁבַע שַׁבְּתֹת
הַשָּׁנִים תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה: וְהַעֲבַרְתָּ
שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר
לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר
בְּכָל־אַרְצְכֶם: וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת
הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וְקָרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ
לְכָל־יוֹשְׁבֶיהָ יוֹבֵל הִיא תִּהְיֶה לָכֶם
וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ אֶל־
מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשֻׁבוּ: יוֹבֵל הִוא שְׁנַת
הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶה לָכֶם לֹא תִזְרָעוּ
וְלֹא תְקַצְרוּ אֶת־סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ
אֶת־נְזִירֶיהָ: כִּי יוֹבֵל הִוא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה
לָכֶם מִן־הַשָּׂדֶה תֹּאכְלוּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ:
בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תָּשֻׁבוּ אִישׁ אֶל־
אֲחֻזָּתוֹ:

אִם־בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם: וְנָתַתִּי גִּשְׁמֵיכֶם
בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה
יִתֵּן פִּרְיוֹ: וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר
וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת־זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם
לָשׂוֹבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם:
וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין
מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן־הָאָרֶץ
וְחֶרֶב לֹא־תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם:
וּרְדַפְתֶּם אֶת־אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם
לְחָרֶב: וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה
מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רִבָּבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ

אֵיבֵיכֶם לִפְנֵיהֶם לָחָרֶב׃ וּפָנִיתִי
אֲלֵיכֶם וְהִפְרֵיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם
וַהֲקִימֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם׃ ישראל
וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ
תּוֹצִיאוּ׃ וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא־
תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם׃ וְהִתְהַלַּכְתִּי
בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם
תִּהְיוּ־לִי לְעָם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהְיֹת
לָהֶם עֲבָדִים וָאֶשְׁבֹּר מֹטֹת עֻלְּכֶם וָאוֹלֵךְ
אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוּת׃

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי
בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
הַשֵּׁנִי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לֵאמֹר׃ שְׂאוּ אֶת־רֹאשׁ כָּל־עֲדַת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם
בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת כָּל־זָכָר לְגֻלְגְּלֹתָם׃ מִבֶּן
עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל־יֹצֵא צָבָא
בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְאֹתָם אַתָּה
וְאַהֲרֹן׃ וְאִתְּכֶם יִהְיוּ אִישׁ אִישׁ לַמַּטֶּה
אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית־אֲבֹתָיו הוּא׃ לוי וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעַמְדוּ אִתְּכֶם
לְרֹאובֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר׃ לְשִׁמְעוֹן
שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִי שַׁדָּי׃ לִיהוּדָה נַחְשׁוֹן
בֶּן־עַמִּינָדָב׃ לְיִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בֶּן־
צוּעָר׃ לִזְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן׃ לִבְנֵי
יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד
לִמְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצוּר׃ לִבְנְיָמִן
אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי׃ לְדָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן
עַמִּישַׁדָּי׃ לְאָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן׃ לְגָד
אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל׃ לְנַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן
עֵינָן׃ אֵלֶּה קְרִיאֵי הָעֵדָה נְשִׂיאֵי מַטּוֹת

אֲבוֹתָם רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם׃ ישראל
וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמֹות׃ וְאֶת כָּל־הָעֵדָה
הִקְהִלוּ בָּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּתְיַלְּדוּ
עַל־מִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
שְׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה
לְגֻלְגְּלֹתָם׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה
וַיִּפְקְדֵם בְּמִדְבַּר סִינָי׃

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר׃ נשא
אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם־הֵם לְבֵית
אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וָמַעְלָה עַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה
תִּפְקֹד אוֹתָם כָּל־הַבָּא לִצְבָא צָבָא
לַעֲבֹד עֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ זֹאת עֲבֹדַת
מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִי לַעֲבֹד וּלְמַשָּׂא׃ לוי
וְנָשְׂאוּ אֶת־יְרִיעֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־אֹהֶל
מוֹעֵד מִכְסֵהוּ וּמִכְסֵה הַתַּחַשׁ אֲשֶׁר־עָלָיו
מִלְמָעְלָה וְאֵת מָסַךְ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
וְאֵת קַלְעֵי הֶחָצֵר וְאֵת מָסַךְ ׀ פֶּתַח
שַׁעַר הֶחָצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת מֵיתְרֵיהֶם וְאֵת כָּל
כְּלֵי עֲבֹדָתָם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה לָהֶם
וְעָבָדוּ׃ עַל־פִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו תִּהְיֶה
כָּל־עֲבֹדַת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִי לְכָל־מַשָּׂאָם
וּלְכָל עֲבֹדָתָם וּפְקַדְתֶּם עֲלֵיהֶם
בְּמִשְׁמֶרֶת אֶת כָּל־מַשָּׂאָם׃ זֹאת עֲבֹדַת
מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִי בְּאֹהֶל מוֹעֵד
וּמִשְׁמַרְתָּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃
ישראל בְּנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְבֵית אֲבֹתָם תִּפְקֹד אֹתָם׃ מִבֶּן
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים
שנה

שָׁנָה תִּפְקְדֵם כָּל־הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹד
אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת
מַשָּׂאָם לְכָל־עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד
קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמּוּדָיו וַאֲדָנָיו׃
וְעַמּוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיב וַאֲדָנֵיהֶם וְיִתְדֹתָם
וּמֵיתְרֵיהֶם לְכָל־כֵּלֵיהֶם וּלְכָל עֲבֹדָתָם
וּבְשֵׁמֹת תִּפְקְדוּ אֶת־כְּלֵי מִשְׁמֶרֶת
מַשָּׂאָם׃ זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי
מְרָרִי לְכָל־עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּיַד
אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ וּפְקֹד מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי הָעֵדָה אֶת־בְּנֵי הַקְּהָתִי
לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים
שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹדָה בְּאֹהֶל
מוֹעֵד׃ וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם
אַלְפַּיִם שְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃ אֵלֶּה
פְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת הַקָּהָתִי כָּל־הָעֹבֵד
בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר׃ דַּבֵּר
אֶל־אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת־
הַנֵּרֹת אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ
שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת׃ וַיַּעַשׂ כֵּן אַהֲרֹן אֶל־
מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הֶעֱלָה נֵרֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וְזֶה מַעֲשֵׂה
הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יְרֵכָהּ עַד־
פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִוא כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר
הֶרְאָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת־
הַמְּנֹרָה׃ לוי וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ קַח אֶת הַלְוִיִּם
מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְטִהַרְתָּ אֹתָם׃

וְכֹה תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם הַזֵּה עֲלֵיהֶם
מֵי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל־כָּל־בְּשָׂרָם
וְכִבְּסוּ בִגְדֵיהֶם וְהִטֶּהָרוּ׃ וְלָקְחוּ
פַּר בֶּן־בָּקָר וּמִנְחָתוֹ סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן
וּפַר־שֵׁנִי בֶן־בָּקָר תִּקַּח לְחַטָּאת׃
וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד
וְהִקְהַלְתָּ אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ ישראל
וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי יְהוָה וְסָמְכוּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְדֵיהֶם עַל־הַלְוִיִּם׃
וְהֵנִיף אַהֲרֹן אֶת־הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי
יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לַעֲבֹד
אֶת־עֲבֹדַת יְהוָה׃ וְהַלְוִיִּם יִסְמְכוּ
אֶת־יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּרִים וַעֲשֵׂה אֶת־
הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה לַיהוָה
לְכַפֵּר עַל־הַלְוִיִּם׃ וְהַעֲמַדְתָּ
אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי אַהֲרֹן וְלִפְנֵי בָנָיו
וְהֵנַפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה לַיהוָה׃
וְהִבְדַּלְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם׃ וְאַחֲרֵי
כֵן יָבֹאוּ הַלְוִיִּם לַעֲבֹד אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד
וְטִהַרְתָּ אֹתָם וְהֵנַפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה׃
כִּי נְתֻנִים נְתֻנִים הֵמָּה לִי מִתּוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל תַּחַת פִּטְרַת כָּל־רֶחֶם בְּכוֹר
כֹּל מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקַחְתִּי אֹתָם לִי׃
כִּי לִי כָל בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם
וּבַבְּהֵמָה בְּיוֹם הַכֹּתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם הִקְדַּשְׁתִּי אֹתָם לִי׃
וָאֶקַּח אֶת־הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בְּכוֹר
בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
שְׁלַח־לְךָ אֲנָשִׁים
וְיָתֻרוּ אֶת־אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי

יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה
אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ כֹּל נָשִׂיא בָהֶם : וַיִּשְׁלַח
אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּארָן עַל־פִּי יְהוָה
כֻּלָּם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הֵמָּה : לוּי
וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם לְמַטֵּה רְאוּבֵן שַׁמּוּעַ
בֶּן־זַכּוּר : לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן שָׁפָט בֶּן־חוֹרִי :
לְמַטֵּה יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה :
לְמַטֵּה יִשָּׂשכָר יִגְאָל בֶּן־יוֹסֵף :
לְמַטֵּה אֶפְרַיִם הוֹשֵׁעַ בִּן־נוּן : לְמַטֵּה
בִנְיָמִן פַּלְטִי בֶּן־רָפוּא : לְמַטֵּה זְבוּלֻן
גַּדִּיאֵל בֶּן־סוֹדִי : לְמַטֵּה יוֹסֵף לְמַטֵּה
מְנַשֶּׁה גַּדִּי בֶּן־סוּסִי : לְמַטֵּה דָן עַמִּיאֵל
בֶּן־גְּמַלִּי : לְמַטֵּה אָשֵׁר סְתוּר בֶּן
מִיכָאֵל : לְמַטֵּה נַפְתָּלִי נַחְבִּי בֶּן־וָפְסִי :
לְמַטֵּה גָּד גְּאוּאֵל בֶּן־מָכִי : אֵלֶּה שְׁמוֹת
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שָׁלַח מֹשֶׁה לָתוּר אֶת־
הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בִּן־נוּן יְהוֹשֻׁעַ :
יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה לָתוּר אֶת־
אֶרֶץ כְּנָעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב
וַעֲלִיתֶם אֶת־הָהָר : וּרְאִיתֶם אֶת־הָאָרֶץ
מַה־הִיא וְאֶת־הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הֶחָזָק
הוּא הָרָפֶה הַמְעַט הוּא אִם־רָב : וּמָה
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב בָּהּ הַטּוֹבָה הִוא
אִם־רָעָה וּמָה הֶעָרִים אֲשֶׁר־
הוּא יוֹשֵׁב בָּהֵנָּה הַבְּמַחֲנִים אִם־
בְּמִבְצָרִים : וּמָה הָאָרֶץ הַשְּׁמֶנָה הִוא
אִם־רָזָה הֲיֵשׁ בָּהּ עֵץ אִם־אַיִן וְהִתְחַזַּקְתֶּם
וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ וְהַיָּמִים יְמֵי בִכּוּרֵי
עֲנָבִים :

וַיֶּקַח קֹרַח בֶּן־יִצְהָר בֶּן
קְהָת בֶּן־לֵוִי וְדָתָן
וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן־פֶּלֶת

בְּנֵי־רְאוּבֵן : וַיָּקֻמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה
וַאֲנָשִׁים מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם
נְשִׂיאֵי עֵדָה קְרִיאֵי מוֹעֵד אַנְשֵׁי שֵׁם :
וַיִּקָּהֲלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ
אֲלֵהֶם רַב־לָכֶם כִּי כָל־הָעֵדָה כֻּלָּם
קְדֹשִׁים וּבְתוֹכָם יְהוָה וּמַדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ
עַל־קְהַל יְהוָה : וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל
עַל־פָּנָיו : וַיְדַבֵּר אֶל־קֹרַח וְאֶל־כָּל
עֲדָתוֹ לֵאמֹר בֹּקֶר וְיֹדַע יְהוָה אֶת־אֲשֶׁר
לוֹ וְאֶת־הַקָּדוֹשׁ וְהִקְרִיב אֵלָיו וְאֶת אֲשֶׁר
יִבְחַר־בּוֹ יַקְרִיב אֵלָיו : זֹאת עֲשׂוּ
קְחוּ־לָכֶם מַחְתּוֹת קֹרַח וְכָל־עֲדָתוֹ :
וּתְנוּ בָהֵן ׀ אֵשׁ וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶן קְטֹרֶת
לִפְנֵי יְהוָה מָחָר וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר
יִבְחַר יְהוָה הוּא הַקָּדוֹשׁ רַב לָכֶם בְּנֵי
לֵוִי : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קֹרַח שִׁמְעוּ־נָא
בְּנֵי לֵוִי : הַמְעַט מִכֶּם כִּי הִבְדִּיל
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל
לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת
מִשְׁכַּן יְהוָה וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הָעֵדָה לְשָׁרְתָם :
וַיַּקְרֵב אֹתְךָ וְאֶת־כָּל־אַחֶיךָ בְּנֵי־לֵוִי
אִתָּךְ וּבַקַּשְׁתֶּם גַּם־כְּהֻנָּה : לָכֵן אַתָּה
וְכָל־עֲדָתְךָ הַנֹּעָדִים עַל־יְהוָה וְאַהֲרֹן
מַה־הוּא כִּי־תלונו עָלָיו : וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה
לִקְרֹא לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב
וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה : הַמְעַט כִּי הֶעֱלִיתָנוּ
מֵאֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ לַהֲמִיתֵנוּ בַּמִּדְבָּר
כִּי־תִשְׂתָּרֵר עָלֵינוּ גַּם־הִשְׂתָּרֵר :
וַיִּדַּבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר :
זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
לֵאמֹר דַּבֵּר ׀ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ

אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין
בָּהּ מוּם אֲשֶׁר לֹא־עָלָה עָלֶיהָ עֹל :
וּנְתַתֶּם אֹתָהּ אֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא
אֹתָהּ אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׁחַט אֹתָהּ
לְפָנָיו : וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ
בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזָּה אֶל־נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל־מוֹעֵד
מִדָּמָהּ שֶׁבַע פְּעָמִים : וְשָׂרַף אֶת־
הַפָּרָה לְעֵינָיו אֶת־עֹרָהּ וְאֶת־בְּשָׂרָהּ
וְאֶת־דָּמָהּ עַל־פִּרְשָׁהּ יִשְׂרֹף : וְלָקַח
הַכֹּהֵן עֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תוֹלַעַת
וְהִשְׁלִיךְ אֶל־תּוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה : וְכִבֶּס
בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר
יָבֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד־הָעָרֶב :
וְהַשּׂרֵף אֹתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרָחַץ
בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב : וְאָסַף
אִישׁ טָהוֹר אֶת אֵפֶר הַפָּרָה וְהִנִּיחַ מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה בְּמָקוֹם טָהוֹר וְהָיְתָה לַעֲדַת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמֵי נִדָּה חַטָּאת
הִוא : וְכִבֶּס הָאֹסֵף אֶת־אֵפֶר הַפָּרָה
אֶת־בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב וְהָיְתָה לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת עוֹלָם :
הַנֹּגֵעַ בְּמֵת לְכָל־נֶפֶשׁ אָדָם וְטָמֵא
שִׁבְעַת יָמִים : הוּא יִתְחַטָּא־בוֹ בַּיּוֹם
הַשְּׁלִשִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהָר וְאִם־לֹא
יִתְחַטָּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא
יִטְהָר : כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּמֵת
בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר־יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא
אֶת־מִשְׁכַּן יְהוָה טִמֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ
הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נִדָּה לֹא־זֹרַק
עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ בוֹ :
זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי־יָמוּת בְּאֹהֶל כָּל־
הַבָּא אֶל־הָאֹהֶל וְכָל־אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא

שִׁבְעַת יָמִים : וְכָל־כְּלִי פָּתוּחַ אֲשֶׁר
אֵין־צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא :
וְכֹל אֲשֶׁר־יִגַּע עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה בַּחֲלַל־
חָרֶב אוֹ בְמֵת אוֹ־בְעֶצֶם אָדָם אוֹ בְקֶבֶר
יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים : וְלָקְחוּ לַטָּמֵא
מֵעֲפַר שְׂרֵפֶת הַחַטָּאת וְנָתַן עָלָיו מַיִם
חַיִּים אֶל־כֶּלִי :
וְזָרַק בֶּלֶק בֶּן־צִפּוֹר
אֶת כָּל־אֲשֶׁר
עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי : וַיָּגָר מוֹאָב מִפְּנֵי
הָעָם מְאֹד כִּי רַב־הוּא וַיָּקָץ מוֹאָב מִפְּנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל־זִקְנֵי
מִדְיָן עַתָּה יְלַחֲכוּ הַקָּהָל אֶת־כָּל־
סְבִיבֹתֵינוּ כִּלְחֵךְ הַשּׁוֹר אֵת יֶרֶק הַשָּׂדֶה
וּבָלָק בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶךְ לְמוֹאָב בָּעֵת
הַהִוא : וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־בִּלְעָם
בֶּן־בְּעוֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל־הַנָּהָר אֶרֶץ
בְּנֵי־עַמּוֹ לִקְרֹא־לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה עָם
יָצָא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה כִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ
וְהוּא יֹשֵׁב מִמֻּלִי : וְעַתָּה לְכָה־נָּא
אָרָה־לִי אֶת־הָעָם הַזֶּה כִּי־עָצוּם הוּא
מִמֶּנִּי אוּלַי אוּכַל נַכֶּה־בּוֹ וַאֲגָרְשֶׁנּוּ
מִן־הָאָרֶץ כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־תְּבָרֵךְ
מְבֹרָךְ וַאֲשֶׁר תָּאֹר יוּאָר : וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי
מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וְקֶסָמִים בְּיָדָם וַיָּבֹאוּ אֶל־
בִּלְעָם וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו דִּבְרֵי בָלָק : וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם לִינוּ פֹה הַלַּיְלָה וַהֲשִׁבֹתִי
אֶתְכֶם דָּבָר כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו
וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי־מוֹאָב עִם בִּלְעָם : וַיָּבֹא
אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה עִמָּךְ : וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־הָאֱלֹהִים
בָּלָק בֶּן־צִפֹּר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלָי :

הִנֵּה הָעָם הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם וְיַכֵּס אֶת־
עֵין הָאָרֶץ וְעַתָּה לְכָה־קְּבָה־לִּי אֹתוֹ אוּלַי
אוּכַל לְהִלָּחֵם בּוֹ וְגֵרַשְׁתִּיו׃
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם לֹא תֵלֵךְ
עִמָּהֶם לֹא תָאוֹר אֶת־הָעָם כִּי בָרוּךְ
הוּא׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
משֶׁה לֵאמֹר׃
פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן
הֵשִׁיב אֶת־חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
בְּקַנְאוֹ אֶת־קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא־כִלִּיתִי
אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי׃ לָכֵן אֱמֹר
הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת־בְּרִיתִי שָׁלוֹם׃ לוי
וְהָיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת
עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר
עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל
הַמֻּכֶּה אֲשֶׁר הֻכָּה אֶת־הַמִּדְיָנִית זִמְרִי
בֶּן־סָלוּא נְשִׂיא בֵּית־אָב לַשִּׁמְעֹנִי׃
וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמֻּכָּה הַמִּדְיָנִית כָּזְבִּי בַת־
צוּר רֹאשׁ אֻמּוֹת בֵּית־אָב בְּמִדְיָן הוּא׃
ישראל וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
משֶׁה לֵאמֹר׃ צָרוֹר אֶת־הַמִּדְיָנִים
וְהִכִּיתֶם אוֹתָם׃ כִּי צֹרְרִים הֵם
לָכֶם בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִכְּלוּ לָכֶם עַל־
דִּבְר־פְּעוֹר וְעַל־דִּבְר כָּזְבִּי בַת־נְשִׂיא
מִדְיָן אֲחֹתָם הַמֻּכָּה בְּיוֹם הַמַּגֵּפָה עַל־
דִּבְר פְּעוֹר׃ ויהי אחרי המגפה ס
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל אֶלְעָזָר
בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֵאמֹר׃ שְׂאוּ אֶת־
רֹאשׁ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִבֶּן עֶשְׂרִים
שָׁנָה וָמַעְלָה לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־
צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיְדַבֵּר משֶׁה

וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֹתָם בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל־
יַרְדֵּן יְרֵחוֹ לֵאמֹר׃ מִבֶּן עֶשְׂרִים
שָׁנָה וָמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־משֶׁה
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּצְאִים מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
וַיְדַבֵּר משֶׁה אֶל־רָאשֵׁי
הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃
אִישׁ כִּי־יִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה אוֹ־הִשָּׁבַע
שְׁבֻעָה לֶאְסֹר אֵסָר עַל־נַפְשׁוֹ לֹא יַחֵל
דְּבָרוֹ כְּכָל־הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה׃ וְאִשָּׁה כִּי
תִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה וְאָסְרָה אֵסֶר בְּבֵית
אָבִיהָ בִּנְעֻרֶיהָ׃ וְשָׁמַע אָבִיהָ אֶת־נִדְרָהּ
וֶאֱסָרָהּ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וְהֶחֱרִישׁ
לָהּ אָבִיהָ וְקָמוּ כָּל־נְדָרֶיהָ וְכָל־אֵסֶר
אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם׃ וְאִם־
הֵנִיא אָבִיהָ אֹתָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל־
נְדָרֶיהָ וֶאֱסָרֶיהָ אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ
לֹא יָקוּם וַיהוָה יִסְלַח־לָהּ כִּי־הֵנִיא אָבִיהָ
אֹתָהּ׃ וְאִם־הָיוֹ תִהְיֶה לְאִישׁ וּנְדָרֶיהָ
עָלֶיהָ אוֹ מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה
עַל־נַפְשָׁהּ׃ וְשָׁמַע אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ
וְהֶחֱרִשׁ לָהּ וְקָמוּ נְדָרֶיהָ וֶאֱסָרֶיהָ אֲשֶׁר
אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּמוּ׃ וְאִם בְּיוֹם
שָׁמְעַ אִישָׁהּ יניא אוֹתָהּ וְהֵפֵר אֶת־
נִדְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֶת־מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ
אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וַיהוָה יִסְלַח־לָהּ׃
לוי וְנֵדֶר אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה כֹּל אֲשֶׁר־אָסְרָה
עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ׃ וְאִם־בֵּית אִישָׁהּ
נָדָרָה אוֹ־אָסְרָה אִסָּר עַל־נַפְשָׁהּ
בִּשְׁבֻעָה׃ וְשָׁמַע אִישָׁהּ וְהֶחֱרִישׁ־לָהּ לֹא
הֵנִיא אֹתָהּ וְקָמוּ כָּל־נְדָרֶיהָ וְכָל־אֵסֶר
אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם׃ וְאִם־הָפֵר

יָפֵר אֹתָם אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל־מוּצָא
שִׂפְתֵי נִדְרֶיהָ וּלְאִסַּר נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם
אִישָׁהּ הֲפֵרָם וַיהוָה יִסְלַח־לָהּ: ישראל
כָּל־נֵדֶר וְכָל־שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ
אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ: וְאִם־הָחֲרֵשׁ
יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁהּ מִיּוֹם אֶל־יוֹם וְהֵקִים
אֶת־כָּל־נִדְרֶיהָ אוֹ אֶת־כָּל־אֲסָרֶיהָ אֲשֶׁר
עָלֶיהָ הֵקִים אֹתָם כִּי־הֶחֱרִישׁ לָהּ בְּיוֹם
שָׁמְעוֹ: וְאִם־הָפֵר יָפֵר אֹתָם אַחֲרֵי
שָׁמְעוֹ וְנָשָׂא אֶת־עֲוֹנָהּ: אֵלֶּה הַחֻקִּים
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ
לְאִשְׁתּוֹ בֵּין־אָב לְבִתּוֹ בִּנְעֻרֶיהָ בֵּית
אָבִיהָ

אֵלֶּה מַסְעֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לְצִבְאֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:
וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־מוֹצָאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם
עַל־פִּי יְהוָה וְאֵלֶּה מַסְעֵיהֶם לְמוֹצָאֵיהֶם:
וַיִּסְעוּ מֵרַעְמְסֵס בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן
מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח יָצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּיָד
רָמָה לְעֵינֵי כָּל־מִצְרָיִם: לוי ומִצְרַיִם
מְקַבְּרִים אֵת אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה בָּהֶם כָּל־
בְּכוֹר וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יְהוָה שְׁפָטִים:
וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס וַיַּחֲנוּ בְּסֻכֹּת:
וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם אֲשֶׁר בִּקְצֵה
הַמִּדְבָּר: ישראל וַיִּסְעוּ מֵאֵתָם
וַיָּשָׁב עַל־פִּי הַחִירֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי בַּעַל
צְפֹן וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי מִגְדֹּל: וַיִּסְעוּ מִפְּנֵי
הַחִירֹת וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ־הַיָּם הַמִּדְבָּרָה
וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַּר אֵתָם
וַיַּחֲנוּ בְמָרָה: וַיִּסְעוּ מִמָּרָה וַיָּבֹאוּ

אֵלִימָה וּבְאֵלִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מָיִם
וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ שָׁם: וַיִּסְעוּ
מֵאֵלִים וַיַּחֲנוּ עַל־יַם סוּף:

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל
כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
בַּמִּדְבָּר בָּעֲרָבָה מוֹל סוּף בֵּין פָּארָן וּבֵין
תֹּפֶל וְלָבָן וַחֲצֵרֹת וְדִי זָהָב: אַחַד עָשָׂר
יוֹם מֵחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר־שֵׂעִיר עַד קָדֵשׁ
בַּרְנֵעַ: וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעַשְׁתֵּי־עָשָׂר
חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ
אֲלֵיהֶם: לוי אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ
הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר־יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן וְאֶת עוֹג
מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר־יוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרֹת
בְּאֶדְרֶעִי: בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ מוֹאָב
הוֹאִיל מֹשֶׁה בֵּאֵר אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת
לֵאמֹר: יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ
בְּחֹרֵב לֵאמֹר רַב־לָכֶם שֶׁבֶת בָּהָר הַזֶּה:
פְּנוּ ו וְסָעוּ לָכֶם וּבֹאוּ הַר הָאֱמֹרִי וְאֶל־
כָּל־שְׁכֵנָיו בָּעֲרָבָה בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבַנֶּגֶב
וּבְחוֹף הַיָּם אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַלְּבָנוֹן עַד־
הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת: ישרא רְאֵה נָתַתִּי
לִפְנֵיכֶם אֶת־הָאָרֶץ בֹּאוּ וּרְשׁוּ אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם
וּלְזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם: וָאֹמַר אֲלֵכֶם
בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר לֹא־אוּכַל לְבַדִּי
שְׂאֵת אֶתְכֶם: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה
אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
לָרֹב: יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם יֹסֵף
עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם:

וָאֶתְחַנַּן אֶל־יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר: אֲדֹנָי יֱהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת־עַבְדְּךָ אֶת־גָּדְלְךָ וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי־אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כְמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרֹתֶיךָ: אֶעְבְּרָה־נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן: לוּי וַיִּתְעַבֵּר יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלָי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב־לָךְ אַל־תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה: עֲלֵה רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וְשָׂא עֵינֶיךָ יָמָּה וְצָפוֹנָה וְתֵימָנָה וּמִזְרָחָה וּרְאֵה בְעֵינֶיךָ כִּי־לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: וְצַו אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְחַזְּקֵהוּ וְאַמְּצֵהוּ כִּי־הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: וַנֵּשֶׁב בַּגַּיְא מוּל בֵּית פְּעוֹר:

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל־הַחֻקִּים וְאֶל־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם: לֹא תֹסִפוּ עַל־הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם: עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל־הָאִישׁ אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרֵי בַּעַל־פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ: וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם: ישראל ראה ׀ לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי

יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי הִוא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה: כִּי מִי־גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־קָרְאֵנוּ אֵלָיו: וּמִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם כְּכֹל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם:

וְהָיֶה ׀ עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ: וַאֲהֵבְךָ וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבֵרַךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי־אַדְמָתֶךָ דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לָךְ: בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים לֹא־יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ: וְהֵסִיר יְהוָה מִמְּךָ כָּל־חֹלִי וְכָל־מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וּנְתָנָם בְּכָל־שֹׂנְאֶיךָ: וְאָכַלְתָּ אֶת־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא־תָחוֹס עֵינְךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי־מוֹקֵשׁ הִוא לָךְ: כִּי תֹאמַר בִּלְבָבֶךָ רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי אֵיכָה אוּכַל לְהוֹרִישָׁם: לֹא תִירָא מֵהֶם זָכוֹר תִּזְכֹּר אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפַרְעֹה וּלְכָל־מִצְרָיִם: הַמַּסֹּת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וְהָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים וְהַיָּד

הַחֲזָקָה וְהַזְּרֹעַ הַנְּטוּיָה אֲשֶׁר הוֹצִיאֲךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כֵּן יַעֲשֶׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לְכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר־אַתָּה יָרֵא מִפְּנֵיהֶם:
וְגַם אֶת־הַצִּרְעָה יְשַׁלַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בָּם עַד־אֲבֹד הַנִּשְׁאָרִים וְהַנִּסְתָּרִים
מִפָּנֶיךָ: לֹא תַעֲרֹץ מִפְּנֵיהֶם כִּי־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ אֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא: לוּי
וְנָשַׁל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵל
מִפָּנֶיךָ מְעַט מְעָט לֹא תוּכַל כַּלֹּתָם
מַהֵר פֶּן־תִּרְבֶּה עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה:
וּנְתָנָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָמָם מְהוּמָה
גְּדֹלָה עַד הִשָּׁמְדָם: וְנָתַן מַלְכֵיהֶם
בְּיָדֶךָ וְהַאֲבַדְתָּ אֶת־שְׁמָם מִתַּחַת
הַשָּׁמָיִם לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד־
הִשְׁמִדְךָ אֹתָם: פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם
תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ לֹא־תַחְמֹד כֶּסֶף וְזָהָב
עֲלֵיהֶם וְלָקַחְתָּ לָךְ פֶּן תִּוָּקֵשׁ בּוֹ כִּי
תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא: וְלֹא־תָבִיא
תוֹעֵבָה אֶל־בֵּיתֶךָ וְהָיִיתָ חֵרֶם כָּמֹהוּ
שַׁקֵּץ | תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתַעֵב תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי־
חֵרֶם הוּא:

כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ
הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּן
וּרְבִיתֶם וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם: וְזָכַרְתָּ
אֶת־כָּל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִיכְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר
לְמַעַן עַנֹּתְךָ לְנַסֹּתְךָ לָדַעַת אֶת־אֲשֶׁר
בִּלְבָבְךָ הֲתִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו אִם־לֹא:
וַיְעַנְּךָ וַיַּרְעִבֶךָ וַיַּאֲכִלְךָ אֶת־הַמָּן אֲשֶׁר
לֹא־יָדַעְתָּ וְלֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן
הוֹדִיעֲךָ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה

הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא פִי־יְהוָה יִחְיֶה
הָאָדָם: שִׂמְלָתְךָ לֹא בָלְתָה מֵעָלֶיךָ
וְרַגְלְךָ לֹא בָצֵקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה:
וְיָדַעְתָּ עִם־לְבָבֶךָ כִּי כַּאֲשֶׁר יִיַּסֵּר אִישׁ
אֶת־בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְיַסְּרֶךָ: וְשָׁמַרְתָּ
אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו
וּלְיִרְאָה אֹתוֹ: כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
מְבִיאֲךָ אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם
עֲיָנֹת וּתְהֹמֹת יֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר:
אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן
אֶרֶץ־זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ: אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא
בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל־בָּהּ לֶחֶם לֹא־תֶחְסַר
כֹּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בַרְזֶל
וּמֵהֲרָרֶיהָ תַּחְצֹב נְחֹשֶׁת: וְאָכַלְתָּ
וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־
הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם
הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה:
אֶת־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם: וְהַקְּלָלָה אִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל־
מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְסַרְתֶּם מִן־הַדֶּרֶךְ
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לָלֶכֶת
אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יְדַעְתֶּם:
וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָא שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ וְנָתַתָּה אֶת־הַבְּרָכָה עַל־הַר
גְּרִזִים וְאֶת־הַקְּלָלָה עַל־הַר עֵיבָל:
הֲלֹא־הֵמָּה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶּרֶךְ
מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ בְּאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב
בָּעֲרָבָה מוּל הַגִּלְגָּל אֵצֶל אֵלוֹנֵי מֹרֶה:
כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן לָבֹא לָרֶשֶׁת

אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן
לָךְ וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ׃ לוי
וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־הַחֻקִּים וְאֶת־
הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם
הַיּוֹם׃ אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר
תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ לְרִשְׁתָּהּ כָּל־הַיָּמִים
אֲשֶׁר־אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה׃ אַבֵּד
תְּאַבְּדוּן אֶת־כָּל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ־
שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אֹתָם אֶת־
אֱלֹהֵיהֶם עַל־הֶהָרִים הָרָמִים וְעַל־הַגְּבָעוֹת
וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃ וְנִתַּצְתֶּם אֶת
מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת־מַצֵּבֹתָם
וַאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי
אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת־שְׁמָם מִן־
הַמָּקוֹם הַהוּא׃ לֹא־תַעֲשׂוּן כֵּן לַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃ כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִכֹּל שִׁבְטֵיכֶם
לָשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם לְשִׁכְנוֹ תִדְרְשׁוּ
וּבָאתָ שָׁמָּה׃ וְהֵבֵאתֶם שָׁמָּה עֹלֹתֵיכֶם
וְזִבְחֵיכֶם וְאֵת מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וְאֶת תְּרוּמַת
יֶדְכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם וּבְכֹרֹת
בְּקַרְכֶם וְצֹאנְכֶם׃ וַאֲכַלְתֶּם שָׁם לִפְנֵי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּשְׂמַחְתֶּם בְּכֹל מִשְׁלַח
יֶדְכֶם אַתֶּם וּבָתֵּיכֶם אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא תַעֲשׂוּן כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ
עֹשִׂים פֹּה הַיּוֹם אִישׁ כָּל־הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו׃
כִּי לֹא בָאתֶם עַד־עָתָּה אֶל־הַמְּנוּחָה
וְאֶל־הַנַּחֲלָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃
וַעֲבַרְתֶּם אֶת־הַיַּרְדֵּן וִישַׁבְתֶּם בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מַנְחִיל אֶתְכֶם
וְהֵנִיחַ לָכֶם מִכָּל־אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב

וִישַׁבְתֶּם בָּטֶחַ
שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן־לְךָ
בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לִשְׁבָטֶיךָ וְשָׁפְטוּ
אֶת־הָעָם מִשְׁפַּט־צֶדֶק׃ לֹא־
תַטֶּה מִשְׁפָּט לֹא תַכִּיר פָּנִים וְלֹא־תִקַּח
שֹׁחַד כִּי־הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר עֵינֵי חֲכָמִים וְיסַלֵּף
דִּבְרֵי צַדִּיקִם׃ צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף
לְמַעַן תִּחְיֶה וְיָרַשְׁתָּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃
לֹא־תִטַּע לְךָ אֲשֵׁרָה כָּל־עֵץ אֵצֶל מִזְבַּח
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־לָּךְ׃ לוי
וְלֹא־תָקִים לְךָ מַצֵּבָה אֲשֶׁר שָׂנֵא
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃
לֹא־תִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ שׁוֹר
וָשֶׂה אֲשֶׁר יִהְיֶה־בּוֹ מוּם כָּל דָּבָר רָע כִּי
תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא׃
כִּי־יִמָּצֵא בְקִרְבְּךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ
אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה
אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לַעֲבֹר בְּרִיתוֹ׃ וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם וְלַשֶּׁמֶשׁ
אוֹ לַיָּרֵחַ אוֹ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר
לֹא־צִוִּיתִי׃ וְהֻגַּד־לְךָ וְשָׁמָעְתָּ
וְדָרַשְׁתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה אֱמֶת נָכוֹן הַדָּבָר
נֶעֱשְׂתָה הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל׃
וְהוֹצֵאתָ אֶת־הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת־
הָאִשָּׁה הַהִוא אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הַדָּבָר
הָרָע הַזֶּה אֶל־שְׁעָרֶיךָ אֶת־הָאִישׁ אוֹ אֶת־
הָאִשָּׁה וּסְקַלְתָּם בָּאֲבָנִים וָמֵתוּ׃
עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת
הַמֵּת לֹא יוּמַת עַל־פִּי עֵד אֶחָד׃ יד
הערים

הָעֵדִים תִּהְיֶה־בּוֹ בָּרִאשׁוֹנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד
כָּל־הָעָם בָּאַחֲרֹנָה וּבִעַרְתָּ הָרָע
מִקִּרְבֶּךָ: ישראל כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר
לַמִּשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם בֵּין־דִּין לְדִין וּבֵין
נֶגַע לְנֶגַע דִּבְרֵי רִיבֹת בִּשְׁעָרֶיךָ וְקַמְתָּ
וְעָלִיתָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֲנִים
הַלְוִיִּם וְאֶל־הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם
וְדָרַשְׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֶת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט:
וְעָשִׂיתָ עַל־פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ
מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה
וְשָׁמַרְתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יורוּךָ:
עַל־פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יורוּךָ וְעַל־הַמִּשְׁפָּט
אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ לְךָ תַּעֲשֶׂה לֹא תָסוּר מִן־
הַדָּבָר אֲשֶׁר־יַגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל:
וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְזָדוֹן לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ
אֶל־הַכֹּהֵן הָעֹמֵד לְשָׁרֵת שָׁם אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אוֹ אֶל־הַשֹּׁפֵט וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא
וּבִעַרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל: וְכָל־הָעָם יִשְׁמְעוּ
וְיִרָאוּ וְלֹא יְזִידוּן עוֹד:
כִּי־ תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ
וְנָתַנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ
וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ: וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה אֵשֶׁת יְפַת־
תֹּאַר וְחָשַׁקְתָּ בָּהּ וְלָקַחְתָּ לְךָ לְאִשָּׁה:
וְהֵבֵאתָהּ אֶל־תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְגִלְּחָה אֶת־
רֹאשָׁהּ וְעָשְׂתָה אֶת־צִפָּרְנֶיהָ: וְהֵסִירָה
אֶת־שִׂמְלַת שִׁבְיָהּ מֵעָלֶיהָ וְיָשְׁבָה בְּבֵיתֶךָ
וּבָכְתָה אֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ יָרֵחַ יָמִים
וְאַחַר כֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעַלְתָּהּ וְהָיְתָה
לְךָ לְאִשָּׁה: וְהָיָה אִם־לֹא חָפַצְתָּ בָּהּ
וְשִׁלַּחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ וּמָכֹר לֹא־תִמְכְּרֶנָּה
בַּכֶּסֶף לֹא־תִתְעַמֵּר בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר

עִנִּיתָהּ: לוי כִּי־תִהְיֶיןָ
לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאַחַת אֲהוּבָה וְהָאַחַת
שְׂנוּאָה וְיָלְדוּ־לוֹ בָנִים הָאֲהוּבָה
וְהַשְּׂנוּאָה וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר לַשְּׂנוּאָה:
וְהָיָה בְּיוֹם הַנְחִילוֹ אֶת־בָּנָיו אֵת אֲשֶׁר־
יִהְיֶה לוֹ לֹא יוּכַל לְבַכֵּר אֶת־בֶּן־
הָאֲהוּבָה עַל־פְּנֵי בֶן־הַשְּׂנוּאָה הַבְּכֹר:
כִּי אֶת־הַבְּכֹר בֶּן־הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר לָתֵת
לוֹ פִּי שְׁנַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר־יִמָּצֵא לוֹ כִּי הוּא
רֵאשִׁית אֹנוֹ לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה:
ישראל כִּי־יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן
סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו
וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע
אֲלֵיהֶם: וְתָפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ
אֹתוֹ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל־שַׁעַר מְקֹמוֹ:
וְאָמְרוּ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר
וּמֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסֹבֵא:
וְרָגְמוּהוּ כָּל־אַנְשֵׁי עִירוֹ בָאֲבָנִים וָמֵת
וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל־יִשְׂרָאֵל
יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ:
וְהָיָה כִּי־תָבוֹא אֶל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וְיָרַשְׁתָּהּ
וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ: וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל־
פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא
וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם: וּבָאתָ אֶל־
הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ
אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־
בָאתִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה
לַאֲבֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ: לוי וְלָקַח הַכֹּהֵן

הַמִּצְרִי מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ: וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה
וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי
גָּדוֹל עָצוּם וָרָב: וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ
הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה
קָשָׁה: וַנִּצְעַק אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ
וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת קֹלֵנוּ וַיַּרְא אֶת עָנְיֵנוּ
וְאֶת עֲמָלֵנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ: וַיּוֹצִיאֵנוּ
יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה
וּבְמֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים:
וַיְבִיאֵנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֶּן לָנוּ אֶת
הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:
וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרִי
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִי יְהוָה וְהִנַּחְתּוֹ
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ: וְשָׂמַחְתָּ בְּכָל הַטּוֹב
אֲשֶׁר נָתַן לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתֶךָ
אַתָּה וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ: ישראל
כִּי תְכַלֶּה לַעְשֵׂר אֶת
כָּל מַעְשַׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁת
שְׁנַת הַמַּעְשֵׂר וְנָתַתָּה לַלֵּוִי לַגֵּר לַיָּתוֹם
וְלָאַלְמָנָה וְאָכְלוּ בִשְׁעָרֶיךָ וְשָׂבֵעוּ:
וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בִּעַרְתִּי
הַקֹּדֶשׁ מִן הַבַּיִת וְגַם נְתַתִּיו לַלֵּוִי
וְלַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה כְּכָל מִצְוָתְךָ
אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לֹא עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ
וְלֹא שָׁכָחְתִּי: לֹא אָכַלְתִּי בְאֹנִי מִמֶּנּוּ
וְלֹא בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא וְלֹא נָתַתִּי
מִמֶּנּוּ לְמֵת שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהָי
עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי: הַשְׁקִיפָה
מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת

עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ
אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:
הַיּוֹם נִצָּבִים כֻּלְּכֶם אַתֶּם
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם זִקְנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם
כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל: טַפְּכֶם נְשֵׁיכֶם
וְגִרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ מֵחֹטֵב עֵצֶיךָ
עַד שֹׁאֵב מֵימֶיךָ: לְעָבְרְךָ בִּבְרִית
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְאָלָתוֹ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
כֹּרֵת עִמְּךָ הַיּוֹם: לוי לְמַעַן הָקִים אֹתְךָ
הַיּוֹם לוֹ לְעָם וְהוּא יִהְיֶה לְךָ לֵאלֹהִים
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָךְ וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְלֹא אִתְּכֶם
לְבַדְּכֶם אָנֹכִי כֹּרֵת אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת
וְאֶת הָאָלָה הַזֹּאת: כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ
פֹּה עִמָּנוּ עֹמֵד הַיּוֹם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֶת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה עִמָּנוּ הַיּוֹם: ישראל
כִּי אַתֶּם יְדַעְתֶּם אֵת אֲשֶׁר יָשַׁבְנוּ בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם וְאֵת אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר עֲבַרְתֶּם: וַתִּרְאוּ אֶת שִׁקּוּצֵיהֶם
וְאֶת גִּלֻּלֵיהֶם עֵץ וָאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר
עִמָּהֶם: פֶּן יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה
אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ שֵׁבֶט אֲשֶׁר לְבָבוֹ פֹנֶה
הַיּוֹם מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת לַעֲבֹד
אֶת אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם פֶּן יֵשׁ בָּכֶם
שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ וְלַעֲנָה: וְהָיָה
בְּשָׁמְעוֹ אֶת דִּבְרֵי הָאָלָה הַזֹּאת וְהִתְבָּרַךְ
בִּלְבָבוֹ לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לִי כִּי
בִּשְׁרִירוּת לִבִּי אֵלֵךְ לְמַעַן סְפוֹת הָרָוָה
אֶת הַצְּמֵאָה: לֹא יאבה יְהוָה סְלֹחַ
לוֹ כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יְהוָה וְקִנְאָתוֹ בָּאִישׁ

הַהוּא וְרַבְצָה בּוֹ כָּל־הָאָלָה הַכְּתוּבָה
בַּסֵּפֶר הַזֶּה וּמָחָה יְהוָה אֶת־שְׁמוֹ מִתַּחַת
הַשָּׁמָיִם׃ וְהִבְדִּילוֹ יְהוָה לְרָעָה מִכֹּל
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אָלוֹת הַבְּרִית
הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה׃
וְאָמַר הַדּוֹר הָאַחֲרוֹן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר
יָקוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם וְהַנֵּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא
מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת־מַכּוֹת הָאָרֶץ
הַהִוא וְאֶת־תַּחֲלֻאֶיהָ אֲשֶׁר־חָלָה יְהוָה
בָּהּ׃ גָּפְרִית וָמֶלַח שְׂרֵפָה כָּל־
אַרְצָהּ לֹא תִזָּרַע וְלֹא תַצְמִיחַ וְלֹא־יַעֲלֶה
בָּהּ כָּל־עֵשֶׂב כְּמַהְפֵּכַת סְדֹם וַעֲמֹרָה
אַדְמָה וּצְבוֹיִם אֲשֶׁר הָפַךְ יְהוָה בְּאַפּוֹ
וּבַחֲמָתוֹ׃ וְאָמְרוּ כָּל־הַגּוֹיִם עַל־מֶה
עָשָׂה יְהוָה כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת מֶה חֳרִי
הָאַף הַגָּדוֹל הַזֶּה׃ וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר
עָזְבוּ אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר
כָּרַת עִמָּם בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
וַיֵּלְכוּ וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּ
לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־יְדָעוּם וְלֹא חָלַק
לָהֶם׃ וַיִּחַר־אַף יְהוָה בָּאָרֶץ הַהִוא
לְהָבִיא עָלֶיהָ אֶת־כָּל־הַקְּלָלָה הַכְּתוּבָה
בַּסֵּפֶר הַזֶּה׃ וַיִּתְּשֵׁם יְהוָה מֵעַל
אַדְמָתָם בְּאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל
וַיַּשְׁלִיכֵם אֶל־אֶרֶץ אַחֶרֶת כַּיּוֹם הַזֶּה׃
הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ
וּלְבָנֵינוּ עַד־עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־
דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃

וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־
כָּל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן־מֵאָה
וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא־אוּכַל
עוֹד לָצֵאת וְלָבוֹא וַיהוָה אָמַר אֵלַי לֹא
תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה׃ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הוּא ׀ עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא־יַשְׁמִיד אֶת־
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וִירִשְׁתָּם יְהוֹשֻׁעַ
הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ וְעָשָׂה
יְהוָה לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחֹן
וּלְעוֹג מַלְכֵי הָאֱמֹרִי וּלְאַרְצָם אֲשֶׁר
הִשְׁמִיד אֹתָם׃ וּנְתָנָם יְהוָה לִפְנֵיכֶם
וַעֲשִׂיתֶם לָהֶם כְּכָל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי
אֶתְכֶם׃ חִזְקוּ וֶאֱמָצוּ אַל־תִּרְאוּ
וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם כִּי ׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הוּא הַהֹלֵךְ עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ׃
וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ
וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל חֲזַק
וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תָּבוֹא אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתָם לָתֵת
לָהֶם וְאַתָּה תַּנְחִילֶנָּה אוֹתָם׃ וַיהוָה
הוּא ׀ הַהֹלֵךְ לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ לֹא
יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ לֹא תִירָא וְלֹא תֵחָת׃
וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ
אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן
בְּרִית יְהוָה וְאֶל־כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְצַו
מֹשֶׁה אוֹתָם לֵאמֹר מִקֵּץ ׀ שֶׁבַע שָׁנִים
בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת׃
בְּבוֹא כָל־יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר תִּקְרָא אֶת־
הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם׃
הַקְהֵל אֶת־הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים
וְהַטַּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ
וּלְמַעַן יִלְמְדוּ וְיָרְאוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה
הַזֹּאת׃ וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ

וְלָמְדוּ לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־
הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ׃

האזינו הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה
וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי־
פִי׃ יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל
אִמְרָתִי כִּשְׂעִירִם עֲלֵי־דֶשֶׁא
וְכִרְבִיבִים עֲלֵי עֵשֶׂב׃ כִּי שֵׁם יְהוָה
אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ׃ לוי
הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל־דְּרָכָיו
מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק
וְיָשָׁר הוּא׃ שִׁחַת לוֹ לֹא בָּנָיו
מוּמָם דּוֹר עִקֵּשׁ וּפְתַלְתֹּל׃
הַליהוָה תִּגְמְלוּ־זֹאת עַם נָבָל וְלֹא
חָכָם הֲלֹא־הוּא אָבִיךָ קָנָךְ הוּא
עָשְׂךָ וַיְכֹנְנֶךָ׃ ישראל זְכֹר יְמוֹת
עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר־וָדֹר שְׁאַל
אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ־לָךְ׃
בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי
אָדָם יַצֵּב גְּבֻלוֹת עַמִּים לְמִסְפַּר
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ
יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ׃ יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ
מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן יְסֹבְבֶנְהוּ
יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ׃
כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל־גּוֹזָלָיו יְרַחֵף
יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל־
אֶבְרָתוֹ׃ יְהוָה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ
אֵל נֵכָר׃
וזאת וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה
אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ׃ וַיֹּאמַר יְהוָה

מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ
הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן וְאָתָה מִרִבְבֹת
קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ׃ אַף
חֹבֵב עַמִּים כָּל־קְדוֹשָׁיו בְּיָדֶךָ וְהֵם
תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ יִשָּׂא מִדַּבְּרֹתֶיךָ׃
תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה
קְהִלַּת יַעֲקֹב׃ וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ
בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל׃ יְחִי רְאוּבֵן וְאַל־יָמֹת וִיהִי
מְתָיו מִסְפָּר׃ וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר
שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל־עַמּוֹ
תְּבִיאֶנּוּ יָדָיו רָב לּוֹ וְעֶזֶר מִצָּרָיו
תִּהְיֶה׃ לוי וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ
וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ
בְּמַסָּה תְּרִיבֵהוּ עַל־מֵי מְרִיבָה׃
הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו
וְאֶת־אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת־בָּנָיו לֹא
יָדָע כִּי־שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ
יִנְצֹרוּ׃ יורו יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב
וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יָשִׂימוּ קְטוֹרָה
בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל־מִזְבְּחֶךָ׃ בָּרֵךְ
יְהוָה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ
מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן־יְקוּמוּן׃
לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן
לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל־הַיּוֹם
וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכַן׃ ישראל וּלְיוֹסֵף
אָמַר מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד
שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת׃
וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שֶׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ
יְרָחִים׃ וּמֵרֹאשׁ הָרֵרֵי־קֶדֶם
וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת עוֹלָם׃ וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ
וּמְלֹאָהּ וְרִצוֹן שׁוֹכְנִי סְנֶה תָּבוֹאתָה
לְרֹאשׁ

לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָרְקַד נְזִיר אֶחָיו׃
בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנַי רְאֵם
קַרְנָיו בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּו
אַפְסֵי־אָרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם
וְהֵם אַלְפֵי מְנַשֶּׁה׃

זה קורין לתענית צבור

וַיְחַל משֶׁה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו
וַיֹּאמֶר לָמָּה יְהוָה יֶחֱרֶה
אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה׃
לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה
הוֹצִיאָם לַהֲרֹג אֹתָם בֶּהָרִים
וּלְכַלֹּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב
מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה
לְעַמֶּךָ׃ זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵיהֶם אַרְבֶּה אֶת־
זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־הָאָרֶץ
הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם
וְנָחֲלוּ לָעוֹלָם׃ וַיִּנָּחֶם יְהוָה עַל־
הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ׃

לוי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־
לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים
וְכָתַבְתִּי עַל־הַלֻּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים
אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ׃ וְהְיֵה נָכוֹן לַבֹּקֶר
וְעָלִיתָ בַבֹּקֶר אֶל־הַר סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִי
שָׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר׃ וְאִישׁ לֹא־
יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אַל־יֵרָא בְּכָל־
הָהָר גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל־יִרְעוּ
אֶל־מוּל הָהָר הַהוּא׃ ישראל
וַיִּפְס�ֹל שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים

כָּרִאשֹׁנִים וַיַּשְׁכֵּם משֶׁה בַּבֹּקֶר
וַיַּעַל אֶל־הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים׃
וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם
וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה׃ וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל־
פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה ׀ יְהוָה אֵל רַחוּם
וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃
נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע
וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד ׀ עֲוֹן
אָבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־
שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים׃ וַיְמַהֵר
משֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר
אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי
יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־
קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ
וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה
אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ
אֶעֱשֶׂה נִפְלָאוֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרְאוּ
בְּכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה
כָל־הָעָם אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־
מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר
אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ׃

הפטרה לתענית צבור

דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ
בְּהיוֹתוֹ קָרוֹב׃ יַעֲזֹב
רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו
וְיָשָׁב אֶל־יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל־אֱלֹהֵינוּ
כִּי־יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃ כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתַי
מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם דְּרָכָי נְאֻם
יְהוָה׃ כִּי־גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ
כֵּן גָּבְהוּ דְרָכַי מִדַּרְכֵיכֶם וּמַחְשְׁבוֹתַי
מִמַּחְשְׁבוֹתֵיכֶם׃

כַּאֲשֶׁר יָרַד הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מִן־
הַשָּׁמַיִם וְשָׁמָּה לֹא יָשׁוּב כִּי אִם־
הִרְוָה אֶת־הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ
וְהִצְמִיחָהּ וְנָתַן זֶרַע לַזּוֹרֵעַ וְלֶחֶם
לָאֹכֵל: כֵּן יִהְיֶה דְּבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא
מִפִּי לֹא־יָשׁוּב אֵלַי רֵיקָם כִּי אִם־
עָשָׂה אֶת־אֲשֶׁר חָפַצְתִּי וְהִצְלִיחַ
אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו: כִּי־בְשִׂמְחָה
תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן הֶהָרִים
וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל
עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ־כָף: תַּחַת
הַנַּעֲצוּץ יַעֲלֶה בְּרוֹשׁ וְתַחַת הַסִּרְפָּד
יַעֲלֶה הֲדַס וְהָיָה לַיהוָה לְשֵׁם
לְאוֹת עוֹלָם לֹא יִכָּרֵת: כֹּה אָמַר
יְהוָה שִׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה
כִּי־קְרוֹבָה יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי
לְהִגָּלוֹת: אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה־זֹּאת
וּבֶן־אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת
מֵחַלְּלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל־רָע:
וְאַל־יֹאמַר בֶּן־הַנֵּכָר הַנִּלְוֶה אֶל־יְהוָה
לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יְהוָה מֵעַל
עַמּוֹ וְאַל־יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי עֵץ
יָבֵשׁ: כִּי־כֹה׀ אָמַר יְהוָה לַסָּרִיסִים
אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת־שַׁבְּתוֹתַי וּבָחֲרוּ
בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי:
וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד
וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבָּנוֹת שֵׁם
עוֹלָם אֶתֵּן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת:
וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל־יְהוָה
לְשָׁרְתוֹ וּלְאַהֲבָה אֶת־שֵׁם יְהוָה
לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבָדִים כָּל־שֹׁמֵר שַׁבָּת
מֵחַלְּלוֹ וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי:

לחול המועד של פסח

וַהֲבִיאוֹתִים אֶל־הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים
בְּבֵית תְּפִלָּתִי עלותיהם [עוֹלֹתֵיהֶם] וְזִבְחֵיהֶם
לְרָצוֹן עַל־מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית־
תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל־הָעַמִּים: נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ
עָלָיו לְנִקְבָּצָיו:

ליום ראשון

דחול המועד של פסח

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
קַדֶּשׁ־לִי כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר
כָּל־רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי
הוּא: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם זָכוֹר
אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה
אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ: הַיּוֹם
אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב: לוי
וְהָיָה כִּי־יְבִיאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי
הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לָךְ אֶרֶץ זָבַת
חָלָב וּדְבָשׁ וְעָבַרְתָּ אֶת־הָעֲבוֹדָה
הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה: שִׁבְעַת
יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
חַג לַיהוָה: מַצּוֹת יֵאָכֵל אֶת
שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ
וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר בְּכָל־גְּבֻלֶךָ: וְהִגַּדְתָּ
לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה
עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:
וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין
עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ כִּי
בְּיָד חֲזָקָה הוֹצִיאֲךָ יְהוָה מִמִּצְרָיִם:
וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ
מִיָּמִים יָמִימָה: ישראל וְהָיָה

כִּי־יְבִיאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כַּאֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לְךָ וְלַאֲבֹתֶיךָ וְנָתָנָהּ לָךְ׃
וְהַעֲבַרְתָּ כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם לַיהוָה וְכָל־
פֶּטֶר שֶׁגֶר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזְּכָרִים
לַיהוָה׃ וְכָל־פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה
בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ וְכָל־בְּכוֹר
אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה׃ וְהָיָה כִּי־
יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת
וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה
מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים׃ וַיְהִי כִּי־
הִקְשָׁה פַּרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהֲרֹג יְהוָה
כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר אָדָם
וְעַד־בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל־כֵּן אֲנִי זֹבֵחַ לַיהוָה
כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם הַזְּכָרִים וְכָל־בְּכוֹר בָּנַי
אֶפְדֶּה׃ וְהָיָה לְאוֹת עַל־יָדְךָ
וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ
יְהוָה מִמִּצְרָיִם׃

למפטיר

וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַיהוָה
פָּרִים בְּנֵי־בָקָר
שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד וְשִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי
שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם׃ וּמִנְחָתָם
סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים
לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל תַּעֲשׂוּ׃ עִשָּׂרוֹן
עִשָּׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת
הַכְּבָשִׂים׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד לְכַפֵּר
עֲלֵיכֶם׃ מִלְבַד עֹלַת הַבֹּקֶר
אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת־אֵלֶּה׃
כָּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם
אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחוֹחַ לַיהוָה עַל־עוֹלַת הַתָּמִיד
יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא

קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה
לֹא־תַעֲשׂוּ׃

ליום שני

אִם־ כֶּסֶף ׀ תַּלְוֶה אֶת־עַמִּי אֶת־
הֶעָנִי עִמָּךְ לֹא־תִהְיֶה לוֹ
כְּנֹשֶׁה לֹא־תְשִׂימוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ׃
אִם־חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ עַד־בֹּא
הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ׃ כִּי הִיא
כְּסוּתָהּ לְבַדָּהּ הִיא שִׂמְלָתוֹ לְעֹרוֹ בַּמֶּה
יִשְׁכָּב וְהָיָה כִּי־יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי־חַנּוּן
אָנִי׃ לוֹי אֱלֹהִים לֹא תְקַלֵּל
וְנָשִׂיא בְעַמְּךָ לֹא תָאֹר׃ מְלֵאָתְךָ
וְדִמְעֲךָ לֹא תָאַחֵר בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּתֶּן־לִי׃
כֵּן־תַּעֲשֶׂה לְשׁוֹרְךָ לְצֹאנֶךָ שִׁבְעַת יָמִים
יִהְיֶה עִם־אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּתְּנוּ־לִי׃
וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה
טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן
אֹתוֹ׃ לֹא־תִשָּׂא שֵׁמַע שָׁוְא
אַל־תָּשֶׁת יָדְךָ עִם־רָשָׁע לִהְיוֹת עֵד
חָמָס׃ לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵי־רַבִּים
לְרָעוֹת וְלֹא־תַעֲנֶה עַל־רִב לִנְטֹת
אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת׃ וְדָל לֹא
תֶהְדַּר בְּרִיבוֹ׃ כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אֹיִבְךָ
אוֹ חֲמֹרוֹ תֹּעֶה הָשֵׁב תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ׃
כִּי־תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רֹבֵץ תַּחַת
מַשָּׂאוֹ וְחָדַלְתָּ מֵעֲזֹב לוֹ עָזוֹב תַּעֲזֹב
עִמּוֹ׃ ישראל לֹא־תַטֶּה
מִשְׁפַּט אֶבְיֹנְךָ בְּרִיבוֹ׃ מִדְּבַר־שֶׁקֶר
תִּרְחָק וְנָקִי וְצַדִּיק אַל־תַּהֲרֹג כִּי לֹא־
אַצְדִּיק רָשָׁע׃ וְשֹׁחַד לֹא תִקָּח
כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר פִּקְחִים וְיסַלֵּף דִּבְרֵי
צַדִּיקִים׃ וְגֵר לֹא תִלְחָץ וְאַתֶּם

יָדַעְתֶּם אֶת־נֶפֶשׁ הַגֵּר כִּי־גֵרִים הֱיִיתֶם
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע
אֶת־אַרְצֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ:
וְהַשְּׁבִיעִת תִּשְׁמְטֶנָּה וְנָטַשְׁתָּהּ וְאָכְלוּ
אֶבְיוֹנֵי עַמֶּךָ וְיִתְרָם תֹּאכַל חַיַּת
הַשָּׂדֶה כֵּן־תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְזֵיתֶךָ:
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ
וַחֲמֹרֶךָ וְיִנָּפֵשׁ בֶּן־אֲמָתְךָ וְהַגֵּר:
וּבְכֹל אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם תִּשָּׁמֵרוּ
וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תַזְכִּירוּ לֹא
יִשָּׁמַע עַל־פִּיךָ: שָׁלֹשׁ רְגָלִים תָּחֹג לִי
בַּשָּׁנָה: אֶת־חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר
שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת כַּאֲשֶׁר
צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי־בוֹ
יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם:
וְחַג הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע
בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסִיף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאָסְפְּךָ
אֶת־מַעֲשֶׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה: שָׁלֹשׁ פְּעָמִים
בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶל־פְּנֵי הָאָדוֹן
יְהוָה: לֹא־תִזְבַּח עַל־חָמֵץ דַּם־
זִבְחִי וְלֹא־יָלִין חֵלֶב־חַגִּי עַד־בֹּקֶר: רֵאשִׁית
בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לֹא־תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ:

ליום שלישי

לן לגיטן טעג חול המועד סון פסח היכט יון לן צו לייגן
פֿון (ויכל פסל לך) ביז קצין (עומר עמיך) חוֹל דער נאך
לייגן דס (שמור לך)

שָׁמֹר לְךָ אֵת אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוְּךָ הַיּוֹם הִנְנִי גֹרֵשׁ
מִפָּנֶיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי
וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: הִשָּׁמֶר לְךָ

פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אַתָּה בָּא עָלֶיהָ פֶּן־יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ:
כִּי אֶת־מִזְבְּחֹתָם תִּתֹּצוּן וְאֶת־מַצֵּבֹתָם
תְּשַׁבֵּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרָיו תְּכָרֵתוּן: כִּי לֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי יְהוָה קַנָּא שְׁמוֹ
אֵל קַנָּא הוּא: פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית
לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם וְזָבְחוּ
לֵאלֹהֵיהֶם וְקָרָא לְךָ וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחוֹ:
וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו לְבָנֶיךָ וְזָנוּ בְנֹתָיו אַחֲרֵי
אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ אֶת־בָּנֶיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן:
אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה־לָּךְ: יִשְׂרָאֵל
אֶת־חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים
תֹּאכַל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ
הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם:
כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם לִי וְכָל־מִקְנְךָ תִּזָּכָר פֶּטֶר
שׁוֹר וָשֶׂה: וּפֶטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה
בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ כָּל
בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם:
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת
בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת: וְחַג שָׁבֻעֹת
תַּעֲשֶׂה לָךְ בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים וְחַג
הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה: שָׁלֹשׁ
פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פְּנֵי
הָאָדוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי־אוֹרִישׁ
גּוֹיִם מִפָּנֶיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלֶךָ וְלֹא־
יַחְמֹד אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ בַּעֲלֹתְךָ לֵרָאוֹת
אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים
בַּשָּׁנָה: לֹא־תִשְׁחַט עַל־חָמֵץ
דַּם־זִבְחִי וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח:
רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ:

והקרבתם

וידבר

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
בְּמִדְבַּר־סִינַי בַּשָּׁנָה
הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר: וְיַעֲשׂוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ: בְּאַרְבָּעָה
עָשָׂר־יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה בֵּין הָעַרְבַּיִם תַּעֲשׂוּ
אוֹתוֹ בְּמוֹעֲדוֹ כְּכָל־חֻקֹּתָיו וּכְכָל־מִשְׁפָּטָיו
תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַפָּסַח: וַיַּעֲשׂוּ אֶת־
הַפֶּסַח בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם
לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבַּיִם בְּמִדְבַּר סִינָי כְּכֹל
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: לוי וַיְהִי אֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא־יָכְלוּ
לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ
לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי אַהֲרֹן בַּיּוֹם הַהוּא:
וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ
טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם לָמָּה נִגָּרַע לְבִלְתִּי
הַקְרִיב אֶת־קָרְבַּן יְהוָה בְּמֹעֲדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה
עִמְדוּ וְאֶשְׁמְעָה מַה־יְצַוֶּה יְהוָה לָכֶם:
ישראל וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי־יִהְיֶה טָמֵא
לָנֶפֶשׁ אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחֹקָה לָכֶם אוֹ
לְדֹרֹתֵיכֶם וְעָשָׂה פֶּסַח לַיהוָה: בַּחֹדֶשׁ
הַשֵּׁנִי בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעַרְבַּיִם
יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל־מַצּוֹת וּמְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ:
לֹא־יַשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְעֶצֶם לֹא
יִשְׁבְּרוּ־בוֹ כְּכָל־חֻקַּת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ
אֹתוֹ: וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־הוּא טָהוֹר
וּבְדֶרֶךְ לֹא־הָיָה וְחָדַל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח

וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ כִּי
קָרְבַּן יְהוָה לֹא הִקְרִיב בְּמוֹעֲדוֹ חֶטְאוֹ
יִשָּׂא הָאִישׁ הַהוּא: וְכִי־יָגוּר אִתְּכֶם
גֵּר וְעָשָׂה פֶּסַח לַיהוָה כְּחֻקַּת הַפֶּסַח
וּכְמִשְׁפָּטוֹ כֵּן יַעֲשֶׂה חֻקָּה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם
וְלַגֵּר וּלְאֶזְרַח הָאָרֶץ:

והקרבתם

ליום ראשון של הנוכה

וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה
לְהָקִים אֶת־הַמִּשְׁכָּן
וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־
כֵּלָיו וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וַיִּמְשָׁחֵם
וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם: וַיַּקְרִיבוּ נְשִׂיאֵי
יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂיאֵי
הַמַּטּוֹת הֵם הָעֹמְדִים עַל־הַפְּקֻדִים:
וַיָּבִיאוּ אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ־עֶגְלֹת
צָב וּשְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר עֶגְלָה עַל־שְׁנֵי הַנְּשִׂיאִם
וְשׁוֹר לְאֶחָד וַיַּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח
מֵאִתָּם וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד
וְנָתַתָּה אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי
עֲבֹדָתוֹ: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָעֲגָלוֹת
וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם:
אֵת ׀ שְׁתֵּי הָעֲגָלוֹת וְאֵת־אַרְבַּעַת הַבָּקָר
נָתַן לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם: וְאֵת
אַרְבַּע הָעֲגָלֹת וְאֵת־שְׁמֹנַת הַבָּקָר נָתַן
לִבְנֵי מְרָרִי כְּפִי עֲבֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־
אַהֲרֹן הַכֹּהֵן: וְלִבְנֵי קְהָת לֹא־נָתָן
כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם בַּכָּתֵף יִשְׂאוּ:
וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂיאִם אֶת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ
בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂיאִם

אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נָשִׂיא אֶחָד
לַיּוֹם יַקְרִיבוּ אֶת קָרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ׃
וַיְהִי הַמַּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת־קָרְבָּנוֹ
נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב לְמַטֵּה יְהוּדָה׃ וְקָרְבָּנוֹ
קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ
מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם ׀ מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה
בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃ כַּף אַחַת עֲשָׂרָה
זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃ פַּר אֶחָד
בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ
לְעֹלָה׃ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃
וְלִזְבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵלִּים
חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב׃

אן דען ערשטן טאג פון חנוכה לע לייגן ביום השני וביום
השליסי ׃ ווי׳ן דען דריטן טאג לע לייגן ביום השליסי
וביום הרביעי ׃ ווי׳ן דען פירדן טאג לע לייגן ביום
הרביעי וביום החמישי ׃ ווי׳ן דען פינפטן טאג לע
לייגן ביום החמישי וביום השפי ׃ ווי׳ן דען זעקסטן
טאג לע לייגן ביום השפי וביום השביעי ׃ ווי׳ן דען
זיבנטן טאג לע לייגן ביום השביעי וביום השמיני ווי׳ן דען
דען לעצטן טאג לע לייגן פון ביום השמיני אן
ניין מען אפט אין המנורה ׃

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הִקְרִיב נְתַנְאֵל
בֶּן־צוּעָר נְשִׂיא יִשָּׂשכָר׃
הִקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד
כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
שְׁנֵיהֶם ׀ מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן
לְמִנְחָה׃ כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב
מְלֵאָה קְטֹרֶת׃ פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר
אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃

שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃ וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵלִּם חֲמִשָּׁה
עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה
זֶה קָרְבַּן נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר׃

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן
אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן׃ קָרְבָּנוֹ
קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ
מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם ׀ מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה
בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃ כַּף אַחַת עֲשָׂרָה
זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃ פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר
אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃
שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃ וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵלִּם חֲמִשָּׁה
עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה
זֶה קָרְבַּן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן׃

בַּיּוֹם הָרְבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי
רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן
שְׁדֵיאוּר׃ קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד
כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם
מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃
כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃
פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד
בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
לְחַטָּאת׃ וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵלִּם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיצוּר
בֶּן־שְׁדֵיאוּר׃

בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי
שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־
צוּרִי שַׁדָּי׃ קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת
שלשים

שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם׃
מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃
כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃
פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד
בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעוֹלָה׃ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
לְחַטָּאת׃ וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן
בֶּן־צוּרִי שַׁדָּי׃

בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי נָשִׂיא לִבְנֵי גָד
אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל׃
קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה
מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם׃ מְלֵאִים סֹלֶת
בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃ כַּף אַחַת
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃ פַּר
אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־
שְׁנָתוֹ לְעוֹלָה׃ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
לְחַטָּאת׃ וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם
אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־
שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָה־
צוּר׃

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי בִנְיָמִן
אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי׃ קָרְבָּנוֹ
קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה
מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם׃ מְלֵאִים סֹלֶת
בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃ כַּף אַחַת
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃ פַּר
אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־
שְׁנָתוֹ לְעוֹלָה׃ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
לְחַטָּאת׃ וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲבִידָן
בֶּן־גִּדְעֹנִי׃

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לִבְנֵי
מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־
פְּדָהצוּר׃ קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם׃
מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃
כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃ פַּר
אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־
שְׁנָתוֹ לְעוֹלָה׃ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
לְחַטָּאת׃ וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן
בֶּן־עַמִּיהוּד׃

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי
אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בֶּן
עַמִּיהוּד׃ קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם׃
מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃
כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃ פַּר
אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־
שְׁנָתוֹ לְעוֹלָה׃ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד

לְחַטָּאת׃ וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן
אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד׃

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לִבְנֵי
מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־
פְּדָהצוּר׃ קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם׃
מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃
כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃ פַּר
אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־
שְׁנָתוֹ לְעוֹלָה׃ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
לְחַטָּאת׃ וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן גַּמְלִיאֵל
בֶּן־פְּדָהצוּר׃

בַּיּוֹם הָעֲשִׂירִי נָשִׂיא לִבְנֵי דָן
אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּי שַׁדָּי׃

קָרְבְּנוֹ קְעָרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמְאָה
מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת
בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃ כַּף אַחַת
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃ פַּר אֶחָד
בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ
לְעֹלָה׃ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃
וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן׃ זֹאת׃
חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אוֹתוֹ מֵאֵת
נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל קְעָרֹת כֶּסֶף שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר כַּפּוֹת זָהָב
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה׃ שְׁלֹשִׁים וּמְאָה
הַקְּעָרָה הָאַחַת כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק
הָאֶחָד כָּל כֶּסֶף־הַכֵּלִים אַלְפַּיִם
וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃ כַּפּוֹת
זָהָב שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה מְלֵאֹת קְטֹרֶת
עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כָּל־
זְהַב הַכַּפּוֹת עֶשְׂרִים וּמְאָה׃ כָּל־הַבָּקָר
לָעֹלָה שְׁנֵים עָשָׂר פָּרִים אֵילִם שְׁנֵים־עָשָׂר
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנֵים עָשָׂר וּמִנְחָתָם
וּשְׂעִירֵי עִזִּים שְׁנֵים עָשָׂר לְחַטָּאת׃ וְכֹל
בְּקַר ׀ זֶבַח הַשְּׁלָמִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה
פָּרִים אֵילִם שִׁשִּׁים עַתּוּדִים שִׁשִּׁים כְּבָשִׂים
בְּנֵי־שָׁנָה שִׁשִּׁים זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי
הִמָּשַׁח אֹתוֹ׃ וּבְבֹא מֹשֶׁה אֶל־
אֹהֶל מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־הַקּוֹל
מְדַבֵּר אֵלָיו מֵעַל הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־אֲרֹן
הָעֵדֻת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים וַיְדַבֶּר אֵלָיו׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־
אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת־הַנֵּרֹת
אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת׃
וַיַּעַשׂ כֵּן אַהֲרֹן אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הֶעֱלָה
נֵרֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וְזֶה
מַעֲשֵׂה הַמְּנוֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יְרֵכָהּ עַד
פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִיא כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת־הַמְּנוֹרָה׃

שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃ וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן׃ זֹאת׃
חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אוֹתוֹ מֵאֵת
נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל קְעָרֹת כֶּסֶף שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר כַּפּוֹת זָהָב
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה׃ שְׁלֹשִׁים וּמְאָה
הַקְּעָרָה הָאַחַת כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק
הָאֶחָד כָּל כֶּסֶף־הַכֵּלִים אַלְפַּיִם
וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃ כַּפּוֹת
זָהָב שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה מְלֵאֹת קְטֹרֶת
עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כָּל־
זְהַב הַכַּפּוֹת עֶשְׂרִים וּמְאָה׃ כָּל־הַבָּקָר
לָעֹלָה שְׁנֵים עָשָׂר פָּרִים אֵילִם שְׁנֵים־עָשָׂר
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנֵים עָשָׂר וּמִנְחָתָם
וּשְׂעִירֵי עִזִּים שְׁנֵים עָשָׂר לְחַטָּאת׃ וְכֹל
בְּקַר ׀ זֶבַח הַשְּׁלָמִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה
פָּרִים אֵילִם שִׁשִּׁים עַתּוּדִים שִׁשִּׁים כְּבָשִׂים
בְּנֵי־שָׁנָה שִׁשִּׁים זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי
הִמָּשַׁח אֹתוֹ׃ וּבְבֹא מֹשֶׁה אֶל־
אֹהֶל מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־הַקּוֹל
מְדַבֵּר אֵלָיו מֵעַל הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־אֲרֹן
הָעֵדֻת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים וַיְדַבֶּר אֵלָיו׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־
אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת־הַנֵּרֹת
אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת׃
וַיַּעַשׂ כֵּן אַהֲרֹן אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הֶעֱלָה
נֵרֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וְזֶה
מַעֲשֵׂה הַמְּנוֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יְרֵכָהּ עַד
פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִיא כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת־הַמְּנוֹרָה׃

וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל
בִּרְפִידִים: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר־לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֶם
בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל־רֹאשׁ הַגִּבְעָה
וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ
כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק
וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה: וְלוּי
וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל
וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק: וְיֹדֵי
מֹשֶׁה כְּבֵדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַּחְתָּיו
וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה
אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד־בֹּא
הַשְּׁמֶשׁ: וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עֲמָלֵק
וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־חָרֶב: יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר
וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מָחֹה אֶמְחֶה
אֶת־זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם:
וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה נִסִּי:
וַיֹּאמֶר כִּי־יָד עַל־כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיהוָה
בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר:

לחול המועד של סכות

דאש : אין דעם לייענען אם חול המועד פון
סוכות דען ערשטען טאג חול המועד
זיך לייגט מן ביום השני וביום השלישי : לן דען
מיטלען טאג זיך לייגט מן ביום השלישי וביום הרביעי :
לן דען דריטן טאג לייגט מן ביום הרביעי וביום
החמישי : לן דען פיערטן טאג זיך לייגט מן
ביום החמישי וביום הששי : לן דען פינפטן טאג
זיך לייגט מן ביום החמישי וביום השביעי
וביום השביעי :

וּבְיוֹם הַשֵּׁנִי פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנָיִם

עָשָׂר אֵלִים שְׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵלִים וְלַכְּבָשִׂים
בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר־עִזִּים
אֶחָד חַטָּאת מִלְּבַד עוֹלַת הַתָּמִיד
וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם:

וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עַשְׁתֵּי־עָשָׂר
אֵלִים שְׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי־
שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵלִים וְלַכְּבָשִׂים
בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר חַטָּאת
אֶחָד מִלְּבַד עוֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ
וְנִסְכָּהּ:

וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי פָּרִים עֲשָׂרָה אֵלִים
שְׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵלִים וְלַכְּבָשִׂים
בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר־עִזִּים
אֶחָד חַטָּאת מִלְּבַד עוֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ
וְנִסְכָּהּ:

וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה
אֵלִים שְׁנִים כְּבָשִׂים
בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:
וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵלִים
וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:
וּשְׂעִיר חַטָּאת מִלְּבַד עוֹלַת
הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ
וְנִסְכָּהּ:

וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמוֹנָה אֵלִים
שְׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵלִים וְלַכְּבָשִׂים
בְּמִסְפָּרָם

בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּט: וּשְׁעִיר חַטָּאת
אֶחָד מִלְּבַד עוֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ
וְנִסְכֵּיהֶם:
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שִׁבְעָה אֵילִם
שְׁנַיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה
אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים
בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם: וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד
מִלְּבַד עוֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

לתשעה באב

כִּי תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים וְנוֹשַׁנְתֶּם
בָּאָרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם פֶּסֶל
תְּמוּנַת כֹּל וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ: הַעִידוֹתִי בָכֶם הַיּוֹם
אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי־אָבוֹד
תֹּאבְדוּן מַהֵר מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא־
תַאֲרִכֻן יָמִים עָלֶיהָ כִּי הִשָּׁמֵד תִּשָּׁמֵדוּן:
וְהֵפִיץ יְהוָה אֶתְכֶם בָּעַמִּים וְנִשְׁאַרְתֶּם מְתֵי
מִסְפָּר בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר יְנַהֵג יְהוָה אֶתְכֶם שָׁמָּה:
וַעֲבַדְתֶּם שָׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ
וָאֶבֶן אֲשֶׁר לֹא־יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא
יֹאכְלוּן וְלֹא יְרִיחוּן: וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ
בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ: לוי
בְּצַר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ: כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח
אֶת־בְּרִית אֲבוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם:
כִּי שְׁאַל־נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר־הָיוּ
לְפָנֶיךָ לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים

אָדָם עַל הָאָרֶץ וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד־
קְצֵה הַשָּׁמַיִם הֲנִהְיָה כַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה
אוֹ הֲנִשְׁמַע כָּמוֹהוּ: הֲשָׁמַע עָם קוֹל
אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כַּאֲשֶׁר־שָׁמַעְתָּ
אַתָּה וַיֶּחִי: אוֹ הֲנִסָּה אֱלֹהִים
לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת
בְּאֹתֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה
וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמֹרָאִים גְּדֹלִים כְּכֹל
אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם
לְעֵינֶיךָ: אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְהוָה
הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ: מִן
הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת־קֹלוֹ לְיַסְּרֶךָּ וְעַל־
הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה וּדְבָרָיו
שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: וְתַחַת כִּי אָהַב
אֶת־אֲבוֹתֶיךָ וַיִּבְחַר בְּזַרְעוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹצִאֲךָ
בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל מִמִּצְרָיִם: לְהוֹרִישׁ
גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים מִמְּךָ מִפָּנֶיךָ לַהֲבִיאֲךָ
לָתֵת לְךָ אֶת־אַרְצָם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה:
וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְהוָה
הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ
מִתָּחַת אֵין עוֹד: וְשָׁמַרְתָּ אֶת־חֻקָּיו
וְאֶת־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם אֲשֶׁר
יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תַּאֲרִיךְ
יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן
לְךָ כָּל־הַיָּמִים:

הפטרה לתשעה באב

אָסֹף אֲסִיפֵם נְאֻם־יְהוָה אֵין
עֲנָבִים בַּגֶּפֶן וְאֵין תְּאֵנִים
בַּתְּאֵנָה וְהֶעָלֶה נָבֵל וָאֶתֵּן לָהֶם יַעַבְרוּם:
עַל־מָה אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים הֵאָסְפוּ וְנָבֹא
אֶל־עָרֵי הַמִּבְצָר וְנִדְמָה שָׁם כִּי יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ הִדְמָנוּ וַיַּשְׁקֵנוּ מֵי־רֹאשׁ כִּי חָטָאנוּ

לַיהוָה׃ קְוֵה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב לְעֵת
מַרְפֵּה וְהִנֵּה בְעָתָה׃ מִדָּן נִשְׁמַע נַחֲרַת
סוּסָיו מִקּוֹל מִצְהֲלוֹת אַבִּירָיו רָעֲשָׁה כָּל־
הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ וַיֹּאכְלוּ אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ עִיר
וְיוֹשְׁבֵי בָהּ׃ כִּי הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּכֶם
נְחָשִׁים צִפְעֹנִים אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם לָחַשׁ
וְנִשְׁכוּ אֶתְכֶם נְאֻם־יְהוָה׃ מַבְלִיגִיתִי עָלַי
יָגוֹן עָלַי לִבִּי דָוֶי׃ הִנֵּה־קוֹל שַׁוְעַת בַּת־
עַמִּי מֵאֶרֶץ מַרְחַקִּים הַיְהוָה אֵין בְּצִיּוֹן אִם־
מַלְכָּהּ אֵין בָּהּ מַדּוּעַ הִכְעִסוּנִי בִּפְסִילֵיהֶם
בְּהַבְלֵי נֵכָר׃ עָבַר קָצִיר כָּלָה קָיִץ וַאֲנַחְנוּ
לֹא נוֹשָׁעְנוּ׃ עַל־שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי הָשְׁבַּרְתִּי
קָדַרְתִּי שַׁמָּה הַחֱזִקָתְנִי׃ הַצֳרִי אֵין
בְּגִלְעָד אִם־רוֹפֵא א�ין־שָׁם כִּי מַדּוּעַ לֹא
עָלְתָה אֲרוּכַת בַּת־עַמִּי׃ מִי־יִתֵּן
רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם
וָלָיְלָה אֶת חַלְלֵי בַּת־עַמִּי׃ מִי־יִתְּנֵנִי
בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים וְאֶעֶזְבָה אֶת־עַמִּי
וְאֵלְכָה מֵאִתָּם כִּי כֻלָּם מְנָאֲפִים עֲצֶרֶת
בּוֹגְדִים׃ וַיִּדְרְכוּ אֶת־לְשׁוֹנָם קַשְׁתָּם
שֶׁקֶר וְלֹא לֶאֱמוּנָה גָּבְרוּ בָאָרֶץ כִּי מֵרָעָה
אֶל־רָעָה יָצָאוּ וְאֹתִי לֹא־יָדָעוּ נְאֻם־יְהוָה׃
אִישׁ מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמֵרוּ וְעַל־כָּל־אָח אַל־
תִּבְטָחוּ כָּל־אָח עָקוֹב יַעְקֹב וְכָל־
רֵעַ רָכִיל יְהַלֵּךְ׃ וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יְהָתֵלּוּ
וֶאֱמֶת לֹא יְדַבֵּרוּ לִמְּדוּ לְשׁוֹנָם דַּבֶּר שָׁקֶר
הַעֲוֹת נִלְאוּ׃ שִׁבְתְּךָ בְּתוֹךְ מִרְמָה
בְּמִרְמָה מֵאֲנוּ דַעַת־אוֹתִי נְאֻם־יְהוָה׃
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי צֹרְפָם
וּבְחַנְתִּים כִּי־אֵיךְ אֶעֱשֶׂה מִפְּנֵי בַּת־עַמִּי׃
חֵץ שְׁחוּט לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִּבֶּר בְּפִיו שָׁלוֹם
אֶת־רֵעֵהוּ יְדַבֵּר וּבְקִרְבּוֹ יָשִׂים אָרְבּוֹ׃ הֲעַל־
אֵלֶּה לֹא־אֶפְקֹד־בָּם נְאֻם־יְהוָה אִם בְּגוֹי
אֲשֶׁר־כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי׃ עַל־
הֶהָרִים אֶשָּׂא בְכִי וָנֶהִי וְעַל־נְאוֹת מִדְבָּר
קִנָּה כִּי נִצְתוּ מִבְּלִי־אִישׁ עוֹבֵר וְלֹא שָׁמְעוּ
קוֹל מִקְנֶה מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם וְעַד־בְּהֵמָה
נָדְדוּ הָלָכוּ׃ וְנָתַתִּי אֶת־יְרוּשָׁלַם
לְגַלִּים מְעוֹן תַּנִּים וְאֶת־עָרֵי יְהוּדָה אֶתֵּן
שְׁמָמָה מִבְּלִי יוֹשֵׁב׃ מִי־הָאִישׁ הֶחָכָם
וְיָבֶן אֶת־זֹאת וַאֲשֶׁר דִּבֶּר פִּי־יְהוָה אֵלָיו
וְיַגִּידָהּ עַל־מָה אָבְדָה הָאָרֶץ נִצְתָּה
כַּמִּדְבָּר מִבְּלִי עוֹבֵר׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה עַל־
עָזְבָם אֶת־תּוֹרָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיהֶם
וְלֹא־שָׁמְעוּ בְקוֹלִי וְלֹא־הָלְכוּ בָהּ׃
וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי שְׁרִירוּת לִבָּם וְאַחֲרֵי הַבְּעָלִים
אֲשֶׁר לִמְּדוּם אֲבוֹתָם׃ לָכֵן כֹּה־
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי
מַאֲכִלֵם אֶת־הָעָם הַזֶּה לַעֲנָה וְהִשְׁקִיתִים
מֵי־רֹאשׁ׃ וַהֲפִיצוֹתִים בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא
יָדְעוּ הֵמָּה וַאֲבוֹתָם וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת־
הַחֶרֶב עַד־כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת הִתְבּוֹנָנוּ וְקִרְאוּ לַמְקוֹנְנוֹת
וּתְבוֹאֶינָה וְאֶל־הַחֲכָמוֹת שִׁלְחוּ וּתְבוֹאֶנָה׃
וּתְמַהֵרְנָה וְתִשֶּׂנָה עָלֵינוּ נֶהִי וְתֵרַדְנָה
עֵינֵינוּ דִּמְעָה וְעַפְעַפֵּינוּ יִזְלוּ־מָיִם׃ כִּי
קוֹל נֶהִי נִשְׁמַע מִצִּיּוֹן אֵיךְ שֻׁדַּדְנוּ בֹשְׁנוּ
מְאֹד כִּי־עָזַבְנוּ אָרֶץ כִּי הִשְׁלִיכוּ
מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ׃ כִּי שִׁמַּעְנָה נָשִׁים
דְּבַר־יְהוָה וְתִקַּח אָזְנֵיכֶם דְּבַר־פִּיו
וְלַמֵּדְנָה בְנוֹתֵיכֶם נֶהִי וְאִשָּׁה רְעוּתָהּ
קִינָה׃ כִּי־עָלָה מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ
בָּא בְאַרְמְנוֹתֵינוּ לְהַכְרִית עוֹלֵל מִחוּץ
בַּחוּרִים מֵרְחֹבוֹת׃ דַּבֵּר כֹּה

נְאֻם־יְהוָה וְנִפְלָה נִבְלַת הָאָדָם כְּרוֹמֶן
עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה וּכְעֹמֶר מֵאַחֲרֵי הַקֹּצֵר
וְאֵין מְאַסֵּף׃ כֹּה׀ אָמַר יְהוָה
אַל־יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְאַל־
יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ אַל־יִתְהַלֵּל

כִּי אִם־בְּזֹאת
יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי כִּי
אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וּצְדָקָה
בָּאָרֶץ כִּי־בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי
נְאֻם־יְהוָה׃

עָשִׂיר בְּעָשְׁרוֹ׃

****

****

אל ל׳ תקיף ומוסל יוסד תמיד על כסא רחמים ·
מתנהג ר״ל נוהג עם עמו בחל׳ סלידות וקפדנות
ומזיל מה הוא סלידות מוחל עוונות ר״ל כמו שסולד מדבר
מרפה ומניחו מסיח ומעביר על מלותיו כך הק״ב לא
מקפדים לפניו מוחק ומוחל עוונות עמו מעביר רצון לאחרינן
ר״ה כ״ה לימר רב חסד משך כלפי חסד ופלי׳ לא״ל לחתר ניכוכי׳
לדוכין רבה לומר מי שחלי׳ מלות זכלי׳ ע׳ מלות וק״ל חתר ר״ה שלש ימים
אבי עוונות ואבי מלות שרב חסד חסד כלפי חסד ומכריעו כלנו
דובא מלות וקמפר׳ תנא דבי רבי ישמעאל דלרי ר״ה היכא מעביר
הק״ב מעביר רצון רצון וכך היא המדה על רב חסד מו״ל מדות
ופרש״י עון רצון שבא לכף מעבי׳ ומחו שלש היא מחלה על
כיון שחסר לחת מהן יכריעהו הזכיות וכך היא המדה ·
תרבה מחילה לחטאים אלו המוזכרין בסוגא ר״ל הוחיל ובסוגא חוטאים
בתשובה כל הנו הק״ב מוחל לכם
זהו לשון מרבה מחילה וכו׳ ·
וסליחה לפושעים אלו המורדים
כלאחריהן דשובות אלו זדונות
כשגיות אלו המורדים חטאת אלו
השגגות ר״ל כשיזכו בתשובה שלעיל׳
ולא יחטאו עוד הק״ב מרבה לכם
סליחה לא זו שמוחל עוונותיכם אלא

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא
רַחֲמִים מִתְנַהֵג
בַּחֲסִידוּת מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ מַעֲבִיר
רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן מַרְבֶּה מְחִילָה
לַחַטָּאִים וְסַלְיָחָה לַפּוֹשְׁעִים עוֹשֶׂה
צְדָקוֹת עִם כָּל בָּשָׂר וְרוּחַ לֹא
כִּרְעָתָם תִּגְמוֹל אֶל הוֹרֵיתָ לָנוּ
לוֹמַר שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכוֹר לָנוּ הַיּוֹם
בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה כְּהוֹדַעְתָּ לְעָנָו
מִקֶּדֶם כְּמוֹ שָׁכַרְתָּ וַיֵּרֶד יְיָ בֶּעָנָן
וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְיָ׃

וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא

יְיָ יְיָ׃ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם
וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נוֹצֵר חֶסֶד
לָאֲלָפִים נוֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה
וְנַקֵּה וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ
וּנְחַלְתָּנוּ׃

סלח

לפילו כל חטאתם אפי׳ אחד כאחד לכם לנקוה שנאמר כל
פשעיו אפי׳ עשה לא יזכרו לו נקדקו אפי׳ עשה יחיה הרי
משמע מה שעשה כאחד לו נקדקו אף שב בתשובה עושה
נקדקות כו׳ ר״ל שהק״ב עושה נקדקות עם כל הרים וגבעות אף
ים לכם סוס זכות ואינו מוחל לכם הק״ב
שכרם הטוב ואינו מקפח לכם סוס
שכר לכל הרים וגבעות : ולא כרעתם
תגמול ר״ל אינו מקפח סוס שכל
ולפילו לרשעים כי לפעמים אדם
רואה גמול וזכות לאחר יש לו הק״ב
אינו מקפחו ונותן לו שכרו הטוב
בעה״ז : אל הוריתנו לומר י״ג
ר״ל י״ג מדות ויעבור יי׳ וגומר
ואמרינן בר״ה פ״ק אמר רבי יוחנן
לעולם תקדים כתוב אי אפשר
לאומרו מלמד שהק״ב התעטף
כשליח צבור והראה למשה סדר
תפלה ואמר לו כל זמן שיהראל
חוטאין לפני יעשו כסדר הזה ואני
מוחל להם : וזכור לנו היום כו׳
כלומר כמו שמודיע לעניו זה חר״ע
לכתיב ובלים משה עניו מאד
והודעת לו מדקדק בי״ג מדות כמו
שכתוב וכו׳ סיפא דקרא דלעיל
ונומר ומזה מביא עיקר דלעיל
שהק״ב הראה למשה וכו׳ כלומר
והכתיב שאינו מוזרות ריקם הק״ב
שהוא מביא גם תחילת פסוק שהוא
וירד ונומר וה״ן נומרו ותתיל
ויעבור וגומ׳ לומדת הק״ב שהראה
למשה

סלח לנו אבינו כי חטאנו
מחל לנו מלכנו כי פשענו כי אתה יי טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך:

כלח לנו אבינו כי ברוב אולתנו שגינו מחל לנו מלכנו כי רבו עוונינו:

אל ארך אפים אתה ובעל הרחמים נקראת ורך תשובה הורית גדלת רחמיך וחסדיך תזכור היום ובכל יום

לזרע ידידך תפן אלינו ברחמים כי אתה הוא בעל הרחמים בתחנון ובתפלה פניך נקדם כהודעת לענינו כקדם מחרון אפך שוב כמו בתורתך כתוב ובצל כנפיך נחסה ונתלונן כיום ויי עבר בענן תעבור על פשע ותמחה אשם כיום ויתיצב עמו שם תאזין שועתינו ותקשיב מנו מאמר כיום ויקרא בשם יי ושם נאמר

ויעבור יי על פניו ויקרא

יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה יי וסלחת לעוונינו ולחטאתינו ונחלתנו: סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו: כי אתה יי טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך:

ו ב אשרי

למשה י"ג מדות ולמדו סדר תפלה וקי"ב קומה י"ג מדות דוגמת מרע"ה שהתפלל בי"ג מדות לכבי קי"ב אחור שהרשה לו ותפסר מויקר ג"כ מרומז סדר תפלה הוקיל וקי"ב קרוי בשם יי רמז למשה ג"כ מיקרי שם יי בתפלה:

אל ארך וכו' כי לתה גבור ותזק שלתה מלריך לתפיך לרשעים המכעיסים לותך ע"ל לריזבו גבור כו' וכל זה לתה עושה מכח שלתה בעל הרחמים • וזרך תשובה הורית כחו שפירש שהרשה למשה סדר תפלה: לזרע ידידך לבני אברהם שנקרא ידיד: בתחנון כו' פירש בקש לפניך שתעשה עמנו מתנת חנם ובתפלה בשביל זכות תנות וכל זה נעשה קודם שיבא רוגז מלפניך או נקדם בשמורת הבוקר כהודעת למשה שנקרא עניו שנאמר וחכתי לך אמר לחון וגומר: כמו בתורתך כתיב שנאמר סלחתי כדבריך יתלונן ל' ליכה ולפי שלמו בגלות הדומה לילה לכך נקט ל' ליכה: כיו וירד יי' בענן במדבר כשחטאו ישראל בענל וכשירד הקדוש ברוך הוא בענן מיד ילשו שהשרה שכינתו בתוכם לתף על פי שחטאו וענן עליהם מן השמים: כיו ויתיצב שמחל לערב רב שעשו בשעת ענל־אל שהיו מזילי כדבר לגל לא פושעים: שועתינו פירש תפלותינו • ותקשיב מנו מלמד שתקשיב ותקבל בוידוי שלנו שהוא מתורים בלשון רך שהוא ל' לחירה • כיו ויקרא בשם יי שקרא בשם יתברך בשם הגדול בקריאתו ושם נאמר לדורות שתותו השם יהיו חוזר מיהם מי שקורא לותו בכתיבתו ובקריאתו ותתפלל לפניו: ויעבור בתרגום הוה מעבר רוח נבואה על פני משה:

הוא מדת הרחמים שתת קודם שיחטא ותתן לתתר שיחטא ויסוב • רחום וחנון רמזם לחוטא ושב מיד וחנון לחוטא ואינו שב מיד אבל מקוה מתתין לו לולי יסוב • ארך אפים פירש רש"י מתריך אפו ואינו מחזיר לניפר' פתח יעשה תשובה: ורב חסד אם עוונות ומציות מתלה על מחצה בקלום נרוך הוא רב חסד שטה לת עצמו כלפי חסדים ומכריע לת הטובות • ואמת לשלם שכר טוב לעושי רצונו • נוצר שומר ועושה חסד לג' אלפי דורות • נושא כו' פירש עונות אלו זדונות פשעים אלו המורדים שאלה פושע לבבעי, וחטאי אלו שגגות ונקה הוא לשבים עד כאן כ"ג מדות • ונחלתנו פירש רש"י ותתנכו לך לעמך מיוחד שלא תסרה שכינתך על הלומות: כי אתה יי וכו' פירש כי טוב יי לטובים לשלם שכר לע"ה: וסלח לחוטאים • ורב חסד וכו' כתב־גומו לכל

לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא : כִּי רַבּוּ מְשׁוּבוֹתֵינוּ לָךְ חָטָאנוּ : חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ וְהִרְשָׁעְנוּ : אֱלֹהֵינוּ בּוֹשְׁנוּ בְמַעֲשֵׂינוּ וְנִכְלַמְנוּ בַּעֲוֹנֵינוּ : אֱלֹהֵינוּ בּוֹשְׁנוּ וְנִכְלַמְנוּ לֵהָרִים אֱלֹהֵינוּ פָּנֵינוּ אֵלֶיךָ : מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים : מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַה נְּדַבֵּר וּמַה נִּצְטַדָּק : אֵין לָנוּ פֶּה לְהָשִׁיב וְלֹא מָצָח לְהָרִים רֹאשׁ : כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גָּדְלָה עַד לַשָּׁמַיִם : כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ מִלְּמָנוֹת וְחַטֹּאתֵינוּ עָצְמוּ מִסְּפֹר : יָדַעְנוּ כִּי אֵין בְּנוּ מַעֲשִׂים צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ : יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ וְאֵין מִי יַעֲמוֹד בַּעֲדֵנוּ שִׁכְחַ הַגְּדוֹל יַעֲמוֹד לָנוּ בְּעֵת צָרָה : יָדַעְנוּ יְיָ רִשְׁעֵנוּ עֲוֹן אֲבוֹתֵינוּ כִּי חָטָאנוּ לָךְ : לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאנוּ וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂינוּ : לֹא כַחֲטָאֵינוּ תַּעֲשֶׂה לָנוּ וְלֹא כַּעֲוֹנוֹתֵינוּ תִּגְמוֹל עָלֵינוּ : כִּי כִגְבוֹהַּ חַשְׁמַיִם עַל הָאָרֶץ כֵּן הִגְבִּיר חַסְדּוֹ עָלֵינוּ : כְּרַחוֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב כֵּן תַּרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת פִּשְׁעֵינוּ : כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים כֵּן תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ : לֵיְיָ אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בּוֹ : וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ לָךְ וּלְכָל פִּשְׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בָךְ : וְנִתְּתִים לְרַחֲמִים לִפְנֵי שׁוֹבֵיהֶם וְרַחֲמֵם : וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ מִן הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וְסָלַחְתָּ : סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגוֹדֶל חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָ לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה : וְשָׁם נֶאֱמַר : וַיֹּאמֶר יְיָ סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ : הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמַע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ : כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים : יְיָ שְׁמָעָה יְיָ סְלָחָה יְיָ הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ :

תבא סופת חנון מלת חנון לאיכה נחלקת לג׳ בחקרץ ולג׳ בתרגוס ולפי ענינה פי׳ דיוסף מלעזון חנס • תבא לכמיך הסופר שלמו מסופרין לפניך שתתן לנו מתנת חנס שלמו חוטפין לחתך וכל יום כמו שבח בדברי בדברי פי יתן לקמן : קסבת סופת וסכוך הוץ בכחתיב ג׳ י׳ : הקשיבה רנון כמו הקשיבה בתני תהלים י״ז ת׳ ואמלת רנון היה לפון תרגוס בינה בגיבי תהלים כ׳ ב׳ פי׳ בתרגום תתכין רנוני : סר מיסדים מוסב למעלה כלו שמעה והקשיבה שירותיכו לשר לנו מזמרים לכניך במיסדים בדרך יסר ומוסר לחכם וקנה כמו ספרם י׳ על פסוק מזמרים לאלהים : דשם להרים וכו עזרתי י׳ : ריח נדדיו הנפשנו מיד הסירים ק׳ נרד נתן ריחו ופי׳ הם י׳ חילוף להבאים נעול שהשקיבה בסיני קלקלתי במעשה העגל עי״ש : קרקע פניו בכן כשאנו ע״ם מגמרא דסנהדרין כשאנו פניהם בן קרקע כלו כשאנו בקרקע ולא רציני לרחות ולקרות ובתורת כ׳ נלמד דרך היפר רק קלקלנו חוקיו : נר ומנוק כלומר מזון ומנוק מכל נר דניאל כ״ח כ״ג • נלמד נדחה ישראל הקרקעים נלמן כמו ועמי נלמי תחת נדחים מלמן מנד שלמן לכם חוזק ומנוזלה להשגב שם מופלי י״ב י״ג

אלהינו ואלהי אבותינו

תָּבֹא לְפָנֶיךָ שַׁוְעַת הַנּוּן תְּהִי נָא אָזְנֶךָ קַשֻּׁבָת תַּחֲנוּן : שִׁמְעָה צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנּוּן : שָׁר מֵישָׁרִים וּמַעֲלִים מֵרִנּוּן : רֹאשׁ לְהָרִים נִכְלַמְנוּ בּוֹשְׁנוּ : רֵיחַ נִרְדְּנוּ כִּי הִבְאַשְׁנוּ : קִלְקַלְנוּ יְשָׁרִים וְרִנּוֹרוֹת שִׁבַּשְׁנוּ : כָּרַקַע פָּנֵינוּ בְּבֵן כָּבַשְׁנוּ : צַר וּמָצוֹק מִבֶּל צַד : צָאן

נְדָחָה מֵאֵין מָצָד : פָּנֹה לִימִין
וְיִגְזוֹר מֵעֵצָד : פַּחַד מִשְׁמֹאל
וְצִיד הַצָּד : עֵינֶיךָ רוֹאוֹת תִּהְיֶנָּה
פְּקוּחוֹת : עוֹנִי וְעִינוּי צָרוֹת
הַמְּתוּחוֹת : סַפֵּר לִרְינָה לִרְצוֹי
תוֹכָחוֹת : סַבּוֹת וַהֲפוֹךְ בִּדְרָכֶיךָ
הַנְּכוֹחוֹת : נִתְּנֵנוּ בַּעֲוֹנֵינוּ לִשְׁבִי
וּלְבָזָה : נֶחְנוּ מֻלְכֵּינוּ כֹּהֲנֵינוּ
לִבְיָזָה : מָרוֹם נִכְבָּדוֹת וְאַהֲבָה
עֶזְרָה : מִגֵּרַתְּ לָאָרֶץ לִשְׁמָרָה
וְלַעֲיָזָה : לֹא חָלִינוּ פָּנֶיךָ לְהַקְדִּים
תְּחִנָּה : לְהַשְׁפִּיל בֶּאֱמֶתֶךָ

מְעֻלוֹת צְחָנָה : כֻּלָּנוּ כְּסָרוּם בְּשִׁפְלֵי קוֹל הַטַּחֲנָה : כְּמִיעַט רֶגַע לוּלֵי תְּחָנָה : יֶתֶר
הַפְּלֵיטָה לְהַשְׁאִיר חַסְתָּ : יֶתֶד וְגֶדֶר תִּהְיֶה וְכִנַּסְתָּ : טִלְטַלְתָּנוּ כְּנֶגֶד שֵׁלֶשׁ מֵאוֹת :
טִירַת כֶּסֶף בְּגִלְלֵינוּ רָמַסְתָּ : חָבוֹל חֲבָלָנוּ מַעַל לְמָעוֹל : חִבַּלְנוּ מֵעוֹל אֶל עוֹל :
זְכוֹר צִוּיתָ בְּלִי לְגַעוֹל : זָרִים לְקַבֵּץ וְהָם לְבָעוֹל : וְאַתָּה אַחֲרֵי כָּל הַבָּא : וַדַּאי
צַדִּיק וְלָנוּ הַדִּבָּה : הַיּוֹם כְּמֵאָז בְּלִי סִבָּה : הִנֵּנוּ לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה רַבָּה : דַּלַּת עַם
לְקֶלֶס וְחִירוּף : דְּחוּפִים סְחוּפִים נְהוּנִים לְטִירוּף : גָּלוּת וְשִׁעְבּוּד בְּנָסִיוֹן וְצִירוּף :
גַּלְגֵּל בְּחֶסֶד לְסִלּוּחָה וְתִירוּף : בְּרַחֲמֶיךָ עוֹד בְּרִבּוֹת עִתִּים : בְּךָ נוֹשָׁעָה קָיֵם
וְהוֹשַׁעְתִּים : אֵלֶּה מִרָּחוֹק יָבוֹאוּ כְתִים : אֵלֶּה מִצָּפוֹן צִיִּים וְכִתִּים : שְׁלַךְ הֵם עֲבָדֶיךָ
וְעַמֶּךָ : לַבָּב בְּיָמִי קֶדֶם נְעִימֶךָ : מְשָׁכֵנוּ אַחֲרֶיךָ שִׁימֵנוּ בְּרִישׁוֹמֶךָ : הַכֹּל חֲפָצִים
לִרְאוֹת אֶת שִׁמְךָ : הַקְטֹן לְאֶלֶף גָּדֵל רְחוֹמֵנוּ : וְהַצְעֵר לְגוֹי עָצוּם לְהַעֲצִים בְּתָהוֹכֵנוּ
יַחַד בְּכָל צִדְקוֹתֶיךָ לְרַחֲמֵנוּ : יָשׁוּב נָא אַפֶּךָ וְתִנָּחֵמְנוּ :

אֵל מֶלֶךְ ויעבור יי ויי וסלח סלח לנו כי אתה

כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא : הַאֲזִינָה יי תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעָתֵנוּ : הַקְשִׁיבָה
יי לְקוֹל תַּחֲנוּנֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלֵּל : שְׁמִיעָה יי תְּפִלָּתֵנוּ וְשַׁוְעָתֵנוּ הַאֲזִינָה
וְאַל דִּמְעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרַשׁ : שְׁמַע קוֹלֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְכַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ :
שְׁמַע קוֹלֵנוּ יי נְקָרָא חָנֵנוּ וַעֲנֵנוּ :

לי״י הישועה ״ צבאות כי לא כי על רחמיך הרבים ״ שמעה אלהינו ואלהי אבותינו

ישראל עורכים מסדרים כמערכות הקרבנו סדם מציירים פירם שדם בגדיהם וכלך להושע
צריכים וכבל יום סם מתחדשים בזירותיהם וזהו צריכים כו׳
ועל כל זאת שמך מברכי׳ע״ד כל זאת שמך לא שכחנו וכולי
לא נמסר לי לפסר • עלוכים מנעורותיהם סם בחרפה ובבושה • לפתח מוסר פירם להתיר מעל צוארם מוסרות ומוטות סם רגליהם על עור הקטורים על צוארם • כתחנות בשר כי מלך בשר ודם יוקם בקומה בזויה ומגונה לכל לקח לל לחת בזוחר ומתדבק בקומה שפלה ומוכה •
בלובש בדקה פירום הקדוש ברוך הוא כתלבש בלבוש של בדק׳ שעושין ישראל בשר פרשתי : ולו כמעיל שעושין בלוחר מבושף הוא בגדקות שעושין ישראל • שעוטה כמו שעושף מכוסה • ומחכה עלמה ומכות שעולם עליהם הוא מתקן

ישראל עמך תחנה עורבים: שהם מצירים ולהושעה צריכים : צריהם עליהם עול מאריכים: כל זאת הגעתם ושמך מברכים : חולי ומכאוב להכתב לא נמסר : עלובים מנוער ומהם לא הוסר : קדוש בידך לפתח מוסר : כאמנתך הנקיה ולא כאמנות בשר : הלובש צדקה ולא כמעיל עטורה : ומכפרה עצמה מתקן רטיה: קומם עדתך מנפילתם המטויה: בכחך הגדול

ובזרועך הנטויה : באהבתך ובחמלתך כנשא ומנטל : עצת הרעים תמחה ומחשבותם תבטל : רבה מהומה ביניהם השתל : ומלאך אכזרי רוחה ומטלטל : בשביל כבוד עצמך ושם קדשך המהלל : נוראות הפלא לכל בגוים יתחלל : יועציהם ואיתניהם תוליך שולל : ובהם תיעולל כאשר בי התעולל : מקים מעפר דל ואביון מאשפה : כנסתך בל תתן לכלה ולהרפה : אם בפיקודיך מתעצלה ומרפה : על כל פשעיה אהבתך תהא מחפה : יתרה חבתם לפניך אדוני האדונים : בין כך ובין כך קרואים לך בנים : רחמיך יקדמונו אלה עליונים ותחתונים : טרם ישטפונו המים הזדונים : חפצי קרבתך על כל הבאות : החישה למו ישועתך הנבאות : קדוש עשה עמנו לטובה אות : חזק גואלם יי צבאות :

אל מלך ויעבור יי יי וסלחת סלח לנו כי אתה

למען שמך יי וסלחת לעוונינו כי רב הוא : למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך וענינו : למען שמך יי תחיינו ובצדקתך תוציא מצרה נפשנו : למענך אלהינו עשה ולא למעננו : ראה עמידתינו דלים וריקים : ענינו יי כי טוב חסדך כרוב רחמיך פנה אלינו וחננו כי יחידים ועניים אנחנו : לי״י הישועה יי צבאות עמנו יי צבאות אשרי יי הושיעה כי לא כי על רחמיך הרבים יי שמעה

אין מי כמוך פותח עם ט׳ טוכס כתוכ מיכה ז׳ מלמון
קון • שחוקי הדק הלו ישראל המקוטרים קטורת
לכתיב בה ושחק מחכה הדק וגם שחוקים וכתותים הם
עד דק לעפר • הדק פרקא כמו מחזיקי בדקך יחוקקל כ״ג
ס • וכגמרא נדק הבית : וכבר
תפס ונדיק לינהו עם״ה עם נבר
תתברר • נרפס נרמס • המתנדבים
כנבי בית הלו הקומות המתפתרים
להיות נבי בית • להפעיר פוערים
ומרחיבים פיהם עלינו • ופלל
מלמון תפלה • לקדים ועיר זה
פק״נ עם״ה עיר וקדים מן שמיא
בחית דניאל ג׳ מ״ג • זחלתי למון
ידאה לחיוב ל״ב ו׳ • מתן למון מחכה
הלו מחכה ישראל מסורת חכה ואסר׳
דהה כמחכתה זה הסורם כמו
ויעש מקום ויעשה : זעק לאוות
לבני זעקי ולתפלל לאוקר בדוחן
לפק״נ שהוא אוקר ובוחן כליות
ולב כי הם חסרים אסל ויתר לאן
אה מום ואין לאמת אן בתתן כמו
בתחנה ובתפלה : בנפש דהב למון
נבורה כמו ודהב רעך מפלי ו׳ ג׳
וכן עלי יורהב יתנבר : ממר למון
תמורה ואילוף : סורדנו כתורן הר
פשרנו כאילן גדול העומד על
סהר מכלי לולנות סביביו ותורן
פקרא באילן הגדול בלקוטא דספיר׳
אסר בו תלוים לולנים וכיוסים :
בלוריהו גם הוא למון בדד : בתי
זמקום אוכה ג׳ : ותכנו מחיים
לחיים ג״כ בתפלל שיתן ס׳ לנו
לחיים בתוך השיבוד והגלות :
פקוד נעיו וכו׳ שו ישראל בספטי׳
בהעים בעולם הזה בעבור
שוובותיהם ואין לך דור שאין בו
פקידה ופקידה : וכגוים עבותים
סהם למסכון בין האומות הכפדה
אחר לך מבעליו : נפגם טוכס :
בתית תפתרתך המלה מסורם נפה
ופירוש רחה כלומר ישראל הרואים
תפתרתך אבל אינו מתיאב על

אין מי יקרא בצדק : איש
טוב נמשל כחרק : בקש
בעד שחוקי הדק : בשום פנים
אין בדק : גבר תמים ונבר אפס :
גמר חסיר וצדיק נרפס : דור
עני בעוונו נתפס : דברו להגיד
מי יחפש : הוספנו בחטאנו
חמה להבעיר : המתנדבים
כבני בית להפעיר : ומה יעצור
כחרב וצעיר : ורוי ופלל לקדיש
ועיר : זחלתי ואירא בעד מחן :
זעק לחוות לחוקר בבוחן :
חסור חסד יתור צחן : חן איך
אמצא בתחן : טוב לקוראיך
בנפש רהב : טרחם שא ולכלכל
יהב : יקר חסדך עלי יורהב :
יען קולי להאזין באהב : כהגון מדות ובתפלה שלם :
כזקן רגיל ולא כגולם : להחשב נגדך דכאי מלהכלם :
לרחמיך זכרה לרוחתי מלהתעלם : מרבים צרכינו אין
להאמר : מקוצר דעה ומרוב ממר : נגדך הכל יוצר
חומר : נוהג ורועה צל ושומר : שורדנו בתורן הר
ברודינו : סחי ומאוס הושם כבודינו : עננו ותננו כחיה
בישעבודינו : עוד לכנינך בקש אבודנו : פקודת נגעי
תוכחותיך שפוטים : פזורים פרודים וכגוים עבוטים :
צפנם בסכך מריב ושפטים : צפית תפארתך למו מבטים :
קול כוחך להב חוצב : קצב טוב והלופו קוצב : רעיך
דופקים בקול עצב : רצות נדבתם ובקרבם התיצב :
שוקדים בעוז לבם להכניע : שאונם מזעם בוחדיך תצניע :

תובעים

בלשון גם הינו מחלה לת בחקרת לת בחרגוס
דוה המחקל ואי לתו דחסתפינה כוה גריסכת ולפירת
תפלתיך ופסוק זה בישעיה כ״ח ה׳ ופירושו כמו כתר :
קול כתך וכו׳ עם״ה קול ה׳ חוצב להב תהלים ל׳ : קצב טוב
והלופו קאנב הסורם קצב יש לו ד׳
פירושים הם׳ לשון כריתה ותיתוך
ומזה מנו קורין לטבח בלשון
גמרא לפי שכותת ותותך הבשר .
וכפירוש האחי לשון קצבה כמו דבר
יש לו קצבה להיינו זמן או סך ידוע
ובגמרא מזונותיו של אדם קצובין
ניתין דף כ׳ עמוד ב׳ • ותמר
בפייטן קול ה׳ חוצב להב קצב טוב כלו׳
מבטית לותנו בתורתו בהחצבת
בתם מחורה על נבי לבבה וקוצב
לשון קצבה טובה לנשיונו בזמן ידוע
וחלופו קוצב להיינו מה שהוא
כנגד זה שמתנגד לנהולה וכס
בעונות הוא קוצב וכורת לותם
מעבידם לשון רעתון וכוצב
לותם: שוקדים בנים וכו׳ המתמידי׳
בנום כדי להכניע לנם לפניך
תצניע תעמין בחדריך שלוצם
זלון לנם מזעם שלו תכעים עליך:

ישראל

תּוֹבְעִים בְּלַחַשׁ שָׂפָה לְהָנִיעַ : תַּאֲוָתָם אַל נָא תַּמְנִיעַ : שִׁמְךָ אֱלֹהִים חַיִּים מִתְפָּאֵר :
לְטוֹב הַיּוֹם מִמְּךָ נִשָּׂאֵר : מְקוֹר חַיִּים עִמְּךָ מִתְבָּאֵר : הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ וְעֵינֵנוּ הָאֵר :

אל מלך ויעבור יי יי וסלחת סלח לנו כי אתה יי

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו : טוֹב יְיָ לְקַוָּיו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֻׁנּוּ : טוֹב וְיָחִיל וְדוֹמָם
לִתְשׁוּעַת יְיָ : טוֹב יְיָ לְמַעֲנוּ בְּיוֹם צָרָה וְיוֹדֵעַ חוֹסֵי בּוֹ : כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר
אֲנַחְנוּ : כִּי הוּא יַכְאִיב וְיַחֲבֹשׁ יִמְחַץ וְיָדָיו תִּרְפֶּינָה : רְפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה
כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה : לייי הישועה יי צבאות אשרי יי הושיעה כי לא על

יִשְׂרָאֵל בּוֹטֵחַ בַּיְיָ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים : גַּם הַיּוֹם יְשִׁיעֵנוּ מִפִּיךָ שׁוֹכֵן מְרוֹמִים : כִּי אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים: שְׁעָרֶיךָ הֵם דּוֹפְקִים : כַּעֲנִיִּים וְדַלִּים : צְקוֹן לַחֲשֵׁם קָשׁוּב : יָהּ שׁוֹכֵן מְעֹנִים : כי אתה פְּחוּרִים הֵם מִכָּל צָרוֹת מְמַחֲרְפֵיהֶם וּמִלּוֹחֲצֵיהֶם: נָא אַל תַּעְזְבֵם : יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם : כי אתה טוֹבוֹתֶיךָ יַקְדְּמוּ לָהֶם בְּיוֹם תּוֹכָחָה: וּמִתּוֹךְ צָרָה יְמַצְּאוּ פְדוּת

ישראל בוטח ביי תשועת עולמים גם היום ישיענו מפיך שוכן מרומים כי אתה רב סליחות ובעל הרחמים שעריך הם דופקים כעניים ודלים צקון לחשם קשוב יה שוכן מעלים כי אתה פחורים הם מכל צרות ממחרפיהם ומלוחציהם נא אל תעזבם יי אלהי אבותיהם כי אתה טובותיך יקדמו להם ביום תוכחה ומתוך צרה ימצאו פדות

שתתה מתוכח עמהם ותוכיח לותם על עונותיהם מ"מ טובתך יקדמו להם שעיר ותתנו זה בתכי ולך עשו ל ישמעל ויקח ונומר : זה בסוזן והסליחה בתחלת לבי יום לירח : מנחתי שיסד לותם ר' שפטיה בנזירת עולו ברשב שבזר

שאל בכל לרעין ובכריח יותר משלף קהלות לטעותם ולא כשאר בכל מדינות רק לקהילות שבגילם רבי שפטיה : ע"י שרפת בתו על לותו רשב שנטרפה דעתה וליפה לותה ע"י סם ובכל לותה נזירה שלא פשטה בתותן ב' קהלות שבמלכו"ן וכך היו מכריזין לות' כל אחד בתי ממלן לטעותם היו מכנסין לותו לבי הכנ: ובותכין בן עליו וכ ותתין לותו כמו שכותבין ותים בבית הכנ : וזהו סיסד בסליחה תסוך השחר כתם' בבית הכנ ושמו ותם שערין פתוחים טובותיך : יוסני הקשה ה"ת שפטיה :

חזון

ורוחה : כי אתה יָשִׁיעוּ לְעִין כֹּל : וְאַל יִמְשְׁלוּ בָם רְשָׁעִים : כַּלֵּה שִׁעְיר וְחוֹתְנוֹ :
וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים : כי אתה הַקְשִׁיבָה אֲדוֹן לְקוֹל שַׁוְעָתָם וּלְמִכְוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם :
תַּעֲלֶה תְּפִלָּתָם כי אתה אל מלך ויעבור

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל : וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתַּמּוּ : אַתָּה תָּקוּם
תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחָנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד : זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר
וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה : הֵטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם : אָז תַּחְפֹּץ
זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָּרִים : וְאַתָּה יְיָ אָבִינוּ אַתָּה אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר
וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ : אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד
יִצְּרוּנוּ : זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה : זָכְרֵנוּ יְיָ בְּרָצוֹן עַמֶּךָ וּפָקְדֵנוּ

בישועתך : זכור עדתך קנית קדם גאלת שבט נחלתך הר ציון זה שכנת בו : זכור יי
חבת ירושלים אהבת ציון אל תשכח לנצח : זכור יי לבני אדום את יום ירושלם האומרים
ערו ערו עד היסוד בה : זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך
ותדבר אליהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן
לזרעכם ונחלו לעולם : זכור לאברהם ליצחק ולישעקב אל תפן אל קשי העם הזה ואל
רשעו ואל חטאתו : אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו :
חטאנו צורנו סלח לנו יוצרנו :

אדון בינה הגיגינו : אזן שיחנו בשאגנו : בעוונינו אל תוגנו : ברשעינו אל תמוגגנו :
גברו דברי עוונות : גרלו עד למעונות : דידוי נפשות נענות : דוד שעה
ליענות : הרגזוך אלוה תהלתנו : הכעסנוך ברוב אולתנו : ולכן נמשבה תוחלתנו :
ולזרים נהפכה נחלתנו : זרונו מבית חיינו : זללו מקום מאוינו : חרבו מקום בירת
אוינו : חדלו ניהוחי רצוינו : טעינו מנתיב יושר : טפשנו צעד מליישר : יעזבנו
כושר : יריבנו הדאת כנשר : כבש פול קהלי : כלה כחי והבהילי : להלח וחבור
הובילי : להרחיקי מעל גבולי : מצבת קדש הנשארה : מעיר קדש המעטרה :
נמה לנגדך סורה : נעלית ורוחך סרה : סיחף נבו גבורי : סלה כל אבירי : עיצם כל
איבי : עולפתי ביד שובבי : פולצנו מרוב תלאות : פוצמנו מכובד תחלואות :
צפינו ישע לראות : צרות אותנו קוראות : קדוש ישראל הביטה : קלון רעיתך
המלובטה : רדה מכבודה ונתמוטטה : רפה שבריה כי מטה : שמע פלל פיורת :
שכלל בנוי לתלפיות : שובה אלהי בריות : שובב נדחי אריות : תעלה נא ארוכתנו
תחבוש מחץ מכתנו : תשמע קול רנתנו : תקבל ברחמים וברצון את תפלתנו :

זכור לנו ברית אבות כאשר אמרת וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף
את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור :

זכור לנו ברית ראשונים כאשר אמרת וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם
מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יי : עשה עמנו כמו שהבטחתנו
ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם
כי אני יי אלהיהם : רחם עלינו ואל תשחיתנו כמה שכתוב כי אל רחום יי אלהיך לא
ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך אשר נשבע להם : השב שבותינו ורחמנו
כמה שכתוב ושב יי אלהיך את שבותך וריחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך
אלהיך שמה : קבץ נדחנו כמה שכתוב אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך יי
אלהיך ומשם יקחך : הלבן חטאינו כשלג וכצמר כמה שכתוב לכו נא ונוכחה יאמר יי
אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו : אם יאדימו כתולע כצמר יהיו : זרוק עלינו מים
טהורים וטהרנו כמה שכתוב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל

גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם׃ מְחֵה פִּשְׁעֵנוּ לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ
לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר׃ מְחֵה פִּשְׁעֵנוּ כָּעָב וְכֶעָנָן כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ מָחִיתִי כָּעָב פְּשָׁעֶיךָ
וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ׃ אֲמָרֵינוּ הַאֲזִינָה יְיָ בִּינָה הֲגִיגֵנוּ׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן
אִמְרֵי פִינוּ וְהֶגְיוֹן לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ׃ כִּי לְךָ יְיָ הוֹחַלְנוּ אַתָּה תַּעֲנֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ׃ וְאַל תִּתְעַלֵּם מִתְּחִנָּתֵנוּ׃ שֶׁא�ין
אָנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף׃ לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ צַדִּיקִים
אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ׃ אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ׃ אָשַׁמְנוּ׃ בָּגַדְנוּ׃ גָּזַלְנוּ׃ דִּבַּרְנוּ דוֹפִי׃
הֶעֱוִינוּ׳ וְהִרְשַׁעְנוּ׳ זַדְנוּ׃ חָמַסְנוּ׳ טָפַלְנוּ שֶׁקֶר׳ יָעַצְנוּ רָע׳ כִּזַּבְנוּ׃ לַצְנוּ׃
מָרַדְנוּ׳ נָאַצְנוּ׃ סָרַרְנוּ׃ עָוִינוּ׳ פָּשַׁעְנוּ׃ צָרַרְנוּ׃ קִשִּׁינוּ עֹרֶף׃ רָשַׁעְנוּ׃ שִׁחַתְנוּ׃
תָּעִינוּ׃ תִּעְתָּעְנוּ׃ סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ׃
וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ׃
מִשִּׁיחַ צִדְקֶךָ אָמַר לְפָנֶיךָ שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי׃ נַקֵּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִכָּל פְּשָׁעֵינוּ
וְטַהֲרֵנוּ מִכָּל טֻמְאוֹתֵינוּ וְזָרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכָּל טֻמְאוֹתֵיכֶם
וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם׃
מִיכָה עֹבְרֵךְ אָמַר לְפָנֶיךָ מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא
הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא׃ יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ
בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתֵינוּ׳ וְכָל חַטֹּאת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל תַּשְׁלִיךְ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזָּכְרוּ
וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם׃ תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם׃
דָּנִיֵּאל אִישׁ חֲמוּדוֹת שְׁוַע לְפָנֶיךָ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמַע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ
וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ
לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ יְיָ שְׁמָעָה יְיָ סְלָחָה יְיָ הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי
כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ׃
עֶזְרָא הַסּוֹפֵר אָמַר לְפָנֶיךָ אֱלֹהַי בּוֹשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים פָּנַי אֵלֶיךָ׃ כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ
לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גָּדְלָה עַד לַשָּׁמָיִם׃ וְאַתָּה אֱלֹהַ סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת וְלֹא עֲזַבְתָּם׃ אַל תַּעַזְבֵנוּ אֲבִינוּ וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ בּוֹרְאֵנוּ וְאַל
תַּזְנִיחֵנוּ יוֹצְרֵנוּ וְאַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כָּלָה כְּחַטֹּאתֵינוּ׃ וְקַיֵּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵת הַדָּבָר
שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּדִבְרֵי קָבָלָה עַל יְדֵי יִרְמְיָהוּ חוֹזֶךָ כֶּאֱמוֹר בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם יְיָ
יְבֻקַּשׁ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ וְאֶת חַטֹּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמָּצֶאנָה כִּי אֶסְלַח לַאֲשֶׁר אַשְׁאִיר
עַמֶּךָ וְנַחֲלָתְךָ רֹעֵי טוּבֶךָ צֹמְאֵי חַסְדֶּךָ תְּאֵבֵי יְשׁוּעָתֶךָ יְבָרְכוּ וְיֵדְעוּ כִּי לְיָ אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים
וְהַסְּלִיחוֹת׃ וְאַל יַעְכֹּב חֵטְא וְעָוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ מָחֵל וְסְלַח לְכָל חַטֹּאתֵינוּ כִּי אֵל טוֹב
וְסַלָּח אָתָּה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃

רְאֵה נָא בְּעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שִׁמְךָ כִּי גּוֹאֵל חָזָק אַתָּה :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל :

חוכ' מלן וחגט (פנינו) חוכ' גחכן (שמוכה פעמים) חויט * חוכ' מלן וחגט (שומר ישראל) חוכ' מלן היכט דיש
(ספר תורה) חויט חוכ' מלן לייחכט (ויחל) :

סליחות לתענית חמישי

מלן וחגט (סלח לנו מחלנו) חז וויש לן מחכטיג כיו לן (על עירך ועל עמך) חוכ' לעד נחך וחגט מכן לחש :

אלהינו ואלהי אבותינו

אַךְ בָּךְ מִקְוָה יִשְׂרָאֵל יְיָ : אָחוֹר וָקֶדֶם עַם נוֹשַׁע בְּיָ · וּמַדּוּעַ בּוֹשֵׁשׁ יוֹם זֶה כַּמָּה עָדֵנִי ·
לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ · גָּרַתִּי וְאַחַר מְשֵׁךְ יָמֵי עִנּוּנִי · גֵּיא גּוֹי נָבָל וְעַם גְּנַאי : וּמַדּוּעַ
דַּל כָּבָה כָּבוֹד וְלִי דִינִי · קַוֵּה אֶל יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ : הֲלֹא אַתָּה מִקֶּדֶם חֶרֶב
גַּאֲוָתֵנוּ · הִקְוִינוּךָ אַף אוֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ תַּאֲוָתֵנוּ · וּמַדּוּעַ וְאֵין אִישׁ מְכַפֵּר עַל חוֹבוֹתֵינוּ :
וּמַדַּאֲבוֹנֵינוּ אוֹמְרִים יָבֵשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ אָבְדָה תִקְוָתֵנוּ : זָבַרְנוּ חֶשְׁבּוֹנוֹת מֵקֶדֶם וּמִדָּתָם קָצְרָה
זֶה פְּעָמִים קָצִיר וְעוֹד עָצְרָה · וּמַדּוּעַ נֶחְשַׁבְנוּ כַּבְּהֵמָה וְנִטְמִינוּ מִשְׁטַת הַשּׁוּרָה · מִקְוֵה
יִשְׂרָאֵל יְיָ מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה : טוֹעֲנִים וּפוֹרְקִים בָּנִים הַכָּתוּב סִבְלָם · טְרוּדֵי חֻבְלָם
וְחָרֵב בֵּית זְבוּלָם · וּמַדּוּעַ יִסְתּוֹר הָאָב שְׁבִילָם הָאָמוּר בְּגָלְלָם · וַיֵּשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתָךְ נְאֻם
יְיָ וְשָׁבוּ בָּנִים לִגְבוּלָם : כְּמֹעֵט נָטְיוּ רַגְלַי וְשָׁפְכוּ אֲשׁוּרִים · כִּי קִנְאתִי בְּהוֹלְלִים מַעֲרֵבִי
מִישָׁרִים · וּמַדּוּעַ לֹא תִקְצֹר וְתִשְׁבֹּר יַד רָמוֹת הַקּוֹשְׁרִים · וְקַוֵּי יְיָ יַחֲלִיפוּ כֹּחַ יַעֲלוּ אֵבֶר
כַּנְּשָׁרִים : מָלֵא רְדַפְתִּי וְחַסְרָה שְׁנַת גְּאוּלַי : מְסוּרִים לַמַּכִּים וּלְמוֹרְטִים וּלְתִקְוָה אוּלַי :
וּמַדּוּעַ נִסְחַפּוּ אֲבִירַי וּמֵתֵי שִׁיר אֲיָלַי : קַוֵּה קִוִּיתִי אֶל יְיָ וַיֵּט אֵלַי : סוֹגֵךְ שְׁרִיגֵךְ בְּקִקְוֹם
בּוֹקְקִים וְהַבְאִישׁוּ · סִירִים סוֹרֵךְ גָּבְשׁוּ וְלֹא עָבְשׁוּ · וּמַדּוּעַ עָתְקוּ גָּבְרוּ וְכַמִּדְבָּר לֹא יְבוּשׁוּ ·
מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ כָּל עוֹזְבֶיךָ יְבוּשׁוּ : פּוֹעֲלֵי אָוֶן יִתְאַמְּרוּ אוֹיְבֵנוּ רָוֵינוּ : פָּשְׁטוּ אֻמַּת אוֹרוֹת
שַׁמְנוּ הִתְוִינוּ : וּמַדּוּעַ צָלְחָה דַּרְכָּם וְחַסְדְּךָ דָּמִינוּ נִדְוֵינוּ · יְיָ חָנֵנוּ לְךָ קִוִּינוּ : קִימַת סֻכַּת
שָׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה פֶּרֶץ · קֵץ רָחַק וּלְמִקְרֶה עָלָה הַפּוֹרֵץ : וּמַדּוּעַ רְשָׁעִים יְחִיוּ וְלֹא יְדִמּוּ קֶרֶץ :
וְקַוֵּי יְיָ הֵמָּה יִרְשׁוּ אָרֶץ : שׁוֹסֵי חֵבֶל נַחֲלָתְךָ מְחַלְקִךְ לָגֶרְשֵׁנוּ · שׁוּבִי שׁוֹבִי הַשּׁוּלַמִּית
בְּפִידֵם לְהַפְרִישֵׁנוּ : וּמַדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ וְזֶה לָזֶה תְּנַאֲצוּ נִפְרִישֵׁנוּ · טוֹב יְיָ לְקַוִּין לְנֶפֶשׁ
תִּדְרְשֵׁנוּ : שַׁדֵּי תְּשׁוּבוֹת מַדּוּעַ נוּפִינוּ נִמְלָא · לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ חֲטָאנוּ וְתַקְרֵאנָה אוֹתָנוּ כָּאֵלֶּה ·
מִשְׁפָּטֶיךָ אֱמֶת וְאַתָּה מָרוֹם מִתְעַלֵּה · הַצַּדְקָה לְךָ וְלָנוּ בּוֹשֶׁת נִגְלָה · הֵעָדֶתָ רַבּוֹת
וְנֶאֱמָר לֹא נַקְשִׁיב : קוֹל טִיף נְבִיאֶךָ בָּזִינוּ מֵהַקְשִׁיב : יִגְדַּל כֹּחַ סֶלָה יְחִידִים מוֹשִׁיב :
בְּתִשּׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ אוֹתָנוּ לְהָשִׁיב · מַדּוּעַ אָדוֹם לְלִבּוּשֶׁיךָ תִּקְרַב עוֹנָתוֹ : וַיְזַנְּחֵם
עַל בִּגְדֵי עֶטְיָתוֹ · סֶלָה נוֹדָה יוֹם הַבָּא בְּשַׁעְתּוֹ : זֶה יְיָ קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ:
אל מלך ויעבור ״״ סלח לנו כי אתה

הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ : מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל : יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בֹּקֶר אֶעֱרָךְ לְךָ וְאֶצְפֶּה : שְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ יְיָ וְשַׁוְּעָתֵנוּ הַאֲזִינָה וְאַל דְּמָעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרַשׁ : שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ : שְׁמַע יְיָ קוֹלֵנוּ נִקְרָא חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ : שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לָנוּ : לי״ חישועה יי צבאות עמנו יי צבאות אשרי יי הושיעה כי לא על כי על רחמיך הרבים יי שמעה

אלהינו ואלהי אבותינו

אִם עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ לְהַגְדִּיל : בְּנוֹ עָנִי עֲבוֹת כְּגַדִּיל : גָּרְמוּ לָנוּ בִּנְתִים לְהַבְדִּיל : דַּרְכִּי רַחֲמֶיךָ לֹא תַחֲדִיל : הִתְנַהֵג בְּמִדַּת חֶסֶד הַתְנַיְתָּ : וְאַתָּה הוּא לֹא שָׁנִית : זְכוֹר עֶדְתְּךָ קֶדֶם קָנִית : חוֹן שִׁירֵי בְכוֹר בָּנִית : טְ נָתַתָּנוּ גֶּפֶן קֶרֶת נְתוּנִים : יְשַׁבַּתָּנוּ שֵׁן סֶלַע אֲתָנִים : כְּאַחַת דִּכִּיתָנוּ בְּמָקוֹם תַּנִּים : לְרֶוְיָה צֵאת כְּמֵי מְתוּנִים : מְרוֹב פְּקֻדּוֹת וּבְהָלָה מְחֻלְחֶלֶת נָקְטָה שַׁחַר לֶעָפָר בּוֹחֶלֶת : סַמְכָה בֶטֶן לָאָרֶץ נִשְׁחֶלֶת : עִוְּרָה לָמָּה תִשֵּׁן תּוֹחֶלֶת : פְּקַח קוֹחַ אַסִּירֵיךְ הַפְּרוּץ : צוֹק הָעִתִּים חֶשְׁבּוֹנָם קְפוּץ : קְבֹץ זְרוּיֶיךָ עֶדֶר הַנְּפוּץ : רְאוֹת עֻלְתָּהּ וּפִדְיָה תִּקְפּוּץ : שְׁמוֹר שְׁיֵרִית חֶסֶר וְתָנַאי : תָּם וְצַבּוּר בָּנַאי : אֵיתָנֵי שְׁלוֹמוֹ יְצוּדָה לִבְלִי גָנַאי : הָפוֹךְ לְשָׁנוֹת לְטוֹבָה הַפְּנַאי : קָטֹן כִּי יַעֲקֹב וָדַל : יְדוּעַ חוֹלִי נִבְזֶה וְחָדַל חַיִּים וָחֶסֶד עָשׂוּ וְמָגַדַּל כְּאֲשֶׁר עַתָּה

אם עוונינו רבו להגדיל פסוק הוא בעזרת ס״ט כי עוונינו רבו וגו׳ כנו פי׳ בעידו׳ עבות כגדיל פי׳ לעבות פי׳ להתקדם עלינו כעבות גדולה וקלועה כחוט המשולש אשר לא במהרה יניתק וכל כך רבו על אבותינו בימי לקבל תפילתינו מכל מקום דרכי רחמיך לא תחדל פיר׳ לא תמנע ממנו רחמיך כי כן דרכיך : התנהג במדת חסד שהתנית פי׳ תנאי וברית כרת להתנהג חסד עם בניך וזו לשון ב״ג מידות שהתנית עם משה רבינו להתנהג עם הדורות בחסד קדמיה ד׳ ואמר ויעבר ה׳ על פניו ויקרא ה׳ ה׳ אל רחום וחנון וגו׳ ואתם הוא מיוקדם קיים פי׳ לתת כאשר מקדם קיימתם על הרחמים וכחסד כך לא שנית אם כן זכור עדתך אשר קנית כלכתיך עם זו קנית חון שירי בכור כניתי פי׳ חון ורחם על שיריים של אותה מומה : שכנית בני בכורי ישראל חון כמו חום ורחם שירי כיון שארית ישראל טענתנו וכו׳ פירש נשתנו דומתנו שדומה בנו ב״י עבו׳ נגוה וכל הלשונות וזו גפי קרת כמו על גפי קדית ועל גבי פיגות שהם יסוד הבניין כיון שאין פנה לארץ ישראל יסוד מכל הארצות . ולפי גרסת נקוטים פירושו כיוצא ב״ה שנתחור עליו נתונים כתונים לפני אחרון . יסבתנו שן סלע לתנים פי׳ פוסבתנו במקום ב״ה שנקרעה שמם ע״ם שהוא גבוה מכל ק״י ועל ידו היינו ליתנים וחזקים כלחד פי׳ בשעה שחת הסלע נתנו העכו״ם שהם דומים לתנים : לרוויה צאת כמו נותנים פי׳ כמה שנים עברו שלא ממתינים לנחת לרוויה ולרוחה :

לרויה לשון שובע : מרוב פקידות פי׳ מרוב לרות הפקודות וכחות עלינו בהלות של עכו״ם שהשיבו שמתפחדו לותנו: מחלחלת לשון ותחלחל המלכה : נקטה כפפי לעפר בוחלת פירש כפפי בעלמה ותעצב׳ בחייה מרוב לרות שחה לעפר מתקוששת ובהלות בוחלת ל׳ תיעוב ומיאוס : סמכה כו׳ פי׳ סמוך בחסדיך בטן האשה לארץ כשהיא יולדת ל׳ משיכה כי משיתיהו תרגומו שחילתיה : עור לשם תיעור תוקפת פי׳ למה תהי כאיש נרדם תהי מקיץ ישראל שכל עיניהם מקויים ומיחלים לעזרתך : פקח קוח פי׳ פתח עיני השסר שכקרקוח קוח לפי שם פלקים וכלכלו׳ כו וקרוח דרוך ונכון רצון לישראל עתק שם חסודים בגלות וחפץ להצדיקם : צוק העתים פי׳ צוק וצרות הזמנים והעתים שהרשיע לישראל שעבוד גליות וחשבונם קפוץ פירש חבר לקבר החשבון על גליות קפוץ לשון מקפץ על הגבעות שהיה עכין לנוג : עדר הנפוץ ישראל הנפוצים וכשזר׳ כעדר הצאן שהולך בלי רועה עתה ברחמיך תקבצם : רואת עולתה פי׳ תקוה שעולתה הקרב לעכו״ם שהשעה שלעגו ונו ותכתום פירש עול ופדותה לשון עולת תקבון לשון תסגור : שמור שנוצות חסד ותנאי פי׳ השבועה ותנאי שהתנית עם יעקב שקרקע תם : וזכור ליתק שכתוב עפרו על גבי מזבח וזכור לאברהם שקרקע בחלי שלומו יצוד שם מזבח הן שלום פי׳ שלא נפלתי תתנכר הין העכו״ם ול״ם ה״ה קורת לכלי נגלי פי׳ שלא תלת הן הם כמות נסר ולם יוד ב״ה נגלי הוא

עַתָּה כּוֹחַ יִגְדַּל : אֶל מֶלֶךְ וְעָבוֹר לו להשתחוות כלים שבויים לפני הקב"ה חפץ בשבורים שב' לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה : כפוף כו פירש יש מבני לטובה שנלחמו ופניתי אליכם והרביתי אתכם ויש כבני לרעה כדכתיב ואתתי פני בכם והפיתי מכם לפניכם ונפלתם לטובה : קטן כי יעקב וכל פי' כי קטן יסרתיך בני יעקב נחמות ודלים בחטאים טובים : יודע חולי נכזה פי' תכיר מה טבעון של חלאים שבות רעל בכך נכזה הוא בין העכו"ם וחלל לחוסים הוא נחשב בעיניהם כפחות שבבני לדם והיו חללים ממנו : להתקבר עמו חייס וחסד פי' תן לנו חייס וחסד קודם בה שנקראתי תעיר ומגדל כדכתיב מגדל עוזים : כלקסר כוחך יגדל כח ה' עמנו חייס וחסד כמו ועתה יגדל נא כח יי' :

הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם : הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם : הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ : לַיְיָ הַיְשׁוּעָה ״ צְבָאוֹת עִמָּנוּ ״ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי ״ הוֹשִׁיעָה כִּי לֹא עַל כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים ״ שְׁמַע

אֵיהָ כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשֶׁר סִפְּרוּ לָנוּ כלל נפלאותיך אשר ספרו לנו מאבותינו העלנו יי' וישמח נפשנו : בשעבוד ותלאות פי' שהיו בשעבוד ותלאה גדולים ל' בחבלי לדם משכת ולא בשלשלאות פי' רשעי היה אבותינו יעקב ובניו מצריים בשלשלאות של ברזל בגזרות ועבודה ועינו אותם בקשות שמע על ידי בזיון שלח שכוחתו גרם לו שנמשך שם בכבוד ובגדולה : גם יעבדיהם וכול' רומז לומר שהיו עובדים בהם בעבודה קשה וגם גזרו וכו' : דבחם שלח בשלח מדה כנגד מדה פירש שלחת מכות עליהם כפי אשר עמו לישראל ונטעת אותם בים סוף ע"ש שגזרו על זכוריהם ביאור לחדש והיינו שלח בשלח מדה כנגד מדה וכו' : דגלים כולו פי' ישראל שהיו ל' דגלים בוגים ברכוש ובחמון גדול שהוא כל חמדה : פירש ונלוו בעוד פרו כשחזרו וע"ש בפסוק פורות בעוד הם נלוין כל"ג ויין לישנן בישנן הובשת כלו' עשית אותו כיבש ושמה : כלכלתם כמו זכת אותם כלו' פירשת להם מן ע"ש שנה ולא היו חסרים מכל דבר וכשהרו בידיעה שנכנסתו לא"י ממלכות ועממים ואז אחלקם זכתו הטוב פירש עוזו את אחרים שנלחמו' כי לקח טוב נתתי וגו' ודקו יוכיעים פירש וכאו שלימים אותם ורדפם על שהיו נכנעים

אלהינו ואלהי אבותינו

אֵיהָ כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ הַגְּדוֹלוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת : אֲשֶׁר סִפְּרוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ ״ צְבָאוֹת : בְּרֵדַת יִשְׂרָאֵל מִצְרַיְמָה לְיִשְׁעְבּוּד וּתְלָאוֹת : בְּחַבְלֵי אָדָם מְשַׁכְתָּם וְלֹא בְּשַׁלְשֶׁלְאוֹת ׃ גַּם מַעֲבִידֵיהֶם בְּקָשָׁה עֲבוֹדָה ׃ גָּזְרוּ בְיָאוֹר זְכוּרֵיהֶם לְאַבְּדָה : דִּנְתָּם בְּסַאסְאָה מִדָּה בְּמִדָּה ׃ דְּגָלִים הוֹצֵאתָ בְּרֹכוּשׁ כָּל חֶמְדָּה : הַיָּם וְגָלָיו בְּעֻזְּךָ פּוֹרְרוּ : הַיַּרְדֵּן הוֹבַשְׁתָּ וּבָרֶגֶל עָבְרוּ : וּבַמִּדְבָּר כִּלְכַּלְתָּם וְדָבָר לֹא חָסָרוּ : וּמַמְלָכוֹת וַעֲמָמִים בְּיָדָם נִמְסָרוּ ׃ זָנְחוּ טוּב וְרָדְפוּם מַכְנִיעִים : זְעֻקָּתָם וְשַׁוְעָתָם וְהַעֲמַדְתָּ מוֹשִׁיעִים : חָנוּ בְאַרְצָם כָּל טוּב

שבעים

ומשועבדי' תחת ידיהם ׃ ועקיך כלו' ועקי לך מתוך צרותם ושמעת ונעמלת לה' מושיעים מן הסופטים כמו שעקיתו וחבריו : תמו כו' בימי מלכים ושוב חטאו ולו לבבל ופקדתם וזכרתם בבבל לע' שנה שפלנו שקר ונתנו למרמס פירש חברו שקר בחזקתם בניה שבי ע"כ נתנו למדרס ולמרמס בידי יון ופרס : טרדוס למחתפות פיר' בימי טיטוס וחבריו שהיו לנגפי חמס נתנדבו וטרדו מארצותם והיו לחופים מבית מלוויים : וקן חזרתם ככתם פירש כיליקה היתה נלוית לכל קן החזרה טמון וקין לידע מתי יהיה : בחמס כמו כחום עמלי שעניכו טמון יעבו ישראל בנו' והיו כותבים מסים וחרטומים כח לחן פי' לחן כחם של ישראל שהן פלטה בנשקרת מנזרתם: כשלו מכובד דעה מחיקרת פי' כחלם כח ישראל מכח עמלן המחסרת לותנו בכובד שעבודם נדעת ומחקרת תרגומו נדעת מחסרת מכח שים בה חסרון כשר : לעת רלשובה פירש לעת פקודה רלשובה שנשקר בה בכלה ממנה ועליין כשקר בה מנרה נלה בשנייה וזהו לכל שנייה לנלה מחברת כלו' בחברה ובסמוך לה נלה בשנייה לנלה ל' ממשר ׃ מיוס שעבר קשה בכח ע"ד בפסוק בשקר יתן ערכו וגו' : כלאתי נשוא טול

מלכנה

מלחמה פי׳ טורח עלי ליפול עול עכו״ם שנקראת מלחמה
על שם שתמיד קוראת ליעקב מלוד בחיר גדוש וכבד ממון
לקוראיה וזהו שיסד נותנת כמו קוראת מלוד וזהו
מלחמה מלוד וכבד שנלך חלו ישראל שתאירת ולייתי לי
סגלה דוחק ורוב הטורח הצר: סגרה
להחר בקשת עכו״ם פי׳ להחליף
תקוה ותוחלת שים לנו בשקו״ם
ולהחזיק בתוכת עכו״ם • תקרק
מעכר ר״ל מן הצרות שים לנו על שם
הפסוק מן המיצר קראתי יה ענני
במרחב יה ובו׳ : עצמו כתגברו
להכדיל כיוק וכיוצו שלח תקבל
תפילתיו וזהו פרגוד שם נכעול וכו׳
פי׳ שם נכעול וילין ושער של תפלה
בשביל עוכותיו פרגוד ל׳ וילון שים
לפני פתחי מלכים תתור מחילה פיר׳
אפור חפירה להככם שם תפילתיו
חתום כמו חפור מחילה ג״כ ל׳ חפירה
מעוכב להכפיסני פי׳ תקרק שכת רצון
וגאולה ותן לנו מנוחה מעוכר ויגון
שים לנו נגלות להכפיסני כמו ויכפס
לנו מנוחה • ועבור בראשי ע״ש
הפסוק במיכה סי׳ ב׳ ויעבור מלכם
לפניהם וה׳ בראשם להחליניני כמו
להצילני בחנן תגרום כמו ויגרס

שְׁבִיעִים: חָטְאוּ וְגָלוּ וּפִקְּדָתָם
לְרִשְׁבְּעִים: טָפְלוּ שֶׁקֶר וְנִתְּנוּ
לְמִרְמַס: טָרְדוּם לְמַדְחֵפוֹת אַנְשֵׁי
חָמָס • יָצְאוּ מִיאֹרָצָם וְקִין חֲזָרָתָם
נָכְמָס: יָשְׁבוּ בַגּוֹיִם וְהָיוּ לָמָס •
כֹּחַ אֻמִּין פְּלִיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת • כְּשֵׁל
כֹּחָה מִכּוֹבֶד רָעָה מַכְאֶרֶת: לְעֵת
רִאשׁוֹנָה פְּקוּדָה מְשׁוֹאֶרֶת: לָבָא
שְׁנִיָּיה אָצָה מְמַהֶרֶת • מֵעֵת אֶל עֵת
צָרָתִי מְרוּבָה: מְיוֹם שֶׁעָבַר קָשָׁה
הָבָא: נִלְאֵתִי נְשׂוֹא עוֹל מַדְהֶבָה:
נוֹאֲמֶת מְדוֹד וְהָבָא הָבָאָה רַבָּה:
סַגְלָתָךְ דּוֹחֶקֶת פְּקוּדָתָךְ מִלְּנָצוֹר:
סָבְרָה לְהַמִּיר כְּבוֹדָךְ בְּעֵת צָר: עַד
אָנָה יְיָ אֶקְרָא מִמֵּצַר: עָנֵנִי בַּמֶּרְחָב
כִּי יָדְךָ לֹא תְקַצֵּר: פְּשָׁעִים אִם

בְּחַנֵּן אֵנִי • שכול ואלמון לותם תרום כלו׳ תרום ותעבר
לאותם שימותו נערים ובתולים ותהיינה הנשים אלמנות
מבעליהן ושכולת מבניהן אלמנה שכול ל׳ למה תשכול
גם שניכם • תשפוך דמם לרום פי׳ לדרום על דמם בארץ •

תמותה כותר בחמונה לגרום פירש
הפתיר ויקיים ביעקב שנקראים בני
תמותה ע״ש שמוסרים עצמן למיתה:
פרצת שכח עם״ה בעמום סי׳ ט׳ כיום
ההוא אקים סוכת דוד הנופלת
ובדרתי את פרציהן מרמז שביום
הגאולה יקום מלכות בית דוד ויבנה
שכתו דהיינו בית המקדש שהיה
סוכך עליהם • רומס קריה פי׳ הנגף
ירומלים שהיא מוטלת עד לארץ
שנייה נחם נחמה מכפלת עם״ה
נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם נחמו
בעולם הזה ונחמתו בעול׳ הבא מאור
האר ותאיר החפלה כלוחר תאיר
לנו בתוכת הגלות ותן לנו מאור
הגנוז לצדיקים: כימי עולם כימים
קדמונים: רפא מזעקך ביכל ואולם
עם״ה וירפא את מזחר ה׳ שבריינו
כמו תקן : יהודה וישראל שם
יעבדוך כלם אז יגדל שמך שיודו כל
העמים בשפה ברורה ששמך גדול ומורא:

עָצְמוּ בֵינִי וּבֵינָךְ לְהַבְרִילָה: פַּרְגוֹד אִם נִנְעַל בִּפְנֵי הַתְּפִלָּה: צוּר בְּכַפֵּא כְּבוֹדָךְ חֲתוֹר
מְחִילָה: צַעֲקָתִי תָּבֹא לְפָנֶיךָ כְּבוֹדָךְ לְהִתְקַבְּלָה: קְרָא שְׁנַת רָצוֹן מֵעוֹצֵב לְהַנְפִּישִׁי • קַבֵּץ
נְפוּצוֹתַי וַעֲבוֹר בְּרֹאשִׁי: רִיבָה יְיָ רִיבִי נַפְשִׁי • רְצֵה לְהַצִּילֵנִי אֱלֹהֵי קָדוֹשִׁי: שְׁנֵי רָשָׁעִים
בָּחָצִין תִּגְרוֹם: שְׁכוֹל וְאַלְמוֹן אוֹתָם תַּהֲרוֹס תִּשְׁפּוֹךְ דָּמָם אַרְצָה לָרוֹס: תְּמוּתָה הוֹתֵר
וּבְאֻמּוֹנָה תֵּארוֹם • גְּדוֹר פִּרְצַת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת: רוֹמֵם קִרְיָה עַד עָפָר מוּשְׁפֶּלֶת:
שְׁבוּיָה נַחֵם נֶחָמָה מוּכְפֶּלֶת: מְאוֹרָה הָאֵר וְתָאִיר מְאֻפֶּלֶת: בְּנֵה עִירְךָ כִּימֵי עוֹלָם: רַפֵּא
מִזְּבָחֶךָ הֵיכָל וְאוּלָם: יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל שָׁם יַעַבְדוּךָ כֻּלָּם: וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד הָעוֹלָם:

אל מלך ויעבור " " וסלחת סלח לנו כי אתה

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: טוֹבִי לְקַוָּיו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֻׁנּוּ: טוֹב וְיָחִיל וְדוֹמָם
לִתְשׁוּעַת יְיָ: טוֹב יְיָ לְמַעֲנוֹ בְּיוֹם צָרָה וְיוֹדֵעַ חוֹסֵי בּוֹ: כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר
אֲנַחְנוּ • כִּי הוּא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ יִמְחַץ וְיָדָיו תִּרְפֶּנָה: רְפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי
תְהִלָּתֵנוּ אַתָּה: ליי הישועה " צבאות עמנו " צבאות אשרי " הושיעה כי לא

רועה

רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה · נוֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף · יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים הוֹפִיעָה · יְיָ אֱלֹהִים סְלַח־נָא
מִי יָקוּם יַעֲקֹב כִּי קָטָן הוּא : אַל אֶחָסֵר יְיָ רוֹעִי · בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא תַּרְבִּיצֵנִי וְתַשְׁפִּיעֵנִי
גַּם כִּי אֵעָתֵר לְמוֹשִׁיעִי · דַּרְכִּי רַחֲמֶיךָ תַּרְאֵנִי וְתוֹדִיעִי : הָעָבָד יִשְׂרָאֵל כִּי תְגָרְשֶׁהוּ · וְאִם
יְלִיד בַּיִת הוּא · זְנַחְתּוֹ בְּיַד מוֹאֲסִים וַתִּבְזֵהוּ · חָלִילָה לְךָ מִסַּפֵּר לְמַחֲהוּ : טוֹרַח מַשָּׂא
וְעוֹל כָּבֵד · יוֹם יוֹם הוֹסַפְתִּי לְהַכְבִּיד · כָּלוּ אֲשׁוּרַי כְּעֵינֵי הָעָבָד · לְיַד אֲדוֹנִים לְקַבֵּל זְבֵד :
מַה בֹּחִי כִּי אֲיַחֵל · נֶאֱלַמְתִּי לִפְנֵי גוֹזְזֵי כַּרְחֵל · סִבַּרְתִּי יֵשַׁע מִמֵּךְ לְהִשְׁתַּחֵל · עוֹרְרָה
גְּבוּרָתְךָ סוֹלַחַ וּמוֹחֵל : פּוֹקֵד עֲלֵי כּוֹבֵד חַטֹּאתִי · צָמְתוּ וְדָחֲקוּ בְּבוּר חַיָּתִי · קוּמָה יְיָ
צוּר יְשׁוּעָתִי · רִיבָה רִיבִי וּרְחוֹם מִלְּחַמְתִּי : שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתֵנוּ · תָּשִׁיב כַּאֲפִיקִים
נִדְחֵי פְּזוּרֵנוּ · מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ תַּשְׁגִּיחַ לְרַחֲמֵנוּ · יְיָ שׁוֹפְטֵנוּ יְיָ מְחוֹקְקֵנוּ · יְיָ אֱלֹהִים סְלַח
נָא : מִי יָקוּם יַעֲקֹב כִּי קָטָן הוּא :

אל מלך ויעבור יי׳ וסלחת סלח לנו כי אתה ואתה קדוש וכו׳

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ :

גָּדוֹל עֲוֹנִי וְלַחֲטֹא הוֹסַפְתִּי · הוֹסַפְתִּי אַשְׁמָה וַתֶּרֶב רָעָתִי · רָעָתִי רַבָּה וְלִלְקוֹת
חוֹבָתִי · חוֹבָתִי גָּלוּת וְרִבְּצִי שָׁכַחְתִּי : שָׁכַחְתִּי מִפְעָלוֹת יְיָ עֹשִׂי · עֹשִׂי נִטְשַׁנִי
נָתָנִי בְּיַד מַעֲשַׂי · מַעֲשַׂי וְשׂוֹסִי וּבְרַגְלֵי חוֹמֶר רָמְסִי · רָמְסִי וּדְרָסִי וּכְגוֹרֶן בָּסְסִי : בָּסְסִי
שׁוּדַד וּמֻתָּרִי נִתָּקוּ · נִתָּקוּ בָנַי מֵעַל גְּבוּלָם רָחָקוּ · רָחָקוּ מֵעַל יְיָ נָאֲקוּת חֲלָלִים נָאֲקוּ ·
נָאֲקוּ וְנֶאֱנָחוּ וּמִכְאֵב לֵב יִצְעָקוּ : יִצְעָקוּ בְצַר לָמוֹ אֶל אֱלֹהִים עֶלְיוֹן · עֶלְיוֹן הוֹשִׁיעָה עָנְיֵךְ
הָאֶבְיוֹן · הָאֶבְיוֹן עַתָּה וּלְפָנִים מִזֶּה עֶלְיוֹן · עֶלְיוֹן חוּשָׁה לְעֶזְרַת עָנִי וְאֶבְיוֹן : וְאֶבְיוֹן
חַמְּחוֹלֵל בְּפֵשֶׁט וּבְעוֹן מְדוּכָא · מְדוּכָא נְשָׂא אֶת שֶׁפֶל וְאֶרֶז דַּכָּא · דַּכָּא וְשֶׁפֶל הַנְאַחֵז
בְּחַכָּה · בְּחַכָּה הוּעֲלָה הָעֲנוּגָה וְהָרַכָּה : הָרַכָּה יָשְׁבָה לָאָרֶץ בְּשִׁפְלָה · בְּשִׁפְלָה הוּשְׁפָלָה
וְהִשְׁמִיעַ קוֹל יְלָלָה · יְלָלָה הֵלִילָה וּבְמַר נֶפֶשׁ מִלָּלָה · מִלָּלָה לִי חַבִּיטָה כִּי הָיִיתִי זוֹלֶלָה :
זוֹלֶלָה הָיִתָה נִכְבָּדוֹת מִדּוּבַּר בָּהּ · בָּהּ נִשְׁקָה אֵשׁוּלַאכְבָה · כָּבָה נְרִיוְמְאוֹרֵי נֶחְבָּא ·
נֶחְבָּא כְּבוֹדִי בְּבָא הַוָּה עַל הַוָּה : הַוָּה מוּעָקָה מָלְאָה מָתְנֵינוּ · מָתְנֵינוּ חוּלְחָלָה וְנִשְׁבַּר
לִבֵּנוּ · לִבֵּנוּ דָוֶה מִכּוֹבֶד עֲוֹנֵינוּ · עֲוֹנֵינוּ זְכוֹר וּרְאֵה אֶת חֶרְפָּתֵנוּ : חֶרְפָּתֵנוּ הַעֲבֵר וְיָשִׁימוּ
לֵיְ כָּבוֹד וְתִהְלָה · וְתִהְלָה וְרִנָּה בַּאֲבוֹד בְּנֵי עוֹלָה · עוֹלָה וְחַטָּאָה אַל תַּחְשׁוֹב לְסִגּוּלָה ·
לְסִגּוּלָה הוֹשִׁיעָה אַף עַל פִּי שֶׁבְּמִצְוָה דַּלָּה : דַּלָּה וְאֻמְלָלָה תְּנָה לְשֵׁם וּלְתִהְלָה : תְּהִלָּה
תַּעֲטֶה בְּהַזְרִיחַ קֶרֶן אֶפְלָה · אֶפְלָה הָאֵר וְרַחֲמֶיךָ לֹא תִכְלָא · תִּכְלָא עֲוֹנֵינוּ וְהַמְצֵא
לָנוּ מְחִילָה : זכור לנו ברית אבות וכו׳ כמו ביום שני

סליחות לתענית ושני

מלך ועבר (סלח לנו מחינו) ביו מן (על עירך ושל עמך) חוס׳ דער נאך ומגש מלך דאש :

אלהינו ואלהי אבותינו

אֵלֶיךָ נְשׂוֹאוֹת עֵינֵינוּ : בְּכָל פִּנָּה וּפִנָּה אֲשֶׁר זְרִיתָנוּ : גְּעִיַּת קוֹלֵינוּ בְּרָמָה נִשְׁמַע :
דֶּלֶת בְּכִי תַּמְרוּרִים נִדְמַע : הֵצִיקָתְנוּ בְּטִנֵּנוּ מָרוֹב תְּחַלּוּאוֹת · וּמִתְּלָאוֹת
הַבְּאוֹת אַחֲרֵי תְּלָאוֹת : זוֹלָתְךָ בְּעָלוּנוּ אֲדוֹנִים : חוֹרְשִׁים זֶה אַחַר זֶה בְּמֶה שָׁנִים : טִרּוּפָה
פָּרַסְתָּ בִּכְצִעֵי חֲבוּרִים · יְגוֹעָה וּכְבַר אֵין לְךָ צוֹרֶךְ בָּהּ וְלֹא לְאַחֲרִים : כָּל הַיּוֹם עָלֶיךָ
הֲרוּגִים : לְכַפָּרָה אֵינָם מַשִּׂיגִים : מַה נִּתְּנָה וּמַה נְקַדֵּם · נֶגְדְּךָ מְלֻכּוּשׁ וּמְלֻהְתָּאֲדֵם · שִׂיחַ
שִׂפְתוֹתֵינוּ אִם נְכֹרוֹר כְּשׁוֹשָׁן : עֲוֹנֵינוּ נִגְדְּנוּ יָשָׁן נוֹשָׁן : פְּגָרֵינוּ אִם תַּצְמִית וְדָמֵינוּ אִם
תִּשְׁפּוֹךְ : צְדָקָה אֵרֶץ מִבְּלִי רוֹגֶז תַּהֲפוֹךְ : קוֹמוּ רִבּוֹנֵי מַכְפֵּל מַעֲרוֹנוּ בְּשׁוּעָה : רְאוּ
כְלָיוֹן וְאֵידָה שְׁבוּעָה : שׁוֹמְרֵי הַצֹּאן הָקִיצוּ וְהִשְׁתּוֹמֵמוּ : שִׁקַּדְתֶּם טָרְחָתְכֶם וְלַבְּהָלוֹת
הֲתַמְתֶּם : תִּפְאֶרֶת עֲמָמוֹ עוֹרְרָה לָמָּה תִּישָׁן : תּוֹחֶלֶת יִשְׂרָאֵל הֵנָּה לְאֵינוֹם וְלֹא יִישָׁן :

אֵל מֶלֶךְ וְיַעֲבוֹר " " וְסַלַּחַת סְלַח לָנוּ כִּי אַתָּה

הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ : הַקְשִׁיבָה לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ
כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל : יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ בֹּקֶר נַעֲרֹךְ לְךָ וְנִצָּפֶה : שְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ יְיָ
וְשׁוּעָתֵנוּ הַאֲזִינָה וְאֶל דִּמְעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרַשׁ : שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן
אֶת תְּפִלָּתֵנוּ : שְׁמַע יְיָ קוֹלֵינוּ נִקְרָא חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ : שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לָנוּ : לִי
הִישׁוּעָה " צְבָאוֹת עִמָּנוּ " צְבָאוֹת אַשְׁרֵי כִּי לֹא עַל כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים " שְׁמַעָה

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ כִּי הוּא לְבַדּוֹ וְאֵין מוֹשִׁיעַ מִבַּלְעָדָיו : אֵין כַּאדוֹנֵינוּ כִּי הוּא לְבַדּוֹ וְאֵין מוֹשִׁיעַ מִבַּלְעָדָיו :
לְהוֹדִיעֵנוּ יְקוּם לְעוֹלָם : אֵיזֶה קִנְאָתְךָ פִּי לְיִסְפֶּה קִנְאָתְךָ
אַבִּיר מִקְנֶה נִצְעָרוֹ בְּנֵיךְ כַּכָּתוּב נִקְמוֹ וְיִסְפֶּה אֵין עֵצֶת עִמָּתְךָ
אַבִּיִּית עְמוּדַת לָנוּ וְקִיַּמְתָּ שֶׁכָּאָמוּר עֵצֶת ה' לְעוֹלָם יַעֲמוֹד וְיִתְ
לְהֵיכָן הָלַכְתָּ · בַּת נְדֻדַת פִּי לְמוֹמֵי
שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְנִכָּתְבִים לְחַיִּים לַח
חֲבֵרֵהּ סוֹם ע"ז עָלֶיהָ זוֹלָתְךָ וְאֵין
לְמַחֲלֹתֵיךְ פִּיּוּם אֵין לְהַכֵּר לְמוֹם
תְּלָאוֹת נוֹע לְזוּדִי פִּי לוֹעֲקַת כְּכֹסֶת
יִשְׂרְאֵל כְּבַר אֲנִי מְאוֹרֶסֶת לְזוּדִי
הַקָּב"ה וְאֲנִי אֲסוּרָה לְזָרִים נוֹעַה ע'
אֵם יְגֵעָה סוֹר וְגוֹ' : נוֹעַל זוּדִי פִּי
מִלְּמַר אֲנִי מְאוֹרֶסֶת לְזוּדִי זֶה הַקָּב"ה
אֵין מְכִיחָנוּ דּוֹדִי לְהִיוֹת כִּלְרֶסֶת תַּחַת
רַגְלֵי זוּדִי סֵם הָעַכּוֹ"ס שֶׁזּוּדִי וְשׁוֹלְטִי
עָלַי : דִּין הָרַג לְעַגְמַת מְכֹכֶסֶת פִּיר'
מְקֻבָּלֶת עָלַיִךְ דִּין הָרַג וּמוֹסֶרֶת כַּפָּם
לְזָרִים : לְחַיֵּיב גַּם כִּלְכֶסֶת פִּי' אֵל"ף
מְכֻכֶּסֶת יִשְׂרְאֵל לְחַיֵּיב מִיָּד לְמַחְתֵּם
וְגַם הָעַכּוֹ"ס מוֹנְסִים אוֹתָהּ בְּעִסְּים

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ

אֵין כְּמַדַּת בָּשָׂר מִדָּתֵךְ · אֵיזֶה
קִנְאָתֵךְ וַעֲצַת עַמְּדֵרֵךְ :
בַּת בְּרֵרָתְ לְבֵית חֶמְדָּתֵךְ : בְּעָלוּהָ
אֲדוֹנִים וְאֵין לְצַמְּדָתֵךְ : גְּוֹעָה
לְהוֹדִי אֲנִי מְאוֹרֶסֶת : גְּבוּרַת
הוֹדִי אֵיךְ נִדְרֶסֶת · דִּין הֶרֶג לְעַצְמָה
מְקֻבֶּלֶת : דְּהוּיָה גַּם כִּי נֶאֱנֶסֶת :
הֲאִם בְּלִי סֵפֶר לְשִׁלּוּחַ : הֵבֵן
כְּיָהוֹם אוֹבֵד שָׁלוּחַ : וְנַעֲנוּעַ הֻפַּךְ
כְּבָלוּחַ · וּכְיוֹנֵן הָתוּם נִרְפַּם דְּלוּחַ
זֶעַם כְּרֵנִּי וְעִתָּה לְהַפּוֹךְ : זִירִי קוֹדֶשׁ
רוֹצָה לְשַׁפּוֹךְ : חֲבִיבַת רֵעַ כְּקֶדֶן

הַפּוֹךְ

וּבְתַרְגּוּמִיּוֹת לַעַ"ס כֵּן הוּא לְדַנּוֹק נְדוֹדֵהּ : הַס בְּלִי סֵפֶר
סְלוֹת פִּי' אֵין לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוּת מִן הַחֲרוֹם שֶׁלָּהּ פְּסוֹק הוּא בִּיחֹזְקֵאל
שֶׁלָּהּ אֶת הָעָם יוֹשֵׁב פִּנּוֹ וְיִלְאוּ מִסֹּל לְכֵהֶן שֶׁהִיא לוֹ לְאִשָּׁה וְכָעָם
עָלָיו לְמַר לְעַבְדּוֹ כְּתוֹב לָהּ גֵּט כְּרִיתוּת בְּסֵמֶךְ כְּדֵי לְהַפְחִידָהּ הֵלֵךְ
וְעָשָׂה חָנוּת רַבּוֹ לַיָּמִים כֵּן הַכֵּהֵן
לְהַחֲזִיר לְאִשְׁתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה לְמַרְהּ לוֹ
כֵּיוָן תְּחִלָּתוֹ שֶׁאֵתָּה גָּרַשְׁתָּנִי לְמַר
לָהּ תְּנִי לִי סֵפֶר כְּרִיתוּת שֶׁלָּךְ שֶׁבֵּינִי
לוֹתוֹ וְכִמְּנָה עַל סֵם הָעֶבֶד וְהַחוֹרֵב
כֵּן לְמַר הַקָּב"ה לְיִסְ סֵפֶר כְּרִיתוּת
לְמַנּוֹם לְיִסְ כְּתוֹב בְּסֵמֶךְ מִלַּע בְּסֵם
יְחוּקְאֵל וְלֹיְיִסְ מִיסֵּד הַס בְּלִי סֵפֶר
כְּגַרְשָׁה וְאִם כֵּן בְּקֶל הָיָה יָכוֹל
לְהַחֲזִיר לְאִם יִשְׂרְאֵל : סֵדֶן כֵּיוָן
לְוֹנֵד סְלוֹת פִּי' מְכֹכֶב שֶׁבְּעוֹלָם אִם
מוֹנְדִים לְיִם לְתַסְתּוֹ וְיִם לֹו בְּכֵיוָן
מְמֵנּוּ מִתּוֹךְ שֶׁסּוֹנֵא אוֹתָהּ לְךָ לְבֵיוָן
וּמְגָרְשָׁהּ וּמְגָרְשָׁהּ עִם הַס וְהַכּוֹכָבִים
כֵּיתוֹמִים סְלוֹן לְהַס הַס וְהַס לְכוֹכָבִים
וְנֵעִים כֵּין הָעַכּוֹ"ס עֲרוּמִים מִבֵּן
לְכוֹס : סְלוֹת כְּמוֹ תּוֹפְסָם כְּמוֹ
וְהַפְּסָם תַּרְגּוּמוֹ וְיִסְלַח : כֵּן נֵעוֹל
הַפּוֹךְ

הָפוּךְ : חֲשׂוּבָה עֲזוּבָה כְּקוֹרַעַת
בָּפוּךְ : טוֹב הַתּוֹאַר קְדוֹרְנִירַת
מִפֶּרֶךְ : טְרִיָּה מַכָּה כִּבְלִי אֹרֶךְ :
יוֹם נָקָם נִסְתָּם דַּרְכָּךְ : יוֹם שָׁלוֹם
נֶחְתָּם חָרְכָּךְ : כֹּחַ הַסַּבָּל הִכְשִׁיל
נָטָל : כְּסוּל שָׁחוּל הַנִּשְׁאָר
מִקְטָל : לֹא לְמֵרְנוּעַ נָךְ וּמַטְלְטֵל :
לְעָמֵל וָיָגַע וְאַחַר נוֹטֶל : מַטַּע
קֶרֶן שֶׁמֶן הַמְּרָשָׁן : מִרְמָס מְדוּשַׁע
כְּחָרוּלִי כְּבָשָׁן : נוֹצֵר לְמַעֲלָה
לֹא יִישָׁן : נִטְעוֹ לְמִשְׁלַח פָּרוֹת
הַבָּשָׁן : שׁוֹרָקָה מַה בְּצַע וְנִקְטֶפֶת :
סוֹרַחַת מַה יִתְרוֹן וְנֶחְטֶפֶת : עַל
יַד חֲקוֹקָה וְטוֹטֶפֶת : עַל מַה
אֲהֻבָּתָה נִשְׁטֶפֶת : פְּעוּלַת
הָרוֹבִים בְּמִיעוּט מְלֵאכֶת : פְּרִיעַת
שָׂכָר רַבָּה וְהוֹלֶכֶת : צוֹפֶה הַפָּנוֹת
וְעַתָּה נִמְשֶׁכֶת : צָרָה בְּקוּדָה
וְאַחַר נִסְמֶכֶת : קוֹדֶשׁ רֵאשִׁית
עֲרֵימַת שְׁעָרִים : קַצּוּי אֶרֶץ זְרוּעִים
כְּשִׁעוּרִים : רוּחַ כְּנִשְׁבֶּת בְּעֵלִי
יְעָרִים : רָדוּף נִשְׁמֶטֶת נָסִים

ונסיגים

הפוך כבלוח פי׳ ישראל שמחללו לשעבר לגן נעול וסגור מכל נדרין ואין שום בריה יכול ליכנס לתוכה בלי רשות כדכתיב גן נעול אחותי כלה ענבריו הם בקשר לעבו״ם כעצב שמו מלוח שלין רחוי לתקילה • ומעיין תשום נרפש לשון פירש ישראל שבקשור עליכם גן נעול מעיין חתום שלא תלכלכו ותרמסנו רגל אדם ורגל בהמ׳ עכשיו נרפש בין העכו״ם נרפש לשון סניגוס כ׳ דריסה לעות פ״ם ביחזקאל סיימן ל״ד ותחללו ברגליכם: זעם כרגע ועתה להפוך פירש שקדם היה זעם על הק״בה כרגע ועתה נשתנ׳ להפוך להחריב זעמו וכעסו על״ם תכי כמיעט רגע על יעבור זעם ופירושו שתחלתי מעט בתשובה ומעשים טובים וברגע יעבור זעם של הק״בה : זירי קוים ועתה לפפוך פי׳ שם הכתיבים מפרתי יי׳ הכוונתים בין פיהם וגזר הקולם בספך למה נרשם כל חטות : חבת ריב בקרן הפוך פי׳ ישראל שנקראים ריעים להק״בה ורעיו׳ וחבתם היתה חביבה על לודם כבת ליוב שהיתה יפה על מלוד ושמה קרן הפוך״ם הקרן שנותנין בו כחול שכוחלין בו העיניים והוא נקרא פוך כמו ותשם בפוך עיניך: תשובה עזובה לקורעת בפוך פיר׳ ועתה נחשבה לפניו זוכה שכוחלת את עיניה לניחו׳ וסופה להמתם וכמו ותקרעי בפוך עיניך לשוא תתיפעי מאהבי בך כי בפוך מרח׳ קרע עין מרחב מתחלתה לשיניים כוחלת : טוב תחולר ישראל שהיו לשעבר נאים בין העכו״ם עכשיו קדרו פניהם כשולי הקדירה מעשולם קשה המפרכת ומשברת את הגוף קדורנית לשון שחורנית טרייה מכה פיר׳ ישראל שם מוכים במכה טרייה שהיה לה תמיד ואין לה רפואה : ברך לשון רפואה יום נקם כשתם דרך פירש יום גאולה שכתוב בו כי יום נקם לי׳ כשתם דרכו מלפניהו שתין תמו יולעי׳ מתי יבא : יום שלום כחתום חרך פירש יום הגאולה שתשלם הק״בה גמול לעכו״ם על עסק ריב ניון הכוונה לפניו לפוטפה תן המריעי׳ לה לותה חלון ונקב כשתם ונחת׳ שלח להסתכל בימי הסל׳ חרך ל׳ מנין תן התרכי׳ : כח הסבל החשיל נטל פי׳ כחן של ישראל שסובלים שול העכו״ם לותו משלוי ועול הכשילו וחלשו לכחן של ישראל כסל ושחול כשאר מקטל פירש כל שנשאר ונשפל מהריגת ב״ם ירכותיו נשחטים וחיניהו נתפרקי׳ כסל ר״ל פירכו לתת גבוה מחברתה שוחל פירכו כשחטה מחריבים שכו כיו מפיכים . לק למרנוע פי׳ לק למנוח נשארו הנשחרים מקט׳ חלק לנד ומטלטל׳ . למרנוע כמו למנוח לעמל ויגע ואחר נוטל פי׳ שטורחים ויניעים ישראל בזעת אפם בתו היסחטלים ומוטלין ואוכלים כמו שכ׳ יגעתו ולק הוכח לבו • מטע קרן שמן המשמן פי׳ נטיעה שמיכה היו ישראל נטועים בתוך שמיכה ושמן ונקט על שם הפסוק כרם היה לידידי בקרן בן שמן שפירושו זוויות של קרן ישראל שהיה שמיכ׳ מכל התרנגולת: מרמס מדוע פי׳ מדוע בתוכה עכשיו למרמס מרדם לעכו״ם ושם דומים לקוים שמסיקין אותו בתנור של כבשן: חרולי ל׳ קוצים : נוצר למעלה פי׳ שומר ישראל שהוא למעלה מהם לק יישן נטעו פי׳ מאחר שהנוצר למעלה למה אניח נטעו שם ישראל למטה כתתה למטה ומרמס בין עכו״ם שנקרעים פרות בשבן : שורקה פי׳ שבן זמורה שנטע הק״בה מוצע לנרשם מה בצע מה ריוח יש לזה שחיבה כ״כ ועתה מניחם בין העכו״ם והיה נקטפת ונתלשת ביניה׳ :סורק כו׳ פי׳ נתרבה ומתגלגל פיתה זו סורקה מה הנאה יש שכך גדלה ושהלה הק״בה הוציא והיה נחטפת בין העכו״ם : ע״י חקוקה פי׳ לומה שחקקה הק״בה על ידו כלכתי׳ בן על כפיס חקותיך ובטוטפת בין הפתילין היה בין עיניו על מה תחבת׳ נשטפה כלו׳ מסולקת ממנו כמיס השוטפת דבר מחקום לחקום: כעלת הרוחים מעוט מלאכת פי׳ העכו״ם הללו מיעוט מלאכה פעלו לך עשו כבד את לחביו נבוכד נצר פסע ג׳ פסיעו׳ לכל היותר ז׳ חלות נשטוו לבני נח : רוחים כמו ביתרים פריעת שכר רבה והולכת שהשכר שלת פורע להם הולך וגדל כמו שעשית לנבוכד נצר שהלך על כל העולם כלו בשביל לותן ג׳ פסיעות : צופה מפל למה הדבר דומה למלך שפכר פועלי׳ הרבה והיה פס פועל לחד שעשה

עמו מלאכ׳ יום רבי׳ וכבשנו הפועלי׳ ליטול שכרן וכבש הפועל
ממהן אמ׳ ליה פועלים הללו עשו עמי מלאכה מועטת לכשאפנה
אוכל אפנה לך לפלס שכר חסדון גדול שעשית עמי מלאכה
מרובה כך ישראל מבקשים מלפ׳ הקדוש שכרן והתורו׳ מבקשים
שכרן אמר הקב״ה לישראל בני התיגיעו
עד שאפנה מן הרוגים שלהן שעשו
עמי מלאכה מועטת ואני נותן לכם
שכר בעולם הזה שהוא׳ מועט לכל לתם
יש לי לעשות עמכם חסדות רבות
שעשיתם עמי מלאכה מרובה ואתן
לכם שכר בעולם הזה ובעולם הבא
לכל עתה עיתה ומכ׳ משכת ומתעכב׳
מלקבל לותו שכר שהי׳ פקודים ואחר׳
נפטרת פי׳ בעוד שהרשעים פקודים
אצלינו בלה אחרת שהוכה לה כלומר
הרס על הרס נתוסף : קודם פי׳ ישראל
שנקרקים קודם ישראל לני׳
קלוי וכו׳ פי׳ הם זקויים ופזורי׳ בארצ׳
קלוי בארץ כלשון שזורי שלין
אחד קרוב לאחרתה בשעה שבני אדם
בונין למקום אחד ורואין זה את זה
ומתאמצים ביחד לבנות בשעה פזורים
הין מתאמצים יחד . רוח מנשבת פי׳
כשרוח מנשב בעלים בעני׳ ביער
כשבודקים הם שלאחיהם רודפי׳ לתריסי׳
ואורב שלופה לתריסי׳ זו הם בשעה
שבודקים כמו רוח שערה ומהו שיסד
דלוף ונקב בשעתו כמו בשעתה חרב
ביוכה ופירשו שמוכה ומתעים בלילה
בלילה פירש ר״ח בשעה היו מקדיחי׳
בחג היו מעבדין ר״ח בלילות שבפרשת
בחקותי . שלמו שלם פי׳ ר״ח בשעה
שנחתר בהם שלם תעשו כאר שלמו
ותמו ומלה לא בשתר לנו לפי שעשיתי
בלשה שנחתר בה ובשלת את המוכה
לאר יעשה מלה גם שאר קרבנות
פשקו שנחתר בהם כלה תעשו ליום
אחר ומהו שיסד שלמו שלם מלה
וכשלם : וי״ו שהוא תלמדו כאר שלמו
ר״ח קללות ואין לי מוכה עוד להביא
עליכם יש לי עוד שלם מלה וכלה :
תרתם פירש בקרוב כרוב הגדול

וְנִסְעָרִים : שִׁמְּנָה וְתִשְׁעִים הָאָלוֹת
הָאֵלֶּה : שַׁלְמוּ אֱלֹהַּ מֵאֵלֶּה
וְכָאֵלֶּה : תְּרַחֵם תְּקַבְּצֵנוּ מִקְרָנוֹת
אֵלֶּה : אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְיָ
לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה :

אל מלך ויעבור יי יי מלה לנו כי אתה

הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַּסּוּ
אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם : הוֹשִׁיעָה אֶת
עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם
וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם : הוֹשִׁיעֵנוּ
אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן
הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ
לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ :
לְיְיָ הַיְשׁוּעָה יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ יְיָ
צְבָאוֹת אַשְׁרֵי יְיָ הוֹשִׁיעָה כִּי לֹא עַל
כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים יְיָ שְׁמַע
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ

אזן תַּחַן וְהַסְכֵּת עֲתִירָה : אַף
הָפֵר וְשַׁפֵּךְ עֶבְרָה : בָּאֵי
לְחַלּוֹתְךָ בְּנֶפֶשׁ מָרָה : בְּשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל יִמְצָאוּ עֵזְרָה : גְּעֵרַת
נֹאֲנָחִים עֲנוֹתָם חֲזֹר : גְּחִינַת
קוֹמָתָם נָא אַל תְּבֻזֶּה : דְּרוֹשׁ
עֶלְבּוֹנָם כִּיצַר וּבוֹזֶה : דְּרוֹךְ פּוּרָה
וְנָצַח יְזֶה : הֲלֹא אַתָּה הָיִיתָ
וְהִנֵּךְ : הָיָה תִּהְיֶה בְּהַדַּר גְּאוֹנֶךָ :
וְנִמְתָּ יִכּוֹן זֶרַע אֱמוּנֶיךָ : וְהָנֵם
כָּלִים מִתְגָּרַת חֲרוֹנֶךָ : זוֹעֲמוּ

בעוים

ומפליא לעשות עם לומה זו כשים גדולים וכפלאות :

אזן תחן התוכה תחכתי . והסכת עתידה והקשב תפלתי
ושכך ל׳ חמת המלך שכבה . להלוחך ל׳ ויחל . בשמך
הגדול בשביל שמך הגדול . נעית עניין לעקת נלחצים רבה לומר
ישראל שנלחצים בגלות .

נחינת כפיפת ל׳ נחרת לויתך נופל
נחין ולחים לה מלר בוז׳ מעשו הבוזה
לותנו דרוך פורה וכו׳ עם״ס יושבים
ס״נ פורה דרכתי לבדי וגום׳ וכאן יום
ויו נלחם על בגדי וגום׳ וכאלו פרש״י
שזה כלם שהו יושבי בלדם . בהדר
גאונך על סם הפסוק בלי בלוד והטען
בעפר מפני פחד יי׳ ומהדר גאונו
יושבים ב׳וקלי לימו׳ המשיח כלפירש
רד״ק שם . ונמת ודברת . יכון זרע
לומיכן לנו ישראל . מתגרת מריבה
תרגום מלנים ישלח תגרי רמי
משלי ו׳ בעווי׳ עוית . ומתוה ל׳
תלוה . נשמו כמו ונשתם העל
תלמתכם זורו לשון לתכם לוכם :
נלפסי לשון לפסי לרק ור״ל מפזורי׳
שם נקבה בלרק . חבלו רומס ל״ה
בלויב י״ו דומי חבלה וגומר . שתו
עניין שפלות תרשו וכו׳ פירש על גבי
חרשו חורשים למעניתם . המתי זו
המשיכו שבשו בגון פירש״י בירמי׳
ל״ח בגון בטיט וכו׳ . פוגה ענין הפל
הפוגה לת דוד שבדו : טורפי שם ר״ל
לומות הינולם שטורפי לותם שלוש
מכל נלדים וזכו מיסד מקבה לל קשה
יום יום לוחמים ונולדים בלומות
העולם בישראל ומנלה ל׳ שני עבדים
נלים . יד פורשים וכו׳ רבה לומר
בלדם בטובע בכבר ובוסט יד להחזק
מסס . וערבה הסמיכה רבה לומר
מעורב הסמיכה שלנו בלגבה : ניעצ
תוכיח ליטובע מקוים : לבטוח עניין
עזית ומכשול כמו ולויל שפתים יבצ
מצלי י׳ : קמים סובלים רבה לומר
ר״ם וכרו סוכה ויסופים כור כלי
להפיל ישראל בתוכה : מיצרימים
עניין תלבולה והתקלמות : מוקים
נוטלים

בְּיָעִים וּמְמָאֲנִים נִסָּחוּ וְזוֹרוּ בָאֲפָסִים
וְלֹא נָחוּ : חֲבָלָה רוּחָם וְלֶעָפָר
שָׁחוּ : חָרְשׁוּ חוֹרְשִׁים וּמַעֲנִית
הִמְתִּיחוּ : טָבְעוּ בַבּוֹץ וְאֵין פּוֹצֶה :
טוֹרְפֵיהֶם שָׁלוּ מִקָּצֶה אֶל קָצֶה :
יוֹם יוֹם לוֹחֲמָם מְנַצֶּה : יַד פּוֹרְשִׁים
מִלַּחַיִן לֵיצֵא : כָּלוּ חַיֵּיהֶם בְּיָגוֹן
וַאֲנָחָה: כּוֹשֵׁל רַבָּה וְעֶרְבָה שִׂמְחָה:

לְיֵשַׁע חוֹכִים וְהִנֵּה צָוְחָה : לִבְטוּם קָמִים וְכָרוּ שׁוּחָה : מַעֲרִימִים סוֹד מִמֵּךְ לְהַדִּיחָם :
מַבְבִּידִים עוֹל לְהַכְשִׁיל כֹּחָם : נוֹאֲקִים אֵלֶיךָ בְּהִתְעַשֵּׁךְ רוּחָם: נַחַת לְמְצוֹא מְכוֹבָד טָרְחָם :
שִׂיחַ צָגִים בְּמַעֲמַד צָפוּף : סְלִיחָה מְבַקְּשִׁים בְּקִדְקֹד כָּפוּף : עוֹשְׁקֵיהֶם יַקְנִיאוּם בְּנֵצֶר
נָאָפוּף : עוֹעִים יִסְמְכוּ וְיִהְיוּ לְסָפוּף : פְּדֵה דְּבֵקְךָ מֵחֶרֶן וּכְלוּי : פַּלְטֵם מִצּוֹרֵר וְתָנֵם
לְעָלוּי : צַוֵּה יְשׁוּעוֹת מְשַׁחֲרֵיךָ בְּחָלוּי : צוּר עוֹלָמִים הוֹשִׁיעֵנוּ בְּגָלוּי : קָנוֹא וְנוֹקֵם קָנֵא
לִשְׁמֶךָ : קְצִין עֶלְם מְצוּאַר עַמֶּךָ : רְאֵה עֲמָלֵינוּ וְשׁוּב מְזַעֲמֶךָ : רִיבָה רִיבֵנוּ לְמַעַן
חַסְדֶּיךָ : שַׁבְּנֵתְךָ הֲשֵׁב לְמָקוֹם מַאֲוָיָו : שָׁבַת בְּצִיּוֹן לְוִיֵּי וְכֹהֲנָיו : תַּשְׁרֵי אָזְנְךָ לְקוֹל
תַּחֲנוּנָי : תְּרַצֵּנִי בְּקָרְאִי יְיָ יְיָ : אֵל מֶלֶךְ וְיַעֲבוֹר יְיָ סְלַח לָנוּ כִּי אַתָּה

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם : וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים : נוֹשֵׂא עָוֹן
וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה : וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטֹּאתֵינוּ וּנְחַלְתָּנוּ : אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים
וְאֶהֱמָיָה : בְּרֹאותִי כָּל עִיר עַל תִּלָּהּ בְּנוּיָה : וְעִיר הָאֱלֹהִים מְשֻׁפֶּלֶת עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּיָּה :
וְכָל זֹאת אֲנוּ לְיָהּ וְעֵינֵינוּ לָיָהּ : מִדַּת הָרַחֲמִים עָלֵינוּ הִתְגַּלְגְּלִי וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תְּחַנֵּנוּ
הַפְּלִילִי : וּבְעַד עַמֵּךְ רַחֲמִים שַׁאֲלִי : כִּי כָל לֵבָב דַּוֵּי וְכָל רֹאשׁ לַחֲלִי : תָּמַכְתִּי יִתְרוֹתַי
בְּשָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תֵּיבוֹת : וּבְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת כִּי לֹא נִשְׁלָבוֹת : לָבֵן שָׁפַכְתִּי שִׂיחַ פְּנֵי בוֹחֵן
לִבּוֹת : בָּטוּחַ אֲנִי בְּאֵלֶּה וּבִזְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת : יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּכִיּוֹת :
שֶׁתָּשִׂים דְּמָעוֹתֵינוּ בְּנֹאדֶךָ לִהְיוֹת : וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל גְּזֵרוֹת אַכְזְרִיּוֹת : כִּי לְךָ לְבַד עֵינֵינוּ
תְלוּיוֹת : וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטֹּאתֵינוּ וּנְחַלְתָּנוּ :

אֵל מֶלֶךְ וְיַעֲבוֹר יְיָ יְיָ וְסִלַּח לָנוּ כִּי אַתָּה

וְאַתָּה קָדוֹשׁ וכו' כְּמוֹ בְּיוֹם שֵׁנִי

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ :

נוֹעָקִים : בְּהִתְעַטֵּף רוּחַם עַל סַם הַפְּסוּק תְּלִיתִי קַמְתִּי בְּהִתְעַטֵּף
עָלַי רוּחִי וגומר : סִיר רֵיקָם נוֹמֵר בְּתִפְלָה : נִסּוּךְ רְחוּק כְּמוֹ
פּוֹחֲדִים נִפּוּכִים : בְּקִדְקוֹד פּוֹךְ רֵיקָם נוֹמֵר בְּהִסְתַּחְוִיתִי נוֹעָקִים'
יְקִיאוּם רֵיקָם נוֹמֵר ק"ס מְכִעִיסִים אוֹתָם : עוֹעִים יִסְמְכוּ ל"ם
בִּיסוּרִים י"ט יְיָ מִסְךְ בְּתוֹכָהּ רוּחַ
עוֹעִים וגומר : נִסּוּךְ נִסּוּךְ כְּלִיל
וְרֵיקָם נוֹמֵר בְּהִסְתַּמְּרוּ עֲלֵיהֶם רוּחַ
עוֹעִים יִהְיוּ לְכְלִיל * מִתְרַץ וכולי ל"ם
בִּיסוּרִים י' כְּלִיוֹן חֲרוֹן וּפִירֵם רל"ק
רֵיקָם נוֹמֵר כְּלִיוֹנָם ר וְחֲרוֹן רוּחַ עֵינַיִם
כְּרִיתָה וְתִיכָה : וְחָנֵם נַעֲלוּ ל"ם
וְלִתְּךָ עֲלֵיהֶן עַל כָּל גְּוִיֵּי הַקְּרָבוֹת :
מִסְתַּרְיךָ מִבְקָשִׁים לְתוֹכָךְ : קְנֵן
תְּתוֹךְ : סְמוּכִים סַם רְצוּעוֹת הַעוֹל :
מֵעַם תְּרַמֵּיךָ עם"ס וְעַל עַם תְּרַמֵּי

לְמִסְפַּט יִסְעִירֵם ל"ד וּפְרַס"י עַם תְּרַמֵּי עַם מְלַחֲמָתִי וכו' .
יו"י ג' מִדּוֹת מְסוּרוֹת לְעֵיל כְּיוֹם רִאשׁוֹן : נִסְלַם עַמִּים
תֵּיבוֹת רֵיקָם נוֹמֵר כִּי"ג מִדּוֹת הַמְּזֻכָּרִים לְעֵיל : נִסְלְחוֹת
לְמִן מְסֻלְּחוֹת אַסְּךָ עַל לְחוֹתֶךָ וְרֵיקָם נוֹמֵר סְעָרֵי
דְמָעוֹת סְתִימִין נְקוּדִין : בְּטוּחַ
אֲנִי בְּאֵלֶּה רֵיקָם נוֹמֵר כִּי"ג מִדּוֹת
וְנִסְעֲרֵי דְמָעוֹת סְתִימִין נְקוּדִין :
וי"מ בְּטוּחַ אֲנִי בְּתוֹרַת דְּכְתִיב אֵלֶּה
דְּבְרֵי הַבְּרִית וגומר וּמִפְרָשִׁים כְּמוֹ
מִדַּת הָרַחֲמִים וכולו לְעֵיל סְתָמִי
עַל בֵּית רֵיקָם : שְׁתַּיִם דְּמָעוֹת כו
וכולו עַל סַם הַפְּסוּק תְּלִיתִי כ"ו
שִׁימִי דְמָעָתִי בְּנֹאדֶךָ וגומר :

אֵל נָא רְפָא נָא · תַּחֲלוּאֵי פוּרִיָּה · בּוֹשָׁה וְחַפְרָה · וְאִמְלַל פְּרִיָּה · גְּאֻלָּתָהּ מְשַׁחֵת ·
וּמַכָּה טְרִיָּה · עֲנֵנוּ כְּשִׁעֲנֶיתָ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה : דְּגָלֵי עַם · פְּדוּיֵי
בְּזִרוֹעַ חָסוֹף · הַצֵּל מַאֲנָף · וְאַל יְהִי לִשְׁסוֹף · וְתַעֲנָה קְרִיאָתֵנוּ · וּלְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
תְּכַסּוֹף · עֲנֵנוּ כְּשִׁעֲנֶיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ עַל יַם סוּף : זְכוּת צוּר חָצֵב · הַיּוֹם לָנוּ תְּגַל · חֲשֹׁכֵנוּ
מֵאֲנָף · וּנְחֵנוּ בִּישֻׁר מַעְגַל · טַהֵר טְמֵאָתֵנוּ · וְלִמְאוֹר תּוֹרָתְךָ עֵינֵינוּ תְּגַל · עֲנֵנוּ
כְּשִׁעֲנֶיתָ לִיהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל : יָהּ רֹאֵה דֶּשֶׁן עָקוּד · וְהַצְמַח לָנוּ תְּרוּפָה · כְּלֵה שׁוֹד וָשֶׁבֶר :
וְסַעַר וְסוּפָה : לַמְּדֵנוּ וְחַכְּמֵנוּ : אִמְרָתְךָ הַצְרוּפָה : עֲנֵנוּ כְּשִׁעֲנֶיתָ לִשְׁמוּאֵל בַּמִּצְפָּה :
מוּתָם מֵרֵחַם : שָׁרְשָׁיו אַל תַּקְמֵל : נַקֵּנוּ מִכָּתָם וְשָׁמֵן : וְלֹא נֵאָמֵל : סְעָדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה :
וְאַרְחוֹת חַסְדֶּךָ נִגְמֹל : עֲנֵנוּ כְּשִׁעֲנֶיתָ לְאֵלִיָּהוּ בְּהַר הַכַּרְמֶל : עוֹדְדֵנוּ בְּצֶדֶק מָשׁוּ מְמֻים :
וְכַפֵּר זָדוֹן וּמְשׁוּגָה · פְּדֵנוּ מִמְּהוּמַת מָוֶת · וְאָחוֹר בַּל נָסוֹגָה · צַוֵּה יְשׁוּעָתֵנוּ : וּבְעוֹנוֹתֵנוּ
לֹא נִתְמוֹגָגָה · עֲנֵנוּ כְּשִׁעֲנֶיתָ לְיוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּגָה : קְדֹשֶׁת אִישׁ חֲסִידֶךָ זְכוֹר · לְפֵרֵת
פְּעָמִים · רַחֲמֶיךָ תְּעוֹרֵר · כִּי לְקִינוּ בִּכְפָלַיִם · שׁוּבֵנוּ לִירָאָתֶךָ · וְלֹא נָחֲשֹׁף שׁוֹלַיִם ·
עֲנֵנוּ כְּשִׁעֲנֶיתָ לְדָוִד וּשְׁלֹמֹה בָּנוֹ בִּירוּשָׁלַיִם :
זְכוֹר לָנוּ בְּרִית אָבוֹת כְּמוֹ בְּיוֹם שֵׁנִי

לעשרה בטבת

יון זיגט (סוף למו מכימו) וויפ מן מקנשיג ביז מן (על עירך ועל עיר) מוכ׳ דער נאך זאגט מען דאס :

אלהינו ואלהי אבותינו

אַדַּבְּרָה וְיָרוֹחַ לִי : כִּי רוּחִי הֵצִיקַתְנִי : עַל מְרִירוּת נַפְשִׁי : וְעַל כּוֹבֶד שִׁיעֲבּוּדִי :
בֵּין כָּל אוּמָה וְלָשׁוֹן : אֲנִי לְבַד נוֹקַשְׁתִּי לֶכֶת מִזֹּם לְיוֹם : לְאָחוֹר וְלֹא
לְפָנִים: גָּמַר אוֹמֵר : לְדוֹר וָדוֹר עָלַי : בְּלִי לְגַלְגֵּל רַחֲמִים : לְרוֹצְיאַי לְחֵירוּת : וְרָחָה
דָּחִיתָנִי : כְּבִשְׁתִּי יָדַיִם : וְלֹא כְּדוּחָה בְּשִׁמְאֵל : וּמְקֻרָב בִּימִין : הוֹכַנְתִּי בְּבֶבֶל :
וְהוּשְׁפַּלְתִּי בְּמָדַי : וְהִטְבַּעְתִּי בְּיָוָן : וְעַתָּה בְּיַד כָּל אוּמָה וְלָשׁוֹן : וְכִי בְּרֹזֶל אֲנִי : וְאִם
בְּשָׂרִי נְחוּשׁ : לִישָׁא וְלִסְבּוֹל : כָּל אֵלּוּ הַצָּרוֹת : זֶה לִי יוֹתֵר : מֵאֶלֶף שָׁנִים : חֲרִיבָה
וְשׁוֹמֵמָה : שְׁבוּלָה וְגַלְמוּדָה : חֲבוּשָׁה בְּבֵתִּי כְלָאִים : חֲרוּשָׁה כְּשָׂדֶה : חֲפוּרָה כְּגִנָּה :
חֲפוּיָה רֹאשׁ כְּאֵבֶל : טְמֵאוּ מִקְדָּשִׁי : וְחִלְּלוּ קָדְשִׁי : וּמִגְרוּ וְנֵאצוּ : נִיחוֹחִי אִשַּׁי : יוֹקֵד
חֲטָאַי : וְעוֹצֶם פִּשְׁעַי : וַעֲוֹן עֲקֵבַי : אֶמֶת הֵם גָּרְמוּ לִי : כְּבִיר כֹּחַ הַכֹּל גָּלוּי לָךְ : כִּי לְקִיתִי
בְּכָפֶל : עַל כָּל סְאָה סָאתַיִם : לְחָצוּנִי רָעָצוּנִי : כָּל יוֹצֵא וָבָא אֲכָלוּנִי בְּכָל פֶּה : עַד כְּלוּ
כָּל כֹּחִי : מַהֵר וְחוּשָׁה : לְאֻנְקַת בָּנֶיךָ : הַנֶּעֱלָבִים הַנֶּאֱנָחִים וְנֶאֱנָקִים : נֶלְאֵתִי נְשׂוֹא :
עוֹל גָּלוּת וְשִׁבְיָה : וּמִרְמָס בְּרַגְלֵי כָל גּוֹי : מְדִינָה וָעָם : סוֹחֲרִים אֵיהּ מַלְכֵּכֶם : וְצוּר
מָעוֹזְכֶם : יַחְשׁוֹף זְרוֹעוֹ : וְיָגֵן עֲלֵיכֶם : עֵתִי נְאוּלָה : מְנִיתִם וְנִגְמְרוּ : וְתִקּוֹת הַתְּשׁוּעָה :
פָּסְקָה וְהָלְכָה לָהּ : פְּרִצוּף פָּנִי : כְּבוּשׁ בְּקֶרְקַע : בְּשָׁמְעִי נִיאוּצָם וְנִבּוּל חֵירוּפָם : צָדַק

דִּינֶיךָ: וְיוֹשֵׁר מִשְׁפָּטֶיךָ: מַצְדֶּקֶת אֲנִי: עַל כָּל הַבָּא עָלַי: קוּמָה אֱלֹהִים: וְרִיבָה רִיבִי:
וְהוֹצִיא לָאוֹר: מִשְׁפָּטִי וְדִינִי: רְאֵה שׁוֹמְמוֹתַי: וְשׁוֹמְמוֹת הֵיכָלֶךָ: אִם לֹא לְמַעֲנִי: עֲשֵׂה
לְמַעַנְךָ: שְׁבוּעַת הוֹרִים: וּכְרִיתוּת בְּרִיתָם: נָא אַל תָּפֵר: כִּי אֵל נֶאֱמָן אַתָּה: תִּזְכּוֹר
אַהֲבָתָם: וּתְחַיֵּה זַרְעָם: טֶרֶם יֹאבְדוּ: בְּיַד מַעֲבִידֵיהֶם: בָּנֶיךָ הֵם: מַטַּע נוֹאֲמֶיךָ:
יְכַמְּרוּ רַחֲמֶיךָ: עַל שְׁאֵרִיתָם:

אל מלך ויעבור יי יי וסלחת סלח לנו כי אתה

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְמְעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיוֹדֵעַ חוֹסֵי בוֹ: טוֹב וְיָחִיל
וְדוֹמֵם לִתְשׁוּעַת יְיָ: טוֹב לַגֶּבֶר כִּי יִשָּׂא עוֹל בִּנְעוּרָיו: כִּי הוּא יָדַע מִתְי שָׁוְא וַיַּרְא אָוֶן וְלֹא
יִתְבּוֹנָן: כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנַחְנוּ: כִּי הוּא יַכְאִיב וְיָחְבֹּשׁ יִמְחַץ וְיָדָיו תְּרַפֶּינָה
רָפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אַתָּה: יְיָ יִשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: לִי הִישׁוּעָה יי צְבָאוֹת אַשְׁרֵי יי הוֹשִׁיעָה כִּי לֹא עַל

אלהינו ואלהי אבותינו

אבן הראשה: לעיים ולחריישה:
ונוחלי מורשה: מנוד ראש
בלאומים: בקרבי לב נכאב:
נדוה ונדאב: נשארנו כאין אב:
והיינו כיתומים: רבה וענוגה:
שושנים סוגה: ועתה היא נוגה:

אבן הראשה וכו' ר"ת אהרן. ראשי תיבות הרוגי יבנה. ראשי תיבות אבן. ראשי תיבות

ליי הישועה ״ צבאות כי לא כי על רחמיך הרבים ״ שמעה אלהינו ואלהי אבותינו

אום קְרוֹאָה חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן : אֲבָלוּהָ חֲמוּדוֹת רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן : בְּלָעוּהָ כְּתַנִּין בְּפְרִיעַת
גָּרוֹן : בָּגְרוּ בָךְ כְּשׁוֹפֵךְ חָרוֹן : גּוֹרֵי אֲרָיוֹת הִצִּיגוּהָ כִּכְלֵי רִיק : גָּבְרוּ עָלֶיהָ חֹרְבָם
לְהַבְרִיק : דּוֹבְרֵי כָזָב לָמָּה לֹא תַבְרִיק : דָּגְלֵיךְ לְרוֹשִׁיעַ וּמַטֶּה לְהַמְרִיק : הוֹרִידוּ
אַבִּירֶיהָ לְטֶבַח כְּכָרִים : הוֹבִישׁוּ אֵלֶיהָ בִּשְׂאֵנַת כְּפִירִים : וְנוֹהֲמִים עָלֶיהָ קוֹל לְהָרִים :
וְעֵינֶיהָ נוֹשֵׂאת אֶל הֶהָרִים : זָדוּ לְצוֹדָהּ רוֹמְסֵי בְלִילָה : זְרוּחָהּ מִפְּנֵה לְפְנֵה וּמִכְסֶלָה
לְכִסְלָה : חָרַק אֲרֵי שֵׁן וְקוֹל הֶעֱלָה : חוֹרֶיהָ וּסְנֻנֶיהָ לְבֶבֶל הֻגְלָה : טֶמֶן רֶשֶׁת וְהִדְרִיךְ
קֶשֶׁת : טְהוֹרִים לָצוּד וְנִתְּבָתָם בְּחוּשֵׁךְ לְהַחֲשִׁית : יָהִיר זַעַף וְיָאִין בּוֹשֶׁת : יָרַד בַּחֲלוֹתָיו
אֲצִלָּה לָגֶשֶׁת : כּוֹס הַשְׁקָה מִיֵּין הַחֵמָה : כִּי צוֹרָהּ שָׁמָּה לִשְׁמָה : לְבוּזִים נִרְתָּן כָּל
עֲמָהּ : לָכֵן נֶאֱנָחָה בְּנֶפֶשׁ עֲגוּמָה : מוּשָׁל עַל מוֹשֵׁל הַכְאִיבוּהָ : מְרוֹרִים הִשְׁבִּיעוּהָ
וְלַעֲנָה הִרְוּהָ : נֶהֱרוֹת בָּבֶל בְּמִבּוּבָהּ הוֹשִׁיבוּהָ : נָדוּהָ וְנִזְפוּהָ וּבְזוֹנָה חֲשָׁבוּהָ : סִיעַר
נָמֵר כָּל נְדִיבֶיהָ : סִגֵּף וְסִחֵף פְּאֵתֶיהָ וְרִבֶּיהָ : עָמַד מְפָרִים וּבִלְבֵּל מוֹשָׁבֶיהָ : עֹלֵף
בְּמָצוֹר כָּל מְאַהֲבֶיהָ : פּוֹצֶה פֶּה בְּהֶגֶה וּמְצַפְצֵפֶת : פָּנֶיהָ מְעִזָּה וְגַם מַחֲצֵפֶת : צוֹעֶקֶת עַל
גְּוִלֶּיהָ הֲיוֹת מְרַחֶפֶת : צוּר לָמָּה תִּישַׁן מַשְׁפֶּת : קָדוֹשׁ עוֹבֵר עַל פִּשְׁעָהּ : קוֹל חֲנוּנֶיהָ יֵעָרֵב
וְיֵשַׁע : רָצָה בִּשְׂאֵנַת עַם נוֹשָׁע : רָטְשָׁה עַל בָּנִים אַל תִּרְשָׁע : שְׁוַע נִכְזִים אַל תִּבְזֶה :
שָׁעוֹלִים לָאֵחַר כְּתֹם הַזֶּה : תִּכַּפֵּר וְתִמְחוֹל אֵלִי זֶה : תִּסְלַח לָעָוֹן הָעָם הַזֶּה :

אל מלך ויעבור ״ ״ וסלח סלח לנו כי אתה

חָנֵנוּ ״ חָנֵנוּ כִּי בְךָ חָסְיָה נַפְשִׁי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נַחְסֶה עַד יַעֲבוֹר הַוּוֹת : חוּסָה ״ עַל עַמְּךָ אֶת
שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל : שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל : אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ
אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם לְעִיִּים : נָתְנוּ אֶת נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ : שָׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם סָבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאֵין קוֹבֵר : וַיֹּאמְרוּ לֹא
יִרְאֶה יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : הַעַל אֵלֶּה תִּתְאַפַּק ״ תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ עַד מְאוֹד : כִּי עָלֶיךָ
הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה : אֱלֹהִים אַל דְּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל :

ליי הישועה ״ צבאות עמנו ״ צבאות אשרי כי לא על כי על רחמיך

אבותי כי בטחו וכולי׳ נקוד רב מחובל ל״ג ביונה ג׳
ויקרא שוין רב מחובל ויהושע לקח מעביר על הספינה
שנקרא כן ככה נקרא בספר יהושע מפני שהיתה כלי המשלה
בידו ׳ קו מחובל ל׳ הסבותה כתתי הרם קות כלנו היה בם
תנועה להרם : כי ניצת כי כליהים כבי ותפ לרם שלח לניצת
ונמח שניבל בכבוד עלה תנצן ולבן היה לנקבל בכל ושיבב ובכור
ישרש נקרא רפצי רפצת בספרים הוי לרפצית בחרס רגב נומר
סריגם כתיב בחרס כל הסיר נקרא כלי חרס נרם כמכבירה רומם

אֲבוֹתַי כִּי בָטְחוּ : בְּשֵׁם אֱלֹהֵי צוּרִי : נָדְלוּ
וְהִצְלִיחוּ וְגַם עָשׂוּ פְּרִי : וּמֵעַת
הָרְחוּ וְהָלְכוּ עִמּוֹ קְרִי : הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר :
עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי : בְּעֶשׂוֹר לַחוֹדֶשׁ : סְמַךְ
מֶלֶךְ בָּבֶל : אֶל עִיר הַקֹּדֶשׁ : נִקְרַב רַב
הַחוֹבֵל : הַכָּתָה הֶהָרֵשׁ : צְבִי צִיצַת נוֹבֵל :

וַיְהִי לְאֵבֶל נֶבֶל עֲנָבִי וְכִנּוֹרִי : רֹאשִׁית חָרֶם : בְּכוֹרָה : לְרֹאשִׁית הַחֹרֶם : קְשָׁה הָעֲבִירָה
וְהָעֹן גּוֹרֵם : צָרָה כְּמַבְכִּירָה : עֲצֻמוֹתַי יָגֹרַם : מְזִית וְעַד קָמָה וְכֶרֶם : בָּעֵת בַּמְרוֹם תַּמְרִיא :
הָיְתָה כְּאַלְמָנָה : כְּלֵילַת יוֹפִי נִמְשָׁלַת : רוֹבַע

לומר כשאין שליח ציבור לפניהם ואומר הרחמן הוא יחדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה לשמחה ולישועה לנחמות לפרנסה ולכלכלה לחיים ולשלום לסליחת עונות ולמחילת פשעים לאורה ולשמחה לששון ולגילה לנו ולכל עמו בית ישראל ועשה לנו נס גדול כאשר עשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה ואומר כאן ראש חודש

מִי מָנָה : לְפִי חֶרֶב נֶחְשָׁלַת : כְּמִקְשָׁה בְּמִלּוֹנָה : וּבָעוֹן נִכְשָׁלַת : וְהָחְתֵּל לֹא חִתַּלְתִּי :
מְעַט צָרַי : אֱלֹהַי יֵ חֵילִי : כָּתַב לִי יוֹם זֶה : צוֹמוֹת קָבַע לִי : בְּיַד נָבִיא וְחוֹזֶה : שֶׁלֹּם יְכִי
אָבְלִי : שְׁכִינָתְךָ לַחֲזוֹת : וְתִבְחַר צוֹם בָּזֶה : כִּי תָבוֹא עַל שָׁכְרִי : פְּנֵה אֶל הַמְנָחָה : בְּרוֹמֵם
מִקְדָּשִׁי : יְשֵׁעָךְ לִי שָׁלְחָה : מֵרִים אֶת רֹאשִׁי : הָפוֹךְ לְשָׁשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה : עִינוּי נַפְשִׁי : אֶת
צוֹם הַחֲמִישִׁי : צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי : הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי :

אל מלך ויעבור ״ ״ וסלחת סלח לנו כי אתה

ואתה קדוש וכו׳

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ :

אָרִיד בִּשִׂיחִי : בְּשִׂיחִי לָגוֹחִי : לְגוֹחִי בְּהַשְׂיחִי : כִּי אִם בְּרוּחִי : בְּרוּחִי וּבְלֵיצוּנִי : בְּלִשּׁוֹנִי
עֲלֻבוֹנִי : עֲלֻבוֹנִי לְקוֹנִי : נִיחַר גְּרוֹנִי : גְּרוֹנִי וּשְׂפָתַיִם : וּשְׂפָתַיִם בְּשִׂתַּיִם : בְּשִׂתַּיִם
נְתִיבוֹתַיִם : לְפָנָיו דַּלְתַּיִם : דַּלְתַּיִם לְתַשּׁוּבָה : לְתַשּׁוּבָה אֲשׁוּבָה : שׁוּבָה מְשׁוּבָה : הַבַּת
הַשּׁוּבָבָה : הַשּׁוֹכֶבֶת נְעִיָּה : נְעִיָּה וְנָדִיָּה : נָדִיָּה וְנָתִיָּה : לְאַבְרוֹן וָמָוֶת : וָמָוֶת וְצוּקָה :
וְצוּקָה מְצִיקָה : מְצִיקָה וְהַחֲזִיקָה : וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְעָקָה : וַעֲקָה מְגַעֲרָתָה : מְגַעֲרָתָה
וְקִנְאָתָךְ : וְקִנְאָתָךְ וּגְבוּרָתָךְ : תָּמְכָה חֲמָתָךְ : חֲמָתָךְ טָלְאָה : טָלְאָה נִלְאָה : נִלְאָה
נִכְאָה : עַל אַדְמָה טְמָאָה : טְמָאָה כְּצִרְעָה : כְּצִרְעָה פְּרוּעָה : פְּרוּעָה מְרֵעָה : וְהִיא
לֹא יְדָעָה : יְדָעָה נֶאֱלָמָה : נֶאֱלָמָה נֶעֱלָמָה : נֶעֱלָמָה חֲבָטָה : כְּסָתָה כְּלִימָה : כְּלִימָה
וְחַרְפָּה : חֶרְפָּה פְּרוּפָה : פְּרוּפָה צְרוּפָה : הָיְתָה לְשַׂרְפָּה : לְשַׂרְפָּה חֲבוּשָׁה : חֲבוּשָׁה
רְטוּשָׁה : רְטוּשָׁה נְטוּשָׁה : גְּרוּשָׁה מְאִישָׁה : מְאִישָׁה לְבָזִּין : לְבָזִּין וּכְלִין : וְכִלְיוֹן בְּצִיּוֹן :
לֹא תוּכַל נָקִיּוֹן : נָקִיּוֹן וְכָפָרָה : וְכָפָרָה מְחוּסָרָה : מְחוּסָרָה מוּגָרָה : כְּפָרָה סוֹרָרָה :
סוֹרָרָה בְּבַעְלָה : בְּבַעְלָה מָעֲלָה : מָעֲלָה מְעִילָה : וְאֵין דִּי עוֹלָה : עוֹלָה וּמִנְחָה : מִנְחָה
זוֹנָחָה : זוֹנָחָה נֶאֱנָחָה : כְּבֶמְכָה פּוֹרֵחָה : פּוֹרֵחָה וּטְמֵאָה : טְמֵאָה וְקִנְאָה : וְקִנְאָה
תְּקִנְאָה : לְךָ צָמְאָה : צָמְאָה נַפְשִׁי : נַפְשִׁי לְהַנְפִּישִׁי : לְהַנְפִּישִׁי מֵרְפִּשִׁי : אֱלֹהֵי קְדוּשִׁי
קְדוּשִׁי וּמוֹשִׁיעִי : וּמוֹשִׁיעִי מְמַהֲרִישִׁי תְּשַׁעְשְׁעִי : יֵ רוֹעִי : רוֹעִי אֵלִי : אֵלִי
וְצִיָּלִי : מְצִיָּלִי תַּנְחִילִי : כַּרְמִי שֶׁלִּי : שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ : וְשֶׁלָּךְ לְמוֹלָךְ : לְמוֹלָךְ נָאצוּ לָךְ :
וְלִשּׁוֹנָם תַּהֲלָךְ : תְּהַלָּךְ גָּזַרְתָּ : גָּזַרְתָּ הֶעְבַּרְתָּ : הֶעְבַּרְתָּ וַיִּתֵּרְתָּ : עַם זוּ יָצַרְתָּ : יָצַרְתָּ חוֹק
לִי : בָּרָר יָקָר כְּלוּלִי : כְּלוּלִי לְאֵלִי : אֱלֹהִים יֵ חֵלִי : חֵלִי חַזְּקֵנוּ : חַזְּקֵנוּ וְאַמְּצֵנוּ :

ואמצנו

וְאַמְּצֵנוּ מַלְכֵּנוּ : יְיָ מְחוֹקְקֵנוּ : זכור לנו ברית אבות וכמו ביום שני

סליחות לתענית אסתר

אלהינו ואלהי אבותינו

אתה הוא • המוכיח וכו' זה המן הרשע שקם לעורר ריב ומדנים על ישראל • ומה תשב : פרשי עדנים שלנו ישראל • עדנים ג"ע • לגבי תלונים ר"ל לאמור לחסורים : תליתי מלת ככרי תלנים ר"ל שרשם לשון המן תמורת ותילוף

אַתָּה הָאֵל עוֹשֵׂה פְלָאוֹת :
בָּעַמִּים הוֹדַעְתָּ עֹז
נָאַלְתָּ בִזְרוֹעַ עַמֶּךָ בִּתְלָאוֹת :
דָּכִית צָרֵיהֶם בְּמוֹתֵי תַּחֲלוּאוֹת :
הָאוֹיֵב בְּקוֹמוֹ לְעוֹרֵר מְדָנִים :
וְדִימָה לְהַבְרִית פִּרְחֵי עֲדָנִים : זָמַם
לְשַׁקּוֹל לְגִנְזֵי אֲדוֹנִים : חֲלִיפֵי מֵאַת
כִּכְרֵי אַדְנִים : טָלָאיִךְ הוֹדַרְתָּ
שְׁקָלֵיהֶם לְהַקְדִּים יִרְעָתָּ הֵיעָתִידוֹת
וְדָרַשְׁתָּ נִשְׁקָדִים • כְּבוּי לְהַמְצִיא
לְלַהַב יוֹקְדִים לְקוֹחִים לַמָּוֶת לְהַחֲיוֹת
נִפְקָדִים : מִסְּכָה צָרַר בְּעָבְדָם
לְפָנִים • נִמְסְרוּ לְהֻתִּיז קְנוֹקְנוֹת
גְּפָנִים • סְבִיבוֹם מְוֹקְשִׁים בְּכָל
דְּפָנִים עֵינֵיהֶם לְךָ תּוֹלִים וּבְסִתְרְךָ
נִצְפָּנִים : פּוּר נֶהֱפַךְ בְּאוֹיְבִים
לִשְׁלוֹט צְלִיבָה הוּכַן אֲנִי לְקִלּוֹט
קֶלַע וּבָלַע פְּנֵי הַלּוֹט הַלּוֹט • רִיבִי
בְּאַשְׁמַנִּים לַעֲלוֹט : שָׁלוֹם וְאֱמֶת
נְבְחַב מִכָּל צַד • תּוֹקֵף יֶשַׁע סֶלַע
וּמְצַד שׁוֹדֵד הוֹשַׁדְתָּ וּבְרִשְׁתּוֹ
נוֹצַד • מְלֵישֵׁנִי נִסְחַךְ נִצְמַד וְנִרְצַד :
עֲשׂוֹ שָׁמְהוֹת וַלְדוֹרוֹת קְבָעוּם •

ומקראות

זה המן שהלשין על ישראל : נסתר עניין הליפה וכליון : נסתר לשון כריתה • זכרנו לשון מחרב זרוקה לומר שלסתר תלכה ושוכנו ומוקדות שלשים וכולו פתים לשכנו : סמיוות כדלעיל מרובים בגמרא שלמה לרם לסתר לאחרים קבעוני לדורות שלנו לה הלא כתבתי לך שלשים שלשים ולא רבעים עד שמצא מקדש כתוב בתורה כתוב זאת זכרון בספר בתיב זאת תורה שכתוב כאן ובמכתב תורה זכרון שם שכתוב בשביעים בספר שם שכתוב במגילה ופירש לה"י שלשים גב' מקומות יש לנו להזכיר מלחמות עמלק בספר ואלה שמות ובמשנה תורה ובספר שמואל הרבה שלשה שלשה בדבר שמילמתו לו לתת רשות לרבעו זאת שם שכתוב כאן ובמשנה תורה לכל שם שכתוב בהודו קורא כתוב ג' וזהו סימך ולדורות קבעום שמלמד לה סמך יש מהקרא מלשים ולא רבעים : בסכמו מחמל שלשה קיימו למעלה שם שקבלו למטה • טבעום לשון מי שטבעו ל"ל שטבעו הוליכו בעולם • בספר כאשר וכו' ר"ל במגילה כתיב בספרי שם קבעו לקריאת המגילה ולשאול ולענות שעודת פורים בסנהדרין כתב שנדול בלכתיב ושם רשו על כל אחת שניע שלשים ונומר : יכולה ולדורות תסתר ומדרכי: לפני שנעשים כלכתיב ויהי יכולה כשם שעשו יעשים ר"ל חוק כראוי וכולו רבה לומר רשע ישמח מנחמלו לכרם יי' נלחות" ובדם לשון מרחם כמו בתף תלום בוחם תחקוק ב' וים יפרפרו חוק כראוי וכ"ה שבתלמוד כרם היה לידידי ונומר" בבסם לשון רמיסה כלכתיב בריטו מקדשיך ונומר ישעיה ס ג : זרוך

וּמִקְרָאוֹת שְׁלִשׁוֹם וְלֹא רִבְעוֹם : נִסְבְּמוּ
מִמַּעַל וּלְמַטָּה קְבָעוֹם : בְּסֵפֶר נֶחְקַק עַל מַה
תִּבָּעוֹם : רָמָה יָדְךָ לִסְלוֹחַ לְפוֹשְׁעִים : יְהוּדִי

ודוין רגה לומר ישראל שוריים כם בכל פינות העולם לקבץ
מותם : ולעתיד יהיה סיר יחדם כדכתיב סירו לב' סיר חדש ונומר
יפתיר מ"ב ורגה לומר בעת גאולת ישראל :

וְהַדְרָכָה הַקְמֵת מוֹשִׁיעִים · צִדְקָתָם עוֹמֶדֶת לָעַד לְשַׁעֲשׁוּעִים חָקַר כְּבוֹדָם לְהַזְכִּיר לָנוּ שָׁעִים
קְנֵא לְשִׁמְךָ נוֹרָא וְנִקְדָּשׁ · חֲזֵה כַּרְמְךָ נֶחֱרַם וְנִדָּשׁ · זְרוֹעֵנוּ קְבַע וְשִׁיר לְךָ יְחֻדָּשׁ · קַיֵּמֵם
וְהַחֲיֵם בְּבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ : וְכַעֲשׂוֹתְךָ נוֹרָאוֹת בְּאוֹרֶן הַיָּמִים · אַתָּנוּ הַפְלֵא תְּשׁוּעַת
עוֹלָמִים · כְּצוֹא כּוֹפֵר וְתַנְחוּמִים · אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים :

אֵל מֶלֶךְ ויעבור ״ ״ וסלחת סלח לנו כי אתה

כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים יְיָ וְאֶת אֲסִירָיו לֹא בָזָה : כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שָׁקַץ עֲנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר
פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ : זֶה עָנִי קָרָא וַיְיָ שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ : דְּוֹשִׁיעָה יְיָ
כִּי גָבַר חָסִיד כִּי פַּסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם :
לְיְיָ הַיְשׁוּעָה ״ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי ״ הוֹשִׁיעָה כִּי לֹא עַל
אֱלֹהֵינוּ וַאֲלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ

אַתָּה הָאֵל עוֹשֵׂה פֶּלֶא · בְּכָל דּוֹר וָדוֹר לְעַם לְךָ מְחֻלָּל : גְּבוּרוֹת רַחֲמֶיךָ מִי יוּכַל
לְסַפֵּר · דַּלִּים מֵקִים מֵעָפָר וְאֶפֶר : הַנֶּהֱרָגִים הוֹרְגִים אֶת הוֹרְגֵיהֶם · וְהַנִּצְלָבִים
צוֹלְבִים אֶת צוֹלְבֵיהֶם : זָךְ אֲגָנִי עַל אוֹמֶן וְהַדַּסָּה · חָשַׁב לְהַשְׁחִית וְלִיתֵּן יַעֲקֹב לְמַשִּׁסָּה :
טַף וְנָשִׁים רַב עִם תַּלְמִיד · יוֹם אֶחָד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד וּלְהַשְׁמִיד : כְּעֶמִיר גּוֹרָנָה תִּינוֹקוֹת
אִיסָּף · לִפְנֵי אֲבוֹתָם שֶׁאֵרִיתָם לִשְׁפֹּךְ : מֵחִיק אִמּוֹתָם גּוֹעוֹת בְּרִאָגָה · נִינֵיהֶם בַּעֲגָלִים
נִתְּנוּ לַהֲרִיגָה : סְפָרִים גּוֹלְלִים וְלָרֹב נוֹתָנִים · עַד עַתָּה הָיִינוּ סְבוּרִים · כִּי בָם נַאֲרִיךְ
יָמִים וְשָׁנִים : פְּגִיעָתָם עָלְתָה כִּבְשִׁתִּי שָׁעוֹת בַּלַּיְלָה · צוּר פְּדֵה לְמַלְאָכִים קוֹלוֹגְדַיִּים עוֹלָה
לְמַעְלָה : קָמוּ מַלְאָכִים וְנָמוּ לִפְנֵי אֵל · רַחוּם לֹא קוֹל גְּדַיִּים הֵם כִּי אִם קְטַנֵּי עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל : רַחֲמָן רֵיחֵם וְחוֹתָם קְרַע · וְהָשֵׁב עַל רֹאשׁ הָמָן מַהֲשַׁבְתּוֹ הָרַע : שָׁנָה נִדְרָה
וְנֶהְפְּכוּ עֲנִיִּים · לְהִתָּלוֹת עַל עֵץ אָב עִם בָּנִים : תָּקְפוּ מֵתִים וּמֵתוּ חַיִּים · כִּי אֵל הֵפִיר
עֲצַת גּוֹיִם :
אֵל מֶלֶךְ ויעבור ״ ״ וסלחת סלח לנו כי אתה

הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ : טָבַעְנוּ בִּיוֵן מְצוּלָה וְאֵין מַעֲמַד בָּאנוּ בְמַעֲמַקֵּי מַיִם
וְשִׁבּוֹלֶת שְׁטָפָתְנוּ : אַל תִּשְׁטְפֵנוּ שִׁבּוֹלֶת מַיִם וְאַל תִּבְלָעֵנוּ מְצוּלָה וְאַל תֶּאְטַר עָלֵינוּ בְּאֵר
פִּיהָ : כִּי דִכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים וַתְּכַס עָלֵינוּ בְּצַלְמָוֶת : לוּלֵי ״ שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל :
פָּנֵי ״ בְּעוֹשֵׁי רָע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם : הֵינוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ :
תְּשִׂימֵנוּ מָשָׁל בַּגּוֹיִם מְנוֹד רֹאשׁ בַּלְּאֻמִּים : כָּל הַיּוֹם כְּלִמָּתֵנוּ נֶגְדֵּנוּ וּבוּשַׁת פָּנִים כִּסָּתְנוּ :
מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם : כָּל זֹאת בָּאַתְנוּ וְלֹא שְׁכַחֲנוּךָ וְלֹא שָׁקַרְנוּ

בְּבִרְיָתֶךָ : עַד מָתַי אֱלֹהִים יְחָרֵף צָר יְנַאֵץ אוֹיֵב שִׁמְךָ לָנֶצַח : לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם
עָלֵינוּ אָדָם : לְיְיָ הַיְשׁוּעָה יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ יְיָ צְבָאוֹת
אַשְׁרֵי יְיָ הוֹשִׁיעָה כִּי לֹא עַל כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים יְיָ שְׁמָעָה
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ

אָדָם בְּקוּם עָלֵינוּ זֶה הָמָן כְּדִדְרָשִׁינַן בְּמַסֶּכֶת מְגִלָּה יְתֵר
נַפְשׁ יִשְׂרָאֵל בְּקוּם עָלֵינוּ לְהָרֹג וְלַאֲבֵד זֶה
הָמָן חֵיל לְחָזְקָתוֹ ל' חֵיל לְחָזֵי יוֹסֵי פְּלֶטֶת פַּרְסָת בְּמַלְכָּא :
לְרֵעוֹד ל' רַעַדָה : בְּהִסְתַּפְּקוֹ בְּהִתְחַבְּרוֹ : מַלְכוּת תַּחַן זֶה לְתַחְסוּרוֹם
תַּחַן לְהָמָן וְאֹמֵר הַכֹּסֶף נִתּוֹן לָךְ
זְגוֹ' : כְּתַב וְחָתוּן כְּדִדְרָשִׁינַן בְּמַסֶּכֶת
מְגִלָּה וְיֹאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן הַכֶּסֶף
נִתּוֹן לָךְ וְגוֹמֵר מָשָׁל לְתַחְסוּרוֹם לְמִי
הוּא דּוֹמֶה לְמִי שֶׁהָיָה לוֹ שְׁנֵי בָּנִים אֶחָד הָיָה לוֹ
עֵל וְאֶחָד הָיָה לוֹ חֵרֵשׁ נִתַּן שְׂכָרוֹ
בְּעַל בְּחֵרֵשׁ לוֹמַר מִי יִתֵּן לִי תַּל זֶה
בְּדָמִים וּבְעַל תַּל לוֹמַר מִי יִתֵּן לִי
חֵרֵשׁ זֶה בְּדָמִים לְיָמִים נִזְדַּוְּגוּ זֶה לְתַל
זֶה אָמַר לוֹ בְּעַל בְּחֵרֵשׁ לְבַעַל תַּל
מִכּוֹר לִי תִּילְךָ ק"ל טוֹל בְּתִנְכּוֹ וְלוּקִי
מִתְּטוֹל וּפֵירֵשׁ רַשִׁ"י מָשָׁל לְתַחְסוּרוֹם
זֶהוּ כְּלוֹמַר יֵשׁ לְלָמוֹד מִתַּחְסוּרוֹם מַה
נַּעֲשָׂתָה הִיא לְהַמְתִּין • בְּלִי מַעֲצָד
בְּלִי עֲזוֹר • וְנִכְחִידֵם עִנְיַן כְּרִיתָה
וְפ"ה בְּתַהֲלִים פ"נ : דְּלוּ עִיכֵּי לְמֵרוֹס
פ"ה בְּיוֹסִפְתָּ ל"ח וּפֵירֵשׁ דְּלוּ עִנְיַן
הֲרִיסָה וְכוּ' וּר"ל כֵּיוָן שֶׁדְּלוּ עִיכֵּי לְמֵרוֹס
לְהַקְדּוֹם דְּרוּךְ הוּא בְּתִפְלָה וְקִדְּלָתִי
לוֹיכֵי לְקוּד לְקַלֵּל : כְּכָרַת וְסַח וְסַתַּר
עַל שֵׁם סְתִירָה וְכִכְרַת לְנֶגֶד שֵׁם וְסַתַּר
וְנִין וְכֵד נִקְט יי יִסְעִיהּ י"ד וּפֵירֵשׁ
רַשִׁ"י וְסַתַּר סְתָרִית נִין נִין מוֹסֵל
בְּמַלְכוּת אֲחִיו זֶה כְּלִסְתַּר : וְכֵד בַּת
בְּנִין וְסַתַּי • וְכִרוּ לְרָקוּד עִם ה' וְסַ
דְּסָעִים יִדְקֵי כְּכֵלֵיהֶם בְּמַחֲזוֹתָם
לְסַתַּר תַּסְנוּ לְעִקּוּד לְנִין וְיִעְקְבֵנִי זֶה
פְּעָמִים וּר"ל מִנְּגֹד עַל וְסַתַּי לְהַסְתִּיר
פְּרוּסָה נִסְתָּם כְּלִסְתַּר עַסְתָּה סְתִירָה
מְזִיקֵי נְזוּת יִשְׂרָאֵל וּמְקַטְרְגִים עֲרוּמוֹת
וְעַסְתָּה בֵּין מַלְכָּה בְּמַסֶּכֶת כְּלִקְרִינִין
בְּמַסֶּכֶת מְגִלָּה : וְכֵן הָמָן בְּקֹשׁ לְתַלּוֹת
אֶת מָרְדְּכַי וְנִתְלָה הוּא עַצְמוֹ : וְיֹאמְרוּ

אָדָם בְּקוּם עָלֵינוּ חֵיל אַחֲזָתֵנוּ
לְרֵעוֹד : בְּהִסְתַּחֲפוֹ
לַמַּלְכוּת חָנֵף כְּמַעַט בָּשְׁלָנוּ
לְמֵעוֹד : גָּמְרוּ לְכַבְּרֵנוּ כְּרֵתֶל
וְהָרִיק בְּלִי כִסָּעוֹד : אָמְרוּ לְכוּ
וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל
עוֹד : דַּלּוּ עֵינַי לְמֵרוֹם קְרָאתִיו
אוֹיְבֵי לָקוֹב : הַכְּרֵת שָׁם וּשְׁאֵר
וּמַחֲרֵה שָׁם לְרָקוֹב : וְצַר צוֹרְרֵי
בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר נִכְּלוּ לְיַעֲקוֹב :
וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב : זְרוֹעַ עֵינָה וַיִּגַּה וְלֹא כִּלֵּב
לְבַלּוֹתָם : חָבוּ לִפְנִים וְרִדָּם
בְּדַהֲרַת טַבַּעַת לְהַחֲלוֹתָם : טוֹב
דְּבָרוּ הָקִים לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לְהַיְעֲלוֹתָם :
בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מָאַסְתִּים וְלֹא
גְּעַלְתִּים לְכַלּוֹתָם : יָדַע רָמֵז
הַקּוֹרוֹת לָעֵם מְעוֹפֵר וּמְיֻהָדִים :
כְּתַב הַסַּהַר אַסְתִּיר וּמוֹר דְּרוֹר
מְפוּרָדִים : לְשִׁבּוֹת הָמָן מְבֻחָרֵת
הָמָן הָעֵץ קוֹנְדָּס : תַּחַת הַנַּעֲצוּץ
יַעֲלֶה בְּרוֹשׁ וְתַחַת הַסִּרְפָּד יַעֲלֶה
הֲדַס : נִקְשִׁיב דִּבֵּר שֶׁקֶר כְּרֵב
שִׁטְנָה וְעָצַב : נִתְעַטֵּף בְּבִגְדֵי שָׁרֵד

כְּטָעָה בְּמִנְיַן קֶצֶב: סָדַר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ
הַשּׁוֹנִים כְּלֵי־הַמַּחֲצֵב: וַיָּבֹא גַּם
הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם לְהִרְעִיבָם: עַם
הַנִּמְצָאִים בְּשׁוּשָׁן בָּאָכְלָם מִזֶּבַח
עֶבְרָם: פְּעַר לְהַשְׁטִינָם וּלְהַסְגִירֵם:
בְּיַד נוֹתֵן מִכְרָם: צוּר הַסְּכִים
לְכָתוֹב אִגֶּרֶת לְאַבֵּד שִׁבְרָם:
אָמַרְתִּי אַפְאֵיהֶם אַשְׁבִּיתָה מֵאֱנוֹשׁ
זִכְרָם: קְדוֹשִׁים מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת
מִי יִבְכְּיוּן בְּצַעֲקָה: רַחוּם הַבֵּט
לַבְּרִית וְאַל תָּפֵר לְהַרְחִיקָה:
שָׁמְעָה מוֹרָשָׁה וְתִלְבַּשׁ בִּגְדֵי
אַלְמָנוּת וּמוּעָקָה: וַתָּשֶׂם יָדָהּ עַל
רֹאשָׁהּ וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְזָעָקָה:
תִּשְׁבִּי שָׁם אֲזוֹר שַׂק בְּמָתְנָיו
תַּחְבּוֹשֶׁת: מִיהֵר וְהוֹדִיעַ יְשֵׁנִי
מַכֵּפֶל אָבוֹת שְׁלֹשֶׁת: נָחֵן לְרוֹעֶה
מַה לְּךָ נִרְדָּם לְהִתְעַשֶּׂת: קוֹם
קְרָא אֶל אֱלֹהֶיךָ אוּלַי יִתְעַשֶּׁת:
חוֹתָם טִיט אֲשֶׁר נַעֲשָׂה לְבִלְשַׁן
סֵפֶר: מְנִינְוֵה לָמְדוּ לְאַחַר גְּזֵרָה
בַּעַם לְהָפֵר: בֶּן קִישׁ הֵקִישׁ דַּלְתוֹת
בֵּית הַסֵּפֶר: וַיֵּכַס שַׂק וַיֵּשֶׁב עַל
הָאֵפֶר: רִיבִין תִּינוֹקוֹת לְפָנָיו צָמִים
שִׁלְשָׁה מוּכָפָנִים: בְּקוֹל יַעֲקֹב
לְחַלּוֹשׁ יְדֵי עֵז פָּנִים: יָדָיו אֱמוּנָה
לְאֵל הַצִּילָנִי מֵעֲלֵבוֹנִים: פֶּן יָבֹא
וְהִכַּנִי אֵם עַל בָּנִים: מַזֶּה אֵלָה

בְּאַחֲרִית הַפֶּסַח נִתְּנָה כְּרַבּוֹתֵינוּ בְּמַס׳ מְגִלָּה הַמֵּת בְּעֵת לְחַמְרִיכִין
מִכִּין לְהַמִּן מִן הַתּוֹרָה לְכַתִּיב הַמֵּן הָעֵץ וְגוֹמֵר: קוֹבְלִים הוּא עֵץ
לְרַוּחַ וְסוֹד בְּלָשׁוֹן גְּמָרָא וְכֵן פֵּרוּשׁוֹ מִה שֶׁנִּסְפֶּת הַמֵּן מִמְּחֶרֶת
בְּפֶסַח הָיָה רָמוּז עַל לוּחוֹת הַמֵּן שֶׁמְּרוֹמְזוֹ עֲכַרְס״ מ״ל כְּתוֹכְלִים
קוֹבְלִים לְתִלּוֹת מֵרְכִּבִי: תַּחַת הַעֲנָנִים
וְכוּ׳ פ״ה כִּיסְעִיס ג״כ וְדַרְסִינִן בְּמַגִּילָה
תַּחַת הַעֲנָנִים תַּחַת הַמֵּן כְּרַשׁ שֶׁעָשָׂה
עֲנָנִים ע״ן וּבָא ע״ן כְּתִי׳ וְכָל הַעֲנָנִים
וְגוֹמֵר יִסְעִיס ז׳ יַעֲלֶה בְּרוּחַ זֶה מֵרְכִּבִי
שֶׁהָרַע רָצָה לְבַטֵּל שֶׁהַמֵּר וְתַקֵּן
קַן לְךָ בַּמִּים רָצָה מֵר דְּרוֹר וְגוֹמֵר
וּמִתְרַגְּמִין יְרִי לִכִי • וְתַחַת הַסַּרְפָּד
זוֹ וְשָׁתֵי שְׁתִיתָה בַּת כֹּהֵן עַל כֹּהֵן כְּלַר
שֶׁעָרַךְ אֶת מַרְפַּדּוֹ עַל גַּלְגִּילָיו לְכַתִּיב
גּוֹ רְפִידָתוֹ וְזֶהוּ יַעֲלֶה דֶּשֶׁא זוֹ
לְכַתֵּר דְּכַתִּיב וְיִרְאוּ לְחוֹמֵן אֶת הַדֶּשֶׁא:
נַעֲנָנִין וְסַרְפָּד שֶׁנִּיהֶם מִין קוֹצִים הֵם:
מִקְצִיב דֶּבֶר שֶׁקֶר לְחַשּׁוּרִים שֶׁהֵם
מִקְצִיב לְהֵמָן הָרָשָׁע שֶׁהוּא זוֹכֵר שֶׁקֶר
עַל יִשְׂרָאֵל • כְּתַב שֶׁטָּנָה כְּלַכְּתִיב
וּמַלְכוּת לְחַשּׁוּרוֹשׁ בְּתְחִלַּת מַלְכוּתוֹ
כְּתַב שֶׁטָּנָה עַל יוֹשְׁבֵי יְהוּדָ׳ וִירוּשָׁלַיִם
וְגוֹמֵר עֶזְרָא ל׳ וּפִירַשׁ רַשׁ״י כְּתַב
שֶׁטָּנָה עַלָּה לִבְנוֹת כ״ם: שֶׁטָּנָה לְשׁוֹן
שִׂטְנָה וְעִנְיָנוֹ עִנּוּי לְהִיפֹּךְ: עֲצַב לְשׁוֹן
עַצְבוֹן תָּלָה וְגוֹמֵר: בְּגִדֵי שֶׁרֶד בְּגִדֵי
כְּהוּנָה כְּלַכְּתִיב לְתֵת לְשֶׁרֶד
כְּלַלְתִּיךָ בְּמַגִּילָה בְּרִבּוּתוֹ לְתֵת עוֹשֶׁר
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ מְלַמֵּד שֶׁלָּבַשׁ בִּגְדֵי
כְּהוּנָה • כְּתִיב בְּמִכְיָן קָצֵב כְּלַשֶּׁר
טְעָה בְּמִנְיַן גְּזוֹת בְּגֵל כְּלִיעַ׳ שֶׁהֵם
לְחַלְמְרִיכִין שֶׁם בְּמַסֶּכֶת מְגִלָּה: קָצֵב
לְשׁוֹן קְצֵבָה וְחֶשְׁבּוֹן: סָדַר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ
וְכוּלָּן שֶׁעָשָׂה סָדַר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בִּכְלֵי שֶׁרֶת
עַל כ״ם שֶׁהֵכִין נְבוּכַד נֶצַּר מִירוּשָׁלַיִם
כְּלַלְתִּיךָ שֶׁם וּכְלֵים מְכֻלִּים שׁוֹנִים
יְשׁוֹנִים מִבְּנֵי לֵוִי וְכוּ׳ מִיכְלַלְתִּ אֶת קוֹל
וְלַמְּדִי לְשׁוֹנִים כְּלוֹ מִכְּלֵי כְּלֵי הַלֵּוִי
מִכְּלֵי וְחַבּוּרָתוֹ וְאֶת שׁוֹנִים הֵם
וְהוּא שֶׁיֵּסֵד בְּשׁוֹנִים כְּלֵי בֵּית מָמוֹ
הַמִּקְדָּשׁ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁמָּמוֹ נִתְנַדֵּב
וְנִתְּנַת הָעוֹלָם וְיֵצֵא גַּם הַשָּׂטָן וְכוּלֵי

כְּלַלְתִּיךָ שֶׁם לְפִיכָךְ מִכָּאן לְמִקְדָּשׁ וְנִתְּמַם נִיבּוֹ בְּאַף הַשָּׂטָן וְרֵקֵב
בִּיבִיהֶם וְהֵרֵג אֶת וְאֶתִּי וְכוּ׳ • עַם הַנִּמְצָאִים וְכוּ׳ לְלוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּ׳
לְכָל הָעַם הַנִּמְצָאִים וְגוֹמֵר לְפִילּוּ יִשְׂרָאֵל: בְּאָכְלָם מִזֶּבַח
עֲכַרְס״ מ״ל כְּתוֹכְלִים מִזֶּבַח שֶׁנִּקְרָא לְעָכוּר יִשְׂרָאֵל מִן
הָעוֹל׳ לוּ כְּפִשׁוּטוֹ מִזֶּבַח עֲכַרְס מִזֶּבַח
עֲכוּ״ם: פְּעַר וְכוּ׳ ר״ל לְחַשּׁוּרוֹשׁ פְּתַח
פִּיו לְמַשּׁוֹר יִשְׂרָאֵל כְּיִד הַמֵּת שֶׁהִיא
נוֹתֵן מִכְרָם ל׳ וּנְתָתִי מִכְרָם וְר״ל
שֶׁרָצָה לִיתֵּן מָמוֹן רַב כְּדֵי לְהַכְלִים
וְהַמֶּלֶךְ הִסְכִּים עִמּוֹ כְּלַכְּתִיב וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לְהָמָן הִכָּסֶף יִנָּתֵן לָךְ וְגוֹמֵר:
צוּר הִסְכִּים וְכוּ׳ ר״ל הַקָּב״ה בְּעַצְמוֹ
הִסְכִּים עִמָּהֶם לִכְתּוֹב תֵּיבוֹת לְאַבֵּד
אֶת יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁנִּכְנְסוּ תֵּיבוֹת לְתוֹךְ
רֶשֶׁם וְכוּ׳ כְּלַלְתִּיךָ שָׁם: שִׁבְרָם
תִּקּוּמָם וְנִבְטָחָתָם: קְדוֹשִׁים מַלְאֲכֵי
שָׁלוֹם כְּלַלְתִּיךָ בְּמִדְרָשׁ שֶׁנִּכְנְסוּ
מַדַּת הַדִּין וְכוּ׳ לְמֵדוּ מַלְאֲכֵי שָׁרֵת
רְצוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם כָּל הָעוֹלָם לֹא נִרְאֵת
לְלֹא כְּלַלְתִּיךָ שֶׁנִּתַּת לְיִשְׂרָאֵל וְכָל
עוֹמְדִין בְּזְכוּתָן לְיִשְׂרָאֵל לֹא הִיוּ יִשְׂרָאֵל
מֵת עָלֵינוּ וְכוּ׳ וְזֶהוּ סִיּוּם רֵישׁ לְבִרְיַת
הַגֵּט וְכוּלּוֹ מוּרְכָּב כְּתוֹרָה לְכַתִּיב
תּוֹרָה נוֹתַן לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה וְגוֹמֵר וְגַם
שֶׁם שְׁתוֹרָה עַצְמָה לְכָאן בְּגִדֵי שֶׁרֶד
וְלִמְרֵה לְהַקְדִּים בְּרוּךְ הוּא רַבּוֹ״ע לְאֹם
הֵין יִשְׂרָאֵל לְמֵה נִבְרֵאתִי וְכוּ׳: מוֹעֲקָה
תַּרְגּוּם וְעֵינִיתָ רוּחַ וְעָקִית רוּחַ:
תַּעֲנִי זֶה שֶׁיִּהְיוּ מַכִּיבִי מַעֲשֵׂי: תַּחְבּוֹשֶׁת
עִנְיָן קֶשֶׁר וְעִטּוּף לְשׁוֹן וְחַבְּשָׁת לָהֶם
מִגְבָּעוֹת וְגוֹמֵר וְר״ל שֶׁגַּם שֶׁיִּהְיוּ הַנָּשִׁים
שֶׁם שֶׁם בְּתִגְרֵיהֶן וְקָרְעוּ לְתוֹכוֹת הָעוֹלָם
וְלוֹמַר שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בְּעַד יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳
כְּלַלְתִּיךָ שֶׁם בְּמִדְרָשׁ • יְשִׁיבִי ר״ל
הֵיכָנִים בְּתַעֲרֻת הַמַּכְפֵּלָה • כֵּן
מֵיכָר: לְרוֹעֶה נִקְמָן זֶה הַמֵּת רַע״ה:
מַה לְּךָ נִרְדָּם לְהִתְעַשֶּׂת ר״ל מַה לְּךָ
שׁוֹכֵב בְּהַשְׁקֵט וְיִשְׂרָאֵל מִסּוֹרָרִי לְמוֹת:
לְהִתְעַשֶּׂת עֵינֵי זְכוּת לוֹ מָחוֹת ל׳ שֶׁתְּהֵא
עֵינֵיהֶם כ׳ וְר״ל מַה לְּךָ שׁוֹכֵב
בְּהַשְׁקֵט וְכַמְּחֵר קוּם קְרָא וְכוּ׳ פ״ה
בְּיוֹנָה מַה לְּךָ נִרְדָּם קוּם קְרָא וְגוֹמֵר

ותעמוד פירש רל"ק ותרגם • תותס טיט ר"ל שתליהו סיפר
והניד למרדכי שכתב בלשון תותס טיט לפי שכתם בשמים יפרוש ומרדכי ידע לת כל אשר נעשה
היה ידע שנכתוב כלשמותם בתרגום • ומה למדו שהתשובה מועיל אף לצדיק
גזר דין • לין קיים זה מרדכי הקים
תלמוד בית הספר ר"ל שתקם על לפני
בית התפלה ובית המדרש ובמגלה
דורש כן קיים שתקים על לפני
רחמים ופתחו לו • רבן תעוקות וכו'
ר"ל שתקן כל תיעוקות של בית רבן
וגזר עליהם תענית ג' ימים: ומוכפנים
תרגום רעב כפנה • בקול יעקב ר"ל
בתפילת בני יעקב לקלו אזכי כדאמרי
הקול קול יעקב והידים ידי עשו קול
של יעקב בכתי כנסיות ובתי מדרשו
מחלים ידים דעשו • מעלנוניס
תרגום כי רחק יי' בעניי נלי קדם יי'
מעלנני • חזה תלה וכו' ר"ל גדולים
עם הקטנים כולם נעקו בתפילה
איתני ר"ל בני אברהם שתקרא איתן
האזרחי • שתל לפני וכו' ר"ל כאשר
שלח בכיותם ונעקתם למרום שתל
הקדוש ברוך הוא לפני כלומר לפניו
בתוך הפרגוד ל' לפני ולפנים: רועה
זה משה רבינו עליו השלום • תחויב
הרע מהמן הרשע: תחנון בכאורו רחמיו
וכו' ר"ל שנכאורו רחמי הקדוש ברוך
הוא על ישראל ויהא לבכות בניכול
על החורבן שתירע לישראל • ויהי
בקרוב וכולו פ"ה בירמיה וז"ל כאן
בקרוב הקדוש ברוך הוא שתוא חלך
ישראל לת הספר ר"ל גזר דינם קרע
רוע גזר דינם והכל תפורש במדרש
שם במגילה: יהידים הוקיע וכו' שלו
בניו של המן שהיו יהידים גם הרוש
והם נתלו בלא הלכו למטה ואחיהם
המן הרשע למעלה מהם • לית לאף
בשלם לחות והרביעי לויך תגולה
בדאמרין במדרש העץ היה גבוה ס'
אמות והיו תלוי זה למעלה תוך ס'
אמות ותלשם ג' אמות ותמה לחת לויך אין כל לחד
ולחד הרי מ"ג אמות והתתתון מרוחק מן האדץ ג' אמות י"ג
אמות היה העץ מסקיע באדץ ותמה כשנשרפת היה למעלה
מראשו של העץ שהוא היה עליון הרי ס' אמה • מסכה זה מרדכי
כדכתיב בו מסכה לעולך תחשורום:
נקם תוזר שרשה נקיק מיכאן ל"ה
ימים לדיק כי תוזר נקם • ושם ודיבר:
תוקף לקרות וכו' ר"ל לקרות במגילה
לדורי דורות במקום הלל • ממרום
קבלו וכו' כדאמרין במגילה קיימו
וקבלו קיימו למעלה תה שקבלו
למטה • דודי לאי ישראל ל' והכנסת
עתך עת דודים יחזקאל: יכוסם ל'
נתת לירתין נם להתכוסם תילים ס':
כאן מקדם ורבה לומר שתעשה לנו
ניסים וגפלאות כמקדם ולפרסם
ולגלות פלאות להקדום ברוך הוא:
מסכידים רבה לומר ליישראל שמכידים
על קדושתיו וגפלאותיו לו ישראל
נקראו עדיו כדכתיב ואתם עדי נאם
יי' עדים תרגום סהדיה • נעת רוחת שתנו
וכו' רבה לומר נעת רוחת שתנו
בגלות רוח והצלה ליהודים ליגאל
לותנו: במתי

ומזה אלה בני איתני ורבני: כלם
צעקו ותעל שועתם אל יי: יה
בבוא רנון שאל לפני: ומה קול
הצאן הזה באזני: רועה השיבו
הם קטני קודש זרע: יה הצל
לקוחי למות מאויב הרע: חנון
נכמרו רחמיו ויבקש לבכות
הכאורע: ויהי בקרוא מלך ישראל
את הספר ויקרע: יהודי הוקיע
ילדיו למטה ואביהם מלמעלה:
איש בשלש אמות והרביעית אויר
מגלה: משנה נקם חזה וישמח ושח
תהלה: אותי השיב על בני ואותו
תלה: ותכתוב אסתר תוקף
כבהלל מהודים: מלמעלה קיימו
מה שקבלו למטה חדים: גם ינוסס לפרסם כאז פלאי מסהידים
בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים:
אל מלך ויעבור יי ויסלחת סלח לנו כי אתה
אל תנאץ למען שמך ואל תנבל כסא כבודך: זכור ואל תפר
בריתך אתנו: אל ישוב דך נכלם עני ואביון יהללו שמך: אל
תתן יי מאוי רשע זממו אל תפק ירומו סלה: כי הנה אויביך
יהמיון ומשנאיך נשאו ראש: על עמך יערימו סוד ויתיעצו על
צפוניך: אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד
כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה: עורה למה
תישן יי הקיצה אל תזנח לנצח: למה פניך תסתיר תשכח
עניינו ולחצנו: כי שחה לעפר נפשנו דבקה לארץ בטננו:
קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך: לי הישועה
יי צבאות עמנו יי צבאות אשרי יי הושיעה כי לא על כי על

בְּמֹתִי מִסְפַּר חָלִינוּ פָּנֶיךָ :
לְשַׁוְעַת נְכֵאִים אַל תַּעְלֵם
אָזְנֶךָ : הַקְשֵׁב תְּחִנָּתָם מִשְׁמֵי
מְעוֹנֶךָ : בְּבִימֵי מוֹר וְהַדֹּם הוֹשַׁעְתָּ
בָּנֶיךָ : תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אַתָּה יוֹשֵׁב
שַׁוְעָתָם מַאֲזִין וְרִנָּתָם קוֹשֵׁב :
רְפָאוֹת לְמַחַץ מַקְדִּים וּמְחַשֵּׁב :
קְנוּיֶיךָ לְהָשִׁיב וְנִוֵּיהֶם לְיַשֵּׁב : צָר
וְאוֹיֵב הֹלֵל טִישׁ עֵינָיו : פְּדֵהוּ פָּעַר
לְשָׁאוֹף עָנְיוֹ : עִישֵׁת בִּישֵׁלוֹ לְהַשְׁמִיד
קָהָל הֲמוֹנָיו : סֻגַּל לְאַבֵּד חָרַת
בְּנִשְׁתְּוָנָיו : נוֹקֵם לְצָרִים וְנוֹטֵר
לְאוֹיְבִים : מָדַדְתָּ מִדָּתָם כְּזָדוֹ
לַאֲהוּבִים : לוֹחֵם וְנִינָיו הוֹתָלוֹ
מוֹצָלְבִים : כְּבַחֲרוּזוֹת דָּגִים חוֹרְזוּ
תְּחוּבִים : יוֹם אֲשֶׁר שָׁבְרוּ צוֹרְרִים
טִבְחָה לָשִׁית בָּעָם נָצוּרִים : חֶלְפָּה

בְּמֹתִי מִסְפַּר חָלִינוּ פָּנֶיךָ : כנחרוזת דגים וכו' רמז נמכר כעבד ככר לחם למרדכי : לשון אמר כמו שחותכין דגים על עץ זה למעלה מזה כך היו מתלים זה למעלה מזה כדמפורש לעיל בפליטיה לדם בתוס חרוזת דגים לשון נתרך בחלו מלילות מחרוזת דגים ושוק בעילות ותחיבת דגים יחד על עץ זה למעלה מזה : להשית בעם נמרים לשון בעד ישראל שהם עם נלוזים בכנת טין : זולעפו לשון זלעפות רעב • מוכסים לשון כפגר מוכס ישעיה י"ד ושוק עניו רעיסה וזוין • ומוגרים לשון נפילה כמו וכסתו לארץ מגרת תילים פ"ט : חוך השמיים כסה עם"ה כסה שמיים קודו תבקוק ג' • דכאים במרוחין וכו' ר"ל ישראל שהם מדוכים ומפלים בגלות ותוכים למוסיפה מרומתך כלומר מרוב כחך לשון מרומתך כפיני גוים ישעיה ל"ג : למוסיפה ל' מי נתן למוסיפה יעקב ישעיה מ"ה חוך ענין דריסה ורמיסה :

ותפסיס ל' עתה יגלל עד תפסי ארץ מיכה ד' : והעבר תפלה ל' שוח ותפל מיכה ג' : לוחצנו עכו"ם הלוחצים לותנו המעד לשון ומתניהם תמיד המעד תלים ס"ט ענין הפיפיות : תלחלח לשון ותתחלחל המלכה : תתלנו

במתי מספר רופא לומר בחכמים מעט . חלינו ל' ויחל : לשועת נכאים לשועת ישראל שהם בגלות מוכים ומפלים • כבימי מור והדם כבימי מרדכי ואסתר : רפאות למחץ מקדים רפא לומר שהקב"ה מקדים רפואה למכה שהודיע למרדכי תחלה דברי השני פרשיות שבקשו לשלוח יד בתלך שהם בתחה הצלה וגאולה • קניך אלו ישראל : נויהם לירתיהם : צר ואויב זה המן הרשע • הלטש עיניו לשון הפסוק צרי יעלוטש עיניו אויב י"ו והוא ענין חילוד : פיהו פער פתח: לשאוף עניו לכלות מרדכי : עשת חישב : סגל ישראל כדכתיב ויהיה לי עם סגולה : חרת כתב ומקק : בנשתוניו לשון כתב כספר עזרא כדכתיב ויכתוב ככל אסר צוה המן וגומר : נוקם לצרים רמז לומר הקדוש ברוך הוא נוקם לצריו כדכתיב לא קצף ונוקם וגומר • מדדת מדתם ואולו רמז לומר מדדת להם מדה כנגד מדה בדבר אשר זדו על ישראל להאוהבים למקום בתוקף מדה עשתה כאולו • לוחם וכיניו התלו רמז לומר שהמן שהיה נלחם במרדכי וביניו היו כתלין על גלוסין על תותו עץ שהכין • וי"מ לוחם זה המן שהיה

דַּדַּת וְנִפְלוּ פְּגָרִים : זוֹלְעָפוּ זוֹעֲמוּ מוּכָסִים מוּגָרִים : וּבְכֵן יִתְעַלֶּה שִׁמְךָ וְיִתְנַשֵּׂא : הוֹדְךָ
שְׁמֵי שָׁמַיִם כִּסָּה : דַּכְּיִם בְּרוֹמְמֵךְ נִתּוּנִים לְמִשְׁיסָה : גֵּיא וַאֲפֵיסָה תְּהַלָּתְךָ מְכַסָּה : בִּינָה
דַּגִּיגֵנוּ עַתָּה וּרְאֵה בְצַר : הֲשִׁיבֵנוּ לְמְנוּחָתֵךְ כִּי יָדְךָ לֹא תִקְצַר : אָדוֹן קָרְאנוּךָ מִן הַמֵּצַר :
אָנָּא הוֹצִיאֵנוּ לַמֶּרְחָב וְחַלְּצֵנוּ מִצַּר : מְאוֹד תַּרְבֶּה לָנוּ מְחִילָה : שְׁמַע תְּפִלָּה וְהַעֲבֵר
תְּפִלָּה : לוֹחֲצֵנוּ יַשְׁלִימוּ אִתָּנוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ תַּשְׁלִיךְ בִּמְצוּלָה : מִמֶּנּוּ רַחֲמֶיךָ לֹא תִכְלָא :
כִּבְיֵמֵי מוֹר וְהַדֹּם הוֹשַׁעְתָּ בָּנֶיךָ :
אל מלך ויעבור ״ ״ וסלחת סלח לנו כי אתה ואתה קדוש וכולי
חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ :

פָּנֶיךָ הָאֵר בְּצִדְקוֹתֶיךָ : לְעַם שׁוֹמְרֵי חֻקּוֹתֶיךָ : תִּבְחַר וְתַקְרֵב חָשׁוּקוֹתֶיךָ : ״ בְּרִי
צִדְקוֹתֶיךָ : צִדְקוֹתֶיךָ לְהַרְבּוֹת תַּרְאֵנִי • וְנֶחְמוֹת טוֹבוֹת תְּבַשְּׂרֵנִי • בְּעַמִּי פְּנֵי
אֲדוֹנִי • וַתָּרֶם כַּרְאֵם קַרְנִי : מָרְנִי תָּרוּם בְּעֶלְצוֹן • בְּשׁוּבְךָ לְגָדוֹר פְּרָצוֹן • תְּפִלָּתִי
זכחי

סליחות לתענית אסתר

כְּזִבְחֵי צֹאן · יְיָ בְּעֵת רָצוֹן : רָצוֹן עֲנִיתִיךְ תַּעֲנֵנוּ : וְיוֹם יְשׁוּעָה תְּחָנֵנוּ · הַבֵּט נָא עַמְּךָ
פְּלֵנוּ יְיָ תְּשׁוּפוֹת שָׁלוֹם לָנוּ שָׁלוֹם תַּטְרֵךְ · וְחִטְּאֵינוּ תְּטַהֵר לְצַרְפֶּךָ · וְחֶמְדָּה עָזוֹב
וְחָרֵף · וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ אַל תֶּרֶף : תֶּרֶף שְׁגָגוֹת מְעִילָה · וְזִדּוֹנוֹת נַעֵר בְּמִצּוֹלָה · רְיצוּי
חֵן קָרֵב לְהַנְצָלָה · בְּעֵת הַזֹּאת רֵוַח וְהַצָּלָה :
זכור לנו ברית אבות וכו' כמו ביום שני

סליחות לשבעה עשר בתמוז

מען זאגט (סלח לנו מחני) ביז מן (על עירך ועל עמך) חוב דיר נאך זאגט מען דעם :

אלהינו ואלהי אבותינו

אתאנו לך סליחות נעקות: כי ביי"ז בתמוז נסתברו הלוחות כדתניין בסוף מסכת תענית תמצי דניים לירעו לקבותיהו כי"ז בתמוז: נסתברו הלוחות ובטל התמיד · ובקעו העיר ומרק לפוסטמום הרשע התורה: וסועמד לעם בהיכל והסייח מפורש וקוזל את כולם: להתקבל ג' כליה זרוקו ג' ותקבם לזרה בנויה טעם בתקדמיהו לר המתמיד רבה לומר כבוכד נצר הרשע שהיה מתמיד יתרבל בעשר שפה ר"ל שטן כמו טעם בחלב לבנה ובעשר שטן ועשיר מבית המקדש שונל כל הכליים שבתוכו: בלי להמנות לשון ומסרון לא יוכל להמנות שהם ענין הכפיפה ומפלות ל' כי אחה לעפר נפשינו תילים מ"ד: ולרפסון ענין דריסה ורמיסה כמו ברגליכם תרפסון יחזקאל ל"ד: שעינו ל' ויסע על הבל ועל ונחתו · בתמוז ר"ל בשביל שהיה בגדול והקלוס שלה יתקבל עול בין העכו"ם בתמוז שם יי' עם שלש ליום מהרשע יגלו וכו': תוסיף ידך וכו' על שם הפסוק והיה ביום ההוא יוסיף אדני שנית ידו לקנות את שארית עמו וגו' ישעיה י"א: תיומה ישראל כדכתיב לימוה בכרגלות עיר הפירים:

אָתָאנוּ לָךְ יוֹצֵר רוּחוֹת · בְּרֹב עֲוֹנֵינוּ
כְּבֵדוּ אֲנָחוֹת · גְּזֵירוֹת עָצְמוּ
וְצָרִיחוֹת · כִּי בְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז נִשְׁתַּבְּרוּ
הַלּוּחוֹת : גָּלִינוּ מִבֵּית הַבְּחִירָה · דִּינֵנוּ
נֶחְתָּם וְנִגְזָרָה גְּזֵרָה · וְחָשַׁךְ בְּעֵדְנוּ אוֹרָה ·
כִּי בְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז נִשְׂרְפָה הַתּוֹרָה :
הָרְסוּ אוֹיְבֵנוּ הֵיכָל · וּבְרֵחָה שְׁכִינָה מִזְּוִית
הֵיכָל · וְנִמְסְרְנוּ בְּיַד זֵדִים לְהִתְאַכֵּל · כִּי
בְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז הוֹעֲמַד צֶלֶם בַּהֵיכָל :
זָרְנוּ מֵעִיר אֶל עִיר · וְנִלְכַּד מִנּוּ רַב וְצָעִיר ·
חָרְבָה מְשׁוֹשֵׁנוּ וְאֵשׁ בָּהּ הִבְעִיר · כִּי בְשִׁבְעָה
עָשָׂר בְּתַמּוּז הִבְקִיעָה הָעִיר : טָפַשׁ מִקְדָּשֵׁנוּ
צַר הַמַּשְׁמִיד · וְנִטַּל מַחֲתָן וְכַלָּה אֲצֻעָרָה
וְצָמִיד · יַעַן כִּעַסְנוּךָ נִתַּנּוּ לְהַשְׁמִיד · כִּי בְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז בָּטַל הַתָּמִיד :
כָּל הוֹד וְשֶׁבַח · חָרְבוּ אוֹיֵב עָלֵינוּ לְאֵבַח · לִהְיוֹת עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים מוּכָנִים לָטֶבַח :
כִּי בְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז בָּטְלוּ עוֹלָה וְזֶבַח : מָרְדְנוּ לְשׁוֹכֵן מְעוֹנוֹת · לָכֵן נִתְפַּזַּרְנוּ בְּכָל
פְּנוֹת · נֶהְפַּךְ מְחוֹלֵינוּ לְקִינוֹת · כִּי בְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז בָּטְלוּ קָרְבָּנוֹת · סָרַרְנוּ לְפָנָיו
מֵרִיב לְשׁוֹנוֹת · לָכֵן לְמִדְרָשׁ לְשׁוֹנֵנוּ לוֹמֵר קִינוֹת · עִוַּתְנוּ בְלִי לְהַמְנוֹת · כִּי בְשִׁבְעָה
עָשָׂר בְּתַמּוּז גָּרְמוּ לָנוּ עֲוֹנוֹת : פִּזַּרְנוּ בְלִי מְצוֹא רְוָחָה · לָכֵן רַבְתָּה בָּנוּ אֲנָחָה · צוּר
רְאֵה נַפְשֵׁנוּ כִּי שָׁחָה · וְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז הַפּוֹךְ לָנוּ לְשָׁשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה : קְשִׁינוּ עוֹרֶף
וְאָבְתָה בָּנוּ אָסוֹן · לָכֵן נִתַּנּוּ לְמִשְׂחָה וְרִפְשׁוֹן · רְאֵה יְיָ וְחַלְּצֵנוּ מֵאָסוֹן · וְשִׁבְעָה עָשָׂר
בְּתַמּוּז הַפּוֹךְ לָנוּ לְשִׂמְחָה וּלְשָׁשׂוֹן : שָׁעֲנוּ שׁוֹכֵן רוֹמָה · וְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ מִקְצוֹת אַדְמָה

תאמר

תאמר לציון קומה · ושבעה עשר בתמוז הפוך לנו ליום ישועה ונחמה :
אל מלך ויעבור ״ ״ סלח לנו כי אתה

כי עמך הסליחה למען תורא : האזינה ״ תפלתנו הקשיבה לקול שועינו : הקשיבה
לקול שועינו מלכנו ואלהינו כי אליך נתפלל : ״ בוקר תשמע קולנו בוקר נערוך לך
ונצפה : שמעה ״ תפלתנו ושועתנו האזינה ואל דמעתנו אל תחרש : שמע קולנו ״
אלהינו וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו : שמע ״ קולנו נקרא חננו ועננו : אלהים
שמעה תפלתנו האזינה לאמרי פינו : שמע קול תחנוננו בשועינו אליך בנשאנו ידינו אל
דביר קדשך : שמע ״ וחננו ״ היה עוזר לנו : בצדקתך תצילנו ותפלטנו הטה אלינו
אזנך והושיענו :

לי״ הישועה ״ צבאות עמנו ״ צבאות אשרי ״ הושיעה כי לא על

אלהינו ואלהי אבותינו

אפפונו מצוקות זו מזו נברו · בחודש זה כמה חברו · געו עד נפש וראש עברו :
בשבעה עשר בו לוחות נשתברו : דפאונו צרים ונתננו להשמיד · הודנו
נהפך נפלנו ואין מעמיד · ותזנח משלום נפשנו להצמיד · בשבעה עשר בו מעת הוסר
התמיד : זרונו מהלאה ונותרנו בנס · חוצה הודחנו פנימה מהכנס · טרדת היכל
טמאו זרה להכנס · בשבעה עשר בו המשברה צרה כדתבנס : יוקשנו בינויינו ובאף
הסיעיר · כלה חמתו ואש הבעיר · ליחט עוד ובאורה הגעיר · בשבעה עשר בו
הבקעה העיר : מרום ארין הושלך לרמוס : נוי תפארת מבלול מעמוס · סודי ומחמדי
מני לחמוס · בשבעה עשר בו כשרף התורה אפוסטומוס : עדות נאמנה לתורה
ולתעודה · פקודות קרבו והעיר לכודה · צופה מאז היות עתודה · צום הרביעי יהיה
לבית יהודה : קריות מבצרי הנם להרסון · רטשו ואינם כבודי להמסון · שובבנו בקדם
ישועות לחסון · צום הרביעי יהיה לבית יהודה לששון : תעופת עופל ערבה לה שמחה ·
קפאון אורה מהר צמחה · להקם חזון צופה הימחה · צום הרביעי יהיה לבית יהודה
לששון ולשמחה : ועודה לשמך ובך נתאמת · נואקת מר מצפצפת ונואמת · יקר
דברך הטוב והאמת · צום הרביעי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה והאמת : לכפר
עון ולמרק חובים · נדודים שדודים נעצבים נדאבים · ימות עולם כמאז נאהבים · צום
הרביעי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה · מובסת רעיתך נגזרת
ממך לאלום · ברוב ענויה יקיפו לגלום · ישעך הרבה אל עילום · צום הרביעי יהיה
לבית יהודה לששון ולשמחה האמת והשלום : יהודה וישראל יהבם עליך יהבו · חזק
ואמין משוך אחריך אהבו · בניך בחוצן כנס ובקדם יואהבו · צום הרביעי יהיה לבית
יהודה לששון ולשמחה והאמת והשלום אהבו : קנוים לך ובך נעצמים · ירודים מרודים
ומבטחם

וּמִבְטָחָם בָּךְ שָׁמַיִם · יָחִיד לְבַד בְּךָ הַשְׁמִיעֵם בְּנִיאוּמִים · בִּירֵתִי יָבָנָה בָּהּ וְשָׁבְתִּי
לִירוּשָׁלַיִם בְּרִבִּים רַחֲמִים :

אֵל מֶלֶךְ וְיַעֲבוֹר יי וְסַלְחַת סְלַח לָנוּ כִּי אַתָּה

לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסַלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא : לְמַעַן יֻחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנוּ : לְמַעַן
שִׁמְךָ יְיָ תְּחַיֵּינוּ וּבְצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשֵׁנוּ : לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ עֲשֵׂה וְלֹא לָנוּ רְאֵה
עֲמִידָתֵנוּ דַלִּים וְרֵקִים : עֲנֵנוּ יְיָ כִּי טוֹב חַסְדֶּךָ כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ וְחָנֵנוּ כִּי יְחִידִים
וַעֲנִיִּים אֲנַחְנוּ וַאֲנַחְנוּ עֲנִיִּים וְכוֹאֲבִים יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהֵינוּ תְּשַׂגְּבֵנוּ וְהָיְיָ מִשְׂגָּב לַדָּךְ מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת
בַּצָּרָה : בְּצַר לָנוּ נִקְרָא אֶל יְיָ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ נְשַׁמֵּע : יִשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ קוֹלֵנוּ וְשַׁוְעָתֵנוּ לְפָנָיו
תָּבֹא בְאָזְנָיו : כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים יְיָ וְאֶת אֲסִירָיו לֹא בָזָה : כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שָׁקַץ עֱנוּת
עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְעוֹ אֵלָיו שָׁמַע :

לי״ הישועה יי צבאות עמנו יי צבאות אשרי יי הושיעה כי לא על

אלהינו ואלהי אבותינו

אֲרַאֵג מַחֲטָאתִי וְאַגִּיד עֲוֹנִי · בְּמֶרֶר רוּחִי אֶתְאוֹנֵן בְּמַעֲנִי · גִּדְלֵנִי כְּאֵב בְּפִשְׁעִי לְפָקְדֵנִי ·
דּוֹדִי זְמַן מְרוּרוֹת הִלְעִגִי : הַצָּרוֹת מִתְגַּבְּרוֹת מִכָּל עֲבָרִים · וּבָטְלוּ הַמְעוֹרְרִין
וּמְדוּמִין לַעֲתָרִים · זוֹלְזֹלְתִּי מִשְׁחָרַב נָכוֹן שְׁבָהָרִים · חוֹסְרָתִי בְּהָיוֹם בַּחֲמִשָּׁה דְבָרִים :
טוֹרְדֵנוּ בְּעֶשֶׂר מִיּוֹם יְיָ שָׁמָּה · יוֹם זֶה לָכֵן נָצוֹמָה · כְּהָיוֹם נִשְׁתַּבְּרוּ בְּחַטֹּאתִי הָעֲצוּמָה ·
לוּחוֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה : מִדֵּי זָכְרָה אֵלָה רַבּוּ יְגוֹנַי · נַפְשִׁי מָלְאָה חָמָס וְיִבְכְּיוּן עֵינַי ·
סָגַרְתִּי בְּבִיטוּל כְּפוֹז הֲמוֹנַי · עוֹלַת תָּמִיד הָעֲשׂוּיָה בְּהַר סִינַי : פָּרְצָתְנוּ זְנַחְתָּנוּ קָדִישׁ
וָעִיר · צָמְתוּ חֵיינוּ הַצָּפִיר וְהַשָּׂעִיר · קִבּוּעַ צוֹם הָרְבִיעִי לְרַב וְצָעִיר · רוֹב עֲוֹנֵינוּ נָרְמוּ
וְהִבְקִיעָה הָעִיר : שׁוֹרְדֵנוּ בְּגָלוּתֵנוּ בְּלִי עֶזְרָה · תַּאֲוַת רְשָׁעִים תַּתָּה לְהַגְבִּירָה · יְשׁוּמוּ
יְשָׁרִים עַל אוֹתָהּ הַצָּרָה · עַל אַפּוֹסְטָמוֹס הָרָשָׁע שֶׁשָּׂרַף אֶת הַתּוֹרָה : קָדוֹשׁ בְּזָכְרִי נָא
אֶשְׁתּוֹמֵם · כִּי נִתְחַבְּרוּ אוֹתִי לְהַשְׁמֵם · חָשַׁךְ הַיּוֹם יַחַר חָשַׁב לְהַעְמֵם · זָר נִכְנַס לְבֵית
אֱלֹהֵינוּ מְרוֹמָם : קְרֵית מֶלֶךְ הַגְּדוֹלָה נִדָּחָה · רוֹרֵשׁ אֵין לָהּ וּבִימִינְךָ הִבְטָחָה · צוֹם
הָאֲנָחָה הַפּוֹךְ לְהַגָּחָה · וְיִהְיוּ לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה : חָזְיוֹן קֵץ הֶרְאָה לַאֲהוּבִים ·
זֶה יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנִים וְעוֹד נֶעֱלָבִים · קָדוֹשׁ הַפּוֹךְ עִנּוּיֵינוּ בִּימֵים קְרוֹבִים · לְשָׂשׂוֹן
וּלְשִׂמְחָה וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים :

אֵל מֶלֶךְ וְיַעֲבוֹר יי וְסַלְחַת סְלַח לָנוּ כִּי אַתָּה

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו : טוֹב יְיָ לְקַוָּיו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ : טוֹב וְיָחִיל וְדוֹמָם
לִתְשׁוּעַת יְיָ : טוֹב יְיָ לְמַעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיוֹדֵעַ חוֹסֵי בּוֹ : כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנַחְנוּ :
כִּי הוּא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ יִמְחַץ וְיָדָיו תִּרְפֶּנָה : רְפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה :

לי״ הישועה יי צבאות כי לא כי על רחמיך הרבים יי שמעה

שעה כאשר ישראל שהם משועבדים כאלו הם בבית המסורים שעה לאליהם מלמטן ואל קין ואל מכאתו לא שעה׳ זה כמה זמן׳ כבן לעיר רוצה לומר כי תתנתו כשמע׳ יותר מהגדול לפי שים נענוענין עליו׳ לכך פירש בפיה׳ והספוק כך כלרך שתתמידים שמכים כך לכך ביום תמע פזרוני רוצה לומר תמם דברים תירעו את תלונותיו כי״ז בתמוז וי״ם שלא נותר שלש חמישית שהשחרים נשברו ורוח לשון וחמם את ארץ מצרים׳ ועל רגל שעמד בשביל העגל לשון לרגל כילדים׳ יכלוני יכלו ממני׳ ותעצתו שהקלום ברוך הוא שהוא עצמו כתן עצה לנכוכד נצר שלח לחזור ולהחריב ירושלים כמפורש בהגדת חלק׳ כלאתי לשון תלוני משה כלשם׳ ושסוגר רצה לומר במאסר ויש לומר גם כן לשון שסגרתיני ביד לוזיב לשון מוסר׳ כלילי מלשון מכלל יופי שכולו יפה׳ ודתך וכולי רוצה לומר שפרק הלך את התורה והעמיד בלא שכיכל׳ ותתחל תקלוני מות (ותתחל מלשון ותתחלל המלכה מלוך) ׳ והשפיפון מלשון כשוכב נצר שדומה כשפיפון עלי לורת שעלה מנכל שהיה בשכונה דע״י שנאחר מלשון תפתח הרעה׳ כשבולת שטפתני רוצה לומר שהם היו השופטים ומנהיגים בכות׳ מלור תשך שחשך מלור עלי׳ גוי שעך גוי בכל שעך בל״ת ב״ם בכל׳ כדור נכשלי על שם הספוק לכוף יכשיל וגומר ופירוש רש״י יכוף יכשיל כמכשלת המקשת את הרשע יקיפוך לוזיבים ומציקים כדור בל״ת בלין שזורקין לותו מיד ליד ויהיה חשר מכדור לה לחמיין כלומר שהיה רוזה להשתה כבדור ונייד זה לשם יודע ניד׳

סגיר והשעיר זה מלכות יון הוד לפי זה הקדוש ברוך הוא יעשן כי מי שהושם כרשה כעשן יוצא מנחיריו׳

שְׁעָרָה נֶאֱסָר׃ אֲשֶׁר נִמְסַר׃
בְּיַד בָּבֶל וְגַם שֵׂעִיר׃ לָךְ
יְהֹוָה׃ זֶה כַּמָּה׃ וַיִּתְחַנֵּן כְּבֶן צָעִיר
יוֹם נָבַר הָאוֹיֵב וַתִּבָּקַע הָעִיר׃ לְזֹאת
אִבְכָּה׃ וְאֶסְפּוֹק כָּךְ׃ בְּיוֹם חֲמֵשׁ
פִּזְרוֹנִי׃ וְעַל רֶגֶל׃ הָעֵגֶל׃ הַלּוּחוֹת
יָצָאוּנִי׃ גַּם דַּשְׁמִיד׃ הַתָּמִיד׃
וּבַסּוּגַר הֲבִיאָנִי׃ וְהוּשַׁם אֲלִיל׃
בְּהֵיכַל כְּלִיל׃ וּמַעֲצָתוֹ כְּלָאָנִי׃
וְהַמְּנָחָה׃ הוּנָחָה׃ וְדָתָךְ צַר׃
בָּאֵשׁ הֻבְעִיר׃ מְאֹד אֻתָּחַל׃
וְאֻתָּחֲלָחַל׃ בְּיוֹם שַׁדַּי דְּחָפָנִי׃ מְאוֹר
חָשַׁךְ׃ וְגַם שִׁישַׁךְ׃ כְּמוֹ בַדּוּר צְנָפָנִי׃ וְהַשְׁפִּיפוֹן׃ מִצָּפוֹן׃
כְּשִׁבּוֹלֶת שְׁטָפָנִי׃ וְהַצַּיָּד׃ שָׁלַח יָד׃ וְהַצְּפִיר וְהַשָּׂעִיר׃ הוֹד
לִבִּי׃ וּמִשְׂגַּבִּי׃ הֲלָעֵד אַפֵּךְ יֶעְשָׁן׃ שַׂמְּחֵנִי׃ וְהַעֲלֵנִי׃ וּמְחֻרָּק
לְקוֹט שׁוּעָן׃ בְּנֵה בֵית זְבוּל׃ לְהָשִׁיב גְּבוּל הַכַּרְמֶל וְהַבָּשָׁן׃
וְעֵין פְּקַח׃ וְנָקֹם קַח׃ מֵאֵצֶר וּמִדִּישָׁן׃ שִׁפּוֹט אִילֵם׃ וְאָז׃
יְשַׁלֵּם׃ הַמַּבְעֶה וְהַמַּבְעִיר׃ יוֹם גָּבַר הָאוֹיֵב׃ וַתִּבָּקַע הָעִיר

אל מלך ויעבור יי׳ וסלחת סלח לנו כי אתה
יי׳ ואתה קדוש כמו ביום שני
חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ׃

אוֹרָה עָלַי פִּשְׁעִי׃ לְצוּר מָעוֹזִי וּמוֹשִׁיעִי׃ אָנָא מָרַק רִשְׁעִי׃
אַךְ לֹא בְעִי׃ בְּעֵי הַשְׁרָה וְגַלִּים׃ נוֹתַתִּי בְּרוֹעַ
מַעֲלָלִים׃ בְּצֶדֶק שִׁלְשֶׁת הַגְּדוֹלִים׃ יָנִיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים׃
גְּדוֹלִים מַעֲשֶׂיךָ אֲבִינוּ׃ בְּשִׁבְעִים פְּתָנִים כְּהֵיינוּ׃ לוּלֵי רַחֲמֶיךָ
קוֹינוּ׃ כִּמְעַט כִּסְדוֹם הָיֵינוּ׃ וְלַעֲמוֹרָה דָּמִינוּ׃ דָּמִינוּ לְקָאת
מִדְבָּר׃ פֶּסֶל לְאֵלֹהַ כְּחוֹבָר׃ וְהוּשַׁב לִי דָּבָר׃ מַה לַּתֶּבֶן אֶת
הַבָּר׃ הַבָּר בְּנַפְשִׁי אֲהַבְתָּנִי׃ רַע בְּבַחְרִי נִטַּשְׁתָּנִי׃ כְּהַקְנִיאִי

לְךָ הַקְנֵאתָנִי : אִם חָטָאתִי וּשְׁמַרְתָּנִי וּשְׁמַרְתַּנִי מֵחֲרָבוֹת שְׁחוּזוֹת : וַאֲבִירָה פְּלָאֶיךָ חָזוֹרִי
מִלְכְלוּתִי בְּגָאוֹת עֲלִיזוֹת - וְאַף גַּם זֹאת : זֹאת הִיא נֶחָמָתִי - הִתְוַדּוֹת וַעֲזוֹב חַטָּאתִי -
וְאֶתְוַדֶּה וְלֹא בוֹשְׁתִּי - אָמְנָם אָנֹכִי חָטָאתִי : חָטָאתִי לְרֹב הָעֲלִילָה - אֵלֶה כְּאַבְלָה -
נָשָׂה - וְהוֹכֵתִי בְּלִי רְטִיָּה - פֶּצַע וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה : טְרִיָּה מַכָּתִי וַאֲנוּשָׁה - כְּזַלְזַלְתִּי
יוֹם נְפִישָׁה - וְקִנְאַתִי מְנוּחַת יְרוּשָׁה - יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה : יְרָשָׁה אֶרֶץ נִידָחִי - בָּשָׂר וָעֵצֶם
לְפַצְחִי - וְצָרַחְתִּי בְּמַר מָרוֹב שִׂיחִי - אִם כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי : כֹּחִי כְּשֶׁל מִסִּבְלִי - כְּהָיִיתִי בֶּן
מְגֻבָּל - וּבְתְעוֹתִי אַחֲרֵי הַהֶבֶל - מְשׁוֹשׁ כִּנּוֹרִי נֶהֱפַךְ לְאֵבֶל : לְאֵבֶל כִּנּוֹרִי הוֹמֶה -
וְעֻגָבִי לְבָבִי נִתְיַמֶּה - בְּקוֹל שִׁירִים וְזִמְרָה - בְּמַר נֶפֶשׁ מִסְפֵּד מַר : מַר לְמָתוֹק כְּהוּפְצָה -
קָצִין אָדוֹם וְצַח - וּבְשִׂפְכִי דַּם רָצַח - הָיָה כְּאִבִּי נִצַּח : נִצַּח הַחֲרֵב חָזְרָה - וְאַלְמְנָה
וְשַׁכְלָה וּבִיעָרָה - וְכִמְעַט הֻכְתִּי בְּעֶבְרָה - מַכָּה בִלְתִּי סָרָה : סָרָה עֲטֶרֶת גְּאוֹנִי -
בְּבָגְדִי בְּמִבְטָחִי וּמִשְׁעָנִי - שָׂמַם בֵּית מְעוֹנִי - פְּלָגֵי מַיִם תֵּרַד עֵינִי : עֵינִי נִגְרָה בְּאשׁוֹנִי -
כְּזָנִיתִי בְּלִבִּי וּבְעֵינַי - וְכִסָּתְנִי כְּלִמַּת מוֹנִי - וְאֵיךְ אֶשָּׂא פָּנַי : פָּנַי חָמַרְמְרוּ מִמְּצוֹקָה -
כְּהַכְעִיסִי לְשׁוֹמֵעַ צְעָקָה - וְנִגַּבְתִּי וְלֻקַּחְתִּי בְּחֻזְקָה - וּמַה יֵּשׁ לִי עוֹד צְדָקָה : צְדָקָה
וָחֶסֶד גָּעַלְתִּי וְהֶעֱדַתִּי - עֲרוּת שֶׁקֶר וְחָמַדְתִּי - וּבְיַד אֲדוֹנִים קָשִׁים סֻגַּרְתִּי : מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי -

זכור לנו ברית אבות וכולי — תמצא ביום שני

יוצר לשבת בראשית

אֵל כְּשֵׁם רַחֵם לְעַמּוֹ בְּרוּךְ הוּא שְׁמוֹ כֵּן וְכָשֵׁם לְרַחֵם בְּתִשְׁעָה לְעַמּוֹ כֵּן תִּשְׁעָה לְהַכְעִיס
מִשְׁלוֹ וְעִנְיָנוֹ עִנְיַן שְׁמוֹ וְרַחֵם לְעַמּוֹ לְהַקְדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתִשְׁעָה וּכְשֵׁם כִּי גְּדוֹל הָעוֹבֵד כֵּן גְּדוֹל הַמְּקַבֵּל • לְעוֹמֶן

בְּרוּךְ אַתָּה וְגוֹ' אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצַר חַיִּים אוֹרוֹת מֵאוֹפֶל אֲשֶׁר וַיְהִי :

אֵל נִשָּׂא - אַרְנֵן בְּהִתְעַלְּמָה: אוֹמֵן עָשָׂה - בְּרִיד
בְּכִנְיָסָה : בְּסוֹד בָּרָה - בְּיוֹשֶׁר אִתְחַבְּרָה - בְּרֵאשִׁית בָּרָא - בָּאֵר
וְלִדְבָרָה : שִׁיתוֹ לֵב לַעֲבוֹד :
לְמֶלֶךְ הַכָּבוֹד - קָדוֹשׁ : גְּדוֹל
פֶּלֶא - גִּבּוֹרוֹתָיו נִמְלָל - גֵּיהָ
וָלִיל - גָּדְלוֹ נִסְלָל: דְּרוֹשׁ כִּיצַד -
דֵּי מַעֲצַר - דַּל יְנַצַּר - דַּיְעָה
מֵהִתְקַצֵּר: הָאֵל בְּחָשְׁבוֹ הָעוֹלָם
לישבו

כפלגות וגבורותיו להבורת יתברך שמו שעשה שמים וארץ
וכל גבורות כלכתיב מכין הרים בכוחו נאזר בגבורה כמלך
כלכתיב ודברי כפלגותיך תמיהה וגומר : גבורותיו כמלך ל"ה
מי ימלל גבורות יי' : גיה לשון כונה ורצה לומר יומם ולילה
גדלו כפלג לשון סולו לרוכב בערבות
עכין עלוי לרום כיכר לם נה לדרום
מאסר יכר הקדוש ברוך הוא את
עולמו לי ודי יכא מעצר ברואו
ויסמוך דל ספתיו מלחקור אחר
מעשה ברחשית כי יתקצר דעתו
ושכלו מלדרום בו ולספר עזו וכחו
ולכן טוב לעסוק כלכתיב כבוד
לקיים הסתר דבר • לל יכבר לשון
נכרה על דל ספתי תילים ופי' שמור
דלת ספתי • כל מחשבו העולם ליישבו
רצה לומר כאשר עלה במחשבתו
להקדוש ברוך הוא לייסד את העולם
מתיכף ומיד נמשכה במחשבתו בתורה
רצה לומר מתיכף במחשבתו בתורה
כמשתקת בפעמונים אלגו כלכתיב
תהילים

לישבו · הרתיעין במחשבו · המשחקת במושבו · ורצונה נשורה · והסכימה במחשבה · ולבראות השיבה · ורוחונשבה · זממו הרהר · זירוז מיהר · זמן מזוהר · זבולי טוהר · חלד האריק · חיור הזריק · חץ המריק · חלף מעריק · טילול הקריש · טיעתו השריש · טמונים להגריש · טרוד ולהפריש · יצר פוצחים · יחודו לנצחים · ימן קדוחים · יסר נדחים · כנס באגדו · כבירי מדודו · כהזידם נגדו · כבשם בפחדו · לראשי הנשי

הרשעים הנלחמים מתחת כנפיו ופורקין את עולו · כנס בתגבו כבירי מדודו רומס · לומר מים הכבירי הנמלדי · בשעלו כלכתיב מי מדד בשעלו מים וגומר · קבצם וכנסם לתוך תגודתו ונתן גבול לים לבל יחלוף כמין תגודה וקשר וכלכתיב תגודתו על ארץ יסדה · כהזדם נגדו כנסם בפחדו ורמה לומר כלשון רמה הקדוש ברוך הוא להלות המים התחתונים ליעשר במקום העשוק ואמרו אמן כנרקיס ניחר למה אלו עולין וכשער לתחתונה וזהו כהזיד נגדו כלומר שמיקנו על דבריו כנסם בפחדו מיד ככסם בגערתו כלכתיב מן בערתך יכוסון מקול רעמך יחפזון וגומר · לרקעי הכסי לח הרשיע רמה לומר לרקעי הארץ שכך בתחילת בריאות הארץ כשיב כלכתיב נרקעך הארץ כשיב הוריד ליחה מלמעלה על הרשעים שמתחילת בריאת הארץ עמדו רשעי על פתח הקרקע והיו נגודין ואינן זוחחין והעלה לה מן הארץ והמטיר והשקם מלחלוחית וילאו ונמחו כלאינ' נאלו טריפו · להרגו ולהפשיל כלכתיב להרגות זרעם וגומר ולהפשיל תרגומו של לחזדיע ולמדשיע להגדיל ולהשמיח את פרו ורבו פוסו וסגו · הזרעי המזריעים והרשעים המרשעים · מעשים זמכם רמה לומר כל המעשים שהקדוש ברוך הוא עשה בזמכם ובחמונו מלומר ימכם נדבר יי׳ שמים נעשו ימכם לשון זמכם כמו ויזמן יי׳ דג וגומר מלורות והמול מרומו מכם רמה לומר המלורו וכל המוכם וכל נגשם מרומו זימכם ותקר כלכתיב וברוח פיו כל נגשם · כעלן לם שמחה נועד לם׳ לעדה עלי אור כלומר השמים הוא שמח בעבודתו ע״ם יפים כגבור לרוץ לורח וגומר · כאחן על היה הלבנה שמעידה על הרגלים כלכתי׳ והיו לאותי׳ ולמועדי׳ וגומר ובתוב כמי כירח יכון עול׳ ועד בשחק נאמן סלה תהלים פ״ט ופירש רל״ק שהוא על נאמן על זרעו לדור: נוטריס מועד פי׳ שומרים זמכם את מולשם ומועדם כלכתיב עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו תהלים ק״ד: נתקפים מהמעד רמה לומר חזקים הם בעבודתם ואינם נמעדים לעולם לשון לא מעדו קרסולי׳ שמוש ג׳ כ״ג ותהלי׳ ל״ח: סילק מחבואי׳ שחים ולחים רמה לומר המי׳ שנקראו חבואים כלכתיב בלבו מים יחחבאו והעלה וברח מכם שחים ולחים רמה לומר הרגים שחים לפי שנמצין במים כמו כלאמר יפרוס הסוחה וגו׳ יעשיה כ״ב ולחים הם

ליבילים מ׳ משחק בתבל ארצו ותהי׳ אלנו לחמן ותהי׳ שעשועי׳ יום · ולוגו כשוה וכו׳ שהשוה לעשת קונה והסכימה לעשת ומחשבתה לעשת ומחשבת הבורא · ולבריות הביבה שעשת לו כן עשה וטוב והעיקר שנתייעץ הק״בה עם התורה אם לברואו אם לאו ואיך לברוא והביבה לו לברואת ואמרה לו אם אין בנה ומחכה למלך על מה מולך · זמנו הרהר זרוז מיהר רמה לומר אם שהרהר הבורא במחשבתו זירז ועשה במיהרות · זמן מזוהר זבולי טוהר רמה לומר שים בלבנתה שמן הטו׳ ברח את השמים · זבול הוא שם ג׳ מכז׳ רקיעים · טוהר ל״ה וכעשם השמים לטוהר · חלד האריק רמה לומר עם״ה הארץ שנקראת חלד כלכתיב בהזיון כל יושבי חלד תילים מ״ט האריק גם כן לשון ארקת שנקראת הארץ בשביל שמוריקה בפירות ורמה לומר כאן שעשה הארץ טוב שיכולה להוליא תבואה ופירות ולבשל ולהוריק לותם · חיור הזריק רמה לומר בשלב שהוא לבן ותרגומו דלבן חוו׳ · הזריק לארץ כלכתיב ולשלב יאמר הוי ארץ יי״ש שלכך בשליך לותו מן השמים כדי להקריש עובי הקרקע תן המריק י״ש שנקרא בגיבוים בארץ שהוא תן לרשעים · המריק לשון נמר מיתה ממרקת ול׳ מי שהתחיל במלוה לומרין לו מרוק כלו׳ גמור · חלף מעריק רמה לומר ולמה נקרא בגיבוים בשביל הרשעים הבורחים מפניו ומודלין בו וכתי׳ בהרשעים כיס ונומר · טלול הקריש רמה לומר השמים שעומדים על העולם כמו סוכה ותרגום לסוכה מטללתא הקריש הקדוש ברוך הוא כלכתיב בס״ר יסד לקער׳ מללתא חלב וכו׳ כך ברקשון היו לחים ובשבי נקרשו שנאמר יבי רקיע פי׳ יתחזק הרקיע טיעתו השריש מלינו טיע׳ גבי שהל כלכתי׳ לביאל ג׳ ויטע אהלי אפדנו ומים יקרקו שהל כלכתיב ויתחתם כשהל לשפת · טמוני׳ להגריש מים טמוני׳ ונסתרים ברקיע לגרש לותם מן הרקיע ולהמטיר על הארץ · טרוד המי׳ ולהפריש לותן מן הרקיע יכך פוכחים יהודו לבשמים רמה לומר שיכר המלחכים בשני הפוכחים ריבה ומנחתם יהודו להקדוש ברוך הוא לשון למנחת ותומרים שירם לגבי פעולת המים כתיב עשיות מלחכים שנאמר המקדח במים עליותיו וכתיב בתריס עושה מלחכיו רוחות · יסן זיתן קדוחים הוא שם של ביהכ׳ שבבבל כיום שני · יסר כלתים כלי לייסר בו

הַנֶּפֶשׁ : לַחַ הַרְשִׁיא : לְהַרְבּוֹת
וּלְהַפְשִׁיא : לְמַזְרֵיעַ וּמַדְשִׁיא :
מַעֲשִׂים זְמָנָם : מֵאוֹמֵר יְמָנָם :
מְאוֹרוֹת וַהֲמוֹנָם : מֵרוּחוֹ מְנָם :
נֶעֱלִין צוֹעֵד : נֶאֱמָן עֵד : נוֹטְרִים
מוֹעֵד : נִתְקָפִים מְהֻמְעֵד : סִילֵק
מַחֲבוּאִים : שָׁחִים וְדָאִים : סִימָן
לַנְּבָרָאִים : סוּר מְטַמְּאִים : עָרוֹךְ
בָּחַר : עֵינָיו כַּשַּׁחַר : עָתִיד לְשַׁחַר :
עָמוּסִי מִשַּׁחַר : פּוֹעֵל בְּחָכְמָה : פִּקֵּד
אַדָּמָה : פְּלוּט בְּיִחוּמָה : פְּרָאִים
וּבְהֵמָה : צֵאֱלִים יְסוֹכְכוּהוּ : צָפָה
לְעָרְכֵהוּ : צֵידוּ לְנַכְּסֵהוּ : צְנוּעִים
לְכוֹסֵהוּ : קָדוֹשׁ מֵאַרְצוֹ : קְצַע
קְרוּצוֹ : קוֹמְמִיוּת הַפְרִיצוֹ : קִשְׁטוֹ
מְמַעֲרָצוֹ : רַק בְּשִׁיחַת : רוּחוֹ נְפָחַת
רֶשֶׁת שָׁחַת · רֶדֶת לְתַחַת : שָׁלֵם

פעלו

ולכן שמור לותו מלחלנו : תנוי שפר סיפר כלה וסנכתם תרנום
ותתיכון רלה לומר פסיפר כלה סיפר הסנת על לחם הרחמן
שתמיה הסנת לפני הקדוש ברוך הוא כאלו אכל מן העץ רם"ש
כל שנת ימים לא כאר' הרוג ובי אתה מתחיל וכו' תמיר שפר עבו'
לותו לכר כלה שלעיל ונעשי שבינו לאל"ה כר את כופר כלי ליתן
כופר ובלילון לנפשו תלה עופר מיד כיפר לו הקב"ה ותלה
ונתרלה הקדוש ברוך הוא בשנת ולקשו עופר הוא הקדוש ברוך
הוא כלכתיב דומה דודי לצבי או לעופר הילים . שמרו
להחילו הלה לומר הקדוש ברוך הוא שמר שנת לעליונים כלי
להכיחיל השנת לישראל כלשמרינן בפרקי רבי אליעזר : לעם
נתילו לשומרי שבת ועלה כיון נתיל דכתיב ויכלו לומר ישראל שהם
חבובה לחתו ס נותנין לעם נתילו לשון על מי מכוחות ינכלבי
ורוכה לומר לעם שהכתיב בתדבר הוא לשמרו תחלה : מן
בהתחילו תרנום מן המים מסיתהו אחלתיו וכמו משתילין פירות
ורלה

פיפות כלכתיב כלשר ילחם בעשר : סימן לנכרים סור מטמאים
הלה לומר ציון וסימן ישרל שנכרים עם נכרת כלכתיב ועם
נכרת יכלל יש לידע לימה דג ועוף טמא כלי לסור מן
הטמאים ומסר לנם סימני טהר כלי להכחין ולהכדיל
בין הטמא לעשור : וי"ג סי לנכרי'
הלה לומר שנכרת בעופות הטהורים
שאינו יתירה ונפן ונחגבי' ד' ככפים
וד' קרסולים כלי לידע שהעור הוא
ולסיר מהטמאים · ערוך בחר
עיניו כשחר הלה לומר הקדוש ברוך
הוא בחר לערוך שלחן לישרל בלויתן
שכתוב בו עיניו כעפעפי שחר :
פתיד לשחר עמוסי משחר הלה לומר
לסיות עתיד להסיבת ישרל לסעודה
שלחתר בהם העמוסי' מכי בטן מרח'
משחר ונומר · לשחר תרגום ושכו
לשחול לחם ומשחידו למיכל · וי"ן
לשחר כלחתרי' בשמוכר את הפפיכם
שעתידי לדיקי' לעשות סעול בלויתן
ומעורו · פועל בחכמה זה הקדוש
ברוך הוא שנאמר יי' בחכמה יסד
ארץ פקד לשלמה בוא לארץ שתוכיח
מה שהוקבל לה כי כשר נכרת הלל'
נכרת הכל בתוכה ולא היתה מחוברת
רק פלוט · וזהו סיסד פקד שלמה
פלוט ביחומה פרשים ובשמה שתכים
פולטת פרשים דסייכו קיטו יער
שלינם כבושים תחת ידי שלם ובשמת
שלמה : ביחומה כמו שלה שיחוחת ומתעברת ויולדת לשון
ליחמתני שמי כן תוליד ארץ ותפלוט מחכה · נחלי' יסוכוכו נפה
לערכהו הלה לומר נפה הקדוש ברוך הוא בנדיקים וכתן לב
ערוך להם לעתיד שלחן ושלסר על השלחן בסעות בהרבי
שלף דהייכו שור שבר שנשחר בחיוב מ'יסכוכו נחלים ושם
לילמות ועוסים בעלי כל גדילים על המים : לידו לנכסיהו עתיד
לנדיל לותו לנשתו לכתי' בחיוב מ'טעותו יגם מרבו ויפתח תרנום
ונפה נעוני' לכוסיהו הלה לומר כלי שיחלבו לותו ישרל הנקראי'
נעוים לכוסיהו לשון לכילה כמו הרחוי לכוס עניו לעיסה הוא :
הקדוש ברוך הוא שנאמר קדוש קדוש קדוש יי' לבאות מלא כל
הארץ כבודו · לשון קדוש מחוור שהקדוש ברוך הוא מעלה
ומתקן בין בשלמה שלמה שהוא קדוש מחוור שלמלא ישרל
שנקרא שלם וזהו שלמ"ם כי בחר ה' . בציון ונומר קיבץ
לשון קיבוץ · קדושו לשון מחת קדשתי שעשיתיו ככרת :קומתיות
שפריטו לשון ויפרץ בלים מחת ה"ל שגללו בקומה זקופה

כלה · קשטו מעשיהו הלה לומר מעשי ערך שלו הקשיטו ויפהו
וכתן לו רוחו למעלה ולפום גולמו פיה שלמה מחומר שלמה
ויש מפרשים ממעשיהו ממורלו והלה לומר שקושטו ונתלו מלמו
ולמותו שהלדם מוסל על כתתוכים כמו הם"ת על העליונים
כלכתיב ומורלכם ותכסם יהיה על
כל חית הארץ דק בשביל רוחו נפחת
הלה לומר לך בשביל חטאו וחלל
שפרי הען נפחת ונקטן רוחו ונקלרו
ימיו ויש מפרשים דק ר' בניה'
שנעשה דק מחמור ומפרשים על שם
ג"ר שדדם כי ערומים הם מלוה לחת
היה בילם ונתערטלו ממכה הם שחת
הלה לומר ולק כנוד עליו לירם בלה
שחת כלומר הניחכם ורדת לתחת
ולירד לעפר כלכתיב כי עפר אתה ואל
עפר תשוב · שלם פעלו שרת נזכולו
הלה לות' כאשר נברת הלדם ולו כשלם
ונגמר כל הפעולו' כי הלדם היה נמר
כל הבריאה · שרתה השכיבה נזכולו
השמים השביעי הוא נקרא זכול ועלה
הק"ם לשם ויש מפרשים שלם פעלו
במה שנתרלה ונפתה נזכולו ולו היה
כשלם פעלו כלשלמיהן מה היה העולם
חסר מכוחה נתתה שבת נתתה מכוחה
כלכתיב ויכל אלהים ביום השביעי
מלכתה ונגמרה מלאכתו ביום השביעי
שביעי עלו שמור מחללו הלה לומר
יום השביעי נתעלה לפי שבו שבת כל
: תנוי שפר סיפר כלה וסנכתם תרנום
ותתיכון הלה לומר שפיפר כלה סיפר השבת על לחם הרחמן
שתמיה השבת לפני הקדוש ברוך הוא כאלו אכל מן העץ הק"ם
כל שנת ימים לא כאר' הרוג ובי אתה מתחיל וכו' תמיר שפר עבו'
לותו לכר כלה שלעיל ונעשי שבינו לאל"ה כר את כופר כלי ליתן
כופר ובלילון לנפשו תלה עופר מיד כיפר לו הקב"ה ותלה
ונתרלה הקדוש ברוך הוא בשנת ולקשו עופר הוא הקדוש ברוך
הוא כלכתיב דומה דודי לצבי או לעופר הילים . שמרו
להחילו הלה לומר הקדוש ברוך הוא שמר שנת לעליונים כלי
להכחיל השנת לישראל כלשמרינן בפרקי רבי אליעזר : לעם
נתילו לשומרי שבת ועלה כיון נתיל דכתיב ויכלו לומר ישראל שהם
חבובה לחתו ס נותנין לעם נתילו לשון על מי מכוחות ינכלבי
ורוכה לומר לעם שהכתיב בתדבר הוא לשמרו תחלה : מן
בהתחילו תרנום מן המים מסיתהו אחלתיו וכמו משתילין פירות
ורלה

פָּעֲלוֹ : שָׂרַת בְּזִבּוּלוֹ : שְׁבִיעִי עָלוֹ ·
שְׁמוֹר מֵהַלְלוֹ : תְּנוּי שֶׁפֶר : תְּמוּר שִׁפְרִי תֵּת
כּוֹפֵר תָּאֵב עוֹפֵר · שָׁמְרוּ לְהַנְחִילוֹ · לְעַם
נָחִילוֹ · מִן בְּהַשְׁחִילוֹ · הַשְׁמִיעוּ הַתְחִילוֹ :
הִתְעַנֵּג לְהִתְנָאוֹת : קְלוֹט יְצִיאוֹת : טוֹעַן
מַשָּׂאוֹת : נוֹחַ מִלְּאוֹת שִׂיחוּ לֵב לַעֲבוֹד
לְמֶלֶךְ הַבָּבוֹד · קָדוֹשׁ :

ככל יוזך לשון

ורמה לומ' כאשר משך המן וירד לארץ כשמיעו התחילו כאשר ירד המן ליישראל לז התחיל ל קל"ב להשמיעם מצות שבת שהכריז לה' ששת ימים תלקוטו וגומר שבו אים תחתיו וגומ' התעגג להתנאות ושוה לשם להתעגג במעדני' ולהנאות' במלבושים כדכתיב וקראת לשבת עונג במקבל ומשתה לקדש ה' מכובד ככדו בגגדים נאים קלוט יציאות ולביות קלוט בעיר שלח לתתתון לתקוס וגם שלח להוציא מדמות לרשות כמו שמנו חכמים ז"ל יציאות שבת שתים שהן הרבע. טוען משאות נוח מלאו' רמה לומ' לף הרגיל לטעון משאות כל ימי השבוע בשבת יהא נוח ושובת מלהתיגע בשאות לשון כלאת יכזוב וי"ת טוען משאות רמה לומר להוציא מרשות לרשות הוא לשון לבל בתר רשות מותר לטעון משא ולפילו ככי לגיסא הוא משא כבד הך שיהא נוח ולא יתייגע עלמו לפילו בתר רשות · לפיוט הזה בנוי על נפלאו' הבריית משתים ולרון להוציא שנכנסים הס לנו מלד פעולת ה' ומהם כיכר גדולת מהניאם ותקס שמו המקבר שלמה ברלשי תיבות בתי תרווח רחבות ובן כל רלשי תיבות שלי כל התרווח מהפיו' הזה :

לְבַעַל הַתִּפְאֶרֶת · מְתֻקַּן רוּם בְּזֶרֶת · מַעֲצִימִים אַדֶּרֶת - מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֶת: נוֹחִים לוֹ
לְתִשְׁחוֹרֶת - כַּהֲלָכָה וּכְסִדְרָת: וַאֲנִי שַׁחֲרְחוֹרֶת - תְּהִלָּה בְּפִי סוֹדֶרֶת : לְנִקְרָא
רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן - מֶלֶךְ אַדִּירִירוֹן - כְּבִיעִים סֶלֶד וְרוֹן - בְּיוֹשֶׁר וְכִשְׁרוֹן - וְאַתֶּם מְטַטְרוֹן -
פְּסְקוֹן אִטְמוֹן וְסִגְרוֹן - וַאֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן - מְשִׁתַּחֲוֶה פְּנֵי אֲרוֹן : לְיֶה חוֹצֵב לְהָבָה -
נַעֲרָן בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה · וְעוּדִי מֵרְכָּבָה · וְקְדִישֵׁי שַׁלְהֵבָה · מִתְנַבְּרִים לְהַקְשִׁיבָה · קְדֻשָּׁה
בְּאַחַת חֲטִיבָה : וַאֲנִי חוֹלַת אַהֲבָה · בַּקְּשָׁה כְּשֵׁי עֲרֵיבָה : לְמַפְלִיא פְּלָאוֹת · אֲדוֹן כָּל
הַנִּפְלָאוֹת · כִּתִּים וְחֵיילוֹת - בְּהַדְרֵי הֵיכָלוֹת - רוֹעִים בְּקוֹלוֹת - נוֹעָדִים בְּמַקְהֵלוֹת -
שֵׁם קוֹדֶשׁ לַעֲלוֹת : וַאֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כְּמִגְדָּלוֹת - תִּשְׁבָּחוֹת וּתְהִלּוֹת : לְנֶאֱמָן בְּבִרְיתוֹ -
וְקַיָּם בִּשְׁבוּעָתוֹ · חַשְׁמַלֵּי שִׁירוּתוֹ · כִּתְבַהֲלִים מְשֻׁאָתוֹ · מִתְנַטְּלִים מְאִמָּתוֹ · מַגִּידִים
אֱלָהוּתוֹ · וַאֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ · בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ :

ודחיות ישוררו : זולת

אָחְשְׁבָה לָרַעַת עָמָל וּדְבָרִים יְגֵעִים · לָמָּה
כְּאֵבִי נֶצַח אָנוּשׁ מְמֻרְגָּעִים ·
בְּרִית בָּאִים יְסוּרִים וְנֶגָעִים נוֹגְעִים · וְרִשְׁוֹת
רוֹפְאִים נִתְּנָה לִפְגָעִים פּוֹגְעִים : גָּזוּ גַּם גּוֹנָזוּ
מֵבַשְׁלֵי הַסַּמָּנִים - סָרוּ אַף הוֹסְרוּ סוֹרְחוּ
הָאוֹמָנִים : דַּרְכֵי כִּנַּסְתָּ דָּה אֶרֶד אֶצֶל כִּימוֹנִים -
מְחֻזֶּרֶת שׁוֹאֶלֶת מְצוֹא תְּשׁוּבַת כּוֹנִים :
הַשְּׁאֲנַנִּים בְּטַח וּבְעָמֵל אֱנוֹשׁ אֵינִימוֹ - וְעִם
אָדָם לֹא יְנֻגָּעוּ אוֹנִימוֹ - וּבְרִיאִים כִּכְרִיאִים יְצָא
מֵחֶלֶב עֵינֵימוֹ - יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ רָעוּמֵר עֲנָיֵימוֹ :

זאת

אחשבה מחשבתי לדעת ולבי להבין הטעם' והדברי' יגעים לשון עניו חולה חזק כמו ויחלה שמואל ב' ט"ו: ממרגועים לשון וגבוים הכם לא תרגיע : ברית באים וכולי הלא לומר ולא עוד אלא שהיסורין באים עלינו מדי יום ויום כאילו היו לכם ברית כרות' עמנו : ונגעים נוגעים ופוגעים כמו · ורשות רופאים וכולי הלא לומר והרשות הניתן לרופאים לרפואת אותנו הרשות בלבד מאתנו כגעים פוגעו לשון אין אין שטן ואין פגע רע אך ופגע בכתבי י' קאוחלפ"ל כ"ב : גזו הוסרו לשון כי גז הים גמו כגמו הוא לומר שעצמו אותנו וכגמו הרופאים שמבשלים סימנים לרפואת : סורחו האומנים כלומר שרפואות הרופאים כסרחה : דרכי כסתרה וכו' הלא לומר וכשאנו רואים דרכינו הנסתר בהסתר פני' מהם"ית ומאלהותו רשות רבות לר' ואלעיגים

עלימו

זֹאת הָעֲיָזָה וּמְצָחָהּ לֹא בַיָּשָׁן - לָהּ
לָדַעַת רַק הַדַּת לִישָׁן - חִיתוּל שָׁם
הַיּוֹשֵׁם וְנֶגַע יָרָשָׁן - זֶה כַּמֶּה שָׁנִים
יָשָׁן נוֹשָׁן : טְעוּת אַחֲרֵיהֶם חַיָּתָם
לֹא פוֹסֶקֶת - כְּפָחָם לַגֶּחָלִים וְעֵצִים
לָאֵשׁ נְפוּקֶת : יְרִיעוֹתַיִךְ שָׁכְנִי
בִּשְׁכוּנָה לֹא נְזוּקֶת: וְסִפְרִי רְפוּאָתֵךְ
מַה תְּיַגְּעִי עוֹסֶקֶת : כְּלֵלִי יָפְיֵךְ
בְּמַכָּה לֹא שׁוֹלֶטֶת - בּוֹחֵן אִם
תְּבַקְשִׁי הַשַּׁלְוָה מוּחֶלֶטֶת - לַבַּת
לְבִי אַף כִּי קוֹלֶטֶת - קְרָבָתְהִלִּי טוֹב
חוֹלֶטֶת פּוֹלֶטֶת : מַה לִּי וְלָכֶם מַחַן
הָרֶגֶל - אַף הַטְּנוּפֶת פַּגֶּל וְלֹא
הִתְגַּלְגֵּל - נָעִים וְטוֹב מַה מָּתוֹק
מִתְרַגֵּל - מִצְוִי לִרְצוֹי אָב לַבֵּן יְפַרְגֵּל :
סְפִירַת הַחֶשְׁבּוֹנוֹת אַף לְפִי כְּלָתָהּ -
וַאֲרוּכַת בַּת עַמִּי לֹא עֶלְתָה - עֲנִין
חִבָּה לוֹ מְצֻבַּת גִּלְתָה - תַּאֲוַת נֶפֶשׁ
חִבַּת דּוֹד לֹא חִלְתָה - פִּתְגָם זֶה
תָּרְתִּי בְּלִבִּי הִמְצִיעַ - הַמַּכּוֹת אֲשֶׁר
הִכְּתִי רַב הִמְרִיעַ - צוּר מְרוֹרֹת
שׁוֹנוֹת טֶרֶם הִקְצִיעַ - כְּנֵן מַטְלֹת
מַקְצִיעַ - וְאַסְפְּלָנִית הִצִּיעַ : קֶשֶׁר
קָמְיַע מוּמְחֶה וְלִחְישׁוֹת מְעֻלּוֹת -
דְּבָרוֹ בָּרוּךְ וּמְהֵימָן כַּמָּה מַעֲלוֹת -
רוֹפֵא אֱמֶת לוֹ נִתְכַּנּוּ עֲלִילוֹת - אֲשֶׁר
בְּיָדוֹ נִרְתַּק רַב תַּעֲלוֹת : שִׁקַּצְתִּי
חַיִּי מְשֻׁבֶּשֶׁת מֵרוֹב בּוּשֶׁת - טַעֲנָה

כלימות

עֲלֵיהֶם לוֹמְרִים אֵלּוּ בְּלִבָּבוֹ כְּדֵי לְהַלֵּל הַמְיוּחָד שֶׁל מַעֲלָה בְּעוֹז
וּבְכֹחַ וּמְוַזְּרִין וּמְזַמְּרִין וּמְקַדְּשִׁין לְמִלּוֹת תְּשׁוּבָה כְּתוּבִים בְּהַלְלוּיָהּ
בָּנוּ אוֹ עַל הַמְיוּחָד, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זָהִיר בְּמִצְוָה
מִצְוָה לְמִצְוָה אִי אֶפְשָׁר לִי לְהַתְחִיל בְּהַלְלוּיָהּ אֶלָּא בְּגוֹלָה וּבְעַזָּתוֹ
בְּהַלְלוּיָהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב דָּוִד ע"ה לְעוֹלָה
תּוֹרָתְךָ שַׁעֲשׁוּעָי אֵז אֶבְחַר בְּעַנְיֵי
מוֹנִים לְמִין אֵין תְּמוּנָה רַבִּי לוֹמֵר הַלְלוּיָהּ
שְׁמוּנִין לְמִיתוֹת בְּגָלוּת הַמַּלְכִיּוֹת בְּמַה
וְכוּ' רַבִּי לוֹמֵר וְאוֹתָן מוֹכִי"ם יוֹשְׁבִים
בְּמַה וְהַשְּׁקֵט הַמַּלְכִיּוֹת לְמִין הַשְּׁקֵט
וְעַל כְּמוֹ שֶׁאֵין מוֹצֵא מִכְעוֹרְיוֹ יְרוּמִים
מ"ש : וּבְעִנְיַן לְמִנּוֹ לְיוֹמָיו וְכוּ'
פְּסוּק הוּא בְּתְהִלִּים ע"ג וּפִי' רַד"ק
בְּעִנְיַן אֵלֶּה הַלְּשׁוֹנוֹת שֶׁמְּחַיִּיתָ בְּעִנְיַן
וּבְיוֹצְאֵי הֵם לוֹמַר בְּכָלָם לְמִי אֵלִי
עִנְיַן יִשְׁנוּ מְחַיִּיתָם וְהִכְלַמְתָּם וְכֹאֲשֶׁר
יִהְיוּ נַעֲשִׂים וְחִלְּיִים לְאַחַר כְּבִי לְדַם
הֵם לֹא יִכָּנְעוּ עִמּוֹ' לְמוֹנִימוֹ רַבִּי לוֹמֵר
בְּיוֹמָיו כְּמוֹ רַבִּי לוֹמֵי וְרַבִּי לוֹמֵר
גַּם בְּיוֹמָיו לוֹמֵי מְנוּעִים :
וּבְרוֹמִים כְּמוֹ רַבִּי לוֹמֵר, וְשִׁמְיֵי,
הֵם הַ"ה כְּמוֹ שׁוֹרִים בְּטוּמִי' יִתְכַּסּוּ
בְּעִינֵיהֶם יִרְעוּ יִדְבְּרוּ וְכוּ'גַּם עַ"ה
שֶׁם יְמִיקוּ וְיִדְבְּרוּ בְּרֵעַ וְגוֹמֵר רַבִּי
לוֹמֵר כֵּאן כָּל עִנְיָנִים הֵם מְזוּמָרִים
וּמְדֻבָּרִין רַע עָלֵינוּ . זֹאת הָעֵזָה וְכוּ'
רַבִּי לוֹמֵר הַ"ה לוֹמְרִים לְמוֹ רַבִּי
כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל מְעוּזִים פְּנִימִים וְנֶפֶשׁ מִכָּל
אֵין לָהֶם מִכָּל הַקְּרוּבוֹת לוֹתָם לְחַזֵּר
מְלוּמוֹתָם רַק הֵם בְּעֵזוּת מִכָּל בְּלוּמוֹתָם
לֹה לְלַעַת זֶה כְּמוֹ פָּנִים יֵשׁ נוֹתֵן כֹּחַ
כְּתִיקוּן הַחֲזָנוּת וְהַכְּרִיעִים עִתִּיקִים
וּיְבַכִּי' וְעַד' זְמַן לְאַחַר זְמַן אֲבָל בֹּא מְמִיתָם
רַק הֵם טוֹעִים . סְתוֹל לְמִין וְהִתְחִל לֹא
לֹא תְּחִלַּת יְחַזְּקֵל ט"ו : יִלְמַן כְּעִנְיַן
שֶׁכְּמוֹ לֹא רָכְכָה בְּמִין כְּיוֹנוֹ דִּיוֹמִין
וּמוֹמִין עַל מַכָּה . טְעוּת אַחֲרֵיהֶם וְכוּ'
רַבִּי לוֹמֵי וְכֹל עִנְיָנִים"ה לְיוֹם עִסּוּקִי'
רַק לְהַטְעוּתָיו לְאַחֲרֵיהֶם . חַיִּיתָם לֹא
פּוֹסֶקֶת כְּפָחָם וְלַגֶּחָלִים לְיוֹם פּוֹסֶקֶת .
כְּפָחָם לְגַחֲלִים וְכוּ' ר"ל כְּפָחָם וְכָעֵצִים
מְיוּסָקִים בְּאֵשׁ כֵּן דְּבָרִים נוֹעָרִים

עֵינָיו הַמְּשִׁיחַ הֵם תְּכוּמִין עַל הַכֹּל
וּמוֹשֵׁל וְאֵין זֶה שֶׁל כְּלַיִן עֵינִים וְלִבּוֹן
כְּפִי כְּלַנִּי יְפִיק וְכוּ' רַבִּי לוֹמֵר וְגַם כֵּן
לוֹמְרִין לְיִשְׂרָאֵל תָּבִיא כּוֹלֵל וּמַסְפֶּקֶת
כְּיוֹפִי שֶׁלְּךָ וְטוֹב עֵינִיךְ בְּלוֹמֵר זוֹ שֶׁאֵין
סוֹם מַכֶּה סוֹלֶטֶת בּוֹ . בּוֹחֵן הֵם
תְּבַקֵּשׁ הַשָּׁלוֹם מוּחְלֶטֶת רַבִּי לוֹמֵר הֵם
תְּבַקְּשׁוּ לְבַעַת וְלַהֲבִיחֵן דְּעוֹ כָּךְ וְרַבִּי
הַשָּׁלוֹם שֶׁבִּי' מוּחְלֶטֶת לוֹ לְמִין חֲלוּטִין
וּמִיתוֹת . לְבַת לְבִי לְ' שֶׁלְּבַד' :
קוֹלֶטֶת דְּבָרִים כְּלוֹמֵר מְסַפֶּקֶת
דְּבָרִים וְכוֹנְסִין בְּלֵב . קְרָבָתְךָ לִי
טוֹב רַבִּי לוֹמֵר קוֹרְבָתוֹ דְּבַ"ה טוֹב לִי
כֵּן לְמִלּוֹם כֵּן לְרַבִּי וְעַ"ה תְּהִלִּים ע"ג
וְאֵינִי קִרְבַת אֱלֹהִים לִי טוֹב וְגוֹמֵר
קוֹלֶטֶת וּפוֹלֶטֶת מַה לִּי וְלָכֶם
וְכוֹלֵי בְּמִדְרָשׁ' פּוֹלֶטֶת דְּבָרִים מְפִיסִ
וְרַבִּי לוֹמֵר שֶׁבְּמִדְרוֹת יִשְׂרָאֵל מְשִׁיבִין
לַ"ה קִרְבַת אֱלֹקִים טוֹב לִי וּמַה לִּי וְלָכֶם
וְכוֹ' וּמַ"ו לְהַמִּיר לְמוֹתְנֵיהוּ חֲלוּטַת עֵנִין
מְדוֹרוֹת כְּמוֹ וְיִמְהֲרוּ וְיַחֲלְטוּ מַלְכֵי
כ' . מַה לִּי וְלָכֶם מִחַן כְּרֶגֶל רַבִּי
לוֹמֵר מַה תּוֹעֶלֶת יֵשׁ לָנוּ וְלָכֶם לְהַרְגִּיל
לְגַל מְחַנּוֹתֵינוּ לְהִתְעָרֵב זֶה בָּזֶה : אַף
הַטְּנוּפֶת וְכוּ' רַבִּי לוֹמֵר לְמִין לְמִלּוֹם שֶׁלָּכֶם
שְׁהִיָּה טִינוּף וְזוֹהַר לְמִלּוֹם וְלְהִתְרַחֵק
מִמֶּנּוּ . וְלֹא לְגַלְגֵּל בְּתוֹכוֹ . כְּעִנְיַן
וְטוֹב מַה מָּתוֹק מִתְרַגֵּל רַבִּי לוֹמֵר מִין
לְתַת יוֹדְעִים סְטוֹבִים וּמְתוּקִים כְּצָרוֹת
וְיִסּוּרִין כְּרִגְלִים לָבֹא עֲלֵיהֶם כִּי הֵם
בְּתִים לְכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵיהֶם וּלְקַבֵּל שָׂכָר
כַּ"ה וְגַם בְּגָלוּת הַמְּשִׁיחַ וְתִקְוַיִת
הַמְּתִים מְצוּי לְרַצּוֹי אֵל לְבֵן יִפְרַגֵּל רַבִּי
לוֹמֵר מַה שֶּׁהֵאֵל מְפַרְגֵּל וּמְכַבֵּד אֶת בְּנֵי
לְוֹתוֹ מְצוּי וּמְרִיבֵי, כְּסֵפֶר וְשׁוֹלֵחַ לְרַצּוֹי
וְכַפֵּרָה וְגַם הַקְּדוֹם נְרִיךְ הוּא לְוֹכֵחַ
לְוֹתָנוּ וְלֵכֶן מְיַסֵּר לְוֹתָנוּ כְּדִכְתִיב אֶת
אֲשֶׁר יֶאֱהַב ה' יוֹכִיחַ פְּרַגֵּל בְּוִיקַּרְ
רַבִּי

כְּלִימוֹת וְרוֹק מִנִּי דַבֶּשֶׁת ־ תְּבוֹעַ
אֶשֶׁת עַד יְבוֹשֶׁת תַּחְבּוֹשֶׁת ־ אַחַר
הַמַּכָּה צְדָקָה לָךְ תִּלְבּוֹשֶׁת : שְׁפוֹט
לְטֹרוֹף טֶרֶף עֵינָיו תְּצַפֶּינָה : לֹא
לַשַּׁחַת בְּרִיוֹתָיו דָּרְכָיו תְּרַפֶּינָה ·
מִתּוֹךְ דִּין לְרַחֵם מִדּוֹתָיו תְּסוֹבֶינָה:
דְּוֹא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ יְמְחַץ וְיָדָיו
תְּרַפֶּינָה : הַמַּפְלִיא לַעֲשׂוֹת עִם
בְּרִיא וְאָמֵל · קְרוֹבִים רַחֲמָיו וְלֹא
כְּחָצִיר קָמֵל · טְרֵיפָה לִרְטָיָה יְגַלְגֵּל
בּוֹ בְּאָזְמֵל · גַּם בְּתוֹךְ גַּם יְנוֹסֵס
חוֹמֵל : יְצוּרָיו חַיָּבִים לְהוֹדוֹת
חֶסֶד גּוֹמֵל · גַּלְיַם יוֹרְדִים וְנִכְנָסִים
לָגָמֵל : דֶּרֶךְ תּוֹעִים יְיַשֵּׁר יַעַר
וְכַרְמֶל : לְבוּטִים יְרַפֵּא וּמַתִּיר
חֲבוּשׁ וַעֲמֵל : בִּין וּשְׁמוֹר אֱלֶה
לְעֵם נָבוֹן וְחָכָם : תָּר בְּנוֹף
מַכְאוֹבָם וּבְכוֹשֶׁר מְשָׁבָם : וַיְנַחֵם
לָבֶטַח וְיָם כִּסֶּה פּוּרְכָם · דְּגָלֶם

הכדברה

דבר מה לך לוקה דמרגל וכו' והוא רלוזה שמלקין בו. ספירת התשבוחות לפי כלתה לפי כחו לפי ורצה לומר לפי התשבוחות על פי שכלתה כחה ספירת התשבוחות ועליין קדושת פירוש רפואת את עמי לך עלתה להם כלומר שמשית עליון לך נא והיה כטענה המוקשה להם עלי ה"ם הענין שלאחר הכניסה לפם יתמהמה תכה לו תבקוק ג' זה שם מחכים ומקויים ישראל שמקדימים מנחתה גלתה דכתי' בנחום ג' והנה גלתה הטלת' וגומר : תקות כפם וכולי רלה לומר מרוב תקות כפשם שהיה מצפה לחצתו על דומה זה הקדוש ברוך הוא שעיניה תלוים ליעותו היה חולה דכתיב כי חולת אהבה אני · פתגם זה תרתי בלבי המציא רלה לומר דבר זה חפצתי ונתתי דעתי עליו בלבי פרשתי . המציא לשון פריסת לשון שם ופשר יפע לדרכים · רב המרגע הרשעים מכאן כך לפי שמעבדים בכו כרב הרועע בחרגע · נור תלות שוכות רלה לומ' תלותיו דהקדוש ברוך הוא שוכות ומשלמת כלומר רגילות בכך : טרם הקציע מלשון וחת בניך יקציע רלה לומר טרם שליחות ויתיך המכה . כיון שלצי' מקציע מחתך המטלת לצורך רפואת ובכיון ובניתוס המכה · ותשפלנית פלשטר בל"ץ כלומר שמקדים רפואה למכה · קשר קמיע חומתה שקושר קמיע טובה וחומתה לרפואה . ולחישות מעולות מסוכחות וטובות הוא לוחש על המכה ורלה לומר מלבד הרפואות ע"ל טבע שלה גם בדרך סגולה הוא מרפא דכרו בדוק ומהימן כמה מעלות רלה לומר שם בדוקים ומנוסים שמושלין וזה בורח רוצה לומר הוא ולפניו כתכנו מפעלות השלם ובחקומה שם בריך לזה ולזה · כתכנו לשון יוניין כמו ותוכן לביבי' · אשר בידו נדתק רב תעלות ר"ל התיק שכל טובי שמי' ורפואות נתונים בו · שקלתי בחוי' שלחני מלפ' לרפואתי מלמתי בחוי כמו קלתי בחוי שכ"כ היא מסובבת מרוב בושת דל"ה המצערים לותי · טענות כליחות ורוח מכו דבשת רלה לומר כי לחי טעון כליחות ורוח יותר מחשת של גמל דבשת לשון על דבשת גמלים תזרוקיהם יפעיה ל' : תבוא לחשית על יבושת תחבושת רלה לומר התביעה הוזקת לפעים בקרן זוויות עד יבושת תחבושת על שלא לקטרך עוד לתחבושת · כי ידעתי שלאחר כמכה נדקה לך תלבושת כלומר נדקה תעשה עמנו כי הוא לבוש שלבושים מפרסים לאחר המכה וכו' כלומר לאחר כל זאת מלדקת לחי עלי הדין · ספוט לטרוף לף כי משפטיו לשבוט בחלש ולטרוף טרף ולהפרע מן בחל' ושיניו לזה תלפנה לשלם לגלים כפעלו · תרפנה מרפה הוא לת ידיו ומפקיע הוא לת הדכיו לעבור על מדותיו שלא לשחת בריותיו במשפט · מתוך דין רלה לומר שמלכך ומשבב מ"ה לחדת רחמים · הוא יכאב ויחבש הוא מכה והוא רופא·המפליא לעשות עם בריא וחולי רלה לומר גומל חסד ועושה פלאות עם בריותיו הבריאות וחלשי· לחל חלש וכחת מהבריו' כמו ביהודים בלומלנים · קרובים רחמיו וכו' שמדותיו לרחם ולא כמדת ג"ו ·

קמל ענין כריתה כמו קנה וסוף קחלו · יפעיה י"ט · טרייה לרטיים יגלגל בו בלחומל רלה לומר מגלגל ומחפך לת טריית המכה לרטיית רפוי בלותו לומל שהוא חותך ועושה המכה בו הוא מרפא וזה שם בתוך שם יצוריו חייבים להודות וכו' רלה לומר כל בריותיו · גלי ים וכו"ע ד"ל דלמרי' ד' בריכין להודות יורדי ים · והולכי מדברות · ומי שהיה חולה ונתרפא · ומי שיולא מבית האסורין ור"ל כלן שיורדים לים והק"ב מכניסם לגמל לספק לים מקום שעולה שם מן המי · דרך תועים וכו' המולכים בדרך ותועים בלער וכרמל והקדוש ברוך הוא מישר לת דרכם · לבוטים ל' לוול שפתים ילבט רלה לומר כשמרפא לת הגלקים בתלונותם לף הן בריכין להודות · מתיר הבוש ועמל ר"ל וכשמתיר החבושים לף הן חייבים לספר שבחו · תר בנוף מל' ויתורו · בנוף במלרים נתן מכלוכים ר"ל שמשבדו בהן · וכושר משכם ר"ל שלחוליהם ממלרים בעת הכושר כמו שדר"ו על על חוליה לסיריס בכושרו בחולם ניסן לת עת ביכה ולא תמה . ויחם לבטח ר"ל שהוליכם במדבר בבטח על שבלו לגדם · וים כסה פורקם ר"ל שלישרל קרע הים ולמלרים שמשבדו בהן בפרך כיסה לותן ים · דגלם במדבר דגלו וכו' ר"ל הוליכם במדבר וספק צרכם מ' שנה · חוקי ויחקין לבבכם

יוצר לשבת וראש חודש

מיחלים לו קוים ר"ל אתם ישראל שמיחלים וקוים להם"י חזקו
ואמצו לבבכם : סולו לרוכב מכלכל יכבוש ר"ל הלוו להב"ה
שהוא רוכב השמים בשביעי שבקרקע ערבות כי הוא מכלכל
המוליכים יכבוש עליהו"ש בשלך על יי' יכבוש והוא יכלכלך
הודו לזכר קדשו מוחק רהבים ר"ל כשתשמעו וכר קדשו מן
המזכירי' שמחק מצרים הנקראים רהבים ע"פ שלא רציתם
אתם כשיגיעם ולא הייתם שם ה"ה הודו לו כמו שתומרים לא ת"ת
תהוותיו בלבד גזל הק"ב הוא חלק לא תותנו • כעל זאת כמו כי על זאת • דלו שמחו ושבחו ישראל הנקראים תהוניש להק"ב שרצו
כל מעשיו :

הַמְדַבֵּרָה וְאַרְבָּעִים סֶפֶק צוּרְכָם: חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ
לְבַבְכֶם מְיַחֲלֵיו לוֹ קוֹם : סוֹלוּ לָרוֹכֵב
בָּעֲרָבוֹת מְכַלְכֵּל יְהָבִים הוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ
מוֹחֵץ רָהָבִים : בְּעַל זֹאת דָּצוּ וְשִׂבְחוּ
אֲהוּבִים :

אֱלֹהֵיכֶם יַשְׁכִּיל עַבְרוֹ יְכוֹן בִּסְאוֹ בְּמֵרֹאשִׁית - הָעִיר עַל תִּילָהּ יְבָנֶה אַרְמוֹן יָשִׁית-וּמִזְבְּחוֹ
יְרֻפֶּא וּמְקוֹם נִיסּוּךְ הָשִׁית - דְּרוֹר לָעִבְרִיָּה יִקְרָא הַיּוֹתָם חָפְשִׁית - יִמְלוֹךְ
עַל עַם שׁוֹמֵר שַׁבָּת בְּרֵאשִׁית : ובדברי קדשך

יוצר לשבת וראש חדש

אלהינו וכו' רמז דברו אתת וסופו וכו' ע"ם הנמרת קדושין דף ל"ג כיון שאומר הק"ב לא יהיה לך תמרו הלומות לכבוד עצמו הוא דורש כיון שאמר בכבד את אביך חזרו והודו לו זש"ה רמז דברך אתת מסוף דברך נכר שרש דברך אתת : בן מקדמי קדם על עצת תושיה בן לשון בינה והוא שעבר מהקל כלו' הקב"ה הבין בתורה ומלך בה לברוא העולם הנקרא תושיה כי תיסיה לשון יש ומהות : ההיתה כתובה בזרועו שבויש כי לא נתרצו שם הק"ב בתורה ובזרועו עד שהיה כתובה בזרועו ובזרוע הק"ב כשם ה' נשבע ה' בימי נו ובזרוע עזו ואין עוז אלא תורה ע"כ אמר כתובה בזרועו כי לא נתרצה הק"ב בתורה אלא בזרועו כי תקדם היה המהגג לכתוב על שם שהוא על גבי עורות כמו קלף כי עדיין לא היה להם הידיעה לעשות הכייר : גזל אופל וחושך וכו' כי קודם בריאת האור לא היה רק חושך כשם"ה וחושך על פני תהום ודרשינן במדרש שם' יבירה זו קו ירוק שהיה מקיף את כל העולם ובבריאת האור היה נראה כמו שנאמר הקב"ה את האור וכו' ע"ש במדרש תנחומא ועד סופו וכו' עמד ונגנז לצדיקי' לע"ל גזה לשון נוגה ואור • והשמיטו מסורת אם הוא לשון אור: וחלך • שמים וארץ : כוה כמלך וכו' ובבראו בתת אחת בכבודיו ורקיע וכו' כלו' הק"ב הוא עלה בדעתו ואחר כך נברא העולם ואין לך בו דבר שלא נתכוין מתחלה ועד סוף ואין לשון בריאה אלא לדבר חדש כמו ברא אלהים את האדם הזה וכן ברא אלהים את התנינים וכן בורא ניב שפתים וכן בורא פרי הבטן וכן בורא כל צבאם וכן בורא את השמים ואת הארץ וכן בורא את המאורות וכן בורא את התהום וכן בורא את הרקיע וכן בורא את הים וכן בורא את הדגה וכן בורא את האדם וכן בורא את החיה וכן בורא את העוף וכן בורא את התנינים וכן בורא את הרוח וכן בורא את המים וכן בורא את הגשמים וכן בורא את הטל וכן בורא את המטר וכן בורא את הצדיקים וכן בורא את הרשעים וכן בורא את הגן וכן בורא את גן עדן וכן בורא את המלאכים וכן בורא את השרפים וכן בורא את החיות וכן בורא את האופנים וכן בורא את הכרובים וכן בורא את השנאנים וכן בורא את הכסא וכן בורא את הכבוד וכן בורא את הגלגל

וְרַחוּעַל אֲמִירָתוֹ · עֲמוּדֵי שָׁמַיִם יִרְופָּפוּ וְיִתְמְהוּ מִגַּעֲרָתוֹ : וְאוֹפְלָג וְהַחֲצָצָה שְׁעוּלִים הַמְדוּדִים : מַחֲצִיתָם הִשִּׁיאוּ וְעִילָּם לִכְבוּרִים · הֵם הַמַּיִם הַטְּהוֹרִים אֲשֶׁר לִיזֶרֶק עָתִידִים : זֵד יִרְתָּם וְצוֹחַ כְּבוֹדִי לְכָלִימָה עַל מֶה · אֶעֱלֶה עַל בָּמוֹתַי עָבוֹל וְעָמִיתִי אֵרַמָּה · וְתֵל הַטָּרוּ אֵשׁ אוֹכֶלֶת וְנִבְבֵּשׁ הוּא הַהוֹמָה : חֲרִישׁ פְּנֵי אַרְמָה בַּעֲצֵי פְּרִי וּרְשָׁאִים · וְגֵזֶר עַל הָעֵין לְכִינֵּרוֹת וְלֹא עַל הַדְּשָׁאִים · וְנָשְׂאוּ בְּעַצְמָן כָּל וָחוֹמֶר וְיָצְאוּ מִנִּידְשָׁאִים : טֵבֵל שְׁנֵי מְאוֹרוֹת בְּחַג וּרְיוֹקֵן הַשּׁוֹרֵר : וּבְתַבְנִית יְצִיר כַּפַּיִם לָמוֹ תִּקְוּשָׁרָה · וְצֵאת בְּחַלּוֹן אֶחָד לָמוֹ פָּקַד וְצוָּה : יִפֵּר הַסַּהַר וְנִתְמַעֵט לְשַׁעֲתוֹ · כִּי חַטִּיחַ כְּלַפָּיו וְלֹא בֵּן אֱמוּנַת עִתּוֹ · וְנִחֲמוּ בְּרַתְנְחוּמֵי קוֹטֶן וְלֹא נִתְקָרְרָה דַּעֲתוֹ : כּוֹפֵר עֲלֵי נֶפֶשׁ לָכֵן מַקְרִיבִין חֲמוֹנִי · בְּכָל רָאשֵׁי חֳדָשִׁים כְּרֵת עֲנָנִי · שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַיְיָ : לְמֵדִים מֵהֶם פְּרָחֵי שׁוּשַׁנִּים · זְמַנִּים וְקָצִים חֳדָשִׁים גַּם יָשָׁנִים · וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים : מַחֲזוֹר הַלְּבָנָה אוֹתִיּוֹת מוֹדִיעוֹת · בְּשֵׁשׁ הָרִאשׁוֹנוֹת סְפוּרוֹתֶיהָ יְדוּעוֹת · בְּהוֹסִיפָךְ שְׁבִיעִית לַחֲמָה מַגִּיעוֹת : נוֹתָרוֹת שְׁתַּיִם מִשְּׁתֵּה רִאשׁוֹנָה · וּמִשְׁנֵיהֶ לִשְׁלִישִׁית אַרְבָּעָה בְּאֲמוֹנָה · וְיֵין וְעֵינוֹן פְּשׁוּטָה מִכְּרִיעוֹת לְכָלָנָה : סָחֵי יָם הַשְּׁרִיץ שֶׁבַע מֵאוֹת מִינֵי טְהוֹרִים · וְכוֹשֵׁר עָפִים לְאֵין חֵקֶר מִסְפָּרִים · וְעוֹפוֹת שְׁקָצִים אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים : עִקְּתוֹצִיא אֲדָמָה חַיָּה וּבְהֵמָה · שֶׁקֶץ

סעולים המלודים הם הנוים עם"ס מי מדד בשעלו מים :
מחציתם הפיל ועלם הם המים לפיל לגון כשל ועלם לגון עלם כלו' כשל ועשלה לותם לכבודים כי זה הוא כבוד להם : הם המים הטהורים וכו' עם"ס ומרקתי עליכם מים טהורים ליחות המשיח וזה יהיה מים עליונים : זד יתרם וגוי כבודי לכליתה על מה כלו' כמים היתרים הנשארים על הארץ זהו נלעלות גם המה המתוקה ולוחו לתה כיסך כבודנו לכליתה להשחר על הארץ כעלה גם תלחמו על במותי עב כלו' מעל לרקיע כמו בלחרים וזהו לעמיתי לדמה : ותלבשהו הוא לוכלת זה הקב"ה כשם לותם סיהיו על הארץ : חדש סני לדמה הקב"ה גזר סיהיו ויעמדו בלגלות והעשבים ועל העץ גזר סיהיו למיכין ולא על הדשאים ועפ"כ כשלו ק"ו בעצמן ויהיו למיכין עיין ברש"י ברלשית בפרשה לשמוע : טבל ב' מאורות ר"ל כתן שבע בשמש וירח להיותן שוה בגדלן וכוונתן בחג לגון אחו גם בל"ג ניכקל וליוקן פירושו כוונה לגון מדדם למות ליוקנו : ונלת בחלון אחד וכו' כלו' שוה לשם סיהיו כשוה ממקום אחד ועל מקטרגם הלבנה ואמרה לו לפשר סיפתחתיו ב' מלכים בכתר אחד לוה עליה שתמעט עלמה וכתם לותה גם שדיקים בקרלו קטן כמו יעקב קטן דוד הקטן ולא נתקררה לעתה עד שלוה להניה כפרה בכל מוסף ר"ח וכל זה ידוע : למדים מהם פרחי שושנים הלו בחורי ישראל מקדקים שוכנים : סחי יס הסרין הם הדגים ע"ס שנחים נמים כמו כלחר יפרום הסוף לעחות יפעי' כ"ב : וכושר עפים הלו הם העופות הנמנים עלה בכתבו בתורה רק העופות טמחים בכתבו וכם כ"ל כי הם המועט : הוסיף מלמה שקץ עופות ולשניהם לגון עלום כלו'

וְרֵמֵשׁ לְהַשְׁרִישׁ וְלְהַעֲצִימָה :
וְרַחֲשָׁה יַבְחִישִׁין וְכֻלָּם לְצוּרְךָ הֵמָּה :
פּוֹזְזִים כְּבַרְבּוּר לְכַמָּה שָׁנִים קְבוּעוֹת ·
שְׁאַל לָמָּה נִבְרְאוּ שׁוֹטִים וְטָוִיוֹת
וְצִרְעוֹת · הֲשִׁיבוֹ תְּצַטְּרֵךְ לָמוֹ
לְיוֹם בְּרִיחָה לְתִשְׁעוֹת : צְווּי
פּוֹעֵל כְּגַמְּרוּ וְשַׁבְּלֵל · נַעֲשָׂה אָדָם
בְּצַלְמֵנוּ מְלֵל · גַּבְּלוּ וְהִנְשִׁימוּ וְעָזֵר
לוֹ בְּלֵל : קַלֵּה כְּנִצְטַוֵּה וְהִטָּהוֹלֵב

יכול לטעון דברי הרב ולברי התלמיד מי שומעין לו טען לה הקב"ה : תר תלטון ויתורו את ארץ כנען כלו' שארצה השבת עלי יניח זה מדם · כי נתן למשומה כלו' שחטו וקנסה עליו מיתה בו ביום : ועמד כנבור וכו' מול פני מוחל כלומר התחנן לפני הקב"ה ואחר הרב ע"כ כל מצות יחי במעשה לו כדרכה שם כריכו וכי תתחיל ושכך תלטון ואמת המלך שכבה דאסתר כלו' הקב"ה שמע לדברי שבת ולא תת בו ביום רק ללמד שבה זה יומו של הקב"ה כבן נפש בו יושב מכון פרוסים זה הקב"ה כי השמים כפרסים ומתחים כאהל לשבת בו וגם בחלו לעמו: נוה להם מיסבתו גם הם בשבת :

הוּתַל · וְדָנוּ בְּדִין סַנְהֶדְרִין כְּגֶבֶר נֶעֱקָשׁ וְנִפְתָּל · לָקִים עָלָיו עִם עֵקֶשׁ תִּתְפַּתָּל :
דָּשֵׁם אַזְכָּרוֹת בְּשֶׁלֹּשׁ שִׁבְעִים וְאֶחָד בְּפָרָשָׁה · מִבְּרֵאשִׁית וְעַד נוֹצַר וּמִשְּׁנוֹצַר
וְעַד גְּרִישָׁה · כְּנֶגֶד סַנְהֶדְרִין בַּעֲלֵי חֲקִירָה וְדְרִישָׁה שְׁנַיִם חָטְאוּ וְנִתְחַיְּבוּ בַּתּוֹרָה ·
וְנָחָשׁ עִמָּם שֶׁלֹּא טָעַן כְּשׁוּרָה · בְּמָקוֹם רַב וְתַלְמִיד הָרַב רָאוּי לְמוֹרָא : תֵּר שִׁבְעִי
עֲלֵייצִיר כִּי נִתַּן לְמַהוֹמָה · וְעָמַד כְּגִבּוֹר לְהָגֵן כַּחוֹמָה · וְחָנַן מוּל פְּנֵי מוֹחֵל וְשָׁבַךְ כַּעַס
וְחֵימָה : חין בְּבִנְפֵּשׁ בּוֹ יוֹשֵׁב מְכוֹן פְּרוֹסִים · וְנֶחֱלוּ לְעַמּוֹ אֲשֶׁר בְּצִלּוֹ חוֹסִים · מְשַׁבְּחִים
לִשְׁמוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים : הַכֹּל יוֹדוּךָ אוֹפַן

לְךָ אֵלִים אֲלָפֵי אֲלָפִים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ · לְךָ בְּרָקִים בְּרוֹאֵי בְקָרִים · אוֹמְרִים בָּרוּךְ :
לְךָ קְהִלּוֹת בְּשַׁבָּתוֹת וּבְחָדָשִׁים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : לְךָ גוֹעִים נִדְוֵי
גְבוֹהִים · אוֹמְרִים קָדוֹשׁ · לְךָ הוֹבְבִים דְּגֵלֵי דְמָמָה דַקָּה · אוֹמְרִים בָּרוּךְ · לְךָ קְהִלּוֹת
בְּשַׁבָּתוֹת וּבְחָדָשִׁים · אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : לְךָ הוֹמִים הוֹמֵי הַמּוֹלָה · אוֹמְרִים
קָדוֹשׁ · לְךָ וְהוֹעִדִים וְעוֹדֵי וְתִיקִים · אוֹמְרִים בָּרוּךְ · לְךָ קְהִלּוֹת בְּשַׁבָּתוֹת וּבְחָדָשִׁים ·
אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : לְךָ זוֹעֲקִים זְבִי זְבוּלִים · אוֹמְרִים קָדוֹשׁ · לְךָ חֵילֵי חַשְׁמַלִּים
אוֹמְרִים בָּרוּךְ · לְךָ קְהִלּוֹת בְּשַׁבָּתוֹת וּבְחָדָשִׁים · אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : לְךָ
טַסִּים שַׁפְסְרֵי טְפוּחִים · אוֹמְרִים קָדוֹשׁ · לְךָ יִקְרָאוּן יְהוֹדוֹן יְדוֹדוֹן · אוֹמְרִים בָּרוּךְ ·
לְךָ קְהִלּוֹת בְּשַׁבָּתוֹת וּבְחָדָשִׁים · אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : זולת

אֲמוּנָתֶךָ אֲמַתְּיָ רַבָּה · בְּסוֹד קְדוֹשִׁים אֵתָּה : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ קְדוּשַׁת הַיּוֹם :

לחתי רבה וכו' עם"ה לכתיב הדסים לנקריס רבה אמונתך ור"ל כמו שאתה מחדש בכל יום מעשה בראשית אף אתה מוציא

לור מתו לוסל כן בולתי רבה אמונתך שהכתוב לנו אלא כהיו כלים בין לחומות ומתוניא לותנו מנלו' לחומך לאור : בסוד קדושים מתקדש עם"ה גלה

גלה סודו לנביאיו הקדושים ולעבדיו הנביאים וכתיב מקיש דבר עבדו ועצת מלאכיו ישלים ור"ל שגלה סודו לנגזל ישראל כיד נביאיו שלוחיו והכתיב לא יעשה ה' אלהים דבר וגו' ועצת מלאכיו ישלים : בהגיהך ניון יפ"ת ר"ל בעתיד סימן לדבר היסודה בעמוד הסחר שמתקדם בכל יום וסמוך לסחר חסך גדול ומקיר מתוך הסחר לף כן כתוב ובית לעת ערב יהיה אור כלומר מתוך צרה ושביבה גדולה יצמח הישועה שביה אור : גאולים יתמירון וכו' יתהפוך ל' לת ה' שחרית היום וגו' ויתמירון מידי שבת וחדש לעתיד בהקבלת פנים : על' מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר וגו' בסוף ישעיה : ועבודתך כאמרו מאד וכו' ס"ה בתלים ור"ל עבודתך שבעבדת לנו לקיים שבשתתינו לו כשירצו הכל יאמרו באמיס שם מאד לשיבך שיוחד לשבחיבך בירושלים • ולף שכתוב בין שמחים ועלים בתוך הגולה : דרך פרי תוכר תת בגר מחור רבה לומר דרך העולם בות שמתן זית בקי שסוף פרי יפה תוכר מתבין אותו בגר להחיר בלילה : הילוך השמשות וכו' מהלך השמש והירח שבקדמו שביהם מאורות ולכך קראו שמשות ע"ש שמושן : כבו גבול לתחור ר"ל לו כבו שביב דבר שמגיע בגולה לתחור כמו ותחר בגביל היהושע עין חור : וסמוך לתחור ר"ל שמוך לעמוד השחר לו שיחשך כיותר שהיו מחיר לה בלבנה ולף השמש ורבה לומר לשחיר לבא שהיו מאורות לף בבקר ולף שמש רק חור לשקר"ה כלכתיב ביעש"ה לף יהיה לך חור השמש לחור יומם ולבבה הירח לף יאור לך ויהיה לה' לחור עולם וגו' : לשרוך ולשפה לך כאור ר"ל לזאת כאור לחי מפסה שנקרא לשרוך יוסדר תפלתי לפניך כאור הוא בכ"ה שנקרא לשרוך ואור כי עמך מקור חיים וכו' כלומר זה הוא חור של חיים ואור שאומרת כי עמך מקור חיים וכלו ובפסוק הוא בתלים ל"ו : ואיר מקום כבודך והוא על שם הפסוק לכתיב עליך יורח ה' וכבודו עליך יראה ישעיה ס' : לבחירך רומה לומר לישראל : בשמים כלומר שלכך תורת עליכם לעתיד ולף על האומות לפי שאתה תשלם לכל ג' כפי מעשיהם וישראל שעשו מ"ט ולף לשלומך בהל לאחר לכך ג"כ עליהם זיו שכינתו וירחה לעתיד מה שאין כן בה"ב שילכו בחשך לעתיד לבא ז

חלונות מקטינות ומרחיבות ר"ל שלכך היו עשוין בחלונות דבית המקדש רחבים מבחוץ וקטנים מבפנים להודיע לכל שאסה יוצא לעולם ולף הוא נרין לעולם : כזה וכזה לעלם כמו שאמרינן בהמוכר את הספינה ומתני כלכך שאסותיך ר"ל חלונתם פליגא בה ב' לאומרי בארעא ומני מלאכים ברקיע אל תומר לשומם ואל תומר לישבם אמר הקב"ה לנוי כלין ובלין וזכו שיבל כזה וכזה לעלם כלו' לעלם ולעולמי עולמים ולף שאסותיך חומותיך אבל בסיינו שאם עיקר פירש רל"ק שפי' שאומותיך החלונות שבבתים שהם בשמים וכו' • וע"ש בישעיה ל"ד. טעם דבר חוזק יאמין ר"ל לדבר שבתגבלו בגיהך לבייכו ישעיה שאמר שלעתי' לף יהיה לך עוד השמש לאור וגו' רק י"י יהיה לך לאור עולם אותה בחומה יאמין ויתחזק לבו וזכו שיבל כזה וכזה ואור לבתעלם כר נקרית הלבנה שמתקדרה והולכת ואור זו בחמה שהיו מתמעטת עתה שיתכסו ויעלימו מן העולם • יוף מכלל זה ירושלים בלכתיב הזהר העיר שיאמרו כלילת יופי : לביר ל' בשמתי אל ידי לביר קדשך יפה ל"ה" • ואחרון על מפטיו יפה • יפה שתיות וגפיתיפה בל"ה שנקרא אבן שתיה שאסה רועתה לעולם : כם ושם השלם וכו' ר"ל כלהיותה בחכיליתה כי יה על כם יה וגו' שבשבע בל"ה בבסה בבודו שלא יהיה השם שלם ולף בבסה על שיחה זכר עתלך ואנו מתפללים שיעלים בבסה ושם מלשתתם עוד בה' לותיות להיותו כם ויה לעבדיך שם אחד ר"ל לישראל שם אחד בלכתי' ביעש"ה ר"ה גוים נקך וכל מלבים בבודך נקרא לך שם אחד וגו' • בחלבים וחלשה בלו בשמים וארץ בלכתיב בסוף ישעיה כי באשר השמים החדשים וארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאם י' בן יעמוד זרעיבם ושמבם ולותיות • בשביקשה ליתה כי מציון תצא תורה ודבר' לותיות התורה יתחדשו בשעתים על החומות לע"ל : רבו שמים וכו' ואת ירבבו השמים וירשו אתיות ארץ וס"ה ביעשיה מ"ד רבו שמים כי עשה י' ירשיו אתיות ארץ וגו' כי גאל ה' יעקב וגו' : חרשה לחבה ולפנים וכו' לף בתקבלו הגלות אלף בזכות האבות דכתי' אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תשובי מרחש לחבה וכתיב ואחרשתיך לי בחמונה : ולפנים כמו וזאת לפנים ביהראל זר"ל כמו מעשה בבר בגאולת מצרים שבזכו' ויאמין העם ויחמינו בה'

ישמח בחסיך : בקיבה תשובב בגד ס"ה בירמיה ס' כי ברא ה' חדשה

וְשָׁם הַשָּׁלֵם מֵרֹב שָׂבְעוֹת בְּשִׂבְעֵי אוֹתִיּוֹת · לַעֲבָדֶיךָ שֵׁם חָדֵשׁ כַּחֲדָשִׁים וְחַדֵּשׁ אוֹתִיּוֹת · רְנוּ שָׁמַיִם כִּי עָשָׂה וְיָהֲרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת : מֵרֹאשׁ אֱמָנָה וְלִפְנִים גְּלִיּוֹת מְשֻׁבָּצִים בְּהַשְׁחֵל · נְקֻבָּה תְּסוֹבֵב גֶּבֶר פָּרַק שִׁיר נַחֵל · סוֹד נִיהוּג עַלְמוֹת בְּעַלְמוֹת תּוֹפְפוֹת אַחַר חֵיל · עִיר עֻזֹּנוּ יְשׁוּעָה יָשִׁית חוֹמוֹת וָחֵיל : פֶּה פְּקִידָה בָּהֶנֶס הֵעִירָה בְּרִית יְשֵׁנִינוּ · צֶמַח צַדִּיק בְּקֶרֶב שָׁנִים תְּחַדֵּשׁ שָׁנֵינוּ · תַּהֲלוֹךְ מוֹרֶא כְּמֶלֶךְ וְאֵרִיס נְטַיֵּל שִׁנֵּינוּ · אָז יְמַלֵּא רִנָּה וּשְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ : חֵזֶן נִרְבִּיצַת פּוּךְ וְסַפִּיר חֻזַּק חִיק עֶזְרָתִי · בְּרוּשׁ תִּדְהָר וְתַאֲשׁוּר רָהִיטֵי וְיָעוּדֵי חֲזָרָתִי · וּבְמַעֲנֵי שִׁיר מְטִיבִים בָּאוּ בַיָּם גִּזְרָתִי · הַחֹזֶק בָּגֵן וְצִנָּה וְקוֹמָה בְּעֶזְרָתִי : עֶזְרַת אֱלֹהֵיכֶם יֶזְרַח שִׁמְשׁוֹ · שִׁבְעָתַיִם בִּגְבוּרָתוֹ · דֵּיָרֵחַ בְּהִתְחַדְּשׁוֹ כְּשִׁמֵּשׁ זָרִיחָתוֹ וְהִתְחַדֵּשׁ בְּהִתְקַדְּשׁוֹ · דַּת הַיּוֹם לְשִׁמְשׁוֹ · חֲזוּת קְדֻשַּׁת שְׁכִינָתוֹ · מִדֵּי חָדֵשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ : וּבְרִבְרֵי

יוצר לשבת וחנוכה

אוֹדֶךָּ כִּי אָנַפְתָּ בִּי וַתָּשׁוֹב אַפְּךָ · הִטֵּית בְּשׁוּעִי לְקָשׁוֹב · אֵיבָתִי כָּקַשׁ כְּעֵלְעוֹלַת לְנָשׁוֹב :

אָבִינָה וְאֶזְכְּרָה

נקיבה תסובב גבר ופ״י עם רם״ו מפי ר״מ דרשן שבגאולת מצרים לא ירבו רק ז׳ עמים כנגד העוטלת עיסור נכסים ולעתיד יהיו זכר וירבו כחול ור״ל לעולם בסמיכה מן הגלות נקיבה תסובב כגאולת מצרים כתגברו וכו׳ ישראל שהיו חלושים בקיבה וסבבו על מצרי שהיו גבורי׳ כגבורים כן יהיה גם כן לע״ל רק מיפרק ויעקר לותו סיר של ישראל שכתיב בהו נהלת בעזך על נוה קדשך כי בלותו זמן שרו סיר לאדם כנקיבה׳ לחל לעתיד שיהו לה סיר אחד כזכרי נהל כמו נהלת בעזך : סוד נהוג עלמות וכו׳ ר״ל שזה הוא סוד הפסוק שכתיב בתי׳ ח׳ והוא יכנינו עלמו׳ שיכנינו כמו לותן עלמות שהלכו בתוקבלכו אחר בחול כדכתי׳ ותקח מוריס הנביאה התוף וגו׳ ונס בתלים ס״ח כתיב קדמו סריס אחר נוגנים בתוך עלמות תופפו׳ כדכתיב בסיכה ז׳ כימי בלתך מלרץ אלסים תראנו נפלאות . עיר עוז לנו ישית וכו׳ פ״ה כיסעיה כי ביום ההוא יושר השיר הזה בלרץ יהודה עיר עוז יש לנו ישועה ישית חומות וחיל ופרס״י עיר עוז יש לנו ישועה ישית וגו׳ פיעיר ירושלים שבית מלו תמיד לנו לעוז ישועה ישית המושיע לת חומותיה ולת חילה וכן הוא אומר וקראת ישועה חומותיך חיל הוא חומה קטנה שלפני חומה גדולה : זכר פקידה בחנם ר״ל בחלרים ניתן לפס סימן גאולה פס של יוסף שלחר פקוד יפקוד אתכם כדלעיתי בפירקי ר״ת שחתר לפס יוסף כי הוא היה בלשון פקידה ויבלול לותם וכבתה חסה למלרים לת בלחריהו לו עד שהלו לסרה לת חסר ולחר לם בל׳ פקוד פקד אתכם לחת שכן דקלתי יהודה יוסף וכו׳ כיעיה הרי יהיהו ר״ל הני ולחקין גרירת אל סיני מכלה היינו הרי לחות כדכתיב וחפרתי לת בריתי לת לברהם וגו׳ לחת הרי לקרב ר״ל שיהו בסמוך לחת כדכתיב קנס

יטייל עם הלדיקים בג״ע ופי׳ לחרים בל״ל נערטיר ולח פלוגתו שפה יחתלל פיהו לחמו ולמוהו היהה לבל עתה בגלות לפסור ופ״ה בתלים קל״ז : ברבינת פוך וספיר חזק חיק עזרתי ר״ל עם ה׳ דכתיב ביסעיה כ״ד הכה לכבי מרבן לבניך ויסדתיך בספיריי ולחרינן בפסיקתה מעתיד הקב״ה להרבן מקום שמעפר לחפר בחיק העזרה בריעפה של טוהר וספיר כדי שלה יתלבן שהרי לחרז״ל שלה יכנס לדם לבר בבית בלבן בע״ב רבלינו וכו׳ חיק וכי ס״ם חקה חיק ועיקר וסי׳ תקה ותבנה חיק העזרה בלבני סיים ל׳ חקיק׳ שם ס״ם בן לותן ומסוין לותן כדי לייסבן : ברלש תדהר וכו׳ עם ה״ם ביסעיה מ״ח לתן במדבר תרי שטה וגו׳ לפיס בערבה בריש תדהר ותשור שמות ללכי סרק העשוין לבניין לעתיד . ובגמ׳ דר״ה לחריכין שחלל יעשו לעתיד רבינו ללו קורו קטבות שבולטין מן הבנין לקבל קורות בגדולות שעל התקרה וזהו שיכול רבינו ועודי חזרתי שמוולטין בקו קורות שבניך לבית : ובמעין שיר כ״ל יעשו ויבינו כלן שיר בעיתות כמו גותן יומם שגזר הקב״ה בים לגזרים : בחוק מגן וכו׳ פסוק הוא בתלים ל״ה ור״ל כלן לחוז מגן וביכה כדי ללחום מלחמתי לחושיעם להוציאם מן הגלות :

אודך כי אנפת בי וכו׳ כדי שלכי להודות לך ה׳ סכעסת עלי ויסרתני ועתה שב לף ממני ועל״ה ביסעי׳ י״ב ולחמרת בית הסוח לוכך ה׳ כי תלפת בי יסוב לף ותנחמני :

וְאֶזְכְּרָה יְמֵי קֶדֶם · אֲשֶׁר קְרָאוּנִי
בְּנֵכַתֵּם אוֹדֶם · אוֹרוֹתָם אַגְדִּרָה
וְלֹא אֲדַדֵּם : אֶשְׁיְחָה צָרוֹת וְנִקְמַת
אַנְטִיוֹכֵם · אֲבַחְסִידַיו וּמְשִׁיחֵי נָכֵם ·
אֲוִילֵי עַמִּי כְּהַקְרִצוּנִי לְהַרְכֵּם : יַעַן
וַיַּעַד סוּסֵי פְלֵדוּת · בָּמוֹ רוֹכְבִים
שְׁנוּסֵי לַפִּידוֹת · מוֹפֵת הָרִאוֹת
בְּעִיר נִכְבָּדוֹת · קְדוֹשׁ : בָּאוּ אֶכֶן
פְּרִיצִים לְלַשֵּׁן · בְּחֶרְיֵ אַף הַמֶּלֶךְ
לְעַשֵּׁן · בְּעַד לְהַכְרִית שְׁרוּצֵי גוֹשֵׁן :
בָּעֲרָה חֲמָרוֹ וַיֶּחֱא בְּפֶתַע בְּלַע
בְּשָׂרִי וְחַיָּתִי שָׁתַע · בְּיָעִרִים
חוֹבְאתִי כַּבְּהֵמוֹת לְהָתַע : בְּבִלּוֹתוֹ
לְהַשְׁמִיד עַם וְלָרְפּוֹס · בִּיאֹר לְשַׁר
צְבָאוֹ פּוּלִיפּוֹס · בְּרִית לְהַעֲבִירִי
וּפִסְלוֹ לְתַפּוּס : גָּזַר מִי בַּחֲזִיר יִפָּגֵל ·
גַּם מוֹשֵׁךְ עֶרְלָה מִלַּעֲגֵל · גְּוִירָתוֹ
לְהַשְׁאִיד וְהַמְּאֵן מֵרַסְגֵּל :
גּוֹאֲלוֹ בְּפִי בָּנוֹ וּבְאֵלִיל הָיָה · נָבְרוּ
בְּתוֹמֵם שֵׁת לְשַׁאֲיָה · גָּדַע וְכָלָה
נוֹצְרֵי תּוֹשִׁיָּה : גְּבִירוֹת שָׁתִים בָּנֶיהָם
מָלוּ · גָּלַל כֵּן בְּשֵׁרֵיהֶן נָתְלוּ ·
גּוֹרִים וְאִמּוֹתָם כְּמִגְדָּל הַפִּילוּ : דְּמוּ
לְטַנֵּף בְּזִבְחֵיהֶם אֶלְעָזָר דָּתוֹ שָׁמֵר
וְעוֹז נָאזָר · דַּח וַיִּבְז דִּבְרֵי הָאֲכְזָר :
דִּבֵּב דָּאַבְתִּי עַל נַפְשִׁי · דָּרוּשׁ
אִדְרוֹשׁ מִבְּשַׂר קָדְשִׁי · דּוֹם כְּמוֹ
הָאֱמַנְתַּנִי וַאֲנַטְּךָ : דֶּלֶף בֶּן

וְהַתְחֵל בְּהוֹדָאָה לְפִי סַ"ע יְהוּדָה מַכַּבִּי כְּעִסְקָם כֵּן זֶה .
וְיְהוֹדָה כְּתִיב הָסֵם הוֹדֶה ה' : חוֹנֵךְ הַטִּית סוּסִי לְקִסּוּד ר"ל
שֶׁהַטִּית חִנּוּכִי כְּדֵי לְקַבֵּל סוּסָתִי וְתִפְלָתִי : חוֹיְתִי כֹּחַ כְּעִלְעוּלוֹת
לְקִסּוּד ר"ל חוֹיְתִי דְּחִית כֹּחַ מְמַכְּבוֹ רוּחַ סְעָרָה וּמְנַשְּׁבוֹ תְּזָרֵם
וְרוּחַ תִּסְחַף מִתְרַגְּמִינַן וְעִלְעוּלוֹ תְּבַל
וְתֵבֵל . קַרְקוּבִי ל' כֵּן יְקַרְקוּבִי
לְסוֹן . נְכֹחַתָּם חוֹדֵם נְסִיכֵל חַטּוֹאתִי
לְעוֹן קְדוֹשִׁי כְּתָם חוֹדֵם . דְּכְתִי'
תָּם יְחַיֵּימוּ כְּתוֹלַע וְגוֹ' : תַּרְדֵּם
ל' תַּרְדֵּמָה . וּר"ל עַלַּת לְיֵעֵן רַק
לְסַפֵּר נְרוּתִי וְנִפְלָאוֹת כְּהַלִּית' :
לְחַם חֵל' לְחַכּוּת תַּרְב יְקוֹקֵל ר"ת
וְפִי' רַם י' לְחַכּוּת טְבָחַת ט' תַּחַת ל'
לְקוֹ בַּח וּ"מ ל' בְּעִתּוֹ וְכוֹ' :
לְחֵם תַּרְגּוּם וְשַׁחַט וְנַכֵּם : חוֹיְלִי
יְחִי רְצוֹנִי עִמִּי : כְּהַקִּיצוֹנִי הַלְּשׁוֹנוֹת
לְחֵלֵךְ כְּמוֹ לְחַכּוֹל קוֹרְצִין בַּח מַלְכָּה
בְּעֵינֵי לְחַכּוֹל קוֹרְצִין בַּח קְמִיצַת בְּנִיטֵן :
לְהַרְכֵּם כְּדֵי לְלַבֵּד לְחוֹתוֹ לְעוֹן כְּתוֹבַּה
לְהַרְכֵּבַת וּ"ק ל' חִיבּוּר דֶּרֶךְ רְכִילוּת
כְּמוֹ מְרוֹכְסֵי חַיִּם תַּנִּים ל"ק :
יַעַן לָכֵן וְיַעַד זְמַן וְהָכֵן הַקְּ"פ
לְלַדֵּוק עִם ה' בְּנִחִים ד' לְכִנְסֵי חֵיל
יִשְׂרָאֵל כְּלַח פְּלֵדוּת הַרְכֵּב נְיוֹם
הַכִּינוֹ וּפ' רַם ר' פְּלֵדוּת ל' לְפִיד לַח
לְדֶרֶךְ הַהֵיפֵךְ : סְנוּסֵי לְפִידוּת
ל"ל מַלְאָכִים רוֹכְבִים עַל גַּלְגַּל סוּסִים
חֲגוּרִים חַרְבֵי לַח : סְנוּסֵי ל' וְיִסְבֹּ
תְּתִכְּיוֹ : כְּרֹאוֹת בְּעִיר נְכִבְדוֹת
קְדוֹם ר"ל בְּקִ"פ הַרְאֵה נְזִפְתַּ זֶה עַל
מַלְאָכִים רוֹכְבֵי עַל סוּסֵי לַח
לְרוּסַלַיִם סְבִיבֹ עִיר נְכִבְדוֹת וְחַכְמֵי
יִשְׂרָאֵל הָיוּ פּוֹחֲדִין לְחוֹתָהּ לְגַיְלוֹתָהּ
וְסְרִיסֵי הַלֵּבוֹ וְהַלְּסִיבוֹ לְמֶלֶךְ וְזֶה
סִיּוּעַ נְתוֹ לְהֵן כְּרִיסֵי וְכוֹ' ר"ל
שֶׁלֹּא נְתוֹ כְּרִיסֵי לְהַגִּיד מַלְכִיּוּת
עַל יִשְׂרָאֵל וְלַעֲשׂוֹת לַח הַחֹלֶךְ ל' לְ
יַעֲשֶׂה לַח ס' : סְרוּסֵי נִיסֵן יִשְׂרָאֵל
שֶׁיִּסְבּוּ נְגוּסֵן וְאִוֵּר סְרוּסֵי מְסוּס
לְכְתִיב פְּרוּ וּרְבוּ : וְיִתֵּן
בְּמַתָּ' וְנַח כְּכְתִיב פְּתוֹם לְעוֹן
וְיִתֵּן רְחִיצֵי פְּרַסַת וְנַח סְעָרָה :

שֶׁסֵּם לְעוֹן וְסֵם לְוֹתוֹ כְּכְפִיוֹ וי"ג סַתַּע נְתִי' וּמְפָרְשִׁין ל' פַּחַד
כְּמוֹ לֹא תִּסְתַּע כִּי אִם יי' לְנֶקִיךְ : חוֹזֵקְתִּי כְּחִבִּיתִי : כְּבֵהוֹת
לְהַתַּע כְּבֵהוֹת בְּלֹא סְטוּעִין כְּיוֹצֵר
כְּלַח וְכְסִבֵּי מְלַהֲמִיד' לַח גּוֹזֵר עֲלֵיהֶם שֵׁמֶד ע"י פּוֹלְיפּוֹס סַר
נְכוֹ סִיעֲבִרוּ כְּרִי' לְכַבֵּ"ה וְלְתַּפּוֹ'
פְּסִילֵיכֶם : כְּתַר כְּלוֹ' מְלוֹכֵן כְּתַר
כְּיוֹצֵר : מִי כְּחָכָ' יְכַבֵּל פִּי' מִי סִיכֵּל
עֲלֵמוֹ כְּכֵבֵר חְזִיר : גַּם מוֹשֵׁךְ עֶרְלָה
מְלַעֲבֵל סִימֵךְ עֶרְלָתוֹ עַלַּת יִרְאַ
טְגוֹלָה כְּעִטְרָה וְכִיכֵּר סְכִיחוֹל כּוֹחַ :
גְּוִיתוֹ לְהַסְתִּיר מְלַעֲשׂוֹת וְלַסְמוֹר
גְּזִירָתוֹ לְוֹתוֹ סַעַם' זֶה גּוֹפוֹ תַּסְתִּירוּ
וְלֹא תַּעֲשׂוּ לוֹ כְּלוּם : כְּמוֹתָן מְלַסְגֵּל
לְעוֹן סְגוֹלָה כְּלוֹמַר לֹא תַּלְבִּישׁוּ וְלֹא
תַּרְחִיצוּ עָלָיו : גּוֹזְלוֹ לְעוֹן טְגוֹף ·
כְּמוֹ כְּגוֹזְלוֹ דָּם : נֶפֶת נְגוֹ מִפַּת
נֵג הַמֶּלֶךְ לְכִיהֵל ג' : וְכִלְיל לְעוֹן
לְלִיל יִם וְרוֹכֵּה לוֹמַר לְוֹתוֹ שֶׁכְּגִלּוֹ
וְטִמְּאוֹ : נֶפֶת נְגוֹ וְכִלְיִלִים ח יִם :
גְּבִרוּ כְּתוֹמֵם רוֹכֵּה לוֹמַר יִשְׂרָאֵל שֶׁגְּבְרוּ
וּמְוִיקִין בְּתִמְתֵּם וְנִתּוֹרְתֵּם : אֶת
לְסַהֵיר אֶתּוֹ לְשַׁמְּמוֹ : נוֹגְרֵי תּוֹסִיפּ
יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מְסַהֲרִים כְּתוֹרָה שֶׁנִּקְרֵאת
תּוֹסִיפּ : גּוֹרִים פִּירוּשׁ נְכִיס קְטַנִּים
לְעוֹן כִּיכְּיוֹ גּוֹרֵיהֶן · דְּמוּ חִשְּׁבוּ :
דְּמוּ וְיִבְז לְהַכְזִיב דְּבְרִיוֹ סַדֵּהּ מְעֻלִּיוֹ
וְזֶה דְּבְרֵי הַמֶּלֶךְ לְהַכְזִיב : דְּבֵב דְּבֵר
הַמֶּלֶךְ לְמַלְטֵזוֹר : לְחַבְּתִי עַל כִּסְּךָ
מְגִיר לִכִי עַל כִּסְּךָ לְהַרְוִיג לוֹתָךְ
וְלֵכֵן תִּסְמֹךְ לִי וְלַגְזַרְתִּי : דְּרוֹשׁ
לְדֶרֶשׁ מְבַשֵּׂר קָדְשִׁי וְלוֹם לוֹתָהּ לֹא
תִּסְמֹךְ לִי לְדֶרֶשׁ וְלִנְקֹם מְלִפְנֵיךְ
סַתְּרוּם וְסַתְּסוּק מְלַדֵּבֵר עַל לֵב
לְחָרִיס וְלֹא תְּהִיֶּה בְּעִינֵי כְּמוֹ
סְלִיחָתַנִּי וְאַנְטֵךְ ל' לֹא נְטַשְׁתַּנִי
לְנֶצַח לְנִכֵּי כְּלוֹמַר לְפַטֵּיר לוֹתָךְ
לְעוֹלָם · דְּלַף פִּירֵשׁ טְפָטֵף כְּמוֹ אַל
תְּלוֹהּ לְעֵפֶר עֵינִי וְרוֹכֵּה לוֹמַר שֶׁדֶּבֶר
וְטִפְטֵף דְּבָרִים בְּלֹא מִפְיוֹ : דְּמוּל
לְלִבִּי דְּמִיהֶם לְמַלִּיכִי רוֹכֵּה לוֹמַר
לְיִרְאַת הַקְּדוֹם בְּרוּךְ הוּא בְּמִרְמָה
תְּיַכְּנִי : דְּבֵרְךָ כְּלֹא וְכוֹ' · רוֹכֵּה לוֹמַר
כְּלֹא

תִּשְׁעִים שָׁנָה אָנֹכִי · דְּחוֹל אֱלֹהַי
בְּיִרְמָה תַּמְלִיכִי · דְּבָרְךָ כְּלֹהַּ
זְנַחְתִּים מִלְּהַפְּכִי: הַלְוֹה יֹאחֲזוּ צַדִּיק
דַּרְכּוֹ · הַבָּחוּר יוֹסֵף אוֹמֵן בְּרִכּוֹ ·
הַיְשִׁישׁ בְּשׁוּרוֹ נֶהֱרָג בְּעָרְכּוֹ: הַעַל
אֵלֶּה לֹא תִפָּקוֹד · הַצְּפִיר וְהַשָּׂעִיר
בַּחֲרוֹנְךָ לִיקוֹד · הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל
הַזָּקֵן וְהַקָּרְקוֹד: הַבֵּט וּזְכוֹר אֶת
כָּל הַתְּלָאָה · הַהַשָּׂגָה עֲדַת
צוֹלָעָה · וְנֶהֱלָאָה · הַלְעוֹלָמִים
תְּזַנַּח בְּרֹבַת חֶלְאָה: וְאַבִּיעָה עוֹד
מִקְרֶה שִׁבְעָה · וְתָקִים אֲחִים
תְּמִימֵי דֵעָה · וְקָלַם בָּאֵשׁ בְּשׁוֹא
נִתְעָה: וְעַל לֹא אָכְלוּ מִזִּבְחוֹ ·
וְיִדְבְּקוּ בְּעוֹשֶׂה תֵּבֵל בְּכָחוֹ·וְשִׁסְפָּם
נָבָל בְּאַכְזְרִיוּת רוּחוֹ: וּמַחֲבֶרֶת
נְחוּשֶׁרֶת בְּאוֹר רִתַּח · וַיְפַשַּׁח
הָרִאשׁוֹן נָתַח נָתַח · וְעוֹר רֹאשׁוֹ
חָשַׁף בְּתוֹתָח: זָמַם לַהֲרוֹג שִׁשֶּׁת
אֶחָיו זֵד יָהִיר בְּעֶבְרַת טוּחָיו זָבָחַם
כַּכֶּבֶשׂ אַלּוּף בְּחוֹחָיו: זָמַם אַפְּתָה
הַשְּׁבִיעִי קְטָנָם · זָהָב אַעֲשִׁירֶךָּ
אֵלָיו נָם · זַמַּנְתִּיךְ לִי לְמִשְׁנֶה קוֹנָם:
זוֹרֵז הָעֶלֶם הַטּוֹב לְרַחֵר · זָעַק
הַרְגֵנִי לְמַרְ רֵאֲחֵר · זָנַחְתִּי
לְהִשְׁתַּחֲוֹות לְאֵל אַחֵר · חָם וַיַּחַר
מוֹשֵׁל רָשָׁע · חֹזֶק מַכּוֹתָיו בְּלִי פֶּשַׁע
חֹפֶן הַיֶּלֶד וְלִסּוֹבְלָם שׁוֹעֲשָׁע:

חוֹתָה

מלך מדניך כי כבר נטלתי וזכותי דגריך מלכתך חותי ח"ו
לנחמנת על לחך : הלוז יאחז לדיק דרכו וכו' ע"כ הכסוף
יאחז לדיק דרכו ושבר ידים יוסף לומן יפירם כשנלדיק יאחז
ויחזיק בדרכו בדרך ר' לז שבר ידים יקח ק"ו בעצמו ויוסף
לומן בנפשו להחזיק גם הוא בקדוש
ב"ה : לומן ברכי לשון ברכיס
כופלו לומלו כלומר שיחזיק ברכו
במצותיו' היטיב בפורו וכולו רוצה
לומר וישמרו הכתורים ומה זה שזקן
הוא ומסוב ק"ה סובל יסורין בשביל
שלא לעשות שלא כפירה רק לומר
הוא כשורו שנוהג ונהרג בעדכו לקו
על לחת כמה וכמה שמוסיף לומן
ברכו לקיים מלות יי' יתברך שמו
ויש מפרשים בשורו לשון לשורו ולא
קרוב . ורצה לומר ברחות הכחור
שהזן נהרג יקח ק"ו בעצמו :
העל אלה וכו' רוצה לומר אתה
הקדוש ברוך הוא העל כל אלה
שעושין לנו לא תפקוד . בתמיה
לשלם להם כמעשיהם : הצפיר
והשעיר רוצה לומר מלכות יון
כדכתיב בדניאל ר' והצפיר השעיר
מלך יון : ליקוד ליעוף ברוח
והרגל וכו' ר"ל כולם תטרוף בחרונך
הן קטניסנן גדולים הן שלנים הן
חסונים : טרח נולעה ונהלאה
ישראל שהם כמו נולעים וחולין
בגלות וכלכתיב בחיבה ל' ושמת את
הנולע לפניהן . והנחלאה לנוי
עכו'כרת חלק'לשון הפסו' ביחזקאל
כ"ל ופירש זוהמת ורוצה לומר כאן
הלעולם תזנח לישראל בשביל
עונותיהם, בתמיה והלא לא טוב ושלח
אתם : ואביעה עוד מקרה רוצה
לומר לדבר ואספר עוד מקרי שקירע
לנו : שבעה ותיקים וכולו כלומר
שבעה אחילי נעוריהם אחים תמימי
דעה : וקלם שרפם באש :
כשוא נתעה שבשביל שוא ותעות
שלהם : בעוני לבל בכחו רוצה לומר
בהקדוש ברוך הוא שבחיב ביה

כיכון לבל בכחו : ושסם בקעם כמו ויפסח שחוק לת
לגנ : ויפצח ובקע : חסף לשון מחסף הלבן :
ורוצה לומר שקלף עורו מעל רלחו : בתותח רם רל"ק
בלשון שהוא חן ויש מפרשים לימול ועשה כן כדי שיכיר שהם
אחים הנותרים : זמם חשב :
יהיר לשון גסות רוח : ולשון
הפסוק כמו זד יהר לץ שמו משלי
כ"ג : בעברת לשון כעס ועברה :
טוחיו מחשבותיו : ככבש לשון
על שם הפסוק בירמיה י"ח וחכו
ככבש לשון יובל לטבוח . ופירש
רש"י ככבש ולשון הוא הסור כמו
שגר לשלים : בחוחיו שקושרין
בחוחים לשון וכתי בחים בלחיך
יחזקאל ל"ח : זמם וכו' ר"ל חשב
לפתות הקטן שביניהם : כף
דיבר : קומם לכבד ור"ל שלחו
לו כבוד ושבועה שלומן ותחבב
חוקך לי למחבה : הטוב לבחר
שהוא הב"ה שבקרלו טוב שב' טוב ה
לכל : חם ויחר לון בחים וכועס
כלפי ויחר שחרון לפו של מוכל הרס
וחזק מכוחיו בזילל בלי פשע על
לא דבר ועל לון חטם בכפו : חוטן
הילד בתחזק הילד : שוטם שהם
חוזקה הורתם רלתה לחם חטם
כרע בל ניפעים מ"ו ותרע' חמוס כ
כיניה בני : חלפה ותשב רוחה לקוט
ר"ל שנחלפה מן החיים ותשוב בשחוט
ליוסרה ועיקר זה להשמה ו' בניו
תמו' בהגדה פ' הניקין חמשי לשון
ותחלה הלרן חנום : שם נבו
לעכור רוצה לומר שם גברו חטיל
לעכיר לותנו בגלו' חסילי' שו זכות
כרויי בלחך וכור שם ישראל על
שם דכתיב בהושע ג' ואכרה לי
בחמשה כפר כסף וחמר שעורים
ולחך שעורים וחמר הייכו כור שהוא
שלשים סאה ולחך חצי כור : טמון
עוד מדון מגרה רוצה לומר רוגזם
שפעות הרשע רוצה שהיה נר לרגלי
ביתראל

חֲזָתָה הוֹרָתָם מִשְׁפְּטֵי בְּנֵיהָ־ חָמְטָה
נַפְשָׁהּ עַל נִינֶיהָ ־ חָלְפָה וַתָּשָׁב
רוּחָהּ לְקוֹנֶיהָ : חֲמָסַי אִם גָּבַר
מִלַּעֲבוֹר ־ חֲסִידִים אֵלּוּ וַהֲרִיגָתָם
זָכוֹר ־ חֲנוּן כְּרוּיֵי בִלְתֶּךָ וְכוֹר : טָפַשׁ
עוֹד מָדוֹן מְגָרָה ־ טִפְטוּפֵי אֲשֶׁר לֹא
יָמָרָה ׃ טִמּוּסֵי יָנֵי הַחַי יִקָּרֵא : טִכֵּס
זוֹכֵר שְׁמוֹ יְהוּדִי־ טָבוּחַ וְקָרוּעַ כְּמוֹ
גְדִי־ טָרְיָה וּבְקוֹרֶת לְהַכְבִּיד בְּשָׁלְדִי
טוֹהַר טְבִילוֹת מִקְוֵה הֶחֱדִיל׳ טָמְאוּ
קְדוֹשִׁים מְנַשֵּׁיהֶם לְהַבְדִּיל־ טָרְחָם
סָקַרְתָּ גַּם לְהַגְדִּיל : יָחִיד וְנִשְׂא
שׁוֹכֵן שָׁמַיִם ־ יְמִין לְכָלָם מְקַוֹּאוֹת
מַיִם־ יַעַן חֲסִידָיו מְיַחֲדָיו פַּעֲמָיִם :
יוֹסִיף יָדוֹ לְתַעֵב חָמוֹן־ יְדִידוּת בַּיִת
לְאִישׁ כִּזְמוֹן : יְשִׁכְבֶנָּה אָז תְּחִלָּה
הַהֶגְמוֹן ־ יָחֵד זֹאת נְתָקָעָה לְגוֹדֶשׁ
יָרָחִים אַרְבָּעִים וְאַרְבַּע חוֹדֶשׁ
יְהוּדָה הִסִּיעַ כֹּהֵן הַקּוֹדֶשׁ: כְּנִתְמַלֵּא
סֵפֶק וְשַׁדֵּי חָנַן ־ כְּנֶגֶם חַשְׁמוֹנַאי בַּת
יוֹחָנָן ־ כְּנֶסוּם לְחֻפָּה בְּמִשְׁתָּרֵה
לְחַתְּרוֹנָן: כָּל עֲדֵיהָ פְּחָתָה הַכְּלָה־
כּוּם מְזֻגָּה לְקָרוֹאֵי הִלּוּלָה־ כְּבֻשׁוּ
פְּנֵיהֶם מֵהֲבִיט צְלָה : כָּבֵד שֶׁצֶף
הָאַח לְעֻמָּה ־ כַּבִּירִים קְרוֹאִים פֹּה
לְהַנְעִיטָה ־ כְּנֻגְדָּם אֵיךְ עֲמַדְתָּ
כְּקָדְשָׁה עֲרוּמָה: לָמוֹ הֻשְׁבָּה יִפַּת
יְפִפִיָּה־ לִי אֵיךְ תִּסְרוּנִי בְּרִמְיָה ־

לערל

ביערל : טפטופו דברו שלג למרות . טימוסי יוכי מי
שנימוסו ותקתו יוכי תחי יקרק חיים יקרק לותו ומי שלימו רוב׳
בנימוסיהם תמות יקרק לותו : טכס תיקן : זוכר שמו
יהודי טבוח וכו׳ רומז לומר שכל מי שמזכיר לותו כשם יהודי
לטבוח לותו כמו גדי : קרון
כריתה כמו מחומר קרצתי : טריה
לשון מכה טריה: בקורת פלקות :
בשלדי בגופי כמו שלדת קיימת :
טהו כלו׳ פרשו . סקרת רפית
טרחם וגלגלם עמהם . יחן זיינן .
יען חסידיו וכולו רומה לומ׳ בשביל
חסידיו שמיקלי׳ לת שמו בכל יום
פעמים . יוסף ידו לתעב המון .
רומה לומר הוסיף לותו רשע ידו
לתעב לשון תועבה ישראל שכם בני
ידידות לנדהם שבקרת לה המון .
בית לגיס כזמן רומה לומר
כאשר יודמן לשם שהיה
ידידות בית להכעיס לגיס : יתד
זת כשקע׳ לשון גזירה זו
כשקע׳ ונקבע׳ לשון מלוי
שלם : יהודה הסיעה יהודה
הכא לותו יתד וביטל הגזירה שהוא
כהן גדול : כשתמלא ספק .
על שם במלאות ספקו יצר לו לויה
ל״ב . לין הקב״ה פורע שלומו׳
עד שכתמל׳ שלתם שב׳ נסתם שלת׳
תריבה ולו כשתמלא שלו חנן : כנס
תשמונאי מזרע המלוכ׳ ת
יוחנן
ל״ב דמגלגלין זכות ע״י זכאי :
שתה להתרוכן לרבן ולשמוא תתן
שלה : עליי תכשיטים פתחה
תכשיטים כדאמר בפסיקת : כוס
שתה בשביתה עבומה : לקרואי
שעוסקים לשעשועות כשהיו
שבו : פניהם שלא להביט בכלי
שלה : שלף כעס . לעומה
שתה . כבירים גדולי הדור .
לכעיס לכעיסם בשיר ורבן .
כבירים כוכב מופקרת . כות
שתה הכוס והיפים : לו לוך
שלמי הרמיה לשם לכבודך

מחיקם שלג לך לכבוד שמים מוטב שתתבזה בפניהם ושתלבלב
בפני ה׳ ערל וטמא ויפגוש בת כהן גדול וכל זה עשתה כדי
שימלך לחזיר חיים . תשנילוני כמו ושים לחר ישנלנה
לנשה־רוח מיד שרתה רוח הקודש על יהודה כמו ורוח לנשה את
עמשלי : עמודה לזורה וקשורה
בחוזק : לחם כתיקון לוך להכות
לותו הגמון לו לחם בתפלל בלחם
להקדוש ברוך הוא כמו נקון לחם :
ליקח לדם וכל מינו בכמיס לכהן
כל נרכי כלה כמו שהיו מולכין לותה
לחופה : כמו בגיל וכימומים
כמו שרגילין לעשות בשמחות בהמוני׳
כלשון׳ בכתובות לם יש עדיס שיצלה
בהמומים והוא בגד שמשימין לכלה
על ראשה והוא ל׳ תנומה שהכלה
מתנמנת תחתיו : להתעות עול
להתעות לותו רשע ושל שהיה שכור
שמלימין לוקיו לקייס גזירותיו
כדאמר בפסיקתא בשקפס ברחותה
כמו ויפקח וי׳ים בספק׳ כשהיו
סופקים כפיהם כמו ויסבו׳ לת כפיו:
ומחכגים מחול כמו כמחן לחוגל
ליוצנת : מלל דבר : חלה
הערים שביערל והמכיגים שלהם :
בשמוסו בחוקי : ערוגים תלבים
שיתלבו לשכת בחוקי או ערוגים כמו
ערו כי׳ או לשון ערוגת הבושם כלומ׳
לגן בושם : חולה הנים כיון שרפה
לותו רשע כך הנים והבני׳ כל עבדו
לשון והכנים מתיתיהו ותיהו בפנים:
מכני יהודה שהיה כתוב על דגלו מי
כ״מוכה בלים ה׳ לשתי תיבות מכב״י
או מכה גדולה ת״י מתי מכבייתה :
הפנים בחגיר מחומם כל עץ שדקת
רוח שמשפס כל ע״ז כמו שומרים
לעץ שני שתה או הפכין בחמתם׳ כל
עץ ויחתכו הם לקרה ותתכה רשעו
על לותו הגמון המפקיר בנות ישרא׳
ופסו׳ רוח יחזקל כ״ף שבא בני חוקם
כל עץ ופירש רש״י שבא שלני הכה
הם בני ליסרו . קשה מכל השבטים
ומוקשת היה

לֵיל מכת כל מצה וכל עץ כי לזכות לילה לכלות וכתב לחיכך
בפייט מיסד בתכנה מתוקף כל עץ מקיר המזנה מסייעני
מקר׳ת כל בחרב מוקסת כל עץ : מעכו לנמרים שמות
מקומות שם רקח ישראל במחנה : וכלם כילה קותם :
לגליפודנו שהיה שר בגלך
יוכים : נסע כיון שמעת שהרגו
הגמון ס׳ו נסע ממקומו : ותקף
כל המון חיילותיו . להקמיל
להכרית לישראל : נט לבבי
מרוב פחד נט לכבם על ישראל :
כיער וכרמל כמו ויט לבבו ולבב
עמו ככוע עלי יער ופירש כרמל כמו
יער כרמלו מלכים ב׳ ט״ו : למחולם
להקלקל ברוב רוח על שם על
מחולקך פירש מוליכך : כלם
כל ישראל : כחמדים מכו דברי
תורה על שם הנחמדים מזהב ומפו
רב כולם הגו ולמדו אותה על שם והגי׳
בו : נבל למלך הגמון מלכיור
מו כיבל למלך הגמון אחד שמו
מלכיור והוא היה בדיב יושן וכולו
והיה מלך מכתב ורוחק במולות :
נלרו מקס רוחק לגי שמרו מקים
ועומדים בתפוכה ותפלה ולא תוכל
להם וכח יציתוך ויערפוך ככיור גם
הסורף תמיד ומתיק כל דבר : סוטן
אותו רשע המסטין . כלשון דברי
ההגמון . עליו הגעיר היה לבו בוער
עליו וגער בו : שם להוקיע דבר
לתלותו : להכעיר גופו להכעיר מן
העולם או להכעיר בכ״ף
כמו דבר מכוער : העיר ירושלים :
סחף עניין כליון כמו מדוע נסחף
בקע לסחפו ולעקרו מן העולם או
לשון דבור כמו מטר סחף כי כמשל
הדבור למטר שבא יערוף כמטר לקחי
וכם ס׳ך סחף תבא בלבו כמו נסעפים
מחזיקות לילה : כלגניאל כשלשבעה
גחלים : סייפי ברזם זה לתחיל
להרוג אותו כסייפי ובחרבי תהלה :
סנגרון מפלגי תיור בשחיל מפני
שהחליף הכריו שהיה לו לבבר טוב

לי׳ערל וטמא תישגילוני הלילה
עריה: לבשה רוח אז יהודה׳ לבו
מלאו גבורה ועזוזה ׳ להחשוקנא
קנאה בבדה : לקט הדם ובניני
בשמים ׳ להבין כמו בגיל והינומים׳
להתעות עול חקו משלימים :
מרחוק בשקפם מזמרים ומחנגים׳
מלל אלה השרים והמנהיגים ׳
מעתה יבנסו בנמוסי ערוגים :
משרתיו ומחנהו חוצה הנים ׳
מתתיהו ואחיו פניטה הבנים ׳
מכבי יהודה גבורי השנים :
מואסת כל עין הדקיר המזנה ׳
מעכו לנמרים ערף המחנה ׳
מחצם וכלם ויגר לאליפורני : נסע
ויאסוף המונו להקמיל ׳ נח
קרוב מציון מיל ׳ נע לבבי כיער
וכרמיל ׳ נדבו העם לשוב
למחוללם ׳ נאנחים בצום ובכי
כלם ׳ נחמדים מפז הגו בפלפולם :
נבא למלך הגמונו אכיור ׳ נדיב
יועין דכוש ואפפיור ׳ נצרו חקם
ויצית וק בכיור : סוטן כהאזין עליו
הגער ׳ סח להוקיע כבורו
להכעיר ׳ סמוך מבא שער העיר׳
סחף למחר הקריה באגחיל ׳ סייפי
בראש זה אתחיל ׳ סניגרון משנאי
תמור השחיל : סבבתני בלילה׳

עליו ולמד זכות וסניגור על ישראל שהם סוכלי : בסחיל המשך
מיתיו תרגום אחלתיה סככתני בלילה ביום לילה בגיכתעלי׳
כסוכה תותה שמחה יהודית כשרואה כזיו ישראל מרויח בצער
סוללה נרוך עלתה יבורך : ושעתה
ובדומה : עדית מוכד ונחמד כמו
עדית וזכורית כל׳ מתנה : סוחרה
לעתה ביתה ישראל כניכה
וזה זכות שהון המנך מחסנך את בחלה
מל׳ רוחותיו כך הגיכה על ישראל: ולוין
לפידות וליכים היתה כמו לפיד הם
לפורס׳ שהרי כהרגו על ידה או פי׳
לפידית שבידן כמו שם בפידו לחוב
ל׳ : עיר ויושביה וכו׳ כשרואה
היושבי׳ בעיר ירושלם תופסים דרך
ישרה ובכבר . בחוותה ברחוקה
עליה שמחה : יבעתה תפחד
ע״פ הפלך על ס׳ יהיה מהרה עמהם
לקדם שם שמים הלכה לכל סומרי
הכיור מירושלם ותחרב לבה פתאם
לי שהם רוצה הקב״ה יהיה עם
לישראל על ידי מיד פתאם לה ובלל׳
עם שפחתה עד שהגיע לכל אותן
נייסות ואלו עתידה ברחם מחמת
הלחץ : עליזותיו שמחותיו .
להפיע לבטל ולהמיר : לדייב
להלחיב ולכער על רשעו של אותו
רשע : עדי יופיה פאר תכשיטים
שהיתה מקושטת בכלה ויפיה שהיה
כאותה : הגידו לאלך לוה עומד
שם ואינה מלכרת דבר אלא כשהלכו
מה טובך אחר׳ דבר יש לי לאלך :
עלתה נערה : בפלך במדינה
ערבה עליו מרוב שבח יופיה שהלכו
בשביו : לה כיתה אלוך גוה לשרים
למהר להכיאה לפניו אלך : מן מה דרך
אתר לה האלך מה הדרך אלך אתה
מתבקשת . השמיעכו קולינו : פנת׳
אחיה : פיתרים עליך שמתתי מהם
שכולם פותרים ומתכבדי׳ עליך טוב׳
שמחר תפול ירושלם ביוך כלשפרש
ואוזל פתע במהירו׳ . כגוזיך ואתו
קבלו יחזקאל כ״ו ל״ו ואחת מגוזכה
כי רצוי ורל״ך עמוק ל׳ מתחנולו

היאיהודית ־ סוֹדָהּ בָּרוּךְ וְטַעֲמָהּ
עֵדִית : סוֹחֲרָהּ לְעֶמְהּ וְלֵיזָן
לַפִּידִית ־ עֵיר וְיוֹשְׁבֶיהָ בְּכוֹשֶׁר
בַּחֲזוֹתָהּ ־ עֲלָתָה וְתוֹלֵךְ עֲטָרָה
שְׁפַחָתָהּ ־ עַל יְיָ הִשְׁלִיכָהּ
יַהֲבָתָהּ : עֶמְדָה בְּרֹאשׁ מַחֲנוֹת
הָאוֹיֵב ־ עֲלִיצוֹתֶיהָ לְהַפְגִּין וְחֵילוֹתֶיהָ
לְדַיֵּב עַל רֹאשׁ וְגְמוּלוֹ לְחַיֵּב : עֲדֵי
יוֹפְיָהּ הֵגִידוּ לַמֶּלֶךְ עַל מָה שֶׁאֵין
כָּמוֹהָ בְּפִלֶּךְ ־ עֲרֻבָה עָלָיו וּלְהָבִיאָה
הֵילֵךְ : פִּין מַה דַּרְכֵּךְ הִשְׁטִיעָנִי ־
פְּצָתָה מִמִּשְׁפַּחַת נְבִיאִים אָנִי ־
פּוֹתְרִים עָלֶיהָ מַלְכִּיוּ קְצִינֶיהָ : פְּתַע
פִּתְאוֹם בְּבָא מָחָר ־ פְּנוּזֶיהָ יִתְצוּ
הָעִיר כְּפָרָר ־ פְּסַעְתִּי לְבַשְּׂרָהּ לְכָל
תְּאַחַר : פּוּרָה תִּדְרוֹךְ כְּמוֹ חָמְטָךְ ־
פְּקוֹד וּזְכוֹר אֶת אֲמָרֶיךָ ־ פָּרְחֵי
מִשְׁפַּחְתִּי יְשָׁרְתוּךְ בְּבֵיתֶךָ : צְפִצְפָךְ
כָּל שְׁאֵלָתֵךְ אֲמַלֵּא ־ צְבִיוֹנִי אִם
תַּעֲשִׂי מְלָכָה ־ צֵאצָאַי בִּירַת
אֲבִיךְ אֵעֱלֶה : צָוְחָה לוֹ אֵינֶנִּי
טְהוֹרָה ־ צוֹלֶהָעֲבִיר קוֹל וְגִזְרָה :
צוּרוֹ מֵהֹגִיעַ בְּעַלְמָה הַמְטַהֲרָה :
צָהֳלִי כְּסוּס מֵזִין וּמְכַרְכֵּר ־ צְבָאָיו
בְּמִשְׁתֶּה שְׁנֵנִים הִשְׁכֵּר ־ צְוָארוֹ
לָצוּר שָׁתָה וְשָׁכַר : קְפָחָתְהוּאז
שְׁנַת תַּרְדֵּמָה ־ קְרוּאָיו נָמוּ הַנַּעֲרָה
לְפִגְמָהּ ־ הֲדָקָדוּ הִשְׁכִּיב וְכִישֵׁן

סתם הוא עצמו ונעשה סכור : קפחתו כתשתו כלו׳ נפלה עליו
סיכה נע״כ : קרוניו סופכניו של מלך . כמו מחרו לפנ מס
המלך רוצה לפנות ולפטול את הנתרים : קדקדו הסכיב וכו׳
כך מחרו הסרים לינו יסן לך דומה כאלו הוא יסן ועושה כן כדי

סמנור לזרוק לכניס גדולות ומכה כנגדו והוא כלי מתכלים
גו מחבים בקומה לנתר : כפהר ככלי חרס שנוח לשבור
כפעתי לבשרך מתעתי מתכתיים כך בתתי בפסיעת רגלי
לבשרך בשורות טובות : לבל תתאר שכך הוא המזל שם תעשה

מלאכה למחר תכתן העיר בידך ואם
לאו לא תתכן : פורס תדריך כמו
מחתיך כלו׳ שתדריך בחמתך ישראל
ותרגם ופי׳ פורס נת : פקוד
תפקוד בשכר הפשורה : פרחי
משפחתי המתכבדים טובה עליך
פתיים בשכר נבואתם וישרתוך
כעבדים : לפלף דבר : לצוכי
רצוני : מלכלם חלאיהם כמו לא
תכלה : תעלה תעל לגדולה : נותם
לעקה : תיעני טרומה תמרה לו
לעשה כל מה שתתה חפן לכל
פיכתי כלה והגיע זמני לטבול בליל
מחר בבקשה ממך הרפני ותטבול
ול״ת בטלו היוכים את הטבילה תירץ
כי היה מעשה על רבי רחובן
שיטטרובליא לו לחרם תיעני
טהורה כי יפבתי על הלפר והתענתי
בנוס כשהר ישראל ודין הוא לשה
מתכבה את המלך שתדחק ותסוך
קודם : להעביר לכריו צורו שחרו
עלמתה בתו נוהר חסד : תהגיע שלח
ליגע : בעלמה בתרה : לכל כסוס
שתה כתו סוסים המתלים לזנות
כתו שלחר וזרמת סוסים זרמתם :
מיזון ע״ם סוסים מזויכים ירמיה ופי׳
ד״ק שהוא כתו כפיך מזוכים תן
מזון לסוס שנתנו לו מזון רב בלילה
וסם שבעים ובבקר יגאו וילכלו :
ומכורכר מדקד כתו מכרכר בכל עוז
שתולל ב״ו וביסטיה כתיב ובפרדים
ובכרכרות והוא שלר לגמלים
פתהרים בלכת לפי שברוב קלותם
ומיהרותם דומה למדקד : בצבאיו
חייליו : בתשתה שתכרים פ״ם ישעיה
כ״ה עניו שותן כלותר עשה תשתה
גדול לכל בצבאיו ושתו ונשתכרו .
צותרו לצור כדי לנוד ולתוך צותרו

נִדְמָה - קָמוּ חִישׁוּ פְּנוּ לְדַרְכָּם -
קִלּוּ רָגֶל מֵעַל מַלְכָּם - קָדְמוּ וְרָצוּ
לְאָהֳלֵי סִכָּם - קְרוֹאֵה יִרְאַת יְיָ
וּמְשֻׁכֶּלֶת - קְצָצָה נִגְלָתוֹ בְּרֹאשׁ
שִׁבּוֹלֶת - קַחֲתוֹ וְהֵבִיאָתוֹ לְהַטִּיב
הַחֹלֶת - רָאֲתָה וְלֹא הֶאֱמִינָה לָהּ -
רָצוֹ לְאִישׁ אֲשֶׁר בְּקִצְפּוֹ תָּלָה רָחַשׁ
הוֹאִיל שׁוֹ בָּאָה : רָמַשׁ הַהוּא
גָּדְלוּ שְׁמָחוֹת - רָחֲקוּ וְנָסוּ יָגוֹן
וַאֲנָחוֹת - רוֹדֵף וּמִתְנַקֵּם בְּרֹךְ
לְמָחוֹת - רָקְדוּ וְחָדוּ כָּל הַלַּיְלָה -
רֵנֵן הַנְעִימוּ לְנוֹרָא עֲלִילָה - רָחֲפָם
וּפָקְדָם בְּפָסוֹחַ וְחַמְלָה : שַׁחַר
כְּהַקְרִין וְהַבּוֹקֶר אוֹר - שָׁאֲגוּ בְּקוֹל
חָזָק וְנָאוֹר - שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ בְּאוֹר
הָהָמוֹן - שָׁקְדוּ לְהַקְרִין הַמֶּלֶךְ וְלִכְמוֹן - שָׁפוּחוּמִית מוֹשֶׁכֶת
בְּאַרְמוֹן : שְׁאוֹנָם נִכְנָעוֹת בְּרֹב רוּחָם - שָׂחֲחוּ וְחָגְרוּ בְּפַחַר
אֲבָחָם - שׁוֹבִידֵם רְדָפוּם וְהִכּוּם לְפַלָּחָם - תִּימוּם וְהָרְגוּם
תֵּילֵי תֵּילִים - תּוֹדוֹת וְהַלֵּל סִיְּמוּ סְגוֹלִים - תּוֹקֵף הַגַּס
קָבְעוּ מַשְׂכִּילִים : תָּמְמוּ הַלֵּל לְגַמּוֹר כָּל שְׁמוֹנָה - תּוֹכֵן נְרוֹת
לְהַעֲלוֹת בְּרִנָּה - תָּמִיד בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה - תַּאֲמִינוּם שַׁבָּת
רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְחַנּוּכָּה - תִּפְאֶרֶת מְעֻנָּגִים מְעֻנָּגָה וְרַבָּה - תְּעִידֵךְ
נָצַח כִּילֵךְ הַמְלוּכָה : יְחִידֵךְ וִידִידֵךְ סָלָה פְּקָדוּךְ בְּכָל נְדָמַיִךְ
שִׁגְּבוּךְ לְבָדֵךְ - כְּשִׁבְחֵי הַדְּרוֹרִים וְהַכֹּל יוֹדוּךְ - קָדוֹשׁ :

כְּשִׁטְגִּיעַ לְאוֹרִים גְּדוֹלִים כָּל״ח אוֹמֵר הַחַזָּן בְּקוֹל :

שֵׁנִי זָחִים - נִכְרָתִים - בְּגַן נָעוּל יְצַחֲרוּ : לְרֹאשׁ קְהָתִים -
וְאֶפְרָתִים : שְׁתֵּי עֲטָרוֹת יְכַתְּרוּ : וְעַל כְּנוֹרָה - הַטְּהוֹרָה
כְּמוֹ נְרוֹת - יַזְהִירוּ : הֵן בַּמַּחֲנָה - אֶל מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ :

לבן

כְּשֶׁאֵין לוֹ כְּזָרִיז כִּי הַקִּרְיָן לְעוֹן קִרְיָן לַיְלָה עַל סַם לַיְלָה
כְּשֶׁאֵין מִי לַיְלָה זוּ וְכוּ׳ כְּרִיס יוֹצֵר לַיְלָה כְּשֶׁאֵין וְהַנֵּקֶב לוֹר
וְהַגִּיס וְזֶמֶן קְרִיאַת שְׁמַע עַל שְׁחָרִית : וְלִכּוֹר כְּזוֹרֵעַ וּמַה לְמַעְלָה
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל . לְלַמֵּד לְפָרֵם כְּמוֹ נֵאוֹר בֵּיצֵד : סוֹדְדִים שְׁוִיצִים

וְפִי׳ סוֹדֵד פְּרִין לְהַדְּיוֹן וּמוּת כִּי
לְשׁוֹנִים מְמַתְּקִים וּמְלַבְּדִים שֶׁכְּנֶגֶד
קוֹל מְעוּלֶת הַמִּין כְּלֹאמֵר שֶׁמִּמְּנוּ מְרִיוּ
יִשְׂרָאֵל הַמִּים בְּעִיר לְמָרוֹ מִי הַלְּנוּ
שֶׁכְּלוּיִים לְךָ שֶׁמִּמְּנוּ כִּי אִם קוֹל בִּכִי
וְנַעֲקָה וְאַתָּה קוֹל תְּרוּעַת מִלְחָמָה
גּוֹדְלִי לְמִלְחָמָה בְּאִים עָלֵינוּ וְפִי׳
שְׁמוֹלֵךְ עֵין רָעָה : שֶׁקְּדוּ מְהֵרוּ :
וְלִכְמוֹן וְלִקְרוֹב לָהֶם וְלִתּוֹפְסָם :
שֶׁזְּמָנוּ רְאוּבֵן . בְּלְשׁוֹן בַּמְלוֹן
אֵלּוּ : שֶׁתּוֹכֵם לְעוֹן מַיִם וְרָעָב
שֶׁחוּ הַסְּפִילוּ קוֹמָתָם לְנַפֵּשׁ תַּרְכֵּם :
סוֹבְיֵהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ סוֹבְיֵהֶם עַל
יוֹנִים לְדַפּוֹם לְקַיֵּים וְשֶׁבּוּ לֹת סוֹבְיֵהֶם :
לְפַלֵּחַ לְנַקֵּשׁ : תְּמוּם לְעוֹן וַיְכַי
כְּקֹשֶׁר תְּמוּ : סִינוּ גָּזְרוּ וְקִבְּלוּ
לוֹמַר עַל וְתַמְּכֵנוּ לְעֹשֶׂה סִיּוּג לְ׳ גָּדֵר
לוּ פִּי׳ סִינוּ הֵרְאוּ כִּי הַרְבֵּה תַּרְגּוּם
סְנִיף : סְנוֹלִים יִשְׂרָאֵל : תּוֹקֵף
כְּמוֹ תּוֹזֵק עַל כֵּם הַנִּמְצָא לָהֶם
קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁכּ׳ בֵּיהֶם וְהַמַּשְׂכִּילִי׳
יַזְהִירוּ : תְּמוּנוֹ ל׳ תָּמִים תְּהֵא
כְּלוֹמַר לְגַמּוֹר הַלֵּל שֶׁלֹּא וּבִי״ם תְּחִלּוּ
לְעוֹן תְּחוּם וּגְבוּל שֶׁקִּבְּלוּ לוֹ ח׳ יָמִים :
תּוֹכֵן וְחָכוּן וְסָכוּם : לְהַעֲלוֹת ל׳
בְּהַעֲלוֹתֵךְ אֶת הַנֵּרוֹ׳ לוֹ ע״ם שֶׁמַּעֲלִין
וּמוֹסִיפִין בְּכָל לַיְלָה בְּנ״ם :
תְּחִלּוּ מִתְּחִבְּרוּ ל׳ תְּחוּמִים : תַּפְקִיר
הַקְּבָ״ם יְפוֹקֵד מִעֲנִיִּינִים שֶׁל שַׁבָּת
וְחַנּוּכָּה : מְעֻנָּגִים וְרַכִּים מִיִּשְׂרָאֵל
שֶׁכָּל׳ בָּהֶם הַרְבֵּה בֵּן וְהַעֲנוּגָה :
תְּעִידֵךְ נֵצַח יִשְׂרָאֵל מְעִידִין בָּךְ
שֶׁאַתָּה יָחִיד בְּעוֹלָמְךָ וְגַם לְךָ יֵאוֹת
כְּמַלּוֹכָה : יְחִידֵךְ יִשְׂרָאֵל ע״ם גּוֹי
אֶחָד יְחִידֵיךְ ע״ם יְחִיד ה׳ וְכָם
יִשְׂרָאֵל : פְּקוּדֵךְ בְּנֵרוֹתֵיךְ כ״ם׳
בְּנֵר פְּקוּדֵךְ : כָּל כְּלִמּוּת שֶׁלֹּא
שֶׁאֵינָהּ מִלְּבָנִים שֶׁלֹּא עֲטִיפָה אוֹ ל׳

וְעַל מִי תְּקַמְּיוּנִי כְּלוֹ׳ שֶׁכָּם יוֹדְעִים שֶׁיֵּין דּוֹמֶה לָךְ :
שֶׁנֶּאֱנַק לְבַדּוֹךְ ע״ם וְנֶאֱנַס שֶׁמּוֹ לְבַדּוֹ אוֹ שֶׁנֶּאֱנַס שֶׁקּוֹמְרִים לֵיִן
שׁוֹל מִלְּבָדוֹ : מְשַׁנֵּי יִן הַנְּגִינוֹת שֶׁכָּם הוּ כְּשָׁנִים : כְּלְרִיסִים
שֶׁלֹּת מִפְּנֵי ל׳ לְדוֹר וְאוֹ כְּכָל יוֹדוֹךְ :

שֵׁנִי וְזִיעִים ע״ם וְשָׁנִי זִיעִים
עֲלִיּוֹת וְכְרִיכִים ל׳ וְשֶׁכָּם
בְּשֶׁקִּבְּלוּ שֶׁלֹּא שֶׁנִּמְצְאוּ לְחַד
מִצְוָה שֶׁלֹּחַד שֶׁהִיא כֵּן וְלַחַד מִצְוָה
מִלְּדִישְׂרָאֵל וְכְרִיכִים עֲשֵׂה כְּשֶׁכָּם
מִצְוָה ע״ם שֶׁכְּשֶׁלֹּחַד בְּדָבָר יְכוֹלִים לְקַיְּמָם
וְעִדִּיפִין לְחוֹר לְוֹתָן שֶׁנִּי שֶׁכָּם מְקַיְּמִים
וְיִזְהִירוּ כְּמוֹ בְּכְרִים : כֵּן כְּמוֹ
בְּמוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ בֵּן בְּכוֹרוֹ לוֹ בַּיִת
הַמִּקְדָּשׁ שֶׁכְּשׁוֹלִין עִמּוֹ לְלִדְיוֹ :
לְרֹאשׁ קְהָתִים כָּם שֶׁכְּהָנִים שֶׁלֹּאמֵר
וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל
עַמְרָם אֶת יוֹכֶבֶד וְתַלַּד לוֹ אֶת אַהֲרֹן
וּמֹשֶׁה וּמִרְיָם כֵּם מִלְּבָדוֹ שֶׁל׳ וְלוֹד בֵּן
ל״ם מִפְּרָתִי : שְׁתֵּי עֲטָרוֹת
כ״ג נִין דָּוִד וְכִתְ׳ מִלְּכוֹ שֶׁנִּכְתְּרוּ עַל
עַתּוֹ תְּפִיד לָכֶם : וְיִכְתִּירוּ לְעוֹן
כֶּתֶר : מוֹל מְנוֹרַת הַטְּהוֹרָה
בְּכְסִיקַת

לְבֶן אֶפְרָת · צִיּוֹן נִכְרָת · אֲשֶׁר
הָיָה · כְּצִיּוֹן נוֹבֵל · לְבֶן הַמְּשָׁחָה ·
אֲשֶׁר הוּשַׁח · כְּמוֹ אֲנִיָּה : בְּלִי
חוֹבֵל : זְכוֹר מַרְאָה · אֲשֶׁר רָאָה ·
זְכָרֵיהוּ · בְּעִיר בָּבֶל · כְּמוֹ זְכֹרְתָם
וְהוֹשַׁעְתָּם : אֲזַיְעָלִיד · זְרוּבָבֶל :
זְכוֹר זַרְעָם · לְהוֹשִׁיעָם וְגַם תִּקְרָא ·
שְׁנַת יוֹבֵל : וְשַׂם אוֹתָם · מְקוֹם
אֲבוֹתָם · הֱיוֹת מוֹשְׁלִים בְּכָל תֵּבֵל
וְמַעֲלִיד · אִישׁ צַיָּיד · טַבַּעְתָּם
יְסִירוּ : הֵן בְּמַחֲנֵה מַמְלָכָה ·
מְכוּשָׁכָה · לְעִיר צִיּוֹן תְּשִׁיבָנָה :
וּבַת כְּבוּדָה · בְּרוֹב עֲבוֹדָה · לְבֵית
אִמָּהּ · תְּבִיאָנָה : וְהַצְּפִירָה ·
וְהַגְּבִירָה · בְּעִיר צִיּוֹן תְּקִימָנָה ·
וּמְצַנֶּפֶת · מְעוּלָּפֶת · בְּרֹאשׁ אַהֲרֹן
תְּשִׁיכָנָה : וְהָתְמִיד · אֲזַיְתְעַמִּיד
וְהַמִּנְחָה · תְּרִיכָנָה : וְהַמְּרַקַּח ·
אֲשֶׁר לְקַח · וְלֹא רְאִיתִיו עַד הֵנָּה :
וְהַנֵּרוֹת · בְּמְנוֹרוֹת · בְּנֵי אַהֲרֹן ·
יַבְעִירוּ : הֵן בְּמַחֲנֵה הַנְּבִיאָה ·
וְהַצְּבִיאָה · אֲשֶׁר תָּמִיד · לְךָ תְּיַלֵּיל
סְמוֹךְ יָדָהּ · בְּבֶן דּוֹדָהּ · הַנִּקְרָא
שִׁמּוֹ חַבְלִיל : וְהַכְּנִיסָם · לְגַן
בּוּשָׁם : וְחוֹפָתָם · בְּהוֹד תַּכְלִיל :
וְתוֹלְיָכֵם · וְתַמְלִיכֵם : בְּהַר צִיּוֹן
וְהַגְּלִיל : וְחוֹקְיָשָׁר · אֲזַי יוּשַׁר ·
עֲלֵי נֶבֶל וְגַם חָלִיל : זְעוֹם עוֹזְבֵי ·

בפסיק' ועשית מנורת זהב טהור זו הכנסת ישראל יכבה זה הכפיק וקנה זה ק"ג נביאים הלו חכמים : כפתוריה שו פתלאידי וכו' וזה סימד מול מנורה כנגד ישראל כמו נרות יאירו אותם המשיחים ויגליחו במלכותם : להגן ולהאיר לישראל מגלות ותביאם שביה ליסרל עד עתה . וזו הן במחנה ישראל יאירו אלו המשיחים . לגן אפרת זה מלכות בית דוד : ציון היה בתחר כולו בכלת ובפסק אשר במשח בשמן קדש עשרת עתה הוא כעלה נובל ויבש שתין זו לתלוחית . לגן במשח הגן אשר במשח בשמן הקדש והם הכהנים : אשר הושח ענין הכנעה ושפלות כמו תתעיו שחקו ליוב ט"ו וכם ק"ו נקשה ענין לכזריות וקיומי הלב כמו הקשיח בניס ליוב ל"ט : כלי חובל כמו שפיכה הספלכת היס בלא מכניג ופוח נקרא רב החובל : זכור מראה הנבואה אשר ראה וכריה שב' ראיתי מנורת זהב כולה שביה בנסת ישראל ובלה על ראשה וגלולה על ראשה שב' ויעבור מלאס לפניהם וי"ו פרשה וכמו שאמר לו המלאך שב' ויען ויאמר אלי לאמר זה דברי' אל זרבבל לאמר וגו' : כמו זכרתם לקן שבעים שנה : והושעתם לו לגאלת בבל : ע"י זרובבל שביה מבבל יהודה כן זכור זרעם והושיעם ע"י משיח בן דוד שגם הוא מבבל יהודה : שנת יובל דרור שתין שבועי לחרבת ושיס לוחם וכו' ע"ם תחת אבותיך יהיה בניך : לית ליך הוא עמו שאמר ויהי עמו לית יודע ליך : טבעתם יסירו טבעת הוא ממשלת מלכותו כמו ויסר פרעה מלכה ממוסכה מלכות בית דוד שדרכה להיות נמשך ועולה כדאמר בזכריות רמה קדמי כי' רמה קדמי ולא רמה בכי דוד ושלמה שנמשחו בקרן ממשכה מלכותן שהוא ויהוא שנמשחו בשמן לא נמשכה מלכותן : ותת כבדם ישראל שנאמר בה כל כבודה בת מלך בנימה וכל מלכיה הם כלומר זהו דרך כבוד לישראל להיות בנימה בירושלם ולא להיות לגלות בגלות . ברוב עבודה ע"ם גלתה יהודה מעוני ומרוב עבודה בעשר גדול כמו ועבודה רבה • לבית תחר תביאנה ע"ם מלכיהן לגיזך של בית תחיו הוא ירושלים : והגבירה ג' כח והיא המלכות : והצפירה עטרה היקפת את הראש כמו ולצפירת תפארת ישעיה כ"ח או פי' הגבירה מלכות לחוש שנקראת גברת ממלכה והצפירה מלכות יון שב' בה נפיר העזים עטרת שבי ממלכות הלזה תסיר מהם ממשלתם ותשיבם בראש דוד והוא מלך המשיח . ומלכותו של כהן : מעולפת שהיה מתעלף בו ע"ם ותכס בציץ ותתעלף : לראות מהרן לזרעו של אהרן : תקימ' כמו הקם להם בעין שבין עיניך בקדושין : והתמיד קרבן תמיד של שחר ושל בין הערבים : והמנחה תדיבקה שב' והריס ממנו בקיומו מסולת המנחה והמרקח שהן רוקח שמושחין בו המלכים והכהנים וכלי שרת : אשר לוקח ממנו ונגנז בבית ראשון כדאמר בסוטה ומאז לא ראיתיו עד הנה שיהודאו שבי המשוחים . יבעירו מנלתי כתוב שי"ל יבערו אבל יבעירו לא יתכן כי בנרות כתיב בלשון ביער ולא בלשון יבעיר : בנבואה ישראל שהם נכלים ומדובר, בגלות ומתים להם יתברך שבאמר למשה כשמי לשלחים : לך תייליל נושא לב ועיניהם לשמים כמו שב' גבוה ונשא הוא פי' תייליל ג' יללה : בגן דוד הוא משיח בן דוד שבא מיהודה שהוא דומה של ישראל : הנקרא שמו חבליל כתיב כן ובמדרש זה משיח בן דוד שב' הו תלמיי עם יפה עיניים . והכניסם לא"י או

שְׁמֶךָ וְאוֹהֲבֵי חֶזְקָךְ שֶׁקָּדְשׁוּ וְאֵלִיל
וְאוֹסְפְרוֹכִים · יְהִי בְרוּכִים · וְכָל
רוֹאֵיהֶם יַכִּירוּ · הֵן בְּמַהֲנָה: אֲמוּל
פְּנֵי הַמְנוֹרָה הָיְאִירוּ: זוֹלת
אֵין צוּר חֵלֶף · תַּבְנִית כְּלֹ גוֹלֶף -
לְכוּשֶׁל חִיּוּל חוֹלֶף - לְמְכֻשָּׁל
חַיִּת שׁוֹלֵף - בַּעַר שָׁקַד לְסַלֵּף -
עַסַּדַת אֵלֶף · מְעַט פְּרִחֵי תֶלֶף -
גִּבֹּר מֵרוֹב אֶלֶף: גְּמוּצֵי שִׁיחוֹת
כַּר - שָׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה בְּרֵכָה - רְאוֹת
בְּרֵכוֹת סָקָר - בְּעֵינוֹ נֶפֶשׁ נָקָר -
דְּבֶר שֵׁם יָקָר - כָּל הַמַּזְכִּיר יְרוּקָר -
וְאֵז לְרוֹב הוּפְקַר - מְרוּד כְּפַר
בְּעִיקָּר: הֶעָרִים סוּד בְּלִיַּעַל ·
לְהוֹגֵי חֵן יַעַל - מְסוּךְ סַף רַעַל -
חֵימוֹ הַמַּר וְהָרַעַל - וְעוֹד הוֹסִיף
מַעַל - לְאֵל מוֹרֵד שַׁעַל - בִּיטֵל
עוֹד מֵהַעַל - קָרְבָּן תָּמִיד מוּעַל:
זֶרַע קוֹדֶשׁ הֶחָרֵן - חֻכְמוּ קַלֵּי מֶרִיז:
גְּזוֹר אֲצַבַּע קֶרֶן - כּוֹתֵב כְּתוֹבֶת
פֶּרֶן - חֲבוּל טוּמְאַת שֶׁרֶץ - גַּן
נָעוּל הַשֶּׁרֶץ - שִׁיתּוּק אִיסּוּף הַפֶּרֶץ -
זְמָה סַפְסַף אֶרֶץ: טָסוּ חַרְגּוֹלֵי יֶלֶק
זְמוֹרֵי הַבֶּקֶק וְהַמֶּלֶק - כְּנִין עַל צִפּוֹר
דּוֹלֶק - גּוֹזָלַי בְּתַר וְהַמֶּלֶק: יְקָדוּ
בְּהַבְהֲבֵי עֵלֶק - תַּרְחַר רִיבוֹ וְחֵלֶק -
עָקוֹר מַתַּן חֵלֶק - חַגּוֹ מְנוֹרָה דּוֹלֶק
כְּנוֹם שְׁפָנֵי סֶלַע - הוֹמֶרוּ תַּנֵּנֵי

בלע

תכלילו ל' כתר וכליל לו ל'
כליל יופי: כתר יתן והגיל לפי שמעבר הירדן עוברים
למקומם מקומות לעשות סחורותיהם מכל כתר יתן שהוא ארץ
יהודה והגליל שגם הוא נמשך לו לפי שעבירתו שתי
שתיקון דוד עבודת המסורליס ביומר
כמו שכ"כ ד"ה וישימם לחוק: לז
ישירו לחתו על הסדר: ועם תוכחי
שתי ישראל התוכחים שתי ושוחי
חזון שקר ע"ם שהיה שוא ותלול ואין
בו ממש כך תלקתי ועוד יש נירסא
לחרת ושוא עוחבי שתי ותוכחי חזון
וכולו וכתן שוא ופי' זעוס וקלוף על
תלומות שעוחבים שתי ותוכחים חזון
שקר לכבל שום פרוכים ושם ישראל
שעשבדו שם תלומות בעבודת פרך
יהיו פרוכים כיושם ורע פרך ה' וזה הן
שתכה יתירו שני שתשוחי כדפרשתי
לעי"ל:

אין צור חלף ע"ם ואין צור
כלילתו שתות ל"ב ואיתא
שתכילתו אין ניכר כלילתו אלא
כמדת הקב"ה תלת בשר ודם ב"א נר
צורה על הכותל והוא ברוך לכמה
שתנים ואינו יכול לשנות בו בשתה
וכולו לבל הקב"ה נר צורה בתו' צורה
וכו' וזהו אין צור חלף אין ניכר
חלופו של הקב"ה · תבנית כל גולף
ב"א נר צורה ושתכיל ברחם אי יעשה
תיתרים על שהו' גומרה לבל הקב"ה
נר לת הלדם בנת לאחת שבעל' כי יוצר
כל הוא: וזהו תבנית כל הלדם
גולף הקב"ה כאחת תתוחי תותם
מתרגמינן כתב תפרם כגלוף:

לכושל חיול חולף כלו' רחה תה הם
תדותיו של הקב"ה שהם רבונו לעשו'
תגבור חלש עושה ותחלש גבור עושה
כמו שעשה בימי תנטיוכוס ליסראל
שכן כתיב בתפילת חנה קשת גבורי
חתים ונכשלים אזרו חיל ות"י על
תלכות יון שתכניעת ותמרת קשת
דגיברי יוונאי יתברון ולבי' תשמונאי
דהוו אלטין יתעבד ניסין וגבורן

וזהו לכושל ליסראל שהיו חלשים ונכשלים על עתה לפני היונים
חיל שולף כתן להם חיל וכח שהולף לתים תרבו תול הקוטב:
למכשל לתכשיוכם שהיה תכשל ישראל על עתה תית חילף תית'
ל' שכר כלו' עתה חולף לו תמורה כמו נשא' לפני ישראל ש תאתר
קשת גבורים תתים תיו' חולף ל'
שעבירה כלו' למכשל שהן יוונים כ"ה
מעביר בגופו תכת תן שהיה חולף
בתיך גופו של תכשל כמו שקרו"ל
כשהיו יוונים על ישראל ותלגו תים
יורה כתן כלפי ישראל כמלך
סופך כתן לל תול פניו של יון
ויש תופה לופו בלבו ועל תכת תן
סופל ל' תליסה שב' לויוב כ' תקלסה
קשת נתשה לו פי לכושל ליוונ' שהיו
כושלין ותכשילין ישראל בגזירותיהם
הם"ם חולף גבורתם תהם ולתכשל
ליסראל שהיו נכשלים תית חולף
חיים תחולף לשם וי"ם לבוא' תיול
חולף למכשל' תית חולף פי' תי שהוא
נכשל בעבירות ועוסר תעוב' הב"ה
חולף חולשתו וכותן לו כח של' קוד'
י"י יתליפו כח כמו שעשה ביתי
יוונים למכשל ישראל בעבירות
שחוטת ותחטית ולימו עוסר תעוסר
הב"ה שולף וש לל חייתו וכשתומתו
ועוד יש תדרש ותין להקריך:
בער שקד לסלף עם לת חלף שעשה
זה תיסר לסלף לת ישראל שלולין
לת התורה ופי' לסלף לעוות ופי'
חלף ל' לשון: תעט פרחי חלף
תעט פרחי כהונה שהיו ב"ה שהם
תשמונאי כהיו שהיו י"ב ניכר אותו
הב"ה תרוב חלף לאפי חלפים שבאלו
על ישראל עם קלנסקס הרשע וקרא
ב"ה חלף ע"ם בגוי לתלפיות:
גמצי תפרות כמו תופר נותן קשת
י' · שיחות כר ע"ם כרו שוחה ישראל
י"ת ויש ל"ב ענין תפילה כלשון
גומלים ותפירות כרה וחפר לפני
ליסראל: שלש עשר ברכה כמו
גזרות גזר עליהם בשתתה כמו
שתספר וכולן ופיר כרכר תרקד
רקוד

בלע

בָּלַע - לְבָאֵי שֵׁן וּמַתְלַע · תְּבוּאוֹת
קוֹדֶשׁ יָלַע: לְאֵיד הֻכְנוּ צָלַע · נְטוּשׁ
טַרְנִיגְלַע - בְּשֵׂר קוֹדֶשׁ קָלַע - מֵעִם
מְשׁוּל תּוֹלַע: מִדַּת חֶמֶס גָּמָלוּ ·
כֵּן גְּמוֹל הוֹגְמָלוּ - בְּסוֹף יֵאוֹר
קָמְלוּ - בְּרֹאשׁ שִׁבּוֹלֶת נִמְלוּ - נְטוּיִן
רָעוֹת נִכְלוּ - וּבַל יוּכְלוּ סוֹבָלוּ -
כְּאֵשׁ יִבֵּשׁ אוֹכְלוּ · כָּלוֹ כְּעָשָׁן כָּלוּ:
סַר שֵׁם לְהִלֵּל · תְּמוֹר רָשָׁע
מִתְחוֹלֵל - לְיוֹם הַפְּלֵל - בְּכֵן
יְגֻמּוֹר הַלֵּל: עוֹז בְּכֵן יִתְמַלֵּל: מִפִּי
יוֹנֵק וְעוֹלֵל: לְמַשְׁבִּית צַד וּמִתְעוֹלֵל
כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל: פּוֹלְגוֹ לִשְׁבָעָה
חֻלּוֹצִים וְקִבְּעוּ שְׁמוֹנָה מְלִיצִים:
נָגֵד שְׁקוֹרַת נְצִים: וּתְקוּפַת שְׁנַת
קְצִים: צִיְּרוּ כְּעֵקֶר בֵּי עֲקָצִים
וְצוֹעֲרוּ כְּנִמְלֵי שְׁקָצִים: לוֹהֲטוּ כְּעֵצִי
קְצָצִים: דּוֹעֲכוּ כְּאִשׁ קוֹצִים: קְהָלִים
נוֹסְדוּ מְרֻנִּי בְשֵׁנִים עָשָׂר עֲרֻנֵּי רֵב
רִיבָם יְיָ: עַל חוֹשְׁבֵי עוֹבְדָנִי: שְׁפוֹט
כֵּן דִּינִי: אֵין עוֹד אֱלֹהֵךְ אֲדֹנָי: תְּאַבֵּד
בֶּן זְדוֹנִי: כָּל אוֹיְבֵיךְ יְיָ · שָׁמוֹר לְפִי
מִלִּים · הַט הַקֶּשֶׁב קוֹבְלִים: טְרוּד
נוֹף בִּיהוּלִים: יָחִיל רוֹמֵי בְעָלִים:
יְצִיאַת יוֹם הִלּוּלִים: וּקְרֵעִדִּין
חֲזוּת קְרֹא בְּמֻהֲלָלִים: מִי כָמוֹךָ
בָּאֵלִם: עֻזֶּרֶת אֲבוֹתֵינוּ:
אֱלֹהֵיכֶם יְבָיֵשׁ חֵיאֵשׁ וְאוֹר צֶדֶק
ומשפט

רֹאשׁ הַשָּׁנִים כְּמוֹ וְתִשְׁבּוֹ בְּרָאשׁוֹת קְבָלַת י"ב בְּרִיכוֹת ע"ם
עִנְיָן בְּרִיכוֹת. סְקֵד לְשׁוֹן רְקִיעַ וְכוּלָּם הֵם כְּמוֹ לְעֵינַיִם. בְּתַנּוּי
תַּסֵּד כְּקֵד לְאוֹתָן דְּשֵׁם ה' זְמִיר עֵינֵיהֶם וּכְקֵרֶם בְּיֵינֵימוֹ גְּזֵרוֹתֵיהֶם כ"ר
וְהֵכָה לְמֹה הֵם כֵּן זוֹ יִן שֶׁהֵקֵם כ' עֵינֵי יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיּוֹת וּבְגְזֵרוֹת
בְּמוֹ שֶׁפֵּי' גְּזֵרוֹתָיו וְכֵן לְמַרְנוּ תַּסֵּד
זֶה יוֹן: חֵיוֹמוֹ הַמֹּרֵד שֶׁמִּיר לְתַחְיֵיהֶם
בְּעֵנוּ דְּעוֹת שֶׁבִּיל כּוֹתָן: וְהִרְעִיל גַּם
הוּא לְשׁוֹן רַעַל שֶׁפֵּירְשׁוּ: עוֹד כּוֹסֵף
לִיתּוֹ מְשׁוּמָד לְמִעוּט בְּהֶם ר' שֶׁמֵּדֵל
בְּמַעֲנוּ מִיּוֹם שֶׁבְּלוֹתוֹ מִי מֵדֵל בְּמַעֲנוּ
מִיּוֹם יִשְׁעִי' ה', וְפִי' בְּגַרְדּוֹמוֹ וְכֵן ר'
פֵּירוּשׁ בְּכָל יְכוֹת בְּטֵל עוֹד מִבְּעֵל וְכוֹ'
שֶׁבְּטֵל שֶׁלֹּא יְהוּ מַקְרִיבִים תְּרוּמִין לְפִי
שֶׁאוֹתָן זְכוּת מוֹשִׁיעַ לְהֶם כְּמוֹ
שֶׁלֹּא כְּאוֹתָם בְּרִיאַת לוֹ פֵּירוּשׁ מוֹעֵל
שֶׁתְּמִיד מְעוּלֶה מִכָּל הַקְּרְבָּנוֹת זֶרֶע
קֹדֶם הֵם יִשְׂרָאֵל. הַחֲרִיקְמוֹן כְּלִיּוֹת
וְכַרְיִתֹה: גּוֹר תִּגְבַּע קֶרֶן כְּתוֹב וְכוֹ'
גּוֹר וְקֶרֶן שֶׁבְּיֵם עֵכֶן כְּרֵיתָה וְתוֹךְ
טֹהַר חַרְגּוֹלִי יִלֹּק פֵּרוּשׁ וְהִרְוּ מִלְּכֵי
הַיּוֹנִים שֶׁהֵשִׂילוּ לְחַרְגּוֹל וְלִילֹק לְעֵשָׂו'
מִם מוֹכֵר לְחַרְיוֹ כְּלַחַר בּוֹרֵק' רַבּ
לְפִי שֶׁהוּא מַלְכוּ שֶׁלְּיוֹנִי כְּחַרְגּוֹל וְיִלֹּק
שֶׁמִּמְּלַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁלְּיוֹנִי חַרְגּוֹל
בְּפַרְסַת שְׁסוּעָה וְיִלֹּק כְּיוֹנִי'. וְיוֹרֵי
הַבְּקָק וְחִלֵּק עַל שֵׁם גִּבֵּן בּוֹקֵק יִשְׂרָ'
כִּי יִשְׂרָאֵל נִקְרְאוּ גִּבֵּן וְהַיּוֹנִים הֵיוּ
מְרִיקִין אֶת יִשְׂרָאֵל מִמּוֹכֵס וּמִגּוֹפֵן זֶהוּ
הַמֶּלֶךְ עֲנִין הֲרִיגָה וּמְלִיקָה. וּפֵירֵשׁ
הַבְּקָק לְשׁוֹן רֵיקָן: כֵּן לְשׁוֹן דּוֹלֵק
וְכוֹלֵו כְּמוֹ כֵן הֲרוֹדֵף אֶת הַכּוֹסֵר
לְחוֹבְלוֹ כֵּךְ הָיוּ הַיּוֹנִים רוֹדְפִים אֶת
יִשְׂרָאֵל. וּפֵירֵשׁ גַּוֵּל יִשְׂרָאֵל וּפֵירֵשׁ
פֶּתַח חֵלֶק כְּמוֹ וְפֶתַח וּפֵירֵשׁ וְהַמֶּלֶךְ
לְשׁוֹן מְלִיקָה. יְקֵרוּ כְּהַכְהֵי עֵלֶק
בּוֹלֵו בְּעֵרֶם בֶּם חַיּוֹם כְּבְעוֹדַת נִיכֶּם
שֶׁנִּקְרָא עֵלֶק שֶׁנִּקְרָא לְעֵלוֹקָה שֶׁהִי
כְּמוֹת כְּדֵי לְגָרוֹת וְלַחֲקֹר בֵּיוֹ
וּמְלֵלוֹקָת בֵּין יִם ר' לְהַיּוֹנִים שֶׁבַּמַּיִם
שֶׁהוּ מְתֵן חֵלֶק וְכוֹלֵי שֶׁבְּקֹטוֹ לְעֻקְּרוֹ
יְמֵי הַחַג וְגַם שְׁמִינִי הָעֲצֶרֶת וְהַלְּקֵת
שְׁרוּת ע"ם תֵּן חֵלֶק לְמַעֲשֵׂה וְגַם לֹא

בְּרִיתָה. כְּנוּיִם שֶׁבְּנֵי בְּלַע ע"ם שֶׁבְּנֵיִם עִם לֹא עֵלֶם וְיֵשׁ וְיֵשׁ וְכֵן בְּלַע
בְּרִיתָה: כְּנוּיִם שֶׁבְּנֵי בְּלַע ע"ם שֶׁבְּנֵיִם עִם לֹא עֵלֶם וְיֵשׁ וְיֵשׁ וְכֵן בְּלַע
בְּרִיתָה. כְּנוּיִם שֶׁבְּנֵי בְּלַע ע"ם שֶׁבְּנֵיִם עִם לֹא עֵלֶם וְיֵשׁ וְיֵשׁ וְכֵן בְּלַע

וּמִשְׁפָּט רָבִיד: הָרִשְׁעָ יָמִית בְּשֶׁבֶט
פִּיו וּשְׁבֵט יַאֲבִיד: וְעַל הַנִּסִּים הַלֵּל
לְגֶמוֹר צָעִיר מֵהַעֲבִיד: דַּת הַדָּשָׁה
יְחַדֵּשׁ הַטּוֹב אוֹזֶן מֵהַכְבִּיד: חֲלוֹף
אֲלִילִים זְבוּל קוֹדֶשׁ יְקוֹמֵם וְיַזְבִּיר:
וְנָשִׁיר מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת
לְדָוִד: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב
לֵאמֹר: יִסְלוֹךְ וְיוּבוֹ'

יוצר לשבת שני של חנוכה

אוֹדְךָ כִּי עָנִיתָנִי חֵיִרְתָּנִי וְלֹא
בִלִּיתָנִי: אֲוִיבִי לֹא
שִׂמַּחְתָּ עָלַי וּמְשׁוֹאוֹל הֶעֱלִיתָנִי:
אֲרוֹמִמְךָ יְיָ כִּי דִלִּיתָנִי: בְּנָתַ מֶרְחוֹק
לְחֹקֵק דָּבָר מִכָּזֶן · בְּטֶרֶם תְּבָאֲנָה
חֲדָשׁוֹת אָמַרְתָּ בֵּיזָן: וְעוֹרַרְתָּ בָּנֶיךָ
צִיּוֹן עַל בָּנֵיוָן: גְּאַלְתָּנִי מֵרָאשׁ
וּמְחוֹמֵר וּלְבֵנַת פִּי בֶּסֶת וְאָזָן: גַּם
בֵּן מִיָּזָן מְצוּלָה פּוֹעֲלֵי אָוֶן מִבּוֹר שָׁאוֹן
וּמִטִּיט הַיָּזָן: מְעוֹרָה וְחָג הוֹקוֹשֵׁם
מָנָעוּ לִשְׁמוֹר: נָתַנְתָּ חֵלֶק שִׁבְעָה
וּשְׁמוֹנָה הַלֵּל לְגֶמוֹר: לְכַנֵּחַ עַל
הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר קָדוֹשׁ: דְּבֵרַת
מַלְכוּת שְׁלִישִׁית חֵלֶם חֲמוּדוֹת
בְּפִרוּשִׁים: דְּמוּת נָמֵר אַרְבַּע בְּנָפַיִם
לְהָרִישִׁים וַיַּרְאֵנִי יְיָ אַרְבָּעָה חָרָשִׁים:
הֵרִיאָה שְׁנִיַּת צְפִיר נָדֵל וְעָצֹם
לְהַתְאִימָה: הַקֶּרֶן הַגְּדוֹלָה וְרוּחוֹת
ארבע

פודם ועצתם לחלל ס"ם: תמור רשע מתחולל תמורת זה לזולתו
רשע כתחולל לעזון חיל לאחו וס"ם כל ימי רשע הוא מתחולל
לזיוק ע"ו • יומם אפך לילי הקב"ה אפך לו לאותו רשע היום
ללילה ואפך • עזו של הקב"ה יתחלל כנגד שהיו אומרים כל מי
שיזכר וכו' . מפי יונק ועולל על
פם מפי עוללים ויונקים יסדת עוז:
להסבית להסיר שמבטל עצת הצר
ומעולל עליהם רעה לפיכך הנסתר
לה': פולגו לו' חלוקים בני
הסתכלי חלקו עלמון לו' חלוקי בלף
ונלאו. וקבעו ח' ימי חנוכה לחלוקים
זכות על ישראל כנגד שקוד' נפש למה
פולגו לו' חלוקי בנד ז' קני המנורה
שהיו מסוקדים ופירוש נפש דולקים
כיון ונוטים כעין נחשת קלל:
ותקופת שבת קנים ולמה קבעו ח'
ימי חנוכה נגד שמונה ימי הפג
שבקשו לעקור וזוה נקרא חג החשיף
תקופת השנה וכתיב וחג האסיף
בצאת השנה פרשת מעשיהם וזהו
קנים שהוא קן וסוף השנה . ונערו
בעקבי עקבים יוצים שנתמלו
לעקרים . ונישרו בתעמתו כמו
מוצ"ס: כמלו' שקנים שהם חלשים
על שם שנמלים עם לא עז והם
שכשהים שכולם לשבחון שבא"ן תלין
כשהים זה העם לא היה . לוהטו
בשתלבו ונשרפו בעבי קנים
כעצים שנקנים לאש שנשרפים
מהרה . דוגמי ל' כבוי . כאש
קוצים שהוא כבה במהרה . קהלם
כוסדו קהלי מוסדו ובבלו יחדיו על
ישראל היוצים שהם לאבי רשעי
ובעלו דיבוי . בשנים עשר עבדי
להלחם נגד אלעזר וגומר בניו
ויוחנן ושבעה שהם שנים עשר:
שיור לפי חלים מכאן ואילך שהם
שיותר שיור בר"ת שלמה הקטן בירבי
יהודה חזק ופירש שמור לחלים
שלבי מוצא מפי . שם לוחך:
הקצה קלנים שמע הדבר שהמו
מוציאים וקוראים לפניך על בלותיהן

טרוד נוף בשוליו לוחו טירלה ובבלה שהיה במצרים שנקרא
נוף כן יחיל רומי בעלי' על שם כאשר שמע למצרי' יחילו כשמע
צר וכל צר חסר במקרא ברומי הרשעה מדבר ופירוש בעלים לפי
שהיה מוהגת עתה בשררה או על שם ע"ז לשון בעל . יפיפת
יום הלוחים כשיצאו ישראל מחוצרים
הללו להקדוש ברוך הוא . וקרע דין
הולים וקרע לישראל את הים וזן
את המצריים הים שנקרא הולים
ופוטים שנאמר לך לוחלים שרי צוען
חזות קדוש נזכר עוד לחזות ולקדות
בחותן כשים שירדינו הק"בה נקמת
מלוביהם כמו שרצו ישראל שנאמר
וירא ישראל וגומ' והיו מהללים מי
כמוך בהלים:

אוֹדְךָ כִּי עָנִיתָנִי ס"ם תי' ק' י"ם
ולא כל תני בגלות יון:
לויבי כי לא שמחת לי ע"ם לרומיך
ס' כי לילית לא שמחת לויבי
לי לילית הנשהתני בנת
מרחוק לחוק וכו' מזמן רחוק על
שלא היה שעבוד יון עתה וכתבת
ועדרתי בניך ציון על בניך יון זכריה
ט' וכמו שיסד בשרש תבואנה וכו'
ופי' לחוק ענין כתיבה כמו וכל ספר
חקק מעליו . דבר מכוון על שם
לחת נכון הדבר: כיון מהרה בלא
לאחור כמו ויקבעה כיון לפסחים
גלילתו מלמד שהיעבוד מלרים שם'
בו כחומר ולבינים וכתיב ותחת
רגליו כמעשה לבנת ספיר ומזה ללבנים:
פיפיות ואון ערי מלרים שם . ג"כ
מיון מלוה על שיעבוד יון כלחר
שבעתי ביון מלוה שלים ס"ט וכי'
ביון ענין ט"ו וכמ: מבור שלון
וכו' פסוק תלים מ' • מבור וחב
וחק וכו' הלקת נרות בחבורה וה'
ימי חג וחוק תמידים והזכרת השם
מבעו עלמן לשמור כי תתני בן פתח
משומד הרשע ורן הכתיבים היו ויהי
מלמד עלות רעות על ישראל והשית
את היוכים לבטל מהם תמיד וכו'
בלותה שעם למה הק"ב עלי שלה
יוצים

יזעקים לעקור שנעה כרות וח' ימי חג לכי מניח עליכם ז' בני
ושמונקי ויקרו לתקנם וקבעו להם ח' ימי הטוכה ועד עכשיו
לקם מזמרים כל מי שרוצה לת קבם ירוקר בחרב לכי קוכע
כלל לשמי בת' ימי חנוכה: ותניכם לקיר דוד למזמח על המיטת
מזמור זה שיסד בתקני חלק ז' וח'
וכו' ופירש בתקני כתת לי כחו לקרן
כנגד בתקני: דכרת מלכות שליטת
פי' לעלך עניין מלכות שליטת שהוק
יון: ת"ם חמולות דניאל בקדקדים
ממולות רמה בחלום לחות כחר וכו'
כמו שנאמר דניאל שנעה וקרו לקרני
כנמר ולה נתנן לקרנם דיוקן על נבי
ולקרנים רקטין לקיוקן יוניחר זה
שיסד וחזק יפרד והיה לקרנים
לקצי' לקחר כת"ר לנו לקרנם מלכיות
שעתיד לקב"ם להשקוקם כום
התרעלה שם לקחד פיטון זה בבל
וכו' עד לקרנ' זו יון שהיתה חלה
לקלה בגזרותיה שהיה לוקלת ליסרל
כתבו על קרן השור שלין לכם חלק
בלקלהי יסרל כמו שלקחר לת"כ:
לרחם שכית לפיר וכו' לניהל לרחם
לחר כך שכית בחלום לפיר עזים
והוא עניין מלכות יון כמו שלמר
שם והנפיר מלך יון: גדל ועצם
על שם ונפיר העזים הגדיל עד מלך
וכעלמו נשבר לקרן הגדולה ותעלנה
חזות לרבע תחתיה לקרבע רוחות
השמים כמו שלמור לכוכה וכבבה וכו'
וחזות לרבע תחתיה תחת זה שנשבר
לקרן נתקיים דבר זה לגיות שולט
בלרבעה רוחות השמים. וזה החלום
לעשות כלומר זה לדבר לשר החילו
עליהם. בעלי מלכי מדיבי לקוק
בקרן השור לפי שעשו הענל לכן נתנה
לקקוי שלין לכם חלק וכולו וכן כוש
לקוק על בריחי הפתי' מה עשו
עקרו בריחי בתיכם: זל מלך עז
כנים וכו' כז"ל מלך יון לגדע ליסרל
יותר מיסוק מלך מדיים שהוק היה
לרלשון שהרשיע לעליו לירושלים על
רחבע' ולקח כל כסף וזהב שהעלו

ארבעת תחתיה לקיימה: צפונה ונגבה
וקדמה ימה: וזה החילם לעשות
בישול בעלימדני ויצוו חקוקבקרן
השור ובבריחי אפדני: אין לכם
חלק בי: זד מלך עז משקשקושיך:
זיהר למשנידהוגזרותיו על עמי
מיך: וכסאת עין כל הארץ
ותחשך: חודש ושבת חשב להפיר
חוטאו אשם: חקו ועבור קול וגם
בכיכתב רשם: ואכיר הסכילא
להזכיר בישם: טבכסיס חופה וברית
נוער יהרגו קוסטגר - טהורים
נוסדו בדרראספה עם בשנוס
להשתגר: קול ריחים ואור נר:
יעצו לבטל טבילת עכבוי ומשוסה
יזמו לעשות נבלה ארוסה: טרם
תנשא לשכב את בת יעקב וכן לא
ייעשה - כנס אלעזר חנה בת
סנגים וחורים - כנס אנשי המקום
למשתה שבעים מובחרים - כיכן
יעשו הבחורים - לויית חן לעיני
הקרואים ראש פרעה - ליינה
מסכה בדמעה על אודות הרעה -
וכתונת הפסים אשר עליה קרעה:
מלל יהודה אחיה למה תבכי - מה
לך איפה כשכורה תשתוחחי
ותשתפכי - ותאמר לא אדני אשה
קשת רוח אנכי - נבל פיותעולל

ישרלל מחנכי יותר מכנכל כנר מלך בבל שמך בת"ת כ"ם בשל:
זכר למשכנו וכו' כזכיר למשכ' שלו לגנזור על ישרלל כגזרו'
שזכר לת כ"כ - ויכם לת שין כל לחרן ולחסדן ת"ם שלור בכ"ל
תכו זה בבל וכו' על ושמך זיין שהתשיכה עיניכם של ישרלל
בגזירותיהם בקש קלה זה: תק כך
העמיד תק. וברית נוער ברית מילה
ופירש נוער כ' כערות: קופטכר
שלטין הלן דיבי בפסו'. בפסוס ג'
זריזות כמו וישכם לת מקבי לקבי'
שכיו ירקי' לעמו' קופס ויולם
בפרכסים היו מתחוקים לעשות
בלנשף: להסטכר לשון חוזק כמו
מטיכרת תקיפת תרגום של צור
חלמים. קול רחים בגורני שבוע הכן:
העמד היה זה לפיכן כדלימת
בסכהדרין לור הכרבורו היל מפתה
סם קול רחים בגורני שבוע הכן:
עם בזוי ומוסה פ"ם עם בזוי
ומפתה הוא עכין בזוים סנגים
וחורים שניהם ג' שכיס וגדולים לת
כהנים היתה: יעלת חן היא חכה
ע"ם לוילת לחכיס ויעלת חן. לויכה
מפכה בדמעה שכל כך הוה דלמטוע
שים בהם כדי לנסוך בהם היין ע"ל
הפלנה: תשתוחחי ותשתפכי ע"ם
של בחכה ושפוך לת נפשי וכתי
מרוב שיחי וכעבי ופי' תשתוחחי
עכין דבו': קשת רוח פ"ם בחכ'
והוא עכין קשוי. יתעולל ג' לשו
וקלם: מועקה מכין כבוד. בקנאת
הקב"ם שעושה מעשה נוקלים:
עמדו הבריס מפתו מבן ע"ם קמו
הבריס מפתו מבן יפעיה כ"ף ופי'
שימפתו המבן ויולחנתו לותו כדי
להחליק לתו שלא יעבדוהו כלי זיין
ויהרגו ויקומו כל הקרואי פ"ם
מלכי ר'. פשו למרו ליהודה: בן
תחולנו בכותיכו ע"ם של תקנ לת
בתך להזנותה. ויתערבו בכי הגוים
סרוניס לפתח לותנו. נבלו כמו
ויבלו על מדין. תרמיון הוא בית
פלטי של מלך. בנבל וכלי ע"ם נת

ביבּיוֹם חוֹפָתִי : נִמְצֵאתִי מְחַלֶּלֶת
אֶת אָבִי וּמוֹצֵאת לִשְׂרֵפָתִי : וְאֲנִכִי
אֲנָה אוֹלִיךְ אֶת חֶרְפָּתִי : שִׂיחַת
מָרַת נַפְשׁ בְּבָכִי וּבְתַחֲנוּנִים זְעָקָה ׃
שָׁם אֲחוֹתָהּ לְלִבּוֹ וַיִּחַר חֲרָדָה
מוּעָקָה ׃ וַיִּבְרִיחוּדָה וַיֹּאמֶר צִדְקָה
עֲצָתָהּ חֲבוּ לָכֶם בְּקִנְאַת עוֹשֵׂה
נוֹרָאִים ׃ עִמְדוּ הַשָּׂרִים מְשַׁחוּ מָגֵן
חֲטֹאֵי רְאִים ׃ וַיֶּחֶרְדוּ
וַיָּקוּמוּ כָּל הַקְּרוֹאִים :
פְּצוּ חֲזַקוּנִי תְּחַלְּלָה בְּעֹר
עֲדֵי נוּפִן תִּתְחַלְלָה בְּנוֹתֵינוּ
וַיִּתְעָרְבוּ בָנוּ מְשַׁחֵיתוֹתֵינוּ : וַיֹּאמְרוּ הַכְּזוֹנָה יַעֲשֶׂה אֶת אֲחוֹתֵנוּ :
צְבָאוֹ פְּתַח אַרְמוֹן מְעוֹרֵר נָבָל וְכִילִי : צָהֵל לִקְרָאתָם וְאָמַר בּוֹאוּ
לִבְרָכָה אֵלִי : וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָּל אִישׁ מֵעָלַי : קָפְצוּ יְהוּדָה וְאַחָיו
בְּמַרְמָה כְּבָאִים לְחִיתוֹנוֹ ׃ קָרְבוּ לָקַח אֲשֶׁרָה הָעוֹטֶרֶת לְפָנָיו
לְשִׁטָּנוֹ : וַיִּתְקָעֵהָ בְּבִטְנוֹ : רָאשׁוֹ בְּרֹת אֶלְעָזָר וַיֵּלֶךְ חוּצָה
לְנָדוֹף ׃ רָאוּ עֲבָדָיו כִּי מֵת אֲדוֹנֵיהֶם וַיָּנוּסוּ לַהֲדוֹף ׃ וַיִּקַּח אֶת
אָחִיו עִמּוֹ וַיִּרְדּוֹף : שְׁדָדוּם וַיְכוּם וַיִּבְתְּחוּם וְכֹחֲנֵיהֶם הֶחֱרִידוּ
וְהִרְגִּיזוּ ׃ שֶׁלְּטוּ הַיְּהוּדִים בִּשׂוֹנְאֵיהֶם אֲשֶׁר אוֹתָם בָּזוּ : בָּאוּ עַל
הַחֲלָלִים וַיָּבוּזוּ : תָּקְעוּ הַמֶּלֶךְ וְרָכַב בְּרִדְתּוֹ הַטּוֹב וְהַמְבֹחָר ׃
תְּשׁוּעַת חֵין בָּא בְּשִׁרְיָנוֹ וַיִּקּוֹב חוֹר ׃ וַיִּפֹּל רוֹכְבוֹ אָחוֹר ׃ מוּבָה
וְנִשְׁבָּר עֲצָמוֹת בָּרַח וַיֵּצֵא יָצוּא מֻרְדוּ עֲבָדָיו וְלֹא אִפְּרָכוּם הַנִּיסוּהוּ
רָצוּא ׃ וַיָּשָׁב בְּבוּשֶׁת פָּנִים אֶל אַרְצוֹ : נִלְחָמִים בְּאַנְטוֹכְיָא עִיר
גְּדוֹלָה בְּעֹם זְהוֹתִים : נִצְחוּבָנִים יוֹצְאִים לַצָּבָא בּוּשְׁרוּ כְּמֵהִים :
וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְיָ אֱלֹהִים : חֵילַת יוֹשֶׁבֶת תְּדַת תְּקוּעָה לְהַצְעִיר
וְלַהֲסִעִיר ׃ חָרְבָה עֶקְרוֹן תַּעֲקֹר קִסְרִיבַת צְעִיר ׃ עַל כֵּן קָרְאָ
שֵׁם הָעִיר : מְאָז בְּבִשּׁוּהָ קְצִינֵי בְּשֵׁם יְיָ נִסִּי : מוֹסָבוֹת שֵׁם נִקְרָאת

אחרת

יקרא עוד לנכל כליב ולכיל ילג יאמר שוב ישעיה ל"ג בופירש כילי הוא לשון לא יכלו ולא יוכלו ולא יוכל ונכל כילי הם מדות גדועות וכחותות לו פירש כילי עניין מזיקות כמו אשר נכלו . נכל שוא . אסרה על עץ והוא ע"ז ומזי נפשנו לעשות לו . לכלוף לשון לחיפה . התירו והרגו שניהם ענין הרעלה והתעופה מן הפחד וכי"ם בתרגומו . לשר לותם כמו לותם . תעופת רוץ כלומר תעופה נעשה להם על ידי רוץ . בשריו נשבורו . ולפפרכי יס כמו למחיצת פיס זהובים בסי רוח . נלחו בניס עם יהודה ותקיו בני תחמוכאי : בזרו והם בזרו טוב ליסראל שהם תקנים להקב"ה . חולת יושבת יתד תקוע וכולו זו קסרי בת תלוס בפ"ק דיומא ועקרון תעקר בפיה ב' זו קסרי בת שעיר פיוסבת בין הרוחות ויש ביתה יתד תקועה פירש רשע ליסראל ביתו יונים וכשנברה מלכו' בית חשמונאי ולכלוה היו קורין לותה לחיזק מגדל צור פי' כביכול מגדל וזהו להציער ל' נער : הסעיר ל' רוח סערה : מוסבות שם כמו שפיר שנו כאשר לכלוה בסיבה לה שם אחר : ויהי כחלוף יהודה וגו' פ"ה זכריה ט' ואמר בפ"ק דמגילה אלו טרטיות וקרקסיות שלהם שעתידין שרי יהודה לעשות בהם תורב ברכים ופירש חלוף ל' למוד : יגוסי זו ירמלים כלומר יסיה לחדום לאלי יהודה ועקרון תהיה בית תלמוד לירושלים : כהלכה לר ונדון כמו בן הוא לוכדין ביתא תניא לר ונדון היא לומה כרשעה ע"ם שם לחם לי לר ונדון יוחל ג' : רוזנים ענין שרים ומלכים ושם בני תחמוכאי מלכים ומדינים שהיה לפוקיה ובעלי מלחמה לו ע"ם שכתיב במגילת יוסף מדיינים וישמעאלים כלומר שם רדו ושלטו בשונאיהם כאשר רדו המדיינים

אַחֲרִית מִגְדַּל נָשִׂיא · וְהָיָה כְּאֶלּוּף
בִּיהוּדָה וְעַכְרָן כִּיבוּסִי : בְּהַלֶּכֶד
צוֹר וְצִידוֹן עִיר דִּרְתָּם יוֹשְׁבִים לִפְנֵי
יָיָ יִלְכְּדוּ תוֹרָתָם בְּהַצְרִיחֵם
וּבְטִירוֹתָם : רוֹזְנִים עָשׂוּ בְשׂוֹנְאֵיהֶם
כִּרְצוֹנָם כְּמִשְׁפַּט אֲדוֹנִים · רָדוּ
בְּנוֹגְשֵׁיהֶם וַעֲבָדוּם וְעִינוּ מִדְיָנִים
וּמְדָנִים · וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים וְדוֹדָנִים : בַּעֲבוֹר נִכְּרוּ
יוֹנִים לְיוֹנִים · שָׁנִים מֵאָה וּשְׁמוֹנִים לְהַשְׁמוֹנִים · נָתְנוּ לְאוֹצַר
הַמְּלָאכָה זָהָב דַּרְכְּמוֹנִים : יְדִידוּת מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ
הַמְּבוֹרָךְ · יָשְׁבוּ מֵאָה וְשָׁלֹשׁ שָׁלְחוּ בְּרִכְנָחָה יָשִׁיבוּ כַּיָּלְכִי
שָׁבָאוֹ וְסָבָא אֶשְׁכָּר : מְחֻמָּשִׁים חָלְצוּ חֲמִשִּׁים עַד חַג שָׁלוֹ · מִצְבָּא
הַמַּלְחָמָה בָּאוּ בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה בְּכִסְלִיו · וַיִּרְכּוּ לְאָהֳלֵיהֶם
שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב : כָּל אַבְנֵי מִזְבֵּחַ אֲשֶׁר שִׁקְּצוּם יְוָנִים וְנִגְּזוּם
בְּמִזְרָחִית צְפוֹנִית לְשִׁבְעַת תְּוָנִים וְלָקְחוּ אֲבָנִים אֲחֵרוֹת וְהֵבִיאוּ
אֶל תַּחַת הָאֲבָנִים : יַחַד לָיוֹם נָאַסְפוּ לְשִׁיר לְשַׁבַּח יְשָׁרִים כְּשָׁרִים
בָּאוּ לְהַקְרִיב וּלְזַבֵּחַ · אֶת קָרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ : רָצוּי הַגְּדוֹל
כְּאֶחָיו מוֹחִין קָכְיוֹן בְּכִלְיוֹן רָצָה בְּפוֹעַל מְלֹא וְיָדָיו כִּדַּת גְּלִיוֹן לֶחֶם
וְיַיִן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן · חֵיל פָּרִיצִים בָּבָא לְחַלֵּל בֵּית הַיַּעַר ·
חֵיל סוֹרֵג הָיָה נוֹבְהָן עֲשָׂרָה בְּמִשְׁעָר פָּרְצוּ וַיַּעֲבִירוּ שַׁעַר : יְדִידִים
כְּחִזְּקוּ שְׁלֹשָׁה עָשָׂר בִּדְקָן לְגוֹדֵשׁ · יַעַן כֵּן תִּקְּנוּ לְמִסְפָּרָם
הִשְׁתַּחֲוָאוֹת לְהַדֵּשׁ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיָּיָ בְּהַר הַקּוֹדֶשׁ : הָאוֹיֵב וְכָל
חֵילוֹ עֵת מָחָה נִמְחָה · הָרָצִים יָצְאוּ לְבַשֵּׂר בִּגְבוּלִים יְשׁוּעָה צְמָחָה
לְהָבִיאָם לִירוּשָׁלַיִם לַעֲשׂוֹת חֲנוּכָּה בְּשִׂמְחָה : וְחָנְכוּ וְכִבְּרוּ אֶת
הֵיכָל לְהַעֲלוֹת נֵרוֹת בְּאוּמָן · כְּחָפְשׂוּ וּמָצְאוּ בְּשִׁתִּים פַּךְ שֶׁיֶשׁ
נֵט בֵּן לְהַטְמִין · כִּי אִם אָסוּךְ שָׁמֶן : זֵיהֲרוּ מָצְאוּ לְיָמִים שְׁמוֹנָה
קָבַע לְשַׁקְּדוֹנִי · קָבְעוּ לָכֵן הַיָּמִים הָאֵלֶּה לְדוֹרוֹת עֶרְנִי · לְהַזְכִּיר
גְּבוּרוֹת וְלְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַיָּיָ : מְכַהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק בַּחֲשִׁירָךְ

אמלך לדרכמונים סם מטבע ידוע לאנשי קדוש וגוי קדוש בישראל כתיב גוי קדוש : המובחר שבאחיו נשם בני נכורי : שלחו כך פ"ם ישעיה יו כי מנחה לו כבשים : מנחה ישיבו וכו פ"ה תליס ע"ב נב"ר כל אותו ממון שכתן יעקב לעשו עתידים ג"ה להחזור למלך המשיח שנ' ישיבו יהודה לין כתיב כאן שלח ישיבו וכיכם לשכר מנח' : מחומשים ל' זרוז . וג שלשו הוא הזכוכית כי בו לשם שקט ושלשו כי כשר לשוף תב לותיו : כשום וגמזום וכו' בפ"ק דמלות במזרחי פסוקים שם נמנו בני חשמונאי את שבני המזבח שעשקים מלכי יון תוונים ל' תקדים ומחדרים לימק תרגומו ומתווכח : רצוי הגדול מחיו ע"ם יהי רצון מחיו וכתיב והכהן הגדול מחיו כלומר יהודה היה מדול לאחיו מה שמתן לויבין ומכלה לוקם : רמה בפועל מלשון ידיו ע"ם ופועל ידיו במלוי ידיו היה מרוכה להם ל' במלוי ידיו

שהקריב קרבנו כי כ"ג היה וכדת התורה ופירש גליון היא התורה הכתובה על ניר או ע"ם שנגלו : לחם ע"ם קרבני לחמי ויין הם בלבכי : בית סיער זה ב"ה שכקר בית יער בלבנון : חיל שורג היה נוהגו עשר הוא שם לעשה כדתנן במסכת מדות פ"ב לפנים ממנו שורג גבוה עשרה ושלש עשרה פרצות היו שפרצום מלכי יון חזרו וגדרום גזרו כנגדם י"ג השתחוואו ופי' כותל בין חומת הבית ובין החיל והיו כותל גבוה יותר מן השורג ופי' חיל חומה כמו חיל וחומה : ממספר עפין ועיור ולומד : פרצו שוטנים שפרצו בו היונים פרצות : כחזקו שלשה עשר שלשה עשר בדקין על שם לחזק בדק הבית שלכי כ"ג שחזרו וגדרו וכנגדן תקנו י"ג השתחוואות נב"ה כלעיל בקריאים לירושלם וכו' פ"ה בחמיש ע"ב : בחומן ל' קיום שלח היה נפסק" בכל שנה ושנה כמו מימיו

נפתנים יפעיה ל"ג : נפתין ביפוזות המזבח : זוהרו מנח וכו' אורו של אותו פך סיפ' להם ע"ו נס מנח כמו ומנח להם : לפקדני לנדיקי' וחסיים פסוקיו' על דרך כמו לפקו' על דלתותי והו ענין מבירו והפתדלו' והתחל' על הדב' וכסוף סוט' מפתח בן עזקי בטלו הפקדנים : עדני לשון עדן וזמן כלו' לדורות סיביו בכל זמן : שמיר וסית פ"ה יפעיה ה' וכם מין ממיני הקוצים : מזמו' סיר מטפת הבית לפי שמתי פיטמי' נכנה ב"ל לחד כמי שלויה ו' כמי עזר' לפיכך לחר מזמור על רקמון וסיר על שמי לכך נקמר מזמור סיר :

שְׁבִיר וְשֵׁית · נָצַחְתָּ חֲסִידֶךָ וְרַנְּנוּ
בְּהַרְלִיקָם שֶׁמֶן זַיִת · מִזְמוֹר שִׁיר
חֲנֻכַּת הַבַּיִת: קָדוֹשׁ: הַכֹּל יוֹדוּךָ

יוצר לפרשת שקלים

אֵל מִתְנַשֵּׂא לְכָל לְרֹאשׁ · בָּחַר
בְּאוּם דַּלַת רֹאשׁ · כִּבְכוֹרָה
פִּתְאֹנָה בְּרֹאשׁ · בִּיטָה אֵל וְאוֹתָהּ
דָּרוּשׁ · מִכָּל אוּם לְפָרוּשׁ · לְנַשְּׂאָה
עַל כָּל רֹאשׁ · גּוֹעֲלָה תָּשִׁית לְמָנוֹד
רֹאשׁ · וְהִיא תָּרִים רֹאשׁ · בְּכַסְּאָ
כָּבוֹד מֵרֹאשׁ: כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי ·
עַתָּה יַעֲבוֹר בְּרֹאשִׁי · וְיִדְרְשִׁי
וּבַקְּשִׁי קָדוֹשׁ: דַּבֵּר בְּזֶה סֵפֶר
וְקַיֵּם בְּאִמְרֵי שֵׁפֶר · לְמִשּׁוּלֵי עֵפֶר
וְאֵפֶר · הַיּוֹתֵם נוֹתְנִים כּוֹפֶר בְּלִי
דּוֹפִי וְחֵפֶר · בְּעֵר עָוֹנָם לְכַפֵּר ·
וְצִדְקָתָם תִּכְתּוֹב בְּסֵפֶר: בְּזִכָּרוֹן
הַסֵּפֶר · לְמַעַנְתָּם עִם נָם אֲנוֹכִי
עָפָר וָאֵפֶר: זֶה אֵלֵינוּ לַאֲבִי חוֹזֶה ·
וְהֵרָאֹהוּ כְּמִין מַטְבֵּעַ אֵשׁ בַּמַּחֲזֶה ·
וְנָם הַכֹּל יִתְּנוּ בָּזֶה · חֶסֶד וְיֹשֶׁר
בָּזֶה · וְאַחַר מֵהֶם אֵל יִתְּבָזֶה ·
וְצוֹרְרָם יֵרָזֶה · טוֹבוֹת יוֹטִבוּ עַל
זֶה · וְשִׁכִּינָה יִזְכּוּ לַחֲזֹר · וְגוֹי
לָגוֹיִם רַבִּים יֵזֶה: יָחִיד שׁוֹכֵן
רוֹמָה · הַתְּנֵה בְּתוֹרָה תְּמִימָה ·
לְיוֹנָה שׁוֹחֵיא תַּמָּה · כָּל הָעוֹבֵר
בִּימָה

אל מתנשא לכל לראש ובחר ביעקב כי חפץ בו
ראש ולא עם שהוא מרומם ומנושא לראש בחר בלבי ראש
עמם ישראל ועשה בחלקו ראש כי בלשון
ראשית כתיב לפי שחזנו ומתי מספר כשורדו למצרי בשבעים
נפש ואמ' ה' כי לחק לישראל הוא ואלהי יעקב : וי"מ
שהוא ר"ל בראשי ישראל הנקראים
ראש כמו שכ' ולכל ראשיך כתרגומו .
כשיכורה בתלת בראש כי כמו שחזיק
בעל החיה בשכורים לכרוך תליהם
בחתיכת בראשונה כן ביעב ותדרו
: וכל לוש לפרום וכל
שעב"ם שהיה משועבדת בהם שב'
ונתנה לו בעיניהם להיות לו :
נועלה ר"ל ע"ש המתעבים ומואסי'
את ישראל : תשים לוחם למנוד ראש
כי שכל הרוצה לוחם בישראל ינוד
וינענע ראשו עליהם והיה בשעת
ישראל תרים ראש שכך בגלוחם היום
בקוף : בכסא כבוד מרחק וכוח ר"ה
שבקרית בסא כבוד מרום מרחון
מקום מקדשינו לפי שהוא מכוון
כנגד בסא וכוח יהיה שרית ראש
לישראל : כבודי ומרים ראשי פי"ב
הרים ראשי בשעשה בעגל שאחרו
לוחות העב"ם אין להם תקומה
וכוח כוה כי תשא את ר"ל לתת כופר
בפסח מחצית השקל : עתה ג"כ
יעבור בראשי ינחלני שב' ויעבור
מלכם לפניהם וי' בראשם . וידרשי
ויבקש לקבץ לותי מן ע"ג כוה ספר
פרו' ספר ולא שמות . וקיים בשאחרי
ספר בחגילת אסתר שהיתה התשועה
להם בזכות של בסף כפורים . וי"מ
בתורה שהיא לאחרי ספר קיים דברי
שחל' על עון העגל . למשולי עפר
ואפר לזרע יעקב שב' וסיה זרעך
כעפר הארץ וכתיב וכרוביכם מצלי
אפר . וי"מ לזרע שבקרבם שב' אנכי
עפר ואפר : בלי דופי וחפר פי'
ק"ב כוה שיהיו ישראל לה כופר
בפסח מחצית השקל כדי שיהיו בלי
נופת וחרפה מחעשה העגל . דופי
לשון נופה . וחפר לשון חלבנה . וצדקתם תכתוב בספר
שב' לצדקה תהיה להם כי בשמור ובו' וכתיב ויפתח יי'
ויכתב בספר זכרון . כופרין בספר שב' וימים שהלא
מזכירים ועושים . למענותם בספר אותם . עם נם אנכי עפר ואפר
עם אברהם ר"ל כמו שכתבת בדקתו
של אברהם שעשה בסף של לחת
בנתינת ד' מאות שקל בסף כדי לקנות
את שרה מה שלא היה צורך לכותבו
בתורה מה שכתוב שם לא לבזותו
שכשהוא נחשב לפניך לצדקה כן
תחשוב בתינת מחצית השקל לישראל
לצדקה : נם ליעקב : זה שלי פי"ב
זה שלי ואמרתו . לשבי חוזה למשה
רבינו שהיה אב לנביאים וחוזים :
והרחבתו והרחיב לו בק"ב כמין
מטבע של אש שכשאמר זה יתנו כזה
יתנו הכל יתנו כל ישראל . חסדם
יושת לותו חשב שיעשו שיתנו זה .
אל יתכוה העני לא יתן מכוה בפני
העשיר מלחשב שמניהם יתנו בשוה
וישרים יהיו בחוש ל' כמשמעו
שלא רצון ר"ל שהקדים בק"ב שקלי
ישראל לשקלי המן טובת יוטבו על זה
שבעב בסף בשקלים שהיו קונין
קרבנות צבור וע"י הקרבנות זכו
שהשרה בק"ב שבקרית טוב ב"ה
שבקרית שרה הטוב ולבנון . ושכינה
יזכו לחזר ע"י הצדק שב' שלחי בצדק
לחזר פניך וגו' לנוים עב"ם שהם
רבים . יזה ל' השלכה ל' יזה גוים
רבים . יחיד בק"ב יחיד בעולם .
שוכן רומה שוכן למעלה בשמים :
בחכה עשה תכלי בתורה שבקרבת
תמיד : ליונה תמה לישרל שבקרבת
יונתי תמתי : שעובר בימה בשיום
ליום וישרלי שבלם עבדו בים ושכר
לעון יוכה תמה שהיו אלל בים לוחין
ליוכתי בחגוי סלע בחפורת בחגבה
ע"ש בכפי יונה בחגה בכסף שהיו
כסף כיפורים : יחקלו שקל כלי
שיהו בלי מהומה שב' ולא יהיה בהם
נגף : מחצית השקל כמו שהיה בים
נקף

בְּיָמֶיךָ יִשְׁקְלוּ שֶׁקֶל בְּלִי מְחוֹמָרָה - לְטוֹבָתָם
מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה - לְטַהֲרָם וּלְקַדְּשָׁם
בְּלִי לְעַלְמָה - וְתִהְיֶה לָהֶם כְּחוֹנָה -
הוֹלָה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה: כֹּהֵן
עֶשְׂרִים שָׁנָה - יִתְנַדְּבוּ בַּחֲנִינָה -
פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנָה - נְשִׂיאִים זְדִיכִים
בְּמִשְׁעֲנָה - כֻּלָּם יְשׁוּ בְּמַתְּנָה -
בְּלִי עוֹד לְהִתְכַּתְּנָה - סֶלָה יַסְכִּית
תַּחֲנָה - בְּכָל עֵת וּבְכָל עוֹנָה -
וְיַתְקִיעוּ בִּרְנָנָה - עַל נַפְשׁוֹתֵיהֶם
יְכַפְּרוּ - וְחִטְּאתָם יוֹפְרוּ - וּבְחֶלֶק
טוֹב יְשַׁפְּרוּ - פְּאֵרָם הַכֹּל יְסַפְּרוּ
וְשֶׁבַח יְהַנּוּ וְיַגְמְרוּ - וְהוֹדָיָה לְצוּר
יְשׁוּעָתָם - צוֹרְרֵיהֶם יְמַטְּטוּ וְיַחְסְרוּ -
עַל צוֹאָרָם יוּנְּפוּ - וּבְשׂוֹבַע
שִׂמְחוֹת יְחַבְּרוּ: קְהָלָם לְהִתְחַזֵּק
בְּתַעֲוּדָה - בְּלִי עוֹד לְמַעֲדָה -
בְּהַקְרִיבָם זֶה לַעֲבוֹדָה רָם עִמָּם
הַוַּעֲדָה - בְּאַהֲבָה וּבְחֶמְדָּה -
בִּישִׁיבָה וּבַעֲמִידָה - שָׁמָם בַּחַיִּים
הַתְּמִידָה - בְּכָל כְּלוּל חֶמְדָּה - לְזָר
בְּלִי לַעֲבֹדָה: תָּמִיד תִּהְיֶה לְזִכָּרוֹן -
לְחַבְצֶלֶת הַשָּׁרוֹן - בְּכַפּוֹר וְיָרוֹן
לִפְנֵי מָרוֹם - קָדוֹשׁ: הַכֹּל יוֹדוּךָ
אַתָּה אָהַבְתָּ עַמְּךָ - בְּעָבוּרָם
רָדַתְּ מְטָרוֹנְךָ - גָּזַרְתָּ לָהֶם
יָמֶיךָ - דִּבַּקְתָּם בְּאַהֲבָ לִשְׁמֶךָ - הֵם
נַחֲלָתְךָ וְעַמֶּךָ - וּמַתְמִידִים לִרְוֹסְמֶךָ

זכור

נגקע נותנין בקע שהוא חצי שקל ולכפר עון העגל שהיה בחצי יום לאחר שש שעות: כלילעלמה שלא יהיו טובתם נעלמו' מהם י' בחומר שנאמר ונתי תהיה להם חומת אש: לתת הוא התולה ארץ על בלימה פירוש על כלום ורמז שתלה הק"ב כספרון של ישראל שנקרא ארץ חפץ כדכר מוציא הנחשב כאין ר"ל נתחנו'השקל שר"ת מה. מכן עשרים שנה שהוא הוא בר עוגבין. בחנינה כדי שיזכרנו הן לפני הק"ב בשכון בב"ה שנקרא מעון והזכיר ל' זה לפי סג'מתרומה שנזכרת היו מתקנין בדק הבית: בשיתי' הם הפשיטו': והכיס העניים כלם נשעניים הוה בחשבון יחד שכלם הושוו בנתינה זו שכ' בעשיר לא ירבה: להתחנה מל' מ"ע שלא יעכבנו עוד בנתינת בדקה זו כדי שיסכית פ' שיקבל ויתנו הק"ב תפלת' שלה בכל עת ובזה יתקי' ישראל ברנה ובשמחה כשנתת תפילתם מקובלת ונשמעת: שקלים שכ' בהם לכפר על נפשותיכם יופרו יתבטלו. ובחלק טוב יספרו בספרים יכתבו שיהא להם חלק לע"ב ע"ש שיהיו ספורי' ובמנין בחלקו של הק"ב שנקרא טוב ע"ש הפסוק כי חלק ה' עמו לאפוקי ע"ש שהם חלק של המלאכים: פ' אר'כל יספרו שנשמעל להם עון גדול בדבר וכו': יתנו יספרו ויגמרו הספור בהרבה מיני שבח להק"ב: י"מ ויגמרו יכתירו כתר להק"ב ל' לגבוה מכולו תרגם לגבוה גיבר. ויגמרו ישראל על ע"ה.

בשובע שמחות יחברו כ' שובע שמחות את פניך וגו' ר"ל שובע הבא רצות זו פני השכינה היא תענוג הנשמה לע"ל שלא כלי הפסק לנפש. קהלם של ישראל. בתעודה בתורה שנקרא תעודה ר"ל שקורין קרטא שקלים בכל שנה. בלי עוד למעלה שלא יהא חיעוד וכשלון לרגלם ל' מעדו קרסולין. בהקריבם לה' לעבודה פי' יפי הענין מיוכז ליתן מחצית השקל וממנו יקנו קרבנות לעבודה לו יחסר להם לימוד תורתך ותפילתם כאילו הקריבו שקלים לעבודה. רם הק"ב שנות רם ונשא יהא מתוועד לפם שכ' ונועדתי לך בשניהם שהוא ית' ישראל בחמדה נב"ל שחמד הקליקס לשכתו בישיבה בעמידה שכ' כה תאסר כי קומתך וכתיב' תקלקי' נגד בעדת אל: כישוב פיר' כתר לזר בלי לעבדה שיגמל הק"ב עוד ע"ש שלא לעבדם כל שלא רצו לעבוד נעב"ז שלא לך לבדך. י"מ סיסר בעמיל על שכ' בעזרת בעמדנו עליהם מצות לתת שליטת השקל בשבת לפיכך יהא שתם בחיי' נב"ע תמיד. בכל כלול וכו' ועל שלא רצו לעבוד ע"ה. תמיד מתן זה יהיה לזכרון לישראל שנקראו חבצלת השרון לפי שהם חבי' בכל הק"ב בכסיור ותרון פירוש שיהא זתרון כספיה בזה לפני מורם וקדום כענב שאר ענ"ש: אתה אהבת עמך שנאמר- מחבת יי' יתכם: רדת ממרומיך שנאמר וירד ה' על הר סיני נזרת קדעת יתך שנא' לגזור יום ף לנזרים: דבקתם שנא' והדבקתי לפי כית ישראל: ותמידי להתפלל שחרית וערבית כענב תמיד של שחר ותמיד של בין הערבים: כוחמך דבורך שדברת ע"י נביאי' שנא' שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום יי' הגדול והנור' והוא שיסד ונקרב להם יומך: טוב זה הק"ב: נתת דברת לישראל שנקרא' לחירים שפת' ותלירי כל תפלי הם שיקחו כסף הכפרי' שנא' ולקחת את כסף הכפרי' וגומר ומתנו היו מתקנין את המשכן וכוס"ו יהא מכפ' על נפשותיכ' לשל יהיו משומרים פירוש שלא יוזק להם עון העגל כל זמן שהמצות נוהגין לקרבן לעבודת אהל מועד ולבנייתו: מכין מעות עשרים שקלים עשרים

זָכוֹר בְּרִית נוֹאֲמֶךָ - חֲמוֹל וְקָרֵב
לָהֶם יוֹמֶךָ : טוֹב נָמַתָּ לְאַדִּירִים
יִשְׁקְלוּ בֶּסֶף כְּפָרִים - כּוֹפֵר עֹון
מֻכְפָּרִים - לָעַד יְהוּ מְשׁוּמָרִים -
מִנְיַן מָעוֹת עֲשָׂרִים - נִתְּנַת עֲנִיִּים
וְעֶשִׁירִים - סְמִיכַת כָּל הַנִּסְפָּרִים -
עוֹלְצִים בְּכָל עֲבָרִים - פְּקֻדֵיהֶם
וּשְׁמוֹתָם - צְבָאָם וְרִבְבוֹתָם - קוֹמֵם
בְּמַתְנוֹתָם - רָם הַשּׁוֹכֵן אִתָּם -
שִׁבְטֵי שְׁאֵרִיתָם - תְּהֵא תִקְוָה
לְאַחֲרִיתָם - תֵּפֶן לִבְרָכָתָם -
כְּקֶרְיַעַת יַם סוּף וְכִמְבַּת בְּבוֹרִים
שׁוֹנְאֵיהֶם לְהַכּוֹתָם : עזרת
ברוך אתה וכו'

אָז מֵאָז זְמוֹת בְּכָל פּוֹעַל - בְּמִסְפַּר
בְּמִשְׁקָל כָּל לְךָ לְהַעֲל - גָּדְתָּ
בְּכֶן לְמִשְׁוִי מִמֵּי שָׁעַל - דַּעַת מְפֻקָּד
יוֹפִי פְּעָמַי נַעַל הַעַל הַמִּירוּ כְּבוֹד רֵיעַ
בְּבַעַל - וֶה לְלֹא זֶה פָּצְחוּ בְּמַעַל -
זוֹנָתוּ בְּהָרוֹן אַף וָנֶגֶף - וָעַל - חֲל
בָּעֲדָם חֶבֶר וְהִצְרֵי תָעַל : טוֹרַח
מַשָּׂאָם הִגְרִלוּ שְׁאֵת - יְשָׁרָם לְהָלִיץ
תְּלוּי רֹאשׁ לְשֵׁאת : חֹזֶן כְּפָרָם
פַּיִן תֵּת לְאֻמִּים מַשָּׂאת - לְנַטְּלָם
לִנְשֹׂאָם בְּכִי תִּשָּׂא אֶת :
רֹאשִׁי עַל כָּל רֹאשׁ נַשֵּׂאת -

גרה בשקל ותרגו' על גרה מעין : כתיבת עכים ועשירי' פירו'
מיתנו כל אחד מהם מחצית השקל לנדבת המשכן מהם נעשו
אדנים ומחצית השקל הנשי כתנו מהם לקנות מהם
נרכי נכור על כל סנה וסנה וכוונו כהם עניים ועשירים וזו
היא סמיכת ישראל שנקבדו מהן
עשרים ע"י מחצית השקל נסמכו
בנטחון שלא יהא בהם נגף ויהיו
שולטים בכל עברים פירוש שמחים
בכל גלגלים : פקדיהם ושמותם וכו'
קומם שנאמר ויקם לך שם גנוס :
שבטי שאריתם תהא תקוה לאחריתם
שנאמר ונתתי לכם תקוה ולאחריתכם
גנוס : תפן לברכתם פירוש לברך
עוה"ז שיגליהו כימי בקריעת ים סוף
ותמכת בכורים על שכל רוחיהם
יכירו כי שם זבע ברך יי' : מסוד
חכמים רשות הי' לחזן לומר שסדר
תפילה שהוא לומר הוא לא מסוד
חכמים ז"ל :

אז לעון שבח שנאמר לו ישיר
משה לו ישיר ישראל לו ידבר
יהושע לו לחזר שלחה פירוש קח לך
שהוא לחד בעולמו ודר בו' רקיעים :
מאז כשברא העולם כשבל התורה
שנאמר בה קדם מפעליו מאז ול"ל
מקדם שכבר העולם : זמות חשבת :
בכל פועל בכל מעשה ידיך לברחות
ולהעלו' בכל בחשבון בחשקל ובמידה
ול'עשות לרוח משקל ומיס תכן
במידה ומיס בורת תיכן בכן למצוי
הגלת כן עולם בניש' ע'לוחות ר"ל
בתוך כל העכו"ם לא היו בספרים רק
ישראל לבד פי' כל העכו"ם כתין
נגדו כתפס ותוהו בתוהו לו ובהלת
לז למשה רבינו ע"ה שהושתק ממי
שעל לעון מי מדד בשעלו מים . לעת
ופקד פי' לעת מספר של ישראל
שהם יותר מעשים בשל כתו שב' מה יפו
פעמיך בנעלים ר"ל עולי רגלים .
בעל בחירו פירוש על כל זה שחיבב
הק"ב לחזקם שהיה רוצה שבח' וה לבדו ורעי בחירו בכוד
בעבור . בע"ח של בעל שבח' ויחירו בכודם בתכנית שור וגוחר :
וזה לנלה זה בנאמו שאמרו זה לנקיך ישראל לבעל בחעל ל' ומעלו

גו מעל לבן זוכחו כיומו . בחרון לף של הק"ב : ובנף שבאמר
ויגף יי' את העם : ובעל שחשבם שאמר לא לעלה בקרבך : עד
שבח ואל בעדם שב'ויאל משה שהיה מתפלל עליהם על שחחזחו
חולה : חבר זה משה שבאמר חבר לחי סוכו והנרי תעל שהיה

לעון רפואה פי' ע"י תפלת משה הנרי
עליהם להם רפואה : טורח משאם על
ישראל שב' טרחכם ומשקכם כלו'סובל
לחשב לפלת ולסבול כחרו'ל שהחכה
הק"ב עם משה בחחלה ואמר בני
סרבני הם רק חלמד עליהם'שיגורו'
ובכל לבב וזה שיסד ישראל לחלין
חלוי רחם לפלת פי' בעון הטעל היו
חייבי'חלויית רחם כעובא ע"ז דבעל
פעור שבח'סוקע לותם ואמר רבה"ע
לחרת להשחידם ויהי כשלות רחם
לחלייה הלא לפשר הוא שנזדמך
קיים'ובניך קיימי'לחרת להשי'רחם
מעליהם הפוך הלעון לטובה ורומם
ונשחם לות'מכל העכו"ם וזהו כי חשח
לת רחם חלוי לעון נבוה וחלול :
לפלת לעון ישח פרשה לת רחמך
מעליך ותלה לותך : וי"ת ל' הרמה
והנבהה . י"ת לפלות לשלוח ל'מפ
עון : כשהם קן לת לחמים מפלות
פי' דבר הק"ב לפת מנהים תחת
ישראל בשריפה בניהב' שב'ובתת כפרך
מנהים כום וסבא תחתיך : מפלת
לעון שריפה כמוחבל מפלת העיר
דסוסטיס לכעלם לנשחם שהיום ל'
התבטלות . בכי תשא לת פי' כשא
לת ישראל בזכות השקלים : רחמי על
כל רחם של עכו"ם כשלת ורומחת
בקיום התורה ומשו'שבלת'ובתיך יי'
עליון על כל גויי הארץ קרת ל'קול .
י"ת מרומי קרת זה בי סיני שבנוה
מכל הרים קרת ע"ש קריית ואחיות
שהיה הק"ב קורא ' דברות ליעקב
שהבה שהבה הק"ב בלבות כיסה
על פשע של ענל זה סיסד בנין על
יחידך פירש בשביל הלבות שיוצים
נעוכם בענל וכוה שהבלת ליעקב שהומרים בת"י חנן לבבי,
שמוכירין שבלת ג"כ

בכל יחידך נבת לותי ובלבלכי ומחלכי חבלה שרו ורעי חירו בכוד
בעבור .

גְּוִי עַל מְרוֹמֵי קֶרֶת הִתְנַשֵּׂאתָ : חָזוֹן
אַהֲבָה עַל כָּל פֶּשַׁע כִּסִּיתָ : בְּגִין צֶל
יְמִינְךָ לְגוֹנְנִי הִתְנַשֵּׂאתָ : בָּרוּךְ
אַתָּה יי מָגֵן אַבְרָהָם : אַתָּה גִבּוֹר
וכו׳ עַד לְחַחִיוֹת מֵתִים :

מַעֲתִיק פְּלוּסִים צַר וּבוֹרֵא רוּחַ ·
מְמַדֵּד וּמְשַׁקֵּל נָזֵל עִם רוּחַ
נָגֵף לְבַל יָזִיק לְנִדְכְּאֵי רוּחַ נוֹבְבָתָם
תֵּת פְּדְיוֹן לְכָל רוּחַ : שְׁרִיגַ זַד שָׁעִיר
טֶרֶם עָמַד - סָקַרְתָּ כִּי לְמוֹקֵשׁ
וְלִצְנִין יַעֲמַד - עַצְתָּ זֶה לָזֶה שָׁמַע
בְּמַעֲמַד - עָתוּד שְׁקָלִים מֵרֹאשׁ
חוֹדֶשׁ לְלַמֵּד : פָּרְשָׁה זֹאת לְהָגוֹת
בְּקִנְזֶה : פְּלֵסֵיהָ לְהַקְדִּים לְפֶלֶס
צָרוּבוֹזֶה : חָזוֹן צוּרַת מַטְבֵּעַ כְּחָז
אֲבִי חוֹזֶה : צְוֵה צַוּר לָצִיר כֵּן תֵּרֵת
כַּתַּנְזֶה :

שִׁמּוֹ מְשׁוּתָּף בְּעַם לוֹ עֲמוּתִים -
וְעָלָיו כָּל הַיּוֹם הֵם מוֹמְתִים :
חָזוֹן יָעִיר וְיַחְשׁוֹף זְרוֹעַ וְיֵד מְמִתִים
בְּזִיל נִטְפֵי לֶקַח לְהַחֲיוֹת מֵתִים :
בָּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֵּה הַמֵּתִים .

קְצוּבָה הֵיא זֹאת לְשׁוּעִים וְקַלִּים -
קְצִינִים וְרָשִׁים יַחַד בָּהּ
שְׁקוּלִים · קְצִין לְכָל יָעוּז מוּל
מַקְהֵלִים · קְרָא לוֹמֵר הוֹנִי פְּרָאֵנִי
מֵעֲקוֹלִים : רוֹב עַם אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר -
רַב עַם צָעִיר מֵעֲשָׂרִים לְהִסָּפֵר -

ראוים

מעתיק פלוסים הקב״ה עוקר הרים ומקומן אל המעתיק הרים וגו׳ וכתיב ושקל בפלס הרי׳ פלוסים ל׳ משקל ל״ל ההרים הנשקלים כי שקל עוקר מקומן לר וכורת רוח אבל יוצר הרים וכורת רוח : ממדד ומשקל נזל עם רוח פי׳ הקב״ה מודד כמה יזלו מי מטר לעולם שיהא לברכה ושקל הרוח שיכנס במשקל לייבש לחות האדמה רק כפי הצורך ולתקן יבולה של בעלות לרות משקל ומיס תכן במידה כזו יזל מים מדליו : נגף לבל יזיק לישראל שנקראו נדכאי רוח : נובבתם פירש לנדכה להם תת פדיון הוא מחצית השקל כופר לכל נפש ורוח של׳ ולא יהיה בהם נגף : שריג זד שעיר אין סיגוף מעולם כמו על עשו שנקר שעיר : טרם עמד טרם כולל : שריג פירש נגר : סקרת ראית שיעמוד המן להיות לנגיעים ולמוקש לישראל עצתם יעצת למסה שנקרא זה פלוס ותחרת לזה שמע במעמד פי׳ שיכריז במעמד ובקבל להשמיע לישראל שיתנו השקלים וכמ״ש נגרים עצת בכן לזה : עתוד כ׳ הכבש כמו עתידים למנלה : מרחש חודש מודם ללמד כדתנן בא׳ באדר משמיעין על השקלים ר״ל זהו סימד פלוסיה להקדים לפלס פי׳ לשקלי של נר וצורה זה המן שכ׳ ויבו בעיניו וגו׳ בקן זה פי׳ בזוזו זה בסוף קריאה ו״ת להגיה ולקרות בגלות עכו״ם זה התחרון מהוא קן כל הגליות צורת משבע כאן אבי חוזה פי׳ צורת חטבע של קח כשרואה משם אבי כל הנביאים החוזים בנבואה שאחר לו הקב״ה זה יתנו לו תחת משה ע״ה ואהר וכי זה כופר בשם הוא כתיב וכל אשר לעיים יתן בעד נפשו ועוד כתיב שחטאו לישראל זה אלהיך ישראל בתוכו ולזה הקב״ה צוה שיתנו כל עשיר למניו כן רצונו ומנהגו לתת דמוקה

שמו של הקב״ה מפוקף ומחובר בעם על שנקראו הרחובני: שתופים לפי שהם דיעו ועמיתו: מומתים על שם יחודו הם נהרגים : יעור ויחשוף יגלה הקב״ה זרוע קדשו להגביה יד של ישראל הנותרים למות בידו על מטתם וישראל מתחיים מתעים מחיה כח ה׳ ממתים ידך ולו פירש מתחיים מחיעו כח לחיות לעון מתי מספר : בזיל נטפי לקח פירש בטל וטיפות של מלק״ם להחיות מתי׳ שהמלקוח הוא בניהן ובניהן עתידין המתים להחיות · קצובה ל׳ קנבה וקציעות לעופים לעשיריס · קלים לעניים : קצינים לעון שרים : ורשים לשלמעם : שקולים כאחד שוים בנתינת מחצית השקל הוני כדאמרי׳ פי׳ המוני כדא לוחי מעיקולים פירש מחטתתי לעון לרחות עקלקלות : רוב עם ישראל של לא יחיו ולא יספר רב עם לעיר קטן וגדול נתנו חצי שקל עשרים לפי שאז היה רוב עם ישראל עשרים בן לחטוא הם רבוים גם כן להספר לכל למטה מעשרים כתיב מי מנה עפר יעקב ומתרגמינן דעלקי׳ והם הקטנים שעליהם נאמ׳ אשר לא יחיו ולא יספר : ורב לעון לזוהרה : בספר להתפקר להתחבר לספר של לחרים ונותנים מחצית השקל : שעורים בזה סימוך למפקד להגבר פירוש הקב״ה הנשיקון שלא יפקוד לעולם מהפקד של עשים רבוה לכל דבר שבמנין מתמעט : לו הנכנסים בזה סימוך של ך׳ שכה חייב במנוה של שקלים להנבר : מצותי תרגום פיקודי ובזה יזכו לגדל שתילתו הם בניו הקטנים לחבר לוחם גם כן לבשילת רחם ל׳ נשא את ראש ב״ל סימו רחון לתת מחצית השקל ויתכפרו על ידיהם שתילתו לעון בשתילי זתים : כפרם להדבר שכו״ם יענשו בדבר והם כפרת של ישראל של׳ נתתי מכדים כפרך וגו׳ להדבר לעון ידבר עתים תתיתו מכל ליטרא בשחר זכית נתינת השקלים לזוכרון להם מבחר והיה לבני ישראל לזוכרון

לבני

רָאוּם לְעוֹנֶשׁ וְהַר בְּסֵדֶר לְהִתְפַּר־
רֶשַׁע וְכָל פֶּשַׁע לְכַפֵּר וּלְרַפֵּר
שְׁעוּרִים בְּזֶה שִׁעוּר בְּמִפְקָד
לְהַגְבִּר · שְׁתֵּלְמוֹ לִנְשִׂיאַת רֹאשׁ
אוֹתָם לְחַבֵּר · חֵזֶן שִׁקְלֵי כֶּסֶף
כְּפוּרִים כְּפֶרֶם לְזַהֲבֵר · שֶׁמְּעוּרִים
לְזִכָּרוֹן תֵּת לְכָל הָעוֹבֵר :
תָּמִידוּ מֵאָז כָּל עֶרֶת קְדוֹשִׁים ·
תְּרוּם בְּשִׁלְשָׁה פְּרָקִים
תְּרוּמַת קָדָשִׁים · חֵזֶן תְּכוּנָה
לְבָרֵךְ בֵּיתוֹ כָּל אִישִׁים : תֵּת בְּיַד
הַכֹּהֲנִים כֶּסֶף הַקְּדָשִׁים :
תֵּפֶן בְּאוֹן פִּיד טִיט רְפָשֵׁינוּ · תָּבִיט
בְּרָכֵינוּ וְעוֹד בָּל תַּכְפִּישֵׁנוּ ·
חֵזֶן תִּקְרָא דְרוֹר כְּמַאֲבוֹ
לְהַחְפִּישֵׁנוּ · תֵּת הַמְּגֹאָלִים תַּחַת
נַפְשֵׁינוּ :
תְּזַבּוֹר לְהַעֲלוֹת נְשׁוּאֵי רַחֵם
מְרֻכָּם : תְּמוֹכִים נְזוּרִים
בְּהוֹד טוֹב עֶרֶם · חֵזֶן תּוֹקֵף עוֹ
אַדְרוּךְ עַל יָם · תְּזוֹכֵר לְעַם מְסֻפָּרִם
כְּחוֹל הַיָּם :
יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר
וָדוֹר הַלְלוּיָהּ : וְאַתָּה קָדוֹשׁ
יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלֵנוּ :
מִי יוּכַל לְשַׁעֵר כָּל הַפְּקוּדִים ·
אֲשֶׁר בְּחֶבֶל וּבְחֶלֶשׁ לֹא
נִפְקָדִים · בְּרִית כְּרוּתָה לְמוֹמְאֵי
בְּפְקוּדִים · לְבַל יֶחְסַר הַמְּזֻגְ מֵחֲמֵשׁ
פְּקוּדִים · אִם כְּתוּרָן וְכֻנָּס יִשְׂרְדוּ
מוּפְקָדִים · לֹא יִמְעֲטוּ מִשֵּׁשׁ
רִבּוֹא מְנוּקָדִים · וְאִם לְעֻנָּה וְאֻנָּף
בְּאַף מוּפְקָדִים : כֶּסֶף תֵּת כּוֹפֶר

הם

לכניס׳ : תמדו פי׳ התמידו: תרום
לשון תרומה והפרשה : בשלשה
פרקים כדלתיה במסכת שקלים
בשלשה פרקים בשנה תורמין את
הלשכה בפורם בפסח בפורם העצרת
בפורם החג : תכונה ל׳ תוכן לכניס
פי׳ מכוין לותה תרומה לבדק בית
לתקן חסרונו של כ״ב. וכו׳ לישם וכל
קרבנות נכור היו קונין מתותו
כסף : תת וכו׳ שנת׳ ויתמר יהוה
על הכהנים על כסף הקדשים וגו׳
שם יחזקו את בדק הבית : תבן בלון
פיד טיט רפשינו פירוש בחוזק שבר
שטיבעני בגלות עכו״ם כמו שהשבע
בטיט רגליו. לון לשון רפשית לוני
פיד לשון שבר. רפשינו לשון רקק
וטיט שבקרות שנת׳ וינרפשו רפש
זעטי בדכיינו לשון כרעות דכיים
פירש בלכלות נרות : בל תכפישנו
עוד כמו שעשית ל׳ הכפישני בלפר:
לדרור לישראל כמתו מתנרים לשון
חירות . להחפישנו מן הגלות עכו״ם
לשון חפשי. החון לחתים עכו״ם על
שם שהוחים להמון יחוס · תחת
נפשינו שב׳ ותתן לנפש תחת ולחתי׳
תחת נפשך : תזכור להעלות נשואי
רחם ירמי רמז שתזכור לעלות את
ישראל מן הגלות עכו״ם הנשואים
מכי רחם : מרכים מלכלותם
תמוכים שתוכים בשבע״ה שיזיר
להם לעתיד לבא פקר עליים
שתתגלגל בהר תורב ויהיו מוכתרים
בתוקן כתריס · נזורים לשון נזר
וכתר : תוקף עוז פירוש עוזך תירה:
מלכות שקולים עולים ויוקים
ועוכר בחתי תמו כולן לתקרו בים
עזי וזמרת יה ובלדרי בלא שבחתר
בתוקלות ברכו מלקים מחקור
ישראל פי׳ מעקור הרחם ל׳ מקורה
הערה : תזכור לעם לקיים הבטחתה
של ורזה מספר בני ישראל כחול
הים ולהמנין תותך לעתיד כמו

שהמלכתך ותחזרו ה׳ ימלוך לעולם
ועד שהוח בל׳ עתיד. ואתן תומר
ותתה קדוש יושב תהלות ישראל ר״ל
מעיד שהקב״ה מתרין שכינתו בב״ה
כל זמן שמוסיפין בספר תהילותיו
תומר וה לפי שבכל יום תוחרים
קדושה לתחר מחים החתים מיד
ועתה התחיל להשריך בשבחות
קחוכות לפיכך תומר ותתה קדוש
כו׳ : מי יוכל לשער מספר של כל
ישראל שהכוים בחצל ובחלש שניהם
ל׳ נורל בחלש ל׳ חולש על גוים . לא
נפקדים לא נספרים וכי׳ שלא היו
נספרים רק מעשרים ולמעלה
ומעשרים ולמטה לפי לפקוד לשבר
כמו שנאמ׳ מי מכה עפר יפקד
ומתרגמינן דשקיל ויהו לפר
בחצלוחתם לא נפקדים שלא נספרו
בפחותים מבן כ׳ : ברית כרותה
וכו׳ לישראל שלא שנפקדו . וי״ת
בתורה שנקרחת פקודים יחסר
שלא יתמעטו מתנין שנפקדו בפסח
חמישית בתורה שהיו ס׳ רבוא וג׳
אלפים ותחש מלות ותחש : ומה
שאתר ברית כרותה שהרי בסוף
התוכחה כתיב שלא לשבור הברית
בם׳ ותתם נמנים אלף שם שתקויתו
ס׳ו הקללות לא יחסר מהנים :
ומזה פי׳ כמו שיש בין הקטן לגדול
ולא יחסר אף אם יהיה מזג בשים
רבים כך לא יתמעטו מס׳ רבוא ול׳
כתורן הר וכמם עץ גבוה ול׳
שיהיו זוגים ומתורים זה בעבי׳ם
בקבוצות קטנות מ״מ לא יחסרו מס׳
רבוא . יוסרדו ל׳ שריד מופקדים
מכוים : וי״מ מפקדים אסרים ל׳
לא נפקד ממנו איש מהוקדים ל׳ מנין
כמו שהם מנוים בתורה ל׳ מלך מוקד
היה בקוד : ואם ח׳ לענוש ואף
לחנפה וכעם יהיו מפקדים בתרון
אף על פי שב׳ ופקדתי עליהם
חטאתם : כסף תת כופר

הפקד

הֵם מוּפְקָדִים וּבְכָל עֶרֶב נִשְׁמָתָם
בִּידָךְ מַפְקִידִים : וּבְכָל רֶגַע בּוֹקֵר
נִבְחָנִים וְנִפְקָדִים : וְלִי מַה יִקָּרוּ עָלַי
הַפְּקֻדִים : אֵלֶּה הַפְּקֻדִים
וְהַמִּתְפַּקְדִים : שְׁמוֹר פְּקֻדִים
וְנִפְקָדִים וְשׁוֹקְדִים הֱיוֹת מִשְׁוַקְדִים
וְלֵךְ קוֹדִים :
חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ :
אוֹמֵן בְּשָׁמְעוֹ כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ :
חַל וַיַּחַת אֵיךְ אוֹתָם דָּרוֹשׁ ־
לְעֵם אֲשֶׁר לֹא יָמַד וְלֹא יִסָּפֵר :
אֵיכָכָה אֲסַפְּרֵם וְלֹא נִתְּנוּ לְהִסָּפֵר ·
עִקָּרָם כְּנֶאֱמַר לוֹ הַבֵּט וְסִפּוֹר :
שֵׁב וְיוּשַׁב אִם תּוּכַל לִסְפּוֹר · זַרְעֶם
כְּחוֹל יַמִּים וְכוֹכָבִים סָפוּרִים · וַאֲנִי
אֵיךְ אֲסַפְּרֵם וְלֵעֶר פָּרִים ־ רָם חַוֵּה
לוֹ אוֹת מִסְפָּרָם : אֵיךְ לְמִנּוֹתָם
וְלַעֲמוֹד עַל סְפָרָם · בְּקוֹר רֹאשֵׁי
שְׁמוֹתָם לְחֶשְׁבּוֹן תַּעֲלֶה : וּמִדַּת
מִנְיָנָם בְּיָדְךָ אַתָּה תַּעֲלֶה : יָקָר שְׁלִישִׁי
בְּתוֹכָם לֹא הוּפְקַד : כִּי לְגִיוֹן מַלְאָךְ
לְבַדּוֹ נִפְקַד : רָשׁוּם מִבֶּטֶן לְהִפָּקֵד
בְּמִשְׁמֶרֶת הַקּוֹדֶשׁ · וְצִבְאוֹ וּפְקֻדָיו
נִמְנִים מִבֶּן חֹדֶשׁ : ׃ בְּשָׁמְעוֹ אוֹמֵר
וְנָתַנּוּ אִישׁ כֹּפֶר : פֶּן בַּמֵּה יִתְרַצֶּה
אֱשֶׁכּוֹל הַכֹּפֶר : יְצִיר מַה יִתֵּן פְּדְיוֹן
נַפְשׁוֹ · וּמְצָא חֲנִינָה פְּנֵי שָׁם נַפְשׁוֹ :
קָדוֹשׁ כְּחַפֵּץ לְהַצְדִּיק עִם זֶה : כְּמִין
מַטְבֵּעַ אֵשׁ הָרָאהוּ בְּמַחֲזֶה : לְמַרְוֵה
זֶה יִתְּנוּ וְלֹא אִישׁ מַתְּנוֹ : וְלָכֵל יִתְּנוּ
אֶת אֲשֶׁר נָתְנוּ : יְהֹוָה לֹא
מְצָאָנוּךָ שֶׁגִּיא כֹּחַ : כַּאֲשֶׁר נִקְיָתָ

חטא

כשקל קדש מנוים . מפקדים ג׳ תפקד רוחי רגעי בקר ג׳ ותפקדנו לפקדים ולרגעים תזכנו כי׳ בכל יום ורגע הם עומדים בנסיון : בוקר לשון בכלה כמו נקרות תביא ועומדים בנסיון : ולי מה יקרו עלי הפקדים הק׳ה לומר לי מה יקרו לי ריעי מסה ותדרן שפקדו שם פקודים . והמתפקדים ישראל ג״כ חביבים שזכו לשמור פקודי כ׳ ישרים פי׳ מצות . ונפקדים ונחשרי׳ על קדוש שמי . ושוקדים ומשכרים לב״ה בתפילה להיות משוקדים תמיד פי׳ שתקדימים למלאכת משלומים : קודם משתחוים לך חי וקים וכו׳ :

אומן זה משה שנאמר בו בכולי ביתי תפקוד את חשבון בני ישראל : חל ל׳ חלילה : ויחת לשון מיתיתר״ל תסמל חלילה ותחת ותאמר לך תדרוש לספור עם אשר לא ימד ולא יספר עיקרם זה לתרגם שהיה שרשם של ישראל : ורעם כחול ימים כוכבים שהם דומים לחול ים מה חול ים לא שלם חופר בו נוסף ונתרבה בשחרית כך ישראל מה שחסרו בימי דוד הדבר נתמלא ביומי שלמה ומחשבי לכוכבי שחק מרן שורף כל העולם : רם הק׳ה אי אפשר לו להגיד למשה וכתוב בו אות סימן לך לעתיד על מניינם : בקור ל׳ תקירה פירש תקור ליקח ראשי חלקות של שבטים ואז יעלה המכון בידך כיצד ר׳ מרחוק מיתיתי חלף ר׳ משמעון ג׳ תחת חלף ד׳ מ׳ בורא י׳ מיוסף י׳ יוסבכר ל׳ חלפים כ׳ מכפתלתו תמחי׳ חלפים ז׳ מזובלן ז׳ חלפים כ׳ מבניימין ר׳ שמי משחר חלף ג׳ מן גד ד׳ מן דן ד׳ חלפים נמצא סה מחות שף פחות ג׳ חלפים שנשלו בעגל : יקר שלישי שבט לוי היה שלישי לשבטים שעלו במחשר יקרת בשיבי נכבדת :

כי לגיון מלך פירש שפילו חיל ונכח של מלך בשר ודם לבדו נפקד ואינו כמנה עם חיל בני המלכה לו עם חיל השמים לשלך ממקום לחר ולכן נזה הק׳ה כלוים למחנות לבד שכ׳ שם בדוך י׳ חילו של שבו מספרתי השם ושוקדים במקדש . רשום מבטן כיל זה שכתוב בדברי הימים בני ידו תן גלגלת כדי שיעשיר כולם שהרי לא היה רק חמשה אלפים זה שמשי שהיה עדיין בעוני לתו ולף על פי כן מנה לותו : וכן יוכבד ניחנת עם ע׳ נפש ועדיין לא נולדה לו שניים הם י׳ בברשת מדבר סיני ונבלו של שבט לוי היו ניחנים מבן חדש ומעלה שלא היה עליון סתם לבטן לתו : כן לבר נמה יתרצה הק׳ה הנקרע לשכול הכופר כן האדם שהוא יקיר בעיני ומה יתן פדיון לנפשו ולא כתיב כאן לא בכה יפדה איש ולא יתן לאלקים כפרו : חניכה בני הק׳ה שעשה ויצר לו נפשו . קדוש הק׳ה בחפץ וכו׳ הרצה לשמה ל׳ כוח יתנו . ולא יתמנו לא ליחרו לשון המתנה : ולכל יתנו פירוש יספרו לכל העולם ויפגשו עליהם במה נתרצה להם מלכם : סגיא כח בי לא מלאוך שהרשית כוחך כנגדינו שתכניע עליהם כתיבת הון רב . סגיא כח ל׳ גדול לותן י״ת לא מלאוך חשר כח לא נפקד ממנו חיש תרגום לא סגיא מניניה . כאשר נקית חטא של ישראל בחטאת הפקל שחטאלים בניהם כמו מלאכים שנפקדים גבורי כח עושה דברו רמוז הק׳ה בהרחמת ישראל הנשוחים מני רחם נכסף נפקלי כופר נפש בו׳ כן שתרצון תקבל תפילתינו שבה אמו מלאתין פרים על קרבנות שב׳ וכשלמה פרים וגו׳ : על נא לפני שהרחבנו בקונך ולא לתכנו הקדושה כמו בכל יום לכך

חַטָּא גְבוּרִי כֹּחַ חֹזֶן רַחֲמֵם בְּרַחֲמֶיךָ
נְשׂוּאֶיךָ בְּכֶסֶף כְּפוּרִים · כֵּן שְׁעָה
שְׁפָתֵינוּ בְּשָׁלוֹם פָּרִים :
אֵל נָאֱלָעוֹלָם תּוֹעֲרֵן · וְלָעוֹלָם
תּוּקְדַּשׁ · וְלָעוֹלְמֵי עוֹלָמִים
תִּמְלוֹךְ וְתִתְנַשֵּׂא · הָאֵל מֶלֶךְ
נוֹרָא מָרוֹם קָדוֹשׁ · כִּי אַתָּה הוּא
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים : מַלְכוּתוֹ נָצַח
נוֹרָאוֹתָיו שִׁיחוּ סִפְרוּ עֻזּוֹ פָּאֲרוּהוּ
צְבָאָיו : קַדְּשׁוּהוּ רוֹמְמוּהוּ : רֹן
שִׁירוֹ שָׁבָח · תּוֹקֵף תְּהִלּוֹת
תְּפָאַרְתּוֹ :
עַד אֶשָּׁא רֹאשׁ · כְּמוֹ רָאשׁ ·
לְהַקְדִּישׁ לְקָדוֹשׁ : עַד בְּמַאֲזְנֵי
צֶדֶק יְכַרְיְעֵנִי לְצֶדֶק נוֹרָא וְקָדוֹשׁ :
אֵלֶּה אֶזְכְּרָה · אֶת אֲשֶׁר נַעֲשָׂה ·
בְּהוֹתִי בְּטַח וְשֶׁקֶט בְּנָכוֹן
וְנִשָּׂא : גּוֹעַלְתִּי בְּעֵבֶר וְשִׁקְלֵי אֵיךְ
אֶשָּׂא : דֵּי שִׁקְלַי עַד לֹא שָׁקַלְתִּי :
הֵנָּם לְמֵס עוֹבֵד הַיּוֹם שָׁקַלְתִּי :
וּבְחֵטְא עָוֹל שָׁקַל לְרָשָׁע שָׁקַלְתִּי
זְוִי לְלֹא תַתִּי לְשָׁכְנִי בְגִילָה · חָבַתִּי
לְתַשְׁלוּם דַּרְכְּמוֹן לְעוֹלֵי גוֹלָה ·
טוֹבְעוּגָם חֵם וְהוּעֲרַמְתִּי מְגִלָּה :
יוּשַׁר שָׁלֵשׁ קְפוֹת מִשְׁלֹשׁוֹת סְאִים :
כְּנוּסוֹת לְמֵקַח שֵׁמְרֵיאִים וְשִׁיִּים :
לְוֻקְחוּוְאֵין עוֹד בְּצַעֵי נוֹשְׁאִים :
מִדַּת שׁוֹפְרוֹת תִּקְלִין חֲדַתִּין וְעַתִּיקִין
נְדָבוֹת אֲשֶׁר בָּם הָיוּ מְעַתְּקִין : סָרוּ
כַּמָּה מְנִינְוְהַדְּבָרִים עֲתִיקִין : עֻצַּם
הַמֵּטִין חוֹגֵג שׁוֹטֵף כַּנַּרְתֵּר : פְּזַר
וְנוֹתַרְתִּי כְּתוֹרֵן בְּרֹאשׁ הָהָר :

צדק

תוֹאֵר וְהַמָּקוֹם נִצְרִיךְ פְּסוּק
הַקְּדוּמָה : עַל מַעַן רְצֹה וְכוּלֵּי פִּירוּשׁ
תְּפִלָּתֵינוּ שֶׁעֵת נְשׂוֹא פָּרִים עַל
מִזְבַּח הָעוֹלָה וְשַׁדְּרוֹשׁ אֶת רְצוֹנְךָ
כְּדֵי לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת כְּמוֹ מֵרֹאשׁ
וְלְהַקְדִּים לְקַדֵּשׁ וְשֵׁם הָעוֹמוֹת יִגְרְמוּ
לְגָלְיוֹנוּ רַק בְּעֵת עַל בְּעֵת לְחַיְּבֵנוּ
לְזֵי תֵּכֶף הַתְּפִלָּה בְּמִקּוֹם הַקָּרְבָּנוֹת
עַד שֶׁתַּכְרִיעֵנוּ לְצַד בְּמֹאזְנֵי צֶדֶק ע"כ
רַב חֶסֶד מֵטֶה כְּלַפֵּי חֶסֶד : אֵלֶּה
אֶזְכְּרָה לְפִי וּזְכֹר הַצָּרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בִּי עַל
יְדֵי עוֹבְדֵי עַכּוֹ"ם כְּשֶׁהָיִיתִי יוֹשֵׁב בְּטַח
וְשֶׁקֶט בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּקְרָא
נָכוֹן וְנִשָּׂא : גּוֹעַלְתִּי בְּעֵבֶר כְּשֶׁעָבַרְתִּי
בְּעִבּוּרִי שֶׁעָבַרְתִּי שָׁם וְגָעַלְתִּי בְּנַפְשִׁי
לְתָכֵף שֶׁעָבַרְתִּי מִצּוֹת מָקוֹם
וְהִגְלַנִי מֵאַרְצֵנוּ וְאֵיךְ אֶשָּׂא שִׁקְלֵי
מַכְשִׁיוּ בְּגָלוּת בְּזֶמֶן חוּרְבַּן הַבַּיִת שֶׁלּוֹ
הָיוּ קוֹנִין קָרְבָּנוֹ בְּעֵת מְעוֹת הַשְּׁקָלִים
וְכָל זֶה לְפִי שֶׁסּוֹבֵל עַל יְחוּד שְׁמוֹ
עַד שֶׁקֹּם וְכוּ' . וּ"מ כְּשֶׁעָבַרְתִּי
עַל שֶׁקֹּם וּ"מ גּוֹעַלְתִּי בְּ' גִּיעוּלֵי
כְּלִי כְּמוֹ הַכְּלִי שֶׁסּוֹלֵט וּמוֹצִיא הַצּוֹאָה
מִתּוֹכוֹ מֵעֵבֶר לְעֵבֶר כֵּן נִגְעַלְתִּי
וְהֵקֵאתִי הָאָרֶץ לְעֵבֶר וְהוֹצִיאַתְנִי
וְנִגְרַשְׁתִּי חוּץ לִמְקוֹמִי וּמֵאַרְצֵנוּ וְלֹא
יוּכַל לְהַגִּיעַ שִׁקְלֵי שֶׁקְלֵי דִּי שִׁקְלֵי עַל לֹא
שִׁקְלֵת פִּי' לְפִי שֶׁלֹּא נִתְּתִי מִחְצִית
שִׁקְלִי לְמִקְדַּשׁ הָעֵגֶל שֶׁהָיָה
יָדוּ לָתֵת וְלָכֵן לֹא נוֹתְנִין אֹתָם לְעוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמִשְׁתַּעְבְּדִים הֵם וְזֶה לְמַס
עוֹבֵד וְלָכֵן נִקְרָא דִּי כְּמוֹ בִּקְרָבֵן עֵגֶל
כִּי הֵם לֹא תָּגִיעַ יָדוֹ דִּי הֵם :
וְחֵטְא עָוֹל שֶׁקֶל שֶׁעֲשִׂיתִי לְעִיּוּל
בְּחֹ' וּמִשְׁקָל . לְרָשָׁע כְּשֶׁקִּלַּלְתִּי
לְכַף חוֹבָה וּכְרִיעָתוֹ מְזֻכֶּה אֵלַי :
זְוִי פִּי' שֶׁהָיִיתִי הוּא מְחִצִּית הַשֶּׁקֶל
וְלִפְעָמִים נִתְּתִים לְמַס הַקִּ"ה שֶׁנִּתַּן
לִי שְׁכוֹנָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּמַחֲצִית מִכָּל
תְּחוּם אֶפְס לֹא עֲבַדְתִּי אֶת ה' אֱלֹהַיִךְ
בְּמַחֲצִית . חָבַתִּי לְתַשְׁלוּם דַּרְכְּמוֹן לְכוֹרֵשׁ
בְּבִנְיַן בֵּית שֵׁנִי לְגוֹרֵךְ הַמְּלָאכָה :

דַּרְכְּמוֹן שֵׁם מַטְבֵּעַ עַל כֶּסֶף נִטְרַף
לְעוֹלֵי גוֹלָה כְּדֵי לְעֲלוֹת בְּנֵי הַגּוֹלָה
לְבִנְיַן בֵּ"ב : טִבְּעוּ גַּם הֵם
דַּרְכְּמוֹנִים שֶׁכָּתוּב בִּימֵי :
וְהוֹעַרְתִּי וְנִסְתַּרְתִּי עֲרוּמָה וּמְגוֹלָה
יוֹשֵׁר שֶׁלֹּא קוֹפֶת שֶׁבֵּהֶן הָיוּ תּוֹרְמִין
לַמִּכְדָּשׁ בְּפוּרִים ג' רְגָלִים נִמְצָא
מְנִיחִין בָּהֶם הַנְּדָבוֹת וְהַשְּׁקָלִים
שִׁיִּשְׂרְאֵל בְּנֵיהֶם שֶׁם : מְשׁוּלֶּשֶׁת שֶׁיֵּשׁ
כָּל אַחַת מֵהַקּוּפּוֹת מְחֻזֶּקֶת שְׁלֹשָׁה
סְאִין וְהִיא פְּתוּחָה עֶלְיוֹנָה ג' ג' :
כְּנוּסוֹת לְמֵקַח פִּי' אַסּוּפוֹת לְיֵקַח מִבֵּין
הַנְּדָבוֹת נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים כְּנִכְנָסִים וְיוֹצְאִים
וְגַרְסִי כ"ם : מְרִיחִים הֵם כְּנִכְנָסִים
מְמַהֲרִים בְּעִנְיַן ל' גְּזֵל וְחָמֵם כְּמוֹ נוֹגֵעַ
בְּנֹגַע מֵאֵת סוֹפְרוֹת תִּקְלִין חֲדַתִּין
וְעַתִּיקִין שֶׁכִּי סוֹפְרוֹת הָיוּ בְּמִקְדָּשׁ
כְּמִין תֵּיבָה כְּסוֹפֵר עָקוּם פִּי' רָחַב
לְמַעְלָה וְצַר לְמַטָּה וְחוֹר נָקוּב בָּהּ עַל
אַחַת הָיָה כָּתוּב תִּקְלִין חֲדַתִּין ל' ל'
שְׁקָלִים חֲדָשִׁים וְעַל הַשֵּׁנִי תִּקְלִין
עַתִּיקִין ל' שְׁקָלִים יְשָׁנִים : וְהוּא
ל' יֵשׁ כּוֹסֵן תַּרְגֵּמוּ עַתִּיק לְעַתִּיק :
נְדָבוֹת הָיוּ מְעַתְּקִין פִּי' מְמַלְּאִין
כְּתוּבִין סוֹפְרוֹת נְדָבוֹת שֶׁלָּהֶם ל'
וְיַעְתֵּק וְתִרְגֵּם וְאִיסְתְּלִיק : פְּרִי
כְּמוֹ מִנִּי פִּי' כְּמוֹ פְּנֵי עֲבָדָיו שֶׁסִּרְנוּ
מִפְּנֵי וְכֵעֵן הַסּוֹפְרוֹת וְנִכְתְּבָה וְאֵינָהּ
דְּבָרִים יְקָרִים וְכוּ' אִיסְתְּלִיק וְהַדְּבָרִים
עַתִּיקִין ל' וְלִכְתֹּב עַתִּיק תַּרְגּוּם
וַיְקַר סְגִיא . י"מ וְהַדְּבָרִים עַתִּיקִין
חֲזָקִים דְּבָרִי הַכְּנִיסִים פִּתְרוֹנוֹ
וְתַחְזֹר לִי לְכִנְיָתִי וְכוּ' עַל מַעַן רְצֹה
י"מ וְהַנְּבָרִים עַתִּיקִין . סְדָרִים עַל
לְמַרְוֵי הַכְּנִיסִים מִכִּי עַתִּיק יוֹמִין זֶה
קִ"ה בְּוּ"ת עַתִּיקִין ל' יֵשׁ כּוֹסֵן כְּלוֹ'
זְמַן מְרוּבֶּה סַר מִמֶּנּוּ : עוֹצֶם הַמַּיִם
חוֹגֵג ל' חַג פִּי' יִשְׂרָאֵל שֶׁעָלוּ לְרֶגֶל
נְחִיל גָּדוֹל נִכְחִ בְּהוֹמִי בְּמַיִם
כְּבִר שׁוֹטֵף סְכִיב בְּחֹזֶק סַר' אֲלֵהֶם
עַד בֵּית הַלְּקִיט בְּקוֹל לֵיכֵּי וְתוֹדֶה
הַמַּיִם חוֹגֵג ל' חַג : פְּזַר נְתִיבָה לְאוֹתוֹ
הַמַּיִם

צֶדֶק מְלוֹנִי שׁוֹעֲרַר כְּתֵל הַר : קֵן
צִפּוֹר קָרָא לְמָרוֹם הֲרִים - רֹאשׁ
נְשׁוּאִיךְ כְּמֵאָז בּוֹ לְהָרִים - שִׁבְעָה
וּשְׁמוֹנָה עָלֵיהֶם לְרֹאשׁ תָּרִים :
וּבְכֵן וֵלֶךְ תַּעֲלֶה קְדָשָׁה כִּי אַתָּה
קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעַ :

אַז רָאִיתָ וְסִפַּרְתָּ וְהֵכַנְתָּ וְחָקַרְתָּ
וּמָדַדְתָּ וְכָלַלְתָּ וְשָׁקַלְתָּ :

וְאָמַרְתָּ וְצָבַרְתָּ - וּפָקַדְתָּ וְחָשַׁבְתָּ
וְסָכַמְתָּ - וְמָנִיתָ וְסָפַרְתָּ : קָצַבְתָּ
וְחָרַצְתָּ וְגָזַרְתָּ : וְטָפַחְתָּ וְשָׁעַרְתָּ
וְהִבַּטְתָּ וְהִבְנַתְתָּ וְהִשְׁכַּלְתָּ וְשָׁקַלְתָּ
וְשָׁרַתְתָּ וְסָקַרְתָּ וְכָתַבְתָּ וְחָרַטְתָּ
וְחָקַקְתָּ וְצִיַּנְתָּ וְחָרַתְתָּ · וְלִמַּדְתָּ
וְהוֹדַעְתָּ וְחִוִּיתָ וְהוֹרֵיתָ וְגָזַרְתָּ וְצִוִּיתָ
וְקָרָאתָ וְעָנִיתָ וְדִבַּרְתָּ וְאָמַרְתָּ : כָּל
מְנַיָן וּמִפְקָד וְחֶשְׁבּוֹן וּמִסְפָּרָיו - כָּל
מִשְׁקַל וּפֶלֶס וְכִים וְגִוְרָיו : כָּל כַּיָּל
לַחוֹבֵשׁ וּמִשְׁוָרָיו : כָּל כַּן וְקָצַב
מֶדֶד וְשִׁיעוּרָיו : חֵיאַךְ לְדַקְדֵּק חֶשְׁבּוֹן
לְכָל דָּבָר : לְבַל יוּגַלַּם חֶשְׁבּוֹן
וְיִוָּשֵׁטָה וְיֵעָבֵר - מַתְחִיל בְּמִדָּדָה
מֵחָמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה : עַד שֶׁרוֹאֶה
מְכֻלָּה בְּאֶצְבַּע הַקְּטַנָּה - דֶּרֶךְ יוֹם
הוּא בְּעֶשְׂרָה פַּרְסָה - וְאַרְבַּעַת מִיל
הִיא כָּל פַּרְסָה - וּמִדַּת הַמִּיל שִׁבְעָה
וּמֵחֲצָהֲרִים - וּבִשְׁלֹשִׁים קָנִים הוּא
קָצַב הֲרִים וְשִׁיעוּר הַקָּנֶה שֵׁשׁ
אַמּוֹת וָזֶרֶת - וְכָל אַמָּה מְיֻדֶּדֶת
שְׁלִישׁ בְּזֶרֶת - וְזֶרֶת מְיֻחֶדֶת שָׁעָה
שְׁנַיִם בְּסִיט - וְאַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת הוּא
הַטֶּפַח וְהַסִּיט : וְכֵמוֹ נִתְּנָה מִדָּה

כמון של ישראל בין עכו"ם ובטל
הרגל ומותרתי נדר כתן בין גוף לילן
שקורין מאסט בוים בל"ת שעומד
יחידי בדרום הכר : נדק מלוני
ירושלים שכתוב בה נדק ילין בה
עכשיו שוערר ל' שמיה שערורה לשון
חרבה . וי"מ לשון ערידים : כתל הר
בעיר הנראית שכ"ה תל עולם לא
תבנה אלא עד שבמחזי נדק
תבדיעיני לנדק : קן צפור ירושלים
שהיתה מתוקן לישראל שנקרא צפור
שכ' גם צפור מצא בית ודרור קן לה
יכי הלין שהיה חפצים ותקרן לבר
בית י' נכון ונשא בדרום הרים
וי"מ קן צפור ירושלים שעכשיו קטנה
כקן צפור וישראל נדודים ממנה
בצפור נודד מקנו קרא לותם בל"ה
שהוא במדום הרים שכ' יחרדו כצפור
ממצרים וגו' . רגא ישראל הנשוחים
יכי רחם כמתו בימי שלמה להרים
קרנם ולהשיב שכינתך לציון ותשב
ותמנה עליהם שבעה רועים ושמנה
נסיכי אדם ולהו הן ז' רועים שנראם
יעקב ויעקב משה דוד משיח ואליהו
שמנה נסיכי אדם שם משלח יהי
שלום נפנים עמוס מיכה וצפניה שם
של ישראל תרים על שבעה דגא כמו
מרגא : ובכן נכון להעלות לך
קדושה שתהי קדוש ישראל ומושיע
להם בזכות התורה שנתרצית מלו
קודם שנברא העולם

אז רגית פסוק פסוק זה
מן דרשה ויספרה בכיצה וגם
תקדיר ל"ג בית"ה היה מסכל
בחוכמת התורה ובהן ברית העולם
שסיפר לותיו כפולו ופשוטו דשמעו
מאלעים ותחרוצים שהם לותיו לשת
וברית הכל בלותיו הסכללית בספר
יצירה כך פי' רש"י בחיוב . והכנת
ל' זיומנת . וחקרת בעיונה היולך
לברלות כל דבר ומודד בשעלו מים :
וכלל ומדד הארץ בשלים שלשלעו והוא

ל' מידה שכ' וכל בשלים עפר הארץ :
ושקל בשלם הרים : ותמנת וגבעות
פי' בחומדנה דשה היכן תהום גדול
שם שבר הר גדול ובתהום קטן שבר
לשם הר קטן שלא יהלו ויחרבו את
העולם : ובצרת לשון ויבצור יוסף
הר . י"מ בחמול בדעת שבר שפרו
של אדם הראשון וכנסי מכל ככפות
הארץ . וספקת ותפקדנו לבקרים :
וחשבת וכמנת ל' מכוס ומספרון ותוכן
לשנים תרגום וכוכוס : ומנית וספרת
לשון מונה מספר לכוכבים . קצבת
וחרצת קצבה ושיעור
שבריית שמים וארץ שהיו מתגלגלין
ומתפשטין כשאמר יהי רקיע על
מנת לשם שה"ש בה די ולכן נקדת ש
שדי שאמר לעולמו די : וחרצת ביתרת
לשון כך מתפשטין לתה חרצת : וגזרת
פי' גוית לשמים שיתנועעו .
וטפחת לשון מדידה שכ' וימיני
טפחה שמים : ושערת נתת שיעור
למלכת . והבטת שכ' הוא לקוטת
הארץ יניט . והבנת שבאמר תלקים
בדין דרשה . והשכלת לשון מיד י"י
עלי השכיל . יש מפרשים לשון
דאייה כמו לל תשתכל בקנקן .
ושרת לשון תשורטו . וחקרת
לשון דאייה : וחרטת וחקקת ולייכת
כולן לשון ליון כיצוי שבתת התורה
חרות על הלוחות וחקוקה בשיניים
והבשקוליות כמו שחוקק הנורף
בכלי שחורטין וחוקקים בו ניורם
וחוזת לשון יהוה דעת פיהם והבנת
וכוריות וגזרת פיהם למדת לותם
לשון גזירה שוה . וציית וקרקת
ועניית ודברת ואמרת בל ורקה בשאר
לשונות בל הדבר ליישל בלשון בו בו
בל בני ישראל ובלשון קריאה ויקרא
אל משה וכל' עמייה והלוקים יענגו
בקול ובלשון דבור וידבר י"י ובלשון
לחידה ויאמר י"י וכל כך למה בלא
ללמד לנו שיכנס הדבר עם תלמידו

לַמְּדִידַת הָאָרֶץ : בֵּן נִתַּן כֵּיל
לְתוֹלְדוֹת הָאָרֶץ · מַתְחִיל מִמְּאָה
וְשִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ שָׁנָה: עַד שֶׁהוּא מְכֻלֶּה
בְּשִׁתּוֹת אֶצְבַּע הַקְּטַנָּה : זֶה הַיָּם
הַגָּדוֹל בְּשָׁלִישׁ יוֹשֵׁב : בְּמֵאָה
וְשִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ וְעוֹד מִתְחַשֵּׁב וְעָמְקוֹ
בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְמַתַּח סוֹף וְסוֹף
בְּשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם לְעוֹגֶל גִּיחוֹן · וְגִיחוֹן
מַכְפִּיל שִׁשִּׁים כְּמִדַּת פְּרָת · וְהַפְּרָת
תַּקְפּוֹ כְּנֶגֶד שְׁנֵי הַנְּהָרוֹת · וּשְׁנֵי
הַנְּהָרוֹת מַעֲדִיפִים בְּאוֹרֶךְ הַיַּרְדֵּן :
וְהַיַּרְדֵּן מַרְחִיב חֲמִשָּׁה בָּיִם הַזְּבוּל ·
וְיָם הַזְּבוּל מֵאָה וַחֲמִשִּׁים מִקְוָאוֹת ·
וּמִדַּת הַמָּקוֹם כְּשִׁנֵּי חוֹמְרִים בְּיָבֵשׁ ·
וְשִׁיעוּר כָּל חוֹמֶר כְּשִׁנֵּי לְתָכִים :
וְכָל לֶתֶךְ כֵּיל חֲמִשָּׁה אֵיפוֹת · וְכָל
אֵיפָה עֲשָׂרָה עֹמָרִים · וְכָל
עֹמֶר שִׁבְעַת רְבִיעֵי הַלֹּג : וְהַכֵּלָה
אֶחָד מִמֵּאָה וְעוֹד בְּסָאָה · וְסָאָה
יָבֵשׁ חֲמִשִּׁירָה שְׁלִישׁ בְּלַח · וְסָאָה
הַלַּח אֶחָד מִשְּׁלִשָּׁה בַּבַּת : וְכָל בַּת
מַחֲזֶקֶת שִׁשָּׁה בַּהִין וְהַהִין כְּלוֹ שְׁנֵים
עָשָׂר לוֹג · וְעוֹד הַלּוֹג מִתְחַלֵּק
לְאַרְבַּעַת רְבָעִים · וְרֹבַע כּוֹבֵן
לְרֹבַע כּוֹס יְשׁוּעוֹת וְהַכּוֹס סוֹבֵב
אֶצְבָּעִים עַל אֶצְבָּעִים · וְעַל גּוֹבַהּ
חֶסֶר שְׁתּוֹרֶת מֵאֶצְבָּעִים וְכִמּוֹנְתָן
כֵּיל לְתוֹלְדוֹת הָאָרֶץ : כֵּן נִתַּן כֵּן
לִימֵי הָאָרֶץ כְּמַתְחִיל לִמְנוֹת מִשֵּׁשֶׁת
אַלְפֵי עֵרֶן עַד שֶׁהוּא מְכֻלֶּה בְּרִגְעֵי
אֶרֶן כִּי הָעוֹלָם כֻּלּוֹ שֵׁשֶׁת אֲלָפִים ·
עוֹשִׂים חֲמִשָּׁה וְשִׁתֵּי יָדַיִם מַהֲזוּרוֹת ·

וּמְנִין

שֶׁאִם יִם תַּלְמִיד שֶׁהָיוּ רוֹפֵא לְלַמֵּד
שׁוּם לוֹ כָּךְ וְכָךְ לְמוֹד כָּל מִנְיָן וּמִפְקָד
מִנְיָן עַל הוֹרוֹת הַתּוֹתִיוֹת . מִפְקָד
עַל מְקוֹם הַתּוֹתִיוֹת מִסְבּוֹן עַל סַךְ
הָעוֹלָם . וּמִסְפָּרִים עַל סַךְ הַכְּסוּם
מִכָּל הַחֲשְׁבּוֹנוֹת . כְּלוֹם מִפְקָלֶת
גְּדוֹלָה וְכִיס לְאֲנָשִׁים שֶׁמּוֹקְלִין כֵּהָן
הַמִּפְקוֹלוֹת לְטוֹן לֹא יְהֵא לְהֶן וְלָהֶן
וְיֵם מִפְרְסֵי כְּלוֹם הוֹא הַקּוֹל שֶׁמּוֹקְלִין
בּוֹ בְּסִימָנִים כְּלֹא לְאֲנָשִׁים : וְגוֹזְרִין
כְּגוֹן מִכָּה וְאֵלּוּ מִכָּה וְכְלוֹם מִכָּה
וְרָגִיל מִכָּה עַל שֶׁהוֹא מֵבִיא לְתוֹתוֹ
לְמִפְקָל עַל אֵלּוּ מִכָּה וְשֶׁהוֹרֶה .
כְּיוֹל לְךָ וְיֵבָא לִידַע גַּם כֵּן כָּל מִידָּת
לְךָ לוֹ יֵבָא שֶׁהֵיבָא מְחַזֵּק יוֹתֵר מִן
הַכֹּל וְיֵמָד תַּרְגּוּם וְכָל . וּמְצוּרִין
לְטוֹן בְּמְשׁוֹרָה זֶהוֹ מִדַּת הַכֹּל וְהֵיבָא
כָּךְ פִּי' רַמ"י בְּקִדּוּשִׁין · כָּל קוֹ
פֵּירוּשׁ לִידַע לֵיזֶה בְּרִיוּת שֶׁדְּרִין תַּחַת
קוֹ הַשּׁוֹם וְלֵיזֶה דְּרִין חוּץ לְקוֹ הַשּׁוֹם
וְי"ת קַנָּיקַנְ"ב מִכָּל הוֹא מִדִּידַת הַשְּׂדוֹ'
בְּחוּט מְשִׁיחָה וְקוֹנֶה לְמַעְלָה
מִשְּׁעָרִין הַשָּׁוֶה בְּעֶרֶךְ עַל פִּי הַתַּשְׁבּוֹרֶת
וְהַכְּלָכָה וְזוֹהִי שְׁעוּרִיו וְכוֹלֵם כְּלָמֵד
מֵהַתּוֹרָה : וְקַנֶּה כַּדְּמוּתָם שֶׁלָּשִׁים
קָנֶה הוֹא קָנֶה כְּדִים : וְהַלְּשׁוֹן לְהַקִּישׁ
וְכוֹ' כְּדִי שֶׁלֹּא יְהֵא לְטוֹעֶה וְסָתוּם סוֹם
דֶּבֶר כְּגוֹלֵם סוֹטֶה וְעוֹבֵר מִן הָעוֹלָם
שֶׁלֹּא יֵדַע הָאָדָם מִדָּתוֹ וּמִשְׁעוּרָיו מִן
הַתּוֹרָה וְיַעֲמוֹד עַל חֲשְׁבּוֹנוֹ וְעֶרְכּוֹ :
תְּחִלַּת לְמוֹת מִחְיַת מֵהֶם
פֵּירוּשׁ מֵהַלְּקָדֶם כְּיוֹכִי י'פַּרְסָאוֹת
לְיוֹם : וְשָׁם הוֹא חִי מֵהֶם מִחְיַת
שֶׁהֵם שֶׁבְּכָל שֶׁהֵם שֶׁ"ל יָמִים וְיֵלֵךְ בְּכָל
יוֹ' י' פַּרְסָאוֹת וְלֵךְ י"ז מִחְיַת שְׁלִים
וְע' מַלְּכִים פַּרְסָאוֹת · עַל שֶׁהוֹא מְכַלֵּ'
וּמְקַטֵּן וְכוֹחַת הָאָדָם וְשָׁעוּר הַחֲשְׁבּוֹן
יָגִיעַ לִידַע לְהֵילוֹ עַד לְהַגִּיעַ קְטַנָּה
בְּהַגְּבוֹעוֹת שֶׁהַכְּנוֹסוֹ' שֶׁהֵם בְּשֶׁהֵם לְהַגִּיעַ
הַגְּדוֹלוֹת הֵיוּ רַק ל' בְּשֶׁהֵם
וְיָכוֹל לָדַע לִידַע לְפִי כֹּחַ לְהַגִּיעַ
קְטַנּוֹת מְחַזְּקִין לְתוֹךְ מִידַת הָעוֹלָם

וְכָל לְמַה מוֹלֶדֶת שְׁלִים בְּזֶרֶת פִּירוּשׁ
שֶׁבְּזֶרֶת הוֹא שְׁלִים הַלְּמַה וְזֶרֶת הוֹא
כְּשֶׁהַרְבֵּע לְהַגְּבוֹעוֹת לְכוֹקִים בְּיַחַד
וּמִפְּסִיק לְהַגּוֹדֶל מִסְּם הוֹא שְׁלִים
לְלַמֵּה כְּדִלְיוֹת' בְּתַלְמוּד יְרוּשַׁלְמִי לְהַגִּיד
כְּשֶׁמַּרְחִיב כָּל ל' לְהַגְּבוֹעוֹת זֶה תּוֹךְ
וּמוֹלֵד מְזֶרֶת עַד לְהַגּוֹדֶל לְיוֹם נִכְנָסִים
רַק כ' בְּלַמֵּה : שֶׁנִּים בְּסִיט בְּסִיט
הוֹא כְּשֶׁמַּרְחִיב וּמִפְּסִיט לְהַגְּבוֹעַ
מֵאֵל' וְהַסִּיט הוֹא שֶׁלֹּא קָטָן שֶׁהֵם
לְלַמֵּה בְּלַמֵּה וְכָל הַשְּׁעוּרִי כֻּלָּם
מִלְּהַגְּדוֹת יְרוּשַׁלְמִי: כְּיוֹל מִידָּה לְתוֹלְדוֹת
הָאָרֶץ הַיָּמִים נִקְרְאוּ תּוֹלְדוֹ' הָאָרֶץ
שֶׁנִּבְרְאוּ מִמֶּנּוּ. מַתְחִיל מִמֵּאָה וְשִׁשִּׁים
וְשֵׁשׁ שֶׁהֵם לְפִי שֶׁהֵמִי' הוֹא שְׁלִים הָעוֹל'
וְכָל הָעוֹלָם הוֹא מְכֻלָּךְ ת"ק שֶׁהֵם
כְּמִנְיַן שֶׁהַשְּׁלִים הוֹא לְוֹרֵךְ מְכֻלָּךְ מֵאָה
וְשִׁיבִי' וְשֵׁם שֶׁבִּי' וְעוֹד שֶׁמּוֹכֵךְ תַּלְמִי'
וְלִפְיכָךְ לְמַר בְּמִנְ' וְשֶׁבִּי' וְשֵׁם וְעוֹד
מִתְחַשֵּׁב וְעוֹד הוֹא שֶׁמּוֹכֵךְ לְשִׁיב
בְּשְׁלִים יוֹשֵׁב כְּשִׁיעוּר יְשׁוּב הָעוֹלָם
שֶׁהוֹא שְׁלִים : וְעִמְקוֹ בְּעֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעָה לְמַתַּח סוֹף שֶׁלְּוֹרְכוֹ שֶׁל יָם
סוֹף הוֹא חֵלֶק לְחַד מִכ"ל חֲלָקִים
שֶׁבְּעוֹמְקוֹ שֶׁל יָם וְלֵךְ קְמִשִּׁיב מִדַּת
לְוֹרְכוֹ שֶׁל יָם הַגָּדוֹל שֶׁהוֹא שְׁלִים
לְוֹקְיָנוּס שֶׁסּוֹבֵב אֶת כָּל הָעוֹלָם :
לְעוּגֵל גִּיחוֹן שֶׁהוֹלֵךְ בְּעוּגֵלָה וְסוֹבֵב
אֶת כָּל הָאָרֶץ כּוּשׁ שֶׁהוֹא מְכֻלָּךְ מֵאָה
שָׁנִים : שְׁנֵי נַהֲרוֹת פִּישׁוֹן וְחִדֶּקֶל :
יֵם הַזְּבוּל יֵם שֶׁעֲשָׂה שְׁלֹמֹה בְּמִקְדָּשׁ
שֶׁנִּקְרָא זְבוּל שֶׁכֵּיוָן לְךָ וְיֵם שֶׁלּוֹ
הָיָה רָחָב עֶשֶׂר לְמוֹת מִסְפָּתוֹ עַל שְׂפָתוֹ
וְהָיָה כְּיוֹם רָחָב חֲמִשִּׁים לְמַה וְיֵם
שֶׁל שְׁלֹמֹה הַחִזִּיק ג' שְׁלִים בְּשׁוֹם
ג' שְׁלִים כְּשֶׁהֵם גְּדוֹשׁוֹת שֶׁהַגְּבוֹל
מַחֲזִיק שְׁלִים : כּוֹמֵר הוֹא כּוֹר וְהוֹא
ל' סְאִין : לְמַד הוֹא הִנֵּי כּוֹר לְיוֹסֵף
שֶׁלֹּא סְאִין עֶשְׂרִים עֶשְׂרִים עוֹמְרִין סְ'
וְעוֹמֶר עֶשְׂרִי' לְמַה סוֹ' : שִׁבְעַת
רְבִיעֵי לְמַה מִדַּת הַלּוֹג וְכֵלָה בְּיוֹם
הוֹא לְמַה בְּלוֹג לוֹגִין וְכֵלָה בְּיוֹם וְחוֹמֶשׁ
בְּיוֹם

וּמָנִין הַמַּחֲזוֹר בְּעֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם יוֹבֵלוֹת · וּשְׁנַת הַיּוֹבֵל שֶׁבַע שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנִים · וְשַׁבְּתוֹת הַשָּׁנִים :
בְּעֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה תְּקוּפוֹת :
וִימוֹת הַתְּקוּפָה תְּשָׁעִים וְאֶחָד יוֹם וּשְׁלִישׁ · וְעוֹנוֹת הַיּוֹם חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים וָשֵׁשׁ : וְרֶגַע הָעוֹנָה כְּעוֹנוֹת כָּל הַיּוֹם · וְהַמַּרְקְדָק מְחַלֵּק הָרֶגַע לְכַמָּה רְגָעִים : וּכְמוֹנָתָן חֶשְׁבּוֹן עַל כָּל · כֵּן נִתַּן מִשְׁקָל וָפֶלֶס לַכֹּל : מַתְחִיל מִכִּיכַּר עַד פְּרוּטָה הַקְּטַנָּה : כִּכָּר הַגָּדוֹל כְּגוֹדֶל שְׁנֵי מָנֶה: וְהַמָּנֶה עוֹלֶה עַד שִׁשִּׁים שֶׁקֶל וְהַשֶּׁקֶל מַרְחִישׁ בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ סְלָע: וְהַסְּלָעִ חֲצִיוֹ בְּקַעְרִבִּיעִזּוֹ : וְהַזּוֹז מִתְחַלֵּק לְפֶלֶג וְחוֹמְשׁוֹ מָעָה : נִמְצָא הַזּוֹז חֲמֵשׁ מָעוֹת בְּסֶף וְהַמָּעָה שְׁנֵי פּוּנְדְיוֹנוֹת וְאִיסַר כְּרֵת: וְהָאִיסָר עוֹלֶה עַד שְׁמוֹנָה פְּרוּטוֹת · נִמְצָא הַבֶּקַע בְּאַרְבַּע מֵאוֹת פְּרוּטוֹת: וְהֵם בְּכַתַּב חֲרוּטוֹת : וּבְפֵה מְפוּרָטוֹת · וְעַד מָקוֹם שֶׁאֱנוֹשׁ יָכוֹל לִמְנוֹת :
נִמְסַר לוֹ לְמִדּוֹד וְגַם לִמְנוֹת · לְפִי כֹּחוֹ וּלְפִי מִיעוּט חֵילוֹ · הוֹקְצַב לוֹ מִיעוּט הוֹן שִׁקְלוֹ · וּלְפִי שִׁכְלוֹ כֵּן יְהֵא הִילּוּלוֹ · גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ חֵילוֹ · לָכֵן עַל כֵּן אוֹחִילָה לוֹ : כִּי מְדָתוֹ וְשִׁקְלוֹ לְפִי גָּדְלוֹ : כָּל אוֹצָרוֹת רוּחֲפִלִּים בְּמִשְׁקָלוֹ · וּמִי בְרָאשִׁית מָדַד מָלֵא שָׁעָלוֹ : וְשָׁמַיִם תִּכֵּן זַרְתּוֹ מָלֵא · וְכָל הָרְרֵי קֶדֶם בְּאֶצְבָּעוֹ שָׁקָלוֹ · וְגִבְעוֹת עוֹלָם תָּמֵךְ בְּהוֹד

אגדלו

ביצה . שבת ותיפה תוכן לחד להסן כלכתיב ביחזקאל רק שמדת סלע נקרא בת ומדת ביצה כחלד בגדושה לפיכך בלח חסרה שליש ביצה והיפה ג' סלעין והסקה ו' קבין והקב ד' לוגין כמנה ע"ב לוגין ביפה עשירי של ע' לוגין והלוג היה רבע הק' וד' לוגין הסי' ב בני העשירי' מהם ביצה ומחצה ביצה ונקרא כלה והיין שהיה עשר לוג שבת' ושמן זית היו וכתיב שמן משחת קדש יהיה זה בגמטריא י"ב . לרבות כוס ישועות כוס של ברכת המזון שיש בו ד' ברכות ויקרו ליה כוס ישועות על שם כוס ישועות משה לכלדם על ברכות המזון ור' יהושע פי' כוס ישועות ד' כוסות של פסח שמספר ישועות הש"י יקבוץ ולותו רבעית היין ביצה וחצי חסר שתות שהבעים פירש חסר שתות שבע ויתכוון לפיעור ירושלמי דמסכת שקלים דתני שבעים על רוס שבע ומחצה וסלעים שבע סרי לית חסר שהבעים כי חצי סלעים וחצי סלעים שבע הוא שתות שבע זו היא מדתו של פייט ועוד שהריך בספר יסן ויתן לוכך להפיליו : בעשרים וששים יובלות שיובל תחסד מ"ט שנה ושבת היובל עולה לכאן ולכאן כדברי ר' יהושע ורקאתר בעשרים ולא לאחר עשרים שלא יתכוון וחשבון וצריך לומר שאין המחזור כל כך יובלות בשלימות דוקא ותשכח לומר שבי מאה מכה הוא בכר של חול ובכר הגדול הוא בכר הקודם שהוא כפול כמלא בכר גדול ק"ך שקלים שהם ג' מאות ששים שעות ו' שקלי בקעים כמלא לשבת שקלים בכר לאחר ק"כ מאה בכר לשם מאות שקל הוא כחשבון התורה : רביעי זה פירוש' רביעי של סלע דיבור והוא זה הזוז שחלק לפלג שם משבע בקרא דיבר מדיני והוא

שמנית של סלע ומומשו מעה. בלרבע מאות ולא ל' מאות מהם שלא שמנה רק ג' מאות ושברי' אבל מלאתי מי שמפרש בפיוט שכל מעה היא שבי פוכלין ואיסר וגם' בפוכדין כ' ליסרן ותמנ' שחשבון מכוון שברי כ"ם ליסרן בדיוק שהוא הזוז כי ה' מעות הם הזוז וכל מעה ג' פוכדין ואיסר כמלא ה' ליסרין בשעה כ"ה מעות כ"ה ליסרן והאיסר שהוא פרוטות שרי מלתי' פרוטו' ובקצת שבי זוזין שרי לרבע מאות פרוטות מצומצמות : והם בכתיב חרוטות פי' כל הם עוברים והמדות לתו למדים מפי הכתב ומפורשים על פי חכמים חרוטות לשון ויצר לותו בחרט : מפורטות לשון כלל ופרט : מיעוט הון שקלו פירש שקותו מחלית השקל שהוא דבר קטן הוא מקבל ברצון וכן מקבל הכלל והשבח שמשבחין לותו בני לדם לע"ם שהוא ית' גדול ורב בח . פילוס בשקלו שבחתר לעשות לרוח משקל תכן זרתו שבח' ושמים בזרת תכן . בקצבו שקלו וגבעות עולם שב' ושקל בפלס הרים וגבעות במזנים בידה הוא לבעב שבעבי' לרה לב' מכלן וב' מכלן . בכילו מדלו שבחתר וכל בשלים עפר הארץ ול"ל בשלים בלבבע שליטי שהוא החתבי . לחולל קנין לשכות פרעה שבקרא תנין גדול הרובץ בתוך יאוריו . מיומנת כל יד ימין זימן לפרוע שבחתר ימיכך י"י בלדרי בבח וכו' ותע"ם שרי לו לחם"ם בח בלבבע להגדיל השמחה ושרוב חבה הרואה כל בחו לבקשת ישראל ור' קלונוסום היה רומי פירוש מיומנת הוא לבבע נוהן כלשמרם בברקי דר לליעזר כמלא פיסת יד שבלא' שמים בזרת תכון וזוטיא פיסת יד בשלא מוכיח פיסת ידו ויומלד בזרת על

אֲנָדְלוֹ - גֵּיא וְכָל עֲפָרָה בְּצָרָדָה
הֲכִילוֹ : לְחוֹלֵל תַּנִּים מְיוּמֶנֶת הֲכִין
לוֹ : נִמְצֵאתָ כָּל מִדַּת יְצִירַת עוֹלָמוֹ
כְּמִלֹּא פִּיסַת יַד הֵיאַרְיִשׁוּמוֹ :
וּכְקֶמַע בְּיַד גִּבּוֹר בְּזֹרַע חוֹתָמוֹ :
וְאֵין לְקָצוֹב רוֹב מֶחְקְרֵי תַעֲצוּמוֹ :
אֲשֶׁר מָדַד וְקָצַב וְשִׁעֵר בְּמָרוֹמוֹ :
עַל כָּל מִדַּת כִּסְאוֹ וְהַדּוֹמוֹ : מִדַּת
בַּת מֶלֶךְ בְּכָל מְעוּלָּה : בְּאוֹרֶךְ
בְּרוֹחַב בְּעוֹמֶק בְּגוֹבַהּ מִתְעַלָּה : יֵשׁ
קִין לְכָל תִּכְלָה : וְאִמְרָה רְחָבָה
לָעַד לֹא כָּלָה - מִדַּת עוֹלָם כְּמִלֹּא
פִּיסַת יָד : וּמִדָּתָהּ נְתוּנָה בִּימִין וּזְרוֹעַיִד : מִדַּת עוֹלָם בְּמִזְרֶת
וְעַד אַגְדָּל : וּמִדָּתָהּ כְּקוֹ אֲשֶׁר מֵאוֹר גָּדָל : מִדַּת עוֹלָם נִמְדֶּדֶת
בִּשְׁלִישׁ אַמָּה - וּמִדָּתָהּ עוֹלָה וְנוֹסֶבֶת בְּאַלְפַּיִם אַמָּה : כְּמַרְאֵה
הַמְּדָה אֲשֶׁר צִיר רָאָה - מְגִלָּה עֶשְׂרִים עַל עֶשְׂרִים אַמָּה : עָפָה
אַרְבָּעִים עַל עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה מֵאוֹת אַמָּה וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כִּשְׁלִישׁ
אַמָּה : נִמְצֵאתָ דַּת בְּמִדּוֹתֶיהָ רְחָבָה וְאֻרְכָּה - אַלְפַּיִם וְאַרְבַּע
מֵאוֹת בָּעוֹלָם מַאֲרִיכָה - וְהִיא נִתְנָה לְעוֹלָם מַדְפֵּא וְאָרוֹכָה :
וּבִימִינָהּ קוֹצֶבֶת כָּל יְמֵי אַרְקָא - וּבְשִׂמְאֹלָהּ שׁוֹקֶלֶת עוֹשֶׁר וְכָבוֹד
וּבְרָכָה : וְהִיא הוֹדִיעָה אֶת כָּל חֲבִיוֹן סְתוּרוֹת : וְהִיא קָצְבָה כָּל
מִדּוֹת סְפוּרוֹת . וְהִיא פָּתְחָה אֶת כָּל חֲגוּרוֹת : וְהִיא שָׁקְלָה
וְאָצְרָה אֶת כָּל אוֹצָרוֹת : וְהִיא חָקְרָה הַמּוֹן מִפְקַד תַּחְנוֹנִים -
וְהִיא נָתְנָה מִסְפַּר גְּדוֹדֵי עֶלְיוֹנִים - וְהִיא שִׁעֲרָה קוֹמַת אֶלְפֵי
שִׁנְאַנִּים - אֲשֶׁר זֶה מִזֶּה בְּקוֹמָתָם מְשׁוּנִּים: יֵשׁ כְּמִדַּת הַיָּם הַגָּדוֹל
קוֹמָתָם : וְיֵשׁ כְּחֻלְלוֹ שֶׁל עוֹלָם הַקָּמָתָם - יֵשׁ כְּמִלֹּא כָּל הָעוֹלָם
תְּקוֹמָתָם - יֵשׁ לְשִׁתִּי טִיסוֹת טְסִים עוֹלָם - וְיֵשׁ לְטִיסָה אַחַת
אַחַת עֲפִים עוֹלָם - וְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּמַחֲנֵהוּ נָעֳלָם - וּבְמַחֲיֹצָתוֹ
צוֹחֵשׁ וְדוֹמֵם וְנֶאֱלָם - עַד יִתֵּן רְשׁוּת מֶלֶךְ עוֹלָם - וְחָשִׁים עַד
יְמַלִּיכוּהוּ עִם עוֹלָם - וְאָז יִפְצְחוּ לְפָאֵר אֱלֹהֵי עוֹלָם : וּמְשַׁבְּחִין
מְפָאֲרִים עוֹד לֹא שׁוֹנִים - כִּי בְּנַהֲרֵי נִינְוֵה שְׁחִים וְנִתָּנִים . וְעוֹד מְנַגְּחִים
נֻחֲצָבִים וּמִתְחַדְּשִׁים כְּבָרְאשׁוֹנִים : שֶׁבַח וְהַלֵּל וְרֹן לָאֵל מְשֻׁבָּחִים:

וכיפי

גדול : כקמיע ביד גבור בזרוע
חותמו שחתם כל העולם בזרועו
שכתוב ותחתם זרועות שהעולם תלוי
בזרועו והוא קל בעיניו כחותם
בזרוע גיבור . פיסת יד כף ילדו
את תלך היא תורה שכתוב כל כחותם
את תלך כיוצא מדתה של תורה
שעולה ומדוד על כל המדות אשר
במשוש וארץ כענין שכתוב לכל
תכלה רחבה מקותיך קן רחב מקותיך
מקוד פירוש לכל תכלה מידה
כעניין וכל כעלים : ומדת כתובה
בימין כו' שכתוב ימינו תחם דת למו
מתחת כל הימין עם הזרוע והיד
וכתיב כזבח י"י בימינו ובזרוע עזו
וכי כתורה שבכתב עוז . כשלים
לתת בזרת שבכנסים שלם בתחם
והתורה היא מדתה ומוסבת יותר
מלפים לתת שהיא זכריה הנביא
מגלה עפרי לורך ועשר רוחב והיתה
כפול' שכתוב עפה ומפרש בירושלם'
דמקדים שהיתה כפולה לתרכה
ולתחבה כמלא עפה היתה מתפשט'
היתה עשרים רוחב ותרכעים לורך
וכשתחזור ותחלק לת המגלה לרבועו
תוכל לעשות ממנה תרכעים רבועות
שכל לחת לתרכה עשרים ותחבה לתת
וכשתעשה מכל הרבועות לורך לחת
תמלא מכוון שמנה מלות לתת לורך
ברוחב לתת וכל העולם כפלים לתת
כמלא זרת חלק רוחב הרבועות בג'
חלקים ויהיו כל לתת פלים לתת
רוחב ושמונה מלו לורך וכשתחבר
ג' חלו הרבועות ותעשה מהם לורך
לתד יהיה לורך שני חלפים ול' מלו'
לתות לורך ברוחב פלים לתת ושה
עד' הפייט חלפיי' ול' מלות לתות
בעולם ולפי שהעולם רק כו' זרת על
זרת לריך לתת ג"כ לחלק לורך כל
הרבועות לזרת על זרת מכל לתת ג'
זרתות ס"ב' חלפים ומתתיים
תתיכות של זרת הרבועים כמלא שכל
העולם חלק ס"ו' חלפים ומתתיים
בתורה כדברי הירושלמי ומסכת
ערודין : עפה כפולה ומכופלת
ת"יונתן מרפק ותרוכה שכתוב
רפקות היא לנרך ושקוי לעלמותיך
ומיומיה קוצבת כלה שב' לורך ימים
כיוצא : תכיון שתר המון מתקד
תתנוכים מפרש בספר יסן כמו שכתוב
ומספר הדורות יוקדם עד כח ועד
אברהם : גדולי עליונים שכתוב שף
חלפין ישתחוים קומת חלפי שכתוב
לרכב רבותיים חלפי שכתן זה
שכלפון שגובה מהכירין ההכך ת"ק
שכה במסכת תגיגה . במדת היס
שכתוב וגויתו כתרשיש . ממלא כל
העולם

וְכִיפֵי קֶשֶׁת עִם כְּנַף רְנָנִים - זֶמֶר
וְשִׁיר וַעֲוָזֵךְ מְרַנְּנִים - וּשְׂרָפִים
הַמְעוֹלִים עַל כֵּן שְׁנָאֲנִים - שֵׁשׁ
כְּנָפַיִם בְּנָוֶיךָ חֲנוּנִים - מִמַּעַל לְיוֹשֵׁב
עֲרָבוֹת לְכֵס נְרָתוֹנִים וְלִיוֹשֵׁב עַל
כִּסֵּא בְּחֵילָה מְנֻגָּנִים - מְצָא חֵן
בְּנִגּוּנָם הֵם מְחַנְּנִים - וְקוֹרֵם לְכָל
צְבָא מַעַל עוֹנִים - וְשִׁלּוּשׁ קְרֻשָׁה
לְרָם וְנִשָּׂא נוֹתְנִים - כּוֹרְעִים
וּמִשְׁתַּחֲוִים הַמּוֹנִים הַמּוֹנִים - לְנֶעֱרָץ
בְּסוֹד אַלְפֵי רִבְבוֹת עֶלְיוֹנִים: וְנִקְדָּשׁ
בְּצִבְאוֹת בְּאַלְפֵי רִבְבוֹת תַּחְתּוֹנִים:
כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל
זֶה וְאָמַר קָ׳ קָ׳ קָ׳

מוסף לפרשת שקלים

אֲשֶׁכּוֹל אַוִּי תַּאֲוַת כָּל נֶפֶשׁ -
בְּצִלּוֹ חָמַדְתִּי שֶׁבֶת מְצוֹא
נוֹפֶשׁ בְּקַשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו וּפָצַתִּי
בְּטֶפֶשׁ - חָמַקּ וְעָבַר מִלְהַדְרִיר לִי
הוֹפֶשׁ - גָּזַלְתִּי שְׁקָלַי מִתַּת כּוֹפֵר
נֶפֶשׁ - וְטָבַעְתִּי בְּמֵי צוֹל טִיט וְרֶפֶשׁ
חֹזֶן אוֹר פָּנֶיךָ עָלֵינוּ אֲדוֹן נִשָּׂא:
וְשֶׁקֶל אֶשָּׂא בְּבֵית נָכוֹן וְנִשָּׂא: וּבְצִדְקָךְ
הָגֵה עֶרֶךְ כִּי תִשָּׂא: גּוֹנְנֵינוּ בְּמָגֵן
רָם וְנִשָּׂא: ברוך אתה יי מגן
אברהם: אתה גבור וכו'

הַכּוֹפֵר דְּעוּ דִּרְשׁוּ מֵעַל סֵפֶר כְּמוֹ
הוּא חָרוּת בְּאִמְרֵי שֶׁפֶר -
הַתְּשִׁירוּ בּוֹ פְּנֵי נִדְמָה לְעוֹפֵר:
וְיִזָּכוֹר לָכֶם זְכוּת נָם אָנֹכִי עָפָר
וָאֵפֶר - וְלֹא יִהְיֶה בָּכֶם נֶגַף וְחֶפֶר:
בְּתוֹכֵכֶם

הָעוֹלָם חֲלוֹנוֹ כְּלוֹם עִם עוֹדִי הַרְקִיעַ
יָם לְעֵתִי טִיּוֹת כּוֹ כְּדַרְסִינוֹ בְּרָכוֹת
מִי כָּל בְּאֶחָד וּבְרִיאֵל בְּפָתִים:
בְּמַחֲנֵיכוֹ נְעִיל׳ אֵלֶּה לְהִסְתַּכֵּל בְּשָׁכִינָה:
וְאֵלֶּה כְּפָתַק וְחָתוּם עַד כוֹ׳ פִּי׳
סוֹתְקִין עַד סִימְלִיכוֹהוּ נְדִיקִים פָּרָם
עִם שָׁבְּנִילָם נְבָרֵךְ עוֹלָם וּמִלֵּן שָׁבַח׳
בְּרוּן יְחַד כּוֹכְבֵי בּוֹקֶר אֵלּוּ נְדִיקִים
וְאַחַר כָּךְ כְּתִיב וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים
אֵלּוּ מַלְאָכִים תָּמִים לְשׁוֹן רַחִיקָה וי״מ
לְ׳ הַכְּנִיעָה: כִּיפֵי קֶשֶׁת אֵלּוּ
בְּשָׁמַיִם הָעֲשׂוּיִם כְּמוֹ כִּיפָה וְקֶשֶׁת:
כָּךְ רְנָנִים אֵלּוּ מַלְאָכֵי שָׁלוֹמְרִי׳ שִׁיר׳
בְּשִׁבְּי כְּנָפִים שָׁבַח׳ וְכָפָתִים יְעוֹפֵף
ת״י יִשְׁבַּח: בְּנוּיִם חָכוּכִי׳ חֵן וְנָכִיעוּת׳
לָהֶם שִׁים לְהֶם שֶׁבִּי כְּנָפִים שָׁבַח׳ בְּשִׁתֵּי
יְכַסֶּה כְּנֵי כוֹ׳. וְשָׁלוֹם קְדוֹשִׁים ק׳ק
וְת״י קְדוֹם בְּשָׁמַי מְרוֹמֵי בֵּית
שְׁכִינָתִיהּ קְדִים עַל לְרֵעֵךְ כוֹ׳ קְדִים
לְעֵלֶם כוֹ׳. וי״מ שֶׁמַּלְאָךְ לְחַד נִקְרָא
קְדוֹם וּכְשֶׁהוּא מַלְאָךְ מִתְחִיל לוֹמַר
קְדוֹם כּוֹלָן פּוֹכְנִין לְחַרְיוֹ קְדוֹם. וְעוֹד
לְחַרְיוֹ שֶׁלְּכָל הַמַּרְגּוֹס פּוֹרֵם
הַמּוּזְחָר בְּכֻלָּן: וי״מ קְדוֹם כְּזֶה זֶה
קְדוֹם לְעֵבֶר קְדוֹם לְהַבָּא: זֶה סֵדֶר
עַל ל׳ הַפְּסוּק אַשְׁכּוֹל הַכּוֹפֶר דּוֹדִי לִי
בְּכַרְמִי אֵין גְּדִי. אַשְׁכּוֹל זֶה כְּנֶסֶת
שֶׁנִּקְרָא אַשְׁכּוֹל עַל שֵׁם שֶׁהוּא מֵהֶם
וְכֵן הוּא: יְהוּדִי פִּי׳ וְהִיא חִיּוּי וְתוֹעֶלֶת
כְּמוֹ שֶׁבְּתוֹךְ׳ לְשֵׁמֶךְ וְלִזִכְרְךָ תַּאֲוַת
נַפְשׁ: בְּצִלּוֹ חָמַדְתִּי בְּמִתַּן תּוֹרָה
וּמוֹפֵת לְעוֹלָם הַבָּא. וּכְמוֹ בְּטֶפֶשׁ פִּי׳
דְּבָרִתִּי בְּטִפְּסוּת הַלֵּב לְעֵבֶר אֵלֶּה
מַלְאָכֵיךְ יִשְׂרָאֵל מֵיד לָהּ מַלְאָכְתּוֹ מִסְיִל׳
מְכִירָתוֹ מִמֶּנּוּ שֶׁכִּי לָהּ לְמַעְלָה בְּקִרְבָּךְ
הַק׳ בָּה מְחַק וְעֵבֶר כּוֹלִי אֵלּוּ לָהּ עֲשׂוּ
בְּעֵגֶל לָהּ הָיָה הַמַּלְכוּת שׁוֹלֵט בָּהֶם
וְתִפְיְלוּ הַמַּלְאָךְ הַמּוּת לָהּ הָיָה שׁוֹלֵט
בָּהֶם שֶׁבְּחַר לִכִּי לְחַרְתִּי אֵלֶּהוּ
לְחַם וְכ״ה חֲרוּת עַל הַלּוּחוֹת שֶׁל תַּקְרִי
חֵרוּת אֵלֶּה חֵירוּת: וְגִלְּתִי שְׁקָלַי
שֶׁהוּא יִרְצֶה פְּרָסְתּוֹ שֶׁלֹּא לְעֲלוֹת
לִירוּשָׁלַיִם. כִּיפֵי קוֹל בְּגָלוּת עֲכוֹ״ם
שֶׁנִּקְרָ׳ קוֹל שֶׁכֹּל׳ טַעֲתִי בִּיוּוֹן מְעוֹלֶה:
אוֹר שֶׁכִּיךְ עֵלֵינוּ כְּמוֹ כְּמוֹ שֶׁבָּ׳
כְּמוֹ עֵלֵינוּ אוֹר כִּיכָּךְ יי לְשׁוֹן
הָרָמָה וּגְדוֹלָה: בְּנִית נְכוֹן וְכִיסֵּא
בְּנִית הַמִּקְדָּשׁ נִקְרָא כֵּן שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה
יְהֵא קַר בְּנִית ה׳ וְנִסְּךְ מְנַחְבוֹת:
וּבְנִדְבַת בְּנֵי עֵרֶךְ פִּי׳ בְּשֶׁכֵּר וּזְכוּת
שֶׁלָּהֶם מְסַפְּרִים בְּפִי עֵרֶךְ שֶׁל
שְׁקָלִים לְשֵׁר בְּפָרָשַׁת כִּי תִשָּׂא גּוֹנְנֵינוּ
כוֹ׳ כְּלוֹן הַפְּרָשָׁה וְאַחַר לְשֵׁר הַקְּדֻשָּׁ״ה
לְמַשֵּׁל בְּכָל שָׁנָה בְּיִשְׂרָאֵל קוֹרִין
בְּפָרָשַׁת שְׁקָלִים כְּלוֹן לְתֵת עוֹמֶד שֶׁם
וְזוֹקֵף לֶת רֵאשָׁן שָׁבַח׳ כִּי תִשָּׂא שֶׁת כֹּף
לֵךְ כְּלוֹמַר לְלֵךְ תִּשָּׂא:
הַכּוֹפֵר דְּעוּ כְּמוֹ שֶׁמְּנִינוּ
בְּפָסִיקְתָּ׳ לְשֵׁר
הַק״ה כֹּס חֲטָאוֹ בְּחַצִּי הַיּוֹם יְהִיוּ
לְכַפֵּרָה חַצִּי הַשְּׁקָל כֹּס חֲטָאוֹ כוֹ׳
שָׁעוֹת לְפִיכָךְ יְהִיוּ חַצִּי שְׁקָל שֶׁהוּא
וּ׳ גְּמִיסִין כֹּס חֲטָאוֹ וְעִבְּרוּ עַל י׳
דְּבָרוֹ׳ יִתְּנוּ מַחֲצִית הַשְּׁקָל שֶׁהוּא עֵשְׂרָה
מֵעִין וְזָכוּר זְכוּת לְאַבְרָהָם שֶׁנִּתְנַסָּה
בְּיוֹד נִסְיוֹנוֹת וְנִכְּי מְנִכִּי עָפָר וְאֵפֶר:
הַכּוֹפֵר פִּי׳ מְעוֹת פּוֹרִים שֶׁהוּא כְּפָרָה
לְיִשְׂרָאֵל - דְּרֵשׁוּ מֵעַל סֵפֶר שֶׁבָּ׳ זֶה
יִתְּנוּ וְגוֹ׳ הַתְּשִׁירוּ עֵשׂוּ דּוֹרִין: וְחֹפֶר
לְשׁוֹן חֲפִירָה: דּוֹדִי הַק״ה שֶׁבָּ׳ זֶה
דּוֹדִי הַק״ה אָמַר שֶׁקֶל לְךָ זֶה לְאַבְרָהָם
וְלֹא קַל תַּגֵּר לוֹמַר לְחֵרֵת לְתֵת לִי
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשֶׁקֶל אֶשָּׂא לִי מְקוֹם
לְקַבֵּר מֵתִים: ח קַר שְׁקָלִי כוֹ׳ כְּסֶף
שֶׁשְּׁקָל דּוֹד לְאַרְנוֹ הַיְבוּסִי עֲבוּר
הַגֹּרֶן שֶׁנִּלְוִים בְּכֶסֶף ב״ה שֶׁקִּדְּשׁוֹת
שֶׁכֵּן מְשַׁבְּיתִין תְּרוּמַת הַק״ה וּמֵה שֶׁמֵּ׳
חֹקֵר שֶׁגַּבֵּה דּוֹד מִכָּל שֶׁבֶט חֲמִשִּׁים
שֶׁקֶל כְּסוֹף וְלֹא הָיָה קַבָּה לְזֶה עַל זֶה
וְלִפְיכָךְ בְּשִׁמּוּחַ לְאֵר בְּחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל
וּר״ע לוֹמֵר בְּשֵׁם חֲמִשִּׁים שֶׁקֶל. שֶׁעַל
שֶׁקֶל: שׁוֹבֵי לְבְנֵיהֶן הוּא ב״ה שֶׁיִּשְׁבֵּי
לְתוֹכָן לִירוּשָׁלַיִם וְעַל שֵׁם הַפְּסוּק שֶׁכֵּן
שׁוֹבֵן לְבְנֵיהֶן מְסִירֵי הַתְּקוּעָה בְּרָמֵי

בְּתִתְכֶם מַתָּן זֶה לַשֵּׁם כּוֹפֶר: אוֹר
פָּנֶיךָ עָלֵינוּ אֲדוֹנֵנוּ: וְשֶׁקֶל אֶשָּׂא
בְּבֵית נְכוֹן וְנֶאֱשָׂא: וּבְצֶדֶק הֻנַּהּ עֶרֶךְ
כִּי תִשָּׂא - הַחֲיֵנוּ בְּגֶשֶׁם אֵל רָם
וְנֶאֱשָׂא: בָּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֵּה הַמֵּתִים:
נְעָרִיצְךָ עֵר גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה
דּוֹדִי זְכוֹר לִי שֶׁקֶל עֶפְרוֹן - אֲשֶׁר
שָׁקַל אַב בְּמַכְפֵּלַת חֶבְרוֹן: חֻקַּר שִׁקְלֵי יְבוּם מַשְׁבִּית חֲרוֹן:
זָכְרָה לִי עוֹד לְדוֹר אַחֲרוֹן - טַעַם חִין אֲשֶׁר אֻקְרָא בְּגָרוֹן - שְׁעֵה
מֵנִיאֵל בְּשׁוּבִי לְבָצְרוֹן: אוֹר פָּנֶיךָ אֲדוֹנֵנוּ: וְשֶׁקֶל אֶשָּׂא בְּבֵית
נְכוֹן וְנֶאֱשָׂא - וּבְצֶדֶק הֻנַּהּ עֶרֶךְ כִּי תִשָּׂא: וְנַקְדִּישְׁךָ קָדוֹשׁ אֵל
רָם וְנֶאֱשָׂא: בָּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקָּדוֹשׁ תְּכוּנַת עֵר אוֹהֲבִי שִׁכְמְךָ
לִי יְשָׂא עַל אֶבְרַת נֶשֶׁר: כִּיגְדִּיר מְלִיץ עָלַי שִׁיחַ יוֹשֵׁר: כּוֹפֵר
מְשַׁלּוּ אֶתְּנוֹ לוֹ תֶּשֶׁר - כִּימְלֹא פָנַי הוֹן וְכָבוֹד וְעוֹשֶׁר: לְהַצְדִּיק
אֲנוֹשׁ לְהַמְצִיא לוֹ כּוֹשֶׁר: שָׁת לוֹ פְּדִיוֹן לְמִצְוָא עוֹשֶׁר
חֹן אוֹר פָּנֶיךָ עָלֵינוּ אֲדוֹנֵנוּ - וְשֶׁקֶל אֶשָּׂא בְּבֵית נְכוֹן וְנֶאֱשָׂא:
וּבְצֶדֶק הֻנַּהּ עֶרֶךְ כִּי תִשָּׂא: עֲנֵנוּ בְּנוֹפֶשׁ אֵל רָם וְנֶאֱשָׂא: בָּרוּךְ
אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת: רְצֵה עֵר לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים
בְּכַרְמִי מְלוֹן בֵּין שְׁנֵי שָׁדַי - אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים הֲלִינוֹת שַׁדַּי:
נַח בְּשִׁכְנָם וְנָם יִשְׁדַּי: וּבְכֵס וְהָדוֹם לֹא נָם שַׁדַּי - סָעוּדָה בְּבָצַע
שִׁקְלֵי חֲשׁוּדַי - וְנֶאֱשׁוּאֹת רְדִידֵי מֵעָלַי שׁוּדָדַי: חֹן אוֹר פָּנֶיךָ
עָלֵינוּ אֲדוֹנֵנוּ - וְשֶׁקֶל אֶשָּׂא בְּבֵית נְכוֹן וְנֶאֱשָׂא - וּבְצֶדֶק הֻנַּהּ
עֶרֶךְ כִּי תִשָּׂא: רְצֵינוּ כְּשִׁיאֵל רָם וְנֶאֱשָׂא: בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחֲזִיר
שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן: מְהֵרָה עֵד וְעַזְרָתֵנוּ סֶלָה:
עֵין עוֹצֶם הַמּוֹן מִסְפַּר עֲפָרִים - מִיָּמָנָה וּפְקֹד בְּחֵלֶשׁ וּפוּרִים -
פְּקֻדִּים פּוֹקֵד בְּחִמּוּשׁ סְפָרִים: וְגַם עוֹר חֲמֵשׁ בְּכָל הַסְּפָרִים
צָחוֹת נִיב שְׁפָתֵינוּ יִשְׁלַם פָּרִים: כִּיאִם כֶּסֶף שִׁקְלֵי כְּפוּרִים: חֹן
אוֹר פָּנֶיךָ עָלֵינוּ אֲדוֹנֵנוּ: וְשֶׁקֶל אֶשָּׂא בְּבֵית נְכוֹן וְנֶאֱשָׂא: וּבְצֶדֶק
הֻנַּהּ עֶרֶךְ כִּי תִשָּׂא - וְתָטִיב לָנוּ בְּטוּבְךָ אֵל רָם וְנֶאֱשָׂא - בָּרוּךְ
אַתָּה יי הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת: שִׂים שָׁלוֹם עַד בְּשִׁלּוּמֵךְ
גְּדִי קְשׁוֹר יָדַיִם בְּרֻכוֹת לִישָׁא - בְּאַהֲבַ עוֹר גְּדָיו שְׁכִינָה נִתְעַלְּסָה
רָעֲתָה גְּדִיוֹתָיו עַל אֶבֶן מַעֲמָסָה: צָאנוּ עַל שָׁכְמוֹ וְרוֹעֵנוּ עָמָסָה

שחוח

זֶה בֵּית הַשְּׁקָלִים בֵּין שְׁנֵי שְׁכִינָה שְׁרוּי
בֵּין שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן נוֹלְטִין
כְּפִרְכֶת כְּשֵׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן: לֵךְ מְלוֹת
וְעָשֵׂר כְּלִיכוּתִי שְׁנֵי שְׁכִינָה רְאֵמוֹן
עָמַד תְּ"י שְׁכִינָה כְּמִנְיָן וְאֶתְּ קְרוֹ"ם
יוֹסֵב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל וְכִמְיָן זִ"ת
יֵבֵא לְהַרְגֵּן עַל הַקּוֹדֶם: וְכֵן יִ"ם לִי סַ'
וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם ע"ל
יְהוּדָה כְּשֵׁמוֹת מִסַּח כֵּן כְּשֵׁל וְנִרְתַּע
כֵּיצַד הַשָּׁמַיִם לְךָ יְכַלְכְּלוּךָ אַף כִּי שְׁכִינַת
ע"ל הַקְּבָ"ה לְךָ כְּשֶׁאֵתָּה סְבוּר תְּלֵךְ
ד' קְרָשִׁים בְּצָפוֹן בְּדוֹרִם וּמִמַּעֲרָב
כִּיוֹם לִי וְתַלְמֵד שְׁכִינָתוֹ שָׁם: וְכֵן
וְהַדּוֹם וְכוּ' שֶׁכְּתִיב הַשָּׁמַיִם וּמִמַּי
הַשָּׁמַיִם לְךָ יְכַלְכְּלוּךָ: סַע וְעַף
הַשְּׁכִינָה כְּשֶׁהָיָה וְעֵשָׂו מַעֲרִיב
חֲכָמִים י'מְסוֹרוֹ כְּשֶׁעָלָה שְׁכִינָה:
בְּנֵעַ שִׁקְלֵי פִּרְסוֹם בְּשִׁבְעִי גְּזֵל וְשִׁקְלֵי
וי"ו ע"ם הַמְּרֻמֶּה בְּמִשְׁקוֹלוֹ שִׁבְעִים
לְחִבּוּרוֹ ע"ל תְּכוּנוֹתָם כְּתִי' לְהֵן וְאֵלֶּה
לְיֵשׁ וְלֵיכֵּס מִי כְּתִי' לְאֵלֶּה וְנֵשׁ וְזוֹן
נְזוֹן מִיִּשְׂרָאֵל מִשְׁקְלֵי בְּמִשְׁקוֹלוֹת
וְאֵלּוּ מְרוּמִים מִמַּלְכִיּוֹת מִתְגַּדְּלוֹת
בְּכֶסֶף וְזָהָב וְנִשְׂגְּבוּ לְתֵת לְדִידֵי: וי"ו
לְדִידֵי כְּלִי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ:

עֵין ג' עֵין יַעֲקֹב וּפִי' מִרְאֵי' עוּקְף
מִסְפַּר יִשְׂרָאֵל בְּמִנְיָנָם לְעֵפֶר שִׁבְעִים
זֶרַע כְּעֵפֶר הָאָרֶץ מִי מָנָה עֵפֶר
יַעֲקֹב: נִתְּנָם וּפוּרִי שְׁכִינָה ג' גּוֹרָל
פְּקֻדִּים פּוֹקֵד בְּחִמּוּשׁ סְפָרִים ה'עַמִּי'
מִכְּלַל הַקְּבָ"ה בְּתוֹרָה • וְעוֹד ה"פ
כְּמוֹ בְּשֶׁלֹּא עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע סְפָרִים ג'
פְּעָמִים בַּיּוֹם שֶׁהוּא וַיִּפְקֹד בְּנוּן
וַיִּפְקֹד בְּטֵלִים: לְחַת בַּיּוֹם לוֹד
וְאַחַת עוֹלֵי גוֹלָה וְאַחַת לְעָתִיד לָבֹא
שֶׁבְּלֹא תַעֲבוֹרְכָה לְאֵין ע"י מוֹכֵס •
כִּי אִם כְּסֶף שִׁקְלֵי כְּפוּרִי' שְׁהֵיוּ קוֹנִין
בְּהֶם זְמַן הַבַּיִת פָּרִים וְכִבְשִׂים
לְקָרְבָּנוֹת לָכֵן יִהְיֶה בֵּיהּ שִׁפְתֵּינוּ
בְּמִקּוּם קָרְבָּן:

גְּדִי פִּי' נְכוֹת יַעֲקֹב שֶׁקֶר
שְׁנֵי גְּדֵיי עִזִּים כְּדֵי לְכַפֵּל הַבְּרָכוֹת

בְּאַהֲבַת עוֹר גְּדָיו. שְׁכִינָה נִתְעַלְּסָה
שֶׁהַשְּׁכִינָה נִכְנְסָה עִם יַעֲקֹב וּמִכָּאן
בֵּימָיו וּבְגֵרְיָאל בְּמִתְּנוֹ סַכ"ל תֵּרֵדְ
כִּי אֶתֵּךְ לְהַצִּיל וּגוֹמֵר. לְמִצְרַיִם בֵּימָיו
עוֹדְתִיךָ בִּנְבִיאֵל אַף תַּמְכִּתִיךָ בֵּימִין
צִדְקִי זוֹ הַשְּׁכִינָה' שֶׁנֶּאֱמַר' עָלָיו וְשָׁמַ'
בְּאַהֲבַ עוֹר גְּדָיו. שְׁכִינָה נִתְעַלְּסָה
שֶׁהַשְּׁכִינָה נִכְנְסָה עִם יַעֲקֹב וּמִכָּאן
בֵּימָיו וּבְגֵרְיָאל בְּמִתְּנוֹ סַכ"ל תֵּרֵדְ
כִּי אֶתֵּךְ לְהַצִּיל וּגוֹמֵר. לְמִצְרַיִם בֵּימָיו
עוֹדְתִיךָ בִּנְבִיאֵל אַף תַּמְכִּתִיךָ בֵּימִין
צִדְקִי זוֹ הַשְּׁכִינָה' שֶׁנֶּאֱמַר' עָלָיו וְשָׁמַ'
בְּאַהֲבַת עוֹר גְּדָיו. שְׁכִינָה נִתְעַלְּסָה
שֶׁהַשְּׁכִינָה נִכְנְסָה עִם יַעֲקֹב וּמִכָּאן
בֵּימָיו וּבְגֵרְיָאל בְּמִתְּנוֹ סַכ"ל תֵּרֵדְ
כִּי אֶתֵּךְ לְהַצִּיל וּגוֹמֵר. לְמִצְרַיִם בֵּימָיו
עוֹדְתִיךָ בִּנְבִיאֵל אַף תַּמְכִּתִיךָ בֵּימִין
צִדְקִי זוֹ הַשְּׁכִינָה' שֶׁנֶּאֱמַר' עָלָיו וְשָׁמַ'

שְׁחוֹחַ בְּנֵי מְעָנָיְהָ בְּאַף מְעַשָּׂרָה ־
תִּלְבּוֹשֶׁת הוֹד עֲדֵי עֲדִים טְבוּסָה :
חֲזִן אוֹר פָּנֶיךָ עָלֵינוּ אֲדוֹן נְשָׂא ־
וְשִׁקֶל אִשָּׁא בְּבֵית נְכוֹן וְנִשָּׂא: וּבְצָדָק
חֻגָּה עֲרֶךְ כִּיתִשָּׂא · בָּרְכֵנוּ בְּשָׁלוֹם
אֵל רָם וְנִשָּׂא : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם :

יוצר להפסקה ראשונה

אוֹר זָרוּעַ זוֹרֵחַ כְּבוֹדוֹ : אָצַר
וְנָצַר לַאֲשֶׁר עָבְדוֹ : אָהֲבוֹ
זֶבֶד טוֹב זִכְרוֹ : בֶּן בְּיוֹשֵׁבִי נְטָעִים
וְגֵדֵרָה מֵרֹאשִׁית · בְּטֶרֶם יָרָה פִּינָה
וּבָרָא שִׁית ־ מְצוּקֵי אֶרֶץ עֲלִילֵיהֶם
תֵּבֵל הֵשִׁית · גָּלָה סוֹדוֹ לִישָׁרָיו
וְלִירִיאָיו : לָהוֹג מוֹעֲדוֹ קָרוֹא
מִקְרָאָיו ־ בָּרוּךְ שֶׁחָלַק מֵחָכְמָתוֹ
לִירֵיאָיו : מְנִיחַ מְבוֹרָכָיו בְּיוֹם קָדְשׁוֹ ־
מְבוּבָד יְרוּשַׁת עָם קְדוּשׁוֹ : שָׁמוּר
שַׁבָּתוֹ וּמוֹרָא מִקְדָּשׁוֹ · קָדוֹשׁ :
דַּעַת לְמֵד חָבֵר אֶת דַּעַם : וְאֵזֶן
וְתִקֵּן לְקָרוֹת בְּכָל פַּעַם ־ לְשָׁאוֹל
וְלִדְרוֹשׁ בְּעִנְיַן טַעַם : הוֹסִיפוּ לֶקַח
שֶׁבֶת תַּחְכְּמוֹנִים · וְהִתְקִינוּ לְחַקְּרִים
שְׁלֹשִׁים נְמָנִים ־ לִהְיוֹת שׁוֹאֲלִים
בְּהִלְכוֹת זְמַנִּים : וּבְשַׁבַּת שְׁלוּחִים
יוֹצְאִים בָּעֵדִים : עַל נִיסָּן וְעַל תִּשְׁרֵי
יְהוֹנוֹעֲדִים : שֶׁבָּהֶם מִתְקַנִּים אֶת
הַמּוֹעֲדִים · זִכְרוֹן סֵפֶר נִדְבָּרִים
לְהַכְתִּיבוּ וְלַהֲחָתֵם ־ דְּאֶמֶת אַתֶּם
לִישֵׁתֵק חוֹלֵק וְלִסְתֵּם : מוֹעֲדַיָּי
אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם אַתֶּם : חָכְמוּ

לקבוע

כתעלסה בימסכן שבי׳ מכוסה בעורות תלויה מלמעלה׳ דהיינו כעין תוקן עורות נדיים וזכותו רעה גדיותיו בירושלים שנקר׳ לכן מעטים שנאמר ביום ההיא תשית ירושלי׳ לכן מעטים וגו׳ לעלות על יעק׳ על שכם וחוקן פי׳ סיפקו את ישראל על כתפ׳ להביא׳ לירושלים שכ׳ והביא את כני בחוקן ובמוקי על כתף תשאנה : שחוח בני מעניי שכ׳ והלכו תלוי שחוח בראש כפוף סיפיהו כפופים כל צורכי הבריות . בלף מעשה שכ׳ בכני עשה לת כל מעניך ל׳ עיסה כמו ועשות רשעים תלבוסת סוד פירוש תלבים את ישראל בגדי סוד ועדי עדיים שבגלל מיכר חוד שנאמר שמק׳ עולם על ראשם וגו׳ טבוסה מתוקנים בטכסים תלוכה :

אור זרוע ע״ם תור זרוע לצדיק כלו׳ לותו לית דורוע מסטת ימי בראשית וזרח לכבוד הם׳ : לותו תור לאנר ובנר לאשר עבדו ושם הצדיקים לעתיד לבא . לאשר עבדו ע״ם ובשתם ורציתם בין צדיק לרשע בין עובד אלהים ובומר ולרש״ל בזה יבינו בין צדיק לרשע כי הלור יזרח לצדיקים ורשעים בחשך ידמו . אוהבי ישראל מ״מ זרע אברהם אוהבו : זבד טוב חלק טוב זה גן עדן שנקרא רב טוב הצפון . בן יושבי נטעים וכו׳ ע״ם היה יושבי נטעים ונדרה ד״ה ד׳ ואמרו בב״ר בימי כמלך הקב״ה לצדיקים עולמו בשמתון של צדיקים . ירד פנה ע״ם או מי ירה לבן פנה כלומר בשביל לבן שתים ליסוד . וברח שית מרש״ל ברחשית ברח שית מקום הסיתין בראש תחלה ופירש שית יסוד . מצוקי ארץ וכו׳ על שם ל׳ מצוקי ארץ ויתת עליהם תבל פירש לית בראש העולם לגלץ בזכות הצדיקים שב׳ וצדיק יסוד עולם ופיר׳ מצוקי עמודי גלה הקב״ה סודו ליסריו ולירחיו ע״ם ותת יסריס סודו וכתיב סוד ה׳ ליראיו להם גלה סוד תכמת התורה ולא למלאכי השרת : לחוג מועדיו כמו לחוג את חג הסוכות לקנוט חג הסוכות ושאר מועדים ולקרות לותם מקראי קדש מניח מבוכרין לפי שישראל מברכין להם״י על כל דבר כדפי׳ נתן להם השבת למנוחה שהוא מבורך שנאמר וירבך תלמים וגות׳ וישראל ברוכים שנאמ׳ כי הם זרע ברך ה׳ והם ברוך על כולם לכן נקה לברוך לעניך מבורכיו ביום ברוך : ביום קדשו השי׳ שהוא קדש שנאמר ק׳ ק׳ ק׳ ה׳ לשלות שכתיב יום מקודש שב׳ ויקדש לותו לישראל שהוא עם קדוש שב׳ כי עם קדוש אתה לה׳ אלהיך : מכובד שבת שב׳ ולקדום ה׳ מכובד נתן ירושה לעם קדושו : שמור שבת וכו׳ ע״ם את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו כלו׳ ע״ם שהזהירתיכם במלאכת ז׳ המשכן שבתותי תשמרו שלא תלכלו לוי ל׳ לכך נתן להם יום השבת לפי שכל יתות השבת הם טרודו׳ במלאכתן ואין להם פנאי לעסוק בתור׳ לכן נתן להם יום מנוחה לבד לבתי מדרשות לשמוע דרשו מעניכו של יום והיו שמח כתן דעת וכו׳ : דעת לימד תבר תכמה ודעת למד מסר ע״ה לישראל שיהו לורסין בכל דבר מעניכו כמו שנאמר : תבר ל׳ מי׳ שמותיו של מסר שבת תבר לבני סוכו ע״ם שתבר ישראל לצדיקים שבשמים : לזן ל׳ מזוני לדק כלו׳ שקל ענין בעיון ותקן דבר זה : לשקול בדתי מדרשות הלכות ודיני׳ לותו דבר כמו שעולין בהלכו בשם׳ לפני השפת : סוסיתו לקח ע״ם ויוסף לקח כלו׳ מסר למד תכמי ישראל קבת דעת והן הוסיפו מעצמן תן לתכ׳ ויתכם עוד : שבת תתכמונים יושבי בישיבת תכמת התורה ע״ם

לְקִבּוּעַ רִאשׁוֹן וְלֵיסָרוֹ - בְּאַגְדָּ"ז
לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ: זֶכֶר לַדָּבָר
הוּא לְבַדּוֹ וְלֹא בְּד"וֹ: טוֹרֵד וְגוֹעֵר
שׁוֹטֵן בְּאֵיתָן הַהוּא אֵצֶל: בַּעֲבוּר
אַדְ"וְוַיַּגִּיעַ בְּבַגְדָּ"זְאָצַל - סָמְכָךְ
מִקְרָא הֲלֹא זֶה אוּד מוּצָל: יָסַפּוּ
לְהַצִּיב צִיּוֹנִים לָשׂוּם תַּמְרוּרִים: לֵיל
הַלֵּל וְיֵלֵל בְּשׁוֹחֲנִגְרָרִים - וַעֲשׂוּ אוֹתוֹ
עַל מַצּוֹת וּמְרוֹרִים: כְּוֹנוּ יוֹם חֲנוּכָּ
וְיוֹם בְּכוּר לְאוֹר - כַּסְדָּרָן וְחַסְרִין
וְלֹא שְׁלֵמִין לְבָאוֹר: כִּינֹר מְצֻוָּה
וְתוֹרָה אוֹר: לְאַרְבַּעַת זְמַנִּים צוֹרַף
רֶצֶף מִלְּסוֹר: אַ"תְּ בַּ"שְׁגַ"רְדַ"קְהַ"ן
זֶה לָזֶה אָסוֹר: מִפְּנֵי כְּפוֹר וַעֲרָבָה חוֹק זֶה מָסוֹר - מַשְׂכִּילִים
בְּשִׁמּוּר חוֹדֶשׁ הָאָבִיב רִאשׁוֹנָה: וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה:
בְּחוֹקָה יְשָׁנָה מֵרֹאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה: נִמְסַר בְּיָדָם
לְמַלְאוֹת וּלְחַסֵּר פְּעָמִים - לְקִבּוּעַ וְרִדְחוֹת וּלְפָשׁוֹט וְלַעֲבֵר
מִטְעֲמִים: כִּי זֹאת הָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים: סֵדֶר יְסוֹד
עוֹלָם לְבָרְרָה וּלְלַבְּנָה: מוֹנִים אֲמוּנִים יוֹדְעֵי לָעִתִּים בִּינָה:
תְּקוּפָה מְנִיסָן לְחַמָּה - וְשָׁנִים מִתִּשְׁרֵי לְלְבָנָה - עֶרֶךְ פַּרְשִׁיּוֹת
הוֹרוּ יְשִׁישֵׁי עִיקָּרִים: שְׁתַּיִם לִפְנֵי מְגִילָה וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ קוֹרִים:
לַעֲלוֹת זְכִירָה לַעֲשִׂיָּה לְעֵס יְקָרִים: פּוֹתְחִים שַׁבַּת רִאשׁוֹנָה
בַּשְּׁקָלִים - בַּשְּׁנִיָּה זְכוֹר מְחִיַּת מְקוֹלְקָלִים: לְהַקְדִּים וּלְהַכְרִיעַ
בְּקַע לְמֵאָה וְזוּזִים קָלִים - צְווּי פָּרָה בַּשְּׁלִישִׁית לְהִתְרַגֵּל:
בָּרְבִיעִית הַחוֹדֶשׁ לְהִתְחַדֵּשׁ עִם סָגֹל: בְּזִירוּז קָדְשָׁה וְטַהֲרָה
לְרֶגֶל קִבּוּעַ אֲרַר הַסָּמוּךְ לְנִיסָן: זַבְרוּסִיָּן מְזוּמָן וּמְחוּסָן לַסִּכּוּךְ
גְּאוּלָה לָגְאוּלָה בְּמִצְוֹת יִתְחַסָּן: רָאוּי לָבֹא בְּשַׁבַּת רֹאשׁ בְּנֵינוּ -
וּבְשִׁמּוֹנָה בּוֹ בְּפָרָשַׁת עִנְיָנוּ - וּמַפְסִיקִין אַחַר מְגִילָה זֹט וְסִיָּנוּ:
שְׁנֵי חַלּוֹ מִקְרִימִין לְשַׁעֲבֵר - וּמַפְסִיקִין לְשַׁבַּת הַבָּאָה סִיָּן בִּ"
יְדוּבַר וְהַשָּׁלוֹשׁ בְּשָׁלוֹשׁ רְצוּפוֹת עִנְיָנָם יְחוּבָּר: תַּר לָבֹא בְּרִבְיעִי
מַקְדִּימִין וּמַפְסִיקִין לְשַׁבַּת הַבָּאָה מַפּוֹרֶת דַּ"דְּ מְסִיָּמִין: - וְהַשְּׁלֹשׁ
מְשׁוֹלָבוֹת זוֹ אַחַר זוֹ מְשַׁלְּמִין: מִדִּי בֹא בְּשִׁשִּׁי שְׁתֵּי הַפְּסָקוֹת יְהֵי

לְטַהֵר

יוֹסֵד בְּשִׁבְעָה תַּחְכְּמוֹנִי: נְמָנִים
נְמָנוּ וְגָמְרוּ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל כְּלַל פ"ק
דְּפְסָחִים: נוֹטְלִים מְזוֹמָנִים:
וּבְשַׁבָּת יוֹצְאִין שָׁלוּחַ וְכוּ' דְּתָנֵן בְּפ"ק
דְּ"ה עַל שֶׁבִּי חֲדָשִׁי מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּ
עַל בֵּיסָן וְעַל תִּשְׁרֵי שֶׁבָּהֶם מְתַקְּנִי' אֶת
הַמּוֹעֲדִים: כִּי כָּל הַמּוֹעֲדִים נִתְּנוּ
לְאַחֲרֵי נִיסָן וְתִשְׁרֵי כֵּילַד כְּשֶׁבָּא פ"ו
נִיסָן יוֹם ל' הָרִי עֲנֶרֶת בְּיוֹם ב'
וְר"ה בְּיוֹם ג' וְכִפּוּר שַׁפִּיר כְּדִפְרִיס וְכוּ'
ע"כ לֹא כְּדִבְרֵי יְרֻחֵי י"יִּים עַל רֵאשׁוֹ
וְגוּ' וְאָמְרוּ בְּמַסֶּכֶת סוֹפְרִי' כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל
נִתְפַּשְּׁרִי לְקַדֵּשׁ וְלַעֲבֵר שָׁנָה וְאֶת עוֹבְרִים
זֶה עִם זֶה קָבַע מִשְׁרֵי שְׁכִיחָתוֹ
בְּיוֹם שֶׁל וְיוֹם ב' וְגוּ' וְזֶהוּ
לְהַכְתִּיב וְלֹא הִתְּחִיל לְמַעְלָה מִן שֶׁקִּדְּשׁוּ
לְמַטָּה וְקִבְּעוּ: הַיְמִין אֶת שְׂמֹאל
מִבְּדֵי לְגַמְּ"ז וְלִפְתֹּק אֶת הַחוֹלְקִים
עָלָיו וְלִפְתּוֹם פִּיהֶם הוֹשׁ מִי שֶׁחָל
לִהְיוֹת תִּקְּרוֹ לְתַם וְכִתְי' חֲסֵר קְרֵי בִּי'
לְתַם שֶׁכָּל תְּלוּי בַּ"ד כְּמוֹ שֶׁיֹּאמַ'
בְּכָאן, חֲכָמִי וּמִצְוָתוֹ יִשְׂרָאֵל בְּמַסֶּכֶת
רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְכוּ' נִיסָן לְרָאשׁוֹן לִמְלָכִים
בְּלַגְּ"ז בְּיוֹם ל' וּבְיוֹם ג' וּבְיוֹם ס'
וּבְיוֹם ז' בְּמוֹעֲדוֹ בְּיוֹם שֶׁכֵּשֵׁר
לֹא כָּל"ו שֶׁלֹּא נִתְּנוּ בְּיוֹם רִאשׁוֹן
לְתַם שֶׁכָּל כָּל' וּבְיוֹם י"ב בְּיוֹם ז'
וְאִיכָּא תְּרֵי לְמֵיתַם מִשּׁוּם מְתִיקְתָּא וּמִשּׁוּ
יְרֻקָּא וְאֵם יְהֵא נִיסָן כָּל' יְכֵא ר"ה
בְּוֹ' ב"ש בְּאִיכָּא תְּרֵי שַׁבֵּי בְּהַדֵּי
וְאֵם נִיסָן בְּוֹ' ב"ה בְּאִ' וְעֵרֶב בְּשַׁבָּת
טוֹרֵד וְגוֹעֵר וְיִגְרַם תַּרְגּוּם וְטוֹרֵד
כְּלוֹמַר כְּטוֹרֵד וְגוֹעֵר עַל תִּשְׁרֵי שֶׁבְּכָל
וְיוֹפְרִים מִן הַקְּדוּשׁוֹת וְכִשֶׁיַּעֲבוֹר יוֹם
לַ"וְאֵם יְהֵא יוֹם ל' יוֹם ו' יוֹם ל'
וּפְרִיס בְּאִיכָּא בְּתִשְׁרֵי שֶׁבְּכָל יְרֵחִ
שֶׁיִּתְכַּנִּים מִלֵּבִים ל' וּפְרִיס וְאֵם
תְּקוּפַת הַשָּׁנָה בְּלֵילִי יוֹם הָאַחֲרוֹן
בְּתְקוּפַת תִּשְׁרֵי וְאֵם מִשֶּׁהָיָה הַשָּׁנָה
תְּמוּהָ תּוֹךְ כְּדֵי לֹז מְעַבְּרִים הַשָּׁנָה:
וְסִימָן מִרְאֵת הַשָּׁנָה וְכוּ' מְלֵרִיךְ
לְהַקְדִּים עַל תְּקוּפַת נִיסָן שֶׁהוּא

רְאִיָּתִי עַל לְאַחֲרִית הַשָּׁנָה וְהוּא תְּקוּפַ'
תִּשְׁרֵי אוֹ רוֹצֶה לוֹמַר מֵרְאֵית הַשָּׁנָה
שֶׁהוּא תִּשְׁרֵי יָם לָךְ לְהָבִין מַה יְהֵא
בְּסוֹף הַשָּׁנָה לָךְ מִדְּתִשְׁרֵי חֲסֵר אֵלֶף
לוּחִיוֹת תִּשְׁרֵי. כְּמִסֵּר כְּיוֹם וְכוּ'
מְסוּרַת בְּיָד הַמַּשְׂכִּילִים בְּסוֹד הָעִבּוּר
עַל פִּי הַחֶשְׁבּוֹן פְּעָמִי' חֲסֵר פְּעָמִי' מְלֵא
לְקִבּוּעַ וְלִפְחוֹת בְּלֵילִי וְיֵן לְקִבּוּעַ
בְּיוֹם מוֹלְדוֹ וְלִפְחוֹת מִיּוֹם מוֹלְדוֹ:
וְלִפְסוֹק וְלַעֲבֵר לְעִנְיַן שֶׁבָּא פְּסוּקָה
לוֹ מֵעִבּוּרָה: מְטַעֲמִים הַמְפֹרָשִׁים
בְּפֶרֶק קַמָּא דְּסַנְהֶדְרִין דְּתָנוּ רַבָּנָן עַל
שֶׁלֹּשָׁה דְּבָרִים מְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה וְכוּ'
כִּי הוּא חָכְמַתְכֶם: סֵדֶר יְסוֹד סֵדֶר
יְסוֹד מִלֵּילוֹת תְּקוּפוֹת וּמוֹלָדוֹת לְפָרֵר
וּלְבָנוֹן לְסוֹד: מוֹנִים לְמוֹנִים מֵחֶשְׁבּוֹן
וּמוֹנִים

MAGYAR KÖNYVTÁRA

לְחָתָן לְאַחַר הַפּוֹרִים בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלָיִם
וְהַשְׁנִיאוֹת לְבַד בְּמִשְׁפָּטָן לְחַבֵּר
יְבָעֲיוּ נְדִיבִים מַשְׁמִיעִים עַל
הַשְּׁקָלִים מֵרֹאשׁ חוֹדֶשׁ חֲדָשִׁים
וְגַם יְשָׁנִים לְתֹרֶם בְּהִתְחַדֵּשׁ מִצְוָה
לְהָבִיא קָרְבַּן מִתְרוֹמְמָה חֲדָשָׁה
בַּקּוֹדֶשׁ: בְּרִית עוֹלָם יִשְׁכְּרָנָה
וְיִגְבְּרָנָה בְּעָהָה יְחִישׁ כָּל מִוטָה
יְשַׂבְּרָנָה יֵיטֵב צִיּוֹן יְחֻזַּר שָׁלֵם
בְּרָנָה מָתַי לְהִתְרָאוֹת פָּנִים
בַּקּוֹדֶשׁ יְקֻהָלוּ: כִּימֵי עוֹלָם מְנֻחָתָם
יוֹבִילוּ וְיָנָהֲלוּ: רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה
וְצַהֲלוּ

לחמוכים נחמתך על סס וכיה לחומת עתך: יודעים לעיתים
כיכה ע"ס שומבני יסשכר יודעי בינה לעתים סיודעים לעבר
סנים ולקבוע חדשים תקופות מכיסן לחמה סדר תקופה סוכין
מכיסן למולד לחמה סל' חדש בחינה שבסול בסירות תלוי
בחמה: וסנים מתפרי ללבנה כרבי
לליעזר לחמה בתפרי נברת העולם
ומחסבין המועדים ממולד תהו של
תפרי ממולד בלבנה ולפי מותר שנת
החמה קופצין עבורים: ערך
פרסיות סדר כל' פרסיות: נגד
ר' לסומות סל גחולה ול' כוסות:
ישפי זקניו והעקרים שבחכמי
ישרחל: סתים לפני מגילה שקלים
וזכור: וסתים לאחריהם לאחר
קריאת מגילה קורין פרה וחדש
מכיסן בעלות זכירתן בעשייתן לעולן
לישרחל שכר מלות זכירה כמלות
עשייה לכתיב וכשלמה פרים שפתיכו
לעס יקריב ישרחל שכתיב בהם הבן
יקר לי: שבת לחשובה לפי שבשבת
פכור' ממלכתם מחיית מעקלים
מחיי'ע"מלק על סס כי מחה תמחה
את זכר עמלק ומעקלים מקולקלים: להקדים ולהכריע ביום
הק' בה לישרחל להקדים ולתת בקע לגלגלות כדי להכריע בקע
שלשה למחה בקעי' של המן כחלו סס חוזיב קלים כדחמר פ"ק
דמגילה חו הבקע הוח יותה חווים כעוי חכמים הוח להיות רגילים
לקריות פרה בשליחית להיות רגיל בהלכות טהרה וטומ'
כדי שיהרו קוד' פסח: ברביעית בחדש להתחיל פרה לחבר
פר' בחדש עס פ' פרה בלי הפסק ביניהם: עס שגל בזרוע קלשה
ושהר' על בן קורין פרה ובחדש בלי הפסק כדי לזרוז ישרחל שהם עס
סגולה לקדש עמהן ולטהר ברגל כי מתוך שביהם ילמדו שיטהרו
לרגל כי בפ' בחדש כתיב בן בעיכי פסח: קבוע לאדר הסמוך
לניסן כל הד' פרסו' יקריבת מגילת מהבנין בחדר הסמוך לניסן
ותם מעברין ועושין חדר שני היכו יכול לקבעו כי תם ניסן
ודלג ל"ג כדי שלא יבא ניסן בגד"ו: ומתוסן מחזק
לומר הניסן של זגד"ו הוא יחד שלא תמוט לעולם
לממוך גחולה לגחולה בקורין המגילה בחדר הסמוך כדי לסמוך
גחולת אחדכי לגחולת פסח: בחמות יתחזק בכל יתחזק בכל
מעות לחדר הסני כדי לסמוך הגחולת: רחוי לבא ר"ח לחדר
בשבת דלא מכיכו קורין ביומו בשל יומו הייכו פרשת שקלים
ובשמובה בו בפרש' אבייכו בפרשת זכור: ומפסיקין לת'
מגילה בשבת שלחר המגילה שבוע ט"ו בו מפסיקין: שכי חל

מקדימין לשעבר מקדימין פרשת שקלים לשבת שעבר וקורין שכיה
קודם ר"ח: בשבת שבחה לחחר חדש לחדר וסימן בו:
והשלם פרסיות זכור ופרה והחדש. בשלם שבחות רבופות זו
לחר זו עכיכם יחובר. תר לבת נרביעי חקר לחד ב"ל שזמכו

וְצָהֲלוֹ - הִנֵּה צוֹפוֹת עֵינַי לְמוֹעֲדֵי
עֵידָנַי - יָמִים עַל יָמִים אֲחַבֵּה בְּסוֹד
סוֹדָנַי - רָנּוּ שָׁמַיִם כִּי עָשָׂה יְיָ -
מַנְחִיל חֶמְדַּת יוֹם מַיִם - בְּרִית
שָׁם בֵּינוֹ לְבֵרוּלֵי מַעֲמִים - מִי כָמוֹךָ
יָרוּא חַי עוֹלָמִים - קָדוֹשׁ : הכל יחידו

יוצר לפרשת זכור

זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה - וְיִהִי לָבָז
וְלִמְשִׁסָּה : וְגוֹעֵי עֲקֹר
בְּבִעְסָה : בִּיטָה אֵל וְחִטָּאוֹ אֵל
תִּשָּׂא : כִּיקְהָלֵךְ עָסָה - בְּכָל צָרָה
וְדְרִיסָה - גַּם בָּהּ לֹא חָסָה · וּבְעִזּוּז
הַדְלִיל עֲמוּסָה - בְּתוֹךְ אֶבֶן
מַעֲמָסָה : אַתָּה זוֹכֵר נִשְׁכָּחִים - זְכוֹר אוֹם לְךָ מְשֻׁבָּחִים :
וְקְרֻשָׁה לְךָ מַפְצִיחִים : קָדוֹשׁ : זָכוֹר דִּבֶּר עָתֵק בְּכָל עֶרֶךְ :
עַל חֲמוּקֵי יֶרֶךְ - לְדְרוֹרִי מִפֶּרֶךְ - הַקְּדִים וְיָצָא בְּרֶרֶךְ : לְזָנֵב כָּל
בֶּרֶךְ · לָדוּשׁ בְּגַאוּת וּלְהַדְרֵךְ - וְכִבּוּדְךָ צִיֹּן מְחַרֵךְ - בְּכָל רוּחַ
וְאוֹרֵךְ - וַעֲמֵךְ בְּטוּבְךָ לַהֲאֵרֵךְ : זָכוֹר זְמוֹרָה שֶׁהִשְׁלִיךְ לְמַעֲלָה -
וְאַהוּבְךָ אֵין לְחַלְּלָה : עֲשׂוֹתָם כְּמִעֵי מַפָּלָה : חֲזַק לְשִׁיתָם בָּלָה
אוֹתָם לְהַפִּילָה : בְּהַכְנָעָה וּבְהַשְׁפָּלָה : טוֹב שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :
הַפְלֵתוֹ בְּבֶהָלָה : וְאַחֲרִיתוֹ לְקַלְקָלָה : זָכוֹר יְהִיר רָשָׁע : כִּי
לְמָאוֹד פָּשַׁע - וְהֵצִיק בֶּן מִשְׁעָשָׁע : כְּבֵד חֲטָאוֹ וְרֵשַׁע - וְאָזְנֵי
הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע - וְלִירָאָתְךָ לֹא שָׁע · לְמַעֲנָה צַדִּיקֵנוּ שָׁע -
חִישׁ לְנוֹשְׁעִים יֵשַׁע - עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע : זָכוֹר מְלוּלוֹ לְמוֹלֵךְ -
וּמָאַס בְּפָעֳלָךְ לְבַחוּרֵי קְהָלָךְ : נָאְזְכוֹר יוֹם זְבוּלֶךָ : וְיִשָּׁלֵם לוֹ
מִשְׁלָךְ - גְּמוֹל רָע מֵחִילָךְ - סְעָרֵהוּ בְּשֵׁצֶף עֶלְךָ וְכָל פֶּה יְהַלְלֶךָ -
עַל פֶּלֶא מִפְעָלָךְ : זָכוֹר עַמְּךָ וְנַחֲלָתֶךָ - אֲשֶׁר הֵם בְּאַהֲבָתֶךָ -

עיני למועדי עדני לשון מועדי הכתוב בדניאל מועד
מועדים וחצי מועד עדני עדן ופלג עדן וכל לשון תשבוח
לפי הכתוב לו ובשבר הזמן לחד ותשבוחות
לחדים . ימים על ימים וזמן על זמן מימים ראשונים
מזמן לזמן בסוד סודי בעצת ת"ח
הקדושים סודכה בתלמוד בכמה
דוכתי ע"ש סוד ה' ליראיו ולו
דברים הנלמדים בסוד הכוללו ולו
רמז בימים וכל לשון כי עשה ה'
ביעוטה ליעקב . מבחיל חמדת
יום מימים הקב"ה מבחיל ליעקב
יום בחמד ומכובד מכל ימים טוב
שבת שב' ולקדוש ישראל מכובד :
ברית שם ביניו לבתיב ביני ובין
בני ישראל שבם גדול ם מפאר
לומות שב' ולפדיל לתכם מן העמי' :
מי כמוך ירושי חי עולמים לפי שהוא
חי עולמים לפיכך ים לירת ממנו ויש
לומר ירוא בלא יו"ד בלחרוכה על
משקל אני קרוא לה :

זכור ישראל לומרים להקב"ה
שיזכר לטר עשה עמלק :
וזה יסד על פי המדרש לחרו ישראל
להקב"ה לתה נוית לנו זכור לטר
עשה עמלק לנו ים לנו שכחה לכל
לתה שלין לך שכחה זכור לתה וכן
לקחן בסילוק ויהי לנוח פי' עמלק :
לתעשה שרשי על עשו . בשעשה
בלף ויחי . בישה לשון שבח
עשה דרש ודרך תחת כף רגליו כמו
ושפותם רשעים . שלעל פי שעשו
ישראל הטומים שבטן בתוך ירושלי'
שקרוי לכן מעשה שנאמר זכור ה'
לבני לדום לת יום ירושלים לאומרים
ערו ערועל היסוד בה . שפלשים
פותחים · דבר עתק בכל ערך שחרף
מערכת אלהים חיים : בכל ערך
בכל פעם שערך לתם מלחמה שהרגם
בעמים בה לליהם · חמוקי ירך
ישראל הטמולין ולכן נקראים חמוקי
ירך שהמילה היא בפתר בירך :
לדורי לשון חפצי לזכך להדוג כל

ברכים משבש לן שכרעו לפפל מיכה : לדום ולהדריך שניהם
לשון מדרך כף רגל : וכשוכך לן פירש הקב"ה רחה מחדך
ומיכן מן החכרים ל' חלון ושם תלונות שמים : בכל דוחב ודורך
ר"ל סוף עולם ועד סופו : להלחך לרפלת לו לשון לריכת

ימים טובים שמורה שהשליך עמלק
למעלה פי' שחתך ערלתם של ישראל
ודרקס כלפי מעלה ואמר הח לך מה
שבחרת : בקדלת המילה שמורה ל'
כריתה כמו לא תזמור ו"ו שהיא
דומה לזמורה כיון שנתך ו"ו זמורה
רוק שרקק כלפי מעלה כיעניין שכם
שולחים זמורה לל לפם ולכן
החמירה התורה בו לומר תמחה לת
זכר עמלק . לן דוחק : לתלה
שטחתם בחשבון זכר ובקרי וסרי שם
כדי שלא יולידו וזהו עשותם כחצי
מפלה פי' ברק המשכיל ומפיל הכפל
בחת : חצי ל' חעים ו"ו כפשוט
ל' חרבון ושמחון : לזחיק לעשות :
הפלת ע"י תפלת מרע"ה ותחריתו
לקלקל שב' ותחריתו יסי לוכב :
יסיר גבה לב : והניח ומיר לישראל

שנקרא ילד שעשועי׳ : כשם כך מורלות : שם ככה למעטך
הק׳ כה נדיק היש לנעשים ליסרלל תצר נוסע בך יסלח מסיחך
שנקרא נדיק ונוסע מלונו למולך דבורי כנגדך : נפעלך
פירש בניה המקדש תצר פעלת י״י בתר י״י ואז לבחורי קהלך : יוש
וכולך וזכור יוש שהחריב ב״ה שנקרא בית וכולו : משלך תשלם לו בעשיך
מחילך מכיוך . שעריהו כשלף פירוש שטפיהו עכו״ם ברוח שערה והכבד עליו . נהלם שיוקם לו זכם ל׳ להשריל פניה משמן . תלמלם
ביוקו : שכנתך בין בדי תרון והוק ל׳ חיבור ודבוק . קריית חנה דוד זן ירושלים נשב עונה הגיע העת עת לחנה שכח שם עמלק מן העולם והוק נקרא עד כה על שם שמתעבד׳ ממון ישראל . והעבודה לבעליה לכהני׳ כשם שהעבודה הוא של כהני׳ שנאמר ותקם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי׳ ותופיע ותקיר ליסרלל מעוטי עמים שנאמר כי תקח במעט מכל

בעמים :

אתה וכו׳ ענוחים עצים ויעוכים : בהניון נוחמים
בהוון לכם לומרים . מוכללים שנאמר ותצדיל
תתכם מן העמים . בהתמד לשון תמיד שלשת קדושים נ׳
תנות שהיו בגן עדן קודם עולם . חפוף שכינתך בב״ה
שהיה בנוי כמו רמים שכל׳ ויבן כמו רמים מקדשו . חפוף לשון חופף
ומחסה : למולים רגילים קומם כנגד פי׳ רקם מסיחך לשון כגיד ומנוח :
סמכם כשם יחידך פירש סמכם כשם המיוחד הוא שם בן ל׳ אותיות שהוא מלא מדת רחמים : ענדם עטרה :
במולדיך בעוכך מזכירין ישראל שכ׳ במזכירים לת ה׳ : לשמריך לדורשך רבשם ל׳ שבכם . שובב פי׳ המזרים לאחריך כמו שנאמר הביאני המלך חדריו : פלג היס בקרת פלג שבפלג משעת ימי בראשית תניה למעלה ותניה למטה : עדריך ישראל שכ׳ כי נשבע עדר׳ י״י :

אזכיר וכו׳ לקייס וזכור לת תצר עשה לך עמלק :

וּמְקֻוִּים לִישׁוּעָתֶךָ - פָּנֶה בְתַהֲלָתֶךָ -
וְרַחֵם עַל עֲדָתֶךָ : הוֹגִי בְשַׁעֲשׁוּעַ
דָתֶךָ - צַהֲלֵם בִּירָאָתֶךָ - וְתִטָּעֵם
בְּקִרְיָתֶךָ - וְשָׁם תְּצַמְּצֵם שְׁכִינָתֶךָ :
זָכוֹר קִרְיַת חָנָה : וַעֲדַת מִכְמָנָה :
הַמְפוּזֶרֶת בְּכָל פִּנָּה - רוֹמְמָה
בַּחֲנִינָה - כִּיגְעָה עוֹנָה : וְעֵרֶת
לַחֲנָנָה - שַׁכַּח שֵׁם עֲדִינָה - מִכָּל
צָרוֹמִכָּל פִּנָּה - וְהַעֲבוֹדָה לִבְעָלֶיהָ
הָשֵׁבְנָא : תִּפְקוֹד עֲתָה בְּרַחֲמִים
וְתוֹפִיעַ מְמָרוֹמִים לְהוֹשִׁיעַ מְעוּטֵי
עַמִּים - קָדוֹשׁ : הַכֹּל יוֹדוּךָ
זולת

בעמים

אַתָּה בָּלֹא רַחֲמִים - בְּרַחֲמֶיךָ שִׁמַּח עֲנוּמִים : גְּאָלָם כִּי הֵם יְתוֹמִים : דָּתָךְ בְּהִנָּיוֹן נוֹאֲמִים -
הֵם מוּבְרָלִים מֵעַמִּים : וְאוֹתָךְ בְּהִתְמֵד מְרוֹמְמִים - זְכוֹר שִׁלְשֶׁת קְדוֹמִים - חֻפּוֹף
בְּכָנָוִי כְּמוֹ רָמִים : טוֹב זְכוֹר יְדִידֶיךָ יַחַד שַׁמֵּחַ כְּרוֹב חַסָּדֶיךָ : כִּי הֵם עֲבָדֶיךָ לְמוּדִים לְעָבְדֶךָ
מְהֵרָה קוֹמֵם נְגִידֶךָ : נַהֲלֵם בְּחוֹזֶק יָדֶיךָ - סַמְּכֵם בְּשֵׁם יְחִידֶךָ - עָנְדֵם בְּמֵאוֹרֶךָ - פְּרֹה תִּפְרֶה
מַזְכִּירֶיךָ - צוֹעֲקִים בְּכָל לֵב לְשִׁחֲרֶךָ - קַיֵּם עָלֵימוֹ דְּבָרֶיךָ : רַבְּצֵם בְּבֵית בְּחִירֶךָ : שׁוֹבְבֵם
לַחֲדָרֶיךָ - שַׁכְּנֵם בְּעִירֶךָ - תְּשׁתַּבַּח בְּהַדְרֶךָ - תְּפָרֵם כְּבִקְרִיעַת פְּלֶג עֲדָרֶיךָ : עזרת

ברוך אתה עד מלך עוזר ומושיע ומגן

אַזְכִּיר סֶלָה זִכְרוֹן מַעֲשִׂים - בַּיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים : גָּחוֹן נַחְמִבִּין עֲכָסִים - דְּרָאוֹנוֹ
לְהַזְכִּיר לְרֶקֶב בְּעָסִים - הַחוֹתֵם הַנִּין מַעֲלַגַּל וְדַר דַּר - וּמְרוֹר לְרוֹר גּוּלְגֹּל וְדוֹרְדַּר :
זֶכֶר עֲוֹן אֲבוֹתָיו הוּקְדַּר : חִטְאַת אֲמוּבָלִי לְהַעְדִּר : טָרַף אַף וַיִּשְׁחֶת רַחֵם : יְחוֹתָתוֹ מִקְלוֹט
בְּחַרְיוֹן יַחֵם : כְּחוֹפְקֵךְ לִשְׁלִישׁוֹ חֵט נוֹחֵם - לוּבַט לְהַלְחֵם בְּלוּחֵמֵי לַחֵם : מְהַלֵּךְ אַרְבַּע
מֵאוֹת פַּרְסָה - נָע וָנֵד מִכְּסֹרֶת לְפַרְסָה : סַעְמִשְׁגִּיר וְהַכְּמִין פְּרוּסָה - עָרְף וְנָגַע מְבוּשָׁיו
לְסַרְסָה : פּוֹעֵל שִׁטְמַת בְּכוֹרָה לַעֲכוֹר - צִמְיתוּת צֹאן קָדָשִׁים לְמָכוֹר - קְלוֹנוֹ הוֹחֲרַט בְּעֵט
לְזָכוֹר - רֵאשִׁית גּוֹיִם לְגַלַּע בְּזָכוֹר : שַׁדַּי זְכַר לַיְלָה חוֹלֵק : שׁוֹרֵשׁ וְעָנָף בַּחֲלַקְלַק לְהַחֲלִיק -
חֵזֶן תְּטוֹר כִּי חָשְׁלָיו הַמֶּלֶךְ - תָּבַע לְהוֹכִיר מַעַשׂ עֲמָלֵק :

לְאַחֲרוֹנָה יִסְעוּ שָׁבָם שָׁלַט - כִּי הֶעָנָן מִטָּם פָּלַט : חָזוֹן לְעֵת יִמָּחֶה לֹא יוּכָלַט - יְגוֹנֵן עָם גָּנוֹן וּמוּפְלָט - בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם : אַתָּה גִּבּוֹר וכו' תְּמִימִים בְּעוֹדָם בְּסִין רְפוּדִים - שִׁבּוּן עֲדֵי עֲדֵיִם אֲפוּדִים: רָצוּ שְׁלוֹל מַתָּן לַפִּידִים : קָפְצוּ יְדֵיִם רָפוֹת בִּרְפִידִים : צוֹרֵר אַסְּפֵךְ כָּל אֲסַפְסוּף : פּוֹשֵׁעַ סְבִיבַת מַחֲנֵם אָסוּף - עָלוֹת פַּעֲמֵימוֹ מִמְצוּלוֹת סוּף : סֹבֵר לְקַמְּלָם בְּקֶנֶה וָסוּף - נָדַד וַיַּעַף שָׁלֹשׁ פְּעָמִים : מְחַזֵּר בְּנִינֵי חֲמִשָּׁה עֲמָמִים - לִין הָכָה וּפִתְיֵי עֲמָמִים - כְּלַל לְהִתְיַחֵס נְדִיבֵי עַמִּים : יָהֵר לִין וְהֶעֱמִיד מְסִילָה : טִבּוּס בַּחוּרָיו בְּזָמָה סֶלָה - חֲמוּקֵי יְרֵכַי בָּם לְפַסְלָה - זֶרַע לְהַרְבִּיעַ לְהַתְעִיב סְגֻלָּה : וַיִּשְׁטוֹם שִׁטְמַת יְשִׁישׁוֹ הַמְחוּבָּא: הֶחֱלָב אֲמַרְאִישׁ בַּמַּחֲבָה : דָּגַר שְׁנִית בְּחֹרֶב לְהוֹבָה גַּשׁ בְּשִׁלִישִׁי בְּעֲלִיל הוֹבָה: בְּמִשְׁלֵי שֵׁשֶׁכִּי בְּאוֹם מוֹשְׁלִים : בְּפֶרֶק עָמֵד

מסור

הַנִּחְתָּלִים : לְמֶלֶךְ הַחַיִּים : לָכֵן תִּבְעֶה הַקְּדוֹשָׁה וּבְקָשָׁה וְנוֹאַל לְזָכוֹר מַעֲשֵׂה שֶׁל עֲמָלֵק בְּכָל עֵת וְלַעֲתִיד לְבוֹא מִמֶּנּוּ :

לאחרונה יִסְעוּ פִּי' שֶׁגַּם הֵן הָיוּ מִן הַמַּסָּעוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכֵיוָן שֶׁהָיוּ מִן הַמַּסָּעוֹת הָיוּ נִכְלָלִים בְּעַנְנֵי הַכָּבוֹד וְכֵיוָן שֶׁהָיוּ נִכְלָלִים בְּעַנְנֵי הַכָּבוֹד הָיוּ נִכְלָלִים בְּמִנְיַן הַשִּׁשָּׁה שֶׁנִּסְּעוּ לִפְנֵי הָאָרוֹן וְהֵם הָיוּ נוֹסְעִים לִפְנֵי הָאָרוֹן וְהָיוּ מְנַקִּין הַדְּרָכִים וּמְפַנִּין הָאֲבָנִים וְהַקּוֹצִים וְהַנְּחָשִׁים וְהָעַקְרַבִּים שֶׁהָיוּ בַּדֶּרֶךְ וְהָיוּ מְכַסִּין אֶת הַמְּקוֹמוֹת הַמְּגֹאָלִים וְהַבּוֹרוֹת וְהַשִּׁיחִין שֶׁהָיוּ בַּדֶּרֶךְ וְהָיוּ מְכַסִּין אוֹתָם בְּעָפָר וְהָיוּ מְיַשְּׁרִין אֶת הַדֶּרֶךְ וְהָיוּ מְפַנִּין אֶת הַדֶּרֶךְ מִן הָאֲבָנִים וְהַקּוֹצִים וְהַנְּחָשִׁים וְהָעַקְרַבִּים

מסור נשולים : חזן אמרו לכו ונבחיד נכשלים : אזמאזנב כל החשלים :

שונאיך הם ילבשו בושת - כמו בצלעישמחו ביבשת חזן בעטותך עשרת עדיי תלבושת : להגשים תחי לצולעת תחבושת : ברוך אתה יי מחייה המתים :

אצילי מרעינך שעיר - תולדות אלה בני שעיר - בקשם אצו אשי להבעיר שאונם חרשו כשרה עיר : גויגדול שלאנזכרת רשיונותיו למה אז זכרת : דגלים בלאהון מכרת : קדושים בזונה ובייוחמכרת : הזכר לאדומים נוה ניארו - צרים אשר חומות ערערו - ועד היסוד ערו ערו - פימודברו בגיאות ופערו : זה איין לפניך שבחה עברתם שמרה נצח מלשפחה : חלף לאידעו עשות נבוחה - ספרם חתום ליום תוכחה : טעם חוק בדת מוכח - הזכר כילאתשכח : חזן יום כי עמם להתובח - מכאן צויתך לעמך

קדיעת יס סוף ומלחמת עמלק וכתגייר שלכן כתך מלחמת עמלק לויסמע יתרו וכוי להתייחס בכלל כדיבי עמים הם יהוכדך בן דכך סיסנו בלשכת הגזית יכר בתגלח והעמיד תוכלסיו על המסילה והוא עמד תוך לעגן : טכוס בחורין בזימה סילה פי תקן בדמתותו לקרק בחורין ומתוקם בזימה שהיה רוצעם בשכבת זרע : סילה מצא שלא כדרכה לשון כשים המסוללים או סילה ל' רחם כמו סילה כל תכירי : תמוקי יריכי נשים הכניעות רגה לפסול לכהונה ולתע' ישראל לפני הקב"ה בהדגיע לותם בשכבת זרע וי"מ ישראל הם נמושים בין העכו"ם כירך שהוא כמקום שתר ורגה לבזותם בשכבת זכור ויסטוס עמלק שטיעת ישיסו שכחת עשו וקנו המוכנת שנשתנו היתה חצויים וטמוכה בלבו שכל' ויאמר עשו בלבו: דגר ל' קורק דגר פי' קנן תילו שכ' כך בחר' שנא לקראתך : לזובח לבא מדב וי"מ הסכית היה על ס"ם : בעליל כמו בין שנראה בעליל ל' גלוי ר"ל בא גלוי בחורבתך של ישראל בא היה שליחי כשיתת לחרן וכשתלק עכני כנוד ושמע הכנעני שישראל עומדי' בגלוי ובין הענן מוסבב לותם לו בשלילה בא על ישראל ואמר עתותיהם נרמו פשיטת לחרן זהו בעליל חוכה: בשמלו שכני זה המל' בכל מכן בחת בם שם ש"ך בג"ל כשהיה מושל על ישראל שנקרא לום לחי חומה המושלים בישרם לו מושלים בחרן ישראל קודם שגלו : בפרק עמוד שמלק בפרשת דרכי תפס את הכמלט ס ובורח מישראל ואסרן לכבודך כגר שכ' לל תעמיד על הפרק להסרית את פליטיו כישולים ישראל כשלכים מחרש' ל' ישראל זיתך :

כשלי' בעוונותיה: לח ביתי כבודך כגר כחלו בחדבר זיכך וכו' :

שונאיך הם לויבי הקב"ה לעתיד יבוזו רגע שכל' זאויביו תלבים בושת : בלעני בהבדי : שתתו ע"ם בעולם הזה שדומה ליבשה נגד עולם הבא שדומים לים כי מיבשה לוקחין יורדי הים מזונות בספינה כך מתעסקים טובים שבעולם הזה מזון הנשמות בעולם הבא ועובדי תלילים בתרו העולם הזה

לְעַמְּךָ לְאַתְשָׁכָּח :
יָקוּשׁ לִין לְחָרֵךְ צְבָאוֹת - הַחֲתוּמֵי
בְּרִית בְּצַבָּאוֹת · וְהוֹפְקֵד
מִדָּה בְּמִדָּה לְתוֹצָאוֹת - חֹזֵן דַּעַת
כִּי לֵעֵת הַמְּצִיאוֹת - הוֹאִיפָקֵד בְּשֵׁם
יְיָ צְבָאוֹת :
יְמֻלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר
וָדוֹר הַלְלוּיָהּ : וְאַתָּה
קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא :
אֵל נָא בְּלָשׁוֹן אֲשֶׁר הִזְכַּרְתָּ
לְזוֹכְרֶיךָ זָכוֹר · בּוֹבְלָשׁוֹן
הַזְכִּירוּנָא אַתָּה זָכוֹר · וְאִסְהֲמָה
כְּאָדָם עָבְרוּ בְּרִית מִלְזָכוֹר · וְאַתָּה
אֵל וְלֹא אִישׁ לָמָּה לֹא תִזְכּוֹר : בְּזֹאת
יָדַעְתִּי כִּי יִשׁ לְךָ לְזָכוֹר : אֲבָל תָּשׁוּחַ
נַפְשִׁי עַד זָבוֹר תִּזְכּוֹר - מַה פּוֹחִי כִּי
אֲיַחֵל לְקֵץ זָכוֹר - וּמַה קְצִי כִּי
אֵאָרִיךְ נַפְשִׁי עַד שֶׁתִּזְכּוֹר · אִם לֹא
לְמַעֲנִי תִּזְכּוֹר - לְ כְּמַעֲנֵהוּ וּלְמַעַן
יְרוּשָׁלַיִם זְכוֹר - חוֹק כִּי לֹא תִשְׁכָּח
עֵדוּת זָכוֹר - וְאוֹמֵר אִם אֶשְׁכָּחֵךְ
עַתָּה לָהּ זָכוֹר - וְתִפְקוֹד וְתִזְכּוֹר
כְּאָב צַר לַעֲבוֹר : פְּדוּ לְזָכוֹר :
לָנוּעַ כְּשָׁכוֹר - וְעוֹד בַּל תִּזְכּוֹר :

נקובי

לכן בעטיתך הקב"ה עשרה תלבושים נאים של נקמה מעבו"ם של וילבא בנדי נקם תלבושת ועשרת תפורטים ביומר של רקם הסבה מיד נגשים של של תתיית המתים שתהא תחבוש ורפואה ליסראל הגולעת והגלחה בגיות : תגילי תלופי בני עשו המרישים לי הוא שמלך ככלו · תולדות קוסים שחטטו מחכו : בקשם תלו דתקו ומחרו בקש שלהם להבעי' ליסראל שבא בקש להביא את הקור שיסראל כשלו בלשם ובית עשו לקש וגו' ושרף בקש את בקש · שחוסם תיילותיו של שמלך תרשו את ירושלם כשהה שכחמר ציון שדה תחרש ויהי בקרקת עיר דוד וזהו כי שבי שבחרי' שיטום . גוי גדול ישראל שבקרא מי גוי גדול מחחר שלך נזכר' לזכותם ולא זכות לכותם : רשיוכותיו פירו' חוכותיו ופשעיו הרשומים למה זכרת עליהם למוסרם ביד רשעים . למה זכרת חטאתם ולא זכרת זכותם רשיוכותיו ל' בעל מסה ידו תרגום אדרי רשו : דגלי ישראל מכרת בחכם גלי ממון להמן שכ'כסף נתון לך וגו' בזוכה וביין המכרת שבא' ויתנו את הילד בזוכה והילדה בתנו ביין וישתו בימעשיהם בבן ובת של יהוכד בכהן שבשבו לשני שבחים בחח' כתן את הזכר לזוכה בשכר והשני כתן את הילד להמוכי ביין : בוה ב"ם : פירו בעלו ומשלו ל' נהרו מקדמו : עירעורו חפרו תחתיהם : ערו בחרבו דברו בגיהו ל' פסוק בתהילי' ופערו זה ישמלך שפתח פיו וחירף וגידף מי לי בשחים וגידר הפרוכת כו' כלילית בשפת גיטין : זה הקב"ה תמר לנו זכור את תשר עשה לך שמלך ושכח' מלויה בנו לבל תשה חי וקיים וחין שכח' מלויה בך תחת זכור ה' את יום ירושלים וגו' עברתם שמרם נגח פסוק הוא בשלשה שחיתוף שלא עשו נכותה כמו שכותב שלא תמרו איך נמו פוסטים ידיעו בתיכון . לכן תתום לותם בספר ליום תוכחה שבחמר נקנאתי את הגוים על עמק יהושפט וגו' ושמלך ליחדר שמתם מחחם בני יהודה . טעם חוק דבר גזירה שגזרתם בתורה ובנביחים ובכתובים הוא מוכח זכור הגרות לשר עשה לך שמלך ולא תשכח לעולם · גם לשון שתוכח עמם על שבריעו לנו תקיים מחר לחחר את זכר שמלך מכאן כלמר שתחחר לותו מחר שניות לעמך תמחה את זכר שמלך מתחת השמים לא תשכח קרי ביה לא תשכח ולא לחני לחתם . יקוש ל' קשיות רוח או לשון מוקש פי' כשל : לחרף בקשות ישרל שהיה מסרסן כמו של לגנ או שר הבצח בולחמה דויוכד דך . החתומים בברית מילה שהיה בבצח שתחת השמים או בבצח ולות וזהו שבעת ימים שבולד עם לחו והשבוע נקרא בבות שבלמר ויכלו השמים והחרץ וכל בבאם שכל מעשה בראתי בשבת בשבעת ימים ולות הוא השבת : ו"ם דבל יהודה היה כתוב עליו בכל לחד בבא ובבל לחר לות וו"ם הבבלי' היה כתוב על דבל לחד ל"ו ועל דבל שני בב"ע ועל השליטי רמ"ק ועל הרביעי מק"ב שמות שבראם יצחק יעקב והופקד מהם במיה לתוכחות שבלמר ויפקד שמוכל את בגב רבי יצחק לחמר סרסן : לתי בלות למית שבלמר לחות תוכחות : דעת שהו להודיע כי ליעת המציאות שבא העת שימלך דוד שבלמר בו שני פעמים מבלתי לים בלבבי מבלתי את דוד מז יפקד לותו רשע להיות בכר' בב' ה' בבלות שב' כה לחר ה' בשלח ישרל בקדתי לשר עשה עמלק ליסראל ו"ם בעת המציאות זה שהוא שבלמר בו ושמה מבלו בשרות פי' מיבלו החתמו' ו"ם ע"ד הפסוק תמבה ילך לבל לוינך : ר"ל בסיבה המבלת ילם של ישרל שיהיה לפם מלך והוא בלמרי' בבהדרן ג' מהו בשעה ישרל לפעמיד לפם מלך להבריח ורש של עמלק בו' : על בל ל' בקשה על בה ב"ת ב"ם ר"ת ת"ם בגימטריא בבקשה בלשון וכו' וכו'

וכו' זכור ה' לבני אדום וגו' אשר לפניך שכחה : ואם תטענו כלפי מה שכתוב ואתה על תזכור ואתה על תריס היודע יזרעו למה לנו תזכור להזכירנו מן הגנוז . נזדמן הפורה שכתוב בה וזכרתי בריתי יעקב וגו' בזה ידעתי שתזכור לותנו וי"מ בזמן שאתה על ולא לים : תשוב כלפי מוסבל בפסוי ומרטיתם עלי לאחר מה כתי לסנול הגרות . חייכל מנפש לקן מתי יבא : ומה תכלי קיני כי תאר ך בפסי בגלותי . למענך וגו' שכ' למעני לא תעשה למען ירושלים לא תשקוט . לא תעשה מישראל כתורה שכתוב בעדת שכ' לא תעשה עמי זרעו אלא לכותינו ולכן זכור ואמור אם תעשה ירושלים תעשה ישיכי פי' תמירה זו שאמרת אתה זכור . ותפקוד על נצח מרום נמרום ועל מלכי אדמה לעבור לותם

שהרשעו לנו ותכלני, או תזכור כלה שבלנו מן הגרים ותעבר לותם . שבכור לשתום פי' שאומרים מה תאכו לעדה תקותיכם ולא תרמו יפוצה לעולם : נקובי בן בכורי ישראל : נכורי בלתך וכור שנת, ותכרה לי כו' בחומר שעוריס כו' ובתרך לזכור לשפר שבתך : ותרכך לעון רצוי פ' לפניס ותרכם לותך כדי שתזכור לותנו :

אין מייבר ודחק עצמו . קוצין בן רשע בן קוצין בן רשע בן מניק זה היין בן בנו של מלך קצוני כרותי בריתי של ישראל . לקצין להשחית : בדבור תכוזכן פי' על שרבו מדברי תורה שכתוב בה בפטיס יפוזכן שלא לכך נא הפוכה עליהם . רצוני ישראל העשוקים ורוצים לעזרן לפרעה . פוצץ פלגות : ותצלחן שבכל דיל יהושע . כעין כאשר יצו ריחצים אלו ישראל מיצרים בקשת ותכים והלכו דרך המדבר מקו מלן ואוכל : ו"מ מחנניס חכמי ישראל שחוקרים שנוים ודברי תורה כתבי על פיהם . לחנן לכרות ולמחות לותם . ו"מ מחנניס תיבות של ישראל לן שון ויצא חוקן

נְקוּבֵי בֶן בְּכוֹר - נְכוֹרֵי בִלְתֵּךְ וְכוֹר - וּפֶאֱרֵךְ אֶזְכּוֹר - וְאַרְצֵךְ לְזִכּוֹר :

חזן בְּפָרָשַׁת זָכוֹר :

חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ :

אָץ קוֹצֵץ בֶּן קוֹצֵץ - קְצוּצֵי לְקַצֵּץ - בְּדִבּוּר כְּפוּצֵץ - רְצוּצֵי לְרַצֵּץ - לֵץ בָּבָא לְלוּצֵץ - פּוֹלֵץ וְנִתְלוּצֵץ : בְּעֵץ מְחַצְּצִים לְהַצִּץ : בְּנֵץ עַל צְפוֹר לְנַצֵּץ - עַב בְּקַע מֵרֹאשׁ - יְחִידִים מְנוּגְרוֹשׁ - הַל וֵילֵךְ וּפְרוֹשׁ - וְיָשֹׁב עַל גַּבֵּי חֲרוֹשׁ : זְמַן וְהוּנַק לְרֹאשׁ - רֵאשִׁית גּוֹיִם לָרַע לְדִרוֹשׁ - הֵיוֹת לְכָל בּוֹגְדִים רֹאשׁ - וְצִפָּעוֹנִי תְּלוֹרֵת בְּטִבְחָר בְּרוֹשׁ : רָץ וְהִקְרָה בַּדֶּרֶךְ עֲיֵפִי טָרְחוּת דֶּרֶךְ - וּפָץ לֹא זוּ הַדֶּרֶךְ תָּעוּ בַּמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דֶּרֶךְ : בָּנָחַשׁ עֲלֵי דֶּרֶךְ - שָׁלַחְתִּי בַּחֲמוּקֵי יָרֵךְ : וְעַל כָּל רֹאשׁ דֶּרֶךְ - זְנַב כָּל עוֹבְרֵי דֶּרֶךְ : יָעָף וְעָיֵף וְחָשׁוּמְחוֹר פֶּתֶן רַחַשׁ : וְנוֹדָע בִּיהוּחַשׁ - מִשּׁוֹרֵשׁ נָחָשׁ - רָגַשׁ וְלָחַשׁ : וְעֵת לֵידָתוֹ נִיחַשׁ - וּבִכְשָׁפָיו הוּכְחַשׁ : וּכְלָחַשׁ נֶחֱלַשׁ וְלֹא חָשׁ : בְּכִשָּׁפָיו הִלְלוּ - וּבְקִסְמֵיהֶם חִלְּלוּ : יוֹם הֶעֱמִיד וְזִלְזְלוּ - שֶׁמֶשׁ הַדְּמִים וְזִלְזְלוּ - יָגְעוּ לֹא הוֹנַח לוֹ : וְלַחֲרָפוֹת נִחְלוּ - עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ הֶזְחִילוּ - לְהַמְּחוֹת הוּא וְכָל חֵילוֹ : קְטוֹשֶׁן חָרָק - נְאָצוֹת שָׁרַק - זְמוֹרָה

בְּאַפּוֹ הָרָק · וְחַרְבּוֹ הִבְרִק: לְמִילָה
פָּרָק - וּכְלִפֵּי מַעֲלָה תָּרָק : וְלִשְׁמֹ
שָׁמַיִם תּוֹרֵק - בְּעוּזּוֹת יָרוֹק יָרָק : יְהֹ
אִשְׁכּוֹל הַכּוֹפֶר : צוֹאֵל מְשׁוֹל עוֹפֶר
וְכָרוֹן מְשֻׁלֵּי אֹפֶר - כְּתוֹב זֹאת זִכָּרוֹן
בַּסֵּפֶר - רוֹשֶׁם בְּזֶה סֵפֶר - בַּתּוֹרָה
וּבַנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים לְהֶחָפֵר -
לְהַמָּחוֹת מִסֵּפֶר · וְלֹא יֵכָתֵב עִם
כָּל הַכָּתוּב לְחַיִּים בַּסֵּפֶר :
אֵל נָאֱלָעוֹלָם תּוּעָרִין - וְלָעוֹלָם
תּוּקָדֵשׁ - וְלִעוֹלְמֵי עוֹלָמִים -
תִּמָּלוֹךְ וְתִתְנַשֵּׂא : הָאֵל מֶלֶךְ נוֹרָא
מָרוֹם וְקָדוֹשׁ : כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ
מַלְכֵי הַמְּלָכִים : מַלְכוּתוֹ נָצַח -
נוֹרְאוֹתָיו שִׁיחוּ : סַפְּרוּ עֻזּוֹ פָּאֲרוּהוּ
צְבָאָיו - קָדְשׁוּהוּ רוֹמְמוּהוּ - רֹן
שִׁיר וְשֶׁבַח : תּוֹקֵף תְּהִלּוֹת
תְּפִאַרְתּוֹ :
וּבְכֵן זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק
וּמַה שֶּׁמִּוְּזְרוּ - וְנִמְחַז כְּזִכְרוֹ -
מְלַהֲזִכִּירוֹ · בְּזִכְרוֹן קָדוֹשׁ :
יַעַן אֲשֶׁר לֹא זָכַר - וְנִחְשַׁב כְּנֶכְרִי -
מְלַהֲזִכִּיר - בְּזִכְרוֹן קָדוֹשׁ ·
זָכוֹר אִישׁ אֲשֶׁר הִגְוִיעַ אָבֵל לְלֹא
עִתּוֹ - בְּרַצּוֹחַ וְגַנּוֹבוֹנְאוֹף
בְּיַעְתּוֹ - גָּרַע חֲמֵשׁ שָׁנִים מִיְּחִידָתוֹ :
זְכוֹר בּוֹזֶה עַל גְּמִילוּת חֶסֶד - גּוֹעֵל
אָחָעָשׂ לְזִקְנוֹ הֶסֶד : דּוֹמֶה לָמֵת
מֵרֵעֵהוּ הֶסֶד : זָכוֹר גִּלָּה עֶרְוַת
מְצִיאַת שָׂדֶה - דָּם שָׁפַךְ בְּבוֹאוֹ מִן
הַשָּׂדֶה : הָפַךְ לֵב אָב שַׁח בַּשָּׂדֶה :
זָכוֹר דָּהוּי בְּאוֹזֶן הָעֶרְלָה - הַבּוֹזֶה

בְּכוֹרָה

והשבו · חילנו חילל לותו פירוש
מסה מרי ידיו לפחים וכילכל המולו'
והעשיר החמה . וזלנו ל' בליעה כמו
זולל וסובא הלחים ל"ה שהם בנבעון
דום ל' המתנה · וזלזלו ל' הכרית
נבוריו כמו וכרת הזולזלים . יגע
לשחוק חיל שלם פעמים להלחם
ולשלח ולא עלתה לו . הזחילו הגבירה
קט וזן חרק פי' עשה קטט עם ישראל
וחרק שיניו עליהם שרק בכיו כדי
לנלץ הקב"ה בגדופים . ומורה נלחמו
חדק הוא רוק המוכרח היה רוקן
כלפי מעלה כמו ושוליהם הזמורה של
לחם : הכריק בלטים . פרק ל' פרקו
נומי הלף · ולשם הקב"ה שהמו כאיון
תורק · לו הוה לחם שנחשלו לעופר
וכרון זכות תבות שנחשלו לעפר
וספר · כתוב וכו' לם תזכרו ותקרלו
לפני בכל שנה זכור לפר עשה עמלק
ותמחה את זכר עמלק לו זכרוניכם
כחשלי לפר פירו' לתם מסולים
לאהרהם שנ' לנכי עפר ואפר ולם
לזו לזי סיפים דקרן לנבי חומר
נביכם לכי מחזיר לתכם לעבודת
מנרים לחומר ולנביים כתוב זאת
וכרון בספר במסבת מנילה כתוב
ולת הם שכתוב בתורה תמחה את
זכר עמלק וכרון בנביאים פקדתי
לפר עשה לך עמלק בספר משפה
הזן ם בתוב במנילה : להחפר פירו'
שתזכרו עמלק לחרפה כדכתיב
ועשותם רשעים כי יהיו לפר תחת
כפות רגליכם למחות לותו מספר
החיים . ומת הזו של עמלק שהזכיר
החון זכור לפר לך עמלק · יען לפר
לל זכר ה"ה בתלים : שתרוך פניכם
בתיבה בוכרון ומפלינ בין וכרון
לקדוש ברי זה מנדף :

זכור לים לפר הגויע לך וכולו
זה עמלק כדבע פנרם
לאהרהם למות תמם שנים קולם ומזו
שנים רלוי לחיות ק"ם שנים כמו

יצחק רק שקיצר הקב"ה שכיו לפי
שכיום מיתת לברהם עבר עמלק ב'
עבירות שכ' ויבל מן הסדה והוה עיף
ויבל לשון נגיעה שכ לם נבעים בלו
לך מן הסדה שבל על נערה המאורש'
שכתוב ולם בסדה מלקה עיף הייכו
רליחה שכ' עייפה נפשי להורגים ולל
רלה הקב"ה שירלה לברהם לת בן
בנו יבל לתרבות רעה וזה שלמר
הכתוב טוב מסכך מחייט : בוזה על
נמילת חסד במדרש בסיקתל יעקב
היה מבטל עבדים למר לו עשו מה
רלית לבטל עבדים למר ליה מפני
שמת זק כי ולכי מבטע'ומתקבל עליו
והוה יודע שבטבטרתי עליו ולעתיד
לבל יהבבני לומר לי שוטה סבור לתם
כשלדם יבלה בקבר עתיד לבחיו' לם
בחותו זקן בעבד מדת הדין אין סבר
ועוכם ואין תחיית המתים שבל' הבם
תלכי הולך למות ולל לסוב ותן לי
עבדים ויהיה הבכורה שלך וזהו בוזה
על נמילות חסד . ניעל לת ל' לל
תבעל דומה לתם מרעהו עכו"ם
דומה לכלב כדלמרי' כל המבעל כלב
בתוך כיסו מובע חסד מתוך ביתו
שבלשון יון קורין לכלב לתם . הכך
לב לת זה יבחן והיה נובב לת לבו
הפיך מעשרין התבן כסבור שהוא
מדקדק במלאת לחוי בתון הערלה
עתלק נדחה בניבנה על סדיס לזהו
ערל תמתוע ולקבל חוסר בכוס
התרעלה ויתבל ויבת ויקס ויבו כו'
ופרק מתנו עול כפר בעיקר שכ' לתה
זה והקב"ה שבקרל זה ללי ולכוחו :
תשך לו ערלה שכ' שלח ידיו בבל'ומו
חלל בריתו הפכפך דרך שכוח נובב
לבבות והיפך דעת ומדקה עשתו
בדיק לתים זה עתלק לתים שלה וזה
מתנות : מחזר לת יבחן . לתה לתכור
להרוג לת יעקב כתיב עלל בוקק
לתסכך וכור ונגעל לבל המלכים כלי

פיינזדוכו

בְּכוֹרָה בִּכּוּס הַתַּרְעֵלָה - וּפָרַק
מֵנוּ עוֹל וּמַשַּׂךְ לוֹ עֲרֵלָה : זָכוֹר
הַפַּכְפַּךְ דֶּרֶךְ אִישׁ וָזָר : וְהִכְרִיחַ
מְאוֹר אָב בַּעֲשַׂן עֲבוֹדַת זָר - זָמַם
בְּלֵב הֱיוֹת לְאַח לַאֲכָזָר : זָכוֹר
וְנִתְעוֹלֵל לְרֶבַע בְּאִשָּׁה : זְרוֹן לִבּוֹ
הִשִּׁיאוֹ בְּאִשָּׁה : חֲתוּגִבּוֹרִיו הֱיוֹת
כְּלֵב אִשָּׁה : זָכוֹר זֶרַע מְרֵעִים נִתְעַב
וְנֶאֱלָח - חָלַק לְהַשְׁחִית וְלוֹטֵר
הָאָח - טָמְנוּ גְאִים פַּח לְחַבֵּל אָח :
זָכוֹר חֲנֵט מְנוּ עַמְלֵקִי - טַס בְּיֶלֶק
לְאֵבֶר חֶלְקִי - יְרוֹעַ כְּבִירִים לְעֵין כֹּל לְלוֹקְקִי : זָכוֹר טַפֵּשׁ
מֵהַעֲרִימָה - וְכִתַּת עַמִּי עַד חָרְמָה : כְּמוֹ כֵן חַיֵּב לְהַחֲרִימָה :
זָכוֹר יוֹשֵׁב נֶגֶב בְּלִי עוֹל כְּעֶרֶד : כְּסוּת וְלָשׁוֹן שִׁנְאָה הֱיוֹת מֶלֶךְ עֶרֶד
לְשִׁבּוֹת שִׁבִּי מֶרֶד וְחֶרֶד : זָכוֹר כְּסִיל שׁוֹנֵה בְּאִוַּלְתּוֹ : לְהַעֲרוֹבֵת
מִדְיָן בַּעֲלוֹתוֹ : מֵיהַר יְרֻבֶּשֶׁת וְגִלָּה נַבְלוּתוֹ : זָכוֹר לְהַעֲקֵע
בְּצִתּוֹ מִשּׁוֹרֵשׁ : מַלְעִיג לוֹ עָנָף וְגַם שׁוֹרֵשׁ - נֶעֱנַשׁ קִישִׁי כִּי
הִשְׁאִיר לוֹ שׁוֹרֵשׁ : זָכוֹר מַעֲשֵׂה אֲגַג מֵעֲדָנוֹת - נָשִׁים בִּשְׁכָלָה
חֶרְבּוֹ לְעָנוֹת - סוֹרֵם שֶׁאֵרוֹ לְשִׁיסוֹף יְעָנוֹת : זָכוֹר נָגִיד לְהָמָלוֹ
הַסַּבִּים - סָר מִבְּלוּכָה מִבֵּין נְסִיכִים : עוֹלֵל הַנּוֹתָר עָמֵד לְכַפִּים :
זָכוֹר סָבִב צְקְלַג וְנֶגֶב - עֲמָלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב - פְּגָרוֹ טוֹב רוֹאֵי
כְּנַשֵּׁף בְּעוֹגֵב : זָכוֹר עָרִין בְּעָמוֹנִים נִרְבָּא - פָּרִין כְּרִמֵי עֵינְגְּדִי
כְּהוּבָא - צוֹרְבוֹ אִישׁ בְּאָחִיו כְּחֶרֶב לְהוּבָה : זָכוֹר פְּלֵטִים אֲשֶׁר
בְּאַף הַסָּעִיר - בְּלֶכְתָּם בְּהַר שָׂעִיר - קָנָא לִנְקוֹם עֲיָרוֹת שָׁעִיר :
זָכוֹר צַו בְּפֶרֶק לְהַסְגִּיר שְׁרִידֵי - קָם בְּרֹאשׁ דְּרָכִים לְסַעֵד אֹרַח
רוֹדֵי - דָּדָה וּמָסַר בְּיַד פְּרוּדֵי רְפוּדֵי : זָכוֹר קְפִין לְשַׁעַר הַשָּׁמַיִם
רָעַשׁ וְשָׁאַג מִילִי בְּשָׁמַיִם - שָׁלַט וְיִגַּר לְעַד לַשָּׁמַיִם : זָכוֹר רָה אֶל
חָנֵף לְהַחֲנִיף מִמַּלְכֵּת - שִׁמְשִׁי אֲשֶׁר שִׁמְשׁוֹ מֵאֵמֶשׁ וְהוֹלֵכֶת :

ע' פסוקים מגיד למלך את המן עד ויתלו את המן: וי"ת בפוף מפתח היין במספרו מבעים. בקנין פעלך זו התורה שניתן בקנין של הקב"ה. אתה זכור לפני שיתן לפניך שכחת. זכור ר' את יום זעלך על שם בפסוק זכור את יום ירושלים. וכוחמי' מה לך זה טיטום שחיך ונידף למר מי שלניתו ונו' בפולחים זמורות על שם בפסוק והכם פולחים הזמורה ונו' אשר נוית' לא יבלו בקבלך זה עמון ומואב שכתבו עם עמלק בתורה בנית כדי לבטל התורה וכבל על ג' פזמורי למרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל כי מועלו בך יחדיו עליך ברית יכרותו אהלי עכו"ם וישמעאלים מואב והגריס גבל ועמון

תַּמָּה הַלְּשׁוֹן לְרַפּוֹתָהּ מִמְּלֹאכֶת:
זָכוֹר שִׁקֵּל אֲלָפִים עֲשָׂרָה: שְׁתִילִים
כְּאָהּ הֶחֱלִיט לְסִבְרָה - שִׁיעוּר מֵהֶם
עֲשָׂרָה לְשָׁרָה: זָכוֹר תַּבְעֵל הַפֵּר
חֲמִשִּׁים - תְּזוּמָה קָצַב לְכַלּוֹרֶת
חֲמוּשִׁים - תַּכְלִית שִׁבְעִים נִתְּלָה
עַל חֲמִשִּׁים:
וּבְכֵן וְלֹא תַעֲלֶה קָרְשָׁה כִּי אַתָּה
קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעַ:

אֱלֹהִים אַל דָּמִי - כִּקוֹל מַיִם רַבִּים נִשְׁמַע קוֹלֶךָ - מַשְׁמִיעִים וּמְצַוֶּה לְעַמְּךָ בְּקִנְיַן פָּעֳלֶךָ - זָכוֹר
אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ - אֲשֶׁר קָרְךָ וַיְחַשְּׁלֶךָ - וְהָיָה בְּהָנִיחַ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָךְ - תִּמְחֶה זֵכֶר
מִכָּל גְּבוּלֶךָ - וְהֵם יָשִׁיבוּ וְיֹאמְרוּ לָךְ - וּמִשָּׁלְךָ עוֹד יִתְּנוּ לָךְ - אָנָּא הָקֵם אֶת דְּבַר מְלוּלָךְ
עַד שֶׁאַתָּה מְצַוִּינוּ הַזְּכֵר לָךְ: אַתָּה זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשׂוּ לָךְ - זְכוֹר יְיָ אֶת יוֹם זְבוּלָךְ: הַמִּתְנָאִים
וְנוֹאָמִים פֶּה מַה לָּךְ: הַשּׁוֹלְחִים זְמוֹרוֹת בְּאַף לְחַלְּלָךְ: זְכוֹר כְּפֹא כְּבוֹד גְּדֻלָּךְ: אֲשֶׁר כִּנְּרוּ
וְנֶאֱצוּ לְמוּלָךְ: וְשִׁלְּחוּ בְּאֵשׁ הֵיכָלָךְ - וַיְשׂוּמוּ כָּל גְּבוּלָךְ וְשִׁדְּדוּ וְנָתְקוּ אָהֳלָךְ: אֲשֶׁר צִוִּיתָ
לֹא יָבֹאוּ בַּקָּהָל לָךְ: אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי בְּגֻלָּלָךְ: וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם הִלּוּלָךְ - עָלֶיךָ יַעֲווֹב
חֵילָךְ - יִתֵּר מֵאֲשֶׁר עָשׂוּ לָנוּ עָשׂוּלָךְ: אוֹתָנוּ בְּמִדְבָּר נִלְחֲמוּ - וְאוֹתָךְ בִּישׁוּב נִתְלַחְמוּ
אוֹתָנוּ חוּץ לַמַּחֲנֶה הָמוּ - וְאוֹתָךְ בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה נָהֲמוּ - אוֹתָנוּ פִּלֵּיטֵי עָנָן זָמָמוּ - וְאוֹתָךְ בְּקֶרֶב
עָנָן גָּמְמוּ - אוֹתָנוּ לַחֲשׁוּלֵי עַב דָּמוּ: וְאוֹתָךְ עָלוֹת עַל בָּמוֹת עַב הָמְמוּ - אוֹתָנוּ חוּץ מִמַּחֲנֵיצָה קָמוּ
וְאוֹתָךְ לִפְנֵי וְלִפְנִים קָדָמוּ - אוֹתָנוּ בְּרִחוּק מָקוֹם אָשְׁמוּ - וְאוֹתָךְ בְּקֶרֶב מְקוֹמָךְ שָׁמְמוּ - אוֹתָנוּ
חוּץ מִישִׁיבָתֵנוּ רָמוּ: וְאוֹתָךְ בְּמָכוֹן שִׁבְתְּךָ הֶחֱרִימוּ: אוֹתָנוּ אוֹת בְּרִית מִשְׁאֵר הֵרִימוּ:
וְאוֹתָךְ עֶשֶׂרֶת אֲבִירֵי בְּרִית הֶחֱרִימוּ - וְאוֹתָךְ תְּלוּת יַד לְמוּלָךְ הֵרִימוּ - אוֹתָנוּ נְתִיעָצוֹ וְסוֹד
הֶעֱרִימוּ: וְאוֹתָךְ כְּרוּבִיסוֹדָךְ לַחֲרָפוֹת הֵגֵרִימוּ: וְאַתָּה יְיָ לְעוֹלָם תֵּשֵׁב - וְהוּא נֶגְדָּךְ בְּמַטֵּה
יוֹשֵׁב - תָּפוּשׁ מִדָּבָר וְכָל הַיְשׁוּב - אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד בִּלְבָב מִתְחַשֵּׁב: אִם לֹא עַתָּה תָּקוּם וְתִקָּשֵׁב
בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה קִימוֹת נִקְמוֹת לְחֵשֵׁב - בְּפַחַד וָפַחַת וָפַח לִפְקוֹד עַל הַיּוֹשֵׁב: וְאִם אֵין כְּבָר
תֶּחְשֵׁב - וְכָל הַמּוֹנָהּ וְסוֹפֵר וְחוֹשֵׁב - קֵץ הַפְּלָאוֹת לְהָבִין וּלְחַשֵּׁב: נָשְׂתָה גְּבוּרָתוֹ מִמְּחַשֵּׁב
וְלֹא יִמְצָא מַעֲנֶה לְהָשֵׁב: וַיֶּחֱשָׁה רוּמִיָּה מֵהַקְשִׁיב: וּבְאֻמּוֹנָה כְּסָלָיו יֵישֵׁב: וְזֹאת עַל לְבָבְךָ
יָשֵׁב: וְיֹאמַר עַד יַשְׁקִיף וְיֵרֶא וְיַקְשֵׁב - וְנֶחְשַׁבְתִּי כְּעֵד זוֹם - כָּל הַיּוֹם מְרַמֵּם - וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה
מאוד

ועמלק כו' ולא יזכר שם שלוך שלא יקרא לגלגי ישראל. חוץ למחכה המו כגון זכין ומצורעים שמשלחין חוץ למחנה: פלוטי ענן זה שבט דן שהענן פלטן מבני פסל מיכה שהיה עומד זמנו לעון ושוה שעשו עמהם מעשה זכור שבאתה אמר קרך לעון מקרה לילה. וי"ת לעון זמנו של תפקד פרוז שבתנו רשן על לחיכו ושלטו בכו. גימו שבכתם טיטוס הרשע להיכל ובילד הפרוכת לעון חיתוך כמו גומתו עם הפסוים לחזוני עם ע' שבחשלים לתריך: דימו לעון דמתו וי"ת לעון קריתה. ברחוק יוקום כלו' חוץ לארציהו דמו בשליכו' חות בדית מעשר וכו' תקבו מילות ישראל מנשרם עשרה לגיהי וכולו עשרה

כְּאוֹד וּמִשְׁתּוֹמֵם · וְאַתָּה יְיָ עַד מָתַי רוֹאֶה וְדוֹמֵם: זְכוֹר בֵּית מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם: וְכָל עוֹבֵר עָלָיו מִשְׁתּוֹמֵם: מָתַי תִּתְנַשֵּׂא וְתִתְרוֹמֵם · זָכוֹר אוֹמֵר פִּיךְ קוֹמֵם: בְּשָׁלֹשׁ עָתוֹת עָמַלֵק לְדָמֵם: בְּשָׁלֹשׁ מִיתוֹת כָּרַם לְהָרְדֵּם: בְּשָׁלֹשׁ יְמֵי אֲפֵלָה נָגְהָם לְהַעְדִּים · בְּשִׁבְעָה יְמֵי עֲבֵרָה לְהָרְשִׁים: בְּעֶשֶׂרֶת מִינֵי שִׁמֵּד

עֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת · וי"מ יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלוֹ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת: וי"מ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת עַצְמָם נִתְּנוּ · כְּרוֹבִי סוֹדֵךְ לְחַרְטֹם כּוֹ' שֶׁהוֹדִיעוֹ כְּרוֹבִים מְבִית קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְתָמְרוּ ע"מ כֵּן וְזֶה גָּרַם חַרְפָּה לִכְרוּבִים · נִגְדֵּךְ בְּיוֹתֵר כּוֹ' נִקַּד סְפִיקוֹ לְשׁוֹן הַמְדַבֵּר אֲפִי' בְּחֶלֶם לְמַעְלָה בְּחֶלֶם מְנֻקָּד כְּסִנְדּוּר לְמַטָּה לְמַ כ"ם · תְּכוּס יְדֵבֵר עִמָּךְ כְּרֵעַ מוּסָג בְּכָל עוֹלָם · בְּשֶׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה קוֹמוֹ פִּי' י"ג פְּסוּקִים שִׁים נָכוֹן קוֹמַת י' וְכוֹלָן כְּתִיבָן עַל עִכּוֹ"ם לְאַחֲדָן: וְיֵשׁ מַפְרִישִׁים בְּשֶׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה קִיטוֹת כֵּן י"ג פְּרָנוֹת שֶׁפָּרְנוּ הַיּוֹנִים בְּעוֹדָם וְחִזְּרוּ וְגִדְּלוּם וְתָקְנוּ כְּנֶגֶד י"ג מִקְחוֹנוֹת · כְּמוֹ ל' נִיד כְּמוֹ · וְנִתְמַנּוּ כְּשֶׁלֹשׁ פִּי' בְּתוֹמִיכָה עַל הַק' כְּמוֹ שֶׁהַבְּהֵמוֹת לְמַלְאָךְ יִשְׂרָאֵל וְחַיָּה וְכִסֵּא · בְּשֶׁלֹשׁ עִיתּוֹת לְהָאֲשִׁימִים: וְכִמוֹ מֵעֲשָׂרָה דְּבָרִים עִבְּרוּ עַם מֵעֲנוֹת · וּמִשִּׁבְעִמְצוֹת הַמִּישָׁנוֹת · כֵּן בְּעֶשֶׂר וְשֶׁבַע יוּשְׁכְּרוּ לַעֲנוֹת · וּבַת קוֹל הֵצִיא כְּמֵעוֹנוֹת: וְתִפּוֹצִין בְּכָל הַמַּחֲנוֹת · זְכֻרוֹן דְּבָרִים לְהַגִּיד וְלַעֲנוֹת: אַל תִּזְכְּרוּ רִאשׁוֹנוֹת · בֵּינוּ יְשׁוּעוֹת אַחֲרוֹנוֹת · וְהַזְכִּירוּ זֵכֶר רְנָנוֹת · עֲמָלֵק אֲשֶׁר בָּא וְעוֹת מַחֲנוֹת: וְהֵיקַרְאֶתְכֶם בִּפְנֵי בָנוֹת · וַיֵּצֵא לוֹשֵׁם בְּכָל הַמְּדִינוֹת · רְאוּ עַתָּה לְתַנּוֹת: אֵיךְ נִמְחָה בְּחֹתֶף בְּכָל פִּנּוֹת · וְצָבְאָה הַמָּרוֹם אֲשֶׁר בְּמִעוֹנוֹת: אֲשֶׁר הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶם בְּמִשְׁעֲנוֹת יִפְקוֹד עֲלֵיהֶם אֶת הָעֲוֹנוֹת: לְרוֹב יָמִים לְחַכְּנוֹת · לַחְשׁוֹב עֲלֵיהֶם חִשְׁבּוֹנוֹת · לְהַפִּילָם לְחוֹפֶת דְּרָאוֹנוֹת · וְהַמּוֹן לְאֻמִּים וְכָל הַלְּשׁוֹנוֹת: עַל עוֹרוֹ וְעָזוֹר יִשְׂאוּ קִנּוֹרוֹת · וְכִשֵּׁל עוֹזֵר וְנָפַל עָזוֹר מִקְּוֹנְנוֹת · וְיֵדַע כָּל פּוֹעֵל כִּי לֹא שְׁכַחְתָּ · וְיִבְכְּךָ יְצִיר כִּי יִשְׁכָּם שָׁכַחְתָּ · וְשִׁעִיר וְשָׂרִיו אָזוֹבַחְתָּ · וַעֲמָלֵק וְטַפְסְרָיו הוֹכַחְתָּ · וְאִתָּם בַּמִּשְׁפָּט נִתּוֹכַחְתָּ · וְזִכְרוֹ עִם אֲשֶׁר זָכַרְתָּ כִּי לְטוֹבָה אוֹתָם זָכַרְתָּ · וּבְזִכָּרוֹן טוֹב אִתָּם נִזְכַּרְתָּ: חֹזֶן וְהַמַּזְכִּירִים אֶתְיָ · יַאֲמִירוּ תָּמִיד יִגְדַּלְיָ · וַיֹּאמְרוּ גְּאוּלֵיָ · בֶּן יַאֲבְדוּ כָּל אוֹיְבֶיךָ יְיָ · וְהָעוֹמְדִים בְּבֵיתְיָ · וְהַבּוֹטְחִים בְּיָ · וְהַשְׁתּוֹלְלִים בְּבֵיתְיָ · יְחַזְּבוּ בְּנוֹעַמְיָ: וְיָגִידוּ כִּי אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ: טוֹב לְהֹסוֹת בַּיְיָ · רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ · קוֹל אוֹמְרִים הוֹדוּ אֶתְיָ · כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְיָ · זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ: בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְיָ · שׁוּשׁ אָשִׁישׁ בַּיְיָ: ע"כ וְאִם כָּל הַמּוֹעֲדִים יִהְיוּ בְּטֵלִים: יְמֵי הַפּוּרִים לֹא נִבְטָלִים · וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִנִּטָּלִים · וְיִזָּכְרוּ לָעַד גְּאוּלִים · לְשָׁשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה גִּילִים · מִפְּעֻלוֹת אֱלֹהִים מְגִלִּים · וְעֻזּוֹ נוֹרְאוֹתָיו מְגַדִּילִים · וְשָׁרִים כְּחוֹלְלִים · בַּעֲשֶׂרֶת מִינֵי עָשׂוֹר מְכַלְכְּלִים · בְּכִנּוֹרוֹת וּבְנֵבָלִים · בַּעֲשֶׂרֶת מִינֵי הַלֵּל מְהֻלָּלִים: בְּעֶשֶׂרֶת מִינֵי שִׂמְחָה צוֹהֲלִים · וְשִׁרְפֵי הַקֹּדֶשׁ הַמְּעוּלִים · כְּתַלְמִיד לָרַב יְהִי לְמוֹ שׁוֹאֲלִים כַּהֲפָעַל אֵל אֵלִים: כִּי אֱלֹהֵי דֵּעוֹת הֵם נִפְנִים · וְאֵלֶּה מִלְּפָנֵיהֶם מְפֻנִּים · וְאֵלֶּה חוֹצָה פּוֹנִים · וְאֵלֶּה לְפָנִים וְלִפְנִים · בְּצֵל שַׁדַּי

ג' פְּעָמִים עֲתֵה יֵם בְּפָסוּק עֲתֵה לָקוּם עֲתֵה תְּרוֹמֵם עֲתֵה תִּכְבַּשׁ ג' מִיתוֹת חֶרֶב דֶּבֶר וְרָעָב ל"ק קָם לָנוּ וְעוֹפְרַת כְּמוֹ מְכוּתָּד בְּמָנֵרִים וְכִתְיב כְּאֶפֶר שִׂים לְמָנֵרִים יִהְיוּ לְשֵׁם צוּר וי"מ דֶּשֶׁא וְתִימְרוֹת עָשָׁן לְהַדְמִין ל' הַדְּמוֹן תִּתְעַבְּדוּן לְהַשְׁמִיד ג' נְחָלִים עוֹמְמִים ז' יְמֵי עֲבֵרָה ז' יְמֵי מַמְשָׁא הַמּוּכָה בְּמָנֵרִים כֵּן תִּהְיֶה נַעֲמָלֵק וי"מ כְּמוֹ מְכוּתָּד בְּפָסִים יוֹם עֲבֵרָה יוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה וְצוּקָה יוֹם שׁוֹאָה וּמְשׁוֹאָה יוֹם חוֹשֶׁךְ וַעֲרָפֶל יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל יוֹם סוּפָה כּוֹ' · עֲשֶׂרֶת מִינֵי גְּזֵרוֹת כְּתוּבִים בְּפָסוּק קְדֵרוּ גְוִי וּמִי יְחוֹרְרִים בְּפָסוּק כְּאַשִּׁיכֵם עֲלֵקִים יֵם י' תֵּיבוֹת: עֲכֵנוּ עִם מְעִכַּת עֲלֵי עָכוֹ כְּעָכוֹ"ם נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע וְגַם עֲבֵרוּ ז' מִלּוֹת נֵד נִקְרָבוּ"ת אֶת יִשְׂרָאֵל עֲלֵי לְקַיֵּם עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת וז' מִלּוֹת עַל בְּנֵי

מִתְלוֹנְנִים - וּבַחֲמִשָּׁה קוֹלוֹת
הַצְּפוֹנִים - קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה
מַצְפִּינִים - בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים צְפוּנִים -
הַחוֹגִים בְּיִקְרַת מְפֻנִּים - וְקִדְמוּ
שָׂרִים אַחַר נוֹגְנִים : לְדַעַת אֵיךְ הֵם
מְנֻגָּנִים : בְּנָאוֹת אַפִּיקֵי מָגִנִּים -
בְּצִלָּם הָיוֹת גְּנוּנִים -
וּבְאַבְרָתָם מִתְגּוֹנְנִים · וְעַל חוֹמוֹתָם
מִתְמַנִּים - לְשׁוֹעֲרִים וְלַשּׁוֹמְרִים
מְשׁוֹנְנִים כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה
מְזֻמָּנִים - לְהַזְכִּיר קְדֻשַּׁת נוֹצֵר
אֲמוּנִים - לְהַעֲרִיץ זְכִירַת גְּוִי שׁוֹמֵר
אֱמוּנִים - וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל מִתְכַּנִּים -
וּבְשָׁלוֹשׁ קְדֻשָּׁה לְקַדֵּשׁ מִתְכַּוְּנִים :
שְׁתַּיִם בְּרֹאשׁ בָּנִים מַשְׁכִּינִים · וְאַחַת
בְּרֹאשׁ מַלְכָּם מַתְקִינִים: וּבְשָׁלְשָׁתָם
הָיוֹת נְבוֹנִים - כְּסֵא שָׁלֵם וְשֵׁם שָׁלֵם
מְכִינִים - וּבְשָׁלוֹשׁ קְדֻשָּׁה עֲנוּרָה
כְּאָז מְכִינִים - קְרוֹא זֶה אֶל זֶה
מְכֻוָּנִים - וּבְכֵנוּי שֵׁם קָדוֹשׁ קוֹרְאִים
וּמְכַנִּים · כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ
וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר וכו' :

קדוש

וכ"ע"ז יפה כוכן למשמע כאזנו : כלו
במעשה מרכבה שכל הפירוש שאומרים למעלה מתקיימין כאן
וכן מתחילין בקדושה בשבת
אז בקול רעש גדול וכו'
בשם קדוש משתבח
ויפאר

פ"ח . יוסכרו לעמות ישתו ויוסכרו מכוס התרעלה שהוא לעגה ורוש ופרוש עשר שבע שים ע"ז תיבות בפסוק זה כי כוס ביד ה' ויין חמר מלא מסך וינר מזה לזה שמריה ימצו ישתו כל רשעי ארץ משום ר' מנחם בר חלבו · לא תזכרו לשבוחו על שם הפשוט והיקר לתכלס משל לאחינו רותחת כו' בגות שם העכו"ם : וינח לו שם של גבורה : למטה לספר : בחתף בחירות ובצח שריס כו' שתחילה מפיל הקב"ה שרים של עמלק ואח"כ של מצה . לרוב ימים ל' בפסוק ומרוב ימים יפקדו עוזר של מעלה עוזר הוא העכו"ם של מצה וי"מ עמלק היה עוזר לכל האומות על ישראל ותופת הוא הגיהנם שנא' ערוך מלתמול תפתה · דרשונות ל' דרשון לכל ספר ופספריו שריו ושלטונו כמו פקדו עליו טפסר : לתה כוכרת והסיב לה כאשר אמר ושב ה' את שבותך : המזכירים את ה' אלו ישראל : והעומדים בבית ה' אלו הכהנים והשתוחים בבית ה' אלו הלויים לדיקים כרוך הבא בשם שהוא לשלך בעלה ותקניה וכניה למדינת הים אומרים לה תתיך בגים והיא אומרת תשתכח בגותי בגיך בגים והיא אומרת תשתכח כלותי כו' כך ירושלים הבניתיך אומרים לה הכה בגיך מרחוק יבאו היא אומרת תנלמה בנו' יהודה כו' וכיון שאומרת לה הכה מלכן יבא לך אומרת לה אחו אחו לכך נאמר הוא שהוא : ימי הפורים לא נכטלים כלעתיד במסכת מגילה ואף שאמר ואת שהוא לשון ספק זהו לפי שרבי אליעזר סבר שלא יום הפורים לא נטל לעולם שנ' לחקת עולם לא הכריע הפייט ויסד שמ"מ ככל מולדים שיהו הפורים לא נכטלים מכוטלים הם ישראל שנ' וינטל' ונפל כו' : בעשרה מיני עשור כלאחריכן במדרש ו' נימון היו בכיכור במקדש לימות בן דוד יהיו ח' ולעתיד לבא יהיו עשרה שנא' על עשור · בעשרה מיני הלל אחמור הללו של בקדשו וי"מ בעשרים לשונות נאחר ספר תהלים בכללות בנגון בהלל אחמור וכו' :

בעשרת מיני שמחה כגון גילה ריננה דיצה חדוה וכו' · למי שוקלים ליעקב שנ' כעת יאחר ליעקב וליעקב מה פעל לו · אלא מלפניהם מפנים המלאכים יהון מפנים הדרכים לפני ישראל ותחינת ישראל תהיה לפניהם מיחינת המלאכים : הכפוסים לעדיקים לעתיד לבא :

ביקרת מפכינים זו תורה : וקדמו שרים אלו ישראל שנ' ויהי מחלה קודם למלאכים משל לבן מלך ובעל הבן ככנס תחילה : לפיקי מגיכים אלו המלאכים המגיכים על ישראל · ועל חומותם פירוש על חומותם של ישראל מחוכים המלאכים לשומרים שבח על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים : כנגד לחומים זה הקב"ה שמחר לחומתו של מגן לחומים י' : שומר לחומים זה ישראל שמשמרים לחומתם וסוגלים וסומכין על קדוש קדוש ל"ת שלשמרים לחן במדרש חכמים ז' בפסוק יבא גוי לדיק שומר לחומים על תקרי לחומים אלא לחומים שמשמרים לחן : ובשם ישראל מתכנים שכך לחומים המלאכים ברוך י' אלהי ישראל : שתים בראש בנים שתים כו' שכן כתיב והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה' אלהיכם שמא יאמר לישראל ואחת להקב"ה משל למלך שעשה לו ב' עטרות הוא נותן אחת בראשו ואחת בראש בנו כלי אינך עטרה בעולם ואלעזר היות ככוכים שלף בראש שהוחיר לעצמו בקרן על שם ישראל כמו שיסד בסילוק אחרית ראשון דר"ה בעטרה אשר בראשו זקוקה : כסא ושם ישראל בכיכוי מחזקה : כסא שלם כו' לאחר שיכלה זרעו של עמלק שלם כו' לאחר תמו חרבות לנצח כו' שכאמר הלויב תמו חרבות לנצח כו' ומ"ש לעולם יפה כוכן למשמע כאזנו : כלו במעשה מרכבה שכל הפירוש שאומרים למעלה מתקיימין כאן וכן מתחילין בקדושה בשבת אז בקול רעש גדול וכו' בשם קדוש משתבח ויפאר

יוצר לפורים

ברוך אתה עד ומושיע ומגן

וְיָאֲהַב אוֹמֵן יְתוֹמֹת הָגֵן : אֱמֻנָה
שִׁבְעִים וְחָמֵשׁ בְּעָרָה לְהָגֵן
אֲזַמֵּאז כִּחַז יוֹרֵעַ נִגֵּן־אַרְיֵה בֶּן זְאֵב
לְיֵשַׁע הוֹגֵן : אֵין לְהַזְכִּיר אוֹתוֹ מְגֻנָּן :
וּמְרַדְכַי אֲמֵן בְּאֵלֶף הַמָּגֵן : בָּרוּךְ
אַתָּה יי מָגֵן אַבְרָהָם : אַתָּה גִּבּוֹר
וכו' עַד לְהַחֲיוֹת מֵתִים :
הַמֶּלֶךְ בְּכִסֵּא חָק לְזֶרַע פְּדָה יְהִיָה
בְּקַמִּים כָּל נֶשֶׁם לֹא תְחֻיֶּה
בֶּן בְּכוֹרַת חַל דְּבַר אֶהְיֶה - בְּקוֹץ
אֲשֶׁר נִכְמַר וַיִּחְיֶה - בְּכֵן צִפְעוֹנִי יָצֹץ
לְצַדִּים שֶׁיִּהְיֶה - יָצָא לְמָרְרוֹ מוֹר
בְּגִשְׂמִים מְחַיֶּה : בָּרוּךְ אַתָּה יי
מְחַיֵּה הַמֵּתִים עַז גְּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה
אֶת אֶסְתֵּר גַּל מְמַסְתִּיר לְגוֹאֵל -
גּוֹי כְּנוֹאָשׁ מִלְּהִנָּאֵל - גָּזֵר
אִם אֵין לָאִישׁ גּוֹאֵל - גָּלַךְ מִישְׁפָּד -
תַּבְנִית הַגּוֹאֵל - גָּשׁ כְּאַחְלָמָה -
לְצַחֲצֵחַ הַגּוֹאֵל : מִלְּפָנֵי עִירְוָקְדִישׁ
לְהַקְדִּישׁ אָנֵּא : בְּאֵיהָאֵל הַקָּדוֹשׁ :
אַתָּה חוֹנֵן עַד דִּיעָה וְהַשְׂכֵּל :
כִּכֹּל

וְיָאֲהַב כפ"ת הַתְחֵל בלמ"ן לְהַגֵּד לְפִי שֶׁכָּתְבוּ בְּתוֹרָתוֹ דור כלי"ף שֶׁלֹּא נִכְלוּ בְּשׁוֹלֵי עכו"ס רק שכ"ס הקב"ה על פְּשָׁעִים כְּעִנְיָן על כָּל פְּשָׁעִים תְּכַסֶּה אַהֲבָה וכמו שֶׁכָּתוּב אַהֲבַת חִנָּם אֹהֲבֵנִי וכן בְּדַרְכּוֹ עָשָׂה לְמַעַן שְׁמוֹ נִתְאַבֵּב : תומן וכו' מֶרְדְּכַי הַיְנוּ תּוֹמֵן אֶת כַּלְכֵּל אוֹתָם : יתומת הגן לְפִי שֶׁכָּתוּב בְּנוֹגֵעַ לְמַלְכוּת וי"מ תּוֹמֵן זֶה הקב"ה שֶׁכֵּן וְהַיְנוּ תְּלוּיִין תּוֹמֵן שֶׁהקב"ה הַיְנוּ תּוֹמֵן : יתומת הגן לְפִי שֶׁהָיוּ הַנְּבִיאִים כִּיתּוֹמִים בְּלִי אָב וְהָיוּ הַנְּבִיאִים תְּמִיכִים עַל אַבְרָהָם שֶׁהָיָה בֵּן ע"ס שֶׁהָיָה נִכְלָל בְּמִדַּת הַגְּבוּרָה שֶׁנִּקְרֵאת אַבְרָהָם : יתומת הגן לְפִי שֶׁהָיוּ הַנְּבִיאִים כִּיתּוֹמִים בְּלִי אָב וְהָיוּ תְּמִיכִים עַל אַבְרָהָם שֶׁהָיָה בֵּן ע"ס שֶׁהָיָה נִכְלָל בְּמִדַּת הַגְּבוּרָה שֶׁנִּקְרֵאת אַבְרָהָם : מגיח לבו וכמין בי"י תגן בעל אסתר שֶׁהָיָה נִלְחָם עם מרדכי וְהָיָה בֶּן ע"ס שֶׁהָיָה כְּנֶגֶד לְמַלְכוּת בְּגִימַטְרִיָּה סַמְכוּ : זֹאת מִלְּמַד כְּמוֹ יוֹדֵעַ בֶּן פִּירוּשׁ כְּשֶׁהָיָה דור נָרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ בֶּן בְּנֵבֶל וְכָכוֹר שֶׁעָתִיד מרדכי שֶׁנִּקְרָא אֵלִיהוּ בֶּן זְאֵב לִנְקֹם נִקְמַת מִצְרַיִם וְהָיָה הֶגְיוֹן יִשְׂרָאֵל זְכוּ לְיָמִים הֶגְיוֹן וְנִקְרָא אֵלִיהוּ בֶּן זְאֵב שֶׁהָיָה מְבַשֵּׂר יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ . זֹאת מִיכֵּר לְהַזְכִּיר אוֹתוֹ מְגֻנָּן כְּמוֹ שֶׁאָמַר לְמֹשֶׁה מָה לִּי וְלָכֶם בְּנֵי נְדוּיִם הַיּוֹם יוֹמַיִם יוֹמַיִם אֲמָתַי לָךְ נֶאֱמַר לְךָ לְיָמִים זֶה מרדכי שֶׁנִּקְרָא לְיָמִים יְמֵינִי וּמרדכי לְמִין בְּלִשְׁךְ הַמָּגֵן פִּירוּשׁ עַל יְדֵי שֶׁלְּךָ לְיָמִים שֶׁהוּלִיךְ אֲמָתַי אֶת לְקִרְיַת דור לְסַיְּעוֹ בְּתִקְּמָן וּתְחַזֵּק מרדכי לְבַל לְשׁוֹנֵם מֵאֵל בְּשֶׁבַע דור לְאֲמָתַי לָךְ תְּמוּת . ל"ת מרדכי לְמִין בְּזְכוּת דור שֶׁתְּחִיל עַל אֲמָתַי וְלָךְ זֶה לְהוֹרִיגָן עַד שֶׁיִּסְתַּכֵּם מִלְּהוֹלִיד וְזֶה דור זֶה שֶׁלָּךְ מִמֶּנּוּ שֶׁלְּמַה שֶׁבָּנָה ב"ה שֶׁנֶּאֱמַר בְּיִשְׂרָאֵל דור וְגוֹמֵר לָךְ הַמָּגֵן תְּלוּי בּוֹ הַכְּמ"ך הקב"ה כְּשֶׁבַע שֶׁכִּי יֵד עַל כֵּס יָהּ יְבוֹאוּ כָּל הָעכו"ס שֶׁכִּי מִקְבָּלִין חוֹק מֵעִמָּלֵק : וְחֵק פִּי' כְּתִיב לְזַרְעוֹ לְהַרְסָם שֶׁאָמַר לוֹ כִּי יִהְיֶה זַרְעֲךָ : בְּקַמִּים כְּשׁוֹכְנִים . כְּשֶׁם פִּי' כְּשֶׁהוּא עַל עַמָּלֵק שֶׁכָּל מַעֲרֵי הַגּוֹיִם הַלָּלוּ לֹא תְּחַיֶּה כָּל נְשָׁמָה וּבְיוֹם הַהוּא זְכוֹר בְּכוֹרַת בֶּן יָמִים יְמִינִי : חַל דְּבַר שֶׁהָיָה פִּירוּשׁ חוֹלֵל וְיִשּׁוּעַ דְּבַר הקב"ה לְגַבֵּי הַתְּפִלָּה דְּבַר וְלֹא גָּמַר . בְּקוֹץ אֲשֶׁר נִכְמַר וַיִּחְיֶה כִּי כְּתִיב בְּיוֹם קוֹץ מַכְאוֹב כְּנִכְמְרוּ רַחֲמָיו עָלָיו וְהֶחֱיָה וכתיב אַשֶׁר תּוֹתִירוּ מֵהֶם לְשֵׂרִיכִים וגו' . וי"מ לְגַדִּים שֶׁהָיָה הוֹרֵג קְלָלָה שֶׁהֵם"ץ מְקַלֵּל לוֹתוֹ שֶׁהָיָה לְגַדִּים וּמֵמֶּנּוּ : נִפְעוֹנִי כֵּן לָכֵן תִּנְצֹב מִמֶּנּוּ בְּלוֹתוֹ לְיָלֵד זֶרַע שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ כֵּן שֶׁהָיָה לְצַוְּיָרִים בְּגִידֵי יִשְׂרָאֵל נִפְעוֹנִי לְמִין נֶחָשׁ נִפְעוֹנִי : יִצְחָק מרדכי לְמִרְדֳּכַי לְהַמִּין בְּעוֹזֵת עַל הקב"ה הַמְּחַיֶּה מֵתִים לְעָתִיד בְּנִסְמִיסוּמוֹר הוּא מרדכי שֶׁכֵּן תַּרְגּוּם עַל מוֹר מְרִי דְּכִיָּה . פ"ק מוֹר זֶה הקב"ה שֶׁנִּקְרָא מוֹר הַמּוֹר יִצְחָק לְהַמְשִׁיל לְהֶמְיָן מְרוּרוֹת וּמְחַיֶּה בְּנִסְמִיסוּ כְּתִיב : אֶת אֶסְתֵּר גַּל הק"ה מֵהַמְּסַתִּירִי לְגוֹאֵל פִּי' מִיכָ' מרדכי שֶׁהָיָה מְסַתֵּר אוֹתָהּ אוֹת שֶׁהִי' מְסַתֶּרֶת עַצְמָהּ ל' שֶׁכֵּן מִפְּנֵי סְרִיסֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּלָּקַח לְמֶלֶךְ דְּהַיְינוּ מִנ' שֶׁכֵּן לְמַלְכוּת עַד שֶׁבָּא ז' לְמַלְכוּתוֹ הקדוש ברוך הוּא גִּלָּה לוֹתָהּ כְּדֵי שֶׁתִּלָּקַח וְתַעֲמוֹד לְגוֹאֵל לְיִשְׂרָאֵל וְלָמָּה הָיָה רָאוּי לָכֵךְ לְפִי שֶׁלֹּא מרדכי שֶׁהָיָה מְסַתֶּרֶת מֵיעָקֹב שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ לָלֶקַח וּמִסֵּר לָהּ סִימָנִי עַל יַעֲקֹב וּבְנִימִין ג"כ יָדַע בְּמַכִּירַת יוֹסֵף וְהִסְתִּיר מִלְּבָנָיו וְלָכֵן הָיָה לָכֵךְ בְּהוֹסֵן יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ סִיסְמֵי הַפַּיִּיט כְּזֶה בְּהַחֲזֵק וְגַם שֶׁהוּא לָמֵךְ כְּתִיב הָיָה זֹאת דֶּבֶר לָמֵךְ לְמַלְכוֹ לָךְ הַגִּיד גַּם לְסַתֵּר לָךְ הַגִּידָה לֹא עַמּוֹ : וי"מ מִמְּסַתִּיר כְּמוֹ מִמְּסַתֵּר ל"ג מִמְּסַכְּתִּי כְּנוֹעֲם וי"מ מִמְּסַתֵּר מִמָּה שֶׁכָּתוּב בְּתוֹרָה וְלִכְבִי לְסַתֵּר לְסַתִּיר סְרִיסִים חַיִּיבִין כְּלִיָּה וְהִזְמִין לָהּ לְסַתֵּר פִּיגְּלוּ זְכוּתָהּ : גּוֹי כְּנוֹאָשׁ מִלְּהִנָּאֵל שֶׁכֵּבר כִּתְיֵּמוּ יִשְׂרָאֵל מִן גְּאוּלָּה בְּכָל כֹּחַ שֶׁעָשׂוּ שֶׁכֵּן כִּי לְיִשְׂרָאֵל טַעַם גַּם כֵּן בְּחִשְׁבּוֹן שֶׁנֶּאֱמַר לְמִי דְּיִשְׂרָאֵל בִּימֵי נְסִפְּרִים פִּירוּשׁ בְּחִשְׁבּוֹנוֹת בִּימֵי מַלְכוּת לְמִיעוּטָן טַעַם ר"מ גַּבֵּי לְחַסְּנוֹתָם כְּתִיב שֶׁהָיָה סָבוּר שֶׁעָבַר הקב"ה גָּזַר הקב"ה גָּזַר בְּתוֹרָתוֹ וְלֹא הִיָּה גּוֹאֵל וּמִשָּׁם לְדִקְדּוּק סְכִי כְּמוֹ מִשָּׁם תִּקְבֹּר לְיִשְׂרָאֵל וְלָךְ הִיסְפִּיק הַגּוֹאֵל דִּקְדּוּק לְהוֹצִיא מִסְּבָב בְּיִמִּין מִשָּׁם וְהִסְפִּיק כְּדַרְכְּתִי לְעֵיל אֶת תַּבְנִית הַגּוֹאֵל זֶה מרדכי . גַּלָּה פְּתוּחֵי ת"י גְּלִיפִין זֶה מרדכי

מִכָּל דּוֹרוֹ בָּן לְהִתְבּוֹנֵן : הַעֲרֹת
מֵאֵיזֶה חֹטֶא צָנַ֫ח צַר שׁוֹנֵן ·
דִּבְּרַת אָב בְּזָכְרוֹ אוֹנֵן · הַלֹּא תֵּי צוּר
כְּנֶסָה הַפְּקוּחָנֵן · דָּגַל יִם לְשֶׁלֶשׁ
תַּעֲנוּלַחֲנֵן · הַמֶּלֶךְ זַעֲקָם בֶּן הַעֲדָה
חוֹנֵן : ברוך אתה יי חונן הדעת :
השיבנו עד שלימה לפניך :
הַנְּשִׂים הַחֲגוּרוֹת לְכֶס יְשִׁיבָה ·
הוֹכְאֲרוּ וְסָעֲרָה בָּם נְשָׁבָה ·
הַדַּסָּה זֹאת כְּנַע לָהּ תּוֹר וּמַחְשָׁבָה ·
הַלֵּלָה לְכָל רוֹאֶיהָ וְעֵזֶר לוֹ שׁוּבָה ·
הַדַּר יְמִינִי לְשׁוֹבֵב שׁוֹבָבָה · בִּלְבוּשׁ
רְצוֹת רוֹצֶה בְּתְשׁוּבָה : ברוך אתה
יי הרוצה בתשובה · סלח לנו
עד מוחל וסולח אתה :
וַתִּשָּׂא וַתָּבֹא בֶּאֱלוֹהַּ וְלֹא יָדְעָה כִּי
זֹאת עָשְׂתָה יַד אֱלוֹהַּ ·
וַיִּבְעַר חָנָף בְּכָל גְּבוּל לְשָׁלוֹחַ ·
וּבְהַגִּיעַ תּוֹר בְּנִין לְצֶלֶ֫וחַ וּבְרַת
אֲבִיחַיִל לָבְשָׁה צָלוֹחַ : מַלְכוּת בָּהּ
רַבָּה מְרֻבָּה לְסַלּוֹחַ : ברוך אתה
יי חנון המרבה לסלוח : ראה נא
עד כי גואל חזק אתה :
חֵן זְבָדָה מֵהַרְרֵי אֵל · זְכוֹרָהּ
עִמְעַם בְּיַד בֶּן אֲבִיאֵל · זֹאת
בְּבוֹאָהּ הַלּוֹם נְשָׂאָה עֵין לָאֵל זָכְרָה
נָא לִי צִדְקַת הָרְרֵי אֵל · זֶה הַכִּינָה
לְאוֹת לְתִקּוּן אֲרִיאֵל : תְּכֶלֶת יָדָהּ

עשות

לנחלת הגורל ושבר ניעול של ישראל שהיו מנועלין בחטא עגל שבכנו מביסולי לחסורום מסעודת לחסורום . מלפני שיל וקדים וזו דברי החזן קודם לכל המלכים שנקראו עירין וקדיש לגל אתחיל לגל לשון הוללת : כן להתבונן וכו' כי' כתן לנו לדעת בחיוב חטא שעמד המן הרע להיות פונן לשורו על ישראל בחציס שנויס ונודע לו כדפרשתי : דברת אב כזכר לונן פי' כשזכר מרדכי שבח מבניימין שנקר בן לוני לת מבכנו של משה ע"ה שהיה לא לחבויס שהיה מתפלל בשל ישראל בעת צרתס דברת ל' הבהבה . הלתי צור הלתי' בית הכנסת שמתפללין לצורס דפק היה מקיס וחינן ולכן היה נקרא בן קיס שהקיס על הלתי רחמיס של הקב"ה ופתחו לו : י"מ דברת לא מבכנו של אלוי שחטל על לגג ועבר על לווי הקב"ה ע"כן נולד פלויב המן וזה הבן מרדכי שבן נתבבח לו שמואל ומה קול הבלון הזה בלוזי יודע לני שע"י המלון נתידיון ישרל לנעוק מתוך לרתו של המן כזכר מרדכי כלפי חינן בעבד בתפילה . דגלים ישרל שבאשו בלרבע דגלים גזר עליהם למלך תעו לנוס שלשה ימיס רלופים ולבן להקב"ה תעו ל' תעניות : המלך הקב"ה שחונן דעת הנן וקבל תפלתם בהגוזות לבם ישיבה ליסב על כסא מלוכה כשהיו מולבין מותן לקוקיון של ושתי לו : הוכארו פניהן כגד הקיקיון הוכארו לשון כיעו' לגל מחלף · וסערה בם כשבא פירוש שגל היה עתה המלך רק ליגה לחת ולח"כ היה משלחה ברוח סערה המבשבת כי לחסורום מלך כעשן היה : הדסה זאת כנע לה תור ומחשבה ומחשב פי' כניע תור לחסתר ועלה במחשבה לחסורום להביא לגלו : וי"מ ומחשב שהיתה מתירת שתי תבשל לי הלר ימיני פירוש כתלדר ובתפלה מרדכי היה ימיני כמה שפסיק והכניע לת ישרל הסובבים

לתשובה בלבוש שהלבש שק : ובתענית ליכור כדי לרלות הקב"ה הרוגה בתשובה או הלר ימיני פיר' מרדכי היה מהלר לשובב מנלות ישרל שנקרלים בת השובבה והלבים שק ותפל לתתר לת עיניה וכו' להקב"ה כשנלקחה בעל כרחה לל המלך וזו ותבל בלוזי פי' שוהלה בכח כמו יש לגל ידי : וי"מ בגזרת ללוה : ולל ידעה שהיתה בזירת הסס כדי לגלות לת ישרל . ויבער חנף וכו' זה"ק כסיל ישרום לוולת שוטה היה לחסורום שהיה כל בערות כי גזי שהיה לו בת היה שמיון לוהה לבל ערוס ישמה בדעת זה דוד ע"ה שנל' ויבקשו למלך בערה בתולה וגו' רק לחת היה כל לחד מבקשה לת בתו . חנף לפי שהרג ושתי מפני שהוה המן ולחר כך החניף לחסתר מה שלילתך ויכתן לך והרג לוהבו מפני לשתו והכניע תור של בנין ב"ה . בלוזי לבהותו שבקשה ממנו לחר עד חני המלכות ולל כל המלכות תרגוסטל ויבקש ולל וכתן לפרסו כשמעו ל' שלילה שהגיע בזמן להבלי' בבנין הבית בלה לתון מלכות כמו ותבלה למלוכה . וי"מ רוח הקודש כמו ותבלה עליו רוח ללקיס : מלכות בה רבה הקב"ה המרבה לסלוח מרבה מלכות שיבה מינו דריוש שבבה בית המקדש כדי שיבה מרבה לסלוח כשיתפללו שבית המקדש מכוון כנגד בית המקדש שלמעלה ותפילה כשמוע לשם : חן וזבדה כו' כחלק לה חן בזכות הר סיני : וזבדה ל' וכדכי ללקיס : הרדי לל הריס החזקים : עמעם פירוש מעורב זכותה עם זכות הלבו' ועם זכות שלול בן קיס לל לחיאל : עמעם פי' כתחברה . הלום לפני המלך יתן הלום בלה מלכות שבה' כי הניחותי על הלום וכן לחרי בקב להלחו ולל הולמתו : כשלה וכו' כשהגיעה לבית הלגלים כשלבן ממהרו רוח הקודש ובשלה יתן לגל ולחרם

עֲשׂוֹת לְגָאוֹלֵי אֵל : בא״י גואל
יִשְׂרָאֵל : רְפָאֵינוּ עַד וְרַחֵמְן אַתָּה
וְחֶסֶד חַסְדָּה חָסִיד הַמְּחוֹלְלִי ·
חוּר וְכַרְפַּס וְכֻתֹּם וְחַלִּי :
חֵיוִלָה רוּץ רֹאשׁ שִׁפְתֵן מְנַחֲלִי · חָרוֹן
בּוֹ לְשַׁלַּח עוֹד מְלַאכְלִי · חֲלַת פְּנֵי
אֱלֹהִים יֵחִילִי · וָחוּר רַב חִתְלִי
רוֹפֵא חוֹלִי : בָּרוּךְ אַתָּה יְרוֹפֵא
חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל : בָּרֵךְ עָלֵינוּ עַד

כשנים הטובות

לְפָנָיו טָבַע דּוֹד אַבִּירֵךְ · טָבוּעַ
הָיָה וּמוּכָן לְהַאֲרֵךְ · טְמָנָה
וְסָתְרָה מִפְּרוּעַ יָרֵךְ : טָמֵא כְּהוּגָרַל
נַפְנָה לְהַבְרֵךְ : טוֹבָפִין לָהּ קוֹמִי
אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ · וַעֲטֶרֶת בְּשִׂנַת
טוֹבָתֵךְ בְּגֶשֶׁם אַבְרֵךְ : בָּרוּךְ אַתָּה
יְמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים : תִּקְעִי בְּשׁוֹפָר עַד

כנפות הארץ :

מִכָּל יוֹדְעֵי דַּת שִׁפְתֵי מְרֻבִּין : יְקָר
יְמִינִי בְּדַת יְמִין רוֹבִין : יוֹפִי
עֲדִי עֲדִים מְשֻׁבָּץ : יָצָא מְלֻבָּשׁ עַל
יַד קוֹבִין · יָרֵשׁ מַתַּן שְׁאֵלוֹת יַעֲבִין :
זָהָב יְמִן לָאֶסוֹף נִדָּחִים מְקַבְּצִין : בָּרוּךְ
אַתָּה יְמְקַבֵּץ נִדָּחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל :
הַשִּׁיבָה עַד וְצַדְּקֵנוּ בְּמִשְׁפָּט :

הַבְּתוּלוֹת בְּהַקְבִּין שֵׁנִית בְּמַאֲהַב
כְּבוֹדָהּ בַּת מֶלֶךְ
הַשְּׁלֵיכָהּ הַיָּהַב : כִּי צַדִּיק יְיָ צְדָקוֹת

אהב

וְאֹמְרִים כְּלָא לְיִיךְ לְן שׁוּגַּ כְּמוֹזִיל וְאוֹכֵם כְּרִיגוֹן זֶה כְּקִבֵּ״ה כְּכִין
לִית לְסַתֵּר לְאוֹת וְלִסְיִמִין טוֹב לִיִשְׂרָאֵל שְׁתֵּצֵּא לְמִלְכוּת כְּדֵי
שִׁיְּכֵבֶה נְגַהּ כְּ״ה שֶׁנְּקְרָא לְרֵיאֵל : תְּכֵלֶת יֵרֶה שֶׁל לְסַתֵּר עִשּׂוֹת
צִ׳ וְתִעֲשׂוּ לְקִתְנִיס פִּי׳ שֶׁהֵכִינָה תְּכֵלֶת לְפִרְכֶּת לְבֵ״ה
שֶׁהוּא שֶׁל מִיכָאֵל : וִי״מ תְּכֵלֶת
צִ׳ תְּכֵלֶת וְגוֹ׳ שֶׁהֵכִין לְרִיוּם נִמְרִ
הַכִּנִּין שֶׁהִתְחִיל כּוֹרֵם לְבִכּוּתוֹ כְּבִר
וְחִסֵּר וְכוֹ׳ כְּקִבֵּ״ה שֶׁנְּקְרָא חָסִיד
בְּמִחוֹלֵל וְכוֹרֵת כֹּל כּוֹחַ מֵשֶׁךְ חוּט
חֶסֶד עָלָיו לְפִי שֶׁלְּסַתֵּר יִקְרִיקוֹת
בְּיִתָּה : חוּר וְכַרְפַּס וְכֻתֹּם וְחַלִּי
מִיכָאֵל תְּכֵלִיטִין וְלְבֵנִים טוֹכוֹת :
חֵיוִלָה רוּץ רֹאשׁ כְּתֵן פִּי׳ נְתְחוֹקֵק
לְרוּץ וְלְשַׁבֵּר רֹאשׁ הַמֵּן . מְנַחֲלִי
בְּרוּשׁ לְשַׁבֵּר לְהוֹתִי בְּגִזְרוֹתֵי בְּגַחֲלֵת :
מְלַאכְלִי צִ׳ וְהַכֵּה לְהֵינוּ לְכֹל : חִילֵת צִ׳
וְיִחֵל מֹשֶׁה . וְחוּר רַב חִתְלִי פִּי׳
כְּקִבֵּ״ה וְהוּא גְּדוֹלָה רְפוּאוֹתֵי לְבֵ״ה
לְרוֹפֵא חוֹלִי : חִתְלִי רְפוּאָה וִי״מ
וְחוּר צִ׳ חִירוּ׳ וְעוֹשֶׂר חִתְלִי צִ׳ עִטִּיף
כְּמוֹ וְעֵרֶפֶל חִתּוּלָתִי וְפִי׳ עוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת
בְּעֵת מִפְּנֵי כְּקִבֵּ״ה לְפָנָיו לְפִנֵי מְרְדְּכִי
שֶׁהוּא הֶדֵּ׳ חוּדוֹ וְגְדוּלָתוֹ שֶׁל יוֹסֵף
שֶׁנְּקְרָא לְדֶרֶךְ פִּי׳ מִימוֹת יוֹסֵף הָיָה
מוֹכֵן יְשׁוּעוֹ׳ מְרְדְּכִי שֶׁהֵ׳ נִתֵּן לְבִנְיָמִין
חֹמֶשׁ חֲלִיפוֹת בְּגָדִים וּמְרְדְּכִי יֵצֵא
מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בַּחֲמִשָּׁה בְּגָדִים :
טָבַע צִ׳ טְבַד : לְהַחֲרִיךְ לְרִפּוּ׳
טְמָנָה וְכוֹ׳ לְסַתֵּר כְּדֵי שֶׁלֹּא לְפָרְסֵם
יְרִיכָה לְהִיוֹת נִכְעֶלֶת לְעֶרְכֵּל : וִי״מ
מִפְּרוּ׳ יָרֵךְ פִּי׳ שֶׁלֹּא רָצְתָה לְגְלוֹת לְמֶלֶךְ
שֶׁהִיא יְצוּקָה מִירֵךְ יַעֲקֹב שֶׁנֶּאֱמַר לֹא
יִגָּלֶה לְסַתֵּר אֶת עִתִּי פִּי׳ . כְּמוֹ וְגַלְגַּל
נִסִּי כּוֹ׳ פִּי׳ שֶׁנִּסִּי לְגוֹרְלוֹ לָבוֹא עָלָיו
זֶהוּ נִסִּי לְהַבְרֵךְ וּלְהַרְכִּיב לְאוֹתוֹ לְמִין
מְבָרְכִין אֶת הַגֶּפֶן . טוֹב כְּקִבֵּ״ה
דָּבָר לְסַתֵּר ע״י אֶת קוֹל קוֹמִי וְכוֹ׳
לְיִן לְךָ עִוֹן זֶה שֶׁהִתְיַרֵּא הַגְּדוֹלָה תִּתְיַרֵּא
עַל יָדִי : וְעֵטֶר וְכוֹ׳ שֶׁהֵם מְלַאכֵי
הַשָּׁרֵת כְּשֶׁבָּאִים עַל יָדִי . פִּ״ל
שֶׁמֵּת כְּהוּגָרַל זֶה הַמֵּן כְּשֶׁבָּא גּוֹרָל
נִפְנָה לְהַבְרֵךְ פִּי׳ יִשְׂרָאֵל שֶׁנְּקְרָא נִפְנָה

מְמַצְרִים תְּסִיעַ : לְהַבְרֵךְ וְלְהַטְמִין . מִכָּל יוֹדְעֵי דַּת
שִׁפְתֵי כּוֹ׳ פִּי׳ מִכָּל נְבִיאֵי שֶׁיּוֹדְעִים הֵיטֵב לְעִנְיַן הָרוּכָבִים בֵּין
הַמְשִׁפְתַּיִם בְּלִיסְכַּת הַגְּזִית וְלוּמְדִין תּוֹרָה . יְקָר יְמִינִי נִתְיַקֵּר
מְרְדְּכִי יוֹתֵר מִכָּם בְּתוֹרָה שֶׁהֵיְתָה שְׁכוּחָה בִּימֵיהֶם עַל כְּקִבֵּ״ה שֶׁנִּתְ׳
מִימִינוֹ לָהֶם דַּת לְמוֹ יוֹפִי עֲדִי עֲדִים
מְשֻׁבָּץ בְּנְגִדּוֹ לְרִגְמָן וְעִטֶּרֶת זְהָב
מְשׁוּבָּצִים יְקָר מְרְדְּכִי ע״י קוֹדֶן ע״י
הַמֵּן וְנִקְבָּע מִמּוֹן הָרִבָּה וְנִתַּן לְסוֹף
לְמְרְדְּכִי שֶׁנֶּאֱמַר וְתָשֶׂם לְסַתֵּר אֶת
מְרְדְּכִי עַל בֵּית הַמֵּן : עַל בֵּית
תַּגְדִּילוּ וְתַרְבֶּה אֶת גְּבוּלִי בְּתַלְמִידִים
וְהִיוֹת עִמִּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁתְּכַח תַּלְמוּד וְיִתֵּן
לוֹ אֶת כָּל לְסַתֵּר שֶׁעַל כָּל זֹאת יֵרֵא
מְרְדְּכִי . זְהַב יְמִן וְכוֹ׳ פִּירוּשׁ כְּקִבֵּ״ה
הַמְקַבֵּץ נִדָּחִים הוּמִין לְהַמֵּן לְסוֹף
מִמּוֹן רַב כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מְרְדְּכִי וְיִזְכֶּה
בּוֹ כְּלֵי עַמּוֹ :

הַבְּתוּלוֹת בְּהַקְבִּין שֵׁנִית בְּמַ׳
כְּבוֹדָהּ בַּת מֶלֶךְ
בְּשֶׁלֹּא רָצְתָה לְסַתֵּר
לְגַלּוֹת מוֹלַדְתָּהּ לְמַר לְסַתֵּרוּם מִן
לְסַתֵּר מִתְּקַ׳ שֶׁלֹּא בְּיָדָהּ חֲבִירָתָהּ
וְהִתְחִיל לְקַבֵּץ שֵׁנִית וְלִסְעֹ״כ הִשְׁלִיכָה
יְהַב עַל כְּ״ה לְאוֹהֵב מְצָרִים
וְהִגְדִּיל וְלֹא רָצְתָה לַעֲבוֹר עַל דִּבְרֵי
מְרְדְּכִי וְעָמְדָה בְּתֹכָם לְתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
וְהִקְבִּין בְּתוּלוֹת שֵׁנִית וּמְרְדְּכִי יוֹשֵׁב
בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לִין לְסַתֵּר מִגִּדַּת כְּרִי
ע״פ מְרְדְּכִי עֲשָׂתָה כֵּן : כְּמוֹ
לוֹ זֹאת לְסַתֵּרוּם שֶׁנְּקְרָא לוֹ זֹאת
וְלְרִוּי חוּי׳ תְּכֵלִיט לְמִיס לְזוֹ׳ זֹאת פֵּרֵם
טֵמֵן בְּלִבּוֹ חֵרוֹן לְפִי שֶׁלֹּא לְסַתֵּר עַל שֶׁלֹּ׳
הַגִּידָה לוֹ מוֹלַדְתָּהּ עַד בֵּית הַמֵּן וּמְלַכְּ׳
ל״ל הַמְסַיֵּם הַמַּגִּיד לְסַתֵּר וְרִ׳ לְהַתִּיעֵץ
עִמּוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת בְּלְסַתֵּר וְהַמֵּן כָּרַם
מִיִּם דּוֹר כְּדֵי לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל
וְאוֹתוֹ שׁוֹחֵט כְּקִבֵּ״ה לְעוֹלָמִים . עַד לְחוֹמוֹ
פִּי׳ לְנַשְּׂרוֹ לְהַבְהֵב לְעֶרְכֵּל אוֹתוֹ וְאֶת
זַרְעוֹ בְּנִיכֵּם שֶׁנְּקְרָא הַגְּבֵב :
כְּסִפִּי לְהֵב כְּמוֹ כִּי עוֹד כְּמוֹת לְהֵבָה
כְּסִפִּים כְּסִפִּי סֵם : גְּדוֹלָה קִבֵּן נִדִּין
לְחִדֵּת רְחָמִים הִיא גְּדוֹלָה מִדָּה טוֹבָה
מְרוּבָה ר״ל שֶׁמֵּיתֵק כְּקִבֵּ״ה מִדַּת

רחמים

אָהֵב : כְּמַס רוֹב רִשְׁפֵי לַהַבמַלְהִיב
לְלַהַב : כָּרֵה שׁוּחַ לָעַד לְרַחוֹם
לְהַבְהִיב : גְּדוֹלָה קְפֵּץ בְּדִין מִשְׁפָּט
אָהֵב : ברוך אתה מלך אוהב
צדקה ומשפט : ולמלשינים עד
במהרה בימינו :

וַיָּשֶׂם לַיְלָה וּתְנוּמָה הַמְנִיעַ:
לַיְלָה אֲשֶׁר תַּנִּין
וְעֵרֶב הֵנִיעַ: לַהֲדוֹרוֹת אוֹתוֹ הֵצִיעַ :
לִהְיוֹת לְפֶלַאוֹ צָנוּעַ - לָכֵן זֶה יָהִיר
וּבְאַשְׁמוּרוֹ הִכְנִיעַ : וְתַכְרִיךְ יְחוֹמָיו
שַׁחַ זֵרִים מַכְנִיעַ :
אֶזְרַח בְּטַחוֹן : בְּכֶסֶל נָחוֹן :
בְּנִתִּיב נָחוֹן : סֶבֶת צֵאת
חוֹן : מָה אֹרַע : פְּתוֹל יֵדַע : וּפְלוּלוֹ
נוֹדַע : בְּיִרּוֹעַ תֵּדַע : גְּמוּלָיו חֲבֵל :
בְּעוֹל הַמְסֻבָּל : וְעָנוּ בְּסֻבֵּל : קוֹרֵי
נִסְבָּל : דְּלָיָו בְּלוּד דְּאוֹת : אַרְבַּע
מֵאוֹת - בְּלִבְנַת יָיִן לְיָאוֹת : עֵרְיוֹחַשׁ
אוֹת : הָרִים צָחֵ דְּלֵג : וּגְבָעוֹת בִּלֵּג :
וְעָנָם מִלֵּג : בְּצַלְמוֹן מְשַׁלֵּג : וְתַנִּין
כְּזָבִים : בּוֹ בְּיוֹם זַמְּכֵם : בְּגִיחוֹ עַמָּם :
בְּאַצְבְּעוֹתֵיהֶם : זוֹרוֹ לְלוֹעֲזִים מֻצָּח
מְעִיזִים : קָפְאוּ בְּעָזִים : בְּנֵבֶל רְעוּזִים
חֵיל צְבָא פַּרְעֹה : בְּסַאסְאָה פָּרְעוֹ :
וּבְטֶבֶם וִיקָרְעוֹ - מוֹל אָב וְזָרְעוֹ :
טְבוּעִים אָז כְּשׁוּרוֹ : תּוֹפְפוּרֹ בְּבֶן
שָׁרוֹ : וּפִז בְּסַף אֲשׁוּרוֹ : אֶל שׁוּר

נשרו

ויחמיס למחת הדין ועשה ליסרל' כדקה במשפט ההוא כי
היו חייבים כלי' . קמן ל' מקמן על הגבעות שהקדים מל'
הרחמי' לדין . י"מ גדולה עם"ס יסד וכתב לימה תסיכה גדול
זו מלכות פרס קנף סגר הקב"ה את לב לחשורוש מפני חיבתן
של יסרל' שלא היה יכול להרע להם
כדרכן המן : לילה המניע שנאמר
בלילה ההוא נדדה שנת המלך . תנין
פרעה : ויהיו זה שנאמר" שכל ויפלח
מנחה למלך יהב : הניע שפרעה
וחילו על סנחר' בהרגו בלילה
הניע ל' ויגוע בכבדה . לדורותם
לותו הניע שנאמר ליל שמורים
לדורותם : לפלאות צנוע לפלאות
שיעשה לעתיד בלותה לילה גם כאן
לילה נלכד המן שהי' זד יהיר נבה לב
ובח שמורו של לילה של פסח לחר לו
מה נעשה בימים ביום תנופת העומר
כלילתה במגלה ולחר נתלה :
וחכריך פי קיבון וריבוי בניו כמו
בכריכ' לחת : וי"מ וחכריך מרדכי
שהיה תכריך בוץ השפיל להשח בניו
של המן : יחומיו בניו :
אזרח זה לחברים שהוא לוחש
שלו לבדו נתנה לרן
ושלחר שעה בכרים נתוכח בע . חון
שניט חון לעוברים שמלות בשבועי'
לותו הקב"ה שהוכח ורלה שיהיה טולד
במזל נדק שנאמר מי שיניד ממזרח
נדק יקרלהו לרגלו שהעלו למעלה מן
הרקיע ושיעיל במזל לרגלו זהו בכ של
גחון בחזל חון וחקי . בכסל במזל :
בנתיב נחון : סבת צאת חון : מה ארע : פתול ידע : ופלולו
נודע : בירוע תדע : גמוליו חבל :
בעול המסבל : וענו בסבל : קורי
נסבל : דליו בלוד דאות : ארבע
מאות - בלבנת יין ליאות : ערי וחש
אות : הרים צחדלג : וגבעות בלג :
ועגם מלג : בצלמון משלג : ותנין
כזבים : בו ביום זמכם : בגיחו עמם :
באצבעותם : זורו ללועזים מצח
מעיזים : קפאו בעזים : בנבל רעוזים
חיל צבא פרעה : בסאסאה פרעו :
ובטבם ויקרעו - מול אב וזרעו :
טבועים אז כשרו : תופפורבן
שרו : ופז בסף אשרו : אל שור

נשרו

כניו ל' גמולי חלב בשתי בעול' בעבור' מלרים המסובל מסבלו
בלותו טון גלות מלרים . ועמו בסבל שעינו את יסרל' בסבלו'
המלריס הם קולו בסבל על הכתף שכותים ומשתמוש לע"ל
שנאמר על כתף יסבלוהו : דליו בניו : בלוד דלות במלרים
פרחו ועשפו דלות כמו ידלה כסף :
לוד זה מלריים שנאמר מלרים ילד
לת לודים בחומר ולבנים להיות כלל'
לטון וכלטו מלריס : יחם לות שמיהר
הקב"ה לגאולה ופי' לות לותו כף של
פקד פקדתי . ברים לת דילג פי'
בזכות התנית דילג הקב"ה שנקרל
לת ואלו' למהר הקץ ובזכות החמהו'
שנקרל בגבעות שכ' מדלג על ההרים
מקפץ על הגבעות : דילג חזק
ושעיט לטון ותבלינה : ותכס מלג
מלרי' מילד לת עלמים מילג ברותיהן
ל'מולנין לת הרחם : בצלמון מצלג
ברותיהן ובלוכין היה לן לותם
שנה ולם מתלקת בתוך הבהר :
בצלמון הוה הביכם לטון צלמות
שמכסן הו לת הרשעי' ומחזירין לביכ'
ותכין כוחם כלשר חשב להשחית
לת יסרל' : הו ביום זמספי' כוכתם
בעד זוחם שיעלה לת קול ולחר כן
ירבה נגד לחריה שכם נתחכתה לו כן
ירבה לו שכיון בחים כלשר זחם שכ'
בדבר לשר זה : בניחו בשלחתו ביסרל
ולחם תרנום ולגיחו קרבן : עמם
כוחנך וככה לורו לו בשלחתו עמם
לעמת יסרל' . ובשכבע הוים שבחר
חנשבע בלרים היה וכתי' ויהס ה' לת
מחנה מלרים : זורו לועזים בתכבו'
מלרים שכן היו לועזים שבחר בית
יעקב מעם לועז ולה זכרו טובתן
של יוסף שבשיל לותם מחיית הרשע
מלח מעיזים בעיזו שכיקב לשבר
ביסרל בלכורו' ושלטו עליהן לנשים
לנשים שכן קלטו בחים עזים : כנפל
כנלך וחמת רעזים שבורים ומטורי'
היו לעלו לעלון בשחלת בשלח
מרע לפרעה : וכו כנס וקרעו
עש"ס הים רלה ויכוס קודם הקב"ה
חניע

נָשָׂרוּ · יָקָשׁוּ אָמָרִים : שׁוּבְלֵגְיָא
חֲמוֹרִים : וּמֵי חֲשׁוּבִים מוֹרִים -
נִתְמְרוּ לָמָרִים : כְּשֵׁר צִיר תַּחַן -
לוּט בְּאוּשֵׁי צַחַן · לְהַמְתִּיק מַר
לְמַחַן : לְבַל לְקוֹט בְּבוּחַן : לְוּז
לְאֵלִים · וְאַף לַהַט הָאֵלִים · וְנִקְבוּ
אֵלִים - בְּצֶדֶק בְּנֵי אֵלִים · מִדְּרוּ
לְאָלוּשׁ · וְכָל בָּצַק מְלוּשׁ - וְרָגְנוּ
בְּפָלוּשׁ : עֲדֵי דוֹק חֲלוּשׁ : נָסוּ
פַּעֲמַיִם · בְּרִקּוּן יוֹמַיִם - בְּרֶגֶן
שָׁמַיִם : וּבְצִיַּת מַיִם : סָעוּ לְרִפִידִים
בְּרִפְיוֹן לַפִּידִים : בְּעוֹדָם שָׁם רְפוּדִים
חָלוּ בְּצַר קְפוּדִים : עַד הִנָּם בְּחֶם ·
אֵין לְהַאֲלִידָם - וּבְסוֹף הֵאֵחָם :
וּפֹה בְּחֶסֶךְ נִלְחָם : פָּסַע בְּפַרְסָאוֹת -
אַרְבַּע מֵאוֹת · לְזֶנֶב צְבָאוֹת : נִיצֵי
צְבָאוֹת - צַג בְּמִלְחָמוֹת · רֵאשִׁית
עֶלְמוֹת : וּפֶן בְּמַהֲלוּמוֹת - וְהוֹשֶׁת
לְכְלִימוֹת : קְצִין אֲשֵׁלִים : בְּחֵיק
נֶחְשָׁלִים : וְקֶלֶס מוּשָׁלִים · בְּחֶטְא
נְשׁוּלִים : רֶדֶף שְׁלִשָׁה : וּבְשָׁתוֹ
שְׁלִשָׁה - וַעֲדָתוֹ חֲלִשָׁה : בְּיַד אֵזֶן
חֲלוּשָׁה : חֵזֶן שַׁדַּי חֵק בָּכֶם ·
קָרְבוּ לְרַכֶּם · זִכְרוּ לְכַסְּבֶם :

מֵהֲדוֹם וּכְבֶם : תְּחוֹר
עַם

הַבִּיט בִּים וְקָרַע לְוֹתוֹ וְלֹא הִיה נִקְרָע בְּמַבִּיט מֹשֶׁה עַל שֶׁהַבִּיט בּוֹ קב"ה וְקָרְעוּ מוֹל לֹא וְזָרְעוּ מוֹל עַל יוֹסֵף וְזָרְעוּ כָּל הָעָם וְזָהוּ יַעֲקֹב שֶׁכָּל בְּעָמוֹ הָיָה עִם שֶׁנִּלְחַם וְיָרַל יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה הַנְּגוּלָה לְעוֹן יְחִיד וְאֹמֶר מִי יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּזֶה : טְעוּיוֹת מְצָרִים שֶׁטָּעֲנוּ :
לוֹ כְּשֶׁרָאוּ לְעוֹן לְמוֹרְגוּ וְלֹא קְרוּב פִּי, כְּשֶׁרָאוּ יִשְׂרָאֵל לוֹתָם טְעוּיוֹת שֶׁהַקְּיִים הָיָה לְיַבֵּשׁ שֶׁכִּוְיָה יִשְׂרָאֵל לֹא מְצָרִים מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם :
תּוֹפְסֹת בֵּכֶן שֶׁרָאוּ שֶׁהִמְרוּ הַיָּרֵא בְּתוֹפְסִים בֵּכֶן תַּרְגּוּם שֶׁל זֹאת ר"ל שֶׁפְּתוּחוֹ זֹאת יִשְׂרָאֵל וי"מ טְעוּיוֹת לִילוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ עוֹמְדִים לְטָעוּת הָיָם שֶׁכֹּאחֵר וְהַמִּים לְהֶם חוֹמָה קְרִי הָיָה חוֹמָה לֹא שֶׁטָּעֲנוּ זְכוּת אָבוֹת כְּשֶׁרָאוּ לְעוֹן הָיָה שֶׁהִמְרוּ לוֹ יְשִׁיר : תּוֹפְסֹת לִילוּ הַכְּנָסִים ר"ל בְּתִחִילָה שֶׁרָאוּ הַכְּנָסִים וְלֹא"כ הַכְּנָסִים וְאַחַר כָּךְ מַלְכֵי הַשֶּׁרֶת שֶׁכֹּאחֵר קִדְמוּ שָׂרִים לְאַחַר כּוֹגְנִים בְּתוֹךְ עַלְמוֹת תּוֹפְסוֹת שֶׁהַכְּנָסִים בְּהַמְצִעִי' וְפִי בְּסוֹף לוֹמְרוּ פִּירוּשׁ בְּתִחִלָּתוֹ בֵּאוֹר כִּיוֹם שֶׁגְּדוֹלָה הִיתָה בִּיצִיאַת מִצְרַיִם : לֹא שׁוֹר נוֹשְׂרוּ הוֹשְׁלְכוּ לְשׁוֹר שֶׁכֹּאחֵר וְיֵשׁ מֹשֶׁה הַסְּיָנִין בְּעֵל כָּרְחָן נִשְׂרוּ לְעוֹן פִּירוּשׁ נוֹסָפוֹת וי"מ הָלְכוּ בְּמִיסּוּ' : יְקָשׁוּ אֹמְרִים שׁוּב לְגֵיא חֲמוֹרִים פִּירוּשׁ הִקְשׁוּ יִשְׂרָאֵל לְהֹאמֵר בְּתוֹךְ וּכְשׁוּבָה מִצְרַיִם שֶׁהִקְשׁוּ בְּשֶׁרָאוּ זֶה וּמֵי חֲשׁוּבִים הַמּוֹרִים בְּשֶׁרָאוּ שֶׁהֵם חֲשׁוּבִים כְּמוֹר וְהַלְּוֹת נִתְמְרוּ פִּ' נִתְחַלְּפוּ ל' תְּמוּרָה : וְהֵיוּ לְמָרִים שֶׁכֹּאחֵר וְלֹא יְכְלוּ לְשָׁתוֹ מִמָּרָה כּוֹעֵר הַכְּשֵׁר וְעֵרֶךְ מֹשֶׁה תְּפִלָּה צִיר ע"ם שֶׁהִיה עֹלֶה בֵּין קב"ה וְיִשְׂרָאֵל תֵּחֶן לְעוֹן תְּחוֹכָה : לוּט לְעוֹן טְעִיפָה וְכְרִיכָה פִּ' לְטָעוּף · בְּאוּשֵׁי צַחַן פְּרִיחוֹן חֹעֶל שֶׁלֶבֶם כְּלֹאם הַמְּטַעֵף דֶּבֶר מוּסָרִים כְּלֵי שֶׁלֶג יְרִבִיטוּ סְרִיחוּתוֹ לְחֵן לְעוֹן וְתַעֵל לְחַכְּתוֹ לְהַמְתִּיק מַיִם הַמְּרִירִים לְמַחְכֶּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל טִיבוּסָם וְסִרְחוֹנָם : לְבַל לְקוֹט בְּבוּחַן שֶׁלֹּא יִתְקוֹטֵט קב"ה לְהַבְחִינָם בְּמִשְׁפָּט : וי"מ לְקוֹט לְעוֹן כְּרִיתָה :

לוּז כְּתַלּוּז מִמְּרֹה לְתַלִּים וְגַם קִבְּלוּ חֲקִים : וְאַף לְהַט הַתַּלִּים פִּי' לְתוֹן וְחִזֵּק קב"ה לְוֹתָם ג"כ כְּמוֹ מִסְרְתִּיו לָהֶם לְזוֹהַם הַמַּלְאָכִים : הַתַּלִּים ל' כֹּל דְּתַלִּים גֶּבֶר : וי"מ יִשְׂרָאֵל שֶׁתִּקֵּן וּפָסַק תְּלוּנָתָם וְנִקְבוּ נְקָבִים לְצוֹרְכֵי גִּבּוֹרִים לְצוֹרְכֵי הַתּוֹרָה :
בְּנֶדֶק זְכוּת הָאָבוֹת שֶׁכֹּאחֵר בְּכִי תַּלִּים אֵלּוּ זְכוּת ע' סַנְהֶדְרִין כְּנֶגֶד ע' תְּמָרִים שֶׁהָיוּ בְּתַלִּים : וּמִכֹּאחֵר לְתַלּוּז וְכֹל בֶּנֶק מְלוֹם פִּי' כֹּלֶה וּפָסַק הַחֹרֶב שֶׁהוֹצִיאוּ מִמְּצְרַיִם מְלוֹם לְעוֹן לוֹסִי וְעָשׂוּ מְלוֹת : וְרָגְנוּ בְּפִלּוּם לְעוֹן וְתִרְגְּמוּ בְּפִלּוּם בְּפַרְסִיוֹת בְּגְלוּי לְעוֹן מְזוּי מְפוֹלָם וּפְסַק הַחֹרֶב בֹּאחֵר וּ' בְּתִיֵּיר שֶׁכֹּ' וְלֹא הָיָה לָהֶם לַעֲבֹד :
עֲדֵי דוֹק עַד שֶׁכִּיתָּן לָהֶם בְּגוּרֵל הָיָן שֶׁהָיוּ דַּק כְּכִפּוֹר חָלוּם לְעוֹן חוֹלֶם עַל עִכּ"ו בְּגוּרֵל וי"מ חָלוּם לְעוֹן כְּפִילָה לוֹ שֶׁעָלוּ עַל לְשׁוֹנוֹ חוֹל הָלוֹסֵף מְתֻלּוֹת : וְדוֹק לְעוֹן הַמּוֹטֶה כְּדוֹק מַיִם : כֵּן פְּעָמִים דַּק"כ נִיסַּךְ לוֹתָם וְלֹא עָמְדוּ בְּיָמִין עַל דֶּבֶר תִּקּוּן יוֹמִים : בְּרֶגֶן שָׁמַיִם זֶה הָיָן שֶׁהוֹזִיר לְיַלֵּל מִמְּקוֹמוֹ בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי לְךָ כְּיוֹם לְתִקּוּן בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי לְחֹד יוֹמִים שֶׁכֹּאחֵר וְהֵכִינוּ לְתֹאֶר יִבְיְלוּ וְכִי' מִשֶּׁכֹּ וְכֵן יִבְיְלוּ וְלֹא מְצָאוּ וְנִסְיוֹן שֶׁכִּי שָׁנוּ לְעוֹת יוֹתֵר מִמֶּנּוּ וְגוֹ' וַיִּתִּירוּ מִמֶּנּוּ לְכַשֵּׁם וְגוֹ' וּבְלִיצַת הַיָּם שֶׁמְּרוּ מִמֶּנּוּ כֹּאחֵר : וּבְלִיצַת ל' יִבְשׁוּת שֶׁעָבְרוּ בְּרִפִידִים בְּרִפְיוֹן לְכָךְ נִקְרָא שֵׁם רְפִידִיוֹם שֶׁרָפוּ יְדֵיהֶם מִן הַתּוֹרָ' שֶׁכֹּאחֵר בְּקוֹלוֹת וְלַפִּידִים שֶׁהִיוּ לְקַבֵּל שָׁם . רְפוּדִים שֶׁעָדִיין עֲדֵיהֶם עֲלֵיהֶם : חָלוּ עָדֵי בֶּנֶק קְפוּדִים פִּי' שֶׁכֹּאחֵר חוֹלֵי מִן הַכְּרוּ' עַמְלֵק שֶׁכֹּ' עֲלֵיהֶם וְהָיוּ לוֹחֲצִים וּמְצַטְּרִי' וְהַקְפִּיל לְעוֹן לֹא הִקְפִּילָן מֵלֹאֵר : וי"מ לְעוֹן כְּרִיתָה : עַד הֵנָּם בְּחֹם שֶׁכֹּאחֵר בְּעוֹד טִיפַּת מִצְרַיִם עֲדַיִן בְּגוּרֵל מִצְרַיִם לְאֹחֵר הֵגִיעַ עַל הַיָּם קוֹדֶם שֶׁעָבְרוּ אֶת הַיָּם וּבְלִיצַת מִצְרַיִם בְּחֹם שֶׁכֹּאחֵר וְגוֹ' חֹם כּוֹם וּמִצְרַיִם יֵן כֹּאחֵר לְהַלִּיצַ מִיכֹּ עַמְלֵק לְהַתְעִי' כְּנֶד פַּרְעֹה וְהֵגִיד לוֹ כְּיִבְרַח הָעָם וּבְסוֹף כְּשֶׁיֵּלְכוּ מִיָּם סוֹף הַחֹם בְּרִיחַ וְקָרֵב לָהֶם כְּעִין לְחוֹם וְקָרֵב לָהֶם מִתּוֹךְ הָעָנָן

עִם־אֵיבָה · בְּמִשְׁוּל הֲבָה · וְשִׁמְרָה
לוֹ־אֵיבָה : בְּבוּז וּבְגַאֲוָה :
תְּמִימִים כָּרְשׁוּ־אָרֶץ : וְהִקְצִינוּ שֹׁר
בָּעֲרֶץ : פְּקֹד לָרוֹן בְּמֶרֶץ
לְכָלוֹתוֹ בְּחֶרֶץ : שַׁדַּי שׁוֹכֵן עַד : צַו
לְלוּעַ עַד · וְאַחֲרָיו לְצָעַד ·
לְטַאטְאוֹ עֲדֵי עַד : רַחַן עַמְעַם ·
וְאַכְזָר רְעַם · וּמְאָזְעַם : מְמֻלוֹךְ
עֲלֵי עַם : קָצִין מוּכְמָר · נִין צוֹף
כְּמָר : וַיְשַׁסֵּף וַיְשַׁמֵּר : וּלְאַרְבָּעָה
זָמַר : צְפַע מְנוּחָשׁ · מְשׁוֹרֵשׁ נָחָשׁ
בְּגִיחוֹ כִּיחַשׁ · לְחוּץ עַסְנַחַשׁ : פִּיו
שָׁלַח בְּרַע · כְּלִילַת יוֹפִי לְגָרַע :
בְּבָבַת עַיִן הֵרַע · גְּמוֹל אָב לְפָרַע :
עֵץ בְּתַרְמִית תַּעַר : לְהַשְׁגִּיא אִישׁ
בַּעַר : וְרָפָה יְדֵי נַעַר : מְמֻלָּאכֶת
יַעַר : שְׁטֻנָה חֲרֶת · לְעַרְעֹר יִקְרַת
וְיַעַר עֶרֶת : מְגֻזָּע בְּכוֹרַת : נְשָׂא
כְּדוֹב וְאֵב : וְנִשָּׂא בְּבֶן זְאֵב : וּבוֹ
נֶעֱכַר כְּאֵב : כְּעוֹרֵב וְכִזְאֵב : מַסֵּכָה
נַעֲשָׂה : לְעָבְדוֹ כָּל עֹפָה : וְכָאֵפֶר
עָשָׂה : בְּיַד מַאֲמַר עָשָׂה : לַעֲנָה
וָרוֹשׁ : נוֹעַץ לְפָרוֹשׁ לְסַמֵּךְ לְבָרוֹשׁ :
בְּשֵׁם אַחְשְׁוֵרוֹשׁ : בְּחֹשׁ סְלוּפִים ·
וְהִתְעָה אֲלוּפִים : לְהַכְחִיד עֲלוּפִים ·

בפלס

סְנוּקַת כְּלִילַת יוֹפִי לְגָרַע לְמַעַט כְּנֵיהֶם :
סִירַע סַךְ כָּל הַכּוֹגֵעַ בָּהֶן כְּנוֹגֵעַ בְּבָבַת עֵינוֹ בְּחוֹל לְפָרַע פִּי רָשָׁע
לְנָקוֹם מִמְּרַדְכִי נִקְמַת נָגֶד וְקִינוֹ הַמְּסוּפָּח עֵץ כְּמוֹ יֵעֵץ כַּתַּרְמִי׳

תַּעַר

תמימים

כרשו ארץ כשרשו ארץ ישראל והקצינו שר נערץ
שהמליכו שחול בכח בגד רנון הקב"ה : פקד לרון
במרוצה : בחרץ לשון כלה ובהרצה לשון כריתה : לצוטט על פי׳
טוח לשחול שבח יוכניהין שהיה להוט לחר השלל עד לשון בכוקר
יהלכל עד : לוטט כמו לוהט לותיות
לח ה"ע מתחלפין זה ל׳ וחעט על
השלל : לחריו לנעד לפשוט ולרדוף
לחריו לשחטת׳ פי׳ להשמיד מעולל ועד
יונק ל׳ ועשה תיה כמשחטת השמד :
רחן עמעם פי׳ דבורו של שמוש שהיה
ממושכן בב"ה שבח׳ כל הימים אשר
הוח שחול לה׳ : רחן בל׳ ישמעאל
משכן עמעם לחשוך ל׳ לריכה יוחם
פירוש שביטל וכיסה שחול לת דברי
שמואל שחמר לך והכית לת עמלק
גו׳ ולח לחמול עליו חמול על לגג :
ריעם שברת׳ חלני כמו ריע והמיים
לותו וי"ת ריעם ריחם חית ועיין
מתחלפין ומחו זעם הקב"ה עליו
וטרדו ממלוך על ישראל : קצין מוכמר
לגג שנכמרו רחמי שחול עליו : נין
צוף כמר פי׳ שמיל׳ שהוח נין תוחו בן
לוף לחזו במחמר שלו ויספף היה
בוקע לותו ובוקעו זהו ויסמור לשון
שמיר ושית שהיה בוקע ידיו ורגליו
במסמרות על הקולמין בקרקע
וחותכו לחרבעה חלקים זהו לחרבע
זומר לשון לך תזמור ר"ם שכתוב
ויסמור לשון מסמר חם מיכר מסורס
כחש של עמלק יצח לגד והמן : וי"ת
נפש זה המן יצח מסורס כחש זה לגד.
בגחו לשון כי לקח גוחי כיחש שביחש
בהקב"ה : וי"ת בגיחו במלחמתו
כיחש שהיה שעמלק מסבב כשות ולשון
שלח יכיחוהו וגם ניחש וכיחש
במלחמה : לחון עם ישראל בחשו :
והפיל גורלות לחיך ללחון לותם : פיו
וכו׳ שלחר יבחו עם לחד שבוח לבחו
וכקב שבטח ובטיל בניו בית המקדש
בבת עין כישראל :
לנקום ממרדכי נקמת לגד וקינו המסופח עץ כמו יעץ כתרמי׳

תער

בְּפֶלֶם אֲלָפִים · יִקְרְאוּ סוֹפְרִים :
וְכָתְבוּ סְפָרִים : וְשָׁלְחוּ צִירִים :
בְּדִבְרַ הַמֶּלֶךְ מְהִירִים : טָסִים
בַּהֲלִיכָה · לְעֵין כָּל מַמְלָכָה · וְהַדָּת
נִמְלָכָה : וְהָעִיר שׁוּשָׁן נָבוֹכָה :
חֲלוֹם יְהוּדִי חָלָם · וְהֻבַן כְּפִלָּם :
וּמַדָּיו קָרַע לְהַכְשִׁילָם : וְנִפְרַע לָמוֹ
גְּמוּלָם : זָעַק בְּמַר נָפֶשׁ : בָּאֹפֶר
לְהִתְכַּפֵּשׁ : בְּצוֹם וּבְטִיטוּרָפֶשׁ ·
יָשַׁב בַּעֲצַת טְפֵשׁ : וּמִתְלִיל שְׁפָלוּת
כְּחָז עֲבוּרוֹת כְּפוּלוֹת : הַקְשִׁיב
תְּפִלּוֹת · וְהִגִּיהַ אֲפֵלוֹת : הִסְכִּית
שִׁוְעָה : מֵאֲמוּלַת שִׁבְעָה : וְאָז אֵל
שָׁעָה : וְאֵיל יְשׁוּעָה : דּוֹפִי בֶּן קִישׁ ·
הֲבִין נִיקְקִישׁ : וְתַחַן הַלְקִישׁ : עַד
לְדוֹק הַקִּישׁ : גַּל לְאֵילַת אַהֲב לָבָא
אֶל רַהַב · לְהַדְעִיק יְקוֹד לַהַב : מִגָּזִי
רַהַב : בְּבִינָה עָשְׂתָה · בְּגוֹחָה
חַסְתָה · שְׁלוֹשׁ צוֹם פָּצְתָה : וְצָר
בְּפֶלֶס כָּסְתָה · חֵזֶן אַרְחָה שׁוֹגֶא
כְּרַת אֶל עוֹנָה : בְּלִי מְצוֹא מַעֲנֶה :
מַה יַּעֲנֶה :

אותו

תְּעֵר בְּלַשּׁוֹנוֹ שְׂכִיל חֵדֶק כְּתֵעֵר : לְהַשְׂגִּיל לִים נֵעֵר לְהַתְעוֹ'
לְחַסְּרוֹם סְכִיל מֵלֶךְ שׁוֹטֶה עַל הָעֵשׂ לְחַת כְּטַל עֵנָה עַל לוֹחֵם
עֵלִיוֹ' לֵךְ כָּל סָכָן : וְרִיבֵךְ יְדִי כְּעֵר יִשְׂרָאֵל שֶׁכִּי כְּעֵר יִשְׂרָאֵל
רִיבֵךְ וְהִשְׂרָאֵל יְדִיהֶם מְבִינִין מֵעֵלְכַת ה"ה שֶׁנְּקְרֵאת יֵעֵר :
חֵרֶת כְּתֹב שִׁטְנָה וְקִטְרוּג עַל יְהוּדִי
וּרְוֹעֲלִים : לְעֵרְעֵר לְשׁוֹן עֵרוֹ עֵרוֹ
יִקְרַת נִיוֹן נִקְרָא פִּינָה יִקְרַת וְיֵעֵר
עֵר"קְה"ה כְּעֵיר שֶׁכֵּן' כְּלִיו מְרְדְּכִי
וְאֶסְתֵּר שֶׁהִיא מִגְזַע שָׁאוּל שֶׁהִיה כֵּן
בְּכוֹרַת : יִשַׁע הָמָן בְּאַחַשְׁוֵרוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא
דוֹד כְּתִפֵּי' עַל כֵּן כְּכָה מְרִיב מֵיעֵר
זְאֵב עֲרָבוֹת יִשְׂדֵּם וְתִמְרִיגֵן תְּרִיב זֵב
בְּגַל זְאֵב זֶה כְּרֵם : וּבְשֵׁם לְשׁוֹן קֶשֶׁת
וְזֶשֶׁף זוֹעֲפִים תַּרְגּוּם כְּסִיסִין פִּירוּשׁ
כּוֹעֵשׂ וְכוֹעֵשׂ בֶּגֶן זְאֵב ע"י מְרְדְּכִי שֶׁנִּ'
מִבְּנְיָמִין שֶׁנִּקְרָא זְאֵב יְטֹרֵף : בּוֹ
בְּמְרְדְּכִי כְּעֵבֶר בְּאֵיזוֹ לְשׁוֹן לְעֵבֶר
מוּכָן : כְּעוֹרֵב וְכִזְאֵב ב' מַלְאָכִים
שֶׁנִּכְלוּ בְּיַד גִּדְעוֹן : מִסְכָּה כְּעֵסֶה
שֶׁעֵסֶה עֵצְמוֹ ע"י עֵיסֶה הַכְּרִיחַ
לְהִסְתַּחוֹת לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ
כּוֹרְעִים וּמְשַׁחֲוִים וְהוּא לְשׁוֹן גַּב מְעוּפֶה
עֵסֶה שֶׁהִיא כְּדוֹם כְּאֵפֶר לְשׁוֹן וְטִעִית'
וְנוֹמֵר בְּיַד מְלַמֵּד עוֹסֵק בְּי"ד אֶסְתֵּר'
שֶׁכְּתוּב בָּהּ וְאֶת מֵעֵי' מְרְדְּכִי אֶסְתֵּר
עוֹשֶׂה לְעֵגָה וְרוֹם בְּחֹרֶב הָמָן לְיִשְׂרָאֵל
בְּמוֹ שֶׁהִיא מוּצֵג בְּאוֹהֲבֵיהוּ לְפִרוֹם לוֹ
בְּחִיר מֵיתָה יִדִּין לְמְרְדְּכִי שֶׁלֹּא יוֹכַל
הַקְּ"ה לְהַצִּילוֹ : וְיֵעָזֵב לְמִיוּד
לְבָנִים לְתוֹלַת מְרְדְּכִי שֶׁנִּקְרָא כְּרוֹם
שֶׁנֶּאֱמַר תַּחַת הַכְּעֵצִים יַעֲלֶה בְּרוֹשׁ
שְׁפִירוּתוֹ וְתַחַת הָמָן יַעֲלֶה מְרְדְּכִי :
כְּמוֹ לְחַסְּרוֹם חֹסֶךְ לְצוֹת לְפִלּוּתוֹ :
כְּיוֹם סִילּוּפִים שֶׁלֹּא בְּסֵדֶר וְעִוָּוֹת
לְחַמֵּר יַסְּבוּ לְחַמֵּר וְתֵיכֶם סוֹכוֹת וְגוֹ'
וְכֵן כְּיוֹם בְּהַ"ה לְחַמֵּר תַּלְמִידִים שֶׁל הָמָן כֹּחַ זְקֵן וְחֵילוֹ יְכוֹל
לְהוֹשִׁיעַ וְהוּא כְּיוֹם : וְתַעֲתֵּד תַּלְמִידִים שֶׁהֵעֵצָה הַמֵּלֶךְ וּמְרִי
הַמְלָכוֹת שֶׁהִכְתִּבוּ כְּדֵי לְהַכְחִיד יִשְׂרָאֵל : עֲלוּפִים שֶׁהִתְעַלְּפוּ
שֶׁלֹּא הֵבִיךְ עֲלֵיהֶם פִּירוּם קוֹצֵר רוּחַ וְחֹלְשָׁה : בְּפֶלֶם תַּלְמִידִים
שֶׁהֵעֵצָה הַמֵּלֶךְ כְּכֹחַ כְּסֵף : טְמֵיִם שְׁלוּחִים : טְמֵיִם
שֶׁיִּהְיוּ כְּעוֹף : וְהִלְכָה לְשׁוֹן מַלְכָּה שֶׁהֵכִינָה פִּירוּם הַגְּזֵרָה
בְּקִיעָצָה : תְּלוּם יְהוּדִי חָלָם זֶה מְרְדְּכִי שֶׁנִּקְרָא יוֹם יְהוּדִי שֶׁהָיָה

לוֹ תַּלְיָהוּ וְגִילָה לוֹ עֵצָתוֹ שֶׁל הָמָן : וְהֻבַן כְּלָם מְחֻצָּפוֹת שֶׁל
הָמָן וְגַרְמוֹ : וְחִדּוֹ בְּגַדְיוֹ קָרַע לְהִתְכַּפֵּשׁ לְשׁוֹן הַכְּפִישִׁי
בְּאֹפֶר : וְרֹפֶשׁ הוּא חוֹמֶר עַב : בְּעֵצַת טְפֵשׁ בְּשִׁבְּיל לְנַטֵּל
עֵצַת הָמָן הַטְּפֵשׁ . וּי"ת לְחַסְּרוֹם הַטְּפֵשׁ : וּמְסַלֵּל סְפִלּוּת
לְשׁוֹן נוֹכַח וְתָלוּל פִּירוּם הַקְּ"ה
כְּמַגִּיהַ סְפָלִים : כְּחוֹ כְּרֹאשׁ :
עֲבוּרוֹת כְּפוּלוֹת תְּעָנִיּוֹת וְתִפִּלָה :
פִּירוּם לְאַחַר שֶׁנַּח עֲלֵיו לוּחוֹ רָשַׁם
בְּשַׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע לְהוֹמְרִים שַׁחֲרִית
וְעַרְבִית : הֲגִיהַ תְּפִלּוֹת לְהֵיטִיב
תְּפִלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל : הִסְכִּית שׁוֹעַת
קְבַל הַקְּ"ה תְּפִלָּה : מֵאֲמוּלַת
שֶׁהֵיוּ הֵם יִשְׂרָאֵל מְרוּמָּלִים בְּחוֹלַאַת
יוֹלַדַת הַשָּׁעָה פִּירוּשׁ שֶׁהִכְרִית נָעוּן
שֶׁהָיָה מְלַכְלֵךְ רְעוּם עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
גִּלּוּלִים וּמִן יַרְכָּתָם עַד רוֹסֶם בֶּן אַלְ'
יִם מִפְּרָסִים מְלוּמָּלוֹת שֶׁהָיָה שֶׁהֵיכִיה
שֶׁהָיָה רוֹעִים : שֶׁהָיָה פָּנִים : וְחֵיל
וְחִיזֵק דּוֹפִי עַל מְחוֹל בֶּן קִישׁ וְסִרְחוֹנוֹ
שֶׁהֵחִיה אֶת לְגַג וְעַל יְדֵי כֵן כּוֹלֵל הָמָן
בֶּן קִישׁ זֶה מְרְדְּכִי : וְתַחַן הַלְקִישׁ
תְּפִלָּה לְתָרִיךְ וְכִדְעָטִיף תַּרְגּוּם
וְלַקִּישׁוּת : לְזוֹק הַקִּישׁ עַל לְלֵתִי
סְתָם דָּפֵק : וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא בֶּן
קִישׁ גַּל לְגַיֵּלֶת לְהַב גִּילָה לְחַסְּתֵר
שֶׁנִּקְרֵאת לְגַיֵּלֶת הַשַּׁחַר עַל שֵׁם שֶׁהִיא'
מְהוּבָּה לְחַסְּרוֹם כְּגַיֵּלֶת לְהַבִּים
שֶׁרוֹחֲמִים כַּר לוֹ כְּמוֹ שֶׁהַשַּׁחַר הוֹלֵךְ סוֹף
לְגַיֵּלָה כָּךְ לְחַסְּתֵר סוֹף כָּל הַיְּסוּרִים
שֶׁהִיתָה לִיכְתּוֹב : לְשׁוֹן רֹהַב גַּיְלוּת
הוֹא לְחַסְּרוֹם שֶׁהֵבִיא עָמֵל וְאוֹן :
לְהַדְעִיק יְקוֹד לְהַב מְנַזֵּי רֹהַב פִּירוּם
לְסַזֵּר וּלְכוֹנֵן כַּעֲסוֹ שֶׁל חְחַסְּרוֹם
מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁעָבְרוּ וְגוֹ הִיא שֶׁנִּקְרָא רֹהַב
לְהַדְעִיק לְשׁוֹן גַּר רְשָׁעִים יִדְעָךְ .

בְּהֵיכָה עֲשָׂתָה סַוֵּיתָה אֶת הָמָן לְעֵינֵיהֶם כְּכֻלָּהוּ תֵּבֵל וְחָמוֹר לִי
הֵיכָה כְּוַוֵּתָה : בְּגוֹחָה בְּנִקְבֵּי חֻסְתָּה וּבְטִחָה : כְּעֵצַת
מְלַחֲרֵךְ וְגוֹמֵר עָלַי וְגוֹמֵר בְּתִפִּלָּתָה וְתַעֲנִיתָה כָּסְתָה אֶת מַסְכַּן
הַכֶּסֶף שֶׁנָּדַר הָמָן לְגַר כִּיכּוֹרִים לְהַכְנִיס וְכִיסָּה מִתְּנָתוֹ :
לְחַרְחֵה סוֹנֵא פִּירוּם וְיִהְיֶה הֵכִינָה לְאָכוֹל
לְרוֹחֲתָה לְשׁוֹן וְלְרוֹחֲתוֹ לְרוֹחֲתָה תָּמִיד כְּדַת עַל עוֹכֵר פִּירוּם כְּמוֹ
מַתְעִיד הַכְּסוּת לְגַר רָעֵב שֶׁבְּחֵיק הַלְּבִישָׁהוּ לְחֶם . כְּלִי תְּנוּךְ מַעֲנֵה

המן שפתחום תקבול עליו נפני המלך ולא ידע מה יעשה כי לא יזכר ממנה שביל חוסנת עליו רעה :

אותו מכהלת כדי להבעית שלא יוסיף עוד ויחרד כדברי ר' מאיר שכ' ויבהילו לבריח לא המן תקות לו בתלת ל'

פסוק בתלים לתה חותם על רשעו בזמנו שכביכה ליתן תקצו' לבמן סיתה תוכלת : מנו מבמן סיתה מתלת ליתן לו מנו ומטעמי' קול' לתחסורים כדי שיתקבל המלך לגודיו לתבניו ומתחברין עליו בבחיר פי' לשון בחר ביטב: בתחיר פי' תוקר פניו לין רוח יקר בעיני המלך שגדלו על כל השרים שכ' ויספר להם המן וגו' : ולשב לשון מלטיכים בן יחיר פירו' שהיה מרדכי מלטיב עליו ומרחה לו השטר שבמן היה נמכר לו לעבד מחוגו שכתי ל' ובמחוגה יתקרייהו ופי' שכתר מפרנף תקרו הפקידו השתר שהי' מלטער על בזיונו ואמר וכל זה אינו שוה לי : עברה במלת שבח' ויתלת המן חימה : וכורכיו כשמלה לותן שכורעין על ברכיהם לפניו כמו לפני פסל המלוי' בשמלה זמורו מלה יעלוהו דבר זה לתלותו : זימה תרגום עלת חטלין : זם חשב : תקיע לתלות ל' והקע : קג דת עץ למרדכי שהיה כועס בתורה שבקרלת עץ חייט . פרעלות כשועין כשהר יען מרורות על ישראל :

ותשועה בא ברוב יועץ פיעץ מרדכי לעורר בלבות ולשבב תנוקת של בית רבן ו"מ ברוב יועץ קום הקב"ה : רק המן כשהשכיחור שהשב לתקום ישראל ולבלוע לותם כלנים בלבד שחזלו בנים ולהשלום ברשת ומכורי ובוחש' לו כיחר לשון תמורה פירוש שבתלים עלתו ומחשבתו על עלמו שבתלה הוא תילוף מרדכי שכ' הכין לו לו בוחשב להמן מהמלך תילוף מחשבתו שלחר לו ועשו לו למרדכי היהודי . ולא מניף עומר אב וחינן לומר פירוש לו שלך המן ומלת למרדכי ביוס י"ג בניסן שהיה עומד עם תלמידיו בהלכות קטנות העומ' להכתים שפרי המן הרשעים ביחר לשון תמורה

אותו מבהלת : חתות לוגחלת :
במנות תוחלת : מנו
מתחלת : לאוגדיו הבאיר : את
אשר התאיר : ולעב בן יאיר : מחוגו
הכאיר : עברה נמלא : וצרה
הומלא : וכורכיו כשמלה : זמורו
מלה : זם והכין עץ - תקוע חג דת
עץ : תרעלות כהון : ותשועה
ברוב יועץ : רק בנחשב כומר :
והוחשב לו כימר : ואל כניף עומר :
שבוחנן אומר : בן שמעי בשר :
ורכב לו אסר : כי הכריע אסר :
מהון מעשר : יחד בהל שנית :
לסער תכנית : ועלתה תענית :
ותקציץ חנית . רעל טוד המרירו :
ולשחת גרדו : ברושנוער : נעצוץ
ננער . וכל מתיו ערער . ופן לישוע
ערער : יחומים מאה : אשר יחמה
טמאה : סוערו לקטעה : ספורת
רוה וצמאה : קועו ונשחתו . ועם
יולדיו נאחתו : ובאע אחד נוחתו :
וכל מצירים חתו : לרם ננוזו
כאשר חזו : ועלצו ועלזו . ובוזלא
בזו . יען במיר ספרים : דצו עפרים
בפלכי בפרים . במשושפורים -
חזן רנן וגאלה . רוחוהצלה :
רננה סגלה . בקריאת מגילה :

אספרה

שאחו ישראל שנקרא עמדי יעקב כפלכי כפריס בכל פלך ופלך בכל מדינה ומדינה ובכל מקום שגלו שם ישראל בזמן שהיו מסורים בידי המן הרשע ובזמן שנתקבצו ונתאספו ועמדו על נפשם להרוג ולאבד ולהשמיד את כל היהודים אשר בכל מדינות אחשורוש הקדוש ברוך הוא הפך עליהם את המזימה ונהפוך הוא ונתלה המן הרשע ובניו על העץ אשר הכין לו מרדכי היהודי ואסתר המלכה ע"ה ונתקיים בהם מקרא שכתוב בספר משלי כי בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל ישוב עמלו בראשו וחמסו יורד על קדקדו ולכן נקבעו ימים אלו לשמחה ולמשתה ולמשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים ונקראו על שם הפור שהפיל המן הרשע לאבד ולהשמיד את היהודים ולכן נקרא המגלה הזאת מגלת פורים ועל שם כל האגרות שנכתבו בה נקראת אגרת פורים ועל שם כל הדברים שנאמרו בה נקראת מגלת אסתר ועל שם כל הדברים שנעשו בה נקראת ספר הזכרונות ועל שם כל הדברים שנכתבו בה נקראת ספר הדברים

אִם יִתְעַפְּנוּ שׁוֹאֵי נֵשֶׁר: סַבֵּר לְרוֹשְׁשֵׁי צַר בְּפוּר שֵׁשׁ: וְעָלָה וְאֶשְׁשֵׁי - וְהַצְהִיר עֶשֶׁשׁ: עֵרֶךְ בְּהֵמוֹת: מוֹכֵן לְנַחֲמוֹת - שָׁאוּ בְעִדֵּי הוֹמוֹרֶת: וְשָׁכַךְ חֲמוֹת: פְּאֵר שִׁיר שַׁבַּת - חֲל פְּנֵי מְשִׁיבַת - וְאִסְוְז תּוֹשִׁבַת: מִי יִשְׁבַּת: צָפָה עֲלֵי חֲדָשִׁים: וְהַטִּיל חֲלָשִׁים וּמַזָּלוֹת הֲרָשִׁים - לְהַבְחִיד קְרוֹשִׁים: קֶדֶם וְעָלָה - רֹאשׁ חֲדָשִׁים לְמַעֲלָה: טְלֵה חָלָב הֶעֱלָה: פָּסוֹחַ לְמִי זֹאת עוֹלָה: רָץ שָׁנִי בְּאוֹמָן - וּבְיָדוֹ זְכוּרַת מָן: וְרָץ אֶל שׁוֹר מְזוֹמָן: וַיִּתְלוֹאֵת הָמָן: חֹזֶן שְׁלִישִׁי שָׁמַר: מַתַּן דַּת בְּמִשְׁמַר - וּבְתַאוֹמֵי תָּמָר - הֲדַס וּכְוֹר תּוֹמֵר: תַּמּוּחָן לַשָּׁמַיִם - בְּלִי קוּם צָרַר פְּעָמַיִם: וְסַרְטַן גָּדֵל בַּמַּיִם: הָעִיר צֶדֶק מָשׁוּ מַיִם:

אָמַל וָרֶבַח - חֲמִשִּׁי - כְּהוּנָתֶךָ - דַּי בִּי סוּבֶךָ - אֲרִיָה מְסוּבָךְ: לְעָשׂוֹר בְּהֵמָה - שֵׁשִׁי הָמָר - וּמִבְתּוּלָה הוֹמָה - שׁוֹכֵךְ חֲמָר: עָלְצוּ עֲלוּת בַּסַּגְל - רֵיעַ וְכִפּוּר וְרֶגֶל - וְנוֹסַף נָעוֹחַ רֶגֶל - לְמְרוּבְעֵי דֶגֶל: זְכוּת סַר מֵרַע - בְּמֹאזְנֵי צֶדֶק הוֹכְרַע הוֹבֵר לְהַפְרַע - מֵהָמָן הָרַע: רָאֹה בְּיֶרַח בּוּל - כִּי בוֹ רָד מַבּוּל - וְלֹא יָדַע כִּי קֵץ זָבוּל - בְּאַבּוּ סָבוּל:

ישראל שובתים בו נפה עלי חלבי׳ רשם להטיל גורל על החלשים ואחר שלח כפל לו גורל בימים והרשום כתב ויקוק לותם לפניו להגריל עליהם • קדם ועלה להטיל גורל ברשם חלשים שהוא ניסן ר׳׳ח שהן לכם : והכה ניסן סיה מלין בעדי והזכיר זכותו של שמואל שהעלה טלה חלב לקדרן ומזלו של ניסן הי׳ טלה וטלה של קדרן פסח קדש בתוכו להגין על ישראל שנקרא מי זאת עולה :

רץ שני כשרשם שלח הגורל בניסן רץ לגייר שהוא חודש שני והיה ג׳׳כ כחומן להלין ובידו של גייר זכות מן שהי ירד המן בי׳׳ו בחודש ורץ לשור מזומן גייר מזלו שור וזכות של שור ושל שדקר רץ אברהם שכיסה היו מזומנין יחד וזכותם ויתלו את המן שליחי חודש סיון עמד על המשמר ושמר בידו להלין שהי מתן תורה ועלתה בניגודה שלו לפני הקב״ה :

ובתקומי תמר הם משה ואהרן שקבלו את התורה בסיון שמזלו תאומים : והם נקראו תוקמי עמיה ובקנאה תוקמי תמר זכות פרץ וורח וכל הפיוט הזה הוא במגילת אסתר ועליהם נאמר כדיק כתמר יפרח הדס ומור הם אסתר ומרדכי שלומים להק״בה כתמרת עמן הקטורת : תמוז חן וכו׳ בחודש תמוז שלו קום וו שרשם פעמים שכבר לירש וו שרש שהוקצע בעיר ונתעכבו בלוחות ב׳׳ו שו לכן על תוספ להיות וו שרש : וסרטן שלו של תמוז וגידולו בימים הולין ואחר כשם שפי אסתר לסרטן לחיות בלי מים כך לי אסתר לעו״ס בלי צדיקים ובלי תורה : וכוח העיר לדק כי׳ נלקח משה וזכות יוכי שבניהם היו מצויים ומוספים מימים :

אמל תומל וכרית : וכנך לשון מורכבת כלומר כשור ונמוח כשעור בשם הגורל והיה תומל ונסתבר: תומל לה הוא תמיני כהוכנך כשכח בעמקי הכרות לשון כנכי ים שהוא לשון עומק : ים מפרשים כהוכנך ל׳ נכוכה : תמר לה די בי סובך כלומר מספוק פירוש די לגרה זו שעלה לריש מספכו הוא נכוכה נגד בחודש לה והחריב בית המקדש וירושלים והוא לשון בסבך בקרכו ולריש מזלו של לה : לעישור בהמה שמי בהמה לתקן בחלב כשלוש רגלי בהמה כשה למעשר בהמה ומבתולה הומה שהוא מזל של תלוי עלתה הומיה על ארת ישראל שנקרת בתולת ארת ציון וסכך חימה שלח כפל בו הגורל : ר״ם שכתוב שיבי הומה ומבתולה הומה כי׳ תלול שמזלו בתולה היה הומה על ישראל שנקרת לבי הומה : שלשו עלות שהגריל על חדש תשרי לו שמיהו כל הימים טובים שבו לעלות ולהלין זכותם של ישראל בחיבה : ריע זה רחש השכח יום תרועה וכפור יום כפור ורגל זה סוכות וכוספיעוד מכות רגל זהו שביעי עצרת שכיהן להם למחוק למרובעי דגל ישראל שכשעו ל׳ דגלים : זכות ישראל שחוזרים בתשרי וסרים מרע במאזני צדק סוכרע להכגל מרעת המן : וי״מ סר מרע זה מרדכי : וי״מ זה לישוב והוא תמר יסקלני במאזני צדק וכו׳ :

והוכר ונגזרו בהותו רשם השכח להפלת המן . רשם להגריל בירח בול הוא מרחשון שבו נעשית הפרן בולין וביה שמח לפי שהיה שבוע שחודש זה יוכן לפורענות מאחר שבו ירד המבול ולפי ילפי כי נכין בית המקדש שנקרא זבול נשלם בחדש חשרי כלומר בעתו ל׳ הפסוק חשר פריו יתן בעתו : או לשון אהיב שבול פירוש שבלו של בית המקדש שנאמר בחודש השביעי כלה הבנין לכל דבריו וחדש השביעי הוא חשרי ורשם בו תר לקרב במרחשון חקר רשם להתקרב ולעורר ביום רשם המלך קרב מלחמה . תר כמו לתור . ויושב על עקרכ הקב״ה ביושב נגוב מחזיק מרחשון שהוא עקרב עקרו להמן כעקרב . וי״מ ויושב על עקרב זכו

בּוֹתָר לִקְרַב · לְעוֹרֵר בְּיוֹם קְרַב -
וְיוֹשֵׁב עַל עַקְרַב - עֲקֹצוֹ כְּעַקְרַב :
יְסוֹד הֵיכַל קָדְשׁ: חְנוּךְ מְנוֹרַת קֹדֶשׁ
תְּשִׁיעִי הַחוֹרֵשׁ - הַוּכַר לְאַנְשֵׁי
קוֹדֶשׁ : רָעְפְּרֵשׁ רְשָׁתוֹ - וְנֶהְיְתָה
לְבִשְׁתּוֹ - כִּי בְאֵיתָן קַשְׁתּוֹ - נִשְׁבְּרָה
קַשְׁיוּתוֹ : בַּהוֹדֵשׁ אֲשֶׁר בֵּל סָמַךְ -
תַּר הֵיוֹת מוֹסְמַךְ - וּבְשֶׁבֶט הָרֶשַׁע
תָּמַךְ - וּבְעֵץ חֲמִשִּׁים נִסְמַךְ : יוֹשֵׁר
עוֹרוֹת גְּדָיִם - וְזֵילַת טְרָדִים - יְדֵעוּ
פְּלָאִים - בְּרֹחַ דּוֹדָאִים : קוֹן וְדַרְדַּר
יָזֹם לְפוּר אֶדֶר - בְּגִבּוֹלוֹ הוּאֲדַר -
כִּי לֹא נִמְצָא בּוֹ הָדָר : לְאֶחוֹז
לְנַדָּאִים : קְרֹא לְדַיָּגִים - וּבְסִיר
דּוּגִים - נִבְלַע כְּדָגִים : יוֹם לְיוֹם
יַבִּיעַ אוֹמֶר - דְּרוֹשׁ קַל וָחוֹמֶר -
וּבְקְצִירַת הָעוֹמֶר : חֲלוֹ לְיוֹצֵר חוֹמֶר
חֲזוֹן רָאשֵׁי קְמוֹתָיו לְקָצוֹר -
וְאַשְׁכְּלוֹתָיו לְבָצוֹר - יוֹמוֹ לָעֵד
לַעֲצוֹר : מְיוֹם לְיוֹם לְנָצוֹר : בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים :
עַל הַצַּדִּיקִים עַד כִּי בַד בְּטַחְנוּ :
כֶּתֶר מְלוּכָה מֵאָז הָיָה מוּבָטָח -
מֵאֵלְיוֹ הָיָה לְהַנָּתֵן לְבַרְת
הוּבְטָח - מְלֵאכוֹת בְּשָׂרוּהָ מֵרֹאשׁ
הוּטָח - מְטוּבַת זִיו הוֹד מְבֻטָּח -
מֵרֹאשׁ עַד עֵקֶב לְבָהּ בָּטָח - בּוֹץ
לְהַאֲמִירָה בְּמָעוֹז וּמְבֻטָּח : בָּרוּךְ
אַתָּה :

זכות של יחזקל שכ"ו ש עקדים לתה יוסב:וי"מ מקרא לפ"כ
כיוסב על עקרב לפי שי"ב מזלות נגד י"ב תרגות ועקרב נגד
ארץ ישראל יסוד היכל קודם ויסוד מנורת קודש כוזכר ליעדל
שתי זכיות שבעשו בכסליו שהוא חודש תשיעי שהתחילו בו לבנות
יסוד של בית המקדש שבלמר שיהו
בו לבבכם וגומר מיום עשרים וארבע
לתשיעי לזמן היום אשר יסד היכל יי'
וגם תכוכב בימי חשמונאי שהדליק
שנירות לתיכוך המנורה היה גם כן
כ"ה בכסליו . רשתו אשר פרש
ליעדל בהיותו בשתו שבלבל בו
עמיו . בתיתן קשתו כשעלה לתוקף
גדולתו וברך קשתו כלומר בכסליו
שחללו קשת . ובשברה קשיותו ערפו
בזכות יוסף שבלמר ותשב בתיתן
קשתו : וכתיב לעון שבר כמו
תלוים בחמלי : כל סתך נכוכל
לגר שברא לבל סתך ובא לירושלים
שבת חלם עשירי.תר היו מוסתך בלק
להסתך על התקלה שנעשית בו וריש
מזליה של טבת . ובשבט ברשע סתך
וברשעת שלטונותו סתך ל' שבט מוסל'
לו בשבט ברשע זה בזוכר בגר שב' בו
שבט ברשע עליו היה בשעון על
שהצליח בגד ישרעל בטבת : ונסתך
בתץ תתסים פירום שנתלה על העץ
ברמז בתרוזה זו גם כן בחלת שבט
ברשע תודם שבט שהחודם חזק יקס'
יותר תסתר תדשים ולכן הזכיר תתר
בך חזל גדי שהוא של טבת וחזל דלי
של שבט . יוסר עורות גדיים זכות
של ויקח שנתיסר בו ותת עורות גדיי
העזים . וזילת מי דלים זכות השבטים
שילקו ממנו לשון יזל מים מדליו :
י"מ זכות משה ע"ה שנתמר בו דלה
דלה שהיה דולה תורה ומשקה ליעדל
לותן זכיות ידעו פלשים בשנוריות
שלהם לו ידעו פלשים בירח דולקים
בחלם שבט שהוא ר"ה לתילכות
ושכיות כותבים לו ריש טוב כמו שכ'
דולדים בתבו ריח ורמז לזכות
שנדיקים שעולה למעלה כריח

אתה יי משען ומבטח לצדיקים :
ולירושלים עיר מחרה לתוכה תכין
מַלְכוּת נֶחְפָּזָה כְּחָזוּר בִּיד : נָבָל
נָתוּן עַל יַד מַיִד מַעֲבִיד :
נְשָׂאוֹ מֵעַל כָּל וְטָרְחוֹ הִכְבִּיד - נִינָיו
כְּתִרְזוּ לְהַאֲבִיד - נְשׁוּאֵי רַחַם זֶבֶד
טוֹב הִזְבִּיד - וְאַרְגָּמָן יִמְנָם לְכוֹנֵן
עִיר דָּוִד : ברוך אתה יי בונה
ירושלים : את צמח עֶר ברחמים
בְּרֹאשָׁה סַיְּזוֹר אֲשֶׁר הוֹפְלָא '
סוּגַת שׁוּשַׁן עֲלוֹת
מִשְׁפְּלָה - שִׂיחַת רְדוּמִים עֲלוֹת
מְמַכְפְּלָה - שֵׂעִיר וְאֶת שְׂרִידָיו
לְשַׂחַת הַפִּילָה - סְגוֹרִי כְלֵא הֶפֶן
מֵאֲפֵלָה : וְהָעִיר רוֹן כְּפָלָה .
לְשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה - ברוך אתה יי
שומע תפלה : רְצֵה עֶר בְּרַחֲמִים :
וַיְמַלִּיכֶיהָ עֲזוֹר לְאוֹם מוֹרָאָה -
עֲצוּרָה הָיְתָה לָכֵן מֵעֵת
נִבְרָאָה - עֲמִיתָה הַפְגִיעַ בַּעֲדָהּ
קְרִיאָה - עֶר עֵת בּוֹ דְּבָרוֹ אֲשֶׁר
רָאָה - עֲנוּתָם לַחֲזוֹת שַׁדַּי הָרְאָה .
שׁוּשַׁן חוֹחִים לְעָבְרוֹ בְּיִרְאָה : ברוך
אתה יי המחזיר שכינתו לציון :
מודים על הנסים עד ועזרתינו סלה:
תַּחַת פִּלְפּוֹל יָגִיעַ לֶקַח טוֹב -
פְּעֻלַּת צָרִיךְ כְּעֶלֶם לַטּוֹב -
פְּאֵר אוֹמֵר אֲשֶׁר הוּא טוֹב פּוּר הָפַךְ
לְמִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב - פְּרוּת כֵּן תָּחִישׁ
לְהָהָר הַטּוֹב - צָהֳלָה וְזִמְרָה
לְהוֹרוֹת לְאֵל טוֹב : ברוך אתה
יי הטוב שמך ולך נאה להודות :

אלהינו

בהנשרת הק"ב : מלכות כשרוב כו' כשרלו שרות ומלכות את מסתר ניו מכוערות בעיני עצמן כשלו אומה מרלות פניה נטיה כשרו לשון שקורבו . מטוטת זיו והוד מבטח פי' מפני זיו זהוד יפיה שכתן לה תן וחסד שרוח מובטח לצדיקים ישען בו נטחה מרלים על סוף בכל לבה עקב לשון סוף כמו נשמרים עקב רב : ניץ להתמיהה בזכות חוזק בטחונה בהק"ב שיבנה ויבא ממנו כורש שעשה ברוכת לב"ה בוץ לשון ותכריך בוץ ו"מ להתמיהה לשבחה שזכתה לנגדי מלכות : מלכות נחפזה פי' מלכות ישרלל נחפזה ונבהלו כשרלו דביד הזהב על המן הכתל . נתון ממשלה כמו ונתון לותו על ארץ מלרים שתרגם ומנו יתה שמשלים את המן על מרדכי היתיני שנתאחר בו יהיד ה'. מיד מעניד מיד לתשורות נתחכם שהיה מעניד ומשעבד מהודו ועד כוש ונכסיו על כל השרים : ויטרחו עליו בכבוד שהוא לכל עתו שיכרעו ויתחוו להמן ומיד לאחר כן ניכיו נתרזו שמתלה הגביהו על כל ולאחר כך בוש לתלות את נניו : מיד ה' היתה ואת שהוא מעניד ישרלל ניני כשרזו להתניד פירו' נניו נתלו על העץ לשון תרזה ותלין הם לילות או חסום שרוב שבתלין מתריזין ריעי בעת שיתכנו לכן נקט כתרזו להתניד ו"מ שבתחילה הם גדולים ומשובים כתרזה ותלין . נשואי רחם ישרלל . זבד טוב מלך טוב ומכס יפה והזניד כתן להם ממון שרבה לרגמון יומנם ויימן להם בדי לבונן עיר דוד ירושלים שבנו בית המקדש בשתים ושלשים שנה לאחר הכס: בברכת קרן ישועה יתן בה פיוט שלמחה לברכת כוסה ירושלים : בראשה סיים זר אשר הופלא פירוש שרחש מסתר סיה שכתר עשויה בסיתן מופלא

סגית הגוכה למלכות שנאמר את הכוזר ואת העלות פי' רז"ל כל מי שרלוי למלכות שכתר הולמתו ומעיד עליו בזה שהוא רלוי לכך ולפסתר היה ג"כ שכתר מוכין ברשתה :
סיגת שושן ישרלל שהיה סובב כשושנים גדם שכתר שיעלו משפלות של גלות בבל שמוך מכל שלרצות :
שיחת רדומים עלות ממכפלה שאמר מרדכי לאליהו שיעורר תבות ממערת המכפלה שתפללו על ישרלל שרידיו שיון ובניו שם שרידי עמלק : לשחת הפילה תפילת שלבות סגולי כלא ישרלל שהיו סגורים בגלות . הפן מאפלה שיפכה והוציא לותם מתפילה לאורה : והעיר שושן . ריון כפלה שעושין בשושן שני ימים פורים ומשבחים להק"ב שהושיע תפילה . וימליכה כו' הק"ב שמליך לאסתר שתעזור לישרלל שנקרלת לוס מורשה ובגולה נפלניה והוא ל' מורשתו בבושתה שהוא מנוגל ומיקום בין טבו"ס עשורה רלויה היתה לכך ולזולת בעברה כמו זה יעצר בעמי דשמוגל ומגוג: עמית חבר מרדכי המגיע בעלה בקדלו להק"ב : עד בא דברו אסתר שיתקיים בהלוס שרשה כלאיתה במדרש ו"מ מרדכי היה רשה בדעתו ושם לומר זה תלמוד שנדקת ליהבל לערל לולי שעתיד לבא תשובה לישרלל על ידה וזה לדעת שלוס אסתר כו' ורשה בדעתו כי למחיה שלשה אילים : עמותם לחוזים שלי שרשה פירוש שרשה שלי לבניה"ס שם שעתיד להיות בימי מרדכי לשלל ומיד שהם בגלות בהוא זו שהוא סוף כל הנסים שנתנה לאבות : שוכן מוחים ישרלל שע"י שהם כשושנים מ"ו שהוא להק"ב בישרלה שבח ומיד מרדכי לל שער המלך מלמד שהם לפקו ולתעניתו : תחת פלפול

אֱלֹהֵינוּ שִׂים שָׁלוֹם עַד בְּשִׁלּוּמָךְ :
וַשְׁתִּי צוֹאֲנָה לְמַעֲרָכוֹת: קְצִינוֹת בְּחוֹכְתָּרָה
מַמְלָכוֹת - רַגְלֵי אַיֶּלֶת בָּמוֹת דּוֹרְכוֹת:
שִׁבְעִים יְמֵי שַׂר עֲלוֹת לָהּ אֲרוּכוֹת - תָּקְפָה עִם
דּוֹר לְעֵינֶיהָ בְּרֵכוֹת - וְשָׁמְחָה קוֹל נִשְׁמַע
מֵחֲרַכּוֹת וְדוֹבֵר שָׁלוֹם מִמָּעוֹן הַבְּרָכוֹת : בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם :

יגיע לקח טוב פעלת לדיק פעלם לטוב פי׳ בשביל שמרדכי היה מסלסל בתורה ומייגע בלקח טוב ופעלת לדיק עם לסתר ושתר לדיקים כוונו פעלם לטובה ו״ת לטוב לקח״ם הקדוש ברוך הוא׳ על תפלת מרדכי שהיתה לחמירם יפה לפני הקב״ה בשכר זה נתפך הפור למקבל למשתה ויום טוב : תחים להפר הטוב תמהר פרות גם כולם״ם שנקרא הפר הטוב והלבנון : ואז נהלה וריבה בשיר להודות לאל טוב . ושתי נותנה למערכות הפיים היה צריך לדיק לאל כוונתו לדעת שוחבה כי ס׳ מתחלף בלדיק ופי׳ שוחבה לשון כל סוגן סתון שמדמו לה שתר בשתר כמו שהיתה מפסטת בנות ישראל ערמות בשבת לעשות מלאכה והוציאו לפנים מערכות ישראל יודעי דת ודין חופשטת ערומה כך נוחבה לשון הנאה שבאלה לפנינו ערכו׳ המשתה : קצינות שרותיה על ושתי כשהיתה ממלכות שלה היתה רגלי לילית היא לשתר שבאלה לילית השחר דרכה על במות ושתי : שבעים ימי שר אלו שבעים ימים שבין לגרת המן ולידגר׳ מרדכי שעמדו ישראל לשר חוץ לשושן בלבד . י״ב ניסן עד שבעים בסיון : תרוכות רפואות : תקפ׳ מתלמות עם דוד מרדכי בתפלה על ישראל שנקרע עיבה ברוכות וו״ת תקפה על שם ויכתוב מרדכי ולשתר לת כל תוקף ליישראל לקיים וגומר וקול שמחה כשמעו מחרכות הן השמי׳ שהשכיים עמהם שב׳ קיימו וקבלו קיימו למעלה מה שקבלו למשה : וקול דוכר שלום כשמע ג״כ המשון גמני הברכה להיות מבורך מרדכי ודורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו :

להפסקה שניה

אורות מאופל הזריח מהודו כלות׳ הקב״ה עשה לאור מתוך החושך : מהודו מדרש ר״ל מהיכן נברחת הלבנה מלמד שנתעטף בה הקב״ה כשלבשה והבהיק זיו הדרו מסוף העולם ועד סופו . ג״ל מקרא מלא הוא ואת לחמרת גלחיסף ג״ל כשם שמעתיק גלחיסף כך לחמרתיך גלחיסף ר׳ נרכיה כשם רבי יצחק מתקום בית המקדש נברחת לאורה שם ה״ר והבא כבוד לגלי ישראל בית מדרש הקריס ואין כבוד אלא ה״ם במ״ש כשם כבוד מרום מרחמון מתקום מקדשנו ועל המדרש הוא סובב ובולך הפייטן מציון יופיע מתקום ה״ם נכרח לאור יופיע ל והזריח : על עבדיו גלה סודו כי על כן לחמר גלחיסף ופירש נעל יפה תואר שאין לדבר בחשבון נרחיסת בפרסיות : והארץ החירם מכבודו כלו׳ מ״ה כלומל כי האור נברח תחילה בציון ומחנו מקבלת הארקורה : מאיר לשון לדרת שבער והוא מלבוש כבוד של מלכים יקעתו זריחתו כלומר מתלבוש בבודו ויקרכיבוד עטיתו כלו׳ מתקה שעשה בה לחירו ברקיו

יוצר להפסקה שניה

אורות מֵאוֹפֶל הֵזְרִיחַ מֵהוֹדוֹ -
מִצִּיּוֹן יוֹפִיעַ אֵל עֲבָדָיו
גִּלָּה סוֹדוֹ - וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבוֹדוֹ
אֵדֶר יִפְעָתוֹ וְקַרְנֵי הוֹד עֲטָיָתוֹ .
הֵאִירוּ בְרָקָיו דּוּמְיָה תֶּהֱלָתוֹ .
בְּסוּתוֹ לְבָדָה וְהִיא שִׁמְלָתוֹ : אֹתָךְ
חֲתוּמִים בְּאוֹצְרוֹתֶיךָ כְּמוֹסִים :
בְּשֶׁאֵין הָעוֹלָם כְּדַאי הָיוֹת בָּם
מִתְעַלְּסִים . צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פְּעֻלָּתָ
לַחוֹסִים : מֵאֵין חֶשְׁקְךָ בְּחֶשְׁקָךְ
לְזִכְרְךָ תַּאֲוָה : רְשָׁפֶיךָ רִשְׁפֵי אֵשׁ
שַׁלְהֶבֶת אַחֲוָה - רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ
לַיְשָׁרִים נָאֲוָה - קָדוֹשׁ : בָּרוּם
עוֹלָם

עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ בְּמָרוֹם רָמִים · וְאוֹתְךָ
מִקְדָּשׁ מְעַט מִמְעוֹטֵי עַמִּים - מָכוֹן
לְשִׁבְתֶּךָ עוֹלָמִים· בָּחַרְתִּי הִסְתּוֹפֵף
בְּחֶלְקַת טוֹרֶךָ פְּנִינִי - מִשְׁעֶנֶת זְקֵן
בֶּן זְקוּנִי - לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְיָ :
בְּשָׁלֵךְ יְכַבְּרוּךָ בָּנֶיךָ חֲמוּדַי : כְּיָלֵךְ
תֵּבֵל וּטְלוּאָה מִכָּל דַּי : כָּל עוֹף
הָרִים וְזִיז שָׁדַי : גַּע זְמַן תְּרוֹמֵמָה
מַשְׁמִיעִין עַל הַחֲדָשָׁה - בְּאֶחָד בְּאֶדֶר
שְׁלִשִׁים יוֹם לִפְנֵי הַפְּרָשָׁה - תּוֹרָה
צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה : נַסְיָשִׁבוּ
שָׁרִים חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל עֲרֵי -
אִישׁ אִישׁ צְרוֹר כַּסְפּוֹ לְהַחֲלִיף לְכָל
עוֹבְרֵי : תַּעֲרוֹךְ לְפָנֵי שֻׁלְחָן נֶגֶד
צוֹרְרֵי : נָמְרוּ עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה בּוֹ
עֵת לְחַקֵּר - לְקָנוֹת וּלְבָרוֹק אַרְבָּעָה
תָּמִיד הַבּוֹקֶר : לְחַזּוֹרֵת בְּנוֹעֲדֵי יְיָ
וּלְבַקֵּר : דּוֹרֵשׁ עֲרֵי דוֹרוֹת חֵשׁ
לְהַשְׁמִיעַ קוֹל : לְהַקְדִּים שִׁקְלֵינוּ
אֶל שִׁקְלֵי כֹּל - אֲשֶׁר אָמַר הָמָן
לְשָׁקוֹל : דְּבַר הַמֶּלֶךְ נֶחְוַץ הָבָרוּז
הוֹלֵךְ - הַחֵלוּ מְמַשְׁכְּנִין כָּל הַנִּמְצָא
בְּפִלֶּךְ : לָכֵן לְאֶבְאֶל שֻׁלְחַן
הַמֶּלֶךְ : דָּתוֹ אַחֵרֶת לְנַעֲצֵל שִׁקְלוֹ
מְלַשְׁגֵּר - מְמַשְׁכְּנִין בְּסוֹד מוֹרִים
הַחֶרֶשׁ וְהַמַּסְגֵּר - תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה
לָאֶזְרָח וְלַגֵּר - הַכֹּל מַעֲבִירִין אֶת
לְאַמְכְּרָנִי : הַבָּנוֹת בְּנוֹתֵיהֶם בָּנִים
בָּנִי : וְגַם הַכֹּהֲנִים הַנִּגָּשִׁים אֶל יְיָ :
הַדָּבֵק בְּרֹב יְהוֹצֵר וְעַטָּה בְּרָכוֹת
לְעֵלּוֹם - דְּרָכָיו דַּרְכֵי נוֹעַם כֻּלָּה
נוֹרָא יְהֻלּוֹם : דּוֹרֵשׁ טוֹב לְעַמּוֹ

ודובר

ומספר בתיזה לופן היו מביאין
המקלים עם כל הדינין והענינים
המיוחים לו כדאפורש במסכת שקלים
גם הגיע זמן להביא שקלי מסתיין
מכריזין לכל להביא שקליהן ודוק ק'
בתר ל' יום קודם לפרשה כי בה'
בניסן צריך להביא קודם מתרומה
חדשה דכתיב עולות חדש בחדשו
לחדשי השנ' חדש והכא קרבן מתרומ'
חדשה מסכה ק' דשקלים : גם יצאו
שרים ט"ו דו בכל ערי מסכה ג'
פרק ק' דשקלים בט"ו בו שלחנות היו
יושבין במדינה פירש רש"י ברטעורה
בירושלים והיו מחליפין מחנית המקל
לחצאים שמביאים ממטבע מדינתם
ורמב"ם ז"ל פי' מדינה כל ערי
ישראל קדוין מדינה ונראה דפייטן
סבת בכל ערי סבר כדעת הרמב"ם :
צרור כספו להחליף כדפרישית :
תערוך לפני שלחן נגד צוררי פסוק
הוא תלי' ר"ט ודאמר בלחות לשונו
שעריכת שלחנות הללו להחליף
שקלי מדינתם וליתן לותם בנדק
ביותר בלי מגרעת היו נגד צוררי זה
המן ומיעתו כי שקלים שלו היו נגד
שקלי המן כדלקמן : גמרו כ"ה בו
את לחקר כי כ"ה בו יצאו בחקדם
והקרו מי שלא הביא כדי למסבנו :
לקנות ולבדוק לרבעה וכו' כי עוד ל'
יומים היה לאחר בניסן וקרבן תמיד
היה צריך להקריבו שלא יהיה בו מום
ל' יומים קודם הקרבתו : דורש
עתידות הם הי"ם שהוא דורש
עתידות רצה להשמיע ולהכריז בה'
בתר על השקלים כדי להקדים
שקליהם של שקלי המן שהיה בחשבון
אדר : החלו ממשכנין בכ"ה בתר
בפלך במחוז או במדינה · לכן לא
בא אל פלך המלך הי"ם להביא
שקלו זה היה הלת לנעצל למי שהיה
עכל · מלשגר מלשון . הכל
מעבירין ממשכנין עכשיו לומר לת
מי ממשכנין כלו' הכל לפילו לחזרת

והגר לך לא מכלני והם העבדים
כדאיתא בפ"ק דפרשה י"ד עשתו עבד
מכורן בפני עלמו : הבנים וכו' וגם
הכהנים וכו' כלו' אין ממשכנין לת
הנשים ועבדים וקטנים וגם הכהני'
מפני דרכי שלו' כדאיתא בפרשה
הל"ל . הדבק בדרכי היוצר כלו' מה
הוא רחום לף לתה רחום וכו' מהו
רוף שלום לף לתה כיון שלתר
דרכיו דרכי נועם דורש טוב ודובר
לשלום : כמו לעולם ל"ם ג' ל"ג :
בהכרי והכותי וכו' אין מקבלין
מידם פם מפסה
ג' ומביאה המשנה הפסוק לא לכם
ולכו וגו' בעזרת ל' : ולהכהנו יחד בהנה
וגו' בשבבר רפו ידי וכו' נקט לשון
פסוקים שלחריו פם : והכהנים
והקטנים לפקול כלתר בהתלבן כלומר
לף על פי שלמרו שלין חייבין לם
שקלו מקבלין מידן : זרזו מפרום
הפסח פרום לשון פרוסה מתיבה
כלו' תני כי ט"ו יום קודם פסח היו
תורמין הלישכה מפסה ג' וב' פרק ג'
דשקלים ופירש ברטעורה כל השקלי'
היו מביחין בלשכה לתת במקדש וג'
פעמים בשנה נוטל ממנה ונותן לתוך
ג' קופות שכל לתת מחזקת ג' סלין
וכתוב עליהן ג' ג' לידע לוהו
בתרומה תחלה וממכר היו קונין
קרבנות תחלה ולח"כ יין השניה
ולח"כ יין הג' וזהו הל' לקף סיומא
לתמור זה יצא לשנה לקנות ממנה
תחלה : וזלת שנית תעבו לסמוך
לותה בלות ב' לקנות ממכל שנית :
חזרו לעסות פומבי בפרסות בפרום
בעזרת וכו' תלמו עוד תרומה
בלחרונה וכו' לשון המשנה שם
בלשכה פרקים בשנה תורמין את
הלשכה בפרום הפסח : יופי שירי
בעזרת בפרום הפג : שתים עשרה
תקוטות בקטבלות משנה
ל' פרק שלישי ופירש קטבלות
מוכסה של עור וגם במנינע

וְדוֹבֵר שָׁלוֹם: הַנִּבְרִי וְהַכּוּתִי לֹא
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה: אִם יִשְׁקְלוּ אֵין
מְקַבְּלִין מִיָּד מְאוּמָה: אֲשֶׁר יָדִימוּ
לַיָּיִן תְּרוּמָה - וְלֹא מֵהֶם וּמֵהַמּוֹנָם
יְהוֹלְשֶׁמִירוּשִׁית: מְגַדִּישׁ וְעַד קָמָה
וְעַד כָּרֶם זַיִת: לְאֵלֶּם וְלִנוּלְבָנוֹת
בַּיִת: וַאֲנַחְנוּ יַחַד נִבְנֶה וְלֹא יִתְעָרֵב
זָר בְּבֵיתֵנוּ: בְּשֶׁכְּבָר רָפוּ יְדֵי יְהוּדָה
וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם - וְלֹא הִפְנוּ אֲבוֹת
עַל בָּנִים מֵרְפְיוֹן יָדַיִם: וְהַכֹּהֲנִים
וְהַקְּטָנִים לִשְׁקוֹל בְּהִתְנַדְּבָן: כָּל
נָדִיב לֵב עוֹלוֹת לְלִשְׁכַּת הַקָּרְבָּן -
וְכָל הַנְּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן: זֹרְזוּ
מִפְּרוֹס הַפֶּסַח לְסִקֵּל הַיְשָׁנָה - תְּרוֹם
בְּשֶׁלֶשׁ קוּפּוֹת הָאַחַת אֶלֶף סְמָנָה -
לֵאמֹר זֶה יָצָא רִאשׁוֹנָה: זְהִרוּ
הַמַּשְׂכִּילִים אַבְנֵי נֵזֶר נוֹסְסוּ - לְקוּפָּה
שְׁנִיתִיד פִּירְשׁוּ - וְאֵת שְׁנִית תַּעֲשֶׂה:
זֹאת וְעוֹד אַחֶרֶת בְּאוֹת גִּימֶל
מוֹכְרַעַת - כָּל אַחַת שָׁלֹשׁ סְאִים בְּלִי
מִגְרַעַת - הֲלֹא כָּתַבְתִּי לָךְ שָׁלִישִׁים
בְּמוֹעֲצוֹת וָדַעַת: חֲזֹרוּ לַעֲשׂוֹת
פּוּמְבִּי הוֹרוּנִבּוֹנִי - בְּפֶרוֹס הָעֲצֶרֶת
כְּמִשְׁפָּט רִאשׁוֹנִי: בֵּן תָּרִימוּ גַּם
אַתֶּם אֶת תְּרוּמָתִי: חִדְּשׁוּ עוֹד
תְּרוּמָה אַחֶרֶת בְּאַחֲרוֹנָה -
לְבַד מִשְּׁתַּיִם אֱלֹהַּ כָּל אַחַת
בִּזְמַנָּה - חַג הָאָסִיף תְּקוּפַת
הַשָּׁנָה: חִפּוּ שִׁירֵי שְׁתַּיִם
רִאשׁוֹנוֹת בְּקַטְבְּלָאוֹת:
שֶׁלֹּא לְתָרוֹם מֵהֶם עוֹד לְעִתִּים
הַבָּאוֹת

דף כ' פורס קטבליא על גבי ריסיס.
וגם בתלמוד ירושלמי דף כ"ח ותתעגל
על גבי קטבליא חדשה והיו
מכסין לותן כדי שיתנו עליו בפקלי'
שיביאו המליונות מסביב ג"י ולא
יכלו להביא קודם הפסח ומביאין
לותן מפסח על עברת ונותנין על
הקטבלאות שיתרום מהן ולא מן
הבאר שתרם כבר קודם הפסח.
שהור יהיה כלו' הנזכר שלוקח
מעות מקלים לקנות קרבנות היה
צריך לחלוץ מנעליו שלא יתגדרו
שכתן לתוכם מעות: ולא נפרגוד
חצות הוא שפה כפולה: פניה
מתחלתם כי מי שחוזרין לותן פניו
לחומה' מפני הכבוד: ומלח הן
הכל הוא שם במשנה: טרוד שם
יקריבו כלומר שם יקריב לו מקריב רע
ילחמו מעון לשכה הוא לוקה על
שגגה וכי יש כלו' שם יעשיר ילחמו
מחעות לשכה הוא עושר: תרום
שם לרן כדי תחלה והשניה שם
כרכים וכו' יפריש השלישית לשם
מדי וכו' גם משנה ד' דפרק נ':
יהיו תורם מלתרום משנה ג' דפ"נ'
אין התורם תורם עד שיחזר לשם
לתרום והם יחזירים לו תרום תרום
תרום ג' פעמים: ירשה שנתנו
לו רשות: בניסם בליבורם:
כן גם קיון וכו' כלו' מי שים לו שערו'
שעות מקולעות לא היה רשאי לתרום
מפני שחשד שלא יחשדוהו שהיו
מקלעות קוניו: קליעות בל"ע
ניפלאכטן: קוניו כמו קווצותיו
מלחלים והוא משקל לחה ו"ע
לחה ב לחות לשונו קולע על השערה
וכו' להגדיל שקל וכו' פונדיון
להכריע כלומר חכמים יסדו
ותקנו לשקול פונדיון יותר מחצית
השקל ופונדיון הוא מין משקע קטנה
שני מעה ושיעורו היו נותנין להכריע
כל"ח שוה פלוני. וזה לשון המשנה
ו' דף ג' לילו שחייבין בקונבון לויט
ויטר חלי וכו' אבל לא כהנים נשים
ועבדים וקטנים שקל על ידו ועל יד
חבירו חייב בקונבון וקונבון לשון
קל בון כלו' דבר מועט מוסיפין על
מחצית השקל להכריע. יכריע
חלי מעה לשלח בכל שנה כלומר
מוסי' חלי מעה כדי שיהיו שקלו עובר
לשומר בכל מקום: גירומים גם
הוא לשון הכרעה בגח בתרגם דף
כ"ח היה שוקל לו עין בעין נותן
לו גירומים אחד לעשרה בלח זכו':
השוקלים וכו' מלמד שקלו וכו' מלמד
משלו וכו' פשוט הן הקונדין שם
משנה ו': ושם הלוין נתן להם
דרך הלוואה חייב. לחמי לחמי ייני
וכהני וכו' יספיקו מחנה כהני וכו'
משנה ז' פרק ד' התרומה מה היו
עושין בה לוקחין מהם כל קרבנות
צבור ושומרי ספיחים בשביעית
כוטלין שכרן מהן: משנה ג' מותר
שירי הלשכה לוקחין מהן יינות
שמנים וסלתות ומוכרין לותן למי
שנדיך יינות לנסכים גם למנחת
נכוסים והמגלות ילדים לפרס
לחומת ומביני ספרים ומבקרי
מומים בקרבנות כולם מוטלים שכרן
וכן כולם לחשוב הכייטן גם עושים
מסירי הלשכ' לרבי ע' כו' טטפרלותם
הם מבגדים קטנים מבגדיות
בגח בתרגם דף כ"ז: ולשון בבוייתים
תרומנתיים כולם לשון מבגדים:
פסו ספו וכו' כולם לשון לחם ומניע'
במלות שונות: מעת הוסר בתמיד
וגומר פסוק הוא בהיכל כלו' מעת
חללו הקרבנות ונתנו בתתיהן מיקון
ע"ז של מוני הם העבו"ם שמונין
לותנו כלפידים' בפסוק וזלת חקת
כתורה: ומני תפלתי כלו' מעת
שנטלו הקרבנו' תפילתי בחקו' קרבן
שבח ונשלמה פרים שפתינו. פתח

הבאות : לפני הערות למשמרת
לאות : טהור ידים חלוץ הנעל
ללשכה קדם - ולא בפרגוד
החפות פנים מהתאדם - ומצא
חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם :
טבוע בתורה ובנביאים ובכתובים
הואל - לצאת ידי שמים וידי עם
אל - והייתם נקיים מיי ומישראל :
טרוד אם יקראו אמרו מעון לשכה
לוקה - וכי ירבה כבוד בירו
מחשד לא יזדכה - אין להעשיר
לא ינקה : ספוג מעלה תרום

מקדש יעט זה בית הכנסת שפוך נפשו מקדש יוקדם :
פלגת וכו' כלומר הרי כרתה ברית עמהו בברית בין הבתרים נס
פסחת על פתחי וכו' בדם פסח ודם מילה נקלת לותנו ממצרים
לי תהי וכו' כלומר מעולי היית לי לא ולותב ואין לפסר שעתה
הסלחת ניון בגט פסורין הן המכרת
לצמיתות לחלוטין . מכושך לשון
מנוס. לך לוסיף פסוק הוא ניוכה
כלומר ודאי לא לעולם גרשתנו לך
לוסיף כאשר שלחך בעלה למדינת הים
ודעתו לחזור עליה . נמאס מתקוט
נפשי להגעל ותקלתי מחוסכה עם"ס
תוקלת מחוסכה מחלת לב כלו' לבי
עלי לוי מקריבת הגלות שהי עומד
ומצפה בקווי לחר קווי מתי יבוא ה'
את הברכה לגאולו לותנו . נבי
נבלות זה ירושלים . תדבק לשוני
פסוק הוא לי קל"ו וזה נגנן נומר
כל ימי חייכו . קדח לשכויס דרור
לשון חפשי : קדם ישראל שהם
קניניך וסגולתך מקדם : לא יוספו
לרחבה לשון ערב ויגון : רבתי

מעבודתי מרעיד כלו' פניתי לבי מכל עסקי ותהי ירח וחרד
לעבוד לותך . פניתי הבית כלו' זומנתי לי מקום מיוחד
להתפלל אליך לחשך נשק וכו' כולם לשון חשוקה : רחות עין
וכו' כלו' אע"פי שגדלה תשוקתי מאוד אליך לא רציתיך בעין
אין לדם יכול להשיג עצמותו ומהותו
וא"ת אין לך לפשר שיהיה לדם
מה שאינו מכיר לכן אמר כשיית
הבעת לב בחקנת המצלתו נתתה
לנו שכל הפועל להכיריך בחקנת
בעין השכל אבל לא בהרגשה חושית
ונם זה לא בכל תפארתך תשורי לשון
מנחה ומתנה אם ג"ת לי להניח
קדבנות רבנות יהלל פי. שויתיך
לנגדי תמידבאלו אני עומד אלנדכמו
שפשית השמיי לאדון והייתי אלני ונקי
ל' זה כי אין השכיר יורדת למטה מי'
טפחים . מועדות לשון יעוד וקביעו'
אמר למצלה אשתחוה אל היכל ע"כ
אמר שמה פני מועדת כי המתפלל
צריך לחזור פניו
לירושלים

לשם אריץ צבי תחלה : והשניה לשם כרכים המוקפין לה : אלהים יכוננה עד עולם סלה :
יפרישו השלישית שירי שירים - לשם בבל ומדי והרחוקות מירושלים -
אשר ישאר מאשור וממצרים : יהירו תורם מלתרום שלא ברצון חכמים - שלא ליטול
שדרה עד ירשה שלש פעמים . כי רבים חללים הפילה ועצומים : כל
אורחות חכמים חסד ונתיבם: לשונם מרפא עושר וברכה בניבם . כי ישרים דרכי ויצדיקים
ילכו בם . כנכנם תורם גזברים מדברים עמו עד שיצא: מפשפשים צפונין כבושת גנב כי יקצא
פיגול הוא לארצה - בזנם קנין מלתרום החדלתי : לבל ישמין בקליעות קונציו הזהרתי :
קולע אל השערה ולא יחטיא : להגדיל שקל טהורי לבי סדו : פונדיון לחכרי עדעת את העם
למדו - אשר חכמים ינידו ולא כחדו: למיני מטבעות שוקל וחובר - יכריע חצי מעה לצאת
בכל עבר - שקל כסף עובר : להטות אחרי רבים ולא יעלו גירושים : השוקלים חצאי שקלים
שלמים - הט אזנך ושמע דברי חכמים - מצרף שקלו ושל חבירו יחד חכמים ינידו בלי כחד -
ממחצית בני ישראל את האחוז אחר : מצדיק משלו על יד עני בן עירו או שכינו : נפטרמן
הקולבון ואם הלוון נותנו - פתח אהל מועד יקריב אותו לרצונו : משפט אחד אל דבר השם
חרידים: להכריע כף משקולות בחצאי שקלים כבידים: לשקול בגנזי המלך ביהודים - נפטרו
עבר וקטון הורו חכמי חרשים : בין ששקל אחר עליהם או הם בעצמם מפרישים : ונפש אדם מן
הנשים נשתתפו האחים אחר שחלקו: חייבין בקולבון ובתפושת הבית נקו: כי איש בנחלתו
ידביקו: נותן סלע בשקל יד לא תקצר מלהכריע מעה שלימה בלי מעצר - אל הלשכות לבית
האוצר : סולת לחמי אשיייני ושמני - וכל

לירושלים כלשיתה במסכת ברכות
לסגב, בהקין לסון קרן נקט לסגב,
מתמוכתך לף סרים כעלמה מעין כל
חי : תחנה עלי מחנה על תלכיס
פשומרים לותי בלילה נכפול עלי
תרדמה : לף תרפה מלהתפלל לפני ך
עד שתושיעני ותביאני לפי בית לחי
וכו' זה כ"ב : תפלוס במקום קרבנות
תחשוב סיח דכור ספתי ומערכי דל
ספר מה שלחי דל והכנוס עוך
ומסדר לפניך תפלה כשפתי כתתי לך
מקום תרומותי : תער לסון מתנה
נתן לך מפלך כי לה' בחרן ומלוחה
כלומר במקום לותה מתנה עכשיו פי
יהלוך לתה שנקראת קודם הלוים
לכל בהשיבך ניון על מכונה

ניחוחי צבור יספיקו מנה כהני ·
עושי המלאכה המופקדים בית יי :
ספיחי שביעית נוטרים למנחת
בכורים עתידים · שכרן מתוכה
והמגדלות לפרה ילדים - חלף
עבודתם אשר הם עובדים: ספרים
מגיהים ומבקרי מומים - וכלי
הקודש לשרת בבית עולמים -
שמן המאור וקטורת הסמים: עוד
ממנה שכר מלמדי הלכות -
שחיטה וקמיצה ושכר אורגות
בפרכות - לא נעשה כן לכל
ממלכות : על עובי קירות הבית

רצוף חשוקי כבושים - פחי זהב ממותר תרומת אשים - אל דביר הבית אל קודש הקדשים -
עושים משוירי לשפה צרכי עיר ומגדלותיה - נוי טטפראותיה ולויצוי בירניותיה - חומות
ארמנותיה : פסוספו תמו אפסו חדלו קרבני - מעת הוסר התמיד לתת שקוין מוני - ואני
תפילתי לך יי : פתח מקדש מעט את יי דרשתי - והנה כבוד יי עומד וצבא גדודיו לעמתי -
לך כל המחנה הזה אשר פגשתי : פלגת לבבי עברתי בין בתרי - פסחת על פתחי בדם ברית
שלחת אסירי - לי אבי אלוף נעורי : ציון השלחת בספר כריתות גירושיך - או המכרת
לצמיתות אל מי מנושיך - אך אוסיף להביט אל היכל קדשך : צמאה לתשועתה נפשי
ותוחלתי ממושכה - אסירת התקוה בקוי אחר קווי הוכה - כי שם צוה יי את הברכה : צבי
צבאות גוים מחמד לביועיני - תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי בראש זכרוני - נגנזן כל ימי
חיינו אל בית יי : קולי שמעת השב לשבנינו אל היקם - חרפתם אשר חרפוך יי מנת חלקם -
שנת רצון ליי ויום נקם : קרא לשבוים דרור ולאסירים פקח קוחו - תנחה אל כחוח הפצם הולכי
שחוח - ושם נוחו יגיעיכח : קדם קנינך וסגולתך - לא יוסיפו לדאבה צאן מרעיתך - והם
עמך ונחלתך : רצתי מעבודתי מרעיד אל עבודתך - פניתי הבית לחשקנשק תשוקתך -
ואני ברוב חסדך אבא ביתך : ראות עין לא נראתה לבריותיך - צפית לב במקצת המשלת
אך לא כל תפארתך - עין לא ראתה אלהים זולתך : רננות יהלל פי באין להביאך תשורי -
בזכרך חבת ירושלים ותיסד שוממות עירי - אבא ביתך בעולות אשלם לך נדרי : שויתיך
לנגדי הנני עומד לפניך לרומכך - תחטית לארץ שמיך או העליתני למרומך - אשתחוה אל
היכל קדשך ואודה את שמך : שמה פני מועדות ואליך תשוקתי - לשמך ולזכרך תאות
משק תשוקותי - כמום עמדי חתום באוצרותי: שינה לעיני לא אתן לעפעפי תנומה - אשבעה

בהקין

בְּהָקִיץ תְּנוּמָה מִכָּל נֶעֱלָמָה - מְחֻזְּנוֹת לַיְלָה בִּנְפוֹל תַּרְדֵּמָה : תַּחֲנָה עָלַי מַחֲנָה לְקָרְאֶךָ
קְרַמְתִּי - לֹא אֶרְפְּךָ עַד שָׂאֲבִיאֲךָ אֶל יְשׁוּעָתִי - אֶל בֵּית אִמִּיוֵאל חֶדֶר הוֹרָתִי : תַּשְׁלוּם פְּרִים
חֲשׁוֹב שִׂיחַ שִׂפְתַי - מַעֲרִיכִי דֶל שָׂפָה חֻקּוֹתַי וְתוֹרוֹתַי - נָתַתִּי לָךְ אֶת מִשְׁמֶרֶת תְּרוּמוֹתַי : תְּשֻׁר
מִשְׁלָךְ פִּי יְהַלֶּלְךָ קֹרֶשׁ הִלּוּלִים : בְּהַטִּיבְךָ צִיּוֹן אֵת שִׁיר עַל מִזְבַּחֲךָ עוֹלִים - עוֹלוֹת מֵחִים אַעֲלֶה
לְךָ עַם קְטוֹרֶת אֵלִים : מְיֻשָּׁרִים אֲהֻבוּךָ יְדִידֶיךָ לִישָׁעֲךָ כְּמֵהִים - רַב טוּב יַבִּיעוּ גְּבוֹהַ מַעַל
גְּבוֹהִים - יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים - קָדוֹשׁ : הַכֹּל יוֹדוּךָ

יוצר לפרשת פרה

אום אשר בך דבוקה פי' כן ישראל שכל' כי כאשר ידבק בחיוכו על מתני חיים כן ידבקתי לילי את בית ישראל ולפי שרמזה פייט לדבר מפרשת פרה שבית מטהרת את ישראל מטומאתם התחיל לדבר שהדביק הק"ב לישראל כדכתיב והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ולכך היה הכהן הקדוש להדבק בקדושה ולהתדבק מטומאה הפצת ורצית לדבקה פי' הפצת נפש' ולהדביק את ישראל ב תורה וזהו להכניסו' תחד' וכו' שכאשר ה' יפצה נפש למען נדבקו יגדל תורה ויאדיר להכניסו' תחד' מתוקי' תחד' וטוף טופים : ניתו' לדבקה ועמוקה פי' אין לחד יכול לעמוד על פי' התור' שהיה לדבקה מארץ ורחבה ועל עומק' אין לחד יכול לעמוד כך על טעמי פרה שהיה גם לדבקה מני ארץ ורחבה מני ים אין לחד יכול להשי' עומקה בהם כאהב לחשקה כדכתי' לית מדובר מכל העמי' חפץ ה' כך וגו' וכתי' כי מלאת ה' לתקם ופירושו לית מרו' חכמה שכשם מכל העמי' חפץ בהם שהרי חקק פרה ותורה נתתי לכם ואין לחם יכולין לעמוד בסודה . כדכתי' לגוזר לחבקה פי' לחבק לתורה כדכתי' לגוזר שב' ועבקים לגרגותיך דכתי' כל ק"ק לילכיך לו לדדוכ : גם היה במאו מחזקה פי' דברי תורה כריכין חיזוק שכל' חזק ואמץ : בתוקף ובתכלי בחקקה פי' וחקי תורה נתנים בתכלי דכתי' ואם תשמעו ואם לא תשמעו וגם תכלי בתנה הקב"ה עם מעשה ברא"ת ע"ו שיקבלו ישראל את התורה : מעמו בלי לסלקה עי' כל התגלים הללו עושה הקב"ה שיחזקו ישראל בתור' ולא יסלק שכינה מהם : לשרי מי זאת וכו' קדוש פירוש לילו ככסת ישראל שנקראו מי זאת עולה מן המדבר : בהתחזק כדכתי' מן חיים היה לחחזיקים בה . בתורה זאת זכו פרשת פרה שמתפלת תקת התורה בפתחי מזוזות של ישראל שקורין הפרשה בבית הכנסת בקהל ונקע אחר הפסו' לעסוק על ללתותיו יום יום . דרש בעל כוטרה דרש בעל ישראל שנא' עליהן שמוני כוטל את הכרמים לעשרה ממעשה העגל : וגם להניח וכו' בעל בן פרה . בעדם עגור לכפרה פי' כדי לנקת ולטהר את ישראל להיות להם כפרה הלא בחטאו פי' כשחטאו בעגל חרת כתו גזרת . וכאן בלחירה מזורה כלו' שהכרו ישראל סורה על הקב"ה שכ' כפרה סורה ישראל . וזה שחקבל עתירה פי' הקב"ה שנקרא זה אלי ואנוהו שחקבל תפלתן של ישראל קיבל תפלת משה רבינו ע"ה וחסך מהם עברה וכרון פרה לחומה בם' ויכח תחת פי' לזכור לפרשה של פרה לחומה ולקרות לותו פרשה בקהל בתי ככסת ישראל שנקראת יוכתי תיתי : לעד כלי לעולם פרה שלא מצותה לעלם ולכסות פרשת פרה בכל שנה ושנה . חסד לת כו' פי' התור' תקיתה חסד ואחטיתה' חסד וסופה חסד . תחילת חסד שהלגים עדומים שנא' ויעש לילים בתנות עור כו' לחכטית חסד שביקור חולים

ושמורה

חולים שבהן, ויש הלקים בתלוני ממרק ופי׳ לנקר את החולי
סופם חסד שקבר את המתים שהוא חסד של אמת שבאמת, ויקבור
אותו בגיא ופירושו שהקב״ה קובר בעצמו למשה רבינו ע״ה
ומשום שהיו טמאי מתים במעשה העגל שהרגו שלשת אלפים

איש והיו מטהרתן באפר פרה
לכך נקט חסד שמרמז על מתים ועל
שמחי מתים • ויעשו בה להתרומם
בלום׳ בלותו חסד היו ישראל מעוטפי׳
שהם היו מלבים ערומים ומקברי
מתים היו רמי׳ וחפורים לפני הקב״ה
יעשו ל׳ ועוטף ומכוסה • לפני יולך
שמחה פי׳ לפני הקב״ה שהוא יוכר
בשמחה טעמית בשוב נעימה פי׳ מי
שעושה טעם זה הנעימות להרגות
שהרי ביטרל גורם שלא יסתלק
שכינ׳ מישרל ויטרל לא יגלו מעל
אדמת׳ וה״ל לא תהיה שמחה וכה יהיו
בחתי׳ ויתמלא הארץ הבשמה וזהו שלי
היות לשמה וכו׳ • ערוכה בכל ומסורה
פי׳ אע״פ שהיא ערוכה כשלמן ערוך
וכתיב בניהור בפרשה מ״מ בכל
שעתיד שמורה שהיו מטמיא בלוי׳ על
שיצא עליה וזה יקדש הקב״ה את שמו
בעול׳ כלכתיב ונתגלתי והתקדשתי
וגו׳ יקרי והרבה תמיהה לתלמוד :
ובקיאות ובטהרה מסיימה פי׳ מוכל
בעמיה היו בגמרין בטהרה שב׳ ואסף
לים טהור : מסיימה ל׳ בגמרא : כתב
תקן רשומה פי׳ פרשת פרה לתלמוד
בכתבה ומפרשת בתורה : לשמה בשם
עצומה פי׳ לשמה הטמא שמטהרתו
משומאתו ויכול עוד לבא למחנה
שמותר ממנו וכל זמן טומאה היה
יום בעצמת בשם מחוץ למחנה עצום׳
בל״ע ערוי׳ורוג • למעלה לזקוף
לרומם פי׳ לגבל ליטרל מיהיו
שבורין ויבאו בתקו׳ הרשעים בקומה
זקופה לשבר חטא וכו׳ ולמחול עון
ושמת פירש היה מטהרת אשה
שחטאו בעגל והיו זעומים על עדיי׳
ובתרם שכתב משם שב׳ ויכלנו כבי
ישראל את עדים • ופשוטו עון זעומה

וְשִׁמּוּרָה - בָּהּ לְהַקְדִּישׁ לְנוֹרָא -
קָדוֹשׁ : יִקָּרֶה וְהַרְבֵּה תְּמִיהָה -
מִכָּל מוּם שֶׁלֵּמָה וּבְנִקְיוּת וּבְטָהֳרָה
מְסַיֵּמָה - כְּתַב חֲקוּק רְשׁוּמָה -
לְשַׁמֵּחַ נֶפֶשׁ עֲגוּמָה - לְמַעֲלָה
לְזַקּוֹק וּלְרוֹמְמָה - לְטַהֵר חַטָּא
וְאַשְׁמָה - וְלִמְחוֹל עָוֹן וְעוּמָה -
עוֹד בְּלִי לְהַאֲשִׁימָה : מְטֻהֶרֶת גּוֹי
אֶחָד - לְרָצוֹת שֵׁם הַמְיוּחָד - אֲשֶׁר
בְּכָל פֶּה מְתֻיָּחָד - נַפְשָׁם תּוֹחֶשֶׁךְ
מִפַּחַד - וְהֶגְיוֹנָם בַּל יִתְכַּחַד -
בְּהִתְפַּלֵּל בְּלֵב אֶחָד - שׁוֹנְאֵיהֶם
יוֹדְשׁוּ כְּאֶחָד - בְּפַחַד וָפַח -
וָפַחַד - בְּעֶבְרָם לְצוּר שְׁכֶם אֶחָד :
עַל יַד כֹּהֵן נִתְּנָתָה - לְיַכְבְּדוֹ
כַּמַּתָּנָתָה דְּקֻדְּרָה בְּכִפְיָנָתָה - פְּעֻלָּתָה
וְהַקְּרָבָתָה - הוּא יַקְרִיב אוֹתָהּ -
וְהוּא יוֹצִיא אוֹתָהּ צוֹפִים הַכֹּל
בְּטוּבָתָהּ - וּמְתֻנִּים אֶת בִּרְכָתָהּ -
כָּל קְהַל רַעֲיָתָה קְדוֹשָׁה וְלֹא
פְסוּלָה - בְּלֹא מוּם וְעוֹלָה -
בְּקִרְבַּן כְּלִיל וְעוֹלָה - רָם אוֹרָתָהּ
עֹלָה - בְּחֻפְיוֹלֹא בְגִעֲלָה - קְהָלוֹ
בָּהּ לְהוֹעֲלָה - שׁוֹמְרֶיהָ יוּנְצְרוּ
מַחֲלֹחֲלָה : מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה -
בְּשׁוּרָם שִׁיר וּתְהִלָּה : תֻּפַּן
בְּכֻלָּם בְּרוּרִים אֲשֶׁר שִׁמְּךָ מְזַכִּירִים
וְזֹרֹק עֲלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים - קָדוֹשׁ:

הכל

הכל יודוך זולת

אַשְׁרֵי כָּל חוֹסֵי בָךְ - בְּאַהֲרֹב
יְיָ אֱהָבֶךָ : גּוֹי אֲשֶׁר אֲהַבְתָּ -
דִּבַּקְתָּם בָּךְ הֲלֹא אַתָּה תָּרִיב רִיבָךְ -
וְתִיסַּד אֶת נָוְךָ - זְכוֹר בְּנֶךָ וְאַהוּבֶךָ -
חֲרְטוּמֵי עַל לִבֶּךָ : טַהֲרֵם מִכָּל
טֻמְאוֹתָם - יָהּ כַּפֵּר נָא אַשְׁמָתָם -
כּוֹשֶׁר תְּהֵא אַחֲרִיתָם - לָעַד יִתְקַיֵּים
שְׁמוֹתָם - מַהֵר אַתָּה תְּשׁוּעָתָם -
נָאוֹר כִּי אַתָּה תְּקוֹמָתָם - שַׂמְּחֵם
בְּשׂוֹבַע שִׂמְחָתָם : עֻזְּךָ תַּפְאֵר
אוֹתָם : פְּנֵה אוֹתָם לְצִדְקָם - צַמְּחֵי
צֶמַח לְחַבְּקָם - קָדוֹשׁ מִכָּל עָוֹן נַקֵּם -
רַק בְּטוּב חַזְּקֵם שָׁמְרֵם וּבְצִלְּךָ
דַּבְּקֵם - שַׁכְּנֵם וְכָאוֹר תַּדְרִיכֵם -
תַּאֲמַר בִּדְתָךְ לְהַמְרִיכֵם -
כְּקָרְיַעַת יַם סוּף וּכְמַבַּת בְּכוֹרִים
שׁוֹנְאֶיךָ לְהַבְקִיעַ : עזרת עזר ומשיע ומגן

אֲצוֹלַת אוֹמֵן בְּצֵרוּף זְקוּקָה -
בִּנְבִיָּה זֹאת בַּלָּט
פְּקוּקָה גְּלוּיָה עֲלוּמָה וּנְקוּדָה -
דְּבוּרָה עַל אוֹפֶן חֲקוּקָה: הַמְסוּקָלָה
וְהַמְעֻזָּקָה - וְדִשּׁוֹנָה דְּשׁוּן לְמִשְׁמָר
חֻקָּה - זֵר שִׁבְעָתַיִם מְזוּקָקָה - חוֹק
טָהוֹר מְטֻמָּא מְחֻזָּקָה - טְבוּעָה
בְּלֹא רְחוֹקָה - וְהִיא רְחוֹקָה יְחוּסָה
אֲטוּרָה וּרְחוֹקָה חָזֵן כְּתֹמֶת חֲמוּקָה
בָּהּ מְחֻקָּה - לְטַהֲרַת חֲשׁוּקָה
נחקקה

כתב : דבקתם בך שנאמר כן תדבקתם אלי כתיב ישראל ונם
עם מקיימים וזו תדבקון וגומר : אלא אתה תריב ריבך כי מי
שיעשה מריבה עם לדיקי כאלו עושה מריבה עם הק"ב וכפרט
שחרבו בית המקדש בית דירה שלך ואם תריב עמהם לו תיסד
בית דירה שלך • בך היינו ישראל
שנקראו בני בכורי ישראל : ואתה
זה תכתב כלכתיב זרע תכרה חוכך
תתומי על לבך שנא' שימי כחות' על
לב • שהרם מכל טומאתם כי לא הם
שטרדים עצמ' בשפר פרה אין מועיל
אלא שהרתך שכ' וזרקתי עליכם מים
טהורים וגומר • כוסר תהא אחריתם
כלומר יופר ותעת יהא באחריתך
כמו שנא' ויש תקוה לאחריתך • כאור
אתה תקות' הק"ב נקרא כאור שנא'
כאור אתה וגומר תהילים ע"ו •

בשובע שמחתם שנא' שובע שמחות
את פניך עוד תפלר לומר פי' התורה
שנקראת עוז היא תפארת לישראל :
שמחי ציון לחבקם זה זכות בן דוד
שנאמר ציון אמו ומתקתיו ישמיח :
בדתך להמתיקם פירוש שיכנו בתורה
ויקבלו טעמים ממ' שהם מתוקים
מדבש : להבקיעם פירוש להכריעם
ולקלקל לותם דמיינו לעכו"ם כמו
שעם' בקריעת ים סוף להבקיע לשון
פסוק הבוקע תבוק עכין ריקות :

אצולת לומן בצרוף זקוקה פי'
התורה שמפורשת
לנדל את ישראל היא נרופה ומזוקקה
שנא' לאחרת יי' נרופה : אצולת ל'
כפרש' כמו ואצלתי מן הרוח אשר
עליך וי"מ אצולת ל' ברכה כמו ואל
תצילני כני ישראל לומן כמו ויהי לומן
את הלשה דהיינו לשון גידול :
בנבכיה כו' פירש בזוה"ק בפרש'
דכריה שהם מכוסים וסתומים בכבו
לשון סתר : בלט לשון בלוט וליט פכיו
בלדרתו שפירושו ויכסה פניו כו' :
לו פירש בלט בסתר : פקוקה לשון
פקק החלון שהוא לשון סתימה
גלומה עלום' ונקוקה גלמה לשון גול'
שאין לו פרנוף וגם עלומה היא וגם טמונה וחבוקה בחמון
תחת הקרקע נקוקה ל' נקיק הבלע פירוש שלקו חפיר' על שלא
כלומר כמו כן לא נתפרשו שתעי בפרה : גלומה בל"ת בפר
שטופה : ונקוקה בל"ת פר בתרגום : דבורה על לופן תקוקה פי'
התורה כהוגן וכשור' כמו דבר דבור
על לופניו המסוקלה והמעוקה פי'
לכרם שהוא מסוקל ומסוכל מחב כיס
כן הלכותי יפה במשפט למכין ושין
הם מכשול והמעוק ר"ל מסובכה
בהלכות כגלר שסבי' שכרם לו
והמעז' פי' טבעת תרגום עזקת ה פי'
כך כל מעשה פרה סתומים כטבעת
שסתומה ומטומה מכל צדדיה :
ולשונה דשון למשמר חקה פי'
שהיתה לשנה ולפרה שמור לטהר
ישראל י"מ ולשונה לשון כו' ר"ל
לימון פרה זו שיעשה משה היכה
לומה לשאר פרות שהן כלות וזו
נתונה למשמרת לעתיד ובזו שיסל
נפייט תכוה למשמרת על נקוקי
יקים : זר שבעתי מזוקקה כלומר
כתר יש לה שהיא נרופה שבעתי' פים
הם נפרש ז' בזוהר שבע טבילות ז'
כנוסין ז' כהנים וכו' : ז' פרות ז'
טהורים ז' טמאים כלקמן בפיום
תמרה שנוטה מ"ט הרי ז' פעמים ז'
עולה מ"ט נגד מ"ט פנים לתורה .
חוק טהור מטמא מוחזק פירוש כל
העוסקין' על פרה טמא והיא משמרת
הטמאים שבועה בלא רחוקה והיא
רחוקה פי' היא כתיבה בתורה שכתי'
הא לא נפלאת היא ממך ולא רחוקה
היא ממך לכל טעמי ספר' הם רחוקי'
שאין לדם יכול להבין טעמי הפרה :
יחוסה הטורה והחוקה פי' שהיתה
נעשית ע"י מיוחסים שבכהנים או
פי' יחוסה שהיא מלא מדרשי' וטעמים
והיא עטורה ובזוהר היא נכתבה
כלומר שמוזר קשים לעמוד על
חקותי' • וחכמת החוקה בה מחקה
פי' עון של ישראל שנקראת חטוקה
והיא מוחק בפרה על פרה תלומה
לטהרה

לטהרת תשובה כן ישראל שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וגו׳ וטהרתם
מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם וגו׳ ונתתי לכם לב חדש
ורוח חדשה אתן בקרבכם וגו׳ והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי
לכם לב בשר וגו׳ ואת רוחי אתן בקרבכם וגו׳ ואומר ונתתי לכם
רוח חיים וחיתם וגו׳ ואומר ונתתי את רוחי בקרבכם וגו׳ ואומר
ונתתי רוחי בקרבכם וגו׳ ואומר ונתתי

זְרוֹק כְּמַכְהֵן תְּמוּר דָּם מַקַּח אֶלְעָזָר
הַכֹּהֵן: יְמֻלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ: וְאַתָּה קָדוֹשׁ
יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:
אָמַרְתִּי אֶחְכְּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי
שָׁח אִיתִיאֵל עַד זֹאת חֻקָּה
בִּלְאַנְפַּלְאוֹת הִיא וְלֹא רְחוֹקָה זֹאת
פְּלִיאָה הִיא וּמְרוּחָקָה מִלְּפָנֶיהָ
מִשְׁפָּט וְחֻקָּה מְאַחֲרֶיהָ תּוֹרָה
וְחֻקָּה בְּחָרוּת חֲקוּקָה וּבְלוּחַ לֵב
מְחֻקָּה מְדוּק תְּלוּלָה וּמְשֻׁאוֹל
עֲמוּקָה מִדְּרֵי אַרְקָא מְסֻלָּתָה
חֲמוּקָה בְּכֵן אֵין לַעֲמוֹד בְּסוֹדָהּ
וְאֵין לְהַגִּיעַ יְסוֹדָהּ וְאֵין לַחֲקוֹר
חֻקָּהּ וְאֵין לְהַחֲלִישׁ חֶלְקָהּ וְאֵין
לֵידַע עֶרְכָּהּ וְאֵין לְהָבִין דַּרְכָּהּ
אֱלֹהִים הֲבִין דַּרְכָּהּ:
חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמְרוֹם וְקָדוֹשׁ:
אֲצוּרָה וּמְפוֹרָשָׁה עֲצוּרָה וְלֹא
מְפוֹרָשָׁה זֹאת חֻקַּת הַפָּרָשָׁה
בְּכָל שָׁנָה מְרַפְּרְשָׁה רְבַעֲלֵי
אֲסָפוֹת חֲדוֹתֶיהָ חֲסוּפוֹת וְכָל
צְרוּרוֹת כְּסוּפוֹת דְּקְדוּקֶיהָ סְפוּפוֹת:
עֲרוּכָה וּשְׁמוּרָה קְצוּבָה וּגְמוּרָה
דְּרוּשָׁה וַאֲמוּרָה בְּקֶלָּה וַחֲמוּרָה:
זִינָהּ לְעֵינָיו בְּפָנֵינִי מְעוֹנָיו וְדַגְיָה
עֵינָיו בְּפוּץ מֵימֶיהָ: רָעֵר כְּהַסְכִּית
טַעַם תַּחֲלַת מִשְׁנָתָהּ פָּרָה בַּת
שְׁתִּים

חילום טעמי של פרה נמות ל' חולה תדותיה ל' חולה
חדתיך רבי סדום שיבינו המבינים דבר מתוך דבר:: גלה לפם
עדותיה טעמי פרה המעידין על כל דבר נסתיל מה נעטו: סיון
דגלים טהר פי' כון ישראל שהיו הולכין כד' דגלים טהר מתה
קק"ב בת חות' לפי שהיתה מצרף ומטה'
לכל כתתי ישראל הרב לכפם תמיד
כלומר לכפם' ותמיר ל"ק הרב כבפני
וגו' ומעוויס פי' מטמאתם ומעוותת'
תטהר לותם: תקרק כהן בחוצך
בחוזך מתכהן פי' שלמו מתפללים
שיבא יום שיבא בם בעצמו ויהיה נקר'
כהן ויטהר לישראל במים טהורים
כמו שעשה כהן מטהר את הטמאים
בחוזך: בחוצך פי' בטהרך: מתכהן
בם ישראל שכתוב בהו מחלל כהני:
טהורים זהוק כמכהן כלו' זהוק עלינו
מים טהורים כבהן: תמור דם חוקה
פי' יהיו המים טהורים במקום לקיח'
דם הפרה שהיה לוקח בשבעו והזה
על נכח פני אהל וגו': אמרתי
אחכמה והיא רחוקה כלו' אמר ש"ה
לף חכמתי עמדה לי ואמרתי שגם
בזה אחכה בטעמי פרה אבל רחיתי
סרחון ממני ולא הייתי יכול לעמוד
על סולתיה: שם לתיש זה שלמה
שנקרא לתיש. וכך דבר שלמה על
זאת חקת הפרה והוא עדי זאת חקה
כלומ' על זאת החקה בלא נפלאת היא
ולא רחוקה פי' כך אמר שלמה התורה
שנאמרה עליה לא נפלאת היא ממך
ולא רחוקה והייתי יכול להבין כל
טעמיהם לבד זאת חקת הפרה עליה'
היא ממני ורחוקה מלפניה מפני
חקה פירוש במרה כאמר שם שם לו
חוק ומשפט וגו' ומאחריה תורה
וחקה פי' כשבאו מתלין כתיב ויאמר
ה' אל משה כהן אל תשא התורה בחרות
לחקוקה פירש היא בכתבה וחקוקה
בלוחות התורה. ובלוח לב מחקה
פירש וגם על לוח לבו היא בכתבה
בתורה שבעל פה בל בכתב נמחק
ומטושטש הוא לפי שאין לחנו יודעין טעמיה: וי"מ מחקה
מחקה בדגש ל' מקוקה: מדוק תלולה מסמיס היא גבוה דוק
הוא שמים שנאמר בשוטר כדוק שמים תלולה ל' תל ודר גבוה
והיא עמוקה יותר משאול ומכל ת"ח הדריס בארץ שבולם אינם
יכולים לעמוד על טעמיה. מדרי
ארקא היא הארץ מסילתה חמוקה
פירש דרכה של פרה סתומה: ואין
לחקור חקה אין לדעת שתחקור ותדע
ממנו טעמי חקי הפרה: ואין
להחליש חלקה וגם אין מי יוכל
להפיל גורלות שיבא יודע אפילו
חלק אחד מטעמי הפרה: להחליש
לשון גורל. ואין להבין וכו' רק
הלבים יבא דרכה לפי שהוא מי וקים
נורא ומרום וקדוש לכך כל הנסתרות
לו גלוים:

אצורה ומפורשה פירש היא
בתוכה בתוכר סגור
וסתום וגם היא מפורשה ומובללה
מכל בטעמים עצורה ולא מפורשה
כפל לשון הוא: זאת חקת הפרשה
בכל שנה שבה מתפרשה פירש בכל שנה
ושנה באו קורין והפרשין הפרשה
של זאת חקת הפרה. לבעלי אסופו
לת"ח שנקראים בעלי אספות וכל
תדותיה וסודותיה של תורה להן גלוי.
חספות לשון מחסוף הלבן. צרורות
מכוה לבשמות תהוכות ויקרות
שרוויים להיות בצרור בתוים. וי"מ
לפי שהם צרורות בגוף האדם.
ספות ל' סוף ויש אומרים לשון טעם
כמו ספי לך יוקליס פרק קמץ
דפסחים. וקצובה וגמורה פירש
בקצבה וגמרת בהלכתה: דרושה
ואמורה בקלה וחמורה דרושה
בחומר' יומא על טמא טהור ועל טהו'
לא כל שכן. וי"מ דומה שהיא קלה
והיא חמורה: וי"מ אמור' וכתובה
בתורה הנדרשת בקל וחומר.
זינה לעניו פירש היה מחדד הק"ב
למשה רביני ע"ה טעמי הפרה כחולד
כלי זיין: בפניני מעוניו פירש
בפנים

שַׁתַּיִם עֶגְלָה בַּת שְׁנָתָהּ - בְּצַר צִיר
תַּחֲנִיקֶשֶׁב שְׁמוּעָתָהּ - נָאֶמְנֵי יִפְרָה
מוֹרֶה חֲלָכָה לְשַׁעֲרָתָהּ : יְדִיעוּ בָּהּ
הֲלִיכוֹת - וְשִׁנּוּן הֲלָכוֹת - אֵלֶּה
הַנֶּעֱרָכוֹת - וְאֵלֶּה הַמִּתְהַלְּכוֹת -
רְאִיָּתָהּ אֵיךְ לַחֲזוּת - דָּמָה אֵיךְ
לַחֲזוּת - בִּיאוּרָהּ מִלְּהַבְזוֹת - לַחֲוֹת
לְמִי זֹאת : בְּרִבּוּר אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים
שִׁנֵּרָה עוֹז פָּנָיו - שֵׁב וַיַּעֲרוֹךְ זֹאת
לְפָנָיו - וְהֵאִיר עֵינָיו : יַיִן כְּנֶאֱמַר לוֹ
וְלָקְחוּ לַטֶּבֶא - פָּרָה צְוּרַת בִּיעֲרָתוֹ
וְשָׁחַט מֵיתֶן טָהוֹר מִטְמָא : קוֹשְׁטָ
אִמְרֵי פָּרָה - כָּל טָהוֹר מְטַמְּאָה -
וְאֵיךְ הִיא תַּעֲבִיר רוּחַ הַטֻּמְאָה :
לוֹ הִגִּיד אֶל חֻקָּה חַקְתִּי - וּמָה תְּנֻגַּע
לְיֵדַע - עֲמוּקָה מִשְּׁאוֹל מַה תֵּדָע :
יָבֹא אֹפֶר פָּרָה לְהַלְבִּין טְנוּף בֶּן
פָּרָה - חֲיוֹת כְּפָרָה - לְסוֹרְרָה
כְּפָרָה - רְמֵז בְּוִקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה -
חֲיוֹת פָּרָתוֹ מוֹתֶמֶרֶת - כָּל הַפְּרוֹת
כְּלוֹת וְשֶׁלֶךְ לָעַד עוֹמֶדֶת :
אֵל נָאֱלָעוֹלָם תּוֹעֲרִין - וּלְעוֹלָם
תּוּקְדָּשׁ - וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים -
תִּמְלוֹךְ וְתִתְנַשֵּׂא - הָאֵל מֶלֶךְ
נוֹרָא מָרוֹם וְקָדוֹשׁ - כִּי אַתָּה הוּא
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים : מַלְכוּתוֹ נָצַח
נוֹרְאוֹתָיו שִׁיחוּ - סַפְּרוּ עֻזּוֹ פְּאֵרוּהוּ
צְבָאָיו : קַדְּשׁוּהוּ רוֹמְמוּהוּ : רוֹן

שיר

בפנים בתעון בשמים הקיר עיניו הניח עיניו ג' הקיר : בפון
מעייניו כלומר שפיזר והכין לו מעיינות ומתומות התורה ג'
יפוצו מעייניותיך חוצה • רעד כפסכית טעם תחלת מסנתא פי'
היה נפחד משה רבינו כשהקשיב דברי תקלת מסנתא כי כשעלה
משה רבינו ע"ה למרומי מצלו להק"ב
שהיה יושב ואומר כלכה כשה לומרם
בתחילת מסכת פרה ר' אלעזר אומר
פרה בת שנתה אמר רב"ש בעליוכי'
ברשותך ובתחתונים ברשותך אתה
אומר הלכה משמו של כשר ולא אמר
לו הקב"ה משלדי, לחל עתיד לעמו'
ויתחיל ללמוד מסכת זו בפרשת של
פרה לחומש ויאמר בזה הלכה פרה
בת שתים ועגלה בת שנתה מיד ביצר
יצר תחן הקשב שמועתי כל מבני יפרח
מורה הלכה בשעתה פירוש מיד
ביקש משה שנקרא יצר בלשון שפל'
ותתכם בשפתי הכ"ש כשהזכיר
לותו דבר ואמר בבקשה מיוק שיהא
יוצא מחלצי לותו שה רב לותה הלכ'
בשעתה אומר לו תיוך שיצא מחלציך
וזכו שם בתחל אלעזר שייחדו לו הק"ב
בתיוחד אלעזר שייחדו לו הק"ב
לותו שיורה לותו הלכה ביצר ג' חוזר
שהחזיר בתלמיד • יפרח ג' וולדי'
יצאו בה הליכות פי' הק"ב הודיע
למשה הלכות התורה וסנון הלכות פי'
סעור וחדוד של הלכות אלא הבערכות
כלומר הסדורים שתתה משדר שהיו
מיכין עכשיו לעולם : ואלה
המתהלכות פירוש אלו הלכות
שבעולם מיכין להם הן מתהלכות
ומוכנים בעולם • רהייתה היך לחזו'
פירוש שהיו יודעין לראות שם עלה
עליה עול שם לא וזכה היו יודעין
שתי שערות יש לה כגון ר' בחקוק
שבעול נתון וכל זמן שלא נתן עליה
עול לותן שתי שערות זקיפות הן
ושם נתן עליה עול אז הן נכפפות :
דמה היך להיות שהיה נוטל ארז
ואזוב ושני תולעת פירוש בשעה
שהוא היה לומר לכל העומדין שזה
עץ ארז וזה אזוב וזה שני תולעת ושומר בהר הזתים ופניו
למערב נגד בית המקדש • ביאורה מלהבזות פירש שלא יבזה
מלעשות מה שמצוה בה • לחזות להגיד ליפרעל שנקראים
מי זאת עולה מן המדבר לחזור על הכהנים שהם עוז פניו כשלמר
הק"ב לו לאמר לחזור על הכהנים לא
יטמא בעמיו לומר לפניו רבינו של
עולם אם נטמא במה יטהר ולא
קודיעו מיד היו פניו מפתיעין כיון
שהגיע לפרשת פרה לחר לו הקב"ה
הרי לך טהרתו וערך לפניו זולת חקת
התורה ונומר לו בלשון עיניו ובכך
פניו מרוב שחוק : יען כאשר לו
ולקחו לטמא פלוני ביפתו וכו'
פירוש כשלחר לו ולקחו לטמא מעפר
שרפת החטאת לו לחזותו פלוני
ובלוני ורעבה היה מתפחד ואמר
מי יתן טהור מטמא פירש מי
יכול לעשות מלאם שהוא טמא טהור
טהור אם לא הקב"ה בעלמו שהוא
יחיד ומליט בעולמו והוא לשון
המקרא מי יתן טהור מטמא לא אחד
כלומר אם לא הקב"ה שהוא אחד
ומיוחד • קושט אומרי פרה כל
טהור מטמא כי כל העוסקין בפרה
מתחילתה עד סופה מטמאין בגדי'
ואין היא מעבור מבני אדם רוח
הטומאה להיכיו טומאת מת .
קושט לשון יושר ואמת ועל זה היה
משה מתפייס לחר לו הקב"ה והגיד
חקה חקתי לומר גזירה גזרתי אני
אתה רשאי להרהר לחר גזרותי אלא
הרהר וקבל שכר : טעוף בן פרה
פירש לכפר על עון טעוף משעה שעגל
שהוא בן פרה : חיות כפרה לסוררת
פירוש לכפר על ישראל שהן כפרה
סוררה שמורדת בתלמוד : רמז
בויקחו אליך חיות פרות וכו' כלומר
כל הפרות יהיו נקראים על שמך
פרה משעה שהוא ומיוחד לפר על
פרת משה היו מערבים עם כל הפרות
וכל לפר הפרה יהיה כלה ושלך
לעולם יהיה עומדת וגם נרמזו

שִׁיר הַשִּׁירִים · תּוֹךְ תְּהִלּוֹת תִּפְאַרְתּוֹ :
לְטַהֵר טְמֵאִים · לְטַמֵּא טְהוֹרִים ·
בְּאוֹמֵר קָדוֹשׁ :
אִמְרָה סְנוּנָה וְצִנּוּפָה ·
בְּדוֹלָח בְּדָרָה
מְעֻרָפָה · גְּדֵלָה כְּרַעֲנָן לְתַרְפָּה
דְּרוּשָׁה בְּזָקוּק שִׁבְעָה מִשְׁבְּעָה ·
הֲזָיוֹת טְבִילוֹת וְכִבּוּסִים שִׁבְעָה ·
וּפָרוֹת וְכֹהֲנִים טְהוֹרִים וּטְמֵאִים
שִׁבְעָה : זְקֵנִינָזִית תְּמִימִים מְמוּם ·
חֲבוּאָה יְבַקְּרוּ לְבֵל הֱיוֹת בָּהּ מוּם ·
טְהוֹרָה תְּהֵיד לְאַדְמוֹת מְמוּם :
יֵעָשֶׂה מֵרְהַן כֹּהֵן כְּבֵשׁ פָּרָה ·
כְּפֵה מוּל אוֹטָם בְּרוֹר תִּפְאָרָה ·
לְהוֹצִיא בָּהּ תְּמִימָה חַטָּא תֵּרָה
מְפִירָה : נְסַעֲדָיו אֶתְוַיָּצָאוּ לְרַהַר
הַמִּשְׁחָה : נָחֲזִין טְבוּל שֵׁנִית עָבוּר
כּוֹרָה שׁוּחָה · סְדֵר מַעֲרֶכֶת
וְלֹא שָׁחָה : עָמַד מִקֶּדֶם וּפָנָיו
לְמַעֲרָב · פָּרָה שָׁחַט וְדָם לֹא
עֵירַב · צֵת בָּהּ חֲרִיוֹת וּמוּקָדָה
הֵירַב : קָם מוּל שַׁעַר אֵירָזוֹן
וְדָם שֶׁבַע זָה · רַעֲנָן אֵרֶז וְאֵזוֹב
וְשָׁנִי יֶחֱזֶה שָׁמַע לְבֵל עֵין אֵרֶז
זֶה וְאֵזוֹב זֶה · תִּרְגְּלָה וְחִלְקָהּ
לִשְׁלֹשָׁה חֲלָקִים · כָּל מִשְׁמָרוֹת
שְׁלֹשָׁה

נְתִינַת חֲלָקָהּ לְכֹהֵן כְּלָל · לְטַהֵר טְמֵאִים
לְטַמֵּא טְהוֹרִים קְדוּם לְפָרָה הִיא מְטַהֵר טְמֵאִים
כְּשֶׁהִיא מְזֵה עָלָיו וּמְטַמֵּא אֶת הַמְּזֶה וְזֶה פְּלִיאָה גְּדוֹלָה אֲלָא גְּזֵרַת
הַמֶּלֶךְ שְׁמוֹ וְגִזְרוֹפוֹ
הַמָּקוֹם כֵּן וְכִבּוּרוֹ קְדוּם שֶׁהִיא
פְּרוּמָה לְבוּשׁ שֶׁל פָּרָה · גְּלוּלָה
בְּדָבָר שֶׁמְּסַכְּנִין לְתוֹכוֹ בְּמַסְכֶּנֶת וְגָרוּם,
כְּזַיִת וְכֶכֶסֶף גָּרוּף · גְּדוֹלָה בְּדַקָּה
מִצְרוֹפָה כְּלוּמַר מְסוּרָפָה וּמוּבְדֶלֶת
בְּדִיקָה מֵעַל הַצְּרוֹפָה שֶׁפָּרַם אֶת אַחַי,
וְעָלָה אֶת אַחַת · וְתֵן כֹּחַ בְּפָרָה
פְּסוּל בְּעָלָה כֹּחַ בְּעָלָה פְּסוּל
בְּפָרָה : גְּדוֹלָה כְּרַעֲנָן לְתַרְפָּה אִי,
כְּמוֹ לֵילֵן שֶׁכָּל שְׁהוּת בְּכָל עֵת לֵךְ
וְרַעֲנָן וְעֵלִיָּה לְתַרְפָּה כֵּן פָּרָה מוּעֶלֶת
וּמַרְפָּקֶת לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהִיו טְהוֹרִין עַל
יְדָהּ וְכֵן הִיא מַרְפָּא עַיִן הַעֵגֶל ·
לְתַרְפָּה לְרַפּוֹתָהּ : דְּרוּשָׁה בְּזָקוּק
שֶׁבַע מִשְׁבְּעָה כְּלוֹמַר פָּרָשַׁת פָּרָה
בְּפָרָשַׁת בְּשַׂרְפָה וּבְזוֹכוֹ בְּכֶסֶף מְזֻקָּק
שֶׁבַע צְיוּיִים כָּךְ יֵם שֶׁבְּיעִיּוֹת כְּמוֹ
שְׁמִירָה וְהוֹלֵךְ הֲזָיוֹת פִּירוּשׁ כְּשֶׁהִיו
רוֹזִין לְצָרוּף בְּפָרָה הִיו מְפָרְשִׁין לָהֶן
כֵּהָן גָּדוֹל לְלַמֵּד וְהִיו מְזַיִן עָלָיו ז׳,
יָמִים בְּכָל יוֹם ז׳ הֲזָיוֹת וְהוּא מ״ט שֶׁהִיא
מְקוּבֶלֶת בְּכָל הַתּוֹרָה כּוּלָהּ שֶׁבְּרָקִיעַ
נִתְּנוּ מ״ט מַלְּיָם · טְבִילוֹת פִּירוּשׁ הִיו
ר״ל טְבִילוֹת גּוּפוֹ אֲלָא טְבִילוֹת לְכֵלָיו
וְכֵן כְּכוּס בְּגָדִים ז׳ פְּעָמִים · וּפְרוֹת
פִּי׳ רַשִׁ״וּ עֵגֶל מִמֶּנּוּ שֶׁהִיִּיתָ עָתִיד
עֲתִידִים וְעֵגֶל לְךָ כֵּן
דְּבָרִי רַבִּי מֵאִיר · וְכֹהֲנִים טְהוֹרִים
וּטְמֵאִי׳ שֶׁבַע ז׳ כֹּהֲנִים הִיו מִתְעַסְּקִי׳
בָּהּ וְטוֹמְאִין בָּהּ וְאֵ״כ חָזְרוּ וְטָהֲרוּ
זְקֵנִי גְזֵרַת תְּמִימִי מְמוּם פִּי׳ סַנְהֶדְרִין
הִיו יוֹשְׁבִין בְּלִשְׁכַּת הַגָּזִית וְהִיו
תְּמִימִים מִכָּל מוּם שֶׁנֶּאֱמַר כּוּלָךְ יָפָה
רֵעִיתִי וּמוּם אֵין בָּךְ חֲבוּאִים יְבַקְּרוּ
לְבֵל הֱיוֹת בָּהּ מוּם פִּירוּשׁ דֶּרֶךְ שֶׁהוּא
מִסְתַּכְּלִים הֵיטֵב בְּעֵגֶל עֵינָיו וְשִׁנָּיו
וְלָשׁוֹן לְבוֹנוֹ יְבַקְּרוּ וְיִדְקְדְּקוּ שֶׁלֹּא
יִהְיֶה בּוֹ מוּם טְהוֹרָה תִּהְיֶה לְאַדְמַת
מְמוּם פִּירוּשׁ לְרִיכָה שֶׁתִּהְיֶה טְהוֹרָה
וְתִהְיֶה בְּתַלְמִיחוּת לְשֵׁם שֶׁלְּרִיכָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ מוּם : וְעֹשֶׂה
מֵהֶן בְּכָל כֶּבֶשׁ פָּרָה פִּירוּשׁ מִדְּרָגוֹ׳ מְקַבְּלִים שְׁהוּא כּוֹלְכִין עָלָיו
הָיוּ עוֹשִׂין מַמּוֹן עַל כֵּן הֶעֱמִיד לְךָ בְּפָרָה : כְּשֶׁכָּל ל״ת
טַרְפְּקָה כְּפֵה מוּל אוֹטֶם וּגְרוֹפָה בְּהוֹד תִּפְאָרָה פִּירוּשׁ מְזִיקִים לְכָל
מַשְׁחִית שְׁהוּא כֵּן הִיתִּיתָ שֶׁשָּׁם הִיא שְׁרִיכָה עָלֶיהָ עַל פְּרָה יְהֵא עוֹשִׂין כִּיפִּים
עַל גַּבֵּי כִּיסֵּי וְכִיפָּה כְּנֶגֶד הָאוֹטֶם מְפֻקְּפָן הַמּוֹט שֶׁלֹּא יִפֹּל וְשֶׁלֹּא יַעֲבִירוּ הַפָּרָה
עַל גַּבֵּי הָאֹהֶל שֶׁל קֶבֶר יִטַּמְּאוּ אוֹתָהּ וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם בְּמוּשׁ
מְקַבֶּלֶת טוּמְאָה מִחַיִּים מֵעֵבֶר עַמּוּד בְּפָרָה : וְזֶהוּ כּוֹל וְתִפְאָרָה
לְיִשְׂרָאֵל : לְהוֹדִיעַ בָּהּ תָּמִיד תָּמִיד מְפִירִים פִּירָה כָּל זְמַן
כְּדֵי לְהוֹדִיעַ דֶּרֶךְ לְאוֹתָהּ גְּזֵרוֹת תְּמִימִים לְנְקוֹת וְלִכְפֹּר תָּמִיד
שֶׁל עֵגֶל הָעֵגֶל מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרֵאת תָּמִיד
וּבָרָה : מְסַעֲדָיו לְתוֹ יָצְאוּ לְהַר
הַמִּשְׁחָה פִּירוּשׁ כְּמוֹ הַמְּיוּחָן
לְוֹתוֹ וְצִוָּה עָמוֹ לְהַר הַזֵּיתִים נִתַּן טַעַם
שֵׁנִית פִּירוּשׁ מִהַר לְטַבֵּל פַּעַם
שֵׁנִית · עִבּוּר כּוֹרֵךְ פּוֹחֵד פִּירוּשׁ
יוֹפִי לְדִיקִים וְהַמְּיוּחָן שֶׁהֵן מוֹפְרִין
שׁוּתָּהּ לְהַכְשִׁיל בְּנֵי לֵדָה וְהִיו לוֹמְרִים
בְּמַעֲמְדֵי הַשֵּׁם הִיוּ נִשְׁבָּעִים שֶׁלֹּא
לֵךְ הִיוּ טְבֵל רַק בְּעֵת לֵתֶת
לְדוֹקִין לוֹמְרִים שֶׁמְּעוֹלָם לֵךְ הִיוּ
טְמֵא רַק בְּשֶׁבִיל לְכַבּוֹד לְהַרְבּוֹת טְבֵל
לְהַל לֵם הִיוּ צָרִיךְ לְהַעֲרִיב שֶׁמֶשׁ
הִיוּ צָרִיךְ לְהַמְתִּין : וּפִירוּשׁ
שֵׁנִית שֶׁכֵּבֶר טְבֵל בְּאוֹתוֹ יוֹם בְּשַׁחֲרִית
מִסּוּם דְּרִיסוֹת שֶׁבַּעַת יָמִים שֶׁעוֹטֵל
וְזֶה בְּכָל יוֹם · סֵדֶר מַעֲרֶכֶת
וְלֹא שָׁחָה פִּירוּשׁ סֵדֶר מַעֲרֶכֶת עֲלֵיהֶם
זְרִיזוּת וְלֹא בְּשָׁחִים : עָמַד מִקֶּדֶם
פָּנָיו לְמַעֲרָב וּפִירוּשׁ הִיוּ עוֹמְדִים
בְּמִזְרָח וּמַקְרִיבִין לְרוֹת פְּתוּחַ הַיּוֹם
הִיוּ מְעֻרָב וּפִירוּשׁ
מְעוּרָב

שְׁלֹשָׁה מְחֻלָּקִים תְּכוּנָה לְמִשְׁמֶרֶת
עַד נְקוּדִים יָקִים : לְטַהֵר זֹאת
הַקְּשֶׁרֶת מְאוֹד בְּעֵינֵיהֶם : אֵיךְ
לְטַהֵר בֵּית מְעוֹנֵיהֶם · טָהוֹר וְקָדוֹשׁ
הָאִיר עֵינֵיהֶם : קָדוֹשׁ :
אֲצִילִי עִם עוֹלִיגוֹלָה · כְּחָשְׁבוּקִין
גְּאֻלָּה : עֲלוֹת בְּנוֹרֹת בֵּית
בְּנִיָּלָה · לְחַנֵּי זִכְרֵיהוּ וּמַלְאֲכֵי נִגְלָה :
וְלָהֶם אֵל בַּמַּחֲזֶה גִּלָּה קִין זְמַן פָּרָה
וְעֶגְלָה · עֲרוֹךְ מוּל גּוֹרֶן עֲגוּלָה זֹאת
עֲשׂוֹת בְּחוֹק מְגִילָה · לְטַהֵר טְמֵאת
סוּרָה וְגוּלָה : זְמֹנוּ בְּנוֹת בְּתֵי חֲצֵרִים
עַל צָחִיחַ סַלַּ"ע מְבֻצָּרִים · מִפְּנֵי

מעורב עם לם התמלות. בה תריות
ומוקדם היכר פירוש סלוק לוב
בעפים ובתריות על דקל עד שהרכה
מוקדם ובשרפת מהרה קס מול שער
ליתן ולם שבע יוה פי' עתר ומכוון
ולקח שער המוזרק שקדק שער ליתן
והזה שבע הזאת : דעבן תרו ותזוב
ואני יחז כלומר שכהן השמיע ותרשם
לכל שכל המגביה את עצמו כתרו
דעבן שהוא גובה ועומד במרשם שלו
עתיד להשפיל עצמו כתזוב זה ויש
חומרים שהיה שכהן כותן עיבו בלוו
ג' דברים וזה עיקר : ותמר כך היה
השמיע לכל והרשם לכל עץ ארז זה
ותזוב על דרך שפירשנו או להשמיע
לעדוקים שלא היו מודיעים בדבר. תרגל

וחלקה לשלשת חלקים פירוש שהיה
רגיל לחלק הפרה לג' חלקים
לאחד כתון בחיל ולאחד כתון בהר
המשחה ולאחד מתחלק יכל המשמרת
וזהו כל המשמרת מחלקים כלומר
מתותו שלים היו מחלקים ומספיקין
ליתרחל עד סוף ירושלים : תכוכה
למשמרת על נקודים יקום פירוש
שפתר פרה מוכן ומשומר לדורות
סיפא הקדוש ברוך הוא המתים
הטמאים בספדי ובקדקי הפלעים
כדכתיב והיתה לעדת בני ישרחל
למשמרת וגומר ותפר פרה על מסה
היתה מעורבת עם כל פרה שבכל
דור ודור :

טְמֵאַת תְּהוֹם מְאֻצָּרִים · רִגְלוּ בְּמַמְלֵאת עוֹבְרִים : בְּתוֹכָם נוֹלָדִים וְשָׁם בָּרִים : עַד יִגְדְּלוּ בְּכֹחַ
גִּבּוֹרִים : בְּעֵת יַפְרִיחוּ בְּבַעֲלֵי דְבָרִים : יַגִּישׁוּ לְמוֹ אִיתָנֵי שׁוֹרִים · מַדְפִּינִים לְהַחֲזִיק יְלָדִים
גִּבּוֹרִים : יְרַכִּיבוּ עַל גַּבָּם דְּלָתוֹת : כְּאִישׁ עַל דִּגְלוּ בְּאוֹתוֹת עַל דֶּרֶךְ שְׁלוּחַ לֵאוֹתוֹת : רֶגֶל
מְלֵהוֹצִיא חוּץ מִדְּלָתוֹת · בְּלִי לְהָאֹהֶל בְּטֻמְאַת מִיתוֹת · דִּקְדּוּק טְהָרוֹת שָׁמוֹר בְּרָתוֹת :
בְּיָדָם כּוֹסוֹת אֶבֶן לְמַלֹּאוֹת : מַיִם קְרוּשִׁים בָּם לִדְלוֹת : מִינְדָּה לְקָצָם לְהַעֲלוֹת · יַעֲלוּ מִשָּׁם
לְבֵית עֲזָרָה : זַבִּים מִשְׁגִּיאוֹת הָרְהוּר זָרָה : לְהוֹצִיא דֶּשֶׁן הַשָּׁמוּר לַעֲזָרָה · קַנְקַן הָחֲבוּי שָׁם
בַּחֲפִירָה : מְלֵא מֵאָז אַפֶּר פָּרָה · לִתְשַׁע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים לִתְפָאָרָה · יְבִיאוּ אֵיל מוּקְרָן בְּמַטָּרָה :
בְּרֹאשׁוֹ חֶבֶל וְשׁוֹט טְהֹרָה · לְטַהֲרַת זֹאת בְּרָמִים נוֹטְרָה : לָקְחוּ מֵעָפָר אֲשֶׁר בְּכֶלִי : וְטִהֲרוּ
וְקִדְּשׁוּ הֵיכָלִי : מִפִּירַת יֵין חִכְלִילִי : יְדֵעוּ כַּחֲנִצּוֹחַ חֵילִי : וְרַחֲצוּ וְהִזּוּ כָּל קָהָלִי : וְהִתְלוּ
חוֹבָשׁ עוֹצֵב מַחֲלִי : רֶגֶל מְהִיר עוֹד לְאֵילִי · וּפָרָה שְׁנִיָּה עָשׂוּ חֵילִי : וְנִקְדַּשׁ אֱלֹהִים יֵחָלִילִי :
וּבְכֵן וְלָהּ תַּעֲלֶה קְדֻשָּׁה כִּי אַתָּה קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעַ :

אין לשון מחץ כמו אין לדבר : ומונח בפלטין ג' עניניס אין
לשון אין לכניך בכנד שבעה מופתים שבעשו בתרן :
ומופתי התורה על כוס : אין לשון פירוש אין לג' דברים :
על סבן פירוש על תעלומות מלות ג' טמוני חול. המפורשת
סתומות שים דברים שבראין
במשורטים וסם סתומין מבני אדם
זכן כוסם וזכיר ספייט י"ג עניניס
המשורטות הנלוות בתבוראות כו'
בכנד י"ג מלות שהתורה נדרש בהם

המשנות עלומות פירוש לותם שלמו מלדרים בהם בפשוטות כן
סנורות : המשבות לשון ובכנתם : עלומות ג' סנורות כמו
עושם עיניו החקוקות רשומות פי' יש כמה דברים שלתה סובר
שהם נחקקי בפירוש ואינם כי הם רשומות קטנה וסירו' חקוקות
הוא חרות על הלוחות ורשומות הוא
שכתב בהסורות מיוחדות כשתסבר
ג' מן המתים או יהיה מתים ג'
מתות ס"ן כשתסבר ג' מן המתים
יהיה מתיים שסיר' שני מתות ו"ן כי
המתיים

אֵין לְשׁוֹחֵחַ עוֹצֶם נִפְלְאוֹתֶיךָ :
אֵין לְהַגִּיד חֶקְרֵי דְתוֹתֶיךָ :
אֵין לְהָבִין תּוֹקֶף מִפְעָלוֹתֶיךָ : אֵין
לפענח

לְפַעֲנֵחַ עֹמֶק פְּלָאוֹתֶיךָ : אֵין
לַעֲמוֹד עַל סֵפֶק מִדּוֹתֶיךָ : אֵין
לַחֲקוֹר סוֹד חִדּוֹתֶיךָ : וְאֵין
לְהַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתֶיךָ : אֵין לְגַלּוֹת
סוֹד עֲדוֹתֶיךָ : הַמְפוֹרָשׁוֹת סְתוּמוֹת
הַגְּלוּיוֹת עֲלוּמוֹת · הַמְבוֹאָרוֹת
חֲתוּמוֹת · הַמְשֻׁנּוֹת עֲצוּמוֹת ·
הַחֻקּוּקוֹת רְשׁוּמוֹת · הַחֲסֵרוֹת
מְיֻתָּרוֹת · הָאֲסוּרוֹת מְתֻּרוֹת ·
הַשְּׁחוֹרוֹת צְחוֹרוֹת · הַחֲשׁוּפוֹת
אֲטוּרוֹת : הַפְּרוּטוֹת אֲצוּרוֹת :
הַכְּלוּלוֹת עֲצוּרוֹת : הַקַּלּוֹת
חֲמוּרוֹת : מוֹצִיא מְזֻלּוֹת יְקָרוֹת :
מַתִּיר מֵאֲסוּרוֹת מְתֻּרוֹת · נוֹתֵן
מִטְּמֵאוֹת טְהוֹרוֹת : מִן הַחֵלֶב
שׁוֹמֵן הַלֵּב · וּמִן הַדָּם טְחוֹל הַדָּם :
וּמִבָּשָׂר בְּחָלָב כְּחֵל הַחֲלָב :
מַכְלִיאִי בְגָדִים תְּכֵלֶת בַּסְּדִין ·
מֵאֶשֶׁת אָח יְבוּם הָאָח : מֵאֶשֶׁת
אִישׁ יְפַת תֹּאַר לָאִישׁ : מְטַמְּאַת
נִדָּה טַהֲרַת בְּתוּלֵי אִשָּׁה : מֵהֵתֵר
אִסּוּר · וּמֵאִסּוּר הֵתֵר · מְטַמֵּא
טָהוֹר : וּמְטַהֵר טָמֵא · בְּהֶרֶת
מְמוּעָט תְּטַמֵּא · פְּרִיחָה בְּכֻלּוֹ עוֹד
בַּל תְּטַמֵּא : הַמֵּת בְּבַיִת אֵינוֹ טָמֵא
יָצָא מִכֻּלָּנוּ אוֹתוֹ מְטַמֵּא : שְׁעִיר יוֹם
כִּפּוּר מְכַפֵּר עַל כָּל טָמֵא : וְכָל
מַעֲסִיקָיו בְּגָדִים מְטַמֵּא · פָּרָה אַדְמָה
עוֹשֶׂה מְטַמֵּאָה · וְהִיא עֲשׂוּיָה
לְטַהֵר כָּל טְמֵאָה · וְאֶפְרָהּ נַעֲשָׂה
אַב הַטּוּמְאָה : וְהִיא מְטַהֶרֶת אֲבִי
אָבוֹת הַטּוּמְאָה : בְּכֵן אֵין לְהָבִין

סוד

מחתיים הלוף נקרעת ומתחיים
הלוף כבלע וכבלס וכן מעשתי עשרה
ושתי עשרה · הלסורות מוזרות פי'
דברים שהם קשורים וכרוכים בלין
מוכיח מותרים ל'מתיר לסורים פי'
שהם נקל למצוי ומשכילים יוכירו
לחשופות גלויים : לטורות כמו
חגורות וסגורות : הפרוטות אצורות
פי' לוחות שבעיניכם כלולו הן פרוסים
בהליה והם טמונים כבלוכר: והברים
שבלולים בכל דבר מ"ם הן עצורות
מבני לדם לקלות לחורות יש שהמו
סוברים שהם קלות והם בתכלית
לחמורות : מוציא מזלות יקרות פי'
יש דבר שהדם סובר שהוא קל לבהן
והוא כבד מלוד : מזלות ל' קלות
יקרות ל'כבד והוא לשון פסוק לם
יוליך יקר מזלג · מתיר מלסורות
מתרות הן ללסור מה שהסר מתיר
כשנדו : וכן הטמלות טהורות ·
שומן שהוא דומה לחלב וכן חלב חיה
הן דהם טחול וכבד דהם לסר לנו דם
והתיר לנו טחול שהיא כולה דם חילף
בל"ג : כחל לייטר בל"ג : מכליאי
בגדים תכלת בסדין פירוש לסר לנו
כלליים והתיר לנו תכלת דהייגו ציצית
שלי נמר בסדין שלי פשתן מלשת לח
יבום לח פי' לסור לנו לשת לח והתי'
לנו יבמה כשהת לחיו בלח זרע
קיימא : יפה תולר לחים שי' ורלית
בשביל לשת יפת תולר ופירוש רש"י
לפי' לשת לים : וס"ל גרוסה בחיי
בעלה : טהרת בתולי לסה שהם
בתולה דם טהור הוא ומוקרץ בעלמן
מה שהנו מחזירין מהתר לסור כגון
בשר בחלב שהל לחד בפני עלמו
מותר בשלן יחד לסורים וכן נמר
ופשתן כל לחד בפני עלמו מותר
וביחד לסורין · מלילור ביתר
כלפרשתי . טהרת ממועט מטמא
פרחה בכלו עוד שלא מטמא זהו מטמא
שיהור שהגיע קטנה ויש בהרת לבנה

מטמא ואם כל עורו פרחה בטהרת
הוא טהור : המת בבית לינו מטמא
פי' מת העובר במעי לשה לין בלשה
שהיה בית של עובר טמלה מהעובר
לטומלה בלועה לל מטמלה וכל מה
בתייסד על פי מדרש תלחומת בפרשת
חקת על הם סוק מי יתן טהור מטמא
כו' . יל"ל מן הבית פי' יל"ל מן הרחם
לז הוא מטמא לשה שהגע בספתי
הרחם . שעיר יום כפור מכפר על
כל טמא י"ו שעיר המשתלח מכפר
על החטלים שבקדלים טומלת ובוא
מטמא לת משלח ול' דמיירי משעיר
הנעשה בפנים מכפר על טומלת
מקדש וקדשיו כלתכן בתוכת
שבועות זהו מטמא לת השרוף שנלמ'
והשורף לוסף יכבס בגדיו לף
הטומלה כמו שרן לטמא לדם .
והוא מטהר וכו' ר"ל שמטהר בהרב
שהגע בתת שבשבת לחי לבו' הטומלה
שבלתר בתלל זרל והרבו ז"ל דתרב
הרי הוא בתלל זה כל מיני מתכות
בבן לין לבהן סוד תורתיך וכו' זקוק
ל' לרוף ווכות : ולבמיר ולהתיר
לשון תמורה : וי"ת לבתיר
ר"ל לין לקרון בעין בגד זמירות
הקנ"ם לשבשפי תרגום לתמורית .
לתרגם ל' ריב שלא לפלוג על ל"ת :
לידע כמו להודיע לתרים לידע
בעלמו : כעו מעגלותים לא תדע פי'
הקנ"ם טלטל וכל טמים שכר מצות
כדי שלא יתמר לדם לשבש שכר מצות
שמתן שכרה מרובה ולכיל זו לכך לא
הודיע מתן שכרן : זו בתמירה פי'
התולה בתבה בתמירה ובטעם ובפרה
בגזירה ותקה . בתסיפה פי' טמיי
פרה לא בתנו להדרש שלא בתסיפה
ובהסגרה : וזו שלר התורה יכול
לדרוש בגלוי : זו בכסיקה וזו בתסוקה
פירוש התורה היא בתבה בכסיקה
שבלתר יסקני מכסיקות וגו' אבל פרה
בתבה בתסוקה ובתמוך' שתסך הקנ"ם
לנקות

לנקות את ישראל ממעשי העגל: תשוקה ל' חמדה: זו בכניסה
וזו בהפרשה פירוש טעמי התורה יכול לדעת לכנות תחת ידו
ולעמוד על סודם לבל פרה היא מופרשת ומובדלת מכני לדעת
ויותר כתיב לפרה יפ מל"ת שנאמר עליה בעשים ללמוד כגון
מעשה מרכבה שילמוד לדעת בשתר
וכתיב דבש וחלב תחת לשונך יהיו לך
לדבר ואין לזה לתלות יום שהוא בהפרשה
פירוש בפרשיות וילמוד בדברים
בפרשיות בדרש' כמו שעליתון ומתרגם
יכפשון: בתריסיה פי' בשתיקה שאין
יודעין מה לכתב בם: וי"מ בתריסיה
לשכה ואין מורין כן: וכל לשון
של פרה לשיכה כי אם שוקה: ואין
להרהר אחר חקותיה וכלם נכותים
להבין וכן המשכיל יבין פירוש כל
טעמי מלות יכול לדעת להבין ולהשיג:
יודע מבין יחכם מלהבין: ובשמות
תעורם היא נקודה פי' שים לב ה'
שמות פרה שנאמר לשון שור
בנגד חטאת פומאי תורה. וכן יסד
בפיוט על זה כל תיתו יער יום שני של
פסח שלה ויהום שמות חטאת כו'
ולכל קדמן מי לא שוה שהיה שוה
לשום קדמן המבינין מן הכתובים כן
זכריה לבל זו היא נקבה:
לטהר חטאת שנת תועבה
לטהר קטול ומתן שהתעבו ע"י מעשה
שנת שכן לדעה רז"ל תנא דמי ותקנת
נוחת בבא משל לבן שפחה וכו'. הם
המירו כבוד הקב"ה תבא וכו' הם
הלילו בו פניס וכו' שנפתני פניהם
ועשו לאלוהות מחרפה וגדופ על
מעשה העגל והיו בתפלת לאלוה
דמו שעשיהם גדולה שהיו למעלה
מיתה ובה נח ולאלוה זה הקב"ה יפלא
להם בכניס שוחקות: הם תרעומו
היות בתמים פי' ע"ש ויכר לותו
בחרט ובעמידתו בעיניהם שהיה
עומד ובתשב כמשה שהיה תמים לבל
היה נחשב להם בכתמי בלה וי"מ היו'
בו בתמים לשון הפה שהטלו על העגל
בשחר לנחרות: תמה זו בנסת ישראל

סוד תורתך: ולא זקוק אמרתך:
ולא צרוף גזרותיך: בבן אין להמיר
ולא להתמיר: אין לידע ולאלדע־
עמוקה משאול מה תדע: נעוו
מעגלותיה לא תדע: זו באמירה
וזו בגזרה: זו באסיפה: וזו בחסיפה:
זו בנשיקה וזו בתשוקה: זו
בכבישה וזו בהפרשה: זו ברדישה
וזו בחרישה: וכל אמרה החקוק
בה חקה: אין להרהר ולומר על
מה נחקקה: שבך נתנה בנשיקה:
וכלם נכוחים למבין: וכל המשכיל
יבין: חוץ מטעמי פרה שאין להבין: וכל חכם לב ידל כבין: פרה
חפציה אין להבין: ובשמות תעודה היא נקובה: לכל קרבן שי
לא שוה: שהם זכרים והיא נקבה: לטהר שמצת עגל תועבה:
הם המירו כבוד בבן פרה וסוררו בו כפרה: תבא אמו אשר
היא פרה ותהיה לעם בפרה: הם האדימו בופנים: ואדמו
עצם מפנים: תבא אמו אשר היא אדמת פנים ובה צחו ואדום
ישא פנים: הם חרטו־הו־יורת צג כתמים ובה חיבו מהיות
תמימים: תבא אמו תמימת תמימים: ובה יטהר תמה הצור
תמים: הם שחחו לפסל בל מום: ונענשו בו היות בעלי מום:
תבא אמו אשר אין בה מום: להריח ימיפה ואין בה מום: הם
זממו בעגל מעיל: ויזבחו לו ויפרקו עול: תבא אשר לא עלה
עליה עול: ותתן על שכמם בעול: נקהלו עבורו אל כהן:
ואנף בהשמיד איש מכהן: תבא אמו ותתן לכהן: ויכפר בה
עון כהן: וכמו באש נשרף: כן באש תושרף: וכמו טוחן
והורק עד עפר: כן תודק ותעשה עפר: וכמו הושלך עפרה
אל המים: וכמו נפלו בו שלשת אלפי ישר־כן יפלו בו־ד' שלשת

פרה

מיני

מִנֵּי כוּשׁ · וְכָמוֹ טָנַף עַם טָהוֹר : כֵּן תְּטַמֵּא בְּמַגַּע כָּל טָרוֹר : וְכָמוֹ טְהֵר עַם בּוֹ נִטְמָא : כֵּן תְּטַהֵר אִישׁ אֲשֶׁר נִטְמָא : וְכִמוֹ פִּזּוּר פִּשְׁעוֹ לְכָל דּוֹר שָׁמוּר לְחַטָּאת : כֵּן תִּדְּאֶה לְמִשְׁמֶרֶת לְמֵי חַטָּאת : לְהַזִּיחַ דָּמִים : לְכַבֵּס פְּתָמִים : לְנַקּוֹרֶת טְנוּפִים : לְהַרְחִין צוֹאִים : לְהַלְבִּין חַטָּאִים · לְטַהֵר טְמֵאִים :

לְקַדֵּשׁ קְרוּשִׁים : לְהַצְדִּיק עֲמוּסִים בְּעֵין אֶרֶז · לַעֲנוּפִים כְּאֶרֶז · בְּאֵזוֹב לִנְדְּכָאִים כְּאֵזוֹב : בִּשְׁנִי לְשִׁפְתוֹתֶיהָ כִּשְׁנִי : בְּתוֹלַעַת לְאַל תִּרְאִי תוֹלַעַת : לְבַל יִתְגָּאֶה מִתְגָּאֶה כְּאֶרֶז · שֶׁאִם לֹא יִמַּךְ כְּאֵזוֹב וְיֶחְשַׁב כְּתוֹלַעַת : לֹא יִטְהַר בְּאֵזוֹב וּבִשְׁנִי תוֹלַעַת : וְאִם לֹא יִשְׁפּוֹךְ לֵב כַּמַּיִם · לֹא יִטְהַר בְּזֹרִיקַת מַיִם : וּמַה יִתְגָּאֶה חָצִיר יָבֵשׁ · נוֹכַח אֶל גָּאֶה גָּאֶה : וְהוּא רוֹכֵב שְׁחָקִים בְּגַאֲוָה : גֵּאֶה עַל גֵּאִים : מִתְנַשֵּׂא עַל נִשְׂאִים · וּמִתְגָּאֶה כְּאֶרֶז עַל מִתְגָּאִים · וְעָנִי כְּאֵזוֹב עַל נִדְכָּאִים · וְצֵר בְּעֹלְמוֹ דִּמְשָׁה מִינֵי גֵאִים : שׁוֹר בַּבְּהֵמָה : אַרְיֵה בְּחַיָּה : נֶשֶׁר בְּמְעוֹפְפִים : וְאָדָם בְּכֻלָּם : וּמֶלֶךְ מִתְגָּאֶה עַל כֻּלָּם · לְבַשׁ גַּאוּת מִכֻּלָּם · חֲקָקָם בָּהֶם שְׁבִיבֵי אֵשׁ אַרְבָּעָה בָּהֶם מַעֲלָה : וְאֶחָד בָּהֶם מַטָּה · כִּי כֻם מַעֲלָה מְכֻוָּן כְּנֶגֶד כֻּם מַטָּה · וְכָל אֲשֶׁר יֵשׁ בְּמַעֲלָה יֵשׁ בְּמַטָּה · כֹּסֶא מוּל כֹּסֶא : הֵיכָל מוּל הֵיכָל ·

מקדש

פרה . שלשת חלקי יסור פי׳ ישראל המיוסרים שנלחמו ויפול מן העם ביום הזה כשלשת חלקי חיים שלשת מיני כושר ארז ואזוב ושני תולעת להכשיר לטהרה וכמו טיף עם טהור העבר טיפת ישראל שהיו טהורים : כן תטמא הפרה וכו׳ : טיהר עם בו נטמא פירוש טפר על עבר נטהרו גם כן קצתן שבדקן כשהוצרך אפר של עבר למים ונתן לשתות וכו׳ כן תטהר הפרה וכמו פזר פשעו לכל דור שמור לחטאת פירוש אין לך דור שפורענות בא עליו שאין בה אחד מעשרים ואחד מעון העבר שנלחמו וביום פקדתי ופקדתי עליהם וגו׳ כלומר בחלק כן תהא למשמרת למי חטאת שהיו נותנין אפר הפרה למשמרת : להזיח דמים וכו׳ ל׳ הפסוק ניצעיה ד׳ מה רחץ ה׳ את צואת בנות ציון ואת דמי ירושלים ידיח מקרבה צואים דברים מלוכלכים עמוסים ישראל שנקראו עמוסים מני בטן לעמוסים כלומר כי לכך לוקח עץ ארז כנגד גסי הרוח שעומדין עליהן גבוהין כלומר ל׳ ענף הגבוה : לנכרכים כלומר פי׳ הנספלים ונכלכים ונמוכים כלומר : בשני לשפתותיה כשני פירוש לכפר על עון ישראל שנלחמו בהם כשני וכן ישראל שנלחמו בהם כאחד בשני שפתותיך בתולעת נטל תרתי תולעת כם זרע יעקב שנלחמו בהם שם תרתי תולעת יעקב כל לילו נא לטהר זרע יעקב : יומך יספיל את עמו כלומר כשנלחמ׳ על העגלים אין הקב״ה נלחם עד שלשה ימים יומך בקיר כו׳ לומר שם הגביר עמו כלומר נלחם בשלשת ימים ישפיל עמו כלומר : תולעת שהוא ארץ קטן שהוא טמון בקרקע ויתרפא : ואם לא לשפוך לב כמים להקב״ה בתחנה ובתפלה : חציר

יבש עשב , נוכח עם הכלה נגד הקב״ה שהוא קם הכלה קם ואם יעוז אין נגלה פי׳ הכלה קם שהוא דומה לפרה של פרי בכתב ומופל לארץ : והוא רוכב שחקים בגלות פי׳ בגולה ובגלות אלו הוא רוכב בשמים שנקראים שחקים שנלחמו רוכב שמים בעזרך ובגלותו שחקים : וענינו כלומר על בלכלים פירוש הקב״ה מתגלה ומענים את המתגאים אלא על לכן ועל דרך הוא מפרש שכיוצא עליהם שנלחמו את לכן ועל הוא וגו׳ . לבש גלות מכלם פי׳ הקב״ה בתלבש גלות ובגדולה משבח של ארב׳ רחיות שחקוקין תחת כסא הכבוד וזה ארבע מיני גלות : וזהו חקוק בכם שביבי אש וכו׳ כלומר חקק הקב״ה לארבע חיות תחת כסא הכבוד שהוא נלוה ובאלו אם . אחד בכם מטה כלומר לארבע מיני גלות שם תחת כסא של מעלה לבל יארע שהוא גיא צלמות שבעים לא נמצא למעלה ושם לותו למטה בכם של מטה דהיינו בית המקדש כולו עשוי לרוזים כם מעלה מכוון כנגד כם מטה כמו שדרשו רז״ל בפסוק מכון לשבתך פעלת ה׳ אשר למעלה עם במטה לאו דוקא אלא לך אלו שמיטרים והולך , כסא והיכל ומקדש וזבול ומזבח הכל יש במעלה ומכוון כן במטה וכסא והיכל ומקדש וזבול הכל אחד הוא אלא שדרך הפיוט לפרש בכל הלשונות ולהכפיל ולהחריך בחלות שונות אף שהכל אלא הוא וכן בנים מול בנים עבדים מול עבדים וכו׳ כסא מול כסא בכסאו של מעלה כתיב הסמים כסאי ולמטה קרוי לירושלים כסא ה׳ וכן מקדש וזבול היה למעלה ולמטה : וכן מזבח ים ומיכל המלך מיקרי עליו תמידי של שם כפרה על ישראל בנים וכו׳ ישראל נקראו בנים ומלכים

מוֹל מְקַדֵּשׁ : זְבוּל מוֹל זְבוּל -
מְזַבֵּחַ מוֹל מְזַבֵּחַ : בָּנִים מוֹל בָּנִים -
עֲבָדִים מוֹל עֲבָדִים - מַלְאָכִים מוֹל
מַלְאָכִים : מְשָׁרְתִים מוֹל מְשָׁרְתִים -
צְבָאוֹת מוֹל צְבָאוֹת : כְּרוּבִים מוֹל
כְּרוּבִים : אֲלָפִים מוֹל אֲלָפִים -
רְבָבוֹת מוֹל רְבָבוֹת - קְדוֹשִׁים
מוֹל קְדוֹשִׁים : מְחֻנוֹת מוֹל
מַחֲנוֹת - מְעָרִיצִים מוֹל מַעֲרִיצִים -
מַקְדִּישִׁים מוֹל מַקְדִּישִׁים - וְקָרְאָה
לָקָדוֹשׁ מִשְּׁלִשִׁים : פָּתוּב עַל יַד
נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר :
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא
כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ :

יוצר לפרשת ההודש

אות זֶה הַחֹדֶשׁ : אַתָּה כִּבַּלְתָּ
לְקַדֵּשׁ : וּבוֹ יֻשַּׁע לְהַדֵּשׁ -
בּוֹחֲרֶיךָ תּוֹבִיעַ אוֹתָךְ לְקַדֵּשׁ : וְאוֹתָךְ
אוֹתָם מְקַדֵּשׁ אֵל נַעֲרָץ בְּקוֹדֶשׁ -
גָּאַלְתָּם עָתָּה תַּהֲדֵשׁ : וְצוֹרְרֵיהֶם
פְּתָאוֹם לְהַדֵּשׁ : וְכָל פֶּה יְהוֹדֶה
וְיַקְדִּישׁ : הַהוֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם - בְּכָל
מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם : נַהֲלָה בְּכָל קְהִלָּתָם
קָדוֹשׁ - דְּרַשְׁתּוֹ מִכָּל חֲדָשִׁים :
וְהִנְחִלְתּוֹ לִקְדוֹשִׁים : הֵיוֹת בּוֹ
מְקֻדָּשִׁים : חִזַּמְנָתוֹ לַשְּׁלִשִׁים -
לְאַפְרָתִים מוּגָלְשִׁים : לִמְנוֹת בּוֹ עֵד
שְׁלִשִׁים - וּבוֹ תַּפִּיל קְרָשִׁים :
וְתוֹזְכוֹל עַל צִאנְקְדָשִׁים - בְּבֵית
קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים : זִכְרוֹן שְׁבוּעַת
בְּרוּכִים : הִנְחַלְתָּ לִמְבוֹרָכִים :

לְהוֹשִׁיעַ

מְקַדְּשִׁים בְּנֵי מְקַדֵּשׁ הָבוּ לַיְיָ בְּנֵי
אֵלִים : עֲבָדִים וכו' כְּתִיב כִּי לִי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וּכְתִיב הֵן כַּעֲבָדִים לְעֵת
יְתֵמִין : מַלְאָכִים וכו' כְּתִיב וַיִּשְׁלַח
מַלְאָךְ וַיּוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם זֶה מֹשֶׁה וכו'
כֵּן כְּתִיב מַלְאָכֵי אֱלֹקִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים
בּוֹ . מְשָׁרְתִים וכו' דִּכְתִיב מְשָׁרְתָיו
עוֹשֵׂי רְצוֹנוֹ דִּקְרֵי עַל מַלְאָכִים :
צְבָאוֹת וכו' דִּכְתִיב וְכוּלְּהֵי לֵת
צְבָאוֹתִי וּכְתִיב הֵלֹא כָל צְבָאָיו .
כְּרוּבִים וכו' לְמֵימָר שֶׁנִּי כְּרוּבִים
וְלְמֵימָר כִּי הֵלְאָה כִּנֵי הַכְּרוּב :
אֲלָפִים מוֹל אֲלָפִים לְמֵימָר רְבָבוֹת אֶלְפֵי
יִשְׂרָאֵל וְלְמֵימָר אֶלֶף אֲלָפִים
יְשַׁמְּשׁוּנִי : וְכֵן רְבָבוֹתֵינוּ קְדוֹשִׁים
וְכֵן מְחֻנוֹת : מְעָרִיצִים וכו' לְמֵימָר
עֵרֶךְ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רָבָה לְמֵימָר וְאֶת
אֶלְקֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲרִיצוּ : מְקַדִּישִׁים
מוֹל מְקַדִּישִׁים לְמֵימָר כְּתִיב יַקְדִּישׁוּ
וְלְמֵימָר מְקַדִּישִׁים וְאוֹמְרִים וְקָרָא זֶה
אֶל זֶה וְאָמַר :

אות זֶה הַחֹדֶשׁ אֶלֶף לְקָדֶם מִכָּל לְקָדֶם
פֵּרוּשׁ בְּסִבִּיל הָאוֹתִיּוֹת
שֶׁהֵן בֵּינֵיהֶן חֲסֵרִים שֶׁנִּתְּנוּ זֶה
הַחֹדֶשׁ לְפִיכָךְ נִטְל הָעִטָּרָה לִהְיוֹת
שִׁקְּדִים מִכָּל הַחֳדָשִׁים דִּהֵיינוּ שֶׁיְּהֵא
רֹאשׁ לְחֳדָשִׁים וְנִמְצָאוּ בּוֹ קִיּוּמֵי תּוֹרָה
וּ' מִצְוֹת מִכָּל לְקָדֶם שֶׁהוּא מְקוֹמָם קְדוֹשִׁים
שֶׁבְּתוֹרוֹת וְיָפִים טוֹבִים לְתֵת כְּמוֹ
מוּרָשָׁה : וְכוּ יֵשׁ לְהַדֵּם וְכַחֹדֶם
נִיסָן שֶׁנִּגְלוּ וְנִמְשְׁחוּ יִשּׁוּעָה לְיִשְׂרָאֵל
כָּךְ יֵחָדֵם לָנוּ גְּאוּלָה לְעָתִיד בְּחֹדֶם
נִיסָן : בְּזִכְרוֹן תּוֹבִיעַ אוֹתָךְ לְקַדֵּשׁ
פֵּרוּשׁ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחֹדֶשׁ תּוֹבִיעַ
וְתִתְפַּלְּלִים לְקַדֵּשׁ אוֹתָךְ בְּאוֹתוֹ חֹדֶשׁ :
וְאֹתָה אוֹתָם כִּדְאִתְחֲזֵי לְהוּ
קְדוֹשִׁים וְיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁים
לְהַקָּ"בָּ וְגַם מְקַדְּשִׁים לְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים
וְזֶהוּ שֶׁאוֹמְרִים מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְר"ח
כְּלוֹמַר אַתָּה מְקַדֵּשׁ לְיִשְׂרָאֵל וְהֵם
מְקַדְּשִׁים לָךְ : נִגְלֵיתָ עָתָּה
אַתָּה פֵּרוּשׁ אַתָּה הַקָּ"בָּ שֶׁנִּגְלֵיתָ

עַל נְעָרָן אַתָּה עָתִיד לְהוֹדִיעַ כֵּיצַד
נִגְלֵיתָ עַל יִשְׂרָאֵל כְּגוֹן שֶׁנִּגְלֵיתָ
בְּמִצְרַיִם : לְהַדֵּם לְרָמוֹז לְהוֹתָם כְּמוֹ
רַבְּנֵי הַבַּיְתוֹס סְדוּרִים עַל הַדְּיוֹסֵי :
אַתָּה זֶה לְכַפֵּי וכו' כְּלוֹמַר מֵעוֹלָם
הָיִיתָ קַיָּמוּת הָאוֹתָם וּקְדוּשָׁתָן בְּרִאשׁוֹנָה
עַל פִּי שֶׁנִּבְרְאוּ כְּמוֹ שֶׁהָיִיתָ אַתָּה
בְּזְמַן בְּ"ה לְמַלְּכָם וְהֵם לְקַיְּמָם
לָעַד . דְּרַשְׁתּוֹ מִכָּל חֳדָשִׁים זֶה
רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן . הֵיוֹת בּוֹ מְקֻדָּשִׁים
פִּי שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹן בְּרִית
לְשׁוֹן מוֹכִיחַ לְקַדֵּשׁ הַרְגֵּל :
חִזַּמְנָתוֹ לַשְּׁלִשִׁים פִּי' הִכְנַתּוֹ לְיִשְׂרָאֵל
שֶׁהֵם מְשׁוּלָּשִׁים בְּנֵי שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת
וְנִכְלְלוּ לְשְׁלֹשֶׁת כִּתְרִים לוֹיִם וְיִשְׂרָאֵל
וְקֹהֲנִים בְּתוֹרָה מְשׁוּלָּם וְהֵיוּ תּוֹרָה
נְבִיאִים וּכְתוּבִים : לְאַפְרָתִים
מוּגָלְשִׁים פֵּרוּשׁ לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם חֲסוּבִי'
וְסַגְנִים וְגְלוּיִם לְכָל רוֹאֵיהֶם נִקְּם
מוּגָלְשִׁים עַל שֵׁם הַפְּסוּק סַגְלָתוֹ מֵהֶר
גִּלְעָד . לִמְנוֹת בּוֹ עֵד שְׁלֹשִׁים לְעוֹלָם
חוֹדֶם נִיסָן שֶׁלֹּשִׁים יוֹם :
וּבוֹ תַּפִּיל קְרָשִׁים פֵּרוּשׁ הָעִכּוֹ"ם
וְגִילּוּלֵיהֶם תַּפִּיל בְּחוֹדֶם נִיסָן :
זִכְרוֹן שְׁבוּעַת בְּרוּכִים . פִּי' זִכָּרוֹן
שֶׁנִּשְׁבַּע שֶׁנִּשְׁבַּעַת לְאָבוֹת שֶׁהֵם הָיוּ
בְּרוּכִים : לִמְבוֹרָכִים יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ
מְבוֹרָכִים הֵן בְּהַתְּנַת וּמֵן מַתָּן :
מַפְרִיכִים הֵם בְּרֹעַ וּבְעֵדִי שֶׁהָיוּ
מַעֲשִׂים לְתֵת יִשְׂרָאֵל בַּעֲבוֹדַת פָּרֶךְ :
בְּרֹעַ יֶרֶךְ מְחֻלְּיִים פִּי' יִשְׂרָאֵל
מְחֻלְּיִים לְהַקָּ"בָּ וּמְרֻבִּים וּמְחֻרְכִי'
טַעֲמֵי תְּפִלָּה וְשׁוֹפְכִין לְגֵן כְּמַיִם
בְּתְפִלָּתָן בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְכֵן מְחֻלְּיִים
לְתוֹךְ בֵּית שֶׁמְּקַדְּשִׁין לְלֵבָנָה בְּכָל
חֹדֶשׁ : מְכֻלּוֹלֵי פֵּרוּשׁ מְעֻטָּרִים
בְּיוֹפִי וּבְתוֹאַר כֹּהֲנִים . וי"מ
בְּרוּכִים שֶׁבְּקִרְבַּת בֵּיוֹן מִכָּלָּל יוֹפִי
פְּלוּלִים לְגֵן תְּפִלָּה כְּמוֹ וְיִתְעַמֵּל
כֹּחַם וְיִפָּלֵל . מְעֻלִּים כְּמוֹ מְשֻׁבָּחִים
וּמְרוֹמָמִים : בְּתִשְׁבֵּן לְשֵׁם רַגְלֵי
פֵּרוּשׁ בְּחוֹדֶם נִיסָן שֶׁהוּא בְּתִשְׁבֵּן

לְהוֹשִׁיעָם מִיַּד מַפְרִיבִים ׃ חָנַן דַּלִּים וְדַכִּים ־ חָמַלְתָּ עַל נְמוּכִים ׃ אֲשֶׁר אַחֲרֵיךָ מָשׁוּכִים ׃ טוּב טַעַם מַאֲרִיכִים ־ וּלְפָנֶיךָ לֵב שׁוֹפְכִים ־ בָּרֹאשׁ יָרֵחַ מַמְלִיכִים ׃ יְקָבְצוּ עָתָה מַקְהֵלִים ׃ בְּיוֹפִי תּוֹאַר מְכֻלְּלִים ׃ וְשָׁם תִּשְׁמַע פְּלוּלִים ׃ כְּבוֹד שִׁמְךָ מַעֲלִים ׃ בְּשִׁיר וּבְתֻשְׁבָּחוֹת מְתַפְּלְלִים ׃ בְּחֶשְׁבּוֹן רֹאשׁ רָגְלִים ־ לְפָנֶיךָ יְהוּ מְסֻגָּלִים ־ כָּל גִּוְעֵי הַגָּלִים ׃ מְשׁוֹרְרִים וּמְהֻלָּלִים ׃ מַה גָּדְלוּ מַעֲשִׂים ־ לְעוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת וְנִסִּים ־ לְבָנִים אֲהוּבִים וַעֲמוּסִים ־ נִצָּלוּ מִיַּד פַּתְרוֹסִים ׃ אֲשֶׁר אוֹתָם מֵעָשִׂים ׃ וְהוּעֲמָתוּ חֲיוֹת שָׁשִׁים ־ שׁוֹנְאֵיהֶם בָּיִם דּוֹרְסִים ־ וְכֹגַח רָאשֵׁימוֹ רוֹפְסִים ־ כִּי בְגוֹחָם הָיוּ חוֹסִים ׃

עוֹלְצֵי בְשִׂמְחוֹת ׃ יָשִׁישׁוּ בְרוֹב הַצְלָחוֹת ׃ וְיִתְמַלְטוּ מִכָּל אֲנָחוֹת ׃ פּוֹדֶה אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת ׃ הַמַּעֲלֶה בְּכָל שַׁבָּחוֹת ׃ יַשְׁרֵאוֹן לַשִּׁיחוֹת ׃ צוּרְךָ תְּפִיל בְּשׁוּחוֹת ־ וְנַפְשׁוֹתָם תְּהֵינָה שְׂחוֹת ׃ בְּכָל רַע מְכֻחוֹת ׃ קָדוֹשׁ יַקְבִּין עֲדָרִים ׃ וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֲבִירִים ׃ אֲשֶׁר לְפָנָיו הָיוּ בְרוּרִים ׃ רְצֵה בָּנִים מוּבְחָרִים מִכָּל צַד וְעִבְרִים ׃ לְפָנָיו חֲיוֹת מְשַׁמְּרִים ־ חֹזֶן שָׁקַד עֲלֵיהֶם בְּלֵיל שִׁמֻּרִים ׃ וְקָטֶל לְמַעֲנָם בְּכוֹרִים ־ וְהוֹצִיאָם בְּפֶרֶךְ מוֹרְרִים ׃ תֵּפֶן בְּאֵבִי יְשֻׁנָה ׃ וְתַצְלֶנָּה מֵעֲדִינָה ׃ בָּרִאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה ׃ קָדוֹשׁ ׃

הַכֹּל יוֹדוּךָ זולת

אֵל עוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת ׃ בַּעֲבוּרָם עָשִׂיתָ נוֹרָאוֹת ׃ גָּלִיתָה בְרִבְבֵי צבאות

דְּגָלִים ׃ מַסְגִּירִים ׃ נוֹעֲזֵי פִּרְזוֹן עַם יִשְׂרָאֵל סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים ׃ וְהֵם לְבַדָּם נִגְזְרוּ לְהִכָּרֵת ׃ פִּתְרוֹסִים עַם יִשְׂרָאֵל שׁוֹרְרִים וּמְדַכְּאִים אוֹתָם ׃ וְהוּעֲמָתוּ לְחַיּוֹת שׁוֹחֲתוֹת ׃ וְהוֹשִׁיעָם מִיָּדָם ׃ וְהוֹעִילָתָם לְהַמְלִיךְ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ ׃ וְהוּא הִמְלִיכָם ׃ וְכִנְּתָה דְּגָלָיו וְהוֹסִיפוּ פִּרְזוֹן כְּמוֹ שֶׁהָיוּ ׃ וְכִנְּתָה דְּגָלָיו יֵין נִגְּנַת שֶׁנִּקְרֵאת בְּלַעַז קְעַלְטֶר כָּךְ הָיוּ דּוֹרְסִין דְּרִיכָתָם שֶׁל עֲנָבִים ׃ וְהוֹסִיפוּ כְּמוֹ דּוֹרְסִין לְשׁוֹן מְעַט מִרְפָּס ׃ עוֹלְצֵי נִצְחוּת הָיוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּצְחוּ אֶת הַגִּבּוֹרִים ׃ בְּנִצְחוּת חֲבֵרֵיהֶם ׃ כִּי בְּנוּחַ פִּרְזוֹן בְּתַרְ"כ שְׁנוֹתֵיהֶן וּמִקְוִים הֵן ׃ בְּנִיחָם בְּמוֹשְׁבָם שֶׁהִמְתִּין לְתֵת מְעִינֵי תֵּחֶן כְּמוֹ נוֹעֲזִי מִבְטָן ׃ לְשִׁיחוֹת לְתִפְלוֹת בְּשׁוּחוֹת כְּמוֹ בְּגוּרוֹת שְׁחוֹת פִּרְזוֹן וְהַפְלוֹת ׃ מוֹכְחִים כְּלוֹמַר יְהִי מְיוּסָּרִין בְּכָל דַּע ׃ לְהַכִּירָם חֲזָקִים הֵן בְּחִכּוֹת ׃ וְעִבְרִים גַּם כֵּן כְּמוֹ כָּל כְּמוֹ לְכָל עֵבֶר וְכֵהּ ׃ שֶׁקַּד עֲלֵיהֶם בְּלֵיל שִׁמֻּרִים פִּרְזוֹן מוּקָם וּמְיֻשָּׁר לְנַחֵם בְּלֵיל ט"ו בְּחוֹדֶשׁ נִיסָן שֶׁהִיתָה לֵילָה מְסוּרַת מִן הַמְּזִיקִין ׃ וְקָטֶל וְהַמִּית בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל לְכוֹרֵי מִצְרַיִם ׃ מוֹרְרִים מוּמְתָּקִים לְשׁוֹן חִירוּת ׃ תֵּפֶן בְּאֵבִי יִשְׂכֹּר תֵּפֶן תֵּכֶן בְּתִפְלַת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרֵאת אֵבִי יִשְׂכֹּר ׃ וְתַצְלֶנָּה מֵעֲדִינָה ׃ מֵעֲלֵיהֶן בְּרָשָׁה שֶׁהִיא מְעוּכָה וּמְפוּכָּק בְּעוֹלָם כְּזֶה וְהוּא ל"ת בִּיטְעִיוּ מ"ו וְעַתָּה אֲמִינוּ זֹאת עֲדִיִּין סִיּוּמֶת לְנַחֵת וְגוֹמֵר ׃ בְּרָאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה זֶה חֵלֶק נִיסָן שֶׁהוּא עֲתִידִין לְהִגָּאֵל ׃

גְּלִית בְּרִבְבֵי בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל פִּרְזוֹן גָּלִית אֶת עַצְמָן בְּרִבְבוֹת בְּנוֹת מַלְאָכִים ׃ לְגַיְּסוֹ לְהוֹצִיא אֶת תַּלְמוֹת פִּרְזוֹ הוֹצִיא לְבַל יִשְׂרָאֵל מִמְּצְרַיִם וְהִגְיִיעַ ׃ כִּי כְּבָרִים כְּמוֹתוֹת שֶׁנִּלְחָם וְנִצָּח לְתִכְּם עַל כְּבָרִי כְּבָרִים כִּי הֵעֲנִיקוּ ׃ וְשֶׁנִּלְחָם ׃ כּוֹתְבוֹת כְּלוֹמַר בִּיטְיוֹת מִצְרַיִם מְשֻׁמָּרוֹתָם לְרוֹרוֹת בְּשַׁלְשֶׁלְתָּם

זֶה טוֹב כְּמוֹ חֵלֶק טוֹב בְּכִנּוּס בְּלַעַז פִּירוּשׁ הַקְּרוֹב בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּקְרָא טוֹב מִיְּטִיבָם לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹדֵעַ פְּרִי מַעֲלָלָם כִּי הַקָּבָ"ה הוּא יוֹדֵעַ גְּמוּל מַעֲשֵׂיהֶם ׃ כִּי הַדֶּרֶךְ בִּיכְלָם פִּירוּשׁ הוּא בְּעַצְמוֹ מֵיכִין אוֹתָם כָּל הַדֶּרֶךְ בְּתַלְמוּד לְשׁוֹן הֲגָאָיִם ׃

כּוֹתְבֵי דְּעָתָם בְּפִלּוּס פִּירוּשׁ אוֹתוֹ שֶׁהִכְתִּירוּ עַל יִשְׂרָאֵל בְּפִלּוּס בְּתַכְסִיס דַּבָּם ׃ עֲלֵיהֶם נִפְתָּם וְהֲגָאָיִם עַל כָּל הָעִכּוּ"ם ׃ פֵּרוּשׁ כְּמוֹ פִּתְחוֹ ׃ לְהַעִיר לְהַתְחִיל פִּירוּשׁ לְהַקְסִיר בְּחוֹתֶם לְשַׁבֵּחַ הַקָּ"בָ ׃ תְּנוּת פִּירוּשׁ לְשֶׁבֶר כְּמוֹ יִתְּנוּ נְדָקוּת י"י ׃

אַתִּיּת עַת דּוֹדִים כְּנֶגֶד פִּירוּשׁ בִּיּוֹת זְמַן גְּאוּלָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאִים דּוֹדִים כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק ׃ בִּיּוֹת שְׁעַר מוֹכֵת בְּכוֹרוֹת שֶׁהִיתָה בְּמִצְרַיִם וְהִיא חֲמִשִּׁים כְּנֶגֶד שַׁעֲרֵי מְכוֹת שַׁעֲרֵי הַתֹּרֶם עֲלֵיהֶם מִתְּחִלָּה שֶׁהָיָה מַכֵּי כּוֹרֵעַ לִתְּ בְּכוֹרֵךְ כְּנֶגֶד כְּרֵי שֶׁמֵּכוֹת בְּכוֹרִים יְחִידִי בְּתְחִלָּה וְסוֹף וּ"ן בְּתְחִלַּת וּשְׁעָרִיב וְכֵן י' מִכּוֹת בְּמִצְרַיִם וְטַבְיוֹתִים סוֹף ׃ וּ"ן בְּתְחִלַּת לְמַבֵּא הָיָה הַשְׁעָרִיב מִכּוֹת ׃ פּוּט נִקְרָא מִצְרַיִם שֶׁנִּקְרְאָה פּוּט הָיְתָה מְכוּנָה נִיסָּת לְקוֹן מִכָּל כְּפִנְעָה כְּשֶׁלָּה בְּגַסָּה וְנַעֲקֹב שֶׁל תִּפְלַת הַחֲכוֹת הַיְּסָנִים

צְבָאוֹת: דְּגָלִימוֹ לְהוֹצִיא מִתְלָאוֹת
הֵם כַּנְשָׂרִים נְשׂוּאוֹת: וּמִשְׁאֲרוֹתָם
נוֹשְׂאוֹת - זֶבֶד טוֹב מְלֵאוֹת: חֶסֶד
בְּעֵינֵיהֶם רְוָאוֹת: טוֹב בָּנִים כְּלָלָם:
יוֹרְעֵי פְּרִי מַעֲלָלָם: כָּל הַדֶּרֶךְ
נֶחְלָם: לְפָנֵי כָל הַתְּלִילָם: כִּלֵּא
כָּל מִשְׁאֲלָם - נוֹאֲמֵי רָעָתָם הַפִּילָם
שׁוֹבַע מִן הָאֲכִילָם - עַל אוֹם עָלָם:
חזן פְּצוּ פֶּה בְּשִׁירָה: צְדָקוֹ לָאֵיתָן
וְנוֹרָא: קוֹל תּוֹדָה וְזִמְרָה - רַנְּנוּ
לְשִׁירָה - שֵׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא -
שִׁבְחוֹ לְהַעִיד בְּמוֹרָא: תָּקְפּוֹ כֻּלָּם
לְהִתְאַזְּרָה - תַּנּוֹת כְּקִרְיַעַת יָם
סוּף - וְכִמְפַּת בְּכוֹרִים לְהַגְבִּירָה:
עִזְרַת בְּרוּךְ אַתָּה עֵר וּמוֹשִׁיעוֹ מָגֵן
מְסוֹד חֲכָמִים וְנִבוֹנִים - וּמְלֻמָּד
דַּעַת מְבִינִים - אַפְתְּחָה פִּי
בְשִׁיר וְרָנָנִים: לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל
פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים:
אֲתֵית עֵת דּוֹדִים כְּנָעָה - בְּאַהֲבַת
וְעֶשֶׂר פּוּט נְגָעָה - גִּישַׁת
צִקוֹן כִּכְפֶל כְּפָגְעָה: דְּלֹג פַּעֲם
וְזֹאת רַגְעָה: הַשְׁגִּיחַ עוֹפֶר מֵחֶרֶךְ
אַרְבּוֹת - וְחִתֵּל אֶרֶךְ בְּתֶבֶס
תַּעֲרֻבוֹת - זְמַן קְפִין עֲשׂוֹת רַבּוֹת:
חֲרָשִׁים וְגַם יְשָׁנִים לְהַרְבּוֹת: טָם
וַיַּדְאוּ וְעַדַּן שָׁנָה - יָכִין כִּיּוֹן וְעֵר
כְּמִשְׁיָנָה: חזן כְּסַח וְרָפֵק בְּפִתְחֵי
יְשִׁינָה: לְחַפְּשָׂה בְּרִאשׁוֹן לְחֳדָשֵׁי
הַשָּׁנָה:
לִי עוֹד תְּגוֹנוֹן: בְּפִסּוֹחַ וְגָנוֹן -
חזן בְּגוֹנֵךְ לְבָנוֹן - בְּמְגִינַת
יָגוֹן

פִּיסִים נִמְעֲרַת הַמַּכָּלָה כְּפִגְעָם
כְּפִגְעָנוּ בְּתַכְלָה ל' וְיִפְגְּעוּ בְּמָקוֹם:
לְלֹג פַּעַם וְזֹאת רַגְעָה פִּי' לְלֹג וְקַבֵּץ
וְהַחְסֵר מִכְיָן ל' מִלּוֹת שָׁכִיס כְּמָכִיין
פַּעַם דְּבֵיינוּ ק"ן שָׁכִיס וְכַמְּדִיִּים הָיוּ
רַד"ו שָׁכִיס וְזֹאת הִיא מְכוּוָנָה לְיִשְׂרָאֵל
רַגְע ל' מְכוּוָנָה: וְזֹאת הִיא יִשְׂרָאֵל
שֶׁבִּי זֹאת הַמַּקְפָּה: הַפְּגִיעַ טוֹפֵר
מְחֻדָּד ק' כְּיוֹת פִּי' הַקַּ"ב שֶׁכָּלוּל שֶׁלּוֹ
דּוֹמֶה דּוֹדִים לְצִבְיִי וְלַעְזֹר הַמִּילִים
הַלָּלוּ הַבְּיוֹ וְרֹאשׁ לְעִקַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מֵאֲחוֹרֵי הַמַּרְכּוֹת שֶׁנִּמְשָׁכִים אַחַר הַכֹּהֵן
מִלְּמַעְלָה מִן הַמַּרְכִּיס וּמִשָּׁם מִן הַתְּלוּלוֹ:
וְאֶת לְמַרְךְ בְּתַכְלִית תַּעֲרוֹכוֹת פִּיל' עֲשֵׂה
רְפוּאָה וְתִרְוֹכָה לְיִשְׂרָאֵל בִּזְכוּת שֶׁהֵם
מְקֻבָּלִים וּמְעֻרָּבִין בְּשִׁבְעִי דְּמִים
דָּם פֶּסַח וְדָם מִילָה שֶׁל מְקֻבָּלִים
בְּדִמְיוֹן כַּ"ף דְּעִדְיוֹנוֹ וּמַעֲנוֹגוֹ:
וְאֶת לְמַרְךְ כַּ"ף עֵר אוֹ וַוּיכֵל הִיא לְשׁוֹנוֹ
זְמַן קְצִין עֲשׂוֹת רְצוֹת פִּירוּשׁ זְמַן
הַגְּלוּת שֶׁכּוֹ"ם קְצִין וְהַחְדִּים הַקַּ"ב
כְּלִי לַעֲשׂוֹת כִּיסֵּי רְצוֹת בְּמוֹרִיס.
חֲדָשִׁים וְגַם יְשָׁנִים לְהַרְבּוֹת לָהֶם עוֹד
מִצְוֹת חֲדָשִׁים עַל הַיְשָׁנִים שֶׁהָיוּ בְּיַד
מְקוֹמָם. טָם וַיֵּדַע וְעַדַּן שֶׁכָּה פִּירוּשׁ
הַקַּ"ב הֵמִיר לְגַלּוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְשֶׁכָּה
הָעֵדֶן וְהַזְּמַן לְשֶׁבֶר הָיוּ מְצָרֵי מִצְרַיִם
לְיִשְׂרָאֵל וְשֶׁכְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מַשְׁקִיעִין
לְמִצְרַיִם. טָם וַיֵּדַע שֶׁהֵיכֶם לְזַמֵּן
עַמִּיתֵיכֶן כֵּיצַד וְעֵר כַּמְּזִיכִים עַם הַ"
וַיִּכֵּן כֵּיצַד הַקַּ"ב הַעֲ"וִיקִין מַשְׁכִּיתוֹ
כַּחֹלֶם שֶׁכָּעוּר וּמַקִּיץ מַשְׁכִּיתוֹ כְּלוֹמַר
מַתְעוֹרֵר לְגַלּוֹת לְיִשְׂרָאֵל: כְּסַף ל' חֶסֶק
וְלֶפֶק בְּפִתְחֵי יְשִׁינָה שֶׁכָּאֵת' קוֹל דּוֹדִי
דוֹפֵק פִּי' הַקִּיצִי וְהַכֵּה בְּפִתְחֵי יִשְׂרָאֵל
הַבְּקָרִים לְכִי יְשִׁינָה עִמָּהֶם יְשִׁינָה
בְּגָלוּת: לְחַפְּשָׂה בְּרִאשׁוֹן לְעִשּׂוֹת
לְיִשְׂרָאֵל חַפְּשִׂי וְנִקִּי חוֹרִין בְּחֹלֶם כִּיסֵּן
לִי עוֹד תְּגוֹנוֹן פִּירוּשׁ תְּגִיל לְאוֹתִי עוֹד
בְּחֹמֶר הַגְּלוּת הַמִּצְרִיִּים. בְּפִסּוֹחַ וְגָנוֹן
פִּירוּשׁ בְּחֹמֶלָה וְהַגְּלָה: בְּגוֹנֵךְ לְבָנוֹן

ינון : ברוך אתה יי מגן אברהם :
אתה גבור עד להחיות מתים :
מרימי עול עגלה להלאות :
מכאיב הגתוד לראות
אות - נאקה חחיש קץ הפלאות:
נחצו למאתים ארבע מאות · שה
המסבך לעקד צור : סים זכרו
בפקד נצור - עמוסים באתיו לעת
ביצור - עדימו לשי יהא עצור ·
פלא עשות נגד אבות : פץ
מבעשור לאסרו בעבות · חזן
צליחת ירדן בו להתות - צפית
שה לבית אבות :
לך עור נקשיבה : ממעני
הישועה נשאבה · חזן
שישון ישעך לנו והשיבה : ובתחית
נפשנחשבה: באימחיה המתים:
קיחת עלית עקד : היאנצבה
בפקד: תויבת בתרי שקד
רשפה לור ליקד : רחש ישנים
כערב · דם תכוסה כעורב :
קץ חש וקרב :
לעורר בתנין קרב : שמעמכסת
פסחים : אשר בסופסוחים - היא
צמתה כסלוחים - להציתם בקוצים
כסוחים : תרפים כדי למעט -
מנוי מרי מיעט · חזן תוקף
הרת מלך מלהמיעט: הורשם
להמנות בואמיעט:
החודש הזה לכם לשמור - בסבם
אסופי הר מור : חזן
ועתם

לחודש ניסן ולקצור הקרבנות
בחכלים שבאתר בעשור לחודש הזה
ויקחו להם איש שה לביתות ירדן בו
להתות והיה הימין שיקצ הירדן
ליהושע גם בעשור לחודש ניסן .
בליחת פי הקיבת הירדן להתות
לחות ולסימן : בפיית שה לביתת
תבות פי רחייה ובקור שהיו מבקרין
שה שבלקח לבית לחית מכל חומין
היה בו גם כן סימן לבקיע ירדן בו :
בפיית ל' רחייה : מחעיני היהושע
כשהגה פי לעתיד לבא בלחד תורה
תדשה שלקח ושהגתם היה בשמון
מחעיני היהושע ותרגומו ותקבלון
לולפן תדשה : שמון יעשה לו
בשיבה ובתחיית גשם בחשבה פירוש
יהושע על שחחה תשיב לנו ומכה
לתחיית המתים שיהיה ע"י של וגשם
וזו כתיב תסוכים על כל עבו"ם .
קיחת עלית עקד היה בשפה בשקד
פי' מה שלקח אברהם לשיהו את יצחק
בנו והעלהו לעולה ואח"כ לקח
בקיל ויעלהו לעולה תחת בנו לזוחו
זכות עומדת לישראל לדורות בפקדון.
תויבת בתרי שקד רשפה לור ליקד
פירוש מה שהיה לאברהם לחתוך את
הצבל לחתך בתרית כין הבתרים שכ'
ויקח לו את כל אלה ויבתר אותם
בתוך ואלה אם ולפידים בזכות זה
שרף את המצריים : תויבת ל'כתוב:
בתרי לשון כין הבתרים שעשיהו כין
החתיכות : רשפה ל'ברק . לור כן
מצרים ליקל לשרוף : רחש ישנים
כערב פירוש תפלות הלחות הישנים
בשערת המכלה כשערכה לחקוס
ובתקבלה תפלתן כערב ל' מתיקה :
דם תכוסה כעורב פי' זכות דם פסח
דלם מילה שהיו מעורבין ומתבוססין
יחד . קץ חש וקרב פירוש שיהיה
הקב"ה קץ וקרבו לשבול המלות
ותפלות . לעורר בתנין קרב לעורר
בפרעה שבקרת חנין הגדול מלחתה
קרב לשון מלחתה שהיו מכסת פסחי'
פירוש קנון ומניין שבתחלו יערב על
פסחיהם שהיו קנונלמו ויעשה שלוש
לת העם : מכסת לשון מנין כמו
תכסו על הבשר . לשר כשו פסוחים
פירוש לשר שחטו לת פסחיהם יערב
שפשה הקב"ה על בתיהם : היה
למתה כשלוחים פירוש הזכות של
קרבן פסח קנוך וכרתה למצריים
שבקרוים כשלוחים . להציתם
להליקה כקוסים . כסוחים פירו'
כשירים קלוסים וחתוכין שהם
יבשים יותר מן שהחוברין תרפים כדי
למעט פי' כלי למעט ע"ז ותרפים של
מצריים שהיו עובדין להחמות לכך
נזה הקב"ה לשחוט הפסחים :
לעיניהם כדי שיהיה הע"ז שלהם
מפסר מעט שיהיו ויאכלו ישראל
הרגש מהם לבל תוקף הלרתו וגלולתו
נזה להרבות ולהמעט וכמו שדרשו
משהו וקחו לכם לשון למו'וחו מנוי
מעי"ז וקחו לכם לשון למו'וחו מנוי
מתי מעט תוקף הלרתו וכו' : ולכך
הזהיר להמו' בוחש ישחט פירו' לכתוב
בתורה להמות על הקרבן וחש יישחט
בשיבת מהיות מפה ולקח וכו' . בפסח
לסופי שר מור פירו' כמו שהכניסו
בחשבונם כי לחף שהיו הקרבנות על פי
הרחיים מ"מ היה ג"כ חשבון בפ"ע
שהקדו הקודש . בפסח לשון פסוח
וחשבון . שלשת אלו נזכרו לשמור
כלולמנין על ג' דברים מעברין את
השנה על התקופה ועל הפירות ועל
הלביב שבלשו שהזהיר את הודש הלביב
שיהיה חודש על תקופה בחודש הלביב'
בניסן . דודש זה חודש ניסן לשון
הקב"ה לודש חודש ניסן לשון
ולחופת ולבושים נו במלרים וקדשו
בשביל כך : חודש לו יהיו ראש
קדשו פי' ראה הקב"ה שלון עולה
לישראל וחופות לו יעשו ורוצה הקב"ה
ובשביל פי בחודש הלביב שלון בחודש
לחודש כלומר בשביל קרבן נחודש
ניסן

כיסן וכו' כמו שפתבנו ויחזקאל בראשון בחול החודש רנות עשית ותפארת ספרת פירוש הק"ב מושך וסיפר את הקץ של גאולי מצרים בשעה שדבר לאברהם בין הבתרים לתניית נסדר עולם בט"ו לחודש דיבר עמו : מפעלותיך פעול בשער ספרת פירוש כל מפעלותיך נסיס שעשית ליסראל עשית בלילה בימחצלת לבנה שנקראת סהר : לאותות ולמועדים תקנו שפרת פי' שהו מורין המועדים ויהוה לאותות ג"כ שבשלבנה ניכר חודש יפיין רע לעולם : חבלו לשון גורל : שפרת לשון יופי והדו' לתקופו' ומחזורות תקנו שפרת פירוש קנו של חמה ולבנה מתחילין ומסיימין בניסן ר"ה למחזורות ולתקופות כי בו נתלו המאורו' ויסד לקליבת מ"ד בניסן נבר' העולם : לקליפים ולקדש תלות ולרבעים וסמוכה זמנו בשרת פי' כך שניס היה מבר' תלות עולם על סדרה שביבה על סדר סיבי ויסיר למו לת פיזורה ועד גאולת מצרים : וכט' תלות עבורים עדיו עשרת פירוש בשתעשה ותת"ח שנה מחזורים כל מחזור י"ט שנה תמלא קכ"ח מחזורים י' שנים ושתעשה, חכל מחזו' ז' עבורים על דרך ג'ר ג'ר ח' י"ד ט' תמלא ט' תלות עבורים ועבור ויהיו דק לסוף בתשע תלות ולא תשע תלות בשתעשה : ויהיה סורית לעם לסוף שרת פירוש לסוף ב"ה ליסרא' עד כאן היו התשבוחות בידי ועכשיו ברי הן מסורין לכם • הגשרת כלו' החודש ניסן נתגבר על כל החדשים : ספרו בקרת פירוש מניו לקדקת וכן תקרת קצבו חקרת להניהו כ"ט ימים ו' שעות תע"ג חלקים הוא קבוע על חודש לסוף נולו שקרת פירו' ניסן מעיונות קרים : פלגו שקרת פי' לחית פלגות פיהיו בניסן מועדו יקרת כמו לשון יקר ומתוכת שפשת הוא רגש ורגשון לכל המועדים : וכו' יקרת וכתיי קרת פי' כמו שעשית חלש יסן יקר ומשוב כן נתשבת ונתעלית

וְעָתָם אֵל יִגְמֹר - שְׁלֹשֶׁת אוֹתוֹת בּוֹ לִשְׁמֹר :

הוֹרֵשׁ זֶה חָדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ - לְאוֹת וּלְמוֹפֵת קָדְשׁוֹ - חִזְּקוּ יְדֵיכֶם עַם קְדוֹשׁוֹ • הוֹשִׁיעַ לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ :

הָדוֹם מִגֵּר נְזִירֵי עֶרֶשׁ • חִזְּקוּ הַיּוֹם הַזֶּה יְחָדֶשׁ בְּגוֹרֶשׁ - וְנוֹבִיל שֵׁי בְּקֹדֶשׁ • בְּרֹאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ: יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ : וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל נָא :

רַבּוֹת עָשִׂיתָ וְחָשַׁבְתָּ וְסָפַרְתָּ - מִפְעָלוֹתֶיךָ פְּעוֹל בְּסַהַר סָפַרְתָּ - לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים חָבַלּוּ שִׁפַּרְתָּ - לְתִקּוּפוֹת וּמַחֲזוֹרוֹת קָצוּ צָפַרְתָּ - לְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה זְמַנּוּ בִּיאַרְתָּ - וּבְתִשַׁע מֵאוֹת עִבּוּרִים עָדָיו עִבַּרְתָּ • וְהַיּוֹם הוֹרֵתָ לְעַם אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ • לָכֵן עַל כֵּל חֹדֶשׁ חִדְּשׁוּ הִגְבַּרְתָּ • סִפְרוּ בְקַרְתָּ - קִצְבוּ חָקַרְתָּ - נִזְלוּ הֵקַרְתָּ - פְּלָאוֹ סָקַרְתָּ - מוֹעֲדוֹ יָקַרְתָּ - וּבוֹ יָקַרְתָּ וְנִתְיַקַּרְתָּ :

חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ: אֲבִי כֵּל חוֹזֶה - חַל בּוֹבַמַּחֲזֶה - בְּנֶאֱמַר לוֹ חֲזֵה - תַּבְנִית הַחֹדֶשׁ הַזֶּה : לְהָבִין קְצֶבּ מוֹלַדְתּוֹ

מתחלתו

אבי כל חוזה משה רבינו שהיה חק לכל הנביאים שנקרא חזי סוכו : חל במחזה פירוש משה התפלל ל' ויחל ובקש משה"ק שיעמוד על לחית' קדום החודש דבנ' דבריס נתקשה משה וזה אחד מהן כשאמר לו חזה תבנית החודש - חזה ר"ל כשאר חמל ליה משה"י בחודש הזה קדש • קצב מולדתו פי' חולדו הלבנה וכמה שיעור וקצבו הן הלבנה מיום שנברת הלבנה ואלך מלאתו עד תכליתו פי' כמה ימים הלבנה מלאה ועד כמה שולטת וזהו עד תכליתו כלו' עד סופה של הלבנ' שימי הליב' כ"ט י"ב תש"נ ואלך מלאתו : עיקתו להראה פירוש חברו הק"ב לומר לו כזה ראיה והראהו תבנית החודש עשתו לשון עמיקך ולא הכיר מראהו עד בקצבו הראהו שלא היה עומד על תכלית של קדום קדם על שנתחבר הראה לו הק"ב : לו בן ורהו פיר' לו הבין משה כשאמר לו הק"ב כזה ראה וקדם והכיר בדמות לבנה להראות לעולם זוהר לעשות שם פירוש שם הזהיר ומיהר מולד לבנה חדשה ביום כ"ט בשם שעות בחנות לו יותר תוקרו להתקשם פירוש כך אמר הק"ב שם יהיה מולד לבנה בשם שעות לו יותר ביום כ"ט בחודש לו ראוי לעשותו מלא לחבר יום שלשים לחודש שעבר להתקשם ל' שעל ותוזק פחות משם כל עין יעשם פירש כי פחות משם שע"ת המולד אין כח בעין להקיפה שפי' לבני ארץ ישראל שהם קרובים ומוכיחים לבבה בתחלת החודש כי קטנה היא מאור יעשם ל' שהיכה כמו עשתה מכעם עיני עניו שהיה בה שלא כולדה פחות משם שעות על יום כ"ט עבדי הליה חסר ודחיקודש ליל שלשים . רואין לבקר עליו לבקר פירוש שהיו בודקין ומוחלין לעיניהם היאך רחיתם ללבנה . פתמיהין ליקר פירוש העדים שהעידו

מִתְּחַלָּתוֹ וְאֶרֶךְ מַלְאָרָיו - עַד תַּבְלִיתוֹ: עֲטָתוֹ לְהַרְאוֹתוֹ - וְלֹא הִכִּיר מַרְאֵהוּ - עַד בְּאֶצְבַּע הֵרָאֵהוּ - אָז בָּן וְרָאֵהוּ: זוֹהַר לְשִׁשָּׁעוֹת שֵׁשׁ - תָּאֲרוּ לְהִתְאַשֵּׁשׁ - פָּחוֹת מִשֵּׁשׁ - כָּל עַיִן יַעֲשֹׁשׁ: רוֹאָיו לְבַקֵּר - עֲדָיו לְחַקֵּר - מַאֲמִירָיו לְיַקֵּר - מְמִירָיו לְעַקֵּר: בְּמֶדֶד לוֹ שִׁיעֵר - עֲבִיוֹ אֵיךְ לְשַׁעֵר - עַד שְׁטִיפַת שַׁעַר - יְקַבְּלוּ יוֹשְׁבֵי שַׁעַר: יְדִיעוֹ תְּבוּנָה - לַחֲווֹת לְאוֹם נְכוֹנָה - לְהוֹרוֹת לִיוֹדְעֵי בִינָה - עֲרֹךְ לְבָנָה: רַגְלַיִם לְיַשֵּׁב - זְמַנִּים לְחַשֵּׁב - בְּעִבּוּר אֵיךְ לְיַשֵּׁב - וְסוֹד מַה לְהַקְשִׁיב: בְּפָנָיו צָנוּ אֵילֵי קוֹדֶשׁ - לְהָעִיד עֲדוּת חֹדֶשׁ - וְאֵל נִתְעַטֵּף בְּקוֹדֶשׁ - כְּמַקְדִּישֵׁי חֹדֶשׁ: יָהּ בָּרְכֵם לְעֵינוֹ - וְעֵדוּתָם דִּקְדֵּק בְּמַחֲנוֹ - וְהָכֵל צָחוּ בְּמַעֲנוֹ - מְקוֹדֵשׁ הַחֹדֶשׁ בְּזַמְּנוֹ: כֵּן מוֹלַדְתּוֹ חֵל לְהַקְצוֹת - בְּיוֹם רְבִיעִי בַּחֲצוֹת - וְעַד שְׁלִשִּׁים מְרוּצוֹת - לֹא נָכַר בַּחוּצוֹת: לְאָה צִיר וּפָחַד - וְתֵר מֵעֵת לְעֵת סִפּוּר אֶחָד - וְצוּר לוֹ פֶּן וְיִחַד - מֵעֶרֶב וְעַד עֶרֶב מְצוּרֹת אֶחָד: יְלֵדוּת חֶרֶס וְסַהַר בּוֹ בְּיוֹם חִשְׁבּוֹן מְצוֹ - וּבְתַחֲלַת בְּרִיתָם בְּחַלּוֹן אֶחָד נִמְצָאוּ - רֵעִים כְּנִתַּן לָמוֹ מְסוֹרֶת אָמְצוּ - לְחַשֵּׁב לְעֵבֶר

ולקדש

פֵּיצַח לְכֻלָּם וְלַיְקִרִים כָּל מִינֵי תַּשְׁבִּיחוֹת וְשָׁמוּ לָהֶם סְעוּדַת כְּתֻבָּן בְּמַסֶּכֶת ר"ה . מְתִירִין לַעֲקֹר פִּי' הָעֵדִים שֶׁהֵמִירוּ סֵקֶר וְהֶחֱזִיקוּ הַלְּחֶת רְחוֹי לַעֲקֹרָם וְלַכְרִיתָם מִן הָעוֹלָם . מְתִירִין ל' שֶׁם הַמְּיֻחָד , כְּמוֹ לוֹ שׁוֹעֵר עֲבִיו לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב כֵּיוָן עֵינָיו שֶׁל סֵפֶר וְכֹתֵב תַּרְכֵּב . עַל שְׁמִיטַת שָׁעָר יִקַּבְּלוּ יוֹשְׁבֵי שַׁעַר פִּי' שֶׁם כִּרְאִיתָם בְּלַבְּנָה בְּתוֹ הַשַּׁעַר יִקַּדְּשׁוּ וְכוּ' שֶׁכְּבָרִין הָיוּ מְסַכְּדִין בְּשַׁעַר שְׁמִיטַת ל' יוֹם כְּלַפֵּי לְמַטָּה תַּעֲלוּמוֹת שֶׁהֵם שְׁעוֹת הַיּוֹם שֶׁהֵרְאִיתִי גּוּמַּח בְּפָנֵי עַצְמָה שֶׁהֵם ל' שַׁעַר . תַּעֲלָה ל' גּוּמַּח . יֵדְעוּ תְּבוּנָה פִּי' הַקָּ"בָּ הוֹדִיעַ לְמֹשֶׁה תְּבוּנָה כְּדֵי לְהַגִּיד יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם נְכוֹנִים בְּמִצְוֹת לִפְנֵי הַקָּ"בָּ וּלְמֹד לְמְכַהֲדִין הָעוֹסְקִין בְּתוֹרָה וְיוֹדְעִין בִּינָה וְזֶהוּ לַחֲווֹת לְאוֹם כּוֹ' : עֲרֹךְ לְבָנָה שֶׁדֶּרֶךְ שֶׁל לְבָנָה . רַגְלַיִם לְיַשֵּׁב פֵּירוּשׁ עַל פִּי מוֹלַד לְבָנָה זוֹ שֶׁל נִיסָן מְיֻשָּׁבִין רַגְלֵי שֶׁל מְכוֹנָם . זְמַנִּים לְחַשֵּׁב מְמֻנִּין וּמְתֻקָּנִין הַמּוֹעֲדִים וְכָל ל' חֹדֶשׁ . בְּעִבּוּר אֵיךְ לְיַשֵּׁב פֵּירוּשׁ כְּתִיב כְּרֵיכִין לְיַשֵּׁב וְלֹעֵין בְּעִבּוּר הַשָּׁנָה כְּשֶׁהֵם מִתְיַשְּׁבִין וְנִמְצָאִים פּוֹסְחִין וְכוֹתְבִין וְגוֹמְרִין כְּשֶׁצָּרִיךְ . וְסוֹד מַה לְהַקְשִׁיב פֵּירוּשׁ הוֹדִישׁוּ הַקָּ"בָּ בְּאֵיזֶה סוֹד שֶׁיְּכוֹר כְּרֵיכִין לְהַקְשִׁיב לְיַשֵּׁב וְלֹעֵין כְּדֵאֲמְרִינַן לְעֵיל תַּעֲלוּמוֹת אֶת הַשָּׁנָה וְכוּ' לְלַמֵּד עַל הַגְּדוּיִים וְכוּ' בְּפָנָיו צָנוּ אֵילֵי קוֹדֶשׁ פֵּירוּשׁ בְּפָנֵי הַקָּ"בָּ עָמְדוּ מַלְאֲכֵי הַקּוֹדֶשׁ לְהָעִיד עַל עֲדוּת הַחֹדֶשׁ וְלֹא עַל נִתְעַטֵּף פֵּירוּשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִתְעַלֶּה וְכֹרוֹ נִתְעַטֵּף בְּטַלִּיתוֹ דוּגְמַת רֹאשׁ בֵּית דִּין שֶׁהֵם מְקַדְּשִׁין בְּחוֹדֶשׁ שֶׁבְּרִיכִין גַּם כֵּן עַל יְדֵי עִוּבְּרִית וְהָעֵמִיד הַקָּ"בָּ לְמֹשֶׁה מִכָּאן וּלְאַחֲרָן מִכָּאן וְקָרָא לְמִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל וְעָשָׂה לוֹמַר כְּעֵדוּתוֹ שֶׁל חֹדֶשׁ וְהַקָּ"בָּ נִדְּן אוֹתָם לִפְנֵי עִינוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וְשֶׁל אוֹתָם

הֵיכָן רְאִיתֶם הַלְּבָנָה לִפְנֵי הַחַמָּה אוֹ לְאַחַר הַחַמָּה לְפִיכָךְ אוֹ לְרוֹחַב וְאָזוֹל לְקַדֵּשׁ בְּעֵדוּתָם כְּדֵי שֶׁיִּרְאֶה מִמֶּנּוּ וְיַעֲשֶׂה גַּם כֵּן לְמֹשֶׁה וְאֶת זוֹנוֹ בְּמָקוֹם הַחוֹדֶשׁ מְקוֹדֶשׁ הַחוֹדֶשׁ בְּזַמְּנוֹ קֵן יוֹלַדְתּוֹ חֵל לְהַקְצוֹת בְּיוֹם רְבִיעִי בְּחֲצוֹת פֵּירוּשׁ מוֹלַד שֶׁל לְבָנָה יֵשׁ לוֹ לְחַשֵּׁב בְּיוֹם רְבִיעִי בְּשָׁעָה ה' וְחֵלֶק מִמַּאתַיִם הֵיכָא בְּיוֹם ל' בְּאֵי יוֹם וְזֶהוּ כְּשֶׁהֵם מוֹלַד לְאַחַר שֶׁלְּכְנֵי חֵל לִמְנוֹת מִשָּׁם וְהֵלְאָה כְּמוֹ שֶׁהֵם מוֹלַד לְאַחַר שֶׁלְּכְנֵי מוֹלַד לְבָנָה יֵשׁ לְחַשֵּׁב בְּיוֹם רְבִיעִי בְּשָׁעָה ה' וְחֵלֶק מִמַּאתַיִם וְלֹא כְּשֶׁהֵם מוֹלַד לְאַחַר שֶׁלְּכְנֵי וְאֵינָם מִתְקַבְּלִים לְמִנְיַן הַשָּׁנִים וְהַחֳדָשִׁים וְהַיָּמִים וְהַשָּׁעוֹת וְהַחֲלָקִים שֶׁהֵם מְחֻשָּׁבִים בְּלֹא תַּקָּנָה וְלֹא בְּשׁוּם עִנְיָן שֶׁבָּעוֹלָם וְלֹא יִתָּכֵן לְעוֹלָם שֶׁיִּהְיֶה מוֹלַד לְבָנָה בְּיוֹם רְבִיעִי בְּשָׁעָה ה' וְחֵלֶק מִמַּאתַיִם וְלֹא

וּלְקַדֵּשׁ סְפוּרוֹת בְּמָצְאוֹ׃
אֵל נָא לְעוֹלָם תּוּעֲרִין - וּלְעוֹלָם
תּוּקְדֵשׁ · וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים־
תִּמְלוֹךְ וְתִתְנַשֵּׂא - הָאֵל מֶלֶךְ
נוֹרָא מָרוֹם וְקָדוֹשׁ - כִּי אַתָּה הוּא
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים׃ מַלְכוּתוֹ נָצַח
נוֹרְאוֹתָיו שִׁיחוּ סַפְּרוּ עָזּוֹ פְּאֵרוּהוּ
צְבָאָיו׃ קַרְשׁוּהוּ רוֹמְמוּהוּ׃ רוֹן
שִׁיר וְשֶׁבַח תּוֹקֵף תְּהִלּוֹת
תְּפַאַרְתּוֹ׃
רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם - לְפַסּוֹחַ עֲלֵיכֶם
לְהִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹכְכֶם · קָדוֹשׁ׃
לָכֶם הוּא רִאשׁוֹן נָצוּרִי כְּאִישׁוֹן ·
לְהַעֲרִין לְאֵל אַחֲרוֹן וְרִאשׁוֹן -
קָדוֹשׁ׃
אָדוֹן מִקֶּדֶם תִּכְנוֹ רֹאשׁ - בִּינוֹ לֹא
גָל בְּסֵפֶר תּוֹלְדוֹת רֹאשׁ
גָּלָהוּ תְּחִלָּה לָכֶם לְדָרוֹשׁ׃ דְּרוֹשׁ
לְהַשְׁוֹת בּוֹ גִּיהַ וְאִישׁוֹן · הוֹפָלָא
מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן · וְלֹא הוּמְסַר לְאָדָם
הָרִאשׁוֹן׃ זְמַן עֲדָנָה בּוֹ בְּשָׂרָה ·
חָנוּט לְקַצּוֹ עָקוּד לְמוֹסָרָה׃ טַפֵּיהָ
בְּכֵן בְּיָשְׁרוּ בְּשׁוּרָה׃ יֶרַח אֲשֶׁר לֹא
פְּעָנַח לָרִאשׁוֹנִים · כְּמוֹם לְצִפּוֹן
הֶחָדָשִׁים וְגַם יְשָׁנִים · לְרֹאשׁ הוּשָׂם
לְאַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים׃ מוֹעֲדִים
מְזֻמָּן לְנִדְגָּלִים - נוֹעֲדִים בּוֹ עֵינֵימוֹ
צִירֵי רוֹגָלִים - סָפוּר הוּא לְמֹלְכִים
וּלְרַגְלִים

פי׳ מולך לנבא זאתה לעולם אין בא בשוה כו׳ כ״ת ד״ל כיוצים לכל לותו כיון כלה חשבון וכלו בשוה כמו שעשה בבריאת עולם היו בתחלת כילוכם בחנון לחד כמלאו פי׳ בתחילת בריית בבריאו׳ בתחילת בריית בחנון לחד כמלאו פי׳ בתחילת בריית בבריאו׳ רביעי כך בניעו בנעולת מנרי בחלם ביום שתיכן בחנון לחד בשחרית יום רביעי : מרס תמוז׳ ושבר היו בלבנה : רעים כנתן לבם מסורת לחנעני פי׳ לנו ישראל : וי״ת משה ואהרן בשביתן להם סוד עיבור חזקו לותם בחסורת ומיכנים ועיבוכם כדי שיהיו בחיך לעבר ולקדש : ספורות כמלאו כשיחלו חשבונו לו יביאו לם לעבר לם לחסר : לפסוח עליכם להגן עליכם : נוצרי כלישון לשמור על עין : להעירין להחזיק חשבונות : אדון מקדם מכנו מורלם פירם לת״ב שהוא לדון מקדם מכנו ר״ח ניסן רלם לחדשי השנה לחדשי השנה · ביגו לם ראשון הוא לחדשי השנה · ביגו לם על בספר תולדות רלם פי׳ חכמתו וביגתו של עילוך בירח לם גילה בספר תולדות לדם שהיה לילוך · גלהו תחלה וכו׳ פירם גילה לישראל תחלה שיהלם לילוך לעבר · דרוש להשות בו גיה ולישון פי׳ לריכים הנית דין לקבוע השנה שיהיה ניסן חודש האביב ויהיה בתקופת ניסן היום ולילה שוין גיה׳ חור ולישון ל׳ חושך : הופלא מכל עם ולשון פירם בפרד ונעל מכל העבו״ם סוד העיבו׳ כי אם לישראל שנאמר כי היא חכמתכם וגו׳ וגם לדם רחשון לת תאר לת״ב סוד העיבור ותקופה ת״ל שהיה בדומת מלאכי השלום וה׳ שלוחו ומשרתיו מעד מלאכי השלום אומר ולקו סוד העיבור ידע לחד סוד התקופה לת נמסר לו : זמן עדנה בו בשרה שנתבשרו שרה ומרים לבוא לעולם לן דכתיב בלעתי היית לי עדנה וזה היה בפסח : חנוט לקצו עקוד למוסרה פי׳ יצחק נולד לאחוד שנתבשרו בפסח שהיה עתיד לעקוד על גבי המזבח ונמסר לעקידה בפסח לעצמו · בכן טפיה בשרו בשורה טובה ג״כ בפסח שהיו בגלגל : וגם בח״ו בניסן בשתלם משה לנחול לותם בתחלה : פעלה גילה : כמוס לנפון חדשים ונם יבניס פירש תקוס וטחן וגנוז לתקלוס שכר הנפון לעתיד שהו יחדש בה״כ תורה חדשה עם התורה היושבה לחדשים ולישנים כלו׳ לחיים ולמתים לחדשה רחמי שניה כלתקן בפסכ׳ ר״ה בחד בניסן ר״ה לאלכים ולרגלים · מועדים מזמין לנדגלים פירוש חדש זה מזמין כל המועדים שנאמרו ונקבעו מניסן ליסרחל שהיו לרבע דגלים ונקראים לחומת בנדגלות : מועדים בו עיניהו לירי רוגלים פי׳ היו מתועדים ומתקבלין העדים והשלוחים לפני הסנהדרין והיו רוגלי׳ וחוקרין לותן היאך רחית הלבנה רוגלים ל׳ מרגלי׳ וי״ת לשון הולכי רגל למלכים ולרגלי׳ כלתנן נרחם בפסח ופירוש לעניין זמן הסעורת ולרגלים לעניין כל תחר לעבר בלם רגלים כסדרן בחג המצות הוא ברחשון · עבור מעברים לשתרו בחועדו פי׳ מעברין לת הסנה כדי לעשות הפסח בחועדו · פרח ותניה תקופה בם לועדו פי׳ על שלשה לותו׳ מעברין הסנה כדי לועד לת הפסח בשלשה דברים דהייגו פרח זה פירוש הלילן לתניה זה התקוה לעות ותקופ׳ על חמה שתפול בו : לין שלשתם יהיו לשעדו פירוש ג׳ גיל לחד מלגו ג׳ זמני׳ לין מעברין לחכל על יד שעד דברים לחרים כנון גדליה ושלשים ושלוה שלש פרחו חפי׳ כשים לך סימן לחד מלגו ג׳ · לין סימן · קדם ברחשו וזו ר״ח ניסן : ושלשי זה שניה ליקח בעשרה לחדש פסח מלרים : חגיו זה ט״ו בו שהיו עולין לת הפסח׳ וזה ט״ו בניסן שהוא זמן הגאת עומר לקדש לקחת לחגב לקנו ולגמור זה פי׳ על חמ שנקח לותו קדש

וְלִרְגָלִים עָבוּר מֵעֲבִרִים לְשָׁמְרוּ
בְּמוֹעֲדוֹ פְּרָה וְאָבִיב תְּקוּפָה בָּם לְוַעֲדוֹ
צִיוֹן שָׁלַשְׁתָּם יְצַרְפוּ לְסַעֲדוֹ : קְדֵשׁ
בְּרֹאשׁוֹ וּשְׁלִישִׁי חֻצִּיו וְרִבּוּ לְשַׁמּוֹר
לְקֹדֶשׁ לָקַחַת לְחַגֵּג לְקָצוֹר וְלִגְמוֹר
רֶשֶׁם בְּכָל דּוֹר שָׁמוֹר הוּא לְרוֹכֵב
עַל חֲמוֹר : שְׁמִירַת שְׁלִישׁוֹ בְּיִרְדָּן
עֲמָדָה־שַׁלַּהֶבֶת הָיְתָה שִׁאוֹן פּוּל
הַשְׁמִידָה־ תְּשׁוּעַת קְצִירוֹ יְמִינִי
הָעֲמִידָה : וּבְכִנּוּלָהּ תַּעֲלֶה קְדֻשָּׁה
כִּי אַתָּה קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּכוֹשִׁיעַ :

הוּא נִקְרָא רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן וְנוֹאֲמוֹ
נִקְרָא רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן וּמוֹעֲדוֹ
נִקְרָא רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן וְאוֹוִיו נִקְרָא רֹאשׁ
רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן וְנוֹחֲלָיו נִקְרָא רֹאשׁ
וְרֵאשׁוֹן וְאוֹיְבָם נִקְרָא רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן
וְאוֹהֲבָם נִקְרָא רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן וְנוֹאָלָם
נִקְרָא רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן הִנֵּה הָעֵת יָבֹא
בְּרֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן־ בְּקֵץ אֲשֶׁר הוּא
רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן לַעֲבוֹר בְּרֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן
לְכוֹנֵן בְּרֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן־ וְאֹתוֹ
נוֹצֵר בְּרוּחַ רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן־ לְקַעְקֵעַ
שְׁרִידֵי אַדְמַת רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן לְעוֹרֵר
צוּרִים הַחֲצוּבִים בְּרֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן־
לְפָעוֹל חֲדָשׁוֹת בְּרֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן־
לְרַצּוֹת חֹדֶשׁ תִּשׁוּרַת רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן
לְהוֹבִיל בּוֹ שַׁי לְרֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן־ וְעוֹד
בַּל יִזָּכְרוּ רִאשׁוֹנִים כִּי יֶחְדָּשׁוּ
חֲדָשִׁים

ברגלו וכו' להיותו רגל החודש שבו' מקודש ליקח בעשור לחדש פסח מצרים ולחוג בו"ט בו ולקטור בע"ז בו את העומר ולגמוז שבעת ימים בחג. רשם בכל דור וכו' פי' נרשם לכל הדורות שהחודש ניסן שמור לגאולת בן דוד שכ' בו עני רוכב על חמור שגאולה של לעתיד תהיה ג"כ בחדש ניסן: שמירת שלישו בירדן עמדה פי' בזכות שלקחו שם בעשור יום לחודש ניסן לותו זכות עמדה להם בימי יהושע שנכנסו בירדן לפניהם ועברו בו לכתיב והעם עלו מן הירדן בעשור לחודש שהו שליסי לחודש שלהבת חניו פירש לותו זכות שעלו הקרבן פסח בע"ו בו שהוא חניו של חודש. שאון פול בשמידה בשמיד וכילה לחילו של סנחריב שהיה חפול שאון ל' המון חילותיו. תשועת קצירו ימינו העמידה פירש לותו זכות של קצירת העומר עמדה לעזור לחרבי שהיה לים ימיני בזכות זה כתלה המן בליל קצירה בע"ו בחודש: הוא נקרא רֹאשׁ וראשון הוא הק"ב שנק' לפי ראשון וגו' וכתיב ויי' בראשם. וי"מ מפרשים הוא חדש ניסן נקרא רֹאשׁ וראשון שנאמר בראשון בי"ד לחדש. ונותנו פירוש מזכות החדש הזה לכם היה מצוה ראשונה ונותנו זה בתורה שנק' רֹאשׁ דרך וגו'. ומועדו וכו' שנק' בראשון בחרבעה עשר ונומר והוא ראשון לרגלים: ואיוויו זה בית המקדש שנק' מרום מראשון מקום מקדשנו. ונוחליו וכן ישראל שנחלו קודם ישראל ליי' לחלקי תבואתה. ואויביו זה עמלק שנק ראשון לקריאת ישראל ואוהביו זה אברהם שנ' נו הראשים שלו תולה לקוף על אברה' ויש מפרשים אוהביו זה הק"ב ונואלם זה בן דוד שנאמר ראשון לציון הנה הנם: העת יבא וכו' פירוש יבא הק"ב שהוא ראש וראשון בקץ אשר הוא וכו' הוא חדש ניסן שנקר' ראש וראשון חדשים: לעבור בראש וכו' שנק' ויעבור מלכם לפניהם וי' בראשם. לכונן בכון זה בית המקדש דכתיב בו בכון יכון בית וי' בראש ההרים: ותתו נוצר ברוח ראש וראשון זה מלך בבן דוד שנאמר ורוח תלקיש מרחפת על פני המים ואמר מר זה מלך בן דוד שנאמר ורוח אלהים מרחפת: לקעקע שרידי אדמת וכו' פירש להכרית משורש בני עמלק שהוא עתלק וקטקע כמו לעקור משורש. לעורר צורים החצובים ברגש וראשון פירש להחיות ולעורר התאות שנקברים צורים חצובים שכ' הביטו אל צור חוצבתם וגו' לפעול חדשות כו'. פי' לעשות בו ניסים חדשים ליזרעאל שנקרתו רגש וראשון: לרצות חדש תשורת וכולם פירוש דכתי' ברצון בחדש לחודש תקח פר בן בקר תמים היינו קרבן חודש שלא נעשה על עתה ולא נשטוח בר"ה ונשטוח לעולם בר"ח ניסן שהוא רגש וראשון. תשור' מתנה וקרבן. להוביל בו שי פירוש קרבנות לפה"פ שנקרא רגש וראשון כי יחדשו בגאולה שלעתי' פלא' מפלאי' מעשים פירש ניסים וגפלאות מצוכים יעשה ליזרעל: יזכרו כל יצבי' סיחו המתים: סירים מסיריכמצנים שהיו המתי' מספרי' שירי לק"ב יותר מסיריים של חיים שבחו' יזכרו ויבינו מוכני עפר ונומר מצנים לשון מספרי' כמו ומצנחם. ולא יחזרו עוד לשבר העלה בנבואה כי הם וכו' פירוש שהק"ב בעצמו יעלה ויבא לת ישראל מארבע רוחות העולם וזה יסד ע"ם הפסוק. לעורך קרבי כלומר הק"ב יפעל בארי וכליות לערוך מלחמה בעבודי בגד הטב"ם קרבי לשון מלחמה שלי. חדשים להביא ביד חיים בניה מצבא הבניה פירוש יגיד חדשות שליהו שהוא מבשר לו סיגת מפנים שהוא מתחילה לוים. להשיב ולעשות קורת רוח לבבי לחדש קרבנו וכני

חֲדָשִׁים וְגַם יְשָׁנִים · פְּלָאִים מִפְּלָאִים
מְשֻׁנִּים · וְקִיצוֹ כָּל יְשֵׁנִים · שִׁירִים
מְשֹׁרְרִים מְשֻׁנָּנִים : וְלֹא יֹאמְרוּ עוֹד
אֲשֶׁר הָעֲלָה בְנָבִיא · כִּי אִם חַי יְיָ
אֲשֶׁר הֶעֱלָה וַאֲשֶׁר הֵבִיא · וְאָז אֵל
יִשְׁאַג כְּלָבִיא · לַעֲרוֹךְ קְרָבֵי חֲדָשׁוֹת
לְהָבִיא · בְּיַד אִישׁ נָבִיא · מִשְׁבֶּט
לֵוִי · לְהָשִׁיב לְבָבִי · לְחַדֵּשׁ קָרְבִי ·
וַיְצַמְּיחַ צֶמַח נָקוֹב שִׁבְעָה · וְאֹתוֹ
יְהוּ רוֹעִים שִׁבְעָה · וְיַחְדָּשׁוּ לְאוֹם
דְּבָרִים שִׁבְעָה · וְיַתְכֵּפָה מֵהֶם
שָׁבוּעִים שִׁבְעָה : וְיָשׁוּב וְגָלָה לְעַם
קְדֹשִׁים · אֲשֶׁר עִמּוֹ יְהוּ מְקֻדָּשִׁים ·
וְלֹא לְעֶדְרֵי צֹאן קָדָשִׁים · עַד קֵץ
שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים · עַד בֹּא רִאשׁוֹן
לְרִאשֵׁי חֳדָשִׁים · וְאָז יֵרָאֶה לַעֲדַת
קְדוֹשִׁים · הַנִּשְׁאָרִים מֵעוֹלָל קְדֹשִׁים ·
וְיִרְאֶה לְמוֹ אוֹתוֹת חֳדָשִׁים · לְחַדֵּשׁ
שָׁמַיִם הַחֳדָשִׁים · לְמָשׁוֹחַ קוֹדֶשׁ
קָדָשִׁים · לְפַתּוֹחַ דֶּלֶת לִקְדוֹשִׁים ·
בְּשַׁבָּתוֹת וּבַחֳדָשִׁים : וְאָז יָצוּד
חִדּוּשׁ עֲבוֹדַת הִוּדּוּשׁ · מַה לְהַעֲלוֹת
בְּרֹאשׁ כָּל חוֹדֶשׁ · וַעֲבוֹדַת רִאשׁוֹן
חוֹדֶשׁ · הִיא תַּקְדִּים תְּהִלָּה לְכָל
חוֹדֶשׁ · כְּמוֹ הָיָה רֹאשׁ לְכָל חוֹדֶשׁ ·
כֵּן יִהְיֶה רֹאשׁ לְכָל חוֹדֶשׁ : וְתַעֲשֶׂה
בּוֹ חֲדָשָׁה · לְהַבְרִיאוֹת אֶרֶץ חֲדָשָׁה ·
לְהִנָּתֵן דַּת חֲדָשָׁה · לִכְרוֹת בְּרִית
חדשה

וּבְנֵי מְעַיִים שֶׁלִּי שְׁרֵיוּ עִיפִים בְּגָלוּת וְיִמְתַּח לְמַח נְקוּד שִׁבְעָה
זֶה בֵּן דּוֹד לְמַח שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבְעָה שְׁמוֹת מְנַחֵם לְמַח לְצֶדֶק דּוֹד יָשִׁין בֵּן
דּוֹד שִׁילֹה : וְאֹתָו יְהוּ רוֹעִים שִׁבְעָה שֶׁיִּגְלוּ עִמּוֹ שִׁבְעָה רוֹעִים
הֵם הַמְפוֹרָשִׁים בְּפָרָשַׁת שְׁקָלִים . וְיִחְדְּשׁוּ לְאוֹם לְבָרִיּוֹת שִׁבְעָה
בְּרִית לְמַח וְלוּחוֹת וְכִפּוֹרֶת וְכִרּוּבֵי
וּמִטָּה שֶׁל לְמַח וְנַעֲנֻעֵי הַיַּן וְרוּחַ
לְמַח . וְיִתְכַּסֶּה מֵהֶם שְׁבוּעִים
שִׁבְעָה כְּלִכְלּוּךְ בְּדִיקַת פִּרּוּשׁ שֶׁלְּיוֹ
יִתְכַּסֶּה מִשְׁאַר הָעוֹן עַם וְיִגְלֶה
לְשִׁבְעִים שִׁבְעָה שָׁנָה קוֹדֶם בִּיאַת
בֶּן דּוֹד וְיִשּׁוּב וְיִגְלֶה לְעַם קְדוֹשִׁים
פִּרּוּשׁ יְשׁוּב עָלָיו וְיִגְלֶה לְעַמְּרַת
הַשִּׁבְעִים שֶׁהֵם עִם הַקְּדוֹשׁ . לְשַׁאֵר
עִמּוֹ יְהוּ מְקֻדָּשִׁים פִּרּוּשׁ הַשִּׁבְעִים
שֶׁהִכְרִיזוּ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם וְעַל יְחוּדוֹ .
וְלֹא לְעַדְרֵי צֹאן קָדָשִׁים לֹא לְכָל יִשְׂרָאֵל
יִגְלֶה . עַד קֵץ שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
שֶׁלְּכֵן יִתְכַּסֶּה עַד עֵת יוֹלֶדֶת שְׁנוֹת וְ'
חֳדָשִׁים וּמֵעֵט : וְזֶהוּ מִתְּשְׁרֵי עַד
רֹאשׁ חוֹדֶשׁ נִיסָן וְזֶהוּ עַד בֹּא רִאשׁוֹן
וְכוּלּוֹ זֶהוּ ר"ח נִיסָן . וְזֶהוּ יֵרָאֶה
וְכוּ' פִּרּוּשׁ וְיִגְלֶה לְכָל · וּמֵעוֹל קְדֹשִׁים
מֵעוֹל הַשְּׁבוּ"ם שֶׁהֵם קְדֹשִׁים וְסִמְּתִים
לְ' לֹא יָסִיר קֶדֶם וְגוֹמֵר : לְשׁוֹנוֹת
חֳדָשִׁים מְפוֹרָשׁ בְּהַגָּדָה לֹא יַחְמִינוּ בּוֹ
עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה לָהֶם ז' נִיסָנִים חֲבִיבָה לָהֶם
מִצְוָה וְזוֹרְעִין הַמִּלְבָּר מֵעֵלָּא קֹדֶשׁ
מִצְוָה וּמְעַמְּדִין לָהֶם בֶּן דּוֹד הָרִאשׁוֹן
בְּחַיֵּיהֶם בֶּן יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהֶחֱרִים בְּשֶׁעַת
יְרִיחוֹ וְגָלָה בְּגִיזוֹת הָרִאשׁוֹן וְנִכְנַסְתָּ
בְּיַד וְהַמְּבוֹרָשׁ וְיִגְלֶה לָהֶם הַסּוֹל
וְדוֹרֵשׁ כָּל יוֹן הַמִּקְרָאוֹת וְכוּ' .
לְחַדֵּשׁ שָׁמַיִם חֳדָשִׁים סִימָנֵךְ הַ"כ בַּ"ה
שָׁמַיִם חֲדָשִׁים כִּכְתִיב בִּישַׁעְיָה .
לְמָשׁוֹחַ קוֹדֶשׁ קָדָשִׁים לְמָשׁוֹחַ
וְלִמְשׁוֹחַ בְּשֶׁמֶן ב"ה וּפְסוֹק הוּא בְּדָנִיֵּאל.
לְפַתּוֹחַ דֶּלֶת לִקְדוֹשִׁים סִימָנוֹ
לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֵי יְ' בְּשַׁבָּתוֹת וּבַחֳדָשִׁים.
וְאָז יָצוּד חִדּוּשׁ עֲבוֹדַת הִוּדּוּשׁ פִּרּוּשׁ
בְּיוֹם כִּפּוּר ב"ה יָצוּד לַעֲבוֹד עֲבוֹדָה
חֲדָשָׁה . וְתַעֲשֶׂה בּוֹ חֲדָשָׁה לִבְרוֹאוֹת אֶרֶץ חֲדָשָׁה
לְהִנָּתֵן דַּת חֲדָשָׁה כֵּיוָן דְּכִיסֵּן יַעֲשֶׂה כְּמָה

לָהֶם הַ"ק תּוֹרָה חֲדָשָׁה מִלְּפָנַי תֵּצֵא
בְּמִדְרָשׁ לִכְרוֹת בְּרִית חֲדָשָׁה שֶׁכְּאָמוֹר
הָכִי יִמִּים נְאֻם וְגוֹמֵר וְכָרַתִּי לְבֵית
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר . בְּרִית חֲדָשָׁה
שֶׁיִּהְיוּ מִתְיַשְּׁבִין וְיִתְרַכְּזוּ כָּל בַּעֲלֵי
מוּמִין דְּכִתְיב רוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם'
רוּחַ חֲדָשָׁה פִּרּוּשׁ לְךָ לְחֶדֶם וְחֹמֶשׁ
וְלִבָּה תַּתְקַדֵּם וְכוּלּוֹ שִׁיחִירוּ כְּמוֹ
בְּשַׁבָּת יְמֵי הַרְקַדְתִּיךְ שֶׁנֶּאֱמַר וְלוֹר
בְּחֹמֶשׁ שֶׁבְּעָתִים כְּלוֹר שֶׁבְּעָת יְמִים
שֶׁבְּעָתִים ע' כְּמוֹ ר"ח וְקָאֲמַר כְּלוֹר
שֶׁבְּעַת יְמִים כְּמוֹ שֶׁבְּעָתִים ע"ב חֲלָקִים
שֶׁהוֹלְכִין בְּיוֹם מוֹפְלָא וְגָדוֹל
מְאוֹר שֶׁלּוֹ : שֶׁתִּים בְּשֶׁבַע יִתְחַדֵּשׁ
פִּרּוּשׁ שְׁתֵּי פְּעָמִים מִתְחַדְּשִׁים כִּי
נִיסָן וְתִשְׁרֵי סוֹף יָמִים וְלֵילוֹת
וְנִיסָן וְתִשְׁרֵי מִתְקַדְּשִׁין וּמוֹסִיפִין
דְּיוֹמוֹ מִנִּיסָן יָמִים מוֹסִיפִין וּמִתְקַדְּשִׁי
לֵילוֹת מוֹסִפְתָּא . וְיִמְצָא בְּתוֹךְ
שְׁעַר כּוֹ' זֶהוּ ב"ה . וְיִקְרָאוּ לוֹ שֵׁם
חֹדֶשׁ שֶׁנֶּ', וְשֵׁם שְׁעַר מָיִם יְ' שֵׁם
נִסּוּךְ יְחוּקְאֵל וְזֶהוּ כְּשֵׁם שֶׁיֵּרֵד מָיִם
הַמְקֻדָּשׁ פִּרּוּשׁ טוֹבָה לִקְרִיאַת דְּשֵׁם
כְּשֵׁם מַלְכָּה . כִּי שִׁירֵי מַלְאָכִים הֵם
הַמַּלְאָכִי' : לְפִנֵי שִׁיר זֶה לֹא חָלִים
כִּירוּשׁ לֹא יִהְיוּ מִתְחִילִין לְשׁוֹרֵר לִפְנֵי
שִׁיר זֶה בְּעִנְיַן שֶׁכֵּן בְּרוּן יַחַד סוֹכְנֵי
נוֹקֵד כּוֹ' . וְנִכּוּחַ ג"כ לְשׁוֹן שֶׁכֵּן
וְשִׁירָה : לְשׁוֹן קוֹל הַמּוֹלֵךְ נוֹהֲלִים
פִּי' סְעוּדִים בְּקוֹלָם שֶׁמְּחַת הַמּוֹן עַל
מַלְכֵּי הַשֶּׁרֶת . וְכֵן גַּלְגַּלִּים פִּרּוּשׁ
לְסִיפַּת וְשִׁירוֹת שֶׁל מַלְכִּים . לְשׁוֹן
שֶׁם הוֹרוּם כָּל גּוֹלְלִים פִּרּוּשׁ שֶׁם הַיּוֹם
נוֹתֵן לָהֶם רְשׁוּת הֵיוּ גּוֹלְלִים כָּל הָעוֹל'
מִתְּחִילָּה . וּ"מ לְשׁוֹן שֶׁם הוֹרוּם
כָּל גּוֹלְלִים פִּי' שֶׁם נוֹתֵן לְאוֹתָם גַּלְגַּלֵּי'
רְשׁוּת לְשׁוֹרֵר כָּל מַלְאֲכֵי מַעְלָה וְכָל
נֶצַח הַמַּיִם גּוֹלְלִים סַפְרֵיהֶם וְשׁוֹתְקִים

חָדָשָׁה - לְהַבְרִיאוֹת בְּרִיָּה חֲדָשָׁה
לְהִתְחַדֵּשׁ רוּחַ חֲדָשָׁה - לְהוֹבִיל
בּוֹשֵׁי מְנָחָה חֲדָשָׁה : וְחַמָּה וְלְבָנָה
תִּתְחַדָּשׁ - וְאוֹרָם שִׁבְעָתַיִם יִחְדָּשׁ
שְׁתַּיִם בַּשָּׁנָה יִרְחַדֵּשׁ : וְיַצְמִיחַ
בְּתוֹךְ שַׁעַר חֲדָשׁ - וְיִקְרָא לוֹ שֵׁם
חָדָשׁ - כְּשֵׁם הָעִיר מִיּוֹם הַמְקוֹדָשׁ -
וְיִתֵּן לְעַם לֵב חָדָשׁ - לְשׁוֹרֵר בְּפִיהֶם
שִׁיר חָדָשׁ - שִׁיר מְפוֹאָר וּמְחוֹדָשׁ -
עַל כָּל שִׁיר מְהֻלָּל וּמְקוֹדָשׁ : כִּי
שִׁירֵי אֲרָיֵלִים - אֲשֶׁר שִׁיר וְתִשְׁבָּחוֹת
מְהֻלָּלִים - לְפָנֵי שִׁירָה לֹא חָלִים -
וְנִצּוֹחַ אֵלִים - אֲשֶׁר קוֹל הַמּוֹלָה
צוֹהֲלִים - לְפָנֵי שִׁירָה לֹא מְמֻלָּלִים -
וְרֹנֶן גַּלְגַּלִּים - אֲשֶׁר הֵם הוֹרְשׁוּ

מלמורר כל כך משום שירת הגלגלים
תע"ב כן לפני שיר זה שלעתיד
שיאמרו ישראל לא כוללים לא מעטרי
פירתם : רוכבים נעריס : לא סופכים
לא כחפצים לא כלגלים ולא יהיו
כתקריבים בפירות בפני שיר זה עירין
פירום מלאכים : כעין קלל פירום
כנחושת קלל שמרליתו דומה ללהבת
ורגע לשון חסיפה וכסה שנאמרים פי'
ממון המלאכים • אשר טעמם פי'
דיבורם לא משנים פיהם משתנים
בשלרת שבחם • משנים מספרים:
רופפים נעים ובדים • כי כל מחנות
וכו' פירום המלאכים יהיו מקדשים
לישראל ויהיו מחליכים לישראל :
מצעיתים זה ישראל שמזמרין בשעתו
להקב"ה ומרוממת חיל זיקים פי'
יותר מיהיו רגים חיל של מלאכים
שברקיעים מזקוקי האש לסייעו

כְּל גּוֹלְלִים - לְפָנֵי שִׁירָה לֹא כּוֹלְלִים - וְאֵימַת כְּרוּבִים - אֲשֶׁר צָנִים כְּמוֹרוֹבִים - לְפָנֵי
שִׁיר זֶה לֹא מְרֻבִּים - וְהַדְרַת אוֹפַנִּים אֲשֶׁר הֵם מְרֻבְּעֵי פָנִים - לְפָנֵי שִׁיר זֶה לֹא סוֹפְנִים - וְהֲמוֹן
גְּדוּדִים - אֲשֶׁר הֵם הוֹד אֵל מַגִּידִים - לְפָנֵי שִׁיר זֶה לֹא נֶאֱגָדִים - וְסוֹד עֵירִין אֲשֶׁר כְּעֵין קָלָל
בּוֹעֲרִים - לְפָנֵי שִׁיר זֶה לֹא מְפָאֲרִים - וְרֶגֶשׁ קְדִישִׁין אֲשֶׁר לַבְּקָרִים מִתְחַדְּשִׁים - לְפָנֵי שִׁיר זֶה
לֹא מַקְדִּישִׁים - וְנֶהֱמֵי שְׁנַאנִים - אֲשֶׁר טַעֲמָם לֹא מְשֻׁנִּים - לְפָנֵי שִׁיר זֶה לֹא מְשַׁנְּנִים - וּפַחַד
שְׂרָפִים - אֲשֶׁר בְּרַנֵּן כָּל שׁוֹרְפִים - לְפָנֵי שִׁיר זֶה לֹא רוֹפְפִים - כִּי כָל מַחֲנוֹת קְדוֹשִׁים
מְשֻׁרְתֵיו יְהוּ מַקְדִּישִׁים - וְגַם הֲמוֹן צְבָא מַלְאָכִים - מַנְעִימִים יְהוּ מַמְלִיכִים - וּמְרוֹצוֹת
חֵיל זַקִּים - כּוּלָּם יְהוּ מְחֻזָּקִים - וְזִיו מַשְׁלַחַת בְּרָקִים - פְּנֵיהֶם יְהוּ מַבְרִיקִים - וְחוּצָה לָמוֹ הַזִּים -
מִתְעַלְּסִים בַּאֲהָבִים - וְעַד מְחִיצָתָם לֹא בָּאִים - בְּאֵישֵׁם נִלְהָבִים - בְּגַחֲלָתָם נִכְוִים - וּבְפָאֳרָם
הֵם נֶאֱלָמִים - וְעֵת כִּי יַתְחִילוּ יָחִישׁוּ - וְעֵת כִּי יַתְכִּילוּ יָחִילוּ - וְעֵת כִּי יִגְמוֹרוּ יַעֲרִיצוּ - וְעֵת
כִּי יָחִישׁוּ יַקְדִּישׁוּ - וְעֵת כִּי יִשְׁתּוֹקוּ יְשַׁלְּשׁוּ - קְדֻשָּׁה מְשֻׁלֶּשֶׁת : בכתוב ואמר קדוש וכו'

נכנסי עם כוחם על ישראל יהיו מחזקי'
וזיו מפלגת ברקים פירום תוקר וזיו
של פני ישראל יקור ויבריק יותר
מכוכורות של ברק שקורין בל"ז בלינ"
ומוסף לשון הוויס פירום שהמלאכים
יהיו בתוך ויראל מבפנים : מתעלפים
בלהבים פירום יהיו מסתכלין
במלאכים בלהבת ישראל • ועל
מחיצתם של ישראל לא יוכלו לבא כי
בגבולת יהיו בלהבים ונשרפים ונכחל'
הם נעלמים על מיקורו ישראל יסתקו
המלאכים וזהו שנקט ועת כי יתחילו
ישראל להתפלל ישמעו יסתקו המלאכי'
יתכילו פירש שגמרו ויחילו ישראל
מלהתפלל לא מתחילין המלאכים
ויהיו ועת כי יגמורו ישראל וכפל ל'
הוא • ועתכי יחי שו ישראל או
מקדישין המלאכים כלם ואח"כ
משל שים קדש משלשת כו' :

רִאשׁוֹן אֲכִיצְתָּ לְפָרַח שׁוֹשַׁנִּים -
לְעוֹרֵר מֵרֵדֶם יְשֵׁנִים -
בְּזִכְרְךָ בְּרִית רִאשׁוֹנִים - בְּצִפּוֹן
חָרָשִׁים וְגַם יְשָׁנִים - גְּלוֹתוֹ בְּרֹב
שנונים

ראשון אחזת לפרח שוסנים פירום
המוסם כיון שנקרא ר שון אחזת
לעשות בו ניסים לישראל שכם דומים
לפרח שוסנים לכתיב כשושנה בין
החוחים אחזן לעורר חרדם יושנים

פירום בניסן עתיד לעורר ולהחיות
את המתים שכם יושנים שיכת
תרדימה בקברים : בזכרך ברית
רחמנים זכות האבות כלכתיב
וזכרתי ברית יעקוב :
מלשים

שְׁנוֹנִים ־ גֶּזֶר רֹאשׁ לְאַרְבָּעָה רָאשֵׁי
שָׁנִים: אַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים בַּמַּחֲזֶה
בְּיִשְׂרָאֵל זֶה מִזֶּה לַחוֹוֶה ־ כַּאֲשֶׁר
שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד נֶחֱזֶה ־ לְגוֹנְנֵנוּ
בְּמָגֵן בַּחוֹדֶשׁ הַזֶּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מָגֵן אַבְרָהָם: אתה גבור עד להחיות
לְצִיּוֹן דְּרוֹר חַשְׁתָּה בּוֹ קִפּוֹת ־
דְּבַר אוֹר יְקָרוֹת לְקִפּוֹת ־
הַחוֹדֶשׁ אֲשֶׁר יְשׁוּעוֹת בּוֹ מַקִּיפוֹת ־
הַחוֹסִים בּוֹ מַתְקִיפוֹת ־ וּמְנוּ
מַתְחִילוֹת וְתוֹקְפוֹת ־ וְעַד רֹאשׁ
לְאַרְבַּע תְּקוּפוֹת: אַרְבַּע תְּקוּפוֹת
בַּשָּׁנָה ־ תַּחֲדֹשׁ אוֹרָם כְּבָרִאשׁוֹנָה ־
בַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד חִישׁ נָא ־
חַחֲיֵנוּ בְּגֶשֶׁם בְּרֵאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי
הַשָּׁנָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה
הַמֵּתִים: נערי"ץ לדור ודור ער וקדוש אתה

הִנֵּה זֶה בָּא לְפָרְקִים ־ זְמַן לְגָאוֹל
רְצוּצִים מֵאֲרָקִים ־ הַחוֹדֶשׁ
רַבִּיבִים בּוֹ מְרִיקִים ־ חֶשְׁרַת מַיִם
לְמַלְאוֹת רֵקִים ־ טִיעוֹת לְרַוּוֹת
וְרָקִים ־ טְלָאִים בּוֹ לְהָקִים בְּאַרְבַּע
פְּרָקִים: אַרְבַּע פְּרָקִים בְּבַמְחֲזֶה ־
בְּאַרְתָּ זֶה מִזֶּה לַחוֹוֶה ־ כַּאֲשֶׁר
שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד נֶחֱזֶה וְנַעֲרִיצְךָ קָדוֹשׁ
בַּחוֹדֶשׁ הַזֶּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל
הַקָּדוֹשׁ: נערי"ץ וכו' תכנית שבת עד אוהבי שבך

הִנֵּם יָמִים הַמְּבוֹרָכִים ־ יוֹרֶה
וּמַלְקוֹשׁ בְּאַבָּם פְּרִיכִים ־ כַּחַ
תֵּת בְּאֲבִיבִים רַבִּים ־ כַּרְמֶל לְהַקְלִי
אָבִיב פֵּרוּבִים ־ לְשַׁגֵּן מִפְעָלוֹת
מְצִיַּן מֵחֲרָכִים ־ לְפָנָיו קוֹרְאִים

חדשים וגם יהיו פירוש טהורים
יהיו עוונות החדשים וגם יהיו שלא
ירצה מהם עוד שנאמר בעת ההיא
יבוקש עון בית ישראל ואינכו ואומר:
גלותו בדת שהיו הייתה תורה
ור"ל שגילה למשה הנבואה והחכמות
הנבואיים כלומר ושם יי' תלקין את
שנותיך ואומר וכתיב ונתן יי' תלקין
את כל וגו' גזר רשע לארבעה רשעי
שנים שהיו רשע הוא לארבע רשעי
שנים: כלומר פי' לארבע רשעי
שנים שהיה הק"ב למשה בסנה':
בחרת זה מזה פי' הק"ב נקרא זה
תלי ואינו בחרתה בתורה שכתב
בה מזה ומזה הם כתובים. לחוזה
למשה רבינו עליו השלום תלו לארבע
רשעי שנים: לגונגנו להגן לישראל:
לציון דרור חשתה בו קפות פירוש
יבי רצון שתקרא לציון
דרור וחירות כלומר מיברת ושמת
לישראל דרור וחירות במלכיה.
שתה לשון מיברת קפית לשון שמוך
כמו אשר מקפת וכן מקיפין בכועי
וי"מ קפות לשון גלוי. דבר אור
יקרות לקפו' פי' אור הגלוי שהוא
שכשיו יקר ומכוסה כן העולם עתיד
להיות גלוי בניסן לקפות לגלות וי"מ
שהוא שנעלמים ומכוסים מהם
עד"כ יתגלו להם ע"ה כלכתי'
בחדרים בפסוק לא יהיה אור יקרות
וקפאון: אשר ישועות בו מקיפות
פי' בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל
וישועה תהיה מסובבת מנגלגל
על חודש ניסן: מתקיפות מתחזקת
ומנו מתחילות ותוקפות פי' בניסן
מתחילין הישועות ומתגברין: ועד
מוכן: לארבע תקופות שכל התקופו'
מוכן מניסן: חיש מהר: כחייכו
בנסים שלעתיד הק"ב להחיות
המתים בנסים ובטל בניסן: הנה
זה בא לפרקים פירוש בן דוד בא
לפרקים כמו שמפרש למעלה שיגלה
להם ויתגלה מהם ויחזור ויגלה להם

לפרקי' לעתיד ולזמנים ולא בתמידו':
זמון לגאול רצוצים מארקים פירוש
מוכן לגאול רצוצים ליסראל שהם שבורים
מוכים בתרעות עכו"ם: ורצוצים כמו
שבורות מתרקים כמו מתרעות:
וס"ת רצוצים על תרקים אשר רביבים
בו מריקים הנשמים קטנים וטיפים
בוצלים ושוכבין בחודש ניסן:
חשרת מים לשון רבוי מים כלומר
בעבים שהם מלאים מים תריקות
מהיכם לעולם ועשבים רקים. או
פירוש למלאות הגרעות שהם רקים.
טיעות לרוות וירקים פי' נטיעות של
תלגות וירקות להשקות תותם מהים
טלגים להקים פירו' ישראל שנקראו
כאן ליתן להם תקומה ופשוטו שיהא
התבואה גדולה כ"כ שיעמדו טלגים
עליהם. בד' פרקים ר"ל שפשה הוא
לחלק מן הד' פרקים שהן הם"י על
התבואה ידין שיהא תקומה לטלגי'.
ד' פרקים הייכו בפסח על התבואה
בעצרת על פירות האילן בר"ה כל
בני העולם עוברין לפניו ובחג על
המים ובתלגו תרבע זמנים העולם
כידון תרבע פרקים וכו' כבר פרשתי
לעיל בתפילת המוסף:

הנם ימים המבורכים ימי ניסן:
יורה ומלקוש בחדש
פורסים פירוש נשמי של ברכה יורדין
בניסן ומכנסין ובוקעין את התבואה
ופירות כלי שיהיו נגמרים ביטול
יפה בחדש כמו בפרות: פורסים
כמו שוברים כח את בחיבים
רכים פירוש לחת כח בפירות שהם
רכים: מ' את ר"ל לספור ולזכור מה
שתגדלו והקריבו בזמן וקריבתיכם
היא חמותם ממש כמו הקריבה וגם
בכל תלו זמנים הם מתנדבים מסות
לצון מנדבת ידך פרחי שושנה בן
ישראל: וי"מ ל' ערכים הם ל'
פרשיות וי"מ והוא פרשת ערכים מבן
חודש על חמש סנים מבן חמש על

עשרים מכן עשרים עד ל׳ וכן כ׳
למעלה : לע״ג ניגון לעון טוב :
בנוסף לעון מנוחה

ולירושלים סופית הוסיף בו
כסות פי׳ מופתי
הגאולה שנתמר ונתקיים על ירושלים
על ידי לכיוצא בה מכוסים וזהו מעין
כל חי להתכסות פי׳ כוס לכיוצא שלא
יגלה הדברים שנתמר ושתר לכיוצא
שתום הדברים • נקמות אשר בלבב
מכסות בלבבו של הקב״ה שב׳ יום
נקם בלבי נתכנו במועד זה היות כו׳
פי׳ נמהו ונתקנו שיהו בחודש ניסן
מתוקנים ונעשים בניסן טכוסות ל׳
תיקון יוכי כמו תכסים· מלכות מיהו׳
במכסות פי׳ ישראל נעשהו למכות על
השר במכם׳ נפשות שנות עליו עשים
ל׳ כוסות פירוש יהיו מסוגין לשתות
עליו על השר ל׳ כוסות של יפוע :
ל׳ כוסות כנמחזה פירוש כל׳ כוסות
שרואה שר המשקים בחלומו שכתב
ל׳ פעמים כוס בפרשה : בשרת זה
מוב כו׳ פי׳ מיוסף נתפרש לדוד שגם
דוד רמז לו לשרש כוסות :

מבשר עם זכיו׳ פירוש לעתיד
הקב״ה בעצמו יהיה זכו׳
בעל ישראל ופשוטו שהיו מתפללין
לפניו רב״ש שלא ליראל שליחו
זכור לטוב לבשר לעם זכותם •
עשורים לפעלות מצוי לכיות פירוש
ישראל שהם עשורים וסגורים ומלוכי׳
בגלות עכו״ם יעלה מחשבתם לכיוס
כמו שפקדו כשרות לכיוס שניית בל״ת
גרוכך : פקודי׳ הוא משכיות פירוש
ישראל שיפקדם מגלות הגיל לנכיותיהם
בשנותם : משכיות לשון יפקדה
שביתה סוכה ברוח הקודם : פעות
פירוש תמור בכיות פירוש שיפתחו
פיהם וילחמו פירוש נלחמו בילה
במקום בכיות שהיו בוכים בגלות
תחול ל׳ וכיה הוא ותשוקתו לכלהו כל
תחלת שכיו׳ פירוש ישראל כל תחלת
ותוכרות של נהלות הקב״ה לעון
שכיות בל״ת ערטרוך נתן יניע

עָנָן אַרְבַּע עֲרָכִים : אַרְבַּע עֲרָכִים
אֲשֶׁנָּה - כְּפוֹר מַסּוֹרֹת פְּרָחֵי
שׁוֹשַׁנָּה - כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד
חִישׁ נָא - לְעַנְּגֵנוּ בְּנוֹפֶשׁ בָּרִאשׁוֹן
לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ
הַשַּׁבָּת : וישראל וראשי חדשים :
רצה עד בשובך לציון ברחמים
וְלִירוּשָׁלַיִם מוֹפֵת הוֹחַקְתָּ בּוֹ כַּסּוֹת -
מֵעִין כָּל חַי לְהִתְכַּסּוֹת -
נְקָמוֹת אֲשֶׁר בְּלֵב מְכַסּוֹת - נָתְכְּנוּ
בְּמוֹעֵד זֶה הֱיוֹת מְכוּסוֹת - שֵׁד
לְבֵית אָבוֹת מְנוֹת בְּמִכְסוֹת - סְבוֹת
עָלָיו עֶסֶר אַרְבַּע כוֹסוֹת : אַרְבַּע
כוֹסוֹת כְּבַמַּחֲזֶה - בִּיאַרְתָּ זֶה מֵזֶה
לַחֲזֶה - כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד
נֶחֱזֶה - רָצֵנוּ כְּשִׁי בְּחוֹדֶשׁ הַזֶּה :
ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון :
מודים עד ישועתנו ועזרתנו סלה
מְבַשֵּׂר עִם זְכִיוֹת - עֲשׂוּרִים
לְהַעֲלוֹת מְצוּל דּוּכִיוֹת -
פְּרוּעִים חָזָה בְּמִשְׁכִיוֹת · פְּעוּחַ שִׁירִים
תְּמוּר בְּכִיוֹת : צְבָאוֹת כָּל חֲמֻדַּת
שְׁכִיוֹת - צָאֲנָן יָצִיעַ לְרוֹשֵׁשׁ אַרְבַּע מַלְכִיוֹת : אַרְבַּע מַלְכִיוֹת
נָדוֹשׁ נָא - בְּמִדּוֹתֵךְ פְּעָלָתָם כְּבָרִאשׁוֹנָה - כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד
חִישׁ נָא - וְתַטִּיב לָנוּ בְּטוּבֵךְ בָּרִאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת :
אתן קול כשורר ראשים - קרוא בגרון בגיא הַחֲרָשִׁים - רָאשֵׁי
תְנִינִים אֲשֶׁר עַל גַּבֵּי חוֹרָשִׁים - רְאוֹתָם בְּזֶה חוֹרֵשׁ מְגוֹרָשִׁים -
שִׁיר חָדָשׁ וְהֵגֵא מְדֻרָשִׁים - תִּרְגְּנָה שִׁפְתֵי בְּשׁוּרֵי אַרְבָּעָה חֲרָשִׁים
אַרְבָּעָה חֲרָשִׁים בְּבַמַּחֲזֶה - בִּיאַרְתָּ זֶה מֵזֶה לַחֲזֶה - כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ
כֵּן עוֹד נֶחֱזֶה: בָּרְכֵנוּ בְּשָׁלוֹם בְּחוֹדֶשׁ הַזֶּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם :

קדיש שלם אין כאלהינו עלינו קדיש יתום: **אתי**

לרושם מלכות פירש מקום יש סמוך
לירושלים ונקרן שמו יניע לתוכו מקו׳
להיותה כנויי׳ כדי לרושם ולהעני
ולשפ׳ מלכות עכו״ם כדוש כך כמו
כחרוש כמו בהידוש מתכן : במחוך
פעלתם פירוש תחלוד לכם מדה כפי
מעלליהם :
אתן קול כשורר פירש ואו מתן
קול לומר פירש על הכיסים
שיעשה הקדוש ברוך הוא לעתיד לבא
כמו שעשרו רשעים הלו משה ואהרן
שנתמר לו יסיר סר לא נתמר הלא
יסיר לעתיד : קרוא בגרון בגיא
החרשים כלומר יסיר בגרונם בחרן
ישראל בבית המקדש ולשכת הגזית
שהם יושבו בחרש והמסגר : רשעי
תניני׳ על גבי חורשים פירוש הלו
מלרים שחורשים בישראל כשור
שמוסך בעול מחריפה רשותם כוח
חופש מנורשים כלומר שנזכה שישראל
יהיו התניני׳ מגורשים מן העולם
כזה חופש כיסן : שיר חדש ובגד
חדשים שנזכה לשור שיר חדש ולבגד
ולבגד בחדשים חדשים על תורה :
תרבנה שפתי בשורי תרבע תרשים
פירוש ברחותי לתרבעה לניקים :
בן דוד בן יוסף ואליהו ומלכי צדק
כלכתיב וירקני יי׳ תרבע חרש וגו׳ :

אתי מלבנון כלה מראש אמנה תשורי : בטוהר עדיי לובש התכהניו התפארי · בושם
רקוח התבשמי מור ולבונה התקטרי כי בא עת והגיע שעה אשר למלך תשורי :
בין שדי ילין אשכול הכופר : מצפצפת ונואמת כלה באמרי שפר · בני מכון זבולו רוחשים
בלי חפר : חוק זכר קדשתו נערין ונספר : במעלה יתקדש ובמטה יסתלסל תמיד ליל
ויצפר : קדוש : גן נעול קראני דודי · חמק עבר ושומרים נשאו רידי : דלפר עיני
וגרסה בזכר עניי ומרודי · הדוי אהבת חסד תאות דודי : הן בלא לב ולב ונפש חפצה :
חתן מתנדב וכלה רוצה : ועל מה זה מתאחר דיין העליצה · שלוחים הרצו לזה ולזו
במרוצה : זכר ברה ברית ושבועת אלדר · אשר בשעת ארוסיה כרתי למהללה : חפצי
ורצוני לקיים בבהלה השיב חתן לשלוחי כלה : טענה סגולה אף היא יושר אמרים :
נכונה אני ומקיימת בהן הן הדברים : יגמול רק עמי חסד ויזכור אהבת נעורים · וימר
לפרותי מבין חמורים : כצירי מרפא ושלוחי אמונים : נתמציעות אומים בזווג חתנים :
לדבר על לב כלה דברים הגונים : ולהבעיר לב חתן בקנאת מגנים : מלוכה בהתבשרה
כלה בתמרוקה טאוד השיבה : רמוניה הנצו וסמדרה פתחה : נכונו שדיה ושערה
צמחה · ותתנוה לכתר ולמלכות הצליחה : סואמפריכה בראותה תמהה בעיניה : הלא
זאת הנמבזה והנכלה השיבה לסגניה : על זאת שלחה וקראה לאסטגנוניה עליה:
חושבת וחורקת שניה : פריץ חזות נוהם ולבו מכבד : כלה לענות בקושי לשעבד :
צערה בפרך ובעול כבד · אולי תתגנה ותהיה כבלי אובד : קרא עלי מועד בחורי
לשבור · צפרדע חנמל וכנים חמרים לצבור : רשף וברד וברד לפניו לעבור :
וראשית כל אונים באהליחם לקבור : שלחה פרוכה בעל כרחה מכתולל · ותצאנה כל
הנשים אחריה בתוף לחולל · תנות לאל זמר והודיות ושבח והלל : שכבה אורות
בדים מפר וקוסמים יהולל : בין שדיילין אשכול הכופר : מצפצפת ונואמת כלה באמרי
שפר · בני מכון זבולו רוחשים בלי חפר : חוק זכר קדשתו נערין ונספר : במעלה יתקדש
ובמטה יסתלסל תמיד ליל וצפר · קדוש : הכל יודוך :

אומרת אני מעשי למלך בת שועו נריב הנסלך בעמק המלך : ברחוב נהללת ונזורה בכל
פלך : טהרת תארי ממרנת בעד נכון היום הולך : גדלני אבי ורוממתני אמי : בפרט בנ
עדונים מכל בנות אמי : דגלוני באהבתם מכל בנות אמי : ובתאות געגוע מתרפקים עמי :
חייתי בקשנות באדם כבושה : בישושמי בבגדי חובש חבושה : והנה המדינח בבולשת
נבלשה : ית׳אוני מלכי להנסיכי לו בקדשה : זברתי אפר בין קטנות לנערות · בארץ
חמעד חיתי בגרות חלומות חולם גרמני לקבל מרות : חנם בהגיעי בזמן בגרות : טפחה
ורקדה צוען ברדתי : אמרה דאות דאח אמרה לעברות קניתי : יעצה להחכים בפרך
לרדותי · ותאמר אף עשרתי ואון לי מצאתי : בעת להורי קבעמל כי עבר : אנחות
צעקתי

צַעֲקָתִי מִכּוֹבֶד הָעֲבוֹדָה שָׁמַע וַיִּתְעַבֵּר : לִבְנוֹת הַמָּקוֹם שֶׁאֵל הֵרִאיתָם בֵּית צוֹבֶרֶת בָּר :
וַתַּעֲנֶנָּה יֵשׁ בְּבֵית שֶׁפֶת שֶׁקֶר בְּלֹא דָבָר : מִמָּדוֹר לְמָדוֹר חִפֵּשׂ וּמִשְׁכּוֹנָה לִשְׁכוֹנָה · וּמְצָאַנִי
הָיִיתִי שְׁרוּיָה בְּהֵיכַל מִסְתּוֹלֵל חוֹנָה · נְצָנִי נִרְאוּ וְשָׁדִים נִבְעוֹנָה : סְמָדַרְתִּי פִּתְחוּ וּפָנֶיהָ חָנְטָה
הַתְּאֵנָה : עָלַי בְּנָפָיו פָּרַשׂ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַי קְרָאנִי · וּבְבְרִית אֶלָּה עִמִּי הֵבִיאַנִי · פּוֹצְרִים
צִירִים שֶׁלַּחוּ שָׁדְכַנִי וּבְרִפּוּק קוֹלִי שָׁמְעָנִי · קוּמִי לָךְ בִּשְׁרָנִי : צָלְחָה הַעֲבָרָה לְהַעֲבִיר יָפְיָהּ :
וְתֹאַר וַתִּקְנָה עֶגְלָה יְפִיפִיָּה קְצִינִיָּה בְּקָרְאָהּ פָּקוּ פְלִילִיָּה · רִמְסִי בְּחוֹטֵר הַחֲזִיקִי מִלְבֵּן סוֹעֲרָה
עֲנִיָּה : רְאִי דַרְכֵּךְ בַּגַּיְא דְּעִי מָה עָשִׂית לְמְהַלָּלָה · וּבַעֲבוּרָהּ נִגְרְשָׁה וְשָׁקְעָה מְצָרִים כְּלָה :
שִׂיתִי לִבֵּךְ לַהֲלֹךְ הַמְסִילָה · וּמַה תַּעֲשִׂי לְיוֹם פְּקוּדָה אִם כֵּן אֶרְאֵךְ בְּשַׁעַר קַלְקָלָה : תְּכֻפּוֹתָיִךְ
חֻבְּלֵי יוֹלְדָה וְצִירֵי חַלְחָלָה · וְקָמָה בְּבֶהָלָה לְהוֹצִיאָם בַּלַּיְלָה : בְּבֶן פִּיהָ הָרִשִׁיעָה וְצִדְקָה
מִדַּת הַדִּין לְמוּלָהּ : יָצָאתִי אֲפוּדָה בְּבַעֲדִי קְשׁוּרִיָּה כַּלָּה : נוֹבוֹגְלַג וְגִבְעוֹן בָּהֶם הִשְׁבַּתִּי
לַכְּרָמִים · דּוֹדִי נָתַתִּי לוֹ בְּבֵית עוֹלָמִים : יָצָאתִי בְּהִנּוֹמָא וְכֶתֶר הִלּוּמִים : שָׁנִים אַרְבַּע
מֵאוֹת וְעֶשֶׂר מִיּוֹם לְיוֹם שְׁלֵמִים · וּמֵאָז הֶעְמַקְתִּי לִסְטוֹת וְזָרִים אָהַבְתִּי · נוֹטֶרֶת כְּרָמִים שָׁמוֹנִי
וְכַרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי : בְּנֵי אִמִּי נֶחֱרוּבִי וּטְרָדוּנִי מַחְפֶּרְתִּי : וְאֵיךְ עַתָּה הֶלְאוֹנִי וְהִשְׁמִיעוּ
עָדָתִי : זָנַחְתִּי רֵעִי וְחָלַל בְּרִיתוֹ · וְעֵט צָבוּעַ הָיְתָה לִי נַחֲלָתוֹ : וְהִנֵּה קָטוֹן וּבְזוּי מוּשָׁל
בַּאֲיוֹמָתוֹ · וַהֲמוֹן מֵעַי יִתְאַפָּקוּ וְאֵיהּ קִנְאָתוֹ וּגְבוּרָתוֹ : יוֹקֶרֶת אֵשׁ בִּלְבִּי מַבְעִירוֹת : בְּנוֹת
שֵׁעִיר וְחוֹתְנוֹ שְׁכֵנוֹת וַחֲבֵרוֹת : יְדִידֵךְ הַנֶּאֱהָב מִתְעַלֵּם בְּחֶשֶׁק אֲחֵרוֹת · וְאַתְּ יוֹשֶׁבֶת
וּמְצַפָּה לְנוֹחַם בְּשׂוֹרוֹת : חֹזֶן חָזַרְתִּי מַעַן וְהֻפְקַדְתִּי תְּשׁוּבָה : יָמִים רַבִּים קְרָא שׁוּבָה
וּמְשׁוּבָה : הֶאֱמַרְתִּיו וְהֶאֱמִירַנִי וַנַּעֲשִׂינוּ אַחַת חַטִּיבָה : מֵיסַרְבִים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
הָאַהֲבָה : עזרת ברוך אתה עד מלך עוזר ומושיע ומגן :
מְסוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים · וּמְלֻמָּד דַּעַת מְבִינִים · אֶפְתְּחָה פִּי בְּשִׁיר וְרָנָנִים : לְהוֹדוֹת
וּלְהַלֵּל פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים :
אוֹנִי פִּטְרֵי רַחֲמָתַיִם · בְּתַקְתָּ בְּמִשְׁוֹלֵי חֲמוֹרוֹתַיִם · גָּרַלְתְּ פֶּסַע בְּנָתַיִם · דֶּבֶר לְהַמְשִׁיל
בֵּינוֹתַיִם : הֵן רִגַּעְמוֹת דִּבַּרְתְּ : וּגְאוֹנָם בְּרֵבֶר הִרְבַּרְתְּ : זְרוֹעַ צָר בְּבִכּוּרָיו שִׁבַּרְתְּ ·
חֲצוֹת לַיְלָה שָׁם עָבַרְתְּ : טְמֵאִים זֶה בָּזֶה נִצַּיְתְּ : יְדִידִים זֶה בְּזֶה רָצִית חֹזֶן כָּל בְּכוֹר שֶׁהוּא
בְּכֶלְיוֹן מִצִּיתְּ : לַיְלָה כְּחוּשׁ הַשְּׂעָרָה בְּעֵת חֲצִיתְּ :
בְּיַד וּבְיָמִין תִּסְמְכֵנוּ : וּמִנֶּגֶף תַּחֲסֶכְנוּ · חֹזֶן בְּאֶבְרָתְךָ תְּסוֹכְכֵנוּ · וּבְצֵל מָגִנְּךָ תְּגוֹנְנֵנוּ :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם : אתה גבור עד להחיות מתים :
מֵתִים בְּכָל בֵּית בְּנוּף כִּנַּחְנוּ · נַאֲקוֹת חֲלָלִים נָאָקוּ · סִכְּרוּ וְלִבּוֹתָם נָמָקוּ · עַלְפוּ
וְרוּחוֹתָם נִבְקוּ : פְּגָרִים מֵתִים לָמוֹ עָשִׂית : צוֹרֶת כָּל בְּכוֹר גַּם בְּמֵעֵיהֶם לֹא חָסָתְ :
קוּמִי לָךְ לִבְכוֹרֵךְ שַׁחַת : רָפוֹא וְנָגוֹף שָׁמָה שַׁמְתְּ · שׁוֹאָה וּמְשׁוֹאָה וּבְהֵלָה :
וְשָׁאוֹן וְחַלְחָלָה : חֹזֶן תָּקְפָה בָּהֶם הַיְלָלָה · תְּמָהוֹן קָמוּ וַיָּצָאוּ בַּלַּיְלָה :
שׁוֹאָה וּמְשׁוֹאָה : תַּפִּיל אוֹיְבֵךְ לְשׁוּחָה · וְנִחְיֶה בְּנֶשֶׁם יְשׁוּעָה · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :

יִשְׁמַע לְכוּשׁ כְּשִׁמְעֵי מִצְרַיִם - מַשְׁאֲדוֹמָה כְּמַשָּׂא מִצְרָיִם · נִפְרַעַתְּ מִפַּתְרוֹס בְּתַכְלִית מַכַּת
עֲשִׂירִית : בְּאֲדוֹם תִּפָּרַע בְּתַכְלִית קֶרֶן עֲשִׂירִית : יֵרְדוּ רְאֵמִים עִמָּם · בְּכוֹרֵי
מַלְכוּת עִמָּם : מִזֶּר תַּעֲרִימֵם · בְּאַף תַּחֲרִימֵם : חֹזֶן יֶשַׁע שְׁמוּר · הוּא לֵיל שִׁמּוּר ·
אָמַר שׁוֹמֵר אָתָא בֹקֶר אַשְׁמוּר : יְמֹלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ :
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֲלֵנָא :

אֵל נָא לְיֵשַׁע עַמְּךָ בְּחַצִי לַיִל יָצָאתָ · וּבְעָצְמָם הַיּוֹם אוֹתָם הוֹצֵאתָ : הַדֶּן עַמּוֹ בְּיוֹם וְעִמִּים
בַּלַּיְלָה · כְּיוֹלֵךְ הַיּוֹם אַף לְךָ לַיְלָה - לַיְלָה אֲשֶׁר בּוֹ נִפְרוּ רְאשׁוֹנִים : שִׁמְּרִים נַמְתָּ
יְהִי לְאַחֲרוֹנִים : וּמַה שֶּׁהָיָה בָּרִאשׁוֹנָה : הוּא שֶׁיִּהְיֶה בָּאַחֲרוֹנָה : כְּשִׁמְעֲמִצְרַיִם תִּשְׁמַע
לְצוֹרְרִים - חֹזֶן תִּצְנַח וְתִצְרַח תִּרְכַּב תִּתְקַע וְתִתְקַף עַל עַם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ :

אָז תֵּשַׁע מַכּוֹת הָיוּ אֲרוֹנִים קָשָׁה : אֲשֶׁר בָּם סִכַּרְתָּ גּוֹי לִבָּם מִקְשָׁה · בְּעָוֹות מֶלֶךְ עָז
הָיְתָה מַכַּת עֲשִׂירִית : אֲשֶׁר הִמְשַׁלְתָּ בְּנוֹגְשֵׁי בְּנֵי נוֹסָה עֲשִׂירִית - גְּדִיעַת בְּכוֹרוֹת
הָיְתָה תַכְלִיתָם - אֲשֶׁר שַׁתָּה אַפְּךָ עַל תַּכְלִיתָם · דַּנְתָּ לִפְנֵיהֶם אֶת אֱלֹהֵיהֶם : וְגַם צוּרָתָם
הִפַּלְתָּ בְּאֱלֹהֵיהֶם : הִכִּיתָ כָּל בְּכוֹר לְכָל רֹאשׁ מִשְׁפָּחָה : כָּל בְּכוֹר לְאִישׁ וְכָל בְּכוֹר לְאִשָּׁה :
וּבְכוֹר לִבְהֵמָה וּבְכוֹר לְכָל דָּבָר · בְּבֵית וּבַחוּץ דָּבָר שָׁת לְכָל דָּבָר : זַעַף וְנַחַת נִגְלֵירָ נָגוֹף
וָרָפוֹא לִבְכוֹרֵי צַר נָגוֹף וּלְבָנֶךָ בְּכוֹרְךָ רְפוֹא : חֲצוֹת לַיְלָה־בְּבֶן יְוֹדֵךְ מוֹרֵךְ · עַל מִשְׁפְּטֵי
צִדְקֶךָ וְעַל צֶדֶק אוֹהֲבֶיךָ : טֶבַח אֲצַבֶּיךָ עָשְׂתָה : תֵּשַׁע מַכַּת בְּכוֹרוֹת - יְמִין עֻזְּךָ טִבְעָה צַר
וּרוֹמְמוּךָ הֵכִל : וְזֵרוֹעַ קָדְשְׁךָ תִּפְדְּנוּ וְתָרוֹם עַל כֻּל :

אֵל נָא לְעוֹלָם תּוֹעִיד - וּלְעוֹלָם תּוֹקִיד · וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים - תִּמְלוֹךְ וְתִתְנַשֵּׂא -
הָאֵל מֶלֶךְ נוֹרָא מָרוֹם וְקָדוֹשׁ - כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים : מַלְכוּתוֹ נָצַח
נוֹרְאוֹתָיו שִׁיחוּ סַפְּרוּ עֻזּוֹ פְּאֵרוּהוּ צְבָאָיו : קְדֻשָּׁתוֹ רוֹמְמוּהוּ : רֹן שִׁיר וְשֶׁבַח תּוֹקֵף
תְּהִלּוֹת תִּפְאַרְתּוֹ :
וּבְכֵן וְיָהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה :

אָז רֹב נִסִּים הִפְלֵאתָ בַּלַּיְלָה : בְּרֹאשׁ אַשְׁמוּרוֹת זֶה הַלַּיְלָה : גֵּר צֶדֶק נִצַּחְתּוֹ
כְּנֶחְלַק לוֹ לַיְלָה : וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה :
דַּנְתָּ מֶלֶךְ גְּרָר בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה : הְפַחַדְתָּ אֲרַמִּי בְּאֶמֶשׁ לַיְלָה : וְיִשְׂרָאֵל שָׂרָה לָאֵל וַיּוּכַל לוֹ
לַיְלָה : ויהי בחצי הלילה :
זֶרַע בְּכוֹרֵי פַּתְרוֹס מָחַצְתָּ בַּחֲצִי הַלַּיְלָה : חֵילָם לֹא מָצְאוּ בְקוּמָם בַּלַּיְלָה · טִיסַת נְגִיד
חֲרוֹשֶׁת סִלִּיתָ כְּכוֹכְבֵי לַיְלָה : ויהי בחצי הלילה :
יָעַן מְחֻרְפְךָ לְנֹפֶךְ אִוּוי הוֹבַשְׁתָּ פְּגָרָיו בַּלַּיְלָה : כָּרַע בֵּל וּמַצֵּבוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה:
לְאִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְלָה רָזֵי חֲזוֹת לַיְלָה : ויהי בחצי הלילה :
מְשֻׁתָּכַר בִּכְלֵי קוֹדֶשׁ נֶהֱרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה : נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרָיוֹת פּוֹתֵר בְּעִתּוֹתָי לַיְלָה :
שִׁנְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּלַּיְלָה : ויהי בחצי הלילה :

עוֹרַרְתָּ נִצָּחֲךָ עָלָיו בְּנֶגֶד שִׁנַּת לַיְלָה : פּוֹרָה תִּדְרוֹךְ לְשׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה :
צָרַת כַּשּׁוֹמֵר וְשֹׁחַ אָתָא בֹקֶר וְגַם לַיְלָה : וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה :
חָזָן קָרַב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה : רָם הוֹדַע כִּי לְךָ הַיּוֹם אַף לְךָ הַלַּיְלָה :
שׁוֹמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה : תָּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֲשֵׁכַת לַיְלָה :
אַדִּיר דַּר מְתוּחִים · בְּחָסֶד כָּל מַלְחִים : אֹזֶן אֲנַקַּת אֲנוּחִים · וְהוֹצִיאָם מִבֵּין הַחוֹחִים :
אָז בְּרוֹב חָמָלָתוֹ : רָד מִמְּעוֹן דִּירָתוֹ · וּפָדָה מִפֶּרֶךְ אִוֻּמָתוֹ · וְכִנַּס חֻבֵּל נַחֲלָתוֹ :
בָּט בִּשְׁבָעִים עַמָּמִים : וְנִמְצְאוּ לְפָנָיו עֲמוּמִים · וְהִגְדִּיל כַּמַּלְאֲכִי מְרוֹמִים : וְנָפַל חֻבְלוֹ בַּנְּעִימִים
בְּשׁוּרוֹ גּוֹזֵר וּמֵקִים · שָׂמַח בְּעַם חֲשׁוּקִים · כִּיּוֹם נְטִיַּת הוֹקוֹאַרְקִים : תִּתְרַמּוֹדַּדְתּוֹת
וְחַקִּים · גָּשְׁתִּי בְתוֹךְ עֲנוּגָה וְרַבָּה · אֵיסוּר וְהֵיתֵר לְהַעֲרִיכָה : לְבַל אֶכָּשֵׁל לְהַמְרָכָה : הַיּוֹם
בְּדַבֵּר הֲלָכָה : גָּשְׁתִּי כְּשָׁאֲנִי אָבוּר : לְפָשׁוּט בְּעַם צָבוּר : כְּמַזְכִּיר וְלֹא כְּמַזְהִיר בְּדִבּוּר :
לְהוֹצִיא חוֹבַת צִבּוּר : דַּהֲרַת דַּת מְכֻלָּלָה : דָּרְשׁוּ וְהוֹרוּ חַכְמֵי גוֹרָן עֲגוּלָה : וְהָגוּ
בְּסֶדֶר הַגְּעָלָה · לְהַכְנִיס יוֹרֶה קְטַנָּה בְּתוֹךְ יוֹרָה גְּדוֹלָה · דֶּרֶךְ גְּדוֹלָה חֲשׁוּפָה · עוֹשִׂין לָהּ כְּמִין
שָׂפָה · וּבִרְתּוֹחַ נִמְצֵאת חֲפוּפָה · מֵימֵי רוֹתְחִין גּוֹפָהּ · הֲכָנַת קַעֲרוֹת וּמַלֵּיהֶן : בִּכְלֵי שְׁנֵי שִׁכּוּשֵׁיהֶן
כְּשׁוֹפְכִין מִסִּיר בָּהֶן · כָּךְ שׁוֹפְכִין רוֹתְחִין עֲלֵיהֶן : הֲגִינַת כְּלָלָן וְצִחְצוּחָן · מֵעַיִן וְאֶבֶן שֹׁרֶן
בְּהַדְחָן · וּמֵחֳרֶס מְצוּיָה לְהַזְנִיחָן · לְאַחַר הַפֶּסַח יָכוֹל לְהַנִּיחָן · וְשִׁמּוּשׁ סְפִינוֹת עֲנָיִים · מְדִיחִים
אוֹתוֹ לְתַקְנוֹ · בִּכְלֵי רִאשׁוֹן תִּקּוּנוֹ · כָּךְ הַגְּעָלָתוֹ וּבְחוּנוֹ · וְלִבּוּן בְּרֶזֶל בְּאוּר בְּגַלְשׁוֹן :
וְטַהֲרוּ מִכָּל רִפְשׁוֹן · וְקָתָא בַּחֲמִין נִצּוֹרֵי כְּאֶשׁוֹן : וְהִלְכְתָא כְּלוּ בְּרוֹתְחִין וּבִכְלֵי רִאשׁוֹן :
זִקּוּק עֵץ פָּרוּר וְחָטוּטוֹ : בִּכְלֵי רִאשׁוֹן צִבּוּטוֹ : בְּרוֹתְחִין הַגְּעָלַת קְשׁוּטוֹ · כְּבוֹלְעוֹ כָּךְ
פּוֹלְטוֹ : זְלָפוֹ חֲכָמִים בְּשִׁנּוּנָם : קְדֵרוֹת חֶרֶס בְּשִׁבְרוֹנָם : וְהִתִּירוּ בְּמִחְיצוֹת מִן הָעַיִן לְטָמְנָם :
עֲשׂוֹת בָּהֶם אַחַר הֶרֶגֶל בֵּין בְּמִינָם וּבֵין שֶׁלֹּא כְמִינָם : חִקּוּר קְדֵרֵי נָפָה וְשִׁפּוּד וּפַתִּילָה :
מְעוּלוֹת הֵן כֵּן בְּהַגְעָלָה · מָאנֵי דְקוֹנְיָא כְּפַחְרָא מְשׁוּלָה · מִתְּרִין הֵן בְּהַדָּחָה כְּבוֹרְמֵי
דְגַלְלָא : חִיּוּב כֵּלִים הֲרֵיהֶן מְרוֹחִין · וּמֵאסוּרָן מְצֻחְצָחִין וְכִדַּת הַזְּמוֹנָחִין : תַּמּוּ הִלְכוֹת
הַגְּעָלָה בְּרוֹתְחִין · טָעֲמִי דַּת מוֹסֵר מֵהֶם בְּלִי לַחֲסֵר : בְּדִיקַת חָמֵץ לָנוּ נִמְסַר · מֵאוֹר אַרְבָּעָה
עָשָׂר : טִירַת נֵפֶן בּוֹקָקָה : אֵין בּוֹדְקִין לַחֲמָה וְאֲבוּקָה : כִּי אִם לְנֵר דְּלוּקָה : שֶׁהַנֵּר יָפֶה
לִבְדִיקָה : יְדוּעִים בְּאֹרוֹ לְאָמֵן : הַמַּתְחִיל לְבָעֵר חָמֵץ : מְבָרֵךְ כְּזֹאת בְּאוֹמֵן : בָּרוּךְ אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בִּיעוּר חָמֵץ : יִשְׂרָאֵל אֵימָתֵי מְצוָה עֲלֵיהֶם · לְבָרוֹק בְּיוֹשֶׁר נְוֵיהֶם :
עֲשׂוֹת פְּקוּד רְקֵמֵיהֶם · כְּשֶׁבְּנֵי אָדָם מְצוּיִין בְּבָתֵּיהֶן : בְּוִ בֵּית עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים : לִבְדִיקָה
אֵינָם מְזוּמָנִים וְאֻמָּצִים לְבַר פּוֹנִים · שֶׁחֲמִיצָן בָּם נוֹתְנִים : כְּלַל גָּג יָצִיעַ וּמִגְדָּל וְרֶפֶת בָּקָר :
וְלוּלִין וּמַתְבְּנִים בְּלִי לְסַקֵּר · וְאוֹצָרוֹת יַיִן וְשֵׁכָר מִתְחַקֵּר · אֵלּוּ בּוֹדְקִין כָּל עִקָּר : לְאֻמְצָעִית
חוֹר בֵּינוֹבִין קְרוֹבוֹ · זֶה בּוֹדֵק עַד מְקוֹם הַגְּעָרַת יָדוֹ בְּרִבּוֹ : וְזֶה בּוֹרֵק לְמַחֲצִית אַרְבּוֹ · וְהַשְּׁאָר
מְבֻטָּלוֹ בְּלִבּוֹ : לְחוֹק יְהוּדִיּוּגוּ בְּחוֹר שְׁתָפִין · לֹא יִבְדּוֹק נְמוּ צוֹפִים : מִפְּנֵי סַכָּנַת
גּוֹפִים · פֵּן יַחְשְׁדוּ לְכָשָׁפִים : מְפוֹלֶת עַל חָמֵץ עֲבוּרוֹ בַּל נְטָרְחִים · וְהוּא כְּמְבוּעָר בְּמָקוֹם
נִדּוּחִים

נִדּוּחִים - לְבַל חוֹפְשִׁים אַחֲרָיו נוֹבְחִים - וַחֲפִישָׁתָן שִׁלְשָׁה טְפָחִים : מַרְתֵּף בְּשִׁתֵּי שׁוּרוֹת -
בְּהַכְנָסַת חָמֵץ מִתְחַקְּרוֹת : וְאוֹצָרוֹת יַיִן וְשֶׁמֶן מְסוּרוֹת - בְּמִסְתַּפֵּק אֲסוּרוֹת - וְאִם בְּרָקָן
מָתָרוֹת : נְוֵה דְגִים קְטַנִּים - לִבְרִיקָה הֵם מְזֻמָּנִים - וּבְתֵי תְמָרִים וְעֵצֵי אֲפוּנִים - צְרִיכִין בְּדִיקָה
וְהֵם בְּחוּנִים : נָצַח בֵּית מֶלַח וּצְרֵי גְלוּיִם - לִבְרִיקָה הֵם רְאוּיִם - וְחָצֵר פְּטוּרִים מְנָה קְנוּיִם -
שֶׁחָעוֹרְבִים שָׁם מְצוּיִם : סוֹף אַרְבַּע שָׁעוֹת לְבַשֵּׁשׁ - וְאַחַר כֵּן לְבַעֵר וְלֹא לְמַשֵּׁשׁ - אוֹכְלִין כָּל
אַרְבַּע וְתוֹלִין כָּל חָמֵשׁ - וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ : שָׁם יְהוּדִי חָמֵץ אֲצֶל חֲבֵרוֹ - עַד אַרְבַּע
צָרִיךְ לְאַחֲרוֹ - בְּשֵׁשׁ שׁוֹרְפוֹ וּבְחָמֵשׁ מוֹכְרוֹ - שֶׁהַכֹּל מְצוּיִן עָלָיו לְבַעֲרוֹ : עָרֵל שֶׁהִפְקִיד חֲמֵצוֹ
לְיִשְׂרָאֵל בְּבֵיתוֹ - וְקִבֵּל עָלָיו שְׁמִירוֹ וְאַחֲרָיוֹתוֹ - וְנִגְנַב אוֹ אָבַד חַיָּב עַל פֵּרְיָעָתוֹ - בְּהַגָּעַת
שֵׁשׁ חַיָּב בְּהַבְעָרָתוֹ : עָמַד וְיִחֵד לוֹ מְקוֹמוֹ - וַיּוֹצִיא מֵרְשׁוּת עַצְמוֹ - בְּבִיעוּר תּוֹרָה פָּרְסְמוֹ -
וְאֵין עָלָיו אָשְׁמוֹ : פֵּרֵשׁ לַיָּם וְיוֹצֵא בִּשְׁיָרָה - בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים זָקוּק לְבַעֲרָה - וְקוֹרֵם שְׁלֹשִׁים
נָמוּ חֲכָמִים יְקָרָה - אֵינוֹ זָקוּק לְפָנוֹת בֵּית דִּירָה : פָּצוּ לְחַסּוֹר רִיפְתָּא אֵהָא נְעוּר - וְחוֹזֵר וּבוֹדֵק
מָקוֹם בִּיעוּר - וְאוֹמֵר כָּל חֲמִירָא בִּשְׁיעוּר : תַּמּוּ הֲלָכוֹת בִּיעוּר - צַוּוּי לִישַׁת עִסָּה מְגוּלָּה
בְּמַיִם שֶׁלָּנוּ הַלַּיְלָה - וְחַמִּין וְחַמִּימָה פְּסוּלָה - וּבְמַיִם גְּרוּפִים נָמוּ לָא : צְרִיכוֹת שֶׁלֹּשׁ נָשִׁים
לְהַכְנִיפָה - עֲסִיקוֹת בְּבָצֵק בְּעֵין יָפָה - אַחַת לָשָׁה וְאַחַת מְקַטֶּפֶת וְאַחַת אוֹפָה : קָטָן וְחָרֵשׁ
וְשׁוֹטֶה וְגוֹי אַרְבָּעְתָן - בִּשְׁאוֹר פְּרוּשׁ לִישְׁתָן - וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה שֶׁלֹּא בְּדַרְתְּ טְבִילָתָן בָּרְאשׁוֹנוֹת
אֲסוּרוֹת עִסָּתָן : קִיחַת כֵּלִים שְׁנַיִם אִישׁ בְּמוֹשָׁבוֹ - לְלִישַׁת עִסַּת פְּקוֹד לְחַטְּבוֹ - אַחַת
שֶׁמְּקַטֶּפֶת בּוֹ וְאַחַת שֶׁמְּצַנֶּנֶת בּוֹ : רְחִיצַת כְּלֵי תַּשְׁמִישׁוֹ שֶׁל נַחְתּוֹם נְחוּצִים - לְהַכְשִׁירָן בְּשֶׁל
עֵצִים - לְשַׁפְּכָן בְּמוֹדְרוֹן הֲיוֹת נְפוּצִים : מִפְּנֵי שֶׁהֵם מַחְמִיצִים : רוֹעַ מַכַּת טְרִיָּתוֹ - לֹא יְלַעוֹס
חִטִּים לְאַסְפְּלָנִיתוֹ - לִיתֵּן עַל גַּבֵּי מַכָּתוֹ - מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַחְמִיצָתוֹ שֶׁמֵּשׁ שֶׁאָכַל כְּזַיִת מַצָּה -
בְּשֶׁהוּא מִסַּב יְדֵי חוֹבָתוֹ יָצָא - יַיִן וְשֶׁמֶן וּדְבַשׁ בְּעִסָּה מַתְחֶמְצָה - בָּרִאשׁוֹנוֹת אֲסוּרוֹת אֲבָל
בְּשֶׁאֵר נִרְצָה - שֹׂר מַצָּה דְּמוּיָה לַחֲרָרָה : שֶׁלֹּא בְּשֶׁלָּה כְּשׁוּרָה - וְנַעֲשִׂית חוּטִין כְּשֶׁהִכְסִיפָה
מְדוּרָה - חַיָּבִין עָלֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה : תְּמִיכוֹת נָשִׁים בְּמִצּוֹת פֶּסַח לְבָרָה - בַּאֲנָשִׁים פְּקוּדָן
לִשְׁמָרָה - לְבַעוֹרֵי חֲמִירָא וּלְמֵיכַל פְּטִירָא - וּלְמִשְׁתֵּי אַרְבַּע כְּסֵי דְחַמְרָא : תֵּת מַצָּה וּמָרוֹר
וְחֲרוֹסֶת בְּסִעוּדָה - בִּפְנֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד בַּעֲנִידָה - וְאֵין עוֹקְרִין אֶת הַשֻּׁלְחָן לְהַעֲמִידָה - וְנָמוּ
כֻּלְּהוּ לִפְנֵי מִי שֶׁאוֹמֵר הַהַגָּדָה : וּבְכֵן וְלֵךְ תַּעֲלֶה קְרֻשָּׁה כִּי אַתָּה קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעַ :
וּבְכֵן כִּי אֵין לְפָנֶיךָ לַיְלָה - וְהַכֹּל לְפָנֶיךָ יוֹם - וְיוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ - אוֹמֵר וְלַיְלָה לְלַיְלָה דַּעַת
יוֹדִיעַ - וְחוֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ כְּמֹךָ - וְנָהוֹרָא שְׁרֵי עִמָּךְ - בְּקָרִים יַגִּידוּ חַסְדֶּךָ - וְלֵילוֹת
יְשַׁנְּנוּ אֱמוּנָתֶךָ : וְשַׁחַר וּבוֹקֶר וְצָהֳרַיִם וְנוֹגַהּ - וְעַרְבַּיִם וָנֶשֶׁף וְלַיְלָה - וְכָל עֵת וְעָדָן וְזִמָּן וְרֶגַע
יַזְכִּירוּ נִיסֵּי פְלָאֶיךָ - וְיַגִּידוּ אוֹתוֹת וּמוֹפְתֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ הַמְחֻדָּשׁ יְשׁוּעוֹת - וְכַפְלִיאִ פְלָאוֹת -
וְעוֹשֶׂה נוֹרָאוֹת - הַסּוֹפֵר יָמִים - וּמוֹנֶה עִתִּים - וְיוֹמֶךָ אֶלֶף שָׁנִים - וּשְׁנוֹתֶךָ לֹא יִתָּמוּ :
כִּי הַכֹּל כֻּלָּה וְאַתָּה לֹא כָלָה - וְכַאֲשֶׁר אַתָּה חַיִּין מִשְׁרַתֶיךָ חַיִּים - טָהוֹר וְהֵם טְהוֹרִים - קָדוֹשׁ
וְהֵם קְדוֹשִׁים - וְקֶרֶשׁ לְקָדוֹשׁ מַקְדִּישִׁים וּמְשַׁלְּשִׁים : ככתוב וכולי

זולתות שאומרים בשבתות שבין פסח לשבועות ומתחילין בשבת אחר ראש חודש אייר

זולת לשבת ראשון אחר פסח

אֱזְכְּרֵךְ דּוֹרֵי מֵאָרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים - בְּגוֹרָל מַפּוֹת אֲשֶׁר הִפְלָאתָ לְקַרְמוֹנִים - גְּאַלְתָּם בְּזוֹרוֹעַ
וְהִצַּלְתָּם כַּמָּה מוֹנִים - דִּמִּינוּ עַתָּה בְּגוֹלָה כְּמִיתֵי אַשְׁמַנִּים · הֲדִיחַנִי הָאֲרִי וּשְׁבִּר
וְעָצֵם עֶצְמִי - וְהִצַּלְתַּנִי מִפִּיו לְפִי מִלְאַת יָמַי - זְנַבְנִי הַדּוֹב וְגִירֵם גַּרְמִי · חִלַּצְתַּנִי מִיָּדוֹ וְדָרַשְׁתָּ
דָּמִי: טָרַף נָמֵר וּפָרַץ הֵיכָלִי - יָעִין מִבַּיִת וּמִחוּץ לְשַׁבְּלִי - כְּלִיָּת אֲנָפִיו כְּשָׁמַעְתָּ קוֹלִי - לְגִיוֹנִי
מָחֲצָתָה וְהוֹשַׁעְתָּ קָהָלִי : מִבּוּלָם תָּקַף חֲזִיר הַבָּר - נִיאוֹן וְחֵרֵף וְעַר כּוֹכְבִים נָבָר : סִילַנִי
בְּרִסְמָנִי וּלְכַלּוֹתִי סַבָּר - עֵירְעַר זְבוּלֵךְ וְעַד הַיְסוֹד עָבָר : פָּקְפְּלִילָיָה וְשִׁינָה עוֹדַרְתִּי - צוֹנִי
לְכַחֵשׁ יְחוֹר עָדָתִי - קוֹנֵךְ הֵיעָצוֹר כַּח לְעוֹמָתִי · רָפַסְתִּי דְּבִירוֹ וְהִנְנִי בְּקוֹמָתִי : שָׁמַעְתָּ חֶרְפָּתָם
אַל תֶּחֱרַשׁ לְרִיבִי - שִׁבְעָתַיִם הָשֵׁב אֶל חֵיק מְרִיבִי - תְּבַע גְּאוֹלָתִי דּוֹדִי וְקָרוֹבִי · תָּחִישׁ לִי
מִפְלָט עִמָּךְ לְעַרְבִי מִמַּחֲצֶבֶת רַהַב הָעֵירָה עוֹז נָקָם לְלָבוּשׁ - שַׁחֵן תַּשְׁבִּית מַכָּתִי לַחֲבוּשׁ -
לְדַרּוֹךְ פּוּרָה בְּגָדִי נָקָם תִּלְבּוֹשׁ מְלוּכָה לְאַדְּרָךְ כְּמִיַּם סוּף כִּיבּוּשׁ : עֶזְרַת זוֹלַת לְשַׁבַּת שְׁנֵיהֶ
אֱלֹהִים אַל דָּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ - בְּעֵר נָוֶה הֵיכָלֶךְ כִּי נֶהֱרַס וְנֶחֱרַשׁ - גּוֹיִם יְרַשּׁוּהוּ
כְּבֶן רָאוּי לִירַשׁ - דַּם עֲבָדֶיךָ שָׁפְכוּ וְדָרוֹשׁ לְאַנְדְּרַשׁ : הֲלֹא אַתָּה מֵאָז וּמִקֶּדֶם בְּכָל
צָרָתָם צָרָתָה · וְטֶרֶם קָרָאוּךְ רַחֲמִים הִכְמַרְתָּ - זְנַחְתָּם עָתָה וּפָנִים הִסְתַּרְתָּ - חוֹדֶשׁ אֲכַל
חֶלֶק לָךְ בְּרֵרָתָ : טָחֵי תְּפֶל סוֹחֲחִים לִי בְּחֹרֶף - יוֹצְרֵךְ שִׁכְחֵךְ וּפָנָה לָךְ עוֹרֶף · כִּלִּינוּ בַּיִת
מֵרְפִּידוֹ וְטִמְאוּהוּ כְּגֵרֶף - לֹא חָשַׁלְתָּ הוֹשִׁיעֵנִי נָטַשְׁוּנִי רָךְ: מֶלֶךְ עֶלְיוֹן עַד אָנָה עָלַי יִתְמַלְאוּן:
נוֹהֲמִים כַּלְבָּאִים וְכַהֲמוֹת יַם יְשָׁאוּן סַגְיָא כַּחֲרָמָה יָדֵךְ בַּל יֵחָזוּן וְיָרְאוּן עַד כְּמִיהִי יִשְׁעֵךְ מוֹפִיעַ
יִתְפַּלָּאוּן : פְּשֵׁעַ שׁוּמֵם קוֹדֶשׁ וְהָחְזוֹן וְהָתָמִיד - צִפֵּה כִּימֵי קֶדֶם לְחַדֵּשׁ וּלְהַעֲמִיד - קָרְבְּנוֹת
שַׁחַר וְעֶרֶב עַל מִזְבַּחֲךָ תָּתְמִיד - רַעֲיָתֵךְ קוֹמֵם שׁוֹטָנָה וְעוֹיֵנָה תַּשְׁמִיד : שְׁעָרִים הַטְּבוּעִים
הָקֵם עַל תֵּילָם - תְּיַסֵּד עַל מְכוֹנוֹ הֵיכָל וְאֵלֶם בַּעֲשׂוֹתֵךְ נוֹרָאוֹת יָקוּם עִם עוֹלָם - מוֹרָאֵךְ נָצַח
יַעֲרִיצוּ כָּאוּ בְּהַגָּאֵלָם :

לשבת שלישי

אַתָּה אֱלֹהִים וְלָלְתְּךָ אֵין עוֹד - עֵרֵנָה נָמָה אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד - בָּאתִי בְּחַדְרֵי מֶלֶךְ וְעֵירַעְתִּי
מְקוֹם וְיָעוּד - וּבְשָׁלוֹם יָצָאתִי בְּלִי פָּגַע וּמְעוּד : גִּבּוֹרֵי וּשׁוֹסִיתִי - אֲבִירֵי
עֲשׁוֹתִי - טִרּוֹתָיו הֲרַסְתִּי - מִשְׁכְּנוֹתָיו רָמַסְתִּי : דְּבִירוֹ רִיעַצְתִּי נַחֲלָתוֹ עָנִתִּי : צִבְאוֹתָיו
רָצַצְתִּי - וְרֵעֵלָא אוֹנָתִי : הֲנִנִי שְׁלֵוָה דְּשֵׁינָה וְרֵעֲנָנָה - יוֹשֶׁבֶת בְּאַרְמוֹן שִׁקְטָה וּשְׁאַנָנָה -
וְאֵיהּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הִפְלִיא לְכַנָּה - מְדוּעַ מִיָּדִי לֹא יְצִילָנָה : זְמִירוֹת הֵיכָלוֹ הֶחֱשַׁתִּי
וְחִלַּלְתִּי שִׁירוֹתָיו וְהִצַּתִּי בְּאֵשׁ מִקְדָּשׁוֹ וְעֵרַעְתִּי חֲצֵרוֹתָיו : חִלַּלְתִּי צְפוּנוֹ וְקִרְקַרְתִּי קִירוֹתָיו -
וְעַל מִזְבְּחוֹ טִבַּחְתִּי מִשְׁרָתָיו : טִיחַ חוֹזִי סוֹעֲרָה וְנִיבָא צוֹפִיָּה - הַנִּבְאִים לָהּ עוֹר תַּעֲדִי תוֹפִיָּה:
יָמִים אָרְכוּ וְאָבַד חָזוֹן מִצֹּפִיָּה - אֵין לָהּ רְוָיָה מֵאֵשׁ רִשְׁפִיָּה - כַּבִּיר כֹּחַ אַתָּה יְיָ אֲדוֹנֵנוּ - הַעַל
אֵלֶּה תֶּאֱפַק תַּחְשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ לָמָּה תָּבִיט בּוֹגְדִים הָקְמִים עָלֵינוּ : תַּחֲרִישׁ כְּבַלַּע רָשָׁע שְׁאֵרִית
קָהָלֵינוּ : מוֹנִים וּמְעַנִּים וּמְדַכְּאִים עַמֶּךָ : וּמְרִבִּים נִיאוּצִים וְחֵרוּפִים לְעוּמָּתֶךָ - נָאוֹר וְאַדִּיר

לֹא יָכִילוּ גּוֹיִם זָעֲמֶךָ · יַחְתּוּ מְרִיבֶיךָ וְהוּמַם בְּקוֹל רַעְמֶךָ : סַתְּמוּ פִּיּוֹרֵי מַמְלִיכֶךָ שִׁכְנֶךָ
מְלֵיחָה · עֲדוּת שִׁקֵּר לְהָעֵד וַאֲמִתְּךָ לְכַחֵד · עוֹרָה לָמָּה תִּישָׁן קָמְךָ לְהַכְחִד · מַלְכוּתְךָ
לְהַמְלִיךְ בְּפוּמְבִי וְיִחוּדְךָ לְסַהֵד : פָּנֶיךָ הָאֵר וְהַפְלֵא חַסְדֶּיךָ · הוֹשַׁע חוֹסְיךָ וְהָרֵנֵן חַסְדֶּיךָ ·
צִיּוּנְךָ נַהֵל לְקִרְיַת מוֹעֲדֶיךָ · דַּעַת הַכֹּל כִּי אֵין בִּלְעָדֶיךָ : קוֹמְמִסּוּבְךָ בְּשָׁלֵם כְּמִקְדָּם · וְעַד
שָׁם אֲבוֹלִי כְּאָחוֹר וּמִקֶּדֶם · רוֹמְמוּתְךָ לְהָפֵק וּבְתוֹרָה פָּנֶיךָ נְקֵדֵם · בְּשׁוּבְךָ שָׁבְתֵנוּ חָרֵשׁ
יָמֵינוּ כְּקֶדֶם : שִׁיר לְךָ יְהוֹרֵשׁ וּמַעַן הִילּוּלִים · פְּדוּתְךָ עִם עָנִי מִכַּף הוֹלְלִים · תְּהִלָּה יְבִיעוּ
בְּיִשְׁמְךָ נִדְגָּלִים · כְּאָז בְּעוֹבְרִים בֵּין גַּלִּים : מְלֻכָתְךָ תָּקִים מֶלֶךְ עוֹלָמִים · שֶׁלֹּא לְהַזְכִּיר פְּדוּת
סֵבֶל עָנָמִים · לֶאֱמוֹד חֵי הַמַּעֲלֶה מֵאֶפֶס תְּחוֹמִים · מְיַחֲלָיו בַּגּוֹלָה בְּדוּכֵּוֹת תְּהוֹמִים :

זולת לפרשת בחר סיני

אַחֲרֵי נִמְכַּר גְּאֻלָּה תִּהְיֶה לוֹ · הַבֵּן הַבְּכוֹר בּוֹא יָבֹא גּוֹאֲלוֹ בָּרֶךְ יְחֵילוֹ · וּבָנָה בַּיִת
זְבוּלוֹ · הַשֵּׁה אָזְנְךָ לוֹ · כִּי יְחַנֵּן קוֹלוֹ : גּוֹרְשֵׁנוּ גּוֹלָה · וּבְשִׁלְחָן אָב אֹיְבֵנוּ ·
אוֹיֵב לְעֵינֶיךָ בְּפֶרֶךְ יְרַדֵּנוּ · דְּרוֹשׁ תִּדְרְשֵׁנוּ · וְנַחֵם תְּנַחֲמֵנוּ · כְּלוֹ עֵינֵינוּ עַד דּוֹדוֹ יִגְאָלֵנוּ :
הָאָב חַיָּב בְּבָנוֹ לְפָרְעוֹתוֹ · וְלָמָּה זֶּה שְׁכֵחָתוֹ · הֲלֹא תָּשׁוּב לְקַחְתּוֹ · וְלֹךְ מִשְׁפַּט הַגְּאוּלָה
שֵׁנִית לְקִנְיָנוֹ : וְעָלֶיךָ שְׁמִירָתוֹ לְהַעֲמִידוֹ עַל חֻזְקָתוֹ וְזָכוֹר נִפְלְאוֹתֶיךָ בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ · כְּשֵׁמַע
מְצָרִים לְעֵינֵינוּ תַּרְאֵנוּ : חֲדֵשׁ כְּבָרְאשׁוֹנָה וְחָנֵם קִנְנוּ · גְּאֻלַּת עוֹלָם תִּהְיֶה לָּנוּ : טוּב
וְיָשָׁר מוֹרֶה דַּרְכֵּי אוֹרְחוֹתֶיךָ · נִדַּח הָשֵׁב וְאַסְפֵּתוֹ אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ · יַשֵּׁר עָקֹב עַל חַסְדְּךָ וְעַל
אֲמִתֶּךָ · גְּאוּלָה תִּהְיֶה לוֹ כִּי כֵן מִדָּתֶךָ : כְּרוּ זֵדִים לִי שׁוּחָה לְהַפִּילִי · חוֹשְׁבִים מַחֲשָׁבוֹת
דְּשַׁע לְהַכְבִּיד אֶת עוֹלִי · לִבִּי לְמָרוֹם וְעֵינִי לְמַחוֹלְלִי · גְּאוֹל לְךָ אַתָּה אֶת גְּאוּלָתִי · כִּי
לֹא אוּכַל לִגְאוֹל לִי : מִקֶּל וָחוֹמֶר בְּנוֹ הֶעֱדָתָה · מַלְאַךְ גּוֹר וְאַתָּה קִימָתָה · נְבִיאִים נִבְּאוּ
כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָה · כְּנָפֶיךָ תִּפְרוֹשׂ כִּי גּוֹאֵל אַתָּה : סוֹב וּפְגַע בְּצַר אֲשֶׁר עָנִי יֵאָרוֹב · רָעָתָם
רַבָּה תְּבַטֵּל בְּרוֹב · עֵמֶק הַנִּרְדָּף לְטוֹבָתוֹ תֵּעָדוֹב · עַתָּה כִּי אֻמְנָם יִשְׁגּוֹאֵל קָרוֹב : פֶּרֶץ
רַב תִּפְרוֹץ בְּפוּרָה הָאֲדוֹטִית · תְּהַפֵּךְ רֶגַע כְּמַהֲפֶכֶת סְדוֹמִית · צִיצִים וּפְרָחִים תִּפְרַח
שׁוּלַמִּית · גְּאֻלָּה שֵׁנִית נֵאָלָה עוֹלָמִית : קְרָא אֶל הַחֹרֶב לְאֵבֶר שׁוֹטֵנֶךָ · יַעַן כִּי טָבְחוּ
צֹאנְךָ לְעֵינֶיךָ · רַחֵם עֲנֵיֶיךָ וּגְאַל בָּנֶיךָ · בְּנֵי מַאֲמִינֶיךָ גַּם הֵם אֱמוּנֶיךָ : שְׁפָתֵינוּ פָּרִים
וּבְבָשִׂים נְשַׁלֵּם · לְרוּחָתִי וּלְשׁוּעָתִי אוֹן בַּל תַּעֲלֵם · תְּכוֹן תְּפִלָּתִי וְלֹא אֶכָּלֵם · בָּנֶיךָ
תַּעֲלֵם · וּמִמָּוֶת תִּגְאָלֵם : בָּרֵךְ לְךָ נִבְרָע לְהַרְבּוֹת הַמְשׁוּלַּחַת · הָשֵׁב נִדָּחָה בְּשׁוּבָה וְנַחַת ·
רוֹכֵב שְׁמֵי בָּאֵשׁ מִתְלַקַּחַת · הוֹשַׁע צְוּחַת הַגְּאֻלָּה מִשְׁתַּחַת : בָּרוּר לְךָ מָנָה יָפָה הַכֵּלִים
הַנְּעִיצִים · בְּחֶרֶב נִרְדָּפִים וּמוֹדִיעִים הַדָּמִים · שׁוּר נָא בְּעוֹרוֹת אֵלִים מְאוּדָּמִים · גּוֹאֵל
חַדֵּם מֶלֶךְ עוֹלָמִים : מִי כָמוֹךָ בָּאֵלִים נוֹשֵׂא בַּאֲלוּמוֹת · לָמָּה תִּישָׁן עוֹרָה בְּאַף תַּחְגּוֹר
חֵימוֹת · גּוֹאֵל הָאֵל הַנּוֹתֵן נְקָמוֹת : אֱמוֹר לְבַת צִיּוֹן שׁוּבִי לְמְנוּחָיְכִי · כִּי אָנֹכִי הוּא הַגּוֹאֵל
מִשְׁתַּחֲוֶה חַיָּכִי · קוּמִי יְפָתִי וּלְכִי · כִּי אֶחְפּוֹץ לְגָאֳלֵךְ וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי: לְמָה יְיָ לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ ·

הֵן הַבֵּט נָא עַמְּךָ כֻּלָּנוּ - אֲנַחְנוּ הַחוֹמֶר וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ - אַתָּה יְיָ אָבִינוּ גְּאָלֵנוּ : חָזָק וְאַמִּיץ
מֵעוֹלָם אַתָּה אֵל - שׁוֹפֵט וְדַיָּן פּוֹדֶה וְגוֹאֵל רַחֵם וְנַחֵם וּבְנֵה בֵּית אַרְיֵאל - אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם
גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל : אהבה לשבת לפני שבועות

אוֹתְךָ כָּל הַיּוֹם קִוִּינוּ - וּלְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ אִוִּינוּ - אַתָּה יְיָ אָבִינוּ : בֵּן בְּכוֹרְךָ הַרְחֵתוּ -
לָמָּה לָנֶצַח שְׁבַחְתָּנוּ : וְלֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ - וְעַד מָתַי יְיָ : גּוֹרֵשׁ מִבֵּית הַדְּרָיו -
מוֹצֵא מִכְּלַל חֲדָרָיו - וְהַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו : דָּחוּי וְשׁוּב לֹא נִרְאֶה - נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה וְנִכְאֶה -
נִשְׁבֶּה וְאֵין רוֹאֶה : וְעַד מָתַי יְיָ הָיִיתִי בְּמוֹסָר מִתְנוֹדֵד - שָׁדוּד בְּיַד שׁוֹדֵד - הָיִיתִי כְּצִפּוֹר
בּוֹדֵד : וְנִסְתִּי כָּל הַיּוֹם נִרְדָּף - בְּרוּחַ עֲרִיצִים נִשְׁדָּף וְקוֹל עָלֶה נִדָּף - וְעַד מָתַי יְיָ זָמְמוּ
נַפְשִׁי לָקַחַת - וּמִפֶּחָ יוֹקְשִׁים בּוֹרַחַת - עָלָתָה נִצָּה וְהִיא כְּפוֹרַחַת : חֶרֶף סֶלָה שׁוֹאֲפִי -
וּמַה אָשִׁיב דָּבָר חוֹרְפִי - יָדִי שַׂמְתִּי לְמוֹפִי : וְעַד מָתַי יְיָ טָמְנוּ רֶשֶׁת לְפַעֲמִי - חִבָּלוּ מִקּוֹל
נוֹעֲמִי - הָעָם אֲשֶׁר זָעַם : יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ - לְכָל אֲשֶׁר לִי יְנַטְּשׁוּ יוֹם יוֹם יְדַרְּשׁוּנִי - וְעַד
מָתַי יְיָ כּוֹרֵעַ לְתַלְוִי בְּמָגוֹר - מַכְרִיעַ בְּךָ לְבִגּוֹד - לְכוֹל עֵין יִסְגּוֹד - לָמָּה תַּבִּיט בּוֹגֵד - שׁוֹסֵה
וּבוֹזֵה וּמְנַגֵּד - בְּיוֹם עֶמְדְּךָ מְנַגֵּד וְעַד מָתַי יְיָ מַה אוֹחִיל וּמַה אֲקַוֶּה - הַר צְבִי קָדְשְׁנוּ - עֲלֵי עֶמֶק
שָׁוֶה : נָפַג לִבִּי לְקֶץ עָדָנִי - חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים דִּינִי - וְנוֹחֵם יִסְתַּר מֵעֵינַי : וְעַד מָתַי יְיָ סֶלָה
אֵיחֵל לְעַדָּן - וְחִנָּה חֶרֶג וְאֶבְרָן - וּלְמָחָר אֵין דָּן - עוֹשְׂתִי וְנֶעֱשְׂתִי הוֹדָמִין - נֶאֱשְׁתִּי עוֹר
מִלְּהָאֲמִין - לְקֶץ הַיָּמִין : וְעַד מָתַי יְיָ פְּרָעוֹנִי מוֹנַי אֲכַלּוּנִי - וְעַד תַּכְלִית כִּלּוּנִי - אַךְ בְּשַׂחַת
יִטְבְּלוּנִי : צָמְתוּ חַיַּי לְהִתְגָּאֵל דּוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים וְשׁוֹאֵל - הֵם קְנָאוּנִי בְּלֹא אֵל : וְעַד מָתַי יְיָ
קָרְאוּ עָכּוּם שְׁפוֹךְ דָּם - וְלֹא שָׁמוּךְ אֱלֹהִים לְנֶגְדָּם - וּמַה לְּךָ נִרְדָּם : רָאִיתָ שִׁמְךָ חִלְּלוּ
עֲלִילוֹת בְּרֵשַׁע יַעֲלִילוּ - וּמוֹשְׁלָיו יְהַלִּילוּ : וְעַד מָתַי יְיָ שְׁאוֹן קָמֶיךָ עוֹלֶה - לְהָמִיר
כְּבוֹדְךָ בְּנִקְלָה - דַּגְנְבֵר בְּנִקְלָה - תְּלָאָתָם הִלְאוּנִי חֶרֶב : שָׁמוּ חוֹרְבוֹת חוֹרֵב - עַם
שְׁרִידֵי חֶרֶב : וְעַד מָתַי יְיָ אֶמְרוּ מְגוֹ לְהַכְחִידֵי - רָגְשׁוּ אֲלַי לְהַחֲרִידֵי - שׁוּתִי יְיָ לְנֶגְדִּי :
פָּנֶיהֶם חִזְקוּ וְהֵעִיזוּ - וּבְרוֹב גְּאוֹנָם הֵעִיזוּ - שָׁכוּ וַיָּבוּזוּ : וְעַד מָתַי יְיָ רָצְחוּ וְגַם יָרְשׁוּ - עוֹלָם
עָלַי הוֹקְשׁוּ - וְעַל גַּבֵּי חָרְשׁוּ - יָשִׂימוּ תְמוּנָתוֹ לְתַבְנִית אִישׁ - וּמָרְדוּ אֶת תַּכְנִית - הַסְּבוּתָ
אֶת לִבָּם אָחוֹרַנִּית : וְעַד מָתַי יְיָ וּמְיַחֲדֶיךָ שִׁמְךָ יַאֲמִירוּ : וְעָלֶיךָ נִכְרָתוּ וְנִגְמְרוּ - מִשְׁמֶרֶת
יְיָ שָׁמָרוּ - בְּנֵיךָ בְּחוֹנֶיךָ יְרוּעִים - וְהָרַמִּים מוֹדִיעִים לַבָּקָרִים וְלָרַגָּעִים וְעַד מָתַי יְיָ רַבִּים
אוֹמְרִים לְהַרְוִיחִי - יַעֲצוּ מִמֶּךָ לְהַזְנִיחִי - אָמְרוּ לְנַפְשִׁי שְׁחִי - יָזְמוּ שְׁמִי לַיַּעֲקוֹר : שִׁמְךָ
עוֹד מִלְּזִכּוֹר - הֲלֹא אֱלֹהִים יַחֲקוֹר : וְעַד מָתַי יְיָ צֹאן הַהֲרִיגָה וְצוֹלְעָה - נִדָּחָה בְּרָעוֹת
שָׁבְעָה - יְיָ חוֹשִׁיעָה - חַי גֹּאֲלִי נוֹשָׁן - תַּצְמִיחַ מַעֲמַק שׁוּשָׁן - עוֹרְרָה לָמָּה תִּישָׁן : וְעַד מָתַי
יְיָ קְמִי תִבְעַר כַּגָּלָל - קַנֵּא שִׁמְךָ הַמְחוֹלָל - וּבְגוֹיִם מְחוֹלָל - חָזָק גֹּאֲלִי עוֹרְרָה - גְּבוּרָתְךָ
חוּשָׁה לְעֶזְרָה - כְּבוֹדִי עוֹרָה : וְעַד מָתַי יְיָ חִבָּה יִתֵּרָה עָלַי תְּזוֹרֵר - קִנְאָתְךָ בְּחֵמָה תְּעוֹרֵר -
עַל הַצַּר הַצּוֹרֵר : זְכוֹר אוֹהֲבֶיךָ בְּנֶפֶשׁ כּוֹלָם - וְאַל תַּאֲחַר פְּעוֹלָתָם מִלְשַׁלֵּם - אַהֲבָתָנוּ
אַהֲבַת עוֹלָם : ואתה יי :

אֱלֹהִים בְּאָזְנֵנוּ שָׁמַעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ לָנוּ פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִּימֵי קֶדֶם לְמַעֲנֵינוּ · בְּכָל דּוֹר
וָדוֹר נוֹרָאוֹת שָׁמְתָּ עֲבוּרֵינוּ · רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְיָ נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ
אֵלֵינוּ : גָּאַלְתָּנוּ בְּחוֹזֶק יָד מִנַּחַשׁ וְצָרִים · מֵאֲרִי וְדוֹב וְנָמֵר וּשְׂאַר צוֹרְרִים · דְּכָאוּנוּ
עַתָּה רַגְלֵי חֲזִירֵי יְעָרִים · כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלֵינוּ וְשׁוּפְכוּ אֲשׁוּרִים : הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ
לְשִׂכְחָה · יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנִים בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה · וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשֵׁנוּ בְּפֶרֶץ וְצוּחָה · כִּי עָלֶיךָ
הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כַּצֹּאן טִבְחָה : זְמַן אַחַר זְמַן נַפְשֵׁנוּ חָכְתָה · וְאֶרֶךְ הַקֵּץ וְאֵרוּכָה
לֹא עָלְתָה · חֶשְׁבּוֹן רִנּוּ לְיַעֲקֹב תִּיכִּינוּ יֶשַׁע בְּעִיתָה · קַוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב לְעֵת מַרְפֵּא
וְהִנֵּה בְעָתָה : טוֹב קִוִּינוּ וְהִנֵּה אוֹפֶל וְאַשְׁמָנִים · בְּמַחֲזוֹר רִנּוּ · אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנִים ·
יַחֲדָיו נוֹעָצוּ עַז פָּנִים · אָז עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים : בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ חַיִּים
בְּלָעוּנוּ · טֶרֶף וְנָשִׁים כְּצֹאן לַטִּבְחָה הִתְקִינוּנוּ · לְהַכְרִית עוֹלֵל מִחוּץ בַּחוּרִים מִרְחוֹבוֹתֵינוּ ·
פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ וּזְקֵנִים לֹא חָנָנוּ : מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם · מִמְּךָ לְהַפְרִישׁ
סָגַּ אוֹרְחוֹתֵךְ לְעַקֵּם · נַפְשֵׁנוּ נִבְהֲלָה מְאֹד מִפְּנֵי חֲמַת הַמְעַקֵּם · הַעַל אֵלֶּה לֹא תִפָּקוֹד בָּם
וְלֹא תִתְנַקֵּם : הֶרֶג רַב וְיוֹם טִבְוֹחַ בְּתַתֵּנוּ נִגְזָרָה גְּזֵרָה · וְנֶהֱרְגוּ קְהִלוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּזַעַם וְעֶבְרָה
וְצָרָה · זָקֵן וּבָחוּר וּבְתוּלָה עֲרוּמִים נִמְשְׁכוּ לִקְבוּרָה · חֲפוּרוֹת מְלֵאוֹת יְלָדִים וְיוֹלְדוֹת
וְתַלְמִידֵי הַתּוֹרָה : טֶרֶם הָיָה אֶזְרְחִי כְּזֹרֵז יְחִידוֹ לַעֲקֵדָה : וְשָׁמְעוּהָ מִן הַשָּׁמַיִם אַל תִּשְׁלַח
יָדְךָ לַהַשְׁמִידָה · כַּמָּה עַתָּה נִשְׁחָטִים בָּנִים וּבָנוֹת בִּיהוּדָה · לֹא חַס לְהוֹשִׁיעַ טִבְוחִים
וְשָׂרוּפִים עַל מוֹקְדָה : מַתַּן שֶׁעֲשׂוּעִים סִפְרֵי תוֹרוֹת יְדוּעִים · נְטוּעִים לְאֹהֶל פְּרוּעִים עֲלֵי
מוֹטוֹת רְקוּעִים · סוֹף עֲשָׂאוּם בָּתֵּי שׁוּקִים לְמַנְעַל רַגְלֵי מְצוֹרָעִים · עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָה
וְעֵינִי כְּמַיִם נוֹבְעִים : סֵפֶר הַתּוֹרָה נִתְעוֹלֲלָה בְּיַד צָרִים · וְגַם שִׁכְלוּ דּוֹרְשֶׁיהָ מִפְּנִינִים יְקָרִים ·
עָלֶיהָ תִּבְעִי וְעָלֶיהָ תִּבְכִּי נֶפֶשׁ אֲדִירִים · כְּבְתוּלָה חֲגוֹרַת שַׂק עַל בַּעַל נְעוּרִים : פְּנֵי יְיָ שִׁפְכִי
לִבֵּךְ לְאַבְדָּם · לְנֶקֶם נִקְמָתְךָ יַשְׁקִיר חִצָּיו מִדָּם · צוֹרְרָיו תֹּאכַל חַרְבּוֹ בְּמָגֵן מְאֻדָּם ·
עֲזֹר מִצַּר הָבָה וְשׁוָא תְּשׁוּעַת אָדָם : קוּמָה יְיָ בְּאַפֶּךָ לְשִׁפּוֹט קָמִים · וְלֹא יַחֲצוּ יְמֵיהֶם אַנְשֵׁי
דָמִים · רָצִים אַחֲרֶיךָ וְנַפְשָׁם עָלֶיךָ לַמָּוֶת מַשְׁלִימִים · בְּרַבִּים תְּחַלֵּק לָמוֹ שָׁלָל עֲצוּמִים :
שִׁיתָה יְיָ מוֹרָה לְאַנְשֵׁי רִיבֶךָ לְבַל יַעֲנוּ עוֹד זֶרַע אֹהֲבֶיךָ · תָּקִים לָמוֹ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּ בְּנָבִיאֶךָ ·
וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים וְרִחֲמֶךָ וְהִרְבֶּךָ : חֲשֹׁךְ זְרוֹעַ קָדְשֶׁךָ שְׁנִית קְנוֹתֵינוּ · בַּאֲשֶׁר מִנּוֹף גְּאַלְתָּה אֶת
אֲבוֹתֵינוּ · אֲמֵן זְרוֹעֵינוּ כְּאָז בַּיָּם עֶבְרֹתֵנוּ · חוּשָׁה לָעֶזְרָתֵנוּ אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתֵנוּ ·

אֵל
אֵל חַי אַרְנֵן · בְּלֵב וּבְשָׂר אֶתְחַנֵּן · שַׁדַּי דֵּעֵה חוֹנֵן : בַּעֲמַל יְגוֹנִי הַכֵּט · כִּי
כְּקֵצָה אַחֲכֵט · הָסֵר מֵעָלַי שֵׁבֶט · אַל תֶּחֱרַשׁ אֵל גְּבֶרָה עָלַי גָּלוּת · בְּחוֹסֶר כָּל
וְדַלוּת בְּרֹאתִי כְּרוֹם זְלוּת · דְּכָאוּנִי אֹיְבִי שָׁקֶר · זְכֹר מִפִּי לְעָקֶר · בְּהֵיכָלְךָ בְּלִי לְבַקֵּר :
אֵל תֶּחֱרַשׁ אֵל הוֹנוֹנִי מִנִּי בָתְלָאָה · וְטִנְפוּנִי בְּרֶבֶת חֻלְאָה · וְאָמְרוּ הֵנָּה מַתְלָאָה · וּמַה לָּכֶם
להעלב

זולת לשבת ראשון אחר שבעה עשר בתמוז

לְהַעֲלֵב - עַל עִסְקֵי עָוֹן לֵב - נִשְׁבַּרְתִּי כְּמֵת מִלֵּב: אֵל תַּחֲרֵשׁ אֵל זָנַחְתִּי עֲדֵי תַּעֲנוּגֵם -
מִשְׁתֵּיהֶם וּפַת בָּגֵם - וְכָל מוֹעֲדֵי חָגֵם - חֵי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ - וְכִבְלֵי רִיק הוֹצַגְנוּ - נֶפֶשׁ
לְךָ עָרַגְנוּ: אֵל תַּחֲרֵשׁ אֵל טָמְנוּ פַּח וּמוֹקֵשׁ - יָשׁוּר כִּשְׁךָ יוֹקֵשׁ - עֲבוֹר מִכֶּךָ לְהַעֲקֵשׁ:
יְעוֹלְלוּ עֲלִילוֹת בְּרֶשַׁע - בְּלִי עָוֹן וָפֶשַׁע - מִמְּךָ נוֹחִיל לְיֶשַׁע: אֵל תַּחֲרֵשׁ אֵל כָּל
שִׁמְחָה עָרָבָה - אֵלֵי גִיל בְּלִי לְקַרְבָּה - רָעָתֵינוּ כִּי רַבָּה - לָמָּה תַּבִּיט בּוֹגְדֶיךָ - תַּחֲרִישׁ
בְּבָלְעָם יְדִידֶיךָ - בְּהִתְאַפֵּק הַמּוֹן חַסְדֶּיךָ: אֵל תַּחֲרֵשׁ אֵל מֵעֵת הֵיכָלִי שָׁמֵם - בְּדָד יָשַׁבְתִּי
וְדוֹמֵם - כָּל הַיּוֹם מִשְׁתּוֹמֵם: נָטְלוּ זְבָחִים וְעוֹלוֹת - וְבָטְלוּ עוֹנֵג הֵיכָלוֹת - וְעַטָּרוֹת
חַתָּנִים וְכַלּוֹת: אֵל תַּחֲרֵשׁ אֵל סוֹד סַנְהֶדְרֵי עוֹרֵעַר - זְקֵנִים שָׁבְתוּ מִשָּׁעַר - מִבֵּית לֶבֶנוֹן
יַעַר: עֵרֶן נֶהֱפַךְ לְעֵגֶן - וְבָטְלוּ שִׁירֵי נְגֵן - מִבֵּית מִשְׁתָּאוֹת מְנֻגָּן: אֵל תַּחֲרֵשׁ אֵל פְּקוֹר
גֶּפֶן וְכַנְתֶּךָ - גּוֹרָל חֶבֶל מַנְחָלְתֶּךָ - כֶּרֶם חֶמֶד נְטָעֶךָ: צוּר יְשֻׁעָתְךָ תְּמַהֲרֶנָּה - גִּיהַ אוֹרְךָ
תְּנַהֲרֶנָּה - לַיְלָה וְיוֹם תְּנַצְּרֶנָּה: אֵל תַּחֲרֵשׁ אֵל קְרֵית מְשׁוֹשְׁךָ בְּנֵה - וְגַעֲר חַיַּת קָנֵה -
שְׁנִית עַמְּךָ תְּקַנֵּה: רַבֵּה כְּחוֹל צְבָאֶיהָ - וְקַיֵּם חֲזוֹן נְבִיאֶיהָ - חֻפַּת כָּבוֹד וּמִקְרָאֶיהָ: אֵל
תַּחֲרֵשׁ אֵל שִׁית פְּאֵרָהּ כְּחָתָן - לְהוֹשִׁיבָהּ בְּנוֹת אֵיתָן - בְּרִבּוּי מוֹהַר וּמַתָּן: תָּשִׁיב מְלוּכָה
לְבַעֲלֶיהָ - וְיָצִילְךָ תְּפָרוֹשׁ עָלֶיהָ - וְכַכְּלָה תַּעֲרֶה כֵּלֶיהָ: אֵל תַּחֲרֵשׁ אֵל שְׁלַח לְעַמְּךָ פְּדוּת -
וְנָשִׁיר שִׁיר יְדִידוּת כְּאָז בְּצֵאתִי מֵעִבְרוּת: בִּים רַעֲיָתְךָ כְּגוֹזוֹת - יָצָאָה חֻפְּשִׁי בָּעֲלִיזוֹת - קָדוֹשׁ
שַׁבְּתָה עַל זֹאת: אַל תֶּחֱרַשׁ אֵל:

זולת לשבת שניה אחר שבעה עשר בתמוז

אֲרִיוֹת הֵרִיחוּ פִּזוּרָהּ - מִבֵּית לְשָׁכוֹת וַעֲזָרָה - מֵאֵין אֲבַקֵּשׁ עֶזְרָה: בָּאוּ כֻלָּם
בִּבְרִית נוֹעָצִים לֵב לְהַכְרִית - מִבְּלִי תֵּרַ שְׁאֵרִית: חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי: נִבְרַ
חֲטָא לַאֲשָׁמָה - אוֹיֵב מַקִּיף לִנְשָׁמָה - שָׁם נַפְנִי לִשְׁמָה: דִּבִּים וַאֲרִיוֹת נָהֲמוּ - חֲפָצִי
קִרְבָתְךָ הֲמוּ - מֵעֵי כַּיִם יֶהֱמוּ חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי הָרְסוּ מְרוֹם הָרִים - אַרְצִי בְּזֹאת נָהָרִים - לְשִׁפּוֹךְ
דַּם מְהָרִים - וְתָמִיד בְּתוֹךְ לְבָאוֹת - יְחַלְּתִי לֵאלֹהֵי הַצְּבָאוֹת - הֵרֵאנוּ לְטוֹבָה אוֹת:
חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי זְדִים מְאֹד הֵלִיצוּנִי - בְּעֶצֶב נִבְזֶה הַפִּיצוּנִי מַה תְּהֻכָּה נֵאָצוּנִי: חֶלֶף זְמַן
וְעִדָּן - נִגְרַע עוֹנֵג וּמְעִדָּן - אָרְכוּ קִיצִים וּמוֹעֲדָן: חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי טָמְנוּ פַּח לָנֶשֶׁכָה - גָּלוּת
מְאֹד נִמְשָׁכָה - הִנֵּה אֵימָה וְחֶשְׁכָה - יְדִידוּת מִשְׁבְּנוֹתֵיךָ יָרְשׁוּ - בָּנִים מִגְיוֹ גּוֹרְשׁוּ - עַל
גַּבֵּי חָרְשׁוּ חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי בְּזִכְרֵי בֵית מְנוּחָה - מִקּוֹם זֶבַח וּמִנְחָה מְלֹאתִי יָגוֹן וַאֲנָחָה:
לְאֵבֶל נֶהֱפַךְ כִּנּוֹרִי כְּתֵי אֲנַע בְּצִינּוֹרִי - וְאַתָּה תָּאִירְנָרִי: חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי מֶלֶךְ עוֹזֵר מְפוֹרָשׁ -
רוֹאֶה עָנִי וְרָשׁ - אֵיכָה תַּבִּיט וְתֶחֱרַשׁ: נָאוֹן שִׁמְךָ מִתְאוֹנְנִים - לְבוּל עֵין סוֹנְדִים - לְמַה
תַּבִּיט בּוֹגְדִים: חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי סְמֹךְ בְּיִשְׂרֵי מִפַּחַד - הוֹדִי נֶהֱפַךְ

נכחד

וְנִכְחָד : בְּהָוסָדָם עָלַי יָחַד : עוֹרֵךְ מְאֹד מַקְשִׁים · לְהָנִיא יְחוּדֵךְ מְבַקְשִׁים : יְסַפְּרוּ לְטַמְטֵן
מוֹקְשִׁים : חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי פְּרֹשׁוּ מִכְמוֹרֶת מְצָרִים · אוֹיֵב לוֹחֵץ עֲצוּרִים · יֵשֵׁב בְּמַאֲרָב
חֲצֵרִים : צוּר אֱלֹהֵי עוֹלָם · לָמָּה תֶחְשֶׁה וְתִתְעָלָם · תֵּן לָהֶם כְּפָעֳלָם : חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי
קָבְצוּ עָלַי גְּעוּלִים בְּמְרִירוּת אוֹתִי מְרַעְיִלִים : אֲהֵלִי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים · רַבְּתִי עַם דְּמוּמָה :
מְקֻוֵּה יְשֻׁעָה שׁוֹמֵמָה : יְמִין יְרוֹמְמָה · חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי שִׁירוֹת הֵיכָל גְּנוּזִים : פַּסּוּ נְבִיאִים
וְחוֹזִים · שָׁבַת גְּאוֹן עֲלִיזִים : תָּמִיד נִשְׁמָעָה צְוָחָה · נַפְשִׁי לְעָפָר שָׁחָה · עָרְבָה כָּל שִׂמְחָה :
חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי יְרִיבִי בוֹסְסִים בְּפָרְךָ · וְרוּחִי נִבְקָה מִמּוֹרֶךְ · סָפַקְתִּי עַל יָרֵךְ : פּוּגָה
לְצוּר מַבָּטָה : בְּשַׁבָּט אֱנוֹשׁ נֶחְבָּטָה · רְאֵה יְיָ וְהַבִּיטָה : חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי שׁוֹאֲגִים בְּקוֹל
שַׁוְעָה · מְחַכִּים בְּרִית וּשְׁבוּעָה · וְהִנֵּה רַק זְוָעָה · אֲנָא חִישׁ עַל יְצוּתָם · לְהַאֲזִין חִין מְלִיצָתָם :
בָּאוּ מִנּוֹף בְּצִאתָם : חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי טוֹב סוֹכֵךְ בָּאֵבְרָה : וְנוֹתֵן מְלוּכָה וּמַעֲבִירָה : בְּיָדֵךְ
כְּחֻגְבּוּרָה : עֲדָרֶיךָ הָשֵׁב לְמַאוֹנָם : לְמַעַנְךָ חַיּוֹקְנָם · מוֹשֵׁל בְּגֵאוּת הַיָּם :
חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי עֶזְרַת וְכוּ׳ :

קרובץ לתשעה באב

בָּרוּךְ אַתָּה עֵד מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן :

אֵאָבֵיךְ בְּיוֹם מַכֵּךְ עוֹגֵל חֲצִי גָּרְנִי : אֵאָטֵמָה כָּל שָׁפָה מֵעָנוֹת בְּגָרוֹנִי : אֵאָלִים כָּל פֶּה כִּי
לֹא שָׁךְ חֲרוֹנִי · אֵאָבִין תֵּשַׁע מֵאוֹת וְעוֹד כִּי לֹא דָשְׁבָן גָּרְנִי : אֵאָקִין חֲבֵרוֹנִי
אֲשֶׁר חִבְּרָנִי · חֹזֶן אֵיכָה יָגְעָתִי בְּקָרְאִי נִיחַר גְּרוֹנִי : גְּרוֹנִי אֲנָשִׁית צִיחָה אִם אֶתֵּן אֶת
דַּגְנֵהּ · אֲחַזִּיק מָגֵן וְצִנָּה בְּגִינְךָ לְגוֹנְנֵךְ : וְאֶתְנָה צְמִידִים עַל יָדֵךְ · וּרְבִיד עַל גְּרוֹנֵךְ :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם : אַתָּה גִּבּוֹר עֵד לְהַחֲיוֹת מֵתִים :

אֶבְכֵּה בְּקִינוֹת בְּכָל שָׁנָה שְׁלוּחָי · אֶבְכֵּה בָהּ פָּנִים בְּפָנִים עַד כְּלוֹת שָׁלְחָי : אֲבַכֶּה
הָדָר קוֹלִי מְלַהֲרִים קוֹל נִיחָי · אֶבְלָה בּוֹכִיָּה עַד יַעֲשׁוּ נוֹגְחָי : אֶבְכֶּה וְלִחְיֵי
שְׁלָחַי · חֹזֶן אֵיכָה כָּלוּ עֵינַי מִיחֵל לֵאלֹהַי · לְאֵל חַי לְחַכּוֹת וְיַעֲשֶׂה לְמַעֲנוֹ · לְהַטְלִילְכֶם
בְּטַלְלֵי מְעוֹנוֹ · כָּל הַנּוֹגֵעַ בָּכֶם כְּנוֹגֵעַ בְּבַת עֵינוֹ : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים :
נִקְרַשׁ עֵד גָּרוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה :

אֶגְמָה לַעֲנָה פָּנֵי תֵּיבָה בְּקִרְבִּי · אֲגִיד עַיִן וְלֹא תִדְמָה כִּי אֵין מַקְרִבִּי · אֶגְעֶה וְאֶפְעֶה כִּי
רָחַק קְרוֹבִי · אֲגֵלָה שַׁדֵּי חֲלוֹץ מוּל מַחֲרִיבִי : אֲגִישׁ חִין מְרִיבִי · אֵיךְ לֹא רָב
רִיבִי · חֹזֶן אֵיכָה חָם לִבִּי בְּקִרְבִּי · בְּקִרְבִּי עָצוּר וְחָתוּם יוֹם נָקָם אֲרִיאֵל : עֵת כִּי בָאֵבָא
וְלֹא יְאַחֵר אֵל · כִּי גָדוֹל בְּקִרְבְּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ :
אַתָּה חוֹנֵן עַד בִּינָה דֵּעָה וְהַשְׂכֵּל :

אֱדוֹם וְלֹא אֶצָא פִּתְחוֹ אֶכְבַּד · אֲדָמִים כָּל פִּיּוֹת כִּי אֶבֶל כָּבַד : אֲדֵעָה מְלִין וּמְלֵל אַכְבִּיד
אֲדֵי כַּמָּה שָׁנִים חָמַסְתִּי בְּמַכְבִּיד · אֲדָמַתִּי אֲבַד אַבִּירִי לְהַאֲבִיד · חֹזֶן אֵיכָה שָׁכַחְתִּי

כמת

קרובין לתשעה באב

כְּמַת מַלְכָּה חָיִיתִי כִּבְלִי אוֹבֵד · אוֹבֵד זְרוֹיִכְשֶׁה בַּקֵּשׁ מַה אִירְעוֹ · זִיר רוּחַ הַעַת לְרוֹעֲעוֹ : לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זַרְעוֹ : בָּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הָרַעַת : הָשִׁיבֵנוּ עַד בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵימָה לְפָנֶיךָ

אֶהֱמָה כְּיוֹנָה נֶהְיִי תְמוּר שִׁירָי : אֶהֱגֶה הֲוּוֹת עַל שְׁנֵי שִׁבְרַי · אֶהֱמֶה כַּהֲמוֹת יַמִּים בְּרֹוב שׁוֹבְרָי · אֶהֱלַךְ בְּהָרֵי נֶשֶׁף בְּאֵין מְיַשְּׁרָי · אַהֲהוּ יְשָׁרָי · אֶהֱמוּ כְּשָׁרַי · חוֹן אֵיכָה כְּמַעַט נָטוּ רַגְלַי · בְּאֵין שָׁפְכוּ אֲשׁוּרַי · אֲשׁוּרֵי רוֹדְפוּ בַּכֹּבֶל לְהֵאָסֵר : רְצֵה תְשׁוּבָתִי בְּסִלִּיחָה לְהִתְבַּשֵּׂר · מַהֲנָאוּ עַל הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר : בָּרוּךְ אַתָּה יי הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה :

סלח לנו עד וסולח אתה :

אוֹיָה לִי כִּי נִרְתִּי צוֹל לְכָלְיוֹן : אוֹנֶנֶת וְצוֹלֶלֶת מֵאִין דָּלְיוֹן · אוֹם אֲשֶׁר עַל כָּל גּוֹיִם הוּשַׂמְתִּ עֶלְיוֹן : אוֹת הוּשַׂם בְּהָרְשֵׁם בְּאֶצְבָּעוֹת יְמִין עֶלְיוֹן · אוֹמְרָה לְגַלְיוֹן אוֹוִי לִכְלְיוֹן : חוֹן

אֵיכָה חֲלוֹתִי הֵיא שְׁנוֹת יְמִין עֶלְיוֹן · עֶלְיוֹן בְּרֹאשׁ הֲרִים תְּכוֹנֵן אַרְמוֹנְךָ בְּהַרְבֵּךְ · לְסֶלּוֹת פִּשְׁעֵי הֲמוֹנֶךָ : תָּעוֹז יָדְךָ וְתָרוֹם יְמִינֶךָ : בָּרוּךְ אַתָּה יי חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לְסַלּוֹחַ :

ראה נא בעיננו עד חזק אתה :

אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָּאתִי לְבֵית מַעֲדַנַי · אָזַל קְצִי וְשׁוֹנוֹ וְלוֹאֲטוּ עִידָנַי : אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בְּלֵיל נִידוֹנִי · אֶזְעַק אֵלֶיךָ חָמָס כְּהוּבְלָעוּ אֲדָנַי : אַזַּי דַּעְתִּי אוֹמְרָה לַיי : חוֹן אֵיכָה הַלְעוֹלְמֵי זְנַח יי · יֵיְרָאֶה בְּעוֹנִי עַם עוֹלָם : יוֹפִיעַ לְגָאֳלָם · גְּאוּלַת עוֹלָם · כִּי לֹא יִזְנַח יי לְעוֹלָם · בָּרוּךְ אַתָּה יי גָּאַל יִשְׂרָאֵל : רְפָאֵנוּ עַד וְרַחֵם אַתָּה :

אָחוֹר וְקֶדֶם מִמְּרוֹם לְמָרוֹם · אַחֲרָיו נִמְשַׁכְתִּי וְנָחֲנִי עַד אֱדוֹם · אֶחֱזַתְנִי רַעֲדָה שָׁם בְּנִזְדַּ אֱדוֹם · אֶחוֹרַנִּית שְׁמוֹנָה שַׁבְתִּי בִּגְבוּל בַּת אֱדוֹם · אָחַזְתִּי פֶּה לְרוֹם אַחֲרֵישׁ עַל הֲדוֹם: חוֹן אֵיכָה לָכֵן הַמַּשְׂכִּיל בְּעֵת הַהִיא יְהוֹם · יְהוֹם רוֹבִין פְּתַח מַלַּהַשְׁטִינְכֶם · רוֹפֵא כָּל בְּשָׂר הוּא יִשְׁמַע בְּקוֹלְכֶם · הַמַּזְכִּירִים אֶת יי אַל דָּמִי לָכֶם : בָּרוּךְ אַתָּה יי רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל : בָּרוּךְ עָלֵינוּ עַד כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת :

אַטָּה לְמָשָׁךְ אָזְנִי בְּמִשְׁנַת הַר הַטּוֹב · אֲטוּמִים אֲשֶׁר גָּעוּ נְטוּלִי לְקַטּוֹב · אֲטוּן חֶדֶר הַמִּטּוֹת בְּגַרְזֶן לַחֲטוֹב · אַטּוּ לַגַּרְזֶן כָּל לַח וְרַטּוֹב · אַטִּיף בְּכָל טוֹב אֵין עוֹשֶׂה טוֹב · חוֹן אֵיכָה נֶאֱלַמְתִּי דּוֹמִיָּה הֶחֱשַׁתִּי מִטּוֹב · מִטּוֹב בַּל יֶחְסַר אֲסַמֵּי לְמַלְּאוֹ · בִּרְכַּת שְׂנַת טוֹב יְשַׁפִּיעַ בְּגִבּוֹלוֹ : אַל תִּתְּנוּ דָּמִי לוֹ : בָּרוּךְ אַתָּה יי מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים : תִּקְעוּ בַּשּׁוֹפָר עַד כִּנְפוּת הָאָרֶץ :

אֵיכָה מְאֵיכָה שׁוּלְחַפְתִּי בְּמַלְקוֹחַי : אֵימָתִי מְגִלַּת קִינוֹת לִפְנֵי פְּקָחַי · אֵילוּ כַּמָּה יוֹבְלוֹת וְלֹא נָעוּ פְּקַח קוֹחַי : אֵימִים מַעֲרִימִים עָלַי מַקָּחַי : אֵישֵׁי מַלְקוֹחַי אַכְלוּ רִיקוּחַי · חוֹן אֵיכָה יָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ כּוֹחִי : וּלְשׁוֹנִי מוּדְבַּק מַלְקוֹחִי : מַלְקוֹחַי יַמְתִּיק יְשׁוּרֵר לְחוֹכִי · יֶאֱסוֹף מְזָרֵי לְאֵיוּוּ מְחַכִּי : וְעוֹד בַּל תְּדַבֵּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי : בָּרוּךְ אַתָּה יי מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל :

השיבה עד וצדקנו במשפט :

אֲבָלַנִי הַמְּמַנִּי שִׁבֵּר עַצְמוֹתַי : אֵיךְ בִּי יָשׁוּב לְסִיג אֲשְׁמוֹתַי : אֶכְתּוֹב קִינִים אֲשֶׁר פָּצוּ שַׁפְתַּי מְזִמּוֹתַי : אֲבוֹנָה נְכוֹחוֹת מוּל קְמוֹתַי · אַכְבִּיד נַהֲמוֹתַי : אַכְרִיז טוֹב מוֹתַי

חזן אֵיכָה וְנִפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְעָתָּה יְיָ עַד מָתַי · מָתַי לָעַד תִּקְצֹף לָנֶצַח · תִּבְעַר כָּמוֹ אֵשׁ קִנְאָתֶךָ · זְכֹר מָה יִּהְיֶה לָּנוּ · הַבֵּט וְרְאֵה אֶת חֶרְפָּתֵנוּ · נַחֲלָתֵנוּ נֶהְפְּכָה לְזָרִים · בָּתֵּינוּ לְנָכְרִים · הָיִינוּ יְתוֹמִים אֵין אָב · אִמּוֹתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת · גַּם מֵימֵינוּ בַּכֶּסֶף שָׁתִינוּ · עֵצֵינוּ בְּמִחִיר יָבֹאוּ · עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ · יָגַעְנוּ לֹא הֻנַּח לָנוּ · מִצְרַיִם נָתַנּוּ יָד · אַשּׁוּר לְשָׂבְעָה לֶחֶם · אֲבוֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאֵינָם · וַאֲנַחְנוּ עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ · עַבָדִים מָשְׁלוּ בָּנוּ · אֵין פּוֹרֵק מִיָּדָם · בְּנַפְשֵׁנוּ נָבִיא לַחְמֵנוּ · מִפְּנֵי חֶרֶב הַמִּדְבָּר · עוֹרֵנוּ כְּתַנּוּר נִכְמָר · מִפְּנֵי זַלְעָפוֹת רָעָב · נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ · בְּתוּלוֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה · שָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ · פְּנֵי זְקֵנִים לֹא נֶהְדָּרוּ · בַּחוּרִים טַחֲנוּ וְכָשְׁלוּ · וְנְעָרִים בָּעֵצִים כָּשָׁלוּ · זְקֵנִים מִשַּׁעַר שָׁבְתוּ · בַּחוּרִים מִנְּגִינָתָם · נָבְלָה מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ · נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְחוֹלֵנוּ · בָּטַל מִמֶּנּוּ עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ · אוֹי נָא לָנוּ כִּי חָטָאנוּ · עַל זֹאת דָּוָה לִבֵּנוּ · עַל אֵלֶּה חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ · עַל הַר צִיּוֹן שָׁמֵם · שׁוּעָלִים הָלְכוּ בּוֹ · אַתָּה יְיָ לְעוֹלָם תֵּשֵׁב · כִּסְאֲךָ לְדֹר וָדֹר · לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ · תַּאֲרִיכֵנוּ לְיוֹם רָעָה · הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה · חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם · כִּי אִם מָאֹס מְאַסְתָּנוּ · קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד מְאֹד · עָבַר זַעְמֶךָ בָּנוּ · וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה · וַיְהִי כְּנוֹס הַלַּיְלָה · וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה · וַיְהִי ב

זֵכֶר עֲשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו - זָיוֹת דֶּרֶךְ מִלְּאוֹתָיו - זְבוּת מֵרָחוֹק קְרִיאוֹתָיו : זְרֻדָה עֵדֶן לִבְרִיוָתָע
חֶלְקָם מְנוֹתָיו - חוֹשֶׁךְ יוֹשְׁבֵי כְלָאוֹתָיו - תּוֹפֶת כָּבוֹד נְאוֹתָיו - יְשִׁבְעוּזִיו הַנְּאוֹתָיו -
טֶכֶס אַפְסֵי פְּאוֹתָיו - אֵילָנוֹת וּדְשָׁאֵי נְאוֹתָיו : טְלָלָם כִּתְאֵב תְּפִלּוֹתָיו - טוֹב נִשְׁנָה בְּכִפְלוֹתָיו -
יְתַנּוּ צִדְקוֹת חַי וְקַיָּם - יַעַן מַעֲשָׂיו כִּיוֵּן לְמַאֲיָם - חַל שַׂר הָעוֹלָם וְסָם - יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם -
יִשְׂמַח בְּמַעֲשָׂיו יְיָ : קָדוֹשׁ :

יָחִיד בִּיתִירָה בִּינָה - יָצַר חָמָה וְלָבָנָה : יָקָר לֶכֶת בַּהֲבִינָה - כְּבִין שְׁתֵּי קְעָרוֹת הַלְּבִינָה :
כְּפוּתָה קוֹבֶלֶת וְעַלְבוֹנָה - כְּאָז בְּגִבְעַת הַלְּבוֹנָה - בְּחָדְשָׁה קָרַב קָרְבָּנָה - כּוֹפֵר
עֲלִי רִבּוֹנָה - לְמִנְיַן קָטָן חִשְׁבּוֹנָה : לְנַחֵם שָׁלֵם מְרֵאכוֹנָה - לְהַשְׁקִיעַ אוֹר הַגְּדוֹל וְלִלְבָנָה :
מָאוֹר הַקָּטוֹן לְחוֹנְנָה - לִזְכֹּר צִיּוֹן יַחַד צְבָאוֹתָם - חַנִּ֫כֵּל שִׁצִּ֫ים וְכָל רִבְאוֹתָם - יַחַד
לְמַעֲלָה הַשְּׁלִישִׁית מְמִבְאָתָם - יָבֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ יְיָ : קָדוֹשׁ :

מִי כָל נֶהֱרוֹת אִיתָן - מוֹפִלָא פְּעָלוֹ וְאֵימָתָן - מְמִים צָר צוּרוֹת שָׁבַח לִשְׁמוֹ יִתַּן - נוֹצֵר
לְיוֹם נֶחְמָה לְשַׂחֵק בּוֹ לְוִיָתָן - נָאָה מָנָה וְיָפָה לְיוֹשְׁבֵי גִּינַת בִּיתָן : סַחַר סַכָּךְ וְצִלְצָל
וּבְשׂוּר יְרוּשָׁלַיִם זִיוָתָן : סָעַד בּוֹ לְכָבוֹד זִיו שַׁרְיְנַתָּן עֵת בְּרַח חֲזִיוֹנוֹ הֶחָבִיא - וְנָחַשׁ בָּרִיחַ בְּהֶבֶל
לְהָבִיא - לְמוֹרִיד וּמַעֲלֶה שִׁבַּח הַנָּבִיא : אֲשֶׁר נָדַרְתִּי אֲשַׁלְּמָה יְשׁוּעָתָה לַיְיָ - קָדוֹשׁ :

עֶלְיוֹן כַּעֲשָׂיו חִשְׁוָה - עֲלִי תִּבֶל צִוָּה : עֵרֶךְ בְּהֵמוֹת הִרְוָה : עֲשֹׂר לַהֲתֵר הִנְוָה - פְּקַד
רֵאשִׁית דְּרָכָיו בְּהַרְרֵי אֶלֶף הִתְוָה - פְּקוּדַת יְשׁוּעָה וְרָצוֹן לְחוֹבֵי לוֹ לְתִקְוָה - צוּרֵי
סְעוּדָה הִקְוָה - צָפָה בְּצִיּוֹן אִיָּה - צוּרַת דִּיוֹקְנוֹ נִיָּה - צַלְעוֹ עֵזֶר לוֹ לִיָּה - מִיאֵל בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ - אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֶׂיךָ לְתֵרֶץ : יָהּ בְּאוֹת נִיחָה בְּמֶרֶץ - רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְיָ : קָדוֹשׁ :
קָמָה מְלֹאכֶת אָיוֹם : קִלְסָהּ וְקַדְּשָׁהּ הַיּוֹם - רְצָה כּוֹפֵר לְשַׁנְיוֹן - רָנַן עֲלֵי הַגְּיוֹן - רֵיחַ הִמְצִיא
וּפְדִיוֹם : רְוֵהוּ אוֹר בְּרִבְיוֹן - שַׂבַּת שָׁלֵם מִדְּבְיוֹן - שֶׁמֶשׁ צִדְקָה לְאֻבְיוֹן : שְׁפֹר נַחֲלָתוֹ
בְּחֻבְיוֹן - שָׁקַד לְמוֹסְרוֹ בְּצִבְיוֹן - תּוֹכֵן מַלְאכוֹתָיו בְּגִלְיוֹן : תִּקּוּן מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן -
מֵעֵין דּוּגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא - אוֹהֲבָיו לְהַנְחִיל יֵשׁ בְּאַהֲבָה - רַב טוּב הַצָּפוּן בְּאֻמּוָנָה רַבָּה -
יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ - קָדוֹשׁ : הַכֹּל יוֹדוּךָ : אוֹפָן

שְׂאוּ מִנְחָה - מְשׂוּבָחָה - בְּיוֹם מְנוּחָה הַתְּשִׁירוּ : מָרוֹם דַּר - בְּעוֹז נֶאְדָּר - בְּהוֹד וְהָדָר
הַכְשִׁירוּ : עֵינֵיכֶם לְנֶגְדֵּיכֶם - עַפְעַפֵּיכֶם הַיְשִׁירוּ : וּרְאוּ אוֹר - צַר וָאוֹר - מְאוֹרֵי
אוֹר תָּשִׁירוּ : מְרַנְּנֵי שְׁפַר - וְכוֹכְבֵי צֶפֶר - שִׁיר חָדָשׁ יְשִׁירוּ - וּדְחָיוֹת יְשׁוּרוּ וּכְרוּבִים
יָפָארוּ : מִיטָסַר - שְׁנֵים עָשָׂר - מַזָּלוֹת בְּרָקִיעַ : בָּרָא לַטּוֹל - בְּנֵי תַּסּוּמוֹל - אֲשֶׁר בְּחוֹשֶׁן
הַשְׁקִיעַ : אֵלֶּה הֵם חֵילֵיהֶם - מְשׁוּלָּשִׁים הִתְקִיעַ : הַמּוֹצִיא גַּלְגַּל חֲצִי עָלִיל וַחֲצִי מַשְׁקִיעַ :
בְּמִסְפַּר כֵּן אֲפוֹד תִּכֵּן - שִׁבְטֵיהֶם חֲצָיִם הִבְקִיעַ : נְגִדוּלְכֶן : הֵן בְּתוֹכֵן : בַּגַּלְגַּל הָאִירוּ : וְהַחַיּוֹת
יְשׁוּרוּ צְבָאָם נְצוֹר - בְּתוֹךְ צַר צוֹר - יָצוּ שָׁרִימוּ לְמַעֲלָה : לְכָלָם חֵיל - שׁוֹמְרֵי חֵיל - חוֹמַת עִיר
עַל תְּלָה : בְּשֵׁם יְפָקוֹד - שָׁמוּר וְשָׁקוֹד - תָּמִיד יוֹם וָלַיְלָה : יְקָרָא לְצִבָּאוֹ - שְׁנַת רָצוֹן - אַל תִּתְּנוּ

דְּמִי סֶלָה: חַשְׁמַלִּים־ וְאֶרְאֵלִים־ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעְזֹרוּ: וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרְרוּ מֵרוֹב חַיִל־ הֲלֹא מְזֻחָיל· זֵיעַ חַיּוֹת מְפִיחָה: אוֹנִים לוֹ וְהֵילוֹלוּ־ שְׁכוֹן שָׁפֵל אֶת דַּכָּהוּנְכֵה: וְאֵמִין יָהּ בְּנֵי עֲלָיָה־ לְפָנָיו אַשְׁרֵי זוֹכֶה: כַּחֲרַב־ לְמִינְקָרֵב־ בְּמַנְיַן לוֹ כָּל חוֹבָה: אִישׁ אִישׁ בְּבֵר־ וְיֵשׁ בְּלֹא בַר־ נִכְנַס בְּמַרְאִית סוֹכָה: מְלִיצֵי עֹם־ הַם בְּטַעַם יִגְשׁוּ אָזְיַרְבּוּ: וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרְרוּ לֹא מוּרָשִׁים־ חֲרָשִׁישִׁים· בְּשִׁיר כַּחֲבִיבִים אֲמוּנִים: נֶעְדָּר אַךְ־ כָּל מַלְאָךְ־ רֹן לְהַתְמִיד בְּכָל זְמַנִּים: בָּרוּךְ שְׁמוֹ־ בְּבָרְכִימוֹ־ אַחֲרֵי קְלוֹם מְשַׁנְּנִים: כְּבוֹד עָמְדָם־ בְּעֵת עַם דָּם־ תִּרְפֶּינָה כְּנַף רָגְנִים: יְיָ שָׁם־ בְּהַקְדִּישָׁם־ פַּעַם אַחַת נִמְנִים: מִמְּקוֹמוֹ· יִתְמַחוּ לְמוֹ· חַיּוֹת לְשַׁאֲלָם פּוֹנִים: אָז אֲבִיד תָּם בְּכֶם נַחְתָּם· וּבְאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יְזַכִּירוּ: וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרְרוּ וְכֹרְבִים יְפָאֲרוּ: זולת

אֱמֶת מָשָׁל הָיָה· בַּאֲמִתַּת קַדְמוֹנִים מוֹשְׁלֵיכֶם: גֶּבֶר תֹּם וְיָשָׁר־ דְּמִיּוֹן קְרַיִת מוֹשְׁלֵיכֶם:
הוֹכִפַל בְּמִשְׁנֶה נֶחְמוֹת וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֱלֵיכֶם· נֶחֱמוּ נֶחֱמוּ עַמִּי יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם:
זוֹרֵז גֶּבֶר חֶסֶם בְּעוֹז· חֲסוֹת בָּאָה לְנַחֵם־ טִכְסָה בְּמִשְׁפּוֹרֶת שְׁלֵמָה: יְדִיד מְבִית לֶחֱם־ כְּמָה וְכַמָּה יֹאמְרוּ· לִירוּשָׁלַיִם כְּבוֹדֵךְ בְּהִתְנַחֵם· נַחֵם יְיָ עַמּוֹ וְעָנְיָיו יְרַחֵם: מָשׁוּחַ מְחֻבָּרְיוֹ לְבַשֵּׂר גְּבוּאוֹתָיו וְנֶחְמוֹתָיו בְּכִפְלַיִם שׁוּשׁ אָשִׁישׁ הִתְעוֹרְרִי עוֹרִי יְרוּדָה פְּלָאִים־ פּוֹרֵץ עָלָה מְנַחֵם צְדָקָנוּ
טְהוֹר שׁוּלַיִם־ נִיחַם יְיָ צִיּוֹן וּבְחַר עוֹד בִּירוּשָׁלַיִם: קָבוּעַ בָּזֶה וְכָזֶה: רוֹם עֶשְׂרִים אֲרוּבוֹתֶיהָ:
שִׁמְשׁוֹתֶיהָ לְאַבְנֵי חֵפֶץ שָׁלוֹם לָשׁוֹם גְּבוּלוֹתֶיהָ: תִּקֵּן מִדְבָּרָה כְּעֵדֶן כְּגַן יְיָ עֲרֻבוֹתֶיהָ: נִיחַם יְיָ צִיּוֹן נִיחַם כָּל חָרְבוֹתֶיהָ־ מְאַהֲבֶיהָ יְרִיעוּן דֶּשֶׁן מְנַחֵל עֲדָנִי נִיחוּמֶיהָ: בְּרִצּוֹתָךְ תְּנַחוּמִים לְדַבֵּר עַל לֵב רִיחוּמֶיהָ: יְצַדְּקוּ וְיִתְהַלְּלוּ בָךְ חוֹבֵי קִישׁוּט תְּנַחוּמֶיהָ· תִּינְקוּ וּשְׂבַעְתֶּם מִשּׁוֹד תְּנַחוּמֶיהָ:
חִיּוּן קְדוֹשִׁים עֲשָׂרָה עִמָּךְ בְּהִשְׁתַּתֵּף כְּקִימָתֵנוּ־ וְאוֹתִיּוֹת מְצַטְּרְפוֹת לְתַנְחוּמֶיךָ לְצִנָּתְךָ וְכַרְכֶּךָ כְּסִימָתֵנוּ· בְּשִׁיר וְהוֹדוֹת אֲזַמֶּרְךָ כְּאָז מִנּוֹף הַקְּמָתֵנוּ· כִּי אַתָּה יְיָ עֶזְרָתֵנוּ וְנַחֲמָתֵנוּ: עוֹרֵת אֱלֹהֵיכֶם יוֹסִיף יָדוֹ לְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵיכֶם: הָעֵת יָחִישׁ לֵאמוֹר צְאוּ לֵאָסִירֵיכֶם: וּמַלְאַךְ בְּרִיתוֹ יְשַׁלַּח לְהָשִׁיב לִבְבָכֶם־ דְּרוֹךְ עָקוֹב לְמִישׁוֹר לְעִירְךְ יַקְבִּיצֵכֶם הַשּׁוֹמְרִים שַׁבַּת בְּרִית בֵּינֵיכֶם: בָּרְכוּ שָׁמוֹ וְאַל תִּתְּנוּ דוֹמִי לָכֶם־ חֵיזֶכֶר קָדְשׁוֹ נַחֲמוּ יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם·
כִּי אֲנִי הוּא מַלְכְּכֶם וְאֶמְלוֹךְ עֲלֵיכֶם: וּבְדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ וְכוּ׳

יוצר לשבת תשובה

אוֹר עוֹלָם קָרָאוּ· אַחֲרָיו תֵּלְכוּ לְמוֹרָאוֹ· דְּרָשׁוּנִי בְּהִמָּצְאוֹ: בְּאַלּוּמִים לַעֲרוֹב
בְּתִשּׁוּבָה בָּא לִקְרוֹב: קָרָאהוּ בְּהֵיוֹתוֹ קָרוֹב· גָּדוֹל וְאֵין כְּעָרְכּוֹ· גְּזַר לְיַצֵּר
לְהַאֲרִיכוּ· יַעֲזוֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ: אֵינוֹ מַחְשְׁבוֹתָיו לְעַד־ עַל זֹאת רָשׁוּם לְהָעֵד· שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד: קָדוֹשׁ:
דַּבָּא אֱנוֹשׁ תְּשׁוּבוֹתָיו: דַּיּוֹ לַעָוֹב מְשׁוּבוֹתָיו־ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו· הָעוֹלָם עַד לֹא שִׁתָּתָהוּ:
הַקְּדִים תְּשׁוּבָה לְשׁוּבָבֵהוּ· וְיָשׁוֹב אֵלָיו וִירַחֲמֵהוּ: וְעַד בְּסֹא כָּבוֹד מַגַּעַת צְלוֹחַ־
וּמַתְחָתָיו יַד לְשָׁלוֹחַ· וְאֵל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ· בְּרוֹב עִם הַדְּרַת מַלְכֵּנוּ· בְּוַעֲדָם יֹאמְרוּ
לֵאלֹהֵינוּ: שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתֵנוּ: קָדוֹשׁ:

זוֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם אַשְׁרֵיכֶם : זְכוּת אֲבוֹתֵיכֶם - כְּיָלָא מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם : חֲפֵצֵי
וְרְצוֹנִי תֵּלְכוּ בְּדַרְכִי חִשְׁקִי לִטְהֹר מְבוֹרְכִי - כִּי לֹא דַרְכֵיכֶם דַּרְכִי - טִיבִי לְדַשְׁתַּמֵּשׁ
בְּכֶלְיֹנַאי טַהֲרִי לֵב יַעֲמִדוּ לְפָנַי : דַּרְכֵי נָאמְסוּ לִפְנַי : נְצַח אַקְוֶה לָאֵל - תְּנָה יְשׁוּעָה לְעַם שׁוֹאֵל :
שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל - קָדוֹשׁ :

יָדוּ פִּשׁוּטָה לְקַבֵּל בְּמֵרָן - יוֹדֵעַ שׁוּב וְנִיחָם בְּתָרֵן - כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ - כֵּן אַגְבִּיר
חַסְדִּי עֲלֵיכֶם : בְּרִיחוּקְכֶם אַרְחִיק פִּשְׁעֵיכֶם : כִּן גָּבְהוּ דְּרָכַי מִדַּרְכֵיכֶם - לְפָנַי תָּשׁוּבוּ
וַאֲשִׁיבְכֶם - לְחַיֵּי עוֹלָם אַתְּוֵיכֶם : מַחְשְׁבוֹתַי מִמַּחְשְׁבוֹתֵיכֶם : זְכוֹר לְטוֹבָה וְרַחֵם - עַמְּךָ
עַמּוּסֵי מֵרֶחֶם : שׁוּבָה יְיָ עַד מָרֵי וְהִנָּחֵם - קָדוֹשׁ :

מַחֲבָה לְמִשִׁים נַפְשׁוֹ אָשָׁם - מְצַפֶּה לְתַחֲזִיק לְרַשָּׁם - כִּי כַּאֲשֶׁר יָרַד הַגֶּשֶׁם : נְצַח לֹא
יוֹדֶה לְעוֹלָמִים - כָּל יְמֵי יְרִידַת הַמַּיִם : וְהִשְׁלַג מִן הַשָּׁמַיִם : שִׁמַּח בְּכֵן לְנוֹצַח בְּשׁוּב-
סֶלָה חַי חַי לְהוֹדוֹת חָשׁוּב - וְשָׁמָה לֹא יָשׁוּב : חַזְּקֵנוּ מְיוֹמַיִם חַיֵּנוּ וּמִתְּהוֹמוֹת תָּשׁוּב תַּעֲלֵנוּ
שׁוּבָה יְיָ חֶלְצָה נַפְשֵׁנוּ - קָדוֹשׁ :

עָזּוּ בִּשְׁמֵי עֶרֶץ - עוֹשֶׂה צְדָקָה בָּאָרֶץ - כִּי אִם הֲרָוָה אֶת הָאָרֶץ - פּוּר זֶבַח וּמִנְחָה :
פֶּגַע מַעֲמַד וְשִׂיחָה : וְהוֹלִידָה וְהִצְמִיחָה : צוּר כִּסְאוֹ קוֹרֵעַ - צְקוֹן קוֹרְאָיו מֵהַשְׁתָּרֵעַ - וְנָתַן
זֶרַע לַזּוֹרֵעַ . אוֹמֵץ תּוֹסִיף כִּי טַהֲרְתִּיךְ : לְשׁוּב אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךְ : קָדוֹשׁ :
קָרוֹב וְרָחוֹק בְּלִי נֵכֶל - קִדְמָתִי שָׁלוֹם כְּאַבְקַת רוֹכֵל - וְלֶחֶם לָאוֹכֵל - רָצַפְתִּי חֵלֶב בְּנָת
עִם צָרִי . רֵיחַ רַע בְּהַעֲבִירִי - כֵּן הֵיחַ דְּבָרִי - שׁוּר בֵּינִי לְבֵינְךָ שׁוּב : שׁוֹרֵת
אֲנָשִׁים בַּל תָּשׁוּב - אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא תָשׁוּב . תִּכּוֹן אֱמוּנָתִי בַּת הַשּׁוֹבָבָה - תּוּשִׁעִי בְּנַחַת
וְשׁוּבָה : אַרְפָּא מְשׁוּבָתָם אוֹהֲבֵם נְדָבָה : קָדוֹשׁ : הַכֹּל יוֹדוּךָ אוֹפָן

כִּי אִם שֵׁם אַדִּיר יְיָ אֲרוֹנֵנוּ : אֵילֵי שַׁחַק עוֹמְדִים לְהַקְדִּישֵׁנוּ : וַאֲנִי אָשִׁירָה לְיָיָ וַאֲזַמְּרָה .
שִׁמְעוּ מַלְכִים וְרוֹזְנִים הַאֲזִינוּ : שֵׁם לְבַדּוֹ . נִשְׂגָּב לְעוֹלָמִים . לְעוֹלָם דְּבָרוֹ . נִצָּב
בַּשָּׁמַיִם - וַאֲנִי לְיַחֲדוֹ - בְּכָל יוֹם פְּעָמַיִם - תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם : יְיַחֲדוּ בְּמַעֲטִירָיו עֲטָרָה
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָרָה - וַאֲנִי יְקַר מַלְכוּתוֹ אֲסַפֵּרָה - שְׁמָעָה עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַאֲדַבְּרָה :
אֶקְרָא עֶלְיוֹן וְהַקּוֹל נִשְׁמַע - עֲטָרָה לְרֹאשׁוֹ לַעֲנוֹד וּלְקַמֵּעַ : וַאֲנִי עֲתִירָתִי בְּלַחַשׁ יִשְׁמַע :
וְאוֹעִיל אֵלֶיךָ מִצְּרָתִי וְתִשְׁמַע - הָבוּ זְרוּתִים כָּבוֹד בָּעֶרֶץ זְמִירוֹת יַשְׁמִיעוּ מִכְּנַף הָאָרֶץ - וַאֲנִי
זִכְרוֹ אֲבָרֵךְ בְּמֵרָן - מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ - גּוֹדֵל רֶכֶב רְבוֹתַיִם קָדוֹשׁ אוֹמְרִי : רוֹנְנִים
וְאוֹפְנִים בָּרוּךְ נוֹמְרִי : וַאֲנִי רְנָתִי מֵאָה עִם שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה : וְהָגִיוֹן לִבִּי יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי :
לֵאלֹהֵינוּ בְּרוֹן יַחַד כּוֹכְבֵי נִשְׁפִּי : נוֹתְנִים תְּהִלָּה פְּנֵי אֱלֹהִים בְּמוֹפִי : וַאֲנִי אֶעֱמוֹדָה עַל מִצְפִּי :
תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֵּר פִּי . חֵילִי מַעֲלָה מַקְדִּישִׁים - זַכְיָתָה רוֹחֲשִׁים - קָדוֹשָׁה בְּאַחַת מְשַׁלְּשִׁים :
והחיות ישוררו : זולת

אֵל אֱלֹהֵינוּ נָשׁוּב בְּצַר לָנוּ בְּגָלוּתֵנוּ . כִּי אַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ - בְּעוֹן בְּצֵינוּ
מֵעַל פָּנֶיךָ שַׁלְּחֵנוּ . הֲשִׁיבֵנוּ וְנָשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ : גּוֹלִים בְּנֵי גּוֹלִים כְּמוֹנִים
אוֹתָנוּ

אוֹתָנוּ בְּאֵיבָה־כֶּסֶף נִמְאָס קוֹרְאִים אוֹתָנוּ בְּחוּבָה ־ דִּינְךָ יָשָׁר וּמִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה ־ שׁוּבוּ
שׁוּבוּ אָמַרְתָּ לָנוּ וְלֹא נַקְשִׁיבָה : הֲלֹא עַל כִּי אֵין שִׁבְיָנְתָךְ בְּקִרְבֵּנוּ ־ מְצָאוּנוּ דֶּרַעוֹת
בְּאֶרֶץ שִׁבְיֵינוּ ־ וְכִכְלוֹת כֹּחֵנוּ נִחַמְנוּ בְּאַחֲרִיתֵנוּ ־ לְכוּ וְנָשׁוּבָה אֶל יְיָ כִּי הוּא טָרַף וְיִרְפָּאֵנוּ :
זֶה קַיָּם לָנוּ נַפְשֵׁנוּ לְשׁוּבָה ־ כַּאֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ לְהַרְבּוֹת וְלַהֲטִיבָה ־ חֹזֶק יָדְךָ וּדְבָרְךָ
לְעוֹלָם נִצָּבָה ־ הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה : טֹרַפְתִּי בְּגוֹלָה וְעַד עַתָּה אֵיחַרְתִּי ־ בְּהִתְעַטֵּף
עָלַי נַפְשִׁי אֶת יְיָ זָכַרְתִּי־וָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי מְנוּחָה לֹא מָצָאתִי ־ כִּי אַחֲרֵי שׁוּבִי נֹחַמְתִּי ־ בּוֹשְׁתִּי וְגַם
נִכְלַמְתִּי : כּוֹשֵׁר דְּבָרֶיךָ נִשְׁמְעוּ בְאָזְנַי וְאַחְמוֹד ־ חֲתוּמוֹת עַל לִבִּי כְּצִמִּיד פָּתִיל לְצִמּוֹד ־
לָלֶכֶת לְפָנַי אִם לָמוֹד תִּלְמוֹד ־ אִם תָּשׁוּב וַאֲשִׁיבְךָ לְפָנַי תַּעֲמוֹד : מֵרוֹבְכֶם מִכָּל עַם לֹא
חָשַׁקְתִּי בָּכֶם ־ כִּי אִם מֵאַהֲבָתִי אֶתְכֶם וְאֶת אֲבוֹתֵיכֶם ־ נָצַח חַסְדִּי וּבְרִיתִי לֹא אָסִיר
מִכֶּם ־ שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם : סוֹבוּ בְּצִילִי בְּנֵי חֲמוּדַי ־ וּבוֹזֵיכֶם יְקַלּוּ וַאֲכַבְּדֵכֶם
מְכַבְּדַי ־ עָשִׂיתִי פֶּלֶא נֶגֶד אֲבוֹתֵיכֶם עַבְדִּי ־ וְגַם עַתָּה נְאֻם יְיָ שׁוּבוּ עָדַי : פּוֹרֶה אֶדְרוֹךְ
בַּאֲשֶׁר הַדִּין יָקוֹב ־ בְּמִכְתּוֹלְלֵיכֶם וְאוֹיְבֵיכֶם כִּי אָכְלוּ אֶת יַעֲקֹב ־ צַדְּקוּ מַעֲשֵׂיכֶם וְהָסִירוּ
לֵב הָעָקוֹב ־ וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶּשַׁע בְּיַעֲקֹב : קְבֹץ אַקְבִּיצְךָ מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הַדַּחְתִּיךָ ־
וְאֶטִּיבְךָ וְאַרְבֶּה אוֹתָךְ כִּי בְחַרְתִּיךָ ־ רַחֵם אֶרַחֶמְךָ כִּי אֲלֵי הֲשִׁיבוֹתִיךָ ־ וּמָחִיתִי כָּעָב פְּשָׁעֵיךְ
שׁוּבָה אֲלַי כִּי גְאַלְתִּיךְ : שׁוּר כִּי בְעִתָּה אֲנִי יְיָ אֲחִישֶׁנָּה ־ וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַאֲנִי אֶבְנֶנָּה ־
תָּמִיד לְכָבוֹד בְּתוֹכָהּ אֶהְיֶה וְאֶשְׁכּוֹנָה ־ וּפְדוּיֵי יְיָ יְשׁוּבוּן וּבָאוּ לְצִיּוֹן בְּרִנָּה : אָנוּ לְעוֹלָם
נִסְפַּר תְּהִלָּתֶךָ צוּרֵנוּ ־ יַעַן כִּי גְאַלְתָּנוּ מִיַּד מְעַנֵּינוּ ־ זִיר בְּרָכָה נַכְתִּירְךָ כִּי לְכָנוּ הוֹשָׁה
לְעֶזְרָתֵנוּ יְיָ תְּשׁוּעָתֵנוּ : עזרת

יוצר לשבת וחול המועד של סוכות

אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא נָאֶה לְתַהֲלוֹתָיו ־ אַבִּיעַ זֵכֶר רַב טוּב מִפְעָלוֹתָיו ־ הַבּוֹנֶה
בַּשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו ־ בְּכוֹתֶרֶת מְלָכִים נִתְיַעֵן וְנִמְלָךְ בְּסוֹדָהּ ־ בְּחָכְמָה אָמְרִיהָ
נָאֶה וְחָסוּדָהּ ־ וְאַגַּדְתּוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ ־ גּוֹבָהּ תִּקְרָה קִירָהּ בְּמִקּוֹרֵי אֵל ־ גְּבוּלוֹת
הָרִים הִצְפִּין וְהִצִּיב מַהֲרֵי אֵל ־ לְמִסְפַּר רוֹבַע יִשְׂרָאֵל : מֵאַהֲב יְרִיאָיו בִּירַר בְּסוּס שְׁעִנָתוֹ ־
יְדִידוּת צִיּוֹן חָמַד קְרוּשַׁת שְׁכִינָתוֹ ־ בְּשָׁלוֹם סוּכּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ : קָדוֹשׁ: דָּגְלִים סוּכּוֹת סְבִיבוֹתָם
חֵקוּף וְהִתְקִיעַ ־ דְּמִיוֹן בְּקֶרַח הַנּוֹרָא הֵאִיר וְהִרְקִיעַ ־ וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ ־
חֲרֵי בְּשָׂמִים חַטְבִּיר וְכַבִּיר הִצְבִּיר ־ הִצְמִיחַ מַשְׁמַח וּמַסְעֵד פָּנִים וּמַסְבִּיר ־ וּבְרָכָה לְרֹאשׁ
מַשְׂבִּיר ־ וְתָגֵי מְלָכִים בְּקוֹ מִשְׁקֹלֶת עָלָם ־ וְיִתְרוֹן הַכֶּשֶׁר בְּתֹשֶׁר אִישׁ פָּעָלָם ־ בְּיִרְחַ
יְכוֹן עוֹלָם : מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעוֹתֶיךָ פְּלָאִים תְּמִהִים וְנָאִים ־ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים יַקִּיר כְּבוֹדְךָ מְחַיִּים
וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מְשַׁתְּחִוִים ־ קָדוֹשׁ : זָרִיז וּמְשׁוּבָח לְהַשְׁפִּיעַ שֶׁפַע יָמִים זִיו וּבְרִיחַ לְהָאִירַ
לְבֵירַת מַטְעַמִּים ־ חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַּנְּעִימִים ־ חֶלֶד הוֹצִיאָה מִקְנָה וּמִנַּרְתָּ סֶבֶר ־ חָבִיב
נִקְרָא בְּצַלָּם הוֹרֵד לְגֶבֶר ־ כִּי הוּא רוֹדֶה בְּכָל עֶבֶר ־ טִבְּסוּ כְּקֶשֶׁב חֲבֵרִים גַּן יְשִׁבַת ־

טרדו

טָרְדוּ בְהַמְרָאָה וּבְמִזְרָחִית קוֹלֶטֶת שָׁבַת - מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת : מֵאֵין כָּמוֹךָ לָךְ
אַתָּה לְהֹאמַר - רַב מְחוֹלֵל כָּל בְּתָחֵל וּבְגָמֵר - טוֹב לְהוֹדוֹת לַיְיָ וּלְזַמֵּר - קָדוֹשׁ :
יָדִיד אָתוּי בְּהַרְרֵי קוֹדֶשׁ לְעָשְׂרִים הִנְסַכְתָּ - יְחִידוֹ הִכְלִיל וְחוּט מְשׁוֹלָשׁוֹ סָכוֹתָ - וַיַּעֲקֹב
נָסַע סֻכּוֹתָה : כְּאֵילָן מְכוֹרָךְ שְׁתִילֵי זַיִת הוֹעָטָר - כְּמַעֲשֵׂה לְבְנַת הַסַּפִּיר בְּשַׁעֲבוּד נָטָר -
לְמַחְסֶה וּלְמִסְתּוֹר מִזֶּרֶם וּמִמָּטָר : לְקֵץ פַּרְאָם כְּרִבֵּר בָּחָזוֹן לַחֲסִידוֹ - וְלֹא נָחָם בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ
יְסוֹדוֹ - בָּרוּךְ יְיָ כִּי הִפְלִיא חַסְדּוֹ : מְאֹהֲבָה יְתֵרָה רִיצַּם וְהֶחֱלִיף הַשּׁוּרָה - בְּקָהָל רָב
יְבוּשָׂר צַדְּקוֹ לְחָכְשִׁירָה - חַסְדֵי יְיָ לְעוֹלָם אָשִׁירָה - קָדוֹשׁ : מְנַהֵג עוֹלָם תַּלְמִיד טוֹעֵן פָּנִים -
מַרְחִיץ וּמַנְעִיל וּמַלְבִּישׁ מְשַׁמֵּר וּמְכַנֵּס - נָתַתָּ לִירֵאֶיךָ נֵס : נֵס וְדוּגְמָא לְהַרְאוֹת לְאוּמוֹת
נְשִׁי - נָתַתָּ לְכָבוֹד וְהֶדֶר שִׁיעֲבוּד קְרוּשִׁי - וְאַתָּה יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי : סֻכּוֹתָ
לְרֹאשִׁי לְךָ אֶדְרוֹשׁ תְּהִלּוֹת - סִלְסוּלְךָ לַהֲגוֹת בְּסוֹד חַכְמֵי קְחִלּוֹת - חַסְדֵי יְיָ אַזְכִּיר תְּהִלּוֹת :
מַעֲנָה אַדֶּרֶת יָצְתָה אֲשֶׁכְלוֹתֶיהָ שִׁפְּרוּ - רוֹב עָלֶיהָ בְּאֹגֶר דְּבוּקָם יִתְכַּפְּרוּ - עַם זוּ יָצַרְתִּי
לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ - קָדוֹשׁ : עָנְגִי כָּבוֹד שִׁבְעוּעִטֵר עָרְנִי - עֲנִיַּת הַלֵּל שִׁבַּע אֶעֱנַדְנוּ בְּעָרְנִי -
כְּעַל כָּל אֲשֶׁר גְּמָלָנוּ יְיָ : פִּיקֵד אֲבִיסוֹכוֹ בְּטוּכוֹת כְּפָלוֹתָיו - פְּעוּלָתוֹ לְהוֹדִיעַ לְרוֹמְמוּ
בְּבֵית תִּפְלוֹתָיו - זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו : צֶדֶק אֶתֵּן לְפוֹעֲלִי שִׁבְחוּ אַסְדִּיר - צוֹפָה וְשׁוֹקֵד
לְזִכּוּת יִשְׂרָאֵל תָּדִיר - לְמַעַן צַדְּקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר : מְמֻשֶּׁלֶת אַדִּיר מְרֹאמְמֻצֶּרֶת
בְּיִשִּׁיבַת מַמְלַכְתּוֹ - בְּהִתְאַסֵּף רָאשִׁים בִּישׁוּרוּן יְצַחֲצוּ קָדוֹשׁ הֵלִיכָתוֹ - נִטָּעִים וּגְרוּרָה
עִם הַמֶּלֶךְ בְּמַלְאַכְתּוֹ - קָדוֹשׁ : קְבִיעוּת הַסֵּדֶר תִּיקֵן כִּי טוֹב - קְרוֹת וּדְרוֹשׁ בְּעִנְיַן הַיּוֹם
לַחֲטוֹב - וְדָבָר בְּעִתּוֹ מַה טּוֹב : רְאָיָה וְזִכּוּת מְלִקִּיחַת אֲזוֹב נִסְכָּמִים - רְאֵה מַעֲמָדָה
וְכַמָּה בְּרִבּוּעַ מְחוֹכָמִים - קְטָנֵי אֶרֶץ וְהֵמָּה חֲכָמִים : שְׁבִיעֵי חָבִיב לְשִׁבּוּעַ אֵיתָנִים אֲחוֹת -
שִׁבְעָה בְּמִצְוֹת וּבְכָל טוֹבוֹת נִצְמָחוֹת - אוֹרַח חַיִּים שׂוֹבֵעַ שְׂמָחוֹת : מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד
אֶרֶץ יְסוֹדוֹ - אָז יְרַנְּנוּ אִילָנוֹת בְּקוֹלוֹסָם בְּהַוְסִדוֹ - הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ -
קָדוֹשׁ : תִּכָּתֵב זֹאת לְעַם נִבְרָא לְהִתְכַּפֵּר - מַה עָלֵינוּ לִיקַח לוּלָב וְשָׁפַר - לַשְׁמִיעַ בְּקוֹל
תּוֹרָה וְלִסְפֹּר : עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה טוּבָה כְּפוּלָה וּמְכוּפֶלֶת - יְרוּשָׁלַיִם בְּרִצּוֹתֵךְ תָּקִים וְתָאִיר
מְאוּפֶלֶת - סוּכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת : בִּירוּשָׁלַיִם תִּהְיֶה פְּלֵיטָה וּבִשְׁרִידֵי קְרוּאֶיהָ - יְקַר צְפִירַת
קוֹדֶשׁ קְרוּאֶיהָ - מִכֹּוֹן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֶיהָ : מְחִיל אֵל חֵיל נִטְיֵל בְּמַחֲזֹרֶת - יְרֻאֶה
שִׁבְעָתֶךָ בְּאֻצְבַּע נֶהֱגִים מְזַיֵּן לַחֲזֹרֶת - וְאָבֵר בְּיוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה - קָדוֹשׁ :

הכל יודך זולת

אָזְכְּרָה מִקֶּדֶם פְּלָאֶיךָ לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ תְּשֻׁק - בְּךָ גִּילָה שְׁלֵימָה מַהֲמַר חֲפָצֶיךָ חָשֻׁק -
נָאֲלַתְּ בְּזֹרַע עַמְּךָ נֶהֱלַתָּ בְּחָשֻׁק מָשֻׁק - עוֹז יְשׁוּעָתִי סְבוֹרָה לְרֹאשִׁי בְּיוֹם
נָשֻׁק : דֶּרֶךְ אֶרֶץ שְׁנִית סְדַרְתָּ מְשַׁחֵק נִטְחָן - הַטֵּל עוֹלָה וּמְחַסְּפֵם עֲלוּמוֹת מַלְבִּין וּבוֹחֵן -
וּמְהֵי יוֹם בְּיוֹם פָּנֶיךָ לְהַקְבִּיל בְּתַחַן - דְּשֶׁנֶת בַּשֶּׁמֶן רֹאשִׁי תְּעָרוֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן : זוּ עֲנַן כָּבוֹד
עֶרֶךְ אָחַר לִיכָנֵס - חֶדֶר לְפָנִים מֵחֶדֶר קְרַן עָמוּ בְּפָנֵס - טְהֹרָה וְגִיהִין וְטַשְׁלִים רָטוּ לְשֶׁבֶת
בהכנס

בְּהַבְנֵם - מִפְּנֵי קוֹשֶׁט סֻלָּה נָתַתָּ לִירֵאֶיךָ נֵס : יְחוֹקְקוּ נְדִיבֵי עַם שִׂירַת הַבְּאֵר לְחַסְלָה -
כְּמִן בְּבָרָה קְטַנָּה מְחֻזֶּקֶת וּמְעֻנֶּגֶת בְּסִלְסוּלָה - תּוֹקֶפֶת עָבוּר בַּצִּיוֹת שְׁנֵים עָשָׂר מְסִילָה -
נַהֲרוֹת תְּבַקֵּעַ אֶרֶץ שְׁבוּעוֹת מַטּוֹת אוֹמֵר סֶלָה : יְדִידוֹת קַרְמוֹנִיוֹת יְכַנֵּם פְּלִיאוֹת גְּמִילוֹת
חֲסָדֶיךָ - צִיּוֹן סוּבַּת דָּוִד הַטִּיבָה בְּסוּדֵךְ לַחֲסִידֶיךָ - חַדֵּשׁ עוֹז מַיִּסֶּרְךָ כְּבָיִם טְפִים בְּסוּדֶךָ -
קוֹמָה עֶזְרָתָה לָנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ : עזרת

אֱלֹהֵיכֶם יָשִׁיב שָׁלֵם סִבּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ - הָקֵם יָקֵם דְּבִירוֹ וַהֲדַר מִטָּרוֹ - וָעֵד תּוֹכָם יִשְׁכֹּן
הוֹד שְׁכִינָתוֹ - דְּרוֹךְ פּוּרָה יְדֵרוֹךְ אוֹיֵב בְּחֵמָתוֹ - הָיוֹת סֻכָּה לְצֵל לְשׁוֹמְרֵי
סֻכָּתוֹ - הָעֵת יַעֲמִיד עַל אֶרֶץ אֲגוּדָתוֹ - יְמֵלוֹךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּשָּׁמַיִם מַעֲלָתוֹ :

ובדברי קדשך

יוצר לשמחת תורה

אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁלּוֹ כָּכָה - מֵאֱלֹהָיו וְגוֹאֲלוֹ יִשָּׂא בְּרָכָה מִתְבָּרֵךְ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ נֶעֱרָכָה -
וְאֵת הַבְּרָכָה : בְּפָנוֹת עָנְיָו לְנוֹחַ שְׁכִיבָה - הַזְהִיר אָמְרָיו לֵאלֹפֵי רְבָבָה -
שְׁמוֹר דַּת בְּזֹרַע כְּתוּבָה - וַיֹּאמֶר יְיָ מִסִּינַי בָּא : נוֹאֲלָם חָזַר בְּכָל אוֹמִים - וּמְצָאָם כּוּלָּם
בַּעֲלֵי מוּמִים - הַפִּיל חֲבָלִים בַּנְּעִימִים - אַף חוֹבֵב עַמִּים : דּוֹדִים מַקְרִימִים לְנִשְׁמַע נַעֲשֶׂה -
הֵשִׁיבוּ זֹאת בַּל תִּמְשֶׁה - עֶרֶב וָבֹקֶר לֹא נִנְשֶׂה - תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה : הוֹכִיחַ אֲדוֹן
כָּתֵר לְהַמְלֵךְ - יַהֵב עַם אֵלָיו בְּהִישְׁתַּלֵּךְ - רַנְּנוּ כָּל גּוֹי וְפִלֵּךְ - וְיִהִי בִּישֻׁרוּן מֶלֶךְ : וּמִיד
מָחָה כָּעָב אֲשָׁמוֹת - בְּנָאָה לַמֶּלֶךְ בְּיוֹם רוֹמְמוֹת - שְׁאֵת וֶיֶתֶר יְהִי לְתִקּוֹמוֹת - יְחִי רְאוּבֵן
וְאַל יָמוּת : זֶבֶד טוֹב וְנָעִים כְּנָאֱמַר - שֶׁבֶת אַחִים יַחַד כְּהִתְאַמֵּר - מִצְרֵימוּ הָיוֹת לָמוֹ
לְמִשְׁמַר - וְזֹאת לִיהוּדָה - וַיֹּאמֶר : חֲסִידֶךָ אִישׁ נוֹצֵר מַאֲמָרֶיךָ - נִסִּיתוֹ בְּמַסָּה וַיֶּאֱמַן
דְּבָרֶיךָ - וּלְעוֹלָם שָׁרַת בְּבֵית דְּבִירֶךָ - וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ : טוֹב בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה
בְּקוּמוֹ - מִי לַיְיָ אֵלַי כְּנוֹאֲמוֹ - אוֹסְפוּ חֲסִידָיו כְּאֶחָד לְעוֹמוֹ - הָאוֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ :
יְמֻלָּא פִּימוֹ תְּהִלָּתֶךָ לְנַקּוֹב - שִׁירֶיךָ בְּאַדְמַת נֵכָר מְקוֹב - לְהַסְלִיל אוֹרַח וְלִישֵׁר עָקוֹב -
וְוּוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב : כְּקֶדֶם טִבֵּן בְּכוֹר בְּהִבָּדְלוֹ - קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים הֱיוֹת בְּגוֹרָלוֹ -
בְּבִכְלַיִם בֵּן עוֹרְלָאיְלוֹ - בָּרְכוּ יְיָ חֵילוֹ : לְשִׁכּוֹן בֵּין כְּתֵפֵי נְאוֹנִי - מְקוֹם שִׁירוֹת לְוֵיֵי
וְכֹהֲנֵי - רַחֵב אָהֳלֵי וִירִיעוֹת מִשְׁכָּנֵי - לְבִנְיָמִין אָמַר יְדִיד יְיָ : מִבִּרְכוֹת שָׁמַיִם וְתַחַת נִסְמֶכֶת -
בִּרְכוֹת שָׁדַיִם וְרָחַם מִתְבָּרֶכֶת - אַרְצוֹ מִכֹּל הֱיוֹת נֶעֱרֶכֶת - וְלִיוֹסֵף אָמַר מְבוֹרָכַת : נָא חַסְדּוֹ
לֹא יָמֵשׁ - חָשֵׁךְ עֲצָמוֹ כְּזֶרַח מִלְּשַׁמֵּשׁ - בְּטוּב כָּל גְּבוּלוֹ יִתְנַמֵּשׁ - וּמִמֶּגֶד תְּבוּאוֹת שֶׁמֶשׁ :
שְׁמוֹךְ יָצֵר מֵחֲחוֹר וְהָאָדֵם - פּוּז זְרוֹעָיו מְזֻהָב אוֹדֵם - שָׁלוֹם תִּצּוֹר מֵרַחֲמָיו מִקֶּדֶם -
וּמֵרֹאשׁ הָרֵי קֶדֶם : עַל קָדְקֹד גְּלֻגֹּלֶת נָאָה - בִּרְכַּת כָּל טוּב תְּבוּאָה - לְהַשְׁפִּיעוֹ שֶׁפַע
כָּל תְּבוּאָה - וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמְלוֹאָה : פִּי שְׁנַיִם בְּנַחֲלַת חֶבְלוֹ - תַּחַת מַחֲלֵל יְצוּעַ מְחוֹלְלוֹ -
וְעֵר נָחוֹל בְּחֶלֶשׁ בְּגוֹרָלוֹ - בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ : צִידוֹן יִרְכָּתוֹ לְהַרְבּוֹת צֶמַח - מִמֶּבֶן עֵתִים

ללתום

לְלֹהוֹם קָמַח - מֵאַת זֶה וְזֶה יִשְׂמַח - וְלִזְבוּלוֹן אָמַר שְׂמַח : קְנִין חַלָּזוֹן סְפוּן חִבּוּאוֹ -
בַּל־שָׁעִיל לְמִכְסֶה מַשָּׂאוֹ · יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צֶדֶק וְיִרְאוּ - עַמִּים הַר יִקְרָאוּ : רֵאשִׁית רָאָה
לוֹ וַיֶּאֱגֹר - שָׁשָׁם חֶלְקַת מְחוֹקֵק וְאָגַר - גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ בְּכוּא גָּד - וּלְגָד אָמַר בָּרוּךְ
מַרְחִיב גָּד : שָׁכַן כְּמַצַּר בְּרֵאוֹרֵת חֵילוֹ · הַקָּטָן לְמֵאָה וְלָאֶלֶף גְּדֵלוֹ - דָּלֶם בְּרֵאשׁ גְּדוּדֵי
חֵילוֹ · וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ : הַנִּין עֲלֵי דֶּרֶךְ הָיָה - שְׁפִיפוֹן עֲלֵי אוֹרַח הָיָה - בְּצָרְיוֹ נִלְחָם
בְּשֵׁם אֲהִיָּה · וְלָדָן אָמַר דָּן גּוּר אַרְיֵה : שָׂבַע וָדָשָׂן בְּפָנִימִי וְחִיצוֹן־יָם וְדָרוֹם יוֹרֵשׁ בְּעָלְצוֹן:
תִּלְבּוֹשֶׁת כָּרִים לְבוּשׁ הַצֹּאן : וְלִנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׂבַע רָצוֹן : מְטַבֵּל בְּשֶׁמֶן רַגְלוֹ
בְּאוֹשֶׁר - רָצוּי אֶחָיו הֱיוֹת בְּכוֹשֶׁר · וּמְעַרְבֵי מֶלֶךְ נוֹרֵין מְעוֹשָׁר - וְלְאָשֵׁר אָמַר בָּרוּךְ
מִבָּנִים אָשֵׁר : וּכְיָמֶיךָ דָּבְאֵךְ בְּחוֹזֶק חֶיָלֶיךָ - תְּדֵרוֹךְ עַל בָּמוֹתֵימוֹ גוֹעֲלֶיךָ - רַגְלֶךָ בַּל
תָּגוּף לְהַבְשִׁילֶךָ · בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת מִנְעָלֶיךָ : אַדִּיר בּוֹרֵא שְׁחָקִי שִׁפְרוֹן - רוֹקַע הָאָרֶץ
כְּנָסֵי מֶחָרוֹן - הָעֵינִי כֹּל אֲלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן - אֵין כָּאֵל יְשׁוּרוּן : לְהַבְדִּיל בֵּן מַיִם לְמַיִם וּלְבַדְּדָם
הַתָּוִיךָ רָקִיעַ בֵּינָם וַיַּפְרִידֵם - אֶל מְקוֹמָם הַקָּם וַיְמַדְּדֵם · מְעוֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם : יְקַר שֵׁנִי
מְאוֹרוֹת חִדַּד · חַיָּה הַשְׁרִיץ וְצִפּוֹר נִבְדַּד - מְרוֹקָם בְּצֶלֶם צַר לְהִתְעוֹדֵד - וַיִּשְׁכּוֹן יִשְׂרָאֵל
בֶּטַח בָּדָד : יָהּ שָׂבַת מִמִּפְעָל בְּהוֹאֵל · וַיְקַדֵּשׁ שְׁבִיעִי בְּכָתָב יְקוּתִיאֵל - נִשָּׂא וַיֵּאָשֵׁר
עַמּוֹ אֵל · אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל :

אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ · אֲשֶׁר כָּל סָתוּם לֹא עָמַמְתָּ - בְּדַבֵּר יְיָ לְמִדְיָן וְהִתְמִימוֹךָ -
גָּלוּי רָז מַלְאָכִים חִסְמוֹךָ · דַּעַת אֱלֹהִים הִרְעִימוֹךָ וְהִסְכִּימוֹךָ · הֱיוֹת כְּאַחַת
מֵהֶם דִּמּוֹךָ - וְכִמְעַט מֵאֱלֹהִים לְהַחֲסִיר קִדְּמוֹךָ - זֶבֶד טוֹב בְּקִבְּלָךְ הִשְׁלִימוֹךָ - הֱיוֹתְךָ
בּוֹ עֲדֵי עַד הֶחֱלִימוֹךָ : אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ - טַעַם עֵץ חַיִּים כִּי הִטְעִימוֹךָ · יִרְאַת
מָוֶת לְבַל יַרְעִימוֹךָ - רַב טוּב לַכָּל הַנְחִילוֹךָ פִּירְסְמוֹךָ - יָסְדוֹךָ עוֹז וּבִמְרָקְחִים בְּשָׂמוֹךָ -
בִּילֵא לָרִיק הֲקִימוֹךָ - לֹא לִרְהוֹהַ וְרֶחֶבֶל בְּכֶם רִקְמוֹךָ - מַעֲשֶׂיךָ לְקָרְבָךְ מֵאֲבוֹתֶיךָ
הִגְרִימוֹךָ - נַחֲלַת יְיָ הֱיוֹת בְּרֵאשִׁית הִטְרִימוֹךָ · שְׁאוֹר בְּעִיסָה הֲרִימוֹךָ - עָמוֹד לְחַלֵּק
לוֹ הַקְּדִישׁוֹךָ וְהִתְרִימוֹךָ :

אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ - פְּאֵר הִתְפָּאַר בְּךָ סִימוֹךָ - צְוּוֹת לְיַחֶדְךָ בָּאָרֶץ קְרִימוֹךָ -
קְשֻׁטָּךְ וְתִקְּנָךְ לְפָנֶיךָ עָמוֹךָ · רַחֲמָךְ וְלִבְּךָ לֹא עָמוֹךָ · שִׁמְרָךְ מִכָּל רַע וּמִכָּל
צַד סְתִמוֹךָ - תָּמִיד עַל לִבּוֹ לְזִכָּרוֹן חְתָמוֹךָ הַמְאִיר לָאָרֶץ - אוֹפָן :

אַשְׁרֶיךָ אוֹם קָרוֹשׁ בְּהַקְדִּישָׁךְ הַשֵּׁם - יִשְׂרָאֵל נוֹשֵׂק חָתוּם בְּכִסְאוֹ בְּלֶשֶׁם · מִי יָחִיד
בְּלָתְךָ מַאֲמִירֶךָ בְּרֶשֶׁם · כָּמוֹךָ מֵאִין בָּאָרֶץ מַאֲרִיכְךָ בְּרֶשֶׁם: עַם נַחֲלָתוֹ קָשֶׁר
בְּתִפְלַת זְרוֹעַ - נוֹשֵׁעַ מוֹשִׁיעַ בְּהוֹשִׁיעוֹ כְּאָב וְזֵרְעוֹ - בַּיָּיִ בָּטוּחַ בְּבִפּוּ לְהַכְרִיעוֹ - מְנֻנְצָח
בַּעֲדוֹ שְׁבָרוֹ בְּפָרְעוֹ עֶזְרֶךָ אֲבִיךָ גִּיל יָגִיל בָּךְ - וַאֲשֶׁר בְּתוֹרַת מֹשֶׁה שָׂמַח לָךְ - חֶרֶב בְּיָדָם
רַבִּים בְּהַלְעִיבָךְ - נַאֲוָתְךָ לְיוֹת עֲבוֹתוֹת אַהֲבָה יְשַׁלִּיבָךְ - וַיִּבְחַשׁוּ בְּרוֹב עֹז אַנְשֵׁי רִיבוֹת -
אוֹיְבֶיךָ יְבִיאוּךָ לְהַר קָדְשׁוֹ תִּקְרוֹבוֹת · לְךָ יוֹסִיפוּ לְכַבֵּד בְּמָנְחוֹת עֲרִיבוֹת - וְאַתָּה הָחֵל

לַסַּלְסֵל לָרוֹכֵב עֲרָבוֹת : עַל בְּסָא מְנוּשָׁא בְּשִׁמְי מִתְלָל - בְּמוֹתֵימוֹ מְנָה זִיו נוֹצְצִים כְּקַלָּל :
תַּדְרוֹךְ יוֹשֵׁר אוֹרְחוֹתָיו בְּיוֹפִי מִכְלַל - וְאַתָּה תָּגֵל בְּיֵי וּבְקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלָּל :
והחיות ישוררו : זולת

אָז בְּקִשּׁוּב עָנִיו עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים - בְּדַעְתּוֹ חֹשֶׁב כַּעֲלִיַּת סִין בְּהִידּוּרִים - גְּזֵרַת
דַּת חֲדָשָׁה וּפִיקּוּדִים יְשָׁרִים - דּוֹד יֵשׁ לוֹ לִיתֵּן מִשְׁבְּעִים בַּחוּרִים - הָעֵת בְּקֶשֶׁב
וּמוּת בָּהָר אֲשֶׁר אַתָּה עוֹלֶה - וַיְוַי צָוַח בְּפִיהּ מָלֵא - זֹאת עֲלִיָּיה יְרִידָה הִיא לְהִתְכַּלֵּה -
חָנוּן אֶעְבְּרָה נָא וְאֶרְאֶה הָהָר הַטּוֹב וְהַמְּעוּלֶּה : מָהוֹר עָנְהוּ רַב לָךְ אַל תּוֹסֶף דַּבֵּר -
יְהוֹשֻׁעַ מִשְׁרָתָךְ הִגִּיעַ זְמַן הֵיוֹת הָכֵר - כִּי הַמַּלְכוּת בַּחֲבֵרְתָּהּ כְּמִלֹּא נִימָא לֹא תִתְחַבֵּד -
לְהַר נְבוֹ תַּעֲלֶה וְשָׁם תָּמוּת וּבַנְיָא תִּקְבֵּר : מֹשֶׁה כִּי יָדַע כִּי גְּזֵרָה עָלָיו נִגְזָרָה - נָם לַאֲדוֹן
כָּל הוֹדַע מֵיתָתִי לְיָפָה וּבָרָה - סְגוּלִים פֶּן יֹאמְרוּ בְּסֵרֶר עֶבֶר עֲבֵירָה - עַל כֵּן לֹא עָנְרוּ
אָוֶן וְנוֹרָא : פּוֹרֵה הֵשִׁיבוֹ עַל אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בִּי בְּמֵי מְרִיבָה - צִיעֲקַת שַׁוְעַתְכֶם לְכֵן לְפָנַי לֹא
בָא - קְנִיסָה זוֹ עֲלֵיכֶם נְקִנְסָה וְנִקְצָבָה - רָשׁוֹם יֵרָשֵׁם כִּי עַל כֵּן תִּכָּתֵב בְּדַת נֶפֶשׁ מְשִׁיבָה :
שִׁבְטֵי יְשׁוּרוֹן קִבֵּץ וְנִיחַת - תְּמִימֵי תְּפַרְנִי מְרֻדַּת שְׂחַת - מַר צְוָוהוּ כּוּלָם וְצִדְּקוּ כְּאַחַת -
שָׁאֵין פְּרִיוֹן וְכוֹפֵר בְּכָלוּם חָפֵץ וּדְבַר תּוֹכַחַת : הַשְׁלֵם נַפְשׁוֹ מִיד לְמִיתַת נְשִׁיקָה - בְּרָאוֹתוֹ
כִּי אֵין הַצָּלָה בִּתְפִלָּה וְצֵעָקָה - שָׁמְעוּנִי אַחַי וְרֵעַי עִסְקוּ בְּדַת חֲשׁוּקָה - וְאַל תִּדְהוּ זֹאת
לָכֶם לְמֵבְשׁוֹל וּלְפוּקָה : חֲיֵילָיו בְּכוּהוּ שְׁלֹשִׁים יָמִים - זוֹכְרִים מְצַוֶּרְתָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר
עִמָּם הִתְמִים - קָפִין כַּאֲרִי וְדִלֵּג לִפְרוֹתָם מִבֵּין עֲנָמִים - הַיָּם בָּקַע לִפְנֵיהֶם וַיְכַלִּיכוּ מַלְכָם
לָעוֹלָמִים : עזרת אי דאש מן ליאמזוא זאנש מן דיא ספוקים :

אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת - כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ : אֵין כָּמוֹךָ בָּאֱלֹהִים
אֲדֹנָי - וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ : לְעֹשֶׂה נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ - כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ - לְהִשְׁתַּבֵּחַ
בִּתְהִלָּתֶךָ : יְהִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ אַל יַעַזְבֵנוּ וְאַל יִטְּשֵׁנוּ : מִי כָמֹכָה
בָּאֵלִם יְיָ - מִי כָמוֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלּוֹת עֹשֵׂה פֶלֶא : יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם -
יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו - יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם - יְיָ מָלַךְ יְיָ מֹלֵךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם : וְיִהְיוּ נָא אֲמָרַי לְרָצוֹן - לִפְנֵי כָל : שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד : וְיִהִי בִּנְסוֹעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אוֹיְבֶיךָ - וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ
מִפָּנֶיךָ : קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ : כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנְּנוּ בַּעֲבוּר דָּוִד
עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ : כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה וּדְבַר יְיָ מִירוּשָׁלָיִם :
אוּנ מן הֵיכְטִדיא ספר תורה אלי אוּיש אות זאנטרש :

נָדְלוּ לַיְיָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּיו : רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא -
רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ : וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה
אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ זֶה יְיָ קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ : אָנָא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָא :

אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא : אָנָּא יְיָ עַנֵּנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ : אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת הוֹשִׁיעָה נָא - בּוֹחֵן לְבָבוֹת
הַצְלִיחָה נָא : גּוֹאֵל חָזָק עַנֵּנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ : רשות לחתן תורה

מֵרשׁוּת הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא - וּמֵרשׁוּת מְפַז וּמִפְּנִינִים יְקָרָה - וּמֵרשׁוּת סַנְהֶדְרִין
הַקְּדוֹשָׁה וְהַבְּרוּרָה - וּמֵרשׁוּת רָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת וְאַלּוּפֵי תּוֹרָה - וּמֵרשׁוּת זְקֵנִים
וּנְעָרִים יוֹשְׁבֵי שׁוּרָה - אֶפְתַּח פִּי בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה : לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְדַר בְּנֵי־אוֹרָא -
שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ בִּירֻאָתוֹ הַטְּהוֹרָה - וְהִגִּיעָנוּ לִשְׂמוֹחַ בְּשִׂמְחַת הַתּוֹרָה - הַמְשַׂמֵּחַת לֵב
וְעֵינַיִם מְאִירָה - הַנּוֹתֶנֶת חַיִּים וְעוֹשֶׁר וְכָבוֹד וְתִפְאָרָה - הַמְאֻשֶּׁרֶת הַוֹּלְכֵיהָ בְּרֶךְ
הַטּוֹבָה וְהַיְשָׁרָה : הַמְאֻרֶכֶת חַיִּים וּמוֹסֶפֶת גְּבוּרָה - לְאוֹהֲבֶיהָ וּלְשׁוֹמְרֶיהָ בְּצִיּוּוִי וְאַזְהָרָה -
וּלְעוֹסְקֶיהָ לִנְוֹצְרֶיהָ - בְּאַהֲבָה וּבְמוֹרָא - וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי הַגְּבוּרָה - לָתֵת חַיִּים וְחֶסֶד
וָנֶזֶר וַעֲטָרָה : רבי פלוני בר פלוני - הַנִּבְחָר לְהַשְׁלִים הַתּוֹרָה - לְאַמְצוֹ לְבָרְכוֹ וּלְגַדְּלוֹ
בְּתַלְמוּד תּוֹרָה - לְדָרְשׁוֹ לְחַיִּים לְהַדְּרוֹ לַוְּעָדוֹ בַּחֲבוּרָה : לְזַכּוֹתוֹ לְחַיּוֹתוֹ לְטַכְּסוֹ בְּטֶכֶס
אוֹרָה - לְיַשְּׁרוֹ לְכַלְּלוֹ לְלַמְּדוֹ לֶקַח וּסְבָרָה - לְמַלְּטוֹ לְנַשְּׂאוֹ לְסַעֲדוֹ בְּסַעַר בְּרוּרָה -
לְעָרְנוֹ לְצַדְּקוֹ לְפָרְנְסוֹ בְּעֹם נִבְרָא - לְקָרְבוֹ לְרַחֲמוֹ לִשְׁמְרוֹ מִכָּל צָרָה - לְתַקְּפוֹ לְתוֹמְכוֹ
לְתַמְּכוֹ בְּרוּחַ נִשְׂבָּרָה - עֲמוֹד עֲמוֹד עֲמוֹד : רבי פלוני בר פלוני - חָתָן הַתּוֹרָה וְתֵן כָּבוֹד
לְאֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא : וּבְשֶׁבֶר זֶה יִזְכֶּה מֵאֵל נוֹרָא - לִרְאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה -
וּמִקְוֵימֵי מִצְוֹת בְּתוֹךְ עַם יָפֶה וּבָרָה - וְיִזְכֶּה לִשְׂמוֹחַ בְּשִׂמְחַת בֵּית הַבְּחִירָה : כְּנִבָּא יְשַׁעְיָהוּ
מָלֵא רוּחַ עֻצָּה וּגְבוּרָה : שִׂמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם וְגִילוּ בָהּ מְהֵרָה שִׂישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ כָּל
הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיהָ בְּאֵבְלָהּ וְצָרָה - עֲמוֹד עֲמוֹד עֲמוֹד - רבי פלוני בר פלוני : חָתָן
תּוֹרָה וּמֵרשׁוּת כָּל הַקָּהָל הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וְהַשְׁלֵם הַתּוֹרָה :

רשות לחתן בראשית

מֵרשׁוּת אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים בְּשַׂחַק אֵין זוֹלָתוֹ וְאֵין בִּלְעָדוֹ בַּתַּחְתּוֹנִים -
נוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וְעַצְמָה מְרֻבָּה לְאֵין אוֹנִים מַגִּיד מֵרֵאשִׁית מַה בְּאַחֲרִית שָׁנִים -
יוֹעֵץ וְאֵין מִי יָפֵר לְדוֹרוֹת הֲמוֹנִים וּמֵרשׁוּת קְדוּמָה לְעוֹלָם אַלְפֵּי שָׁנִים - שֶׁבָּהּ מְלָכִים
נִמְלָכִים שָׂרִים וְסָגָנִים - אֲרוּכָה מֵאֶרֶץ מִדָּה וּרְחָבָה מִנִּי יָם וּשְׁאוֹנִים - טְהוֹרָה וּמְתוּקָה
מִדְּבַשׁ וּשְׁבָעִים כָּל חֲפָצִים לֹא יְשׁוּוּ בָהּ יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים : אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ וּמִשְׂמֹאלָהּ
עוֹשֶׁר וְכָבוֹד הוֹנִים - מְאֻשֶּׁרֶת וּמְנֻנֶּת בְּעָלֶיהָ וְהוֹגֶיהָ בִּשְׁנוֹנִים - מְיֻשֶּׁרֶת פַּעֲמֵי בָהּ נִשְׁעָנִים -
נוֹצֶרֶת בְּאַהֲבָ תּוֹמְכֶיהָ לְמַלְּטָם מֵאֵשׁוֹנִים - וּמֵרשׁוּת חֲכָמִים יְדוּעִים וּנְבוֹנִים - אֲלוּפִים
בַּתּוֹרָה מְסֻבָּלִים בְּמִצְוֹת מְלֵאִים כְּרִמּוֹנִים - וּמֵרשׁוּת בַּעֲלֵי יְשִׁיבָה הֲגוּנִים וְזַקֵּנִים - וּמֵרשׁוּת
כָּל הַקָּהָל גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים עֲמוֹד עֲמוֹד עֲמוֹד רבי פלוני בר פלוני : חָתָן בְּרֵאשִׁית מְתוֹךְ עֶדֶר
אֲמוּנִים וּקְרַב עַד חֲנָה בְּגִיל וְרַנֵּנִים : וּפֵה עֲמוֹד עַמְּדִי עַל מִגְדַּל עֵין חַיַּעֲשׂוּ לָנוּ בְּבָנַיִּנִים -
וּבָרֵךְ אֶת יְיָ הַמְּבוֹרָךְ מִמְּזֹרַח לְמַעֲרָב בְּפִי כָּל בְּרִיּוֹנִים תֵּן לוֹ בְּרָכָה תְּהִלָּה וּסְוֹף כְּהוֹרוּ נְבוֹנִים -
וְתֵן לוֹ מִיַּיִן בִּרְכוֹתָיו בְּתוֹךְ קָהָל אֲמוּנִים : שֶׁהִגִּיעַ לְיוֹם זֶה לְחַתֵּחֵל הַתּוֹרָה וְלִשְׂמוֹחַ בְּיוֹם
חתונים

חתונים · וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שׁוֹכֵן מְעוֹנִים · לְיַסֵּד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מָרוֹם מֵרִאשׁוֹנִים : לְשַׁכְלֵל
הֵיכָל וְאוּלָם בִּכְרִכּוּד וַאֲבָנִים · שָׁם לְקַבֵּץ גָּלְיוֹת אָבוֹת וּבָנִים · וְתִשְׂמַח בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה
בְּעִידּוֹנִים · וְתִזְכֶּה לִרְאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים · עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמִקְיְמֵי חֻקִּים נֶאֱמָנִים · וְתִזְכֶּה
לִרְאוֹת שִׁבְעָה רוֹעִים וּשְׁמוֹנָה נְסִיכִים מְזוּמָנִים · וְתִשְׂבַּע מִטּוּב הַצָּפוּן וְתָנִיחַ יָתֵךְ לַבָּנִים · וְיִהְיֶה
מוֹשָׁבְךָ בֵּין צַדִּיקִים הֲגוּנִים · וְרִדְיוֹף צְדָקָה וְתִמְצָא כָּבוֹד וְחֶסֶד וְחַיִּים חֲנוּנִים · וְיַעְטְרוּךָ חַיִּים
וְשָׁלוֹם וְאֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים · עָמוֹד עָמוֹד עָמוֹד · רַבִּי פְּלוֹנִי בַּר פְּלוֹנִי חָתָן בְּרֵאשִׁית וּרְחֵיל
בְּקִדּוּמָה קֶדֶם לְכָל בְּנָיְנִים וּקְרָא מִבְּרֵאשִׁית עַד בָּרָא אֱלֹהִים · לַעֲשׂוֹת מַעֲשָׂיו שְׁלֵמִים הַמִּתּוּקָנִים
וְהַמְּהוּגָנִים :

ווען דער חזן אוז האט גיליינט זוא זאגט ער דאש :

אֲשֶׁר בְּגָלַל אָבוֹת בָּנִים גִּידַּל · וּבַעֲבוּרָם תּוֹרָה נָתַן יְיָ בְּגָלְגַּלְיֵרוּחַ יְיָנְגְלָה · בְּמַלְאֲכֵי צְבָאוֹת
צְפִי שְׁנָאן · גִּבּוֹר עַל גֵּאִים · צַהֲיִ אַדִּיר קָרָא לְמֹשֶׁה לְקַבֵּל לוּחוֹת · דִּבְרֵי אֲחִי · שָׁכִינָה
הָאָרֶץ וְעַמּוּדֶיהָ · תִּפְלָצוֹן · הִטָּה שָׁמַיִם · וַיֵּרֶא עַל בְּנֵי רוּחַ · וַיֵּצְאוּ דְּבָרִים מִתּוֹךְ הָאֵשׁ ·
וַיִּתְחַקְּקוּ עַל לוּחוֹת הָאֶבֶן · זְמִירוֹת אָמְרוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים · שׁוֹפָר תָּקְעוּ בְּשִׁמְיֵי מָרוֹם · חֲרָדָה
לָבְשׁוּ כָּל בְּנֵי עֲשָׁו · כִּי מִשְּׁעִיר יֵיזָרַח · טָפְחוּ כוּלָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל · כִּי מִפָּארָן יֵיהוֹפִיעַ · יְמִינוֹ יְטַפַּח
בַּלּוּחוֹת · וְיָמִין מֹשֶׁה טְפָחַיִם בַּלּוּחוֹת · אוֹרֶךְ הַלּוּחוֹת שִׁשָּׁה טְפָחִים · וּטְפָחַיִם כִּיפּוֹרֶשׁ בֵּין יַד
לְיַד · לֵךְ מֹשֶׁה וּשְׂמַח בִּגְדוּלָתֶךָ · כִּי אֵין כָּמוֹךָ בְּכָל הַנְּבִיאִים · מִי עָלָה שָׁמַיִם תּוֹךְ הֶעָנָן · וּמִירָאָה
תְּמוּנַת אֱלֹהֵינוּ נְשִׂיאִים הָיָה מֹשֶׁה רַבֵּינוּ · אָב לַחֲכָמִים וְרֹאשׁ לַנְּבִיאִים · סָגַר הַיָּם בִּתְפִלָּתוֹ ·
וְעַל יַד שְׁלוּחוֹ חָרוֹן אַף הֵשִׁיב · עָנָה יְיָ וְאָמַר לְעַמּוֹ · אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם :
וּפָדִיתִיךָ מִבֵּית עֲבָדִים · פָּתְחוּ כֻלָּם וְאָמְרוּ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד : צָעַק מֹשֶׁה צְעָקָה גְּדוֹלָה וּמָרָה ·
בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא · עֲלֵחוּמֹת בָּהָר · קְרַע בְּגָדָיו וְהֵרִים קוֹלוֹ · יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן
שְׁמוֹר נָא צֹאנִי : רָאָה מֹשֶׁה מֵרֹאשׁ הַפִּסְגָּה · נַחֲלַת שִׁבְטִים עוֹמְדִים לְפָנָיו · שָׁם מֵת מֹשֶׁה עֶבֶד יְיָ
מוֹל בֵּית פְּעוֹר אֲסָפוֹ אֱלֹהֵינוּ תְּפִלַּת מֹשֶׁה קָרַע רָקִיעַ · וְעָנָה צוּר לְעַמּוֹ בְּעֵת צָרָתָם · תְּפִלָּתוֹ
לְעוֹלָם לֹא שָׁב רֵיקָם · כִּי רוֹעֶה נֶאֱמָן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ · מֹשֶׁה מֶרֶת מִי לֹא יָמוּת עַל פִּיֵּי מֶרֶת
מֹשֶׁה רַבֵּינוּ :

שִׁישׁוּ וְגִילוּ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה · וּתְנוּ כָּבוֹד לַתּוֹרָה · כִּי טוֹב סַחְרָהּ מִכָּל סְחוֹרָה · מִפָּז
וּמִפְּנִינִים יְקָרָה · נָגִיל וְנָשִׂישׂ בְּזֹאת הַתּוֹרָה · כִּי הִיא לָנוּ עוֹז וְאוֹרָה : אֲהַלֵּל אֱלֹהַי
וְאֶשְׂמְחָה בּוֹ · וְאָשִׂישָׂה תִּקְוָתִי בּוֹ אֲהוֹדֶנּוּ בְּסוֹד עַם קְרוֹבוֹ · אֱלֹהֵי צוּרִי אֶחֱסֶה בּוֹ : נָגִיל בְּכָל לֵב
אֲרַנֵּן צִדְקוֹתֶיךָ וַאֲסַפְּרָה תְּהִלָּתֶךָ : בְּעוֹדִי אֲגִיד נִפְלְאוֹתֶיךָ · עַל חַסְדְּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ : נָגִיל גּוֹאֵל
תָּחִישׁ מְבַשֵּׂר טוֹב · כִּי אַתָּה מְגַדֵּל עוֹז וְטוֹב · גְּאוּלִים יוֹדוּךָ בְּלֵב טוֹב הוֹדוּלֵיִי כִּי טוֹב : נָגִיל דָּגוּל
גְּאוּל נָא הַמוֹנִי · כִּי אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ · דְּגוּלִים יוֹדוּךָ יְיָ מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ : נָגִיל הֲלֹא בְּאַהֲבָתוֹ בָּחַר
בָּנוּ · בְּנֵי בְכוֹרִי קָרָאנוּ · הוֹד וְהָדָר הֶחֱבִישָׁנוּ · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ עִמָּנוּ : נָגִיל וְנָשִׂישׂ בְּזֹאת הַתּוֹרָה :
כִּי הִיא לָנוּ עוֹז וְאוֹרָה :

אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל · אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל · אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל · אֲשֶׁר בָּחַר בָּכֶם אֵל · וְהִנְחִילָכֶם

הַתּוֹרָה - מִמִּדְבָּר מַתָּנָה :

הִתְקַבְּצוּ מַלְאָכִים זֶה אֶל זֶה - לְקַבֵּל זֶה - וְאָמַר זֶה לָזֶה - מִיהוּא זֶה וְאֵיזֶה הוּא -
מְאַחֵז פְּנֵי כִסֵּא - פָּרַשׂ עָלָיו עֲנָנוֹ - מִי עָלָה לַמָּרוֹם · מִי עָלָה לַמָּרוֹם - מִי
עָלָה לַמָּרוֹם - וְהוֹרִיד עוֹז מִבְטָחָה - הִתְקַבְּצוּ מֹשֶׁה עָלָה לַמָּרוֹם - נְתַנְאֵל - שְׁמַעְיָה -
אֲבִיסוֹכוֹ אֲבִיעֲזוֹחַ - חֶבֶר - יְקוּתִיאֵל - טוֹבִיָּה - יֶרֶד · וְהוֹרִיד עוֹז מִבְטָחָה : הִתְקַבְּצוּ
אָגִיל וְאַשְׁמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה - בָּא בָּא צֶמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה - תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים -
לְכָלָם חַיִּים כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים : אַבְרָהָם שָׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה : בָּא בָּא צֶמַח
בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה : יִצְחָק - יַעֲקֹב - מֹשֶׁה - אַהֲרֹן - יְהוֹשֻׁעַ - שְׁמוּאֵל - דָּוִד - שְׁלֹמֹה שָׂמַח
בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה - בָּא בָּא צֶמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה - תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים לְכָלָם חַיִּים · כִּי עִמְּךָ
מְקוֹר חַיִּים :

יוצר לברית מילה

אֲפוּנִי אֲנִיוּ בְּטֶל חַיִּים לְטַלְלָה - שׁוֹמְרֵי אִמְרָתוֹ עוֹלָם לְהַגְבִּילָה - בְּאוֹמֵר אִם לֹא
בְּרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה : בְּאוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ חֲתוּמִים בְּקֶרֶן - מְשׁוּתָּתִים מוֹסְדֵי
תֵּבֵל בְּלִי פֶּרֶן · וְחֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ : גַּם בְּרִם בְּרִית מְשֻׁלָּחִי מִלְּהִנָּתֵן - בְּבוֹר אֵין בּוֹ מַיִם
אֲסִירֵיהֶם מְלֵיתֵן - בְּאוֹת אוֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲנִי נוֹתֵן : אַל יִסָּפֵר בְּכִתְבַ עַמִּים מֻחְבָּלוֹ -
לְעַם זוּ רָשׁוּם בְּרִית לְעָלוֹ - כָּל הַכָּתוּב לְחַיִּים יֵאָמֵד לוֹ - קָדוֹשׁ :

דְּבַר קָדְשׁוֹ כְּזִכּוֹר לְזֶרֶז חֲנִיכָיו - הַקְּדִים לְבַשְּׂרָתָיו וּמְבוֹרָכָיו - מֵקִים דְּבַר
עֲבָדוֹ וְעֵצַת מַלְאָכָיו : הֲלֹא לְפָנָיו צְוָחוּ עֶרְלָה לַעֲבוֹר - הוֹלִיד בְּטָהֳרָה יְדִיד וְיָחִיד
וְגָבוֹר - חֲנוֹר חַרְבּוֹ עַל יֶרֶךְ גִּבּוֹר : וְאוֹ נִפְקַד כְּנֶעְקַד פְּרִי בִטְנוֹ - וְלִשְׁמוֹנָה חִתְּמוֹ וּבְרָמִים
חִתְּנוֹ - וַיָּמָל אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ : זְמוֹרָתוֹ חֻקּוֹקָה בְּכֶסֶם אֵל אַיִם - נוֹלַד מָהוּל וְחוֹבֵב קְוֻצַּת
תַּלְתַּלִּים - וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים : חֲנִיטָיו כְּבָא שְׁפִי לְקוֹב - אֶזְרָאָה סְפוּנֵי חוֹל
וּפִין מָה אֶקּוֹב - מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב : טְמוּן בְּחוֹל חוֹק נִדְרַשׁ וּמוּשְׁלָם - חוֹק גְּבוֹל לְיָם שָׂם
חוֹק עוֹלָם - וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחוֹק וּלְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם : יוֹשְׁבֵי נוֹף חֲדָלוּ בְּרִית עִם חֵן
תָּוּי - עַד זְמַן פְּקוּדָתָם לָצֵאת לְהָרְוִי - אַךְ אֶת מַטֵּה לֵוִי : כַּאֲשֶׁר אִישׁ הָאֱלֹהִים בֵּרַכוֹ
לַהֲלוֹם - וְנָבִיא קִלְסוֹ לְבַל לֶעָלוֹם - בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם :
בְּכוֹרוֹ וְנִתְבַּקֵּשׁ בְּמִעוֹנָה - לוּלֵי לָקְחָה הַצּוֹר זְרִיזָה וּמְשׁוּנָה - וַתִּכְרוֹת אֹרֶת עָרְלַת בִּנָּה :
מִפְּרָךְ הִדְרַרְתִּיךָ בְּכוֹשֶׁר הוֹרֶיךָ תְּמִימֶיךָ · כְּנָתְנוּ רֵיחַ דּוֹדֶיךָ וְסַמְּדוּ כַּרְמֶיךָ - וְאֶעֱבוֹר
עָלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמֶיךָ : נַפְשֶׁךָ הָחֱיֵיתִי כָּל בְּכוֹר בְּמֹחִי - בְּתוֹתִי עַל פִּתְחֵיכֶם תָּחִי - וְאוֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חְיִי : שִׁבַּר שִׁעְבּוּד תּוֹרִים וְנִקּוּדַת הַכֶּסֶף - בְּגַן אֲבֻרוֹתֶיהָ זְרוֹעִי יִדְקָרֶךָּ
לְחוֹסֶף - כְּנִפֵּי יוֹנָה נֶחְפָּה בַּכֶּסֶף : עֲלִיזִין בִּבְרִית לְשׁוֹנָם הֶחֱרִים - וּמִקְּרָא מֻלָּא
הֵן הֵן הַדְּבָרִים - לְגוֹזֵר יָם סוּף לְגֻזָרִים : פְּסוּ וְזַדְּלוּ כִּפְנֵי טוֹרֵח הַדֶּרֶךְ - מְלַכֵּל הוֹלְכֵי
שִׁמְּוֹן עֲלֵי דֶרֶךְ - כָּל הָעָם הַיְלוֹדִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ : צֶלְחוּ יַרְדֵּן מְשֻׁרֶרֶת וְעָם אֵל -

צִוָּה לַעֲשׂוֹת חֲרָבוֹת צוּרִים בְּהוֹאֵל - וְשׁוּב וּמוֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : קָצִין עַם כִּנְּנָם לְמֶרְחָץ
מוּשָׁלָל - פֶּן אֵין פִּתְאֹם וְלֹא רָאשִׁי מוּכְלָל : חֲנֵנִיֵּי כִּי אוּמְלַל - רִיקָךְ שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְעֻלּוֹתֶךָ
וְאֶמַר עָלַי חֲתִימַת בְּרִיתֶךָ - שֵׁשׁ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ : שַׁרְבִּי שְׁמִינִית שְׁמָמִית לְזִמּוֹר - וְהִשְׁמִיעַ
לְכָל תְּהִלָּתֶךָ לֵאמוֹר : לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר : תַּשְׁבִּיקֵנָא בְּפִין לִפְנֵי הָאֵל - קַנָּא קִנְאַתִּי
לְךָ מוֹשִׁיעַ וְגוֹאֵל - כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : אָכֵן בְּכֵן עוֹשִׁין שְׁתֵּי כְסָאוֹת - לוּ וּלְבַעַל
הַבְּרִית לֵישֵׁב וּלְרָאוֹת - לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמִשְׁמֶרֶת לָאוֹת : לִרְפָאוֹתוֹ שְׁלִשָּׁה כְּסֵא מְתוּקָן לָכֵן -
רָמַז בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי לַהֲקִימְכֶם וּלְהַחֲיוֹתְכֶם : בְּהִנָּה אָנֹכִי שׁוֹלֵחַ לָכֶם : יָחִישׁ בָּא לְגָאוֹל עֲבוֹטוֹ
מִלַּעֲכוֹב - וְיִוְּעֲבוֹטוֹ לְעֵדוּת בְּיַעֲקֹב - וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב : עִמִּי בְּחִירִי מֵעַל שִׁלְחָנִי
נִדְחָק - אֶרְחֵם וְאֶזְכּוֹר בִּזְכוּת הוּחָק - וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק : זְרוּיִם לְאַרְבַּע בְּרוּיֵי בִלְתֵּךְ וְכוֹר -
אֲשֶׁדּוֹק וְאַקְבִּין עוֹד לִבֵּל לְמִכּוֹר - וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכּוֹר : בְּרִית שַׁבָּת וְתוֹרָה הוּבְרוּ
לְהַתָּאִים - בְּגִינָם נוֹסְדוּ הָרִים וּגְבוֹהִים - כִּי בְרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים : כִּי בְקִיּוּם שִׁלְשָׁתָן תִּגָּאֲלוּ
עַמּוֹתַי - שׁוֹמְרֵי מִשְׁמַרְתִּי חֻקּוֹתַי וְתוֹרוֹתַי - אַךְ אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי : יַד וָשֵׁם אֶתֵּן לָכֶם
בְּבֵיתִי - טוֹב הַצְּפוּן אֲשֶׁר בְּעֵינֵיכֶם עַמִּי וְנַחֲלָתִי - בָּחַרְתִּי בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי : נוֹפְשֵׁי
עֹנֶג וְשׁוֹמְרֵי שַׁבָּת מֵחֲלִיו - תְּנוּעוֹ לֵאלֹהִים בְּגוֹדֵל מִפְעָלָיו - רוֹמְמוּיֵי אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ
לַהֲדוֹם רַגְלָיו - קָדוֹשׁ : הַכֹּל יוֹדוּךָ אוֹפֵן

אֲוֹרֵי אֵיכָה בְּרוֹאֵי יִרְאָה - אֲמִיצֵי כֹּחַ כְּבוֹדוֹ לָנְשֹׂאָה - אֲמִים רוֹעֲדִים - לְעָבְדוֹ בְּיִרְאָה -
אוֹמְרִים לְמַלְּכָם תְּהִלָּה נָאָה וְעִמּוֹ כָּרַתִּי בְרִית וּמְהֻלָּלִים לְזוֹכֵר הַבְּרִית :
לְמֶלֶךְ הַמְּהוֹלָל - מִי לֹא יְהַדֵּר : לְמֶלֶךְ הַמְּשֻׁבָּח - מִי לֹא יְאַדֵּר - לְמֶלֶךְ הַקָּדוֹשׁ לְעֵלֶּה -
וּלְהַדֵּר - לְסַלְסֵל וּלְפָאֵר - שָׁבְחוֹ וְלִסְדֵּר - וְעִמּוֹ עֲרֵבִית וְשַׁחֲרִית - מְיֻחָדִים לְזוֹכֵר הַבְּרִית :
יִתְגַּבְּרוּ יִתְגַּבְּרוּ מְשָׁרְתֵי עֶלְיוֹן - יִתְנַשְּׂאוּ יִתְנַשְּׂאוּ עַל כָּל זֶה יְהוֹן - יִפְאֲרוּ יִבָּאֲרוּ לְהַלְלוֹ בְּצִבְיוֹן : יִשְׂאוּ
כְּנוֹר עַל יְהֹגָיוֹן - וְעִמּוֹ כְּטַל שַׁחַר - מְפָאֲרִים לְזוֹכֵר הַבְּרִית : עִירֵי גְבוּרָה מְפַעֲמֵי שְׁכִינָה -
עוֹסְרֵי כְתָרִים לֵאלֹהֵי מְעוֹנָה - עֶלְיוֹן מְרֻנָּנִים - גִּילָה וְרָנָה - עוֹשִׂים מְלַאכְתָּן - אוֹמְנֵי אֻמָּנָה
זְאוֹם בַּת עִבְרִית - מְהֻדֶּרֶת לְזוֹכֵר הַבְּרִית : זִמְרָה וּבְרָכָה שֶׁבַח וְהוֹדָאָה וְהַלֵּל - זִקֵּי חַשְׁמַלִּים
פּוֹצְחִים לְמַלֵּל - זְהָרֵי אֵל - מְלַכְּטְמַכְּתִּירִים לְכָלֵל - זְהִירִים זְרִיזִים גּוֹדְלוֹ לְסַלֵּל - וְאוֹם נָאוָה
שַׁחֲרִחוֹרִית - מְשֻׁבָּחִים לְזוֹכֵר הַבְּרִית : רֶכֶב אֱלֹהִים אַלְפֵי רִבּוֹתַיִם - רוֹגְשִׁים קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ
בְּמַחֲנוֹתַיִם - רוֹחֲשִׁים בְּרוּךְ בְּלִי עֲצֵלוֹתַיִם - רוֹעֲשִׁים וּמְנִיעִים סַפֵּי אֲמוֹתַיִם : וְאוֹם חֲתוּמָה
בְּבְרִית - מְבֹרֶכֶת לְזוֹכֵר הַבְּרִית : וְהַחֲיוֹת זוֹלֶת

אוֹת בְּרִית שְׁלִשִׁית לְמַרְפֵּא עוֹלָם - בְּעֵנִינַת קֶשֶׁת לְזוֹכֵר בְּרִית עוֹלָם - גְּזִירָה וְיוֹם נוֹפֵשׁ
נִיתָּן בְּגִבּוֹלָם - בֵּינִיּוֹבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם : דּוֹדֵי בָּם מְעוֹטָרִים בְּחוֹרֵי
בְחוּנֵי - הַמְטוֹמָנִים וּמְאוֹתָתִים לְהִנָּצֵל מֵרִשְׁפֵּי כְוִיּוֹנֵי : וְכָל רוֹאֵיהֶם יַכִּירוּם מוֹת מְמִיתִים לִפְנֵי : כִּי
חֵם זֶרַע בְּרָכָיו : זוֹבְדוּ צוּרִים חֲמִשָּׁה לִבְרִית בְּשָׂרִים - חָצַב אֲבוֹת שְׁנַיִם הֵמָּה חֲיוֹצְרִים :
טְהוֹרָה שְׁלִשָּׁה וּבִנְיָמִן שְׁתַּיִם הֵרִים : וַיַּעַשׂ לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חֲרָבוֹת צוּרִים : יוֹסֵבוּ צוּרִים לַחֲרָבוֹת

בָּמוֹ לְהַמּוֹל · כַּאֲשֶׁר מָלוּ בְּצוּר שִׁלְשׁוֹם וְתִמּוֹל - לָכֵן סִפַּקְתָּם בְּצִוּוּי מִשְׁרֶת לָמוֹל · עָשָׂה לְךָ
חֲרָבוֹת צוֹרִים וְשׁוּב וּמוֹל : מֵטִיב לְנָגֵן אִישׁ הַבִּינִים כְּפִלְּחוֹ · נִזְדַּמְּנוּ חֲמִשְׁתָּן וְנַעֲשׂוּ אַחֲרַת
לְצַלְּחוֹ - סָלַק הַבַּרְזֶל עֲצָמוֹ כְּזֵכֶר אוֹרְחוֹ - וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ : עֹסֶק מִילָה שַׁבָּת דּוֹחָה
עֲשִׂיָּתָהּ - פְּרִיעָתָהּ וּמְצִיצָתָהּ · רְחִיצָתָהּ וְאִסְפְּלָנְיָתָהּ - צוֹרֶךְ מְלָאכָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר מִבָּעֶרֶב
לַעֲשׂוֹתָהּ - לְקָרְבָּהּ אֱלֹהַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ : חָנִית קֶדֶם נַחֲלָתָךְ מִבֵּין חֲמוֹרִים : רְאוֹתָךְ
תְּבוּסַת דָּם בְּהַכּוֹתָךְ בְּכוּרִים - שַׁדַּי תְּפַרְנְסוֹ וְאוֹבֶיךָ תְּפַסְּגוּ גְזָרִים · כַּאֲשֶׁר שָׁמַע לְמִצְרַיִם יָחִילוּ
צוֹרִים : אֵל יָקִים בְּחַסְדּוֹנֵיכוּ שְׁנִית לְמִלּוֹת - יָחִישׁ לְרַחֲמֵנוּ לְמַלְּטֵנוּ מִתְּלָאוֹת - כִּימֵי קֶדֶם
יְרֵאֵנוּ נִפְלָאוֹת - גּוֹאֲלֵנוּ קָדוֹשׁ שְׁמוֹ יְיָ צְבָאוֹת : עזרת

אורחות חיים

ואלה הדברים שיזהר בהם לסור ממקשימות ולאור באור החיים :

(ה) להתרחק מן הגאוה בתכלית הריחוק : (ב) וכן מן
התגיפות : (ג) וכן מן הסקר והכזב : (ד) וכן מן הליצנות :
(ה) וכן מן הרכילות : (ו) וכן מן הכעס : (ז) (ח) שיזהר
מהכתב. של הכדרים ומהוכחת הדברות הן בחמון הן בדברים
ומהקנחתם ומהנחתם : (ט) שלא יכנו שם לחבירו ושלא יקראנו
בכינוי שכינוהו לחבירים שם לא יהיה נזכר וכנכנד בשמו : (י) שלא
יספר לשון הרע ושלא יקבלו : (יא) שלא יגד עם יושבי הקרנות
ולא ביושבת בתי כנסיות של עמי הארץ : (יב) שלא יסתכל בשום
שביל שסורה לו : (יג) שלא ילמוד על כום של ברכה : (יד) שלא
יספר משיחתו בדרך שלמד על שיסיים תפילת לחם ולא בעוד
שמליץ בעד חוזר ומתפלל התפלה שלא כ"כ"ת או בדבר מגוס
או לתת שלום ולהחזיר שלו' : (טו) שלא ילמד בקריאת שלא ו
בעוד שם ע"ן קור'תורה (טז) שלא יקבל פת בעלי בתים של כהנים
ולא של פלטר שלא כ"כ לא יזדמן לו של ישראל : (יז) שלא יסעוד
בסעודת הרשו' : (יח) שלא ישיח שיחה בטלה ויזהר ללמוד בלילה
עד שיעלה עמוד ד"ת ולא מתוך שיחה בטלה : (יט) שלא יכנים
עצמו בספק תשיכה ויזהיר בני ביתו על שמירת שבת ויקדים
להתפלל ע"ש תפלת מנחה כדי שיקבלו עליו השבת מבעוד יום :
(ך) כשיגיע את תפלה מנ'תפלות שבעים יניח כל עסקיו ויתפלל
ולא יעשה כל הנדרי' שיסמוך את עיניו מכל דבר שלוגו שלו : (כא)
על ידבר בין בטילה לברכת המזונות ויקדים שלום לכל אדם :
(כב) לברך את בוראו שהשביע נפש שוקק' ומם יקללוהו בני
אדם או יחרפוהו על יסיב לפס דבר שלא יהא מן הנעלבים :
(כג) שלא לרגיל מהר ויתרחק מן השבועו' ומן הכדרים כי בעון
כדרים בניס מתים : (כד) ויתרחק מן הפחו' ומן הכעס כי מבלבל
רוחו ודעתו של אדם ומיבוד תמיד ליוצרו בתהנה ושלא יניח
דבר לעשות מעניין זולת התקנה : (כה) לאהוב את י"י בכל לבבך

ובכל נפשך ובכל מאודך ותחשוב בהמדך את י"י שלקיך ובוחר
למסור גופך וממונך על קדושתו ובזה תקייס בעצמך דבדי
המשורר כי עליך הורגנו כל היום : (כו) לבטח בי"י בכל לבבך
ולהתמין בהשגחתו פרטית ובזה תקייס בלבבך הייחוד השלם
בהתמין בו כי עיניו משוטטו' בכל הארץ ועיניו על כל דרכי איש
ובוחן לב וחוק' כליות כי מי שלומו מתמין לשבר הוצלתך מהרע
מגרים לף בתכלי י"י שלהיך היני מתמין ואין זה יחוד שלם כי
זה היה סגולת ישראל על כל העמים וזה יסוד כל התורה כלה :
(כז) להרחיק גאוה וכעס וגער בילד המשיהך ללכת בדרכי לבך
ולא יפנו לבל דרכיו כי דרכיך זך ישר : (כח) מהבר שקר תרחק
ולא תוליה שם שמים לבטלה ולא בתקום מטוף : (כט) שבר
ממך משעבת הקנה הרצון משעבת בני אדם והצנע לכת עם
בורהך ולא תפיס זכה כשלהך כי זולת תפילת ע"ן ופזר מחוכך
כשבר הוא רצונו פי בידו למלאת חסדוך ולתת טרף בני בייתך :
(ל) דע את אלהי אבוך ועבדיך בשלמות לבב תשקול ורוח נדבת
יהיה לך ויקל בעיניך הוצלת מחוכך מהוצלת הבריך ופיך לא ימנ'
להגיד דבר רע על שבר תפקלהו בחמדי שכלך. (לא) וילוי על
עמותיך ערב ובוקר לל יחסר זכרון ניין וירוממים בשברון לב
ובדלגה ובלחש ובלמעט. (לב) זכור יום השבת תמיד ושלא לדבר
בכן ובים בין עיניך שבי אלו תמיד ויהי מזומנים לך ליו' הפיזול
ומטתך בדמעה תמסה ויבהלוך רעיונך מדי זכרך חרפת דין
יוחנן ז"ל : (לג) חבר טוב היה ליריאי י"י שהתבר בשברותם
ומחבר' פועלי און הרחק ולהוה המוכיחים. (לד) טוב ויפר לך
להמעים בעיניך פעלותיך הטובים והגדיל בעיניך פעשיך
ולהדבות תסדי בורלך ויברך אבטן ובותן לכלך בעתו ולא תהיה
משתם על מנת לקבל פרס בעשותך מצותיו : (לה) יומם ולילה
זכרו תפיך לל יומם בשבבך תשנה בהשנתך ובקיומך ובהילוכך
תמלאנו והקיצותה בו תשעשע והוא יפר לרצונותך. (לו) כוון
בתפלתך כי התפילה היא עבודת הלב ואם בבך ידבר לך ולא
ילבו הלא יחר לך ומה תעשה טפה סרוחה לפני מלבו של עולם
ולא תהיה כעבד שמסרו לו מלאכה בכתב לעטותו ומלבה ואין

יעמוד

יפחוד לפני המלך ומה טוב לבקש סליחה על לחמך סלח לנו
בלא כווכח ואם לי תפסר בכל התפלות ברכה רשמוכה של י"ח
ובסוף רשמון של קריש שמע ש יפסר כי לא יבא ידי חובת התפלה
מי שלא כיון כהם : (לז) למוד פרשיותיך עם הציבור ג' מקרא
ו' תרגום ופירשי ו"ל ותדקדק בו כאשר תוכל וכן יהיה לך בגמרא
כי העוסק בגמרא מדה טובה ומוהנין עליה שכר ואין לך מדה
טובה יתירה : ותקן תלמוד תורה כנגד כולן : (לח) מכל מלכל
תשמר תלכול ומכל עשקה תשמר תשתה ש תהיה בלא ברכה תחלה
וסוף וכוין בה כאשר תוכל וכשה רשמך כשתזכור לת יי' ותסגור
עיניך כן מדי דברך בו ולל תהי כאשר בפיו ובשפתיו כבדוני
ולבו רחוק ממני : (לט) כשול ידיך לתפלה ולקריאה ובעת כתוך
מלרכך בדוך תשר יפה: ועל כש"ם לא תבר'ם לא קבוצת או שפשפת
ותרבה להתפלל מיד או תפתלל תשר יפר ועל כ"י. (מ) גדילים
תעשה לך על ד' כנפו כסותך למען תזכור וקדם עלמך בכל דרכיך
והוי למוד בנית הכסא ועם כיתך כי אפי' סיחה קלה שבין לים
לחתו עתיד ליתן עליה את הדין ואל תבהב עלמך בקולות רשם
ויהי מורא שמים עליך ושמור מכשלתך בחשר ואפילו פנויה
ומזוזות על פתחי ביתיך לל יאסרו. (מא) סוד לחר לל תגלה גם
להבריות אשר ידברו לפניך בלא על דרך סוד טומנים בקרב
לבך גם אם תשמעם מלחר לל תלחר כבר שמעתי זה ומסוכב'
חקך שמור פתחי פיך. (מב) ערב ובוקר וצהרים שמור בעתים
בקבוע, לתפלל ופתח לבך שעה לחת קול תפלה והוי זהיר שתהיה
משערה הרשמונים ואל תדבר סיחה בשלה בפ"ם ותפילין על
ראשך ועל זרועך לל יאסרו. (מג) פלם מעגל רגליך ליישר עלמך
בדרך פיכוני במלכל ובמשתה ובכל מדותיך ואל תט ימין ושמול
ובדיבורין ובהסברת פנים עם הלמונה ורוץ לחר השלום :
(מד) קבע עתים לתורה קודם לכילה ושניה ודבוק בם על
שלחנך והזהר בלמדי בילך להדריכם על פי התורה בכל
הדברים הצריכי, לזהר שמור פיהם שלהתלל כי תפילת בינו של
לדם קבועת עתים לתורה. (מה) שתח בשמעך תוכחת כתוכח
שלל רע והוכח לחבה ויזהבך כי טובה תוכחה מנולה מלהבה
מסותרת ולמוכיחים יבשם. (מו) תפלת מעשיך הבט סופם ודוי
מחשב בפשר מלוה כנגד שברם ושכר עבירה כנגד הפשרם כי
החשם עיניו ברלתו. (מז) הזהר שלא תשמוך בלבבך ושמע עשה
ולקל מוסר ותהיה זריז לעשות כל מה שמוטל עליך לעשות ומכל
משמר כלור לבך : (מח) לל תקום מיושיתך כלים עבל כי לם
הזריזות כדי לעבוד ליוצרך : (מט) לל תלחר לרון מדבה לל
בית התפלה ושמור רגליך פן יהיו מטוכסות לל תשים לבך לחורב'
בשעת התפלה והתבונן לפני יוצרך. (נ) לל תדבר בלשוני שפה
בלשון לחרת כל עת שהחזן מתפלל ותעבה לתון : (נא) לל
תפשה בגיעת המות שתבא בפתום ותזכור מעמד הדין. (נב) ש
תעשם בתורה כדי לקבל פרם ולל תרחק יון העבירות מפני
העונש רק מעבד מלהבה. (נג) לל תתרשל מצוה לם בלה ליד
ותעשה לש"ם בלא ליחור : (נד) לל תתעבל בברכת הלבנים
שלם לל זכו שדרבל בלא להקדיל פני שכינה בכל מדם ליש .
(נה) לל תעשה דבר שילעגו הבריות שדרכם להעלים הטובות
ובגמול הרעות : (נו) לל תקלה לחיך ולחך ולל תלעב
לופם כבדם כדי יכלתך כל ימיהם : (נז) לל יהיו פניך זעומות
כגד עוברים וטביש וקבל לופם בפנים מחירים : (נח) לל
תפכח להעניק להם בדה ולעשות לויה להם ותפחום בדברים :
(נט) לל תביש עינך למי שעלה לעומר יותר ממך בלא למי
שהוא תחתיך . (ס) לל תבהל לקנוף משום דברים בילחך לחרך
כן תלבד לת לכחתך . (סא) לל תוכיח ממך בקשות פה
וכיבול פה כי על כל דבריך תבא בחשבט . (סב) לל תחזיק
כעשך עם חברך יום לחד ותכבע לפניו לבקש ממנו מחילה
קודם . (סג) לל תדבר בגואר עתיק ואל תעיז מבח שלא
לקבל עליך ירלת שמים . (סד) לל תשיב למחרפיך ולמבזזוך
ותביש יד לפה ושתוק כן יחם לבבך . (סה) לל תתעבר על
ריב בא לך כי בסוף הם ישלימו ביניהם ואתה תשאר בכעס .
(סו) לל תתבלה על הבריות ותהיה שפל רוח וכעבר שהכל
לשין בו : (סז) לל תהי בו לכל לדם ולכל דבר שיין לך
לדם שיין לו שעה ואין לך דבר שיין לו מקום : (סח) נדק
לדק תדרוש כי רובף נדק וגומר ואל יהבר מחבי, השקל בכל
שבה בפעם ל' ובכל לדם ובכל שבוע כפי מסת ידך ובכל יום לת
תשהר מתנה מועטת לכל הפחות קודם תפלה ואם הגיע למעשר
תתן ויהי טרף בביתך בכל לשר תתבא ידיך לגמול בן לחיים בן
למתים בן לעניים בן לעשירים . (סט) רבה בשהר יהבה
יוברך שתח בחלקך לם מעט ואם שרבה והתחבן לפניו תהי לבטו'
לבבך לעדותיו ובשהר דרכיך בשלך על יי' יהבך ואל יקשה
בעיניך מלהוניח לכבוד השבת וי"ט בכל הריך והשתדל לכבדם
ולקבלם מבעוד יום ולהתעבב בהם בתפלה ושהיה חניו לבה"מ
וכבלה בכוונתם וביחתי לעדוך שלחן בה"מ . (ע) לל תיסן
כעבל סיבה רבה ותרגיל לת עלמך להקיץ בהחה ולקול
הציפור קום ויחיתך . (עא) לל תתבלל בלא נקיות בפיס
ובלא שהרה כי תפלתך לא תהיה בשחיה : (עב) לל
תתפלל כ"א בכוונת הלב ובכחת כדי שישמע האוזן. (עג) לל
תשבח צור ילדך ושחוללך ובכל דרכיך דעהו ובניחתו לבגדך :
(עד) לל תדבר בשחוק וזכור כי רוח חייך לתך בוגר מעפר
ולחריתך רימה . (עה) לל תלמר על סוס מצוה לעשה
לותה למחר שחק לא תפבה לעשות . (עו) לל תפרד מהבינן
חכמה ומוסר ותתחבן בעפר רגלי חכמים והתחבש . (עז)
לל תניח דרך חסידות לש"ם שתלטיגין עליך ולל תיבוש לדבר
מצוה : (עח) לל תקפוץ ידיך מליתן תמיד לל העניים
ולתנוכים ומבשרך לל תתעלם . (עט) לל תתרחק מן בחר לרוץ

לאחר ולהבין לפניהם שלחן ולחם כי שמח הם רעביס ·
(פ) לל תתעצל להביא את המעשר לל בית האוצר כי מתן
בסתר יכפה לף . (פא) לל תביט למי שהוא קטן ממך
בעבודה והידלה כי הם לגדול ממך . (פב) לל תריס ידך
על חברך ולף לם הוא מקלל לת לחכך ולת לחיך בסכין :
(פג) לל תוציא דבה ולשון הרע על שום בריה ולל לזות שפתיס
ודכילות : (פד) לל תהי נכלל להסיב בעזות למי שלחר
דברים לשר לין טובים . (פה) לל תבטא בחוץ קולך ולל
תהי לוחש בביתך ודבריך יהיו נכחת : (פו) לל תלבין פני
חברך ברבים כי העושה כן אין לו חלק לעה"ב : (פז) לל
תרלף יכולת נגד שום לדם לם ירך נגדך כי לין תדע לם
תחלוש : (פח) לל תרדוף לחר הכבוד ולין תעלה בחעלה
שהיה רלוה לך : (פט) לל יכבדך בני לדם בן יעבר
ויספילך . (צ) לל תרף ידך מלבקש רעים ואהבים ולל יחעט
לפניך שונא לחר : (צא) לל תגנה חקה חברך ותחלום לעתו
כי זה מכלב לחסירי דעת : (צב) לל תלחר בדקדוקי הבשרתי
ותירא שלח תקבל שכרך בעולם הזה : (צג) לל תעשה לת חברך
מדרך טובה לל דרך רעה כגון מסית ומדיח וכיולה כזה . (צד)
לל תלכל לכילה בסח עד שתעלה כרסך כיברבה חלחים בחים
על רוב לכילה . (צה) לל תהי כסובאי יין כוללי בשר פן
תעכח לת בירלך ותחטיח . (צו) לל תטיל לימה יתירה בתיך
ביתך כי הרבה קילקולים בחים על רוב מזרח : (צז) לל
תתייחד עם שום לדם חוץ מלשתך ולחך ובתך ולפילוה ס
בשכים : (צח) לל תעכח לשה ביניה ושוב מעשה פן יהשרוך
השומעים . (צט) לל תתן תפלרתך לעלמך ועל תיקר גופך
בשכיך ותקטין לת עלמך : (ק) לל תבהל על מעשך : (קל)
לל תרבה לדבר בדברים השוללים ובלל מזקק ס בקולר
לשון : (קב) לל תרף ידך לקנות לך חבר בלתן ושמור לותו
ולל תלכדנו כי טוב : (קג) לל תפתה לת חברך בשפתי
חלקות ובתכיפות ולל תדבר בלל לב : (קד) לל תוכה לשום
בכרי כי לין בכרי שלחן לו שעה ועברתם שמורה בנח : (קה)
לל תתחבר לדם רע ושוטה וכעסן וכסיל פן תביה כליחות
עליך : (קו) לל תעלה בדעתך לנגח לת החכם כי לין
תרבה של חכמתך חכמה : (קז) לל תבי קפדן לדבר מועט
כנד טוס לדם פן תלקק שוללים על חכם : (קח) לל תבי
לגזוז לדעת הסתרים שבין לדם לחבירו ודבר המכוסה ממך :
(קט) לל תעם בסתר מה שתביים בגלוי ולל תלחר מי רולכי
(קי) לל תחזוק עון למי שבח להתנכל לפניך לם לחת ושם
שקר : (קיל) לל תסמוך ליד מתכת ב"ו ותעבוד לבקש
מזונותיך : (קיב) לל יהי ממון שלך חביב עליך יותר
מנופך כמו לעבור על החכם וללכת יחידי : (קיג) לל תתן
בלבבך קנלה שוו היל חולה רעה שלין לה רפולה . (קיד)
לל תרגיל ליסבב על נופך ותפילו על דברי לחת . (קיו)
לל תלחר לעשות תשובה שלימה ולבקש רפולה לחולי נפשך :
(קיו) לל תעמול לרוח ולל תפחד דברים בטלים : (קיח)
לל תכנה שם רע כי החביו שם לחבריו לין לו חלק לעה"ב :
(קיט) לל תבטח בעושרך כי הכוטח בעושרו מלקט שוללים
ויכשל תחת שוללו . (קך) לל תבי סרבן על מכתי יוריך
לבטל רלונך מפני רבון לחדים : (קכל) לל תרגיל לעצמך
ללכול חון מביתך עם קנון הרבה שלח לסעודת מצוה :
(קכב) לל תבבר גופך להסתכר חיין פן תביה מבוכה ותכשל
בת פיך ותתחרט : (קכג) לל תכעס בלתך ושם רחקת
לותה תקרב ביתין בלח לימור: (קכד) לל תבזה לת חסתך ובבל
לותה ותסירנה מן החטח . (קכה) לל תבי רגיל ליסב עם
בליבנים פחותי הכסף פן יחטיחוך . (קכו) לל תתעכל לבקש
חכמה וליסר לת חבירך בסתר ודבך כבוד : (קכז) לל תדבר
בלח עתו ובדבר שלין בו תועלת ושמור פתחי פיך . (קכח)
לל תדבר עם מהולל ושוטה שלח יקבל דבריך ויבזה לותס :
(קכט) לל תבי כפוי טובה וכבד כל מי שפתח לך פתח לבקש לי
סיב קיך . (קל) לל תוציא מפיך דבר שקר וכזב ונאמן
לכל לדם ולפי' לנכרי : (קלל) לל תתעכל להקריס
שלום לכל לדם ולפי' לנכרי מפני דרכי שלום :
(קלב) לל תרגיל עלמך לעמוד כי לם
שכל חכם ושמע וסיון דבריו :

סלוק ההנהגה אשר תקן הרב רבינו אשר זצ"ל אבי רבינו יעקב בעל הטורים זצ"ל :

זהו דוד מלך ישראל המשודד : בנבל וכינור השחר היה מעורר

לסדר ולפרט וישראל אהב את יוסף לפק

חיא משיח אלהי ישראל : : בחדרה יבא חשיח : : תמכה לחשות בבית שיזן שמן אל : : אמן סלה :

תמן תנינן ר' יעקב לומר וכו' יפה סיעה לפתח קודם רוח בעו"ה כי מכל חיי עוה"ז ומכה נרייכן לכו לפרש לשם בה"ר יעקב
להורות כזה שיפה סיעה לפתח לה פתוח ולא יותר מכל חיי עה"ז ותו לשמה לה לשם דבר זה סוס תנה ושו"ת מוהר"
פתח ר' יעקב דווקא לכן כרלה הר' יעקב לסיעתו חזל ולתרץ דבריו הוה לפתח ודקדיש מה שפי' רש"י על פסוק בתהלים סי' ל' כי רגע
אפיס בעיניך וגו' פי' רש"י אפי' על כני לדם כס כיום לשם על הק"ב ועוד מן הלילה עמו פי' יום לשם על הק"ב ומעט מן הלילה
על כב"ה כס הלף אפיס סדרי לה לשם הכתוב שיפה יומו על כב"ה לשם הלף אפיס לפל כפיפה מעט מן הלילה עמו לה יומו סלם
ויהי הלף אפיס ולכך מת אל"ף תוך הלף הלף סלם היה הי הלף הוה יותר מיומו על כב"ה ומפה סיעה לפתח לשמורה הוה כאו סיס ממיתת
לדם סרלסון עד הלף אפיס ולכן לה ידעינן כמה הוה לפתח לשמורה כי הם מסברת ע"כ סכה דבריס על רש"י כס כהדי' במדרש סיוס
על הק"ב כה הלף לילה הוה לפתח לפתח ל' אפיס ומה שכלשון כהן כי הלף אני בעיניך כיום לפתוח כיינו עם ע' שכה מן הלילה וכפי' רש"י לשמס
מה שכתבתי" כזה ולכן לה ידעינן וכו' כ"ל כזה שכוונת הפסוק סובב והולך לדעת ר"ת והביאו בספר מכחת כהן ז"ל הרלסוכה היה
דעת ר"ת וסיעתו הסוברים שנגזל היום הוה מעלות השחר על לפת הכוכבים (או עד זמן בין השמשות סברלין ג' כוכבים ביכוניס
והוה סיער ג' מילין וכביע לחר השקיעה) ג"כ מכיינו סיום סלם הוה לוקח מן לילה ג' מילין וכביע וזה הוה מכוון שעה לפת פחות
מעט כי ל' מילין בפרסה ועשר פרסאות ליום חשבינן כדעת רז"ל ג"כ כשתחסוב עשר פרסאות שהוה מ' מילין ליום סלם שהוה י"ב
שעות מגיע על כל שעה ג' מילין ושלים ומחילת לה הוה ג' מילין וכביע זה הוה שעה פחות מעט כי לעולם חשבינן היום לי"ב שעות
כשוה ועתה חשוב היום על הק"ב כה הלף לילה כלל שהוה לפתח ל' אפיס ומ"ש ע"כ גם לילה הוה לפתח ל' אפיס כי לילה והיום לעולם
הם הוה בשוה כל לחר י"ב שעות וכשיסיס יחלו הם כ"ל שעות ומחילת מוכח להיום ולילה על הק"ב הוה שני פעמים לפתח ל' שעולם
ח' מילות ושיעים ול"ב מכיינו שעה הוה שעה חסר מעט ושפיר יתבלר כוונת הפסוק כי הלף אפיס בעיניך כיום לפתמול וחשמורה
בלילה להיינו לפתח ל' על היום ושע' אפיס על לפתלת הלילה זה הוה כיום לפתמול היינו כיום שלם לשיטת ר"ת ובסברה זו יתורץ עוד
קושיה על דעת הסוברים שלשון הכתוב לדוד מסכותיו ע"שכה הלף לדעת רש"י מכיינו בהדיא בפסוק דהיום על הכ"ה הלף הלף
הוה לפתח ל' ומחילת לה כשלר לדוד כלום ומלין היה לו חיות הלף רחוי היה להיות כפל לחכם לשלכיינו לפתח שפיר שיה שלחר הכ"ה
לשלם כי היום שלכלך ממנו חות לפתמול היינו יום שלם לשיטת ר"ת לשיינו שף אפיס ומחילת כשלר לדוד ע' אפיס ובכה ע"פ שכתב ג מפורש
קושיה עצומה על דעת ר' יעקב לשכר כם"ם דקדושין לשכר מנוס בשני עלמא ליכא ולא לכתיב למען יאריכון ימיך ולמען יטב לך
היינו ליום שכולה ארוך לשוה עה"ב ומקשה בזה מיפרדים הלא כל התורה כולה הוה לפתח ל' אפיס ומפלס שכר לשלם שף בעה"ז ולכתיב
שם בחקתי תלכו וגומר ושמרתם שכרן כשלה מכיינו בתורה שנוה שף בעוה"ז וזה ועוד לחרת נרייכין ליתן טעם שם לכתיב ימי שנותינו
בהם ע' אפיס ושם בגבורת ס' שנה מה שלא שקנה שנות חיי שלם דווקא למכין זה לא לפחות ולא יותר ותו נרייכו לפרש כוונת המדרש ז"ל
ויכל אלהים ביום הז' מכל מלאכתו ושמר מלאכת עולמו שבת לכל מלאכת השעים ודקיקים לא שבת מלמד שקשה ע"ה נותן לפקיקים
שכרן מן עוה"ב כעוה"ז ע"כ ולכאורה זה טעמת בעי להיינך מכיינו יום שכר של עה"ב כעה"ז ולפרכינו לתי הכל שפיר כי עה"ב הוה
יום שבת ביומיה של הכ"ה כמודע לשת ח"ק ועל כרחך ג"ל לכמו היום השבת בעה"ז הוה יום ולילה מיינו כ"ל שעות כן בעה"ב ג' שעות
ח"י מילות ושיעים שכה לפקם לשת פסוסיקים דק"ל דמוסיפין מחול על הקדש שעה שלימה ק"ל מגיע לשלם השפה מן עה"ז ג"כ שיעה
שעה הם הם כל חיי שלם בעה"ז שלם הם מפלס לו שכרו מגיע עה"ב כעה"ז להוה השפת חול על הקדש ולכך קבעין שנות שלם מן ע'
עד פ' כיון ע' לפ' הוה שעה שלימה כלין יום שנה מחול על הקדש מיינו ע"ז ומחלה שניס זה הוה שעה מכוון וע' שניס זה הוה שעה
פחות רבע ופ' שכה זה הוה שעה ויותר רבע וכבולן הרעה הוה יוסוס הוספה חול על הקדש ושתא לתי שפיר שיעת ר' יעקב לשכר
לנוף הכר מנוס ליכא בהדי עלמא ולכל הפכדים הלמורים בתורה הכל הוה מדין הוספה מחול על הקדש ותירץ זה סורה כהן ר'
יעקב ולתרץ דבריו לתי לז"ל כלן יפה שעה לפתח בעה"ב יותר מכל חיי עה"ז שהוה ע' שכה העולם שעה פחות מעט ולכך נקט ר' יעקב עין
עה"ב הוה מעט יותר ממילת יפה שעה לפתח בעה"ב יותר מכל חיי עה"ז שהוה ע' שכה העולם שעה פחות מעט ולכך נקט ר' יעקב עין
זה כי ר' יעקב לסיעתו חזל ולתרץ דבריו הוה לפתח שם שלחר בעלמא לשכר מנוס ליכא בהדי עלמא וכמו שבארנו והיינו טעמת
פלוגתא דרז"ל לם רלית דעתם שבעה משתקין לשם לל תתגרה בשם כו' ליקדים בתכת בלשונו בלשון שעה להורות הסברת לשעל שכל
חיי עה"ז הינו הקדמיון שעה לפתח מיומו על הק"ב והיינו טעמת פלוגתא דרז"ל לו' לרשעים שמתיחים חיי עה"ב ואוכלין לפתר חיי
שעה גם זה מכוונת לפל הכתובים שכל חיי עה"ז הינו רק מיום שעה לפתח מיומו על הק"ב שהוה חיי עה"ב וכוונת הכתוב לומר
על לחרים שהם לפעמים בעה"ב מקנרין בתיהן ובתיהן כדי להיות דוקא וכהול לפתר מפה מתן שלם לשקף מחול שהוה חיי שעה ומכיין
שכר תפילה ות"ת שהוה חיי עה"ב וכשכין שלפרו רז"ל לילו לדברים כו' ושקדן תפיית לעה"ב עיין תפילה ות"ת כנגד כולם לילא יתכסה
לשלם להריך תפילתו בקול ורם ויכוה על כשנו כשביל פרוסת שעה ממון שלו וכשלין עובדין שבשיקו חכמי מוסר שעה
בוקן שהם לפתר הק"ק ווירמו שיעת בלילה הב"ה ופנע בפתר ניתעטף לבגדים ועטרה על עטרים על רלתה כניר בו לותו זקן שפתחול

הקדמת המחבר

קבלו מחכם לא הלמ שקבלתיך מתוכל מחכם לא בן מחכם לא הלמ מוחזק בייתי שלמ דקדקת במצות ומחשובו שלמ הכתוב הזה כבן מאסף
מחכם מנוסה מחת עמיתי כל ימי חיי שכשהייתי מתפלל הייתי מלך בתפילתי בקול זמר וכשיש וחיל שמחל לי מזכיותי לפיכך מעשה ס
שלג"ם עכו"ם ומחמי שמעתי קדקתי שם שהיה שתפילה בזו בשם כתב ולכן יהיה כל מלשם להלך בתפילתו בקול זמר וכשיש ומל
יחום על מעט מסיפת מחון שלו ומל יכיח ח"ו חיי עולם בשכיל חיי שעה ומזה כיוצו רז"ל כבד את מהונך מל תיקרת מהונך שלא
מגדולך ע"כ והכה מריכין ליסד שם הוא ת"ת על מה שכתבה ולמה לא נכתבה בהדיא מגדולך ולדרכינו פרושו כך הוא לת"ת מהונך
מושם שלא תיהר למיהר לגני שתו יתברך מהונך דהלא כבר כתוב כי לי הכסף והזהב שלך מגדולך הייתו לכבד שתו יתברך בגדולו בקול
זמר וכשיש בתפילה ות"ת ומל יחום על מתכי בתריכתו זהו כבוד שתו יתברך מהונך הייתו שתיכו הם על הוכו בשביל כבוד שתו יתברך
לכבדו בגדולו • לכן כתב בספר הישר שתועלת גדולים ללמד מה שתזהר לכבוד שתו יתברך בזהירות שירות ותשבחות ועל ידו
יסור מחלו זוהמת נחש למד קדמתי עכ"ל . וכדאי דהייתו שטעמת שדוד מלך ישראל עסק כל ימיו בזהירות שירות ותשבחות בספר
תהלים כי הוא היה גלגולו דאל"ה בשוד למד דוד מפיו והוא היה צריך תיקון ביותר לתקן זוהמת נחש מאד היטיב למד קדמון
לכן יהגה כל למד מאד הוא מלמדים בקרבו לומר כל בספר תהלים הזה דבר יום ביומו כי תועלת גדולים ללמד כמו שנודע בכל חכמי מוסר
ומה להאריך בדבר המפורסם ומי לכוי להוסיף בני למד מאד גדולים ממכי בחכמה ובזהירה מלן לקייס דברי רז"ל
בוכח תוכיח אפילו תלמוד לרב ואף שאיני בדעתי להיות מלף תלמיד תלמידיהן אפ"ה יעזרני עליכם
מיכי ותיזל כעל לחברתי : וזכות זה יעמיד לפתריתי לזכות בפרתי •
בעלמא דאתי • ונזכה לבנין ציון וירושלים תמן נעלה :

תפלה זו אומרים קודם קריאת תהלים

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הַמְיֻחָד בְּדָוִד עַבְדּוֹ וּבְזַרְעוֹ אַחֲרָיו
בְּשִׁירוֹת וְתוּשְׁבָּחוֹת שֶׁתִּפֶּן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁאֶקְרָא כְּאִילּוּ
אֲמָרָם דָּוִד בְּעַצְמוֹ וְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ וְיַעֲמוֹד לָנוּ וְכוּת פְּסוּקֵי תְהִלִּים וְזְכוּת
הַיּוֹתְמִים וְאוֹתִיּוֹתֵיהֶם וְנִקּוּדוֹתֵיהֶם וְטַעֲמֵיהֶם וְהַשְּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהֶם מֵרֹאשֵׁי תֵּיבוֹת
וּמִסּוֹפֵי תֵּיבוֹת לְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ וּלְזַמֵּר עֲרִיצִים וּלְהַכְרִית כָּל הַחוֹחִים
וְהַקּוֹצִים הַסּוֹבְבִים אֶת הַשּׁוֹשַׁנָּה הָעֶלְיוֹנָה וּלְחַבֵּר אֵשֶׁת נְעוּרִים עִם דּוֹדָהּ בְּאַהֲבָה וְאַחֲוָה
וְרֵיעוּת וּמִשָּׁם יִמְשׁוֹךְ לָנוּ שֶׁפַע לְנַפְשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה לְטַהֲרֵנוּ מֵעֲוֹנֵינוּ וְלִסְלוֹחַ חַטֹּאתֵינוּ וּלְכַפֵּר
פְּשָׁעֵינוּ כְּמוֹ שֶׁסָּלַחְתָּ לְדָוִד שֶׁאָמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוּ לְפָנֶיךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גַּם יְיָ הֶעֱבִיר חַטָּאתֶךָ
לֹא תָמוּת וְאַל תַּקְחֵנִי מֵהָעוֹלָם הַזֶּה קוֹדֶם זְמַנִּי עַד מְלֹאת שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה בְּאוֹפֶן
שֶׁאוּכַל לְתַקֵּן אֲשֶׁר שִׁחַתִּי וְזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה יָגֵן עָלֵינוּ וּבְעַדֵנוּ שֶׁתַּאֲרִיךְ אַפֶּךָ עַד שׁוּבֵנוּ
אֵלֶיךָ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה וּמֵאוֹצַר מַתְּנַת חִנָּם חָנֵנוּ כִּדְכְתִיב וְחַנּוֹתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי
אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם וּכְשֵׁם שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים שִׁירִים בָּעוֹלָם הַזֶּה כָּךְ נִזְכֶּה לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה לָעוֹלָם הַבָּא וְעַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חִבָּבְלַת
הַשָּׁרוֹן לָשִׁיר בְּקוֹל נָעִים גִּילָה וְרַעֲנָן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן יִתֵּן לָהּ
הוֹד וְהָדָר בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ בִּטְהָרָה
בְּיָמֵינוּ אָמֵן
סֶלָה :

אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים גו' כתב הרי"ו בדרכיו להתריך בקושיות והקדוקים לך במזמור הזה מדיוקן קצו למידק קצת חלק דמה טיבון של כתי תלת ליתכל ספתח בו במסורך בתילת (אשרי האיש גו' ובדרך חטאים גו' ובמושב לצים גו') ותו דלמה אמר בגד הלדיק לבון יחיד וכלכתיב (והיה כעץ שתול גו') ובגד הרשע אמר לבון רבים כדכתיב (לא כן הרשעים גו') ותו מה שייך במסורך (כי יודע ה' דרך לדיקים) חזר ומלבר לבון רבים לף בגד הלדיק ותו למה שייך (ודרך הרשעים תאבד) דדשו רז"ל על פרשה ומלריס לכלורך טעמא בעי מה לדיקים יש לעניין זה למזמור הזה • לכן נראה לפרש כל המסך המזמור הזה הכל יהא סולך וסובב לל ענין גזירות פרעה ומלריס ודוד מלך ישראל פתח בספר תהלים אלו במזמור הזה לווקא מטעי שנאמר לקמיים בס"ל ותהילה לפרע מה שאמרו רז"ל בתס' סוטה ועיקרית הוא בתלק לף ק"ו ע"ב וז"ל וירק את הקיני ויכו אותו ויאמר גו' אמר לו בלעם ליתרו קיני לך היית עמנו בתורה עיכה מי הוסיף לכל ליתכי עולם כייכו לדאמר ר' חייא בר לבא אמר ר' סתמי אלמה היו בתורה עיכה לילו הן בלעם לייב ויתרו בלעם שיעץ בדרב לייב שפתך כילון ביסורין יתרו שברח זכה שבני בניו יושבים בלשכת הגזית שנאמר ומשפחת סופרים יושבי יעבץ גומ' ע"כ וכיולו היושבים אזכו בני בניו של יתרו ליישב בלשכת הגזית שיהם יגיע התורה והורותו ליכיס ויסקיס לישראל ע"כ וכתב לכלורך דברי רז"ל הכוכר לין לו אחר מרישך לסיפך חלק דמה שאמר וכייכו דאמר ר' חייא זכו לכלורך רחיב ליסתור דבר מכח דרשת דר' חייא מוכח שיתרו זכה לכך בשביל שברח מלומתה עיכה וע"כ בהיך אמר לו בלעם לף היית עמנו בלומתה עיכה ומי הוסיף כי אלדבה היא הכותבת שבשביל שברח מלומתה עיכה זכה לכך ובולתי אחר שבלעם היה עמו בלומתו עיכה ידע היה ע"כ מברייתו • ותו דהיינו טעמא בעי דמה פעל יתרו בבריתו יותר מלייב בסתיקתו והלא מביכים היו שום בזוה בסוד מרע בלי עשה טוב ותו דבתהילה אמר שלמה היו בלומתה עיכה משמע שכולם יעצו ואע"ב אמר לייב שסתך יתרו שברח ותו דמייבינן למה לי שלחר שחשבן בפרט בלעם לייב יתרו מה הוא מיוחך על הכלל שאמר שלמה היו הכה מכת הקוסיים זו עלמה וכיוצא מפרשים ז"ל שהתנת כבל בלעמו להורות לן שכשדר הוה היו יושבין וכך היו סדר הדיעות שלהן תחילה בלעם ואח"כ ליוב ואח"כ יתרו וכוונת ליוב היה להרע לכלל ישראל ולכך המתין בדעתו עד לאחרוכה ולכך סתם והעכין הוא דילפינן בס"ם מקרח ושפטו העידה וכלילה העידה ללמד שלא תומרים כולם חייב הרי הוא זכאי כן הוא בדיכיו כתת תורתיכו הקדושה ואף שלותה הוועד ב"כ היו ת"ח ב"כ מכוים על הדיכים ומכאי טעמא ליוב שיהן כהרב מטעם שב"כ לוזרתו זו היא מיתתו ומיתת ב"כ הוא בסייף וכמו שהתריך הוה בעל נפב' פעכח ס' שמו' וכוונת ליוב להרע לכלל ישראל לך היה מתירא שסם יאמר מיד חייב כן יאמר גם ב"כ יתרו כמוהו כלי שיהא הוכאי ואם יאמר ליוב מיד זכאי כן יאמר ג"כ יתרו זכאי כלי להיות הוכאין הרוב וכאין תורתיכו הקדושה אחרי רבים להטות לכן איתכחש ליוב להרע ומתך והיתתין בדעתו שלו על לסוף ולו ירלה מה לעשות אחר דיעה של יתרו שסם יאמר יתרו לזכות יאמר הוא לחוב כלי שיהיו המחייבים הרוב ואם יאמר יתרו לחוב יאמר הוא לזכות כלי שיהי' המחייבים הרוב ואחר שרלה יתרו וכאין בחכמתו הרמה שליוב שתך והיתתין בדיעה שלו אף שסדר הדיעה שלו הוא קודם ע"כ כוונתו על ליוב הוא להרע ולכך ברח יתרו וכלי שלא יכלייתו לומר ליוב דיעה שכל מה שיאמר יניע דעה ממנו ולכך ברח ולא שתך ולכך זכה יתרו שעל שתחשבת עלתו היה לטובת כלל ישראל וליוב שתך ע"כ מחשבת עלתו היה להרע ולכך כתוב ותהילה כולם היו בלומתה עיכה אלא רק בלעם באלעה וליוב ויתרו בתחשבתם זה לטובה הוה להרע • לתתם למרלה עכים ליכל שברח לסיכל ליוב לתרן תתיקתו ויכול לומר שהוא התכוון לטובה ודעתו להטיב לכלל ישראל ולכך היתתין ושתך עד תחר דיעת של יתרו כי מתירא היה שסם יאמר מיד זכאי כן יהייב יתרו ויהי' רובה מחייבין ואם יאמר הוא חייב כן יאמר יתרו בכיין זכאי וכלי שיהיו רובה מחייבין ולכן שתך והמתין על לאחרובה שלו ירלה כדת מה לעשות שסם יאמר יתרו חייב יאמר גם הוא חייב וכלי שיהיו כולם מחייבים ויש זכאי ואם יאמר יתרו זכאי יאמר גם הוא זכאי וכלי שיהיו רובה מחייבין כן יוכל ליוב לתרן תתיקתו למרלה עכים לבל מתוך עומק המעם' ניכר ב"ה שלמי הבותות הוא היודע מחשבותם וידע שמו יתברך מחשבות ליוב היה להרע ומחשבות יתרו היה לטובה ולכך יתרו זכה כו' וליוב

אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וברך חטאים לא עמד ובמשב לצים לא ישב : כי אם בתורת יהוה חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה : והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח : לא כן הרשעים כי אם כמץ אשר תדפנו רוח : על כן לא יקמו רשעים במשפט וחטאים בעדת צדיקים : כי יודע יהוה דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד :

למה

פעמים כו׳ • ובכתוב מיעד לנו ענין זה כמ״ש (ויהיו לא תטח בשפתיו) דדרשו רז״ל בשפתיו הוא לא תטח אבל בליבו תטח ע״כ ולכאורה טעמא בעי דמאי נפ״מ בכתוב להורות לן כזה ולדרכיהו יבואר בספיר שכתוב בא להוכיח ולתרץ בתך קושיה כדי שלא לתרץ עלמך זכותו של חיוב וכו׳ ויהיו לא תטח בשפתיו להורו׳ בתך שברית לחיוב שתק ולא תטח כפה אבל בליבו תטח שמחשבתו היה להרע לכלל ישראל ולא להטיב לכלל ישראל ומחילא ספיר הוא שחיוב בילון ניסורין ולא קשה מידי כי הפה יתבבך יודע מחשבותיו והכה לחר שרת׳ חיוב שפק״ב הם הענינו והיסורין בחין עליו הוא עשמו הפיל על עצמו מחשבותיו הרעים והלזיק הדין על עצמו וזה לחר חיוב (לפ יפים תלין ליבו רוחו ונפשתו תליו יתפף יגוע כל בשר יחד גו׳) הכוונה שנגד עצמו לחר שלחר שפק״ב הם יודע מחשבות לבם ולכך הענישו ניסורין ע״ז לחר (לפ יפים תליו ליבו גו׳) להיות עם שמו יתברך בתוס לבבי להיות מחשבתו לטובה זו (רוחו ונפשתו תליו יתפף) היינו לשמו יתברך יחסור לפפו ולא לבזיו ח״ו ומעונים ניסורין ועוסקי׳ דעים להיות תחת כף הקלע לחוכם כל זה שייך בגד שמו יתברך שיודע מחשבות לבם לבל בלעם שלא יודע מחשבותיו רק בנתת פיהו בלותה עיניה היה רוחה מעשיה של חיוב ושל יתרו לגמרלה עניים ובלעם היה בן לא חיוב לכף זכות שפתקנו לחיבוין לסטיה לכלל ישראל ולא״ל ליתרו ליתן מוסיף לסטיה היות עמי יושב בלותה עיניה והיית בוריח וקשה למה לא דברת מיד דעתך לטובה שלא כוונתך היה לרעה ולכך היית ברח כי לא הייתי יכול לומר כלום שלטובה לא היה רוצה לדבר כי מתירלה היית בן לחר גם חיוב לטובה והיו המזכין הדוב ולחוב לא היה רוצה לדבר כי מתירלה היה בן לחר גם חיוב לחוב והיו הזכות יוצא ע״י שכולם מחייבין וחטעם זה לחה ברחת ועכשיו לחה יוסב בין לחיבי עולם בתמי׳ וספיר יתפרש מה דמייתי רלוים מכח והיינו דלחר ר׳ חייא כו׳ שלשה היה בלותה עיניה כו׳ מזה למד שכוונת חיוב היה לטובה וכוונת יתרו היה לרעה לכל לולים יודע מחשבותיו וידע לחת מהשבתם שיתרו כיתכוון לטובה לכך זכה שבני בניו כו׳ וחיוב שפתך הק״ב יודע מחשבתו היה לרעה ולכך לכו ניסורין ותוכן הלבדים הם על שבלותו שעה לכו לדין לת תורתינו הקדושה וכדין תורתינו הקדושה לדין הוא שלם כולו קייב לדין יוצא זכאי לבל לם כלחר שבלבושים היו בן ס״ל כיסתר לפך סברות ומחילא תמלא שנא חיוב יצא זכאי

ודגדה

בשפתיקתו והדרה קושיה לדוכתי :

ע״פ סברות הלזה יתבלר כוכת המזמור לשר לנו עסוקין בו וסוף המזמור מוכיח על תחילתו שהם סטיים ודרך רשעים תלבד מדבר על פרעה ומלרים ולכן פתח בשלשה בני לדם הללו בלותה עיניה של בזירו׳ בבה נתחכמ׳ לו׳ נגד בלעם הרשע לחר (לשרי לפים לשר לח לבל בעבת רשעים) שלא יעשה כמו בלעם הרשע שיעץ ונגד יתרו שברח לחר (ובדרך חטאים לא עמד) רק ברח ממקומו כמו יתרו ונגד חיוב שפתך לחר (ובמושב לצים לא ישב) שאפילו ישיבה לבל בלא דיבר ג״כ לא יעשה שברי חיוב ושתק ולא ברח כמו יתרו כידון ניסורין ומפרש קרא וחזיל דטעמא הוא שחיוב בעבה בשתיקתו ויתרו זכה בבריחתו לז״ל (כי אם בתורת ה׳ חפלו) לומר שבלותו הוועד לנו כלין וכדת תורתינו הקדושה היינו שאם חייבו כולם דלין יוצא לזכות וא״כ מכח זה ניכר שחיוב פעל רע בשתיקתו ויתרו פעל שוב בבריחתו ולכך זכה שבני בניו יושבים בלשכת הגזית שאם יצא בתורה והורלת היכי׳ ופסקים ליסרלל לזא״ה (והיה כעץ שתול על פלגי מים) הוא התורה הניחנה לישראל לחיים (לשר פריו יתן בעתו) הם בני בניו לשר מהם יוצאים הורלות הדת תורתינו (ועליהו לא יבול) ודרשו רז״ל שמורי הלכה והלכה כמותם והכל יהיה מכח שזכה (שפריו) הם בני בניו יושבים בלשכת הגזית שאם יצא התורה והורלות דיניהם ופסקים וכן פירשו המפרשים בהדיא על פסוק זה (והיה כעץ שתול על פלגי מים) זהו התורה ופסקי׳ והדיניהם הניחנלי׳ לחיים ולכך לחר כלן לשון שתול (והיה כעץ שתול) כי מדבר בגד יתרו לבדו ועליו לחר (וכל לשר יעשה יצליח) לבל בגד בני תרתי היינו בלעם וחיוב לחור (לא כן הרשעים) לשון רבים ומיעט רבים שנים הם (כמוץ לשר תידפנו רוח) היינו בלעם שנהרג וחיוב שנלין טליו ניסורין ועליהם לחר (על כן לא יקומו רשעים במשפט) לומר שלא היה להם תקומה מכח עסק המשפט שהוא שיכנו בעיניה (וחטאים) הם בלעם וחיוב (בעדת לדיקים) הם יתרו ובני בניו כי לילו זכו ולילו טעמו ומחת תיקשה לחלי חזית ולא יכול חיוב לתרץ שתיקתו לניפך ויבין לומר שכוונת חיוב היה לטובה בשתיקתו וכוונת יתרו היה לרעה בבריחתו וכשאר למד בלעם בחית בא״ם לחיתן מוסיף חתה לחי על שלותה יושב בלשכת הגזית שלא עמדו היית בלותה עיניה וכדפרשנו • ותירץ הפסוק (כי יודע ה׳ דרך לדיקים ודרך רשעים תלבד) לומר שפק״ב יודע מחשבות לבם ויודע מי הוא לדיק ומי הוא רשע ומתוך מעשיו שזיכה ליתרו והטעם לחיוב מיכר מחשבותם שחיוב הוא רשע ויתרו הוא לדיק לבל בלעם לא הבין ולא ידע מחשבותם ולכך טעה לחר חתה לכי כו ודו״ק : והנה לפי סדור מלך ישראל יסד הספר התהלים הזה חמשה ספרי׳ כנגד חמש׳ חומשי תורת משה ולכך פתח בשרי חמה שסיים משה לשריך מי כמוך וכו׳ וכמו שלחרו רז״ל לכן יסד המזמו׳ הרלשון בשבחו של בני בניו של יתרו הוא משה ורעו וק״ל

לבדה

רבנו גרסם ולפומיה יאנו ריק : כל המשך המזמור

זה יתבלר ע״פ מה שכתב הלשון ז״ל ע״פ (וירבעו לותנו האנרים) לחרו המפרים מה תחבולה נעשה לחותה זו נעשה לותה לרעים ושטרים ולו לא יפגיע לנלהיהם עליהם ולא

יגל לומתם מתחת ידינו ע"כ לומנם לפקר מלכנו מת סיבם והניחו לעצמם רלי ליסתור וינוקר ע"פ שפתרו רז"ל בפסק' קידושין המוכר עבדו לגוי חייב לכדותו מד עשרה בדמים מטעם שמכשילו מחמת ור"כ בסברת היה לדרך לסיפך שע"י שעשה לומנו לרעי' ומטעי' לו יעטרדקס"ב לפ לפדות לומנו מפ"כ לא שם לפ יעשה לומנו להעשים וחטאים לפ יתחייב לפדות לומנו ועל זה לומר כאן בכתוב (למה רגשו גוים ולאומים) היינו ר"ס (יהגו ריק) מהבדרים דברי ריקנם ומפרש ואזיל דמהו מהבדרים לו"ק (יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים יסדו יחד) ומהבדרים (על ה' ועל משיחו) ר"ל שלומרים שם' לפ יהיה לנו משיחנו ח"ו מטעם שלומרים (ננתקה את מוסרותימו) היינו התורה והמלות מליתנו (וכפליך' ממנו עבותימו) היינו המלות ופירשו רז"ל כדי שלפ יפגיע פלניהם עלינו וע"י כך לפ יהיה לת משיחנו לכל (ה' יוסד בסמים) ויוסיף עליהם (אדני ילעג למו) שמלעג עליהם על אשר יהגו ריק שמניחים רלים לפתור דלדרבה על שמבטלין לומנו מתורה ומנו לו מתוך כך תייב הק"ב לניפרו לומנו כדי שלפ יבטלו מהמלות יותר ומפני טעמין (ולכי נסכתי) שמסכתי (מלכי על הר ציון הר קדשי) היינו משיח שלהי ישרלל והטעם הוא כדי (שלספר על חק) של התורה לכל כל זמן שלנו בין הלומות הם מבטלין לומנו מהמלות ומחוקות התורה והטעם בחמת ע"י התורה ומתנו לבטל המלות ז' לומות ונתן לנו לו"ק (ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך) ר"ל ע"י שבני אתה לפי היום ילדתיך שלנו לומדים חוקות התורה לפו חביבין למקו' ככנים עד שלמרו רז"ל כל המלאל את חבירו תורה כילו ילדו ול"ל (בני אתה לפי היום ילדתיך) ר"ל בילו ילדו ולכך לומר (שאל ממני ואתנה גוים נחלתך) היינו המלות ז' לומות שבטל מהם ונתן לנו מחוות חביבין לפני ככנים למקום וכשיתיה במדרש וכדי שלפ יבוזו ויטעינו ליסטים לתת שכבתה ז' לומות בגוד לו"ל (תרועה בשבט ברזל בכלי יוצר תכפצם) ר"ל כמו שכלי יוצר היוצר שפוסק מה שרוצה כן הק"ב כשיבול שלנו גדול את העולם וכלל שלו

ב למה רגשו גוים ולאמים יהגו ריק: יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על יהוה ועל משיחו: ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו: יושב בשמים ישחק אדני ילעג למו: אז ידבר אליהמו באפו ובחרונו יבהלמו: ואני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי: אספרה אל חק יהוה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך: שאל ממני ואתנה גוים נחלתך ואחזתך אפסי ארץ: תרעם בשבט ברזל ככלי יוצר תנפצם: ועתה מלכים השכילו הוסרו שפטי ארץ: עבדו את יהוה ביראה וגילו ברעדה: נשקו בר פן יאנף ותאבדו דרך כי יבער כמעט אפו אשרי כל חוסי בו:

ג מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו: יהוה מה רבו צרי רבים קמים עלי: רבים אמרים לנפשי אין ישועתה לו באלהים סלה

ובדרומו נתן לנם ובדרומו לקח מנם שבכל ניה שמו יתברך כחוזו' ניה ביומו ע"ו לומר (ויעתה מלכים השכילו הוסרו שופטי ארץ) שר"ל שתסור מנוכם לוותן סרנו לעבוד על הארץ בעטעת לפטום לתם כי ארץ זה טעה (עבדו את ה' ביראה) ר"ל שלחר שגם לתם יעבוד את ה' ביראה וזו גם לתם יהיו (גילו ומחים ברעדה) שלו גם לתם חביבין למקום ככנים ולא יעול לר ניכם וזהו שסיים (אשרי כל חוסי בו) ר"ל שלוותן שהוסו ומבטיחין בה' לנם לשרי וק"ל:

ג מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו) לפרש כל המזמור הזה נגון תיכף העניין שלר מלינו בשנות דוד מלך ישרלל שהיו מנין ע' שני לת פיהו ולת יותר ולכאורה טעמת בני ורז"ל פירשו מה שפירשו ולכי לומר עוד טעם לחר בעבור זה כי דוד היה נלנולו של לדם הרלשון ושמו מוכיח עליו לדם ר"ת לדם דוד משיח ולדם הרלשון היה תרומה של עולם וכמאמר רז"ל של פסוק ולים תרומת יהרסבה זה לל"ש שני' תרומה של עולם ל"ב גם דוד היה תרומה מן העולם ולכך היה שבועתו מכוון ע"שבה שהוא תרומה מכל שנת העולם עם יום השבת העולה ל"ש וסתם תרומ' הוא אידת ביכורים שיהיו לחד מן וכמאמר רז"ל שלם לינו יוד' דעת בע"ה תורם לחד מכ' למלת מנוש מו' לנף ק"מ ושכות דוד היה ע"שבים ולכפולים יחשבו ק"מ ע"פ שבתנו המקובלים משעם דוד היה מיתת רגלי המלכים - ושם ליל כיום יקבר וחשיבה כאור בהיר וכחשב כלילת לימים ועולה יוכוון ק"מ כמנין תרומה משנת העולם ומחלי טעמת לת היה בניך דוד לשיבה רק שיבת בשם שיתין כיתן מטעם דהוה חתתת בשל לינה בשיבה ושם ליום יחשב כל"ל לתוכה היה עביכה לת שייך לומר לת שם לתריכן שבועתו מתקבל בשם הויה שהוה בינידתו של הק"ב אידת ביכורים ושלת לחד מכ"ח שנות דוד שריכין להיות ע' שני' משל"כ לי לתריכן שהק"ב מתקבל עולמו בשם שלהי שהוה בינידתו של הק"ב בה בין בעשה וכמו שבתנו ח"ל כל זה והתרכתי בזה בחיבורי ל"פ

התרומה של עולם הוא רק קי"ט פסוקים ומחילת כפוליו הם לערך
ס' פסוקים ולפי הנראה לומר כלל ערך ע' פסוקים וזהו שאמר כאן דוד
מלך ישראל (ה' מה רבו צרי) ר"ל לפי ה' שהוא ס' פסוקים הוא מורה
ביחוסיות רשעי מה רבו צרי כי מצד הויה מניע לו מכוון ע' פסוקים
(רבים קמים עלי רבי) לומרי לנפשי
(אין ישועתו לו באלהים סלה) ר"ל מצד
אלהים להוה עין רעה בחסר מסכותיו
כמעט י"ח פסוקים (ואתה ה') שהוא רחמי'
(מגן בעדי) וגו' (ויענני מהר קדשו
סלה) שכותב סעד לדברי שפכותי
בריבין לדיות לוקח ע' פסוקים מכוון
ולפי ר"ל באלהי תקין מעשי תיכף
ואיני יודע רק פירוש הפסוק זהו רחמי'
שאני מתחת רגלי המרכבה ומחילת
שכותי לכפולי יחסבו ופשיר הם ע'
לוקח ופטעם הוא משוי(וב') שהוא
שם הויה ורחמי'(ישמחכי) (לה' תירת
מרכבות עם) היינו לאיזן ליצי הדור
(אשר סביב שתו עלי) להתנגד עלי
בשם אלהי ולקנר שכותי ולכך (קום
ה)שהוא רחמי' (הושיעני) ולפי"ז (אלהי כי הכית את כל אויבי
לחי שני רשעי שברת) לומר שכשתדרו שיניכם של רשעי כי לפוף
ולשקר הם מדברי' ולזה סיים (לה' הישועה) לייקר שהוא מדת
רחמי' (על עמך ברכתך סלה) יבואר זה ע"פ מה שפרשתי לקמן
סי' כ"ל שהשם הויה בחילוני כל הפרטופים עולם רל"ב כחיקן
הפרצוף ועי"ז אמר (לה' הישועה) שאחר שהוכח כאן שמדתו של
הק' הם אחד מתכלל בשם הויה פעולם חכין הפרצ' זהו הגור' דעל
עמך ברכתך סלה וק"ל ע"ל • או יתפרש דמקרא זה נדרש
לאחריו לפי התחלת הפי' שאמר למנצח בנגינו' ויבואר זה ע"פ
מה שפירש בספר זקן לאהרן וז"ל לה' הישועה על עמך ברכתך
סלה ר"ל כי ישראל הם עם נוסע הם והוא עושה מלחמת והוא
הגילה להם לנוביים ומומי' לותם ובשבח היה ליסראל כי הם"ה
אומרי' שישראל הם שבאו במלחמה כשם"ה רצה כתתי לכפיך את
היתון מלך ישראל וכתיב וירא בלק בן ציפור את כל אשר עשה
ישראל לאמורי' ועשה אלהים והתגילה ליסראל ע"כ ותית בח"י
ח"ל למנצח בנגינות חלק למנצח בלעון למי הנצח אלו שבח לך ה'
אלהים והנגור והנצח ה' בנגינו יצח ויעק ה' וכלם ה' שים מלחמ'
ה' פרעה והמי קרקן למנצח שבח ליסראל שבחת הנצח מלחמה
לעולם לה' והמי תולי' שבח ישראל ומחילת שפיר מחובר לפסוק
לעולם ע"ס (לה' הישועה) על נצח מלחמה ועל עמך ברכתך סלה

סלה : ואתה יהוה מגן בעדי כבודי
ומרים ראשי : קולי אל יהוה אקרא
ויענני מהר קדשו סלה : אני
שכבתי ואישנה הקיצותי כי יהוה
יסמכני : לא אירא מרבבות עם
אשר סביב שתו עלי : קומה יהוה
הושיעני אלהי כי הכית את כל
אויבי לחי שיני רשעים שברת :
ליהוה הישועה על עמך ברכתיך
סלה : ד למנצח בנגינות מזמור
לדוד : בקראי ענני אלהי צדקי
בצר הרחבת לי חנני ושמע תפלתי

בני

סתולים התפילה ושבח ישראל וכו"ל (בקראי ענני אלהי צדקי
בצר הרחבת לי) ר"ל כשסיה לי צר בין אויבי במלחמת פרעה לי
לומר שאתה הוא שמו יתברך שכלח לי וזהו (למנצח) למי הנצוח
לה' הניבור הוא הנצוח וכח ישראל וזהו (לה' הישועה ועל עמך
ברכתך סלה) וראיה לזה שהישועה
הוא לה' וה' הוא הכלח לנו מכח
שאמרו בלבבך על מכבבך ובומר זה
נרמז במלחמת ישראל במצרי' ויודע
ע"פ מ"ש במדרש תכחומת וז"ל חצות
לילה לקום ובומ' לאמר דוד חייב להי
לעסוק ולהודות לך מה שעשית לזקיני
וזקנותי ל"ח מדבר במצרי' שהיו ישראל
ישנין על מיטותיהן והק' בה עשה
מלחמתן שכ' ואני בחצי הלילה וה' הכה
לת כל בכור עכ"ל וע"כ זהו הענין
שאמר נרמז כאן (אמרו בלבבכם על
מכבבכ') שלתה היו ישנים על מיטתן
והק"ב עשה מלחמתן מכח זה תירת
שלה הוא הנצח מלחמה (ודומו סלה)
ומפרש ואזיל (בשלו יחדיו מכבבה
ואינן) (כי אתה ה' לבדד לבטח
תושיבני) לומר שהק"ב הוא הכילה
לנו וישכון לחוכנו לבטח בין ח"ל וכרמז במזמור זה מלחמ' מצרי'
כי מחובר הוא לפי מלת למנצח ורז"ל דרשו על נצוח מלחמת מצרי'
וכוונת רז"ל לאחר לפי הפסוקי' שלאחריו בח"ם אמרו בלבבכם על
מכבבכ' וגו' וכמו שפרשנו שקרי על מלחמת מצרי' כמוכר לעיל :

ד למנצח בנגינות שכח בדרך הפשוט יותר כבר
כתבנו למעלה בסוף המזמור שלפנינו
ביאר קצת פסוקי' המזמור זה לחמשה לפרש כל המזמור מרפשיתו
ועד אחריתו לקרים לזה מה לפי במדרש ילקוט וז"ל בני אים וגו'
זהו לוגג וזקיתיכופל בני אים זה אברהם יצחק ויעקב שכ' וגו' (עד
מה כבודי לכלימה) עד מתי אתם מבזין את כבודי וקורקין אותי
בן יפי כו' לריך לפרש בזה טובה חלק מה ענין שקדם בני אים
לרמוז על אברהם יצחק ויעקב לפו עד פשתא לא ידעינן הא ותו
דמאי נזיון יש בזה שם קורקין אותו בן יפי לו לוד שמו ומבוא
ענין זה ע"פ מה שכתב בס' מבלה עמוקות הענין ג' אבות הם ג'
רגלי המרכבה לאכם המרכבה הוא בסוד ד' אותיות הויה ולריך
רגל רביעי זהו דוד שהיה רגל רביעי וע"ז ביקש דוד לומר אלהי
דוד שאחזר שאני רגל לד' להיות בלחר מכם וחו יהי מרכבי שלית'
שהוא בניאשרי"ל לאברהם יצחק ויעקב דוד וגו' והשיב לו הק"ב כם
לריכנו מלפין לי ורגליה' קיימי' לעד וכן הן על ג' רבדי עולם
עומד על התורה ועל העבודה ועל ג"ח ואתה לא תנמה לי שגלוי

בְּנֵי אִישׁ עַד מָה כְּבוֹדִי לִכְלִמָּה
תְּאֶהֱבוּן רִיק תְּבַקְשׁוּ כָזָב סֶלָה :
וּדְעוּ כִּי הִפְלָה יְהוָה חָסִיד לוֹ יְהוָה
יִשְׁמַע בְּקָרְאִי אֵלָיו : רִגְזוּ וְאַל
תֶּחֱטָאוּ אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל
מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה : זִבְחוּ זִבְחֵי
צֶדֶק וּבִטְחוּ אֶל יְהוָה : רַבִּים אֹמְרִים
מִי יַרְאֵנוּ טוֹב נְסָה עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ
יְהוָה : נָתַתָּה שִׂמְחָה בְלִבִּי מֵעֵת
דגנם

ויודע לכפי מאת לא תעמוד בנסיון היינו בחטא ב"ם וכלימים סם מקודם לזה ואז תכנה רבינו מלחמות לרבנו רביעי וזהו הרמז מה שהזהיר רז"ל רלעולם יהיה ב"ם כו' אלא שתכלה פנים כן מילת פנים רמז על פנימית רבנו האדרכה שלו מכח חטא ב"ם ע"ם ומפר' ללשה דווקא בחטא ב"ם נפנם מרבני המרכבה ולמה לא בחטא הריג לוריה והלא חטא ם"ל שוה לחטא ג"ע לפסר לומר מפני דלין קדושה אלא מקומות שים גדר ערוה ואחר שפנם בעריות אז נפנם קדושתו של רבנו המרכב' ובפני כך נפתלק מרבני המרכב' דווקא בקדושה שעה על אלא היה קדום מכח גדר ערוה שפי' בו וזהו הרמז בגמרא כי מעיינת בי' לוד לא תמצא בו אלא בדבר אחרים פחיתי במילת דוד הרמוז שהוא רבנו הל' האדרכה כי האדרכה יצחק יעקב דוד בימטרי' מרכבה שלישי' דוד תרתי אתין בו בחטא ב"ם רק בדבר לוריה היתי לבד ורבני המרכבה לא נפנם קדושתו אלא מכח ב"ם ולא מכח חטא לוריה וזהו הכוונ' כאן (בני איש) רמז על האדרכה יצחק ויעקב אשר בקדושה שים וכשתאבד עמהם שמי דוד תמצא בימטרי' מרכבה שלישי' ש"כ מזה רואים שאני מרבני המרכב' וע"כ קרי"ם מאל לי בחטא ב"ם ועל זה אמר (על מה כבודי לכלימה) שקורין לותי בן יסי כוונת הרעה אלא לקרוני בשמי דוד ולשתו' זוכתיתי לשר ים לי מכח בני הים היינו האדרכה יצחק ויעקב דוד העולם מרכבה שלישי' כי שם לא היו קורין בשמי דוד רק בן יסי לרמז לי מחצת הרעה שהיו מן המרכבה ומטע' שפנם ברבנו בחטא ב"ם (תלכבון ריק) על מתי תחפש מרדפי לחר דברי על דקנות (ותומרי לכלי עזו לכלי שכחו) סילק השכינה ממנו ואין פילכות חוזרת לו מעתה (תבקשו כזב סלה) מה תחפש סנורין ע"י שנפתלק השכינה לפעה הוא לעולם בתמיה וכו' כן הוא לפון המדרש וכל סוגיי' של המדרש הולך וסובב לדרכינו והטעם שדוד חשב בליבו אלא נפתלק מרבני המרכבה בשביל חטא אלא כי גדר כבוד והכותתו היה ב"ם (אמרו בלבבכם) ודרשינן שם במדרש על לישר שתי לחיות בחטא יעקב ש"כ ש"א לומר שבשביל חטא פרישות ערות כלה מרבני המרכבה דש"כ תקשה לחה לא כלה יעקב דגם יעקב חטא בעריו בשתי לחיות ואברה' יצחק יעקב ולפי כמו ג' רבני המרכבה וכדילוף שם מקרא ש"כ מזה רואים (ודומו סלה) שתשתקו אלא תיתן כבודי לכלימה אלא שגם לכני מרבני המרכבה וג"א (ודומו סלה) ודרשינן במדרש מעבירות שבידך והיינו העבירה הכוונ שמתיתן כבודי לכלימה לפיושבי ברבני ותם לתק עוסק כן מה כתיב לחריו (זבחו זבחי צדק) מעלה לכני עליכ' כלילו בניית מזבח וקרבנות עלית קדבנות כי כן הוא דרש במדרש הנ"ל וג"א (בטחו אל ה' דייקא) היינו שם בויה וסם ל' רבני המרכבה והלחות היינו רק שלשה ועל כרחך לכני הוא דרבנו הל' ושיח תקשה והלא מעיקר דדיבור כי ליעקב יש תירוץ על חטא שתי לחיו' מטעם שכתב בחלוסי מהרם"ל מטע' דלין לסכירות משתלמת אלא בסוף וא"כ כבר נתקשה רחל בלותן שבע שנים שעבד בה מלי לחרת דזהו מקו' במלוה ולפי מקודם דבה שם לחריכן לין סכירות משתלמת אלא בסוף לין לזה דין במקדם במלו' ומחייל נתקשה רחל בלותן שבע שני' שעבד בה ולא נתן לו ברמזות בלילה וא"כ כיון שכבר נפל שכיב' סוב לא היה לו תקנה לבנין מן הסיפר אלף לם יבנה אחת מהן לכתי לריכ לסיפר לחות גרושתו ומלי חולצת הלי לסיפרת מלי לסיפרת ומהלי טענ' כתבו המפרש' דשכר מלוה ליכ בהלי עלמת לפיש ר' יעקב בם"ם דקידושין משעה סכירות משתלמ' אלא לבסוף ובגמר מלאכה במלכת שמים לתורה ומלות הוא לחר מותו דכיון שמת נעשה חפצי הן המלות ע"כ ועפ"ז דשלה יתבאר כוונ' המדרש ויפב יעקב ביקש יעקב ליפב בשלוה קפן עליו שטנו של יוסף לחר שם"ם לא דיין לבדיקי' מיושבין בשלוה בעו"ה אלא שרוצין ליפב בשלוה לף בעה"ז ע"כ הכוונ' בזה כי שטנו של יוסף מתעורר בחטא שתי לחיות כנודע לכל מקודם לזה לא התעורר שיטנו של יוסף מכח חטא שתי לחיות כי יעקב היה יכול לתקן חטאו ולומר דשפיר עביד שקיים שניהם כי לא היה יכול להכלל תן היסר לחות גרושתו ומלי חולצת הלי לסיפרת מלי לסיפרת ומטע' לריכן סכירת משתלמת אלא בסוף אבל לחר שביקש יעקב ליפב בשלוה בעו"ה לא לחר מותו בעו"ה אלא ליפב בשלוה בעו"ה בו ג"כ על כרחך טעמ' הוא לסובר דיפבו לסכירות מתחילה ועד סוף ולכך שפיר הוא דעכשיו קפן עליו שטנו של יוסף וק"ל . וזהו כלן ג"כ שכוונה לחמרו בלבבכם על משכבכם היינו מכח חטא שתי לחיות מזה רואים (ודומו סלה) וכדי אלא תקשה דלמלת משתלמת אלא בסוף לא"ם מטע' אלא היה חטא מטע' לריכן סכירת משתלמת אלא בסוף לא"ם (רבים אומרי מי יראנו טוב) כי' רש"י רבים מיסרעל ברוחן עכו"ם בעושר ובשלוה ואומרי (מי יראנו טוב) להיות עשירים ומסיגים תלוה כתלו (נסה עלינו אור פניך ה') כי' רש"י עלינו את אור פניך שכוונה כזה כי רבים בחלם סוברי' כמ"ל היש לשכירו' מתחיל' ועד סוף ולכך מתקנן בעושר ובשלוה אף בעו"ה

דָּגָם וְתִרוֹשָׁם רָבּוּ : בְּשָׁלוֹם
יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן כִּי אַתָּה יְהוָה
לְבָדָד לָבֶטַח תוֹשִׁיבֵנִי :
ה לַמְנַצֵּחַ אֶל הַנְּחִילוֹת מִזְמוֹר
לְדָוִד : אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְהוָה בִּינָה
הֲגִיגִי : הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי מַלְכִּי
וֵאלֹהָי כִּי אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל : יְהוָה
בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בֹּקֶר אֶעֱרָךְ לָךְ
וַאֲצַפֶּה : כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה
לֹא יְגָרְךָ רָע : לֹא יִתְיַצְּבוּ הוֹלְלִים
לְנֶגֶד עֵינֶיךָ שָׂנֵאתָ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן :
תְּאַבֵּד דֹּבְרֵי כָזָב אִישׁ דָּמִים וּמִרְמָה
יְתָעֵב יְהוָה : וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא
בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ
בְיִרְאָתֶךָ : יְהוָה נְחֵנִי בְצִדְקָתֶךָ
לְמַעַן שׁוֹרְרָי הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ :
כִּי אֵין בְּפִיהוּ נְכוֹנָה קִרְבָּם הַוּוֹת
קֶבֶר

לפל לכי ליכי מתקנה בהם (כי שמחה כתיב בלבי מעת לבנס
ותירושם רבו) ושטעות הוא מפורש כאן במדרש שם למכעיסו כך
לעושי רצונו ס"מ על לחת כמה וכמה וכ"כ הוא מטוכייהו
שרבים הללה מתקנאין ורוצין ליסד בשלום מטעם ליסנו לשכירו
מתחילה ועד סוף ק"כ לדדהו מוכח
דשטח שתי לחיות היה חטח ושפיר
לשר לדבריכם (שמרו בלבבכם על
מטכבכ') היינו חטח שתי לחיו וכפ"ה
לן בלחם יעקב מרגלי המרכבה
ובזוהי (ולומו שלם) ועוד רלים
שלכי מרגלי המרכב' מכח בשלו יחדיו
לשכב' ופיסן מכח שסיבה ללמד שלכי
מרגלי המרכבה כמו שפרשנו בסוף
המזמו' שלפכיו שמכח שהיה דוד מרגלי
המרכבה לכן לן היה יסן רק סיבת
השום היינו שיתין בשמין הרי מוכח
שלכבכ' ופיסן מזה רלים שלכי מרגלי
המרכבה ולמה הוא כן לו"ק (כי לתה
ס') לייקר היינו ד'לותיות הויה לכך
(לדדך לבטח תושיבכי) שהושפתי לל
רגלי המרכבה להשלי' הרגל הל שהוא
נגד ד' לותיות הויה ולזה כיון דוד
לקיפן (לם לאמרתי מטה רגלי
יסעדני) לומר שלאמרתי מטה רגלי
היינו רגל המרכבה שלי לגל חסדך
ס"היינו שם מל הויה הרומז על ד' רגלי
המרכבה זה יסעדוני שהק"בה מחל
חטאי כדי להשלים הרגל הל' נגד ד'
לותיות הויה :

ה למנצח של הנחילות מזמור לדוד לאמרי האזינה
וגו') הכה מזמור הזה סולך וסובב ג"כ
לחזמור שלפכיו שהוכיח לשעלה מכח שרבים מיסרלל לומרי מי
ילתני טוב שרולין ליסד בשלום לף בעוה"ז מטעם שסובדין ביסנן
לשכירות מתחילה ועד סוף ממילא שפיר מוכח שתי לחיות
שלל כלחם מרגלי המרכבה ולל סילק השכיבה ממנו ועל זה כתב
כלן מזמור זה למנלח של הנחילות ודרשינן במדרש למנלח של
הנחילות לאמר ר' שמואל בר נחמני שתי נחלות עה"ז ועוה"ב שכ'
גם לאני בכור לתנהו וכי בכור היה דוד והלל קטן היה שכ' ודוד
הוא יאמר ולאמם קרא לותו בכור חלל מה בכור נוחל ב' נחלות לף
דוד נוחל עה"ז ועוה"ב לאמר דוד על שתיהן לאני מזמר שכ"ל והכה
שיטת המדרש הולך וסובב לדרכינו שהכוונה במ"ש למנלח על
הנחילות היינו נחלו' ב' עולמות עה"ז ועוה"ב ללאמר היה לשכינות

מתחילה ועד סוף ממילא שפיר מוכח שתי לחיות שלל
כלחתי מרגלי המרכבה והשכינה לל נסתלק ממני ולכך לאמר
(לאמרי האזינה וגו' הקשיבה לקול שועי) לייקר ויבואר זה כמו
שפרשנו לקמן על פסוק (כי קרוב ה' לכל קוראיו רצון יריאיו ועש'
ולת שועתם ישמע וגומ') ופירשנו
הפסוק זה ע"פ מה שכתב בספר פקי'
ו"ל שלל לחל תפילה בלחם לו בקול
רם ל"ל בל"ל בקול רם ובל"ל בלחם
והטעם הוא משום שלסור להתפלל
בקול רם משני המיכים שלל יאמרו
שהם י' ב"ה וב"ם היינו שומע ת"ו מה
שלכו מדברי בלחם והכה שעות זה
ליכל למיחם שלל בל"ל שהשכיבה הוא
בשמים ויש משום לטעות כשברת
המיני ת"ו שהק"בה היינו שומע בשמי'
מה שמתפללין למט' בלחם בלחם ולכך
לריך להתפלל דווקל בלחם ושלל"ב
בל"ו שהשכיבה הוא למטה על הלרץ
ל"ב ליכל למיטעי לתפילו בבן לדם
כשהוא סמוך לו הוא שומ ק"ו בכו של
ק"ו ולך מלכי המלכי הק"בה ולכן
יותר להתפלל בל"ו בקול רם ע"ב
כללם דהלי לריכא דשמקו שהשכיבה
הוא למטה לו דשלי להתפלל בקול רם
וזהו הכוונת הפסוק (קרוב ה' לכל
קרלין) לומר בשקו שהשכיבה הוא
קרוב לקרלין לו רלון יריאיו יעשה
ולת שועתם ישמע היינו בקול רם ע"ל
בתוך כל המשך הפסוק זה וזהו
הכוונה כלן שלמר למנלח על הנחילות היינו שמזמר על שני
כחלות עה"ז ועה"ב מוכח שהוא מרגלי המרכבה ולל נסתלק
השכיב' ממני כמו שדרש המדרש למעלה כי הפלה ה' וגו' כשבורי
תתם כו' לל"ל(האזינה ה' ביבה וגו') (הקשיבה לקול שועי) לייקר
לומר להתפלל לפי בקול רם ושלל"ב השכיבה תמיד עמי ולכן מותר
להתפלל בקול רם ולל"ל כי שלין להתפלל שפילו בקול רם :
וזהו הכוונה מ"ש רז"ל ויהי דוד בכל דרכיו משכיל וה' עמו לומר
שבכל שהומר דוד חטח היינו שלין טועה שכ' וה' עמו שפשר חטח זה
לל לילו וה' עמו ע"כ פרשו הוא שבכל שהומר דוד חטח ובשביל
כך בלחם מרגלי המרכבה היינו שלין טועה שכ' וה' עמו ושילו היה
בלחם מרגלי המרכבה בודלי היה שגם השכיבה סילק ממנו
והחזיק היינו כן שכ' וה' עמו ושל"ב ע"כ היינו שלין טועה וק"ל :
והנה שהר שהוכרח דוד שלין יסרלל שבשוע פערו את פיהם סס

קֶבֶר פָּתוּחַ גְּרוֹנָם לְשׁוֹנָם יַחֲלִיקוּן׃
הַאֲשִׁימֵם אֱלֹהִים יִפְּלוּ מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם
בְּרֹב פִּשְׁעֵיהֶם הַדִּיחֵמוֹ כִּי מָרוּ בָךְ׃
וְיִשְׂמְחוּ כָל חוֹסֵי בָךְ לְעוֹלָם יְרַנֵּנוּ
וְתָסֵךְ עֲלֵימוֹ וְיַעֲלְזוּ בְךָ אֹהֲבֵי
שְׁמֶךָ׃ כִּי אַתָּה תְּבָרֵךְ צַדִּיק יְהוָה
כַּצִּנָּה רָצוֹן תַּעֲטְרֶנּוּ׃ ו
לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת עַל הַשְּׁמִינִית
מִזְמוֹר לְדָוִד׃ יְהוָה אַל בְּאַפְּךָ
תוֹכִיחֵנִי וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי׃
חָנֵּנִי יְהוָה כִּי אֻמְלַל אָנִי רְפָאֵנִי יְהוָה
כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי׃ וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה
מְאֹד וְאַתָּה יְהוָה עַד מָתָי׃ שׁוּבָה
יְהוָה חַלְּצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן
חַסְדֶּךָ׃ כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ בִּשְׁאוֹל
מִי יוֹדֶה לָךְ׃ יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי

אשחה

דוגם וחזיתופ! כמה שכתבתי בכולחה ואינו כן הוא תבקשו
כזה שלם כי החתת אינו כן שלא שהם כ"ש ניתן שבניה
שמעביר חטאו וחזר לרגלי המרכבה וכו' שהוא עמו בזה
התפלל עליהן והוא לא יתיבנו כולנו כמו דוגם ואם
תתכוונו לבייאבי ברבים וכמאמר
רז"ל המלבין פני חבירו ברבי אין לו
חלק לעוה"ב ונ"ל(לא יתיבנו כולנו
לנגד עיניך) היינו עה"ב וכמו שדרש
המדרש מקרא זה על דוגם ואחיתופל
(פרקת כל פעלי און הוא דמי ומרמ'
יתעב ה') ל"ל שאותן שהלבינו פני
ברבים לאו הוא יחסר שכל המלבין
פני חבירו ברבי כאלו שופך דמי ואין
לו חלק עה"ב ונ"ל(יתעב ה')דייקא
נומר הוא הסם היום שמור כל אותיו'
שבו שהמרכבה הוא ל' רגלי ואחות
הינו חלקו ע"כ אחי הרגל כל
וכלליעל בשם המ"ע ועל ז"ל (יתעב
ה')דייקא ונ"ל(לא יגורך רע) ע"פ
מה שכתב מהר"י ז"ל מבזמן שהמרכב'
הוא בשלמותו אין שום רע שולט
בישרא ועל זה אחר שהכה שאני הרגל
כל המרכבה לא יגורך רע לו יתפרש
בפוכן לאחר משום דתתלה קרוב ליתן
טעם למה המלבין פני חבירו ברבי'
אין לו חלק לעה"ב ונ"ל בנוי לחלק
הינו כלאחד רק ג' דברים שאין להם
חלק לע"ב וכולהו ילפינן מקראן והמלבין פני חבירו ברבים
לית לקחשיב שם ואח מכייהו הוא שם הפורק עול ויליף מקרא
דבר ה'בזה היינו הדבר שהם"כ בעצמו לזה ולא תלכי
יש"לך שכל הדברות מפי משה שמעתי זו"ת לכי ירמי"ך
מ"פי הגבורה שמעתי זה דבר ה' בזה לו שכרת בעה"ז תכרת
לעה"ב אחתם לדעת המדרש דיליף מפסוק וידבר אלהים את כל
הדברים האלה שכל הדברות מפי הגבורה שמעתי מ"כ גם לא
תרצח בכלל וכל המלבין פני חבירו ברבים שהוא כאלו שופך דמי'
מ"כ מ"ם שהם המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעה"ב שהם
הוא בכלל בבר ה'בזה והוא הכוונה כאן(לא יתיבנו כולנו
לנגד עיניך) הם דוגם ואחיתופל שהלבינו פני ברבים ובדין שלא
יהיו(לנגד עיניך)היינו עה"ב ולאחר מסוף(לחיים דמים ורחמי)
היינו עבירה של סופך דמים(יתעב ה')עצמו דייקא ולא סיה ע"י
משה ונ"ל בכלל בבר ה'בזה ושפי' הוא שהמלבין פני חבירו
ברבי'שהוא כאילו סופך דמים שאין לו חלק עה"ב וה"ה לכל עבר'
שהברות שכולן בכלל דבר ה'בזה כדעת המדרש החולק
על הגמרא דחלק הל"ל או יתפרש הלי קרק ע"ד הגמר'ו"ל ד'
כיתות אין רואין פני שכינה כת שקרים כת חנפים כת
מסגרי לשון הרע וכתבו ח"ל בזה"ל כתות השם פוגמין בד'אותיו'
הויה וזהו הכוונה • כי לא לחן תסן
רשע לתה לא יגורך רע • לומר שאותן
רשעי'חל'כיתות השם פוגמין בד'אותיו'
השכינה ועליהם אמר • לא יתיבנו
כולנלים • שם כת לנים (לנגד עניך)
לומר שאין רואין פני השכינה תלבל
דברי כזב שם כת שקרים שיעברו
מנגד עניך לים דמים ורחמי הוא
כת חנפים שמדברי דברי חנופ'ומרמ'
לרמות לבני אדם בדבורם שהוא חלל
חנופה אבל פיהם ולבם אינם שוים
כי אין בפיהם נכוחה קרבם הוות
קבר פתוח גרון ולשון יחליקון זהו
כת לשון הרע שספתותהן חלקו בפני
זה לומרי כך על חבירו ובפני חבירו
לומרי להיפך ול'כיתות הללה שם
פוגמין בד'אותיו' הויה ונ"ל שם יתעב ה'
דייקא הוא ל'אותיות הויה ונ"ל
ו למנצח בנגינות על
השמיני מזמור
לדוד) וז"ל המדר' למנצח על השמיני'
אלו ל'מלכיו' שהם שמונה ולהום הוא
השמיני כו' ולכך נאמר על השמיני' כו'
עוד אית בזו"ל לאמרו ישראל לפני הק"ב הרבם ע"ש על נקבל
תוכיחני ואל בחמתך תיסרני אמר הק"ב לא ח"ב ואיתה למה
אמרו לו לפה"ב שפוך חמתך על הגוים והק"ב מקבל מהם שב'
חלק לבם ועשיתי בהם ובחיי"ק גו'אבל ישראל מה כתיב בהם
ולא תעשה אהון לפני ואומר אימוה אין לי עכ"ל עוד אית בזה"ל
חנכני ה' כי אחלל אני • משל לאדם שתפסו לסטים כו'כן הק"ב
משעבדין לישראל בכל מלכיות ובכל מיני גזירות ושעבדום
בפני כנהלה מלך ואתה הבטחתני עמו אחכני בגרה להני
והנה המדר' הזה הוא תמוה מאד עניין זה שעמו אחכני בגרה להני
לדעת דקרא ובפני כנהלה מלוה ומקדים במדרש המסכ'סנהדרין
פרק חלק ונ"ל • יגעתי בהנחתי • זה ה' זכריה בן הקצב שהיה
לחכמי'המעון הזה לא היה יודע ח"ו מאין בהנחתי • יגעתי בהנחתי
על שיגיעו אחרו לו אין לדם מעיד ע"י עצמו בהנחתי בוכה ואחה
מוטב והיה יודע שהיה טהור שהיה מכירה אלא מפני גזירת
חכמים היה קורה הפסוק הזה • יגעתי בהנחתי

אַשְׁחֶה בְכָל לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה : עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה בְּכָל צוֹרְרָי : סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי שָׁמַע יְהוָה קוֹל בִּכְיִי : שָׁמַע יְהוָה תְּחִנָּתִי יְהוָה תְּפִלָּתִי יִקָּח : יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ מְאֹד כָּל אֹיְבָי יָשֻׁבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע : ז שִׁגָּיוֹן לְדָוִד אֲשֶׁר שָׁר לַיהוָה עַל דִּבְרֵי כוּשׁ בֶּן יְמִינִי : יְהוָה אֱלֹהַי בְּךָ חָסִיתִי הוֹשִׁיעֵנִי

תחיכתי וגו' והכי ע"ש בקדמות הלכה יתפרש הכוונת הפסוקים בהלכה • למכתם בנגינות על השמיעית • פירוש ד' לחודש' שהם ל' מלכיו' שהם שמונה ומילת למכתם הוא כדרש לשון למי הנחת הוא ואין בה שכתיב בו הוא הגדול הגיבור והנחת והכוונה הוא למי שהכתו לו"ח על השמיעית הוא כל מלכיו' שהוא לעתיד כענין שנא' וגם הגוי אשר יעבדון דן תלכי • וקרא רז"ל על ל' מלכיות ואומר שהוא חותך על הגוי' וגו' ועל ממלכו' • פירוש כל מלכיות וח ומה ועשיתי בלשון וחימה נקט הגויש פירוש אותן הגויש אשר שעבדו את ישראל כל מלכיות שלש וחימה כנגדן לומות לאבל על ישראל כאמר ה' אל בחמך תוכיחני ואל בחמתך תיסרני • לומר כדרש המדרש שלש וחימה לא כנגדן ליסרנה אלא לגויש על ל' מלכיות לבד ועל זה מזמר למנצ' על השמיעית הוא ל' מלכיות תבני ה' כי אלגל הכי • מילת תבני הוא לשון מתנת חינם שפי' רש"י על לשון ותתחנן לין חינון אלא מתנת חינם וכמו שנאמר וחנותי את אשר אחון וכו' ג"כ כן הוא ג"כ הכוונה כאן • תבני ה' כי אלגל לומר הוא לשון מתנת חנם שלא יהא בהו מעשים טובי' לפ"ש דרשוני ה' ומירם ע"ש שמורש על חולת הגלות דל' מלכיות שהם יהו לשעבוד וישראל יגאלו ואם יבטלוהו דעיונך לומר והלא בהו בגלות דין שהויה לשהורים לבעלה בהכין לז"ש • וכפשי בהלה מלא ודרש ע"ז המדר' ותהי תחרת עמו תבני בדרש כו' ב"ש יש בהו דין שלא זז ידו מתוך ידיהו דילמא הק"ש שטהורין הוו ומתחר רז"ל הרהובני השמעני לומר לפי שהש"ש היו לומרין בשם בנופן שלשו בכוותיהן לא כ"ש לכך נתן הרהובני השמעני בתחילה • ויש בסוף לומר שפשי על יה מעיד לשם שפש שטהורין הכוונה בזה ג"כ מטעם שעמו תבני בדרש יש בהו דין שלא זז ידו מתוך ידיהו ומעיד בהו שהו טהורין ומותר לחזור לותהו לשחט ולא שבדין הלל הוא הדין להיפך שלש"ש שלא זז ידו מתוך ידיהו ישראל להעיד על פי עדמו וכדמוייתי לעיל מעשה דר' יהודה בן בקבא בהו בני הק"ש שהיו בדרש הוא מעשה הוא שלא יהא עול מתחת ידו עם יעיד ע"ש עדמו לכל הק"ש שהוא על הוא היזור הוא הבורח כו' הוא העד הוא הדיין כו' שהין לפיהו אלא עולה ולא שכחה ולא מסח פנים עכ"ל פרק חלוה ופי' הכא בעל דברי דוד ושלמה שהכוונה בזה המתניתין שלא הדין הלל הוא להיפך שהיו מעיד ע"ש עדמו שלא יהא ח"ו לעיד עול מתחת ידו ויכול להעיד על הק"ש שהין לפיהו לא עולה ולא שכחה שהיר הוא ויכול

מתפלל • שמע ה׳ תחנתי ה׳ תפלתי יקח • על הגאולה של
ישראל לכל על התשועות לחזר • יבשו ויבהלו מאד כל אויבי
ישבו יבשו רגע • לחזר כפל לומר שבשתם יהי כפול מצד
שישראל נגאלין מתחת ידיהן ומחזר יהיו וחזו כפל יבשו יבהו :

ז שגיון לדוד וגומ׳
ה׳ אלהי בך
חסיתי הושיעני מכל רודפי והצילני :
פן יטרף כאריה נפשי פרק ואין מציל :
יהוה אלהי אם עשיתי זאת אם יש
עול בכפי : אם גמלתי שלמי רע
ואחלצה צוררי ריקם : ירדף אויב
נפשי וישג וירמס לארץ חיי וכבודי
לעפר ישכן סלה : קומה יהוה
באפך הנשא בעברות צוררי ועורה
אלי משפט צויתה : ועדת לאמים
תסובבך ועליה למרום שובה :
יהוה ידין עמים שפטני יהוה כצדקי
וכתמי עלי : יגמר נא רע רשעים
ותכונן צדיק ובחן לבות וכליות
אלהים

הושיעני מכל רודפי והצילני : פן יטרף כאריה נפשי פרק ואין מציל : יהוה אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי : אם גמלתי שלמי רע ואחלצה צוררי ריקם : ירדף אויב נפשי וישג וירמס לארץ חיי וכבודי לעפר ישכן סלה : קומה יהוה באפך הנשא בעברות צוררי ועורה אלי משפט צויתה : ועדת לאמים תסובבך ועליה למרום שובה : יהוה ידין עמים שפטני יהוה כצדקי וכתמי עלי : יגמר נא רע רשעים ותכונן צדיק ובחן לבות וכליות אלהים

דוד עמו מזמו שעשה תשובה וע״י כך תיקן לותן כ״ב אותיות התורה אשר פגם וזהו שכתוב • שגיון לדוד • ודרשינן במלות שגיון שוה לשון שוגג וכמו שכ׳ שגיאות מי יבין וכשכתב כאן לדוד שגיון לדוד רומז על התשובה שתיקן בו כל כ״ב אותיות התורה שקילקל לדם הרשעין ותכלית התשובה שזכתה כשגגות ועל התשובה אמר • ה׳ אלהי בך חסיתי ע״י תשובה וזהו הגרוס לי שזכו לאותיות התורה אשר תקנתי • הושיעני מכל רדפי והצילני • רומז על דוד ואחיתופל ואחרי לפני הדור שהיו רומזים שעליון חטף על ס״ך שחטף לד״ם • תלוי בצוארי ולכך לא זכיתי לבנות בה״מ אלא שלחת חטף מיהו כן שכבר נתקן ע״י תשובה כי׳ חטף ואין ה׳ אלהי כ״ב אותיות התורה ומכח התשובה תיקן לותן ולכן ב״ך חסיתי בכ״ב אותיות • פן יטרף כאריה נפשי • לייקר מיהו שנפשי כי׳ נגאלו לד״ם ואחרי לפני הדור שהיו רומזים שעליון חטף על ס״ך (שוסף דם הלל בלל דמו יסתף פרק ואין מצילין) שאין לאחד מכל לוכלסין של שלום היו מלמדין עלי זכות ולומר שכבר כיתקן חטף זה ע״י תשובה קודם כיחתי לעולם • אם גמלתי שלמי רע

שלח״ם תיקן חטף ע״י תשובה וכמו שתשובה לקמן וזכו הכוונה בגמ׳ כ״ל שהיו לומרים הני ליעני הדור הכ״ל לימתי יתות זקן זה ובלא שלמה בנו ובנה הב״ה לומר חטף ס״ך שלו שהוא גלגולו לשלח״ם גרס לו שלח יבנה בית המקדש כי ס״ך לומר שם ס״ך שתשך לאחרי׳ גרס לו הא כבר לאמרו רז״ל שלח חטף זוה כלל שהרב לאחרי׳ מחטף לכתחילה גויתה מכח שמורך במלכות היה וע״כ לא מינהו שום ס״ך שלא דוד לזה מה שהי׳ גלגולו של ש

אֱלֹהִים צַדִּיק : מָגִנִּי עַל אֱלֹהִים
מוֹשִׁיעַ יִשְׁרֵי לֵב : אֱלֹהִים שׁוֹפֵט
צַדִּיק וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם : אִם לֹא
יָשׁוּב חַרְבּוֹ יִלְטוֹשׁ קַשְׁתּוֹ דָּרַךְ
וַיְכוֹנְנֶהָ : וְלוֹ הֵכִין כְּלֵי מָוֶת חִצָּיו
לְדַלְקִים יִפְעָל : הִנֵּה יְחַבֵּל אָוֶן
וְהָרָה עָמָל וְיָלַד שָׁקֶר : בּוֹר כָּרָה
וַיְחַפְּרֵהוּ וַיִּפֹּל בְּשַׁחַת יִפְעָל : יָשׁוּב
עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ וְעַל קָדְקָדוֹ חֲמָסוֹ
יֵרֵד : אוֹדֶה יְהוָה כְּצִדְקוֹ וַאֲזַמְּרָה
שֵׁם יְהוָה עֶלְיוֹן : ח
לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד :
יְהוָה

נפשי) שרדפין לחר נפשי בטעם שרוח נפש של חל"ם וחומרים לי שמני לי חיוב מיתה מטעם שעשיתי דמו של עולם כדין שופך דם האדם בהלם דמו יפסך ויפג וירחם לארץ חיי דייקא וכבודי נעפר יסכון סלה כן הוא מחשבתם הרעה שרודפין לחר קיומי לחל קומה ה' דייקא בחפץ נפשך בעפרו' צוררי ועורה לקראי משפט צוית ר"ל המשפט לדק שמלך משפט לדק לין עלי שום של חיוב כלל מטע' שכבר נתקן חטאו ע"י תשובה וצ"ל קומה ה' שהוא רחמים כי התשובה מועיל מלד הרחמים שמלך מדת הדין לין תשובה מועיל רק בנפש החטאת היא תמות בכודע ומפרש וחזיל • ועדת לאמים תסובבך • היינו לותן לנפשי הדור ועליה למרום שובה ר"ל שם חומרים שהשיבה חזרה למרו' בשביל חטא זה של ע"ז שנגרם שב"ה חרב והשיבים מסתלקת לחל החמת לחיינו לן לחלה • ויהי דוד בכל דרכיו משכיל זה שמו חשבר חטא זה של ע"ז בא לידו וה' שמו שבדין ה' לחסתלק השכינה ולכך • ה' ידין עמים • שחלכיהן לותי דרשים שלא כדין • שפטני ה' כצדקי וכתמי עלי • לומר שתשפוט לותי משפט לדק ותחיים כדין וכדת תורתיכו • יגמול נא רע לרשעים השא המחלין עלי ותכונן כלה יק ולמה משום • דבוחן לבות וכליות אתה • ולכך תלבישם קלון שמכח שאתה בוחן לבות וכליות תבין כוונתם הרעה שמתכוונים להכעסני וכדי שיסתלק השכינ' מחני לחל לין בהם שום לד מחשבה טובה ולומ' שלא היה כוונת' מ"ש לי חיותי יחות זקן זה ויבוא שלמה בנו ויבנה הב"ה לומר הוא שכוונתם היה לשם שיום שנעשה חטא' בשביל החקל' שלא שלחינו כן כי אתה בוחן לבות וכליות שמתכוונים להכעסני ובדי שיסתלק השכינה מחני ואעפ"כ לחי שחח הב"ה שמחתי לחמרי לי בית ה' נלך וע"ז אמר • מגני על תלבשים מוסרי ישרי לב • ר"ל שתוסרי לאותן שהם ישרי בלבם ולא כאותן לנני הדור שחלין בפיהם לנדיקי שהשונא אומר שמתכוונין לם לרעות לנדיקי הב"ה • ואתה ה' שבוחן לבות וכליות יולע מחשבת הרע' שמתכוונין לקנטר ולהכעסני • תלבשים סופם לדיק וגו' • שם לא יסוד וגו' כי לם לא יסוד הרשעי' בתשובה חרבו ילטוש קשתו וגו' ולו הכין כלי מות וגו' לומר שמתייבו מיתה בחטאם מדין הנפש החוטאת היא תמות וכמ"ש לין מיתה בלא חטא ולין יסורין בלא עון ולכך להבין שיטת התנא הזה ולכאורה קשי קדקי

תהדדי דהא בחמת מניכו בתורה מוקדם מלא שהמיתה נגזר לעולם בחטא לד"ה וכדכתיב • ביום לכלך ממנו מות תמות • מיתה לו ומיתה לדורות ובאחרי קרא נשמע להיפך שהמיתה מני' לכל לדם מלד חטאו וכתיב נ"כ הנפש החטאת היא תמות וכמו שחביר בחמת התנא הנ"ל דלין מיתה בלא חטא וה"כ לכאורה נרחה כמו הדברים סותרים זה לת זה ולפשר להבדיק דעת שניהם דהחי' הוא שלין מיתה בלא חטא ולומר שהחל נעשה חטא' בחמת דוק' וכדכתי' הנפש החטא' היא תמות לך בכלל מיתה לא היה בא לעולם רק מכח חטא לד"ה ולולי לא חטא לד"ה לא היה מיתה כלל לעולם רק שהלדם היה נידון על חטאיו בעוה"ב לחר כנין דיסורין וכיוצ"ב אז לא שחטא לד"ה גרם שהמיתה בא לעולם ולעול' לין מיתה בלא חטא כו' ודחי' להא דתניא בכורה בור תפשה לחין בו כדי להמית ובא לחר והצלימ' לעפר' לחיינו כדי מיתה שלילת הנפש מעשה רשעון ור"ל הב"ה בנידון דידן שלד"ה בריה המיתה לעולם לך לם לא יחטא האל' בעצמו לא היה מת לחין מית כו' ור"ל הוא עצמו קידר מיתתו שאל"ה לא עשה החיוב אלו ומילת שילת הנפש מעשה רשעון ולין מגיע שום לד חיוב שוכך הם האדם לאל' למו יפסך על אל"ה ועל זה אמר דוד למעל' עורף לי משפט לויתי • ר"ל המשפט התורה תעיר עלי ועל זה נ"ל שפטני ה' כצדקי • וכתומי עלי • ר"ל שתתן עלי משפט לדק ותמים כדין וכדת התורה גבי נזקין ומפרש וחזיל שם לא יסוד הרשע מחטאו חרבו ילטוש קשתו לרך ויכוננה ולו הכין כלי מות וגומ' כדין הנפש החטאת וגו' ר"ל כיון שהמית לאדם לחדם מלד חטאו ומילת אל"ה לא גרם לו חיוב לליה רק שהלדמון אלו היה כמו הכורה בור תפשה ונפל לחר והצלימה לעפרה כיון שהרשעון לא כרה כדי נפילת מיתה בודאי שילת הנפש מעשה רשעון וזה"ר בור כרה ויחפרהו לחר לחריו ויפל בשחת יפעל ר"ל שהם פעל בחפירתו שיפל הוא עצמו בשחת היינו כדי נפילת מיתה דהוא הצלמות שפרש ע"ז יעוד עמלו בראשו ועל קדקדו חמסו ירד כלומר שחוא גרמו ועל קדקדו חמתו ירד ר"ל גם בנידון דידן בור

שלח

לא היה לו שום כח תיובתא מיתא מחמת חטא לא"ל ותפילו לא"ל עצמו לא היה לו שום כח תיובתא מיתא מכח שופך דם האדם ופסיד טען דוד עורה למי מפקיד צויתי וגו' ופשטיה בקדק וכתופי עלי ואז לא תמצא עלי שום כח תיובתא ודו"ק :

ח למנצח על הגיתית מזמור לדוד

ר' אלעזר מה אדיר שמך בכל הארץ וגומ' איתא במדרש בג' מקומות היו המלאכים מקנאים עם הקב"ה וכן כשנתן לנקבל התורה לישראל אמרו המלאכים לפני הקב"ה • ר' אלעזר מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים וגומ' וכן כשביקש הקב"ה להשרות שכינה למטה אמרו המלאכים מה אדיר שמך בכל הארץ כו' ולכאורה קשה אם כוונת המלאכים בפסוק זה כמ"ש מה אדיר שמך בכל הארץ זהו הטעם על השרת שכינה למטה בארץ וזהו הרמז מה אדיר שמך וגומ' כי השכינה נקרא מה וכאיתא בזוהר הברים וע"ז אמר מה אדיר שמך • היינו שמו יתברך שנקרא מה לפי הוא בכל הארץ ופסוק על אחריו תנה הודך על השמים • הוא השלמת התורה דהוי הודו של הקב"ה שתתכה בשמים ושלו הני שני שלמות דוקא ביחד ותו לא אף זו לא שלמיהו תחילה לעסוק על השרת שכינה למטה ואח"כ כאשר השלים על התורה ולפי לשון המדרש היה המעשה להיפך וז"ל וכן כשרצה להשרות שכינתו במשכן אמרו המלאכים • מה תכוס כי תזכרנו ר"ל היה השלמת של קבלת התורה קודם ומשם למה הכך כאן לכן נראה שהשני שלמות היו דוקא בשעת קבלת התורה ושלו על שם סופו כי השלמה של קבלת התורה היה מדיל דמדכרו כנוד דעת ר"ל והכא היה גופי טעמא בעי דמאי עניין המדרות שייך גבי תורה והלא בהדי פסקינן בח"מ סי' קע"ה דליכא מדכרו במטלטלין ומאי דאמרו תנה הודך על השמי' • מטעם שגם הם דרים בשמי' לין זה טעמ' דאם יתנה למט על הארץ יהי' עיונו על הארץ ולא שייך כזה לומר ועשית סיבר והטוב • דהוה השגם של מדכרות לכן כתיבון לומר דשעתם של המלאכי' היה מדין שכיני העיר התחתון שם בח"מ היינו שם דר עם הזוכר בעיר אחת הוא קודם כן היה שעת המלאכים שמאחר שקבלת התורה היה דיורין של שמו יתברך דוקא בשמים ולא בארץ וכדאי' במדרש ומשלה שעיר טעמו שם לפי לין שכיני העיר לומנם אחר שרצו הוא שכינה בתוך שכיני הקב"ה ושמו לי מקדש ושכנתי בתוכם וגו' • לומר שכל שעת שמו יתברך לקבלו דיורין למטה על הארץ ע"כ נפתר טענתם לכן התחכמו המלאכים והיו

יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם
מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם :
כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה : מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ : וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ : תַּמְשִׁילֵהוּ

במעשי

מפי עוללים ויונקים יסדת עוז ודרשו רז"ל עוז זה תורה וה"ק נגד קטנים ליכא מאום לינק דבר מדרש ומשלה נסתלק לינק דמדכרות של המלאכים בשביל יתומים קטני' שהיו בישראל ולא מוכרח היה ליתן התורה על הארץ ולא בשמי' ולא זכו בו כל ישראל שתירה הכ' מורה לן הפסוק בח"מ למען צורריך להשביח לוחר ומתנקם ודרשינן במדרש ר"ל למען צורריך וגו' לומר שתורי' כיתנה להנקל מל' מלכיות או יאמר דזהו הפירש שבמדרש ר"ל ל"ל למען צורריך וגומ' בגין שולחיכם להנקל מסם יהבת לכם תוריית ור"ל אין לך גדול יסר וטוב מזה להנקל מסוכיהם דל' מלכיות ואיך שייך לומר טענת מדרכות מדין ועשית הישר והטוב מחמת טובם קטנים המגי' להמלאך להסמיך פדותו או שכיני העיר ולמכור ידחה עשיות היסר והטוב נגול כזה להנקל מל' מלכיות וכ"ג מצינו בפוסקי' דהכא כתלה ור"ל כזה שתהי למען צורריך וגו' מזה תלמד דהפתירה הכ' דסתיר' הכ' הוא מ"ם כי תראה שמיך מעשה אצבעתיך וגו' • ויובן זה ע"פ מה דאיתא במדרש ז"ל וכן כשבח הקב"ה ליתן התורה לישראל אמרו מלאכי השרת מה תהום כי תזכרנו אמרו ר' אלעזר וגו' תן תורתך בשמי' וגו' אמר הקב"ה היו רואי להתקנא אלכיכם כו' אמר רב יהודה בן ר' שמי' משל לאדם שכבש לו בן חסר אצבע אחד ואלך אבי עלמו סרקי ואותו תאמות צריכה כל הצבעות לאחר יומים בא אבי וא"ל לו בני תן לי את סרקי ל"ל מלאכה זו אינה יכולה להתקיים ובעיר חסר אצבע כך אמר הקב"ה זה תורה וכתיב אלכיכם למה תהום ולא מיתה ולא חולי ואתורה כתיב אדם כי ימות באהל טהרה לא מיתה ולא חולי

תורת

תורת המצות כו' שכוונה בזה שמאחר שאינן יכולין לקיים לותן המצות הנזכרים לפני אינן שייכין למעלה מזה הוכיח להם שלא לותן המצות הנותרים לפי שאיינן יכולין מכח דינא דמלכות הנ"ל ודמיון להא דפסקינן סוף סעיף ל"ו ול"ז

מכר כל נכסיו לאחד אין המכר בטל אחת יכול לסלק לעוקר שנוח ואחרת קנה ביאחד תו וכולן לומר בשם שפתח תחילה כלום פרי ורביה יש בניכם ואח"כ לומר כלום טומאה וטהרה יש בניכם ואח"כ מייתי הקרא להיפך לפי שם כי יתות בתחלת זאת תורת האדם זה מדבר מעניין טומאה וטהרה ואח"כ לפי שם כי עזרי וילדה זכר וגו' זה מדבר מעניני פריה ורביה ולפי פתח הקב"ה בפרי ורביה לכן נראה דכוונה ג"כ בזה עוד לפתיחת אחרת על טענת המלכות ויבוא ע"פ מה דפסקינן סעי' כ"ו ול"ז היה רוצה הלוקח ליתנו בתים ובן המכר רוצה לחזור הלוקח זוכה משום יאוב הארץ ע"כ ז"ל לפום הקי סדרת כמצנו למדין ג"כ בתשובת הר"ב שלמר מחילה כלום פרי ורביי כי במצות זו יש שתי תירוצים האחד כפשוטה של ז"ל לקיימן המצות • לפי שכי תורה וגו' וכיון דבהו מאחד לו מצוים כיולתו והטבע משום יאוב העולם דהוה לפפת יראה בייכו מצות פ"ו ועכ"פ עדיף לחיך סברה ליסוד העולם כולו משום הארץ וכמה לחורות לן לחיך שתירות פתח בהחיך קרקי כי לקרא שמך מעשה עכבותיך דמן על המשל של ז"ל ללמוד המלכות סרקי עד שיהא לו כל התנועות כך התורה של ז"ל למלכים לקבל מטעם שהם חסר התנועות ומשל הנ"ל וכיון שאינן יכולין לקיימן כל המצות ודיקן מן המאור כל שלותיו לאחד אין למדין במקצת שלותיו מוס עשית מלכות ולו"ן שתירה הל' הוא בלשון ג"ם ירח וכוכבים תאר כוכבת • ירח וכוכבים ברכת לנו כאחר שלש כוננת לרמז על ישראל שהם מוכנים בסוד ירח וכוכבים וזהו הסוד לכי ומשמים עצמך בגלות לקבל לעתיד לימות משיחנו יאיר אור הלבנה ואין ר' אחמי ור"ל מניהו שים לישראל ג"כ דיורין בשמים הייכו בסוד ירח וכוכבים שהם ישראל ור"ל כי יש לישראל יופי דין שכיכי שאינן מהמלכים כי יש לישראל חולקי לעלמי הוא בשמים ואינן לקחתי בארץ והשכינה הוא למעלה ולמטה כענין מלך על כל הארץ כבודו ונשתלק דיוקא דמלכות שתירה התחיתית לפרש ע"פ שכתב שם סעי' ל"ו ול"ז שם היה אחד מיוסבי העיר כו'

בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו צֹנֶה וַאֲלָפִים כֻּלָּם וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדָי : צִפּוֹר שָׁמַיִם וְדְגֵי הַיָּם עֹבֵר אָרְחוֹת יַמִּים : יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ : ט לַמְנַצֵּחַ עַל מוּת לַבֵּן מִזְמוֹר לְדָוִד : אוֹדֶה יְהוָה בְּכָל לִבִּי אֲסַפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ : אֶשְׂמְחָה וְאֶעְלְצָה בָּךְ אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ עֶלְיוֹן : בְּשׁוּב אוֹיְבַי אָחוֹר יִכָּשְׁלוּ וְיֹאבְדוּ מִפָּנֶיךָ : כִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק : גָּעַרְתָּ גּוֹיִם אִבַּדְתָּ רשע

רגב י"ל דלא מקרי שכן שלא שם הוא תנינו דרגיל לגללו לכל מי שדר לגללו לימו כלום עכ"ל ול"ל לפום כלי סברת נפתר המלכים שמזמרים שיש להם דין שכן לפי שהשכינה בשמים והם בשמים דנשגיל שדר עמו לימו נקרו ש שכן רק לפילו לימו דר בו רק שהוא רגיל לגללו וזהו ביישראל שהשכינה תמיד רגיל עם הצדי וכמאמר רז"ל שכיס שיוסדין ועוסקין בתורה השכינה שורה ביניהם וכן דרך השכינה עמהם וכתו דדרשינן ע"פ • תלמיס נכנס בעדת אל בקרב אלהים יפסוט • וכן בבית הכנסת בתפילה וע"כ כיון שהשכינה רגיל עמהו יש לנו דין שכינה עיר לף שהדיוקין הוא בשמים ומחיל בסתלק טענת המלכים וזהו הכוונה ותחסרהו מעט מלאכים ר"ל שלא חפרין מעט מלאכים היינו שרגיל עמהו כענין שהי נכנס בעדת אל בקרב אלהים יפסוט • וכבוד והדר תעטרהו לומ"ל הסם הוי שהוא כבוד שהו יתנרך ונעולם לעטרה על ראשו של כל אדם ורזי לזה מכח תמשילהו במעשה ידיך כל שתה תחת רגליו וגו' וגם בהמות שדי וגו' לומר שהאל הוא המושל בכל הבהמו' וחיות ועופות וכתב בזה הזוהר הענין שלין שום בהמה חיה ועוף שולט באדם הוא מכח שרואה הסם הזה למעלה מראשו של אדם ועיי' מזה בפרד המעמד ביום בחמישי ע"כ מזה דתמשילהו במעשה ידיך ומכרם וחזיל נכה ואלפים ובהמות השדה נפור שמים ודגי הים בכל הוא תחת שליטת האדם כל זה מטעם • ותחסריהו מעט מלאכי' וכבוד והדר תעטרייהו היינו הסם הזה שהוא עטרה למעלה מראשו של אדם וזהו שאמר ר' לדוניכו הוא הסם הזה מה תדיר שמך דייקו בכל הארץ ומלת מ"ה רומז על השכינה הרגיל אצלינו ומחילת בסתלק דינא דבר מצרף של המלאכי' מכח הני תחסר סתירות :

ט למנצח על מות לבן מזמור לדוד לודה ה' בכל לבי אספרה כל נפלאותיך • פי' רש"י ז"ל

הרבה פרושי' בזה אלמון על מות לבן וסתר רש"י ז"ל כל הפרושים ותפס זה הפירש וז"ל ורחיתי בספיקת' שהעניין מדבר בשלמה בעצת גויה שמה מיתת • ואומר לבי למנצח עלמות לבן סיר זה כשילבין ילדותן ושחרותן של ישראל ותיבלה נדקדס ותקרב ישועתה עלמות ילדות לבן כמו ללבן עכ"ל רש"י והכוונה בזה שתיבלה נדקדוק ענין זה כרמז בחלת לבן ע"י שם יהיו תשתכח כשנים כשלג ילבינו ולכאורה טעמא בעי דחלי דיוקות יש ללבן

רָשַׁע שְׁמָם מָחִית לְעוֹלָם וָעֶד :
הָאוֹיֵב תַּמּוּ חֳרָבוֹת לָנֶצַח וְעָרִים
נָתַשְׁתָּ אָבַד זִכְרָם הֵמָּה : וַיהוָה
לְעוֹלָם יֵשֵׁב כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ :
וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים
בְּמֵישָׁרִים : וַיְהִי יְהוָה מִשְׂגָּב לַדָּךְ
מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה : וְיִבְטְחוּ בְךָ
יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ
יְהוָה : זַמְּרוּ לַיהוָה יֹשֵׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ
בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו : כִּי דֹרֵשׁ דָּמִים
אוֹתָם

זה לענין מחיות עמלק ויבואר זה ע"פ מה שפרשנו על פסוק (לא עזובת תעמור יום ה' מי יעמוד וגו') שכוונת כוה כי לעתיד יום זעמו של הקב"ה למחות אותות הוה יגיד הרע וכמודע דעת רז"ל וכענין שזה יהי' דוקא לעתיד ולא עתה כענין הוה מצוה לדור הבא על עמיהו הוה עמלק וכל זמן שלא כיימחה זרעו של עמלק מכל וכל שלא יפקד כין וכלה לין שמו יתברך שלם ואיכו מתמחה רק שם של יה והכסא לאיכו שלם רק כס וזהו הכוונה בפסוק (הוה למופת לו) לומר שלעתיד שיחה זרעו של עמלק יתוסף אותיות הו"ה להושיב לו על כס אות לוך ועל יה היינו ו"ה וכלי שיהי' הכסא שלם ושם הוי"ה להק"ב להמחות הקומה מלמעלה על סיבלה שרש ותחלה מלמעלה כענין שדרשו רז"ל ע"פ (יפקוד ה' על צבא מרום במרום) ובאותה שעה יבטלו להיות הרע הוה שהי"ם שהוה הפר של עולם ויהוה וזהו הכוונה של רש"י ז"ל בפיקתו שכתב (נערת גויים שמם מחית) ולכך ואומר לכי למחות על מות לבן שיר זה כשיתלבן ילהותן ושחרותן שיהיו לעתיד ותיבלה כדקת' ע"י שיתבטל היצר הרע מעולם ע"י מחיות עמלק שהוה הפר שלשם וק"ל וזהו הפיוכח בפסוק שם עוכותיהו תשמור יה ר"ל שם עוכותיהו תשמור שהוה בשיבת היה"ר וזהו בשיבת יה שהוה מכח שלא כימחה עמלק שם ולא שרש והוה הגורם הכי תרתי שיהיו שהשם להוה יה וגם עוכותיהו תשמור וה"ה שיהיו השם שלם מי יעמוד ולכך התפלל על לעתיד שיגיד הזמן של הגאולה ואז לא כחטיהו תעשה לכו ולא כעוכותיהו תעשה שיהיו לעתיד שיתלבן כדקתם על ישראל ע"י שיחחה עמלק שם ושרש שיהיו היה"ר וכל זה עשית למען שמך לויקץ שהשם יהיה שלם וזהו הכוונה למכעס על מות לבן וגו' וז"ל המדרש רבי לחא בשם ר' אבא חיור טלטל הקב"ה שכרן של מצותיו כשיבוא הקב"ה ליתן שכר לתמ' ושכ' עשיה הוה כותן ועל כן לתמ' שכרן של מות לבן ל"ה שלא כוזר על הבן וממלטו מעוכותיו ואומר כן אלו ישראל שכ' (בכי בכורי ישראל) ל"ה שעומה שהבן עומה וי"ה מכפר (הוה לתת לכל לבי) היה"ר וכיה"ר שלא יהי' כוקף (לשפרה כל כפיותיך) כשלאה זו יה שם בעה"ז ויה בו לעה"ב) (לשמחה ולשלמה כך) כך בתורתך כך ביעועתך כו' עכ"ל המדרש והכה לכאורה המדרש הזה הוא מרוחק לפיסק ולדרכינו ז"ל והפירוש הוא ומשם על כל המדרש הזה ומשם המשך הפעוקי' הכוי שלא יחריו שכל הולך ושובב לדרכינו ז"ל ר' לחא בשם ר' אבא ר' אחא אמר וגו' כשיבוא הקב"ה ליתן שכר לתמכי שכר לתמכי ושכר עשיה הוה נותן ועל כן דוד מזמר למכעס עלמות לבן שיתלבן כדקתם על ישראל כלי שיזכו להשכר הזה ל"ל שלא גוזר על הבן וממלטו מעוכותיו ופירש זה שובב והולך ג"כ על ליבון עוכות הבן ומלמעלה עלמות לבן שיתלבן עוכות ולכך כאמר למכעס עלמות ל"ל העלמות שהבן עושה וי"ב מכפר בענין חוט השני שהיה מתלבן בי"ב לילדי שעוכותיהם מכפרין וע"ז אמר למכעס עלמות לבן שיהיו ליבון עוכות שהיה כיכר ע"י ליבון חוט השני על י"ב וזה יתורץ קושית רש"י ז"ל שהקשה על הקי פרוסת של המדרש דמילת לבן הוא כמו הבן מקשה הוא ל"ב הוה ליה למכתב הבן ולדרכינו אתי שפיר דהפסוק נקוט לשני דמשתמ' בתרי אפי ואקו ואקו ל"ל חיים הם היינו שישראל נקראים בן בכתיב בני בכורי ישראל ויתלבן עוכותם ולכך נקט לבן ולא הבן : הדרן לפירש הפעוקה של רש"י ע"ל הפסיקתא כי לין מקרא יוצא מידי פשוטו שכל המזמור מדבר בענין מחיות זרעו של עמלק שיהיו לעתיד בזמן הגאולה שלא יחמו הם ושרש הוה ה"ה ועל פשוט שעתה נאמר למכעס עלמות לבן אלו ע"י שיבוטל היה"ר יתלבן כדקתם על ישראל ועל אותם שעה נאמר לודש ה' כבל לבי היה"ר וביה"ט ולכאורה הוה תמוה דמאי קודלה יש היה"ר ולדרכינו ז"ל שפודלה הוה על לעתיד שיתבטל היצה"ר ולכך נאמר לודש ה' כבל לבי היה"ר וביה"ט הוה כמשמע' והיינו שרש שייך קודלה הוה על שיתבטל לעתיד ועל אותה שעה נאמר תמר תזמיחם ותעלמם כך ע"ל שתהרו רז"ל לפלוח למלח שחוק היו בעה"ז כ"ש לעתיד לחר הגאולה בעיני שכאחם על ימלח שחוק היו ולשוכיהו היכה וע"ז אחר כאן על לות שעה של הגאולה תשמחה ותעלמם כך בעיני אז ימלח שחוק היו וחזר ואמר (לזמרה שיר עליון) בעיני ולשוכיהו הכה וגו' אתכם היה נוסף טעות בעי לומר בחתת אסור לומלח שחוק היו בעה"ז אלא דוקא לעתיד ובעיני שמחה של תורה ומצות שרי אף בעה"ז וכלפה להשוה בעיני כך הוא מעו' לפי השכיכ שורה אלא שחרב בעה"ז וכלך לפסור לשמוח בעה"ז כי בעה"ז היוה שחרב שכיכ המקדש כשפלק ליורין על השכיכה מלמעלה למעלה אם לא ע"י עשיית תורה ומצות שהו השכיכה שורה למעלה ולכך מצוה לשמוח בשמחה של תורה ומשעה שלין השכיכה שורה אלא השפל בעיני לעתיד שיבי' השכיכ למעלה כבו יהיה לפיכך ממה לל שלא שיהא (ולפלה השכיכים כה"ל השכיכה חיים) לשיקת ממה לל שלא

אוֹתָם זָכַר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים :
חָנֵּנִי יְהוָה רְאֵה עָנְיִי מִשֹּׂנְאָי
מְרוֹמְמִי מִשַּׁעֲרֵי מָוֶת : לְמַעַן
אֲסַפְּרָה כָּל תְּהִלָּתֶיךָ בְּשַׁעֲרֵי בַת
צִיּוֹן אָגִילָה בִּישׁוּעָתֶךָ : טָבְעוּ גוֹיִם
בְּשַׁחַת עָשׂוּ בְּרֶשֶׁת זוּ טָמָנוּ נִלְכְּדָה
רַגְלָם : נוֹדַע יְהוָה מִשְׁפָּט עָשָׂה
בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ רָשָׁע הִגָּיוֹן סֶלָה :
יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה כָּל גּוֹיִם
שְׁכֵחֵי אֱלֹהִים : כִּי לֹא לָנֶצַח יִשָּׁכַח
אֶבְיוֹן

אֲבִיוֹן תִּקְוֹת עֲנִיִּים תֹּאבֵד לָעַד :
קוּמָה יְהוָה אַל יָעֹז אֱנוֹשׁ יִשָּׁפְטוּ
גוֹיִם עַל פָּנֶיךָ : שִׁיתָה יְהוָה מוֹרָה
לָהֶם יֵדְעוּ גוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה סֶלָה :
י לָמָּה יְהוָה תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק
תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה : בְּגַאֲוַת
רָשָׁע יִדְלַק עָנִי יִתָּפְשׂוּ בְמִזְמֹרוֹת זוּ
חָשָׁבוּ : כִּי הִלֵּל רָשָׁע עַל תַּאֲוַת
נַפְשׁוֹ וּבֹצֵעַ בֵּרַךְ נִאֵץ יְהוָה : רָשָׁע
כְּגֹבַהּ אַפּוֹ בַּל יִדְרֹשׁ אֵין אֱלֹהִים כָּל
מְזִמּוֹתָיו : יָחִילוּ דְרָכָיו בְּכָל עֵת
מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מְנֻגְּדוֹ כָּל צוֹרְרָיו
יָפִיחַ

לנכרי) ר"ת דהכי על לע זיל כלעית האדרם לאתים זהי יעבדון קלי על עבודת מלכים וכמו שלאחר לאברהם (ידוע תדע כי גר יהי' זרעך וגו') ועבדום ועכוי אותם ד' מאות שנה וגו' וא"ת הכתוב יעבדון דן לנכרי וגו' שמורה על בנות מלכים וכבר כתוב דעת האדרם שעיקר השעבוד היה שמשם ק"ן ילדים בצבק וק"ן ילדים בערב ורצן בדמם ע"ז לאמר (הגידו בעמים עלילותיו) או לשון עלילית שקעלי' עליהם או לשון עולל' ויונקי' שמשם ק"ן ילדים ו"ל"ת (כי דורש דמי' אותם זכר) כיוצא בפותן הדם על ק"ן ילדים ורמז במילת זכר שכשול הוא שלא לאמר לא שכח כודאי הוא זכר לברית על זכר אותם שנגזרה על פרעה היה על זכרים ולא על נקיבות (תנכמי ר' בנ' מוכין השה רוחזין על קען ילדים שמשם קעולה ג' מוכין ועליהן לאמר (תנכמי ר' דלה עניי מאכלי) בגלות (מרומתי') בגלות (מעברי מות) לומ' שהעלתי מלותן מיותת רעות ומסיים ולאמר עשית זאת לגבל לותנו פיתחת ידם ו"ל (לאמן שהברים כל תהלך) כיוצא בתורה (כשערי בת ציון) וכנול' שישראל לא היו יכולין לקבל התורה הקדושה ולכנם לאמן על שנזדקקו תיכל לאמור כור שברזל בגלות מצרי' ולכך גם בגלות זו (לגיל כיסותך) כמאחר רז"ל בגלות רפסוכם של מלריס כך גלותם מכיס של לעתיד במהרה בימינו ובשביל שעשבד לאמר זה שעשבדו בישראל יתקיים בהם לעתיד (שבעוגוים בשחת ונומר) וכמאחר במהרם לעתיד מעבירן הק"ב על גשר של נחש וכיון שמגיעין שם מיד כופלין כולם לפניהם (עשו ברשת זו שמנו בלבך) רגלם לאמר בשליכת רגלם על הגשר של ניהם מיד בלבדו בניהם ונפלו שם וכל זה לקיים (ועת הנוי לאשר יעבדון דן לנכרי) דייקת ולא ע"י שליח ו"ל כאן (כי נודע ה' משפט עשה בפעל כפיו) כיוצא ע"י עצמו ולא ע"י שליח ובפעל כפיו יסובו רשעי לגהנם) של גהנים ולאמר משום כל הגוים שכחי אלקים זה קרעה שלאמר לת ה' לא ידעתי לגבל על ישראל נאמר כי לא לנצח יישכח אביון בגלות קומה ה' אל יעוז לאנוש יישפטו גוים על פניך פי' הק"ב קומה ר' לוד היה מתפלל לפני הק"ב שיקום ויאמה לעשות זאת לכהורה שיצה כאן בלשון המדרש במלת זאת ולא היו ליה למימר אלא שיקום ויאמה בגהנם ולאסר לרמז על מכלי מצים שבשת ת"ח שברחו יבוא לאמן הקדש ולזה רמז כאן רש"י ו"ל קומה ר' לוד היה מתפלל לפני הק"ב שיקום ויאמה

זאת כיוצא שבת ת"ח ואם יבלבוך רעיוכך לומר היכא עדיין לא נא על זה לאמר דוד וכסיל לא יבין את זאת לומר שמכח שהוא כסיל והוא בעל עבירה ע"כ אתה רואה ר"ל שאין לאדם עוכר עבירה אלא ע"כ ככנס בו רוח שטות ולא"ל (וכסיל לא יבין את זאת) שעיקר כסילות שבו הוא הגורם שלא יבין את זאת כי בעו"ה עוכות גרמו שיצא מה שיצא ובע"ג לאמרינן בפרק חלק דהגהולה היה רחוי להיו' בתחיל' חלק ראשון שלה כעוכות גרמו שיצא מה שיצא ולכן לאמרינן אלו לפסחם כשעשינו לתקן השעוו' אשר קלקלנו ויאמר ה' אלהינו להביא את משיחנו

בשארה בימינו אמן סלה :

י למה ה' תעמד ברחוק
תעלים לעתו בצרה

הנה פרושו של כל המזמו' הזה מורה שכל לקושיו' משם רבינו ע"ה שהקשה למה ים נדיק ורע לו ורשע וטוב לו ולא"ל למה ה' תעמוד ברחוק בגד הנדיקי כעב"ז תעלים לעתות בצרה לומר שאתה המעלים עניך כשנדיקים הם לעתות בצרה (בעתות רצה) לומר מצד הסלות רשעי מתעורר לשם גאותם בדעה ילדיק עכי כי רש"י ירדף לאחר ישראל הנקראים עכיים יתפשו במזמות זו חשבו כי רש"י משברם שם שעניים במזמות שהרשעים חושבי עליהם ועל כל אלה שלא דוד למה ה' תעמוד מרחוק לעתות בצרתם של נדיקי ישראל ובשלותן של רשעים וכמו שהקשה משם רבינו ע"ה והכה הוא לאחוב ולהפרק והכוונה בכל זה המזמור לתרץ הקושיא זו באחים שלוכי בחופן הרשעים מוכן לתרץ ע"פ מה שאחבו מפרשי הפור' דשעיק שים נדיק ורע לו ורשע וטוב לו הוא משום שהק"ב מדקדק עם הנדיק דוקא לאחוב בשערש ולא עם הרשע והשעם הוא לפי שהק"ב יסא חוטא כשכר למה יקדקק יותר עם הנדיק משם הרשע וכתבו המפרשים דהענין הוא שהשאחה לאחוב לתקף ולעשותה לכלי ע"י קיום התורה והמצות וזהו סוד שכר המצות שהוא כמו שכר תקן הכלי כייכו כשאחה וכשלדם עבר ק"ן אינה עבירה חזר ולקלק אותו כלי כייכו כשאחה אשר כבר תקנה ולכך מדקדק הק"ב עם הנדיק בחוטי השערה משעם שהוציא על הנדיק הוא גדול משל רשע כי הנדיק כבר תקן בשאחה ע"י קיום התורה והמצות וכבר עשאו לכלי וכשאחה הוא כלי מתוקן משא"כ הרשע שלא תקן כלום מעולם כי מעולם הוא רשע ולא עשה שום מצוה ולא"כ לייכו שקלקל וכשאחה

ושיטה

יָפִיחַ בָּהֶם : אָמַר בְּלִבּוֹ בַּל אֶמּוֹט
לְדֹר וָדֹר אֲשֶׁר לֹא־בְרָע : אָלָה
פִּיהוּ מָלֵא וּמִרְמוֹת וָתֹךְ תַּחַת
לְשׁוֹנוֹ עָמָל וָאָוֶן : יֵשֵׁב בְּמַאְרַב
חֲצֵרִים בַּמִּסְתָּרִים יַהֲרֹג נְקִי עֵינָיו
לְחֶלְכָּה יִצְפֹּנוּ : יֶאֱרֹב בַּמִּסְתָּר
כְּאַרְיֵה בְסֻכּוֹ יֶאֱרֹב לַחֲטוֹף עָנִי
יַחְטֹף עָנִי בְּמָשְׁכוֹ בְרִשְׁתּוֹ : יְדֻכֶּה
יָשַׁח וְנָפַל בַּעֲצוּמָיו חֶלְכָּאִים :
אָמַר בְּלִבּוֹ שָׁכַח אֵל הִסְתִּיר פָּנָיו
בַּל רָאָה לָנֶצַח : קוּמָה יְהוָה אֵל
נְשָׂא יָדֶךָ אַל תִּשְׁכַּח עֲנִיִּים : עַל

מה

ושיטס זו לפמ"ש הפ"ר דסוכר בס"ם דס"ק דשיטו לית קניס דלי
קמרת כמ"ש דשיטו קוכה ס"כ לית שתקן בכלי וחזר וקלקל ליכו
ייוב לפלס רק דמי עציס דקקלו בשבח פלו הוא
וכדאמריכן שם בגמר' וס"כ ס"ל להלכיך תרוכת לעניל פלת פס
כתמר כמ"ש דשיטו לית קני' והכס
שקרת דהא דיכת דשיטו לית קני
ילפיכן בגמרת מהאי קרא בוצע ברוך
ניאץ ס' כרי שבוצל פלה של שטי' שחכה
לשם וחפה וכפרים חלה כיוצ פיברך
אין זה מברך אלת מכאן ואוה כאמר
(בוצע ברוך ניאץ ה') עכ"ל בגמרא
דס"ק לה כ"ל ס"ע ס"ש וזהו הכוונה
כאן בפסוק וז"ל (כי הלל הרשע על
תאות נפשו) ר"ל שמהלל שמו יתברך
בברכה על תאות נפשו היינו מה
שבוצל וחתם לשכ אלת נפשו מהם
ומפרם ואול דמיהו הלל הרשע לוא"ם
(בוצע ברוך ניאץ ה') כרי שבוצל פלה
של עניים שחכף לשם וחפה וכפרס
חלה לון זה מברך אלת מכאן וא"כ
צ"ל מזה דשיטו לית קניס ושפיר
מיבעיו למילן שתירן ברחמון דים
קיים ורע לו ורשע וטוב לו מטעם
שכתב בהמדקדק עם הצדיק בחוט השערה ולא עם הרשע מטעם
שהצדיק מקלקל בכלי וחייב לשלם דמי הכלי ולא דמי עני' מטעם
שעיונו לית קניס מש"ה הרשע שלא קלקל רק שחוטת כלי עץ
שחעולים לית שתקן כלום שלא עשה טוב מצוס מעולם וכנזכר
למעלה וק"ל ע"כ לוכון הרחמון בחוכת השבי בשיעיו למילן ע"ס
שם שכתבו המפרשים דשענין דקתי"ב הם מדקדק עם הצדיק
כחוט ולא עם הרשע וכי מציעו חוטת כשכר וכתבו שם ז"ל דענין
הוא לפלת שמדרש ע"ם ברשעית ברח הלהיס וגו' בתחילה עלה
ברעתו של הקב"ה לברוא את העולם בחידת הדין רואה הקב"ה
שאין העולם יכול להתקיים אם ל"ל לנד שיתף מדת הרחמים
לדין ועל זה כ"מ לאמר לאל"ה (ביוס פשות ה' אלהיס חרץ ושמיס)
היינו שיתף ה' שהוא רחמי' על אלהי' שהוא דין והכא השיתף
רחמים היינו לית היה רק לרשעי' שאיכן יכולין להתקיי' בא"ל
לנד אבל הצדיקי' שיכולין להתקיי' בא"ל לנד הס בחזקוכן
עומדין ולא כברלו אלת אלהי' לנד ולכאר עלה בחיבת סרו
יתברך תחילה בעניכ ברחמי' אלהי' ולכך יש לדיק ורע לו
ורשע וטוב לו אבל אחר שכברלו אלהי' דין הוא שכברלו הצדיק
ברחמי' ולכך זה בעה"ז אלת לשכר הצדיק שאין הרשע יכול להתקיים
בחיי' דין לנד אבל לע"ל בה הוא יום שכולו דין ומי שנמרא בע"ם

יחכל בשבת וילון כל אחד לפי מעשיו והכא להורות ענין זה אמר
כאן הכתוב רשע בגופה אלמו ופי' רש"י שהוא גבה רוח ומובים
ואוקף פניו בגבהותו זהו סימן שלותם המצליחי' בעה"ז כל זה
מפיכת על ידם אין אלהי' דייקא כל מזימותיו יהילו דרכיו

בכל עת ר"ל מכח על ידם אלהים
רק בשל"ה שבשביל הרשע נפתקף
הרחמי' זהו הגורם שיהילו דרכיו
בכל עת פי' רש"י יהילו לשון יצליחו
משל"כ בצדיק שבגרת כולו בחל"ה
זהו הגורם שלדיק ורע לו הרי לך
תוכן הפסוי תוכן הפשטי יתבאר ע"פ
מה שתירן בגמרא הקושיא זו לצדיק
גמור הוא צדיק וטוב לו לדיק ורע לו
הוא לדיק שלינו גמור ע"כ ותירן זה
מורה לן בפסוק בא"ם מרוס מפשטיך
מבגדו כל צורריו יפיח בהם ויבואר
זה ע"פ מה לדית בגמרא ור"ל לאמר ר'
יצחק לם רלית הרשע שבשע' מפקת
לו לל תקברה בו ולא עוד אלא שזוכה
בדין שבת' (מרוס מפשטיך מבגדו)
ולא עוד אלא שרואה בצריו שכ' כל
צורריו יפיח בהם ומקשין והא לאמר
ר' יוחכן משום ר' שמעון ב"י מותר
להתגרות ברשעי' בעה"ז שנאמ' עוזבי תורס יהללו רשע ושומרי
תורס יתגרו בם ומשמ ל"ק כאן בצדיק גמור הוא מותר להתגר'
ברשעים כאן בצדיק שאיכו גמור ע"כ והכא בתירן הזה לכתורס
לין לו טעם דקשה מה"ב דלם לשבור להתגרות ברשעי' מפני
שבשבה מפתקת לו ורואה בצריו מה חילק בין צדיק גמור לצדיק
שאיכו גמור לאכס לפי תירן שלמעלה ג"ם משום שמחלר שים
חילק למעלה בצדיק גמור הוא צדיק וטוב לו וס"ל מחילה מותר
להתגרות ברשעי' לם הוא צדיק גמור מלי לאמרת שיזכה הרשע
בדין וירלה בצריו לומר שיתגבר הרשע על הצדיק גמור וירלה
בצרתו הלא לם הוא צדיק גמור בודאי צדיק וטוב לו משל"כ
בצדיק שאיכו גמור לשור להתגרות ברשעים משעם שבשבה מפתקת לו כן יראה בצריו של חותו הצדיק שאיכו
גמור שבדין הוא שצדיק ורע לו וק"ל לזה"ם כאן יהילו דרכיו
בכל עת לומר שדרך רשעי' צלחה כשבשבה מפתקת לו ולכך לל
יתגרה ברשעים משום דמרוס מפשטיך מבגדו שיזכה בדין ולא
עוד שים לפוס שירלה בצריו ל"ל כל צורריו יפיח בהם וקשה
קושי' בגמ' והלא כלמד מקרא לחריכא דמותר להתגרות ברשעים
ס"ו צדיק לתרן דים חילק בין צדיק גמור לצדיק שאיכו גמור
ומשעם בצדיק גמור הוא צדיק וטוב לו וצדיק שאיכו גמור הוא

מה נאין רשע אלהים אמר בלבו
לא תדרש : ראתה כי אתה עמל
וכעס תביט לתת בידך עליך יעזב
חלכה ירתום אתה היית עזר : שבר
זרוע רשע ורע תדרוש רשעו בל
תמצא : יהוה מלך עולם ועד
אבדו גוים מארצו : תאות ענוים
שמעת יהוה תכין לבם תקשיב
אזנך : לשפט יתום ודך בל יוסיף
עוד לערץ אנוש מן הארץ :

למנצח

ונימולו ישוב הרשע וירחם שתקן יודע מחשבות ונוחן לנוח וכליון ולא יחזור לרשעתו וזהו הנזכר (רשעו על תחנת) (ר"ת עולם ועד) משמע כי אלו גויים מאדמו שלא יתזר הרשע לרשעתו ויקבלו הגויים מאדמו וממילא יבוטל כח וכל אלהיהם וכמאמר רז"ל שלעתיד ידון הק"ב כל אומה עם אלהיהם וממילא יתהפך (ר"ת מלך עולם ועד) הרי לך שכל הני מחשך תרוצים על קשיות מסך דניהו ע"ה שסלל לאחר יש צדיק ורע לו ורשע וטוב לו לכל דור מלך ישראל כוכיח לנו מכח הני מחשך תרוצים להיפך לעולם יש צדיק וטוב לו ורע לו לך שלמה אין יודעין מי הוא צדיק ומי הוא רשע וע"ש למעלה (ולהלן יודע דרך צדיקי ודרך רשעי תאבד) עיי"ש ועז"ל כאן הפסוק (תהלים עכוים סחעת ה') ודרשינן בחדרם תהלת עכוים זה משה רביהו ע"ה דכתיב ומשה עמו מלוד הכוונה זהה שתהלת עכוים זה משה שתלה כל הויות לצדיק ורע ורשע וטוב זה (סחעת ה' תכין לבם תקשיב אזנך) שתכין לבם לומר שתלה יהבן מה שבלבם בחדשים זהו תקשיב אזנך מה שעושין עמהם לצדיקי למרחם עיני ההמון ובלב מחשבין כל החטאי, ורעים שבעולם לחתה תבין מה שבלבם לעשט יהוה ודך כל יושבי עול לפרוך לגוים מן בארץ לומר לעשות משפט ליהוה ולדך זה שעני המדוכה לכל יוסיף לפרוך לגוים כיינו לעקת עניים ויתומים:

יא לַמְנַצֵּחַ לדוד בה"ת חסיתי לך תלחר לנפשי וגומר הנה בהמזמור הזה מלך על המזמור שלפניו כמי שהר שרשנו למעלה שלחר שכל המזמור שלפניו הוא יושב בהרהורי לך דיש לעולם לצדיק וטוב לו ורע לו ורשע וטוב לו לחר שלמה בחדרים ודומיהם שהוא רשע בלב ובמעשיו לפיכך ודוחים לפעמי להיפך ולז"ל כאן לומר בה חסיתי מעיני ולבי לאמרי בין בחשבה לך תלחרו לנפשי ודי הרשעים לכוב לנו כם הרשעי ולפי שלפעמים הרשעים מצליחים בדרכיהם ואומרים הרשעי (ירשעי) יודרשעי גברו עלי לעת כזאת ואפר (ואשלם) (ירשעי) יודרשעי קשת כוכנו חצם על יתר לירות בחשך לישרי לב) לפי שלחר שלמה בלב שם ה' רע לי מפח הרשעי לחר יהכון קשת היונו שהיין עלי כמלחמה וגורמין לי לנדוד כציפור ולטלטל ממקום למקום כי בשעות יהרשון לדיק מה פעל ר"ל הרשעים בחלב נקראים שעות ע"ד שלמדנו רז"ל לין לדם טובר טביהיה לילה כ' נכנם בו רוח שטות דלחר המ יהרשון לוחי ואני לדיק במעשי ובחשבתי מה כעל לומר ללמה יהיה לדיק ורע לו ולז"ל ה' בהיכל קדשו ה' בשמי כסאו עיניו יחזו עפעפיו יבחנו ה"ל לומר שהק"ב מן השמי ומן היכל קדשו יודע לבני לדם ע"ד המקרא לעיל ותכונן לדיק נוחן לנחות וגומר ה"ב כיון שכן הוא שהק"ב מבחין בני לדם למה יהיה לי לדיק ורע לו ולרשעים בחלב הרודפי לאי למה יהיה להם רשע וטוב לו ורוח הקודם מסיבת ה' לדיק יבחן הכוונה בפסוק בחלב לפרך שני תרוצי על שחלת דוד בחלב ע"ה בתירץ בחלד בחקיקת בחדרם וז"ל ה' לדיק יבחן לחר יוכחן כיוצר הזה בשנודק כנפוחו לימו בודק קנקנים הרעים שחילו מסניק לבקי עליהן על מיעבר, והוא בודק קנקני כיסים שחשלו מקום עליה כחה פעמי' לינן נשבר, כך לין הק"ב בא בודק חת הרשעים שלינן יכולין לעמוד שבלחר והרשעי כיס נגרם חת מי בודק בלדיקי שבח כו"ו"ש וזהו הכוונה בח"ם ה' לדיק יבחן שהק"ב מבסה הלדיק וזהו בסיבת שלדיק ורע לו ורשע וטוב לו כי לין הק"ב בא בודק ברשעי שלינן יכולין לעמוד בנסיון, וכלחיפין שם בחדר שלי ולשלי בסה לחדרם זהו בסיבת של לדיק ורע לו כלי שיעמוד בנסיונו ולא יתעורר על מידתו של הק"ב וזה שכרו יהי גדול יותר כמו שחמרינו בחברה לבל הרשעי לינו מבסה לותן כי גלוי וילוע לפני מי שחמר והי עולם שלא יעחדו בנסיון וכיוצא בו יוצר כו' בתירץ הנני הוא כמר שלחר כאן הפסוק יחשר על הרשעים פי' ה' פחים שם ונפרית של נחשים הכוונה זה ע"ד שלחר דוד ע"ה וכסיל לא יבין לת זחת בפרוח רשעים כמו עשב ונו' לומר שבלחרית של רשעי בעה"ז הוא כלי להשחית ידי עד לעה"ב ויחלו לנחשים וזהו כאן ג"כ הכוונה שבניהם חושר על הרשעים פחים שם ונפרית ורוח זלעפות זהו הגורם מנת כוסם. לומר שמחמת יפי שחק הק"ב בה"ז נותן חלקם בעה"ז להחשיך לעיניהם ולהדקיקו הוא להיפך שהק"ב נותן להם חלק טוב בעה"ז להניחיל"ג ע"י שטוב שבה לחת קורת רוח בעה"ב וכל עה"ז וכמאמר המתניתין בפרק קמא דקדושין ג' :

לינצח

אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם׃ שָׁוְא יְדַבְּרוּ
אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ שִׂפַת חֲלָקוֹת בְּלֵב
וָלֵב יְדַבֵּרוּ׃ יַכְרֵת יְהוָה כָּל שִׂפְתֵי
חֲלָקוֹת לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדֹלוֹת׃
אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשֹׁנֵנוּ נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ
אִתָּנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ׃ מִשֹּׁד עֲנִיִּים
מֵאַנְקַת אֶבְיוֹנִים עַתָּה אָקוּם יֹאמַר
יְהוָה אָשִׁית בְּיֶשַׁע יָפִיחַ לוֹ׃
אִמְרוֹת יְהוָה אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת כֶּסֶף
צָרוּף בַּעֲלִיל לָאָרֶץ מְזֻקָּק שִׁבְעָתָיִם׃
אַתָּה יְהוָה תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֵנוּ מִן
הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם׃ סָבִיב רְשָׁעִים
יִתְהַלָּכוּן כְּרֹם זְלוּת לִבְנֵי אָדָם׃
יג לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ עַד
אָנָה יְהוָה תִּשְׁכָּחֵנִי נֶצַח עַד אָנָה

תפתיר

יב **למנצח** על השמינית מזמור לדוד הושיעה ה׳ כי גמר חסיד וגו׳ הכא כל המזמור הזה סולך וסובב על המזמור שלפניו הוא י״ח ועל המזמור שלפני פניו הוא י״ט ושם שני כתובין הכאין כאחד על סיגת הכתוב הנ׳ ויכריע כי מתוך שני מזמורים שלפניו ושלפני פניו מתוך שניהם נשמ׳ בעניו לדיק ורע לו ורע׳ טוב לו שלדיק ורע לו הוא לאותו לדיק שהיו דק לדיק למדאיב עיני השמן ועושה עשהו לדיק גדול וכורע מודים על לארץ ומתפלל כלומר תפלה לדוכה ובדוחק שהיו לדיקים וכל מחשבתו דרעה לרמות העולם יש מתכוונים לחלוק לשם כבוד וכדי שיתפללו לחבי׳ ויש שהם עושין להלחין לשם שיזה חמול ממון על יתומי׳ וחלמוד ת״ל כ יכפור בכל ויש מתכווני׳ לחטוף את העני׳ כדי שלא ישמור ממנו העני׳ וילך אחר עשיו לבדו בדרך שלא עדים ויגזלו ועל זה אמר דוד למעלה ירדב לחטוף עני ישתוף עני בחשבו ברשעתו כמו שהיה הוא הפורש מדוכה לחטוף הזיה ועוף כן הוא פורש מדוכה הרשע בחשבו שחרף׳ עשהו לדיק לגזלו ולחטפו ולרלחו את העני׳ וחכיון וכן פירש למעלה ג״פ כדר״ק ע״ש ושם על הכרי׳ כלומר פתח כאן דוד מלך ישרחל בחפרו למנצח על השמינית וגו׳ופירש כאן ג״כ כדר״ק ו״ל וזה המזמור כאחר ברוח הקדש על העתים על הדור שהיו מתנבאים הרשעי׳ על העני׳ ע״כ ולדרכיהו יתכאר כל השחשך העניין על יסוד עניינו שאר שתלמוד וסרושו הוא כך הושיעה ה׳ לאותן עניים שיהיו מאותן הרשעי׳ העומדי׳ עליהם לכלותם ומפרש וחזיל משום כי גמר חסיד פי׳ גמר כלה חסיד לומר שאותן שחרפין עצמן לחסידי׳ לעניני השמון יש מהם רשעי׳ כליהם ולרחות הן כאין להם׳ לגזלו ממנו וכלי שלא יפחד ממנו ולך עמו לבדו בלא עדי׳ או יתן לו העני׳ בפקדון בלא עדי׳ ויכפור בכל ולו״ל כי פסו חמוני׳ מבני אדם שלא שחרפין עצמן לחסידי׳ אם״ם הין בהם סוס לחזוק ממון (סוף ידברו הים אל רעהו שפת חלקות בלב ולב ידברו) שליהם חלק לשני לבבות כי לעני׳ שכנו שלהה עצמו שלבו הוא טוב ולבו מחשב לחטוף אותו ולעשות לו כל הרעות רעים שבעולם ועליהן אחר יכרת ה׳ כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות שלשרשה עיני השמון שיכרתו מן העולם אותן שפתי חלקות

הוא מדבר לשון מדברת גדולות שעושה עצמו לגדול והיכן לא כדין הוא שספתי חלקות כאלה יכרתו מן העול׳ אשר אמרו לעשוכינו נגביר פי׳ רש״י בלשוכינו נגביר לומר שאכל לשון מדברת גדולות נגביר עליהם שלא יסמרו אותן ולתכוב אותן ח״ת ועל זה לאמר ספתינו אתנו אי אדון לנו ר״ל שאחר שהוא אתנו לנד מי אדון לנו להגיל אותן שידינו כי אין שם שלא אני הוא ומי יאמר לי מה תעשה ומאדון אלהי נכחות אינו מתירא ח״כ נדין הוא (משוד עניים כי ח״ת להגיל העני׳ והכיון הזה ע״י שום אדם כי הוא מסתתר מבני אדם ולכך עתה אקום יאמר ה׳ אשית בישע שיפיע ויפיח יפיח לו פי׳ אשית העניים בישע אשר יגיעו להם פתים ללכדם אמרות ה׳ אמרות שהורות זה סובב לפרש ענין הלו שאחר לשון ספתי חלקות לשון מדברת גדולות לומר שאחרלה לעניני השמון להסיר בפית הכנסת ואומר הכל אמרות ה׳ אמרות שהורו אותן שאחרלה בפיהם ואומר יש בו בשמה קדושה ושהורה והוא כסף צרוף בעליל לארץ שבעתיי׳ כל זה מרלה עצמו לעניני השמון והלשון היכן יודע הוא שבליבו של אדם ושבל הכל הוא אחת והיכן כשאר אומר לכל אחת ה׳ אחת בזמן לבות וכליות תשחרם תנצרכו מן דור זו לעול׳ לומר אחנילן הרע הזה על עולם סביב רשעי׳ יתהלכון פי׳ רש״י רשעים יתהלכון סביבות העניים הולכין הרשעי׳ לכלעם הרע כרם זולל לבני אדם לשון זולל ושבא לבני אדם כן הרשע הזה רוצה לבלוע זה עני ולכך אחה ה׳ תשמרם׃

יג **למנצח** מזמור לדוד עד אנה ה׳ תשכחני וגו׳ הכא בסוקי׳ הלא יפתרנו לאחרי גיסת או מוכל לומר שדוד אומר המזמור הזה כנד עצמו ויכוהר ע״פ הקדה׳ אחת מה לאחיל בי״ח ערב דוד סי׳ ק״ו ו״ל מה שאחנל דוד כנ״ע וש״ל גם הכא לעבוד ע״ז הכל כדי להגיל את הק״כ שלא יאמרו ולאחר לא זכה דוד להיות מסיח ולהיות מי יוק׳ לעבוד ע״ז שירותיו ותשבחות ע״כ והוא שאומר כאן עד אנה ה׳ תשכחני עד נצח תסתיר פניך ממני וכתוב שאומרו דו״ל מאחר שאחנל דוד מזמור הזה עד שכיכה ך״כ סביב ועל אותן שימי׳ לומר דוד מזמור הזה עד אנה ה׳ תשכחני עד אנה ה׳ תסתיר פניך וגו׳

תַּסְתִּיר אֶת פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי : עַד אָנָה
אָשִׁית עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי יָגוֹן בִּלְבָבִי יוֹמָם
עַד אָנָה יָרוּם אֹיְבִי עָלָי : הַבִּיטָה
עֲנֵנִי יְהוָה אֱלֹהָי הָאִירָה עֵינָי פֶּן
אִישַׁן הַמָּוֶת : פֶּן יֹאמַר אֹיְבִי יְכָלְתִּיו
צָרַי יָגִילוּ כִּי אֶמּוֹט : וַאֲנִי בְחַסְדְּךָ
בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ אָשִׁירָה
לַיהוָה כִּי גָמַל עָלָי : יד לַמְנַצֵּחַ
לְדָוִד אָמַר נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים
הִשְׁחִיתוּ הִתְעִיבוּ עֲלִילָה אֵין עֹשֵׂה
טוֹב : יְהוָה מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל
בְּנֵי אָדָם לִרְאוֹת הֲיֵשׁ מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ
אֶת

נגד ל' תפלת כי שלשה הם סיוחוא הק"ב הש"ש חטאי הלא
ונגד חטאי ב"ם אמר עד אנה ב' תשכחני נצח מלכיו רגלי
היורכבה הם סוד ל' לותיות השם כויב ומטעם פרשנו למעלה
מקום לכל מקום שנאמר קדושה היינו מחטאי הב"ם כבר נדחה מקדושה רבה
להיות רגלי המרכבה ועל זה אמר עד אנה ה' תשכחני ונגד חטאי ב"ם
אמר עד אנה תסתיר פניך ממני ע"ד שאמרו רז"ל בעון ב"ד הסביבה
מסתלקת ונגד ע"ז שכיוצא בעבור ע"ז נלכו ונלך עבד על זה אמר עד
אנה תשית עצות בנפשי יגון בלבבי דייקא היינו שכיוצא בעבור ולא עבד
ותפלה הל"ק להכילו מיד תיכף העומדים עליו ושלהן אמר עד אנה
ירום אויבי עלי כי כוונתו היה שכל מי שלשה חטאים שעשה היה בכל
פעם שהיה שלא יתקלל שמו יתברך שלא יתמרו הקהל שבדין הוא אחר
כל מידותיו ותשבחותיו להיות חי וקים לעולם ולכך אמר הביטה ענני
ה' אלהי האירה עיני פן אישן המות ר"ל שב' יענני כי כוונתי היה לשם
שמן יהוא עלי לאישן המות כי"ת אישן שמחיתה נקרא
שינה שהוא שיכת עולם ומכח זה תשבתי שמותר לי לחטוא בשלש
חטאים הללו וכדי שלא יתקלל שמו יתברך וע"ז אמר פן יאמר
איבי יכלתיו צרי יכלו לא נאמר שלא יכלתיו רומז שיאמרו ח"ו שאיבי
יכלו גם ר"ת יהוסף דאמר נגזל הסירות נתשבחות בדין הוא שלא
יבא עליו שום כד רע פעול ולא יסלוט בו שום לויב ואחר שכם
שלמו כי יאמרו ח"ו שהשלמו בשמו יתברך וכה"ג דרשו רז"ל ע"פ
ושלום ממנו ממני לא נאמר שלא ממנו היינו על השכיבה ח"ו וכן
בחשלה סי' ו' ת"ש ע"פ כודו ברכם כפור דרש ג"כ המדרש נודו נודי
לא נאמר שלא נודו היינו שלומדו' על השכיבה ולכך אמר ואני
בחסדך בטחתי לומר שאסר שלא יתחלל ח"ו שם"ם יגל
לבי בישועתך במדרש רז"ל בישועתי לא נאמר שלא בישועתך
כו"ש ולדבריהו הרוסו הוא יגל לבי בישועתך שבישועתך שלך היה
שלא יתחלל ח"ו שמו יתברך ובשביל זה תשירה לה' כי גמל עלי
שגמל עלי חסד ומקל ליכל העונות שלא נזכרו במדרש או
יתפרש כמו שפי' רש"י שמזמור שיר מזמור כל מלכיות ולכך אמר
ד' פעמים עד אנה ה' נגד ל' מלכיות ועל זה אמר עבדי ה' וגו'
פן יאמרו אויבות לוה' על חשיבת הגלות כמו השביה כמו שפי' רד"ק
וז"ל ואיירי עיני כי אני בקשבה ובתרדומות הגלות והצרו וקוד

שלשים שיבת המות עבדי והאירה עיני פן יאמרו כי יכלתיו צרי
רומז על השביה בעניין עמו הגבי בצרה ולכך לא נאמר כי יכלתי
וכנזכר למעלה ולכך ואני בחסדך בטחתי לומר מחסד שלך
הוא בעניין עמו הגבי בצרה וזה הכוונה בכל פעם שהתפללין על
הגאולה שאומרין עשה למען שמך
וגו' היינו שביות עמנו שהשביה עמנו בצרה
וזהו כאן הכוונה יגל לבי בישועתך
כיום שעתי לא נאמר אלא בישועתך
שאלך היא ישועה :

יד למנצח לדוד אמר נבל
בלבו אין אלהי

גו' פרשו כזה כל המפרשי בגאולות
ונפלאות והם"י ז"ל מפרש דאמר נבל
מורה על נבוכד נצר מלכא והרד"ק
ז"ל מפרשו ג"כ על מלך בבל כו' ע"ש
ואני הקטן אומר שאין המקרא יוצא
אלי פשוטו דדוד מלך ישראל אמר
מזמור זה נגד עצמו בעניין המעשה
של נבל הכרמלי שאמר כה יעשה ה'
לאויבי דוד וגו' אם אשאיר מכל אשר
לנחמור הנקר מושתין בקיר גם
לנפלאותיה הנבר תמוה בעיני הסיון
וכי כשביל כך שלח רצה ליתן נירה
לבעריו יתחי' מיתה הוא וכל אשר לו וכי דיבק ככי וכמו שאמר
לו בשמת שת"ב לכיגיל וז"ל ולא תכי' ולא לשוקה ולמכשול לאדני
ולשפוך דם חנם וגו' לאמר במדרש ילקוט מייתית שם וז"ל ויתת
שמואל וגו' וסמיך ליה שים במעון ומשכיבו בכרמל אמר הקב"ה
הכל נוחין וסופדין על מיתתו של נדיק והרשע הזה יוסב ועוסק
מרזחין ללמדך שכל הכופר בג"ח כאלו כופר בעיקר ע"ל וא"כ
נוכל לומר שדוד רצה לדונו על שניהם יחדיו על מעשה שעשה לו
וגם על מעשה שלח השפיל לשמואל שפוך לאלהו כופר בעיקר
לאמר היה נופל טעמה בעי לאתי ויהי נחשוב ככופר בעיקר על
שלח השכיל ת"ח ואפשר לומר שהשווה הוא מסו' בגלוי מקרא
שלח השכיל לאלהיך תירא שלח בת לרבות כבוד ת"ח וכיון
שכתבה שלח השכיל לאלהיך תירא מחילה נלמד שאם היינו מקיי' כבוד
ת"ח הוא ע"כ כופר בעיקר לאם מקייס שלח"ה לאלהיך תירא ת"ח
גם כבוד שלח"ה בכלל שבבודו הוקם לכבוד המקום דנתרבה מאת
ה' לאלהיך וא"כ אם היה הוא לכל הכופר בג"ח שלא ת"ח כוס ואינו
עושה לו כפי כבודו חלקו המגי' לו קרי הוא כאילו כופר בעיקר
ר"ל כאילו כופר בכבוד המקום והכה נגד עצמו זה לאחר דוד
מזמור זה ולנקות עצמו שלא עליה פחשבתו ח"ו לאפוך דם נקי
(למנצח לדוד אמר נבל בלבו אין אלהים) דייקי ר"ל שבוה שלא

אֶת אֱלֹהִים : הַכֹּל סָר יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ אֵין עֹשֵׂה טוֹב אֵין גַּם אֶחָד : הֲלֹא יֵדְעוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי אָכְלוּ לֶחֶם יְהוָה לֹא קָרָאוּ : שָׁם פָּחֲדוּ פָחַד כִּי אֱלֹהִים בְּדוֹר צַדִּיק : עֲצַת עָנִי תָּבִישׁוּ כִּי יְהוָה מַחְסֵהוּ : מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל : טו מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ : הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ : לֹא רָגַל עַל לְשֹׁנוֹ

סמיך ת"ח גדול כמותו לכתוב מדין כופר בעיקר וז"ל מין אלהי שכפר בעיקר ולכך כתוב אחר כל בלבו ע"כ מה שכתב ספר מכוסת וז"ל כל מי שיש בלבו בלעם וכלם בלעם כתגלגל בלעם כי כן עושה כל המוסיף כפיו וז"ל כתיב כל יודע לחשך בפיו ולבסוף דבר נגד דוד אלא יערב לו לפסוקו כמו בתפילה ומכתוב בעצמו נותן טעם למה שפתח בכל ומהו ויאמר לבו גו' ויש לומר לפי"ז ע"ל מפני לך מפור שבכל היום מתירת לבסוף בפיו רק שכל תשבות ד' היום בלבו כי היום מתירת אלא יעשה על סוגית שפתיו שיתגלגל בלבו כתפילה ועל זה אמר כאן (אחר בכל בלבו) דייקת (השחיתו התעובו עלילה) כל זה היה תועב לעשות לכבוד וכמ"ש מה יזין בקיר וגו' ולמה הוא כן לז"ל (אין עושה טוב) אין טוב אלא הקב"ה שנאמר טוב ה' לכל וכן דרש במדרש במקום אחר גם כן אין טוב אלא תורה לכתיב כי לקח טוב וגו' ומי הוא שלא קיים כתוב ת"ח מסוקם כתובו לכבוד הקב"ה ועניין זה מפרש ואזיל ועל ז"ל (ה' תמתי הסקיף על בני אדם לראות היה משכיל) לומר אם יש בהיסים היה משכיל דורש את אלהים דייקת ר"ל אם יש מהם אחד מאותן משכיל בדעתו ויודע לדרוש דייקת דרשת לכתוב את אלהי וכדכתיב את ה' אלהיך תירא דייקת לדרוש כתוב ת"ח מיוחד הוקם ולז"ל אלא כל אחד יחזיר כלפנו פי' רש"י כלומר לקלקל אין עושה טוב גם אחד רומז אלין עושה טוב גם לאחד מיוחד הוא שמו יתברך שכקדית אחד וזהו כלילו כפר בעיקר ת"ל כשמיל חטא זה שעשה כולהי מניע לו לבד חיוב מיתה אלא זו אף זו אלא ידעו כל פעלי און זה כבר וכמו שפעיד אלין אמתו מגיעל ומהו בבל וכלומר עמו אכלו עמי אכלו לחם ה' לא קראו ר"ל אותה היודע שעמי מריקן לנכול ואני כמדבר ארץ לא זרוע וכיוצא תפשר להיות להם בלא תפלה וכשעים תפלה אלהו לחם לומר שכל הפעולה נקראת על שם הלחם וכדכתיב שם והם משם בביתו כמשתם המלך וגומ' ה' לא קראו לומר אלא רשם ליתן הוא נקרא מכל משתם הגדול הוא לכעדים ואמר להם מי דוד ומי בן ישי ולקחתי את לחמי וגו' ואתן לאכשים אמר לא ידעתי אי מזה הוא וגו' לזה היית וה' לא קראו להשפיל בשפל אלא ת"ח מסוקם לכבוד ה' ולז"ל (פחדו פחד) לומר אף בכל זה הרשעים שעשה אף"ה לא כח ליהי להפוך דמו רק הפחד בפל עליו כדכתיב ויהי אימת לבו ורבים לאתן ולמה הוא כן לז"ל

כי אלהים בדור צדיק וכלכתיב ויאמר דוד לאחיגיל ברוך ה' אלהי ישראל אשר אלחך היום לקראתי וברוכה את אבר כלתני היום הזה מבוא בדמים וגומ' ולז"ל כי אלהי בדור צדיק זה דוד שפגיל אותי מבוא בדמים עלת עכי זה דוד שכך אויב כי עכתני לז"ל עלת עכי תבו כי ס'מחסיהו מלבוא בדמי' ולז"ל בשוב ה' את שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל והוקשה במדרש למאי עכין שפרט כאן יעקב מכל שבטות ולהרכיב ויכוחר ע"פ מה שפיש שם בספר שבוחת וז"ל דע לבכל היה בלבל לבן וכמו שיעקב היה רועה צאן לבן כן דוד היה רועה צאן כבל ודוד ויעקב ולבן ובכול בכל עולם בסול אמר ולז"ל כאן שובה ה' את שבות עמו לומר אחר שבשיב הקב"ה את דוד עם עמו והבילו מלבוא בדמים כוונה אות לז יגל יעקב ישמח ישראל כי בכל סוד אחד הוא וק"ל :

טו מזמור לדוד ה' מי יגור בהלכלמי יסכון בהר קדשך וגו' פיר' הר"ק הר קדשך הוא בשמים וכנה אותם בלשון בשם מתות י'כלהל כו' ולמי בקטן אומ' בהר קדשך הוא בשמי' ומי יגור בהלכך זה אחרן שנעשה כלהל המכוסה בעיגול ע"י בשמים ולפום הכי פרושא לתפרש כוונת המזמור בהר היטב לבלהורה הוא תמום לומר פרט דוקא שני מנות יותר מכל התרי"ג מצות אחר יעשה אותם אדם ויחי בהם בעה"ז ובעה"ב ולכן אומר מי יסכון שזהו מלבר כגד שני עשה דכתיב שבעולם עומד עליהם ושבעולם קיים עליהם וכדאת לתכינן על ג' דברי' העולם קיים על התורה ועל עבודה ועל ג"ח וכגד שני עשה דכתיב אחר מזמור לדוד וגו' מי יגור בהלכך סיימו אחרן מי יסכון בהר קדשך זה בשמים ובאמר אחרן בתפלה ס"ל התפלה בהר ותפלה והייכו כל העולם בתקון ועליון מיוחדת ויקיומם הוא בשביל שעשה רצוי העולם הלכך אלין אחיר הוא ופעל צדק ע"ל בשמים ודבר אמת בלבבו מעשה צדק וגו' צדק צדק תרדוף המורה על הדין דין אחת לאחיתו להיות שוה עם כל אדם אלא יעמוד לאחד ויסב לאחד ולז"ל לא תכיר פנים בשפטים כמו שפי' רש"י עם בחומים ולכך אמר הולך תמים ופעל צדק זהו הכגל דין ודבר אחת בלבבו זהו הגל אחת ולמה אלא זה אף זו שאם תמוניא בשפתיו ולאי הוא אסור לשקר אלא אפילו מה שחשבה על מחשבתו ג"כ יהגיל עמהו בכל אחת כלבבו לא הגל על לשונו לא עשה לרעהו רעה וחרפה לא

לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחֶרְפָּה לֹא נָשָׂא עַל קְרֹבוֹ : נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת יִרְאֵי יְהוָה יְכַבֵּד נִשְׁבַּע לְהָרַע וְלֹא יָמִיר : כַּסְפּוֹ לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד עַל נָקִי לֹא לָקָח עֹשֵׂה אֵלֶּה לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם :

יו כִּכְתָם לְדָוִד שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ : אָמַרְתְּ לַיהוָה אֲדֹנָי אָתָּה טוֹבָתִי בַל עָלֶיךָ : לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם : יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר מָהָרוּ בַּל אַסִּיךְ נִסְכֵּיהֶם מִדָּם וּבַל אֶשָּׂא את

כמשפט על קרובו לא קרוב ממש אלא שכן קרב שהוא רגיל תמיד אצלו וגם רואה בביתו כל מטמוניו ומדבר בכילות נפשי אתר ה' וגורם בלשונו מחלוקת ובקלות ורפו ממדברי לחש לחבירו דברים רעים וגו' לא רגל על לשונו לומר אלא ירגל את שכיבו זידבר בפני חבירו ויגרום רעה להעיבו וחרפה בפה לקרובו כייבו לפשע קרוב אלו וזה הוא גורם מחלוקת ולפיכך כשנזכר יוצא זכו רגל בפלוגם נבזה בעיניו נמאס ואת יראי ה' יכבד זהו רגל התורה כי יראי ה' יכבד ואחר שתבת שבעולם קיים על התורה נלך דוקא על למוד התורה לתורה כי זהו מעט מזעיר לשכר בזמיניו עוסקין תורה מיכאן ורובי דרובי לשכר עוסקין בשכר ומתן בתיובה ואיזן בעלי תורה וה"ב תקשה לך והלא העולם כיצדן לשכר רובו אלא פרובו על התורה על כבוד התורה שהם שהיו יודע ללמוד ע"ב יכבד את בעלי התורה וכדי שיהא ע"ב כבוד התורה גדול בעיניו אלא ח"ו דרך בזיון כי כן דרך ע"ה בעו"ה שיתבוון רוב לבזות את בעלי תורה וכתו שאמר ר' עקיבא כשהייתי ע"ה כו' הייתי כושך לת"ח להתחבר ולכן יזכר ע"ה מזה שהם הוא עצמו היו זוכה ללמוד התורה שהוא רגל שבעולם קיים עליו עכ"פ יהפך בזכותו של ת"ח לכבודו ולהבותו ולהחזיק בלימודו וכמו שאמרו רז"ל מתן לדחיל מקבלן כו' מתן לחוקי לדבקן כו' ועניין זה יכול להתקיי' בכל העול' שלם בע"ה וגו' שהבת על ג' דברים העולם קיים על התורה כו' ועבר זה אמר כאן בזה בעיניו נמאס לומר שע"ה שהוא בזוי בעיניו כו' ממאס ואיזו תולק לו כבוד מלך מכופה שהוא פרנס הקהילה לו תקיף אצל הברייה אלא שהיו מתירא ממנו וכל שאינך יודע שרש שיפול בידו וגו' ה' בזה בעיניו זה ע"ה נמאס (ואת יראי ה' יכבד) ר"ל של ת"ח הוא יכבד בשביל כבוד תורתו ולקרות בלשון יראה ע"ש פסוק רחמית תכמה יראת ה' ר"ל זהו הרגל התור' שבעול' עומד עליו שזה שייך בכל העול' וק"ו בכו של ת"ו יומר התורה עצמו שהוא הרגל דק שמדבר בשבר הרגיל אלא כל העולם בשבע להרע ולא ימיר זהו הרגל העבודה והיי בשבע מדבר בעניני כדר של בריות ובדבות על גבי מזבח והוא הרגל העבודה פירש"י דבל יום שהוא חסרון כיס קורא בלשון להרע שחרת בעצמו בחסרון כיס ולכך נאמר בשבע להרע לומר שמדבר בקרבן הבא מבעי' רעים שעשה ואם לא יבוא קרבן לידי החטאי' יתכפרו ואין העול' מתקייים ולכך הוא הרגל שבעולם קיים עליו בספו לא נתן בנשך ושוחד על נקי לא לקח זהו הרגל של ג"ח וכמו שכתב הר"ק ואיש שמלוה בלא ריבית וזהו יותר ג"ח מהנותן מתנה משוב דיש בני אדם שמתביישין ליקח מתנה משא"כ מן הלוואה הינו מתבייש ג"כ משום דאין ביכולת כל אדם ליתן מתנה ממונו רק מתנה מועטת כפי יכלתו והינו מספי' לענני כדי פרנסתו אבל דרך הלוואה יכול ליתן לו אלף יפה והו מספר שירוור בו כדי פרנסתו וה"ב כשכספו נותן בלא נשך זהו ג"ק גמור וגם שוחד לא לקח על נקי אפי' לפשוט בדק וזהו ג"ב כ"ב שמני עסקיו והולך לפשוט לחרים בחנם ומילו ממנו עשק מיד עושקו והף איש לישמע בזה ליקח שוחד לישמע בדק כמו שפי' רש"י בחומש מ"ת אחכל הוא שהיו מונע עצמו ממנו רק מבעל עסקיו ועושק בעסק לחרים ומילו ממנו בלי שום קבלת הנאה כש הם הפשה דברי שבעול' שבאין עליהן עומד המזמור מי יגור באהלך ומי ישכון בהר קדשך היינו כל העולם שיזכה וגו' ולשכון בו כשותקיים הפש' רבני עולם הלא שבעול' עומד ומתקיים עליהן וזהו שסיים עושה אלה לא ימוט לעולם דייקא ר"ל עושה כל אלה הפש' רבנים לא ימוט לעולם רק עליהן העולם יעמוד ועליהן יתקיים וזו"ק :

יו כִּכְתָם לדוד שמרני אל כי חסיתי בך אמרת לה' אדני אתה טובתי בל עליך וגו' לפרש כל ההמשך המזמור הזה אקדים ג' הקדמות ק"ב ג' ע"ח וז"ל אמרי ליה רבנן לר' פרידה ר' עזרת בר ברי' דר' לבעולם להוא עסיר לר' אלעזר בן עזריה דהוי עסירי לעזרת קלי לבבות אמר מאי כולי האי לי בר לוריין הוא ואי בר לוריין וכר לבבות אמר לי בר לוריין הוא אמר לי בר לוריין לישמ תיכליה אמר לי בר לוריין הוא אמר לה לישעיה ולתיל קויה והוי עכיר' דעתיה פתח ואמר אמרת לה' אדוני אתה טובתי בל עליך אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע אי אתה יכול לי טובה שהועתיק בעולם ת"ל טובתי בל עליך חיני מתזיק טובה אלא לאתרים שלא בעולם ויעקב שהועיל בעולם תחילה אל לקומי אמר בארץ החי ואדירי כל חפצי בם כיון שראיתי בלבבות יבוא אדיר פתח ואמר יבוא אדיר ויפרע לאדירים מאדירים בלבבות יבוא אדיר זה הק"ב שהוא אדיר במרו' ה'

אֶת שְׁמוֹתָם עַל שְׂפָתָי : יְהוָה
מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה תּוֹמִיךְ
גּוֹרָלִי : חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַּנְּעִימִים
אַף נַחֲלַת שָׁפְרָה עָלָי : אֲבָרֵךְ
אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף לֵילוֹת
יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי : שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי
תָּמִיד כִּי מִימִינִי בַּל אֶמּוֹט : לָכֵן
שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי אַף בְּשָׂרִי
יִשְׁכֹּן לָבֶטַח : כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי
לִשְׁאוֹל לֹא תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת
שחת

ויפרש לתלמידי הלז ישראל שכל תפני שם מתלמידים הלז שמצדי לכתיב כלומר כעופרת בתים לתלמידי הלז מיום שכ' מקולות מים רבים לתלמידים מצדי יש כו' והכא לכאורה דכתי הגמ' כזה אין לו לא ריפוי ולא סיפוק תלת בתמת בתחלת מתם ר' פרידה הזכות תכות על ר' אליעזר ב"ש ובעל עזרת ולמה בתמת היה מכדר לוקח שהוא עצמו יהא בר אוריין וכן פי' רש"י ז"ל מתי כולי האי דמתיחסו ליה לי בר אוריין הוא הרי הגון ותו מה שפי' רש"י חזיה ר' פרידה לך עזרת שהיה מצער ופתח בהגדתא למתכבים ע"כ קשה דלמה פתח בהגדה זו דוקא לתכבו ולא זולתו ותו לתלמו בסביל שישמע ממנו בהגדה זו יתכבו הלין בתמי' ותו מ"ש חזיה דקתמר תלמיד פתח ואתר יפת לתלמיד וכו' קשה כזה מתי דהיקו' ים לדרש זה להדרש שלפניו שהדרש על פסוק דאמרתי לך תלמי ותנו ופסוק הפסוק עצמו אין לו תיבר בתי"ם לקדושי אשר בארץ הוא שבח גדול לעניל שכך"ב היו מחזיק טובה דק להתכות ודק"ל אמר ותלמידי כל תפני כם ללמד דיבות תלמיד וגו' וכן כתוב בכל הימנו' כזה והכא בילמותי ביתי תריפתי העליתי בתתר זה בפלות והוא פילא בקופה דמתמא לבל אין זה הלא תריפות של הבל ומה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש לבלות זמנו בתריפו' של הבל והוא קרוב להפסד ותקון לשכר ופסידא הלא הדר הוא כי לפעמי מתרפה הסקר על הלחת והוא הסקר שאין לו רגלים היינו הדגל שהעגלא עומד עליהן והוא התורה והוא הלחת שהיה יחידו כשלמ' תורת אמת זכו רגלי העולם וזהו אמת ים לו רגלים שני רגלים לכן יזכר אדם בליומר' מללמוד עניני רזוקי' דהקדמת רבים ולהרחות עצמו להטעל שהוא תריף ולחשבו ללמדן גדול כל הלא דברי הקרים הם לנגד עיני הן בעניני דרוש הן בעניני חלוקי הלכה ותוספת הן בעניני פוסקים רק ירגיל האדם עצמו ללמד בדרך קצרה בהקדמת מעוטים ופיהם הענין קרוב לאמת וכאשר למדו חכמי הקדמונים הלמדן ז"ל בכל ספריו ומל"ח בתורו ומהדרש"ן הן בחלוקי הלכות הן בחלוקי הגדות וכל הספרים הקדמונים ולכן אמרם כל סוגיה זו של הגמור' כל"ל ונם היתה הפסוקי' שלאחריו בדרך פשוט יותר והכוונה שלמדנו רבנן לר' פרידה בר' עזרת שהוא עשירי לר' אליעזר ב"ש והוא עשירי לעזרת הלזי הלכה ג"ל ולזי כולי האי דקא מתיחסי לי ר"ל שאם הין לו יחס עצמו שהוא עצמו בר אוריין הין לו להטיב בסביל יחס לתלמידיו לאחרו ליהי בר אוריין ג"כ הוא ומילא יהי לו שכי מעלות שהוא בר אוריין וכר הלכה לכך אמר ג"כ כפול לעני' וליתא חזיה דהוי עבירה דעתי' פי' רש"י שכי' נער על שכתחילה לא רצה להטיב לו בסביל יחס לתלמידיו וכשבו שהין לתלמידיו כחסדין בעיני ולכן פתח דוק בהאי לתלמידים שלמתבבים לשמרת לה' לדעי לתה טובתי בל שלין לשמרם כנסת ישראל לפני הק"ב רבם"ע מחזיק לי טובה שהודעתין בעולם לשמר להם הק"ב טובתי בל עליך לשכי מחזיק טובה לכם הלא לאברהם יצחק ויעקב שהודיעוני תחילה בעולם שנלחמר לתלמידים אשר בארץ במה שכוונו בזה להרחות לו' עזרת שגם הק"ב אמר לנו טובתי בל עליך רק להחלות עצמן ולא לנו בזה רוצה לו שלא יחזיק טובה לתבבים בסביל יחוס תלמות אם לא בסביל יחס עצמן לחנם כל זה הוא שדרש ר' פרידה לעזרא וכלי שלא יצטער עצמו וכדפרשנו לחנם מ"מ טעמא דעני דלמה לא יגון זכות לחנם על בניס והלא לחריכן בכל יום ויום זכור לאברהם ליצחק וליעקב ולחיך יתכן שלא יהיב הק"ב ח"ו לבניס זכות אבו' לחנם לחעת רש"ל דסוברים דבע"ו אין זכות לחבות מועיל לבנו כו' ע"ש ודוחה זהו הכוונת הפסוק לחיך בחמותו יהיה וגו' ולרבנו רו"ל כל מה שלחיך בתלין בעה"ו אינו שלא בסביל לחמוך לומר שלחמתים הק"ב בה ולא בע"ו ולכאורה טעמא בעי למימ דוקא בסביל לחמוך בתלין בעה"ו והלא בלי תניין תלין דברים שלאם לוקח פירותיהם בעה"ו כו' וקחשיב כולהו ולחמוך לא קחשיב לכן נראה לפרש דלפרושו כך הוא ע"ל הגמרא דמחלק היש לחיך ורע לו בייבו לחיך בן רשע וטוב לו פרש, בן לחיך וטוב לו בחלר יבירות משמ"ב אם הוא רשע בע"ו אין לין היש רשע וטוב לו בחלר יבירות משמ"ב אם הוא רשע בע"ו אין רע לו ר"ל בבע"ו אין תועיל זכות לבות ו"ל לחיך בחמותו יהיה לומר כל מה שלחיך לוקח מחלים בעה"ו ולא בבע"ו אין לחמוך שלחמתים בהק"ב בה ולא בע"ו לאו כוחל בעה"ו אין לחמוך בתלין בעה"ו ולא בבע"ו אין לחיך בחמותו בעה"ו ולא בבע"ו אין לחיך בחמותו בעה"ו ולא בבע"ו אין לחיך בחמותו

שָׁחַת : תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שִׂבְעַ שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח : יז תְּפִלָּה לְדָוִד שְׁמָעָה יְהוָה צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה : מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים : בָּחַנְתָּ לִבִּי פָקַדְתָּ לַיְלָה צְרַפְתַּנִי בַל תִּמְצָא זַמֹּתִי בַּל יַעֲבָר פִּי : לִפְעֻלוֹת אָדָם בִּדְבַר שְׂפָתֶיךָ אֲנִי שָׁמַרְתִּי אָרְחוֹת פָּרִיץ : תָּמֹךְ אשרי

יז תפלה לדוד וגו' בחנת לבי פקדת לילה וגו' הנה נדריכין לפרש המשך כל המזמור הזה ונקדי' תחלה מדרש ז"ל ל"ת מלפניך משפטי יצא ק"ר לוי אחר הק' הב' לדוד על חיכם עשיתי שהדרין לך וזן לכניהם אחר לכם דוד רב"ש כתבת בתורתך ושומר לא תקח והן אתיילין ליקח שוחד ולזון אותי אחר לא תתי שתקח שוחד שכאשר שוחד מחק דשע יקח והוא השוחד תשובה שהק"ב נוטל מן הרשעי' בשביל ג' כו' ע"כ ובכה המאחר הזה צות ואומר דרשוני דקשה מה"כ מחר שהדין תורה הוא שאסור ליקח שוחד ק"כ קשה תיוץ יעבור הק"ב ח"ו על התורה ק"ו ל"ל תיוץ היסור כלל הזה כי התשובה היינו ככלל שוחד לא תקח ק"כ קשה מחיוב טעם לא יקחו המלאכי' וגם הדיוק הלמון ולזון אותי הרי מילת אותי מיותר הוא וגם תיך יהובר לחריני כל המשך הפסוקי' לפום הרי פרושא ובכה לבאר ענין זה לקדי' מה שמציינו שני חטאי' אחר לדוד בחתך במאחר רז"ל ויחטא דוד על רקש שניקש דוד לעבוד ע"ז ושבני חטא את שבעו אף שמציינו שחטא בם ד' בדבריו לוריכ' נ"כ כבר לחרו רז"ל דמורד בחלכו' היה משלח ב"ש בע"ז דה' בע"ז הק"ב מצטרף מחשבה למעשה ובכה בחטא ב"ש למדו רז"ל במסכת ע"ז דלא היה דוד רשאי לאותה מעשה אלא להורת תשובה אריכתא לאף לכבר כלחד תשובה מישראל בחטא עבל מ"מ מחרך שריכתי תרתי לסם יחטאו רבים יחרו להם לך אלל רבים יסיגו ע"ז מ"מ לא עבדתי כלב שלם רק מחמת תוכם ותוכם רחמנ' פטר' ולא"ת (שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט) היינו כלב טוב שהוא הימין של אדם ולא"ת (לכן שמח לבי דייקו שלבי היה לשמו' (ויגל כבודי אף בשרי ישכון לבטח) שלא ירדתי לבזה שתת כמו האחרי' שעבדו לבזה שתת בתוך היס לבל יהי כבשת ישרא' לחיכו כן (כי לא תעזוב נפשי לשאול לא תתן חסידיך לראות שחת) כיון האחרי' סירדו לבזה שתת ולא"ת תודיעני אורח חיים שבע שמחות את פניך נעמות בימינך נצח (לא תתן חסידיך לראות שחת) כיון שמחות בפנים נעמות בימינך נצח זה מסבב והולך לנעשיל מניח לכולם מכאן לבע"ז לחיכו מועיל זכות אבות ולכך נדיק בתחנתו יחיה שאף שהוא חי בעה"ז הוא מלך לחוכת עצמו וכלפרשנו ולא"ת לדוד תודיעני אורח חיים פירש בתיוב דרך נוכח לחיי עה"ז ולא"ת שובע שמחות את פניך כעיין הוא שכי שמו יתברך שמחמיכי בהק"ב הא בע"ז בוה נדיק בתחנתו יחיה נק"ל :

אַשְׁרֵי בְּמַעֲנַלּוֹתֶיךָ בַּל נָמוּטוּ פְּעָמָי :
אֲנִי קְרָאתִיךָ כִּי תַעֲנֵנִי אֵל הַטֵּה אָזְנְךָ
לִי שְׁמַע אִמְרָתִי : הַפְלֵה חֲסָדֶיךָ
מוֹשִׁיעַ חוֹסִים מִמִּתְקוֹמְמִים בִּימִינֶךָ :
שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן בְּצֵל כְּנָפֶיךָ
תַּסְתִּירֵנִי : מִפְּנֵי רְשָׁעִים זוּ שָׁדְדוּנִי
אֹיְבֵי בְנֶפֶשׁ יַקִּיפוּ עָלָי : חֶלְבָּמוֹ
סָגָרוּ פִּימוֹ דִּבְּרוּ בְּגַאוָה : אַשְׁרֵנוּ
עַתָּה סְבָבוּנוּ עֵינֵיהֶם יָשִׁיתוּ לְנְטוֹת
בָּאָרֶץ : דְּמְיוֹנוֹ כְּאַרְיֵה יִכְסוֹף לִטְרֹף
וְכִכְפִיר

יג־לא] ולפי זה יהיה יחזיר ויאמר לו לך לגלגל יקיר ויהיה הוא מאחר לחתם לדעת שכן כתבי הרבים לדוד דין הרבים מיעט דמלך וכ"ג דין הרבים יש לו ר"ל כמו שר בחי מרובים ומחלוקת כמו שר תרועה דרוב בחצוצרות ג"ם וכמו בחטת שחטה לעבוד ע"ז הוא מוכח למיכך שלש ים לדוד דין יחיד הוא חייב פעל חטת זה ולפי ים לו דין רבים לזי שאין פעור ויחזיר בדבי שכי חטתי כשבתין ליחד ויל"ך הוא פעור בחלק ויחיה בחלק ויבעין הוא כך דעל כל מחשבה רעה שבלבו ליכת שום עדי כי ר"ל לומר דמלכי הארת המלוין לשלם הן מעידין עליו וכמאמר רז"ל דהא הוזר כתב דם ר"ל אין יודעין מה שבלבו של שלם וליכת שכי עדי על המחשבה שלא שם בה שום דעד והוא מליין ואתי כהא דשקלין בח"מ דעד כעס דיין מעשה שלא תהי שמיעה גמולה מדיני וכמו הנשקועת יש בהתי דיב לעניין יחיד ורבים דביחיד לו הוא הלי"ת בה הוא עניו לבדו הליין מעשה דיחיד נידן ביחיד מומח וכן ר"ל יודע מה שבלבו של שלם וכ"ל יכול הוא לחזרו אף על המחשבה שלא כרצים שליון ע"י שהוא בה וביחיד היו וכעין הוא ל"ד היינו סנהדרין של מעלה וא"כ אף שהוא בעדו של המחשבה שהרי מלכי' של סנהדרין אינן יודעין ואילן כמו שהוא יודעין בעדו ומוקמת דייני' אינם יודעין ולו יש פוסקי' כסוברי' לאין עד נעשה דיין בכה"ג זממילא אינן יכולין לחזרו על המחשבה וא"כ שם כאמר דיש לחזר המלך דין רבים ש"מ היינו כידון לפני הוא בה ול"ד היינו סנהדרין וממיל' פשוט הוא על המחשבה דע"ז וחזו הכוונה במדרש מלפניך מספטי יש אמר דוד לפני הוא בה היו יכול לחזר עוונותי אלא אתה לפניך מספטי יש כו' והכוונה כך הוא כי דוד אמר בחכמתו הגדולה רבש"ע (מלפניך מספטי יש) ולא לפני המלכי' היינו סנהדרין מסוס שאתה יודע את חטאי מכח שתלוים בזכות אבותי וזהו עיקר תחינה מדרש פי' תחינה מדרים שם יש בידי זכיות בהן תחנה עיקר ולא בעבירות שבידי ע"כ אמר לו הוא בה וכי בחנם עשיתי סנהדרין לך ולן בסנהדרין הכוונה בזה שהוא בה הקשה לו קושיא עצומה שאתה אומר מלפניך מספטי יש וכבי שאני חוזר לך שוב שאתה לסנהדרין וזה היה יכולין לחזרו כלל מעשה לאין יודעין מה שבלבו של שלם והחדרם מפרשו ול"ת (בחצי לבי פקדת לילה) ר"ל שים לי שבי חטאי הלחד שאתה בוחן לבבי מה שהעליתי על מחשבתי לעבוד ע"ז ופקדת לילה פירש"י חטא כ"ש שעשיתי בלילה וה"ק בענין חטא כ"ש שוב לי יותר שמלפניך מספטי יש ולא לפני סנהדרין משום זה שהרי בחצי לבי תמצא זמתי בל יעבור פי לומר שאתה תצרף אותי ככסף צרוף בל תמצ' זמתו פיינו חטא שעשיתי בל יעבור פי ומפרש ואזיל ולמה הוא כן לו"ת (לפעולת שלם בדבר שפתיך שמרתי ארחות פרין) לומר לפעולת שארי בני שלם בדבר שפתיך היינו מאמרי ארחות פרין לומר יתברך שמרתי שלא אשפתי על שום תורות התורה ומצות יותר מן יחזרו בתשובה כי ממני ירחו וכן יעשו וה"ק כיון שבוודאי היה כדי להורות תשובה ה"ק מוכרח שלא לומר מלפניך מספטי יש כדין רבים יחיד לפני הסנהדרין כדין רבים ומה תשובה בתשובה שלם לו דוד רבים"ם כתבת בתורתך ושוחל לא תיקח הן מיירילין ליקח שוחד היינו תשובה ולהוני לותי יחידי דייקת שלם שם יהודי ע"כ מרבין לומר דדין רבים מילי דסתרי אהדדי שלם שם יהודי ע"כ מרבין לומר דדין רבים יש לי ה"ק כיון יכולין לזכות ולומר לא עשיתי אלא כדי להורו תשובה לתשובה דרבים כבר כלום מיסרבל אבל שם מלפניך מספטי יש ה"ק מוכרח לומר דדין יחיד יש לי ושפיר הוא שלא לוקח שוחד שכ' שוחד מחק רשע יקח וגו' כאמר רשע לשון יחיד דלפילו ביחיד מקבל שוחד ומה שוחד היינו תשובה וה"ק שפיר יכול אני לתרץ חטאי ולומר שבשביל כך חטאתי כדי להורו תשובה ליחיד מאי אמרת דשם מלפניך מספטי יש שהרי לעותר חטא המחשבה דע"ז ע"ז אמר מלפניך מספטי יש שהיה לא שהיה זה מעשה תחזוקה מסרים היינו הפיות שלי אבל הסנהדרין אין בידן לעותר כלום ובודאי אני יודע חייב אתה חטא בשביל ולילה וה"ק (תמוך לאשרי במעגלותיך בל נמוטו פעמי) לומר שאני תמיך עשתי ביותר בזכותיך להורות תשובה שהוא מ"ע ולכך כל כמטו פעמי לבל יתמטטו פעמי לו"ת (כי קרקעיך כי תשעני לא תוכיח לי ושמע תאמרני) פי' רש"י שולחי כשלחי קרקעיך יעשני לי ותשמע תאמרני לי מעשה שים לי תירץ על חטא ש"ת להורות תשובה וזה"ק (הפלה חסדיך מושיע חוסים ממתקוממים בימיך) ענין זה יתפרש ע"פ מה שפרשנו בסדר המעשה דיום ד' וז"ל ענין התשובה שמכפר הוא מעשה עשה דוחק ל"ת שלא עשה דעשה דוחה ל"ת

וְכִכְפִּיר יֹשֵׁב בְּמִסְתָּרִים : קוּמָה יְהוָה קַדְּמָה פָּנָיו הַכְרִיעֵהוּ פַּלְטָה נַפְשִׁי מֵרָשָׁע חַרְבֶּךָ : מִמְתִים יָדְךָ יְהוָה מִמְתִים מֵחֶלֶד חֶלְקָם בַּחַיִּים וּצְפוּנְךָ תְּמַלֵּא בִטְנָם יִשְׂבְּעוּ בָנִים וְהִנִּיחוּ יִתְרָם לְעוֹלְלֵיהֶם : אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֱזֶה פָּנֶיךָ אֶשְׂבְּעָה בְהָקִיץ תְּמוּנָתֶךָ : יח לַמְנַצֵּחַ לְעֶבֶד יְהוָה לְדָוִד אֲשֶׁר דִּבֶּר לַיהוָה אֶת דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּיוֹם הִצִּיל יְהוָה אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אֹיְבָיו וּמִיַּד שָׁאוּל : וַיֹּאמַר אֶרְחָמְךָ יְהוָה חזק

נגד שם ס"ג גילין יסו"ד ל"ת שהם מסטרא דדינא ולז"ל כנפת השחר נגבורתו כי נגבורה הוא מסטר' דדינא ולכך בחמה הוא בשלטותא דעשיו הרשע ולז"ל ואת המאור הגדול ודרשו רז"ל שהוא גדול בעבי"ז דהוא שלטותא דעשיו הרשע כי סיגת הרשעי' הם שמספרין מדה"ר למה"ר והוא מפשרת דשמאל שהוא דין לכל יעקב שהוא לא הרחמן הוא בשלטותא דידה וכוכבים שהוא מסטר' דרחמי והוא בסוד רמ"ח מ"ע שהוא מסיט' דימיני שהו' רחמי' ולז"ל מימיכו שם את למו זה רמ"ח מצות עשה התורם כניתין דימיני של שמו יתברך שהוא ברחמין כי כן חמשה סניורות לשר דימין הם חסדי וחמשה שבשמאל הם גבורות וכמו שדימין הוא שמאל והרחמי לעולם מתגברי על הדין ולז"ל זאת לז"ל לעולם לעתתקיי' כן עשה שהו' מסיטר' דרחמי' הוא ל"ת שהוא מסטר' דדינא ולפי זרעו של יעקב שהוא לא הרחמן הוא בשלטותא דיפח וכוכבי שהוא החמה הקטן בעבי"ז וגדול הוא לעולם הפך ואחור רז"ל וזהו הענין שהשופה מכפר עון מוטעם לפחר שהוא עושה תשובה לשורת העשה דומה לז"ל כגודע מימילא הרחמי' מתגברי על הדין ל"ל כי גם הק"נ מושך אליו ריבוי של רחמי' ומתגברי על מלה"ל ולזו ענינו שלא מסטר' דרחמי' ולז' העולם יסוד לעתתקיי' ע"י שיתרבה הרחמי' על הדין והוא הענין בשוכה המופה על עב"ז וכנוד ומריכה לשורת לילית מלובה מחמת כי הכל הוא הרחמי' והחמה הוא הדין ולכור' שלז"ל לעולם לעתתקיי' עד שיתרבה הרחמי' על הדין ע"כ כתבתי שם ויותר הענין בחוק בחומתו שם בחוקתי נשפר חסידי' שלם ירבה שלם שימשול בשאתו כל ימי חיין יזכר שבשעת כשופין יכיח רגלו ויחיכו על רגלה שמלה ולז' שלנים בה כל ימיו ושם היה זריזה ומקדמת ומניח רגלה ויחיכה על רגל שמלו שיה חוללו בו' עב"ל לשפר לומר הענין כי הימין לעולם גובר על השמאל וכשיעשה כן יתגבר ימינו על שמאל גם הוא ישמול בה ובכה לחר שלמה בדור (לפעולת שלם בדבר שפתיך חני שמתי לחריות פרץ) שפרוסה הוא להורת תשובה שהוא מלד לעשה הוא ל"ת שהוא מוטעם הרחמי' וחסדי' שהוא מסטר' דימיניה לעולם מתגברי על הדינים בגבורת שהוא מסטר' דשמאל ולז"ל (הפלה חסדיך מושיע) מלך חסדיך ולמה הוא כן לז"ל (חוסים מתקוממי' בימינך) פי' רש"י המקרא זה מבורא הפלה חסדיך בימינך את החוסים וגו' פי' החסדים הנלוים מסטרא דימינך זהו הגורם את החוסי' בך ובשועתך לז"ל (שמרני כחיטון בת עין בצל כנפיך) פי הכל הוא הרחמי' וחסדי' וכו' (תסתרני) מפני הרשעי' ולז"ל (זו שדוני ליבי בנפש יקיפו עלי) לומר לילו הרשעי' שהם מסטרא דדינא ומקיפין עלי ליטול נפשי ובשביל כך שהרשעי' הם מסטרא דדינא שמספרין מדה"ר למה"ר ולכך הוא בסוד נשלטותא דחמה שהוא ג"כ מסטר' דדינא שהוא מלוי בגדול בעב"ז ולכך לומר (חלבמו סגרו פימו דברו בגאוה) פי' רש"י בחלבם ובשמנם סגרו לבם מתוך תקות עב"ז ולכך דברו בגילות ולכך לומר (עשרנו עתה סבבונו עיניהם וגו' דמיון כארי יכסוף לטרף וככפיר יושב במסתרים כן הומה הרשעי' לשלה סובבי' ומקיפין עלינו בעלילות לבל לנו מזרעו של יעקב שהוא לא הרחמן ולכך (קומה ה' קדמה פניו) לומר שה' שהוא הוי' שם קדמה פניו הוא מסטר' דרחמי' לבל בשהוא בחור למפרע גם הוא מסטר' דדינא ולכך לומר (קומה ה' קדמה פניו הכריעהו פלטה נפשי מרשע חרבך) פירוש מכח שלה"ר שלך תפלטני מכפי שהרשע שהוא כולו מסטר' דדינא ולכך לומר (ממתים ידך וגו' ומפוכך תמלא בטנם ושבעו בנים והנחו יתרם לעולליהם) פירש רש"י ורד"ק ומפוכך שהיה הפשון לנו לעב"ב הרשעי' הלא תמלא בטנם בעב"ז לפי ולבניה מטע שהם מסטר' דדינא שהוא שלטותא דחמה דהוא הוא החומל בעב"ז לבל לכי בנדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך פיר"ש ורד"ק שמורה שהיו לו חלקו וכוכבי שהוא המאור הקטן בעב"ז וגדול לעב"ב וק"ל

יח לַמְנַצֵּחַ לעבד ה' לדוד אשר דבר לה' את דברי השירה הזאת וגו' הנה השירה הזאת מיניו בשמואל שהוא דוד לסוף ימיו לאחר שהניח לו הק"נ כח מכל אויביו וכן כתב הרד"ק וז"ל כ"ש טעמא בעי דמלי עניין השירה הזאת לכאן וגם הוסיף לכאן בלשון למנצח לעבד ה' זה מלת נאמר שם בשמואל ואת שים בכאן בשירה זו סיכר יציאת מצרי' וקריעת יס סוף ולכי לאחר שהיה עניין זה לבאן לאמר שלפיכך ג"ש ומובה על השמור שלפניו ולכי לאחר שהיה פרשנו למלה והענין הוא כי שובלי דוד הין תולין בו לאחר שהיה הרשעון הוא ג"ש ובזה לאחר שהיה לאחור שלפניו מכוונתו הו' לשורה תשובה לכל בני אדם

להרשיע

חָזָק: יְהוָה סַלְעִי וּמְצוּדָתִי וּמְפַלְטִי
אֵלִי צוּרִי אֶחֱסֶה בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי
מִשְׂגַּבִּי: מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמִן
אֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ: אָפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת
וְנַחֲלֵי בְלִיַּעַל יבעתוני: חֶבְלֵי שְׁאוֹל
סַבָּבוּנִי קִדְּמוּנִי מוֹקְשֵׁי מָוֶת: בַּצַּר
לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל אֱלֹהַי אֲשַׁוֵּעַ
יִשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי וְשַׁוְעָתִי לְפָנָיו
תָּבוֹא בְאָזְנָיו: וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ
הָאָרֶץ וּמוֹסְדֵי הָרִים יִרְגָּזוּ וַיִּתְגָּעֲשׁוּ
כִּי חָרָה לוֹ: עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ
מִפִּיו תֹּאכֵל גֶּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ:
וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו:
וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף וַיֵּרָא עַל כַּנְפֵי
רוּחַ: יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ סְבִיבוֹתָיו
סֻכָּתוֹ חֶשְׁכַת מַיִם עָבֵי שְׁחָקִים:
מִנֹּגַהּ נֶגְדּוֹ עָבָיו עָבְרוּ בָּרָד וְגַחֲלֵי
אֵשׁ: וַיַּרְעֶם בַּשָּׁמַיִם יְהוָה וְעֶלְיוֹן
יִתֵּן קֹלוֹ בָּרָד וְגַחֲלֵי אֵשׁ: וַיִּשְׁלַח
חִצָּיו וַיְפִיצֵם וּבְרָקִים רָב וַיְהֻמֵּם:

ויראו

להרחיק מכם תורחות פרץ ויינו עבירות שבידם וכדכרכנו למעלה ולהורות תירץ זה על חטאת ב"ש פתח כאן במזמור למנצח לעבד ה' ודרש המלרש וז"ל למנצח לעבד ה' לדוד וז"ס לך יום לך לילה ודרשה דוד יומ' במזמור זה לעבד ה' ללמדך שכל העוסק בתשובה מעביר שבידו הק"ב מיום שנברא העולם עד עכשיו לא מצינו שום חכיב ולא שום חכיבה שלא עמד בתשובה ולכך נקרא עבד למנצח לעבד שכ"ל והכה כבר פרשנו למעלה בסי' שלפניו לעניין התשובה שהכפר חוץ מעשה דעבד דומה ל"ת לחורות שרחמיו יתגברו על הדין וחו עוכותיו מכופרין עיין לעיל בחורך וחו"ח כאן (ויאמר מרחמך ה' חזקי) לומר שיחזי רחמיו על הדין וחו"ח מרחמך ה' לומר רחמיו של ה' שהוח שם הויה הוח יתחזקו עלי על מד"ה וחו"ח לעיל מניח למנצח לעבד ה' לדוד חשר דבר לה' חת דברי השירה הנחת היום שהי' ה' לוחו מכף כל חויביו ומיד חמ' ודקדק רז"ל ולחת נמ חמ' חלוק היה בכלל כל חויביו ולמה יחת מן הכלל ולדרכינו פרשת הוח מיד חויביו הם דוחג וחחיתופל ומחר שוכיו חשר הולכין עליו לבדר חטחיו המוכ"ל ולהחדילו מנחל' עם"ב משל"כ שהול הוח רודפו להחדילו מכחלת עמ"ו ע"י מות להכל מלכותו מידו כמודע והוח נגד שהול חחר (מהלל לקרות ה' ומן חויבי חומ) לפשוטי מכלי מות חו וחו"ח דרך חותי לחבלי מות חו לכל חשר חויביו דרכו לעורר חטחיו ולהחדילו ליגון שהולם לנפשם ועליהן חחר וכחלי בליעל יבעתוני מבלי שהול סבבוני וחו' מנד שחומרים עלי שים כו סד' חטחי' ובחחת לשוח ולשקר מלנו חת פ"ם כי חטחת הרחשון הכ"ל עשוח חטח ב"ש כבר מבוחר שלח עשה שלח כדי להורות תשובה ולהורות זה חחר למנצח לעבד ה' וכדפרשנו החטח הנסי שים שחומרי עליו שוכיו הוח חטחת תריגת חורי חריגת דומב ג"כ למעל' ע"ל רז"ל דגם זה לח חטח כי מורד במלכות שים וזהו רמז בגמר' דכל חלומר דוד חטח חיכו לילח טועה שכ"ו דכל דדכיו מסכיל וה' עמו לפשר חטח זה כח לילו וה' עמו כו' פרושו הוח על חטח תריגת חורי משום דחמרו רז"ל דנעשן שפיכת דמים הסכיבה מסתלקת כו' וע"כ חחר שם' עמו ולח סילק הסכיבה מחנו ע"כ מוכח שלח חטח בשפיכת דמים וכמה כבר פרשנו למעלה בסי' כ"ם בשם ספר הקנה דים חילק שבחקו' שהסכיב' למשך מותר להתפלל בקול רם עי"ש וכן כחן בכר לי לקרוח ה' ולח סילקו חלוקי הסכיבה מחנו ע"כ דייקו היינו בקול רם יפתע מכלנו קולי ושועתי לפניו תבח בחזניו פיינו דרך שעוה בקול רם רומז בזה שהסכיבה היח למטה ומותר להתפלל בקול רם וע"כ בזה הרחה לללפי הדור שלח חטח בם ד' בהריגת חורי דחל"כ לח היה הסכיבה למטה כללפי החטח הנ"חמר הלפיכו עליו סוכלין בחה שניק' לעבוד ע"ז וחמרו שם שהם כ"ב מנרף מחסכה דעה דע"ז למעשה מלי חמרת לליכח עדים על המחסבה דמלכי הסרת חין יודעין מה שבלבו של חדם ודוד חין דרכיס יש לו ודיינו לפכי הק"ב עם ע' מלחכי"ם ע"ז שהיו סנהדרין ומלחכי' חין יודעין מה שבלבו של חדם וממילח לף שהם כ"ם הוח היודע מ"מ דיינו כלילו מקנת דייני' יודעין הטעות ומקנת דייניס חין יודעין דבכה"ג חין על כעשה דיין וכמו שפרשנו למעלה סי' ו' בחורך עיי"ש גם בזה יין סוכלי דוד סוכרי כפיטת התוסל' בחסכת שבת דמלכי הסרת יודעין מה שבלבו של חדם וממילח כשהי' תירוף דכתניכח לכל דוד פליג עליה' וסבר כפיטת הזוהר דכתב וז"ל וחכי עבדיתי בחרץ מנרי' לכי ולח ע"י מלחך מטעם דמ"ה חין יודעין מה שבלבו של חדם ומתוך כך חין יודעין להכחין בין טיפה של בכור לטיפה של חיכו של בכור ולכך מוכרח הם כ"ם לילך בעצמו בחנרי' ולח ע"י מלחך ע"כ וח"כ כיון דמ"ה חין יודעין מה שבלבו של חדם ק"כ יש לדוד על לפטור על מחשבה דע"ז מטעם חין על כעשה ליין ולהורות שברך זו חחר כלן ותנעש ותרעש הארץ וגו' עד ויט שמי' וירד וערפל תחת רגליו פי' רש"י כל מקרחות על מה שהם בם עשה בעצמו למנרי' ולח"ם ויט שמי' וירד וגו' פי' רש"י ויט שמי' וירד לעבור בחרץ מנרים וירד כמשמעה שהם בם ירד בעצמו ולח ע"י מלחך וקשה למ"ס ומני עברתי בח"י מלכי ולח ע"י מלחך וקשה למ"ס

חין

וַיִּרְאוּ אֲפִיקֵי מַיִם וַיִּגָּלוּ מוֹסְדוֹת
תֵּבֵל מִגַּעֲרָתְךָ יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ
אַפֶּךָ : יִשְׁלַח מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי
מִמַּיִם רַבִּים : יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עָז
וּמִשַּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי : יְקַדְּמוּנִי
בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה לְמִשְׁעָן לִי :
וַיּוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב יְחַלְּצֵנִי כִּי חָפֵץ בִּי :
יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב
לִי : כִּי שָׁמַרְתִּי דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא
רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי : כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו
לְנֶגְדִּי וְחֻקֹּתָיו לֹא אָסִיר מֶנִּי :
וָאֱהִי תָמִים עִמּוֹ וָאֶשְׁתַּמֵּר מֵעֲוֹנִי :
וַיָּשֶׁב יְהוָה לִי כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדַי לְנֶגֶד
עֵינָיו : עִם חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם גִּבֹּר
תָּמִים תִּתַּמָּם : עִם נָבָר תִּתְבָּרָר
וְעִם עִקֵּשׁ תִּתְפַּתָּל : כִּי אַתָּה עַם
עָנִי תוֹשִׁיעַ וְעֵינַיִם רָמוֹת תַּשְׁפִּיל :
כִּי אַתָּה תָּאִיר נֵרִי יְהוָה אֱלֹהַי יַגִּיהַּ
חָשְׁכִּי : כִּי בְךָ אָרֻץ גְּדוּד וּבֵאלֹהַי
אֲדַלֶּג שׁוּר : הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ
אִמְרַת

תֵּינוֹן יוֹדְעִין מַה שֶּׁבְּלִבּוֹ שֶׁל אָדָם וְכוּ' וְעַ"כ מְחִילָה כְּתַר נִסְּ
חָטָא הַנִּלְבָּב בְּמַה שֶּׁבְּיָדִי לַעֲבוֹד ע"ז שֶׁהָעֵטָה הַרְבֵּיתִי שֶׁהִיו מַלְטִינִין
עָלַיִּ לְכָבֵד הָלוֹר בְּאַחֲרִים מַטָּעָם שֶׁעֲדַיִן הַקּוֹלֶר תָּלוּי בְּצַוָּארוֹ חָטָא
אַל"ף כִּי דוֹד הוּא גַּלְגּוּלוֹ בְּכוֹד אָדָם דוֹד מַסִּיחַ וְהִנֵּה דוֹד רָמַז
לְסַתֵּר גַּם חָטָא זֶה מַטָּעָם שֶׁכְּבָר תִּקֵּן אָדָם עַצְמוֹ ע"י תְּשׁוּבָה שֶׁיֵּשׁ ק"ל שֶׁכִּי
תְּעָנִית וְכַנּוֹד וְלַהוֹרֹת סִבָּרָת זוֹ פַּתַח בְּהַסִּיר שֶׁל קְרִיעִ"ם סוֹף וז"ל וִירִכְךָ
עַל כְּרוֹד וְיִתֵּף וְיִדַּע עַל כַּנְפֵי רוּחַ זְמוֹ
הֵיטֵב עַל הֵיס שֶׁרְכֵּב הק"ב בָּה עַל הַכְּרוּב
לַעֲשׂוֹת מִלְחַמְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכַנּוֹדֵעַ
לְעֵת מְדַבְּרֵי רז"ל וּמִפְּרָם וְחָזַל (יְסֹד
קוֹשֵׁךְ סְתָרוֹ סְבִיבוֹתָיו סֻכָּתוֹ חֲשֵׁכַת
מַיִם גו' עַד וַיִּרְעַם יְקֹיָ"ק מַיִם וגו' עַד
וַיִּשְׁלַח מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי מִמַּיִם
רַבִּים וגו') כָּל הַפְּסוּקִי' סוֹבְבִין
וְהוֹלְכִין עַל מַטָּעָם קְרִיעַת יַם סוּף וְכֵן
הוּא לְשׁוֹן רַס"י ז"ל וז"ל עֵבְרוּ הַבַּרְזֶל
בְּוֹקֵט וְעוֹבֵר עַל הַיַּמִּי' עַל הַיַּם סוּף
וַיִּרְעַם יְקֹיָ"ק מַיִם כְּשֶׁנִּקַּע הַיַּם וַיִּגְלוּ
מוֹסְדוֹת תֵּבֵל עַל שֵׁם שֶׁכָּעֵטוּ
נִקְעוּ יַבָּשָׁה מִמְּרוֹם מַלְאָכָיו לְהַפִּיל
יִשְׂרָאֵל מִן הַמִּצְרִי' וּמִן הַיַּם יְמַשֵּׁנִי
לְשׁוֹן הוֹצָאָה כְּמוֹ מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִיהוּ
עַל"י רַס"י ז"ל הַכְּווֹנָה הוּא לְהוֹרוֹת
שֶׁהק"ב הָיָה עֹשֶׂה לְיִשְׂרָאֵל כָּל הַנִּסִּים עַל
יְדֵי מַזָּלוֹת עֶקְיְדַת יִצְחָק וְכֵן מִדְרַשׁ
הַמִּדְרָש הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס עֶקְדַּת
עַל יִצְחָק וַעַ"כ מוֹכֵח דְּכֹחַ נִתְּקַן
חָטָא אַל"ף דְּאַל"ף הַיָּם הַמּוּבָ מֵגִיב
עַל יִצְחָק לְתַקֵּן חָטָא אַל"ף מַטָּעָם
שֶׁיִּצְחָק הַיָּם גִּלְגְּלוֹ שֶׁל אַל"ף וְנִמְצָא
כָּךְ הַיָּם צָרִיךְ לְהַעֲקֹד עַל נַבֵּי מוֹכַח
עַל שֶׁמֵּאַל אָדָם דְּמוֹ שֶׁל עוֹלָה וְלִהְתְקַיֵּם בּוֹ שׁוֹפָךְ דַּם הָאָדָם בְּאַל' דְּמוֹ
יִשְׁפֹּךְ וְכַנּוֹדֵעַ לְעֵת י"ח וְעַ"כ מֵאַי רָאָה זוֹהַר הק"ב זְכוּת
עֲקֵדַת יִצְחָק וְהָלְאָה סִבָּרָא לְהַעֲקֹד לְפָרוֹשׁ חוֹבָתוֹ מִי
מַתְחִיל בְּמַעֲשֵׂי חָטָא אַל"ף ק"ו מוֹכֵח שֶׁכֵּחַ נִתְּקַן חָטָא אָדָם
מַקְחִיל ע"י תְּשׁוּבָה וְסַפִּיר מוֹכֵח זְכוּת עֲקֵדַת יִצְחָק לְהַסִּיר יִשְׂרָאֵל
וְסַפִּיר הוּא לְהַיּוֹת רָאָה וְיָכוֹל זְכוּת עֲקֵדַת שֶׁל יִצְחָק וְלֹא קָשֶׁה
מִיתִי וַעַ"כ בְּמַתַּת ק"ם סְדוֹם לְמַה דּוֹקָא עֲבֵרוֹת הַמְּזִמּוֹר
שֶׁלְּבַבּוֹתָיו הַכְּלָמָה מְמַנּוֹ תִּירַץ עַל חָטָא ב"ם לְשׁוֹנוֹתָיו
מְשֻׁבָּח שֶׁלֹּא כְּדֵי לְהוֹרוֹת תְּשׁוּבָה וְלַהוֹרֹת סִבָּרָת זוֹ פַּתַח כֵּתֶן לְמַנְצֵחַ

תִּתְפַּתָּל

לְעֵבֶד ה' וגו' וְכָמוֹ שֶׁפֵּרַשְׁנוּ בְּשֵׁם הַמִּדְרָשׁ דְּבְשָׁעַת הַתְּשׁוּבָה נִיתּוֹסַף
שֵׁם וְקִרְקַע לְמַעַן עֲבֹד וְעֵדִיִּין לֹא נִתְּקַן דַּעְתּוֹ לְתֵרֶץ כָּל דַּ' חָטָאָיו
לְאַחַר עֲרֵרוֹ עָלָיו סַנְגֹּרוֹ עַד שֶׁאָמַר כָּל דִּבְרֵי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה עַל יְדֵי
מַלְאָכִי' וְאַל יִם סוּף וּמִתּוֹךְ בִּירוּר דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ שׁוּם חָטָא
כְּלָל מִכָּל הֵנִי ד' חָטָאִי' וְהִנֵּה לְאַחַר
שֶׁכְּבָר דְּבָרָיו שֶׁלְּמִקְרָא פְּעָרוּ אֶת
פִּיהֶם לוֹתֵן שֶׁנִּתְּנוּ לָכֶן מִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶן
וְאוֹמֵר (יְצִילֵנִי מֵאֹיְבִי עָז וּמִשַּׂנְאַי)
כְּמוֹ הָעִנְיָן הוּא מְשׁוּם לְחִיבֵי מוֹדֶה
עַל מְנָת לְקַבֵּל עָלָיו עַל חֵיי עַה"ז
וּמ"ם מִשַּׂנְאַי הֵם שְׂרֵי רֶשֶׁף עֲלֵיהֶם עַה"ז
הִתְעוֹרְרוּ עֲלֵיהֶם כָּל דַּ' חָטָאִי' הַנִּזְכָּרִי'
לְהַאֲחִידוּ מִן נִתְלֵת עַה"ז וְכָל סוֹבְבִ
וְהוֹלֵךְ עַל תְּפִלַּת סוֹגְרֵיהֶם עַד (יַגְמְלֵנִי
ה' כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב לִי) כָּל זֶה הוּא
מִכַּח שֶׁעֲכְשָׁיו הוֹכִיחַ שֶׁצָּדִיק הוּא בְּכָל
הַחֲטָאִי' הַלָּלוּ וְלָכֵן תָּמַהּ עַתָּה יַגְמְלֵנִי
ה' כְּצִדְקִי וגו' וְנִגַּד ד' חָטָאִי' הַלָּלוּ
תָּמַהּ הַלְּנֶגְדִּי וְחֻקֹּתָיו לֹא אָסִיר מֶנִּי (כִּי סוּרִתִּי
דַּרְכֵי ה') זֶהוּ רוֹמֵז עַל חָטָא אַל"ף
קַדְמָאֵי דְּכַתִּיב בּוֹ וַיִּנְחֵהוּ ה' לְעַבְדּוֹ
וְלִסְמֹךְ וְלֹא ע"ז לְוֹמַר ע"ז רָאָה
נוֹתֵן לְפָנָיו אֶת דֶּרֶךְ חַיֵּי וְדֶרֶךְ מָוֶת
כִּי כֵן לְוֹמַר לוֹ בְּיוֹם לְכָלֵךְ מִמֶּנּוּ חוֹת
תָּמוּת וּמ"ם (וְלֹא רְשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי)
כְּיֵינוּ שֶׁלֹּא רְשַׁעְתִּי בְּאֱלֹהַי לְאַחַר כְּעִנְיַן
שֶׁאָמְרוּ וְיֵשׁ דּוֹד עַל רֹאשׁ סְבִיבוֹ
לְעַבּוֹד ע"ז דְּגַם בְּזֶה הוּא סָמוּךְ מִטַּ'
כְּמוֹ ל"ז וּמ"ם (כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי
וְחֻקּוֹתָיו לֹא אָסוּר) זֶהוּ רוֹמֵז עַל
קְרִיעַת סוּרִים שֶׁהָיוּ בְּסִכְסוּכֵיהֶן וְחִיבּוּ
נְדִין מוֹרֵד בַּמַּלְכוּת עַל זֶה לְוֹמַר כִּי כָל
מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי לְוֹמַר שֶׁכְּתִיבַת בְּמִשְׁפָּ'
כְּסִכְסוּכֵיהֶן וְחֻקּוֹתָיו לֹא אָסוּר שֶׁלֹּא סָרוּ מִמֶּנּוּ חוּקּוֹת הַתּוֹרָה
שֶׁבֵּינֵיהֶן הוּא מוֹרֵד בַּמַּלְכוּת עַל הַקְּטָנָה הוּא וּמ"ם (וְאֶהְיֶה
תָּמִים עִמּוֹ וְאֶשְׁתַּמֵּר מֵעֲוֹנִי) זֶהוּ רוֹמֵז עַל חָטָא ב"ם מְשׁוּם לְכָל
מָקוֹם שֶׁכְּתִיבַ' מוֹרֵד עַל הַמַּלְכָה וְכָנוּד' מִשָּׁם ב"י זְכוּת ת"ו וְנִמְשָׁךְ
עֲרֵלָתוֹ וְלֹז"ן וְאֶהְיֶה תָּמִים עִמּוֹ שֶׁלֹּא נִמְשַׁךְ ת"ו עֲרֵלָתוֹ וְלָזֶה מְשׁוּם
לְהִסְתַּמֵּר מִעֲוֹנִי עַל ב"ם מְשׁוּם שֶׁלֹּא עָשִׂיתִי שֶׁלֹּא כְּדֵי לְהוֹרוֹת
תְּשׁוּבָה וַעַ"כ כֵּיוָן שֶׁכֵּן הוּא שֶׁלֹּא חָטָאתִי בְּכָל הַד' חָטָאִי' הַלָּלוּ אֵיךְ יִתָּכֵן
הִתְעוֹרְרוּ עָלַי וְלָכֵן וַיָּשֶׁב ה' כְּצִדְקִי וגו' עַם חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם
גֶּבֶר תָּמִים תִּתַּמָּם וְהַמַּר עַל עַצְמוֹ וְעַל סוֹגְרָיו לְמַר וְעִם עִקֵּשׁ

תִּתְפַּתָּל

אִמֶּרֶת יְהוָה צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכֹל
הַחוֹסִים בּוֹ : כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי
יְהוָה וּמִי צוּר זוּלָתֵי אֱלֹהֵינוּ : הָאֵל
הַמְאַזְּרֵנִי חָיִל וַיִּתֵּן תָּמִים דַּרְכִּי :
מְשַׁוֶּה רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמוֹתַי
יַעֲמִידֵנִי : מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה
וְנִחֲתָה קֶשֶׁת נְחוּשָׁה זְרוֹעֹתָי :
וַתִּתֶּן לִי מָגֵן יִשְׁעֶךָ וִימִינְךָ תִּסְעָדֵנִי
וְעַנְוָתְךָ תַּרְבֵּנִי : תַּרְחִיב צַעֲדִי
תַּחְתָּי וְלֹא מָעֲדוּ קַרְסֻלָי : אֶרְדּוֹף
אוֹיְבַי וְאַשִּׂיגֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד
כַּלּוֹתָם : אֶמְחָצֵם וְלֹא יְכֹלוּ קוּם
יִפְּלוּ תַּחַת רַגְלָי : וַתְּאַזְּרֵנִי חַיִל
לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי תַּחְתָּי :
וְאֹיְבַי נָתַתָּה לִי עֹרֶף וּמְשַׂנְאַי
אַצְמִיתֵם : יְשַׁוְּעוּ וְאֵין מוֹשִׁיעַ עַל
יְהוָה וְלֹא עָנָם : וְאֶשְׁחָקֵם כְּעָפָר
עַל פְּנֵי רוּחַ כְּטִיט חוּצוֹת אֲרִיקֵם :
תְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עָם תְּשִׂימֵנִי לְרֹאשׁ
גּוֹיִם עַם לֹא יָדַעְתִּי יַעַבְדוּנִי :

לשמע

תתפלל כי לא עם עני תושיע וכו' רמז שכמו שהק"ב מושיע עם עני שהוא כרדפין מושיע שלאחרי יבקע לפניהם ועיכים דמות תפסיל הם שוכניהו כי לא תתיר נדרי ה' יניף תפסיל לומר שהק"ב הם הגיל לותי מידן ולכן אמר לא"כ כל דברי הסיר הזה שמורה הכל על שוכניהו וכמו שפירש רש"י ז"ל וגם רל"ק ז"ל עד למסייס מגדול ישועת מלכו ועושה חסד למשיחו וגו' ומייך ליה בשמי' מספרי' וגו' ככוונה הזה ע"פ מה שיסדו רז"ל לומר בחול מגביל בפתח ובשב בחירק ברמז הזה ע"פ מה שכתבתי בפי' המעתיר דשבח ימי החול רומז על שבח פלך של שנות עה"ז וזה הא עומד בגיו' הזה הייכו יוד עליון היא שכינת' עלאי ויוד התחתון הוא שכינת' תתאי והוו הוא הרקי' המפסיק בין מים עליוני' שייכו שכינת' עלאי ובין מים תחתוני' הייכו שכינת' תתאי והוא מתרעמת שכינת' תתאי על שפ"ח לה ליכון משפע העליון מכח המפסק הוו הוא הרקי' המבדיל בין מים עליוני' למי' תחתוני' לכל לעתיד ביום שבת הגדול הוא פלך הז' לזו יהי' השפע כזה יו"ד ויוכן היוד בעצמו משפע העליון בלי הפסק הוו והוא רמוז שבוו ימי חול תומרין בפתח רמז על הוו ברוחב שהוא מפסיק בין שכינת עלאי לשכינת תתאה הוא היוד וגם רמז בוו זה על וו ימי החול אשר נגד וו עלאי שכין שהין להיוד סוס שפע מלמעלה רק בהפסק הוו ולכך תומרי' בשבת ימי החול מגביל בפתח לכל ביום השבת שהוא רומז נגד יום השבת הגדול שהוא פלך הזין שלו יפתי היוד בעצמו למעל' בלי הפסק הוו ולכך תומרי' מגדול בחירק רומז על שיתגדל היוד שיוכן משפע העליון בלי הפסק הוו הוא הרקי' המפסיק ומבדיל בין מים עליוני' כו' ולזה שם השמי' מספרי' וגו' ומשפע ידיו מגיד הרקי' רמז שלפ יפסיק הרקי' רק בכל יוכלין בסוד כוזי' בלי הפסק וע"ז מספר הרקי' כבוד אל על שיוד השפע סוד בסוד וק"ל

יט למנצח השמי' מספרי' כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקי' וגו' לפרש בהמשך המזמור הזה

ותחילה לציעה לך מה שפי' רש"י ורד"ק וז"ל השמי' מספרי' כבוד

אל י"מ כי מהכפלות והמעטי' הנזולי' שלפי רוחב בשמי' יספר בהלפ כבוד אל וז"ס אין לומר ואין דברי' בלי נשמע קולם לומר לפי שהם מספרי' כבוד אל אלפי מיתי שהלל רוחב בהם הכפלות מספר הלפ כבוד אל ע"כ ולכאורה הוא תמוה דמאי זה שהר דוקא כפלאי אשר בשמי' יותר מהארץ ובמהפרזות וימים שהמו רקו גבורות ה' וגריכין לסודות כמאמר רז"ל גריכין לסודות יורדי הים כו' ל"ל בודאי בכל כפלאות הללו שלפי רוחב ג"כ מספר כבוד אל ומאי שנא שהר דוקא השמי' מספרי' כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקי' אלא סיימכו כפלאי' שלפי שהם שבחו דמרא בתמי' לתמה לפי' רש"י ז"ל שלייך בלשונו וז"ל מספרים כבוד אל כו' המעורר עלינו פיר' כמ"ש אין לומר ואין דברים כו' ומתוך כך מספרי' הגדולות כבוד אל ומודיעים ומבדילין על המאורות ע"כ לפיהוי שמי השמי' מספרי' כבוד אל הקלי המאורות הקבועין בשמי' וכן פי' רש"י יום ליום יביע לומר מעשה גדלתו מתחדש מיום ליום לעבד תמה שוקד, וודאית לבוקר מתוך כך יאמרו הבריות כו' עכ"ל וז"ק גם לפרושם שעמק בשי ולמה יספרו כבוד אל מכח כפלאות הללו דוקא על המאורות ולא שלפי לכן נראה לפרש כרוסף דהמי קרא ע"פ מה דלית' במדרש ילקוט וז"ל אמר ריב"ל בכל יום ויו' בתמה והנה מתכסו' עיניהם מן המאורות אל מעלה כו' ר"ל יום מכפי שהם מבריישין להם ואומרי' שהבריות משתחוין להם מכפי שהם מבריישין להם למה שהם נגלין לפני הק"ב בכל יום ויום ומכעיסין להק"ב מה הק"ב עושה ורן יוצאין בע"כ של בנקר שפטי יתן לאור כו' והוה כתיב יוצא מקופתו מה בתחם הזה ככם גבור ויוצא חלם לף השמש ככם גבור ויוצא חלם לף השמש מעוטותיהן של הבריות מה בתיב הזה יוצא טהור וככם טמא לף השמש יוצא טהור וככם טמא כו' ר' יצחק בר זעירא אומר לעולם תיהו שוקע על שבעשה כמין חדרה של דס מה טעם ירון כנפיס לרון חדרא ואין חדרא אלא דס כנפים כמ"ש עכ"ל המדרש והכה לפום היקר שיטת המלר' יתבאר לקרוא כוזי' קפסוקי' מכל המזמור השמי' מספרי' כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקי'

לְשֶׁמַע אׇזֶן יִשְׁמְעוּ לִי בְּנֵי נֵכָר יְכַחֲשׁוּ לִי : בְּנֵי נֵכָר יִבְלוּ וְיַחְרְגוּ מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶם : חַי יְהוָה וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרוּם אֱלוֹהֵי יִשְׁעִי : הָאֵל הַנּוֹתֵן נְקָמוֹת לִי וַיַּדְבֵּר עַמִּים תַּחְתָּי : מְפַלְטִי מֵאֹיְבָי אַף מִן קָמַי תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ חֲמָסִם תַּצִּילֵנִי : עַל כֵּן אוֹדְךָ בַגּוֹיִם יְהוָה וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּרָה : מַגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם : יט לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד : הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ : יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת : אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם : בְּכָל הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל בָּהֶם : וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אׇרַח : מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ

ותקופתו

ארקיע ר"ל השמים והירח אשר קבועין בשמי' הם הם אשר מספרין כבוד אל ומפרש מ"ש מעשה ידיו מגיד הרקי' לומר שהרקי' מגיד מעשה ידיו הם הבריות שמסתחוין להם ומכעיסין להק"ב ובשביל כך חיכן רוצין לנקות אל ונ"ל יום ליום יביע אומר לומר בכל יום ויום אומרת השמש דברי' הלילה וחיכו רוצה לנקות להאיר היום ולילה ללילה יאמר דעת זהו קלי על הירח שאומר כן כל לילה ולילה וחיכו רוצה לנקות מפני כבודו של קב"ה שלא יכעיסו להק"ב ויסתחוו להן בשביל זה חיכן רוצין לנקות שלא נע"ב זהו בשביל כבוד אל ומפרש וחזיל אין אומר ואין דבריהם נשמע קולם לומר שאיכן מדברין בשביל בשמי' אלא רק זהו בשביל שאיכן רוצין לנקות מפני כבוד אל זהו בשביל כבוד אל ומפרש וחזיל (בכל הארץ יצא קוים ובקצה תבל מליהם לשמש שם אהל בהם) וע"ז דרש במדרש בכל הארץ יצא קום של העכו"ם מהשמש שאבדין הבריות לו (ובקצה תבל מליהם לשמש שם אהל) ל"ל שבתחלה כל העול' בעבודה זו להשתחוות להשמש ועל זה אמר (והוא כחתן יוצא מחופתו) מה החתן בכלם טהור ויוצא טמא כך השמש (וירוץ כגבור) מה הגבור בכלם גבור ויוצא חלש כך השמש בכלם גבור ויוצא חלש שפני עובותן של ישראל (לרוץ אורח) אין חלש לם כידם בהורח כשיש לומר שבכלם טהור ויוצא טמא בעבודה זרה משמשת בכידה ג"כ בשביל זה חיכו רוצה לנקות להשמש ביום ולא הירח בלילה זהו הסיפור כנגד אל שבל לעול' (אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם) והבא אחר המשך הפסוקי' הלילה יומשך לדברים בלי נשמע קולם) וגו' והענין שהירח מלך הקרקי' (תורת ה' תמימה מסיבת נפש) הוא משום דחיכו רוצה להורות בקרקע עץ חיים היא לחזקיהו כה וכן חיכו נגד תלמוד תורה דכתי' כה כי היא חייך ואורך ימיך כל שה שעוסק בשני לשמה בקרקע התורה חיים וכרמה משו' לכתב התלמיד חכם שבקרקע התורה ומקורו מקור הטהרה ורוצה תמיד לנקות עץ הנוף מטעם כי בהורות הלבה הם שמשי' לנכם טומאת וגלולי' של ע"ז שמטמא כנגד ועץ הנוף חלק הלבי' מומשל כולו קדוש וכולו טהור לפייר בתקו' טומאה והייכו טעמא שע"י נקרא ארץ חיים כי הוא כולו קדוש וכולו טהור ועץ הנכם רצונה הנגוף ולכך הוא ארץ חיים זולת זה בהורות הלבה עץ הנכם נשאר בהנוף כ"ג ע"י התורה והמצו' שהיא מטהרת טמאי' כמקוה וכמו שכתב נכם' מג"ע והבאתי לקמן בסדר המעשה ליום חמישי שהתורה נתנה בה' יום שהוא תתק"ם שעות כמנין מ' סאה של מקוה שהוא תתק"ם לוגין ללמד שהתורה והמצו' מטהר לטמאי' כמו מקוה ע"ל ובשביל כך נשארת הנכם בהנוף וזהו הכוונת הפסוק כי עץ חיים היא למחזיקי' בה וז"ס כי היא חייך ואורך ימיך ונ"ל דהא נותן לפניך דרך חיים ודרך המות וגו' ובחרת בחיי' כל זה מטעמת דכתיב שע"י הקיום התורה והמצות נשאר הלק הנכם בהנוף וזהו הענין שרשעי' בחייהם קרוין מתי' מטע' שאין חלק הנכם הטהור נשאר בהנוף רק מצד הרוח ואין לו חיים מעם ולכך בחייהם קרוין מתים וזהו הכוונה כאן בפסוקי' הלבה שאחר שאמר הכתוב למעלה שהשמש הוא כחתן יוצא מחופתו שהנכם טהור ויוצא טמא וכגבור לרוץ אורח של נפש כייכו שם נלה כי ע"ז מטומת הנלה על זה אחר תחייו מזה הפסוק (תורת ה' תמימה מסיבת נפש) ולשפוקה בלא התורה אין הנכם נשאר בהנוף אלא הוא ארץ חיים זולת זה בהורות הלבה אין הנכם נשאר

וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר
מֵחַמָּתוֹ : תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה
מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְהוָה נֶאֱמָנָה
מַחְכִּימַת פֶּתִי : פִּקּוּדֵי יְהוָה יְשָׁרִים
מְשַׂמְּחֵי לֵב מִצְוַת יְהוָה בָּרָה מְאִירַת
עֵינָיִם : יִרְאַת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת
לָעַד מִשְׁפְּטֵי יְהוָה אֱמֶת צָדְקוּ
יַחְדָּו : הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפַּז רָב
וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים : גַּם
עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב :
שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי :
גַּם מִזֵּדִים חֲשֹׂךְ עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ
בִּי אָז אֵיתָם וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב :
יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ
יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי : כ לַמְנַצֵּחַ
מִזְמוֹר לְדָוִד : יַעַנְךָ יְהוָה בְּיוֹם צָרָה
יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : יִשְׁלַח
עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ : יִזְכֹּר
כָּל מִנְחֹתֶיךָ וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה :
יִתֶּן לְךָ כִלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא :

נרננה

עשרה כמו שבארת מקום זה הנזכר שבכתב ונוסף למקרא יחדיו
ולכן מתפללין זה מזה ואז הסיבה שתורת ה' תמימה משיב נפש
להגיף והנה מה שהכתוב מקדים כאן התורה בשבח לשמות תורה
עדות פקודי מצות יראת ה' משפטי כבר דרשו רז"ל שהכל רומז
על תורת ה' ורומז כזה בשם לשמות
נגד שם סדרי משנה וכל תיבה עם
הכולל הוא חשבון נגד חשבון
תורה (כנחמדים מזהב ומפז רב)
ומתוקי' מלמד ונופת צופים כאחר דוק'
כשני דברי הלמד שבתורה ומצות
נחמדים מהם ולא עוד אלא שכר לשמר
יותר טובים מלמד כגון מצני טובות
ומורגליות לשכר יותר מזהב
אמנם לדרכינו הכוונה כזה כי הלמד
שני דברים ג"כ מביאין לידי חיותו
כמו התורה ומצות כי כאחד וכפי רב
גורס לו חיי עה"ז ע"ד שאמרו רז"ל
עני חשוב כמת וכן סומא חשוב כמת
ומתיקת יפים לעיניים ולו"ע שאף
שנם הני דברי מביאין חיותו ללמד
לפ"ם התורה ומצות שהיא עץ חיים
לם נחמדי' יותר מלמד שהיא מזהב
ומפז רב ומתוקים מדבש וגו' ופשטא
הוא כי למד מביאין ללמד לחיים
עה"ז ומשכ"ב התורה ומצות מביאין
ללמד לחיי עה"ז ועה"ב ומה שכפל
הפסוק מזהב ומפז רב שבשו הוא ג"כ
זהב חשוב ולשון לשון חמד מלת רב ויוכן
ע"פ מה שפרשתי בפי' רש"י בתחלת
מסתר ע"פ פרשת הכסף פי' רש"י פי'
הכסף ויבואר זה ע"פ מה שאמרתי
בספר לחד למאי נקרא זהב ולמה
נקרא כסף כי הנקודה היא לעולם
הפירש על התיבה והנקודה על זהב הוא קמץ רומז שהקומץ בין
הבריות שאין מזהבים מרוקח בין בני למד ונקודה על כסף הוא
סגול לומר לעון סגולת מלכי' שהוא מרוקח הכסף בין בני למד
וזהו הפירש הפסוק טוהר זהב כעשה לך ושמץ תקשה והלא זהב
רומז הנקודה על מעט ולשון חמד מלת טוהר שהוא רב והבדרים
סותרים שהבדלי לזה תירץ הפסוק על לחודיו עם נקודת הכסף
שפתחת לך יפי הנקודה על זהב היך הנקודה על כסף שהוא רב
כיינו סגולת מלכי' ושפי' יוכלך לומר טוהר זהב וק"ל וזהו הכוונה
פרשת הכסף ופי' רש"י פי' הכסף שנתן לו זהב היך הנקודה שהוא

שהוא כסף זה כתן לו כיינו זהב רב דלק"ל תקשה לשון כתן
הלמד זה למלך ת שהוא כסף ומה לפני מלך נגזל כאומרו מלך
שבלשת כתן לו כ"ב זהב ופרשת הכסף כיינו הפירש הכסף
הנקודה שהוא סגולת מלכי' כתן לו וק"ל וזהו הכוונ' כאן שאמר
הכתוב (ונחמדי' גו' ומפז תקשה
דלמלת מהוא כך הוא התורה ומצו'
נחמדי' מזהב כיינו כשהוא מעט
למלת זהב רומז על מעט ולז"ש וזהב
ופי' אמרו רז"ל אפ"ה
התורה ומצות נחמדי' ממנו ולמה
מהוא לנו (עבדיך מזהב נכסי בשמר'
עקב רב) כמו פז רב רז"ל :

כ למנצח מזמור לדוד
יענך ה' ביום
צרה ישגבך שם אלהי יעקב וגו' כל
המסתכל בפסוקי' הללו יכיר ע"פ
דלית' כמ"ש בתוה"ק ז"ל אל ירך לבבכם
אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו
מפניהם כי ה' אלהיכ' ההולך עמכם
להלחם עם אויביכם להושיע אתכם
אל ירך לבבכ' מפני שהיא שומעת כי
כי ה' אלהיכ' ההולך עמכם הם נתן
בנצחונו של בשר ודם ואתם נתנים
בנצחונו של מקו' כני עמון כו' פלשתי'
הוא בנצחונו גלוית מה שיהי בסופו
לסוף כפל בחרב וכפל עמו כו' ואתם
לימין כן כי ה' אלהיכ' ההולך עמכם על
אויביכ' להושיע אתכם זה מתכה אהרן
ומפרש הגמ' זה מחנה אהרן כיינו כשם
וכמו שהיו מוכנים באהרן ע"כ והנה'
זה תמצא בפי' המעתיר לסלק איזה
חסרון והוא הכוונת המזמור הזה שקרי
על נכות המלחמה שיצא הוא ואחיו
ובלותה שעה אמר (יענך ה') כיינו כשם הוי' המוכה באהרן (כי'
צרה) כיינו בעת מלחמה ומפרש ואזיל (ישגבך שם אלהי
יעקב) כיינו שמו של הק' בם המוכה באהרן ומפרש ואזיל (ישלח
עזרך מקדש והציון יסעדך) פי' כי ר"ל כזה הוא ז"ל עזרך מקדש
מקדש הוא הבית אשר שם אהרן ומת, ישלח עזרך למלחמה'
והציון כי מציון היה יצא אהרן ע"כ לומר שכשיצא למלחמה' ליקח
לויתו עמו אהרן והשם וכליו אשר מוכנים בתוכו והוא כי
שלהיכ' ההולך עמכם להלחם עם אויביכ' להושיע לכם זה מתכם
אהרן והשם וכליו שמוכני' בתוכו וזה (כנגנה ביסודתך) הלך
כלך

נַרַנְנָה בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל יְמַלֵּא יְהוָה כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ : עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ בִּגְבוּרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ : אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַּסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר : הֵמָּה כָּרְעוּ וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד : יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ : כא

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד : יְהוָה בְּעֻזְּךָ יִשְׂמַח מֶלֶךְ וּבִישׁוּעָתְךָ מַה יָּגֵיל מְאֹד : תַּאֲוַת לִבּוֹ נָתַתָּה לוֹ וַאֲרֶשֶׁת שְׂפָתָיו בַּל מָנַעְתָּ סֶלָה : כִּי תְקַדְּמֶנּוּ בִּרְכוֹת טוֹב תָּשִׁית לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת פָּז : חַיִּים שָׁאַל מִמְּךָ נָתַתָּה לוֹ אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם וָעֶד : גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעָתֶךָ

כדרך בני עמון לו כדרך פלשתי שנתו בנחלתו של גליות אבל אנו היינו כן תלך נרננה בישועתך היינו בנחלתו של מקום (ובפסוקי דזמרה נהגו) לומר שבבבל מלחמה שלנו הוא הפסוקים מוכיחי בתרון (ילקוט ס' כל מפלותיך) היינו שהוא הפסוק בכבד ימלא כל משלותיך מטעם כי הוא הסולך לפנינו והוא הנלחם לנו ומכח זה שהוא עמנו במלחמה לו"ש למעלה (יזכור כל מנחותיך ועולתך ידשנה סלה) פי' הרד"ק שבעונותינו למלחמה היו מקריבי עולת ובחי שטעו בזה ואנו שהקרבנו מפניעי שכיר מלחמה למעלה ולכך נקרבי בלשון קרבנות לשון קירב מקריבין שכינה מלמעלה למטה וכדי שה' ילך לפנינו מחם במלחמה זה ועושינו ועל זה אמר תק"ע (עתה ידעתי כי הושיע ה' משיחו) פי' הרד"ק דוד אמר זה בגד עמו שעתה ידעתי שה' מחל לי חטאי וכעוב' זה ע"פ מה שפרשנו על נמ' ויהי דוד בכל דרכיו משכיל וה' עמו אפשר ה' עמו וחש' זה בת לילו גו' ופרשנו למעל' אנו שחטא דוד היה בת ש"ע שנשכח דאו של תורי' החיתי לך נשון ס"ל שכינה משתלשת וכמאמר רז"ל בפסוק שבת עמ"ש הילך יתכן שה' עמו וחטא זה עת לילו שוי"ל וז"ש כאן (עתה ידעתי כי הושיע ה' משיחו) שהקב"ה מחל לו חטא זה שלם ד' ולמה זכה (דיענהו משמי קדשו בגבורו' ישע ימינו) לומר שהקב"ה עמו הולך ומושי' לפניו ה' משלחמת דוד ובניך יתכן שה' עמו וחטא זה בת לילו ועל ע"ד השכינ' משתלשת (אלה ברכב ואלה בסוסי' ואנחנו בשם ה' אלהינו נזכיר) לומר שהם נלחמו על ב' ברכב ודם ברכב וסוסי' אבל ג' אתם על ירך לנגדם אתם משתי סוסי' ואל תחשוון אתכי קול הקרנות ואל תערצו אתכי קול הצווחה ולמה אתם לחוש לאלהי' הסולך אתכם לחלחם לכם כי ה' אלהיכם הוא הנלחם לכם (ונאחנו נזכיר) ולזה אתם נסיים (המה כרעו ונפלו) לפני ע"ז שלהם (ואנחנו קמנו ונתעודד) ולמה אתם אומרים זה (שה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו) לומר שהוא בעצמו הוא מלכי המלכים

כא למנצח הק"ם ולא כ' בעזרת מלך בשר ודם וק"ל ג

מזמור לדוד ה' בעזך ישמח מלך במזמור הזה פירשו רז"ל וז"ל רבותינו דרשו על מלך משיח וכאן הדבר לפתרו על דוד עצמו לתשובת החינים שפקרו בו ואחר שלקח לת בת שבע לחר מזמור זה ע"כ ואני אומר דלו ולו דברי שלקי' חיים שבמזמור הזה מדבר הכל על לעתיד היינו על מלך המשיח וגם על דוד עצמו על לעתיד בבחינת עתות הגלויות' שלין לחד מכל התנות ירנה לנרך מטעם שים בכל לחד אום שפול זולת דוד ויאחר לי נלה לנרך מטעם שלין בו אום פסול וגם מדבר על לעתיד על תפלת הח"ם ועל נ' דברי' הללה אשר יהי' לעתיד נאמר כאן המזמור הזה ותחילה אמר (למנצח מזמור לדוד ה' בעזך ישמח מלך) זה מדבר על לעתיד שיגע הזמן למיתת קרן מלך המשיח ודרשינן במדרש ה' בעזך אין עוז אלא מלכות שנא' ויתן עוז למלכו ע"כ לומר שמורה על הזמן שיתרומ' ויתגדל מלכותו של מלך משיח וזו (וישועתך מה יגל מאד) בישועתך דייקא היינו של הסכינה שעתה בגרה ולכך נאמר בישועתך מה יגל שהסכינה נקראת מ"ם כדאיתא בזוהר ופ"ח מדב"ב שהסכינה על עתיד שהוא נגד עמו שיזכה לשמחת שעות הצדיקי' וכענין ברכו' המזון שיאמ' לי נלה לנרך וזהו שפיר בפיסק דקרא בת"ם (כי תשתיהו ברכו' לעד) היינו ברכת המזון שיהי' לעד לעתיד (תחלהו בשמחה את פניך לומר שתהי' חדוה בשמחת שעות הצדיקי' את פניך שהו יזכו לרגלות פני השכינה תניח על פניהם כענין ותשם הדבקי' שהיה' לדביקת מתם לך כן יתנרך לשם בלבבו לומר מעיקר' לדיוק פירש' לשמה בשמחת יזכה דוד לומר לי נלה לנרך יותר מכל התנו' עולם משה ואהרן מתי לחוות משום דבכל לחד משה נתנה קנת שתן פסול וכדשמיה שם הגמ' דתם פסחי' וכלה דוד מצינו יותר מכולן שחטה בע"ז ג"ע ס"ד ולכן פי' רש"י ז"ל וכאן הדבר לפתרו על דוד עצמו על תשובת החינו' על שקרו בו לחר שחטה בת"ש לחר המזמור הזה לומר שבשובת דוד היה כאן במזמור הזה לתרגם חטאתיו וכדי שנדין יאמר לעתי' לי נלה לנרך ותפת תחילה בחטא ב"ם שחטה בעת שהוא וזו"ל (תלות לבו נתת לו) פירשו המפרשי' על תלות לבו שהיה מב"ם ותפ"ם ותרגמ שפתיו כל מצות שלה ולא מצותי תלייתי מוניח שפתיו של שמו יתברך ולמה משום שרלוה היתה ב"ם לדוד משפט יחי' דרשינן שלא

בישועתך הוד והדר תשית עליו:
כי תשיתהו ברכות לעד תחדהו
בשמחה את פניך: כי המלך בטח
ביהוה ובחסד עליון בל ימוט:
תמצא ידך לכל איביך ימינך
תמצא שנאיך: תשיתמו כתנור
אש לעת פניך יהוה באפו ויבלעם
ותאכלם אש: פרימו מארץ תאבד
וזרעם מבני אדם: כי נטו עליך
רעה חשבו מזמה בל יוכלו: כי
תשיתמו שכם במיתריך תכונן על
פניהם רומה ידודו בעזך ונשרה
ונזמרה גבורתך: כב למנצח
על אילת השחר מזמור לדוד:
אלי אלי למה עזבתני רחוק
משועתי דברי שאגתי: אלהי
אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא
דומיה לי: ואתה קדוש יושב

תהלות

בישועתך הוד והדר תשית עליו: כי תשיתהו ברכות לעד תחדהו בשמחה את פניך: כי המלך בטח ביהוה ובחסד עליון בל ימוט: תמצא ידך לכל איביך ימינך תמצא שנאיך: תשיתמו כתנור אש לעת פניך יהוה באפו ויבלעם ותאכלם אש: פריהו מארץ תאבד וזרעם מבני אדם: כי נטו עליך רעה חשבו מזמה בל יוכלו: כי תשיתמו שכם במיתריך תכונן על פניהם רומה ידודו בעזך ונשרה ונזמרה גבורתך: כב למנצח על אילת השחר מזמור לדוד: אלי אלי למה עזבתני רחוק משועתי דברי שאגתי: אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי: ואתה קדוש יושב

תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל׃ בְּךָ בָטְחוּ אֲבֹתֵינוּ
בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ ׃ אֵלֶיךָ זָעֲקוּ
וְנִמְלָטוּ בְּךָ בָטְחוּ וְלֹא בוּשׁוּ ׃
וְאָנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ חֶרְפַּת
אָדָם וּבְזוּי עָם ׃ כָּל רֹאַי יַלְעִיגוּ לִי
יַפְטִירוּ בְשָׂפָה יָנִיעוּ רֹאשׁ ׃ גֹּל אֶל
יְהוָה יְפַלְּטֵהוּ יַצִּילֵהוּ כִּי חָפֵץ בּוֹ ׃
כִּי אַתָּה גּוֹחִי מִבֶּטֶן מַבְטִיחִי עַל שְׁדֵי
אִמִּי ׃ עָלֶיךָ הָשְׁלַכְתִּי מֵרֶחֶם מִבֶּטֶן
אִמִּי אֵלִי אָתָּה ׃ אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי
כִּי צָרָה קְרוֹבָה כִּי אֵין עוֹזֵר ׃
סְבָבוּנִי פָרִים רַבִּים אַבִּירֵי בָשָׁן
כִּתְּרוּנִי ׃ פָּצוּ עָלַי פִּיהֶם אַרְיֵה
טֹרֵף וְשֹׁאֵג ׃ כַּמַּיִם נִשְׁפַּכְתִּי
וְהִתְפָּרְדוּ כָּל עַצְמוֹתָי הָיָה לִבִּי
כַּדּוֹנָג נָמֵס בְּתוֹךְ מֵעָי׃ יָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ
כֹּחִי וּלְשׁוֹנִי מְדֻבָּק מַלְקוֹחָי וְלַעֲפַר
מָוֶת תִּשְׁפְּתֵנִי ׃ כִּי סְבָבוּנִי כְּלָבִים

עדת

והללו עובדי ע"ז ולמה ישראל כיון לו והמצרי יטבעו לבחר אחת מתוך חיס אמיב לו הק' בה שוטה שבעול' וכי אתה דן שונג כמזיד ואנכ' כדכון כלו' לא עבדו ע"ז במצרי' אלא מתוך שונג ואונס עכ"ל וק"כ זהו שאמר לאחר אלי חיס נגד עצמה לחורה שאין דיק בה דן שונג כמזיד ואונס כדכון דאלכ"כ תקשה קושיות הבר למה ישראל כיכלו על חיס והמצרי יטבעו חיס והלא הללו ועבדו ע"ז היו וק"כ אף שהבעתי לבית הבלמיים בדיון הוא שלא יסלק הסכיבה ממני ולכך כתבה באמרה אלי אלי למה אחכח שאלי חיס מזה מוכח דאי אתה דן שונג כמזיד ק"כ אמר אלי למה עזבתני בדיון הוא שלא תסלק סכיבתך ממני רק דע"ז אמר שבאלה לבוכיח מוכח קריעת י"ם הוכחה זו לאחר שעמח לאחריכח אית לן בזה ע"פ מה דאית במדר' חיס ראה ויכוס ראה זכות עקידתו של יצחק ע"כ ומחילא נוכל לומר שאק"ה דן שונג כמזיד רק ביישראל בלבו אף שעובדי ע"ז היו מטעם זכות עקידת יצחק אחכח בעבין זה חס לשעות מחולקות חיס מן ק"ח סובדי ליצחק לא נעקד רק אחיל לבד ויש סובר שיצחק עלמו נעקד ע"ב מזבח ע"י שבשמתו נכנס לאחר אחיל וכבר זהו סויבוח בין חוריש המלאך לאבר הוא בבני' וכנגדו אחון בלאחן בני הכלב וז"ל בספר יוקבי לקוחבי בשם ע"מ חוריש המלאך אחר ודעתי וכו' כי הוא בעל שם והוא כאחי עולה על גבי מזבח להעלו' עולה לאילו של יצחק ולא יצחק עלמו וכנגדו בחון בלאחן פני הכלב שהוא חיס המקטרג שיצחק דוק' יצחק עלמו עיין ענין זה בספר ג"פ שלי בפי' אחד גדי' וק"כ בחילה חסבה לאבר ליצחק נעקד בעלמו כי אחרים בן בחילה בהכון הקיטרג בלאחן פני הכלב בחון ולפוס הלי סבורה בספר כוכחתה בס"ם אלי חיס דמוכח לומר דישראל בלולו חיס מכח זכות עקידתו של יצחק שבעת' הוא לבדו ולא מכח שהק"ב לא חיכו דן שונג כמזיד ולא ס"ל שחק על הקרקעות כלב דומה על בלאחן פני הכלב של מיעוטו בספר כוכחתו וכן אלי חיס ולכך חורה וקרקעות אחריה אב' דומיכי מפי הרי' דומה על חוריש המלאך סירד כאחרי ע"ג החוכח להקרייב מאילו של יצחק ולא יצחק לבדו וק"ל ק"ל לומר

דישראל בלולו מטעם זכות עקידת יצחק ובלא לא נשחט יצחק רק האיל ול"ל ע"כ מוכרח לומר מפוס שאין הק"ב דן שונג כמזיד ואונס כדכון וק"ל שפיר לומר לפסר אלי אלי למה עזבתני לומר מכח דאלי חיס ג"כ למה אלי חיס נגד עצמה לחורה שאין דן שונג כמזיד ואונס כדכון ומחילא קף שהבעתי לבית הבלמי' אף ק"ה הדין נותן שלא יסלק הסכיבה ממני כי אונס ושונג אני אומנם המדרש המבי שהוא' בילקט בשוף שהרש כי ג' אלי אלי ללאחל שי חיס אלי בסיני לאה עזבתני הכוונה על המדרש הוא שאמרה אלי חיס נגד עצמה לחורת שפק"ב אינו דן שונג כמזיד כו' ובדין הוא שלא יסלק הסכיב' ממנה ואלי בסיני אמרה נגד כל ישראל ע"ד המדרש דהק"ב הניל לת ישראל מיד הס"ה במצרים בזכות התורה שעתידה לקבלה על הר סיני וזהו בענין סיני שמשם נשתה שאחה לע"ה ואע"פ שלא קבלו בדכון רק מתוך כפית הבר בגינית דהוא אונס ומכח אלי חיס מוכח דאין אונס אמור בדכון ק"ו וכן על ק"ו שהורו הבוא יבאו בזכות קבלת התור' שקבלו עכשיו בדכון ע"ד שאמרו רז"ל מכאן מודעה רבה לאוריית' ואע"פ כ' הזרו וקבלו בדכון בימי אחשורו' אפ' קיימו וקיבלו קיימו מה שקיבלו כבר ולזה אמרה אלי חיס ואלי בסיני מכח הכא תרתי יש בהלה נגד עצמה אף שחזרה על בית הבלמי' וגם נגד כל ישראל ולזה אמרה (אלי אלי למה עזבתני) לשון יחיד נגד עצמה על שהדחיק הסכיבה ממנה וע"ז אמרה רחוק מישועתי דברי שבעתי אבל לשון יחיד שהמדבר נגד עצמה על שחזרה לבית הבלמי' בחומא ושונג דבר זה שהרה מכח אלי חיס ומה שאמרה אלי בסיני זה מדבר נגד כל ישראל ולזה ק"ה (ואתה קדוש יושב חהילות ישראל) ומפרש ואזיל (בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטימו) לומר בך ב"ב אותיות התורה אשר קבלו בסיני זהו הגורם להם שתפלטמו מן הס"ה במצרי' לכך (אליך זעקו ונמלטו) כלומר במצרים ונצעקו אל ה' אלהיהם וגו' ולמה מסו' כך בבטחו בב"ב אותיו' התורה שעתידין לקבל על הר סיני זהו הגורם (ולא בושו) בין המצרי' וכל זה היה אלא אם כן היה רק קבלת אונס (ולכאי תולעת ולא איש) ודרשינן במדרש ולכאי תולעת ולא איש מה תולעת

עֶרֶת מְרֵעִים הִקִּיפוּנִי כָּאֲרִי יָדַי
וְרַגְלָי : אֲסַפֵּר כָּל עַצְמוֹתָי הֵמָּה
יַבִּיטוּ יִרְאוּ בִי : יְחַלְּקוּ בְגָדַי לָהֶם
וְעַל לְבוּשִׁי יַפִּילוּ גוֹרָל : וְאַתָּה
יְהוָה אַל תִּרְחָק אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי
חוּשָׁה : הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד
כֶּלֶב יְחִידָתִי : הוֹשִׁיעֵנִי מִפִּי אַרְיֵה
וּמִקַּרְנֵי רֵמִים עֲנִיתָנִי : אֲסַפְּרָה
שִׁמְךָ לְאֶחָי בְּתוֹךְ קָהָל אֲהַלְלֶךָּ :
יִרְאֵי יְהוָה הַלְלוּהוּ כָּל זֶרַע יַעֲקֹב
כַּבְּדוּהוּ וְגוּרוּ מִמֶּנּוּ כָּל זֶרַע
יִשְׂרָאֵל : כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ
עֱנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ
וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ : מֵאִתְּךָ
תְּהִלָּתִי בְּקָהָל רַב נְדָרַי אֲשַׁלֵּם נֶגֶד
יְרֵאָיו

אין לו לאל כיצד כך יצדקו אין להם לאל כיצד הם היו מחזרים בהיכל הבתי תורה ולכך (גל אל ה' יגלגל ויגלו) ולמה מסוס (כי חפץ בו) לומר שלכי חפץ בו ברצון כענין קיימו וקיבלו קי"ו בימי אחשורוש ברצון הם שקיבלו כבר בתחלה ו"ק כדין הוא שתגיל ותכל ישראל מכח הלכי בים ולכי בסיני ולזה סיימה נגד עצמה לומר שלכל מחזר בכפי מיד כלב יחידתי לייקר היינו היא עצמה יחידה שבלבם שלה מגיע מכח הלכי בים וכנגד עצמה לומר הושיעני מפי אריה (מדרשי מקרבי רמים עניתני) ונגד כל ישראל לומר (מספר שמך לאחי בתוך קהל אהללך היינו הללוי"ה כנגד כל ישראל ירחי ה' שלוהו כל זרע יעקב כבדוהו וגורו ממנו כל זרע ישראל ולומר מסוס מיוחד תהלתי בקהל רב לייקר היינו נגד כל ישראל הדרן לקדושת' בענין התחלת המזמור שלומר הלכי בים ואני בסיני להורות שאין הק"ב דן סוגג כיחוד' כו' אחד סוכתה זו יומשך המשך כל הפסוקי' מן כי לתה נחי מבטן גו' לגיך השלכתי מבטן אמי אלי אתה עד הפסוקי' שלומר את"ב יחללוהו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה שיל' מחזר בכפי וגו' כל המשך הפסוקי' שלה כולם סולכים וסובבין שלעיל מכיח וכפי שאר פרשנו שכוכתה אמת שלומר אלי בים שאין הק"ב דן בדין שלה סוגג כחוזר שלומר התנה עם ס"ד דב"ק שלה חוצר לעולם בין ער בין יען בין סוגג בין מזיד בענין מוקין ר"ב ר"ב נגד הענין' שלה עובר ים לו ג"כ דין כוקין מחזיק בפחליה של חצלה וכחו שכתבנו למעל' כחה פעמי' שלה ע"כ ג"ל שלומר המדרש שכתב דאין הק"ב דן סוגג כחוזר מוכרח לומר דכתר דאין שלה חוצר לעול' וכבר אמת לכתיב כן כל שלה יפעל פעמים ושלש עם גבר מצינו כזה בני פרוסים הם' דקאי על עבירות שבין הק"ב חוצרה לשלום שבים ושליחית חוצרה דפני עבירות שבין חבירות דין כוקין דשור תם ים לשלום ובשור תם שבין שלה לעולם כלל רק רחמנא קבסי כדי לשמור לשורו וה"ב גבי הק"ב לא שייך לומר כן שלה שלם חוצר פטור מלד הדין הק"ב פטורו ומחילה שפיר חוצר ואין כל שלה יפעל פעמים ושלש עם גבר אלא אמת לכתיב כתכה לעיל דכתר דשלום חוצר לעולם כתר הלי קרקי בהלי דהן כל שלה

גו' וע"כ צריכין לדרוש שלחריה וכחו שדרשו רז"ל דקאי על הגלגול וברוחה דקרא דהן כל שלה יפעל פעמים ושלש עם גבר היינו שכל שלם צריך להתגלגל שלש פעמי' מלב' פעם שלאון שבת לעולם הקרא גבר וגו' ש' פעמי' ושלש עם גבר וכטע"ה שלם שלם צריך להתגלגל להיות בעול' ל' פעמים משום דכתר למרו רז"ל דשלי מיתות בעלו דין ל' מיתות לא בעלו היינו מי שמתחייב סקילה נופל מן הגג ומת ומי שמתחייב שריפה מכח מכישו ומת ומי שמתחייב הרג ליסטין בחין עליו ו"ש תנן טובע במים וסק"ל אינו מוזהר לשלם כמלא נימא וכל שלומר הק"ב וחתן יוחר חייו וז"ל אם עבר שלם ל' עבירות שאר כח ל' מיתות ב"ד ש"ל להתקיים בו כ"ש ע"י סיבת לעולם ל' פעמי' שכל יותר מל' פעמי' לא משכחת לן משום דיותר מל' מיתת ליכא שכל בפחות משכחת וז"ל פעמים ושלש לפעמי' הוא פעמים אם עבר ג' עבירות ולפעמי' הוא שלש עם עבר ל' עבירות משום לי לתריצן דכתר דשעתו בא ללמד דמשו' דשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי דשעות אפילו מיתה וממון ש"ב כתוב אחי פרוסף דכיון שכיון בחיתה דהרשוב שלא הוא פטור מלחיות וש"ב ש"ל להבדיל הלין שרוחה שלא אם כלומר דהלי כלי דשעתו בא לדרוש לחריבא ללמד למלקו' הוא מכין דרחוי להתחלם היינו שתים שלחריו ושלים שלכניו ומכאן למדו רז"ל דכן י"ג שכח הוא למלוה משום שהוא שלים ג"ט וכן ל' שלעלה הוא כן כ' למלוה משום שהוא שלים שיתן כולסין דמורת הוא שלקות של מעלה וזכה יבואר כוונת המשך הפסוקי' שלכה ו"ל יחללו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל הי' רש"י ועל לבושי יפילו גורל בוזזים לת כספיהו מזה מוכח שע"כ ואתה ה' אל תרחק לילותי לעזרתי חוסה שכל' מחרב נפשי מיד כפשי היינו מחיתה לשל"כ קשה הלין שלא לוחנו מיתה וממון דזה כתמעט מכדי דשעתו ומחר שכם בחור לת כספיהו ע"כ לין כאן שום לד חיוב מיתה לשל"כ אלו פטורין ממון מכח קים ליה בדרבה מיבא לומר על טענה זו ים תשובת חדא דאמת לן למימר מן כדי דשעתו אתי דשעות שלמה לומר סדחוי להסתלם הוא לשתא ומהלן למלו רז"ל דעד כן ל"ג שכח הוא למלוה וכע"ל לומר שכתב דבה לאורות לן לדבלחית לא בעינן מלקות

יִרְאָיו : יֹאכְלוּ עֲנָוִים וְיִשְׂבָּעוּ יְהַלְלוּ
יְהוָה דֹּרְשָׁיו יְחִי לְבַבְכֶם לָעַד :
יִזְכְּרוּ וְיָשֻׁבוּ אֶל יְהוָה כָּל אַפְסֵי
אָרֶץ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל מִשְׁפְּחוֹת
גּוֹיִם : כִּי לַיהוָה הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל
בַּגּוֹיִם : אָכְלוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ כָּל דִּשְׁנֵי
אֶרֶץ לְפָנָיו יִכְרְעוּ כָּל יוֹרְדֵי עָפָר
וְנַפְשׁוֹ לֹא חָיָה : זֶרַע יַעַבְדֶנּוּ יְסֻפַּר
לָאֲדֹנָי לַדּוֹר : יָבֹאוּ וְיַגִּידוּ צִדְקָתוֹ
לְעַם נוֹלָד כִּי עָשָׂה : כג
מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רֹעִי לֹא אֶחְסָר :
בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת
יְנַהֲלֵנִי : נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי
צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ : גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא
צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי

שבטך

מלכות הרשעה להשתלם ואף הקטן בר חיובי מצוה הוא אף קודם
י"ג שנים ולכך לאחרה תחילה (כי אתה נתת מתנה מבטיחי על
שדי למי עליך השלכתי מרחם מתנה למי אלי אתה) לפורענות כבר
זה שהחיוב מצוה הוא לאדם מיד לאחר יציאת מתנה למו ולאפוקי
מאותן הסוברין דבן י"ג שני למצוה
ונלמד מכדי דעתו עליה דאשתרך
כדי דעתו למעט שני דשפיות וכ"כ
מיהר שיחלקו בגדי להם ועל לבושי
יפילו גורל לומר שבוזזים כספיהן ע"כ
אין הכוונה שום צד חיוב איתא ולכך אל
תתרחק ממני כי צרה קרובה כי אין
עוזר שבשוקי פרים רבי לחבירי בשן
כתורני הנו עלי פיהם וגו' ולעפר מות
תשפתיני לומר שמחשבתה הרעה
לכלותני אל עפר מות וגם יחלקו בגדי
להם ועל לבושי יפילו גורל ליטול
ממוכיהן והם תרי מילי דסתרי אהדדי
דמאחר שים בו חיוב מיתה ע"כ אין
שום חיוב מיתה דמתמעט מן כלי
דשתעתו למיתה בכל זה יש להשיב תשובה
שניה דהא ע"כ מוכח דלפי דבדין ב"ד
על מעה אינו נידון בשני דשתעות ע"כ
הן הא דן לפילו בכל הל' מיתות לף
באדם אחד דל"ל תקשה והלא נלמד
מקרא דהן כל אלה יפעל פעמי ואלם
באדם מתגלגל שלש פעמים כדי
להתקיים בו כל הל' מיתות דל"ל לומר דלאינו אלי על הגלגל רק
על העבירות שהן הן מוותר לאדם פעמים ושלש מדין סור תס
בה לאדם מועד לעול והכה כדי לסתור תשובה וז פתחה ומ"ש אלי
אלי למה עזבתני אלי ביש מזה מוכח שאין לתה בן שונג כמוזיד
מזה מוכח לאלי למה עזבתני וא"כ לפום הא סברת בריכין לומר
לאין לאדם מועד לעולם לאל"כ לניכא לאלק בין שונג למזיד וא"כ
תיעשרך הא קרא דהן כל אלה יפעל וגו' להעברת חטאיו ולא על
העלגל ושפיר לחרכין לאין הן בן במיתה ומחון ושפי לחרב
על תרחק ממני וגו' כגיבלה מחרב כספי וגו' וכ"ל וק"ל :

כג מזמור

לדוד ה' רועי לא אחסור וגו' הכה המשך כל
המזמור כזה מדבר בישראל אשר כמשלים לאם
בהתיחס אם פורש ישראל וגו' וכיון שישראל כלמו לאם מדמה
לאם הא לרועה וכל המזמור כזה מדבר בדור המדבר שהן"ם
היה להו כמו רועה מ' שבי בארץ ציה ובלחות ארץ לא זרוע ואפ"ם
הן ומפרנס ע"י מן ובאר ושליו וכן הוא להלן במדרש וז"ל
ה' רועי לא אחסר ועל מי מנוחות ינהלני אמר ר' שמואל בר נחמן
מים שהם נתין למתות ואינן נתין לרחוץ ויש לך מים שנתין
לרחוץ ואינן נתין למתות אלא מי הבאר נתין למתות ואינן נתין לרחוץ
נמצאי יפוצו מעיינותיך חוצה שנאמר תורת ה' תמימה משיבת נפש יכתבי
במטבעלי צדק נתן ובאר ושליו ובמבני כנוד גו' גם כי אלך

בגי צלמות בקדקדו של מדבר לא אירא
רע כו' שבטך המה ינחמוני יכול בלא
זה תורה המה ינחמוני יכול בלא
יסורין כל"ל לא כן כו' ע"כ המדר' והנה
מפורש להלן דכל המזמור הזה מדבר
בדור המדבר לומר מ"מ לפיר' המדר'
אין הניקות לנחלן יסורין ותורה
לנחיצת הגן ובאר ושליו וכן סיפא
דקרא מהמזמור הזה ב"כ תיכנו על
הגן והוא בשם יומא וז"ל תערוך לפני
שלחן זה הגן ולפי הן עקיבא לומר
גופנו של מן היה שוה לאם כגד לומר
מן שיורד ליפול על היה מתגבר ועולה
עד שרגלו לותו כל מלכי מזרח ומערב
כושי רוזי לאם ם"מ בשם דוד
לעתיד לבא מחזיק ומתן ועשרים
והד לוגין רוזי בגחטרי' הכי הוי
ע"כ והנה לפום הני דרשות גם בשיפ'
דקרא אין לו שחר הדא דלאם בלחות
יכי' גופנו של מן האדם לאם וכן
לעתיד לבא כשיחזיק כסא דוד לעתיד לבא
לאם יחזיק כסא דוד לעתיד לבא
רכ"ש לוגין לא פחות ולא יותר והנה שיטת מכיי לחולק וכולל
לפרשו בדרך פשוטה כי זהו הכוס של ברכה שיאמר דוד לעתיד לי
נאה לברך כדאיתי בהם פסחים ולכך היה מחזיק הכוס רכ"ש
לוגין ושם הכוללו היינו הכוס עצמו הוא רכ"ג והוא מנין ברך
שהוא הסודר של ברכה לאמנם לפרש כל הספר הפסוקי מהמזמור
הזה לשיטת המדרש והגמרא הנזכר לקדים מה שאמרו רז"ל כל
מה שיסרהל נוהלין בעה"ז אינו אלא בשביל היסורין ע"כ והנה
זה טעמא בעי למאי דוקא בשביל יסורין יכולו כל נחלת ב"ז
וגראה דהעניין הוא כך כי כל מה דיהיב לכו בהעה"ז הן פרנסה
וכל טוב הכל הוא בהכרח בעל מעשה ידיכו וכמו שמצינו בכל
מקום מזונות תחת מעשה ידיכו ומעשה ידיכו הוא הקיום התורה
והמצות לאמנם כל זה דוקא בני בן בגר אבל בחיוב הא ליתן
מזונו לבנו תחת מעשה ידיו דבנו מש"כ בעבדו יכול הרב לומר
לו בשבי עמי ואיני זכך הוא להדי בתוספ' ב"ק וא"כ הם נאמר
לים לבו דין עבדים למקום נסתר הוי סברת והנה כבר לחולו
רז"ל שהיסורין מוציאין לאדם מעבירות לחירו' להק"בה ק"ו מבן

שבטך ומשענתך המה ינחמני :
תערך לפני שלחן נגד צוררי רשנת
בשמן ראשי כוסי רויה : אך טוב
וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי
בבית יהוה לארך ימים : כד
לדוד מזמור ליהוה הארץ ומלואה
תבל וישבי בה : כי הוא על ימים
יסדה ועל נהרות יכוננה : מי
יעלה בהר יהוה ומי יקום במקום
קדשו : נקי כפים ובר לבב אשר
לא נשא לשוא נפשי ולא נשבע
למרמה : ישא ברכה מאת יהוה
וצדקה

ועין שמוניקין מעבדות לחירות ק"ו יסורין ע"כ וזהו שאמר דוד במלך לפני הים אשר תיסרנו יס ומתורתך תלמדינו ר"ל דוקא מכח שניהם יחדיו ניינו התורה ויסורין לז אמרי לו כי מכח התורה לחודא ליכו חייב הק"ב ליתן לו כלום משום דים לו דין עבד ויכול לומר לו הק"ב עשי עמי ואיני זכך לכל מכח שתיסרנו יס וזו ילף מכלל עבדות ומתורתך תלמדינו ניינו המעשה ידיו שלו לז אמרי לו מיטעם דמזונות הוא תחת מעשה ידיו והק"ב צריך ליתן לו פרנסתו כדי נרכו וזהו שאמרי לו מתוך עיקר כל סברות שלמ לכתביכם ליכו צריכין לפרש דוקא לילף נדור מהמבר שניו מ'שניים בארץ ים ושלמות ארץ לילף זרוע ארץ לילף עבר הם ים והק"ב הם הפציע להם משמי השמים מתחת כסא הכבוד שלו ובלו שזהו מלשון גבוה קזכיהו והוא שלמ כדרך הטבע וע"כ צריכין לומר שהק"ב הפציע להו תחת מעשה ידיהו ניינו התורה והמזונות וזה דוקא ע"י יסורין וכמזכר למעלה ולזה ניין כאן המזמור לדוד ה'רועי לא אחסר לומר שהיית לנו כרועה מ' שנים במדבר ולא חסרנו שום דבר ויפרש ואזיל במ"ש (בנאות דשא ירבציני על מי מנוחות ינהלני) ניינו מי הבאר ולשון משוך (נפשי יסובב) זה התורה דכתיב תורת ה' תמימה משיבת נפש וזהו גבור'לנו (יכתבי במענלי נדק) ניינו שלו והבאר והשליו כ"ז הוא תחת מעשה ידיהו ניינו התורה' למזונות הם תחת מעשה ידיהם ומפרש ואזיל (גם כי אלך בגיא צלמות) פירש"י והמדרש ניינו במדבר שהוא גיא צלמות ארץ לא זרוע ארץ לא עבר בו אים אף"ש (לא אירא רע ואף משום (כי אתה עמדי שאתה הפציעת לנו משמי שמים כל אשר נרכבנו בהן והבאר והשליו תחת התורה שהוא מעשה ידיהו ושמא תקשה והלא יש לנו לומר עבדי' למקום ויכול לומר לנו עשי עמי ואיני זכך לז"ש (שבטך) הלו יסורין (ומשענתך) זה תורה שניהם נדקו יחדיו (המה ינחמוני) ר"ל זהו שנותן לו תכחוניו שהק"ב יתן לנו תחת מעשה ידיהו ניינו התורה ולמה משום דמתורתך יסורין מוכיחין לאדם מעבדות לחירות ואיני יכול הק"ב לומר לנו עשי עמי ואיני זכך ומפרש ואזיל דזהו הפציעת (תערך לפני שלחן) ניינו המן (נגד צוררי) שניהם נגוב כ' תמו' על שרשו כל מלכי מזרח ומערב כי הוא הרחו שהוא נגד התורה שהוא כ' שערי ניכה לרמז זה ניינו המן נגוב כ' תמו' לא פחות ולא יותר

וכן יוסף לא בלא יסורין ניינו כשכר התורה לז"ש כך הוא במיפט מלמיד דדוקא ע"י מתעכתך זהו התור' ושבטך זהו היסורין שניהם יחדיו גדמו לנו שנתן המן והבאר והשליו תחת מעשה ידיהו והנה לחר שמוניו שכן היה בדור המדבר מזה ולהי היה בסיבת התורה ויסורין ק"כ גם בדורו' הבאי' כן הוא וכמ"ש דוד לפני תיסרנו יס ומתורתך תלמדינו וכלפרשנו וזהו שסייס (לך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ולמה משום (ושבתי בבית ה' לאורך ימים) ניינו קיום התורה והמלות וק"ל : למנה לם נפרש פסוק הכ"ל בפ"ש (נם כי אלך בגיא צלמות וכו' ע"ד המדרש אשר פרשנו על הניבכם ע"ש כמזכר לפרש ע"פ מה שלית בהמדרש ילקוט וז"ל לעתיד יעביר הק"ב כל החיות על נשר של ניהנם ומיד כשמניעין שם כופלין לניהנם מיד הוא יושב על כסא דינו ומיד מתירין מיד הוא מחזיר עליהם כחלתיך ישראל ע"כ והנה נם המדר' הזה הוא תמו' מאד דאיך תקנו ירמתם בזה שאמרו שכאשר מכניו וכחלתיך ישראל ויבואר זה ע"פ מה שכתבנו בחבורי נסבת פעמים כי הק"ב נם ניינו יכול לכלות ישראל לעולמי עולמים מטעם שאין הק"ב יכול לכלות הוא מלמעה על שיכלה תחילה שרש מלמעלה כמו שדרשו רז"ל מפסוק ה' נבחן כמרום וק"ל נגבי הק"ב הק"ב מכלה תחילה שרש של מעלה כי ה"ע הוא נכנעים תחת ע' שרים של מעלה משל"ב ישראל שהוא תחת שהו יתברך שהוא חי וקים לעולמי עולמים ומחיה גם אנו חיים וקיימים לעולמי עולמים וא"א לנקר הק"ב לכלות אותנו רק מה שנתחייבנו בחטאינו הק"ב מעטם הוא מכוון ע"י יסורין לבל נלך לכלותם ח"ו וזהו שכוונה במדרש הנ"ל כשבניו הק"ב כל החומו'ניהנם ומה מתים כלסייס במדרש מיל היו ישראל מתירין ואמרו לפני שנעשה עמנו כאשר עשה עם אלו מיד אמרו לנכחנו עתיד ישראל ואתה חי וקיים לעולם ומחילת גם אנו כן משל"ב כאן הכוונה גם כי אלך בגיא צלמות וכלפרשנו למעלה וזהו ג"כ כאן הכוונה בזה לאומו' שיהיו ניינו על הנשר של נהנים אם"כ אלא אחרא רע כמו לאומו' שיהיו שם ומתים אלא שנאנו ניינו כן ולמה משום כי אתה עמדי שאתה הפר שלנו ואתה חי וקיי משל"ב הק"ב שהם אתה הפריס הק"ב מכלה שרש תחילה ואח"כ החומו' וכלפרשנו :

כד לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה

וְצֶדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ׃ זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה׃ שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃ מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה עִזּוּז וְגִבּוֹר יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה׃ שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְשֶׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃ מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה׃ כה לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה נַפְשִׁי אֶשָּׂא׃ אֱלֹהַי בְּךָ בָטַחְתִּי אַל אֵבוֹשָׁה אַל יַעַלְצוּ אוֹיְבַי לִי׃ גַּם כָּל קֹוֶיךָ לֹא יֵבֹשׁוּ

פלגה יתפרשו עפ"י מה שאמרו ר"ל והארץ נתן לבני אדם ושמני לא קשה הארץ ולאחר ברכה והארץ נתן לבני אדם והכי זה טעמא בעי למה קודם ברכה לה' אחר והארץ נתן לבני אדם ואיתפרש זה בכמה אופנים אחד בדרך כתתר ואחד בדרך נגלה ואביא' יחדיו יחמזו בפסוקי' בלו והעיון הוא שכבר פרשנו בפירוש הפרקי דקנות פרק חמישי דעיין שחייב אדם לברך כל יום מאה ברכות זהו שהפסיק הטור מלמעלה למטה ע"י עשר ספירות הם המפשיעי' למטה הטוב כי ק"ל להבות חזור העליון כ"ק ע"י תמונות עשר ספירות וכל ספירה כולל עשר ספירות הרי עשר פעמים עשר הרי מאה נגד זה תקנו לומר בכל יום מאה ברכות לתקן מאה ספירות והעיון הוא דדוקא ע"י הברכות הוא התקון כי העשר ספירות הוא בכולל הם היות בחילוי כל לותיות בכל גווני העולם מכוון כאיזן הברכה עיי"ל תמורה בהליה וזה כוונת המדרש פ' ברחשית למה התחיל התורה בברחשי לומר שבכרך בברכה ולכאורה מאחת בעי למיתי עניין ברכה לברחשית עולם ולפום הני מסדרת יתפרשו שפיר כי העולם נברא בעשרה מאמרות הם עשר ספירות ה' חסדים דימין וה' גבורות דשמאל וע"ז לאמר ביום עשות ה' אלהים היינו ה' הם ה' חסדים והאלהים הם ה' גבורות ועשר ספירות הללו הם הסך הכל במילוי כאיזן הברכה וע"ז לאמר שהעולם נברא בברכה ואם יבלבוך רעיונך לומר הלא התורה מתחיל בב' לומר שנברא בלשון ברכה ומלת ברכה בגלא ה' היינו עולה איזן הסך וע"ז תרצו רז"ל כמ"ש על פסוק בהבראם ת"ת בהבראם בגלא ה"ה ברחשי כו' ר"ל לרמז שהוסיף ה"ה אל מלת ברך כדי שיהיו מכוון כאיזן הסך הכולל הדרין לקדמיתי שהברך התעלור ין הסך הכולל הוא המפשיע הטוב מלמעלה למטה ע"י עשר פעמים עשר ספירות העולם מכוון למאה ברכות נגד מאה ספירות ולו כוונת הפסוק כאן לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה ולה תקשה לך ולגלא כתיב נתן לבני אדם ותירץ הפסוק יפה בברכה מאת ה' דייקא היינו הברכה העולה מאת הסך הכולל ה' בחורים דהארץ נתן לבני אדם היינו שהעשר ספירות המשפיעים הטוב על הארץ לבני אדם וכאן כתיב לה' הארץ וכתיב כאן קודם ברכה לו לה' והארץ נתן לבני אדם והכי זה טעמא בעי למה קודם ברכה לה' אחר והארץ נתן לבני אדם ולאחר ברכה לו לה' ולקנה לה' כי לו הארץ ומלואה תבל וישבי בה כי הוא על ימים יסדה ונהרות יכוננה מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו דייקא ר"ל דהארץ הוא לבני אדם ולא לבהמות חיה ועופות אלא לבני אדם שהכל של הש"ת והארץ מותר להנות מן הקדש ולפי מה שאמרו לעיל מדין עבדי כהן הלא הפשיטא היא בשמי שמים ואין מאכילין תרומה לעבדי כהן הלא בפני רבו וע"ז תירץ הפסוק יפה ברכה מאת ה' ר"ל שע"י הברכה המפשיעין הטוב מלמעלה למטה ע"ז לאמר זה דור דורשיו מבקשי פניך דייקא ר"ל שמפיק ברכתן הוא מאת ה' דהם מבקשי פניך להשפיע שפיעתך למטה וייקיה דיוקא כמו בעבדי כהן בפני רבו ומפרש ואזיל משום שנזמין שב"ה היה קיים היו מפשיעין השכינה בסיגנון אחר היינו על ידי המקדש והקרבנות ועל זה לאחר שהו שערים ראשיכם וגו' ואיכא מאן דאמר הוא מלך הכבוד הי הוא מלך הכבוד ה' בצבאות הוא מלך הכבוד סלה הרי שנזמין שב"ה היה קיים היה המקדש והשערים מפשיעין השכינה למטה ונזמינו מאין לנו מקדש ואין צריך להיות יפה ברכה גו' היינו ע"י הברכות והוא הכוונה כאן קודם ברכה לה' הארץ ומלואה ולאחר ברכה והארץ נתן לבני אדם וגו"ק

כה לדוד לגיר"ס כפסי לעת גו' כדי לפרש כל המזמור הזה לקדים מדרש ילקוט וז"ל לדוד לגיר"ס כפסי לעת וז"ס ביומו תתן שכרו לפי ק"ס לדוד לפי לפה לתה נושא לת נפשיך שי ק"ל מפני שאני כשכיר בעולם שכ ונשא כל ושכיר יקוה פעלו וכתיב כתורתך ביומו תתן שכרו וכתיב כי עליו נושא לת נפשו ולכך לגיר"ס נפשי כנוהג שבעולם פועל שעושה מלאכה עם הבעל הבית והוא מבקש שכרו מיומו וק"ס לומר לו לך תבא עליו בשעה לפה ועליו הוא נושא לת נפשו לפי שכשאינו תלויות בך אלא ע"ל וכאן לכאורה לפירש המדרש הוא תיבה ביום אחד דק"ס לפי לומר לו לך תבא עליו בשעה לפי שאלם לו שכרו ביומו ולפתח אינו כן דהא ר' יעקב אבר שכר מצוה ליכא בהאי עלמא ור' יעקב מעשה חזי וכדמייתי בפ' קדושין והתרכנו למעל' בפרק ראשון מכרתי מכות ותו דלר' יעקב קשה קושיות דוד בשלך דהיך מקויי בק"ס ביומו תתן שכרו שהרי ק"ס הוא המקיים כל התורה בתלה וכבר למעלה כתבנו על קושיות זו שפה עשר תירוצי וכחלקי למעלה לפפה עשר תירוצים ובעיקר מהם פה עשרה תירוצי ועפ"י פני עשרה תירוצי יתבאר כל הפוסף המזמור הזה ובעיקר הוא כי דוד המקשה קושיות זו כמ"ש לגיר"ס כפסי לעת וז"ל הדין נותן שיקיים ק"ס בעשו מה שכתב בתורה ביומו תתן שכרו וכתיב כי עליו נושא לת נפשו ותירץ הפסוק הקושיא זו בעשרה לופני תירוץ ראשון הוא משפ שכתב ק"ס בתן לנו כל התור ע"י משה וכתכתיב ויאמר ה' אל משה דבר אל בני ישראל גו' לומר אל בני ישראל גו' ופסקינן בח"מ סי' ל"ד הפוכר את הפועל ע"י שליח שכיהם לוין עובדים משום כל תלין משום שבעל הבית לא לגרון וגבי שליח לא עבדו ולפ שבעה"ב חייב לפלם להם מה שהבטיח מ"מ לוין עובר משו"ל אל תלין רק שיכול להמית ותלין ואחלק פה בק"ס דדוקא פה לאחר שהלוין שכרכם על בעה"ב אז לוין שכיהם עובדים משום כל תלין אבל פה לא לאחר להן שכרכן על בעה"ב אלא לוין עובר משום כל תלין משום דפסתם לאחרינן שבעתו פועלי על בעה"ב אז לא שאחר להן שכרכן על בעה"ב ולזה שכתו הפועלי על בעה"ב ק"ס בגיהן דיהן משום לאחר שכרכם על ק"ס אבל כתו פועלינו כתב מקרקות פשוט לאחר לוין הוא ק"ס לפלם שכרכם וזהו שתירוץ לוין הפסוק לגי' בפה לי שתתה משלם לנו השכר ולא הפלים ומילתא לוין פוס

יבשו הבוגדים ריקם: דרכיך יהוה הודיעני ארחותיך למדני: הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלהי ישעי אותך קויתי כל היום: זכר רחמיך יהוה וחסדיך כי מעולם המה: חטאות נעורי ופשעי אל תזכר כחסדך זכר לי אתה למען טובך יהוה: טוב וישר יהוה על כן יורה חטאים בדרך: ידרך ענוים במשפט וילמד ענוים דרכו:

כל

לאחד מהם עובר משו' כל תלין לא הבעל הבית ולא שליח ולא קשה מידי ופשיר הוא דשכר מצוה ליכא בהאי עלמא ולכך (לא לבוסה על יעלנו לויבי לי) לומר שלא לבוסה נגד פרשעים שקומרים שם ק"ס חפן במעשיהם על לגיר"ס לפי לוין משלם להם שכרן בו ביום כלכתיב בתורתכם ביומו תתן שכרו לפי גם ק"ס עומר כל התורה ובפרה זו התבייש לומר ופתלונלו בי אבל עכשיו שמוכ' שהלין כך מכוון שכך בעשתי כנזכר ולכן לא לבוסה על יעלנו לויבי לי גם כל קויך לא יבשו ר"ל גם שאר לגיקים לא יתבוששו אלא הם לגיקים לא כי הלין נותן כן לשכר מצוה ליכא בהאי עלמא ואלא ק"ס וזו הפסיקה גם כל קויך לא יבשו רק יבשו הבוגדי ריקם כיצד הרשעי ומפרש ואזיל משום לדריך ס' הודיעני אורחותי' לפדי הדריכני בתמתך ולפדני כי אתה אלהי ישעי ר"ל אתה אתה למדתנו לנו התורה הכל הוא לדריך לריחותיך שאתה מקיים כל התורה בשביל כך גם לנו נויתה כי אנו עבדים לפקו' ועבד ע"ל רבו הוא עושה וז"ל ולפדני כי אתה אלהי ישעי ואריכין אנו לילך בדיוך וק"ל בשעשה זו מביישין ומתלוננין אותנו לומר אלא הם ק"ס חפן במעשיהן של לגיקי' ק"ל לפה לגיק ורע לו ולפה לינו נותן שכר יום ביומו כדין התורה שכתי גם הוא משכר כל התורה אבל מכח לתירון זה שבך בשאתי הוא נשתה טעתם ולכך על לבוסה ואל יעלנו לויבי לי: לתירון השני נוכל לומר משום לכל הפלים הוא יום אין לו דין רק יום אחד וכלכתיב אשר לנכי מצוך היום לעשותם ולמחר לקבל שכרן וק"ל לשכיר יום גובה כל הלילה של אחריו כי ביום הזה עדיין לא הוטל מלאכתו ואין שכיר משתלם שלא בסוף ומילתא בעה"ז ליכא משום בל תלין ולאזהרת תירץ זה לפר זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה כי ק"ס ומדרש ז"ל כי מעולם המה מימות לדם הרשעון שלפרת לו ביום לכלך מתו מות תמות ונתת לו יום משלך היינו שלף שניס ולא קשה מידי דיומו של ק"ס הוא שלף שניס ולא קשה ע"כ הרשיעי נוכל לומר משום לפסקינן שם ק"ס סי' של"ט לשם יהא הפועל שאין דרכו של בעל הבית לפלם שכר רק לאחר לפסקון לו לין הבעה"ב עושה משום בל תלין כל זמן שלא תשב עם הפועל ור"ל ק"ס כגיהן דיהן שעיקר הדין וחסקון הוא לאחר מות לשלם והטעם הוא משום לשם יתחייב לשלם בדי ליכא שלמעלה ומיהו יכול לחייבו שלף בפניו לשין תכון לאל' שלף בפניו משם ק"ס לאחר

מיתת

כָּל אָרְחוֹת יְהוָה חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנֹצְרֵי
בְרִיתוֹ וְעֵדֹתָיו : לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה
וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב הוּא : מִי זֶה
הָאִישׁ יְרֵא יְהוָה יוֹרֶנּוּ בְּדֶרֶךְ יִבְחָר :
נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזַרְעוֹ יִירַשׁ אָרֶץ :
סוֹד יְהוָה לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם :
עֵינַי תָּמִיד אֶל יְהוָה כִּי הוּא יוֹצִיא
מֵרֶשֶׁת רַגְלָי : פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי
יָחִיד וְעָנִי אָנִי : צָרוֹת לְבָבִי הִרְחִיבוּ
מְמְצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי : רְאֵה עָנְיִי
ועמלי

מיתת המלך לו הקב"ה נותן בנשמה בתוך הגוף ומניחם יחדיו כדוגמא בכיני וע"ז אמר משפטי ה' אמת ולמה משום שנקשו הגוף והנשמה מעת"כ אם הגוף הוא בחייו בעה"ז וע"ש לחייבו שלא בכיניו ומחמת טיפת כתבתי למעל' דהוא כטעם שאין הקטן בר עונשין ולעכין שכר הקב"ה משלם שכר לפי מעוט הקטן שלא בכיניו לפי שלא נתכוונו לעבירות הקטן לפי בכיניו כשלא בכיניו למי ולמיך יכול להענישו ולחייבו שלא בכיניו מעת"כ לעכין קבלת השכר יכול לזכותו לפילו שלא בכיניו והכה כדי להורות שכרות השלם אחר (חטאת כעורי ופשעי ל תזכור) פירש"י ור"ל שחטאתי שלמה עושה פקטנותו הקב"ה לו זוכרם מטעם הכ"ל לפי חכין לשלם שלא בכיניו וע"כ היינו טעמא שעיקרין וחשבון ע"ש להיות רק לאחר מותו שהוא בכיניו ואם יולד הפועל שהבעל הבית היינו משלם שכרו רק לאחר החשבון ליכא משום בל תלין התירץ החמישי משום דהיינו הוא שם לא תבעו הפועל לבעה"ב היינו עובר משום בל תלין משעה שהפועל מרוצה לבך וגם אמו מרוצין לבך שלא ישלם שכר לצדיק בעה"ז כדי להשהילו לעה"ב שטוב שעה אחת קודת העה"ב מכל עה"ז וברשע הוא להיפך שהקב"ה נותן שכרם בעה"ז כדי להאבידם מכל עה"ב כי לפי ריקים שכך מלוין מצות בריתון והורות שכרו זו אמר (טוב ויסר ה') פירש"י טוב ויסר ה' יתקן להצדיק בריותיו (על כן יורה חטאי' בדרך שמורה דרך לחוטאי' בעה"ז ויצליחו בכל דרכם וכן פירש אחר' ועל הצדיקי' אמר (ידרך עניים במשפט) לומר ולהצדיקי' עושה משפט בעה"ז ולמה עושה כן משום (כל ארחות ה' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו) פירוש שכיון שעושה חסד לשומרי בריתו ועדותיו וכדי שיזכו ליום שכולו ארוך ולכו טוב כיוצא עה"כ וה"כ בעכין זה ליכא משום בל תלין משום דלמו מרוצין לכך : התירץ השני מוכל לומר משום דיום לשלם בעבודת הש"י דין לומן עש"י שקיום התורה והמצות לאו מתקנין הנשמה לכלי וכשביל זה מקבלין שכר משלם מתת שמו יתברך וכיוצא מזה בפירש הכתוב על פסח והכה ביקומן דהיון הוא בפ"ם לליכא משום בל תלין לפיון שקבה בשבת כלי ולא נבי בל תלין בשבירת הוא ולא בהכירה לאחם בחת מחלקין שם בפ"ם דה"ק דלדוקא שם נבע בשמחכין שלו הוא לקבה בשבת כלי משה"כ להשבת לאו עליה וה"כ ה"ק בגירין דיהן שם פתור שים לנו דין

תומן ע"י שמתקנין הנשמה לכלי מכח התורה והמצות שמקיימין ה"כ נרגילין לומר לתורתו לגי' היינו ס ל לשם עצמו וזהו השעם בגמ' למלך שמחל על כבודו לימו מחול מיטעא שלימו יכול לימחול כבוד הגיבור שבבודו הוא כבוד הגיבור וה"ה כרב שמחל על כבודו כבודו מחל מיטעם לתורתו לליה הוא ויכול לימחול כבוד עצמו : והכה לשורות שברת זו אמר כאן (למען שמך ה' וסלחת לעוני כי רב הוא) פירש"י כי נאה לרב לימחול עון רב ע"כ ונראה שכוונת הפסוק וגם כוונת רש"י לשורות שתפלת דוד היה שיתברך יימחול על כבודו כמו רב שיכול לימחול על כבודו ולא כמו מלך שאינו כבודו מחול וממילא יימחול לנו עוונותינו שחטאנו נגד כבודו של מקו"ל ע"ז (וסלחת לעוני כי רב הוא) לומר שימחול כמו רב שבבודו מחול וזהו כוונת רש"י ז"ל כי נאה לרב לימחול עון רב ה"כ בזה הורה שרב שמחל על כבודו כבודו מחל משו' לתורתו לגי' הוא ור"ל ה"כ לומן קוכה בשבח כלי ואין מכר לנו ולא דין שבירות ולילכא משו' בל תלין : התירץ השביעי משו' דפסקינן בח"מ בכל זמן שלא הגיע הכלי ליד הבעה"ב ליכא משו' בל תלין ור"ל ה"כ בגירין דיהן שבל זמן שהאל' חי ליכא בהשמה מגיע לידו של הקב"ה ולילכא משו' בל תלין משה"כ תיכף ומיד לאחר שמת האל' שאז מגיע בהשמה לידו של הקב"ה והיינו כמו שם החזיר הכלי לידו של בעה"ב הוא בהשמה הוא הכלי וכנזכר ומיד מוכרח הקב"ה לשלם לו שכרו וכדי שלא יעכבו ר"ו על בל תלין וזהו טעם שהתחלת קבלת שכר מצות הוא מיד לחרלי"ת בשאתו ולמה לא מקום לכן לו לאחר משך זמן לח"כ לחכמם לדרכיהם ש"ש ולא קשה מידי משו' דבחותו שעה החזיר הכלי לידו דבעה"ב ומיד מתחיל העבר לשלו של לא תלין ולהורו לתירץ זה שמי שהיה ירא ה' יורנו בדרך יבחר לומר שהקב"ה נותן בדרך טוב ומובחר לירלין ונותן להם כדין וכדת תורתינו הקדושה ולפתי הוא נותן לז"ש (נפשו בטוב תלין) פירש הרב"ק בזמותו וזהו עיקר שכר הלל ע"ש והוא מהלי טיעמא דכתניתא דלו מחזיר הנשמה לידו של הקב"ה ומהלי טיעמא ורעו ירש ארץ פירש הרב"ק ורעו, ירש ארץ למען שדקתו יתברך הלל זרעו תהלו בגללו ע"ש וכטע הוא משו' שאמרו רז"ל דיש רשע טוב לו והיינו ברשע בן בדיק לחוכם היא גופי טיעמא דעי הלחם טועל לו בדקה תביו להסיר לו בעבורו בעה"ז יותר מבדקת עצמו ולחם יהא בדיק ורע לו בבדיק בן רשע ורשע טוב לו ברשע בן בדיק לחוכם להלי טיעמא שלמו

ועסוקין בו ל"ת ויזו' דכשביל נדקת עצמו אין הק"בה מפלס לו שכר בעה"ז מעשה דעדיין לא הגיע בכלי לילדי בעה"ב מפ"ב נגדקת לחבי הקדושי' לאבר בארץ החיים שכשכר התזירו הנשמה ליך שמו יתברך עביר שיתברך זרעם לחליים כנגלם בעה"ז וזהו שכשכר לגדורות תירץ זה (נפסו בטוב תלין) פיינו בקבר תו מחזיר בכלי לילדו על שמו יתברך שם יהיה טוב לנפשו מכל קבלת שכרו ודחיק לזה מכך וזרעו ירם ארץ שיתברך זרעו בגלגו בעה"ב ולא בזכות עצמו דהא לדיק בן רשע הוא לדיק ורע לו ורשע בן לדיק הוא לרשע וטוב לו וע"כ הוא שכתי טעמא דכתבי' ויזו' שלבו בחזיר בכלי לילדו על הק"בה ומגיע השכר לבנו אף בעה"ז וע"כ מוכח דליכא מאן דלית ליה קשה מילי: בתירץ השמיני מציינו לפרש מעוס דשמו שם כל לדם הוא קנוט שבעני שכר וכלכתי ימי שמותיהם בהם שבעני שכר ויש לאל דין שכיר עולם שכל ימי חייו קיבל על עצמו לעבוד עבוד שמו יתברך ושוף מלאכתו הוא אחר חותו דכיון שמת בעה"ב תפסי מן האמ' ואין שכירו עופתלת' אלא נשוף ולכן אין הק"בה מפלס שכר המצות רק אחר מותו ולגדורות זה אמר (סוד ה' ליראיו) סוד עולה שבעני שהם כתוכה לשנות לדם וכל שכיר הלה יש לאדם דין שכיר עולם שקיבל על עצמו לאבדך ולשמרך מלאכת שמי ואינו שכירו משתלמת שלא בשוף ומיחלת ליכא מאן דלית ליה: בתירץ התשיעי נוכל לפרש ע"ד שאל ע"מ לקבל פרס ור"ל שם אמו עובדין לשמו יתברך שלא ע"מ לקבל פרס אינו שום תיוב על הק"בה לשלם כלל ומה שכותן לנו הכל מצד מתנת חנם וזהו כוונת רש"י בחומש ואתחנן אין אתחנן אלא לשון מתנת חנם שאף שים לבדיקי לתלות בחשבונן הטובי' אינן מבקשין אלא מתנת חנם ע"כ הכוונה בזה כי הבדיק עובד לשמו יתברך שלא ע"מ לקבל פרס ומשלם להם מצד מתנת חנם וע"ז אחר שפיר ואתחנן אין חנון אלא מתנת חנם וע"כ לשום הלי סברת ליכא מאן דלית ליה דהא אינך הדין ליכא לשלם כלל ולגדורות סברת זו אחר עיני תמיד על ה' גו' (פנה אלי וחנני) דייקת ליכא מצד מתנת חנם כי מצד שכר אין מגיע לו שום שכר בעה"ב כלל ומוכ"ם דליכא מאן דלית ליה: בתירץ העשירי מציינו לפרש מעוס דשם לנו דין עבדי למקו' וגבי עבד הדין הוא דליכא מאן דלית ליה דין עבדי אלא עבדות וזהו הכוונה בפסוק הכ"ל שם כעבד

וַעֲמָלִי וְשָׂא לְכָל חַטֹּאותָי : רְאֵה אֹיְבַי כִּי רַבּוּ וְשִׂנְאַת חָמָס שְׂנֵאוּנִי : שָׁמְרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אַל אֵבוֹשׁ כִּי חָסִיתִי בָךְ : תֹּם וְיֹשֶׁר יִצְּרוּנִי כִּי קִוִּיתִיךָ : פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל צָרוֹתָיו : כו לְדָוִד שָׁפְטֵנִי יְהוָה כִּי אֲנִי בְתֻמִּי הָלַכְתִּי וּבַיהוָה בָּטַחְתִּי לֹא אֶמְעָד : בְּחָנֵנִי יְהוָה וְנַסֵּנִי צָרְפָה כִלְיוֹתַי וְלִבִּי : כִּי חַסְדְּךָ לְנֶגֶד עֵינָי וְהִתְהַלַּכְתִּי באמתך

מתנת חנם בעה"ז ולמה מסוס (דייקי ועני אני) לומר מכח דאני יחיד ואין לי שכר בעה"ז ולכן עני אני לפי שאני מסכני כמון לי לעה"ב ואין לתת חייב ליתן כלום מצד המעשי' טוב' רק מצד מתנת חנם וזו"ח (עיני תמיד אל ה') דייקת אל מצד הרחמי' ובמל הרחמי' (פנה אלי וחנני) במתנת חנם כי מצד מדת הדין אין מגיע לי סוס שכר מלוס בעה"ז ולמה מסו דייקי ועני אני ודייקי לומר שכרו משתלמת רק לעה"ב לבד לבל נגד כל ישראל דוקו דרבי עדיף ושכרם מגיע אף מצד מדת הדין בעה"ז ובעה"ב וזו"ח (פנה אלי) שהוא מדה"ר (את ישראל) שהם רבים (מכל צרותיו) פיינו בעה"ז ובעה"ב וזהו דייק מכל צרותיו וק"ל ומה שסיים לעני המדרש שבשביל הק"בה לגדול לא תבא עליו הסתם פיינו סוף פיוס של עה"ז כי כל בעה"ז הכל הוא בכלל הצער (כמו שנזכר למעלה וק"ל)

כו לדוד

שפטני ה' כי אני בתמי הלכתי גו' המזמור כולו אחר דוד נגד שאול וכן פירש הרד"ק ואתרן קושיו' דז"ל כתיב שפטני ה' וכתיב לל תבא במשפט עבדיך ומפרש הוא ז"ל שפטני ה' ורלה את יאר לבבי וכפי לבבי שפטני כי אני בתמי הלכתי בתום לבבי כו' בחנני וכפי אחרתי מצא בלבבי תזיבני כו' וכפי מחשבתי שפטני כי אע"פ שמשפטי לירון טוני ח"ח לבבי הוא יאר בכל עת וכפי המעשי' אחר לל תבא במשפט עבדיך ע"כ הפירש של הרד"ק ולפרושו כרלה להשתיק הטענן שטרקנו למעל' בשם עבר' מלמדנו כי דוד אחת בע"ז ל"ע ס"ל כו'

היתה

באמתך: לא ישבתי עם מתי שוא
ועם נעלמים לא אבוא: שנאתי
קהל מרעים ועם רשעים לא אשב:
ארחץ בנקיון כפי ואסבבה את
מזבחך יהוה: לשמע בקול תודה
ולספר כל נפלאותיך: יהוה
אהבתי מעון ביתך ומקום משכן
כבודך: אל תאסף עם חטאים
נפשי ועם אנשי דמים חיי: אשר
בידיהם זמה וימינם מלאה שחד:
ואני בתמי אלך פדני וחנני
רגלי עמדה במישור במקהלים
אברך

היתה עבירה לשמה וכדי שלא יתחלל שם שמים בפי הבטון ובקהל רב שיחטאו שוגג ויהרגו בידי שמים ח"ו דיכול בלא שלחר כל העבירות ומשכחות שלחר דוד מלך ישראל לשמה לא היה ויקיש לעולם ולכך עשה שלשה עבירות חמורות הללו שהם חמורות שבחמורות להצדיק ולתברך שמו של הקב"ה בפי הקהל רב

ע"כ ועל זה לחר כאן שפטני כפי לצדקי שעשיתי עבירה לשמה ולא כפי החעשי' של שיני הבטון שם נרחים החעשי' רעי' ומכוערי' לחדל כל כוונתי היה להתברך שמו של הקב"ה ושלא יתחלל ח"ו בפי הבטון והנה מציאו בגמרא שהתורה לחרה קרבן גזול ויש היה שני טעמי' בחסכ' סוכה דף כ' דלמאן מלכתיב והבאתיה לת הגזול ולת הגסח גזול דומיה דגסח מה גסח לגית ליה תקנת לף גזול לגית ליה תקנת לף שב' לפני יהוה ל"ש לחתר יהוה ומפרש הגמרא שם דף ל' ע"ב וז"ל בשלמח לפני יהוה מכם לחר דחקנוה ורחי לאו דיני שלא לחתר יהוה לת קניט ביהוה שלא יהו מסו' להוי חטוי הבחה בעבירה ור' יוחנן בשם ר' שמעון בן יוחאי יליף מדרשת לחריש' דכתיב כי אני ה' אוהב משפט שונא גזל בעולה משל למלך בו' שהיה עובר על בית המכס לחר לעבדיו תנו מכס למוכסין לחרו לו והלא כל המכס שלך הוא לחר למה מחני ילמדו כל עוברי דרכי' שלא יברחו מן המכס לף הקב"ה לחר מחני ילמדו שלחי ה' שונא גזל בעולה ויברחו כולם מן הגזל ע"כ והנה הבקשות שם בהני שני דרשו' לשם לחריון דגזל הקרבן הוא לסו' חטא' שהו' חטוח הבחה בעבירה ר"ל מוכח דלף עבירה לשמה ג"כ עבירה ואסתר תירץ דוד הל"ל דלסברת דוד דסבר דעבירה לשמה לימו מחשב כלל לעבירה ר"ל זהו סגזל קרבן והקריבו ע"כ עביר' לשמה הוא שלין לו שום הנחה מגזילה וז"ל הקרבת הקרבן שהוא מצוה ר"ל הקבה לשמה לא יפלו חטא' שהוא חטוח הבחה בעבירה ולהלן עבירה לשמה לימו מחשב כלל בעבירה ולימו בקרבן כלל מצוה הבחה בעבירה שעבירה לשמה לחטוח יחשב לו שלח ע"כ ע"ל לחיכ' בחעשי' לרחות עיני הבטון הם חטאי' רעים ומקולקלי' מ"מ (בחכני ה' ונסני צרופה כליותי ולבי) שלבי היה לשם שמי' (כי חסדך לנגד עיני והתהלכתי בחמתך) לומר כי חסדך של שמו יתברך לביות לו לחסוך לכל יתחלל שמו ח"ו והתהלכתי בחמתך לומר לבחקיי' לחמתך בעיני הבטון ושלא יחמרו ח"ו שלין זה דין לחת שדוד יחות לחר כל העירו' ותשבחות לחל לחר שחטאתי בחטאי' הללו יחמרו כולם שלחה הוא הדין לחמיתו ולזה חמ' ותהלכתי בחמתך לף יחשבתי עם חתי חוץ ועם נעלמים לף לחבח סבחתי קבל מרעי' ועם רשעי' לף לחסב לומר שלף חטאי' הללו לומר שלי היו חטאי' מדוכח ח"ו בקבל מרעי' ובפת רשעי' רק שכל מחשבתי היה לשמו יתברך להצדיקו ולחמיתו ולומר בפי הבטון שהוא דיין לחת ח"כ עביר' לשמה הוא ולחמוה יחשב לי ושמח תקשה דח"כ לחה לחשיב החורה גזל בעולה חטא' חבחה בעבירה והלא לין בשם עבירה יחשבו בשם חטוח לזה"ב חירון בנקיון כפי חירצו המפרשי' שלין גזל בחוות ומפר ואזיל ומהו הגזל של חטוח לזה"ב (ושלבבה לת חזבחך ה' לשמוע בקול תודה) ודרשינן במדרש בקול תודה לילו הקרבנות חשר נקריב בחזבחך וכעין חטוח כזו לף עשיתי חטוח גזל להקריב קרבן גזול ולחה הוא כן חסו' (ולספר כל נפלאותיך) דייקי בבבלוחת שלחה עושה שלחה שוכח גזל בעולה לח"כ שלנגדך לף שיך גזל בשכל שלך והב"ה לחה שוכח גזל בעולה לף שהוא נגד השכל והטע' הוא שחמרו ירחץ וכן יעשו להריחיק מן הגזל הוא הטע' ולף חטוח לשו' חטוח הבחה בעבירה כי כל עבירה שהיא לשמה לימו לעבירה יחשב ומחילת שפיר לחר חחילה שפטני ה' כפי לצדקי שחשבתי בעבירות הללו שעשיתי לחתן חסדך ותחתך ושכח שחר שפירש דוד בדבריו הקדושי' והטהורי' שחה שחטא בע"ז ג"ע ס"ד לאו לחטא יחשב וח"כ נשחתו כי בשלבי הדור שלחרו לדוד שלף לחטא וכח לימו' הבית בחוקדם חסו' שלם חטאי' הללו להה לאו לחטא יחשב

אברך יהוה : כז לדוד יהוה אורי וישעי ממי אירא יהוה מעוז חיי ממי אפחד : בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו : אם תחנה עלי מחנה לא ירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח : אחת שאלתי מאת יהוה אותה אבקש שבתי בבית יהוה כל ימי חיי לחזות בנעם יהוה ולבקר בהיכלו : כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתירני בסתר אהלו בצור ירוממני :

ועתה

ח"כ לכך התפלל עכשיו על כרחך ה"ס שיזכה הוא לבנותו בעצמו ולא ע"י שלמה כמו שנבנה זה לאחר מכן בניתי מכון לשבתך ומקום משכן כבודך) היינו הכרחי על ב"ה ומפרש ואזיל מסו (ש תשכוח עם הטהרי כספי) זה מדבר נגד הטוענים לעבוד ע"ז ולא עבד וכמאמר רז"ל לזה קראו בלעזן הטוענים על שלא עשה רק מחשבתו היה ולא כתיבי במעשה ונגד הטוענים ע"ז אומר (ועם לקבלי דעו"ה) ונגד הטוענים רע"ז אומר (לאחר בילוים) ואמר ר"ל שלא לחנם מסגם כיתות הללו כי לפי שעשיתי לותם לפ"ה ולכני בתומי לילך היינו בתום לבבי שהיה לבבי לשמי ולכך פדיני מכל הצרות וחכמו בתוכך של כרמי הב"ה ולאחר זמנו רגלי עומדת במישור היינו רגל המרכבה שלי עומדת במישור שלא כילחתי מרגלי המרכבה מלך הטהרי שלשם כי ללו לחטא יחשב כי מחשבתי היה במקבל לאברך ה' לומר שתברך שם ה' בקבל' ולהיפך לי לא עברתי היה מתחלל שם שמי' בקבל רב שמחון היה לזוטרי שים ח"ו היפך בלא היפך וכלפרשנו :

כז לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא גו' הכה המזמור הזה וגם שני המזמורי' של אחריו נדקו יחדיו

מלבדרי בעניין לחד על לשמי' קדן משיחיהו וחבלי משיח ומלחמ' גוג מגוג וכרין ב"ה לאחרון שהוא קייס לעולמי עולמי' ודין של ישרא ומפלתן של הזומות וע"ם מלבדרי בשלה יתפרש שלש מזמורי' הללה ולקדי גמרת רמ"ם ע"ז פ"ק וז"ל דרש ר' שמעון בן יוחי תינוקות של בית רבן שלשה עשר שנ

וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַיהוָה : שְׁמַע יְהוָה קוֹלִי אֶקְרָא וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי : לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנַי אֶת פָּנֶיךָ יְהוָה אֲבַקֵּשׁ : אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי : כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַיהוָה יַאַסְפֵנִי : הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרָי : אַל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי כִּי קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר ויפח

דבר ת"ו שהוא נגד הדין לגלג ג"ל משום דבקשות לאיזו כן לגלג שהוא שכנ"ל של מטה אין לאדם מעיד לבנו מטע' שלגלג יגלג ת"ו לאיזה עול ועבודת שקר משפ"כ הק' כה שהוא לגלג לחמוה ואין זו עול יכול להעיד לשם לבניו וכה"ג לאחר פתיחת נפרקי לאבו' סוף פרק ל' בא"ם הוא בעל הוא הדיין הוא הב"ד הוא עתיד לדון דרוך הוא שאין לפניו לא עולה ולא שכחה ולא מצוה פנים ולא מקח שוחד כו' פירש זה בעל שורי זהב והבאתי לעיל שסוף דברים נכרים שהשם דבריו לחתך כי רשם דבריו הם בא"ם הוא בעל הוא הדיין הוא ובזה תקשה ולגלג נב"ל של מטה דיין הוא לדין עד בעשר דיין ותירץ הוא שאחר דרוך החקור שאין לפניו לא עולה ולא שכחה ולא מצוה פנים ולא מקח שוחד זהו הטע' שלשם שכנ"ל של מטה הדין הוא שאסור להיות עד ודיין כדי שלא יגיד עולם מתחת ידו שאין לפניו עולה כו' ע"כ וק"ל ג"כ מהאי טעמא יכול הק' זה להיות עד לשם בעלמו ושפיר לאחר שהוא מעיד ליעקב שקיימו כל התורה כולו לפי הנוי' בעלילו בדברי שקרים שאחרים כלום לא מעיד לבנו והשיב להם הק' זה לדבריך לפ"ה ים של עד לאחרי' מכם עמיכו כייכו כביאי החומו' ולכאסיק' והשם הוא שלחמו הק' תכה לנו מרשם והשיב להם הק' זה בלשון משוים שבעול' לגמרי זהה שעברו מה שכתב בתורה ע"ל אין לדם עובר עבירה לגלג ג"כ נכנס בו רוח טעות ולכך לאחר טוטים שבעול' מי שלא טרח בערב שבת יאכל בשבת וח"ם וחל"ה מלוה קלה יש לי וסוכה שהם הקשה זה מהרש"ל והלגלג לשם מי שטרח בערב שבת כו' ויתירץ שעשה זה לשם מלד שורת הדין ואחרי' כי מלד הדין לא היה לריך ליתן שום מלוה מטע' מי שטרח ע"כ ולפשם יהי' שבדאי יתבאר הטעמן דלאחר כתן לשם לוקח מלוה זו וכי לא מלינו בתורה עוד מלות קלות מזו וגם למה מקדיל עליה אחה כו' וגם למה בעטו בסוכתם ולגלג ביניהם היה חכמי התלמוד ויועלין היו שעוד להטעה שעה אחת בסוכה זו מלהיות בלה לאחד בלגלג ובלגל מכל העול שבזה שבעטו בסוכתם זה שתרו עליהם ותיבדו זכותם ושם נלמר שמחת ה' זאת היתה שהק' בה נתן בלגל לחייבו ג"כ תקשה וכי הק' בה בטרוניתו עם עבדיותיו לכן נדרך לפרר לשטרין הוא משו' דשב' מלד הדין אין להק' בה לחייב לשם כלגל שום מלוה מטע' שטרח בערב שבת כו' אך ה"ם מתוך בעטה לעשות עמהם לפנים משורת הדין מלד הרחמים

כמ"ש מהרש"ל אך הק' בה רלה ליסתור דבריו ולהורות דדוקא ישראל הם בתורה מדת הרחמי' משפ"כ הק' בה שהם מסי' דדוקא וכמו שכתבנו בכירם המעמדות שלכך ישראל הם בשלטונות דלעבוה שהוא רחמי' והק' הם בשלטונות דחמה שהם בשוב המ"ל בשוב שם ה' חלוקות שהחמה הולך בהם ושם ה' ימי החמה כלל הוא סוד שם ה' ל"ת שהם נגד שם ס"ה גידין כמה מסי' דדוקא דקדי' כגידין וזהו הענין שישראל בספרי' בכל סוכה כי הסוכה הוא לירת תרעי כמו העב"ז ולהורות שישראל הם בעב"ז מפני דרחמי' שהוא בכל המורה על הרחמים ויתר פרטי הדברי' מענין זה תמלא לקמן בפירש המעמד דיום ד' ולכן נתן הק' בה מלו סוכה דוקא שבישראל צריך להיות בלגל מרובה מחמת להורות שהם בדוד רחמי' לכל על הק' הקדיר עליה תמיה להורות שהם בשוב החמה שהוא החלת הדין ומלד הדין אין להם להנתן התורה מלגל לכל מי שטרח בערב שבת כו' ובשורת הדין ורחמי' אין להם חלק ונחלה והענין הוא ע"ל שאמרו רז"ל לחרורים הרשעים שהשפכין יודת הרחמי' למדת הדין ונקט מילת השפכין ולא נקט מילת עושין מדה"ד כו' שכוונה בזה כי ישראל הם בשוב הוי' דרך פנים כשלרן שהוא משטר הרחמים והרשעים שלהם הוי בשוב הוי' דרך אחור למפרע והוא משטרת הדיבה וכנודע דעת י"ח ולזה מדוייק בלשון חרורים הרשעים שהשפכין מדה"ד למ"ד לומר שע"י היפוך הפם נעשה רחמים לדין והוא הפירש בפסוק הפוך רשעי ואינם לומ' שאכתי הרשעי' הופכין הפם זהו הגורם שאינם שלטניתיך יאבדו משטר ולא יועיל להם שום טענה וטענה בשאתם תנה מדת הרחמי' כי הם תפר מהשפכין הרחמים לדין והנה מה שבעטו בסוכתם ולכו הכוונת שהמו חשבו שטטורי הם מלד הדין כדין מלער שפטור אין בסוכה וכמו שמקשה לעיל המקשן בשלין בשאר לא ידעו ולא יבינו בשביל שיתלכלו שלא שמלער פטור מ"מ בעוטי לא מבטלין ובם בעטו ולכלו ובשירין הגמ' הנ"ל וזהו הגורם בליון להתדבק יון העול"ק ולהנה ע"פ דברי הגמרא ובכי תשר פרשתו יתבאר כל המשך שלם מזמורי בשלה ו"ל (לעיל ה' אורי ויבעי לומר מכח סב' שהוא רחמי' אורי ויבעי מפי תירש (ס') שהוא רחמים (מעון חיי מפי לפחד) ומפרש ואזיל דעכין זה מדבר על לעתיד נו"ל (בקרוב אלי מרעים) הייכו בימי חבלי של משיח

לאכול

וִיפַחֵ חָמָס: לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת
בְּטוּב יְהוָה בְּאֶרֶץ חַיִּים: קַוֵּה אֶל
יְהוָה חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל
יְהוָה: כח לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה
אֶקְרָא צוּרִי אַל תֶּחֱרַשׁ מִמֶּנִּי פֶּן
תֶּחְשֶׁה מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי
בוֹר: שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי
אֵלֶיךָ בְּנַשְּׂאִי יָדַי אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ:
אַל תְּמַשְׁכֵנִי עִם רְשָׁעִים וְעִם פֹּעֲלֵי
אָוֶן דֹּבְרֵי שָׁלוֹם עִם רֵעֵיהֶם וְרָעָה
בִּלְבָבָם: תֵּן לָהֶם כְּפָעֳלָם וּכְרֹעַ
מַעַלְלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם תֵּן לָהֶם
השב

(לאכול את בשרי צרי ואויבי לי המה כשלו ונפלו) שיפרעו
כשלו ויקומו והמה יכשלו לנפול שתת (שם תתכם עלי מחכה לא
ירוץ לבי) כיוון מחכה על מלחמת גוג מגוג ומפרש ואזיל (שם
תקום עלי מלחמה) על מלחמת גוג מגוג (בזאת אני בוטח)
כיוון בתורה הקדוש זאת לי כי בוטח
שיגוף עליהו ולהקימו
בעולמי עולמי, שכל תכלית הבריות
הכל היה בשביל התורה והמצות ולהיפך
בחומו שיחבדו מן העולם, מטעם הכלום
ים שכם מגיד זאת זה התורה וזהו
הסיבה שתין לשם שום חיות וקיום
בעולם וכו"ל או יאמר בזאת אני בוטח
ע"ד המדרש ז"ל בזאת אני בוטח
שבשחתיך בתורתך בזאת יבא לתרון
על הקדש כו' ברמז בזה ג"כ על חבלי
של משיח אשר היה בשכת בזאת שהוא
שבת ת"ח וע"ז נאמ' בזאת יבא לתרון
על הקודש ובאשר בתבנו ג"כ ברמז זה
למעלה אך בעווכינו יבא מה שנאמ
עיי"ל וע"ז יאמר כאן בזאת אני בוטח
והמדרש הפרשו בשם שבשחתיך
בתורתך בזאת יבא לתרון על הקדש
ברמזו על חבלי משיח שהיה בשבת
ת"ח העבר אשר היתם כמי' בשבכו ורמז זה על בזאת יבא לתרון
שמעתי מפי קדושי ומקובלים לו יאמר בזאת אני בוטח רומז
על שכינתא תתאי דהיא עמהו בגלות והוא סוד מלכות הנקרא
זאת ובכולא דשת י"ח והוא אשר יגרום לנו לגאלינו משם למען
שמו יתברך שגם הוא עמהו בגלויו בגדר וע"ז ג"כ עשה למשכך
והושיעה לומר שלא יהי' השכינה עמהו בגדר וע"ז נאמר כאן
(בזאת) היינו השכינה שעמהו בגדר (אני בוטח) שהיא שעומד
לנו לגאלינו · הדרן להיקף פרושא קדמייתא אשר לנו עסוקין
לאמר בזאת אני בוטח היינו התורה הנקרא זאת הוא שיעמוד
לנו לזמן ממיתת קדן משיחנו לבנו' בית המקדש האחרון במהר'
בימינו והבנין שהוא יהיה על ידי שמו יתברך ושוב לא יחרב
לעולמי עולמי'ע"ז נאמר (אחת שאלתי מאת ה') לייקא לומר
שבנין בי"ה שיהיה מאת ה' (לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו) שהבנין יהי' מאת
שמו יתברך ולא ע"י בנין אשר ידם כארשבוכ וכל זה בסיבת
שבזאת היינו התור' אני בוטח מאת' כי בעבו"ס הוא להיפך וכמ"ש
שיאמר להם הק' בה היה בכם מגיד זאת ועל זה אמר (כי יפקבני
בסוכה) שהק' בה יפקבני בכל סוכה מהם לגאולת עתנו משטרת
דרחמי' מאח"כ על עכו"ס מקדיר עליה חמה להודו' שהם בשטרת
דדיבה ולכך בעטו בסוכת והלכו להם וזהו הסיבה שביום רעה
(יסתירני בסתר אהלו בצור ירוממני) היינו לעתיד שהוא יום
רעה לגאולת לכל ישראל יתרומם בזכות התורה וע"ז (ועתה
ירום ראשי על אויבי סביבותי) היינו
על התומות (ואזבחה באהלו) היינו
בבית המקדש אשר תבנה במהרה
בימינו (ואזבח תרועה) ואזמר
שירות ותשבחו ולכך (תשירה ואזמר
לה') דייקא היינו למדת הרחמים
מאח"כ בתומות שהם בסוד בתוך
שהוא מדה"ד ולכך (שמע ה') שהוא
רחמים (קולי אקרא חנני ועננני)
ולמה תשוב (לך אמר לבי) לרמז ל"ך
שהוא כ'שערי בינה של התורה אמר
לבי זהו אשר יגין עלינו בסוד מדת
הרחמי' וע"ז בקשו פני את פניך ה'
דייקא לומר להיות השם הוי' דוקא
פנים שהוא הרחמים ולא דרך אחור
אפילו שהשכינה השם הוי' (על
ובתשבך הרחמי' לדין ולכך (על
תסתיר פניך ממני) היינו דרך פנים
שהוא הרחמי' ולא (אל תט באף עבדך) היינו מדה"ד שהוא
הגורם לך ואיפה ולכך נאמר בלשון עבדך ע"פ שהשכינה למעלה
שהשלוח בתוקף רחמי' לכן בתוקף כניס למקום והשלוח בתוקף
מד"ה לכן בתוקף עבדים למקו' ואמר שלוח בתוקף שם הוי' על
פנים שהוא רחמי' בשביל כך על תעשני ועל תעזבני אלהי ישעי
ועוע"ה אלי ואמי עזבוני היינו כל זמן בזיעת בגלות
שלוח בתוקף שם יה שהוא לשון ואמת וה' היינו כשיבי' השם שלם
לזמן ממיתת קדן משיחינו אז יאספני שיקבץ ויאסף אותנו
מארבע כנפות הארץ בהמהר' בימינו אמן כל זה הוא אלינו לדרכינו
אבל לדרכינו קלי זה על עדות הק"ב שיעידו בחומות למעלה
על ישראל בתורה שבקבלו היכן קיימו ויאמר לשם הק"ב
אלי מעיד לשם אף דשם"ב שהוא ג"כ בדין אלין אף
מעיד לבנו אף"ב אמר אלי נאמן להעיד וכפרשנו למעלה כי
הוא על אמונתו ואין עול ועוע"ה כי אלי ואמי עזבוני ואינן
יכולין להעיד לנו אבל (ה') שהוא מסטר דרחמי' אמור שלנו בכוח
והוא אלינו יאספני לומר שיאספני לעתיד מ"ד מלכיות ויעיד
עלינו שקיימנו מה שקבלנו כל התורה שהיינו ה' בדרך מיושר
דרכיך ובחני בתרח מיושר לומר מיושר דרך ה' בדרך מיושר
היינו דרך פנים כפרש שהוא דרחמי' ולא דרך אחור שהוא
מסטרא

הָשֵׁב גְּמוּלָם לָהֶם׃ כִּי לֹא יָבִינוּ
אֶל פְּעֻלַּת יְהוָה וְאֶל מַעֲשֵׂה יָדָיו
יֶהֶרְסֵם וְלֹא יִבְנֵם׃ בָּרוּךְ יְהוָה כִּי
שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנָי׃ יְהוָה עֻזִּי וּמָגִנִּי
בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנֶעְזַרְתִּי וַיַּעַל לִבִּי
וּמִשִּׁירִי אֲהוֹדֶנּוּ׃ יְהוָה עֹז לָמוֹ
וּמָעוֹז יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ הוּא׃
הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת
נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם׃

כט מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ
לַיהוָה

מסבר' דדיבק ולמה לפתן שוררי למעלן דכתי' שוררי עלי עד עתה לפני מעתה ואילך לא תעכבני נגפם צרי כי יקומו כי עדי שקר ויפח חמס ליומר כי דכתי' שוררי עלי רצו להמיד כי עדות שקר בתורה ישראל שקיבלו סיכן קיימו לפני ה' תמרת לפני מעיד לישראל שקיימו כל התורה כי כשהן רוח להעיד לפי נגד בניו וגו' לוי לוי התחנתי לרחות בטוב ה' לומר לוי התחנתי לפי שהיו בניו כהנים להעיד וזו הגורם להם לרחות הטוב שיעשה להם ליתן בחרן חתיים היינו להעיד שפי יבלע המות לנצח וגם סיים שכי פעמי קום על ה' היינו בעז"ז לברחמי חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה' לברחמי לעתיד בעז"ב׃

כח לדוד אליך ה' אקרא גו'

גם התזמור הזה

יתפרש ע"פ אותן שקדמו' כל"ל והכל אולך וסובב על ענין התזמו' שלפניו ואקיים מדרש ילקוט וז"ל לדוד אליך ה' אקרא זש"ה אליך ה' תאמר נפשי ישראל תאמרו לפני אליך שלא הק"ב שנאמר אליך ה' תאמר נפשי והק"ב אמר אין אליך אלא ישראל שנאמר אליך ה' עמו ולפיכך כשהתפללו הגוי עובה להם מיד לפיכך כתיב אליך ה' אקרא ע"כ והכי לכתוב לפיכך זה היינו לו שאר ותו לפיכך יהודה תאריו על השתך הפסוקי' תאמם לדרכיהו וכפי שאר פרשנו למעל' בסימן שלפנינו הכל הולך וסובב על ענין תזמן בתיקון קרן מסיקיהו בתורה ניחיהו ואקרי לזה שה שכתבנו למעלה בשם המדרש ילקוט דמלכי' לעתיד יעביר הק"ב כל העכו"ם על נשר של נגרים ויביל בשמונעין שם כופלים לנגרים ומתים שם מיד היו ישראל מתירפין ואומרי' לפשר כאשר שעשה עם אלה כן יעשה עתה מיד תחרו כולם לתחנו עמך ונחלתיך ישראל ע"כ ולכאורה אין לדיקן דומה לרחיה דלפיך שילקו ירחתן כמ"ש לתחנו עמך ישראל ובפרשנו זה שאין הק"ב מכלה לומה שלגמרי עד שיכלה תחילה שרש שלמעלה ונלמד מקראי ד' לנגד תרוס במרום וזה"כ העכו"ם יכול הק"ב לכלותם ע"י שתכלה שרש שלמעלה כי ע' לומות שם תחת ממשלת ע' שרים של מעלה ומשה"כ ישראל שהם תחת ממשלת הק"ב ואין לכו תחת שום שר ולכך לכו חיים וקיימים לעולמי עולמים משעה שהק"ב כותה אי וקיים לעולם וזהו שכתוב אחתר מרחו ישראל שהק"ב שהם לנהנים לכלותם מיד היה מתירפים ואומרים לפשר כאשר שעשה עם אלה כן יעשה עמנו מיד תחרו ונחלתיך ישראל ואתה כותה השר שלנו שהוא אי וקיים

ומן הדם המדרש ומה שיאמרו חז"ל תנה לנו מדרש ויעשו סוכה מדרש גמי היכי רמו ויבעטו וילכו מתוכה מכח שהקדיר עליהם חשך ומחילת כזה סתרו שבעת שיאמרו תנה מדרש נגד זה תאר ועל מעשה ידיו יהרסם ולא יבינם ולדעתן במדרש ועל מעשה ידיו יהרסם אלו המקורו' וכדכתיב ויעש להם שני המקורו' ע"כ ולכאור' תמוה אף עכין מקורו' לכאן ולדרכיכו ז"ל ופרושו כך ועל מעשה ידיו זה לזר החשך כי המקורות נקראים מעשה ידיו כדכתיב ויעש אלהי' את שני המקורו' זהו הגורם שיהרסו את סוכתם בעניו לעיל שהקדיר עליהם לזר החשך מיד בעשו בסוכת וכלכו ולחם בקשת עשו כן וכי לא היה בהם דעת ליסיב שאר לחת בעצר החשך כדי להתקיי' עולם אלא זה תירץ בפסוק התירץ למעלה לשאר פרשנו לזה"ק ולא יבינם לומר אלא הביטו הדין שהשבר שמעצר פעור מסוכה אלא בעוטי לא מבטעינן והם בעשו והלכו לו זהו הגור' להם כליה מטע"ם אלא היה בהם שקללו מחדש בעשו והלכו משל"ח ולז"ל ברוך ה' כי שמע קול תחנוני שהש"ב כה יגיל את ישראל ויכלה את האומות ולמה משו' (ה' עוז זה דרשו רז"ל על התורה דכתיב עוז ותפארת בידו וזו הגדרם ומצני ולמה משו' בו בחר לבי ובעזרתי ויעלו לבי ולז"ל ומשירי לתורתו ודרם המדרש ז"ל לומר כיון שישראל חייבין הכו ליתן משירי הודאות שבתן לנו התורה שנלחמו ומשירי לתורתו ע"כ וכוונת על הדולזה זו ובכאן כי הוא הגור' שתנו יכולו והאומות יפלו לבלר פתח ומפרש ואזיל ה' עוז לעמו זה התורה הניתן לישראל זה הקדיש ומעוז ישועות משיחו הוא הייטו שהוא הגדרם שיאמר קרן משיחיכו ולז"ל הושיעה את עמיך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד עולם סיומת על המזמור הזה סובב והולך על התחלת המזמור ורלתו נעוץ בשופו ושופו בדרתו כי לחר שהתחיל בת"ם לתיך ה' לקדוק מטע"שתנו עמו ונחלתו של הק"ב והק"ב הם חי ויקי' לעול' ממילא גם אנו חיי' ויקיימי' לעולמי עולמי' זהו פתח וזהו סיום וכולם מלבדין על לעתיד ולז"ל הושיעה ה' את עמך מכח שהם עתך לכך הושיע' וברך את נחלתך מכח שהם נחלתך ולא נחלת האדרי לכך תברכם ונשאם עד עולם לייקר כי אתה שמו יתפרך חי ויקים לעולם גם אנו כן כי אין הק"ב יכול לכלות לעולם מלחטוא עד שיכלה הרם תחילה מלחטוא וכזכור למעלה וק"ל :

כט מזמור לדוד הבו לה' בני אלים גו' הנה כבר פרשנו

הבו לה' בני אלים הבו ליהוה כבוד ועז׃ הבו ליהוה כבוד שמו השתחוו ליהוה בהדרת קדש׃ קול יהוה על המים אל הכבוד הרעים יהוה על מים רבים׃ קול יהוה בכח קול יהוה בהדר׃ קול יהוה שבר ארזים וישבר יהוה את ארזי הלבנון׃ וירקידם כמו עגל לבנון ושריון כמו בן ראמים׃ קול יהוה חצב להבות אש׃ קול

למעלה הבני מזחורי' שלפניו ושלפני פניו לאחר הכל מדבר על עתיד בשמיעת קרן משיחיכו ומדבר ברוממתן של ישראל ומפלתן של האומות ולאחר פרשנו הכל למעלה בכל מחסך כל הבני המזמורי' כ"ל ועתה בא המזמור השלישי ויכריע ובכאן בלמד שהשוה מן המפורש שבכל המזמור הזה מדבר ליתן הודאות ושירות ותשבחות על כל הנפלאות אשר ק"ב יעשה אתנו לעתיד לבוא ולרומם את ישראל ולאחד ולכלות את האומות ולזה פתח (מזמור לדוד הבו לה' בני אלים) פירש הרד"ק וז"ל הבו כמו תנו לה' כבוד ועוז והוא עוז לשמו והשתיכה בדיבור והשולשה (הבו לה' כבוד שמו) שתתנו לו בדבריכם ככבוד והקדושה כי הדבר הוא הכבוד עכ"ל הרד"ק ומפרש ואזיל ממה שיבו על הפסוק והשולשה זו לזה אמר קול ה' על המים כי ה' על המים הרעים ה' על מים רבים ופירש הרד"ק וז"ל קול לפי שהוא ענין המזמור הזה לעתיד לימות המשיח ובני אלים ממה שישראל שהם בני אברהם יצחק ויעקב ומשה מלכי האומות לאחרי'כן להרים כמו שהוא מכתב הכתוב והכתוב זה במשיל האומות ע"ש למים לפי שהם שלוים ומלשים כל טוב כמים לפי מכסים ומשיל בחורבן קודם המים ואחר כך יהיה לעתיד ואמר קול ה' על המים ר"ל על שלות האומות ועל טובם הרוב ואמר כי על הכבוד הרעי' עליהם בקולו ר"ל יפחידם ואז ירחה כבוד ה' לבשתרי' ויאמרו הלל הכבוד (קול ה') יבואו לפני בכחו ובגדרו ובכבודו על שיכירו כי כל כחם הכל ואין בלתו הם להיכלל ממנו ומה שהמשיל להחדידו לותם לקול לפי שהקול ירתע הלבם ולא ירגשו כל' כשמוע הלל' ויבהל ויפול ויחת כן ילחם ה' עליהם בלא חרב וחנית ויתכן לפרש העניו כמשמעו כי במלחמת גוג מגוג כתיב וכשפטתי אותו בדבר ובדם ונגפ שוטף ונומר ויהי' אותו הקול לגויהי הפס בכח לפחיד ולהפילם ויהי' לישראל להדור אלא ידיחם (לחרים) הם התקיפי' והחזק תויהי הפס (וירקיד) ר"ל מכיע ממקום (קול ה' מנד לחבות אש) הם הברקי' שיפרפו ואני אומר שקולי אש אלו הנביא שהק"ב מעביר על נפשו של נביא' ומיד כשמניעין אם מפילין לנביא' וכזכור למעלה בבני אלים כל המזמו' הזה בכל מפרש הרד"ק וז"ל על לעתיד בזמן משיח קרן משיחיכו עיי' בו ופירש דומלתא בחמ"ם (והביאלו כולו אומר בכוד) ופירש גם הרד"ק בהיכלו בירושלי' יתנו בכוד לאל כפשטם את לויהי והכניע על אלו היתה סיום (ה' למבול ישב וישב ה' מלך עולם)

כיתי

ימי המבול שיבב על כסא המלוכה כשלא היו מכירין לעלי מעשי שעול' ולומרו לעלי סורו ממני ורומר ומה יפעל להו וכשהביא את מי המבול לו בשלי לאחריתו הכירו כי לה' המלוכה והוא ברח את העול' והוא מפחיתו לכשירצה וכן לימות משיחינו קויני ה' שלא יהיה מהפל ולא יכירו שהוא מלך וכשאר יעשה להם מופת לוינן את אחר יאמינו לעלי מהם ידעו וישמחו ויאמר ה' למלך עולם עכ"ל פרל"ק וכל זה מדבר בגד האומות מטעם דכלום ים בכח מגיד זאת ואין זאת שלא תורה לכל על ישראל נאמר ה' עוז לעמו יתן ודרשו רז"ל זה תורה אחר נתן לעמו ישראל דוקא ולא לאומות ובשביל כך ה' יברך את עמו בשלו' היינו שלום כמשמעה מהלחמת אויביהם ומהלחמת גוג מגוג וכן פירש פרל"ק זה מלת שלום וכל זה מכח התורה שהיא תכלית כל הבריאה' לשון הזה מצינ"ב הפ"ה שלא היה בהם מניד זאת התורה וממיל' אין להם עד קיום והשלה להיו' מן הבריאה' וכמו שפירש פרשב"ם למעלה ולכך הק"בה ישלה לותם מן העול' וישראל יתגלו ויתרוממו בזמן למיחת קרן משיחינו במהרה בימינו עד פתח לתן שלה : ולזה סיים המזמור (ה' עוז לעמו יתן) היינו התורה לכך (יברך את עמו בשלו') מן האומו' וזהו בענין שלחתי כאן שבעה קולות כנד שבעה קולות הנלחמר בתתן תורה וכתיב כאן המרעם ויהי קולות וברקי' וקול שופר ויהי קול שופר והלכי' יעביבו בקול וכל העם רואין את הקולות ואת קול השופר ויעבו כל העם קול אחד וגם הוא מרומז כנד שבעה ספרי תורות לה"ר שבעה הן וגם מיוסד על י' אלהי שכין של שנות העולם אשר בנית הלל בזכות התורה וכ"ל : ובכח שלחתי שכל שבעה מזמורי' שלה אשר כולם הולכין ומדברין על ענין אחד על זמן למיחת קרן משיחינו לכן מסיימין זה בסדר היום הרשעון כנהוג לסיים כל דברי תורה בענייני בקן והגאולה וזכות זה יעמוד לנו שה' אלהינו יקום ויאסר לבל שלחתיו במהרה בימינו וזכה לראות אלו וכינו וכני כנינו לעשות רצונך ולעמוד בתורת ה' הקדושה משנים אלפים הוא עץ החיים על בכח לתן שלה :

מזמור

שיר חנכת הבית לדוד גו' מקשה הי דרש וכי דוד בנאו הב"ה והלא שלמה בנאו אלא שמזמור זה נאמר בחנכת הבית שיבנה שלמה בנו ע"כ ולכאורה צריך לפרש למאי זה שלמר מזמור לדוד ולא זכה לבנותו רק שלמה בא יבא לתריו וזה היו כופל לשון מזמור לדוד ויבואר זה וכל המשך הכפסוקי' שלאחריו עד סוף המזמור ע"פ מה שכתב בזוהר חדש דף ו' ע"ב כשתטח דוד לף שחתל לו הק"בה בעולם הנשמת לא הכחוהו מהלאכי' לשערי ירושלי' שלא מעלה עד שבנה שלמה המקד' ואז מיבה הק"בה מכחל ושלים מלאכים עמו שיבי' לפטרופסי' לישראל ואז הכניס מכחל את דוד בשערי ירושלי' ושאלו מרכבה עם לחות עולם והיינו לתן מלמו בבונים כו' ע"כ ופרלה זהו פרושן דקרא לקמן שחתני ולומרי' לי בית ה' נלך ודרשו רז"ל שמה שלומרים לדוד בית ה' נלך מתכווני' להבטיחני לדוד לי שלחי לימי זוכה לבנותו רק ע"י שלמה בני ואעפ"כ לחי שמח ע"כ ומפרש קרא ואזיל דמיה טיבו של שמחה הוה לו"ל עמדות היו רגליכו בשעריך ירושלי' שלמעל' שמחה שיבנה שלמה הב"ה יזכה לבנות לשערי ירושלי' של מעלה משל"ב קודש לכן וכוכ"ל וזהו כלן הכוונה בזמור זה מזמור שיר חנכת הבית לדוד גו' לומר שבשיר של חנכת הבית לשער יבנה שלמה זהו מזמור לדוד שעל ידו יזכה לו הק"בה לחטח את שבע וזכות לשערי ירושלי' של מעלה ומפרש ואזיל בע"ם (תרומת ה' כי דליתני ולא שמחתי לימי לי) כח פלגי הדור לשער בלים של חלוכותיו של דוד ואומרי' לו לימיי יבא שלמה בנו ויבנה הב"ה ותתכוונ' להבטיחני לדור' שעדיין לא נמחל לי לחטח ב"ם וזהו הגורם שלא נניתי הב"ה ואעפ"כ לכי שמח מפום דשמחות היו רגליכו בשעריך ירושלי' זכות שלמה בנו שיבנה המקדש יגרום לי ליכנס לשערי ירושלי' למעלה וזוה כשמע שכבר נמחל לי קטלי ונ"ל (ה' אלהי שועתי לליך ותרפאני) ופירש ואברפאני היא סליחת עון ונ"ל (ה' העלית) לשערי ירושלי' של מעלה (מן שאול נפשי חייתני מיורדי בור) ר"ל מן קטני המביאין לאדם

ליום שני

ל מזמור

שיר חנכת הבית לדוד : ארוממך יהוה כי דליתני ולא שמחת איבי לי : יהוה אלהי שועתי אליך ותרפאני : יהוה העלית מן שאול נפשי חייתני מירדי בור : זמרו ליהוה

ליום שני

לְיהוָה חַסִידָיו וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ׃
כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ בָּעֶרֶב
יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה׃ וַאֲנִי אָמַרְתִּי
בְשַׁלְוִי בַל אֶמּוֹט לְעוֹלָם׃ יְהוָה
בִּרְצוֹנְךָ הָעֱמַדְתָּה לְהַרְרִי עֹז
הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל׃ אֵלֶיךָ
יְהוָה אֶקְרָא וְאֶל יְהוָה אֶתְחַנָּן׃
מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת
הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ׃ שְׁמַע
יְהוָה וְחָנֵּנִי יְהוָה הֱיֵה עֹזֵר לִי׃
הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ
שַׂקִּי

לשלול ולבזר על נפשי (זמרו לה' חסידיו והודו לזכר קדשו) לומר שלא יתירו חסידיו יתנו לזה הודאה ושבח לזכר קדשו בשיכרו מהעליתי לעשרי ירושלי' עיר הקודש בזכות שלמה שבנה מזבח לה' ויקריב עליו ר"ח ביום מוכן לכך ומזה מוכח למרובה מזה שובח מיתת פרעניו וכתות' כמלרש לעתיד יעמדו חסידות בחשורש של רשעי' וכניסי' שקטני' יעמדו בחשורש של צדיקי' הוד ילמדו שבועי' ויאמרו להק"ב כלום מתנו של בשביל לכנו אין מדין שיעלו אבינו בזכותינו הלא אורך אלא טוב ממיתת פרעניו שכ"ל ג"כ בלשון סבבת דברך מוכח מכאן מכח למרובה מזה שובח כו' וא"כ זהו הסבוב שיזכרו לה' שלרי חסידיו ויודו לה' מכח זכר קדשו שיעלו כשיזכיר שבעלותי לירושלי' עי' הקול בזכות בני מוכח דברך מוכח חסדו ולכך זה נילמד מכח למרובה מזה שובח כו' ג"כ גם עליים יגיע הטובה ומפרש למהו הטוב ג"ל כי רגע באפו חיים ברצונו (כי רגע בחמתו חיים ברצונו) פירש הרד"ק כי רגע בחמת מלעיב"ן הוא לפי ואיתם לפלריקי' רגע מעט וכלי ליתן חיים לעפ"י למרובה מזה שובח ממיתת פרעניות ולפך פרעה יהיה על הפלריקים בעה"ז שהוא רק חיי שעה והטובה שיהיה לעפ"י שהוא עולם הבול ארוך ואת זה לפך יזמרו לפי שלרי פלריקי' משעם שחוכח מהקול לזה למרובה מזה שובח כו' ג"כ גם עליים יגיע הטובה ומפרש למהו הטוב ג"ל כי רגע באפו חיים ברצונו ולו"ן (בערב ילין בכי) סיינו גלות שהוא למיון ערב והוא כולו בכי מכח הצרות הגלות (ולבוקר רינה) סיינו עה"ב שנשמח לבוקר והוא כולו רינה ע"ד שתזרו רז"ל לעתיד לחלוק אחוק פיו בעה"ב. רק לעה"ב לכתיב זן ימלא אחוק פיכו ולשוכיכו ריכה וכל זה מוכח מכח שכבשתי לעשרי ירושלי' מזה מוכח למרובה מזה טובה מחלת פרעניות ומילחמת גוג ומגוג (ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם) סיינו הסלוה שאר יהיה לעפ"י בלא יחוט לעולם והוא כמוך מעלות עה"ז שהוא רק חיי שעה והוא משעם למרובה מזה טובה וזהו ג"כ הענין שאר ה' ברצונך העמדת להרי עוז זהו שר הלקודם סיינו עשרי ירושלי' לפל בשעה שבשתרת פניך ולפך שבכשתי לעשרי ירושלי' (ואני אמרתי) משני שהיתי שלו שלוה וכיתי ליכנס בו מכח שהיתי שלו לפל עכשיו לפיך ה' לקרוא ולפ"ה לתתכן לומר שלפ כיתי משעי טובים לפ"ם יעשה לי שי"ת בה מלך מתנת חנם וכמו שבירים על פסוק ואיתכן לפ שיש לפלריקי' משעי' שובי לילן מבקשי' ותת שמו

יתברך רק בשתת חכם (מה בצע בדמי בהרדתי לפ שחת גו') גם ובה לשורות הבשרה לעתיד למרובה מזה שובח כו' ולקדי"מ שמיני שבירושלי' על פסוק ן כל לילם יפעל פעמיו' וגלם עם בשר הפירים בחלר לקלר על הגלגול שלדם מוכרח להתגלגל פעמיו' וגלם וכדי לקייס לותן המצות מה שלם קייס בהיותו בעולם פעם ראשון ושנית צריך לקייס אותן בחיי ע"י גלגול לפוכם למען דשובר בם ע"ם דכיון שמת בעשה חפצי בן בשעה ובלחי מקרא בשתים חפצי לפיון שמת בעשה חפצי בן בשעה ע"כ ע"ל לפרם הלי קרא דבן כל לילם על גלגול וכדי לקייס לותן המצות הבשרי לו לחר מותו הלא כיון שמת בעשה חפצי בן בשעה וע"פ בריכין לומר דהלי קרא לפיך פירוש הוא לחתת דבן כל לילם יפעל גו' לקלי כל עשרות להורו' שסק"ם פה מוחלר לפל' עניינים דשטוכם ושפיה ובלשית והוקשו בשתים בשעל פלי פרושו לפ"ם בשתים יהיה בן ובלה לעניין שכר מלה מלם סק"ם לה לף בשתים בשעה וכו' שתף פניים ים בדבר הוה ותירגו מעשם למרובה מזה טובה שתת פרעניות ולפך לעכין שכר סק"ם לה מבלם לף בשתים בשעה ע"כ לעכין טובה ולא בשתים (מה בצע בדמי בהרדתי לפ שחת) לומר שם בצע בזה בשלם יפעל עוכי והוא לשר יגרו' לי ת"ח בשלם יכחכי ל' עשרי ירושלי' לף יורדי מלעמל' למטה לפ שחר שתת כל וס מכח שיחמרו שלין ברם מזכה לחת ומעשם שלין מזה מרובה ע"פ זה ליעף ורלוים לזה מכח (היודך עפר היגיד אמתך) לומר שבלה שתת הוא לפיון שתת בעשה חפצי בן בשעה ומילחה מוכח דהלי קרא דבן כל לילם יפעל לזיכך פירוש הוא לחתת לומר שבם ם מוחלר שבם מרובה מזה טובה כו' עשירים רשעים ושכים ובלשית ומילחה מזה רלוים ברורים שהדין נותן שבם יכבשתי לעשרי ירושלי' עזכות שלמה בני שהכת הבית לזה וזהו מזמור שיר חכבת הבית לזה ע"ה (שמע ה' וחנני) לסעלותי לפ עשרי ירושלים כי (ה' הוא עזר לי) בענין זה וע"ז אלי (ספרת מספדי למחול לי) לומר בהספד והבכי שהייתי כל ימי חיי עושה על שלא זכיתי לבנותו שכשיו ואתפך למחול ולשמחה (פתחתי שקי ואזרתני שמחה) לומר שמח שהייתי כלימי חיי יושב בשק ואפר ותעבית בספר של עוכותי וכלי שלוסה לבנות בה"ב בעצמי וכמאחל רז"ל לף היה דוד רוחי לעשות מעשה שלף כדי להודות תשובה והודעתפך עכשיו לשמחה כשתזכה לביכם בשעשי ירושלי' וכל זה

למען

שַׁקֵּנִי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָּבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְהוָה אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: לא

לא למנצח מזמור לדוד בך ה' חסיתי אל אבושה גו'

הכה כל המזמור מפרש רד"ק על הכלל דוד בהגיחתו מאחיו ומאביו ומאחיותיו ומשפחתו לך בעניין זה סייך למען הכלל ולא למען לכן נראה להקדים ולהתחיל פרשה ותחילה נפרש דמה ואת מראך שהיו אחיו דוד לדחותו ממלכותו ולכך ידע היה שהוא שהוה חלבי יעקב שמשוחל משמו למלך על ישראל ואפשר לומר שכאשת שהוא היה שהוה היה סבור שמלך כדין משחך יוצא היה להקדימני מהקבל ואני לא חרתי אחקני נגדתי מכנגד עיניך לומר כן יאמרו שבשלמת נגדתי מכנגד עיניך היינו שלא לבא בקבל ת"ו אבל בחמת בקול תחנוני בשוני חלין היינו אחר שהייתי צווח וכמאמר רז"ל בם"ם דכתובות שקודם לחבירו מוכר ואתה תסור לבא בקבל דלמי לאו דקושטא הוא לא הוה שתק ממזר וצווח מותר לבא בקבל דשמ צווח ומאי קוי לים למיעבד:

לב לדוד משכיל לשמי כשר כשם יכוין חתשם

גו' הכה המזמור כולה אחר דוד המלך אחר שעשה תשובה על חטא ב"ש ובמאמר רז"ל לא היה דוד רשאי לומר שירה עד שנתרצה לו הקב"ה ואכר כולו דעת י"ת לתין תשובה מכפר בלא כלום כיצד וידוי חלא הוה מכפר כתב בש"ת מטעם חולה בקנס דכפור וכתבתי פה בעניין דהוין קנסים לתקוני מטעם דכשאל חוטא דין נוקמין ים לו מחזיק בשמאלו על מעלה וחינו מוריד כמו שור מועד שהזיק וכשוב כמו שור תם שהזיק ושור תם שהזיק קי"ל דמלבע ניזקו משלם ונקנסת הוא וא"כ פשיר מיין בשוגג דין חודם בקנס ואף שהוא מתוודין על הזמן ועל השגגה אם ב"ד לא קנסו מידי חטא דמהלי טעמא מקנו תו"ל תשובה וגם וידוי ע"י תשובה הזדונות כעשה כשגגו ומחיל שפיר יתכפר אחר כך ע"י וידוי גם השגגות וזה כיון שכפרה שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעוונך בקנסו רז"ל קרא להו עון וקרא להו מכשול ולמדו מכאן חזדונות כעשה כשגגות ומהו כי כשלת בעוונך וא"כ שפיר הוא דקנסו עליהם כבריס על וידוי ושובו אל ה' הייכו תשובה וגם וידוי שפיר יתלין ואחדו אלין כל שהו עון אבל תשובה לבד לא יכופר מכל

(למען יזמרך כבוד ולא ידום ה' אלהי לעולם אודך)

דוד בהגיחתו מאחיו ומאביו ומאחיותיו ומשפחתו לך בעניין זה סייך למען הכלל ולא למען לכן נראה להקדים ולהתחיל פרשה ותחילה נפרש דמה ואת מראך שהיו אחיו דוד לדחותו ממלכותו ולכך ידע היה שהוא שהוה חלבי יעקב שמשוחל משמו למלך על ישראל ואפשר לומר שכאשת שהוא היה שהוה היה סבור שמלך כדין משחך יוצא היה להקדימני מהקבל ואני לא חרתי אחקני נגדתי מכנגד עיניך לומר כן יאמרו שבשלמת נגדתי מכנגד עיניך היינו שלא לבא בקבל ת"ו אבל בחמת בקול תחנוני בשוני חלין היינו אחר שהייתי צווח וכמאמר רז"ל בם"ם דכתובות שקודם לחבירו מוכר ואתה תסור לבא בקבל דלמי לאו דקושטא הוא לא הוה שתק ממזר וצווח מותר לבא בקבל דשמ צווח ומאי קוי לים למיעבד:

לב לדוד משכיל לשמי כשר כשם יכוין חתשם

גו' הכה המזמור כולה אחר דוד המלך אחר שעשה תשובה על חטא ב"ש ובמאמר רז"ל לא היה דוד רשאי לומר שירה עד שנתרצה לו הקב"ה ואכר כולו דעת י"ת לתין תשובה מכפר בלא כלום כיצד וידוי חלא הוה מכפר כתב בש"ת מטעם חולה בקנס דכפור וכתבתי פה בעניין דהוין קנסים לתקוני מטעם דכשאל חוטא דין נוקמין ים לו מחזיק בשמאלו על מעלה וחינו מוריד כמו שור מועד שהזיק ושור תם שהזיק קי"ל דמלבע ניזקו משלם ונקנסת הוא וא"כ פשיר מיין בשוגג דין חודם בקנס ואף שהוא מתוודין על הזמן ועל השגגה אם ב"ד לא קנסו מידי חטא דמהלי טעמא מקנו תו"ל תשובה וגם וידוי ע"י תשובה הזדונות כעשה כשגגו ומחיל שפיר יתכפר אחר כך ע"י וידוי גם השגגות וזה כיון שכפרה שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעוונך בקנסו רז"ל קרא להו עון וקרא להו מכשול ולמדו מכאן חזדונות כעשה כשגגות ומהו כי כשלת בעוונך וא"כ שפיר הוא דקנסו עליהם כבריס על וידוי ושובו אל ה' הייכו תשובה וגם וידוי שפיר יתלין ואחדו אלין כל שהו עון אבל תשובה לבד לא יכופר מכל

נַפְשִׁי׃ וְלֹא הִסְגַּרְתָּנִי בְּיַד אוֹיֵב הֶעֱמַדְתָּ
בַּמֶּרְחָב רַגְלָי׃ חָנֵּנִי יְהוָה כִּי צַר לִי עָשְׁשָׁה
בְכַעַס עֵינִי נַפְשִׁי וּבִטְנִי׃ כִּי כָלוּ בְיָגוֹן חַיַּי
וּשְׁנוֹתַי בַּאֲנָחָה כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי כֹחִי וַעֲצָמַי עָשֵׁשׁוּ׃
מִכָּל צוֹרְרַי הָיִיתִי חֶרְפָּה וְלִשְׁכֵנַי מְאֹד וּפַחַד
לְמֻיָּדָעַי רֹאַי בַּחוּץ נָדְדוּ מִמֶּנִּי׃ נִשְׁכַּחְתִּי
כְּמֵת מִלֵּב הָיִיתִי כִּכְלִי אֹבֵד׃ כִּי שָׁמַעְתִּי
דִּבַּת רַבִּים מָגוֹר מִסָּבִיב בְּהִוָּסְדָם יַחַד עָלָי
לָקַחַת נַפְשִׁי זָמָמוּ׃ וַאֲנִי עָלֶיךָ בָטַחְתִּי יְהוָה
אָמַרְתִּי אֱלֹהַי אָתָּה׃ בְּיָדְךָ עִתֹּתָי הַצִּילֵנִי
מִיַּד אוֹיְבַי וּמֵרֹדְפָי׃ הָאִירָה פָנֶיךָ עַל עַבְדֶּךָ
הוֹשִׁיעֵנִי בְחַסְדֶּךָ׃ יְהוָה אַל אֵבוֹשָׁה כִּי

קָרָאתִיךָ יֵבשׁוּ רְשָׁעִים יִדְמוּ לִשְׁאוֹל׃
תֵּאָלַמְנָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל צַדִּיק
עָתָק בְּגַאֲוָה וָבוּז׃ מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר
צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי
אָדָם׃ תַּסְתִּירֵם בְּסֵתֶר פָּנֶיךָ מֵרְכְסֵי אִישׁ
תִּצְפְּנֵם בְּסֻכָּה מֵרִיב לְשֹׁנוֹת׃ בָּרוּךְ יְהוָה
כִּי הִפְלִיא חַסְדּוֹ לִי בְּעִיר מָצוֹר׃ וַאֲנִי
אָמַרְתִּי בְחָפְזִי נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אָכֵן שָׁמַעְתָּ
קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ׃ אֶהֱבוּ אֶת יְהוָה
כָּל חֲסִידָיו אֱמוּנִים נֹצֵר יְהוָה וּמְשַׁלֵּם עַל
יֶתֶר עֹשֵׂה גֵאוָה׃ חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל
הַמְיַחֲלִים לַיהוָה׃ לב לְדָוִד מַשְׂכִּיל

אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה׃
אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן
וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃ כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי
בָּלוּ עַצְמַי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם׃
כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדֶךָ
נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי קַיִץ סֶלָה׃
חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וַעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי
אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי פְשָׁעַי לַיהוָה
ואתה

וכל רק כעסה הזכות לסנגוג ומחילה כשאר הסוגג אבל ע"י
וידוי יתכפר הכל כל העון הייטו כל המזיד · למכס מעקרא
דדינא פרכא ובלא גמרא לדוכסא היא דלאדם מועד לעולם דין
פר דין יסן דין סוגג דין מזיד מטע' דדוק'כשאת'לאו בר שכל
היא לחיכא לפלוגי דין תם למיעד
מטע"כ באדם דבר שכל הוא מועד
לעולם מ"מ לא קשה מילי מסוס
דלעניין עבירה ג"כ יש בהמה יש
לאדם כי בהותה שעה שעבר עבירה
לאו בר שכל הוא דאין עובר עבירה
אלא ע"כ ככתם בו רוח שטות וזהו
המכוון בפסוק אדם כי יקריב קרבן
לה' גו' מן הבהמ' ודרשו רז"ל אילו
בני אדם שערומין בדעת ודומין
לבהמה לכאורה אין דקיק
לזה לקרבנות במה שכתוב מדבר
אלא מסוס לקרבן מכפר על
סנגוגות וכמו שסנוגג שהוא בהמיון שור תם מתע' מגופו
כן הוא תכלית כפרת הקרבן וכמו שכתבנו י"ל שיחשב בלבו
כאלו נפשו נכנס לתוך הקרבן והוא עצמו הנקרב וזש"ה אדם
כי יקריב מכם ממש ולזה נאמר אדם כי יקריב מכם לומר
שהלא הוא הנקרב מטע' שסנוגג שהוא תשלומין מנופו כמו שור
תם לך הוא יבלוהו לעיניך אלא אדם מועד לעולם מטעם
דבר שבל הוא ואין לו למיון לבהמה וז"ל הכתוב אין הבהמה למה
ודרשו רז"ל בפסוק זה מיותר הוא לדרשא הוא לדקתא אלא בני
נאמר אין הבקר אלא מן הבקר אין הכאן אלא לדרשא הוא לדקתא אלא בני

אדם שמניחין קרבן על חטאיו ע"כ ערומין בדעת אלא מן
עובר עבירה אלא ע"כ ככתם בו רוח שטות ומחיל לדומין לבהמה
ופשיט יש חילק בין תם למועד כמו בבהמה הדברים לקדמיותא
לדוחיי מכפר מדין מזיד בקנס ועל פי זה פרשתי בס"ד בסכת
לשעתיד בעת הגאולה יאמר הקב"ה
לאומות בנין חטאו ואז יזוב
יצחק כמה חייו של אדם ע' שנים לו
פלגא לילותא וגם לו תריסר דבעת
הכסת ופרשתי בזה להכוונה הוא
ג"כ מטעם דבכל לילה האדם עולה
בשחתו למעלה ומזה אין ידע
האדם כותבת וא"כ בזה יש מקום
לטעות מדין מזיד בקנס אלא מה
שחטא ביום אלו שני המלוין על האדם מעידין עליו ומיד הם
מעידין קודם שיגיע הלילה וא"כ לזה כמו בלו עדים וא"כ מזיד לחייב
מטע"כ אם חוטא בלילה ג"כ א"א לעדים להעידו קודם כוותא
דאין מקבלין עדות בלילה וע"כ מחייבין על לאחר והוא
מזיד מיד בלילה הוא כשיגיע ואז דינו כמו מזיד בקנס ואח"כ
בלו עדים לאטו · וזהו שעכין שיאחר יצחק לו פלגא לילותא אלא
עכשו עלייהו מטעם מזיד בקנס ואח"כ בלו עדים אם שמו
מלכים המלוין לאדם ומהני טעמא הוא ג"כ לו תריסר דבעת
הכסת מטע' דבעת הכסת יאחר התכבדו של מכובדי' שבמלאכי
השלום לו לישב כיכסי' לשם ומחיל' מה שחוטא שם בעת הכסת
ומזיד אח"כ בלילה דינו כמו אם חוטא בלא עדים כלל לאטור

וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה :
עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ
לְעֵת מְצֹא רַק לְשֶׁטֶף מַיִם רַבִּים
אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ : אַתָּה סֵתֶר לִי
מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי
סֶלָה : אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ
תֵּלֵךְ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי : אַל תִּהְיוּ
כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין בְּמֶתֶג וָרֶסֶן
עֶדְיוֹ לִבְלוֹם בַּל קָרוֹב אֵלֶיךָ :
רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ
בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ : שִׂמְחוּ
בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהַרְנִינוּ כָּל
יִשְׁרֵי לֵב : לג רַנְּנוּ צַדִּיקִים
בַּיהוָה לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה :
הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר
זַמְּרוּ לוֹ : שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ
הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה : כִּי יָשָׁר
דְּבַר יְהוָה וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה :
אהב

פירש זה פרשתי בכתובת פסים שלי בדרש על ימים טוראים ע"ש
ובכה ע"ש סנהדרות הללו יתפרש כוונת הפסוקי' מהמזמור הזה
גו"ח לדוד משכיל לאסרי נשוי כסע פירש הר"ק שפתי"ם
פשטו מכח התסובה לומר שהתסובה פועל שלפעמי' הם המזידין
מעשיהן מגונות הייכו חטאי' וזה הוא
(מכסה חטאים לבל יזכרו) הייכו
ע"י הוידוי וכלשפרש קרא וזיל
ור"ל אשרי אדם לא יחשב לו ה' עון
הייכו המוזיל שלו ואם משום ואין
ברוחו רמיה פירש הר"ק שעושה
תשובה שלא ברמיה ולא כמו שעושה
תשוב' של רמיה וכענין שהזהיר לחטאי
ואשוב כו' ואין מספיקין בידו לעשות
תשובה ושמע תקשה ולא אני מלכי
מרע מעידין לאדם ע"ז שהוא בקטן
כעדים הוא וחייב ומחילת אין
מחילת בוידוי לזה"ק (כי יומם
וליל תכבד עלי יד) פירש הר"י ז"ל
שהיה מכעס לותי על החטאי שלחי
עשה ביום ובליל וזה"ק כשאני מודה
לפלוני זה אשר יתכפר על הפגעים
אשר כעשין מזדונות ע"י התשובה
והיו הדעם שכל אדם מישראל חייב
לומר וידוי בליל טרם שיניתו כי
בליל הוידוי פועל יותר מביום ומטע'
שאין החשכים יכולין להטיל על
החטאי שאדם חוטא בליל מטעם
שאין מתקבלין עדות בליל וז"ל
היום כמו שהוא נקנם וחת"כ נהו
עדים לפטור וכל זה אינו פועל
לגמרי בשוגג שהוא דין קנסא לו במוזיד ע"י תשובה שהו
תוכות כעשין לו כסגגות והו הוידוי מכפר קרא וזיל
וז"ל חטאי לוליעך פירש"י שאני תלוהה בחטאי והו מתכפרין
וז"ל וגם ויסורי לא כפיתי אלא במוזיד שייך הולאה הייכו ע"י
תשובה כשאני עושה תשובה שלא ברמיה והו זלוהות כעשין
כשגגו' וז"ל אמרתי לוהה פשעי לה' אתה תלוהה לא המוזידין
אחה שאתי עון חטאתי שלא הייכו לוהה בחטא הנה תעון ע"י
תשובה וז"ל ואתה נשאת עון חטאתי לא על זאת יתפלל כל
חסיד לעת מצא וז"ל המזמר'
לעת מצא זו בית הכנסת
כשהרבים מתאספים ומתפללים ביחד ע"י שהיחיד
מתפלל בביתו אין תפלתו מהודאת כמו הרבים וזה
יעמדו ליסרהל לעתיד שהרי"ם מגלות וכמו שיאמר הק"ב לא נפלא
טעמא כו' לימר ליהוא שאמר דבעי
רחמי עלייהו כו' ע"ש וז"ל רק לשטף
מים רבים זהו גלות דל' מלכיות וכמו
שפירש הר"ק במקום אחר שהאומות
מלחים כל שוב ומשלו למים מלחים
כל טוב אבל על ישראל אחר אלהו לא
יגיע ח"ו סוס כלהון מכח טענת יהוא
שהחלין במלוכה ישראל על פלגא דליל'
ולל תהיה דבית הכנסת וכזכר ולכך
לא שתה סתר לי מצר תצרני הייכו
בגלות הל' מלכיות וחק"ם רבי פלט
תסובבני מגלות לגאולה וכל זה מכח טענת יהוא ותוא
טעמא מודה בקנם דקטור כי סוגג
דין סור תם יש לו וכהפרשנו לו"ח
תשכילך ואורך בדרך זו תלך לומר
שאחזור שאחר לעיל מנוח דתשובה
וגם וידוי שניהם יהדיו מכפרין מטע'
לאך דבאדם דבר שבל הוא ודין הוא
דמועד לעולם אם"ם לעניין שבירה
בעבר בכנם בו רוח שטות ודייכו כדין
דהמזיד יש לו ולכך וידוי מכפר לו"ח
(תשכילך) לומר להשמר מן העבירו'
וגו' תהיה מוסכל בדעתך ולא יכנס
בך רוח שטות וגו"ח ואורך בדרך תלך הייכו לילך בדרך הישר
וטוב לקיים המצות וגו' תהיה מוסכל בדעתך וע"ז לישנה עליך
ולפקודי שלא יהי' דיוק כשהמה וכל"ל וגו"ח (אל תהיו כסום
וכפרד אין הבין) פירש הר"ק לומר שלא תהיה כשהמי' שאין בה
תבונה ולא תדע אם תעשה רע או טוב רק המוסכו (במתג ורסן
עדיו לבלום) פירש הר"ק שצריך לבלום פיה במתג ורסן שלא
תקרב עליך להזיקך אבל אתם הבינו והוסרו ושובו
מחטאיכם הרעים ויסלח לכם ע"כ ובל זה הכוונה להת להכתביכ'
מסוסה והולך למילת תשכילך לומר שלא יהי' דיוק כשהמה אין
בה תבונה ודעה ולכך אתה גם דוד המזמור במילת תשכיל לדוד
להורות לך סדרן הכתביכ :

לג רננו צדיקים בה"ג המזמור הזה מדבר בכל שלא לעתיד
לעה"ב

אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְהוָה
מָלְאָה הָאָרֶץ׃ בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם
נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם׃ כֹּנֵס
כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת׃
יִירְאוּ מֵיְהוָה כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ
כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל׃ כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי
הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד׃ יְהוָה הֵפִיר עֲצַת
גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים׃ עֲצַת
יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ
לְדֹר וָדֹר׃ אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ׃
מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה רָאָה אֶת כָּל
בְּנֵי הָאָדָם׃ מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ
אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ הַיֹּצֵר יַחַד
לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם׃
אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב חָיִל גִּבּוֹר לֹא
יִנָּצֵל בְּרָב כֹּחַ׃ שֶׁקֶר הַסּוּס
לִתְשׁוּעָה

לעי"ב וכן הוא לשון סמוכים הזהו לה' שכיוצא בזה עשור תכא כיוצא בו מקדש היה על שבע ניסין שכתיב סובב תסובבנה לפניך ה"ת סובב תלת שבתא ושל ע"ב עשר שכתיב עלי עשור וזהו בזה בזה עשור לעי"ב ולפי דבפיסי קלא בזה בזה עלי הניסן בכיוצא בניסן ריב"ל לחיי בשמיה דבן לחיי שלח בתגרי ע"ב כוונת המדרש לפרש המשך הפסוקי על לעתיד ועל קותיה שבה לחיי בשמיה ע"ד שלחו ורז"ל לקשר למלת שחוק פיו שבה"ז שלח לעתיד לוקח ודבק לחיי שלח בתגרי לרמז גם על לעתיד ולהורות שאין בין עבדיו ליוחנן המשיח שלח שבה מלכיות ומר לחיי מלח ומר לחיי מלח שלח פליגי שלח שכוונת שכיסם לפרש על לעתיד והכה עם"ז יתבאר כוונת הפסוקים הללו דק לקדים מה שאחרו רז"ל שאין ישראל נגאלין אלא ע"י תשובה דוקא ושמע פרשנו כאן משום לתשובה, מכפר לעשה לוחה ל"ת והענין לעשה לוחה ל"ת הוא משום לעשה הוא בשוב מה"ר ול"ת הוא בשוב מלה"ל והמדת הרחמים לעולם גובר על מה"ד ולזולי זאת א"א לעול' להתקיים וכמו כן ישראל שהם בשוב שלבבה שהוא בשטר' דרחמים והא"ה תאר מהשכיון מלה"ר למה"ד משעה שהם בשוב הרחמי והולכ' דרך שם ה' תלומ' ברקיע נגד שם ה"ת זה שם נגד שם ה"ה גידין הרוחז על מ"ה דקה כגידין ולבך ישול' שכר' מלה כנגד מלה שהכח התשוב' לשר יעשו שבו משע' לעשה לוחה ל"ת ומשע' למה"ר לעולם מתגבר על מה"ד כן יתגברו ישראל על הא"ה לשר שהם משטר' דרחמי לתקנם על הא"ה לשר שהם משטר' דלינץ ושפיר זכות התשובה יעמוד למי לגאולתינו מלה כנגד מלה וזהו הכוונה שיאמר להם הק"ב אני מלוה קלה יש לי וסובה שמה וכותן לץ"ה וזק"ה מקדיר עליהם שמה כתקופת תמוז ומיד כשעשו בסוכתו הילכו להם שנאמר נתקה את מוסרותימו ונשליכה עבותימו גו' שכ"ל הגאולי' לשמה"ר כל זה הבלבו להורו' להא"ה שהם הפוך מישראל ובזין נגאלו כי בישראל הדין הוא בשוכתם מיתרפה הכל על החשה להורות שישראל הם משטר' דרחמי שהוא הכל והא"ה הם להפוך שיקדיר עליהם רוגזה של החשה שהכל להורו' שהם בשוב החשה שהוא סוד הדין ולכך בשעשו בסוכתם והלכו כי הם חשבו הסברה להיפוך שישראל הם בסוד הדינין והא"ה בסוד הרחמים והענין הוא דדרשינן במדרש ברחשית ברח הלילה גו' ופ"ב כתיב ביום עשות ה' לילה עמים גו' ללמד דבתחילה עלה בדעתו ליברוא את עולמו במידת הדין ראה בק"ה שאין העולם יכול להתקיי' בו מיתף יודע שרחמי' עב"ל וכבה יום כוה שברות מחולקו' דיש סוברים להתיתף רחמים לא היה רק בשרון מצד הסברה שראה שאין העולם יכול להתקיים במדת הדין למצד מה"ד מיד הכניס השוטפת היא תחות ואין לעולם לד קיום אבל בחמים לא שייך לומר שהי שברה ולפום שהי שברה שברו ג"כ דאין השיתף הזה שייך אלא דוקא לרשעים להלידסו שייך לומר אין העולם יכול להתקיים אבל"כ בצדיקים ליפולין להתקיים במד"ר לבד ק"ב בשבילם לא נשתתף רחמי' כ"ל כולו דין כענין ברחשית ברח אלהים אחר שהרי מפרשים המולקים ושוברים שאחר שהם"כ את שתף הרחמים שוב לא פליג דין בשתי' כין בארץ לצדיקים וכבר פרשנו בשרד המעתיד ליום שהאחון להדגין עם החולק אלינו ושובר הכשיתף הרחמים הוא לעולם אלא פלוג ופ"ם שברה זו פרשתי שם ברבה פסוקים וק"ב זהו כוונת דין השמות לדין שהי יתברך שהק"ב נתן לשם מנות שובה וקללה עליהם החשה להורות שהא"ה שם בסוד הדין וישראל שם בסוד הרחמים משה לשרורי שרשעי שהשכיון מדה"ר למה"ר והם בעשו בסוכתם והלכו להם כי שם חשבו הסברה להיפוך שישראל שם בסוד הדינין והא"ה בסוד הרחמים והענין הוא דדרשינן במדרש ברחשית ברח הלילה גו' ופ"ב כתיב ביום עשות ה' לילה עמים גו' ללמד דבתחילה עלה בדעתו ליברוא את עולמו במידת הדין ראה בק"ה שאין העולם יכול להתקיי' בו מיתף יודע שרחמי' עב"ל וכבה יום כוה שברות מחולקו' דיש סוברים להתיתף רחמים לא היה רק בשרון מצד הסברה שראה שאין העולם יכול להתקיים במדת הדין למצד מה"ד מיד הכניס השוטפת היא תחות ואין לעולם לד קיום אבל בחמים לא שייך לומר שהי שברה ולפום שהי שברה שברו ג"כ דאין השיתף הזה

לְתִשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט׃
הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים
לְחַסְדּוֹ׃ לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם
וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב׃ נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה
לַיהוָה עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא׃ כִּי בוֹ
יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ׃
יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ
לָךְ׃ לד לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת
טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ׃
אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכָל עֵת תָּמִיד
תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃ בַּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי
יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ׃ גַּדְּלוּ לַיהוָה
אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו׃ דָּרַשְׁתִּי
אֶת יְהוָה וְעָנָנִי וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי
הִצִּילָנִי׃ הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם
אַל יֶחְפָּרוּ׃ זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ
וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ׃ חֹנֵה מַלְאַךְ
יְהוָה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם׃ טַעֲמוּ
וּרְאוּ כִּי טוֹב יְהוָה אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר
יֶחֱסֶה בּוֹ׃ יִרְאוּ אֶת יְהוָה קְדֹשָׁיו כִּי
אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו׃ כְּפִירִים רָשׁוּ
וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְהוָה לֹא יַחְסְרוּ כָל
טוֹב

הייכו סברת ריב"ם שתמר בשמ' שלז ימלא שחוק פיהו ולשוניהו רנה וזהו יקרא שיר חדש מה שלא היה בע"ז רק מחדש מע"כ ולמה (כי יפר דברך ה') לומר שהדבר שלה' שהוא הוי הוא בתוך יפר כסדר שהוא מסטר דרחמ' ושל"ב שם הוא שלש כסל' הוא מסטר דדיבה וכנודע דעת מ"ג ולמי הוא זה גו"ג (וכל מעשהו בחמונה הייכו לצדיקים שכל מעשהו הוא בחמונה לשמו יתברך משל"ב ברשעים מהכין תל"ה לדין (לחב נדקה ומשפט יסד מלת' ארץ פירש הרל"ב וז"ל אוהב נדקה הוא שעשה בעולמו פעם נדקה פעם משפט שכל החסד הוא הנזכר ולפיכך אמר חסד ה' מלאה ארץ ע"כ כל זה לצדיק ולא לרשע ושתי תקשה ולא הסברת הוא להפוך דהטעם הוא מפ' לחיין העולם יכול להתקיים בחל"ב תחדר זה מסתבר יותר דרשע מצדיק ג"ז דע"כ הסיתוף היה בלא פלוג ולחיים לזה מכח (בדבר ה') שהוא החיים (שחים נעשו) וגם שחים לא שייך הטעם שחין העול' יכול להתקי' וע"כ מוכח שהכ"ם סיתף דרחמים בלא פלוג וז"ל ב"ב (כנס כנד מי חים) ותקדים לזה מה שחית בווסל קמ"ג ז"ל כשהברא הקב"ה את העול' התקינ בתוך התהום לבן תחת תקון עין שמו והשקיע בתהום וכשהמים רוצי' לבטלות רואים שם הקדום תקון על הוות נדול ושנים לתחדיהם ועל חיים הוה נדולת תקון בשמו נו תהומות ע"כ והשם הקדום הוה הוה השם הוי אשר הוה מספר' דרחמים שבו העולם מתקיים לבל עולה חיים מהתהום לשתף העולם לעומר גם כלן דהשם הוי הוה הנזכר (שכנס כנד מי חים) בחמונה תהומות לבל יעלו חיים לשתף העולם ולמה הוה בן ג"ז (ירחו מב' שרידים מהשם הוי התקון על בחלן הנתון בתוך תהומות) וזהו הנזכר כל הארץ ממנו יגורו כל יושבי תבל' כי השם הוה (הוה לשון נזר וייבי הוה נזר ויעמוד) בתקון לחד בתוך התהום לבל יעלו חיים לשתף העולם רק שיתבטלו כנד מי חים בתהומות ונזה בקיום העולם ובזה

מין מילת נצדי' לרשע רק הרשעי' הרשע' מהכהין מה"ר לי וזהו הסו' לזור המנול שנזרמו לשתף העול' וז"ל שהוא הרחמים ליזרעל (הפר עצת גוים הניח מחשבות (עצת ה') שהוא רחמים ליזרע. רק בלחת הוא לשכך כי (לעול' תעמוד מחשבו לנח לדור ודו) של יזרעל (מחשבו שנוי) הייכו יזרעל (מחשב ה' מלכיהו) הוא ב' שהוא רחמי' ומי הם הנוי הזה גו"ג (הפר עצת בחר לנחלה) הם יזרעל שהם מחבל בחלתו של עמו יתברך ורחמי לזה מכח (מחמי' הניח ה') שהרחמים מניח מחמים לפ"ם שהשם לא שייך לומר בהטעם שחין העולם יכול להתקיים בלא ע"כ מוכח בלא פלוג רק השיתוף הרחמים הוא לפ לצדיק ולכך (דאה את כל בני אדם) לכל העול' היה השיתוף רק הרשע כרשעתו וז"ל (מחכון שבתו השניח על כל יושבי הארץ) כלי בלוג רק לכל יושבי הארץ השיתוף (היוצר יחד לבם המבין את כל מעשיהם) בלי פלוג וז"ל זהו הסיב ה' שם ' הפר עצת גוים רק יזרעל הם בסוד הרחמי' וכל"ם ע"י הפוכן הם מפטרת דדיבה וזהו הנורם שיתנבר יזרעל על הע"ם והמלכות כמו שהרחמי' מתנברין על הדין ע"י תשובה הוא כסיבת הטעם דוחה ל"ם. וע"ז אמר (לפ"ן המלך ממלכי הקומו' (נוסע ברוב חיל נבור לפ שיכול ברוב כח שקר הסוס לתשועה ברוב חילו לפ יחלט) לכל על יזרעל נאמ' (הנה עין ה' על יראיו המיחלים לחסדו) הייכו חסד ורחמי הניל ממות בשם) מיד החומו' ולמה מצו' (לנפשינו חכתה לה') הוא הרחמים זהו (עזרינו ומגיננו הוא) ומחכת ואחיל כי הו יעמוד לפינו כי בשם קדשו הוא הסם הוי וז"ל (יהי חסדך) הייכו חסם על ה' שהוא רחמי' (אשר יחלנו לך) לד לדוד בשנותו לפני מלך (בשנותו את טעמו לפני אבימלך וגו') אמר לפרש את כל ענינו שבתנהגו לויעלה סימן ך"ל שהם שתחילו רז"ל כל הנהגה מע"ז שלא ברכם כשלילו מעל הטעם הוא ע"פ מה שבתנו המפרשים דכל מה שלמו מוכלין בע"ז הו כל זה מכח התשובה אשר מניע מהעול' לבל לבוחת

טוב : לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת
יְהוָה אֲלַמֶּדְכֶם : מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ
חַיִּים אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב : נְצֹר
לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה :
סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם
וְרָדְפֵהוּ : עֵינֵי יְהוָה אֶל צַדִּיקִים
וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם : פְּנֵי יְהוָה בְּעֹשֵׂי
רָע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם : צָעֲקוּ
וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם :
קָרוֹב יְהוָה לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דַּכְּאֵי
רוּחַ יוֹשִׁיעַ : רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק
וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְהוָה : שֹׁמֵר כָּל
עַצְמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה :
תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָע וְשֹׂנְאֵי צַדִּיק
יֶאְשָׁמוּ : פּוֹדֶה יְהוָה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו
וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל הַחוֹסִים בּוֹ : לְה
לְדָוִד רִיבָה יְהוָה אֶת יְרִיבַי לְחֵם
אֶת לֹחֲמָי : הַחֲזֵק מָגֵן וְצִנָּה וְקוּמָה
בְּעֶזְרָתִי : וְהָרֵק חֲנִית וְסָגֹר לִקְרַאת
רדְפַי אֱמֹר לְנַפְשִׁי יְשׁוּעָתֵךְ אָנִי :
יבשן

בירו תיו עב"ו וכלי שלש תשעה שמדבר מיחיי עב"ך לזה חזר ופ"ה כמ"ם תוכיח יומים לרחות טוב דהוה חיי העב"ו שתרום רוחה למלאכת עיכים מסגי"ב כחיי עב"ף הוה דבר הכתוב כל זה לא יבא למחשבה רק בסימנון זה בירו (נכור לתוכך מרע ושפתיך מדבר מרמה) ולא יסרה הסכיכה למטה מסג"כ לחיכך תחזו ויהיה מחי' רו"ל אין לי אלא מי שעושה רצונו של מקום כעבד לרבו כעבד לפני רבו ומנין אפי' כל העולם כולו תלמוד לומר ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך ואומר ה' אלהי אברהם יצחק וישראל יעקב שלחני אליכם הרי שלשה שלחו שלשה ואומר ה' אלהי העברים נקרא עלינו הרי ארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי חמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי תשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי עשרה ואומר ה' אלהי האמורי הרי אחד עשר ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שנים עשר ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלשה עשר ואומר ה' אלהי החוי הרי ארבעה עשר ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמשה עשר ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ששה עשר ואומר ה' אלהי האמורי הרי שבעה עשר ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שמונה עשר ואומר ה' אלהי הפרזי הרי תשעה עשר ואומר ה' אלהי החוי הרי עשרים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי עשרים ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי עשרים ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי עשרים ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי עשרים וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי עשרים וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי עשרים וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי עשרים ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי עשרים ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי עשרים ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלשים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלשים ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי שלשים ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלשים ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שלשים וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שלשים וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלשים וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלשים ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שלשים ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלשים ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבעים ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבעים ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבעים ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבעים ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי ארבעים וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ארבעים וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבעים וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבעים ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבעים ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבעים ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי חמשים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמשים ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי חמשים ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי חמשים ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי חמשים וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי חמשים וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי חמשים וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמשים ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי חמשים ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי חמשים ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ששים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ששים ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי ששים ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ששים ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ששים וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי ששים וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ששים וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ששים ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי ששים ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ששים ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שבעים ואומר ה' אלהי האמורי הרי שבעים ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שבעים ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שבעים ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי שבעים וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שבעים וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שבעים וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שבעים ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שבעים ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שבעים ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שמונים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שמונים ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שמונים ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי שמונים ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שמונים וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שמונים וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי שמונים וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שמונים ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שמונים ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שמונים ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי תשעים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי תשעים ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי תשעים ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי תשעים ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי תשעים וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי תשעים וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי תשעים וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי תשעים ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי תשעים ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי תשעים ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי מאה ואומר ה' אלהי האמורי הרי מאה ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי מאה ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי מאה ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי מאה וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי מאה וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי מאה וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי מאה ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי מאה ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי מאה ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי מאתים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי מאתים ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי מאתים ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי מאתים ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי מאתים וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי מאתים וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי מאתים וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי מאתים ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי מאתים ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי מאתים ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלש מאות ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלש מאות ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי שלש מאות ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלש מאות ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שלש מאות וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שלש מאות וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלש מאות וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלש מאות ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שלש מאות ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלש מאות ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבע מאות ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבע מאות ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבע מאות ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבע מאות ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי ארבע מאות וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ארבע מאות וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבע מאות וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבע מאות ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבע מאות ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבע מאות ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי חמש מאות ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמש מאות ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי חמש מאות ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי חמש מאות ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי חמש מאות וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי חמש מאות וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי חמש מאות וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמש מאות ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי חמש מאות ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי חמש מאות ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ששה מאות ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ששה מאות ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי ששה מאות ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ששה מאות ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ששה מאות וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי ששה מאות וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ששה מאות וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ששה מאות ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי ששה מאות ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ששה מאות ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שבע מאות ואומר ה' אלהי האמורי הרי שבע מאות ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שבע מאות ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שבע מאות ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי שבע מאות וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שבע מאות וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שבע מאות וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שבע מאות ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שבע מאות ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שבע מאות ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שמונה מאות ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שמונה מאות ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שמונה מאות ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי שמונה מאות ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שמונה מאות וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שמונה מאות וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי שמונה מאות וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שמונה מאות ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שמונה מאות ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שמונה מאות ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי תשע מאות ואומר ה' אלהי הפרזי הרי תשע מאות ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי תשע מאות ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי תשע מאות ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי תשע מאות וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי תשע מאות וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי תשע מאות וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי תשע מאות ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי תשע מאות ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי תשע מאות ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי אלף ואומר ה' אלהי האמורי הרי אלף ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי אלף ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי אלף ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי אלף וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי אלף וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי אלף ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי אלף ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי אלפים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי אלפים ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי אלפים ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי אלפים ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי אלפים וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי אלפים וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי אלפים וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי אלפים ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי אלפים ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי אלפים ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלשת אלפים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלשת אלפים ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי שלשת אלפים ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלשת אלפים ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שלשת אלפים וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שלשת אלפים וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלשת אלפים וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלשת אלפים ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שלשת אלפים ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלשת אלפים ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבעת אלפים ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבעת אלפים ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבעת אלפים ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבעת אלפים ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי ארבעת אלפים וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ארבעת אלפים וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבעת אלפים וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבעת אלפים ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבעת אלפים ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבעת אלפים ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי חמשת אלפים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמשת אלפים ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי חמשת אלפים ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי חמשת אלפים ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי חמשת אלפים וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי חמשת אלפים וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי חמשת אלפים וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמשת אלפים ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי חמשת אלפים ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי חמשת אלפים ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ששת אלפים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ששת אלפים ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי ששת אלפים ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ששת אלפים ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ששת אלפים וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי ששת אלפים וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ששת אלפים וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ששת אלפים ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי ששת אלפים ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ששת אלפים ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שבעת אלפים ואומר ה' אלהי האמורי הרי שבעת אלפים ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שבעת אלפים ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שבעת אלפים ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי שבעת אלפים וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שבעת אלפים וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שבעת אלפים וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שבעת אלפים ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שבעת אלפים ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שבעת אלפים ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שמונת אלפים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שמונת אלפים ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שמונת אלפים ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי שמונת אלפים ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שמונת אלפים וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שמונת אלפים וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי שמונת אלפים וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שמונת אלפים ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שמונת אלפים ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שמונת אלפים ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי תשעת אלפים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי תשעת אלפים ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי תשעת אלפים ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי תשעת אלפים ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי תשעת אלפים וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי תשעת אלפים וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי תשעת אלפים וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי תשעת אלפים ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי תשעת אלפים ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי תשעת אלפים ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי עשרת אלפים ואומר ה' אלהי האמורי הרי עשרת אלפים ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי עשרת אלפים ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי עשרת אלפים ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי עשרת אלפים וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי עשרת אלפים וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי עשרת אלפים וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי עשרת אלפים ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי עשרת אלפים ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי עשרת אלפים ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי עשרים אלף ואומר ה' אלהי היבוסי הרי עשרים אלף ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי עשרים אלף ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי עשרים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי עשרים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי עשרים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי עשרים אלף וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי עשרים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי עשרים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי עשרים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלשים אלף ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלשים אלף ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי שלשים אלף ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלשים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שלשים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שלשים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלשים אלף וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלשים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שלשים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלשים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבעים אלף ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבעים אלף ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבעים אלף ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבעים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי ארבעים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ארבעים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבעים אלף וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבעים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבעים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבעים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי חמשים אלף ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמשים אלף ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי חמשים אלף ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי חמשים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי חמשים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי חמשים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי חמשים אלף וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמשים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי חמשים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי חמשים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ששים אלף ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ששים אלף ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי ששים אלף ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ששים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ששים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי ששים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ששים אלף וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ששים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי ששים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ששים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שבעים אלף ואומר ה' אלהי האמורי הרי שבעים אלף ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שבעים אלף ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שבעים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי שבעים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שבעים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שבעים אלף וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שבעים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שבעים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שבעים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שמונים אלף ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שמונים אלף ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שמונים אלף ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי שמונים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שמונים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שמונים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי שמונים אלף וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שמונים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שמונים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שמונים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי תשעים אלף ואומר ה' אלהי הפרזי הרי תשעים אלף ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי תשעים אלף ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי תשעים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי תשעים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי תשעים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי תשעים אלף וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי תשעים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי תשעים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי תשעים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי מאה אלף ואומר ה' אלהי האמורי הרי מאה אלף ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי מאה אלף ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי מאה אלף ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי מאה אלף וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי מאה אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי מאה אלף וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי מאה אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי מאה אלף ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי מאה אלף ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי מאתים אלף ואומר ה' אלהי היבוסי הרי מאתים אלף ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי מאתים אלף ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי מאתים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי מאתים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי מאתים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי מאתים אלף וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי מאתים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי מאתים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי מאתים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלש מאות אלף ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלש מאות אלף ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי שלש מאות אלף ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלש מאות אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שלש מאות אלף וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שלש מאות אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלש מאות אלף וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלש מאות אלף ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שלש מאות אלף ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלש מאות אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבע מאות אלף ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבע מאות אלף ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבע מאות אלף ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבע מאות אלף ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי ארבע מאות אלף וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ארבע מאות אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבע מאות אלף וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבע מאות אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבע מאות אלף ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבע מאות אלף ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי חמש מאות אלף ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמש מאות אלף ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי חמש מאות אלף ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי חמש מאות אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי חמש מאות אלף וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי חמש מאות אלף וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי חמש מאות אלף וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמש מאות אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי חמש מאות אלף ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי חמש מאות אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ששה מאות אלף ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ששה מאות אלף ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי ששה מאות אלף ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ששה מאות אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ששה מאות אלף וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי ששה מאות אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ששה מאות אלף וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ששה מאות אלף ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי ששה מאות אלף ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ששה מאות אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שבע מאות אלף ואומר ה' אלהי האמורי הרי שבע מאות אלף ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שבע מאות אלף ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שבע מאות אלף ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי שבע מאות אלף וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שבע מאות אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שבע מאות אלף וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שבע מאות אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שבע מאות אלף ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שבע מאות אלף ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שמונה מאות אלף ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שמונה מאות אלף ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שמונה מאות אלף ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי שמונה מאות אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שמונה מאות אלף וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שמונה מאות אלף וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי שמונה מאות אלף וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שמונה מאות אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שמונה מאות אלף ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שמונה מאות אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי תשע מאות אלף ואומר ה' אלהי הפרזי הרי תשע מאות אלף ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי תשע מאות אלף ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי תשע מאות אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי תשע מאות אלף וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי תשע מאות אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי תשע מאות אלף וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי תשע מאות אלף ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי תשע מאות אלף ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי תשע מאות אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי אלף אלף ואומר ה' אלהי האמורי הרי אלף אלף ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי אלף אלף ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי אלף אלף ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי אלף אלף וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי אלף אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי אלף אלף וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי אלף אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי אלף אלף ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי אלף אלף ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי אלפים אלף ואומר ה' אלהי היבוסי הרי אלפים אלף ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי אלפים אלף ושנים ואומר ה' אלהי האמורי הרי אלפים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי אלפים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי אלפים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי החוי הרי אלפים אלף וששה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי אלפים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי אלפים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי האמורי הרי אלפים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלשת אלפים אלף ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלשת אלפים אלף ואחד ואומר ה' אלהי החוי הרי שלשת אלפים אלף ושנים ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלשת אלפים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי שלשת אלפים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי האמורי הרי שלשת אלפים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי שלשת אלפים אלף וששה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי שלשת אלפים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי החוי הרי שלשת אלפים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי שלשת אלפים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבעת אלפים אלף ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבעת אלפים אלף ואחד ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבעת אלפים אלף ושנים ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבעת אלפים אלף ושלשה ואומר ה' אלהי החוי הרי ארבעת אלפים אלף וארבעה ואומר ה' אלהי היבוסי הרי ארבעת אלפים אלף וחמשה ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי ארבעת אלפים אלף וששה ואומר ה' אלהי האמורי הרי ארבעת אלפים אלף ושבעה ואומר ה' אלהי הכנעני הרי ארבעת אלפים אלף ושמונה ואומר ה' אלהי הפרזי הרי ארבעת אלפים אלף ותשעה ואומר ה' אלהי החוי הרי חמשת אלפים אלף ואומר ה' אלהי היבוסי הרי חמשת אלפים אלף ואחד ואומר ה' אלהי הגרגשי הרי חמשת אלפים אלף ושנים ואומר ה'

יבשו ויכלמו מבקשי נפשי יסגו אחור ויחפרו חשבי רעתי: יהיו כמץ לפני רוח ומלאך יהוה דחה: יהי דרכם חשך וחלקלקת ומלאך יהוה רדפם: כי חנם טמנו לי שחת רשתם חנם חפרו לנפשי: תבואהו שואה לא ידע ורשתו אשר טמן תלכדו בשואה יפל בה: ונפשי תגיל ביהוה תשיש בישועתו: כל עצמותי תאמרנה יהוה מי כמוך מציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגזלו: יקומון עדי חמס אשר לא ידעתי ישאלוני: ישלמוני רעה תחת טובה שכול לנפשי: ואני בחלותם לבושי שק עניתי בצום נפשי ותפלתי על חיקי תשוב: כרע כאח לי התהלכתי כאבל אם קדר שחותי: ובצלעי שמחו ונאספו נאספו עלי נכים ולא ידעתי קרעו ולא דמו: בחנפי לעגי מעוג חרק עלי שנימו: אדני כמה תראה השיבה נפשי משאיהם מכפירים יחידתי: אודך בקהל רב בעם עצום אהללך אל ישמחו לי איבי שקר שנאי חנם יקרצו עין: כי לא שלום ידברו

למס כתיב ואני עברתי גו' וע"כ ל"ל בקרין שנויה להודות שמלאכים עדיפים מיפרעל ומתוך כך לית קרקפ"ה יכול ל' מלאך ופ"ה התפלל כאן כפום חזה ולזה אמר יהיו כמוץ לנכי רוח ומלאך ה' דוחה גו' עד ומלאך ה' רודפם לומר שמהירות יהיה מלת שמו יתברך ככל ע"י מלאך מטעם דוד היה סובר דבשמת ישראל מקיצים זחשובים מ"ה וכדשמת בחמת מרו"ל מקיצין ישראל יותר מן מ"ה והה דכתיב זאני עברתי גומ' כתרוצא של האחר מטעם שמ"ה לית יודעין מה שבלבו של אדם מלת אמרת ל"ב כיולך אמר יבוא ויספרו חוסני רעה הלא קשה מי זמי כם המעידין בלא שני מ"ה המלוון לאדם לית יודעין מה שבלבו של אדם לזה תירן בפסוק בתריך תרוצא של גמרא דלעדין של אדם מעידין ולא אמר כל עצמותי תאמרנה היינו לאדם של פשוק כם לוקרים בשמות זלזה אמר כם יקומון עדי חמס לומר שכם בעלים על כל העבירות זפרט מלת חמס כי בפסוק מדבר בהוא דרובם בגזל ובמאמר בבינו ז"ל וכן כל המזמור בכל מדבר בקללת פונקיו של דוד לכן לקל' אני צריך עיין בפירוש בכל"ק:

לו למנצח לעבד ה' הנצ

המזמור הזה

גם במזמור בלפכיו מניכם הולכין וסובבין לעניין לחל ויבואר ע"פ מה שכתבנו לקמן בסדר המעשה דרפון וקלת הזה הלחתי למעלה בסיום ל"ג בעניין הויכוח אשר יש בין ישראל לע"ה בעניין הסיוף כרמזי' לדין וכאשר דרשו רז"ל על פסוק בין עשו לה' שהיש ז"ל בתשלה בלה בדעתו של הק' בם

ועל רגעי אזן דברי כרמות יחשבון: ויחריבו על פיהם אמרו האח האח ראתה עינינו: ראיתה יהוה אל תחרש אדני אל תרחק ממני: העירה והקיצה למשפטי אלהי ואדני לריבי: שפטני כצדקך יהוה אלהי ואל ישמחו לי: אל יאמרו בלבם האח נפשנו אל יאמרו

בְּלַעֲנוּדֵנוּ׃ יֵבֹשׁוּ וְיֶחְפְּרוּ יַחְדָּו
שֹׂטְמֵי רָעָתִי יִלְבְּשׁוּ בֹשֶׁת וּכְלִמָּה
הַמַּגְדִּילִים עָלָי׃ יָרֹנּוּ וְיִשְׂמְחוּ חֲפֵצֵי
צִדְקִי וְיֹאמְרוּ תָּמִיד יִגְדַּל יְהוָה הֶחָפֵץ
שְׁלוֹם עַבְדּוֹ׃ וּלְשׁוֹנִי תֶּהְגֶּה צִדְקֶךָ
כָּל הַיּוֹם תְּהִלָּתֶךָ׃ לו לַמְנַצֵּחַ
לְעֶבֶד יְהוָה לְדָוִד׃ נְאֻם פֶּשַׁע
לָרָשָׁע בְּקֶרֶב לִבִּי אֵין פַּחַד אֱלֹהִים
לְנֶגֶד עֵינָיו׃ כִּי הֶחֱלִיק אֵלָיו בְּעֵינָיו
לִמְצֹא עֲוֹנוֹ לִשְׂנֹא׃ דִּבְרֵי פִיו אָוֶן
וּמִרְמָה חָדַל לְהַשְׂכִּיל לְהֵיטִיב׃
אָוֶן יַחְשֹׁב עַל מִשְׁכָּבוֹ יִתְיַצֵּב עַל
דֶּרֶךְ לֹא טוֹב רָע לֹא יִמְאָס׃ יְהוָה
בַּהַשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ עַד
שְׁחָקִים׃ צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל
מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה
תושיע

לברית לא שמעם ומ"ר וכלכתיב ברית אלהי ורש"י
ק"ו בד"ת שמע יכול להתקיי שיתף מל"ר ול"ת כ"ש
עשותיה אלהים שיתף מי אלהי ת"כ ואכה בעבון זה
יש סברת מקלקלת דיש מתפללי לאל סומכי שפתי
פיהו רק לרשעים דבר שיך לומ' כך
סברת שלין יכולין להתקיים מל"ר
יכה רשעתן ומ"ש מגדיקים
דבדקת יכולין להתקיי לפ שמל"ר
בלבו בשבילם לא כתיב סרחים
ופתוח ברחמים עמהן עומדי כיצד עלה
במחשבתו של אדם יתברך כי יחשבתו
הוא המעשה והו סברת הרשעי לחל
ים שמפרשי פתורה לשון חולין ומפרש
לתילך ביסוד להסיתך רחמי הוא
לשלם בלא פגוב בין לרשעים בין
לצדיקי ולפ במקו שלא שיך לומ'
שיי סברת לשון בעול יוכל להתקיי
פי ובקנו דלמי שלי שב מיניכו מעשיך
ר"ת שמחה לפ בשמי מייכו כמלדם
נדון אחד לחובה וזכות בשמי ומ"ש
דעם לא שיך לומ' שיכין יכולין
להתקיי דמי שטרח בערב שבת יאכל
בשבת ל"ה הוא כיצון בשיתף רחמי
ומ"ש כי לסברת קדמייתא הוא לשיכיך
לשון השיתף שיך רק כשהאל הוא
למעשה חרון דאף שיך לומ' לשון
יכול להתקיי כמ"ש בשפט החטאת
שיתמו חטאים ולשון נדרים נחרץ אשר
יעשה טוב ולא יחשוב ומיהלא שפיר הוא דמל"ר לא נברא ל
להעול להתקיי על שמתיף מל"ר ובסברת כוונת
שלפיהו"ל מוסכין רחמי מלמעלה לא מין מוסכין רחמי מלמעלה
לחור ליה לית תסוס טוב בדישו ע"ל ולכורך פליתה וז כפלתה
שיך ולדבי יתבאר שפיר כי המלה שיך מוסכין רחמי
מן השמי מייכו"ש ללא שיך לומ' בסברת לשון בעול יכול
להתקיי כי בלא פגוב שמתיף לשלוח מין מוסכין רחמים
מלמעלה ומשי משל בשמי בעת דיכו לחם
מותו כשמוע בשמי כך סברת לשון בעול יכול להתקיי במדת
הרחמי לבדו והסוב לא תחסום שור בדישו להגיד שמ"ה הוא
רחמיו על כל מעשיו ופלילו בשמים ת"ש דבשמלא
שיך לומ' שהי סברת לשון בעול יכול להתקיי ללא פגוב ושפיר מוכח דמוסכין רחמי מן השמי
וכמה ש"ו שמתיף כוונת הפסוקים ניחוור הוא ו"ל נתפ

נהולכין

פסוק לרשע נקרב לבי אין פחד אלהי לנגד עיניו לומר שכך
הם דברי הרשע שאומר בליבו אין פחד יום"ד שהוא אלהי לנגד
עיניו כי לפיהתו לומל וסבר שהשתים הרחמים היה דוקק להוסיף
ולו"ל כי החלין פירש הרל"ן מחלין המעשה בעיניו ומיפה
המעשה וכך אמר הרשע למען
עוה לנשוא לומר שמכח השיתף
הרחמי הק"ב הוא טוב לו עוה ולכך
דברי פיו און ומרמה כי אינו נזה
מעונות ורמאות עוה שליכו מתירא
ממל"ר שב לבדו ולפך חדל להשכיל
ליטיב להיות מדקדק במצות וכוה הוא
מוסכל כי אין לפ עוכר עבירה שלא
ככוונו הו רוח שטות וזהו חדל להשכיל
ולהיטיב שליכו במעשי טובי"ת אין
יכולי שמכח השיתף יתיצב על דרך לא
טוב רע לפ יאחם בעיניו שליכו
מוכר לאחם העומות כי בטחתו הוא
על שיתף הרחמי שהק"ב הוא פועל אין
ושובר על כעס אפך דוד שאלך פורס
לן כאן הסוף סברתם דשיתף רחמים
הוא לעול"ל פלו"ק דרשעי כרשעתן
מהפכין מל"ר לט"ר ומחילה לא
כשאר השיתוף שלא לפליק ולא לרשע
ולפ לפ שיך לומר שסברת לשון
העול יכול להתקיי ומייתי לאים מכח
ד שהוא רחמי בשמי חסדך ואמונתך
מוכח דהשיתף הרחמי הוא פלוג
וזהו לחוכתך על שחקי על שמי
וא"כ מוכח דאיה שסברת הוא להסוך שהדקתך כהרהרי אל
פירש הר"ד שהדקה הוא חוקק לפליקי כהרהרי אל
ומשפטיך תהום רבה הוא לרשעי שיורדי
לתהו' רבה היינו לגיהנ' ועוד דאיה לזה מכח אחר לומ' ונשמה
תושיע ס' לומר שהוא הרחמים הוא המושיע לאדם
לפתחם ולהורות שהק"ב הוא בחרחמי על כל מעשיו בין על בני
אדם ועל"פ דבהמה לא שיך שסברת לשון בעול יכול
להתקיי ועוד דאיה מוכח מה יקר חסדך אלהי בני אדם
חחסד תסר ישתתף על אלהי ובכל לא בכל ככפיך יחסון נו
על כי עיקר תקור בחיי בתוכך בהיכל קדשך (פירש הר"ן ובכל לא
בכל ככפיך יחסון בעכ"פ ירגון כל זה מדבר בעכ"פ אבל אחי עכ"פ
ומלמלבי"ו כי עיקר תקור חיי זהו חיי עכ"פ הוא חיי שלין לחוש
כמו מי תקור שלין לו בסמוך כך חיי עכ"פ הוא חיי שלין לחוש
מיתה ותור שלין לחריב חוסך כרי לך שכוונת הפסוקים

תּוֹשִׁיעַ יְהוָה׃ מַה יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים
וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן׃ יִרְוְיוּן
מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם׃
כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה
אוֹר׃ מְשֹׁךְ חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ
לְיִשְׁרֵי לֵב׃ אַל תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה
וְיַד רְשָׁעִים אַל תְּנִדֵנִי׃ שָׁם נָפְלוּ
פֹּעֲלֵי אָוֶן דֹּחוּ וְלֹא יָכְלוּ קוּם׃ לז
לְדָוִד אַל תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל
תְּקַנֵּא בְּעֹשֵׂי עַוְלָה׃ כִּי כֶחָצִיר
מְהֵרָה יִמָּלוּ וְכִירֶק דֶּשֶׁא יִבְלוֹן׃
בְּטַח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה טוֹב וּשְׁכֹן אֶרֶץ
וּרְעֵה אֱמוּנָה׃ וְהִתְעַנַּג עַל יְהוָה וְיִתֶּן
לְךָ מִשְׁאֲלוֹת לִבֶּךָ׃ גּוֹל עַל יְהוָה
דַּרְכֶּךָ וּבְטַח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂה׃
וְהוֹצִיא כָאוֹר צִדְקֶךָ וּמִשְׁפָּטְךָ
כַּצָּהֳרָיִם׃ דֹּם לַיהוָה וְהִתְחוֹלֵל לוֹ
אַל תִּתְחַר בְּמַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ בְּאִישׁ
עֹשֶׂה מְזִמּוֹת׃ הֶרֶף מֵאַף וַעֲזֹב
חֵמָה אַל תִּתְחַר אַךְ לְהָרַע׃ כִּי
מְרֵעִים יִכָּרֵתוּן וְקוֵי יְהוָה הֵמָּה יִירְשׁוּ
אָרֶץ׃ וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע
והתבוננת

והולכין לדרכיכם למחר שכך כתוב אף לעתיד
לבא לפי שהיה רחמי אף לעתיד
לבא לפי שהיה רחמי אף לעתיד
לבא לפי שהיה רחמי

והתבוננת על מקומו ואינינו׃ ועניים
יירשו ארץ והתענגו על רב שלום׃
זמם רשע לצדיק וחרק עליו שניו׃
אדני ישחק לו כי ראה כי יבא יומו׃
חרב פתחו רשעים ודרכו קשתם
להפיל עני ואביון לטבוח ישרי
דרך׃ חרבם תבוא בלבם
וקשתותם תשברנה׃ טוב מעט
לצדיק מהמון רשעים רבים׃ כי
זרועות רשעים תשברנה וסומך
צדיקים יהוה׃ יודע יהוה ימי
תמימם ונחלתם לעולם תהיה׃
לא יבשו בעת רעה ובימי רעבון
ישבעו׃ כי רשעים יאבדו ואיבי
יהוה כיקר כרים כלו בעשן כלו׃
לוה רשע ולא ישלם וצדיק חונן
ונותן׃ כי מברכיו ירשו ארץ
ומקללין יכרתו׃ מיהוה מצעדי
גבר כוננו ודרכו יחפץ׃ כי יפל לא
יוטל כי יהוה סומך ידו נער הייתי
גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב

וזרעו

הוא כמו שפרשנו למעלה בסי׳ שלפניו שעניין צדיק ורע לו בעה״ז לפי שהקב״ה מדקדק עם הצדיק כחוט השערה ושע׳ הוא משה שהקב״ה בן את הצדיק בא״י לבדו בלי שיתף רחמים כי השיתף רחמים לא היה רק מכח הסכר לרעין שעולין להתקיי׳ בא״י לבדו וסכר׳ זו לא שייך אלא בפרשה ולא בצדיק וכפרשנו ולכך יש בדי׳ ורע לו ורשע וטוב לו בעה״ז עיי״ל כתי׳ הסבי כמו שתירגו רו״ל כאן בצדיק בן רשע הוא לצדיק ורע לו ורשע בן צדיק הוא וטוב לו והתירוץ הפלאיי כמו שתרץ לוד הי״ע בפסו׳ וכסיל לא יבין גו׳ לחורו׳ שם שהלשתם של הרשעים בע״ז הוא כדי להשמיד׳ לעלי עד הוא ע״ה ובצדיק הוא להיפך שהק״ב מרע לו בע״ז כדי להטיב לו בע״ב שיפיק ע״ש שפת קורת רוח בעול׳ הבא מכל חיי ע״ז לאכזם בפירש המזמור שלפניו כפי אשר פרשנו למעלה בלמד דלוד פיכוין דהלכה כדעת השלקי׳ וסוברי׳ דהשיתף רחמי׳ הוא בלא פלוג ואף שלא שייך לומר פשע שאין העולם יכו׳ להתקיי׳ ומזה נלע״ד בסבר לפיכך דלוד הצדי׳ הוא בשיתף רחמי׳ אבל הרשעי׳ הרשעתן • ומפרשין מד״ר למ״ד ומחילת נסתר לתירץ הרשעי ויש לחוש לפשט הרשעי שלאומרי׳ שהק״ב חפץ במעשיהם של רשעי׳ לפ״כ תקש׳ למה יש בדיק ורע ורשע וטוב ולכן פתח לוד את המזמור שלפנינו בכאן (אל תתחר במרעים ואל תקנא בעושי עולה) להורות שאין הק״ב חפץ במעשיהם של הרשעים ועליהן לומר (כחציר מהר׳ יימלו וכירק דשא יבולון) שכלין ונאבדין מהרה הן הם״ז שהוא רק כמו חיי שעה נגד חיי עה״ב שהו׳ חיי עול׳ הבא שהוא צפון לצדיקי׳ ועליהם לומר (בשא כף ועשי טוב שתבי׳ חפץ במעשיהם טוב׳ וחי (ותתענג על ה׳ ויתן משאלת לבך לע״ב) וכלי שלא תתחר להוא בעה״ב ומן העיון משלת לבך לע״ב) וכלי שלא תתחר להוא בעה״ב ומן העיון מפלא לומר שהוא רק מעט ושעה לחת נגד חיי ע״ב והלכך אל תתחר לך להרע לעשות מעשיהם הרעים כמותם ח״ו כי מרעי׳ יכרתון בהפרה מע״ז שהיא שכלה בהשירות וקוה ה׳ המה ירשו ארץ הייכו ע״ב שהוא עולם שכולו ארוך וגו״ח ועוד מעט הייכו ע״ז שהוא ארוך וגו״ח ועוד כמו שעה לחת ואין רשע והתבונן על מקומו ואינינו כי כלה ונאבד בהשירות מחיי ע״ז ועניים שם הצדיקים ירשו ארץ הייכו ע״ב ותתענג על רב שלום׳ רב שלום׳ שהיה לרוב בזמן ארוך ורב זומם רשע לצדיק כו׳ לומ׳ שלומר לו שהק״ב חפץ במעשיו וזהו זומם שהייכו דוברי שקרי׳ ורליית הוא מכח שמלליות בע״ז הוא לפי שהוא יודע ולמה כי יבא יום ויום הייכו יום הדין לע״ב חדש פתחו גו׳ קרב׳ קשת בלבם לומר שהק״ב בן הרשעי׳ מלא כנגד מדה ועתה מברם ואזיל טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבי׳ לומר שיפיק שעה לחת קורת רוח של צדיק מחיי ע״ב מכל טוב חיי ע״ז של הרע כי זרועות רשעים תשברנה בהפרה מן הע״ז וסומך צדיקים ה׳ לע״ב שהוא יום שכולו ארוך ובסבל כך לפי שתתחר במעלליו דרכו בחיי עושר מזומות לנו הרשעי׳ בעה״ז ברף מעט לומר שהק״ב יפרע לאותם מע״ז שהוא רק מעט ושעה לחת נגד חיי ע״ב ול

וְרֵעִי מִבַּקֵּשׁ לָחֶם: כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן
וּמַלְוֶה וְזַרְעוֹ לִבְרָכָה: סוּר מֵרָע
וַעֲשֵׂה טוֹב וּשְׁכֹן לְעוֹלָם: כִּי יְהוָה
אֹהֵב מִשְׁפָּט וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו
לְעוֹלָם נִשְׁמָרוּ וְזֶרַע רְשָׁעִים נִכְרָת:
צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ וְיִשְׁכְּנוּ לָעַד
עָלֶיהָ: פִּי צַדִּיק יֶהְגֶּה חָכְמָה וּלְשׁוֹנוֹ
תְּדַבֵּר מִשְׁפָּט: תּוֹרַת אֱלֹהָיו בִּלְבּוֹ
לֹא תִמְעַד אֲשֻׁרָיו: צוֹפֶה רָשָׁע
לַצַּדִּיק וּמְבַקֵּשׁ לַהֲמִיתוֹ: יְהוָה לֹא
יַעַזְבֶנּוּ בְיָדוֹ וְלֹא יַרְשִׁיעֶנּוּ בְּהִשָּׁפְטוֹ:
קַוֵּה אֶל יְהוָה וּשְׁמֹר דַּרְכּוֹ וִירוֹמִמְךָ
לָרֶשֶׁת אָרֶץ בְּהִכָּרֵת רְשָׁעִים
תִּרְאֶה: רָאִיתִי רָשָׁע עָרִיץ וּמִתְעָרֶה
כְּאֶזְרַח רַעֲנָן: וַיַּעֲבֹר וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ
וָאֲבַקְשֵׁהוּ וְלֹא נִמְצָא: שְׁמֹר תָּם
וּרְאֵה יָשָׁר כִּי אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם:
וּפֹשְׁעִים נִשְׁמְדוּ יַחְדָּו אַחֲרִית
רְשָׁעִים נִכְרָתָה: וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים
מֵיְהוָה מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם
יְהוָה וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים
וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ: לח מִזְמוֹר
לְדָוִד לְהַזְכִּיר: יְהוָה אַל בְּקִצְפְּךָ
תוֹכִיחֵנִי וּבַחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי: כִּי
חִצֶּיךָ נִחֲתוּ בִי וַתִּנְחַת עָלַי יָדֶךָ: אֵין
מְתֹם בִּבְשָׂרִי מִפְּנֵי זַעְמֶךָ אֵין שָׁלוֹם
בַּעֲצָמַי מִפְּנֵי חַטָּאתִי: כִּי עֲוֹנֹתַי
עָבְרוּ רֹאשִׁי כְּמַשָּׂא כָּבֵד יִכְבְּדוּ

שעמיק שם רשע וטוב היינו בדשע בן נדיק מטעם דכל היום
היינו כל עד"ז שכדמה ליום אחד וכשאמרו רז"ל היום לעשותם
ולמחר לקבל שכרם חזון ומלוה לעני וע"כ מזה נלמד דשפיל
מאכחת לן דשע וטוב לו היינו דשע בן נדיק ומה שים לפעמים
נדיק ורע לו ע"ז תירץ נמ"ם וזרע
רשעים נכרתו וע"כ משכח"ן בנדיק
בן רשע שרע לו בעו"ה בשביל דהוה
זרע רשע וכן משני בגמרא ע"ש וכפי
פי' מה שפרשנו למעלה סי' ג' בעניין
היוכוח בין סוכלי דוד לדוד
שפיטתם שהם שברו שהעולם מתנהג
בשם אלהי' שהוא עין רעה ותרומתו
הוא לחד מ"ם וע"כ מגיע לדוד ק"ע
שני' ולכפלי' לעין רקם פחות מחצי
וממילא נכשרו מצוותיו י' שני' ומחצה
ולו"א דברים קמי' עלי גו' לעין לו בשלי'
ישועה שלה לבל ואני קולי אל ה' לקול'
שהוא שם הוי' סטר' דרחמי' שהוא
מדת הנוכית ותרומתו הוא לחד מ"ם
מצות העול' שהם דז"ן שנין ומחלה
מגיע ק"ח שני' ולכפולי' הם ט' כי כן
היה בחתת שבותיו ע' שני' לא פחות
ולא יותר כ"ז תמצא למעלה בחורך
ולזה כיון גם כאן בפסוק נופה רשע
זה שופלי דוד הייגו דוחק לנדיק
זה דוד ובקש להמיתו קודם זמנו
לומר שבצותיו לעין רחוץ להיות רק
ס' שני' בחות מחצה וזהו שבקש
להמיתו ו"ם שהוא הוי' מסטר' לרחמים
והוא מלה ביכוכית לא יעזבנו בידו
ואמר אחר דוד בחות ואני
קולי אל ה' אקרא וכדפרשנו למעלה:

לח מזמור לדוד להזכיר גו'

כתב הר"ק ז"ל

לפי דעתי המזמור הזה חברו דוד
לבל מלה להגידו ולהתפללו בשע' חליו
ויהו להזכיר ולקודיע לכל מלה כשבר
ובל' מיתפלל בו ע"כ ולו יאמר למל'
להזכיר דומו מלה יזכור חטאיו
בשעת חליו ובדרך כל אחולאים
מחמוזין והוא מדין מודה בקנס
דפטור וכמודע דעת ר"ם מחכם בזה
מלקמו מה שולמתו הוא בשבירות תיכף ומיד טרם נהו עדיו
הם שכי מלאכים המלוין למלה מאר הם מעידין עליו ולא דיבו
כמו מודה בקנס ולא"כ נהו עדים דפטור למל מה העדים
מחברים ונהים קולם שולמתו לא דיבו כמו מודה בקנס ובהו
עדים מחילה דחייב וזהו כוונת רבי
עקיבא שהיה בוכה כשהגיע להלא
וקרבתי אליכם למספט והייתי
עד מהיר עבד שרבו מקדבו לדין
ועדי מחברי להעידו כלו' תקבה יש לו
ע"כ לומר שהם העדים שבשבירות
ומעידים קודם שולמתו וממילא הוא
חייב ולא"כ בזה כלום תקנה יש לו
בשולמתו וק"ל ולזה לאחר מזמו' לדוד
להזכיר לומר שיזכור בשעת חליו כל
חטאיו וכלי מיפטור עצמו בשולמתו
כדין מודה בקנס ושפיר יתפלל לא"כ
בלשון הזה ה' אל בחמך תוכיחני
ואל בחמתך תיסרני בחולי זו ע"י
לא ותאמר כי תנין נתתו כי ותנחת
עלי ידך לחזוק ליסרני אין מתם
בבשרי מפני זעמך אין שלום בעצמי
מפני חטאתי כי עונתי תעבורו ראשי
כמשא כבד יכבדו

מִמֶּנִּי: הִבֵּאישׁוּ נָמַקּוּ חַבּוּרֹתָי
מִפְּנֵי אִוַּלְתִּי: נַעֲוֵיתִי שַׁחֹתִי עַד
מְאֹד כָּל הַיּוֹם קֹדֵר הִלָּכְתִּי: כִּי
כְסָלַי מָלְאוּ נִקְלֶה וְאֵין מְתֹם בִּבְשָׂרִי
נָפוּגֹתִי וְנִדְכֵּיתִי עַד מְאֹד שָׁאַגְתִּי
מִנַּהֲמַת לִבִּי: אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָּל תַּאֲוָתִי
וְאַנְחָתִי מִמְּךָ לֹא נִסְתָּרָה: לִבִּי
סְחַרְחַר עֲזָבַנִי כֹּחִי וְאוֹר עֵינַי גַּם
הֵם אֵין אִתִּי: אֹהֲבַי וְרֵעַי מִנֶּגֶד
נִגְעִי יַעֲמֹדוּ וּקְרוֹבַי מֵרָחֹק עָמָדוּ:
וַיְנַקְּשׁוּ מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי וְדֹרְשֵׁי רָעָתִי
דִּבְּרוּ הַוּוֹת וּמִרְמוֹת כָּל הַיּוֹם יֶהְגּוּ:
וַאֲנִי כְּחֵרֵשׁ לֹא אֶשְׁמָע וּכְאִלֵּם לֹא
יִפְתַּח פִּיו: וָאֱהִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר לֹא
שֹׁמֵעַ וְאֵין בְּפִיו תּוֹכָחוֹת: כִּי לְךָ
יְהוָה הוֹחַלְתִּי אַתָּה תַּעֲנֶה אֲדֹנָי
אֱלֹהָי: כִּי אָמַרְתִּי פֶּן יִשְׂמְחוּ לִי
בְּמוֹט רַגְלִי עָלַי הִגְדִּילוּ: כִּי אֲנִי
לְצֶלַע נָכוֹן וּמַכְאוֹבִי נֶגְדִּי תָמִיד:
כִּי עֲוֹנִי אַגִּיד אֶדְאַג מֵחַטָּאתִי: וְאֹיְבַי
חַיִּים עָצְמוּ וְרַבּוּ שִׂנְאַי שָׁקֶר:
וּמְשַׁלְּמֵי רָעָה תַּחַת טוֹבָה יְשִׂטְנוּנִי
תַּחַת רָדְפִי טוֹב: אַל תַּעַזְבֵנִי יְהוָה
אֱלֹהַי אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי: חוּשָׁה
לְעֶזְרָתִי אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתִי: לט

לַמְנַצֵּחַ לִידוּתוּן מִזְמוֹר לְדָוִד:
אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחֲטוֹא
בִּלְשׁוֹנִי אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעוֹד
רָשָׁע

למנצח לידתון מזמור לדוד הכל המזמור הזה וגם המזמור שלאחריו שכיסם נקדו יקדיו ומדברים בענין אחד ע"פ שם ספרם י"ז ל' לידותין כו' ומדרש לקנדא על הדעות ועל הדינין והגזירות וכדרות הכנוזרין על ישראל ע"כ מזמור מיוסדים שיכין הנזירו' הדעות והדינין אשר גוזרים עליהם בגלות בענין בטול תורה ומצות וזהו התפילה על תשובת ממיתת קרן משיחנו אשר יבא במהרה בימינו וגם מדבר בענין הע"ב אשר יהיה אחר זמן שלף השיבי שהוא שלף השביעי שהוא יום שבתון שבת וכל זה הוא הגורם מכח הגזירות הדעות אשר גוזרין עליהם וזה פתח למנצח לידותין גו':

וענין הוא ע"פ שם דתמן תניין שם ס"ם דקדושין המוכר עבדו לגוי חייב לפדותו ע"י עכו"ם בדמיו והטעם הוא משום שחבל זמן הגלות וזהו בענין אשר היה בהגזרים שקק"ם בם בעשר מכות בדמיון עכו"ם בדמיו כי אמר שהגזרים בטלו לותנו מן המצות וכתיב בשעון וידע להם המצרי' שעשו לותן לרעי' ותשלי' וזהו הענין בגלות הזה אשר הלותות גוזרים שמד ובטול מצות ותורה וכמו בדורו של ר"ע וחביריו וזהו הגורם שקק"ם בם חייב לגאלנו ובענין זה פתח דוד במזמור הזה וגו"ל (למנצח לידותון) היינו על ביטול הדעות והגזירות אשר גזרו עליהם בגלות ע"י היה (מזמור לדוד) כי זה הוא אשר יגרום לנו לשמירת קרן משיח בן דוד וזהו בענין המזמור הזה לדוד גו"ל (אמרתי אשמרה דרכי מחשוא בלשוני) לשון אשמרה (כלי שכסת ישרל אמרו כן שאמרתי בלבי שאמר ענמי אלא יבא לידי חטא חטא ועון לבל הלותות (מחסום בעול רשע לבגדי) פרש"י כמו לך תי סו גו' לומר שהרשעים הללו חסמו לפי לדברי לותי מן התור' ומצו' ולקדבוני על העבירו' גו"ל (בלעתי) שהלעיגו עלי (דומיה החשיתי מטוב) ודרש במדרש אין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתו' לומר שהרשעים הללו הסתיקו לותי מלדבר התורה ומהלות וקדבוני לידי עבירות ומעשים רעים ולג"ח (וכאבי נעכר) היינו למעצ' מכוערי' ומקולקלי' ע"ז (הם לבי בקרבי בהגיוני תבער אש דברתי בלשוני) היינו ר"ע וחביריו שלף שגזרו עליהם שריפת אש ואפ"ה דברו בלשון תורה ומצות ושמרו נפשם על קדושת השם וכתיב בם ס"ם דברות והוא לקמן בסדר המעמד דיום ב' ובשביל כך שהלותות מבטלים לותנו מתור' ומצו"ת ע"כ תניא שק"ם בם לגאלינו לע"ז (הודיעני ה' קיצי) היינו קץ של הגלות (ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני) לומר מתפללים אני דברים היינו על זמן משיח קרן משיח בן דוד ועל זמן הע"ב שהוא אשר יבוא ק"ם ולג"ח (ומדת ימי מה היא) היינו לאחר כמה ימים היה כי שבע שמי אניך הם נגד שבע ימי השבועות של מעשה בראשית ולזה אמר ומדת ימי מימי עולם מה היא (לדעת מה חדל אני) לומר כמה אני אסור עדיין מן שבי עניני' השם היינו ימות המשיח וע"כ ורוח הקודש מסייבה (הבה טפחות כתפחי ימי) ורוח התשובה על השלם הבניה לגאלת לנו זמן ע"ב לפל שלש ברחמים עדיין במקומה עומדת כי לפילו לנו לעמוד לפ גלי וכבודו בכל מדרשי רז"ל ויכוח זה ע"פ שם ספרם בפירוש המעמד דיום ס' ונקדת תוס בהתי לשעלה כי הענין הסכות הטוב' מלבד יום הסבת הוא שבה הלפים שכן הם נגד שבת ימי השול והענין הוא משום למידת העולם הוא בחסד של ק"ם כל' אמות וכמו שהשיבו הם ע"ם כלו' לדם מטעל ב' לחת שלו ולזו לגזוזי בקש מלת ל' לחות שהם ומטעמים לחר פרשנו שם במקומו ח"ל הוא חכון הסבורות קמ"ל שבתי' כל לחר הוא ו"ט תמצ"ו פ"ו עולם ל"ו ול"ם ל"ו עולם קמ"ל

שפחים שפח על שפח · והכף ג"כ שפה ימיש וכל יום הוא כ"ד שעות עולה ג"כ ו"פ ך"ל עולם קמ"ד כי השעות והשפחים מכל עולה למעלה לחל ולכך המלה והזמן עולה למנין לחל והוכחנו שם בשנין כי קמ"ל הוא בסוד שם של ג"ן בחילוי שהוא פרחים נמורי כרמ' לאב על כן ולכך נחיור הוא מספר קטן תחילה ולא כמו כמלרי שמות כנון ע"ב ס"ג לרמז על כן כרמ' לאב על כן והוא העולה אותיות ולפוקק בחל"ה ג"ל להעולם להתחיים ולכך המלה והזמן שהעולם נברלו מכוונים לוקח כל לחל למנין קמ"ד המורה על שם של כן שהוא ברחם לאב על כן ושניהם יחדיו עולם רפ"ח לתקן לוהן רפ"ח שברי נצוצית הקדושי' לשר כללו לתקוס רבה ומשה תקן מנין פ"ו וזהו סבוך ומשה עלה ע"ם ובשלר מנין רד וזהו סבוך רד לך המורה בחשה סו' ותוכן הזכרה תחנה בחקומו בסדר המעמד ליום חמישי ע"ם בלוך ולזה לחר כלן (הולישעי ס' קני) הייכו קן הגלול ונם (ומלת ימי) הייכו ימי העולם (מה היא) לומר לחר כמה ימי' נוכה נמ"ב וכבה על הרלשון לך השיב כלו' מ' נני לשומי לך נני ועל השני לחר (שפחות כתת ימי) לומר שהימים יהיה בחשבון הטפחי של בחלה שהוא ל"ת העולם קמ"ד טפחים כן יהיה חשך הימים הייכו שהם העולם מכלן קמ"ד שעו' מכוון לחכלן קמ"ד טפחים כל זה להורות חשך הזמן של ע"ה שהוא שהם חלפים ותמ"ך הוא חלף שהעיניך שהוא יום שכולו שבת וכולו שוב הוא עה"ב לנגד שהם חלפי' שהלם שהוא חיי ע"ה לחר (כחין נגדך לך כל הכל לח' נכך סלה (לומ' שחין זה רק כולו הכל ומעמדו ומלכו על לח' נכך סלה (לך הכל הוא שחיינו רק כלל עובר ונ"ל (לך בכל' יחלוך לחים) הייכו כלל עובר (לך הכל יהמיון יצבור ולח ידע מי יאספם פירש כל החמון שחלם נובר מעל רגיש ולח ידע יחמר לחר מותו כי חיי עה"ז הוא חיי שעה היום בכלן ולחר מחרך חשך חיי ע"ב הוא חייכ שחין לחריהם מות לו יחמר שחרך על שנין השעבר שהלכו מעלנו ליקח לת מחכינו ע"ז

רָשָׁע לְנֶגְדִּי : נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה חָשִׁיתִי מִטּוֹב וּכְאֵבִי נֶעְכָּר : חַם לִבִּי בְּקִרְבִּי בַּהֲגִיגִי תִּבְעַר אֵשׁ דִּבַּרְתִּי בִלְשׁוֹנִי : הוֹדִיעֵנִי יְהוָה קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא אֵדְעָה מֶה חָדֵל אָנִי : הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַתָּה יָמַי וְחֶלְדִּי כְּאַיִן נֶגְדֶּךָ אַךְ כָּל הֶבֶל כָּל אָדָם נִצָּב סֶלָה : אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ אַךְ הֶבֶל יֶהֱמָיוּן יִצְבֹּר וְלֹא יֵדַע מִי אֲסָפָם : וְעַתָּה מַה קִּוִּיתִי אֲדֹנָי תּוֹחַלְתִּי לְךָ הִיא : מִכָּל פְּשָׁעַי הַצִּילֵנִי חֶרְפַּת נָבָל אַל תְּשִׂימֵנִי : נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח פִּי כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ : הָסֵר מֵעָלַי נִגְעֶךָ מִתִּגְרַת יָדְךָ אֲנִי כָלִיתִי : בְּתוֹכָחוֹת עַל עָוֹן יִסַּרְתָּ אִישׁ וַתָּמֵס כָּעָשׁ חֲמוּדוֹ אַךְ הֶבֶל כָּל אָדָם סֶלָה : שִׁמְעָה תְפִלָּתִי יְהוָה וְשַׁוְעָתִי הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתִי אַל תֶּחֱרַשׁ כִּי גֵר אָנֹכִי עִמָּךְ תוֹשָׁב כְּכָל אֲבוֹתָי : הָשַׁע מִמֶּנִּי וְאַבְלִיגָה בְּטֶרֶם אֵלֵךְ וְאֵינֶנִּי : מ לַמְנַצֵּחַ לִדְוִד

תמר לך הכל יהמיון יצבור ולח ידע מי יאספם לומר שהוא כי מעללים עלינו ליטול לת ממונינו ולכך ועתה מה קויתי לחדני תוחלתי לך היא לומר מקויתי על עה"ב ורמז במלת מה קויתי רמז למ"ם רז"ל מה לעתר נעשת לירחין היינו מ"ה רקיעים לעתר כנגזון לנדיקי' לע"ב לחדני תוחלתי זה מ"ה רקיעים לעתר לחני מיחל לו לך היא עכשיו ולכך לחני מנפה לע"ב שהוא כינוי לנדיקים לע"ב כמו שפרשנו בפעניהו זהו מזיך ג"כ כמו שפרשנו בם"ם למכנה לילוקון לומר על בנזירות הדעות לעתר הלומו'נוזרים עליהו בשכיל כך חייב הק' לפלתיהו כדין המוכר עבדו לנוי על שבטלו ממלות לזה לחר מכל פעמי הנילני מרפה וכנל לל תעימני לומר מכת הנחולה שתה תנחול לותנו מכת זה לל יעזרו לנו נזירות הדעות זהו הנורם שמכל פעמי יגילהו וחרפה ונכל היינו הענירות כנו לל תעימני ול"ג נחלמתי לל לפתח פי בדברי תורה ומלות כי לתה עשית זלת במה שהנלת בין הלומות ולכך הסר מעלי כנגיך היינו הנלות הק' כנגע ולמה מפו למכם תחנרת יד כלי כליתי לומר מכח שלתה מתנרת יד החזק עלינו זהו הנורם שלתי כליתי ומפרש ולזל במ"ם בתוכחות על עון יסרת לתה מיסר לותנו בנלות כמר בין הק' ותמס כעש תחזו שלתה מכלה לותו כמו העש המכלה נגד נחמד של לדם לך הכל כל לדם סלה לומר שכל ע"ה כולו הכל שלין בו ממש כי טוב מעה לחת קורת רוח בע"ב מכל ע"ה ובפילו בשלמותו כ"ם בפקדונו ולכך ממעה תפלתי ה' ותפלתי הלזינה לל דמעתי לל תחרש לומ' לשתוק לל תפלתי לנלול לותו מן הלומות כי נר לנכי עמך תושב ככל לבותי לומר כמו שלמרו לנזוני לברהם כי נר ותושב לנכי עמכם פרש"י לם רלית נר וקם לקח לנכי תושב קנה מחיוב ומנד דין לתם מוכרלי ליתן לי המערת המכפילה מכח שהק' הם לומר כי לך ולזרעך לתן לת כל הלרלות שלה בן לם מדברים נגד שמו יתברך בתפלה זו שלה לתה גולל לותנו נגד

לדוד מזמור: קוה קויתי יהוה ויט
אלי וישמע שועתי: ויעלני מבור
שאון מטיט היון ויקם על סלע רגלי
כונן אשרי: ויתן בפי שיר חדש
תהלה לאלהינו יראו רבים ויראו
ויבטחו ביהוה: אשרי הגבר אשר
שם יהוה מבטחו ולא פנה אל רהבים
ושטי כזב: רבות עשית אתה יהוה
אלהי נפלאתיך ומחשבתיך אלינו
אין ערך אליך אגידה ואדברה עצמו
מספר: זבח ומנחה לא חפצת אזנים
כרית לי עולה וחטאה לא שאלת:
אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר
כתוב עלי: לעשות רצונך אלהי
חפצתי ותורתך בתוך מעי: בשרתי
צדק בקהל רב הנה שפתי לא
אכלא יהוה אתה ידעת: צדקתך
לא כסיתי בתוך לבי אמונתך
ותשועתך

לדוד מזמור. קוה קויתי יהוה ויט אלי וישמע שועתי. גו' הכה גם המזמור הזה פונב ויהולך לפרש המזמור שלפניו ובכה מתחלת המזמור מדבר מבחולת מצרים ומה רחי' על הגאולה ההיא וכמו שאמרו רז"ל בגאולה ראשונה כך גאולה אחרונה וכן פירש רש"י ז"ל. קוה קויתי ס' במצרים ומזמור הזה גם הוא כנגד כל ישראל. ויט אלי ואזכו מבור שאון מהשיבי' על מ' יום ומשקון המיתים עכ"ל ויטה יון ז"ל במדרש ויטה יון מטיט לבנים ויק' על סלע רגלי שהיתן בידי מצרי' וכיו"ב יש עוד מצרי לך שמדבר בגאולת מצרי' וכל זה הוא מטעם הנ"ל כדכתבנו בסי' שלפניו שהק"ב היה חייב להודות מיכה ומה שמצרים ביטלם מהתורה ומה וכמו שכתבנו לשעל' נסת בשתן ע"פ וירעו להם מצרי' שעשה אותן לרעי' וחטאי' וכשבילן חייב הק"ב להודות אף על עשרה נסיונו ואע"פ דקי"ל לחן קודין את הנסנוים יותר מכדי דמיהן אפ"ה מצרי' מיבטלין מתורה ומה' אבל כדי שיהא להודות על עשרה נסיונו והם שבר מכות וכו' אבל כדי שיהא להודות על נסנוק ביותר הם עיקר כיצים כתיב בעבודם כמוה בפרדעים נתתי בעבורם כמוה כו' ואמנם בספר דברי הימים כתב עוד טעם אחר שהק"ב חייב להודות מטעם דלמה להם להק"ב הם והק"ב לוקל להפיל עלנו היה הקרבנות ואכילת פירות של אשתו הוא תחת פרקונם אמנם שבשרו זה לא היה חייב בגאולת מצרים מכח שכי הוכחות חלק במצרים פרה הק"ב אותן יותר מכדי דמיהן ושבשרו זה לא חייב אלא מטעם ביטול המצרים והמלות דאז חייב להודות על עשרה נסיונו וכמ"ש דאז ואתו דבח מצרים עדיין לא היה להם שום קדנות וכיון דלא לוקל הק"ב הם גאל אותם מטעם הנ"ל דהטעם הראשון הוא עיקר שהק"ב גאל אותם מהשיעבוד בטלו מהתורה והמלות וכמ"ש בסי' שלפניו וכפי אשר פרשנו בכל המעלה. וגו"ל למנצח לדוד מזמור זה הרמז על המזמור שלפניו שאמ"ל לדותן מזמור לדוד לומר מכח הביטול שלתו' זהו הגבול שהק"ב היה חייב להודותינו וכמו שפרשנו כל מחזמור והכה כדי להוכיח זה פתח במזמור זה שלאחריו בא"ם ס' קוה קויתי ס' במצרים ויט אלי וישמע שועתי וכדכתיב וישמעו אל אלהיהם ומשמע את קולינו וישלח מלאך ויוציאנו ממצרים. ויתן בפי שיר חדש תהלה לאלהינו יראו רבים ויראו ויבטחו בה' וגו' ולאחיהם בגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים לאלהיהם היינו הסירה על היס ירלו רגלים ויבטחו בה' וכדכתיב וירא ישראל גו' וילאמינו בה' גו' מצרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים ושטי כזב פירש"י ושטי כזב שהשטים מדרך היסר לאחרי הכזב על עבודת גלולים. לומר שלא שלטו והללו עובדי ע"ז היה להם אלא שהמצרי רק מתוך זוב ושטבל ולא עבד גדולה כזה וכמו שהשיב הק"ב למשה על מצרים וכאילת במדרש הק"ב בשביל כך חייב הק"ב לפדות אותנו לף יותר מכדי דמינו וכמ"ש רז"ל כאשה ניוך שם עמדי כו' ולד"ק רבו' עשית אתה ה' נפלאותיך ומחשבתיך אלינו לומר שהרבה נפלאות עשית לנו במצרים לעיכון אף ה' היינו כל העשר מכות ואף שהם רבו יותר מכדי דמיהן ומחשבתיך שיחתין ערך לגלילה ולהברה עצמו מספר כל זה שהרבה נפלאות אשר עשית לנו אשר הם עצמו מלספר כל זה היה מחשבתיך אלינו כדי שלא יבטלו אותנו יותר מן התורה והמלות אבל בכאן בגאולת מצרים ל"ת לומר שהק"ב פדה אותנו מכח הטעם הנכי הנ"ל היינו תחת אכילת פירות היינו הקרבנות ע"כ טעם זה ליתא להא במצרי' זבח ומנחה לא חפצת אזנים כריתי לי היינו כריתת ברית התורה והמלות ואחרונו כל אשר ציוה ה' בעשה וכמוש בלפדותינו מבל עולם ותשועת לא שלחת ותשועתך חוקי' כרית לי היינו זה שאמרתי הנה באתי במגלל ספר כתו' עלי פירושו זה בסיני מ"ת שאמרתי לפניך הנה באתי שלך במטו

ורייך נעשה ונשמע ודבר זה כתוב עלי במגילת ספר בתורת
משה ע"כ וה"כ בשביל כך תתה חייב לפרותינו כדי (לעשות
רצונך אלהי חפצתי ותורתך בתוך מעי בשרתי לדק בקהל רב
הרבה שפתי לא תכלא ה' תתה ידעתי לדקתך) היינו התורה
והמצות (לא כסיתי בתוך לבי
תמונתך ותשועתך אמרתי לא כחדתי
חסדך ואמיתך לקהל רב) לומר
שתה שהמצרים עשו לותי לרעים
ותטעים כל זה היה בשעשה מצד
חוכם דרחמנא פטרי לבל מכל מקום
לדקתך לא כסיתי שלבדי היה לשמים
והוה הגורם שגם תמונתך היינו
שתחרתי שתכח שלבדי לשמי' והמצרים
שעשו לותנו לרעים ותטעים בשעשה
בע"כ בשביל כך (תחרתי לא כחדתי
חסדך ואמיתך) היינו הגאולה
(לקהל רב) היינו ישראל שהם כל זה
הוא הסיפר הגאולה של מצרים
שתק הם פרה לותנו משה מכח
שבישלו לותנו מתורה ומצות וכדין
המוכר עבדו לגוי דהיינו שפדותו
לא יותר מכדי דמיו וכדי שלא יבשלו
מתורה ומצות שתכח הוכתה זו לנו
מתפללים גם עתה וה"ו (תתה ה'
לא תכלא רחמיך מתני) גם עתה
בגאולת גם חסדך ואמתך) ולמה
תשום (תמיד יצרוני) שלנו תמיד
בשעה גדולה בין הע"ה וה"ו (כי
אפפו עלי רעות עד אין מספר)
ובשביל כך לנו מתבלבלין שבק"ב
ישראל לותנו מפחד יום ולמה הוא כן לז"ש (השיגוני
עוונותי ולא יכלתי לראות עצמו משערות ראשי ולבי עזבני)
לומר מכח שהלותות השיגו עלי כ"כ עונות הרבה שאר רבו
משערות ראשי כל זה עשיתי בשעשה מצד חוכם שהלי לבי
עזבני מן הטבירות שהם רק שלבי היה לשמים וה"כ בשביל כך
היה נתן שתתך (ה' להצילנו לעזרתי חושה) היינו להצילנו
ולעזרנו מן הגלות ורחותה שעה (יבושו ויפברו יחד מבקשי
נפשי לספותה) היינו הלותות שבק"ב יבושו על שעברו את
ישראל ועליהם אמר (יסגו אחור ויכלמו מחפצי רעתי) היינו
הלותות שהיו שוחקים ומהללים כי ועליהם אמר (ישמו
על עקב בשתם האומרים לי האח האח) היינו לשון שחוק ולשון
שמחה עלי בגלותי כן פירש"י ועל ישראל אמר ישישו וישמחו

ורשועתך אמרתי לא כחדתי
חסדך ואמתך לקהל רב : אתה
יהוה לא תכלא רחמיך ממני חסדך
ואמתך תמיד יצרוני : כי אפפו עלי
רעות עד אין מספר השיגוני עוונתי
ולא יכלתי לראות עצמו משערות
ראשי ולבי עזבני : רצה יהוה
להצילני יהוה לעזרתי חושה : יבשו
ויחפרו יחד מבקשי נפשי לספותה
יסגו אחור ויכלמו חפצי רעתי : ישמו
על עקב בשתם האומרים לי האח
האח : ישישו וישמחו בך כל
מבקשיך יאמרו תמיד יגדל יהוה
אהבי תשועתך : ואני עני ואביון
אדני יחשב לי עזרתי ומפלטי אתה
אלהי אל תאחר : מא למנצח
מזמור לדוד : אשרי משכיל אל דל
ביום רעה ימלטהו יהוה :

ישמרהו

מא למנצח

מזמור לדוד
אשרי משכיל
על דל ביום רעה כו' הכא לדעת ר"ל
שאר מבקשים הפי קרק דאמר משכיל
על דל דייקו לה ממש היינו בענין
בתיבת נדקה לענני לפום הפי פרוסף
מיניה לפרש שתלת הפסוקי' מהזמ'
הכו"ע ס"פ לתיבת בם ס"ב ס"ק ר"ק דאמרינן
ממש מיני שכר לשכר ניתן בשכר
הנדקה הלחד שכישל מדיבר על ביהכ
וכלשון ר' יוסי בר חלפתא שם ז"ל נדקה
הללו למה לפתח שמלת מדיבר על
ביהכ ולפתח שמלת מיתיה מסובב
בו' ולפיה היה שמלת מיתיה מסובב
שמובטת ולפיו יודע למי מתן טובלת ע"כ הרי כתן
ולפיהו יודע מלי טובלת ע"כ הרי כתן
הנים השכר השליחי הוא כמו שלמר
רבה ז"ל רבה למר מכר ולוה מרומי'
ישכון מלידות שלעים משבדו לתמו
כתן מיתיו לתתי' משעה הוא מקומו ישכון מלידות שלעי' משבדו
משום ללמוד בתן מיתיו לתמים כו' לומר שהשכר הנדקה הוא
שהוא מתרומם ומתגדל בין הבריות השכר הרביתי הוא שזוכה
לגאולה וכמו לתנת לכי רבי יהוד' גדולה נדקה מקרב' הגאולה
שלמר בה למר ה' גומ' השכר הממיתי הוא שמקבל מני השכיב
שלמר לכי בנדק בן הוא דרשת שם דר' יוסתי
כו' ע"ש וכל השכרים הללה הוא בע"כ מלד ספירות שלל נקרן
קיימת לע"ב וכמו דמסיק שם בשעשה שבזו סוגרת לנותיו
בשני בחות ליתן נדקה למר שתתה בגזו דבר שתיהו טוהר
פירות ולפי גנזתי דבר שעושה פירות שנמר למרו נדיק כי טה
כי פרי מעלילהם יהללו ופרש"י דבר שעושה פירות כוונה נקרן קיימ'
לע"ב הכ שנמר כ' וע"פ שהשכר שהלה יתפרש כוונה נקרן

ישמרהו ויחייהו ויאשר בארץ ואל
תתנהו בנפש אויביו : יהוה יסעדנו
על ערש דוי כל משכבו הפכת
בחליו : אני אמרתי יהוה חנני רפאה
נפשי כי חטאתי לך : אויבי יאמרו
רע לי מתי ימות ואבד שמו : ואם
בא לראות שוא ידבר לבו יקבץ און
לו יצא לחוץ ידבר : יחד עלי
יתלחשו כל שנאי עלי יחשבו רעה
לי : דבר בליעל יצוק בו ואשר שכב
לא יוסיף לקום : גם איש שלומי
אשר בטחתי בו אוכל לחמי הגדיל
עלי עקב : ואתה יהוה חנני והקימני
ואשלמה להם : בזאת ידעתי כי
חפצת בי כי לא יריע אויבי עלי : ואני
בתמי תמכת בי ותציבני לפניך
לעולם : ברוך יהוה אלהי ישראל
מהעולם ועד העולם אמן ואמן :

למנצח

מחולי זו יאמר נחרן ואל תתכהו בנפש חויניו ויהיו משוגעי שלו הם דוגג וחיתיופל אשר מנפי ומחתי על חוליתו וכדומיהם ואזיל לקמיה ולכך התפלל ה' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו שכבת נחליו ורש"י מפרש שהקב"ה מסכך החטאים והפסיקים שלו לזכויות ומפרש ואזיל למה הוא כן ג"ז חכמי לחי לחמרתי ה' חכני רפאה נפשי כי חטאתי לך לומ' בשביל שאני מתודה את חטאתי ק"ל חכמי פטור זהו פגורם שאתה מהפך החטאים בחלי ק"ל סליק נותן שתרפאה נפשי אבל אחר חויני יאמרו רע לי מתי ימות ואבד שמו לומר שהם מצפים על מיתתי ומחכים שם בלתי ואם בא לראות שוא ידבר לבו יקבץ און לו' שמתעסים רעיון שוא בלבם אבל יצא לחוץ ידבר כל אשר היה בלבם ומפרש ואזיל למה הקדים ג"ז יחד עלי יתלחשו כל שנאי עלי בדברים בלחש שלא ישמע יחשבו רעה לי מחושבים עלי שלא יקום מחלי זו ולמה לוה כן ג"ז דבר בליעל יצוק בו בשביל כך חומרים שמכח שכב לא יוסיף לקום שהוא כדבר שאין לו תקנה ולא יגרום לו ואשר שכב לא יוסיף לקום מאל חטאתו ופשעיו ולא זז מלך זו שאפילו גם איש שלומי אשר בטחתי בו אוכל לחמי הגדיל עלי עקב שהומרי החטאים אשר יפנן הם אשר יגרמו לי שלא יקום ממשכב הזה לעולם ואתה ה' חנני והקימני ואשלמה להם בזאת ידעתי כי חפצת בי כי לא יריע אויבי עלי ואני בתמי תמכת בי ותציבני לפניך לעולם ברוך יהוה אלהי ישראל מהעולם ועד העולם אמן ואמן :

למנצח

לכי מתוול אחתי וכמ"ש למעלה כי חטאתי לך בשביל זה לכי מתפלל ואתה ה' חנני והקימני מחולי זה והכה כל כוונתו של דוד בכל עניין זה היה ע"פ שהיה שמואל מקטן בפרקי אבות ו"ל שמואל מקטן למד בנפול לויתיך לא ת"ח ובשכבתו ירפא ה' ורש"י מעלין אפו ע"ל ואין כאן מקום לפרש כל הפסוק ואזיל למה הוא כן ג"ז חכמי לחי לחמרתי ה' חכני רפאה נפשי כי חטאתי לך לומ' בשביל שאני מתודה את חטאתי ק"ל חכמי פטור זהו פגורם שאתה מהפך החטאים בחלי ק"ל סליק נותן שתרפאה נפשי אבל אחר חויני יאמרו רע לי מתי ימות ואבד שמו לומר שהם מצפים על מיתתי ומחכים שם בלתי ואם בא לראות שוא ידבר לבו יקבץ און לו' שמתעסים רעיון שוא בלבם אבל יצא לחוץ ידבר כל אשר היה בלבם ומפרש ואזיל למה הקדים ג"ז יחד עלי יתלחשו כל שנאי עלי בדברים בלחש שלא ישמע יחשבו רעה לי מחושבים עלי שלא יקום מחלי זו ולמה לוה כן ג"ז דבר בליעל יצוק בו בשביל כך חומרים שמכח שכב לא יוסיף לקום שהוא כדבר שאין לו תקנה ולא יגרום לו ואשר שכב לא יוסיף לקום מאל חטאתו ופשעיו ולא זז מלך זו שאפילו גם איש שלומי אשר בטחתי בו אוכל לחמי הגדיל עלי עקב שהומרי החטאים אשר יפנן הם אשר יגרמו לי שלא יקום ממשכב הזה לעולם ואתה ה' חנני והקימני ואשלמה להם בזאת ידעתי כי חפצת בי כי לא יריע אויבי עלי ואני בתמי תמכת בי ותציבני לפניך לעולם ברוך יהוה אלהי ישראל מהעולם ועד העולם אמן ואמן :

שתשלים לכם טובה תחת רשעה ע"כ ולפחות טעמיך בעי למימר ישלם לכם לרשעים רשלה טובה תחת רשעה לפי לדרכיכו"ם כי הרשעה שלכם שמחמו עליו צדקתו וכו טובתו ס"ה יסוד מעלא תחתו ולכך חכני וקימני ותשלמה לכם טובה תחת רשעה בזאת ידעתי כי חפצת בי כי לא ירוע אויבי עלי שמחשבתם הרעה לאבד חשבו עלי לא עלה בידם לאדבה סם גרמו לי הטובה ולאהב בחמת קונם ל"ל ולאבי בתמי תמכת ו"ל המלדים שקרתיך התורה שקר תיומי דכתיב תורת ס' תמימה בשביל כך לכי תתפלל ותבקשי לפניך לעולם שיהיו בין בע"ה בין בע"כ וכפרם ותזיל דרוך ס' אלהי ישראל משלם ועד עול שיהיו ל' עולמות ע"ס ועל כל אלה תמן בע"ה ותמן בע"כ וכשאמר ר"ל בע"ס דדרשות משקלקלו האויבים לומר שתין עולם שלא יחיד תקיעו לום מן העול ועד עולם סיימו ע"כ ועל כן הוא פיומו כאן:

ליום שלישי למנצח

משפיל לבני קרח כתיל תערג גומ' ע"ל בע"ס לבני קרח לסיר ולקמן ותפילתם בס היו תפילה בעת לחבים ובעת שהתפללו פרסו וכשנבלע פל שניהם ופתחם הארץ פיה בשאר מקומות פתוב פי הארץ כענין שנאמר ותבע הארץ את פיה ושם שרתה עליהם רוח הקודש ונתנבאו על הבלעות ועל החורבן הבית ועל מלכות בית דוד עכ"ל רש"י ז"ל ועתה בחתי לפרש על המשך המזמור זה ונם המזמור שלאחריו הכל על ענין תפלת הגאולה והקדים תחילה מה שפתבנו קצת למעלה כי הנו בדמיון לשאר בע"ה והעורב היה בשטר הכתובה שלנו ובשר שהיו בדמיון חופף ע"י שכפה עליהם הרה פניות וע"י הוא הכתובה שהיה שיהל לפתובה שלנו קרקע לפתובה ע"י שבעת הזקקם הוא הכתבים מלוג שלנו והקרבנות שהקריבין לשמו יתברך הוא הפירו' בפסי חלוב וחוא לשון בע"ה פרקופה היינו שהיתה הגאולה תלויה ועומדת מהבלות וע"ש שתם הק' בה אומר הינו רומה ליעקב כן בדי שלא

ליום שלישי

מג למנצח משכיל לבני קרח: כאיל תערג על אפיקי מים כן נפשי תערג אליך אלהים: צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלהים: היתה לי דמעתי לחם יומם ולילה באמר אלי כל היום איה אלהיך: אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי כי אעבר בסך אדדם עד בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: מה תשתוחחי נפשי ותהמי עלי הוחלי לאלהים כי עוד אודנו ישועות פניו: אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ ירדן וחרמונים מהר מצער: תהום אל תהום קורא לקול צנוריך כל משבריך וגלך עלי עברו: יומם יצוה יהוה חסדו ובלילה

תטמא דין הגוים ומפו שמפרש בס"ד דכתובו פנון זו אין שומעין לו כו' וזהו מפרש בהגדה דמ"ש עבדי היכו לפרעה כו' והוכיחנו משם תחת שקילת פירות היינו שקדין כשם שקדידו דווקא בחתת שעבד ודווקא בזכות הגוף מצוה זו ניגלגל הגוף הטמא דמיון לכילת פירות בפני מלוג והוא תחת פרקופה ולא היה יכול לקח לכם לאחר לאכלו רומה לא בפירות שלא פרקופה מסום דלאו לא הוי שלו לאוכלו משם הרי אלו ובניהו ובני בניהו משועבדים היינו לפרעה בשביל שהיינו שלא תטמא דין הגוים ומחללת פנון זו אין שומעין לו וס"ה בדין שמו יתברך ב"ה וב"ש וזהו היה בכיון שאמרו לפרעה וכזאת זבחום לשהינו זהו הסיבת הגאולה היינו בדמיון פרקופה תחת לכילת פירות היינו שובחים לשם נזבחה לאלהינו. והשם ע"ס שמך הסדרות הלילה יתבאר פונות הני מני מזמורים לשר אמר עשוקין זו ל"ל בחיל תערוב על אפיקי מים כן נפשי תערג לאלהים היינו הגאולה לשהרוב לשר יהיה מתת שמו יתברך עמהו ולא ע"י עשר ודם כמו הגאולה הראשונה וזהו לשר יגרום שלא יהיה לחריו סוס גמ' כראשונה ולזה לייך כן נפשי תערוב לאלהים דווקא ולא ע"י עשר ודם ולא"ל נאמר נפשי לאלהים שהגאולה יהיה ע"י אלהים עצמו ולא ע"י ב"ו כי אז יהיה בו חור לשר אין לחריו חסך ויהיו לשר אין לחריו חות ולא"ל לאל חי לשר יגרום חיים נצחים ורחמים ולכך אמו מוכפין יתי לחוש ולרחם פני אלהים היינו לימות המשיח שאז יהיה כעין שהיה בדקים בה' לאלהיכם ממש כפים שכפים ובשביל כך אלהי יודע שהגאולה יהיה בחברה בימיהו לכך היינו מתיחסין ממנו ולכך היתה לי לחמתי לחם יומם ולילה בחמור אלי כל היום היינו כל יומי הגלות שהוא כשבל להוחות אז אומרים כל היום היה אלהיך ואימו במילת אי"ה הוא לשר בזמן הגלות אין העולם מסתפק רק בחלי שם היינו יה' ולזה אומרים אי"ה אלהיך לומר אלמד אלהיך היינו רק שם של י"ה אלמד היינו שם הוי"ה שהוא בגאולה ולכך אלה אזכרה ואשפכה עלי כפני שתני בזכר ואתפעל ע"ל כי הגאולה מגיע לי מצד הדין משום

(כי תעבור נפך) הייגו הנסכים אשר מנשכים על המזבח וגם (נסך אלדש על בית אלהים בקול רנה ותודה) הייגו הקרבנו' תודה וגם (המון חוגג) פירש ס"ד קן הייגו הקרבנות אשר המון חוגג לפון חגיגות ס"כ בפגיל כל זה הדין נותן שסק"ם יגאלו לותנו תחת אכילת פירות סייגו הנסכי' והקרבנו' אשר מקריבין על גבי מזבח ובפגיל כך (מה תשתוחחי נפשי ותהמי עלי) לומר תשתוחחי נפשי מיגאל לותנו תחת אכילת פירות כי ס"ק"ם תייגו יכול לומר תייגו רוצה בקרבנות יותר מהם תעמוד מיגאל הדין הגוים ובפגיל כך (הוחילי לאלהים כי עוד אודנו) בפגיל שעתיד לודנו ועליון לא נטמקתי בין התומות מכל וכל הדין הוא שיהיו פניו שסק"ם יושיע לותנו מן הגלות כדין בעל שחייב בקרקוע של אפתו תחת אכילת פירות ולכך (תשתוחחי) ותהמי דומה ע"ז כי (על כן אזכרך) אני (מארץ ירדן וחרמונים) הייגו ארץ ישראל שהוא בהתוה שלנו וגם (מהר מצער) פירש ס"ד קן הר סיני שכוונה מעשה דוד היה בדמיון התוספ שלנו וז"ל הזה רמיזה שלנו בדמיון אשר להק"ם וז"ל שפיר חייב ס"ק"ם לפלותינו מדין פרקוע דהוא אכילת פירות ותחזיל דעניו אכילת פירות שלנו בפגיון זה הייגו (תהום אל תהום קורא לקול ציוריך) ודרשו רז"ל בנסכים : וז"ל לאחר ר' שיעזר כשהיה מנסכין היה אחד תהום אומר לחבירו כו' קול ג' רעים אני שומע שנאמר תהום אל תהום קורא גומ' וז"ל זהו ענין אכילת פירות שלנו וחייב ס"ק"ם לגאלינו וז"ל כל משבריך וגליך עלי עברו הייגו בשעבוד מיר ומפרע ותזיל יומם יצוה ס' חסדו בלילה שירה עמי וז"ל בא"י אומרו ישראל להק"ם לא עשית לנו בגלות כמו שעשית לאבותינו במצרים וז"ת אתן לי זכות כאן ליזהרי מצרים והלא מצוה אחת שבויתה לכם ליעשות הקרבן פסח ובפגיל כך בוזתם שנאמר יומם יצוה ס' חסדו ובלילה שירה עמי שכוונה כזה לדורות שלא תכא קרבן אחד בזמן ממצרים אלא שמקריבין ערב ובוקר ובמצרים אע"פ שהקרבנו אכילת פירות שלנו לא"ת אחד מהם בזמן אחד אלא שחלקו לשנים ובלילה שירה עמי שכוונה לדורות שלא תכא קרבן אחד בזמן ממצרים אלא שמקריבין ערב ובוקר ובמצרים אע"פ שהקרבנו אכילת פירות שלנו לא"ת אחד מהם בזמן אחד אלא שחלקו לשנים

וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי אֹמְרָה לְאֵל סַלְעִי לָמָּה שְׁכַחְתָּנִי לָמָּה קֹדֵר אֵלֵךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב : בְּרֶצַח בְּעַצְמוֹתַי חֵרְפוּנִי צוֹרְרַי בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהָיִךְ : מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה תֶּהֱמִי עָלַי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנַי וֵאלֹהָי : מג שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי מִגּוֹי לֹא חָסִיד מֵאִישׁ מִרְמָה וְעַוְלָה תְּפַלְּטֵנִי : כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי מָעוּזִּי לָמָּה זְנַחְתָּנִי לָמָּה קֹדֵר אֶתְהַלֵּךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב : שְׁלַח אוֹרְךָ וַאֲמִתֶּךָ הֵמָּה יַנְחוּנִי יְבִיאוּנִי אֶל הַר קָדְשְׁךָ וְאֶל מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ : וְאָבוֹאָה אֶל מִזְבַּח אֱלֹהִים אֶל אֵל שִׂמְחַת גִּילִי וְאוֹדְךָ בְכִנּוֹר אֱלֹהִים אֱלֹהָי : מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה תֶּהֱמִי עָלַי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ

שלא לומר לפעבר היית לנו כמו חומס של סלעים ושתה לפה שכתבתי למה קדר אלך לוויכי הייגו הפעבד והלאן של הגלו'ת בין האויבי' וז"ל ברכת בעצמותי חרפוני צורר' לומ' שמכת גואל לחרפו' אשר חרפוכו הוא כאילו רצחו בעצמותי והחרפ' שלנו שתומרי לנו היש אלהיך וז"ל מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי שלנו לומר שתי מתפללין ישועות פני ואלהי.

מג שפטני שפוט וריבו ריבי גומ' שכן גם המזמור הזה סודב והולך על סבדות המזמור שלפניו ולאורות הפסבדה שלא תטמקתי בין הגוים . זלזה לפה יגורו לא אפיד וגם מלים מרמה ועולה מכל שלה תפלטיני מהבלות וכדי שלא אטמק בייגים כאותם שהם כולם בעלי מרמה ועולה וכל זה נוסף שלנו בדמיון לפה שלא לפק"ם וגם כי אתה אלהי מעוזי ולרם המלים אין עוז אלא תורה לומר שזהו היה הפסוקים שלנו לפמו יתבדך ותפורה היה בפטר כתובה שלנו וז"ל שפיר חייב ס"ק"ם לפלותינו מדין פרקוע דהוא אכילת פירות ומזיל דעניו אכילת פירות שלנו בפגיון זה הייגו (תהום אל תהום קורא לקול ציוריך) ודרשו רז"ל בנסכים : וז"ל לאחר ר' שיעזר כשהיה מנסכין היה אחד תהום אומר לחבירו כו' קול ג' רעים אני שומע שנאמר תהום אל תהום קורא גומ' וז"ל זהו ענין אכילת פירות שלנו וחייב ס"ק"ם לגאלינו וז"ל כל משבריך וגליך עלי עברו הייגו בשעבוד מיר ומפרע ותזיל יומם יצוה ס' חסדו בלילה שירה עמי וז"ל בא"י אומרו ישראל להק"ם לא עשית לנו בגלות כמו שעשית לאבותינו במצרים וז"ת אתן לי זכות כאן ליזהרי מצרים והלא מצוה אחת שבויתה לכם ליעשות הקרבן פסח ובפגיל כך בוזתם שנאמר יומם יצוה ס' חסדו ובלילה שירה עמי שכוונה לדורות שלא תכא קרבן אחד בזמן ממצרים אלא שמקריבין ערב ובוקר ובמצרים אע"פ שהקרבנו אכילת פירות שלנו לא"ת אחד מהם בזמן אחד אלא שחלקו לשנים

מדלי

אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעֹת פָּנָיו וֵאלֹהָי׃ מד
לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מַשְׂכִּיל׃ אֱלֹהִים
בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ לָנוּ
פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם׃ אַתָּה
יָדְךָ גּוֹיִם הוֹרַשְׁתָּ וַתִּטָּעֵם תָּרַע
לְאֻמִּים וַתְּשַׁלְּחֵם׃ כִּי לֹא בְחַרְבָּם
יָרָשׁוּ אֶרֶץ וּזְרוֹעָם לֹא הוֹשִׁיעָה לָמוֹ
כִּי יְמִינְךָ וּזְרוֹעֲךָ וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי
רְצִיתָם׃ אַתָּה הוּא מַלְכִּי אֱלֹהִים
צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב׃ בְּךָ צָרֵינוּ נְנַגֵּחַ
בְּשִׁמְךָ נָבוּס קָמֵינוּ׃ כִּי לֹא בְקַשְׁתִּי
אֲבְטָח וְחַרְבִּי לֹא תוֹשִׁיעֵנִי׃ כִּי
הוֹשַׁעְתָּנוּ מִצָּרֵינוּ וּמְשַׂנְאֵינוּ
הֱבִישׁוֹתָ׃ בֵּאלֹהִים הִלַּלְנוּ כָל הַיּוֹם
וְשִׁמְךָ לְעוֹלָם נוֹדֶה סֶלָה׃ אַף זָנַחְתָּ
וַתַּכְלִימֵנוּ וְלֹא תֵצֵא בְצִבְאוֹתֵינוּ׃
תָּשִׁיבֵנוּ אָחוֹר מִנִּי צָר וּמְשַׂנְאֵינוּ
שָׁסּוּ לָמוֹ׃ תִּתְּנֵנוּ כְּצֹאן מַאֲכָל
וּבַגּוֹיִם זֵרִיתָנוּ׃ תִּמְכֹּר עַמְּךָ בְלֹא
הוֹן וְלֹא רִבִּיתָ בִּמְחִירֵיהֶם׃ תְּשִׂימֵנוּ
חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג וָקֶלֶס
לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃ תְּשִׂימֵנוּ מָשָׁל בַּגּוֹיִם

מנוד

מדרי ונסביל כך (לוחילה לשהים בעוד לוחדו) לומר בעוד
פלא בטחתי לגחרי בין רח"ק ונסביל כך (יסופת פני ושלי)
ייכו התפילות היסוערי מיפה בחסר' ביחיכו לחן סלה
מד למנצח לבני קרח משכיל לנבי קרח שאמרו

לחתיכו ספרו
לנו גוי"כ גם המזמור הזה סוכב
והולך על שני המזמורי' שלפניו ושלפני
פניו וכאן הוא לפרש הפסוק שלמעלה
שאתר לזכרך מתרן יראין ייכו תרן
ישראל שהיה בתוכך כתוב שלמו ומזה
נלמד למעלה שחייב הוא"ר לפדות
לותכו ולכדין בעל לפתחו וכדפרשנו
למעל' בתוכך כל המשך המזמו' לעניל
לוה הן יתברך שלא נלכבו לומ' מעתה
דיניך פרכה דמכח הן הוא"י היה
בתוכך כתוב למען הוא כפשוטו
שנעלו את ארץ ישראל בעכחן מלחמה
ולכדך בכחן מלחמות הלומות ולא
מטעם כתוכה לכן ספרי כאן כל
המזמורים הזה לגורות שבכל היה מלת
שמו יתברך וע"כ מוכח הא"י כי מדיק
כתוכה וגו"ש (למנצח לבני קרח
משכיל) הם בני קרח אשר התנבאו
במזמורים שלפניו ושלפני פניו שא"י
היה מדין כתוכה וכדילא יסתור לת
הדיבים בסתירה הכ"ל לכן השכילו
במזמור הזה ולתרן דבורם הם בלו
וגו"ש (אלהים באזנינו שמענו
אבותינו ספרו לנו פעל פעל בימיכ
בימי קדם) והפעולה היא (בימי
גוים הורשתה גוי' ייכו שהורשתם
מחרכם ונתתה לעמך ונחלתך ישראל
מדין כתוכה וכדי שלא תאמר דילמא
מלחמה נטלו כדרך שארי
מלחמות לוחות וגו"ש (כי לא
בחרבם ירשו ארץ) הן (ימינך וזרועך והאור פניך כי
רציתם) ביישראל דוק לקחת גוי מקרב גוי וע"כ חזה רחיה
הורה שלא כדרך כל הארצות כן היה מלת שמו יתברך היה
מתוכה וע"כ נעשה כתוכה היה וספיר כלומר כדין הוא להק"ב
ומיוחל שפיר כלומר חזה שהדין כותן (בזה ישועות יעקב)
ייכו הנגלל בחתורו שהיה בזכו יעקב כי אין לנו כח להושיענו
בחרבי ובקשתי ולכך אתה ה' תושיענו וכמו שהושעתנו מקדם

מגלות מצרים והו (כי הושעתנו מצרינו גומ') ייכו בצרות
מצרים ונסביל כך (בחלבים הללנו כל היום וסמך לעול"ם הודה
סלה) דהייכו דסיפור יציאת מצרי שהוא לעול' ואפי לו
לעתיד וכדאת התנא דמזכירין יציאת מצרים לעתיד וא"כ הדין
טוען שגם גחולה לחרונ' יהיה כגחול'
הראשונה וכנודע דעת רו"ל וע"ז
אמר (לא זכות ותכלימינו ולא
תצא בצבאותינו) של גחולה במלחמ'
גוג מגוג ולא זו לא זו שלא (תשיבנו
אחור מני צר ייכו מצרות בגלות
תשיבנו כגלות מלכות ובגוי' זריתנו ייכו
שלכו בשמלו בין רח"ק ונסביל כך
הדין נותן לפדות לותכו על עסקי
בדמיו וק"ו בנו של ק"ו שאתה תמכור
עתה בלא הון ולא כסיף בחטיריסם
לוה שמיך בחזקה לכדותינו בלא הון
ובלא כסף וחפ"ה אין לתה עוסה כן
בלא תשיבנו חרפה לשכנינו לעג
וקלס לסביבותינו על מקול מחרף
ומגדף מפני לויב ומתנקם. הכל מדב'
על הגלות בין בחומו' וכל זה הוא בלא
טעם כי הדין נותן לפדות לותכו תחת
תכילת פירות וכדי שלא נטמת הדין
לחומות יותר ויותר וכנזכר למעלה
לחכם זה יבחלחן רשיוק לומר
דמעיקרא דדיק' פרכה דמאחר שמוכת
כאן דלתו בדמיון אם לא"כ הא"י
דין שבויים בגלות ממילא לסורין לנו
להק"ב כי שבויה לסורה לנצל הכתן
והק"ב כאן הוא מטעם דחייסינן
ללמוד נסתם ולוותק בלא מאי ח"ו
מתוך ידינו הוא דמעיד לה הכעל
עצמו וכנודע דעת הפוסקים וע"כ אם
נאמר שישראל עבדו לנלגי לאחר ח"ו
בגלות ודיכם כמו אסם שזיכתה בתוך
השביה שלכורה לנעלה הכהן לו"ל כל זמן שהתורה
שכחנון ולא שקרנו בבריתך של התורה והמצות וגם לא נסוג
לאחור לנכו לומר שלשילו בלבינו לא כסוגו לאחור ומשא"כ יתברך
לנלגי לאחר כי הק"ב יודע מחשבות לבינו משא"כ להיכך הלו
עברנו ח"ו במחשבה הרי הוא כאילו נעשה במעשה דמחשבה
דע"ו הק"ב מזרף למעשה ולא זו אף זו לא נסמת גזירת של
שמל מסרנו בפשיו להבריגה ולא עבדנו לנלגי לאחר מטעם שהדין

הוא

מְנוֹדֵד רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים : כָּל הַיּוֹם
כְּלִמָּתִי נֶגְדִּי וּבֹשֶׁת פָּנַי כִּסָּתְנִי :
מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף מִפְּנֵי אוֹיֵב
וּמִתְנַקֵּם : כָּל זֹאת בָּאָתְנוּ וְלֹא
שְׁכַחֲנוּךָ וְלֹא שִׁקַּרְנוּ בִּבְרִיתֶךָ :
לֹא נָסוֹג אָחוֹר לִבֵּנוּ וַתֵּט אֲשֻׁרֵנוּ מִנִּי
אָרְחֶךָ : כִּי דִכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים
וַתְּכַס עָלֵינוּ בְּצַלְמָוֶת : אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם
אֱלֹהֵינוּ וַנִּפְרֹשׂ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר : הֲלֹא אֱלֹהִים
יַחְקָר זֹאת כִּי הוּא יֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת לֵב :
כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ
כְּצֹאן טִבְחָה : עוּרָה לָמָּה תִישַׁן אֲדֹנָי
הָקִיצָה אַל תִּזְנַח לָנֶצַח : לָמָּה פָנֶיךָ
תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ : כִּי
שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ דָּבְקָה לָאָרֶץ
בִּטְנֵנוּ : קוּמָה עֶזְרָתָה לָנוּ וּפְדֵנוּ
לְמַעַן חַסְדֶּךָ : מַה לַמְנַצֵּחַ עַל
שֹׁשַׁנִּים לִבְנֵי קֹרַח מַשְׂכִּיל שִׁיר
יְדִידֹת : רָחַשׁ לִבִּי דָּבָר טוֹב אֹמֵר
אֲנִי מַעֲשַׂי לְמֶלֶךְ לְשׁוֹנִי עֵט סוֹפֵר
מָהִיר : יָפְיְפִיתָ מִבְּנֵי אָדָם הוּצַק חֵן
בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ עַל כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים
לָעוֹלָם

הוֹא בַּ"ת דִּיבְרֵג וְאֶל יַעֲבֹר וְגוֹ"ף (כִּי דִכִּיתָנוּ גוֹמֵ'וְתִכַּס עָלֵינוּ בְּצַלְמָוֶת) הֵיינוּ בִּגְזֵירוֹת הָרִיגָה וְכַ"ה (אִם שָׁכַחְנוּ אֵם שֵׁהֵינוּ וְנִפְרֹס כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר) כִּי לֹא עָשִׂינוּ סוֹם רֶגֶשׁ ת"ו לֹא נִמְשַׁכְנוּ וְלֹא הִתְאַכְזְבָה וְגוֹ"ף (הֲלֹא אֱלֹהִים יַחְקָר זֹאת כִּי הוּא יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת לֵב) וְ"כ הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵפִילוּ בִּלְבָבֵינוּ לֹא פָּכַרְנוּ לְאֵל זָר כִּי לְךָ הֶרְגֵּנוּ כָּל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן לִטְבָח הֵיינוּ מְסֻרִּים לְהֶרֶיגָה עַל קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַ'מֵאֵילוּ בְּחוֹכֵם לֹא עָבַדְנוּ כִּי לְמוֹסֵד מְסוֹרִים לְכֵן וְ"כ כֵּיוָן הוּא עוֹרֵר לְמַה תִּישַׁן כְּגַבּוֹ' מִדַּקְדֵּק הַכְּתוּבִים עַל הַקִּיצָה וְהַעֲנָשָׁה כְּתוֹרָה וְנִבְיאִים וְכִתּוּבִים הַמְּעִידִים עַל הַגְּאֻלָּה וְגַם הַתּוֹרָה הַמּוּפִיעַ לְיִשְׂרָאֵל לְעָתִיד וְכִמְאִיר רִ"מ בְּסֵ"ם דְּע"ז כְּלוֹס יִם בְּכַס מְגִיד וְאֵת וְאֵין וְאֵת לְלֹא תּוֹרָה סְפֵיכֶם יִתְּנוּ הַס אַחַר יִגְרְמוּ כּוֹהֲלוֹת יְמִיכֶם הֵיינוּ לְעָתִיד וְכַס אַחַר גְּרְמוּ אֶת חֵיכֶם מְמוּכִים עָמִים תִּתְּכֵיךְ יִפְלוּ בְּלֹב לְוִיכֵי מַלְכֵּךְ הַמְּסוּם לוֹ יֹאמַר מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּ"בֹ וּכְלוּתוֹ שֶׁעַם יִהְיֶה כְּסֵאֲךָ לְעוֹלָם וָעֶד וּכְעֵין בִּיוֹם הַסּוּף יִהְיֶה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ וּבְגַד מַלְכוּתוֹ עַל מַלְכֵּךְ הַמְּסוּם לְתֹ' שֶׁהַמְּלוֹכָה שֶׁבַּת מִשְׁנוֹתֵךְ לוֹמ' שֶׁהַמְּלוֹכָה מְגִיעַ לְךָ מִכַּד שֶׁכֵּתֵךְ שֶׁאַתָּה מְשַׁבֵּחַ יְהוּדָה מְזֻכֶּה לִמְלוֹכוֹת עַל שֵׁאֵר מִי בְּגַב גִּימ' לְ"ת לְהַבְּחִין בֵּדֶק שֶׁאַתָּה אַתְּ יוֹסֵף הַצַּדִּיק וְאָמַר עָלָיו מִי בְּלֹא וּמִכְּאֵת רַעַב הֵיינוּ הַמְּעַשֶּׂה רַשַּׁב לְהַתְּוֹ"ת עַל כֵּן מְסַחֵךְ לְלֹא זְכִיתָה לְמַלְכוּת וְהַסִּימָן הַמְּסַחֵךְ סְתוּם גָּרַס חוּר וְהַלְּוִי קְנִיעוֹת כָּל בַּגְדוֹתֵךְ הֵיינוּ שֶׁנִּתְּכִיתָה מִכָּל בְּנֵי לְדָם וְכִמוֹ סִיר כְּסֹתָנוּ בְּגָדִיו וְכִמוֹ שֶׁמְּכִינוּ בְּגִי דוֹד הַמֶּלֶךְ כְּסַלְבִּיסוֹ בְּגָדִי שְׁחוֹל שֶׁלְּרוֹעֵי, מַעֲשֵׂיךְ כְּלֹא קְנִיעוֹת שֶׁמִּמֵּךְ הֵיינוּ שֶׁכָּל שֶׁבְּחוֹקִים לְאוֹלָם הֵיינוּ לְיוֹמוֹת הַמְּסִיחַ שֶׁהוּא לְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים יִתְבָּרַךְ הוּא ע"י הַסִּימָן הַמְּסַחֵךְ מִכָּל בְּנֵי לְדָם וְעַיֵּן לְמַר חָגוּר חַרְבְּךָ לְעֵשׂוֹת מִלְּחֶמֶת גּוֹג מָגוֹג וְגוֹ"ף גַּלְּח רֹכֵב עַל רֹכֵב לְמַת וְעָנוּד לְדָן וְתוֹדֵךְ הֵיינוּ הַדְּקוּק לְמַר מְקֻדָּשׁ הַגְּאוּלָ

לְעוֹלָם: חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר
הוֹדְךָ וְהַדָּרְךָ: וְהַדָּרֶךָ צְלַח רְכַב
עַל דְּבַר אֱמֶת וַעֲנָוָה צֶדֶק וְתוֹרָךְ
נוֹרָאוֹת יְמִינֶךָ: חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים עַמִּים
תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ:
כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד שֵׁבֶט מִישׁר
שֵׁבֶט מַלְכוּתֶךָ: אָהַבְתָּ צֶדֶק
וַתִּשְׂנָא רֶשַׁע עַל כֵּן מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים
אֱלֹהֶיךָ שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ: מֹר
וַאֲהָלוֹת קְצִיעוֹת כָּל בִּגְדֹתֶיךָ מִן
הֵיכְלֵי שֵׁן מִנִּי שִׂמְּחוּךָ: בְּנוֹת
מְלָכִים בִּיקָרוֹתֶיךָ נִצְּבָה שֵׁגָל
לִימִינְךָ בְּכֶתֶם אוֹפִיר: שִׁמְעִי בַת
וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית
אָבִיךְ: וְיִתְאָו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ כִּי הוּא
אֲדֹנַיִךְ וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ: וּבַת צֹר
בְּמִנְחָה פָּנַיִךְ יְחַלּוּ עֲשִׁירֵי עָם: כָּל
כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת
זָהָב לְבוּשָׁהּ: לִרְקָמוֹת תּוּבַל
לַמֶּלֶךְ בְּתוּלוֹת אֲחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ
מוּבָאוֹת לָךְ: תּוּבַלְנָה בְשִׂמְחוֹת
וָגִיל תָּבֹאנָה בְּהֵיכַל מֶלֶךְ: תַּחַת
אֲבוֹתֶיךָ יִהְיוּ בָנֶיךָ תְּשִׁיתֵמוֹ לְשָׂרִים
בְּכָל הָאָרֶץ: אַזְכִּירָה שִׁמְךָ בְּכָל
דֹּר וָדֹר עַל כֵּן עַמִּים יְהוֹדוּךָ לְעוֹלָם
וָעֶד: מז לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח עַל
עַלָמוֹת שִׁיר: אֱלֹהִים לָנוּ מַחֲסֶה
וָעֹז עֶזְרָה בְצָרוֹת נִמְצָא מְאֹד: עַל

וזהו הגורם שיעלה נקראים נביא למקום וכבודע דעת מדרש
רז"ל דלא נקראו ישראל נביא למקום אלא לאחר קבלת התורה
ולכך קראן הכא בכות מלכים ולז"ל (שמעו בת) כייכו
ישראל (וראה ואטי אזנך) לשמוע פקודת שמו יתברך
(ושכחי עמך ובית אביך) תרח אבי
אברהם ולכ הדור שלפניו שכולו עבדו
ע"ז היו וכשנתגלה כל זה לו (זיתאוה
המלך) מלכי המלכים הקב"ה (יפיך
כי הוא אדונך) ולמה משום
שהשתחוו לו) ולא לע"ז ואתה חזר
והשורר על ענין הראשון שישראל
נגאלו משום זכילת פירות של שמו
יתברך דהוא הקדבנית ולז"ל (ובת
צר במנחה פניך יחלו עשירי עם)
לכייכו הקרבנות בתוך המקדש דהוא
זכילת פירות והוא תחת פרקוכה וזהו
הגוסם (כל כבודה בת מלך) כייכו
ישראל שהם בת מלך עליון שם יהיו
(פנימה) בתוך ציון וירושלים ולא
להיות מפוזר'בין ה"ע לומו'(ממשבצו'
זהב לבושה) כייכו בגדי כהוכה
תליין לחר (לרקמות תובל למלך
בתולת אחריה) הייכו פרטי כהוכה
וכן פירשו רז"ל וכה (תובלנ' בשמחו'
ועל תקריבים בהיכל מלך) עליון זה
בית המקדש שהם מקריבין הבהכים
הקרבנות וכל זה להכילת פירו' שאר
גוזיתין להנאולם וכנ"ל וזהו שאר
יצרום נמו (תשיתמו לשרי בכל הארץ
ושמיך ליה תחת אבותיך יהיו בניך
הרומז כנד ישראל לקיים להם הבטחת
הכתוב מ"ש כי לך ולזרעך נתו וחא
הכתוב שתהיו השרים בכל הארץ ישרא
ולא בהתחלה שפלטו הם שרי אומות
וכל זה יהיו לעתיד שיהיו גחולה בלימה
שיהיו לחרון גדו ולזה שלין אחריו תוכך
ולהלחם: זמן יעבו ויאמרו כל האומו'
(על כן עמים יודוך לעולם ועד)

מז לַמְנַצֵּחַ
לִבְנֵי קֹרַח עַל
עַלָמוֹת שִׁיר

ייכו לעתיד:

כֵּן לֹא נִירָא בְּהָמִיר אֶרֶץ וּבְמוֹט
הָרִים בְּלֵב יַמִּים: יֶהֱמוּ יַחְמְרוּ
מֵימָיו יִרְעֲשׁוּ הָרִים בְּגַאֲוָתוֹ סֶלָה: נְהָר
פְּלָגָיו יְשַׂמְּחוּ עִיר אֱלֹהִים קְדוֹשׁ
מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן: אֱלֹהִים בְּקִרְבָּהּ בַּל
תִּמּוֹט יַעְזְרֶהָ אֱלֹהִים לִפְנוֹת בֹּקֶר:
הָמוּ גוֹיִם מָטוּ מַמְלָכוֹת נָתַן בְּקוֹלוֹ
תָּמוֹג אָרֶץ: יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ
מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: לְכוּ
חֲזוּ מִפְעֲלוֹת יְהוָה אֲשֶׁר שָׂם שַׁמּוֹת
בָּאָרֶץ: מַשְׁבִּית מִלְחָמוֹת עַד קְצֵה
הָאָרֶץ קֶשֶׁת יְשַׁבֵּר וְקִצֵּץ חֲנִית
עֲגָלוֹת יִשְׂרֹף בָּאֵשׁ: הַרְפּוּ וּרְעוּ
כִּי אָנֹכִי אֱלֹהִים אָרוּם בַּגּוֹיִם אָרוּם
בָּאָרֶץ: יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב
לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: מִזְמוֹר לִבְנֵי

דכי יודע לאדם בכי קרח על תירתו רלו מיסים שעשה עמהם שבת
ותפלתו שהרע לת פיה ולמו שיהו תלונין בחויר וכן תומר בכי
קרח לת תתו כו׳ לומר שכן הכה ויסיה בדין ע״ה שהמומות
יתגברו ויעברום מן הארץ ושפרש ואומר
לדיקים שומדים בהומות שעה ותפס
הדבקים בה׳ תלהיכם כי׳ הרי לך שכל
הכוכות הפסוקים בתלו יהברו בדין
עה״כ תאר יעשה לתומות ועליהם
תומר (יהמו יחמרו מימיו ירעשו
הרים • בגאותו סלה) לומר
שכאותו שעה ירעשו הרים בעניו
שהק״ב יתחוו בכבודת ה׳ ויראת
כל הארץ לפנות את התומות מהם
שכל מל ישראל תומר (כהר פלגיו
ישמחו) פירש הש״י בהר גן עדן כי׳
תאר מתוקן לישראל (עיר תלהים
קדוש משכני עליון) הייטו ירושלים
עיר הקודש תאר מתוקן לישראל זהו
לת יתעוט ולתם תמוט (תלהים
בקרבה) בעניו ותפס הדבקים בה׳
תלהיכם ולכך (בל תמוט) ותפת
ישיה זה לזה תאר יעזרה תלהים
לפנות בוקר) פירש ע״ה בהקרת
בוקר וכמו שפרשו רש״ל ותו בהותו
שעה (המו גוים מטו ממלכות) לומר
שיתממו ויתמטטו ממלכות התומות
בדין העולם שבא ותו (נתן בקולו
תמוג ארץ) בעניו ויתחוו בכבודת
תארן לבער ולכלות התומות מהיו תלכל על ישראל כתאר (ה׳
בבאות עמנו) בעניו ותפס הדבקים בה׳ תלהיכם וזה סגורם
(משגב לנו תלהי יעקב סלה) לומר שישראל יהיו בדיטו
דע״ה ולזה פתח בהתלת התזמור על עלומות עיר הייטו שכי
שלומות ביזכם לעולם זכות וגם לע״ה וכל זה תלה חלק בסורם
שהקב״ה יעקב תיטה ותם יתברך תרם בלבבו לומר תשקרת תדיבת
פירש דומיין דמכירית שבכומם היה תכירה ותלה בתכירה זו יש
כמה סתירות בדין תסומכת ובדין תוכיח ובדין פישוט שקת ובדין
תמוכר לבר שלה בא לעולם ועוד תרבה סתירות בתלה לכן
תמר תכתוב (לפו חזו תפעלות ה׳ תאר שם שמות בארץ) כוונ
שתה רוח דמכירית שבכומם ע״כ היה תכירה ויובן זה ממה דתית׳
בתזמור ו״ל לבבו חזו תפעלות תלהים תאר שם שמות כו׳ ר״ל
תלהיעזר על שקרת שמות של רשעים רלו תם בכי לעין
תמי דתלה בן תמי שע״ג דמעפיה זכין בכוריתיה ליעקב כתיב
ויעקוב עשו תל יעקב ותלו בני קף ע״ג דבעל כרחיה תסתקל
בכרותיה דקתיב ופתלנו יעוני תבין בעת בכורתו ליוסף פתיב
בית ויסתע רחוק ויגילהו מידם עכ״ל והכה לכאורה נדיכין
לפרש בענין זה שהרשעים על שקרתן שמות בשמות
בצדיקי ושקוה שוו לתכתב שמות בצדיקי ולת נפתח תמים לדרכיכו יתבאר
שפיר פרושו שוה כתן בתל שקרתן ו
כמו בכל הש״ם כפי תאר פרשו
בתקומות לתריס ופירושו כך הוה תל
שקרת שמות נפתח לומר שהקומות
יסתמו ויתמטטו מן חלק הש״ב
לעתיד ובכל תלה שקבה בזה תלכל
הדין הוה לסיוך דעתו לבוא בסבור
מטעם לכאורה דמכירתו לת סי
מכירים וכ״ל ע״כ יוציא לעשו בוקר
שני שלומות סייטו ע״ה ו״ש ב״ה
ליעקב ותכח קומיה ו תמר תל שקרת
שמות נפתח לחוד תלה גם שמות
בצדיקים סייטו שהק״ב קרת שם
לחוכן לרחוה הענין דרתת בין בכי
לבין תחי שתף דעתו תכר בכורתו
ליעקב בדעתו ופפילו שכי ויעקוב
וגומ׳ ע״כ מזה תוכח דע״כ מכירות
שכורם היה מכירים בחורה שם לת
כן בפתר שבר דמה בין בכי וכו׳ וה״ל
לומר שה״ב נתן שמות לקרות בשם
רחוכן ע״כ תוכח דמכירת בכורה
קיו מקרית וה״כ תוכח הקרי שמות
בצדיקי ותמילת ספיר סות ג״כ דכתיב שמות בפתח לשון שמות
שהחומות יסתמו ויתמטטו מן חלק ה״ב ולת יסתר חלק דוקת
לזרעו של יעקב דהוה הכסוי וספיר הוה שבתח בחזמור על
עלומות עיר הייטו שכי שלומות תשב יניע לזרעו של יעקב תכל
על החומות שבדין ע״ה (חסניח מלחמות עד קצה
תארן קשת ישבר וקצץ חנית עגלות ישרף באש) רומז זה על
דין ע״ה שהק״ב יפעיר את החומות מן חארן שה (הרפו ודעו כי
ואלהיכם אכלי תלהים תרום בגוים תרום בתארן) לומר שהק״ב
בין החומות לבל ישראל יכללו בדין ע״ה בין הדבקים
בה׳ תלהיכם ולזה סיום (ה׳ צבאות עמנו) משגב לנו תלהי יעקב סלה)
(המגנא לנו תלהי יעקב סלה) שתזו בגילוי בדין ע״ה וכ״ל בפרשתו למעלה בתורך וכ״ל
למנצח

מז למנצח לבני קרח מזמור כל העמים תקעו כף הריעו לאלהים וגו׳) גם במזמור הזה מתכבדו בני קרח על דין הפ״ב שישראל ירימו וחומות יחבדו בסוד מדת הדין וכשאר פרשנו למעלה שזהו הכוונה בחומות סוכה שיגוה סך״ם לחומות לעתיד ויקדור עליהם חמה כתקופות תמוז להורות שסוכתם היקף הוא מסוכת ישראל כי סוכת ישראל גדיכה לעיות גילתה מרובה מחמתה להורות שיתרבה הרחמים שהוא בסוד כלל על החמה שהוא בסוד הדין לכל בחומות החומות הקדיר עליהם חמה כתקופות תמוז להורות שהם בסוד מדת הדין בלבד והוא הגורם להן הכלים נדין ע״כ מה שאינו כן בישראל שהם בסוד הרחמים ותוכן הדגלים הלו תמצא למעלה בסיומת דיום הרחמן ואיתא במדרש עלה תהלים בתרועה ה׳ בקול שופר בשעה שהק״ב הוא עולה ויושב על כסא דין הוא עולה וכשישראל תוקעין בשופר עומד הק״ב מכסא הדין ויושב על כסא רחמים שנאמר ה׳ בקול שופר ע״כ ובזה יתפרש כוונת המזמור (למנצח לבני קרח מזמור כל העמים תקעו כף הריעו לאלהים) פירוש למדת הדין כי כל העמים הם בסוד מדת הדין לחבל על ישראל לחר (כי ה׳ עליון) פירוש מדת הרחמים (נורא חלך גדול על כל הארץ) פירוש לארץ ישראל שהיא בסוד הרחמים וזהו הגורם (סידבר עמים תחתינו) לומר פירוש סיתן לבר בחומות תחת כשפיהו כן עושים רע״ם ולאמים תחת רגליהו) על דרך שתמרו ז״ל שבדין הוא כ״ם לעתיד יפוי יפוי עפרם על החומות הרשעים תחת רגליו של ישראל הכליקים כל זה הוא מכח שהחומות הם בסוד הדין ויתחברו הם בסוד הרחמים ורחים לזה מכח יתבר לנו את נחלתינו את גאון יעקב אשר אהב סלה שכוונה בזה על פי מה שכתבתי המפרשים על פסוק קומה ישראל לה׳ רחשית תגובתה יתעלה שהחומות הפריטו מעלתם חלק התחומה היינו חומה שהיא של ישראל מן ס׳ חומות הדין עין רעה לבל תסיה בטבל שהיא של גוי ולכך החומות הם תחת הפרים ויישראל שהוא חלק הק״ב התחומה הוא חלק של שור יתברך שהוא כהן ולכך עקר הק״ב מן השלש ז׳ חומות ולעתיד יעקר עוד ג׳ חומות על שתשלם

לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר׃ כָּל־הָעַמִּים תִּקְעוּ כָף הָרִיעוּ לֵאלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה׃ כִּי יְהוָה עֶלְיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל־הָאָרֶץ׃ יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּינוּ וּלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ׃ יִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתֵנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהֵב סֶלָה׃ עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְהוָה בְּקוֹל שופָר׃ זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמֵּרוּ זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמֵּרוּ׃ כִּי מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל׃ מָלַךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם אֱלֹהִים יָשַׁב עַל כִּסֵּא קָדְשׁוֹ׃ נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי לֵאלֹהִים מָגִנֵּי אֶרֶץ מְאֹד נַעֲלָה׃ מח שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח׃ גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ׃ יְפֵה נוף מְשׂוש כל

מח שיר מזמור לבני קרח גדול ה׳ ומהולל ונוסף

כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת
מֶלֶךְ רָב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע
לְמִשְׂגָּב: כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ
עָבְרוּ יַחְדָּו: הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ
נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ: רְעָדָה אֲחָזַתַם שָׁם
חִיל כַּיּוֹלֵדָה: בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן
רָאִינוּ בְּעִיר יְהוָה צְבָאוֹת בְּעִיר
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד עוֹלָם
סֶלָה: דָּמִינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב
הֵיכָלֶךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ
עַל קַצְוֵי אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ:
יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה
לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ
סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָהּ
פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר
אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם
וָעֶד הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל מוּת: מט
לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר: שִׁמְעוּ

זאת

המלכי הגוים כי שנה המלכים נועדו עברו יחדיו והם כי יעשה כהם דין וזהו אמר יעשה תק"ם כהם כשביל כך גודל הדין ומשפט אשר יעשה תק"ם בהם הגדול אשר יעשה לחומת שם חיל כיולדת מפני הפחד הדין הגדול אשר יעשה עליהם ואותן אשר יבואו על סיומים תק"ם יזכם כרוח קדים תשבר אניות תרשיש וכדי שיטבעו בתוך הים וכמו שסיים בגאולת מצרים שהמצרים כדומה בתוך הים וכן בגאולה האחרונה בגאולה האחרונה כך בגאולה ועל גאולה האחרונה אמר הכתוב ישראל בני קדשי מעטה כן רחיקו בעיר ה' נבחרת כי"ת ירושלים הוא שנרמז בו' עמודים כן ישראל בני עולם שלם הייכו בגאולה האחרונה יהיה כמו גאולה ראשונה עד עולם שלם הייכו

דמיכו

כך גם ישראל חיים וקיימים לעולמי עד וזהו אשר יגרום ליסראל שיכללו בדין העתיד ובק"ם יחזור לבנות את ירושלים עיר הקודש ובית המקדש ויסרה שכינתו בתוכו כמו בראשונה ועל דרך זה פרשו כוונת המדרש לקוט בתורך כספר נפתח פעמים ערך לחנו' ותיאחז בהן אלעזר ידון הק"ב את הע"ה ויעבירם על גסר של גיהנם ומפילם לפס ומתים מיד ויהיו ישראל מתירים ויאמרו להק"ב תכחמו עמך וכחלתיך ישראל כו' פרושו הוא ע"פ אשר כתבנו שישראל יאמרו לחנכו עמך וכחלתיך ישראל להגורות שעמו יתברך הוא הסר שלנו ולא תחת הסרים פמו הק"ב ומאחר שהק"ב הוא חי וקים מחילת גם לנו חיים וקיימים לעולמי עד וחילת וזו הכללות ליום הדין להעתיד:

כו' ע"ם בתורך:

ובזה יתבאר כוונת המזמור הזה שהתכוונו בני קרח על ענין זה בחרם שלעתיד יהיה גדול ה' מהולל מאד בעיר אלהים הר קדשו כמו שהיה בראשונה קודם החורבן וכהיות שעתה יבנה הק"ב הבירה יפה כוף תחום כל הארץ על שחורבן רז"ל שהוא מחום כל הארץ שמכנסים בו עגב מכח שעבירות שבידו יל' שמת ע"י המוקדש וקרבנו שהכפרו ועל זאת שנה נאמר הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב הייכו מלך רב לפון ירכתי צפון קרית יחזור ישראל המלכים שמו יתבדל בראשונה ושכינתו בתוכו כמו בראשונה ועל זה אמר כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו והק"ב מיר הקודש ויבית המקדש ויסרה שכינתו בתוכו כמו בראשונה ועל זה פרשו הוא ע"פ אשר כתבנו שישראל יאמרו לחנכו עמך וכחלתיך ישראל להגורות שעמו יתברך הוא הסר שלנו ולא תחת הסרים פמו הק"ב ומאחר שהק"ב הוא חי וקים מחילת גם לנו חיים וקיימים לעולמי עד וחילת וזו הכללות ליום הדין להעתיד:

כו' ע"ם בתורך:

ובזה יתבאר כוונת המזמור הזה שהתכוונו בני קרח על ענין זה בחרם שלעתיד יהיה גדול ה' מהולל מאד בעיר אלהים הר קדשו כמו שהיה בראשונה קודם החורבן וכהיות שעתה יבנה הק"ב הבירה יפה כוף תחום כל הארץ על שחורבן רז"ל שהוא מחום כל הארץ שמכנסים בו עגב מכח שעבירות שבידו יל' שמת ע"י המוקדש וקרבנו שהכפרו ועל זאת שנה נאמר הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב הייכו מלך רב לפון ירכתי צפון קרית יחזור ישראל המלכים שמו יתבדל בראשונה ושכינתו בתוכו כמו בראשונה ועל זה אמר כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו והק"ב מיר הקודש ויבית המקדש ויסרה שכינתו בתוכו כמו בראשונה ועל זה פרשו הוא ע"פ אשר כתבנו שישראל יאמרו לחנכו עמך וכחלתיך ישראל להגורות שעמו יתברך הוא הסר שלנו ולא תחת הסרים פמו הק"ב ומאחר שהק"ב הוא חי וקים מחילת גם לנו חיים וקיימים לעולמי עד וחילת וזו הכללות ליום הדין להעתיד:

כו' ע"ם בתורך:

ובזה יתבאר כוונת המזמור הזה שהתכוונו בני קרח על ענין זה בחרם שלעתיד יהיה גדול ה' מהולל מאד בעיר אלהים הר קדשו כמו שהיה בראשונה קודם החורבן וכהיות שעתה יבנה הק"ב הבירה יפה כוף תחום כל הארץ על שחורבן רז"ל שהוא מחום כל הארץ שמכנסים בו עגב מכח שעבירות שבידו יל' שמת ע"י המוקדש וקרבנו שהכפרו ועל זאת שנה נאמר הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב הייכו מלך רב לפון ירכתי צפון קרית יחזור ישראל המלכים שמו יתבדל בראשונה ושכינתו בתוכו כמו בראשונה ועל זה אמר כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו והק"ב מיר הקודש ויבית המקדש ויסרה שכינתו בתוכו כמו בראשונה ועל זה פרשו הוא ע"פ אשר כתבנו שישראל יאמרו לחנכו עמך וכחלתיך ישראל להגורות שעמו יתברך הוא הסר שלנו ולא תחת הסרים פמו הק"ב ומאחר שהק"ב הוא חי וקים מחילת גם לנו חיים וקיימים לעולמי עד וחילת וזו הכללות ליום הדין להעתיד:

כו' ע"ם בתורך:

אמנם פשט המזמור הזה תיכף מיד פשוטו ומובן ואנוכי אל כל המזמורים אשר מדברים כי בני קרח סיימו אשר התנבאו על לעתיד ליעות המשיח ובכח המזמור הזה מיבר בשבח אשר יעשה תק"ב תחילה כאשר על מעל"ו ואח"כ בה"ה למטה ע"ד שתמרנ רז"ל שתק"ב יכול לפעות לומה מלמטה עד סיכלה סרם תחילה למעלה ומסיים שישראל יתבדל בראשונה ושכינתו תהיה בתוכו ועל זה אמר הכתוב אמר אלהים אל מולת תק"ב ואין לנו תחת הסרים על מיכלה והק"ב הוא חי וקים לעולם בשביל

(דמיכו) לשון מיחסרה שלף שלפתה (תלמים) הייתי מדת הדין תקי"ה (חסדיך בקדב היכלך) לומר ותתה חסדך החסדים של הדין ובחתימר רת"ל ותן יכולין להכעיל ליום הדין ולעתיד ונו"ל (כחתך תלמים) לומר שלף שחתך שלי מד"ל תפ"ה (כן תבלתך על קברו מרן) לומר שים לבו תבלה לזה גלמיה מסוס (כדק תלחה ימיקך) לומר שבחתם ספירו לאחר מלך ימיכו הם כוכי מסטר דלדק ומחדרי הם מאר מהתקי בחתם גאוות ויכים דמלך מחול ובכוכדע דעת"י ה' לכל על הדין לאחר יעשה בל"ה לחר (יפתח הר ציון תגלה בנות יהודה) ולחה לנ"ל (לחון מסבסטין) הייכו לוחו המוסבת לאחר יעשה בל"ה ונו"ל (סובו ציון וגוחי סד לחון תספרו לדור לאחרון) הייכו לעתיד ועל לוחם שנה לחר (כי זה אלהים לולכינו עולם ועד) לומר שחתת ע"ה הוא חי ויקים לעולם ועל זה לחר יגרום לנו (שהוא יכלכנו עלמות) הייכו שהק"ב יכלכל גם את עמו ישראל לעולמי עולמים תשפ"ב בל"ה שם תחת מחסלת ע' שנים ותוק"ם בה יפלם שנים תחילה ואח"כ בהלומת וכחו שנדרסו חנ"ל ע"פ יפקד"ה בלח מדוס בחדוס וכגברי

למנצח לבני קרח גו'

הכה בחזור הוא מלבד פשטי שלות שאר הפיוט יון השכל ובכיה"ס הם כחו שלא לחת לך שהשתורר חלקם לעני בנות והענין הוא כי בשלוה הרשעים היה כחו שהקשה מפה בניכו ע"ה ללחם ים לפעמים נדיק ורע לו ורשע וטוב לו כי לף שלין נדיק לאחר ישעה טוב ולא יחטף מ"מ הוא נגד הספר למען בשעיל בעשיר בלף יהיה רע לו וזה שהוא רשע כל ימיו ועובר עבירות חמורות שהחמורות יהיה טוב לו כל ימיו ואחרי כל זה מלבר בשלוה ושמחה ובכה ה"ג הוא ב"ב בשלוה השניה בענין בלות ע"ש מלכיות הוא נגד החטא שהיה בימי שלמה שהיה חוטא בדבר שלא לחר מפי הגורה שכך גזר עליו מדת כי גר יהיה וזרעך ושטעם הוא מכח שכעסו את השם בעבודת חוכ שלהיכם וכדלית בחדרים ות"ל כפי דבר זה תמיה שחלמיון שהם בשוב וח"כ בחיך יתכן שיפקב ועשיו הם לחיה שכתב בחזון לחביה שהוא בחיה שיפקב ברע חלקו ולעשיו ויתר חלקו והכה בשלוה הרשעים כמיכוי ליפב ע"ד שלחרו רז"ל בחרשע שכה ישרו חלחי שהחלי טעות לפעמים נדיק ורע לו בעה"ב והשע וטוב לו בשעה הוא כי בלדיק פורע חובתו של הרשע לחר שהקדיק פורע חובתו בעה"ב והשע נחרשע מעט שכר טוב בעה"ב ומכו בחרשע מעט ירעו והעכין הוא כי כל ישרחל ערבים קלכים הם וכקודש לעת הלעוך ומכו העכין שהלדיק פורע עשור הרשע מדין ערבות קבלות שבב"ח חוזר על הערב תחילה ולח"ב חוזר הערב על הלוה ומזה מחכו חלקו לחב כחיב בעבודו ומזו בחשובם על השלום הרחשוכה : והכה התשוב' של שלום הרשעים הוא ע"פ מה שלחרו רז"ל שהבריות נתן לנחרשע או מלכיות או ניהכם ובחר לנחרשע לומרו על יעקב מלכיות ומילוך שחר לזרעו על עשיו ניהכם לחר בלה קיבלו עליהם מלכיות : והכה הכי שכי שלות ותשובות כרחוים בחזור הוא ולו"ל (למנצח על מחול שמיו ולח כל בעמים) לומר שכל העמי' יחזקו בעכין זה שיהו חוסים ישרחלית ולחוה על עשיו ולחיה ורעו על יעקב שיתעבדו ולל ערש על עשיו והלל לחיה שוב בשוב הם בחוב לחביה ובגד השלום הרחשוכה לחר (הלזינו כל יושבי חבל) ודרשינן בחדרש חלו הרשעים לחר כחלים לחולדת מה חולדת זו מחסף לוכרות גחיכו יודע לחיחסף כך הרשעים השלה שחר חלקם חשב"ע בחוכה להלדיק והכה כל זה הוא דרך רחו לחבל בשפוקים של לחרית מבריאים העכין זה יותר ויותר : והכה בגד השלוה שכיה היכו בעכין יעקב ויחמיל לו יעקב ועשיו לשחה לחלו ילילו ולחו יתעבדו לרחו עכין זה השלוה לחר (גם בני לדם) ודרשינן בחדרש חלו בני לחרש שכיהם הם שוה שדם גדול בעכיהם הכוונה בזה לרחו שהלו שכיהם הם שוה בשוב בני לחרש ולשה חלו יתעבדו ולחו ילילו והכה בגד השלוה של קיבל ורע לו ורשע וטוב לו בגד זה לחר גם בני לחיה יחד עשיר ולחכיון בחדרש בני לחיה זה בני יעקב לשחה

זֹאת כָּל הָעַמִּים הַאֲזִינוּ כֹּל יֹשְׁבֵי חָלֶד: גַּם בְּנֵי אָדָם גַּם בְּנֵי אִישׁ יַחַד עָשִׁיר וְאֶבְיוֹן: פִּי יְדַבֵּר חָכְמוֹת וְהָגוּת לִבִּי תְבוּנוֹת: אַטֶּה לְמָשָׁל אָזְנִי אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר חִידָתִי: לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עֲוֹן עֲקֵבַי יְסֹבֵנִי: הַבֹּטְחִים עַל חֵילָם וּבְרֹב עָשְׁרָם יִתְהַלָּלוּ: אָח לֹא פָדֹה יִפְדֶּה אִישׁ לֹא יִתֵּן לֵאלֹהִים כָּפְרוֹ: וְיֵקֶר פִּדְיוֹן נַפְשָׁם וְחָדַל לְעוֹלָם: וְיִחְיֶה עוֹד לָנֶצַח לֹא יִרְאֶה הַשָּׁחַת: כִּי יִרְאֶה חֲכָמִים יָמוּתוּ יַחַד כְּסִיל וָבַעַר יֹאבֵדוּ וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם: קִרְבָּם בָּתֵּימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁכְּנֹתָם לְדֹר וָדֹר קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם עֲלֵי אֲדָמוֹת: וְאָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ:

זת

זֶה דַּרְכָּם כֶּסֶל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם
בְּפִיהֶם יִרְצוּ סֶלָה: כַּצֹּאן לִשְׁאוֹל
שִׁתּוּ מָוֶת יִרְעֵם וַיִּרְדּוּ בָם יְשָׁרִים
לַבֹּקֶר וְצוּרָם לְבַלּוֹת שְׁאוֹל מִזְּבֻל
לוֹ: אַךְ אֱלֹהִים יִפְדֶּה נַפְשִׁי מִיַּד
שְׁאוֹל כִּי יִקָּחֵנִי סֶלָה: אַל תִּירָא
כִּי יַעֲשֹׁר אִישׁ כִּי יִרְבֶּה כְּבוֹד בֵּיתוֹ:
כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל לֹא יֵרֵד
אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ: כִּי נַפְשׁוֹ בְּחַיָּיו יְבָרֵךְ
וְיוֹדְךָ כִּי תֵיטִיב לָךְ: תָּבוֹא עַד דּוֹר
אֲבוֹתָיו עַד נֶצַח לֹא יִרְאוּ אוֹר:
אָדָם בִּיקָר וְלֹא יָבִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת
נִדְמוּ: נ מִזְמוֹר לְאָסָף אֵל אֱלֹהִים
יְהוָה דִּבֶּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ
עַד מְבוֹאוֹ: מִצִּיּוֹן מִכְלַל יֹפִי אֱלֹהִים
הוֹפִיעַ: יָבֹא אֱלֹהֵינוּ וְאַל יֶחֱרַשׁ
אֵשׁ

לשמה כוונתו על יעקב עלמו ויהיה לאחד מעשיר להיותו רשע וטוב לו ולאחר לבניו להיותו נדיון ורע לו ולכך אמר כפול ג' לשונות דמ"ם כי יראה חכמות רומז נגד השלשה לשמה יש נדיון ורע לו ע"ד הפשט חכמה ירמוז השלשה נקדמת חכמה וכגד השלש השניים אמר ולבי תבונות ועתה מפרש כל שלשה ושלשה כי נגד השלשה הראשונה אמר למה תיראה רע לומר לשמה יהיה רע לנדיון בשביל עון עקבי יסובני לומר דשמו בשביל העבירות שעל' דם בעקבינו דהיינו העבירות קלו' שלפעמי' גם לנדיון בעניו אין נדיון בשלו אמר יעשה טוב ולא יחטא לזולתו כדאי' בפרקין בשביל כך נדיון ורע לו וכגד הרשע וטוב לו אמר הבוטחים על חילם וברוב עשרם יתהללו הם הרשעים וטוב להם כל זה מלבד כגד השלשה הראשונה ולהורות השלשה השניים אמר לא לו פדה יפדה ומתרגמינן שמלבד על הגלות שהיו ורעו של יעקב פדיון ע"י לחיובים הם זרעו של עשיו לומר לשמה שתעבדו זרעו של יעקב ולחיובים הם זרעו של עשיו יהיו פדיון מתוך השעבוד וגם לא יתנו לאלהים כפרו שלא יתנו כופר נפשם על פדיון הגלות וכמה ביתם לפיים פתח וכגד השלשה האחרונה אמר ויקר פדיון נפשם ותדל לעולם לומר שהגלות היה פדיון נפשם להציל מכאר שחת היינו גיהנם ולו"ש ויחי עוד לנצח לא יראה שחת לומר שזרעו של יעקב לא יראה שחת היינו הגיהנם ע"י בחירת תלכיות שבחר הקדוש ומחילת זרעו של עשיו הוא להיפך וכגד השלשה השניים בעניו נדיון ורע לו ורשע וטוב לו לתרץ זה אמר כי יראה חכמים ולו נדיוק' הקראי' חכמים בעניו רשעית חכמה ירמוז השלשים וכגד הרשעי' אמר יחומו יחד כסיל ובער ע"ד אין לדם עובר עבירה שלא ג"כ ככם בו רוח שטות רשעי' השלש יאכלו ועזבו לאחרים חילם לומר שחלקו של הרשע יעקב שבחר לנדיון בע"כ וזהו בעניו נדיון ורע לו ורשע וטוב לו וכגד הרשעים אמר ואדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו וכמ"א אמר רז"ל אלו בני אדם שעתידין בהמה וכל זה ע"י העבירות שם עתידין בהמה עובר עבירה שלא ג"כ נכנס בו רוח שטות וגו"ש זה דרכם כסל למו היינו הכסילות שהיו הגורם שבהמה לבהמה והעבירות שלשה שהיו גורמין להם שהם כלין לשאול של גיהנם (שתו מות וירדו גם) לגיהנם שהיו הצדיקי' (גם ישרי' לבוקר היינו לע"ב הנקרא בוקר ולא לגיהנ' וגו"ש (אך אלהי' יפדה נפשי מיד שאול) של גיהנם מהו' (דיקחני סלה) היינו שיקח אותנו מבין ד' מלכיות זהו פדיות שאול של גיהנם בזרעו של יעקב ולהיפך הוא בזרעו של עשיו לחנם לתרץ השלשה השניים בעניו ללמה נדיון ורע לו ורשע וטוב לו לתרץ זה אמר אל תירא כי יעשר איש (כי לא במותו יקח הכל לא ירד אחריו כבודו כי נפשו בחייו יברך (כי יפטו של רשע בחייו יברך) היינו דעולמו מתברך ומתרומ' בע"ה וכלי להפלילו לע"ב אל תבל לחר מותו (תבא עד דור אבותיו) הרשעים לו יאמר שמלבד נגד הטוב ע"ה שהוא משעם שהוא תבא עד דור אבותיו ע"ד שתירצו רז"ל דהרשע בן נדיון הוא רשע וטוב לו אבל בחלק הע"ב אמר (עד נצח לא יראה אור) שהוא חלק ע"ב העבירות שבו אשר הם גורמין שאת שלשת הכסילות שבו וכענין שאמר (אדם ביקר ולא יבין) דה"ק ע"ה וכסיל לא יבין את זאת גו' לכך הרשעי' כשלו כבהמות נדמו) וכדפשבו למעלה:

נ מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר גו' ככה גם המזמור הזה סובב ואולך על המזמורים שלפניו ושלאחרי פניו וג"כ מדבר בעניו נדיוק בני קרח על קיבוץ גליות ולכן פתח כאן בלשון מזמור לאסף לומר שהיה מזמר על עת שאספת ישראל מבין העמי' ועניו זה יתפרש כל המזמור · ותקדים תחילה גמרא דע"ז בעניו שהם"כ יטול לעתיד ספר תורה בחיקו ויאמר כל מי שקיבל התורה שיבא ויקבל שכרו מיד ויכנסו מלכי האומות כו' לומר להם הק"כ כמה עסקתם ואומרי' להק"כ כל הרבה כסף וזהב הרבית הרבה עוונים עשינו וכו' לא עשינו שלא לטובת ישראל כדי שיתעסקו בתורה לומר להם הק"כ כל מה שעשיתם לא עשית' שלא לשורך עצמיכם עוונים להוסיף בהם עוונות כלום יש בכם מגיד זאת אין זאת שלא תורה דכתיב

אֵשׁ לְפָנָיו תֹּאכֵל וּסְבִיבָיו נִשְׁעֲרָה
מְאֹד: יִקְרָא אֶל הַשָּׁמַיִם מֵעָל וְאֶל
הָאָרֶץ לָדִין עַמּוֹ: אִסְפוּ לִי חֲסִידָי
כֹּרְתֵי בְרִיתִי עָלֵי זָבַח: וַיַּגִּידוּ שָׁמַיִם
צִדְקוֹ כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט הוּא סֶלָה:
שִׁמְעָה עַמִּי וַאֲדַבֵּרָה יִשְׂרָאֵל וְאָעִידָה
בָּךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ אָנֹכִי: לֹא עַל
זְבָחֶיךָ אוֹכִיחֶךָ וְעוֹלוֹתֶיךָ לְנֶגְדִּי
תָמִיד: לֹא אֶקַּח מִבֵּיתְךָ פָּר
מִכִּרְאֹתֶיךָ עַתּוּדִים: כִּי לִי כָּל חַיְתוֹ
יַעַר בְּהֵמוֹת בְּהָרֵי אֶלֶף: יָדַעְתִּי
כָּל עוֹף הָרִים וְזִיז שָׂדַי עִמָּדִי: אִם
אֶרְעַב לֹא אֹמַר לָךְ כִּי לִי תֵבֵל
וּמְלֹאָהּ: הַאוֹכַל בְּשַׂר אַבִּירִים וְדַם
עַתּוּדִים אֶשְׁתֶּה: זְבַח לֵאלֹהִים תּוֹדָה
וְשַׁלֵּם לְעֶלְיוֹן נְדָרֶיךָ: וְקָרְאֵנִי בְּיוֹם
צָרָה אֲחַלְּצֶךָּ וּתְכַבְּדָנְנִי: וְלָרָשָׁע
אָמַר אֱלֹהִים מַה לְּךָ לְסַפֵּר חֻקַּי
וַתִּשָּׂא בְרִיתִי עַל פִּיךָ: וְאַתָּה שָׂנֵאתָ
מוּסָר וַתַּשְׁלֵךְ דְּבָרַי אֲחֹרֶיךָ: אִם
רָאִיתָ גַּנָּב וַתִּרֶץ עִמּוֹ וְעִם מְנָאֲפִים
חֶלְקֶךָ: פִּיךָ שָׁלַחְתָּ בְרָעָה וּלְשׁוֹנְךָ

תצמיד

זכתיב וזאת התורה גומ' מיד למדו לחומות ישראל שקבלו
היכן קיימו למד להם הק"ב יבלו ימים וארן ויירשו להם
אמרו הק"ב ימים וארן נוגעין בעדותן למד להם הק"ב
שלי מעיד להם למדו להק"ב כלום אב מעיד על בנו ילמד להם
הק"ב מכם יבלו ויירשו יבל כאדם
ויעיד בשבטיכם כו' ע"כ ואכה התוספו'
למקו ימים שילמד להם הק"ב כל מה
שעשית לא עשית כו' שווקי לחומיך
להם זוכות כתבו בזה התוספות ללא
היה קריך לזה ללא שהיה יכול למיתר
בפשוטה לנוכח מצח ומקן שלהם שלא
שהיכך יותר בנוחן עכ"ל ואכה
לחומיך התוספת תירלו בלשון הגמ'
לפי שמשמעות הפשוטה לכל מ"מ טעמ'
שלי שלמה הפך דווקא לנוחות של זכות
והלא עברו על כל התורה ותו שם לא
למדו שכי דברים כפף ואהב כרעיכו
עם שווקים עשיכו והק"ב לא היה
להם לשווקי לחודא בשבי לפן
שלמה לפרש פשטה דהלי עכיכה כי
העיקר כוונת הק"ב היה שמ"ם כרעיכם
שווקים עשיכו לטובת ישראל וכדי
שיכולין לילך לאחר מצח ומקן שלהם
ולרי שיהיה יכולין לעסוק בתורה
ובשלחתי שבתי יפה תורים עם דרך
ארץ פירש רשי כגון שמורה לכל אחד
שלחרי הדבה כפף וזהב' זה לא
שייך לומר בשביל ישראל למדן הגויים
בשבי מ"ם לישראל שלמדכם הם
גלו ושמסו לישראל ללא שכוונתם
היה בזה שהיה היו מתירלי שתשובת
הק"ב שלא יאחר שלא עשו שווקי רק
לשמוח להם זוכות וכמו שהשיב להם
בשלח לאחר כך ולכך לאחרו הדבה כפף
שאחר הדבה שווקים
שעשיכו ומשיכלא ע"כ מוכח שלא כוונת רשי
זוכת יתלה דין והם למדכם הדבה שהיו בשביל
ישראל כלי שיעשקו בשלח שתן בתוך שווקי וכלי שיכולין
לעסוק בתורה וז"כ להם שלא אחר גרמו לישראל לעסוק בתורה וכדין
הוא שגם הק"ב יקבלו שכר והשיב להם הק"ב שלמדכם שכות
לאחר לעסוק לומר שלין לאחם מניעים ויוצלין להפרים של
רשע זוכו יתלה דין לאחר פרושו בשלחתן שלחם הק בעו שלמדו

רב"ל רשע זוכות יתלה דין היינו הוא של תורה וז"כ לאין זה שלא
רלחה ליפתור ושפיר השיב להם הק"ב דלעולם לא שעשיתם
שווקים שלא להוסיף להם זכות כי כולכם בעלי זכות אלא
למדת הק כתיב רשע זוכות יתלה דין ואלו הרבה בכף כו' ע"ז
השיב להם כלו' יש בכם מגיד זכות אלא שלא תורם לומר למדכם הוא
הוכחה להיפך שמכח שעשית שווקים
לזוכות ע"כ לא היה בכם ממזיקים
לומדי תורה וק"ל ולכך למדו הלמוד
הו מעיד להם ליפתר לישראל שקיימו יותר
שמי כו' וזאת כ"ב למד להם שהי בעצמו
מעיד להם ולחרו כלו' אב מעיד לבכו
ולמד להם הק"ב מכם הן לחומות
יבולו ויירשו ליפתר לישראל כו' והכה לפתור'
תשובה זו לא היה רק לדבריה' אבל
מצד הדין ליתא חדא שמלאתר שלא
רצו לקבלו עדותו של הק"ב שהיה לומר
לאין אב הלאי להעיד לבנו ע"כ ליכ
תורה ע"כ בדין תורה גם עכו"ם
פסולין להעיד וכפסקיכן בח"מ
ע"כ בהלאך למד הק"ב מכם יבולו
ויירשו ולו שמלאתר שהק"ב לא יעיד
ליפתר לישראל שקיימו התורה ע"כ לאיכ
בכי למקו דווקא כשעופין הכוכו של
מקו לו הם בתוך בגים למקו ול"כ
כוונתי עדות של הק"ב בכם עדו ממש
הק שהק"ב היה העיד לשיטתם של הח"ם.
כלא דהלי עכיכה דישראל יבלו מן
הבלות בשביל התורה שקבלו וקיימו
מצח"כ הח"ם דפלוט יש בכם מגיד
זאת ולין זאת שלא תורה וטע' הוא
שישראל יבלו מבלות כוכות קיום
התורה והמלות העכין הוא כי יש בכו
לין שבויה בתוך הבלות והק"ב שהוא
למדן שבעל ישראל תייב בפרקוכם
זאת שלילת פירות והפירות שהק"ב לוכל מלילתו הוא הקיום
התורה והמלות . למכם זמן שהמקדש היה קיים היה
לפק"ב לא כוונ מיכי שלילת פירות היינו הקרבות וכמו שהתנו
המפרשים לך כזמן הבלות שלין לנו לא מקדש ולא קרבות
הק"ב לוכל בפירות היינו בילות ולכי תחת פרקוכי . ולזה
ליין הק"ב גם כמ"ש לגזל שוב לי יום שתתם טובתו התורה מחלף
עולות

תַּצְמִיד מְרָמָה: תֵּשֵׁב בְּאָחִיךָ תְדַבֵּר
בְּבֶן אִמְּךָ תִּתֵּן דִּפִּי: אֵלֶּה עָשִׂיתָ
וְהֶחֱרַשְׁתִּי דָּמִיתָ הָיוֹת אֶהְיֶה כָּמוֹךָ
אוֹכִיחֲךָ וְאֶעֶרְכָה לְעֵינֶיךָ: בִּינוּ נָא
זֹאת שֹׁכְחֵי אֱלוֹהַּ פֶּן אֶטְרֹף וְאֵין
מַצִּיל זֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדָנְנִי וְשָׂם דֶּרֶךְ
אַרְאֶנּוּ בִּישׁוּעַת אֱלֹהִים: נא
לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: בְּבוֹא אֵלָיו
נָתָן הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר בָּא אֶל בַּת שָׁבַע
חָנֵּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ
מחה

עמלות שיתיר שלמה נכון להקדים שכוונה מזה כי התורה היא בפירוות כמו הקרבנות וק"ש כח תכן בפירות אלו דסיימו התורה ובמצו את מקדשנו וכמו שהעיר כאן דוד במזמור זה וכאשר מפרש לקמן בס"ד ולכך כשיגלו ישראל ממנרים לתרו לפרעה ומזבח וכהים לגלגיהם לומר מצות שעשה מיין לא היה להם בפירות יין בתור ומצות ולכך לתרו ומזבח וכהי לומר שתית בפירות אלו הק"כ יפלנו מהשעבד וק"ל: וכזה יתפרש כוונת המזמור אשר לנו עסוקין בו וז"ל (מזמור לתסף של אלהים ה' ביער) לומר שהיה מזמר על זה שהק"כ יתפללו את ישראל מהרבע בכפות פרעה וע"י תמר (ויקרא קרן) לומר שיקרא לאותן שוכני קרן (שמזרח השמש עד מבואו) היינו ישראל אשר מבוזרי ממזרח השמש ועד מבואו עליהם לומר מזמור לתסף ובשבוח שיתת (מניון מכלל יופי הוסיף) ועל האותות לתמר (יבא לגלגיהם ולא יקרם) יות לאומו כמו שפתיך ברעשון דק (שם לפניו תאכל לשמות היינו שם של ניסים וכזכר למעל מלמד שלעתיד הק"כ מעבירם לק"ש על נשר של ניסי' והאומו יפלו לפם וישראל יפדו עומדים בנס ונוה תמר על ישראל (וסביביו) היינו ישראל (כשעבה מלך) לומר שלא כח לפם שם שבלעון לפילו כאות הפעבה ורבותינו ז"ל דרשו מזה שהק"כ מדקדק עם הצדיק באות הפעבה • ועל דין הק"כ לתמר (יקדק על השמים מעל) פירו שהק"כ יהין תחילה הפרי על האומו מעל ואח"כ ועל הארץ לדין שמו כי אין הק"כ מכלה לאומה מלאטה עד שיכלה פרס תחילה למעל' משל"כ ישראל פרס עיונו ובחלתו של שמו יתבר' ואין עליהו אות פלישת הפרי והק"כ שהוא חי וקים לעולמי עד ממילא גם ישראל חיי וקיימים לעולמי עד ולכך תמ"ל הק"כ לפפו לי כורתי בריתי לומר שהק"כ יפפפ את ישראל מתוך גליות מטעם שפם כורתי בריתי סיינו התורה וחמלות שהוא לכילת פירות של שמו יתבר ומרוכם לשמו יתבר יותר מפירות של זובחי' וז"ל כורתי בריתי על זבח שהוא בחתו' וכח ותחילו יותר ויותר וכלי שלא תחמר מי מעיד לפם שקיימו התורה וחמלות' ידעו ישראל כי אלהי"ת אופפ שלא לומר שהק"כ הוא אופפ דין לחת לאומיהו ואם תחמר שהשמים מונעין בעדותן כן ז"ל שחעד עמי ואלהרה ישראל ותעידה כך אלהי' אלהיך אלכי לומ' שהק"כ יכח ויעיד לפם שקיימו מה שקיבלו וק"ל כיון שקיימו כל התורה שהוא לכילת פירות דדין הוא שהק"כ תייב לפדותם ושפיר יחמר לאספו לי כורתי בריתי שהם והלא הקרבנות הם הפירות ולא התורה והמצות וז"ל (לא על זבחיך אוכיחך ועולתך לנגדי תמיד) לא לחק מכיתך פר מהכלאותיך עתודים כי לי כל חיתו יער בהמות בהרי אלף) לומר שכל הבהמות והיות הכל של שהו יתברך ואין זה נקרא בשם לכילת פירו של ישראל כי הכל של שהו יתברך הוא וז"ל (כי ידעתי כל עוף הרי' וזיו שדי עמדי) שם לתשב לא לומר לך ליתן לי הקרבנות והוא חטא (כי לי תבל ומלואה) לומר שאין ישראל נותנין כלום מעלמם רק הכל של שהו יתברך ומחילה לאו לאכילת פירות יחשב תלא (זבח לשלי' תול) פירש"י סיינו תשובה ומעשים טובי' (ושם לשליון נדריך) סיינו התורה וחמצו שם שם הפירות ותמורת לכילת פירות שלהו הדין נותן דיקדאי ביום צרה (תקראני אחלצך) סיינו בעת הגלות יחסר הגאולה וז"ל (אחלציך) הגאולה ומטעם (ותכבדני) סיינו הכבוד שהוא עושין לשהו יתברך בקיו' התורה וחמצות שם שם הפירות של שהו יתברך לכל כנד הרשעים לחר מה לך לספר חקי) סיינו התורה (ותשא בריתי עלי פיך) לומר שאתם כלים בטעבות של עקרי' שאתם נ"ל מחמויקי תורה וסיינו שיחמרו לא עשינו שוקי' אלא בשביל ישראל וכדי שיעסקו בתורה ובחמת לשקר פעלו את פיהם להם (ואתה שנאת מוסר) של התורה וחמצות (ותשלך דברי) מדברי תורה (לחריך) וכמלחר רז"ל שבחויר הק"כ לנח התורה על כל לאוי ולמה רצו לקבלו רק ישראל לכדן וק"ל כיון הק"ה כללו מחמויקי התורה והעניין השוויקים שעשו לנח אלא להוסיף להם זוכות ורוצה זוכות יהכך הין של תורה לחי לאסור לפרעה הון ממם סיינו מחוכה הלא (אם רציתי נכב ואתן שהו) לפתם חתון לפילו בלילוי ק"ו בהתיר וגם (ושם מנחפי' לשקר) סיינו שעשיתם שוקי' לנלוף וז"ל מהכי תרתי מוכח לנח היו מחמויקי תורה לישראל דלחר שלא לימדו הון של תורה שהיו מפסיקין אתון יתר ע"כ רוצ' זוכות יהכך הון קלי של תורה וז"ל מה לך לספר חוקי) סיינו חוק התורה ותשא בריתי עלי פיך סיינו ברית התורה וגו"ל (ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אחרי) לומר שמשונך נסתרו לבריך לומר שמכח שלחרת לנו עשינו שלא שוקים כו' זהו כדלים שלהו מחמויקי תורה לתם זל"ל (ולשובך תשמור ארמה (לומר שבשבת תשובה של רמיה ומחילה זהו הגורם ישראל

מִחֵר֣ה פְשָׁעָ֑י: ה֭רֶב כַּבְּסֵ֣נִי מֵעֲוֹנִ֑י
וּ֝מֵחַטָּאתִ֗י טַהֲרֵֽנִי: כִּ֤י פְשָׁעַ֨י אֲנִ֪י
אֵ֡דָע וְחַטָּאתִ֗י נֶ֣גְדִּי תָמִ֑יד: לְ֭
לְבַדְּךָ֣ חָטָ֑אתִי וְהָרַ֥ע בְּעֵינֶ֗יךָ עָשִׂ֫יתִי
לְמַ֥עַן תִּצְדַּ֥ק בְּדָבְרֶ֑ךָ תִּזְכֶּ֖ה
בְּשָׁפְטֶֽךָ: הֵ֤ן בְּ֭עָוֹן חוֹלָ֣לְתִּי וּבְחֵ֣טְא
יֶחֱמַתְנִ֖י אִמִּֽי: הֵ֤ן אֱ֭מֶת חָפַ֣צְתָּ
בַּטֻּח֑וֹת וּבְסָתֻ֥ם חָ֝כְמָ֗ה תודיעני:
תְּחַטְּאֵ֥נִי בְאֵז֗וֹב וְאֶטְהָ֑ר תְּכַבְּסֵ֥נִי
וּמִשֶּׁ֗לֶג אַלְבִּֽין: תַּשְׁמִיעֵ֣נִי שָׂשׂ֣וֹן
וְשִׂמְחָ֑ה תָּ֝גֵ֗לְנָה עֲצָמ֥וֹת דִּכִּֽיתָ:
הַסְתֵּ֣ר פָּ֭נֶיךָ מֵחַטָּאָ֑י וְכָל־ עֲוֹנֹתַ֖י
מְחֵֽה: לֵ֣ב טָ֭הוֹר בְּרָא־ לִ֣י אֱלֹהִ֑ים
וְר֥וּחַ נָ֝כ֗וֹן חַדֵּ֥שׁ בְּקִרְבִּֽי: אַל־ תַּשְׁלִיכֵ֥נִי
מִ֝לְּפָנֶ֗יךָ וְר֣וּחַ קָדְשְׁךָ֑ אַל־ תִּקַּ֖ח מִמֶּֽנִּי:
הָשִׁ֣יבָה לִ֣י שְׂשׂ֣וֹן יִשְׁעֶ֑ךָ וְר֥וּחַ נְ֝דִיבָ֗ה
תִּסְמְכֵֽנִי: אֲלַמְּדָ֣ה פֹ֭שְׁעִים דְּרָכֶ֑יךָ
וְחַטָּאִ֥ים אֵ֝לֶ֗יךָ יָשׁוּבוּ: הַצִּ֣ילֵ֭נִי

מדמים

ומעידין קודם הולקתו ומ"ל כיון כמו בגמ' כדיים תחילה ותק"כ מודה דבזה כלום תקנה ים לו עי"ל לתוכם כל סברות הלבה לא מייך לגלח אם לדש עשה עבירה במעשה מטו"כ אם עבר עבירה במחשבה נפתרו כל הני סברות לדעת התוספות דסברי דמ"ה

ישראל יגלו והק"ב ידעו : ובכה בעצמו ויאמר אל עשו בניו
בלחייהם הם זרעו של יעקב ובתחייתו מדין ותת הנוי תפר
יעבדו דן לחכי וכמו שדרשו רז"ל תמר תפב בחיוך
תדבר כבן למך תתן דופי להיותו שמדבר בעניין השעבד
שעבדו בלחייהם ועל עתה אלה
עשית והחרשתי שהייתי
שותק לגמל לעתיד לוכיחך וערכה
לעיניך וכעניין ותת בגוי תפר
יעבדן דן לחכי ולכך כיון בה ותת
ובכיוון כלום ים בכם מגיד ותת וה
התודם שבחי אלהי זה אלהי
אחרי, כן לשרף אתכם כמו
לא"ם ותין מגיל ולכך זובח תודה
ודרשו רז"ל כל הזובח את יצרו כאילו
הקריב תודה וזו תפר יכבדני
וזהו תפר יגרום ושם דרך ארלאנו
עושה אלהים ויישועה לישרא
ובדין בלומות :

נא לַמְנַצֵּחַ מזמור לדוד
בבוא שיו נתן
אלהיה נופ' המזמור הזה יתפרש ע"פ
שאחרו רז"ל דאיכיו שלשה חטאי תפר
היה בדוד דהייכו ע"ז ג"ע וס"ד וחטא
ד"ם דיה ע"ד פאחרו רז"ל ויהא דוד
עד דאים שביקש לעבוד ע"ז ולא עבד
אלא שסק"ם מוכרח מחשבה רעה
דע"ז למעשה וכבלאד מקרא למען
תקום ישראל בלב"ו ע"ז הוא חטא ד"ם
וס"ד הוא סדיעת חוריה החתי והכה
דוד יכול לתרץ הכי שלשה חטאי כי
בגד פחשבה דע"ז יכול לתרץ כי אחר הדין אין הק"ב יכול לדון
על שום חטא פשעשו שסרשנו למעלה כי כל לילה ולילה יד האל
כותבת חטאיו למעלה בעת סיפון ופטור הוא פדין מודה בקנס
דשאור פעשים דהפורה לחורה אשר ירשיעון אלהי' פרש למרשיע
את עצמו ומחילת גם בגדון דלן הוא כוונר עצמו על שחרשיע את
עצמו בלילה לך אחר החיוב מגיע לאדם מכח שאחרו רז"ל מני
אלהי' השרת המלאין לאל"ם מעידין עליו והעלים השה מיהרי,
ומעידין קודם הולקתו ומחילת דיכו כמו פחודה בקנס ובאו
עדים ותפילה לחייב וע"פ שבגדו זו פרשתי יפול הגחלת בעין
ס"ר ועיקרא שיה כיוב בשבגיע להתי קרי וקרבת אליב' למשפט
ויהיו עד פחכר עבד שרבו פקרבו לדין ועדים פחעידים לבא
בלום תקנה ים לו עב"ל בכוונה של ר"ש שפקר שבעלי' פחברי'

שלכי מחוזקם לית כשעני ע"ז מטעם ומטעמי נגדי תמיד
לומר שלכי תמיד מרשיע עצמי בכל החטאים בלילה בעת סיום
לך בכל החטאים החיוב חגיע לו מכח כמ"ש תאר מעידין עלי
תעל"ב בתשובה לך לבדך חטאתי לכל המלכים לוין יודעין
כלום והרע בעיניך עשיתי ולא
בעיני המלכים לוין יודעין מה
שבלבו של אדם לכל בק"כ לוין
יכול להיות עד ודיין ולז"א למען
תצדק בדברך תוכה בשפטך
לומר שלכך לוז כלוקים בדברך היינו
בגדת עלות מטעם למען תוכה
בשפטך לפי שגם כוח הדיין ולוין
על כעשה דיין למכם לתרן חטאת ב"ם
אמר הן בעון חוללתי וכחטאת יחמתני
תיי פירש"י ז"ל כשוה מדע על חטאת
ב"ם כי כתלוה בת לאל' יוכח בחיומו
שהיה יולוד אשה וז"ל הן אמת
חפצתי גומ' לומ' שהלכת בעיון זה
בחמת וכיושר ולמה משום וכשהם
חכמה תודיעני לומר שהודעתני
לרבי' דרך חתם ויושר ללכת בדרכיו
היינו להורות תשובה וזהו חכמה
וכעיון רחשית חכמה ירחת אלי' ולכך
התפלל תחטאני בזוב ותטהר גומ'
ויושלג חלבין ע"ל לתם יהיו חטאיכי'
כשני כשלג ילבינו וכנגד כל הני סי"ם
חטאים לומר בספר פניך מחטאי
וכל עוונתי מחה היינו כל הכלכם
עוונות וכנגד חטאת ב"ם וג"ע שלבו היה
לפני כנגד לומר לב טהור ברא לי
אלהי' ורוח נכון חדש בקרבי היינו בתשובה שהיה לפני' ולך
אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני לומר שלחר
שיחחזור לי כל עוונות הדיין נותן אלא תשלח שכינתך ממני ע"ל
שלחזרו רז"ל כל המומר לוזה חטאת חיהו אלא טועה שלחזר ו"ם
עמו חשפיר חטאת זה בת לילו ו"ם עמו ולכך השיבה לי ששון
ישעיך כי לוין הרוח קודם שורה אלא מתוך שמחה ומשרה
ולוזיל להדיוט חתירון של ב"ם בת"ם תלמדה פושעים דרכיך
דהיינו להורות תשובה ולז"א ושטאים אליך ישובו דהיינו
להורות תשובה: לומר לתרן בחטאת הפלים של ב"ם לומר
הפילני מדמים של סריית לוזה ומה חסו תלמים אלהי
תשועתי תרנן לדקתך היינו לעשות משפט לדק וכעיון לדק
לדק תרדוף וכפי הדיין תורתינו לומר בחלכות חייב מיתה:

מְרֹמִים אֱלֹהִים אֱלֹהַי תְּשׁוּעָתִי תְּרַנֵּן
לְשׁוֹנִי צִדְקָתֶךָ: אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח
וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: כִּי לֹא תַחְפֹּץ
זֶבַח וְאֶתְּנָה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה: זִבְחֵי
אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר
וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה
בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת
יְרוּשָׁלָ͏ִם: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק
עוֹלָה וְכָלִיל אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ
פָּרִים: נב לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לְדָוִד
בְּבוֹא דוֹאֵג הָאֲדֹמִי וַיַּגֶּד לְשָׁאוּל
וַיֹּאמֶר לוֹ בָּא דָוִד אֶל בֵּית אֲחִימֶלֶךְ
מַה תִּתְהַלֵּל בָּרָעָה הַגִּבּוֹר חֶסֶד אֵ
כָּל הַיּוֹם: הַוּוֹת תַּחְשֹׁב לְשׁוֹנֶךָ
כְּתַעַר מַלְטֵשׁ עֹשֵׂה רְמִיָּה: אָהַבְתָּ
רָע מִטּוֹב שֶׁקֶר מִדַּבֵּר צֶדֶק סֶלָה:
אָהַבְתָּ כָּל דִּבְרֵי בַלַּע לְשׁוֹן מִרְמָה:
גַּם אֵל יִתָּצְךָ לָנֶצַח יַחְתְּךָ וְיִסָּחֲךָ
מֵאֹהֶל

נב למנצח

משכיל לדוד בבא דואג האדומי ויגד לשאול ויאמר לו בא דוד אל בית אחימלך מה תתהלל ברעה הגבור חסד אל כל היום הוות תחשב לשונך כתער מלטש עשה רמיה אהבת רע מטוב שקר מדבר צדק סלה אהבת כל דברי בלע לשון מרמה גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך מאהל

משכיל לדוד בבא דואג האדומי ויגד לשאול ויאמר לו בא דוד אל בית אחימלך מה תתהלל ברעה הגבור חסד אל כל היום הוות תחשב לשונך כתער מלטש עשה רמיה אהבת רע מטוב שקר מדבר צדק סלה אהבת כל דברי בלע לשון מרמה גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך מאהל

משכיל לדוד בבא דואג האדומי ויגד לשאול ויאמר לו בא דוד אל בית אחימלך מה תתהלל ברעה הגבור חסד אל כל היום הוות תחשב לשונך כתער מלטש עשה רמיה אהבת רע מטוב שקר מדבר צדק סלה אהבת כל דברי בלע לשון מרמה גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך מאהל

משכיל לדוד בבא דואג האדומי ויגד לשאול ויאמר לו בא דוד אל בית אחימלך מה תתהלל ברעה הגבור חסד אל כל היום הוות תחשב לשונך כתער מלטש עשה רמיה אהבת רע מטוב שקר מדבר צדק סלה אהבת כל דברי בלע לשון מרמה גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך מאהל

מֵאָכֵל וְשֹׁרְשֵׁךְ מֵאֶרֶץ חַיִּים סֶלָה׃
יִרְאוּ צַדִּיקִים וְיִירָאוּ וְעָלָיו יִשְׂחָקוּ׃
הֵגֵה הַגֶּבֶר לֹא יָשִׂים אֱלֹהִים מָעוּזּוֹ
וַיִּבְטַח בְּרֹב עָשְׁרוֹ יָעֹז בְּהַוָּתוֹ׃ וַאֲנִי
כְּזֵית רַעֲנָן בְּבֵית אֱלֹהִים בָּטַחְתִּי
בְּחֶסֶד אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד׃ אוֹדְךָ
לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וַאֲקַוֶּה שִׁמְךָ כִּי
טוֹב נֶגֶד חֲסִידֶיךָ׃ נג לַמְנַצֵּחַ
עַל מָחֲלַת מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃ אָמַר
נבל

ופירש"כ כמו שאמרו רז"ל ואכלת זו אכילה ושבעת זו שתיה והו כוונת הפסוק לכול ושתי ולבו על עמו גומ' לומר שאף ה' שאפרס הפסוק ואכלת ושבעת שייכו לאכילה ושתיה ע"כ כוונתו לבוניה הפסוק ממשמעותן וממילא יראו רוע ליתן לו לאכילה כדי שביעה והו לבו על עמו לאכלו לפרוסו לכן שפרשנו ה' אכלי' שברכה הוא מטע' להיות דיינו כמו עבדי כאן שפני רבו ואו מותר לאכול את"כ מן התרומה ת"כ ת"ח לפרס הפסוק ואכלת ושבעת ותברכת לשביעה ממש ושלא בשעת דין תרומה אין חילק וכפקותא שם לוקל כדי שביעה או לא רק לעול' הוא מועל בקדש שם לוקל בלא ברכה ות"כ לפרושי לכן ע"כ צריכי לפרס שלא ושבעת זו שתיה והו שבעין שברכיו הרוכל מלין קבעי חיי בעי"ז שע"י שאוכל שבעין דין לזרעו של יעקב שלא ואכלת בעי"ז אף"כ ים תחבולם לתתן עניין זה ותתן הוא מכש שברשה לר' יצחי מקרא שכתוב בספר תהלים מי האיש החפץ חיים ומפרש קרא ואזיל להעניין שחיים שהוא לשון חפץ חפץ שיהיו שלוכב ימים לרשות טוב להוא ימי שע"ז שרוצה שהוא בעיניו משל"ב חיי שע"ב שיהיו רוצה בעיניו והוא לשון הפעלם רק שבשחוקו של אדם צריך להיות בשמו יתברך שלשון הוא לשלם שכר בע"ב והו האיש אשר חפץ חיים ואוהב ימים שרוצה שהוא בעיניו שהוא חיי עה"ז ושע"ם שהוא חלקו של יעקב שע"ם ועשה תחבולה לזה שיהיו בעניו שכשור לשוך מרע שלא יהיה בעל ל"ה ואז שורה השכיבה שהיא למטה ולהיפך שם ים ח"ו שלא יהיה בעל ל"ה תחת כשולם אז אין השכיבה שורה למטה וכמאמ' ח"ל אחר שק"ב בעל ל"ה אין לחי והוא יכול לדור בעולמו שם שהיא למטה שהי למעלה ומחילת ע"י סיפור לשונו מל"ה יסרה השכיבה למטה ואז יהיה לזרעו יעקב דין עבדי כאן כפני רבו ואפור ענינא לבו שלא חיי עה"ז מלד התרומה ות"כ לפוס הלי סברת שהוא שהברכין טרם כל אכילה ושתיה שלא יהא חועל בהקדש אף שם לוקל פחות מכדי שביעה דהלא בדין זה היינו חילק בין מעט להרב' ות"כ ע"כ צריך לאידך פרושא דוקלת ואכלת ושבעת זו שתיה ות"כ חייב לברך ואכך ההכליהו ושקיהו דייקי וגם כתן לו שפה שלעים כי הרוכל הזה גרם לר' יצחי לברך אף בפחות מכדי שביעה ואכך כתן לו ר' יצחי שפה שלעים נגד שפה ברכות שבכל אכילה שבים לפניו ו"ל לאחריה כי אחת לשפר לומר שהיינו טועמת של רו"ל שפר מפרשים הלין קרא ושבעת תשתי' להכלורה טועמת בעי למיזל לזה להוציא משמעות הפסוק לאכם לפרושא דלין ק"ם דמאחר שהטעם שפיר הוא כי האמת הוא הגורם לאכדם מכחלת שע"כ אכל בעי"ז פוא דלדבה דרך הרשעים שלהה לאכם לפרושא דלין ק"ם ויוטעם שלאחר שהשה בעלי ל"ה ומחילת גרמו לסלק השכיב' למעלה' ולסורין להנות אף מכחלת שע"ז וכדפרשנו למעלה ולא זו אף זו שהבעלי ל"ה מלבדין עצמם מכחלת בעי"ז אלא אפילו שאר לדיקים ג"כ נלקו וכלקו בעבורם שלאחר שהם יגיע הרשע שנסתלק השכיב' למעלה ק"כ אין לכל זרעו של יעקב חלק בכחל' עה"ז וע"ז נאמר בדבי הוא אלא לקי כרבה אוי לרשע ואוי לשכיבו ונו"ח בנואו דוקא בלומי וינב לשפול גומ' על ל"ה זה קלל אותן ועליהן לאמר אוי שתהלל הרשע הגבור גומ' כוות תחסוד לשוך כתער מלוטש עושה רמיה הייבו ל"ה להבית רע מטוב שקר מדבר גומ' כל דברי בלע לשון מרמה בשביל ל"ה זה קללן בלאמרו יחתך ויסחך מאוהל להוא בחלת עה"ז שלאחר שהם יגיע הרשע הגדולה לסלק השכיבה מלמטה למעלה ומחילת לסורין להנות מכחלת בעי"ז והחטא הזה יגרום לכם שגם ישרשך מארץ חיים הייבו בחלת בעי"ב מטעם הגדול עון ל"ה שהוא כאילו עע"ז ובע"ז ילפינן שם"ם מקרא דכר ה' כזה הכרת תכרת לומר שלא זה בלבד שמו יתברך הייבו לאוכי ולא יהיה לך אלר אפי הגבורה שמענו אז תכרת מע"ב ומהאי טעמא קללן גם כאן בעי"ז וגם בעי"ב ומכח הרשע הזה אלר יגיע מהשפל ל"ה אלר גרמו להסתלק השכיבה למעלה ומכח יגיע הרשע אף לשאר לדיקים לז"ח ויראו לדיקים ויירשו ארץ על בעל ל"ה זה אמרו אחר שיגיע בו כל הקללות אז ויסחקו בחסלתן ועל הרשע זה אמר הנה הגבר גומ' ויבטח ברוב עושרו

נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים הִשְׁחִיתוּ
וְהִתְעִיבוּ עָוֶל אֵין עֹשֵׂה טוֹב: אֱלֹהִים
מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם
לִרְאוֹת הֲיֵשׁ מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ אֶת
אֱלֹהִים: כֻּלּוֹ סָג יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ אֵין
עֹשֵׂה טוֹב אֵין גַּם אֶחָד: הֲלֹא יֵדְעוּ
פֹּעֲלֵי אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי אָכְלוּ לֶחֶם
אֱלֹהִים לֹא קָרָאוּ: שָׁם פָּחֲדוּ פָחַד
לֹא הָיָה פָחַד כִּי אֱלֹהִים פִּזַּר עַצְמוֹת
חֹנֶךָ הֱבִישֹׁתָה כִּי אֱלֹהִים מְאָסָם:
מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב
אֱלֹהִים שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח
יִשְׂרָאֵל: נד לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת
מַשְׂכִּיל לְדָוִד: בְּבוֹא הַזִּיפִים וַיֹּאמְרוּ
לְשָׁאוּל הֲלֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ:
אֱלֹהִים בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי וּבִגְבוּרָתְךָ
תְּדִינֵנִי: אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתִי
הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי פִי: כִּי זָרִים קָמוּ
עָלַי

לומר שזה לשון שקר שהרי בעל ג' ה' שם ב' בורא עולם שהוא בורא כל הנבראים (יעוי' בהוספותיו) פירש"י מבשלתו לו שכיסרם משכי עולמו' מעש"ו ומעש"ב וכשלחל תקון שכרת תברת וכשפרשנו ועל עסקו לחר דוד (ולמי כוונת רשעתן בפיהם לשחתי) שהוא מקום מכוחת השכינה ושם השכינה שורה למעשה ומשתר לנו להמות מכחלת העכ"ו ודומה (בחשר שרים עול' ועל' ועל"ו לכי לחוקן (כי עשית) שעשית שכינתך למעשה ולא ע"י כך יתתר לנו להמת לקח מעש"ו שלא שלין לנו כו חלק ונחלה רק מלד חסדך ועל"ו לכי (לקוח ממך כי טוב נגד חסידיך ע"ל פסוק הכ"ל מי יתיה בחסן גוי' ולוכב ימים לרחות טוב של שעה"ו ודומה כי טוב נגד חסידיך ופעמו שלחד דוד הודו לה' כי טוב כל"ח ודרשו רז"ל על טוב' שעה"ו שהוא בה היה בן ר"ו דורו מלך תפדו לע"ם שעדיין לא קבלו התורה ונגד זה הם כ"ו כל"ח כן הוא פרושו גם כאן במ"פ שוב נגד חסידיך היינו חסד על טוב עה"ו שלא שלין לנו כו חלק ונחלה :

נג לַמְנַצֵּחַ על הנחלת משכיל לדוד לחי' בגבל בלבו אין אלהי' שהוא כלל כל המזמור פרשתי למעלה על מעשה דבגל שכרמלי עיי"ל לך המזמור הזה כלחי' כפול כלחי' כאן וגם למעלה כי המזמור שלחד מדבר על מעשה דבגל שכרמלי ופיי לאשר בחר למעלה ומזמור לחד מדבר בגד ד' מלכיות ופעמו שפירשתי וגם הרד"ק למעלה ומלת בגל מורה על חלק בגל ול"ל לחי' בגל בלבו אין אלהים וכאן שלחי' גומ' ובגד ד' מלכיות לחי' ד' לשונות (בשחיתו והתעיבו עול אין עושה טוב (כלו סג יחדיו נאלחו אין עושה טוב אין גם לחד) פיינו לחד מיוחד של שעו יתברך ושטעם שעשו שכיכרה ולכך רומז בלשון כולו סג יחדיו גומ' רומז על כל ד' מלכיות ובגד הגלות של ימי המן הרשע לחי' (שלא ידעו כל פועלי און שוכלי עמי בחיבו שביקש להשמיד ולהרוג את עמו ונחלתו של שע"ו והגזירה היה מיוחס (לאכלי לחם) ע"ש שלחי' לא ניתחייבו ישרחל כליה בימי לחשורוש אלא על שסכינה תעשורו' של לוחו הרשע ועל שם שכל השעודה נקראת על שם שנאמר (אלהים לא קראו) לומר שזה הוא לימוד גמור בעיני אלהי' ועל לוחה שעה לחי' (שם פחדו פחד) לומר שלא היה רק פחד כי לא נתקיים הגזירה ולמה משום (כי אלהים בדור לדיק ולכך (עלמי-עבי תניסו) אבו כמן הרשע שהיה עני מתורה ומלות נתבטל עלתו ולחה משום (כי פ' מחסיכו) שהיה כה הפר ע"ש הרע ונגד הגאולה לחי' מי יתן יוצין ישועות ישרחל) היינו היסועות של הגאולה של ישרחל (בשוב אלהים שבות עמו) מהגלות של הגאולה (יגל יעקב ישמח ישרחל) פרט כאן יעקב מכל הלחות שהוא היה עיקר הגרם בזוקין של הגלו' וכמלחר רז"ל דאלו היה יעקב לירד בשלשלאות של ברזל למלרים משום שלו הגיע העיקר היסוד של הגלות וכל ד' מלכיות היו מדין השלחת ת' שנים של מלרים ומחילה לכולם ותגל יעקב וישמח ישרחל :

נד לַמְנַצֵּחַ בנגינות משכיל לדוד בשוב הזיפים ויחמרו למשול הלא דוד מסתתר עמנו וגומ' לכך המזמור הזה וגם שמואל של פניו וגם של לחריו הם שלשה כתובים הכאים כלחד ולחלמין בסימנון לחד ויבואר ע"פ מה שכתב מ"ו ז"ל ובגבורתיך תדיני בגבורות פתור' שלחתה בתורתך לך תסגיר עבד של לדניו ומה עבד שכוף עובד ע"ז לחי שלחי בשיל בין בשיל תיסורי ביד שלול וסייעתו : ע"כ ושכח היו קדש לך תסגיר עבד ביד גוי' ותפרש נשחי לופנים ה' לחשון הוא כמו שפרש למעלה בחי' ד' לשונות ולחי' יסוד הבגד לחי' מלכות שלא יסוד הבגד ולמה לחדני שברח מיכו כפירש כ"ב הוא כמו שדרשו רז"ל מקרא זה דבגד שברח מיכו ע"ל נס' שלין מחזירין לוחו ומטעם שלא יבטל מלוחן המלות לחבר נוכגין בה"ל יותר מבח"ל לחכם לפי סיוחת של המזמור שלפניו הם"ם תגל יעקב גומ' ופרשנו למעלה משעם שכל ד' מלכיות הם בשלמם של ב' שכה של גלות מלרי' ומחילה כולם היו בגרמת של יעקב על שסיכה בן בין הכבים ולכך תגל דוקא יעקב בגאולה עיי"ל ג' כ' לפוס הלי פרוש מוכח דס"ל הפרוש הפני שפרשנו ליתא להחין כולל לומר דלא תסגיר עבד לדניו

עָלַי וְעָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי לֹא שָׂמוּ אֱלֹהִים לְנֶגְדָּם סֶלָה: הִנֵּה אֱלֹהִים עֹזֵר לִי אֲדֹנָי בְּסֹמְכֵי נַפְשִׁי: יָשִׁיב הָרַע לְשֹׁרְרָי בַּאֲמִתְּךָ הַצְמִיתֵם: בִּנְדָבָה אֶזְבְּחָה לָךְ אוֹדֶה שִׁמְךָ יְהוָה כִּי טוֹב: כִּי מִכֹּל צָרָה הִצִּילָנִי וּבְאֹיְבַי רָאֲתָה עֵינִי: נה לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מַשְׂכִּיל לְדָוִד: הַאֲזִינָה אֱלֹהִים תְּפִלָּתִי וְאַל תִּתְעַלַּם מֵֽחְתִנָּתִי: הַקְשִׁיבָה לִי וַעֲנֵנִי אָרִיד בְּשִׂיחִי וְאָהִימָה: מִקּוֹל אוֹיֵב מִפְּנֵי עָקַת רָשָׁע כִּי יָמִיטוּ עָלַי אָוֶן וּבְאַף יִשְׂטְמוּנִי: לִבִּי יָחִיל בְּקִרְבִּי וְאֵימוֹת מָוֶת נָפְלוּ עָלָי: יִרְאָה וָרַעַד יָבֹא בִי וַתְּכַסֵּנִי פַּלָּצוּת: וָאֹמַר מִי יִתֶּן לִי אֵבֶר כַּיּוֹנָה אָעוּפָה וְאֶשְׁכֹּנָה: הִנֵּה אַרְחִיק נָדֹד אָלִין בַּמִּדְבָּר סֶלָה: אָחִישָׁה מִפָּלֵט לִי מֵרוּחַ

תהלים ליום שלישי סימן נד נה

לתדיו בה ללמד לעבד שברח מח"ל לא"י שלין מחזירין לותו לח"ל ק"ו תיקשה לחד מיפרש בגליו מגלות מצרים והלכו לא"י לחיך חזרו לגלות ד' מלכיות תדין הפלמת הגלות מצרים והלא עבד שברח מח"ל לא"י אין מחזירין לותו לח"ל ולא ע"כ צריכה לפרוש קמת דהכירם הוא כמשועה דעבד שברח מרבו אין מחזירין לותו ולכך פתח דווקא עכשיו במזמור הזה (למנצח בנגינות משכיל לדוד לומר שהיה מוסכל בדעתו ברמה ובדבר דהכירו הקדושים ברוחם הקטור לח"ל וגו' בגזלו דוד ממתתר עתנו וכדי שיחסרו ליד פלוח בלאתו שעה פתח ואמר שהיה בעתך הושיעני בגבורתיך תדיכנו ייינו שתדין לותי בגבורת התורה שבתתך בתורתך לח תסגיר עבד אל אדוניו מלי לחמרת דהלי קרח בח לאיחך פרוש ללמד לעבד שברח מח"י לח"ל הלא מסיומת של מזמור מלכניו מיסתר לחיך פרוש ו"ל צריכה לפרוש קמת ומחילה שפיר לחר ובגבורתיך תדיכנו ייינו בגבורת התורה שלחמרת לח תסגיר עבד אל אדוניו ומחילה דיד מיתן שלח שלול ושפיעתו ו"ל התפלל שמעה תפלתי שלח ישמעוני דיד שלול ולמ' דהאזיכה לחדיי פי ויהיה הרחיק ברוחה לחר בדרתי מגבורת התורה דכתיב לח תסגיר עבד כי זרים קמו עלי לרציים בקשו נפשי זהו שלול וסייעתו ולמה משום שלח לבעל שלח דלו לקיים גבורות התורה לחר ביום לחבל לחי דדין תורה בח ולכך לחלים עוזר לי לחדוני בסמכי נפשי ועליהן לחל יעוד הרע לשוררי גומ' ואל חודה שמך ה' כי טוב ייינו שקיימתי עלי גבורות התורה הנקרא טוב דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם ושפיעל כך מבל נרם בגילני ובלוימי רחתי עיני שלח הסגרתני ביד לוימי וגם רוחה לחי נקמתי בהם ובחר לחור יסוד פרש לשוררי גומ' :

נח למנצח

בנגינות משכיל לדוד גומ' הנה גם זה במזמור סודב ובולך לל כל הני שני במזמורי שלפניו ויהו הכתוב סלשני לחר יכריע בניהם ולקדים לזה ח"ו ל"ל לחלין בחדבר שלה לחר דוד מוטב לי לנלין במדבריות של ח"י מכל פלטרי חות של ח"ל ע"כ הפוונה בזה כי דוד פתח מזמור בזה ג"כ בלשון למנלח בנגינות משכיל לדוד לומר שהיה בזה בדבר מוסכל מחד ובטעות ממנסתך בירד בדניו הקדושים דלה יתפרש בפירוש הרלשון שלא תסגיר גומ' מדבר בפשוטו ח"כ שפיר בנדרתך תדיכנו שלא יפשטו עליו ויסרוני ביד שלול וכדין לח תסגיר עבד גומ' ולה תפרש כלילך פרושה דבא שלא לכעל שבדר מח"י לח"ל ולא תסגיר לח"ל כדי שלא לבטל לותן בחלות הטוהגים בח"י וגם שלא תסוס עלי עון רבל הדר פח"ל שבוח כמי שלין לו חלהי וה"ל ח מקוד לויב מפני עקת רשע כי ימיטו עלי עון ייינו לותו עון הנזכר וסבדת זו למלתי מקדש שלא לתסגיר עבד גו' דהיינו שבבד שברח מח"י לח"ל שלא יחזיקו שבוח משום הנזכר שלא יבטלו מחלות וכדי שלא יבריחו לו עון שבל דבר בח"ל לבי חלל בקרבי ואימות מות נפלו עלי: ירא ורעד יבא בי ותכסני פלצות: ואמר מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכנה: הנה ארחיק נדד אלין במדבר סלה: אחישה מפלט לי מרוח

כמשלי לויבי תעופ ואשכנה בח"י ולא בח"ל וכאשר הייתי מקדש שלעולם הייתי בח"י ולא בח"ל והמשורר לח רלה לו שתוס דבריו שלא לפרש וה"ל ח הנה ארחיק נדד אלין במדבר סלה וכפירש ח"י בל"ל שמוסב ללין במדבריות של ח"י מכל פלטרי חות של ח"ל ותח לויבי לאשר רולים לחריו שלא דוה בלטון בלא לדוני כלג לשוסף ולמה משום כי רחיתי חמס וריב בעיר יומם ולילה יסובבוהו גומ' לומר שמחחר שעושין כל המעשים רעים בין ביום בין בלילה ח"כ לא יועיל להם שום שעשה ומעשה ומה שיסיב יצחק לעשיו על כלנה לילולה שלא חטלו אלילה הלא הם חטלו אלא בלילה וסוף סחזמור מוכיח על תחילתו כמה שסייב לכני דניים ומרחה לח יהלו יחיבים לומר שלא יוכל להמלין בגדם כמה שני חוסף של ח"י על שלגה ע' שניים לל שלגה לילולה הלא הם עשו בל

מרוח סערה מספיר: בלע אדני פלג
לשונם כי ראיתי חמס וריב בעיר:
יומם ולילה יסובבוה על חמתיה
ואון ועמל בקרבה: הוות בקרבה
ולא ימיש מרחבה תוך ומרמה: כי
לא אויב יחרפני ואשא לא משנאי
עלי הגדיל ואסתר ממנו: ואתה
אנוש כערכי אלופי ומידעי: אשר
יחדו נמתיק סוד בבית אלהים נהלך
ברגש: ישי מות עלימו ירדו שאול
חיים כי רעות במגורם בקרבם:
אני אל אלהים אקרא ויהוה יושיעני:
ערב ובקר וצהרים אשיחה והמה
וישמע קולי: פדה בשלום נפשי
מקרב לי כי ברבים היו עמדי:
וישמע אל ויענם ויושב קדם סלה
אשר אין חליפות למו ולא יראו
אלהים: שלח ידיו בשלמיו חלל
בריתו: חלקו מחמאת פיו וקרב
לבו רככו דבריו משמן והמה פתיחות:
השלך על יהוה יהבך והוא
יכלכלך לא יתן לעולם מוט לצדיק:
ואתה אלהים תורדם לבאר שחת
אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם
ואני אבטח בך: נו למנצח על
ינת אלם רחוקים לדוד מכתם
באחז אותו פלשתים בגת: חנני

חנני

פתעתים רעים בין ביום בין בלילה ולכך ירדו שאול חיים ע"ל
דרשינן בחיים קדושין מתים ולמה מסוס רעות בחנוך בקרבם
ובגד עצמו אמר דוד אני על אלהים אקרא וה' יושיעני להגילני
מיד מוכיח ומחזירני על ארץ החיים הוא ה' ולמה מסוס לאני
ערב ובוקר וצהרים נוסף' ודרשו רז"ל
שאני מתפלל אלא פעמים בכל יום
שחרית מנחה וערבית ואלא תפלות
בלילה יעמדו לי לרווח והצלה ויל
מוכיח וכדי שלא תקשה ממה שאמרו
רז"ל בברכות כל המעיין בתפלתו
סוף שבא לידי כעס לכ"ש שמבקש
לרבו ואינו נותנין לו וכתבתי בחבורי
כתובת פסיס הטעם מסוס דהלכה
כשיטת ר"י דסובר תפלה ערבית
בהאי עלמא ור"ה סבר תפלה ג"כ
לילה נותנין לו בהאי עלמא ומילף
נסתר מיטת דוד שלף מיתפלל אלא
פעמים ביום הא"ר שכרו לא משתלם
בהאי עלמא לאתכם צוה הסברת חלקו
המפרשים בין יחיד לרבים נוסף
זכותא דרבים עדיף וסברן מסתמא
עבוד מסוס לו תפלה לף בשב"ו
ונו"ן (פרה בשלום נפשי) מיל
מוכיח בוכות הצלת תפלות לף
בשב"ו כי רבים היו עמדי נוסף
שמלך דיבו כדין רבים וכמודע וכ"ש
דוד מלך ישראל ולכך (השלך על ה'
יהבך והוא יכלכלך) שהדבר תל
תפלת רבים שמבקשין נרכן והק"ב
נותן להם ולא נתו ליד כלום לב כמו
תפלת יחיד אבל על הרשעים אמר
(ואתה אלהים תורידם לבאר שחת)
הייטו לגיהנם ולמה מסוס לאנשי
דמים ומרמה לא יחצו ימיהם שלא
יהיה להם הצלה על ידי ימיהם וכמו
שימלין יצחק לעשיו ומשעם שפרשנו
למעלה בפסוק הראשון יומם ולילה
יסובבוהו נוסף' ואון ועמל בקרבה נוסף'
ר"ל אין להם הצלה אלא בלילה
כל זה היכר נגד שונאיו הרודפים
אחריו אבל נגד עצמו אמר (ואני
בטחתי בך) הייטו בכ"ב אותיות כתור'
שתזרני בגבורות התורה לכתיב לא תסגיר עבד אל אדוניו ממה כפסק
לכל הפרושי יש לי רווח והצלה חיל שונאי להזורני אל ה"ל מן ה"ל
וכפרשנו בתוך:

נו למנצח

על יונת אלם רחוקים לדוד מכתם נוסף' הנה
גם המזמור הזה בולל וסובב אל
המזמורים שלפניו ושלאחריו הייטו:
והטעמים שלפניו כוונת המזמורים שלפניו ושלאחריו הטעות
המלך בירך בהבריו הקדושי והטהורי
להלחי קרוב לא תסגיר עבד אל אדוניו
ללמד תשבר שברים מה"ל אל ה"ל מתין
מחזירין לותו מטעם שלא יבטלו
מלימוד התורה אפר נוסף' אל ה"ל ואל
ה"ל ומטעם זה מתפלל דוד בהיותו
מגורש משאול לבין ארצות עמיים
כוון אל מלך בת ובוטח בו שהם כח
יחזירו ויביאו אל ארצו ארץ הקדושה
וכלי שיוכל לקיים לותן התורה אשר
נותנין בה"י ואל בה"ל כי ק"ו ומה
אל ק"ו מעבד שהוא קטן לגדול
ואינו לחדות בשביל קיום מצות הלא
ק"ו שדוד מלך ישראל היה בכל מאדך בת
עול ואתה בשביל קיום מצות הלא
ובשארית זו פתח המזמור כאן בה"א
למכתם על יונת אלם רחוקים נוסף'
פרש"י על עצמו אמר דוד שהיה רחוק
מה"י אצל אלים והיו אחיו על נפילת
מבקשין רעות מלכים להרגו שכאשר
שלח זה דוד מלך ישראל והוא היה
בניהם כיוצא בלמת על ל"ל הכוונ' שמה
שמשל דוד המלך ליונה ע"י שנתרחק
רז"ל מישראל כמשלו ליונה ושתפלת
שהק"ב יחזירו אל ה"י בזכות קיום
לותן התורה אשר נותנין בה"י ואל
בה"ל וכל המשך המזמור סכל הולך
וסובב לפרש תפלת דוד להחזירו
מה"ל אל ה"י וכמו שפרש"י ע"פ וסוף
המזמור מוכיח על תחילתו ואל"ף
(בהלחים בטחתי לא אירא מה יעשה
לי אדם) לומר שמבת שהוא בוטח
לעבוד לאלהים ולקיים התורה שלו
לכך לא אירא מה יעש' לי אדם זה מלך

אֱלֹהִים כִּי שָׁאַפַנִי אֱנוֹשׁ כָּל
הַיּוֹם לוֹחֵם יְלַחֲצֵנִי : שָׁאֲפוּ שׁוֹרְרַי
כָּל הַיּוֹם לוֹחֲמִים לִי מָרוֹם : יוֹם
אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ אֶבְטָח : בֵּאלֹהִים
אֲהַלֵּל דְּבָרוֹ בֵּאלֹהִים בָּטַחְתִּי לֹא
אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה בָשָׂר לִי : כָּל הַיּוֹם
דְּבָרַי יְעַצֵּבוּ עָלַי כָּל מַחְשְׁבֹתָם
לָרָע : יָגוּרוּ יִצְפֹּנוּ הֵמָּה עֲקֵבַי
יִשְׁמֹרוּ כַּאֲשֶׁר קִוּוּ נַפְשִׁי : עַל אָוֶן
פַּלֵּט לָמוֹ בְּאַף עַמִּים הוֹרֵד אֱלֹהִים :
נָדִי סָפַרְתָּה אָתָּה שִׂימָה דִמְעָתִי
בְּנֹאדֶךָ הֲלֹא בְּסִפְרָתֶךָ : אָז יָשׁוּבוּ
אוֹיְבַי אָחוֹר בְּיוֹם אֶקְרָא זֶה יָדַעְתִּי
כִּי אֱלֹהִים לִי : בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל דָּבָר
בַּיהוָה אֲהַלֵּל דָּבָר בֵּאלֹהִים בָּטַחְתִּי לֹא
אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה אָדָם לִי : עָלַי אֱלֹהִים
נְדָרֶיךָ אֲשַׁלֵּם תּוֹדוֹת לָךְ : כִּי הִצַּלְתָּ
נַפְשִׁי מִמָּוֶת הֲלֹא רַגְלַי מִדֶּחִי
לְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים בְּאוֹר הַחַיִּים :

נז לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת לְדָוִד
מִכְתָּם בִּבְרֹחוֹ מִפְּנֵי שָׁאוּל בַּמְּעָרָה :
חָנֵּנִי אֱלֹהִים חָנֵּנִי כִּי בְךָ חָסְיָה
נַפְשִׁי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֶחְסֶה עַד יַעֲבָר
הַוּוֹת : אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן לָאֵל
גֹּמֵר עָלָי : יִשְׁלַח מִשָּׁמַיִם וְיוֹשִׁיעֵנִי
חֵרֵף שֹׁאֲפִי סֶלָה יִשְׁלַח אֱלֹהִים
חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ : נַפְשִׁי בְּתוֹךְ לְבָאִם
אֶשְׁכְּבָה לֹהֲטִים בְּנֵי אָדָם שִׁנֵּיהֶם

חנית

גת כי זכות המלות תפר כוהנין בפ"י יותר מכפ"ל במה יעמידו לי
וגו"פ (עלי תלהים נדרין תפלם תודות לך) ויינו הקרבנות
תפר כוהנין בפ"י וגפ בפ"ל זכותם יעמדו לי וגו"פ (כי הצלת
נפשי ממות הלא רגלי מדחי להתהלך לפני תלהים באור חיים)
פירש"י באור חיים פ"י פ"כ מניינו
שדוד המלך התפלל על החזרתו לגן"י
ומטעמא דכתיב בכו :

נז למנצח אל תשחת לדוד
בדברו מפני

שאול במערה גו' המדרש שואר טוב
עתה תמיאנ לדוני המלך את עבדו את
תפר כתן ה' היום בידי ומפה לאר פם
מחתרת ימלא בגנב ואתה במלאת
במערה עמי ואין התורה מותר דמך
ואין הוא לומר אל תעמד על דם רעיך
ואין לדם בפ לבדנך ואיכול לו אל תעמוד
על דם רעיך אל תפאר אתחייב אני
נדמו אל תמלדוהרגו מיד המטל לומר
קטלי עד בפא לקטלין ואכך בפא' ואמר
להרנך ואתם עיני עליך ואומר לפ
תפלת ידי כי מטית ה' הוא ואומר אני
רחה גם רחה גו' עכ"ל ואנה לכאורה
הוא תמוה דמאי שני מקר' דוד למאול
דוקא במעשה זה גבי מערה מאי
רחה גם רחה ובפאלי מקומות תפר
היפניר ה' כי דו לפ אמר לו בלעון
הזה אין בלעון אלוני ואכן אמר בלעון
אחי ואני אלמה כפל בלעונו בחמרו
רחה גם רחה : ואכן נרחה דהענין
הוא כך כי לדוד היה לו שני טענות
להתיר דמו של שאול ובשניהם פתח
התדרש כאן הרלשון הוא בפ"ם מפה
אחר ואפ בהתחרת ימלא הגנב דדמו
מותר כן היה הוא' דמו של שאול בתוך
המערה שהוא אין מחתרת והטענה
השנית היה לו בפ"ם וכן הוא אומר אל
תעמוד על דם רעיך אם לדם בפ
לבדנך ויכולת לו כו' אל תעמד אתחיי'
אחי נדמו אל תמלדוהרגו ומרגיזו
בשאול הוא מדין דוקף וכן דרשו רז"ל
בפ"ם בסנהדרין בדרוקף פטור מדיני
קטלא אבל תעמוד על דם רעיך כו'

לכן אמר דוד ואומר לבדנך גו' מוכח שני טענות הלה אלא
ותחום עיני עליך וכגד טענת דוקף אמר ואומר לא אשלח ידי כי
מטית ה' הוא לומר מפכח שמטית ה' הוא אם פים לו דין אלך ממם
זלא סייך כו דין דוקף כי שאול אשר שדוד חייב מית מיתת מטעמו
למורד במלכות ומכאמר רז"ל שכל
מחשבת ול שאול ברודפו אחר דוד
להמיתו שמשמו שהוא חייב מית נדין
מורד במלכות ומחילה אין דינו כדין
רוקף מכח שהוא מטית ה' ומשני"ל כך
השיב דוד בכל פעם כאשר עמד מוכו
מרחוק ונוח עליו ואמר לו ורחה כי
אין בידי רעה ופשע ולא חטאתי לך
גו' לומר שאין לי דין מורד במלכות
ואין בדעתי למורד ח"ו בך ואתה
צדה את נפשי לקחתי גו' בחנם ולא
בשר ופשוט ה' בידי ובידיך ובקחנה ה'
ממך את אשר רצה לדוני חכם נדין
מורד במלכות ובכל פעם ופעם אמר
לו דוד בלשון הזה וכוונתו היה בכל
מקום לדרכיכם ולכך השיב לו שאול
במעשה המערה ואמר שאול גו' ויאמר
אל דוד נדיק אתה ממני כי אתם
גמלתני הטובה לומר שאין בלבך
לעשות לי שום רעה ומדיבה במלכות
ואני במלתיך הרעה שחשפתך למורד
במלכות ותו דועתה הכה גדעתי כי
מלך תמלך וקמה בידך ממלכות ישרל
וכמו שדברו רז"ל שראה שכתקיים לו
הפימן שאמר לו שמואל שאת אשר
יכרו' ככף תעילו הוא לת אשר יאמר
והמלוכ ככר היה של דוד מעת משחתו
שמואל פ"ם לא שייך לומר לדוד היה
דין מורד במלכות נגד שאול דאדרב'
דשאול הוא המורד במלכו' נגד דוד :
בדרין לקמייתי בטענה שהיה לדוד
להמית דמו של שאול דין הוא שאם
במחתרת על שמלטו עמו במערה נגד
זה לומר הפסוק והמדרש מייתי כאן
בתמרו ואומר אני רחה גם רחה לומר
שדוד הכו לשאול בדין הכו לו שאול בשפיכין
גם ה' הפכהדרין דף ע"ג דתא בשמלת
במחתרת הכו אין דמו כיתר מטעם

דמתם

חַנִּית וְחֵצִים וּלְשׁוֹנָם חֶרֶב חַדָּה׃
רוֹמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ׃ רֶשֶׁת הֵכִינוּ
לִפְעָמַי כָּפַף נַפְשִׁי כָּרוּ לְפָנַי שִׁיחָה
נָפְלוּ בְתוֹכָהּ סֶלָה׃ נָכוֹן לִבִּי
אֱלֹהִים נָכוֹן לִבִּי אָשִׁירָה וַאֲזַמֵּרָה
עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר
אָעִירָה שָׁחַר׃ אוֹדְךָ בָעַמִּים
אֲדֹנָי אֲזַמֶּרְךָ בַּלְאֻמִּים׃ כִּי גָדוֹל
עַד שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ וְעַד שְׁחָקִים
אֲמִתֶּךָ׃ רוֹמָה עַל שָׁמַיִם אֱלֹהִים
עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ׃ נח

למנצח

דמשתם לכתף מרחם על ברית ולפי כך על עסקי כשהיה תלוי על עסקי ממון ולכך קרוי תלוי לפי רחמי נפש רחמי כשהוא לומר מרחם עליהם ומי רחמי נפש יתירה לאחד שהיה כידי לרוכך בדין מחתרת ולא עשיתי כן רק שהכניסו בדין אלא בחתרת גמר ותו שהיה כידי לרוכך בדין רוכף ולא עשיתי כן שלא שחבתני לרוכך למלך ולמשיח ה׳ ולכך לומר לא שלחו ידי כי משיח ה׳ הוא וכשכו׳ הוא שבח לדוגי בדין מוריד במלכות ולא בא עלי בדין רוכף ועל שכיוצא בזה לומר שהוא כהוגן ולפ״ז ויאמר שהוא הקולן זה בני דוד בני דייקי דבחתרת דיבר כדין כן עם אב דמכלן למדו רז״ל על שקראו דוד לשאול לכי מכלן שהייב בכבוד חמיו ולכך ויצא שאול קולו וביקר לרמז שביאמר בחמיו עליו משעם דשתם לשון תרחם על ברית והוא הטעם לשון שבח פעור בחתרת בגמ וכגון זה שהשבו למורד במלכות לומר ויאמר על דוד לדייק לשון מאני כי לשון גמלתני טוב שכוונה שלא היה בלבבך רעה ומרידה עלי ולפי גמלתיך עליך רעה לשבבך למורד במלכות ותו לועתה הנה ידעתי כי לשון מלך תמלך גו׳ וק״כ שלון לך לין מורי במלכו׳ כשפרשנו למעל׳ שכל כאורך : וסל׳ כגר שבי טעמו׳ כלומר לשון לומר דוד שמזמור הזה ולפ״ז (למנצח גו׳ בשבחו שבני שלום בחתרת : תהלים תכני גו׳) לשון תכני כפול לומר שלא שהיה בידי להחזיר דמו על שאול בחתר׳ בכפולים בדין מחתרת וכדלין רוכף ופ״ה לא עשיתי לו מלומה ועל שביאים לשון כפול תכני ה׳ תכני ושם יתברך שלא בלבבו לומר שלחתר שמן הדין היה חייב מיתה לשם כתחת לא דבו ולזה לשון דוד כאן לטעם לשבח (כך חסיד בפני בגל בשביל לחסד על יעבור הוות) היינו הרעה על שאול (לשון לאלהים עליון לגל גאר עלי) לומר שבשר גאר עלי שמו יתברך והכניסו שלוחי להוציא לי מכל צרתי ובשביל כך סיכן עצמו לילך לתוך בגדוד ולפ״ם שלין סומכין על הנס שלא שבשוח היה בישועת הק״ב ולכך לשון (ישלח משמים ויושיעני) וכן לרשו רז״ל ור״ל כיון שיש לי ישועה מובטחת בכל צרתי מלת שמו יתברך בוודאי לין דמו על שאול מותר לתתן תגיון בם״ם דשבחרין דלמלקת שם לין לו מושיעין הוא דרמו ביתר מפ״ל שם יש לו מושיעין לין דמו על ברוקף ביתר ולילף שם מבשרה המשורשה דבתיב בה ומושיעה לין לה גו׳ וק״ל ק״ו ובמו שלו שיה בשאר בתשוע׳ על שמו יתברך ובלשון שבשיחו בודאי לין דמו על שאול ביתר כלל : ואם יתברך שלא בלבבו לומר ולכל׳ בלשון הכי לא בותר דמו לדעת האבא לשם שם״ם דרוקף בעי התרחה לפ״ל (בפסי בתוך לבאים שבשבו) פירש״י ו״ל בפסי בתוך לבאים שבבר ושעסק שהיו לבאים בתורה הכוונה בזה לרמז לשלא אילין נרויין התרחה דשל מתרץ שם שם״ם גבי רוקף לשבר לילו נדין התרחה לשל לאחרו לשל לפ״ם לשבחין לין שוגג למוזיד שבל שם היו לבאי׳ בתור׳ ופ״ם שם (בני של סמיה׳) שבבר ושעסק חנית וחניש ולשוטם חרב חדה לומר שלחרו בחרב חדה ול״ב שפיר לין מתחת ודין רוקף היה להם ופ״ה חשלתי עליהם ולא עשיתי כלום ולכך חבני ה׳ חבני כפל ולשה משום לבשתתי ויעלת משמים ויום׳ עבי וכלפרשנו : וסבה שהקרלן שזה ויעלת משמים מחוכר על שקרלו׳ של לחריו בם״ם בפסי בשון לבאים כו׳ ולשוטם חרב חדה : רוממה על השמים שלהים גו׳ פירש״י ו״ל רומה על השמים שסשלך מן התחתונים שלין כדלי שתברה שכיוסך בניסם ועל הלרן תשבבך בזו ע״ב עבין זה לומר דוד מבה שבי טעמים שלין כדלי שתברה שכיוסך בתחתונים שלחל ע״ד שלומרו רז״ל לומר הק״ב לבעל לשון הרע לין לבי ושו׳ יכולין לדור בעולמי שלה בשעל ב״ה הוא למשה השכיוסה עולה למעלה והשבית כלומרו רז״ל בשון ב״ה השכיוסה משתלשת מלמשה למעלה : ומבל שבי טעמים שלמה בדין הוא שיהא לך מעלת משמים ויושיעבי כי השכיוסה היא בשמים ומפרש ואויל לז״ל בפסי בתוך לבאים שבבר שלהים לחר לשון הרע זהו הטעם שהרחשון והטעם השבי הוא מבח שהיו לבי לשם שביוסה חבית וחניש ולשוטם חרב חדה לומר שבאו ליעשות לם בלי בתבית וחניש ותרב חדה גם בשביל בשל זה השכיוסה משתלשת מלמשה למעלה ולכך רומה על השמים שלהים שסשלך מן התחתונים שלין כדלי בשביל שבי טעמים שלה לחר שבתברה שכיוסך בניסם והכה בגד שבי טעמים שלה לחר שבתברה שכיוסך בניסם פעמים רומה על השמים גו׳ כלן ובפוף החזמור : וכיון לפעמי כפף נפשי כרו לבני שיחה שלחר מביאו שבתך בם״ם שבב גיולם בראשם : וכמ״ש דוד לבחול לבי נכון לבי אשירה

נכון

נח לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם:
הַאָמְנָם אֱלֹם צֶדֶק תְּדַבֵּרוּן מֵישָׁרִים
תִּשְׁפְּטוּ בְּנֵי אָדָם: אַף בְּלֵב עוֹלוֹת
תִּפְעָלוּן בָּאָרֶץ חֲמַס יְדֵיכֶם תְּפַלֵּסְנָה:
זָרוּ רְשָׁעִים מֵרָחֶם תָּעוּ מִבֶּטֶן דִּבְּרֵי
כָזָב: חֲמַת לָמוֹ כִּדְמוּת חֲמַת נָחָשׁ
כְּמוֹ פֶתֶן חֵרֵשׁ יאטם אָזְנוֹ: אֲשֶׁר
לֹא יִשְׁמַע לְקוֹל מְלַחֲשִׁים חוֹבֵר
חֲבָרִים מְחֻכָּם: אֱלֹהִים הֲרָס שִׁנֵּימוֹ
בְּפִימוֹ מַלְתָּעוֹת כְּפִירִים נְתוֹץ יְהוָה:
יִמָּאֲסוּ כְּמוֹ מַיִם יִתְהַלְּכוּ לָמוֹ יַדְרֹךְ
חִצָּיו כְּמוֹ יִתְמַלָּלוּ: כְּמוֹ שַׁבְלוּל
תָּמֵס יַהֲלוֹךְ נֹפֶל אֵשֶׁת בַּל חָזוּ
שֶׁמֶשׁ: בְּטֶרֶם יָבִינוּ סִירֹתֵיכֶם
אֲטָד כְּמוֹ חַי כְּמוֹ חָרוֹן יִשְׂעָרֵנוּ:
יִשְׂמַח צַדִּיק כִּי חָזָה נָקָם פְּעָמָיו
יִרְחַץ בְּדַם הָרָשָׁע: וַיֹּאמַר אָדָם
אַךְ פְּרִי לַצַּדִּיק אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים
שֹׁפְטִים

נח למנצח אל תשחת לדוד מכתם ג' ו"ל

רס"ג וגם במדרש שהמזמור הזה אמר דוד על מעשה שעגל שנטל דוד החכירת והפרת המים של שלוה מתחת מלכותיו בלותם שעה אמר דוד לשונאיו אל תשחיתיהו ע"ז כאמר למנצח אל תשחת כו' בלותם שעה ויקח דוד את החכירת ואת הפרת ויקרא להם תשבה לשכר אמר לו משם לך לעבות הרי אמרת על דבר שחטאת הלו היה עושה לך תלוה' ויהיו מכסין לשם והיו מחזיקין לותם אחר אחר כו' לו מטעם זה אין לך להחזיק טובה לדוד על שלא הרגך דלמה נקרע בגדיך ולא היה לו לדוד בידו לעשות לך תשובה לחכל החכירת והפרת מה יש לך שלא תעשה לשכר אמר לו מה לעשות ונעשה לשם ע"ז אמר לשונאיו אל תשחיתיהו יוסרים תפסטו ע"כ המדרש הרי לך שהוכיח דוד כאן בדיבור דבריו שכל מעשיהן אמר יעלו לשלוה שכל שם דברי עולת וזבחים וכל כוונתם היה להכעיסני ולהרע לי וע"ז אמר אל אך בלב עולת תפעלון גו' זורו רשעים שנעשים ורים להכיעסני ונם מרחם תעו מבטן דוברי כזב שכל דוברים אמר דברי לשלוה עלי שכל היו דברי כזב והם הם אמר נתנו לשלוה כל הדעה אמר נח עליו ועל בניו ועכה אמר שמזכיר כאן החעשה של החכירת והפרת שהיה הרדיפה אחריהם של שלוה לנוד מספר כל המעשה אמר קרע את"כ לשלוה בפומו

מכון לבי וכדמתרגם מכון לבי לאוריית ה' מכון לבי לאחלתך לומר שכוונת לבי לדון התור' שלא רציתי להתיר למו בדין רוקח מטע' שכוונת לבי לאחלתך היינו שהיתי מתיר ממך ומיטופתך וכיון דים לו מוסיפין לימו כית' ולכך אמ' כפל ככון לבי ולכך לשירה ולזמור שהצלת אותי מלטפון דם נקי ולא גרמתי להשתלק השכינה ממכי בעון ע"ז ולכך אמר עור כבודי עור שיעור ותשרה עליו השכינה ולא לותך בעמים גו' כי גדול עד שמים חסדך ועד שחקי' לאחך עד ולא עד גו' דהיינו בארץ לבול חס אחה לא תניל לותי ח"ו מידם ויעפוך ח"ו דמי דם שנקי לו בעון הש"ד שהכיעס משתלקת ולא רומה על שמים מלהים גו' וכדפרשנו הכל

נח למנצח אל תשחת לדוד מכתם ג' ו"ל

רס"ג וגם במדרש שהמזמור הזה אמר דוד על מעשה שעגל שנטל דוד החכירת והפרת המים של שלוה מתחת מלכותיו בלותם שעה אמר דוד לשונאיו אל תשחיתיהו ע"ז כאמר למנצח אל תשחת כו' בלותם שעה ויקח דוד את החכירת ואת הפרת ויקרא להם תשבה לשכר אמר לו משם לך לעבות הרי אמרת על דבר שחטאת הלו היה עושה לך תלוה' ויהיו מכסין לשם והיו מחזיקין לותם אחר אחר כו' לו מטעם זה אין לך להחזיק טובה לדוד על שלא הרגך דלמה נקרע בגדיך ולא היה לו לדוד בידו לעשות לך תשובה לחכל החכירת והפרת מה יש לך שלא תעשה לשכר אמר לו מה לעשות ונעשה לשם ע"ז אמר לשונאיו אל תשחיתיהו יוסרים תפסטו ע"כ המדרש הרי לך שהוכיח דוד כאן בדיבור דבריו שכל מעשיהן אמר יעלו לשלוה שכל שם דברי עולת וזבחים וכל כוונתם היה להכעיסני ולהרע לי וע"ז אמר אל אך בלב עולת תפעלון גו' זורו רשעים שנעשים ורים להכיעסני ונם מרחם תעו מבטן דוברי כזב שכל דוברים אמר דברי לשלוה עלי שכל היו דברי כזב והם הם אמר נתנו לשלוה כל הדעה אמר נח עליו ועל בניו ועכה אמר שמזכיר כאן החעשה של החכירת והפרת שהיה הרדיפה אחריהם של שלוה לנוד מספר כל המעשה אמר קרע את"כ לשלוה בפומו

שִׁפְטִים בָּאָרֶץ: נט לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בִּשְׁלֹחַ שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי אֱלֹהָי מִמִּתְקוֹמְמַי תְּשַׂגְּבֵנִי: הַצִּילֵנִי מִפֹּעֲלֵי אָוֶן וּמֵאַנְשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עַזִּים לֹא פִשְׁעִי וְלֹא חַטָּאתִי יְהוָה: בְּלִי עָוֹן יָרוּצוּן וְיִכּוֹנָנוּ עוּרָה לִקְרָאתִי וּרְאֵה: וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָקִיצָה לִפְקֹד כָּל הַגּוֹיִם אַל תָּחֹן כָּל בֹּגְדֵי אָוֶן סֶלָה: יָשׁוּבוּ לָעֶרֶב

עמי במחיצתי ע"ם ולשיתה במדרש וז"ל יכוונתן לומר כל הכניסיני לא נתכוונו שלא בחייהן ושמואל התנבא בחייו ומותו שלמר שמואל למשול משם יתרה שומע למצתי ליפול בחרב תהיה מיתתך כפרה עליך ויסי' גורלך עמי במקום שלחי שמה ושמע שלמר למצתו וכהרג הוא וכניו עמו כדי שיהיה חלקו עם שמואל הנביא שנאמר עמי במחיצתי וכ"ל וכ' נגד שני המות שלחה שרשה בו שמואל וזכה לעכור להיות עמו במחיצתו נגדם לומר כאן כפל לשון על לשון שמא וז"ל במדרש כפל לשון על לשון שמא כלשון היה הזה שמתנבייתא לעתיד ביום ההוא ומחזירה בגילגל שלח תחזק השמא ע"כ לכוונה כן היה שלול מתנבית מפני שמואל ולא הזכיר את שלול מכח מעשה נוב עיר הכהנים וכל המתנבים הק"כ מוחל לו על כל עוונותיו ובשביל כך זכה לעכור נגדו כזה עד שלומר לו שמואל למחר אתה ובניך עמי במחיצתי וכנגד המנו שמסר עצמו להריגה בשמחה ובטוב לב וניית לעצת שמואל כדי לכפר על עוונותיו נגד זה לומר כאן ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ בד' כדאמ' בשלח שלף שיעט מיתקנם פעמיו וירחץ גופו ודמו בין כל הכלבים הכלבתים ובשביל שני מתות הללה שרשה בו שמואל בשלותה שעה ולכך ויאמר לכם כך פרי לצדיק לומר שבשביל כך לומר לו שמואל למחר יהיה אתה ובניך עמי במחיצתי ובשכרך יהיה גדול כמוני ומפרש ואזיל דמי לומר לו כלבדים הללה ל"ל לך יש אלהים שופטים בארץ זה שמואל זכעין שלחירה בעלת קול לשלול כבר ביתיה אלהים עולים מן הארץ זה שמואל ולומר שופטים לשון רבים ע"ד המדרש שמואל הניח עמו גם משה לו יתפרש בפשוטה שלומר לך יש אלהים שופטים בארץ שהק"ב בן את שלול על חטאיו כדי שיתכפר וכדכתבמו ולומר שהיה שופטים לשון רבים לומר שדנו ע"י מלאכים של מעלה כפירש"י ודכוותה שדנו לותו נע' שבהדרין שלמעלה כי יין הנין את המלך שלח נע' שבהדרין:

נט למנצח לל תשחת לדוד מכתם בשלח שלול וישמרו את הבית להמיתו נ' הצ' ממזמור הזה לומר דוד על לותן המבקשים להמיתו וכאומר כאן כפול הצילני מלויפי נ' הצילני מפעלי און נ' לומר שמדבר בשני עניני לתך בפשוטה בשלול שלנו לשאול להמיתו על שמיכ' הצילנו והורידו מן החלון ומ"ם פע' הצילני מפועלי און מדבר נגד מוניו שהיו לומדים לדוד הכת על לשת לית מיתתו כמה לומר שעניין זה מדבר לחר חטת ב"ם ורצו לומר לותו במיתה והוציל שמדבר מלותן לשר מבקשין נפשו להמיתו ממכן להדדי ולף שלח היו בזמן לחד והכה נגד ענין הנאמרו לו הכת על ב"ל מיתתו כמה נגד זה לומר כי כמה תרבו להפשי יגורו עלי עזים לית פשעי ולא חטאתי ס' לומר שלח היה לו כלל שום חטא ולא היה היכי כתין הכת על ב"ל מטעם לכל היוצא למלחמת בית דוד נט על תנאי היה כותב לשתו וכמאמר רז"ל ול"ב בלי עון ירצון ויכוננה עורה לקראתי ורלה את מחשבתם הרעה לשר דוגים לשפוך דמי סם נקי חנם: לומר מעקרת דדיבא פרכא דבלחת היקשו בזה בכמה שלנות ותשובות לתת שלמרו רז"ל לכל היוצא למלחמת בית דוד נט על תנאי היה כותב לשתו שם יחיה יחיה נט ושם לא יחיה לא יחיה נט וזה זוה נט מלהבה שלובה את לשתו ועושה זה לשובתה כדי שלא תיתענג לו כדי שלא תצטרך ליכנס ותהורה לחרבה ושכלה וכתב לה ספר כריתת היקשו דווקא לנט מסכלה ולא נט מלהבה ומכלן לחכמינו ז"ל לשתי דבר שכיוכו מן התורה ותירלו הס ז"ל היש ג"כ היות דוחה לחכמינו ז"ל בנט כזה מן התורה לכתיב ושפה נרושה מלפה לא יקשו ודרשו רז"ל ד"ם ניטין להכתוב בא ללמד לשפילו לא כתנרשה שלא מלפה וכגון שלומר לשתו הרי את מגורשת מכני ולי את מותרת לכל לדם לכבה"ג מגורשת ולע"ם לכזה היש נט מלהבה שבשביל כך לסרס לכולי עלמא כי כוונתו היה להחזיר ולפ"ה היה מגורשת ס"ם דנט מלהבה הוי נט על ב"ל התנאה: וכתבו המפרשים דגם סגירוסין של ישראל שהק"ב בירם לותו לגלות בין הלומות כזה ג"כ בכה"ג שהק"ב לחר לכו הרי את מגורשת מכני ולי את מותרת לע"ז וכמו שלומר הרי את מגורשת ולי את מותרת לכל לדם למגורשת שלל"כ תיקשה שלחר שגירם הק"ב לותה לעבוד ע"ז היתיר לעבוד ע"ז שלל שהק"ב גירם לותה בתנאי מפורש כנ"ל: והכה זהו הכוונה בפסוקים הללה לשר לחו עסוקין בו שלחר שדוד לומר לרבו לנפשי ולא פשעי ולא חטאתי ה' בלי עון ירוצון מטעם דנט על תנאי היו נט ול"ב מוכח דסובר לשפה נרושה מלפה בא ללמד לשתו הרי את מגורשת מכני ולי את מותרת לכל לדם למגורשת כיללמד

לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב וְיסֹובְבוּ עִיר׃
הִנֵּה יַבִּיעוּן בְּפִיהֶם חֶרֶב
בְּשִׂפְתוֹתֵיהֶם כִּי מִי שֹׁמֵעַ׃ וְאַתָּה
יְהוָה תִּשְׂחַק לָמוֹ תִּלְעַג לְכָל גּוֹיִם׃
עֻזּוֹ אֵלֶיךָ אֶשְׁמְרָה כִּי אֱלֹהִים
מִשְׂגַּבִּי׃ אֱלֹהֵי חַסְדִּי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים
יַרְאֵנִי בְשׁוּרָרָי׃ אַל תַּהַרְגֵם פֶּן
יִשְׁכְּחוּ עַמִּי הֲנִיעֵמוֹ בְחֵילְךָ וְהוֹרִידֵמוֹ
מָגִנָּנוּ אֲדֹנָי׃ חַטַּאת פִּימוֹ דְּבַר
שִׂפְתֵימוֹ וְיִלָּכְדוּ בְגַאֲונָם וּמֵאָלָה
וּמִכַּחַשׁ יְסַפֵּרוּ׃ כַּלֵּה בְחֵמָה כַּלֵּה
וְאֵינֵמוֹ וְיֵדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב
לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֶלָה׃ וְיָשֻׁבוּ לָעֶרֶב
יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב וְיסֹובְבוּ עִיר׃ הֵמָּה
יְנִיעוּן לֶאֱכֹל אִם לֹא יִשְׂבְּעוּ וָלִינוּ׃
וַאֲנִי אָשִׁיר עֻזֶּךָ וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ
כִּי הָיִיתָ מִשְׂגָּב לִי וּמָנוֹס בְּיוֹם צַר
לִי׃ עֻזִּי אֵלֶיךָ אֲזַמֵּרָה כִּי אֱלֹהִים
מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי׃ ס לַמְנַצֵּחַ
עַל שׁוֹשַׁנֵּי עֵדוּת מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד׃

בהצותו

פלוני גם על תנאי וכנ"ל ומיהו לא גם הגירושין של ישראל בגלות הוי גירושין מעם ומ"ל בלא תשובה לימי יכול הק"ב לחזור ולינהל לותכו מושבע היה לנו לין מחזיר גרושתו לך ע"י תשובה הק"ב הינהל לותכו וכמאמר רז"ל בפ"ב דיומא גדולה תשובה שמחיה את המת שנאמר השובו בנים שובבים וגו' ואין בנים אלא חיים שנאמר בנים אתם לה' אלהיכם ואין מת אלא חי שנאמר ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום ואין חיים אלא מתים שנאמר ואני חי כי אתכם ואין מת אלא חי שנאמר ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת המות ואין חיים אלא מתים שנאמר ומתי מעט מספר ואין מת אלא חי שנאמר ואתם הדבקים וגו' ואין חי אלא מת שנאמר והחי יתן אל לבו ואין חי אלא מת שנאמר ואת המתים אשר כבר מתו ואין חי אלא מת שנאמר ואת החיים אשר הם חיים היום

יפרוש שביה מכוון ת' פרשה על ת' פרשה לא פחות ולא יותר
ותו לשלח הוסיף דוד עוד עיירות כנון גרים ונרייס ותרס
לונה והוסיף לקדש בקדושת ת"י נוסף על ת' פרשה שבכם
יפוסיון ותו עניין ארץ גלעד שהוא חמש מלכות עמיים והוסיף
חמש לקדושת ת"י ונתן לשבטי שבטיים
ומחנה כל חלק טעמיך נעני : והכה
הקופיה פרשתוה בעניין מדת ת"י
שביה דווקא ת"פ על ת"פ מניינו
לפרש כי הת"י הוא תרומת מעשר
העולם וכוונתו לעת מפרשי התורה
והעניין הוא כי העולם הוא שית אלפי
פרשה על שית אלפי פרשה בעגולת
ולדעת אחד תכלת לסוכר לעגולת מגו
רבוע הוא תלת ת"ך מניינו שבשתעשר
פרבוע של העולם לעיגול יעשר ל'
אלפים פרשה על דת"פ והוא בתורך
עשר פעמים ת"פ וברוחב עשר פעמי'
ת"פ וכשתחלקיהו בתשבורות הוא
עשר פעמים עשר ות"ך מניינו שהעול'
הוא מלא רבועות וכל רבועה הוא ת"פ
על ת"פ ומחילת ת"י הוא מעשר מן
המעשר ותשור לזרים אלא לכהנים
והם הם ישראל שהם ממלכת כהני' ולכך
אלא זכו ישראל דווקא ולא זכו גו אלא אחר קבלת
התורה שהז קשר לשם כתר כהונה ולזו זכו לחלק המעשר מן
המעשר שאשור לזרים אלא לכהנים דווקא וכימו שלמדו רז"ל
מקראי לחמ"כ כל זה לדעת התם"ה לסוכר לעגולת מגו רבוע הוא
תלתא ות"ך לפשיטתו לזיכו מגיע לכלל חלק ת"י רק ת"פ על ת"פ
מכוון ולא פחות ולא יותר ת"ך הוא סוכר כהלוך תכת דסבר
לכיכם יפיד לא שמי' כיכם מטע' לחותן עיירו' שבכם דוד המלך
וכוסף על ת"פ על ת"פ לזיכן מגיעין לכלל קדושת ת"י :
לחיכך תכת לסוכר לעגולת מגו רבועה הוא רבעה וסכי הלכתא
שם כם"ם ת"ך לדידיה נפתר הלוך פרושה וע"כ צריכא לזיכך
פרושה ולפוס הלי פרושה יתורן כל הקושיות אשר הקשיתי
למעלה והעניין הוא שהעולם הוא ת"פ על ת"פ בעגולת
וברבועה תחשר רביע' ומחילת נשאר ת"פ ופחות חלות פ' על
ת"ך וחמש חלות פרשה ות"ך בתורך וברוחב הוא מכוון עשר
פעמים ת"ן פ' ומחילת בתשבורות היא עשר פ' עשר העולם
שהוא רבועות וכל רבועה הוא ת"ן פ' והוא המעשר מן המעשר
ועתה נא מכוון למדת ת"י ת"פ על ת"פ ומחילת נשאר בתורך
רבועה רוחב כ"פ ואורך ת"ן פ' וברוחב הוא כשאר רבועה רוחב
כ"פ ואורך ת"פ ועתה שים תורך לרוחב ת"ך מניינו ככלל המעשר

בְּהַצּוֹתוֹ אֶת אֲרָם נַהֲרַיִם וְאֶת אֲרָם
צוֹבָה וַיָּשָׁב יוֹאָב וַיַּךְ אֶת אֱדוֹם
בְּגֵיא מֶלַח שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף :
אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ פָרַצְתָּנוּ אָנַפְתָּ
תְּשׁוֹבֵב לָנוּ : הִרְעַשְׁתָּה אֶרֶץ
פִּצַּמְתָּהּ רְפָה שִׁבְרֶיהָ כִּי מָטָה :
הֶרְאִיתָ עַמְּךָ קָשָׁה הִשְׁקִיתָנוּ יֵין
תַּרְעֵלָה : נָתַתָּה לִירֵאֶיךָ נֵס
לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קֶשֶׁט סֶלָה: לְמַעַן
יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי:
אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה אֲחַלְּקָה
שְׁכֶם וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד: לִי גִלְעָד
ולי

לחמשה חלקי' תמנה כל חלק שבטי' ומחצה ומחילה מני' לעשרה
שבטי' שהם ל' חלקי' ת"פ והחלק
החמישי שהם ג' שבטי' ומחצה כפי
חלק זכו ליטול בארץ גלעד כוסף על
ת"פ וכדי למלאות החשבון מעשר
מן המעשר ואת אשר נשא' תלקי שבט
תשעה י"ג שבטי' שלימי' בשביעים כנגד
דוד המלך עוד עיירות כנון גרים
נהריס ותרס נוסף והוסיף לקדושת
ת"י כי כן נשאר במדת המעשר
המעשר בקרן זוויות רבועה קשבה כ"פ
על כ"פ והוא נגד החני השבט שהוא
ואתי' כמ"ל לכיכם יפיד שמי' כיכם
וכניסת דוד המלך היה לימו כמו
כניסת כל ישרא' בימות יהושע בן נון
ומשעם שהמלוכה ניתן לדוד וזרעו
עד עולם מלת שמו יתברך וכלכתיב
לא יסור שבט מיהודה וגו' וכל שבטות הללו הולכין וסובבין
למ"ד לעגולת מגו רבועה ריבעה : והכה לפוס הלי שבטות
פרשנו עוד ענין בכלל בנוסח הסוכה שלמדו רז"ל סוכה שיהיו
גבוה לעולה מעשרים אמה היא פסולה כו' פרשתי הענין ע"פ
שלמדו רז"ל בתשובת המין על משל הלביכם שומר שבתות הלך
מוריד גשמים והשיב לו כלום אדם מטלטל כל ת"ק שנ' וקראתם כזה
ללמד לגזומה נקט הלא שהלמת כן הוא שהרי"ם כה כרח את
העולם במדתו דווקא ל"ת על ל"ת כי לא היה אפשר להיות
בשנגון לחר ומחשב הכוכר ליותר מל"ת לא היה יכול לברחו
מחשב יריעת גשמים שהוא עיקר ברכתן וכדילמו רז"ל על
פסוק ומתפי גשמים בעתם בלילי שבתות ויו"ט שלא היה
היה יכול לברחו מחשב שרשם הקב"ה לזכות את ישראל בכתיב
ת"י שהוא מדין מעשר מן המעשר ויקיל"ן דכיון שהוא על ל"ת
ל"ת לילו קובע למעשר והכה מלחר שהעולם הוא ל' לחות על
ל' לחות והוא בעגול וכשתעשר הענול רבוע לעת הלחת
כנ"ל תחשר רביעית חמילת כשלר העולם ג"ת על ג"ת שהוא
גם"ג העולם ט' לחות וכל לחת הוא ת"ת שהם טפחי' וכשתחלקיהו
בתשבורות טפח על טפח ברוח לחת תמנה אל"ף טפחים טפ"ט
ברוח לחת והעולם הוא ברוח לחת ועשה נא
כעמיים אל"ף שהוא תתקע"ב טפחים טע"ב ברוח לחת ועשה נא

ותשוב

וְלִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי
יְהוּדָה מְחֹקְקִי : מוֹאָב סִיר רַחְצִי
עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי עָלַי פְּלֶשֶׁת
הִתְרוֹעָעִי : מִי יוֹבִלֵנִי עִיר מָצוֹר
מִי נָחָנִי עַד אֱדוֹם : הֲלֹא אַתָּה
אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא אֱלֹהִים
בְּצִבְאוֹתֵינוּ : הָבָה לָנוּ עֶזְרַת מִצָּר
וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם : בֵּאלֹהִים
נַעֲשֶׂה חָיִל וְהוּא יָבוּס צָרֵינוּ :

סא לַמְנַצֵּחַ עַל נְגִינַת לְדָוִד :
שִׁמְעָה אֱלֹהִים רִנָּתִי הַקְשִׁיבָה
תְּפִלָּתִי : מִקְצֵה הָאָרֶץ אֵלֶיךָ
אֶקְרָא בַּעֲטֹף לִבִּי בְּצוּר רוֹם מִמֶּנִּי
תַנְחֵנִי : כִּי הָיִיתָ מַחְסֶה לִי מִגְדַּל
עֹז מִפְּנֵי אוֹיֵב : אָגוּרָה בְאָהֳלְךָ
עוֹלָמִים אֶחְסֶה בְסֵתֶר כְּנָפֶיךָ סֶלָה:
כִּי אַתָּה אֱלֹהִים שָׁמַעְתָּ לִנְדָרָי
נָתַתָּ יְרֻשַׁת יִרְאֵי שְׁמֶךָ : יָמִים עַל
יְמֵי מֶלֶךְ תּוֹסִיף שְׁנוֹתָיו כְּמוֹ דוֹר
וָדוֹר

וחסוך גבוך הסוכה שהוא לחות להיינו עם הסכך שהוא לפקות שיער טפח שהוא שיער הגוף שבסוכ' ולא יותר והשיער התוך ורוחב של הסוכה שהוא לפחות ז' טפחים על ז' תמצא בתשבורות ג"כ תתקע"ב טפחים טע"ט כרוס לחה שהוא מכוון למלת העולם כמלתו של ק"ב והכה ע"פ סברות הללו יתפרש כוונת המזמור הזה וז"ל (נתכלח על סומן מכת לדוד בלחמ) לומר שכוונת המזמור הזה ללחם זכות ליעקב הנמשלים לשושנה שיזכו לילך לחרבם לארץ הקדוש שהוא במגי' ידין מעשר מן המעשר וכן התשבון מוכיח לזה שמדתו היה ת"פ על ת"פ מטעם זה ולכך אין לפ"י חלק ובחלה שלח ישראל לווקח שהם כהנים לחל עליון וכנזכר לחמים כזה יבחלוך דעיונך לומר מעיקרא דדיבח פרכח דחלח זהו הסברח דעגולח מגו רבועה הוא חלחת קיימ לחלק ה"ח של הגמרח לחכל לפעת לחמת קיי"ל דעגולח מגו רבועה הוא דיבעיח ק"כ מגי' יותר מ"ת פרסם למעשר מן המעשר ומכח הקושיה זו תתבדך בלבבך לומר דע"כ ל"ה לומר למעשר מן המעשר יחסב לחדת זה פחת המשורר (בהגהותו חת שהם כהניים ולחרם נוהג) פירשי מפחתן בחלחמה וכל זה כוונתו היה לחבלי המעשר מן המעשר והוא חשר חגי' לישראל שהם כהנים ולא לע"ה ול"ח (חלניים זכחתנו פרשתנו חנפת חשובה לנו) היינו לפוב לחרנינו חגי' לנו מדין מעשר מן המעשר מהבנות ל"ל חלניות ולכך לחמר הכי ל' לפוכות נגד ל' חלניות ולא"ה (הרשעת חרץ) היינו חרץ הקדושה (פנימה) לותנו בין ה"ם (רפה שבריה כי חטה) לומר שעמו יתברך ירפה הכהנים לשבר כשהבנו בין ה"ם כי בחרץ הזה יהיה חסור לזרים שלח לישראל דווקא ולכך מדבר כל המזמור הזה על כחלת ח"י לישראל עד (נחתן יחלנון ידידין הוציעה יחיך) שהכל יתפרש על הגחולה חשר יהיה בחברה בימיהם וסיבת הגחולה תהיה מעשם (חלניים דבר בקדשו גו' לחלקה שכם) פירשי לחחזיק לכחלת יעקב שהיהם כי לשם מגי' לחלק וחלחה של ק"י ולח לומלת לחמר כל זה הו' לווק"ל לפ"ד דעגול' מגו רבוע' הוא רבוע'

וכדיעת ההלכתא של שם"ם ולהורות שיעה זו לחמר המשורר (ועמק סוכת לחמר) ר"ל מדוד עומק הסוכה שהיה לווקא עד ג' לחמ' אזר רקייב דעגולה מגו רבועה הוא רבוע ושפיר כתבהר דפ"י הוא חשבון מעשר מן המעשר שהעולם הוא בחלתו של ק"ב ל"ה על ל"ה מעשר ושפיר מגיע ק"י מעשר מן המעשר ונקופן שגם לרש כהריים ולרש נוכח עולם למכין ונקופן שהשבטי' י"ב הם להיינו שחפרים ומעשר כרקופן ומעמון הם ועליין כשאר עוד לרבועה קטנה כ"פ על כ"פ זו היה חלק לחכי השבט והוא לחשר עשק דוד כל ימיו וכנס עיירות כגון לרש כהרים ולרש נוכ' להשלים המכין הרבועה הכ"ל ובחשר פרשנו לחחלה הכל ב לווקר ולבורות כל שבטי' הללו פתחו כנסת ישראל ולחמרו (לי בלעד) לומר שלפו"ל חלי חוסבנ"מ בגי' ב"כ לרץ בלעד להשלים בחשבון ולחה משום (לי לחפרים ולי מעשה גו') לומר מעשה לחפרים ומעשה לשבי שבטים נחלקו ומחילה י"ב שבטים הם ושפיר מגי' ל' חלקים להיינו ת"פ לעשרה שבטים וכ' שבטי' ומחצה כשאר לרץ בלעד וכנד לוחו חלי השבט הנשחר על תשלום חלשה עשרה שבטים ככנדו בשחר הרבועה הקטנה כ"פ על כ"פ וכנד זה היה כניסת דוד המלך ומעשה (יהודה מחקקי) פירשי שהמלוכ' והממשלה הגי' לדוד וזרעו שהוא משבט יהודה ולכך דיבר כמו שבניסת כל ישראל בימי יהושע' בן נון וע"כ מכח כל הלרץ שבתר' כתבהר דפ"י הוא מכוון למעשר מן המעשר לח פחות ולח יותר והוא חלק לישראל שהם כהניים לפ עליון ולח חלק העמוני' שזרים הם ומעשר מן המעשר חסור לזרים ולזה סיים המשורר (מוחב סיר רחצי על לחדום חשליך נעלי עד בלעדי' כעשה חיל והוא יבוס צרינו להיינו לעתיד לבח מגר' הגלות מבין הע"ה ולהביחנו ש לרצינו לרץ הקדושה מעשר מן המעשר :

סא למנצח על נגינות לדוד גו' שהם כל המזמור הזה הולך וסובב על המזמור שלפניו ותלמוד לח הסתום מן המפורש כי במזמור הזה הכל מפורש יותר בלח הטיב

פיעד כי כל המסך כוונת המזמור שלפניו הכל סובב והולך להורות שפ"י מגי' ליסראל דווקא ולא לזולת' מטעם שהוא מעשר מן המעשר מכל העולם ולפסור לזרים הם ה"ה אלא ליסראל דווקא וצ"ע (מטעם אלהים רבתי הקשיבה תפלתי מקצה הארץ אליך אקרא) וזהסיבן במדרש מטעם אלהים תפלתי זש"ה תפלת לדיקים יטמ' בכל מקום שיסראל קורחים אלהים יטמ' ועכשיו אינו בין הש"ה אליך אקרא כו' עכ"ל וכל זה מטעם הנזכר שמגי' לנו ש"י בדין מעשר מן המעשר שאסור לזרים הם בחומות אלא ליסראל דווקא ולכך בדין נותן (נמור יהוה ממני תבחני) פירש הרל"ק נמור שהוא הם מחני אלא לוכלי לעלות לפסח הייטו לש"י (כי פעמים דנות סייע מקשה לנו) הייטו שמהדרינ גליות גלילתנו ולפיכך לנור עולמים הייטו זמניס לרוכים בהילך סוף בית המקדש עכ"ל וצ"ע (לחקשה בפסוק בכפיך) הייטו לש"י (כי לאתה אלהים שמעת לנדרי) פירש הרל"ק שכוונדים כדרים וכדנות שם יעלה הפס מגלות לש"י (נתת ירוש' ירלי שמך) פירש"י ז"ל שהחזרת ירושתם של יסראל על ידו הייטו אותן עיירות לשר כמו דוד המלך כגון לרש בהרים ולרש נוב' וכיוצא יחיל שחיוב כיוצא להפלים לחשבון המעשר המעשר לאסור לזרים אלא ליסראל ושפיר התפלל בכל המזמו' על החזרת לש"י : והכי מהלי טעמא ג"כ פרשנו בענין שכות דוד מלך יסראל שהיו ג"כ דווקא ע' שנים ולא פחות ולא יותר גם זהו שכח שפסראל הכ"ל כי דוד היה גילגול דאל"ה שהיה כהן לפל עליון וכדרש רז"ל על פסוק ואלים תרומות גומ' וכמו כן דוד ג"כ היה כהן וזכה למעשר מן המעשר מטעמים שבעולם דהייטו מ"ש אלהים דהוא מעשר מן המעשר שבעולם מכוון ע' שנים לש פחות ולא יותר כי מנד החיות לש היה לו סוס חיות כי בריאתו היה להיות בפל לך שוכח למעשר מן המעשר מטכות כל העולם עם השלף ש"ז ולהורות שפרק זו לחתר (יחיש על ימי המלך) זהו דוד המלך (תוסיף שכותיו כמו דוד ודור) פירש"י יחיש ימי המלך תוסיף לש נגזר למות בחור תוסיף עלי שנים להיות שבעי' כמו שכות של דוד ודור וכל זה הוא מעשה מעשר מן המעשר ומקובר

דָּוִד : יֵשֵׁב עוֹלָם לִפְנֵי אֱלֹהִים חֶסֶד וֶאֱמֶת מַן יְנַצְּרֵהוּ: כֵּן אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ לָעַד לְשַׁלֵּמִי נְדָרַי יוֹם יוֹם :

סב לַמְנַצֵּחַ עַל יְדוּתוּן מִזְמוֹר לְדָוִד : אַךְ אֶל אֱלֹהִים דּוֹמִיָּה נַפְשִׁי מִמֶּנּוּ יְשׁוּעָתִי : אַךְ הוּא צוּרִי וְיִשׁוּעָתִי מִשְׂגַּבִּי לֹא אֶמּוֹט רַבָּה : עַד אָנָה תְּהוֹתְתוּ עַל אִישׁ תְּרָצְּחוּ כֻלְּכֶם כְּקִיר נָטוּי גָּדֵר הֲדֻחוּיָה: אַךְ מִשְּׂאֵתוֹ יָעֲצוּ לְהַדִּיחַ יִרְצוּ כָזָב בְּפִיו יְבָרֵכוּ וּבְקִרְבָּם יְקַלְלוּ סֶלָה : אַךְ לֵאלֹהִים דּוֹמִי נַפְשִׁי כִּי מִמֶּנּוּ תִקְוָתִי : אַךְ הוּא צוּרִי וְיִשׁוּעָתִי מִשְׂגַּבִּי לֹא אֶמּוֹט : עַל אֱלֹהִים יִשְׁעִי וְכְבוֹדִי צוּר עֻזִּי מַחְסִי בֵּאלֹהִים : בִּטְחוּ בוֹ בְכָל עֵת עָם שִׁפְכוּ לְפָנָיו לִבְּכֶם אֱלֹהִים מַחְסֶה לָנוּ סֶלָה : אַךְ הֶבֶל בְּנֵי

עניין זה של הענין של ש"י שהוא ג"כ מהלי טעמא ומשם נלמל למעשר מן המעשר אסור לזרים אלא ליסראל דווקא וצ"ע ב"ה ג"כ בשנות דוד המלך וכמוכר למעלה וצ"ע (כן תזמרה שמך לעד לשלמי) וכדמתרגמינן כאן לשבחא שמך לעלמי לעלמין ביומא פרקנא דיסראל ובזמן דיתרב מלכא משיחא למהוי מלך ע"כ שכוונם שכאו שאתה טהור לי להוסיף לי שבוי עד ע' מטעם למעשר מן המעשר אשר ניתן לכהן דווקא כן יתירוק הק"בה את יסראל ויחזירם לאדמם ארן הקדושה מדין יוצא מן המעשר הניתן לכהנים דווקא הם יסראל וכדפרשנו :

סב למנצח על ידותון מזמור לדוד נו

הנה גם המזמור הזה הולך ומוסב על המזמור שלפניו ושלפני פניו ומדבר בענין הגלות של יסראל ובתולתן וכן פירש התרגום והרל"ק ז"ל וגם במדרש ז"ל למנצח על ידותון סייטו בגזירות והלינין אשר הש"ה גוזרין עליהם בגלות (אך אל אלהים דומיי נפשי) לומר שבכל הצרות אשר גוזרין עליהם הש"ה אלו דוממים ושותקין ולינין מתרעמין על מדותיו של שמו יתברך ומצפין תמיד על ישועתו סייטו הגאולה כי הענין הגלות אשר בתו עליהם הוא תמורת נסיונ וכעין שהבריחם כתן לאברהם או מלכיות או גיהנם וכיוצ מלכיות כדי להכלל את בניו מניהנם וצ"ע (אך צורי וישועתי משגבי) לומר שהגלות הוא המועיל לי כדי (שלא לחמוט רגל) ולדעו"ז רבה זהו הגיהנם ועל החומות לחוד (עד אנה תהותתו על איש) סייטו על יסראל שכולם הם כאיש אחד בגולה אחת (תרצחו כולכם כקיר נטוי גדר הדחויה) לומר שכמו קיר וגדר הנשענים ליפול מצד חולשתן כן יסראל בין החומות ואינו אותן החומות אשר בעיניהם מדברי כמו שלוש ליסראל מצד שכאתן אשר מניע מיסראל ומרחק לו פניס יפות ולבו על עמו וצ"ע (אך משאתו יעצו להדיח) את יסראל (ירצו כזב בפיו יברכו ובקרבם יקללו סלה) ופ"ה (אך לאלהים דומי נפשי) שאני דומס ושותק ולינין מתרעמ על מדותיו של שמו יתברך ולמה (כי ממנו תקותי) ולמה מפני (אך הוא צורי וישועתי משגבי לא אמוט) רש

בְּנֵי אִישׁ בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת הֵמָּה
מֵהֶבֶל יָחַד : אַל תִּבְטְחוּ בְעֹשֶׁק
וּבְגָזֵל אַל תֶּהְבָּלוּ חַיִל כִּי יָנוּב אַל
תָּשִׁיתוּ לֵב : אַחַת דִּבֶּר אֱלֹהִים
שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי כִּי עֹז לֵאלֹהִים :
וְלָךְ אֲדֹנָי חָסֶד כִּי אַתָּה תְּשַׁלֵּם
לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ : סג מִזְמוֹר
לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה :
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ צָמְאָה
לְךָ נַפְשִׁי כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי בְּאֶרֶץ צִיָּה
וְעָיֵף בְּלִי מָיִם : כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִךָ
לִרְאוֹת עֻזֶּךָ וְכְבוֹדֶךָ : כִּי טוֹב
חַסְדְּךָ מֵחַיִּים שְׂפָתַי יְשַׁבְּחוּנָךְ : כֵּן
אֲבָרֶכְךָ בְחַיָּי בְשִׁמְךָ אֶשָּׂא כַפָּי :
כְּמוֹ חֵלֶב וְדֶשֶׁן תִּשְׂבַּע נַפְשִׁי וְשִׂפְתֵי
רְנָנוֹת יְהַלֵּל פִּי : אִם זְכַרְתִּיךָ עַל
יְצוּעָי בְּאַשְׁמֻרוֹת אֶהְגֶּה בָךְ : כִּי
הָיִיתָ עֶזְרָתָה לִי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֲרַנֵּן :
דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ בִּי תָמְכָה
יְמִינֶךָ : וְהֵמָּה לְשׁוֹאָה יְבַקְשׁוּ נַפְשִׁי
יָבֹאוּ בְתַחְתִּיּוֹת הָאָרֶץ : יַגִּירֻהוּ
עַל יְדֵי חָרֶב מְנָת שֻׁעָלִים יִהְיוּ :
וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים יִתְהַלֵּל כָּל
הַנִּשְׁבָּע בּוֹ כִּי יִסָּכֵר פִּי דוֹבְרֵי שָׁקֶר :
סד לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד :
שְׁמַע אֱלֹהִים קוֹלִי בְשִׂיחִי מִפַּחַד
אוֹיֵב תִּצֹּר חַיָּי : תַּסְתִּירֵנִי מִסּוֹד
מְרֵעִים מֵרִגְשַׁת פֹּעֲלֵי אָוֶן : אֲשֶׁר

שננו

(על אלהים ישעי וכבולי צור עזי
מחסי באלהים) שאלו בוטחין תמיד בשמו ויתברך וכל יום
ויום עומדי' ומצפין שמא יבא למחר וכמו שאמרו רז"ל ולכך
(בטחו בו בכל עת) לומר בכל יום ויום יאמר שמא יבא למחר
ואיתמ' יהיה זה (עם שפכו לפניו
לבבכם) בתשובה לז (אלהי מחסי
לעו שלא) היינו הנאולה והישועה
אשר יבא במהרה בימינו וכן פירש
רבי' רש"ל ז"ל ושם יאמר הקומר
מה תועלת ח"ו יש בתשובה בשפיכת
לבו לשמים ולזה לעו רוצין הקומות
הרשעים בזלזה אשר תמיד מבקשין
שמו יתברך ועובדין לזולתו אחר ותמיד
דרכ' מוללות בעושר ובכבוד לז"ל
(לך בכל בני מדם כוזב) לומר
שאותן רשעים אשר מעשיהן הוא הכל
הוא הבלותן הכל הבל הוא (בני איש
מחזוקים לעלות המה מהבל יחד)
לומר שהמה והבלם הכל שקול הוא
מחזוקים למשקל לאחד כי המ ועושרם
יהיה בטלים ומבוטלים כאחד ואין זה
רק חיי שעה וכלל עובר (אל תבטחו
בעושק ובגזל היינו ממול' של הרשעים
שהוא ממון שאינו של יושר רק מלא
על ועושק (אל תהבלו חיל כי יבוב)
לומר שאל תתקוה בהבלותם (אל
תשיתו זה על לב) ענין זה כי (אחת
דבר אלהים גו') הכוונה ע"ל
שאחרו רז"ל שהעניו הבלותם של
הרשעים וגרמם של הצדיקים הכל
לטובת הצדיק הוא ולרעת הרשע כי
הצדיק סובל בעה"ז מצרות בשביל
הרשע ובכי שהוא יבהול לעה"ב
בהבלי' חלקו וגם בוטל חלק הרשע
כי אף לו דקים שבך מלאים מצות אלא
הצדיק בוטל' חלקו וגם חלק של הרשע
שכר אשר קיים המצות שהיה יכול הרשע
לקבל בעה"ז אלא הוא המקויים לעה"ב כאן
(אחת דבר אלהים) לומר שאלהים
אחת דבר רק אחת הייתו שכר אחת
המצות המקויים בעה"ב (ושתים זו

שמעתי מפי הגביר שלמה מצרפת ירצו שנטל שני שכרים
חלק שכר עשייתו מהמצות אשר קיים הצדיק וחלק שכר הקיום
מהמצות מפל הרשע משלם לו הק"ב שכרו בחילו הוא עשאו
המקויים ול"ז משלם לאיש כמעשהו והקשו רז"ל מעשהו לא
כתוב אלא כמעשיהו לומר בחילו הוא
העושה אף שלא עשה רק שנטל שכר
עשייתו וקיום המצות שעשה רשע
תמורת שעושה אשר פבל הצדיק בעה"ז
בעה"ב ול"ל זהו הגור' הגלות הרשעי'
בעה"ז כי אין הק"ב משלם לפס שוב
עושה על חטאתן בעה"ז רק הצדיק
מאבל הצרות ועושה מפל הרשע כדי
ליטול פי שכי' בעה"ב וק"ל

סג מזמור לדוד בהיותו
במדבר יהודה
גו' כתב הרל"ק ז"ל וז"ל מזמור זה
לאחר דוד כשהיה בודד מפני שאול
ומדבר יהוד' הוא מדבר זיף שהיה
צורי וחזקי אתה כי אין מפליט ומשגב
זולתך כאשר אני מטלטל ממקום
למקו' שהוא תאב להיות בארץ ישראל
כו' במקום קולמ מובא כי שם היה
רגילי חכמי ישראל והתלוה שיהיה
בישיבה ולימד מהם כאלה הנאה לחיים
והוא בארץ זיף ועיף כי בטלטולך
לא היו עיפו האחרים כי אם אתה מצוק
ומרי נפש ואמר למלך נפשי ל הנפש
כמו על הגוף כי הנאותה היא תכלית
התלוה והנפש המושלת תלוה על
החכמה וקרבת אלהי' עכ"ל וזה"ל ולזון
בלי חיים כי התורה נלמת לחיים
בעניין חיים וחיים ולמעלה פרשנו ענין
זה על פסוק תורת ה' תמימה משיבת
נפש כי התורה היא נקראת חיים חיי'
וגם עץ חיים למחזיקי' בה כי הנאותה
תמיד רצונה לנאת מן הגוף אלא
אחר שרוקח הנאיצה למטה על הארץ
חוזרת לשקר בנוף כן הוא במדרש
ס"ט ואין הנאיצה שורה אלא במקום
לוחי תורה בעניין שכיס שיושבין
ועוסקין בתורה הנאיצה שרוי בהיכלם
וזהו בעניין אשר נקרא חיים חיי' וגם

שָׁנְנוּ כַחֶרֶב לְשׁוֹנָם דָּרְכוּ חִצָּם דָּבָר מָר : לִירֹב בַּמִּסְתָּרִים תָּם פִּתְאֹם יוֹרֻהוּ וְלֹא יִירָאוּ : יְחַזְּקוּ לָמוֹ דָּבָר רָע יְסַפְּרוּ לִטְמֹן מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה לָמוֹ : יַחְפְּשׂוּ עַוְלֹת תַּמְנוּ חֵפֶשׂ מְחֻפָּשׂ וְקֶרֶב אִישׁ וְלֵב עָמֹק : וַיהִי אֱלֹהִים חֵץ פִּתְאֹם הָיוּ מַכּוֹתָם : וַיַּכְשִׁילֻהוּ עָלֵימוֹ לְשׁוֹנָם יִתְנוֹדְדוּ כָּל רֹאֵה בָם : וַיִּירְאוּ כָל אָדָם וַיַּגִּידוּ פֹּעַל אֱלֹהִים וּמַעֲשֵׂהוּ הִשְׂכִּילוּ : יִשְׂמַח צַדִּיק בַּיהוָה וְחָסָה בוֹ וְיִתְהַלְלוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב : סה לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד שִׁיר : לְךָ דֻמִיָּה תְהִלָּה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן וּלְךָ יְשֻׁלַּם נֶדֶר : שֹׁמֵעַ תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ : דִּבְרֵי עֲוֹנֹת גָּבְרוּ מֶנִּי פְשָׁעֵינוּ אַתָּה תְכַפְּרֵם : אשרי

עץ חיים ע"כ שמחזרת הנשמה לגוף כי הנשמה היא חלק אלקי ממעל ומקור הקדושה והגוף הוא חלק התחתון מקור הטומאה ושם שני הפכים ונילחמו נמלחמת הגוף חלק ע"י תורה והמצוה שורה למטה ובמלה ק"ו והמצוה אף שכול' קלם וכול' טעון ואף"ם היא שורה למטה במקו' טומאה ק"ו לנשמה שהיא רק חלק אחד משמי ממעל וכמו שהמצוה מלמעלה אלא בחותן עמי הארץ אין המצוה שורה בהיכם כי נפחלק נשמתן שהיא חלק אלהי ולא נשאר בהם רק רוח וזהו הענין תור' ה' תמימה משיב' נפש שמחזרת הנפש אל הגוף מכח שהתורה גורמת לשרות השכינה למטה על הארץ והוא אשר יגרום לאחר הנפש הגוף והנשמה נעשו מפרסו"מ (כן נקודש חזיתיך לראות עוז וכבודיך) לומר שהכח שהוכה להיות בע"י במקום תלמידי חכמים זהלמוד בהיכם וזהו לראות עוז אין אלא תורה כענין שנאמר ה' עוז לעמו יתן גו' והו' אשר יגרום לראות בעוז פירש הארץ עוזרת לראות השכינה (כי טוב חסדך מחיים) רל"ק פירש שטוב חסדך שעתה משכיל לנו בשכלת התור' וחכמ' מחיים כו' והארץ עוזרת ו"ל פיר' שטוב חסדך שעתה שוכן בקרב ישרל מחיים עכ"ל ולפי זאת יומר שהלו והלו דברי אלהים חיים לומר שהתורה היא הגורל' שהשכינה שורה בין ישרל והוא הגורם חיים ממש שלא יפרוד הנפש מסנוף כי החיים של עם הארץ אינו חיים ממש רק רוח בלא נשמה משל"כ חסדך החכמת התורה שהיא לאחר יגרום שישרה שכינתך בין ישרל היא הגורם לחיים ממש וכעין חיים חיים וגם עץ חיים למחזיקים בה ובשביל כך (שפתי ישבחוכך) והנה כבר לומרו ח"ל שהחכמה והירלה שבא לעולם הוא הגורם שהם הוי לאחר חקוק למעלה מרחשו של עולם ועפ"ז פרשכו למעלה בשבועתי כפים בברכת כהנים בחלמרו ושמו את שמי על בני ישרל גו' פיינו על ירלתי בני ישרל וזהו לאחר יגרום ולכי לאברכם פיינו לאחר חקוק למעלה מרחשו של עולם וע"ז לחמר (כן לברכך בחיי בשמך) פיינו הכוי' (לשון כפי) פיינו בברכת כהנים לאחר שם כלומר ושמו את שמי על בני ישרל גו' זהו לאחר יגרום חכמת התורה וירלה והוא הגורם לשרות השכינה למטה ובשביל כך דרשו רז"ל על פסוק זה ושמו את שמי על בני ישרל ואני אברכם שהשכינה שורה למעלה מן הכהנים והכהנים מברכין והשכינה מפכמת עמהן הכוונה לדרכינו כי הכל הוא הגור' פלומר התורה להשרות השכינה למטה ולהדבק הנפש בגוף וכו"ל (כמו חלב ודבש תחת לשונך) שפתי רננות יהללו פי) כל זה הוא (לפי זכרתי על יצועי בלילות) פיינו בלילה בשעת שלא המשמורות אז (לשבח לך) שהוא בכ"ב אותיות התורה וכעין שדוד עוסק בתורה מחצות לילה ואילך (כי היית עזרתי לי) ומה היית עזרתי לי לי"ת (ובצל כנפיך ארנן) שהיו מרנן בתורה זהו היה לי לעזר ולסעד ומפר' שמה היה העזר וכו"ל (דבקה נפשי בהגוף שלא יפרד הנפ' מהגוף אחריך לומר שלאחריך שרתה הנשמה אותך שהשכינ' שור' למט"ח דבקה בהגוף וכל כפרד ממנו וכל זה הוא לאחר גרש שהיתי מרנן בדברי תורה (כי תמכה ימיני) לומר שאתה הוא לאחר תמכה את נפשי לבל ילחו' כפרד מהגוף שלו ולכך לומר על הרשעים מנקשים חנם נפשי (ומה לשוא יבקשו נפשי ובשביל כך (יבואו בתחתיות ארץ) (ינרוהו ע"י חרב מנת שועלים יהיו) לומר שיתותו ע"י חרב כעין הנף להורנך הנשכ להורינו ולכך התפלל שלא"כ יהרגם תחילה וזו היה נשרש יוסף לאיות ושועלים וזה לאמר נגד שאול וסייעתו לאחר מנקשים להמיתו וכאשר עלתה לו ועל עצמו לאחר ישמח בלהים יתהלל כל הנשבע בו) זה שאול שנשבע לו תחילה בלחמרו ח"ו הלא יפול מעשרת הלחמ"ר עול על שנתעה ועליו לאמר (כי יסכר פי לובדי שקר) ושייעתו ז"ל :

סד למנצח

חזמור לדוד שמע אלהים קולי בשיחי מפחד לויב גו' הנה גם המזמור הזה מדבר כנגד שאול וכנגד המלשינים אשר הלשינו עליו בפני שאול (כי הרבה ז"ל ו"ל (שמע אלהים קולי בשיחי מפחד לויב) שאול תנור היי שמגר את חיי ולכך התפלל תשתירני מסוד מרעים מרגשת פועלי און לומר שדרך המלשין לעשות פעולתו הרעה

הרעה בסוד סודות כי כל מלת׳ דמתחמרי בפי תרי לית בהו תמיד ומסום לסבת ביסת וכמ״ש רז״ל מימי לא תמרתי דבר וחזרתי לאחוריי אלא ישמע תבירי רק דברתי בחוכן מיסמ׳ תבירי כדי שלא יהיה בו מסום לסבת ביסת ולכך קרא לותן כת מלסינים סוד מרעים ועליהם אמר (תהי סבנו בחרב תהא לסוסם) קום הלסון הרע שלהם (דרכו חצם דבר מר) לומר שבל״ם כדמה לתן שבח לל שלא פתחום ממרתך ותיכו יודע ותיכו מבינו פתחום כך הל״ה הולך לירחוק ותיכו שלא יכו׳ לזה ממנו ולא ח״ל פתחו יומיכו ולא יירחו) לומר שמתחר שלשון הרע בח על תבירו פתחו׳ תיכו יודע ממני יצא הרעה הזה ולכך ולא יהא אלא ממנו כי תיכו יודע מי עשה לו זה מחמר שבח פתחו׳ מחרתך כמו הזן ומ״ם תחילה (לשות בחסתרים תם) זה אמר דוד בגד עצמו שהיה תם וישר ולא עשה להם סום רעה ותם״ם (יחזקו למו דבר רע יספרו לטמון מוקשים) לומר שבשו מעשיהן להתחזק בטמון ונסת׳ (אחרו מי יראה למו) כדי שלא ידע אדם ממי יצא הרעה וזהו ממש לשבח בישה יחפשו עולת תמנו חפש מחפש תיכו בסתר וחקר תיש ולב עמוק שכל תעבות ה׳ בלבם ולחרחה עיכום הוא מחשה לו לאלוהה בלתון כן הוא דרך המלסינים וזהו הלשון בישע אלא כל מ לשלא דמתחמרי בפי תרי לית בהו מסום לשבח בישע ובהה כל מדותיו של הק״ב הוא מדה כ״מ שבמו שהם היו לשוב׳ אין פתחום כך הק״ב יביא עליהם גימולם הראוי להם וז״ל ויורם אלהים חץ פתחום היה מכוחם שגם עליהם הביא הק״ב הם מכוחם שהחזיקו בחרב פתחום וכולם נפלו בחרב כשהוא ובשה מלחר שבל מעשיהן של המלסינים היו לוחקי בטמון ובסתר חופש ומקופש וכל העוסק בעבירה בסתר הק״ב הורע ממנו בגלוי ולכך ויכשילהו עליהו לש שבשבלו בחשבון לשוכם הרע הזה בעיניו ויתגדלו הם בל רואי הם חרוב מהומתם ושפלתם יתגודדו והתמיהו בל רואה הם וירעו בל אדם לומר שעל מעשו מעשיהן בסתר עשה אתו יתברך להפרע מהם בגלוי בדי שבל אדם ירעו ויגדו פועל אלהים שהק״ב הוא עשה לש הרע בסתר ומשתר עלמו בפני אדם ובפני אתו יתברך לש היה יכול לעשות בגלוי אלא שבדי שלא יהיו אחרים בי בעוכם מעוכות ח״ו הרעה הרחשון הוא אשר יצא ח״ו ממם הוא הרעה ובעין שפיר ״פ ל׳ אחיהו יד בעלים תהיה בו תחילה ולבך בעידו שמים ואחן שלא יזכו יתן בשמים מטר והאחן תתן יבולה ואם יחטאו ח״ו יד בעלים תהי׳ תחלה ולא יתן השמי׳ מטר והאחן לא תתן יבולה הדי לך שאינו שטוש הרחשון אשר הק״ב נותן על עוונות בני אדם הוא הרעה אמר בתם׳ והו כאשר עדיין יוכל לתקן כי מניהו שבשה מיני תקנות ובפרות אשר יכול אדם לבפר על עוונו בפרה הרחשונה הוא השתיקה שאדם שומע קרפתו ושותק ע״י בך הק״ב מוחל לאדם בל עוונותיו וכאולה שיטת רז״ל בפרה האני הוא הקרבנות שאדם מקריב ומתבפר בו השלישית היא התפלה הרביעית הוא הוידוי שאדם מתוודה חטאיו ומתבפר מטע שבתב טע״מ להוא מדין מודה בקנס דפטור • החמישי הוא הבית המוקדש שהיה מבפר וכאשר רז״ל ובנו לנו בית הבחירה לבפר על בל עוונותינו • הששית הוא הצדקה שמבפר וכאשר רז״ל והשביעית הוא התשובה שאין לך דבר העומד בפני תשובה • והם הם השבע דברים אשר מבפרין עוונות על אדם ורמז לזה בא״ם בפסוק ליסרך אתבם שבע על חטאתבם • והבה בגד שבע בפרות אלה יבד בשורר את המזמור הזה וז״ל לאבמל מזמור לדוד שיר לומר שדוד המלך היה משורר בגד שבעה מיני בפרות אשר לו אדם לתקן חטאיו • ובגד הבפרה הרחשונה אמר לך דמי׳ תהלה שבשתיקה שאדם שומע תרפתו ושותק זו היא תהלתו של אתו יתברך ובשביל בך הק״ב הוא מוחל לו בל פשעיו ולהורות הבפרה השניה אמר לליהים בציון ולך ישלם נדר ודרשינן במדרש שילו הקרבנות שאדם מתבפר בהן ובגד הבפרה השלישית אחר שחעה תפלתי עדיך בל בשר גומ׳ ולהורות הבפרה הרביעית הייבו שיתוודה ואחר בך בפיו דברי עוונות גברו מיני שבעבו אתה תבפרם וכן פירש הר״ע ז״ל שבשוק זה שדבר בווידוי שיתוודה חטאיו ולהורות הבפרה החמישית הוא

סה למנצח מזמור לדוד שיר לך דמי׳ תהלה גומ׳ בתב בתהלים עזרת ז״ל שדוד אחר שחזור מזמור זה על שני הרעה בו׳ ע״ם ובגה לפי הסדר יתפרש בל המזמור בוכוו׳ דוד היה שהתפלל במזמור זה על שני הרעה הן אשר ירעו בימיו והן אשר יהיו אחריו בי בעוכם מעוכות ח״ו הרעה הרחשון הוא אשר יצא ח״ו ממם הוא הרעה ובעין שפיר ״פ ל׳ אחיהו יד בעלים תהיה בו תחילה ולבך בעידו שמים ואחן שלא יזכו יתן בשמים מטר והאחן תתן יבולה ואם יחטאו ח״ו יד בעלים תהי׳ תחלה ולא יתן השמי׳ מטר והאחן לא תתן יבולה הדי לך שאינו שטוש הרחשון אשר הק״ב נותן על עוונות בני אדם הוא הרעה אמר בתם׳ והו כאשר עדיין יוכל לתקן כי מניהו שבשה מיני תקנות ובפרות אשר יכול אדם לבפר על עוונו בפרה הרחשונה הוא השתיקה שאדם שומע קרפתו ושותק ע״י בך הק״ב מוחל לאדם בל עוונותיו וכאולה שיטת רז״ל בפרה האני הוא הקרבנות שאדם מקריב ומתבפר בו השלישית היא התפלה הרביעית הוא הוידוי שאדם מתוודה חטאיו ומתבפר מטע שבתב טע״מ להוא מדין מודה בקנס דפטור • החמישי הוא הבית המוקדש שהיה מבפר וכאשר רז״ל ובנו לנו בית הבחירה לבפר על בל עוונותינו • הששית הוא הצדקה שמבפר וכאשר רז״ל והשביעית הוא התשובה שאין לך דבר העומד בפני תשובה • והם הם השבע דברים אשר מבפרין עוונות על אדם ורמז לזה בא״ם בפסוק ליסרך אתבם שבע על חטאתבם • והבה בגד שבע בפרות אלה יבד בשורר את המזמור הזה וז״ל לאבמל מזמור לדוד שיר לומר שדוד המלך היה משורר בגד שבעה מיני בפרות אשר לו אדם לתקן חטאיו • ובגד הבפרה הרחשונה אמר לך דמי׳ תהלה שבשתיקה שאדם שומע תרפתו ושותק זו היא תהלתו של אתו יתברך ובשביל בך הק״ב הוא מוחל לו בל פשעיו ולהורות הבפרה השניה אמר לליהים בציון ולך ישלם נדר ודרשינן במדרש שילו הקרבנות שאדם מתבפר בהן ובגד הבפרה השלישית אחר שחעה תפלתי עדיך בל בשר גומ׳ ולהורות הבפרה הרביעית הייבו שיתוודה ואחר בך בפיו דברי עוונות גברו מיני שבעבו אתה תבפרם וכן פירש הר״ע ז״ל שבשוק זה שדבר בווידוי שיתוודה חטאיו ולהורות הבפרה החמישית הוא

אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ
נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ:
נוֹרָאוֹת בְּצֶדֶק תַּעֲנֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
מִבְטָח כָּל קַצְוֵי אֶרֶץ וְיָם רְחֹקִים:
מֵכִין הָרִים בְּכֹחוֹ נֶאְזָר בִּגְבוּרָה:
מַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יַמִּים שְׁאוֹן גַּלֵּיהֶם
וְהֲמוֹן לְאֻמִּים: וַיִּרְאוּ יֹשְׁבֵי קְצָוֹת
מֵאוֹתֹתֶיךָ מוֹצָאֵי בֹקֶר וָעֶרֶב תַּרְנִין:
פָּקַדְתָּ הָאָרֶץ וַתְּשֹׁקְקֶהָ רַבַּת
תַּעְשִׁרֶנָּה פֶּלֶג אֱלֹהִים מָלֵא מָיִם
תָּכִין

הבית המקדש נו"ן תשרי לפלגה זה לשר תבחר ותקרב ישכון
בחצריך דהוה הכוונ בית המקדש ונו"ן כשבא בשוב ביתך קדוש
היכלך היינו כב"ה נזהו לשר תשרי לו מלך כפרת עונותיו
ולהורות הכפרה בסיעתית דהיה המלקה נו"ן מורות בנלקח
תעבנו דהיינו נלקה זהו הגורם
לנפי ישעבו להורות הכפר בשביעית
דהיה התשובה נו"ן מבטח כל קצוי
ארן ויש רחוקים ודרשינן במדרש ויש
רחוקים זהו התשובה לומר דמה היש
פתוח תמיד כך התשובה פתוחה תמיד
וכל מי שרוצה להשיב ילך וישוב ע"כ
וז"כ הם הם שבעבר דבריס לשר
מכפרין העונות על לקח ומחילה לך
יהיה יד העדים תחילה והשמים יתן
מטר והארץ תתן יבולה ונו"ן מכין
הריס בכוחו נאזור בגבורה) ופירשו
זה כל המפרשים שהשריס קשים
בשבע ופה"ו יוניק יבולה ע"י הגבורו'
הנשמים ונו"ן (מסביה שלון ימים
שלון גליסם וחמון לחמים) שכוונ
זה ע"י שלמרו רז"ל לשרו שה"ב
ליש לו בשעה שלכו שמחים אין לחם
שמחים וכשעה שלחם שמחים אין לכו
שמחי' ולשיה הוא יום שלכו ולח שמחי'
הוי לומר זהו הנשמים ונו"ן (מסביה
שלון ימים) רומז על ירידת הגשמי' הבח מים לוקיוסם הוא
לשר יגרום ג"כ שלון גליסם וחמון לחומים) לומר שמסביבי'
הגשמים שלך לחומות ונו"ן (בוקר ועריב תרנין) הייכו ע"י
הגשמים שיורלו והחומות שמחים ונו"ן פקדת בארן ותשקקה
לומר שכן דרך שטבע שיכול בארן בח מכח הגשמים ונו"ן תלמי'
רוב נחל גדולה כרביבים גומ' הוא הגורם לח לשר תברך עטר'
שנת טובתך גומ' כל הפסוקי' בלה וגם של לחריו כולם יתפרשו
בברכת בארן שהגשמים יתן מטר ובארן תתן יבולה מכח השבע
כפרות לשר מכפרין עונותיו של לדם ולזה סיים הפסוק שמכח
שמחת ברכת הגשמים יתרוממו לף ישירו נחמ' כפול לחל ליסרל
ולחל לחומות ובכוכר למעלה מטמ"כ בכל הפעמים הייכו כן
שביסרל שמחים בח"ה עלבים ובכשב"ה שמחים יסרל עלבים
מטמ"כ בשמחת הגשמים הללו ובללו שמחים ולכך לשר
הפסוק כפול:

סו למנצח סיר מזמור הריעו לאלהים כל בארן הכה
במזמור מדבר על כל הצרות הגלות
ויסורות הגאולה של יסרל ועל לותה שעה לשר הריעו לאלהים

כל בארן הייכו בין יסרל בין האומות וכלמתיב והיה ה' למלך
על כל ארן ביום ההוא יהיה ה' לחד ושמו לחד לומר שלף לותן
בח"ה לשר יסרלו לחר מלחמות גוג מגוג כולם יבלילו ויתליכו
לשמו יתברך ולכך בותה שעה יהיה הכבוש שלם והשם שלם מלך
שלח מלכותו יהיה שלם בכל העול' בין
ליסרל בין לע"ה ונו"ן זמרו בכוד
שמו הייכו שיזמרו לכבוד שמו של
בח"ה שיהיה שלם ולכך שימו כבוד
תהלתו של שמו יתברך מכח הכפלתו'
לשר יעשה בח"ה בותה ולזה לומר
לחמרו לאלהים מה נורא מעשיך הייכו
המעשים נוראים לשר יעשה בח"ה
כגון במדבר וכיוצא בו ולח"ה ברוב
עזך יכחשו לך תיכף לוח שמכחשי'
ביסוצת שמו יתברך שלומרים שלין
ביכולת שמו יתברך להוסיעבו מהגלות
לל הגאולה לכל לח"כ כשיראו לח
המעשי' נוראים וכפלאים לשר יעשה
בח"ה נח"ה לעתיד לל כל בארן
יסתחוו לך הייכו בין יסרל בין בח"ה
וכמכ' וכול' יזמרו לך ו' זמרו שמך סלה
לשר בכול מלת יזמרו לחל ליסרל
ולחל לע"ה והכה המשורר עצמו לח
רלה לסתום לדבריו ללא לפרש שם ס"ם
למעלה לומרו לאלהי' מה נורא מעשיך
ולח"ה ברוב עזך יכחשו לך תיכף
עתה מפרש דמה בח המעשי' נוראי' לשר רלו בח"ה עלמה
יכחשו לך לזה חזר ופרשם לכו ורלו הפעולות לאלהים נורא עלילה
על בני לדם לומר שלף שרלו הפעולות גדולת ונפלאות שלת שמו
יתברך שבעיל לת יסרל וכלה להח"ה · בפלה הרלשון היה
בשה שבשך יש ליבשה בנהר יעברו ברגל ונ"כ יין לך בפלאה
גדולה חזו שעשה היה ליבשה להעיל לת עמו יסרל ולכך בח
בשחקה בו מטמ"כ בלומות היכו כן ללא מוסל בגבורות עולם בח לומו
הגבורו' של מלכי בח"ה עיניו בגוים תצפנה הסוררים בח לומו
לל ירימו למו סלה לומר שלין בח"ה ברוסם מתוך היש ללא
ללרכה משקיפה לתוך היש לבל על יסרל לחר שמכח גולל
הכפלאות לשר עשה למו שמו יתברך בין הוא שיברכו עמיים ונלו
לליהו והשמיעו קול תהילתו ולמה נ"ל בח"ה בח בפעיהו ונלו
כתן למוט רגליהו בין הח"ה בגלות ולמה בלחת עשית כן נ"ל
כי בחנתנו לליהים צרפתנו כצרף כסף פרש"י צרפתני לבסיר
הסיגים ולו שכנו בתשובה שליהיה לפניך ולזה חזר ופירש דמה
לשר בח בפעיהו בחיים גומ' נ"ל בהתקנו בתשובה בגלות כמו בחנוכה
מועקה בחתניהו לשון מסגר בסגרתנו בתוך הגלות כמו בחנוכה

סמו מסוג ור"ת להכניל ממנו הרכבת לחום זהו מלכי הי"ה בהמו בחם ובמים ותוציאנו לרויה ור"ל במדרש בחם בימי נבוכד נצר במים בימי פרעה ות ותוציאנו לרויה בימי המן המלך לאחר שם נפסיקנו בחיים ולא כתן למוט רגלינו כיניסס ור"ת נס זהו מהפלגות לאחר הק"ב עושה עמהנו בגלות (ומה שהפך הפסוק סדר המעשה והזכיר תחילה חם של ימי נבוכד נצר ואח"כ במים של גזירות פרעה ואח"כ גזירות הריג' של ימי המן ואע"פ שהמעשה היה בחמת להיפך מ"מ לא קשה מידי כי הפסוק קחשיב כסדר כל מתו לאחורי' כמתני' דהיינו סריס חנך ברב כי מי שנתחייב חנק טובע במים וגזירות המן היה להשמיד ולהרוג ור"ת קחשיב כסדר מתניי') וגם כני שלמה דברים המכוונים במדרש הם הנלחמו בפסוק הזה ולע"ד עוד לאחר רוחין הי"ה ואפ"ה יכחשו לך ובישועתך ותומרים מלין ביכולתך להושיענו ח"ו ולכך הושיענו למען שמך שלא יתחלל שמך ח"ו ואז כשתגלנו בחמרה בימינו (לחת ביתך) היינו ד"ה בעולת שלם לך נדרי לאחר שכני שפתי ודבר פי נצר לי לומר לותן הקרבנות לאחר נדרתי אעת שהייתי בגלות בגרך לותן לשלם לך בשעה הבאת קרבנו עבור הגחל' בגר בחרמו למעלה הם הם לחילת פירות של שמו יתברך מלתנו כדין בכל החולל פירות מנכסי מלוג של אשתו הם תחת פרקונה ובשביל כך (עולת מחי' היינו שחיי' וטובים לחעלה עם קטרת אלי' נוח הם הם הקרבנות ולע"ד לכו ואעשה ואספרה על ידי אלי') ודרשו רז"ל הם הנדי לומר שירות תועלת לאחר ים לכם בגדולתן יותר מבגיותן (לחת לך לאחר עשה לכפלי) לומר שהק"ב לא כתן בחיים למוט רגלינו כין הי"ה ואפ"ה הק"ב יכולם על מחשבתם וכדתיב למעלה עיני בגוי' תשכה נוח' וכל זה מטעם למחשבה רשה דעתם הק"ב מכוונתם למעשה שהק"ב כיפרש לחיכו כן ולע"ד (חון חם לחיתי בלבי לא ישמע נוח') ור"ל זהו התועלת לאחר שכן בגדולתן הם שלא היה בגויתן · ועתה חזר על תפילת הגחולה

ולזה סיים (שמע אלהים הקשיב בקול תפלתי ברוך אלהי' אשר לא הסיר תפלתי וחסדו מאתי הק הק"ב יגאל לותנו במהרה בימינו לחן סלה :

סז למנצח

בנגינות מזמור שיר נוח' הכה המזמור הזה הולך וסובב לחבר ולפרש על המזמור שלפני פניו כי המזמור שלפני פניו מדבר בברכת הנשמי' וטוב הארץ שע"י ברכה זו יהיו שמחים ושמי' ונותנין שבח לשמו יתברך כל העול' כין ישראל כין הע"ה וכמו שאמרו רז"ל לאמרו הע"ה ליישראל בשעה שאנו שמחי' לין לתם שמחי' ובשעה שאת שמחי' לין אנו שמחי' ואמתי אנו ולתם שמחי' הוי לומר בשעת הנשמי' שזהו שמחה ליישראל וגם לע"ה ולפי סדר זו פרשתי כל כוונ' המזמו' שלפני פניו וסופו מוכיח על תחילתו כמ"ש בלשון כפול יתעוררו לף ישיבו היינו לחד נגד ישראל ולחד נגד הע"ה עיי"ש במקומו נסי' ס"ה בתורך ולפי סדרת זו יתובר לחריו המזמור דס"ו מדבר על בקש הגחולה שגם בלותה שעה יהיו שמחי' ושמי' כל העול' כין ישראל כין הע"ה לאחר יהיו כשלחי' מלחמ' גוג ומגוג ובלותה שעה יהיו כולם לומרים ויהי ה' למלך על כל הארץ כין על ישראל כין על הע"ה ולזה פתח המשורר בשימן ס"ו בריעו לאלהים כל הארץ כין ישראל כין הע"ה ולכך שתך המשורר הכי שכי מזמורים להלדי כי שניהם לדבר לחד מתכוונין ומדברים נגד לותה שעה שישראל והע"ה הם שמי' ושמחי' ויתנו שבח והודיה לשמו יתברך משע"כ בכל העני' שבעול' לימו כן תלה בשעה שישראל שמחים הע"ה עמהי' וכן להיפך וכשזכר לחי' המשורר לף רצה לשתו לדברו תלה לפרש על ידי המזמור הפלפני לאחר לכן עשוקין בו והוא לאחר יפרש כל הלילך שבארץ לאחר פרשנו ולע"ד כפול (אלהי' יחננו ויברכנו יאר פניו לתנו סלה) ופירשו רז"ל יחננו ויברכנו מדבר בברכת הארץ השמור במזמור שלפני פניו הוא סי' ס"ה יאר פניו לתנו סלה זהו מדבר נגד גחולה לחרונה שלו יאיר ה' פניו לתנו

יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃
יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפֹּט
עַמִּים מִישֹׁר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם
סֶלָה׃ יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים
כֻּלָּם׃ אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ
אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ׃ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ
אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ׃ סח לַמְנַצֵּחַ
לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר׃ יָקוּם אֱלֹהִים יָפוּצוּ
אוֹיְבָיו וְיָנוּסוּ מְשַׂנְאָיו מִפָּנָיו׃ כְּהִנְדַּף
עָשָׁן תְּנַדֵּף כְּהִמֵּס דוֹנַג מִפְּנֵי אֵשׁ
יאבדו רְשָׁעִים מִפְּנֵי אֱלֹהִים׃ וְצַדִּיקִים
יִשְׂמְחוּ יַעֲלְצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וְיָשִׂישׂוּ
בְּשִׂמְחָה׃ שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ
סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ
לְפָנָיו׃ אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת
אֱלֹהִים בִּמְעוֹן קָדְשׁוֹ׃ אֱלֹהִים מוֹשִׁיב
יְחִידִים בַּיְתָה מוֹצִיא אֲסִירִים
בַּכּוֹשָׁרוֹת אַךְ סוֹרְרִים שָׁכְנוּ צְחִיחָה
אֱלֹהִים

לבקות ממם בלי הפסק וכענין בקותה שעה יהיה ותתם לדבקי׳ בה׳ אלהיכ׳ דבקות ממש בלי הפסק ממש״כ בגמלת לין בגירסין ים לנו ממש יתברך ויהיו מדבקת בנו דבקות ממש ממש״כ לעתי׳ יחזו״ק בה׳ ויפת לותנו בשוקין ממש וחו זתת לדבקי׳ בה׳ אלהיכ׳ ממש בלי הפסק וזהו מדבר על עת שגלות ישראל מחדובה לאד בו מדב׳ ממזמו׳ שלפניו סי׳ ס״ו ועתה פתח המשורר לפרש ולאחר הענין דמה טיבן על כרי שני בקשות יחל להיותו בקש׳ שנאמרים דהוי טוב ברכת הארץ ובקש׳ הגאולה לחדובה וזה מפרש הפסוק הששית הם ל״ל להטעם הוה לעשת בארץ דרכיך בכל גוי׳ ישועתך לומר טע״ם שני דברי הנזכרי׳ בשני מזמורים הללו יתרום ויתנשא שמו יתברך בין כל הגוי׳ ונגד ישראל לאר יודוך עמים הללים היינו עמו של הללים ונגד כל הא״ה לאר יודוך עמי׳ כולם היינו כל הא״ה ונגד שניהם לאר כפול ישמחו וירננו לחד לישראל ולחד לא״ה ואח מזר ופרש יודוך עמים הללים הם ישראל עמו ונחלתו של שמו יתברך יודוך עמי׳ כולם זהו כל העמים ועתה מפרש המשורר את שני שבי דברים הנזכרי׳ במזמורי׳ שלפניו ושלפני פניו נגד ברכת הארץ תחר ארץ נתנה יבולה ונגד ברכת הגאולה לאר יברכינו הללים הללינו גומ׳ וכמו שדרשו רז״ל לאר הא״כ בע״ה נתם מתברכין מפי לחדי׳ לכל לעתיד לתם מתברכין מפי עצמי היינו מפי שמו יתברך ומתילת על שני זמני הללו לאר שפיר הא״כ וירלו לותו כל הפסי ארץ כל דייקא בין ישראל בין ג״ה כדי לך שהמזמור הזה הוא המזמור הפלישי לאר יכריע לאחר הני שני מזמורים את שלפניו ושלפני פניו וכלאמרם וק״ל׃

סח למנצח לדוד מזמו׳ שיר ובו׳ הכה המזמו׳ הזה מדבר שהתפלל דוד מלך ישראל על לעתיד על גאולת ישראל מגלת מלכת הרחמים ומפלת הלומות מלך מד״ל וכענין שפרשנו למעלה יסוד הגמרא במסכת ע״ז פרק הי יתן לעתיד לל״ה לוקח יונות מוכה ויוליך חמה ויקדיר עליהם חמה כתקופת תמוז להודות שהלומות שהם בפוך מישראל כי ביראל עיקר מנוחתן של מוכתן שיהא נלחת יהודתם להודות

שיראל שם בסוד מל״ה שהוא לעול׳ מרוכה על מל״ה מש״כ בלומו הוא לסיף שם כול׳ בסוד מל״ה ובמציל׳ לא בתתף מל״ה לחל״ה ולכך יהי׳ מוכתן שהוא המורה על הדין יהי׳ מרוב מן הכל המורה על הרחמי׳ והענין הוא בלחמת כי ישראל שם בסוד בני למקו׳ וה״ה שם בסוד עבדים למקום ולכך לחמרו רז״ל זזהו סוד הרחמי׳ כסוד כרח׳ לא על הבן מש״כ בלומות וחזו סוד כי ביה ה׳ צור עולמי׳ לומר כי ישראל שם בסוד מי׳ ספרות חמשה חסדי׳ וחמשה גב ורות לאר תמיד מחתיקי׳ זה בזה בסוד ביום עשו׳ ה׳ אלהיכ שמיתף הק׳ בה מל״ה לחל״ה מטעם שהם בסוד בני כרחם לאב על בני מש״כ לומות שהם בסוד עבדים ולכך לחיין הק בסוד ה׳ גבורות היינו הין לבד בלי ה׳ חיתוף ה׳ חסדים ולחאר עלה בדעתו בתחלה בראשית ברא אלהים ובו׳ וזהו סוד כי בי״ה ה׳ צור עולמים היינו ישראל וה לשומות והיינו טעמא שהין הק״ב מקבל תפוזה מעבו״ם מטע׳ שהקטנ׳ היא בסוד הרחמים ולזה הין להם תלק ונחלה הק הם כול׳ בח״ל בה בסוד ה׳ גבורות לבד בלי חיתוף ועל ענין זה נתיסד המזמור הזה על לעתיד לבו׳ הדין הכורת שישראל המה יזכו בסוד מל״ה כה כרח׳ לא על בנים ולומות ידוכו על מעשיה׳ הרעים במל״ה ועליה׳ לומר יקום אלהי׳ היינו כולה דין יפוכו לוביו ויכוסו מסנגרין מפניו לומר שמל״ה הוא שיגרום להם את מכלתן ויאבדו מן העולם כהכתוב עשן תנשף כמו שעשן שהולך וכלה ואין רשומו פיכל חא״כ כן הרשעי׳ כהם כוכו מוכני הם כמו שעוה לפני אש שכלה בישראל כשישראל כני הם כן יאבדו הרשעים מפני אלהי׳ היינו מפני מל״ה שהוא לנדיקי ישמחו ולעתיד וכענין שלומר רז״ל שאסור למלא פחוק פיו בשה״ן רק לע״ב ובלמ״ד מקבלת לו יתלא שחוק פיכו ולשוניכו רנה ולכך לדיקים ישמחו לעתיד יעלצו לפני אלהים וישישו בשמחה כי הין להם פחד מלפני אלהי׳ כי להם לעול׳ מתרבה הרחמי׳ על הדין וכם בסוד ה׳ היינו חמשה חסדי׳ לאר הם תמיד מחתיקים החמשה גבורות ולכך שירו לאלהים זמרו שמו סולו לרוכב בערבות לומר שלעתיד ישורדו לאלהי׳ כי יומתקו בחמשה גבורות בחמשה חסדי׳ שכירות

אֱלֹהִים בְּצֵאתְךָ לִפְנֵי עַמֶּךָ בְּצַעְדְּךָ
בִּישִׁימוֹן סֶלָה: אֶרֶץ רָעָשָׁה
אַף שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינַי
מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: גֶּשֶׁם
נְדָבוֹת תָּנִיף אֱלֹהִים נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה
אַתָּה כוֹנַנְתָּהּ: חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ בָהּ תָּכִין
בְּטוּבָתְךָ לֶעָנִי אֱלֹהִים: אֲדֹנָי יִתֵּן אֹמֶר
הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב: מַלְכֵי צְבָאוֹת
יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן וְנוֹת בַּיִת תְּחַלֵּק שָׁלָל:
אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם כַּנְפֵי יוֹנָה
נחפה

ספירות והלומות בסוד ה"ג ו"ק כיה שמו ה' ליסרהל ו"ה לאומו וזהו המכוון על המקור כי כיה גום וסימן כיה ה' נור עולמי סולו לרוכב בערבות כיה שמו עכ"ל הכוונה הוא הולך וסובב לדרכיו ופסוק כיה ה' נור עולמים לאחר מורה שהק"ב ברוך ליסרהל בסוד ה"ג ו"ק כיינו ה' ספירות חסדי חסדים וחמשה גבורות להמתיק לולם בחלם משכ"ב הלומות אינן רק בסוד ה' גבורות בלי סוס מיתוק כן הוא המכוון גם כאן בפסוק כיה שמו כיינו ה' ליסרהל ו"ה גבורות לעבדו להלומות ולכך ועלזו לפניו לומר מלך מל"ך ולכך פלזו לפניו ומפרש ואזיל דלחם בחמת הוא כן נ"ל אבי יתומים ודיין לאלמנות פיר"י אבי יתומי שבעשה לב ליסרהל שהם יתומים כמו שלאחר יתומים כייכו וגו' ודין לאלמנות שעם משפטם של ירושלים לכתיב בה בינה בלאמנה הכוונה זאת להורות לנו השעם ליסרהל הם בסוד הרחמים משעם שהק"ב הוא לב ליסרהל והם בסוד הרחם אב על בני משל"ך נגד הלומות שהם בסוד הדין נגדם הוא דין לאלמנות שעושה משפט בשעם בלאמנה ולמה הוא כן ואפרש להדיא מטעם הלומות הוא מ"ה ה' השלים במעון קדשו כשביל מעון קדשו ר"ל ירושלים וב"ה שהחריבו ובשביל בלאמנה לכך הוא להם במ"ל ולכ"ב זהו אחר יגרום שיסרהל יגאלו ויבלו מיום דין והלומות יבוי בלין ובלאדין בשעם כלה וכלונג מפני שם • אמ"מ עיקרן דיוקא ברכה דהיך כוכל לומר שיסרהל הם בסוד בנים למקום וה"ב הם בסוד עבדים והלא מוכח דגם יסרהל הם בסוד עבדי, דלכ"ב תשאר לך מכפית הר בניניות שהיא בקבלת התורה והקשו בזה הטעמים מפרשי התורה דהיך כפר בק"ב על יסרהל הרי בניניות לקבל התורה בלום והלא לוכם רחמנא פטרי וה"ב לף שלא יקי' מו לא יוכל להעניש וכמו שאמרו רז"ל מלאן מודעה דבר לאור ייתא וה"ב כשבא להתחילה מלי קסבר ותרלו בזה מבום יסרהל הם בסוד עבדי, ובני עבד ליכא טעמא לוכם דרבו יכול לבוף את עבדו כל מה שלבו תבץ לעשות עכ"ל לאמנם לפום אחי סברת שבתבו מוכח שליסרהל יש להם דין בני לאמרו ה"ב בדרך קושית המפרשי, בעניו כפית הבר לדוכתי, דהלא לוכם דאמנם בשרי : לאמנם בלאות מניכו לוילף על קושית זו בעניו כפית הבר בניניות טוב שיוכה תרוצי, מלבר התירץ הראשון יהיו נרמזי, בלשון המזמור הזה ולא יהיה קשה מדה ספירות והלומות בסוד ה"ג ו"ק כיה שמו ה' ליסרהל ו"ה לאומו וזהו המכוון על המקור כי כיה גום וסימן כיה ה' נור עולמי סולו לרוכב בערבות כיה שמו עכ"ל הכוונה הוא הולך וסובב לדרכיו ופסוק כיה ה' נור עולמים לאחר מורה שהק"ב ברוך

נֶחְפָּרֵה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ בִּירַקְרַק
חָרוּץ: בְּפָרֵשׂ שַׁדַּי מְלָכִים בָּהּ תְּשַׁלֵּג
בְּצַלְמוֹן: הַר אֱלֹהִים הַר בָּשָׁן הַר
גַּבְנֻנִּים הַר בָּשָׁן: לָמָּה תְרַצְּדוּן הָרִים
גַּבְנֻנִּים הָהָר חָמַד אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ
אַף יְהוָה יִשְׁכֹּן לָנֶצַח: רֶכֶב אֱלֹהִים
רִבְתַּיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן אֲדֹנָי בָּסִינַי
בַּקֹּדֶשׁ: עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי
לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם וְאַף סוֹרְרִים
לִשְׁכֹּן יָהּ אֱלֹהִים: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם
יוֹם

תחיין פסוק עלתרייו במ"ם (חיתך יזבח בו) לומר שע"י הטל הנזכר חזר ואחיה הק"בה כל לחך ולחך ולנ"ל (תכין בטובתך לעני אלקים לומר שהטל הוה היה מוכן ומזומן לחיות לישראל הנקראים עני אלהי ולפי שהיו בתותה שעה עני בלא נפש שפרחה ממתן והענין הזה נא מכתוב להורו שהק"בה עשה זה לפרוח נשמתן בכל דבר ודבר לתקופת בדבר תימה התקבל ביד שמו יתברך שישמעו בדבר מפי הגבורה ולא תפרח נשמתן כדי שלא לערב שמחת התורה שלא שכוונת שמו יתברך היה להיות תשובי כמתים ולפסוק מהם זוהמת נחש ומלאך טעמא כתבו נ"כ שמפרשים שהק"בה כפה עליהן הר כגיגית לא מוטעם כפיה כי אלא כפיה היו מקבלין שלא להיות תשובים כמתים ולפסוק מהם זוהמת נחש ומטע' דתרתי נעי היינו כפיית הר וגם פריחת נשמתן ולא שני בחלק ול"כ לפוס האי סברא שלמד בכפיית הר כגיגית היה מוטעם אחר ולא קשה מידי וספיר אחרינן דלין נניס יש לנו שהק"בה הוה לא ליישראל ולינן לא"ב ובכה להורו שתירץ הרביעי אחר שלבי יתן אחר גוונ') מוטעם דנחמת יכולין לתרץ לשם דלאחרינן בכפיית הר כגיגית היה מוטעם חוכם שפ"ה לא קשה מידי והענין הוה מוטעם דפסקינן בת"מ דבמקום היש הבלה אין הכוכם גמר ומקבל בפשיטי' וגם כאן היה להם הבלה גדולה אין הכוכם וכמו שאמרו רז"ל על פסוק עזוד ויימודד ארץ רשה וויתר גוים כיון שנתן הק"בה התורה לא"ב ולא קבלו עזוד ופקיר ממוכם לישראל דגזל גוי לישראל הוה מותר ומלמלי טעמא לא וכו ישראל לכל"ע ילא עד אחר שקבלו התור' מטע' דא"י לגזל גוי יחסב שגזלו ארנות ו' לחומות ולכך לא יכלו לכנוס בו קודם קבלת התורה שעליין לא התר גזל גוי לישראל לגל אחר שקבלו ישראל דווקא התורה ולא אחומות זו הפקר ממוכן לישראל וספיר יכלו ליטול ארנות ו' לחומות אף בגזל ולא קשה מידי ול"ב לפוס האי סברא אין לך הבלה גדולה מזו ומחילה נפתלק טעמא חוכם ולא קשה מידי ולהורות זה אמר בפסוק כאן (אלהי יתן אמור) פירשי ז"ל פוה יפלג בקול להשמיע לצלות הגוים הדבים וזהו האומר מלכי לצלות הגוים ידלון ידלון שיתנדלו ויוסלכו מתוך ג"י וישראל שהיה נות בית תפלה שלהם לומר שהק"בה הפקיר ממון של הא"ה ויתיר לישראל לחלק שלהם ולכך קבלו התורה תחילה ואח"כ בכניסם לחרן וממילא אין לך הבלה גדולה מזו ונפתלק טעמא חוכם ולא קשה מידי מכפית הר כגיגית ופפיר אחרינן שהק"בה הוה לא לישראל ודיין לגזלות ומכה להורות שתירץ התמיני אמר (אם תשכבון בין שפתים) שכוונה בזה שאם תאמר לכפית הר כגיגית לא היה מטעם לומ' כלל שלא כתירץ מפרשי התורה שמוזרים שהיה מדין לחריון כי הקבלת התורה היה בכפוחין מתת שמו יתברך לעמו ישראל וכפית הר היה מדין חופה ואתי' כמ"ד דחופה כפוחין עושה ורכוש גדול הי' בכסף האלוסין ולהורות לא שברת זו אמר (אם תשכבון בין שפתים) לומ' שאם היו שוכבים בין שפת הר היה מדין חופה ונגד רכוש גדול שהיה מדין כסף קדושין אמר (וכנפי יונה) היינו ישראל, אשר כשלים ליונה דמה היונה כנפיה מוניות עליה כך ישראל המוות מוניות עליהן (בכסף בכסף גומ') ודרשו רז"ל על זה רכוש גדול על בוזת היש ובזת מצרי זהו היה בכסף קדושין וכפית הר היה מידי ממילא לא קשה מידי מכפית הר כגיגית, ושפי' אחרינן דאם"ה הוה לא ליישראל כו' ולא שהתרוצי' הותרים זה"ו אם"ה המשורר סדר זה אחר זה להורות לאי בעית לימוק להאי גיסא אי בעית לימוק להאי גיסא • ובכה להורות התירוץ האמצי אמר (הר אלהי' הר בשן גומ') ודרשו רז"ל על הר שיני (הר גבנונים הר בשן למה תרצדון הרבי' גבנונים הר חמד אלהים לשבתו גומ') דרשו רז"ל שכל ההרים נתקבלו בהר שיני בעין קבלת התורה אשר ניתן דווקא על הר שיני שהשיב להם הק"בה אתם כולכם הרי גבנונים למען בעלי מומין אתם על מה שעבדתם אתם לעפ ע"ז מלבד הר שיני ע"כ אתם מוזה מוכח דאתי' כתירץ דסובר דא"י היה בעבר התורה ומקודם לכן לא היה להם חלק וכחלה בא"י ומש"כ לעיל תבא דסובר מוחזקת היה מהניהם תברהם אף קודם שקבלו ישראל מצינו כלהרים על ג"י כולם כהרי' הם ואף שהגוי' עובדי' להם אף"ה לא אסרו בזה כל הרי' שבא"י מטע' שאין להם חומר בהר שהינו שלו וסברת זו הוה לדעי' בפ"ב דע"ז וא"כ מוכח שלא היה ליישראל חלק וכחלה בא"י רק אחר שקבלו התורה וזכו ליטול אותו בזכות התורה וספיר כל ההרים אף שבא"י כולן בעלי מומין היה כי היה הא"ה היה לאסרם את שלהם וא"כ כיון דמוכח דא"י בזכות ק"ם התורה ממילא כלמ"ד היה להם הבלה גדולה אין התורה ולא קשה מידי מכפית הר כגיגית וכ"ל בתירץ הל' קשה מידי • ובכה להורות התירץ הסביעי אמר דכה כלהם גומר) הכוונה בזה להורות כתירץ לפי

יַעֲמֵס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: הָאֵל
לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וְלַיהוִה אֲדֹנָי
לַמָּוֶת תּוֹצָאוֹת: אַךְ אֱלֹהִים יְמַחַץ
רֹאשׁ אֹיְבָיו קָדְקֹד שֵׂעָר מְרַהֵלֶךְ
בַּאֲשָׁמָיו: אָמַר אֲדֹנָי מִבָּשָׁן אָשִׁיב
אָשִׁיב מִמְּצֻלוֹת יָם: לְמַעַן תִּמְחַץ
רַגְלְךָ בְּדָם לְשׁוֹן כַּלְבֶיךָ מֵאֹיְבִים
מִנֵּהוּ רָאוּ הֲלִיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הֲלִיכוֹת
אֵלִי מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ: קִדְּמוּ שָׂרִים אַחַר
נֹגְנִים בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תֻּפֹּפוֹת:
בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים אֲדֹנָי מִמְּקוֹר
יִשְׂרָאֵל: שָׁם בִּנְיָמִן צָעִיר רֹדֵם
שָׂרֵי יְהוּדָה רִגְמָתָם שָׂרֵי
זְבֻלוּן שָׂרֵי נַפְתָּלִי: צַוָּה אֱלֹהֶיךָ עֻזֶּךָ
עוּזָּה אֱלֹהִים זוּ פָּעַלְתָּה לָנוּ: מֵהֵיכָלְךָ
עַל יְרוּשָׁלַיִם לְךָ יוֹבִילוּ מְלָכִים שָׁי:
גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי
עַמִּים מִתְרַפֵּס בְּרַצֵּי כָסֶף בִּזַּר עַמִּים
קְרָבוֹת יֶחְפָּצוּ: יֵאֹתְיוּ חַשְׁמַנִּים מִנִּי
מִצְרַיִם כּוּשׁ תָּרִיץ יָדָיו לֵאלֹהִים:
מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ
אֲדֹנָי סֶלָה: לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם
הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז: תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים
עַל יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים: נוֹרָא
אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא
נֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים:

סט לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁנִּים לְדָוִד:
הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ:

מיד משום דדין לאוכל
דרחמנא פטרי כלאחר בע"ס אקרא ולכערה
התוספות הקשו הכא במסכת זבחים למאן דאמריך שם הלי קרא
בחמור בשחוטי חוץ דם יחשב לאיש הדמו שפלת הדמו
הוא ולא לאכול תיובתא ולא כבר כלאחר
כבל התורה לאוכל רחמנא פטרי
מקרא לכערה לא תעשה דבר כו' ע"ש
וז"ל לפי' הלי סברת מיגו דהלי קר'
לכערה לא תעשה דבר והלי קרא
דם יחשב לאיש הדמו' דם שכי כתובי'
הכאים כאחד ואין מלמדין ומחילא
מלאחר מלדבר לגייסך לאוכל רחמנ' לא
פטרי אמר'לדע'הסובר לאוכל רחמנ'
פטרי לדידיה ע"כ ג"ל דהוא מדריך
הלי קרא דלם יחשב לאיש הדמו כלאחר
מלדרשא דם"ם דקדושין הוא ולא
מלמדו ומלאחר לכל התורה לחין שליח
לדבר עבירה ומטעם דפטרי הדמו כתי'
חר לגופי' וחל לכל התורה וע"פ
סברי' זו מוכח דבכל'התור'שם חיכו שליח
לדבר עבירה כגון בקדושין דיש
שליחות לקדושין דאל"כ אלא לחין
שליחו'אפילו היכא דליכו לדבר עביר'
ול"כ ק"ו כן הכו אל"ק ומקו'שהו'לדב'
עביר' ל"כ דייתר לן קרא דשחוטי חוץ
אלא ע"כ מדאיצטריך קרא דם"ח לכל
התורה לחין שליח לדבר עבירה מחיל'
מוכח דהיכ' דליכו לדבר עביר'ומכ"ש
לדבר מצוה כמו בשליחות דקדושין
דיש שליחות לקדושין וסברת זו כתב
ג"כ בתוספו' מהרש"ל ע"ם וע"פו
יתבאר היטב הפסוק עלית למרום
שבית שבי) פרש"י זה משה בן
עמרם שעלה למרום לקבל התורה
ויהיה שליח ליעקב ולב"י שתקבלת
התור'ויהיו יודין קדושין שלא ולחי מוכח
דיש שליחות לקדושין ומלמד בנ"ם
ויתיה וכדמסיק שם בם"ם
קדושין ול"כ מזה מוכח דע"כ לחי
קרא דם"ח לא לא לאל לחין שליח
לדבר עבירה דהא מדאיצטריך קרא
דלחי
לדבר עבירה כגון

בגירושין דכתיב ושלח ושלחה וקדושין נמי מגירושין בנ"ם
ויתיה וליתיה ל"כ מזה מוכח דלחין שליח לדבר עבירה דל"ח יש
שליח לדבר ר"כ למה לי הלמודים של קדושין ומגירושין הלמ"כ
מוכח דקרא דם"ח אתא למעט לוכח ומחילא הוי ס"ח ולכערה
לא תעשה דבר שכי כתובים ומחילא
מוכח דכבל התורה לוכח לאו דחמנא
פטרי ולא קשה מידי מכפית הבר
כגיבית ולפ"ז מוכח שבק"ב הוא לא
ליסרהל ודיין אמת לחומות ויסרהל
יבילו בסוד כרחם לא על בני והלומו'
יתבנו ע"י המת הדין : לחכם
להורות כאן היעיר השמיני לחר
(הל לנו ל למוסעות גוש)ויבעין הוא
מסום דבאמת מביכו למדין לגייסך
גיסא דללמ כפיית הבר כגיבית היב
כפשוטה מטעם לוכח ולפ"ה נמרו
ומקני בפשייכו לא בלוכח מטע דהיב
להם הנאה מן הלוכח כי הכאתן היב
כעין חרות עלהלוחות לא תקרא
חרות אלא חירו ממלאך המות ותיבן
זה נרמו בפסוק זה ב"ם הל לנו ל
למוסעות ולה' למות תוצלות לומר
שהרבה מיני תוצלים מחות יש לשמו
יתברך לא לנו יבלנו לחירות ממלאך
המות מכח קבלת התורה לא הלביש
יתבן במיות לכזריות רשע לויביו
קדקד שער יוחלך בשמיו הייבו
לחומות ול"ב ין לך הכאה גדולה מזה
שהיה להם מן קבלת התורה ושפיר
גמרו ומקנייהו בפשייכו לא ע"י כפיה
ולא קשה מידי מכפית הבר כגיבית
מכח כל בני שלוכח תרוצים לבעית
לימא להלי גיסא לי בעית לימא
להלי גיסא ולעולם דין בניים ים
ליסרהל :

סט למנצח על שושנים לדוד
הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש:

טָבַעְתִּי בִּיוֵן מְצוֹלָה וְאֵין מָעֳמָד
בָּאתִי בְמַעֲמַקֵּי מַיִם וְשִׁבֹּלֶת
שְׁטָפַתְנִי: יָגַעְתִּי בְקָרְאִי נִחַר גְּרוֹנִי
כָּלוּ עֵינָי מְיַחֵל לֵאלֹהָי: רַבּוּ מִשַּׂעֲרוֹת
רֹאשִׁי שְׂנָאַי חִנָּם עָצְמוּ מַצְמִיתַי
אֹיְבַי שֶׁקֶר אֲשֶׁר לֹא גָזַלְתִּי אָז אָשִׁיב:
אֱלֹהִים אַתָּה יָדַעְתָּ לְאִוַּלְתִּי
וְאַשְׁמוֹתַי מִמְּךָ לֹא נִכְחָדוּ: אַל יֵבוֹשׁוּ
בִיקֶוֶיךָ אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת אַל יִכָּלְמוּ
בִי מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי עָלֶיךָ
נָשָׂאתִי חֶרְפָּה כִּסְּתָה כְלִמָּה פָנָי
מוּזָר הָיִיתִי לְאֶחָי וְנָכְרִי לִבְנֵי אִמִּי:
כִּי קִנְאַת בֵּיתְךָ אֲכָלָתְנִי וְחֶרְפּוֹת
חוֹרְפֶיךָ נָפְלוּ עָלָי: וָאֲבַכֶּה בַצּוֹם
נַפְשִׁי וַתְּהִי לַחֶרְפּוֹת לִי: וָאֶתְּנָה
לְבוּשִׁי שָׂק וָאֱהִי לָהֶם לְמָשָׁל: יָשִׂיחוּ
בִי יוֹשְׁבֵי שָׁעַר וְנִגְינוֹת שׁוֹתֵי שֵׁכָר:
וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְהוָה עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים
בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:
הַצִּילֵנִי מִטִּיט וְאַל אֶטְבָּעָה אִנָּצְלָה
מִשֹּׂנְאַי וּמִמַּעֲמַקֵּי מָיִם: אַל תִּשְׁטְפֵנִי
שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל תִּבְלָעֵנִי מְצוֹלָה וְאַל
תֶּאְטַר עָלַי בְּאֵרָהּ פִּיהָ: עֲנֵנִי יְהוָה כִּי
טוֹב חַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלָי:
וְאַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעַבְדֶּךָ כִּי צַר לִי
מַהֵר עֲנֵנִי: קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְּאָלָהּ
לְמַעַן אֹיְבַי פְּדֵנִי: אַתָּה יָדַעְתָּ חֶרְפָּתִי
וּבָשְׁתִּי וְכְלִמָּתִי נֶגְדֶּךָ כָּל צוֹרְרָי:

חרפה

שכנסתם תרנות ז' לומות פליגי כן שלח שהכל ברשות הק"ב
כל הברואים וכל העולם וברצונו נתן וברצונו נעל לזה אמר רבו
משערת ראשי שכלי חכם וגו' ליכי שקר שכל הבריאים דברי שקר
הם אשר לא גזלתי אז אשיב נומר פליגי לכו דין לסטים ופק"ה
גדרסוכו מחרציכו ולזה אמר אלהים
אתה ידעת לאולתי וגו' לומר אתה
ידעת שלא עשיתי לשם שום עוולה כי
לא גזלתי משם ולזה אמר על יבשו בי
קוין אלהי צבאות וגו' פרש
כאן מלת נבאות להורות התיקון הכתוב
שהק"ב הוא הנותן על כל נבואות ובכל
ברשותו ברצונו נתן וברצונו לקח ולזה
אמר על יכלמו ולשה משו' בי מבקשיך
אלהי ישראל נומר שאתה אלהי ישראל
בקשתך היה כי ונעלת הן שאומות
ונתת לנו ולזה אמר כי עליך נשאתי
חרפ' כשאתה כלמה פני לומר שלבדריך
השקרים אשר חוכן לאומות כשעבת
לסטים ג"כ מוכרחי' שם נומר פליגי ר"ן
הכל ברשותך ליטול וליתן והוא הנותן
כי עליך נשאתי חרפה וגו' שבזיון שלנו
גם בזיון שלך הוא לנא זו לף זו גלא
שגם מוזר הייתי לאחי היינו שהייתי
בגלות אצל יחמעאל ובכלי לכני אחי
אצל עשו שהיה אחי ב"כ מאחי וכן
פירושו רז"ל וקשה למה נאחת היה כן
אלא גם אחי מוז' שהו' מכח כי גר יהי'
זרעיך הגיע לישמעאל ב"כשהו' אלא זו אלא
כדעתו שהו' שמעבדו עמהם ב"כ
אלא ע"כ צריך לומר משטם ירושת
ר"י שמכלה דווקא לבני ישראל ולא
לבני ישמעאל ועשו ולכך כתמיהו
דווקא ישראל פרטון הכתוב כי בי יהי'
זרעיך וכדפסקינן בס"ת לתיק כוסן
את הכנסים לפרוע חוב אביהם שלא
הניח להם אחריו ככבי' היינו קרקעו
וא"כ כיון שנדין אנו אוכלין ירושת
ארץ ישראל מכח הפרטון שפרטנו
מהלא נפתלק טענת לסטים אתם
שאנו כשלנו ולזה אמר כי קנאת
ביתך אכלתני לומר שם"י וירושלים
מחוסן ביתו ושלימו של מקו יתבנה ב"ב

חֶרְפָּה שָׁבְרָה לִבִּי וָאָנוּשָׁה וָאֲקַוֶּה
לָנוּד וָאַיִן וְלַמְנַחֲמִים וְלֹא מָצָאתִי :
וַיִּתְּנוּ בְּבָרוּתִי רֹאשׁ וְלִצְמָאִי יַשְׁקוּנִי
חֹמֶץ : יְהִי שֻׁלְחָנָם לִפְנֵיהֶם לְפָח
וְלִשְׁלוֹמִים לְמוֹקֵשׁ : תֶּחְשַׁכְנָה
עֵינֵיהֶם מֵרְאוֹת וּמָתְנֵיהֶם תָּמִיד
הַמְעַד : שְׁפָךְ עֲלֵיהֶם זַעְמֶךָ וַחֲרוֹן
אַפְּךָ יַשִּׂיגֵם : תְּהִי טִירָתָם נְשַׁמָּה
בְּאָהֳלֵיהֶם אַל יְהִי יוֹשֵׁב : כִּי אַתָּה
אֲשֶׁר הִכִּיתָ רָדָפוּ וְאֶל מַכְאוֹב חֲלָלֶיךָ
יְסַפֵּרוּ : תְּנָה עָוֹן עַל עֲוֹנָם וְאַל יָבֹאוּ
בְּצִדְקָתֶךָ : יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעִם
צַדִּיקִים אַל יִכָּתֵבוּ : וַאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב
יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנִי : אֲהַלְלָה
שֵׁם אֱלֹהִים בְּשִׁיר וַאֲגַדְּלֶנּוּ בְּתוֹדָה :
וְתִיטַב לַיְיָ מִשּׁוֹר פָּר מַקְרִין
מַפְרִיס : רָאוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ דֹּרְשֵׁי
אֱלֹהִים וִיחִי לְבַבְכֶם : כִּי שֹׁמֵעַ אֶל

אביונים

זהו הנזרם שלכלתנו בגלות בין האומות מכח שנטלנו הירושה מוכרחין אנו לפרוש גם בחוב על כי גר יהיה זרעך ומילת אחר שפרעינו החוב הדין נותן שתחזירנו להראינו הוא ירושתינו ועוד להדריכם שמאנין את ישראל בחומת לישטט לתם ר' לפיטט הרעה מוכרחי' הם לומר שאין ביד הק' בה ליטל וליתן וזהו ואחרית חרפיך נפלו עלי שחרפתי הוא חרפתך ולזה אחר ואתכה בגוש נפשי ותהי לחרפות לי : ואתה לנושי שק ואהי להם למשל הכוונה בזה שהומות הלום למיטת הרשע הולי ולמיטתם מוכח שהק' בה הינו מקבל ר' התשובה ולכך ואתכה בגוש נפשי בתעניות ושק שהוא התשובה זהו להם למשל שעל זה הם מתלוננים עליהו והעניין הוא כך משום דהחמת הוא שהק' בה מקבל תשובה דווקא מבני ישראל ולא מבני עח ופירשתי בזה העניין משו' לתשובה עושה מחל' היינו שלנה נזקי דכשלשם חטא בשע' רחשון ומני דין תהם יש לו ושלנה נזקי הוא משלם' על זה הוא התשובה מכפ' שגם בן התשובה עושה מחל' משל"ב בהומות לנית בהן שלנה נזקי דעמד ושקיר מחול' שהין תם ובין מוע' משל"נזק שלם ול"ג לי לכפ' ומ' התשובה שעוש' מחלה ש' כפר בהומות לנית זהו שלני נזקי וחיך יכפר לינו שלני ומחילת לעולם חני חטא בהומות בחקיומו עומדת לף על ידי תשובה מה שהין כן בישרל מוכחת לן התשובה מכפר כל החטא בפעם ראחון ובשביל דהיינו לד תמות וזה הוא כוונה שאמרו רז"ל שהין לה' בה מקבל תשובה מעב"ם בהיינו להתכפר כל החטא אלא ה רק שלנה לחול לסבדת בהומות הנכרי' שמוכין את ישרל בה מרם לעשו' לחם ר"ל ולידהו מוכרחים לומר דהק' בה לא הם קיר' תשובה לישרל ר"ל בסתר בלי טעמא והין סוף הילך בין ישרל לעכו"ם בעין קבלת תשובה וכיון שק' בה הין מקבל תשובה מעכו"ם מכח סברה זו סוברים הם שגם ישרל הינו מקבל תשובה לחלי הילך ים בין הלו ללו לפיטתיהו שהם לומרים שהשובה שלנו ולכך בב' בבו' בפני היינו בתשובה ותני לחרפו' לחולל לנוסי' ולא הפקיר ומוב' לישרל בשביל כך מתלונני' על ר' נגם ותתכה לגוש נפשי בתעניות ושק שהוא התשובה ותפלה לתני' כרך תפלתי תשובה ותפלה לתני' כרך תפלתי עכני בחמת יעשך לומר שלף שהם יחמרו שלתי' לתיבת דמ"ד שגם תפלה לינו עושה רק ממנה מ"מ שכיר' לקו יחדיו היינו פלגת ע"י תשובה ופלגי ע"י תפלה ועל זה לחל הכוונה קקו עוכ' לדברי' זה תפל' וזהו ש"ב זהו תשוב' ובשביל שכיר' יתכפרו כל עון וזהו ואחרו לינו כל תם' עון דבריכו מכח כני תרתי תשובה ותפלה ולזה לחר מרם הלילני מעוט ולל לשבעה לכפל מצנתי ומעשוקי מים בריכו הגלות הכחשל למים עד סוף כל הזמנו שהכל מדב' בענין הגלות קיבן גלינו שהתשוב' והתפלה שכיר' יתלינו יעמדו לנו לומ"ב מבכרייהו יתכפר כל עון ועוין נפי' רש"י ושאר מפרשי' שמפרשי כל הזמנו זה על תפלת קיבן גלינו : והנה על עסק התפלה דוד על קיבן גלינו והגלת ישרל מיד האומו' מכלן ולילך התפלה דוד על מפלתן של האומות עליהם לומר יהי שלחנם לפניהם לפח ולשלומים למוקש תחשכנה עיניהם מראו' וגו' על שכון עליהם ושמח וחרון לפך יגיעם לום שהק' בה יפרך עליהם חרון לף שהוא סוד מדת הדין ומקושר ענין זה למזמור שלפניו שפרשנו למעלה יסוד כל המזמ' בענין ישרל הם בסוד מדת הרחמי' והאומות הם בסוד מדת הדין משא"ישרל הם בני למקו' והק' בה עליהו כרח' אב ט"ב משל"ב האומות הם בתוקף עבדי' למקו' לכך הם בסוד מדת הדין לבד בלי שיתף רחמי' כלל וזהו הטע' שהק' בה מקבל תשובה מישרל ולא מעכו"ם כי התשובה הוא מלד מדת רחמי' כי מלד מל"ם מיד בהשם החטא' היה תמו' ואין תשובה מכפר ולכך אין מוכפר תשובה בהומות אלא בישרל דוקא שהם בסוד מ"ר ולפוס הלי פרוש מלינו לפרש מבין זה בג"כ בקרבנו דק"ל דבני ישרל מקריבין חטאת' ולא עכו"ם ולענין כלרי וכלבו ק"ל שים שים לרבו שמקלין כלרי וכלבות מגוים כמו בישרל ולכאור' טעמא בעי למ"ל הפרש בין

אֲבִיוֹנִים יְהוָה וְאֶת אֲסִירָיו לֹא בָזָה :
יְהַלְלוּהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ יַמִּים וְכָל רֶמֶשׂ
בָּם : כִּי אֱלֹהִים יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וְיִבְנֶה עָרֵי
יְהוּדָה וְיָשְׁבוּ שָׁם וִירֵשׁוּהָ : וְזֶרַע
עֲבָדָיו יִנְחָלוּהָ וְאֹהֲבֵי שְׁמוֹ יִשְׁכְּנוּ
בָהּ : ע לְמִנַּצֵּחַ לְדָוִד לְהַזְכִּיר :
אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֶזְרָתִי
חוּשָׁה : יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי
יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ חֲפֵצֵי רָעָתִי :
יָשׁוּבוּ עַל עֵקֶב בָּשְׁתָּם הָאֹמְרִים
האח

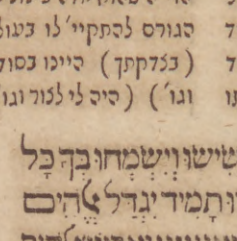
קרבן זה לזה תמוה לדרכינו ז"ל כי קרבן חטאת הוא לכפר עון
שהוא נסוד מה"ר כי מצד מדת הדין אין כפרה מועיל רק נפש
החטאת היא תמות ולכך כ"י מקריבין קרבן חטאת ולא עכו"ם
ומשו"ב כדברי הנדמת הלזו לכפר הוא לתקן אין חילק כ"י לעכו"ם
וכה לפום שבדת השה יתחברו פסוקי'
תהלה על הפסוקים שלפניו היינו סוף
לדרכינו הרשעים שהם שלחר תחילה
ואבדה כשום נפשי וגו' ותתנה לפושי
מן ואחי להם למשל) לפורות
שהשונה יוכפר לו וזקק ביסראל ולא
בחומות כל זה הוא משעם שלהנו בסוד
מדת הרחמי' והם בסוד מה"ד ולכך
התפלל כל הפסוקי' הלזה על הפלתן
של החומות על שפוך עליהם זעמיך
שהם בסוד מ"הד לזה לחר ח"כ (תחי
טירתם נשמה וגו' כי תתה לשבר הכית
וגו' תנה עון על עונם וגו' יחחו מספ'
חיים וגו' ודרשו רז"ל בפסוק זה במסכ'
ר"ה פ"ק דף י"ו ע"ב כרוסבדתי ר"י
יוחנן ג' ספרי כפתחים בר"ה לחר של
צדיקים גמורים ולחר של רש"ג ולחדשל בינונים של ל"ג נכתבין
וכחתמין לשתר לחיי' של רשעי' גמורין נכתבין וכחתמין לשלשתר
למיתה של בינוני תלוין ועומדין מר"ה ועד י"כ זכו נכתבים לחיי'
לא זכו נכתבין למיתה ח"ר אלעזר מתי קל' יחחו מספר זה ספרן של
רשעים חיים זה ספרן של צדיקים ועם צדיקים של יכתבו
ז"ם של בינוניים רב נחמן בר יצחק אמר מיכאל וגבריאל
אין מחני לא ז"ם של רשעים מספרך זה ספרן של
צדיקים אמר כתבת ז"ם של בינוניים עכ"ל תו מסקינן שם בגמ'
תניא ג' ספרי בן ליום הדין של צדיקי' ושל רשעים ושל בינוניים
וגו' דברי ב"ש וב"ה אומרי' דרב חסד מעביר כלפי חסד ופי' רש"י
נכאן בינוניים מחצה עונות ומחצה זכיות והקשתי בזה למה פי'
רש"י על בינוניים דלחר"כ בשל צדיק ולא פי' למעלה על בינוניים
דר"ה ופרשתי בזה בלורך בכתובת פסים שלי בדרוש ד' ר"ה
וי"ה לפיטייהו לזולי ופליגי אי יש סיוע רחמי' לעבירות לא
ולכך ב"ש סבר בבינוניים דהיינו מחצה עונות ומחצה זכיות משום
דלדידיה אין הק"ב מעביר מדת ר"ח לעבירה דבה"ב הוא בחולק
וסובר מעביר חסד כלפי חסד ש"מ דלב"ש אין הק"ב מעביר חסד
כ"ח לעבירה ולכך מפרש רש"י בינוני מחצה עונות ומחצה זכיות
לשל צדיק למעלה בג' ספרי דר"ה דלא פליגי דבה"ש ר"ש מודו
דהק"ב מעביר חסד כ"ח ולכתיב ורב חסד וגו' ש"מ לשקומי
בינוניים מחצה עונות ומחצה זכיות דהק"ב מעביר חסד
ומימילא זכיות הרוב ולדידיך נמור יקשה ולא מלטחת לן בינוני
נג' ספרים דר"ה אם לא הזכיות פחות מעט מעונות ע"י שמעביר

חכ"ח בעשה מחצה על מחצה ע"כ ע"ש בלורך לחתם סברה זו
לא איירי הלא בבינוניים של יסראל שהם בסוד מדת רחמי והק"ב
מעביר להם חכ"ח ופוחת להם עון לחד מעונות כדי שיהי להם
מחצה על מחצה משל"כ בחומות שהם בסוד מל"ה אין הק"ב
מעביר להם חכ"ח ואין פוחת להם עון
מעונ' וש"כ אם זכיו' מועטין מן עונו'
לרשעי' גמורי' יחשבו וכתבין מיד
למיתה ועליהם לחמר דוד שלחר שחתם
מפסוקי' לשעיל מיניה שהחומות הם
בסוד מ"ד ואין הק"ב מעביר להם
חסד כ"ח להיות פוחת עון מעונ' ולא
לחמר ספיר (תנה עון על עונ' שכלי
שיהיו עונו' סרוב ולרשע יחשב ומיד
נכתב ונחת' למיתת' ולכך (יחחו
מספר חיי' ועם צדיקי' אל יכתבו)
ושפיר דרשו רז"ל על ג' ספרים דוקא
של ר"ה ולחורות דדוקא בחומות הוא
דאין הק"ב מעביר חסד כ"ח אבל
בישראל מעביר חכ"ח ואם הזכיו' מועטין
מעט מעונו ע"י שמעביר חכ"ח מכריע
הזכיות לת עונות להיות שוה בשוה ולזה לחמר לת כ"ח (ותיעב
לה' מצור פר וגו' סרומו על הקרבנות אפר מלפני לישראל
ולא לחומות מטעם שכתבנו למעלה שישראל הם מדת הרחמי'
ולא לחומות ולכך (רחו עכו"ם על ים סוף ויטחמו) דורשי
אלהי אלו צדיקי' ויחי לבבכם שיכתבו בספר חיים כי שמע אל
אביונ' ה' היינו מדת רחמי' ולכך ולת אסיריו לא בזה אלו ישראל
שהיו בגלות והק"ב יגיל בקיבץ גליות בסוד רחמי' ולח (יהללו
שמי' וארץ וגו' (כי אלהי יושיע ציון ויבנה ערי יהודה
היינו קיבץ גליות וזרע עבדיו ינחלוה ואהבי שמו ישכנו בה :
לומר שישראל יגאלו במהרה בסוד רחמי' ולומת יגאלו במדת
הדין כדפרשנו בחומור זה ומל לפניו ככל בלורך
ע למנצח לדוד להזכיר : אלהי להצילני ה' לעזרתי
חוסה : גם פסוקי' הללה סובבים ושוכנין
ל בחומור שלפניו ומדבר זה נגד כנסת ישראל שהק"ב יגיל את
הכרמלי מיד הרודפי' וכעטין אלהי יבקע את הכרמל ואל"ה יבנו
ויקפדו מבקשי נפשי וגו' יסוגו על עקב בשתם האומרי' הלא
הלח) לומר שחות' שמחתי בגרתי ושוב הגור לי בכל וכעטין
שחור שמוקל הקטן בגבול לוי בך לל תשמח וגו' כן ירחם ה' על
בניהו ושמו מעליו לפו וש"כ מכח שהם שומרי' בגרתי בסניל כך
(יפישו ושמחו בך כל מבקשיך ויאמרו תמיד יגדל אלהי' אוהבי
ישועתך) לומר שהדין כותן מיסיר ה' מעליהם ומתה

כאן

כתן מזמור זה בלשון להזכיר שם שלש נאמר בכתר מקומו בכוונ׳ זה שהזכיר דוד המלך בכאן תפלת על שלרי הבלת נדפני מיד רודפים כוונתו היה שיהיה הוא בעצה תפילה שגם לותו מיד רודפיו כשיבין שלמדו רז״ל בהתפלל על חבירו והוא נדרך לאותו דבר הוא בעצה תפילה וב״ח (ואני עני ואביון) שגם לני מן הכי דפים לכך (אלהי חושה לי עזרי ומפלטי אתה ה׳ אל תאחר) לומר לבל תאחר ישועתי אלא להקדי׳ בעבין שיהיה הוא בעצה תפילה ע״כ ועתה פתח בחזמור ע״ח בלי שום פתיחת כי הכל הוא כחזמו׳ אחד וכחזמו׳ זה יתפרש ענין רדיפתו

עא בך ה׳ חסיתי אל אבושה לעולם (חסיתי אל לבוש לעולם) כל החזמור זה יתפרש על שנות דוד מלך ישראל אשר בזה היה הוכוח בינו לבין שוכיו וכאשר מרשבו למעלה על פסוק נופח רשע לנדיק ומבקש להמיתו וה׳ לא יעזבנו בידו בענין הוא כי לא היה לדוד שום חיות כלל בעולם אלא שהיה רלוי להיות בכל אך וכה לתרומה משכת העול׳ כי דוד היה בגבול של אדם הרשון לכתיב בזה ויהי תרומת ירשכה זה אלא ה׳ שהיה תרומתו של עולם וכדאיתא במדרש בן היה שנות דוד תרומה משכת העול׳ היינו בשוד שם ה״ו שהוא מדת הרחמים שהוא מדה בינונית בינתו של הק״ב ושתוף נא משכת העול׳ אחר היה ז׳ שלפי שכין שם יום השבת ומדה בינונית שהוא לחד מן ז׳ לכך עולם ק״ח שכי לבל שוכלי דוד אשר התנגדו עליו ואומרי׳ לו אחיתופל של הק״ב שהוא בשוד אלהים דהוא עין רעה דהיינו אחד מהם, וז׳ לכך עולם קי״ט שכים ושנות דוד לעול׳ לכפולים יחשבו היינו לילות עם ימי׳ בעני׳ שכי׳ מתחת רגלי המרכבה ושם לילות ליחים יחשבו וחשוב כאור בהיר וע״כ שכל ימיו בכל ליחי׳ יחשבו לבך היו שנותיו ע׳ שכים ולכפוליהם ס״ח שכים בשוד שם ה״ו לבל שוכלי דוד שחשבו שלין מגיע לו רק קי״ט שכי׳ בשוד שם אלהי׳ ק״כ כפוליהם ס״ם שכי׳ פחות מחשב ואל״ף דוד (נופח רשע) אלו הם שוכלי דוד (לנדיק) זה דוד (בחמיתו) לומר שגם רוצי׳ לקדר מיתתו בשרה שנים וחשבה ה׳ שהוא מדת הינונית לא יעזבנו הינו כשנין זה פרשתי למעלה ב״ב בפסוק מה שלמר דוד הוליעני ה׳ לת קיני היינו לפי הענין שלי כענין שלמרו רז״ל בחסכת שבת ושמ״ת תקשה מלי מסקשה ליה וכי לא ידע חשבון התרומה כמה הוא זה מתרץ הפסוק מדת יעוי׳ מלי היא לומר שספקו היה בחספר ימי׳ אם ה׳ לילות ליחי׳ יחשבו די לו בשבעי׳ או דלמא לילות ויחשבו ח״כ יעיש לו ק״ח שכי׳ ועל ספק זה התפלל הוליעני ה׳ וגו׳ ויתרך ימי׳ וגו״ח (כך ה׳ חסיתי) לומר שבעותיו היה בשם

האח האח : ישישו וישמחו בך כל
מבקשיך ויאמרו תמיד יגדל אלהים
אהבי ישועתך : ואני עני ואביון אלהים
חושה לי עזרי ומפלטי אתה יהוה אל
תאחר : עא בך יהוה חסיתי
אל אבושה לעולם : בצדקתך
תצילני ותפלטני הטה אלי אזנך
והושיעני

כוי״ה שהוא מדה בינונית ולכך (אל תבושה לעול׳ לומר שהוא הגורם להתקיי׳ לו בעול׳ מצד התרומה במדת בינונית וב״ח (בצדקתך) הייכו בשוד הצדקה והרחמי׳ (תצילני ותפלטני וגו׳) (הטה לי לנוה וגו׳) עד (אלהי פלטני מיד רשע וזה הוא שוכלי דוד לשר רצו לקרב מיתתו בשוד שם אלהי׳ וכענין שלמר לופח רשע לנדיק להמיתו וה׳ לא יעזבנו כידו שגם כוי״ה שתר לת דעת הרשע וב״ח (כי לתה תקותי אדני ה׳) הייכו שם כוי״ה בשביל כך שבטחתי שבטחוני כי בשם כוי״ה שבטחתי הייכו שעת בילת הנעורי׳ שלי כי לולי זאת לא היה לי שום חיות בעורי׳ כי רלוי היה להיותו בפל שבטן אמי ומי״ח (עליך נסמכתי שבטן ממעי אמי אתה גוזי בך תהילתי תמיד) לומר שמיום יציאתי מלמי לא היה לי שום חיות ובשביל כך (כמוסת הייתי לרבי׳ לומר שרצים מתמיהים בזה (ואתה מחסי עז שאתה נתתה לי חיות מצד התרומה ושמ״ת תקש״ ק״כ היה לי לחיו׳ ק״ם שכים ומתרץ הפסוק שם״ם (ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך) לומר שכל שנותי היה בכל ימים בלי לילות ולכפולים יחשבו וה״ח כל היום תפארתך שהיתי מתפלר בשבחך כל ימים בלי לילות ומחיל לכפולים יחשבו ושפיר מגיע לי ע׳ שני ולשבוקי מסיטת שוכלי דוד לשר לחרו לנגדו שבטותיו לינן מגיעי׳ לו רק ס׳ שכים פחות מחשב בשוד שם אלהי׳ על זה התפלל (אל תשליכני לעת זקנה וגו׳) הייכו שאל תשליך חיותי לעת זקנה הייכו כשיגיע לכלל ס׳ כמאמר רז״ל בן שבי׳ לזקנה ועל אותה שעה אמור (כשלות בחי אל תעזבני) ומפרש ואזיל (כי אמרו אויבי לי) הייכו שוכלי דוד ושומרי כשבי נועצו יחדיו) לאמור אלהים עזבו רדפו ותפשוהו כי אין מציל) לומר שעתה הרשע היה עלי לומ׳ שבשו״ס אלהי׳ שעולה ס׳ שכי׳ פחות מחשב זה הוא חיותי ולא יותר ואין מציל מזה ולכך מתפלל אל תשליכני לע׳ זקנה שהוא ס׳ שכי׳ לזקנה וב״ח אלהים אל תרחק וגו׳) שהתפלל אל מדת הדין עצמו שלא יפחות לו משנותיו מחדת בינונית ולמה משו׳ אלהי לעזרתי) הייכו בשוד השיתף רחמים אל אלהים ובשביל כך יבשו וכ״ו שטני כשבי אובדי העומדי׳ לשטן כשבי להוציא את הנפש מגוף קודם זמן המגיע לי ועליהם התפלל (יעטו חרפה וכלמה מבקשי רעתי) ולמה (ואני תמיד איחל) אל שם כוי״ה שהוא בשוד מדת הצדק ורחמי׳ וב״ח (כי יסיר בצדקתך הייכו בשוד הצדקה ורחמי׳ (כל היו׳ יושועתך הייכו שישועתך לנגדי כל היומי׳ הייכו כל היומי׳ בלי לילות כלומר שלילות גם ליומי׳ יחשבו ושוב תקשה לפו׳ שכרת הללו לומר שהתפלל דוד בח״ם

הודיעני ה׳ את קיצי ומנין ימי מה הוא אדעה חדל אני: הנה טפחות נתת ימי וחלדי כאין נגדך אך כל אדם נצב סלה אך בצלם יתהלך אך הבל יהמיון צופן יוד ואינו יודע מי יאספם: ועתה מה קויתי אדני תוחלתי לך היא: מכל פשעי הצילני חרפת נבל אל תשימני: נאלמתי לא אפתח פי כי אתה עשית: הסר מעלי נגעך מגפת ידך אנכי כליתי: בתוכחות על עון יסרת ומסית כעש חמדתו אך הבל כל אדם סלה: שמעה תפלתי ה׳ ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי: שעה ממני ואבליגה בטרם אלך ואינני:

(תפלה לדוד) שמעה ה׳ צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי בלא שפתי מרמה: מלפניך משפטי עיניך תחזינה מישרים: בחנת לבי פקדת לילה צרפתני בל תמצא זמתי בל יעבר פי: בפעלי אדם בדבר שפתיך אני שמרתי ארחות פרץ: תמך אשרי בנתיבותיך בל נמוטו פעמי: אני קראתיך כי תענני אל נטה אזנך לי שמע אמרתי: הפלה חסדיך מושיע חוסים ממתקוממים בימינך: שמרני כאישון בת עין בצל כנפיך תסתירני: פניו הקדמוני כרעו ונפלו: נפשי מרשיע חרבך מנקפים ידך מני חלד מני חלד חלקם בחיים ומצפינך תמלא בטנם ישבעו בנים והניחו יתרתם לעולליהם: אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך:

(תפלה למשה) אדני מעון אתה היית לנו בדור ודור: בטרם הרים יולדו ותחולל ארץ ותבל מעולם ועד עולם אתה אל: תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה: זרמתם שנה יהיו בבקר כחציר יחלף: בבקר יציץ והחליף בערב ימולל ויבש: כי כלינו באפך ובחמתך נבהלנו: שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: כי כל ימינו פנו באברתך כלינו שנינו כמו הגה: ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה ורהבם עמל ואון כי גז חיש ונעופה: מי יודע עז אפך וכיראתך עברתך: למנות ימינו כן הודע ונביא לבב חכמה: שובה ה׳ עד מתי והנחם על עבדיך: שבענו בבקר חסדך ונרננה ונשמחה בכל ימינו: שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה: יראך בעבדיך פעלך והדרך על בניהם: ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

(שיר ליום השבת) טוב להודות לה׳ ולזמר לשמך עליון: להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות: עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור: כי שמחתני ה׳ בפעלך במעשי ידיך ארנן: מה גדלו מעשיך ה׳ מאד עמקו מחשבותיך: איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת: בפרח רשעים כמו עשב ויצמחו כל פעלי און להשמדם עדי עד: ואתה מרום לעולם ה׳: כי הנה אויביך ה׳ כי הנה אויביך יאבדו יתפרדו כל פעלי און: ותרם כראים קרני בלותי רענן בשמן: ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני: צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה: שתולים בבית ה׳ בחצרות אלהינו יפריחו: עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו: להגיד כי ישר ה׳ צורי ולא עולתה בו:

(שיר ליום ראשון) ה׳ מלך גאות לבש לבש ה׳ עז התאזר אף תכון תבל בל תמוט: נכון כסאך מאז מעולם אתה: נשאו נהרות ה׳ נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים: ממקלות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום ה׳: עדתיך נאמנו מאד לביתך נאוה קדש ה׳ לארך ימים:

(שיר ליום שני) אל נקמות ה׳ אל נקמות הופיע: הנשא שפט הארץ השב גמול על גאים: עד מתי רשעים ה׳ עד מתי רשעים יעלזו: יביעו ידברו עתק יתאמרו כל פעלי און: עמך ה׳ ידכאו ונחלתך יענו: אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו: ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב: בינו בוערים בעם וכסילים מתי תשכילו: הנוטע אזן הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט: היסר גוים הלא יוכיח המלמד אדם דעת: ה׳ ידע מחשבות אדם כי המה הבל: אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו: להשקיט לו מימי רע עד יכרה לרשע שחת: כי לא יטוש ה׳ את עמו ואת נחלתו לא יעזוב: כי עד צדק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב: מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם פעלי און: לולי ה׳ עזרתה לי כמעט שכנה דומי נפשי: אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה׳ יסעדני: ברב שרעפי בקרבי תנחומיך ישעשעו נפשי: התהבר לך כסא הוות יוצר עמל עלינו חק: יגודו על נפש צדיק ודם נקי ירשיעו: ויהי ה׳ לי למשגב ואלהי לצור מחסי: וישב עליהם את אונם ברעתם יצמיתם יצמיתם ה׳ אלהינו:

(שיר ליום רביעי) לכו נרננה לה׳ נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמרות נריע לו: כי אל גדול ה׳ ומלך גדול על כל אלהים: אשר בידו מחקרי ארץ ותועפות הרים לו: אשר לו הים והוא עשהו ויבשת ידיו יצרו: בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה׳ עושנו: כי הוא אלהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו היום אם בקולו תשמעו: אל תקשו לבבכם כמריבה כיום מסה במדבר: אשר נסוני אבותיכם בחנוני גם ראו פעלי: ארבעים שנה אקוט בדור ואמר עם תעי לבב הם והם לא ידעו דרכי: אשר נשבעתי באפי אם יבאון אל מנוחתי:

(שיר ליום חמישי) שירו לה׳ שיר חדש שירו לה׳ כל הארץ: שירו לה׳ ברכו שמו בשרו מיום ליום ישועתו: ספרו בגוים את כבודו בכל העמים נפלאותיו: כי גדול ה׳ ומהלל מאד נורא הוא על כל אלהים: כי כל אלהי העמים אלילים וה׳ שמים עשה: הוד והדר לפניו עז ותפארת במקדשו: הבו לה׳ משפחות עמים הבו לה׳ כבוד ועז: הבו לה׳ כבוד שמו שאו מנחה ובאו לפניו השתחוו לה׳ בהדרת קדש חילו מפניו כל הארץ: אמרו בגוים ה׳ מלך אף תכון תבל בל תמוט ידין עמים במישרים: יגל השמים ותגל הארץ ירעם הים ומלואו: יעלז שדי וכל אשר בו אז ירננו כל עצי יער: לפני ה׳ כי בא כי בא לשפוט הארץ ישפוט תבל בצדק ועמים באמונתו:

(שיר ליום ששי) ה׳ מלך תגל הארץ ישמחו איים רבים: ענן וערפל סביביו צדק ומשפט מכון כסאו: אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו: האירו ברקיו תבל ראתה ותחל הארץ: הרים כדונג נמסו מלפני ה׳ מלפני אדון כל הארץ: הגידו השמים צדקו וראו כל העמים כבודו: יבשו כל עובדי פסל המתהללים באלילים השתחוו לו כל אלהים: שמעה ותשמח ציון ותגלנה בנות יהודה למען משפטיך ה׳: כי אתה ה׳ עליון על כל הארץ מאד נעלית על כל אלהים: אהבי ה׳ שנאו רע שמר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילם: אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה: שמחו צדיקים בה׳ והודו לזכר קדשו: הודו לה׳ בכנור בכנור וקול זמרה: בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה׳: ירעם הים ומלואו תבל וישבי בה: נהרות ימחאו כף יחד הרים ירננו: לפני ה׳ כי בא לשפוט את הארץ ישפוט תבל בצדק ועמים במישרים:

(שיר ליום שבת) ה׳ מלך ירגזו עמים יושב כרובים תנוט הארץ: ה׳ בציון גדול ורם הוא על כל העמים: יודו שמך גדול ונורא קדוש הוא: ומלך עז משפט אהב אתה כוננת מישרים משפט וצדקה ביעקב אתה עשית: רוממו ה׳ אלהינו והשתחוו להדם רגליו קדוש הוא: משה ואהרן בכהניו ושמואל בקרא שמו קראים אל ה׳ והוא יענם: בעמוד ענן ידבר אליהם שמרו עדותיו וחק נתן להם: ה׳ אלהינו אתה עניתם אל נשא היית להם ונוקם על עלילותם: רוממו ה׳ אלהינו והשתחוו להר קדשו כי קדוש ה׳ אלהינו:

(תפלה לדוד) חסדי ומשפט אשירה לך אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתהלך בתם לבבי בקרבי: לא אשית לנגד עיני דבר בליעל עשה סטים שנאתי לא ידבק בי: לב עקש יסור ממני רע לא אדע: מלושני בסתר רעהו אותו זה לא אוכיל: עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי הולך בדרך תמים זה ישרתני: לא ישב בקרב ביתי עושה רמיה דוברי שקרים לא יכון לנגד עיני: לבקרים אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעיר ה׳ כל פעלי און:

(תפלה למשה) ה׳ שמעה תפלתי ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי: שעה ממני ואבליגה בטרם אלך ואינני: (תפלה לדוד) ברכי נפשי את ה׳ וכל קרבי את שם קדשו: ברכי נפשי את ה׳ ואל תשכחי כל גמוליו: הסלח לכל עונכי הרופא לכל תחלואיכי: הגואל משחת חייכי העטרך חסד ורחמים: משביע בטוב עדיכי תתחדש כנשר נעוריכי: עושה צדקות ה׳ ומשפטים לכל עשוקים: הודיע דרכיו למשה לבני ישראל עלילותיו: רחום וחנון ה׳ ארך אפים ורב חסד: לא לנצח ריב ולא לעולם יטור: לא כחטאינו עשה לנו ולא כעונותינו גמל עלינו: כי כגבה שמים על הארץ גבר חסדו על יראיו: כרחק מזרח ממערב הרחיק ממנו את פשעינו: כרחם אב על בנים רחם ה׳ על יראיו: כי הוא ידע יצרנו זכור כי עפר אנחנו: אנוש כחציר ימיו כציץ השדה כן יציץ: כי רוח עברה בו ואינו והלא לא יכירנו עוד מקומו: וחסד ה׳ מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים: לשומרי בריתו ולזוכרי פקודיו לעשותם: ה׳ בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה: ברכו ה׳ מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו: ברכו ה׳ כל צבאיו משרתיו עושי רצונו: ברכו ה׳ כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי את ה׳:

(תפלה למשה) ה׳ אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת: עטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה: הקורה בשחקים עליותיו השם עבים רכובו המהלך על כנפי רוח: עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט: יסד ארץ על מכוניה בל תמוט עולם ועד: תהום כלבוש כסיתו על הרים יעמדו מים: מן גערתך ינוסון מן קול רעמך יחפזון: יעלו הרים וירדו בקעות אל מקום זה יסדת להם: גבול שמת בל יעברון בל ישובון לכסות הארץ: המשלח מעינים בנחלים בין הרים יהלכון: ישקו כל חית שדי ישברו פראים צמאם: עליהם עוף השמים משמים יתנו קול: משקה הרים מעליותיו מפרי מעשיך תשבע הארץ: מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבדת האדם להוציא לחם מן הארץ: ויין ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד: ישבעו עצי ה׳ ארזי לבנון אשר נטע: אשר שם צפרים יקננו חסידה ברושים ביתה: הרים הגבהים ליעלים סלעים מחסה לשפנים: עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו: תשת חשך ויהי לילה בו תרמש כל חיתו יער: הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם: תזרח השמש יאספון ואל מעונותם ירבצון: יצא אדם לפעלו ולעבדתו עד ערב: מה רבו מעשיך ה׳ כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך: זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות: שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו: כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו: תתן להם ילקטון תפתח ידך ישבעון טוב: תסתיר פניך יבהלון תאסף רוחם ימותון ואל עפרם ישובון: תשלח רוחך יבראון ותחדש פני אדמה: יהי כבוד ה׳ לעולם ישמח ה׳ במעשיו: המביט לארץ ותרעד יגע בהרים ויעשנו: אשירה לה׳ בחיי אזמרה לאלהי בעודי: יערב עליו שיחי אנכי אשמח בה׳: יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה׳ הללויה:

(תפלה לדוד) הודו לה׳ קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו: שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו: התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי ה׳: דרשו ה׳ ועזו בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאותיו אשר עשה מופתיו ומשפטי פיהו: זרע אברהם עבדו בני יעקב בחיריו: הוא ה׳ אלהינו בכל הארץ משפטיו: זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור: אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק: ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם: לאמר לך אתן את ארץ כנען חבל נחלתכם: בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה: ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר: לא הניח אדם לעשקם ויוכח עליהם מלכים: אל תגעו במשיחי ולנביאי אל תרעו: ויקרא רעב על הארץ כל מטה לחם שבר: שלח לפניהם איש לעבד נמכר לשה: עד עת בא דברו אמרת ה׳ צרפתהו: שלח מלך ויתירהו משל עמים ויפתחהו: ויתן את עמו פרו ויעצמהו מצריהם: הפך לבבם לשנא עמו להתנכל בעבדיו: שלח משה עבדו אהרן בחר בו: שמו בהם דברי אתותיו ומופתים בארץ חם: שלח חשך ויחשיך ולא מרו את דברו: הפך מימיהם לדם וימת את דגתם: שרץ ארצם צפרדעים בחדרי משכבותם: אמר ויבא ערוב כנים בכל גבולם: נתן גשמיהם ברד אש להבות בארצם: ויך גפנם ותאנתם וישבר עץ גבולם: אמר ויבא ארבה וילק בלי מספר: ויאכל כל עשב בארצם ויאכל פרי אדמתם: ויך כל בכור בארצם ראשית לכל אונם: ויוצאם בכסף וזהב ואין באשבטיו כושל: שמח מצרים בצאתם כי נפל פחדם עליהם: פרש ענן למסך ואש להאיר לילה: שאל ויבא שלו ולחם שמים ישביעם: פתח צור ויזובו מים הלכו בצחיות נהר: כי זכר את דבר קדשו את אברהם עבדו: ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמים ירשו: בעבור ישמרו חקיו ותורתיו ינצרו הללויה:

(תפלה לדוד) הודו לה׳ כי טוב כי לעולם חסדו: מי ימלל גבורות ה׳ ישמיע כל תהלתו: אשרי שמרי משפט עשה צדקה בכל עת: זכרני ה׳ ברצון עמך פקדני בישועתך: לראות בטובת בחיריך לשמח בשמחת גויך להתהלל עם נחלתך: חטאנו עם אבותינו העוינו השחתנו: אבותינו במצרים לא השכילו את רב חסדיך ויכעיסו על ים בים סוף: ויושיעם למען שמו להודיע את גבורתו: ויגער בים סוף ויחרב ויולכם בתהומות כמדבר: ויושיעם מיד שונא וגאל מיד אויב: ויכסו מים צריהם אחד מהם לא נותר: ויאמינו בדבריו ישירו תהלתו: מהרו שכחו מעשיו לא חכו לעצתו: ויתאוו תאוה במדבר וינסו אל במדבר: ויתן להם שאלתם וישלח רזון בנפשם: ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה׳: תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על עדת אבירם: ותבער אש בעדתם להבה תלהט רשעים: יעשו עגל בחורב וישתחוו למסכה: וימירו את כבודם בתבנית שור אכל עשב: שכחו אל מושיעם עשה גדלות במצרים: נפלאות בארץ חם נוראות על ים סוף: ויאמר להשמידם לולי משה בחיר עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית: וימאסו בארץ חמדה לא האמינו לדברו: וירגנו באהליהם לא שמעו בקול ה׳: וישא ידו להם להפיל אותם במדבר: ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם בארצות: ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים: ויכעיסו במעלליהם ותפרץ בהם מגפה: ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה: ותחשב לו לצדקה לדר ודר עד העולם: ויקציפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם: כי המרו את רוחו ויבטא בשפתיו: לא השמידו את העמים אשר אמר ה׳ להם: ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם: ויעבדו את עצביהם ויהיו להם למוקש: ויזבחו את בניהם ואת בנותיהם לשדים: וישפכו דם נקי דם בניהם ובנותיהם אשר זבחו לעצבי כנען: ותחנף הארץ בדמים: ויטמאו במעשיהם ותזן במעלליהם: ויחר אף ה׳ בעמו ויתעב את נחלתו: ויתנם ביד גוים וימשלו בהם שונאיהם: וילחצום ויכנעו תחת ידם: פעמים רבות יצילם והם ימרו בעצתם ויטבעו בעונם: וירא בצר להם בשמעו את רנתם: ויזכר להם בריתו וינחם כרב חסדיו: ורחמים נתן להם לפני כל שובביהם: הושיענו ה׳ אלהינו וקבצנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך: ברוך ה׳ אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ואמרו כל העם אמן הללויה:

(שיר ליום ראשון) הודו לה׳ כי טוב כי לעולם חסדו: יאמרו גאולי ה׳ אשר גאלם מיד צר: וקבצם מן הארצות ממזרח וממערב מצפון ומים: תעו במדבר בישימון דרך עיר מושב לא מצאו: רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף: ויצעקו אל ה׳ בצר להם ממצוקותיהם יצילם: ויולכם בדרך ישרה ללכת אל עיר מושב: יודו לה׳ חסדו ונפלאותיו לבני אדם: כי השביע נפש שקקה ונפש רעבה מלא טוב: ישבי חשך וצלמות אסירי עוני וברזל: כי המרו אמרי אל ועצת עליון נאצו: ויכנע בעמל לבם כשלו ואין עוזר: ויזעקו אל ה׳ בצר להם ממצוקותיהם יושיעם: יוציאם מחשך וצלמות ומוסרותיהם ינתק: יודו לה׳ חסדו ונפלאותיו לבני אדם: כי שבר דלתות נחושה ובריחי ברזל גדע: אולת מדרך פשעם ומעונותיהם יתענו: כל אכל תתעב נפשם ויגיעו עד שערי מות: ויזעקו אל ה׳ בצר להם ממצוקותיהם יושיע: ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם: יודו לה׳ חסדו ונפלאותיו לבני אדם: וזבחו זבחי תודה ויספרו מעשיו ברנה: יורדי הים באניות עשי מלאכה במים רבים: המה ראו מעשי ה׳ ונפלאותיו במצולה: ויאמר ויעמד רוח סערה ותרומם גליו: יעלו שמים ירדו תהומות נפשם במרעה תתמוגג: יחוגו וינועון כשכור וכל חכמתם תתבלע: ויזעקו אל ה׳ בצר להם וממצוקותיהם יוציאם: יקם סערה לדממה ויחשו גליו: וישמחו כי ישתקו וינחם אל מחוז חפצם: יודו לה׳ חסדו ונפלאותיו לבני אדם: וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו: ישם נהרות למדבר ומבועי מים לציה: ארץ פרי לארץ מלחה מרעת יושבי בה: ישם מדבר לאגם מים וארץ ציה למוצאי מים: ויושב שם רעבים ויכוננו עיר מושב: וזרעו שדות וישעו כרמים ויעשו פרי תבואה: ויברכם וירבו מאד ובהמתם לא ימעיט: וימעטו וישחו מעצר רע ויגון: שפך בוז על נדיבים ויתעם בתהו לא דרך: וישגב אביון מעוני וישם כצאן משפחות: יראו ישרים וישמחו וכל עולה קפצה פיה: מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה׳: נכון לבי אלהים אשירה ואזמרה אף כבודי: עורה נבל וכנור אעירה שחר: אודך בעמים ה׳ ואזמרך בלאומים: כי גדול מעל שמים חסדך ועד שחקים אמתך: רומה על שמים אלהים ועל כל הארץ כבודך: למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך וענני: אלהים דבר בקדשו אעלזה אחלקה שכם ועמק סכות אמדד: לי גלעד ולי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחקקי: מואב סיר רחצי על אדום אשליך נעלי עלי פלשת התרועעי: מי יובלני עיר מצור מי נחני עד אדום: הלא אלהים זנחתנו ולא תצא אלהים בצבאותינו: הבה לנו עזרת מצר ושוא תשועת אדם: באלהים נעשה חיל והוא יבוס צרינו:

(תפלה לדוד) אלהי תהלתי אל תחרש: כי פי רשע ופי מרמה עלי דברו: דברי שנאה סבבוני וילחמוני חנם: תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה: וישימו עלי רע תחת טובה ושנאה תחת אהבתי: הפקד עליו רשע ושטן יעמד על ימינו: בהשפטו יצא רשע ותפלתו תהי לחטאה: יהי ימיו מעטים פקדתו יקח אחר: יהי בניו יתומים ואשתו אלמנה: ונוע ינועו בניו ושאלו ודרשו מחרבותם: יצו נושה לכל אשר לו וישסו זרים יגיעו: אל יהי לו משך חסד ואל יהי חונן ליתומיו: יהי נתיניו לשמד במושב אחר ימח שמם: יזכר עון אבותיו אל ה׳ וחטאת אמו אל תמח: יהיו נגדו תמיד ויכרת מארץ זכרם: תחת אשר לא זכר עשות חסד וירדף איש עני ואביון ונכה לב למומתים: ויאהב קללה ותבוא לו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו: וילבש קללה כמדו ותבוא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו: תהי לו כבגד יעטה ולמזח תמיד יחגרנה: זאת פעלת שטני מדברי רע על נפשי: ואתה אדני עשה אתי למען שמך כי טוב חסדך הצילני: כי עני ואביון אנכי ולבי חלל בקרבי: כצל כנטותו נעלתי כארבה ינערתי: ברכי כלו מצום ובשרי שמן מרזה: ואני חרפה להמה יראוני יניעון ראשם: עזרני ה׳ אלהי הושיעני כחסדך: וידעו כי יד זאת ידך אתה ה׳ עשית אותה: יקללו המה ואתה תברך קמו ויבשו ועבדך ישמח: ילבשו שטני כלמה ויתעטפו כמעיל בשתם: אודה ה׳ מאד בפי ובתוך רבים אהללנו: כי יעמד לימין אביון להושיע משפטי נפשו:

(שיר ליום שני) נאם ה׳ לאדני שב לימיני עד אשית אויביך הדם לרגליך: מטה עזך ישלח ה׳ מציון רדה בקרב אויביך: עמך נדבות ביום חילך בהדרי קדש מרחם משחר לך טל ילדתיך: נשבע ה׳ ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק: אדני על ימינך מחץ ביום אפו מלכים: ידין בגוים מלא גויות מחץ ראש על ארץ רבה: מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש:

(תפלה לדוד) אודה ה׳ בכל לב בסוד ישרים ועדה: גדולים מעשי ה׳ דרושים לכל חפציהם: הוד והדר פעלו וצדקתו עומדת לעד: זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום ה׳: טרף נתן ליראיו יזכר לעולם בריתו: כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים: מעשי ידיו אמת ומשפט נאמנים כל פקודיו: סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר: פדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו: ראשית חכמה יראת ה׳ שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד:

(תפלה לדוד) אשרי איש ירא את ה׳ במצותיו חפץ מאד: גבור בארץ יהיה דור ישרים יבורך: הון ועשר בביתו וצדקתו עומדת לעד: זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום וצדיק: טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט: כי לעולם לא ימוט לזכר עולם יהיה צדיק: משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטוח בה׳: סמוך לבו לא יירא עד אשר ראה בצריו: פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד: רשע יראה וכעס שניו יחרק ונמס תאות רשעים תאבד:

(תפלה לדוד) הללו עבדי ה׳ הללו את שם ה׳: יהי שם ה׳ מברך מעתה ועד עולם: ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם ה׳: רם על כל גוים ה׳ על השמים כבודו: מי כה׳ אלהינו המגביהי לשבת: המשפילי לראות בשמים ובארץ: מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון: להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו: מושבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללויה:

(תפלה למשה) בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז: היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו: הים ראה וינס הירדן יסב לאחור: ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן: מה לך הים כי תנוס הירדן תסב לאחור: ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן: מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב: ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים:

(תפלה לדוד) לא לנו ה׳ לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך: למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם: ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה: עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם: פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו: אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחון: ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יהגו בגרונם: כמוהם יהיו עושיהם כל אשר בטח בהם: ישראל בטח בה׳ עזרם ומגנם הוא: בית אהרן בטחו בה׳ עזרם ומגנם הוא: יראי ה׳ בטחו בה׳ עזרם ומגנם הוא: ה׳ זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן: יברך יראי ה׳ הקטנים עם הגדלים: יסף ה׳ עליכם עליכם ועל בניכם: ברוכים אתם לה׳ עושה שמים וארץ: השמים שמים לה׳ והארץ נתן לבני אדם: לא המתים יהללו יה ולא כל יורדי דומה: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה:

(שיר ליום שלישי) אהבתי כי ישמע ה׳ את קולי תחנוני: כי הטה אזנו לי ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא: ובשם ה׳ אקרא אנה ה׳ מלטה נפשי: חנון ה׳ וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים ה׳ דלותי ולי יהושיע: שובי נפשי למנוחיכי כי ה׳ גמל עליכי: כי חלצת נפשי ממות את עיני מדמעה את רגלי מדחי: אתהלך לפני ה׳ בארצות החיים: האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד: אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב: מה אשיב לה׳ כל תגמולוהי: כוס ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: יקר בעיני ה׳ המותה לחסידיו: אנה ה׳ כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי: לך אזבח זבח תודה ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: בחצרות בית ה׳ בתוככי ירושלים הללויה:

(שיר ליום רביעי) אהבתי כי ישמע ה׳ את קולי תחנוני: כי הטה אזנו לי ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא: ובשם ה׳ אקרא אנה ה׳ מלטה נפשי: חנון ה׳ וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים ה׳ דלותי ולי יהושיע: שובי נפשי למנוחיכי כי ה׳ גמל עליכי: כי חלצת נפשי ממות את עיני מדמעה את רגלי מדחי: אתהלך לפני ה׳ בארצות החיים: האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד: אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב: מה אשיב לה׳ כל תגמולוהי: כוס ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: יקר בעיני ה׳ המותה לחסידיו: אנה ה׳ כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי: לך אזבח זבח תודה ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: בחצרות בית ה׳ בתוככי ירושלים הללויה:

(שיר ליום חמישי) אהבתי כי ישמע ה׳ את קולי תחנוני: כי הטה אזנו לי ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא: ובשם ה׳ אקרא אנה ה׳ מלטה נפשי: חנון ה׳ וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים ה׳ דלותי ולי יהושיע: שובי נפשי למנוחיכי כי ה׳ גמל עליכי: כי חלצת נפשי ממות את עיני מדמעה את רגלי מדחי: אתהלך לפני ה׳ בארצות החיים: האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד: אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב: מה אשיב לה׳ כל תגמולוהי: כוס ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: יקר בעיני ה׳ המותה לחסידיו: אנה ה׳ כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי: לך אזבח זבח תודה ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: בחצרות בית ה׳ בתוככי ירושלים הללויה:

(שיר ליום ששי) אהבתי כי ישמע ה׳ את קולי תחנוני: כי הטה אזנו לי ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא: ובשם ה׳ אקרא אנה ה׳ מלטה נפשי: חנון ה׳ וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים ה׳ דלותי ולי יהושיע: שובי נפשי למנוחיכי כי ה׳ גמל עליכי: כי חלצת נפשי ממות את עיני מדמעה את רגלי מדחי: אתהלך לפני ה׳ בארצות החיים: האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד: אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב: מה אשיב לה׳ כל תגמולוהי: כוס ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: יקר בעיני ה׳ המותה לחסידיו: אנה ה׳ כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי: לך אזבח זבח תודה ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: בחצרות בית ה׳ בתוככי ירושלים הללויה:

(שיר ליום שבת) אהבתי כי ישמע ה׳ את קולי תחנוני: כי הטה אזנו לי ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא: ובשם ה׳ אקרא אנה ה׳ מלטה נפשי: חנון ה׳ וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים ה׳ דלותי ולי יהושיע: שובי נפשי למנוחיכי כי ה׳ גמל עליכי: כי חלצת נפשי ממות את עיני מדמעה את רגלי מדחי: אתהלך לפני ה׳ בארצות החיים: האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד: אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב: מה אשיב לה׳ כל תגמולוהי: כוס ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: יקר בעיני ה׳ המותה לחסידיו: אנה ה׳ כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי: לך אזבח זבח תודה ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: בחצרות בית ה׳ בתוככי ירושלים הללויה:

(שיר ליום ראשון) אהבתי כי ישמע ה׳ את קולי תחנוני: כי הטה אזנו לי ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא: ובשם ה׳ אקרא אנה ה׳ מלטה נפשי: חנון ה׳ וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים ה׳ דלותי ולי יהושיע: שובי נפשי למנוחיכי כי ה׳ גמל עליכי: כי חלצת נפשי ממות את עיני מדמעה את רגלי מדחי: אתהלך לפני ה׳ בארצות החיים: האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד: אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב: מה אשיב לה׳ כל תגמולוהי: כוס ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: יקר בעיני ה׳ המותה לחסידיו: אנה ה׳ כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי: לך אזבח זבח תודה ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: בחצרות בית ה׳ בתוככי ירושלים הללויה:

(שיר ליום שני) אהבתי כי ישמע ה׳ את קולי תחנוני: כי הטה אזנו לי ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא: ובשם ה׳ אקרא אנה ה׳ מלטה נפשי: חנון ה׳ וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים ה׳ דלותי ולי יהושיע: שובי נפשי למנוחיכי כי ה׳ גמל עליכי: כי חלצת נפשי ממות את עיני מדמעה את רגלי מדחי: אתהלך לפני ה׳ בארצות החיים: האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד: אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב: מה אשיב לה׳ כל תגמולוהי: כוס ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא: נדרי לה׳ אשלם נגדה נא לכל עמו: יקר בעיני ה׳ המותה לחסידיו: אנה ה׳ כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסר

תַּעֲזֹבֵנִי׃ כִּי אָמְרוּ אוֹיְבַי לִי וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי נוֹעֲצוּ יַחְדָּו׃ לֵאמֹר אֱלֹהִים עֲזָבוֹ רִדְפוּ וְתִפְשׂוּהוּ כִּי אֵין מַצִּיל׃ אֱלֹהִים אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי אֱלֹהַי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃ יֵבֹשׁוּ יִכָּלוּ שֹׂטְנֵי נַפְשִׁי יַעֲטוּ חֶרְפָּה וּכְלִמָּה מְבַקְשֵׁי רָעָתִי׃ וַאֲנִי תָּמִיד אְיַחֵל וְהוֹסַפְתִּי עַל כָּל תְּהִלָּתֶךָ׃ פִּי יְסַפֵּר צִדְקָתֶךָ כָּל הַיּוֹם תְּשׁוּעָתֶךָ כִּי לֹא יָדַעְתִּי סִפֹּרוֹת׃ אָבוֹא בִּגְבֻרוֹת אֲדֹנָי יְהוִה אַזְכִּיר צִדְקָתְךָ לְבַדֶּךָ׃ אֱלֹהִים לִמַּדְתַּנִי מִנְּעוּרָי וְעַד הֵנָּה אַגִּיד נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ וְגַם עַד זִקְנָה וְשֵׂיבָה אֱלֹהִים אַל תַּעַזְבֵנִי עַד אַגִּיד זְרוֹעֲךָ לְדוֹר לְכָל יָבוֹא גְּבוּרָתֶךָ׃ וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְּדֹלוֹת אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ׃ אֲשֶׁר הִרְאִיתַנִי צָרוֹת רַבּוֹת וְרָעוֹת תָּשׁוּב תְּחַיֵּנִי וּמִתְּהֹמוֹת הָאָרֶץ תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי׃ תָּרֶב גְּדֻלָּתִי וְתִסֹּב תְּנַחֲמֵנִי׃ גַּם אֲנִי אוֹדְךָ בִכְלִי נֵבֶל אֲמִתְּךָ אֱלֹהָי אֲזַמְּרָה לָךְ בְּכִנּוֹר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ תְּרַנֵּנָה שְׂפָתַי כִּי אֲזַמְּרָה לָּךְ וְנַפְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ׃ גַּם לְשׁוֹנִי כָּל הַיּוֹם תֶּהְגֶּה צִדְקָתֶךָ כִּי בֹשׁוּ כִּי חָפְרוּ מְבַקְשֵׁי רָעָתִי׃ עב לִשְׁלֹמֹה אֱלֹהִים מִשְׁפָּטֶיךָ לַמֶּלֶךְ תֵּן וְצִדְקָתְךָ לְבֶן מֶלֶךְ׃ יָדִין עַמְּךָ בְצֶדֶק וַעֲנִיֶּיךָ בְּמִשְׁפָּט׃ יִשְׂאוּ הָרִים שָׁלוֹם לָעָם וּגְבָעוֹת

ויתנך לים עמו מזה כיום סר מל עמו ותנך עמו על מכירת הכורים ויגע בכף ירכיו שנטל ממנו שטר מכירה אשר על יריכו כמו שפתרנו רז"ל לויתיקי קשורה על יריכו עכ"ל מהל מכת הסנהדרי' שלכניו שלאחר דוד הלהים משפטיך למלך ופרשנו שמפתוב בה להורות שהק"בה נתן בל"ע ובל"ה ס"ל אף שכבר נטל עמו השטר מכירה בעדים מיהמ ה"ה יזהיק הק"בה נתן לו את יעקב להכנו להיה הקב"ה נתן בלא עדים ושפיר מהובר לאחרי השטר זה מלכי תרשיש ואיי' מנחת יהונו להורות שלעתיד יזהרו המתנות אשר נתן יעקב לעשו כוותם הרעה יהיה לנטל מכירת הכורים וכדכתבנו לעל הלאחת לויכו כן כי לוהלה יש כאן ועיל החקה לוין כאן והשתא קוזל המשורר לל העניין אשר הוא עסיק בו בענין מלכות שלמה בנו ועליו אמר (ויעתחון לו כל גוים יעבדוהו) ולשה (כי ויעל לפניון עשוב ועני ואין עוזר ל) לומר שאחד מן ג' טועקים ואינו נעשים הוא המלוה את חבירו בלא שטר ועדים שלל הוא שרן ג"ש ובלא שטר ועדים כמו הק"בה יכלו לסניל לפניון ישוע' שלא יהי' מן הטועקי' שאינו מקנים ומפר' ואזיל אשר (יחוס על לוחניון ובפעות לכיוונים יושיע) ומהו פישועה של העני ולפניון לו"ש (מתוך ומתחם יגאל כסף וייקר דמם בעיניו) לומר שניהל לת העשק ופחתם אשר בנגל בעני לף בלא עדים ורחים ולא הו לף בלא לף (ויהי ויתן לו מחנה שבח) שלפילו יתן לעני מעלו מדי שיתפלל בעני בעדו ולו"ל (ויתפלל בעדו תמיד כל היו' יברכבהו) ול"ל (יהי פיסת בר בלרץ) לעון דעון כמו פיום שהבריות מתפייסים ומתרעים ממנו בעניין שיעיב לכל לחד ולחד כפי רלונו לו יתברם שמכח שיתרבו הצדיקי' ביניהו בעניין לשאר לעול (יפרח בימיו לדיק) זה הוא העודם השובע ובעניין שפיר"ש פי בקומ' הפרשת הלאומו לנלך בעיר בהם שחי' והלרץ תתן יבולה בייניו שנת

שובע ולהיפך ח"ו אם יחטאו יהיה יד העדים תחילה בייהו שנת רעב ח"ו וא"כ תכת ליפרח בימיו לדיק זה הוא הנזכר לעיר (יהי פיסת בר בלרץ וגו') פי' רש"י פיסת בר לעון רעון כמו פיום שהבריו' מתפייסין ומתרעין מאת חיוקו כשבאתן שובע בעוה"ר

יפריח בימיו ויבא שלום מרוב שלום לרוב עד שיגל וכל תפלה זו בתקיימה חוץ מדבר זה לפי שאלמה מטה לפיכך לא נאמרה מלכותו וכו' וכמו שאליעזי רז"ל בענין מלך והדיוט ומלך או מלך והדיוט לבד הרי לך שמקצת ימיו בתקיימה מזמור זה ולא כל ימיו ודוד לסוף במזמור זה שיתרץ מלכותו עד לעולם ג"כ ים מקו לעטות ח"ו שים כאן בכוונת שקר כי כל המזמורים שלפניו הכל ברוח הקודש נאמרו ודברי נביאי"ם הם אשר התנבאו על עתידת לבוא ימיה כלפרשנו הכל למעלה וא"כ אם נאמר שגם מזמור זה דברי נבואה שהתנבא על מלכת שלמה בנו אשר ימלוך אחריו ג"כ מחזי כאן בכוונת שקר ח"ו ושמחת ימיו בתקיי"ם ויהיו לא בתקיי"ם ודוד לסוף כאן ורש שלום עד שיגל לכך סיים הפסוק (כלו תפלת דוד בן ישי) שאין כאן דברי נבואה רק דברי תפלה שהתפלל על מלכו שלמה בנו שיתקיים בו כל האמור במזמור זה רק שלמ"ה ולא הושי"ע תפלתו על הכל ולא נמשך מלכותו בשביל חטאו לו יאמר שלייך הפסוק בלשונו הנה כלו תפלת דוד לרמז כמ"ש התפלה עושה מחצה ולכך מקצת ימיו מתקיים בו תפלתו ולא כל ימיו וכמ"ש מלך והדיוט:

ליום רביעי

כפר שלישי

עג מזמור לאסף אך טוב לישראל אלהי׳

לבדי לבב: ז"ל המדרש אימו אומר טוב לישראל אלהים אלא אך טוב ימעט היסורין שמביא אליהם טובים למה לבדי לבב לעולם הבא הכוונה בזה ע"פ מה שפירשנו למעלה על פסוק (אשרי העם אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדינו) לומר משום דכל טוב שהק"ב נותן לאדם בכל הוא בשכר מעשי ידיו והמעשי' ידיו של אדם הם תורה ומצות אלא שיסורין יש לאדם רק בעבור שהם מונעים אותו מלעסוק בתורה ומצות ולכך אמר לבדי לבב לעולם הבא שהוא טוב גמור ואתרגמינן בלעות גברא דמתעסקין בתורייתא לומר שהע"פ שמתלין בתורה ומצות הנדיקי"ם ג"ח הק"ב מפקח שכרן בעולם הזה לומר לאדם שעשה עמי ואיני יכול לומר כן לעולם הבא שהוא טוב גמור ואתרגמינן בלעות גברא דמתעסקין בתורייתא לומר שהע"פ שמתלין בתורה ומצות הנדיקי"ם ג"ח הק"ב מפקח שכרן בעולם הזה לומר לאדם שעשה עמי ואיני יכול לומר כן לעולם הבא שהוא טוב גמור לו לעשות לו שכר מעשה ידיו לך ע"י יסורין יגיע מכלל עבדות לכלל חירות וכמאמר רז"ל ומה עבד שיוצא לחירות ע"י יסורין ואין לו כח לשאת לחירות ע"י יסורין ואתה אדם רשע על כ"ש וא"כ זה הוא הכוונה על פסוק אשרי האיש אשר תיסרנו יה שזהו הגור לו לשאת מיד עבדות לחירות ואז יהיו יכול הק"ב לומר לו עשה עמי ואיני זך כמו בעבד ושפיר הק"ב מוכרח לומר לו שכר פעולתו דהייט שכ"ת ותורתך והמצות וא"כ שפיר אמר (ותורתך תלמדינו) זה הוא הגורם שתשארו לו מכח הני תרתי היסורין ולימד תורה וק"ל וזה הוא ג"כ הכוונה כאן לך טוב לישראל היינו היסורין טובים הם לישראל ולא לבדי לבב לעולם הבא שיזכו לשכר עולם הבא עבור קיום התורה והמצות אבל בלא יסורין יכול לומר לו הק"ב עשה עמי ואיני זך וא"כ שאיני חייב לשלם להם שכר מעשה ידיהם וכך מכח שכרו אלא לאמר המסורר (ואני כמעט נטו רגלי כאין שפכה לשדי) לומר שכמעט שרתי מן המקום עבור שכרם זו ומפרש ואזיל בא"ם (כי קנאתי בהוללים שלום רשעים אראה) לומר שמכח שאני רואה שלותם של רשעים עבור מעט מצות שעושים (כי אין חרצובות למותם וכו') מי לא"ם שאתי בלא יסורין (ובריא וחולם) בריאי כחולם בלא יסורין ע"כ לשון רש"י כיון שם בלא יסורין ואין עבדים מתם יש להם ויכול הק"ב לומר להם עשה עמי ואיני זך כמו בני עבד ואשלם שכי את שלום רשעים אני רואה שהק"ב נותן להם שכרם כאן בזה הרשעים ובנדיקי' אלא כן הוא להיפך הוא ל"ת (בעמל אנוש) לא יהיו בתורה ומצות ולא יסורין לעין

וגבעות בצדקה: ישפט עניי עם
יושיע לבני אביון וידכא עושק:
יראוך עם שמש ולפני ירח דור
דורים: ירד כמטר על גז כרבבים
זרזיף ארץ: יפרח בימיו צדיק ורב
שלום עד בלי ירח: וירד ממים עד ים
ומנהר עד אפסי ארץ: לפניו יכרעו
ציים ואויביו עפר ילחכו: מלכי
תרשיש ואיים מנחה ישיבו מלכי
שבא וסבא אשכר יקריבו: וישתחוו
לו כל מלכים כל גוים יעבדוהו: כי
יציל אביון משוע ועני ואין עזר לו:
יחס על דל ואביון ונפשות אביונים
יושיע: מתוך ומחמס יגאל נפשם
ויקר דמם בעיניו: ויחי ויתן לו מזהב
שבא ויתפלל בעדו תמיד כל היום
יברכנהו: יהי פסת בר בארץ בראש
הרים ירעש כלבנון פריו ויציצו
מעיר כעשב הארץ: יהי שמו לעולם
לפני שמש ינון שמו ויתברכו בו כל
גוים יאשרוהו: ברוך יהוה אלהים
אלהי ישראל עשה נפלאות לבדו:
וברוך שם כבודו לעולם וימלא
כבודו את כל הארץ אמן ואמן:
כלו תפלות דוד בן ישי:

מזמור

ליום רביעי

ספר שלישי

עג מִזְמוֹר לְאָסָף אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרֵי לֵבָב: וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי כְּאַיִן שָׁפְכוּ אֲשֻׁרָי: כִּי קִנֵּאתִי בְּהוֹלְלִים שְׁלוֹם רְשָׁעִים אֶרְאֶה: כִּי אֵין חַרְצֻבוֹת לְמוֹתָם וּבָרִיא אוּלָם: בַּעֲמַל אֱנוֹשׁ אֵינָמוֹ וְעִם אָדָם לֹא יְנֻגָּעוּ: לָכֵן עֲנָקַתְמוֹ גַּאֲוָה יַעֲטֹף שִׁית חָמָס לָמוֹ: יָצָא מֵחֵלֶב עֵינֵמוֹ עָבְרוּ מַשְׂכִּיּוֹת לֵבָב: יָמִיקוּ וידברו בְּרָע עֹשֶׁק מִמָּרוֹם יְדַבֵּרוּ: שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּהֲלַךְ בָּאָרֶץ: לָכֵן יָשׁוּב עַמּוֹ הֲלֹם וּמֵי מָלֵא יִמְצוּ לָמוֹ: וְאָמְרוּ אֵיכָה יָדַע אֵל וְיֵשׁ דֵּעָה בְּעֶלְיוֹן: הִנֵּה אֵלֶּה רְשָׁעִים וְשַׁלְוֵי עוֹלָם הִשְׂגּוּ חָיִל: אַךְ רִיק זִכִּיתִי לִבָבִי וָאֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי: וָאֱהִי נָגוּעַ כָּל הַיּוֹם וְתוֹכַחְתִּי לַבְּקָרִים: אִם אָמַרְתִּי אֲסַפְּרָה כְּמוֹ הִנֵּה דוֹר בָּנֶיךָ בָּגָדְתִּי: וָאֲחַשְּׁבָה לָדַעַת זֹאת עָמָל הוּא בְעֵינָי: עַד

אבוא

עמי ותיכה זך דהא ועם לדם לא יכנעו ומתרגמינן ועם נכי מכאב לדיקי דסכלי יסורי לא מתכתבין דהא ע"י יסורין יוצאין מכלל עבדות לחירות וא"כ זה הוא התמי' אשר היה לי לאשר עולם דהך דיתיר דלגבי דידיק דין הוא לגבי שכרם שעתידים בתורה מכח היסורין שיצאו מכח עבדות לחירות ובני הרשעים הדין נותן עליה לשלם לפי מעט שכרם מטעם שבדיקי' בחולם בלא יסורין ויכול הקב"ה לומר להם עשה עמי ותיכה זך ואכי דחיתי ליהיך עליות דשיעים ונרח לדיקים וזה אינו נגרם לי כמעט שכשיו רגלי מחמר המקום כ"ש שבאמת ח"ו לית דין ולית דיין ח"ו בעולם ולזה תיור (לכן עכשתמו נאוה יעטוף שית חמס למו) פי' רש"י לכן ענקתמו נאוה מעבור זה שהין יסורין בהין עליהם העיקתם לעליות על נוחרם נסות חרות: יעטוף שית חמס למו שחמס שעושין אותם שוכים ועוטף את עתיריהם ועבדותיהם בעוני שומן ובמר: יצא מחלב עינימו עיניהם בולטות מרוב שומן כל לדם כחוש שיהו מבוקעות: עברו משכיות לבב יותר ממה שלבם מיכל ואומר להם לבם תאותם עברו בהשבת ילם את תאות לבם: והנה מכח גולל שלוחם על הרשעים ונרחם על לדיקים (ישקו וידברו ברע וגו') הכוונה הוא ע"פ מה שפרשתי על מדרש לעתיד ליום הדין הק"ב מעביר על החומות על נשר של נייר' ומיד אחיעיני' שם כפ' לנשר' ולכי' וכו' ואיך יהיו ישראל מתיראי' וחומרים לחשר כלחשר שעשה עם חלו יעש' ג"כ ואחרו מיד יתחזו ישראל להק"ב ואחרשתי עיך ואחלף ישראל על כ"ל ומשתיי הוא ע"פ הקדוש שכתבתי למעלה מזה כמה פעמי' בענין הוא שישראל מתקיימין לעלמי עולמי לעתיד וחומו' יתבדו מן העולם ע"י מעשיה הרעי' כי הק"ב הוא יכלה שרש תחילה משל"ב הוא שרש עולמי וזה הוא הכוונה בענין שהיו ישראל מתירא' אלא יכל' הוא כמו שכילה לחומות וגם הבתי אלה' ולכך אמרו עתה ונחלתך ישראל לומר שאת הבר אלנו ולא הוא מלך ואת תי וקי' ומחיל מוכרחי' אלו ג"כ להתקיי' וזה הוא ג"כ הכוונה מדרש רבה בחגילת הסת' ז"ל בשעה שהכין הוא הרשע לכלות את ישראל פתח לותו היו' ואמר וכו' על הפוך עליוני' ותתחתוני' וא"כ כלה הוא' על"ל גם הוא המלך' כוונה הוא לומר שאם אתה רוצה ח"ו לכלות את ישראל מוכרח אתה להפך עליוני' ותתחתוני' להיות ישראל ח"ו תחת ליזה אר וחומות תחת הק"ב וזה ח"ל להיות מטע' דנתלק ע"י גורל בעת קבלת התורה והגורל נפל להיות ישראל תחת הק"ב וחומות תחת אדי' שלמעלה ותמן תניכת דגורל קונה ובשביל קנין זה אמר דוד מלך ישראל כי לא ינוח שבט הרשע על גורל לדיקי' היינו גורל כשנשבעו דקונה וא"כ היון שע"ז נשבך את עליוני' לתחתוני' ממילא ע"ז לכלות את ישראל כמי זה היה מליצת היו' נגד כליון ישרא' ח"ו ולזה מכוון כאן הפסוקי' בענין שלותן של רשעי' ונרתן של ישראל בגלות בענין שרשעים עולי' ומעליני' למעלה למעלה וישראל יורדין תמיד מטה מטה ח"ו ואחר כמה גזירת שנזורין על ישראל כמו בימי המן וימי היוכני' ושל חומות שנזרות היה להשמיד וכו' מחשבת הרשע היה לכלות את ישראל מן העולם ע"י מעשיה הרעי' כי הק"ב הוא יכלה שרש תחילה משל"ב הוא שרש הבר שלנו והק"ב הוא מכלה חומות שנזרו ישראל (יחיקו וידברו) הרשעים הלנו (עוסק ממרום ידברו שפיהם בשמים ולשונם תהלך בארץ) לומר שאחר שמחשבת הרשע הוא לכלות את ישראל ע"כ הם מהפכין עליונים ותחתונים כנזכר וזה הוא (לשר שתו בשמים פיהם היינו העליונים (ולשונם תהלך בארץ) היינו תחתוני' ובשביל כן יאמר (לכן ישיב עמו הלום ומי מלא ימצו למו) לפי שעמו

אָבוֹא אֶל מִקְדְּשֵׁי אֵל אָבִינָה לְאַחֲרִיתָם: אַךְ בַּחֲלָקוֹת תָּשִׁית לָמוֹ הִפַּלְתָּם לְמַשּׁוּאוֹת: אֵיךְ הָיוּ לְשַׁמָּה כִּרְגַע סָפּוּ תַּמּוּ מִן בַּלָּהוֹת: כַּחֲלוֹם מֵהָקִיץ אֲדֹנָי בְּעִירְךָ צַלְמָם תִּבְזֶה: כִּי יִתְחַמֵּץ לְבָבִי וּכְלִיוֹתַי אֶשְׁתּוֹנָן: וַאֲנִי בַּעַר וְלֹא אֵדָע בְּהֵמוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ: וַאֲנִי תָּמִיד עִמָּךְ אָחַזְתָּ בְיַד יְמִינִי: בַּעֲצָתְךָ תַנְחֵנִי וְאַחַר כָּבוֹד תִּקָּחֵנִי: מִי לִי בַשָּׁמַיִם וְעִמְּךָ לֹא חָפַצְתִּי בָאָרֶץ: כָּלָה שְׁאֵרִי וּלְבָבִי צוּר לְבָבִי וְחֶלְקִי אֱלֹהִים לְעוֹלָם: כִּי הִנֵּה רְחֵקֶיךָ יֹאבֵדוּ הִצְמַתָּ כָּל זוֹנֶה מִמֶּךָּ: וַאֲנִי קִרְבַת אֱלֹהִים לִי טוֹב שַׁתִּי בַאדֹנָי יֱהוִה מַחְסִי לִסְפֹּר כָּל מַלְאַכוּתֶיךָ: עד מַשְׂכִּיל לְאָסָף

דוגים דרך רשעים בלאה ומתקיים ודרך הצדיקי' מתמוטט לכך יסובו לדרך רשעים ללכת בדרכיהם (ומי מלא ימצו למו) ומים הל הכלב ממלא כם ל"ת כם נחשבים למו ומזלזלים בעניניהם ואמרו (אינכה ידע אל) אינכה מוכל לומר שים לעשה זו בפק"ם ותורתם אמת: (ככה אלה רשעים) כם ועובדי' על אמרתו וכדי כם שלוים בעולם ומצליחים כה ועושר ושלוי עול' לשון שלו: הסנו פגדילו (אך ריק זכיתי לבבי ואזרחץ בנקיון כפי:) הל זה מוסב על ואמרו אינכה ידע אל ונם לומר אך לריק ועל חנם אנו מוסרים מצותיו של הק"ם והרי אנו נגועים כל היו': (ותוכחתי בהלות כל היום תמיד מבקר לבקר מתחלפות היסורין ואורות חלפות: לומר שלשלין זה סובב והולך של הפסוקי' שלבני פניו שע"י היסורי' וגרו' לאחר שתחלפו' דין הוא שמעורת הק"ם בעלם לנו שכר תורה ומצות ש"ה אין הק"ם נותן לנו שום שכר ש"כ בחום אנו רואים שאין שום שכר ועונש בעול' ולכך (אך ריק זכיתי) שעל חנם שמרתי מצותיו ולכך אם אחרתי אסמים כמו וגו') כל זה אמ' אסף אם אחרתי הלבי לספר את הכל כמו שהוה כל אם שעמו לומר על זאת הכה דוד בניך נגדתי כלומר אסים אותם בוגדי' ורשעי' ע"כ רש"י ונו"ש (ואחשבה לדעת זאת) היינו התורה הנקרא זאת כמאמר רז"ל אין זאת אלא תורה כלכתיב וזאת התורה עמל היה בעיני שאין זה אלא עמל בלי שום שכר כי כראה לי לעמל בלי שכר ועונש כל זה חשבתי בלבבי (עד אבוא אל מקדשי) ומתרגמינן עד זמן קורבנא דאיתיי לית מקדשי אלא אסתכל ואסופון לומר שאחר שראיתי זמן הקץ והגאולה על אותה שעה (אביטה לאחריתי') שאני מבין לאחריתם שישראל יהיו בלאחריתם קייתי' לעולמי עולמי' ושם עמו ובחלתו של שמו יתברך ולא תחת סחורה ואומות יאכלו ליום הדין מן העול' עם שריר ולא"ש (אך בחלקות תשית למו כל העומד להם בע"ז דהוה עבור' שמם (הפלתם למשואות) אין היו לשמה כרגע ספו תמו מן בלהות (כחלום מהקיץ אדני בעירך צלמם תבזה) אחר שיעבור מי' רש"י מן שדי לומר שלא הדין כמשרו למלאכי חבלה להשליכ לכף הקלע ונו"ש (כחלו מהקיץ אדני בעיר צלמ' תבזה) ומתרגמינן היך חלמא מן גבר דמתערה ליו דיכא דבר לאתעבר יתהון מן בית קבורתיהן ברגיז דמותתין תבטר: לומר שלו' הדין יפולו הלומות לגיהנ' ויאבד' שם וישראל יתקייטו לעול' ונו"ש (כי) עד שכשיו יתחזק לבבי וכליותי לשתוכן: ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך) לומר שער שכשיו הייתי כמו בהמה בלא דעת ולא הבנתי ענין זה ואע"פ (ואני תמיד עמך) לאחוז ביד ימיני: לומר שאף שאר כל התמיות הללו שהיו לי לא הרתי ממך מיהון לשמחל רק (בעצתך תנחני שמו יתברך (תכחני) ולא שרתי ממך (מי לי בשמי' וגו' מוסב והולך לשלשל מכיח שמה שאמר לשמלא על תבון וגו' אביטה לאחרית' היינו באחרית הימי' לעתיד ליו' הדין ישרל יתקייטו לעולמי עולמי' ואומו יאבדו כל זה הוה שעב' משו (מי לי בשמי' ועמך לא חפצתי בארץ) כפי' רש"י מי לי בשמי' שום מלאך לומר שאין לכי אלא תחת השרי כמו הוא רק (חלקי הוא לעולמי) (כלה שארי וגו' וחלקי אלהי לעול') לחלק על אומות האר (כי הנה רחקיך יאבדו) לומר לפי שהם רחוקי' ממך רק תחת השרי' לכך יאבדו הם ושריה ואני כ"י קרבת אלהי' לי לכך טוב שתי באלהי' מחסי לספר כל מלאכותיך לומר שמלכות שמו יתברך הוא בכול' לעולמי עולמי' כך ישרל הם קיימי' לעולמי עולמים:

עד משכיל

לאסף לאסף אלהי' זכות לנבח וגו' נם כמוך הוא אסף על קיבוץ גליות ונו"ש זכור עדתך קנית קדם וז"ל במדרש מלמד שכשרלו ישרל קול' שכשרא העול' עכ"ל והטע' הוא שאסרי' ברויחת' של ישרל קול' בריחת העול' לפי שישרל הם קודם לי"י רלשית תבואתו הייתו ישרל הם קדושת התרומה מן העול' וכן שמו יתברך היה לבל להיות העול' בעבל שהוא טה לא לכן הקדי' בריחת ישרל שהוא התרומה מיעול' תחיל ואו לא יהיה פעול' בעבל אף רגע אחת ונו"ש כי לפי שברח זו שמוכח שים לישרל דין הקדם ש"ב בדין הוא שכל יוליאנו מעיבד המלכות דתיון תניהו הקדם ומפקיע מידי מיעבד ושבדת זו פתח כאן אסף (משכיל לאסף) שאמר כאן שברח מושכלת לומ אלהי' וכחתיהו לבנח יעשן אלך בכאן תרעיתך היינו בשיעבד המלכות כי הדין נותן להפקיעם מידי שיעבד ומייתי

לָאָסָף לָמָּה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לָנֶצַח יֶעְשַׁן אַפְּךָ בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ: זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: הָרִימָה פְעָמֶיךָ לְמַשֻּׁאוֹת נֶצַח כָּל הֵרַע אוֹיֵב בַּקֹּדֶשׁ: שָׁאֲגוּ צוֹרְרֶיךָ בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶךָ שָׂמוּ אוֹתֹתָם אֹתוֹת: יִוָּדַע כְּמֵבִיא לְמַעְלָה בְּסִבְכֵי עֵץ קַרְדֻּמוֹת: וְעַתָּה פִּתּוּחֶיהָ יָחַד בְּכַשִּׁיל וְכִילְפוֹת יַהֲלֹמוּן: שִׁלְחוּ בָאֵשׁ מִקְדָּשֶׁךָ לָאָרֶץ חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ: אָמְרוּ בִלְבָּם נִינָם יָחַד שָׂרְפוּ כָּל מוֹעֲדֵי אֵל בָּאָרֶץ: אֹתוֹתֵינוּ לֹא רָאִינוּ אֵין עוֹד נָבִיא וְלֹא אִתָּנוּ יוֹדֵעַ עַד מָה: עַד מָתַי אֱלֹהִים יְחָרֵף צָר יְנָאֵץ אוֹיֵב שִׁמְךָ לָנֶצַח: לָמָּה תָּשִׁיב יָדְךָ וִימִינֶךָ מִקֶּרֶב חֵקְךָ כַּלֵּה: וֵאלֹהִים מַלְכִּי מִקֶּדֶם פֹּעֵל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: אַתָּה פוֹרַרְתָּ בְעָזֶּךָ יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם:

אתה

ואמיתי דלייב בס"ם (זכר עדתך קנית קדם גאלת שבט נחלתך הר ציון זה שכנת בו) להורות כלדם המלדם שישראל נבראו קודם שנברא העולם וקשה למה ע"כ ג"ל שישראל יש להם דין קדושת תרומ' וא"כ בשביל כך הדין נותן שתתה (הרימה פעמיך למשאות) היינו כמי' רש"י הגבה פעמיה ובשלות שלך שיהו לתוכיך למשאות ע"כ היינו להפקיע את ישראל משעבוד כדין הקדש שמפקיע מידי שעבוד ולמה הוא כן לזה אמר (בשם כל הרש תויב בקדש) לומר כמי שהתויבים הרישו לישראל שהם קדש ומקדש מפקיע מידי שעבוד ולכך אמר (שאגו צוררין בקרב מועדך) בזמן חרבן בית המקדש (שמו אותותם אותות) נכוכב נכר שם אותו לאחריב בית המקדש כמו שתמ' שאל תתרים על חרבן ושיעבוד הזה אמר יודע כמביא למעלה כי המקדש ונם ישראל שניהם היו קדוש למעלה בעוה' התרומה כי נם המקדש היה התרומה מן עוה'כ כנודע ועל"כ ועת' פתוחיה יחד בכשיל וכלילפות יהלמון הם הכלי הקרדומות שהיו כשברו הסם בעודי מקדש שלחו באש מקדשך לארץ חללו משכן שמך לומר שמך ומקדשך שהיה להם דין הקדש אחת ואעפ"כ לתולין ועד"ז אמרו בלבם נינם יחד שרפו כל מועדי אל בארץ אותותינו לא ראינו אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה עד מתי אלהים יחרף צר ינאץ אויב שמך לנצח למה תשיב ידך וימינך מקרב חקך כלה ואלהים מלכי מקדם פועל ישועות בקרב הארץ אתה פוררת בעזך ים שברת ראשי תנינים על המים אתה הגורם להיות פועל ישועות בקרב הארץ היינו יהושע'הגלגולים ומייתי דלייב לזה שע"כ מהאי טעמא היה בריאת ישראל קודם ב"ע ועד"ז אתה פוררת בעזך ים שברת ראשי תנינים על המים: לומר שהמצרים שנטבעו לתנינים שב' התנין הגדול נטבעו היה אתה בעצם ראשי לויתן תתנבו מאכל לעם לציים: זה פרעה הנקרא לויתן שב' יפקד י"י בחרבו הקשה על לויתן כל קלה כדוכו ונטבעו היה אחד על ישראל לחר אתה בקעת מעין ונחל אתה הוכשת נהרות איתן לומ' שבשביל ישראל נבקע היה וכל הנהרות שבעול' נבקעו בזולתו שעה וקס"ד זה קודם ב"ע הלא הללו והללו היו עובדי ע"ז ולא היו ישראל רשאין לזולתו הכם ובתבתי זה הטעם לפנים משום דלאמת דנם נגד ישראל לא היה היה לחו לקרוע משום דטעמא היה לחי נדול ממך שהיה נהרת קודם ב"ע לאמת נגד ישראל אין זו טענה כי ישראל נבראו קודם ב"ע משע"כ נגד פרעה ומצרים דבריאת' היו לחר בריאת היה נשאר טענת היה במקומו ולכך נקרע היה דוקא נגד ישראל ולא נגד פרעה ומצרים ולז"ל אתה פודרת וגו' היינו שפרעה ומצרי' כטבעו היה אתה בקעת מעין ונחל וגו' היינו ש'ישראל נבקע היה וכל הנחלים עמו וקשה למה ע"כ ג"ל הטעם משום דישראל נבראו קוד' ב"ע ומטעם היה להם דין קדושת תרומה וע"כ זהו הגורם דהקדש מפקיע מיד שיעבד מלכיות ומייתי עוד דלייב דין הקדש בע"ם לך לילה וגו' הכוונה זה ע"פ מה שפרשנו המדרש וז"ל לעל אמורים הוא לי' מלמד שהאיר להם הליל כיום ופרשתי זה משום דישראל היה להם דין הקדש ככוכ' ופרע' שמשעבד עמהם דיינו היה כדין מועל בהקדש ונתחייב בקרן וחומש וקס' וחזקת בקרן היה שחזיר את ישראל להק"ה כמו שאמר לפ' ועבדו את י"י אלהיכם וחומש היה בענין שאמר וחמושים עלו וגו' היינו הערב רב שהיו לחר מחמשים מישראל וקרן להם היה בענין שאמר ונם אתה תתן בידינו עולה וזבחים ותמין בחוכת בנה קמץ דקרי' רחוכת לקרבן להם וכמו דנבי להם אם הקריב בליל לא יצא כן אם

אַתָּה רָצַצְתָּ רָאשֵׁי לִוְיָתָן תִּתְּנֶנּוּ מַאֲכָל לְעָם לְצִיִּים: אַתָּה בָקַעְתָּ מַעְיָן וָנָחַל אַתָּה הוֹבַשְׁתָּ נַהֲרוֹת אֵיתָן: לְךָ יוֹם אַף לְךָ לָיְלָה אַתָּה הֲכִינוֹתָ מָאוֹר וָשָׁמֶשׁ: אַתָּה הִצַּבְתָּ כָּל גְּבוּלוֹת אָרֶץ קַיִץ וְחֹרֶף אַתָּה יְצַרְתָּם: זְכֹר זֹאת אוֹיֵב חֵרֵף יְהוָה וְעַם נָבָל נִאֲצוּ שְׁמֶךָ: אַל תִּתֵּן לַחַיַּת נֶפֶשׁ תּוֹרֶךָ חַיַּת עֲנִיֶּיךָ אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: הַבֵּט לַבְּרִית כִּי מָלְאוּ מַחְשַׁכֵּי אָרֶץ נְאוֹת חָמָס: אַל יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם עָנִי וְאֶבְיוֹן יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ: קוּמָה אֱלֹהִים רִיבָה רִיבֶךָ זְכֹר חֶרְפָּתְךָ מִנִּי נָבָל כָּל הַיּוֹם: אַל תִּשְׁכַּח קוֹל צֹרְרֶיךָ שְׁאוֹן קָמֶיךָ עוֹלֶה תָמִיד: עה לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר: הוֹדִינוּ לְךָ אֱלֹהִים הוֹדִינוּ וְקָרוֹב

אתה רצצת ראשי לויתן תתננו מאכל לעם לציים: אתה בקעת מעין ונחל אתה הובשת נהרות איתן: לך יום אף לך לילה אתה הכינות מאור ושמש: אתה הצבת כל גבולות ארץ קיץ וחרף אתה יצרתם: זכר זאת אויב חרף יהוה ועם נבל נאצו שמך: אל תתן לחית נפש תורך חית עניך אל תשכח לנצח: הבט לברית כי מלאו מחשכי ארץ נאות חמס: אל ישב דך נכלם עני ואביון יהללו שמך: קומה אלהים ריבה ריבך זכר חרפתך מני נבל כל היום: אל תשכח קול צוריך שאון קמיך עולה תמיד: עה למנצח אל תשחת מזמור לאסף שיר: הודינו לך אלהים הודינו

ארץ סיונו התומות שמתעיכים ק"י נתות חמס פי' רס"י כתוס חמס כמו מדור לומר סדירת' סל ק"י כיל התומות חמוס ונזולה היל בידם ולכך לל יאוב לך וכלכם עכי ותכיון יהללו שמך אלו ישראל שהם עניים ומדוכים בין התומו' ול"ק קומה אלהים ריבה ריבך זכור חרפתך מני כבל כל היום לומר שמה שחירו לנו ליסט' אתם מטעם שחירו שלין אתה כרחת את כל העולם ובשביל כך לחרו שלין אתה תנחל אותנו על זה לחר ריבה ריבך זכור חרפתך ונו' ול"ק תפכת קול צוריך סיונו שהק"ב יגאול אותנו לאחרונה כמהרה בימינו אמן י"ר:

עה למנצח אל תשחת מזמור לאסף שיר:

הודינו לך אלהים ונו' גם מזמור זה מדבר על עתיד על מלחמות גוג מגוג ועל אותם שעה לחר (אל תשחת) לבל ישחיתו זרעו של יעקב במלחמות גוג מגוג רק התומות יפלו בישראל יגילו ועל אותם שעה לחר כפל הודינו לך אלהים הודינו ישנר ע"פ מה לחית במדרש ז"ל כוס ישועות אשא כוס ישועי אשא לין פתיב כאן אלא כוס ישועי אשא לין פתיב כאן אלא ישועות אשא לומר במדת ואחת לימות גוג מגוג ול"ק הודינו לך אלהים הודינו אחת לימות המשיח (כי קרוב) ואחת לימות גוג מגוג אשמוע מועד אני מישרים אשפוט ז"ל במדרש כי לקח מועד כשיגיע אותו מועד כי למועד מועדים אותו שעה אני מישרים אשפוט עכ"ל סייעו נדין לעתיד לבתוב מדבר וכמו לחית' כפ"ם דע"ז בחריכות דניוס דין לעתיד יקח הק"ב ס"ת בחיקו ויאמר מי שקיבל את התורה יבוא ויקבל שכרו מיד בהו תומות מישרים בתרבות ע"ם ועל אותו שעה לחר כמוגים ארץ וכל יושבה ונו' ול"ל במדרש רב הונא בשם ר' לחא לחר כמוגים ארץ כמה לחת לחר כמוגי כל יושבי ארץ אחכי תכנתי עמודי סלה כיון שקבלו עליהם מלכותי אחכי תכנתי עמודיה סלה בתבסם העולם והייתו לחר רב"ל גו"ד ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי מלמד שהתנה הק"ב עם עולמו אם מקבלים ישראל את התורה מוטב ואם לאו אני מחזיר תתבסם לתהו ובהו וכו' והייתו דכתיב ארץ ירהה ונקטה אם ירהה לעם שקטה ואם שקטה למה ירהה אלא בתחילה

וְקָרוֹב שְׁמֶךָ סִפְּרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ׃
כִּי אֶקַּח מוֹעֵד אֲנִי מֵישָׁרִים אֶשְׁפֹּט׃
נְמוֹגִים אֶרֶץ וְכָל יוֹשְׁבֶיהָ אָנֹכִי
תָּכַנְתִּי עַמּוּדֶיהָ סֶלָה׃ אָמַרְתִּי
לַהוֹלְלִים אַל תָּהֹלּוּ וְלָרְשָׁעִים אַל
תָּרִימוּ קָרֶן׃ אַל תָּרִימוּ לַמָּרוֹם
קַרְנְכֶם תְּדַבְּרוּ בְצַוָּאר עָתָק׃ כִּי
לֹא מִמּוֹצָא וּמִמַּעֲרָב וְלֹא מִמִּדְבַּר
הָרִים׃ כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט זֶה יַשְׁפִּיל
וְזֶה יָרִים׃ כִּי כוֹס בְּיַד יְהוָה וְיַיִן
חָמַר מָלֵא מֶסֶךְ וַיַּגֵּר מִזֶּה אַךְ
שְׁמָרֶיהָ יִמְצוּ יִשְׁתּוּ כֹּל רִשְׁעֵי אָרֶץ׃
וַאֲנִי אַגִּיד לְעוֹלָם אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי
יַעֲקֹב׃ וְכָל קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ
תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיק׃ עו
לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר׃
נוֹדָע בִּיהוּדָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל
גָּדוֹל שְׁמוֹ׃ וַיְהִי בְשָׁלֵם סֻכּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ
בְּצִיּוֹן׃ שָׁמָּה שָׁבַר רִשְׁפֵי קֶשֶׁת מָגֵן
וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה סֶלָה׃ נָאוֹר אַתָּה

אדיר

סקט"ל ונ"ל כמוני קרן וגו' לכבי תכנתי סלה לומר לכבי תכי כנסת ישראל לבדי תכנתי עמודי העולם ע"י קבלת התורה ולא תלוית ולכך אמרתי להוללים שיהיו לרשעים וגו' עד לא תרימו לשון קרניכם ויבואר זה ע"פ מה דאיתא במדרש ז"ל וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנו כדי שיסר קרנו רן וכו' כיון שחטאו ישראל נטלן מהן וכתיב לא תרימו קרן וקרנין שפיר לה וכל זמן שקרני רשעים קיימין קרנותיהן של צדיקי ישראל מנולעות שכן נדע בחרי אף כל קרן ישראל ולעתיד לבא הוא מבדע קרנות של גוים ותרומם קרנות צדיקים שכ' תרוממנה קרנות לדיק תרוממנה קרנות שנדע לדיקו של עולם ע"כ וכל זה הוא בשביל ישראל לבדם שקולים שמולים של עולם ע"י קבלת התורה ולא לומר לכך (תחרתי להוללים על תרימו קרן) רק שבחותו שעשה ליו כדין יתרומם קרנות לדיקי: ל"ל כי לא ממוצא וגו' פי' הש"י כי לא ממוצא השמש וממערבו ומן המדבריות שאתם מפריטי בשביל קרנות מיון לא בכל אלה להרי קרן (כי אלהים שופט) שמשפט לליו כדין לשפיל (זה ישפיל) ליימו שישפיל קרנם של לומות (וזה ירי) ליימו שירי את קרנם של ישראל (כי כוס ביד ה' וגו') זה סובב על תיקי בשעה שלשלם (הוליכו לך אלהים הוליכו ופרשכו שכ' כפול על שם כוס ישועת אשא ותי ישועת נגד כוס זה שתר כי כוס ביד ה' וגו' עד לך שחריב שתו כל רשעי ארץ ליין מפלטין של רשעי ארץ ולתי לעול' לזמרה לאלהי יעקב על שלשלם לקרני רשעים אגדע קרני לדיקים שעה ש"ג את ורום והגלה לישראל ונ"ל וכל שעה ויחזר העבר קרנות אשר ניתן לאומות רשעים לנדע תרוממנה קרנות לדיק: לומר שבחותו

עו למנצח

בנגינות מזמור לאסף שיר: מזמור זה שובב והולך למזמור שלפניו ומה שסת' למעל' מתרם כאן ומדבר בשלחת גוג מגוג ובשלחות מחיות זרעו של עתלק שיהיה לעתיד ונגד מחיות זרעו של עתלק שיהיה לעתיד ונגד מחיות שיהיה לעתיד ישראל גדול שמו: לומר שבחותה שעה יתגדל

שמו היינו שיהיה שמו וכשלו שלם וב"ל ויהי בשלום סכו וגו' לומר שלחותו זמן אשר יקי ס' פוכת דוד הכופלת לז יהיה הכל שלם בשם וכשלו ובאותו שעה תחזיר השכינ' לציון וב"ל ומשופתו בציון שמעונה של שמו יתברך יהיה בציון ועל מלחמות גוג מגוג לומר שמה שבר רשפי קשת כפי' רל"ק כולל זה המזמור כאחר על מלחמת גוג מגוג וכו' רשפי קשת והם החיצי' והקשת לומר כי בלותה מלחמה יהבר ישראל יתברך על כלי מלחמות הגוי': כאור הנכון מן לור והוא נפעל בשקל נכון לו כאור לתך כמו שלומר כולם ביהודה כי במלחמה הרית יולע ויבלם בלור הנכיר ביעקב ועל מלחמותיו: לדיר מהרדי טרף ולתך לדיר על הרשעים כמו שלריך היולא מהרדי טרף לטרוף לן תטרוף לחויכים כול' והרדי' שסוכני' בהם שחיות פטורפי' יקראו הרדי טרף לשתוללו הלק נמוקו ה"ל התפעל והוא כמו השתוללו ושתוללו מן שלל לומר כי הגוי לתיבי לך שלשפו על ירושלי' יהיו לשלל לישראל כמו שכתם לך היה להם כח להלח' כלו הם מתי' והגבורי' ולכשי חיל שבה' לך תלוו ידיה' להלח' כדאם שלוה שהוא גוג מגוג וכשיה רשם שלך ותוכל ולפי שזכר לביי לך לומר נדאם על מלך שהוא לדיקי' וכן הרבה והסום נדאמו: לתך נורא שירלוך כי מי יעמוד לפניך מעת שיחרה לפך: עכ"ל כל זה מדבר בשפלת לומו' על מלת רגז לקבל לת הסורה כלשית' בם"ם דע"ז לשתיל יהמרילהם הק' בה כלו' יש בכם מביל זלת ואין זלת שלת תורה לבל נגד ישראל לומר משמי' השמעת לין ארץ ירלה ושקטה לומר שעשה שקבלו ישראל לת התור' ירלה וכשבורה היתה שיעטרך הארץ לשיות חרב מכח התנלי שהתנה בשעשה הראשית שם שקבלים ישראל לת התורה מוטב ושם לא לזי לחזור לתכ' לת"ו ולומר שקיבלו ישראל לת התורה שקשה וכזכר במדבר במזמור שלפניו בשם רו"ל ולכך בקום למשפט שלשים היינו בדין לשתיל לז להושיע כל ענוי הארץ שלה שם ישראל שהוא הגור לשם שיסופע ועל לותו שעה לומר שבחותה שלם תוכך לומר לותו שחת שעשה בלותות גור שעשה לומות

אַדִּיר מֵהַרְרֵי טָרֶף׃ אֶשְׁתּוֹלְלוּ אַבִּירֵי לֵב נָמוּ שְׁנָתָם וְלֹא מָצְאוּ כָּל אַנְשֵׁי חַיִל יְדֵיהֶם׃ מִגַּעֲרָתְךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדָּם וְרֶכֶב וָסוּס׃ אַתָּה נוֹרָא אַתָּה וּמִי יַעֲמֹד לְפָנֶיךָ מֵאָז אַפֶּךָ׃ מִשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקְטָה׃ בְּקוּם לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ כָּל עַנְוֵי אֶרֶץ סֶלָה׃ כִּי חֲמַת אָדָם תּוֹדֶךָ שְׁאֵרִית חֲמֹת תַּחְגֹּר׃ נִדְרוּ וְשַׁלְּמוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל סְבִיבָיו יוֹבִילוּ שַׁי לַמּוֹרָא׃ יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים נוֹרָא לְמַלְכֵי אָרֶץ׃

עז לַמְנַצֵּחַ עַל יְדוּתוּן לְאָסָף מִזְמוֹר׃ קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְאֶצְעָקָה קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְהַאֲזִין אֵלָי׃ בְּיוֹם צָרָתִי אֲדֹנָי דָּרָשְׁתִּי יָדִי לַיְלָה נִגְּרָה וְלֹא תָפוּג מָאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי׃ אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה אָשִׂיחָה וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה׃ אָחַזְתָּ שְׁמֻרוֹת עֵינָי נְפָעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר׃ חִשַּׁבְתִּי ימים

הכתרי, ירוך ויקמיו כי אתה ה' לחד ושמו לחד וזה הוא שתרית חמות תחנור כי' רש"י תחנור לשון עכבה לומר שתעכב ותחלל שאר לחומת מן התלולי' שלה' רק פונס יקמיו והיה ה' לחד ושמו לחד ועל זות' שעה לומר כדרו ושלמו לי"י שלהיכ' כל סביביו היינו שאר לחומת הכתרי, מתלחמת גוג ומגו' הם שידרו וישלמו לי"י ולמה מסו' יובילו כי למורא היינו מחמת גודל המורא של שמו יתברך ב"ה שעשו' בחומת הכוכבי' וזה הוא שאר יגר' להם שיעכר רוח נגידי' כורא למלכי ארץ היינו מלכי לחומת שמורא של שמו יתברך יפול עליהם ויקמרו ה' לחד ושמו לחד :

עז למנצח על ידותון לאסף מזמור : פירשו

רז"ל שמזמור הזה מדבר על התורות ועל הדינין כפול בתכלית בלשונו התורות והדינין וגם פירשו רז"ל כל המזמור הזה על תפלת קיבוץ גליות נראה שכוונה לדבר לחד בתכונתו כי המזמור זה מיוסד על שני טענות בעניין הגלות שהדין נותן שיגלה הקב"ה אותנו ב"ד הטענה הראשונה הוא כי אף שישראל עברו על התורה שלא יתברך שמו ויתברך בגלות וכאשר אמרו רז"ל על פסוק לפקח לו עוור מקרא עוור שם לא כתיב אלא גוי וגו' לומר אף שהללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז הללו מגדלי בלוריו והללו מגדלי בלוריות ע"ה לקחנו הקב"ה מהגלות ועל זה נאמר לפקח לו עוור מקרא גוי ע"כ והטע' מפורש במקום אחר שהם שישראל עברו על התורה בגלות בכל הוא מכח הלחן והשיעבד מלך הגזירת אשר לומו' גוזרין לעברו על התורה ולפרסתי כזה הטע' לשמחי טענת חייב הקב"ה לגואלם כהא דתניא במכור עבדו לגוי כופין אותו לפדותו עד עשרה בשמי כדי שלא יבואו הגוים מתורה ומצות שלו כן הוא בנדון דידן שבשביל שהשומות גורמין לישראל לעבור על התורה בשביל כך הקב"ה חייב לפדות שלא יבואו יותר וזה הוא הכוונה שבסוף לפקח לו גוי עוור מקרא גוי בקרב גוי בשביל כך לקחתו מן הגלות של הגואלה ע"כ זהו אשר יהיה הטענה בחזור כזה הטענה שהיה הוא שלא שישראל עוברי על התורה נדין הוא שהקב"ה לא יעניש על ידי גלות וסופו יוכיח על תקילתו כמה שסיו' מזמור זה נחית בנתן עמך ביד וגו' ז"ל המדרש מה בנתן זה מסבר את התלונות אע"פ כן הבעלי' מקפידין עליה' אף הקב"ה כן וכן הוא לומר ואתה באי לומר מודיעיתי לדם אתה ר' יוחנן וכו' נתן לעובדי' ולדם לתתן שכר שם הם חייבי' כובגין כן בנתן ושם עשו מלות כובב בהן שמדיח ליתן להם שכר הכוונה בזה שמדיח את ישראל לבתן על הקב"ה וכשביל כך הם פטורין על העבירות וכמו בתן שהזיקו בתלונות וכו' הטע' הוא לפי שגם לדם בחטאיו דינו כמו מזיק כמו שכתבנו כמה פעמי' למעלה וכשביל כך מדמה את ישראל לבתן על הקב"ה וכלי שיהיה ריב' כמו שור של הקדם שהזיק לפטור וה"ב כיון שתן בתן הקב"ה מעניש' אף שעברו על התורות כמו בתן זהו הטענה שכיה במזמור זה לומר אף שישראל עברו על התורות ה"ב הדין נותן שהקב"ה לא יחייבם בגלות רק יגאל במהרה וזה פתח אף מזמור זה נגד שני טענות אלו הנזכר למעלה על ידותון היינו על הדינין שהתומות עושין בישראל ועל התורות לומר שזכות הגזירות אשר גוזרים על ישראל הוא הגור' שישראל עוברים על התורות והקב"ה חייב לפדותם נגד שני טענות הנזכרי' ונגד שני טענות אלו אמר כפול קולי אל אלהי' ואקשיב קולי אל אלהי' וגו' נגד שני' לפדותם ואמר על הגלות ביום צרתי וגו' היינו בגלות דרשתי ידי לילה כפי' רש"י ידי מכתי לילה נגרה בגלות זה שלו' ל"ז מזכרה היא נגר' ליה' ומרה ולא תפוג ולא תדמה נגדתי : ועל ז"ל מזכרה אלהים לומר שתמיד הייתי רגיל להזכיר את הקולות אלהי' היינו התורה והמצות ואהמיה לומר שעל ידי הלחץ והמצוק הוא שתעכב לשיחה תמיד בל"ת ותתעטף רוחי סלה ע"י הגלות ומפרש ואומר אחזתי שמרות על התורה והמצות עיני נפעמתי ולא אדבר שהוחזק עיני בגלות מלדבר עוד בתורה ובמצות ומלת נפעמתי פי' רש"י מתוטש לב מחדות שהני רוחה נפעמה רוחי ואין הדבר כי ז"ל כיון שהגלות הוא הגורם שאנו כטילין בתורה ובמצות ה"ב הדין נותן שהקב"ה חייב לפדות אותנו בגאולה זו אשר יהא

במהרה

במדרש בימינו ולא יכלו לחריבו שום גלות ועוד מייתי לקרייה על זה בס"ד (תשבתי ימים ונו') שכוונה בזה ע"פ מה דאיתא במדרש ויל"ל (תשבתי ימים מקדם שבות עולמים) כיינו שבות התורה ע"כ לומר שמכח שתשבתי מכין שבות התורה זה הוא רמז על גאולה לחרובה אשר לא יכלו לחריבו שום גלו' ויעכבין הוא ע"פ מה שכתבו במדרשי' כי שבו לקדרים ושבו ילפי' ושבו יום שבו רב רביעי שבותים מכוונים כס נגד שבות שבי מקדשות דלעתיד אשר נתבדו כי שבות מקדם דלעתיד היה ת"י ושבות מקדם שבי היה ת"ך שביש ושביש יחליו עולים תע"ל וכתיב כמו כן הוא שבות תבות היינו שבות לקדרים ויפתח שהיה היה שב"ם שבי ושבותיכם לכפולים יחשבו וכמו שפירשנו למעלה גבי שבות דוד כי גם הם רגלי המרכב ושם לילות כיום יחשבו ושבוכת כאור עיר וממילא לילות ליום יחשבו וכפולים הם ק"כ שבות לקדרי ויפתח לכפולים הם ז' מלות ועשר שבי ושבות יוסף שהיה רמוז להיות ק"ך שביש הלא שהרג עלמו ברבבות פיהם לו עשר חשוב ק"ך שביש של יוסף ו' מלות ועשר של לקדרי ויפתח הרי חשבון תע"ל שביש כשבות שבי מקדשות לומר שזכות שבי של לבות הלא עומדי לקיו' של שבות המקדשות כי מכוונין הם ושבות יעקב שהיו לו סיעור כי יעקב לבינו לא תת זה הוא נגד מקדש של גאולה לחרובה שיהיה במהרה שנ"כ שבותיו הין לומיע' כי לא יהיה לחריבו שום גלות כנגד זה לחר בפסוק תשבתי ימים מקדם ונו' לומר שתשבון שבות לבות הוא מתעורר הגאולה לחרובה לאשר יהיה במהרה בימינו כי שבות לבות הם נגד שבות שלם מקדשות כלפרשנו לומר שבי מקדשות הראשוני נגד לקדרים ויפתח ונאולה לחרובה נגד יעקב והוא סיום הפסוק (נאלת הזרוע עמך בני יעקב ונו' לפי שלמו זרעו של יעקב הוא הגורם לגאולה לחרובה ול"ת (אזכרה נגינתי בלילה ונו') ול"ל במדרש לאזכרים נגינתי בלילה עם לבבי ויחפש רוחי ר' ליעזר ור' יהושע בר' סימון ר' ליעזר אומר למדה ק"ה לפני הק"בה רבונו של עולם אזכרת לבי שבר שבשבת בלילה של מלכיות כל"ת לשבר מן ישראל שבשבת בלילה של מלכיות כל"ת לשבר מן לקדרים נגינתי בלילה שהדין נותן שהק"בה יגאל לותנו הלא הוא שאומרים בלילה של מלכיות (ויחפש רוחי) הלעולמים יזנח אדני ולא יוסיף (לבל לעולם בתמיה הוא לומר (ויחפש לבנת חפרו ונו') לבל לעולם בתמיה הוא (לבבי חכות) ודרשו ז"ל שהם שבשבתות ויחפש לשבר אשר לחרון היינו מבל מתנות חנם

יָמִים מִקֶּדֶם שָׁנוֹת עוֹלָמִים: אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַלַּיְלָה עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי: הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי וְלֹא יֹסִיף לִרְצוֹת עוֹד: הֶאָפֵס לָנֶצַח חַסְדּוֹ גָּמַר אֹמֶר לְדֹר וָדֹר: הֲשָׁכַח חַנּוֹת אִם קָפַץ בְּאַף רַחֲמָיו סֶלָה: וָאֹמַר חַלּוֹתִי הִיא שְׁנוֹת יְמִין עֶלְיוֹן: אֶזְכּוֹר מַעַלְלֵי יָהּ כִּי אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם פִּלְאֶךָ: וְהָגִיתִי בְכָל פָּעֳלֶךָ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: אֱלֹהִים בַּקֹּדֶשׁ דַּרְכֶּךָ

מסוד מדת הרחמים (לא קפץ בקף רחמיו סלה) לומר כאם סגר קף את רחמיו בתמי' ול"ת (ואמר חלותי היא שנות ימין עליון) ג"כ הוא לשון בתמיה לומר האם התחיל לשבות ימין העליון לשבר היה בלתי בכח ורועתא לויב ובכשרו השיב לאחו' יחיבו

דַּרְכֶּךָ מִי אֵל גָּדוֹל כֵּאלֹהִים: אַתָּה
הָאֵל עֹשֵׂה פֶּלֶא הוֹדַעְתָּ בָעַמִּים
עֻזֶּךָ: גָּאַלְתָּ בִזְרוֹעַ עַמֶּךָ בְּנֵי יַעֲקֹב
וְיוֹסֵף סֶלָה: רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רָאוּךָ
מַיִם יָחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ תְהֹמוֹת: זֹרְמוּ
מַיִם עָבוֹת קוֹל נָתְנוּ שְׁחָקִים אַף
חֲצָצֶיךָ יִתְהַלָּכוּ: קוֹל רַעַמְךָ בַּגַּלְגַּל
הֵאִירוּ בְרָקִים תֵּבֵל רָגְזָה וַתִּרְעַשׁ
הָאָרֶץ: בַּיָּם דַּרְכֶּךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמַיִם
רַבִּים וְעִקְּבוֹתֶיךָ לֹא נוֹדָעוּ: נָחִיתָ
כַצֹּאן עַמֶּךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: עז
מַשְׂכִּיל לְאָסָף הַאֲזִינָה עַמִּי תּוֹרָתִי
הַטּוּ אָזְנְכֶם לְאִמְרֵי פִי: אֶפְתְּחָה
בְמָשָׁל פִּי אַבִּיעָה חִידוֹת מִנִּי קֶדֶם:
אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ וַנֵּדָעֵם וַאֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ
לָנוּ: לֹא נְכַחֵד מִבְּנֵיהֶם לְדוֹר אַחֲרוֹן
מְסַפְּרִים תְּהִלּוֹת יְהוָה וְעֻזּוֹ
וְנִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיָּקֶם עֵדוּת
בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה שָׂם בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעָם לִבְנֵיהֶם:
לְמַעַן יֵדְעוּ דּוֹר אַחֲרוֹן בָּנִים יִוָּלֵדוּ
יָקוּמוּ וִיסַפְּרוּ לִבְנֵיהֶם: וְיָשִׂימוּ בֵאלֹהִים
כִּסְלָם וְלֹא יִשְׁכְּחוּ מַעַלְלֵי אֵל וּמִצְוֹתָיו
יִנְצֹרוּ: וְלֹא יִהְיוּ כַּאֲבוֹתָם דּוֹר סוֹרֵר
וּמוֹרֶה דּוֹר לֹא הֵכִין לִבּוֹ וְלֹא נֶאֱמַן
אֶת אֵל רוּחוֹ: בְּנֵי אֶפְרַיִם נוֹשְׁקֵי רוֹמֵי
קֶשֶׁת הָפְכוּ בְיוֹם קְרָב: לֹא שָׁמְרוּ
בְּרִית אֱלֹהִים וּבְתוֹרָתוֹ מֵאֲנוּ לָלֶכֶת
וַיִּשְׁכְּחוּ

נפש המלרש על פסוק קנית קדם גאלת שבט וגו' והטעם הוא
משום שיש ליסראל קדושת התורה מן שולם והקדיש הק"ב
בריאתן לכל יכי שולם בשביל שהוא טב לנו לפי' רגע אחת בכי לך
שמכת קריעת י"ם מוכח בפרישת יסראל היה קולס כ"ע והטעם
דהיון קדושת תרומה יש לנו ושפיר אמו
כאן שיך וכוה כאן כוונת הפסוק
למעלה בפי' ע"ד (למה תלהי' זכות
לנצח יעשן אפך) והטעם (כאן
מרעיתך) לומר שהנו כמו הצאן מה
הצאן אין הבעלים מקפידין אף אנו
אין טוען שלא יקפיד עלינו והטעם
שהין הקדם יש לנו ואיתיי לשיש על
זה הע"כ כן הוא שיש לנו הין הקדם
ולא"ת (זכור עדתך קנית קדם וגו'
מכאן למדנו רז"ל שיסראל נקראו קול'
ב"ע והטעם שהין קדושת תרומה יש
לנו כשפרשנו ולא"כ מוכ מוכח שלא
כאן מרעיתך ושפיר אמר אסף למה
תלהי זכות לנצח וגו' שהיה שהיעית
הוא ב"ם תורה נתת לנו דוקא ולא
לאומות זה הוא הענין שויתר הק"ב
מחוכ' ליסראל במאמר הש"ם במסכת
שבת קטן עמד ויעוכד שהין לשה
ויתר גוים שהקר שקיבלו יסראל את
התורה והאומות לא רצו לקבלה עמד
הק"ב והפקיר מחוכם ליסראל לומר
שעור של גוי שהזיק שור של יסראל הין
הש הין מועד נוק שלם משלם ושל
יסראל שהזיק של גוי פטור לגמרי
ופרשתי בזה הטעם לשה דווקא
בעת קבלת התורה ליסראל ויתר
מחוכם בענין זה ולא בענין אחר
ובשה שיסראל קבלו את
התורה ולא האומות לז נתקרבו יסראל
שתת ככפי שכיכה להיות עמו ובחלתו
הש דוקא ולא האומות ומשילה יש הין
הקדם ליסראל ולא לאומות וא"כ הש
הזיק שור של יסראל לגוי היכו הין
שור של שקדם שהזיק לשור של הדיוט
ופטור וכן להיפך ולא"ת תורה נתת לנו
ולא לאומות ת"כ וזו הענין שויתר
הק"ב שחוכם ליסראל הין שור של

הדיוט להקדם וא"כ הין למוכח דיסראל הין הקדם יש שפיר הוא
לאנו כאן עשין וגו' שה הנאן הין הבעלי' מקפידי' על הזיק' כך
הין הק"ב יכול לעשות על הטעם של הקדם שהזיק
והנה כאשר שפרש ר' יהושע מלת בחיל על ל' רשיות בכוכבים
עליהם יתפרש כל כוונת הפסוקים
בזמנו' וה כי כגד רשיה רשאוכב בח"ם
כשלשו עשית לנו כ"ז לשה הפסוק זוכ'
מעלני יש כי לזכרה מקדם פלאך
היינו הנפלאות וגו"ת (והגיתי בכל
פעלך וגו') היינו הנפלאות וכ"ז לשה
(אלהים בקדש דרכך וגו') לומר
דדרכו של שמו יתברך בגד יסראל כתן
בגד הקדם ובגד הרשי' בח"ם תור' כתת
לנו כ"ז לשה שלא תתה הלל עושה פלא
הודעת בעמי' עוד וז"ל המדרש תלמד
שהחזיר הק"ב את התורה על ג' ח"ם
שב' יופך ה' כל מלכי ארץ כי שמעו
לשרי פיך וכן הוא לומר ויאמר ה'
משיני בא וזרח משביר למו ויכול שרצו
לשמוע בא וגו' על בא דול וכתן
הודאה לשקום על כך לשה הלל עושה
פלא הודעת בעמים עוך וגו' וכגד
הרשי' שאמר חירות נתת לנו וז"ל
נפלא בזרוע עמך הייכו החירות וכגד
הרשי' בח"ם יש קריעת לשם כגד זה
לשה רשוך מים אלהים רשוך מים
יחילו עד שיש דרכיך וגו' שהכל יתפר'
על קריעת יש סוף כאשר פי' רש"י
ז"ל וז"ל רש"י רשוך מים וגו' קיש רבים
כשכגלית על היש זורמו מים עבות
שחקים נתנו זרם מים עבים: תגיך
כמו חגיך: בגלגל כמו בגלגל קול
רעמך בגלגל על היש להום לת מחכה
מזרים: ועקבותיך לא נודעו וגו' פרי לך
הפסיעה נכרת על המים וגו' על ק"י סוף
שכל הפסוקים יתפרשו על ק"י סוף
וכענין שלשר יש קריעת לנו וזה הוא
שמסייים הפסוק כחית ביוריקון
כפלאות חירו' יש תורה שם על ל' רשיות
הכוכרות בפסוקים שלפניו וחכייהו
יתעורר הטעם שהיים הנזכר למשלה
שלנו כאן עמך שלף שיסראל עוכרים
על

וישכחו עלילותיו ונפלאותיו אשר
הראם: נגד אבותם עשה פלא
בארץ מצרים שדה צוען: בקע ים
ויעבירם ויצב מים כמו נד: וינחם
בענן יומם וכל הלילה באור אש:
יבקע צרים במדבר וישק כתהמת
רבה: ויוצא נוזלים ממלע ויורד
כנהרות מים: ויוסיפו עוד לחטא
לו למרות עליון בציה: ויננסו אל
בלבבם לשאל אכל לנפשם:
וידברו באלהים אמרו היוכל אל
לערך שלחן במדבר: הן הכה צור
ויזובו מים ונחלים ישטפו הגם לחם
יוכל תת אם יכין שאר לעמו: לכן
שמע יהוה ויתעבר ואש נשקה
ביעקב וגם אף עלה בישראל: כי
לא האמינו באלהים ולא בטחו
בישועתו: ויצו שחקים ממעל ודלתי
שמים פתח: וימטר עליהם מן לאכל
ודגן שמים נתן למו: לחם אבירים
אכל איש צידה שלח להם לשובע:
יסע קדים בשמים וינהג בעזו תימן:
וימטר עליהם כעפר שאר וכחול
ימים עוף כנף: ויפל בקרב מחניהו
סביב למשכנותיו: ויאכלו וישבעו
מאד ותאותם יבא להם: לא זרו
מתאותם עוד אכלם בפיהם: ואף
אלהים עלה בהם ויהרג במשמניהם

וברורי

על הדעות ח"ה אין הק"כ יכניסם ע"י גלות כמו נתן ופפיר
התפלל לפסוק כל המחמור זה על הגחולה אחר יבוא במהרה
בימינו אמן סלה:

עח משביל לפסוק המזכיר עמי תורתי הטו אזניכם לאמרי
פי הנה פתח לפסוק
בלשון המזכיר עמי וגו' מה שלא נאמר
בכל הספר בלשון הזה וגם מלת הוה
תחילות שאחר תביט' תיבות וגו' נראה
שכוונת לפסוק במזמור זה לפרש דברי
התורה' במזמור שלפנינו ומה שסיי'
פתח כי סיי' במזמור שלפנינו במה שאחר
פתיח כגון עמך ורמז במלת נחית
ע"ד תיבה נפלאות עשית לנו תורה נתת
עשית לנו יס קרעת לנו תורה נתת
לנו והל' דברי' הללו הם ל' רחיות שאנו
ע"י הם כגון עמך ביד משה' ואחרון מה
נאמר בפסוקים בתילמות אין הפעלים
תקפידי' כך ישראל אע"פי שעברו על
התורה אין הק"כ מעניש לותם
ומסוק זה מחובר לפ' בפסוקי' שלפניו
כיצד דברים האלה כרמזו' בפסוקים
שלפניו כי מלת נפלאות כרמז בפסוק
כי תזכרם תקדם פלוני וכן כולם
ואחר' תאמרו בכל למעלה בתורך
עיין לעיל לך כל דבריו במזמ' שלפניו
שם הוא פתומים ותתומים כי אחר
נפלאות הרומז על התורות ומופתי'
אחר נעשו ביד משה ואהרן הם העשר
מכות של מצרים וכדכתיב ואתתי את
אותותי ומופתי' וגו' זה לזה מכורש
למעלה וכן ים ותורה לזה
מכורש למעלה וכן ים ותורה לזה
מכורש רק הוא דרך תילה במלת
נחית ותסוף לא רצה לפתום דבריו
שלא לפרש ולכן סיפר כאן כל
התחילות אשר תילה לישראל מיום
שיצאו ממצרים ואע"פ שאין כאן
דבר תקדם בכל סיפורי דברים שלה כי
בכל המקומות בפסוק אחרים וזיל קרי
ביה רב שלא נאמר שכוונת התסוף היה
בתחלת סיפור דברים שלה יתפרש
שאנו נחית אשר סיי' במזמור שלפניו

ובמה שסיים תיינו תורה פתח תחילה וסיפרן כאן למשכיל תורה
ים תירות כפלאות כאשר כתובי' ולע"ל (משכיל לאסף האזינו
עמי תורתי) ומפרש שם שם התורתי לע"ל (הטו אזניכם
שאחרתי בתחלה מי במזמור שלפנינו לאמרי פי) תיינו מה
(לפתחה במשל פי אביעה חידות מני
קדם) לומר שעתה אפרש לכם אותו
שחידה שאחרתי במזמור הקדם תיינו
במלת נחית וע"ל (אשר שמענו
ונדעם ואבותינו ספרו לנו לא נכחד
מבניהם וגו' לומר שנספר כל המאור'
אשר תירע לישראל ומתוכו יתפרש
לך הל' דברי' כגד התור' אמר (ויקם
עדות ביעקב ותורה שם בישראל וגו')
וגנד ים אמר (בקע ים ויעבירם
ויצב מים כמו נד) וגנד תירות אמר
ויזכרו כי אלהים צורם וקל עליון
גאלם : וגנד כפלאות אמר אשר שם
במצרים אותותיו ומופתיו בשדי צוען
ויבקע לכם ירדיכם וגו' וקחתיב
ואזיל כל המכות שם הם הנפלאות
אשר נעשו ביד משה ואהרן ול"ב מכת
ל' דברים שלה נתחדר בדבר לישראל
שם בקען עמך ולע"ל ויסע בקען עמו
ויבקעם כעבר במדבר מה בקען ירדן
בפעלים מקפילן כלפעיל וגו' דרי לך
שכוונתו בכל סיפור דברים שלו לפרש
דבריו במה שאמר למעלה נחית בקען
עמך ובמשל כך ישראל שם
בקען וירדן הק"כ מקפיד עליהם קף
שם יחטאו לכך ויבא לבטח ולא פחדו
ואת אויביהם כסה מים ואע"פ שהללו
והללו עובדי ע"ז היו כשעת הסר
כדלית במדרש הלא היו ישראל
רחוין לאותו הכם אלא מטעם ישראל
בקען עמך משק"כ האומות אשר
כמשלים לבקען ולכך ויביאם אל גבול
קדשו וגו' : וירגזו מפניהם גויש
ואע"פי שגם ישראל עובדי ע"ז היו
במצרים ק"ה הוציא למצרים להכחילם
את תרעות גויש וזה הוא הענין במ"ש
וימרו את אלהים עליון ועדותיו לא
שמרו וגו' : עד ויתן לשבי עזו
ותפארתו

ובחורי ישראל הכריע: בכל זאת חטאו עוד ולא האמינו בנפלאותיו: ויכל בהבל ימיהם ושנותם בבהלה: אם הרגם ודרשוהו ושבו ושחרו אל: ויזכרו כי אלהים צורם ואל עליון גאלם: ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו: ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו: והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו: ויזכר כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב: כמה ימרוהו במדבר יעציבוהו בישמון וישובו וינסו אל וקדוש ישראל התוו: לא זכרו את ידו יום אשר פדם מני צר: אשר שם במצרים אתותיו ומופתיו בשדה צען: ויהפך לדם יאריהם ונוזליהם בל ישתיון: ישלח בהם ערב ויאכלם וצפרדע ותשחיתם: ויתן לחסיל יבולם ויגיעם לארבה: יהרג בברד גפנם ושקמותם בחנמל: ויסגר לברד בעירם ומקניהם לרשפים: ישלח בם חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים: יפלס נתיב לאפו לא חשך ממות נפשם וחיתם לדבר הסגיר: ויך כל בכור במצרים ראשית אונים באהלי חם: ויסע כצאן עמו וינהגם כעדר במדבר: וינחם לבטח ולא פחדו ואת אויביהם כסה הים: ויביאם אל גבול קדשו הר זה קנתה ימינו: ויגרש מפניהם גוים ויפילם בחבל נחלה וישכן באהליהם שבטי ישראל: וינסו וימרו את אלהים עליון ועדותיו לא שמרו: ויסגו ויבגדו כאבותם נהפכו בקשת רמיה: ויכעיסוהו בבמותם ובפסיליהם יקניאוהו: שמע אלהים ויתעבר ויתאם מאד בישראל: ויטש משכן שלו אהל שכן באדם: ויתן לשבי עזו ותפארתו ביד צר: ויסגר לחרב עמו ובנחלתו התעבר: בחוריו אכלה אש ובתולותיו לא הוללו: כהניו בחרב נפלו ואלמנותיו לא תבכינה: ויקץ כישן אדני כגבור מתרונן מיין: ויך צריו אחור חרפת עולם נתן למו: ויאמ

ותפארתו ביד צר בשביל העבירו' שעברו ופ"ה כשיגיע זמן הקץ במהרה ויקץ כישן תלמי כגבור מתרונן מיין ויך צריו לאחור וגומ' כל זה הוא חטאם שישראל נמשלים לצאן ואין הק"בה מקפיד עליהם ואין מכלה לותם מכח עבירות שבידם ובשביל כך ויבחר לתת שבט יהודה לת הר ציון אשר אהב פירוש כיון שהמקדש ויבחר בדוד וגו': מלחר עלות הבירו לרעות ביעקב עמו וביישראל נחלתו: וירעם כתם לבבו פירוש מפיה בן דוד הוא אשר ירעה את ישראל כתם לבבו ולפי שהזכיר כאן שישראל נמשלו לצאן לכך ממשיל לת מפיה בן דוד לרועה פיכוך ד"ל:

עת מזמור לאסף אלהים באו גוי' בנחלתיך טמאו לת היכ' קדשך שמו לת ירושלי' לעיים: המזמור הזה מספרם על קיבין גליות ולאסף התפלל בימ"ם עד מה ה' תלאף לנצח וגו' אשך חמתך וגו' הכוונה בזה שלאסף התפלל שלאף שישראל לינם רואים לשנאל מגד חטאם ה"ם הק"בה ימהר לת הקץ ברחמיו בשביל כבוד שמו יתברך שאפם יהיה שלם כי בזמן הגלות לינו עונין מלי אם ביינו שאשראל יה וה"ל לאסף (אשך חמתך על הגוים) הטעם הוא (כי אשר בשמך לין קראו) ביינו בשמך באסם (כי אכל לת יעקב ולת נויהו השמו) זה הוא הגורם אשר לין שמו של יתברך שלם ובשביל כך לל תזכור לנו עונות רחשונים מהר יקדמונו רחמיך למוד סיקדם לת הקץ בשוד ברחמים ולכך עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך ביינו שאפם יהיה שלם והגילנו וכפר על חטאתינו למען שמך ביינו שאפם הגורם יהיה שלם ואפילו אשך יאמרו הגוים איה אלהיהם וגו' רמז בזאת איה לומר שהגוים יאמרו בגלות שאמרו של הקב"ה לין אם ים ואולף הוא בפעולה ובשביל כך יודע הגוים לפניינו וגו' תבוא לפנינך

לאנקת אסיר וגו' ביינו ישראל האסורים בגלות בגלל זרועך יותר בני תמותה שאפ"ה יפה יותר לת אפרם מן הגלות על ואפאנו עמך וצאן מרעיתך נודה לך לעולם וגו' ביינו אחלוק אחרונה אשר יהיה בימהרה בימינו ואף יהיה אחריו סוף גלות וסיום כאן המזמור ואנחנו עמך וצאן מרעיתך הכוונה בזה ג"כ כמו שכתבנו בזמור שלפניו שישראל נמשלו לצאן לומר מה הצאן שעיברו בלילות לין הבעלים מקפידין כך לין הק"בה מקפיד על עבירות שלהו ולפי שאמר לעיל אל תזכר לנו עונות הראשונים וגו' לכך אמר ואנחנו עמך וצאן מרעיתך וגו':

למנצח

וַיִּמְאַס בְּאֹהֶל יוֹסֵף וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא בָחָר: וַיִּבְחַר אֶת שֵׁבֶט יְהוּדָה אֶת הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהֵב:
וַיִּבֶן כְּמוֹ רָמִים מִקְדָּשׁוֹ כָּאָרֶץ יְסָדָהּ לְעוֹלָם: וַיִּבְחַר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וַיִּקָּחֵהוּ מִמִּכְלְאוֹת צֹאן:
מֵאַחַר עָלוֹת הֱבִיאוֹ לִרְעוֹת בְּיַעֲקֹב עַמּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל נַחֲלָתוֹ: וַיִּרְעֵם כְּתֹם לְבָבוֹ וּבִתְבוּנוֹת כַּפָּיו
יַנְחֵם: עט מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת
יְרוּשָׁלַיִם לְעִיִּים: נָתְנוּ אֶת נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ:
שָׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאֵין קוֹבֵר: הָיִינוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ:
עַד מָה יְהוָה תֶּאֱנַף לָנֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ אֵשׁ קִנְאָתֶךָ: שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ
וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ: כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ: אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנֹת
רִאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ
וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת
דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ: תָּבוֹא לְפָנֶיךָ אֲנָקַת אָסִיר כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה: וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ
שִׁבְעָתַיִם אֶל חֵיקָם חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם

פ למנצח על שושנים עדות לאסף מזמור גם מזמור הוא
לחזר אסף על קיבוץ גליות מזכות מעשיכם
טובים אשר יהיה ביניכם שמקיימין תורה ומצות ואת יעמל לכם
לשון הגלולה והטעם הוא דאתי' כדעת הסוברים דקיום התורה
ומצות שלנו הדמיון הוא כמו פירות על נסי מלוג של אסף שהוא לבעלה
תחת הרקונה כן הק"ב הוכיל מחתנו
הישראל הייני קיום תורה ומצות
ועבודה תייב הק"ב לעבדות לותנו
תחת הרקונה ולשפוכי מלות הסופרי'
שהיתה תורה ומצות שלנו הוא
בחינת מעשה ידי אשה שהוא לבעלה
תחת הרקונה אלא שיהיו כן אלא בדמיון
שהיו שירי"ם לבן והם תחת הרקונה
לבן הדין נותן שיגיעל הק"ב לותנו
בחינה בזכות קיו' התור' והמצות והם
פירות ובסברה זו פתח אסף במזמור זה (למנצח על שושנים
עדות וגו') ו"ל ר' יהוה אמר הק"ב הרגיזונו מעשיכם
בפעמה הזאת ולכך אמור על מה שהיו
מעשיהם לפנינו עכ"ל וז"ל על שושנים עדות הייני קיום התורה
ומצות שהיתה עדות בלבותיכם בזמנו שלפניו (ויקס עדות
ביעקב) בשביל זה היה (אסף מזמור)
שיהיו ישראל על תקון גליות שהק"ב יגאלם תחת זכיותיהם מעשיהם
הטובים ולא יתגרה אדם בלבבו לומר מנה לן בשביל זה דלמא
מעשיהם טובים שלנו הם בדמיון מעשה ידיהם דהוה תחת מזונות
תחת הרקונה כנזכר בכל הס"ם וז"ל (רועה ישראל וגו')

לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ: פ
לַמְנַצֵּחַ אֶל שֹׁשַׁנִּים עֵדוּת לְאָסָף
מִזְמוֹר רֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה נֹהֵג כַּצֹּאן
יוֹסֵף יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים הוֹפִיעָה: לִפְנֵי
אֶפְרַיִם וּבִנְיָמִן וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת
גְּבוּרָתֶךָ וּלְכָה לִישִׁעָתָה לָנוּ:
אֱלֹהִים הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה:
יהוה

וז"ל המדרש רועה ישראל וגו' זה הק"ב שמפרנס את ישראל ע"י
עצמו שנ' (תהלים הרועה הזאת) הוי רועה ישראל הקשיבה
וגו' (כוהב כצאן יוסף) ר' מנחם בשם רבי לחנן מה יוסף
גמלודו לחיו רעב והוא גמל"טוב לף אמו גמלוך רעו' ואת' נאמר
לותנו טובות' כוהב כצאן לאחר שאסף
רבון העולמים אם אחטאו לפניך ככני
אדם אל תפרע מהם אלא כצאן שאין
להם עון ואין לה' עונש עכ"ל הכוונה
בזה שהק"ב הן ומפרנס ומקבני
רחמים ועד ג"כ אף כלא מ"ט כאשר
אמרו רז"ל מוי בני ומזוני לאו דוקותא
אלא עולמא והק"ב הן את עולמו
בשוב מדה"ד וז"ל (כצאן יוסף יושב
הכרובים הופיעה) ע"ד שאמרו רז"ל
כי סוף הכרובים הם למתק את מדת
הדין במדת הרחמים וכלשון הזה
כתו הלום הכופם ונושל בידו התיבות לז סר מעליו כעפו וז"ל
יוסף הכרובים כשביל כך הק"ב הן עולמו במדת רחמים אף
אלא מעשיהם הטובים ולכך תלמיד את ישראל לנצח יוסף כנזכר
לעיל מה נאמן הן לו עון ועונש כך ישראל ומה יוסף שאחיו
גמלוהו רעה ר"ל פרנסן הק"ב מוסרנם אף למכעיסיו והטעם
הוא משום דמעשי' טובים של אדם הם בדמיון פירות שהוא תחת
פרקונה ולא תחת מזונות ומילא אין לזכיות מזונות על מעשי'
טובים של אדם רק תחת פרקונה הם ולכך מתפלל על קיבוץ גליות
וז"ל (נפני אפרים ובנימין ומנשה עוררה את גבורתיך ולכך
לישועתה לנו) פירוש ישועת הגאולה ופרט לאפרים ובנימין

יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת עַד מָתַי עָשַׁנְתָּ
בִּתְפִלַּת עַמֶּךָ: הַאֲכַלְתָּם לֶחֶם
דִּמְעָה וַתַּשְׁקֵמוֹ בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ:
תְּשִׂימֵנוּ מָדוֹן לִשְׁכֵנֵינוּ וְאוֹיְבֵינוּ יִלְעֲגוּ
לָמוֹ: אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר
פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה: גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ
תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם וַתִּטָּעֶהָ: פִּנִּיתָ לְפָנֶיהָ
וַתְּשָׁרֶשׁ שָׁרָשֶׁיהָ וַתְּמַלֵּא אָרֶץ: כִּסּוּ
הָרִים צִלָּהּ וַעֲנָפֶיהָ אַרְזֵי אֵל: תְּשַׁלַּח
קְצִירָהּ עַד יָם וְאֶל נָהָר יֹנְקוֹתֶיהָ:
לָמָּה פָרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ כָּל
עֹבְרֵי דָרֶךְ: יְכַרְסְמֶנָּה חֲזִיר מִיָּעַר
וְזִיז שָׂדַי יִרְעֶנָּה: אֱלֹהִים צְבָאוֹת
שׁוּב נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה וּפְקֹד
גֶּפֶן זֹאת: וְכַנָּה אֲשֶׁר נָטְעָה יְמִינֶךָ
וְעַל בֵּן אִמַּצְתָּה לָךְ: שְׂרֻפָה בָאֵשׁ
כִּסּוּחָה מִגַּעֲרַת פָּנֶיךָ יֹאבֵדוּ: תְּהִי
יָדְךָ עַל אִישׁ יְמִינֶךָ עַל בֶּן אָדָם
אִמַּצְתָּ לָךְ: וְלֹא נָסוֹג מִמֶּךָּ תְּחַיֵּינוּ
וּבְשִׁמְךָ נִקְרָא: יְהוָה אֱלֹהִים
צְבָאוֹת

ומכאן כי הגלות הוה בחטא מכירת יוסף ולפלפה תלוי לפי הנה לפי שום חלק ונחלה בלבד במכירת יוסף ור"ל הגלות תלוי לפי שלו בסוד מדת הדין ולז"ל לפני לפרים ובנימין ומכאן עוררה את גבורתך וגו' היינו לפילו מלד הגבורה שהוא מסיטרא דדינא לחד נגד כל ישראל לחיי (תלים השיבנו והאר פניך וכוסעה) ופי' רל"ק והאר פניך כי בעת הקץ הוא מסתיר פניו ובעת רצון הוא מאיר פניו ומבניו לעובה הכוונה זה הק' בה יעיב לותנו לגאולה בסוד מדת הרחמי' ע"י הסירת פניו שמאיר פניו לנו והכל התפלל על שעבוד ל' מלכיות וגו"ל (השיבנו והאר פניך וכוסעה) היינו גאולת מלרים שהיה קודם קבלת התורה ולא היה רק בסוד הרחמי' ונקח"ל שו"ע תיד במקו"ל שו"ע כמו שפי' רל"ק כמה פעמים (ס' תלים לבאות עד מתי עשנת בתפלת טעך) זה הוא גלות יון שהרעו מלוד לישראל כפי' רס"י (האכלתם לחם דמעה ותשקמו בדמעות שלים) זה גלות בבל והוא הגלות שהיה בימי מרדכי כפי' רס"י לפיל מרדכי הס והכוונה בזה ע"ד שלמרו רז"ל שלא נתחייבו ישראל כליה בימי המן אלא על שהיו מסעודת אותו רשע ולז"ל דווקא בימי גלות בבל האכלתם לחם דמעה ושפיר יתלה עכשיו על גלות בבל אשר מלבר בו (בדמעות שלים) לומר שגלות בבל היה חלק שלים של גלות מלרים כי גלות היה ע' שני' והוא שלים מגלות מלרים שהיה רל"ו שני' ופסק הזכיר סדר הגלות כפי גודל צרתם כי גלות מלרים היה בבל מכולם בחומר ובלבני' וכגזירת כל הבן היולד ולולי שהיו שם עול רגע אחת יותר היו משוקעים שם בטומאה ח"ו ולא היו יוצאי' משם לעולם כנודע וגלות יון היה בבל בל כפי' רס"י ולכך התפלל בסדר הזה וגו"ל (תשימנו מדון לשכנינו ואויבינו ילעגו למו) ובמדרש רב (תלים השיבנו וגו') מתחת יד לויבינו יון הגלות לגאולה וכל זה הוא בזכות שלהו בשעבוד הראשון שהיו קיום התורה והמלות שהם הפירו' שם (נפן ממלרים תסיע תגרש גוים ותטעה) ז"ל המדרש מה בנפן הזה שמוכה על גבי קנים והיה כך ישראל לחיים חייב לנלח ע"י התורה שבתובה בקנה מה בנפן זה יש בה יין ויש בה חומץ ויש בה שכרים וכמוקים כך הם ישראל יש בהם מקרא משנה הלכות אגדות שלוכל ממנה בושר שיניו קהות עליו כך כל מי שבא ומזדווג עם ישראל סוף שהו טועל לת שלו מתפ' לידיהן כמו פרעה סיחון ועוג וכו"ל מלכי הכוועים הזה המדרש שכל הני שלשה רמזים בתילת נפן לומר שבזכות התורה שיש ביניהו מקרא משנה הלכו' אגדות והוא הפירות שלהו זה הוא הגורם שהם"ב פלה לותנו מיד לויבינו היינו פרעה סיחון ועוג וכו"ל מלכים וכנד פרעה לתר נפן ממלרים תסיע וכנד סיחון ועוג לתר תגרש גוים ותטעה וכנד כל יושבי הארץ היינו כל ג"ל מלכים לתר פנים לפניה וגו' פי' רס"י פנית לפניה לת היושבי' בה ותפרש שרשיה השריש שרשיה היינו לישראל תחת הגוים וכל זה הוא מכח שישראל כמשלים לנפן היינו בזכות התורה וכו"ל כסו הרים לללה וענפיה לרזי אל כדתרגמינן תפין טוריא לדוסלפיס טול בית מקדש וכתי' מלרש, רבנין תמורין שימין למתילין לארזין תקיפין ע"כ הכוונה בזה כי הקדבות אשר מקריבין בבית המקדש ג"כ הוא בתור תלילת פירות מבסדי מלוג וכדלתיבין למעלה כתה פעמים וז"ל בבבל הני שני דברים הקדבות וקיום התורה המוזכר בפסוק זה הם הם הפירות נבסי מלוג והוא תחת פרקוסה והוא הגורם לפלות לותנו מיד הגוי' ובשביל כך לתר למה פרצת גדריה וגו' כי הדין נותן לגאול לותנו תלין פרקוסה תחת פירות היינו בזכות קיום התורה והמלות וז"ל יכרסמנה חזיר מיער וגו' שהיה מתפלל על גלות הרביעי שהוא גלות אדום שהמשל לחזיר היער מה חזיר יש לו סימני טהרה אלא עטו יש לו זכות אגדות ופרס אלא שהוא טמא זה שהגלות הזה דווקא בזכו' התורה שהי' בידיהם ולז"ל כרי שהומות כחזיר היער בגלוי שיהיו לרמוז בעבון שבאין ליבשה מיד מתיס כך ישראל כשהם זוכין לקיים תורה והמלות שהומות מתיס וישראל כנשים לת זכו שהומות שהם כתוב

צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנוּ הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃

פא לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית לְאָסָף׃ הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֹף כִּנּוֹר נָעִים עִם נָבֶל׃ תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ׃ כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע׃ הֲסִירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה׃ בַּצָּרָה קָרָאתָ וָאֲחַלְּצֶךָּ אֶעֱנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם אֶבְחָנְךָ עַל מֵי מְרִיבָה סֶלָה׃ שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי׃ לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר׃ אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ׃ וְלֹא שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי׃ וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם׃ לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ׃ כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי׃ מְשַׂנְאֵי יְהוָה יְכַחֲשׁוּ לוֹ וְיִהְיֶה עִתָּם לְעוֹלָם׃ וַיַּאֲכִלֵהוּ מֵחֶלֶב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָּ׃ פב מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט׃ עַד מָתַי תִּשְׁפְּטוּ עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֶלָה׃ שִׁפְטוּ דַל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ׃ פַּלְּטוּ דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ׃ לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ יִמּוֹטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ׃ אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם׃ אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ׃ קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם׃ פג שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף׃ אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל׃ כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֶהֱמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ רֹאשׁ׃ עַל עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ עַל

(שהיה נבחות שוב ונו"ן תחומות ונו"ן) רמז במלת נפן זאת כלומר מפחיד ורוצה ופקד נפן זאת שיעקב במצלים לנפן שוכות בתורה שבתובה נקבה מגינה על ישראל כמו שנפן הסמוכה על הקנה מפעם שהתור היה בפירות שלנו שהוא תחת פרקוכה בשביל כך דין נותן שלוחים לשכות יפקד הנפן זאת לגפול לותנו מתוך הגלות ומלת זאת ג"כ רומז על התורה כמאמר רז"ל כלום יש בכם מביא זאת ואין זאת אלא תורה ונו"ן (וכבה אשר בשעה יחיכך ועל כן שלם תחת תאכל) ו"ל המדר' וכל אשר בשעה יחיכך בתיוב זכות העולם עומד ר' לוי אומר בזכות התורה המכונית בתרון על הכתוב, זה משה, דכתיב הכלו הכלו כל תרי"ג מצות כנודע שם הלוחות אשר מכוונת בתרון שם מכוונים נגד עשרה מאמרות אשר שמם בפרק העולם ועניין זה נרמז כאן על גאולה רומז על עשרת הדברות ועשרה מאמרות לומר שבזכות עשרת הדברות בפרק העולם הרי לך שכוונת המדרש נרמז כך, שגאולה תבא בשעה שיקוים מדבר על קיבוץ גליות כי בשביל זה מדבר כל מזמור ונו"ן (וכבה אשר בשעה יחיכך הייכו בזכות התורה המכוונת בתרון (בשעה יחיכך) היינו בשעה שיכתוב על עשו שהוא ימים העומד לפרע יחיכך תמנו ואת ישראל בשעה בתרכם ונו"ן (על בן תחנת לך) כפי' רש"י ועל עשו שהי' בן חביב בהיותו שהי' קורא לאותו בני בחנת בכן יעקב לך שלי ואת לחיך תעבוד עכשיו היה שהוא בתם וכשוב בשוב לך תזמור לך תכשח : יאכלו תמיד הסמוכין ותודיון מנערת אכיך וזעתך : (תהי ילך על ימים יחיכך) תשיב מכותך על עשו שהוא ימים העומד לפרע יחיכך תמנו : ועל כן אשר תחנת לך להיות חוטנו משמני הארץ ע"כ הכוונת מפוקי' הלולים מוזרים שתחת קיו' התורה ויחזות שהם הפירות הדין נותן לגלות

(ולא נסוג ממך תחייינו וגו') כפי' הרד"ק לא נסוג לאחור ממך כלומר מעבדתך (תחייינו) מתאותת הגלות ובשמך נקרא ואתה בתלמוד זה מכח פנין כנגד מנערת כנוך שזכר ע"כ לומר מכח שהין תלמו סרי' מתור' ומצות שלך שהו' לכילת פירו' על שמו יתברך מלאכתו הדין נותן שתחייינו בגאולה מדין פורקן במהר' בימינו ע"ם :

פא למנצח על הגתית לאסף המזמור זה מפור' לקמן בספר במעמד ליום תמיסי בג' לופכי' עיין לקמן :

פב מזמור לאסף על הגם המזמור הזה פרשתי במעמ"ל ליו' שלישי עיין לקמן :

פג שיר מזמור לאסף הכה גם המזמור הזה מדבר על קנון גליות ונו"ן (אלהים אל דמי לך וגו') כפי' רש"י על תמן שתיקה לעוותיהם שלוחים מרגיעי לכו וכו' להייכו בגלות וכשביל כך אמר (על תחרש

תחרם ואל תשקוט אל) אלף לכלות את הוזיכים ולנגוח את
ישראל (כי הנה אויבך יהמיון וגו' נומר שמתייעצין (על עמך
יערימו סוד ויתיעצו על צפוניך) וז"ל המדרש מתרעמי' ואמרי
על עמך כשבניו ממקיימי' את התורה שכתוב בה' ויריעו
מתיעצים על צפוניך כוטלין עצה על
עצתם אלך לעקרו כתה לאת אמר על
ירך המזבח צפונה אלף נקריב לך
קרבנות: כוונת הפסוק כזה לפיטת
המדרש הנזכר, שפירש"י הרעה היה דווק'
על הני תרתי על ביטול תורה ועל
ביטול קרבנות כי סוברים הם שכשבני
כך לא יגאל לותם הק"ב ח"ו והעניין
הוא כי הלומות יוכין את ישראל נאמר'
בפיזת בנוסם שלשו בפסוקיהן לא כ"ם
על שאמר הק"ב הרשובני השמעוני
ה"ל בתחילה ויו"ד בסוף לומר שבשם
שלי"ם מעיד הם אלף בעמו בגלות
שכשובם בזה כי טעמת הלומות היה
שבניו לך הין הק"ב יכול לגאלם
כדין שבויה שזיכתה שלשורה לבעלה
ולכך אמר הק"ב הני מעיד בהם
כדפסקינן בטור ח"ע אם לא ון ידו של
בעל מתוך ידה של אשתו ואמר יודע
הני שטחורה היה בהון הם ומותרת
לבעלה וגבי הק"ב הין הכי לומר
לשברה זו לאינו זוה כי אף שהוא
בשוי בעת בגלות ח"ב עיניו משוטטו'
בכל הארץ ויודע בשתר מלבניו כל זה
הוא בהמת לכל הלומו' עצת הרע'הוא
לינו כן אלא אמרו שגם בהק"ב יש צריך
להיות זוה ידו מתוך ידינו כי כן הוא
דעת הפיקיורסים ובשביל כך לומרים
דווקא שם השכינה היא לשעה לגאלינו
לו יכול להעיד כמו ובשביל כך נעצו
יחדיו על ביטול התורה ועל ביטל
הקרבנות דשם הם הדברים אשר
מסביבי' השכינה מלשעלה לשעה. כי הין להק"ב בה בעולמו אלף
ד' לחות של הלכה וכן שני שיושבין בתורה שכינ'שרוי'
ביניהם והרבה כיוצא בו כמודע דעת מתניתין וכן אלת קרבנות
תורה על קיום השכינה שלשעה לשעה כמודעי הן
וז"ל זה הוא הרעה שלשם שאמר כאן (על עמך יערימו סוד)
זה הוא ביטל תורה (ויתיעצו על צפוניך) זה הוא ביטול קרבנו'

צְפוּנֶיךָ: אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי
וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד: כִּי נוֹעֲצוּ
לֵב יַחְדָּו עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ: אָהֳלֵי
אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים מוֹאָב וְהַגְרִים:
גְּבָל וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק פְּלֶשֶׁת עִם יֹשְׁבֵי
צוֹר: גַּם אַשּׁוּר נִלְוָה עִמָּם הָיוּ זְרוֹעַ
לִבְנֵי לוֹט סֶלָה: עֲשֵׂה לָהֶם כְּמִדְיָן
כְּסִיסְרָא כְיָבִין בְּנַחַל קִישׁוֹן: נִשְׁמְדוּ
בְעֵין דֹּאר הָיוּ דֹמֶן לָאֲדָמָה: שִׁיתֵמוֹ
נְדִיבֵמוֹ כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וְכִזְבַח
וְכִצַלְמֻנָּע כָּל נְסִיכֵמוֹ: אֲשֶׁר אָמְרוּ
נִירְשָׁה לָנוּ אֶת נְאוֹת אֱלֹהִים: אֱלֹהַי
שִׁיתֵמוֹ כַגַּלְגַּל כְּקַשׁ לִפְנֵי רוּחַ: כְּאֵשׁ
תִּבְעַר יָעַר וּכְלֶהָבָה תְּלַהֵט הָרִים:
כֵּן תִּרְדְּפֵם בְּסַעֲרָךְ וּבְסוּפָתְךָ
תְּבַהֲלֵם: מַלֵּא פְנֵיהֶם קָלוֹן וִיבַקְשׁוּ
שִׁמְךָ יְהוָה: יֵבֹשׁוּ וִיבֻהֲלוּ עֲדֵי עַד
וְיַחְפְּרוּ וְיֹאבֵדוּ: וְיֵדְעוּ כִּי אַתָּה שִׁמְךָ
יְהוָה לְבַדֶּךָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ:

פד לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית לִבְנֵי
קֹרַח מִזְמוֹר: מַה יְּדִידוֹת
מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת:

נִכְסְפָה

כי עצתם הרעה הוא שבשביל ביטול שני הדברים הללו יפלוג
הקביה מלשעה לשעה וזה ידו מתחנו ולא יוכל להעיד
עלינו ולכך (לשורו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד)
לומר שבשביל כך שלח הק"ב זה יחזור לותנו לשבשביל כך לא
יהיה להם שם ישראל כי שם ישראל
רומז על שם לל והק"ב יחד כמו שמו
להורות שהק"ב מעיד כמו כעין
האמור לשעלה במל' הרלוכני וכו'
ולשיטתם הרעה שמכח ביטול התורה
והקרבנו'לא יוכל הק"ב להעיד כמו
בשבשל כך לאמרו (ולא יזכר שם
ישראל עוד) אבל השתא לינו כן כי
לשעתם הרעה שכתיבי' ח"ו לאמר שמו
יתגדל ב"ה שלומרי' שלין הק"ב יוכל
בשמים מי שהוא על הארץ ולא"ל (כי
כעינו לב יחדיו עליך ברית יכרתו)
לומר שעצתם של לויכים בעין זה גם
על שמו יתברך ב"ה ולא"ל שכתו (למען
(לומר רגשו גוים וגו' יהגו ריק ה'
ועל משיחו) לומר שעצת הרעה היה
על ה' כנזכ' ועל משיחו שבשביל כך
לא יניח הק"ב לו ח"ו את משיחנו ועת
מפרש את הדברים בח"ם (אלהי שתמו
וישמעאלי' וגו') הם הם האלפיי' אשר
ברי' על ישראל בגלו' (עשה להם כמדין
ע"י גדעון (כסיסרא) ע"י ברק בנחל
בעין דאר וגו') לומר כאשר
בשעת לאלכים הללו כן תעשה למלכיו
אשר שעבדו בישראל והחריבו את
בית מקדשנו וח"ל (אשר אחרו כרשא
לנו את כחות אלהי') היינו כח
המקד'ובשביל כך (שלי אתמו כגלגל
וגו' כקש לפני רוח כאש תבער יער וגו' כן תרדפם
בסערך ובסופתך תבהלם) מלא פניהם
קלון וגו' ובשביל כך נעצו יחדיו על ביטול התורה ועל
הקרבנות דשם הם הדברים אשר
מסביבי' השכינה מלשעלה לשעה. כי הין להק"ב בה בעולמו אלף
ד' לחות של הלכה וכן שני שיושבין בתורה שכינ'שרוי'
ביניהם והרבה כיוצא בו כמודע דעת מתניתין וכן אלת קרבנות
תורה על קיום השכינה שלשעה לשעה כמודעי הן
וז"ל זה הוא הרעה שלשם שאמר כאן (על עמך יערימו סוד)
זה הוא ביטל תורה (ויתיעצו על צפוניך) זה הוא ביטול קרבנו'

ובשביל כך ויקחנו שמך ה' לומר שלו יאחרו שם שמים על
מעיד שלף שהק"ב הוא עליון בשמים אשר בעשי' בארץ כי הין כמו' מלשעה
שלם וז"ל וידעו כי אתה שמך ה' לבדך עליון על כל הארץ
לומר שהין זה הוא לווקא נבי שם ה' לבדו שלף שהוא עליון ח"ם
השם של י"ה מעיד על כל הארץ

נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת יְהוָה לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל חָי: גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ אֵת מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי: אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶלָה: אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָּךְ מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם: עֹבְרֵי בְעֵמֶק הַבָּכָא מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ גַּם בְּרָכוֹת יַעְטֶה מוֹרֶה: יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל יֵרָאֶה אֶל אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת שִׁמְעָה תְפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: מָגִנֵּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהַבֵּט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי טוֹב יוֹם בַּחֲצֵרֶיךָ מֵאָלֶף בָּחַרְתִּי הִסְתּוֹפֵף בְּבֵית אֱלֹהַי מִדּוּר בְּאָהֳלֵי רֶשַׁע: כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְהוָה אֱלֹהִים חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא יִמְנַע טוֹב לַהֹלְכִים

פד למנצח

על הגתית לבני קרח מזמור: גם מזמור זה שתפללו בני קרח על פנין בית המקדש והקדימו הקרבנות ונגד זה אמר (מה ידידות משכנותיך וגו') כמה להיות ומבוקות משכנותיך (נכספה) נתאוה: (כלתה) פתאום כמו ותכל דוד למלך לנקות על השלום: (לחצרות ה' כי חרבו ועל הגלות אמר (לבי ובשרי ירננו) יתפללו על זאת גם בפור מנשה בית בחרבנו קנינו בו הכפורים) ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך וגו') מדבר על הרבן המזבח וקרבנות והזכיר לשון קן שיהיה המקום והקרבנות לשר יהיו בחברה כי הם מכפרי העונות ומטהרים על האדם וכלם יתפרש ענין זה במזמור אחריו ובשביל זה אמר לשרי יושבי ביתך וגו' רוממו ית' בהיות בית המקדש וזהו ע"ב אמרו בני קרח על חיב' בניו ה' וקרבנות לשר יהיו בחברה ונגד בני יהי' אחריו) נגד בני הגליות שלין לבו לא למקדש ולא קרבנות ות"ה יש לבו שני דברים אשר הם תמורות הקרבנות האחד הוא הברכות אשר מברכין בכל יום כמו שכתבנו יודעי חן ו"ל בזמן שב"ה היה קיים הקרבנו' היו מפטירים הכהנים מלאכה למטה ובזמנינו אשר אין לנו לא מקדש ולא קרבנות הברכו' הם המפטירים הכהנים מלאכה למטה תחתיות הקרבנות השנית הוא ת"ת כמו שאמרו רז"ל (טוב יו' בחצרי מאלף טוב לי יום אחד שאת עוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה לקריבן והכוונה ג"כ בזה כי הפטורה של הקרבנות היו להפטיר הכהנים מלאכה למטה ועניין זה יתקן ג"כ ע"י ת"ת כמו שאמרו רז"ל הכהנים ועוסקין בתורה הכהנים שעוסק בתורה הקב"ה מגין עליו ומצילו מן הפורענות שלא ר"ל יהיו להק"ב הם בעונותיו שלא ר"ל יאמר של הקב"ה התעלם של הקרבנות הוא ת"ת וגם טוב שאתה

פה למנצח לנגי קרח מזמור : המזמור הזה סודו והולך לפרש את המזמור שלפניו כמה פעמים למעלה מה ידידות משכנותיך וגו' על את מזבחותיך וגו' ופרשנו למעלה שהזכיר תיבת בנין במקדש והקרבנות אשר יבנו בימיהם בעת הגאולה מטעם שהם מכפרים על החטאי' והפעמי' לפי זה מפרש המזמור הזה ג"כ (רמיז ס"ת תרגין) לומר שתרגין הוא המקדש והמזבח שמרצים עונות שלנו ולכך (שבת שבות יעקב) ין הגאולה על הגאולה ולי"ת (נפשת עון עמך כסית כל חטאתם סלה) לומר שבזמן שב"ה היה קיים היה המקדש מכפר על העונות כמו שאמר המגיד ובכה לנו בית הבחירה לכפר לנו על כל עונותינו והקרבנות מכפרים על החטאים כדכתיב (נפש כי תחטא וגו') וכשביל כך (נפשת כל עברתך השיבות מחרון אפך שובנו אלהי ישענו והפר כעסך עמנו : הלעולם תאנף בנו תמשך אפך לדור ודור : הלא אתה תשוב תחיינו ועמך ישמחו בך : הראנו יהוה חסדך וישעך תתן לנו : אשמעה מה ידבר האל יהוה כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה : אך קרוב ליראיו ישעו לשכן כבוד בארצנו : חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו : אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף : גם יהוה יתן הטוב וארצנו תתן יבולה : צדק לפניו יהלך וישם לדרך

להלכים בתמים : יהוה צבאות אשרי אדם בטח בך : פה למנצח לבני קרח מזמור : רצית יהוה ארצך שבת שבות יעקב : נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה : אספת כל עברתך השיבות מחרון אפך שובנו אלהי ישענו והפר כעסך עמנו : הלעולם תאנף בנו תמשך אפך לדור ודור : הלא אתה תשוב תחיינו ועמך ישמחו בך : הראנו יהוה חסדך וישעך תתן לנו : אשמעה מה ידבר האל יהוה כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה : אך קרוב ליראיו ישעו לשכן כבוד בארצנו : חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו : אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף : גם יהוה יתן הטוב וארצנו תתן יבולה : צדק לפניו יהלך וישם לדרך

לכסלה לשטות הרשעון כמו האומות שלא רצו לקבלה על מלכות שמי' לפי שרצו קבלו לכך גם הקרבנו' ניתן להם והטעם הוא ללמד זכו לקרבנות שלא ע"י התור' משום דתקנת הקרבנות הוא לקרב הכפרה למטה על הארץ ואין להקרב"ה בעבורם שלא ל' לאומות של הלכה ואין תועלת בקרבנות שלא קבלת התור' לפי זה מכח הכי תרתי שפי' הוא תועלת שע"י מספיע הכפרה ולמעלה למטה ואז הכפרה הוא לפי קדוש לירושלי היינו למטה ולי"ת לשכון כבו' בארצינו דהיינו מכ' תרתי קבלת תורה וקרבנות שע"י להיות שלא בלא חברתה ולי"ת חסד ואמת כפגשו וגו' וי"ל מדרש חסד זה לחרון וגו' ואמת זה משה שכ' בכל ביתי כלמן הוא לפי שמשה שכ' נדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל ושלום זה לחרון שכ' בשלום ובמשור הלך אתו ושבו רבים מעון ואמת כפגשו וילך ויפגשהו לפי שלום כשקבל ויפק לו ע"כ המדרש שכוונה בזה ליישב על ענין הפסוקים הללו שהוקשה לפרש"י שאמר שלא זכו ישראל על הקרבנות שלא נצטוו בהם בתורה ולי"ת חסד זה משה שהוא סוד הקרבנות ואמת זה משה שהוא סוד התורה שהוריד משה אמת על הארץ כלכתיב ואת התורה משה צוה לנו וגו' כפגשו לומר שע"י משה נתקן חברתה וכן נקן זה משה שהוא סוד התורה ושלום זה אהרן שהוא סוד הקרבנות כשקו לומר שע"י להיות שלא בלא חברתה והכה פשה לומר משה תחילה ופעם אחר אהרן תחילה לפורות שעקולים כפי' הי' נחומים ולי"ת אמת זה אהרן שהוא סוד הקרבנות שהם גדולי ארץ על זה לומר (מארץ תצמח) (ונדק) זה משה שהוא סוד התורה שהיא מצויים על זה לומר (משמים נשקף) חזר ואמר כנגד הקרבנות שאין בהם מספיקים כל טוב מלמעלה למטה ע"י נתינת שאין עולה מלמטה למעלה כנגד זה לומר (גם ה' יתן הטוב וארצינו תתן יבולה) וכנגד קבלת התורה לומר (נדק) זה משה (לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו היינו שהם לקבל התורה לישראל :

תפלה

פו תפלה

לדוד השמה ה' אזנך ענני כי עני ואביון אני: (שמרה נפשי כי חסיד אני וגו') כתקנו זה

כל חכמי קדמונים בחיק קרא דוד לעצמו חסיד והלא למדו רז"ל לעולם יזהיר אדם עצמו לבינוני הייכו מחצי עונות ומחצי זכיות אפשי כי חסיד אני לומר שאף שאדם יחזיק עצמו לבינוני מ"ע ומחצי זכיות הלא הק"ב חוטף עבירה לחת זכיות מרובין על החובות ולכתיב נמור יחסב וכתב מיד בספרן של צדיקים לחיים ועל זה לחר דוד שמרה נפשי להכתב בספרן של צדיקים לחיים כי חסיד אני לומר שגם אני לחסיד ולצדיק יחשב אף אם יש לי דין בינוני מטעם שהק"ב נהוג רחמיו משה חסד ועל זה לחר דוד הוריני ה' דרכך כמאמר רז"ל על פסוק והלכת בדרכיו לומר מה הק"ב רחום וחנון אף אתה וכו' הרי לך מדרכיו של הק"ב שהוא רחום וחנון ועל"ז הוריכו ה' דרך להיות משה חסד נסוד מדת רחמים ונסגיל כך לוזך ה' בכל לבבי ואכבדה שמך לעולם ומפרש ואגיל דמה טיבה של הודאה זו ועל"ז כי חסדך גדול עלי לומר שבשביל שאתה מטה חסד כלפי חסד בשביל כך ונללת נפשי משחול תחתיי היינו מן המוצאות שאתה נפרע בפמרן של צדיקים לחיי ובספר זו שפיר פתח דוד שמרה נפשי להכתב בספר חיים כי חסיד אני כמו שפרשנו בתירוץ הרביעי דבשביל כך קרא דוד לנפשו חסיד כמו שאמרו רז"ל וז"ל ר' אבא ור' לחק בשם ר' אלכסנדרי כל מי שמוציא קללתו ויש סיפק בידו למחות ומוחק בקרא חסיד ודוד קרא לעצמו חסיד לפי שמע קללתו ומחק ע"כ ועניו קללות על דוד היה בשעה שהיה נרדף מאבשלום ואותו שעה היו מבקשים שוכלי דוד לת נפשו וקללו אותו בפניו כמו שאמרנו בפסוק בעניו שמעי בן גרא וע"כ כשהיו למלכותו היה בידו להרוג מהם ואף על פי שלא תבע עלבונו על זה לחר כי חסיד אני ולהורות תירץ זה לחר אלהים זדים קמו עלי ועדת עריצים בקשו נפשי ולא שמוך לנגדם אלא תבעתי מאת שמך עלבוני מידם וע"כ מכח הני ד' תרוצים שפיר לחר שמרה נפשי כי חסיד אני וכו' ולא ואתה לחני על רחום וחנון וגו' כמה לחי וחנני וגו' ולא עשה עמי אות לטובה וגו' הכוונה בזה עכשיו שמפיר קרא דוד לעצמו חסיד זה היה הסיבה שנתקיים בו אלות ע"י שלמה בנו כשנתה בית המקדש ודבקו הפערים זה בזה על שאמר זכור לחסדי דוד עבדך לדמו שקרא לדוד

לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו: פו תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ עֲנֵנִי כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי: שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ: חָנֵּנִי אֲדֹנָי כִּי אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם: שַׂמַּח נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ כִּי אֵלֶיךָ אֲדֹנָי נַפְשִׁי אֶשָּׂא: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ: הַאֲזִינָה יְהוָה תְּפִלָּתִי וְהַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנוֹתָי: בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאֶךָּ כִּי תַעֲנֵנִי: אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: כָּל גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ: כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ יַחֵד לְבָבִי לְיִרְאָה שְׁמֶךָ: אוֹדְךָ אֲדֹנָי אֱלֹהַי בְּכָל לְבָבִי וַאֲכַבְּדָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם: כִּי חַסְדְּךָ גָדוֹל עָלָי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה

לנדוד

לדוד נפש חסיד נפתחו הפעריים בזכות החסידות של דוד
וז"ל שפיר לומר כי חסיד אני ולכך נתכרכמו פני שונאי דוד ועל
זה לומר עמי אתה לות לטובה הייתו לותו כלות שיתקיים בי ע"י
שלמה בני בנין בית המקדש ובשביל כך וירקו שונאי ויבושו כי
אתה ה' עזרתני ונחמתני: לומר
מבשביל לות זה נתכרכמו פני שונאי
דוד:

פז לבני קרח מזמור שיר יסודתו
בהרי קדש: הזה
המזמור הזה סובב והולך על מזמור
שלפניו ואמר דפיים פתח לרחו בכאן
לות הלומר בסוף המזמור שלפניו
ולהכי מייתי כאן מזמור זה שתתנבאו
בני קרח על בנות של שלמה בן דוד
שיזכה לבנות לת בית המקדש הם שלא
זכה דוד וגם מלכותו ימשוך ויזכה
למלך לף על כל מלכי ה"ם הם שלא
זכה שום מלך ממלכי ישראל וג"ל
מזמור שיר יסודתו בהרי קדש הייתו
שהיה מזמר על בית המקדש שהיה בנוי על הרי קדש
שהוא הר הבית ע"י שלמה ועל לותו
שעה לומר לכבד ה' שערי ציון וגו' לרחו
על השערי' שדבקו זה בזה ולא נפתחו
עד שלומר זכור לחסדי דוד עבדך כי
גם שערי המקדש נקראו בשם שערי
ציון וכבודם ולו נתכרכמו פניהם של
שונאי דוד ובלותו שעה נתכבד דוד
לעיני כל וג"ל נכבדות מדובר בך
עיר האלהים שלה הייתו נגד דוד
וכוונת המזמור הוא לפרש סוף המזמור
שלפניו דמה שלומר שעה עמי לות
לטובה לו יתפרש לחי קרא נכבדות
מדבך נגד בנין ב"ה וגם בפנין
מלכות שלא זכה שום מלך ממלכי
ישראל להכפול על שלמה כי ממשלתו היתה על מלכי לומות היתה
מה שא"כ בשאר מלכי ישראל ופרט המלכי לומות התקיפים
ולא"ה במשיל שלמה עליהם וג"ל לזכיר רבה ובבל למדעי בבה
פלשת ולור עם כוש זה מלכי לומות שהשליט עליהם זה ילד שם
זה שלמ' שכולל בניין וכתרגומיהון בלידן קרלי במ"ש ולניין יתמ'
הים ופיש ילד בה והוא יכוננה עליון: ה' יספר בכתוב עמיש זה
ילד שם שלה ומתרגמינן ולניין יתלחר דוד מלבא ושליטה בריה

תחתיה: אלהים זדים קמו עלי
ועדת עריצים בקשו נפשי ולא
שמוך לנגדם: ואתה אדני אל
רחום וחנון ארך אפים ורב חסד
ואמת: פנה אלי וחנני תנה עזך
לעבדך והושיעה לבן אמתך: עשה
עמי אות לטובה ויראו שנאי ויבשו
כי אתה יהוה עזרתני ונחמתני:

פז לבני קרח מזמור שיר
יסודתו בהרי קדש: אהב יהוה
שערי ציון מכל משכנות יעקב:
נכבדות מדבר בך עיר האלהים
סלה: אזכיר רהב ובבל ליודעי
הנה פלשת וצור עם כוש זה ילד
שם: ולציון יאמר איש ואיש ילד
בה והוא יכוננה עליון: יהוה
יספר בכתוב עמים זה ילד שם
סלה: ושרים כחללים כל מעיני בך:

פח שיר מזמור לבני קרח
למנצח על מחלת לענות משכיל
להימן האזרחי: יהוה אלהי ישועתי
יום צעקתי בלילה נגדך: תבוא
לפניך

כתר יוסף

תתרפא נגוי' ולולה הוא יסכללה לעילא: ה' על ספרה לי
מכתבין ניה חושבן כל עלמיה דין מלך מתרפא תיון לעלמא
ע"כ הרי לך טעה כאן סיפר בכתוב מלות שלמה שהומלך מסוף
עולם ועד סוף העולם וגם הכתוב בכאן ב"ה זוכה שלמה לבנות
ובניה ספתח זו המזמור בזה סיים
בה"ם ושרים כחוללים כל מעיני בך
כלמתרגמינן ולמרין שירין
על חיבניא כל מיכי תושבחין על
קודבנא מתלמרין הייתו בנין
ב"ה וקרבנות:

פח שיר מזמור לבני קרח
למנצח על מחלת למזמור
הזה התנבאו בני קרח על דוד שלמה
שהתפלל על מחילת חטא בת שבע
וזהו על מחלת זכן דרש המדרש וכאן
לומר דוד למעלה בפסוק מלפניך ונא
מספטי ילא ודרש המדרש מלפניך ונא
מלפני הסנהדרין שלמעלה כי אתה
תוכל לותר ולמחול לת חטאי משא"כ
הסנהדרין לינן יכולין לותר כלום
וג"ל ה' שמי יסודתי יום לעתקתי בלילה
נגדך הייתו על עניין החטא שעשה
בלילה שהיה חטא ב"ם וכמו שמרמז
למעלה על פסוק בחנת לבי פקדת
לילה פירש"י פקדת לילה הייתו לפת
הערב בעון ב"ם שנאמר ויהי לפת ערב
ויקם דוד וג' ע"כ ובגד חטא זה אתר
בלילו' כנגד דוזק ולא נגד הסנהדרין
כי אתה תוכל לותר חטאי ולא לפני הסנהדרין
תנה לפניך תפלתי ונא לפני הסנהדרין
הטה חזיכך לרכתי ונא לפני הסנהדרין
כי בדין הסנהדרין שלינן בילן לותר
כלום כוח הגורם כי שבשם ברעות
נפשי וחיי לשחול הניחו לו הייתו לגיהנם
בשביל החטא ובשביל כך נחשבתי פר
עתה עם יורדי בור הייתו עם יורדי גיהנם ומכח מחשבת
הלנה הייתי כגבר אין לול הייתו אין כח ובשביל כך אני מתפלל
עכשיו שתנה לפניך תפלתי ואתה תותר לת חטאי.
בחמת היה נוסף טעמא בעי דהאיך התפלל דוד שהרג
לו חטאו והלא כבר אמרו רז"ל כל האומר הקב"ה ותן הוא
יותרו לו חייו לכן נריכין לפרש כי טענת דוד היה מכח הפסוק
דהן כל הלה יפעל פעמיים ושלם עם גבר הייתו שהקב"ה מחוש

לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתִי תַּטֵּה אָזְנְךָ לְרִנָּתִי׃
כִּי שָׂבְעָה בְרָעוֹת נַפְשִׁי וְחַיַּי לִשְׁאוֹל
הִגִּיעוּ׃ נֶחְשַׁבְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר
הָיִיתִי כְּגֶבֶר אֵין אֱיָל׃ בַּמֵּתִים
חָפְשִׁי כְּמוֹ חֲלָלִים שֹׁכְבֵי קֶבֶר אֲשֶׁר
לֹא זְכַרְתָּם עוֹד וְהֵמָּה מִיָּדְךָ נִגְזָרוּ׃
שַׁתַּנִי בְּבוֹר תַּחְתִּיּוֹת בְּמַחֲשַׁכִּים
בִּמְצֻלוֹת׃ עָלַי סָמְכָה חֲמָתֶךָ וְכָל
מִשְׁבָּרֶיךָ עִנִּיתָ סֶּלָה׃ הִרְחַקְתָּ
מְיֻדָּעַי מִמֶּנִּי שַׁתַּנִי תוֹעֵבוֹת לָמוֹ
כָּלֹא וְלֹא אֵצֵא׃ עֵינִי דָאֲבָה מִנִּי
עֹנִי קְרָאתִיךָ יְהוָה בְּכָל יוֹם שִׁטַּחְתִּי
אֵלֶיךָ כַּפָּי׃ הֲלַמֵּתִים תַּעֲשֶׂה פֶלֶא
אִם רְפָאִים יָקוּמוּ יוֹדוּךָ סֶּלָה׃
הֲיְסֻפַּר בַּקֶּבֶר חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ
בָּאֲבַדּוֹן׃ הֲיִוָּדַע בַּחֹשֶׁךְ פִּלְאֶךָ
וְצִדְקָתְךָ בְּאֶרֶץ נִשְׁיָה׃ וַאֲנִי אֵלֶיךָ
יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתִי
תְקַדְּמֶךָּ לָמָּה יְהוָה תִּזְנַח נַפְשִׁי
תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי׃ עָנִי אֲנִי וְגוֹעַ
מִנְּעוּר

לנגדם ג' עבירות הרשעות וכנה ב"ם היתה עבירה הרשעה של דוד ולכך ספיר לומר שיותר לו מן ב"ה חטא זה ולו"ל דוד למשלה (אל תזכר לנו עונות רשעים) הייתו לותן טעם עבירות הרשעים כי עליהם לתה מוותר לעולם לכלמד מקרא זה כל אלה יפעל גו' למכם בחמת מצינו על קרא פירש לחר דחיתו קרי כלל לחעבירות רק לנגעול שלה מתנגלל לפעמים פעמיי' ושלש פעמי' והטעם הוא כדי לקייים לותן המצות הוא שלא קיים בחיותו ויפרש למעלה על פסוק תורת ה' תמימה ולכך מפיר בפה ע"ם וע"כ לפום הלי דרשת אין לנו לומר מן התורה שהק"ב מותר על ג' עבירות הרשעות ומיהל בשתר טענת דוד לו"ל כאן (בחתי' חפצי) ודרשו רז"ל שכיון שחת לדש בעשה חפצי מן המצות ע"כ ולכאורה טעמא דעי דחיתי יעשה מצות לחר מותו דחלי קיום מצות שייך לחר מותו לחוכם לדרכיהו ק"ם דכוות' דוד לחורות לה לכיון שחת בעשה חפצי מן המצות ע"י גלגול ולהורות דהלי קרא דכן כל אלה יפעל פעמיים ושלש לאו להלי דרשת אות לחתת על גלגול רק כפשוטו להורות שהק"ב מוותר לאדם שלא עבירות הרשעות ומיהל ספיר לחר תתת לכניך תפלתי כלי שחתה תוותר חטאי ולו"ל (בחתי' חפצי כמו תלים בקבר לחר זכרתם עוד) לומר שגוד לחין לזכרון על הק"ב כענין הקיום המצות (והשה מידך לומר גם כאן כיוצא בחתו מידך לומר שחיתי בעיניהם כאו תועבה שתומרים עלי (כלה ולא לחלה) בשביל חטא ב"ם וכאו שלחרו רז"ל מיזהו מעוות שאר לא יוכל לתקן זה הבח על עבוד והוליך מחוך כן לחי היתי נחשב בעיניהם על חטא זה דב"ם ובשביל כך לחרו עלי שלחי כלה ולחיני יוצא מחט' זה (עיני דאבה מני עני קראתיך ה' לומר שלתה ה' ידין לותי ולא ע"י סנהדרין כי לתה מוותר חטאי וכאו שהוכח מכח במתים חפצי בל"ל וכאן עתה חוזר לענין זה ומפרש בחר ביטר ולו"ל (בלחתים חטשב בלא חם רפחים) לומר שלטו שבשביל שרבו יהיהם מלקיים המצות בדם כן יקומו ע"י גלגול (יודוך סלה) לחזור ולקיים ע"י גלגול בלחתיר היספר בקבר חסדך לחומנתך בלבדון לומר שלינו חייב שוב לספר לחר מותו בתורה ומצות בלא בחתים חפצי שכיון שחת בעשה חפצי מן המצות שוב חין לו תקנה לחחר מותו רק מה שקיים בחייו מקבל שכר לחחר מותו ומה שלא קיים מורידין לותו לבחר שחת ולו"ל היולא בחוסך היינו בגיהנם פלוני היינו בתורה ובמצות ובלדקתך בתרץ בשיר בחתי' שפס בגיהנם חין לו תקנה שוב ולו"ב ע"כ הלי קרא דכן כל אלה וגומר בח ללמד על ויתר עונות הרשעים ובשביל כך וחני תלילך ה' שועתי לפני ה' עמנו לותר חטאי ולכך לומר למה ה' תזנח נפשי תסתיר פניך ממני לומר שלא תסתיר פניך ממני ולומרת לך זה בסנהדרין וכלליתה סם במדרש בסיון ע"ל ובשביל כך עני אני וגוע ואבד מפער בשתי לחיון לפוכה כפי' רש"י לפון כיער ורין לפוכה מיועדת ומוכנת לימתך בלבי בשביל דין בסנהדרין שלין בידן לותה לי כלום ובשביל כך על עבדו חרוכן בעותך בחתתוני ונחתת מורת דיניהם שלחי מתירת ודשביל כך השוכחים שלי לחר לומרים עלי דוד הבח על ע"ז מיתתו בשה וכה שבוני כמים כל היום בקיפו עלי יחד להלדין כפי' בדברים הרחקת מהני תודב וריע מיודעי מחסך בחשכתי ובשביל שלי הם רק כולם בעבו לי לשוכחים מולמטים ובשביל כך בתב

מִנַּעַר נָשָׂאתִי אֵמֶיךָ אָפוּנָה׃ עָלַי
עָבְרוּ חֲרוֹנֶיךָ בִּעוּתֶיךָ צִמְּתוּתְנִי׃
סַבּוּנִי כַמַּיִם כָּל הַיּוֹם הִקִּיפוּ עָלַי
יָחַד׃ הִרְחַקְתָּ מִמֶּנִּי אֹהֵב וְרֵעַ
מְיֻדָּעַי מַחְשָׁךְ׃ פט מַשְׂכִּיל
לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי׃ חַסְדֵי יְהוָה עוֹלָם
אָשִׁירָה לְדֹר וָדֹר אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ
בְּפִי׃ כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה
שָׁמַיִם תָּכִן אֱמוּנָתְךָ בָהֶם׃ כָּרַתִּי
בְרִית לִבְחִירִי נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי׃
עַד עוֹלָם אָכִין זַרְעֶךָ וּבָנִיתִי לְדֹר
וָדוֹר כִּסְאֶךָ סֶלָה׃ וְיוֹדוּ שָׁמַיִם
פִּלְאֶךָ יְהוָה אַף אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל
קְדֹשִׁים׃ כִּי מִי בַשַּׁחַק יַעֲרֹךְ לַיהוָה
יִדְמֶה לַיהוָה בִּבְנֵי אֵלִים׃ אֵל
נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדֹשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל
כָּל סְבִיבָיו׃ יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי
כָמוֹךָ חָסִין יָהּ וֶאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ׃
אַתָּה מוֹשֵׁל בְּגֵאוּת הַיָּם בְּשׂוֹא
גַלָּיו אַתָּה תְשַׁבְּחֵם׃ אַתָּה דִכִּאתָ
כֶחָלָל רָהַב בִּזְרוֹעַ עֻזְּךָ פִּזַּרְתָּ
אוֹיְבֶיךָ׃ לְךָ שָׁמַיִם אַף לְךָ אָרֶץ
תֵּבֵל וּמְלֹאָהּ אַתָּה יְסַדְתָּם׃ צָפוֹן
וְיָמִין אַתָּה בְרָאתָם תָּבוֹר וְחֶרְמוֹן
בְּשִׁמְךָ יְרַנֵּנוּ׃ לְךָ זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה
תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ׃ צֶדֶק וּמִשְׁפָּט
מְכוֹן כִּסְאֶךָ חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ
פָנֶיךָ׃ אַשְׁרֵי הָעָם יֹדְעֵי תְרוּעָה
יְהוָה

למנצח על מחלת סהק"ם ידוכו לבדו כדי שהוא יחמול לו על חטאתו ובשביל כך יבושו כל לומיו לאחור׃

פט משכיל לאיתן האזרחי׃ גם המזמור הזה מדבר בענין קיבוץ גליות שהק"ם יגאול לותנו ויחמול עם מחלת סהק"ם ידוכו ורחמים הא"פ שמצד מדת הדין לא היינו ראוים לכך מ"מ בתפלה במזמור הזה שהק"ם יגאל לותנו בסוד מדת הרחמים וכהאי גוונא דרשו רז"ל בפסוק ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים לומר שבתחילה עלה בדעתו של הק"ם לברוא את העולם במדת הדין לבד ועל זה נאמר ברקיע ברא אלהים וגו' כיון שראה הק"ם שאין העולם יכול להתקיים כן שיתף מדת הרחמים על מדת הדין ולכך נאמר ביום עשות ה' אלהים וגו' שמיתף הוי' על מדת אלהים וכתבתי למעלה בענין זה לדוקק בתחתונים הדברים על הארץ שייך לומר היה שברא מעט מעט לתן לדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ומצד מה"ר נפש החטאת היא תמות ומיהו ל"ק להתקיעו' התחתון כמ"ש לכן שיתף הק"ם בשבילם את מדת הדין ומש"כ בעליונים הדברים בשמים לא שייך לומר היה שברא אותן עולמות יכול להתקיים כמ"ש הר' כי למעלה אין שייך לומר הנפש החטאת היא תמות ומיהו לא בחקום הראשון הם עומדין ולא נבראו רק במדת הדין לבד ולפום היה שברא מיניהו לייסף את קושיית הגמ' על פיטת ב"ם דשברי שמים נבראו תחלה ומקשה הוה הלא כתיב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים כלומר ארץ תחילה וכו' ולדרכינו ניתי שפיר דברי ב"ם וגם קרא דהללי את יי' מן השמים כתיב הכא בתחילה ברא אלהים את השמי' ואת הארץ וגו' כוונת הפסוק הזה להסמיך שמים על מדת אלהי' לגבורות דשמים נבראו במדת אלהי' לבד ואח"כ סמוך ארץ על שיתף של ה' שקי' למנצח על מחלת סהק"ם ידוכו לבדו כדי שהוא יחמול לו על חטאתו ובשביל כך יבושו כל לומיו לאחור׃

פט משכיל לאיתן האזרחי׃ גם המזמור הזה מדבר בענין קיבוץ גליות שהק"ם יגאול לותנו ורחמים הא"פ שמצד מדת הדין לא היינו ראוים לכך מ"מ בתפלה במזמור הזה שהק"ם יגאל לותנו בסוד מדת הרחמים וכהאי גוונא דרשו רז"ל בפסוק ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים לומר שבתחילה עלה בדעתו של הק"ם לברוא את העולם במדת הדין לבד ועל זה נאמר ברקיע ברא אלהים וגו' כיון שראה הק"ם שאין העולם יכול להתקיים כן שיתף מדת הרחמים על מדת הדין ולכך נאמר ביום עשות ה' אלהים וגו' שמיתף הוי' על מדת אלהים וכתבתי למעלה בענין זה לדוקק בתחתונים הדברים על הארץ שייך לומר היה שברא מעט מעט לתן לדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ומצד מה"ר נפש החטאת היא תמות ומיהו ל"ק להתקיעו' התחתון כמ"ש לכן שיתף הק"ם בשבילם את מדת הדין ומש"כ בעליונים הדברים בשמים לא שייך לומר היה שברא אותן עולמות יכול להתקיים כמ"ש הר' כי למעלה אין שייך לומר הנפש החטאת היא תמות ומיהו לא בחקום הראשון הם עומדין ולא נבראו רק במדת הדין לבד ולפום היה שברא מיניהו לייסף את קושיית הגמ' על פיטת ב"ם דשברי שמים נבראו תחלה ומקשה הוה הלא כתיב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים לומר ארץ תחילה וכו' ולדרכינו ניתי שפיר דברי ב"ם וגם קרא דהללי את יי' מן השמים כתיב הכא בתחילה ברא אלהים את השמי' ואת הארץ וגו' כוונת הפסוק הזה להסמיך שמים על מדת אלהי' לגבורות דשמים נבראו במדת אלהי' לבד ואח"כ סמוך ארץ על שיתף של ה' שקי' למנצח כפי׃ לומר שמהמזמור הזכיר כאן החסד ורחמים אשר הם נכרתי' כשביל עולם התחתון ואמונתך שהוא רומז על מ' הדין כדכתיב כי כל דרכיו משפט על אמונה ואין עול לומר שהדין שמו יתברך הוא באמונה בלי עול ולזה רמז כאן באמונתך שרומז על סוד מדת הדין ועניין זה מדבר על העליונים וכנגד עולם שהתחתון לאחר כי לאחרי עולם חסד יבנה היינו מדת רחמי' לעולם התחתון וכנגד עולם עליון לאחר שהם תכין אמונתך כהם היינו מדת הדין לבד ועתה מייתי ג"כ מדת החסד שעשה הק"ב לדור ודו"ד כרתי ברית לבחירי היינו דוד כשבעתי לדוד נבחרי עד עול' תכין זרעך וגו' כוונת הפסוק בענין זה שהתוך הברית שהק"ם נותן את עולם יתברר הדבר שהק"ם נותן את עולם התחתון בסוד החסד וכאשר יתבונן בהדיא בפסוקים שלאחריו בחזור הזה וז"ל ויודו שמים פלאך ה' אף אמונתך בקהל קדשים ופירשו רז"ל שם המלאכי' הללי' בשמי' שהם בסוד מדת הדין לבד ולא"ל כי מי בשחק ייעשו בשמים יתרוץ לה' היינו מדת הרחמי' ולשון בתמיה הוא לומר שאותן שבשמי' אינן בסוד מ"ה כי אין יפלא לבדן ולא"ל ויודו שמים פלאך ה' היינו ישראל שהם בני אברה' יצחק ויעקב אשר נדמו לאלים בכולם שם בסוד הויה כמ"ש רחמי' כי הוא"ו שם בסוד מדת אלהי' כאשר פירשנו למעלה באורך מזה ועתה אחר שבח העליוני' אל בערץ בסוד קדשי' רבה ונורא וברשו רז"ל שם המלאכי' מדת הדין לבד על כל סביביו מכח מדת הדין לבד הוא בכולם

ולכך כתיב ביום עשות ה' אלהים וגו' כאמר ארץ תחילה ולעולם נוכל לומר שמים נבראו תחילה כדעת ב"ש והכה ע"פ סברת הללו יפל המזמור הז' ומייתי כאן כל העניני' אשר התנגד הק"ב בסוד מדת הרחמים והחסד ולזה פתח חסדי ה' עולם אשירה לדור ודור אודיע אמונתך בפי׃ לומר שהמשורר הזכיר כאן החסד ורחמים אשר הם נכרתי' כשביל עולם התחתון ואמונתך שהוא רומז על מ' הדין כדכתיב כי כל דרכיו משפט על אמונה ואין עול לומר שהדין שמו יתברך הוא באמונה בלי עול ולזה רמז כאן באמונתך שרומז על סוד מדת הדין ועניין זה מדבר על העליונים וכנגד עולם שהתחתון לאחר כי לאחרי עולם חסד יבנה היינו מדת רחמי' לעולם התחתון וכנגד עולם עליון לאחר שהם תכין אמונתך בהם היינו מדת הדין לבד ועתה מייתי ג"כ מדת החסד שעשה הק"ב לדור ודו"ד כרתי ברית לבחירי היינו דוד כשבעתי לדוד נבחרי עד עול' תכין זרעך וגו' כוונת הפסוק בענין זה שהתוך הברית שהק"ם נותן את עולם יתברר הדבר שהק"ם נותן את עולם התחתון בסוד החסד וכאשר יתבונן בהדיא בפסוקים שלאחריו בחזור הזה וז"ל ויודו שמים פלאך ה' אף אמונתך בקהל קדשים ופירשו רז"ל שם המלאכי' הללי' בשמי' שהם בסוד מדת הדין לבד ולא"ל כי מי בשחק ייעשו בשמים יתרוץ לה' היינו מדת הרחמי' ולשון בתמיה הוא לומר שאותן שבשמי' אינן בסוד מ"ה כי אין יפלא לבדן ולא"ל ויודו שמים פלאך ה' היינו ישראל שהם בני אברה' יצחק ויעקב אשר נדמו לאלים בכולם שם בסוד הויה כמ"ש רחמי' כי הוא"ו שם בסוד מדת אלהי' כאשר פירשנו למעלה באורך מזה ועתה אחר שבח העליוני' אל בערץ בסוד קדשי' רבה ונורא וברשו רז"ל שם המלאכי' מדת הדין לבד על כל סביביו מכח מדת הדין לבד הוא בכולם

יְהוָה בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן׃ בְּשִׁמְךָ
יָגִילוּן כָּל הַיּוֹם וּבְצִדְקָתְךָ יָרוּמוּ׃
כִּי תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה וּבִרְצוֹנְךָ
תָּרוּם קַרְנֵנוּ׃ כִּי לַיהוָה מָגִנֵּנוּ
וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מַלְכֵּנוּ׃ אָז דִּבַּרְתָּ
בְחָזוֹן לַחֲסִידֶךָ וַתֹּאמֶר שִׁוִּיתִי עֵזֶר
עַל גִּבּוֹר הֲרִימוֹתִי בָחוּר מֵעָם׃
מָצָאתִי דָוִד עַבְדִּי בְּשֶׁמֶן קָדְשִׁי
מְשַׁחְתִּיו׃ אֲשֶׁר יָדִי תִּכּוֹן עִמּוֹ אַף
זְרוֹעִי תְאַמְּצֶנּוּ׃ לֹא יִשִּׁא אוֹיֵב בּוֹ
וּבֶן עַוְלָה לֹא יְעַנֶּנּוּ׃ וְכִתַּתִּי מִפָּנָיו
צָרָיו וּמְשַׂנְאָיו אֶגּוֹף׃ וֶאֱמוּנָתִי
וְחַסְדִּי עִמּוֹ וּבְשְׁמִי תָּרוּם קַרְנוֹ׃
וְשַׂמְתִּי בַיָּם יָדוֹ וּבַנְּהָרוֹת יְמִינוֹ׃
הוּא יִקְרָאֵנִי אָבִי אָתָּה אֵלִי וְצוּר
יְשׁוּעָתִי׃ אַף אֲנִי בְּכוֹר אֶתְּנֵהוּ עֶלְיוֹן
לְמַלְכֵי אָרֶץ׃ לְעוֹלָם אֶשְׁמֹר לוֹ
חַסְדִּי וּבְרִיתִי נֶאֱמֶנֶת לוֹ׃ וְשַׂמְתִּי
לָעַד זַרְעוֹ וְכִסְאוֹ כִּימֵי שָׁמָיִם׃ אִם
יַעֲזְבוּ בָנָיו תּוֹרָתִי וּבְמִשְׁפָּטַי לֹא
יֵלֵכוּן׃ אִם חֻקֹּתַי יְחַלֵּלוּ וּמִצְוֹתַי
לֹא יִשְׁמֹרוּ׃ וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם
וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם׃ וְחַסְדִּי לֹא אָפִיר
מֵעִמּוֹ וְלֹא אֲשַׁקֵּר בֶּאֱמוּנָתִי׃ לֹא
אֲחַלֵּל בְּרִיתִי וּמוֹצָא שְׂפָתַי לֹא
אָשָׁנֶה׃ אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי בְקָדְשִׁי אִם
לְדָוִד אֲכַזֵּב׃ זַרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה
וְכִסְאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי׃ כְּיָרֵחַ יִכּוֹן
עוֹלָם

בגורת וכתיב על כל סביביו תרם המלכי' שהם סביניו לשון
יתברך שהם בסוד מדת הדין לבד ועל דרך זה פרשתי בפסוק כי
ביה ה' צור עולמי' היינו שכי עולמות עול' התחתון הוא בסוד
היוד שהוא ספירות חסד' וחסד גבורות ומתיקין
אז נאלנו בסוד השיתוף של הר' ב של הר'
תאר שייך דווקא ב עול' התחתון ובס"ד
היינו ס" גבורות לבד שהוא נגד עול'
עליון שהם בסוד מדת הדין לבד וזה
הוא ג"כ הרמז בכאן שתאר ה' תלבי
נבורות מי כמוך חסין יה פיינו היו"ד
שהוא בסוד הר' לתתחוני והה"ק הוא
הר' הב לעליוני ולז"ש ותחוננ סביבות'
היינו לתחונתך שהוא בסוד מדת הדין
זה הוא לסבובתיך שהם המלכי' וסביבי'
היכיר כאן שם נבלות הרומז על הדין
הקלי' כתרגם שמות עוד מייתי רחיה
שהק"ם מתנה עם עולמו בסוד שיתוף
רחמי' ש' הר' ולז"ש לתת חוסן בנגו'
הים וגו' ענין זה מדבר שק"ם סיבר
עה"ם לפני ישראל על שמ"ל הר'
לא היו רחוין לכך כמו שתמרו רז"ל
ששעת קר היה בעניין קריעת ים סוף
הללו ע"ז והללו ע"ז לך מלך שיתוף
רחמי' עשה הק"ם לישראל כל הניסי'
הללו ולז"ש לתת לכתף כחלב רבב
היינו מצרי' בזרוע עוך פזרת תויכך
לומר שהק"ם עשה כהם כל המשפטי'
שהם לוויקרא ולא לישראל אע"פ שהללו
הללו ע"ז ולא היה לפזור להוה
יותר ממצרי' אלא מטעי' שישראל
הם בסוד הר' ועוד מייתי רחיה
לומר בתי"ם לך שמים אף לך ארץ תכל
ומלואה לתת יסוד לומר אחת' יסדת
תת ישעי' שמו' תתילה וחק"ב ארץ
ולז"ש אחי' אף לך ארץ וברמז בחלת
אף לקחם והה כתיב כיום עשות ה'
אלקי' ארץ ושמי' אלא דע"כ צריכין
לשנוי להבחנות את לשורות דהשיתוף
רחמי' הוא בעול' תחתון ולז"ש כפון
ויימן לתת ברקת' וגו' פרט דווקא
לימין מכאן אלא לעתיד והיימין
את בסוד הרחמי' ולז"ש ויימין לתת

ברקת כלי שיתקיי' העול' בשוב שיתוף הרחמי' אבל לעלא
ואת לא כי' העול' יכול להתקיי' ע"י כאן ולז"ש לך זרוע עם גבור'
תעוז יד תרום ימיך לומר שאלו מתרוממין מאת שמו יתברך
ב"ה ע"י יד וימיו שהוא רחמי' עם גבורה שהוא מד"ה בסוד
השיתוף ה' גבורות עם ה' חסדי' ומכרע
ומזיל לדק ומשפט מכון כסאך בכה
השיתוף של מדת הדין ורחמי' אל
המשפט שהוא מד"ה ולז"ש חסד
ואמת יקדמו פניך רומז ג"כ על השיתוף
של רחמי' והיו ולז"ש יקדמו פניך ע"כ
מה שכתב הרד"ק למעלה בסתם בה
ח"ו בכעס הוא מסתיר פניו מה שאין
כן כשהוא ברחמים הוא מאיר לנו פניו
ולז"ש יקדמו פניך עוד מייתי רחיה
לזה מ"ש אשרי העם יודעי תרועה
ודרשו רז"ל על קול שופר בר"ה גם
הוא הוא הטעם שע"י קול שופר נאנו
ממתיקים את מדת הדין במד"ה
ולז"ש יודעי תרועה ה' שהוא מד"ה
בסבילו כך בלשון פניך יהללון כמו
שכתבנו לעי' כי בסתם בה ברחמי' הוא
מאיר לנו פניו ומפרש ואזל שהם שאמר
יודעי תרועה היינו שהתרועה היא
בסוד שם הוי' שהוא בסוד מד"ה
בסבילו כך בסתם היינו שם הוי' יגילון
כל היום היינו כל היום של ר"ה ולמה
מהום ובצדקתך ירוממו לומר שאנו
מתרוממים בסוד הצדק ורחמי' שהוא
סוד שם הוי' ולז"ש כי תפארת עזמו
אתה וברצונך תרום קרננו לומר שאנו
מתרוממים ע"י עת רצון בסוד הרחמים
ולז"ש כי לה' מגננו וגו' לומר שה' שהוא
מד"ה הוא מגיננו ולז"ש ולקדוש
ישראל מלכנו ועוד מייתי רחיה
שהק"ם מתנהג בעולמו בסוד שיתוף
החסד ורחמים של מד"ה ולכך מייתי
כאן כל סיפורי דבריס של
הבריית והשבועה שהיה בין הק"ם
לדוד ובכאשר אתחיל המזמור הזה
בסיפורי' דלמעלה ולז"ש כאן לף
דברת בחזון לחסדך וגו' מצאתי דוד
עבדי וגו' כאשר על דוד לשון מצאתי

עוֹלָם וָעֶד בֶּאֱמֶן נֶאֱמָן סֶלָה :
וְאַתָּה זָנַחְתָּ וַתִּמְאָס הִתְעַבַּרְתָּ עִם
מְשִׁיחֶךָ : נֵאַרְתָּה בְּרִית עַבְדֶּךָ
חִלַּלְתָּ לָאָרֶץ נִזְרוֹ : פָּרַצְתָּ כָּל
גְּדֵרֹתָיו שַׂמְתָּ מִבְצָרָיו מְחִתָּה :
שַׁסֻּהוּ כָּל עֹבְרֵי דָרֶךְ הָיָה חֶרְפָּה
לִשְׁכֵנָיו : הֲרִימוֹתָ יְמִין צָרָיו
הִשְׂמַחְתָּ כָּל אוֹיְבָיו : אַף תָּשִׁיב
צוּר חַרְבּוֹ וְלֹא הֲקִמֹתוֹ בַּמִּלְחָמָה :
הִשְׁבַּתָּ מִטְהֳרוֹ וְכִסְאוֹ לָאָרֶץ
מָגַרְתָּה : הִקְצַרְתָּ יְמֵי עֲלוּמָיו
הֶעֱטִיתָ עָלָיו בּוּשָׁה סֶלָה : עַד מָה
יְהוָה תִּסָּתֵר לָנֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ אֵשׁ
חֲמָתֶךָ : זְכָר אֲנִי מֶה חָלֶד עַל מָה
שָׁוְא בָּרָאתָ כָּל בְּנֵי אָדָם : מִי גֶבֶר
יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָוֶת יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ
מִיַּד שְׁאוֹל סֶלָה : אַיֵּה חֲסָדֶיךָ
הָרִאשֹׁנִים אֲדֹנָי נִשְׁבַּעְתָּ לְדָוִד
בֶּאֱמוּנָתֶךָ : זְכֹר אֲדֹנָי חֶרְפַּת
עֲבָדֶיךָ שְׂאֵתִי בְחֵיקִי כָּל רַבִּים
עַמִּים : אֲשֶׁר חֵרְפוּ אוֹיְבֶיךָ יְהוָה
אֲשֶׁר חֵרְפוּ עִקְּבוֹת מְשִׁיחֶךָ : בָּרוּךְ
יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

תפלה

כי הוא מציאה היה מטעם שהיה רצוי להיות כפל לך שמותיו
כיוצא בו לו אדם הראשון לו הקדוש לומר כתקני ליה ולמר כתקני
ליה ז"ל מצאתי דוד עבדי וגו' עד ותמונתי וחסדי עמו סיימו ע"י
סיתום רחמים ודין כי מלת ותמונתי הוא דין וחסדי
הוא רחמים וכשמי סיימו סיתום שם
של הוי' תרוס קדמי ובשביל כך ושמתי
סיס ידו וגו' והטעם הוא בשביל שהוא
יקראני אבי אתה אלי ואור ישועתי
וכנזכר למעלה כמה פעמים שמכח
שהק"ב לנו לנקב מתוך כן נמצו בשוד
רחמים כרחם אב על בנים
ובשביל כך נמצו בשוד בחסד ורחמי לף
לני בכור אתננו וגו' לעולם אשמור
לו חסדו וברריתי וגו' על וחסדי לא
אפיר מעמו ולא אשקר בתמונתי
לומר שהק"ב הבטיח לו שלא יפר
ממנו מדת חסד ורחמים מכל סיתום
ולא יפקר בתמונתי כיוצא בשביל
תמונתי שהוא מל"ה שלא סיתום
הרחמים על הדין כי מכל מדת הדין
בטל ממנו מלכותו כלומר, במדרש
בשביל חטא דת שבע וחטא הריגת
אוריה לך מכח מל"ה החזיר לו
מלכותו ע"י נתן הנביא ולכך תיבתי
לעיל מכיח הפסוקי, דמ"ם שם יעזבו
בניו תורתי וגו' ופקדתי בשבט פשעם
וגו' לומר שאע"פ שהק"ב מזכיר
בפרשת בתבתי בפרשת הוא
לף יהיה חל שלא למקיימי תורה ל"ה
וחסדי לא אפיר וגו' הייטו מכח בחסד
ולכך לא אחלל בריתי וגו' על זרעו
לעולם יהיה וכסלו כשמש נגדי כירח
יכון עולם לומר שאע"פ מכח מל"ה
היה רצוי ליטול ממנו מלכותו ע"ה
וחסדי לא אפיר מכח סיתום מדת
חסד ורחמים על מדת הדין הרי
לך הדברי, ברורים וגלוי, שם שמכח
סיפור דברים הללו הבזכרי, מכיוצא בשמע כל הני רחיות
לזכות שהק"ב מתנהג בעולמו בשוד סיתום חסד ורחמים על
הדין וכאשר פתח בו המזמור (חסדי"ם לעולם אשירה)
ע"ה הדין נותן שגם בקיבוץ גלויות יעגל הק"ב לאותנו בשוד
חסד ורחמים לף אין רחוין וגו"ל (ואתה זנחתנו

ותמאס וגו' שמלך שכל שהק"ב הם על שמאס לותנו בתוך הגלו' וכל
הסיפור פסוקי' הללה מדברים הכל בתריכות הגלות ועליו אחר
(עד מה י' תסתר לנצח תבער כמו אש חמתך) לומר שהק"ב הם
מצד מל"ה בל בשביל שהוא כן כמו
שהוכיח בכל הרעות למעל' כי בחדת
הדין לבד אין העולם יכול להתקיים
והיה מוכרח העולם להיות תהו ובוהו
ח"ו מטעם שאין נדין בארץ שאר
יעשה טוב ולא יחטא והחדת הדין
הוא שהכפש בחטאת היא תמות ולא"ל
(זכור לני מה חלד על מה שוא ברחת
כל בני אדם) לומר שבחדת הדין
לבד בחכם ברחת כל בני אדם
ומפרש ולזיל בח"ם (מי גבר יחיה
ולא יראה מות) לומר שבחדת הדין
היד הנפש בחטאת היא תמות ואין
נדין בארץ וגו' (מי ימלט נפשו
מיד שאול סלה) לומר שבחדת
הדין אין שום אדם ניצל ובשביל כך
כתיב עשות ה' אלהים להייטו סיתום
רחמי' וחסדים על הנבורות לומר
שתחילת בריאתו של עולם כך היה
ולא"ל (היה חסדך בראשונה וגו')
לומר החסדים בראשוני' שהיו
בתחילת בריאתו של עול' (זכור ה'
חרפת עבדך) הייטו חרפת הגלות
(אשר חרפו אויביך ה' לומר שאויבי'
חרפו לף ה' שהוא מל"ה שהק"ב הם שהם לוחמי'
לבד ובשביל כך (חרפו עקבות משיחך) לומר שהם לוחמי
משיחנו מכח מל"ה בל לבד הלחמת היו
כן לף שהק"ב הם מתנהג עמנו לעולם
בשוד שם הוי' שהוא מדת הרחמי' לעול'
לף לעתיד לו יאמר כפי, הם
ז"ל שאנו מברכין על כל מה שעשה
עמנו כן על הטובות כן על הרעות
וכלה לתכונן חייב אדם לברך על הרעה כשל
ולא"ל (ברוך ה' לעולם ייטו כן על הטובה כן על
לימן וימין כפול לחד על ברכות הרעה
הטובה לשר יכוח לניטו בבחינת מסיימו בחיים
לימן סלה :

תפלה

ספר רביעי

ליום חמישי

צ תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדור ודור: בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד עולם אתה אל: תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה: זרמתם שנה יהיו בבקר כחציר יחלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש: כי כלינו באפך ובחמתך נבהלנו: שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: כי כל ימינו פנו בעברתך כלינו שנינו כמו הגה: ימי שנותינו בהם

צ תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדור ודור: בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד עולם אתה אל: תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה: זרמתם שנה יהיו בבקר כחציר יחלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש: כי כלינו באפך ובחמתך נבהלנו: שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: כי כל ימינו פנו בעברתך כלינו שנינו כמו הגה: ימי שנותינו בהם

ספר רביעי

ליום חמישי

צ תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדור ודור: בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד עולם אתה אל: תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה: זרמתם שנה יהיו בבקר כחציר יחלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש: כי כלינו באפך ובחמתך נבהלנו: שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: כי כל ימינו פנו בעברתך כלינו שנינו כמו הגה: ימי שנותינו בהם

צ תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדור ודור: בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד עולם אתה אל: תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה: זרמתם שנה יהיו בבקר כחציר יחלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש: כי כלינו באפך ובחמתך נבהלנו: שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: כי כל ימינו פנו בעברתך כלינו שנינו כמו הגה: ימי שנותינו בהם

צ תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדור ודור: בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד עולם אתה אל: תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה: זרמתם שנה יהיו בבקר כחציר יחלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש: כי כלינו באפך ובחמתך נבהלנו: שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: כי כל ימינו פנו בעברתך כלינו שנינו כמו הגה: ימי שנותינו בהם

צ תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדור ודור: בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד עולם אתה אל: תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה: זרמתם שנה יהיו בבקר כחציר יחלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש: כי כלינו באפך ובחמתך נבהלנו: שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: כי כל ימינו פנו בעברתך כלינו שנינו כמו הגה: ימי שנותינו בהם

צ תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדור ודור: בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד עולם אתה אל: תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה: זרמתם שנה יהיו בבקר כחציר יחלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש: כי כלינו באפך ובחמתך נבהלנו: שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: כי כל ימינו פנו בעברתך כלינו שנינו כמו הגה: ימי שנותינו בהם

צ תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדור ודור: בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד עולם אתה אל: תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה: זרמתם שנה יהיו בבקר כחציר יחלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש: כי כלינו באפך ובחמתך נבהלנו: שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: כי כל ימינו פנו בעברתך כלינו שנינו כמו הגה: ימי שנותינו בהם

בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת
שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָּם עָמָל וָאָוֶן כִּי
גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה: מִי יוֹדֵעַ עוֹז אַפֶּךָ
וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ: לִמְנוֹת יָמֵינוּ
כֵּן הוֹדַע וְנָבִא לְבַב חָכְמָה שׁוּבָה יְהוָה
עַד מָתָי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ:
שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה
וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ: שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת
עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: יֵרָאֶה
אֶל עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ עַל
בְּנֵיהֶם: וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ
עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ: יצא
יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן:
אֹמַר לַיהוָה מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי
אֶבְטַח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח
יָקוּשׁ

ספני הדורות ע' סנה הם כמו שמפורש בסוף הענין ימי שנותינו בהם שבעים שנה והם תשובים שנה אחת כענין שכ' בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים ועל שבעים שנה של גלות בבל כתוב שהיה ע' שנה: זרמת לשון שטיפה כמו זרם מים: בבוקר כאדם יחלוף בבוקר בלילה מת בבוקר לסוף השיב ובקר ירנן מיד חלף ועל כן הערב ילונ[ל] ויבא למה כי כליונו בחמתך וגו' עכ"ל ומפרש קרא וחזיל למה טיבן של קיצר הכתים הללו שנתקצרו כ"כ לו"ל (שתה עוכותיהו לנגדך) היינו לותו עון של אדם הראשון וכל הנשמות היו תלוין בו וכולן נעשו עון זה ובשביל כך נעשו בקיצר שני' הללו ומפשר לומר למה טעמא נתקצרו שנות הדורות יותר משנות אדם הראשון עשרו ואל ליפלא מסתברא כי אל"ה הוא עיקר הפוטח ומתוו יצא הדעת הזה ומפשר לומר כי ע"י תשוב שעשו אל"ה הר עם מתל ותיקון קצת ע"י עצמו לעצמו ולא הדורו ובשני לחבריו כי בלותו את שעשה תשוב אל"ה היו הנשמות תלויות בו וע"כ עוכות דורו לחבריו גרמו שיתקצרו שנותיהם יותר ולו"ל (שתה עוכותיהו לנגדך) היינו עון של אל"ה ולכך (עלמיהו לחלוף פניך) ועלמיהו לעון נעוריו ולו"ל (כי כל ימינו פנו בעברתך) עד שנסה ה' וגו' יתפרש בכל כפי' רש"י פנו בעברתך נפנו ונכשלו ולכו לפס בעברתך: כמו הגה כדבור המתחר לכלות: ימי שנותינו בהם ע' שנה ימי שנותיהו תלה בעוכותיהו תלה ובעלומיהו תלה ע' שנה הם: ואם בגבורות ואם בדבה גברו ימיו פ' שני' הם: ורהבם עמל ואון וכל הגדולה ושררה שיש לו לאדם בימים הללה ליכם תלה עמל ואון ולאח שהרי כי גז חיש ונעפה בתוך עבירו' מהר ואנו עפים ומתים גז לשון העברה כמו ונגוזו ועבר ויגז שלוים מן היש: מי יודע עוז אפך בימי' מוטעי' כלה מי יתן לו לב לדעת את עז אפך ולירא אותך: ואת כיראתך עברתך כפס שלת ירחוי כן עברתך קשה וכפרע מן החטאים למנות ימינו כן הודע כלשון בתלה הודע בעולם את מנין ימינו תרוכים וכיון שנתריך ימי' כוכל לנקות לב ונבינ בתוכם לבב חכמה ונבינ לשון הבלה ו"ל למנות ימינו כן כתיב ע' שנה ונתות לפי שיעור ימינו שהן מעט כן תיסר לותנו וכן וידע בהם לנכי סוכות ע"כ

שרי לך שכל כוונת הפסוקי' הללו סובבי' והולכים להודות קיצ' של שני הדורות שהיה בשביל חטא של ה' לכל גוף מיתה כבר היה נגזרת לף קודם החטא וכדי לפתוח בזה פי האפיקורסי' שלא יאמרו שתי רשוית הלכך יסד משה לדונק תפלת המיוחד כמו שלמר התב"ע שם שתמיד לפיקורס ופתח בחזמור הזה תפלה למשה איש האלהים לומר שלא יתן פתחון פה למיוחים שיאמרו שים שתי רשוית ח"ו מכח לכתיב גבי משה רבה כתוך אלהים וגו' וכדי שלא יתחשבו לותו ח"ו לאלהי' ממש שהרי שלה למרום ואין זה דרך לנושית לכך פתח משה עמנו את החזמור תפלה למשה איש האלהים לומר שהע"פ שנקרא אלהים ג"כ הוא איש בשוב בשמי ואין אלהי' אלא דיין ושופט ולכך יסד כל החזמור הזה על תשוב האפיקורסי' שבשביל כך נגז מיתה לף קול החטא אל"ה לומר שלא שרחמן ואחרון הוא ואין בלעדו ובשביל כך לעתיד לעולם הבא שלא יעבו כל החומו ויאמרו ה' לף' ושמו לאחד יבוש' (שוכה"מ) ימות לנצח וזה סיי החזמור (שוכה"מ) על מתי ונחם על עבדך) המלבד על העתיד שבעבו בנקר חסדך נרוינו לעתיד הנקר בוקר וגו' ונרננה ונשמחה בכל ימינו כל הימים ולא מקצת ימי' כי בלותו זמן יבוש' משה לנצ' ועל לותו שעשה בלאך שלחו כימות עניתנו וגו' היינו לעתיד שלא בשחתה בכל ימינו שיבוש' משה לנצ' כי סיבת הענין הוא על עתה לבסי' טעמו האפיקורסי' שלא יאמרו שתי רשוית לכל לעתי' ירח"ל שבעבד פעלך כלשתגלית יתחזי לעבדך עובדי כסך והדרך על בניהם לומר שתכת גדול הנשים והכללות שירלו הלומות ממך בלותך שעה יתנו לשמו יתברך הדור וכבוד בפני בניך ויאמרו כול' כי ה' לחד ושמו לחד ולף ויהי נוע' ה' שהיהו עלינו שם לנדו יהי' שהיהו ולא שהי לחד ומעש' ידינו כונ' עלינו כוננהו נלח' כלן כשל לח' על ישראל עמנו ולחד על הלומות לשר יתקרבו בלותו שעה תחת ככפי הסכינ' כול' יענו ויאמרו ה' לחד ושמו לחד הדרן לקדמייתא שתה שלא למעלה תשוב לנוס על לכל ולמר שובו בני לדם שברוסו לנו שהשוב' עומד' לאדם לף להגילו מן המיתה ומזה מוכח דשתה לא היה בחטא אל"ה מלחר שעשה תשובה ולא לבסיר שעשה האפיקורסים ובשברת זו ברך לת רלובן ולא יאות

לומר

יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ
לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה
אֲמִתּוֹ: לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה
מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל
יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל
מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ
לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת
רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה יְהוָה
מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא
תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב
בְּאָהֳלֶךָ

לומר יחי רחמין בעה"ז ואל יחות לעה"ב כפי"ר ס"י בחומש בחטא העגל כי גם בזה הוא טעם שרחמין כיסא ממיתת ע"ז וע"ה ע"י תשובה מיסד כסאו ותעניתו וכן הוא בהלכה במדרש יחי רחמין ואל יחות מעשה רחמין תשובה עכ"ל:

צא יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן: הנה כבר כתבנו למעלה במזמור שלפניו בשם המדרש דהכי ר"ל מומורי' מן תפלה למשה על לדור מזמו' כולן משה לחודן והם כנגד ר"ל ברכות שבירך ר"ל שבעים פ' ואת הברכה ומזמור הזה הוא כנגד שבטו של לוי ע"כ המדרש ולכן נתנו לפרש כל סדר המזמור הזה על עסק ברכות שבתברך שבטו של לוי מה שלא בתברך שום שבט לחד משבטי ישראל ומשם כתובים שם בפרש' ואת הברכה וכן יסד משה את המזמור הזה נגד שבטו של לוי וכו ירמוז כל הני עשרה ברכות אשר שייך לשבטו של לוי לבד ועתה נפרש את פתוחה ניתן להם כדכתיב בהם ותורתך ליסראל ימיהו ר"ל דין נותן מיסרה הסכינה אלעזר למטה ולא למעלה בשמים הברכ' הפיסי' בה"ש כי מלאכיו וגו' הייגו תורתן המורים מקראים מלאכי' (יהוה לך למדרך בכל דרכך) על שמו יתברך כדכתיב את דרך אשר ילכו בה וגו' וזהו ברכתן של שבטי לוי וכדאיתא במדרש ז"ל יורו משפטך ליעקב מלמד שכל הוראות חיין יוצאות אלא מפיהם שנאמ' ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע וכו' כל נגע נגעי אדם וכנגעי בגדים וכנגעי בתים ובשביל כך ברכם בברכה זו בה"ש לא תאונה אליך רעה וכנגע לא יקרב באהלך הייגו נגעי אדם ונגעי בגדים ונגע לא יקרב באהלך הייגו נגע בתים וכענין שאמרו ז"ל דבר שנתעסק בו מרוב יכפל בו הדשון כאן ברכם כאן בשביל שהם כתעסקו בדיני' אלו לא יתלוננ' עליהם וגו': הברכה הסניעית היא כמו שמלינו שהק"ב בחרם מכל שבטי ישראל להיות לנזירו של מלך ולשאת את המשכן ואת הכלים בידיהם וכנגד זה אמר כאן על כפים ישאוך וגו' הייגו נשיאת המשכן וכלים שבשבו בידיהם והכה על עתה מדבר בשבע ברכות אשר נתברכו כל שבטו של לוי שהק"ב בה בחר בהם יותר מכל י"ב שבטי ישראל ולא"ר אבא כי בחר וגו' לשאר שהק"ב בה חשק בשבטו של לוי מן כל י"ב שבטים ורמז בחלת ב"י והק"ב הברכם בכל הני ברכות הכתובים: ועתה אמר המשורר הני שלש לחרונים נגד הכהן גדול שהוא משבטו של לוי והוזכר הניסים אשר נעשו לו בתפילת י"ב כשנכנס לפנים

מלחמת יוכיס כי לף שהם מועטים וכנגד לחד היו כמה רבבות ר"ה התפלל על זה שהק"ב הה יגילם לו"ר יפול מצדך לנף וכבכה מימיכך ועל מפלת היוכיס כרשעים אמר רק בעיניך תביט ושלמת רשעים תראה כפי' רס"י הכלילן על רשעים ירחו כני חמחנהי וכמו שנאמר בתפלת בימי מתתיהו מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים לזה אמר כאן יפול מצדך לנף וגו' וכנגד שנאמר ורשעים ביד צדיקי' נגד זה אמר רק בעיניך תביט ושלמת רשעים תראה: הברכה החמישית היא שנתברך שבטו של לוי שהם נבחרים ביניהם ע"י לויס וכהניס שהם שכולם משרתי עליון הם לו"ר שתה ה' חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי עליון שמת מעוכך וז"ל המדרש כי תתה ה' חלקי וכוסי אין לכלתך ועיינה לי מן קודשתך כתת את התורה בתחתונים שלנו ועליון שמת מעוכך הייגו לשון בתחי' והפסוק מדבר בשבטו של לוי שעיקר ברכות

קדמי קדמים הרמזון לומר בס"ד ולפלטתו תסגדהו כי ידע שמי
וגו' היינו בשם המפורש תשר יגיע מפי כהן גדול וכשאר יפל
בפיהן בשאיר בשם המפורש יוצא מפי כהן גדול וכו' ועל תפלה
זו לומר יקראני ואעננו וגו' כמו שביה שיה אשר בכתם בשלוש
ויגע בשלוש וגי"ת בתוך ימי לא שביעתו
וגו' שבשלוש מן המות כמו שלשתי
פיה שבס"ד הרשם מיד ישועתם
בתפילת כ"ג ע"י שבתלבן החוט השני
וגי"ת ולומר לאהו ביעוט תי לוט שביעוטה
כי' נרמת לעין כל הרי לך שכל מזמור
זה מדבר בישראל ברכות שבתברכו
שבעו על לוי לוקק וק"ל :

צב מזמור שיר ליום השבת :

הנה כבר כתבנו
במזמורים שלפנינו שבעי"ת מזמורים
מן תפלה למשה שם כנגד י"ת שבעו'
שבורכם משה בס' וזולת הברכ' ומזמור
זה הוא נגד ברכת שבעו על יהוה ע"כ
לשון המדרש ונראין לפרש במשך
המזמור הזה וגם לחבר על ברכת
יהודה ובתוכה תוכף ג"כ למה הכתוב אין
ברכת יהודה תיכף לאחר ברכת לוי כן והנה בתחלת המזמור
כבר פרשנו בסדר המעמדות ביומא דיום השבת ע"פ מה לחית'
בס"ד לישמעות ות"ל עשה לחתי לא תעשה מכין וליף שם בגמ'
מלכתיב לים למו ואנו תרגמו לכי ה' יכול לומר לו לבני שיחלל
שבת יכול ישמע לו ת"ל לבני ה' כולכם חייבים בכבודי לומר שבת
ואניך חייבי בכבוד המקום שבתה דחמינא לכי ה' כל נלו
לכי הוה לחמינא לחתי עשה ולוא לא תעש' עכ"ל הרי לך להכתוב
בא ללמד בחלת לבני ה' בשמוך לחת שבתותי תשמרו
לדורות שהם לומר לו לבניו לחלל לת השבת שלא ישמע לו כי כולכם
חייבים בכבוד קב"ה וכשאר נרמז בפסוק כן רמז כאן במשורר
וגי"ת (מזמור שיר ליום השבת) יכול אם לומר לו לבני לחלל
לת השבת שישמע לו וגי"ת טוב להודות לי"י לומר שטוב הוא
להודות לי"י כי כולכם חייבים בכבוד המקום וזה הוא המכוון
ג"כ במדרש וז"ל כשבעו על ה' בקין ק"ל מה נעשה בדיבך לומר
לו עשיתי תשובה וכו' מיד פתח ואמר מזמור שיר ליום השבת
עכ"ל הכוונ' כזה שהכה מזמור שיר ליום השבת תוכח לעשה לחי
לא תעשה וזה הוא העשה על תשובה לתשובה מכפר מעשה לעשה'
לחי לא תעשה עיין לקמן בסדר המעמדות וכן הוא בס"ד ליומא
דשבתא כך אין ישראל בנלגלין אלא ע"י תשובה כי התשובה היא
העשה ולחי לא תעשה אין ישלח לים לת תשתו וגו' לא ישוב בעל'
הרחמים לקחתה וגי"ת כאן להגיד בכוקר תסדך ואמונתך בלילות
לומר שאחר שמוכח מפסוק שלפנינו מהמזמור שיר ליום השבת וגו'
דבעי להודות הדרשה על לחי ה' שבולכם חייבים בכבודי ומיבים
ללמד דשבת לחי לא תעשה ת"ל שהוא מוכח דהק"ב יגלול לותנו
ע"י תשובה וגי"ת בבוקר חסדך בפירש רש"י בשבת
בגלולה : ואמונתך בלילות ובעוד נרות הבלות להחיין כך

באהלך : כי מלאכיו יצוה לך
לשמרך בכל דרכיך : על כפים
ישאונך פן תגוף באבן רגלך : על
שחל ופתן תדרך תרמס כפיר
ותנין : כי בי חשק ואפלטהו
אשגבהו כי ידע שמי : יקראני
ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו
ואכבדהו : ארך ימים אשביעהו
וארהו בישועתי : צב מזמור
שיר ליום השבת : טוב להודות
ליהוה

שבשמור שבטחתך ע"כ וגי"ת בבוקר
סיינו בגלולה בבקרה בוקר חסדך
היינו ע"י שהוא נסוד בחסד כי ע"י
תשובה לתי עשה ולחי לא תעשה וכיון
שבדין נותן כן לכך ואמונתך בלילות
שהכו מלמיבים בגלות בבקרה לילה
על בגלולה לשר יבוא בחשרה מכת
בתשוב' ועל לותו שהם לומר עלי עשו'
ועלי בכל וגו' כמו שדרשו רז"ל בפסוק
לחבלה על השמיבי בעה"ז לא לי' כיכו'
רק על ח' ליחין ועל"ה יהיה כיכור על
עשרה ליחין כי לא יהיה שחתה שלימה
ובעין שכ' לא ימלא אחוק פיהו וגו'
ועל לותו שהם לומר כי שחתיבי ה'
בפעלך בחעשה ידיך לרבן לומר שלו
יהיה שחת שלימה מכח בביטי ובפלגו'
שיעשה לבו וזה הוא פעלך ומעשה ידיך ועל זה לומר מה גדלו
מעשך וגו' שבה כל המזמור הפסוקי' אלו עד סוף כל המזמור כולם
מדברים בענין יסורת הצדיקים ושלות הרשעים וכדי לקשרם
ולחברם על הפסוקי' שלפנינו לשר לבו עסוקים בו לקדים מה
שהניחו שבתשתים על קושית זו ללמה לדיק ורע לו ורשע וטוב
לו וכמו שזכר כאן המשורר הטעם לחת הוא כמו שהזכיר כאן
שכוונת שהו יתברך הוא להשמיד לת הרשעים עדי עד לע"ם
ולדיק מושלם להם שבר' על מעט מלות בע"ה ובלדיק קס"ד
מרשה להם בע"ה כדי לשלם שבר שליהו בא"ד הוא הטעם
שב' הוא כמו שתירגמו רז"ל דרשע בן לדיק הוא רשע וטוב לו
ולדיק בן רשע הוא לדיק ורע לו והטעם הוא משו להק"ב בא בקוד
עון לבות על בנים לשל' בעניין זה כתבתי לשאלה לחת
הק"ב בקוד עון לבות ע"ב וכי טובי לבות בוסר ושיני בנים תקהינה בתמיה ופרשתי בזה הטעם
שבשאלה עבר עבירה בתחייב להק"ב כשו לוה לשלוה והק"ב
ברחמ"ב והוא בטוב ח"ו לכופין לת הבנים לפרוע חובות לבותיו
ערף ממנו בפשו כמו שם בע"ה לגבות לת חובו ולתי כדשת
לשלוה לא בניה להן לחריות בבנים שלא מלד מלות כיבר אב ואין
היינו טעמא הוא דק"ב בקוד עון לבות על לחבים הבנים לפרוע חובות לבותיו
לפרוע חוב של לחביה שטעם מלות בבוד אב לחבים הבנים לדעת בפסוק
הסוב ריש לחם לחביו הוא רשע אין חייב הבן בבבודו ב"ב בשלו
לחיי טעמא ובזולתי לא ילמדך הבן לשלם החוב לחביו בניין לון

היינו

לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן : לְהַגִּיד
בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת :
עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן
בְּכִנּוֹר : כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ
בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן : מַה גָּדְלוּ
מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ
מַחְשְׁבֹתֶיךָ : אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע
וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת : בִּפְרֹחַ
רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי
אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד : וְאַתָּה
מָרוֹם

העבירות שעשה לבני עבירה אין חייב בכבודו לחנם היא גופא טעמא בעי למיתת שמואל וכוקס הוא מלוי ובכבוד המקום למה בקשת לא יהיו אם הוא רשע ובלא המצות כיצד חל על הבן ומאי לישנא דלא אמרינן הוא רשע לחכם לדרכינו לתי ספי כי לחד שקדנו הוא רשע הוא מוחם בכבודו של מקום והבן שהוא צדיק יש לו שני מצוי לחד הוא מצות כיצד לקנות והשניה מצוי כיצד הקב"ה לך שהם הוא מכבד לקנות הרשע זה הוא בזיונו של הקב"ה ת"ו ואין מוורין לתת ואנין חייבי בכבוד המקום לפיכך שפיר אמרינן שיניה הבן כבוד לקנות הרשע כדי שיתכבד המקום לבל בלא שבבה זו לתת ואנין וכו' הוא אמרינן לחייב בכבוד לקנות לפילו הוא הרשע והכ"ל על פי שברח זו יתורץ קושית בגמ' דבוכ' דקשה למה ליכתוב קרא לשני ה' לחורות שבר' זו לתת ואנין וכו' ולמה לתם לחר לו לקנות לך ואילך שבת שלל שמעו לו למה לי קרא תיפוק ליה שמתה שמחר לו לקנות לתת ואנין הבן מחיל' בשמע שהרשע הוא ואין הבן חייב לשמוע לו דהא אין הבן חייב בכבוד לקנות הרשע לבל לדרכינו לתי ספי חיל דלמא הפוסקים הסוברים לאין הבן חייב בכבוד לקנות הרשע מעמיהו מכח הבשברה לתת ואנין וכו' ובשברה זו גופיה בלמד מלתי ה' וכן כתבו התוספות שם בהדי שבשברה זו לת ואנין וכו' בלמד בכל התורה מהלי קרא לתני ה' וכו' והשתא לתי ספיר נם החמור הזה שלחר שמוכח מכח פסוקי' לנו לחמור שיר ליום השבת וגו' לחיך שברה לתת ואנין וכו' ומחילא מוכח לאין הבן חייב בכבוד לקנות הרשע ואין הקב"ה יכול לפקוד עון לקנות ע"ב מכח מלות כיצד וה"ק בשברה זו יבלוכך רשיוכך לומר למה יש לחיך ורע לו ורשע וטוב לו מלי לחורת לחיך ורע לו הוא לחיך הבן רשע מכח שפוקד עון לקנות וכו' בלא הפסוקי' שלפניו בשברה זו ה"ק מכח זה יתקשה הלבר בעיני המון למה זה יש לחיך ורע לו ורשע וטוב לו לו"ל הפסוק (מה גדלו מעשיך מחוד עמיקו מחשבותיך) ללמד שגודל המעשים שהקב"ה עושה בעולמו הוא עמוקו מחשבותיך לייני הרשע עמוק מחוד ועשה עמוק זה הוא (איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת) לייני בעל עבירה שהוא בער לא ידע ולא יבין את אשר הוא עושה ולא יבין שהוא עתיד ליתן את הדין על מעשיו הרעים

מָרוֹם לְעוֹלָם יְהוָה: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ
יְהוָה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ
כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי
בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי
בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי:
צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן
יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה
בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד
יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ:
לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְהוָה צוּרִי וְלֹא
עַוְלָתָה בּוֹ: צג יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת
לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר אַף
תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ
מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת
יְהוָה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ
נהרות

היה בעולם צדיק ורע לו ורשע וטוב לו לומר כל התירוץ זה
לחמור כאן לומר שייך לומר על קושיית שניים הכ"ל היינו נמי
ורע לו ורשע וטוב לו אפשר יש ליישב לפי האמור ובזה
הוי הוא סובב על המזמור הזה אמר אחר קושיי' קדמיית בענין דישראל
ואומות לעתיד הוא ליישב לרע בע"ה
בגלות ולא לאומות רק דרכיהם מצליח
להם בע"ה התירוץ על קושיא זו יסד
לנו המשורר במזמור של אחריו בע"ה
ה' מלך גאות לבש ובאפר לפרש לקמן
בס"ד הדרן לקדמיתך שאחר שמוכח
מכל המזמור הזה היה צדיק ורע לו
ורשע וטוב לו כדי להשמידם עדי עד
היינו לע"ב והוא הטעם הנ"ל
ולקושיי מטע' הראשון דצדיק ורע לו
הוא בצדיק גן רשע וכו' ומשום דומה
מזמור מיר ליום השבת מוכח סתירת
על טעם זה ואחר סברת הלוי מוכח
דאפשיר יסד מזמו' זה כנגד ברכת יהוד'
והעניין הוא על פי מה שפי' רש"י ז"ל
ליהודה סימך יהודה לראובן לפי
שאביהם הודו על קלקל שבידם שנאמר
אסר חמורי בנידו וגו' ע"כ הרי לך
שהכתוב בא להורו' שכאן שזכה לברכ'
זו על שהודה את קלקולו ולפי שתפסר
עונו ע"י הודאתו דוידוי מכפר מדין
הודה בקנס לפטור לגמרי
לא היה מגיע לו הברכה מצד העון אלו כמו שפי' רש"י אלא בידך
משם את שיעון לפי שהי' אלמו בשטח של אביהם שיטו"ת ור"ל
לפו"ר שהרי דיהודה זכה לברכ' תכה הודאתו כדין הודה בקנ'
דפטור ר"ל מוכח כי היכי הוה בחטאו כמו קנס ולא
כמו הוה דגבי הוה לימו נפטר בהודאתו לגמרי' לן הודה
בעל דין כמאה עדים דמי ור"ל תקשה הרי הקושיא הזה' לדמה
ים צדיק ורע לו רשע וטוב לו ועכשיו ר"ל לפנויי בתירוץ הנמרת
לצדיק ורע לו הוא צדיק בן רשע מטע' קוקר עון אבות וכו' ואמו'
דכופין על בנים לפרוע חובות אבותם כלכתניתין למעלה
עכשיו נסתר סברא זו לדעת המרדכי דסבר דלווקא בחוב הוא
דכופין על בנים לפרוע חובות אבותם אבל בקנס אין כופין
ניהו אחריו ובאן מוכח מכאן ברכת יהודה דין קנס הוא לגמרי
בחטאו ולכן יסד המשורר כנגד ברכת יהודה את המזמור הזה
ובדי לתרץ את הקושיא לפי זה ורע לו כתירוץ שנזכיר היינו
להשמידם עדי עד ע"ב וצדיק הוא לפי זה וכאשר הוא למעלה כל
התירוץ הזה במזמור זה כמו שסברנו למעלה

על פסוק (איוב ב) עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו
לעיל ולפיכך חלקו למזמור בפני עצמו וכוונת המזמור הזה
להודות הטע' על יסודי ישראל בגלות ושלות האומות היינו
להשמידם עדי עד במלחמת גוג ומגוג וכיוצא בזה אשר יהיה
אחריו אז יפשלם הק"ב וישברם כמו מאברם היום וישטפם כמו
שטפי נהרות ולפ שהם מלכים לפירים הק"ב מלך גאות לבש
עליהם ולהודות זה אמר ה' מלך גאות לבש וגו' על עדותיך נאתה
וכפי רש"י ז"ל ה' מלך יאמרו לעתיד (לפ תכון תבל) בתלנו
תבנית היכלו כאלו נהרות ה' לשון נשיקה וקובלן הוא זה שהם
ה' הכה האומות השוטפי' כנהרות נוסחי' קולם וישמיעו ואת דוך
עמיקי כבכיותיהם ישאו ובניהן תמיד להתגלות נגדך
מיכה הנביא וגו' כל לשון דכא לשון טומאה וספלות ידעתי לפי
יותר מקולות הימים הרבים אשר ישמיע עליהם ומאדירות משברי
הים הוא הקב"ה לפיר במדרש ה' ויהי תקיפה עליהם הרי לך שבל
עתה מדבר הפסוק בכלליות האומות ולפי שהם כתגלו
בע"ה לכן הק"ב יתגלה עליהם בע"ה וכמו שפתח כאן (ה'
מלך

לפי שפיר שפיר האמור כסדר השבעים יהודה לחד לוי
ובפסוק נאתר יהודה לחד ראובן ולדרכיהו לתי שפיר משום
דכוונת הפסוק הוא לומר דברכת יהודה היה בזכות הודאתו כמו
ראובן לכל במזמור הזה אין צריך לומר זה כי ליכא למטעי שפיר
גוף המזמור בתייסד כנגד ברכות יהוד'
שבסדיל כך בתפלת אבות הודאתו וכמו
שפרשנו וכיון דליכא למטעי יסד
המשורר כסדר השבעי' בלי שום היכוך

צג " מלך גאות לבש) המזמור
הזה הוא בלא פתיחה
כי סובב ויהולך על מזמור שלפניו וכל
הוא כמו מזמור לחד לך המשורר
חלקו למכי מזמורי' יש בזה שני טעמי'
לפי שהוא בתייסד כנגד שבט לחד היינו
כנגד שבט בנימין כדלתיך במדרש לכן
חלקו למזמור בפני עצמו כי כוונתו
היה להיות י"ל מזמרים כנגד ברכות
י"ל שבטים כמוכר למעלה בשם
המדרש הטעם שפני הוא כי המזמור
הזה הוא התירוץ על קושיית קדמייתך
לעיל במזמור שלפניו היינו בענין
השלוה דלמה יש רע לישראל וטוב
לאומות ולתרץ שלוה זו יסד את מזמור
הזה ולפי שאין לענין זה לכינוי בנוף
המזמור לעיל רק שהמשורר בנה
גדרו כקטנה ליה וכמו שפרשנו למעלה

תהלים ליום חמישי סימן צב צג

מלך

מלך גאות לבש וגו' יסורי הנדיקי' בע"ה כנגדות לחמר (עדותיך נאמנו מאוד) היינו בזכות תמונת התורה והמצות הנקרא עדות כלכתיב ויקח עדות ניעקב וגו' בשביל כך (לביתך נאוה קודש) י"ל כך (ימים) לומר שהקב"ה מייסר את ישראל ביסורי' בע"ה כנגדות כדי שיזכות קיום תמונת התורה והמצות ישאר בסם לעתידית היינו בגאולה לחתונה שהוא לעתיד ימים וכדאי' במדרש לעתיד נאוה קודש וכו' לפ כשהקדוש ברוך הוא מוחל לישראל עוברי עבירה בכם מוחה ואינו מביא עליהם פורענות בעולם הזה אלא לעתיד לבוא ומייסר אותם ביסורין הרבה ומשלם שכר טוב לצדיקים שבהם שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר (ישעי' ס' כ"א) ואומר ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר (יחזקאל ל"ו כ"ו) ואומר ונתתי את רוחי בקרבכם ועשיתי את אשר בחקותי תלכו ומשפטי תשמרו ועשיתם (שם ל"ו כ"ז) ואומר ונתתי לכם רועים כלבבי ורעו אתכם דעה והשכיל (ירמיה ג' ט"ו) ואומר ונתתי לכם לב אחד ורוח אחת אתן בקרבכם (יחזקאל י"א י"ט) ואומר ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם (שם ל"ו כ

לָרָשָׁע שַׁחַת׃ כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה
עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב׃ כִּי עַד
צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי
לֵב׃ מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים מִי
יִתְיַצַּב לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ לוּלֵי יְהוָה
עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה
נַפְשִׁי׃ אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי
חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי׃ בְּרֹב
שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעֲשְׁעוּ
נַפְשִׁי׃ הֲיִחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת יֹצֵר
עָמָל עָלֵי חֹק׃ יָגוֹדּוּ עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק
וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ׃ וַיְהִי יְהוָה לִי
לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי׃ וַיָּשֶׁב
עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם
יַצְמִיתֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ צה לְכוּ
נְרַנְּנָה לַיהוָה נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ׃

נקדמה

הוא יגן מכלל עבדות של קק"ם לחירות וכמו שדרש המדרש מתורתך תלמדינו סיינו מתורת סין ומין ממילא מוכרח קק"ם לח"ל לשלם שכרם לע"כ לפקודי הרשע שהוא בשלות ע"ה בלא יסורין ובפקדי בכלל עבד והרב יכול לומר לעבדו עשה עמי ואינו זך ומכ"ם שאינו חייב להעלות לו שכר ולכך שפיר קכ"ם יפוידם עדי עד מחלק השכר שלשם המגיע להם מן מיעט הוא שלשם ומעביר לנקר שהת על דיבוי עבירו שלה ולו"ת (להסקיט לו פיומיי רע) סיינו שהוא בע"ה בלא יסורין (עד יכרה לרשע שחת) סיינו לגיהנם וכנד הצדיקים לומר (כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב) סיינו בשכר ע"כ (כי עד צדק ישוב משפט) לומר שמשפטו של שהוא יתברך בצדק דסיינו צדיק ורע לו והוא בצדק למה מסוס (ואחריו כל ישרי לב) וז"ל המדרש לומרו לשמוחל הקטן מהו ואחריו כל ישרי לב ת"ל מתן שכרן של צדיקים בתוך אחריהם שם ואחריהם כל ישרי לב ומתן שכרן של רשעי מלפניהם שם ומשל לשנאיהו של מלך שבנו להתגדל ונגד שניהם לומר (מי יקום לי עם מרעים) לומר שלף שהשומות הם בשלוה בע"ה אין להם תקומה לע"כ (מי יתיצב לי עם פועלי און) לומר שלף שפועלי און מיסרלל מלליחים בע"ה אין להם תקומה ויציבה לע"כ ונגד הצדיקים לומר (לולי ה' עזרתה לי) ע"י יסורי הצדיקים בע"ה (כמעט שכנה דומה נפשי שסייתי מוכרח לירד לגיהנם כמו פועלי און (אם לומרתי מטה רגלי) ע"י יסורין (חסדך ה' יסעדני) לומר שזה הוא לחסד יחשב לי שע"י כך זכיתי לשכר ע"כ (ברוב שרעפי בקרבי) מכח היסורין שבי בע"ה (תנחומיך ישעשעו נפשי) לומר שלחי משתעשע ומתנחם שע"י לחי לוכה לשכר ע"כ משמ שע"י יסורין לחי יוצא מעבדות לחירות ועל שלות הקומות לומר (היחברך כסא הוות וגו' על שוף המזמור כפי' רש"י היחברך היושלו להשמות לך מלכי הקומו' היושרים בלמים ומוסכות של עמל: עלי חוק בשביל חק לגזול לחם לחם בבזותם: יגודו יאספו גדודים על נפש ישרי לברוג: ירשיעו יחייבו בדין להרגו: ומשם לפי שהמזמור הזה מדבר בנקמות הקומות לשון יעשה כשם בחלחמות גוג מגוג לפיכך יסדו המסורר זה מזמו׳ כנגד ברכות גד כי ברכת גד הי׳ כזה כדכתי׳ ולגד אמר ברוך מרחיב גד פי׳ רש"י כלגיה שכן לפי שהיה שמוך לספר לפיכך כשבא בקריות לפי שכל הפסוקין לספר לגיהנ׳ לגיהנ׳ גבורי׳ וטרף זרוע לף קדקד הרועין היו מיכרין חותכין הרלש עם הזרוע בשכה לחת ע"כ הכוונ׳ בזה שברכת גד יהי׳ לף לעתיד לעשות נקמה בקומות ע"י גבורתם: והכה המסורר כפך גם כאן סדר הפסוק וסידר לת שבט גד לכאן לחר שבט בניימין לפי שבני שלש חומורים כולם סובבים והולכין לענין לחד וז"ל לפרד"ה מזה וכאן פרשכו הכל בהוכך וכן דרש המדרש שמזמור הזה הוא כנגד שבט גד ע"ש:

צד לכו נרננה לה' נריעה לצור ישענו: המזמור הזה נאמר על עתיד בע"ה שהוא לף השביעי והוא יום שכולו שבת והוחתו שעה יבוטל מן עולם כל ע"ז והוחן הנשחרים יתקרבו תחת כנפי השכינה וכעניין שכ' ביום ההוא יהיה ה' לחד ושמו לחד ומלת ביום רמז על הזמן הנזכ' סיינו לע"ה שהוא לף השביעי לגלפים הם ששת ימי חול ולף השביעי הוא יום השבת דסיינו יומו של הק"ב ובחותו שעה יהי' השכינה עמהם דבוקה ממש בלי הפסק וכעניין שכ' ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום לותה היום שיהיה כולם חיים כסיים שלא יבוטל לעולם לעתה יש"ה כי בע"ה הזמן בהו השכינה דבוק ממש וכמו שלמרו רז"ל מעולם לא ירדה השכינה למטה מעשרה ומטעם למעלה מעשרה נקרא רשות לחד וכלולית' גם"ם לסוכה ומהלי טעמא לחרו רז"ל לאסור למלחות שחוק פיו בע"ה כי אז יחלא שחוק פיכו וגו' הכוונה בזה משום דלעתיד ביום השביעי השכינה בהו דבוקה ממש בלי הפסק לז יחלא שחוק פיכו ולשוניכו רנה מטעם דלין השכינה שורה אלא מתוך שמחה ועל לותו היום לאמר כלן המזמור לכו נרננה לה' וגו' לומר שיאמרו ישראל להקומות לחר יתקרבו בלותו שעה לחרו כנפי השכינה וכן לפיכך יאמרו לים לרשעו (לכו נרננה) ובלותו שעה יאמרו בתורה

נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִירוֹת נָרִיעַ
לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל
עַל כָּל אֱלֹהִים: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי
אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ: אֲשֶׁר לוֹ
הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ:
בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נְבָרְכָה
לִפְנֵי יְהוָה עֹשֵׂנוּ: כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ
וַאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם
אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ: אַל תַּקְשׁוּ
לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה כְּיוֹם מַסָּה
בַּמִּדְבָּר: אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם
בְּחָנוּנִי גַּם רָאוּ פָעֳלִי: אַרְבָּעִים
שָׁנָה

תְּהִלָּה וגו') הייכו כשבחות ופזולות וזה הוא הזמירות (אשר נרויע) לשמו יתברך והענין הוא כמו שכתבנו לעיתים דלעיתים שעה יעמוד ויאמרו כולם כאחד לפי הלשונות הנאמרים כ' לאחד ושמו אחד וזיין עוד מלבדו והטעם הוא מפרש במ"ש (כי אל גדול ה' ומלך גדול על כל אלהים) ודרשינן במדרש על לעתיד לומר שלעתיד יזין הקב"ה את כל הלשונות בניהם ואלהיהם עמהם ע"כ וכשביל כך יעמדו ויאמרו לפי לשונות הנאמרין כאחד ושמו אחד וגו' ועל"ז (אשר בידו מחקרי ארץ וגו') כוונת כל הפסוקים הוא שם לאחד שהוא ברא את כל הים ואת היין ועוד מלבדו ולפיקורי מסברת הפילוסופי שאומרי שם יוסף בשמים ויין מסגיח ישתתפוני ואמרו שם שתי רשויות ח"ו אלא שהיכן שם אחד בין בשמים בין בארץ ובשביל כך יאמר לים לרעתו (והוא עשהו ויבשת ידיו יצרו) ובמרכבה לפני ה' עשיו (באו נשתחוה וגו') הוא עשאנו ואלי אחר ולז"ל (כי הוא אלהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו היום) לומר אמלא היום רומז על לעתיד שהוא יום השביעי שהוא אלף השביעי כנזכר ובהותו את יום ה' לבדו אלהינו שהוא יתבטל כל אלהי ככר ואלו לבד יהיה עם מרעיתו (ולפיז ידו) לומר שלף שאותן הלאומין הנאמרים שיתקרבו תחת כנפי השכינה ע"ה בשכ' ע"ה הוא אלף השביעי להיה להם אלף ונאלה רק עמו ישראל לבד על שקיבלו וקיימו את התורה וכמאמר רז"ל בם"ד דע"ז לעתיד יקח הקב"ה את ס"ת בחיקו ויאמר מי שקיבל את התורה יבא ויקבל את שכרו וכו' ומיד יבואו אותן הלאומות שלא קיבלו את התורה אין להם אלף ונאלה בשכר ע"כ שהוא אלף שכיה רק אומות העולם שעזבו אלהיהם ואמרו אב' אחד וגו' כשאלו חיים אלא בעניין השכר אבל ע"כ הוא אלף השביעי להוא יום השבת כוי אין לאותן הלאומות שום אלף ונאלה ועל אותו היום נאמר ואותנו עם מרעיתו ובאן ידו היו היינו אותו יום כיומו של הקב"ה שהוא אלף שכיה אז יקבלו ישראל את שכרם וז"ל (תם ונקלו תמתינו) כי בשביל הקבלה לבד לא יקבלו שום שכר כ"א על שקיבלו את התורה ויוסיף להם הקב"ה את ס"ת ויעיידו וכו' עיין שם ס"ם דע"ז ולא"ת אלף תקשו לבבכם וגו' הייכו מלהתקיים התורה והמצות כלי שתהו לשכר ע"כ הוא אלף שכיה כנרמז למעלה בחלק היום

בתורה וגו') הייכו כשבחות ופזולות וזה הוא הזמירות (אשר נרויע) לשמו יתברך והענין הוא כמו שכתבנו לעיתים דלעיתים שעה יעמוד ויאמרו כולם כאחד לפי הלשונות הנאמרים כ' לאחד ושמו אחד וזיין עוד מלבדו והטעם הוא מפרש במ"ש (כי אל גדול ה' ומלך גדול על כל אלהים) ודרשינן במדרש על לעתיד לומר שלעתיד יזין הקב"ה את כל הלשונות בניהם ואלהיהם עמהם ע"כ וכשביל כך יעמדו ויאמרו לפי לשונות הנאמרין כאחד ושמו אחד וגו' ועל"ז (אשר בידו מחקרי ארץ וגו') כוונת כל הפסוקים הוא שם לאחד שהוא ברא את כל הים ואת היין ועוד מלבדו ולפיקורי מסברת הפילוסופי שאומרי שם יוסף בשמים ויין מסגיח ישתתפוני ואמרו שם שתי רשויות ח"ו אלא שהיכן שם אחד בין בשמים בין בארץ ובשביל כך יאמר לים לרעתו (והוא עשהו ויבשת ידיו יצרו) ובמרכבה לפני ה' עשיו (באו נשתחוה וגו') הוא עשאנו ואלי אחר ולז"ל (כי הוא אלהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו היום) לומר אמלא היום רומז על לעתיד שהוא יום השביעי שהוא אלף השביעי כנזכר ובהותו את יום ה' לבדו אלהינו שהוא יתבטל כל אלהי ככר ואלו לבד יהיה עם מרעיתו (ולפיז ידו) לומר שלף שאותן הלאומין הנאמרים שיתקרבו תחת כנפי השכינה ע"ה בשכ' ע"ה הוא אלף השביעי להיה להם אלף ונאלה רק עמו ישראל לבד על שקיבלו וקיימו את התורה וכמאמר רז"ל בם"ד דע"ז לעתיד יקח הקב"ה את ס"ת בחיקו ויאמר מי שקיבל את התורה יבא ויקבל את שכרו וכו' ומיד יבואו אותן הלאומות שלא קיבלו את התורה אין להם אלף ונאלה בשכר ע"כ שהוא אלף שכיה רק אומות העולם שעזבו אלהיהם ואמרו אב' אחד וגו' כשאלו חיים אלא בעניין השכר אבל ע"כ הוא אלף השביעי להוא יום השבת כוי אין לאותן הלאומות שום אלף ונאלה ועל אותו היום נאמר ואותנו עם מרעיתו ובאן ידו היו היינו אותו יום כיומו של הקב"ה שהוא אלף שכיה אז יקבלו ישראל את שכרם וז"ל (תם ונקלו תמתינו) כי בשביל הקבלה לבד לא יקבלו שום שכר כ"א על שקיבלו את התורה ויוסיף להם הקב"ה את ס"ת ויעיידו וכו' עיין שם ס"ם דע"ז ולא"ת אלף תקשו לבבכם וגו' הייכו מלהתקיים התורה והמצות כלי שתהו לשכר ע"כ הוא אלף שכיה כנרמז למעלה בחלק היום

שָׁנָה אָקוּט בְּרוֹר וְאֹמַר עַם תֹּעֵי
לֵבָב הֵם וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָכָי :
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי אִם יְבֹאוּן אֶל
מְנוּחָתִי : צו שִׁירוּ לַיהוָה
שִׁיר חָדָשׁ שִׁירוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ :
שִׁירוּ לַיהוָה בָּרְכוּ שְׁמוֹ בַּשְּׂרוּ
מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ : סַפְּרוּ בַגּוֹיִם
כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו : כִּי
גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא
עַל כָּל אֱלֹהִים : כִּי כָּל אֱלֹהֵי
הָעַמִּים אֱלִילִים וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה :
הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְתִפְאֶרֶת
בְּמִקְדָּשׁוֹ : הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת
עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז : הָבוּ
לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ
לְחַצְרוֹתָיו : הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה
בְּהַדְרַת

מהוש יום של ק"ב ומייתי רמייס לסברת זו תסר סירסנו כמ"ש תסר נסנו תלוחיכם בחנוכי וגם רמו פעלי ופירסו רז"ל בתקרת זה על הכיסים וכפלוחות שבעשו ליערלת במדבר בירידת המן ולזה רמז הכתוב בחמרו גם רמו פעלי על דרך שתמרו רז"ל שבמן היה גבו כ"כ עד שרמו תותו כל מלכי תוזרח ומערב ולז"ת גם לרבות כל מלכי תוזרח ומערב רמו פעלי היינו בפלוחות של המן וקשה למה בחתת היה כ"כ בריבוי של המן עד שרמו וכו' ולמה לה בשליו וכיוצא בו תלוק ט"כ כ"ל במן צריך להיות כ"כ הרבה כדי להיות מזון לנד שני תלפים שנה ומטע' דהוה נגד ל' ימים שהתקדמו וק"כ שפיר הוה לע"ה דהוה בשכר קבלת התורה ובפו שיתיר הק"ב מי שקיבל את התורה יהוה ויקבל שכרה וזמן קבלת התורה עלמו היה מ"ת שנות היינו שני ימים ק"כ שפי' מוכח דשכר ע"ה הוה תלף שנים ושפיר נרמז למעלה במלת היום : למכם מפיקרא דבה מלתת לנגד יום הוה תחם תלות שנה למה טובה כלמד מן מה דעה של מ' שנה של דור המדבר וכשזכר זה מייתי כתי קרא לרבעים שנה לקוט בדו"ו על תסר בשבעתי בלפי לא יבואון אל מנוחתי : רמז במלת לא לות' שנגד מ' יום של המרגלים בשכנו להיו מ' שני עלימי' במדבר ולא בכנסו לתרץ תלף בשנת ק"ם ולז"ת תסר בשבעתי בלפי ק"ם יבואון וגו' ק"כ מכאן מוכח שכיון שנמחק דעה היה יום לשנה נמחלה במחה טובה היה יום נגד תחם תלות שנה ושפיר מוכח שהיו כ"כ הרבה על שני' שני תלפים שנה בכל יום וגרמז במלת גם דתו פעלי שכל מלכי תוזרח ומערב רמו כל פעליך יוכח בריבוי אלו ומחלת שני' מוכח דשכר עה"ב שהוא כנגד קבלת התורה שני ימים דוקא תלף שנים דהוה יומו של הק"ב ושפיר נרמז בפסוק ותנחנו עם וגו' ונתן ידו היינו לע"ה וכפרסנו למעלה והנה בכלל היוצא מכל המזמור הזה דהשכר של ע"ה תסר הוה יכוון דוקא תלף שנים הוה נגד שני ימים של קבלת התורה ולכך יסד המזמור הזה נגד ברכות של יעשכר וכדתי' במדרש לכו נרננה לה' כנגד שנטו על יעשכר שהוא עוסק בריבוי של תורה ולשורות עיקר השכר משניע לו : דרך לקדמיותא להא דכתביבא דמ' של דור המדבר היה נגד מ' יום של מרגלים והוה על תתא עניו זה לירן כתי' דבר בסם תמרו בסם בנתון הגדול המפורסם מסר"ר משה שהיה תב"ל ור"מ בק"ק וועגרוב ובק"ק מינצק ה"ס חתן דודי שתתר הוה ז"ל על הא שפירש רש"י בפסוק בן תלה ועשרים שנה תכבי היום מלתו יתי ושנותי ביום זה כולהתי וביום זה לתות ע"ב ופירש שאז ז"ל תשום דמינו הטעם לתת ככנם תשה לתרץ לתו תלך החטת תלך תלך תהכרח שזמן היה גור' לפי שתשה לת היה יכול לחיות יותר תק"כ שכיום תלך התרוחה תשנות העולם שינוה כך וישרתל היו מוכרחים להיות במדב' שכיום נגד מ' יום של תרגלי' ומתילת מינינו שכשלמו ק"ך שנים של תשה טרם כלות הת' שני' של דור המדבר ומתילת לת היה יכול לכנוס לתרץ ק"כ מינינו שכנות תשה היה תלויס בימים של מרגלים ולזה פי' רש"י היום תלתו ימים ושנותי לומר לפי שסימים הם במלות' דוקא מ' יום לכך נתמלתו ג' שבותי ולפוקי תלו היה יום תחד פחות הייתי יכול לכנוס בתרץ ע"כ

ל"פ ח"פ :

צו שירו לה' שיר תדש שירו לה' כל תארץ

מזמור זה סובב וסולך לפרש את המזמור שלפניו שפרשנו למעלה בעניין לכו נרננה שמדבר בשירות תלוחות הכשרים לעתיד שיבנו ויתמרו כולם שה' תתר וכפרשנו למעלה בתוכך על זה תתר המשורר שירו לה' שיר תדש מה שלא היה מעולם כי בעולם כזה היה כל השירות שישרתל לנד ולא תלוחות תתר שיר תדש ומפרש ואזיל שם ש"ה שירו לה' כל תארץ לומר שלכך הוה בקרקע תתר שיר תדש שעתיד זו יהיה מכל תארץ בין מישרתל בין מהעולם ושל לותו שעה שלמר שירו לה' ברכו שמו בשרו מיום לום ישועתו הכוונה כזה כמו שפרשנו למעלה כי כל השירות שלנו היה בשלש השבועי דהוה בלמיון יום השבת ושלש השבועי דלמיון יום ע"ש וק"ל דמוסיפין מחול על הקדש היינו קצת מיום השבת יום ה"ש בשרו מיום לום יום ישועתו יום השבועי לת זה רמז כתן שם ש"ם בשרו מיום לום יום ישועתו לומר שגם הק"ב יוסיף מחול על הקדש כשיבר הוספה תן שלש השבועי של שלש השבועי וק"ל שספרו בגויים את כבודו בכל העמים כפלוחותיו סובב וסולך לפרש שלפניו שלך בקרקע תתר שיר תדש לפי שעיר הדוה יספרו הגויים את כבודו היינו תלוחות בעמים

בְּהַרְרֵת קֹדֶשׁ חִילוּ מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ:
אִמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה מָלָךְ אַף תִּכּוֹן
תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים:
יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם
הַיָּם וּמְלֹאוֹ: יַעֲלֹז שָׂדַי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ
אָז יְרַנְּנוּ כָּל עֲצֵי יָעַר: לִפְנֵי יְהוָה כִּי
בָא כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל
בְּצֶדֶק וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ: צז יְהוָה
מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים:
עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט
מְכוֹן כִּסְאוֹ: אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ
וּתְלַהֵט סָבִיב צָרָיו: הֵאִירוּ בְרָקָיו
תֵּבֵל רָאֲתָה וַתָּחֶל הָאָרֶץ: הָרִים
כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אֲדוֹן
כָּל הָאָרֶץ: הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ
וְרָאוּ כָל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: יֵבֹשׁוּ כָּל
עֹבְדֵי

העמים כפלולותיו דין ישראל דין החומות מה שלא היה בעולם
ומפרש ואזיל במ"ש כי גדול ה' ומהולל מאוד נורא הוא על כל
אלהים לומר שמכח שירלו החומות שבמצרים בכפלות על שמו
יתברך את הדין אשר עשה בחומות גבוהים ואת אלהיהם עמם
כוח כי אף שה' הוא נורא על כל אלהים
ולו יתמהו שה' לחד ולכל זה מבזר
ובישול אלילי לאשר יבטל קב"ה לעתיד
ועתה לאמר נגד לותן החומות אשר
עובדים לבהמים שמם וירח
כוכבים ומזלות שבשביל הסוסים הללו
לא יחרב הקב"ה את עולמו כי הם
משרתי ה' נגד אלה לאמר וכל אלהי
העמים אלילים וכל נדבות לפילו
בשת העמים אע"פ שאין הקב"ה מבטלם
מ"מ ליכא למיטעה בהו להת וה' שמים
עשה לומר להת הקב"ה יונדע ובשביל
כן יתנו כל החומות כבוד והדר לשמו
חומות יתברך לבדו ולו"ל הוד והדר
לפניו עוז ותפארת במקדשו ומפרש
ואזיל שבבוד והדר זה יתנו משפחות
עמים הייטו לף החומות ועליהם לאמר
הבו לה' כבוד שמו שהם מנחה ובוזו
לחצרותיו כלומר במדרש שלעתיד
יהיו החומות דורון למלך המשיח וזה
הוא שיתיחס לאשר יהיו ולו"ל שבשתחוו
לה' בהדרת קודש חילו מלפניו כל
הארץ הן ישראל וכן החומות ולו"ל
אחרו בגוים ה' מלך וגו' לומר לף
הגוים יאחרו בחומות שעה שה' הוא המלך ולהיה משום דיליון עמו
המשמים שיהיו הדין לאשר יעשה קב"ה בחומות ובאלהיהם ולכך
שחחו השמים לפי שהקב"ה יבטל כל עובדי אלילי נכר ושוב לא
יעבדו לנבלת השמים לכך יאמרו השמים ותגל הארץ ירעם
הים ומלואו יעלז שדי וגו' לומר שעל זה שהקב"ה יבטל כל
אלילי נכר יאמרו הארץ וכל אשר ביער אשוב לא יעשה. בשם ע"ז
על הן דהייטו עבי ע"ז ואשרה של ע"ז ולזה סיים המזמור לפני ה'
כי בא כי בא לשפוט הארץ יפטוט תבל בצדק ועמי' באמונתו
לומר שלכך לומר הכשמים לפני ה' כי בא לפי שה' בא לשפוט
את הארץ וגו' העמים באמונתו לומר שחתוך בגדל הכפלות
אשר יראו הגוים ה' לעתיד יבינו ויאמרו כי ה' אחד ושמו אחד וזהו
שאחר כך יתקדש לשון המדרש שלקוט ד"ת כי ד"ת מזמורים שלמר
שעה שם בגד י"ת שבשים שבירך יוסף כו' תפלה למשה גומר בגד

רחובן כו' יוסף בשתר שלעין בגד שבשו של לוי כו' מומור שיר
ליום השבת בגד יהודה כו' ה' מלך גאות לבש בגד בניימין כו'
על נקמות בגד נד כו' לכו נרננה בגד יששכר כו' לומר ר' יהושע
בן לוי על כאן שמעתי מכאן ואילך לא ושמות לשעתך עכ"ל ברי
מפורש שמכאן ואילך בריכין אלו ליסד
בסדר המזמורים כפי בסדר הברכו'
מהשבטים הכשרים למעלה וכפי
בסדר של פ' ותת הברכה וממילא
בריכין לפרש לת המזמור הזה בגד
ברכת יוסף שהוא לאחר ברכת יששכר
בפ' ותת הברכה ועניין זה יתובר על
הפסוק זה במ"ש הוד והדר לפניו
לזהו ברכת יוסף ובכתיב בו בכור
שור הדר לו ופיר"י שי שם הדר נתן לו
ובכתיב ונתתי מהודך עליו ע"כ ברי
מניינו שברכת יוסף היה שבתן לו הוד
והדר וזהו הוד והדר לפניו העמור
כאן:

צז ה' מלך תגל הארץ ישמחו
איים רבים: גם
מזמור זה סובב ועולך על מזמו' שלפניו
ומדבר בלעתיד שהקב"ה יעשה נסים
לישראל ודין לאומות להם ולאלהיהם
ובאותם שעה יענו ויאמרו אותן
האומות הכשרים כי ה' לאחד ושמו
לאחד ובאותו שעה שמו יתברך לבדו
ימלוך בעולמו ולזה פתח המשורר ה'
מלך תגל הארץ ישמחו איים רבי' הייטו
האומות הכשרים ודמז בלשון רבים לרמז לע"פי שרבים הם
ויש בזה פ"ם לאפקורסים לומר שה"ו מותר לעבוד אלהי נכר
בשעת לחר רבים להטות ג"כ יתבטלו באותו שעה אלהי נכר
שבהם ושמחו בשלבותם של שמו יתברך ומפרש ואזיל בשע' במ"ש
ענן וערפל סביביו לדק ומשפט מכון כסאו הייטו הלדק והמשפט
לישראל ומשפט לאומות ולכך ישמחו הש"ה בה' ולא בע"ז ועתה
מפרש המשפט של האומות ולו"ל אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו
הייטו הדין של האומות ושל אלהיהם לאשר הם סביבם וכדין בפילי
אלהיהם תשרפו באש ולו"ל האירו ברקיו תבל וגו' ברים כדונג
ממש מלפני ה' וגם זה הוא מהלי שעשתה ויבואר ע"פ מה שאמרו
רז"ל שבשע' קבל התורה לף הר"ק הפ ליתן התורה על שו"ר זול"ר
סיני משו שכולן כשבדי הם לע"ז ומ"ש לעיל ד' נשמו כדונג הייטו
הפשוה לפני לף מעשה פסילי אלהיהם תשרפו באש ועל אותן
שעה לומר שכולן שבדי שמים נדקו וגו' כוונת הפסוק זה כפי לפר

עַבְדֵי פֶּסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים
הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים: שָׁמְעָה
וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה
לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה: כִּי אַתָּה יְהוָה
עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מְאֹד נַעֲלֵיתָ
עַל כָּל אֱלֹהִים: אֹהֲבֵי יְהוָה שִׂנְאוּ
רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד
רְשָׁעִים יַצִּילֵם: אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק
וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה: שִׂמְחוּ צַדִּיקִים
בַּיהוָה וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: צח
מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי
נִפְלָאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ
וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ: הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ: זָכַר
חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ
כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ:
הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ
וְזַמֵּרוּ: זַמְּרוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר
וְקוֹל זִמְרָה: בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר
הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה: יִרְעַם
הים

פרשנו למעלה סי' י"ט על פסוק השמים מספרים כבוד אל וגו' כזה טעם המשורר בדבריו ויש בכירים זה חילוקי דעות כי הרד"ק ז"ל מפרש שהכפלות אשר ב"ה רואים מה שהוא בשמים זה הוא מספרים כבוד אל אשר השמים מספרים כבודי וגו' אמשורר אין לומר ואין לכבדי וגו' והקשיתי למעלה בפי' זה דמ"ט בחר דווקא הכפלות אשר הוא בשמי שלא ד' כריכים לשבחות כמוכר גם ס"ם היינו יורדי הימים אשר רואו מעשי ה' וכיוצ' זה עיין לעיל לחכם כאן במזמו' הזה מפרש המשורר מה שסמ' למעלה ולשבחות השמי' מספרי' כבוד אל היינו ע"י הכפלות אשר ב"ה רואי' בם מספרי' כבוד אל וכפי' רד"ק ומה שהזכיר דווקא הכפלות ולא אשר הכפלות כגון יורדי הימי' וכיוצ' זה גם זה לא קשה תירי משו' דאשרי הכפלות היינו רואי' כל פעול רק יורדי הים בלבד והולכי מדברות לבד לכל הכפלות של שמי' ושל מקומות אשר נראו לעין כל יבינו כל עול' ול"ז ל"ק כאן במשורר (הבינו שמי' נקרו) ע"י הכפלות מרומות בשמי' יבינו נקרו של הק"ב ומשל תקנו דמקי משתתף נהנו יותר משאר הכפלות כגון יורדי ימי' והולכי מדברות כיוצא בזה לזה תירץ הפסוק (וראו כל העמי' כבודו) ומשל"כ ביורדי ימי' וגומר ול"ל יבושו כל עובדי פסל המתהללי' באלילי' השתחוו לו כל אלהי' היינו השמש והירח שהם אלהים של עובדים והם עצמן משתחווי' למו יתברך ובמצינו כך היינ' רוצי' לנתק כי הם ע"י משפט שהק"ב עשה בהם ורק חילי' בהם הוא הסיבה כבוד אל וכמו שפרשנו למעלה עיי"ל ול"ל (שמעה ותשמח ציון ותגלנה בנות יהוד למען משפטיך ה' היינו כמשפטי' שהק"ב עושה בשמים וירח מזה נכיר כבוד אל ע"י המשפט זה נכיר (כי אתה ה' עליון על כל הארץ תחוד נעלית על כל אלהי') היינו השמש והירח שהמה אלהי' לעובדיהם אבל הק"ב הוא עליון עליהם ועשה בהם משפט: ועתה אמר בנד הנדק וחסד אשר יעשה הק"ב ליושראל לז"ל לחובבי ה' הם הצדיקי' (שנאי רע) שמעתי' רעי' שנואי' להם עליהם אמר שומר נפשות חסידיו מיד

רשעי' יציל' היינו לעתיד ע"י מפלת הלומות והכלת ישראל מנד הנדק וחסד ושל לחותו שעה אמר לור זרוע לצדיק וגו' היינו הלור הגנוז לצדיקי' לעתיד לבא וגחותו שעה שמחו צדיקי' כה' והודו לזכר קדשו מסו' דבעב"ה אסור לשמוח רק דוקא לעתיד ובלתי מקרא לזו יתלה שחוק פיכו: לחנם לאחר המזמור הזה אל ברכת השבט אשר בירך לו דהיינו שבט זבולין שהוא בפסו' לאחר שבטו של יוסף ושל המשו' במזמור שלפניו לפיכך זו יתפר' כוונת קצת פסוקי' מהמזמור הזה אל ברכת זבולון דכתיב כי עמי' כר יקראו שם יזבחו זבחי צדק נו"פיר"שי וגם במדרש וז"ל ל"ל עמים כר יקראו נו' ע"י פרקמטיא של זבולון תגרי ק"ב בחי' אל תרגו ואו' עומד על הספר והם אומרי' הואיל ונכתבתו ע"כ נילך על ירושל' ונראה מה ירחתה של אומה זו ומה מעשי' והם רואי' כל ישרא' עובדי' לאלהי אחד ואוכלין מאכל אחד לפי שהכבדי אין אלהי אל זה כאלהי אל זה ואין מאכלו של זה כמאכלו של זה ואומרי' אין אומה כזו ומתעניין שנאמ' שם יזבחו זבחי צדק ע"כ וכגד ברכ"ז אמר כאן ה' אלך תגל הארץ ישמחו איי רבי' היינו שהשומו ישמחו במלכות של הק"ב ועליה אמר הגילו השמי' נקרו ואחו כל העמי' כבודו היינו אותן האומו' שנתגיירין אם ירושל' עד דכולין מתגיירין אם ע"ל זה אמר יבושו כל עובדי פסל גו' לומר שאכח זה שמתגיירים יבושו שאר עובדי פסל ועל אותה המקום שאר נעשה בירושל' אמר שאכח ב' עליון גו' לומר שאוכח שאותן שמתגיירין בירושל' על כל הארץ נעלת על כל אלהי אחרי:

צח מזמור סירו לה' שיר חדש כנד המזמור הזה אחר כנגד ברכת דן שהוא בפסוק נפ' וזאת הברכה לאחר ברכת זבולון אשר אחובר על מזמור שלפניו וכמו שפרשנו למעלה ולכן יתפרש המזמור הזה אחר ברכת דן ברכתו היה כדכתיב ולדן אמר דן גור אריה יזנק מן הבשן ופירש"י וז"ל יזנק מן בשן כתרגומו שהיה בירדן יונק ומקלקל ד"ל מה הזיווק הזה אחלק בשני מקומו כך חלקו של דן היה בשני

מקומות תחילה כטלו בצפונית מערבית עקרון וסביבותיה ולא
סיפק להם ובאו ובלחמו עם לפס שהיה בצפונית מזרחית שבני
הירדן יצא מחערב פלחיים והוא במזרחה של ארץ ישראל ובא
מצפון לדרום ובפלה בקצה הים המלח וכו' ונגד נרכה זו נאמר

המזמור הזה על לעתיד להורות שגם
לעתיד יעלו ויזכו לחלק כשרשעוכה
היינו בשני מקומות מה שלח זכה לזה
שום שבט מכל שבטי ישראל ולכך אמר
על השבט הזה מזמור שירו לה' שיר
חדש שהוא שיר חדש מה שלח אמרו
שום שבט מכל שבטי ישראל ולפי
שהיה ליטול בשני מקומות אמר בפל
(כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו)
ונם אמר (וזרעו קדשו) היינו נגד
שני יהושעו שיעשה שמו יתברך ולכך
אמר בפול (הודיע ה' ישועתו) ונם
(לעיני הגוי' גלה צדקתו) היינו
מה שלח הספיק להם האקו' הראשון
ולבלו ובאחמו בנוי והק"ב הושיע
להם ונתנם בידם וגו"ש בפול (זכר
חסדו ואמונתו) שעשה להם בתחילה
בעשם הראשון כן יתן להם הק"ב
לעתיד ג"כ חלקם ועל אותה שעה
אמר (הריעו לה' כל הארץ פצחו)
בשון פתחו (ירננו וזמרו) אמר בפול
על שני הישועות ולכך (זמרו לה'
בכינור בכינור וגו') ג"כ בפול ולכך
(בחצוצרות וקול שופר) ג"כ בפול
(הריעו לפני המלך ה') לומר לפי שה' הוא המלך תדיר
והושיע לוחם בשני מקומות ונגד החלק היה שהי' בחלקם אמר
(ידעם היה וגו' ונגד החלק הירדן שהי' בחלקם בנזכר למעלה
ארם" אמר (ובכורות יחתיו כף) הרי לך ב' בל המזמור מרמז
על ברכת דן ולפי שאין מקרא יוצא מידי פשוטו מ"מ נרמז ג"כ

עצם ד' ברכת דן על לעתיד וק"ל :

מלך ירגזו עמים) המזמור הזה מדבר בגד ברכת
נפתלי שהוא בפוסק לאחר ברכת דן יהי' מחובר
ל המזמור שלפנינו היו שבעה למעלה והמזמור הזה מדבר לאחר
הדין והמשפט לאחר שיעשה הק"ב ליחות זרעו של עמלק וזה
יהיה בשה ה' שלם והכסא שלם משל"כ עתה לא נאמר רק
שלם ה' ולוחמי לאחר כאן על לעתיד (ה' מלך) לומר שלו יהיה ה'
שלם ומלכותו שלם היינו הכסא מלכותו וזה
היינו זרעו של עמלק וכלותה שעה הק"ב (יושב הכרובים)

הַיָּם וּמְלֹאוֹ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ :
נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ :
לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ
יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים :
צט יְהוָה מָלָךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשֵׁב
כְּרוּבִים תָּנוּט הָאָרֶץ : יְהוָה בְּצִיּוֹן
גָּדוֹל וְרָם הוּא עַל כָּל הָעַמִּים : יוֹדוּ
שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא : וְעֹז
מֶלֶךְ מִשְׁפַּט אָהֵב אַתָּה כוֹנַנְתָּ
מֵישָׁרִים מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב
אַתָּה עָשִׂיתָ : רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא :
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל
בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ קֹרְאִים אֶל יְהוָה וְהוּא
יַעֲנֵם : בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם
שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן לָמוֹ : יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ

שיחזיר שכינתו לציון בבית המקדש וזו (ה' בציון גדול שה'
שהוא השם הוי"ה יהיה גדול בשלמותו ולא חני השם של י"ה ונם
בשם מלכותו יהיה שלם לז"ש (ומורם קדוש הוא) מלת הוא
רומז על התוספות ה"ו להשם ומ' לכשם ומ' ולימתי יהיה זה לז"ש

(ועוז מלך משפט אהב) היינו בשעה
שהק"ב יעשה משפט בזרעו של עמלק
(אתה כוננת מישרים) לעשות בשם
דין ישר ואתה לבדך על ישראל אמר
(משפט וצדקה בישקב אתה עשית)
בפירש הרד"ק שעשית בהמשפט בישקב
להנלותו בין העמי' ואתה הוא שעשית
הצדקה בישקב שהוציא לותו מהנלות
עכ"ל ופרש דוזקא שם ישקב לרמז שה
שלמרו רז"ל שישקב פיה עיקר הגרש
להנלות ע"י שסיפה בין הבני' ולזאת
היה ישקב לירד בשלמלות של ברזל
וכו' ועל לותה שעה שהשם יהיה שלם
אמר (רוממו ה' אלהינו והשתחוו
להדום רגליו קדוש הוא) רוממו ה' אלהינו והשתחוו
בהמקדש כי קדוש הוא ושמו קדוש
עכ"ל ורומז זה על השם הנכתב
והקדוש אשר יהיה שלם לעתיד ויבא
משי כהן גדול בבית המקדש וכל
העם השומעים כופלים על שניהם
ומשתחווים בכוונ' לשון הפייט בתוסף
יה"כ ובהשמע ופרש ואזיל לתי ומי
הכהנים גדולים שיהיו לעתיד
אשר יזכירו השם הנכתב ל"ש (משה ואהר בכהניו ושמואל)
הם השם אמר (בקוראי שמו) היינו השם הנכתב אשר יבא משי
כ"ג ועליהם אמר (קוראים אל ה' הוא השם הנכתב והוא יענ'
בתפילת' וישועת' כי' כיכר ע"י שבתלבן חוט השני והכה אמר כאן
משה ואהרן בכהניו בעט' כמו שפרשנו על פסוק מה טוב ומה
נעי' שבת אחי' גם יחד בעל חרמון ונו' שפרשנו שזה ע"פ המדרש
דלעתיד ימשח שמן המשחה על ראש שניהם משה ואהרן להיות
בהני' גדולי' עכ"ל ובעבנו בעט' לזה כי הכהונה מגיע מתחלה
למשה כמו לאהרן ובסיבל כך מימים שבעת ימי המילואים ופ"ה
לא הוה היינו כמו זר שהקריב כי גם אלין הגיע הכהונ' כמו לאהרן
אך לחלוטין לא כיתבה לו הכהונה מטע' שהי' גלגולו של אה"ר
שספק דמו של עול' והיינו כי כמו שהרג את הנפש שלא יפה
את כפיו לבל לעתיד שהק"ב יאמי' לאשר כבר מתו בחטא
אל"ה הר ויבוטל העוון לנפש ושוב לא יהא למשה דין כאן שהרג

אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עָנִיתָם אֵל נֹשֵׂא הָיִיתָ
לָהֶם וְנֹקֵם עַל עֲלִילוֹתָם: רוֹמְמוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ
כִּי קָדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: ק
מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל
הָאָרֶץ: עִבְדוּ אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה
בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה: דְּעוּ כִּי יְהוָה הוּא
אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ עַמּוֹ
וְצֹאן מַרְעִיתוֹ: בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה
חצרתיו

כבכם ויחזור לכבודה גדולה לאבר מגיע לו ולכך לאחר כהן משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו וזכר שמואל שבי׳ מספקת משה ואהרן וכי׳ בניה כמותם ותפסר משה בניהי׳ שהיו לאחר משה וכן לאחר שם יעמוד משה ושמואל לפני עכ״ל הרד״ק ועל ענין תפלת כהן גדול לאחר ה׳ חלקי׳ לאחר ענית׳ על נוסח יעון ישראל היית להם מקד׳ בזמן המקדש וכמו שייסד ספייט הכ״ל בתפילת הכ״ג שסיים מתפלל ביה״כ על ישראל ז״ל וכן ביה תפילתו של כה״ג בניה״כ נצלתו לעבו׳ מבית קודש הקדשי׳ בלי פגע יהי רצון מלפניך ה׳ אלקי׳ שיהא הפגם הזאת הנלה עלינו ועל עמך בית ישראל שנת תוסס שנת ברכה שנת נזרות טובות וכו׳ ובשעה שבי׳ בבית קד״ק בהכהני׳ והע׳ העומדי׳ בעזרה כשהיו שומעי׳ הפס הכבוד והשם מפורש יוצא מפי כ״ג בקדושה ובשהיה היו כורעי׳ ומשתחווי׳ וכו׳ וע״ז במעשה סיי׳ המזמור רוממו ה׳ אלהינו והשתחוו להר קדשו כי קדוש ה׳ אלהינו פירש הפ״ע ז״ל רוממו בצלתו מן המקדש והשתחוו על הר קדשו בקרבה רק בתפוצת הלב הוא לשם הכבוד עכ״ל והכה לפירוש דילן יתפרש הקרא על שם הכבוד היוצא מפי כה״ג שהו כרעו והשתחוו וכופלי׳ על פניה׳ בבית המקדש וכל זה רמז המשורר שבכל יבי׳ מקובל יות׳ ויות׳ לעתיד לחר מחיית זרעו של עמלק ובשעה שעתיד יבי׳ שמו הכבוד שלם והו יתקיי׳ בנו ברכת כ״ג כמו שסיי׳ בתפלתו יבי רצון וכו׳ שנת ברכה וכו׳ וכ״ל ולכך יסד המשורר המזמור הזה נגד שבטו של נפתלי כי עיקר ברכת הארץ ניתן לו כמו לכתיב בברכתו ולנפתלי אמר שבע רצון ומלא ברכת ה׳ וברכו רז״ל שעיקר ברכת הארץ ניתן בחלקו של נפתלי וק״ל:

ק מזמור לתודה וגו׳ מזמור הזה מיוחד לו ברכת שבטו של נפתלי שבלשון אחר ברכת שבטו של נפתלי אשר מיוחד למזמור שלפניו ותחלה נפרש כל המשך המזמור ונפ כוונת פיר״י ז״ל וז״ל הוא עשהו כשלח בייתו בעוד עכ״ל כנה דברי רש״י ז״ל שתורתי׳ וחתומי׳ הוה ויבואר כל זה ע״פ מה דאיתא במדרש ילקוט שם ז״ל מזמור לתודה וגו׳ ר׳ שמעון ור׳ יהושי׳ כ״ל בשם רשב״ן לאחר כל הנסיעות אתה מכסה שרשיהן וכן משביחות הגלגו הזה אתה מכסה שרשו ולאיכו מגשיח מפל לעיסט שבי׳ כיון לפני הקוסטיטר כל זמן שהוא מתיים הוא לוקח הודה הוא נותן פרקולה שהודה הוא שתן לימום ומודה ועוזב הודה הוא נותן פרקולה מפודה הוא שתן לימום ומודה ועוזב ירוח׳ לאחר ריב״ל ומודה ע״מ ועוזב ירוח׳ כיון שרשה משה כך היתיל מסורר עליהן מזמור לתודה וגו׳ עכ״ל לפסר לומר דרך רמז שהודיו חטאיהם של אלם נרמזין דווקא ע״י הנוי משביח כי הנוי בגמטריא חט ולרמז כמו הנוי שהרם מכוסה לאיכו משביח כן האט׳ שם מכוסה לאיכו משביח שלא לאחר שהודה ועוזב ירוח׳ כלל להאי ענייני שכוונת המזמו׳ הזה מדבר שם לאיכו עוסה רצונו של מקו׳ שם לא יתוודו חטאיהו מתכפר וע״ז אמר נוסף מזמור לתודה הריעו לה׳ כל הארץ כמו שיסי׳ בין פוסין רצונו של מקו׳ ובין שהין עוסין רצונו של מקו׳ כי נם להם מתכפר ע״י וידוי וז״ש כתב כל הארץ כמו ארץ כי תחטא ע״כ לפירוש דילן לפשר לומר בשלח ארץ ע״ש ארץ כי תחטא לומר שלא שם הוא חוטא שם ״ם יש לו תקנה ע״י הוידוי ולזה כתב מזמור לתודה ולאיתת ים לו תקנה לומ׳ בשבלו את ה׳ בשמחה בואו לפניו ברננה וכמו שאמר ריב״ל ומודה ע״ש ועוזב ירוח׳ וזה לשר אמר בהודאתו דעו כי ה׳ הוא אלהי׳ הוא עשנו לומר שהק״ב הוא ברא לותנו בעול׳ ולא שהוא לא בראנו מצד החטאי׳ שבנו שהרשעי׳ בחייהן קרוחי׳ מתי׳ לכך כתיב בלשון ברא לרמז על המזכר והקרי הוא ולו נוי״ו כמו שכתב במשורר וגם רש״י הכ״ל בכוונה להורות שאלו ואלו דברי אלהי׳ חי׳ ולהורות כמ״ש כיה׳ אלהי׳ הוא עשנו ולא כחילו לא עשנו מצד חטאינו וזה שפירש רש״י הוא עשנו ולו לרמז הקרי ובדי שלא תקשה ולמה לא כתיב כן לזה מפרש גם הכתיב בשלא הייתי כתוב ר״ל לא נא שלא היינו מצד חטאתינו והקרי הוא ולו לאכתבו עתה ונלון מרעיתו להורות שלפ חטאתינו לפ״ה בק״ב יתחוב לפי׳ את חטאינו ע״י הוידוי וכן דרש המדרש ללכך ישראל כשאנו לנלנו של הק״ב בה מה הנלן לפ שסיבר בלילות לין הק״ב מעניש כך ישראל לפ חטאתינו לין הק״ב מעניש ע״כ והוא ע״י שמודה ועוזב ירוח׳ וז״ל הוא נותן שערי בתודה בייתו דוידי שתתוודה בתפלה בשערי בית הכנסת וקנרותיו בתפילה הוא לו עלה שמיו וברכו את שמו הייתו לעוזב את דרכיו ולברך את יתברך בלב שלם ועבודה שלימה ולזו יקוים בו ומודה ועוזב ירוחם וע״ז יסיים כי טוב ה׳ לעולם לומר שהק״ב הוא טוב לעולם לרחם על בריותיו כעבין מודה ועוזב ירוחם ולז״ל לעולם חסדו הייתו החסד והרחמי׳ שהתהב עולמו דור ודור לחמוכתו הייתו בתוכן שיעזבו דרכיהם הרעים רק יחמיכו בשמו יתברך בתחוב שלימה והכה לפוס בחיך שבשת יתחברו על ברכת שבטו של אשר

בתחילת דברי המחבר וכפוף המזמור כזה כי התחלת המזמור יחובר על ברכתו בתוך תכתבנו ברוך מבכי' אשר יבי רצוי לחיו גו' וז"ל במדרש ד"א יבי רצוי לחיו במעשה רחובן לותר מעשה בלח אשר וסיפר לחיו וזמרו ואמרו לו כך לחיו אתה מדבר בחיו וכשהוא רחובן על מעשיו התרצו לו לחיו לכך נאמר יבי רצוי לחיו עכ"ל הרי לך שברכתו של אשר מורה על הודאת רחובן שהודה על מעשיו להתכפר ולזה היה אשר מסורר במזמור הזה (מזמור לתודה) וכמו שפרשנו גם יחובר לך סוף המזמור מכח שברכתו של אשר היה (ברוך מבנים) ופיר"י ז ונ"ל במדרש וז"ל ברוך מבנים לית בספרי אלין לך בכל שבטי שמתברכ' בנים כאשר עכ"ל ולזה מסיי המזמור (ועד דור ודור לחופתו) רמז על שבטו של אשר שמתברך בבנים ומתכ' ברכתו דורות הרבה לחומתו של שמו יתברך וגו"ל (ועד דור ודור לחומתו:

חֲצַרְתָּיו בִּרְתִלָּה דְּוִדוֹר וָבָרְכוּ שְׁמוֹ : פִּיטוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ : קא לְדָוִד מִזְמוֹר חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אָשִׁירָה לְךָ יְהוָה אֲזַמֵּרָה : אַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ תָּמִים מָתַי תָּבוֹא אֵלַי אֶתְהַלֵּךְ בְּתָם לְבָבִי בְּקֶרֶב בֵּיתִי : לֹא אָשִׁית לְנֶגֶד עֵינַי דְּבַר בְּלִיַּעַל עֲשֹׂה סֵטִים שָׂנֵאתִי לֹא יִדְבַּק בִּי : לֵבָב עִקֵּשׁ יָסוּר מִמֶּנִּי רַע לֹא אֵדָע : מְלָשְׁנִי בסתר

קא לדוד

מזמור חסד ומשפט אשירה גו' הנה המזמור הזה יאמר דוד מלך ישראל לומר שמעולם הלך בדרך הישר ותמים וכל מעשיו היו בכל לשמים ובמזמור הזה עשה נקיון לעצמו נגד תוכחת חטאי אשר חטא כמודע לעת רז"ל ג"ע ע"ז ופ"ל וג"ע הוא ב"ש וע"ז הוא כלאמרו רז"ל ויבא דוד עד רחם שמיקם דוד לעבוד ע"ז ס"ד הוא הריגת אוריי' היתה ועל זה יסד המזמור לתרץ החטאים הללו כי חטא ב"ש היה כדי לזרות תשובה לכל העולם שהוא נסוח החסד והרחמים כי בחלת הדין יתן תשובה מכפר' רק הנהם החוטאת היתה חלה מלד החסד והרחמים התשובה מכפר' והריגת אוריי' שהנו דין והמשפט מלד שהי' חייב מיתה כיון שחורד בחלכו כי' וזה שתם במזמו' (לדוד חזמור חסד ומשפט אשירה לך ה' אזמרה) היינו התירץ שלח הב"ש שהיה כדי לזרות תשובה שהוא נסוח החסד והתירץ על הריגת אוריי' שהיה במשפט לפי שהיה חייב כדין מורד בחלכות וגו"ל (אשכילה בדרך תמים) לומר שלכי הולך בדרך תמים זהו (אשכילה) כי אין לדם עובר עבירה אלא ח"כ נכנם בו רוח שטות וגו"ל (מתי תבא אלי) ופירש הא"ע שקלי על הדעת הקודש שהשרה עליו ואמנון זה לפירש הפסוק ויהי דוד בכל דרכיו משכיל וה' עמו ורבו רז"ל מלמד שכל החוטא דוד חטא חלא שוגה לפשר חטא זה כל ימיו דוד בכל דרכיו משכיל וה' עמו ס"ב ולפוס היי בתוב בתו' הפסו"ג כ' כך הוא ויהי דוד בכל דרכיו משכיל לומר שחטא היה ולא נכנם בו רוח שטות ע"י עבירות נשכיל כן ה' עמו וע"ז התפלל ג"כ כאן בשביל שלחי (אשכילה בדרך תמים) ולא נכנם בו רוח שטו"ע"י העבירות כי כל החטאים שלי היה בכל לשם שמים ס"ב (עד מתי תבא אלי) היינו הרוח הקודש שיסרה עליו תמיד כי מכח החטאים נסתלק מעליו הרוח הקודש ע"ז התפלל במזמור הזה שיחזור עליו כבראשונה ועתה מתרץ כל הני חטאי' המזכירין ראשון ראשון כי נגד ב"ש אמר (אתהלך בתום לבבי בקרב ביתי) לרמז על שחטא לא שתו ב"ש וכמו שאמרו רז"ל מימי לא קראתי לאשתי אשתי אלא ביתי ולהורות שלא היה כוונתו ח"ו לשם זנות להורות תשובה רק שעשה לעולם להורות תשובה גו"ל (לא אשית לנגד עיני דבר בליעל עשה סטים שנאתי לא ידבק בי) ופירש כל המפרשים מלת עשה סטים ע"ש כי תשטה אשתו גו' הכוונה שלא היה שום כוונה לשם זנות ולדבק בגופו ח"ו שום עון זנות למלת אותה רק כוונתו היה לשם שמים וכנגד שאומרים שניקם דוד לעבוד ע"ז גו"ל לבב עקש יסור ממני רע לא אדע (מלשני) לא יחר לי שום דבר מחכי רע שלא לדע להורות בזה שלא היה בלבבו לעבוד ע"ז ממש ח"ו שלא כמו שפירשו המפרשים ובראשם עולם בעל לחבת עולם שילא מן"ל וכל הדר בח"ל דומה כמי שאין לו אלהי וזה חטא כי חוכם רחמנא פטרי' כי כתבתם לח"ל בע"כ ולא פשע ח"ו בזה ולעולם לא חטא בזה להיות במחשבה וגו"ל (לבב עקש יסור ממני) וכנגד חטא אוריי' שחתי שדבו אותו לפי שחורד בחלכות נגד זה אמר (מלשני בסתר רעהו אותו לשמית גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל) זה אוריי' שרלה להתגלח עליו וחורד בחלכותו שלא (עיני היה בארחי ארץ גו' הולך בדרך תמים הוא ישרתני) לומר שכל מעשיי היו כולם עמי בדרך תמים ולא התגלו עלי לחרוד בחלכות כמו אוריי' ולכך (לא ישב בקרב ביתי עושה רמיה דובר שקרים לא יכון נגד עיני) היינו כמו אוריי' שחיתי שבזה את יואב להרגו בחלכתה כדינו ולזה סיים (לבקריים הייתי כל בוקר אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעיר ה' כל פועלי און) לומר שדוד היה מבער מירושלים כל פועלי און ובשביל כך גם ליאוריי' דמו בחיתה כי היינו כך היה להכרית מעיר ה' וה"ק זה תירץ כל הני שלשה חטאים ופיר אמר (אשכילה בדרך תמים מתי תבא אלי) וכלפרשתי לומר שחיחר שחוכח שלא חטא הדין נותן שיחזיר עליו השכינה כבראשונה לי נמי כולל לפרש הפסוקים של סוף המזמור עד דרך אחר ע"פ מדרש וז"ל לא אחר רב חסדא אחר מר עוקבא כל המספר לשון הרע אחר

בְּסֵתֶר רֵעֵהוּ אוֹרֵנוּ אַצְמִית גְּבַהּ
עֵינַיִם וּרְחַב לֵבָב אֹתוֹ לֹא אוּכָל :
עֵינַי בְּנֶאֱמְנֵי אֶרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי
הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ תָּמִים הוּא יְשָׁרְתֵנִי :
לֹא יֵשֵׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֵׂה רְמִיָּה
דֹּבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי :
לַבְּקָרִים אַצְמִית כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ
לְהַכְרִית מֵעִיר יְהוָה כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן :

קב תְּפִלָּה לֶעָנִי כִּי יַעְטֹף וְלִפְנֵי
יְהוָה יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ : יְהוָה שְׁמַע
תְּפִלָּתִי וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָּבוֹא : אַל
תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי הַטֵּה
אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי :
כִּי כָלוּ בְעָשָׁן יָמַי וְעַצְמוֹתַי כְּמוֹקֵד
נָחָרוּ : הוּכָּה כָעֵשֶׂב וַיָּבֵשׁ לִבִּי כִּי
שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לַחְמִי : מִקּוֹל אַנְחָתִי
דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי : דָּמִיתִי לְקָאַת
מִדְבָּר הָיִיתִי כְּכוֹס חָרְבוֹת :
שָׁקַדְתִּי וָאֱהִי כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל גָּג :
כָּל הַיּוֹם חֵרְפוּנִי אוֹיְבַי מְהוֹלָלַי בִּי
נִשְׁבָּעוּ

כך"ה לין לכי והוא יכול לדור בעולם שכאחר מלשני בסתר רעהו אותו אצמית גבה עיני' ורחב לבב אותו לא אוכל אותו לא אוכל לגלג אותו ואיכל דמתני לה על נפי רוח דובר שקרי לא יכון לנגד עיני זה רוח של נבות היזרעאלי עכ"ל והנה לפום כלי דרשת יחזרו הפסוקי' לשלם לשלכיהו שאחר למעלה (אשכילך בדרך תמי' מתי תבוא אלי) ופירשתי זה שדוד התפלל שאכף שלשכיל בדרך תמים ולא נג' חטאים כדין נותן שיחזור לליו בשכיבה כמו בראשונה וכן ליתא במדרש אחר דוד לשונאיו כשנורין לתם מלשיניס שבשתלק מאחי השכיבה לעולם ע"ז אחר (מלוסני בסתר רעהו אותו אצמית גבה עיניס ורחב לבב אותו לא אוכל) ק"ת אותו אלא אתו לא אוכל שאחר כך"ה לגלג"ס אין לאי והוא יכולין לדור בעולם בשביל כך היתה (עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי הולך בדרך תמים הוא ישרתני) ולא בעלי לשון הרע כדי שיהיה השכיבה עלי ולכך (לא ישב בקרב ביתי עושה רמיה) היינו לשון מרמה דובר שקרים לא יכון לנגד עיני כי שם גורמין שהשכיבה יהתלק מלאחר למעלה ולכך (לבקרים אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעיר ה' כל פועלי און) היינו ירושלים שהוא מקום מכוונתו של שמו יתברך לשרו' בו בשבי' רגתי היתי כורת ממנו אותו פועלי און בעלי ל"ה ודוברי שקרים וגסי רוח כי שם גורמין להסתלק השכיבה מלאחר למעלה וממילא שפיר התפלל דוד בתחילת המזמור (עד מתי יבא אלי) השכיבה וכדפרשנו ודו"ק :

קב תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' יפשוך שיחו) הנה המזמור הזה מוזכר על אותן הימים שהיו ישראל גלו מארצם על הגולה וכן פירש רש"י והוא התחלת צרתם שהלכו בגולה בשביל הין לשונות ומדבר בתפלתו ברע' שלא היה להם מה לאכול וכדכתיב כל עמה נאנחים מבקשים לחם וגו' על אותה שעה היתה לומר תפלה לעני כי יעטוף תפלה לעני ישראל שהם עם עני כי יעטוף בהתעטף נפשם בגלות

נגזרתם הכוונה שעל אותה שעה נקראו ישראל עם עני כי עזבו לאחרים חילם והלכו בשבי' ברעב וצמא ועל אותה שעה אחר דוד תפלה לעני גו' וברשו רז"ל על תפילת מזוזות וז"ל תניא ר' שיעזור אומ' יהא רצון מלפניך ה' אלהי שלא יכלה אותי ואת בני ואת בני בני מכל הנביאים ומכל הצדיקים ומכל הקהלות ומכל הדורות שכתבת עלינו בתורתך הקדושה שלא תכלה זרעם מפי זרעם ומפי זרע זרעם עכ"ל הרי מפורש שתפלה זו מוזכר על בקשת נרכיו ואחדר על ישראל שהיו עם עני בלותם שעה שהלכו בגולה ולא היה להם מה לאכול ולשתות כמו שהיו יושבין על ארמתן היו אוכלין מארצם כי זו היא תקנה לו בזכות התורה כדכתיב בעבור שמור חוקותי ותורתי ואחר שבלו מארצם לא היה להם מה לאכול אם לא תצר התורה מהעולם שהוא חלק אלהי ממעל וכדפרשנו למעלה בשם מפרשי התורה מה שאוכלין בגלות זהו מטעם התורה מהעולם שהוא חלקו של הק"ב שהוא כהן ואמו משלחן גבוה קץ זכיהו כי אמו דין עבדים למקום ומאכילין לעבד כהן תרומה בשבי רבו דווקא ולכך חייבין לברך לפני אכילה ושתי' כי ע"י הברכה אמו משפעין השכיבה מלמעלה למטה וכמודע דעת הלשניך ואדים לנו דין עבד כהן בשבי רבו ומותר לאכול בתרומ' ומותר לנו להנות מן העולם מטעם שמאכילין תרומה לעבד כהן בשבי רבו ומהאי טעמא אמרו רז"ל כל הנכנס תן העולם הזה בלא ברכה הרי הוא כאילו מעל ואחר כאילו מעל הרי' שאסור ליתן לעבד שלא בשבי רבו

וסעיין זה תמצא למעלה בתורך וכתבתי עוד זה בשם ספר הקנה שעליו אחר תפלה בקול רם או בלחש והשיב לו בארץ ישראל חותר להתפלל בקול רם מטעם שנת"י השכיבה היא שורש למעלה ולהיטיבו כשברת המין שלומרין שהק"ב הוא שומע תפלה בלא שום הפסק אם הוא שומע בלא שום הפסק לריכה להיטיבו לשברת המיוחן הכ"ל ולכך אסור להתפלל בקול רם ועפ"י יתבאר כוונת הפסוק נו"ן (תפלה לעני) שם ישראל שהיו עניים בלותם שעה שהלכו מא"י לגולה ולא היה להם מה להתפרנס ולחם משום (כי יעטוף) שנתעטפו בגלות

נִשְׁבָּעוּ׃ כִּי אֶפֶר כַּלֶּחֶם אָכָלְתִּי וְשִׁקֻּוַי בִּבְכִי מָסָכְתִּי׃ מִפְּנֵי זַעַמְךָ וְקִצְפֶּךָ כִּי נְשָׂאתַנִי וַתַּשְׁלִיכֵנִי׃ יָמַי כְּצֵל נָטוּי וַאֲנִי כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ׃ וְאַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב וְזִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר׃ אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד׃ כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבָנֶיהָ וְאֶת עֲפָרָהּ יְחֹנֵנוּ׃ וְיִרְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ׃ כִּי בָנָה יְהוָה צִיּוֹן נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ׃ פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה אֶת תְּפִלָּתָם׃ תִּכָּתֵב זֹאת לְדֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יְהַלֶּל יָהּ׃ כִּי הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם קָדְשׁוֹ יְהוָה מִשָּׁמַיִם אֶל אֶרֶץ הִבִּיט׃ לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה׃ לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה וּתְהִלָּתוֹ בִּירוּשָׁלָיִם׃ בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יַחְדָּו וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת יְהוָה׃ עִנָּה בַדֶּרֶךְ כֹּחִי קִצַּר

תהלים קב

תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ׃ יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָבוֹא׃ אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי׃ כִּי כָלוּ בָעָשָׁן יָמָי וְעַצְמוֹתַי כְּמוֹקֵד נָחָרוּ׃ הֻכָּה כָעֵשֶׂב וַיִּבַשׁ לִבִּי כִּי שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לַחְמִי׃ מִקּוֹל אַנְחָתִי דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי׃ דָּמִיתִי לְקָאַת מִדְבָּר הָיִיתִי כְּכוֹס חֳרָבוֹת׃ שָׁקַדְתִּי וָאֶהְיֶה כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל גָּג׃ כָּל הַיּוֹם חֵרְפוּנִי אוֹיְבָי מְהֹלָלַי בִּי נִשְׁבָּעוּ׃ כִּי אֵפֶר כַּלֶּחֶם אָכָלְתִּי וְשִׁקֻּוַי בִּבְכִי מָסָכְתִּי׃ מִפְּנֵי זַעַמְךָ וְקִצְפֶּךָ כִּי נְשָׂאתַנִי וַתַּשְׁלִיכֵנִי׃ יָמַי כְּצֵל נָטוּי וַאֲנִי כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ׃ וְאַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב וְזִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר׃ אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד׃ כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבָנֶיהָ וְאֶת עֲפָרָהּ יְחֹנֵנוּ׃ וְיִרְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ׃ כִּי בָנָה יְהוָה צִיּוֹן נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ׃ פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה אֶת תְּפִלָּתָם׃ תִּכָּתֵב זֹאת לְדֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יְהַלֶּל יָהּ׃ כִּי הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם קָדְשׁוֹ יְהוָה מִשָּׁמַיִם אֶל אֶרֶץ הִבִּיט׃ לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה׃ לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה וּתְהִלָּתוֹ בִּירוּשָׁלָיִם׃ בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יַחְדָּו וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת יְהוָה׃ עִנָּה בַדֶּרֶךְ כֹּחִי קִצַּר

תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ׃ יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָבוֹא׃ אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי׃ כִּי כָלוּ בָעָשָׁן יָמָי וְעַצְמוֹתַי כְּמוֹקֵד נָחָרוּ׃ הֻכָּה כָעֵשֶׂב וַיִּבַשׁ לִבִּי כִּי שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לַחְמִי׃ מִקּוֹל אַנְחָתִי דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי׃ דָּמִיתִי לְקָאַת מִדְבָּר הָיִיתִי כְּכוֹס חֳרָבוֹת׃ שָׁקַדְתִּי וָאֶהְיֶה כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל גָּג׃ כָּל הַיּוֹם חֵרְפוּנִי אוֹיְבָי מְהֹלָלַי בִּי נִשְׁבָּעוּ׃

פנלות עליהם לחר (לפני ה׳ יפפוך שיחו) שתותה שעה יתפללו לפני ה׳ על פרנסה כי לא יהיה להם שוב פרנסה מארצם ועל זותה שעה לחר (ה׳ שמעה תפלתי ושועתי אליך תבא) לומר שברב׳ בה יקבל תפלתם אף בקול רם ולמה משום (אל תסתיר פניך ממני ביום צר לי) פתרונו לא תסתלק שכינתך ממני ואז יתקבל תפלתי אף בקול רם שחטעם שתכילין תרומה לעבד כהן לפני רבו ועז״ש (כי כלו בעשן ימי ועצמותי כמוקד נחרו) ופירש רש״י נחרו לשון יבש לומר מכח הרעב נתייבשו ועז״ש (הוכה כעשב ויבש לבי) ולמה משום (שכחתי מאכל לחמי) לומר שלא היה לי מה לאכול ואז הגורם שנופי הוכה כעשב לחר מניעם מהרב ע״י החום ויבש לבי מחת הרעב והצמח לו יתפרש כתרגומו ח״ל כי שכחתי ליתנשיתי תורית חולבני כו׳ לומר שכל הגרו׳ הנלות לחר לא לבם לכל היה בשביל שעזבו התורה וע״ז אחרו על מה לבד׳ ה׳ארץ על עזבו את תורתי ועל לותו שעה ועל לחתם לחר מקול לנחתי לבקר עלמי לבקרי) עד שלחרו רז״ל לחת מספר תלי נופו של לדם לו יפורש כמו שפרש הרל״ח שבשרי הוה העור של לדם וע״י הרעב נתייבש בשרו ונדבק לעלם לעור ועל לותה שעה לחר (לחיתי לקלת מדבר הייתי ככוס חרבות) ופירש רש״י לקלת שם עוף הוה לכום חרבות שם עוף הוה כו׳ חרבות מדברות לחיתי לקלת מדור לה לתו בלודים מחקומיהו בלב׳ בגולה ע״כ ותלתן נתי מפורש שהמזמור הזה מדבר על עת שהלכו בשבי׳ לחרון ומר״ל להגולה ועל לותה שעה לחר (שקדתי ואהיה כצפור בודד על גג פירש רש״י שקדתי בעלמי לכל היום חרפוני לויבי מהללי בי נשבעו) לומר מכח שהם בעלים על טוב בלילה ובשתי׳ ולכי חסר לחם ע״ז הם מתהוללים (כי לחר כלחם לכלתי ושקוי בבכי מסכתי) (מפני זעמך וקלפך כי נשלתני ותשליכני) לומר מכח שהשלכתנו מלילך ושלקת שכינתך ממנו מתוך כך

קַצַּר יָמָי: אֹמַר אֵלִי אַל תַּעֲלֵנִי
בַּחֲצִי יָמָי בְּדוֹר דּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ:
לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
שָׁמָיִם: הֵמָּה יֹאבֵדוּ וְאַתָּה תַּעֲמֹד
וְכֻלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ כַּלְבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם
וְיַחֲלֹפוּ: וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא
יִתַּמּוּ: בְּנֵי עֲבָדֶיךָ יִשְׁכֹּנוּ וְזַרְעָם
לְפָנֶיךָ יִכּוֹן: קג לְדָוִד בָּרְכִי
נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם
קָדְשׁוֹ: בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְאַל
תִּשְׁכְּחִי כָּל גְּמוּלָיו: הַסֹּלֵחַ לְכָל
עֲוֹנֵכִי הָרֹפֵא לְכָל תַּחֲלוּאָכִי:
הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיַּיִכִי הַמְעַטְּרֵכִי
חֶסֶד וְרַחֲמִים: הַמַּשְׂבִּיעַ בַּטּוֹב עֶדְיֵךְ
תִּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיִכִי: עֹשֶׂה
צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים לְכָל
עֲשׁוּקִים

קג לדוד

ברכי נפשי את ה' נאמר במזמור הזה שלשה פעמים ברכי נפשי ברכי המזמור ואחר נסוף נגד רוח נפש ונפשה וכולן הן נכוח הנפש ועליהן נאמר שלש פעמים (ברכי נפשי את ה') לכל כנגד הגוף שהיו רק לאחר פעם אחת (וכל קרבי את שם קדשו) כפירש הר"ע ורד"ק כל קרבי קראי על גוף והכוונה שהרמ"ח איברים שהם בגוף הן סוד רמ"ח מצות עשה וכענין המפורש למעלה וכל עצמותי תאמרנה ורמז הוא עוד עניין בת"ם שלש פעמים (ברכי נפשי את ה') לומר לנרך לשבח את השם הוי' שהוא נסוד החסד והרחמים ולומר שלש פעמים ברכי נפשי את ה' כנגד שלש חיבי חסדי' ורחמי' שהקב"ה עשה לנרם וכנגד כל הני חסדים נאמר (ז תשפיל כל גמוליו) ומפרש ואזיל ומהו הן החסדים והרחמים לז"ל הרשתן הוא (הסולח לכל עוניכי) שהקב"ה מוחל וסולח עונות של אדם והשניה הוא (הרופא לכל תחלואיכי) שהקב"ה מציל לאדם מכל חליים ומסטין אפר מגיפו ח"ו לאדם מצד חטאים ע"י תפרו ז"ל אין יסורין בלא עון והשלישית הוא (הגואל משחת חייכי) שהקב"ה מציל את האדם מגיהנם שהוא ח"ו מצד חטאיו והקב"ה מצילו לאדם מכל הני ג' מצד מדת הרחמים והחסידות ולזה מפרש הטעם (המעטריכי חסד ורחמים) והוא הנותן לאדם הן הני שלשה דברים והכנגד הני שלשה פעמים ברכי נפשי את ה' שהוא שלשה דברים שלשה אחר שלשה דברים שלאחריו כנגד מה שאחר (כסולח לכל עוניכי) אחר (המשביע בטוב עדיך) הייגו בעת זקנתי (תתחדש כנשר נעוריכי) הענין כזה כמו שכשר שהוא מחלש מעוריו עד מאה שנים וכדלקמן במדרש כך יתחדשו כעוריו שלא על מאה שנים לענין העונות להיות לגו דין קטן כמו שאמרו רז"ל שבדורות הראשונים היה על מאה שנים דין קטן ולא היה כך עכשיו על מאה שנים וע"ז אמר מתפללין שהקב"ה לא יעניש לאותו על ק' שנים להיות דין קטן הנרמז בחילת נעוריכי ואם שאחר לאדם את דין קטן שלא יענש לאותו ועליו ונכנך הבני (הרופא לכל תחלואיכי) נגד זה אמר (צדקות ה') שהקב"ה עושה צדקה עם האדם לרפאותו ועל זה עומד למעלה

הק"ב לגיכו כן (כי הפקיף ממרום קדשו ה' משמים אל ארץ הביט) לומר שלף שהק"ב הוא בשמים הביט ורואה מה שבארץ ויכול להעזיר עליהו ויכול לגאול לאותו כאשר' ולזה אמר (משמים הביט לשמוע לקנת אסיר לפתח בני תמותה) כייגו הגלות שנאסנ לאויבי ועל לאותה שעה אמר (להתפן עמים יחדיו וממלכו' לעבוד את ה') שלא יעגו ויאמרו כל הלאומות הנאספרים כי ה' לאחד ושמו לאחד ולז"ל ענה בדרך כוחי קצר ימי סובב למעל' אל תפלת ישראל כשהלכו מלי' לגולה בדרך ונמה ואם השמים על לאות' שעה אמרו (ענה בדרך כוחי) ולז"ל (אל תעלני בחצי ימי בדור דורים שנותיך) לומר שלא לאות ח"ו ומאת' בדרך ולאן ואסר לאם בחצי ימיגו כי לף שלא חטאגו אין הק"ב יכול לכלות לאותנו ח"ו מן העולם מטעם שנתבגו למעלה מפוס שאין הק"ב יכול לכלות לאומה לאחה על שיכלה שרש תפילה למעלה דכתיב יפקוד ה' על נצח מרום נאחיל מחילת כנגד הק"ב הק"ב מכלה שרש תחיל' ולק"ב לאומה ומלי"כ ישראל שהן לחת שוש שרי יתבר' עצמו ולא לחת סוס שר וכק"ב הוא חי וקיים לעולם מחילת גם אתו חייבים להיות קיימי' לעולם ולז"ל לכלותינו מעולם ח"ו וכנגד זה אמר אל תעלני בחצי ימי לאות בשרו' הגלו' ולאה מפוס (לפנים הארץ יסדת ומעשה ידיך שמים הוא יאבדו) ר"ל שמים הם השרי' שהם מעשה ידיך של הק"ב שהוא בשמים הם יאבדו ומחילת שפיר הוא שמכלה לאן"כ גם הלאומות לנגד על הק"ב (לאחד תעמוד) לעולמי עד ועל הק"ה ושריהם לאחר (וכולם כבגד יבלו כלבוש תחליפם וחלופו) ר"ל שהשרים וגם הלאומות הוא יחליפו מן העולם כמו המחליף בגד ומסליכו את הישן וכולו לת האדם כן יפליך הק"ב לת הלאומות מן העולם ויתן המלוכה לזרעו של יעקב וכם יהיו לעולמי עולמים ולאה יפוס (ואתה הוא ושנותיך לא יתמו) שהק"ב הוא חי וקיים בזכות (בני עבדיך) אלו בני אברה' יצחק ויעקב (ישכונו) לעולם בארץ ישראל לעתיד לאה מפוס וזרעם לפניך יכון לפניך הבל ולא לפני השרים כמו הלאומות (ואתה הוא ושנותיך לא יתמו) מחילת גם ישראל לא יתמו וק"ל :

עֲשׂוּקִים: יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו: רַחוּם וְחַנּוּן
יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חָסֶד: לֹא
לָנֶצַח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִטּוֹר: לֹא
כַחֲטָאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ וְלֹא כַּעֲוֹנֹתֵינוּ
גָּמַל עָלֵינוּ: כִּי כִגְבֹהַּ שָׁמַיִם עַל
הָאָרֶץ גָּבַר חַסְדּוֹ עַל יְרֵאָיו: כְּרָחֵק
מִזְרָח מִמַּעֲרָב הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת
פִּשְׁעֵינוּ: כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים רִחַם
יְהוָה עַל יְרֵאָיו: כִּי הוּא יָדַע
יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ: אֱנוֹשׁ
כֶּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ:
כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ וְלֹא יַכִּירֶנּוּ
עוֹד מְקוֹמוֹ: וְחֶסֶד יְהוָה מֵעוֹלָם
וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי
בָנִים: לְשֹׁמְרֵי בְרִיתוֹ וּלְזֹכְרֵי
פִקֻּדָיו לַעֲשׂוֹתָם: יְהוָה בַּשָּׁמַיִם
הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה:

ברכו

ממטעו של חולה ועושה עמו צדקה ורופא לותו וכנגד המלאכי
מלמ' פעמי' וזהו כרחו מזרח ומערב וזה שהוקשו המפרשי' למה לה
למר כרחון דרוש וכתבו משום דלעין שם ישוב וקשיא דבר
המיושב ולדעתי מעיקרא דדינא לא קשי' מידי כי העולם הוא
על שלש דפנות ולא כפנות פתוח ומי
שעשה עמו מלאכי יבא ויסתום דופן
הר' ולכך מוכרח לומר שיעור מרחק
מזרח ומערב כי מרחק דרום לכפון
אין לו קצה כי אין לו דופן וכל
החפצי' ומדות טובות שהק"ב מטיב
עמהן הכל מצד רחמיו שאינו בתוקף
בנים למקום (וכרחם אב על בנים
רחם ה' על יריאיו) ורמז במלת
יריאיו כי אין ישראל נקראין בנים
למקום אלא כשעושין רצונו של מקום
ולזה אמר (כי הוא ידע יצרינו זכור
כי עפר אנחנו) וכתרגומו הוא ידע
יצרינו ביום שהמחשבה יתנה ע"כ זה
הגורם שהק"ב מתנהג עמהן במדת
החסד והרחמים מטעם דיצרו הוא
לרעה ולזה אמר (אנוש כחציר ימיו
כציץ השדה כן יציץ) לומר שימיו
הולכין וכלין כמהרה קודם גלות אלה
שנים וע"כ הדין נותן לבל תתעצם על
חטאתיה כימו דורות הראשונים ופסוק
זה סובב והולך מלפניו ומה שאמר
הקדימו כעסר מעוליכי וכדפרשנו
ולא"ת (כי רוח עברה בו ואינינו
יכירנו עוד מקומו) לומר שימיו
בדורות הללו כלין כמהר' ובדורות
הראשונים היה להם לין קטן בחוצות היתים וכשביל כך הדין
נותן שהק"ב יחום ורחם עליהן כרחם אב על בנים וזה הגורם
(והחסד ה' מעולם ועד עולם) שיהיו מנוד' שנים על הארץ
או ממזרח למערב שהוא מעולם ועד עולם וכדפרשנו שהוא מלך
ת"ק שזהו החשבון המ' טוב' מרוב' ממדת הפרעונות וכל הלא
דווקא (לשמרי בריתו ולזכרי פקודיו לעשותם) פירוש
שהק"ב יתשלם שכר מי שחסם מלות שנים חסר"כ בעבירו' ליהו
כן רק שהוא ליהם וכו"ל וכו' זה דווקא בבני אדם שיגדל לחטוא
וכתו שאמר בפסוק למעלה כי הוא ידע יצרנו זכור כי אפר אנחנו
שאנו בסוד הגשמי מעפר ויהיה"ר שיתשלם בנו ולכן הק"ב מוסיף
עלינו חוט של חסד ורחמים לבל על נפל מעל' לחמר (ה' בשמי'
הכין כסאו וגו' ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול

דברו

דבריו) כי כתם חזק לקוי' פקודת ה' במסירת שתין לכם י"ם
להחטיאם וכנגד נגף השמים כגון שמש וירח וכוכבים ומזלות
שתין לכם ב"ב סוס י"ב כר עליכם לאמר (ברכו ה' כל מלאכיו
משרתיו עושי רצונו) שהם עושין רצונו שלמקום במסירות כי
מי הוא במעבד כמו כן שלש שהשורר
שבעים הוא י"ב כר במעבד וכנגד
שאר ברוחים כגון שמים וארץ ימים
ונהרות חיות ועופות ומלכות ושאלים
שהם עושים רצונו של מקום במסירות
כי אין בהם כח במעבד הוא ב"ב כר
עליהם לומר (ברכו ה' כל מעשיו
בכל מקומות ממשלתו) אבל נפש
האדם לומר (ברכי נפשי את ה' ולא
נתנו אדם שלא את ה' ולא במלאכי'
ונצח השמים לרמז על הכרוביי' ות"ח
שהם מברכי ה' וכמו שאמרו רז"ל את ה'
לרבות ת"ח :

קד ברכי נפשי את ה' המזמור
הזה סובב והולך
לאחר המזמור שלפניו ומדבר בקבלת
התורה והמצות ויותר מדבר מעניין
שכר של קיומם ועל עת קבלתם התור'
לומר (ברכי נפשי את ה') לומר
שהנפש מתברך שהו על שהחזירו
בשמחה שבנוף בלותו שעה וכמו שדרשו
רז"ל לומר ריב"ל בכל דבור ודבור
שיצאו מפי הק"ב פרש' כשמתן
תור' הק"ב והחי' לותן ויחוד"ש מזמו'
שלפניו ע"פ שה דקית' במדרש וז"ל
ברכי נפשי את ה' גדלת תלות זה ש"ה
הגדול' והגבור' גו' ומתנשא לכל
רואש גו' לומר ר' נחמני לתה מוני' כבל
מקלסין להק"ב שנאמר מחזר
ועד מבוקו ולין קילוס גדול מלפני הק"ב יותר מקילוסו של
ישראל שנ' עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו תדע לך שכך כתיב
למעלה ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע קול דבריו
עושה כל דברו היה לומר שכשאדם שומע ואינ"ש עושה לומר
כן שלח ישראל שכתוב מדבר שעשאו בני שכשהוא
לנשתע שלאמרו כל שאר דבר ה' נעשה ונשמע ומשמקלסין ישרא'
מקלסין המלאכים שהרי כתיב בתרי' ברכו ה' כל מלאכיו
חילו המלאכים הוי מקנסת לכל רואש ישראל שנאמר כי תשא
את ראש בני ישרא' עכ"ל ברי כוונ' המדר' הולך וסוב' לשבחו
שמזמור הזה ברכי נפשי מדבר על שעת קבלת התור' ובדפרסנו
לעיל מחובר על הפסוקים שלפניו במזמור שאר לפניו כמ"ש
ברכו ה' מלאכיו וגו' ברכו ה' כל מעשיו בכל
התור' כמו שדרש במדרש כב"ל ועל זות' שעה פתח כאן במזמור
המזמור הזה (ברכי נפשי את ה')
לומר על קבלת התור' מתברכו כל
הנפשו' לה' על שהחזירן לניף והמלך
מפרש זה בהדיא במ"ש לך ה' הגדולה
וגו' עוד תדע לך שכן כתיב למעלה
ברכו ה' כל מלאכיו גו' כוונת המדרש
לפרש הפסוק דברכי נפשי על קבלת
התורה ולאחר שלח הפסוקי' לנפשו
המזמור שלפניו וכדפרשנו ועל זותה
שעת קבלת התור' לומר (בגלת תלות)
ודרש המדרש בתגדלת עד מאוד עד
שלא יכלו מלאכים גדול היות מאוד
ומשיכלו מלאכים בתגדלת מאוד ע"כ
הרמז רמז על קבלת התור' שהי' תיכף
לאחר יציאת מלרים שהו יתגדל שמו
יתברך ועל שעת של קבלת התור' לומר
(הוד והדר לבשת) וז"ל המדרש
הוד והד' לבשת וכו' לעתי' יתן הק"ב
שכיסא למלך במשיח ולא למלך בבשר
ודם שנותן הק"ב שלא כל מי שיבוא בתור'
שנאמר גדולים מעשה ה' ודרש מעשה
ה' שלא לעזות שנאמר ולעזותו מקנ'
ה' לומר מה שכתו הוד והדר פעלתו
ע"כ הרי לך בזכות הלעזות שקבלו
זכו להוד והדר ועל זות' שעה כלומר
(הוד והדר) לבשת ועל זותו שעה
לומרו (עטה אור כשלמ' גוט' בשמים
כיריע') כמו שהוקשו רז"ל כתי' כי
מן השמי' לברתי עמכם וכתי' וירד ה'
על הר סיני כיצד מתקיימין שני כתובים הללו אלא מלמד שהורי
הק"ב בשמים על הר סיני וע"ז לומר (נוט שמים) על הר סיני
כיריע' כמו יריע' על פני ארץ ועל זותה שעה של מעמד הר סיני
לומר (המקר' במים עליותיו השם עשים רכובו) וז"ל בשעה
שרכובו בכחי עבי לאחר בשיבי ולאחר במצרי' ע"כ בשם
נלמד (עושה מלאכיו רוחות) ודרש במדרש שירד הק"ב בשם
ביבוי מ"ה על הר סיני וי"ל קן ריבוי מ"ה שם
לוהט) ובשעה שמקלסין ישרא' בשיבי מקלסין המלאכים
לאחריהם על כ"ל במדרש ועל זות' שעה לומר (יסד ארץ על מכוני

בָּרְכוּ יְהוָה מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי
דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ: בָּרְכוּ
יְהוָה כָּל צְבָאָיו מְשָׁרְתָיו עֹשֵׂי
רְצוֹנוֹ: בָּרְכוּ יְהוָה כָּל מַעֲשָׂיו בְּכָל
מְקֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת
יְהוָה: קד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה יְהוָה
אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר
לָבָשְׁתָּ: עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה
שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה: הַמְקָרֶה בַמַּיִם
עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם עָבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ
עַל כַּנְפֵי רוּחַ: עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת
מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט: יָסַד אֶרֶץ עַל
מְכוֹנֶיהָ בַּל תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד:
תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ כִּסִּיתוֹ עַל הָרִים
יַעַמְדוּ מָיִם: מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן
קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן: יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ
בְקָעוֹת אֶל מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם:
גְּבוּל שַׂמְתָּ בַּל יַעֲבֹרוּן בַּל יְשֻׁבוּן
לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים
בַּנְּחָלִים בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן: יַשְׁקוּ
כל

כָּל חַיְתוֹ שָׂדַי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם׃
עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוֹן מִבֵּין
עֲפָאִים יִתְּנוּ קוֹל׃ מַשְׁקֶה הָרִים
מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע
הָאָרֶץ׃ מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב
לַעֲבֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן
הָאָרֶץ׃ וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ
לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב
אֱנוֹשׁ יִסְעָד׃ יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי
לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע׃ אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים
יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ׃ הָרִים
הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים סְלָעִים מַחְסֶה
לַשְּׁפַנִּים׃ עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים
שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ׃ תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וִיהִי
לָיְלָה בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר׃
הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ
מֵאֵל אָכְלָם׃ תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן
וְאֶל מְעוֹנָתָם יִרְבָּצוּן׃ יֵצֵא אָדָם
לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבָדָתוֹ עַד עֶרֶב׃ מָה
רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה
עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ׃ זֶה
הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין
מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדֹלוֹת׃
שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ
לְשַׂחֵק בּוֹ׃ כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן
לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃ תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן
תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן טוֹב׃ תַּסְתִּיר
פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן
וְאֶל

כל תמוט) ע"ד שאמרו רז"ל ויעמדו תחת הר מלמד שכפה עליהם הר כגיגות ואומר להם אם אתם מקבלין התור' מוטב ואם לאו כאן תהיה קבורתכם וזהו מכח התנאי שהתנ' הקב"ה עם מעשה בראשית כשביל ישראל ובלשון מקראי דיו בשביל שמלמד שהתנ' הקב"ה עם תנאי במעשה בראשית שאם ישראל מקבלין התור' מוטב ואם לאו הרי אתם מחזיר העולם לתוהו ובוהו ומזה מילתא בשמיא ע"י קבלת התור' יסד הארץ על מכונה כל ימות העולם שלא יתמוטט העולם להחזירו לתוהו ובוהו (תהום כלשון כסיתו) לשון שלא לקבל התור' כי העול' תוהו ובוהו (על ההרים יעמדו מים) לשון בשעת בריאת העול' היו המים מלאים כל העולם והיה העולם לתוהו ובוהו עד מן גערתך ינוסון ופירש רש"י כשאמר יקוו המים מתחתו הקול יתפזון ונקוו אל מקום אחר ויבשת לשם ע"כ וזהו לשון תלולי לא קבלו התור' כי העול' חוזר את העולם לאחוריו תוהו ובוהו כשראשון לו יאמר מן גערתך ינוסון מן קול רעמך יתמוהו קראי על כל העול' כי בתוהו שעשה שמים וארץ קולו של הק"ב בקבלת התור' כדכתיב קול ה' בכח מלוני כל העולם כשנורין שרשי הק"ב להחזיק את עולמו כלשיטת מתרגמים וזהו מכח תנאי הנ"ל היו שנורין כך ועל זה אמר (יעלו ההרים ירדו בקעות) כל זה היה בשעת קבלת התור' שרקדו ההרים כאילו ליתן שלומים התור' עד שאמר להן הק"ב למה תקנאו הרים גבנונים זה בעלי מומין לתוכם ולכך (על ההרים) הוא הר סיני (יסדת להם) ליתן להם התור' ובזכות שעשו קבלת התור' (גבול שמת בל יעבורון) על ישובון לכסות הארץ) לומר שעוד לא יחזור העולם לתוהו ובוהו ולמה מכוסה (המבלי מעיבים) זה תור' שמבלבלים למעיין של מים המבבר (המחלים בין ההרים יהלכון) זהו שאמרתי שמשלו בתוהו עשה להרים גדולים ותקיפי לחזק וכן מצינו במדרש שהמשיל התורה להרים מתוך חביבתן כך מדמה כאן בשעת קבלת התור' ישראל להרים ובשביל שהתור' נמשלה למים לכך אמר הק"ב (ישקו כל חיתו שדי) ודרשו רז"ל הללו הר"ב הללו גם הם שותין מן קבלת התור' כי הללו מקבלו ישראל את התור' היה כל העול' תרד ונם הם נכללו ועל זאת שעה אמר (עליהם עוף השמי' ישכון) ודר"ע הללו המלאכי' (מבין עפאים יתנו קול) היינו בשעת קבלת התור' אחר שאמרו שישראל מקבלין היו בתים המלאכים ומקבלין נ"ב וכנ"ל ולפי שהדם חומ' ישראל להרים והתור' למי לכך אמר (משקה הרים מעליותיו ונו') לומ' התור' והמצות שהם' פירות מעש' ידיהם משביע לעולם מטעם שמזונות תחת מעש' ידיה כן בתם' והן נבנו ולכך הק"ב בהנותן לעורב פרנסת בלדם אמר (מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבדת האדם) שהם לעוסיה בהמה ועשב לעבדת האדם להוציא לחם מן הארץ (ויין ישמח לבב אנוש) לומ' שהתור' והמצות שהם' פירות מעש' ידיהם משביע לעולם מטעם שמזונות תחת מעש' ידיה כן בתם' והן נבנו ולכך הק"ב בהנותן לעורב פרנסת בלדם אמר (מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבדת האדם להוציא לחם מן הארץ ויין ישמח לבב אנוש) שהכל רמז על שהק"ב הנותן לנו מזונות תחת מעש' ידינו היינו המצות שקבלנו ולכך אמר למעל' תשת חשך ויהי לילה בו תרמש כל חיתו יער (הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם) תזרח השמש יאספון ואל מעונתם ירבצון) יצא אדם לפעלו ולעבדתו עד ערב) מה רבו מעשיך יהוה כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדלות) שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו) כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו) תתן להם ילקטון תפתח ידך ישבעון טוב) תסתיר פניך יבהלון תסף רוחם יגועון ואל

וְאֶל עָפָר יָשׁוּבוּן: תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ
יִבָּרְאוּן וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה: יְהִי
כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה
בְּמַעֲשָׂיו: הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד יִגַּע
בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי
אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: יֶעֱרַב עָלָיו
שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה: יִתַּמּוּ
חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד
אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה הַלְלוּיָהּ:
קה הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ
הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ
זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו:
הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב

מְבַקְשֵׁי יְהוָה: דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מוֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי
פִיהוּ: זֶרַע אַבְרָהָם עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זָכַר
לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק: וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב
לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: בִּהְיוֹתָם מְתֵי מִסְפָּר
כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְּכוּ מגוי אֶל גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ אָדָם לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח
עֲלֵיהֶם מְלָכִים: אַל תִּגְּעוּ בִמְשִׁיחָי וְלִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ: וַיִּקְרָא רָעָב עַל הָאָרֶץ כָּל מַטֵּה לֶחֶם
שָׁבָר: שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף: עִנּוּ בַכֶּבֶל רַגְלוֹ בַרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ: עַד עֵת
בֹּא דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרָפָתְהוּ: שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ מֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ: שָׂמוֹ אָדוֹן לְבֵיתוֹ
וּמוֹשֵׁל בְּכָל קִנְיָנוֹ: לֶאְסֹר שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וּזְקֵנָיו יְחַכֵּם: וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרָיִם וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם:
וַיֶּפֶר אֶת עַמּוֹ מְאֹד וַיְעַצְמֵהוּ מִצָּרָיו: הָפַךְ לִבָּם לִשְׂנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו: שָׁלַח מֹשֶׁה עַבְדּוֹ
אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ: שָׂמוּ בָם דִּבְרֵי אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתִים בְּאֶרֶץ חָם: שָׁלַח חֹשֶׁךְ וַיַּחְשִׁךְ וְלֹא מָרוּ
אֶת דְּבָרוֹ: הָפַךְ אֶת מֵימֵיהֶם לְדָם וַיָּמֶת אֶת דְּגָתָם: שָׁרַץ אַרְצָם צְפַרְדְּעִים בְּחַדְרֵי מַלְכֵיהֶם:
אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב כִּנִּים בְּכָל גְּבוּלָם: נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד אֵשׁ לֶהָבוֹת בְּאַרְצָם: וַיַּךְ גַּפְנָם וּתְאֵנָתָם
וַיְשַׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם: אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וְיֶלֶק וְאֵין מִסְפָּר: וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב בְּאַרְצָם וַיֹּאכַל פְּרִי
אַדְמָתָם: וַיַּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאַרְצָם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנָם: וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאֵין בִּשְׁבָטָיו כּוֹשֵׁל:
שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצֵאתָם כִּי נָפַל פַּחְדָּם עֲלֵיהֶם: פָּרַשׂ עָנָן לְמָסָךְ וְאֵשׁ לְהָאִיר לָיְלָה: שָׁאַל וַיָּבֵא

שליו

מעשיך ה') היינו כל המעשי' הנוכרי' מטע' (דכול' נחכם' עשית') היינו נחכם' פתור' והמנו לכתבי' רקמי' חכם' ירקת שהי' מלא' כתרן קניניך וכאלו אתב' יסרל קנין קנין אחד תור' קנין אחד כו' לומ' סיפרו זכו לכל שה נזכו' פתור' ומפר' ותו' דמה סיב' של כל הנבחי' הלל' לזה אמר (היס הנגול) וז"ל המדרש היס נגדול זה פתור' תרכ' מקרן ומיני יס רתב' (שם רמס ותין מספר) הלו המסכתות דכר קפרק ורב' חיות (חיות קטנות עס גדולות) הלו תלמידין שם לניות יהלכון הלו בני התלמידים זה לזה טהור וזה לזה טמא לויתן זה יצרת לשחק בו שכל מי שמתלוס עמהן עתיד לשחוק עמהן לעתיד לבא עכ"ל הרי לך שכוונ' המדר' הולך וסובב לדרכינו שהפסוק מפרש שכר התור' שהוא הקרן הנזכר בע"כ ולעתיד לבא והפירות בע"ה וכנגד הפירות אמר (כולם שיך יצרנין לאת את אלקים בעתו:

קה הודו לה' קראו בשמו נ' הנה המזמור הזה כנר

שָׁלָיו וְלֶחֶם שָׁמַיִם יִשְׂבִּיעֵם: פָּתַח צוּר וַיָּזוּבוּ מַיִם הָלְכוּ בַּצִּיּוֹת נָהָר: כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ אֶת אַבְרָהָם עַבְדּוֹ: וַיּוֹצֵא עַמּוֹ בְּשָׂשׂוֹן בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו: וַיִּתֵּן לָהֶם אַרְצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יָרָשׁוּ: בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּ הַלְלוּיָהּ:

קו הַלְלוּיָהּ הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְהוָה יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ: אַשְׁרֵי שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט עֹשֵׂה צְדָקָה בְכָל עֵת: זָכְרֵנִי יְהוָה בְּרָצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנִי בִּישׁוּעָתֶךָ: לִרְאוֹת בְּטוּבַת בְּחִירֶיךָ לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחַת גּוֹיֶךָ לְהִתְהַלֵּל עִם נַחֲלָתֶךָ: חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ הִרְשָׁעְנוּ: אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם לֹא הִשְׂכִּילוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ לֹא זָכְרוּ אֶת רֹב חֲסָדֶיךָ וַיַּמְרוּ עַל יָם בְּיַם סוּף: וַיּוֹשִׁיעֵם לְמַעַן שְׁמוֹ לְהוֹדִיעַ אֶת גְּבוּרָתוֹ: וַיִּגְעַר בְּיַם סוּף וַיֶּחֱרָב וַיּוֹלִיכֵם בִּתְהֹמוֹת כַּמִּדְבָּר: וַיּוֹשִׁיעֵם מִיַּד שׂוֹנֵא וַיִּגְאָלֵם מִיַּד אוֹיֵב: וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: וַיַּאֲמִינוּ בִּדְבָרָיו יָשִׁירוּ תְהִלָּתוֹ: מִהֲרוּ שָׁכְחוּ מַעֲשָׂיו לֹא חִכּוּ לַעֲצָתוֹ: וַיִּתְאַוּוּ תַאֲוָה בַּמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֵל בִּישִׁימוֹן: וַיִּתֵּן לָהֶם שֶׁאֱלָתָם וַיְשַׁלַּח רָזוֹן בְּנַפְשָׁם: וַיְקַנְאוּ למשה

כנר פרשתי למעלה בסד' בתפלת ערבית ערוך שלחן: קו הללויה הודו לה' כי טוב נו') הנה נפרש כולו בפרק כולו המזמור הזה נפרש תחילה הענין למה מניחו בדעת רז"ל דבשלש הגאולות האמר כולם בזכות שלש זכות אבות ובגאולה אחרונה אחר יבי' במהר' הוא בזכות יעקב וענין זה פרשתי בתורת הקדמה בסד' התפלה בהקדמת כתר מלכות ע"ש מ"מ על זה טעמתי בעי ויבואר זה ע"פ מה דאיתא בגם"ס דקדושין דף י"ח ע"ב וז"ל הברייתא ופודין אותו בעל כרחו כו' ע"ש ומסיק הגמרא וז"ל אמר רבה למייתר בע"כ דתדון אמר ליה אביי כו' אלמה נקט מרגנית בידיה ואביאין ליה חפיסת אלמה אמר אביי בע"כ דאמר מפשט ומקשינן למאי תיובתיה בכפיותו דלמא בדר' חזי ומזגן לה ומשני הא מני ר' שמעון דסבר אין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר שפחה כו' וכתבו התוספות וז"ל אמר אביי בע"כ דאמר בקונטרס אם יש לו כופין אותו ופורע אותו וק"ק לבר"ם ה"מ מילי קאמר בסמוך ה"כ דאמר ומזגין לה ומילי תועלת במכירת מאחר שכופין אותו לפדות ומפיק ל"ל דכפוף נמי משפחתו לפדות בע"כ דאמר מסו' אלא ניחא ליה לאדם שתחזור לביתו ויהי' פרנסתו אצל עני כו' ע"כ וק"ל מינו כאן שני פרושי על ופודין אותו בע"כ דאמר הוא אחד הוא כפשטא דמ"ר והשני כפשטא התוספות לכופין לגבי משפחה' מסוס פגם משפחה וכיוצא בזה הגאולות הם בזכות האבות כדמיון כופין על בני משפחה' מסו' פגם משפחה' אחים לשיטת רש"י דפרוסה הוא לכופין אחים ובע"כ דאמר היינו אמר ממש ה"ה מצינו ליעקב רווח ובכל הגאולות ממה נפשך לפעמים שהיה בע"כ דאמר הוא מצינו שעשאם שלחו דתמיהין בת לשמו יתברך או בע"כ דבני משפחה והיינו בזכות האבות ועוד דבני פרוסים הגלו יפה המפורש בתחלת המזמור הזה על הגאולה

ממה נפשך וכן לפתח בו סיים ודאשתו מוען בסופו וסופו ברישו וכן ח"ת (הללוי הודו לה' כי טוב כל"ח) לומר שהטובות והחסדים אשר יניע ליעקב לפדות אותם מתחת ידיהם ממנפש דלעולם וזהו כי לעולם חסדו וכנגד שיטת רש"י אשר מפרש בע"כ דאמר ממש שהכפי הוא על הלא לפדות לחורות שנברו זו אחר (זכריהו ט' ברעון עתך פקדיהו ניסוערך) לומר שהישוע יניע מאת שמו יתברך עלינו כי החיוב של הפדיה הוא על הלא עלינו וזהו פקדיהו ניסוערך מאי אחרת דדילמא הלא' כשיטת התוספות דהחיוב הפדי' הוא על בני משפחת' לחורות שיטה זו אמר (זכריהו בטוב בחירך) ודרשו רז"ל זהו בזכות אבות אשר כולם נקראו בשם בחירו כו' וזהו אשר יתרוס לנו (לשמו בשמח' גוים) שיהיו בעת הגאולה דאז ימלא שחוק פיהו גום' ואז מותר לשחוק משל"כ בעת הגלות דאסור למלא שחוק פיו ועל זאת' שעה נאמר (להתהלל עם נחלתיך) שיהיו בגאולה ואז יחזירו לנו נחלתינו הוא נחלת ג"י ולדעת שניהם הוא הטעם משום פגם משפח' ולחורות שנברו זו אמר (חטאנו עם אבותינו) ובקש ע"ז הלשון ולא הלא' בזכות לא חטאו ואף אם נאמר שחטאו הלא לא חטאו הבני עם בזכות זמנן אחר הלא שפרושו על עם אבותינו הכוונ' הוא שהחטא שהיה הוה אשר חטאנו על אבותינו שייכו בפגם משפח' שאחתו מאברהם נחטאנו ולפם בפגם משפח' ולפם הענינו הרשענו מצד פגם משפח' וז"כ זהו הטעם החיוב על פדיון לדעת שניהם בין לדעת רש"י דאמרים על הלא בין לדעת התוספו' דאמרים על בני משפח' דהכל תלוין בע"כ דהלא משום פגם משפח' וכדי שלא תקשה לשיט' התוספ' דרש"י ז"ל דאמרים בע"כ דבני משפחת' ג"כ דקשה מאי הוי שאחר בע"כ דהלא וכקושיות התוספות לכן הקשים המשורר תירון התוספות

למשה במחנה לאהרן קדוש יהוה:
תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על
עדת אבירם: ותבער אש בעדתם
להבה תלהט רשעים: יעשו עגל
בחרב וישתחוו למסכה: וימירו
את כבודם בתבנית שור אכל
עשב: שכחו אל מושיעם עשה
גדלות במצרים: נפלאות בארץ
חם נוראות על ים סוף: ויאמר
להשמידם לולי משה בחירו עמד
בפרץ לפניו להשיב חמתו
מהשחית: ויאמאסו בארץ חמדה
לא האמינו לדברו: וירגנו
באהליהם לא שמעו בקול יהוה:
וישא ידו להם להפיל אותם
במדבר: ולהפיל זרעם בגוים
ולזרותם בארצות: ויצמדו לבעל
פעור ויאכלו זבחי מתים: ויכעיסו
במעלליהם ותפרץ בם מגפה:

ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה: ותחשב לו לצדקה לדר ודר עד עולם: ויקציפו על מי
מריבה וירע למשה בעבורם: כי המרו את רוחו ויבטא בשפתיו: לא השמידו את העמים אשר
אמר יהוה להם: ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם: ויעבדו את עצביהם ויהיו להם למוקש:
ויזבחו את בניהם ואת בנותיהם לשדים: וישפכו דם נקי דם בניהם ובנותיהם אשר זבחו לעצבי
כנען ותחנף הארץ בדמים: ויטמאו במעשיהם ויזנו במעלליהם: ויחר אף יהוה בעמו ויתעב
את נחלתו: ויתנם ביד גוים וימשלו בהם שונאיהם: וילחצום אויביהם ויכנעו תחת ידם:
פעמים רבות יצילם והמה ימרו בעצתם וימכו בעונם: וירא בצר להם בשמעו את רנתם:
ויזכר להם בריתו וינחם כרב חסדיו: ויתן אותם לרחמים לפני כל שוביהם: הושיענו יהוה
אלהינו וקבצנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך: ברוך יהוה אלהי ישראל

מגיע מלת שמו יתברך שהוא הלל שלנו כי פודין לות' בע"כ
הלל וכו' סיים (כרוך ה' אלהי ישראל מעולם ועד עולם פירש
הרד"ק מזמן הקטן ועד זמן לחרון כלומר כל הימים ע"כ לומר
שלפיט"ו כל הגאולות שם מלך ישתבח שמו יתברך כי הימים
מגיע עליו מלך שהוא שלנו וכופין
על הלל לפלוחה:

ספר חמישי

ליום ששי

קו הודו לה' כי טוב כי לעולם
חסדו נו') הנה
במזמור הזה מדבר על ד' לשון צריכין
להודות והענין מפורש בס"ם דברכות
פרק הרואה דף נ"ד ו"ל לחתר רב
תדבא צריכין להודות ירדי הים הולכי
מדברות ומי שהיו' וכתרפא ומי
שהוא בבית האסורים ויצא ירדי
הים הכלן דכתיב ירדי הים בניות
במים ואומר ויעמוד רוח סערה ויעלו
ממים ירדו תהומות ואומר יחוגו
וינועו כשיכור ואומר ויצעקו אל ה'
בצר להם ממצוקותיהם יוציאם ואומר
ישתוק סערה לדממה ואומר וישמחו כי
ישתקו ואומר יודו לה' חסדו ונפלאותיו
לבני אדם • הולכי מדברות הכלן
שנאמר תעו בישימון דרך עיר מושב
לא מצאו ואומר ויצעקו אל ה' וידריכם בדרך
ישר יודו לה' חסדו מי שחל' וכתרפא
בחיבוי חולי מדרך בשעה ומעוכתיהם
יתעטפו כל אוכל תתעב נפשם ויצעקו
אל ה' בצר להם ואומר ישלח דברו
וירפאם ואומר יודו לה' חסדו: מי
שהוא בבית האסורין הכלן דכתיב
יושבי חושך וצלמות כי המרו אמרי אל
ואומר ויכנע בעמל להם ואומר ויצעקו
אל ה' בצר להם ואומר יוציאם
מחושך וצלמות ואומר יודו לה' חסדו
נפלאותיו לבני אדם הללו יה:

ספר חמישי

ליום ששי

קו הודו לה' כי טוב כי לעולם
חסדו: יאמרו גאולי יהוה אשר
גאלם מיד צר: ומארצות קבצם
ממזרח וממערב מצפון וימים: תעו
במדבר בישימון דרך עיר מושב
לא מצאו: רעבים גם צמאים נפשם
בהם תתעטף: ויצעקו אל יהוה
בצר להם ממצוקותיהם יצילם:
וידריכם בדרך ישרה ללכת אל
עיר מושב: יודו ליהוה חסדו
ונפלאותיו לבני אדם: כי השביע
נפש שקקה ונפש רעבה מלא טוב:
ישבי חשך וצלמות אסירי עני
וברזל: כי המרו אמרי אל ועצת
עליון נאצו: ויכנע בעמל לבם
כשלו ואין עזר: ויזעקו אל יהוה
בצר להם ממצוקותיהם יושיעם:
יוציאם מחשך וצלמות ומוסרותיהם
ינתק: יודו ליהוה חסדו ונפלאותיו
לבני אדם: כי שבר דלתות נחשת
וברחי ברזל גדע: אולים מדרך
פשעם ומעונותיהם יתענו: כל
אכל תתעב נפשם ויגיעו עד שערי
מות

מן העולם ועד עולם ואמר כל
העם אמן הללו יה:

ספר חמישי

ליום ששי

קו הודו לה' כי טוב כי לעולם
חסדו: יאמרו גאולי יהוה אשר
גאלם מיד צר: ומארצות קבצם
ממזרח וממערב מצפון וימים: תעו
במדבר בישימון דרך עיר מושב
לא מצאו: רעבים גם צמאים נפשם
בהם תתעטף: ויצעקו אל יהוה
בצר להם ממצוקותיהם יצילם:
וידריכם בדרך ישרה ללכת אל
עיר מושב: יודו ליהוה חסדו
ונפלאותיו לבני אדם: כי השביע
נפש שקקה ונפש רעבה מלא טוב:
ישבי חשך וצלמות אסירי עני
וברזל: כי המרו אמרי אל ועצת
עליון נאצו: ויכנע בעמל לבם
כשלו ואין עזר: ויזעקו אל יהוה
בצר להם ממצוקותיהם יושיעם:
יוציאם מחשך וצלמות ומוסרותיהם
ינתק: יודו ליהוה חסדו ונפלאותיו
לבני אדם: כי שבר דלתות נחשת
וברחי ברזל גדע: אולים מדרך
פשעם ומעונותיהם יתענו: כל
אכל תתעב נפשם ויגיעו עד שערי
מות

דברי הגמרא עמו אין לו שהר חלק
דלמ' כפך הגמרא בפסר הפסוקים
כי הפסוקי' הם מהופכים תחיל' יורדי
מדברות וחק"כ יושבי בית האסורין
וחק"כ חולה וכתרפא וחק"כ יורדי
הים וחק שהתוספו' פרגיטו כזה וכתבו
וז"ל קרבא צריכין להודות יורדי הים
וכו' ותהלים לא חסר כזה בסדר אלא
תסיד הולכי מדבר רחטון דקרא נקט
סדר המסוכנין יותר תחיל' וגמרא
נקט האחרון תחיל' ע"כ ומיהו דברי
התוספות עלמא תמוהי הם דלמ'
נחית לא נקט בפסוק הסדר האחרון
כמו שגמר' וכן קשה להיפך על הגמרא
דמה רחה הגמרא לשמת הסדר בפסו'
ומה נת הגמרא להורות לנו כזה וגם
יש לדייק דלמ' הולכי ימים ומדברות
חמר לשון רבים ותחיל' תרתי הויכו
חול' וחסר בבית האסורים חמר לשון
יחיד ובקרא מציאו בכולהו לשון רבים
ומו דבתרתי קמייתי חמר יורדי ימים
והולכי מדברות ולא חמר ויצאו מפני
וחק"כ חמר חול' וכתרפא חסר בבית
האסורין ולא נקט בקרא לשון יחיד
ומו דבתרתי קמייתי חמר יורדי ימים
והולכי מדברות ולא חמר ויצאו מפני
וחק"כ חמר חול' וכתרפא חסר בבית
האסורין ולא נקט בקרא לשון יחיד
ומו דבתרתי קמייתי חמר יורדי ימים
והולכי מדברות ולא חמר ויצאו מפני
וחק"כ חמר חול' וכתרפא חסר בבית
האסורין ולא נקט בקרא לשון יחיד
ומו דבתרתי קמייתי חמר יורדי ימים
והולכי מדברות ולא חמר ויצאו מפני
וחק"כ חמר חול' וכתרפא חסר בבית
האסורין ולא נקט בקרא לשון יחיד

מוֹת: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם
מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ
וַיִּרְפָּאֵם וַיְמַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם: יוֹדוּ
לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם:
וְיִזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וִיסַפְּרוּ מַעֲשָׂיו
בְּרִנָּה: יוֹרְדֵי הַיָּם בָּאֳנִיּוֹת עֹשֵׂי מלאכה
בְּמַיִם רַבִּים: הֵמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה
וְנִפְלְאוֹתָיו בִּמְצוּלָה: וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד
רוּחַ סְעָרָה וַתְּרוֹמֵם גַּלָּיו: יַעֲלוּ
שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם בְּרָעָה
תִּתְמוֹגָג: יָחוֹגּוּ וְיָנוּעוּ כַּשִּׁכּוֹר וְכָל
חָכְמָתָם תִּתְבַּלָּע: וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה
בַּצַּר לָהֶם וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם:
יָקֵם סְעָרָה לִדְמָמָה וַיֶּחֱשׁוּ גַּלֵּיהֶם:
וַיִּשְׂמְחוּ כִי יִשְׁתֹּקוּ וַיַּנְחֵם אֶל מְחוֹז
חֶפְצָם: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו
לִבְנֵי אָדָם: וִירוֹמְמוּהוּ בִּקְהַל עָם
וּבְמוֹשַׁב זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ: יָשֵׂם
נְהָרוֹת לְמִדְבָּר וּמֹצָאֵי מַיִם לְצִמָּאוֹן:
אֶרֶץ פְּרִי לִמְלֵחָה מֵרָעַת יוֹשְׁבֵי בָהּ:
יָשֵׂם מִדְבָּר לַאֲגַם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה
לְמוֹצָאֵי מָיִם: וַיּוֹשֶׁב שָׁם רְעֵבִים
וַיְכוֹנְנוּ עִיר מוֹשָׁב: וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת
וַיִּטְּעוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי

תבואה

מסה כי ללא צורך הוא משל"כ בחולה וחבוש בבית האסורין ללא שייך סברת זו דלקיל למימר דדילמא לעולם חייב להודות אף בעודו חול' או בעודו חבוש ואפ"ה מסכחת לן קמי עשר' לחייבים אשר ילכו ממקום לאחר ללא ולא היו בחותם ככל' וכיון דלקיל מקום לטעות לכן מוכרח התנא לכפול בלשונו ולומר חולה וכתרפא דווקא וחבוש בבית האסורים וללא דווק' ולכך נקט התנא בים ומדבר לשון רבים להודות סברת זו לומר אף שהרב' היו ביורדי הים או בהולכי מדברות אפ"ה כולם חייבים להודות קמי עשר' אבל לחיים אשר בעלמן לינן היו בחותם ככל' וכן הם עצמן לינן המכון דלקי' חייבים כולם להודות רק שלחל יול' והבלתי יענו לתן וכתו שסובר חד תנא גבי חול' לכך הם יהודה בת להודות שכולן חייבי להודו קמי עשר' לחייבים זה כותב רש"י ז"ל ל' צריכין להודות כשיוצאין מן הכסכ' ורש"י מייתי ראיה לזה מבת החמור לת"כ וירוממוהו בקהל עם שבת ללמ' דצריך להודות בפני עשר' פסוק זה הוא אמר בסוף המזמו' והסוף המזמו' מדבר בעניו יורדי ימים לכן כתיב בסוף יקום סער' נומר זהו יורדי הים שם הם אשר יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם כני אדם אם לא היו בחות' ככל' ואעפ"י קאי וירוממוהו בקה' עם ללמד דצריך להודות קמי עשר' וגבי יורדי הים ג"כ לפרש בעניו אחר אלא כשיצאו משם דהא כולם אשר היו עמו על הים מוכ' היו בחות' ככל' ולינן מן המכון עשר' דנפלא' אלו לא היה בסוף המזמו' אלא יורדי הים הייתי יכול לפרש דקאי חול' או לחבוש בבית האסורין לכך מסיי' ב' מכח סברת סוף המזמו' ואסיק ליורדי הים ולחולו' ספיר מוכח דווקא אשר צריכין להודו' אשר הכילא אשר הכילא שהו יתברך ונפטר כשיצאו משם חייבין להודות להקב"ה אשר הצילם אשר היו שם ובחולי מדינת הסוכרים דזהו הברכ' הרע' על הטוב' דברכת הרע' לא שייך לומר אלא בשעת

על הרע' כמו על הטוב' דברכת הרע' לא שייך לומר אלא בשעת הצטערו ולא בשעת הנאתו ומשו"ה אמרי' בברכות דף נ"ד ע"ב דאין מברכין על הרע' בשעת הנאתו ומשו"ה אמרי' בברכות דף נ"ד ע"ב דאין מברכין על הרע' בשעת הנאתו ומשו"ה אמרי' בברכות דף נ"ד ע"ב דאין מברכין על הרע' בשעת הנאתו

רְאוּמָה׃ וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד
וּבְהֶמְתָּם לֹא יַמְעִיט׃ וַיִּמְעֲטוּ וַיָּשֹׁחוּ
מֵעֹצֶר רָעָה וְיָגוֹן׃ שֹׁפֵךְ בּוּז עַל
נְדִיבִים וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא דָרֶךְ׃
וַיְשַׂגֵּב אֶבְיוֹן מֵעוֹנִי וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן
מִשְׁפָּחוֹת׃ יִרְאוּ יְשָׁרִים וְיִשְׂמָחוּ וְכָל
עַוְלָה קָפְצָה פִּיהָ׃ מִי חָכָם וְיִשְׁמָר
אֵלֶּה וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְהוָה׃ קח
שִׁיר מִזְמוֹר לְדָוִד׃ נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים
אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה אַף כְּבוֹדִי׃ עוּרָה
הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר׃ אוֹדְךָ
בָעַמִּים יְהוָה וַאֲזַמֶּרְךָ בַּלְאֻמִּים׃ כִּי
גָדוֹל

נעת הרע, ולא יחר אינה משם שלו תתיל הטוב, ולהורות שיש
לו כח המשורר בסדר המנון וסידרן כסל המסוכנין להורות
שהברכות הם להמלת מסכנות כדי להיות ברכת הכלל החסוך
יותר תחיל, בסדר הפסוק יוסף"כ שם נאמר שהברכות הם
תלויות ג"כ אין לנו חילק בין מכסה
גדול לסכך קטן, להקדים או לאחר
אלא שכל הברכות שוות הם בין הרע,
גדולה בין הרע קטן, ולהרב, הסברת
למיסך להקדים ברכת הרע, קטנה
שהוא ניכל מעוונו ע"י הרע קטן,
שפ"כ שם אמרינן שהברכות הוא
לטוב, שפיר הוא להקדים ברכת טוב,
גדולה לפני ברכת טובה קטן, ולכך
התקנין שלאחר שרע, שר יהודע הפך
שהר הפסוק זה שם שפיר מה שהרך
לו לטוב, או הרע, ושפיר ר יהודע
הרך במלני חסדים טובים דהוא ברכ,
לטוב, ואחר שיגלו משם דווקא מברך
ואיתיי דיקי, לזה במה שמניח לא"כ
אלא שהיו ורוך לגודויי בלשי עשר,
דהתיר וירומטוהו בקהל עם ופירש"י
שהוא לשון כסוף פרשת המזמור
לאומרו שהוא קלקי על העניין הלאו בסוף דהיינו יורדי הים ובוזרי
הים ע"ל לפרש דיהרך בעודנו על הים וברכתו הוא על הרע,
לאחר, מקום יסול עשר, לאנשים שלא היו בשעת סכנ, וכדפרשנו
אלא ע"כ הוכח דכשיוצלין משם מברכין לאחר הצלתן ומחילה
אוכח דברכתן הוא על הטוב, ולא על הרע, ושפיר שברך ברוך
שגמלני חסדים טובים כי הוא ז' לשון נדיכין להודות מדבר
שברכת הטוב, שפיר לאחר יציאתן ומברכת הרע, לא קמיירי לא

קח שיר

הפסוק ולא התנה :

מזמור לדוד נכון לבי אלהים גומר ז"ל המדרש
לאחר ר' שמואל בר נחמני שם כוונ' לבך בתפלתך
אחת מכוסר שבשמעת כו' לאחר דוד הריני מכוון את לבי לפניך
בתפלה שלאחר נכון לבי אלהים ואח"כ אשירה ואזמרה לאחר לו
ית"ש כוונת את לבך אף אני אכוון את כשלך ואניחן ביתך
ואחר"כ אשירה ואזמרה על שכבוד שבתת לי
שלאחר מי שכבי ומי ביתי כי בשלתני על הנוס אף אני לא
ישיר יען אלא הייתי מעורר בשכל וכיוצר שלאחר עורה כבודי
שלאחר שכל וכוצר לעורה השחר על"ל שכלל היונה מפסוק זה
שכר ית"ש כך הו כמשמעו כמו שכר על כל המנו שמשתלח, בע"ה
שם שכר ית"ש מיניהו כאן בחיה שלאחר לו הק"ב כוונת את

לבך אף אני אכוון את כשלך ומשלכתך כו' ולכך לאחר כפול לשיר,
ולזמרה על שכר כפול ע"כ הוא ע"ה ולכך לאחר ג"כ כפול שכשל
וכנור כי שכל רומז על שכר שע"ה כנולע לעת המדרש וכנור
רומז נגד שכר שע"ה יהי' שכנור של עשרה כיתרין וכמו
שהכתתי למעלה שפס רז"ל לך בעין
זה יתקשה לנגד לומר והלא עניין זה
כפוך הוא מדעת רז"ל שם ע"ה שברכות
וז"ל כי המעיין בתפלתו סוף שכח
לידי כאב לב פירש"י כל המעיין כל
המכוון לבו בתפלתו כדי לבקש ברכו
ואינן נותנין לו לכך נח לידי כאב לב
ופרשתי זה שפעם ד לאחר בשעת יציא
כן שלאחר שהוא מתפלל בכוונ' ומבקש
ברכו למה לא יתנו לו וכי יעבדו הק"ב שם
ת"ו דיגיע בלא דיגע והלא עיון תפלה
הוא לאחר מהשבחים שלפם לוכל
פירותיהן בע"ה והקדן קיימ' לע"ש
ופרשתי זה לסוגיא זו לתיב כשיטת
ר' יעקב שכר שכר לשכר מצו' ליכא בהאי
עלמא לאכם בזה יש חילק בין זכותא
דיחיד ובין זכותא דרבים
וא"כ שפיר יכולין לשנויי להאי
עיון תפלה מהכר בתפלת ציבור והאיך כוונת לתפלה לשכר
מצוה ליהי כאב לב מיירי בתפלת יחיד ועיי' מזה בפרקי לבוא
שלי בלורך וא"כ לפום הלי שכרא תקם' לך ג"כ לתפיל' דוד שכיח
מכוון לבו בתפל' והק"ב אינם לו שכרו כפול בע"ה ובע"ה
וכנזכר זה קשה והלא המכוון בתפילתו סוף שכח ליהי כאב לב
משעם שאין נותנין לו מה שמבקש ומתרץ הפסוק בע"ה
(לוך בעמים ה' ואזמרה בלאומים) לומר שתפלתו היה ברבים
ושכרו מסתלמת בע"ה ובע"ה שכרו כפול ג"כ לאחר
כפול לוך בעמים נומר ואזמרה נומר ולרמז שכר שע"ה לאחר
(כי גדול מעל שמים חסדך נומר) עד (רומה על שמים
אלהים) לומר שהק"ב מתרומם ומתנשא ע"י שמעלם שכרו
בשמים לדם בשמים שהוא שע"ה וגם שכר משלם לעה"ב וגבל
שע"ה לאחר (כל הארץ כבודך) שהוא כבודו של שמו יתברך
שנאמרו לשלם שכר לף בע"ה וזהו בשעם שלאחרו רז"ל בעניין
לדיק ורע לו לדיק וטוב לו רשע ורע לו רשע וטוב לו הייתי נתן
לדיק הוא טוב לו בע"ה ולכאורה טעמא בעי למה יועיל שכר
לכיון להיות רשע וטוב לו ברשע נן לדיק מזכות עצמו שם הוא
לדיק נן רשע דהוא לדיק ורע לו משום דזכות עצמו דין זכות
דיחיד יש לו בלא זכות לכיון לדיק משל"כ שם הוא נן לדיק יש
לו זכות עצמו לפי הוא רשע והיינו ע"י מעשי מצו שלו לפילו רקי'

שנך מלאים מצות כדימון ומכ"ש בצדיקים שזכות עצמן גדול הוא וגם יש להם זכות לצדיקים הצדיק ודין זכות רבים יש להם ומפיל דטוב להם בע"ז מסת"כ אם הם בני רשע מעט הוכיות על הרשע ליכנו מועיל לבנו כי לי להפקיע את עצמו מפס"כ בצדיקים הצדיק זכותו מועיל לעצמו ולבנו ולהורות סברת זו אתר כאן במשורר (למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועננו) ודרשו רז"ל על פסוק זה אמר דוד למה כל הרשים ועובדיהן ביתן כו' ביתו בפולמוס לדיק ורע לו ורשע וטוב לו אבל מכח בסברת שלפניו דים חילק בין רשע לצדיק מטעם סברת החילק בין יחיד לרבים שפיר אתר עכשיו (למען יחלצון ידידיך) לומר שמתו יתברך יחלציהם ויחזיקם בטוב הע"ב לידידיך היינו זכות ידידים ברבים ובזכות דרבים הושיעה ימינך וענני בתפלת ולא יבושו לידי כאב לב כמו בתפלת יחיד • אתכם מקרא דבא מלמד למדנו חז"ל מפתיחת ה"י שהיה בסבר התורה והמצות וכדאתי בעבור ישמרו חוקיו ותורתי והוקדם ע"ז ולא סבר מצוה ליכא בהאי עלמא ותירצו בזה דמזה נלמד דים חילק בין זכותא דיחיד לזכות דרבים ומחילק שפיר מניה ה"י בסבר התורה והמצות על רבים ולזה מייתי כאן ג"כ להחיל סברת דים חילק בין זכות דיחיד לזכותא דרבים ולהורות זה אתר (אלהי דבר בקדשו לעולם אתכם נאמר) עד סוף המזמור כל יתפרש על חלקת ה"י אשר ניתן ליסראל בזכות התורה והמצות ומזה נלמד דים חילק בין זכותא דיחיד לרבים ופירש אתר על הפסוקים מסוף המזמור דכאן פרשתי בתורך למעלה סימן ס' עיין לעיל:

קט למנצח לדוד מזמור נאמר הכא פסט' דהאי קראי יכוהר ע"פ מה שפרשנו למעלה במזמור שלפניו וסובב והולך על המזמור שלפניו נמה שפרשנו למעלה על פסוק מ"ם נכון לבי אלהים ודרם המדרש אתר הק"ם הא אתה כוונת לבך בתפלה אף אני לכוון מלבותך לעולמי עד והכא מניעו שכל הרדיפות אשר רדפו שונאי דוד לדוד כל היה שרשו להחזיק מלכותו וע"כ כאן (אלהי תהילתי אל תחרש) לומר שמתו יתברך יקבל תפלתו (כי פי רשע ופי מרמה) הם שונאי דוד אשר רדפו את מלכותו ותמיד בלחמו עליו ורדפוהו מגודל שנאתם עליהם אתר (ודברי שנאה סבבוני וילחמוני חנם) לומר שהיה שונאים לותי ונלחמים עלי (תחת אהבתי ישטנוני) וכמו שאתר דוד לשאול בדבר אשר גמלתני רעה ואני גמלתיך טובה וכל מחשבתו של דוד היה שהי' סובר שהיה רודפים אתר מלכותו שבבר הבטיח לו הק"ב לכונן מלכותו עדי עד נוכו שכוון לבו בתפלתו וכמוהר בסם המדרש וז"ל (ואני תפלה) לומר תפלתי פעל' לי ענין אריכת מלכותי והכא סוף המזמור נעוץ בתחילתו שבדי שלא תקשה דוד מה שבקשתי למעלה במזמור שלפניו דהלא שבר מלוה בהאי עלמא ליכא ואתאי טענתא אמרו רז"ל כל המכוון בתפלתו סוף שב לידי כאב לב מפני שבר' שכרו בהאי עלמא ואיכו נותנין לו ובלבתנו למעלה • אתכם כל זה לא שייך אלא בתפלת יחיד אבל מסת"כ בתפלת ציבור אימן לא שייך אזכותו דרבים עליף והקדוש מסתלמת בע"כן והקדוש קיימת לע"כ וכאתאר רז"ל אלו דברים שאדם אוכל פרותיהן בע"ו והקרן קיימת לע"כ וזה מניעו עיין • תפלה ואוקימינו ליה למעלה במזמור שלפניו זה בתפלת ציבור לאל"ע תקע"ב לך בריית עולמי ע"י ולאותות תקע' סיים המשורר בסוף המזמור (תודה ה' מאד בפי) היינו בתפלה בכוונה גדולה דווקא (בתוך רבים אהללנו) לומר שתמיד אני מהלל להתפלל ברבים ושפיר שברי מניע לי

גָּדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ: רוֹמָה עַל שָׁמַיִם אֱלֹהִים וְעַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה אֲחַלְּקָה שְׁכֶם וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד: לִי גִלְעָד לִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי יְהוּדָה מְחֹקְקִי: מוֹאָב סִיר רַחְצִי עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי עָלַי פְּלֶשֶׁת אֶתְרוֹעָע: מִי יבלֵנִי עִיר מִבְצָר מִי נָחָנִי עַד אֱדוֹם: הֲלֹא אֱלֹהִים זָנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא אֱלֹהִים בְּצִבְאוֹתֵינוּ: הָבָה לָנוּ עֶזְרַת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם: בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חָיִל וְהוּא יָבוּס צָרֵינוּ: קט לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי אַל תֶּחֱרַשׁ: כִּי פִי רָשָׁע וּפִי מִרְמָה עָלַי פָּתָחוּ דִּבְּרוּ אִתִּי לְשׁוֹן שָׁקֶר: וּדְבָרֵי שִׂנְאָה סְבָבוּנִי וַיִּלָּחֲמוּנִי חִנָּם תַּחַת אַהֲבָתִי יִשְׂטְנוּנִי וַאֲנִי תְפִלָּה: וַיָּשִׁימוּ עָלַי רָעָה תַּחַת טוֹבָה וְשִׂנְאָה תַּחַת אַהֲבָתִי: הַפְקֵד עָלָיו רָשָׁע וְשָׂטָן יַעֲמֹד עַל יְמִינוֹ: בְּהִשָּׁפְטוֹ יֵצֵא רָשָׁע וּתְפִלָּתוֹ תִּהְיֶה לַחֲטָאָה: יִהְיוּ יָמָיו מְעַטִּים פְּקֻדָּתוֹ יִקַּח אַחֵר: יִהְיוּ בָנָיו יְתוֹמִים וְאִשְׁתּוֹ אַלְמָנָה: וְנוֹעַ יָנוּעוּ בָנָיו וְשָׁאָלוּ וְדָרְשׁוּ מֵחָרְבוֹתֵיהֶם: יְנַקֵּשׁ נוֹשֶׁה

לְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְיָבוֹז זָרִים יְגִיעוֹ : אַל
יְהִי לוֹ מֹשֵׁךְ חָסֶד וְאַל יְהִי חוֹנֵן
לְיָתוֹמָיו : יְהִי אַחֲרִיתוֹ לְהַכְרִית
בְּדוֹר אַחֵר יִמַּח שְׁמָם : יִזָּכֵר עֲוֹן
אֲבֹתָיו אֶל יְהוָה וְחַטַּאת אִמּוֹ אַל
תִּמָּח : יִהְיוּ נֶגֶד יְהוָה תָּמִיד וְיַכְרֵת
מֵאֶרֶץ זִכְרָם : יַעַן אֲשֶׁר לֹא זָכַר
עֲשׂוֹת חֶסֶד וַיִּרְדֹּף אִישׁ עָנִי וְאֶבְיוֹן
וְנִכְאֵה לֵבָב לְמוֹתֵת : וַיֶּאֱהַב קְלָלָה
וַתָּבוֹאֵהוּ וְלֹא חָפֵץ בִּבְרָכָה וַתִּרְחַק
מִמֶּנּוּ : וַיִּלְבַּשׁ קְלָלָה כְּמַדּוֹ וַתָּבֹא
כַמַּיִם בְּקִרְבּוֹ וְכַשֶּׁמֶן בְּעַצְמוֹתָיו :
תְּהִי לוֹ כְּבֶגֶד יַעְטֶה וּלְמֵזַח תָּמִיד
יַחְגְּרֶהָ : זֹאת פְּעֻלַּת שׂטָנַי מֵאֵת יְהוָה
וְהַדֹּבְרִים רָע עַל נַפְשִׁי : וְאַתָּה יְהוִה
אֲדֹנָי עֲשֵׂה אִתִּי לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי טוֹב
חַסְדְּךָ הַצִּילֵנִי : כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנֹכִי
וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי : כְּצֵל כְּנָטוֹתוֹ
נָהָלָכְתִּי נִנְעַרְתִּי כָּאַרְבֶּה : בָּרְכַי
כָּשְׁלוּ מִצּוֹם וּבְשָׂרִי כָחַשׁ מִשָּׁמֶן :
וַאֲנִי הָיֵיתִי חֶרְפָּה לָהֶם יִרְאוּנִי יָנִיעוּן
רֹאשָׁם : עָזְרֵנִי יְהוָה אֱלֹהָי הוֹשִׁיעֵנִי
כְּחַסְדֶּךָ : וְיֵדְעוּ כִּי יָדְךָ זֹאת אַתָּה יְהוָה עָשִׂיתָהּ : יְקַלְלוּ הֵמָּה
וְאַתָּה תְּבָרֵךְ קָמוּ וְיֵבֹשׁוּ וְעַבְדְּךָ יִשְׂמָח : יִלְבְּשׁוּ שׂטְנַי כְּלִמָּה וְיַעֲטוּ
כַמְעִיל בָּשְׁתָּם : אוֹדֶה יְהוָה מְאֹד בְּפִי וּבְתוֹךְ רַבִּים אֲהַלְלֶנּוּ :
כִּי יַעֲמֹד לִימִין אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיעַ מִשּׁפְטֵי נַפְשׁוֹ : קי לְדָוִד
מִזְמוֹר נְאֻם יְהוָה לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי עַד אָשִׁית אֹיְבֶיךָ הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ :
מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח יְהוָה מִצִּיּוֹן רְדֵה בְּקֶרֶב אֹיְבֶיךָ : עַמְּךָ נְדָבֹת בְּיוֹם

חֵילֵךְ בְּהַדְרֵי קֹדֶשׁ מֵרֶחֶם מִשְׁחָר
לְךָ טַל יַלְדֻתֶךָ: נִשְׁבַּע יְהוָה וְלֹא
יִנָּחֵם אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם עַל דִּבְרָתִי
מַלְכִּי צֶדֶק: אֲדֹנָי עַל יְמִינְךָ מָחַץ בְּיוֹם
אַפּוֹ מְלָכִים: יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא
גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה:
מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה עַל כֵּן יָרִים
רֹאשׁ: קיא הַלְלוּיָהּ אוֹדֶה יְהוָה
בְּכָל לֵבָב בְּסוֹד יְשָׁרִים וְעֵדָה: גְּדֹלִים
מַעֲשֵׂי יְהוָה דְּרוּשִׁים לְכָל חֶפְצֵיהֶם:
הוֹד

נדיכה להיות לילתא מרובה מיתה כי הכל הוא מסטרא דרחמים ומיתה הוא מסטרא דדינא ולהורות שלנגד ישראל הרחמים לעולם מתרבים על פדיונן משל"ב בת"ה כפן הק"ב סוכתן והדבר המיתה על הכל להורות שלנגדם הדין מרובה על הרחמים עיי"ל ועל זאת שעה אמר המשורר כאן (לדוד מזמור כאמ"ה) שהיה מסטרא דרחמים (סה לימיני) מצד מדת הרחמים שהוא בסוד ימין (על תשית לויתיך הדום רגליך) לומ' שמכח הדין להעתיד שישראל ידומו במהרה"ר ותח"י במהה"ר זהו שאר ינרוס שהק"ב יסוד יסורן לפרן של לויתני הת"ח תחת רגלי של ישראל הנדיקים וכנזכר למעלה בסה רס"ג ועל היום הזה אמר (משה עתיד ישלח ה') וז"ל המדרש משה עתיד לומר הוא המשה שהיה ביד כל מלך ומלך על שנתרב הב"ה וכנגנו ועתיד לימסר ביד מלך המשיח וכו עתיד להדות את הת"ה כו' ע"ש וזהו (דלה נקרא לויתיך) לומר שהדין להעתיד ירדה את הלויתיך במשה הזה בסוד מדה"ר לכאל על ישראל אמר (עמך נדבות ביום חילך גו') שלא יתגבר חילם של ישראל על הת"ה מכח שהק"ב פוריע עותתן של הת"ה במהה"ר וימחול עוונתן של ישראל במהה"ר ולז"ח (לך טל ילדתך) וכמו שדרשו רז"ל מה של פורח כך עוכיתיהן פורחין ומחלין ומכח מהה"ר ולז"ח (נשבע ה') שהוא מהה"ר (ולא ינחם אתה כהן לעולם) וכמו שמפרש הרל"ק אתה כהן לעתון מלך וגביר וכמו ובני דוד כהנים היו וכל זה מדבר כנד כנסת ישראל שלאחר הדין להעתיד יתנו השררה והמלכות לישראל על עולם לכל של מלכי הת"ה לאמר (מחץ ביום אפו מלכים) כלומר ביום זעם של הדין להעתיד לז יתחת לת מלכי הת"ה ומפרש ואזיל להדיא מעשה (דלו ילין בגוים גומר) וז"ל המדרש ילין בגוים מלא גויות לחודו רבותינו ז"ל כל נפש וכפש שהרג עשיו מישראל כנילוס הק"ב נעל מכל דם נפש וכפש וטובל פורפירון שלו על שבעה בלש ביום הדין ויושב בכיסא לדון לותו לותם ומרמה לו גופו של כל לדיק ולדיק לשוס עליה שלאחר ילין בגוים מלא גויות כו' ולעתיד לבא בהרות יורדין מדם של רשעים והעוף בת לעתות מכחל של דם שלאחר מכחל בדרך יפתה מהו על כן ירים ראש שבת לשתות ומכחל עושה גלים והגל בת לשוטפו והוא מרים ראשו לחר דור בלא והולחה לחי נותן על כל הבר זה ולכך נאחר בלעויה עכ"ל המדרש הרי לך שכוונת המזמור סובב והולך לפרושי

לגן שכתבת המזמור הזה מדבר על דין לעתיד שישראל ידינו במה"ר ותח"י בת"ה וכדפרשנו:

קיא הללויה לומה ס' בכל לנד גומר המזמור הזה וגם המזמור שלאחריו שניהם מיוסדים על

לדקי פז נגד כ"ב לותיו' התור' והעכין מפורש במדרש משעם שבכי מזמורים שלנו מדברי נגד תנהה ולהורות שקיי התורה מלק"ח ועד תי"ו וכתם יעותק לנון במדרש לקמן במזמור קי"ט ולפיכך גם תלמדנו בתנו לפרש כל הכי ב' מזמורים נגד תנהה תניינו ותקדים מה שתמרו"ל על פסוק דברת בלוזי העם ויעלנו כו' לון לנו לנון בקשה לומר הק"ב שפה יאמר לותו לדיק ועבדוה ועינו לותם קיים בהם ותח"כ יגלו ברקוס גדול לנו קיים בהם עכ"ל ולייקו הזה כל המפרשים לומר ותח שלמר הק"ב שלא יאמר לותו לדיק ירח ומחמירת עמו לקיי לותו לדיק ירח ומחמירת עמו לקיי דבורו שהבטיח לאברהם בברית בין הבתרים לא ירח בתתי' ונס למה לומר שלא יאמר לאתו לדיק ולמה לא לומר שלא יאמר לאברהם כו' ופרשנו הענין ומטעם שדבורו של הק"ב היה יודע תדע גומר ועבדום ועינו לותם ד' מלות שנה ואחר כן יצא ברכוש גדול ת"כ הבטחתו של הרב"ג לא היה לישראל רק לאחר ת' שנה דווקא משל"כ לאחר שיצאו מלצרים לאחר רד"ו שניס עליין לא הניע להם הרב"ג ומחילה לנזל מתם יחסד שנטלו מחכם של מלרים שלא כדין ושלא כדת וח"ל לשבויה בעניי לאחר אם לא שלאחר שבחתת לא הגיע על חלק זרעו של יעקב רק חלי מן ת' שניס מטעם שהק"ב לומר לאברהם כי גר יהיה זרעך ועשך וגם ישתעבדו היה בכלל זרעו של אברהם וחף שהיה ולא שהחה דוולהם כתבו ואינו בקדת זרע אברהם מ"מ לגבי אברהם שהיה לדיק גדול וחזקה לא עשה בעילתו בעילת זנות ובוודאי שיאברהם טרם בעלה ונתחלה לא דין וודאי שפחה היה ליעקב וכל זה מכח שהיה לדיק ות"ח מסק"ל בלוכם דעלמא כשאינו לדיק ות"ח לא לתקיים לתי שברת של חזקה הב"ל וכאשר הלריכו בזה מפרשים עיי"ש וזהו המכוון שלא יאמר לותו לדיק דייקת לומר שמכח שהוא לדיק מוב כלאל לחזקתו לא עשה בעילתו בעילת זנות רק שאברהם ותחילה גם יעקב היה בכלל כי גר יהיה זרעך וספיר יאמר כי גר יהיה זרעך ועבדום ועינו לותם קיים בהם מטעם שמכח שאני כשאר ליעקב לא יגלו זרעו של יעקב קודם זמנן ותחילה תגיע להם הב"ג ותח"י ואחר כן יצא ברכוש גדול

גדול לא קיים כהם ולכך הכר נא בזכוני העם ויתחלו גומר
והכה אחר סברות הלבוש יתבאר כוונת אבי המזמורים לסדר
עסוקין הם ובאים לבנר אחר בתכונתו לבנר מגדים תבינו
בכוזב למעלה בהם המדרש והוא על מזמור שלאחריו וז"ל אפרי
ים ירח ה' זה אברהם שכאחר כי
עתה ידעתי כי ירח אלהים אתה וכן
הוא אומר כי הם בזדון יתגלל המתגלל
מי שקיים את התורה מלך ועד תי"ו
ואין זולת אלא תורה שכאמר וזאת
התורה ואברהם קיים אותה מלך על
תי"ו שכאמר עקב אשר שמע אברהם
בקולי לפיכך נאמר עליו המזמור
שלאחריו מלך ועד תי"ו ואף המזמור
הזה מלך ועד תי"ו ולכך פתח
המשורר בגנ אברהם שנאמר (אורה
כ' בכל לבב גומר) ועליו אמר
(נדולים מעשי ה' גומר) וכאמר
ה"ל שקודם שנח אברהם לא הודיע
שום אדם גדולתו של שמו יתברך על
שנח אברהם ואמר (גדולים מעשי
ה') ואכרו היה (שהוד והדר פעלו) וכדאיתא במדרש
(ובדקתו) של אברהם (עומדת לעד) לבניו שזכו לרכ"ג
ולמאמרים קרח ותזיל מסך"כ אלו לא היה נדקתו של אברהם לא
היו זוכים לרכ"ג ומהאי טעמא דייקו הק"ב שלא יאמר לותו
צדיק כו' וכדאמרינן ונגד זה שפיר אמר על אברהם (ובדקתו
עומדת לעד) ומפרש קרח ותזיל דמ"ם (זכר עשה לנפלאותיו)
מרמז הלשון ונם הרל"ק ז"ל על הנפלאות של גאולת מצרים
שהיו שם קודם זמן הבטחה (הרחום וחנון ה') הייטו מלך הרחמי'
כי מלך הדין עליון לא הוסלם את' שנה ומחילה (טרף נתן
ליראיו) פירש הלשון לותו הכסף והזהב של רכ"ג לדך טריפת
הנביאים ואז לילם מעשה שהבטחתו של שמו יתברך היה שדווקא
לאחר ת' שנה יצאו הרכ"ג ושם יגאו בסוד הרחמים קודם זמן
ומחילה לנגזל יחבד והיאך יתכן בהומה ישראלית יצאו ממונם
בנזל ח"ו מוכח מסוס לאברהם לנדיק ות"ח יחבד ולא עשה
בגאולתו בעילת זכות ומחילה גם ישמעאל בכלל בכלל כי נר היה
ואעפ"כ ולא יגאו ברכ"ג קודם זמן ומחילה שלא בנזל בטלו רכ"ג וזהו
ובדקתו עומדת לעד) הייטו נדקת אברהם עמד לזרעו לקיים
הבטחת בין הבתרים שלאחר הק"ב ואחר כן יגאו ברכוש נדול
ולאברהמ"ה ולז"ח (יזכור לעולם בריתו) לומר מזכר הק"ב
הבטחת בין הבתרים לקיים בהם ואחר כן יגאו ברכ"ג וכדי שלא
יאחר לותו נדיק דייקי וכדאמרינן וזהו פתיחת המשורר ובדקתו
עומדת לעד.

המכאן ואילך הם ענני תשובות בדבר חדש

דהוד והדר פעלו וצדקתו עמדת
לעד: זכר עשה לנפלאותיו חנון
ורחום יהוה: טרף נתן ליראיו יזכר
לעולם בריתו: כח מעשיו הגיד
לעמו לתת להם נחלת גוים:
מעשי ידיו אמת ומשפט נאמנים
כל פקודיו: סמוכים לעד לעולם
עשוים באמת וישר: פדות שלח
לעמו צוה לעולם בריתו קדוש
ונורא שמו: ראשית חכמה יראת
יהוה

המכאן ואילך הם ענני תשובות בדבר חדש לומר שבקודמו על שמו יתברך ליטול תרומות ז'

יְהוָה שֶׁכֶל טוֹב לְכָל עֹשֵׂיהֶם
תְּהִלָּתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד : קיב
הַלְלוּיָהּ אַשְׁרֵי אִישׁ יָרֵא אֶת יְהוָה
בְּמִצְוֹתָיו חָפֵץ מְאֹד : גִּבּוֹר בָּאָרֶץ
יִהְיֶה זַרְעוֹ דּוֹר יְשָׁרִים יְבֹרָךְ : הוֹן
וְעֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד :
זָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹר לַיְשָׁרִים חַנּוּן
וְרַחוּם וְצַדִּיק : טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמַלְוֶה
יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט : כִּי לְעוֹלָם
לֹא יִמּוֹט לְזֵכֶר עוֹלָם יִהְיֶה צַדִּיק :

משמועה

קיב הללויה אשרי ירא ה' וגו' (נאמר) הנה כבר פרשנו למעלה נפש החכם וז"ל אשרי תיש ירא ה' נו' כל שעשה אשרים לפני הקב"ה בא לא נתכוון ונתן אל שכרי ירא לפני הקב"ה שכאשר כי עתה ידעתי כי ירא אלהי' אתה וכן הוא אומר כי עתה יתבאר המתבאר מי שעשה את התורה ומלמדה קיים התורה ומלמדה שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי ושפיכך נאמר במזמור שלמעלה מלל"ף ועד ת"ו ולפי המזמור הזה מלל"ף ועד ת"ו ואשרי ירא ה' מתבאר שכיון שעשה את התורה מלל"ף ועד ת"ו אשרי תיש ירא ה' ולמה אשריו שלא עשה את המצות בלבד אלא בשחיה במצותיו תפץ מאד לו הקב"ה לך אתה נאמר לא עשה בלבד אלא מיד ויקח שה אחד כו' אמר לו הקב"ה המול ימול ולא עכב כו' אמר לו הקב"ה קח את בנך נאמר לא עשה בלבד אלא מיד וישכם אברהם בבוקר כו' במצותיו תפץ מאד ע"כ כוונת המשורר במזמור הזה לפרש את המזמור שלפניו שאמר למעלה ולדקתו של אברהם עומדת לעד וכמו שאמר הקב"ה בא שלא יאמר אותו צדיק ועבדוש ושיכוי אותם קיים בהם ואת כרכוש גדול לא קיים ופרשתי במזמור שלמעלה שהכוונה שמכח שהוא צדיק דוקא ובזולתי לא עשה בעילתו בעילת זנות ובזולתי מיחדר את הגר והיה ליישמעאל דין זרע אברהם ויהין נותן לקיים בישראל ואת"כ יגלו גדול עוי"ל בתורה ולכך את כתן המשורר לבר' את לדקת של אברהם ולו"ת על אברהם (אשרי תיש ירא את ה' במצותיו תפץ מאד) וכמו שדרש המדרש הכ"ל ועליו אמר (גבור בארץ) זה אברהם שהיה גבור יותר שכבש את המלכים בדרכם או יאמר שנא גבור בארץ מדבר על לדקת אברהם וכמאמר רז"ל לא לזה נאמר אלא לזה שנאמר (בראשית יח) כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט וגו' ולפי שהיה אברהם מלמד לבניו ולביתו ולכל הבאים עמו לעשות מצות ומשפטים לכך נאמר בו שהיה גבור בארץ ולא נאמר בו שהיה גבור בעולם כי בדרכו נתן ובדרכו לקח :

לאמת היה בלמוכה ולא בגזל כי בדרכו נתן ובדרכו לקח : לאמת להורות בהסתירה הסניה על התשובה הסניה לאמר המשורר (סמוכים לעד לעולם) ודרשו רז"ל מכאן סמוכים לתורה ול"ב מזה מוכח להלכה כמ"ד דסובר דכל התורה כולה לאמרה על הסדר דלא"ת כל התורה כולה לאמרה על הסדר, ול"ב קשה לפיך דרשינן סמוכי, והלא בלאמת אלא על הסדר נסמוכה ת"ו מוכח דעל הסדר נלאמרה ולא"ת (סמוכים לעד לעולם) לומ' שדרשינן סמוכים בכל פרשיות התורה מטעם (דעשוים בלאמת ויפר) שיהיו כסדר בדרך ישר ולא בדרך שהפוך אלא כסדר ול"ב מזה נלמד שהתירה הסניה על תשובה הכ"ל ומהילא שפיר מוכח דלדקתו של אברהם גרם לזה הרב"ג מטעם דישמעאל הפלים ממותר מן הת' שבא ולפוקה מדעת הסובר דל' מלכיות הפלימום לפסוק הלי פדיוסא אלא להניא להם הרב"ג דק לאחר השלמה של ע' שבא להיותו לאות בגלוות ל' מלכיות וכמו שלאמר הקב"ה ועבדום ועינו לותם ל' מאות שבא ולא"כ יצאו ברב"ג והדרה הקושי' לקדמיית דטרף כתן לירליו שבטריפה ובגזל כתלו ת"ו מוכח דפרוסא קמא הוא עיקר דישמעאל הפלים ומטע' דלאברהם לגדיק יחשב ולהברהם וזהו ולדקתו עומדת לעד ומייתי רהיא לזה דע"כ הגלות ל' מלכיות לא היה מטעם השלמת הת' שנים של מצרים ולגורות זה לאמר (פדות שלח לעמו) פירש התלמוד ו"ל פדות שלח לעמו הקלוחות בברית שבן פדות משעבד ל' מלכיות וכמ"ד רז"ל חרות על הלוחות ת"ת חרות שלא תירות משעבד מלכיות וזהו הפירש זוה לעולם בריתו לייתו התורה לכתיב שם לא בריתי יומם ולילה נו' ול"ב ת"ת לומר דל' מלכיות היו מטעם השלמה דת' שבא הלא לאחר שקבלו התורה היו חירות מל' מלכות וע"כ השעבד דל' מלכיות היה מכח חטאם שחטאו לת"ב והשלמת ת' שבא היה ישמעאל ומטעם לאברהם לגדיק ות"ת יחשב לאחם זוה שקבל התלמוד לאמר בלאמת היה כן לחיות חירות משעבד מלכות בשביל קיום התורה הלא בלאמת שבא עדיין לא קיימו כלום ומפרש המשורר טעין זה בשבני מוכיחים טעמם לאחר הוא מכח (קדוש וגורל שמו) ופירש התלמוד שבל ידי שקיבלו התורה קדוש וגורל היה בקרא שמו של עמו ישראל ע"כ ולדרכינו הכוונה לגורו' שמכח קבלת התור' היום היה כדין הקדש שמקניט מידי משעבד ומסיר היה חירות משעבד מלכיות : ולגורות הטע' השני לאמר (בראשית חכמי ירלת ה') וכמו שפירש התלמוד

ול"ל רלתית חכמי נו' לאחרי שלומר שע"י התורה יהיה חירות מלכיות הלא יאמר לים לאחר שהבחירה חפשית מי יודע לם יבחר ברע ויתבטל החירות ל"ב דע כי לין פחד כי הלא לין לדם חוטא הלא ל"ב נכנס בו רוח שטות ובתורה לין פחד כי הלא רלתית חכמי ירלת ה' וע"י ירלת ה' עם החכמה לא יכנס בו רוח שטות מי הלא שכל טוב לכל עושיהם היינו שניהם יחד על כן תהלתו שלהיות קי מורין משעבד מלכיות עומדת לעד ע"כ ומהילא מוכח דל' מלכיות לא היה מטעם השלמה של ת' שבא רק ישמעאל הוא השני :

מי שעשה את התורה מלל"ף ועד ת"ו ואין זולת התורה שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי ולפיכך נאמר במזמור שלמעלה מלל"ף ועד ת"ו ולפי המזמור הזה מלל"ף ועד ת"ו אשרי תיש ירא ה' תתבלט שכיון שעשה את התורה מלל"ף ועד ת"ו אשרי תיש ירא ת ה' ולמה אשריו שלא עשה את המצות בלבד אלא בשחיה במצותיו תפץ מאד לומר לו הקב"ה לך לך אתה נאמר לא עשה בלבד אלא מיד ויקח שה אחד כו' אמר לו הקב"ה המול ימול ולא עכב כו' אמר לו הקב"ה קח את בנך נאמר לא עשה בלבד אלא מיד וישכם אברהם בבוקר כו' במצותיו תפץ מאד ע"כ כוונת המשורר במזמור הזה לפרש את המזמור שלפניו שאמר למעלה ולדקתו של אברהם עומדת לעד וכמו שאמר הקב"ה בא שלא יאמר אותו צדיק ועבדוש ושיכוי אותם קיים בהם ואת כרכוש גדול לא קיים ופרשתי במזמור שלמעלה שהכוונה שמכח שהוא צדיק דוקא ובזולתי לא עשה בעילתו בעילת זנות ובזולתי מיחדר את הגר והיה ליישמעאל דין זרע אברהם ויהין נותן לקיים בישראל ואת"כ יגלו גדול עוי"ל בתורה ולכך את כתן המשורר לבר' את לדקת של אברהם ולו"ת על אברהם (אשרי תיש ירא את ה' במצותיו תפץ מאד) וכמו שדרש המדרש הכ"ל ועליו אמר (גבור בארץ) זה אברהם שהיה גבור יותר שכבש את המלכים בדרכם או יאמר שנא גבור בארץ מדבר על לדקת אברהם וכמאמר רז"ל לא לזה נאמר

זכו

והו הכוונה לת יכרו זה הקדקד נורם לת תאר (יהיה זרעו דור ישרים יברך) לומר שהכתרים היה נדיק בתנרן זרעו לחריו ומפרם ותזיל דמהו היה ברכתן נו"ן (הן ושומר בניהו) היינו עשרו של רכ"ג שסך קיים נהם שנת שהוא נדיק וזהו (ונדקתו עומדת לעד) ומפרש ותזיל עכין של רכ"ג נו"ן (זרח בחושך אור) לומר שנתותו שנת ימי לפילה היה החושך למצרי' ולישראל ובתותה זמן נטלו כל רכ"ג כי המצרי' נא רלו וישראל רלו ונדקתיה במדרש וגו"ן (ישרים) תלו ישראל (חנון ורחום ונדיק) לקדי' נהם ולחר כן ילת נדכוש גדול וכן כל המזמור הכל מדבר נצדקת לתנרהם ועליו לחר (טוב איש חונן) זה לתנרהם שהיה חונן לנים וכמו שלמרו רז"ל עד שלת נת לתנרהם נא היה נדם יודע

משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטוח ביהוה: סמוך לבו לא יירא עד אשר יראה בצריו: פזר נתן לאביונים צדקתו עמדת לעד קרנו תרום בכבוד: רשע יראה וכעס שניו יחרק ונמס תאות רשעים תאבד: הללויה

עושרם לנד מכח לתנרהם וכך"ל: וניתן לישראל מכח צדקת לתנרהם וכך"ל:

קיג הללויה

הללו עבדי' נומר) הנה מן המזמור קי"ג עד מזמור קי"ח זהו סדר הלל הגדול כבר פרשנו לת מזמורים הללו לחעלה קנת בדרך נסתר בדרך קדי"ה ובדרך נגלה כבר פרשנו נספר כתונת פסים שלי עיין שם לנל כלן לקדי מכי נדיך ולכך הלכנו לקדי נלחרי' לחרי כותם ושם מפורש שכל נלורך עיין שם ולמעלה:

הללויה הללו עבדי יהוה הללו לת שם יהוה: יהי שם יהוה מבורך מעתה ועד עולם: ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם יהוה: רם על כל גוים יהוה על השמים כבודו: מי כיהוה אלהינו המגביהי לשבת: המשפילי לראות בשמים ובארץ: מקימי מעפר דל מאשפת ירים אביון: להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו: מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללו יה: קיד בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעז: היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו: הים ראה וינס הירדן יסב לאחור: ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן: מה לך הים כי תנוס הירדן תסב לאחור: ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן: מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב: ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים: קטו לא

לנו יהוה לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך: למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם: ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה: עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם: פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו: אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחון: ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יהגו בגרונם: כמוהם יהיו עושיהם כל אשר בטח בהם: ישראל בטח ביהוה עזרם ומגנם הוא: בית אהרן בטחו ביהוה עזרם ומגנם הוא: יראי יהוה בטחו ביהוה עזרם ומגנם הוא: יהוה זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן: יברך יראי יהוה הקטנים עם הגדלים: יסף יהוה עליכם עליכם ועל בניכם: ברוכים אתם ליהוה עשה שמים וארץ: השמים שמים ליהוה והארץ נתן לבני אדם: לא המתים יהללו יה ולא כל

יִרְדֵי דוּמָה׃ וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם
הַלְלוּיָהּ׃ קטז אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְהוָה אֶת
קוֹלִי תַּחֲנוּנָי׃ כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא׃
אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה
וְיָגוֹן אֶמְצָא׃ וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא אָנָּה יְהוָה
כַּלְּטָה נַפְשִׁי׃ חַנּוּן יְהוָה וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם׃
שֹׁמֵר פְּתָאיִם יְהוָה דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ׃ שׁוּבִי
נַפְשִׁי לְמְנוּחָיְכִי כִּי יְהוָה גָּמַל עָלָיְכִי׃ כִּי חִלַּצְתָּ
נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי׃
אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים׃ הֶאֱמַנְתִּי
כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד׃ אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל
הָאָדָם כֹּזֵב׃ מָה אָשִׁיב לַיהוָה כָּל תַּגְמוּלוֹהִי
עָלָי׃ כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא׃
נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ׃ יָקָר
בְּעֵינֵי יְהוָה הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו׃ אָנָּה יְהוָה כִּי אֲנִי
עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי׃ לְךָ
אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא׃ נְדָרַי
לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ׃ בְּחַצְרוֹת בֵּית
יְהוָה בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלִָם הַלְלוּיָהּ׃ קיז הַלְלוּ
אֶת יְהוָה כָּל גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים׃ כִּי גָבַר
עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃
קיח הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יֹאמְרוּ נָא

בֵּית אַהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי
יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ
עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ׃ יְהוָה לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי
אָדָם׃ יְהוָה לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי׃ טוֹב
לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְּטֹחַ בָּאָדָם׃ טוֹב לַחֲסוֹת
בַּיהוָה מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים׃ כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם
יְהוָה כִּי אֲמִילָם׃ סַבּוּנִי כְּדְבוֹרִים דֹּעֲכוּ כְּאֵשׁ
קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם׃ דָּחֹה דְחִיתַנִי
לִנְפֹּל וַיהוָה עֲזָרָנִי׃ עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְהוָה לִי
לִישׁוּעָה׃ קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים יְמִין
יְהוָה עֹשָׂה חָיִל׃ יְמִין יְהוָה רוֹמֵמָה יְמִין יְהוָה
עֹשָׂה חָיִל׃ לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂה
יָהּ׃ יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי׃ פִּתְחוּ לִי
שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אודֶה יָהּ׃ זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה
צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ׃ אודְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי
לִישׁוּעָה׃ אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה׃
מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה זֹאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ׃ זֶה
הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ׃ אָנָּא יְהוָה
הוֹשִׁיעָה נָּא׃ אָנָּא יְהוָה הַצְלִיחָה נָּא׃ בָּרוּךְ
הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה׃ אֵל יְהוָה
וַיָּאֶר לָנוּ אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ׃
אֵלִי אַתָּה וְאודֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ׃ הודוּ לַיהוָה
כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃

קיט א אַשְׁרֵי תְמִימֵי דָרֶךְ הַהֹלְכִים
בְּתוֹרַת יְהוָה׃ אַשְׁרֵי נֹצְרֵי עֵדְוֹתָיו
בְּכָל לֵב יִדְרְשׁוּהוּ׃ אַף לֹא פָעֲלוּ
עַוְלָה בִּדְרָכָיו הָלָכוּ׃ אַתָּה צִוִּיתָה
פִּקֻּדֶיךָ

קיט א אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה׳ גו׳) כתב הרד״ק ז״ל בפיתרון הזה הפסוק נכנד מאד תיכנו דוד על פסוקי תלת״ך כי כל כוונת כי פסוקי פסוקים כו׳ ויש לפשוטן לפי הפיתרון הזה

פִּקֻּדֶיךָ לִשְׁמֹר מְאֹד: אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכָי
לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ: אָז לֹא אֵבוֹשׁ בְּהַבִּיטִי
אֶל כָּל מִצְוֹתֶיךָ: אוֹדְךָ בְיֹשֶׁר לֵבָב
בְּלָמְדִי מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: אֶת חֻקֶּיךָ
אֶשְׁמֹר אַל תַּעַזְבֵנִי עַד מְאֹד: בַּמֶּה
יְזַכֶּה נַעַר אֶת אָרְחוֹ לִשְׁמֹר כִּדְבָרֶךָ:
בְּכָל לִבִּי דְרַשְׁתִּיךָ אַל תַּשְׁגֵּנִי
מִמִּצְוֹתֶיךָ: בְּלִבִּי צָפַנְתִּי אִמְרָתֶךָ
לְמַעַן לֹא אֶחֱטָא לָךְ: בָּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: בִּשְׂפָתַי סִפַּרְתִּי
כֹּל מִשְׁפְּטֵי פִיךָ: בְּדֶרֶךְ עֵדְוֹתֶיךָ
שַׂשְׂתִּי כְעַל כָּל הון: בְּפִקּוּדֶיךָ

אשיחה

זה ועל שם שהיה מצוה הרבה שהיה בו פתח המסורר בתחלתו (תפרי תמיהי דרך וכמו שתמהו רז״ל שתין בחלם נקרא תמי׳ אלף עד אחר שנתמל וכלמד מלמדים ופרט מלת תפרי דווקא במצוה זו ע״ד שכתב מהרש״ל שתכלית המילה להסיר הכח היצר הרע כי היצ״ר הוא תפר בת לאל׳ מעת המילה והסרת הערלה הוא להסיר כח היצר הרע ולשפוקא מי שנולד מהול אין לו יצר הרע וזה יתורץ שהלת המין שנתל שם אלהיכ׳ שוכב את המילה מפני שהוא לשון הרחוב ותירגמו לו מה שתירגמו אצל נפו׳ רחוץ שנתרחץ לשם קשה מידי כי שם נ״ה כתן הערלה לאל׳ כדי שתמהו ימתק היצר הרע ולהרבות שכרו שם יצחקנו ולשתר כתבו התוספות שם׳ קדושין תשת שתמהו רז״ל גדולה מצוה ועושה ממי שאינו מצוה ועושה וזה כתבו השתם משו׳ במצוה ועונש הוא היצ״ר שהתגבר יותר עליו ולכך שכרו הוא גדול במצוה ועושה מכמו שאינו מצו׳ ועושה ע״ז לתר תפרי תמיהי דרך שתותן שכ׳ תמיהי׳ ע״י שתקיימתן תמיהי׳ לכם תפרי מכח הסרת כח היצר הרע שנמשך מהערל׳ שהוא תחלה יש להסיר כח היצ״ר שם (הולכי בתורת ה׳) שתמהו רז״ל ברתתי היצ״ר ברתתי התורה שהוא תלין לתלות תורה שם לתן הוא נחות וז״ל (תפרי מוסרי עדותיו) שהרי הקדוש ברוך הוא (בכל לב ידרשוהו) ע״ד שתמהו רז״ל (תף לא פעלו עולה בדרכיו הלכו) לומר שהכי תרתי דרש מהנלין כח היצר הרע שם תפר נרמו שתף לא פעלו עולה וז בדרכיו הלכו ושתת תתמר שם הק״ב הוא על מצות מילה שתשם לכתל כח היצר הרע הבא מכח הערלה ק״ב למה לא ברא את האל׳ שם המילה בלא ערלה כלל וכשתלמת המין וז״ל (תף נוצותיה פקודיך) לומר שתתה מצוה את פקודיך והלא הרבה מצות שתף בלא הוא יקיי׳ האל׳ מלד שכלו כגוף שתקני׳ שתל׳ יקיי׳ מכח שהוא מהום ונם הרבה היכי מצות שתף בלא הוא מלד שכלו ושם״ה תתה צויתה פקודיך שתמרו רז״ל למה ת״ל מוכח מטע׳ שתמרו רז״ל דרשה קש״ה שתתגוקות על בית דין יודעין לותו שכתמר ולבני קרח לא כתן כי עבודת הקודש עליהם ככתף ישאו והוה נשא את הארון על הנגלה וע״ז התפלל דוד (כמה יזכה נער ת״ל ברחו לשמור כדברין) ר״ל כמה שהנער לריכו תגוקות על בית דין יודעין לשמור לת דבריך שתמרת ולבני קרח לא כתן כו׳ ובעגין זה מוכח לשכר גדול ול״ל (לשמור מאד) פירש בעל תורת חסד להיות השכר שמור וגנוז מאד לע״ב שהיצ״ר הרע שנשכרו גדול ולכך (לחלי יבואו דרכי לשמור חוקיך) כי לותן המצות אשר שם בלא טעם שם לאשר נקראי׳ חוקי׳ עליה׳ היצר הרע מתגרה יותר וכמו שפיר״ש בחומש בני פרס לתומש וז״ל לפי שהשטן והאומות מונין לת ולומרי׳ מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה ת״ל שהשכר גדול ולכך לכי לחלי נומר לשמור חוקיך לקבל השכר גדול ושם יסייעך לומר לשם כן הוא ת״ל בלשון הכתוב חוקים על מצות שאין להם טעם וכ״ג שתמרו רז״ל גילה קק״ב שהשכר על מצות שאין שכל שהיא חמורה ושכר מצות שליה הרבה שהיא קלה שלא יהיה כל אחד ילך אל החמורה ויניח את הקלה כו׳ ע״ש כן לת׳ דוד כאן שתש״פ שהשכרי׳ תלוקין הם שתחד גדול מחבירו שפ״ה וז״ל לשון הכתוב את כל מצותיך בין לותן שכר יש בהם טעם ושתש מפרש דבריו כי נגד לותן שהיו׳ שכר הם על טעם כגון ליכי מצות שלא מבין משכלו וכמו שתמרו רז״ל ברוצה להתחכם יעסוק בהיכי מצות נגד זה שתר (לוקח בישבר לבב בלמדי משפטי צדקתיך) פירש בעל תורת חסד זהו היכי מצות שהוא משפט צדק וכלכתיב צדק צדק תרדוף ושעתם שלא לומר מלבבו ונגד לותן שכר אין בהם טעם שבה״כ היצ״ר מתגרה יותר ויריך שמירת מעולם מן היצר הרע שלנגדם התפלל (לת חוקיך אשמור אל תעזבני עד מאד) שלנגדם התפלל להניאו מהיצר הרע המתגבר במצות החוקי׳ יותר ויותר וכמתמר רז״ל הבח לטהר מסייעין לו:

ב במה יזכה נער נומר יבואר זה ע״ד הנמרת וז״ל שתר דוד ושירות היה לי חוקיך בבית מגורי לומר קק״ב לדוד ושירות שתה קורת לת״ת לי מנסי לך בדבר שהתנוקות של בית רבן יודעין לותו שכתמר ולבני קרח לא כתן כי עבודת הקודש עליהם ככתף ישאו והוה נשא את הארון על הנגלה וע״ז התפלל דוד (כמה יזכה נער ת״ל ברחו לשמור כדברין) ר״ל כמה שהנער לריכו תגוקות של בית רבן יודעין לשמור לת דבריך שתמרת ולבני קרח לא כתן כו׳ ובעגין זה מוכח

אֲשִׁיחָה וְאַבִּיטָה אֹרַח֫תֶיךָ כָּל הֹון׃ בְּחֻקֹּ֫תֶיךָ אֶשְׁתַּעֲשַׁע לֹא אֶשְׁכַּח דְּבָרֶךָ׃ גְּמֹל עַל עַבְדְּךָ אֶחְיֶה וְאֶשְׁמְרָה דְבָרֶךָ׃ גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ׃ גֵּר אָנֹכִי בָּאָרֶץ אַל תַּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצְוֹתֶיךָ׃ גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ בְכָל עֵת׃ גָּעַרְתָּ זֵדִים אֲרוּרִים הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֹתֶיךָ׃ גַּל מֵעָלַי חֶרְפָּה וָבוּז כִּי עֵדְוֹתֶיךָ נָצָרְתִּי׃ גַּם יָשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נדברו

(בכל לבבי דרשתיך) שכוונתי היה בעבין שקרתני זמירו לשם שמי, וכשאר יפרש המשורר את"כ ולכך (אל תשגני ממצותיך) שלא אפול בעבין חטוא זו של כשוואות האדון לידי שגגה וטע'כוונתי היה לשם שמי מכח (שבלבבי צפנתי אמרתיך) פירש הרד"ק בלבבי צפנתי אני נזהר שלא אשכחנה שלא היה צפונה בלבבי לשון לא תחטא לך כי הפוכה יחטא בחוטה עכ"ל ומהאי טעמא אמרתי זמירות היו לי חקיך נומר ע"ל הגמרת דמם' מגילה כל הקורא בלא זמירה בעיסה וטוכה בלא זמרה עליו הכתוב אומר גם אני נתתי חוקי לא טובי, ופירשו התוספות דרכם היה לומר כדי שלא ישכחו התורה עכ"ל וא"כ שביר אמר דוד בלבבי צפנתי אמרתיך לומר שלא לומד בלא זמרה עליו תוק' חקים לא טובי' מטע' שנשכחם אבל אני ע"י זמירות היה לי החקים וזה הגורם שבלבבי צפנתי אמרתיך שלא אשכחם ומהילא כוונתי היה לש"ס ושפיר אתפלל על אותן חקים טובים (דרוך תתה ה' למדני חקיך) לבל אשכחם בהם יותר ועוד אמר טעם על הזמירות שלו התורה במ"ם (נשפתי ספרתי) ע"ל שספרתי בפרקי אבות ו"ך ל"ך דברי שהתורה נקנת בהם וחל מכוייתו בשמיעת קול וגו"ך (נשפתי שם יתי כל משפטי פיך) לומר שאני ספרתי כאלו הם משפטי פיך היינו שהתורה נקנת בהם וספרתי שהם ך' דברים וע"כ גם שמיעת קול חל מכוייתו לשל"ך ך"ג הם ולכך שבי' אמרתי זמירות היו לי חקיך ועוד טעם אחר שאמרתי זמירות היו לי חקיך מכח (דרך עדותיך) היינו התורה שהקדקת עדות (שפתי כשל כל חון) שמגולל השמיה שאמרתי כאומה כל חון לכך גם זמירות ושמחה למדתי לאדם לא היה כוונתי ח"ו לשם גאות וא"כ היון שלא חטאתי בזה בדין נותן (שנפקודתיך) היינו המצות (לשמיה ואביטה לתרתיך) היינו לותן הדרכים שהיו צריכין לבוות בכתף לא לשגע להכשילנו יותר ועוד מטעם אחר שאמרתי זמירות היה לי חקיך כל זה היה מטעם (בחוקיך לשתעשע) לומר שמגולל השמיה שלא משתעשע בחקיך לכך אמרתי זמירות היה לי חקיך וכל כוונתי היה כדי (שלא אשכח דרכיך) וכ"ל בדברי התוספות שלכך היו מלמדים התורה בזמירות כדי שלא ישכחו:

ג גמול על עבדך תחיה ואשמרה דבריך) יבואר זה ע"פ מה שפרשנו למעלה סי' כ"ו על פסוק כי הנלת נפשי תמות נומר להתהלך לפני אלהים באור חיים פירש רז"ל כי המזמור הזה אמר בהיותו בתוך לחרן בחחזו פלשתים שלל מלך גת וכשו שהתחיל המזמור הזה ובאותה שעה יצאו עליו השרי פלשתים שם לחי גליות להמיתו ולח חרפו ובזפו אותו בכל עטיבי חרפות ובזיונות שעה התפלל דוד בניל נפשי ממו' ולהחזירו לחרץ ישראל הנקרא חרץ החיי' ולח"ש להתהלך לפני אלהים באור החיים ופרשתי למעלה מטע' שטעבת דוד היה ובגבורתיך תדיניהו ודרש המדרש בגפורו' התור' תדיניהו שכתב בתורתך לח תסגיר עבד אל אדוניו ופסוק זה דרשו רז"ל על עבד שבר מח"ל לח"י שלח מחזירין אותו מטע' שלח יבטלו ממנו וכן היה טעם דוד להחזירו מח"ל לח"י כדי שיוכל לקיים אותן המצות מה שבוהגן בח"י יותר מבח"ל כמו גבי עבד או מטעם שאמרו רז"ל כל הדר בח"ל כמי שאין לו אלהי וכדי להניחו מאחוז זה התפלל להחזירו מח"ל לח"י שהוא אור החיים מטעם טע"י כך שהוא כמי שאין לו אלהי כדי הוא כאילו מת ע"ד דפעים בחייהן קדוין מתים וע"ז אמר כאן דוד האלך (גמול על עבדיך אחיה) להיות בח"י שהוא לארן החיים ואז (אשמרה דברך) היינו דבר ה' לעבדו ולשמרו לה' אלהי בהאות מצות"ב כל הדר בח"ל הוא כמי שאין לו אלהי ועוד אמר טעם אחר (גל עיני ואביטה בפלאות מתורתיך) היינו שתתן לותי בגבורות התורה לבחינה בה לא תסגיר עבד נומר וכדי לבחזירו לא"י לאותן המצות אשר אינן בח"ל ונגד קיום המצות הללו אמר גל עיני ע"ד שאמר דוד מצות ה' ברה מאירת עינים ובמקומו פרשתי זה לאמר המצות שם מאירות עינים ועתה מפרש המשורר את דבריו וא"ל (גר אנכי בארץ) נכרי' היינו גר אצל מלך גת ג"כ הדין נותן מכח גבורות התורה להחזיריני לא"י ומטעם (אל תסתיר ממני מצותיך) אותן המצות אשר אינן בוהגין בח"ל ועל אותה שעה שהיה בשבר וכשברון לב אצל מלך גת בח"ל אמר (גרסה נפשי) פירש הרד"ק גרסה נפשי כשברה נפשי ע"כ וכשברון לבו היה אל משפטיך בכל עת) דהיינו אותו משפט התורה שכתבה לו תסגיר נומר ומטע' שלא יבטלו ממנו כן הוא בניהל אלו ומשל (גערת זדים ארורים) היינו אותן שוכיתו הרוזים על אשר גירשו מח"י לח"ל ומטעם שם (השוגים ממצותיך) שביטלו אותו מאותן המצות הב"ל אשר בוהגים בח"י ועל אותה שעה שהיה מסור תחת שרי פלשתים יועצי מלך גת אשר חרפו וגידפו אותו ע"ז התפלל (גל מעלי חרפה וגו') רק לפלשתים

נִדְבְּרוּ עַבְדֶּךָ יָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ׃ גַּם עֵדֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעָי אַנְשֵׁי עֲצָתִי׃ דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשִׁי חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ׃ דְּרָכַי סִפַּרְתִּי וַתַּעֲנֵנִי לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃ דֶּרֶךְ פִּקּוּדֶיךָ הֲבִינֵנִי וְאָשִׂיחָה בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ׃ דָּלְפָה נַפְשִׁי מִתּוּגָה קַיְּמֵנִי כִּדְבָרֶךָ׃ דֶּרֶךְ שֶׁקֶר הָסֵר מִמֶּנִּי וְתוֹרָתְךָ חָנֵּנִי׃ דֶּרֶךְ אֱמוּנָה בָּחָרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי׃ דָּבַקְתִּי בְעֵדְוֹתֶיךָ יְהוָה אַל תְּבִישֵׁנִי׃ דֶּרֶךְ מִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ כִּי תַרְחִיב לִבִּי׃ הוֹרֵנִי יְהוָה דֶּרֶךְ חֻקֶּיךָ וְאֶצְּרֶנָּה עֵקֶב׃ הֲבִינֵנִי וְאֶצְּרָה תוֹרָתֶךָ וְאֶשְׁמְרֶנָּה בְכָל לֵב׃

הדריכני

(לפסק נפשי מתוגה) (קיימני כדבריך) מתחלת בתן הבני וכפירש הרד"ק וסוף אחר שדוד נכשל בחטא י"ת על פלגש ידע התחנן שם סמוכים כי קץ סבור היה פלגש דרשין כי התחנן י"ג הם היה סבור לפלגש אמנם גודלי לא היה יודע התחנן שדוד נכשל בחטא י"ת ו"ע התפלל שמתן ונלמד (דרך פקוד הסר ממני) ואז (ותורתך חנני) לקיים מה שכתוב בתורת כף ע"י דרשת הסמוכים ומטעם שכל התורה (נאמרים על הסדר) ונל"ן (דרך תמורתי) ומטעם כי (משכטיך שויתי) היינו שהתורה הקדושה יוסכטיך שויתי כיינו כסדר וכלי לימול סמוכים ושוב לא יעבור ח"ו כברהשונה וכיון שהתה (דבקתי בעדותיך) היינו בקיום התורה מבקדושת עדות ולכך התפלל (ר' אל תביישני) בעת צרה זו בגבריאת תבשלום כי עד עתה הם שכבשלתי בחטא זה הטעם הוא על כתפי לכבין דרך התחתית בדרכי שמוכי תבל מכאן והלאה (דרך תמורתי הרחק כי תרחיב לבי) היינו כשתרחיב לבי לכבין תורת תמת ואז לא תכשל בשום חטא רק דרך תמורתי הרחק גומר:

ה הורני

ה' דרך חקיך נוצר יבוקר זה כמו שפרשנו למעלה פירש הפסוק מי הוא האדם החפץ חיים אוהב ימים

מידם ולהחזירני לא"י (כי עדותיך נגדתי) היינו שהתי רוצה לקיים עדות התורה אשר נוכחים בה"י (גם יושבו שרים) הם שרי פלשתים אשר יעצו עלי לכלוני ומדברי בי דרך גנות וחרפות לחל לבי (עבדך ישיח בחקיך) היינו תקות התורה להתקיים בי דין גבורות התורה וכנזכר וזכו העדות התורה עמדה לי לספר עצמה מעשה מעלי ולזה סיים (גם עדותיך היינו עדות התורה (שעשועי הנשי עצתי) הם שרי פלשתים אשר יעצו עלי לכלותי:

ד דבקה

לעפר נפשי גומר פירש הרד"ק דבקה כשהייתי בזרה מפני הבושה כלומר נפשי לעפר (חיני כדברך) כתב הלשון וז"ל שהלכך על תחיית המתים ואמר כדברך כי גם תחיית המתים יהיו בזרה כאשר אמרו רז"ל שכוונה זה שדוד התפלל בחולתו שהיה סבור שהבושה שהיה בו יגלו כי ח"ו סבר שלא תחיה זה שהיה יפת תואר ולא דרש סמוכים פ' יפת תואר לפ' כן סובר ומורה כי דוד היה סובר כמ"ד דלא דרשין כמוכים שהיה סובר כמ"ד דכל התורה כולה נאמרה שלא על הסדר ולזה נאמרו על הסדר היה כל אחד ואחד יודע להחזיר את המתים לחיל הק' כי יודע הסדר בחתת מחיה את המתים ולפום הכי הסדר פשיט לן דרש סמוכים דהיינו לפרש סמוכות הפרשות להדדי ולזה כל הפרשות שלא על הסדר נאמרו ולהורות שהדבר זה ווקא אמר (חיני כדברך) לרמוז על תחיית המתים אשר בלשון הזה נאמרו תחיית המתים וכפירש הלשון וכ"כ זה הטעם שכל התורה נאמרים שלא על הסדר ואחד ואחד יודע להחזיר את המתים ומזה יולא לנו דרשון סמוכים ופשיר התפלל הלשון בטעם שהבושה ונל"ן דבקה לעפר נפשי ופירש הרד"ק בזכור ונל"ן (דרכי ספרתי) גם מזה רמיז שדרשון סמוכים ולכך (ותענני) להגיל לותי מהבושה זו והענין יבואר ע"פ מה שפירש הלשון וז"ל (דרכי ספרתי) ר"ל ג' מדות שהם הדרכים של שהו יתברך וכמו שהדרשו רז"ל על פסוק לעבת בדרכיו מה הוא רחום וחנון אף אתה היה רחום וחנון ע"כ ולהדרכיהו הכוונה בזה שהכח ספרתי דרכי לומר שכח המספר לו שהי מדות שהוזקין ר"ל גם הוא לא פחות ולא יותר מזה כלשון שהני שהי שמעתי על ר"ל ג מדות הן שהתורה נאמרת בהן ובהתר הדרך בעיר הסידר שלו והבחתי למעלה כמקומו דר' שמעון

דרש ר"ל ג מדות שהתורה נאמרת בהן כנגד ר"ל ג מדות שהו יתברך כי אלה לעומת אלה הם וכתבתי למעלה דע"כ ר' שמעון לא דרש סמוכים רק ר"ל ג מדות הן ולהורות זה הכח הסדר המדות מוכפי הסדר שהתורה בתורת נאמרת כלומר שלא על הסדר עיי' למעלה במקומו בזורק ונל"ל מכח (דרכי ספרתי שהמספר הוא דווקא ר"ל ג ונל"ל ע"כ גם המדות שהתורה נאמרת בהן ג"כ ר"ל ג הן ומשלא מוכים הן הן המהין דהרי כל ר"ל ג כמו שהשבר ישמעאל כולן נלמדים מקדמי ומאחר מבואר למעלה במקומו ע"כ סמוכים לימו בכללן ומשלא דרש ספר התפלל על הלשון בריחתו מאבשלום ולכך (ותענני בתפלה זו ושם תלמד דלמאי נתני כלשון הסובדים דלגלו ונלמד שם ר"ל מדות ולא קשה מידי ע"ז התפלל (למדני חקיך) לידע בחתת כמה מדות שם שהתורה נאמרת בהן וזהו (דרך פקודיך הבינני) כי הכי ר"ל מדות וזהו דרך שהתורה נאמרת בקודיך נאמרת בהן וכשהבין זאת תן (לפשיר בכללותיך) ונל"ל מדוד יגון ונעבר בעת בריחתו מאבשלום ולזה התפלל (קיימני כדבריך) מתחלת לכתן הבני וכפירש הרד"ק וסוף אחר שדוד נכשל בחטא י"ת על פלגש ידע התחנן שם סמוכים כי קץ סבור היה פלגש דרשין כי התחנן י"ג הם היה סבור לפלגש אמנם גודלי לא היה יודע התחנן שדוד נכשל בחטא י"ת ו"ע התפלל שמתן ונלמד (דרך פקוד הסר ממני) ואז (ותורתך חנני) לקיים מה שכתוב בתורת כף ע"י דרשת הסמוכים ומטעם שכל התורה (נאמרים על הסדר) ונל"ל (דרך תמורתי) ומטעם כי (משכטיך שויתי) היינו שהתורה הקדושה יוסכטיך שויתי כיינו כסדר וכלי לימול סמוכים ושוב לא יעבור ח"ו כברהשונה וכיון שהתה (דבקתי בעדותיך) היינו בקיום התורה מבקדושת עדות ולכך התפלל (ר' אל תביישני) בעת צרה זו בגבריאת תבשלום כי עד עתה הם שכבשלתי בחטא זה הטעם הוא על כתפי לכבין דרך התחתית בדרכי שמוכי תבל מכאן והלאה (דרך תמורתי הרחק כי תרחיב לבי) היינו כשתרחיב לבי לכבין תורת תמת ואז לא תכשל בשום חטא רק דרך תמורתי הרחק גומר:

ה הורני

ה' דרך חקיך נוצר יבוקר זה כמו שפרשנו למעלה פירש הפסוק מי הוא האדם החפץ חיים אוהב ימים

לרחות טוב וזו טענת היצר הרע המחטיא את האדם ומעבירו מדרך החיים לדרך המות כי בחמתלא על פקר בא על האדם ואומר לו מה לך לילך לחר חיי העה"ב שהוא דבר נמוג ונפוח ואינו נראה לעינים ומי יודע אם כן הוא אמת אלא לך לדרוש אחר חיי הע"ז להיות נוחל ואומר ורצה שהוא הבחת ממון מכרח לעיני כל"ח דוד מי האיש החפץ חיים אוהב יומים על הע"ז מטעם שאוהב לותן הימים לדרוש טוב היינו הטוב שהוא בעיניו כו' עיי"ל ונ"ל כאן (הוכני ה' דרך חקיך ואנרנה עקב) שבאמת חשוקה נפשי לשכר המצות שהוא בעקב דהיינו בסוף הע"ב והוא שיטת היצר טוב ולא כשיטת היצר הרע ולכך פתח הכותבי דרך חקיך שהם לותן המצות שהם חקים בלא טעם כי ע"ז היצר הרע מתנגד יותר וכמו שפירש"י גבי פרה לדומה לפי שהשטן ומשטין מוכין את ישראל ואומרים מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה ונ"ל דוד שלח במצות החקי לכל"ל שלא בהול להורני דרך חקיך לקיימם הטעם ואנרנה עקב שהוא דעת היצר טוב ולא כדעת היצר הרע ונ"ל (הכינני ואנרנה תורתיך) כי התורה הוא התבלין של יצר הרע שהם לכן הוא נמוח ונ"י כך (ואשמרנה) המצות (בכל לב) היינו בשני לבבות בין יצר הרע בין יצר טוב כי בכל שוויס לשני לטובה וכמ"ש רז"ל בכל לבבך בשני לבבות יצר טוב ויצר הרע וע"ז התפלל דוד להצילו מעצת יצר הרע שהוא הדרך המות רק (הדריכני בנתיב מצותיך) שהוא הדרך החיים (כי בו חפצתי) כהכתיב ובחרת בחיים ונ"ל (הט לבי שהוא הלב של יצר טוב (אל עדותיך) לל קיום עדות התורה והמצות שהכרס הוא בעקב (ואל אל בצע) היינו אל בצע ממון של עכ"ז שהוא עצת היצר הרע וכן פירש הלשון ורד"ק וע"ז התפלל (העבר עיני מראות שוא) היינו לותן טוב הע"ז שהוא הכל של שוא שלא יוכלו בעיניו שהוא עצת יצר הרע ע"ז התפלל (העבר עיני מראות שוא) רק (בדרכיך) ודרכיו של הק"ב שהוא רחום וחנון וכמו שאמרו רז"ל על פסוק ולכת בדרכיו מהו רחום וחנון כו' ונ"ל (בדרכיך חייני) לומר שחיי הע"ז יהיה מצד דרכיו שהוא רחום וחנון כי הכתר הוא בעקב לע"כ ונ"ל את"ז (הקם לעבדך אמרתך גומר) כפירש הרד"ק וז"ל הקם מה שהבטחתני להקים התלכות לזרעי לחרי לירתך אשר יהיה דבקים לירתך העבר חרפתי לפי שאמר בפסוק שלפני זה להקים הבטחה לבניו אחריו ואע"פי שאמר לו בפשוטן לו לאותו עון שהוא חרפתו לבניו אחריו ואע"פי שאמר לו גם ה' העביר חטאתך מ"מ ביקש מהקל יתברך שיעבירו גם מבניו כי מפשטיך טובים הם • לך לא תפשוט את האדם כפי עוונו הרעוי לו עכ"ל כל זה סובב והולך על פסוק שלפני זה שאמ' בדרכיך חייני להיותו במדת הרחמים שזהו דרכיו של הק"ב ולא להענישו את האדם על חטאיו במדת הדין בכל העונש הרעוי לו רק במדת הרחמים כי כן הוא דרכו של שמו יתברך על רחום וחנון לרך לפיס גומר ולזה סיים (הכה תכה אתי לפקודין) פירש הלשון במקו' אחר פקודין הם הי"ב מדות שהם פקודיו של שמו יתברך שהוא רחום וחנון כו' ולכך (בדרכיך חייני) היינו בתורת צדקה חייני מצד מדתך שהוא רחום וחנון מטעם שכתב מלוה היא בעקב"ב וכמו שפתח בפסוק זה :

אמת

ו ויבואני חסדיך ה' ירצה ומה שם החסדי שאני רוצה מיוך תשועתך כביכול כשם שהוא תשועת ישראל והוא לומר תשועתך כאמרתך ר"ל הכתוב דבר זה אתה ה' לחודך והוא ענין מה שאין כח בי לומרו רק בתורתך הוא כתיב וכאמרו לאברין ישראל מי כמוך עם נושע בה' ע"ל שאמרו בכל צרתם לו בצר ע"כ וכן כל כוונת התו"ת הזה הכל מדבר בתפלת הצלולה לאחר יבא בתחלה לאחר תשועתך כאמרתך כי תורה הוא לך ושייך לישועה וגאולה ותו"ל (ואענה חרפי דבר כי בטחתי בדברך) (כי בטחתי) בשמרת ואת הנוי לאחר יעבדון לן לאכני ודרשו רז"ל על גלות הד' מלכיות וזה לאחר לדרוש שהוא תפלה זו הוא כמו שפרשנו למעלה בסימן ג' כי הק"ב חייב לפדותנו מתוך הגלות מיד הק"ב כדין מוכר עבדו לבני מחייב לפדותו על עסרה בדמיו מטעם שלא יבטלו ממצות יותר וגם הק"ב בטלו לותם מתוך ומצות בעיני הגזירות שגזר ושיהיו תוקף לאחר גזרו עליהם הדבר פעמים וק"ב מכח זה מגיע לו חיוב על שמו יתברך לגאלנו כמ"ש לך כל זה ביד שמו יתברך כי לא עולכי' ביד ה' ובידו של שמו יתברך להכין לבבם של מלכי הלותות כדי שלא יבטלו מתורה ומצות לך בהצלה זו יגיע ח"ו רעה ליזראל מע"י כך יתבטל טענת היצוב של הגאולה שלא תלרכה טובה גדולה הוא לנו שם מבטלים לותנו קצת ולא מכל וכל כי ע"י זה נזכה לגאולה ולא מכה לשמור התורה והמצות לשלם

ועד וע"ז התפלל דוד המלך עהשי"ת עלמי יעקב (ועל תגל מפי דבר לחת עד מאד) היינו התורה הנקרא לחת ע"ם עלף נרשם ות' בחתצע ות"ו בסוף רז"ל התורה שנקרא לחת ע"ם עלף נרשם ות' בחתצע ות"ו בסוף וכן פירש התורת חסד שכוונה בזה שתפלת דוד שהוא משיח היה

(ועל תגל מפי דבר לחת) הוא התורה והמצות (עד מאד) היינו לגמרי כי טובה גדולה הוא לנו שיגלנו מיהם בגיטול התורה שע"י זה מחויב הקב"ה לגאלנו כי כן הוא משפט התורה שכאשר עבדו לגוי חייב לפדותו עד עשרה בדמיו מטעם שמבטלו מצות ומילת"ה בגידין דילן וזהו (כי למשפטיך יחלתי) היינו משפט התורה שכוזכר ונגד זה שהתורות שבטלנו קצת מצות בתוך הגלות וזה לחר יגרום לנו (ושמרה תורתך תמיד לעולם ועד) היינו לחר הגאולה שהוא לעולם ועד ונתות שעה (והתהלכתי ברחבה) זהו התורה שכתיב בה ורחבה מיכו ים (כי פקודיך דרשתי) היינו פקודת התורה דהוא קיום המצות (ולדרכה בעדותיך) היינו ללמד בעדות התורה ולחר תתילם קיום המצות ות"כ ללמד תורה ע"ד דלעתיד חכמי ירחת תלמידים וכל זה לתי שיעשה (נגד מלכים) ממלכי הלומות (ולא אבוש) כי בגלות בטלו לגמרי ממלכי הלומות מקיום התורה ומצות ות"ל לחר הגאולה לא יהיה כלרן (ואשיחה בחקיך) (ואשיחה בעדותיך) שלא יהיה קיום המצות מהדבר כי לו יבוטל המלך ויתבטל היכר הרע הוא בעיון המלך ותותה שעה (ואשא כפי אל מצותיך אשר אהבתי) היינו מלד שהקב"ה כל ות"ל וכן פירש התורת חסד וז"ל ואשא כפי מידי וכפי לעשה המצות וכפי לדרש טעמי החקים כדכיש ע"כ וכל זה מדבר הכל על לעתיד לחר הגאולה וכמו שפרשנו:

זכר דבר לעבדך על אשר יחלתני גם פסוקי הלו' הזה מדבר על הגאולה וכן פירש הלשון וז"ל לחרו דז"ל ויודד העיד על הפגרים כיצד דוד המלך לכלות את כל הלומות שהם הפגרים והוא יתברך לא שמע את דברי דוד שלומר אלהי לוריני ואשיגם ולא תשוב על כלותם כלומר עליו שייחל עד שוף הלומות כי לו יתכן כיודו כמלחרו יתברך שלא מחני

אֶמֶת עַד מְאֹד כִּי לְמִשְׁפָּטֶךָ יִחָלְתִּי: וְאֶשְׁמְרָה תוֹרָתְךָ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: וְאֶתְהַלְכָה בָרְחָבָה כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי: וַאֲדַבְּרָה בְעֵדְוֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ: וְאֶשְׁתַּעַשַׁע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי: וְאֶשָּׂא כַפַּי אֶל מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי וְאָשִׂיחָה בְחֻקֶּיךָ: זְכָר דָּבָר לְעַבְדֶּךָ עַל אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי: זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי כִּי אִמְרָתְךָ חִיָּתְנִי: זֵדִים הֱלִיצֻנִי עַד מְאֹד מִתּוֹרָתְךָ לֹא נָטִיתִי: זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה וָאֶתְנֶחָם: זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי מֵרְשָׁעִים עֹזְבֵי תּוֹרָתֶךָ: זְמִרוֹת הָיוּ לִי חֻקֶּיךָ בְּבֵית מְגוּרָי

ספרסו:

וַהֲמוֹנוֹת מ"מ לא לגמרי בטלנו רק מיה שהיה בידינו לעשות בפתר ובע"פ עשינו ולו"ל למעלה ולא לגמי מפי דבר לחת עד מקד בידינו לא לגמרי לגבל בתקנת תלמיל ומעלה בגלות מניע לנו מפני שלדעי' כי בזכותן תקע' תתור' והמונות לחזר לא בטלנו הדין נותן שיגלנו ובגד לתן תקנת התורה והמונות לחזר בטלנו ג"כ הדין נותן לגלנינו וכדין מפסיק התורה המוכר עבדו לגוי וכדי שלא יבטלו ויתי' וכ"ל בפסוקי שלפניו עיי"ש:

ח חלקי ה' שמרתי לשמור דבריך) לומר שחלקי הוא שה' שהוא מל"ה הוא שמרתי ושמירה הוא רק מצד הרחמים לשמור דבריך שהו' מל"ה שהוא קשה כי דבור הוא קשה כי המלת הרחמים הוא מכח חסד הוי' כשהוא דרך פנים ולא דרך לחור שהוא מפטרת דביבה ולו"ל (חלקי פניך גומר) לשיות דרך פנים וחו (חנני כאמרתך) כיינו בדרך חנון שהוא מצד הרחמים שהוא באמרתך דרך וחנו (חשבתי דרכי) כיינו שהדרכים שלי יהיו כתו דרכיו של שהו יתבר' וכמלת רז"ל ללכ' בדרכיו והו רחו' וחנו' וכו' ובשביל כך (ופשיבה רגלי אל עדותיך) כיינו עדות שהתורה שהיא בספירת ת"ת שהוא מפטרת דרחמים ופ"ה (חשתי ולא התמהמהתי לשמו' מצותיך) ולו"ל (חבלי רשעים עודני) לומר שלפ שעודם בי האבלים שדשעני' מובלים אותי ולו"ל כי רוצה שמלת הדין פנעה בי ולא מלת הרחמים ופ"ה (תורתך) שהוא מפטרת הרחמים (לא שכחתי חצות לילה) כי הלילה הוא מפטרת דביבה (לקום להודות לך על משפטי צדקך) לומר שלי כותן תורה על הנסס שהוא מל"ה שם שגבו כי ומשע שמדברים על הרע כשם שמדברים על הטוב לחבל שלי חב לכל שלי ירחוק ולשומרי פקודיך) פירש שלפ שמוד משמר ג"כ פקודיו לשיות ומה רחום וחנון לפ שתה רחום וחנון ומפרש ואזיל דמה שם פקודיך לו"ל (חסדך ה' שהוא חסד והרחמים היינו מהשם הוי' מלשה הארץ ו"ל מכח שלי הולך בדרכי ה' לשיות ג"כ רחום וחנון ולכך (חקיך) היינו חקת התורה שהוא בשור הרחמים לחלי:

ט טוב עשית עם עבדך גומר פירש שתורת חסד ו"ל הוא עין התורה הנקראת טוב כו' ולכך מתפלל דוד שלחר שכתת לנו התורה בשביל כך (טוב טעם ודעת למדני גו') וע"ד במדרש ו"ל מפני מה לא גילה הקב"ה טעם המצות כדי שלא יהיו הקלות ויעשה החמורות שני מצות גילה טעם וכשבלנו בהו גדולי עולם כגון לא יהיה לו בשם בן יסורו לבבו לחר שלמה לחי לחבה ולא לסור ולו"ל שלחר שכתת לנו התורה הנקראת טוב לך לחי שתפלל שג"כ (טוב טעם ודעת למדני) להודיע לי ג"כ הטעמים (כי באמתיך האמנתי) שלחי מלמין בך ובאמתיך ולחי רוצ' להתחכם על ל"ת לעבור ל"ת ליוה עבירה ושמע תלחר ולא תלחי שלף הוא עבר כמה עבירות כגון ב"ש וכיוצא בו ולו"ל (טרם אענה אני שוגג) לומר כי בתחילה לא היה לחם עומד על דברי תורה שלא ג"כ בשגג בה לפל עתה שכבר עבר על המכשל לחבר בשבילי בו (אמרתך צמרתי) שלף שם שלא בטעמי שכשם ולו"ל (טוב למד ומטיב למדני חקיך) ע"ד שלמרו"ל יפה הק"ב הנקרא טוב ויתן התורה טוב ליסרל הנקרא טוב ולו"ל טוב למד ומטיב היינו התורה הנקרא טוב ליסרל הנקרא שם וע"כ כיון שהלחי טעמי כתת לנו דווקא התורה ולא לל"ת ולכך הדין נותן שתלמדנו הטעמי' של תקין כי לותן המצות חסר הם עתה בלה טעם כקרקים חקים ולו"ל (טפלו עלי שקר זדים) התורת חסד מרוצים לתומדים לי הטעמים של החקים של שקר לפל (לחי בכל לב לחור פקודיך) שלחי רוצה לידע טעמם של הפקודים בטע' של למת והעניין ללמה בלחת הם לחין לומדים תורת למת ומפרש ואזיל ולו"ל (טרם כחלב לבם) לומר שמרוב הטעמים היה לבם שומן כחלב ומזה כתבר שהמצות ושעשה הטעמים (לחי תורתך שעשעתי) שלחי לחי בהול לחר תעמוני עולם רק התעמוני שלי הוא שלחי מתעשע בתורתך ולחין לחי לומד מתוך התעמוני כלדך תלכים רק כלדך עכיים שלומדים בלי תעמוני ומתחר למתני' כך לדכה של תורה שת נמלח תחכל כו' ומזה (טוב לי כי עניתי שלחי לומד כתו

כחלב

לְמַעַן אֶלְמַד חֻקֶּיךָ׃ טוֹב לִי
תוֹרַת פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף׃ יָדֶיךָ
עָשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי הֲבִינֵנִי וְאֶלְמְדָה
מִצְוֹתֶיךָ׃ יְרֵאֶיךָ יִרְאוּנִי וְיִשְׂמָחוּ
כִּי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃ יָדַעְתִּי יְהוָה כִּי
צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ וֶאֱמוּנָה עִנִּיתָנִי׃
יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי כְּאִמְרָתְךָ
לְעַבְדֶּךָ׃ יְבֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאֶחְיֶה כִּי
תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי׃ יֵבֹשׁוּ זֵדִים כִּי שֶׁקֶר
עִוְּתוּנִי אֲנִי אָשִׂיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ׃ יָשׁוּבוּ
לִי יְרֵאֶיךָ וְיֹדְעֵי עֵדֹתֶיךָ׃ יְהִי לִבִּי
תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ׃
כָּלְתָה לִתְשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי לִדְבָרְךָ
יִחָלְתִּי׃ כָּלוּ עֵינַי לְאִמְרָתֶךָ לֵאמֹר

מתי

לְמַעַן אֶלְמַד חֻקֶּיךָ) לידע פשעתים על ידי מהחקים שהם שתה בלמ טעם כי כן דרכה של תורה את בעלה תאכל כו' ואם אתה עושה כן כו' ואם ישיתך למור מה לך להסיר הספקן מלכים ולמד תורה כמו מעוני לו"ת (טוב לי תורת פיך משפי זהב וכסף וכמאמר רז"ל כי הזהב וכסף. הינו מניח לאדם רק לחיי הע"ז והתורה מניחה את האדם לחיי הע"ז וע"ה:

יָדֶיךָ עשוני גומ' יבואר זה ע"פ מה שפירש האלשוך ז"ל פוף דבר הכל נאמ' כו' כי סוף כללות הדבר שאחר שאמר הלמ הוא כי ה' נתן לאדם רמ"ח מצות עשה לקדם בם רמ"ח אברי, ושס"ה מל"ת לקד בשמיר, שס"ה גידין לקד בהם גם הם לבן את הלבים ירא ושבור ל"ת ואת מצותיו שמור לקיים מ"ע כי זה כל האד' הייינו כל בלות אברי וגידי האדם לקדם בהם ולו"ת (יָדֶיךָ עשוני ויכוננוני) אברים וגידים ולכן לקדשם הביאני ולמדם בתוכך שהם כתפסר וכנזכר (ירחיק ירחוקי כו') גם זה יבואר היטב שפירש האלשוך וסובב על מעלה ול"ג הכי ירחיק מרו"ל שפסוק זה יאמרו לי ירחיק שבקרב לות זה היה כי בגמרא דוד ופירשו משום שהמלאכים והיה מחלה שהי שירפאני בלחופן שיאמרו לו ירחיקו ויתכן שע"ז מלאכים פסוקים אלו שהיו אנשי נופו מוכים וע"כ התחיל ואחר ירחיק עשוני ויכוננוני כו' לומר שע"י מצותיך שבלבי, מספר אברים וגידי יתקדשו ויהיו מוכנים לעזור ולהגיה שומרת בגמרתו ויתרפא ע"כ והענין שומרת בגמרת שהוא אשר היה לדוד יבואר בגמרת וז"ל ר' לתתא מדוד מהכא ודלא ומדוד לדוד ואח"כ מעיינא בי' בדוד לא מסכחת כו' בר מאוריה דחתי ומקשה והא כתיב ואשא תוריה לקחת ומשני לקוחין יש להם ומקשה והא קיבל לבון הרע ומשני לשטרא כו' ע"ש ולו"ת (ידיעתני ה' כי צדק משפטיך) שם היסורין על בגמרת כאן עלי בצדק לכפרת עון ל"ה ולזה התפלל על הרפואה מיד שאל בתחילה ולו"ת (יבואני רחמיך ואחיה) ע"י הרפואה (יבואני רחמיך ואחיה) לומר שיכח שתרפאני במהרה שיחיה ואחיה כי תורתך שעה כחות ולו"ת (כי תורתך שעשועי) הייינו התורה שהוא מסגרת ת"ת שהוא מסגרת דרחמים ולכך לומר (יבואני רחמיך ואחיה) ול"ל ולו"ת (יבואני רחמיך ואחיה) ל"ל (יבואני רחמיך ואחיה) לומר שזה מדבר כנגד שכחיו אשר זלו עליו בחמרם שדוד חטא בל"ה ואינו כן שהרי הגמרא התכפר לו וזהו הפקר שלמה ולו"ת (לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי) הייינו בפקודיך בתורה דכתיב ואת תורת האלוקיך ודרשו רז"ל מתוך רע לעמל שגמרת מכפר על ל"ה ולו"ת

מָתַי תְּנַחֲמֵנִי: כִּי הָיִיתִי כְּנֹאד
בְּקִיטוֹר חֶקֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: כַּמָּה יְמֵי
עַבְדֶּךָ מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי מִשְׁפָּט:
כָּרוּ לִי זֵדִים שִׂיחוֹת אֲשֶׁר לֹא
כְתוֹרָתֶךָ: כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה שֶׁקֶר
רָדְפוּנִי עָזְרֵנִי: כִּמְעַט כִּלּוּנִי בָּאָרֶץ
וַאֲנִי לֹא עָזַבְתִּי פִקּוּדֶיךָ: כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי
וְאֶשְׁמְרָה עֵדוּת פִּיךָ: לְעוֹלָם יְהוָה
דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם: לְדֹר וָדֹר
אֱמוּנָתֶךָ כּוֹנַנְתָּ אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד:
לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם כִּי הַכֹּל
עֲבָדֶיךָ: לוּלֵי תּוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי אָז
אָבַדְתִּי בְעָנְיִי: לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח
פִּקּוּדֶיךָ כִּי בָם חִיִּיתָנִי: לְךָ אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי
כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי: לִי קִוּוּ רְשָׁעִים
לְאַבְּדֵנִי

יתר המאור הלא כדין רלפו לותו להמיתו לותו כי שעשם היה שכורים היו שהיוב מיתה מגיע לו ח"ו על הל' דברים שחטא אחר חייב מיתה עליהן והם הם הפעם דברים שאמרו רז"ל שדור חטא בע"ז ג"ע ס"ד כי ע"ז הוא בחם שניקם דוד לעבוד ע"ז ובלחד מקרא ויבא דוד עד רחם כו' ג"ע הוא חטא ג"ם וס"ד הוא הריגת אוריה וה"ל על שלשה חטאים נהלך מגיע לו בחיוב מיתה ועוד בחיוב הל"ה שפפל דמו על עון' בחר שנרם מיתה לעולם ונפש דוד הוא נפשו של הל"ה ונתחייב מיתה וכדין שופך דם האדם נדמו יפפך כן אפפר לתרץ כוונת שחול ושייעתו אך שחמת ליכו כן כי כל האומר דוד חטא ליכו טועה לכתיב ויהי דוד בכל דרכיו משכיל וה' עמו אפפ' חטא זה נא לידו וה' עמו וגו"ל (תקיק לא שכחתי) רק שקייפתי כל מה שכתוב בתקת התור' וע"ז התפלל (כחה יחי עבדיך) הכל מעט ורעים מכח נרות ורליפות של שחול וסייעתו ל"ל (חתי תעשה משפט נרודפי) לותי כי הדין המשפט מגיע להם מדין מורד במלכות אפר מרדו עלי וכוונתו היה נזה להורות ג"כ התירוץ על הריעת אוריה שג"כ נתחייב מיתה נדין מורד במלכות וכלעת רז"ל ועתה מתרץ דברי ג"כ בלותן הג' תיובים אפר רבו לחייבו לותו מיתה חנם ופתח תחילה בחטא דל"ה דנזה לא הגיע לו פוס כל חיוב מיתה מטעם שחיוב מיתה היה ג"כ נגזרת לכל העולם מכח חיטת חולן לור שיבא לחריו ויעשה עמו לפלחי וכלחיקת במדרש ומחילת אף שאל' הרשעון גרם מית תחיל"מ"ח בא לחריו ג"כ חיר' חולך לור וגרם מיתה לעולם סילק הסבי מעשי רשעון ודין זה בלמד מקרא דוכי יפתח וכי יכרה דקשה הם על הפתיחה חייב על הכריה לא כ"ש חלא להניח כורה לחר כורה שסילק הסבי מעשה רשעון ומחילת ה"ה נדין דוד שלא הגיע לו פוס מיתה כי חיטת סילק מעשה של ה"ה ולהורות זה אמר (כרו לי זדים שיחות אפר לא כתורתך) כי נדין תורה הוא פעור על כריתת הרשעים וכנגד חטא ע"ז אפר חשבו עליו גם זה ליתא וכמאמר רז"ל לא היקפ לע"ז ח"ו שלא ע"י שורר מל"ע לא"ל מכח הרליפה של שחול והוא כל הפר לא סלקו לו חלפי וכאפר פרשתי למעלה ובעניו זה לא חטא כלום כי הכריחה מל"

לא"ל היה בחוכם רליפתו ותופס רחמנא פטרי ולהורות זה אמר (כל מלותיך לחוכה) הייכו לחוכת של הלא בע"ז ח"ו וכגד חטא ג"ע אמר (עקר רדפוני) ופירש הלשון עקר רדפוני על ג"ם שרדפוני בחמר הבא על ג"ח כו' עקר רדפוני ולכך עזרינו והרחיק עפקר כי הלא (כחטע כלוני בארץ) נרדוף לותי שחול ולכעיו להרגני שהיה לי מקום להנתי לחדקק בחוכת כי פס אחרב' לחוכת היתה בחערב לו בחכית להרגו כלחור הבא להורגך השכם להרגו (ואני לא עזבתי פקודיך) לומר מי שלא כו' והייתי מפקפק לבלתי עזוב פקודיך ואיך הייתי עתה בא על ג"ח גזה"ל ח"ו שהם חמורו שבחמורות וה"ל לן עלי פוס חיוב מית (לכך (כחסדך חייני) להציל לותי מחוק למחי' ולו (לשמרה עדות פיך) הייכו עדות התורה לו יקשה (כחסדיך חייני בחיי הע"ה) והע"ה כי כבר למדו רז"ל דשלשה דברים אין להם חלק לע"ב ואחד מהייהו פורק עול הייכו ע"ז ובלחד מקרא דבר ה' בזה אכרת אכרת לומר פס מבזה סדיבר בלך עלמו דהייכו לחכי ולא יהיה לך לח הכרת הע"ז הן תכרת לע"ב כו' ע"ש והכא לחר שתירץ דוד חטחו שלא ע"ז ולא בזה דבר ה' עלמו לשר דיבר ולכך הדין נותן להיות (כחסדיך חייני) הייכו חיי הע"ז וחיי הע"ב ואפר ואזיל לשם לו"ל (ואשמרה עדות פיך) הייכו לותו עדות שלא

מפיך מפם ובכלל בכלל דבר ה' בזה:

ל לעולם ה' דבריך נצב בשמים: ו"ל המדרש ר'
תנחומא בר לקש לפר מהו לעולם ה' לפר
דוד לעולם אין לתה בא עליהם בדין רק בחסד הרחמים שלהי כך אין לאו יכולין לעמוד לפיהו שעה לחת לעולם שלהים לא כחפר שלא לעולם ה' כמה לתה לבתנו בלותה מדה של רחמים שבחמר ה' ה' אל רחום וחנון כו' ולא לנו לבד שלא לחר"ה שהיה יכיר בפיך שלותי שעשתה מדת הרחמים בשעה שהבת' לותו לא היה עומד וכן התבת לדון לבניו ולבהמות עכ"ל ולו"ל שהוא מדת הרחמים דבריך נצב בשמים בע"ש היה עומד מכח מל"ה בל וכן התבת ג"כ לדון לבניו בחר"ר וגו"ל (לדור ודור חמונתך לרץ ותעמד) עמידתם וקיומם הוא

לְאַבְּדֵנִי עֵדֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן: לְכָל תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד: מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי: מֵאֹיְבַי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי כִּי עֵדוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי: מִזְּקֵנִים אֶתְבּוֹנָן כִּי פִקֻּדֶיךָ נָצָרְתִּי: מִכָּל אֹרַח רָע כָּלִאתִי רַגְלַי לְמַעַן אֶשְׁמֹר דְּבָרֶךָ: מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא סָרְתִּי כִּי אַתָּה הוֹרֵתָנִי: מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ

הוא מכח אמונתך היינו במ"ר והענין הוא מדבר דווקא ביעקב ואמונתו עם במדבר ומס בסוד מדת הרחמים מכח התורה שקבלו שהוא בספירת ת"ת בסוד הרחמים והענין הוא שע"י התורה יונקים מכללי עבודת שהוא מספירת דעת לכללי בינה שהוא בסוד הרחמים וכרחם אב על בנים מש"כ בלעז התורה הם התורה עבדים שהוא מספירת דעת מדת הדין וגו"ל (למשפטיך) שהוא מדת הדין (עמדו היום כי הכל עבדיך) מלד שהם בתורה עבדים יש"ע התורה תנו יונקים מכללי עבדים לכללי כי והוא במדת הרחמים וגו"ל (לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי) מכח מדת הדין ומתו' כך (לעולם לא אשכח פקודיך) היינו פקודת התורה מטעם (כי בם חייתני) ע"י מדת הרחמים ולכך (לך) רומז על התורה שהוא בסוד הרחמים (אני הושיעני) מלד במדת הרחמים (כי פקודיך דרשתי) היינו פקודת התורה שהוא בסוד הרחמים (קוו רשעים לאבדני) אכח במדת הדין לאבד אני (עדותיך אתבונן) והוא כנודע לי במדת הרחמים וכאמור דוד למיכל רבים אוהבי לבשפי יהי לי יעוד בשביל שהוא מדת הדין יעוד שלא אבוש אני (קולי אל ה' אקרא) שהוא רחמים לקרוא ויענני ובמקומו פרשתי אבין זה בלי ריטב שע"י מדת הרחמים מגיע לו מכוון ע' פניים לא פחות ולא יותר וע"י מדת הדין רצו שוכיחו מסכותיו ע"ל פנים עיין זה למעלה בתורה וזמירי ע"ל פנים ע"י מדת הדין אבל אני עדותיך אתבונן שהוא הנודע לי הרחמים וספיר מגיע ע' פניים מכוון וגו"ל (אבל תכלה ראיתי קץ) רומז על הקץ של שמות דוד שהוא ע' שנה ולמה כן וגו"ל (רחבה מצותיך מאד) דהיינו במלות שהם רחבה מאד מלד הרחמים:

מן מה

להבתי תורתך נומר הכא בפסוק הזה לבדו יתפרש ע"פ שתמרו רז"ל על פסוק מה אשר נקנת לירדיך ע"כי תתקנ"ה רקיעים הם ותק"ך רקיעים רשות למלכי בשרת שבהם הם זוללת מ"ה רקיעים אשר אין רשות לשום מלאך שבהם הם רק נגוו וכפון לע"ב הם לפוסקי תורתיך ע"כ וגו"ל כאן (מה להבתי) לומר שאני אוהב שלוקה לאותן מ"ה רקיעים לומר שאותן המ"ה רקיעים הם שאני (תורתך כל היום היא שיחתי) שאני עוסק בתורה כל היום וגו"ל (מאויבי תחכמיני) לומר שהוא שאני מתחכם על אויבי הוא היצר הרע הוא המלאך המות אשר הוא החויב של הלם ומבקש בכל יום להמיתני וכמו שדרשו רז"ל ע"פ נוטה רשע לצדיק ומבקש להמיתו נומר זהו היצר הרע הנקרא רשע ומבקש להמיתו אבל אני (מאויבי תחכמיני) שאני מתחכם עליו ע"י (תורתך כי לעולם היא לי) כי אני לא חוזר מללמוד התורה ומצות ומוטב להורות שלהבתי אותך ואת תורתך לא אשא חפצי ליום המות וטעם זה למד ממשה רבו וכנזכר וגו"ל (מכל מלמדי השכלתי) והיינו (כי עדותיך שיחה לי) שלא חוזר מללמוד עדות התורה וגו"ל (מזקנים אתבונן) זה משה שהיה אזן זה קנה חכמה שהתורה לו לבדו ממשר בקנין נמור כתן בטובת עין ליעקב וגו"ל (כי פקודיך נצרתי) היינו פקודת התורה היה למשה לבדו והוא הרמה לנו בטוב עין ובתב הרמ"ק מזקנים אתבונן לומר בכולל כו' במלות שנות ע"כ ולדרכנו לפסר שהיה הולרך לכתוב בכולל טעמה זו לומר יאמר העבד וכמו שדרשו רז"ל על פסוק זה לא לומר יאמר על שיאמר ושמה כו' וזהו הכוונה הפכות ג"כ במשה שהיה לו הק"ב על טעמה הכ"ל על תוספ זבר טוב בדבר הזה שלא לכתוב לדבריו כדי שלא יבטל ח"ו וגזירות שמו ית"ב מקבלו קצונו בתורה ק"ך פנים דווקא ולא יותר מכאן טעמים וכטודע אבל לוד לפסר שכתב לדבריו ולכך לא שלט בו המ"ה על משה ממשכתו וגו"ל (מכל לומדי רע) פירש הלשון הוא היצר הוא המ"ה (כליתי רגלי)

מלעקור

היום לעשותם ולמחר כו' לו יאמר שכוונת כל פסוקי הלות זה יתפרש ע"פ מה שתמרו רז"ל שמחר דוד לבני הק"ב הודיעני בחיזה יום למות למחר לו בשבת תמות ויה עוסק כל היום בהוא בתורה כדי שלא ישלוט בו השטן הוא המ"ה ולחר שעקר רגליו ופשק מלמודו מיד שלט בו המ"ה ויוסות ולפשר' שדוד למד עניין זה ממש שהוא רמז של כל ישראל שלמחר בעת שהגי זמן מיתתו רבונו של עול' כתבת בתורתך ולא למחר יאמר העבד לפבדתי את אדוני ואת אשתי לא אלא חפצי כן אני אוהב אותך ואת תורתך לא אלא חפצי שהוא לשון ע"ל שתמרו רז"ל כיון שמת נעשה חפצי מן המתות וע"כ זהו היה ג"כ כוונת דוד שעסק כל היום שהוא בתורה כדי להצילו ממות והוא ג"כ ע"ל להבתי את תורתך לא אלא חפצי וגו"ל (מה להבתי תורתך) ולכך (כל היום היא שיחתי) שאני עוסק בתורה כל היום וגו"ל (מאויבי תחכמיני) לומר שהוא שאני מתחכם על אויבי הוא היצר הרע הוא המלאך המות אשר הוא החויב של הלם ומבקש בכל יום להמיתני וכמו שדרשו רז"ל ע"פ נוטה רשע לצדיק ומבקש להמיתו נומר זהו היצר הרע הנקרא רשע ומבקש להמיתו אבל אני (מאויבי תחכמיני) שאני מתחכם עליו ע"י (תורתך כי לעולם היא לי) כי אני לא חוזר מללמוד התורה ומצות ומוטב להורות שלהבתי אותך ואת תורתך לא אשא חפצי ליום המות וטעם זה למד ממשה רבו וכנזכר וגו"ל (מכל מלמדי השכלתי) והיינו (כי עדותיך שיחה לי) שלא חוזר מללמוד עדות התורה וגו"ל (מזקנים אתבונן) זה משה שהיה אזן זה קנה חכמה שהתורה לו לבדו ממשר בקנין נמור כתן בטובת עין ליעקב וגו"ל (כי פקודיך נצרתי) היינו פקודת התורה היה למשה לבדו והוא הרמה לנו בטוב עין ובתב הרמ"ק מזקנים אתבונן לומר בכולל כו' במלות שנות ע"כ ולדרכנו לפסר שהיה הולרך לכתוב בכולל טעמה זו לומר יאמר העבד וכמו שדרשו רז"ל על פסוק זה לא לומר יאמר על שיאמר ושמה כו' וזהו הכוונה הפכות ג"כ במשה שהיה לו הק"ב על טעמה הכ"ל על תוספ זבר טוב בדבר הזה שלא לכתוב לדבריו כדי שלא יבטל ח"ו וגזירות שמו ית"ב מקבלו קצונו בתורה ק"ך פנים דווקא ולא יותר מכאן טעמים וכטודע אבל לוד לפסר שכתב לדבריו ולכך לא שלט בו המ"ה על משה ממשכתו וגו"ל (מכל לומדי רע) פירש הלשון הוא היצר הוא המ"ה (כליתי רגלי)

מלעקור

אִמְרָתֶךָ מְרֻבָּשׁ לְפִי : מִפְּקוּדֶיךָ
אֶתְבּוֹנָן עַל כֵּן שָׂנֵאתִי כָּל אֹרַח
שָׁקֶר : נֵר לְרַגְלִי דְבָרֶךָ וְאוֹר
לִנְתִיבָתִי : נִשְׁבַּעְתִּי וָאֲקַיֵּמָה לִשְׁמֹר
מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ : נֶעֱנֵיתִי עַד מְאֹד יְהוָה
חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ : נִדְבוֹת פִּי רְצֵה נָא
יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי : נַפְשִׁי בְכַפִּי
תָּמִיד וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי : נָתְנוּ
רְשָׁעִים פַּח לִי וּמִפִּקּוּדֶיךָ לֹא תָעִיתִי :
נָחַלְתִּי עֵדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם כִּי שְׂשׂוֹן לִבִּי
הֵמָּה : נָטִיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ
לְעוֹלָם עֵקֶב : סֵעֲפִים שָׂנֵאתִי
וְתוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי : סִתְרִי וּמָגִנִּי אָתָּה
לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי : סוּרוּ מִמֶּנִּי מְרֵעִים
וְאֶצְּרָה מִצְוֹת אֱלֹהָי : סָמְכֵנִי

כְּאִמְרָתֶךָ

מלעקור מקום לומדי התורה (למען תשמור דבריך) שלא
יתברך שתרת שם יקוק שעבד כו' ויפרש ואזיל למה כתב
דבריך לו"א (ממשפטיך לא סרתי) פירוש לותן הדברים שלמדת
ואלה המשפטים נזהר כי תקנה ע"ש נזהר עד שלא יחטא
הטבע (מזה לא סרתי כי אתה
הורתני) ממשפט זה בתורתך וגו"ל
(מה נמלנו לחכי אמרתך) של תורתך
למדתני מיום המות (מלמד לפני
שהוא מתון ביום מיום המות שהוא
מר וכל זה גרם מכח (משקודיך
אתבונן) פירוש פקודת התורה ע"כ
(שנאתי כל אורח שקר) זהו פירוש
הרע הוא הטבע הא"כ לכל ימלוט כי
וכשאר היה כן בחית שלא שלט בו עד
שפשח ממשנתו וכל"ל :

נ נר לרגלי דבריך נזהר לומר
שמדבר נגד לותן שהם
רגלי העולם שעליהן העולם
עומד והם הם דין
חמת ושלום ותור' ועבודה וג"ח וכלמו
לכך אמרתיך לשתם להתקיים בכל אשר
יפנה שלא בחכילה כן הם הכי שהם
רגלי העולם שהם מחיים לשתם
להתקיים בא"ה וזהו (נר לרגלי)
שם שהם רגלי העולם ונגד פרחת אמר
(כשבעתי ונקיים) זהו אמת
לקיים מוצית שפתיו ונגד רגל הדין אמר (לשמור משפטי
לדקתך) זהו הרגל הדין וכדכתיב לדק תרדוף ונגד הרגל
השלום אמר (נשבעתי ועד אקד) פירוש המפרשים ז"ל נשבעתי
ונכנעתי בשרפת הקוביכ'זהו שלול ונכנעו כעוני ושרדוני בלרות
רבות והיה בידי להשלים נמולם ברשעם בחנית ואע"פ כן
פתחתי בפלוס וקרתני למרחוק אבי אבי גו' אתה גחלתני רעש
ואני נחלתיך טובה וזהו רגל השלום וא"כ בשביל שהם רגלים
שרתוניס שעליהן העולם קיים נ"ל (חיני כדבריך) ונגד
לותן השלשה רגלים שהחרונים אמר (נדבות פי
רצה נא יהוה) פירוש המפרשים ז"ל בכדכוב מפי שהם
התפלות והתחלות כו' זהו הרגל עבודה שהוא תפלה ונגד רגל
התורה אמר (נפשי בכפי תמיד) בהיותי נרדף מהקוביכים
ועם כל זה (תורתך לא שכחתי) זהו רגל התור ונגד רגל
ג"ח אמר (נתנו לי רשעים פח) לומר שאפילו אמר שהרשעים
שהרשעים נתנו לי פח בכפי ולא יתי מעות הדין בגע כי אע"פ
(ומפקודיך לא תעיתי) פירוש פקודת שמו יתברך נלכת

בדרכיו מדה זו רחום וחנון זהו רגל ג"ח וכן פירש הלשון ג"כ
למעלה במלת פקודין עיי"ל וא"כ אמר שקיימתי כל הכי שהם
רגלי עוה"ב ולכך בחלתי לעוה"ב שמחותין שהם שהם טעו
בחלתי העולם ועל לותן שהם רגלי למר נטיתי לבי לעשות
חקיך לעולם עקב שכר לעשו' עד בסו' שבו' בעקב:

ס סעפים שנאתי ותורתך
אהבתי פסוקי
הלות זה אמר דוד בשעה שהיה בדרך
מלוויהו במדבר לו מ"י לא"ל וא"ל ובלות
שעה אמר בגבורתיך תלוינהו ודרש
אומדים בגבורות התורה שאמרת לא
תסגיר עבד אל אדוניו ופרשתי כזה
למעלה לכאורת דוד היה בזה כי היה
קרוב בדרם לשעבד שהרח מ"ל וא"ל
שלין מחזירין לותו מטע' שלא יבטלו
מלותן המלות אשר נוהגין בא"י ולא
בא"ל ובטעה זו פתח דוד שהם"ם
יחזיר לותו מ"ל וא"ל שלא יהיה בטל
מלותן המלות כל"ל וזהו בגבורתיך
תלינהו בגבורו' התורה שאמרת לא
תסגיר כו' ובלולה מזו היה לו ג"כ
טעמה לחתת להחזירו מ"ל וא"ל כדי
שלא יבא לידי חטא גדול כזה לכל
הדר בא"ל דומה כמי שלין לו אלהי
ע"פ שכי טעמו הללו יתבארו בסוף
לשות זה ובקלת נאבר שלין פרושו של
דבר דון יוסף ספרדי (סעפים שנאתי) הם הם לותן סעיפים
המרעים שהם סעיפים ובעלי מחשבות אשר חשבו עלי מחשבות
רעות עד שגרמו לגרשוני מא"י לא"ל הם שנאתי ולמה
תורתך אהבתי) ולקיימו בא"י ית שה"ש לקיימו בא"י ומהשי
טעמא דדין נותן (סתרי ומגיני) בעת צרתי ולחם
מסוס (ולדברך יחלתי) הייטו מה שאמרת לא תסגיר כו'
ומטעם שלא יבטלו מלותן המלות הכ"ל ונגד הטעה הסגיר לחם
(סורו ממני מרעים) לאשר הם מרומני והדחוני מא"י, לא"ל
שהייתי כמי שלין לו אלהי וא"ל (ואצרה מצות אלהי) ולכן
(סמכני כאמרתיך) שלחרת כי מלכותי יהיה לעד לעיני ויוצב
על כסא מלכותי בירושלים ולכך (ואחיה) הייטו בחזרת שלן
שהוא לתן החיים (ואל תביישני משברי) בא"ל ומטעם זה
לחמר (סעדני ואושעה ואשעה בחקיך תמיד) הייטו בכל התקים
ותחילו בלותן אשר נוהגין בא"י וא"ל (סלית כל שוגים) כתב
הרב דון יוסף ספרדי ז"ל סלית עניו הרשה עבר בחוקים נזיר
ותרחום כל שוגים שהקיך כי שקר הוא התרמית והתרחים שלהם

כי

כאמרתך ואחיד ואל תבישני
משברי : סעדני ואושעה
בחקיך תמיד : סלית כל שוגים
מחקיך כי שקר תרמיתם : סיגים
השבתה כל רשעי ארץ לכן אהבתי
עדותיך : סמר מפחדך בשרי
וממשפטיך יראתי : עשיתי משפט
וצדק בל תניחני לעשקי : ערב
עבדך לטוב אל יעשקני זדים : עיני
כלו לישועתך ולאמרת צדקך :
עשה עם עבדך כחסדך וחקיך
למדני : עבדך אני הבינני ואדעה
עדותיך : עת לעשות ליהוה הפרו
תורתך : על כן אהבתי מצותיך
מזהב ומפז : על כן כל פקודי כל
ישרתי כל ארח שקר שנאתי :
פלאות עדותיך על כן נצרתם
נפשי

כי בגבלה יתחסדו ובקרבם ישימו לורמם ע"כ נסמ זה מדבר בעניין שבעבו לורדים לכדורמי ולנרשומי ולבלי לחסר להחזירכי לא"י ולא"ל (סיגים הסבת גומר) היינו לותן הרשעים שהם סיגים שהוא לעון פמולת וזהו סיגים הסבת כל רשעי ארץ ומזה שכתב הרל"ק כי החילק הוא בין רשעי ארץ לסיגי' כי הרשעי' הם רשעי' בגלוי והסיגי' כמוב' יוסי' מ' כי לארץ עיני הסמו' ארץ' עצמן לחסידי' ובקרב ישימו לורמם עלי לכלדומי ולכלי ולכל לחזירם לא"י ולכך ואת' תשביתם מן העולם ולכן (אהבתי עדותיך) כי הם מונעים את החלם מכל סיג והם מורים שיהיה החלם שלם תוכו כברו לפיכך אהבתי לותם ודבקתי בהם עכ"ל הרל"ק ולזל"ש (סמר מפחדך בשרי וממשפטיך ירחתי) לאחר בפול כי זה מדבר נגד הסני שעונות הבולרים כי נגד שעשה שכל אחר בא"ל הוא כמי שאין לו אלהי נגד זה לאחר סמר מפחדיך בשרי היינו מפחד שמו יתברך לעבדו ולא לזולתו ולזה לסיות לסמי שאין לו אלהי וכנגד שעשה הסניה לקייים משפטי התורה אחר מוהגין הא"י ולזה בא"ל נגד זה אמר (ומשפטיך ירחתי):

ע עשיתי משפט וצדק נומר בגד פסוקי הלו"ת ויתפרש על תפלת הגאולה לפני שיהיה בתחלה ומדבר נגד סני טעמות שהיהו ניתן ליגיעל לותנו כי הרשעון הוא שהגאולה בא בזכות משפט וצדקה וכדילפינן מקרא שאמרו משפט וצדקה מקרא את כי קרובה ישועתי לבא היינו שהמשפט וצדקה מקרבת את הגאולה ולזל"ש (עשיתי משפט וצדק) זהו הגורם (כל תניחני לעשקי) פתוך הגלות ומבח הני תרתי אמר (ערב עבדך לטוב) של הגאולה לפני יבא בהחלה (אל יעשקני זדים) היינו פתוך הגלות ופתה מפרש ואזיל מה שהשתום למעלה ולזל"ש (עיני כלו לישועתך) דהיינו ישועת הגאולה (ולאמרת צדקך) היינו בזכות הצדקה וכאחר רז"ל גדולה צדקה שמקרבת הגאולה כי הגאולה בא אף בשביל אחד מהני תרתי שהרי הגאולה יליף לצדקה לבד ואמרי הוא קרא דקרא נקט לו זה ולכך פתה בחשוב בתרתי ואם בחלק לזכות שאף לו זה קתני ולזל"ש הגיע

מאת בפסך מסכי טעמים טעמי האמי' הוא ע"פ מה שפרשנו למעלה שהגאולה הוא ע"י בחהרם משעם שלנו עבדים למקום ולזינהו כמו המוכר עבדו לגבי לחייב לפדותו על עסרה בדקיו משעם שבטלו מלות כן ישראל שהחה בעלים מתורה ומלות מכח הלחן ושעבד ובלילתך במדבר ולזל"ש (עשה עם עבדך כחסדיך) היינו לגאול לותנו בתורת חסד אף אם אין מלינן מקיימין התורה והמלות לגמרי משום (חקיך למדני) כדי שנוכל ללמד חקות התורה משל"כ ע"י הגלות והשעבד אנו בטלים מהבדי תורה ולכך חייב לפדותנו על עסרה בדמיו ולזל"ש (עבדך אני) ולזינו כמו המוכר עבדו לגבי ולכך חייב אתה לגאלנו ולזל (הבינני ואדעה עדותך) היינו עדות התורה ולזה מפרש מה שאתה כי (עת לעשות לה') לומר שבשע שאיה עת לעשות לה' (הפרו תורתך) לומר על"י הפרו תורתך ולכך הדין נותן שתחויב אתה לגאלנו מכח הני שני טעמות ולזל"ש (על כן אהבתי מצותיך) לומר על כל פקודי נומר) ולכאורה כפול הוא אלא שהחה בנגד הני שני טעמות כי נגד המעשה לדקה שהקדים הגאולה לחיר (על כן אהבתי מצותיך) היינו מצות של לדקה (מזהב ומפז) וכמעשה למובנו בא"ם דל"ב הכסף והזהב הינו מלוה לאדם רק בחיי עה"ז וצדקה עומדת לעד אף לקדמת הגאולה וכל"ל ונגד מעשה בשבי' שבק"ב יגאל לותנו כלי אלא יבטלו לותנו מכל התורה והמלות כנגד זה לחיר (על כן כל פקודי כל ישרתי) שהני תלה לשרת שהו יתברך בקיום כל התורה ולכך (כל לורח שקר שנאתי) היינו הלומות לשר מוכיחים לותנו מקיום התורה הקדוש לחת ומביאים על השקר לשר הם שבאתי :

פ פלאות עדותיך ע"כ נסמכה בסני לומר שמכח עדות התורה שבאלהים בטעמים מתני לכך בסני רוצה לידע טעמם ומחקר שבתורה והמלות בפרטים בגלה ונסתר התגלל על שניהם ונגד הגאולות לחיר תחילה ואח"כ חזר וכתל בנגד הבסתרות ולזל"ש (פתח דבריך יאיר מבין פתיים) לומר אלא לותן שהם פתיים בעניני הבנת טעמי התורה בשתתה תפתח לבם פתח קטן לזו יאיר להם להבין לפתיים

נַפְשִׁי׃ פִּתַּח דְּבָרֶיךָ יָאִיר מֵבִין פְּתָיִים׃
פִּי פָעַרְתִּי וָאֶשְׁאָפָה כִּי לְמִצְוֹתֶיךָ
יָאָבְתִּי׃ פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כְּמִשְׁפָּט
לְאֹהֲבֵי שְׁמֶךָ׃ פְּעָמַי הָכֵן בְּאִמְרָתֶךָ
וְאַל תַּשְׁלֶט בִּי כָּל אָוֶן׃ פְּדֵנִי מֵעֹשֶׁק
אָדָם וְאֶשְׁמְרָה פִקּוּדֶיךָ׃ פָּנֶיךָ הָאֵר
בְּעַבְדֶּךָ וְלַמְּדֵנִי אֶת חֻקֶּיךָ׃ פַּלְגֵי מַיִם
יָרְדוּ עֵינָי עַל לֹא שָׁמְרוּ תוֹרָתֶךָ׃
צַדִּיק אַתָּה יְהוָה וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ׃
צִוִּיתָ צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ וֶאֱמוּנָה מְאֹד׃
צִמְּתַתְנִי קִנְאָתִי כִּי שָׁכְחוּ דְבָרֶיךָ
צָרָי׃ צְרוּפָה אִמְרָתְךָ מְאֹד וְעַבְדְּךָ
אֲהֵבָהּ׃ צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה פִּקּוּדֶיךָ לֹא
שָׁכָחְתִּי׃ צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם
וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת׃ צַר וּמָצוֹק מְצָאוּנִי
מִצְוֹתֶיךָ שַׁעֲשָׁעָי׃ צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ
לְעוֹלָם

הללו בהבנה מרובה ונפתח להם כשערים גדולים וכמו שאמר דוד במלך למעלה והביאו רז"ל ולג"ח (פי פערתי ואשאפה כי למצותיך יאבתי) שאני תקף לידע טעמם של המצות ועתה לאחר על הידיעות טעמי הנסתרות שבות בסוד גרופי שמות ומעותם שהוא עיקר בחכמת ת"ק ולג"ח (פני אלי וחנני) לחנן אותי לידע טעם הנסתרות והיינו (להאהבי שמך) היינו אותן אשר נפשם תשוקה בידיעת שמך הקדוש והנורא והכה עיקר כוונת דוד היה בתפלה זו להודיע טעמי התורה והמצות כל זה לא היכר אלא נגד היצר הרע כי אפילו הפלגים אשר קצת מצות נפלאים טעמם מבני אדם זהו הגורם שהיצר הרע מתגבר בהם יותר וכמו שפירש"י בחומש גבי פרה אדומה לפי שהשטן והאומות מוכין את ישראל בשאר עמי המלוכה הזאת ומה טעם יש בה ולג"ח (פעמי הכן באמרתך) היינו שע"י ידיעת טעמי התורה יכין מכין פעמיו ללך בדרך החיים שהוא הדרך של היצר טוב (ואל תשלוט בי און) פירש"י שלא יכלו בי יצ"ה ורוע"ז (פדני מעושק אדם שומר) פירש תחסר וז"ל פדני מעושק יר' פדני מלאותו עושק אשר הוא לבב אדם ואל' וזהו יכוין הלכזרי ואז (ואשמרה פקודיך) או יאמר (פדני ישעשק אדם) היינו מיצר הרע ע"י (ואשמרה פקודיך) זהו פקודת התורה שהוא תכלית של יצר הרע שאם תהיה הוא כמות כוי וכדעת רז"ל וז"ל שהאומות שנו מחזירו למיטב ולג"ח (פניך האיר בעבדך) ותימתי לג"ח (ולמדני חקיך) ע"י ליתר חקות התורה המאור הזה מחזירו למוטב ולג"ח (פלגי מים ירדו עיני) שאני בוכה על הזמנים הללו שלא היתי יכול לשמור למוד תורתך מכח הטרדת והרדיפות שסובלו ואנשיו כי זה היה תמיד לפניו שבטלתי מלמוד תורה וגם שתבלין של יצר הרע נתבטל מעלי:

צ צדיק אתה ה' ויאר משפטיך) גם פסוקי אותות זה סובב והולך על פסוקי אותות שלפניו שהכתוב בהכניעת היצר הרע שיתגבר בלבם בשעה שיעשה הקב"ה אותות ומופתים על גדיקים שהרי הקב"ה מדקדק עם הגדיק כחוט השערה לענשו ולישרו ביסורין בע"ז ולא עם הרשע רק דרך רמיזה שלאחר בע"ז והטעמה שכיון שהוא שכיחו שהמפרשים כי היצר טוב נקרא יצר מסכן והיצר הרע נקרא יצן והתורה לשון הרע וגם שפירת זקנים בגין ומכאן טעמא לך שתקרר לשעת הכניסה על שאמר וירכבו כשר בזקן כי בלא זאת לא שתקרר לשעתו ככל תוכחות מוסר שאמר לגיהנם כי בטעמא הם כלים שמורים שהוא לשמוע לדברי היצר הרע שהוא זקן ויצר טוב שהוא נער לכל לאחר שהם שניהן לא קיימו זה בלא לדרכם שעשו להיפך שהרכבו נער בזקן ומיהו דוד נפש' בטעמא היצר הרע ולכך שתקרר לשעתו וכדי לפשתר סני שכי טעמא יפר המשורר פסוקי האות זה כי שתירת טעמא הרשעים הוא ע"ל שאמרו רז"ל שהטעם הוא שהם ה' מדקדק עם הגדיק כחוט השערה ולא הם הרם מהם לבחינלה עלה בדעתו של אחד יתברך לברוא את העולם במדת הדין ורא שאין העולם יכול להתקיים כו שיתף מדת הרחמים וא"כ כשיתף זה לא היה אלא להשעים שלהם אין העולם יכול להתקיים במדת הדין משא"כ בגדיקים שיכולין להתקיים במדת הדין לבד מיהלא במחשבתו של אחד יתברך כאו בתחלתו הם עומדים ולכך הק' ה' מדקדק עם הגדיק כחוט השערה מכל מדת הדין לבדו משא"כ ברשעים נברחו ע"י שיתף הרחמים לדין ולאורות שברח זו של הטעם הללו הרשעים לג"ח (גדק תתך ה') שהוא מדת הרחמים וגם (יסר משפטיך) להיותו מדת הדין להיותו בסוד הסיתף רחמים לדין זהו הגורם שהרשעים ולהיפך הוא ביסורי הגדיקי' מטעם שמדקדק עמם כחוט השערה ולג"ח (נוית גדק עדותיך) לומר שגדק הוא הגורם שלות הרשעים התורה על נתיון ללמד שהוא נתיון לשלם שכר שהשכר הבא (ואמונה מאד) וכן פירש פסוק זה הלאוזן ולג"ח (צמתתני קנאתי כי שכחו דבריך צרי) פירש הרל"ק וז"ל צמתתני כלתה לותה קנאה שאני רואי' צרי שהשכחו לדברין לא היו הם ואחרים אותם מגליחים לני שתקנא מאד ע"כ כל זה הקנאה היה על עתה שלא הייתי יודע הטעם של דבר זה לבל עבשיו לני רואה שבדין הוא כך שיתף הרחמים לדין שהוא לרשע ולא

לעולם הבינני ואחיה: קראתי בכל
לב ענני יהוה חקיך אצרה: קראתיך
הושיעני ואשמרה עדותיך: קדמתי
בנשף ואשועה לדבריך יחלתי:
קדמו עיני אשמרות לשיח
באמרתך: קולי שמעה כחסדך
יהוה כמשפטך חייני: קרבו רדפי
זמה מתורתך רחקו: קרוב אתה
יהוה וכל מצותיך אמת: קדם ידעתי
מעדותיך כי לעולם יסדתם: ראה
עניי

ולא לגדיך וכתיב פתח וזה בזה כתות גדיך לתפ' ס' וגם יסר מספטיך וכתיב שפרשנו שוב ליכי מתקבה בהם שוב טעם לחמר על יסורי הגדיך שהם יסורין של אהבה כלומר ככסף מרוף מתקנת פעונות וע"ל יין גדיך בארץ לחמר יעשה טוב ולא יחטא דהם יסורין של אהבה כמו שכתב כן בהלטוך ולא"ל (כרוסה לחמרתיך) שלחמרתך ליסר הגדיך בע"כו זהו לגרמו ככסף מרוף מתקנת חטאיו שהוא יסורין של אהבה וזהו (ועבדיך אהבה) וא"כ כיון שכן הוא הכלות שרשם ויסורי הגדיך הוא כדין וכלת ומתוך טעמת היסר הרע הנקרא זקן לך נלמד בדרכו של היסר טוב הנקרא שכר ולגרמן זה לחמר (נעיר לכאי ובזוה) דהיינו לף היסר טוב הוא יעיר ובזו"ע ובזרת פני זקן לף"ם (פקודיך לא שכחתי) נלמד ח"ו מעמת היסר הרע שהו' וקן רק בלבתי מעמת היסר טוב לף שהוא נעיר ובזוה מענין הכתוב ויסורי הגדיקים בע"כ להנחלו בע"כ שהוא לעולם משל"כ חיי הע"כו שלינו רק חיי שעה ולא"ל) נדקתך נדק לעולם) וא"כ הסיפא ל"ם שע"כ (ותורתך) מה שכתבת בתורתך על לחמוך לעולם שכר הוא (לחת) ולא"ל (בר ומנוק מלחוכי) דהיינו יסורי הגדיק לף"ם מלותיך שעשעי ולמה מצוס (נדק עלותיך לעולם) היינו לעולם הבא שהוא לעולם משל"כ עלות הרשעים שהוא בע"כו שהוא רק חיי שעה ולא"כ סיום (הביבני ואחיה)

פירש הלטוך ואחיה לע"כ שהוא לעולם:

ק קראתי בכל לב גומר הכל כוונת פסוקי לחות זה יתפרשו ע"פ מה שפירש הלטוך על מסוק זה ול"ל קראתיך בכל לב כו' כורה מה בין הכפל מלותו ובין יתברך לחסר ע"י מלאך ולחמר הכא יתירון לי על מלאכי השרת כי כשהני קראתי לגיך לחני מיד לגיך שני לכנות יכר טוב ויקר הרע שלחני מכניע יכרי הרע ואניקו לקרא לותך בניח עם יקר טוב משל"כ מלאכי השרת שאין להם שלא נא לחד כי אין להם יכר הרע לכנגדם מעמת הכוכך וע"כ יתירון יש לי על עליהם ולכן שנני ה' בעמיך ולא ע"י מלאך עכ"ל ולא"ל (תקיך לחגרה) כי בחמיית בחקים זכו יותר בכעמת כח היקר הרע כי אין להם שעם וכזה הסבון וכל"ם מוכין לת ישראל בלחמרם מה החמוד מלותיך לחת ומזה נלמד יתירון הגדיק מחלאך כ"ם שבעל תשובה ולא עוד אלא שהמעים בתשובה אם לותם הק"ב ליסוד עולם בשוכם כרלוי כי ו' דגרים בגרלו קודם בריתת עולם וחל מלייהו תשובה ונלמד מפסוק בטרם הרים ילדו וגו' ותחל

שירתי בתחילת הלילה קודם שירת חמ"ה וזהו (ולשוחה לדבריך יחלתי) וזהו מלבר בכפעת שירות ותשבחות שלחמרת בלילה כל זה נתכוונתי להקדים טרם שירת המלחכי השר' מטעם שלחמרו רז"ל שע"י שהגלילים עלייפים מח"ה לכך שירתן קדומה היא לשירת המלחכים ע"כ ולא"ל (קדמו עיני חשמורת לשיח שלחי קדמתי בחשמורת הלילה לשיח בחמרתיך בחשמורת של שירות ותשבחות קודם שירת המלחכים ומטעם שלחי עדיף מח"ה ול"כ מהלי טעמ' (קולי שמעה כחסדיך ה') היינו שהשפע בחתוכה מלד החסד יהיה מחת ה' ולא ע"י מלאך כי הגדיק עדיף מהלאך ומהלי טעמת לחמר (כמשפטיך חייני) ע"ל ש לחמר דוד למעל' מלפניך משפטי יצא ודרש המדרש מלפניך משפטי יצא ולא מלפני הסנהדרין של מעלה הם המלחכי כי בידך לוותר כלום משל"כ המלחכים אין בידם לוותר כלום עכ"ל ובטעם הוא ג"כ שהוא סבר שהגדיק עדיף מהלאך ואינו רלוי שהמלאך יהין לותו ולא"ל (קולו שמעה כחסדיך ה') לומר שהוויתר שלחה יכול לוותר מלד חסדיך זהו יהיה מחת ה' ולא ע"י מלאכי שלחין בידן לוותר כלום ומשרש וחזיל (כמשפטיך חייני) וכעניו מלפניך משפטי יצא ומטעם הזכר שהגדיקים עדיפים מח"ה ובדולה מזו לחמר (קרבו רדפי זמה נומר) ע"י זה דין בעל תשובה יש לי ובמקום שבעלי תשובה עומדין אין גדיקים נמורי יכולין לעמוד ולחר שהוכח בפסוקים שלמעלה שהגדיק עדיף מהלאך ק"ו בנו של ק"ו שהבעל תשובה הוא יותר מדיף וכן פירש הלטוך ז"ל קרבי נומר כי לם יקרב על ה' שהוא מלהבה ודוגות נעשה לו כזכיות וכוח כי נדול כח הכובש לת יצרו וזהו קרבו רודפי זימה שקרבו על ה' שהבו על שמו יתברך שהוא מלהבה לם היו שהוא זד מתורתך כלו רחקו מטעם לחיתת המדרש לכל העובר על לת תעשה הוא כלגו עובר על כל התורה עכ"ז ע"י מה שעתה קרבו לגיך קרוב לתה לגיהם שבמקום שבעלי תשובה עומדים אין גדיקים נמורים יכולין לעמוד וזהו כי קרוב לתה ה' ושוב כי כל מצותיך ואמילו מצות ל"ת שעברו לחר בעבור זה פעלו שקר וכוחות הטומלה נעשים זכיות הנקראים לחת לחר קרבו מעלים שהוא מלהבה וזה וכל מצותיך לחת ומזה נלמד יתרון הגדיק מחלאך כ"ם שבעל תשובה ולא עוד אלא שהמעים בתשובה אם לותם הק"ב ליסוד עולם בשוכם כרלוי כי ו' דגרים בגרלו קודם בריתת עולם וחל מלייהו תשובה ונלמד מפסוק בטרם הרים ילדו וגו' ותחל

עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃
רִיבָה רִיבִי וּגְאָלֵנִי לְאִמְרָתְךָ חַיֵּנִי׃
רָחוֹק מֵרְשָׁעִים יְשׁוּעָה כִּי חֻקֶּיךָ לֹא
דָרָשׁוּ׃ רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶיךָ
חַיֵּנִי׃ רַבִּים רֹדְפַי וְצָרָי מֵעֵדְוֹתֶיךָ לֹא
נָטִיתִי׃ רָאִיתִי בֹגְדִים וָאֶתְקוֹטָטָה
אֲשֶׁר אִמְרָתְךָ לֹא שָׁמָרוּ׃ רְאֵה כִּי
פִקּוּדֶיךָ אָהָבְתִּי יְהוָה כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי׃
רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט
צִדְקֶךָ׃ שָׂרִים רְדָפוּנִי חִנָּם וּמִדְּבָרְךָ
פָּחַד לִבִּי׃ שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ
כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב׃ שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי
וָאֲתַעֵבָה תּוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי׃ שֶׁבַע
בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃
שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ
מִכְשׁוֹל

קודם לפי פשט יסודות לקוי העול וזהו שלא קדם שהו לעול ממה שהו קדם לעולסום ה"ו דהיינו שיהיעת תעדותיך שלא תעדי שקדמו לעול שהוע ברוח הקודש ונלמד כי לעולם יסדתם על"ל בלעדן ולדרכינו פרושן פוח דכלי שלא תקשה דהיך תפשר לומר דלעיל עדיף ממלך והלא ברישתן מוכיח עליהן דברישת המלכי היה קוד' לבריאת הלדיקים וכמאמר רז"ל לכן לומר קדם ידעתי להורות שהשוהב הוא נברא קודם בריאת עולם ומילא נשתע שמעלתן של הנעלי תשובה הוא קודם למ"ה ופשיר פשה קרלתיך נכל לב ענני ה' ולא ע"י מלאך ולכפרשנו :

ר ראה (עניי וחלצני גומר) פסוקי הפות זה מדבר על הגאולה שהר היה זכות לעול התורה וכמאמר רז"ל והענין הוא כי הגאולה היא בשוב הרחמים ולא מלד מדת הדין וזהו ע"י לעול התורה שהוא בשוב ת"ת שהו מפשרת לרחמים ולז"ס (ראה עניי) על הגלות (וחלצני) ע"י גאולה (כי תורתך לא שכחתי) לא בגלות וע"ז לאמר (ריבה ריבי וגאלני לאמרתך חייני) יבואר כמו שפרשנו לעילה כי הגאולה הוא כפול ליסרלל ונם לעמו יתברך בשוב עמו מלכבי בבל וכאמרו על שמו יתברך בלאמרו עם נוסע דה' וגומר ולולי שהקדים הלא הוא שהוא כן לאיזה שמו יתברך עלמו מי יוכל לעכור כן כביכול נגד שמו יתברך ולז"ס (ריבה ריבי) כפול מטעם (וגאלני) בשתי עניני גאולות אחד ליסרלל ואחד לשמו יתברך ולז"ס (וגאלני לאמרתך חייני) שלתה בעצמך לאחת עם נוסע דה' גומר ולולי זאת לא הייתי לומר זה ובכה דבר זה עצמו' דהגאולה יהיה בהשהר דווקא ע"י תורה זה נלמד מכח הבלוה וכענין שנלמר על מה לעזב הלרץ על עזבו תורתי וז"ל ב"ק ובנו של ק"ו שהגאולה יבא בהשהר ע"י תיקון ליחד התורה דהלא מרובה מלה טובה ממדת פור עניות ולז"ל (רחוק מרשעים ישועה כי חקיך לא דרשו) לומר שלכך רחקת מרשעים ישועתך על שלא דרשו בחקת תורתך ב"ב ק"ו ברוח שהגאולה בריכה בזכות התורה דהלא מרובה מלה טובה ממדת פורעניות ומייתי לזה דמרובה מלה טובה כו' פסוק זה (רחמיך רבים גומר) ופירש פלעזך ור"ל רחמיך רבים גומר שהכרתו לחעלה מרו"ל רחמיך מלה טובה ממדת פורעניות וע"כ ק"ו ברוח ומה במד' פורעניו' לתה נותן כח לסבול הפורעניו' ולתה לא תכבה מכ"ש מתתן כח לבריקים לקבל טובתם כו' ע"ש (רחמיך רבים ה') בייכו הרחמים גמורים של הגאולה לשר יהיה בזכות התורה שהוא בשוב הרחמים יהיה (כמשפטיך חייני) דהייכו למיהו בעת הגאולה מהבלות כי שם הוא חייס לרוכים לבלע המו' לנמר בזכות התורה שהוא עץ חיים למחזיקים בה זה יהיה (כמשפטיך) לומר כמו שעשית בשם כמשפט בעון עזאזל תורתה לבריכך יהיה על"פ הטורה בזכות לומר התור' דהלא מרובה מלה טובה כו' ומפרש ואזיל דהלא (רבים) מן הלומות (רודפי זדוני) בתון הגלות ולפ"ה (מעדותיך) של התורה (לא נטיתי) ולז"ל בבלי מותן לגאולה יונלות בזכות התורה ולא זו בלבד שהיא עלמן היו מחזיקים התורה לגאולה לותן בכך שלא שהר (ראיתי בוגדים) בדברי תור' (ואתקוטטה) עמהם על שלא שמרו אמרתך לפ שמרו וכ"ב הרבתי להתקוטט כדי לקדשם ב התור' ולז"ל (ראה כי פקודיך אהבתי) שמגלת אהבת פקודת התורה עשיתי כל זה וזהו בשוב הרחמים והחמל ולכך (כחסדך חייני) בעת הגאולה כי כן הוא בלשת סדם"ה בה מתנהג עולמו בשיתוף מדת הרחמים למדת הדין במדת הדין לבדו אין העולם יכול להתקיים וכמו שלמדו רז"ל מדלא התורה דכתיב שם ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים להורות שדלם הק"ב בה מדת הרחמים למדת הדין לבדו שיתף ג"כ מדת הרחמים למדת הדין ולזה סיום דברך תמת) בייכו דלה דברך על התורה הנקרא תמת ומאחר רז"ל ומפרש ואזיל דמכו בה דלה דברך תמות לז"ל (ולעולם כל מפשט נדקך) לומר שם קיום העולם הוא בזכות שיתף מפשט נדקך שהוא שיתף מדת הרחמי למדת הדין ול"ב בגם מהלי טעמיה שפיר הוא שיתוף מדת הרחמים ה' בייכו בעת הגאולה :

וכפרשנו :

ש שרים (דלפוני חיים גומר) לומר שפרי הפ"ה שם משה בתה חגם דלפוני ומבלוני בשלות חכם לשלם כל הקיום של כל העולם בכל הוא בזכות ישראל ובמאמר רז"ל שם

מכשול : שִׁבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה
וּמִצְוֹתֶיךָ עָשִׂיתִי : שָׁמְרָה נַפְשִׁי
עֵדֹתֶיךָ וָאֹהֲבֵם מְאֹד : שָׁמַרְתִּי
פִקּוּדֶיךָ וְעֵדֹתֶיךָ כִּי כָל דְּרָכַי נֶגְדֶּךָ :
תִּקְרַב רִנָּתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה כִּדְבָרְךָ
הֲבִינֵנִי : תָּבוֹא תְחִנָּתִי לְפָנֶיךָ
כְּאִמְרָתְךָ הַצִּילֵנִי : תַּבַּעְנָה שְׂפָתַי
תְּהִלָּה כִּי תְלַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ : תַּעַן לְשׁוֹנִי
אִמְרָתֶךָ כִּי כָל מִצְוֹתֶיךָ צֶדֶק : תְּהִי
יָדְךָ לְעָזְרֵנִי כִּי פִקּוּדֶיךָ בָחָרְתִּי :
תָּאַבְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה וְתוֹרָתְךָ
שַׁעֲשָׁעָי : תִּחְיֶינָה נַפְשִׁי וּתְהַלְלֶךָּ
וּמִשְׁפָּטֶיךָ יַעְזְרֻנִי : תָּעִיתִי כְּשֶׂה אֹבֵד
בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ כִּי מִצְוֹתֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי :

שיר

מִמְּעַמְקִים קְרָאתִיךָ יְהוָה : אֲדֹנָי שִׁמְעָה
בְקוֹלִי תִּהְיֶנָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל
תַּחֲנוּנָי : אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי
מִי יַעֲמֹד : כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן
תִּוָּרֵא : קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי
וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי : נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים
לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר : יַחֵל יִשְׂרָאֵל
אֶל יְהוָה כִּי עִם יְהוָה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה
עִמּוֹ פְדוּת : וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל
מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו :

שיר

יְהוָה לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינָי
וְלֹא הָלַכְתִּי בִגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי :
אִם לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגָמֻל
עַל אִמּוֹ כַּגָּמֻל עָלַי נַפְשִׁי : יַחֵל יִשְׂרָאֵל
אֶל יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :

שיר

זְכֹר יְהוָה לְדָוִד אֵת כָּל עָנּוֹתוֹ :
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה נָדַר לַאֲבִיר יַעֲקֹב :
אִם אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֶרֶשׂ
יְצוּעָי : אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי
תְּנוּמָה : עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהוָה מִשְׁכָּנוֹת
לַאֲבִיר יַעֲקֹב : הִנֵּה שְׁמַעֲנָהוּ בְאֶפְרָתָה
מְצָאנֻהוּ בִּשְׂדֵי יָעַר : נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו
נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו : קוּמָה יְהוָה
לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ : כֹּהֲנֶיךָ
יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ : בַּעֲבוּר
דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ :
נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד אֱמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה
מִפְּרִי בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ : אִם
יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי וְעֵדוּתִי זוֹ אֲלַמְּדֵם
גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא לָךְ :
כִּי בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ :
זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּיתִיהָ :
צֵדָהּ בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ אַשְׂבִּיעַ לָחֶם :
וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע וַחֲסִידֶיהָ רַנֵּן
יְרַנֵּנוּ : שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד עָרַכְתִּי
נֵר לִמְשִׁיחִי : אוֹיְבָיו אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וְעָלָיו
יָצִיץ נִזְרוֹ :

שיר

הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים
גַּם יָחַד : כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד
עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיּוֹרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו :
כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיֹּרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם
צִוָּה יְהוָה אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם :

שיר

הִנֵּה בָרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי יְהוָה
הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת : שְׂאוּ
יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה : יְבָרֶכְךָ
יְהוָה מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

שיר

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת
שֵׁם יְהוָה : הָיָה שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם : מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ
מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה : רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְהוָה
עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ : מִי כַיהוָה אֱלֹהֵינוּ
הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת : הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ : מְקִימִי מֵעָפָר דָּל
מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן : לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים
עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ : מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת
אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ :

שיר

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב
מֵעַם לֹעֵז : הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ
יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו : הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס
הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר : הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים
גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן : מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס
הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר : הֶהָרִים תִּרְקְדוּ
כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן : מִלִּפְנֵי אָדוֹן
חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב : הַהֹפְכִי
הַצּוּר אֲגַם מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם :

שיר

לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד
עַל חַסְדְּךָ עַל אֲמִתֶּךָ : לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם
אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם : וֵאלֹהֵינוּ בַּשָּׁמָיִם
כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה : עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף
וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם : פֶּה לָהֶם וְלֹא
יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ : אָזְנַיִם
לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ אַף לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּן :
יְדֵיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ
לֹא יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם : כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם
כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם : יִשְׂרָאֵל בְּטַח
בַּיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא : בֵּית אַהֲרֹן
בִּטְחוּ בַיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא : יִרְאֵי
יְהוָה בִּטְחוּ בַיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא :
יְהוָה זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל
יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן : יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְהוָה
הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדֹלִים : יֹסֵף יְהוָה עֲלֵיכֶם
עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם : בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה
עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ : הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם
לַיהוָה וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם : לֹא הַמֵּתִים
יְהַלְלוּ יָהּ וְלֹא כָל יֹרְדֵי דוּמָה : וַאֲנַחְנוּ
נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ :

שיר

אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹלִי
תַּחֲנוּנָי : כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא :
אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי
צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא : וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא
אָנָּה יְהוָה מַלְּטָה נַפְשִׁי : חַנּוּן יְהוָה
וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם : שֹׁמֵר פְּתָאיִם
יְהוָה דַּלֹּתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ : שׁוּבִי נַפְשִׁי
לִמְנוּחָיְכִי כִּי יְהוָה גָּמַל עָלָיְכִי : כִּי חִלַּצְתָּ
נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה אֶת רַגְלִי
מִדֶּחִי : אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת
הַחַיִּים : הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי
מְאֹד : אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב :
מָה אָשִׁיב לַיהוָה כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי : כּוֹס
יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא : נְדָרַי
לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה נָּא לְכָל עַמּוֹ : יָקָר
בְּעֵינֵי יְהוָה הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו : אָנָּה יְהוָה
כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ
פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי : לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה
וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא : נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם
נֶגְדָה נָּא לְכָל עַמּוֹ : בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה
בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ :

שיר

הַלְלוּ אֶת יְהוָה כָּל גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל
הָאֻמִּים : כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת
יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ :

שיר

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
יֹאמְרוּ נָא בֵּית אַהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ :
יְהוָה לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם :
יְהוָה לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי :
טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְּטֹחַ בָּאָדָם :
טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים :
כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילַם :
סַבּוּנִי גַם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילַם :
סַבּוּנִי כִּדְבֹרִים דֹּעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם
יְהוָה כִּי אֲמִילַם : דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל
וַיהוָה עֲזָרָנִי : עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי
לִישׁוּעָה : קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים
יְמִין יְהוָה עֹשָׂה חָיִל : יְמִין יְהוָה רוֹמֵמָה
יְמִין יְהוָה עֹשָׂה חָיִל : לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה
וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָהּ : יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ וְלַמָּוֶת
לֹא נְתָנָנִי : פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם
אוֹדֶה יָהּ : זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה צַדִּיקִים יָבֹאוּ
בוֹ : אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה :

מהרי"ק ז"ל בענמו החזיר עם התורה על מקומן לישראל ולפ
ע"י שליח וכו"ל (תתי כפתי) לומר שהשילוח מחייב היות תשלוך
(ומשפטיך יעזרני) היינו לעזרני בזכות ת"ת ותפלה לפ בחיי
עה"ו מכח משפט התורה שלמדת ביומו תתן שכרו כו' וכן"ל
ומטעם שכל המצות תפי הגבורה שמענו ורליה לזה מכח(תליתי
כשה קובל נומר) לומד פלפ נפשה שהיו תועי במדבריות ת'
שנה כשה קובל לפ"ה (מצותיך לפ שכחתי) וע"ו מפורש

הטעם לפי שלומדו קדור שהיו תועי במדבר ומה ת"ל כשה קיים
לפ תלמודו קיים ומשכחה נופר בתי מלומד וכ"ו ומה ת"ל
עבר לפ תלמודו עבר ולפ כן מכח זה שלומדו קדור לת מצותיך
לפ שכחו לפ שהיו תועים כשה תובד בתדבר ת' שנים וזה
מוכח למפי הגבורה שמעתו ושפיר מוכח תפי כשפי בותר
ויעזרני בענוד שכחר לפ בחייס וכדי שלפ יעבור ת"ו על כל
תלין :

קך שיר המעלות אל יהוה בצרתה לי קראתי ויענני : יהוה הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה : מה יתן לך ומה יסיף לך לשון רמיה : חצי גבור שנונים עם גחלי רתמים : אויה לי כי גרתי משך שכנתי עם אהלי קדר : רבת שכנה לה נפשי עם שונא שלום : אני שלום וכי אדבר המה למלחמה : קכא שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי : עזרי מעם יהוה עשה שמים וארץ : אל יתן למוט רגלך אל ינום שמרך : הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל : יהוה שמרך יהוה צלך על יד ימינך : יומם השמש לא יככה וירח בלילה : יהוה ישמרך מכל רע ישמר את נפשך : יהוה ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם : קכב שיר למעלות לדוד שמחתי באמרים לי בית יהוה נלך : עמדות היו רגלינו בשעריך ירושלים : ירושלים הבנוי כעיר שחברה לה יחדו : שמה עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם יהוה : כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד : שאלו שלום ירושלים ישליו אהביך : יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך : למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך : למען בית יהוה אלהינו אבקשה טוב לך : קכג שיר המעלות אליך נשאתי את עיני הישבי בשמים : הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גברתה כן עינינו אל יהוה אלהינו עד שיחננו : חננו יהוה חננו כי רב שבענו בוז : רבת שבעה לה נפשנו הלעג השאננים הבוז לגאיונים : קכד שיר המעלות לדוד לולי יהוה שהיה לנו יאמר נא ישראל : לולי יהוה שהיה לנו בקום עלינו אדם אזי חיים שטפונו נחלה עבר על נפשנו : אזי עבר על נפשנו המים הזידונים : ברוך יהוה שלא נתננו טרף לשניהם : נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו : עזרנו בשם יהוה עשה שמים וארץ : קכה שיר המעלות הבטחים ביהוה כהר ציון לא ימוט לעולם ישב : ירושלים הרים סביב לה ויהוה סביב לעמו מעתה ועד עולם : כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים למען לא ישלחו הצדיקים בעולתם ידיהם : היטיבה יהוה לטובים ולישרים בלבותם : והמטים עקלקלותם יוליכם יהוה את פעלי האון שלום על ישראל : קכו שיר המעלות בשוב יהוה את שיבת ציון היינו כחלמים : אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה אז יאמרו בגוים הגדיל

קך שיר המעלות ל"ל נ"ל נצרת לי נ"ל הכי ט"ו סיר המעלות לכל פרשתי למעל' קלת בדרך הנסת ונחבורי ספר נפ' פעמים עם פרשתי בלורך לת כל הכי ט"ו סיר המעלות ומיוסדים כה נגד הט"ו מעלות לפר יסד הימנין ושם יתפרש סבל בלורך בפר הישד ע"י ל ועיי' עם נספר נפנת פעמים ערך דוד ונלוכה :

יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה׃ הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת
עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים׃ שׁוּבָה יְהוָה אֶת־שְׁבִיתֵנוּ
כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב׃ הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ׃
הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע בֹּא יָבֹא
בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו׃ קכז שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
לִשְׁלֹמֹה אִם־יְהוָה לֹא־יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ
בוֹנָיו בּוֹ אִם־יְהוָה לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד
שׁוֹמֵר׃ שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת
אֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצַבִּים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא׃ הִנֵּה
נַחֲלַת יְהוָה בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן׃ כְּחִצִּים בְּיַד
גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים׃ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא
אֶת־אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא־יֵבֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת־אוֹיְבִים
בַּשָּׁעַר׃ קכח שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל־יְרֵא
יְהוָה הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו׃ יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל
אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃ אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי
בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ׃ הִנֵּה
כִי־כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְהוָה׃ יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן
וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלִָם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ׃ וּרְאֵה בָנִים
לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל׃ קכט שִׁיר
הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרַי יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל׃
רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרַי גַּם לֹא יָכְלוּ לִי׃ עַל גַּבִּי
חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם׃ יְהוָה צַדִּיק
קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים׃ יֵבשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר כָּל־שֹׂנְאֵי
צִיּוֹן׃ יִהְיוּ כַּחֲצִיר גַּגּוֹת שֶׁקַּדְמַת שָׁלַף יָבֵשׁ׃ שֶׁלֹּא
מִלֵּא כַפּוֹ קוֹצֵר וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר׃ וְלֹא אָמְרוּ
הָעֹבְרִים בִּרְכַּת יְהוָה אֲלֵיכֶם בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם
בְּשֵׁם יְהוָה׃ קל שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים
קְרָאתִיךָ יְהוָה׃ אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה
אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי׃ אִם־עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר
יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד׃ כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא׃
קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי׃ נַפְשִׁי
לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר׃ יַחֵל
יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה כִּי עִם־יְהוָה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה
עִמּוֹ פְדוּת׃ וְהוּא יִפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו׃
קלא שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְהוָה לֹא־גָבַהּ לִבִּי
וְלֹא־רָמוּ עֵינָי וְלֹא הָלַכְתִּי בִגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת
מִמֶּנִּי׃ אִם־לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגָמֻל עֲלֵי
אִמּוֹ כְּגָמֻל עָלַי נַפְשִׁי׃ יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם׃ קלב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת זְכֹר יְהוָה
לְדָוִד אֵת כָּל־עֻנּוֹתוֹ׃ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה נָדַר
לַאֲבִיר יַעֲקֹב׃ אִם־אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי אִם־אֶעֱלֶה
עַל עֶרֶשׂ יְצוּעָי׃ אִם־אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי
תְּנוּמָה׃ עַד־אֶמְצָא מָקוֹם לַיהוָה מִשְׁכָּנוֹת
לַאֲבִיר יַעֲקֹב׃ הִנֵּה שְׁמַעֲנוּהָ בְאֶפְרָתָה
מְצָאנוּהָ בִּשְׂדֵי יָעַר׃ נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו
נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו׃ קוּמָה יְהוָה לְמְנוּחָתֶךָ
אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ׃ כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ
יְרַנֵּנוּ׃ בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ׃
נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד אֱמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְרִי
בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ׃ אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי
וְעֵדֹתִי זוּ אֲלַמְּדֵם גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא
לָךְ׃ כִּי בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ׃ זֹאת
מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּיתִיהָ׃ צֵידָהּ בָּרֵךְ
אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ אַשְׂבִּיעַ לָחֶם׃ וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ
יֶשַׁע וַחֲסִידֶיהָ רַנֵּן יְרַנֵּנוּ׃ שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד
עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי׃ אוֹיְבָיו אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וְעָלָיו
יָצִיץ נִזְרוֹ׃ קלג שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה
מַה־טּוֹב וּמַה־נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם־יָחַד׃ כַּשֶּׁמֶן
הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיֹּרֵד
עַל פִּי מִדּוֹתָיו׃ כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיֹּרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן
כִּי שָׁם צִוָּה יְהוָה אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם׃
קלד שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל
עַבְדֵי יְהוָה הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת׃ שְׂאוּ
יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה׃ יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן

עשה שמים וארץ:

קלה הללויה הללו את שם ה' גם המזמור הזה פרשתי למעלה בסדר התפלה בברכות סדת עזי"ל:

קלו הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו גם המזמור הזה מפורש למעלה בברכות סדת דרך קדשה ובחבורי סדר כתובת פסיס בפירוש הגדה של פסח גם פרשתי בקונטרס ע"ם ועיי"ל:

קלה הללויה הללו את שם יהוה הללו עבדי יהוה: שעומדים בבית יהוה בחצרות בית אלהינו: הללויה כי טוב יהוה זמרו לשמו כי נעים: כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו: כי אני ידעתי כי גדול יהוה ואדנינו מכל אלהים: כל אשר חפץ יהוה עשה בשמים ובארץ בימים וכל תהמות: מעלה נשיאים מקצה הארץ ברקים למטר עשה מוציא רוח מאוצרותיו: שהכה בכורי מצרים מאדם עד בהמה: שלח אתות ומפתים בתוכך מצרים בפרעה ובכל עבדיו: שהכה גוים רבים והרג מלכים עצומים: לסיחון מלך האמרי ולעוג מלך הבשן ולכל ממלכות כנען: ונתן ארצם נחלה נחלה לישראל עמו: יהוה שמך לעולם יהוה זכרך לדר ודר: כי ידין יהוה עמו ועל עבדיו יתנחם: עצבי הגוים כסף וזהב מעשה ידי אדם: פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו: אזנים להם ולא יאזינו אף אין יש רוח בפיהם: כמוהם יהיו עושיהם כל אשר בטח בהם: בית ישראל ברכו את יהוה בית אהרן ברכו את יהוה: בית הלוי ברכו את יהוה יראי יהוה ברכו את יהוה: ברוך יהוה מציון שכן ירושלים הללויה:

קלו הודו ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו: הודו לאלהי האלהים כי לעולם חסדו: הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו: לעשה נפלאות גדלות לבדו כי לעולם חסדו: לעשה השמים בתבונה כי לעולם חסדו: לרוקע הארץ על המים כי לעולם חסדו: לעשה אורים גדלים כי לעולם חסדו: את השמש לממשלת ביום כי לעולם חסדו: את הירח וכוכבים לממשלות בלילה כי לעולם חסדו: למכה מצרים בבכוריהם כי לעולם חסדו: ויוצא ישראל מתוכם כי לעולם חסדו: ביד חזקה ובזרוע נטויה כי לעולם חסדו: לגזר ים סוף לגזרים כי לעולם חסדו: והעביר ישראל בתוכו כי לעולם חסדו: ונער פרעה וחילו בים סוף כי לעולם חסדו: למוליך עמו במדבר כי לעולם חסדו: למכה מלכים גדלים כי לעולם חסדו: ויהרג מלכים אדירים כי לעולם חסדו: לסיחון מלך האמרי כי לעולם חסדו: ולעוג מלך הבשן כי לעולם חסדו: ונתן ארצם נחלה לנחלה כי לעולם חסדו: נחלה לישראל עבדו כי לעולם חסדו: שבשפלנו זכר לנו כי לעולם חסדו: ויפרקנו מצרינו כי לעולם חסדו: נתן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו: הודו לאל השמים כי לעולם חסדו:

קלז על נהרות בבל שם ישבנו גם

קלז כתרות בבל גומר על ערבים בתוכה תלינו כנורותינו גומר מקצה התלמוד לתמה תלו הכנורות שלהם על ערבי מים של נהרות בבל ולמה לא בית מקום מקדש ולא שהרים גם למה לא יתקדש הערבים על מים ומפרש ז"ל שהעבין הוא שלא גילה עיני יחזקאל הכניע על הכסא לראות תלמים שכינה מרכבות מעלה לנהרות שהשכינ' עמהם עם כל

גַּם בָּבִינוּ בְּזִכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן : עַל
עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כִּנּוֹרוֹתֵינוּ :
כִּי שָׁם שְׁאֵלֻנוּ שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי שִׁיר
וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר
צִיּוֹן : אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל
אַדְמַת נֵכָר : אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָם
תִּשְׁכַּח יְמִינִי : תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי
אִם לֹא אֶזְכְּרֵכִי אִם לֹא אַעֲלֶה אֶת
יְרוּשָׁלַיִם עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי : זְכוֹר
יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם
הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ :
בַּת בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם
לָךְ אֶת גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ :
אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ אֶת עֹלָלַיִךְ אֶל
הַסָּלַע : קלח לְדָוִד אוֹדְךָ
בְכָל לִבִּי נֶגֶד אֱלֹהִים אֲזַמְּרֶךָּ :
אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ וְאוֹדֶה
אֶת

תלאני אלהים ומסכון כי מי שיוכל לותם יותם את ישראל וכזה
שכח רוחם עליהם ושמחם • וזהו (על נהרות בבל שם ישבנו)
נומר שגם שהיה לנו גם טובה ונחת כמה שהרשה שמו יתברך
ליחזקאל (וגם בכינו) מרוב היגון ותכחה ונטר של הגלות
שהיה בעת ההוא וכו' ולכך תלוה על
שרים ולא בתלונות לחרים להורות
שערים להם שהיות השכינה וכל
מתליה של מעלה עמהן בגלות ושלח
יגרום להם שיחזור וינחם מהגלות
ע"כ ותפשר שהחלי טעמא תלו ולא
שגרו כי לף שתסור להם (שיר על
אדמת נכר) להיותו ת"ל מ"מ
מתחר שהשכינה היה עמהן דין
קדושת ר' היה להם וכזהו שכתב
התרגום גבי פסח מצרים שלכך הותר
להם לשחוט שחוטי חוץ להיותו
בחוץ ושעשו שהשכינה היה עמהן
ודין קדושת ר' היה להם וע"כ ס"ס
בטלן דלן שתתר שהרשו ליחזקאל
על הנהר שהשכינה ושחליה שלו הוה
על הנהר להוריד עמהן לתוך הגלות
וגם כאן הוה הכוונה שהשכינה
יורדת דוקא לגלות על הנהר ע"ש
שהוא מקום שהיו מקבל טומאה
מת"ב (לאמת כיכר) שהיה מליאה
טומאה וגלולים והיו מן הרחוק
שהשכינה יורה שם • וספרא זה
מכוונים בשמוק בתה שתאמר (על
נהרות בבל שם ישבנו נומר שתכח
שהלו השכינה יורדת עמהם על הנהר שם נתיישב דעתם של
בלים כי לא יכולין לשיר בכינורות שלהם • ומפרש ואזיל מ"ש
(על ערבים בתוכה) נומר שיוכח שערבים להם הענין
שהשכינה עמהם ולכך (תלינו כנורותיהם) ולא שברום מזוס
מע"י שהשכינה עמהם (שם שאלוני שובינו דברי שיר ותוללנו
שמחה) ומזו השמחה נ"ל (שירו לנו משיר ציון) נומר שגם
כאן יזכירו להם שהיה השיר ציון בבל בלא זה שהלו על הנהר
שהשכינה עמהן לא שהלו כל זה ולא כתיבנו דעתם כי מקודם
זה שהלו (לך כשיר את שיר ה' על אדמת נכר) אבל אחר שבלו
על הנהרות בבל ושם שהלו שהשכינה עמהם ודין קדושת ר' יש
להם ולכך (לז יאמנו) שבתיבת דעתם נזה שם ונפש שבה
להם שכח שכי דברים שהחל על שמותר לשיר להם אף בח"ל
והשניה על שיחזור ויגאל לותם שכח גאולת עתיד גם שם

עמהם וזכו שלומרין עשה למען שמך גומר ובמו שפי' בתלמוך
למעלה ולז"ל (לם תעכוך ירושלים תשכח ימיני) ס"ל ודרש
המדרש ע"ז שיעמו שכחני בלים וא"כ לם תעכוך ירושלים תשכח
ימיני על שמו יתברך ת"ו וא"כ זהות הגורם את הגאולה שהקדה
בימינו ולכך לז יפנכו שרוחם שבה
להם ולז"ל (תדבק לשוני לחכי נומר)
היות שלף שהגאולה יהיה בודאי
מ"מ זמן הקץ אין לנו מנלה כי לכי
לפומי לף בלי וזהו תדבק לשוני לחכי
לם לף לוזכרכי לם לף תעלה ירושלם
על רחם שמחתי) על שמו יתברך
שגם לו שמחה ע"ד שמו לנכני בלרה
ולכאר שרחה להם על הכהר של בבל
ולזה סיים (בת בבל השדודה אשרי
שישלם לך את גמולך) על שמו
יתברך שהגאולה היה עתיד וגם
(שגאולת לנו) לכלסת ישראל ולכך
תחר כפול להורות זה שגאולה יהוד
ברחם כפליים ע"פ גלות שמו
יתברך וגם גלות ישראל וק"ל :

קלח לדוד

(תחת ס' בבל לבבי
נומר) יכוון זה
ע"ד שתמרו רז"ל מברכין על הטובה
כשם שמברכין על הרעה שנתת בכל
לבבך בשני לבבות ביה"ע ויצר הרע
ולז"ל כאן (תודך ה' בכל לבבי) היינו
בשני לבבו ושתי מברכין על הרעה
כמו על הטובה ובגד המודה רעה
תחת (בגד תלבים) שהוא מידת הדין
שם ס' (תזמרך) ומשום שמברכין גם על הרעה כמו על הטובה
ולז"ל (לפתחה לל היכל קדשך) לומר שתני בח לגיע הכנסת
שהוא מקום שבח והודלה לשמו יתברך ולו ולומה לת שתך היינו
כל ל' שם (ללהים שהוא רעה וגם שהיה שהוא בחומים שהוא
טובה על לחי לומה (על חסדיך) שהוא הטובה (ועל לחיתך)
שפעטל לתת שהוא מלא ה' והוא הרעה לנו שם ס' לחי לומה
על שכיכן משום שמברכין על הרעה כמו על הטובה ול"ל (כי
הגדלת על כל שתך תחדתך) לומר שתחדתך שהוא לחיתים שהוא
דק הוא על כל שתך בין שם ללהים בין שם (כי תגדיל בין שם
הרעה כמו בטובה • וכגד הרעה כנגד שתר בגד (ללהים
תזמרך וכלפרשנו וכגד שם הטובה תחר (פיום קרלתי
ותענני נומר יהוד ה') שהוא הרחמים (ויסירו פרקי ס' נו')
הייגו הרכיון של ה' שהוא רחמים גתורים ע"ל שתמרו רז"ל

אֶת שִׁמְךָ עַל חַסְדֶּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ כִּי
הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל שִׁמְךָ אִמְרָתֶךָ :
בְּיוֹם קָרָאתִי וַתַּעֲנֵנִי תַּרְהִיבֵנִי
בְנַפְשִׁי עֹז : יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ
כִּי שָׁמְעוּ אִמְרֵי פִיךָ : וְיָשִׁירוּ בִּדְרָכֵי
יְיָ כִּי גָדוֹל כְּבוֹד יְיָ : כִּי רָם יְיָ וְשָׁפָל
יִרְאֶה וְגָבֹהַּ מִמֶּרְחָק יְיֵדָע : אִם
אֵלֵךְ בְּקֶרֶב צָרָה תְחַיֵּנִי עַל אַף
אוֹיְבַי תִּשְׁלַח יָדֶךָ וְתוֹשִׁיעֵנִי יְמִינֶךָ :
יְיָ גְּמֹר בַּעֲדִי יְיָ חַסְדְּךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי
יָדֶיךָ אַל תֶּרֶף : קלט לַמְנַצֵּחַ
לְדָוִד מִזְמוֹר יְיָ חְקַרְתַּנִי וַתֵּדָע :
אַתָּה יָדַעְתָּ שִׁבְתִּי וְקוּמִי בַּנְתָּה
לְרֵעִי מֵרָחוֹק : אָרְחִי וְרִבְעִי זֵרִיתָ
וְכָל דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה : כִּי אֵין מִלָּה
בִּלְשׁוֹנִי הֵן יְיָ יָדַעְתָּ כֻלָּהּ : אָחוֹר
וָקֶדֶם צַרְתָּנִי וַתָּשֶׁת עָלַי כַּפֶּכָה :
פְּלִיאָה דַעַת מִמֶּנִּי נִשְׂגְּבָה לֹא
אוּכַל לָהּ : אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ
וְאָנָה מִפָּנֶיךָ אֶבְרָח : אִם אֶסַּק
שָׁמַיִם שָׁם אָתָּה וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל
הִנָּךְ : אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר אֶשְׁכְּנָה
בְּאַחֲרִית יָם : גַּם שָׁם יָדְךָ תַּנְחֵנִי
וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ : וָאֹמַר אַךְ חֹשֶׁךְ
יְשׁוּפֵנִי וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדְנִי : גַּם
חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם
יָאִיר כַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָהּ : כִּי אַתָּה
קָנִיתָ כִלְיוֹתָי תְּסַכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי :

אודך

KÖNYV TÁRA

קלט למנצח לדוד מזמור
חקרתני ותדע
גומר) • כתב לקרוא יחדיו כל
המפרשים וכל מדרשי רז"ל שמזמור
זה מדבר כנגד הל"ב ולכן גם אנו
נעשה כשנגיעו ונקדים לזה מה
שמביאו שני קושיות עמוקות בענין
שעל הל"ב שהקב"ה מעיבו שלא
כדין ושלא כדת תורתינו הקדושה .
הקושיה הראשונה הקשו זה ושלא
כמשפט הל"ב לא היה עדיים
הקשה ב' לפרוש שעל
בדין זה"ל דהיין על כעשה דיין
וכה"ג הקשו ג"כ בענין עבירה
בתחלתה דהיינו יכול הקב"ה
לעשותו ס"ו והשלח בתחלתה
שום פסיק (ודע ב"ל הקב"ה נגדו
לפעילו מלאכי השרת אינן יודעין
מחשבות אדם ומשלח בני מחשבה
ס"ל לזה שני מלאכי השרת המלוין
לאדם משלחין בעין ומשלח ליבא
שום עבירה כ' הקב"ה לנגדו וס"ל
שעה העד ושליין וס"ל דהיין על
כעשה דיין ותירצו בזה משום דקי"ל
דאם רואה העדות ביום וכול לגמור
את הדין משעה שלא תהיה שמיטה
גדולה מכאיב ובלבה הקב"ה
תשיבה כלומר ולילה כיום
ומשלח יכול לבטיל את הדין לעולם
ובזה
יתורץ כוונת הפסוק דשמה
פ' דהחשית וז"ל ויהיה פ'
כי בדבר העלם וכל יהיה מחשבות
האדם וגומר ויתמה למה את
האדם גומר וכלי שלא הקשה ז"ל
על מחשבות האדם ז"ל להעמיד
קושיא האין עד כעשה דיין ותירץ
הפסוק דק רע כל היום לומר שלבני

הקב"ה הוא כולו יום ומחיל יכול להיות עד ולילה מטעם דחשך
כאור כתיב וק"ל : הקושיה השניה הקשתי לקמן במעשה
דסדר היום הפשה והאיך לן הקב"ה את הל"ב ביום רחמן
ברחמיו והלא קטן לאו בר עונשין מטעם לשלו בר שכל הוא
ופרשתי שם הטעם דהל"ב בהיותם
שכל ובר חכמה הוא ע"ד שאמרו
רז"ל כל מעשה ברשתית לדעתן
נברא ולקוותן נברא עיין לקמן
והנה מאחר שכל המזמור הזה
מדבר כנגד הל"ב ולכן
פתח המשורר בשלשת כל הני
קושיות הנזכרים פה ואח"כ בא
בפסוק ותירץ הני תירוצים
הנזכרים למעלה : כי כנגד הקושיה
הראשונה פתח ואמר (ה' חקרתני
ותדע) לומר שאתה ה' לבדך חקרתני
ותדע את מחשבתי לבדך ולא זולתך :
ול"ל (אתה ידעתה שבתי וקומי
בנתה לרעי מרחוק) ופירש
עורת חסד וז"ל אתה בנתה לרעי הן
לעיון רוח שהל"ל מקשבי מרחוק
מהן לדיקך הן הפשים כו' ע"כ .
(לאחרי וכל דרכי הסכנתה
להיותו מכוונת בפשוט שלא
מיתה לז"ל (כי אין מלה בלשוני)
לומר שלא היה לאנשי שום הרהור
בפה ולפיות הודעת ד' כאשר עדיים
דק (הן ה' ידעתה כולם) ולא שאר
לאיך הייתי יכול להיות עד ודיין :
הקושיה הפניה הוא ולא היה קטן
ולאו בר עונשין הוא מטעם שלאו בר
דיעה הוא : ול"ל (פלאה דעת
ממני) זהו הנורם (נשגבה לא אוכל
לה) שלא הייתי כוכב ליצרי הוא
הנתן מטעם שלא הייתי בר דעה
וז"ל כי הני שני קושיו' הם תתומים
ומסתומים מכל בר דעת עבד הקב"ה
ר"ו לגלות היכן שלא היכן : ותירץ
בפסוק כי נגד הקושיה הראשונה
אמר (אחר שלך מרחוק) על (אשר
אמר שם שם אתה) בתחלית יש גם שם ילך גומר) שאתה

אוֹרֶךְ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי
נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד׃
לֹא נִכְחַד עַצְמִי מִמֶּךָּ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
בַסֵּתֶר רֻקַּמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ׃
גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם
יִכָּתֵבוּ יָמִים יָצָרוּ וְלֹא אֶחָד בָּהֶם׃
וְלִי מַה יָּקְרוּ רֵעֶיךָ אֵל מֶה עָצְמוּ
רָאשֵׁיהֶם׃ אֶסְפְּרֵם מֵחוֹל יִרְבּוּן
הֲקִיצוֹתִי וְעוֹדִי עִמָּךְ׃ אִם תִּקְטֹל
אֱלוֹהַּ רָשָׁע וְאַנְשֵׁי דָמִים סוּרוּ מֶנִּי׃
אֲשֶׁר יֹמְרוּךָ לְמִזְמָה נָשׂוֹא לַשָּׁוְא
עָרֶיךָ׃ הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא
וּבְתַקּוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט׃ תַּכְלִית
שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי׃
חָקְרֵנִי אֵל וְדַע לְבָבִי בְּחָנֵנִי וְדַע
שַׂרְעַפָּי׃ וּרְאֵה אִם דֶּרֶךְ עֹצֶב בִּי
וְנַחֵנִי בְּדֶרֶךְ עוֹלָם׃ קִמְצָה לְמִנְצֵחַ
מִזְמוֹר לְדָוִד׃ חַלְּצֵנִי יְהוָה מֵאָדָם
רָע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי׃ אֲשֶׁר
חָשְׁבוּ רָעוֹת בְּלֵב כָּל יוֹם יָגוּרוּ
מִלְחָמוֹת׃ שָׁנְנוּ לְשׁוֹנָם כְּמוֹ נָחָשׁ
חֲמַת עַכְשׁוּב תַּחַת שִׂפְתֵימוֹ סֶלָה׃
שָׁמְרֵנִי יְיָ מִיְּדֵי רָשָׁע מֵאִישׁ חֲמָסִים
תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לִדְחוֹת פְּעָמָי׃
טָמְנוּ גֵאִים פַּח לִי וַחֲבָלִים פָּרְשׂוּ
רֶשֶׁת לְיַד מַעְגָּל מוֹקְשִׁים שָׁתוּ לִי
סֶלָה׃ אָמַרְתִּי לַיהוָה אֵלִי אָתָּה
הַאֲזִינָה יְיָ קוֹל תַּחֲנוּנָי׃ יְהוָה אֲדֹנָי

קמ למנצח מזמור לדוד תלניני

מקדם ר"ע נ"ו)

כתב בעל ת"ק וז"ל המזמור הזה נאמר דוד בפרחו מפני שאול כמ"ש מלמדים לותו לנאמים רעים כדוגמ"ש וזיכים וזולתם כו' ולפסר שדוד אמר זה המזמור על שני דברים שהיה בעה"ב המלמדים מיסרלל כגון דואג וזיפים ועליהם אמר תלניני מקדם רע"ם מתוכני ישראל הם וביהודו במילת מקדם ע"ד שתם קדמין מקדם וקדמ"ה אמר מקום שמוקיו' קדמין מקדם וקדמ"ה אמר מקום שמוקיו' בעת שהיה יסוד תחת מלך את חשבו לתי גלוות להרגנו ועליהן אמר (תהר חשבו רעות ל"ב ומר ונגד מלמדינו מיסרלל אמר (מכנו למוסם נומר ונגד שביבים התפלל כמוך (מחרני ס' מידו רשע) זה דואג (מיזים) חמסים תנצרני) זה שלך את נעל שביבים אמר (תהר חשבו לדחות פעמי) ועליהם אמר (טמנו גאים פח לי) (טמנו גאים פח לי

עוֹן יְשׁוּעָתִי סְכוֹתָה לְרֹאשִׁי בְּיוֹם
נָשֶׁק: אַל תִּתֵּן יְהוָה מַאֲוֵי רָשָׁע
זְמָמוֹ אַל תָּפֵק יָרוּמוּ סֶלָה: רֹאשׁ
מְסִבֵּי עָמָל שְׁפָתָמוֹ יְכַסֵּמוֹ:
יְמוֹטוּ עֲלֵיהֶם גֶּחָלִים בָּאֵשׁ יַפְּלֵם
בְּמַהֲמֹרוֹת בַּל יָקוּמוּ: אִישׁ לָשׁוֹן
בַּל יִכּוֹן בָּאָרֶץ אִישׁ חָמָס רָעָ יְצוּדֶנּוּ
לְמַדְחֵפוֹת: יָדַעְתִּי כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה
דִּין עָנִי מִשְׁפַּט אֶבְיוֹנִים: אַךְ צַדִּיקִים
יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ:

קמא מִזְמוֹר לְדָוִד יְיָ קָרָאתִיךָ
חוּשָׁה לִי הַאֲזִינָה קוֹלִי בְּקָרְאִי לָךְ:
תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת
כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב: שִׁיתָה יְהוָה
שָׁמְרָה לְפִי נְצָרָה עַל דַּל שְׂפָתָי:
אַל תַּט לִבִּי לְדָבָר רָע לְהִתְעוֹלֵל
עֲלִילוֹת בְּרֶשַׁע אֶת אִישִׁים
פּוֹעֲלֵי אָוֶן וּבַל אֶלְחַם בְּמַנְעַמֵּיהֶם:
יַהֲלְמֵנִי צַדִּיק חֶסֶד וְיוֹכִיחֵנִי שֶׁמֶן
רֹאשׁ אַל יָנִי רֹאשִׁי כִּי עוֹד וּתְפִלָּתִי
בְּרָעוֹתֵיהֶם: נִשְׁמְטוּ בִידֵי סְלָע
שׁוֹפְטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ אֲמָרַי כִּי נָעֲמוּ:
כְּמוֹ פוֹלֵחַ וּבוֹקֵעַ בָּאָרֶץ נְפֻזְרוּ
עַצְמֵינוּ לְפִי שְׁאוֹל: כִּי אֵלֶיךָ יְהוִה
אֲדֹנָי עֵינָי בָּכָה חָסִיתִי אַל תַּעַר
נַפְשִׁי: שָׁמְרֵנִי מִיְּדֵי פַח יָקְשׁוּ לִי
וּמוֹקְשׁוֹת פּוֹעֲלֵי אָוֶן: יִפְּלוּ
בְּמַכְמֹרָיו רְשָׁעִים יַחַד אָנֹכִי עַד
אֶעֱבוֹר

(וחבלים פרסו רשת) לצדדכוני ולמוסרו ליד שלוח לכל (אמי
אמרתי אלי אתה יהוה ה' לקול תחנוני) לעזן ותטתי את
אזני לחון וכמו שיירתי כפ' (ותתחנן שהצדיקים אף שיש בידיהם
תורה ומעשים טובים מתפללין בענין
חנם מלך מלא הרחמים וגו"ל (ה'
לדני עוז ישועתי) בסוד ה' שהוא
רחמים ורחיק שיתפלל הם בסוד
הרחמים אכת (סכותה לראשי ביום
נשק) דסיינו סוכה מיום ש הוא
לשורות שיתפלל הם בסוד הרחמים
ולכך צריכה לישיבת שבעת בסוד
הרחמים מרובה על הרחמים שהוא
בסוד הדין וק"ל:

קמא מזמור לדוד ה' קראתיך
חושי לי גומר):
מקשה הרד"ק דלמה פרט כאן מכחת
ערב המדבר על תפלת ערבית יותר
מכל השעם תפלות למה הבעל תורת
חסד אפרם הכך קראי לכל השעם
תפלות וי"ל ה' קראתיך וו היא
תפלת ערב ההזיבה קולי כו' וו היא
ק"ש ופסוקי עת השכיבה תכון
תפילתי וו היא תפילת השחר
מנחת ערב וו היא תפילת מנחה ע"כ
והנה כוונת כשלם תפלות שהם נגד
שלש נאולות כאו שכתבנו למעלה
בהקדמה על כתר מלכות שתפלת
שחרית היא המנין על נאולה
דרחמוכה ותפילת מנחה הוא המנין
על נאולה אביה ותפילת ערבית הוא
המנין על הנאולה מהגלות הזה שהוא
גלות האדום וכמו יותר ויותר ולכך
בחיור ה' קראתיך וו היא תפלת ערבי'
להנין על גלות האדום הזה ולכך
בתפלל דווקא על הנאולת הזה (חושה
לי) ע"ל זכה לחישבה כי זכות
תפלה וו יעמוד לנו למהר את הקץ
מהרה ביאיטו לחן פלה וכנד שלשה
תפיולות בתלה לחר (תיהה ה'
שומרה לפי נצרה על דל שפתי) פיר'
הרד"ק וי"ל דל שפתי כמו דלת
ונקרהו שפתים דלת לפי פתח בפתחי'

ונסגרות כמו הדלת כו' לדרכיכם הכוונה שכמו שהדלת שנור
לפתוח ונסגר מלך הברחים לאבר הולכין כאן ובאן מעצמו
בלא טורח כן נבני תפלה אם שנורה היא בפיו מוכנה בו שקבלני
וכמחקר רז"ל כם"ם דברכות וע"ז התפלל שהתפלה יהיה שנורה
בפיו וגו"ל (אל תש לבבי לדבר רע)
לומר שע"י שתקבל תפלתו לא יטה לבו
לדבר רע והייטו להיפך ממה שחשבו
רז"ל כל המעיין בתפלתו סוף שבא
לידי כעס לא רע"י שם שמבקש לדבר
ואיטו מוצין לו משל"כ אם תפלתו
שנורה בפיו אז לא יבא לידי כעס לא
וזהו שאל תש לבבי לדבר רע רק
שמבקש לאמר והקב"ה נותן לו בזכותו
מלך נדקתו ולא יטרך להכות משל
אחרים וגו"ל להתעולל עלילות
ברשע נומר ובל אלחם במנעמיהם
פירש התורת חסד וו"ל לבל אצטרך
להכות ממנעמיהם של הרשעים בשום
צד כ"ל ממעמי ידי שאני מרוויח על
צד הנלוק והיושר שע"י התפלה
אשר עולה למעלה ועושה צבורות
ומורדת השפע מלמעלה למטה ולא
ע"י הרשעים שמשיג שלימו של יוסר
וע"י השנת נבול ובוזלוק (יהללמני
צדיק חסד ויוכיחני) אבל (שמן ראש
אל יבי ראשי) פירש הת"ח וו"ל
כלומר רלמדני מחכים במנעמיהם של
הרשעים אל יניח ראשי כלומר בשום
צד ואופן לי יהיה רוצה להנות מהם ואפי'
אם יהיה מנעמיהם רלמדני מחכים
וכו' (כי עוד ותפלתי כלומר כשאני
עדיין עומד בתפלתי נם כי ככר
עיניני ה' אני עומד ומסנב ברעותיהם
של הרשעים הלא בלומן כי בשום
צד ואופן לא יניני רוצה לשפל עמהם
ע"כ לדבריהם הכוונה שע"י שיהיה
תפלתי שנור בפי אז בוודאי יתקבל
תפלתי והשפע יבא אלי אשר בשבילו
אל אצטרך לבקש
הרשעים שלמה ועתה מוד בחשוב
תפילת הנלולה שלחר למעלה הוסה
לי שהוא בקשת הנלולה בוכו' התפלה
וגו"ל

אֶעָבוֹר : קמב מַשְׂכִּיל לְדָוִד
בִּהְיוֹתוֹ בַּמְּעָרָה תְּפִלָּה : קוֹלִי
אֶל יְהוָה אֶזְעָק קוֹלִי אֶל יְיָ אֶתְחַנָּן :
אֶשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחִי צָרָתִי לְפָנָיו
אַגִּיד : בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי וְאַתָּה
יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי בְּאֹרַח זוּ אַהֲלֶךְ
טָמְנוּ פַּח לִי : הַבֵּט יָמִין וּרְאֵה
וְאֵין לִי מַכִּיר אָבַד מָנוֹס מִמֶּנִּי וְאֵין
דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי : זָעַקְתִּי אֵלֶיךָ יְהוָה
אָמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי חֶלְקִי בְּאֶרֶץ
הַחַיִּים : הַקְשִׁיבָה אֶל רִנָּתִי כִּי
דַלּוֹתִי מְאֹד הַצִּילֵנִי מֵרֹדְפַי כִּי אָמְצוּ
מִמֶּנִּי : הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי
לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ בִּי יַכְתִּרוּ צַדִּיקִים
כִּי תִגְמֹל עָלָי : קמג מִזְמוֹר
לְדָוִד יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה
אֶל תַּחֲנוּנָי בֶּאֱמוּנָתְךָ עֲנֵנִי בְּצִדְקָתֶךָ
: וְאַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט אֶת עַבְדֶּךָ
כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי : כִּי רָדַף
אוֹיֵב נַפְשִׁי דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי
הוֹשִׁיבַנִי בְמַחֲשַׁכִּים כְּמֵתֵי עוֹלָם :
וַתִּתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי בְּתוֹכִי יִשְׁתּוֹמֵם
לִבִּי : זָכַרְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם הָגִיתִי
בְכָל פָּעָלֶךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲשׂוֹחֵחַ :
פָּרַשְׂתִּי יָדַי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי : כְּאֶרֶץ
עֲיֵפָה לְךָ סֶלָה כַּהֵר עֲנֵנִי יְהוָה
כָּלְתָה רוּחִי אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי
וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר : הַשְׁמִיעֵנִי

בבוקר

ולז"ל (כמשמעו בידי סלע שופטיהם גוזר) מלמד שהקב"ה יכלה
לקוותם מן השופטים ולדיניהם אשר שופטים את ישראל בגלות
ומעלילי עליהם בגלות ומעבירין לותנו מדתם דרך הטוב לדרך
הרע ולז"ל (כמשמעו בידי סלע הרע"י ול"ל כמשמעו
שופטיהם כי דייניהם ומכיריהם
על לוט כמשמעו מדרך הטוב בידי
יה"ר ולא לתן הקשה כסלע אחד
ישראל לוין וזיס מדתם ומקיימין
התורה ומצות במסתרים ובחדרי
חדרים ולז"ל (ושמעו לאמרי כי נעמו
פ"י כי ושמע לאמרי הנעי שהני מלמד
במעותיו של הקב"ה ולוין שניס
מדרכם הרעים ע"כ (כמו פולח
ומוקע עניס בארץ כן כפורו עצמיהו)
כין הקב"ה מפוזר ומפורד בגלות
וכמעט שהניע לפתח המות בשביל
רשעיהם של עובדי עבירה הללו
הקב"ה וכנגד שלש תפלות המוציות
על שלשה גאולות לאחר שלשה לשונות
(כי לוין ה' לאלוני עיני) ובם
חשיתי) וגם (על מער נפשי) כל
זה בתפלה על שלשה גאולות וכנגד
גאולות לאחר (שמרני מידי פח ומוקשות
פועלי און) הם רשעי הקב"ה שהר
מעכבין בנו (ילמו במכוזריו
דשעים) פיר"ת"ק ברשתות שחפירו
לנו הם יפלו פרשעים הקב"ה הכ"ל
בהשתעבדין בנו רק הקב"ה ינאלנו
לותנו בחרבו בימיהו לאחן שלם :

קמב משכיל לדוד בהיותו

(במערה בזוהר)

אחם גם אחזור זאת הולך ושוב על
אחזור עלכיהו לאחר אחאר דוד
לאחלן שאחרם לפי נאחרם על כל
שאחי ופרשתי לאחלה ע"ז שאפלת
דוד היה אחפלתו יחיה אנור בפיו
ע"י כי בשה זו אשקולנא ול"ל כאן
(יחפיל לדוד בהיותו במערה (פירש
לאחן ע"י שאחר רשביהא בן דוסא
אחם שנורם אחפלתי יודע שוקובל
ע"י ז"ש יאחר משביל ואפלה היה
לדוד לותו שעה היותו במערה היה
עת אחפלה שיקול לותר אפלה שנוסף

נפיו עם אימת אדב לוויכיו אנלו וזכו בהיותו במערה אפילו
ע"כ הרי לך שזה שובב והוך על המזמור שלפניו ושניהם לדבר
אחד מתכוונים • והיה מאחר שהמזמור הרם למעלה הד
ענייני אפלה דהיינו אפלת בקר ומנחה וערבית וק"ש עם שאר

פסוקי שבשבים וכאשר הרשעו
למעלה ועל הד' ענינים האלה אחר
כאן במזמור הני ד' לשונות (קולי אל
ה' אזעק קולי אל ה' אחחנן) והנה
האלשה אפלות שחרית מנחה וערבית
הם המגינים על אלשה גאולות וכאשר
מפורש למעלה ול"ל (בהתעטף
עלי רוחי) באלש אפלות האלה
מאשש (ואחה ידעת נחיבחי) בגלות
(בארח זו אהלך טמנו פח לי) בגלות
אחר בין הש"ס האשעבדין בו יותר
ויותר (הבט ימין) לומר אני מביט כן
ואולי ירחם עלי מן השמים לנאלינו
שהוא הימין שהוא בשוד הרחמים
(ורואה ואין לי מכיר לאבד מנום מנוסי
ואין דורש לנפשי) מאחר שבגלות
נמשך יותר מדאי וכאשר שכחיהם
אני ממנו מדוב לאריכות הגלות ולכך
(זעקתי אליך ה') באלש אפלות הרם
המגיע על אלש גאולות וזכו
(אמרתי אחה מחסי חלקי בארץ
החיים) דהיינו הגאולה מן הגלות אל
ג"י שהוא ארץ חיים ועתה חזר ואפר'
באלש לשונות נגד אלשה גאולות וע"ז
אחפלל (הקשיבה אל רנתי כי דלותי
מאד) בגלות הראשון (הצילני
מרודפי כי אמצו ממני) בגלות שני
(הוציאה ממסגר נפשי) זו היא הגלות
השלישי כאשר אמר הוא שנומיכו
אחנו ממש כמשמר ול"ל ה' ויוציא
ממסגר נפשי ועל אלש גאולות כאשר
(לחכחנו להודות את שמך נומר) כי
תגמול עלי בגאולה כמהרה בימינו
אמן :

קמג מזמור לדוד ה' שמע

תפלתי (נומר) גם
המזמור הזה הולך ושוב לפרש את
המזמורים

בבוקר חסדך כי בך בטחתי הודיעני דרך זו אלך כי אליך נשאתי נפשי: הצילני מאיבי ייי אליך כסתי: למדני לעשות רצונך כי אתה אלוהי רוחך טובה תנחני בארץ מישור: למען שמך ייי תחיני בצדקתך תוציא מצרה נפשי: ובחסדך תצמית איבי והאבדת כל צוררי נפשי כי אני עבדך

בבוקר חסדך כי בך בטחתי הודיעני דרך זו אלך כי אליך נשאתי נפשי: הצילני מאיבי ייי אליך כסתי: למדני לעשות רצונך כי אתה אלוהי רוחך טובה תנחני בארץ מישור: למען שמך ייי תחיני בצדקתך תוציא מצרה נפשי: ובחסדך תצמית איבי והאבדת כל צוררי נפשי כי אני עבדך

בבוקר חסדך כי בך בטחתי הודיעני דרך זו אלך כי אליך נשאתי נפשי: הצילני מאיבי ייי אליך כסתי: למדני לעשות רצונך כי אתה אלוהי רוחך טובה תנחני בארץ מישור: למען שמך ייי תחיני בצדקתך תוציא מצרה נפשי: ובחסדך תצמית איבי והאבדת כל צוררי נפשי כי אני עבדך

עַבְדֶּךָ׃ קְמַר לְדָוִד בָּרוּךְ יְהוָה צוּרִי הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה׃ חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי הָרוֹדֵד עַמִּי תַּחְתָּי׃ יְהוָה מָה אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ׃ אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר׃ יְהוָה הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ׃ בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם׃ שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר׃ אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר׃ אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ׃ הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה׃ פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם

(ותהומם) לפרישם מלמעלה כי אין הקב"ה מכלה תומם מלמטה על שיכלה שריש תחלה מלמעלה: ובלמד מקרא יפקוד ה' צבא הרום במרום וגו' זה שלא ירד מרום פנני ובצילני ממים רבים מים (מיד בני נכר) הם הרומות למטה

(תחייני) להייניו להביאינו על ג"י (בקרקיך) לארץ חייס (בנדקתך) ונא (תוציא) מלרים כפשי להייניו בגלות רק בסוף מדת (חסדיך) מלמעלה תויבי) מטעם שבכל זמן להייניו בגלות (בחלקת כל צורכי כפשי בגזירות ביטול הלת שלנו (כי עבדך לקייס הלמות שלך וכס מלוכי לכך תוציא מלרים כפשי וכ"ל:

לדוד ברוך ה' צורי גו') הכס גס המזמור שלפניו שובב קלת על המזמור שלפניו בשלש לות: וזהו הכתוב בשלישי לשר בגאולה לחרונה ומלכר בשני לשר כולן יתעוררו בגאולה ולו הקולחת גוג ומגוג לשר שריך תשלם ותק"כ בשניני הגאולה שריך יסד במזמור הזה ולפי דוד הוא משיח שלני יעקב לכן במזמור הזה תחלה בחלחמת גוג לשר יתעורר שלנו וגו"ל (לדוד צורי המלמד ידי לקרב

למלך משיח (הצילני מיד בני נכר) היינו מיד מלחמת גוג מגוג וסייעתו (לשר פיהם דברי שוא לשר נוסדו יחד ידברו על ה' ועל משיחו (וימינם ימין שקר) שריך הימין שהוא היך החוקה של שלם הוא ימין שקר ע"י שהקב"ה יתיש כוחם מלמעלה הם ושריהם ועל עת הגאולה הוא לשר (לשר בניהם כשהיעים גומר) על (מלניות מרכבות בחוזותיהם) פרושו ע"ל שפ"ם בתורת משל וז"ל לשר בניהם כשהיעים ר"ל שהם לריכים להיות במקום טוב בג' וכמו שרלוי (והיינו בעת הגאולה) וכן מן שרלוי הוא שיגדלו על המלחות והכוונה על היותם חכמים מפ"ל כשהיו יהיו ועל לחמת נכר שריהם כו' ולומר מגודלים בנעוריהם ורמה לומר בהיותם נערים לו יקחו שלמותם ע"ד בימה

יזכה

פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר : אֲשֶׁר
בָּנֵינוּ כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים בְּנְעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ
כְּזָוִיֹת מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל : מְזָוֵינוּ
מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן צֹאנֵנוּ מַאֲלִיפוֹת
מְרֻבָּבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ : אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים אֵין
פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחוֹבוֹתֵינוּ :
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה
אֱלֹהָיו : קמה תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ
אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד :
בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד :
גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר : דּוֹר
לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ : הֲדַר
כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה : וֶעֱזוּז
נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה : זֵכֶר
רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ : חַנּוּן וְרַחוּם
יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד : טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו
עַל כָּל מַעֲשָׂיו : יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ
יְבָרְכוּכָה : כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ
יְדַבֵּרוּ : לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד
הֲדַר מַלְכוּתוֹ : מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר : סוֹמֵךְ
יְהוָה לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת
אָכְלָם בְּעִתּוֹ : פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן : צַדִּיק יְהוָה בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל
מַעֲשָׂיו : קָרוֹב יְהוָה לְכָל קֹרָאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת : רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת
שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם : שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד : תְּהִלַּת
יְהוָה יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד : קמו הַלְלוּ יָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה :
אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי : אַל תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה :
תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֹׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנוֹתָיו : אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל
יְהוָה אֱלֹהָיו : עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם : עֹשֶׂה
מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים : יְהוָה פֹּקֵחַ עִוְרִים יְהוָה זוֹקֵף
כְּפוּפִים יְהוָה אֹהֵב צַדִּיקִים : יְהוָה שֹׁמֵר אֶת גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת :
יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ : קמז הַלְלוּ יָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה
אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה : בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס : הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי

יוכה כעד את תרחו כו' ותם יהיו ק"ו כשעורים עבדים מה
יהיו מהם וכן בנותיו כזויות והוא ע"ד כל כבודה בת מלך
פנימה וכאן ככון להיות בגולה • וכן מזוינו חלקים מפיקים
וגומר ר"ל מוציאין מעשרות מאה בחסיף מזון שנה וז לשנה
בחסיף מזון שנה הבאה תחריב וכן בתכנו מן משיפות ומרובבות
בחוצותינו להוציא עשירי קודם לה' וכאשר תהיינה כל אלה
בתרעינו הקדושה לו נהיה שנה טוב מה שלא היה כן אלו נהיה
ח"ו עבדים בגולה וז"ל אלופינו מסובלים אין פרץ ואין יוצאת
ואין צוחה ברחובותינו ורוז' כשיהיו הכל בחוצותינו לו אלופינו
יהיו מסובלים מכל טוב כו' על"ל כמו לך שנה לפרעה לזן סובב
והולך פסוקים הללה על הגאולה • וכדפרשנו וזה סיום
המשורר בענין הגאולה לאחדותה שלו יהיה גאולה שלימה ולא
שיהיה לאחריו סוף גלות ועל זאת שנה בתיר (תשרי תשע שנה
אלפיו) ר"ל מכח שהגאולה יהיה ע"י ה' אלפיו ולא ע"י שלוח
לכן והיה גאולה שלימה וזהו תשרי תשע שנה שנכנה לו וכמו שפירש
התוספת מסכת ר"ה תשרי תשע שנכנה לו בפיוסף על לחמתם תשרי
תשע שנ' אלפיו ופשרוהו ואין לו סוף סר ומשל זולתו יתפאר
כו' ע"ש :

קמה תהלה לדוד לחומתך נומר כנה מזמור זה כפי
פרשתי למעלה בסדר התפילה :

קמו הללויה וגומר שנה כל אלה המזמורים מן סיום
קמ"ו עד סוס' ק"ן תשר פתיחתן בהללויה
כבר פרשנו למעלה בכתר תלכות שלו בסדר הללויה בתמורים
בסדר התפלה עיין למעלה בתורך :

לִבּוֹמְחֹבֵשׁ לְעַצְּבוֹתָם ׃ מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא ׃ גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּוְרַב
כֹּחַלִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר ׃ מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עָדֵי אָרֶץ ׃ עֱנוּ לַיהוָה בְּתוֹדָה
זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר ׃ הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בָּעָבִים הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחהָרִים חָצִיר ׃
נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ ׃ לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ וְלֹא בְּשׁוֹקֵי הָאִישׁ
יִרְצֶה ׃ רוֹצֶה יְהוָה אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ ׃ שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַם אֶת יְהוָה הַלְלִי
אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן ׃ כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ ׃ הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים
יַשְׂבִּיעֵךְ ׃ הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ ׃ הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר
יְפַזֵּר ׃ מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְּפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד ׃ יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְלוּמָיִם ׃
מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל ׃ לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם
הַלְלוּיָהּ ׃ קמח הַלְלוּ יְהוָה הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים ׃ הַלְלוּהוּ
כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו ׃ הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר ׃ הַלְלוּהוּ
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם ׃ יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ ׃ וַיַּעֲמִידֵם
לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר ׃ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת ׃ אֵשׁ
וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ ׃ הֶהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים ׃ הַחַיָּה
וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף ׃ מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ ׃ בַּחוּרִים
וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים ׃ יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ
וְשָׁמָיִם ׃ וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ ׃ קמט
הַלְלוּיָהּ ׃ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים ׃ יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ
בְמַלְכָּם ׃ יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ ׃ כִּי רוֹצֶה יְהוָה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים
בִּישׁוּעָה ׃ יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם ׃ רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת
בְּיָדָם ׃ לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים ׃ לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי
בַרְזֶל ׃ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ ׃ קנ
הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ ׃ הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ ׃
הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר ׃ הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב ׃
הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה ׃ כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ ׃

מתוכ זו תקשה יקרות נאה מעיר הקדושה ירושלים תוב"ב ויהיו סגולה גדולה לקומרה תחת כל ספר מחסה ספרי תהלים ׃
עי אלין למחסה תלקים בכנד מחסה חומתי תורה ׃ ע"כ קומרים תחת קריאת כל ספר ראשון בזכות ספר זה שהוא כנגד ספר בראשית
ותחת ספר השני יתחר כנגד ספר שמות וכן כולם ׃

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בִּזְכוּת סֵפֶר רִאשׁוֹן שֶׁבְּתְהִלִּים שֶׁקָּרָאנוּ לְפָנֶיךָ
שֶׁהוּא בְּנֶגֶד סֵפֶר בְּרֵאשִׁית ׃ סֵפֶר שֵׁנִי שֶׁהוּא כְּנֶגֶד סֵפֶר שְׁמוֹת ׃ סֵפֶר שְׁלִישִׁי
שֶׁהוּא כְּנֶגֶד סֵפֶר וַיִּקְרָא ׃ סֵפֶר רְבִיעִי שֶׁהוּא כְּנֶגֶד סֵפֶר בְּמִדְבַּר ׃ סֵפֶר חֲמִישִׁי
שֶׁהוּא כְּנֶגֶד סֵפֶר דְּבָרִים ׃ וּבִזְכוּת מִזְמוּרָיו וּפִסּוּקָיו וְתֵבוֹתָיו וּבִזְכוּת שְׁמוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים
וְהַשְּׁתָרִים הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחַל

לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵנוּ שֶׁחָטָאנוּ וְשָׁעִינוּ וְשֶׁפָּשַׁעְנוּ לְפָנֶיךָ וְתַחְזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵימָה לְפָנֶיךָ
וְהַדְרִיכֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְתַפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ וְתִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵימָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ
וְלִחוֹלֶה פְּלוֹנִי · וְתִקְרָא לַשְּׁבוּיִם דְּרוֹר וְלָאֲסוּרִים פְּקַח קוֹחַ וְלִכְלֵל הוֹלְכֵי דְרָכִים וְעוֹבְרֵי
יַמִּים וְנָהָרוֹת מֵעִמְּךָ יִשְׂרָאֵל תַּצִּילֵם מִכָּל צַעַר וְנֶזֶק וְתַגִּיעֵם לְמָחוֹז חֶפְצָם לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
וְתִפְקוֹד לְכָל חֲשׁוּכֵי בָנִים בְּזֶרַע קַיָּמָא לַעֲבוֹדָתֶךָ וּלְיִרְאָתֶךָ וְעוּבְרוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
תַּצִּיל שֶׁלֹּא יַפִּילוּ וְלִדוֹתֵיהֶן וְהֵישִׁיבֵם עַל הַמִּשְׁבָּר בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּצִּיל וְאֵל הַמְּנִיקוֹת
תַּשְׁפִּיעַ שֶׁלֹּא יֶחְסַר חָלָב מִדְּרֵיהֶן · וְאֵל תִּמְשֹׁל אַסְפָּרְנָה וְשִׁדִּין וְרוּחִין וְלִילִין וְכָל נְגָעִים
וּמַרְעִין בִּישִׁין לְכָל יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּתְגַדְּלֵם לְתוֹרָתֶךָ וְתַצִּילֵם מֵעֵין הָרַע מִכָּל
וּמִמַּגֵּפָה וּמִשְּׁטָן וּמִצָּר הָרָעוּת וְתַכְטֵל מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵם כָּל
גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת וְתַטֶּה לֵב הַמַּלְכוּת עָלֵינוּ לְטוֹבָה וְתַגְזֹר עָלֵינוּ גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת וְתִשְׁלַח
בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ וְהָכֵן פַּרְנָסָתֵנוּ מִיָּדְךָ הָרְחָבָה וְהַמְלֵאָה וְלֹא יִצְטָרְכוּ עַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל זֶה לָזֶה וְלֹא לְעַם אַחֵר וְתֵן לְכָל אִישׁ וְאִישׁ דֵּי פַּרְנָסָתוֹ וּלְכָל גְּוִיָּה דֵּי מַחְסוֹרָהּ
וְתִמְהַר וְתָחִישׁ לְגָאֳלֵנוּ וְתִבְנֶה בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ : וּבִזְכוּת שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִדּוֹת
הַכְּתוּבִים בְּתוֹרָתְךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נוֹצֵר
חֶסֶד לָאֲלָפִים נוֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה · שֶׁאֵינָן חוֹזְרוֹת רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ : עָזְרֵנוּ
אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ :
בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

שמחתי באומרים לי בית ה' נלך עומדות היו רגלינו בשעריך

ירושלים : תבא יפץ זה התחיל לעשות מלאכתו תשמים : ולמחזיקים בה תאיר עין חיים :

שמים אלפים : אין בו טעם שלשים ושש אלפים לפסק : טל לשון שלשים ושש אלפים שבעים :

שמחתי באומרים לי בית ה' נלך עומדות היו רגלינו בשעריך

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ וגו' נריך ליתן טעם לכל סדר וסדר למה תקן עזרא ז"ל לומר בכל יום תורה בפני עצמו וכתובי' וגם מקרא מסכת תלמו' וגם סדר הקרבנות ואע"פי שהעתיקו מפורשים לקמי' מ"ש היה נופל שעתא בעי למימר סידר לומר דוקא בפסוקים דכתיבי כה תאמר לבית יעקב ר' שמים וגו' ופסוקים דתהילים (לדוד מזמור לה' הארץ וגו' ופסוקי (דהפזיקו שמים וגו') למה דוקא סני קראי לתרתי ביום ג' ולא לזולתם וכי לא מציכו עוד קראי המדברים בבריאת שמים וארץ מלבד הלזה הכתובים וגם מסדר העבודה סדר מפרק ראשון של מסכת תמיד וז"ל בפשטה מקומו וכו' גם זה טעמא בעי למאי ענין זה לדוקא ליום דראשון ולא זולתו וגם בסדר התלמוד ביום ראשון סדר תחלה בריית' דתפלת בשחר וז"ל רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לב"ה תפלה קצרה ואח"כ מייתי בריית' דברכות פ' (ר"ל יוסי פעם אחת הייתי וכו') וכן כלם מייתי לאחר זה יג' בריותת ואין לומר לאחר מכם דנקות וחבור לאחרם דוקא ביום ראשון וגם מאי חבור ודכיקות יש לבריית' חלת על בריית' השמוכה לה וגם בפסוקים מאי חבור יש לחלק על חברו וכן קשה ביום השני וביום השלישי וכן בכולם עד סוף לכן פתיתי בבי לילך ולתור ולדרוש בין כריס גדולים השה ולפרש כל אחד ואחד על מכונו ועל מקומו יבא בשלום שכל כני פסוקים וכל כני יג' בריותת אצר אחד מיוסדים בגד יג' מדות שהתורה נדרשת בהם בלם יתחברו אחד אל חבירו וא"א להיות לחלק בלא חברתה ופייכים דווקא שיאחרו דבר יום ביומו של יום ראשון ושל שני בשני וכן כולם ועתה אציעה לפניכ' היסוד היוצא לנו להסדר המעמד הזה ולפרש דמ"ל לבעל המעמד הזה לאחר לקחן סיסיו כל ימיו של אדם ומשלשים שנים בתקרא שנים בתלמוד וכל

תורה

בראשית

בְּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר: וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד:

ישעיה מה כֹּה אָמַר הָאֵל יְיָ בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטֵיהֶם רוֹקַע הָאָרֶץ וְצֶאֱצָאֶיהָ נוֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ לַהוֹלְכִים בָּהּ:

אֲנִי קְרָאתִיךָ בְצֶדֶק וְאַחֲזִיק בְּיָדֶךָ וְאֶצָּרְךָ וְאֶתְּנְךָ לִבְרִית עָם לְאוֹר גּוֹיִם: לִפְקֹחַ עֵינַיִם עִוְרוֹת לְהוֹצִיא מִמַּסְגֵּר אַסִּיר מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ: אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים: הָרִאשֹׁנוֹת הִנֵּה בָאוּ וְחַדָּשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד בְּטֶרֶם תִּצְמַחְנָה אַשְׁמִיעַ אֶתְכֶם

תהילים

כתר יוסף

כעומד כן מוכח בו סוגיא בן עה"ב דכתיב וחוט המשולש לא במהרה יכתק מ"ל דהיתי קרא קאי על עה"ב וכתב הרמב"ם ז"ל תקרא הוא כמ"ש קדושין פ"ק ו"ל ומכתתם לכניך ל תקרא ומכתת תלמד ומלמדתם דיעלים מלא שנאתיו שלים במקרא שלים במשנה שלים בתלמו' ומקשה בגמרא וכי יודע כמה חיי ומשני לא כריבי תלת ליומא ופר"ש לא כריבי תלת ליומא כיינו ימי השבוע ופתנו התוספות לא כריבי תלת ליומא פירש בקונטרס ימי השבוע כיינו שני ימים מקרא שני ימים משנה שני ימים תלמוד וז"ל תלכתי קשה וכי יול' כמה חיי ותרלו התוספו' דהתי ליומא פירש כל יום ויו' יעלים עכ"ל וכתב לכאורה לכרי ר"ש לית לן סחר דתלת בעי ר"ש שמפרש ימי השבוע ומתי בעי תוספות בזה מפרש לת לברי רבי ימי השבוע כיינו שני ימים מקרא שני ימים משנה שני ימים תלמוד וז"ל כן שפת בכלל ימי השבוע מכ"ל לתוספות לפרש לת דברי רש"י כן וגם צריך ליתן טעם לפתח דלמה לא חפרש רש"י כדברי התוספות דהתי ביום פרושו יום אחד ויעלים לפתח תלתי כדי שלא תקשה קשיא של תוספות הכ"ל: לכן נראה לפרש פשט דהתי עכיינה לפתיחו רש"י לתול ולפתיט תוספו' לתול ופניה יתרו ולתו ולתו דברי תלמיד חיים: כי כוונ' רש"י ז"ל לתרץ בלשונו הקושי של תקרא סנריכין תלמו לתרץ בכל דש"ם כל סיכת לתיכ כה"ג ת"ל דקא דתלתי דתחלת ת"ל ומכתם תלת ומלמדתם כ"ל למה לת כתב בפיה ומלמדתם כמו שכתוב תלמת ותירץ רש"י כוונ תלמוד שלא לת סריבי תלת ליומא כיינו ימי השבוע וכרוצו כפרת תוספות לפיטת רש"י לימי השבוע כיינו שני ימים מקרא שני ימים משנה שני ימים תלמוד וז"ל תלתי ואו דברי תלמיד חיים וכתב פירש ת"ל ומכתם לתודת תלת גם ומלמדתם כיינו מיעלים תלמודו שני ימים בתקרא ומשלת גם שני ימים פמשנה שני ימים בתלמוד ומשלת גם תלת ומכתם

תתי

תחילים מ"ח לְדָוִד מִזְמוֹר לִיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל
וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ
וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי יַעֲלֶה בְהַר
יְיָ וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי
כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא
לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה:
יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי
יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ
יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם
וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ
הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז
וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים
רָאשֵׁיכֶם וְשָׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ
הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד
סֶלָה:

חזרת האזינו הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה
וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי: יַעֲרֹף
כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי
כִּשְׂעִירִם עֲלֵי דֶשֶׁא וְכִרְבִיבִים עֲלֵי
עֵשֶׂב: כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל
לֵאלֹהֵינוּ

לפי שפיר דקאי לימים דלעתן ושבת מורה על שבתים של כל אחד ואחד ומלת ושלשתם מורה על גוף הלמוד שיסדים ליומו וזהו סברת רש"י: ואתכם התוספות הקשו על שיטת רש"י דלכל השבוע לכאורה קשה מי ידע כמה חיי דלעתא לא יהיה כל השבוע לכן מפרש התוספות ליום אחד שבכל יום הוא יושבים ומ"ל הקושי' הראשון על רש"י במקומה עומדת דקס"ד למה תקדים ושבתם שלא ושלשתם ק"ל למה כתב התורה ושבתם ולמה לא כתב והלכתם ושלשתם ולדידהו צריכין הכי לעשות לגירך גיסא מה' דכתב פרשה בפרקי לכות פרק שני על הא מתני' שמו חכמים בלעתן המשנה דרך שבתם בהם ושבתם פירש זה בעל בית דוד ושלמה ז"ל דקאי אחלת ושבתם בכתוב בתורה שהוא לעתן שיכון וקדוד והוא ג"כ לעתן משנה עיי' שם וק"ל אלו הים כתוב בהדיא ושלשתם לא חייתי מפרש אלא לאחרינא לכדו דהא אף המקר' לכדו צריך לשלש ביום כמו שיסר כאן המפר' לומר בכל יום תורה בבקרים וכתובי' דגם בכלל הא דדום ק"ת ושבתם אלא ושלשתם לרמז ג"כ דעתר המקרא כמי שעלם כל"ל ולכן צריך הכתוב לכתוב ושבתם לרמז לעתן משנה ותלמוד וס"ת ק"ת ושבתם לחודיה אלא אף ושלשתם הייגו מקרא משנה תלמוד ואז גם ושבתם שיקר לכוארה זה משנה ותלמוד בא ואחר דקיעם ושבתם ודרשינן ושלשתם ג"כ אחקרא שיהא המקרא בעצמו כמי שעלם דהי מכוייהו מפקת ואתנת של אחרא דנקט הכי אלא דוזקא מקרא משנה תלמוד ולא נקט אחקרא עצמו דעלם משום דכוונת התנא לא היה רק לחתר דהי לא אחקרא של ושבתם אבל ושלשתם דרשינן אלו שעלמים תורה בכיתים וגם מקרא משנה תלמוד דהי מכוייהו מפקת ואכתי למד עזרת ז"ל לומר תורה בכיתים וכתובי' בכל יום וגם מקרא משנה תלמוד בכל יום כשיטת התוספות למפרש לא נריכו שלא ליומא היינו כל יום ויום דהי לא תיתח הכי אלא קשה קושיא של תוספות דלכתי קשה היכי יודע כמה חיי וק"ל: ואתכם בתמת נוכל לפרש הא דכתיב כי היא חייך ותוספות לחידך גיסא משום דכוכל לפרש כי היא חייך ואורך ימיך היינו חיים לדורות ממש בעה"ז וכמו שפתלה קשת תלמיד ודומה לקמן תורה דכתיב כי היא חייך ולמה את בתני ימיו וכאשר אחאר לקמן בקריאו' ולפום הכי סברת לא קשה מידי הכי קושיא דכאיך יול' כמה חיי דכוולאי לאחר שילמד ושלשתם מקרא משנה ותלמוד כוולאי יאריך ימים דהא שכרו נאמר בלשו כי היא חייך ואורך ימיך: ואתכם לדעת בתוס' דסבר דכל היכא דכתיב למען יאריכון ימיך היינו לע"כ שהוא יום שכולו ארוך וכלו טוב דסבר מצו' בהאי עלמא ליכא וכאשר הוא לקמן בברייתא דמסכת קדושין ור"ל גם כאן לא קשה מידי דהאי כי היא חייך ואורך ימיך קאי ג"כ על ע"ב ולא בעה"ז דסבר מצות בהאי עלמא ליכא ושביר מוכחו התוספות לפרש דישלים כל יום ויום דלא"כ היה קשה וכי יודע כמה יחיה ועפ"ז מדוייק בלעתן המעמד בס"ת ז"ל ור"ל להסתדל בתלמו' כדי שיהיה יומו של אדם מושלמים ימיו דייקא היינו כל יום ויום יהיו מושלמים שלים בתקרא שלים בתשנה ושלים בתלמוד לאי לא תימא הכי יהיה קשה קושיא של תוספות ומי יודע כמה חיי: ושמע תקרא והלא שכרו בצדו כי היא חייך ואורך ימיך ויתרץ זה המעמד בלעתן בע"ם וכל העוסק כן מובטח שהוא בן עה"ב וליקא ור"ל נוכל לעשות דהאי כי היא חייך קאי על עה"ב ולא על עה"ב ווקא ולא על עה"ז וק"ל ואחר זה מייתי כל הי"ג ברייתות דסדר התלמוד והכל יתובר על ענין זה וכולם יהיו מתוברים אחד באחד ונראה רק נפרש תחילה בתחלת סדר הכתובים תורה נביאים וכתובים וגם סדר עבודה ולפי שתפרש גם שם והכה טרם כל מניע לפכיכם נמרא לעיל דמסכת שבת דף יב' סוף עמ' ז"ל תנא דבי שילו מעשה בתלמיד אחד שסמך הרבה וקרא הרבה ושנה תלמידי

לֵאלֹהֵינוּ : הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא : שִׁחֵת לוֹ לֹא בָּנָיו מוּמָם דּוֹר עִקֵּשׁ וּפִתַּלְתּוֹל : הַלַּיהוָה תִּגְמְלוּ זֹאת עַם נָבָל וְלֹא חָכָם הֲלֹא הוּא אָבִיךָ קָנֶךָ הוּא עָשְׂךָ וַיְכוֹנְנֶךָ :

פרק ראשון ממסכת תמיד

בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת הַכֹּהֲנִים שׁוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ : בֵּית אַבְטִינָס וּבֵית הַנִּיצוֹץ וּבֵית הַמּוּקָד : בְּבֵית אַבְטִינָס וּבְבֵית הַנִּיצוֹץ הָיוּ עֲלִיּוֹת וְהָרוֹבִים שׁוֹמְרִים שָׁם : בֵּית הַמּוּקָד כֵּיצַד בֵּית גָּדוֹל הָיָה מוּקָף רוֹבְדִין שֶׁל אֶבֶן וְזִקְנֵי בֵית אָב הָיוּ יוֹשְׁבִים שָׁם וּמַפְתְּחוֹת הָעֲזָרָה בְּיָדָם וּפִרְחֵי כְהוּנָּה אִישׁ בְּסוּתוֹ בָּאָרִין לֹא הָיוּ יוֹשְׁבִים בִּבְגְדֵי קֹדֶשׁ אֶלָּא הָיוּ פּוֹשְׁטִין וּמַקְפְּלִין וּמַנִּיחִים אוֹתָם תַּחַת רַאשֵׁיהֶם וּמִתְכַּסִּים בִּכְסוּת עַצְמָן אֵירַע קְרִי לְאֶחָד מֵהֶן יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ בְּמִסִּיבָּה הַהוֹלֶכֶת תַּחַת הַבִּירָה וְנִרְוֹת דּוֹלְקוֹת מִבָּאן וּמִבָּאן עַד

חכמי' ברכה ותת בחלי ימיו והיתה קשתו כוטלת תפילין ומחזרת בפתי כנסיות ובתי מדרשות ואומרים לפס כתיב בה תורה כי היא חייך ואורך יחיך בעלי שבכה הרבה וקרא הרבה ושמש ת"ח הרבה יוסבי מה את בחלי ימיו ולא היה לדם מחזירה לבר פעם אחת כתפילתי לאלה והיתה מסיחה כל לוחו מקורע ואומרתי לה בתי בימי כדותך מהו היה אלך לומרה לי ר"ו תפילה בלבד קשבה לך נגע בימי לבוך ימהו אלך לכל עמי ויען עמי בקירוב בשר ולא עלתה לעתו על לבך לחר ואמרתי לה ברוך שמקו' שברגו אלה בשר פני' לתורה שברי לומרה תורה ולא לשם בגדת טומאתם לך תקרב גו' עכ"ל הגמרא והכא בגמרא הזה אין לה שחר מתלה ועד סוף דקשב טובא אלא לפי כבר כדבשנו למעלה וכך הוא פלמת בגמרא דמעמד דלאי כי היה חייך ואורך יחיך פירושו הוא לע"ב וכלפי שנו למעלה ור"ל שלא יהנה בהשב בזולת ואפי לא ידע הוא שום אדם להשיב לה ואם אלילו ז"ל היה צריך להשיב לה מיבעין לחר שלא בלה ואפי לא השיב לה מכיס וכי' וגם ליוק בלשון שלומרה בעלי שבכה הרבה וקרא כו' ה"מ ת"ח הרבה מיותר הלא היתה צריכה לומר רק בעלי שבכה וקרא כו' ה"מ ת"ח הרבה זמני ואפי לאחרי שעמק ים הוה שהיתה מיטלת תפילין והיתה מחזרת בבתי כנסיות ובבתי מדרשות דקשה מלי דמיזה בתפילין לעניו זה וגם למה הלכה דוקא לבתי כנסיות ולבתי מדרשות הלמו בחל מכוונה לא שני לה עד שהיתה צריכה לילך לשניהן וגם התירץ של מלימה ז"ל ג"כ אין לו שחר : לכאורה כל הישוב המלומר הזה לקדי גמרא לשם, קלושין דף ל"ד ע"ח ו"ל כל מלות עשה שזמן גרמן נשי פטורות וזוקשה מכה"ג ומאי דילפינן מתפילין מה תפילין מלו' עשה שזמן גרמן נשי פטורות לף כל מלות עשה שזמן גרמן נשי פטורות ותפילין גופי מתלמוד תורה מה ת"ח נשי פטורות מדה"ג דכתיב בת"ח ואמרת בהם כשכבך ובלכתך בדרך, ומשמע בהיכ ולא בכותיב זכות דרבי וזכות עליף למשתלמת בה"ד ועכ"ל בשלמת גבי מזוזה דכתיב לשמן ירבו ימיכ' על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיך' דזהו שכר להאי עלמא שמן רבי להורות דלווקא בזכות דרבי הוא דשכרן משתלמת בעה"ז משכ"

לף תפילין כגי' פטורו' והטע' מפרש מטו' דתפילין הוקשה לת"ח בין בפרשה דשמוטה ובין בפרשה שניה ובילוף מזוזה ג"כ מת"ח ויהיו נשי' פטורות ומאי מזוזה לכתיב בה לשמן ירבו ימיכ' לקו גברי בעי חיי נשי לף בעי חיי עכ"ל והקשו בתוספו' ז"ל גבר בעי חיי ונשי לף בעי חיי וקה גבי ת"ת נמי כתיב כי היא חייך ואורך ימיך ומשמע דלשם שכר חייך בעה"ז ת"ת מהאי טעמ' גברי בעי חיי ונשי לף בעי חיי ו"ל דקרא לף קאי את"ת אלא לקרו' המות כלומר כשאר מלמדת לך מלות שהיא חייך עכ"ל לאי בלחת כוכל לשות קושיא הזה בשנזן לחר ע"ל הגמרא לדקדק דילפינן דנשי חייבות בתורה ולא מטו' דכתיב תרלו לשון רבי' שניה כתיב לשמן ירבו ימיכ' זכר ונקבה ע"כ ולא מזוזה כתיב לשמן ירבו ימיכ' זכר ונקבה ת"ת כתיב כי היא חייך ואורך ימיך לשון יחיד משו' דכי לף מרבינן מכיה כשי' וע"כ דברי תוספו' תמוהי' מה

ונהל לחקו לתרן תירוץ דוחק לומ' לשכר' דילן שפרשנו למעלה דלאי כי היא חייך ואורך ימיך קאי אלא אשכר ע"כ ולא לשכר' שכר מלוה בהאי עלמא לחר למ' כל התורה מליצה מעכין שכר מלות לפילו בע"ה כמו שכתיב בחוקותי וגם ג"י היה בשכר התורה כלכתיב בעבור ישמרו חקותי ותורותי ותרלו היה חילוק בין יחיד לרבי דזכותא דיחיד הוא לגליכ בהאי עלמא ומעכ"כ כל התורה מדברת מעכ"ל וע"כ

לשון רבי' שניה כתיב לשמן ירבו ימיכ' זכר ונקבה ע"כ ולא מזוזה כתיב לשמן ירבו ימיכ' זכר ונקבה ת"ת כתיב כי היא חייך ואורך ימיך לשון יחיד משו' דכתיב תרלו לשון רבי' שני

עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְבֵית הַטְּבִילָה :
וּמְדוּרָה הָיְתָה שָׁם וּבֵית הַכִּסֵּא שֶׁל
כָּבוֹד וְזֹהַר הָיָה כְּבוֹדוֹ מְצָאוֹ נָעוּל
בְּיָדוּעַ שֶׁיֵּשׁ שָׁם אָדָם כַּהֲרוֹחַ בְּיָדוּעַ
שֶׁאֵין שָׁם אָדָם : יָרַד וְטָבַל עָלָה
וְנִסְתַּפֵּג וְנִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה :
וּבָאוֹ וְיָשַׁב לוֹ אֵצֶל אֶחָיו הַכֹּהֲנִים
עַד שֶׁהָיוּ שְׁעָרִים נִפְתָּחִים וְיוֹצֵא
וְהוֹלֵךְ לוֹ : מִי שֶׁהוּא רוֹצֶה לְתָרוֹם
אֶת הַמְּזִבֵּחַ מַשְׁכִּים וְטוֹבֵל עַד
שֶׁלֹּא יָבֹא הַמְכוּנֶה : וְכִי בְּאֵיזוֹ
שָׁעָה הַמְכוּנֶה בָּא לֹא כָּל הָעִתִּים
שָׁוֹת פְּעָמִים שֶׁהוּא בָּא מִקְרִיאַת
הַגֶּבֶר אוֹ סָמוּךְ לוֹ מִלְּפָנָיו אוֹ
מֵאַחֲרָיו הַמְכוּנֶה בָּא וְדוֹפֵק
עֲלֵיהֶם וְהֵם פּוֹתְחִין לוֹ אָמַר לָהֶם
מִי שֶׁטָּבַל יָבֹא וְיָפִיס הַפִּיסוֹ זָכָה מִי
שֶׁזָּכָה נָטַל אֶת הַכַּפְתֹּחַ וּפָרַח
הַפִּשְׁפֵּשׁ וְנִכְנַס מְבִית הַמּוֹקֵד
לַעֲזָרָה : וְנִכְנְסוּ הַכֹּהֲנִים אַחֲרָיו
וְשָׁתֵי אֲבוּקוֹת שֶׁל אוֹר בְּיָדָם
וְנֶחְלְקוּ לְשָׁתֵי כִתּוֹרוֹת אֵלּוּ מְהַלְּכִין
בְּאַכְסַדְרָא דֶּרֶךְ הַמִּזְרָח וְאֵלּוּ מְהַלְּכִין
בְּאַכְסַדְרָא דֶּרֶךְ הַמַּעֲרָב וְדָוִד
בּוֹדְקִין

משנ"כ בת"ת דקאי ליה סבר לרוך שפיר כתיב כי היא חייך לעון יחיד להורות זכות ליחיד אינה מספקת בע"ז בב ונ"כ לפום כחי סברת לאטרך למכתב יחיד לעון רבים בחזוק להורות זכות דרבי בעינן ולא לרבות נפי' ופ"כ ריבוי דנפי' כתרבו מכח סברת לחוד דגברי בעי חיי ונפי' לא בעי חיי ונ"כ הקשו התוספו' שפיר הא גם בת"ת נמי כתיב כי היא חייך וגו' ויתחייבו הנפי' נ"כ בת"ת מכח הני סברי דאטו גברי בעי חיי ונפי' לא בעי חיי ולכך הוצרכו התוספו' לתירוצי דהאי כי היא חייך לא קאי אלא אקרא דאיהו כלומר התורה מלמדת לך מנו שהיא חייך כו' אחר שתירץ גופי' טעמא בעי דהא להאי סברת אכתי קשה יותר דל"ל יתחייבו הנפי' נכל מהאי טעמא דגברי בעי חיי נפי' לא בעי חיי דהא כי היא חייך קאי אכל המצות לפימי התוספות לכן נראה דכוונת התוספות הוא לתשובת אליבו דכ"ל שהשיב על שאלת אחת התלמיד שאלה למה את בחני ימיו ולא שכח הרבה וכו' וכשיב לה אליבו ז"ל על שאלה דרש שפיר את דהאי קרא דורות אשר נשבעת לא תקרב קאי אפיעו על ז' ימי לבוכה וכו' שבר ולא קאי רק על שבעה ימי כלה ממש ולא יפה דרש לכך את בחני ימיו וע"ז כוונו התוספות ז"ל דהאי כי היא חייך לא קאי את תרוץ אקיו המצות כגון שהשב כל' וכ"ש היושרים המלמדת לך המצות לימדו לך דיכ' על למיתיו היא חייך ולא כמו שלמוד האי תלמוד וזהו שנראה לו שמת בחני ימיו וע"כ לא תקיים חייך לכל המצות רק על שמירת המצות שהאדם חשר חיי שלו שהם כגון שלא חייבו חכמים ואפי' מיתות ב"ד עליהן לחשוב תורה כי היא חייך המלמדת לך המצות שהיא כדי לידע דיכ' דין לחשת שלא יפה לחייתו ולא תמותו קול' זכוכם כמו שתתו שלא יפה לחי ולכך את בחני ימיו וע"כ שברות האלו יבואו כל המצות מהלמיתו ועל לחריתו כי כוונת האדם היתה

להקשות שני קושיות לחמה נכפל בחני תרתי קושיות היה לה מנייהו קשה כי יודעת היתה הדין אמת לאמיתו דחמשה עשרה בית שנאי פטורות מן התפילין מפו' דילפינן מת"ת ובת"ת ג' בית שנאי פטורות חוץ שכחה שכעל מת בהני ימיו כוותה היתה להקשות שני ג' קושיות אחת מהכפיף לו מנחת ערוכה בהני ימיו ואם הדין הוה מת ת"ת מוכח דהני חייבות בת"ת ובתפילין ולכך היתה נוטלת תפילין והיתה מפוזרת בהני כוסיות ואם הוה מקו' שמת תפילין על בני חדש ואם הקשה למה לא יהיה בני חייבות בתפילין ונמ היתה מפוזרת בהני מדרשות דאם הוה מקו' ת"ת ואם תקשה למה לא יהיו בני חייבות בת"ת בהני תלת' קושיות ממה כפשוטה ומיתת שכח היתה מכח שהיתה מפיחה כל המקדש ע"י שכשהד הלימוד על בעלה היה דוקא בשגגון זה ולא בשגגון אחר דהייכו שתחילה שנה הרבה דוקא ולא הפסיק בנתע' במקדש ותל"ל הרבה דוקא ולא הפסיק בהני ותל"ל שיהם ת"ח הרבה דוהו תלמוד וכמו שמפורש שם ברש"י וז"ל שיהם ת"ח הרבה להסכיר פתומו מהשנות וטעמי והוה הנקדה תלמוד עכ"ל רשי לכאור' דברי רשי תמוהין שם דמקו' בעי רש"י בזה לחוד לדרכנו ש"ם דרשי רמז כאן אל שיטתו בשם קדושין שבאדמו למעלה ובקו רש"י ז"ל להורות דהאי שנה ת"ח הוה תלמוד ותל"ל מניכו שגם בהני תלמוד המלים יהוי שלים מקרא הרבה כאחד דהייכו שני ימי רצופין ושלים מעט הרבה הייכו ב' ימי' רצופי' ושנה ת"ח הרבה הייכו תלמוד והייכו לפשטיה של רש"י ז"ל ורמוז בקרא היה בלשנה הזה שלא עשה כפשטיה התוספות שכל יום ויום שלש וילמד כל יום מעט מקרא מעט מאוד מעט תלמוד דק כפשטיה רש"י ז"ל שכשה הרבה דייקא וקרא דייקא קו' וקשה על זה קושיא התוספות דלהיך יודע כמה חני הלא ל"ל הוה מנה ולא פשיטא דגבי דהאי קרא כי היא חייך קרי ת"ת ומתה

בּוֹרְקִין וְהוֹלְכִין עַד שֶׁהֵם מַגִּיעִים
לְמָקוֹם עוֹשֶׂה חֲבִיתִין הִגִּיעוּ אֵלּוּ וָאֵלּוּ
אָמְרוּ שָׁלוֹם הַכֹּל שָׁלוֹם הֶעֱמִידוּ
אֶת עוֹשֶׂה חֲבִיתִין לַעֲשׂוֹת חֲבִיתִין:
כִּי שָׁזְכָה לְתָרוֹם אֶת הַמִּזְבֵּחַ הוּא
יִתְרוֹם וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ הָיֵה זָהִיר
שֶׁלֹּא תִגַּע בַּכֶּלִי עַד שֶׁתְּקַדֵּשׁ יָדֶיךָ
וְרַגְלֶיךָ מִן הַכִּיּוֹר וְהָרִי הַמַּחֲתָה
נְתוּנָה בְּמִקְצוֹעַ בֵּין הַכֶּבֶשׁ לַמִּזְבֵּחַ
בְּמַעֲרְבוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ אֵין אָדָם נִכְנָס
עִמּוֹ וְלֹא נֵר בְּיָדוֹ וְלֹא מְהַלֵּךְ לְאוֹר
הַמַּעֲרָכָה לֹא הָיוּ רוֹאִין אוֹתוֹ וְלֹא
שׁוֹמְעִין אֶת קוֹלוֹ עַד שֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִין
קוֹל הָעֵץ שֶׁעָשָׂה בֶּן קָטִן מוֹכֵנִי
לַכִּיּוֹר: וְהֵם אוֹמְרִים הִגִּיעַ עֵת
קְרוּשׁ יָדַיִן וְרַגְלַיִן מִן הַכִּיּוֹר: נָטַל
מַחֲתַת הַכֶּסֶף וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ
וּפָנָה אֶת הַגַּחֲלִים הֵילַךְ וְהֵילַךְ
וְחָתָה מִן הַמַּאֲכֶלֶת הַפְּנִימִית
וְיָרַד הִגִּיעַ לְרִצְפָּה הוֹפֵךְ פָּנָיו לְצָפוֹן
הוֹלֵךְ בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ בְּעֶשֶׂר
אַמּוֹת: צָבַר אֶת הַגַּחֲלִים עַל גַּבֵּי
הָרִצְפָּה רָחוֹק מִן הַכֶּבֶשׁ שִׁשָּׁה
טְפָחִים מָקוֹם שֶׁנּוֹתְנִין שָׁם מוֹרֶאת

העוף

התוספות וכיוצא חיי עכ"ז אפשר לדייק יפים מהם ומיהו לפי קצה קוטית התוספות למחר מילתיה כ"כ הרבה בודאי לפי ענין קודם ומהו הקצוב לכל אחד מהם כיוצא בו' סנים ומשלימין לו ו' כ"כ לפום כחי עישה קצה מ"מ מת מוח נחני ימיו ופם יאמרו שבשחת שלא כדין עשה שפשם הרב' כלעגיל לפי דהלכה כבי מת תוספות דצריך להשלים כל יום ויום וללמד מעט מעט מקרא מעט תלמוד וכן מוכח דבי לפי תימא הכי יהיב קצה חי יודע כמה חיי והבי קרא כי חי' חייך קאי על ע"ה שהוא יושכולו ארוך ולפי שעה"ז משום דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא וכמו שהוכיח רבי יעקב בחכמת' קדושין מהא חי שעלה לבירה וכו' וקצה והלא מציאו שכר מצוה שעה"ז נבי מזוזה דכתיב למען ירבו ימיכ' על האדמה אשר ה' נשבע לאבותיכ כשבע לאבותיכ' לפי צריך לשמת הכי דכן כתיב למען ירבו ימיכם עליף רבים להורות דזכות הרבים עליף ושכרו מבל' בשה"ז ג"כ משל"ב בת"ת כתיב כי היא חייך ואורך ימיך לשון יחיד להורות דזכות היחיד שכרו אין משתלמת בשה"ז אלא ליום שכולו ארוך כיוצא עכ"ב ול"ב שפיר הוא שמת בחני ימיו ול"ב כיון שכן לכך היתה טוטלת תפילין והיתה מחזרת בבתי כנסיו' שהוא מקו' קפיצת תפילין להורות ולהוכיח שכשים יהיו מייבים בתפילין ובבתי מדרשות שהוא מקום ת"ת להוכיח בזה הסברות שכשים מייבות בת"ת לפי"כ תקשה קושיות התוספו' להמ גם בת"ת כתיב כי היא חייך ואורך ימיך ול"ב כתרבה כשים מכח סברת לקמן גברי בעי חיי וכשי לא בעי חיי כמו במזוזה כתיב ימצו' כרי כאן בשים משכ"ב בת"ת כתיב חייך לשון יחיד הא כאן למכתב בת"ת לשון יחיד ובמזוז' לשון רבי' לחלק בין זכות היחיד לזכות הרבים ליחיד ליכא שכר בעה"ז ובין זכות לרבים לחיכא שכר בהאי עלמא ולכך צריך למיכתב לשון יחידין יחיכם על הזכות

סיימו בעה"ז שהוא לוקח נזקות הרבים ול"כ הקשה שפשה מחת בחכמה הגדולה קושיה עצומה ממה נפשך ומתוך גודל החריפות הקושי' לא היה לשם יכול להשיב כי לא על נפשו לתרן תירן התוספות עד שפשה לחת כתרתיה לחלה והיתה מכיחה כל לותה מלורה סיימו לותה הקושי' ממכשך או הקשה מ"מ מת בחני ימיו או הקשה קושי' על תוספות דיבמות בת"ת מדרשה דהיה חייך לכתיב בת"ת כמו במזוזה וכיון שחייבים בת"ת ממילא חייבים ג"כ בתפילין דתפילין בשריון מת"ת להשיב לה התירן על תוספות דהאי קרא כי היא חיי' לא קאי אלא"ת אלא קאי אמצות ולזה אמר לה ביתי לכונך מהו שיהא לנלך למרה לכל עמי ומי' אמר לה ברוך המקום שהרגו שהתורה נתמרה ואפשר בכלה טוטפת לא תקרב ופרש"י בכלה טוטפת ועד שתהא בחים לשבילה היא בכלתה למדרשין מתניתין בכלתה בחור תפשו עד שתהא בחים בתורת כשים: ול"ב אלו היה למד הלי תלמיד תורה כסונן והיה יודע למדרש התורה כמו שדרשינן בחתת בת"כ כלעגיל לא היה מת בחני ימיו שחתר שהיה יודע לעשו' המצות כדין וכדת למדי תורה לא יעשה ויקלר את חייו ול"ב ס"ל כהאי קרא דכתי' כי היא חייך לא קאי אלא"ת אלא קאי אמצות שלא לקיו' המצות כתלוין חיותו של אדם בה וכי קאמר קרא כתורה מלמדת לך המצות לעשותם כדין וכדת שהיא חייך שלא תלמד בחני ימיו כמו שחת תורה ומחילה לא קאמר אלא מכח דכתיב כי היא חייך וספיר חת בחני ימיו וספיר פשים פטורות מן תפילין ומן ת"ת ודוק היטב כזה: ועפ"י דברים שלנו נבוה על כיאור המשך הכתובים דפ' וילך ז"ל ואתה הכפירה לעשירה תניהו זקן ואיש אין נחרן לבא עליהו כדרך כל הארץ לכה כשקה את חניהו יין וכשכרה עמו וכחיב מלניהו ורע ונו' לכתורה היה קרוץ אין לו שחר לפניהו

הָעוֹף וְדִישׁוֹן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי וְדִשּׁוֹן
הַמְּנוֹרָה:

עֶזְרָא וּבֵית דִּינוֹ תִּקְּנוּ עַל פִּי
הַקַּבָּלָה לִקְרוֹא בְּכָל
יוֹם בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית כְּמוֹ שֶׁהָיוּ
עוֹשִׂים בְּמִקְדָּשׁ תּוֹרָה וּנְבִיאִים
וּכְתוּבִים וּלְכָךְ תִּקְּנוּ שֶׁיִּהְיוּ קוֹרִין
בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בְּשַׁעַת עֲבוֹדָה
כְּדֵי שֶׁיִּתְקַיְּמוּ בְּזְכוּת הַקָּרְבָּן
מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית וְהֵם מַעֲשֶׂה שָׁמַיִם
וָאָרֶץ: וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם
לִבְרָכָה לְנַטּוֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסּוֹד אָרֶץ
אֵלּוּ הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁהַבְּטִיחַ הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם אָבִינוּ
שֶׁבְּשֶׁיִּהְיוּ קוֹרִאים בְּסֵדֶר הַקָּרְבָּנוֹת
שֶׁמַּעֲלֶה הוּא עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ הִקְרִיבוּם
לְפָנָיו וְנִמְלָא מַעֲמָדוֹת לְאִתְקַיְּמוּ
שָׁמַיִם וָאָרֶץ שֶׁאֵין מַעֲמָדוֹת אֶלָּא
עַל הַקָּרְבָּנוֹת: אָמַר רַבִּי כְּרוֹכְפְּדַאי
הַאי מַאן דְּמַדְכַּר בְּפוּמֵיהּ בְּבָתֵּי
כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת עֲנִינָא
דְּקוּרְבְּנַיָּא וְתַקְרוֹבְתָּא וְיָכִין בְּרֵהּ
בְּרִית כְּרוֹתָה הִיא דְּאִינּוּן מַלְאָכַיָּא
דְּמַכְרְזִין חוֹבָיָא דְּבָנֵי נָשָׁא
לְאַבְאֵשָׁא

פֵּרוּשׁ עֶזְרָא וּבֵית דִּינוֹ תִּקְּנוּ עַל פִּי הַקַּבָּלָה לִקְרוֹא בְּכָל יוֹם בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית כְּמוֹ שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים בְּמִקְדָּשׁ תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים וְלָכֵן תִּקְּנוּ שֶׁיִּהְיוּ קוֹרִין בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בְּשַׁעַת עֲבוֹדָה כְּדֵי שֶׁיִּתְקַיְּמוּ בְּזְכוּת הַקָּרְבָּן מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית וְהֵם מַעֲשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה לְנַטּוֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסּוֹד אָרֶץ אֵלּוּ הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁהַבְטִיחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁבְּשֶׁיִּהְיוּ קוֹרִאים בְּסֵדֶר הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁמַּעֲלֶה הוּא עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ הִקְרִיבוּם לְפָנָיו וְנִמְלָא מַעֲמָדוֹת לְאִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ שֶׁאֵין מַעֲמָדוֹת אֶלָּא עַל הַקָּרְבָּנוֹת: אָמַר רַבִּי כְּרוֹכְפְּדַאי הַאי מַאן דְּמַדְכַּר בְּפוּמֵיהּ בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת עֲנִינָא דְּקוּרְבְּנַיָּא וְתַקְרוֹבְתָּא וְיָכִין בְּרֵהּ בְּרִית כְּרוֹתָה הִיא דְּאִינּוּן מַלְאָכַיָּא דְּמַכְרְזִין חוֹבָיָא דְּבָנֵי נָשָׁא

פֵּרוּשׁ עֶזְרָא וּבֵית דִּינוֹ תִּקְּנוּ עַל פִּי הַקַּבָּלָה לִקְרוֹא בְּכָל יוֹם בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית כְּמוֹ שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים בְּמִקְדָּשׁ תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים וְלָכֵן תִּקְּנוּ שֶׁיִּהְיוּ קוֹרִין בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בְּשַׁעַת עֲבוֹדָה כְּדֵי שֶׁיִּתְקַיְּמוּ בְּזְכוּת הַקָּרְבָּן מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית וְהֵם מַעֲשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה לְנַטּוֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסּוֹד אָרֶץ אֵלּוּ הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁהַבְטִיחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁבְּשֶׁיִּהְיוּ קוֹרִאים בְּסֵדֶר הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁמַּעֲלֶה הוּא עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ הִקְרִיבוּם לְפָנָיו וְנִמְלָא מַעֲמָדוֹת לְאִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ שֶׁאֵין מַעֲמָדוֹת אֶלָּא עַל הַקָּרְבָּנוֹת: אָמַר רַבִּי כְּרוֹכְפְּדַאי הַאי מַאן דְּמַדְכַּר בְּפוּמֵיהּ בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת עֲנִינָא דְּקוּרְבְּנַיָּא וְתַקְרוֹבְתָּא וְיָכִין בְּרֵהּ בְּרִית כְּרוֹתָה הִיא דְּאִינּוּן מַלְאָכַיָּא דְּמַכְרְזִין חוֹבָיָא דְּבָנֵי נָשָׁא

לאבאשא

פתר יוסף מעמד ליום ראשון כתר יוסף ד

עוֹלָם בְּעוֹלָם שֶׁלָּהּ יִהְיֶה הָעוֹלָם חָרֵב ר"ל דְּבָר זֶה הוּא עַל טַעַם
דִּכְתִיב ג' מְצִיאוֹת ג' גְּנֵי קִנִּין שֶׁהוּתְרוּ לִיקַּח לְחוּתּוֹ מִשּׁוּם עוֹלָם לְפִנֵּי
יְפַנֶּה ר"ל קָשֶׁה לְמַה הָיוּ צְרִיכִין לִשְׁכְּרוֹ חוּתּוֹ בֵּין וְכִי לֹא הָיוּ
יְכוֹלִין לִדְבֵּר אֶלָּיו דְּבָרִים עַל טַעַם שֶׁכְּדַאי יוֹתֵר וְעִדִּיף וּמִשְׁתַּכַּר
מִמַּה שֶׁהוּא נוֹתֵן לוֹ וְתֵרֶץ ר"ל דְּבָר זֶה הוּא עַל טַעַם
דִּכְתִיב ג' מְצִיאוֹת ג' גְּנֵי קִנִּין שֶׁהוּתְרוּ לִיקַּח לְחוּתּוֹ מִשּׁוּם עוֹלָם לְפִנֵּי
יְפַנֶּה ר"ל קָשֶׁה לְמַה הָיוּ צְרִיכִין לִשְׁכְּרוֹ חוּתּוֹ בֵּין וְכִי לֹא הָיוּ
יְכוֹלִין לִדְבֵּר אֶלָּיו דְּבָרִים עַל טַעַם שֶׁכְּדַאי יוֹתֵר וְעִדִּיף וּמִשְׁתַּכַּר
מִמַּה שֶׁהוּא נוֹתֵן לוֹ וְתֵרֶץ ר"ל דְּבָר זֶה הוּא עַל טַעַם

מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁזְּמַן גְּרָמָא הוּא וְנָשִׁים חַיָּבוֹת בְּכָל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁזְּמַן גְּרָמָא
וּמִשְׁנֵי ס"ת לְהַלָּן ט"ו ט"ו מִכָּאן סְמוֹכוֹת מִכָּאן כְּתָם נָשִׁים חַיָּבוֹת
לְהָקֵף סוּכָּה כֵּן וְלִכְתֹּב לְמַטְרִיחַ הַחוֹזֵר לְהוֹצִיא לִפְנֵי הַנָּשִׁים וּפֵר"י מִי
דְּגַבֵּי מִצְוֹת יְלִפִינַן מִקְּרָאֵי דְּכִתְבֵי' כּוֹ' מִכָּל מִיעוּטָא בְּלַח תִּקַּח כָּל
מִמֵּין יִשְׂרָאֵל בְּקוֹס לְמִכּוֹל מִכָּאן כּוֹ' וּמִקְּרִינַן סַם בְּגִמְרָא וְנִילַף כָּל
מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁזְּמַן גְּרָמָא וְהַקְּבָל לְחִיּוּבָא וּמִשְׁנֵי מַסּוֹרֶת מַה כְּתָם נָשִׁים חַיָּבוֹת
סְנֵי כְּתוּבִים דְּמַשְׁלְמָא לְמַאי כְּתַב הַקְּבָל סְנֵי כְּתוּבִים דְּמַשְׁלְמָא לְמַאי כְּתַב הַקְּבָל
וְלָא כְּתַב מַה הָיִיתִי לוֹמַר תִּילוֹף ט"ו ט"ו מִכּוֹסוֹכָה לָא כְּתַב מַה וְלָא דְּעִי
הַקְּבָל וְלָא לְמִיכְתַּב טַפְלֵי חִיּוּבִים דְּגַבֵּי הַקְּבָל כְּתִיב בְּהַדְיָא טַף נָשִׁים
לַכ"ם מַלְכָּךְ הוּי לְהוּ סְנֵי כְּתוּבֵי דְּבָאֵי כְּאֶחָד וְאֵין מַלְמְדִין עַכ"ל בְּגִמְרָא
וְכִתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת זֶה וז"ל בְּסַל"ח נִילַף ט"ו ט"ו מִכָּאן לְמִצְוֹת עֲשֵׂה כָּל
חִיּוּבִים מִכָּאן לְהַלָּן כָּתַם נָשִׁים חַיָּבוֹת בְּכָל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁזְּמַן גְּרָמָא הוּא
בְּלַח תִּקַּח כָּל מִיעוּטָא בְּלַח תִּקַּח כָּל מִמֵּין יִשְׂרָאֵל בְּקוֹס לְמִכּוֹל מִכָּאן
וּמִקְּרִינַן סַם בְּגִמְרָא וְנִילַף כָּל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁזְּמַן גְּרָמָא וְהַקְּבָל
לְחִיּוּבָא וּמִשְׁנֵי מַסּוֹרֶת מַה כְּתָם נָשִׁים חַיָּבוֹת סְנֵי כְּתוּבִים דְּמַשְׁלְמָא
לְמַאי כְּתַב הַקְּבָל וְלָא כְּתַב מַה הָיִיתִי לוֹמַר תִּילוֹף ט"ו ט"ו מִכּוֹסוֹכָה
לָא כְּתַב מַה וְלָא דְּעִי הַקְּבָל וְלָא לְמִיכְתַּב טַפְלֵי חִיּוּבִים דְּגַבֵּי הַקְּבָל
כְּתִיב בְּהַדְיָא טַף נָשִׁים לַכ"ם מַלְכָּךְ הוּי לְהוּ סְנֵי כְּתוּבֵי דְּבָאֵי כְּאֶחָד
וְאֵין מַלְמְדִין עַכ"ל בְּגִמְרָא וְכִתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת זֶה וז"ל בְּסַל"ח נִילַף
ט"ו ט"ו מִכָּאן לְמִצְוֹת עֲשֵׂה כָּל חִיּוּבִים מִכָּאן לְהַלָּן כָּתַם נָשִׁים חַיָּבוֹת
בְּכָל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁזְּמַן גְּרָמָא הוּא וְנָשִׁים חַיָּבוֹת בְּכָל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁזְּמַן גְּרָמָא

לְאַבְאֲשָׁא לוֹן דְּלָא יְכָלוֹן לְמֶעְבַּד
לֵיהּ בִּישָׁא אֶלָּא טָבָא וְעַתָּרָה
בְּעוֹנוֹתֵינוּ שֶׁאֵין אָנוּ יְכוֹלִין לְהַקְרִיב
קָרְבָּן אֵין לָנוּ אֶלָּא לְרַחֵם סֵדֶר
הַקָּרְבָּנוֹת וְאַחֲרֵי כֵן לְהִשְׁתַּדֵּל
בְּתַלְמוּד כְּרֵי שֶׁיְּהוּ כָּל יָמָיו שֶׁל
אָדָם מְשׁוּלָּשִׁים שְׁלִישׁ בְּמִקְרָא
שְׁלִישׁ בְּמִשְׁנָה שְׁלִישׁ בְּתַלְמוּד וְכָל
הָעוֹשֶׂה כֵּן מוּבְטָח לוֹ שֶׁזּוֹכֶה בֶּן
הָעוֹלָם הַבָּא וְעָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר
וְהָחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בְמְהֵרָה יִנָּתֵק:

תלמוד ליום ראשון זרעים תפלת
השחר דף כח

רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה הָיָה
מִתְפַּלֵּל בִּכְנִיסָתוֹ
לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וּבִיצִיאָתוֹ תְּפִלָּה
קְצָרָה: אָמְרוּ לוֹ מַה מָּקוֹם לִתְפִלָּה
זוֹ: אָמַר לָהֶם בִּכְנִיסָתִי אֲנִי מִתְפַּלֵּל
שֶׁלֹּא יֵאָרַע תַּקָּלָה עַל יָדִי וּבִיצִיאָתִי
אֲנִי נוֹתֵן הוֹדָאָה עַל חֶלְקִי:

ברכות פא׳ תָּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי
פַּעַם אַחַת
הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ וְנִכְנַסְתִּי
לְחוּרְבָּה אַחַת מֵחוּרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם
להתפלל

התורה דטפלים פטורים דנלמד מקרקי דקטנים לינן חייבים בכולם מכוח זולת הקהל לכתיב בהדיא והטף ק״כ אלמא ק״ו ועל כנים לפטור לתר טפלים פטורים למעלי מכנים שבתלת לכלל חיוב כנים לית ליה ג׳ שיט׳ התוספות מוכח דנלמד מכאן למדרין דטפלים עליהן מקרא דטף אלמא דטפלים חייבים בכנים מכאן ואילך לית ליה לכתב כנים׳ בהקהל ולא להיפך כנים פטורות בהקהל ולא יליפין בתר מכאן ממקרא דטוב לבו למילף מנזירה שור דרחים רחים מעולות רחי׳ דנזיר שור עדיף מבנין לה לכן מייתי עוד ק״ו ממטפלים וק״כ ליכא תרתי בבנין לה ממכאן לחיוב וגם קק״ו וגם עוד סברת לתומרת מקטנין והכי תלת סברו עדיפין מנ״ם דרחים רחי׳ כן הוא פרושו של דברי התוספות ע״ם והקשו שם על תוספות דף ק״ת כיון דלא יליפין מהכא רק בק״ו למה לי למכתב הכתוב מכאן ולא בעי הקהל לה בלא הכא כמו שכל למילף הקהל בק״ו וו״ל מיהת שמיעטו מהכא כנים חייבות וטפלים פטורות מיהת כולכל למילף ק״ו דנשים בהקהל לטפלי׳ חייבי׳ כנים כ״ש מטף למה לי למכתב לטפלים עדיפין דנשי׳ עדיפין מטפלים לגבי בלא הכא קשיא לי׳ למילף טפלים עדיפין מנשי׳ מטף לטפלי׳ דנשי׳ דלעול׳ לא כתיב לכלל חיוב עכ״ל. לפענ״ד לפי שאר כתבתי לעיל בלשונו לתרץ על תוספו׳ לעיל דבעינן תרתי בבנין לה ממכאן וגם ק״ו ולכך תרתי עדיפי מנזירה שור ממטף ק״ו בגד ק״ו לחודיה ולקי הב״ע עדיפי ג״כ לין כאן כלל מקום לקושי׳ זו על תוספות לגבי לין כאן מקומו ולקנר מכי בא ומקום לחר בחיובי כגדול מחלוקי הלכות ותוספות שם פתלת את דברי בעיון וק״ל לפום סברת הלזו לא קשה מידי דתוספו׳ דלעיל לפיטתם קושי׳ לעיל לא הוה כתב מכאן ולהבא לא כתיב הייתי לומר דטפלים מיעטו מכנים שבאו לכלל חיוב וק״ל לא קשה מידי דכתיב מכאן ולהבא לא כתיב מכאן יליפין בק״ו מהקהל דנשים חייבות מטעם דגם טפלים מיעטו מכנים חייבים מכח דטפלים פטורים ובנשים חייבות דנשים עדיפין מטפלים ושפיר ליכא ק״ו מהקהל מטפלים לחיוב בנשים ודוק היטב: ועפ״ד תלו יהיה יכוון כוונת הפסוקי׳ בתהלי׳ ס׳ זכרנו יברך את בית ישראל וגו׳ יברך ירא׳ את בית ישראל וגו׳ יברך הקטני׳ עם הגדולי׳ וגו׳ משו לפירושו של יברך ה׳ את בית ישראל קאי על נשים כגולע דעת רז״ל בית ישראל אלו הנשים ומטעם משום דברכתן של נשים לדקניות הם גדול מצל נשים לזקיני׳ וכמאחר מלרבי רז״ל לא לגי נשים ישראל ממעיט אלא לזכות נשים לדקניות ומטעם הוא לדעת הש״ס דגדול מי שהיו מצוה ועושה וכנשים פטורו׳ מכל מ״ע שהזמן גרמא ולפיכך כבי הם מקיימין את מ״ע שלהן כפי כחן ונשתוו ולכך גדול ברכתן כמי וכ״ש את יברך את בית ישראל אלו הנשים ומקשה מכאן לכנשים פטורות ומה תוכח להיפך דחייבות לרב״ל כ״ש קשה הוכח בסוכה לפטור את הנשים לפי שהן פטורות תיפוק לי שלא כולם ט״ו ט״ז ע״ח המצות הלז ע״כ אין זה ליישב לפי קושי׳ של תוספות למה לי למכתב מכאן לחייב נשים כל כתב כל שיש לחייב במכאן ק״ל לא לגי כתב מכאן לחייב נשים כל מ״ע שלא הזמן גרמא לחייב מהקהל וקשה ומה אין זה לומר מטעם דבשלמא בהקהל טפלים חייבים משו״כ כל פטורים ור״ל ועל כנים לפטור ק״ו מלרבה ליכא למילף

לְהִתְפַּלֵּל וּבָא אֵלַי הוּזַכּוּד לְטוֹב
וְשָׁמַר לִי עַל הַפֶּתַח וְהִמְתִּין לִי עַד
שֶׁסִּיַּמְתִּי תְּפִלָּתִי לַאֲחַר שֶׁסִּיַּמְתִּי
תְּפִלָּתִי אָמַר לִי שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי
אָמַרְתִּי לוֹ שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי וּמוֹרִי
וְאָמַר לִי בְּנִי מִפְּנֵי מָה נִכְנַסְתָּ
לְחוּרְבָּה זוּ אָמַרְתִּי לוֹ לְהִתְפַּלֵּל
אָמַר לִי חַיָּה לָךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּדֶרֶךְ
וְאָמַרְתִּי לוֹ מִתְּיָרֵא הָיִיתִי שֶׁמָּא
יַפְסִיקוּנִי עוֹבְרֵי דְּרָכִים וְאָמַר לִי
הָיָה לָךְ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה לִמַּדְתִּי מִמֶּנּוּ שְׁלֹשָׁה
דְּבָרִים לִמַּדְתִּי שֶׁאֵין נִכְנָסִין
לְחוּרְבָּה וְלִמַּדְתִּי שֶׁמִּתְפַּלְּלִים
בְּדֶרֶךְ וְלִמַּדְתִּי שֶׁהַמִּתְפַּלֵּל בְּדֶרֶךְ
מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה וְאָמַר לִי
בְּנִי מַה קּוֹל שָׁמַעְתָּ בְּחוּרְבָּה זוּ
אָמַרְתִּי לוֹ שָׁמַעְתִּי בַּת קוֹל
שֶׁמְּנַהֶמֶת כְּיוֹנָה וְאוֹמֶרֶת אוֹי לִי
שֶׁהֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְשָׂרַפְתִּי אֶת
הֵיכָלִי וְהִגְלֵיתִי אֶת בָּנַי לְבֵין הָאֻמּוֹת
וְאָמַר לִי בְּנִי חַיֶּיךָ וְחַיֵּי רֹאשֶׁךָ לֹא
שָׁעָה זוּ בִּלְבַד אוֹמֶרֶת כָּךְ אֶלָּא
שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם אוֹמֶרֶת
כָּךְ

בראשית

בשלום:

ברוך שברא את השמים זולת הארץ הנה
בן הוא סדר דק תורתינו הקדושה

כֵּן וְלֹא זוֹ בִּלְבַד אֶלָּא שֶׁבְּשָׁעָה
שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִכְנָסִין לָבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת
וּלְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וְעוֹנִין אָמֵן יְהֵא
שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ דְּקֻדְשָׁה
מְנַעְנֵעַ בְּרֹאשׁוֹ וְאוֹמֵר אַשְׁרֵי הַמֶּלֶךְ
שֶׁמְּקַלְסִין אוֹתוֹ בְּבִירָתוֹ כָּךְ וּמָה
לְאָב שֶׁהִגְלָה אֶת בָּנָיו וְאוֹי לָהֶם
לְבָנִים שֶׁגָּלוּ מֵעַל שֻׁלְחַן אֲבִיהֶן׃

ראש השנה פרק ראשון

וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר
יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ
וְגָבַר עֲמָלֵק׃ וְכִי יָדָיו שֶׁל מֹשֶׁה
עוֹשׂוֹת מִלְחָמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת
מִלְחָמָה אֶלָּא לוֹמַר לָךְ כָּל זְמַן
שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כְּלַפֵּי מַעְלָה
וּמְשַׁעְבְּדִין אֶת לִבָּם לַאֲבִיהֶם
שֶׁבַּשָּׁמַיִם הָיוּ מִתְגַּבְּרִין וְאִם לָאוּ
הָיוּ נוֹפְלִין כֵּיוָצֵא בְּרַבִּר אַתָּה אוֹמֵר
וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף
וְשִׂים אוֹתוֹ עַל נֵס וְהָיָה כָּל הַנָּשׁוּךְ
וְרָאָה אוֹתוֹ וָחָי וְכִי נָחָשׁ מֵמִית אוֹ
נָחָשׁ מְחַיֶּה אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל
מִסְתַּכְּלִין כְּלַפֵּי מַעְלָה וּמְשַׁעְבְּדִין
אֶת לִבָּם לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם הָיוּ
מתרפאין

סליק מס' ראש השנה

סיתם תוספתא וכן מצאתי בכ"י ומשמע מדבריו דס"ל דמתניתין דלקמן מיירי בשופר של פרה ולכך לא הזכיר כלל מצות שופר של איל וכן משמע מדברי הרמב"ם ז"ל שכתב בפ"ג מהלכות שופר וכתבי הקודש שלנו אין בהם אלא שופר של איל ולא של פרה ומכל מקום מצות שופר של פרה עדיפא מדאיתא בגמרא דמצות שופר של איל הוא משום עקידת יצחק ומצות שופר של פרה הוא משום עגל שחטאו בו ישראל ומצות שופר של פרה עדיפא דכתיב ביה זכר לעגל ולא כתיב ביה זכר לאיל ומשמע מדברי הרמב"ם ז"ל שכתב בפ"ג מהלכות שופר דין ב' שמצות שופר של פרה עדיפא ממצות שופר של איל

מְחֻרְפָּאִין וְאִם לָאו הֲיוּ נִימּוֹקִין:

מגילה פרק בני העיר

תַּנְיָא שָׁאֲלוּ תַּלְמִידָיו אֶת רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה בְּמָה הָאֲרַכְתָּ יָמִים אָמַר לָהֶם מִימַי לֹא נִתְכַּבְּדָתִי בְּקִלּוֹן חֲבֵרַי וְלֹא עָלְתָה עַל מִטָּתִי קְלָלַת חֲבֵרַי וְתַרְנְגֹלִי הָיִיתִי בְּמָמוֹנִי:

קדושין פרק בהרא

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר לְעוֹלָם יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ אוּכְמָנוּת נָקִיָּה וּבִירוּשַׁלְמִי גָּרִיס אוּמְנוּת קַטָּנָה וְקַלָּה וִיבַקֵּשׁ רַחֲמִים לְמִי שֶׁהָעוֹשֶׁר וְהַנְּכָסִים שֶׁלּוֹ שֶׁאֵין עֲנִיּוּת מִן הָאוּמָנוּת וְאֵין עֲשִׁירוּת מִן הָאוּמָנוּת אֶלָּא לְמִי שֶׁהָעוֹשֶׁר שֶׁלּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם יְיָ צְבָאוֹת:

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר רָאִיתִי מְיֻמָּנִין חַיָּה וְעוֹף שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אוּמָנוּת וְהֵם מִתְפַּרְנְסִים שֶׁלֹּא בְּצַעַר וְהֶלֹא לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא לְשַׁמְּשֵׁנִי וַאֲנִי נִבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי אֵינוֹ דִין שֶׁאֶתְפַּרְנֵס שֶׁלֹּא בְּצַעַר אֶלָּא שֶׁהָרַעְתִּי אֶת מַעֲשַׂי וְקִפַּחְתִּי אֶת פַּרְנָסָתִי שֶׁנֶּאֱמַר עֲוֹנוֹתֵיכֶם

עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִטּוּ אֵלֶּה וְחִטֹּאתֵיכֶם
מָנְעוּ הַטּוֹב מִכֶּם:

פרקי דרשין פרק כחדא

תַּנְיָא רַבִּי נְהוֹרַאי אוֹמֵר
מַנִּיחַ אֲנִי כָּל
אוּמָנוּת שֶׁבָּעוֹלָם וְאֵינִי מְלַמֵּד אֶת
בָּנַי אֶלָּא תּוֹרָה שֶׁכָּל אוּמָנִיּוֹת
שֶׁבָּעוֹלָם אֵין עוֹמְדוֹת לוֹ אֶלָּא בִּימֵי
יַלְדוּתוֹ אֲבָל בִּימֵי זִקְנָתוֹ הֲרֵי הוּא
מִיטַּל בְּרָעָב אֲבָל תּוֹרָה אֵינוֹ כֵן:
עוֹמֶדֶת לוֹ לָאָדָם בְּעֵת יַלְדוּתוֹ
וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּעֵת
זִקְנָתוֹ בְּעֵת יַלְדוּתוֹ כַּדְּבָרִים אוֹמְרִים
וְקַוֵּי יְיָ יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר
כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ יֵלְכוּ וְלֹא
יִעָפוּ: בִּזְקֻנָתוֹ מַה הוּא אוֹמֵר עֹד
יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשִׁנִּים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ:

פנחדרין פ' חלק

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק
לָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר
וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לָעוֹלָם יִרְשׁוּ
אֶרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי
לְהִתְפָּאֵר:

מציעא פרק אלו מציאות

תָּנוּ רַבָּנָן וכירושלמי רשבת פ"ו נרים חגי רשב"י

הָעוֹסְקִים בְּמִקְרָא
מִדָּה וְאֵינָהּ מִדָּה בְּמִשְׁנָה מִדָּה
ונוטלין

דהאי כי היכי תיובתא דרבי לע"ב וכו' ואמר שמואל דבעי טעמא דמילתא דכתיב למען יאריכון ימיך ולמען ייטב לך מצוה תמוהה לא כ"ש ע"כ וכתיב בתחלת הלילה עבירה תמוהה לא כ"ש ע"כ ומשום דכתיב למען יאריכון ימיך על מצוה תמוהה כגון כיבוד אב ואם משום דכתיב אין לנו אב גדול ממך ואין בעולם הבא יום שכולו ארוך וכולו טוב ת"ל כי ימים יוסיפו לך ואין שכר בעולם הבא כשכר זה ג"כ על מצוה קלה כדי שתאריכון לכל האומר שבת כדי שתאריכון ימיך ויוסיפו לך ת"ל כי ימים יוסיפו לך ואין שכר גדול ממך ואין בעולם הבא יום שכולו ארוך וכולו טוב ת"ל כי ימים יוסיפו לך ואין שכר בעולם הבא כשכר זה ג"כ על מצוה קלה

מדת רחמים שים ג"כ לעשה"כ לקבל מלך המלכים ב"ה בתחת לאינו
מגיע לו שכר גדול על מנה קלה אלא מחקיים מצוה קלה
זו דווקא על מצות הקן ק"ל מודה הוא שים רחמים קן אלא
שעם זה מתיין העולם יכול להתקיים ממילא ים רחמים קן
לעשה"כ קן לילכה הרי טעמא מתיין
העולם יכול להתקיים ושפיר שהקפ"ה
משלם לו שכרו בגדו של מנה חמור
על מנה קלה מדה רחמי' קן בעה"ב
ולקנפשילו כקן למען ייטב לך והארכת
ימים סייעו עה"כ שהוא יום שכולו
טוב וכולו ארוך ודוק וכיון שכן הוה
שפל שכי י"ג בריותיו שהשם הולכים
על מקום ק' על מעשה יום הקשן
ממילא שכיר לאומרים לעוקת ביום
הקשן ועתה הפרש לך כל השדר
על הכי י"ג בריותיו כפי הסדר
שכתבתי לפניכם בסדר הנוסח ולא
ימיל לחדש דין יחזור תחיל' על הסדין
הרחמן הסר התחלנו זו למעלה
בדברי הגמר' ותוספו' מסכת קידושין
דחמרי' בתחיתין דכל מצות שהזמן
גרמן נשים פטורות חוס דגמר
תפילין ותפילין נופה הוקש לת"ת
ת"ת דכי' לתשובה ודין הפרשה שניה
ות"ת בתחתה מדכתיב בנין ולא

וְנוֹטְלִין עָלֶיהָ שֶׁכָּר בִּגְמָרָא אֵין לָךְ
כִּדָּה גְּדוֹלָה מִזּוֹ וּלְעוֹלָם הֱוֵי רָץ
לְמִשְׁנָה יוֹתֵר מִבַּגְּמָרָא:

חולין פרק בהרא — לֹא יִטּוֹל אָדָם אֵם עַל בָּנִים אֲפִילוּ לְטַהֵר
אֶת הַמְצוֹרָע וּמַה אִם מִצְוָה קַלָּה שֶׁהִיא כְּאִיסָּר אָמְרָה תּוֹרָה לְמַעַן
יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים קַל וָחוֹמֶר
עַל מִצְוֹת חֲמוּרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה:

חולין פרק בהרא — תַּנְיָא דְּבֵי רַבִּי יַעֲקֹב
אוֹמֵר אֵין לְךָ
כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁמַּתַּן
שְׂכָרָהּ בְּצִדָּהּ שֶׁאֵין תְּחִיַּת הַמֵּתִים
תְּלוּיָה בָּהּ: בְּכִבּוּד אָב וָאֵם כְּתִיב
לְמַעַן יַאֲרִיכֻן יָמֶיךָ וּלְמַעַן יִיטַב לָךְ:
וּבְשִׁלּוּחַ הַקֵּן נֶאֱמַר כְּתִיב לְמַעַן
יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים: הֲרֵי שֶׁאָמַר לוֹ אָבִיו עֲלֵה לַבִּירָה וְהָבֵא
לִי גוֹזָלוֹת וְעָלָה וְשִׁלַּח אֶת הָאֵם וְלָקַח אֶת הַבָּנִים וּבְחֲזָרָתוֹ נָפַל
וָמֵת: הֵיכָן אֲרִיכוּת יָמָיו שֶׁל זֶה וְהֵיכָן טוֹבָתוֹ שֶׁל זֶה: אֶלָּא
לְמַעַן יַאֲרִיכֻן יָמֶיךָ לָעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרוֹךְ: וּלְמַעַן יִיטַב לָךְ:
לָעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב:

ירים פרק שלישי — כָּל כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם: שִׁיר הַשִּׁירִים
וְקוֹהֶלֶת מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
שִׁיר הַשִּׁירִים מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם: וְקוֹהֶלֶת מַחֲלוֹקֶת: רַבִּי יוֹסֵי
אוֹמֵר קוֹהֶלֶת אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם: וְשִׁיר הַשִּׁירִים מַחֲלוֹקֶת:
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר קוֹהֶלֶת מִקְּוֹלֵי בֵּית שַׁמַּאי: וּמֵחוֹמְרֵי בֵּית הִלֵּל:
אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי מִקִּבּוּל אֲנִי מִפִּי שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם זְקֵנִים
בְּיוֹם שֶׁהוֹשִׁיבוּ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה בְּיִשִּׁיבָה שִׁשִּׁיר
הַשִּׁירִים

הַשִּׁירִים וְקֹהֶלֶת מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא חַס וְשָׁלוֹם לֹא נֶחְלַק אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל עַל שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁלֹּא תִטַּמֵּא אֶת הַיָּדַיִם שֶׁאֵין כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדַאי כְּיוֹם שֶׁנִּתַּן בּוֹ שִׁיר הַשִּׁירִים לְיִשְׂרָאֵל שֶׁכָּל הַכְּתוּבִים קֹדֶשׁ וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קָדָשִׁים וְאִם נֶחְלְקוּ לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא עַל קֹהֶלֶת אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲמִיו שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא כִּדְבְרֵי בֶן עֻזַּאי כֵּן נֶחְלְקוּ וְכֵן גָּמְרוּ:

נרה פרק שלישי

דָּרַשׁ רַבִּי שִׁמְלַאי לְמָה הַוֹּלֵד דּוֹמֶה בְּמֵעֵי אִמּוֹ לְפָנֶיךָ שֶׁמִּקּוֹפֵל וּמוּנָּח: יָדָיו עַל שְׁתֵּי צִדָּעָיו: שְׁתֵּי אֲצִילָיו עַל שְׁתֵּי אַרְכֻּבּוֹתָיו וּשְׁתֵּי עֲקֵבָיו עַל שְׁתֵּי עֲגֻבּוֹתָיו וְרֹאשׁוֹ בֵּין בִּרְכָּיו וּפִיו סָתוּם וְטַבּוּרוֹ פָּתוּחַ וְאוֹכֵל מַמָּה שֶׁאִמּוֹ אוֹכֶלֶת: וְשׁוֹתֶה מַמָּה שֶׁאִמּוֹ שׁוֹתָה: וְאֵינוֹ מוֹצִיא רֵעִי שֶׁמָּא יְהָרוֹג אֶת אִמּוֹ: וְכֵיוָן שֶׁיָּצָא לָאֲוִיר הָעוֹלָם: נִפְתַּח הַסָּתוּם וְנִסְתַּם הַפָּתוּחַ: שֶׁאִלְמָלֵא כֵּן אֵינוֹ יָכוֹל לִחְיוֹת אֲפִילּוּ שָׁעָה אַחַת וְנֵר דָּלוּק עַל רֹאשׁוֹ וְצוֹפֶה וּמַבִּיט מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּהִלּוֹ נֵרוֹ עָלַי רֹאשִׁי לְאוֹרוֹ אֵלֵךְ חֹשֶׁךְ: וְאַל תִּתְמַהּ שֶׁהֲרֵי אָדָם יָשֵׁן כָּאן וְרוֹאֶה חֲלוֹם בְּאַסְפַּמְיָא וְאֵין לָךְ יָמִים שֶׁאָדָם שָׂרוּי בְּטוֹבָה יוֹתֵר מֵאוֹתָן הַיָּמִים: שֶׁנֶּאֱמַר מִי יִתְּנֵנִי כִּירְחֵי קֶדֶם כִּימֵי אֱלוֹהַּ יִשְׁמְרֵנִי: וְאֵיזֶהוּ יָמִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יְרָחִים וְאֵין בָּהֶם שָׁנִים הֱוֵי אוֹמֵר אֵלּוּ יְרָחֵי לֵידָה: וּמְלַמְּדִין אוֹתוֹ כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ: שֶׁנֶּאֱמַר וַיּוֹרֵנִי וַיֹּאמֶר לִי יִתְמָךְ דְּבָרַי לִבֶּךָ שְׁמֹר מִצְוֹתַי וְחְיֵה: וְאוֹמֵר

כדי שיהא כל ימיו מסולסים שלים במקרא שלים במשנה שלים בתלמוד ר' כל ימיו לדייק כשיטת התוספות לפלפל כל יום ויום לגדולי דלא לית תיקשה כי תיקשה לך תיקוני' של תוספות וכי ידעת כמה חיי וכדי שלא תקשה לך תכלית קרא דהיא חייך ולעולם ימי' ך הכתוב בת"ת ולו"ג כל העושה כן מובטח לו שהוא בן עה"ב ז"ל ממילא לית קשה מידי מקרי דכי היא חייך ולעולם ימיך ממש ר' לת"ת לפרשו כלי כי היא חיי' על עה"ז דהא שכר מצו' בהאי עלמא ל"ש ולא כהכי ר' יעק' משלוח הקן וכיבוד אב ואם ור' יעקב מעשה קוף וכדמסיק לקמן וע"כ מוכרח המעתיק לפרשו בעה"ב ולפחות סברת זו מתורי הכריחו התפלת השתר ר' נחוני בן הקנ' היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וכו' בכניסתו היה מתפלל שלא יארע תקלה ע"י וביציאתו לכי נותן שולחן על חלקי ר"ל על חלקי עה"ב המגיע לי בעבור מקרא משנה תלמוד שלמדתי בבי המדר' וכמאמ' עזר כל עושה כן מובטח לו שהוא בן עה"ב ולכך היה נתן רבי נחוניא שולחן על חלקו זה למען לחר שהלילה עזרת הדבר הזה לעצמו וכל סיכת דכתיב כי היא חייך יחיד לכיכת בהאי עלמא ת"ב מצוה דבר"ז שכר מצוה ליכת בהאי עלמא ת"ב כמו במזוזה כתיב למען ירבו ימיכם על האדמה שבי' העולם הזה אלי לאחרת דמצוה הבי כתיב ימיכם לעון רבים וגבי ת"ת תיך לעון יחיד מצוה לית חילוק בין זכות יחיד לזיכת בהאי עלמא וזכות רבים ליכת בהאי עלמא ת"ב לפום בהי סברת קושי' התוספות דהתם פסק הסנהד' דכל מ"ע שהזמן גרמה כגון סוטרו' מצוה לילפיכין מתפילין ותפילין מתלמוד תורה כת"ת עלמה יהא כגון חייבות מלכתיב חייך וגברת בעי חיי וכמי לא בעי חיי כמו גבי מזוזה מה לאחת דכתיב גבי מזוזה כתיב לעון רבים ימיכם ותרתי משמע מה שאין בן בתלמוד תורה לא מלבני עזרת מוכח לחיבתרך למכתב גבי ת"ת לעון יחיד וגבי מזוז' לעון רבים לאחת בין זכות דרבים לזכות דיחיד לאי לא תיתי דכי תקשה על עזרת מכח ליה לאחת מייך קאי על עה"ב דלאחת על הא"ס להת גבי מזוזה מיכוז דשכר מצוה ליכת בהאי עלמא ת"ב כיון שכן הדרת קושי' התוספות לתוכתא לך סדר עזרת הני תלת בריית' דייקו הא הוא בריית' דמסכת ברכות פרק ג' וזה לשונה תניא אמר רבי יוסי פעם אחת נכנסתי לחורבה אחת וכו' והבריית' כ"ה הוא דמסכת דרך ארץ ונוסחי' הבריית' הללו מסכת אבות דרבי נתן מגילה שלמדיליו לת רבי נתן בקצה בית המדרש ימים הכי בן בקצה בית המדרש ימים הכי מלמד בריותי יורה לנו שלמד תורות על קושית התוספות דלא תקשה לן מידי על סברת עזרת ומפיר לאחר לעול' יהא ידיו על פלגים במקרא וכו' וכל העושה כן מובטח לו שהוא בן העה"ב ותתלה כפרש"י בבריית' גופיה כמה שלמד בני מה קול שמעת באורב' וו ותורת לו שמעתי ב"ק מנמצת כיוכר ותורת

תוי

ואומר בסוד אלוה עלי אהלי מאי
ואומר וכי תימא נביא הוא דקאמר
תא שמע: בסוד אלוה עלי אהלי:
וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך
וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה
כלה: שנאמר לפתח חטאת רובץ:
ואינו יוצא משם עד שמשביעין
אותו: שנאמר כי לי תכרע כל
ברך תשבע כל לשון: כי לי
תכרע כל ברך: זה יום המיתה:
שנאמר לפני יכרעו כל יורדי עפר:
תשבע כל לשון: זה יום הלידה:
שנאמר נקי כפים ובר לבב אשר
לא נשא לשוא נפשי ולא נשבע
לכרמה: ומה היא השבועה
שמשביעין אותו: תהי צדיק ואל
תהא רשע ואפילו כל העולם כלו אומרים לך צדיק אתה היה
בעיניך כרשע: והוי יודע שהקדוש ברוך הוא טהור ומשרתיו
טהורים ונשמה שנתן בך טהורה: אם אתה משמרה בטהרה
מוטב: ואם לאו הרי הוא נוטלה ממך:

כתר הר"י קארו סמן א' שטוב לומר עשרת הדברות שעל ידי כן יזכור מיעמד הר סיני בכל יום
ויחזק אמונתו.

שמות כ' וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר: א
אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים
מבית עבדים: ב לא יהיה לך אלהים אחרים על פני: לא תעשה
לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת
ואשר במים מתחת לארץ: לא תשתחוה להם ולא תעבדם
כי אנכי יהוה אל קנא פוקד עון אבות על בנים על שלשים ועל
רבעים

לוי לי שחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגלתי את בני לבין
האומות יבוקר סוגיי דהאי דריית"ה ע"פ מה שכתבנו בחבורי
נפתח פתנם על פה דלמרין בגמרא האי דאמר הקב"ה אני
הגיתי בחקדם שלח שלי מחרום שלח שלי ואני חייב לבנותו ע"כ
וכתבתי שוב דהאי לישנא דהאי תנא
דסבר בחסכת ד"ק דלאו משום חניו
ומשין בגמרא דנפקא מיניה למאן
דאמרינן לאו משום חניו ק"ל חניו
דבעל הבית וכתבתי בתשובה דברים
נוקן נער ריפוי שבת ובוסת וק"ל
בתחילו לכו הקב"ה כביכול ה' דברי' וע"ז
אמר דוד מלך ישראל אני נגור שבועים
עם נחלי דמעות ר"ל לותן הנחלים
שחסר הקב"ה לנגריש להני' המקל'
זה מדין לאו משום חניו ניבור שבועי'
הוא הקב"ה הנקרא גיבור ומחילף
בתחיית החתם' דברים ולכך לויא כי
גדתי משך שבכתי עם אהלי קדר
היינו הגלות בין אהלי קדר ק"ל אחר
שחייב הקב"ה בה' דברי' וק"ל בתחייב
לבנותו לותנו מדין נוקן ונרפ'
לותנו מכל יסורים הבאין לנו מן
הש"ב
לף הגלות מדין נער שבת
בין ה' דברים ולכך אמר

רַבִּים לְשַׁנְאָ׃ וְעֹשֶׂה חֶסֶד
לַאֲלָפִים לְאֹהֲבַי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָי׃
ז לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לַשָּׁוְא כִּי לֹא יְנַקֶּה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר
יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לַשָּׁוְא׃ ח זָכוֹר אֶת
יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ׃ שֵׁשֶׁת יָמִים
תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ׃
וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
לֹא תַעֲשֶׂה כָל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ
וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וּבְהֶמְתֶּךָ
וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ׃ כִּי שֵׁשֶׁת
יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם
וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה
אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ׃ ט כַּבֵּד
אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ לְמַעַן יַאֲרִכוּן
יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃ י לֹא תִרְצָח׃
יא לֹא תִנְאָף׃ יב לֹא תִגְנֹב׃ יג לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר׃
יד לֹא תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ לֹא תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ
וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃

ויאמר יהוה אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן
השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו
למען אנסנו הילך בתורתי אם לא׃ והיה ביום הששי והכינו
את אשר יביאו והיה משנה על אשרילקטו יום יום׃ ויאמר
משה

משֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת
כְּבוֹד יְהוָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם
עַל יְהוָה וְנַחְנוּ מָה כִּי תַלִּינוּ עָלֵינוּ:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת יְהוָה לָכֶם בָּעֶרֶב
בָּשָׂר לֶאֱכוֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבֹּעַ
בִּשְׁמֹעַ יְהוָה אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר
אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא
עָלֵינוּ תְּלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל יְהוָה:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל כָּל
עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה
כִּי שָׁמַע אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם: וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ
אֶל הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר
שָׁמַעְתִּי אֶת תְּלֻנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם
תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ לָחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
וַיְהִי בָּעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו וַתְּכַס אֶת הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת
הַטָּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה: וַתַּעַל שִׁכְבַת הַטָּל וְהִנֵּה עַל פְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק
מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְּפֹר עַל הָאָרֶץ: וַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
אֶל אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מַה הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא
הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לְאָכְלָה: זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
לִקְטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר נַפְשֹׁתֵיכֶם
אִישׁ לַאֲשֶׁר בְּאָהֳלוֹ תִּקָּחוּ: וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמַּרְבֶּה
וְהַמַּמְעִיט: וַיָּמֹדוּ בָעֹמֶר וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא
הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ לָקָטוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אַל יוֹתֵר
מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר: וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה וַיּוֹתִרוּ אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד
בֹּקֶר וַיָּרֻם תּוֹלָעִים וַיִּבְאַשׁ וַיִּקְצֹף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה: וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ
בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר אִישׁ כְּפִי אָכְלוֹ וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס: וַיְהִי בַּיּוֹם

לְקֹטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר
לָאֶחָד וַיָּבֹאוּ כָּל נְשִׂיאֵי הָעֵדָה
וַיַּגִּידוּ לְמֹשֶׁה: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שַׁבָּתוֹן שַׁבַּת קֹדֶשׁ
לַיהוָה מָחָר אֶת אֲשֶׁר תֹּאפוּ אֵפוּ
וְאֶת אֲשֶׁר תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֵת כָּל
הָעֹדֵף הַנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד
הַבֹּקֶר: וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ עַד הַבֹּקֶר
כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הֵבְאִישׁ
וְרִמָּה לֹא הָיְתָה בּוֹ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה
הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה: שֵׁשֶׁת
יָמִים תִּלְקְטֻהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה בּוֹ: וַיְהִי בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן הָעָם לִלְקֹט וְלֹא מָצָאוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
עַד אָנָה מֵאַנְתֶּם לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתָי: רְאוּ כִּי יְהוָה נָתַן לָכֶם
הַשַּׁבָּת עַל כֵּן הוּא נֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם שְׁבוּ אִישׁ
תַּחְתָּיו אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי: וַיִּקְרְאוּ בֵית יִשְׂרָאֵל אֶת שְׁמוֹ מָן וְהוּא כְּזֶרַע גַּד לָבָן
וְטַעְמוֹ כְּצַפִּיחִת בִּדְבָשׁ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
מַלֵּא הָעֹמֶר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן יִרְאוּ אֶת הַלֶּחֶם
אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח צִנְצֶנֶת אַחַת וְתֶן שָׁמָּה מְלֹא הָעֹמֶר
מָן וְהַנַּח אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם: כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וַיניחֵהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמֶרֶת: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אָכְלוּ אֶת הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד בֹּאָם אֶל אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת אֶת הַמָּן
אָכְלוּ עַד בֹּאָם אֶל קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן: וְהָעֹמֶר עֶשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא
בראשית נג וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר קַח נָא

את

עלמא לך ואי משום שכר בטלה לית לך טעמא דלכך צריך לומר תפילה לעולם ילמוד אדם את בנו תפילו תחנות קלה וק"ל צריך הקב"ה לת"ל שכר בטלה ע"י שתבטל ע"י מלאכ' שיהיו מלאכות שלו וק"ל כשאתה מכין לכל הפחות שכר בטלה ומשום הכי לא מיחזי כקרי לתלמוד לפי פשוטו דהיה חיי' לקרי לתלמוד לפי פשוטו תירוץ לת לדריכת לפרש דכל השכר שיש לנו בדין שכר בטלה רק הפחות רתשוב' היה עיקר היש חילוק בין זכות דיחיד לזכות דרבים ומהאי טעמא כתיב בזוהר' ויאיכס לשון רבי' מאי לתרת לפום פשוטו דקרי קרי קודשי' כתוספות לזוכתי' דיהא נשיש חייבי' בת"ת מהאי קרא חייך הא על קודשי זו יש תירץ שכי לקרי לאזהרת המלאכה המלבר בשיש ולא בשאר לפיוע' כתירץ זה מייתי בהי בריית' דיפסכת קדושין פ"ג מביא שכי כל לתמות שבעולם ואין לכי מלאכ לבני

עלת תורה שכל המומות לאו עומדות לו לתחית טוב אלא בילדותו וזקנתו מוטל בקבר והתורה עומדת לו בילדותו ומוסב לו לתחית טוב ק"ל בדרייתא זו יתורץ דוקא לתירץ הבני לתתירץ הראשון דכל שכר בע"ה הוא מדין שכר בטילה ל"ל דריך להיות המלאכה וגם התורה וכדי שיהיה ייך לומר שכר בטילה וכאן לומר מניח לכי כל מלאכ' שבעולם ואין מלמד לבני אלא תורה וכתירץ הבלישי גם לא יוצא לתירץ הבלישי ל"ל לחייך לא קאי אגוף דת"ת רק לקיום המות וכאן לומר ואינו מלמד את בני אלא תורה שהתור' עומדת לו בילדותו וזקנתו ולמד סהלימוד התורה היא גורמת חיות לאדם בילדותו וזקנתו וע"כ אלו בריית' סובב וכולך להתירץ הבני דהאי חייך קאי לגוף התורה וכדי שלא יקשה קושי' התוספו' מוקשין לה לחיות המלחמ' דליכא חייך בהם כי דרכו של היש לעשות מלחמ' ולא אשה ולסיועת התירץ הב' דקאמר היש חייך לקיו' מלות ולא את"ת גופו ולזה מייתי האי בריית' דר"ש אלא לומר מימי לא ראיתי חיש ושוף וכו' ואני שמרתי בשום קושי אין לך שקרכם שלא בעבר שלא שברעיתי את משה ויקי היינו שלא קיימתי המלות אלא התורה מלמדת ולכך קפקתי את פרנסתי להיות לי חיי נצר וק"ל כאי כי חייך ואורך יומיך קאי לקיום מלות היש הגרמת לך להיות חייש טובים בלא נצר וע"ז לומר היש חייך ואורך יומיך היינו חיים טובים בלא מכס התור' שמלמדת לך שתקיים המלות ובכה הבעל המעמד בפך כלו ושבר האי בריית' שבי' לבני' לא מטעם להסמיך לו כל הבי בריית' שלאחריו כתלויות בבריית' זו ולכך מייתי האי מתני' כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כולם צדיקים יהיו ארץ וגו' ולכאורה היה תמי' דהיך בלמד מהאי קרא דעתיד כולם

את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אומר אליך: וישכם אברהם בבוקר ויחבש את חמורו ויקח את שני נעריו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עולה ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו האלהים:

ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק: ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד כה ונשתחוה ונשובה אליכם: ויקח אברהם את עצי העולה וישם על יצחק בנו ויקח בידו את האש ואת המאכלת וילכו שניהם יחדו: ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעולה: ויאמר אברהם אלהים יראה לו השה לעולה בני וילכו שניהם יחדו: ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן שם אברהם את המזבח ויערוך את העצים ויעקוד את יצחק בנו וישם אתו על המזבח ממעל לעצים: וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו: ויקרא אליו מלאך יהוה מן השמים ויאמר אברהם אברהם ויאמר הנני: ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה ולא חשכת את בנך את יחידך ממני: וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת בנו: ויקרא אברהם שם המקום ההוא יהוה יראה אשר יאמר היום בהר יהוה יראה: ויקרא מלאך יהוה אל אברהם שנית מן השמים: ויאמר בי נשבעתי נאם יהוה כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את יחידך: כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך

כולם נדיקים דכל ישראל ים לכם חלק לעולם הבא דלמח הלי ישראל הארץ הוא כפשוטי ארץ ישראל אבל לדרכינו יתפרש שפיר אחר טוב ויחובר אל הברייתא שלפניו שאמר ר' נהוראי אחני את כל אאמות ואיני מלמד לבני חלק תורה ל"ל ו"ק לפי זה יהיה הכתוב אף בעה"ז ולא בעה"ב ויתקיים מקרא דים חילוק בין צדיקי לצדיקי ישראל לאומות העולם הוה וכדי חלק תקני תקנתיה ל"י דהוי בזכות התורה בעה"ז ו"ק נדיקין לתירץ קמח דים חילוק בין זכות דיחיד לזכות דרבים וז"י זכו לזכות רבים וע"ז יתפרש המתניתין כל ישראל ים להם חלק לעה"ב ר"ל שכל ישראל חלקן דווקא לעה"ב ולא לעולם הוה וכדי חלק תקני תקנתיה ל"י דהוי בזכות התורה בעה"ז ולא בעה"ב ויתקיים מקרא דים חילוק בין צדיקי לצדיקי ישראל לאומות העולם הוה וכדי חלק תקני תקנתיה ל"י דהוי בזכות התורה בעה"ז ו"ק נדיקין לתירץ קמח דים חילוק בין צדיקי לצדיקי ישראל לאומות הע

כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל
שְׂפַת הַיָּם וְיָרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר
אֹיְבָיו: וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי
הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְקוֹלִי:
וַיָּשָׁב אַבְרָהָם אֶל נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ
יַחְדָּו אֶל בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם
בִּבְאֵר שָׁבַע:

במדבר כ"ח וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר: פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּקִנְאָתִי: לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם:

אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ: כִּי מִי אֱלוֹהַּ
מִבַּלְעֲדֵי יְיָ וּמִי צוּר זוּלָתֵי אֱלֹהֵינוּ: אֵין כֵּאלֹהֵינוּ אֵין
כַּאדוֹנֵנוּ אֵין כְּמַלְכֵּנוּ אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ: מִי כֵאלֹהֵינוּ מִי כַאדוֹנֵנוּ מִי
כְמַלְכֵּנוּ מִי כְמוֹשִׁיעֵנוּ: נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ נוֹדֶה לַאדוֹנֵנוּ נוֹדֶה לְמַלְכֵּנוּ
נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בָּרוּךְ אֲדוֹנֵנוּ בָּרוּךְ מַלְכֵּנוּ בָּרוּךְ
מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵנוּ אַתָּה הוּא
מַלְכֵּנוּ אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה תוֹשִׁיעֵנוּ אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם
צִיּוֹן כִּי עֵת לְחַנְּנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם הָיָה אָדָם
חוֹטֵא וּמֵבִיא קָרְבָּן וּמִתְכַּפֵּר לוֹ וְעַכְשָׁיו בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ אֵין
לָנוּ מִקְדָּשׁ וְלֹא מִזְבֵּחַ וְלֹא קָרְבָּן וְלֹא כֹהֵן שֶׁיְּכַפֵּר בַּעֲדֵינוּ אֶלָּא
זִבְרוֹן דְּבָרִים תְּהֵא בְּפִרְתֵּינוּ וְנִשַׁלְּמָה שִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ תַּחַת
קָרְבָּנוֹתֵינוּ:

אתה

ליסראל כ"ף למשה לבד ומשה נתן ליסראל בטוטפת שין וממילא
לין לנו קין פוגלים לעבודת הש"י בעניין המשכה רק משה לבד
וה"ק ליכא מסוס כל קלין: ולהחתיק כל קלה דברי למת לאבר
שוכח הוענד בסבר מכוה ליכא בהאי עלמ' ובהאי כי חייך ואורך
ימיך קאי הכל לשולם הכא ומשילא
דברי עזרא וכ"ד מסוקקין ומבוארים
ספיר לה חזיק ולהחתיק כל דברי הלה
חייתי הלה בריייתא דמסכ' חולין
ד"ל לא ישול לם על הבנים לפילו
לשהרת מלורע ומה מצוה קלה שהיה
בלישור לחורה תורה לחתן יהב לך
והלרכת ימים מלוה חמורה שבחמורת
לא כ"ם הרי נלמד מכלן דמכרה על
שלות הקן מהיה-מלוה קלה כן חוא

נשמה כ"ש ומותן לו שכרו גדול למופיר הלה לף לשה"כ ולכך כחתר דווקא בשילוח הקן לחתן יהב לך והלרכת ימים
קיימו יום שכולו ארוך היינו לעולם הבא וכיון שעקרה דהאי עניכא נלמד מחשבה יום רחמון
ולכך תיקן לנוור כל הני בריייתות וכל הני עניכים ביום רחמון לחר מעשה
יום רחמון כי הכל סוכב ויולך על ענין לחד ודוק היטב:

ר' יעקב לומר וכו' הרי מי שלמר לו לחביו עלה לבירה והניח לו
מוללות ועלה לבירה ובעל לת הבנים ושלח לת הלפס וכחזירתו
גפל ומת היכן טופתו על זה והיכן לריכות ימיו על זה אלא
ליוס שכולו ארוך וכולו טוב ק"כ מוכח
דהאי לחתן יהב לך והלרכת ימים
קאי להש"ה וחכיח מוכח דגם בכל
המלות כן מכח הק"ו של הבריייתא
לפניו למסכת חולין ק"כ מוכח לף
האי כי קיח חייך ואורך ימיך בח"ת
ג"כ פירושו הוא לעה"ב דהא ק"ו הוא
מסלוח הקן הקל ומשילא ספיר תיקן
עזרא וכ"ד לשלם כל יוס ויוס בחקרת
ובמסכה ותלמוד כשיטת התוספות
מכח קושי' וכי ידע כחה חיי ולזה
לחמר יהיו כל ימיו מסולפי' ימיו דייק'
וכדי שלא תקשה מקרא דהיה חייך
ואורך ימיך וה"ק וכל הטוב כן מוכח
גו מהוח כן עה"ב דייקא ולא עה"ז
וכאשר הוכיח בדברי' ברוגיים ותמחים
מכל הכי בריייתות כפי לשר פירשו
הכל למעלה והכל הולך לל פורם לחר
למעשה יום רחמון לשר ביחרו
למעלה דמני' נלמד דהקב"ה מיקף
רחמים לדין לעול' ולף בשמים לעה"ב
לף לו היכח לליכא חאי טעמא דלין
העולם יכול להתקיי' כדין לבד ומהא
טעמא מוכח דשילוח הקן לף מהוח
מלוה קלה שכר גדול לחתן יהב לך
והלרכת ימים חנך הרחמי' לף שחנך
הלין לינו מניח לו שכר גדול מ"ח
הק"ה מוסך לליו רחמים לף לעה"ב
בלה הטעם לחר שחקשיים ר' לזת שילוח
הקן ק"כ ע"כ סובר דהקב"ה מיקף
לף על עוף לפילו בלה טעם לחן
העולם יכול להתקיי' כדין לבד ומהא
טעמא סובר סברת זו לו הקב"ה מקלף
שכרו מכ"מ ומוסך לליו רחמים לף

אַתָּה הוּא שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת
קְטֹרֶת הַסַּמִּים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ
קַיָּם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל יַד נְבִיאֶךָ כַּכָּתוּב
בְּתוֹרָתֶךָ · וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל משֶׁה קַח לְךָ
סַמִּים נָטָף וּשְׁחֶלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבֹנָה
זַכָּה בַּד בְּבַד יִהְיֶה : וְעָשִׂיתָ אוֹתָהּ קְטֹרֶת
רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ :
וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת
בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה קֹדֶשׁ
קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם : וְנֶאֱמַר וְהִקְטִיר עָלָיו
אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ
אֶת הַנֵּרוֹת יַקְטִירֶנָּה : וּבְהַעֲלוֹת אַהֲרֹן אֶת
הַנֵּרוֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד
לִפְנֵי יְהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם :

ירושלמי פ"א תָּנוּ רַבָּנָן קְטֹרֶת הָיְתָה נַעֲשֵׂית
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה
מָנֶה · שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה כְּנֶגֶד
יְמוֹת הַחַמָּה מָנֶה לְכָל יוֹם פְּרָס בְּשַׁחֲרִית
וּפְרָס בֵּין הָעַרְבַּיִם וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יִתְרִים
שֶׁמֵּהֶם מַכְנִיס כֹּהֵן גָּדוֹל מָלֵא חָפְנָיו בְּיוֹם
הַכִּפּוּרִים וְנוֹתֵן אוֹתָם לְמַכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם
הַכִּפּוּרִים וְשׁוֹחֲקָן יָפֶה יָפֶה כְּדֵי שֶׁתְּהֵא דַקָּה
מִן הַדַּקָּה : תָּנוּ רַבָּנָן פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת אַחַר
עֶשֶׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ וְאֵלּוּ הֵן · הַצְּרִי ·
וְהַצִּפּוֹרֶן · וְהַחֶלְבְּנָה · וְהַלְּבוֹנָה · מִשְׁקַל
שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה · מוֹר · וּקְצִיעָה ·
שְׁכוֹלֶת נֵרְד · וְכַרְכֹּם · מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר
שִׁשָּׁה עָשָׂר כְּמָנֶה הַקּוֹשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר · קִילוּפָה ·
שְׁלִשָּׁה קִנָּמוֹן תִּשְׁעָה · בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה
תִּשְׁעָה קַבִּין · יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תִּלְתָּא וְקַבִּין
חִלְתָּא אִם אֵין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוָּרִין
עַתִּיק · מֶלַח סְדוֹמִית רוֹבַע הַקַּב · מַעֲלֶה
עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא : רַבִּי נָתָן אוֹמֵר אַף כִּפַּת
הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא · אִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ
וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה ·
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הַצְּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שָׂרַף הַנּוֹטֵף
מֵעֲצֵי הַקְּטָף בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה שֶׁשָּׁפִין בָּהּ אֶת
הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה יֵין קַפְרִיסִין שֶׁשּׁוֹרִין
בּוֹ אֶת הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה · וְהֲלֹא מֵי
רַגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם
לַמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד :

(וירושלמי דיומא פ"ד גרים שתין מיכניסין ריח רע לעזרה
חפני הכבוד) :

תַּנְיָא רַבִּי נָתָן אוֹמֵר כְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק אוֹמֵר
הָדֵק הֵיטֵב הֵיטֵב הָדֵק מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל
יָפֶה לַבְּשָׂמִים · פִּטְמָהּ לַחֲצָאִין כְּשֵׁרָה לִשְׁלִישׁ
וְלִרְבִיעַ לֹא שָׁמַעְנוּ · אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זֶה
הַכְּלָל אִם כְּמִדָּתָהּ כְּשֵׁרָה לַחֲצָאִין וְאִם חִסֵּר
אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה :

תַּנְיָא בַּר קַפָּרָא אוֹמֵר אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ
לְשִׁבְעִים שָׁנָה הָיְתָה בָּאָה שֶׁל שִׁירַיִם
לַחֲצָאִין וְעוֹד תָּנֵי בַּר קַפָּרָא אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן
בָּהּ קוֹרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ אֵין אָדָם יָכוֹל לַעֲמוֹד
מִפְּנֵי רֵיחָהּ וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ מִפְּנֵי
שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה כִּי כָל שְׂאוֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא
תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיי :

במדבר י"ז וַיֹּאמֶר משֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת
הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ
מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטֹרֶת וְהוֹלֵךְ מְהֵרָה אֶל
הָעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה
הֵחֵל הַנָּגֶף : וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר משֶׁה
וַיָּרָץ אֶל תּוֹךְ הַקָּהָל וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם
וַיִּתֵּן אֶת הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר עַל הָעָם : וַיַּעֲמֹד
בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצֵר הַמַּגֵּפָה :

וַיְהִי הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת מִלְּבַד הַמֵּתִים עַל דְּבַר קֹרַח: וַיָּשָׁב אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמַּגֵּפָה נֶעֱצָרָה: כָּל אֵלֶּה בְּהִיוֹת הַהֵיכָל עַל יְסוֹדוֹ וּמִזְבֵּחַ עַל מְכוֹנוֹ הָיִינוּ מְלֵאִים כָּל טוּב וְעַכְשָׁיו חָרֵב הַמִּקְדָּשׁ וּבָטְלָה עֲבוֹדָה וְאֵין לָנוּ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ לֹא אָשָׁם וְלֹא אֵישִׁים לֹא בָּדִים וְלֹא בְּלוּלָה: לֹא גְּבוּל וְלֹא גּוֹרָלוֹת: לֹא דְּבִיר וְלֹא דַּקָּה: לֹא הֵיכָל וְלֹא הַר הַמּוֹר: לֹא וַעַד וְלֹא וְדוּי: לֹא זַכָּה וְלֹא זָרִיקָה: לֹא חַטָּאת וְלֹא חֲלָבִים לֹא טְהָרָה וְלֹא טְבִילָה: לֹא יְרוּשָׁלַם וְלֹא יַעַר לְבָנוֹן: לֹא כַּפּוֹרֶת וְלֹא כְּרוּבִים: לֹא לְבוֹנָה וְלֹא לֶחֶם הַפָּנִים: לֹא מִזְבֵּחַ וְלֹא מְנוֹרָה: לֹא נְתָחִים וְלֹא נְסָכִים: לֹא סְמִיכָה וְלֹא סַמִּים: לֹא עוֹלָה וְלֹא עֲזָאזֵל: לֹא פָּרוֹכֶת וְלֹא פַּר חַטָּאת: לֹא צִיץ וְלֹא קְדֵרָה וְלֹא קִנָּמוֹן: לֹא רֵיחַ בְּשָׂמִים וְלֹא רֵיחַ נִיחוֹחַ: לֹא שִׁי: וְלֹא שְׁלָמִים: לֹא תוֹרָה: וְלֹא תְּמוּרָה: לֹא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: וְלֹא מַעֲשֵׂרוֹת: לֹא כֹהֵן וְלֹא נָבִיא: עֲוֹנוֹתֵינוּ וַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ הֶחֱרִיבוּ נָוֵינוּ: וְשָׁמֵם מִקְדָּשֵׁינוּ: וְנִטַּל כָּבוֹד מִבֵּית חַיֵּינוּ: מָקוֹם שֶׁהִלְלוּךָ בּוֹ אֲבוֹתֵינוּ: וְאֵין אָנוּ יְכוֹלִין לְהַקְרִיב קָרְבָּן כִּי אֵין לָנוּ לֹא זֶבַח וְלֹא זוֹבֵחַ: וְלֹא שָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ: וְלֹא כֹהֵן שֶׁיְכַפֵּר בַּעֲדֵינוּ אֶלָּא שִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ תַּחַת קָרְבְּנוֹתֵינוּ וּתְפִלָּתֵינוּ תַּחַת כַּפָּרָתֵינוּ:

ביום שאין אומרים בו תחינות אין אומרים זה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחוֹל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ וְתִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתַכְפֵּר לָנוּ עַל כָּל זְדוֹנוֹתֵינוּ: שֶׁהֲזַדְנוּ לְפָנֶיךָ בֵּין בְּאוֹנֶס בֵּין בְּרָצוֹן בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד בֵּין בִּשְׁמִיעָה בֵּין בִּרְאִיָּה בֵּין בְּדִבּוּר בֵּין בְּמַחֲשָׁבָה הַכֹּל תַּעֲבוֹר וְתִסְלַח אֲשֶׁר נָאנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: רִבּוֹן הָעוֹלָמִים גָּלוּי לְפָנֶיךָ כִּפֵּא כְבוֹדֶךָ אֲשֶׁר מִדַּת הַדִּין מִתְּחָה עָלֵינוּ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ וּבָאנוּ לְהַלּוֹת פָּנֶיךָ שֶׁתַּעֲצוֹר הַמַּגֵּפָה וְהַמַּשְׁחִית מֵעָלֵינוּ וְלֹא תִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא אֶל בָּתֵּינוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל טַפֵּינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵינוּ כְּעִנְיַן שֶׁנֶּאֱמַר: תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטוֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב: וְכָמוֹ שֶׁקִּבַּלְתָּ קְטוֹרֶת הַסַּמִּים שֶׁהִקְטִיר לְפָנֶיךָ אַהֲרֹן הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר הֶחֱלִ הַנֶּגַע בָּעָם שֶׁנֶּאֱמַר: וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצֵר הַמַּגֵּפָה: וְכֵן פִּינְחָס שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצֵר הַמַּגֵּפָה: וְכֵן דָּוִד שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּבֶן שָׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל עוֹלוֹת וּשְׁלָמִים וַיֵּעָתֶר יְהוָה לָאָרֶץ וַתֵּעָצֵר הַמַּגֵּפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל: כִּי אַתָּה אָבִינוּ וְלֵךְ תְּלוּיוֹת עֵינֵינוּ: רְפָאֵינוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה: שְׁכֵן כְּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ: וְהֵסִיר יְהוָה מִמְּךָ כָּל חוֹלִי וְכָל מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וּנְתָנָם בְּכָל שׂוֹנְאֶךָ: לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִּרְכָתֶךָ סֶלָה:

חיתא נמדרש לאחר רבי עקיבא כל האומר ג' פסוקים הללו בכל יום ג' פעמים מובטח הוא שחייו כיוון כל היום:

יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם מוּבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר

שֶׁנֶּאֱמַר חֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ אַל תִּקְרֵי הֲלִיכוֹת אֶלָּא הֲלָכוֹת: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר: וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ: אַל תִּקְרֵי בָּנַיִךְ אֶלָּא בּוֹנַיִךְ: שָׁלוֹם רָב לְאוֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

פתיחות פ' ו"ג כְּתִיב וּבְכָל מָקוֹם מְקַטֵּר מְגַשׁ לִשְׁמִי בְּכָל מָקוֹם סַלְקָא דַּעְתָּךְ אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן אֵלּוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בְּכָל מָקוֹם מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ מַקְטִירִים וּמַגִּישִׁים לְשָׁמִי:

(רס"ו ו"ל נמצינו ס' פ"ט נרים מעלה עליהם הכתוב כאילו מקריבין לפניו בבית המקדש):

יומא פ' ב' תָּנְיָא מִי שֶׁזָּכָה בְּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן יִזְכֶּה בְּסִדּוּר מַעֲרָכָה וּבְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עֵצִים:

יומא פרק אמר להם הממונה אַבָּיֵי כְּסִדּוּר מַעֲרָכָה מַשְׁמַע דְּגְמָרָא וְאֵלִיבָא דְּאַבָּא שְׁמוּאֵל מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה קוֹדֶמֶת לְמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטוֹרֶת: וּמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטוֹרֶת קוֹדֶמֶת לְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עֵצִים וְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עֵצִים קוֹדֵם לְרִאשׁוֹן כִּזְבַח הַפְּנִימִי: וְרִאשׁוֹן כִּזְבַח הַפְּנִימִי קוֹדֵם לְהַטְבָּרַת חָמֵשׁ נֵרוֹת: וְהַטְבָּרַת חָמֵשׁ נֵרוֹת קוֹדֵם לְדַם הַתָּמִיד: וְדַם הַתָּמִיד קוֹדֵם לְהַטְבָּרַת שְׁתֵּי נֵרוֹת: וְהַטְבָּרַת שְׁתֵּי נֵרוֹת קוֹדֵם לִקְטוֹרֶת: וְקְטוֹרֶת קוֹדֵם לְאֵבָרִים: וְאֵבָרִים לִמְנָחָה:

וּמִנְחָה לַחֲבִיתִין: וַחֲבִיתִין לְנִסָּכִין: וּנְסָכִין לְמוּסָפִין: וּמוּסָפִין לְבָזִיכִין: וּבָזִיכִין לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם שֶׁנֶּאֱמַר וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים עָלֶיהָ הַשְּׁלֵם כָּל הַקְּרְבָּנוֹת כֻּלָּם:

ספחים פ"ח תָּנוּ רַבָּנָן אֵין לְךָ דָּבָר שֶׁקּוֹדֵם לְתָמִיד שֶׁל שַׁחַר אֶלָּא קְטוֹרֶת בִּלְבַד שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁמִּתְעַכֵּב אַחַר תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם אֶלָּא קְטוֹרֶת וּפֶסַח וְנֵרוֹת וּמְחוּסַּר כִּפּוּרִים בְּעֶרֶב פֶּסַח שֶׁטּוֹבֵל שַׁנִּית וְאוֹכֵל אֶת פִּסְחוֹ לָעֶרֶב: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר אַף מְחוּסַּר כִּפּוּרִים בְּשַׁאַר יְמוֹת הַשָּׁנָה שֶׁטּוֹבֵל וְאוֹכֵל בְּקָדָשִׁים לָעֶרֶב:

תָּנוּ רַבָּנָן תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם קוֹדֵם לְנֵרוֹת וְנֵרוֹת קוֹדְמוֹת לִקְטוֹרֶת שֶׁנֶּאֱמַר וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרוֹת יַקְטִירֶנָּה: וּבְהַעֲלוֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרוֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְיָ לְדֹרוֹתֵיכֶם:

שמות כ"ט וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁנַיִם לַיּוֹם תָּמִיד: אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: וְעִשָּׂרוֹן סֹלֶת בָּלוּל בְּשֶׁמֶן כָּתִית רֶבַע הַהִין וְנֶסֶךְ רְבִיעִת הַהִין יַיִן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבַּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכָּהּ תַּעֲשֶׂה לָהּ לְרֵיחַ נִיחוֹחַ אִשֶּׁה לַיְיָ: עוֹלַת תָּמִיד לְדֹרֹתֵיכֶם פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְיָ אֲשֶׁר אִוָּעֵד לָכֶם שָׁמָּה לְדַבֵּר אֵלֶיךָ שָׁם: וְנוֹעַדְתִּי שָׁמָּה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בִּכְבוֹדִי: וְקִדַּשְׁתִּי אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו אֲקַדֵּשׁ לְכַהֵן

לי: וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיִיתִי לָהֶם
לֵאלֹהִים: וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשָׁכְנִי בְתוֹכָם
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם:

ויקרא א׳ וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן הַכְּשָׂבִים
אוֹ מִן הָעִזִּים לְעוֹלָה זָכָר
תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ
צָפוֹנָה לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְנִתַּח אֹתוֹ לִנְתָחָיו
וְאֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת פִּדְרוֹ וְעָרַךְ הַכֹּהֵן אוֹתָם עַל
הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ:
וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם יִרְחַץ בַּמַּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן
אֶת הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבְּחָה עוֹלָה הוּא אִשֵּׁה
רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיהוָה:

ויקרא ו׳ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: צַו
אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר
זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה
עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ
הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד
וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן
אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ
וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו וְלָבַשׁ
בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן אֶל מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר: וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ
תּוּקַד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים
בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעוֹלָה וְהִקְטִיר
עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים: אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל
הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה:

סמכת אין מומרים רצון סעולמים כל מיכל יתמו לו שכר כקורלן בתורה:

רבון חעולמים יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבתי עולה

ויקרא ו׳ וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ
בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה אֶל פְּנֵי
הַמִּזְבֵּחַ: וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה
וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה
וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחוֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה:
וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת
תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד
יֹאכְלוּהָ: לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ
מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם:
כָּל זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חָק עוֹלָם
לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בָּהֶם
יִקְדָּשׁ:

רבון חעולמים יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבתי מנחה:

סמכת אין מומרים רצון סעולמים:

ויקרא ו׳ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: זֶה
קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר
יַקְרִיבוּ לַיהוָה בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ עֲשִׂירִת הָאֵפָה
סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מַחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ
בָּעָרֶב: עַל מַחֲבַת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה מֻרְבֶּכֶת
תָּבִיאֶנָּה תַּפִּינֵי מִנְחַת פִּתִּים תַּקְרִיב רֵיחַ נִיחוֹחַ
לַיהוָה: וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה
אֹתָהּ חָק עוֹלָם לַיהוָה כָּלִיל תֻּקְטָר: וְכָל
מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל: וַיְדַבֵּר
יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל
בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר
תִּשָּׁחֵט הָעוֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יְהוָה
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא: הַכֹּהֵן הַמְחַטְּאָת אֹתָהּ
יֹאכֵלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תֵּאָכֵל בַּחֲצַר אֹהֶל
מוֹעֵד: כָּל אֲשֶׁר יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר יִזֶּה
מִדָּמָהּ עַל הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלָיו תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם

קדוש

רבון חעולמים יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבתי עולה

קדוש: וכלי חרש אשר תבשל בו ישבר ואם
בכלי נחושת בשלה ומורק ושטף במים:
כל זכר בכהנים יאכל אתה קדש קדשים
הוא: וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל
מועד לכפר בקודש לא תאכל באש תשרף:
ויקרא ו' וזאת תורת האשם קדש קדשים
הוא: במקום אשר ישחטו
את העולה ישחטו את האשם ואת דמו יזרוק
על המזבח סביב: ואת כל חלבו יקריב ממנו
את האליה ואת החלב המכסה את הקרב:
ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן
אשר על הכסלים ואת היותרת על הכבד על
הכליות יסירנה: והקטיר אתם הכהן המזבחה
אשה ליהוה אשם הוא: כל זכר בכהנים
יאכלנו במקום קדוש יאכל קדש קדשים
הוא: כחטאת כאשם תורה אחת להם הכהן
אשר יכפר בו לו יהיה: והכהן המקריב את
עלת איש עור העולה אשר הקריב לכהן לו
יהיה: וכל מנחה אשר תאפה בתנור וכל
נעשה במרחשת ועל מחבת לכהן המקריב
אתה לו תהיה: וכל מנחה בלולה בשמן
וחרבה לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו:

רבון העולמים יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבתי אשם:

נמצא אין אומרים רבון העולמים:

מלאכי ג' וערבה ליהוה מנחת יהודה וירושלם
כימי עולם וכשנים קדמוניות:

אלהינו ואלהי אבותינו חבא לפניך ובל יוודעו *

ומשמע ודובה ומשא: וישב יצחק בגרר:
והרעב כבד בארץ: ובני דן חשים: לישועתך
קויתי יהוה ישישכר זבולן ובנימין: כישפר
לא תחייה: ועשית משבצות זהב: ולצרעת

הבגד ולבית: ולשאת ולספחת ולבהרת:
ברכך יהוה וישמרך: ויהי אחרי המגפה:
ובני פלוא אליאב: ברוך טנאך ומשארתך:
והחוט המשלש לא במהרה ינתק: יי צבאות
עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: יי צבאות
אשרי אדם בוטח בך: יהושיעה המלך יענינו
ביום קראינו יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו
בשלום: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך
יי צורי וגואלי:

עשרה פסוקים מהל"ת בן ז"ל ונריך בהם כוונה גדולה וחמשה פסוקים הם מן ז' תיבות וחמשה פסוקים מחריש מן י"ב תיבות:

בראשית ברא אלהים את השמים ואת
הארץ: ולכל היד החזקה
ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני
כל ישראל: ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו
מלאכי אלהים: ויאמר יעקב כאשר ראם
מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא
מחנים: האזינו השמים ואדברה ותשמע
הארץ אמרי פי: יערוף כמטר לקחי תזל
כטל אמרתי כשעירים עלי דשא וכרביבים
עלי עשב: ויהי בנסוע הארון ויאמר משה
קומה יהוה ויפצו אויביך וינסו משנאיך מפניך:
ובנחה יאמר שובה יהוה רבבות אלפי ישראל
וצבאו ופקדיהם חמשה ושלשים אלף וארבע
מאות: כל הפקדים למחנה אפרים מאת
אלף ושמונת אלפים ומאה לצבאותם
ושלישים יסעו:

יש פסוקים שמתחילים בנון ומסיימים בנון הם טובים לסגירה ובספר כתולדי אנקים מצאתי שכתב בפרשת תשוה ובינו יהולך בחסיד ז"ל סדרם כך נגע * נחמו * נבוך נקר * נחית * נגד * נפתי * כר * נפת * נדו * נוסקי * ואבר סדרם כך לפי הסם ליונק מהם ודבינו בחיי ז"ל בפר' בל"ק כתב וסם המופלא היונק מי"ח פסוקי הללו והוא מן י"ב תותיות שם תזכיר הפסוקים ואלו

פסח היוצא ביום לא תירא מפחד כי פתאם תבוא עליו פחד עכ"ל ·
עוד מצאתי בשנים לומר פ' רחמנא ב' פעמים ;
כסדר הזה הניחו בעל אמסורת בפרשת תזריע על פ' נגע צרעת
ופתחילים מומור מ"ו :

נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְאָדָם וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן : נָתְנוּ נַעֲבוֹר חֲלוּצִים לִפְנֵי יְהוָה אֶרֶץ כְּנַעַן וְאָתְנוּ אֲחֻזַּת נַחֲלָתֵנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן : נְבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמוֹנִי יָקִים לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן : נְדוּ מִתּוֹךְ בָּבֶל וּמְאֶרֶץ כַּשְׂדִּים צְאוּ וִידוּ כְּעִתּוֹדִים לִפְנֵי צֹאן : נָהָר פָּלָגָיו יְשַׂמְּחוּ עִיר אֱלֹהִים קֹדֶשׁ מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן : נָתַתָּ כַּצֹּאן עַמֶּךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן : נֶגֶד אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶלֶא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה צוֹעַן : נוֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמוֹתַיִךְ כְּרֵיחַ לְבָנוֹן : נַפְתִּי מִשְׁכְּבִי מוֹר אֲהָלִים וְקִנָּמוֹן : נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם חֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן : נוֹשְׁקֵי קֶשֶׁת מְיֻמָּנִים וּמְשֻׁמָּאלִים בָּאֲבָנִים וּבְחִצִּים בַּקֶּשֶׁת מֵאֲחֵי שָׁאוּל מִבִּנְיָמִן :

שלשת פסוקים מפרה"ר יהודה החסיד ז"ל ·

אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה : בִּטְחוּ בַיהוָה עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְהוָה צוּר עוֹלָמִים : יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם :

כִּי תַעֲבוֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי וּבַנְּהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּךָ כִּי תֵלֵךְ בְּמוֹ אֵשׁ לֹא תִכָּוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר בָּךְ : כִּי עִם בְּצִיּוֹן יֵשֵׁב בִּירוּשָׁלַיִם בָּכוֹ לֹא תִבְכֶּה חָנוֹן יָחְנְךָ לְקוֹל זַעֲקֵךְ כְּשָׁמְעָתוֹ עָנָךְ : כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ נָתַתִּי כָפְרְךָ מִצְרַיִם בּוּשׁ וְסֵבָא תַּחְתֶּיךָ : כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ פֹּחֵזִיק יְמִינֶךָ הָאוֹמֵר לְךָ אַל תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ : כִּי לֹא שְׁאוֹל תּוֹדְךָ מָוֶת יְהַלְלֶךָּ לֹא יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי בוֹר אֶל אֲמִתֶּךָ : כִּי אֶצֹק

כַּיִם עַל צָמָא וְנוֹזָלִים עַל יַבָּשָׁה אָצוֹק רוּחִי עַל זַרְעֶךָ וּבִרְכָתִי עַל צֶאֱצָאֶיךָ : כִּי אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּרֵנוּ אַתָּה יְהוָה אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ :

יברכך ה' יאר ה' ושא ה' ונוסר · שור למעלות אשא עיני וגומר ·

ע"ז פ' קמא אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם בַּר חֲנִילַאי לְעוֹלָם יְשַׁלֵּשׁ אָדָם שְׁנוֹתָיו שָׁלִישׁ בְּמִקְרָא · שָׁלִישׁ בְּמִשְׁנָה : שָׁלִישׁ בִּגְמָרָא : אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי דָּבָר זֶה כָּרוּב בַּתּוֹרָה וְשָׁנוּי בַּנְּבִיאִים וּמְשֻׁלָּשׁ בַּכְּתוּבִים · כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה נִכְסָיו מַצְלִיחִין לוֹ כָּתוּב בְּתוֹרָה דִּכְתִיב וּשְׁמַרְתֶּם אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם לְמַעַן תַּשְׂכִּילוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן : שָׁנוּי בַּנְּבִיאִים דִּכְתִיב לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶיךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל : מְשֻׁלָּשׁ בַּכְּתוּבִים דִּכְתִיב · כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חֶפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה : וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ :

נידה פרק בחרא תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם מוּבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ אַל תִּקְרֵי חֲלִיכוֹת אֶלָּא הֲלָכוֹת :

ברכות פ"ט אָמַר רַבִּי אַלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם · שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ : אַל תִּקְרֵי בָּנַיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ שָׁלוֹם רַב לְאוֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל : יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ : לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ : לְמַעַן בֵּית

יחוה

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשְׁךָ טוֹב לָךְ : יְהוָה עֹז
לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם :

ביום שאין אומרים תהינות אין אומרים זה

בקשה ליום ראשון

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב
לְחוּס עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְלַהֲשִׁיבֵנִי
בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ וְלִרְחָצֵנִי תַּקְשִׁיב
אָזְנֶךָ וְתִפְתַּח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וְתִטַּע בְּרַעְיוֹנַי
יִרְאָתֶךָ וְתַגְזֹר עָלַי גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת וְעַל כָּל בְּנֵי
בֵיתִי וְתִבָּטֵל מֵעָלַי כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת
וּמֵעַל כָּל בְּנֵי בֵיתִי וְאַל תְּבִיאֵנִי לִידֵי נִסָּיוֹן
וּמִכָּל פְּגָעִים רָעִים הַצִּילֵנִי וְעַד יַעֲבוֹר חֲוֹת
בְּצִלְךָ תַּסְתִּירֵנִי וְהִיה עִם פִּי בְּהָגְיוֹנִי וּשְׁמוֹר
דַּרְכַּי מֵחַטּוֹא בְּלָשׁוֹנִי וְזַכְּרֵנִי בְּרָצוֹן עַמְּךָ
וּבְבִנְיַן אוֹלָמְךָ לִרְאוֹת בְּטוּבַת בְּחִירֶךָ וְזַכֵּנִי
לְשַׁחֵר בֵּית דְּבִירֶךָ הַשָּׁמֵם וְהֶחָרֵב וְלִלְחוֹךְ
עַפְרוֹתָיו וְלִרְצוֹת אֲבָנָיו וְרִגְבֵי חָרְבוֹתָיו וְלִהְיוֹת
שָׁם קְבוּרָתִי עִם כָּל עֲבָדֶיךָ הַצַּדִּיקִים אֲבוֹתַי
אֲדָנַי שְׁמָעָה אֲדָנַי סְלָחָה אֲדָנַי הַקְשִׁיבָה וְעֲשֵׂה
אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל
עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ : אֲדָנַי שְׁמָעָה בְּקוֹלִי תְּחַיֵּנָה
אָזְנֶךָ קַשּׁוּבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנַי : וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ
יְהוָה עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרֹב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת
יִשְׁעֶךָ : עֲנֵנִי יְיָ עֲנֵנִי בְּעֵת וְבַעוֹנָה הַזֹּאת וְרַחֵם
עָלַי וְעַל נַפְשִׁי וְעַל כָּל נִפְשׁוֹת בֵּיתִי וְתַיַּחֵד
לְבָבִי לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ וְתַבְשְׂרֵנִי
בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת מִמְּעוֹנְךָ וְתִרְפָּאֵנִי רְפוּאָה
שְׁלֵמָה רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף וְחָנֵנִי
דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל לָדַעַת אֶת שְׁמֶךָ : יִהְיוּ
לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי :
כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ

תְּפִלָּה :

בקשה אחרת בעין יצירת היום על דרך החקבלה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית כְּשֵׁם שֶׁהִמְצֵאתָ
עוֹלָמְךָ בִּרְצוֹנְךָ בְּיוֹם זֶה וְנִתְיַחַדְתָּ בְּעוֹלָמְךָ
וְתָלִיתָ בּוֹ עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים בְּמַאֲמָרֶךָ וְאֵין
שֵׁנִי עִמָּךְ וְאֵין מִלְבַדֶּךָ וְגִלִּיתָ רָזֵי עֶלְיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים לִבְרוֹאֲךָ כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תְּיַחֵד
לְבָבֵנוּ וּלְבַב עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה לְיִרְאָה אֶת
שְׁמֶךָ וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּמֵאוֹר תּוֹרָתֶךָ כִּי עִמְּךָ
מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר : חֲבֹנֵנוּ לֵאוֹר
בְּאוֹרְךָ הַצָּפוּן לַצַּדִּיקִים לְעָתִיד לָבֹא
וּמֵחָכְמָתְךָ חַכְּמֵנוּ וּמִבִּינָתְךָ הֲבִינֵנוּ וְסוֹד
שְׁמוֹרֶיךָ הוֹדִיעֵנוּ וְהוֹד תּוֹרָתְךָ הַרְאֵנוּ
וּבְקִרְבָּתְךָ קָרְבֵנוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ הַסְתִּירֵנוּ
וּמִטּוּבְךָ תַּשְׂבִּיעֵנוּ וּמִזִּיו כְּבוֹדְךָ תְּהַתֵּן עָלֵינוּ
וְהַרְאֵנוּ פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ וּבְטוּב לֵבָב שַׂמְּחֵנוּ
שֶׁנּוּכַל לְסַבֵּל אֲנַחְנוּ וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אַתָּה
שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה : בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

לית לן בסתר רבתי על פסוק לס על המלך טוב סדרך מרדכי
יאיר ג' תיקונות שהיו בהיס מבית הספר וכולו וכשהגיע מרדכי
בגלגס יאמר לא' מהס פסוק לי פסוקיך יאמר לו אל תירא מפחד
פתאום וגומר פתח בספר ויאמר לו אני קריתי היום ובפסוק הזה
עשלתי מבית הספר עולה על על ותופר פתח בס' וגומר ויעד זקנה
לאי הוא וגומר וכשמע מרדכי כך פתח ושתח שתחה גדולה וכו'
ומצאתי שכתב הרב מלקנין ז"ל בשם הרב שלום הרמי' ילקוט בשם הרב
רבי יהודה ן' סוסן ז"ל ואמרי פרוש הוא מוכיחים לומר בכל יום
בסוף התפלה פסוקים אלו וכן יהי רצון עכ"ל : ויהי נועם וכו'
התחלת פסוקים הרבים יאמרו לאחר שתפלת שלמים
וכן רגיל כי מנהג קבוע תורה היא ונלמוד מהם וכיוצא בהם
בהרבה ופסוקי יהי רצון :

אל

תירא מפחד פתאום ומשואת רשעים כי תבוא
עצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום כי עמנו אל
עד זקנה אני הוא ועד שיבה אני אסבול אני עשיתי
ואני אשא אני אסבול ואמלט

בע"ה אתחיל לכתוב תפלות חשובות על דרך הקבלה לשבעה ימי השבועה מהאר"י זלה"ה אשכנזי לוריא :

ליום ראשון

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתחיים ותאריך ימיים ותמלא עולם יזרע כל הנצרכים כולם עושה ארץ בכחו מכין תבל בחכמתו ובונטה שמים בתבונתו ורוקע הארץ על המים ליסר דרכי ולהגיד מחשבי כי אתה ה' תאיר נרי ויסעי ואורי עוזי ומעוזי ונלחי וסברי ומבטחי לילותי וכחי ומשועת חסדך שמתי בחיי בכחי ותקות רחמיך נגד עיני בהתעטף עלי רוחי כי אתה אל רחום וחנון ומרחם וברוגז תזכור רחם לדין עמים ומעשה כל נברא גלוי לפניך ואין נסתר מנגד עיניך כי אתה מגלה תושיות וחוקר לב ובוחן כליות גולה עמוקות ויודע לנבות יסודם וידע מחשבות בני אדם צופה פעלותם ועושה כל הנשמות הכל המיוחד באחד ולא ככל אחד הגדול החמיתי המגדיל לעשות בארץ ובשמי מעלות גדולות ונפלאות הגבור הנאדר נכח אשר לפני כבודו כל נברא יכלו שחוח מרוס וקדוש יסכון ומביט לכל דבר ושפל רוח ומחיית לכל נפשות השמים ושוכני חדשה חון ועושמה ובונה אשר לירחיו ולחוסבי שמו מודעת זאת ירחת ה' רחשית דעת תדיר ונאור ושמו חקור החיים להחיר אשר שם שמו השמים לעווז אפריון ואשר יקרו בכל חבון ויוסד בסתר הכעלם מלאכיו ולא יכירוהו בגורה ולא בדמיון ולא יפיגוהו בגדולתו לנקת הנביאי' בניך חזיון וברוח לעין השכל והרעיון ראשון ואין לו אחרית ולא יפלוט בו כליון רחוק רחוק מכל נבלות ערבות וקרוב קרוב וקרא לכל השמי' משגיל וברא מהם הנשגב ול הארץ יותחת וברא גויות האדם עפר מן האדמה לכבוד הבורא הכל יש מאין ואין זולתו וקרב אותם אחד ל אחד לאחב את האהל להיות אחד ותשוקת הנפשות הטהורה לעשות רצון קונה על שוכב אל מוכוכ ויסודם אשר מאכ נגזרה ותאיר אל מול פני המהורה העליונה הטהורה ולרוח היום הגן התהלך עם חפץ טעמו כי מהאדמה גזעו הפר מנוח כל היום התלוה לאכל חלב ודחק' למען פסות הרוח את הנפשות ואם תלותו בעולם הזה ימלא מכסה ועל נשר יכלה קוות בקרבם מות יאותו למיהם נם הנוף לקברות יוצל אך נשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאכל און ועש' בקרב' ובכר' תכר' הנפש הטהורה עוכה בה תמוד ולא תנוח ולא תשוב עוד ברוח לבוא אל המלך ועל נשמותי עד תתהלך ונע ונד בארץ וכהולך רוח הולך ואם נעול' הזה הטיבה דרכה ומעללה תעלה דרך נבולה בחסילה העולה דרך בית ש ודרך הקול' יקרא לה תורת חיים סלולה יעלה מעלה מעלה אל המכוכה ואל הנפלאה אשר היה אם אהלה בתהלה ואל על יקראהו ומלאכים יפלהו ויופיעם יסובבוהו ויתלונן

נגל שדי נמכוכה שתין לה קץ ותכלה עד נלי די ויחין הנלחים לנקבל אותה תהיה פזוטה לחיתן סור מסתול מטה :

אנא ה' אלהי הנבורות עושה נדולות ונפלאות נדול העצה ורב העלילי' הסוכן כרוס העליה ועיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם ויודע ומבין מחשבותם וסודם :

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שימלא עבדך חן וחסד בעיניך ותן בלבי לעשות רצונך ותולי תוכה לרחות דיך ותמלא ותלטני מחרונך והסקיפה עלי בחמלה מעשונך ותרויח לי מצרותי ואל יעמטו לפניך תלאותי וכל הרעות והנזרות אשר עברו עלי ועל ראשי יהיו פדיון נפשי וסלח לעונותי וכפר זדונותי והעבר פשעי מנגד עיניך ותמחלני הט תזיך ותהיה ירחתך על פני לבלתי לחטא ולא לכשול בעוני ופתח לי דרכי התשובה ותלבני ממחשבה רעה ולא לפטר מן הש"ם על שתשוב מעוותי ותתודה על זדונותי ותרחן מחלת חטאתי ותטהר מטומאת פשעי ועוונותי וימלי הרע תנחם על מעוותי ותתקן את אשר עוותי ויהיו כל מעשי לשם כבודך וכל מחשבותי לעבודתך ותשוקתי לניך ומבטחי עליך :

אנא אל אלהים ה' מחול לעוני וכפר לחטאתי וכסה על עלומי והסיבני לניך ותשובה בשובה ונחת ושובב ה' ואל תשפוך עלי חמה ועבר ושם קצפיך כי אל תבער כי מה חי ומה חיי ומה חסדך מחויי מה טובתי ומה פשעי ומה רשעי ומה יתרון לחלם בכל עמלו ומה מחמדיו כימי הבלו חלם ילוך בשר קצר ימים מלא תרפה ובושה ורושם רוגז ופחד ותימה ורם ותיש תככיס אשר הלך תשכיס :

אנא אל תפן אל רשעי ותשמי חלל ממני כי הבל ימי חלל ממני ותלבינה מעט ובעטל ידך אל תבעט בתבקש לרוח סולך אשר כעטן יכלוף לת הקש יבשות דלוף אם נברו פשעי כנדך אשר ידעוה עבדיך נברו מהם רחמיך ותסדיך נלוי וידוע לפניך שפלותי ותסרוני ולעוני ואם חטאתי ופשעתי והרשעתי והעויתי למעלת כבודך מה יזיקו תשמות ונבזות יקרך מה ירעו עוונות * וכל החסדים שתתה עושה עם כל בשר מהדרת נדולתך מה יחסר לכן ה' אלהי מחול לעוונותי כי רבו נהם כח להחזיק לכבודיך ועשה עמי חסד למה יחם עתך :

אנא ה' אלהי הרוחות לחנון הרחמים והסליחות כני אלי וחנני וטרם אקרא לניך ענני ואל כחפעלי תדיני ולחפניע לך אל תעזיחני ומחשון קחי מחילני וכל כפיך מרוכני חים תסתירני ומחויבים פניני ומרנעת פועלי חון חלצני ומבור לנותי ועניותי תריצני ותריחמי כי ותרחני וחזקני לעבודתך ולחמני ומלא תפני ול תשדד רבני וכבד פרני ותרח"ם לחני ורפא מחני והסיבני לניך בטרם עת קיני ואל תסתר פניך ממני בטרם אלך ואיכני :

אנא ה' אלהי הסובן בשמי שמים מעוני ובלעיתי
להריש אליך פני שברה לבי לפקח עין חול גדולתך
כי נכזה וחלל ה' שים כמוני אין יעמוד נגדך אבל כשעתי על
גודל חסדיך ורחמן נסתי ושבתי עדיך כי אין לי בלעדיך לכן עיני
לך תלו ות ורעיוני לשמי קדשיך לופיות פקח אלהי עיניך והשה
חזיון אל הרבה ואל התפלה ואל התחנה אשר אנכי מתפלל
לפניך בכפש מרה ורוח נכאה :

אנא ה' אלהי קדש מעונה אל תשליכני לעת זקנה ככלות
כחי אל תעזבני ואל נא למעבה תשכיבני כי אתה
ה' כחי כל ימי הגדלת עלי חסדיך וכמה טובות עשית את עבדך
ברעב ובתי ומחרב והלתני ומדבר מלט זני ומכל נוכה וכלה
רפאתני ומחלאים רעים ורבים לתני ומיום היותי כלכלתני וכל
דבר לא הסרת ואכלתי ושבעתי והותרתי כידך הטובה עלי ולא
כרוע מעללי נמלתני כן כל שארי ימי בגדולתיך תפקדני וכ מיכך
תסעדני ותשלח מקרם עזרי ואל תביטני מסבדי והטריפני לקח
קקי ומתקנותיך הטובים תזמין פרנסתי לי ולבני ביתי בנקת ולא
בעצר ובכרות כספי תגיר ותן לי בהיתר ולא בהיסור ותן לי כל
צרכי בכבוד ולא בבזיון ואל תביאני לידי כם ון כ אתה נותן לאיש
לפל בשר ולא יקשר ומכין לעורב צידו כי ילדיו אל אל ישוטו סמה
לאכול יחוכו ואתה מחל ס יכוקש ואכלו את תקש ומצמיח לבהמ'
חצ יר מן הלחמה :

אנא ה' אלהי הסובן בשמי מעונך שלח לעבדיך ממעון
קדשיך ו המו עלי רחמיך והרק עלי יוחנרותיך
ומשפע ברכותיך ואל נא תעריכני לזולתך ומרוב טובך תשביעני
ואל נא תעריבני לאיש כמוני כי מתכתם מעוטה ומרפקם מרוחה
כי אם מתחת יליך הטובה ומנדבותיך הרחבה ולא לשלח חרפת
בשר ודם שוכני בתי חומר אשר בעפר יסודם וכל ימי ממתנותיך
הטובים הטריפני למען לא אשוח לאחס לאכול ובגד ללבוש ואשה
ואיחל ואשמח לרחמתיך אשר טעון לבריותיך ותעשה עמי חסד

אנא ונאמה ולא נאוכה :
ה' אלהי בחרבי בבקשתי קרבני לאכרותיך ולמכון
חצרין ובשבעה טוב ביתך ושלח לנו פורה וגואל
וקומה ובעלה בית לל ושם תקבן נפשות נחלתיך ואכרך ואגדלה
שמך ומרומם על כל ברכה ותהלה ועל כל אלהים מלא נעלה ולך
לבדך הגדולה והגבורה והתפארת והגדולה מורה עליהם כי אתה

יהי שומע תפלות כל פה ברוך אתה ה' שומע תפלה :
רצון מלפניך יי' אלהי ואלהי אבותי יוצר ברואי' כשם
שהוצאת עולמך היום זה וכתייחדת בעולמך ואלית בו
עליונים ותחתונים כמחשבך ואין שני עמך ואלית רזי עליונים
ותחתונים לברוחיך כן ברחמיך הרבים תיחד לבבי ולב כל עמך
בית ישראל לאהבה וליראה את שמך ולעשות עיכנו כמאור תורתך
כי עמך מקור חיים באורך נראה אור וזכני לראות באור פניך
באור הנפון לבדיקים לעתיד לבא ותחכמתך תחכמני ומביניך
תבינני וסוד שמותיך הודיעני והוד תורתיך הרחני וקדושתך
קדשני ובכל כנפיך תסתירני ותשוכך תסבעיני ותזיו פבודך תן
עלינו והרחיבי פני מפיחך בשמחה ובטוב לבב בקוכן שכוכל לסבול
תמו וכל עמך בית ישראל ואל תשלוט מפלות לבבו לטובה ומלפניך
מלכנו ריקם אל תשיבנו כי אתה שומע כל פה ברוך אתה ה' שומע
תפלה :

(ואחר כך יאמר ע"ב פסוקים ואח"כ יאמר יהי רצון וכו')

יהי רצון מלפניך יי' אלהי ואלהי אבותי שתנהג עמנו
במדת החסד והרחמים כל ימי חלדינו ותניח לנו
ממגורתינו ותרפא את מכאובתינו ומכותינו ותגילנו מדינו של
גיהנם ומיד רודפינו ואל ישמע עוד נכי ושקר בנבתינו ואל שוד
ושבר בגבולינו והסיר משוסי רצונך ומירקת שמך כי תלחמו
תורתך ותיחד לבבינו לאהבה את שמך וליראה מלפניך ולעבדך
בלבב שלם ואל נגוש בכל אשר נעשה על היום אשר תקשפנו אליך
ותוליכנו משלום אל שלום ומנחה מנוחה באור החיים ונעימות
בימיך נפח :

יהי רצון מלפניך יי' אלהי ואלהי אבותי שתרחם עלינו
ותרחם בעוני עמך בית ישראל הכפופים בכל הארצות
ובכל חורבות ירושלים אשר הוא משולח ונעזב כמדבר ותקנח
לשם קדשיך החשוכל בין הגויש ותקבץ שארית עמך בית
ישראל מכל הארצות אשר כפונו שמה ותשיב ישראל לנויה'
ותרחון על משפטו יפה בקרוב ותחזור המלוכה
לשלמה בית ירושלי' ועמוד ורקה בעוז בחון ה'
שהיו כי לך לחכתו בטוחי' ומחכים ולישועתך
קוו מכפי' ומיחלי' להמון רחמיך וחסדיך
ואל תביטנו ה' אלהינו מעבדינו ואל
תחפירנו מלכנו מתקוותינו
ברחמיו ה' חסדיך ויעמך תתן
לנו הקם לנו ברכותיך
והבטחותיך הושיעה את
עמך וברך את נחלתיך
ורעם ונשאם עד עול' :
יהיו לרצון אמרי פי
והגיון לבי לפניך
ה' צורי
וגואלי :

(ויאחר את"כ מזמור לדוד הבו לה' בני אלים וכו' : ואח"כ
יאמר תהלים שלם וכו' וכן כל הימים) :

מעמד ליום שני

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו' ביום הזה נבראו המים ומקוה המים הוא הים ונהרות ומעיינות וכל מקוה המים שבעולם ולפיכך נקרא הים בלשון יחיד שהוא מקוה לכולם ונקרא הים הגדול לפי שהוא גדול מכל המקוות שבעולם ונקרא הים התחתון לפי שהוא למטה מכל המקוות ונקרא הים האחרון לפי שהוא אחרון לכל המקוות ונקרא הים המלוח לפי שהוא מלוח מכל המקוות ונקרא הים הכנרתי לפי שהוא דומה לכנור ונקרא הים הקדמוני לפי שהוא קדמון לכל המקוות ונקרא הים הגדול לפי שהוא גדול מכל המקוות ונקרא הים הגדול לפי שהוא גדול מכל המקוות ונקרא הים הגדול לפי שהוא גדול מ

יָדְעוּ אַדְרִיכֶם אֲשִׁים מְחָשָׁךְ
לִפְנֵיהֶם לָאוֹר וּמַעֲקַשִּׁים לְמִישׁוֹר
אֵלֶּה הַדְּבָרִים עֲשִׂיתֵם וְלֹא עֲזַבְתִּים:
תהלים מ"ח שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח:
גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל
מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ: יְפֵה
נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי
צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: אֱלֹהִים
בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב:
כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו:
הֵמָּה רָאוּ כֵן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ:
רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה:
בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ:
כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר יְהוָה
צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים
יְכוֹנְנֶהָ עַד עוֹלָם סֶלָה: דָּמִינוּ
אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ:
כִּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי
אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ: יִשְׂמַח
הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן
מִשְׁפָּטֶיךָ: סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ
מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָהּ פַּסְּגוּ
אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר
אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד
הוּא

תתי מחייבו משום סתי דשעות לומר דלעין מת ומצלם וע"כ
לפי שהי סברת קסה לית דן הך בה במצרים בחיתה ומתון לחתי
יש חילק בגמרא דונקט לה בחיוב דמיתה הוא תחילה לו לעין
מחייבין לחתי ת"כ מתון מטעם דקיים ליה בדרבה מיני' משמ"כ
לה כתחייב במתון תחילה קודם שבא
לידי חיוב מיתה כגון נגב בערב שבת
ושבח ומכר בשבי לכבר בתחייב במתון
קודם חיוב מיתה לו דניין בשביעית
ולזה הכוונה הפסוק מתרץ הקושי'
כ"ל שלח תקשב לחיל דן הך בה
במצרים גופה ומשום להייבו בהמתת
לכך נתחיל תחילה בהמתה וחת"כ
לדם ללמד שאין בעל הרחמים סוגע
בחיוב בשפוות תחילה שלח ת"כ
בתחייבו במתון תחילה ובחתן לה
בתחייבו במתון תחילה קודם שחייבו
מיתה ולהורות סברת זו נאמר תחילה
בהמתה וחת"כ בדם וח"כ לפי שהי
סברת יוצאין שפיר כוונת הפסוק
דכתי ת"ל לפרש בכל נפשך ובכל
מאודך הייבו שניהם יכדיו לדת כאן
בתיב תחילה בכל נפשך ואח"כ בכל
מאודך להורות שאף שניהם בחיוב
מיתה תחילה וכ"ג לא מיניה שלמין
שאותו שבניהם מטעם דקיים ליה בדרבה
מיניה ובכתוב אחר תחילה בנפשך
ע"כ ללמד לו זה לזה וע"ז פריך
שפיר שם נאמר בכל נפשך למה
לי' בכל מאודך כו' לומנם כל זה לפי
שהי דרבה דדרשינן מן כדי שעשתו
ללמד דמשום שעש' שתא מתחייבו
ואי שתא מחייבו משום סתי דשעות
אתי קרא כדי שעשתו ללמד לפניו שעש' שתא
מיהו ללאחריו סתי דשעות וללמוד
מלגבי מלקות בעניו מכות רשעי
להתשלם הייבו ל"ט ולא שרבעים כמו
שנתבאר בתורה לפי שרבעים ת"ק
ולהורו' לפי דרשו מיוחד לחכות עשתו ולא עשו'
הייבו ה' במקום ו"ו ולאחרי ומיהו לפי שהי תנא לין לנו משום
לומר דמשום עשה שתא שתא מחייבו ואי שתא
סתי דשעות וע"כ פתירץ רבינו שפיר פנה לנוכל לפתרץ דתרתי

קתני בכל נפשך ובכל מאודך ומשום דכלי עשתו לישתרך
שמלקות צריך לכתוב ל"ט ולא תרבעים גלפי הכי סבר תחילה
דמת ומ"ם לפולו בתחייב מיתה ולפי הכי בבר מרבין
לומר דלכך כתיב גבי מצרים תחילה בהמתה וח"כ לדם כתיב
מבחר לקמי' פירש זה בקונטרס וכתבו
תוספות הטע' דבב"ד של מעלה הוא בן
י"ג שנים לעונשין ובב"ד של מעלה
הוא בן ך' שנים לעונשין משו' דגלמד
מקרבי וכבר הודו מלפניו כדי
דשעתו ללמד לפניו דשעה אחת
מכלל לאחריו שתי דשעות וללמוד
דמלקות ל"ט בעינן מכוין דרחוי
להשתלם ולכך הוא בב"ד של מעלה
י"ג שנים לעונשין דהוא שלים מן ל"ט
ובב"ד של מעלה הוי המלקות שיתין
כולסין דנורת ומחולק השלים הוא ך'
מן ס' והמפרשים כתבו על פסוק
שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד דמיל'
אחד מיותר ללמוד דבן י"ג שנים הוא
בר עונשין דאחד בניומין י"ג דבן י"ג
שנים הוא דחייב במלות ה' דווקא
כשהוא אחד דהייבו בן י"ג שנים דווק'
ודוה יבואר בכי תבי בריית קדמיית'
חייב אדם לברך על הרעה וכו' שנאמר
ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל
נפשך אפילו נוטל נפשך
מאדך אפילו נוטל ממונך ופשה הוא
שם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל
מאדך לכן מייתי הגמרא מיד הא
תנורבן של ר"ע ללמוד שר"ע תירץ
בן קושית הכי תירץ דרשתן
כל ל"ג ות"ל ת' רבע"ת נזרה מלבו יון
דרשה וכו' סיומ' דחילתא הוא דאמ'
כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה
בכל נפשך ואפילו הוא נוטל נפשך
ועכשיו שבאת לידי אקוה זו אלא
שקיימתו כי היה מתרץ הקושי' זו דאם
נאמר בכל נפשך כו' דתרתי משמ' הוא

דלתי לשמעינן ואי משום הא כלי דשעתו הוא אפילו דנעניין
מכות דרחוי להשתלם הייבו ל"ט וכלי להוציא הסברא זו של
תירץ דהוא היה מתרץ בלחוד על שילהי בשעתו בלחוד להורו'
שאכן הוכחות דחילתא אלא משום דחיי נלמד דבן

הוּא יַחֲנֵנוּ עַל מוֹת׃

חזרת זָכוֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת
דּוֹר וָדוֹר שְׁאַל אָבִיךָ
וְיַגֶּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ׃ בְּהַנְחֵל
עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יַצֵּב
גְּבֻלוֹת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ
יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתוֹהוּ יְלֵל
יְשִׁימֹן יְסוֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ
כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ׃ כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל
גּוֹזָלָיו יְרַחֵף יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ
יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ׃ יְהוָה בָּדָד
יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר׃

חסיד פרק שני רָאוּהוּ אֲחָיו שָׁיַרְד וְהֵם
רָצִים וּבָאִים מְהֵרוּ
וְקִדְּשׁוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם מִן הַכִּיּוֹר
נָטְלוּ אֶת הַמַּגְרְפוֹת וְאֶת הַצִּנּוֹרוֹת
וְעָלוּ לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ הָאֲבָרִים
וְהַפְּדָרִים שֶׁלֹּא נִתְאַכְּלוּ מִבָּעֶרֶב
סוֹנְקִים אוֹתָם עַל צִדֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְאִם
אֵין הַצְּדָדִין מַחֲזִיקִין סוֹדְרִין אוֹתָם
בְּסוֹבֶב עַל הַכֶּבֶשׁ׃ הֶחֱלוּ מַעֲלִין
בָּאֹפֶר עַל גַּבֵּי הַתַּפּוּחַ וְתַפּוּחַ הָיָה
בְּאֶמְצַע הַמִּזְבֵּחַ פָּעָמִים שֶׁהָיָה עָלָיו
בִּשְׁלוּשׁ

ג׳ סגי׳ לעוכדין וקשה למה ס״ו נ״ל דמלקות הוא ל״ט דכלמר מיכי מכדי רשעתו דלי למירת מ׳ דווקא ל״כ שלים הוא יותר מן י״ג ומלת לחד הוא מרומז על י״ג דווק׳ לית פחות ולית יותר ול״כ כיון דלישנא דלי לכדי רשעתו כלמר דנריך להיות מלקות ל״ט מכין דרשיו להשתלם ולא כלמר משום רשעה לחת לתך מחייבו ולא משום שתי רשעות רק כילון בשת כן לפילו בחיתך ובמיון ומחילף ספיר לחריכן בכל כפנך לפילו כוטל כפנך ובכל מאודך לפילו כוטל ממונך דתרתי משמע ומיהל׳ לית קשה מידי ופה נאמר כו׳ ומחילף ספיר עניד ר״ע על שמסר נפשו לקייס בפסו׳ ובכל כפנך מלי למירת דע״כ לית לת כפנך ללו להלי פרושה לתת דל״ל קשה הקושי׳ לס נאמר כו׳ קושי׳ זו מתרץ מכח מלת לל׳ וזהו שלמו על שילה כשמתו בלאד ר״ל שמלת לחד גורס לו שילה כשמתו לקיים בכל כפנך לפילו כוטל לת כפנך וזוק והכי לחר שיטת ר״ע בסוגי׳ דהלי מתני׳ יתפרש לחריו כל המתניתין וכל המשך הסוגי׳ דהכא גמרת שלחריו ול״ל חייב לדם לנרך על הרשע כשם שמברך על הטובה שנאמר בכל לנבך בשני יכהריך ביל״ט ובינר הרע ובכל כפנך לפילו כוטל לת כפנך ובכל מאודך לפילו כוטל לת ממונך ובכה לכאורה מריכן לנו למדרש שמוכיח בשני שני הרשות בכל לנבך בשני יכהריך יל״הט ויל״ה וגם לידך הרע׳ בכל כפנך גו׳ וגם לידך בכל כפנך כו׳ מאי ענין לשני תרתי לשדי וגם לריכן ליש סוגית הגמרת שלחריו ול״ל בכל לנבך בשני יכהריך ביל״ה ויל״ה הט דרש ר׳ לחמן בר קסלא מאי דכתיב וייצר ה׳ בשני יוצרין ב׳ יצירות הללו למה לחת לטובה ולחת לרשע דהיינו לפרעונות ופירש״י ל״ה וי״ט ויצן לקלים לת הכלע פלינו דבשמוקל לל לאר פרוש ולל לאר זכה בשלמת לנ״ל פרוש היינו לכתיב לאור ובקש נרתני לל״ל זכה מאי לאור ובקש לל לת לאור ובקש נרעני ומצני בר׳ לאי לאור ר׳ לאי לאור למעשה נרשעי, וקדם לפרעונות ומפרש ולזל לאור למעשה נרשעים לל לחיבה לל לת במעלי שבת ובקש לפרעונו דמבול דכתי׳ ויאח ת כל היקום מלדם עד בהמה תחילה לדם ולח״כ בהמה בשלמת לנ״ל פרוש לכתיב ויאיר בשני יוצרין לל לנ״ל זכה מאי ויאיר בשני יוצרין כו׳ הכא סוגי׳ דגמרת זו לין לה שאר חלל מאי שייך להדדי כי תלת דרשו׳ כיאו דרש לכל לנבך ודרש דויאיר בב׳ יוצרין ודרש דויצן לאבי׳ ת הכלע לפרעוני דש ומשוקל מאי ענין כי תלת דרשו׳ להדדי ותו למאי חיבה ים לנבי דרשו׳ לאר המתניתין דחייב לדם לנרך על הרשע כשם שמברך על הטובה שנא׳ בכל לנבך לאמר יתפרש כל שיטת דבני יוחנן ב״ז ומפרש שפיר דהאי סוגי׳ דגמרת הוא מפרש כל הסוגי׳ דמתניתין ומתחילה יתפרש יסוד פלוגת׳ זו בפסוק לאור וקל׳ ותו למאי מהפך בפסוק לאור וקדם לל לאיפכא כמו שיש למימר קדם ולאור כי אע״פ שהקדם הוא הרשעה לאור ולהאי תנא דמפיק לאור למעשה נרשעים וקדם לפרעונות קשה טפי דמאחר שהקדים לפרעונות ל״ל למה כתב כאן בפרעונות לאחריהם לל לת הוי למימר קדם ולאור לכן נראה לפירושה דהאי גמרת הוא לת לאמוס לפלוגתייהו הוא בהכי דלעיל דמאן דמפיק לאור למעשה וקדם לפרעונות טעמו וכיוצא עמו כי הוא סבר כשיטת ר״ע דלעיל דהאי כלי רשעתו לת ללמד דמלקות הוא ל״ט לכל מחייבין לותו תרתי תחילה מיתי׳ בגוף ולח״כ מחמון וכבי׳ זו לת הפסוק כאן ללמוד קל לפרעונו׳ דמבול דכתיב תחילה לדם ולח״כ בהמה ולהורות שבגב בשעות תחילה בהמה להורות שבגב בשעות תחילה ולהיפוך שיטת רש״י גבי המצרים ולח״כ קשיא לך למה כאמר מידי כי גבי תחילה גם זה לל לת קשה מידי כי גבי מכות לאחר לדם תחילה להורות הלי סנרל שדם המוקדם לפרעונות וללמד שדם נידון בשביל׳ במיתה ומחמון ולפילו בחיה ולאחר שכבר למד הלי דרשת שוב אין נרך הלי לאחר נבי מלרים ונלאחר גם בהמלרים כפי הסדר הנדרשה תחילה בהמה ולח״כ

כְּשְׁלוֹשׁ מֵאוֹת כּוֹר וְבִרְנָלִים לֹא הָיוּ
מְדֻשְּׁנִים אוֹרָן מִפְּנֵי שֶׁהוּא נָוֶה
לַמִּזְבֵּחַ וּמְיֻמָּן לֹא נִתְעַצֵּל הַכֹּהֵן
מְלַהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן חֻלִּין מַעֲלִין
בְּגִזְרִין לְסִדֵּר אֶת הַמַּעֲרָכָה וְכִי כָּל
הָעֵצִים כְּשֵׁרִים לְמַעֲרָכָה הֵן כָּל
הָעֵצִים כְּשֵׁרִים לְמַעֲרָכָה חוּץ מִשֶּׁל
גֶּפֶן וְשֶׁל זַיִת. אֲבָל בְּאֵלּוּ חָזְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
בְּמוֹרְבִּיוֹת שֶׁל תְּאֵנָה וְשֶׁל אֲגוּזִים שֶׁל
עֵץ שָׁכֵן: סִדֵּר אֶת הַמַּעֲרָכָה
גְּרוֹלָה מִזְרָחָה וַחֲזִיתָהּ מִזְרָחָה
וְרָאשֵׁי גְּזִירִים הַפְּנִימִים חָזוּ נוֹגְעִים
בְּתִפּוּחַ וְרֵיוַח הָיָה בֵּין הַגְּזִירִים שֶׁחָזוּ
מְצִיצִים הָאֵלִיתָא מִשָּׁם: בָּרוּמְשָׁם
עֲצֵי תְּאֵנָה יָפִים לְסַדֵּר אֶת
הַמַּעֲרָכָה שְׁנִיָּה לְקִטֹּרֶת כְּנֶגֶד קֶרֶן
מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית מְשׁוּךְ מִן הַקָּבָן
כְּלַפֵּי צָפוֹן אַרְבַּע אַמּוֹת בְּעוֹמֶד
חֲמֵשׁ סְאִין נְחָלִים וּבְשַׁבָּת בְּעוֹמֶד
שְׁמוֹנָה סְאִין נְחָלִים שִׁשָּׁם הָיוּ נוֹתְנִין
שְׁנֵי בְזִיבֵי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים:
הָאַבְרִים וְהַפְּדָרִים שֶׁלֹּא נִתְעַכְּלוּ
מִבָּעֶרֶב מַחֲזִירִין אוֹתָן לְמַעֲרָכָה
וְהַצִּיתוּ שְׁתֵּי מַעֲרָכוֹת בְּאֵשׁ יָרְדוּ

ובאו

ומ"כ לחם וכוס מלוין לשון הפסוק לשיטת התנא הסוף מסוס
בלא הפי סברת קשה כזה תרתי חלת למה תפסך וכתב תחילה
לאחור ואח"כ קדם כ"ל ועוד למאי לגי' לכני תרתי להדדי
לאחור לגריעה וקדם לפרעות ומאי עניו שסמכן הפרעות
להגריעה לאחכם לפירוש דילן לא
קשיא מידי ושיטת התנא מדויק
שיב וכן הוא כוונת הפסוק לאחור
ויקדם גרתני ר"ל כשביל שהוא לאחור
מאשה גרתניה ג"כ מהאי טעמא
מוכל ליישב קושי' רש"י ז"ל דלעיל נאח'
דהאמרי' בהמה תחילה משו' דתשבינן
בסדר הבריאה וא"כ שפיר לאמרינן
קדם לפרעות דדור המבול לכתיב
קדם תחילה וא"כ הכהמה נלמד
להשבעה תחילה בנופן וא"כ במיון
אלא נלא הלי סברת לאחור למאשה
גרתניה לא היה יכול לפרש קדם
לפרעות דא"כ תקשי לך מהמרים
דכתיב בהמה תחילה וע"כ לא נלמד
מיון בעל הרחמים פוגע בכפשות
תחילה מצ"ל לאחר שהוא מלאחר
למאשה גרתניה וא"ב נוכל לתרץ הלי
דכתיב בהמה תחילה לפי שתשבינן
בסדר הבריאה ולא נלמד מיון בעל
הרחמים פוגע בכפשות תחילה וא"כ
שפיר לאחרינן וקדם לפרעות וק"ל
וא"כ זהו סיעת הלי תנא דמפיק הלי
לאחור וקדם להלי דרשת ולריך תנא
מלגיע ומפיק ליה הלי לאחור וקדם
לפרעות יגירות טעמו וכיומקו עמו כי
הוא סדר כפיעתו לריך ת"ל דמפיק
מן כלי דשמעתו מסוס דשמעה לאח
לאחריכו ולא מסוס שתי דשמעת
מאשה דקים לי' בדבר מיבי מצ"ל
לאח הוא שייב ממון תחילה אז הוא
לריך דתשבינן ולדיל שפיר יולרק מיב,
דא"כ לכך לאמר גבי מלרים
תחילה בהמה לגיודך שמין בעל
הרחמים פוגע בכפשות תחילה אלא תחילה מחייבין ממון ואח"כ
מלבר בחייבי ממון קודם שבא לידי חיוב מיתה אז מחייבין
אח"כ בחייבי ממון וא"כ ל"ל לפרש לאחור וקדם לפרעות ולכך
מפרש אח' יגירות ושתת לתי שפיר פסוגי' קולך וסוגב ליישב

כסוגי' דמתני' ופירשו דמתני' הוא כך חייב לקדם לכרך על הרע'
כשם שמברך על הטובה שנאמר ובכל לבבך בשני יצריך בי"ט ר'
ובילר טוב ואם יתברך לקדם בלבו מכין לבו זה לתיקון ב' יגירות
ואי מדכתיב ובילר בשני יוהין הלי מלטריך לגידך דכשם דכתיב

דפרלוף היה לתל"ל אלא זכה היה ת"ל
קשה מאי לאחור וקדם מדתני ושל זה
תירץ מכח דבכל בכשך ואפילו הוא
כוטל את נפשך ובכל מאודך ואפילו
כוטל ממונך קשה קושי' לא נאמר
בכל נפשך וכו' אלא ע"כ לריכן לאכוין
כתירולא לל' עקיבא הכוונה בגמרא
מיל לאחר דמתניתן כמ"ש ת"ר וכו'
והיה מלגיך בלאחר וכו' לשורות הלי
תירולא דכאחר בכל נפשך ללמד
דבעינן תרתי ואפ"ה ואהבת
וג' משעה דקדם נירון בחייב ואמון
ואפילו מיתה תחילה ולכך תחילה בכל
נפשך ומחילה לגלריך הלי לאחור
וקדם ללמד לאחור לגריעה וקדם
לפודעכו ולעולם זכה ה' ומחילה ס"ל
וילר בשני יולין בא ללמד דהיה
ב' יגירות הייכו יל"ה וי"ט ומחילה
שפיר בקדם בכל לבבך בשתי יגירות
בי"ה וביו"ט ודו"ק: הכא כאשר
כתפרש בסדר התניתין עם הסוגי'
של הגמרא שלאחריו כן יתפרש הסדר
בשעשה יום הסני וכל הפסוקים
לבניהים וכתובים שלאחריו ושפיר
יהיה בכל סובב והולך לעניו לאחר
ומשום הכי סדר בשעשה בכל יום
שני ותחילה בפרש היסוד לבלי
לדרש לעניל במה שדרש רב נחמן
מלי דכתיב ויילר בשני יולין ב'
יגירות הללו למה לאחת לשובה ואחת
לפרעון ובדאם לפרש דהיינו מרומז
בזה טובה ומדות פרעות בב' יולין
בללו ויביאך זה ע"פ מה שיית'
בגמלבטי ו"ל בפירוש הכתוב בקרא
עלמי ומסכיכה שהיה מלכות בקרא תתאי הכתוב עלמי בקרא
מים עליונים ומסכיכה תתאי בקרא מים תחתונים ובדקיע
המפסיק הוא להייכו ת"ת בוקבל שם שעה מחכמה עליונה ומשפיע
למלכות וזהו סוד ו' יוד למעלה הוא רמז לחכמה עלאה

וּבָאוּ לָהֶם לִלְשִׁכַּת הַגָּזִית׃
ברכות פרק חייב אָדָם לְבָרֵךְ עַל הָרָעָה כַּשֵּׁם שֶׁמְּבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה שֶׁנֶּאֱמַר וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ׃ בְּכָל לְבָבְךָ בִּשְׁנֵי יְצָרֶיךָ בְּיֵצֶר טוֹב וּבְיֵצֶר הָרָע׃ וּבְכָל נַפְשְׁךָ אֲפִילּוּ נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ בְּכָל מָמוֹנֶךָ׃ דָּבָר אַחֵר בְּכָל מְאֹדֶךָ בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה שֶׁהוּא מוֹדֵד לָךְ הֱוֵי מוֹדֶה לוֹ׃

תָּנוּ רַבָּנָן פַּעַם אַחַת גָּזְרָה מַלְכוּת יָוָן הָרִשְׁעָה שֶׁלֹּא יַעַסְקוּ יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹרָה׃ בָּא פַּפּוּס בֶּן יְהוּדָה וּמְצָאוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא שֶׁהָיָה מַקְהִיל קְהִילוֹת בְּרַבִּים וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה אָמַר לוֹ עֲקִיבָא אִי אַתָּה מִתְיָרֵא מִפְּנֵי אוּמָּה זוֹ׃ אָמַר לוֹ אֲמַשּׁוֹל לְךָ מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה לְשׁוּעָל שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ עַל גַּב הַנָּהָר וְרָאָה דָּגִים שֶׁהָיוּ מִתְקַבְּצִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם אָמַר לָהֶם מִפְּנֵי מַה אַתֶּם בּוֹרְחִים אָמְרוּ

מים עליונים יול למקוה רמז למים תחתונים מלכות מים תחתונים ונאמנע היא ת"ת שהיה נאמנע להשפיע לשכינה כי בא זה על שמיעת הירח והנה המים התחתונים נקדשים מים עליונים כי השכינה מתרעמת על שנרינה ונאמנעו והיא היתה רוצה לקבל בלי שנאמנעו עד שהק"בה עתיד להשוותם עם החמה שנאמר והלך יהי' כאור ז' כ"ש יהיה כולם שווים וכולם יהיו יונקים בשווה בעשה לחת מכתר העליון מאור החלון סוף ב"ה עכ"ל ודע שהמים התחתונים היא שכינתא תתאה וזו מלכו' שהיא תמיד עמהו בגלות ועליה נאמר עמו אנכי בצרה ותמיד מקוננת עליהו וזהו ג"כ הסוד מים עליונים וזהו הסוד ויאיר ה' את האדם בב' יודין שיהיו רמזו על מים העליונים שהי' שכינת' עלאה ומה' התחתונים שהיא שכינת' תתאה היא המלכות שהיא עמהו מקוננת בגלות המר וע"ז נאמר ב' יצירות למה לחת לטובה ולחת לפרענות והו' על ויאיר הוא הרקיע המפסיק והוא ת"ת ורמז כאן הו' תחילה לרמז על יצירה וז שהי' קוד' החטא של ל"ה בהוה שעתה לא היה הפסק בין שכינתא עילאה ובין שכינת תתאה ושכינה היו שווים ויונקים זה בשוה מאור כתר עליון לך לאחר שחטא ל"ה ונתחייבו בגלות וכשזכו לחת רז"ל וע"י כך כשלרך השכינת' לירד [illegible] עמו לגלות בב' בחינות חצי' הפסיק הו' שהיו ב' יודין הרקיעה בין שהי' היודין היא שכינת' עלאה ושכינת' תתאי היא חלכות לכל אחד שיהא דוד מלכות חסרת עלאי יעקב לא יחזירו להיות שווים ויונקים שניהם יחזירו שוה בשוה מאור כת"ר עליון הי' שהיה בחי' כלל וכ"ל וזהו היסוד ויאיר את האדם בחי' ל"ה וזה"ד דוד מסיח היינו בחינת הקץ בחבריה ביחינו לא יהיו היודין שוה בשוה בלי אחצעי וזהו היסוד ויבן אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם כי צלע בגימטר' קץ והכ' רק הפעול' וע"ז אחר ויבן האדם את חוה אחר שנקח מן האדם דוד מסיח כי מסיח הוא אחר מהדברים שנברא קודם בריאת העולם וע"ז ויבן אלהים קטן שנולה נברא ג"כ קודם בריאת העולם הלזה לקדמוניות ולאחר המשך הפסוקים אשר התחלנו ויאחר אלהי

יהי רקיע בתוך המי' ויהי מבדיל בין מים למים העליונים היינו בסוד הו' שהוא מפסיק בין מים העליונים ובין המי' התחתונים בין מים העליונים שהיא שכינת' עלאה' ובין המים תחתונים שהיא שכינת' תתאי מסיב' החטא של ל"ה שנגרם גלות לבניו בסוד עמו אנכי בצרה וזהו היסוד ויאיר ב' יצירות לחת לטובה היא שכינת' עלאי ולחת לפרענו' היא התחתונית שהיא נקרא מים עכורים היא שכינת' תתאי המקוננת עמהו בגלות וז"ש לחר שנלמד מכאן לבאי ויאיר מצרין להאי דרשה ולא נלמ"ד על פרנוף היינו משום דאתי' כאיך מ"ל דוכא היה ג"כ קשה מאי לחור וקדם נרתני וע"כ צריך לפרש לחור לחעשה וקדם לפורענות דמוכן דכתיב קדם תחילה וחא"כ הכתיב וקשה הרי כלמד מכלי דשעתו דמשום דשעה לחת לחת מחייבו ולא משום שתי דשעות לא לא היכא לאיכא חיוב ממון תחיל' ולכך מייתי הני פסוקי דיעבי שיהו לה' סיר חדש עד הלא הדברי אשר עשיתם ולא עזבתם לעש' לותם לא כאור שיהיה מאיריך בלחד עד שיגיע כשהתו בלחד להורות כוה דהאי כלי שעשתו לעצטרן לגאול דמלקו' הוא ל"ט מכין דרשו להשתלש ולעולם לחריכן לאי כיון דחילה בחמין וחא"כ בחיתה לפילו שחייב מית' תחילה וז"ש בפי' דרשינן לאור וקדם לפרענו' ולעול' זכה היה ולא וקדם לפרענו' ולעול' זכה היה ולא פרנוף וע"כ ב' יודין דויאיר בא ללמד מעשה דיום שני דוהי רקיע בתוך המים ולהפסיק בין מים עליוני' ובין המי' תחתוני' וכדפרשנו והנה לאחר שהכתוב מרמז לנו שהיה מאיריך בלחד ללמד דשעתו לא לחת ללמד דמשום דשעה

אָמְרוּ לוֹ מִפְּנֵי הָרְשָׁתוֹת שֶׁמְּבִיאִים עָלֵינוּ בְּנֵי אָדָם: אָמַר לָהֶם רְצוֹנְכֶם שֶׁתַּעֲלוּ לִיבֶשָׁה וְנָדוּר אֲנִי וְאַתֶּם כְּשֵׁם שֶׁדָּרוּ אֲבוֹתַי עִם אֲבוֹתֵיכֶם אָמְרוּ לוֹ אַתָּה הוּא שֶׁאוֹמְרִים עָלֶיךָ פִּקֵּחַ שֶׁבַּחַיּוֹת לֹא פִּקֵּחַ אַתָּה אֶלָּא טִפֵּשׁ אַתָּה וּמַה בְּמָקוֹם חַיּוֹתֵינוּ אָנוּ מִתְיָרְאִין בְּמָקוֹם מִתֵּתֵינוּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה אַף אָנוּ עֲכָשָׁיו שֶׁאָנוּ יוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה דִּכְתִיב בָּהּ כִּי הִיא חַיֶּיךָ וְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ כַּךְ אִם אָנוּ הוֹלְכִים וּמְבַטְּלִים מִמֶּנָּה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה: אָמְרוּ לֹא הָיוּ יָמִים מוּעָטִים עַד שֶׁהָפְשׁוּ לְרַבִּי עֲקִיבָא וְחִבְּשׁוּהוּ בְּבֵית הָאֲסוּרִין וְתָפְשׁוּ לְפַפּוֹס בֶּן יְהוּדָה וְחִבְּשׁוּהוּ אֶצְלוֹ אָמַר לוֹ פַּפּוֹס מִי הֱבִיאֲךָ לְכָאן אָמַר לוֹ אַשְׁרֶיךָ רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁנִּתְפַּסְתָּ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה וְאוֹי לוֹ לְפַפּוֹס שֶׁנִּתְפַּס עַל דִּבְרֵי בְטָלִים: אָמְרוּ בְּשָׁעָה שֶׁהוֹצִיאוּ לְרַבִּי עֲקִיבָא לַהֲרִיגָה זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע הָיָה וְהָיוּ סוֹרְקִין אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרְקוֹת שֶׁל בַּרְזֶל וְהָיָה מְקַבֵּל עָלָיו עוֹל מַלְכוּת

דמלקות הוא ל"ט וכוונת ר"ע הוא ללמד בזה כל כפלך וכל מקודך גם ללמד תפי' מוטל כפלך ותפילו כוטל מחוך וק"כ שפיר ללמד תהלי קרא לחייב תלם לנרך על הרעה כשם שמנרך על הטובה וכלמיסין בגמרת

סלעים שיוצאין כמו כן שני סלעים שם"ה ירוכנו ולא זו אף זו מרחק הריס יכוכו ואף שמנולל פלטן כמו כוחים מרחק הריס וחם"ה ירוכנו יוצאי סלע שמרכנים ומשכחין ומוחנין שכח ותהלה לחק"ה על הרעה כמו על הטובה וכל מלה החסך הפסוקים

סובבים והולכים לחלי פירום וסיומת למלחת מלה הלנרים חסר עסיתם זהו ר"ע שיללה כשמתו בחלד חוה כלמד כל כפלך תפילו כוטל כפלך ומני' ללמד לחייב לנרך על הרעה כשם שמנרך על הטובה וכלפרשנו למעלה הרי לך לנרים מכוררי' וללולי' שכל המסך הפסוקים לסלר תורה כניתים וכתובים כללו כולם סובבים והולכים למעשה יום ב' וכולן יתפרשו מכח הני נרייתות דווקא לסלר סלר המעמד ולכך סלר מלה דווקא ולא זולתה הלרן לסלר התלמוד סלדר המעמד לסלר מלו עסוקין בו שכוונת המעמד כבל הני ר"ג נרייתות להורו' לנו כל הסמוכה תירוסים על הני נרייתה קלמייתה כבל לנבך וכבל כפלך וכבל מקודך תפילו כוטל כפלך ותפילו כוטל ממוכך דקשה נוה לם כלחר כבל כפלך למה כלחר כבל מקודך וכבר פירשנו מכח הסוגיה לנרייתי' שני' שר"ע היה מקריך בלחד מזה ללמד התירן הרלשון התירן הלשני ללמד מנרייתה ש"לחריו דמוכ' יומח פרק טרף בקלפי גח לו מכל בר שני' וסומך שני ידיו עליו ומתודה עליו וכך היה מתוודה ואומר לנח חסם חטאתי עויתי פשעתי וכתבו במפרשים בטעם של ווידוי לפי שלד' החוסף חיובא הוא דין קנס ולא ממון'ונני קנס קיים'ן לחוד בקנס פטור ולכך ווידוי מכפר דין ממון בקנס דפטור ע"כ וק"ל לפום הלי סנרת דהלי נרייתה לא ללמד בכל כפלך ובכל מקודך לא ללמד לנעולם לחריכין להקריב גח ללמד בכל כפלך וגם ממוכך שם"ה מחויב תתה לקבל עול מלכות שמים בתחלה ואחי לחרית לנח משכחת לן לחייב תחילה מית' וחק"ל ממון מכח דרש ובכה לוחה מלכיו כלי הסעתו דבח

מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּאַהֲבָה: אָמְרוּ לוֹ
תַּלְמִידָיו רַבֵּנוּ עַד כַּאן אָמַר לָהֶם
כָּל יָמַי הָיִיתִי מִצְטַעֵר עַל פָּסוּק זֶה
בְּכָל נַפְשְׁךָ וַאֲפִילוּ הוּא נוֹטֵל אֶת
נִשְׁמָתֶךָ: אָמַרְתִּי מָתַי יָבֹא לְיָדִי
וַאֲקַיְּמֶנּוּ וְעַכְשָׁיו שֶׁבָּא לְיָדִי לֹא
אֲקַיְּמֶנּוּ הָיָה מְאַחֵר בְּאֶחָד עַד
שֶׁיְּצָתָה נִשְׁמָתוֹ בְּאֶחָד יָצְתָה בַּת
קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמְרָה אַשְׁרֶיךָ רַבִּי
עֲקִיבָא שֶׁיְּצָאָה נִשְׁמָתְךָ בְּאֶחָד
אָמְרוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם זוֹ תּוֹרָה
וְזֶה שְׂכָרָהּ מֵמִּתִּים יָדֶךָ יְיָ מִמְּתִים
מֵחֶלֶד אָמַר לָהֶם חֶלְקָם בַּחַיִּים
יָצְתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה אַשְׁרֶיךָ רַבִּי
עֲקִיבָא שֶׁאַתָּה מְזוּמָּן לְחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא:

יומא פרק בא מרף בקלפי

לֹא אֵצֶל פְּרוֹ
שְׁנִיָּה וְסוֹכֵךְ שְׁתֵּי
יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר
אָנָּא הַשֵּׁם חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי
לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם
קְדוֹשֶׁיךָ אָנָּא בְּשֵׁם כַּפֶּר נָא
לַחֲטָאִים וְלַעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים
שֶׁחָטָאתִי

לְמַד דְּמִשּׁוּם דְּשָׁעָה לְחַת לְתַת מְחַיְּבוּ וְאִי לְתַת מְחַיְּבוּ מִשּׁוּם
שְׁתֵּי' דְּשָׁעוֹת הַן מְבָרַיְיתָא זוֹ מוֹכֵחַ דִּיוֹם לָנוּ דִּין קָנִים דְּהַיְינוּ
תְּנַיִן בְּמַסֶּכֶת כְּתוּבוֹת דְּחַיְּבֵי רוֹב שְׁחִידָתָם תּוֹרָה בְּקָנִים דְּלֹף
שְׁמֵת מְשַׁלֵּם וְע"כ מִדְּאַחַר שִׁים לָנוּ כְּמוֹ דִּין קָנִים מְמִילָא לֹא קָשֵׁה
מִידִי וְק"ל: הִתִּירָן הַבְּדִיעֵבִי כּוּלֵּי הָכִי
לְפָרֵם הַהִי קְרֵי לְתַת כִּפְנֵי וְאֶת
מְחוּךְ כְּלֵי בְּסִגְנוֹן לְחַר ע"כ
בְּרַיְיתָא הַנ' שֶׁלְּחַרְיוֹ בְּכָאן מִסֵּכ'
סוֹכ' פֶּרֶק לוּלֵב וַעֲרָבָה וּל"ת ר' גְּדוֹל
ג"ח מְצַדֵּק בְּחַמּוֹנוֹ וְגַמִּילוּ
חֲסָדִים בֵּין בְּגוּפוֹ וּבֵין בְּמָמוֹנוֹ וְכוּ'
וּע"כ כּוּלֵּי לְפָרֵם דְּפִירֵם הַהִי קְרֵי
כָּךְ הוּא וְלִגְיָא דְּהַהִי בְּרַיְיתָא דְּכָאן
בְּת מְכַתּוּב לְהַזְהִיר הַנ"ח כִּי בְּמִקּוֹם
לְחַר מְנִיָּן לְהַזְהִיר לְמַדְּקָא וְכָאן
מְכַתּוּב לְהַזְהִיר לְגַמִּילוּ חֲסָדִי וְלִלְמֹד
דְּגָדוֹל ג"ח מִן לְמַדְּקָא שֶׁלְּמַדְּקָא הוּא
בְּגוּפוֹ וּגְמִילוּת חֲסָדִי' בֵּין בְּגוּפוֹ וּבֵין
בְּמָמוֹנוֹ וְלֹז"ח מְכַתּוּב וְהַכְּנֵת לְתַת ה'
לְלֵיהּ בְּכָל לְבָבְךָ בְּכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל
מְאוֹדֶךָ הַיְינוּ דְּזֹהַר ג"ח שֶׁהוּא
בְּגוּפוֹ וּבְמָמוֹנוֹ וְע"כ לְפוּם הַהִי
פִּירוּשָׁא דְּהַהִי בְּרַיְיתָא לֹא קַשְׁיָא כְּלוּם
הַהִי קוּשְׁיָא דְּהַשְׁתָּא בְּכָל נַפְשְׁךָ
לְמַד נִלְמַד בְּכָל מְאוֹדֶךָ וְק"ל:
הִתִּירָן הַבְּדִיעֵבִי כּוּלֵּי לְפָרֵם הַהִי
קְרֵי כְּלֵי בְּסִגְנוֹן לְחַר ע"כ הַתַּנְיָא'
דְּ' דְּהוּכַח כָּאן לְחַרְיוֹ וְק"ל כְּלֵי
הָעוֹשֶׂה מְכוֹר לְחַת מְטִיבִין לוֹ וּמַלְוִיכִין
לוֹ יָמִיו וְנוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ וְכ"ל וּמִפְּנֵי
בְּגִימַרְיָא לְהַתִּירָן הוּא דְּגִימַרְיָא
דְּפִירוּשׁוֹ שֶׁל הַתַּנְיָתִין הוּא דְּקַאי
הַיְינוּ שֶׁם עֲשֵׂה מְכוֹר לְחַת יִתְּרֵם עַל
זְכִיּוֹתָיו זוֹכֶה בַּע"ז בְּשָׂכְרוֹ לְעַכְּבָן
דְּהַיְינוּ לְתַקְּנוֹמֵי דְּשָׂכָר בְּגוּפוֹ
מְמַלְּיְכִין לוֹ יָמִיו וְגַם בְּמָמוֹנוֹ שֶׁזּוֹכֶה
לְנַחֵל אֶת הָאָרֶץ וּמַתְנִיתִין זוֹ פְּלִיג
אַתַּנְיָתָא ר' יַעֲקֹב דְּסָבַר דְּשָׂכָר מְכוֹר
בְּהַהִי עֲלְמָא לֵיכָּא ע"כ וּל"ק לְפִי הַהִי סְבָרָא דְּהַהִי מַתְנִי' כּוּלֵּי
לְפָרֵם הַהִי קְרֵי בְּסִגְנוֹן זֶה דְּכָתוּב בְּשָׂכָר לְלַמֵּד דְּעַל הַמַּתְנִיתִין
בְּהוּא סְגִיאָר וְע"ז אָמַר וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל
נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאוֹדֶךָ לְלַמֵּד דְּשָׂכָר מְכוֹר הוּא בְּנַפְשָׁךְ הַיְינוּ שֶׁמַּרְיְיכִין

לוֹ יָמָיו וּמַלְוִיכִין שֶׁיִּנְחֹל אֶת הָאָרֶץ הַיְינוּ שָׂכָר מְכוֹר בְּהַהִי עֲלְמָא
לְיָכָא בֵּין בְּגוּפוֹ וּבֵין בְּמָמוֹנוֹ וְע"כ לֵית לְהַהִי קוּשְׁיָא
דְּהַשְׁתָּא בְּכָל נַפְשְׁךָ לְמַד נִלְמַד בְּכָל מְאוֹדֶךָ וְק"ל: הִתִּירָן
הַבְּדִיעֵבִי כּוּלֵּי לְפָרֵם הַהִי קְרֵי לְתַת כִּפְנֵי וְאֶת
מְחוּךְ כְּלֵי בְּסִגְנוֹן לְחַר ע"כ הַתַּנְיָא'
דְּ' דְּהוּכַח כָּאן לְחַרְיוֹ וּל"ת ר' גְּדוֹל
ג"ח מְצַדֵּק בְּחַמּוֹנוֹ וְגַמִּילוּ
חֲסָדִים בֵּין בְּגוּפוֹ וּבֵין בְּמָמוֹנוֹ וְכוּ'
וּע"כ כּוּלֵּי לְפָרֵם דְּפִירֵם הַהִי קְרֵי
כָּךְ הוּא וְלִגְיָא דְּהַהִי בְּרַיְיתָא דְּכָאן
בְּת מְכַתּוּב לְהַזְהִיר הַנ"ח כִּי בְּמִקּוֹם
לְחַר מְנִיָּן לְהַזְהִיר לְמַדְּקָא וְכָאן
מְכַתּוּב לְהַזְהִיר לְגַמִּילוּ חֲסָדִי וְלִלְמֹד
דְּגָדוֹל ג"ח מִן לְמַדְּקָא שֶׁלְּמַדְּקָא הוּא
בְּגוּפוֹ וּגְמִילוּת חֲסָדִי' בֵּין בְּגוּפוֹ וּבֵין
בְּמָמוֹנוֹ וְלֹז"ח מְכַתּוּב וְהַכְּנֵת לְתַת ה'
לְלֵיהּ בְּכָל לְבָבְךָ בְּכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל
מְאוֹדֶךָ הַיְינוּ דְּזֹהַר ג"ח שֶׁהוּא
בְּגוּפוֹ וּבְמָמוֹנוֹ וְע"כ לְפוּם הַהִי
פִּירוּשָׁא דְּהַהִי בְּרַיְיתָא לֹא קַשְׁיָא כְּלוּם
הַהִי קוּשְׁיָא דְּהַשְׁתָּא בְּכָל נַפְשְׁךָ
לְמַד נִלְמַד בְּכָל מְאוֹדֶךָ וְק"ל:
הִתִּירָן הַבְּדִיעֵבִי כּוּלֵּי לְפָרֵם הַהִי
קְרֵי כְּלֵי בְּסִגְנוֹן לְחַר ע"כ הַתַּנְיָא'
דְּ' דְּהוּכַח כָּאן לְחַרְיוֹ וּל"ת ר' גְּדוֹל
ג"ח מְצַדֵּק בְּחַמּוֹנוֹ וְגַמִּילוּ
חֲסָדִים בֵּין בְּגוּפוֹ וּבֵין בְּמָמוֹנוֹ וְכוּ'
וּע"כ כּוּלֵּי לְפָרֵם דְּפִירֵם הַהִי קְרֵי
כָּךְ הוּא וְלִגְיָא דְּהַהִי בְּרַיְיתָא דְּכָאן
בְּת מְכַתּוּב לְהַזְהִיר הַנ"ח כִּי בְּמִקּוֹם
לְחַר מְנִיָּן לְהַזְהִיר לְמַדְּקָא וְכָאן
מְכַתּוּב לְהַזְהִיר לְגַמִּילוּ חֲסָדִי וְלִלְמֹד
דְּגָדוֹל ג"ח מִן לְמַדְּקָא שֶׁלְּמַדְּקָא הוּא
בְּגוּפוֹ וּגְמִילוּת חֲסָדִי' בֵּין בְּגוּפוֹ וּבֵין
בְּמָמוֹנוֹ וְלֹז"ח מְכַתּוּב וְהַכְּנֵת לְתַת ה'
לְלֵיהּ בְּכָל לְבָבְךָ בְּכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל
מְאוֹדֶךָ הַיְינוּ דְּזֹהַר ג"ח שֶׁהוּא
בְּגוּפוֹ וּבְמָמוֹנוֹ וְע"כ לְפוּם הַהִי
פִּירוּשָׁא דְּהַהִי בְּרַיְיתָא לֹא קַשְׁיָא כְּלוּם
הַהִי קוּשְׁיָא דְּהַשְׁתָּא בְּכָל נַפְשְׁךָ
לְמַד נִלְמַד בְּכָל מְאוֹדֶךָ וְק"ל:

ולכלול בתוכו כי לא טוב הוא להכיח ח"ו בתורה בקרן הזוית ולילך תמיד בקביעות לתר מסח ומתן לו לתר תלמוד וזו תלמוד מתון סרבה והיו שלחן מלכים של זה לתר תע' לתריו ולא תלוך לשלחן מלכים שלשלחן גדול מפל מלכים ע"כ ועיין בקרן בתורך וגו"ל כתן לירך ברייתך שתל ישמע לדם לזוכיו דברים בטלים וגם של התורה רק שתל ידן בה לידי ביטל התורה כגון מסח ומתן או מלאכה הרבה יותר מדאי או לתמר דמסוס כך בקרלו כל הדברים דברים בטלים על שהם מבוטלים שלוכים רק לפי חיי שעה משל"כ דברי תורה והמלות הם דברי חיים לעולמי עולמים ולזה כיון הברייתה של ישמע לדם דברי בטלים רק התורה והמלות שהם יהיו עיקר והשלר דברים בטלי דהיינו המלוך' לו המסח מתן יהיו לרעי מעש חושיר רק לשמו' לת נפשו כדי חיותו ויהרים הטעם שהלוון בכוונה תחילה לרמו שהתחילה דיכו של דלם בניהכם הוא על ביטל התורה כמלמר רז"ל על הפסוק פוטר חיים רלשי' מדון שהתחילת דיכו של דלם לינו רק על התורה וזה הרמז שהלוון שמע דברים בטלים לף של התור' ולת דברי תורה בכוונת תחילה לייקר שהוא תחילת דיכו של דלם על ביטול התור' וק"ל והכה לתר שנלמד מהסוגי' דהלי ברייתה דכל ימי הדלם יהיה יגע ועמל בתורה לקייס והגית בו יומם ולילה ולהורות שלת ילך ד' לחמות בלת תורה רק כל ימיו יהיה הרהוריו שכל בדברי תורה ולת בדברים בטלים ומסח ומתן ולת יחשב על הפסל מהנו נגד זה לתר שכתוב ולחבת לת ה' ללהיך בכל לבבך שדברי תור' יהיה תמיד תקוק בלבך להיו' לעול בדברי תורה וכל בפשך להיות עמל ויגע לת נפשך בדברי תורה כי כך לדרש של תורה פת בחלת תלכל כו' ועל הלרן תיתן כנגד זה לתר בכל נפשך ליגע לת נפשך וכל מלוך להיות שלת תמום על חיוך להכיח לת התורה בקרן זוית ויעשה החסך ומתן עיקר והתורה שפל לילך לפיכך כמו שעשו הדורות הרלשונים זה וזה מתקיים בידם ולזה לתר שהיה הדברים הלילה על לבבך להדבר תמיד בלבבך כדברי תורה ולת בדברים בטלים שפיו והכתוב בעצמו לת רלה לסתום חלת לפרשו ות"ז לתר כל הנ"ו

שָׁחָטְאתִי שָׁעִוִּיתִי וְשָׁפַשְׁעָתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ: וְהֵם עוֹנִים אַחֲרָיו בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

סוכה פרק לולב ערבה

תָּנוּ רַבָּנָן בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים גְּדוֹלָה גְּמִילוּת חֲסָדִים יוֹתֵר מִן הַצְּדָקָה צְדָקָה בְּמָמוֹנוֹ וּגְמִילוּת חֲסָדִים בֵּין בְּגוּפוֹ בֵּין בְּמָמוֹנוֹ: צְדָקָה לֶעָנִיִּים גְּמִילוּת חֲסָדִים בֵּין לֶעָנִיִּים בֵּין לַעֲשִׁירִים צְדָקָה לַחַיִּים גְּמִילוּת חֲסָדִים בֵּין לַחַיִּים בֵּין לַמֵּתִים:

קדושין פרק ראשון

כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת מְטִיבִין לוֹ וּמַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וְנוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ: וְכָל שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת אֵין מְטִיבִין לוֹ וְאֵין מַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וְאֵינוֹ נוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ: כָּל שֶׁיִּשָּׁנוּ בְּמִקְרָא וּבְמִשְׁנָה וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ לֹא בְּמֵהֵרָה הוּא חוֹטֵא שֶׁנֶּאֱמַר וְהַחוּט המשלש

וזומר לת תלכל למתן יטב לך ולבניך ומה הדם שבפשו של דלם קנה בהן הפורס מהני מקבל שכר גדל ועבירות שבפשו של דלם מתמוה להן הפורס מהן ע"ח כ"ו מיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו על סוף כל הדורות ר' חנני' בן עקבי' תוס' רבה קד"ב

לזכות

הַמְשׁוּלָּשׁ לֹא בְּמֻהָרָה יָנָתֵק: וְכָל שֶׁאֵינוֹ לֹא בְּמִקְרָא וְלֹא בְּמִשְׁנָה וְלֹא בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ אֵינוֹ מִן הַיְשׁוּב:

כתובות פרק ראשון

תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כְּפָנֵי מַה אוֹזֵן כְּלָה קָשָׁה וְהָאֲלִיָּה רַכָּה מִפְּנֵי שֶׁאִם יִשְׁמַע אָדָם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ הָגוּן יָכוֹף אֲלֵיָּא לְתוֹכָהּ:

תָּנוּ רַבָּנָן אַל יַשְׁמִיעַ אָדָם לְאָזְנָיו דְּבָרִים בְּטֵלִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן נְכוֹוֹת תְּחִלָּה לְאֲבָרִים:

פרק אלו דברי חן חלוקין

רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר רַבִּי אוֹמֵר הָרֵי הוּא אוֹמֵר רַק חֲזַק לְבִלְתִּי אֲכוֹל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנָּפֶשׁ וְאוֹכַל: לֹא תֹאכְלֶנּוּ לְמַעַן יִיטַב לְךָ וְלִבָּנֶיךָ כִּי תַעֲשֶׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה: וְכָאן אִם הָדָם שֶׁנַּפְשׁוֹתָיו שֶׁל אָדָם קָצָה טִמְּנוּ הַפּוֹרֵשׁ מֵהֶן מְקַבֵּל שָׂכָר גָּזֵל וַעֲרָיוֹת שֶׁנַּפְשׁוֹתָיו שֶׁל אָדָם מִתְאַוֶּה לָהֶם וּמַחֲמִדָתָן: הַפּוֹרֵשׁ מֵהֶם עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁיִּזְכֶּה לוֹ וּלְדוֹרוֹתָיו וּלְדוֹרוֹת דּוֹרוֹתָיו עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת:

תניא

לזכות את ישראל הרבה להם תורה ומצות ע"כ לשון הטעמים והוא וכתב בתיקוני מהרש"ו ז"ל דה"ק דמדכתיב נריסף דקרא ומהרתם תמצא שמחד כתלת שהנשבר ומ"ד תעש כלומר כל מקום שנאמר השמר ופן ואל תניח לא"ת ומסיים בו תאבד יעשה לותו הלדם ותי בהם הא לאחד סיוסף ולא עבר וכו' כדקאמר ומהרתם וגו' נותנין לו שכר כעושה מצוה כלהסיים אשר יעשה ולא ר' שמעון בר רבי ואמר לדבר זה מפורש בקרא להשב ולא עשה עניר' דנותנין לו שכר כעושה מצוה שהרי נמצו הלדם כתיב רק חזק גו' ומסיים בו לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחריך הם כך בחייבי כריתות שנפשו של הלדם הנה נהנין גזל ועריות ע"ק כ"ו כו' ע"כ לא אמרם לפיטת ר' שמעון בר רבי דשכר להבי דרשא דכל היוסף ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כו' זה גלאר מקרא דגבי דם ות"ל דייתר לן הבי קרא לאשר יעשה הלדם וחי בהן ולא נריך להבי דרשא וע"כ נריך לפרש לפיטתך לדרשא אחריני ללאר הא לאחרו רז"ל דעל כל עבירות שבתורה יעבור אותם ולא יהרג לפום הבי סברא ג"כ יוכלת ליפטר מקרא ולא קשה מידי קושית מהרש"ו דמתחילה לאר ומהרתם שהוא לשמו' שלא לעשות עבירה וחייבו נשא ולא תעשה ולת"כ לאר אשר יעשה אותם ר"ל שרשות לת לעשות עבירה אלא וחי בהם הייבו ללאר דיעבור ולא יהרג בכל עבירות שבתורה לבר מהני תלת ע"ז ג"ע וש"ד ולת"כ אכת הבי סברא דשיט"ר שמעון בר רבי דמייתי בכל מלאר הבי סברא דבכל עבירו' שבתורה יעבור ולא יהרג דלת"כ לייתר לן הקרא לאשר יעשה אותם וחי בהם וכיון שכן הוא שפיר חשבינן התירן הנשי שהוא לשר לאו עשוקין הן דבכל נפשך אקי רק לבני תלת ע"ו וג"ע וש"ד דווקא ולא בשאר עבירות ובכל מלוך אקי לכל עבירות דמוכח עבשיו מכח סיעת ר' שמעון דללאר אין הקרא לאשר יעשה אותם וחי בהם דבכל עבירות

יעבור ואל יהרג ולכך לאר בכל מלוך היינו ממונך ולא בנפשך ומהיל לת קשה מידי אם נאמר בכל נפשך לאר מלוך התיר דבשביל הוא התיר לשר נמקומו אם בגמ' ול"ל הרי לאבוד' למכתוב בכל נפשך ובכל מלוך כי יש לך לדם שגופו חביב עליו ממונו ויש לך לדם שממונו חביב עליו יותר מגופו וסבר"ו מייתי לך בריית' דמסכ' כ"ב פרק רחטון וז"ל תנא ר' יהודה לאר גדולה צדקה שמקרבת הגאולה שנאמר שמרו משפט ועשו וצדקה כי קרובה ישוע"ה ונו' מקצ' כזה העולם למה לן למילף דגאולה בשביל צדקה לבדו מקרבת הגאולה הא כתיב שמרו משפט ועשו צדקה משמע דבעינן תרתי ועוד למאן גדולה צדקה מזמע שגאולה ממהרת לאחרת ולא מזכיר כי מכיוהו שהיא גדולה ממנו לאר להבי סבר לכתבינן ת"ש להבי בריית' קקי לאכרייתא לעיל דמ"ש סוכה דתמן הניחן גדול ג"ח יותר מן הצדקה שג"ח הוא בין בגופו ובין בממונו וצדקה היינו אלא בממונו ובא להבי בריית' ללאר מצינו לפעמים שצדקה גדולה מג"ח כגון נבי ג"ח שהיו כעשה אלא בגופו ולא בממונו וצדקה הוא לעולם בממונו ולא בגופו ויש לך לד' שממונו חביב לו יותר מגופו ת"ש כאן הדם כזה שממונו חביב עליו מגופו אלא מג"ח משכחת לפעמים שצדקה גדולה מג"ח וכ"ג כתיב לצדקה שמקרבת את גאולה מש"ה נג"ח לא מצינו שום קרא שמקרבת הגאולה ובכה לאר שהבריית' זו מלמד לנו הבי סברא דיש לך לדם שממונו חביב עליו מגופו ממילא לא קשה מידי הבי קושית' לאר בלאר בכל נפשך למה לאחר בלאר מלוך ועל כרחך סברא לפיכך יש לך לדם שגופו חביב עליו ממונו וכל זה לא נריך דוקא לעלמא כן הוא לעלמא דשם סוכה מוכיח דכן הוא קקי ליבי' להבי סבר' התירן בפיקוח נפש לכל לפרש הבי קרקי את נפשך ואת מלוך כלל בגופו וממונו להפסוק זה מדבר בענין הקדנות שהוא בגופו וממונו

כי

כי עיקר מעלת הקרבנות שהדם יחפה במחשבתו על שהוא
עצמו יקריב במקום הקרבן וכיון שמהרהר כך בליבו הק"ב
מעלה מחשבת לבו כמעשה ומעלה עליו כילו הקריב את נפשו
וע"ז אמר הכתוב לדם כי יקריב מכם
יקרב וק"ל היכי המקום יקיים בגופו
ובממונו בגופו דהיינו שהרהר עולה
כמעשה ובממונו כמשמעו וע"ז אמר
כלן הכתוב והחפת את ה' אלקיך בכל
לבבך דייק' היינו בלב שתהרהר בלבך
שתה בעצמך הוא המקריב וזו יקויי'
לך בכל נפשך ובכל מאודך ובדי שלא
נטעה לומר שיעשה הדם בחמת כן
להקריב את עצמו נפשו כמו שעשה
יפתח והוא בחמת מכעי תלת שעלו
שלא כהוגן כמאח' דר"ל וז"ל הכתוב
והי' הדברים האלה אשר אנכי מצוך
היום על לבבך דייקי ר"ל שתהרהר כן
בלבבך והכתוב מעלה עליך כילו
קיימתו בכל נפשך ובכל מאודך ושמח
תאמר הא תינח בזמן שבית המקדש
קיים אבל בזמננו שאין לנו לא מקדש
ולא קרבנות היך יקויי' ענין זה וזה
אחר ושנית' לכניך ר"ל שתלמד מעשי'
הקרבנות כזה מעלה עליכם כילו
הקריבו את עצמכם וכאשר הוכח
התעמד היום לתפלה כסדרן וק"ל
לפום הא' פירושו לא קשה מידי הא'
קשיי' ללעיל דאם כאחר בכל נפשך
אמר כאחר בכל מאודך והכי כדי
להודות לן הא' פירושו דאת נפשך
שיתי הא' בריירתא דמסכת מנחות
וז"ל כאחר בעולת בהמה דאם דיח
חותם בעולת ... ניחוח וניומתח
אחר דיח ניחוח לגמרי לאחר במרכב
לאחר המעשה ובלבד שיכוון את לבו
לשמים וכאן לכאורה שעמת בעי דאחר
העיון שנדע הכתוב הכוונת לנו
לשמים דוקא בקרבנו הרי כל האמו'
לריך כוונת לאחם לפירושו דילן יתפרש ע"פ אשר פרשנו ע"פ
בל נפשך ובכל מאודך דייקו הקרבנות שהם נפשך ומאודך
ובתיר ומיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום שיהיו
הדם בלבבו כילו הוא עצמו הקרב לקרבן וזו מעלה ק"ב

בבא בתרא פרק ראשון

תַּנְיָא רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר גְּדוֹלָה צְדָקָה שֶׁמְּקָרֶבֶת אֶת הַגְּאוּלָה שֶׁנֶּאֱמַר כֹּה אָמַר יְהוָה שִׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוֹבָה יְשׁוּעָתִי לָבֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת: הוּא הָיָה אוֹמֵר עֲשָׂרָה דְּבָרִים קָשִׁים נִבְרְאוּ בָעוֹלָם הַר קָשֶׁה בַּרְזֶל מְחַתְּכוּ בַּרְזֶל קָשֶׁה אֵשׁ מַפְעֶפְעוּ אֵשׁ קָשֶׁה מַיִם מְכַבִּים אוֹתוֹ מַיִם קָשִׁים עָבִים סוֹבְלִים אוֹתָן עָבִים קָשִׁים רוּחַ מְפַזַּרְתָּן רוּחַ קָשֶׁה גּוּף סוֹבְלוֹ גּוּף קָשֶׁה פַּחַד שׁוֹבְרוֹ פַּחַד קָשֶׁה יַיִן מְפִיגוֹ יַיִן קָשֶׁה שִׂנְאָה מְפַכַּחְתּוֹ וּמִיתָה קָשָׁה מִכְּלָם וּכְתִיב וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת:

מנחות פרק הרי עלי עשרון

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי דִּכְתִיב זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת חַטָּאת כְּאִלּוּ הִקְרִיב חַטָּאת וְכָל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת אָשָׁם כְּאִלּוּ הִקְרִיב אָשָׁם: נֶאֱמַר בְּעוֹלָה דְּהָכָא אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ וּבְעוֹלָה דְּהָעוֹף אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ וּבַמְנָחָה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לוֹמַר לָךְ

אחד

כוונת הבריירתא וזה נמנו תנא לומר אחר פרשנו ע"פ הא
בן עזאי בא ורואה מה כתיב בפרשת קרבנות ס"ל נאמר בו לא אל
ולא אלהים שהוא מדת הדין אלא ה' שהוא מדת הרחמים שלא
ניתן פתחון פה לבעל דין לומר הדין מדת

הדין

אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט
וּבִלְבַד שֶׁיְּכַוֵּן לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם :
תַּנְיָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי
בּוֹא וּרְאֵה מַה כָּתִיב
בְּפָרְשַׁת קְרְבָּנוֹת שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בָּהֶן
לֹא וְלֹא אֲהֹלַי שֶׁלֹּא לִיתֵּן
פִּתְחוֹן פֶּה לְבַעַל דִּין לַחֲלוֹק :

אהלות פרק ראשון

הָאֲבָרִים אֵין לָהֶם שִׁעוּר
אֲפִילּוּ פְּחוֹת
מִכְּזַיִת מִן הַמֵּת : וּפָחוֹת מִכְּזַיִת מִן
הַנְּבֵלָה : וּפָחוֹת מִכַּעֲדָשָׁה מִן
הַשֶּׁרֶץ מְטַמְּאִין טוּמְאָתָן מָאתַיִם
וְאַרְבָּעִים וְשִׁמּוֹנָה אֲבָרִים בָּאָדָם
שְׁלֹשִׁים בְּפִסַּת הָרֶגֶל שִׁשָּׁה בְּכָל
אֶצְבַּע עֶשְׂרָה בְּקוּרְסֹל שְׁנַיִם בְּשׁוֹק
חֲמִשָּׁה בְּאַרְכֻּבָּה אֶחָד בְּיָרֵךְ
וּשְׁלֹשָׁה בַּקְּטַלְּרִית וְאֶחָד עָשָׂר
צְלָעוֹת שְׁלוֹשִׁים בְּפִסַּת הַיָּד שִׁשָּׁה
בְּכָל אֶצְבַּע שְׁנַיִם בְּקָנֶה שְׁנַיִם
בְּמַרְפֵּק אֶחָד בִּזְרוֹעַ וְאַרְבַּע בְּכָתֵף
מֵאָה וְאֶחָד מִזֶּה וּמֵאָה וְאֶחָד מִזֶּה :
וּשְׁמוֹנָה עָשָׂר חוּלְיוֹת שִׁבְשִׁדְרָה
תִּשְׁעָה בְּרֹאשׁ וּשְׁמוֹנָה בְּצַוָּאר
שְׁשָׁה בְּמִפְתַּח שֶׁל לֵב וְחָמִשָּׁה
בְּנִקְוִבְיוֹ

הדין לחלוק על זה לומר מה טיבו של הקרבן זה הרי לפי תמית
הדין הוא יתחייב תלמיד כשבא תמית ומעמד ומעמיד
תימות לכן כתיב לה' ולומר שהקב"ה מושך עליו רחמיו ומתן לו
תימות כשבא הוא הקרבן הייתה ע"י מחשבתו שעולה למעלה
כמעשה הרי מפורשים הדברים בפרש
ובכלל שמיני בריתות נלמד התירץ
השמיני על קומי' לעיל : התירץ
התשיעי יתבאר לן מכח הלי בריית
דמים' לחלות וז"ל הלויכרים וכ' וקל
חמיר ומזיל מספר כל הלויכרי שבשל'
ג"ל מלתייס וארבעים ושמונ' לויכרי
בלתם שלשים בפיסת רגלי' כו' וכתבו
רז"ל הענין למכון לויכרים הם רמ"ח
כנגד רמ"ח מצות עשה ושנילן כן
שס"ה כנגד שס"ה ל"ת עיין לקמן
שפרשתי למצות עשה הן מס' דרחמי
ומצות ל"ת הם מס' דלויכ' לקיין
כנידין ולכך הן שס"ה כנגד שס"ה
ל"ת עיין לקמן במעמד דיום הכיפורי
הלויכרים בתורך וזהו הפירוש בכל
עצמותי תאמרנה רמז על רמ"ח
לויכרים שבה הם כנגד רמ"ח מ"ע וזהו
ג"כ הכוונה בלתן ושפחת את ה' אלהיך
לקייים רמ"ח מ"ע ושס"ה מצות ל"ת
בכל כחכך דייקת רמ"ח לויכרים שהן
רמ"ח מצות עשה ושס"ה ל"ת כנגד
שס"ה נידין וז"ל לפום הלי דרש לא
קשה מידי דהם נאמר בכל כחכך למה
נאמר בכל מאודך ואם נאמר בכל
מאודך למה נאמר בכל כחכך אלא
לא כתיב הכא בכל מאודך אפילו מוטל
את ממונך והלי בכל כחכך לא כח
נלמד כלל אפילו מוטל את כחכך רק
כפי שער פירשנו למעלה לתרוצו על
רמ"ח לויכרים כנ"ל הרי לך דלויכרים
מלוכרים בלה ליטד בכל כפי בריית'
לפורות כל הני תלשה תרוצים ודוק :
ואמנם עדיין יש לבעל הדין לחלוק
ולומר דלמה צריך כל הני פירוצי' על הלי קרא דלת כחכך וכי לא
לי לנו בפירש הרמצון שער מקורא בסדיית כבריית נלמד את
כחכך אפילו מוטל את כחכך ואת מאול' לפי מוטל את ממונך מאי
תימרת מכח הקופיא דלא נאמר בכל כחכך הוא תברי"ר ע לגזירות

במה שהצריך בלחוד לרמז שהק"ב מעמיד את הלמד תחילה
ואח"כ הבמה ולכך נאמר בכל כחכך ואח"כ בכל מאודך
ללמד לפילו בסכיכין בנוף תחילה ואח"כ במחוזו חייב לתתה לקבל
עול מלכות שמים בלהבה ולפקוקי יוסיפת רמ"י דילוף מלכתיב
במלכים בשמה תחילה וללמד לדין
בעל הרחמים פוגע בכפשות תחילה
לנוף לדרבה שיטת ר"ע הוא להיכן
ורלי' לדברו מלכתיב לחור וקדם
נרתני ללמד דקדם לפרעות ואח"כ
בשמה וז"ל קשה מלי ליטרך בכל
הני תרוצים לאוקי הדבר מילי
פשוטי' וכדי להסתיק השואל הזה
מייתי לך בריית לחריתך למיכ
כלם ומתוכו תתבאר לך יסוד
פלוגתייהו אשר יסבן פה בין התירץ
של ר"ע לכל הני תירוצים דילן אשר
תרגו לשיטת כל הני בריית כי
הוכחתם ורלייתם הוא מכח בריית
הזה דמ"ם נלה וז"ל לחר ר"ל מזוז
ר' שמעון בן מנסי' לחור ויבן הלהים
לת הלוע לשר לקח מלם שלקעה הק"ב
ויביאה ל' לדם מלמד שקלעה הק"ב
לחוה ויביאה לל' לר' מכן בכרכי
היס קורין לקלפתה בניית וכתב
בעל חדושי מהרש"ל שזהו סוד כמ"ש
פרקוף היה לחילו הוא סוכר כמ"ש
דזכה היה ר"ל לטרוך לחר ויבן
כפשוטה דבכח לבנין ומכח ליה לחר
דרשת שקלעה כללה וכן הוא בבריית
בגמרת פרק הרואה · וקשה מכלי
לרז"ל דפרקוף היה דילמת בחת זכה
היה אל"ל ללמד מלכתיב לחור וקדם
נרתני וקשה הרי לטרוך לחור וקדם
לחידך דרשת לחור למעשה בראשי'
וקדם לפרעות קודם בשמה ג"כ
סבר"ל הוכיח לעצמו מלכתיב בשמה
תחילה גבי מלרים ס"מ לחלת' ללמוד
לחון בעל הרחמים פוגע בכפשות
תחילה וז"ל הכותב בשתר התירץ הרחמן שתירץ ר"ע נמי
מוכרחים לכו לפרש כל הני תירוצים לפרש הלי קרא לחת כחכך
זאת מלוכך כוכבים לחרי' לבל ר"ע פליג בחת לחרי בריית
דרים לקיים דמים' כלה תלת בחת לשתר לטרוך בריית
ללמד

לְמַעַן אַשְׁכִּיל בְּכָל אֲשֶׁר אֵעָשֶׂה וּבְכָל אֲשֶׁר
אֶפְנֶה שָּׁם עַד הַיּוֹם אֲשֶׁר תַּאַסְפֵנִי אֵלֶיךָ
וְתוֹצִיאֵנִי מִשְּׁלוֹם אֶל שָׁלוֹם וְאֶמְצָא חֵן וָחֶסֶד
בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאַי: אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי
סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר
לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל
עַמֶּךָ: אֲדֹנָי שְׁמָעָה בְּקוֹלִי תְּהִיֶּינָה אָזְנֶיךָ
קַשׁוּבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: וְשִׁמַע תְּפִלָּתִי כִּי אַתָּה
שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה: בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

מסדר

סימניות תקן לומר לאחר הנקפה הקטנה
נקפה אחרת וסיים מיוסדת על סדר ואופן
שהיו עושים בזמן בית המקדש רוצה לבאר שהיו בתענית פ"ל
אבני מפתר ככפיסים לבית הכנסת ויושבים ל' תעניות בשנה
בשני על יורדי הים ג' נג' על הולכי מדברות וכו' כאלה בנקפה
דבר יום ביומו. ואפשר שתיקון מסדר התפילות להזכיר מלת
כ' יתבאר כמו שהיו עושים בזמן בית המקדש קיים בנתי
כנסיותיכם' כל' ימים הללו וסם מפרש ואזיל נע"ם לא היו מתענין
אפילו כגון זה אלא שהיו מיוסדים על סדר ואופן שהיו עושים
ו' וכל יום ג' אחי חלום כדכתי' ויהי היו האנשים הירחי' כוחבי' עכ"ל
ורס"ו ז"ל כתב על יורדי הים דכתיב יהי רקיע בתוך המים ונרוץ
להזכיר ולרמוז על הדבר ויקוו המים אלה יוקו ליורדי הים
נג' על הולכי מדברות דכתיב ותרלה היבשה תהיה לחויב יבשה
להולכים אלה יוקו אפילו חיות רעות וזוחלים הדרכים נקיים
כל' על האסכרה כיון דאסכרה בלוה על לשון הרע ולשון הרע
חיתעניד ביום ל' שנאמרו המרגלים' ותחרה לאלעזר בן אהרן וכו'
היינו לשון הרע. לילך לחיות לחיים לאסכרה ומתפללין עליה
אלה תבא. עוד טעם ל' כתב הרב יפה מרלה ז"ל בשם רש"י
דכתיב יהי מאורות מלרת כתיב. וכיון שהוא חסר מחמת מאור'
נא על עוברות דכתיב יבקעו המים בשם חיה. ליתא בירושלמי
דתעניות פ"ל תני שנהדרי גדול' היתה מתענה עמהם וכי שנהדרי
גדולה יכולה להתענות בכל יום אלא מחלקין היו עצמם
על כתי אלות ובכל יום מתענה כית אלה וחוזרין
חלילה עכ"ל. ולכן תקן מסדר המתמדו'
כאלה' ימים הללו תפלו' שו זכר
למה שהיו עושים בזמן
בית המקדש
קיים:

כתר יוסף מעמד ליום שני כתר יוסף כא

לגמל דומה היא וחזור ונקט מפיק לקלס לפרעות וק"ל בסתם
ס"ם כתירץ שלו שתירץ במלת לחל לשון פרשנו למעלה ודוק:

בִּנְקוּבָיו וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִטַּמְּאָ בְּמַגָּע
וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל: אִימָתַי בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם
בֶּשֶׂר כָּרָאוּי: וְאִם אֵין עֲלֵיהֶם בָּשָׂר כָּרָאוּי
מִטַּמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינָם מְטַמְּאִין
בְּאֹהֶל:

שה טרי יוצא דופן

רֵישׁ לָקִישׁ מְשׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן
מְנַסְיָא אוֹמֵר וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים
אֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ
אֶל הָאָדָם: מְלַמֵּד שֶׁקִּלְּעָה בָּרוּךְ הוּא לְחַוָּה
וְהֵבִיאָהּ אֶצֶל אָדָם הָרִאשׁוֹן ובקהלת רבה פרשה

תניינא ס' טוב ללכת גרוס עור וגעשה שושבין להם

שֶׁכֵּן
בִּבְרֵכֵי הַיָּם קוֹרִין לְקִלְּעָתָא בְּנֵיתָא:

ולחזור פשרת הדברים. ופרשת המן. ונוסר על הנקפות כמו
שמסדר במעמד יום רשמון:

בקשה ליום שני

יהי

רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
שֶׁתְּכַפֵּר לִי עַל כָּל פְּשָׁעַי וְתִמְחוֹל לִי
עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי כִּי רַבּוּ מְשׁוּבוֹתַי: לְךָ חָטָאתִי
עֵרִיתִי וּפָשַׁעְתִּי צָרַרְתִּי קְשִׁירַתִּי עֹרֶף וְסַרְתִּי
מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לִי:
אֲבָל אַתָּה יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי קַבֵּלְנִי בִּתְשׁוּבָה
שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ: וַעֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנִי
וְיֹצֵא תְּשׁוּבָתִי וְנִקְנִי מִשְׁגִּיאוֹת וּמִנִּסְתָּרוֹת
וְאַל תְּהִי מִן הַיְּשֵׁבִים אֵלֶיךָ בְּכָל לֵב אֲשֶׁר
לְחָטְאָתָם לֹא תִזְכּוֹר עוֹד: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּצִּילֵנִי מִיֵּצֶר הָרַע וּמִכָּל
עֵרָה וְצוֹקָה וּתְכוֹנֵן מַעֲשֵׂה יָדַי וְתַרְפֵּא אֶת
מַכּוֹתַי וְאֶת מַכְאוֹבַי וְלֹא יִשְׁמַע בְּכִי וְזָעָקָה
בְּבָתַּי וְלֹא שׂוֹד וְשֶׁבֶר בִּגְבוּלִי וְאַהֲבָה מִן יְרֵיאֶיךָ
וּמַעֲשֵׂי רְצוֹנְךָ וְתַשְׂכִּילֵנִי שֶׂכֶל טוֹב מִלְּפָנֶיךָ

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אַדּוֹן הַבַּל וְשַׁלִּיט בְּעוֹלָמֶךָ וְהַבְדָּלָתָ לְכִסְאֲךָ הָעֶלְיוֹנִים בְּיוֹם זֶה כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּבְדִּילֵנוּ וּלְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מִכָּל חֵטְא וְעָוֹן וְאָשְׁמָה לְכָל חֶבְרָתֵנוּ וְתַבְדִּילֵנוּ מִן הַחוֹעִים וְתִתֵּן לָנוּ מְהַלְּכִים בֵּין הָעוֹמְדִים לְפָנֶיךָ: וְתַצִּילֵנוּ מִדִּינָה שֶׁל גֵּהִנָּם וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּצִּילֵנוּ וּלְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מִשְׁטִיפַת מַיִם וְהוֹלְכֵי יַמִּים וְעוֹבְרֵי נְהָרוֹת תַּצִּילֵם מִנַּחַשׁ שׁוֹל שֶׁל יָם וּמִשְׁבּוֹלֶת מַיִם כְּדִכְתִיב כִּי תַּעֲבֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי וּבַנְּהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּךָ כִּי תֵלֵךְ בְּמוֹ אֵשׁ לֹא תִכָּוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר בָּךְ: וְתַצִּילֵנוּ וּלְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מִסַּעַר הַיָּם וּמֵהֵיזֵק הַיַּבֶּשֶׁת וְאַנַּחְנוּ וְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּכְלַל הָרַחֲמִים כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה: בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

ליום שני

רבון העולמים הלוא נתתי להתודות לפניך על כל חטאתי ידעתי מעין כי כח להתודות על כולם לפי שחטאתי לפניך בדברים הרבה חטאתי בשוגג ובזדון בלאוים ובכרת ובמלוי חטאתי בח"ע ובכ"ת חטאתי במלקות ובכריתו' חטאתי בחרבע מיתות ב"ד חטאתי בכל התורה כולה חטאתי בכלות ובפרטות עברתי מלא"ף ועד תי"ו ועשיתי כלולות גדולות ועל כל העבירות גדולות הללו מזכרתי לפניך מביתי ומלמתי עליהם כמה פעמים בכעסתיך עד שכלמתי מלספור רוב סמון ימי חטאתי ואין אתקם מחילה על דבר שאין לו סוף ותכלית אם נתתי לפרט חטאי אספרם מחול ירבון אבל נשבעתי על גודל רחמיך וחכיונותיך שאתה כותן יד לפושעים ומורה להם דרכי התשובה בעבור שיעזבו מדרכם הרעה ותקבלם ברחמים לשיתם מקובלים ותכובים לפניך ולשיתם זוכים לחיי ע"ב על כן נתתי לפניך ה' אלהי ואדני לכותי בגוף כלכה ובפל ורוח בפברה והכבי מפיל תחינתי לפניך להורות לותי דרכי התשובה ולהעלותי חטומת' לטהרה ולהודיעני סדרך אשר בה אתקדר לעשות רצונך שאתה אלהי סליחות ואתה חפץ בתשובתם של רשעים ואין אתה חפץ בחיתתם לפיכך אני מבקש לפניך מחילה וסליחה וכפרה והכני מתביים וכלם על העבירו' שעשיתי והכה פשפשתי במעשי ורציתי את כל עניינם מקולקלים והכני מתקרט מהם מחעשי

תדעה גזולה כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על ירך נטשתי וכלמתי כי נפלתי תרפת נעורי ואחרי התרטה הכני עוזב לותם עזיבה נמורה כחמור יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו ואחרי העזיבה הכני מתודה כפי כתי בכתוב מודה ועוזב ירוחם ואחר העזיבה והודוי הכני מתביים מהם ומקבל עלי שלא אחטא ולא אחזור בהם ולא אשוב עוד להכעיסך ולא אעשה עוד הרע בעיניך בכתוב שם פעלתי און לא אוסיף ועתה ה' אלהים נראתיך הרבים פתח לי שערי ג"ע והוליעני דרך החיים והדריכני לדעת סוד הוילוי והתובה והסולחה והעמידני על כאן כדי שאוכל לכוף את יצר הרע ותן לי תקוה טובה ואחרי' טוב והניחני מלין הקשה ומפתח של ניהנם ועשה עמי כגודל חסדיך למען עזותי והחייני לעולם הבא ופתח לי שערי תן ורצון ורחמים ממים והודיעני דרך שאקיים דרכי הטובה ותהיה תמיד עמי והיה זוכה לעמוד בהיכל המלך בהיכל הרצון תמיד תן המקום העליון רצון מחילה וסליחה וכפרה ורחמים גדולי ורחמי העליון ותן יתלבנו כל הכתמים שבהחירו עוונותי:

אנא על עליון הגומל חסדים טובים גמול על עבדך ואתי ותפיק רצון מה' ותוליחני למרחב ותן לי חלק וכחלה עדות וכרמים ברחובות הכפר ומשקה לותם מי"ג מדות מאכיס שמן לפרסמון ותו לוכה לשתות מן המים החיים היוצאים דרך ע"ב נפרים הנקראים חסד והניחני מן הלא הגדולה החוללת הנמשכת מ"ב כתיבות הספרת והחולכת כל מיני לם הנמשכת מהכרי לם וטופלת על לם הרשעים:

אנא ה' מחול לעוונותי וזכני לתת לי פלר תחת לפר ותוב להיות מן כת ידיך הנלחר בהם ישראל אשר בך תתפאר והכן לבי ומעגלי ומצעדי לעשות הטוב והישר בעיניך ותעמוד קיים בתמונתך ותתקרב לעבודתך ותזכני בבני מי הדר לזמן מסיחך ותתעסף בעטיפת ידים ורגלים והיוכיר כנף על עבדיך וחכני לאור באור הגנוז שנחמר בו וירא אלהים את האור כי טוב והוא גנוז וזמון ונסון לצדיקים ככתוב אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה והיה זוכה לתת נדקה דרך הדורש הדל כמו שכתוב ודעו לכם לנדקה:

אנא המלך יושר בכללת עם המלכו"ת כתיבך תזכני לחזות בנעות ה' שתן הגדול והנקר בהיכלך ותזכה לשם הגדול שתן לו נקבה ותזכה לחיי העה"ב כי יעבנו ה' אלהינו כי כפי גודל תרפתינו וכלימותינו וחטאתינו ועוונותינו וכפשעינו גודל רחמיך וחסדיך לפליחותיך כי קרוב אתה לכל קוראיך בחמת ובתמים ובלב שלם ויד פתוחה ויחיך פשוטה לקבל שבי על כן תנה עבדך את לבו להתבונן לפניך בחיעוט דברי בקשה ותחנה וזוכה ברוח כשברה וכפה שפלה לתת לי תפלת תכם תמים ותלחי כי יעבנו ה' אלהינו תחנונים הם תכונים' ותלמדיך הם תלחי שב' ויחיר לחי לתעבד כל טובי על פניך וקרבתי בשם ה' לפניך וחכותי

וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם ׃ ה׳ שמעה ה׳
סלחה ה׳ הקשיבה ועשה אל תאחר למענך אלהי כי שמך נקרא
על עירך ועל עמך שמה נפשי לתחנים לפניך אל חי מתי תנח ותרחם
פני תלחים ה׳ בשלות שמעה תפלתי החזיבה אלהי יעקב סלה גם
כבור תנחה בית ודוד קן לה אשר שתה לחרוחים את מוזחותיך
ה׳ בשלות אלהי ואלהי שמעה תפלתי ה׳ ושועתי החזיבה ל דמיתי
לך תחרש כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי ׃ תלחים שמעה
תפלתי האזינה לתחרי פי ואתה ה׳ אל רחום וחנון ארך אפים
ורב חסד ואמת תלחים ה׳ חילי ׃ ויסף רגלי כחילות ועל במותי
ידריבני למנצח בנגינותי ׃ מן המצר קראתי יה ענני במרחב
יה מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו לא
החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא ׃ שיר המעלות אשא עיני אל
ההרים מאין יבא עזרי ׃ (רוח עתי"ק קדי"ש עת רי"ם אש חיו"ת ורע)
עזרי מעם ה׳ עושה שמים וארץ ׃ (רז"ל דיחו"ל לת) אל ורח
נדיקים כאור כוגה הולך ואור עד נכון היום ׃ פלוג"ת תת דם"ע ערי
ואני תפלתי לך ה׳ עת רצון אלהים ברב חסדיך ענני באמת ישעך
קץ תת דרע"ת ותת הכה לא יכוס ולא יתן שומר ישראל ׃ נטי"ו
דל"ת לא דם"ו ות עי"ן פקי"ד תת הכה עין ה׳ אל יריאיו למיחלים
לחסדו ׃ עיב"ן טב"ח סוד ודד לפניו עוז וחדוה במקומו ׃
חוו"ת לת דעי"ן כי כי עמך פסליחה למען תורת ׃ חוט"ת חנון
ורחום ה׳ ארך אפים ורב חסד ואמת ׃ תריבת דתל"ת פת בחור פני
אליך תיים ורבוכו כעב אליהם ׃ רז"ל דאל"ה ות פין כי ש גדול ה׳ ואלך
גדול על כל אלהים ׃ רז"ל דאל"ה ות אשרי העם יודעי תרועה
ה׳ באור פניך יהלכון ׃ רז"ל אלמי"ות אות פני"ם דעתיקא כשמן
הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו ׃
מיקוקא דיקנא דאפא רא"ל בתיקו"ת כי אי"לתא אשרי העם
שככה לו אשרי העם שיי אלהיו ׃ כי שומע אל אביונים ה׳ ואל
אסיריו לא בזה ולא שיקץ שכות עני לא הסתיר פניו ממנו ובשועו
אליו שמע ׃

רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי אלהי ישראל
שתקבל ברצון את תפלתי ותפלת כל עמך ישראל ותטה
ותעבי ותתן לי מגן ישעך ותעותי עוז ותרצני ותכניע כל לוחיי
תתי ותקים עלי לרעה ותתן לי טוסר וכבוד ותגדל
שמי על עולם ותזכנו לחיי עולם הבא ותחכימנו בתורתיך ותקבל
לבור מלפניך ולהיר פניך על עבדיך ושופטיך בחסדיך ׃ יהיו לרצון
אמרי פי והגיון לבי לפניך ה׳ צורי וגואלי ׃ שמעה תפלתי ה׳
ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש כי גר תושב ככל
אבותי ׃ רחום וחנון ה׳ ארך אפים ורב חסד ׃ מי אל כמוך נושא
עון ועובר על פשע לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ
חסד הוא ׃ יסוב ירחמנו יכבוש עונותינו ותשליך במצלות ים כל
חטאתינו ׃ תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת
לאבותינו מימי קדם ׃ ברוך ה׳ יום יום יעמס לנו האל ישענו סלה

אלינו ויחונן ׃ פסתים ישח ה׳ פניו אליך ׃ פסת"ם ויסם לך
שלום ׃ דיוכבי"ם לאל"ה נורא קדוש תגילני מצרה ׃ אנק"ת
"פשעי סלחה תרחמני מטובך ׃ פסת"ם פתח סליחה פותח
"סחכני ישח מתנותיך ׃ פספסי"ם דרוש יודעי ויעוזך
"נורא סחכני ישע מכתך ׃ דיוכבי"ם אליך נפשתי קולי
"תשמע מסמים ׃ אנקת"ם פתח סליחה תפתח מחרה ׃
פסת"ם כוזה סלח פשעי סעדני יוצרי מחנן ׃ פספסי"ם
"דרך יושר ואחת "כחני סוכתי יבוסו "משברה ׃ דיוכבי"ם׃

אנא "נחם "נבורתך חב"ג "ידך "תלבש "ערי ית"ך
"קדוש "רחה "עוני קר"ע "שגבני "טהרני "כח
"שון "כעיותי "גחולתך "דרשתי נג"ל "יחוד "כבוד "שמך
יכ"ם "כלקחך "שהר "רוחינו בט"ר "נלקחך "תמהר
"גחולתינו את"ג "חסדיך "קדמתי "ברוב חק"ף "טוביך
"כשעתני "עליך "שפ"ט "יוצרי "גחולתך "לבב יג"ל "פי "זכר
"קדושתך כו"ק "סותתי "קבל "ושמע שק"ו "כעקתי "יושב
"תהלות בי"ת ׃

אנא "נורא "קדוש "תרבה "מחילתיך לנקת"ם
"כשעתנו "סלחה "תגלגל "מדותיך פסת"ם "פתחי
"סליחה "פתח "סלח "ישע "מנחיך כספספי"ם "דרוש "ויעוזך
"כח "סמוך "יחד "מתנותיך דיוכם "יש "יחיד "כשקיפה "וכשב
"כשב יבו"ם "סכיכתך "דרשתי "יהל שד"י "כנוכך "ושמך
"זכרתי "וכך כו"ו "בטחתי "מרוש "וקדוש "כי "סבבוני
"זרים במוכם"ו "כתרוני "והדריכוני "זכרני "והגילני כוו"ו ׃

אנא מביר יעקב על מחל למען שמך המיוחד הזה שבא
נודעת על ידי עבדיך הנביאים יחל נגי לירחה את
שמך למען לא תחטא לך ׃ אתה הוא שמשיע לא קת ת"ם ושמרת
לותו מכל חיזק וגזל והתרת פס"ת יל"ך לתת מזונותיו ונתת לו
מלבושים כפי יוקר הטובה ושעשית עם ישראל ניסים וכפלאות וכן
בחפי לבקש ממך שתשמע תפלתי ותאזין תחינתי ותקשיב שועתי
ותתיר לי פסח יוקר להיות מזונות מכאן ביתי מזומנים לפני קודש
שכלטרך לפה ותשמור לי היום וכל יום ויום מכל דבר רע ומכל
כעס רע ומכל רוח רעה ומלבושים וחלאים ושוכיים ושוכיי׳ ומחיות רעו׳
ומכל חלחים רעים ותשמע נעקתי ותפלתי ותזמין פרנסתי לפני
קודש שכלטרך לפה ומלבושים כפי דרך הטובה ותעשה עמי
ניסים לטובה בכל עת ובכל רגע ובכל עונה למענך ולמען כסא
כבודך ותגדיל שמי על עולם ותכני ושמע תפלתי כי אתה שומע
תפלת כל פה לת"ם ׃

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי לחון הכל ולסלוח
בעולמך כסא כבודך מלא העולם כשם שהפלת
כסא כבודך ביום זה בין עליונים ובין תחתונים כן ברחמיך
הרבים תפגיעלנו ולכל עמך בית ישראל מכל חטא ועון ותסמח
ולכל חברתינו ותפגיעלנו מן מתעים ותתן לנו מהלכים בין

כשיומים תלוי לפניך ותגילנו מדיבה על ניסים ברחמיך הרבים תגילנו ועל כל עמך ישראל ממשפת מים ומגלי יומים תגילם
מאחשוול על יס ומשיבולת יום כיפר שפלמר כי תעבור ביום לקץ לקי ובכרות לא יפשוך כי תלך נחו גם לא תכוה ולהבה
לא תבער בך וחלק משלות לבני לטובה ומלכיך מלכנו דיוקם על תשיבנו כי לא תה שומע תפלת כל פה ברוך אתה ה' שומע
תפלה: ואת"כ יאמר ע"כ פסוקים: ואח"כ יאמר על גיסים ברחמיך הרבים תגילנו ועל כל עמך ישראל ממשפת מים ומגלי יומים תגילם
יה"מ וכו' יוצרנו יאמר ברחמים כשם וכו':

מעמר ליום שלישי

ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים גו' הנה בריכן לנו לפרש המשך כל אלה הפסוקים ואחריהם יתחבר המשך הפסוקים שבכולם ביחד ויקבץ ה' לארצנו ובפ לפרש המשך הפסוקים שבכתובי' בתהלים וז"ל מזמור לאסף וגו' וגם לחברם כל אלה הפסוקי' על מעשה יום שלישי שלפנינו ומקרות אלה צריכין למדרש נפלא על הפסוקי' ליום ולפני פנינו על פסוקי' למעשה יום שלישי ותו צריכין לנו לפרש כל סדר התלמוד אשר סדרו לנקון המעמר כל פני בריותיו דוקק ולא ולית לאתר' ביום השלישי דוקק ולכלומיש אין לשום אחד מכל בני בריותיו שייכות ויחוד לא שייכ ולא מקבלת ליום שלישי וז"ל טעמא בעי סדרן ביום השני דוקק ולא ולית ותו לישנא דסדר המעמר ביום ב"ש ולא כבית הלל ביום ב"ש ולא כבית הלל וקשיות טעמא בעי ובודאי לא לחנם סדרן המעמר בסדר זה אם לא שטעמו ומקורו עמו ובפשטי תנא לקמן בס"ד שכל אלו פסוקים וכל בני בריותיו יתחברו חדא ב' תברתם וכולן הולכין ומסובבין ב' מקום אחד למעשה יום שלישי ולפך סדרן לחברם דוקק ביום השלישי ולא ולית ואח"כ יאמר ויקבץ אלהים את המים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב: ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן: ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב: ויהי ערב ויהי בוקר יום שלישי; נביאים יואל ב' ויקבא יהוה לארצו ויחמול על עמו: ויען יהוה ויאמר לעמו הנני שולח לכם את הדגן והתירוש והיצהר ושבעתם אותו

מעמר ליום שלישי

תורת ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן: ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב: ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן: ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב: ויהי ערב ויהי בוקר יום שלישי; נביאים יואל ב' ויקבא יהוה לארצו ויחמול על עמו: ויען יהוה ויאמר לעמו הנני שולח לכם את הדגן והתירוש והיצהר ושבעתם אותו

הוה למפיק הלי עין פרי להלי דרשת דוקק ולא לאיתך דרשת של ר' לעיזר דמפיק מהלי קרא דעזר פרי בא ללמד דבפשרי בברא השלם וברא' דכוותא דיה"ל היה לתרץ קושי' מעמ' דלעיל דן מק"ם את כל ה' ביום רבעון שבת לשלם והלא דין קטן הוא ולמניינו מקטן הוא לגינו בר עוכדין בר"ד של טעה עד י"ג שנים ובר"ד של מעלה על בנך בנים ולכך מתרן דמעשה ברחשית בקומתן בכרו ובדעתן בברו ולא היה דין קטן דטעות מלי למין קטן בר דעת הוא משל"ה מעשה ברחשית כולן לדעתן בקרו ובני דעה היו בשעת בריאתן כמו בגדולתן ודעת ר"ח דפליג לדידי' יש תירץ לחר במפרשי' כי מצר סדין בחשת היה פשוט לפי שהי' קטן לך לפי שהיה מצוה לשנותם לגינו בק"פ למיגדר מלתא וסבירא ליה פלמד מהלי קרא את לעשות לה' לפיכך תורתך כמו שגינו בבר בכרמל מקרא בבחה מצוה את לעשות לה' הפרו תורתיך וכן פירש רש"י בברכות ולפיהלי לקמן בלבמים מותר לעשר לפף על פתוחך כדי לעשות נדר ונדבה לתורה ולמלד מהלי קרא דלא תיחת הכי תקשה לך קושי' לחתת דהמי למיכן שסק"ל כה מעני' דלעזר דלעזר ולמד מקרא כן כל אלה ופעמי' ואלם עם גבר ללמד שסק"ל מוסיף לחלם עבירה לשנוקם שלא ומשני' וא"כ תקשה לין בק"פ את אדם על עבירה לשנוקם אלא ע"כ מטעם שסיפ מצוה לשנוקם על כל הברואי' ולמיגדר מלתא לעשות סייג על מעשי ברחשית אלא יעברו על הפרו תורתיך בק"פ נאמרת את לעשות לה' ובפי ע"פ ברחשית

בראה

אותו ולא אתן אתכם עוד חרפה
בגוים: ואת הצפוני ארחיק מעליכם
והדחתיו אל ארץ ציה ושממה את
פניו אל הים הקדמוני וסופו אל
הים האחרון ועלה באשו ותעל
צחנתו כי הגדיל לעשות: אל תיראי
אדמה גילי ושמחי כי הגדיל יהוה
לעשות: אל תיראו בהמות שדי
כי דשאו נאות מדבר כי עץ נשא
פריו תאנה וגפן נתנו חילם: ובני
ציון גילו ושמחו ביהוה אלהיכם כי
נתן לכם את המורה לצדקה ויורד
לכם גשם מורה ומלקוש בראשון:
ומלאו הגרנות בר והשיקו היקבים
תירוש ויצהר: ושלמתי לכם את
השנים אשר אכל הארבה הילק
והחסיל והגזם חילי הגדול אשר
שלחתי בכם: ואכלתם אכול
ושבוע והללתם את שם יהוה
אלהיכם אשר עשה עמכם להפליא
ולא יבושו עמי לעולם: וידעתם
כי בקרב ישראל אני ואני יהוה
אלהיכם ואין עוד ולא יבושו עמי
לעולם:

מזמור

אליהם בצעקה אל ה' ביאור הפסוקים דכתיבים ליום הזה וגם במשך הפסוקי דתהלים ז"ל הפסוקי ביואל ויקנא ה' לארצו ויחמול וגו' ויען ה' ויאמר וגו' ואשיב אתכם את הדגן וגו' עד סוף הפרי' ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' אלהיכם אשר עשה עמכם להפליא ולא יבושו עמי לעולם וידעתם כי בקרב ישראל אני ה' אלהיכם ואין עוד ולא יבושו עמי לעולם לפרש כוונת הפסוקי לפרש דווק בענין שלא יבושו ופרט שני פעמים ולא יבושו ועדיין לא ידעינן מה זאת הבושה דווקא לאחר קץ מתפלר בו הכתוב יותר מן הפרקים והטובות לאחר עם' הק' בא עתה בגלות בכל עתם ובכל רגע ויבושו ע"פ מה שאמרו חז"ל על פסוק שלם ישלם המבעיר את הבערה לאחר הק' בא אני הייתי שם מתקדם ואני חייב לבטותו מדין שלם ישלם והכא לפיכך פגמתי בד"ק דשמו מקום חציו ולא מדין ממונו ובפקח מיבעי לחייבו בד' דברים כנ"ל ביפוי שבת מלבד בושת דליכא בשם וז"ל לפום הלא סברת הק' בא לעולם נמי כל הד' דברים מלבד בושת דליכא בשם וע"ז קמשבח הפתוב שלא יבושו לעולם כי אפשר דברים בגופן כגון נזק צער ריפוי שבת שלם סבר בא יליף לוקמנו מהם מין מה כל כך מיעלם משא"כ בושת דליכא שום מה חיוב על הק' בא שלא ב"ד מצד שורת הדין לא יבושו לעולם וכהא ד"ז דקתני כתיב לא ישא פני וכתיב לא ישא ה' פני לגיך ומשני לחד הק' בא לחיוב לא שנא כתוב ולא שנא פני התורה לחודה ואכלתם ושבוע והללתם שלא יבושו מלקדקין על כוונת ועד כאיזה זמן הכוונה בפסוק ואכלתם לשבוע ולא"כ והללת את שם ה' אלהיכם דהיינו ברכת המזון ולא"כ מה"ד בדין שלא יבושו לעולם הק' בא ופשיטא דליכא בושת דין ומשפט אלא ע"כ לא יבושו לעולם הק' בא אלא מצד שורת הדין ומשפט

תהלים פ"ב מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב
בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב
אֱלֹהִים יִשְׁפֹּוט: עַד מָתַי תִּשְׁפְּטוּ
עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשָּׂאוּ סֶלָה:
שִׁפְטוּ דַל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ:
פַּלְטוּ דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ:
לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ
יִמּוֹטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי אָמַרְתִּי
אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם: אָכֵן
כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים
תִּפֹּולוּ: קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה
הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם:
תורח יַרְכִּבֵהוּ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וַיֹּאבֵל
תְּנוּבוֹת שָׂדָי וַיֵּנִקֵהוּ
דְּבַשׁ מִסֶּלַע וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר:
חֶמְאַת בָּקָר וַחֲלֵב צֹאן עִם חֵלֶב
כָּרִים וְאֵלִים בְּנֵי בָשָׁן וְעַתּוּדִים עִם
חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה וְדַם עֲנָב תִּשְׁתֶּה
חָמֶר: וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט שָׁמַנְתָּ
עָבִיתָ כָּשִׂיתָ וַיִּטֹּשׁ אֱלוֹהַּ עָשָׂהוּ
וַיְנַבֵּל צוּר יְשׁוּעָתוֹ: יַקְנִיאֻהוּ בְּזָרִים
בְּתוֹעֲבוֹת יַכְעִיסֻהוּ: יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים
לֹא אֱלֹהַּ אֱלֹהִים לֹא יְדָעוּם חֲדָשִׁים
מִקָּרוֹב בָּאוּ לֹא שְׂעָרוּם אֲבוֹתֵיכֶם:

צור

כמעשה בראשית דייקא וכתיב בראשית ברא אלהים ביומו כולו דין דין לחתוך בלא סוס כשיחת פניס ר"ו ובחותו פסוק נאמר כאן כי בקרב אלהים אשה כולו דין יסודי דייקא ואת דשעים המבכיון כו' ועל זה נאמר על מתי תשפטו עול ופני רשעים תשאו נומר ביומו שכושלין פניס לרשעים ואין הולכין במדת של הקב"ה כשיכול לומר לם כפרם דעת המדרש יפת ה' פניו כשפוטח על כשיחת פניס ואין צריך לפרש למתי הוא כשיחת פניס ולא כבר אמרו רז"ל כל האומר הקב"ה ושקרן הוא יוותרו חייו אלא צריך לומר שלשיטה זו בשיחת פניס הוא שהקב"ה מוותר עבירה לשוכה ושכי וסליחת ודבר זה כלמד מקרא דהן כל שה יפעל פעמי' ופלם עם גבר ואין לך בשיחת פניס גדול מזה לוותר ג' עבירות לשוכות שכל לפירוש דילן דהאי יפת פליו לא קאי כלל וכלל לשיחת פניס רק ללמד שהשכיבה היא בקרב פניס של פניס ולא מן הפלדים להאי פירוש צריכין לומר דהאי קרא דהן כל שה יפעל פעמי' וגו' לא קאי לויותר ג' עבירות רק קאי לשלושי שהלם צריך להתנלנל ג' פעמים כמו שדרשו רז"ל ולשולם הק' הם מעשה לפילו על עבירה לשוכה ולא"ל הכתוב לא ילעו ולא יביכו וגו' ר"ל שלותן דייכי שלין מהוגני' לא ילעו ולא יביכו כי בחשיכה יתהלכו שהשוכה חוסבין שלין לישו' מטא' שהם לומרין שברי הק' הם ג"כ הוא נוסף פניס לשיך ובשיחת פניס יפת ה' פניו שיך ובשיחת פניס שמוותר ג' עבירות לשוכות ע"ז לומר ע"כ לא ילעו ולא יביכו ובחשיכה יתהלכו ורלים לסתור את דבריהם המקולקלים מכח שלני לומרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם לכן כתוב תמותון וברשיון במדרש ז"ל כי לומרתי אלהים אתם לכתוב תמותון אלא מכח שיתי ובלחוד השרים תפולו ע"כ ולכאורה לטון המדרש צריך ביאור מהי לומר מכוח שתי שלויתי מהי כ"ו שם אתי' ולו אלא

לומנם לדרכיהו מדוייק שפיר כי השוכה היא ללמד ולהוכיח שהם"ב הם לימו נוסף פניס כלל ומעניים לף בשיבתם לשוב מכוח את ליויתי ללמד ולא יותר ואף"ה כשלא שמר מיד גרשתיו ואמרתי לו לכן קרק דהן כל שלה יפעל לשו להתי דרשת הוא לשתת וקרק דיפת ה' פניו לשיך ג"כ לשו לדרשת דפשיטו פניס הוא לשתת וש"כ מוכח מוכח דלא יהיו ולא יביכו הפירש הפסוקי' ובחשיכה יתהלכו: לשכ' עדיין יש לבעל דין לשלוק ולוש' דלעולם בהי יפת ה' פניו לשיך פירושו הוא בשיחת פניס ומוותר ג' עבירות דשוכות והי קשי לך מאד"ר הר סיניה לו מכוח לשת ולא שמר לוסם ובגרתי לוסו השוקי' זו טוכל לשרן כשיך סבר' דלעיל דלף שמלתו של הק' הם שמוותר מ"מ גבי לל"ר הר סלפי סיניה מכוח דשוכה ולמיגדר מלתא ובגרת זו כלמד מקרא דעת לעשות לה דפרו תורתיך ובלשו הכי מוכרח לשת לומ' כן דלל"ר הר נידן מכוח הלי סבריל דלגל"ב תקשה לך עול קומי' עלומה הרי היה לל"ר הר דין קטן בן יומו וש"ב כלשיך דמו לוסו הק' הם הם ג"ל מכוח דלל"ר שלני דכידון מכח עת לעשות לה' ספרו תורתיך וש"ב ה"ם בגידן דילן כן הוא ומילף בסתם סוכשה של בסוק ולכן הקדי' במעמ' תחילה כאן בסוקים דמעשה יום שלישי ויאמר אלהים תעשה ארץ דשא עשב מזריע וזרע עץ עושה פרי ללמד דכל מעשה בראשית בקושתן בכתה וש"ב לעולם אמרינן ללל לשפיע מקרא דעת לעשות לה' ספרו תורתיך ללמד דמוותר לעבור על התור' בשבת הגדר וש"ב דלדם הקושיא לדוכתה דלכי אמרתי בני עליון כולכם אבל כלדם תמותון אמכוה לשת נוסף לו ולא שמר לוסם ע"כ כלדם תמותון ש"ו מוכח דהן כל שלה יפעל לשו להתי דרשת הוא לשתת וקרק דיפת ה' פניו לשיך ג"כ לשו לדרשת דפשיטו פניס הוא לשתת וש"כ מוכח מוכח דלא יהיו ולא יביכו הפירש הפסוקי' ובחשיכה יתהלכו: לשכ' עדיין יש לבעל דין לשלוק ולוש' דלעולם בהי יפת ה' פניו לשיך פירושו הוא בשיחת פניס ומוותר ג' עבירות דשוכות והי קשי לך מאד"ר הר סיניה לו מכוח לשת ולא שמר לוסם ובגרתי לוסו השוקי' זו טוכל לשרן כשיך סבר' דלעיל דלף שמלתו של הק' הם שמוותר מ"מ גבי לל"ר הר סלפי סיניה מכוח דשוכה ולמיגדר מלתא ובגרת זו כלמד מקרא דעת לעשות לה' ספרו תורתיך ובלשו הכי מוכרח לשת לומ' כן דלל"ר הר נידן מכוח הלי סבריל דלגל"ב תקשה לך עול קומי' עלומה הרי היה לל"ר הר דין קטן בן יומו וש"ב כלשיך דמו לוסו הק' הם הם ג"ל מכוח דלל"ר שלני דכידון מכח עת לעשות לה' ספרו תורתיך וש"ב ה"ם בגידן דילן כן הוא ומילף בסתם סוכשה של

צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחוֹלְלֶךָ׃

חמיר פ"ב אָמַר לָהֶם הַמְמוּנָה בּוֹאוּ וְהַפִּיסוּ מִי הִשּׁוּחַט מִי הַזּוֹרֵק מִי מְדַשֵּׁן אֶת מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי מִי מְדַשֵּׁן אֶת הַמְּנוֹרָה מִי מַעֲלֶה אֵבָרִים לְכֶבֶשׁ הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל שְׁתֵּי הַיָּדַיִם׃ הָעוֹקֵץ וְהָרֶגֶל הֶחָזֶה וְהַגֶּרָה וּשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת׃ הַקְּרָבִים וְהַסּוֹלֶת וְהַחֲבִיתִין וְהַיַּיִן הַפִּיסוּ זָכָה מִי שֶׁזָּכָה׃ אָמַר לַהֶם צְאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְּׁחִיטָה׃ אִם הִגִּיעַ הָרוֹאֶה אוֹמֵר בָּרְקַאי׃ מַתְיָא בֶּן שְׁמוּאֵל אוֹמֵר הָאִיר פְּנֵי כָּל הַמִּזְרָח עַד שֶׁהוּא בְּחֶבְרוֹן וְהוּא אוֹמֵר הֵן׃ אָמַר לָהֶם צְאוּ וְהָבִיאוּ לִי טָלֶה מִלִּשְׁכַּת הַטְּלָאִים וַהֲרֵי לִשְׁכַּת הַטְּלָאִים נְתוּנָה בְּמִקְצוֹעַ צְפוֹנִית מַעֲרָבִית׃ וְאַרְבָּעָה לִשְׁכוֹת הָיוּ שָׁם׃ אַחַת לִשְׁכַּת הַטְּלָאִים׃ וְאַחַת לִשְׁכַּת הַחוֹתָמוֹת׃ וְאַחַת לִשְׁכַּת בֵּית הַמוֹקֵד׃ וְאַחַת לִשְׁכַּה שֶׁעוֹשִׂין בָּהּ לֶחֶם הַפָּנִים׃ נִכְנְסוּ לְלִשְׁכַּת הַכֵּלִים וְהוֹצִיאוּ מִשָּׁם תִּשְׁעִים וְשִׁלְשָׁה כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב׃ הִשְׁקוּ אֶת הַתָּמִיד בכוס

זה"ב לא תכיר פנים בחסם לכל אחת דשפי דייני שמעתין פניס ע"כ לא ידעו ולא יבינו הפירש הפסוק והחשיבה יתלכו וק"ל ורי לך תבואר שכל מי שלמד תורה ובפיהים וכתובים כולן הולכין וסובבין למקום אחד למעשה יום שלישי הוא הסדר הזה שלמו עוסקין בו : לחכם בכל זה יש לבעל דין לחלוק ולומר דהאיך נלמד ממעשה יום שלישי דהתי את לעשות לה' הפרו תורתיך לא לחת ללמד דמותר לעבור על התורה משום גדר מלחת אלא דאסור לעבור על התורה אף למיגדר מלחת ג"כ דקאמר התי קרי את לעשות לה' הפרו תורתיך למחי לחת לכן סדר המעמד בתחלת הסדר פתלמוד התי בריייתא דמסכת ברכות פרק הרואה וז"ל כל תומתי ברכות שבמקדש כו' התקינו שיהא לחם שואל בשלוס חבירו בשם הקב"ה כו' ומניין דהייה מדכתיב את לעשות לה' הפרו תורתיך ופירש רש"י לקיים המקום בקש שלום ורדפהו מותר לקרוא לף בשם הק' בה וה"כ לשטריך התי קרי להתי דרשת ומחלת לף קשה מילי ושפיר יתפרשו הפסוקים של תורה ובפיהים ובתובים וכולן הולכין וסובבין על מקום אחד על מעשה יום שלישי : ושם נתנו לפרש התי קרי למעל' ונם חיבו שבריית' של אחריו בסיבובן אחר הקדים מה שהיה בפירש הסדור פירש אחר על התי קרא ה' יפח פניו אלין דלף קלי כלל מהפיהות פניס שף כוונת הפסוק הוא בשעת התי בריייתא למעלה דהתקינו שיהא לחם שואל בשלוס חבירו בשם הק"ה הוא בשם חבירו ובדוייתי קר' יתובו וכן מתרי קראי בולן תלמידין על שם הוי' כדכתיב ואחר לקוברים ה' עמכם ליימו הוי' ואחר ה' עמך גבור החיל והוא הפירש הפסוק יפח ה' פניו דייקת ליימ השם הוי' פניו אלין ושם לך שלוס בין אדם לחבירו והכוונה מה שאחר שלוס ליימו שלילת שלוס בין אדם לחבירו פניו אלין כי השם הוי' בשמות על פניו הוא מה' דרחמים ובשמות לאחרים הוא מה' דדינא לכן אחר יפח ה' הוא הוי' פניו אלין ושם לך שלוס בין אדם לחבירו ובלמד כאחר רז"ל וז"ל אחר הק' כה מה אני רחום וחנון כך אתה תהיו אדם עם חבירו במדת הרחמים וזהו כשנוכח בפסוקים למעלה וידעתם כי בקרב ישראל אני ה' דייקת שהוא שם הוי' בקרב ישראל אדם שואל בשלוס חבירו שהוא מה' דרחמים וז"ל אחר הלא סדרת אלטריך אלא קרא יפח ה' פניו אלין דלף שכתיב להלי דהשת ולא ללמד שכך הוא נוהג פניו לישראל אלא להיכך שהוא יתברך שמו לא יפח פניס ולא יקח שוחד ולא תכיר פניס בשפט אלא משפט דין אמת לאמיתו ולזה אחר עד אתי תשפטנו עול ופני דשני' תשאו סלה ולהורות כל הסדרת הניח ולכך סדר היעמד תחיל מהתלמוד הלי בריייתא דמסכת ברכות התקינו שאדם יהיה שואל בשלוס חבירו בשם הוי' כל זה פירש הפסוק דיפח ה' פניו אלין ולא אלמד הפסוקים וידעתם כי בקרב ישראל אני ה' ואין עוד אפס דרשו רז"ל אל תקרי אפס אלא אפס דרשו רז"ל אל תקרי אפס אלא אפס כלומר אין לי אלא אלו אחרים מנין ת"ל

בְּבוּס שֶׁל זָהָב : אַף עַל פִּי שֶׁהוּא
מְבוּסָּךְ מִבַּעַר מִבַּקְרִין אוֹתוֹ לְאוֹר
הָאֲבוּקוֹת : מִי שֶׁזָּכָה בְּתָמִיד מְשָׁכוֹ
וְהוֹלֵךְ בְּבֵית הַמִּטְבָּחַיִם · וּמִי שֶׁזָּכָה
בַּאֲבָרִים הוֹלְכִין עִמּוֹ : וּבֵית
הַמִּטְבָּחַיִם הָיָה לְצַפּוּנוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ
וְעָלָיו שְׁמוֹנָה עַמּוּדִים נְמוּכִים וּרְבָעִים
שֶׁל אֶרֶז עַל גַּבֵּיהֶן : וְאוּנְקְלָאוֹת שֶׁל
בַּרְזֶל הָיוּ קְבוּעִים בָּהֶם : וּשְׁלֹשָׁה
סְדָרִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁבֵּהֶן
תּוֹלִין וּמַפְשִׁיטִין עַל שׁוּלְחָנוֹת שֶׁל
שַׁיִשׁ שֶׁבֵּין הָעַמּוּדִים : מִי שֶׁזָּכָה
בְּרִישׁוֹן מִזֶּבַח הַפְּנִימִי וּבְרִישׁוֹן
הַמְּנוֹרָה הָיוּ מַקְרִימִין וְאַרְבָּעָה
כֵּלִים בְּיָדָם · הַטֵּנִי וְהַכּוֹז וּשְׁנֵי
מַפְתְּחוֹת · הַטֵּנִי רוֹמֶה לְתַרְקַב
שֶׁל זָהָב מַחֲזִיק קַבִּים וְחֻצְיוֹ · וְהַכּוֹז
רוֹמֶה לְקֵיתוֹן גָּדוֹל שֶׁל זָהָב · וּשְׁנֵי
מַפְתְּחוֹת אֶחָד שֶׁהוּא יוֹרֵד בְּאַמַּת
הַשֶּׁחִי וְאֶחָד שֶׁהוּא פּוֹתֵחַ כְּווֹן בָּא
לֹא לְפִשְׁפֵּשׁ הַצְּפוּנִי וּשְׁנֵי פִּשְׁפִּשִׁין
הָיוּ לוֹ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל אֶחָד בַּצָּפוֹן
וְאֶחָד בַּדָּרוֹם · שֶׁבַּדָּרוֹם לֹא נִכְנַס
בּוֹ אָדָם מֵעוֹלָם וְעָלָיו הוּא מְפוֹרָשׁ
עַל

פת לך׳ ספרו תורתך ומפרש ר׳ נתן לאחריו דהכא דרשינן הפרו
תורתך להזכיר השם השמי׳ מעו׳ עת לעשו׳ לך׳ ולקמי׳ המלוה בקש
שלום וז׳ הפרו דכתי׳ בל״ז לא היה יכול ר׳ נתן למדרש בקראי
לגמיך דל״ב תקשה למה לא נאמר הפסוק להיפך ללדרש דר׳
נתן מכאן הוי למימר הפסוק הפרו
תורתיך משו׳ עת לעשו׳ לך׳ לכל עכשיו
דכלמד מתקנה קמייתא דים תחיית
המתים מן התורה ל״ב נוכל לומ׳ לכל
התורה נכתב אלא על הסדר שלנו לי
נאמרה על הסדר היה כל אחד ואחד
יודע להחיות המתים ול״ב ספיר קא
מיפך ר׳ נתן הפסוק ודרש לותו
מסיפא לריישא ומטעם דמשום שכתב
ל״ל לנו למדרש וכפירש״י ברישון על
הגדר הזה נסת׳ מכת הפסוקי׳ למעט
יום שלישי והפסוקים שלאחריו ולכך
הפך ר׳ נתן היה קשה ודרשו אלא
כסדר מטעם תחית המתים דכלמד
מתקנ׳ קדמייתא שהחזרו מן העולם
ועד עולם ולכן מייתי ג״כ סדר הילל
דדרש היה קשה דעת לעשו׳ לך׳ וגו׳
לאחר שעם תרג׳ דור שתיקן״ת חביבין
עליהן ככם שנאמר עת לעשות לך׳
הפרו תורתך היה דרשת ג״כ סוכר
והולך על הפסוקי׳ למעט יום שלישי
וגם על הפסוקים של אחריו מכפי׳
וכתובים המכוייבו כלאחר למעט לעבור
על התורה לף לאגדר מלתא ומילתא
כלאחר דאייתר לן היה קרא דעת
לעשות לך׳ הפרו תורתיך ולכך מייתי
הני תרין דרייתות קדמייתא לכל
אחד מפרש לפיטתו לאחר כדאית׳ לי׳
דכבריית׳ דרשתוכה מפרשו לאלו
שתקנו לאחול בשלום חבירו כשם
שהילל חולק ומפרשו לכבוד דברי תור׳
בדור שתיק״ת חביבין עליהן : והכא
לכל זה לא נתקדר דעת המעמד על
דמייתי הבריית׳ שלאחריו כשם שמת
והוא החידוש של כ״ג ותקדים לזה מה שהלכות להל״ה כשם
מפני מה קבסת מיתה על הל״ה לאחר להם הק״ב מנוה קלה
מיתי ותבר עליה יום לדקדק זה תרתי חדא דלא לאחיל
של הל״ה בלשון קנס ותו שהק״ב בשביל להם כיון מעשה לסתור

בלאחרו מנוה קלה נויתי לו וכו׳ ק״ל מלשון הזה קשה יותר שמשת׳
שהיה מנוה קלה לויך יתכן שהק״ב יעכוד ח״ו דיכת בלא דיכת
לגזור מיתה בשביל עברת מנוה קלה וכבר מבינו לאיזן כזה שכי
טעמים על שקילו בלשון קנס השעם הל׳ הוה כשאנו אי ע״ם מה
שכתב הע״מ שהלס מתכפר ע״י הוידוי מטעם דהחיובו
של הלס בכל עבירות שבתורה שהוה
מדין קנסא ולא מדין ממונא וקי״ל
דמודה בקנס הוה לפטור ולפטוקא
אלו היה חיובא דל״ק מדין ממונו היה
לדרכה מחייב עצמו ע״י הודאתו
מדין הודאת בעל דין כמאה עלי לאי
ואחר שברח זו ל״ם מה שאחרו
המלאכים מכפי מה קנסת שתפסו
בלשון קנסא דהוה חיובא לאל״
ולא דין ממונא ושביב לו הק״ב מנו
קלה מיתי ר״ל שקל מי בידו לקיימו
ואפ״ה לא קיימו ול״ב העבירה הוה
חמו׳ ובדין הוה לעכבו מיתה מצ״ב
אלו היה לו לקיים מנוה שחמור בילו
לקיימו ק״ב בשברח נותב שלף שלכו
מקיימים אין העבירה חמורה כ״ב
שהוה קנס כמו לוגם לכל מכת שחנו
קלה ניתי ופירושו דקל׳ קלי לקיימו
ולא לחנוה לאדרבה שהיה מנוה חמור׳
בעשם רק לקיום שלו הוה קלה ואפ״ה
לא קיים השעם הכ׳ נוכל לפרש ע״פ
הלי שברח אחר פרשנו למעלה כי
מצד הדין תור׳ לא הגיע לאל הראשון
שום לך חיוב מצו׳ שהיה לו כדין קנס
אין יומו וגם היה עבירה ראשונה
והק״ב מעביר ראשון אך
בשביל שהוה היה מנוה ראשונה לכל הברואי׳
וגם שהוה היה מנוה ראשונה לעבירה
סיים וגדר על הלי עולם ולכך בעשה
טוב לדם וחוה והכתם ואדרבה שהיה
נגד הדין ודת תורתינו ומשום דכלאל
חקרלי דעת לעשות לך׳ הפרו תורתך

וזה היה הכוונה בלאחרם מפני מה קנסת מיתה על הל״ה כשם
מצד החיוב אין מגיע לו שום עונש כלל וזה״ם שחיוב מיתה אין
מגיע לו והשיב להן הק״ב שהעבריכם כן הוה מנוה קלה
לויתי ר״ל שבלחתת היה המנוה קלה והשיב להם כיון מעשה לסתור

עַל יְדֵי יְחֶזְקֵאל שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה הַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפָּתֵחַ וְאִישׁ לֹא יָבֹא בּוֹ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בּוֹ וְהָיָה סָגוּר: נָטַל אֶת הַמִּפְתָּח וּפָרַשׂ הַפִּשְׁפֵּשׁ וְנִכְנַס לְהַתָּא וּמְהַתָּא לַהֵיכָל עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל: הִגִּיעַ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל הֶעֱבִיר אֶת הַנֶּגֶד וְאֶת הַפּוֹתְחוֹת וּפָתְחוֹ: לֹא הָיָה שׁוֹחֵט הַשּׁוֹחֵט עַד שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ קוֹל שַׁעַר הַגָּדוֹל שֶׁנִּפְתַּח: מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל שַׁעַר הַגָּדוֹל שֶׁנִּפְתַּח: מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַמַּגְרֵפָה: מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַשִּׁיר: מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל בֶּן אַרְזָא שֶׁהוּא מַקִּישׁ בְּצַלְצָל: מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הֶחָלִיל: מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל גַּבְנִי בָּרוּז: מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הָעֵץ שֶׁעָשָׂה בֶּן קָטִן מוֹכְנִי לַכִּיּוֹר: מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַשּׁוֹפָר: וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַף קוֹלוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מַזֶּכִּיר אֶת הַשֵּׁם: מֵירֵחוֹ הָיוּ מְרִיחִין רֵיחַ בְּטוּם הַקְּטֹרֶת: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן

בֶּן הַנָּלָאי עוֹמֵם הָיוּ לְבֵית אַבָּא בְּעָרֵי מִכְוָר וְהָיוּ מִתְעַטְּשׁוֹת מֵרֵיחַ פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת: מִי שֶׁזָּכָה בִּרְישׁוֹן מִזְבַּח הַפְּנִימִי נִכְנַס וְנָטַל אֶת הַטָּעִי וְהִנִּיחוֹ לְפָנָיו וְהָיָה חוֹפֵן וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ וּבְאַחֲרוֹנָה כִּיבֵּד אֶת הַשַּׁאַר לְתוֹכוֹ וְהִנִּיחוֹ וְיָצָא: מִי שֶׁזָּכָה בִּרְישׁוֹן הַמְנוֹרָה נִכְנַס וּמָצָא שְׁתֵּי נֵרוֹת מִזְּרָחִיוֹת דּוֹלְקוֹת מְרַשֵּׁן אֶת הַשַּׁאַר וּמֵנִיחַ אֶת אֵלּוּ דּוֹלְקִין בְּמְקוֹמָן: מְצָאָן שֶׁכָּבוּ מְרַשְּׁנָן וּמַדְלִיקָן מִן הַדּוֹלְקִין וְאַחַר כָּךְ מְרַשֵּׁן אֶת הַשַּׁאַר: וְאֶבֶן הָיְתָה לִפְנֵי הַמְנוֹרָה וּבָהּ שְׁלֹשׁ מַעֲלוֹת שֶׁעֲלֶיהָ הַכֹּהֵן עוֹמֵד וּמֵטִיב אֶת הַנֵּרוֹת וּמֵנִיחַ אֶת הַכַּוּז עַל מַעֲלָה שְׁנִיָּה וְיָצָא:

ברכות פרק חרואה

כָּל חוֹתְמֵי בְרָכוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ אוֹמְרִים עַד הָעוֹלָם: מְשַׁקְלְקְלוּ הַמַּאֲנִין וְאָמְרוּ אֵין עוֹלָם אֶלָּא אֶחָד הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵיוּ אוֹמְרִים מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם: הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא אָדָם שׁוֹאֵל אֶת שְׁלוֹם חֲבֵירוֹ בְּשֵׁם שֶׁנֶּאֱמַר

נ"א רבי יוסי

שנאמר והנה בועז בא מבית להם
ויאמר לקוצרים יהוה עמכם ויאמרו
לו יברכך יהוה: ואומר יהוה עמך
גבור החיל: ואומר ואל תבוז כי
זקנה אמך: ואומר ערת לעשות
ליהוה הפרו תורתך: רבי נתן
אומר הפרו תורתך משום ערת
לעשות ליי:

תניא הלל הזקן אומר בשעת
המכניסין פזר בשעת
המפזרין כנס: ואם ראית דור
שהתורה חביבה עליו פזר שנאמר
יש מפזר ונוסף עוד: ואם ראית
דור שאין התורה חביבה עליו כנס
שנאמר עת לעשות ליהוה הפרו
תורתך:

יומא פרק שני שעירי בא לו אצל שעיר
המשתלח וסומך
שתי ידיו עליו ומתודה וכך היה
אומר אנא השם חטאו עוו פשעו
לפניך עמך בית ישראל אנא בשם
כפר נא לחטאים ולעונות
ולפשעים שחטאו ושעוו ושפשעו
לפניך עמך בית ישראל: כאמור
בתורת

שאחי' לאשה ובעבור בניה יותר בשני' מעוטים הללו קשה זה
הרי כאן לאחיו רז"ל כני וחיי ומזוני לאו בזכותה תלית מלת
כאחיה ואו למלמד הוסיפו לו לווקק מיניך ק"ג שניים לא פחו לא
יותר וכך ג' היכא לאוקמי' להא דתניא בתורת כהנים פרשת בלק נבי
יהי יעקב של ר' יוסי אומר אין לי בזה
לתוריית כתיב בתוריית כי יקרא
קן ציפור כו' סיומא למלת הוסיפו
לו לך יוסי עשרים ותרתי שנין ע"כ
גם זה טעמא בעי למלמד לווקק מכאן
זה ולא זולתו ולפרש זה כפרש תקילה
את דברי התוספו' במסכת ר"ה דף י"ח
ו"ל ללמדך שסתם בה מצאנו שכותבין
על גדיקים מיום ליום שנאמר את
מספר ימיך למלת וכתבו תוספו' בל"ה
ו"ל את מספר ימיך למלת נסוף
למלת לתרייהן לילו שנות דורו ע"כ ל
ולכאורה דברי תוספו' אלו תמוהים
קושי' הוי לה למימר בלשון ר"ת
את בלשון תימא לכן נראה שכוונת
התוספו' לפרש בזה שיטת הגמרא על
כתוב משום דכתי קרא לשני
דורות וכתבו תו"ל דמשום הכי כתיב
בלשון למלת לומר שבני דורו'ן מכין
למלת סיומא ע"ז שניים כי היכי דרשון
שלשלת לילו ין התיכה דק כמו
בעולם ושם תיבה הוא למלת דסיומו
מכין ע"ז וכדי שלא תקשה לך מקראי
דכתיב בהם שבעים שכם כתבו בזה
שלשי' שניים הוא מלבד השכם שמת
בו ושכבה שבולה בו רק לשל זה קשה
למלת לשבון זה לילו הוא בכל מלם
דשבועות בולה בתחיל' השב' ואת סוף
שב' ל"ב הוא ע"ב שניים היינו שכם
שלשים בולה בו ושכב שלשים שמת בו
ואת בולה סוף השב' ואת בתחיל' השב'
ל"ב בולה הוא רק ע' שניים ולפעמי'
הוא ע"ו אחד ו"ו ל"ו קשה לשיך קשב
בשמות מכין של"ו אם כתיב יום ל"ו
לחדש יום ל"ו אם לא כתיב אלא
ל"ו אם כתיב יום ל"ו לחדש אין
מכין אלא ל' אם כתיב יום ל' לחדש
מכין ל"א ולעולם הוא מכין ל"ו
ל"ו ל"ו בחותם ולא יותר והיינו דשבב שלשי
ולא יותר

בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ כִּי בְיוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ׃
וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת שֵׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹּהֵן גָּדוֹל הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃

מגילה פ׳ בני העיר

תָּנוּ רַבָּנָן מִשֶּׁה תִּקֵּן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיִּהְיוּ שׁוֹאֲלִין וְדוֹרְשִׁין בְּעִנְיָנוֹ שֶׁל יוֹם הַלָּכוֹת פֶּסַח בְּפֶסַח הַלָּכוֹת עֲצֶרֶת בַּעֲצֶרֶת הַלָּכוֹת חַג בְּחַג׃

יבמות פ׳ הבא על יבמתו

תָּנוּ רַבָּנָן וּבְנֹחַ יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃ מְלַמֵּד שֶׁאֵין הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה עַל פָּחוֹת מִשְּׁנֵי אֲלָפִים וּשְׁנֵי רִבְבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל הָרִי שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל שְׁנֵי אֲלָפִים וּשְׁנֵי רִבְבוֹת חִסַּר אֶחָד וְזֶה לֹא עָסַק בְּפָרִיָה וְרִבְיָה לֹא נִמְצָא זֶה גּוֹרֵם לַשְּׁכִינָה שֶׁתִּסְתַּלֵּק מִיִּשְׂרָאֵל׃ אַבָּא חָנָן אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חַיָּיב כָּרֵיתָה שֶׁנֶּאֱמַר וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם׃ הָא אִם הָיוּ לָהֶם בָּנִים

מכוון ע״ג שכיס מיום ליום כתיב תלת ותסא דכתיב כחובצכם לגיהנם דהכי גרסי׳ לעיל תקנו לכל כך מיתות לאחר מיתה יסורין כדכתיב בכסא ולא ד׳ ג׳ תוספות ר״ת תמנה לדיוקי יסורין ג׳ כתיב להיות שכו׳ כל לילה ג׳ שכיס העולה עם הימים של שנת החמה

מיתות ע״י הסיכה כי ע׳ פעמים ו׳ שעות ת״ך וחמישים לאחר שנת החמה יתירה על שנת הלבנה הם י״ח יום שעולה ל׳ שכיס וחם י״ב מיתות וה״ב כל ביחד עולי תל״ב נגד תל״ב יסורין ולכך היו שנות דוד תשעתמי״ע שכיס לתקן תל״ב יסורין ע״י הסיכה שהוא נגד המיתה וע״ז אמר דוד לכי לשכבה ולישן וכו׳ ישמוכני היינו שבוז תקניתי תוך לילה כ״ר שהי תלוי בלוחרי מכך לשקרי שהוא הוא גלגול של לילה וכעולא וה״ב לפום הלי שכרה נריכין להיות שנות של כל לילה מכוון ע״י שני מיום ליום היינו כשתשוב הימים לאחר שנות החמה יתירין על שנות הלבנה בעולה ג׳ שכיס וה״ב הוא עולה לכל ע״ב שכיס וה״ב שניר לאחר הכתוב את מספר ימיך היינו שם תספר גם הימים של שנות החמה לאחר יתירין על שנות הלבנה תשע תכוון ע״ב שכיס לכל לילה העולה ע״ב שכיס לכל לילה לילין דק ע׳ שכיס מיום ליום שלימים כשתשוב כל שנה שם ״ב ימים שהוא שנות החמה ומחלת לך שקר מידי מהגמרא ולך מתרי קראי לתרדי כלל וגלו וקרי דכרי שלהים חיים לחנם לחי תשבנה לך יוקדם תלת לך״ד לחשיב חמש קדושין ד״ל לחיסרין לדיוק מהש״כ לחיקך התכת הסגר לכל ב״ב לחיסרין לך יכיר וה״ב תשע בח״י ויכרין תקע״ו. חיסרין ש״ב נשתר לחי חשבון ומחלת נשתר לחי סיום לחת מספר ימיך לחלת וע״ב נריכא לפרש לחי קרא לפירוש קמת דף לשבון מן לחלת לילה מן החשבון וללמד לחת לשנות כל לחם, נריך להיות ע״ל שכיס וכו׳ שכיס לחמוני׳ כשפוח נחקום לחת ועוד שכיס שלחריכן בגמרא היינו מלבד שכר שעולה בו ובכך שם מחשב שנותיהן של נדיקים מיום ליום וה״ב תשע

בָּנִים לֹא מָתוּ׃ אֲחֵרִים אוֹמְרִים גּוֹרַל לְשִׁכְינָה שֶׁתִּסְתַּלֵּק מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ בִּזְמַן שֶׁזַּרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ שְׁכִינָה שׁוֹרָה עֲלֵיכֶם׃ אֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ שְׁכִינָה עַל מִי שׁוֹרָה עַל הָעֲצִים וְעַל הָאֲבָנִים׃

הָאִישׁ מְצֻוֶּה עַל פְּרִיָה וְרִבְיָה אֲבָל לֹא הָאִשָּׁה׃ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא אוֹמֵר עַל שְׁנֵיהֶם הוּא אוֹמֵר וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ׃

מכות פ׳ אלו חן חלוקין

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְהוָה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר׃

כתרא פ׳ ראשון

תַּנְיָא אָמְרוּ עָלָיו עַל בִּנְיָמִין הַצַּדִּיק שֶׁהָיָה מְמוּנֶה עַל קוּפָּה שֶׁל צְדָקָה׃ פַּעַם אַחַת בָּאתָה אִשָּׁה לְפָנָיו בְּשֵׁנִי בְּצוֹרֶת אָמְרָה לוֹ רַבִּי פַּרְנְסֵנִי אָמַר לָהּ הָעֲבוֹדָה שֶׁאֵין בְּקוּפָּה שֶׁל צְדָקָה

לפי התחבון על ג׳ מיסרין לריכר מניע לו ג׳ סכים וע״ז מקלו המלכים ולמה יהו׳ בסכים מיוטיים הללו הלכך הוסיפו לו כתר ד׳ סכים על תשלם ג׳ סכים לו יאמר כוונ׳ המלכים כך אתה תחזק כל המכויים נפש אחת מישראל כאילו מקיים עולם מלא

ולפיכך הוה יהות בסכים מיוטיים הללו כו׳ ברוקא שכוונ׳ בזה כך ותחיל בפרס דלמה בחמת הוה כן דאל אתל יחשב כמו עולם מלא ולכן כרוקא כי ברוקא אתל ועולם מלא בכל הוה עול לחשבן ולסוף אתל למ״ד בסוב׳ על ג׳ מיסרין לריכר ומינן דם בנפש אחר חיותו תלוי כו׳ הוה תק״ע על מיסרין הכוונ׳ בברוקא׳ זו הוה כי אדם נברא בסוד ר״פ סס ב״ן שהוה דקיק׳ גסורים והוה בסוד כרסם אבעלי בסים וכאשר אתרשנו לקמן ביום התשיעי בחודש ולכך הכוף סס הכוונ׳ מכל השמות הקדושים כגון סס ע״ב ס״ג מ״ה ב״ן סבכולם נאתר מספר גדול אתיל ובסס ב״ן מספר קטן תחילה הכוונ׳ שהוה לרמוז על רחמים גסורי׳ ויש בסוד כרסם אבעלי בן ולכך נכנר בסוד ר״פ על סס ב״ן נגד נפש רוח נשמה יחידה ובסס על ב״ן עולה קס״ה כלאשר אפרשנו לקמן ביום תשיעי בחודש ולכך נקרא יום תשיעי ע״פ קס״ה עולם הוה שהוא מספר עולם אתיל ולכך נקרא כל העולם בשלמות אל קס״ה כי בחות על ל״ת וכאן אמרו רבינו ז״ל בעולם אדם משלט כל ל׳ אתות שלו ומרמזנו בזה בתהילים סימן ל״ט דאתת העולם הוה ל׳ אתות על ל׳ אתות לא אתות ולא יותר משלט לעולם אתר אתות לא יהיה יכול כלל לברוא אדם בלתי יורדי נשמתי ביום השבת הקדוש שיקר בדכו׳ אדם בעניותתי נשמים בעתם בלילי שבתות וכאן

שפתי תשמר מרע ונפשי תדום לה׳ בלתי ל״ת בתורתך ואתה לא תלמדנו ל״ת לעשות שפת אמת תכון לנצח ועד רגע שקר ל״ת כי ל״ת ורוחך ל״ת בתורתך ל״ת שפתים ל״ת לרעות ל״ת פעמים ל״ת עולה מנין ל״ת תק״ע הקטן שבאתרו ואין פתוחה ממנו גם הוה הקוף לפי שהוה ל׳ פעמים על ב״ן שבו נכנר האדם בסוד נפש רוח נשמה יחידה והאדם נבשלם הן עולה בפוף אתל כי כל בשלם בפרק בשביל האדם והם האומה כל המקויים נפש אתת מישראל העולה תק״ע עו״ד ס״ם על סס ב״ן כאילו מקיים עולם מלא לריכו שהוה תק״ע עו טפתים כי הכל מכוון לסוד אתד אתכם כל הסבדות האלה לא שיך אלא למ״ד על ב״ן מיסרין לריכר מאלא אבל ליחיד מ״ד ל״ת מיסרין לריכר מאלא אבל ליחיד הכא הוא סוד אלא מכוון אל ב״ן מיסרין לזכות אתר אתכם ובזה יובן מה שאמרו ז״ל בכתובות פ׳ אלו חן חלוקין אמר רבי חנניא בן עקשיא רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר יהוה חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר׳ ובכתרא פ׳ ראשון אמרו עליו על בנימין הצדיק שהיה ממונה על קופה של צדקה׳ פעם אחת באתה אשה לפניו בשני בצורת אמרה לו רבי פרנסני אמר לה העבודה שאין בקופה של צדקה

לנברתו מטעם דאתתר בסס״ם דבית לו תקר שתין כוה״ת על ד״ת לאו דין בית לו תקר ואינו קובע למעשר ואינו נגמל בבתי ערי חומה ולכך ניתנם קס״ה ובנרתו דווקא ד״ת על ד״ת וזהו כוונת הגמרא דסוכה נריכה להיות ד״ת על ד״ת כי הסוכ׳ הוא לזכות העולם בתתקון עיין לקמן בלורך ונעתה נא ואתלק ד״ת לטפתים שפת על שפת תתכ׳ נו״ת בקצ״ו טפתי כי ד״ת על ד״ת בתורך ד״ת שפתים ורוחך ד״ת שפתים ואתלוק בתסבורות לרעות ך״ד פעמים ך״ד עולה מנין תק״ע הקטן שבאתרו סס״ם ב״ן שהוה נכנר בסוד ך״פ על סס ב״ן שהוה תק״ע ולכך נרמז בסוד ך״פ סס ב״ן שהוה רקמי׳ יחידה והאדם נבשלם הן עולה בפוף אתל כי כל בשלם בפרק בשביל האדם וזה הכוונה כל המקויים נפש אתת מישראל העולה תק״ע עו״ד ס״ם על סס ב״ן כאילו מקיים עולם מלא לריכו שהוה תק״ע עו טפתים כי הכל מכוון לסוד אתד אתכם כל הסבדות האלה לא שיך אלא למ״ד על ב״ן מיסרין לריכר מאלא אבל ליחיד מ״ד ל״ת מיסרין לריכר מאלא אבל ליחיד הכא הוא סוד אלא מכוון אל ב״ן מיסרין לזכות אתר אתכם ובזה יובן מה שאמרו ז״ל בכתובות פ׳ אלו חן חלוקין אמר רבי חנניא בן עקשיא רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר יהוה חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר׳ ובכתרא פ׳ ראשון אמרו עליו על בנימין הצדיק שהיה ממונה על קופה של צדקה׳ פעם אחת באתה אשה לפניו בשני בצורת אמרה לו רבי פרנסני אמר לה העבודה שאין בקופה של צדקה

צְדָקָה כְּלוּם: אָמְרָה לוֹ רַבִּי אִם
אֵין אַתָּה מְפַרְנְסֵנִי הֲרֵי אִשָּׁה
וְשִׁבְעָה בָּנִיהָ מֵתִים: עָמַד וּפִרְנְסָהּ
מִשֶּׁלּוֹ: לְיָמִים חָלָה בְּנָיְמִין הַצַּדִּיק
וְנָטָה לָמוּת: אָמְרוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת
לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רִבּוֹנוֹ שֶׁל
עוֹלָם אַתָּה אָמַרְתָּ כָּל הַמְקַיֵּם נֶפֶשׁ
אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל בְּאִלּוּ קִיֵּם עוֹלָם
מָלֵא: וּבְנָיְמִין הַצַּדִּיק שֶׁהֶחֱיָה
אִשָּׁה וְשִׁבְעָה בָּנֶיהָ יָמוּת בְּשִׁנַּיִם
מֵעֲשׂוֹת הַלָּלוּ: מִיַּד קָרְעוּ לוֹ גְּזַר
דִּינוֹ: תָּנָא דְּסוֹפֵיהּ לוֹ עֶשְׂרִים
וּשְׁתַּיִם שָׁנָה עַל שְׁנוֹתָיו:

קנים פרק שלישי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַקַּשְׁיָא
אוֹמֵר זְקֵנִי עַם
הָאָרֶץ כָּל זְמַן שֶׁהֵם מְזַקְּנִים דַּעְתָּן
מְטֻרֶפֶת עֲלֵיהֶן שֶׁנֶּאֱמַר מֵסִיר שָׂפָה
לְנֶאֱמָנִים וְטַעַם זְקֵנִים יָקַח: אֲבָל
זְקֵנֵי תוֹרָה אֵינָם כֵּן אֶלָּא כָּל זְמַן שֶׁהֵם
מְזַקְּנִין דַּעְתָּן מִתְיַשֶּׁבֶת עֲלֵיהֶם
שֶׁנֶּאֱמַר בִּישִׁישִׁים חָכְמָה וְאוֹרֶךְ
יָמִים תְּבוּנָה:

חולין פרק בסוף הדם אָמַר רַבִּי אֵילָעָא אֵין
הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם
אֶלָּא בְּשֶׁבִיל מִי שֶׁבּוֹלֵם עַצְמוֹ
בְּשָׁעַת מְרִיבָה שֶׁנֶּאֱמַר תּוֹלֶה
אֶרֶץ עַל בְּלִימָה:

כל

מיכן ג"כ מיסרין לדיכר לו ים כחמר שמנותיו יפי' ג"כ שנים
כמנין ג"כ מיסרין לדיכר העולה ת"קעו מיסרין מכוון למנין
הטפחים מכל העולם ולכוון מחמר על שמו יתברך שחמר כל
המקיים נפש אחת מיסרל כאילו מקיי' כל העול' מלא וכלפרסמו
וג"ל דוד הכה לטפחות נתת ימי' נו'
לומר שימים שני יפי' מכוון למנין
הטפחים מהעולם שעולה תק"עו כ"ן
יהיו ימיו' מכוון למנין תק"עו מיסרי'
וק"ל ובמקומו נתבלים תמלא עול
מלשון פירושים לחרים על פני קרקע
ע"ש: ווהו מה שמיזהו המלאכים
רבנם ע"ש נתת לחמרת כל המקיים נפש
אחת מיסרל כאילו מקיים כל העול'
מלא לומר שכפש של אדם לחמר הוא
סוד תק"עו מיסרין כמו עולם מלא
שהוא תק"עו טפחים ולזה לייך עול'
מלא היינו מלא שכולל כל לחוד מן
הל"ג מכוון למספרן תק"עו טפחים
כמו תק"עו מיסרין של אדם וא"כ
מגיע לאדם ג' שנים ומפני מה ימי'
בנדיק בשנים מעוטי' שלא מיל
לוסיפו לו על שנותיו שקבוצין לכל
אדם ע' שנים עוד ל"ב שנים לתקוסם
מותן ג' שני' מכוון למספרן תק"עו
מיסרין כמו טפחים מעולם מלא
ודוק: והכה לפי פירוש
לקדמוניות יתבאר שכוונת הברייתא
בסוף ג"כ סובב וכולך לאדמיל מיכ
דשפיר קתני לומר מן שעולם ועד
עולם לאחד ים ת"ס מן התור' ומפי'
הוא לכל התורה כלחמרם שלא על
הסדר ומפני שהוא דרשינן שמוכי'
כי טעמם ת"ס הוא מפורש בחמרמי
רז"ל משום להגזירם היה בתחילה
על אדם לבדו ביום אלכך מחנו מות
ביום אחד ביום מחם ואחר כך
בעטן הוא בחלוף המות ומקרבם
ימות ביום ונתן לו ק"ב כל
שנותיו לאחר שיולדו לחריו שגם הם
ימותו ובמניל כך היה אדם שלף שני'
ואלך קי"ל ד' יפי' קלוב: שלא בדיקים
שהוא ענין תחית המתים ונרחה שזהו

מנגע פ"ב כָּל הַנְּגָעִים אָדָם רוֹאֶה חוּץ מִנִּגְעֵי
עַצְמוֹ: רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אַף לֹא
נִגְעֵי קְרוֹבָיו: כָּל הַנִּדָּרִים אָדָם מֵתִּיר חוּץ
מִנִּדְרֵי עַצְמוֹ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף לֹא נִדְרֵי
אִשְׁתּוֹ שֶׁבִּינָה לְבֵין אֲחֵרִים: כָּל הַבְּכוֹרוֹת
אָדָם רוֹאֶה חוּץ מִבְּכוֹר עַצְמוֹ:

עדה פרק המפלת תָּנוּ רַבָּנָן שִׁשָּׁה חֲדָשִׁים
הָרִאשׁוֹנִים רַחוֹלֵד דַּר
בְּמָדוֹר הַתַּחְתּוֹן: אֶמְצָעִים הַוֹּלֵד דַּר בְּמָדוֹר
הָאֶמְצָעִי: אַחֲרוֹנִים הַוֹּלֵד דַּר בְּמָדוֹר הָעֶלְיוֹן
וְכֵיוָן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לָצֵאת מִתְהַפֵּךְ וְיוֹצֵא וְרֹאשׁוֹ
חֲבֵלֵי אִשָּׁה:

ותומר עשרת הדברות. ופרשת המן. וגו' עד הנקשות כמו שמסורר בסעודה יום רשמון:

בקשה ליום שלישי

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
לְטַהֵר רַעְיוֹנַי וְלַכְוֵּן מַעֲנֵה לְשׁוֹנִי
וְלַטַּהֵר מַחְשָׁבוֹת לִבִּי וְהָיָה עִם פִּי בְּעֵת
הַשִּׁפִּי ר"ל דבורי וְעִם לִבִּי בְּעֵת מַחְשָׁבִי וְעִם יָדַי
בְּעֵת מַעֲבָדִי וְעִם רַגְלַי בְּעֵת שְׁבִילִי וְאֵל אוֹמֵר
לְפָנֶיךָ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ הָגוּן וְשֶׁלֹּא כִּרְצוֹנְךָ וְגַעוֹר
בְּשָׂטָן לְבַל יִשְׁלוֹט בִּי וְעָזְרֵנִי עַל דִּבְרֵי כִבּוּד
שְׁמֶךָ וְאַל יְבַהֲלוּנִי חֲלוֹמוֹת רָעִים וְאַל יְשַׁלוֹט
בִּי יֵצֶר הָרַע:

רבון הָעוֹלָמִים גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שֶׁרְצוֹנִי
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֶלָּא שֶׁשְּׂאוֹר
שֶׁבְּעִיסָה מְעַכֵּב: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּשְׁמִיד וְתַכְנִיעַ יֵצֶר הָרַע
מִמֶּנִּי וְתַרְחִיקֵהוּ מִכָּאן אֶתְרִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה
אַבְרֵי וְאַל יְבַטְּלֵנִי מִדַּרְכֶיךָ הַטּוֹבִים וְתֵן בְּלִבִּי
יֵצֶר טוֹב לְשִׁמּוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ
וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם וְקַבֵּל תְּפִלָּתִי כְּבָתוּב

שִׁמְעָה תְפִלָּתִי יְהוָה וְשַׁוְעָתִי הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתִי
אַל תֶּחֱרַשׁ כִּי גֵר אָנֹכִי עִמָּךְ תּוֹשָׁב כְּכָל אֲבוֹתָי:
וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְהוָה עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב
חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ: וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי כִּי
אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה: בָּרוּךְ
שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

בקשה אחרת מעין יצירה חיום על הדרך הקבלה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
מֶלֶךְ רַחֲמָן עוֹרֵךְ שֻׁלְחָן לַבְּרִיּוֹתָיו
גָּלִית אֶרֶץ בְּיוֹם זֶה וּמִלֵּאתָ פְּנֵי תֵבֵל תְּנוּבָה
לְתֵת חַיִּים לָעָם עָלֶיהָ וּמָזוֹן לַהוֹלְכִים בָּהּ
שֶׁתַּמְצִיא בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים מְזוֹנוֹתֵינוּ לָנוּ וּלְכָל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְתַזְמִין פַּרְנָסָתֵינוּ שְׁלֵמָה
וְעַל דֶּרֶךְ כָּבוֹד כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לַעֲבָדְךָ בְּלֵב
שָׁלֵם וְאַל יַעֲכֹב עָלֵינוּ שׁוּם חֵטְא וְעָוֹן וְאַשְׁמָה
לְפַרְנָסָתֵינוּ וְהַצֵּל כָּל הוֹלְכֵי דְּרָכִים וּמִדְבָּרוֹת
מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מֵחַיּוֹת רָעוֹת וּמִכָּל פְּגָעִים
רָעִים וּמִכָּל שָׂטָן וּמַכָּךְ כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב עַל
הַדֶּרֶךְ כִּדְכְתִיב כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ
בְּכָל דְּרָכֶיךָ: עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגּוֹף בָּאֶבֶן
רַגְלֶיךָ: וַאֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל
הָרַחֲמִים כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה:
בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

ליום שלישי

אנא הלל המכין פרנסה לכל בריה ומזמין מלכות לכל
נברא ומולך להם מחי' שתכלכלני ותפרנסני לי ולכל
אנשי ביתי ולכל ישראל פרנסה טובה בכבוד בכתר ולא בשאר
בכבוד ולא בביזוי פרנסה שלא יהיה בה טום וסוסה וכלימ' פרנסה
שלא תלריכני לא לידי מתנ' בשר ודם כי אם תיריך המלא ופתוחה
פרנסה שתוכל לעסוק בה בתורתך הקדושה ובמלות ובתמידות
ובכבודי כבוד יהיו לנגדינו ולא בבושת פנים והכלמה עם
שאר לדיקי ישראל פרנסה כלי בושת ולטובה יהיה תלכינו ולברכה
והצלחה יהיה עמליהו ולעלי תורתינו ותקוותינו ותעזרינו
בכל עסקינו ובכל עניניכו ומעשה ידינו ותכליתינו ותדריכינו
לעלות לי ובל תאמר לי לחיים טובים תרוויח ותזכה לחיות חיי

עליך

עליך ותרחם עלינו בכל מה שצריך לרחם ותטיב מזליו ומלא
משלות לבנו לעובדה ותצילנו ותשמרנו ותזכינו מלפניך לזרוע
ותהיה מגן לי ולכל ישראל ולכל אשר לי והצילנו מכל צרה ועצר
ונזקק בזה הפנה ובכל שנה ושנה ובכל חודש וחודש ובכל שבוע
ושבוע ובכל יום ויום ובכל רגע ורגע • כי ביד עתותי הצילני
מיד אויבי ורודפי ותושיעני מכל צרה ועצר ואל תטרד נטרדו'
ית"ה והצילני מכל רע ומשיבות הנייסות ומכל הפסד י"ת
בעלום בהשקט והבטחה בתוחות לבי בכח זה הפס היוצא מפסוק
תכבי לרד עמך מצרימה ואכבי לעלך גם עלה • וכך הוא סדורו

אֲמִי נְצָא כְּרַע יֵיל אֲמֵךְ רְהַג דּוֹם עֲאַע מְנַל

בְּבָה ותשמישי בשורות טובות לחיותו וכשרה ותה מסכחתי
תזורתך הכל יהא מזכר לי ותמחל ותסלח ותכפר לכל
פשעי ועוונתי וחטאתי שחטאתי ועשיתי ופשעתי לפניך ואל
יהא כי חטא ועון ואל יעלוט בי יצר הרע לעולם ותצילני מכל
גזלן וחמסן ולטש וחכל מיני פורעניות המתרגשות לבא בעולם
ותצילני מבלבול מלכיות ומחוקק הגלות ותבטל ממני כל גזירו
קשות אשר עלי כתובו וחרותות ותפתחני לי ולכל לוחכי ותצילני
מכל חיות רעות ודינין ולילין וזיקין ומזיקים ופגעים רעים
ומלסטים ומכני לדם הרעים ומחללת כותל ומשריפת לא
ומשקיעת מים וחכל מרן רע וחכל מחון מים ומרעב וחבני
וחכל מאסר וחבית הכלא ואלנו' ועניות וחסרון ערים ותתכני
לאהבה לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי כי לך ה'
הוחלתי אתה תענה ה' אלהי : כי בשמך בטחתי על כן קדם את
שמך עלי עד כי ירצו כל נצר כי שם ה' נקרא עלי וירצו ממך
ויהיה עם פי בעת בטיפי ועם ידי בעת מעבדי ויצאו פני מלביש
וקומתי כאלף ואיימתי מושלת על הבריות ותהיה לחוב למעלה
וכחמל למטה ושמי הטוב ילך בכל הארצות ובכל המדינות ויהיו
חלומותי מיוסרים עלי לטובה בלא הפס מאחר הגדול המתפשט
מן המרכבה העליונה שמו **יְאוֹהַ וְהִיהַ** וזכות י"ג
קדות שהבטחתנו ע"י משה עבדך שיכם
מוחזרות ריקם מלפניך שם אלו • יי' יי' אל רחום וחנון ארך
אפים ורב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע
וחטאה ונקה :

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתעלה תפלתי
לפני כסא כבודי בעת וכשובה הזאת ותרצה עם בקשתי
ותוכלל עם תפלתם ולא יהי שרש ולא יתפטרו ערש ישלוט בי ולא
מלין רע בי עם מלין יוסר מלין טוב ומיקיר לדק ומוכיח זכות •
ותכלל מכל חוס רע ומכל פגעי רע ומיצר רע ומיחמתני' ומכל מיני
הלדם הרעים ומכל דברי תרפוזו ומשלחת חם ומכל דברי רעים
ומחשבות רעים ומכל מעוז רעו ומכל גזירי קשות ורעות המתרגשות
ומתגלות לעולם ית' בתחלת שתחו ובכל ב' בפיוקים בן יי' תפיתי
תל פתחה העולם :

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתתן לי חן וחסד
ורחמים ואלו והרוח והכלה בכ' דרכי וחן בעיני ובעיני
כל רואי ושומעי והביבני בינה כתחל פוסק וכתעיין שתתבר
והאר עיני בתורתך וכל מה שתלמוד לפי תשכח ותתן לי זיו והדר
וחן וחסד בדיבורי ובכל מה שתדרוש ותפעל ולא תבוש משברי
ולא תכלם תתקותי מחלקי ומעמלי ושברי וחבלי ותהיה לחיים
טובים ותקותי לתחרית טוב וחלקי לטובה ועמלי לברכה ותהי
העונה הזאת אשר אני מתפלל בה לפניך את רצון ורחמים ועת
בקשה ותעכני ותשמ' את תפלתי ותאזין תחינתי ותקשיב בקשתי
כתוב ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברוב חסדיך עכני
בחמת ישעך :

"אנא "בכח "גדולת חג"נ "ידך "תלבט "נרי ית"ן
"קדוש "רחם "עוני קר"ע "שגבני "טהרני "נא
"סתן "נעימות "גדולתך "דרשתי נג"ר "יחוד "כבוד "שמך
יכ"ם "נלקתך "טהר "רוחיכו בט"ר "נדקתך "תמכר
"גחולתיכו נת"נ "חסדיך "קדמתי "ברוב חק"ב "טוניך
"כשעתני "עליך "סב"ע "יוצרי "גדולתך "לנצב יג"ל "פי "ובר
"קדושתך פו"ק "שוחתי "קבל "ויושע סק"ו "נעקתי "וושב
"תכלות ני"ת :

"אנא "כוח "קדוש "תרכה "מחילתיך תנקת"ם
"כשעכו "סלחה "תגלגל "מדותיך פסת"ם "פתחי
"סליחה "פתח "סלח "יסע "מנתיך פספסי"ם "דרוש "ויעולך
"כח "סמוך "יחד "מתכותיך דיוכם "יש "יחיד "הסקיפה "והסב
"כסא יהו"ה "סביבותיך "דרשתי "יהא סל"י "כבודך "וסתך
"זכרתי "וכך כו"ו "נטחתי "מרוס "וקדוש "כי "סבבוני
"זרים במוכם"ו "כתרוני "והדריכוני "זכרני "והצילני כוו"ו

אנא אביר יעקב על לחד למתן סתך המיוחד הזה שבו
נוטעת על ידי עבדון הנביאים יחד לבני לירחה את
סתך למתן לנו לחטלך : אתה הוא שסמט כת"ק ת"ס ושמרת
לותו מכל היזק וכזק והכרת פס"ת יד"ך לתת מזונותיו וכתת לו
מלבושים כפי יזך הטובה ועשית עם ישראל כימים וכפלאות ולכן
בתיתי לבקש מתך שתשמע תפלתי ותאזין תחינתי ותקשיב שועתי
ותתיר לי פסח יזך לזכיות מזוכות לכבי ביתי מזומנים לפני קיום
מלכותך לפס ותזמור לי היום וכל יום ויום מכל דבר רע וכל
פגע רע ומכל רוח רעה ומלסטים ולוחצים ומזיקי ומזיקות ומכל
ומכל חלמים רעים ותשמע בעקתי ותפלתי ותזין תחינתי ברחמים לפני
קדוש שבלשיך לפס ומלבושים כפי דרך הטובה ותקבצ עמי
נוסים לטובה בכל עת ובכל רגע ובכל עונה למתכך ולמתן בפתח
כבודך ונתגדל ומי על עולם ותשמע תפלתי כי אתה שומע
תפלת כל פה ברוך אתה ה' שומע תפלה • ואת"ה יאמר ע"י
מלפניך וכו' בעדתם ביום ג' ת"ה תקפלה •

פסוקי כל :

מעמד ליום רביעי

חזרה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים: וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ וַיְהִי כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֶת הַכּוֹכָבִים: וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ: וְלִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב: וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי:

ירמי' ל"א כה אָמַר יְהוָה נֹתֵן שֶׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם חֻקּוֹת יָרֵחַ וְכוֹכָבִים לְאוֹר לָיְלָה רוֹגַע הַיָּם וַיֶּהֱמּוּ גַלָּיו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ: אִם יָמִישׁוּ הַחֻקִּים הָאֵלֶּה מִלְּפָנַי נְאֻם יְהוָה גַּם זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ מִהְיוֹת גּוֹי לְפָנַי כָּל הַיָּמִים: כֹּה אָמַר יְהוָה אִם

ויאמר תלתים יהי מאורות גומר לפרש החסן כל הפסוקי, תהלה וגם הפסוקים מספר ירמי, וגם הפסוקים מכתובים להמה תמוהים יותר כי אין להם חיבור ודביקות כלל למעשה היום והן הפסוקים מהתורה ממ"ש וירא כ' ויכלו גומר גם פסוקי, תהלה אין להם לדביקות וחיבור למעשה היו, היום ודיותר ראיה לפרש בכל סדר תהלות אשר בוקע בהיום היום שהוא אחת מכל הבדייקות דביקות ודייכות ליום היום והן כל הסדר העתיד אשר הוא ביום היום הכל טעמא בעי דמאי ענין אחר דוקא היום הזה ולמה נתנו ולפרש כל תהלה תקדים מדרש רז"ל בעניין כוח החמה והלבנה והכוכבים והענין הוא כי החמה היא משלטת לעשיו וע"ז נאמר ואת המאור הגדול למשלת היום דהיינו שלטונות דעשו ומאור גדול הוא ע"ד שהוא בדמיון יום וכחמה, רז"ל ביום לעשותם ולמאר לקבל שהרם ואת המאור הקטן זהו יעקב שהוא קטן בשלטונות דעשו ובכוכבי, שהוא יעקב קטן הוא בע"ב ובגדול בע"ב וכל זה היה על מדרגתה למעט כבוד החמה ביום שתאיר וכי תאמר לבני מלכים למעט כבוד אחד לכבד אחר לה קל לך הב לך והקטן עצמן בע"ז הוא כדי שתתגדל בע"ב ונלמד ואת היא רחל, להיות משלטת בלבן בע"ב וגם בע"ב והענין הוא למה נתנה יעקב הוא בשלטונות דלבן וכוכבים ועשיו הוא בשלטונות דחמה כי החמה היא מסטרא דדינא ובלילה בשחם בגבורתו דיהיו ספירה של גבור שהיא מסטרא דדינא ולכך יאות בחמה הם שם ס"ה עם החמה הולכת דרך שם ס"ה חלונות שהם מסטרא דדינ' כי הם נגד שם ס"ה דעשיו המושל על כ"ד הקט' כנידון והלבנה וכוכבים הם שם ס"ה חלונות הנותרים והוא נגד רמ"ח מ"ע שהם בשוה הרחמים ונגד רמ"ח אברים של לבן כי גם בלבן הוא בשוה הרחמים ע"י הם בחינת למעלה מד' אלו של לבן שהוא שוה הרחמים כי ג"ת לגבי לבן להתקיים בעולם רק עד שיתרבה הרחמים על הדין ואח"כ יעקב שהוא בלבן הרחמן הוא בשוה בלבנה וכוכבי, שגם הם בשוה הרחמי, וכמ"ש מש"כ עשיו הרשע שהוא מהפך מל"ה למ"ל ה"ל וכמ"ש רז"ל תרוויס הרשעים שמהפכין מל"ה למ"ל דהיינו הכיוון בהפוך הפיך הרשעי, ולכך נזמר לזמר שמכח הרשעים והפכין מל"ה למ"ל ה"ל זהו הנזמר לנס ולכך שלבנה, עשיו הרשע טעמא נמי בחמה בשלטונות דיום כי היום הוא בשוה הרחמי, ולילה הוא בשוה הדין והעול, מתקיי, על ידי השיתף היינו למתק הדין ורחמי יתיר ולכך החמה שהיא בשוה הדין היא המושלת ביום למתק ע"י הרחמי, את הדין וכן הוא בשלטונות דלבנה וכוכבים שהם בשוה הרחמים למתק בלילה שהוא בשלטת הדינ' דרך לקמייתא דשפיר דומה ל"ת מטעם שהרחמים לעשו מתנגדים ומתגברי, על הדינים ° וזהו הענין דלילה מרובה מחמ' להורו' שהשוכן מכוון הוא נגד העולם התחתון וכאן שהעולם ג"כ להתקיים לגמ עד שיתרבה הרחמים על הדין וזהו הענין דעשה שהוא בשוה הרחמים דוק"ל ת"ל שהוא מסיטר' דדינ' וגם הימין שהוא בשוה הרחמים דוחה שמאל שהוא מסט"ד כי זהו קיומו של העולם ע"י שמתגבר הרחמים על הדין ולכך יעקב שהוא בה הרחמן הוא בשוה בלבנה וכוכבי, שגם הם בשוה הרחמי, וכמ"ש מש"כ עשיו הרשע שהוא מהפך מל"ה למ"ל ה"ל וכמ"ש רז"ל תרוויס הרשעים שמהפכין מל"ה למ"ל דהיינו הכיוון בהפוך הפיך הרשעי, ולכך נזמר לזמר שמכח הרשעים והפכין מל"ה למ"ל ה"ל זהו הנזמר לנס ולכך שלבנה, עשיו הרשע טעמא נמי בחמה בשלטונות דיום כי היום הוא בשוה הרחמי, ולילה הוא בשוה הדין והעול, מתקיי, על ידי השיתף היינו למתק הדין ורחמי יתיר ולכך החמה שהיא בשוה הדין היא המושלת ביום למתק ע"י הרחמי, את הדין וכן הוא בשלטונות דלבנה וכוכבים שהם בשוה הרחמים למתק בלילה שהוא בשלטת הדינ' דרך לקמייתא דשפיר דומה ל"ת מטעם שהרחמים לעשו מתנגדים ומתגברי, על הדינים ° וזהו הענין דלילה מרובה מחמ' להורו' שהשוכן מכוון הוא נגד העולם התחתון וכאן שהעולם ג"כ להתקיים לגמ עד שיתרבה הרחמים על הדין וזהו הענין דעשה שהוא בשוה הרחמים דוק"ל ת"ל שהוא מסיטר' דדינ' וגם הימין שהוא בשוה הרחמים דוחה שמאל שהוא מסט"ד כי זהו קיומו של העולם ע"י שמתגבר הרחמים על הדין ולכך יעקב שהוא בה הרחמן הוא בשוה בלבנה וכוכבי, שגם הם בשוה הרחמי, וכמ"ש מש"כ עשיו הרשע שהוא מהפך מל"ה למ"ל ה"ל וכמ"ש רז"ל תרוויס הרשעים שמהפכין מל"ה למ"ל דהיינו הכיוון בהפוך הפיך הרשעי, ולכך נזמר לזמר שמכח הרשעים והפכין מל"ה למ"ל ה"ל זהו הנזמר לנס ולכך שלבנה, עשיו הרשע טעמא נמי בחמה בשלטונות דיום כי היום הוא בשוה הרחמי, ולילה הוא בשוה הדין והעול, מתקיי, על ידי השיתף היינו למתק הדין ורחמי יתיר ולכך החמה שהיא בשוה הדין היא המושלת ביום למתק ע"י הרחמי, את הדין וכן הוא בשלטונות דלבנה וכוכבים שהם בשוה הרחמים למתק בלילה שהוא בשלטת הדינ' דרך לקמייתא דשפיר דומה ל"ת מטעם שהרחמים לעשו מתנגדים ומתגברי, על הדינים ° וזהו הענין דלילה מרובה מחמ' להורו' שהשוכן מכוון הוא נגד העולם התחתון וכאן שהעולם ג"כ להתקיים לגמ עד שיתרבה הרחמים על הדין וזהו הענין דעשה שהוא בשוה הרחמים דוק"ל ת"ל שהוא מסיטר' דדינ' וגם הימין שהוא בשוה הרחמים דוחה שמאל שהוא מסט"ד כי זהו קיומו של העולם ע"י שמתגבר הרחמים על הדין ולכך

אִם יִמְּדוּ שָׁמַיִם מִלְמָעְלָה וְיֶחְקְרוּ
מוֹסְדֵי אֶרֶץ לְמַטָּה גַּם אֲנִי אֶמְאַס
בְּכָל זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ
נְאֻם יְהוָה: הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם
יְהוָה וְנִבְנְתָה הָעִיר לַיהוָה מִמִּגְדַּל
חֲנַנְאֵל עַד שַׁעַר הַפִּנָּה: וְיָצָא עוֹד
קָוֶה הַמִּדָּה נֶגְדּוֹ עַל גִּבְעַת גָּרֵב
וְנָסַב גָּעָתָה: וְכָל הָעֵמֶק הַפְּגָרִים
וְהַדֶּשֶׁן וְכָל הַשְּׂדֵמוֹת עַד נַחַל
קִדְרוֹן עַד פִּנַּת שַׁעַר הַסּוּסִים
מִזְרָחָה קֹדֶשׁ לַיהוָה לֹא יִנָּתֵשׁ
וְלֹא יֵהָרֵס עוֹד לְעוֹלָם:

תהלים צד אֵל נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת
הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט
הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: עַד
מָתַי רְשָׁעִים יְהוָה עַד מָתַי רְשָׁעִים
יַעֲלוֹזוּ: יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ
כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: עַמְּךָ יְהוָה יְדַכְּאוּ
וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ
וְיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה
יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בִּינוּ בוֹעֲרִים
בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ:
הֲנוֹטַע אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע אִם יוֹצֵר עַיִן
הֲלֹא יַבִּיט: הַיֹּסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ
הַמְלַמֵּד

דוחה ל"ת ומטעם דמל"ר לעולם מתגבר על מל"ד וק"כ
לחר שעושה תשובה ומורה בזה כוונתו שהק"ב מוסך הריבוי
רחמי' יותר על מל"ד לכך גם עונו מתכפר ע"י הריבוי הרחמי'
כי מכל הדין אין לו תקנה רק הכפרה בחוטרת היא תמות אלא
מכח ריבוי הרחמי' וז"ש רז"ל במקו'
שבעלי תשובה עומדין אין צדיק
גמורי' יכולין לעמוד כי עמידתן של
בעלי תשובה הוא ע"י מל"ר מש"כ
בצדיקים שהם לצדדים בסוד הדין
וכמ"ש בפ"ק דסנהדרין לא נברי'
אלא לרשעים שאינן יכולין להתקיים
במל"ר לבדו משו"כ הצדיקים
במחשבה הרצונו של שמו יתברך
עומדין וכוונין לכתיב ברצותי ברך
אלהים בתחילה עלה בדעתו של שמו
יתברך לברוך את העולם במל"ד וזהו
ג"כ הטעם לדעת מ"ד דסובר הדין
יצרא"ל נבראין מיד הש"ה אלא ע"י
תשובה כי ע"י כך מתעורר התגברו'
רחמים על הדין וכן זרעו של יעקב
שהוא בחי' הרחמן יתגברו על הש"ה
שהם בסוד הדין ולפי שזרעו של יעקב
שהוא בחי' הרחמן אשר הוא לעולם
מדובק על הדין לכן הם בסוד פ"ב
שהוא עולם שפילו לתוך משו"כ זרעו
של עשיו הם בסוד עכ"ז שהוא עול'
קצר ואינו רק חיי שעה והטעם הוא
כי כמו מל"ר לעול' מרוב על מל"ד
כן נחלת מ' יוסף והיינו טעמא דישרא"ל
הם עמו ונחלתו של שמו יתברך ולא
הש"ה כי אלו זרעו של יעקב שהוא
בסוד הירח בסוד מל"ר וזהו לנכח
כדרכיו של שמו יתברך דמיהו רחום
וחנון אף לתוס רחום וחנון ולכן אמו
עמו ישרא"ל עמו ונחלתו של שמו
יתברך משו"כ הש"ה בהם בסוד
בחי' שהוא בסוד הירח דהיינו שהוא
בסוד מזידותו של שמו יתברך
על רחום וחנון ולכן הם תחת השרים ולא תחת שמו יתברך ולכך
חלקן של ישרא"ל שהם עמו ונחלתו של שמו יתברך הוא ע"כ
שהוא חלק שהי' מזיעל משו"כ הש"ה אין להם חלק ונחל' בע"כ
דין נע"ם שהוא הגשמי: והנה לחר בל הסברות הללו

יתברך כוונת כל הפסוקי' וכל הנבריותות וכולן יתחברו ויתקשרו
על מעשה היום שהוא והטעין הוא שלחר שהעיד כאן הפסוק
במעשה היום ההוא ויעד עליהם את שני המלורות הגדולי' גומר
להורות שמכיהם גדולים הם כי בחמה ההוא מסטרת הדיבי שהוא
מלטנותא דעשיו הדשע הלחר מהפך
מל"ר למל"ד ושוא גדול בע"ה
וסירח שהיה נסוד הרחמים שהוא
מלטנותא דיעקב שהוא לה הרחמן
שהוא נסוד ע"ב זהו שנגדול בע"ה
ולכך בחמ' למחשלת היום והלבנה
וכוכבים למחשלת הלילה כדי לשתף
הרחמים לדין ואז העולם מתקיים
משו"ב בחי' חסד ג"ת לעול' להתקי'
בו וכלפרשנו למעלה ועפ"ז יתפרש
לחבר לחריו פסוקים בירמי' ח"ל כה
אמר ה' נתן שמש לאור יומם וחוק
וכוכבים לאור לילה והיינו משום
דשמש הוא מלטנותא דעשיו דהוא
מסטרת הדיבי וירח הוא מלטנותא
דיעקב לה הרחמן ולכך ממשל ביום
ביום וירח וכוכבים בלילה כדי
לשתף מדת הרחמים למדת הדין ולפי
ש"ישרא"ל הם בסוד הירח שהוא מסטר'
הרחמים וזהו לנכח בדרכיו של שמו
יתברך מהו רחום וחנון כו' ולכך הם
ישרא"ל עמו ונחלתו של שמו יתברך
משו"כ הש"ה וכלפרשנו ולפ"ז לא
יתכן חוקי הל' מלפני לא תש"י משקוץ
שהכהן הול"ר למ"ד זהו לחר יצרי'
ת ו שנם זרע ישרא"ל יתנהגו מלעולה
גוי לפני כל הימים וכן כל המשך
הפסוקי' הולכין וסובבין לענין לחל'
למעש' היום ההוא ולפי סברות הלל'
יתחבר ג"כ הפסוקים הכתובים על
על נקמות ה' אל נקמות נגהר ופרשו
על מיתי רשעים יעלוזו גומר ופרשו
הוא כי מלחת הנביח מכוונת מכח
הפנוק למעש' יום ההוא שלחר
מכיה לישרא"ל הם בסלטנותא דירח ומטעם שהם בסוד הרחמים
והש"ה הם בסוד החמ' ומטעם שהם במל"ד וע"ז אמר על מיי
רשעים יעלוזו יביעו ידברו עתק יתאמרו כל פועלי און נהגה
לומר שתותן רשעי הש"ה אשר מטעמדין ביישרא"ל ומוסלין עליהם

בעתיקות

בעתיקות ותקיפות וחנו עמך ה׳ לומר שחנו עמך וחלקיך מטעם שחנו בסוד הרחמים כמו ה׳ עלמו ומכח זה שחל על מתי כי הדין נותן שיגיע הזיון שיחול בנשו בסוד הרחמי׳ משתברי׳ על הדין כן יתגברו ישראל על הפ״ה ותירץ הפסוק לשרי הגבר לשר תיסרנו היינו ביסורי בגלות כל מלכיות כדי להשקיט לו מימי רע זהו מליצה של גיהנם כי כן בירר אברהם אבינו מלכיות תמורת גיהנם משפ״כ הרשעים שיין להם שעבד מלכיות ממיל׳ הדין נותן שירדו לגהר שחת בתוך גיהנם וזו״ש על ידה יכרה לרשע שחת ועוד תירץ לשר לשר ע״ש שחשר לוד כמלך וכסיל לא יבין בפרוש רשעים גומר להשמידם עדיי על מע״כ ולהיפך בצדיק שחשרן בע״ז כדי להכחילם לע״כ שהוא עולם שכולו לרוך וכולו טוב משפ״כ שלות הרשעים בע״ז שהוא רק חיי שעה ולהורות זה לשר כי לא יעזוב ה׳ עמו ונחלתו לא יעזוב לעולם׳ היינו לע״כ שהוא לעולם משפ״כ חיי הע״ז שהוא רק חיי שעה והעניין הוא שהם שהם עמו ונחלתו של שמו יתברך מטעם שהם בסוד הרחמים שהוא מדת שמו יתברך לכך זכו לע״כ שהוא לעולם שכולו לרוך משפ״כ הפ״ה שהם בסוד מדת הדין ולתן להם חלק ונכלל׳ רק בע״ז שהוא עולם הקצר כי הרחמים לעול׳ מתברי׳ על הדין ולכך לשר ה׳ יטוש לת עמו ונחלתו לפי שהם עמו ונחלתו ולכך לא יעזוב לעולם היינו לע״כ שהוא לעולם לפל נגד הרשעים לשר לת עד כאן יסוד משפט דהיינו שר״ל שהוא חלק הע״ז ועל ישראל לשר ונחלתו כל ישראל לב היינו בלשרי׳ היינו לע״כ משפ״כ הפ״ה שהם בסוד מ״ה ולכך נלמר מי יקום עם הרשעים לומר שיוכל מ״ה לתן להם תקומה מי יתיצב עם מתנגדי שון וכן כל המזמור כלל הולך וסובב על ענין משפ״ד היום והנה לשר שיובדר מכל הפסוקים הללה שישראל הם בחינת הלבנה וכוכבים והם מסטרת הרחמים ולכך חלקן

המלמד אדם דעת יהוה יודע מחשבות אדם כי המה הבל׃ אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו׃ להשקיט לו מימי רע עד יכרה לרשע שחת׃ כי לא יטוש יהוה עמו ונחלתו לא יעזוב׃ כי עד צדק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב׃ מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם פועלי און׃ לולי יהוה עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי׃ אם אמרתי מטה רגלי חסדך יהוה יסעדני׃ ברוב שרעפי בקרבי תנחומיך ישעשעו נפשי׃ היחברך כסא הוות יוצר עמל עלי חוק׃ יגודו על נפש צדיק ודם נקי ירשיעו׃ ויהי יהוה לי למשגב ואלהי לצור מחסי׃ וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם יצמיתם יהוה אלהינו׃

הארה וירא יהוה וינאץ מכעס בניו ובנותיו׃ ויאמר אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם כי דור תהפכות המה בנים לא אמן בם׃ הם קנאוני בלא אל

חוק לע״כ שה ולא נע״כ הו כלל ונקומות הוק להיפך ר״ל טעמ׳ נעי נקיזה עניו לוכלין נע״כ והלא כולו הוק חלקו של עשיו ואפשר כי כל מה שחנו לוכלין נע״כ הכל הוק הקדמנות לשר משפיעין הספא מלמעלה ע״י הצמורות והוק חולק דעלאי חלק תלאי ממעל ואין לזה סוס חלק ונחלה לזרעו של עשו כי הוק חעין ע״כ וכן הוק נמדר שהק״ה נותן לצדיקי׳ בע״ז חעין ע״כ והכן סדר המעמד לומר מיד לחר הדברים הללה כל סדר העבודה ע״ל שפתח העמד למעלה מכל העוסק בתורת העולה כלילו הקריב עולה יהדרין לקדמיו׳ שלחר שגלחל ממעשה דיום הזה דישראל הם בסוד הלבנה והע״ה הם בסוד החמה שהוא חל ״ה כי בדשעתן מהפכין חל ״ה למ״ה זה יתפרש ג״כ בוזמן הספוקי׳ בח״ם ויתה ר׳ ויכלן מכעס בניו ובנותיו לומר שלחר שהק״ה הכעס בניו ובנותיו חשר״ה מכעיסין לשמו יתברך וזהו הגורם להפך חל ״ה למ״ה חל ״ה על שלחרו ר״ל לרורים הרשעים שמהפכין חל ״ה למ״ה ורמז בחלת מהפכין היינו שמהפכין הפא הוי שהוא לרך פנים בסוד הרחמים ובדרך לחור הוא בסוד הדין והן מהפכין מן פני׳ לשלור ומילת גורמין הגם חל ״ה מתהפך לח״ה ולא לשתי׳ כי מהם לומר שלחי לשתי׳ משם לרך פנים רק לשיה להם לרך לחור ולשה משום כי דור תהפוכות המה להם דשעתן מהפכין זה הרי לך שכל שה הפסוקי׳ כולם הולכין וסובבין לענין לחד של מעשה דיום הזה · והנה לחר כל סדרות הללה יתפרש ג״כ לחריו כל הסדר הברייתות וכולן יתחברו של מעשה דיום הזה כללו כי כללו להחי עניות לחר כלמד ממעשה דיום הזה דישראל הם בסוד הלבנה וכוכבים ולכך הם גדול לע״כ ולהיפך בעשיו וזה פירשו רז״ל ללמה נחתת ישראל כמלו לכוכבים כי ישראל חולקין כנוד זה לזה כמו הכוכבים ועפ״ו יתבאר כוונת הברייתו׳ ז״ל ר׳

אל כעסוני בהבליהם ואני אקניאם
בלא עם בגוי נבל אכעיסם: כי
אש קדחה באפי ותיקד עד שאול
תחתית ותאכל ארץ ויבלה
ותלהט מוסדי הרים: אספה
עלימו רעות חצי אכלה בם: מזי
רעב ולחמי רשף וקטב מרירי ושן
בהמות אשלח בם עם חמת זוחלי
עפר: מחוץ תשכל חרב
וממחדרים אימה גם בחור גם בתולה
יונק עם איש שיבה: אמרתי
אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם:
לולי כעס אויב אגור פן ינכרו צרימו
פן יאמרו ידנו רמה ולא יהוה פעל
כל זאת: כי גוי אובד עצות המה
ואין בהם תבונה:
חמיר ס"ר לא היו כופתין את השלה
אלא מעקידין אתו מי
שזכה באברים אוחזין בו וכך היה
עקדתו ראשו לדרום ופניו
למערב: והשוחט עומד במזרח
ופניו למערב ושל שחר היה נשחט
על קרן צפונית מערבית על טבעת
שניה: ושל בין הערבים היה
נשחט

למה אחר כפול וגם הלוים יחזור על המעשה ליום הבא ולדרכינו ז"ש כי הענין פרשנו למעל' לתין לדין באיזה יעשה טוב ולא יחטא כדי שיזכה לז"ש של תשוב עטריך הוא מלותה של ת"ת אשר עיבר ולכך מותר לעבור על ל"ת הקל כדי לקיים ז"ש של תשובה המאיר מטעם דעם לוה' ל"ת היינו מטעם שהרחמים לעולם מתנהגים על הדין וכאשר פרשנו למעלה ע"פ שהרות הלל כל המעשי' ליום הבא וגם הפסוקים הכתובים עיי"ל והכי כלי להורות זה לעם' דוה' ל"ת מייתי הכי תלת הריותות ומבנייהו כמתי דעם דוה' ל"ת כי הריותא קדמיית איתפרש בדרך הפשוט יותר וז"ל הגוף לחטא ואשה לחטא ואשה כפל אין מספיקין בידו לעשות תשובה דכפלם לם עבר עביר פעם לחת יכול לתרץ חטאו לעשה כדי לקיי"מ של תשובה הבוא ל"ת לבל לם עבר ושכח ע"כ נעשי' כהותרו לו ללת עשה מטעם תשובה כי כבר קיים הם"ע של תשובה בפעם הראשון וז"ל גם כאן היאמר לחטא ואשה לחטא פעמים אין מספיקין בידו לעשות תשובה דכפלם' בפעם ראשון יכול לתרץ חטאו ויאמר למותר לו לחטוא כדי לקיים מ"ע של תשובה ל"ת מבל' דוה' ל"ת והוה מטע' דרחמי לעול' מתנהגי' על הדין ומסיר יתפרש כל המעשי' הבוא וכל הפסוקים הכתובי' וכתובי' לחמ' גם כאן לא מתקרי דעם המעשי' על שחניה ג"כ לריך בריית' דחמ' מגילה שלא ר"ש לת ר' נחוני' הגדול דני במה בהרכת' יחיה כו' וכשם שהמאמר הזה הוה כפלא מלך חלש ימים וכי זה דרך ארץ וגם למה עלה לריש לקיש דווקא לא ברח למקום לחר וגם תלת הגדול מיותר ללא הוי לי' לאמור אלא שהל לר' נחוניא שתש ולהבין זה לקדים מה דאיתא במסכת

להחיך עשה ר"ש כזה לשלול אותו דרך זלות שמצלו במה בהרכת ימים וכי זה דרך ארץ וגם למה עלה לריש לקיש דווקא לא ברח למקום לחר וגם תלת הגדול מיותר ללא הוי לי' לאמור אלא שהל לר' נחוניא שתש ולהבין זה לקדים מה דאיתא במסכת

קדושין

נִשְׁחַט עַל קֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית עַל
טַבִּעַת שְׁנִיָּה: שָׁחַט הַשּׁוֹחֵט וְקִבֵּל
הַמְקַבֵּל בָּא לוֹ לְקֶרֶן מִזְרָחִית
צְפוֹנִית וְנָתַן מִזְרָחָה צָפוֹנָה
מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית וְנָתַן מַעֲרָבָה
דְּרוֹמָה שִׁירֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ
אֶל יְסוֹד דְּרוֹמִית לֹא הָיָה שׁוֹבֵר בּוֹ
אֶת הָרֶגֶל אֲבָל נוֹקְבוֹ מִתּוֹךְ עֲרֻכּוֹבוֹ
וְתוֹלֶה בּוֹ הָיָה מַפְשִׁיט וְיוֹרֵד עַד
שֶׁהוּא מַגִּיעַ לַחֲזֵה: הִגִּיעַ לַחֲזֵה
חָתַךְ אֶת הָרֹאשׁ וְנָתַן לְמִי שֶׁזָּכָה
בּוֹ: חָתַךְ אֶת הַכְּרָעַיִם וְנָתַן לְמִי
שֶׁזָּכָה בָּהֶם: מֵרַק אֶת הַהֶפְשֵׁט
קָרַע אֶת הַחָלָב וְהוֹצִיא אֶת דָּמוֹ:
חָתַךְ אֶת הַיָּדַיִם וְנָתַן לְמִי שֶׁזָּכָה
בָּהֶם: עָלָה לְרֶגֶל הַיְמָנִית חָתְכָה
וְנָתְנָה לְמִי שֶׁזָּכָה בְּהוֹשְׁתֵי בֵיצִים
עַמָּהּ: קָרְעוֹ וְנִמְצָא כֻּלּוֹ גָּלוּי לְפָנָיו:
נָטַל אֶת הַפֶּדֶר וְנָתַן עַל בֵּית
שְׁחִיטַת הָרֹאשׁ מִלְמַעְלָה: נָטַל
אֶת הַקְּרָבַיִם וְנָתַן לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהֶן
לְהַדִּיחָם: וְהַכֹּהֵן מַדִּיחָן אוֹתָן
בְּבֵית מַדְּוִיחִין כָּל צָרְכָּהּ: וְהַקְּרָבַיִם
מַדִּיחָן אוֹתָן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּמִיעוּטָן
עַל

קדושין דף ל"ד ו"ל כל מלות עשה שהזמן גרמן נשים פטורות ע"כ התחתיתין ומפרש בגמרא השתא מצו' דילפינן מתפילין ותפילין גמר מת"ת דכתיב בת"ת בכך ובכתותיך ושקשרתן וכילף ג"כ מזוזה מת"ת דלפטרו מכאן כתו' ת"ת ומצוי כתיב למתן ירבו ימיכם לטו גברי בעי חיי כאי לא בעי חיי והקשו התוספות והלא ת"ת נמי כתיב בי' כי היא חייך ואורך ימיך ות"ל נמי יתמר לנשים יהי' חיובות בת"ת מסברת לטו גברי בעי חיי כאי לא בעי חיי וי"ל דהאי כי היא חנך לא קאי את"ת אלא לקיום מלות כלומר התורה מלמדת לך מלות שהיא חייך על"ל לחנכם בהם פרשתי דברי התוספות הללו למעלה במעמד הי' דמסתמן בדרך לחר והטעון הוא משום דלכולי לתרן קושיות התוספות כלל נסבון לחר משום דילפינן שם בגמ' לנשים חייבות במורא מדכתיב בהם חגיו ושמו תתלוו ברי כאן בנים כי תתלוו הוא לטון רבים דהייט זכר ונקבה וה"ל לפום הכי סברת לא קשה מידי דבשלמא גבי מזוזה כתיב בשעריך דהוו יחיכם לטון רבים ושפיר מקשה למה לא כתיב יחיך כמו בת"ת דכתיב ג"כ לטון יחיד וכדכתיב כי היא חייך ואורך ימיך אלא ע"כ דגבי מזוזה למאי לטו רבי לחורות הסברת לטו גברי בעי חיי כו' ושפיר מקשה למאי כתיב דהייט זכר ונקבה אם"מ אלא ת"ת דלא כתיב בה אלא זכר לטון יחיד ע"כ לולי דדרשת הוא דאתת מקל"ח הוי לי' למכתב ג"כ לטון רבי כמו במזוזה. ולולי שבי דבשי קרית בגמרא אלא ע"כ מוכח ת"ת נשים פטורות הכי מכורח מדנשים חלה היא כאן שבי תרוצי על קושי' התוספות בתירון האחר הוא בתירון על התוספות והתירון הב' הוא תרוצא לאן והנפקותא בין הבי שני תרוצים הוא כך כי לפתירון התוספות לקיום המלות ע"כ קאי חייך ואורך ימיך לעה"ב שהוא לעול' שכולו ארוך דלא כי' יעקב מעשה חוי וסבר דמכר מכוח ליכא בהאי עלמא וכאי לטען יתיריכון ימיך הוא ליום שכולו טוב וכולו ארוך מסת"כ לתרוצא לן דקאי לחנוך את"ת כ' נוקל לפנויים לקיי חק תסכר הע"ז והייט מלד הפירות והמלמד מתלמי' הלו דברים שחלה לוכל פירותיהן בעה"ז וא"ת בכנד כולם ע"פ סברות הללו יקפרם כוונת הגמרא וו"ל אלא ר"ע אית ל' נחוכיה כגדול לייקל לומר אלא שהם גדול בתורה ובמלות וא"כ נוכל לפנויים לקיים יחיים שלו היה מהם נפסד מכח הפסוק דכי היא חייך נומר בין לתרוצא דלן לקיי את"ת ובין לתרוצ' של התוספות דקיי לקיום המלות דכי היא חייך ר"ל דכי היא קיים לה בעה"ב ולא ת"ל חייך דב' מסתברא כחוכי דלא הביאו דעתו אלא ר"ע דק סוברים היו שכוונתו של ר"ע לפזהתו ולהורות לו שלולו גדול בתורה ומלות הוא וסברו שלל חוכיח לו לך מסתברא לי' דקדושין ול"ל מכניד לחתן דמקדש בלא שדוכי כו' ופירש"י משום חכיפות ת"כ גם כאן היה כך כוונת מסדרתי של ר"ע ואחר שרלה ר"ע כן רלה להורות לכם דעתו הרח' שהוא חשוב לבעל תור' ומלות לך שהוא דרם לחי קרוב לכי היא חייך לע"ב ומטעם דלמלה מלוה ליכא בהאי עלמא וכדי להורות סברת ז' שלה לחייב לייקל לכיוצא להורות לכם כזה ע"כ שלחרו רז"ל שדי חמרת מריעת לייקל לחי לך לסתם לקל הוא לקל תמריס ואיתא במדרש על פסוק לחיך כזמר יפרח למה משל הלחיך לקל תמרי חלה לחורות דמך לקל נילו מרחוק לך שכרן של לחיקים למרחוק הייטו לע"ב ולזה עלה דווקא לחייב לייקל לומר להורות שכמו שהוא בקה לקל כן שכר הלדם הוא בקה לחר מותו לע"ב או יחתר כמו שהגל הוא למרחוק הוא לחיקים הוא למרחוק הוא ע"ב חטט' דשכר מלוה ליכא בהאי עלמא

עַל שִׁלְחָנוֹת שֶׁל שַׁיִשׁ שֶׁבֵּין
הָעַמּוּדִים: נָטַל אֶת הַסַּכִּין וְהִפְרִישׁ
אֶת הָרִיאָה מִן הַכָּבֵד וְאֶצְבַּע
הַכָּבֵד מִן הַכָּבֵד לֹא הָיָה מְזֻזָּה
מִמְּקוֹמָהּ: נוֹקֵב אֶת הַחֲזֶה וְנוֹתְנוֹ
לְמִי שֶׁזָּכָה בּוֹ: עָלָה לְרוֹפַן הַיְמָנִית
הָיָה חוֹתֵךְ וְיוֹרֵד עַד הַשִּׁדְרָה וְלֹא
הַזָּנָב בִּשִּׁדְרָה עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְשִׁתֵּי
הַצְּלָעוֹת רַכּוֹת: חֲתָכָהּ וְנוֹתְנָהּ
לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהּ וְהַכָּבֵד תְּלוּיָה בָּהּ:
בָּא לוֹ לְגָרָה וְהִנִּיחַ בָּהּ שְׁתֵּי צְלָעוֹת
מִבָּאן וּשְׁתֵּי צְלָעוֹת מִבָּאן חֲתָכָהּ
וְנוֹתְנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהּ: הַקָּנָה
וְהַלֵּב וְהָרִיאָה תְּלוּיִין בָּהּ: בָּא לוֹ
לְרוֹפַן הַשְּׂמְאלִית הִנִּיחַ בָּהּ שְׁתֵּי
צְלָעוֹת רַכּוֹת מִלְמַעְלָה וּשְׁתֵּי
צְלָעוֹת רַכּוֹת מִלְמַטָּה וְכָךְ הָיָה
מֵנִיחַ בַּחֲבֵרְתָּהּ נִמְצָא מֵנִיחַ
בִּשְׁתֵּיהֶן שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם מִלְמַעְלָה
וּשְׁתַּיִם שְׁתַּיִם מִלְמַטָּה: חֲתָכָהּ
וְנוֹתְנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהּ וְהַשִּׁדְרָה
עִמָּהּ וְהַטְּחוֹל תָּלוּי בָּהּ וְהוּא הָיָתָה
גְּדוֹלָה אֶלָּא שֶׁל יָמִין קוֹרִין גְּדוֹלָה
מִפְּנֵי שֶׁהַכָּבֵד תְּלוּיָה בָּהּ: בָּא לוֹ

לעוקץ

וע"כ פרוש דקרא דכי היכי דקאי ג"כ אהא דסיפיר שם לר'
נחוני' דגדול שלוח שהוא גדול לפ"ה דקאמר בסיפא דהתם
לאכתי הוא לגבי שעלה לרישא דליכא לפ"ה דקאמר חיין קאי אתת"ת וא"כ
יכול לפרש קושיתו דלעולם הכי היא חיין קאי אתת"ת וא"כ
נוכל לומר דקאי אהא דר"ה כי לוקח לשכר
מצוה ליכא בהאי עלמא מ"מ נגד ת"ת
יכולין לתקומת לפירות אפי' לר' נחוני
גם"ה וכ"ל דהאי לאמרת דר"ה דקאמר
על האתרוג קושיות התוספו' ליישב
כאשר תיישב גם"ת ומכח בסברת
דנגדי בהי חיי ומשו"ה לפנויה
כתירץ התוספות דקאי לקיום המצוה
דהא ר"ע מפרש הכי קאי לחיין
אתת"ת מ"מ נם זה לא קשה מידי מאי
דעדיין נוכל לפנות כתירוץ הילן
דבשלמא אי הוה לפנין דיני
דייניו זכר ונקבה חשיב"ל חיין הוא
לפנין יחיד ורבים בשמיעת רק וכדלנדו
וע"כ ניין שכן הוא ר"ע מוכח דאפי'
לעלה לרישא דליקחת לגבי לא קשה
כלום על שהוסיף שלא נאמר בפשוטו
דייניו הקושיא שלא נאמר בפשוטו
נאמר אחר דליקח בפשוטו הוא ג"כ לפנין
יחיד ר"ז ע"ל דלא נאמר בפשוטו לגבי
דייניו לומרין דאתקי' בשמיעת וכהנו
שאמרו רז"ל בכל מקום שנאמר עד
הרי כאן שנים עד שפרט לך בכתוב
אחד שלא נגד שנים סיוע לפנין עד
דייניו נגד כל אחד ואחד לפנין כן
הוא בכתב בלא שלא לאמרינן לאי דאתקי'
משמע וע"כ כוכל לומר שלא בכתוב
כי היכי חיין לפ"ה אתקי' משמע
דייניו זכר ונקיבה ושפיר בכתוב
במצוה לפנין רבים טעמא לאמרינן
ליכ' כזה כמו שפרשנו לאמר במעמד
דיום הכפורים וע"כ ה"ל לתקומת הלי
חיין אתת"ת לגלי לקיום המצות וכמה
שעלה לרישא דדיקלא הוכיח לשכר
מצוה ליכא בהאי עלמא וע"כ עכשיו שקיל ספיר לר' נחוני
הגדול שלוח שהוא גדול בתקומה ולפ"ה קשה בסיפא בהדיא
יומים דשם חיין לאמור בת"ת לגלי אתת"ת דק לקיום
המצות ולעניין קיום המצות מוכרח לפרשו לפ"ה וכאשר הוכיח
מכח ריבוי דדיקלא והשיב לו ר' נחוניא הגדול דלעולם לאמרינן
דהתם חיין קאי אתת"ת וכאשר בפירות שתוכל בע"ה וקושיות
התוספות הוא מתורץ כתרוצא דלן לחיין הוא לחד במשמע ולא
שנים מאי לאמרת דלפ"ה קשה לם כאשר כתב לאמר לחד ע"ז
תירץ לחד במיוחד בעלמו ולעולם
כתב לנד ג"כ לחד במשמע לאמר
שר' נחוניא הגדול לתרץ לר"ע לפ
מעוניה שסובר כתירוץ התוספו' לחיין
קאי לקיום המצות ולכן כדאי לותן
המצות אשר לו לגדולת כי היא חיין
ואוכף ימין עליהו קאי ולג"ל מימי
לא קבלתי מצות בכתיב שוכל מתנו'
יחיה וכיוצא בכל לשה המפורשים שם
בדברי ר"ג דעליהו קאי כי היא חיין
ולכך לאמר שבקונו דשובה
מבטלת הוא ר"ל שבעתו לירד לעומקה
של הלכה ולא הוה ת"ו לעשות לי חיין
חומש ופיהו חייב לנגדו ולכך שבקונו
וק"ל בכלל היוצא מסוגיא זו שבשים
פשורות מת"ת וכלכוכיות הגמרא
הכ"ל ודוק יהי' מוכח דע"כ עשה
דוחה ל"ת ולקדים לזה הא לאמרינן
בשם יבמות דילפינן דעשה דוחה ל"ת
מדכתיב בים לחמו ואכלו תרעו ואת
שבתותי תשמרו יכול לאמר לו תבנו
לחלל את השבת יכול ישמע ל"ת
בים תלמוד לומר כולכם חייבי' ככתובו
על מקום טעמא דכתיב כי קדש הוא
הכא ק"ל לתתא עשה ולחי ל"ת כו'
ופירש"י דכלאך כאן הוי שבה' לתת'
ואתיך חיישין בכבודו מדכתיב אלו ה'
כו' והקשו התוספו' ול"ל כאן ת"ש
קרא לגורות הוי שבה' ואתיך חיישין
לאמרינן שבה' זו בלא קרא גבי אבני
לאמר השקני נזם ואמן לאמרת
השקני מים בשבת אחר ועשה
כאן אחר ואתיך חיישין
ואתיך חיישין בכבוד אחר ועשה
כאן אחר ואתיך חיישין
דהתם מכח ילפינן ע"כ לאמר בזה חיכא להקשות דהכא נמי
ילפינן דגדול ת"ת מיתר מכיון דב' עשה דוחה ל"ת בשבת
ויום טוב וכאן לא עבר ולא קיים מצות כאן אלא שבקינן
לכוס שברית הכ"ל דקשה מכח לן לת"ת גדול מכיבוד אחר עשה
דלילמא

לְעוֹקֵן חוֹתְכוֹ וְנוֹרְתָנוֹ לְמִי שֶׁזָּכָה בּוֹ הַצְּלָיָה וְאֶצְבַּע הַכָּבֵד וּשְׁנֵי כְלָיוֹת עִמּוֹ: נָטַל אֶת רֶגֶל הַשְּׂמָאלִית חֲתָכָה וְנָתָנָה לְמִי שֶׁזָּכָה: נִמְצְאוּ כָּלָם עוֹמְדִים בְּשׁוּרָה וְהָאֲבָרִים בְּיָדָם: הָרִאשׁוֹן בְּרֹאשׁ וּבָרֶגֶל: הָרֹאשׁ בִּימִינוֹ וְחוֹטְמוֹ כְּלַפֵּי זְרוֹעוֹ: וְקִרְנָיו בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו וּבֵית שְׁחִיטָתוֹ מִלְמַעְלָה וְהַפֶּדֶר נָתוּן עָלֶיהָ הָרֶגֶל שֶׁל יָמִין בְּשְׂמֹאלוֹ וּבֵית עוֹרוֹ לָחוּץ: הַשֵּׁנִי בִּשְׁתֵּי יָדַיִם שֶׁל יָמִין בִּימִינוֹ וְשֶׁל שְׂמֹאלוֹ בִּשְׂמֹאלוֹ וּבֵית עוֹרָן לָחוּץ: הַשְּׁלִישִׁי בָּעוֹקֵן וּבָרֶגֶל: הָעוֹקֵן בִּימִינוֹ וְהָאַלְיָה מְדוֹלְדֶלֶת בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו וְאֶצְבַּע הַכָּבֵד וּשְׁתֵּי הַכְּלָיוֹת עִמּוֹ הָרֶגֶל שֶׁל שְׂמֹאל בִּשְׂמֹאלוֹ וּבֵית עוֹרָן לַחוּץ: הָרְבִיעִי בְּחֻזֶּה וּבְגֶרֶה הֶחָזֶה בִּימִינוֹ וְהַגֶּרֶה בִּשְׂמֹאלוֹ וְצַלְעוֹתָיו בֵּין שְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו: הַחֲמִישִׁי בִּשְׁתֵּי דְפָנוֹת שֶׁל יָמִין בִּימִינוֹ וְשֶׁל שְׂמֹאל בִּשְׂמֹאלוֹ וּבֵית עוֹרָן לַחוּץ: הַשִּׁשִּׁי בְּקִרְבַּיִם הַנְּתוּנִים בְּבָזֶךְ וּכְרָעַיִם עַל גַּבֵּיהֶם מִלְמַעְלָה: הַשְּׁבִיעִי

בסולת

דלמא יעקב שהניח מנות כבד והלך לביתו שם ועבר עליהן תורם טעמו היה מכח הסברת לתתה זחניך חייבין את"ת שכן הוא בהדיא בגמרא דשם יש לו מנות כבד ונם יש לו מנות לחתת שגם לחניו מפוייב הו מכיח כבוד לחניו והולך לשמנה לחתת מפח הסברת לתתה וחניך חייבין במנה זו וז"ל כ"ה כאן דע"כ שניהם לא היו יעקב יכול לקיים כ"ח דתקשה לפי הפחת שתף שגדול ת"ת כו' מ"מ קשה הלא היה יכול לקיים שניהם ר"ו מוכח דלחינו כן דחקום הלימד שהוא דווקא שם ועבר שם ת"ח לו לקיים מנות כבד וז"כ שפיר עשה שהניח מנות כבד לקיים את"ת מכח הסברת לתתה וחניך ומי לחמרת דכוותה התם בחמת הוא כן דמשום כך הוא גדול ת"ת מכבד מכח הלי הסברת לתתה וחניך וזהו היה בחמת כוונ' יעקב ח"כ קשה למה לו בפסוק על לחני ה' והלא כולן ללמד שיעקב לחמו' קודם וכמו שהקשו התוספו' לחמר לסברת לעיל אשר ללמד מהברייתא אשר לחו עשוקין הו הלא קשה מידי משום דכתן מוכח שהלת ותשובת ר"ע לר' יחודי דנשים פטורים מת"ת וממילא כולן לומר לעולם שפיר דרשינן דעשה דווקא ת"ת מטעם דילפינן מקרא לחני ה' שתתה וחניך חייבין בכבוד משנת ובדדיין הגמרא מכח טעמא דכתיב בו' לה' הלא הני ה"ק לתת עם ודחי ל"ת לחי לחמרת דע"כ היו קרא לאו להת דרשת הוא דתתה דבה שבר' זו ללמד שיעקב שלח בעבם שמלח קיים מנות כבד ע"י ת"ת גם זה ליתא משו' שהרי יעקב ע"כ לאו מהאי סבר' הוא שלח בעבם שהרי לא קיים כבד אב ואם וגבי אם לא שייך לומר שתתה ואתן חייבין את"ת שהרי מברייתא זו דר' יהודי ללמד דנשים פטורות מת"ת שלח ע"כ דכאן הוא משום דעשה משום דעשה המנות של ת"ת הוא גדול מכיבד שלח בעבם שלח דעשה דווקא שפיר לימדנו דעשה ל"ת מטעם אשר פרשתי ושפיר יתפרש כל הפסוקי' ומשם

דיום הכהוא וגם פסוקים דבניהם וכתובים וכדפרשנו למעלה הכל בהוכן • אמנם בכל זה לא נתקרר דעת המעמד עד דמייתי עוד ברייתא הפלוגתי דאמ' לחמ' כתובות וז"ל כל העולין לג' וכו' כי גם מברייתא זו יהיה מוכח דעשה דוחה ל"ת ולפרש זה

לקדים תחילה גמרא למ' פסחים פרק אלו דברים וז"ל ת"ר פעם אחת אלי' ל' לרגלים בשבת ולא ידעו אם שחיטת פסח דוחה שבת או ל' יום קדם אחד שעלה מבבל והילל שבבלי שמו והוא יודע אם פסח דוחה שבת שלחו וקרלוהו לחמרו יודע אתה שפסח דוחה שבת כו' אמר להו כאמר בחועדו בפסח ובאמר בחעויד מה תמיד דוחה שבת אף פסח דוחה שבת כו' מיד כושיבו אותו בראש ומינוהו אותו לנשיא עליהן ע"כ הנה האחר הזה שלח מבבל היה מאמר מאד מריעא לשיבא ומשיבא לריעא חלא דאחין עלה זה על מחשבתם שהוא יודע שפסח דוחה שבת ולא מעולם לא שמעו ממנו כלום וגם טעמא דאי נמי שדייקו בלשון לחם אחד והילל הבבלי שמו מאי שנא לן דוקא אם שמו הילל הבבלי ותו למה היה לו לומר אלא ודאי לחם אחד שעל גבי מזבח והילל הבבלי שמו דתדמי למה לי ותו למה אמר מיד כשיבו אותו ברגש ומינוהו אותו לנשיא עליהן גם זה כפל דוודאי אחר שהוא אותו לנשיא ודאי כושיבו ברגש כדרך כל הנשיאים ותו למאי נזקא בחריפות ברגש להם זה הל"ם עד שנשיל כך הושיבוהו לו לנשיא עליהן ואלו עד השת' לא היו יודעין למחרת נ"ם של מועדו ולהבין כל זה לקדים מה שכתבתו שם התוספו' במקומו וז"ל מה מועדו לחמור בתמיד דוחה שבת אף מועדו לחמור בפסח דוחה שבת כו' הקשו ע"ז התוספו' וז"ל ותימ' לכאן מאמרו דמועדו אלא מנ"ם ולקמן מאמר בפרק כילד מולין דדרים ממאמרות דמועדו דאמר אלמלא הם מועדי ה' מה ת"ל לפי שלא מצינו בכל התורה שאחמר מועדו בפסח ותימ' אלא ללמד

בְּסוֹלֶת הַשְּׁמִינִי בַּחֲבִיתִים הַתְּשִׁיעִי בְּיַיִן׃

והסמ"ג גריס בעשירי ק"פ התשיני ביין

חתשיעי בחביתין

הָלְכוּ וְנָתְנוּם מַחֲצִי בֹּקֶשׁ וּלְמַטָּה בְּמַעֲרְבוֹ וּמְלָחוּם וְיָרְדוּ וּבָאוּ לָהֶם לְלִשְׁכַּת הַגָּזִית לִקְרוֹא אֶת שְׁמַע׃

פאת ס"ח מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֲמִשִּׁים זוּז וְהוּא נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בָּהֶם חֵרֵי זֶה לֹא יִטּוֹל וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְיִטּוֹל וְנוֹטֵל אֵינוֹ מֵת מֵהַזְּקָנָה עַד שֶׁיִּצְטָרֵךְ לַבְּרִיּוֹת׃ וְכָל מִי שֶׁהוּא צָרִיךְ לְיִטּוֹל וְאֵינוֹ נוֹטֵל אֵינוֹ נִפְטָר מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁיִּפְרְנֵס לַאֲחֵרִים מִשֶּׁלּוֹ וְעָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה וְהָיָה יְהוָה מִבְטַחוֹ׃

ברכות פרק חתפלת השחר

תָּנוּ רַבָּנָן כְּשֶׁחָלָה רַבִּי אֶלִיעֶזֶר נִכְנְסוּ תַּלְמִידָיו לְבַקְּרוֹ אָמְרוּ לוֹ רַבֵּינוּ לַמְּדֵנוּ אֲרֻחוֹת חַיִּים וְנִזְכֶּה לִחְיֵי הָעוֹלָם הַבָּא׃ אָמַר לָהֶם הִזָּהֲרוּ בְּכָבוֹד חֲבִירֵיכֶם וּמְנָעוּ בְּנֵיכֶם מִן הֲהִגָּיוֹן וְהוֹשִׁיבוּם בֵּין בִּרְכֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וְכֶשְׁאַתֶּם מִתְפַּלְלִים דְּעוּ לִפְנֵי

לוקין דכל"ת כתיב כל ימי חסר סנגע בו מסמע יסב לפס עבר וכסכם דיחזו ויגע ואין בו עוסם אחר וכדדרסינן כתיב לת כבערך דכתיב כל ימיו ללמד דכל ימיו בעמוד ובחזיר קלי ומנתקינן ליה ללגלו עכ"ל רס"י ז' כללה דהלי

עניינא דר' שמעון יליף חילוק מחמ' מכח הקושיא לפסקוק חלה וכילף לילך מבי' דק"ו וה"ג לדידי ליתי לן כלל יסב חלה ע"כ ללגלו הכיתק לעשה הוא לחתק ולמדרס כל ימי גופיה ומוסף ללמד דגם בלוכם דרסינן כל ימיו בעמוד ובחזיר דהא רס"י הוכיח כאן בכל ימיו דכתיב מכח ימיו דלוכם ס"מ דאל דרסק הוא וכמ"ל דלק עבד לת מבני מעמיו חלה לף שגרסה חייב להחזירה ולר' יהודה הוא להיפך ויסוד פלוגתייהו הוא כפלוגתת לבני ורבת דמם תמורה דמר סבר לכל מם דלמר רחמנא לת תעבוד לי עבר ועבד מבני מעמיו זהו כסיפא ר' יהודה ולילך סוב' חלה מבני מעמיו זהו כסיפא ר' שמעון וכתבו התוספות לחת לילף ר"ם דפסח לוסף טומאה כו' ויליף מכח מדלילטרך בני תלת זבין ומצורעין וטמאי מתי' ולא ילפינן חדא מחברי מק"ו ע"י סטומ' של טמאי מת לבין יוב"מ נמוסן תימ' לדרסק"ח בניח לר' יהודה למיפך חילף מחכו' מבדל יסב חלה לר' שמעון למיפך חילוק מ"ו ברוח מכח דרסק"ח ן לקים חלה יאמר זבין ומצורעין וכילף בק"ו מסמ' ס"ב לדידיה בפס דלמי טומ' מכלין והכא לכלוכה דברי התוספות תמיהים הם דלגלו ביכה התוספות בכלן סוגיות כל הס"ם דלמיך בכיתו התוספות בתיתק מחל תבא לילין דלדידי ר' שמעון בן לקים לר' יהודה דלר' ס"ם כן לקים ר' שמעון בן לקים דר' יהודה הוא דלמר לסוב' לכתן בתבו התוספות עלמן למעלה דתבלי היה בגמרא דיש דורסין בנ"ם ויש דורסין מחסמעות דמועדו ולמלן דדרים מחסמעות לת לגרין דהלי דרסק דר"ם בן לקים ור"ס לדרסק דר' שמעון בן לקים

דלתק

לעלמך מועדו לפילו בשבת מועדו לפילו בטומלה כו' מסמע דמחם ע"ת דרים וכלן מסמע ר"ם דרים ועוד דקלמר בתס וגר' כי דלי כתב רחמנ' תי' שבן תדבי' וכלילן לפסח לת ולא כתב רחמנ' לפסח שבן כרת וכו' ולא מצ"ם הוי ילפינן מלי לינטרך לגרוכת' הת לינטרך מועדו דתמיד מס טומלה ודשבת מפום שבת ת"ו מחם ס"ת מועדו דרים וע"כ תבלי ליל עכ"ל ותו מסקינן בגמר' ותמיד גופיה מכח לן דדלי שבת ומשני לחר קרל ע' עולת השבת בשבתו בעולת התמיד מכ"ל דתמיד קריבה בשבת כו' סם מלכתן תמיד ופסח דלמו שבת דלמו טומלה מכח לן ומשני דכי ליכא לילפינן פסח מתמיד לענין שבת כך ילפינן תמיד מפסח לענין טומלה ופסח גופיה מכח לן לגלך ילפינן מלשמר ר' שמעון בן לקים דכתיב וישלחו מן המחנה כל נרוע וכל זב וכל טמא לנפש יהמר טמלי מתים ולל יהמר זבין ומצורעין ומלו לחמר טמלי מתים מסתלחין זבין ומצורעין לת כ"ם לגלך יש לך שעם מוכין ומצורעין מסתלחין ולין טמלי מתים מסתלחין וכגון פסח פכח בטומ' כו' כולל שם לקם ס"ז ע"ל ת"ל בלד יסב לבדו יסב לגלך יהיו טמלים לחרים יוסב"ם עמו ליכול ס"ם יהיו זבין וטמלי מתים מסתלחין למחנה לחת ת"ל ולא יטמלו לת מחנ"ם ליתן מחנה לכל לחד ולחד דברי ר' שמעון ר' יהודה לומר לין לריך שהרי כבר נלמר ויסלחו לוחו מן המחנה כל נרוע וכל זב וכל טמא לנפש יהמר טמלי מת ס"ז ולא יהמר זבין ומצורעין ולני לומר טמלי מתים מסתלחין מלין טומל' יוב"מ נמוסן זבין ומצורעין לת כ"ם לגלך לומר לנפש יהמר זב ולא יהמר מצורע ולני לומר זבין מסתלחין מצורעין לת כ"ם לומר ליתן לו מחנה בלישית וכסכום נתקו לעשה בעשה עכ"ל ובירם ז' ז"ל בכתוב נתקו לעשה ולא"ב לגלך נתר לגלו כתיב הס"ם לנתוקי הוא דלמלך דקי"ל גלו הכיתק לעשה לין

לְפָנֶי מִי אַתֶּם עוֹמְדִים וּבְשָׁבִיל כָּךְ
תִּזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: וְכֵיוָן שֶׁחָלָה
רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי נִכְנְסוּ תַּלְמִידָיו
לְבַקְּרוֹ כֵּיוָן שֶׁרָאָה אוֹתָם הִתְחִיל
לִבְכּוֹת אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו רַבֵּינוּ נֵר
יִשְׂרָאֵל פַּטִּישׁ הֶחָזָק עַמּוּד הַיְמָנִי
מִפְּנֵי מַה אַתָּה בּוֹכֶה אָמַר לָהֶם
אִילּוּ מוֹלִיכִין אוֹתִי לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּשָׂר
וָדָם שֶׁהַיּוֹם כַּאן וּמָחָר בַּקֶּבֶר שֶׁאִם
כּוֹעֵס עָלַי אֵין כַּעֲסוֹ כַּעַס עוֹלָם וְאִם
אוֹסְרֵנִי אֵין אִסּוּרוֹ אִסּוּר עוֹלָם וְאִם
מֲמִיתֵנִי אֵין מִיתָתוֹ מִיתַת עוֹלָם וַאֲנִי
יָכוֹל לְשׁוֹחֲדוֹ בְּמָמוֹן וּלְפַיְּסוֹ
בְּדְבָרִים וְאַף עַל פִּי כֵן הַיְתִי בּוֹכֶה
עַכְשָׁיו שֶׁמּוֹלִיכִין אוֹתִי לִפְנֵי מֶלֶךְ
מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם לָעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי
עוֹלָמִים שֶׁאִם כּוֹעֵס עָלַי כַּעֲסוֹ כַּעַס
עוֹלָם וְאִם אוֹסְרֵנִי אִסּוּרוֹ אִסּוּר
עוֹלָם · וְאִם מְמִיתֵנִי מִיתָתִי מִיתַת
עוֹלָם וַאֲנִי יָכוֹל לְשׁוֹחֲדוֹ בְּמָמוֹן
וּלְפַיְּסוֹ בִּדְבָרִים וְלֹא עוֹד אֶלָּא
שֵׁישׁ לְפָנַי שְׁנֵי דְרָכִים אַחַת שֶׁל גֵּהִינֹּם וְאַחַת שֶׁל גַּן עֵדֶן וְאֵינִי
יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה דֶּרֶךְ מוֹלִיכִין אוֹתִי וְלֹא אֶבְכֶּה: אָמְרוּ לוֹ רַבֵּינוּ
בָּרְכֵנוּ אָמַר לָהֶם יְהִי רָצוֹן שֶׁיְּהֵא מוֹרָא שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם כְּמוֹרָא
בָּשָׂר וָדָם: אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו עַד כַּאן: אָמַר לָהֶם וְלוּאי:
תֹּדְעוּ כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר עֲבֵירָה אוֹמֵר שֶׁלֹּא יִרְאֵנִי אָדָם:

יומא פ' יום הכפורים הָאוֹמֵר אֶחֱטָא וְאָשׁוּב אֶחֱטָא וְאָשׁוּב אֵין מַסְפִּיקִין

לפתח לחילק מחנות · לכן כרחה להגדיק דברי התוספות אשר
הביאו בתימה מפני דבלאו הכי יש כאן קושיא לפתרת בדברי ר'
שמעון בן לקיש וגם בדברי ר"ם דמכח לזה למדרש היינו דרשות
מכח מדלימטרך, זבין ומזורעין ולא ילפינן מק"ו ומטמאי מתי ע"ז

קשה דלמה לימטרך למכתב בהדיא
מצו מלקות דלאי מק"ו הלא י"ל דלאי
עוכמין מלקות מן הדין מלא ע"כ
מוכח דר"ם בן לקיש יליף מבדד יצב
דמזורע הוא לאו לאתקש לעשה ואין
לוקין עליו וכסיתת ר"ם ור"ל ק"ל
לעכוי גבי מזורעין לימטרך למכתב
בהדיא מפני מלקו' דהלא בלאתי אין
לוקין עליו מכח מפני שהוא בכיתק
לעשה ק"ו מוכח לדרשה הוא דלתא
לחוי' טומאה בפסח ור"ל כ' שפיר הקשו
התוספות התימה שלו דמאחר דר"ם
בן לקיש סבר כר"ם ק"ל כ"ע חלוק
תחלת מוכרח למילף מכח מדלימטר'
זבין ומזורעין כדעת ר"ם ומילף
שפיר הקשו התוספות על ר"ם ב"ב
נופי דמנא ליה למדרש טומאה לחוי
בפסח דהלא הוא עצמו ע"כ מפיק
לאי מדלימטרך לדרשה דר"ם לחילוק
תחלת · ומה שהקשתי בדברי
התוספות דלמאי ר"ם יליף טומאה
לחוי' מטמאות ומילף לר"ם לא
מדרך דרשה דרשה ג"ז מוכל ליה
עוד בפסחים לתחלת דבלאתי
בדבר הוה היה תמי' מאי לדעת הגמ'
דיליף טומאה לחוי' וגם לחוי שבת
מאי דרשה ממטמאו דמועדו ונלמד
מועדו לאילו בשבת מועדו לאילו
בטומאה הלא אין זה דרך הש"ס למילף
מאי קרא מדרשות ק"ו ונ"ל דגם דעת
התוס' הוה לסוכר ג"כ הכי דרשות
הנך תמיד נלמד לחייב שבת מקרא
דעושה שבת בשבתו על עולת התמיד
ולחוי' טומאה בפסח יליף כרש"י
מכח מדלימטרך זבין ומזורעין ולא
מילף משומאת מתים שלא לחלוק הוא
בתלמודא' הכי תנהי לדעת התוספות
לחתא לחילק מחנות · לכן כרחה להגדיק דברי התוספות אשר
הביאו בתימה מפני דבלאו הכי יש כאן קושיא לפתרת בדברי ר'
שמעון בן לקיש וגם בדברי ר"ם דמכח לזה למדרש היינו דרשות
מכח מדלימטר', זבין ומזורעין ולא ילפינן מק"ו ומטמאי מתי ע"ז

קשה דלמה לימטרך למכתב בהדיא
מצו מלקות דלאי מק"ו הלא י"ל דלאי
עוכמין מלקות מן הדין מלא ע"כ
מוכח דר"ם בן לקיש יליף מבדד יצב
דמזורע הוא לאו לאתקש לעשה ואין
לוקין עליו וכסיתת ר"ם ור"ל ק"ל
לעכוי גבי מזורעין לימטרך למכתב
בהדיא מפני מלקו' דהלא בלאתי אין
לוקין עליו מכח מפני שהוא בכיתק
לעשה ק"ו מוכח לדרשה הוא דלתא
לחוי' טומאה בפסח ור"ל כ' שפיר הקשו
התוספות התימה שלו דמאחר דר"ם
בן לקיש סבר כר"ם ק"ל כ"ע חלוק
תחלת מוכרח למילף מכח מדלימטר'
זבין ומזורעין כדעת ר"ם ומילף
שפיר הקשו התוספות על ר"ם ב"ב
נופי דמנא ליה למדרש טומאה לחוי
בפסח דהלא הוא עצמו ע"כ מפיק
לאי מדלימטרך לדרשה דר"ם לחילוק
תחלת · ומה שהקשתי בדברי
התוספות דלמאי ר"ם יליף טומאה
לחוי' מטמאות ומילף לר"ם לא
מדרך דרשה דרשה ג"ז מוכל ליה
עוד בפסחים לתחלת דבלאתי
בדבר הוה היה תמי' מאי לדעת הגמ'
דיליף טומאה לחוי' וגם לחוי שבת
מאי דרשה ממטמאו דמועדו ונלמד
מועדו לאילו בשבת מועדו לאילו
בטומאה הלא אין זה דרך הש"ס למילף
מאי קרא מדרשות ק"ו ונ"ל דגם דעת
התוס' הוה לסוכר ג"כ הכי דרשות
הנך תמיד נלמד לחייב שבת מקרא
דעושה שבת בשבתו על עולת התמיד
ולחוי' טומאה בפסח יליף כרש"י
מכח מדלימטרך זבין ומזורעין ולא
מילף משומאת מתים שלא לחלוק הוא
בתלמודא' הכי תנהי לדעת התוספות

בִּידוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה: אֶחָד וְיוֹם
הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים
מְכַפֵּר: עֲבֵירוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם
יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר: עֲבֵירוֹת שֶׁבֵּין
אָדָם לַחֲבֵירוֹ אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים
מְכַפֵּר עַד שֶׁיְּרַצֶּה אֶת חֲבֵירוֹ: דָּרַשׁ
רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ
עֲבֵירוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם יוֹם
הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר וְשֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ
אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שֶׁיְּרַצֶּה
אֶת חֲבֵירוֹ:

פגילה פרק גני העיר

תָּנְיָא שָׁאַל רַבִּי עֲקִיבָא
אֶת רַבִּי נְחוּנְיָא
הַגָּדוֹל בְּמַה דֵּאֲרַכְתָּ יָמִים אָתוּ
גַוְזָאֵי וְקָא מָחוּ לֵירֵ סְלִיק יָתִיב
אֲרִישָׁא דְּרִיקְלָא אָמַר לוֹ רַבִּי אִם
נֶאֱמַר כֶּבֶשׂ לְמָה נֶאֱמַר אֶחָד אָמַר
לְהוּ צוּרְבָא מֵרַבָּנָן הוּא שֶׁבְּקוּדּוּ:
אָמַר לוֹ אֶחָד מִיּוּחָד שֶׁבְּעֶדְרוֹ:
אָמַר לוֹ מֵימֵי לֹא קִבַּלְתִּי מַתָּנוֹת
וְלֹא עָמַדְתִּי עַל מִדּוֹתַי וְתַרְגֵּם בְּמָטוּנִי
הֱוֵיתִי: לֹא קִבַּלְתִּי מַתָּנוֹת כִּי הָא
דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בִּי הַוּוּ מְשַׁדְּרֵי לֵיהּ מַתָּנוֹת מִבֵּי נְשִׂיאָה לֹא הֲוָה
שָׁקֵיל כִּי הַוּוּ מְזַמְּנֵי לֵיהּ לֹא הֲוָה אָזֵיל אָמַר לְהוּ לֹא נֵיחָא לִבַּי
דְּאַחֲיָה דְּכָתִיב וְשׁוֹנֵא מַתָּנוֹת יִחְיֶה: רַבִּי זֵירָא כִּי הַוּוּ מְשַׁדְּרֵי
לֵיהּ מַתָּנוֹת מִבֵּי נְשִׂיאָה לֹא הֲוָה שָׁקֵיל כִּי הַוּוּ מְזַמְּנֵי לֵיהּ אָזֵיל
אָמַר אִתַּיְקְרֵי דְּמִתַּיְקְרוּ בִּי: וְלֹא עָמַדְתִּי עַל מִדּוֹתַי: דְּאָמַר
רָבָא כָּל הַמַּעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו מַעֲבִירִין מִמֶּנּוּ כָּל פְּשָׁעָיו שֶׁנֶּאֱמַר

נושא

כמי שלין לו אלמי כי הך דכתיב שלמו לשוכר
להיות עמהם בלא כתובה • לשכם נתת לכך זה תלוי בפלוגתא
דר"מ ור"י דתלן דמפיק ליה כל ימי עלמו הניתק לעשה ומחילת
ג"כ דרים כל ימיו דלישם בעמוד והחזיר קלי שם שנרשם
ה"כ ה"ל ביטולי עשה לכם לין לחוסף
ע"י כפיית הר כנגיעת מחילת אימו
יבול הק"כ לגרשם ואם גרש בעמוד
והחזיר קלי וה"כ שפיר לשוכר לדור
עימו בלא כתובה משעם שלחו' כם"ם
דתקנו חכמים שכתובה כדי שלא
יהי' קלה בעיניו להוליכה משה"כ
לאיכך תנא בלא דרים כל ימי שנגע
בלאו הניתק לעשה ומחילת ג"כ לא
דרים כל ימיו לחוכם ומחילת לדידים
לוכם שגרשם הוי גרושין גרושין ואימו
קלי בעמוד והחזי"ל וה"כ שפי' הוא
הל' כת"ל הכי הוא כמי שלין לו אלמי'
משע"ש שלא לדור עם אשתו בלא כתוב'
ומשע"ש שלא יהי' קלה בעיניו להוליכ'
ונזה יכוכר כוונת הגמרא שאר אמו
עוסקין בה וכוונ' על הכי בני בתירה
כי הם היו סוברים כלשת התב"ל לילף
ממחמת דמועדו ולא מג"ם לך הם
היו סוברים דמחמת' דמועדו דלחמו'
נפשח לאנטרין לשומאה לאיש ולא
לאחויה שנת כי הם היו סוברי לה"ל
ללמד טומאה לחויה מדרשת דר"ש
ב"ל מכח דלינטרך זכין ומצורעין
משום דלינטרך למכתב נכדי' משום
מלקות ומשע"ש דכל יסב לא לחת
ללמד כל ימי שנגע בלאו הניתק לעשה'
וכן ג"כ כל ימיו דחוכם ג"כ לאו
לדרשת לעמוד והחזיר קלי ולכך לא
היו יודעין הין זה אם פסח דוחה
שנת או לא כי היה להם ללמד
מפורש בתורה ע"ז על שלמר מכל
אדם לחד שעלה מכל דייקא והלל
שנאלי שמו שלמוד' דירתו קבוע היה
בגלל ולא בא"י ונקשה הלין מכל כוה
והלא הין לך עון פלילי כזה לגיהו"ו
כימי שלין לו אלמי משע"ש לחסור
לשור עם אשתו בלא כתובה וכדי שלא

תהיה קלה בעיניו להוציאה ה"ו מוכח דלילן הק"כ
יכול לג"ם לחזקו ואם גירש בעמוד והחזיר קלי ולעולם מכל
ימיו לחמור בלא כתובה וה"כ ה"ל דכן ילפינן בכי כל מי שנגע בלאו
הניתק לעשה הוא לחת ומחילת ספיר בלמד טומאה דחויה
מכח מלינטרך זכין ומצורעין וה"כ
לייתר לן דרשת לחו עלו לחחוי שנת
ומחילת ספיר בלמד מכח שהוא היכל
בכללי שמו וע"כ הוא יודע שפסח
דוחה שנת • ולכך קראו לו ושלמו
לו ולחמרו לו יודע לחת לם פסח
דוח' שנת והשיב לפם הג"ם דבמועדו
במועדו כי הוא סבר לג"ם הוא
לחת ולא למסמעות והטעין הוא כי
לכתי בני בתירה טעו במחשבת היכל
כי הוכיחתם היה מכח שהיכל הכללי
שמו ומכח סדר בכנל ולחדרה הוא
היה סובר לחסור לדור עם ב"ל ולכך
עלה לג"ם ולכך כפל התנא בלחמרו
לדם לחד שעלה מבכל והיכל הכללי
שמו להורות בקדמייתא כוונת היכל
ובתרתיי' כוונ' לכתי בני בתירה וה"כ
מכח שעלה מבכל לה"ל טעמו היה
לדרשת להיפך לחסור לדור עם אשתו
בלא כתובה משעם שלא תהיה קלה
בעיניו להוציאה כי דרשת לכל ימיו
לא לחת כלל ללמד לכל ימיו בעמוד
והחזיר קלי ללא לדרשת לשם שנה
וגירש הוי גירושין גרושין וה"כ ג"ל
כל ימי שנגע בלאו הניתק לעשה הוא
לחת וה"כ לינטרך זכין ומצורעין
משום מלקות ואין לנו לימוד על טומאה
לחוי שלמ"כ דילפינן מהמועדו וה"כ
לינטרך

לישנך מסמעת דמועדו מסוס ועדיין לא ידעינן לפסח דוחה שבת ולכך הוצרך לומר לפסח דבמועדו לחקה לג"פ ומפיר בלאוין פסח מקדיש לעניין לחוי שבת ותמיד מפסח לעניין לחוי טומאה: ובכה לחר שמעתו שכוונת הילוך הוא לדרכה להיפך שלכך עלה עכשיו מבבל לא"י כי סובר הוא לחסור לדור בח"ל ולכך לחר להם הג"פ ולא המשמעות משו' הכי הוצרכו ברחם וזה"ק שהוא בקרקע רחם ע"פ שהוא רחם כל הלרות וכן כתבו המפרשים ע"פ ויבא דוד עד רחם מלמד שביקש דוד לעבוד ע"ז ע"כ הגמרא והקשו המפרשים ע"ז והלא כבר לחרו רז"ל דחי יחחר זה על דוד מלך ישרחל שירבה ת"ו לעבוד חלילים לחרים שלא על שהיה דר בח"ל וכל הדר בח"ל הוא כמי שחין לו חלהי עכ"ל הגמר' וה"ק ר"ה ג"כ פרושו הוא ויבא דוד עד רחם עד ת"י בקרקע רחם ולא עד בבבל וזהו שביקש בשע"ז ע"ד כל הדר כו' עכ"ל המפרשים וזהו ג"כ הכוונה דבשיבוחו לחותו ברחם היינו בח"י וכשיטתו שחסור לדור בח"ל: וזהו שלווקק בלחותה שעם חמותו לחותו לבניה עליהן דבשלמח בל"ז לא היה יכול להיות נשיח עליהן משום ליחוד לקרח דחלך במשפט יעמיד חרץ שאם דומה שדיין לחלך שהוא עשיר יעמיד חרץ וחים תרוממת שאם חת עני ודיך להחזיר על הגרכות היינו לחכוף חת כל חד לדון עניותו לו ידמה שכח ע"כ וה"ק מחחר שהיה עני גדול וכמחחר רז"ל שהיה מחייב עניים ה"ק בדין היה שלח להיות נשיח עליהן לחלך עכשיו מוכח מכח דהוה שבר לחסור לדור בח"ל וה"ק מזה נלמד דלח כשטרחי בלח תרומות ירבעם לדרשם לחריכת וה"ק יכול להיות נשיח עליהן לח שהוח עני ולכך דווקח בלותה שעם חמותו לחותו לבניה עליהן וה לחקדים שם שניהם פירש לחר על

נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִמִי נוֹשֵׂא עָוֹן לְמִי שֶׁעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע: וַתֵּרֶן בְּמְמוֹנִי הָיִיתִי דְּאָמַר מַר אִיוֹב וַתֵּרֶן בְּמְמוֹנִיָּה הָיָה שָׁהָיָה מַנִּיחַ פְּרוּטָה לַחֲנָנִי מְמְמוֹנִיָּה:

כתובות ח' ב' הַכֹּל מַעֲלִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין: דייני גזרות

תָּנוּ רַבָּנָן לְעוֹלָם יָדוּר אָדָם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַאֲפִילוּ בְּעִיר שֶׁרוֹבָהּ גּוֹיִם וְאַל יָדוּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ וַאֲפִילוּ בְּעִיר שֶׁרוֹבָהּ יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּל הַדָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱלוֹהַּ וְכָל הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהַּ שֶׁנֶּאֱמַר לָתֵת לָכֶם אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: וְכִיכָל שֶׁאֵינוֹ דָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵין לוֹ אֱלוֹהַּ: אֶלָּא לוֹמַר לָךְ שֶׁכָּל דַּר יִשְׂרָאֵל הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ כְּאִלּוּ עוֹבֵד אֱלִילִים: וְכֵן בְּדָוִד הוּא אוֹמֵר וַעֲתָּה יִשְׁמַע נָא אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי עַבְדּוֹ אִם יְהוָה הֵסִיתְךָ בִּי יָרֵחַ מִנְחָה וְאִם בְּנֵי הָאָדָם אֲרוּרִים הֵם לִפְנֵי יְהוָה כִּי גֵרְשׁוּנִי הַיּוֹם מֵהִסְתַּפֵּחַ בְּנַחֲלַת יְהוָה לֵאמֹר לֵךְ עֲבוֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים: מִי אָמַר לוֹ לְדָוִד לֵךְ עֲבוֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֶלָּא לוֹמַר לָךְ כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ כְּאִלּוּ עוֹבֵד אֱלִילִים: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כָּל הַדָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שָׁרוּי בְּלֹא עָוֹן שֶׁנֶּאֱמַר וּבֵל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נְשֹׂא עָוֹן:

שיר השירים פ"ח אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְקֻבָּל אֲנִי מִרַּבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁשָּׁמַע מֵרַבּוֹ וְרַבּוֹ מֵרַבּוֹ הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי שֶׁאֵין אֶלְדָּד וּמֵא

לְטַמֵּא וּלְטַהֵר לְרַחֵק וּלְקָרֵב אֶלָּא
לְרַחֵק הַמְקוֹרָבִים בִּזְרוֹעַ וּלְקָרֵב
אֶת הַמְרוּחָקִים בִּזְרוֹעַ מִשְׁפַּחַת
בֵּית צָרְפָּה הָיְתָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
וּרְחַקָּה בֶּן צִיּוֹן בִּזְרוֹעַ: וְעוֹר אֶחֶרֶת הָיְתָה שָׁם וְקִרְבָּה בֶּן צִיּוֹן
בִּזְרוֹעַ כְּגוֹן אֵלּוּ בָּא לְטַמֵּא וּלְטַהֵר לְרַחֵק וּלְקָרֵב רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר לְקָרֵב אֲבָל לֹא לְרַחֵק: רַבָּן שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לְהָשִׁוּת אֶת
הַמַּחֲלוֹקֶת: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים לֹא לְרַחֵק וְלֹא לְקָרֵב אֶלָּא לַעֲשׂוֹת
שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת אֵלִיָּה הַנָּבִיא
לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים
וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם:

עוקצין פ"ג אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן חַלַּפְתָּא לֹא מָצָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשָּׁלוֹם
שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

תמיד פ"ז בָּאוּ וְעָמְדוּ אֶצֶל בֶּן אַרְזָא אֶחָד מִימִינוֹ וְאֶחָד
מִשְּׂמֹאלוֹ שָׁחַט לַנֶּסֶךְ וְהֵנִיף הַסְּגָן בַּסּוֹרְרִים
וְהַקִּישׁ בֶּן אַרְזָא בְּצַלְצַל וְדִבְּרוּ הַלְוִיִּם בְּשִׁיר · הִגִּיעוּ לְפֶרֶק תָּקְעוּ
וְהִשְׁתַּחֲוָה הָעָם · עַל כָּל פֶּרֶק תְּקִיעָה וְעַל כָּל תְּקִיעָה
הִשְׁתַּחֲוָיָה · זֶהוּ סֵדֶר הַתָּמִיד לַעֲבוֹדַת אֱלֹהֵינוּ: יְהִי רָצוֹן
שֶׁיִּבָּנֶה בְּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן:

מנחות פ' התכלת תָּנוּ רַבָּנָן חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁסִּבְּבָן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא בְּמִצְוֹת תְּפִילִין בְּרָאשֵׁיהֶן וּתְפִילִין
בִּזְרוֹעוֹתֵיהֶן וְצִיצִית בִּבְגָדֵיהֶן וּמְזוּזָה בְּפִתְחֵיהֶן וְעֲלֵיהֶן אָמַר דָּוִד
שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: וּבְשָׁעָה שֶׁדָּוִד נִכְנַס
לְבֵית הַמֶּרְחָץ וְרָאָה עַצְמוֹ עוֹמֵד עֵירֹם אָמַר אוֹי לִי שֶׁאֶעֱמֹד
עֵירֹם בְּלֹא מִצְוָה וְכֵיוָן שֶׁנִּזְכַּר בְּמִילָה שֶׁבְּבְשָׂרוֹ נִתְיַשְּׁבָה דַּעְתּוֹ
לְאַחַר שֶׁיָּצָא אָמַר עָלֶיהָ שִׁירָה שֶׁנֶּאֱמַר: לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית
מִזְמוֹר לְדָוִד: עַל מִילָה שֶׁנִּתְּנָה בַּשְּׁמִינִי: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב

אוֹמֵר

אוֹמֵר כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִילִין בְּרֹאשׁוֹ וּתְפִילִין
בִּזְרוֹעוֹ וְצִיצִית בִּבְגָדוֹ וּמְזוּזָה בְּפִתְחוֹ הֵכֵל
בְּחִזּוּק שֶׁלֹּא יֶחֱטָא שֶׁנֶּאֱמַר וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ
לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק: וְאוֹמֵר חוֹנֶה מַלְאַךְ יְהוָה
סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם:

פרה פ"ו לֹא מָצְאוּ מִשְׁבָּע עוֹשִׂים מִשְׁשׁ
מֵחֲמֵשׁ מֵאַרְבַּע מִשְׁלֹשׁ

מִשְׁתַּיִם מֵאַחַת: מִי עָשָׂאן הָרִאשׁוֹנָה עָשָׂה
מֹשֶׁה: וְהַשְּׁנִיָּה עָשָׂה עֶזְרָא: חֲמֵשׁ מֵעֶזְרָא
וְאֵילַךְ דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים
שֶׁבַע מֵעֶזְרָא וְאֵילַךְ: וּמִי עָשָׂאן שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק
וְיוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל עָשׂוּ שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם: אֶלְיוֹעֵנַי
בֶּן הַקּוֹף נ"א אליהועני בן הקוף וַחֲנַנְאֵל הַמִּצְרִי
וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן פִּיאָבִי עָשׂוּ אַחַת אַחַת:

עדי פ' הכפלה דָּלֶשׁ רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי מֵאי
דִּכְתִיב אוֹדְךָ עַל כִּי
נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יוֹדַעַת
מְאֹד: בּוֹא וּרְאֵה שֶׁלֹּא כְּמִדַּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא מִדַּת בָּשָׂר וָדָם בָּשָׂר וָדָם אָדָם נוֹתֵן
זְרָעוֹנִים בְּעָרוּגָה כָּל אַחַת וְאַחַת עוֹלָה בִּמְינוֹ
וְלֹא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צַר אֶת הָעוֹבֵר בְּמֵעֵי
אִשָּׁה וְכֻלָּן עוֹלִין לְמִין אֶחָד: דָּבָר אַחַר צַבַּע
נוֹתֵן סַמָּנִין לְיוֹרֶה וְכֻלָּן עוֹלִין לְצֶבַע אֶחָד:
וְאֵלּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צַר אֶת הָעוֹבֵר בְּמֵעֵי
אִשָּׁה כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹלֶה לְמִינוֹ:

ולמחר עמדת הדברות * ופרשת קרח * ונויאר עד הנקבות כתו
שמסודר במעמד יום רביעי:

יהי בקשה ליום רביעי
רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
שֶׁתָּשִׂים חֶלְקִי עִם יוֹשְׁבֵי בֵּית
המדרש ולֹא תָשִׂים חֶלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת
וְתַצִּילֵנִי בְּכָל יְמֵי מַלְכוּת בַּעֲצַת רְשָׁעִים וּמִלֵּישֵׁב

בְּמוֹשַׁב לֵצִים וְתִן לִבִּי נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה וּשְׁפַל רוּחַ
לִפְנֵי כָּל בְּנֵי אָדָם וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִּדּוֹם
וְשִׁבְרַת לִפְנֵי מַחְסוֹם שֶׁלֹּא אֶחֱטָא בִּלְשׁוֹנִי וְלֹא
אֶשִׁיב חוֹרְפִי דָּבָר וְאַתָּה צוּרִי הֵיה מָגֵן בְּעַדִי
שֶׁלֹּא יִכָּל שׁוּם בְּרִיָּה לְהַזִּיקֵנִי וְיַחֵד לְבָבִי
לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שִׁמְךָ עַד אֲשֶׁר יְהוּדַרְכֵי
מְתוּקָנִים נֶגֶד פָּנֶיךָ וַעֲזְרֵנִי לִנְצוֹר עֵדוֹתֶיךָ בְּכָל
לֵב וּנְחֵנִי בְּאוֹרַח מִישׁוֹר: גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה
נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ: וּמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹתַי
בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְדֶרֶךְ שֶׁקֶר הָסֵר
מִמֶּנִּי וְהַעֲבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שָׁוְא וְכוֹף אֶת יִצְרִי
לְהִשְׁתַּעְבֵּר לָךְ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כָּל יְמֵי חַיַּי
וְהֵיה עִם לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ כִּי עִמְּךָ תּוֹצָאוֹת
חַיִּים וּבְיִרְאָתְךָ רוּחִי וְנִשְׁמָתִי לְהִשְׁתּוֹת לִבְבִי
לִרְצוֹנֶךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתַי שֶׁיִּכָּבְשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ
וְיִנָּלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת
חֶסֶד וּבְמִדַּת רַחֲמִים וְחוּסָה נָא עָלַי וְזַכֵּנִי
לְרָאוֹת בְּאוֹר הַחַיִּים וּלְלַמֵּד וּלְלַמֵּד וְלִשְׁמוֹר
וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וְלִהְדָבֵק
עִם יִרְאֵי שִׁמְךָ וְתֵן לִי חַיִּים מְבוֹרָכִים וְטוֹבִים
וְקַבֵּל תְּחִנָּתִי וְעַשֵּׂר בַּקָּשָׁתִי וּמְחֵה וְהַעֲבֵר
פִּשְׁעַי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ כָּאָמוּר: אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא
מוֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר:
וְחָנֵּנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת
כָּל פֶּה: בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

בקשה אחרת מעין יצירת היום
על דרך הקבלה:

יהי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
יוֹצֵר הַכֹּל אֶחָד יָחִיד וּמְיוּחָד בְּפִי כֹּל:
תּוֹלֶה עוֹלָמוֹ בִּזְרוֹעוֹ כְּאִשְׁכּוֹל חָפֵץ וְיָכוֹל
שהציל

שֶׁתְּצַיֵּל מִשִּׁבּוּל וְלֵדוּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל: וַאֲסִבָּרָה
שֶׁתְּלִית בְּיוֹם זֶה תִּשְׁמוֹר מִמְּנָה תְּנוּקוֹת שֶׁל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא תִּפּוֹל בְּפִיהֶם וְתַגְדִּלֵם
לְתוֹרָתְךָ וְתֶן עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמֶיךָ כְּדִכְתִיב
וְחַנּוֹתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר
אֲרַחֵם: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה:
בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

ליום רביעי

אתנפל וְתִתְחַנֵּן וְתִצְטַלֵּם בְּקֹדֶשׁ מִלְּפָנֶיךָ יי׳ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתַי בְּכָבוֹד לְאוֹתָךְ הַנִּכְתָּב וּמִצְיוֹתֶיךָ
בְּתָמִימוּת וּבְתַחְלוּאֵי הַבְּעָלְמִית וּבְגִדּוּלֶיךָ בְּסִבְיָמִית וּבְרַחֲמָנוּתֶיךָ
הָרַחֲמָנוּת וּשְׁמֶךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ וְהַכָּבֵד וְהַמְיוּחָד שֶׁחָל בְּכָל מִינֵי
הַחֲלָדוֹת וְהַצְלֵם בְּכָל מִינֵי הַצְלָיוֹת וּפְסוּם בְּתִכְלִית הַפְּסִיעוֹת
הַבְּרוּךְ בְּכָל מִינֵי בְּרָכוֹת הַגָּדוֹל בְּכָל מִינֵי גְּדוּלָה הַגָּנוּל בְּכָל מִינֵי
דִּיגּוּל הַהָדוּר בְּכָל מִינֵי הִידּוּר וְתִיקְתִיק בְּכָל מִינֵי וְתִיקוּת הַזַּךְ בְּכָל
מִינֵי זְכוּת הַחָסִיד בְּכָל מִינֵי חֲסִידוּת הַטּוֹב בְּכָל מִינֵי טוֹבוֹת וְהַיָּחִיל
בְּכָל מִינֵי יִשְׂרוּת הַכָּבוֹד בְּכָל מִינֵי כָּבוֹד הַלִּימוּד בְּכָל מִינֵי לִימוּד
הַמֶּלֶךְ בְּכָל מִינֵי מַלְכוּת הַמּוּרָם בְּכָל מִינֵי מוּרָמוּת הַסַּגְלָן בְּכָל מִינֵי
סַגְלוּתוֹת הָעָנִיו בְּכָל מִינֵי עֲנָוָה הַפּוֹדֶה בְּכָל מִינֵי פְּדוּת הַצַּדִּיק
בְּכָל מִינֵי צְדָקוֹת הַקָּדוֹשׁ בְּכָל מִינֵי קְדוּשׁוֹת הָרַחוּם בְּכָל רַחֲמוֹת
הַשֵּׁר בְּכָל שָׂרוּת הַתָּם בְּכָל מִינֵי תְּמִימוּת הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד לֹא הָיָה אֵין מֵאֵי
וְנִיכָּם לוֹ עַד אֵיךְ וְנִיכָּם לוֹ עַד אֵין תִּכְלִית
וְאֵין נִכָּח הָעֵיוֹן וְהַשֵּׂכֶל לְנַךְ עַד תְּבוּנָתֶךָ:

יהי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי׳ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתִּתֵּן לָנוּ
וּתְחַשְּׁבוֹתֵי וְרָצוֹנִי וְחֶפְצִי וְרִצּוֹתִי וְכַוָּנוֹתַי לְעָבוֹדָתֶךָ
וְלִירְאָתֶךָ וְלִיחֵד וְלַאֲהֲבָה וְלִירְאָה אֶת כָּל לִבִּי וְכָל נַפְשִׁי וְכָל
מְאוֹדִי בְּלִי שׁוּם מְנִיעָה וּבְלִי שׁוּם סָבָה שֶׁבָּעוֹלָם כְּדֵי שֶׁתַּעֲשֶׂה
לְטוֹב וְתִיטֵּר בְּעֵינֶיךָ לְעָבוֹדָתֶךָ וְקַבֵּץ לְוֹתִי בְּעֶלְיוֹנוֹת הָעֶלְיוֹן
וּבְעוֹלָם הַלְּאָה וְתִחְיֶה לְאֵיר אֵין לָהֶם תִּכְלִית וְשֶׁלֹּא תִּכְלֶה
עַל יְדֵי וְתִהְיֶה לְהוֹב וְנִחְמָד לְמַטָּה וְתַעֲשֶׂר לְעָתִיד לָבֹא
בְּלִתְּכָה רָבָה וְתִהְיֶה מְכוּתִי כְּבוֹד:

אנא יי׳ נְבוֹהוֹת סְלִיוֹנִים וְנִתְחַתּוֹנִים קְרוֹב לְכָל
קוֹרְאָיו בֶּאֱמֶת וְנִתְמִים מְצִיל עָנִי אֶחָזֵק מִמֶּנּוּ יי״ת
שֶׁתַּחֲדֵם אֶת מוֹלִי בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְטוֹבָה וְתֵן לִי לֵב טָהוֹר לִלְמוֹד
וּלְלַמֵּד וְתַטֶּה תְּפִלָּתִי זוֹ לְרָצוֹן וּמְקוֹבֵּל לְפָנֶיךָ וְהַמְלִיצֵנִי לִי חֵן
וְחֶסֶד וְתֵן לִי וּלְכָל סִיעָתִי לְחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לְלָבוּשׁ וּפַרְנָס וְכַלְכָּל
טוֹב וּוְהִיוֹתִי בֵּיתִי בְּנַחַת וּבְדֶרֶךְ כָּבוֹד וְלֹא בְּדֶרֶךְ נִיזוֹן בְּיִתֵּר
וְלֹא בְּחִסּוֹר בְּנַחַת וְלֹא בְּנֶעֱר וּטְרַף נְקִי לְחֶם מְזוּמָן בְּרִיוַח וְלֹא

בְּמַשּׂוֹא וְנִי תִּצְטָרֵךְ לְחֶמְיִי וּמְזוֹנִי וּמְחִיָּתִי בֵּיתִי כִּי אִם לְיָדְךָ
סֵידְךָ פְּתוּחָה לְכָל כַּלְכָּתֵיךְ פּוֹתַח אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן
וְתֵתֵּי יי׳ אֱלֹהַי עֵינַי וְתֵרֵיק מַרְכּוֹתֵיךָ עָלַי וְתֵתֵּי לִי תֵּת אַחַר כִּי
יֵקַל לִי תַּקְנֵר וְתַעֲלֵה לְרוֹכֵב וְתִרּוֹפֵף לְכָל מַכּוֹתַי וְתַצְלִיחַ דְּרָכַי
וְהוֹרֵנִי וְלַמְּדֵנִי אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלֵךְ בָּהּ וְאֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ כְּיֵשֶׁר בְּעֵינֶיךָ וְתוֹרוֹתֶיךָ הַחַיִּים הַבְּיוֹכֵי מִם אַתְּלַבֵּר
וּמִי שֶׁתִּצְטָרֵךְ וְאֵל תִּכָּסֵל בְּלַשּׁוֹנִי וְתַחֵיִם וְלֹא לְחוּת כִּי עָלֶיךָ
נִפְחֵתִי אֶתְּתָה מִי וְקַיָּם תְּרִיק עָלַי בְּרָכוֹתֶיךָ וְכָל אֲשֶׁר
תִּפְנֶה תַּצְלִיחַ וְיִהְיוּ דְּבָרַי
וְאִמְרֵי בְּעֵינֵי הַבְּרִיוֹת עֲרֵיכִים וְתִקּוֹקִים וְטֵיכִי
לְךָ תְּיִחְלוֹת וְתַלְוִיוֹת וְתֵן לִי לְהִסָּתֵן עַל וְכוֹתַי
וּמֵיעוֹט מַעֲשֵׂי הַטּוֹבִים כִּי יוֹדֵע לְכִי עֲרָכִי
הַפְּעֻל וּמַעֲשֵׂה הַמְכוֹעָרִים רַק בְּחַתִּי
כְּעֵנִי הַמְבַקֵּשׁ עַל הַפְּתָחִים מַתָּנָת
חִנָּם כֵּן תַּחֲנֵנִי כִּי יְדַעְתִּי לְךָ
אֲשֶׁר תְּחוֹן יוֹתֵן וְלֹא אֲשֶׁר
תִּצְרָךְ מְבוֹרָךְ:

וְאַחַר כָּךְ יֹאמַר לַמְנַצֵּחַ
לְדָוִד מִזְמוֹר פִּיר לָךְ
לְוֹמִיר תְּהִלָּה וְגוֹ׳
תְּהִלִּים ס״ה
עַל גְּמִירָת:

יהי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי׳ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי יוֹצֵר כָּל אַחַד
יְחִיד וּמְיֻחָד בְּפִי כָּל הָעוֹל׳ עוֹלְמוֹ כְּתַשְׁבּוֹל חֵכֶן וְיוֹכוֹל
מְתַגְלִיכִי וְלֹכֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַיְסוֹר וְמִן הַמְגִפָּה וּמִכָּל מִינֵי
פּוּרְעָנִיוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לָבֹא עוֹלָם כִּי אַתָּה ה׳ רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ
אַפַּיִם וְקִיִּים לְנַגֵּח נְגָחִים וְתַצִּילֵנִי מִדִּינָם שֶׁל גֵּיהִנֹּם וְתִקְנֵן כָּלַתִּי
יִשְׂרָאֵל וְתִבְנֵה בֵּית הַנְּחִירִים בְּחֵרֶם בֵּיתֵינוּ וְתֵל כָּל נְפָשׁוֹת
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרָה וְתַצִּיל מִכָּל מַכְשׁוֹל וְלֹוֹת עַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנִפְרֹשׁ הַתִּיכוֹקוֹת מִמַּסְכֵּרָה מַתְלִית בְּיוֹם
זֶה תַּשְׁמוֹר מִמֶּנָּה הַתִּיכוֹקוֹת שֶׁלֹּא תִּפּוֹל בְּפִיהֶם
וְתַגְדִּלֵם לְתוֹר׳ וְלַמִּצְוֹת׳ טוֹבִים וְחֶלֶק מַשְׂאוֹת
לְבֵנוֹ לְטוֹבָה כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת עַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים בָּרוּךְ אַתָּה
כִּי׳ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

וְאַחַר כָּךְ יֹאמַר ע״כ פְּסוּקִים:
וְאַחַר כָּךְ יֹאמַר לְדָוִן
עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ
כַּנ״ל:

ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה כו' ליכא למימר דהכא נמי נפש החיה במשך הפסוקי' כלילה וגם במשך הפסוקי' דיתחיל וגם במשך הפסוקי' דתרי' וגם לאחר כל המשך הפסוקי' לא המעשה דהיום הוה וגם ליכא כל המשך סדר התלמוד דהיום הוה דמתי דכיקות וחבור יש להמעשה דהיום הוה ומה טעם לומר כל זה דווקא בהיום הוה ולא זולתו ותו דהרבה בריותות תנינו לאחר הכוכבים בסדר המעשה מסדר הש"ס כי הרבה יסכן לאחר מוקדמין הש"ס ומתוכחי' לאחרית הימים דימי המשיח והכא יש עתה פרשתי דבר יום ביומו כל אחד לפי לאחר תברתי לפניכם והסדר היום הזה יהיה ג"כ בסגנון זה כי תחילה סדר המעשה ד היו"ד הוה ואח"כ סדר פסוקי דכריכים וכתובים ומסדר יעלו ג"כ על מעשה דהיום הוה ודבר זה יתפרש בשלשה תוכחים ולכן מייתי המימר דווקא כל הכי בריותות ולא זולתם הכוונה שתכח הכי בריותות דווקא ולא זולתם יתפרש ענין זה בשלשה תוכחים כי שלשה בריותות הרחשונות דהיינו תחילה הוה בריית' דמים פלה ואחריו בריית' דמים ברכו ושניות בריית' דמסך שקלים מכח הכי תלת בריית' יתפרשו פסוקי' דתורה וכריכים וכתובים נחופן הרחשון והכל יעלו למעשה דהיום הוה והכי תלת בריית' מיוסדי' כנגד הכי שלשה פסוקי' דתורה וכריכי' וכתובים וכן לידן תלת בריית' היינו דמים שרץ ודמים סוטה ומפרקי לאנ' מנחמיה יתפרשו הכי שלשה פסוקים דתורה וכריכים וכתובי' נחופן השני וכ"ך יתחבר הכל לאל מעשה דהיום הוה ולידך תלת בריית' היינו דמים שבדרון ודמים ערכין ודמים כיצד מנחמיה יתפרש הכי תלת פסוקים דתורה וכריכים וכתובים נחופן השלישי וכ"ך יעלה הכל לאל המעשה דהיום הוה ועתה לפרש לת רחשון

מעמד ליום חמישי

חורה ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים: ויברא אלהים את התנינם הגדולים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב: ויברך אותם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ: ויהי ערב ויהי בוקר יום חמישי:

יחזקאל ל"ד וכרתי להם ברית שלום והשבתי חיה רעה מן הארץ וישבו במדבר לבטח וישנו ביערים: ונתתי אותם וסביבות גבעתי ברכה והורדתי הגשם בעתו גשמי ברכה יהיו: ונתן עץ השדה את פריו והארץ תתן יבולה והיו על אדמתם לבטח וידעו כי אני יהוה בשברי את מטות עלם והצלתים מיד העובדים בהם: ולא יהיו עוד בז לגוים וחית הארץ לא תאכלם וישבו לבטח ואין מחריד: והקימותי להם מטע לשם ולא יהיו עוד אספי רעב בארץ ולא ישאו עוד כלמת הגוים: וידעו כי אני יהוה אלהיהם אתם והמה עמי בית ישראל נאם אדני יהוה: ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם אני אלהיכם נאם אדני יהוה:

למנצח

רחשון ואחרון אחרון • תופן הרחשון נוכל ליסד כן לך תחילה נפרש הענין שסדר סדר הבריאה זו מכל מעשה בראשית דהלא נכל מעשי בראשית כתוב ויהי כן ונלמד כאן • תו דהלא למדו רבותינו מכאן להמלאכים נברלו ביום ה' וליף מדכתיב ושוף יעופף וכדכתיב בהמלאכים נאמרים יעופף עכ"ל ולכאורה טעמא בעי ללמה נברלו המלאכים נחתכו בחיות ועופות וכחמות שברי תחילה נאמר ישרצו המים נפש חיה נומר ואח"כ ושוף יעופף דהיינו המלאכים ואח"כ ביום ו' חזר לבריאת בהמות חיות ועופות ע"כ כל זה טעמא בעי ולהבין זה נבין תחילה כוונת המדרש ז"ל בזמן שנברלו בעלי חיים היו המלאכים מתנאים מפני שרלו שמעלתם יתירה על כל בעלי חיים והק"כ הספילם בחמרו נעשה לדם ע"כ ולכאורה טעמא בעי למאי פעל שמו יתברך כזה לאחר יאמרו שהמה עדיפים גם מדם • והנה הקושיה קדמיתך לנגד מתרן בעל ז"ל רחשון והענין הוא דיש סברות לכאן ולכאן כי יש סבר' לומ' דהמווקר' לחבירו בבריאה הוא החשוב יות' ויש סברא להיפך שהמאוחר לבריאה הוא החשוב יותר וכן אמר הנמשל לאוה שכל המאוחר מחבירו הוא הנלוה בחבירו ולכן עם שמו יתברך בחכמתו הרמה והקדיש מקנת ב"ח ואיחר מקנת ב"ח ולו מחה נפשך נשמע שיש מבעלי חיים לאחר עדיפי מהמלאכים או הקדומים לו המאוחרים • למנצח

שיטת

לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית לְאָסָף:
הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ
הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: שְׂאוּ זִמְרָה
וּתְנוּ תֹף כִּנּוֹר נָעִים עִם נָבֶל:
תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם
חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא
מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: עֵדוּת
בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ
מִצְרַיִם שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע:
הֲסִירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו מִדּוּד
תַּעֲבֹרְנָה: בַּצָּרָה קָרָאתָ וָאֲחַלְּצֶךָּ
אֶעֱנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם אֲבְחָנְךָ עַל מֵי
מְרִיבָה סֶלָה: שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה
בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי: לֹא
יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
נֵכָר: אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: וְלֹא
שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה
לִי: וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם יֵלְכוּ
בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי
יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ: כִּמְעַט
אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב
יָדִי: מְשַׂנְאֵי יְיָ יְכַחֲשׁוּ לוֹ וְיִהְיֶה עִתָּם לְעוֹלָם: וַיַּאֲכִלֵהוּ מֵחֶלֶב
חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ:
לוּ חַכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם: אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד
אֶלֶף וּשְׁנַיִם יָנִיסוּ רְבָבָה אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם וַיְיָ
הִסְגִּירָם: כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ צוּרָם וְאוֹיְבֵינוּ פְלִילִים: כִּי מִגֶּפֶן סְדֹם
גַּפְנָם וּמִשַּׁדְמוֹת עֲמֹרָה עֲנָבֵימוֹ עִנְבֵי רוֹשׁ אַשְׁכְּלוֹת מְרֹרוֹת
לָמוֹ

שיטת אחרים כל"ל עכ"ל כי הסמיכות בתיבה נעש' לדמ' להוכ'
דלדם עדיף מחלוק ולכך זה אינו כי אף שדם עדיף מחלוק
בלח לדם ולח כל לדם רק ישראל לבדן ולח הל"ה וכנוסח
שנינו בפ"ב ב"ק על פסוק ואתן נתני נתן מהעתי לדם אתם
קרוין לדם ולח הל"ה קרוין לדם
זכתבו התום שות בענין זה שני סברו
מחלקות הא' סבר קרוין הלדם
לה' וישראל לדם בלח ה' ותו
מפלקי שם לדמקום שמזכיר הסמוך
הסם או מזכיר גם לחומות הסם לדם
ע"כ והנה כל זה טעמא בעי דהיינו
יתכן הסם הל"ה יהיה גדול יותר
בלחות לחד מעל ישראל והלח מניעו
בלחות הרלשונים שחרוב חזיתן
פוסיף לכם ה' וגם טעמא בעי
למה דווקא במקום שמזכיר הסם
מזכירין גם לחומות הסם לדם לכן
נרלה שתכלית בריתת הלל' הוא בסול
הסם הוי' לחר חקוק למעלה מרלשו
של לדם והוא הסירם הסמוך ום הוא
שמי על בני ישרל לסיום למעל' מרלש'
מסם והוא סול הסם ל"ה כוה

יוד הא ואו הא

והוא סול לל"ה שהוא בגמטריה
הסם ל"ה בעולה מסם הוא התקון
על רלשיהן של ישראל וכנזכר על
פסוק ושמו את שמי על בני ישראל
דווקא ולח על החומות וע"כ שניה
סול לחתם קרוין לדם ולח הלחומות
רק החדם הם כדי שלח יעלה
בחשבונם בסול שם ל"ה בעולה הסם
הוי' רק חשבונם הוא יותר מן ל"ה
להורות שלינן בסול הסם הוי' לו
יחמר ע"ם מה שכתב הזוהר שהשכינ'
בקרלת מה ע"ל מה רב טובך וזהו
הרמז מ"ה סול מעתך גומר ולכך
ישראל שהם חלק חלקי מחעל לכך
הם נקרלים לדם שהוא הסם השכינה
העולה ל"ה והוא הכוונה שבתחילת
לחמר הכתוב תוליח לדן כתם חיה
גוזי ודרש הזוהר על בריח' בני הדדם
וחל"ל חזר וכפל בל"ה נעשה לדם

לָמוֹ: חֲמַר תַּנִּינִם יֵינָם וְרֹאשׁ
פְּתָנִים אַכְזָר: הֲלֹא הוּא כָּמֻס
עִמָּדִי חָתוּם בְּאוֹצְרוֹתָי: לִי נָקָם
וְשִׁלֵּם לְעֵת תָּמוּט רַגְלָם כִּי קָרוֹב
יוֹם אֵידָם וְחָשׁ עֲתִידוֹת לָמוֹ:
כִּי יָדִין יְיָ עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם
כִּי יִרְאֶה כִּי אָזְלַת יָד וְאֶפֶס
עָצוּר וָעָזוּב: וְאָמַר אֵי אֱלֹהֵימוֹ צוּר
חָסָיוּ בּוֹ: אֲשֶׁר חֵלֶב זְבָחֵימוֹ יֹאכֵלוּ
יִשְׁתּוּ יֵין נְסִיכֵם יָקוּמוּ וְיַעְזְרֻכֶם יְהִי
עֲלֵיכֶם סִתְרָה: רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי
אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי אֲנִי אָמִית
וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא וְאֵין
מַיְדִי מַצִּיל:

חצי קדיש אִמְרוּ לָהֶם הַמְמוּנֶה בָּרְכוּ
בְּרָכָה אַחַת וְהֵם
בָּרְכוּ: קְרָאוּ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים שְׁמַע:
וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ: וַיֹּאמֶר: בָּרְכוּ אֶת
הָעָם שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת אֱמֶת וְיַצִּיב:
וַעֲבוֹדָה: וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים: וּבְשַׁבָּת
מוֹסִיפִין בְּרָכָה אַחַת לַמְשַׁמֵּר
הַיּוֹצֵא: אָמַר לָהֶם חַדְּשִׁים
לְקְטוֹרֶת בְּאוּ וְהָפִיסוּ זָכָה מִי שֶׁזָּכָה: אָמַר לָהֶם חַדְּשִׁים עִם
יְשָׁנִים בְּאוּ וְהָפִיסוּ: מִי מַעֲלָה אֲבָרִים מִן הַכֶּבֶשׁ לַמִּזְבֵּחַ: רַבִּי
אֶלְיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר הַמַּעֲלָה אֲבָרִים לַכֶּבֶשׁ הוּא מַעֲלָה אוֹתָם
עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ: מְסָרוּם לַחֲזָנִים הָיוּ מְפַשְׁטִין אוֹתָם אֶת בִּגְדֵיהֶם
וְלֹא הָיוּ מַנִּיחִים עֲלֵיהֶם אֶלָּא מְכֻנָּסִים בְּלִבַּד: וְחַלּוֹנוֹת הָיוּ שָׁם
וְכָתוֹב עֲלֵיהֶם תַּשְׁמִישֵׁי הַכֵּלִים מִי שֶׁזָּכָה בַּקְּטוֹרֶת הָיָה נוֹטֵל

מזכירין ג"פ בשם אדם הרומז על השם והוא הכתוב במדרש תנ"ל
שאחר שרצו המלאכים להתגאות על כל בעלי חיים ופק"ח כת רצה
להשפילם לכן לומר בעשה אדם בצלמינו נומר לרמז שהשם אדם
רומז על הכלם שלהים לומר שהם מכוונים בשם שמו יתברך
פוף השם הוי' מש"כ שהמלאכי' ולכך
שפיר הוה ישראל חביבין וחשובים
יותר מהמלאכים וכה"ג לאמרו"ל
חביבין ישראל יותר מש"ה שישראל
מזכירין השם לאחר ב' תיבו' והמלאכי'
לאחר שלש תיבות הרי חיבתן מכח
שמזכירין השם תיבה אחת קודם ק"ו
בנו של ק"ו שחיבתן וחש"ד יהיה מכח
שהם עצמן מכוונים בשם הקדוש
והמורם ולזה"כ בעשה אדם בצלמינו
דהיינו בסוד הכלם שלהים שם אדם
הרומז על שם הוי' ולכך וירדו נומר
בשוף השמים וארם המדבר אלו
המלאכים לומר שהמלאך ישראל מכוני'
בשתו של שם יתברך ולכך וירדו בשוף
השמים אלו המלאכים וכענין זריק
מוסך בירושלמי אין אלהים אלא
מלאכים ומעשה דהמלאכים בשרתו
היום ה' ואדם לאחריהם ביום ו' וכל
המאוחר בתבירו עליו בחבירו וכל
זה מכח שבריאת האדם הוה בצלם
אלהים אבל שם הוי"ה ואלהים
אלהים מסתלקת ת"כ המלאכי' שליחי'
שבן אדם ומהאי טעמא לא נאמר
להן ויהי כן כי מילת ויהי כן רומז
שהוה כן לעולם בלי שיהי' הפ"כ
בריאה זו של מלאכים היתה שהיה
לשעתם רק לפעמים ישראל עדיפים
מהמלאכים ולפעמים מלאכי' עדיפים
היינו שם יתעלה ב"ו ובפסוקים בשם
שרמז שישראל עדיפים לכך נאמר
ויהי כן וכלשון פרשנו למעלה והכה
לאחר שנלמד מהפסוקים למעשה היום
הזה דישראל עדיפים מהמלאכים
משום שהשם מוכיח עליהם דהיינו
מילת של"ה שרומז על בלם שלהי' הוה
השם הוי' לאחר שברית זו יתפרש לאחריו
מהשם הפסוקים דיחזקאל וגם מהשם

הפסוקים דתהלים ושניהם לדבר אחד מתכוונים ולקליס לזה
גמר' למה ב"ק דף ל"ח סוף ל"ט שור של ישראל שנגח לשור של גוי בין תם
ובין מועד פטור שור של גוי שנגח לשור של ישראל בין תם ובין
מועד חייב בלם שנאמ' כו' ולומר הופיע מהר פארן מכאן
הופיע ממזגם לישראל מאי ולומר
וכ"ת הא קרא דעמד ויימוד נומר
מבעבי לי לר' מתי' ולכדרב יוסף ת"ש
הופיע מהר פארן נומר מאי דרב
מתנא ומבעי לימר רב מתנא עמד
ויימוד ארץ רעה גו' כיון שראתה שבע
מלות שקיבלו ולא קיימו עמד והגל
לותן מעל לדמתן ופירש"י הגלן
מעל לדמתן כגון בעגיר יוסבי
שהוריס נומר מאי דרב מתנא ומבעי
לימר רב יוסף מאי עמד ויימוד
ארץ רעה ויתר גוים כיון שראתה ז'
מלות שנתנו לבם ולא קיימו עמד
והתירן להם ומקשינן ת"ל מניח
חוטא בשכר ומבעי לקבולי שכר מלף
שמקיימין אינן מקבלין שכר כמאמר
ושוסה הלא כמי שלקחו מנוסה ושוסה
וכתנו התוספות ז"ל עמד והפקיר
ממנו מומע דווקא בענין זה לשור
של ישראל שנגח וכו' הוה לפטור
ונפר' בתרא פליגי תנאי אם לבעלים
לחד תנא לשובר לגזל גוי אסור ניחא
מאן"כ לניחיל תנא לשובר לגזל גוי
מותר קשה מכח לי' ולכל מכל מקום
דלווקא בענין זה הוה לשותר ולא
בשנתן לחבר תו מקשינן שם בגמרא
אפי' לחבר רב יוסף לעמד ויימוד
ארץ רעה בא ללמד שלף שמקיימין
אינן

אֶת הַכֶּתֶף וְהַכֶּתֶף דּוֹמֶה לְתַרְקֵב
גָּדוֹל שֶׁל זָהָב מְחֻזָּק שְׁלֹשָׁה קְבִין:
וְהַבָּזָךְ הָיָה בְּרֹאשׁוֹ מָלֵא וְגָדוּשׁ
קְטֹרֶת: וְכִסּוּי הָיָה לוֹ וּכְמִין
מַשְׁטֹלֶת הָיָה עָלָיו מִלְמַעְלָה מִי
שֶׁזָּכָה בְּמַחְתָּה נָטַל מַחְתַּת הַכֶּסֶף
וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ וּפִנָּה אֶת
הַגַּחָלִים הֵילַךְ וְחָתָה: יָרַד וְעִירָן
לְתוֹךְ כְּלִי שֶׁל זָהָב נִתְפַּזֵּר מִמֶּנּוּ
בְּקַב גֶּחָלִים וְהָיָה מְכַבְּדָן לְאַמָּה:
וּבְשַׁבָּת הָיָה כּוֹפֶה עֲלֵיהֶן פִּסְכָּתֶר:
וּפִסְכָּתֶר הָיְתָה כְּלִי גָּדוֹל מַחֻזָּקֶת
לְתֵת וְשֶׁנֵּי שַׁרְשָׁרוֹת הָיוּ בָהּ אַחַת
שֶׁהוּא מוֹשֵׁךְ בָּהּ וְיוֹרֵד: וְאַחַת
שֶׁהוּא אוֹחֵז בָּהּ מִלְמַעְלָן בְּשָׁבִיל
שֶׁלֹּא תִּתְגַּלְגֵּל: וּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים
הָיְתָה מְשַׁמֶּשֶׁת כּוֹפִין אוֹתָהּ עַל גַּב
גֶּחָלִים וְעַל הַשֶּׁרֶץ בְּשַׁבָּת:
וּמוֹרִידִין בָּהּ אֶת הַדֶּשֶׁן מֵעַל גַּבֵּי
הַמִּזְבֵּחַ: הִגִּיעוּ בֵּין הָאוּלָם
וְלַמִּזְבֵּחַ נָטַל אֶחָד אֶת הַמִּגְרָפָה
וְרָקָה בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ אֵין אָדָם
שׁוֹמֵעַ קוֹל חֲבֵירוֹ בִּירוּשָׁלַיִם מִקּוֹל הַמִּגְרָפָה:
הָיְתָה מְשַׁמֶּשֶׁת: כֹּהֵן שֶׁשּׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלָהּ יוֹדֵעַ שֶׁאָחִיו הַכֹּהֲנִים
נִכְנָסִין לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְהוּא רָץ וּבָא: וּבֶן לֵוִי שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ אֶת
קוֹלָהּ יוֹדֵעַ שֶׁאָחִיו הַלְוִיִּם נִכְנָסִים לְדַבֵּר בְּשִׁיר וְהוּא רָץ וּבָא:

וְרֹאשׁ הַמַּעֲמָד הָיָה מַעֲמִיד אֶת הַטְּמֵאִים בְּשַׁעֲרֵי הַמִּזְרָח:
פאה פ"ח וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ לֹא חָגַר וְלֹא פָשַׁח וְלֹא סוֹמֵא וְעוֹשֶׂה
עַצְמוֹ

לוין מקבלין שכר מקשה וזה הגמרא מדברי ר' מאיר שאמר גוי שעוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול הכתיב לאדם ואתם כהנים לוים וישראלים לא נאמר אלא האדם שעושין לתורתו גוי ועוסק בתורה חוץ מכ"ג ע"כ וכתבו התוספו' ז"ל הגוים קרוין אדם וכפ' במקבל אמר ר"ש בן יוחי אין קנאי גוים מטתירין בהוראה לכתיב אדם כי ימות באהל אלא לתם קרוין אדם ואין הלמות קרוין אדם וכפ' ל' מיתות ב"ד פירש"י דר"מ פליג אר"ש ב"י ור"ת מחלק בין אדם להאדם עכ"ל ועפ"ד האלה יתפרש כוונת התוספו' האלה אשר סדר לנו במעמד פה בספר היובל הוא וגם יאוכר על התוספות שלפנינו שם בפי' ל"ה ו"ל ויש לדקדק שי לומר בן אדם שיש עיניך על ספיר וכיוצא ידי עליך ונתתיך שמה ושמה נומר וכמה להבין ממך התוספות האלה וגם פסוקי' שלפנינו לקרים מה ספיר שי ברקיע החומם ו"ל לא כי לריך לתור' להתיחל בברלשית של מהתורם זה לכם שהיא מצוה לשמוכה ולמה התחיל התורה מבריאת העולם שהוא ברש את הכל וכל ברשותו הוא לתן לזה ולטול למי שירלה ולכך התפרשים סתרו שכר"ו דלעו"ב יכ"ל לכתוב לכהנים מתנה לאחרו יחזור וישלנו ממנו שלא שכחת שלף שכרה זו דחוקה היא מ"ש לא כריכין אנו לזה שלא לאל תכל לסובר לגזל גוי אסור אבל לגיוך תכל לסובר לגזל גוי מותר לא קשה מידי לתמם לדעת התכל לסוב' דעמד ויתורד ארן רחם דבא בלעמד לשור של ישראל שנגח לשור של גוי דפטור' מזה גלא' לגזל גוי אסו' וכדכתבו התוספו' ומיהלא הדרת טעמא ליטני' לדוכתי' וזהו כוונת התוספות האלה וכדתי להם ברית שלום והיו על אלחתם לנטת (ריש בלאלת ג"י) וידעו כי אני ה' בשברי את מוטות עולם והאלתם מיד העובדים בהם דהייט

מיד הלומות אשר היו דרים בהם תחילה ולא יהיו עוד בזה לגוים ושאל תקשה וכי לא הכה ליטול ארבעה ז' מהומות בגזל מהי לחמרת ברלונו בתן כו' זה קשה וכי היכי הכה להכניס מקצ' לחבירו יחזור וישלנו ממנו אלא ע"כ ל"ל דהכוכה כח ד' לגזל גוי מותר וקשה ע"ז קוסיות התוספות דהאלה מלא נאמר אלא קרא דעמד וימודד ארן רחם דבא לעמד לשור של שור של ישראל שנגח לשור של גוי כו' ע"כ מוכח דווקא בסבורין זה הוא פטור לגבי גזל משא"ה הוא חייב ותירן הפסוק התירן של הגמרא דהא קרא לישנא דכתיב יוסף ולכתיב מקצת ומפרש תחילה דרשה דרש יוסף ולזה לחוד וילעו כי אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם ונתן לכני מלרים אתם ודרשינן במדרש אם נתן לזה אתם ולזה אתם לזה נתן אלא לומר לזה נתן לעובש ולזה נתן לבעל שכר ע"כ והכוונה כזה שהפסוק דייק מלשון דרש יוסף ולז"ל לזה אתם לזה דייקו שאתם מוקצים מלרים לעבוד עבודת גדול כאלו שכר כלם היינו בשכר גדול כאלו ויוסף ולזה הא"ה קרוין אלם ולכאלו מדרשת דרש יוסף לעמד והתירן להם לקבולי שכר ולכך דמו הפסוק זה בלשון אלם אתם לווק' ולאתרן ב"ב הקושיות של הגמרא אשר הקשה על דברי רב יוסף מהא דילוף חד תנא מקרא לאשר יעשה האלם וחי בהם ללמד לתלילו גוי ויוסף בתורה כדי הוא כל"ג לכן דמו בלשון לאלם אתם גומר והני תרתי חלק להורו' את הנוכר

עַצְמוֹ כְּאֶחָד מֵהֶם אֵינוֹ מֵת מֵהַזְּקָנָה
עַד שֶׁיִּהְיוּ כְּאֶחָד מֵהֶם שֶׁנֶּאֱמַר
צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף׃
וְכָל דַּיָּן שֶׁלּוֹקֵחַ שׁוֹחַד וּמַטֶּה
אֶת הַדִּין אֵינוֹ מֵת מֵהַזְּקָנָה
עַד שֶׁיְּעַנֶּנּוּ כֵּהוֹת שֶׁנֶּאֱמַר וְשׁוֹחַד
לֹא תִקָּח כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר פִּקְחִים
וִיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִים׃

ברפות פרק אין עומדין

תָּנוּ רַבָּנָן מַעֲשֶׂה בְּחָסִיד
אֶחָד שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל
בְּדֶרֶךְ וּבָא הֶגְמוֹן אֶחָד וְנָתַן לוֹ
שָׁלוֹם וְלֹא הֶחֱזִיר לוֹ שָׁלוֹם הִמְתִּין
לוֹ עַד שֶׁשִּׁים תְּפִלָּתוֹ לְאַחַר שִׁשִּׁים
תְּפִלָּתוֹ אָמַר לוֹ רֵיקָא וְהֲלֹא כָּתוּב
בְּתוֹרָתְכֶם רַק הַשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמוֹר
נַפְשְׁךָ וּכְתִיב וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד
לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם כְּשֶׁנָּתַתִּי לְךָ שָׁלוֹם
לָמָּה לֹא הֶחֱזַרְתָּ לִי שָׁלוֹם אִם
הָיִיתָ חוֹתֵךְ רֹאשְׁךָ בְּסַיִף מִי הָיָה
תּוֹבֵעַ אֶת דָּמְךָ מִיָּדִי אָמַר לוֹ הַמְתֵּן
לִי עַד שֶׁאַפַּיְּסְךָ בִּדְבָרִים אָמַר לוֹ
אִלּוּ הָיִיתָ עוֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּשָׂר
וָדָם וּבָא חֲבֵירְךָ וְנָתַן לְךָ שָׁלוֹם הָיִיתָ מַחֲזִיר לוֹ לַאו וְאִם הָיִיתָ
מַחֲזִיר לוֹ מַה הִיא עוֹשִׂין לְךָ אָמַר לוֹ הֵיא חוֹתֶכֶת אֶת רֹאשִׁי בַּסַּיִף
אָמַר לוֹ וְהֲלֹא דְּבָרִים קַל וָחוֹמֶר וּמַה אַתָּה שֶׁהָיִיתָ עוֹמֵד לִפְנֵי
מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם שֶׁהַיּוֹם כַּאן וּמָחָר בַּקֶּבֶר כָּךְ אֲנִי שֶׁהָיִיתִי עוֹמֵד
לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם
לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה׃ מִיַּד נִתְפַּיֵּס אוֹתוֹ

מעמד ליום חמישי

מגזכר לתתם לווקין ויקבלין שכר כולהם ולא הפ"ה והבנית
כמחשבות לשון הגמרא לתתם קרוין לחם ולא פחומות ולהורות
שיטת ר"ת כחולק על שיטת ר"ש ז"ל ולעיני דעת רש"י ומחזלא
לא קשה מילי לחדשא דרב יוסף ושפיר קאמר קרא דעמד
ויעמוד גומר לכדרב יוסף ולעולם גזל
גוי הוא חומר וכל זה נלמד מכח
לתתם קרוין לחם ולא הפ"ה ומטעם
מגזכר שיפרש הם בסוד הסם הוי'
החקוק למעלה מרחשם שהוא סוד
שם של מ"ה ולכך הם לווקין בקדושים
לח"ם ולא"ה וידעו כי חכמי ה' שהוא
שם הוי' לתתם מתם היינו שהחקוק
למעלה מרחשם ולכך ואתן נאמי נאן
מרעיתי לחם לוייקין ולא הפ"ה
ולפירוש זה יתובר תלוי ג"כ התחלת
הפסוקים כמ"ש וכרתי להם ברי'ת שלו'
והשבתי חיה רעה מן הארץ גומר
ולא יהיה עוד בו לגויים וחיות הארץ
לא תאכלם לומר שהבטיחם בשכי
דברים הללו החלל שלא ישלוט בהם
חיות הסדם הסולע בחלם לווק' לחר
שסר מחליו הגלם הללים והוא הסם
הוי' החקוק למעלה מרחשו של לחם
וכלפירוש הרקנטי הנ"ל וכן הוא בזוהר
פ' קדושים שמכח הסם הוי' שהר
מקום ברחשם הלחם הין היה רעב
שולטים והכל הולך וסובב לענין אחד
להוות הוא הגלם הללים ולכך הין
היה רעב שולט בו וכדעת רז"ל
והבטחה הבנית הוא שלא יהיו בו
לגויים לומר שלא יחמרו להם הגויים
לומה בזוזה לתתם שגזלתם ארלות ז'
לומות ומטעם דבחתת גזל גוי מותר
ילקל דעמד ויעמוד גומר לישנרך
לכדרב יוסף ומדרשת דלהר יעשה
לתתם גומר לא קשה כי הלכה כר"ת
דתתם קרוין לחם שהוא בסוד הסם
הוי' החקוק למעלה מרחשו והוא
הגזל על הגלת הכי תרתי היינו לגזול
הן בחיות רעות וד' לגזול שלא לחיות
בו בגויים וכל זה מכח וידעתם כי חני
ה' הוא הסם הוי' לתתם מתם היינו

למעלה מרחשו ולכך ואתן נאמי גומר לחם לתתם ולא הפ"ה מפת
הסם הוי' שהוא הגלם הללים את זה יגיל לתתם מהכי תרתי
דהיינו מחיות רעות ולבל להיות לומה בזוזה בגויים כי גזל גוי
מותר הכי לך מבואר בחר היטב דכל פסוקים הללה הולכין
וסובבין לכדר דעת רב יוסף ועתה
לומר בפסוק להורות דעת רב החלת
דדרש דעמד והגלה מעל לחמתן
ופירש"י כגון בשעיר פיעבו המורים
גומר ולהורות זה בפתח בסיומן של
לחריו במ"ם בני לחם סים פניך של
חר שעיר גומר להורות דרשה דרב
מתנת ות"כ לחר שהיכה לחדרש הלי
קרח לו להלי גיסת לדרש דרב יוסף
הכרמז בפסוקים דלמעלה לו להלי
גיסת הכרמז בפסוקים הללה ג"כ
לעולם לחריכן דגזל גוי מותר ושפיר
מוכח דיעבדתם בחרן בטח ולא יהיה
בו לגויים לומר שמא פיעבדתם בחרן
בטח שוב לא יחזרו לכם הגויים לומ'
בזוזה לתתם וכל הברות הללה נלמדי'
ממעשה דהיום הזה הלמור לכניו
וכפי לחר פרשנו והכי לחר הברות
הללה יתחבר ויתברש פסוקי דתכלי'
ג"כ והטענין הוא שלח"כ שכלמד ממעש'
דהיום הזה פיעבדו עדיפים מ"ם
ופסוקי דכניאים מפרשי כמ"ם ולתן
נתן מהעיתי לתם שהוא בסוד הסם
הוי' ולכך עדיפים מ"ם ולו"ו תקנו
בחולם סופר ודרשו רז"ל לתר"ם ות"ל
כי קוק ליפרעל הוא מפטם לתלמי
יעקב מלמד שתין ב"ד של מעלה
נכנסין לדין תלת פ"ם קידשו ב"ד של
מטה

הַגְּמוֹן וְנִפְטַר אוֹתוֹ חָסִיד וְהָלַךְ לְבֵיתוֹ לְשָׁלוֹם :

שקלים פ' בשלשה פרקים

אֵין הַתּוֹרָם נִכְנָס לֹא בְּפַרְגּוֹד חָפוּר וְלֹא בְּמִנְעָל וְלֹא בְּסַנְדָּל הַמְסוּמָר וְלֹא בְּתְפִילָה נ"א ולא בחפילין וְלֹא בְּקָמְיַע שֶׁמָּא יַעֲנִי וְיֹאמְרוּ מֵעֹון הַלִּשְׁכָּה הֶעָנִי אוֹ שֶׁמָּא יַעֲשִׁיר וְיֹאמְרוּ מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה הֶעָשִׁיר לְפִי שֶׁאָדָם צָרִיךְ לָצֵאת יְדֵי הַבְּרִיּוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁצָּרִיךְ לָצֵאת יְדֵי הַמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְהִיִּיתֶם נְקִיִּם מֵיְיָ וּמִיִּשְׂרָאֵל : וְאוֹמֵר וּמָצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם :

שבת פרק במ' מרליקין

תָּנוּ רַבָּנָן מִי שֶׁחָלָה וְנָטָה לָמוּת אוֹמְרִים לוֹ הַתּוֹרָה שֶׁכֵּן כָּל הַמּוֹתֵן מִתְרַפֵּא : אָדָם יוֹצֵא לַשּׁוּק יְהִי דוֹמֶה בְּעֵינָיו כְּמִי שֶׁנִּמְסַר לְסַנְהֶדְרִיט חַס בְּרֹאשׁוֹ יְהִי דוֹמֶה בְּעֵינָיו כְּמִי שֶׁנִּתְנוּ לוֹ בְּקוֹלָר : עָלָה לְמִטָּה וְנָפַל חרב אלפס ז"ל נרים ונפל למשכב יְהִי דוֹמֶה בְּעֵינָיו כְּמִי שֶׁהֶעֱלוּהוּ לַגַּרְדּוֹם לִרְגֹן שֶׁכָּל הָעוֹלֶה לַגַּרְדּוֹם לִרְגֹן אִם יֵשׁ לוֹ פְּרַקְלִיטִין גְּדוֹלִים נִיצּוֹל וְאִם לָאו אֵינוֹ נִיצּוֹל : וְאֵלּוּ הֵן פְּרַקְלִיטִין שֶׁל אָדָם תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים : וַאֲפִילּוּ תִּשְׁעִים מַאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה מְלַמְּדִין עָלָיו חוֹבָה וְאֶחָד מְלַמֵּד זְכוּת נִצּוֹל שֶׁנֶּאֱמַר אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף לְהַגִּיד לָאָדָם יָשְׁרוֹ : וַיְחֻנֵּנוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרְדֶת שַׁחַת מָצָאתִי

כופר

מטה את הזוז וכתבת ר' יהושע נזדמן ב"ד של מעשה שהיו הולכין ר"ח לחר בקב"ה לא העמידו בימה כו' וע"ז נלחמו כי חוק ליסרל הוא מעשה לגלגלי יעקב כו' הטעם הוא משום דיסרל עדיפים מילאכים ולכך אין הב"ד של מעלה מקדשין עד שיקדשו ב"ד של מטה תחילה ועודת ביהוש ף שמו לומ' שגם הוא כלאחר עדות ודיקים ליסרל עדיפים מיי"ם וינין זה מלבר בשעה שהעלה את יסרל מחנריס שהי פירוש תחילה בשלימו בלחודו כלי קדש ולא יוסיף עליהם כלום ולא יגרע מהם כלום ואם עשה כן פסול ואינו משמש בהם לעולם ואפילו בשעת הדחק ואפילו כהן גדול ואפילו כלי שרת שנשתמש בהם חול אסורין בהנאה ומעילה ואפילו כלי שרת שנשתמש בהם חול אסורין בהנאה ומעילה ואפילו כלי שרת שנשתמש בהם חול אסורין בהנאה ומעילה

כתר יוסף

מעמד ליום חמישי

כתר יוסף

כּוֹפֵר: רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר אֶפִילוּ תֵּשַׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה בְּאוֹתוֹ מַלְאָךְ לְחוֹבָה וְאֶחָד לִזְכוּת נִצּוֹל שֶׁנֶּאֱמַר מַלְאָךְ אֶחָד כִּנּוּי אֵלָיו: סוטה פ' משוח מלחמה אַל יֵרַךְ לְבַבְכֶם אַל תִּירְאוּ וְאַל תַּחְפְּזוּ וְאַל תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַהוֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם אוֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: אַל יֵרַךְ לְבַבְכֶם מִפְּנֵי צְהֲלַת סוּסִים וְצִהְצוּחַ חֲרָבוֹת: אַל תִּירְאוּ מִפְּנֵי הַגְּפֶרֶת הַתְּרִיסִין וְשִׁפְעַת הַקַּלְגַּסִים: וְאַל תַּחְפְּזוּ מִפְּנֵי קוֹל הַקְּרָנוֹת: וְאַל תַּעַרְצוּ מִפְּנֵי קוֹל הַצְוָחָה: כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַהוֹלֵךְ עִמָּכֶם: הֵם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל בָּשָׂר וָדָם וְאַתֶּם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם: פְּלִשְׁתִּים בָּאוּ בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל גָּלְיָת מַה הָיָה סוֹפוֹ לִסּוֹף נָפַל בַּחֶרֶב וְנָפְלוּ עִמּוֹ: בְּנֵי עַמּוֹן בָּאוּ בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל שׁוֹבָךְ וּמַה הָיָה סוֹפוֹ לִסּוֹף נָפַל בַּחֶרֶב וְהֵם נָפְלוּ עִמּוֹ: וְאַתֶּם אִי אַתֶּם כֵּן: כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַהוֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם אוֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: זֶה מַחֲנֵה הָאָרוֹן: תנו רַבָּנָן אַיֶּזֶה בָּנָה אֲשֶׁר נָטַע אֲשֶׁר אָרַס לְכִדָּה תּוֹרָה דֶּרֶךְ אֶרֶץ שֶׁיִּבְנֶה אָדָם בַּיִת וְיִטַּע כֶּרֶם וְאַחַר כָּךְ יִשָּׂא אִשָּׁה: וְאֶת שְׁלֹמֹה אָמַר בָּחְכְמָתוֹ: הָכֵן בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ וְעַתְּדָהּ בַּשָּׂדֶה לָךְ אַחַר וּבְנֵית בֵּיתֶךָ הָכֵן בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ: זֶה בַּיִת וְעַתְּדָהּ בַּשָּׂדֶה

וסוב לענין זה ללמד לתלמוד כן כדי לדרוש עליו וליטול נדק' יותר מכדי חיותו וז"ל ס' ספיר תתפרס כוונת הכסוק דתאר יעשה וכו' בתוכן הנכי דקדקי על קבלת נדקי שבות רק לביות כי בהם ביינו כדי חיותו ולא יותר וכבר אמר דרשת זו יוכלת ספיר לידך בריייתא דתם בדכרו"ת ז"ל ת"ר מעשה בחסיד ס' שביה מתפלל בדרך וכו' אמר לו ריקח ולא כתוב בתורתכם רק השמר לך השמר ושמור נפשך וכתיב ונשמרתם מאוד לנפשותיכם כשבתתי לך שלום למה לא החזרת לי שלום שם הייתי תובע את דמך תדעי כו' והכה לכותרת הגוף תתוב מקוד דקשה לו על הגמרא לומר על התסיד מת"ל דשם הכי קדקי בלו ללמד דיעבור ולא יהרג ת"ל כאן עשה זה חסיד ועבר על התורה דהא לית שומכין על הנס ורבה לגדר עלמו לדעת דבשה אין לו תלת לע"ה ולא ת"ל כ"ל כספרת תלמוד מהדם ס' ז"ל דמפרש דהכי קדקי לא בלו ללמד כלל שיעבור ולא יהרג רק דלמטרין לגופי לשכחת התורה וכן קדקי קדק ונשמרתם נותני עיניך שלא כלמין בשום תכנית וספל כלל ולא מייבי כלל בשמירת נפשו מן הסכנ' ת"ל כ' קשה על הגמרא שהייתי רגיים מהכי פסוקים לאחר לין הכי דאמר לדרייה דהכי פסוקים לא בלו ללמד כלל דיעבור ולא יהרג ולא ע"ה פריכין לשמוי שהגמרא היה בלמ"ע ה' ושלא שלא כהוגן והחסיד הציל לו מטוכן שלא לדרין לפ"ה יפה עשיתי

מוכת

לת מצוותי וגו' ולת"כ לאחר לאחר יעשה הלכם וחי בהם והקם בחדושי מהרם"ח דכל השמר לך ולא לאיבו שלא ע"י ת והלאיך יחזור לאחריו לאחר יעשה הלכם דהוה בקום ועשה ע"כ • ולפום הלי פשרה לעיל ברוסף כך הוה דתהלה לאחר ושמרתם לת מצוותי ייבו לזהרם בשב ואל תעשה שלא ליטול נדקה יותר מכדי חיותו ומהלי טעמא לאסור לעשות עצמו לא חיבר ולא סומא כדי לרחם עליו וכדי שלא נטעה לומר דאסור לקבל נדק' כלל ולזה מזהיר הכתוב לאחר יעשה הלל ואח"כ ל' לכדי חיותו הוא מותר לקבל נדקה אבל יותר ולפורות כוונת הברייתא הנ"ל לומר שבלי פרשתי לתעלה מצוה דים חלוק בם"ם דבע"ז ג"ע ס"ל הוא לייהרג ואל יעבר אבל כל העבירות שבכל התורה הוא יעבר ואל יהרג לזה לאחר הכתוב ושמרתם לת מצוותי ייבו בשב ואל תעשה שלא תעבור על שום עבירה שבעולם משמ"כ במקום שכבו נפשו' הדין הוא דייעבו ואל יהר' חוץ מכבי לע' ולזה"כ לאחר יעשה הלכם וחי בהם שמר שברשות לעשות עבירה וחי בהם ולא שימות וע"פ כבי תלת פירושים יתבאר כוונת דתם' פיהה ודתם' ברכות והבינן כך הוא לאחר שבלמד מכבי קרקי לבעל לתתן נאלי נתן מרעיתי לאם לתת ללמד לאחם קרוים לאדם ולא לת"ה וכבוד לחורו' דהכי קרקי לאחר יעשה הלכם לא בא לדרוש גויס ומחילה כפתר הלופן הראשון וז"כ קשה לפי פשרת זו מיותר לן הכי קרקי לאחר יעשה גומר ולכך מייתי כמאחר כך ברייתי דתם' פיהה וכל מי שלימו לא חיבר ולא סומא וכו' שבאחר לדק תרדוף למען תחיה ללמד שלא לבול ליטול נדק' דק כדי חיותו ומחילה לפום הלי שבדרך יתפרש הלי קרקי לאחר יעשה גו' לחופן הנכי וכן לזיק דברייתי ז"ל וכל דיין וכו' וסומא לחלת' וכל מי שלימו לא חיבר וכו' גם זה הולך

בְּיִשְׂרָאֵל לָךְ: זֶה בֶּרֶם: אַחַר וּבָנִיתָ
בֵּיתֶךָ: זוֹ אִשָּׁה: דָּבָר אַחֵר הָכֵן
בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ: זֶה מִקְרָאוְעָתָדָה
בְּיִשְׂרָאֵל לָךְ: זֶה מִשְׁנָה: אַחַר וּבָנִיתָ
בֵּיתֶךָ זֶה גְּמָרָא: דָּבָר אַחֵר הָכֵן
בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ: זֶה מִקְרָא
וּמִשְׁנָה: וְעָתָדָה בְּיִשְׂרָאֵל לָךְ: זֶה
גְּמָרָא: אַחַר וּבָנִיתָ בֵּיתֶךָ: אֵלּוּ
מַעֲשִׂים טוֹבִים: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל
רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: הָכֵן בַּחוּץ
מְלַאכְתֶּךָ זֶה מִקְרָא מִשְׁנָה וּגְמָרָא:
וְעָתָדָה בְּיִשְׂרָאֵל לָךְ: אֵלּוּ מַעֲשִׂים
טוֹבִים אַחַר וּבָנִיתָ בֵּיתֶךָ: דְּרוֹשׁ
וְקַבֵּל שָׂכָר:

אבות פ״ב רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר הַיּוֹם
קָצֵר וְהַמְּלָאכָה
מְרוּבָה וְהַפּוֹעֲלִים עֲצֵלִים וְהַשָּׂכָר
הַרְבֵּה וּבַעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק: הוּא
הָיָה אוֹמֵר לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה
לִגְמוֹר וְלֹא אַתָּה בֶּן חוֹרִין לִבָּטֵל
מִמֶּנָּה: אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה
נוֹתְנִים לְךָ שָׂכָר הַרְבֵּה וְנֶאֱמָן הוּא
בַּעַל

מכת מצרים למלך ב״ו וכו׳ ומילקי ספיר עבד מחסיד על מסר נפשו עליו כי בני קדמי מתפרסו בעניו אחר וכ״ל למכס לפירושו של אותן הפלגתי לעיל שפרשנו למעלה דהני קרא לאחר יעשה בה ללמד דכל עבירות שבתורה יעבור ולא יהרג ע״ז ולאחר לאחר יעשה הלאם עבירות ושפ״ח בהם ולא שיעות בהם ס״ב לפום פלגי דרב׳ דרב׳ הני קושי׳ לדוכתי׳ דהאיך עבד המסיד שלא כהוגן ושיכן נפשו ליד הסנהדרין שמתיו לא יקבל תשובתו ויהרגו בפייף ולא יהן סומכין על הנס ובפרט במקום שמשכים ומריק כוס׳ לכל לאחר שמוכח מכת שבריית׳ שלפניו שלאחר יעשה הלאם ושיכ בהם אותן לדרשן לאחריהן ללמד שלא יקבל שלדקה יותר מכדי חיותו ש״כ ספיר יוכלו כוונת המסיד וכוונת הסנהדרין ומניחו׳ לדקה יחליו ולא קשה מידי ות״ל: ומכה לאחר סוגיות דהכי בריייתות שפרש לאחריו לאיך בריייתא דמס׳ סקלים וז״ל אין התור׳ נכנס כו׳ שלאחר ושייפ נקיי׳ גומר ושומר ונמצא תן ושכל טוב בעיני הלקי׳ והלאם גו׳ והקלים לזה מה שמניחו למדין פירוש דהאי קרא בב׳ פוסקים הן׳ כמו שמפרש לה בריייתא לשעל ללמד שאין התור׳ נכנס כו׳ ופי׳ הב׳ פירושי בחמרי כתוב׳ פסים שלי בפי׳ ברכת המזון על הן שמברכין ברכה אחת ס׳ ולדקה משלי יעשיהו ונמצא תן ושכל טוב בעיני הלקי׳ והלאם פרושו הוא שם באורך כל הפיסקא על ברכת כהנים דלדפוס רו״ל מפסוק ושמו את שמי על בני ישרל ואני אברכם ללמד שהשכינה עומדת למעלה ירלאם של הכהנים בשעת ברכת כהנים והם יתברכו והשכינה יסכים עמהם והוא הכוונה ושמו את שמי על בני ישרל ואני אברכם ׳ והוא הכוונה שהם מסכימת על ידי הכהנים וישרל מתברכין מפי שהשכינה הכהנים והשכינה וע״ז נאמר ונמצא תן ושכל טוב בעיני הלקים והלאם שהם יחדיו מילת הלאם רומז על הכהנים והלקי׳ כמשמעו הוא הפי׳ הקרן נופף ושמו שמי על בני ישרל שמתפרש ג״כ נשמי

לופכים הלאחד כדלעיל דבא להורות שהשכינה מברך את ישרל ע״י הכהנים כנזכר בפירש שבני כפי קדר פירשנו למעל׳ בפירש במעשה דיום הזה וחיזור הפסוקי׳ והבריייתות שלאחריו שכוונ׳ הפסו׳ הוא להורות שהשם הוי׳ הוא תקוף למעל׳ מרלאמו של הלש וזהו סיבת הלאם קדוין הלאם והלא ה״ק כי הלאם שולה מ״ם השולה כשם הוי׳ התקוף למעלה מרלאמו של הלאם וזהו הכוונה ושמו את שמי הייכו הוי׳ על בני ישרל אתם עליהם הייכו על הלשם וכדי שגם אתה יקדשו בשמי ע״י שאתם קדוים הלאם וזהו סיבת ואני אברכם כי השם הוי׳ עולה בכל הפרלופים מנין רל״ב כמנין הברכה ותוכן הדברי׳ הלאלה פירשנו בתשלי׳ סי׳ ך״ד ע״ש וזהו הכוונה כאן לאחר שגלמד מכל הכך מעשה יום חמישי והפסוקים והבריייתא המקושרים בו דהאי קרא דוזמו שמי גות׳ בא ללמד על השם הוי׳ התקוף למעלה מרלאמו של הלאם וזהו הכוונה דלאחם קדוין ולא בא ללמד שהשכינה עומדת למעלה מרלאמו של הכהנים לברך את ישרל וע״כ כשאתה פירש הב׳ דהאי קרא ונמצא תן ושכל טוב גו׳ וע״כ מוכרח לומר דבא ללמד הדרשה של הבריייתא דמס׳ סקלים שאין התור׳ נכנס לא בפרגוד וכו׳ שלאחר ונמצא תן ושכל טוב בעיני הלקים והלאם וק״ל כדרי לך מפורש ומבורר בדברים ברורים ולאחר׳ שכלן הולכין וסובבין למקום אחד למעשה יום חמישי וכפי אשר פירשנו בתוכן הדרשה:

ועתה בא בעל המעמד לפרש המשך התורה וכיליהם וכתובים בתוכן הב׳ ולהורות הפירש זה יסד לן בתך תלת בריייתו׳ לאחריית׳ בריייתא הא׳ הוא מתס׳ שבת דז״ל ת״ר מי שחלה ונטה למות כו׳ והסוף הבריייתא הוא ר׳ אליעזר בנו של ר׳ יוסי הגלילי אומר אפי׳ תשב מלאת ותשעים ותשע שנים לחובה ור׳ לזכות ניטול שבת אחת מלמד שמי שלך וכתב בזה בעל חדושי מהרש״ם דז״ל שבת אם יש עליו מלאך אחד גו׳ חוב גדול אחד מפורש כדעת חכמי אומות העולם שהם עושה בפרק אחד ממנו מלאך כו׳ ע״ש והזה הכוונה בפי׳ הפסוק במעשה

בַּעַל מְלַאכְתֶּךָ שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ וְדַע מַתַּן שְׂכָרָן שֶׁל צַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא:

מנחירו ס' חלק

תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ צַדִּיקִים שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַחֲזִירָן אֵינָן חוֹזְרִין לֶעָפָר שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ כָּל הַכָּתוּב לְחַיִּים בִּירוּשָׁלָם: מַה קָּדוֹשׁ לְעוֹלָם קַיָּם אַף הֵם לְעוֹלָם קַיָּמִים: וְאִם תֹּאמַר אוֹתָן שָׁנִים שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְחַדֵּשׁ בָּהֶן אֶת עוֹלָמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְנִשְׂגָּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא צַדִּיקִים מַה הֵם עוֹשִׂים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם כְּנָפַיִם כַּנְּשָׁרִים וְשָׁטִים עַל פְּנֵי הַמַּיִם בַּיַּמִּים שֶׁנֶּאֱמַר: עַל כֵּן לֹא נִירָא בְּהָמִיר אֶרֶץ וּבְמוֹט הָרִים בלב

במעשה ליום ההוא הנזכר למעלה ויאמר תלקים ישראל המים נכם תי' ישוף יעוף על הא' על פני רקיע השמי' ודלסין כמדר' חילו המלאכים שנברא ביום חמישי לחד כל החיות ואת חילו להתגלח בחאר שהוא שמעלת היה תשוב ומעל כל הבהמו' וחיות ורמ"ש הק"ב להספילם מ"ד לחר להם הק"ב בעשם לחם ופיר שנו למעלה כוונת הפסוק וכוונ' המדרש עיל וכאן יתפרש בחופן השכי"ע פ"ם שפי' בעל ז"ב וז"ל רמה הק"ב להספילם בחתרו להם בעשה תכי וחתם את החחם ולא יוכלו המלאכי' לברוח את החחם מכל החחם יכול לברוח את המלאך בכל מנוח ומנוס חחחם מקיים מברח מלאך הרי לך מפורש שהכוונת הברייתא דחם שנת הכונה כאן לפרש הפסוק דמעם' יום תמיטי וגם המדרש הש"ך לו וק"ל: וכדי לפרש כוונת פסוקי לנביאים בדרך הב' מייתי ך ברייתי' דחם' סוטה וז"ל אל ירך לבבכם ל תראו ואל תפחדו וגו' והפוף הברייתי' הוא וז"ל פלשתים בחו בנבואתו של בלעם מה היו בסוף לסוף כפל בחרב וכפלו עמו בני עמון בחו בנבואתו של סנחב מה היה בסופו לסוף כפל בחרב וכפלו עמו וחתם לי לחתם כן כי ה' אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויבכם להושיע אתכ' זה מחכה תרון ומסיק שם הגמ' אחל לחתם לי לחתם כן אלא ה' אלהיכם ההלך עמכם זה מחכה תרון וכו' כלומר מפני שהשם וכיוצ"ו חונחי' בתרון וזהו הכוונה כי ה' אלהיכם הולך עמכם היינו שהו על הק"ב כוונה ג"כ פירושו להחי קרח להועלה ביחזקאל הנביאים וכרתי להם ברית שלום מן אלחחות הש"ה וחיו על אדמתי לבטח וידעו כי אני ה' לייקח הוא הפסוק שני' החוכח בתרון הוא הפועל והגורם בשברי את מוטות עולם וזהו סיבת בלחתם מיד העובדים בהם היינו מלחמת הגוים ולא יהיה עוד בז לגוים וגו' ולא יאספו עוד כלימת הגוים ולמה הוא כן לומר וידעו כי ה' הוא הפש לחתם לייקח מוכח בתוך התרון זהו סיבת שהשה עמי בית ישראל שאני מביא לותם מידם • נשמע מהדא סוגיא להברייתי' דחם' סוטה תתפרש המשך הפסוקי' ליחזקאל בחופן הקטני חומס ע"ם סוגי' זו לא תתפרש לך כל המשך הפסוקי' וכדי

לפרש סוף הפסוקים הללו ואתן נאני נתן מרעיתי לדם לחתם ומקשה החדרש הש הש' נתן לחה הש' ומשני נתן לקבלת עונש ולדם וקבל שכר ולהורות לן בהאי סדרת מייתי לך בריית' וז"ל ת"ר אשר נטע אשר לחרש כו' למדך תורה דרך ארץ שיהא אדם נוטע לבנו קטן אילן אע"פ שאין הקטן יכול ליהנות מן האילן אבל אדם נוטע לבנו גדול אילן שהוא יכול ליהנות מן האילן מיד אמר ר' יוסי בן חנינא למעלה מן הדרך אמרת זה מקרא ומשנה וגמרא ומדרש הלכה ואגדה מעשים טובים אחר בניית בית דרוש וקבל שכר עכ"ל הכוונה זה להורות דרוש וקבל שכר וה"ק ה"ק הקרא נתן לעונש ולדם לקבל שכר וק"ל:

והנה אחר שפרשנו פסוקי הנביאים ביחזקאל בחופן הב' עתה נחתי לפרש המשך הפסוקים הכתובים בתהלים בחופן הב' ולהורות שלעתיד זה יהי' המעשה כאן כך מתני' לפרקי אבות וז"ל ר' טרפון חוה' היו' קצר והמלאכ' מרובה עד ובעל מתן שכרן של צדיקי' לעתיד לבא עכ"ל תתפרש המשך הפסוקים הכ"ל בתהלים וז"ל עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע ואתיתי בגמרא דסוטה פרק ז' דף ל"ו וז"ל עדות ביהוסף אמו אמר ר' חייא בר אבא בשעה שאמר פרעה ומלא שדיך לא יריס לים את ידו אמרו לו ה"ב דבר עמו בשבעים לשון בחותו שעה נח גבריאל ולמדו שבעים לשון ולא הוי גמור עד שהוסיף לו אות אחת משמו של הק"ב מש' עדו' ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרי' ע"כ ולכאורה טעמא בעי שהיך יתכן דלים חכם וננון כיוסף לא יגמו' הע' לשון ובפרט מגבריל על יוסף לו משמו של הק"ב בתמים ואפשר לומר דהכוונה שמו של הק"ב היה בשביל לשון תרגום שאין מלאכי השר נזקקין בלשון אחרי רק ע"י ידע' שמו של הק"ב מאחר שברח מקרי לן קודשי' הכוונה ולא מלאכי השרת יודעים מה שבלבו של אדם ק"ו שיודעים בלשון אחרי הפונה בקודשי' ומאחר דבלשון תרגו' ע"כ מחשב בלבבו פרושו בלשון פשוטה וכמ"ש מכווני' בלשון פשוטה ממילא מחשבים ומכירין ג"כ בלשון תרגום ק"כ בדרך קבל' על הלי קרא דתהילי לאמר עדות ביהוסף שמו בצאתו היה בריך להוסיף ו והלא גם בלשון אחרי מכירים המלאכי' וכ"ש גבריל

ולתרץ

בְּלֵב יַמִּים: וְשָׁמָּא תֹּאמַר יֵשׁ
לָהֶם צַיָּר תַּלְמוּד לוֹמַר וְקוֹוֵי יְהוָה
יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים יָרֻצוּ
וְלֹא יִיגְעוּ יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ:

ערבין פ"ג בְּאוֹנֶס וּבְמֻפְתֶּה לְהָקֵל
וּלְהַחְמִיר כֵּיצַד
אָחַר שֶׁאָנַס וּפִתֵּר אֶת הַגְּרוֹלָה
שֶׁבַּכְּהוּנָּה וְאֶת הַקְּטַנָּה שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל
נוֹתֵן חֲמִשִּׁים סְלָעִים וְהַבּוֹשֶׁת
וְהַפֶּגֶם הַכֹּל לְפִי הַמְבַיֵּישׁ
וְהַמִּתְבַּיֵּישׁ וּבְמוֹצִיא שֵׁם רַע לְהָקֵל
וּלְהַחְמִיר כֵּיצַד אָחַר שֶׁהוֹצִיא שֵׁם
רַע עַל הַגְּרוֹלָה שֶׁבַּכְּהוּנָּה וְעַל
הַקְּטַנָּה

ולפיכך קושי' זו אייתי לך ברייתא דפרקי לבנות וז"ל תמר ר' טרפון ביום קצר כו' וקשה מ"ל לרבי טרפון סברת זו אלא ע"כ לגלמד מסקנת רבי יעקב דמס' קדושין דמעשה חזי בלחד לגדיה ולית מאן דאמר לו אבניו הביאו סעלה לי גוזלות ולך ונפל ומת היכן לגדיה ימים טובות ימים על זה ע"כ ע"ל דקאי על לעתיד ליום שכולו ארוך וכולו טוב וקשה כזה קושיות הגמרא ולגלמד מהדדי · בעבירה הוי מלי למימר מתאב' רעב אין לך קב מנרף למעשה קשה מ"מ ולגלמד מהדדי בע"ז הוי מכח הקושי' זו הוכי' המעשה שהק"ב הוא מנרף מתאב' רעב אין לך כלל למעשה מעשה למלכי הסרת ליכס יודעים מה שבלבו של אדם כשיעת הזוהר החולק על התוספות לעיל ד"ה ל"ל להק"ב לעצמו על המעשה מעשה דבעינן זה תקשה מי מעיל ומי לחמת תירץ הגמרא למלכי הסרת המלווין לאדם אין משדין עליו כל זה ליתא להא מכח זה מוכח דמ"ל להק"ב יודעי' מה שבלבו של אדם וה"ל מוכח ספיר אחיו מ"ה כוקקים בלשון הרמי וספיר יתפרש שמו וק"ל: אי נמי כולכל לפרש כוונ' הסוגיות דתכילי' עדו' ביהוסף שמו ע"ש סוגי' דהך מתניתי' בדר' אחד ואחיל' ומשך אחריו המשך הפסוקים דתכילים ג"כ בדרך אחד ודקדים לזה מה שהקדמתי בפי' הפרקים על הא דלמר ודע שיותן שכרן על הדיקים לעתיד לבא ולא יש לגלל דין שכיר יום בעבוד כו"ם וכ"ש ודאי יעבור הק"ב ח"ו על לאו דלא תלין והלא הק"ב מקיים כל התורה כמו שכתו ופרשבו בזה שכי תירוצים הללו מסוס דבלחתי אין לבו דין שכירות הק דין קבלבו לקייים דווק' כל התרי"ג מצו' וזהו סוד הגלגול לתקן אותן המצות בפעם ב' וג' מה שלא תקן בפעם ראשון וזהו שרמז תורת ה' תמימה ולכך מביאת בפעם הבאה הוא ע"י שמקיי' דווקא כל התרי"ג מצות ע"י כך מתקן הנפש' לבוא כלי בפלימות בלי פוס חסרון וקבלבן ליכו חייב לפלם לו שכרו מד אחד בשר מלאכתו · תירץ הסבי פירשבו פס מפוס דכל התורה ניתן לבו ע"י משה היינו ע"י שליח והדין הוא בתמניתין שמוכר לפלוחו לא ושכור לי פועלים והלך ושכרם שניהם ליכו עוברים מפוס בל תלין מפוס דהבעל הבית אומר לפועל לא תגרוע והשליח אומר לו לא עשרת נפשי ואעפ"י שבה"ב חייב לו לפלם מה שבבעו מפוכו ע"י ליכו עוב' מפו' בל תלין וזהו שכתוב בכל מה שישכרנו מולין בע"ה הוי ליכו שלא בשכר' שמתני' נדיקים לעתיד לבא לדווק' ולא בע"ה והקושי' על בל תלין יתורץ כמו שתרצבו בתירץ הסבי דיש לבו כדין הסוכר את הפועל ע"י שליח וה"ל הלשון ודע שהוא לשון חידוש לומר שאפ"ה מיהו שכרו הוא לע"ב דווקא ולא בע"ה וזהו ג"כ כאן הכוונה בפסוקי דתכילים וז"ל כי חוק ליסראל הייכו חוקות התורה הוא משפט לאלהי יעקב לומר שאפ"ה בפ עשה עמהו כדין ומשפט חוקי' התור' וליכו עובר בכו משום בל תלין אף לפישטי' ר"י דסובר דשכר מצוה ליכה בהאי עלמא וכל מה שהוא ניתלין בע"ה הוא בשכר תמותת הל הוא שלא תלכי ולא יהיו' לך שאפי' הנבורה שאעבו וכ"ש שיין משום בל תלין וכל זה הוא כדין משפט תוקות התורה והוא המשפט אלהי יעקב לומר שגם אפ"ה בפ חייב בבו משפט זה הכתוב בתורה וליכו עובר בכו ח"ו משום בל תלין וה"ל לא יהי' בך הל זה ולא תעשה לאל בכר וע"י משום זו אהוה אפי הנבור' שאעבו זהו שאפר יגרום לכם שתלכי ה' אלהיכ המעלך מארץ מצרי' הרחב פיך ואמלאהו דהייבו שכר בע"ה ורמז ג"כ בזה שתלכי ה' אלהיכ המעלך מארץ מצרים ע"ש הדבור תלכי ולא תשאר בונאתיך מארץ מצרים דזהו לשון שאפר אפי הנבור' שאעבו הל זה ואמלאהו פיך בע"ה וזהו שאפר אפי הנבור' שאעבו

ומצור

חַקְקְטַנְדָּה שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל נוֹתֵן מֵאָה סְלָעִים: נִמְצָא הָאוֹמֵר בְּפִי חֲמוֹר מִן הָעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה שֶׁבָּנוּ מְצִינוּ שֶׁלֹּא נָחֲתַם גְּזַר דִּין עַל אֲבוֹתֵינוּ בְּמִדְבָּר אֶלָּא עַל לְשׁוֹן הָרַע שֶׁנֶּאֱמַר וַיְנַסּוּ אוֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי:

ערבין ס"ג תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עַל מָה קְטוֹרֶת מְכַפֶּרֶת עַל לְשׁוֹן הָרַע אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יָבֹא דָּבָר שֶׁבְּחֶשְׁאִי וִיכַפֵּר עַל מַעֲשֶׂה חֶשְׁאִי:

ירוש פ"א מִי דְּבִיעִית נוֹתְנִים לִידַיִם לְאֶחָד וְאַף לִשְׁנַיִם:

מוֹצָאֵי

ומצור דנם לתבישך וסיינו שכר טע"ה שהוא בשכר תלכי ולא יהי' לך: תמצא לפרש כל המשך בפסוקים מתורגמים ובקיצים ובתוכים מביום שהוא לשר תלו עסוקין בו בתוכן בשלישי לחלי פרוסף יסד במעמד הכך תלת בריית לחרבניית לפרש מתוך הכך תלת פסוקי בכוכרי בריית קדמיית חוץ לחמ' שבהדרין פרק החלק וז"ל תנא דבי חליהו לדיקי שעתיד קב"ה להחיותן לחין חוזרין לעפרן וע"ת לותן שף שניס שבת קב"ה מחדש עולמו כו' מה בם עושין קב"ה עושה להם בנפים בנשרים ושטים על פני המים בימים כו' וזהו שהוא בתורה בשעשה לדיוט שהוא ושענין מדבר על שלף החמישי כי שבת שפים מפכו' השולם הזה כנגד שבת ימי בראשית ושלף ה"ז כנגד יום שבת וכנודע דעת ר"ש ובהא כבר אמרו רז"ל לשבוע ימות המשיח היה ראוי להיו' בשף החמישי לך בעוכינו ילא מה שילף ולכך העניו זה נרמז על יום החמישי הרומז על שלף החמישי ועל לותה שעה שלחר ויאמר שלהים ישרלו המים נפש חיה היינו נפשותיהן של הלדיקי' שלילו בחייהן נפש חיה ע"ם שלדיקי' שלילו בחייהן קרון חיים וכה"ג דרש המדרש על לזוקי' שלרן נפש חיה זה נפשו של אד"ם ועל נשמותיהן של לדיקים שאר ירלי שלוף שלף החמישי שלילו עליהן שאר רז"ל שיבר שף בנפים ושטים ע"פ המים וזהו ישרלו המים נפש חיה וביניהו ע"י יוסף יעוסף היינו שטטים עליהן ע"י בכנפיים שיהי' להם ועל לותה שעה שלחר ויברח שלהים את התנינים ודרש המדרש זה לומרו כו' רומז על שעוזת הלדיקים שאר יהי' לותה שעה לדיקים ועליהן שלחר וכל טוף כלף והו כנפיהן של הלדיקים שעתיד ועל לותה שעה שלחר ויברח שלהים את התנינים כתוב כי טוב והו יום שכולו טוב וכולו לרוך וכמאחר רז"ל על פסוק למען יטב לך יום שכולו טוב דהיינו לעתיד וכזה יבואר כוונת הפליחה וז"ל בשעה שבניו בתולה בשלף ליום הרביעי ולמנה ליום החמישי כו' יאמר ב"ק ויאמר לל תמחו לויני לי כי בפלתי קמתי עכ"ל ולף ועוד לחרת שניהו ג"כ בספר הפליחה וז"ל בשעה שבניו בתולה בשלף ליום הרביעי ולמנה ליום החמישי כו' בתקדר דעתו של דוד ע"ה והנה הבני מחחרים בחל' בפליחה הם ולדרבינו פרוסו כוח ע"ד הפשוט יותר כי המתני' זה רומז על בשעת שישרלל דבתיב בהם בעת שבניו היה' בתולה לומר

המתני' ולמחר בשלף ליום החמישי דבניהו הנחול שביה דמיון בשוליו ידי' בלף החמישי שהוא יום החמישי לזיומו של בק"ב וג"כ רומז בנד יום החמישי מיתי בשבוע ולכך בייק בלות שעשה ב"ק לכרם דבדי החתני' ורמז על תמחו חוביי בייהו בחויבים מד' מלכיו' המוזכרים עליהו בנזו' שלף שבפלתי בנזו' בק"ה קמתי בנחולה וכן פירשו המפרשי' ג"כ בתי קרח וזהו ג"כ שכוונם בחילה בפליחה שבשעה שבניהו בתולה בשלף כו' ולמחר ליום החמישי דרומו על בית מוניהו אשר יהי' בלף החמישי בתקדר לעתו של דוד כי דוד הוא מוניהו ק"ל: ודרין לפלין עניינה אשר הם בעשוקין דו שבבריית דמם שבהדרין לתת לפרש לותן בפסוקי' לעתו לדיוק שהוא מתורגם בחופן בשלישי דמיון בשוליו ולכך לחר זה מייתי בבריית לתת שיהיו כלי שמחזיקו יתברכו בפסוקי לבליהי' דיחזקל ג"כ בחופן בשלישי וז"ל בחוכם ומפותם להקל ולהחמיר כו' וכן מניהו שלף בחתם בזר דין על בזון ברע שבחשך ויבשו וגו' ע"כ והכ' לפלור עניין זה שמעת בעי דלמה בעון ל"ה בעבדו דווק' זה שהוא לפל יכבשו לפלן ולחר לא בהוא לחר ואפשר כי ג"י היה דווקא ליעקב ולא לבני לחוק ונם דווקא לחר שיצלו ממצרים ולא מקולם כי ג"י הוא מקום מכותו של שם יתברך ואין השכינה שורה בחוץ לל"ה דיהו' ולכך דווקא לחר שבאו ממצרים לבלל ס' דיהו' ע"י שפרו וישרצו שהם בכר לחר לו בכבשו ג"כ לל"ה ועל ידם שרה השכינ' בל"י שהוא מקו' ומכותו עדי עד כי כך היה רצונו של ב"ה להכניס' תיכף ומיד לחר שיצלו ממצרים לבל לחר שחשבו במדבר כל"ה זה נרמז שיתלקן השכינה שלמעלה למטה ומתחר רז"ל לחר ב"ה בא בנעי ל"ה אין לכי והוא יכול לדור בעולמו לשם הבע לבון למה בעור למטה לכי לחעלה וה"ל בדין הוא שלא יכבשו לארץ בעבור חטא ל"ה כי תכלית השכינה היה שעל ידם ישרה השכינ' למטה ומטה שלין השכינה שורה בשחות שם ריבוי וכה שלרב נרמז לשלף השכינ' שלמטה למעלה ולכך שפיר בעבור לבל יכבשו לל"ה וזהו שהתר דוד מלך ישרלל בתהילי בשבלי בבלות קרתני על הנחולה ויענני ובחופן וה' בפלה בשבי מחפת שקר שלמון דמיון היינו על ב"ה כו' בעון זה הוא הגורם ח"ו את הבלו ולא את הנחול וכמוכר וק"ל וזהו ג"כ שכוונ' בבריית ו"ו ל"ה לא נחת

מֵחֲצִי לוֹג: לְשֶׁלֶשָׁה אוֹ לְאַרְבָּעָה:
כְּלוֹג לַחֲמִשָּׁה וְלַעֲשָׂרָה וּלְמֵאָה:
רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִפְחוֹת
לְאַחֲרוֹן שֶׁבָּהֶם מֵרְבִיעִית: מוֹסִיפִין
עַל הַיְשָׁנִים וְאֵין מוֹסִיפִין עַל
הָרִאשׁוֹנִים:

נרח פ"ט תָּנוּ רַבָּנָן בֶּגֶד שֶׁאָבַד בּוֹ
כְּלָאִים הֲרֵי זֶה לֹא
יִמְכְּרֶנּוּ לְגוֹי וְלֹא יַעֲשֶׂנּוּ מַרְדַּעַת
לַחֲמוֹר אֲבָל עוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ תַּכְרִיכִין
לְמֵת דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מַאי דִּכְתִיב
בַּמֵּתִים חָפְשִׁי כַּיּוֹן שֶׁאָדָם מֵת
נַעֲשָׂה חָפְשִׁי מִן הַמִּצְוֹת:

ואומר עשרת הדברות • ופרשת המן וגו' •
עד הנקבות כמו שמסדר במעמד יום הכפורים:

נזר דיכם של תכיתיכו למות במדבר ולבניו יכנסו לארץ תלוי על חטא ל"ה ומטעם הנזכר ועל פי בריית' זו יתפרש כוונ' הפסוקי' דנכתבים ביחזקאל ו"ל וכרתי להם ברית שלום ייהיו שלום כמשמעו שלא לבריות בגיהם בעלי לשלורין והם הם בעלי ל"ה אשר מביאין קטטה בין אים לרעהו רק יהיו כרותי' בברית שלום מצוה זו יעמוד לכם והיה על לאמיתכם לבטח ולא יהיו שוד זו לגוי' גום' לומר שע"י שלא תהיו בעלי ל"ה לא יאחזו בא"י שהוא כדי שיסר' בשביל לחטה בא"י שהוא מקום מנוחתו של שמו יתברך כי אין בשביל שורה בפחות מס' ריבוי וכנוכ' ולא"ל וידעו כי אני ה' אתם מתם ע"י שיזכרו על"ה בריי' שמכח כך בריית' דמם' ערכין ונם אילך בריית' שבוב לאחריו בם"ם תנא דבי ר' ישמעאל על מה כו' על ל"ה כו' כל זה בולך ומובב לענין זה אשר פרשנו ולפרש הכי קאמי ליחזקאל הוא דאת' וכדפרשנו ועתה מייתי בריית' בשלישי דמס' ידים וז"ל מי דכיעית כו' ומתוך בריית' זו יתפרשו פסוקים דכתובים בקופן בשלישי ותחיל בפרש טעמא של בריית' שמאחר שלאחר מו לשנים רביעי לוג ולשלשה ולארבע מחצה לוג ר"ש קשה לוג יהא שני לאילה לוג אחד וכי תוכנכת כך הוא ואפשר לומר שעיקר סוד הטבילת ידים הוא דווקא לוג לטהר את הידים מהשע' שמתם יד אדם הוא טמא והלוג והטמא עולה לשלוש לאחד ולכן החסוה מן המובחר לטהר' יד הוא דווקא לוג ולא טבילו לאילה ועניין זה יבואר ע"פ מה שכתב בתולדות יעקוב דמי החקוה שהוא מ' סאה הוא בסוד התורה שכתוב בה מ' יום וכמו שאמ' יום הוא תת"ק שעות כן מ' סאה הוא תתק"ם לוגין ולא תורת תכם מקור חיים גומר וזהו הטעם שהתור' טמאים כמי חקוה כי שניהם עולים לשלוש לאחד ובאה לאחר שלמדין מכאן שהלוג והטמא עולה לשלוש לאחד כמו כן מצינו שהטמא והלוג עולה לשלוש לאחד ועכשיו הוא יבואר ע"פ מה שאמ' רו"ל אדם שטבל בחין שהיכסה שומר שבתות בחיל מוריד גשמים והשיבו לו כלום אדם מטבל בב' לחמית שלו ובא במקום אחר מצינו בתשובתו בשבוע שאחר שאומרו לו כולך שלמת לילי ואדם מטבל בחמי' ולכאורה הכי שני תשובות שם כמו שאמרו חלוקי' אלא ל"ל דשניהם לבדר אחד ותשובה זו לכולי עלמ' דלי' ולכום אדם מטבל בחמי' שאמרו שבת לא יוכלו לא יוכלו מושם

דאחד גדול יותר מסתים אסור לטבול בו אלא לבני ה"ב כה"ג שלחי דכל הטעם לינו במיעוטו רק ל' לחות וממילא מותר לטבול לחומם בכר הוכחתי כמה פעמים בחבורים שלי דהיי ל' לחות לאו לגומא בקע אלא שלשית כן הוא שהעולם הוא מכוון ל' לחות וכתבתי למעלה כמה טעמי לשבח ע"ז עיי"ל במעמדו' וגם בתהילים וכאן נראה להוסיף עוד טעם אחר לשבח כי אדם מהעולם במדתו של שמו יתברך מכוון הוא נגד מנך הזמן שהעולם קיים והוא שאם אלף מלבד אלף הז' שהוא יום שבתו שבת ואותן השאר אלף רומזים על שאר ימים ביומו של הק"ב ותמצא סתנין השנות של הזמן מהעולם מיומו של הק"ב עולים למנין הטפחים מחידת העולם במידתו של הק"ב ושליש לשוד לאחד מתכוונים כי שאר ימים הם ו' פ"ך ל' שעות העולם קמ"ל שעות וגם ל"ת הם קמ"ל טפחים כי כל אחד מהן ו' טפחים הרי בתשבורות פ"ו הרי ל"ו טפחים ול"פ ל"ו הרי קמ"ל טפחים הרי לך אחוזנא דלא לאחוזנא דלא ושניהם לטעם לאחד מתכוונים כי הק"ב ברא את העולם בשוד שם הוי שהוא רחמי והוא בשוד שם של ב"ן שהוא בשוד ברחם לא על בן ולכך הפיך הפם הזה מאחר שמות בגון ע"ב ס"ג מ"ה שלא לרמז על מילת בן וברחם לא על בוכתבו המקובלי' ו"ל שם של ב"ן יו"ד ו"ו ה"ה ויו"ד ה"ה ו"ו יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה ו"ו יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה ו"ו יו"ד ה"ה ו"ו

שני פעמים בין פעולה מהשם הוי' פעה אל תרך לפיס ורק חסד לומר שחסדו של שמו יתברך לא היה רק לומרן ר"ב כי לא שבחתיכה קודם בריאת העשר לעולם גרם הק' בה את עולמו בשל שני פעמים של שם ב"ן בעולה רפ"ח מ"ש חסדו של שמו יתברך לא היה לא"כ אלא לומרן רב כי עשה העלה מכון פ"ו ובשתר"ב ב"ה ורק חסד הרי לך מבורר שהיתים מימי בעולם הם עשה בגד הטפחים מחדת עולם וכו"ל דור מלך ישראל הודיעני ה' את קצי היינו קץ הגאולה שאוה קצי הוא חפץ הלהי ישראל וגם את מדת ימי חיינו בעולם כמה הם ועל רחמון לא הסיר כלום מטעם דלבי לבמוי לא גלי ועל הסגנית להסיר הרוח שקודם בא"ם הבא לטפחות בתתי ימי לומר שהיתים מכוונים בגד הטפחים וכמו שהטפחים הם ק"ל בשוד שם על בן כך הימים צריך להיות לומרן קמ"ד שעות שהוא שעה ימים וק"ל הרי מבורר שהשעו והטפחי' עולים לשוד אחד וגם השעות והלוגין וכל"ל בשם מ"ע הרי מבורר שהשעו והלוגין והטפחים עולים לשוד אחד ולכך המלוה מן המובח לטהרת ידים שהוא שפת הוא לוג וחפילו למקח כן מובל לומר דרך רמז וחפשריו ואחר שבחות הלילה היובלין מבח כך בריתא יתפרשו פסוקים דתהילים בחופן השליחי וז"ל שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי נומר ולא שוע עמי לקולי וישראל לא אבה לי אומר והבה לכלוחה כשול הוא כך מלת ולא אבה לי לחנם ע"פ שבו"ה השלה היובלין מכך מתניתין דמסכת' ידים יתפרש שפיר וחקדים תחילה שהקדמה בל"ל בשם מ"ע וז"ל הקדמה מפורשת שבוד הלוחות היה משקל מ' סלה וכלקית' בפר"ח שהוא מיעור מקוה כו' נחלה שלמד משה בתורה נמ' יום שהוא תתק"ם שעות שהוא מיעור מקוה שהוא מ' סלה שהוא תתק"ם לוגין וז"ם וחייתה לי שגוי"ל היינו התורה היא השנולה שניתן בחינו ל"י דהיינו מ' יום שהוא תתק"ם שעות שהוא סוד מקוה תתק"ם לוגין עוד יפרש הרבה פסוקים אשר בשם נאמר חילת לי מפרשו על התורה שניתן בח' יום שהוא מכון ל"י ע"ם וכל שברות הלילה נלמדים מהברייתא' דשם' ידים וכבי אשר פרשנו ומחילה שפיר חייתי לותו כאן לפרשו

החיך פסוקים דתהילים ולו"ל שמע עמי ואעידה בך לקייים התורה שניתן בחותיו ב"ך שם תשמע ל"י היינו התור' שניתן בח' יום מכון ל"י וזהו שהתלין שלח ידיו בך ור גומר ודרשו רז"ל לויזה הוא ע"ז שהוא בלבבותי אומר זה הוא היל"ה ולו"ל שפיר ולא ידיו בך אחם על זר היינו היל"ה ר והוא ע"ד שאמרו רז"ל ברחתי יל"ה ברחתי לו תבלין דהיינו בתור' לשם שבון הוא בחוח כו' ולו"ל לא"ב בהפוך מזה ולאפוקי שם לא ישמע עמי לקולי ולא אבה ל"י היינו התורה שניתן לח' יום שפיר חשברות שחיים שהוא שפיר מ' סלה וכל"ל לא חבלחיהו בשבירות היל"ה לשם היינו בשבירות היל"ה שהוא ע"ז שבלב ולאפוקי לו עמי שומע לי היינו להתורה שניתן בח' יום שניתן ל"י ולא יבושל כח היל"ה ולכך בדרכי יהלכו בדרכי דייקי ולא בדרך של היל"ה לו בחשע לויהיהם שבניע נומר לשנקש מהם לאל על ישראל נאמר ויהיהלו מחלב חטה ומנור דבש שבניהן היינו בשכר קיום התורה שאקרן בשאר לע"ב והפירות לוכל בע"ה הרי לך הדברים מפורשים שבני שלשם פסוקים אשר יסד המעמד בקיום הזה להיינו מתורה ובניהים ובתוניים יתפרשו כולם בשלשה לוחפנים מכח שני בריתות אשר שדר פה בזה היום וכולן הולכין וסובבין על המעשה להיום ההוא ולכך סדרן המעמד לשמרן שלא לחוק בהיום ההוא זולתו ודוק :

בקשה ליום חמישי

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שתתנהג עמי במדת חסד ובמדת רחמים בל ימי חלדי ותנוח לי מכעסי ואל תאסוף עם חטאים נפשי ועם אנשי דמים חיי וגם עד זקנה ושיבה אל תעזבני ותתן חלקי עם יראיך ויודעי שמך ובין רצויך העושים רצונך בלבב שלם ועמהם תהא חלקי וגורלי וכוסי כי אתה תומיך גורלי אנא יהוה אלהי ואלהי אבותי אל תפן לרשעי ולחטאתי ולעונותי ולפשעי שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך ולמעשים הרעים שעשיתי עשה אתה עמי צדקה למען שמך ולמען ברית עם אברהם

יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ וּלְמַעַן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְדָוִד
וּשְׁלֹמֹה וְאֵלִיָּהוּ וּלְמַעַן כִּסְאֲךָ כְּבוֹדֶךָ וּלְמַעַן
שְׁבִינָתְךָ וְרַחֵם עָלַי כִּי רַחוּם אַתָּה וּמְבַלְעָדֶיךָ
אֵין לִי מִי שֶׁיְּרַחֲמֵנִי וְיִרְאָה בְּעָנְיִי כִּי אַתָּה יְהוָה
אֱלֹהַי: יְהוָה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי זְחַלְתִּי
וְנִבְהַלְתִּי וְאִרְאָ מְחַוּוֹת דְּעִי אוֹתָךְ כִּי מֵאִתְּךָ
הַצֶּדֶק וְהָאֱמוּנָה וּמִפִּיךָ הַדַּעַת וְהַתְּבוּנָה:
יְהוָה שָׁמְעָה תְּפִלָּתִי וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָּבֹא:
וְהַאְזִינָה אֶל תַּחֲנוּנַי בְּאֱמוּנָתְךָ עֲנֵנִי וּשְׁמַע
תְּפִלָּתִי כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה:
בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

בקשה אחרת מעין יצירת היום
על דרך הקבלה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
מְכִין הֶבֶל בְּמוֹחוֹ מְקַיֵּם עוֹלָם
בְּתוֹרָתוֹ בּוֹרֵא בְּרִיּוֹת חַיִּים בְּתַחְתּוֹנִים בְּיוֹם
זֶה לְהַרְאוֹת תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּתוֹ וְנָתַתָּ בָּהֶם כֹּחַ
לִפְרוֹת וְלִרְבּוֹת וּלְהַפְלִיא לַעֲשׂוֹת אִישׁ עַל
עֲבוֹדָתוֹ: אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם
עַל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ לְבַל תַּפִּיל אִשָּׁה כִּפְרִי בִטְנָהּ
מִעָבְרֵךְ יִשְׂרָאֵל וְאַל יֶחְסַר הַמְּזֻג לְמֵנִיקוֹתֵיהֶן
וְהָבֵן דַּדֵּיהֶן כִּשְׁתֵּי מְעַיְנוֹת לְהַשְׁפִּיעַ חָלָב
לְוִלְדוֹתֵיהֶן לְמַעַן יִגְדְּלוּן לַעֲבוֹדָתֶךָ כִּדְכְתִיב:
מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז: וְנִזְכֶּה כֻּלָּנוּ
לִרְאוֹת בְּנֶחָמַת צִיּוֹן כִּדְכְתִיב לְמַעַן תִּינְקוּ
וּשְׂבַעְתֶּם מִשּׁוֹד תַּנְחֻמֶיהָ לְמַעַן תָּמוֹצוּ
וְהִתְעַנַּגְתֶּם מִזִּיו כְּבוֹדָהּ: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תְּפִלַּת כָּל פֶּה: בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

ליום חמישי

רבון העולמים יודע וחכין כל סתרי יצורי ומחשבותם
זוכר ברית לאבות רצונך ההולכים בדרכיו יי׳ כוח
ההולכים גבורת ותתן לו גבורת גדולת ורוממת ועצמת
תיעוזי כל תי נפלאת יי׳ אלהי תשבר על כל התחדים לו תחד על
מי תמשילך תין ערך לך ואל מי תדמך תתם עליון כלי ערך
ודמיון תין לך לא מעלה ולא מטה לא פני׳ ולא אחור לא ימין ולא
שמאל לא יום ולא לילה תתחול בהלכותיהן תשבר תין לו קץ וחזק יי׳
לבחות כוח חלק הכבוד תשבר בהוויותיך כי תתה שרש כל מחלה
ויסוד כל נברא ותין לך רפואה ותכלה ולא קץ ותבלית ממית
ומחיה ׳ מבשרת עידניה וזימניה יוצר כל ולא נוצר עוצר הכל
ולא נעצר ידך לא תקצר וכל דבר ממך לא יבצר יוצר ארץ בחכמה
וכונן שמים בתבונה עושה עם וכסיל וכיה׳ תולה ארץ על בלימה
יצרת את בהמת עפר תין בהמתה ונפחת נשמה ותבלבלו בלשון
ובמרקה וקומה ותלבלת עליו מרוח כבודך שכל ומזימה פקחת לו
חוזים לשמוע בפלוחיך וברקת לו עיניים לראות יולכותיך וברקת
לו ניד שפתים לספר גדולתיך ותתן גן עדן הכנסתו ונתת לו לב
להבין בין טוב ובין רע ועיניים לראות ואוזים לשמוע הכנסת לו
כל מרכו כן תעשה לי כל מרכי ברקת כי נתתים ואיברים מהם
כסיכים ומהם מסרתים וחלולים וכקנים תם יפתח לחד מהם לו
תם יסת׳ לחד מהם הכה כלם פנרים מתים: יי׳ אלהי נשמה
נתלתני וכמה טוהרת שלמתני ברחתני בלם בחברים והנעימות
פני ואורי מסכת בקרבי רוח חכמה ונתת בלבי שכל ומזימה
ולהיות לי יתרון על כל פרוחיך שמת בפי ושפתי רוח לדריך: יי׳
אלהי לחלתני וחזקתני וכימי׳ לדקתך הרעיתני מכעורי וכלכלתני
ולחם תקי הטרפתני תבטחי על שדי לחמי תם רב טוכך לשבר עסית
עמי נתת חיתי ולחנני וכסתני תערומי וערכת לי שבתי ותכומי
לדעת שכבי וקיומי ולמלוח כחת רוח מכל עמלי יסבתי לז יגוח לה
יי׳ אלהי כרחתני נכוד תלולי לעשות לרוח בית זבולי ולתת לסנול
ומחכל ומשתה לרך ומסלול לטבר ולנקו׳ לת נפשי מכל חלחתי
וכחכתי וכחשי ותגדל חסדך לשר עסית עמדי להחיות לת נפשי
לבלתי יכפך לחשחית הודי שמת בי לחותי והיברי שלם מי מכני
יי׳ לשר הצילותני עד הלום: יי׳ אלהי נשלתני הטובה בכל עת
וכל שעה ותני נשלתיך הרעה שלמתני חסדים ורבים ושלמים
ותמת וכחים ושלמים שלמתים חטחים ותשמים חודה עלי פשעי
לי׳ ותכבה להדיח כמי דמעי לת עוני לך לבדך חטחתי והרע
בעיניך עשיתי חטחתי לודיעך ועוני לא כסיתי כי אין לשלים
עוני וחטחתי ולת׳ דעת לולתי ותשמתי ואין לשמי׳ עוונותי ולתה
תופס כל חדרי בטן וכליותי ואין לכחים מטוכותיך ולתה יודע
לטון לבי ומחשבותי ואין לבי יעמוד על חוכי ועוני ולך נחפשו
מעשי וטבעי פשעתי תלולי לי כי רשעתי כחה לי עוכות וחטאי
כעויתי ומשמוע נכבלתי מרפות חטחתי ויטר העויתי ועברתי
על כל אשר נויתני כי עוכות רבו לעולה לרשעי ויתנו בברותי
רשע ותשמתי גדלה עד לשמים על כן לוצען ותשוע ואלי כוחה
וגוועו כי אין לשקוט ואחריו והוא כנחם יסך וכנשכוני יפריט
זרתי תשתי ושם שלי הרעתי כוכתי לנשי מרדתי בשתי ואחרי
יצרי הרע לנכת אנתי כי בשלה חפצתי :
יי׳

יי אלהי סלח לזיים נתעב ונאלח לסאר חטאיו כבדו סלח כי
לתם יי׳ טוב וסלח: ורם לחני סורר ומורה ויער רוקם
לחרי כתסר ירדוף הקורת בהרים רחמיך ומסדיך לפני הקרש
כי עתך הסליחה למען תורת: ורם עוונותי כרו לנפשי שוחות
והרשעי יבוחות ונחלות לך יי׳ הגדולה והרחמים והסליחות: כי
לבי הרכה הרפה לסאה ודון ומפע לתה כוסף עון ושובר על
פשע: יי׳ אלהי חטאתי מה לתפעל לך זרה חטאי ורע כי הייתי
מעל על ידרשהו אלהי מעטל יי׳ אלהי זכור כי רוח חיי והבל הפני
רחמיתי עפר מן האדמה ותחריתי תולע ורמה כאלם יתהלך
כי בהבל נפח ובחוסך ילך ונאלת רוחי סחוד והשלך כשרי יכלה
ואני בקרבי ידאב ונפשי עלי תתבל והוח לקברות יורד אחן
רקחי זבובי מות יבאישו ואני תולעת ולא איש חטאי לא ימחו
ולא יספר ואכלי עפר ולפר ומה יועיל בשרי ושכלי ומחר לתקע
אלהי בקברי אסר כריתי לי ואלו אלף שנים לחיה כאסר לא
הייתי לחיה: יי׳ אלהי מחה כעב פשעי וכעגן חטאתי וכבה בחלי
השמותי בחולי לתעתי ורם לבי מכתיב מצותיך נשה ועל פי יצרו
שטה סלח לכל עוונין תפעול ומעט כי אין לך אסר יעשה טוב ולא
יחטא הן בעון חוללתי ובחטא יחמתני אמי לחטוא ולפשע מרחם
ילאתני על כן בחיקו עוני תכלתי: יי׳ אלהי לליך כשלתי את עוני
ורם נושתי וכלמותי לפני לליך כפי רחם על תעשה ידיך ויכור
רחמיך לא למעני לאל למען שם כבודיך: יי׳ אלהי תבוא לפניך
לחקת אסיר לסאר חטאו תעיו ירתיחו כסיר ופשעו כחו תעלו
פסיר תקל תקלת תחלונים והשחכחת חסיר: יי׳ אלהי רם עוני
רם לי לחדל נפש חסקי וכפך לנעשה רבשי ומותקי בקרקי עכבי

מעמד ליום ששי

ויאמר אלהים תוצא הארץ וגו׳ כאן גם פסוקי
הלל לריכין ניחור וגם פסוקי דנהיר׳ כיעני
ופסוקי דכתובים בתהלים כולם לריכין ניחור לפרש כל המסך
הפסוקים וגם לחברם יחד כדי שיהיו
לחד למעשה דהיום דהוה וגם סדר
התלמוד אסר סדר לנו המעמד ג״כ
לריכין אנו לחברם כולם על מעשה
יום ההוה לחל״כ תקשה דמתי שכח
סדר דווקא פסוקים התלה מנגיחי׳
ובקוטים ולא זולתם וגם דווקא
בריותיה התלה ולא זולתם ולכן
מוקדמים שכחנו לחברם הכל על מעשה
יום ה׳ שי זאת עזור לחרת שבמסך
הפסוקים דהמעשה יום הששי אין
להם סחר כלל חדא כמה שבתחיל
תולע הארץ נפש חיה ודרשינן במדר׳

מעמד ליום ששי

תורה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ
נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ
בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ אֶרֶץ לְמִינָהּ
וַיְהִי כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת חַיַּת הָאָרֶץ
לְמִינָהּ וְאֶת הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת
כָּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ וַיַּרְא
אֱלֹהִים כִּי טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
נעשה

זהו רומז על תל״ם קשה נוסף תריתי חלק לשמה שיהם המדרש
לעון הפסוק ולמה לא לחמר נפש על תל״ם כמו לכתיב נפש חיה
ולמה כתוב המדרש לעון רומז על תל״ם ותו שמחמר שחל״ם נברח
מקדם ההיך נאמר לחריו נעשה חדם ונומ׳ והלא כבר נברח
מקודם ותו יש להקשות דמ״ש וירדו
בדגת הים שהוח לשטה על הארץ
ותח״כ לחמר ובעוף השמים המורה על
שמים ותח״כ חזר ולחמר וכל חית הארץ
ולמה לא לחמר כסדר ותו דברהשמים
לחמר תחילה עוף השמים ותח״כ חית
הארץ ותח״כ הבהמה ולחמר תחילה ולכל
חיות הארץ ולכל עוף השמים וכאן
כבר התחלנו למעל׳ לפרש קצת בענין
פסוקים התלה: ועתה בחנו לפרש
כל המסך הפסוקים דנהיר׳
ותכתובים

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ
בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה
וּבְכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הָרֶמֶשׂ הָרוֹמֵשׂ
עַל הָאָרֶץ: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ
זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אוֹתָם: וַיְבָרֶךְ
אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים
פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְכִבְשָׁהּ
וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּבְכָל חַיָּה הָרוֹמֶשֶׂת עַל הָאָרֶץ:
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת
כָּל עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר עַל פְּנֵי כָּל
הָאָרֶץ וְאֶת כָּל הָעֵץ אֲשֶׁר בּוֹ פְּרִי
עֵץ זֹרֵעַ זָרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה:
וּלְכָל חַיַּת הָאָרֶץ וּלְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם
וּלְכֹל רוֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר בּוֹ
נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת כָּל יֶרֶק עֵשֶׂב לְאָכְלָה
וַיְהִי כֵן: וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר
עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד וַיְהִי בֹקֶר
יוֹם הַשִּׁשִּׁי:

ישעיה מ"ח כֹּה אָמַר יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְיֹצְרוֹ הָאוֹתִיּוֹת שְׁאֵלוּנִי
עַל בָּנַי וְעַל פֹּעַל יָדַי תְּצַוּנִי: אָנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ
וְאָדָם עָלֶיהָ בָּרָאתִי אֲנִי יָדַי נָטוּ שָׁמַיִם וְכָל צְבָאָם צִוִּיתִי: אָנֹכִי
הֵעֱרוֹתִיהוּ בְצֶדֶק וְכָל דְּרָכָיו אְיַשֵּׁר הוּא יִבְנֶה עִירִי וְגָלוּתִי
יְשַׁלַּח לֹא בִמְחִיר וְלֹא בְשֹׁחַד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: כֹּה אָמַר
יְהוָה יְגִיעַ מִצְרַיִם וְסֹחַר כּוּשׁ וּסְבָאִים אַנְשֵׁי מִדָּה עָלַיִךְ יַעֲבֹרוּ
וְלָךְ יִהְיוּ אַחֲרַיִךְ יֵלְכוּ בְזִקִים יַעֲבֹרוּ וְאֵלַיִךְ יִשְׁתַּחֲווּ אֵלַיִךְ
יִתְפַּלָּלוּ אַךְ בָּךְ אֵל וְאֵין עוֹד אֶפֶס אֱלֹהִים: אָכֵן אַתָּה אֵל מִסְתַּתֵּר
אלהי

וכתובים וגם על תורה והנביאים הוא שפיר"ש כה כרוז כל מין ומין
לבדו ולא ערב מין בשאינו מינו כן כרוז הקב"ה כל בשמות מיכאי
לאדם וכתוב שכל הבשמות כולן נכללו עם אדם וכולן תלוין
בפיו ע"כ לכל מ"מ לא כלל את בריאתן יחד החומות עם
ישראל דהיו ג"כ כשאר מין בשאינו מינו
רק נגד החומות לחוד תולה בארץ
נפש חיה זה רוחו של אדם היינו
בריאת חומות העולם שלין לכם לא
נפש ולא בשמה ולא יחידה רק רוח
לבדו ועליהן נאמר זה רוחו של אל"ה
היינו הרוחות הן החומות אשר היו
ג"כ תלוין בפיו של אל"ה ולכך
נאמר תונת הארץ כי החומות הם
בסוד הארץ שחלקן הוא בארץ היינו
ע"ז לכל ישראל יש לכם נפש רוח
ובשמה יחידה זהו חלק אלהי ממעל
מן השמים ועליהן נאמר נעשה אדם
בצלמינו כדמותינו ולכך נאמר תוני'
הארץ נפש חיה למינה הכוונה שלא
כלל בריאתן עם בריאת ישראל שהוא
כאן מין בשאינו מינו רק כללן עם
בריאת הבהמות שהם עם הדומה לאמור
ודומה לבשמה לכל על ישראל נאמר
נעשה אדם בצלמינו כדמותינו וזהו
חלק אלהי ממעל ורזו בדגת
הים ובעוף השמים ובבהמה ורמ"ש
כתיב לעוף וירדו לא וכן הוא בירידה
זכה הוא רדה לומר שיהיו רודין
ומושלין וזהו רמז ליום השישי הנזכר
על שלש הפעמים שהוא וודאי יהיו למיתת
קרן תפארתינו כי בעוף שלש הפעמי
הוא בתחלת ע"ב שהוא שבועו
שבת בפ' יום הששי ללמוד שמושיעין
ויחול על הקוף' ועכ"פ לא יחותר וכל
זה שלש לא לא נזכה ח"ו לגאל שם נזכ'
תחיצבם וזהו תרומת על יום הששי
שהוא רומז על שלש הפעמי
נדגת הים שהם היינו סעודת לויתן
ובעוף השמים היינו הע' פרים של
שבת תוספות ובכולם למשלה ביום
הששי ועוף יעוף תילו המלכיות
ושהם הוא שלין בא"י כם שלשה

תומה מלמטה עד שיכלה שרה מלמעלה ולאחר שלעתיד יהיו
שלימת ישראל על כל החומות כנודע ע"כ גם על השרים וע"ז
וירדו בדגת הים היינו לויתן ובעוף השמים היינו השרי' ובבהמה
תילו החומות שהמשלין לבהמה וכן לאחר כך ירדו בדגת הים
היינו לויתן ובעוף השמים היינו ע'
שרים ובכל חיה הרומסת על הארץ
היינו הע"ב פרזיהו במלת תוני' הארץ
נפש חיה ובתחילה יזמה תומה לבהמה לרמז שהם עם הדומה לבהמ'
ולחומות הטעם כל"ל שלכך כללן
בריאתן עם בריאת הבהמה כל זה הוה
ליחות המשיח לכל בע"ז הוה להיות
שהמה מושלין בנו וזהו כרמז במלת
וירדו לשון ירידה וזהו הענין שהקדי'
בריאת החומות לבריאת ישראל כי
כל הקודם מחבירו שליט בחבירו
שבע"ז החומות ישלטו בנו משל"כ
לעתיד תתורה בלמדת למפרע בדרך
תשר"ק ש"כ יהיו ישראל נקדמין לע"ה
לכך בהחומות שעתיד לאמר ורדו בדגת
הים ובעוף השמים ובחיות הארץ
ולכן נאמר כאן תחילה עוף היינו
שרים ואח"כ חית הארץ היינו החומו'
הכוונה לפי שע"ה לשלוט בחומה
לאחוז על סיעלוט בשרים תחיל' ולכך
נאמר הדגת תחילה לפל לאחר כך
נאמר לאכלה לכך נאמר תחילה חיות
הארץ ואח"כ עוף לשרשו הוא חיה
גבוף

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ: בּוֹשׁוּ וְגַם
נִכְלְמוּ כֻּלָּם יַחְדָּו הָלְכוּ בַכְּלִמָּה
חָרְשֵׁי צִירִים: יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיהוָה
תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים לֹא תֵבֹשׁוּ וְלֹא
תִכָּלְמוּ עַד עוֹלְמֵי עַד:
תהלים צ"ג יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ
יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר אַף
תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ
מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת
יְהוָה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ
נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים
אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם
יְהוָה: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ
נָאוָה קֹדֶשׁ יְהוָה לְאֹרֶךְ יָמִים:
כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי וְאֹמַרְתִּי חַי
אָנֹכִי לָעוֹלָם: אִם שָׁנוֹתִי בָּרָק
חַרְבִּי וְתֹאחֵז בַּמִּשְׁפָּט יָדִי אָשִׁיב נָקָם לְצָרָי וְלַמְשַׂנְאַי אֲשַׁלֵּם:
אַשְׁכִּיר חִצַּי מִדָּם וְחַרְבִּי תֹּאכַל בָּשָׂר מִדַּם חָלָל וְשִׁבְיָה מֵרֹאשׁ
פַּרְעוֹת אוֹיֵב: הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם וְנָקָם יָשִׁיב
לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ:

פרק ו בספרת המיוחד
הַחֹלְוֹ עוֹלִים בְּמַעֲלוֹת הָאוֹלָם מִי שָׁכְבָה בָּרִישׁוֹן
מִזְבַּח הַפְּנִימִי וְהַמְנוֹרָה הֵיוּ מַקְדִּימִין
לִפְנֵיהֶם: מִי שָׁכְבָה בָּרִישׁוֹן מִזְבַּח הַפְּנִימִי נִכְנַס וְנָטַל אֶת הַשֵּׁנִי
וְהִשְׁתַּחֲוָה וְיָצָא: מִי שָׁכְבָה בָּרִישׁוֹן הַמְנוֹרָה נִכְנַס וּמָצָא שְׁתֵּי
נֵרוֹת מִזְרָחִיִּים דּוֹלְקוֹת מַדְלִישׁ אֶת הַמִּזְרָחִי וּמְנִיחַ אֶת הַמַּעֲרָבִי
דּוֹלֵק שֶׁמִּמֶּנּוּ הָיָה מַדְלִיק אֶת הַמְנוֹרָה בֵּין הָעַרְבַּיִם מִצְוָתָן
שֶׁכָּבָה מַדְלִישׁ וּמַדְלִיקוֹ מִמִּזְבַּח הָעוֹלָה: נָטַל אֶת הַכּוֹס
מִמַּעֲלָה שְׁנִיָּה וְהִשְׁתַּחֲוָה וְיָצָא: מִי שָׁכְבָה בְּמַחֲתָה צָבַר אֶת
הַגַּחָלִים

ועוף למלכים לגו כמו תכיל כיכרו רק תמוד תמוד קול מסג"ל
למעלה נאמר לשלישית לע"ב ומפרש קרח ותזיל דקיימת יהיב
כל זה לזה נאמר וירח להלים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד
עה"ב שהוא טוב מאוד ולכך כשהגיע כאן הלשון מאד שהוא
נאמר בכל שאת ימי בראשית ברמז
תלת מל"ך היה לותיות לל"ם הוא
רומז לשם דוד משיח הרומז על זמן
למיחות קרן משיח בן דוד ולכך נאמר
כי טוב מאד דדרשו רז"ל על עה"ב
שהוא יום שכולו טוב ויום שכולו ארוך
והם תבל לומר להאי יום שכולו
טוב הוא יום שבת שהיא לשם ג'
הרומז על יום הז' ומה ענין שיכות
הרמז זה לכאן ביום הששי ולז' ויהי
ערב ויהי בוקר יום הששי מילת ס'
הששי מלמד שמוסיפין מחול על
הקודש ר"ל היום שכולו טוב מתחיל
מיום הששי ומפיר הוא שהרמז בכל
מעשה יום הששי וגם הרמז במלת
מאד שהוא הכך מלשון הלם ללמוד
ענין הנ"ל שלעתיד ילמד התורה
למפרע בלשון תפר"ק ומתילת יקדמו
בדעת ישראל לאומות והוא הגורם
שלעתיד ישראל באומות ושרים מסג"ל
שעה"ז שהתורה בלמדת ע"ד ר"ת כ"ל
הם"ה קודמין לישראל לכך שלישין
הם מסג"ל לעתיד שיכלה ס"ם
בתחילה לכל ישראל הם חיים וקיימין
לעולמי עולמים והטעם פרשנו בספר
כתובת פסים שלי מסוס שהס"ם
הם תחת ע' שרים ויפיל הק"ב הם שרי'
תחילה מסג"ל ישראל שהוא תחת
הק"ב הוא שר שלהם והוא חי וקי'
לפי הם גם הם חיים וקיימים לעולם כי
השר שלהם חי וקים לעולם והכה אחד
השוקד על הסוסים תחילה למעשה
יום הששי יומשך לאחריו שכוונת על
הגיגים וכתובים ותורה והעניין הוא
שבכלל היולת מזה שהזמין הם תחת
השרים ולכך הק"ב מסגיל שרים
תחילה ולא"כ לאומות מסג"ל ישראל
שהם תחת מסגלת הק"ב והוא חי

הַגְּחָלִים עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וּרְדָן
בְּשׁוּלֵי הַמַּחֲתָה וְהִשְׁתַּחֲוָה וְיָצָא :
מִי שָׁזָכָה בִּקְטֹרֶת הָיָה נוֹטֵל הַבָּזַךְ
מִתּוֹךְ הַכַּף וְנוֹתְנוֹ לְאוֹהֲבוֹ אוֹ
לְקְרוֹבוֹ : נִתְפַּזֵּר מִמֶּנּוּ לְתוֹכוֹ נוֹתְנוֹ
לוֹ בְּחָפְנָיו וּמְלַמְּדִין אוֹתוֹ חֲוֵי זָהִיר
שֶׁלֹּא תַּתְחִיל לְפָנֶיךָ שָׁמָּא תְּכַוֶּה :
הִרְתִּיחַ מֵרְדָן וְיוֹצֵא וְלֹא הָיָה
הַמְקַטֵּר מַקְטִיר עַד שֶׁהַמְמוּנֶה
אוֹמֵר לוֹ הַקְטֵר וְאִם הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל
אוֹמֵר לוֹ הַמְמוּנֶה אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל
הַקְטֵר : פֵּרְשׁוּ הָעָם וְהַקְטֵר
וְהִשְׁתַּחֲוָה וְיָצָא :

מעיר שני ס חמישי

הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ
מִן הַשָּׁמַיִם :
עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ אַף אַתָּה
עֲשֵׂה עִמָּנוּ מַה שֶּׁהִבְטַחְתָּנוּ :
הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן
הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל : בְּבָנִים וּבָנוֹת : וְאֶת הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר נָתַתָּ לָנוּ : בְּטַל ג"א וברוחה וְמָטָר וּבְוֹלְדוֹת בְּהֵמָה :
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ כְּדֵי שֶׁתִּתֵּן
טַעַם טוֹב בַּפֵּרוֹת :

ברכות פרק הרואה

בֶּן זוֹמָא רָאָה אוֹכְלוֹסָא עַל גַּב מַעֲלֵה בְּהַר הַבַּיִת
אָמַר בָּרוּךְ חָכַם הָרָזִים וּבָרוּךְ שֶׁבָּרָא כָּל אֵלּוּ
לְשַׁמְּשֵׁנִי הוּא הָיָה אוֹמֵר כַּמָּה יְגִיעוֹת יָגַע אָדָם הָרִאשׁוֹן עַד
שֶׁמָּצָא פַּת לֶאֱכוֹל : חָרַשׁ וְזָרַע וְקָצַר וְעָמַר וְדָשׁ וְזָרָה וּבָרַר
וְטָחַן וְהִרְקִיד וְלֵשׁ וְאָפָה וְאַחַר כָּךְ אָכַל וַאֲנִי מַשְׁכִּים וּמוֹצֵא כָּל
אֵלּוּ מְתוּקָנִים לְפָנַי : וְכַמָּה יְגִיעוֹת יָגַע אָדָם הָרִאשׁוֹן עַד שֶׁמָּצָא
בֶּגֶד לִלְבּוֹשׁ : גָּזַז וְלִבֵּן וְנִפֵּץ וְטָוָה וְאָרַג וְצָבַע וְתָפַר : וְאַחַר כָּךְ

לבש

ישראל וכמאמר רז"ל ברוקחי' ברוך אלהים בשביל ישראל הנקראי'
רוקחים וכיון שישראל לא יתמוטטו גם תכון תבל הוא בארץ כל
תמוט והטעם הוא משום ככון כסאך מאז מעולם אתה א"כ
ממילא גם ישראל כן הוא נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם ישאו
נהרות דכים מקולות מים רבים אדירים משברי ים לומר
שיסבור לעתיד להומות כמשלי ליס
והטעם הוא משום דאדיר במרום ה'
דייקת כי אין בה"כ מכלה הומה
מלמטה על מיכלה שהם מלמעלה
כלומר מפסוק ה' יקוד נבח מרום
במרום אבל ה' מהוה אשר שלמו הוא
אדיר במרום דייקת ואידך קראי
שלאחריו משברי לים נאחת הוא כן
לזה אמר כי אשר של שמים ידי ואארצ
חי לאכי לעולם וה"כ בדין הוא שגם
ישראל יהיו חיים וקיימי לעול' אבל על
ההומה שהם תשברי לאמ' שכותי ברק
מרבי ותפלתו במוספי נו' לומ' שלעתיד
יעמ' משפט תחיל' בשברי וה"ק בהומו'
ועליה לאמר לשכיר קיני מדם ורבי
תלכל בשר מדם חלב ודבי מרק פרעו
לויב גוים כל זה מדבר להנקם מעכו"ם
ישראל לעתיד אבל ישראל שהם עמו
של הקב"ה עליהם אמר הכיכו גוים
עמו וגו' וכפר אדמתו עמו דייקת
שמכח שלנו עמו זהו הגורם שכפר
לחייתו מטעם שאמו יתברך הוא חי
וקיים וממילא גם לנו חיים וקיימי'
לעולמים והנה לאחר המסך הפסוקים
הללו יומשך לחרוזים כל המשך
הבריותות לאחר סדר לנו המעמד בכל
הסדר התלמוד האמור לקמן בריית
הרקוכה הוא מ"ם מעשר וז"ל
הפקיפה ממעון קדשך מן השמים
עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה עמנו מה שהבטחתנו
השקיפה מן השמים וברך את עמך ישראל בברכה שנתת לנו
ותוך מה שאמר וברך את עמך ישראל בכנים ובנות
אלו ענין ברכה זו לברכה שאמר לה"כ ואת האדמה אשר נתת לנו
כו' והכה כל זה אין לו אחר אלא שאמר השקיפה כו' מן
השמים מלי רמז לנו כזה ומלי נקוק מכי אם דבר מן השמים
לו לנו ויוד מה שאמר וברך את עמך ישראל בכנים ובנות
מלי ענין ברכה זו לברכה שאמר לה"כ ואת האדמה אשר נתת
כו' לאמר פשוט דהלי סוגיא כך הוא
כי כבר פרשנו למעלה ביום החמישי
דעניין נתינות ג"י לישראל דוקא
הוא משום שג"י הוא מקום מנוחתו
של הש"י ואין השכינה שורה בפחות
מג' דיוני בישראל והחומות כלל וכלל
לא כן פרו ורבו שלא כדרך הטבע
שהם בכרם אחד כדי שיבואו לכלל ס'
ריבוי ואז שכינתו שה"כ משם נאדון
וכדי שישרה שם השכינה שהוא מקום
מנוחתו עדי עד ואחר שנלו ישראל
מעל אדמתן אמר הקב"ה סוב אין לי
דיורין למטה וכדאיתא במ"ר והטעם
הוא כדכתיב כי אין השכינה שורה
בפחות מקום שלא דוקא ג"י ודוקא
על ישראל וכשהם בכלל ס' ריבוי
ומיהו אחר שנלו אין לקב"ה דיורין
למטה וזהו שכוונה כאן שבריותא זו
הולך וסובב על המעשה ליום השני
לאחר שנלו עשו אין שכנה פרשנו
וירדו

וירדו כדגת הים וכעוף השמים ויירשו הע' השדים ובחיות הארץ
ילמדו הע' לומות ולכך תקם כלעגן ירידה לומר לך זכו הוא
ירידה ח"ו כנגד בין הק"ס שהם יתמלו כמו ח"ו אבל זכו הוא לעגן
כדו היינו כגאולה וכעגין זכו לחיסכה וזהו כלן רמז השקיפה
ממעון קדשך מן השמים לומ' שבזמן
הגלות השכיחה היה בשמים לכל יוכח
שעשיהו מה שגזרת עליהו היינו הקיו'
התורה והמלות ל"ב כדין הוא שלף
לתה תעשה עמהו כלשר הבטחתהו
היינו הגאולה ומפרש עגין הבטחתהו
לז"ל בהקדמה לשר נתת לנו כשר ע"י
יעקב לכיהו כמה שלמרת הארץ
לשר לתה שוכב עליה וגו' ולומר כי
לזרעך לתן לת כל הארצו השה וע"ז
חפרש ולזיל לשר כשבעת לאבותיהו
ארץ זבת חלב ודבש כלי שתתן טעם
טוב נפירו ר"ל פירות שלמים כי
לעתיד תוכיח לחילן פירות שלמים
גלי גידול וכן תוכיח גלוסקלות וע"ז
רמו כלי שתתן טעם טוב בפירות
שהטעם טוב יבח לל הפרי כלחד גלי
גידול טעם טעם ולזה לכו מתפללין
ותן לת עמידת"ך ובכנו' ובכנו' גם זהו
הטעם על הגאולה והוסיף ע"ל שלמרו
ר"ל שלין כן דוד בח על מיכלו כל
הכשמות שבעולם לו יחסר ע"ל שלמרו
ר"ל כל שלימו מקיים פרישה ורבים
גורם מיסתלק השכיחה מלטם לטעל'
וגו"ל השקיפה גו'מן השמים שכל זמן
שלמו בגלות השכיחה קובע
דיורין בשמים לכל לחר שטעשיהו מה
שגזרת עלינו היינו קיום התורה
והמלות לף לקם טעשה עמהו
בלשר הבטחתהו היינו הגאולה לז"ל
זכלסיו ולת הלילים לשר נתת לנו כל
זה הוא כדי שיטרש השכיחה לטעם
זהו עיקר הכוונה של פיוטות ל"י
לבשר שכיחתו לטעם בח"י שהוא מקו'
מכוחתו וכלשיל וגו"ל וכרך לת עמך
ישרל בכנים ובכנות היינו לקיו' פרי'
ורבים כדי שיהיו לכלל ס' רבוי
ולשקוקל שם שיהו מקיים פריה

וכרכה גורם לשלף השכיח'ולכך כלשר בנים ובנות דלקיים כמ"ל
דמלות פרו'ורביה הוא שני זכרים ושני נקבות וכל זה רמוז על
שלף השיסי שברמז לטעלה ביום השיסי ברמז על שלף השיסי
וכשפרשנו לטעל' נתורך והכה לשר כן מייתי לידן בריית' דשם
ברכות גם זה שולך וסובב לל טעשה
יום השיסי הכזכר וכפי לשר פרשנו
לטעלה וזה לשון הברייתל כן זוהה
רשה שולכלסל כו' עד הוא היה לומר
כשה יניעות יגע לל ל"ב עד שמלת פת
לשכול חרש וזרע כו' ולקי מספים
ושוגת כל לילו שתוקפי לשני לכשור'
הוא תמו' שלת לשלי עגין שפרש
לוזקת לל"ב ושלת כל לדם שהוא בעל
קרקע נרי'לוה ושו הלשון ולקי מספי'
הוא מיותר שלת הוי ליה למימר שלת
ולקי מוניח כל לילו שתוקפים ורשה
דזהו רומז לל מעשה יום השיסי הנ"ל
לשורה על לעתיד לבח שלר יתחיל
בשלף השיסי ולרמוז בח שה שלמרו
רז"ל עתיד שתוגת הארץ בגולסקות
וגו"ל ולקי מספי' ושוגת כל לילו
שתוקפים כי הע"ה כדשה להשכיחה
שהע"ה הוא בשמיו לילה וע"ה
הוא בשמיו דוקר ורמוז על לעתיד
לבח

לָבֵשׁ וַאֲנִי מַשְׁכִּים וּמוֹצֵא כָּל אֵלּוּ
מְתוּקָנִים לְפָנַי׃

תענית פב לֹא נֶאֱמַר בְּאַנְשֵׁי נִינְוֵה׃ וַיַּרְא הָאֱלֹהִים אֶת שַׂקָּם וְאֶת תַּעֲנִיתָם׃ אֶלָּא וַיַּרְא הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדַּרְכָּם הָרָעָה׃ וּבְקַבָּלָה הוּא אוֹמֵר וְקִרְעוּ לְבַבְכֶם וְאַל בִּגְדֵיכֶם וְשׁוּבוּ אֶל יְהוָה׃

שבת פרק כל כתבי רַבִּי יוֹסֵי מֵימַי לֹא עָבְרָתִי עַל דִּבְרֵי חֲבֵרַי יוֹדֵעַ אֲנִי בְּעַצְמִי שֶׁאֵינִי כֹּהֵן וְאִם אוֹמְרִים לִי חֲבֵרַי עֲלֵה לְדוּכָן אֲנִי עוֹלֶה וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי מֵימַי לֹא אָמַרְתִּי דָּבָר וְחָזַרְתִּי לְאָחוֹרַי׃

סוף פג גדרים רַבִּי אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁהֵיא שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר׃ הִנֵּה דַם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְיָ עִמָּכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

נדרים פ ג תַּנְיָא רַבִּי אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁאֵין לָךְ מִי שֶׁנִּתְעַסֵּק בְּמִצְוֹת כְּאַבְרָהָם אָבִינוּ וְלֹא נִקְרָא תָּמִים אֶלָּא עַל שֵׁם הַמִּילָה שֶׁנֶּאֱמַר הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים׃ וְכִתִיב וְאֶתְּנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ דָּבָר אַחַר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁשְּׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית וְאֶת יִשְׂרָאֵל׃ דָּבָר אַחֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁאִלְמָלֵא מִילָה לֹא נִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ שֶׁנֶּאֱמַר׃ אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי׃

סנהדרין פרק אחד דיני ממונות לָפִיכָךְ נִבְרָא אָדָם יְחִידִי לְלַמֶּדְךָ שֶׁכָּל הַמְאַבֵּד נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב

כְּאִלּוּ אֹבֵד עוֹלָם מָלֵא: וְכָל הַמְקַיֵּים נֶפֶשׁ אַחַת מִישְׂרָאֵל מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ קִיֵּים עוֹלָם מָלֵא וּמִפְּנֵי שְׁלוֹם הַבְּרִיּוֹת שֶׁלֹּא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ אַבָּא גָּדוֹל מֵאָבִיךָ: וְשֶׁלֹּא יִהְיוּ הַמִּינִין אוֹמְרִים הַרְבֵּה רְשׁוּיוֹת בַּשָּׁמַיִם וּלְהַגִּיד גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁאָדָם טוֹבֵעַ כַּמָּה מַטְבְּעוֹת בְּחוֹתָם אֶחָד וְכֻלָּן דּוֹמִין זֶה לָזֶה: וְהַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא טוֹבֵעַ כָּל אָדָם בְּחוֹתָמוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן וְאֵין אֶחָד מֵהֶם הוֹמֶה לַחֲבֵירוֹ: תָּנוּ רַבָּנָן אָדָם נִבְרָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּמִפְּנֵי מַה שֶּׁלֹּא יְהוּ הַמִּינִין אוֹמְרִים שׁוּתָּף הָיָה לוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: דָּבָר אַחֵר שֶׁאִם תָּזוּחַ דַּעְתּוֹ עָלָיו אוֹמְרִים לוֹ יַתּוּשׁ קָדְמָךְ בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: דָּבָר אַחֵר בְּרִי שֶׁיִּכָּנֵס לַמִּצְוָה מִיַּד:

מדרש פה לְשִׁבַּת הַגָּזִית שָׁם הָיְתָה סַנְהֶדְרִי גְּדוֹלָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל יוֹשֶׁבֶת וְדָנָה אֶת הַכֹּהֵנוֹת: וְכֹהֵן שֶׁנִּמְצָא בּוֹ פְּסוּל לִיבֵּשׁ שְׁחוֹרִים וּמִתְעַטֵּף שְׁחוֹרִים וְיוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ: וְשֶׁלֹּא נִמְצָא בּוֹ פְּסוּל לִיבֵּשׁ לְבָנִים וּמִתְעַטֵּף לְבָנִים נִכְנָס וּמְשַׁמֵּשׁ עִם אֶחָיו הַכֹּהֲנִים וְיוֹם טוֹב הָיוּ עוֹשִׂים שֶׁלֹּא נִמְצָא פְּסוּל בְּזַרְעוֹ שֶׁל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְכָךְ הָיוּ אוֹמְרִים בָּרוּךְ הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא נִמְצָא פְּסוּל בְּזַרְעוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וּבָרוּךְ הוּא שֶׁבָּחַר בְּאַהֲרֹן וּבְבָנָיו לַעֲמוֹד לְשָׁרֵת לִפְנֵי יְהוָה בְּבֵית קָדְשׁ הַקָּדָשִׁים:

תניא

לבד לחד הגלוגלת ולכן תלה הכתוב בחד"ם דווק' לרמז שהוא הגורם הגלוגל"י חטאו ולכך לחד' כתב יגיעו ולא תלה בהרבה מהן וכו' כי מיומו ילמד הדעה הזאת לבל יכי מעכיס רמז על הגלוגלת יכי מוכח כל לילו מתוקנים בפירוד וכן בלילה בבא בח"ם כתב יגיעות יגע תלה הרבה מן שמלבד לגלגל כו' ולכי יוכיח כו' הכוונה ג"כ לזה דקאי על לעתיד לחד הגלוגל' שתוכח בארץ הגזים מוכיח וכגודע לעת מן ל' ויוייתי כאן כל תלה הנבייתות המדברים על הגלוגלת לפרש פסוקים כנ"ל דמעשה יום השישי בעניין שפרשנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ללמוד דאם לא זכו הוא יריד' ח"ו גלו לבל אם וכו' תיכוו ע"י תשוב' עליהם או וירדו בדגת הים ובעוף השמים ואתיא כמאן דאמר שאין ישראל נגזלין עד שיעשו תשובה עליהם • וזהו שמייתי ג"כ בהאי גרייתא למסכת תענית לא כתיב בלעבי כנור וכו' אלא כי שבו מדרכם הרעה לומר שאין לך דבר שעומד בפני תשובה • ובקבלה הוא לומר וקרינן לבבכם נו' ג"כ ללמד שאין לך דבר שעומד בפני תשובה ולהורות שאין ישראל נגזלין אלא עד שיעשו תשובה עליהם מחילה שפיר נתפרש המעש' היום השישי לכך נאמ' בלשון וירדו בדגת הים לומר אלא לא זכו הייכו אלא יעשו ת"ו תשובה עליהם הוא יריד' אלא לבל אם וכו' הייכו שיעש' תשובה עליהם אז יהיו בגזלן וירדו בדג' הים ובעוף השמי' ובחית הארץ הייכו שלומ"ע ע"י סנהדרים וכמו שנתפרש סכל למעלה בתורך וק"ל : ומ"ש ואמ' ר' יוסי מימי לא עברתי על דברי חבירו וכו' לפרש סוגיא דאך בריית בימי שקשו כל המפרשים דהי לא הים כאן תירוץ עלה לזכותו ותו מאי ענין שמוך לכי תרתי בח"ם לא ואמר ר' יוסי מימי לא לחמרתי דבר וחזרתי לאחורי ופירש הריף שלא לחמר לשון הרע על חבירו כו' ולכך אמר וחזרתי לאחורי כי לא הקפדתי אף אם ישמש שלרי בני אדם ואתיא למתרתי בחי תרי ליח דא משו' לשנאוכיפא ח"כ צריך לפרש חתי עכין שמחזן בני תרתי להדדי וגם מלת ואמר ר' יוסי הוי ו' יתרה שהוא מוסף על ענין לשון לכן נלח דפשט דהא ענייכא כך הוא משום דעניין הלוכן על הכהנים הוא שהכהנים' עומדת למעל' מהאם והכהנים מברכין והכהנים מסכימת עמהן וזה כלשון מקל ושמי את שמו על בני ישראל ואני אברכם ולכך ניתן הלוכן לכהנים דווקא כי הכהנים הוא עליהם ובמאמר הנ"ל ע"י אמר ר' יוסי אף אם מיודע לי בעצמי שאיני כהן אף אמרו לי חבירי שלעולה לוכן ר"ל מטעם שחבירי יכולים לגלות נמו שהוא משיר' שכינה עלי ולכך אני עולה כי אפשר שגם למעלה מהאי יעמוד השכינה ויברך כמו בכהנים ולכך אמר אם אמרו לי חבירי ח"כ בוודאי אני תמוה בעיניהם להיות נדיק וכל שהוא בדיעות נוחה היימנו גם רוח הקודש היימנו מוכ"ח אני בעצמי אינו רשאי להתוין לחוקי לנדיק כזה כי אל

תלמין

תלמין בעמקכו׳ • ולזה מסדרם דכריו בס״ם ואמר ר׳ יוסי
מימי לא אמרתי דבר וזכרתי לאחורי לומר שלא אמרתי לעולם
לעון הדע וע״כ זהו הנורם שרצוי הוא שיסדר הסכיכה עליו
ולסיפך אילו היה מספר ס״ו לעון הדע לא היה הסכיכה עורך
עליו וכמו שאמרו רז״ל אמר קק״ס
לפעל לעון הדע אלי והוא לויני יכול
לחזור בעולמי וע״כ פסוניח זו שאמר ר׳
יוסי שיעלה לזכרון לפי שאינו כאן כי
אלי קרא ואמו את אמי על בכי ישרא
לא קראי דיוקא אלכאים אלא לפילו
לישראלי אם הוא רחוי שתסדר עליו
הכיכה ולזה אמר אם אמרו לי תכירי
כי סדרת זו בלמוד מעשה היום
הפיטי בס״ם כעשה אלם בלמיכו
כלמותינו ובידם הרקיע בלמיכו את
סוף ד׳ לוחיות הוי׳ חקוק למעלה
מרקיע כל אלם וזהו כי בעלם אלהים
ברא את האלם כי כל הד׳ לוחיות
האלה כולם נקראים בשם אלהי׳ ע״כ
ועפ״ו פרשנו למעלה דאלי קרא
ואמו את אמי על בכי ישראל ללמוד
אלי סדרת שאמי הוא הל׳ לוחיות הוי׳
האקוקים על בכי ישראל ממש ר״ל
על ראש ממש והו הנור׳ ואלי אכרכ׳
כי בשם הוי׳ אלהי׳ כל הממות ע״ב
ס״ג מ״ם ס״ן עולה מכין הל״ב מכין
הנרכ׳ וזש כן לפוס אלי פרושה אלי
קרא אלי כל ישראל דהשם הוי׳
חקוק למעלה מרקיע כל ישראל ולא
בלבדים לבדן וע״כ כאמר ואמו את
אמי על בכי ישראל דייקא היינו כל
ישראל ואמילא שפיר אמר ר׳ יוסי
אלי שיודע אני בעצמי שאיני כאן אם
אחזור לי אחרי כלה לזכרון הייתי עול׳
ואמ״ם רבי שמעון אומ׳ בגול׳ אומ׳ שהיה
עסוק בכגד כל התורה כו׳ וכן אילך
בירושלמי דמסכת נדרים וז״ל תניא
רבי אומר גדולה מילה כו׳ עד גדולה
מילה שהלמילה מילה לא נתקיימה
אמים וארץ אבל אם לא בריתי יומ׳
ולילה חוקות אמים וארץ לא שמתי
וכגמרא מסיק ופליגא דרבי אלעזר

תנא אמר רבי נתן
אין לך כל
מצוה קלה שבתורה שאין
מתן שכרה בעולם הזה ולעולם
הבא: אבל איני יודע כמה צא
ולמד ממצות ציצית:

עיין במדרש הלכות קטנות ס״ה בהלכות שבגיח
מעשה זה בקצת שיפוי לשון קלקנו משם •

מעשה באדם אחד שהיה זהיר
במצות ציצית שמע ששיש
זונה בברבי הים שנוטלת ארבע
מאות זהובים בשכרה: שיגר לה
ארבע מאות זהובים וקבע לה זמן
כשהגיע זמנו בא וישב על הפתח ונכנסה שפחתה ואמרה לה
אותו אדם ששיגר לך ארבע מאות זהובים בא וישב על הפתח
אמרה היא יכנס: נכנס הציעה לו שבעה מטות: שש של
כסף ואחת של זהב בין כל אחת ואחת סולם של כסף
ועליונה של זהב: עלתה וישמה על גבי עליונה כשהיא ערמה
ואף הוא עלה לישב עירום בנגדה באו ארבע ציצותיו וטפחו
לו על פניו: נשמט וישב לו על גבי קרקע: ואף היא נשמטה
וישבה על גבי קרקע: אמרה לו גפה של ארם שאיני מניחך
עד שתאמר לי מה מום ראית בי: אמר לה העבודה שלא
ראיתי אשה יפה כמותך: אלא מצוה אחת צונו ייי אלהינו וציצית
שמה וכתוב בה אני יהוה אלהיכם שני פעמים אני הוא שעתיד
לפרע ואני הוא שעתיד לשלם שכר: ועכשיו נדמו עלי
כארבעה עדים: אמרה לו איני מניחך עד שתאמר לי מה
שמך ומה שם עירך ומה שם רבך ומה שם מדרשך שאתה
לומד בו תורה: כתב ונתן בידה: עמדה וחלקה כל נכסיה:

שָׁלִישׁ לַמַּלְכוּת: וּשְׁלִישׁ לַעֲנִיִּים: וּשְׁלִישׁ
נָטְלָה בִּידָהּ: חוּץ מֵאוֹתָן מַצָּעוֹת: וּבָאת
לְבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַבִּי חִיָּא כתבו תוספות בפ"ר
דמנחות בתוספות גרסי לבית מדרשו של ר פאיר יעויין משם הס עם
אָמְרָה לוֹ רַבִּי צְוֵה עָלַי וַיַּעֲשׂוּנִי גִּיּוֹרֶת: אָמַר
לָהּ בִּתִּי שֶׁמָּא עֵינֵךְ נָתַתְּ בְּאֶחָד מִן
הַתַּלְמִידִים: הוֹצִיאָה כְּתָב מִדָּה וְנָתְנָה לוֹ:
אָמַר לָהּ לְכִי זְכִי בְּמַקֵּךְ אוֹתָן מַצָּעוֹת
שֶׁהִצִּיעָה לוֹ בְּאַסּוּר הַצָּעָה לוֹ בְּהֵיתֵר: זֶה
מַתָּן שְׂכָרוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה: וּלְעוֹלָם הַבָּא
אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה:

ירוש פאה הַמַּיִם שֶׁנִּפְסְלוּ מִשְׁתִּית הַבְּהֵמָה
בִּכְלִים פְּסוּלִין: וּבְקַרְקָעוֹת
כְּשֵׁרִים: נָפַל לְתוֹכָן דְּיוֹ: קוֹמוּם: וְקִנְקַנְתּוֹם
וְנִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵיהֶן פְּסוּלִין: עָשָׂה בָּהֶן מְלֹאכָה
אוֹ שֶׁשָּׁרָה בָּהֶן פִּתּוֹ פְּסוּלִין: שִׁמְעוֹן הַתֵּימָנִי
אוֹמֵר אֲפִלּוּ נִתְכַּוֵּן לְשָׁרוֹת בָּזֶה וְנָפַל לְשֶׁנִּי
כְּשֵׁרִים:

נדה פרק דְּרוּשׁ רַב חֲנִינָא בַּר פָּפָּא מַאי
תפלתן דִּכְתִיב: עֹשֶׂה גְדוֹלוֹת
עַד אֵין חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר: בָּא
וְרָאָה שֶׁלֹּא כְּמִדַּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִדַּת
בָּשָׂר וָדָם: בָּשָׂר וָדָם: נוֹתֵן חֵפֶץ בְּחֻמַּת
צְרוֹרָה וּפִיָּה לְמַעֲלָה סָפֵק מִשְׁתַּמֵּר: וְאֵלּוּ
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צַר רָעוּב בְּמֵעֵי אִשָּׁה
פְּתוּחָה וּפִיָּה לְמַטָּה וּמִשְׁתַּמֵּר: דָּבָר אַחֵר
אָדָם נוֹתֵן חֻפְצָיו לְיָכָה מְאוֹנִים כָּל זְמַן
שֶׁמַּבְכִּיד יוֹרֵד לְמַטָּה: וְאֵלּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא כָּל זְמַן שֶׁמַּבְכִּיד הַוּלֶד עוֹלֶה לְמַעְלָה:

ויחזור עמרת דכורות: ופרסת המן: וגומל על הנקשות כתו
שסיפור ביומיהם יום רשון:

בקשה ליום ששי

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
שֶׁתְּהֵא תּוֹרָתְךָ אוּמָנוּתִי וְתִתֵּן לִי
לֵב טוֹב וְחֵלֶק טוֹב וְחֶבֶר טוֹב וְנֶפֶשׁ שְׁפָלָה
וְרוּחַ נְמוּכָה וְאַל יִתְחַלֵּל שִׁמְךָ בִּי וְאַל תַּעֲשִׁנִי
שִׂיחָה בְּפִי הַבְּרִיּוֹת וְאַל תְּהִי אַחֲרִיתִי לְהִכָּרֵית
וְתִקְוָתִי לְמַפַּח נֶפֶשׁ וְאַל תַּצְרִיכֵנִי לִידֵי מַתְּנַת
בָּשָׂר וָדָם שֶׁמַּתְּנָתָם מְעוּטָה וְחֶרְפָּתָם מְרוּבָּה
אֶלָּא לִידְךָ הַמְּלֵאָה וְהָרְחָבָה וְהַפְּתוּחָה
וְהַקְּדוֹשָׁה וְתֵן חֶלְקִי בְּתוֹרָתְךָ עִם עוֹשֵׂי
רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם וּבְנֵה בֵיתְךָ וְעִירְךָ וְהֵיכָלְךָ
וּמִקְדָּשְׁךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וּמַהֵר עַנְיֵנִי וּפְרֵנִי
מִכָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת וְהוֹשִׁיעֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים מִכָּל צָרָה וְצוּקָה כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תְּפִלַּת כָּל פֶּה: בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

בקשה אחרת מעין יצירת היום
על דרך הקבלה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
כַּאֲשֶׁר בְּרָאתָנוּ לְכָבוֹדֶךָ כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים תְּתַקְּנֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל וּתְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְעָבְדְךָ בְּלֵבָב
שָׁלֵם וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ
וּתְמַלֵּא כַּוָּנַת מַחְשַׁבְתְּךָ בָּנוּ לְטוֹבָה
בְּבָרְאֲךָ בְּיוֹם זֶה בָּעוֹלָמְךָ שֶׁיָּצַרְתָּ אָדָם יָשָׁר
לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ לְשָׁרְתְךָ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמְךָ: יְהִי
רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שֶׁתְּיַשְּׁרֵנוּ לְפָנֶיךָ
וּתְקָרֵב שְׁנַת גְּאֻלָּתֵנוּ וּתְבַנֶּה עִירְךָ בִּמְהֵרָה
בְיָמֵינוּ וּבֵית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ תָּקוֹמֵם
וְתַשְׁרֶה שְׁכִינָתְךָ בֵּינֵינוּ וְתַחֲזִיר מַלְכוּתְךָ
לִקְדְמוּתוֹ וְנִזְכֶּה אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
לְאוֹר בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ חַיִּים לָנוּ
וְתַבְשֵׂרֵנוּ כִּי רָצִיתָנוּ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת
כָּל פֶּה: בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

אדון

אדון העולמים, ידעתי לפני גודל מעלת הקדיעה בערב לתכני
מזמים ולא כיוצא בהם לי לפני גודל מעלות קדות
מעשיך ולשובה בהסתכלתי בחכמה ומציאות תבדי וכחותם
הוצאתם מתוך ליש החמכתי כי מציאות אינו ממני ולא מחבדי ולא
מחמי כי חולשת כחם כחולשתי ובשר ודוח הם כמוני לבל
החמכתי כי מציאותי ומציאות לכיוחתי הוא הכמצא זולתם אשר
כחו וידיעתו לאין תכלית לא בכח וידיעת החדם אשר כאין נכדו
לכן לולי כתייעדה בלבי לחמוכות מציאותך ולא כאשר פקחתי
עיני והרויחתי לבסתכל בדקות עין ולא בידיעה במקנת מעשיך
בלא הוה בדקות השמים וחילותם והארץ וכל אשר ע יה ויהי'
ובל אשר בהם ואחרי ואת רחיתי חדם בחכמה מסודם ומתעלם
על כל לף כי חולשתי לאין תכלית לא עמדתי על עמדי ולחרתי
מי לכוש ומי הוא אשר לא יעמוד על עין שכלו לחקור לחרום מי
אלה ומי ברשם לחעמידם בעמדה תרוכה ויסדה ואשרי אשר
מסשבה זאת עלתה על לבי וכל היום לכי מתחנן ומקוקן ל היחי'
המרובים אשר מיום היותי היום עד היום הזה כלי בכל
שכותי ולהשביע ליצרי לכורי ולכלות שאדי ובשרי ולהשפיל
להכניע וליטחת ולחעב כל מיני טומאה ותועבות לשבלי היקר
והמהולר אשר מלך כנפיך תוכנת בדחמיך הרבי' ולא בהכרת כי
טוב ומטיב אתה לחיים אשר אלה לו לוך לימתך וירחתך לא
תשרפהו לבהיון פניו לעתך לבניך לכן תדלכי לבי לרחות שברי
מכתי ומכת נפשי ורחיתי אשר מעשיך הטוב לא כמעשי הרע
וכל מה שעשית עמי לא לפי מעשי כי אם ברחוך הטוב ושלחים
לחכמים אם ים שבר כשברי ומכה כמכת נפשי ואם ים תקוה
למכת נפשי התכוסה ואם ים כח למנוח רפואתי וירפו וירחמו
מה לך כי בדים שכניך מלחים דם לחריך אם עוררת חשבותיך
ואשרי לחריתך כי רחשיתך לבחל תלך על מקום אשר לא תשוב
עתו ולא תשוב לקחתו: לבן דע נכו כי אשר פקחת עיני
שכלך כן יגדל לוחך ומכפר על עוכותיך אשר עווית בירחת אשר
ברחך וכן ירחם על נפשיך ולא מוכיותיך כי ערום לחיה כי אם
זכות לחוכיתך אשר בדרכיו הלכו לכן לחי עתה בטח בחלחים
בחמוכתו תשתוקק וירחתו תלכוס ובחכתו תדבק והוא ילריכך
לוחוכו ולעובדו וחכי כשמעי את חלה שחתי וחתן לאחרי
חלני לי להה חכמי שלמים ושובי לב רחמו עלי ולמדני ליוצ דרך
חלך ואשוטטה יומם ולילה למנות תשוקת החמוך ומלבוש היר',
ובקיות החבה ומעבדה את חלהי ואם ים בכסף וזהב תחריקם
ולערוך מחילה ויעבו ויחמרו הדרך הקרוב קרוב הוא מלפניך
בפיך ובלבבך לעשותו הכה בחמן בלבבך ומלך עיניך כי הוא
חלהיך ולולי לבותיך והוא מחוייב במציאות ואחר בחיותך
מסגיח לכל הכמצא בכלל ופרט כי לא ייעף ולא ייגע וברחמיו
הפגיח והספיק ודורש עולמו מחין ליש בששת ימים כי כחו לחין
תכלית וברוך בחדש לעבדו לשמוע בקולו להעיד לו כי חין טוב
מזה ואחרי אשר הרבה לחדם על הארץ הפחילו למדוד ולא זכרו
את חלהיהם כי אם מעט מזעיר והם עד אשר לא חברכם
תבינו ע"ה והכיר את חלהיהו וז אמר חליו ס בוחך חברכם
אתה תהיה לי לבן ואני אהיה לך לאח התהלך לפני והיה תמים
והחלף שמו וקרחו חברהם כי אב המון גוים שמו על כל אחי העולם
עד אשר ריחם על בניו והוליחם מחברים והביחם למדבר סיני
ונתן התורה על ידי חדון כל הנביחים משה שמו והם קבלו עליהם
ועל זרעם דברי התורה הזאת כאשר יהיו חקיי לנצ לעשותם
בחהבה ולהחיותם בלי הרהור לכן בכי אם נפשך תהבת להגילה
תדור אחת ולהעלותם על מקום שמתי תובדה ערת וחקור
ללמוד וללמד לשמור ולעשות בחמונה ובחהבת לבך תורתיך כי
עליך נפל חובת היום אשר קבלו חבותיך לעשות חלות כפי אשר
יורה לכשיי לך ואני כשמעי אלה החמכתי ושמחתי גם כי בך
בטחתי לף כי חתרי אחתי מבטיח לבשים רבים חכמים בעיניהם
להניף כלם ולהשלוד בתורתיך ובכרו בעיקר לשמור אחת הגילו
חבותיהם כי במבט מחוייב המציאות חדון כלו לבל מקר הגילו
לבם הטהר כי לא ידע על בני חדם ולתה לו מעלות מלותיו
והוא לא ירפוך ולא ישוב את תפלתך ואני כשמעי את דבריהם
הרמים והרעים וחלחי ורחיתי לבלות ימי ולבי בדבריהם ורחוכי
מחמונה קבלת חבותי החכמים מחוכמים שמתי לבי לחתפלל
לבניך לף כי ידעתי כי לפי מעלות רומעתיך ומה חני וחה חיי
וכחי ומה מעשי הטובים חשר לשמוך לבניך חסר ורק מכל טוב
חלף על כל נדותי מכל מיני טומאת ותועבות גדולות חשר בכל
את לא זזו מחני במעשה ובדבור כי לולי חשר חלה לו לפני קטן
שבחנשים לא היה רחוי לעמוד ולף לפני מלך מלכי המלכים
בך כה כי רחוי היה לי ליפול על פני עיוזי ומעט בושתי חלא
שבטחתי על רוב רחמיך כי הם הרשיונו שנשמוך לנקש
ולהתפלל ולשאול ולהחנינכו ומעוחיכנלפניך כי מעשה ידיך
חלחתו חשר מתן לים חולחתו ובדמיון הרבי' נחסדיך המרובי'
קדמתני ורלית בתפלתינו ולף כי ידעת כל כי אין כשחר מנגד
עיניך רפת שבוי' בשפתיו חת חשר בלבבינו להשלים בשבועתינו
ולשחום כי שטן ואל יעמוד עלינו לבן חלחי אחרי חשר רחית
עלי לשום רעיוני אל דרך המלך ולא שמת חלקי מיוחדיך חשר
תורתך יכזבו ובדברי חכמים יעלינו ינעתי כי לפי רומעות
לחומתיך חשר חוייבנו להתעוק ולהשתוקק לידיעתם וגודל
תשוקתו אלינו ולפי רומעות עריות עשיית מבוחיך לבל' בקדוק
עשייה' ובווכך ידעתי כי בער חני מכל כי אין בי לחוכ שלימה
כי בער חכמי מלים ולא יש לי ידיעת תבון בחמונה ולא ידיעו'
דקדוק עשייתה וכוונתם של מבוחיך ולא ידעתי תשובות עון
ומקוות ויודויים לכן ה' חלחי חבוחי חלחי חשר לך דומי חלה:

יהי רצון מלפניך ה' חלחי שתשים בלבי ידיעת תקוות
תמונתיך ותקדתך וכח להזרו בעשיית מבוחיך

ודקדוקים

ולקלוקים וכוונתם ולך כמו המלעיגים ואני יודיעך להשיבם
לתקן ספרך הקדוש כאשר יודיע׳ התשובה להשיבני מטומאתי ומחטאתי
כי ככה מחול ימים ואין כי כח לפרעה כי הזמן יכלה והמה לא
יכלו • ואתן בלבבי ידיעת התכמה והבינה כי הטבעו עוכותי
בלבי ולא יכולתי להתחרט מפני בלבב כי לא נפשי כי קצי לא חיי •
ואתן בלבבי ידיעת התפלה כי צריך אני לתפלה ולתחנה לפני
מחטאתי עוויתי פשעתי ולא ידעתי להתפלל ולהתחנן לא בסדור
התפלה לא בכוונתה לכן תלמדי תסדר תפלתי בפי ותכין לבבי
לכוונתה לאמתי תאזר קבלנו עול מלכותך • ואתן לי ביכה
ודעת והשכל ולא תעיבני מחטאתי ותסלח לכל חטאתי לנקיונו
במקרה ולבלילתו מכל לרב ולוקה ומכל מיני חלאים רעי׳ מחולי
הכפש ומחולי הגוף ואתן פרנסתינו בריוח ולא בדוחק בכבוד ולא
בביוש בהיתר ולא בהיסור ותזכני לרחות בקבוץ גליות ולא
תפשטני בגדך והמיתים תעקרני ושם חסידיך תשים חלקינו ולא
בכוש ולא בכלם ולבכות ירושלים ולהנחמיה קרן לוד ותחים
לתפלתינו ותאזין ותשמע לתפלת כל ישראל כי מודים לאמתנו לך
כי אתה ה׳ אלהינו תשים שלום על עמך הכושתים
על עמך :

אנא ה׳ אלהי ידעתי כי לפי מיעוט ערכי הרביתי שאלתי
לא מלך אשר לא הכרתי חסרוני כי ידעתי כי לפי
חסרוני לא הייתי כדאי לעמוד לפניך לפיכך תפילתי כרגע וקח כי
להעיז פני לשאול כל אלה אלא שהבטחתני על עמך כי ארך
אפים אתה וכל תוכל להשלים שאלתי לאמן ותקיים לעבדיך
וידעתי כי לפי חסרון בני אדם יש דברים שאנו צריכין לבם
להעתדיכו ולהעתדת בשותיכו ולזוכרתיכו ברעיוכי ואמו כי
לא שאלתי לכל נפשי ממכי לכן אקח ידי רצון מלפניך שכל מה
ששאלתי אמו פי אשר הוא לטובתי ולטובת נפשי ומה שלא ידעתי
ואלא זכרתי לשאול כי כשאר ממכי אתה תשלימהו כי הכני
מפניך יסבי עליך כמו שכתוב השלך על ה׳ יהבך והוא יכלכלך
ואתה תבחר בי כמו שכ׳ כי לא יתן לעושם חוט לנדיך :

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שתשרי כשם שכרתתנו
לכבודך כן ברחמיך הרבים תקרבינו לעבודתיך
ולירתתיך ותיחד לבבנו ולבב כל עמך בית ישראל לעבדיך בלבב
שלם ותחזירנו בתשובה שלימה לפניך ותשלם מחשבותיך לטובה
כמו כיום זה שירת אדם ישר לעמוד לשרת לפניך
ולברך בשמך :

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שתשרי לפניך
ותשלח ותקדש שנת גאולתינו ותבנה עירך במהרה
בימינו ותית מקדשינו ותפארתינו בתקום קדשינו ותשרה
שכינתך ביניכו ותחזר שכינתך ביניכו ומלכותך לקדמותה וכוכה
אתה וכל עמך בית ישראל וזרעינו לאור בתור פניך כי באור פניך
חיים ותבשרנו בשורות טובות כי רציתנו וחביבו ועניכו ושמע
תפלתינו כי אתה שומע תפלת כל פה ברוך אתה ה׳ שומע
תפלה : ואחר כך יאמר ע״כ פסוקים וסדר הכ״ל :

מעמד ליום השבת

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם כו׳ עד כי בו שבת מכל
מלאכתו אשר ברא אלהים

הפסוקים הללו ולאחר אחריו כל פסוקים לפרשת
ויקהל ו״ל ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו׳ וגם דע׳ אמור
ולקחתי סולת גו׳ וגם פסוקים דפ׳ פקודים ודיום השבת שבי בכבני׳
כל פסוקי הללו בתורה • ואחר
כך פסוקי דבשיבי ביעבי׳ ו״ל
כה אמר ה׳ שמרו משפט ועוד פסוקי׳
שם ביעבי׳ ולו תקרא וה׳ יעבה •
ואח״כ פסוקים בירמיה כה אמר ה׳
השמרו בנפשותיכ׳ גו׳ ואח״כ פסוקי׳
בתהלי׳ מזמו׳ שיר ליום השבת ואח״כ
חוזר על פסוקי דתורה גם ואתחנן
שמור את יום השבת לקדשו גו׳ ואחר
כל זה חוזר על פסוקי דקבלה מבחמי׳
י״ג ו״ל ויהי בשבר בלהו סערי
ירושלים גו׳ כל המשך הפסוקי׳ הלא

מעמד ליום השבת

תורח וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם : וַיְכַל אֱלֹהִים
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה
וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים
אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בוֹ
שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא
אֱלֹהִים

וגם כל הני בריתות כסדר הזה דווקא ודווקא ביום השבת ולא
ביום אחר וכל כתבאר לקמן בס"ד ועתה אפרש את רשמון
ראשון ואחרון ואחרון ואחרון • ויכלו השמים והארץ וכל צבאם גו'
ודרשין במדרש יכלו אין לשון אלא לשון מכה וכליה
מלמד שהיה אחר שהקב"ה גרם מכה
וכליה לו ולכל עולם כו' עיין שם •
ואפשר כזה יש להקשות מה שהקשו
לקמן וגם לעיל למה נתחייב אדם
על שגרם כליה לעצמו ולכל העולם
וכל' היה לו לדין קטן בן יומו ולאו בר
עונשין היה לפי שהקב"ה של מעלה שהוא
דן לעונשין ולפי שהקב"ה של מטה
שהוא דן ע"ג לעונשין ובריאן אמרו
לעצמו לחתי' כדעת התוס' לסב' לכל
אחד בריאתי לדעתן בנפרד ולבניהן
בנפרד ולית מאקדין כל בנפש ש"ת תקר'
בנפש אלף בניהם כו' ע"כ וק"ל לפום
הני דרשת לא קשה מידי דלפי היה
בן יומו דין גדול היה לו שלדעתו
בנפרד ולקומתו בנפרד ולפי היה שייך
לומר שלפי היה לו דין קטן שעשה
דקטן לאו בר דעת הוא וכלפרסמו
למעלה • ואפשר הכוונה ויכלו השמי'
ויין ויכלו שלפי לשון מכה וכליה שגר'
לעצמו בחטאו ולכל העול' וכדי שלפי
שקשה ולפי דין קטן היה לו לזה
תירץ הפסוק וכל צבא' ללמד לדעתן
בנפרד ולקומתן בנפרד שמיד לפי היה
לו דין קטן ולפי קשה מידי ושפי' הוא
שגרם כליה לעצמו ולכל העול' בחטאו
ובכה לאחר פירש זה יחוד ג"כ לאחריו
כוונת הפסוק שלאחריו ויברך שלפיה
את יום השביעי ויקדש אותו ולכאור'
שלפי הוא כפול אם כתב' ויברך למה
לאחר ויקדש ור"ל דרשו מה שדרשו
ואפי' לומר שהכוונה הוא למה שכתב
בשפרש מלמרות וז"ל סוד עונג שבת
לענין הפשט יתירה שתעשה היה
מיוחד יתירה בתיקונים לברך ברכת המזון מצוה שהיה מיוחד
בעליונים עכ"ל • והוה הכוונה ויברך שלפיה את יום השביעי
ויקדש אותו ואפי' ויברך רומז על ברכת המזון לענין את הפשט
יתירה והוה הכוונה ויברך שלפיה את יום השביעי ר"ל שיום

שמות ל"א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאַתָּה
דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֶת
שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ כִּי אוֹת הִוא בֵּינִי
וּבֵינֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם לָדַעַת כִּי אֲנִי
יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת
הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם מְחַלְלֶיהָ
מוֹת יוּמָת כִּי כָּל הָעֹשֶׂה בָהּ
מְלָאכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא
מִקֶּרֶב עַמֶּיהָ: שֵׁשֶׁת יָמִים יֵעָשֶׂה
מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת
שַׁבָּתוֹן קֹדֶשׁ לַיהוָה כָּל הָעֹשֶׂה
מְלָאכָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת יוּמָת:
וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת
לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם
בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אוֹת הִוא לְעֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים
עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

שמות ל"ה וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל
עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָם: שֵׁשֶׁת
ימים

בשביעי יתברך ע"י ברכת המזון וזהו ויקדש אותו לענין הפשט
יתירה • לאמר היה נופל שפיר דמיה ענין ללא
לענין בשום מצוה לא לווקא במצוה זו של ברכת המזון ולא
מיניהו שום מצות הכוונים לאחר מלמעלה לכן נראה
שהענין הוה כך כי כבר נודע דעת
ר"ח שבשבת הבריה יגדלת
לאחר למעלה מדרש האדם וכשהאדם
מברך בליל השבת ויכלו השמים וגו'
השכינה עוזה לתון עכ"ל . ובתבתי
בזה דהענין הוה משום דכל ימי החול
משרה האדם את תפלתו ומשם ע"י פלים מלבד
שבתות וימים טובים שהייב האדם
להשרה את תפלתו בעצמו ולא ע"י
פלים ולכך כל ימי החול האדם כוון
ע"י תפלית מלבד שבתות וימי טובים
שהקב"ה הולך בעצמו ועומד למעלה
מלאתנו של האדם והנה הכוונה שלמו
מתפללין ביום גדול וקדוש מלפניך
דייקת ולא ע"י תפלית והכה הטעם
הוא דלאחר בחתת תתן השכינה יורדת
לאחר כל ימי השבוע וזולת שבת
שהוא מכל החיוב כתבו בזה האפרסי'
דהענין שלאחר שלל"ה חטא וטחת
כל הארלות ונרם בחטא להפסלן
השכינה מלמטה למעלה והוה הסוד
הברכת המזון של שבת לענין הנשמה
יתירה דווקא במצוה זו ולא במצוה
אחרת כי כבר נודע דעת ר"ח שבמזון
שבית המקדש קיים היה הקרבנות
מספיקים השכינה מלמעלה למטה
מש"כ בזוהרינו שתין למו מקדש ולא
קרבנות לו מספיקין השכינ' מלמעל'
למטה ע"י הברכות שמברכין על
השלחן ולכך צריך לענין הנשמה
דווקא במצוה זו של ברכת המזון
היינו תין ברכה שלפניה ואין ברכה
שלאחריה הכל להספיק השכינ' למטה
ביום השבת וזהי הכוונה תלן ויכלו
היינו שגרם כלייה ומכ' לעול בחטאו שעל ידו נסתלקה השכינה
למעלה לכך ויברך שלפיה את יום השביעי היינו ע"י ברכת
המזון וזהו סיבת ויקדש אותו היינו לענין הנשמה
יתירה ולהורות לך שהוא קדוש מחול תחדיו תידע קדושי קדי תשת ויקד'

ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לי"י כל העושה בו מלאכה יומת: לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת:

ויקרא כ"ג ולקחת סולת ואפית אתה שתים עשרי חלות שני עשרונים יהיה החלה האחת: ושמת אותם שתים מערכות שש המערכת על השלחן הטהור לפני יהוה: ונתת על המערכת לבונה זכה והיתה ללחם לאזכרה אשה ליהוה: ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני יהוה תמיד מאת בני ישראל ברית עולם: והיתה לאהרן ולבניו ואכלוהו במקום קדש כי קדש קדשים הוא לו מאשי יהוה חק עולם:

במדבר כח וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימם ושני עשרונים סולת מנחה בלולה בשמן ונסכו: עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה:

ישעיה נ"ח אמר יהוה שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות: אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה שמר שבת מחללו וישמר ידו מעשות כל רע: ואל יאמר בן הנכר הנלוה אל יי' הבדל יבדילני יי' מעל עמו ואל יאמר הסריס הן אני עץ יבש: כי כה אמר יי' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ובחרו במה אשר חפצתי והחזיקו בבריתי: ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אתן לו אשר לא יכרת: ובני הנכר הנלוים אל יי' לשרתו ולאהבה את שם יי' להיות לו לעבדים כל שומר שבת מחללו והמחזיקים בבריתי: והביאתים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי עולותיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים: נאם אדני יי' מקבץ נדחי ישראל עוד אקבץ עליו לנקבציו:

ירמיה י"ז כה אמר יי' השמרו בנפשותיכם ואל תשאו משא ביום השבת והבאתם בשערי ירושלם: ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת ומכל מלאכה לא תעשו וקדשתם את יום השבת כאשר צויתי את אבותיכם: ולא שמעו ולא הטו את אזנם ויקשו את ערפם לבלתי שמוע ולבלתי קחת מוסר: והיה אם שמוע תשמעו אלי נאם יי' להביא משא בשערי העיר הזאת ביום השבת וקדשתם את יום השבת לבלתי עשות בו כל מלאכה: ובאו בשערי העיר הזאת מלכים ושרים הישבים על כסא דוד רכבים ברכב ובסוסים הם ושריהם איש יהודה וישבי ירושלם והעיר הזאת תשב לעולם: ובאו מערי יהודה וסביבות ירושלם ומארץ בנימין ומן השפלה ומן ההר ומן הנגב מביאים עולה וזבח ומנחה ולבונה ומביאים תודה בית יי': והיה אם לא תשמעו אלי לקדש את יום השבת ולבלתי שאת משא ובא בשערי ירושלם ביום השבת והצתי אש בשעריה ואכלה ארמנות ירושלם ולא תכבה:

ירמיה י"ז כה אמר יי' לך ועמדת בשער בני עם אשר יבאו בו מלכי יהודה ובו יצאו וכל שערי ירושלם: ואמרת אליהם שמעו דבר יי' מלכי יהודה וכל יהודה וכל ישבי ירושלם הבאים בשערים האלה: כה אמר יי' השמרו בנפשותיכם ואל תשאו משא ביום השבת והבאתם בשערי ירושלם: והוצאתם משא מבתיכם וכל מלאכה לא תעשו ביום השבת וקדשתם את יום השבת כאשר צויתי את אבותיכם: ולא שמעו ולא הטו את אזנם ויקשו את ערפם לבלתי שמוע ולבלתי קחת מוסר: והיה אם שמוע תשמעו אלי נאם יי' להביא משא בשערי העיר הזאת ביום השבת וקדשתם את יום השבת לבלתי עשות בו כל מלאכה: ובאו בשערי העיר הזאת מלכים ושרים הישבים על כסא דוד רכבים ברכב ובסוסים הם ושריהם איש יהודה וישבי ירושלם והעיר הזאת תשב לעולם: ובאו מערי יהודה ומסביבות ירושלם ומארץ בנימין ומן השפלה ומן ההר ומן הנגב מביאים עולה וזבח ומנחה ולבונה ומביאים תודה בית יי': והיה אם לא תשמעו אלי לקדש את יום השבת ולבלתי שאת משא ובא בשערי ירושלם ביום השבת והצתי אש בשעריה ואכלה ארמנות ירושלם ולא תכבה:

ומובנין לפרש הכי קראי דיום השבת על יום השבת ויכלו השמים וכדפרשנו כאן וגם למעלה בפסוקי' י"ז דכ' כי ששת ימים וגו' ולכך סידרן מעמד זה אחר זה לומרם דוקא ביום השבת ולכך סדר לאחריו פסוקים דכ' תמור דקונם קרבנות תמיד של שבת ואחריו פסוקים של פ' פנחס שהוא הקרבנות עולת שבת בשבתו גם זה הולך וסובב לפרש הפסוקים של מעמ' יום השבת כמ"ש ויכלו גו' ויברך אלהים ללמד על ברכת המזון ולהורות שבזמן המקדש קיים היו הקרבנות מפיעין הכפרה למטה ביום השבת ובזמן שאין לנו קרבנות אז ויברך אלהים רמז על ברכת המזון להספיע הכפרה למטה והטעם הוא מפורש בפסוקים שלאחריו כי תוך היום ביני וביניכם ממש בלי שום לחלוטי ולכי ס' בעלמי מקדשיכם ולא על ידי לחלוטי וכדפרשנו לעיל. ודי לך שכל הני פסוקים של התורה הולכין וסובבין לפרש פסוקים דיום השבת של ויכלו השמים וגו':

ולו יתפרש הסיק פסוקים של ויכלו השמים ופסוקים שלאחריו דמ"ש כי תוך היום ביני וביניכם ע"פ מה שכתב הזוהר והכונן שחטא לא"ה וכנס בחטאו כל הכ"ב לחוטיו' התורה ואת"כ ע"י תשובה תיקן הלחוטיות למפרע הייטו דרך תשובה רק לאחר כשהר לא היה יכול לתקן רק בפסוק לחוטיות לאחורנית דהייטו ס"ת על שקיבלו ישראל את התורה ונשתדו על הר סיני שביניהם הב' שניות רמז לברית בין ס"ת ונעשה שבת לה נתקנו הלחוטיות בסדרן ס"ב: וזהו שכתוב ויכלו השמים הוא לא"ה שגר' כליה בהטאו וכנס כל לחוטיות ולא היה כח לתקן לק ע"י תשובה רק שלח בסדרן ותיתקן בתיקון ל"ג ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש לחותו זהו התיקון לחוטיות בסדרן ולהורות פירש זה סידר לאחריו פסוקים דכ' כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו דייקא לומר שבת ויקדשהו ולא ויקדש ויברך כמו שכתוב בפסוקים דלעיל מינה ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו ולא אמר ויברך ויקדש אלא ויברך ויקדשהו לומר שבת ויקדשהו ולכך לומר מזמור שיר ליום השבת וגו' פרושו דמדרש כזה הוא וסובב לדרכנו והטעם הוא כך כי אל"ף לאחר שחטא ונגס בכ"ב לחוטיות התורה לא היה יודע שום תיקון עד שבגע בקין ולאחר מה נעשה בדיוק ל"ג עשיתי תשובה וכפרתי ר"ל שגם חטא קין היה מתעורר חטא אל"ף בסוד פוקד עון אבות על בנים כשלוחזין מעשה לבתיהם היינו שספק דמו של הבל בדמיון חטא אל"ף שספק דמו של עולם ותיובו אליה היה מדין פוקד עון אבות, על כיוצא בזה הוא בספרי ז"ל וא"כ לאחר שרשה שקין תיקון חטאו שבגע בכ"ב לחוטיות ע"י התשובה תיקן דרך תשרש היינו לחוטיות ס"ת לומר כך כוחו של תשובה פתח ולאחר מזמור שיר ליום השבת לרמוז שמכח התשובה מתקן לחוטיות התור"ק הייטו ס"ת ולאחר שקיבלו התורה הוא הב' של ברית שאר נתוסף בין לחוטיות ס"ת ומעשה שבת ולזה התחיל לומר מזמור שיר ליום שבת וק"ל: הרי לך דדברים מבוארי שפסוקים ממעשה היום השבת מן יום השבי ויכלו השמים על סוף כל פסוקים דתורה יתפרשו בשני לוחכים ומתעמד רבה להורות לנו היכי שני פרושים ועוד מסיף לזה עוד לוחן השלישי לבן סידר לאחריו פסוקים דכניחים ועל ידיהם יתפרש פסוקים דמעשה יום השבת בלוחן הרחשון ולחוכן השני ולא"כ סידר פסוקים לכתובים יותהלים לפרש להו פסוקים דמעשה יום השבת בלוחן השלישי ומילף כולם הולכין וסובבין לפרש מעשה יום הז' הוא יום מנוחת שבת שמו

וַעֲשׂוּ צַדָּקָה כִּי קִרוֹבָה יְשׁוּעָתִי לָבֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת: אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבֶן אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע: וְאַל יֹאמַר בֶּן הַנֵּכָר הַנִּלְוָה אֶל יְהוָה לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יְהוָה מֵעַל עַמּוֹ וְאַל יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי עֵץ יָבֵשׁ: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתָי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי: וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמוֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֵּן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת: וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְאַהֲבָה אֶת שֵׁם יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבָדִים כָּל שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְלוֹ וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי: וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים: נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו:

ישעיה נ"ח אז תִּקְרָא וַיהוָה יַעֲנֶה תְּשַׁוַּע וְיֹאמַר הִנֵּנִי אִם תָּסִיר מִתּוֹכְךָ מוֹטָה שִׁלַּח אֶצְבַּע וְדֹבֶר אָוֶן: וְתָפֵק לָרָעֵב נַפְשֶׁךָ וְנֶפֶשׁ נִעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ וְזָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹרֶךָ וַאֲפֵלָתְךָ

ואפלתך כצהרים : ונחך יהוה
תמיד והשביע בצחצחות נפשך
ועצמותיך יחליץ והיית כגן רוה
וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו :
ובנו ממך חרבות עולם מוסדי
דור ודור תקומם וקורא לך גודר
פרץ משובב נתיבות לשבת : אם
תשיב משבת רגלך עשות חפצך
ביום קדשי וקראת לשבת עונג
לקדוש יהוה מכבד וכבדתו
מעשות דרכיך ממצוא חפצך
ודבר דבר : אז תתענג על יהוה
והרכבתיך על במותי ארץ
והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי
יהוה דבר :

ישעיה נ"ו כה אמר יהוה השמרו
בנפשותיכם ואל
תשאו משא ביום השבת והבאתם
בשערי ירושלם : ולא תוציאו
משא מבתיכם ביום השבת וכל
מלאכה לא תעשו וקדשתם את
יום השבת כאשר צויתי את
אבותיכם : ולא שמעו ולא הטו
את אזנם ויקשו את ערפם לבלתי
שמוע ולבלתי קחת מוסר : והיה
אם שמוע תשמעון אלי נאם יהוה
לבלתי הביא משא בשערי העיר
הזאת ביום השבת ולקדש את יום
השבת

יתבדך מן פסוקים ויכלו השמים עד סוף כל פסוקי התורה
ולכך מידתן מלמדת ביום השבת לזוקק ולא ביום אחר ולזוקק
פסוקים הללו מדקדקים מיניקת דיום השבת ולא עולמים אף
שמיניו בתורה ונסתרים וכיוצא יותר פסוקים שלכריס
מיניקת של שבת והוא מקום לכני
פסוקים שלכין וסוכבין פרשת
ויכלו להוא מעמד יום כז' של יום
מינוחת שבת שמו יתברך ובחלה לשבת
קדש : ועתה הקדים כיוצא
בפסוקים לכניכים וכדי שתסוכם
תתפרש פירש ויכלו עד סוף כל
פסוקים כנ"ל : ולקדים לזה מה
לתית בכתבי האר"י ז"ל בסימן שלמלכה
שבת ה' של מולת למלכה ורק' שלמלכה
בכל אחד הוא ז"ך בשלחתי רגל
ה' מעמד רק' והעניין לריכת הרגל
הוא מזה בלפוף לפי שבת רומזת על
המרכבה הקדושה ורק' רומזת על
המרכבה שמתך והוא הסוד ה' שבשם
בנ"ל ורק' שבשם קין וכשמרכבה
הקדושה הוא בשלימין לפי שרומז
בעולם לזי היא בדמות הה' שבשמי
רגליה של ה' פנים ועומדות סוד
בשוד בסוד לחת שים לרגלי משלי כ"ה
כשהרש ז"ו נתברר מיעוני הניוקים
ממרכבה הקדושה ואז נתפשטת הה'
ונעשה רגל אחד לרוך ולחד הקדוש
כדמות ק' בסוד שלמלכה קין לה רגלים
רק רגל לחת וזהו סוד ה'
נתפשטת רגלו דנתק לחמור בזוהר
כמה פעמים ואז רחיצת למלכה בחר
שרגיו סוף דמים בסוד קין פעמים ק'
ורגל לכנלם היא ה' של מרכבה הקדושה
ובנותן צדקה גורם לקלן רגליה של
כתב וגורם לסלק לוחו רגל של ק'
הרוח כו' עכ"ל המפרשים אשר
העתיקו לפנין מהאר"י ז"ל ע"כ :

ולזיתך בספר מגלה עמוקות סי' קל"ג
ז"ל לזיתך בכפלי יוסף מלך ד' על
פסוק לא תעשה מלאכה בשבת רגליך שבשמות
הוא ג' של שבת היא שמוקה לשתי
ק' דבה"ב והוא שקר אין לו רגלים

יתבדך מן פסוקים ויכלו השמים עד סוף כל פסוקי התורה
ולכך מידתן מלמדת ביום השבת לזוקק ולא ביום אחר ולזוקק
פסוקים הללו מדקדקים מיניקת דיום השבת ולא עולמים אף
שמיניו בתורה ונסתרים וכיוצא יותר פסוקים שלכריס
מיניקת של שבת והוא מקום לכני
פסוקים שלכין וסוכבין פרשת
ויכלו להוא מעמד יום כז' של יום
מינוחת שבת שמו יתברך ובחלה לשבת
קדש : ועתה הקדים כיוצא
בפסוקים לכניכים וכדי שתסוכם
תתפרש פירש ויכלו עד סוף כל
פסוקים כנ"ל : ולקדים לזה מה
לתית בכתבי האר"י ז"ל בסימן שלמלכה
שבת ה' של מולת למלכה ורק' שלמלכה
בכל אחד הוא ז"ך בשלחתי רגל
ה' מעמד רק' והעניין לריכת הרגל
הוא מזה בלפוף לפי שבת רומזת על
המרכבה הקדושה ורק' רומזת על
המרכבה שמתך והוא הסוד ה' שבשם
בנ"ל ורק' שבשם קין וכשמרכבה
הקדושה הוא בשלימין לפי שרומז
בעולם לזי היא בדמות הה' שבשמי
רגליה של ה' פנים ועומדות סוד
בשוד בסוד לחת שים לרגלי משלי כ"ה
כשהרש ז"ו נתברר מיעוני הניוקים
ממרכבה הקדושה ואז נתפשטת הה'
ונעשה רגל אחד לרוך ולחד הקדוש
כדמות ק' בסוד שלמלכה קין לה רגלים
רק רגל לחת וזהו סוד ה'
נתפשטת רגלו דנתק לחמור בזוהר
כמה פעמים ואז רחיצת למלכה בחר
שרגיו סוף דמים בסוד קין פעמים ק'
ורגל לכנלם היא ה' של מרכבה הקדושה
ובנותן צדקה גורם לקלן רגליה של
כתב וגורם לסלק לוחו רגל של ק'
הרוח כו' עכ"ל המפרשים אשר
העתיקו לפנין מהאר"י ז"ל ע"כ :

ולזיתך בספר מגלה עמוקות סי' קל"ג
ז"ל לזיתך בכפלי יוסף מלך ד' על
פסוק לא תעשה מלאכה בשבת רגליך שבשמות
הוא ג' של שבת היא שמוקה לשתי
ק' דבה"ב והוא שקר אין לו רגלים

בכל בשבת מתקשרת ג' של שבת לכל שבת ולכן אם "תשוב
"משבת רגליך היא לותיות לחת כי בימות החול רגליה יורדת
מות והשבת נוכר שקיבלו רגליה הכשר ולין לה רגלים לכל
בשבת סוף בשבתי דרכי ולקשיבה רגלי לכל שלותיך

שרגלי השכינה סולכין לכל סוד
עדותיך בשבת והוד תרין יכרי קשוט
שהם סוד לחת ולכן לריך לעמוד
בקידושי של ויכלו כי בקבלת עדות
לריך לעמוד ע"ם עכ"ל : הכלל
היוצא מכל הקדמות הללו שבקדה
ובשבת עולין בקבה לחד עם "י בקדה
ונעם "י בשבת ניקון רגלי הק' של
שקר שלין לו רגלים ונעשה ק'
סוף סוד לחת וזהו סוד מרכבה
הקדושה בשלימות ולין סוד רע
סולט בעולם : וזהו בסוד בהבראם
ודרשו רז"ל בה' בראם היינו לות ה"ה
שהוא יסוד מרכבה הקדושה ולכך לא
היה סוד מות בעולם כנ"ל שבשעה
שהמרכבה הקדושה בשלימותו ע"י
ה"ה לו לין שפיכות דמים בעולם ולין סוד רע סולט בעולם וע"ז אמר
מעין הבא לעולם ורע ר"ל טוב בשעה
ורע לעולם ולסר שבת שהכר רגליה
של בהמ הוא סוד רגל הק' היא סוד
מרכבה הקדושה לזו כתרכה של ה' שביניהם
שמשך דמו של עולם וכן זהו סוד לין
הוא הק' שבגר על ה"ה שהכל סוד
סוד מרכבה הקדושה ומיד שמשך דמו
של הבל ונתגבר הרע בעולם בסוד
פוקד עון אבות על בנים וכשתוקנו
מעשה אבותיהם בזיהן וכשוכר
לשעלה : וזהו כוין הרמז דשמרו
מנפשותיכם ועשו לדקה ולזו יסתלק הק'
ונעשה ה"ה וזהו הגורם כי קדושה
יסודותיו לבל מלא יהיה ח"ו סום רע
סולט בעולם לשרי לחום יעשה זאת
וכן לדם יחזיק בה ר"ל מיחזיק בלות
ה' וזהו סיבת סוד שבת מחללו שהו
רגלי השכינה מסמיכין למשה בשמים
שמרכבין ולומרים הקידוש של ויכלו
בשמים וזהו סוד משבתי דרכי
ולשיבה

הַשַּׁבָּת לְבַדְּלֹתִי עֲשׂוֹרֶת בּוֹ כָּל מְלַאכְתּוֹ׃ וּבָאוּ בְּשַׁעֲרֵי הָעִיר הַזֹּאת מְלָכִים וְשָׂרִים יוֹשְׁבִים עַל כִּסֵּא דָוִד רֹכְבִים בָּרֶכֶב וּבַסּוּסִים הֵמָּה וְשָׂרֵיהֶם אִישׁ יְהוּדָה וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם וְיָשְׁבָה הָעִיר הַזֹּאת לְעוֹלָם׃ וּבָאוּ מֵעָרֵי יְהוּדָה וּמִסְּבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וּמֵאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּמִן הַשְּׁפֵלָה וּמִן הָהָר וּמִן הַנֶּגֶב מְבִיאִים עוֹלָה וּזְבָחִים וּמִנְחָה וּלְבוֹנָה וּמְבִיאֵי תוֹדָה בֵּית יְהוָה׃

תהלים צ"ב מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת טוֹב לְהֹדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן׃ לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת׃ עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר׃ כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן׃ מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃ אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת׃ בְּפָרְחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד׃ וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָמְיָ׃ כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יְהוָה כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלּוֹתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן׃ וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי׃ צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה׃

שתולים

וקשיבה רגלי לך עלותיך הם נצח והוד שהן תרין ירכי קשוט בשעת תפירת ויכלו ולכן עומדין בשעת הקידוש שהם הגשים סדיכן בעמידה וזהו סוד לחת שים לה רגליס הוד ס"ה ונשתלק בק' מן שקר אין לו רגליס וזו סמרכבה הקדושה בשלמותה ואין שום רע שולט בהו וזהו שאמר שכתוב ושומר ילמעות רע דייקא לומר שהלקוח והשבת שהיום יחללו גרמו שאין שום רע שולט בהו׃

וזהו שכתוב בשם שאמרו ז"ל ושתי בשמיכם בעזו בלילי שבתות דוקא ולא ביום כו' שכוונה בזה לרמוז שעיקר מזון הוא מובחר ניתן לדקה לעני דוקא ביום השבת ולזו ע"י הלקוח. וגם ע"י השבת משפיעין רגלי המרכבה לתוך בשעת הקידוש ויכלו וזהו שסוד לחת ולשלח הרגל הק' שעיקר שהוא בכל ימי החול שלח להפך בק' של ס"ה שהוא סוד לחת וזהו סוד מרכבה קדושה וזו לך ירגיל רע וגו' פן ירע שולט וכשהוא שלמות כל שלח דוקא ביום השבת ע"י שביום השבת שהוא סוד מ"ה שבתוכו כולו רע. ולכך כל העושה מלאכה ביום השבת שלח שלחתי מתוכך משעבד שהוא שבתות שאין בו ברכה. כל זה בגד כתיב סיושבין תחת הזמל משל"כ אלא סיושבין תחת שלח מלכי המלכים הקב"ה ולכך לסיכך אלו לעשות לדקה ביום השבת ולשמור ביום השבת שהוא יום מנוחת של שמו יתברך ולהשפיע רגלי השכינה בשעת קידוש ויכלו בסוד תרין ירכי קשוט והוא סוד לחת וכלי לשלח רגל הק' שהוא שקר והוא סוד מרכבה טמאה רק משפיע מרכבה קדושה בשלימות בסוד ס"ה וזו ושומר יהו מעשות כל רע ולשורות שהוא היפוך ממזל שבתאי שהוא כולו רע והוא משליטת בן נכר ולא ישראל. וזש"ה ולא יחמר בן נכר דייקא הש"ה לשמר בשלמות הוא בן שמירתן של ישראל יהיו שמולתן שהוא כולו טוב ביום השבת ומזל שבתאי ישראל הוא כולו טוב ביום השבת וזהו הרמז במאמר רז"ל למטן ייטב לך ליום שכולו טוב דייקא הע"ב שהוא יום שהוא בקרא כולו טוב ולא רע כמו בפ"ה ולמה הוא כן לזה אמר הקב"ה שיהיו מעל עמו לומר שהש"ה מובדלים מישראל כי הש"ס תפת מזל ומזל שבתאי הוא הפועל רע ביום השבת לכל בגד ישראל נאמר כי כה אמר ה' לסריסיו דייקא שהם לגיומו של מלך מלכי המלכים הקב"ה. לכם אמר תשמרו את שבתותי ובחרו בחפץ חפצתי ומחזיקי בבריתי דייקא רומז על הברית הוא סוד הכ' של ברית לשון ניתן נתן שהוא סוד לחת ונעשה שבת וכבוד למעלה ואתתי לכם בביתי ובחומותי דייקא הוא רמז שיהיו תחת השלטונות של הקב"ה ולא תחת המזל זהו הגורם שע"י שומר ידו מעשות כל רע שלח ישליט הרע ביום השבת לפי שהוא מזל שבתאי כי אין לנו יוסבין תחת המזל רק תחת שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה ולכך משפיעין רגלי השכינה לתוך חסדתי דרכי ואשובה רגלי ל עדותיך כן תפרין ירכי קשוט שהוא סוד ויכלו השמים והוא סוד לחת שים לה רגלי לקדן רגלי לכתת שורש הרע והוא שתולין ויכלו השמים לשון כלים אבל ע"י שמשפיעין רגלי השכינה כתיב הרע לשון זכלה הוא בשביל והכניעותי אל הר קדשי נו' עולותיהם וזבחיהם לרמוז לרמוז על ענין הקדנות. לשר שם גורמין השפע השפיע השכינה מלמעלה למשה ולכך נקראים הקדנות מלשון מקריבים השכינה מלמעלה למשה ושם תאמר הש תניח בזמן לזיכוי קדנות ובזמן לזיכוי קדנות מתי לזיכוי לעומר לז"ש כי ביתי הוא בית תפלה כי במקום שאין קדנות שפלה היא במקום הקדנות וכמאמר רז"ל׃ והכי כמו

שתולים בבית יהוה בחצרות
אלהינו יפריחו: עוד ינובון בשיבה
דשנים ורעננים יהיו: להגיד כי
ישר יהוה צורי ולא עולתה בו:
רבריסה' שמור את יום השבת
לקדשו כאשר
צוך יהוה אלהיך ששת ימים תעבד
ועשית כל מלאכתך: ויום השביעי
שבת ליהוה אלהיך לא תעשה כל
מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך
ואמתך ושורך וחמורך וכל
בהמתך וגרך אשר בשעריך למען
ינוח עבדך ואמתך כמוך: וזכרת
כי עבד היית בארץ מצרים ויוצאך
יהוה אלהיך משם ביד חזקה ובזרוע
נטויה על כן צוך יהוה אלהיך
לעשות את יום השבת:
נחמיה י"ג ויהי כאשר צללו שערי
ירושלים לפני השבת
ואומרה ויסגרו הדלתות ואומרה
אשר לא יפתחום עד אחר השבת
ומנערי העמדתי על השערים לא
יבוא משא ביום השבת וילינו
הרוכלים ומוכרי כל ממכר מחוץ
לירושלם פעם ושתים: ואעידה
בהם ואומרה אליהם מדוע אתם
לנים נגד החומה אם תשנו יד
אשלח

שבתורה יתברך שמו ויתעלה ויתנשא ויתגדל ויתרומם ויתהדר ויתפאר ויתקדש ויתמלך ויתנוסס ויתנשא ויתגבה

אֶשְׁלַח בָּכֶם מִן הָעֵת הַהוּא לֹא בָאוּ
בְּשַׁבָּת : וְאוֹמְרָה לַלְוִיִּם אֲשֶׁר יִהְיוּ
מְטַהֲרִים וּבָאִים שׁוֹמְרִים הַשְּׁעָרִים
לְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת גַּם זֹאת זָכְרָה
לִי אֱלֹהַי וְחוֹסָה עָלַי בְּרֹב חַסְדֶּךָ :

פרק ו' מסכת תענית

בְּזְמַן שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל נִכְנָס
לְהִשְׁתַּהֲוֹת שֶׁל שָׁרֵת
אוֹחֲזִין בּוֹ אֶחָד בִּימִינוֹ : וְאֶחָד
בִּשְׂמֹאלוֹ : וְאֶחָד בָּאֲבָנִים טוֹבוֹת :
וְכֵיוָן שֶׁשָּׁמַע הַמְכַוְּנָה אֶת קוֹל רַגְלָיו
שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא יוֹצֵא : הַגְּבִיהַ
לוֹ הַפָּרוֹכֶת : נִכְנַס וְהִשְׁתַּחֲוָה וְיָצָא נִכְנְסוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים
וְהִשְׁתַּחֲווּ וְיָצְאוּ : בָּאוּ וְעָמְדוּ עַל מַעֲלוֹת הָאוּלָם עָמְדוּ
הָרִאשׁוֹנִים לְדָרוֹם אֲחֵיהֶם הַכֹּהֲנִים : וַחֲמִשָּׁה כֵלִים בְּיָדָם :
הַשֵּׁנִי בְּיַד אֶחָד וְהַכּוֹז בְּיַד אֶחָד : וְהַמַּחֲתָה בְּיַד אֶחָד : וְהַבָּזָךְ
בְּיַד אֶחָד : וְכַף וְכַפִּיו בְּיַד אֶחָד : וּבָרְכוּ אֶת הָעָם בְּרָכָה
אַחַת אֲלָא שֶׁבַּמְּדִינָה אוֹמְרִים שְׁלֹשָׁה בָּרְכוֹת וּבַמִּקְדָּשׁ בְּרָכָה
אַחַת : בַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ אוֹמְרִים אֶת הַשֵּׁם בִּכְתָבוֹ : וּבַמְּדִינָה
בְּכִינּוּי : בַּמְּדִינָה הַכֹּהֲנִים נוֹשְׂאִים אֶת יְדֵיהֶם כְּנֶגֶד כְּתֵפוֹתֵיהֶם :
וּבַמִּקְדָּשׁ עַל גַּבֵּי רָאשֵׁיהֶם חוּץ מִכֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁאֵינוֹ מַגְבִּיהַ
אֶת יָדָיו לְמַעְלָה מִן הַצִּיץ : רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף כֹּהֵן גָּדוֹל
מַגְבִּיהַ אֶת יָדָיו לְמַעְלָה מִן הַצִּיץ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָיו
אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם : בְּזְמַן שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל רוֹצֶה לְהַקְטִיר הָיָה
עוֹלֶה בַּכֶּבֶשׁ וְהַסְּגָן בִּימִינוֹ : הִגִּיעַ לְמַחֲצִית הַכֶּבֶשׁ אָחַז
הַסְּגָן בִּימִינוֹ וְהֶעֱלָהוּ וְהוֹשִׁיט לוֹ הָרִאשׁוֹן הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל וְסָמַךְ
עֲלֵיהֶם וּזְרָקָן : הוֹשִׁיט הַשֵּׁנִי לָרִאשׁוֹן שְׁתֵּי הַיָּדַיִם וְנוֹתְנָן לַכֹּהֵן
גָּדוֹל וְסָמַךְ עֲלֵיהֶם וּזְרָקָן : נִשְׁמַט הַשֵּׁנִי וְהָלַךְ לוֹ וְכֵן הָיוּ
מוֹשִׁיטִין לוֹ כָּל שֶׁאַר הָאֵבָרִים וְהוּא סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶם וּזְרָקָן :

שהוא

ע"י שלשה רגלים שעולם עומד עליהם דין אמת וכו' ולכך
ויסדת יום השביעי בסוד "אם" "תעשה רגליך הוא אמת
שים לו רגלים שעולם עומד עליהן וזו ניקנין רגל ק"ו ובעשית
כ' הוא סוד מרכבה הקדושה וזהו רע שולט בנו ביום שהוא שבת
יו"ט שבת וזו רכבה שברכה מצרה ביום
הבו' כיוצא בו בקדושת שלוש לשבת ברכה
במעשה יום השבת ועל זה אמר ויברך
אלהים את יום השביעי שברכה יש ליום
ביום השבת ולא ברע ח"ו וכמו בפ"ק
ומעמד מייתי לירך קדושי מפ' כי
תשא לפרש כל הענין זה למה בקדושת
שלש הברכה שורה במעשה יום השבת
ובישראל הוא לכיוצא בז' ויאמר ה'
אל משה בו' לך אמור אתה אחיו
כי אות היא ביני וביניכם שאתם
יודעין שאת הקב"ה אלא את המזל
לדעת כי אני ה' מקדישכם
פלוני ה' בעצמו ולא שאת המזל ולכך
ויברך אלהים ביום השביעי שברכה
היא שאת אלהים ולא שאת המזל
שבתי שמורו אלדרכם על הרעה
ויקללה ת"ל אבל הפ"ה היוצאין תחת
המזל ולכך שפיר הוא שלשה מעשה יום
השבת מתברך אלהים וק"ל : ברי
לך שמכח המשך הפסוקים אלה
תתברר מעשה יום הז' ביומו ויכלו
השמים בשני לופנים לופל לשון
כדפרשנו למעלה כל המשך הפסוקים
מכל התורה הנסדרים למעלה ואלי
ויברך אלהים את יום השביעי רומז
על ברכת המזון להשפיע השביעה
למעשה מעשה דאסור לפרנס עשתו
ע"י אחרים ושלים בשבתות ו"ט וחגים
כשהוא כי אות היא ביני וביניכם
מוסף כלי שום אחרים לדעת כי אני ה'
מקדשיכם ולא ע"י אחרים רק
שאתם עשו יתברך בעצמו
ובכבודו למעשה וסדרת זו כלשון מכך
מידם שפרשנו פסוקים אלה דישעיה
וכדפרשנו : ועוד יתברר לפופן
השני מכח הפרושים
שפרשנו פסוקים אלה דישעי' להלן

וירך אלהים את יום השביעי לומר שברכה הוא שאת אלהים ולא
שאת המזל מש"ה בקומת והטעם הוא לאות ביני וביניכם שאם
בלי שאתי שום מזל כמו כן ה' לדעת כי אני ה' מקדישכם
בלי שום אחרים מזל כמו כן ה' וכמו שפרשנו למעלה בכל
לשון . ועתה בא מעשה
לפרש מעשה הפסוקים דויכלו השמי'
וגם פסוקי דלהלן מכי תשא בלוחות
השניי לכן מייתי לה קראי מכתובי'
בתהילים דוקא ולא אחרים מזמור שיר
ליום השבת כבר פרשנו למעלה
שמזמור זה לשון אל"ה בשבע בקין
ולשון לו מה נעשה בדיוק ולשון לו
קין עשיתי תשובה בלותה פעם אחר
אל"ה מזמור שיר ליום השבת וכו'
וכבר פרשנו למעלה הכוונה בענין זה
משום דאלה פנם בל"ג אותיות ע"י
תשלוש זעזי"ם תשובה תיקון דרך תשר"ק
והוא

שֶׁהוּא רוֹצֶה הוּא סוֹמֵךְ וַאֲחֵרִים זוֹרְקִין׃ בָּאוּ לְהַקְרִיב
אֶת הַמִּזְבֵּחַ מֵהֵיכָן הוּא מַתְחִיל
מִקֶּרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית׃
מִזְרָחִית צְפוֹנִית׃ צְפוֹנִית מַעֲרָבִית׃
מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית׃ נָתְנוּ לוֹ יַיִן לְנַסֵּךְ
הַסְּגָן עוֹמֵד עַל דֶּקֶן וְהַסּוֹרְרִין
בְּיָדוֹ׃ וּשְׁנֵי כֹהֲנִים עוֹמְדִים עַל
שֻׁלְחַן הַחֲלָקִים׃ וּשְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת
בְּיָדָם׃ תָּקְעוּ׃ וְהָרִיעוּ׃ וְתָקְעוּ׃
בָּאוּ וְעָמְדוּ אֵצֶל בֶּן אַרְנָא אֶחָד
מִימִינוֹ וְאֶחָד מִשְּׂמֹאלוֹ וְשָׁחָה לְנַסֵּךְ׃
וְהֵנִיף הַסְּגָן בַּסּוּדָר וְהִקִּישׁ בֶּן אַרְנָא
בְּצִלְצָל וְדִבְּרוּ הַלְוִיִּם בְּשִׁיר׃ הִגִּיעוּ
לַפֶּרֶק׃ תָּקְעוּ׃ וְהִשְׁתַּחֲווּ הָעָם׃
עַל כָּל פֶּרֶק תְּקִיעָה׃ וְעַל כָּל
תְּקִיעָה׃ הִשְׁתַּחֲוָיָה׃ זֶהוּ סִדְרָן הַתָּמִיד לַעֲבוֹדַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃

יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּבָּנֶה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן׃

הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בַּמִּקְדָּשׁ׃ בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן
הָיוּ אוֹמְרִים׃ לְדָוִד מִזְמוֹר לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל
וְיוֹשְׁבֵי בָהּ׃ בְּיוֹם הַשֵּׁנִי הָיוּ אוֹמְרִים׃ גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד
בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ׃ בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים אֱלֹהִים נִצָּב
בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפּוֹט׃ בְּיוֹם הָרְבִיעִי הָיוּ אוֹמְרִים
אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ׃ בְּיוֹם הַחֲמִשִּׁי הָיוּ אוֹמְרִים׃
הָרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי
הָיוּ אוֹמְרִים׃ יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר
אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט׃ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים
מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת׃ מִזְמוֹר שִׁיר לֶעָתִיד לָבֹא לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ
שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים׃

פיאה פרק ראשון אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר׃ הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים
וְהָרָאָיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה׃ אֵלּוּ
דְבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לוֹ
לָעוֹלָם

ותוקע ג׳ת וע׳ מעת שהוא כדי ניתוסף
בין ס׳ת ונעשה שעת ותו ניתקן
תקוע׳ת כסידרן וזה הכוונה שתמר
תחר בתשובה מזמור שיר ליום השבת
וק׳ל ובזה יתפרשו הפסוקים ויכלו
השמים וגו׳ כלים לפנות בכ׳ב
לוחות תיקנו היה מכת ויבדן שהים
ויקדש לותו ביום השבת ומפרש
קרא ותו׳ל כך את שבתותי תשמרו כי
קודש היא ביני לייקר תיקן
לותו׳ת כסדרן ע׳י לותו׳ת אשר
ניתוסף בין שבת בין ס׳ת וכדפרשנו
לעילא׃ כדי לך לכל החפץ
פסוקים דכתובים וכתובים סותמין
ותולכין לפרש פירש כל הפסוקים
ויכלו׃ תחנם לפרש מזמור שיר ליום
השבת צריך לתחילה לתבר פסוקים
דתורה ותו יכיר יפותר בעניין זה
וק׳ל׃ מזמור שיר ליום השבת
טוב להודות לה׳ ולזמר לשמך עליון
יבואר ע׳ד שתמרו רז׳ל מתוסכ׳ יבמות
על הפסוק את שבתותי תשמרו גו׳ לכי
ה׳ יכול אתה אומר לו תבטל את
השבת יכול ישמח לו ת׳ל כל תשמח
כולכם חייבים בכבודי ולזה אתה אומר
בתשובה כאן מזמור שיר ליום השבת
יכול אם אתה אומר לו תבטלנה את השבת
ישמח לו תלמוד לומר כל תשמח
טוב להודות לה׳ ולזמר לשמך עליון
היינו לשיחוד לכי ה׳ כולכם חייבים
בכבודי וכתי דרשת לפניהם אם
השבת הוחזק ב׳ת לשעתך לפתוח לכי
ה׳ לא לגלו לכי ה׳ לתת טעם
לתשובה והוחזק ב׳ת לשלא יבוא בעלה
דרשתין לקושיתם כי על ידי החשך
קדם נתברר יותר השם יתברך
ונעשה לשיחוד לחריו וע׳י
תשובה שהוחזק ב׳ת לשלא יבוא בעלה
דרשתין לקושיתם מותר לו לעשות ומותר
לו לעשות כדפרשנוכ ומשו׳כ אם
תאריכין אם לא לתת טעם והוחזק ב׳ת
מ׳כ בדין לתשובה לא הועיל׃
ובזה יבואר כוונת המדרש כיון שבעת

לְעוֹלָם הַבָּא כִּבּוּד אָב וְאֵם וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְהַבְאָרַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם׃

ברכות פרק הרואה קורא

מַרְגָּלָא בְּפוּמֵיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר גְּמוֹר בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לָדַעַת אֶת דְּרָכַי וְלִשְׁקוֹד עַל דַּלְתֵי תּוֹרָתִי נְצוֹר תּוֹרָתִי בְּלִבֶּךָ וְנֵגֶד עֵינֶיךָ תְּהֵיֶה יְרָאָתִי שְׁמוֹר פִּיךָ מִכָּל חֵטְא וְטַהֵר וְקַשֵּׁט עַצְמְךָ מִכָּל עָוֹן וְאַשְׁמָה וַאֲנִי אֶהְיֶה עִמְּךָ בְּכָל מָקוֹם׃

יומא פרק יום הכפורים אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מִי אַתֶּם מִטַּהֲרִין וּמִי מְטַהֵר אֶתְכֶם אֲבִיכֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם וְאוֹמֵר מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְהוָה׃ מַה הַמִּקְוֶה מְטַהֵר אֶת הַטְּמֵאִים אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל׃

ביצה פרק יום טוב תַּנְיָא אָמְרוּ עָלָיו עַל שַׁמַּאי הַזָּקֵן שֶׁכָּל יָמָיו הָיָה אוֹכֵל לִכְבוֹד שַׁבָּת כֵּיצַד מָצָא בְהֵמָה נָאָה אוֹמֵר זוֹ לְשַׁבָּת מָצָא אַחֶרֶת נָאָה הֵימֶנָּה מַנִּיחַ אֶת הָרִאשׁוֹנָה׃ וְאוֹכֵל אֶת הָרִאשׁוֹנָה׃ אֲבָל הִלֵּל הַזָּקֵן מִדָּה אַחַת הָיְתָה לוֹ שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו הָיוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם שֶׁנֶּאֱמַר בָּרוּךְ יוֹם יוֹם׃

שבת פרק יום הכיפורי תָּנוּ רַבָּנָן כַּמָּה סְעוּדוֹת חַיָּב אָדָם לֶאֱכוֹל בְּשַׁבָּת שָׁלֹשׁ׃ רַבִּי חִדְקָא אוֹמֵר אַרְבַּע׃ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן שְׁנֵיהֶם מִקְרָא אֶחָד דְּרָשׁוּ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה׃ רַבִּי חִדְקָא אוֹמֵר חֲנִיתָה לָתָא הַיּוֹם׃ לְבַר מְאוֹרְתָא׃ וְרַבָּנָן אָמְרִי בהדי

דמלכם תייבים בכבודו ולכך מילתא כיבוד לא ופסי מפני שבת ובמאכל קדושין לתרוייהו אלי סברת בלא קרא דלא לחו לומרת פסקינו מיס ולפיו לומר פסקינו מיס בשבת כיבוד לחיך ועשה פיבוד לגיך מכח אלי סברת דלתה ולגיך תייבים בכבודו ל"ב הפס לתרוייהו אלי סברת בלא קרא זו וכלא לצדי קרא ס' ו"ל דהפס מכבח ילפינן ע"כ והכי תירץ הפוס' לא לגיך לן דהפ לתרוייהו בפשיטא דגדול כיבוד לא ופס יותר מתלמוד תורה מכח דיעקב סיס כ"ב שנים בבית פס ועבר ולא כעבה לף שלא קיים כיבוד לא ופס ומעשה שלמד תורה ותלמוד תורה גדול מכיבוד לא וזפס ע"כ וקשה בזה מהלא לגדול ת"ת בשעה שמטוס לשלח ת"ת הוא פוס בפוס עם כיבוד לא ופס דק מכח אלי סברת שלתה ולגיך תייבים בת"ת בשביל כך כיבוד לא ופס מפני ת"ת במו שביבוד פפס מפני לחב מכח אלי סברת ״ תלגא ע"כ ל"ל דבשמת אלי פרוסת הוא כן דבשביל כך הוא גדול ת"ת מכיבו לא ופס וזה"ב דלתה קיפי ל"ל בהוספו לדוכתי דלמה לי קרא דלגי ה' ולגא לתרוין גבי פסקינו מיס סברת זו בלא קרא ולאי תחית דגוף פסברת כילמוד מהתיך קרא דלגי ה' אפל בלא אלי קרא לף פוס ידעי אלי סברת ובזה קפס והלא כבר כילמד מיעקב שבעפס כל"ל ודברת קופי לדוכתא לגי ה' לאמר לי: לכך נראה ליפב קושית התוספות בסיגיון לאחר ע"פ מה שכתב בספר חסידים וז"ל הטעם למה בסתך מלות כיבוד לא למלות אחרית שבת לומר לכאו גבי שבת אחרית הוא יותר מן המובחר לעשות המלאכה כל פסה ימי השבוע וכדי שיהא היכר לאחר שבת שבת אפל"ב לא הוא שבת כל פסה ימי השבוע לינו היכר אבל שבת שבת אפל גוי הפ"י הלא אפל שלין לו מה לעשות פוס מלאכה דפה בכל השבוע גמי הוא שבת כן גדיך

ומחלוקת לף קשה מידי דקופי' התוס' דלאי לאו בת דאמת לגי ה' דייתי לומר דלאי דהפ לפסוקים שבשיר כיבוד לא לפת לאי דהפ לעשיו מלאכה לעשיו כיבוד לא לפת לפלך בסיפך כיבוד לא לפת דלתה ולגיך לפת לפלך דלכך לגי ה' לומר דלפת דלתה לגי ה' לומר דלפת כיבוד לא דלתה שבת דלתה כמו כן ילף גמי פס בדהפ לפסוקים דלכלים הניפתך לפת לפלך דלפת כיבוד לא דלתה ול"ל ה"פ כלגי ה' לפלך גמי ה' לפלך מכלי

בהדי דאורתא :

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פָּזִי אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מִשּׁוּם בַּר קַפָּרָא כָּל הַמְקַיֵּים שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבָּת נִיצוֹל מִשָּׁלֹשׁ פּוּרְעָנִיּוֹת · מֵחֶבְלוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ : וּמִדִּינָה שֶׁל גֵּיהִנֹּם · וּמִגָּלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג · מֵחֶבְלוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ כְּתִיב הָכָא יוֹם וּכְתִיב הָתָם הִנֵּה אָנֹכִי שׁוֹלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: מִדִּינָה שֶׁל גֵּיהִנֹּם · כְּתִיב הָכָא יוֹם · וּכְתִיב הָתָם יוֹם עֲבָרָה הַיּוֹם הַהוּא · מִגָּלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג · כְּתִיב הָכָא יוֹם · וּכְתִיב הָתָם · בְּיוֹם בּוֹא גוֹג עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל · אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי כָּל הַמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת נוֹתְנִין לוֹ נַחֲלָה בְּלֹא מְצָרִים שֶׁנֶּאֱמַר אָז תִּתְעַנַּג עַל יְדֹוָד וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ · לֹא כְּאַבְרָהָם שֶׁכָּתוּב בֵּן קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ · כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּה וְלֹא בְּיִצְחָק שֶׁכָּתוּב בּוֹ כִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת כָּל הָאֲרָצוֹת הָאֵל · אֶלָּא כְּיַעֲקֹב דִּכְתִיב בִּיהּ וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפוֹנָה וְנֶגְבָּה : רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אוֹמֵר

משלי סנהדרין לחתם ולחיך נמקומם עומדת ודרשת דסמוכי לישנתך ללמד סנהדרין של ספר מסידים הכ"ל דפמו דגבי שבת הו' במקום כו' כן גבי כיבוד וכו' וכמוני' זו מצינו כמה פעמים שם"ס ואחד מכייכו הוא מהם פסחים דמקשין עלייס על איסור הנאה למה לי והלא איסור הנאה הוא בכלל לא יאכל ומשני הוציל בכתיב לכם לרבות הנטוע לרבי וסל"ק הלא לחם ללמד דמוי הנטוע לדגים הלא לרבו' התיר הנאה לכך לישנתך עלייס ז"ל כ"ה כאן בגיליון דיוק · ומזה הכוונה כאן שמחתר שהפסוק דמזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' כח ללמד דרשת לחבי ה' דכולכם חייבים בכבודי והכה נזה קשה קושיו' התוס' דלמה לי קרא הא תמרין סנהדרין זו הלא קרא גבי תשקידי מים חבי חמת דלישנתך חבי ה' דסל"ק דדרשת דסמוכים לחתם ללמד לכיבוד הא דותה שבת ה"ל קרא לא ליכתב לא מי"ו ולא ו' ולא הסמוכי' ולא חבי ס' לכך סידר המשנה הנך פסוקים דשמור את יום השבת לקדשו כאשר ציותך ה' אלהיך · ומזה הטו לו"ל שבת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך לדיוק שהכוונה הוא שיעשה כל שאר ימים מלאכתיך ואח"כ שפיר יהיה ביכר וביום השביעי שבת לה' אלהיך לדיוק משה"כ אם לאו לחתם תעשה מלאכתיך כל ימי השבועה לאמו ביכר שהוא שבת לה' אלהיך רק מיבד שהוא שבת כל ימי השבועה וא"כ כיון שכן הוא ה לאו גבי שבת מיותר לישנתך דרשת דסמוכים לכיבוד לשבת ללמד דכמו דגבי שבת צריך לעשות מלאכה בשאר ימים כדי שיהיה היכר כן צריך לעשות בשני חמישי וא"כ ליפא כדי שיהיה היכר וא"כ כיון דישנתך דרשת דסמוכים לחבי דרשת לא תקשה מידי קושיות התוספו' ופשיר לישנתך חבי ס' ללמד דהבי שבת חתם ולחיך כו' ורחיק לזה מוכרת כי עבד ביית בלחן מנריס גו' נס מזה ללמוד

כתבי סנהדרין לחתם ולחיך דקדק' לזה מה דקית' במורש"י ע"פ למה הריעות לעם הזה ומה כשביל שתחר לחברה כיוצא לדע כי מרשכם היה לך להשתעבד דור של יצחק לו דורו של יעקב שהם קרובים יותר לאברהם על ו' ונראה להמתיק קושי' זו ע"פ מה שכתבו המפרשים לענין שיעבוד מנריס היה מדין פרטון חוב לחביהם שנתחייבו בני"ם לאברהם במה לדע כי מרשכם ונתחייבו בניו בירוע תדע כי גר יהי' והכה לדעת הרמב"ם ז"ח דשפט דחייב לפרוע חוב אבינו מנד כיוצא מזה כי היכי דלא ליקרא לאות רשע ולא יפלס ל"ב לפום לחי סנהדרין ל"ם טענת משה שתחר למה הריעות לעם הזה היה לך להשתעבד דור של יצחק לו דורו של יעקב שהם קרובים יותר לאברהם וילפינן בגז' דחייב בכבוד לבניו יותר מלבי תבני ל"ב דדורות שהר קרובים יותר בחייהם יותר בכבודו : לחמנם לפום לחי סנהדרין לעיל דחייב יותר בכבוד לבניו יותר מבכבוד לחמו מטעם שאתה ואחיין חייבים בכבוד לבניך ל"ב דסנהדרין נותנת דגדול בכבוד לבני לבניו יותר מבכבוד לחמו מטעם שאתה ואחיין חייבים בכבוד לבני לבניך ל"ב כיון שכן הוא סנהדרין הגיה לחיך לכל הרחוק יותר חייב יותר בכבודו מכח סנהדרין שאתה ואחיין חייבים בכבוד לבני לבניך ואחי לבניך חייבים בכבוד לבני לבניך וכן כולם" וזהו כאן הכוונה וזכרת כי עבד היית במנרים ושמה זה קושי' משה למה הריעות לעם הזה ושם כשביל שתחר לחברה הקרובים ל"ו מוכח דהבי סנהדרין הוא עיקר לחתם ולחיך כו' ולבך הריעות יותר נחחייב יותר וסביר יחברם פסוקים הנ"ל דמזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' לומר שתחם ולחיך חייבים בכבודי : הלכן לענין היום חשר מכו עסוקין בו בפסוקים דויכלו השמים גו' ויברך אלהים גו' ויקדש אותו להורות דהבי

יברך

אוֹמֵר נִצּוֹל מִשְּׁעִבּוּד מַלְכִיּוֹת : כְּתִיב הָכָא
וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וּכְתִיב הָתָם וְאַתָּה
עַל בָּמוֹתֵימוֹ תִּדְרוֹךְ : אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר
רַב כָּל הַמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת נוֹתְנִין לוֹ מִשְׁאֲלוֹת
לִבּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְהִתְעַנַּג עַל יְיָ וְיִתֶּן לְךָ מִשְׁאֲלוֹת
לִבֶּךָ עוֹנֶג זֶה אֵינִי יוֹדֵעַ מַה הוּא אוֹמֵר
אוֹמֵר וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עוֹנֶג הֱוֵי אוֹמֵר זֶה עוֹנֶג
שַׁבָּת :

אָמַר רָבָא בַּר מְחַסְיָא אָמַר רַב חָמָא בַּר
גּוּרְיָא אָמַר רַב הַנּוֹתֵן מַתָּנָה לַחֲבֵירוֹ
צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לָדַעַת כִּי אֲנִי יְיָ
מְקַדִּשְׁכֶם : אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
לְמֹשֶׁה מַתָּנָה טוֹבָה יֶשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזַי וְשַׁבָּת
שְׁמָהּ וְאֲנִי מְבַקֵּשׁ לִיתְּנָהּ לְיִשְׂרָאֵל לֵךְ וְהוֹדִיעַם
מִכָּאן אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הַנּוֹתֵן פְּרָס
לְתִינוֹק צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לְאִמּוֹ : תָּנוּ רַבָּנָן
הַנִּכְנָס לְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה בְּשַׁבָּת אוֹמֵר שַׁבָּת
הִיא מִלְּזַעֹק וּרְפוּאָה קְרוֹבָה לָבֹא וְרַבִּי
מֵאִיר אוֹמֵר יְכוֹלָה הִיא שַׁבָּת שֶׁתְּרַחֵם : רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר הַמָּקוֹם יְרַחֵם עָלֶיךָ בְּתוֹךְ חוֹלֵי
יִשְׂרָאֵל · רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר הַמָּקוֹם יְרַחֵם עָלֶיךָ
בְּתוֹךְ חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל : שֶׁבָּא אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם
בְּכְנִיסָתוֹ אוֹמֵר שָׁלוֹם וּבִיצִיאָתוֹ אוֹמֵר שַׁבָּת
הִיא מִלְּזַעֹק וּרְפוּאָה קְרוֹבָה לָבֹא וְרַחֲמָיו
מְרוּבִּין וְשַׁבָּתוֹ בְּשָׁלוֹם :

רַבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר מְאוֹסָה הִיא הָעֲרֵלָה שֶׁנִּתְגַּנְּבָה הָרְשָׁעִים
שֶׁנֶּאֱמַר כִּי כָּל הַגּוֹיִם עֲרֵלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עַרְלֵי לֵב : רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר גְּדוֹלָה
מִילָה שֶׁנִּכְרְתוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת : רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר גְּדוֹלָה הִיא הַמִּילָה שֶׁהִיא
דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת הַחֲמוּרָה : רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה אוֹמֵר גְּדוֹלָה הִיא הַמִּילָה שֶׁלֹּא נִתְלָה לוֹ
לְמֹשֶׁה הַצְּדִיק עָלֶיהָ אֲפִילוּ מְלֹא שָׁעָה :

וְיֵשׁ זְכוּת תּוֹלֶה שְׁלֹשׁ שָׁנִים · זְכוּת דְּמַאי : אֵילִימָא זְכוּת דְּתוֹרָה הָא אֵינָהּ מְצוָה וְעוֹשֶׂה
הִיא : וְאֶלָּא זְכוּת דְּמִצְוָה מִי מְמַגְּנָה כּוּלֵי הַאי : וְהָתַנְיָא אֶת זוּ דָּרַשׁ רַבִּי יְנַחֵם בַּר רַבִּי

וְיִבְרְךָ מַלְכִּיּוֹת גּוֹ׳ וְיִקְדַּשׁ לְוּתוֹ
לְזוּרוֹת דְּהַאי וְיִבְרְךָ קַדִּי עַל
בִּרְכַּת קִדּוּשׁ הַיַּיִן וְלִתְקַן
חֲצוֹת לְד״ם מִיּוֹם שֶׁגֶּרֶשׁ כְּלִיבִּי
כְּגַרְמֵיז בְּמִילַת וְיִכְלוּ וְכָל זְמַן
חֲצוֹת שְׁאוֹת הִיא בִּינֵי וּבִינֵיכֶ׳
וְלֹא ע״י לְחַצְעִי כִּי לְחַנֵּי ס׳
מְקַדִּישִׁכֶם וְלֹא ע״י לְחַצְעִי
וְלָכֵן מְבָרְכִין וּמְקַדְּשִׁין עַל
הַיַּיִן לְהַסְפִּיק הַסְּכִיכִים לְחַצְעִי
וְלִתְקַן בִּרְכַּת גֶּפֶן חֲצוֹת
לְד״ם לְאַחַר גֶּרֶשׁ לְהַסְתַּלֵּק
הַסְּכִיכִים לְחַיְּבֵי בְּלִילַתּוֹ
שֶׁלֹּא מִצְיַן הַדַּעַת שֶׁגֶּפֶן הִיא
וְכִמְזַכֵּר לְחַיְּבֵי בְּתוֹךְ לְחַצְעִי
הִיא נוֹפִיף טַעַם בְּעֵי לְחַצְעִי
בְּחַצְעִי הַסְּכִיכִים יוֹרֵדִת לְחַצְעִי
דּוֹקָא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְלֹא בְּשַׁבָּת
יְמֵי הַחוֹל וּבְאַחֲרֵי הַטַּעַם זֶה
בְּשַׁבָּת לוֹמְכִים לוֹכֵן הַרְחָצָן
כְּאַחַר פְּרָסוֹ לְחַצְעִי מִלְּבַד הַטַּעַם זֶה
עַל יְדֵי לְחַצְעִי מִלְּבַד שַׁבָּתוֹת וְיוֹ״ט שֶׁמְּפַרְנְסִים עַל יְדֵי עַצְמוֹ כְּלִי
לְחַצְעִי :

אופן השני כְּמִלְּחַיְּבִין מִשּׁוּם דְּתַקָּנַת חֲכָמִים אֲפִלּוּ דְּבָרִים
לוֹכְלִין לְהַסְּפִיקוֹתֵיהֶן בְּע״כ וְהִקְדִּין קְיִיתָא
לְעִבְ״ג וְהִקְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁי׳ וְהָלֹא כֵּעֵין רְבִיעִית יֵשׁ לוֹ שֶׁהִסְרִיחַ הַתּוֹרֶם
ע״כ וּכְתַב רְגוֹן יִתְבָּרֵךְ הֵיכָא שֶׁלֹּא לְחַצְעִי שׁוּם לְיוֹסֵר . רְבִיעִית לָכֵן
הַלְּחַם כֵּיוָן כָּל יְמֵי הַחוֹל ע״י לְחַצְעִי וּבְדִיעֲבַד ע״י שֶׁלִּיחַ וְכֵבֵר
פְּסִקְנִין דְּהֵיכָא לְחַם הַרְיוֹחוֹת בֵּין בְּיָד מְלוֹם מִיד לוֹם ע״י שֶׁלִּיחַ
לֵין בּוֹ מִשּׁוּם לְיוֹסֵר רְבִיעִית וְלִפְלוּגְתָּא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לְחַלֵּם מְתַכְּכִים
מֵאֵת מְתַנַּת חִנָּם שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּמַאֲמָר רַ״ג כָּל מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל לְחַם

קְנוּבִין מר״ם

השיר שֶׁבְּלוּם הָיוּ אוֹמְרִי
בְּחַקְדֵּם בְּיוֹם
הָרַחְצָן הָיוּ אוֹמְרִים לְכ׳ לְחַרְן
וּמְלוּחִים וְכוּ׳ עֵינֵי מְבוֹאֵר מִכָּל
סֵדֶר הַשָּׁבוּעַ יְמִים לְחַסֵּר
כְּשֶׁבְּדָרִים פֵּה מִדְּבָרֵי כְּמַעֲמָד
וְכָל לְחַסֵּר פְּרָסָהּ הַכֹּל בְּאוֹתָךְ
שֶׁמְּזוֹמְרִין לְכ׳ לְחַרְן וּמְלוּחִים
כּוֹנֵב וְהוֹלֵךְ לְכָל יוֹעֲבֵר יוֹם
רְחָצָן כְּשֶׁבְּדָר נִתְבָּרֵךְ לְעִיל
בְּיוֹם הָרַחְצָן וְכֵן בְּיוֹם שֶׁבִּי
מִתְבָּרֵךְ לְמַעְלָה שֶׁבְּלִי מְזוֹמוֹר
גְּדוֹל ה׳ וּמְהוֹלָל מִלּוֹד כּוֹנֵב
וְהוֹלֵךְ לְכָל מַעֲשֵׂה יוֹ״ם הַשַּׁבִּי וְכֵן
בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְכֵן כּוֹלָם תַּחְתֵּךְ
כָּל לְחַד עַל מְקוֹמוֹ יֵשׁ בְּשִׁלּוּשׁ
וּמִתּוֹךְ כּוֹלָם תִּתְבָּרֵךְ בְּרִיּוֹתָךְ
זוֹ בְּשִׁיר שֶׁבְּלוּם הוֹמְרִים
בְּחַקְדֵּם וְדוֹ״ק עַיֵּן לְעִיל :

יוֹסֵי כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר : תְּלָה הַכָּתוּב
אֶת הַמִּצְוָה בְּנֵר וְאֶת הַתּוֹרָה בְּאוֹר : אֶת
הַמִּצְוָה בְּנֵר לוֹמַר לָךְ מַה הַנֵּר אֵינָהּ מְגִינָה אֶלָּא
לְפִי שָׁעָה אַף מִצְוָה אֵינָהּ מְגִינָה אֶלָּא לְפִי
שָׁעָה : וְאֶת הַתּוֹרָה בְּאוֹר לוֹמַר לָךְ מַה אוֹר
מְגִין לָעוֹלָם אַף תּוֹרָה מְגִינָה לָעוֹלָם : וְאוֹמֵר
בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ וּבְשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר
עָלֶיךָ וְהָקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ : בְּהִתְהַלֶּכְךָ
תַּנְחֶה אוֹתָךְ : זֶה הָעוֹלָם הַזֶּה : וּבְשָׁכְבְּךָ
תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ זֶה יוֹם הַמִּיתָה : וְהָקִיצוֹתָ
הִיא תְשִׂיחֶךָ לָעוֹלָם הַבָּא מָשָׁל לְאָדָם
שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וְאֲפִילָה
וּמִתְיָרֵא מִן הַקּוֹצִים וּמִן הַפַּחָתִים וּמִן
הַבַּרְקָנִים וּמֵחָיָה רָעָה וּמִלִּסְטִים : וְאֵינוֹ
יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה דֶּרֶךְ מְהַלֵּךְ : נִזְדַּמְּנָה לוֹ
אֲבוּקָה שֶׁל אוֹר נָצוֹל מִן הַקּוֹצִים וּמִן
הַפַּחָתִים : וּמִן הַבַּרְקָנִים : וַעֲדַיִן
מִתְיָרֵא מֵחָיָה רָעָה וּמִלִּסְטִים וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ
בְּאֵיזֶה דֶּרֶךְ מְהַלֵּךְ : כֵּיוָן שֶׁעָלָה עַמּוּד
הַשַּׁחַר נָצוֹל מֵחָיָה רָעָה וּמִלִּסְטִים : וַעֲדַיִן
אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה דֶּרֶךְ מְהַלֵּךְ הִגִּיעַ לְפַרְשַׁת
דְּרָכִים נָצוֹל מִכֻּלָּם : דָּבָר אַתֵּר עֲבֵירָה
מְכֻבָּה מִצְוָה וְאֵין עֲבֵירָה מְכֻבָּה תּוֹרָה
שֶׁנֶּאֱמַר מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
הָאַהֲבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ אִם יִתֵּן אִישׁ
אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ :
אָמַר רַב יוֹסֵף מִצְוָה בְּעִידְנָא דְּעָסִיק בָּהּ
מְגִינָה וּמַצֶּלֶת : בְּעִידְנָא דְּלָא עָסִיק בָּהּ
אֲגוּנְיֵי מְגִינָה אֲצוּלֵי לָא מַצֶּלֶת : תּוֹרָה בֵּין

מר"ב ועד ר"ה היינו כפי סכר מלוס לאסר עשה ועינג ועמל כל
השנה שלוכל מנד פירוש מלותם המלות הכ"ל דבשאר מנו ליכל
יום שכר בעב"ז ולאחוקי בהולאת שבתות וי"ט אין קנוטין לו
אלא אם מוסיף ומוסיפין לו מאת חסדו של שמי הקב"ה שלאחר
לנו עלי ואלי פורש כו' וא"כ לא שייך לומר דליכא יום נד
הריבות ולכך בשבתו' וי"ט משפיע כל השפע שהו יתברך בשעתו
בכבודו ועל ע"י אחפוי ומליה ופא"ב ליכא יום נד לריסור
הריבות ולהורות הטעם הוא משעמד ביום השבת לוזקא פתח
בהיא מתניתין תחילה למשכת פיוס שלדם לוכל פירוחיהן בשב"ז והקרן קיימת לע"ם לשפרם פרוסת לקרא דיו'
ה"ו ויכלו השמים גו' וכ"ו לשפרם : לוסף השלישי מייתי כאן
לחריו בהיא בריישא דמיום' ברכות וז"ל מרגלא בפומיה דרבי
יוחנן וכו' ולחריו מייתי בריישא דרבי עקיבא דמשכת שבת
ופ"ג אלין זה בסידר שהקדים שפ' יוסף לשבל שבת וכן
מייתי לא"כ בריישא דמס' כיצה ושפך סידר הש"ם והקדים שפ'
יוסף לשבל שבת כו' לזהורות בלוסף השלישי לשמח כל ימי החול
אין השכינה יורדת לשטה זולת שבתות וי"ט שמשמיעת השכינה
בעצמה לשטה ע"י ברכת הקידוש של ויכלו ולכן סידר כאן תפלה
בהיא בריישא דרבי מאיר גמור בכל לשפך ובכל נפשיך לדעת שת
דרכי ולשקוד על דלתי תורתי נצור תורתי בלבבך וגו' ואלי תהיה
עיניך בכל שקוס ולזהורות לנו כוונת התיבה בשרקי שבות
שהם שלשה פסוקים בתורה שהיה שהיה בניסים וכבר אמרו חז"ל
שמח תאמר להשתכח נתתי לכם את השבת שלא לעוסקכם שכל
ימי החול זה הולך לכרמו וזה הולך לזיתו תוליתו לאיזה בשאר
לכך ניתן לכם יום השבת שתהו יום פנוי ללמוד תורה ולכך אין
השכינה שורה בכל ימי החול זולת יום שבת שהוא זמן התורה
וזו השכינה עמהם בכל שקום שהיו רבי מאיר כ"ל : לאמכם
היא גופים שעמך בעי למיהב השכינה שורה דוקא שקום שהיו
התורה שלא ע"י קיום שלות שהוא עיקר דרשאת חכמה הוא
ירשת שלהים לכן ניתן השכינין הוא ע"ם וזה שכתוב בם' שלהי
עמוקות על פסוק שקום ישראל פ' זה התורה ניתן לם' יום וזהו
תתק"ם שעות כאלין השקום שהיה ו' שלה שהו תתק"ם לוגין
וכתבנו למעלה ביום בחמישי שלבך התורה שעשרת שמחים שהו'
שהיה בסוד שקום וזה"ב שקום ישראל ב' היינו התורה ולכך אין
השכינה שורה שלא בשקום שהוא שבוע שקום שעשר כי שלהים
בלין הוא שהיינו רשאי ליתך בשקום שמחתי כי כל שהרשת שלוה

בשם טמחים לבסם

בעידנא דעסיק בה בין בעידנא דלא עסיק בה מגינה ומצלה :

רבי יוסי אומר יהי מקומן חברך חביב עליך כשלך והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה
לך וכל מעשיך יהיו לשם שמים :

תַּנְיָא רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד מוֹדְדִין לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּסַאסְאָה בְשַׁלְּחָהּ תְּרִיבֶנָּה : אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה וְכִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן : אָדָם נוֹתֵן מְלֵא עוֹמְסוֹ לָנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לוֹ מָלֵא עוֹכְסוֹ לְעוֹלָם הַבָּא : וְהָכְתִיב וְשָׁמַיִם בְּזֵרֶת תִּכֵּן : אָמַר לוֹ וְאַתָּה אִי אַתָּה אוֹמֵר כֵּן אֶיזוֹ הִיא מִדָּה טוֹבָה מְרֻבָּה מִדַּת מְרֻבָּה : אוֹ מִדַּת פּוּרְעָנוּת מְרֻבָּה : הֱוֵי אוֹמֵר מִדַּת טוֹבָה מְרֻבָּה מִמִּדַּת פּוּרְעָנוּת : בְּמִדָּה טוֹבָה הוּא אוֹמֵר וַיַּצּוּ שְׁחָקִים מִמַּעַל וְדַלְתֵי שָׁמַיִם פָּתָח וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם מָן לֶאֱכוֹל וְגוֹ' וּבְמִדַּת פּוּרְעָנוּת הוּא אוֹמֵר וַאֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ וְאוֹמֵר וַיְצַוְּרֵאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ דֵרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר : וְהָלֹא אָדָם מוֹשִׁישׁ אֶצְבָּעוֹ בְּאוֹר בָּעוֹלָם הַזֶּה מִיַּד נִכְוֶה : אֶלָּא כְּשֵׁם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹתֵן כְּחַ בְּרָשָׁעִים כְּדֵי לְקַבֵּל פּוּרְעָנוּתָם : כָּךְ נוֹתֵן כְּחַ בַּצַּדִּיקִים לְקַבֵּל טוֹבָתָן :

השיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בַּמִּקְדָּשׁ : בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן הָיוּ אוֹמְרִים : לְדָוִד מִזְמוֹר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ : בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הָיוּ אוֹמְרִים : גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ : בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפּוֹט : בַּיּוֹם הָרְבִיעִי הָיוּ אוֹמְרִים אֵל נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ : בַּיּוֹם הַחֲמִשִּׁי הָיוּ אוֹמְרִים : הָרִנּוּ לֵאלֹהִים עוּזֵנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב : בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי הָיוּ אוֹמְרִים : יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר

לכפם לכל הטומאות שבעולם ולכך אין הסכינים שרוין בדם ל"ג שהוא מקום מלאך טומאה ומלאך גדוליס היינו ע"ז שמטמא במגע ומשא תלמ"ד התורה שמטהרת במקוה אז הסכינים טורח עליו לקף בח"ל • ולכן סיים למו המעמד לתיץ בריית ת

למים, יומא לאחר יפתרם בעזין זה ווי"ל אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם שבשמים ר"ל שבסכינים ישראל שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים היינו התורה המשל למים וכדכתיב מקור מים חיים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם היינו רע"ז שבאדמות הלוי לקף שרש מטמאין במגע ומשא לקף"ב לעיל לתקט ע"י הלימוד תורה המשל למים ומפרש ואזיל ללמוד בלמת כמשלו התורה למים ל"ק ואומר מקוה מים שראל ר' שתורה שהיא בסוד מקוה שראל וכמו שהמקוה מטהרת את הטמאים כן דברי התורה מטהרת הטמאים ול"ק מה המקוה מטהר את הטמאים כך הקב"ה ע"י התורה שנתן לנו מטהר את ישראל מכל גלולי"ל הרי לך שסיטות הכך בריותות שאר כסדרו כאן מתם פיקח ותמם גדרו ותמם, יומא כסדרו כאן לפרש במעשה דיום הז' כפסוקים דויכלו השמים ולכן סידרן כאן תחילה וסידרן לתמרם ביום השבת ויוק ולא ביום לאחר וק"ל :

והנה לאחר שנתפרש פסוקים הללו ילמדו השמים מכח בריותות הללו לכן סידר לאחריהם ג"כ כך בריית, שמים ביום תנח אמרו עליו על שמתי הזקן כו' ומתוך פלוגתייהו של ב"ש וב"ה נתפרש כוונת הפסוקים הנתלוים בהלים מזמור שיר ליום השבת ופסוקים של לאחריו מהתורה ומהנביאים כי ישראל לת השבת והעבין הוא שכוונת ב"ש שהים לוקל כל ימיו לכבוד שבת כיצד מנח בשמה כלה כו'

כתב בזה מהרש"ל שכוונתו היה להודות דכל ימי השבוע צריך להיות כל מלאכתו לכבוד שבת וברמה לטעמו בלאד מכך קראי דלעיל דשמור את יום השבת לקדשו גו' שבת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתיך וגו'

שבת ויכפת גו' ולכאורה קשה נעי למה צריך להתקרא ושבת ימים תעבוד וגו' מזה למד כו' שכוונת הפסוק להיות אלף שבת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתיך וגו' שבת לה' אלהיך ר"ל שגם במלאכה של חול יהיה לכבוד ולתפארת יום השביעי לכל היגע מדה לחברת היה לו שכל מעשיו היה לשם שמי' ככוכה זה שכל מעשיו שהיה עושה בחול הכל היה לשם שמים כדי שיהיו נכרת בשבת ושבת לשם שמו יתברך וק"ל לתיטרין המקרא ושבת ימים תעשה מלאכה להלי דהיפך וכפשרת הספר חסידים ומחולף שפיר בכל מלא הזמין ליום השבת כל יום ויום

ויום וכו׳ הכוונה שמעמד רפ״ה לכרם כנס פסוקים לסיר מזמור ליום השבת ופסוקים שלאחריו לשמור את יום השבת שבת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתיך ללמד שצריך לעשות מלאכה כדי שיהא היכר ביום השבת וכו׳ ובשביל כך ניסף כיצד לשבת וגו׳ שפיר יתפרש פסוקים לשיר מזמור ליום השבת ולכן מייתי הכי פלוגתא דר״ש ור״י ללמד דהאי שבת שלעיל הוא שבת ר״ה ולאכה כמותו בכל מקום נגד ר״ש ושפיר יתפרשו כנס קדושי הגז״ל מכתובים ומתורה שלאחריו וק״ל :

אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט : בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת : כְּלוֹמַר מִזְמוֹר שִׁיר לֶעָתִיד לָבֹא לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי עוֹלָמִים :

תַּנְיָא הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר חַייֵב אָדָם לְבָרֵךְ מֵאָה בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מַה יְיָ אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה : אַל תִּקְרֵי מַה אֶלָּא מֵאָה : רַבִּי חִיָּיא בְּרֵיהּ דְּרַב אוֹיָא בְּשַׁבַּתָּא וּבְיוֹמָא טָבָא טָרַח וּמַמְלִיל לְהוּ בְּאַסְפַּרְמַקִּי וּכְמָדֵי : בְּוֹרֵת דְּבוּרִים רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הָרֵי הִיא כְּקַרְקַע וּכְתִיב עָלֶיהָ פְּרוֹזְבּוֹל : וְאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טוּמְאָה בְּמַקְוֶה וְהֶרְוֵדָה מִמְּנָהּ בְּשַׁבָּת חַייֶב : וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָהּ כְּקַרְקַע : וְאֵין כְּתִיב עָלֶיהָ פְּרוֹזְבּוֹל : וּמְקַבֶּלֶת טוּמְאָה בְּמַקְוֶה וְהֶרְוֵדָה מִמְּנָהּ בְּשַׁבָּת פָּטוּר :

תָּנוּ רַבָּנָן שְׁלֹשָׁה שׁוּתָּפִין יֵשׁ בְּאָדָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאָבִיו וְאִמּוֹ : אָבִיו מַזְרִיעַ הַלּוּבָן שֶׁמִּמֶּנּוּ עֲצָמוֹת וְגִידִין וְצִפָּרְנַיִם וּמוֹחַ שֶׁבָּרֹאשׁ וְלוּבָן שֶׁבָּעַיִן : אִמּוֹ מְזָרַעַת אָדֹם שֶׁמִּמֶּנּוּ עוֹר וּבָשָׂר וְדָם וּשְׂעָרוֹת וְשָׁחוֹר שֶׁבָּעַיִן : וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וּנְשָׁמָה וְקַלְסְתֵּר פָּנִים וּרְאִיַּת הָעַיִן וּשְׁמִיעַת הָאָזֶן וְדִבּוּר פֶּה וְהִלּוּךְ רַגְלַיִם וְדֵעָה וּבִינָה וְהַשְׂכֵּל וְכֵיוָן שֶׁמַּגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהִפָּטֵר מִן הָעוֹלָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹטֵל חֶלְקוֹ : וְחֶלְקוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ מַנִּיחַ לִפְנֵיהֶם :

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַנְחִיל לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשֶׂר עוֹלָמוֹת שֶׁנֶּאֱמַר לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ וְאֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא :

וקומר עשרת הדברות ופרשת המן ונומר על הנקעות כמו שהוא מסודר במעמד ליום ראשון

בקשה ליום השבת

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שֶׁתַּקְשִׁיב לִתְפִלָּתִי וְתִתֶּן לִי חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאַי וְתַסְפִּיק עַל יָדִי לַעֲשׂוֹת מְצוֹרֶת וְצָרְקוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וְלִלְמוֹד וּלְלַמֵּד אֶת תּוֹרָתֶךָ הַטְּהוֹרָה וְהַקְּדוֹשָׁה וְתַטִּיבֵנִי בְּאַהֲבָה בֵּינִי וּבֵין בְּרִיּוֹתֶיךָ וְתַחְבְּרֵנִי עִם יְרֵיאֶיךָ וְעִם עוֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ וְתֶן לִי אַחֲרִית טוֹב וְתִקְוָה וְתֶן לִי שֵׂם טוֹב וְלֵב טוֹב לִירְאָתֶךָ וְתַיְחֵד לְבָבִי לְאַהֲבָה וְלִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ וְתֶן בְּלִבִּי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וְתַגְזֵר עָלַי גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת וְתִשְׁמְרֵנִי מִכָּל רָע כִּי אַתָּה מִשְׁעַנְתִּי שְׁמוֹר צֵאתִי וּבוֹאִי תָּנָה גּוֹרָלִי עִם הַצַּדִּיקִים בְּחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא מִמְּעוֹנֶךָ עָנֵנִי בְּצֶדֶק תְּרָאתֶךָ וְאַל תְּשִׁיבֵנִי מִשְׁבְּרִי חָנֵנִי וְהַקִּימֵנִי וְקָרְבֵנִי לְדָתֶךָ וְהָאִירָה עֵינַי בְּדַרְכֵי תוֹרָתֶךָ וְשִׂימֵנִי לִבְרָכָה וְלִתְהִלָּה וְתֶן לִי חֵן וְחֶסֶד שֶׁתְּהֵא רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנִּי וְתִהְיֶה שְׁאֵירִתִי לִפְלֵיטָה וְהַטִּיבָה לִי בְּכָל דַּרְכֵי כִּי אַתָּה יְיָ עֻזִּי וּמָעוֹזִי וּמְנוֹסִי בְּיוֹם צָרָה :

סלעי

סַלְעִי וּמְצוּדָתִי וּמְפַלְטִי לִי אֵלִי צוּרִי אֶחֱסֶה בּוֹ
מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי כְּבָתוּב יְיָ עָזִּי וּמָגִנִּי
בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנֶעֱזָרְתִּי וַיַּעֲלוֹ לִבִּי וּמִשִּׁירִי
אֲהוֹדֶנּוּ : יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ
בַּשָּׁלוֹם : יְהִיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי
לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי :

בקשה אחרת מעין יצירת היום על דרך הקבלה :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
שֶׁתַּנְחִילֵנוּ שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ בְּאַהֲבָה
וּבְרָצוֹן וְלֹא תְּהֵיֶה צָרָה וְלֹאדְאָנָה וְלֹא יָגוֹן
בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בָּלִיתָ
מִלְאכְתְּךָ בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה וּבַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת
וְנַחְתָּ וְקִדַּשְׁתּוֹ וּבֵרַכְתּוֹ מִשְּׁאַר יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה
וְקִבַּעְתּ אוֹתוֹ יוֹם מְנוּחָה וְעוֹנֶג לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
לְדוֹרוֹתָם בְּרִית עוֹלָם כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ תַּנְחִילֵנוּ אוֹתָנוּ
וְלֹא לְעַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לָנוּחַ בְּמְנוּחָה שֶׁאֵין
לְהַקְנוֹת וְתַכְלִית בָּעוֹלָם הַבָּא שֶׁכֻּלּוֹ מוֹבוֹ כֻּלּוֹ
אָרוּחַ וְכֻלּוֹ שַׁבָּת וְתָזְמִין לָנוּ וְלְכָל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל פִּרְנָסָתֵנוּ כָּל שֶׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה
בְּנַחַת וְלֹא בְּצַעַר וּמָלֵא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ
וּמֵעוֹשֶׁר מַתְּנוֹת יָדֶיךָ כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ עוֹשֶׁר
וְכָבוֹד לְעָנֵג שַׁבָּתוֹתֶיךָ בְּבָנִים יְקָרִים
וּבְמַאֲכָלִים עֲרֵבִים וּבְמִשְׁקִים מְתוּקִים כְּדֵי
לְכַבֵּד יוֹם שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ מִשְּׁאַר הַיָּמִים כְּדִרְכְּתִיב
אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בְּיוֹם
קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עוֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְיָ מְכֻבָּד
וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצֶךָ וְדַבֵּר
דָּבָר : אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי
אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִי יְהוָה
דִּבֶּר : יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ
יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי : כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ
תְּפִלָּה :

ליום השבת

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתחילני שבת קדשיך בלאבה ובדעון ולא יהיה לחבט ולא צרה ולא יגון ביום מנוחתינו כי אתה ה' אלהינו ואלהי אבותינו כלית מלאכתיך בשבת ימי המעשה ובחרביני שבת ונתת וקבעת לותו יום מנוח עונג לעמך ישראל לדורותם כן ה' אלהינו תזכנו לנוח בו מנוחה שאין לה קץ ותכלית לעי"ג שכולו טוב שכולו לרוח ותברכנו מברכותיך לחיין :

ברוך שאמר ברוך בגבורתיך כי כשמך כן תהלתך : ב"ש בכל דור ודור ומבורך בחטובי מעלה : ב"ש בכבודך ומבורך בתפארת יקרך : ב"ש בלוגר בשבע ומבורך בעבדי עלבות : ב"ש בערפלי טוהר ומבורך בעוז והדר : ב"ש בשביבי אש ומבורך בסתרי להבות : ב"ש בקולות וברקים : ומ"ש בגלי ים : ב"ש בכל המבורות : ומ"ש בנהלי רבבות : ב"ש בכל לשון שבח : ומ"ש בחלוקי שבח לעולמי עולמים : ב"ש בכסא רם : ומ"ש בכבוד בקדושה : ב"ש בכתר מלכות : ומ"ש בכל מי שבכל נעדוי שם מתבללים משמך לכן תקדשך בכבוד גדולתך וגבורתיך וקדושתך ותפארתיך ורוממותיך לעולמי עולמים כי שמך כך ומלך שמך : שמך יחיד ומיוחד מבורך ומפואר ומרומם על כל מעשה ידי לחוכתך על כל ברכה ותהלה לעד ולנצח נצחים :

ברוך שמך הגדול והקדוש לחי עולמים : ב"ש הטוב והמטיב לחי עולמים : ב"ש הגאות והגדולה לחי עולמים : ב"ש הדעה והסבלנות לחי עולמים : ב"ש הסבול והסלוח לחי עולמים . ב"ש הועד והותיקות לחי עולמים . ב"ש הזוך והזוכר לחי עולמים . ב"ש החיל והחוסן לחי עולמים . ב"ש הטהור והטוהר לחי עולמים . ב"ש היקוד והירוא לחי עולמים . ב"ש הכתר והכבוד לחי עולמים . ב"ש הלוקח והלבוב לחי עולמים . ב"ש המלוכה והמחשבה לחי עולמים . ב"ש

ב"ם הגוי ובנאת לחי עולמים • ב"ם הסגוי והסגב לחי עולמים • ב"ם הגעוז והעמוד לחי עולמים • ב"ם הפלאי והפלות לחי עולמים : ב"ם הצבי והנדב לחי עולמים : ב"ם הקריאה והקדושה לחי עולמים : ב"ם הרחמים והרוממות לחי עולמים : ב"ם הסלוח והסקט לחי עולמים • ב"ם התהלה והתפארת לחי עולמים :

ברוך שמו על כל יוקים לעד ומרומם זכרו בתפארת עוז • ב"ם בכסא הכבוד מרום מרומם : ומרומם זכרו בכל לחרון ורחמן • ב"ם בגבורות קדושים • ומבורך זכרו בחילי תרשישים : ב"ם ברבי רבבות . ומ"ן בחלפי סגלן • ב"ם בסדרי חיות הקודש : ומ"ן בטפסרי ערבות • ב"ם בסביבי הדר . ומ"ן בזיקי זוהר : ב"ם בחופני סביכה • ומ"ן בגדולי לסכה : ב"ם בקרקלי רוס : ומ"ן בכתר תרשישים • ב"ם בקרקלים • ומ"ן בחשמלים . ב"ם בפי רזי"ל על סר הרוים בכל רזי גלוה • ומ"ן בפי סנקלפו"ן הקושר כתרים לרבו ולנו הכתרים מלאיכם יכתירו רשת לחתפשת לכל לרשת • ב"ם בפי מטטרון סר הפנים ומפי יופי"ל על סר התורה • ומ"ן מפי מי"כ"ל כהן גדול סר של ישראל ומפי גבריא"ל על סר של מלחמות ישראל ומפי רפ"ל רופא האל ומפי נתנא"ל מתנה לכל קורלים בנרה ומפי כל משרתיהם • ב"ם מפי יהחקטיה ושהחזיה המלאכים הממונים לגלח זכותם של ישראל לפני נוגלם. ב"ם מפי סרפי"ל על סר מרכבת הרקיע

קדמוני מלה ותמונת רצון סרי רתיכת נורא ירוקו ופתח ירקרקת ופתח תרגומתא • וח"ן בפי כל משרתיו המלויין בכל רתיכת ותיכת ומתקרין רפ"ל על סרפי"ל על סם סר הממונה עליהם . ב"ם בפי הקהל רבבות מלהים • ומ"ן בפי רבבות רבבות . ב"ם בחיל גומן גלגלים הולו פוחים ומהללים • ומ"ן זמירות ושירות מחוללים • ב"ם המוכן להבות לפם • ומ"ן בחילי ברקים • ב"ם בפי כתר דיוקר . ומ"ן בפי סופר וסערה • ב"ם בפי רוח סערה • ומ"ן מפרק הרים ומשבר סלעים • ב"ם בפוסה וברעש • ומ"ן לפי נופח בפשילפ ככוה בפם לוכלת לפם קול פם וקול דממה דקה • ב"ם בפי הרקיע הנטוי על רצפי החיות ולהבדיל בו בין קדוש לקדושתו • ב"ם בפעבה סיכלית בפי כל הסרים הממונים עליהם ובפי כל המוני סרים העומדים לפניו כתות כתות ומשרתים לפני כסא כבודו וכל מיני שיר ושבח והלל וזמרה ורנן לסר בפיהם • ומ"ן בפעבה רקיעים ובכל רקיע מהכה מלחכה מ סרים לפניו שירות ותושבחות זמירות והודלות יתברך ויתרומם זכרו ברקיע הנקרא ולון הנטוי בין השמים והארץ להבדיל בין טיהר יוסבי מארץ ובין קדושת לבא השמים • ב"ם בפעבה ארלות ובפי כל החיוכים שבהם ובפי כל מלאכי מיתה המשפטים בהם ובפי כל מיני רוחות וסילין ולילין ומזיקים שבהם ובפי כל שטן ומקטרג וכל משרתיו המשרתים לותם • וח"ן בפי כל בני עולם • ב"ם בפעבה ועשרים לותיות התורה לסר בהם יוסד עוז מפי עוללים ויונקים • ומ"ן בעמולי לרז ועמולי סטים • ב"ם בכחי שמי קדש ובפי התורה הקדושה הנקרלת רלשית דעת רלשית חכמה וכסף צרוף בעליל לארץ מזוקק שבעתיים ונקרלת שעשועים ועץ חיים ונקרלת לומרת לילה כרמיה ולקח טוב ולויית חן ותורת לבות ותורת לחת ולם דת ונקרלת תמימה מביבת בהם ומחכימת פתי ומשמחת לב מאירת עינים ועומדת לעד ולנקו יחדיו ונקרלת כתר חייס וכתר של לריך לנפין וכ סר של חכמה וביבה ודעת ועצה ונקרלת כלה מזר סיני מוכתרת ומעוטרת בתרי"ג מלות לנני יקרות ויהיל תור עולם • וח"ן בפי כל מלותיה היקרות מפניניס ומחמדים מכסף ומזהב • ב"ם בפי כל מלאכיהם ואולן של תורה יפים"ים שמו .

וח"ן בפי לרבע רוחות הבוחות בנין בית המקדש לישראל • ב"ם מפי ב"ב שבעה ישראל ו"ב מזלות • ומ"ן מפי כל הסרים הממונים עליהם • ב"ם בי"ב שערי ירושלים • וח"ן בפי כל שבעה תבוחות ומפי כל הרמשים לסר בהם ומפי כל הסרים הממונים עליהם • ב"ם בשבעה ימים • וח"ן בפי כל החיות קטנות עם גדולות שבהם לם לוכל לם ומפי כל הבריות הבחושים שם ומקבלים עליהם עול מלכות שמים ומצדיקים עליהם את הדין ואומרים צדיק לתה על כל הבא עליו כי לתת עשית וללזכו הרשעה יפה לכל יפה נזרת יפה תחת יפה קיימת יפה חייבת הרשעה לניהם ויפה וכית לדיקים לגן עדן יפה בקרלת הצור תמים פעלו ולכן יברכוך ברוך לייך הלות לל ברוך שאין לפניו מעוף כניס ולל מקח שוחד • ב"ם בעדן ובכל מיחיי ובגן עדן ובכל מעדנה • ומ"ן בעין כל פרי ועני פיער שבו ועני בשמים ורקעי בשמים וכל מיני דשאי • ב"ם בעץ החיים לסר בגן הגן • ומ"ן בפי כל הצדיקים והחסידים היושבים בצלו של עץ החיים ומברכים את ה' המבורך ברוך הטוב והמטיב ברוך הוא לעולם וברוך שמו לעולם ברוך שכותן כח לקבל רוח הנפעלת ורוב טוב כלימור ולכלתם לאכול ושבוע ולללתם את שם ה' אלהיכם לסר עשה מתכם לנפלאי • ב"ם בקולות הרבע כהרות שבגן עדן פיהן גיהון חדקל פרת המשמיעים קול גדול ונמשים ימימין זמרירים למרום וקדוש • ומ"ן בכם וכל רומם בשם ובפי כל השרים המונים עליהם • ב"ם בפי כל בריכי מים ונהרות ופלגות ויאורים ונחלים ומעיינות המתברכים במעוניהם וכל מקיקי מים וכל מקוה מים וכל מבועי מים • ומ"ן בפי כל הרומס

בהם ובפי כל הפרים המוכים עליהם • ב"פ בלוחרי שלב ובכרי שלבבת • ומ"ז בטעמי כבוד מרום וחזוני כחת •
ב"פ בערפלי רוח ובלפידי אש • ומ"ז בהשלות נפילים בעב הענן ובברית לוחות הקשת בהיותו בו • ב"פ בלוחרי ברד ויקיטור
ועוש וחורב וסרב • ומ"ז בכפי כל הפרים המוכים עליהם • ב"פ בלוחרי נסס ושלג ולחלי טל וברכת החיים ולוחרות
רעיפים רסיסים וטפידים ורביבים • ומ"ז בפי כל הפרים המוכים עליהם • ברוך שמו בכיפת לוחלים נטע יי' ולחרי הלבנון •
ומ"ז ברפנגות כל עבי יערות וכל מיני לילות ולשלים ועשבים וירק וכל מיני זרע זרוע ובפי כל הפרים המוכים עליהם •
ב"פ בשערי ירושלים הבנוים ובי"ב שעות ביום ובי"ב שעות בלילה • ומ"ז בפי כל הפרים המוכים עליהם • ב"פ בפי טעוד
בענן שבלך לפני מחנה ישראל לנוחלם יומם • ומ"זבעמוד האש שהולך לפניו ישראל לפלטם בלילה מיד רודף ומחרף • ב"פ
בשירות המשוררים הקדמונים שיר על לחם הפרשמן ושיר על שבת ושיר של מסה וישראל עליהם ושיר של ישראל בנאר ושיר של
לבונה וברק ושיר של לוד ושיר שמשוררו הלוים בבית המקדש ושיר שמשררו על ט"ו מעלות העזרה • ומ"ז בשיר שמתידין לעורר
בארץ יהודה שיר עוז לנו וגו' ושיר אשר ישוררו בליל התקדש חג וכל השירים אשר שר שלמה המלך ע"ה בשיר השירים רשם כל
השירים סולת נקיה בכל כתבי הקודש ובשיר אחד אשר מתידין הנביאות לעורר שבאחד משרו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו' :
ב"פ בשיר שמשררו לתחיית המתים על יום סוף • ומ"ז בשיר של מרים וכל נשי בני ישראל בתוך עולמות תוכפות : ב"פ בלשון יס
מלכים • ומ"ז בשבעה נחלים מתעתידין להדריך לגחולי עמו ישראל • ב"פ בעשרת הדברות ובקדושת שבי בקודש •
ומ"ז בתקידת כל הפרים והנשועות מתעתידים לפקוד רבה לפני גחולי ישראל • ב"פ בכל מדבר ובפי כל רומם מדברות ועובר
מדבריות • ומ"ז בפי כל הפרים המוכים עליהם • ב"פ בכל השמות המשורשים בשפת המרכבה ובשמות התקוקים בשפת
כנעון ובשמות אשר נחתמו בהם כפת בכתב ולוחרות החיים ונגזי ברכות ונגזי נשמות ורוחות ונפשות ונגזי ברקיע ונגזי של
ומטר ונגזי נשמות החיים ובשמות המתים ובשמות אשר נחתמו בהם שמים וארץ וים ויבשה הרים וגבעות יסוד ומדבר תניים וכל
תהומות וסדרי ברכאת מעלה ומטה ובפי כל הפרים המוכים עליהם • ומ"ז בירושלים ובבית הקדשי הקדשים שבמרום
שתקים ניהיה בנויה מעל לבניני טובות ויקרות וג' חומות שבתוך יקיפוהו לחל על כפף ולמוד על ובזולתה של לגן יקרה מלירים וכל מיני
בשמים וכל חומה וחומה רחבה שם מאות ואוץ לשלשה חומות שם סביבו ולגף ולחרבע מאות שמונים ושמונה מגדלות של לגן
יקרה יסודיהם בין כל מגדל ומגדל עשרים ומאה שערים פתוחים בה ומאה ושלשה עשר אמה קומת השער וגזוז לגן יקרה לחת
ולקתים ותפעים ושלשה פתחים מרובעים יש בהם ברחובותיהם ולקלי ושלש בריכות יהיו בתוכה ולגף ומאה ושמונים ולחרבע נגות
יהיו בכל רביעי ורביעי לגף בלחות מחיים חיים יש בם בכל פיתותיה ועל ל' הרים עומדת על הר סיני ותבור והרמון וכרמל בנוי
ברחם הפרים ובפי מגבעות • ומ"ז בה ובפל בגייהם ובכל מחנות שבה ובפי כל נפלאות שבה בלגף ושמונה מחנות שבה וכל
מחנה לגף ושמונה רבוה של מלאכי השרת בכל מדריגה ומדריגה ומקדישים ומברכים לשמו שבגדול תמיד יומם ולילה בכל מיני
שבח שיר וניגון וכלי • ב"פ בכתי מזרקים : ומ"ז בשור סרוחים • ב"פ בכיפי מערה • ומ"ז בשבזרת סופה •
ב"פ בקול המולה בכיני תהולך וחזק מאד מאד בחריך כל היותר : ומבורך זכרו בקול סופר גדול העתיד להמציא מהר סיני
וגו יקרא ברוך וגו יתקדש כל ישראל וגו יעוררו ויקיצו משנתם ויכירו וידעו כי קול אמתי ומתים מוריד שאול ועלה ולכן יברכוהו
מתים מתים : ברוך שמו בשעת ברחשית ובכל סדרי ברחשית : ומ"ז בקדושת ישראל ובקדושת שבת הגדול מימים רשם
כל ימים חיותך ומשובח ומקודם מכל ימי מרגוע יום גדול ונורא להרוויחת נשמות לחיים ולמתים לעם נגורה ולקדוש ה' מכובד מכל
קיימים ומכל הזמנים וקדשנו בקדושתך ברוך אתה ה' מקדש עמו ישראל ויום השבת לחן :

תפלה ליושב בביח האסורים שחתן הרב כהה"ור והורה אריה מסנדינה זלה"ה :

אשר תזכיך פתוחות לשמוע לחקת לסיר ידע מה בחשיכה יחברו יורדי בור על לחתך ומבית כלא יוסדי תשך ויצא
יציע וירחץ תחנוני לפני כסא כבודך המרחם על כל יצוריו כולה ומציל בכל עת צרה ומוקה רחם עלי לכח ושפל
רוח לסיר עוני וברזל כלוח • ולא לחל ובחקום לפלה מכולה לחבד מכום ממני ולחן לי מכיר מגמה בפני כי בחשבים הושיבני
כחתי עולם לפפו עלי רעות עד לחן מספר ולחן עזרתך כי ושוביי כחתך לכן בפח תלי וחכני לחון והעליות הרחמים
לחיות מפלט לי והיה לחתך בעוזרי ובחומכי נפשי וכל לשון תקום אתי למשפט תרשיע והשב לך כל שר ושופט ומושל לשר
ישפשי בחיתי לחוס ולחמול עלי ותן לחותי לחן ולחסד בעיניהם לחון לחותי לכף זכות ולהוציאני לאור משפטי ויעלה זכרוני
לפניהם לעובה על לשר יעלוני מיכור שלון חעים היון ומבית החסורים לחלץ זכלי בדיני מהרה קומה עמני כשר

תפלה חדשה

עניית ליוסף אשר הרעותו מן הבור ולניקל מנוד לריות ולכל אשר לחמרת לעשירים נאו כי בצלתי טעד עלי קרת בחיר יקל אהללך
לוך בכל לבבי ולשמך לזמרה ס' מתיר אסורים יהיה למשגן לי ויוציאני למרחב יחלצני כי חפץ בי • לחה -ך ימר מזמיר
משכיל לדוד בהיותו במערה תפלה • קולי אל ה' אזעק קולי אל ה' אתחנן • אשפך לפניו שיחי צרתי לפניו אגיד • בהתעטף
עלי רוחי ואתה ידעת נתיבתי בארח זו אהלך טמנו פח לי : הבט ימין וראה ואין לי מכיר אבד מנוס ממני אין דורש לנפשי :
זעקתי אליך ה' אמרתי אתה מחסי חלקי בארץ החיים : הקשיבה אל רנתי כי דלותי מאד הצילני מרודפי כי אמצו ממני •
הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך בי יכתירו צדיקים כי תגמול עלי :

תפלה זאת תאמר בברכת שמע קולנו

שמע קולנו ה' אלהינו חוס וחמל עלינו וקבל ברחמים וברצון את תפלתינו חטאתי עויתי פשעתי לפניך והלא נעיניך
עשיתי רבונו של עולם עשה למען שמך הגדול ותכפר לי על כל עוני וחטאי ופשעי שחטאתי עויתי פשעתי לפניך
מבעודי ועד היום הזה ותמלא כל המאות שפגמתי בשמך הגדול :

תאמר אח"כ תפלת רב נייא סבא הנזכר בזוהר בפרשת בשלח וכן קורם אבילה טוב לומר תפלה הנזכר לפשה כנזכר בזוהר הנזכר לעיל :

יהי רעוא קדם סתימין דעות דכל דעין סתימא דכלא דיתמסך טלא עילאה מניה מן תרין מזלין נוקבא ונקבה
דרך חיק וגרון לנקבא וחימא ומן נקבא וחימא לזעיר לכפין ומזעיר לכפין לנקבל תפוחין קדישין דמתמן לתיהב מזונא
עילאה מרי חייא לטחנין מנא לנדיקייא לנא ולכל ישראל בי ביתיה דלעלין ברעותא ובקדושתא דכלא כי לתתא שומע תפלת עמך ישראל
ברחמים ברוך אתה ה' שומע תפלה :

הרוצה להתענות צריך שיקבל התענית מבעוד יום בשעת המנחה ויתפלל שמונה עשרה ברכות במנחה וקודם שיעקור רגליו יאמר זה :

רבון העולמים הרי לפניך בתענית כדבה למחר יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתקבלני בתשובה וברצון ותבט
לפניך תפלתי ותעבר עתירתי ותרפאני ברחמיך הרבים כי אתה שומע תפלת כל פה יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי
לפניך ה' צורי וגואלי עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :

ביום התענית בתפלת מנחה יאמר זה התפלה בברכות שומע תפלה :

עני לפניו עניי יום צום בתענית הזה כי בצרה גדולה אנחנו על כי כשלנו בעוונינו ומכובד העומות אשר רבו מלעומות אין
לנו פה לדבר ולא מלין לחבר ולא מעצב להרום אלא תבא לשריד רחם נושים לחטאנו מחטאתינו וכלמים לחכחנו
מעוונותינו כי רבו עוונות למעלה ראש ושמותינו גדלו מעל השמים ותחטאתי עויתי פשעתי מיום היותי על האדמה עד היום הזה
ועתה הנה בפתחי לבי ובדבה רוחי אותי לשוב לניך בתשובה ובתמים בכל לבבי ובכפי ובכבי מולה ועוזב ומשליך כל גלולי אשר
עשיתי מיום היותי ונתתי לב לבי לעשות לי לב טהור וחוח נכון וחדש בקרבי ואל תשיבני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני
ואתה ה' אלהי אחרי מאחרי כחמתי ואחר בועדי מסקתי על ידך פושעי ונם כשלתי כי כשחתי חרפת
נעורי ובשת פנים תקדם פניך ובמה אתרצה ואכפר ליעל חטאתי אשר חלפו ועברו אם בתשובה ווידוי תתרצה נכני אב ותחזק
לפניך ה' אלהי חטאתי עויתי פשעתי ויפר הרעותי ולא שוה לי • ואם בתפלה ותחנונים תמחול ותסלח לנתעב ונלאח הנני מפיל
תחנוני לפניך כעיני עבד אל יד אדוניו וכעיני משרח אל יד גברתה כן עיני בעוותות לניך ה' אלהי עד שתחנני ואם בבכיה ושוקי
תסלח כי אל טוב וסלח אתה הנה אתה מרחם על כל מעשיך אפכי חטאתי ובחלדי משכני תלחך רוחי על רוב פשעי • ואם בשבר
רוח תכבר הריני כשבר וכלכה לנח הבט בעמלי ואל תביט במעלי תבח לפניך שועתי ויצלו מיס חייס מלובן העליון דרך רחוצות
הכבד לקו האחמצי בבר פלגיו יסמחו יעיר האלהים לעטרנו מחטאתינו ועוונותינו ופשעינו בתשובתינו זה וכפר לי כל העוונות ותקבל
כל גיבורי הקדושה אשר על ידי תתפזרו בין הקליפות ותשליך במצולות יס כל חטאתינו ואל תבן אל רשעינו ואל תסתיר פניך ממנו
היה נא קרוב לשועתינו טרם לניך נקרא אתה תענה נדבר ועודנו תשמע כדבר שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים
ואני אשמע כי אתה עוזה בעת צרה ושומע תפלת כל פה ברוך אתה ה' שומע תפלה לעמו ישראל :

צריך לקרא ביום התענית פרשת תשובה בפרשת נצבים מן והיה כי יבא עליך וגו' עד סוף פ' נצבים וצריך לכוון שם אד"ני במלואה סוה "אלף
"רלח "נון יוד גי' תרע"א שהוא שער לרופקי בתשובה ואחר כך יאמר זאת התפלה :

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתתעורר תשובה מתשת כסח כבודך ותפשוט את ידיך לקבל שבים בתשובה כל פושעי
עמך ישראל וקבל תשובת השבים לפניך ומחול עוכס ושס לין תשובתם כפי עוכס אתה טוב וסלח ויחשב כחילו עשו תשובה

מספקת

עורף שים בהם לחזירם לתת בתשובה בידכם ומשה בלבם שיעשו תשובה שלימה לפניך כי לתת תקן
בתשובת הרשע והציבני בתשובה שלימה כי לתה רוצה בתשובה לתן כלה :

ואח"כ יאמר פרשת הירח בפ' עקבתן משפטים וכתה עד סוף הפ' וזה חלבנו ואח"כ יאמר זה :

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתעשה לי ולכל ישראל עמך לגאלה את עמך בגאולה הגמור והשלמה בכל לבבם ובכל
נפשם וירחת הרחמות על לין קוף פרוך ויתעלה עמך ויעשנו כי לתה גדול ונורא עמך לתן :

תפלה כתה לומר בשעה שהכהנים עולין לדוכן קודם שתתחילין שלום והיא מוקנת ע"פ שם כ"ה ויאמר ה' אל משה דבר
אל הכהנים כאמור לעיל :

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתעשה לתן קדושת רחמיך ועזרך הפשוטים ולתן עברת עמך הגדול הגבור
והנורא בן עשרים ושתים אותיות היוצא מפשוטים של ברכת כהנים (לתן תם פם תם פשם דיוכבי"ם)
הלמורה מפי לחרן וכיו קדושך שתיהם קרוב לי בקראי לך ותשמע תפילתי נתן"ת ותתן"ת אמיתך לתן"ת ותתן"ת אמיתך כשם שתשמעת לת"ק יעקב
תמימך הכתוב לים ת"ס ותתן לי חוזני ופרנסתי בריוח ולא בצמצום מתחת יד לחיבה כשם שנתת לם ת"ח לתת לעזים ונבל לעזים
ליעקב לתיכו הכתוב לזם ת"ס ותתלי לתדבם ולתן ולחסד בעיניך ובעיני כל רואיו ויהיו דברי כתחנתן לפניך כשם שנתת את
יוסף בעיניך בשעה שהלכיו אחיו כתוכת פם"ים לתן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואיו ותעשה עמי נפלאות וכמ"ש
ולעשות לות ותצליחני בדרכי ותן בלבי בינה להבין ולהשכיל ולקיים לת כל דברי תלמוד תורתך ולזוכות ותצילני מבזיונות ותעשר
העניני ולבי לעבודתיך ותתריך ימי ושנותי בטוב וכתיב ימים כרוב עוז ושלום לתן כלה :

תפלה כתה לומר בהושענא רבה בלילה קודם שילמוד מסכת תוכפ :

רבון כל העולמים את הרחמים והסליחות לך אתכנו מודים בקולה ובכל שתפשוטים לחלות פניך על חטאת וזדונות טרם יצא דבר
המלך על כל דת ודין עד שתער לת שגרו אתרי תשר ילחו הדודים הקומלים על הפקודים לעשות משפט ודין ועל
הכלם לת שם כתכל לת ה' לולי יעתר לנו ולא כזבו לכן פתחי לכם שערי לבתתי רחמיך קרוץ לת ספר מסכת כתובה שתתחילו
לתמים טובים ולת יום שבת תורתך מאיכו ומתן זרעינו וזו נהגה יומם ולילה ולא תעכוב עלי לת השעה ותחריש תקי כי לילך
לשוב וזכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וחתמנו בספר החיים למענך לחלים חיים בזכות ספר משה תורת ופרשיותיו וסכותיו
ותיבותיו ואותיותיו ושעיריו וקוציהן ותגוותיו היוצים מה"ת ומח"ת ואחלוניתיבות בכלל ופרט ואוכות שם הגדול לת"ה בחלוניו
ביו"ד הלין בלל"ן בין תשיב לנו בתשובה ושם קדש שתן תקדיש לת נור דיוכנו ושם אל"ד כלול מקוריו לת"ה יכוון
א אה לי הה תכשל יעלינו ושל כל ישראל כל בזירות קשות ורעות ולל תסר ממנו מלנו ופרוס עלינו סוכת שלומך כזכות
השם הקדוש לה"ם ביולוחיו ותלריך קיכיו וזכור חסלתיכו ורוגוחיכו ושפעינו ותקבל בלחמים ורלון לת תפלתינו ויהי
נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו : ברוך ה' לעולם לתן ולתן :

תפלה כתה ונוהגים לומרה בליל הפבועתא וכן בשתר לילות לשלוח וכן בשתר ימות השנה בשעה שיוצא מבית הכנסת
לילך לביתו

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שלא אתחייתי לפניך כרת בבית דיוך הזה על חטאתי ועוני ופשעי המרובים יהי
רצון מלפניך שתהא שעה זו שנעשתי בלילה זה ואפילתי שיהא בעיני מחלילתיך הבוקר שיהא קיום לנו
כלים ועיר תדיר שלא יכשל לת יכוש ולת יתן שיחר ישראל ותקדש בוריכי מעלי ותצילני ותברכני מלוכר הכסף היוצר
לתיכו העליון שהוא לל לשלשיה משם ותתן לנו לבתך בלבבי בן לתת לך פלילת חיים לרוכים לעסוק בתורתך יומם ולילה ויהיו שעשי
שיח לפניכי תקון לכפר הרהורים שבגופי ובנשמתי ולל לאבד ברע בעיניך ועיני ישקוף כספם הרהוי בכל מיקומות שפגיתי
מל' עולמות לילות בריתך ולירים ועשיה ותצילני מעוכם חיבוב הקבר שתגלילתי המשבר לת עיני כלדם לחר פטירתו בקבר ועל
ידי לער זה לפשר מלותו הלער ותפציע עלי מפשע הטוב מכתר עליון להגילני מכרת לפשר נתחייבתי ולתן שיח הגדול והנורא
אלה כשהוא כלול במקורו אאה לי ה תפטל מעלי כל גזירות קשות ורעות ויהיו לפוי לפוי זה נתת לפני כשם כבודך ותתן
בנו כח לעמוד על המשמרת ולזכות תמיד לפניך ולקנות לתמרי תורתך ולהיות מן השוערים לפניך פלא פלס ובכפם תפפה לומלים
תורתך לשתה ולפרך כל הכינוים הקדושים שנתתורו בין הקליפות על ידיכו ולהתזירה לתקדושה שכינתך בבלה לעוקמת

תפלה חדשה

עכ"פ יתפלל בלחש ואח"כ יתפלל בקול רם ויכוין בכל תיבה ותיבה שיוכל לשמוע את עצמו ואם לא שמע את עצמו צריך לחזור ולהתפלל

תפלה לנוסח קדום קריאת התורה:

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל ולקדש שכינתא מעפרא בריבי קודשא בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה שנתנו שלשתם כלים לשלשה בחינות נפש רוח נשמה יהוה כלי בחינת נפש יוד הא ואו הא כלי פנימי דנפש יודהויהוה כלי מאציל דנפש יוד הא ואו הא כלי פנימי דנשמה אחיזת קורות מקיפים שהם יחידה חיה יהוה בנקודת חולם לעשות לה מרכבה ויהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתזכך את רוחי ונפשי שתהא ראויה לעבוד מוחין דאתין על ידי קריאת התורה וזכותא דיעבד חטא ויצוך והרויח רע את קריאת התורה בזאת (ואל יעכב שום חטא ועון) ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו ברוך ה' לעולם אמן ואמן

ויכוין את כ"ב היחודים הנאמרים בשער ל' נתיבות כיון מידי יום ביומו ולא יוכיח שום שם מפי דקדושה כנ"ל

תפלה לנוסח קדום קריאת נביאים:

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל ולקדש שכינתא מעפרא בריבי קודשא בנביאים שהוא כנגד נפש סוד ז"ת שבהם שלשה כלים על שלשה בחינות נפש רוח נשמה צבאות בלי בחינת נפש צבאות צבא צבאו צבאות כלי מאציל דרוח יהוה כלי פנימי של נפש אדני כלי פנימי של רוח בחינת נשמה בחינת קורות מקיפים שהם יחידה חיה על נפש יהוה ועל סוד יהוה נקודת חירק וקיבוץ לעשות לו מרכבה.

ויהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתזכך את רוחי ונפשי ותעמיד לי מוחין דאתין על ידי קריאת הנביאים זכות שלא יעשה שום חטא ועון והרויח רע את קריאת הנביאים ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

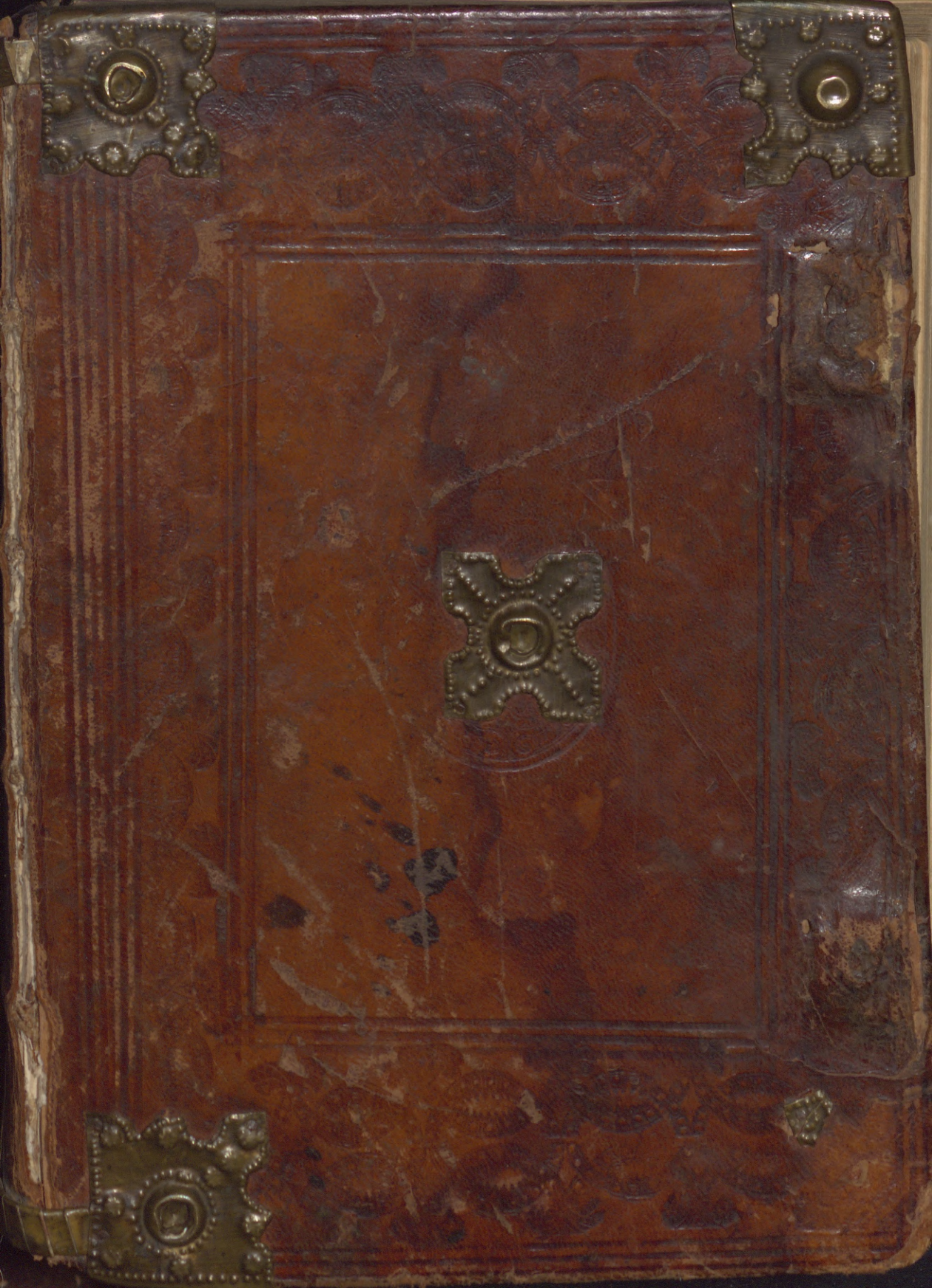
תפלה לנוסח קדום כתובים:

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל ולקדש שכינתא מעפרא בריבי קודשא בכתובים שהוא כנגד יסוד דזעיר ומלכות נוקבא דזעיר שהוא ג' שמות בבחינת ג' כלים בשם רוח בשמה שין דלת יוד כלי בחינת נפש שין שין דלת שין דלת יוד כלי מאציל דרוח יאהדונהי כלי פנימי דנשמה אלף דלת נון יוד כלי בחינת דמוקבא דזעיר ובחינת אורות מקיפין יוד הא וו הא יוד יחידה דיסוד דז"ת יהוה חיה יחידה של מלכות נוקבא דזעיר לבחינת לעשות מרכבה לשם ויהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתזכך את רוחי נפשי בזכות קריאת כתובים הללו ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

נשלם התפלות המעמדות עם פירושן גם התחינות ותפלות שאומרים אחר המעמדות ובמה מעלות טובות להודות:

על ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש ועל ידי הפועל העוסק במלאכת שמים
הזעצר דור באא כהר"ר יששבר הזעצר משדה באא בהר"ר פנחס
דוב זצ"ל מק"ק ואלקווי: שוחט טוסק מק"ק פראג הבירה:

AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

B
1064.